

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DOKTORA
TEZİ

ŞEYHÜLİSLÂM YAHYÂ DİVÂNI'NIN BAĞLAMLI DİZİNİ VE İŞLEVSEL SÖZLÜĞÜ

ZEYNEP DİNÇER BERDİBEK

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

HAZİRAN 2018

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
1926

ŞEYHÜLİSLÂM YAHYÂ DİVÂNI'NIN BAĞLAMLI DİZİNİ VE İŞLEVSEL SÖZLÜĞÜ

Zeynep DİNÇER BERDİBEK

DOKTORA TEZİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

HAZİRAN 2018

Zeynep DİNÇER BERDİBEK tarafından hazırlanan "Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nın Bağlamlı Dizini ve İşlevsel Sözlüğü" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / ~~OY ÇOKLUĞU~~ ile Gazi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalında DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK

Türk Dili ve Edebiyatı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~. ....

Başkan: Prof. Dr. Ahmet MERMER

Türk Dili ve Edebiyatı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~. ....

Üye: Doç. Dr. Orhan KURTOĞLU

Türk Dili ve Edebiyatı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~. ....

Üye: Doç. Dr. Ülkü ÇETİNKAYA KARAKOYUN

Türk Dili ve Edebiyatı, Ankara Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~. ....

Üye: Doç. Dr. Tuba Işınsu İSEN DURMUŞ

Türk Dili ve Edebiyatı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~. ....

Tez Savunma Tarihi: 05/06/2018

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Doktora Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

....

Prof. Dr. Saliha AĞAÇ

Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Zeynep DİNÇER BERDİBEK

05.06.2018

ŞEYHÜLİSLÂM YAHYÂ DİVÂNININ BAĞLAMLI DİZİNİ
VE İŞLEVSEL SÖZLÜĞÜ
(Doktora Tezi)

Zeynep DİNÇER BERDİBEK

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Haziran 2018

ÖZET

Sözcükler; bir anlatıcının aktarım amacı, birikimi ve düşünce dünyası ile seçilen veya anlatım gücüyle birlikte ortaya çıkan dil öğelerdir. Bu öğeler biraraya gelerek cümleleri, cümleler, paragrafları; paragraflar da metnin temel kurgusunu ortaya çıkarır. Ancak sözcüklerin anlamları her zaman yalın değildir. Onlar bir arada kullanıldıkları sözcüklerle, cümle içerisindeki konumları veya vurgularıyla farklı anlam değerlerine sahip olabilirler. Yani metni ortaya çıkaran sözcükler metnin kendisinden bağımsız değildir. Bu sebeple onları değerlendirmek; anlamları alt alta sıralanmış salt sözlük çalışmalarıyla değil aynı zamanda metnin bütünüyle mümkündür. İşte bu amaçla ortaya çıkan bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük çalışmaları araştırmamızın da asıl konusunu oluşturmaktadır. Bu doğrultuda 17.yy şairlerinden Şeyhülislâm Yahyâ Divânı temel metin olarak seçilmiş, burada her sözcüğün bağlam içerisindeki anlamı tespit edilerek bilhassa şairin üslûp, anlam dünyası ve dil hususiyetlerine dair verilere ulaşılması hedeflenmiştir. İnceleme sonucunda; Şeyhülislâm Yahyâ Divân'ının bağlamlı dizini ve işlevsel sözlüğü hazırlanmış, şairin kimliğine ve edebî yönüne dikkat çekilmiştir. Ayrıca Yahyâ Efendi'nin yaşadığı döneme, dil ve üslûp niteliklerine dair yorumlarda da bulunulmuştur.

Bilim kodu	: 31402
Anahtar Kelimeler	: Şeyhülislâm Yahyâ, Divân, 17.yy, Bağlam, İşlevsel Sözlük.
Sayfa Adedi	: 1584
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK

CONCORDANCE AND FUNCTIONAL DICTIONARY
OF SHEYHULISLÂM YAHYÂ DİVÂN
(Ph. D. Thesis)

Zeynep DİNÇER BERDİBEK

GAZI UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
June 2018

ABSTRACT

Words; reveals the knowledge of a narrator, way of thinking and style. The words bring forth the sentences and the sentences also form texts. But not limited meaning of the words. Words can have new meanings with other words, positions and emphasis in the sentence. So words can have new meanings with the text. For this reason, words are not limited to dictionary meanings only. For this purpose, concordance and functional dictionary works has begun. Unfortunately the studies performed in this field is limited at present. This is also the main theme of my thesis at the same time. I worked on Diwan of Sheyhulislâm Yahyâ in my thesis. This poet lived in the Ottoman geography in the 17th century. I found the meaning in context of every word in the text. I also studied the world of style and meaning of Diwan of Sheyhulislâm Yahyâ. In addition, determinations were made regarding Şeyhülislâm Yahya's poetry, literary direction, profession, language and stylistic features and differences.

Science Code : 31402
Key Words : Sheyhulislâm Yahyâ, Divân, 17th century, concordance, functional dictionary.
Page Number : 1584
Supervisor : Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK

TEŞEKKÜR

Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nın Bağlamlı Dizini ve İşlevsel Sözlüğü başlıklı bu tezin hazırlanmasında Hasan Kavruk'un yayınlamış olduğu "Şeyhülislâm Yahyâ Divânı-Tenkitli Metin" çalışması esas alınmıştır. Bu metnin elektronik örneği ise Kültür Bakanlığı e-kitap bölümünden temin edilmiştir. Divân'ın transkripsiyon çalışması tarafımızca yapılmış, eser www.tebdiz.com adresindeki sisteme transkripsiyonlu metin haliyle aktarılmıştır. Divân'ın sisteme girişinin ardından her sözcük veya ibare tek tek analiz edilmiş; sözcük veya ibarelerin metin içerisindeki anlamları kaydedilmiştir. Buna ilaveten eş zamanlı olarak alınan notlar, toplanan veriler ve çalışmalar aracılığıyla metnin içeriğine ve şekil hususiyetlerine dair incelemelerde de bulunulmuştur. Böylece Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nın Bağlamlı Dizini ve İşlevsel Sözlüğü ortaya çıkmıştır. Bu tezin kendisinden sonra yapılacak çalışmalara örnek teşkil etmesi ve önemli veriler sunması bilhassa Klasik Türk Edebiyatı açısından mühimdir. Özellikle söz konusu çalışmanın karar aşamasından başlamak üzere pek çok açıdan desteklerini esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK'a; teşvik edici önerileriyle hocam Prof. Dr. Ahmet MERMER'e; çalışmama titiz eleştirileriyle yön veren Doç. Dr. Orhan KURTOĞLU, Doç. Dr. Ülkü ÇETİNKAYA KARAKOYUN ve Tuba Işınsu İSEN DURMUŞ'a; tezimi yaparken gösterdiği desteklerden dolayı eşim Muhammed BERDİBEK'e, değerli aileme, dostlarıma ve arkadaşlarıma ayrı ayrı teşekkür ederim. Ayrıca doktora tezimi yapmamda önemli katkıları olan ve bana gerek yurt içi (2211-A/Genel Yurtiçi Doktora Bursu) gerekse yurt dışı (2214-A/Yurtdışı Doktora Araştırma Bursu) burs imkânı veren Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumuna (TÜBİTAK) teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Sayfa

Sayfa

Sayfa

Sayfa

Sayfa

Sayfa

TABLOLARIN LİSTESİ

Tablo **Sayfa**

KISALTMALAR

Çalışmada kullanılan kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	**Açıklamalar**
A.g.e.	Adı Geçen Eser.
A.g.m.	Adı Geçen Makale.
G	Gazel.
K	Kasîde.
Kt.	Kıta.
Ktb.	Kütüphane
Msv.	Mesnevî.
Müf.	Müfred
MK	Milli Kütüphane
Nz.	Nazm
R	Rubâi
S	Sâkînâme.
ŞYD	Şeyhülislâm Yahyâ Divânı.
T	Târih.
Tah.	Tahmîs
TEBDİZ	Türk Edebiyatı Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük Çalışması.
TEİS	Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
vb.	ve benzeri
vd.	ve diğerleri
vs.	ve saire

1.GİRİŞ

Klâsik Türk Edebiyatı araştırmalarında önemli bir bakış açısı sunan bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük çalışmaları; metnin anlamına yönelik incelemeler arasındadır. Burada her sözcüğün metin içerisindeki anlamları verilerek metnin kendi anlam sözlüğü oluşturulmaya çalışılmaktadır. Zira sözcükler; bir metin, cümle veya ibarede kullanıldığında yahut cümle içerisindeki konumları veya vurguları değiştiğinde yeni anlam değerlerine sahip olabilirler. Bir başka ifadeyle sözcükler; kullanım miktarı kadar anlam katmanına sahiptir. Bu sebeple onları sözlükteki anlamlarıyla sınırlamamak veya sözlükteki tüm anlamları daima sözcüğün kullanım alanına ait kılmamak gerekir. Yapılan çalışmada da görüldüğü gibi kimi zaman sözcüklerin sözlüklerde yer almaması durumunda bağlam aracılığıyla anlamlarının verilebilmesi bu tür çalışmaları daha da anlamlı kılmaktadır.

Türkiye'de bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük çalışmalarına bakıldığında bu konudaki ilk örneklerin Prof. Dr. Günay Karaağaç'ın danışmanlığında yürütüldüğü görülmektedir. "Amrî Divânı Gramer İndeksi, Helâkî Divânı Gramer İndeksi, Vasfî Divânı Gramer İndeksi vs." başlıklı tezler, metinlerin bu açıdan değerlendirilebileceğini gösteren ilk örnekler arasındadır. Bundan sonra Prof. Dr. Cem Dilçin'in danışmanlığını yürüttüğü "Bâkî Divânı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]" başlıklı tez, önemli bir şairi merkeze alarak dikkatleri üzerine çekmiştir. Furkan Öztürk'ün hazırladığı tez, Dilçin'in emekli olması dolayısıyla Prof. Dr. İsmail Hakkı Aksoyak'ın kontrolü ve katkılarıyla devam etmiş ve 2007 yılında tamamlamıştır. 2011 yılına gelindiğinde Gazi Üniversitesinde Özer Şenödeyici'nin hazırladığı "Nâilî Divânı Sözlüğü: Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük" başlıklı tez basılan çalışmalar arasındadır.

Tüm bu incelemeler doğrultusunda, 2015 yılından itibaren Prof. Dr. İsmail Hakkı Aksoyak'ın da danışmanlığında bu tür çalışmalar ivme kazanmış ve konuyla ilgili TEBDİZ yani "Türk Edebiyatı Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük Çalışması" hazırlanmıştır. Söz konusu projeyle yürütülen tezler, yapılan çalışmalar bilgisayar ortamına da aktarılarak aynı veri tabanında pek çok metnin bulunduğu elektronik bir kütüphane ve arşiv oluşturulmuştur. Böylece konuyla ilgili yapılan ve yapılacak olan çalışmalar birçok kaynağın da desteğiyle sürdürülmektedir.

Söz konusu çalışmada; Şeyhülislâm Yahyâ Efendi'nin Divânı'nın transkripsiyonu yapılarak bağlamlı dizin ve işlevsel sözlüğün ön hazırlığı oluşturulmuştur. Ardından her beyit kurallı cümle hâline getirilmiş, beyit bütünlüğü dikkate alınarak cümleler tek tek anlamlandırılmış ve metnin kısa bir şerhi yapılmıştır. Bununla birlikte çalışmanın asıl kısmını oluşturmak üzere metin, TEBDİZ veri tabanının bulunduğu bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Böylece Divân'daki her metnin vezin, sıra, başlık, nazım şekli, nazım türü bilgileri de oluşturulmuştur. Sonrasında anlamı girilmeye hazır olan sözcüklerin tamlama, kalıplaşmış söz ve ibare hâlinde olanları birleştirilerek anlamları bir bütün hâlinde girilecek şekilde düzenlenmiştir. Ardından her sözcük ve ibarenin sözlükler ve bağlam desteğiyle anlamı verilmiştir. Daha önce bir sözlükte yer almayan veya anlamı farklı verilen sözcük ve ibare ile karşılaşılmışsa bu da bağlam aracılığıyla açıklanarak izah edilmiştir.

Çalışmanın ikinci aşamasında da elde edilen veriler doğrultusunda tespit ve analizler yapılmış; şairin eserindeki sözcük kadrosu, üslûp nitelikleri, şekil ve anlama dair özellikler değerlendirilmiştir. Ayrıca şairin dönemi, mesleği ve şiire dair bakışını anlatan ve bunun metne yansıyan yönleri de incelenmiştir. Bununla birlikte Yahya'nın şair olarak farklılıkları, daha önce pek de karşılaşılmayan üslûp özellikleri ve başka şairlere benzeyen yönleri ele alınmıştır.

Tüm bu çalışmalar doğrultusunda, Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nın sözlüklerden çok metnin kendisi aracılığıyla bir sözlüğü ve dizini oluşturulmuştur. Bu, hem çeşitli anlam katmanlarını, söz inceliklerini ve bilhassa sözcüklere dayalı dikkatleri ortaya koymuş hem de kültürel ve tarihsel açıdan metnin incelenmesini esas almıştır.

2. XVII. YÜZYIL OSMANLI İMPARATORLUĞU VE KLÂSİK TÜRK EDEBİYATI

16.yy.'da en parlak ve güçlü dönemini yaşayan Osmanlı Devleti, 17.yy'a gelindiğinde siyasî, ekonomik ve sosyal pek çok alanda bir duraklama sürecine girmiştir. Ancak bu dönemde de dünya lideri olmaya devam eden Osmanlı İmparatorluğu, duraklama dönemini dışarıya hemen yansıtmamış, ihtişamını bir süre daha aynı şekilde sürdürmüştür.

Söz konusu dönem, ilk olarak Kanuni Sultan Süleyman zamanında yapılan I. Viyana kuşatması ile kendisini göstermiştir. Kuşatmanın başarısızlıkla sonuçlanması, devlete zararlı etkiler göstermiş; artık yeni yerlerin alınamaması, karışıklıkların yaşanması, çeşitli ayaklanmaların ortaya çıkması ve yönetimden kaynaklı aksaklıkların baş göstermesi yaşanan olumsuzlukları artırmıştır.

Yüzyılın başına bakıldığında devlet, Padişah III. Mehmed tarafından yönetilmektedir. Bu dönemde imparatorluk; hâlâ muhteşem görkemini sürdürmekteyken değişen otorite ve olumsuzluklarla devletin gücü sorgulanmaya başlamıştır. Buna bir süre sonra ekonomik sıkıntılar da ilave olmuştur. Bu esnada III. Mehmed'in 8 yıl süren görevi sona ermiş yerine I. Ahmed sonrasında da I. Mustafa tahta geçmiştir. Ancak Padişah I. Mustafa; aklî dengesi yerinde olmadığı gerekçesiyle tahtan indirilmiştir. Yerine tahta geçen II. Osman (Genç Osman) 5 yıl süren görevinin ardından isyancılar tarafından katledilerek öldürülmüş, bu sebeple öldürülerek tahttan indirilen ilk Osmanlı Padişahı olmuştur. 1623 yılına gelindiğinde devletin başına IV. Murad geçmiştir. Ancak o da henüz çocuk yaşta olduğu için iktidardaki hâkimiyetini sağlaması zaman almıştır. Elbette tüm bu değişikliklerle birlikte devletin aldığı kararlar sekteye uğramış, iktidar profili ciddi anlamda zedelenmiştir. Ayrıca bu esnada ortaya çıkan Celalî isyanları ve Kadızâdeliler ile Sivâsîler arasındaki çatışmalar da toplum üzerinde olumsuz etkiler yaratarak çeşitli çözülmelere sebep olmuştur (İsen 2005: 112).

Yüzyılın sonunda yani 1699 tarihinde imzalanan Karlofça Antlaşması ile birlikte İmparatorluk duraklama döneminden gerileme dönemine geçiş yapmıştır. Zira bu durum, ilk ciddi başarısızlık olarak hem devlete hem de topluma zarar verdiği için pek çok olumsuzluk birbirini takip etmiştir.

Devletteki bu sıkıntılara rağmen; edebiyat, sanat, müzik, minyatür ve mimariye bakıldığında tersi bir durum dikkati çekmektedir. Zira bu alanlarda dönemin zevklerinin geliştiği, önemli bir ilerleme kaydedildiğini de söylemek mümkündür. Bilhassa edebiyat sahasında yenilik ve değişimler devam etmiş, Padişah başta olmak üzere siyasî kimliklerin de desteğiyle edebiyat çalışmalarına ayrı bir itibar verilmiş, dönemin önde gelen pek çok şair ve yazarı adından övgüyle söz ettirebilmiştir. Şüphesiz bunda Klasik Türk Edebiyatının kendi içinde evrilen, dış dünyadaki değişiklerden doğrudan etkilenmeyen yapısının da etkisi vardır.

Dönemin yetişen isimlerine bakıldığında şair Nef'î, Nâbî, Neşâtî, Sâbit, Atâyî, Şeyhülislâm Yahyâ Efendi, Şeyhülislâm Bahayî Efendi, Vecdî, Mantıkî, Nâilî, İsmetî; yazar Nâimâ, Vecdî, Nergisî, Hasan Beyzâde, Koçi Bey, İbrahim Peçûyî, Kâtib Çelebi, Evliya Çelebi; halk edebiyatı sahasında da Karacaoğlan, Âşık Ömer, Gevherî vs.'yi anmak gerekir.

Klasik Türk şiirindeki teknik ve şiir yazma sürecinin iyice olgunlaştığı bu dönemde; özgünlük, ince hayaller, âhenk ve vezne dair sorular cevabını bulmuş, estetik zirveye ulaşmıştır. İran ve Arap edebiyatı ile birlikte Osmanlı Şiiri de kendi başarısını ortaya koyabilmiştir. Bilindiği gibi daha öncesinde bu edebiyata dair taklit yahut özgün olmadığı, İran ve Arap edebiyatından derleme olduğu belirtilmekteyken, bu dönemde kendisine has niteliklerinin bulunduğu kabul görmüştür. Ayrıca dönemin şairleri tarafından kullanılan şiir akımları dikkati çekmiştir. Bilhassa Nâbî ile varlığını ortaya koyan, güzel bir düşünce, söz veya dikkati yansıtmak üzere kaleme alınan hikemî tarz şiirler yazılmıştır. Bununla birlikte Türkî-i Basit olarak da nitelendirilen sade Türkçe ile şiir yazma ve mahallîleşme çalışmaları Şeyhülislâm Yahyâ gibi bazı şairlerde etkisini göstermeye devam etmiştir. Ancak bu ısrarlı bir Türkçeleşme çabası değildir; şairler yeri geldiğinde, şiirin estetiği doğrultusunda gerektiği kadar bu unsurlardan yararlanmıştır. Hint üslûbu yani Sebk-i Hindî adı verilen az sözle çok şey anlatmaya dayalı olan, anlamı gizleyip, şekle ait unsurları ön plana çıkaran tarzın da özellikle Nef'î, Nâilî ve Neşâtî'nin şiirlerinde ön plana çıktığı görülmektedir.

Tezkirelerden, seyahatnamelere, mesnevilerden Divânlara, tarih ve manzum mensur pek çok esere ev sahipliği yapan 17.yy'ın Osmanlı devletine olmasa da edebiyatına yansımaları oldukça önemlidir.

3. ŞEYHÜLİSLÂMLIK

3.1. Şeyhülislâm ve Şeyhülislâmlık Geleneği

“Yaşlı, reis, bilge” anlamlarına gelen “şeyh” ile “İslâm” sözcüğünün bir araya gelerek oluşturduğu tamlama “İslâm’ın şeyhi” veya “İslâm bilgini” demektir. Bu sözcüğün; ilk olarak X. yüzyılın ikinci yarısında Horasan’da kullanılan bir ifade olduğu belirtilmektedir (Akgündüz 2002: 29). Söz konusu ifade; ilk zamanlar Memlükler’de müderrislerin yanında fetva vermekle görevli kimselere; Horasan’da Şafiilerin başındaki âlimlere veya tanınmış müftülere verilen bir unvan iken (İpşirli 2010: 91) zamanla farklı anlamlara sahip olmuş; ilim, adalet ve din işleri dâhil pek çok konuda söz sahibi insanların sıfatı hâline gelmiştir. Bu makamın dinî bir müessese hâline gelmesi ise Osmanlılar dönemine tekabül etmektedir. Bahsi edilen sıfatın ilk olarak kim tarafından ve ne zaman kullanıldığı kesinlik arz etmez. Yine de bazı kaynaklar ilk şeyhülislâmın Molla Fenârî olabileceği üzerinde durmaktadır (Mecdî 1269: 49). Ancak burada sözü edilen makam; ilmiyeyi temsil eden ve daha geniş yetkileri bulunan bir makam değildir. Bu anlamıyla ilk şeyhülislâmın I. Selim döneminde göreve gelen Zenbilli Ali Efendi olduğu belirtilmektedir (Akgündüz 2002: 315; İpşirli 2010: 91).

İlk önce İstanbul, Bursa ve Edirne gibi büyük şehirlerde fetva veren şeyhülislâmlar; zamanla meslek sınırlarını genişletmiş ve dinî otoriteyi temsil ederek burayı tek çatı altında toplayan şehülislâmlık kurumunu meydana getirmişlerdir. Ancak görevleri yalnızca din veya eğitimle sınırlı olmayan bu isimler; zamanla siyasî alanda da söz sahibi olmaya başlamıştır.

Şeyhülislâmın teşrifattaki önemi konusunda ilk defa Fatih Sultan Mehmet’in Kânun-nâme-i Âl-i Osmân’ında açıklamalar bulunmaktadır: *“Ve şeyhülislâm ulemanın reisidir. Ve muallim-i sultân dahi kezâlik serdâr-ı ulemadır*”(Mehmed Arif 2007: 10). Fakat her ne kadar bu Kânun-nâme’de mesleğin önemi yazılı olarak anlatılsa da mesleğin saygın yükselişinin tam anlamıyla Kanuni Sultan Süleyman zamanında gerçekleştiği belirtilmektedir. Bu da Ebusuud Efendi’nin Şeyhülislâmlığı dönemine denk gelir (Akgündüz 2002: 315).

Padişahtan sonra sadrazam ile birlikte en önemli iki isim arasında yer alan şeyhülislâmlar; Divân üyesi olmayan kişilerdir ve ilmiye sınıfının temsilcileri niteliğindedir. İlmiyede en yüksek dereceye sahip bu temsilcilerin böyle önemli bir göreve gelebilmesi elbette kolay

olmamıştır. Pek çok aşamayı başarıyla geçmeleri gereken şeyhülislâm adaylarının fıkıh ilminde yetkin bireyler olarak fetva konusunda kendilerini kanıtlamaları ve insanlar arasındaki anlaşmazlıkları çözebilmeleri aranan nitelikler arasındadır. Bilhassa fetva konusunda kabiliyetli olması gereken adayların; şeyhülislâm olmadan önce Rumeli Kazaskerliği yapmış olması da gelenek hâline gelmiştir (Akgündüz 2002: 59).

Şeyhülislâm olduktan sonra Sadrazam ile birlikte Padişahın iki önemli kolunu yürüten bu isimler; protokol olarak bakıldığında bir dönem Padişahın sol tarafında bulunurken sonrasında sağ tarafında yer almışlardır (Özcan 1995: 785).

Bu isimlerin görev tanımına bakıldığında ise pek çok hususun yer aldığı görülmektedir. Fetva vermek, şeyhülislâmın en önemli görevi sayılmıştır. Özellikle kendilerine sorulan dinî, siyasî ve ilmî konularda fıkha göre fetva vermeleri önem arz etmiştir.

Devletlerle savaş veya antlaşma yapılmasına karar vermek, para basmak, katil cezalarını hükme bağlamak gibi pek çok konu da onların iradesi ile belirlenmiştir. Ayrıca kânun-nâmelerin hazırlanması da bu görevler arasında yer almaktadır. Mesela değişen toplum ve ihtiyaçlarla birlikte yeni kanunların çıkarılması zaruri hâle gelince şeyhülislâma başvurulmuştur.

Vakıfların denetimi; ilmiye sınıfına giren öğrencilerin sıra ile belli görevlere getirilmeleri adına söz konusu deftere adlarının yazılması ve bunun için gerekli sınavların yapılması; müderris, kazasker, hekimbaşı, nakîbü'-l eşrâf ve kadıların ataması da bu görev tanımına dâhildir. Bununla birlikte ilmiye sınıfındaki kimselerin cezalandırılması ve aralarındaki düzenin sağlanması da onlar tarafından sağlanmıştır. Ayrıca Padişaha huzur dersleri vermek; din görevlilerini tayin etmek ve görevden uzaklaştırmak, tekke ve zaviyelere atamalar yapmak da onlardan sorulmuştur.

Resmi törenlerde de şeyhülislâmın bulunması gelenek hâline gelmiştir. Bu sebeple özellikle Padişahın cülûs töreni, Padişahın cenaze töreni, bayramlar, doğum ve sünnet gibi çeşitli özel günleri olan şehzâdelerin törenleri, Hırka-i Şerîf ziyareti, Mevlid-i Şerîf töreni, donanma töreni, savaşa gidilirken manevî destek olması itibariyle Sancâg-ı şerîf ve tuğ çıkarma törenine katılmışlardır.

Bu önemli devlet görevlilerinin dışında yararlanılması üzere fetva mecmuaları da yazdıkları bilinmektedir. Mesela III. Ahmet döneminde şeyhülislâm olan Atâullah Efendi'nin "*Fetâvâ-yı Erbaa*" adlı eseri oldukça mühimdir. IV. Mehmet göreve gelen Ankaravî Mehmed Efendi'nin "*Fetâvâ-yı Ankaravî*" adlı eseri de konuyla ilgili önemli kaynaklar arasındadır.

Şeyhülislâmın yaptığı görevlerin yanı sıra ona bağlı çalışan isimlerden de söz etmek gerekir. Başta fetvâ emîni; maddî ve idari işlerden sorumlu olan şeyhülislâm kethüdası; Bâb-ı Âlî ile diğer devlet daireleri arasındaki her türlü iletişimi sağlayan telhîsçi ve bugünkü ifadeyle şeyhülislâmın özel kalem müdürü sayılan mektûbî ona bağlı çalışmıştır. Ayrıca ders vekili ve teftiş işlerinden sorumlu tutulan müfettiş de bu kuruma bağlı olarak işlerini yürütmüştür.

Giyimlerine bakıldığında ise genellikle ilmiye sınıfını temsilen beyaz renkli kıyafetler giyindikleri bilinmektedir. Başlarına örfî sarık sarınıp beyaz kumaşlardan kıyafetler giyinen şeyhülislâmların çeşitli görevler için farklı resmî kıyafetleri bulunmuştur. Örneğin kendilerinin göreve başlaması, bayramlar, baharın başlangıcı ve yeni bir sadrazamın göreve gelmesi üzerine giyindikleri kıyafetler farklılık arz etmektedir. Seyyid olanların ise kavuklarına yeşil tülbent sarındıkları bilinmektedir.

Gelirleri incelendiğinde de ilk dönemlerde görevlerinde bu denli yetkin olmayışları maaşlarına yansımıştır. Önceleri çok fazla geliri bulunmayan bu isimler; XVII ve XVIII. yüzyılda maaş ve arpalıklarına ilâveten nezâret ettikleri vakıf gelirleri, ʿatıyyeler, bohça-bahâ, muhzır müjdeleri ve tayin-tevcih gibi farklı gelirler de edinmiştir.

Devlet yönetiminde padişahla çok yakın ilişkileri bulunan bu otoriteler kimi zaman onlarla arkadaş hatta kardeş kadar yakın olmuştur. Hem âlim hem de Padişah hocalığı yapan bu görevliler; saygın kişilikleriyle çoğu zaman sevilmişlerdir. Ancak kimi zaman Padişahla ters düşülen durumlarla da karşılaşılmış burada da azil veya katletme kararıyla saraydan uzaklaştırılmışlardır. Kaynaklar, katledilen üç şeyhülislâm olarak Âhizâde Hüseyin Efendi, Hocazâde Mesud Efendi ve Seyyid Feyzullah Efendi'den söz etmiştir (Okumuş 2013: 387). Bu katletme ve azil vakalarının ise Kanunî Sultan Süleyman ile birlikte görüldüğü söylenmektedir. Öncesinde ise onların hayat boyu görevde kalmasına özen gösterilmiştir. Ancak yine Padişah ile şeyhülislâm ilişkisinin en samimi olduğu döneme bakıldığında aynı devir dikkati çekmektedir. Burada otuz yıla yakın bir görev süresiyle Ebusuud Efendi'yle Kanunî Sultan Süleyman'ın yakınlığı bilinmektedir.

Sadrazamla ilişkilerine bakıldığında kimi zaman onlarla yarış halinde kimi zaman da iki dost hâlinde uyumlu oldukları görülmüştür. Ancak bu iki makam arasındaki ilişkilerin bozulması bazen taraflardan birisinin azli veya katli ile neticelenmiş bazen de devlet işlerinin bozulmasına dek etkiler yaratmıştır.

Osmanlı Devletindeki bu görevlilerin profiline bakıldığında, söz konusu anlamıyla 15.yy.'dan itibaren toplam 131 şeyhülislâmın varlığından söz edilmektedir (İpşirli 2010: 92). *"1424-1574 arasındaki ilk yüz elli yılda on beş müftü ve şeyhülislâm görev yapmışken 1575-1730 arasında kırk üç, 1730-1880 arasında elli sekiz şeyhülislâm görevde bulunmuştur*" (İpşirli 2010: 93). Bunlardan bazılarını sıralamak gerekirse: Zenbilli Ali Efendi, İbn-i Kemal, Sâdi Çelebi, Çivizâde Muhyiddin Mehmed Efendi, Ebusuud Efendi, Hoca Sadeddin Efendi, Sunullah Efendi, Yahya Efendi, Hâlid Efendizâde Cemâleddin Efendi, Âhizâde Hüseyin Efendi, Hocazâde Mesud Efendi, Hocazâde Mehmed Efendi, Memekzâde Mustafa Efendi, Sâmânîzâde Ömer Hulûsi Efendi, Karaçelibizade Abdülaziz Efendi, Minkârî-zâde Yahya Efendi, Çatalcalı Ali Efendi, Seyyid Feyzullah Efendi, Yenişehirli Abdullah Efendi, Dürrîzâde ailesinden Mustafa Efendi, Mehmed Ârif Efendi. vs.dir.

Bu isimlerin Arapça ve Farsça başta olmak üzere başka diller bilen, hitabette kendilerini kanıtlamış, âlim ve fetva konusunda üstat isimler arasından seçilmesi onların temsil ettiği mertebenin önemiyle ilgili olmalıdır. Bilhassa fetva mevzusuna bakıldığında döneminde verdiği fetvalarla adı öne çıkan isimler yer almaktadır. Mesela Ebusu'ûd Efendi bunların başında gelir. Onun her cuma Ayasofya camisinde verdiği fetvaları bir süre sonra gelenek hâline gelmiştir. Ancak bazı tarikat şeyhlerinin öldürülebileceği konusunda verdiği fetvalar da daha döneminde oldukça tartışılmıştır (Akgündüz 2002: 225). Bununla birlikte kahve içilebilmesi ve Karagöz oyununun izlenmesine dair bir sakıncanın olmadığına yönelik ifadeleri bazı kesimlerce eleştirilirken bazı insanlar tarafından mutlulukla karşılanmıştır (Akgündüz 2002: 62). Çivizâde Muhyiddin Mehmed Efendi'nin Mevlânâ, İbnü'l-Arâbî gibi bazı mutasavvıfların fikirlerine karşı çıkması veya para vakfı meselesini eleştirmesi döneminde oldukça eleştirilmiştir (İpşirli 2010: 92). Ya da İbn-i Kemal'in Şiilerin öldürülmesi, nikâhlarının geçersiz sayılması ve mallarının tahrip edilebilmesi ile ilgili açıklaması dikkat çekicidir.

Yenişehirli Abdullah Efendi'nin Aristo'nun "Fizik" adlı eserini Rumcadan Arapçaya tercüme ettirmesi de pek çok âlim tarafından övgüyle karşılanmıştır (Akgündüz 2002: 97).

İlmiye sınıfının en yüksek mertebeye erişmesi ise Hoca Sadettin zamanında yaşanmıştır (Akgündüz 2002: 70). Ebüssuûd'un Kıbrıs'ın Venediklilerden alınması konusunda verdiği fetva; devletin siyasî menfaatlerini gözetmek adına önemli bir örnektir (Peçevî 1281-82: 486-87).

Görev süresi açısından Şeyhülislâmlara bakıldığında ise en uzun süreyle görev yapan ismin Ebusuud Efendi olduğu görülmektedir. Bu ismi; Zenbilli Ali Efendi, Çatalcalı Ali, Yenişehirli Abdullah, Hâlidefendizâde Cemâleddin Efendi ve Yahya Efendi takip etmektedir (İpşirli 2010: 93). En kısa sürelere bakıldığında da Memekzâde Mustafa Efendi'nin 13 saat; Sâmânîzâde Ömer Hulûsi Efendinin ikinci şeyhülislâmlığının bir gün ve ilk görevi 17 gün süren Feyzullah Efendi'nin isimleri ilk akla gelenler arasındadır (İpşirli 2010: 93). Ayrıca ikişer sene arayla toplam dört kez göreve getirilen Sunullah Efendi'nin farklılığı dikkat çekmektedir(Akgündüz 2002: 73).

Nitekim 16. asırda zirve seviyeye ulaşan bu kurumun saygın niteliğinin son dönemlere dek sürdüğü görülmektedir. Ancak 19. yüzyıla gelindiğinde Vak'a-i Hayriyye (1826) olayının yaşanmasıyla birlikte; şeyhülislâmın ve ilmiyenin gücünün azalmaya başladığı görülmektedir (İpşirli 2010: 92).

3.2. Şeyhülislâm Şairler

15.yy.'dan başlamak üzere Osmanlı Devletinde görev yapan 131 şeyhülislâmın varlığından söz edilmektedir (İpşirli 2010: 92). Elbette farklı görev süreleri de gözönüne alınırsa sayının bu denli çok olması oldukça makul görünmektedir. Zira Memekzâde Mustafa Efendi örneğine bakılırsa şeyhülislâm; yalnızca 13 saat görevde kalabilmiştir. Sâmânîzâde Ömer Hulûsi Efendi'nin ikinci şeyhülislâmlığı bir gün ve Feyzullah Efendi'nin ilk görevi 17 gün sürmüştür (İpşirli 2010: 93).

Gerek yıllarca görev yapan gerekse kısacık sürelerde makamında kalan bu isimler elbette yalnızca şeyhülislâm olarak var olmamıştır. Kimileri şiirle; kimileri müzikle; kimileri de çiçek, minyatür, hat, tezhib vs. başta olmak üzere pek çok alanla ilgilenmiştir. Üstelik bu konuya olan ilgileri bazen o işi yapan sanatkârlarla yarışır hâle gelmiştir. Bu vesileyle pekçoğu bir taraftan şeyhülislâm olarak anılırken bir taraftan da şair, hattat, tezhib ustası, çiçek âlimi, musikişinâs gibi isimlerle zikredilmiştir.

Şiir bahsine değinilirse şeyhülislâmların bu konuya ilgisi oldukça fazla görünmektedir. Hatta pek çok ismin hazırladığı Divânı veya pek çok yerde şiiri de mevcuttur. Bunlardan bazılarını şu şekilde tanıtmak mümkündür:

Şeyhülislâm Es'ad Efendi; 16.yy.'ın önemli isimlerinden birisidir. Musikî, tefsir, şiir, çiçek ilmi vs. başta olmak üzere pekçok konuya ilgi duymuştur. Kaynaklarda birçok eseri mevcuttur. Bunlardan bir tanesi de şeyhülislâmın şiir yeteneğini ortaya koyan Divân'ıdır. Eserin içerisinde Arapça bir manzume ile Farsça şiirler de bulunmaktadır. Metinde yer alan şiirler Es'ad'ın şairlik yeteneğinin ne denli ileri olduğunu kanıtlamaktadır (Türkoğlu 2007: 3).

16.yy.'da isminden söz edilmesi gereken bir başka isim ise Şeyhülislâm Muhyî'dir. Şiirlerinin büyük bir kısmı nazîre şeklinde olan şairin Divân'ı da mevcuttur. Eseri genel olarak nazire tarzı şiirleri barındırması itibariyle farklılık arz etmektedir (Arslan 2006: 1-3)

Şeyhülislâm Bahâyî, 17.yy.'da yaşamış ve şair kimliği ile de tanınan birisi olarak görev yapmıştır. Divân'ı 1933 yılında Saadettin Nüzhet Ergun tarafından çalışılmıştır. Metnin içeriğinde biri kaside-beççe olmak üzere 6 kaside, 42 gazel, 2 mesnevi, 1tarih, 8 kıt'a, 21 rubai ve 1 beyit yer almaktadır (Toprak 2006: 1). Şairliğinden beğeniyle söz edilmektedir. 1649 yılında IV. Mehmed'in isteği üzerine şeyhülislâmlık makamına gelmiş; bir süre görevinden ayrılmış sonra da 1652'de ikinci kez aynı makama getirilmiştir (Toprak 2006: 11-12).

Şeyhülislâm Mehmed Şerif Efendi, 18.yy.'da yaşamıştır. Bu dönemde Osmanlı devletinin 83. şeyhülislâmı olarak görev yapmasının yanısıra şiirleriyle de bilinen bir isimdir (Yağcı 2006: I). Zaten şair, şiirleriyle tanınan Zübeyde Fıtnat Hanım'ın da kardeşidir. Şerîf Efendi'nin bir Divân'ı da mevcuttur. Eserin içerisinde Türkçe, Farsça ve Arapça şiirler yer almaktadır (Yağcı 2006: 14).

Şeyhülislâm Yahyâ Tevfîk Efendi ise 18.yy.'ın bir başka şeyhülislâmıdır. Şairin Türkçe, Arapça ve Farsça şiirleri vardır. Şiirlerini Divân'ında toplayan Tevfîk Efendi'nin eseri şu şekildedir: 14 kasîde, 113 tarih, 10 musammat, 138 gazel, 26 kıt'a, 10 rubâi, 6 muamma ve 1 lugaz. Bunun dışında 2 Farsça tarih, 1 Farsça mesnevi, 4 Arapça tarih, 3 Farsça tahmis, 41 Farsça gazel, 1 Farsça kıt'a, 5 Farsça muamma Divân'ında yer almaktadır (Özerol 2010:17).

Şeyhülislâm Ârif Hikmet Bey; 19.yy. şair ve yazarlarındandır. Şairin Tezkiretü'ş-Şuâra adıyla bilinen bir tezkire metni mevcuttur. 1592-1837 yılları arasında Osmanlı, Kırım, Azerbaycan, İran ve hindistan'da yaşayan Türk şairlerini anlatmıştır (Çınarcı 2007: 1).

Bahsi edilen bu şeyhülislâmlar Divân'ı yayımlanan ve oldukça bilinen belli başlı isimlerdir. Elbette daha detaylı çalışmalar ile bu sayının artması mümkündür.

3.3. XVII. Yüzyıl Şeyhülislâmlarından Yahyâ Efendi

Yahyâ Efendi, III. Murad döneminde şeyhülislâm olan Bayram-zâde Zekeriya Efendi'nin oğludur. Dolayısıyla babası da bu mesleği icra eden birisi olarak daha yetişme döneminde şeyhülislâmlığın ne demek olduğunu bilerek büyümüştür. Şeyhülislâm Yahya; ilk eğitimini babasından aldıktan sonra ilk önce müderris, sonra kadı ve kazasker olarak göreve başlamıştır. Bir defa Anadolu, iki defa da Rumeli kazaskeri olmasının ardından Osmanlı devletinin 27. şeyhülislâmı olarak görev yapmıştır.

I. Mustafa, IV. Murat ve Sultan İbrahim dönemlerinde üç defa şeyhülislâmlık makamına getirilen Yahyâ Efendinin görev süresi toplamında 18 yıl, 2 ay ve 25 gündür.

İlk olarak Sultan II. Osman'ın öldürülmesinin ardından Mehmed Es'ad Efendi'nin yerine göreve getirilen şair; bu görevinde 1 yıl, 4 ay ve 15 gün kalmıştır. Burada Sadrazam Kemankeş Kara Ali Paşa'nın etkisiyle görevinden azledilen (1032/1622) Şeyhülislâm Yahyâ, kendisinden sonra göreve gelen Esad Efendi'nin ölümüyle ikinci kez aynı makama gelmiştir. Bu sefer de toplam 6 yıl, 8 ay ve 19 gün çalışma hayatı olmuş; ancak 1631'de sipahilerin çıkarttığı bir ayaklanma ile tekrar görevinden alınmıştır. İşte bu süreden sonra yaklaşık iki yıl kendi hayatına yönelen Yahyâ; IV. Murad'ın isteği üzerine Şeyhülislâm Âhîzâde Hüseyin Efendi'nin yerine getirilerek üçüncü kez aynı göreve başlamıştır. Bu tarihten ölümüne kadar da 10 yıl, 1 ay, 21 gün süreyle aynı makamda bulunmuştur.

XVII. yüzyılda görevini icra eden Yahyâ Efendi oldukça şanslıdır; zira bu dönemde şeyhülislâmlık siyasî nüfuzu iyice artan bir kurum hüviyetine bürünmüştür. Ayrıca devlet teşkilâtı ve saltanat kurumundaki değişim ve yenilikler şeyhülislâmlığı da etkilemiş; tayin, terfi, teftiş gibi pek çok sorumluluk şeyhülislâmın iradesine verilmiştir (İpşirli 2010: 92). Bir

taraftan da "*XVII. ve XVIII. yüzyıllarda meşihât süresinin uzaması bu göreve getirilmeyi bekleyen ulemâ arasında huzursuzluklara yol açmıştır*" (İpşirli 2010: 93).

XVI. yüzyıldan itibaren padişah ve sadrazamlar, pek çok konuda şeyhülislâmın görüşüne müracaat etmeye başlamıştır. Bu durum, XVII. yüzyıldan itibaren daha da belirginleşmiş ve siyasî konular da dâhil pek çok hususta onun fikirleri sorulmuştur. Bu yüzyılda aynı zamanda ulemanın kurucusu ve reisi sıfatıyla bulunan makamın temsilcilerinde; değişim ve yeniliklere uyum sağlama aranan nitelikler arasında sayılmıştır. Öyle ki XVIII. ve XIX. yüzyıllarda bu hassasiyet ıslahatın da etkisiyle daha da artmıştır.

Görev süresince bilhassa IV. Murad'ın sevgi ve saygısına mazhar olan Yahyâ Efendi; bilgisine güvenilen âlim bir kişilik olarak ayrı bir itibara sahip olmuştur. Padişahla yakın ilişkileri bulunan şair; gerektiğinde sultana ve sadrazama dahi sözünü dinletebilen bir karakter çizmiştir. Doğru ve açık sözlülüğü, samimi kişiliği ve bilgin oluşu da onun hakkında söylenen nitelikler arasındadır.

Şeyhülislâm Yahyâ; katıldığı Bağdat ve Revan seferlerinde de adından söz ettirmeyi başarmıştır. Burada orduya eşlik etmesi, ordugâha imamet etmesi, İmâm-ı Azam'ın türbesinin yapımına katkı sağlaması önemli örneklerdir (Akgündüz 2002: 79).

Kendisi Ebusuud Efendi'den sonra gelen pek çok isim arasında ayrı bir yere sahip olmuş; döneminde kânun-nâmelerin hazırlanması konusunda da çalışmalar yapmıştır. Ayrıca köklü bir aileye mensup olan Yahyâ Efendi; Kemalpaşazâde, Hoca Sâdeddin ve Ârif Hikmet Bey gibi tanınmış isimlerle birlikte pek çok tezkire, tarih veya biyografik eserde adından sıkça söz ettirmeyi başarmıştır.

4. ŞEYHÜLİSLÂM YAHYÂ EFENDİ

4.1. Şeyhülislâm Yahyâ Efendi'nin Hayatı, Edebî Kişiliği ve Eserleri

4.1.1. Şeyhülislâm Yahyâ Efendi'nin Hayatı (d.969/1561-ö.1053/1644)

Şeyhülislâm Yahyâ Efendi; İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Dönemin tanınmış isimlerinden Ankaralı Şeyhülislâm Bayram-zâde Zekeriyâ Efendi'nin oğludur. Annesinin adı Rukiye'dir. Doğum tarihi 960/1552 veya 969/1561 olarak kaydedilmiştir. Ancak çağdaşlarının ifadelerinden yola çıkarak şairin 969/1561 tarihinde doğduğunu söylemek daha mümkün görünmektedir.

Aristokrat bir aileye mensup olan Şeyhülislâm Yahyâ Efendi, babasının yanı sıra Abdülcebbârzâde Derviş Mehmed Efendi ve dönemin ünlü pek çok isminden eğitim almıştır. Eğitiminin ardından Şeyhülislâm Ma'lulzâde Seyyid Mehmed Efendi'den mülâzemetini alarak ilmiye mesleğine girmiştir. Burada ilk olarak Unkapanı yakınlarındaki Hoca Hayreddin medresesinde müderris olarak görev yapmıştır. Bunu; Ali Atik Paşa (995/1586), Haseki Sultan (998/1589), Sahn Medreselerinden biri (1000/1591), Şehzâde (1002/1593), ve Üsküdar Vâlide (1003/1594) medreseleri takip etmiştir.

1595 yılında ilk olarak Halep'te kadılık görevine başlayan Yahyâ; sonrasında Şam, Mısır, Bursa, Edirne ve İstanbul'da da aynı mesleği sürdürmüştür. Ancak 1603 yılında İstanbul kadılığından azledilen şair; önce Anadolu'da, altı ay kadar sonra da üç kez üst üste Rumeli Kazaskeri (1604, 1609 ve 1617) olmuştur. 1617'de üçüncü kez Rumeli kazaskerliğine atanan Yahyâ; 16l8'e gelindiğinde kendi isteğiyle emekliye ayrılmıştır. Bu kez yerine arkadaşı şair Ganîzâde Nâdirî atanmıştır. İşte bu süreden sonra Yahyâ Efendi ismiyle bir bütün olarak anılan şeyhülislâmlık görevine getirilmiştir.

1618-1622 tarihleri arasında hükümdarlık yapan Sultan II. Osman'ın öldürülmesi üzerine Mehmed Es'ad Efendi'nin yerine Yahyâ Efendi, şeyhülislâm olarak göreve başlamıştır. Bu görevinde 1 yıl, 4 ay ve 15 gün çalışan Yahyâ, Osmanlı Devleti'nin 27. Şeyhülislâmı olarak kayıtlara geçmiştir (Bayraktutan 1990: 1). Ancak II. Osman (Genç Osman)'ın öldürülmesinin ardından I. Mustafa ikinci kez (Padişah'ın ilk hükümdarlık dönemi 1617-1618; ikinci dönemi ise 1622-1623 tarihleri arasındadır.) tahta getirilmiştir. Bir süre sonra I.

Mustafa da aklî dengesi yerinde olmadığı gerekçesiyle ikinci kez görevden alınmıştır. Bu görevde bir yıl kadar bir süre bulunan I.Mustafa’nın tahttan indirilmesi, içlerinde Yahyâ Efendi’nin de bulunduğu bir heyetin kararıyla sağlanmıştır. Böylece devletin başına henüz çocuk yaşta olan IV. Murad geçmiştir.

Bu arada Sadrazam Kemankeş Kara Ali Paşa’nın etkisiyle Şeyhülislâm Yahyâ da görevinden azledilmiş (1032/1622), yerine yeniden Mehmed Esad Efendi getirilmiştir. Bir süre sonra Esad Efendi’nin ölümüyle boşalan makama, ikinci kez Yahyâ Efendi getirilmiştir. Şeyhülislâm; bu kez 6 yıl, 8 ay ve 19 gün makamında görev yapmıştır. Ancak 1631 yılına gelindiğinde sipahilerin başlattığı bir ayaklanma üzerine Yahyâ yeniden görevinden alınmış ve yaklaşık iki yıl devlet işlerinden uzaklaşarak kendi hayatına yönelmiştir. Bu arada IV. Murad’ın tahttaki hâkimiyeti iyice güçlenmiş ve isyancılarla işbirliği yaptığı anlaşılan Şeyhülislâm Âhîzâde Hüseyin Efendi idam ettirilmiştir. Hüseyin Efendi’den boşalan makama ise yeniden Yahyâ, atanmıştır. 1043/1634’te üçüncü defa Şeyhülislâmlık görevine getirilen Yahyâ bu tarihten sonra ölümüne kadar kesintisiz bir şekilde (10 yıl, 1 ay, 21 gün) görevini sürdürmüştür.

Şairin şeyhülislâm olarak toplam görev süresi 18 yıl, 2 ay ve 25 gündür. Beş asır boyunca bu makamda görev yapan 131 şeyhülislâm arasında Yahyâ’nın görev süresi dikkat çekici uzunluktadır. Ebussud (28 yıl 11 ay), Molla Fahrüddîni Acemî (24 yıl) ve Zembilli Ali Efendi (23 yıl)’den sonra en uzun görev süresine sahip isim Şeyhülislâm Yahyâ’dır. Ayrıca bu kadar şeyhülislâm arasında edebiyat ve şiirle uğraşan ve divân sahibi olan isimlerden biri de yine Yahyâ Efendi’dir (Adalar Kızıldağ 2014: 3).

Kanunî devri de dâhil olmak üzere II. Selim, II. Murat, III. Mehmet, I. Mustafa, II. Osman, IV. Murat ve Sultan İbrahim olmak üzere toplam sekiz padişahın hükümdarlığına tanıklık eden Yahyâ nezdinde IV. Murat’ın ayrı bir öneminin olduğu aşikârdır. Öyle ki şair, Padişaha olan sevgisini şiirlerinde bolca dile getirmiştir:

Sehldür şânuna nisbetle gönüller yapmak
Bâni-i beyt-i Hudâ Kaʿbe-i ʿulyâsın sen

Nâm ile Hazret-i Sultân Murâd-ı Gâzi
‘Adl ile mihr-i ziyâ-güster-i dünyâsın sen (G.295, 6-7)

Bir başka gazelde de:

Cenâb-ı Hazret-i Sultân Murâd'un gevher-i nazmı
Dilünden düşmesün hakkâ ki ʿâlî pâya düşmişdür

O serv-i ser-firâz-ı gülsitân-ı dîn ü devlet kim
Mübârek sâyesi aʿlâya vü ednâya düşmişdür
(G.124, 6-7)

Aynı şekilde Sultan IV. Murad için de Şeyhülislâm Yahyâ'nın ayrı bir yerinin olduğunu söylemek mümkündür. Zira kendisi de şiirle ilgilenen IV. Murad; Yahyâ ile derin sohbetlerde bulunmuş, devlet işlerinde onu yanından hiç ayırmamış, yeri geldiğince şairin fikirlerinden epeyce yararlanmıştır. Özellikle şairin Revan seferindeki (1044/1634) isabetli fikirleri pek çok kişinin takdirini kazanmıştır.

Kaynaklar Yahyâ'nın kişiliğinden söz ederken bilhassa onun zeki, güler yüzlü, hoş sohbet, nükteci, mütevazı, yumuşak huylu ve kararlı bir insan olduğunu dile getirmiştir. Kararlığını bilhassa devlet işlerinde ortaya koyan şairin siyasî kimliği hakkında yazılan anlatımlar da mevcuttur. Örneğin: Sultan I. Mustafa devri sadrazamlarından Kemankeş Kara Ali Paşa'nın rüşvet aldığını öğrenen Yahyâ, onu uygun bir dilde eleştirmiş; ancak bundan sonra Paşa ile arası açılmıştır. İkilinin arasındaki sıkıntılar ve Yahyâ hakkında yapılan dedikodular üzerine şair görevinden azledilmiştir. Bir başka örnekte de henüz Rumeli Kazaskeri olan Yahyâ'ya, Sadrazam Derviş Paşa birisinin öldürülmesi emrini vermiştir. Şair, kişinin öldürülmesinin sebebini sorunca kendisini ilgilendirmeyeceği cevabını almış, bunun üzerine Şeyhülislâm Yahyâ da Divânı terk etmiştir. Ardından dönemin hükümdarı I.Ahmed, kendisine durumun açıklamasını istemiş Yahyâ da şu cevabı vermiştir: "*Kaza bir emanettir. Padişah, Kazaskerleri davâları dinlemek, mazlumların haklarını korumak için tâyin eder. Şer'î bir gerekçe yok iken bugün bir adam öldürüldü. Artık benim için kazâyı icrâya imkân kalmadığından görevi terk etmeğe mecbûr oldum.*" Böylece anlatılanlar Padişahı çok etkilemiş ve Derviş Paşa katledilmiştir (Bayraktutan 1990: 3).

Şeyhülislâm Yahyâ, IV. Murad'dan sonra padişah olan Sultan İbrahim döneminde de görevde kalmış fakat aynı itibarı kazanamamıştır. Hakkında çıkan olumsuz söylemler,

Kösem Sultan ve Cinci Hoca[1]'nın şair hakkındaki yorumları ve devlet erkânında karşılaştığı kışkırtıcı tavırlar neticesinde hükümdar ile arası bozulan şairin bir süre sonra sağlığı da kötü gitmeye başlamıştır. Yaşı ve sağlığının bozulması neticesinde Şeyhülislâm Yahyâ, 18 Zilhicce 1053 / 27 Şubat 1644 tarihinde vefat etmiştir. Fatih camiinde cenazesi kılınan şeyhülislâmın kabri, Sultan Selim civarındaki Koğacıdede Türbesine yakın medresenin haziresindedir. Şairin cenaze namazına çok sayıda insan katılmış, ölümü üzerine pek çok kişi tarih yazmıştır.

Gûş idince bi'l-bedâhe didiler târîhini
Menzil-i Yahyâ Efendi cennet-i gülzâr ola (1053)

Kabr-i Yahyâ ola yâ Rab pür-nûr (1053)
İtdi Yahyâ bin elli üçde vefât
Zekeriyyâ Efendi bin birde

Yahyâ Efendi'nin mezar taşında ise şu sözler yazılıdır: "*Hüve'l-bâkî, sâbıkân üç defa Şeyhilislâm olup sadr-ı fetvâda iken vefat eden merhum ve magfûrunleh Yahyâ Efendi rûhiyçün el-fâtiha. Sene 1053*" (Bayraktutan 1990: 10; Kazancıgil 1999: 62).

4.1.2.Şeyhülislâm Yahyâ Efendi'nin Edebî Kişiliği

Şeyhülislâm Yahyâ Efendi, şeyhülislâm olmanın yanı sıra gerek döneminde gerekse sonraki dönemlerde şairliği ve şiirinin özgünlüğü ile ilgili olarak pek çok otorite tarafından kabul görmüş, daima övgü ve saygıyla anılmıştır. Şiirde bilhassa gazel sahasında adından büyük bir itibarla söz ettirmiştir. Elbette bunda; çocukluğundan itibaren aldığı eğitimlerin, şair tabiatının ve sanatkâr bir ailenin etkisinden de söz etmek gerekir.

Pek çok tezkirede, tarihte, Divân veya ansiklopedide şairden sitayişle bahsedilmekte, onun şiir ve şairliğinin üstünlüğüne değinilmektedir. Özellikle Yahyâ'nın şiir yazma yeteneği, ilmî bilgisinin üstünlüğü hemen her metinde sıkça vurgulanmıştır. Bilhassa döneminde

[1] Cinci Hoca yahut Karabaşzâde Hüseyin Efendi olarak bilinen isim, dönemin ünlü üfürükçülerindendir. 17.yy'da yaşayan Cinci Hoca; aklî dengesi bozuk olan Sultan I. İbrahim'i tedavi ettiği için ününe ün katmıştır. Daha detaylı bilgi için "*Osmanlı Rasputin'i Cinci Hoca*" kitabına bkz.

sevilen, dürüst, mütevazı, zarif, latife yapan ve güler yüzlü birisi olarak anılmış; şiirleri de zarif mazmunlar, özgün sözler ve usta bir dikkatin ürünü olarak dile getirilmektedir.

Örneğin; Kâtip Çelebi, Fezleke'sinde Şeyhülislâm Yahyâ için şunları söylemektedir: "*…Eşheb-i mehâdım-ı Rûm, latîfe-gûy, küşâde-rûy, hoş-sohbet, şâir-tabiat, metevâzı, halûk ve kerîm, zamanında nazîri adîm idi. Müftülük Ebusuud Efendi'de kemâlin bulup bunlarda hatm oldu*" (Kâtib Çelebi 1287: 231).

Kınalızâde Hasan Çelebi Tezkiresinde şairin bilhassa makbul şiirleri ve zarif sözleri üzerinde durulmuştur: "*Âvâze-i i'tibâr u iştihârı gulgûle-endâz-ı çarh-ı devvâr olması nûr-ı hûrşîd-i nevvâr gibi rûşen ü âşkârdur. Mergûb u makbûl güftârı ve pesendîde-i sıgâr u kibâr eş'âr-ı dürer-bârı vardur*" (Kutluk 1989: 449) sözleri yer almaktadır.

Beyânî Tezkiresinde Yahyâ'nın şiirlerinin ne denli beğenildiği şöyle ifade edilmektedir: "*Halebe ma'ârif u kemâlât ve külliyât u cüzi'yyât-ı ulûm ve fünûn-ı mu'teberâtda ihrâz-ı kasabat itmişdür. Âvâze-i eşhârı âftâbı-ı pür-envâr gibi rûşen ü âşikârdur. Makbûl eş'ârı mergûb güftârı vardur. Bu ebyât ol mahdûm-ı nâmdârundur"*(Sungurhan 2017: 242).

Seyyid Rızâ ise tezkiresinde şairi sıkça örnek göstermekte, *Sultanü'ş-Şuarâ* olarak adlandırmak gerektiğini belirtmekte ve Yahyâ'nın şiirinin ne denli özel olduğunu vurgulamaktadır: *"'ilm ü fazl ile ârâste ve kemâl ü ma'ârif ile pîrâste vücûd-ı şerîf-i pür-sehâ ve zât-ı sütûde-hısâllerine sultânü'ş-şu'arâ dinilse revâdur… Eş'âr-ı dil-pezîrleri şûh u selis ü süz-nâk ve güftâr-ı bî-nâzilleri sîm ü zer-i hâlisü'l-ayâr gibi mücellâ ve pâkdür.* (Zavotçu 2017: 203).

Ayrıca başta Nedîm, Nef'i, Ziyâ Paşa, Yahyâ Kemâl, Muallim Nâci vd. olmak üzere kendi dönemi de dâhil farklı şairler tarafından da Şeyhülislâm Yahyâ'ya dair değerlendirmeler yapılmıştır. Örneğin Ziya Paşa (19.yy) şiirinde şair hakkında şöyle demektedir:

Tanzîm-i gazelde bir de Yahyâ
Bir vâdi-i hâs kılmış ihyâ
Nâzük söyler sözü be-gâyet
Bir sâdelik içre bin letâfet

Nef'î (17.yy) ise Yahyâ'yı mânâ ve ilim ülkesinin hükümdarı olarak görmektedir:

Ey pâdişeh-i serîr-i dâniş
V'ey hüsrev-i bârgâh-ı ma'nâ

Yahyâ'nın da Nef'î'ye yönelik şu sözleri onun şair tarafından beğenisini ortaya koymaktadır:

Şimdi hayl-i suhanverân içre
Nef'i mânendi var mı bir şâir
Sözleri Seb'a-yı Muallakadır
İmrül-Kays kendidir kâfir

Nedîm (18.yy) ise gazelde Bâkî ve Yahyâ'nın nasıl güçlü olduğunu şu beyitle anlatmaktadır:

Nef'î vâdi-i kâsâidde suhân-perdâzdur
Olamaz ammâ gazelde Bâkî vü Yahyâ gibi

Yahya Kemal (20.yy) ise şairin gazel üstadı olmasını şu ifadelerle belirtmektedir:

Kıbrıs şarâbı aktı zamânında sû-be-sû
Yahyâ gazel-serâ idi Bâkî kasîde-gû

Yahyâ hakkında şiir yazan şairler arasında Nev'izâde Atayî, Sabrî, Nergisî, Cevrî, Nâ'ilî vs. başta olmak üzere pek çok isimden daha söz etmek mümkündür (Kavruk 2001: 375). Ancak bu, yalnızca Osmanlı Edebiyatı sınırları içerisinde kalmamış; Modernleşme döneminin başından itibaren de dikkati çekmiştir. Pek çok isim, eserlerinde şairden övgüyle bahsetmiş, hatta onu Nedîm'den de üstün bir şair olarak değerlendirmişlerdir. Örneğin Muallim Nâci, Mecmuâ-yı Muʿallîm'de şunları söyler: "*Yahyâ'nın eş'ârı Nedîm'in eş'ârındaki letâfeti hâiz olmakla beraber metanetçe ondan âlâdır*" (Kurnaz 2013: 38-44).

Gibb'e göre Yahyâ; Bâkî ile Nedîm arasında bir köprü vazifesi görmüştür: " *Bir elini Bâkî'ye bir elini de Nedîm'e uzatan büyük şair*"(Çavuşoğlu 1999: 197).

Genellikle yapılan değerlendirmelerde Yahyâ'nın özellikle bir gazel şairi olduğu; şiirlerinde daha çok rindâne ve âşıkâne konuları işlediği dile getirilmektedir. Sahiden de şair; aşk, güzellik, şarap temalarına daha çok değinmiş; gam, keder ve sıkıntıdan olabildiğince uzak durmuştur. Onun hayata bakışı da bu şekildedir. Bu konuda Bayraktutan şunları söylemektedir: " Yahyâ, *genel olarak Bâkî'nin hayat görüşü ile yakın benzerlikler gösterir. Dünyayı iyimser bir gözle görür: Hayat kısa ve geçici bir hayâl âlemidir. Ama insan bunun acısını çekmek, kederlenmek için gelmemiştir. Hayatın sevinçli, neşeli yanları da vardır…*" (Bayraktutan 1999: 17).

Onun şiirlerinde tasavvufa dair detaylar fazla yer tutmaz. Şeyhülislâmlık mesleğine rağmen Yahyâ'nın tasavvuftan daha az bahsetmesi, dünyevî bir aşkı daha yoğun işlemesi veya şaraptan, kadehten bolca söz etmesi edebiyatta ne denli özgür davrandığının göstergesidir. Elbette onun bu tavrı kimi zaman eleştirilmiştir:

"*Gazellerde rastladığımız aşk; tabiî yani beşerî aşktır. İlâhî aşka pek yer verilmemiştir… Gazellerin içinden leit-motifler hâlinde serpiştirilmiş, konusu ilâhî aşk olan beyit ve mısralara da rastlıyoruz… Aşkdır âlemde seyr-i rûy-ı zîbâdan garaz/Neşe tahsil etmedir câm-ı musaffadan garaz (M.9.503) beytinde yapılan her hareketin Allah için olduğu ifade* ediliyor. *Divânda buna benzer beyit ve mısralar varsa da ya o güzel, sade, latif parçaların arasında kaybolur, ya da iki taraflı aşk havası içinde kendisini pek göstermez.*" (Ertem 1995: 47).

Bayraktutan ise şairin dünyaya ve dünya güzelliklerine âşık olmakla birlikte zariflik, şaka ve çapkınlığın hissedildiği ifadelerle şûh beyitler terennüm ettiğini belirtir.

Tüm bunlarla birlikte Yahyâ'nın şiirlerinde sanat yapma kaygısının olmadığı görülmektedir. Yani Bâkî'de dikkati çeken yoğun sanat titizliği onda yoktur. Kelime oyunları, ısrarlı tamlamalar zorlama bir dil dikkati çekmez; buna rağmen döneminde daha az kullanılan sözcükler, mahallî unsurlar veya şiir dilinde pek rastlanmayan ifadeler Yahyâ'nın Divân'ında yadırganmaz. Yeri geldiğinde Edirne, İstanbul, Bağdat ve At Meydanı gibi reel hayattaki mekânlar; tabak çevirmek gibi pek de kimsenin şiirine aktarmadığı eğlence unsurları veya abbâsî imâme, basak düşmek gibi pek karşılaşılmayan sözler şiirlerinde dikkati çeker.

Şeyhülislâm Yahyâ'nın Divân'ına bakıldığında kaside sayısının da oldukça az olduğu görülür. Daha çok bir maksada dayalı olan ve "istek ve övgü" temalarını içeren kaside sayısı Yahyâ'da yalnızca 6 adettir. Bu durum Yahyâ'nın mesleğinden de kaynaklanabilir. Nitekim o, Padişah'a çok yakın bir isimdir. Unvanı ise pek çok kimsenin ulaşmak istediği zirve bir makamdır. Yani şairin pek çok başka şair gibi bir para, yer veya takdir toplama kaygısı yoktur. Bu sebeple şiiri isteklerine ulaşmak için bir araç olarak kullanmaz veya buna ihtiyaç hissetmez. Bununla birlikte o, kendisine yakın hissettiği padişahlara, kaside değil de daha çok müzeyyel gazel ve tarih yazmayı tercih etmiştir. Toplamında 24 şiirinde Sultan Murad'dan bahsetmiştir. Sultan I. Ahmed ve Genç Osman'dan bahseden şiirleri de vardır.

Şairin şiir tekniği açısından yazdıkları oldukça başarılıdır. Bu konuda en güzel örnekleri gazellerinde görülür. Divân'da genel olarak vezin kusurları, dil hataları veya cümle düşüklükleri dikkati çekmez. Anlatımı gayet net, açık, esprili, zarif, coşkulu ve akıcıdır. Arapça ve Farsça unsurlara çok fazla yer vermeyen şairde deyim, atasözü veya kalıplaşmış ifadelerin kullanımı da yerindedir. Çok uzun tamlamalar kullanmayan şair, İstanbul Türkçesini oldukça etkili kullanmış, şiirlerinde beyit sayısını çok uzun tutmamıştır. O, Rind bir şairdir. Yahyâ'nın şiirlerinin bir kısmı da bestelenmiştir.

4.1.3. Şeyhülislâm Yahyâ Efendi'nin Eserleri

Hayatı boyunca müderris, kadı, kazasker ve şeyhülislâm olarak çeşitli görevlerde bulunan Yahyâ Efendi'nin edebiyattaki en önemli rolü de şairliğidir. Kendisini siyaset, sanat, ilim, hitabet ve edebiyat alanında mükemmel bir şekilde yetiştiren Yahyâ'nın edebiyat dünyasına kazandırdığı eserleri şu şekildedir:

4.1.3.1. Divân

Şairin en önemli ve en bilinen eseri Divân'ıdır. Divân'ın altmışın üzerinde yazması mevcuttur. Eser; ilk olarak İbnü'l-Emin Mahmut Kemal İnal'ın başkanlığında oluşturulan bir ekip tarafından 1334\1916 yılında eski harflerle baskıya hazırlanmıştır. Metnin başında Yahyâ Efendi'nin hayatı hakkında bilgi veren bir giriş yazısı (toplam 62 sayfa) da yer almaktadır. Söz konusu baskıda nüsha farkları verilmiş; ancak farklılıkların hangi nüshaya ait olduğu belirtilmemiştir. Bu yayıma göre Divânın içeriğinde: 1 na't, 1 sâki-nâme, Sultan Osman ve Hâce Efendi için yazılan birer medhiye, Sultan IV. Murâd'ın gazeline 1 tahmis,

Sultan Murâd'ın oğlunun doğumu için yazılan bir medhiye, 349 gazel, 3 tarih, 24 kıta, 4 rubai ve 47 müfred yer almaktadır. 1995 yılında Rekin Ertem tarafından bir yayımı yapılan Divân'ın 2001 yılında da Hasan Kavruk tarafından karşılaştırmalı bir yayımı yapılmıştır. Bu çalışmaya göre Divânda: 1 na't, Sultan Osman ve Hâce Efendilere birer kaside, 1 Sakinâme (77 beyitten müteşekkil), Sultan IV. Murâd'ın şehzâdesi adına 1 kaside, Sultan IV. Murâd adına yazılmış 2 kaside, Sultan Murâd'ın bir gazeline tahmis, 450 gazel, 16 tarih, 11 kıt'a, 4 ruba'i, 16 nazm ve 64 beyit yer almaktadır.

Metnin tespit edilebilen nüshaları şu şekildedir:

Ali Emiri Ef. Manzum Eserler (Millet Ktb.) 519.
Ali Emiri Ef., Manzum Eserler (Millet Ktb.) 516
Ali Emiri Ef., Manzum Eserler (Millet Ktb.) 518
Ankara Cebeci Halk Kütüphanesi Yaz. Bl. No: 279
Ankara Cebeci Halk Kütüphanesi Yaz. Bl. No:107.
Ankara Cebeci Halk Kütüphanesi Yaz. Bl. No:1477 (Eksik)
Asım Bey (Köprülü Ktb.) 432/1 (Yk. 3-47).
Atıf Ef. Ktb. 2117
Ayasofya Ktb. 3783
Bağdad Ktb.(Topkapı Sarayı Müzesi) 168
Bibliotegue Nationale, Manuscripts Turcs-1151
Bibliotegue Nationale, Manuscripts Turcs-1261 (Sadece Saki-name var)
Bibliotegue Nationale, Manuscripts Turcs-278
Carullah Veliyüddin Ef. (Millet Ktb.) 1676
Çorum Genel Ktb. 2085.
Darülmesnevi, Şeyh Murad (Süleymaniye Ktb.) 425.
DTCF Ktb. Yaz. Bl., Fevzi Arıcılar 2.
DTCF Ktb. Yaz. Bl., M. Ozak I/1054.
DTCF Ktb. Yaz. Bl., M. Ozak I/132.
DTCF Ktb. Yaz. Bl., M. Ozak I/159.
DTCF Ktb. Yaz. Bl., M. Ozak I/608.
DTCF Ktb. Yaz. Bl., M. Ozak I/772.
DTCF Ktb. Yaz. Bl., M. Ozak I/82.
Fatih Ktb. 3888/1. (Yk. 1-57)

Hacı Mahmud Ef. (Süleymaniye Ktb) 3371/1 (Yk.1-46)
Halet Ef. (Süleymaniye Ktb) 667.
Hamidiye (Süleymaniye Ktb) 1125/3
Hamidiye (Süleymaniye Ktb)1085/4. (Yk.74-130)
Hazine Ktb.(Topkapı Sarayı Müzesi) 1050,1064. 8Eksik)
Hazine Ktb.(Topkapı Sarayı Müzesi) 1079
Hazine Ktb.(Topkapı Sarayı Müzesi) 935/1, 8yk. 1-49)
Hazine Ktb.(Topkapı Sarayı Müzesi) 974
Hazine Ktb.(Topkapı Sarayı Müzesi) 993
Hüsrev Pş. Ktb. 570.
İstanbul Üniversitesi Ktb. 3599.
İstanbul Üniversitesi Ktb. T. 510/2.
Kayseri Raşit Efendi Ktb. 2672.
Kayseri Raşit Efendi Ktb.1291
Kayseri Raşit Efendi Ktb.1562
Konya Mevlana Müzesi (A. Gölpınarlı Yaz.) No: 40.
Konya Mevlana Müzesi 598.
Kütahya Vahit Paşa ktb. No: 632
Lala İsmail Ef. (Süleymaniye Ktb) 503.
Lala İsmail Efendi (Süleymaniye Ktb) 453/1
Millî Kütüphane A 508.
Nafiz Pş. (Süleymaniye Ktb) 562/3 (Yk. 16-59)
Nafiz Pş. (Süleymaniye Ktb) 952/3, (Yk.16-54)
Nuruosmaniye Ktb. 4959/18
Revan Ktb.(Topkapı Sarayı Müzesi) 758/1
Revan Ktb.(Topkapı Sarayı Müzesi) 811 (Yk.283-311)
Revan Ktb.(Topkapı Sarayı Müzesi) 1798. (Eksik)
Selim Ağa Ktb. 940.
Selim ağa Ktb. 941
Selimiye Ktb. (Edirne) 2125.
Selimiye Ktb. (Edirne) 4761 (Yk. 1-47)
Selimiye Ktb. (Edirne) 4764/2.
Serez (Süleymaniye Ktb) 2641
The British Museum, Turkish Manuscripts 2835.

The British Museum, Turkish Manuscripts Add. 7925.
The British Museum, Turkish ManuscriptsAdd. 11,525 II fall 61-102. 2. Halet Ef. Mülhakı (Süleymaniye Ktb.) 145.
Vatican Turco 121
Yahya Tevfik Ef. (Ragıp Pş. Ktb.) 296 (Adalar Kızıldağ 2014: 6-7).

Çalışmayı esas aldığımız Hasan Kavruk yayımına da bakılırsa Divân'da tüm nazım şekilleri kullanılmamıştır. Özellikle 450 gazelle kendisinden gazel şairi olarak nitelendiren şair, unvanına uygun davranmıştır. Gazellerdeki beyit sayısına bakıldığında şöyle bir tablo dikkati çekmektedir:

Çizelge 4.1. Şeyhülislâm Yahyâ Divânında beyit sayısına göre gazeller

Beyit Sayısına Göre Gazeller	**Bu Miktardaki Gazel Sayısı**
3 beyitlik gazeller	2
4 beyitlik gazeller	6
5 beyitlik gazeller	401
6 beyitlik gazeller	17
7 beyitlik gazeller	21
8 beyitlik gazeller	1
9 beyitlik gazeller	2

Buna göre Yahyâ'nın şiirleri yüzyılın da genel tavrına uygun olarak genellikle kısa yazılmıştır. Gazellerin büyük bir kısmı (401 adet) 5 beyitten müteşekkildir. Bununla birlikte şairde genel Divân şairi profiline göre daha çok müzeyyel gazelin yer aldığını söylemek gerekir. Yahyâ, bu gazeller aracılığıyla bilhassa padişahlara övgüler yazmış, onları kaside yerine müzeyyel gazellerle tavsif etmiştir.

Kaside nazım şekli ile yazılan şiir sayısı ise sadece altıdır. Bunlardan bir tanesi Peygamber Efendimize övgü yani na't türünde yazılmıştır. Diğerleri de Sultan Osman (1 Adet), Hâce Efendi (1 Adet), Sultan IV. Murâd'ın şehzâdesi (1 Adet), Sultan IV. Murâd (2 Adet) için

yazılmıştır. Bunun dışında Sultan Murâd'ın bir gazeline yazılan bir tahmis mevcuttur. Kasidelerde yazılan beyit sayısı ise şu şekildedir:

Çizelge 4.2. Şeyhülislâm Yahyâ Divânında beyit sayısına göre kasideler

Beyit Sayısına Göre Kasideler	**Kaside Sayısı**
9 beyitlik kaside	1
23 beyitlik kaside	1
27 beyitlik kaside	1
11 beyitlik kaside	1
23 beyitlik kaside	1
17 beyitlik kaside	1

77 beyitten müteşekkil olan Sâkî-nâme ise mesnevî nazım şekliyle yazılan, daha çok tasavvufî unsurları yansıtan ve türüne uygun olarak şarap, bezm, meyhane, sâkî, mest vs. kavramlarla dolu olan uzun bir şiirdir. Burada diğer sâkînâmelerden farklı olarak şiir bölümlere ayrılmamıştır. Şair; içmenin güzelliğini, içip de susuzluğunun kolay kolay giderilemeyeceğini şu sözlerle dile getirmektedir:

Ne denlü içerse humdan eger
Yedi bahr ile kanmayan teşneler
(Sâkînâme-beyit 26)

Pür it sâkiyâ câmı rindâne sun
Gözet ahd u peymânı peymâne sun
(Sâkînâme-beyit 8)

Divândaki tarih sayısı ise 16'dır. Bunların çoğu 1048 tarihini ortaya koymakla birlikte Sultan IV. Murâd, İmam Aʿzâm, Malkoç Efendi, Ciğaloğlu Sinan Paşa ve Bağdat'ın fethine dair yazılmıştır. Bir tarihte de şair, şiiri zorla emir üzerine yazdığını belirtmektedir:

Târîh-i Han

1. Şehinşâh-ı cihân Sultân Murâd'un
   Saʿâdet tâcı konmışdur serinde
2. Vezîr-i aʿzamı Bayrâm Pâşâ
   Sadâkatle kul olmışdur derinde
3. Bu mülki pâdişâha itdi ihdâ
   Zemîn öpdi huzûr-ı enverinde
4. Anun târîhi emr olınca Yahyâ
   Didüm bu hân hakkâ ey yerinde (1048)

11 adet kıt'a, 16 nazm, 4 ruba'i ve 64 beyit ise genellikle didaktik ve rindâne niteliktedir.

Şair Divân'ında bazen mahlas kullanmamıştır. Örneğin 154, 300 ve 384 numaralı gazellerde ve 1, 3, 7, 10, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 ve 27 numaralı tarihlerde mahlas bulunmamaktadır.

Divânın geneline bakıldığında en çok sırasıyla "*fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün; mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün; feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün; mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün; mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün*" vezinleri kullanılmıştır.

Redif kullanımına bakıldığında ise "*bülbül ve ʿaşk"* sözcüklerinin yoğun olarak tercih edildiği görülmektedir.

4.1.3.2. Muhsin-i Ferâiz Manzûmesinin Şerhi

Muhsin-i Kayserî'nin *Câmi'ü'd-Dürer* adlı *Ferâ'iz Manzûumesi*'nin şerhidir. Eserin bir nüshası, Giresun Kütüphanesi, 3595 numarada kayıtlıdır. Toplam 139 yapraktır.

4.1.3.3. Kaside-i Bürde Tahmîsi

Eser Arapçadır. Hz. Muhammed'e yapılan övgüler niteliğindedir. Eser, tanınmış Kaside-i Bürde tahmisleri arasındadır.

4.1.3.4. Fetvâ-yı Yahyâ

Şairin şeyhülislâmlık görevindeyken yaptığı fetvaları içermektedir. Bursalı Mehmet Efendi tarafından toplanan fetvaların pek çok yazma nüshası mevcuttur.

Bunlar:

Beşir Ağa Kütüphanesi No:332
Fetva Nüshalarının Bulunduğu Kütüphaneler:
Millet Kütüphanesi No:2420,2421
Murat Molla Kütüphanesi No:1148,1149
Ragıp Ağa Kütüphanesi No:634
Süleymaniye (Şehit Ali Paşa Kit.) No:1088
Süleymaniye (Serez Kit.) No:1066,1068
Topkapı Sarayı, Sultan Ahmet Kütüphanesi No:118
Üniversite Kütüphanesi No:3693,1412 (Adalar Kızıldağ 2014: 7).

4.1.3.5. Şeyhülislâm Kemâlpaşazâde'nin Nigâristân Tercümesi

Bu eser, Şeyhülislâm Yahyâ'nın Şeyhülislâm Kemâl Paşazâde (ö.940/1533)'nin Nigâristân adlı eserine yazdığı bir tercümedir. Tercümenin yeni harflere yapılan çevirisi de mevcuttur.

Bu eserlerin dışında Şeyhülislâm Yahyâ'nın Tabib Beyzâde'nin tıpla ilgili "*Ravzâ*" adlı eserine, Karaçelebizâde Abdülaziz Efendi'nin *Süleyman-nâme*'sine ve *Mugni'ş-Şifâ*'ya takrizler yazdığı da belirtilmektedir (Kavruk: Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü). Ayrıca onun *Vak'a-i Sultân-ı Osmân-ı Sâni* adlı bir eserinden de bahsedilmekte ve bunun Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesinde olduğu ifade edilmektedir (Adalar Kızıldağ 2014: 9). Ancak bu eser Hasan Kavruk tarafından Şeyhülislâm Yahyâ Efendi'ye değil de devrin Anadolu Kazaskeri Bostanzâde Yahyâ Efendi (ö.1049/1639)'ye ait bulunmuştur. Eserin bir başka nüshası da Süleyman Hâlet Efendi Kütüphanesinde, 611 numarasıyla kayıtlıdır. Metin, günümüz Türkçesine çevrilmiştir.

4.2. Şeyhülislâm Yahyâ'nın Şiir ve Şair Hakkındaki Görüşleri

Divân'ından yola çıkılarak şiir ve şair hakkındaki görüşleri tespit edilmeye çalışılanYahyâ Efendi bu konuda okuyucuya önemli ipuçları vermektedir. Yahyâ'nın buna dayalı görüşleri daha çok gazellerde ve özellikle de mahlas beyitlerinde karşımıza çıkar. Öyle ki şairler; mahlas beyitlerinde kendi adını zikrederken aynı zamanda şiir sanatındaki başarılarından ve şairlik konusundaki yeteneklerinden söz ederler. Böylece bu beyitler küçük birer fahriye niteliği taşımasının yanında iyi ve kusursuz bir şiirde olması gereken vasıflar, üstün bir şairin nitelikleri veya anlatmaya dayalı edebî metinlerdeki hayal unsurlarını da içerir.

Yahyâ'nın Divân'ına bakıldığında da durum farklı değildir. Şair; bilhassa mahlas beyitlerinde nazım konusundaki beklentilerini aktarmaktadır. Bu beklentilere geçmeden önce onun şiirlerinden beğeniyle söz ettiği üç isim üzerinde durmak gerekir. Bunlar IV. Murâd, Nef'î ve İmrü'l-Kays'tır. IV. Murad; şair tarafından hem bir otorite hem de bir arkadaş olmasının yanı sıra; şiirlerine nazireler yazılabilecek kadar üstün bir şair olarak anılmaktadır. Gerçi burada Yahyâ, IV. Murad'ın şiirlerini gerçekten mi beğenmiştir, yoksa ona olan sevgisi veya padişahın konumundan dolayı mı bunu yazmıştır, bilinmemektedir:

Cenâb-ı Hazret-i Sultân Murâd'un gevher-i nazmı
Dilünden düşmesün hakkâ ki ʿâlî pâya düşmişdür

G.124-6

Yahyâ; bununla da kalmaz; sözlerinin Sultan Murad'ın ona verdiği ilhamla ortaya çıktığını belirtir:

Hazret-i Sultân Murâd'un feyzidür Yahyâ sözün
Ol şeh-i âlî-himemden kalma istimdâddan

G.293-6

Ancak ona layık bir şiir söylemek pek mümkün değildir:

Yahyâ ne mümkin bir şiʿr dimek
Sultân-ı ʻâlî-mikdâra lâyık

G.184-5

Nef'î; şairliğiyle Yahyâ'nın iltifatına mazhar olan bir diğer isimdir. Öyle ki o, bir dönem şiiri Ka'be'ye asılarak onurlandırılan İmrü'l-Kays'a benzetilir ve şairler ordusu içerisinde onun gibi başarılısı yoktur:

Şimdi hayl-i suhan-verân içre
Nefʿî mânendi var mı bir şâʿir

Sözleri sebʿa-i muʿallakadur
İmrü'l-Kays kendidür kâfir

K.6/1-2

Yahyâ'nın şiir konusundaki görüşlerine bakılırsa ilk olarak onun alışılagelmiş anlatım biçimlerine yenilikler katmak gerektiği düşüncesi dikkati çeker. Çünkü sıradanlık okuyucuya keyif vermez. Bu sebeple şair; kendi tarzını ortaya koyabilmeli, farklılığını ispatlayabilmelidir:

Hep görenler didi bu tarz-ı nevi ey Yahyâ
Maʿrifet nahli virüpdür yine bâr-ı tâze

G.380-5

Başarılı bir nazm; okuyucunun ağzının suyunu akıtacak kadar beğeni kazanmalıdır:

Her kangı gülsitânda bir çeşme varsa Yahyâ
Agzı suyın bu şiʿr-i lezzet-şiʿâr akıtdı

G.389-6

Çeşme-i hayvânun agzı suyın akıtsun sözün
Hızr işitsün anı Yahyâ her zamân reşk eylesün

G.284-5

Ayrıca şiirde beklenen niteliklerden birisi onun gönle ferahlık vermesidir:

Açılmadıysa gönül künc-i hücrede Yahyâ
Kenâr-ı gülşene çık şi'r-i dil-güşâ diyerek

G.193-5

Anlatımda orijinallik oldukça önemlidir. Şairin aynası, orijinal manayı güzel gösterebilmelidir:

Şiʿr-i Yahyâveş olup reng-i tekellüfden berî
Bikr-i maʿnâyı güzel gösterse mirʿât-i suhân

G.261-5

Bu şiʿrün hak budur Yahyâ ki gâyet bî-nazîr oldı
Pesend eylerse lâyık ehl-i irfânı Sitanbul'un

G.195-5

Orijinal hayaller kuramamak, şiir âleminde yeteri kadar başarılı olunmadığının da göstergesidir:

Niçün ebkâr-ı maʿâni beslemez erbâb-ı nazm
Yohsa Yahyâ gibi üstâd-ı suhan-perver mi yok

G.80-5

Elbette burada tek sorumluluk nazım üstadına ait değildir. Onun orijinal hayaller ortaya koyabilmesi için zarif edalarıyla dikkat çeken bir sevgiliye ihtiyacı vardır:

Nice pâkîze maʿnâlar hayâl itmek olur ammâ
Nice mümkin şeh-i devrân gibi nâzük-edâ itmek

G.202-7

Öyle ki hemen her köşede şairin nazmının okunması sevgiliden dolayıdır. O, kâkülleriyle şaire keder dolu şiirler yazdırma kudretine sahiptir:

Her gûşede nazmun okınur var ise Yahyâ
Söyletdi o kâkül sana eşʿâr-ı perîşân

G.273-5

Belagat yani güzel söz söyleme biçimi, şiir sanatında oldukça önemlidir. Benzersiz bir şair; beliğ söz söyleyerek bu konudaki hünerini kanıtlamalıdır:

Silk-i belâgat üzre dürr ü güher dizersen
Yahyâ nazîr olur mı nazm-ı cihân-sitâne

G.317-5

Yahyâ'nın şiirin yeni ve canlı olduğunu vurgulamak için kullandığı "gelin" teşbihi onun nazmını temsil eder:

ʿArûs-ı nazmunı Yahyâ müzeyyen itmek içün
Getürdi rişte-i nazmıyla niçe lüʾlü-i ter

K.3-23

Şiʿr-i Yahyâ nev-ʿarûs-ı medhüne ziynet virür
Meyl idersen nazm-ı lüʾlüʾ intizâma yaşarur

G.131-5

Bir şiirde ruh olması gerektiği; yani gerek anlatım biçiminde gerekse içerikte akıcılığın tercih edilen bir durum olduğu belirtilir. Şair, kendi şiirinde ruh olduğu için sözlerinin başkalarınınkine benzemediğini ifade eder:

Benzemez eşʿâr-ı gayre sözleründe rûh var
Sırr-ı gaybî tabʿuna Yahyâ senün mülhem gibi

G.407-5

Ayrıca şair sözü; bahar rüzgârı gibi okuyucuyu ferahlatmalı, akarsu gibi akmalı yani sıkılmadan okunabilmelidir.

Sözüm nesîm-i seherdür bahâr vasfında
Akarsudur suhanum cûybâr vasfında

G.360-1

Şiir aynı zamanda usta çırak ilişkisiyle öğrenilebilen bir sanattır. Mesela aşağıda temiz ve sade bir üslûpla şiir yazmak isteyen şair adayına tavsiyelerde bulunulur:

Eger pâkîze-gûlık tarzını ögrenmek istersen
İşit cân ile Yahyâ'nun sözin üstâddan kaçma

G.334-5

Şiiri çoğunlukla bir okyanus veya deniz benzetmesiyle kullanan şair; bu sanatın ne denli derin, sürprizlerle dolu ve geniş bir alana sahip olduğunu da hissettirir. Özellikle bu denizde inci bulmanın ne kadar zor olduğunu belirten Yahyâ; bu konudaki başarısını da şöyle özetler:

Kenâr-ı nazma dürler dizdi Yahyâ
Belâgat bahrinün cûş u hurûşı

G.439-5

Şimdi ey Yahyâ benüm bahr-i le'âl-i maʿrifet
Sözlerüm gûşında mengûş olmayan bilmez beni

G.446-5

Her sedef bir sadef-i şehvâr imiş Yahyâ meger
Sözlerün irgürdiler bahr-i le'âlün gûşına

G.374-5

Divân şairinin şiirdeki asıl başarısı; şaire yani âşığa tenezzül etmeyen sevgiliye dahi bu sözleri tekrar ettirebilmektir. Elbette bu; ancak renkli ve akıcı bir söylem ile mümkündür:

Şiʿrün o yâr-i nâzenîn almazdı Yahyâ agzına
Laʿl-i revân-bahşı gibi rengîn ü şîrîn olmasa

G.318-5

Yahyâ; kendi sanatını överken nazmını güneşe benzetmektedir:

Matlaʿ-ı şems-i hünerdür nazmum ey Yahyâ benüm
Dâʾima şiʿrümde Ahmed Şâhum ansam nola ben

G.298-5

Bu nazmın üstadı; aşk konusuna şiirinde fazlasıyla yer vermiş, onu tüm detayıyla anlatmıştır. Zira bu ilimde aşkı anlatmak da ayrı bir maharet gerektirir:

Şerh iderse ders-i ʿaşkı yine Yahyâ şerh ider
Bir mahall kalmış mıdur zîrâ bu fende görmedük

G.201-5

Şeyhülislâm Yahyâ Efendi, her ne kadar aşk ilmini bütün detaylarıyla anlatsa da bu derdin bir çözümünün olmadığını bilmektedir. Nitekim ne aşktan bahsedenler ne söylediğini bilmektedir ne de bu meselenin ne olduğunu bilenler aşkı anlatabilirler. İşte bu sebepten bu konu daima farklı isimler tarafından söylenmeye devam eder:

Ders-i ʿaşkun müşkilin Yahyâ nice hall eylesün
Söyleyenler kendisin bilmez bilenler söylemez

G.135-5

Ayrıca keder ve elemden bahseden yakıcı söz de kulağa hoş gelmektedir. Bu sebeple aşk kadar elem de şiirin konusu olabilmelidir:

Okı nazm-ı Yahyâʿyı âvâz ile
Ki pür sûz söz hoş gelür sâz ile

S.1-76

Çünkü ıztırap dolu şiirler ancak bu duyguyu gönülden hisseden kimseler tarafından yazılmaktadır:

Suhan kim âteş-i dilden kopa lâ-büd olur pür-sûz
Anun çün her sözi Yahyâ'nun âteş-pâredür gûyâ

G.5-5

Sözler; ezberlenmek istenecek kadar güzel söylenebilmelidir:

Bu beyt-i dil-keşi gûş eyleyince bülbül-i dil
Hezâr şevk ile itdi bu matlaʿı ezber

K.3-15

Nitekim Yahyâ; söz söyleme sanatında kendisini üstad olarak görmektedir. Bir bakıma iyi bir şairin kendisi gibi şiir yazması gerektiğini düşündürmektedir:

Gösterür Yahyâ maʿârif ehline mecmûʿasın
Gûyiyâ bir bâgbândur gülsitânın gezdürür

G.99-5

Üstâddur ki kimse nazîrin işitmemiş
Yahyâ bu fende kim ola üstâd-ı ʿandelîb

G.17-5

4.3. Mahlas Beyitlerinde Şeyhülislâm Yahyâ

Mahlas; Arapça kaynaklı olmakla birlikte sözlük anlamı "*kurtulacak veya sığınılacak yer"* biçiminde tanımlanmaktadır. Terim olarak da "*şiirde asıl adın dışında kullanılan ikinci ad veya lakap*" anlamına gelmektedir.

Bir şairin mahlasını belirlemesi Klasik Türk Edebiyatı geleneğinde şiir yazmanın ilk belki de en önemli aşamasıdır. Siyasi, dinî, sosyal, kültürel, psikolojik veya ekonomik nedenlerle seçilen mahlaslar yalnızca şairin kendisi tarafından belirlenmemiş; kimi zaman da bir başkası tarafından şaire önerilmiştir. Şairin mahlas seçiminde pek çok etken belirleyici olmuştur: Örneğin şairin intisap ettiği grup (Mevlevî, Kalenderî); doğup büyüdüğü yer (Priştine, Konya); psikolojik durumu (Nef'î, Sürûrî, Neşâtî); tabiata yakınlığı (Berfî, Şemsî, Bâdî); mesleği (Remmâl, Debbâğ, Şehdî) veya adı oldukça önemlidir (Akün 1994: 395-96).

Elbette şiirde başka bir adın yani mahlas kullanma ihtiyacının arkasında birçok neden bulunmaktadır. Mesela şairler; kendilerini yaratıcı karşısında kul, yönetici karşısında teba veya köle olarak gördükleri için; şiirlerinde gerçek adlarını kullanmanın saygısız bir tutum olabileceğini düşünmüşlerdir (Kalpaklı 2001: 254). Veya aynı adlı başka şairlerden farklılaşma, ortaya çıkan şiiri sahiplenme ve tanınma arzusu insanları akılda kalıcı ve genellikle daha kısa başka bir ad kullanmaya teşvik etmiştir (Kaya 3-4).

Bir yoruma göre ise şairin mahlas kullanma isteği, kendisini rahatça övebilmesinden kaynaklanır. Elbette bu düşüncenin kabul edilebilir olduğunu söylemekle birlikte bunun aksini de düşünmek mümkündür. Zira şair, birtakım sebeplerden ötürü gerçek kimliğini gizlemek isteyebilir. Böylece daha rahat eleştirilerde bulunacak, birçok hayal dünyasında gezinecek veya asıl kimliği ile ulaşamayacağı kimselerin yakınına ulaşabilecektir.

Bazen seçilen mahlaslar; şair ya da bir başkasının etkisiyle değişmiştir. Bunda mahlasın başka şairler tarafından kullanılması, imladan kaynaklı sıkıntıların yaşanması, şairin zamanla bir gruba intisap etmesi, daha güzel bir mahlas belirlemesi, hayatından ve yaşından kaynaklanan değişiklikler, zamanla mahlasını beğenmekten vazgeçmesi, birkaç mahlas birden kullanmak istemesi gibi sebepler rol oynamaktadır.

Mahlas yani şiirde belirlenen bu yeni kimlik; şairin kendisine yeni ve özgür bir alan bulmasını, kendisini bu alanda ifade etmesini sağlamaktadır. Tarihi, İslam öncesine dek uzanan bu gelenekte; mahlaslar *taç beyit* veya *mahlas beyiti* adı verilen bölümlerde kullanılmıştır.

Şeyhülislâm Yahya Efendi'nin mahlasına bakıldığında ise onun kendi ismini mahlas olarak seçtiği görülmektedir. Bir başka ifadeyle şair; mahlasını belirlerken ne mesleğini, ne memleketini ne de başka bir unsuru göz önüne almıştır. Bu da onun farklı bir kimliğe bürünmek istemeyişi, adını mahlas olarak kullanıp şiirinde de aynı adla anılmak istemesi vs. gibi nedenlerle açıklanabilir. Şairin kendi adını mahlas seçmesi şu beytine de konu olmuştur:

Hemân dünyâda bî-nâm ü nişân ol
Budur dünyâda Yahyâ sana mahlas

G.165-5

Şeyhülislâm Yahyâ'nın Divânında toplam 450 gazeli vardır. Bunlardan yalnızca 154, 300 ve 384 olarak numaralandırılmış gazellerde mahlas yoktur. Diğer 447 gazelin tamamında mahlas kullnılmıştır. Ayrıca 6 kasidedin tamamında, mesnevi türünde yazılan sâkînâme ve bir adet tahmiste de mahlas vardır. Tarih şiirlerinin ise yalnızca 4'ünde mahlas kullanılmış; 17'sinde kullanılmamıştır. Bunlar Divândaki diziliş sırasına göre 1, 3, 7, 10, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 ve 27 numaralı tarihlerdir. Geriye kalan nazm, müfret ve rubailerde nazım şeklinin gereği olarak mahlas bulunmamaktadır. Dolayısıyla Divânda toplam 459 kez Yahyâ adı geçmektedir.

Divânda kullanılan mahlasların yalnızca 26 tanesinde tamlama vardır. Bu tamlamalar çoğunlukla dil, kalp, şi'r, 'ömr vs. sözcüklerle oluşturulmuştur. Tamlama halindeki mahlaslar şunlardır: *dil-i Yahyâ-yı şeydâ, dil-i Yahyâ (8 kez), kalb-i Yahyâ, Yahyâ-yı ḫaste-hâl, hâtır-ı mecrûh-ı Yahyâ, sīne-i Yahyâ, Yahyâ-yı müstemend, zahm-ı dil-i Yahyâ, hâne-i*

Yahyâ (2 kez), âşiyân-sâz-ı ser-i Yahyâ, hasm-ı Yahyâ, tabʿ-ı Yahyâ, kâmet-i Yahyâ, şiʿr-i Yahyâ, naẓm-ı Yaḥyâ (2 kez), şiʿr-i Yahyâveş, ʿömr-i Yahyâ.

Şairin gazellerindeki mahlas beyitleri; kendi şiir, şairlik veya âşıklık yeteneğine vs. dair övgülere yer verdiği için aslında küçük birer fahriye niteliğindedir. Bu durum kasidelerde farklılık göstermekle birlikte medhiye ve dua niteliğine dönüşür. Zira şair burada -kasidede- Allah, Peygamber, Padişah vs.'ye övgüde bulunur veya dua eder.

Hemîşe gül gibi handân u şâdân ol cihân içre
Duʿâsı pâdişâha bu durur sıdk ile Yahyâ'nun
K.4-10

Gelüp yine serîr-i ʿizzete ikbâl ü devletle
Cenâb-ı Hakka Yahyâ eylerüz şükr-i firâvânı
K.6-17

Şair; kendisine dair övgüleri çoğunlukla gaibden birisi tarafından övülüyormuş izlenimiyle sunmaktadır. Bu övgülerin niteliği genellikle zirve seviyededir. Mesela şair; şiir ülkesinde kendisinden daha üstün bir şair göremez. Çok üstün bulduğu isimler de genellikle ya onunla aynı seviyede ya da üstünlük derecesi belirtilmeden övülür.

Laʿlüni Yahyâ inen rengîn ü şîrîn vasf ider
Tûtî-i şîrîn-suhândur bülbül-i rengîn-edâ
G.10-5

Üstâddur ki kimse nazîrin işitmemiş
Yahyâ bu fende kim ola üstâd-ı ʿandelîb
G.17-5

Şiiri âb-ı hayât ırmağının ağzını suyunu akıtacak kadar güzeldir:

Çeşme-i hayvânun agzı suyın akıtsun sözün
Hızr işitsün anı Yahyâ her zamân reşk eylesün
G.284-5

Tarzı ise diğerlerinden farklı yeni bir tarzdır:

Hep görenler didi bu tarz-ı nevi ey Yahyâ
Maʿrifet nahli virüpdür yine bâr-ı tâze
G.380-5

Aynı şey âşıklık konusunda da geçerlidir. Hiç kimse şair kadar sevemez veya onunla bu konuda yarışamaz:

Hâl-i ruhını gözler zülf-i siyâhın özler
Yahyâ sevâd-ı çeşm ü kalbümdeki süveydâ
G.3-5

Bulaydum câme-h^{v}âbında açaydum lutf ile anı
Gireydüm koynına ol goncenün Yahyâ nesîm-âsâ
G.4-5

Aşk, Yahyâ'nın mecalini bırakmamıştır:

Baglandı dilüm kalmadı şekvâya mecâlüm
Gör neyledi Yahyâ beni efsûn-ı mahabbet
G.32-5

O; aşk karşısında değersiz ve hakir görülmektedir:

Hevâ-yı ʿaşk u nâr-ı şevk u âb-ı çeşmün olmasa
Kim ʿâdem dir senün gibi ayak topragına Yahyâ
G.6-5

Sevgilinin cevr ü sitemiyle hırpalanmaktadır:

Sitem ü cevri de Yahyâ'ya tevâzuʿ görinür
Gerçi her vazʿı gelür yâre nazar istignâ
G.9-5

Rakibine mesaj vermeyi ihmal etmez:

Hasm-ı Yahyâ kuvvet-i câhına magrûr olmasun
Merd ise nefsin zebûn itsün ki Rüstemlik budur
G.73-5

Yahyâ'yı agladursa eger yâr gam degül
Müşkil budur ki düşmen-i nâ-dânı güldürür
G.95-5

Şair, kimi zaman kendisine bir başkasıymış gibi öğüt vermektedir:

Gül ü mül bezmine meyl itme sözüm tut Yahyâ
Ne cefâ-dîde-i hâr ol ne gam-âlûd-ı humâr
G.52-6

Ramazan ayının gelmesi sebebiyle kendisine içki ve eğlenceden uzak durması gerektiğini söyler:

Yahyâ varak-ı bîdi gör e nice sarardı
Geç ʿayş u safâdan ki hilâl-i Ramazândur
G.83-7

Müzeyyel gazelleri; genellikle bir devlet büyüğüne atfedildiği için ya devletin bekası ya da Padişahın ömrü, saadeti veya başarılarının daimi ve iyi olması temennisi yer almaktadır:

Kıl duʿâ Yahyâ ki itsün ʿömrini Mevlâ mezîd
Server-i ʿOsmâniyân Sultân ʿOsmân Hândur
G.53-6

Tarih beyitlerinde de genellikle "*didi Yahyâ*" ifadesiyle birlikte inşa edilen bir yer, bir kişinin doğumu, ölümü vs. hakkında bilgi verilmektedir:

Didi Yahyâ ana târîh-i tamâm
Bâreka'llâh bî-bedel oldı bu hân (1048)
T.15-6

Şeyhülislâm Yahyâ'nın şiirine bakıldığında mahlas beyitlerinde şiirin nazım şekline bağlı olarak farklı konuların işlendiği görülmektedir. Öyle ki kaside ve müzeyyel gazeler; Allah'a, Peygamber'e veya bir devlet büyüğüne ithaf edildiği için şair burada mahlası aracılığıyla medhiye yapmakta veya dua etmektedir. Gazellerde ise şairin şiiri, âşıklığı veya rakibi esas alındığı için mahlaslarda şairin kendisine övgüsü veya fahriyesi mevcuttur. Burada şair, en üstün konumda kendisini görür ve şiirine, şairliğine ve âşıklığına dair övgülerde bulunur.

Tarih şiirleri düşünüldüğünde de amaç; bir yapının inşaası, söz konusu edilen kişinin ölümü, doğumu vs.ye yönelik bilgi vermektir.

Divânın bütününe bakıldığında Şeyhülislâm Yahyâ'nın mahlasının 459 defa kullanıldığı görülmektedir.

Mahlas beyitleri ise genellikle şiirin son beytinde yer almakla beraber bazen sondan bir önceki beyitte veya farklı beyitlerde kullanılmıştır.

4.4. Kaynaklarda Şeyhülislâm Yahyâ

Şeyhülislâm Yahyâ Efendi gerek döneminde gerekse sonraki yüzyıllarda çeşitli tezkire, tarih, ansiklopedi ve şiire konu edilmiştir. Burada bilhassa şairden övgüyle söz edildiği görülmektedir. Öncelikle onun Zekeriya Efendi'nin oğlu olduğu dile getirilmekte ardından âlim kişiliği, hoş sohbeti, latife-gûy oluşu ve başarılı yönleri anlatılmaktadır. Sonrasında da kimileri tarafından şairin mesleği ve sanatı ile ilgili cümlelere yer verilerek şiirlerinden örnekler aktarılmıştır.

Beyânî tezkiresinde; Yahyâ Çelebi Efendi'den çok uzun cümlelerle bahsedilmez. Şairle ilgili tanıtım ifadeleri oldukça net ve yerindedir. Onun Halep'te yaptığı görev hatırlatılmakta ve ilminin ne denli kuvvetli olduğu dile getirilmektedir. Ardından şairin şiirlerinin açık, anlaşılır ve makbul olduğu ifade edilerek bazı beyitlerinden örnekler verilmektedir: "*Halebe ma'ârif u kemâlât ve külliyât u cüzi'yyât-ı ulûm ve fünûn-ı mu'teberâtda ihrâz-ı kasâbât*

itmişdür. Âvâze-i eşhârı âftâbı-ı pür-envâr gibi rûşen ü âşikârdur. Makbûl eş'ârı mergûb güftârı vardur. Bu ebyât ol mahdûm-ı nâmdârundur" (Sungurhan 2017: 242).

Kınalızâde Hasan Çelebi'nin Tezkiretüʿş-Şuârâ adlı eserinde de Beyânî'nin aksine Yahyâ'dan uzun uzun bahsedilmektedir. Dönemin âlimlerinden Zekeriya Efendi'nin oğlu olarak tanıtılan şeyhülislâm; ilmi, şiirdeki başarısı ve seçkin bir kişi olması itibariyle konu edilir. Ayrıca güzel ve akılda kalıcı bazı beyitlerinden örnekler verilir (Kutluk 1981: 448):

Benümle haşre ol kaddi kıyâmet mâ'il olmaz mı
Kıyâmet var dimez mi yohsa haşre kâ'il olmaz mı
G.394-1

Rızâ tezkiresinde Yahyâ'nın Edirne, Revan ve Bağdat seferlerine katılması ve üç kez Rumeli Kazaskeri olarak görev yapmasından söz edilmektedir. Ayrıca ilim ve kabiliyet açısından oldukça başarılı olan şairin sultanü'ş-şuârâ olarak anılmasının ne denli yerinde olabileceği üzerinde de durulur. Sonrasında güzel, hoş ve benzersiz bulunan şiiri pek çok örnekle sıralanır (Zavotçu 2017:168).

Bulup gülzârı hâlî her taraf reftârını zâgın
Görüp kebg-i hırâmân kahkahayla bir zamân gülse
G.363-4

Birisi aglamayınca biri gülmez heman Yahyâ
Surâhî aglasa câm-ı şarâb-ı erguvân gülse
G.363-5

Kâtib Çelebi'ye göre Yahyâ; hoş sohbetli, latife yapmasıyla bilinen ve şair tabiatlı bir kimsedir: *"latîfe-gûy güşâde-rûy, hoş-sohbet, şâ'ir-tabiat..."* (Kâtib Çelebi 1971: 187).

Dönemin şairlerinden Nef'î; Yahyâ'dan bahsederken oldukça olumlu değerlendirmelerde bulunmuş; onu mânâ ve ilim ülkesinin hükümdarı olarak tanıtmıştır:

Ey pâdişeh-i serîr-i dâniş
V'ey hüsrev-i bârgâh-ı ma'nâ (Bilmen 1943: 43).

Nedim ise şeyhülislâmı anlatırken onun Nef'î'den daha güçlü olduğunu şu sözlerle anlatmaktadır:

Nef'î vâdi-i kâsâidde suhân-perdâzdur
Olamaz ammâ gazelde Bâkî vü Yahyâ gibi
Nedim K.18-38

Nev'izâde Atayî, Sabrî, Nergisî, Cevrî, Nâ'ilî daha sonraki dönemlerde de Ziya Paşa, Muallim Nâci, Yahya Kemal, Gibb gibi isimlerin de Yahyâ'dan bahsettiğini söylemek mümkündür. Mesela Muallim Nâci, Mecmuâ-yı Mu'allîm'de şunları aktarmaktadır: "*Yahyâ'nın eş'ârı Nedîm'in eş'ârındaki letâfeti hâiz olmakla beraber metanetçe ondan âlâdır*" (Kurnaz 2013: 44-48).

Dolayısıyla şunu belirtmek gerekir ki Şeyhülislâm Yahyâ başarılı bir devlet adamı olmasının yanısıra çeşitli otoriteler tarafından özgün, güçlü, orijinal ve başarılı bir şair olarak kabul edilmiştir. Bu hem şairin döneminde hem de sonraki yüzyıllarda yapılan tespitlerle ortaya konabilmektedir. Ancak kaynaklarda onun şiiriyle ilgili verilen örnekler Divân'ın bütününe bakıldığında çok ön planda olmayan, ritim ve âhenk açısından arka planda bulunabilecek seçimlerdir. Yalnızca Beyânî ve Hasan Çelebi'de ortaklık gösteren bu şiir örneklerinin gerçekten edebî zevkle mi seçilip yazıldığı ise tartışma konusudur.

5. ŞEYHÜLİSLÂM YAHYÂ DİVANINDA ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

5.1. Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Kullanılan Nazım Şekilleri

Cem Dilçin'in ifadeleriyle nazım şekilleri; dize ve kafiyenin bir düzen içerisinde birleşmesinden oluşmaktadır (Dilçin 2009: 95). Bu nazım şekilleri, beyitlerden ve bentlerden oluşmakta; uyak, ölçü, konu gibi pek çok belirleyici unsura göre farklı bir isimle anılmaktadır. Klasik Türk Edebiyatında çoğunlukla gazel ve kaside nazım şekilleri tercih edilmekle birlikte bu iki tür neredeyse her Divânda yer almaktadır.

Şairin eserinde çoğunlukla tercih ettiği nazım şekilleri onun üslûbuna dair izlenimler sunmaktadır. Mesela bir şair gazel şiirlerine ağırlık veriyorsa onun rindane ve coşkulu bir üslubundan söz edilebilir. Zira gazel nazım şekli; hem kullanılan vezinler hem de işlenen konu gereği bu izlenimi beraberinde getirmektedir. Diğer taraftan kişi; tarih şiirlerine ağırlık veriyorsa daha gerçekçi ve somut bir üslûbu seçiyor; kasideye ağırlık veriyorsa ince, sanatkârane ve ağır bir üslûbu tercih ediyor olabilir.

Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'na bakıldığında şairin genellikle gazel tercihinde bulunduğu görülmektedir. Bu, hem onun bilinen rindâne üslûbunu örneklemesi hem de seçilen konular açısından önemlidir. Ancak o; şiirlerinde yalnızca gazeller üzerinde durmamış; farklı pek çok nazım şeklinden de yararlanmıştır. Divân'da yer alan nazım şekilleri ve bu nazım şekilleriyle yazılan şiirlerin beyit sayısını şu şekilde incelemek mümkündür:

Çizelge 5.1. Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda nazım şekilleri

Kaside Nazım Şekli		
Kaside Sırası	**Beyit Sayısı**	**İthaf Edilen Kimse**
1	9	Hz. Muhammed
2	23	II. Osman (Genç Osman)
3	27	H^{v}âce Efendi
4	11	IV. Murad'ın şehzâdesi
5	23	IV. Murad
6	17	IV. Murad
Toplam: 6 Kaside		

Mesnevi Nazım Şekli	
Mesnevi Sırası	**Beyit Sayısı**
1	77
Toplam: 1 Mesnevi	

Tahmis Nazım Şekli		
Tahmis Sırası	**Bend Sayısı**	**Tahmis Edilen Gazel Şairi**
1	5	IV. Murad
Toplam: 1 Tahmis		

Gazel Nazım Şekli	
Beyit Sayısına Göre Gazeller	**Gazel Sayısı**
3 beyitlik gazeller	2
4 beyitlik gazeller	6
5 beyitlik gazeller	401
6 beyitlik gazeller	17
7 beyitlik gazeller	21
8 beyitlik gazeller	1
9 beyitlik gazeller	2
Toplam: 450	

Tarih Nazım Şekli			
Tarih Sırası	**Beyit Sayısı**	**Yazılış Amacı**	**Ortaya Çıkan Tarih**
1	2	Sinan Paşa	
2	9	Târîh-i Gazâ-yı Humâyûn	1030
3	2	Malkoç Efendi'nin hayrı ile yapılan kasra tarih	1031
4	2	Valîde Sultân kasrının yapılışı	1035
5	2	Sultân Murâd'ın nişân-ı tîri	1037
6	3	İmam Azam'ın türbesinin kapısının yapılışı	1038
7	5	Târîh-i cisr	1043
8	5	Târîh-i kasr-ı Hümâyun	1046
9	4	İmam Azam'ın türbesinin kapısının yapılışı	1048
10	3	İmam Azam'ın türbesinin yapılışı	1048
11	5	Târîh-i cirîd-i şehinşâh-ı ʿâlem-penâh	1048
12	1	Bağdat'ın fethi	1048
13	4	Târîh-i Hân	1048
14	2	Bağdat'ın fethi	1048
15	6	Târîh-i Hân	1048
16	3	Târîh-i Kasr-ı Humâyûn	1048
Toplam: 16 Tarih			

Kıtʿa Nazım Şekli	Toplam: 11 Kıtʿa

Rubâʿî Nazım Şekli	Toplam: 4 Rubâʿî

Nazm Nazım Şekli	Toplam: 16 Nazm

Müfredât Nazım Şekli	Toplam: 64 Müfredât

Buna göre Hasan Kavruk'un yapmış olduğu çalışmaya göre; Divân'da 6 kaside, 1 mesnevi, 450 gazel, 16 tarih, 11 kıtʿa, 4 rubâʿî, 16 nazm ve 64 müfred vardır.

5.1.1. Kaside

Divân'ın başında kaside nazım şekliyle yazılmış 9 beyitlik bir Naʿat bulunmaktadır. Şairin çok uzun bir şekilde yazmadığı kasidede Hz. Peygamber'e övgüler şu ifadelerden oluşmaktadır:

Zülf ü hâl-i cemâl-i bahtundur
Şeb-i Kadr ile leyle-i İsrâ

Şeb-i İsrâ'da oldı serv-kaddün
Revnak-efzâ-yı ʿâlem-i bâlâ

K.1/3-4

Bundan sonra Yahyâ şu sözleri söyleyerek Hz. Peygamber'in Allah'ın övgüsüne mazhar olduğunu, kendisinin bu durumda nasıl medhedici bir rol üstlenebileceğini söyleyerek sözü kısa tutmaktadır:

Hazret-i Hak olınca meddâhun
Nice vasf eylesün seni Yahyâ

K.1-5

Ardından biri II. Osman (Genç Osman)'a, biri Hᵛâce Efendi'ye ve biri de IV. Murad'ın şehzadesine yazılan kasideler gelmektedir. Bunların dışında iki kaside de IV. Murad'a yazılmıştır.

Sultan Osman döneminde saadet ve huzurun var olduğu belirtilerek bu dönemin devamı temenni edilmektedir:

Ol devha-i saʿâdet u ikbâl kim anun
Hoş-hâl sâyesinde cihân u cihâniyân
K.2-13

Gülzâr-ı devletün ola şâd-âb dâʾimâ
Her dem bahâr ola nitekim gülşen-i cinân
K.2-23

Şairin Hâce Efendi olarak belirttiği başlıkta da hocasının eşsiz ve mükemmel olduğu şu ifadelerle anlatılmaktadır:

Kanı anun gibi bir Hᵛâce-i huceste-misâl
Kanı anun gibi bir pâk-tâbʿ u sâf güher

Sultan IV. Murad'ın şehzadesinin doğumu üzerine yazılan kasidede hangi şehzadenin doğumu üzerine şiir yazıldığı belirtilmezken söz konusu kasidenin hızla kaleme alındığı söylenmektedir. Padişaha hediye veya tebrik niteliğinde sunulan bu şiirde; şehzadenin doğumuyla cihanı aydınlattığı, kış mevsimini adeta bahara dönüştürdüğü vs. belirtilirken ömrünün uzun, bahtının güzel olmasına yönelik temenniler yer almaktadır:

Zemistân faslını ol gonce mânend-i bahâr itdi
Gül-i nev-restesi mergûb olur fasl-ı zemistânun

Muʿammer eyleye Bârî vücûd-ı şâh-ı devrânı
Kemâl-i pîr ide şeh-zâde-i nev-restesin anun
K.4/7-8

Sultan IV. Murad'a atfedilen kasidelerde de padişahın övgüsü dile getirilmektedir. Onun varlığının etrafa adalet saçtığı ve yeryüzündeki zulmle haksızlığı ortadan kaldırdığı söylenmektedir:

Hazret-i Sultân-ı Gâzî Hân Murâd ol şâh kim
Nev-bahâr-ı ʿadli dünyâyı gülistân eyledi
K.5-14

Ayrıca o öyle bir padişahtır ki kılıcının şiddetine kimse karşı koyamaz. Zafer, onundur. İslam ordusunun komutanı ve düşmanın haddini bildiren de yine o'dur. Bu söylemlerle onun Bağdat'ı fethedeceğine inanılır. Şairin son kasidesi adeta sultanın Bağdat seferine çıkmadan önce yazılmış olduğunu hissettirir ve burada onun başarı elde edeceği söylenerek manevi destek verilir:

Varup Bagdâd fethin görelüm şimdi bi-fazliʿllâh
Sitanbul'un bizümdür yine gülzâr u gülistânı

Gazâlar eyleyüp Sultân Gâzî memleket alsun
Zahîr olup ana tevfîk-i Hak teʿyîd-i sübhânî
K.6/15-16

5.1.2. Mesnevi

77 beyitten müteşekkil mesnevi; bir sâkînâme olmakla birlikte tasavvufî ögeler barındırmaktadır:

O meyden ki tiryâk-ı ekberdür ol
Ne tiryâk sahbâ-yı kevserdür ol

Ne sahbâ ki mest-i müdâmı suheyb
Ne mey kim anı içmemek ola ayb

Konulmuş o sahbâya esrâr-ı Hak
Nice mest olmaya hûşyâr-ı Hak
S.1.9-11

5.1.3. Gazel

Divândaki şiirlerin büyük bir kısmı gazellerden oluşmaktadır. Gazeller en az üç, en çok da dokuz beyitle yazılmıştır. Ancak genel olarak gazellerin büyük bir kısmı beş beyitten müteşekkildir ve bazılarında mahlas bulunmamaktadır.

Söz konusu nazım şeklinde müzeyyel gazeller de yer almakta ve burada bilhassa Sultan IV. Murad'a yönelik övgüler bulunmaktadır. Sultan II. Osman'a ve Sultan I.Ahmed'e yazılan gazel-i müzeyyel örnekleri de vardır.

Gazellerde genel tema bilindiği üzere aşk, eğlence, sevgi ve şaraptır. Elbette Yahyâ, bu tür konuları şiirinde işlemekle kalmaz farklı ve orijinal kullanımlara da yer verir. Mesela şu gazelde Hz. Peygamber'in doğumunu konu edinmekte ve Peygamber'e yönelik övgüler şiirin tamamında hissedilmektedir:

Gün gibi tulûʿ itdi bu şeb necm-i hidâyet
ʿIyd itdi Şeb-i Kadre irüp ehl-i velâyet
G.20-1

Şu gazelde de şair kendisine bir kitap yazmayı öğütler. Kitabın adının ise "Pîr ü Cevân" olmasını istemektedir:

Bu gelür hâtıra ol yâr ile hâlün Yahyâ
Bir kitâb eyleyesin nâmı ola pîr ü cevân
G.294-5

Şairin genel üslûbunda pek yer almasa da tevhid ve münacaat tarzında gazelleri de vardır. Örneğin burada Allah'ın yüceliği ve kudreti vurgulanmakta, ona olan sevgi dile getirilmektedir:

Senden olmazsa ʿinâyet hâl yâ Mevlâ ne güc
Emr-i dîn gâyet de müşkil âh bu dünyâ ne güc
G.35-1

Baştan sona baharı veya sonbaharı konu edinen şiir örnekleri de mevcuttur. Burada baharın gelişi anlatılmakta; ancak istenildiği gibi bir bahar mevsiminin görülmediğinden şikâyet edilmektedir:

Gör ʿâlemün burûdetini geldi nev-bahâr
Koynundan ellerini çıkarmaz dahı çenâr
G.50-1

Sonbaharı esas alan hazâniye örneğinde ise mevsimin gelişiyle sarı yaprakların etrafta uçuştuğu, bu devirde Ramazan ayının başladığı, bu nedenle de şairin ʻayş u işretten uzak durması gerektiği öğütlenmektedir:

Berg-i zer-i pür-nakş ile gülşende vezândur
Gûyâ ki sabâ gâşiye ber-dûş-ı hazândur
G.83-1

Bu konuların yanı sıra Yahyâ'da farklı benzetmeler veya Divân şiiri geleneğinde pek rastlanmayan orijinal kullanımlar da dikkati çeker. Örneğin bir gazelde birden çok sevgili imajı yer almaktadır. Buna göre gönül ülkesinin harap olmaması mümkün değildir; zira sevgili bir değil birden çoktur:

Hûb-rûlar bî-ʿaded şehr içre cânân bir degül
Nice vîrân olmasun dil mülki sultân bir degül
G.231-1

Ya da vücut; baştan ayağa bir kulağa benzetilirken, dünya, alçak bir göze teşbih edilebilmektedir:

Naʿl-kes dir yâr nice dinlemez âdem sözin
Kâşki olsa vücûdum başdan ayaga semʿ
G.169-3

ʻAyn-ı zillet mi degül devlet-i dünyâ didügün
Katı alçak görinür oldı en aʿla didügün
G.194-1

Ondaki sevgili tipi kimi zaman gerçek kimi zaman hayal ürünü olarak düşünülebilir. Çünkü şairin şu beyit örneklerinde adeta sevgiliyle yakınlık kuran, onu öpen, saçlarına dokunan bir Yahyâ tasviri görülmektedir:

Olur gül gül kaçan şeftâlular alsam ʿizârından
Bu bâgun meyvesi evvel irişirmiş bahârından
G.281-1

Şâm-ı vaslun isterüm Yahyâ dırâz oldugunı
Zülf-i yâri ohşayup dâʾim dirüm yâ leyl-i tûl
G.229-5

Şu örnekte de eline kadehi alan sevgili, konuşmaya başlamakla kalmaz yüzünden örtüsünü kaldırarak âşıkla daha da yakınlaşmaktadır:

Gül gibi ele sâgar alınca bu ne sırdur
Ol gonce-dehen başladı güftâre açıldı

Kaldırdı yüzinden ol perî zülfi nikâbın
Baht-ı siyeh-i ʿâşık-ı bî-çâre açıldı
G.286/3-4

Gazeldeki orijinal kullanımlar, akıcı ve âhenkli ifadeler bazen de yerini tekrarlı kullanımlara bırakır. Mesela şairin 267. gazelinin 5. beyti ile 268. gazelinin 2 beyti arasında yalnızca ilk sözcükler farklıdır:

Yahyâ nola nâ-çîz ise de gönli büyükdür
Sanman ele almak anı şâhum ola âsân
G.267-5

ʿÂşık nola nâ-cîz ise de gönli büyükdür
Sanma ele almak anı şâhum ola âsân
G.268-2

Bununla birlikte gazellerde dil, üslûp, tekrarlar, âhenk açısından pek çok malzemenin yer aldığını, şairin bu alanda oldukça özgür ve orijinal kullanımlarla karşımıza çıktığını söylemek mümkündür.

5.1.3.1. Gazel-i Müzeyyel yahut Kasidemsi Gazeller

Müzeyyel sözcüğü zeyl kökünden türemekte ve "*artırmak, çoğaltmak*" anlamlarına gelmektedir. Müzeyyel gazel ise Cem Dilçin'e göre şöyle tanımlanmaktadır:

> "…Şair gazeline aşk, şarap, güzellik, sâkî gibi konularla başladıktan sonra, bir beyitte mahlasını söyler ve bu arada gazeline bir ya da birkaç beyit daha ekler. Eklenen beyitlere zeyl (ek) denir. Bu beyitlerde şair zamanın padişahı, devlet büyükleri ya da din ve tarikat uluları için övgüde bulunur. Yani birkaç beyitle methiye yazar. Gazel bu haliyle kimi bölümleri eksik beyit sayısı en çok 15 kadar olan küçük bir kasideyi andırır. Böyle gazellere gazel-i müzeyyel (eklentili, ekli gazel) denir."(Dilçin 2000: 104-121).

Cemal Kurnaz ise bundan farklı olarak şu açıklamayı yapmaktadır:

> "Bazen şairler mahlas beytinden sonra şiire birkaç beyitlik bir övgü, methiye bölümü ilave ederler. Bu durumda gazelin ilk kısmında bir konu, mahlastan sonraki kısımda bir övgüden oluşan başka bir konunun işlendiği, anlam bakımından iki bölümlük bir şiir meydana gelir. Böyle gazellere zeyl yapılmış, eklenmiş, ekli gazel anlamında "müzeyyel gazel" denilmektedir. Eğer bu övgü beyitlerinden sonra bir iki beyitlik bir de dua bölümü bulunursa o gazele kaside ismi verilir"(Kurnaz 2010:81).

Bununla birlikte Selami Turan; gazellere zeyl olarak ilave edilen beyitlerde fahriye ve methiyeye yer verildiğini, bazen şairlerin yek-âhenk gazellerde anlamı güçlendirmek adına bu beyitleri ilave ettiğini ve kimi şairlerin bu gazellerde başlık kullandığını belirtmektedir (Turan 2007: 165).

Dolayısıyla bu tanımlardan yola çıkılarak şunu söylemek mümkündür: müzeyyel gazeller; gazel formundaki şiirlere fazladan bir veya birkaç beytin ilavesi ile oluşmaktadır. Bu ilave beyitlerde; fahriye, medhiye veya dua içerikli konular işlenir. Kimi zaman bu gazellerde başlık da vardır. Ayrıca bunlar yek-âheng şiirlere anlam katmakta veya bazen de farklı konuları içeren iki farklı şiir bölümünü oluşturmaktadır. Eğer zeyl bölümünde dua söz konusuysa bu şiirlere kaside adı verilmektedir. Ancak Şeyhülislâm Yahyâ Divânından yola çıkarak söz konusu tanımlara farklı maddeler de eklemek mümkündür. Öncelikle Kurnaz'ın

ifade ettiği gibi zeyl hâlindeki beyitlerin dua içermesi durumunda şiirin kaside olarak nitelendirilmesi çok uygun görülmemektedir. Çünkü burada yine bahsedildiği gibi iki farklı şiir formu ortaya çıkmaktadır: Birinci bölümde bilindik gazel formu, ikinci bölümde ise fahriye, medhiye veya dua içerikli şiir formu. Belki de kasidemsi gazel gibi farklı bir adlandırmayla anılabilecek bu şiir formunda iki farklı şiir; kafiye, redif ve vezin ile bir bütünlük arz eder. Ayrıca burada kasidede karşılaşıldığı üzere çok daha ağır bir üslûp dikkati çekmez. Üstelik zeyl bölümünde bir devlet büyüğü övülmüşse burada kasidedeki gibi bir ihtiyaç temennisi dikkati çekmez. Belki de sırf bu temenniye başvurmak istemeyip hâmiyi övmek isteyen şair, bu şiir formuna ihtiyaç duymaktadır. Bununla birlikte bu şiirlerde övgü veya dua için şairin mahlasının kullanılmasını beklemek gerekmez. Yani bunlar, bu şiirlerde mahlastan önce de rastlanılabilir. Ayrıca söz konusu türde; övgü, şiirin tamamına yayılırken müzeyyel gazellerde övgü unsuru mahlas beytinden sonra yapılmaktadır.

Bu gazeller aynı zamanda bir isme atfedildiği için aidiyet temsilindedir. Yani herhangi bir gazel; ismi belirtilmeyen bir sevgiliye yazıldığında tüm sevgililere ithaf edilebilirken bu şiirler kasidelerde olduğu gibi bir kimseye ait kılınmaktadır ve adı geçen sevgilinin haricinde bir iyelik niteliği taşımaz.

Gazel-i müzeyyellerin yüzyılllar içerisindeki kullanımına bakıldığında ise yapılan bir çalışmada 15-19.yy.lar arasında seksen Divân taranmış ve müzeyyel gazel yazan şairlerin listesi şu şekilde verilmiştir:

15. yüzyılda; Adlî, Avnî, Ahmed Paşa, Usûlî, Ahmedî, Ahmed-i Rıdvân, Hamdullah Hamdî, Amrî, Aynî, Cem Sultan, Ahmed-i Dâ'î, Kadı Burhaneddin, Mesîhî, Mihrî Hatun, Süheylî, Nesîmî, Çakerî, Şeyhî,

16. yüzyılda; Âşık Çelebi, Bağdatli Rûhî, Behiştî, Emrî, Tâci-zâde Câfer Çelebi, Figanî, Fuzulî, Hayalî, Hayretî, Bâkî, Helâkî, Âhî, İshâk Çelebî, Nev'î, Karamanlı Nizâmî, Meâlî, Bursalı Rahmî, Muhibbî, Şem'î, Revânî, Vusûlî, Taşlıcalı Yahya, Vasfî, Zâtî.

17. yüzyılda; Agâh, Manisali Birrî Dede, Cevrî, Vecdî Fehîm-i Kadîm, Hâletî, Mezâkî, Nâilî, Nef'î, Beyânî, Neşâtî, Nev'i-zâde Atayî, Fevzî, Sâbir Pârsâ, Sükkerî, Nâbî, Şehrî, Şeyhülislâm Yahyâ, Vahyî, Sâbit.

18. yüzyılda; Enderunlu Hasan Yâver, Arpaemîn-zâde M. Sâmî, Kânî, Nedîm, Şeyhülislâm Es'ad, Kâtip-zâde Sâkib Mustafa, Muvakkıt-zâde Pertev, Nâşid, Haşmet, Sünbülzâde Vehbî, Lebîb, Şeyh Gâlib, Tirsî.

19. yüzyılda; Leylâ Hanım, Yenişehirli Avnî, Şeref Hanım, Mehmed Sıdkî (Özçelik 2014: 10).

Bu tablodan da yola çıkılarak bu gazel formunun hemen tüm yüzyıllarda kullanıldığı görülmektedir. Bunlar içerisinde en çok gazel-i müzeyyel yazan şairin 15.yy.'da yaşayan Ahmedî (73 adet) olduğu tespit edilmektedir. 16.yy.'da Rûhî (41 adet); 17.yy.da ise en çok Hâletî'nin (32 adet) ve Şeyhülislâm Yahyâ'nın (30 adet) geldiği görülür. Ancak oran açısından bakıldığında Hâletî'nin 835 şiir içerisinde 32 müzeyyel gazel yazdığına dikkat edilirse Şeyhülislâm Yahyâ'nın 450 gazel içerisinde 30 şiir yazması onu ilk sıraya taşımaktadır. 18.yy.da da 56 şiirle Şeyh Gâlib'in yer aldığı bilinmektedir.

Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda toplamında 30 adet olan bu şiir türünden bir tanesinde Padişahın adı geçmese de o da bu tasnifte değerlendirilmiştir.

Yahyâ Efendi; devletin ileri gelenlerinden veya din büyüklerinden birisini övmek istediğinde genellikle bu nazım şeklinden yararlanır. Şairin genel üslûbunda kasideler pek yer almaz. Divân'ın bütününe bakıldığında ise yalnızca 6 kaside dikkati çeker. Naʿat türünde bir kaside varken tevhid ve münacaat türünde hiç kaside yoktur.

Şeyhülislâm Yahyâ Divân'ında kasideye çok az yer verdiği gibi gazellerini de kaside formuna dönüştürmeyi başarmıştır. Yani bazı şiirleri hem gazel hem de kaside niteliği taşıyan müzeyyel gazellerden oluşur. Şairin bu şiir formundan söz etmeden önce onun neden daha az kaside yazdığı üzerinde durmak gerekir.

Bilindiği gibi kaside, kasd kökünden türeyen Arapça bir sözcük olmakla birlikte belli bir amaca da hizmet etmektedir. Kasideler; şairin temenni, hedef veya kendisinden üstün bir mertebeye medhini içermektedir. Şeyhülislâm Yahyâ'nın meslek hayatı da düşünüldüğünde bu konuda farklı yorumlara gidilebilir. Mesela şair zaten devletin dinî bölümünde en yüksek mertebededir ve padişah ile yakın ilişkiler içerisindedir. Bu da şairin hâmilik ihtiyacı içerisinde olmadığını gösterir. Yani o, şiir vasıtasıyla bir şeye ulaşmaya gerek duymaz. Zaten

bu durum yani padişahtan bir şey istemek için şiire başvurulması hâlihazırda yüksek mertebede olan bir kimsenin kimliği için hoş karşılanmamalıdır.

İkincisi kasidelerde sıklıkla başvurulan bir yöntem de devlet büyüğünü övmektir. Elbette burada övgü; yalnızca yöneticinin sahip olduğu özellikleri saymak demek değildir. Aynı zamanda gizil yergiyi de içerisinde barındıran bu övgüler aslında padişaha nasıl bir lider olması gerektiğini de hatırlatır. Şair, kasidelerin bu yönünü de çoğu zaman kullanmaz. Yahyâ; şiirden de anlayan devlet yöneticilerini bir bakıma arkadaş olarak görmektedir. Onlara farklı bir perdeden bakmaz.

Üçüncüsü ise şairin; ağdalı ve nispeten daha zor bir dili bulunan kasideyi yazmayı sevmediğidir. Yahyâ'nın mesleğine rağmen tevhid, naat, münacaat vs. şiir türlerinden asgari düzeyde yararlanması da bunu destekler niteliktedir. Yani şair, şiire mesleğin ve mesleğin getirdiği anlam dünyasının dışında bakmıştır.

Şeyhülislâm Yahyâ'nın Divân'ında bu formda toplam 30 gazel yer almaktadır. Bunların 18 tanesi Sultan IV. Murad'a; 8 tanesi Sultan Osman'a, 4 tanesi de Sultan Ahmed'e yazılmıştır.

Divânda yer alan müzeyyel gazellere için şöyle bir tablo çıkarmak mümkündür:

Çizelge 5.2. Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda müzeyyel gazeller

Müzeyyel Gazel Sırası		**Padişah**	**Gazelin Beyit Sayısı**	**Mahlas Beyti**	**Padişahın Adının Geçtiği Beyit**
1	Gazel 15	IV. Murad	5	5	4
2	Gazel 42	IV. Murad	5	5	3
3	Gazel 43	IV. Murad	5	5	3
4	Gazel 64	IV. Murad	7	5	6
5	Gazel 74	IV. Murad	6	6	5
6	Gazel 124	IV. Murad	7	5	6
7	Gazel 133	IV. Murad	6	5	6
8	Gazel 138	IV. Murad	5	5	4
9	Gazel 153	IV. Murad	6	5	6
10	Gazel 184	IV. Murad	6	5	6
11	Gazel 202	IV. Murad	7	5	5
12	Gazel 249	IV. Murad	6	5	5
13	Gazel 293	IV. Murad	6	6	6
14	Gazel 295	IV. Murad	7	5	7
15	Gazel 311	IV. Murad	8	8	4
16	Gazel 361	IV. Murad	6	5	5
17	Gazel 364	IV. Murad	5	5	4
18	Gazel 399	IV. Murad	5	5	5
19	Gazel 18	I. Ahmed	6	5	4
20	Gazel 110	I. Ahmed	5	5	5
21	Gazel 245	I. Ahmed	5	5	5
22	Gazel 441	I.Ahmed	4	4	1
23	Gazel 53	II. Osman	6	5	5
24	Gazel 105	II. Osman	7	5	6
25	Gazel 244	II. Osman	7	5	6
26	Gazel 317	II. Osman	9	5	6
27	Gazel 337	II. Osman	9	5	8
28	Gazel 341	II. Osman	7	5	6
29	Gazel 352	II. Osman	5	5	5
30	Gazel 388	II. Osman	9	6	7

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi şiirler çok uzun değildir. En uzun şiir 9 beyitten müteşekkildir. Ve bu sayıda yazılan 3 gazel mevcuttur. 8 beyitten müteşekkil şiir sayısı 1; 6 ve 7 beyitten oluşan 8'er; 5 beyitten oluşan 9 ve 4 beyitten oluşan toplam 1 gazel vardır.

En çok şiir; Sultan IV. Murad, sonra II. Osman, sonrasında da I. Ahmed için yazılmıştır. Şiirlerin 8 tanesinde şairin ve padişahın adı aynı beyitte geçmektedir.

Söz konusu gazellerde işlenen konuya bakıldığında genellikle başarının devamı, ömrün uzunluğu, liderliğinin sonsuzluğu temennileri yer almaktadır. Örneğin yeryüzünü cennetleri kıskandıracak kadar değerli kılan padişahın uzun ömürlü olması asıl istekler arasındadır:

İlâhî Hazret-i Sultân Murâd'a ʿömr-i sermed vir
Musahhar ola ana tâ ebed dünyâ vü mâ-fîhâ
G.15-4

Şairin 42. gazelinde de gerek padişahın adını çağrıştıracak şekilde gerekse sözcüğün *"istek, amaç"* anlamlarını yansıtacak biçimde pek çok kez *"murâd"* sözcüğü kullanılmıştır. Her beyitte kullanılacak şekilde toplam 11 defa *"murâd"* sözcüğünün zikredildiği ve redifi de aynı sözcük olan gazel şu şekildedir:

Sana ey ʿâşık **murâd**-ı yâr olursa ger **murâd**
Yâ cefâ yâ lutf elbette olursun ber-**murâd**

Nâ-**murâd** olmak **murâd** itsem de vechi yok mıdur
Çünki el virmez **murâd** üzre cihânda her **murâd**

Gönlümü yapmak da yıkmak da elünde dostum
Olur elbette ne eylerse şeh-i kişver **Murâd**

Devlet-i pâ-bûs ile ʿuşşâkı eyle kâmrân
Kâm-bahş-ı ehl-i dilsün senden isterler **murâd**

Ber-**murâd** olmaksa Yahyâ kasdun istignâyı ko
Nâzenîn mahbûba benzer çok niyâz ister **Murâd**
G.42

Bir şiirde de Sultan Murâd'ın Bağdat seferi hatırlatılmakta ve seferdeki başarı dile getirilmektedir:

Nice sultân-ı guzât olmaya Sultân Murâd
Ki cenâbına nasîb oldı gazâ-yı Bagdâd
G.43-3

Ayrıca birisi övülecekse bu Sultan Murad olmalıdır. Zira o, dünyayı bereketli ışığıyla aydınlatan kimsedir:

Meddâh olursan Hazret-i Sultân Murâdun medhin it
Dünyâya feyz-i nûr iden hurşîd-i rahşân kendidür
G.64-6

Ebediyete dek bahtı güzel, talihi aydınlık olan kimse de yine sultanın kendisidir:

Hazret-i Sultân Murâd'un bende-i dergâhınun
Tâ ebed bahtı saʿîd ü tâliʿi fîrûz olur
G.133-6

Padişahın döneminde mutlu ve huzurlu olunduğu dile getirilirken her daim ona olan sevgiden bahsedilir:

Devletinde Hazret-i Sultân Murâd'un hürremüz
Kadrdür her gicemiz bayrâmdur her rûzumuz
G.138-4

Hazret-i Sultân Murâd'un medhini itdi penâh
Jâledür gûyâ ki bir gülzâra düşdi gönlimüz
G.153-6

Ayrıca bu devletin devamı temenni edilirken yüceliğinin feleklerden de yukarıda olduğu belirtilir:

Devâm-ı devlet-i Sultân Murâdı isterüz Yahyâ
İnâyet Hazret-i Allâh'dan bizden duʿâ itmek
G.202-5

Minnet Allâh'a ki Sultân Murâd'un Yahyâ
Çerhden kadri bülend oldugın idrâk itdüm
G.249-5

Padişahın döneminden gayet memnun olan Şeyhülislâm Yahyâ, bu devrin bitmemesini yani pâyidâr olmasını dilemektedir:

Felek kutb-ı Murâdî üzre dönsün dâʾim ey Yahyâ
Ki gâyet hoş gelüpdür şâh-ı devrânun bana devri
G.399-5

Ayrıca onun adaleti ile tüm dünya huzur içerisindedir. Bunun devamı için de dua gereklidir:

Duʿâ gerek şeh-i devrâna cân ile Yahyâ
Ki oldı sâye-i adlinde ‘âlem âsûde
G.364-5

Elbette şairin övdüğü tek isim Sultan Murad değildir. O, I. Ahmed zamanında da sultanın kış ayında tahta oturduğunu ve döneminde gayet huzurlu olunduğunu şu cümlelerle dile getirmektedir:

Şâddur Yahyâ ki eyyâmında Sultân Ahmed'ün
Gîcesi kadr u güni bayrâm veyâ nev-rûzdur
G.110-5

Geldi şitâda tahtına sultân-ı kâm-yâb
Gûyâ takaddüm eyledi tahvîl-i âftâb
G.18-1

Sultan II. Osman’ın ölümünün ardından şeyhülislâm olarak göreve başlayan Yahyâ Efendi için padişahın ayrı bir önemi vardır. Zira kendisi hem sultanın ölümüyle göreve gelmiş hem

de bu olumsuz süreçten etkilenmiştir. Öyle ki Genç Osman, o döneme kadar devlet tarihinde tahttayken öldürülen ilk hükümdar olarak kayıtlarda yer almıştır. Ancak şairin bazı şiirleri padişahın hayatta olduğunu düşündürmektedir. Bu da şiirin yazıldığı dönemde henüz katlin gerçekleşmediğini yahut şiirlerde olumsuzlukların yok sayıldığını akla getirir. Mesela aşağıda sultanın ömrünün uzun olmasına yönelik dualar dikkat çekicidir:

Kıl duʿâ Yahyâ ki itsün ʿömrini Mevlâ mezîd
Server-i ʿOsmâniyân Sultân ʿOsmân Hândur
G.53-5

Ayrıca yüce sultanın iktidarı döneminde bolluk ve güzellikler yer almaktadır. Her yer bu güzelliklerden pay almakla kalmasın, Allah bu güzellikleri artırsın, denilir:

Hazret-i Sultân ʿOsmân Hân-ı ʿâlî-kadr kim
İbtihâc eyler bahâr-ı devletiyle rûzgâr
G.105-6

Devha-i ikbâl ü bahtun ser-bülend itsün Hudâ
Her diyâr olsun zılâl-ı reʾfetünden hissedâr
G.105-7

Şair, övgülerde bulunurken kendi kişiliği hakkında da ipucu vermektedir. Ben, gökyüzüne dahi baş eğmezken sultanın eşiğinden yüzümü kaldırmam demektedir:

Sultân ʿOsmân-ı kâm-yâba
Dâʿî-i hakîr-i bî-riyâyum
G.244-6

Baş egmez isem de âsmâna
Şâhum işigünde çehre-sâyum
G.244-7

Padişahın iktidarının daimi olması ve başarısının sonsuzluğu da temel dilekler arasındadır:

Sultân-ı dâd-güster ʿOsmân Hân'ı Yahyâ
Pâyende ide Mevlâ taht-ı saʿâdet üzre
G.352-5

Hak eyleye dâʾimâ muzaffer
Sultân ʿOsmân-ı kâm-yâbı
G.388-7

Aşağıdaki gazelin tamamı padişahın övgüsünü içeren bir örnek olarak dikkat çekicidir:

Zehî cây-ı ferah-bahş safâ-güster hayât-efzâ
Nebâtından yese bir mürg ola ol tûtî-i gûyâ

Behiştün kıtʿası dirdüm velî reşk-i behişt olmuş
Kudûm-ı pâdişâh ile bu nüzhetgâh-ı bî-hemtâ

Suyın kevser diyü nazmında ögmüş ol şeh-i ʿâdil
Hoşâ pâkîze-nazm-ı rûh-bahş âb-ı letâfetle-zâ

İlâhî Hazret-i Sultân Murâd'a ʿömr-i sermed vir
Musahhar ola ana tâ ebed dünyâ vü mâ-fîhâ

Diye ihlâs ile yerde beşer gökde melek âmîn
Duʿâ itdükçe ol şâh-ı cihâna sıdk ile Yahyâ
G.15

Ancak çoğu örnekte mahlas beytinden sonra övgünün yapıldığı görülmektedir. Burada şiir; adeta iki bölüme ayrılır ve ilk bölümde bilindik gazel formu dikkati çekerken ikinci bölümde belirtilen kimseye yönelik övgü vardır. Aşağıdaki şiir de bu tanıma uygun bir örnektir:

Şîrîn dehânun dil-berâ ser-çeşme-i cân kendidür
Cânlar bagışlar sözlerün kim âb-ı hayvân kendidür

Bir âhen-i serd idi dil ʿâşık degülken şimdi ol
Dükkân-ı âhengerdeki kânûn-ı sûzân kendidür

Bezm-i mey olmuş gülsitân ol bâga sâkî bâgbân
Her tolı sâgar hod hemân bir verd-i handân kendidür

Künc-i gam u endûhda kaldık zaʿîf u bî-mecâl
Sâkî getür sun sâgarı kim derde dermân kendidür

Yahyâ derûnun hânesin eyle dil ü cândan tehî
Sînende ol rûh-ı revân yetmez mi kim cân kendidür

Meddâh olursan Hazret-i Sultân Murâdun medhin it
Dünyâya feyz-i nûr iden hurşîd-i rahşân kendidür

Esb-i sebük-seyri sabâ zeyn-i semendi taht-ı zer
Ol pâdişâh-ı Cem-haşem hakkâ Süleymân kendidür

G.64

Şiirlerin bütününe bakıldığında şairin; aklî dengesi yerinde olmayan I. Mustafa'ya hiç şiir yazmadığı görülmektedir. Bununla birlikte Yahyâ'nın IV. Murad'dan sonra tahta geçen Sultan İbrahim ile de arası iyi değildir ve söz konusu padişaha yazdığı bir şiir bulunmamaktadır. Bu durum şairin şiirde özgür olduğunu ve zorlama bir tavır içerisinde bulunmadığını örnekleyebilir.

5.1.4. Tarih

Tarih nazım şekli ile yazılan şiirlere bakıldığında ise bunların daha gerçekçi bilgiler içerdiğini söylemek mümkündür. Hatta bu bilgilerin aynı zamanda tarihi bilgiler içermesi yönüyle güvenilir kaynaklar olduğu görülmektedir. Kimi zaman bir insanı ilgilendiren bu şiirler mekânlar ya da savaş, zafer veya göç gibi önemli zamanları da kapsamıştır. Aynı zamanda devlet hiyerarşisinde rolü bulunan Şeyhülislâm Yahyâ'nın toplam 16 tarih şiiri vardır. Bunlardan en uzunu 9 beyitten en kısası da 1 beyitten müteşekkildir. 16 şiirin 8'i ise aynı tarihe yani 1048'e işaret etmektedir. 3 şiir İmam-ı Aʿzam ve onun türbesi ile ilgilidir.

Bağdat'ın fethi için de 2 tarih yazılmıştır. Zaten Divân'ın geneline bakıldığında şairin bu fetihten epey etkilendiği ve Bağdat konulu 3 şiir yazdığı ve bu sözcüğü toplam 12 kez kullandığı görülmektedir. Diğer tarihlerden de 2 tanesi han; 4 tanesi kasr ve 1 tanesi de köprü yapımı için yazılmıştır. Ayrıca Sinan Paşa'ya 1; Sultan Murad'a da yazılan 3 tarih vardır. Şair; han üzerine yazdığı bir tarihi istek üzerine kaleme aldığını belirtmektedir.

Anun târîhi emr olınca Yahyâ
Didüm bu hân hakkâ ey yerinde (1048)
T.13-4

5.1.5. Rubâʿi

Toplam iki beyitten oluşan bu şiirler şairin en az rağbet ettiği nazım şekilleri arasındadır.

5.1.6. Kıtʿa

Bu nazım şeklindeki şiirler iki beyitten oluşmaktadır. Burada da farklı konular dikkati çeker. Örneğin bir kıtʿada da yağmurun yağması dolayısıyla Allah'a şükredilmektedir:

Cenâb-ı Hazret-i Bârî'den isteyüp bârân
Hezar minnet ü yüz şükr ana ki itdi nüzûl
Kt.11-1

5.1.7. Nazm

Bu nazım şekli de Kıtʿa ve Rubâʿi gibi toplam iki beyitten oluşmaktadır. Bir nazm örneğinde şair Beyânî'den bahsetmekte hatta onu eleştirmektedir:

Burnun la Beyânî bizi niçün kakalarsın
Bir medrese-i hârici lâ-büd yakalarsın
Nz. 16-1

5.1.8. Müfred

Müfredlere bakıldığında ise bu şiirler hem bir beyit olmaları itibariyle hem de anlatılmak istenenin en kısa şekilde ifade edilmesi yönüyle dikkat çekici örneklerdir. Mesela bir müfredde şair sevgiliyi İstinye'ye davet eder:

Ko kafes nâlesini nagme-i pey-der-peye gel
Râygân dinleyelüm bülbüli İstinye'ye gel
Müf.34

Bu müfredde de çiçek hastalığına yakalanan bir sevgiliden söz edilmektedir:

Nihâl-i tâze-i gülşen çiçek çıkardı meger
Tabîb-i cûy içürdi şarâb-ı nîlüfer
Müf.39

Bunun yanı sıra yeri geldiğinde tütün yasağından, yeri geldiğinde de yokluktan veya fal tutmaktan söz eden Yahyâ oldukça farklı pek çok konuyu bu şiir türü ile aktarmıştır:

Fâl tutduk saydunı ey pâdişâh-ı kâmkâr
Himmetün bâzına murg-ı cân-ı hasm olur şikâr
Müf.54

5.1.9. Tahmîs

Divân'da yer alan tek tahmîs Sultan IV. Murad'ın şiirine yazılmıştır. Tüm bu şiir biçimleri dikkate alındığında Yahyâ'nın pek çok nazım şeklini ustalıkla kullandığı; ancak bunlardan bilhassa gazel nazım şekline rağbet ettiği söylenmelidir. Ayrıca şair müstezâd, murabbâ, tuyûg, muhammes, müseddes, müsebbâ, müsemmen, mütessâ, muʿaşşer, tercî-i bend, terkîb-i bend nazım şekillerine eserinde yer vermemiştir.

5.2. Şeyhülislâm Yahyâ Divânında Kullanılan Nazım Türleri

Bir metnin genel konusunu kapsayan nazım türleri; Şeyhülislâm Yahyâ Divânında da incelenmesi gereken bir konudur. Eserde kimi zaman başlıklar hâlinde kendisini gösteren

nazım türleri, kimi zaman da metnin genel konu bütünlüğüne bakılarak anlaşılmaktadır. Hazâniye, bahâriyye, şitâiyye, nevrûziye, zafernâme, sâkînâme, süleymânnâme vs. gibi nazım türü adlandırmaları; merkezdeki konuyu özetlemekle birlikte; beyit bütünlüğünü esas alan bir geleneğin konu bütünlüğüne de dayandığını göstermektedir. Tabii ki bu, aynı konuyu işleyen her şiirin aynı bütünün parçası olduğu anlamına gelmemelidir. Zira bu bütünlük; aynı zamanda vezin, kafiye ve redif ile birlikte sağlanmaktadır.

Nazım türü gereği, eserde yer alan şiirlerin bir protokol esasına göre düzenlendiğini de belirtmek gerekir. Yazılan şiirler; tevhîd, münâcaʿat, naʿat, dört halife, devlet veya din büyüğüne övgü sıralamasına göre eserde yer alırlar.

Tevhîd yani Allah'ın birliğini konu edinen şiirler eserin en başındadır; çünkü âlemdeki her şey tek bir varlığa işaret eder. Tüm varlıklar onun *"kün"* emri ile ortaya çıkmış yani yaratılmıştır. İşte bütün yaratımların kaynağı olan Allah'ın birliği üzerine şiirler yazmak Klâsik Türk Şiirindeki şairlerce benimsenmiş bir gelenektir. Bu şiirler birlik ve zirvede olma fikrinin neticesi olarak Divân'da da en başta yer alan metinlerdir.

Tevhîd şiirlerinin ardından Allah'a dua ve yalvarma içerikli şiirler gelmektedir ki "*münâcaʿat"* nazım türü olarak adlandırılmaktadır.

Sonraki sırada Hz. Peygamber'e ithaf edilen şiirler gelmektedir. Öyle ki o, en güzel ve ahlakların en iyisi ile donatılan bir insan örneğidir. Bu konuda oldukça bilinen "*Levlâke levlâk lemâ halâktü'l-eflâk* (Sen olmasaydın âlemleri yaratmazdım.)" hadisi de Hz. Peygamber'in ne denli üstün görüldüğünün önemli bir tanığıdır. Dolayısıyla Hz. Peygamber'e yönelik şiirlerin de bu protokolde yer alması olağandır. Peygamberi doğrudan ilgilendiren şiirler ise başta naʿât olmak üzere miʿrâciye, mevlid, hilye vs. adlarıyla bilinmektedir.

Dinî sıralamada daha sonra Hz. Ebûbekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali gelmektedir. Hz. Ebûbekir bilhassa sadık kişiliğiyle; Hz. Ömer adaletiyle, Hz. Osman ön plana çıkan kişiliğiyle, Hz. Ali ise cesareti ve ilim bilgisi ile dile getirilir. Elbette bu isimler arasında da şairin mensup olduğu mezhebin etkilerini görmek mümkündür. Zira Hz. Ali şiirde fazlasıyla yer alıyorsa şairin Şiî mezhebinden olduğu veya bu mezhebe sempati duyduğunu söylemek mümkündür. Aynı şekilde bu mezhepte bulunan şairlerin bir kısmının da Hz. Ömer'den daha

az söz ettiği veya hiç söz etmediğine dikkat çekilebilir. Tersi bir durum da şairin Sunnî mezhebinden olması ile bağdaştırılabilir.

Dinî temsillerin ardından siyasî kimlikler dikkati çekmektedir. Padişah, şehzade, vezir vs. sıralamasına uyularak bilhassa dönemin önde gelen liderlerine yönelik şiirler yazılır. Elbette buradaki amaç; temsil edilen kişinin övgüsünün yanında birtakım hediyelerin talebidir. Ayrıca protokol sistemine uyularak padişah, şehzade, vezir-i aʿzâm, vezir vd. sıralaması metin tertibinde uyulması gereken bir gelenektir.

Tüm bu sıralamaların ardından şairin kendisine yöneldiği görülmekte şiirini ve şairliğini daha rahat övebildiği gazel, müstezâd, rübâʿî vs. nazım şekilleri ile karşılaşılmaktadır. Burada yer alan nazım türleri de daha sıradan konuları kapsamakta, protokolde mutlaka zirvede olması gereken insan veya temsillerden oluşmamaktadır.

Yahyâ Efendi'nin eserine bakıldığında tevhîd ve münâcaʿat nazım türlerinin yer almadığı görülmektedir. Protokol sisteminde ikinci sırada yer alan Hz. Peygamber için de yalnızca bir naʿat dikkati çekmektedir:

5.2.1.Naʿat: Burada da oldukça kısa ve öz ifadeler bulunur. Toplam 9 beyitlik kasidede, Hz. Muhammed'in varlığıyla "*Yesrîb ü Bathâ"* yani Mekke ve Medine'yi güzelleştirmesinden bahsedilmekte ve *"Levlâke levlâk lemâ halâktü'l-eflâk* (Sen olmasaydın âlemleri yaratmazdım.)" hadisine vurgu yapılmaktadır. Ayrıca Kur'ân-ı Kerîm'in Hz. Muhammed'e indirilmeye başlandığı gece olan Kadir gecesi ve Peygamberin miracını konu edinen Şeb-i İsrâ'dan da söz edilir. Yahyâ ardından Onu asıl övenin Hakk'ın kendisi olduğunu, bu durumda kendisine bir söz kalmadığını belirterek şiirine dua ile son verir:

Himmet eyle ana hayât-ı ebed
Tâ ebed şerʿün eyleye ihyâ

K.1-8

Yahyâ Efendi'nin şeyhülislâm kimliği düşünüldüğünde onun dinî övgü içeren şiirlerinin azlığı düşündürücüdür. Şair; genel Divân tertibi içerisinde yalnızca bir naʿât örneği yazmıştır. Eserde tevhîd veya münâcaʿat tarzında da şiir yoktur. Yalnızca bazı şiirlerde tasavvufî ögelerin ağırlık kazandığı söylenebilir. Bu da ya şairin bu tarz şiirleri yazmaktan

keyif almadığını, ya bu şiirleri estetik açıdan değerli bulmadığını ya da mesleğinden uzak bir şair kimliği sergilemek istediğini akıllara getirebilir.

5.2.2. Medhiye

Medhiye örneği olarak sultanlara veya devletin önde gelen isimlerine yazılan kasideler yer almaktadır. Eserde bu türden yazılan şiirlerin 2'si Sultan IV. Murad'a, 1'i II. Osman (Genç Osman)'a, 1'i H^{v}âce Efendi'ye ithaf edilmiştir. Bu şiirlerde türün gereği olarak sözü edilen kimsenin varlığının güzelliği, devlet yönetimindeki başarısı, işindeki hüneri, eşsiz ve mükemmel bir örnek oluşu üzerinde durularak ağdalı, abartılı ve genellikle iyi yönlerin vurgulandığı bir tablo çizilmektedir:

Revnak-dîh-i bahâr-ı gülistân-ı Ahmedî
'Osmân Han-ı Cem-ʿazamet dâver-i zamân

Ol devhâ-i saʿâdet u ikbâl kim anun
Hoş-hâl sâyesinde cihân u cihâniyân
K.2/12-13

Kanı anun gibi bir H^{v}âce-i huceste-misâl
Kanı anun gibi bir pâk-tâbʿ u sâf güher
K.3-11

Zaten bu şiirlerin çoğunun başlığında "sitâyiş" sözcüğü geçmektedir: *"Der sitâyiş-i Sultân ʿOsmân Han ʿaleyhiʾr-rahme, Der sitâyiş-i H^{v}âce Efendi".*

5.2.3. Mevlid

Mevlid türü içinde değerlendirilebilecek bir örnekten söz edilebilir. Ancak söz konusu şiir; türün yaygın kullanımı olarak Hz. Peygamber'den söz etmemektedir. Burada bahsi geçen isim, Sultan IV. Murad'ın şehzâdesidir. 11 beyitten müteşekkil kasidede şehzadenin doğumu büyük bir mutlulukla karşılanır:

Sipihr-i saltânâtda gün gibi bir mâh-ı nev togdı
Beşâretler gözi aydın yine erkân u aʿyânun

Sürûr-ı şevk ile toldı cihânun halkı şâd oldı
Biri birine girdi tehniyetle halkı Divânun
K.4/2-3

5.2.4. Sâkînâme

Bu nazım türlerinin yanı sıra sâkînâme türü ile yazılan 77 beyitlik şiir dikkati çekmektedir. Burada şiirin adından da anlaşılacağı üzere sâki, mey, meyhâne, şarap vs. konuları ele alınmıştır. Ancak genel tema, tasavvufî semboller aracılığıyla sunulmuştur:

Kanı sâkiyâ ol şarâb-ı tahûr
O feyz-i Hudâ çeşme-i deşt-i nûr

Ki levs-i hevâdan bizi ide pâk
Ruh-ı zerdimüz eyleye tâbnâk
S.1/43-44

5.2.5. Şehrengîz

Gazel nazım şekli ile yazılan şiirlere bakıldığında ilk olarak şehir redifiyle yazılan metinlerden söz etmek yerinde olur. Zira gerek Bağdat, gerek Edirne veya Halep vs. gibi şehir redifli şiirler olsun bunlar çoğunlukla küçük birer şehrengîz veya bilâdiye örneğidir. Şehrin güzellerinden bahseden örnekler şehrengîz başlığında değerlendirilmelidir.

Câm-ı leb-i şîrînüni emmek ne safâdur
Bu neşve ʿaceb var mı mey-i sâf-ı Haleb'de
G.379-3

5.2.6. Bilâdiye

Şehrin genel niteliklerinden veya gezilip görüldüğünden bahseden şiirler de bilâdiye olarak değerlendirilmelidir. Mesela *"Edrene"* redifli şiirde şair, genel olarak şehrin niteliklerinden söz etmiştir. Veya Bağdad redifli şiirde de benzer bir durum söz konusudur. Bu sebeple bu türden metinler bilâdiye türü içerisinde değerlendirilmelidir:

Şöyle maʿmûr oldı hûbân-ı Sitânbul ile kim
Câydur bir gence her künc-i hârâb-ı Edrene
G.311-2

Bir zamân gülşen degül mʿıydi sarây-ı Edrene
Söylemez mi bülbül-i destân-serâ-yı Edrene
G.381-1

Gün-be-gün muʿtedil olmakda hevâ-yı Bagdâd
Gayret-i ürd-i bihişt oldı şitâ-yı Bagdâd
G.43-1

5.2.7. Nevrûziye

Bu türde yazılan bazı şiir örnekleri şu şekildedir:

Gör ʿâlemün burûdetini geldi nev-bahâr
Koynundan ellerini çıkarmaz dahı çenâr

Nev-rûz u nev-bahârun inen hükmi olmadı
Göstermez oldı kendüyi hurşîd-i tâb-dâr
G.50/1-2

Goncenün açsun yine kalbin sabâ nev-rûzdur
Bülbül-i zâr eylesün bir hoş nevâ nev-rûzdur

Subh-dem râh-ı çemen bî-gerd ü gil sünbül hevâ
Gül gibi gülzâra ʿazm it dil-berâ nev-rûzdur
G.110/1-2

Burada takvimler tam olarak bahara işaret etse de henüz havaların ısınmaması, çiçeklerin açıp güneşin etrafı sıcacık yönüyle aydınlatmaması şikâyet konusudur. Sırf bu yüzden çınar ağacı yapraklarını açmamaktadır. Goncalar ise açmaya cesaret edememekte, bülbüller baharın gelişini karşılayamamaktadır.

5.2.8. Hazâniye

83. gazel sonbahar mevsimini konu alması itibariyle bir hazâniye örneği sunmaktadır:

Berg-i zer-i pür-nakş ile gülşende vezândur
Gûyâ ki sabâ gâşiye ber-dûş-ı hazândur

Gerdân ider evrâkı sabâ sahn-ı çemende
Cevlâna gelür şevk ile tâvûs-ı cinândur

Zer tepsiler atılmada meydân-ı çemende
Hengâm-ı ʿatâ sûr-ı şeh-i ʿâlemiyândur

G.83/1-2-3

Sonbaharın gelişiyle altın renkli yapraklar etrafa saçılmakta, rüzgârlar çimenlikte esip durmaktadır.

5.2.9. Hammâmiye

Aşağıda hamam tasviri ve hamamda anlatılan güzeller yönüyle bir hammâmiye örneği görülmektedir:

Kanuma girdi girmedi hammâma ol perî
Hammâm gibi odlara yakup bu çâkeri

G.410-1

Hammâm içini benzedirüm cây-ı mahşere
Kim olur anda şâh gedânun ber-â-beri

G.410-4

Hammâmiye örneğinde de sıcacık havasıyla bir hamam tasviri yapılır ve âşığın yanında sevgili hayali kurulur.

5.2.10. Fahriye

Aşağıdaki örnekte şiirini ve şairliğini öven şair bir fahriye gazeli yazmıştır:

ʿÂşık gezüp cihânı dimen genc ü mâl arar
Bir tâze genc dil-ber-i sâhib-cemâl arar

Gül defterini bâd karışdurdugı bu kim
Vasf-ı ruhunda bir gazel-i bî-misâl arar

Mecmûʿalarda şiʿrüm arar ehl-i tabʿ olan
Hᵛâce gibi ki şehrde ʿıkd-ı leʿâl arar

Yahyâ senünle ülfeti elden komaz müdâm
Her dil-rübâ ki sohbet-i ehl-i kemâl arar

G.132

Nitekim bir metnin bütününde hâkim olan konuların nazım türünü belirlediğini söylemek gerekir. Şeyhülislâm Yahyâ Divânında da farklı nazım şekillerinin içerisinde yer alan farklı nazım türleri örnekleriyle verilmiştir. Daha önce de belirtildiği gibi bunlardan bazılarında şiirde ele alınan nazım türü şair tarafından açıkça yazılmasına rağmen bazılarında da konu bütünlüğü göz önünde bulundurularak belirlenmiştir. Metinde genel anlamda; naʿat, sâkînâme, medhiye, mevlid, fahriye, bilâdiye, şehrengîz, nevrûziye, hazâniye ve hammâmiye türüne örnek gösterebilecek şiir örnekleri mevcuttur. Diğer şiirlerde de farklı pek çok konu bir arada olduğu için tek bir nazım türünden bahsedilmemekte; bunun yerine şiirlerin nazım şekilleri belirtilerek nazım türlerine dair genel bir fikir edinilmektedir: örneğin gazel, tarih, kıtʿa vs.

5.3. Şeyhülislâm Yahyâ Efendi'nin Şiirlerinde Redif

Muallim Nâci'ye göre redif "*mısraların yahut beyitlerin sonlarında revî'den sonra aynen tekrarlanan bir veya birden ziyade şey. Bu tarifteki 'şey' tabiri bir harf yahut kelimeden ibret olan redifleri kapsar*." (Saraç 2004: 76) olarak tanımlanmıştır. Redifin Arap fasihlerce itibar görmediğini ilave eden Nâci; bu şekilde yazılan şiirlerin İran ve Rum şairlerine özgü

olduğunu belirtmektedir. Ortaya çıktığı süreçten itibaren Klasik Türk şiirinde varlığını sürdüren redif; bir süre sonra kafiye ile birlikte belli nazım şekillerinin başvuru kaynağı haline gelmiştir.

Divânlarda şairlerin başvurduğu bu unsur; bir şiirde; âhenk ve ritmi sağlamakla birlikte şiirin bütüncül bir eksende birleşmesine de imkân tanır. Özellikle anlamın genel olarak beyit bütünlüğüne dayandığı Klâsik Türk Edebiyatı şiirinde şairlerin redif ve kafiye seçimleri şairlikte önemli bir unsur sayılmıştır. Redif; aynı zamanda şiirin bütününde işlenen konuya dair önemli bir ipucu da sunmaktadır. Öyle ki redif aracılığıyla şairin genel sözcük kadrosu, şiirinde yansıttığı duygusal ve bilişsel tabloya dair fikir edinmek mümkündür.

Şeyhülislâm Yahyâ Divân'ında kullanılan rediflerin tamamı şu şekildedir: *Bagdâd, Edrene (2), Haleb, harâbât, şikest, mahabbet (3), çıka, mıdur bâʿis, ne güc, kadeh, ferâh, sürh, bülend, murâd, ne biter, âteşdür, kâgaz, atar, oldugın ister, olmakdadur, gider (2), di, iste, düşer, eyler, kapar, döker, disünler, eser, ögredür, güldürür, göster (2), gör, kodılar, gezdürür, mi virür, gelür, var (3), it (6), kendidür, sanur, ider yürür, nedür, biter, bakar, budur, çeker, bozdılar, ter olur, mest olur, vir (2), nev-rûzdur, budur, vâdîsidür, güzeller, midür (2), bilür, gözler, yeter, düşmişdür, açılur, görinür, yazmışlar, eyleyüp neyler, olsun hele, pervâne, buldum kendüme, kolında, eylemeyince, sad-pâre, cânâne, kaçma, yine (2), bize, olsa bize, arasında, üzre (2), suyundan, ʿaşkundan, var ise, dilde, hele, yanında, dirdüm bâdeye, gözinde, gelse, gülse, âsûde, yerinde, yaklaşsa, vasfında, ardınca, seyrine, gûşına, ile (3) yaklaşdı, esse, açıldı, döndi, akıtdı, itmedi, eyledi, bozmadı, kalmadı, dökdi, döymedi, eyle, oldı yine, tâze, anlar beni, ol(31), hâcet kalmadı, devri, derin, dinlensün, düşelden, reşk eylesün, olmasun dirsün, getürsün, benden, inleden, iken, perîşân, gönlüm neylesün, kaydından, yürisün, düşen, çeşmün, hevâ-dârun, boy görün, senün (5), gönül (4), dil, gül (4), mı, mi, bülbül, vasl, ikiden hâlî degül, degül (2), nesîm, elin öpsem, düşürdüm, görem, ucın, iderin ben, tuymasun, ne bilsün, senden, itdüm, olan yaşum, idelüm, bayrâm, gelmez, istemez, ile eğlenmez, yüz sürerüz, bakılmaz, arar, yaraşur, ele girmez, düşdi gönlimüz, olmayan bilmez, idi Kays, ferâmûş, imiş, düşmiş, itmiş, sarılmış, garaz, hazz, sadef, çok, ʿaşk (7), ne, yok (5), lâyık, ider ʿâşık, oldugın görsek, dek, şemʿün, diyerek, didügün, Sitanbul'un, gözlerün, görmedük, itmek, virmek, olaydı kâşki, kaldı, tuyurmadı, düşdi, çözdi, sâkî, oldıgum kaldı, mi sandun beni, neşvesi, gibi (5) başladı, bana, istignâ, cânâ (3),yana, ʿandelîb, teşne-leb, mest (2), it, ehli, olmayan bilmez beni, tayandı, it beni, el*

virdi, küllî, da, isterin, sandum, ey dost, eğri, itdügüm bilmez ne bilsün ol perî, garaz, bu, âyîne, neydügin, ider, piyâle, eylemez, itme, gördük, gel (2), isen, imiş, seyr idün.

Genel olarak uzun redifler tercih etmeyen şairin Divân'ındaki en uzun redif: *"itdügüm bilmez ne bilsün ol perî* "dir. Bundan sonra "*olmayan bilmez beni, ikiden hâlî degül, mi sandun beni"* gibi üç sözcükten oluşan nadir örnekler de mevcuttur. Metindeki rediflerin büyük bir kısmı tek sözcükten müteşekkildir. Bununla birlikte bir isim ve bir yardımcı fiilden ((et-, eyle-, ol-, kal- vs.) *hâcet kalmadı, reşk eylesün, mest olur, ter olur*); iki isimden (*mıdur bâis, ey dost*); veya iki fiilden (*ider yürür*, *seyridün* vs.) oluşan redifler de vardır. Ayrıca yeri geldiğinde *el virdi, seyr idün, ele girmez, yüz sürerüz, düşdi gönlimüz* başta olmak üzere kalıplaşmış söz öbeklerinden de yararlanılmıştır.

Divân'da kullanılan rediflere sözcük türü olarak bakıldığında şu tasnife varılmaktadır:

a. <u>İsim:</u>

Nev-rûzdur, vâdîsidür, ne güc, suyundan, dilde, *gönül (4), dil, gözinde, âsûde*, *yerinde, vasfında, seyrine, gûşına, tâze, kolında, sad-pâre, devri, derin, ferâh, bülend, âteşdür, kâgaz, mahabbet (3), güzeller, pervâne, cânâne, aşkundan, murâd, harâbât, şikest, kadeh, sürh, Bagdâd, Edrene (2), Haleb, Sitanbul, perîşân, kaydından, çeşmün, hevâ-dârun, gül (4), bülbül, vasl, ikiden hâlî degül, degül (2), nesîm, var (3), ucın, olan yaşum, bayrâm, idi Kays, ferâmûş, garaz (2), hazz, sadef, çok, ʿaşk (7), yok (5), lâyık, şemʿün, sâkî, neşvesi, istignâ, cânâ (3),yana, ʿandelîb, teşne-leb, mest (2), ehli, küllî, ey dost, egri, âyîne, piyâle.*

b. <u>Fiil</u>:

Bilür, gözler, imiş, yeter, düşmişdür, açılur, yazmışlar, eyleyüp neyler, buldum kendüme, anlar beni, atar, oldugın ister, olmakdadur, gider, di, diyerek, didügün, dirdüm bâdeye, iste, düşer, eyler, kapar, döker, disünler, eser, ögredür, güldürür, gülse, göster (2), kodılar, gezdürür, mi virür, it- (6), esse, sanur, ider yürür, biter, çeker, bozdılar, ter olur, vir (2), eylemeyince, kaçma, gelse, gel (2), gelmez, gelür, yaklaşsa, yaklaşdı, açıldı, döndi, akıtdı, oldı, itmedi, eyledi, bozmadı, kalmadı, dökdi, döymedi, eyle, oldı yine, ol(29), hâcet kalmadı, dinlensün, reşk eylesün, olmasun dirsün, getürsün, mest olur, gider, inleden, gönlüm neylesün, yürisün, elin öpsem, düşürdüm, düşen, düşelden, düşdi gönlimüz, düşmiş, düşdi,

tuymasun, ne bilsün, itdüm, idelüm, istemez, ile eğlenmez, yüz sürerüz, bakılmaz, bakar, arar, yaraşur, ele girmez, olmayan bilmez, imiş, itmiş, sarılmış, ider ʿâşık, oldugın görsek, görmedük, gördük, görem, gör, görinür, boy görün, gözlerün, itmek, virmek, olaydı, kaldı, tuyurmadı, çözdi, oldıgum kaldı, mi sandun beni, başladı, it, olmayan bilmez beni, tayandı, it beni, el virdi, isterin, sandum, itdügüm bilmez ne bilsün ol perî, oldı, neydügin, ider, eylemez, itme, isen, seyr idün, çıka.

c. <u>Zamir:</u>

Bu, ne, budur (2), bana, bize, olsa bize, benden, iderin ben, kendidür, senün (5), senden, nedür.

d. <u>Ünlem:</u>

Olsun hele.

e. <u>Bağlaç ve Edatlar:</u>

İle(3), yine (2), üzre (2), arasında, var ise, hele, yanında, ardınca, iken, dek, kâşki, gibi (5), da, midür (2), mıdur bâʿis, mı, mi.

Konu açısından bir tasnif yapılırsa, Yahyâ Efendi'nin yer adı olarak Bagdâd, Edrene (2) Haleb ve Sitanbul redifli şiirler yazdığı görülmektedir. Bu yer adları, şairin hayatıyla ilgili anlatılan ve onun bizzat gidip gördüğü yerlerdir. Kişi adlarına dikkat çekildiğinde ise yalnızca *"idi Kays"* redifi tercih edilmiştir.

Rediflerin isim türündekiler, çoğunlukla aşk ve muhabbet konularıyla ilgilidir. Bunlar: *dil, dilde, gönül (4), ʿandelîb, teşne-leb, güzeller, pervâne, cânâne, aşkundan, murâd, perîşân, kaydından, gül (4), bülbül, ʿaşk (7), ey dost, şemʿün, cânâ (3), seyrine, vasfında, gözinde, mahabbet (3), tâze, hazz, vasl, ikiden hâlî degül, gûşına, kolında, ferâmûş, garaz (2), sadef, âsûde, sad-pâre, çeşmün, hevâ-dârun, olan yaşum, lâyık, istignâ, ne güc, derin.*

Şarap ve meyhane ile ilgili kullanılan sözcükler de ikinci çoğunluğu oluşturmaktadır: *harâbât, şikest, kadeh, sürh, mest (2), piyâle, sâkî, neşvesi.*

Geriye kalan isimlerin büyük bir kısmı da bahar ile ilgili rediflerdir: *Nev-rûzdur, vâdîsidür, suyundan, nesîm, bayrâm, yerinde, devri, ferâh, âteşdür.*

Fiil türündeki sözcüklere bakıldığında bilhassa geçmiş zaman ve geniş zamanlı eylemler kullanılmıştır: *açıldı, döndi, akıtdı, oldı, itmedi, eyledi, bozmadı, kalmadı, dökdi, döymedi, buldum kendüme, kodılar, yaklaşdı; bilür, gözler, yeter, düşmişdür, açılur, yazmışlar, eyleyüp neyler, atar, oldugın ister, olmakdadur, gider, güldürür, sanur, ider yürür, biter, çeker, bozdılar, ter olur vd.*

İstek bildiren –se, -sa şart kipi ile kurulan eylemlerde de genel tema sevgiliye ulaşma arzusudur: *gülse, gelse, yaklaşsa, elin öpsem, oldugın görsek, görem, olaydı.*

5.4. Şeyhülislâm Yahyâ Efendi'nin Şiirlerinde Kafiye

Bir harf veya hece aracılığıyla şiir metnine ritm ve âhenk katan, söze aynı ses tekrarlarıyla uyumlu bir musikî kazandıran önemli bir unsur da kafiyedir. Şiirde tekrarlanan bu ekler; anlamlı bir sözcük veya ibare olmadığı için kafiye aracılığıyla anlama dair detaylar bulmak zordur. Ancak, kafiye de redif gibi şiiri bütünleyen, beyit veya bentlerin bir şekilde aynı bütünün parçaları olduğunu gösteren önemli âhenk unsurlarıdır.

Divân'da yer alan mısra sonu kafiye listesi şu şekildedir: *...âdur, ...is ...âc, ...ûh, ...âzedür, ...ânedür, ...ürülmüşdür, ...âhıdur, ...âlündür, ...ândur (3), ...ûr (2), ...er/âr(12), ...zer, …âblar, ...âglar, …amlar, ...ûlidür, ...eddür, …ş, ...ûş, …iş, ...ass, ...at, ...ûyundur, ...em, ...es, ...âg, ...âlimüz, ...ilmez, ...ez, …rûzumuz, ...âz (4), ...ûz, ...atmanuz, ...ef, …erdin, …erün, ...ârun, ...ânun (3), ...âlarun, ...ûnun, ...ül (3) , ...âl (3), ...el, ...irdüm, ...âm (3), …âyum, ...ûnum, ...ânum(2), ...ûm, ...üm, ...âzdan, ...ârdan, ...âsın, ...onmasun, ...ûn, ...en (5), ...ârın, ...üzülsün, …uzdan (2), ...elden, ...ârumdan, ...ârından, ...ûşundan, ...erdsin, …âddan, ...den, ...ân (11), ...ûşa, ...elâlarda, ...emine, ...ânuma, ...âle, ...âka, ...ehünde, ...agına, …ânumda, ...âyile, ...âreye, ,...emde(2), ...û (2), … âla, …âh (5), ...ârunla, ...âne (8), …etde (2), ...îzine, ...âbına, ...ârlara, …âlemüze, ...âbende, ...âgın, ...âzesi, ...îşesi, ...erî (5), ...ahrı, ...ürdi, ...eyri, ...üli (3), ...âneyi, ...ânı (8), ...âyı, ...âdını, …ânesi, ...ûşı, ...ûzı, ...et (2), ...ât, ...aht, ...eydâ, ...âb-âsâ, ...âyet, ...eb, ...âb (4) ...â (12), ...elek(3), ...ânî, ...îm, ...ûd, ...âde, ...âd, ...âya (2), ...dâd'unuzı, ...erinde, ...ürile, ...în, ...asr, ...kdur, ...ir, ...ûl (2), ...r (2), ...zâ'yı, ...ûb, ...ândan, ...üllenür, ...ed, ...akalarsın, ...âmı (2), ...a, , ...çer, ...âna (2),*

...üz, ...âra, ...âlına, ...ün, ...dil, ...ele, ...emlerle, ...âli, ...ken, ...âmda, ...âre, ...eni, ...ar, ...alîl, ...âk (2),…âzla, ...rudanlar, ...ârını, ...kâr, ...enden.

Kimi örneklerde de mısra başı kafiyeler yer almaktadır. Özelllikle sâkînâmede bu örnekler şu şekildedir:

O bir şeb-çerâg-ı Cem-i ʿaşkdur
O bir neyyîr-i ʿâlem-i ‘aşkdur
K.4-17

Odur nûr-bahş-ı zemîn ü zamân
Odur pertev-endâz-ı kevn ü mekân
K.4-18

Odur sâkiyâ âteş-i âb-sûz
Odur sâkiyâ âb-ı âteş-fürûz
K.4-19

Metinde yer alan redif sayısı 312, kafiye sayısı ise 272’dir.

Şiirlerin tamamında kafiye ve redif tek başlarına kullanılmamış, kimi örneklerde birarada yer almıştır. Bunlarda da önceki kelimedeki bir harf veya ek kafiye niteliği taşırken sonrasında kullanılan kelime rediftir: *...ûş eylemez, …ûn-ı mahabbet, ...âr-ı ferah vs.*

Metindeki gazel ve kasidelerin tamamında redif veya kafiye kullanılmıştır.

5.5. Şeyhülislâm Yahyâ Divânındaki Vezinler

Aruz; “*nazımda uzun veya kısa, kapalı veya açık hecelerin âhenkli dizilerine dayanan bir vezin sistemidir”* (Eraslan 1993: 1). VIII. yüzyılda ilk olarak Arap Edebiyatında ortaya çıkmış ve daha sonraki dönemlerde pek çok kültür tarafından kullanılan bir gelenek haline gelmiştir. Burada hece sayısından çok hecenin beraberinde getirdiği ses değerleri önemlidir. Ayrıca bu ses değerlerinin şiir boyunca birbirine denk gelmesi gerekmektedir (Doğan 2005: 11). Ses değerleri tef‘il veya cüz’ü; bunlar da aruz kalıbının tamamını meydana getirirler.

Aynı zamanda şiirde belli bir âhenk sistemini karşılayan aruz; Arap dilcileri tarafından bir teraziye benzetilmiş ve bu vesileyle şiirdeki ölçünün doğru mu yanlış mı olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Dolayısıyla aruz; şiirdeki ölçüye dair kurallar ilmi olarak anılmaktadır (Eraslan 1993: 1).

Ayrıca ses, ritim ve müzik unsuru olarak değerlendirilen vezin; Rene Wellek ve Austin Varren'e göre üç farklı teoriyle izah edilmektedir. Bunlardan birincisi çizgisel vezin teorisidir ve burada vezin yalnızca ses olarak değil; aynı zamanda şiiri ifadeye yarayan ve onun temelinde yer alan bir araç olarak görülür. İkincisi müzikal teori adıyla tanımlanmaktadır. Burada şiirde yer alan vezin, müzikteki ritim ile benzer ve adeta bir müzik notası ile bu ritimler görünür kılınabilir. Bu; kişiye göre de değişebilen bir akışa sahiptir. Yani okuyucunun heyecanı, okuma hızı veya sözcükleri uzatıp kısaltması şiirin ritmine yön vermektedir. Üçüncüsü ise akustik teori adıyla anılmaktadır. Burada şiir okunduğu esnada hemen her olayın kaydedilmesi ve fotoğraflarının alınması gerektiği savunulur. Zira ritim; içinde bulunulan zamanla şekillenir, denilmektedir (Wellk-Varen 1993: 140-41).

Klâsik Türk Edebiyatında hangi teoriye daha uygun olduğu tartışma konusu olsa da şiirin temel unsuru sayılan aruz veznin şairler için önemli bir yol haritası olduğunu söylemek gerekir. Zira şair; vezin ile şiirin bütününü bir düzene sokmakta ve onun şifresini belirlemektedir. Kimi zaman şiirden önce belirlendiği iddia edilen vezin kimi zaman da şairin muhayyilesinde beliren beytin beraberinde getirdiği bir yapıdır. Bu, aynı zamanda ses-anlam ilişkisini de ortaya çıkaran bir unsurdur. Anlamdan bağımsız değerlendirilemeyen, çoğunlukla şairin sözcük seçimine yön veren vezin, zorlayıcı olabildiği kadar sınırlayıcı bir niteliğe de sahiptir. Zira metin yazarı bu sayede duygu dünyasının sonsuzluğunu vezin, kafiye ve redif faktörleriyle daraltmak durumunda kalabilmektedir. Elbette bundaki sebepler sorgulanırken söz konusu veznin dilimize tam olarak uygun olmayışı da yatmaktadır. Şair; aruz veznine göre kusursuz bir şiir ortaya koyabilmek için Arapça ve Farsça ibareleri kullanmak durumundadır. Bu sebeple aruzun edebiyatımızda kullanımı ilk dönemlerde çok kolay olmamıştır (Dilçin 2009: 5). Türkçe sözcüklerde uzun ünlülerin bulunmaması nedeniyle çeşitli zorluklarla karşılaşan şairler, zamanla bu sistemi daha iyi öğrenerek bilhassa 16. yy.'ın başlarına gelindiğinde bu konudaki yeteneklerini kanıtlayabilmiştir. Elbette bu, şiir diline Arapça ve Farsça sözcüklerin daha sık ilave edilmesi ve özümsenmesiyle mümkün olmuştur.

Klasik Türk Şiirinde vezin seçimine bakıldığında kimi zaman bazı nazım şekillerinin beraberinde getirdiği ya da daha sık kulandığı vezin türünden söz edilebilir. Örneğin mesnevilerin daha uzun ve kolay yazılabilmesi için kısa tef'illere sahip vezinler olması şiir türünün bir getirisidir.

Şeyhülislâm Yahyâ Divânıʿna bakıldığında ise kullanılan vezin oranı ve bunların anlam ve sese katkısını incelemek için öncelikle şairin yararlandığı vezin tercihlerine bakmak gerekmektedir. Yahyâʿnın eserinde kullandığı vezin şeması şu şekildedir:

Çizelge 5.3. Şeyhülislâm Yahyâ Divânında vezinler

Vezin	Kullanım Miktarı
Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün	164
Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün	109
Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün	70
Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün	70
Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün	59
Meʿfâilün feʿilâtün mefâʿilün feʿilün	25
Müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün	12
Mefâʿîlün mefâʿîlün faʿûlün	9
Müstefʿilün faʿûlün müstefʿilün faʿûlün	6
Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün	6
Feʿilâtün meʿfâʿilün feʿilün	6
Mefʿûlü mefâʿîlün mefʿûlü mefâʿîlün	4
Mefâʿilün feʿilâtün mefâʿilün feʿilâtün	3
Müfteʿilün mefâʿilün müfteʿilün mefâʿilün	3
Mefʿûlü mefâʿîlün faʿûlün	3
Faʿûlün faʿûlün faʿûlün faʿûl	4
Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün	2
Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün	2
Feʿilâtün feʿilâtün feʿilün	2
Müfteʿilün fâʿilün müfteʿilün fâʿilün	2
Mefʿûlü fâʿilâtün mefʿûlü fâʿilâtün	2
Müstefʿilâtün müstefʿilâtün	2
Mütefâʿilün faʿûlün mütefâʿilün faʿûlün	1
Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlün fâ	1
Müfteʿilün müfteʿilün fâʿilün	1
Faʿûlün faʿûlün faʿûlün faʿûlün	1

Tabloda da görüldüğü gibi şairin Divânʿında en çok tercih ettiği vezin 164 kullanımla *"fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün"*dür. Bunu 109 kullanımla *"mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün"* ve 70ʿer kullanımla *"feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün"* ile *"mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü faʿûlün"* vezinleri takip etmektedir. Bahir olarak bu vezinlere bakıldığında ise şöyle bir tasnif ortaya çıkmaktadır:

I. Daire-i muʿtelife

1. Bahr-i Hezec

mefâʿilün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿilün
mefâʿîlün mefâʿîlün faʿûlün
mefʿûlü mefâʿîlün mefʿûlü mefâʿîlün
mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün
mefʿûlü mefâʿîlü faʿûlün

2. Bahr-i Recez

müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün
müfteʿilün mefâʿilün müfteʿilün mefâʿilün
müstefʿilâtün müstef ilâtün

3. Bahr-i Remel

fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün
fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün
fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün
feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün
feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün
feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

II. Daire-i Muhtelife

4. Bahr-ı Münserih

müfteʿilün fâʿilün müfteʿilün fâʿilün

5. Bahr-i Muzâriʿ

mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün
mefʿûlü fâʿilâtün mefʿûlü fâʿilâtün. Bu kalıp "mûstefʿilün faʿûlün müstefʿilün faʿûlün" tefʿileleriyle de kullanılmaktadır.

6. Bahr-i Müktedâb

Bu bahirde yer alan vezinler şiirde kullanılmamıştır.

7. Bahr-i Müctes

mefâʿilün feʿilâtün mefâʿilün feʿilün

III. Dâire-i Mütenevviʿa

8. Bahr-i Serîʿ

müfteʿilün müfteʿilün fâʿilün

9. Bahr-i Karîb

Bu bahirde yer alan vezinler şiirde kullanılmamıştır.

10. Bahr-i Cedîd

feʿilâtün mefâʿilün feʿilün

11. Bahr-i Müşâkil

Bu bahirde yer alan vezinler şiirde kullanılmamıştır.

IV. Dâire-i Müttefika

12. Bahr-ı mütekârib

fa῾ûlün fa῾ûlün fa῾ûlün fa῾ûlün
fa῾ûlün fa῾ûlün fa῾ûlün fa῾ûl

13. Bahr-i Mütedârik

Bu bahirde yer alan vezinler şiirde kullanılmamıştır.

14. Bahr-ı Kâmil

mütefâ῾ilün fa῾ûlün mütefâ῾ilün fa῾ûlün

I. Ahreb kalıpları

mef῾ûlü mefâ῾ilü mefâ῾îlün fâ῾

II. Ahrem kalıpları

Bu bahirde yer alan vezinler şiirde kullanılmamıştır (Eraslan 1993: 126-172); (İpekten 2013: 309-68).

Şairin seçtiği vezinler, 10 farklı bahirden oluşmaktadır. Bunlar arasında en çok bahr-i remel ve bahr-i hezec dikkati çekmektedir. Bunlar aynı zamanda Divân şairlerinin de öncelikli olarak yararlandığı bahirlerdir.

En çok kullanılan *"mefâ῾îlün mefâ῾îlün mefâ῾îlün mefâ῾îlün"*,*"fe῾ilâtün fe῾ilâtün fe῾ilâtün fe῾ilün"*, *"mef῾ûlü mefâ῾îlü mefâ῾îlü fa῾ûlün"* vezinlerin başka şairler tarafından da daha çok

tercih edilmesi bilhassa ritmik dalgalanmalar ve dilin yapısıyla ilgilidir. Şair bu âhengi oluşturmak için yararlandığı vezinleri oldukça başarılı kullanmıştır:

Ders-i ʿaşkun müşkılin Yahyâ nice hall eylesün
Söyleyenler kendisin bilmez bilenler söylemez
G.135-5

Cihânda ʿâşık-ı mehcûra sanma râhat olur
Neler çeker bu gönül söylesem şikâyet olur
G.60-1

Gice pervânelerle bezmi germ-â-germ idi şemʿün
Seher bakdum ne şem-i meclis-ârâ var ne pervâne
G.355-4

Kimi yerde hecenin bir buçuk okunacak şekilde uzatılması, bazı hecelerin kısaltılması da ritmik ögelerin bir parçası olarak değerlendirilebilir. Söz konusu şiir geleneğindeki her tef'ile ve bu tef'ilelere işaret eden her söz veya söz grubu büyük bir simetri ile şekillenerek şairin hünerini sergiler:

Ne minnet ey/lerüz agyâr/e yâre yal/varalum
Nihâldür/ virecek bâ/rı hârdan/ne biter G.51-3
Mefâʿilün feʿilâtün mefâʿilün feʿilün

Meclis-i mey/de surâhî/şemʿ-i nûr-ef/şândur
Fer viren bezm/-i safâya/ sâgar-ı rah/şândur G.53-1
Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Bunuyla birlikte şiirde kullanılan imaleler âhengin devamı olarak düşünülebilir. Aşağıdaki örnekler de bunu destekler niteliktedir:

Bir hûb sevdüm ancak o nâzük-beden bilür
Aşkında çekdigüm gam u derdi bilen bilür
G.120-1

Leylâ gam ile virdi fenâya vücûdını
Bî-çâre Kays mihnet-i eyyâma döymedi

G.403-4

6. ŞEYHÜLİSLÂM YAHYÂ DİVANINDA İÇERİK

6.1. Divândaki Dil ve Üslûp Özellikleri

Şeyhülislâm Yahyâ Efendi'nin Divânı'nda en dikkati çeken niteliklerin başında dil ve üslûp konusundaki başarısı gelmektedir. Şair; İstanbul Türkçesini oldukça başarılı kullanmakta, kısa ve öz ifadeler tercih etmektedir. Zaten onun şairlik yönünün başarılı bulunması ve pek çok tezkire yazarı ve âlim tarafından bu başarısının desteklenmesi dil ve üslûbu ile de örtüştürülerek dile getirilmektedir: *"meydân-ı bünyân-ı fazl u ʻirfânında kümeyt-i lisân ve tevsen-i beyân keşîde-i ʻinân olsa revâdur ve her-çend ol şehsüvâr-ı meydân-ı ma'ârif ü kemâlât ve hilye-i ʻulûm u fezâ'ilde hâ'iz-i kasabât olan cenâb-ı mekârim-âyâtun hevâ-yı medh ü senâsı bâlâ-yı heft-âsmândur…*" (Kutluk 1981: 447-48).

Anlatımda yer alan sözcük kadrosu Türkçe, Arapça ve Farsçadır. Divân'da geçen 3164 sözcüğün 689'u Türkçe; 1082'si Farsça; 1394'ü Arapça, 2'si Rumca, 2'si Yunanca ve 1 tanesi de Slavcadır (Ertem 1995: XXVI).

Tamlamalar, metnin bütününe bakıldığında genellikle ikili veya üçlü sözcük kadrosu şeklindedir. Çok uzun ibareler ve ağdalı bir dil kullanımı; kaside veya özellikle devlet büyüğüne övgü şiirlerinde karşılaşılmaktadır. Bunun dışında uzun tamlamalar sık görülen bir üslûp özelliği değildir:

Be-âb-ı rûy-ı mutiʿ u mukarreb u makbûl
Be-eşk-i ʿâsi-i me'yûs-ı rahmet u mahzûl
Nz.1-1

Bülbül-i gülşen-i ʿayş u tarab u ʿişretdür
Dil-ber-i hoş-nefes-i nagme-güzâr-ı tâze
G.380-2

Metnin bütününe bakıldığında tamamen Arapça yazılan tek bir beyit ile karşılaşılmaktadır. Bu beyitte de Tin Sûresinden yapılan şu iktibas "*Biz gerçekten insanı en güzel surette yarattık."* geçmekte ve ikinci mısrada da "*öyle güzel ameller daim olsun."* denmektedir:

Lekad ahsen Allâhu fî mâ mazâ
Kezâlike yuhsinu fî mâ bekâ

Kt.4-2

Bunun dışında bir bütün olarak tek mısranın Arapça olduğu bir beyit daha dikkati çekmektedir. Buradaki Arapça ifade; bela ve sıkıntılardan korunmak için okunan bir duayı içermektedir ve *"Allah'ın gücü ve kuvveti dışında güç ve kuvvet yoktur."* anlamına gelmektedir:

Bu zaʿfile dünyâyı zebûn itdi gözün
Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh

R.4-2

Şairin İstanbul Türkçesine olan beğenisi ise şu ifadeyle somutlamaktadır:

Korkarın cennetde de ʿuşşâk râhat görmeye
Ögrenürse şîve-i hûbân-ı İstanbul'ı hûr

G.54-4

Metnin bütününde dua ve iktibaslar oldukça az karşımıza çıkmaktadır. Atasözü örneği de çok azdır. Buna karşın deyimlerden bolca yararlanılmıştır:

Belâ vâdîlerinde seyl-i eşküm çaglasun aksun
Başın ol taşdan taşa dögen enhâr dinlensün

G.276-6

Aşkun nice düşvâr idügin her kişi bilmez
Bir ben bilürin çekdigimi bir de bir Allâh

G.306-2

Ritmik ifadeler vezin tercihleriyle sağlanabildiği gibi uyumlu ses tekrarları, ikilemeler veya kafiye ve redif seçimleriyle de yapılabilmiştir:

Adû gurûr ı kosun rûzgârdur Yahyâ
Der-i saʿâdeti gâhî açarsa gâh kapar

G.90-5

Şair; anlatımında okuyucuyu sıkmadan genellikle kısa şiirler yazmıştır. Öyle ki Divân'da yer alan kasideler de çok uzun değildir. En kısa kaside 9 beyitten müteşekkilken en uzun kaside ise 27 beyitten oluşmaktadır. Gazeller ise çoğunlukla 5 beyit halinde yazılmıştır. 450 gazelin 401'inin 5 beyitten oluşması bu durumu daha belirgin örneklemektedir.

Yahyâ Efendi'de kimi şiirlerinin farklı formlarla karşımıza çıktığı söylenebilir. Örneğin o; kaside yazmak yerine gazel-i müzeyyel veya kasidemsi gazel tercihlerinde bulunmuştur. Ya da genellikle kasidelerde karşılaştığımız nevrûziye, hazâniye, bahâriyye nazım türleri gazeller şeklinde yazılmıştır. Gerçi şairin kaside nazım şeklinden çok fazla yararlanmaması, Divân'ındaki pek çok şiire rağmen yalnızca 6 kaside yazması da bu konuda etken sayılabilir.

Veya kimi zaman gazel formunda alışılmadık bir özellik dikkati çekebilmektedir. Mesela aşağıdaki şiirde şair, kendisine bir eser yazması, adının da "*Pîr ü Cevân*" olması gerektiğini söyler:

Bu gelür hâtıra ol yâr ile hâlün Yahyâ
Bir kitâb eyleyesin nâmı ola pîr ü cevân
G.294-5

Yahyâ; dinî terminolojiden pek fazla yararlanmadığı gibi dinî protokolde değerlendirilebilen tevhîd, münâcaʿat, naʿat, miʿraciye şiir türlerini çok yazmamıştır. Divân'ın bütününe bakıldığında tevhîd ve münâcaʿat türünde hiç şiir olmaması dikkat çekicidir.

Dinî içeriklerin az işlenmesinin yanında kimi zaman şiirlerin bir bölümünde ya da Sâkînâme'de görüldüğü gibi tasavvufî temanın hâkim olduğu metinler vardır. Ancak Yahyâ'nın eserinde genel içerik; sevgi, aşk, şarap, eğlence vs. üzerinedir. Bununla birlikte şiirlerde aşırı ifadeler de çok yoktur; şair anlatmak istediğini oldukça ölçülü, dengeli ve daha gerçekçi bir tabloyla sunar.

Onun eserinde; tekrarlar ve benzer hayal unsurları çok sık rastlanan bir durum değildir.

Şiirler; ritim ve âhenk açısından oldukça zengindir. Vezin kusurları yok denecek kadar azdır. Hatta bazı beyitler daha ilk okumada akıllarda yer edinebilecek türdendir:

Cihânda ʿâşık-ı mehcûra sanma râhat olur
Neler çeker bu gönül söylesem şikâyet olur
G.60-1

Az çok neylerse Yahyâ lutfıdur ihsânıdur
Dime ol meh-rû cefâyı çok vefâyı az ider
G.66-5

ʿAşkun nice düşvâr idügin her kişi bilmez
Bir ben bilürin çekdigimi bir de bir Allâh
G.306-2

Hercâ'iye dil virme ki âvâre olursun
Dermân bulımazsın katı bî-çâre olursun
G.288-1

Katre-i nâ-çîzden kemter tutanlar kendüyi
Katreyi deryâ idüp deryâyı ʿummân eyledi
G.396-3

Şair kendisini bir nâsıh olarak da görmez. Metnin bütününde bu türden şiir oldukça azdır. Hatta atasözü bile metinlerde pek yer almaz. Buna rağmen şair farklı hayal unsurları ve orijinal kullanımlarla karşımıza çıkmaktadır. Mesela bir şiirinde "*ayağına kırmızı halı sermek*" ifadesi geçmektedir. Modern hayatta saygı ve onurlandırma ifadesi olarak kullanılan bu tabirin eserde yer alması farklılık arz etmektedir:

Çeşm-i hûnînüm hayâlün şâhını iʿzâz ider
Her gelişde bir kumâş-i sürh pây-endâz ider
G.66-1

Ya da "*parmağını kadehe halhal yapmak*" veya "*kırmızı güvercin*" benzetmeleri de dikkat çeken farklı benzetmelerdir:

Oldı bir al kebûter mey-i nâb ile kadeh
İtdi sâkî ana engüştini sîmîn halhâl
G.225-2

Şarabın doru at olarak teşbihi de yine şairin farklılığını ortaya koyan örnekler arasındadır:

Kayurmaz seyl-i gam taşsun gerekse başdan aşsun
Kümeyt-i bâde-i gül-gûn ile Yahyâ geçilmez mi
G.408-5

Yahyâ'nın üslûp özelliklerinden birisi de şairin şiirlerinde yer yer köhne tabirler kullanmasıdır. Döneminde kullanılmayan veya yaygın olmayan pek çok sözcük onun şiirlerinde görülebilir. Örneğin "*emendik, yukardanlıg, ırgat, kabale, yügrük, nişanlamak, mehir, sakar, abbâsî imâme, müfettiş, perâkende*" vs. sözcükler Yahyâ'nın şiirlerinde okuyucuyu şaşırtmaz:

Gönülde dâg-ı sîne sanmanuz ki hüsrev-i ʿaşk
Kabûl hatemini urmuş durur kabâlemüze
G.382-4

Bî-hûde sanma vaslına yârün emendigüm
O hâleti o lezzeti laʿlin emen bilür
G.120-3

Çok kıymadılar duhter-i rez sehl ele girdi
Agırlıgına göre degülmiş hele mehri
G.415-4

Gözüm ısırdı görince o laʿl-ı handânı
Nişanladum lebinün yaresiyle cânânı
G.431-1

"–vüz" eki Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait bir kullanım örneği olarak Yahyâ'nın kimi zaman başvurduğu bir ektir:

Ola mı kurtulavüz tâc ü kabâ kaydından
Gezevüz ʿâlem-i ıtlâkda dervîşâne

G.331-4

Bunun dışında şairin anlattığı sevgili tipi de gerçek hayatta karşılaşılan tipe daha çok benzemektedir. Mesela şair sevgilisini öptüğünde yanakları kızarır:

Olur gül gül kaçan şeftâlular alsam ʿizârından
Bu bâgun meyvesi evvel irişirmiş bahârından

G.281-1

Ya da âşığa yüzündeki peçeyi kaldıracak kadar; hatta ona selam verecek kadar yakındır:

Kaldırdı yüzinden ol perî zülfi nikâbın
Baht-ı siyeh-i ʿâşık-ı bî-çâre açıldı

G.386-4

Virdi Yahyâ'ya tevâzuʿla selâm ol şâh-ı hüsn
Hep pesend itdi gören bu vazʿ-ı dervîşâneyi

G.435-5

En önemlisi de sevgili, sıtmaya tutulabilecek kadar hayatın içindedir:

Komadı bezmi teşrîf itmege teb tutdı cânânı
Konuz bî-tâb ʿâşık inlesün kim hastedür cânı

G.428-1

Aşağıdaki beyitte de çiçek hastalığına yakalanan bir sevgili imajı vardır:

Nihâl-i tâze-i gülşen çiçek çıkardı meger
Tabîb-i cûy içürdi şarâb-ı nîlüfer

Müf.39

Yalnızca sevgili profilinde değil aynı zamanda âşıkta da farklı imajlar dikkati çekmektedir. Örneğin yırtık gömleği veya hırkası dışında pek fazla giyim kuşamından bahsedilmeyen âşığın omzunda "*şâl-i kibritî*" bulunmaktadır:

Sakın pervâne bâl ü per açup şemʿe yakın olma
Yanar dûşundaki ol şâl-ı kibrîtî emîn olma
G.313-1

Bazı şiirlerde de gündelik hayata dair özellikler görülür. Mesela bir beyitte “*eline tespih almak*” ifadesi geçer:

Destine subha alup mânend-i şeyh ʿâbid
Enhârı ayagına yine çenâr akıtdı
G.389-4

Tütün ve sigara içmek gibi bazı zevkler de şiirde bolca işlenmiştir:

Dûd-ı âhı göklere irdi reʿâyânun bu gün
Siz safâlarda duhân içmekde ʿâlem gök tütün
Müf.16

Tüm bu nitelikler bir araya geldiğinde şairin üslûp özellikleri ortaya çıkmaktadır. O, dilin imkânlarını olabildiğince kullanmış; renkli, akıcı ve öz ifadelerle anlatmak istediğini anlatmıştır. Ayrıca orijinal hayal unsurları, ritmik ifadeler, ses ve söz oyunları da bir araya geldiğinde şairin neden bu denli başarılı olduğu görülmektedir.

6.1.1. Şeyhülislâm Yahyâ Divânında Az Karşılaşılan Sözcük ve İbareler

Şeyhülislâm Yahyâ Divânında az karşılaşılan bazı sözcük ve ibareler şu şekildedir:

ʿAbbâsî İmâme
Basak Düşür-
Beste-i Fitrâk
Beyʿmen Yezîd
Cüz’îce
Fark-ı Ferkadân
Gars İt-
Göbek Burması
Irgâd
Kabâle
Kasd-ı Mukâren
Kilâb
Kilîm
Mâfi'z-Zamîr
Mehr
Meknûz
Mezâk-ı Erâzil
Mıkât
Milʿakala-
Mülâkî
Mültemes-i Bülbül
Münfek
Naʿl-Kes
Nemek-i Hüsn
Nişanla-
Rutâb
Sakar
Sorud-
Su Sepil-
Şübbâk
Tehzîb-i Ahlâk
Tekyelen-
Yukardanlık

Söz konusu ifadelerin bir kısmı bilinen ve gündelik hayatta sık kullanılan sözcüklerdir: Şart, hisse, ırgâd, kilîm, mehir, nişanlanmak, etmek togramak vs. Ancak bunlar dönemin şiir dilinde çok rastlanmayan kullanımlar olduğu için dikkat çekicidir. Aynı şekilde şairin mesleğinden de kaynaklı olsa gerek bazı kullanımlar bilhassa nesir dilinde karşılaşılan ve resmî dile ait olduğu düşünülen sözcük ve tamlamalardır: fark-ı ferkâdân, makdûr, tehzîb-i ahlâk, mâfiʿz-zamîr vs.

Yahyâ'nın döneminin diline uygun olmayan bazı sözcük ve eklerin de onun tarafından rağbet gördüğü anlaşılmaktadır. Örneğin -vüz eki 15.yy.'da dikkati çeken bir ektir: kurtulavüz, gezevüz vs. Aynı şekilde söyündür-, etmek (ekmek), su sepilmek vs. örnekler de dikkat çekicidir.

Kimi sözcük ek ve köklerinin şair tarafından farklı eklerle yeniden türetildiğini de söylemek mümkündür: terlik (genç, taze), tekyelenmek (tekkede biraraya gelmek) vs.

Sayısı 112'yi bulan bu kullanımlar; şairin mesleği, duygu dünyası veya sözcük dağarcığı ile alakalı olarak kullanılmış olabilir. Ancak bunların şiir dilinde pek rağbet görmediği veya daha az kullanıldığı görülmektedir.

6.1.2. Şeyhülislâmlara Ait Bir Üslûp Türünden Söz Edilebilir mi?

Edebiyat; yemek, içmek, uyumak gibi kişisel ihtiyaçlara cevap veren bir varlık şartıdır. Elbette bu varlık şartı, temel gereksinimlerin karşılanmasıyla ortaya çıkar ve kişiye müzik, şiir, resim, mimari gibi farklı yönelimler ve ilgiler doğrultusunda can verir. Kişiler; var olma süreçlerinde seçmiş oldukları bu yolda sanat veya edebiyatla bütünleşmeye başlarlar. Artık ne sanat kişiden ne de kişi sanattan bağımsız düşünülebilir. Dolayısıyla bir süre sonra her iki unsur birbirine yön vermeye başlar. Kişi, ortaya koyduğu ürünü aktarırken kendisinden ve yaşadığı deneyimlerden alıntılar yapar. Bu, bunca yıl kendisini inşa eden bireyin kendisiyle şekillendirdiği ürünüdür. Aynı şekilde sanat da ona yön vermiştir. O, her ne kadar kendi dünyasının kapılarını sınırsız bir iklime açıyor gibi görünse de bu iklim kurallar ve rollerle doludur. Sanatın beraberinde getirdiği üslup, kimlik, tavır ve duruş ilk akla gelen rollerdir. Mesela müzikten söz ediliyorsa notalar ve matematiksel bir düzene ihtiyaç vardır. Ayrıca bunun için müzik kulağı veya sesleri ayırt edebilmek gibi kişisel donanımlar da önemlidir.

Aksi takdirde bu dili bilmeyen kimse müziğin dünyasına kabul edilemez. Kabulün ön şartı uyum ve donanımdır.

Benzer bir örnek de şiir konusunda verilebilir. Kişi seçimini şiirden yana kullanmışsa öncelikle onun nasıl ortaya konulacağını bilmek zorundadır. Yazar hangi türden şiirler yazmak istiyor, hangi dönemi esas alıyor ya da hangi şairlerin yolundan gidiyor bunu seçmelidir. Elbette bu seçimler her metin için yeniden düzenlenebilir. Ama metin seçimi, aynı zamanda geniş bir alandan daha mahdut ve sınırları daha belli bir alana geçmek olarak yorumlanabilir. Yani Klasik Türk Şiirinde bir ürün ortaya koymak, şiir konusunda şu şekilde bir sınırlamaya gitmek demektir: şiir>Türk şiiri> Klasik Türk şiiri.

Bu ayırım yapıldıktan sonra artık şairin en azından hangi türde şiir yazacağı bellidir. Ancak bundan sonra daha mahdut bir kurallar silsilesi ortaya çıkar. Örneğin yazar; belli bir vezin sistemini, nazım şeklini, nazım türü veya nazım birimini esas almak ve şiir dilinin kabul görebileceği sözcük dünyasıyla şiirler yazmak zorunda olduğunu görür. İkincisi daha önceki şairlerin kurduğu arşivden ve zengin kaynak dünyasından beslenir. Tüm kurallar kabul edildikten, sınırlar iyice çizildikten sonra da şairin hayal dünyası devreye girer ve tam da burada sanat; bireysel rotayla şekillenmeye başlar.

Bireyler, sanatın yol gösterici ve birikerek devam eden tecrübesini kendi duygu, düşünce veya yaşantılarıyla ortaya koyarlar. Dolayısıyla bireyleri nasıl yaşantılarından ayıramıyorsak onları da ortaya koydukları eserlerden bağımsız sayamayız.

Çalışmanın konusu olan şair aynı zamanda bir şeyhülislâm olarak görev yapmaktadır. Dolayısıyla Yahyâ'nın dünyası; aristokrasi ve siyasi açıdan tecrübeleri bulunan bir kompozisyona sahiptir. Elbette sonrasında kendisine ait şekillendirdiği dünyası, okuduğu kitapları, eğitim aldığı hocaları, iş tecrübesi vs. başta olmak üzere onun duygu, zihin ve hayal dünyasının değişime uğradığını söylemek mümkündür.

Yahyâ'nın yaşamına bakıldığında hayatının büyük bir çoğunluğunu çeşitli camilerde müderris (9 yıl), kadı-kazasker (23 yıl) ve şeyhülislâm (18 yıl) olarak geçirdiği görülür. Yani şair 83 yıllık ömrünün 50 yılını ilim ve dinî otoriteyi temsilen geçirmiştir. Onun bilhassa şiirlerinde şeyhülislâm adını kullanması ve kendisine adının ve mesleğinin yer aldığı bir mahlas seçmesi şiirlerinde varlığını hissettirme çabası olarak düşünülebilir. Ancak bu

gelenek diğer şeyhülislâm şairlerde de dikkat çeken bir özellliktir: Şeyhülislâm Bahâyî, Şeyhülislâm Esʿâd, Şeyhülislâm Mehmed Şerif, Şeyhülislâm Yahyâ Tevfik Efendi vd.

Şeyhülislâm şairlerin meslek rollerini yani protokoldeki otoritelerini şiire aktarma çabaları daha isim seçme geleneğinden itibaren dikkati çeker. Söz konusu durum başka mesleklerde göze çarpmaz. Örneğin Tabib İsmetî, Remmâl Zâtî veya Debbâg Cemil mahlaslarıyla karşılaşmayız. Ya da statüye daha yakın isimler olan padişahlar kendilerine mahlas seçerken mahlaslarının başına padişah, sultan, hükümdar vs. sıfatlarını eklemezler. Örneğin Padişah Fatih Sultan Mehmed, şiirlerini yazarken Padişah Avni mahlasını seçmez. Ya da Sultan Mahmud; Adnî mahlasının başına hünkâr, sultan veya padişah sıfatlarını ilave etmez. Pekii hal böyleyken şeyhülislâmlarda durum neden farklıdır? Bu, şairlerin şiirlerini ve şairliklerini medhettirme çabası mıdır? Yahut dini protokolde en yüksek makam olan şeyhülislâmlığı her alanda hatırlatma gayesi mi?

Bu şairlerin mahlas edinmeme sebebi kesin olarak bilinmese de genel olarak dinî bir zümreyi temsil etmeleri ve bu zümrenin değişmeyen doğruları sembolize etmesi olarak da yorumlanabilir. Yani dinî hükümler kesin olarak değişmediği için dinî hükümleri temsil eden isimler de değişmeyen, özü sözü bir, kimliği belli, gizli olmayan, gerçeklikten şiir ve sanat dahi olsa sakınmayan insanlar arasından seçildiği şeklinde düşünülebilir. Bu sebeple yüzyıllar geçse de şeyhülislâmlar şiir yazmaya devam etmiş ve yine de mahlas edinmeyerek ve şeyhülislâm sıfatından vazgeçmeyerek şiir yazmışlardır. Elbette burada şairin kişisel olarak saygı görme, beğenilme, değer görme ve din adamı olduğu için sert bir şekilde eleştirilmeme arzusu da yatabilir. Belki de yanıtı, ortak bir şeyhülislâm üslûbunda aramak gerekir.

Söz konusu üslûp incelemesine geçmeden önce şeyhülislâmlık mesleğini hatırlamak gerekir. Bilindiği gibi bu ifade “yaşlı, reis, bilge” anlamlarına gelen “şeyh” ile “İslâm” sözcüğünden oluşmaktadır. “İslâm’ın şeyhi” veya “İslâm bilgini” anlamına gelen tamlama; ilk olarak X. yüzyılın ikinci yarısında Horasan’da kullanılmaya başlamıştır. Bir süre sonra yaygınlaşan bu meslek grubu; anlam genişlemesine uğrayarak büyük şehirlerde fetva veren, dinin en mertebeli kimselerini temsil etmiştir.

Padişahtan sonra sadrazam ile birlikte en önemli iki isim arasında yer alan şeyhülislâmlar; Divân üyesi olmayan ve ilmiye sınıfının temsilcileri niteliğindeki kimselerdir. Bu kişiler;

devlet konusunda da fikirler beyan eden ancak öncelikle dinî konuları düzenleyen ve bilgiler aktaran kimselerdir.

Meslek tanımı bu şekilde olan, dinin en yüksek mertebesini temsil eden şeyhülislâmların ortaya koydukları eserler de şüphesiz onlardan izler taşır diye düşünülmektedir. Yani büyük toplumlara fetvalar veren, dilinde daima Allah'a ve imana dair ifadeler bulunan bu kişiler bir sanat eseri ortaya koyuyorsa bunlardan söz etmelidir. Yani onların aşktan, şaraptan veya kadından bahsetmeleri garipsenen bir durumdur. Ancak döneminde bu mesleklerin yanısıra şair olarak da bilinen şeyhülislâmlar; şiirlerinde istedikleri gibi davranmışlardır. Bu, kimi zaman döneminde ve sonrasında eleştiri konusu olsa da estetik anlamda ortaya konan eserler farklı ve özgür bir alanda sunulmuştur. Belki de daha önce anlatıldığı gibi şair; edebî eserin çizdiği sınırlarda kisvelerini çıkarmak durumunda kalmıştır. Böylece farklı bir paradoksla karşılaşılmaktadır. Bir taraftan özgürce şiirler yazan, toplumun çoğunluğuna yön veren bir din adamı vardır ve kendisine mahlas seçerken bu sıfatı kullanmayı ihmal etmez. Diğer taraftan da edebî bilginin kabul etmediği didaktik ve uygun olmayan sözcükler dışarıya bırakılmıştır. Yani Osmanlı şiirinin kabuğunda şeyhülislâm ama içeriğinde şair kisvesi kullanılır.

Yahyâ, bahsi geçen meslek rolünü şiirlerinde iyice geride bırakmıştır. Zira anlatı tavrında karşılaşıldığı üzere asıl şiire geçilmeden önce dinî ve siyasî protokol için şiirler yazılmalıdır. Yahyâ; bu bölümü oldukça kısa tutarak yalnızca bir naat ile asıl şiirlere geçiş yapar. Bu, onun tamamen özgür bir alanda olmak istediğinin güçlü bir örneğidir. İkincisi Yahyâ'nın Divânına bakıldığında dinî unsurları çok nadir kullandığı görülmektedir. O da diğer şairlerde karşılaşıldığı üzere şiirin beraberinde getirdiği yoğunluktadır. Örneğin eserinde bu bağlamda değerlendirilebilecek bazı sözcüklerin kullanım sıklığı şu şekildedir: Allah: 8, Mevlâ: 9,Yezdân: 3, Hudâ: 29, Murâd: 60, Devlet: 41, Dua: 11, Dîn: 10, İslâm:3, Güneh/Günâh: 6, Cennet: 9, Firdevs: 2, Cehennem: 1, Tevbe: 1, Melek: 9, İblîs: 1, H^{v}âce: 6, Savmaʿa: 1, Sübha: 2, Zâhid: 22, Zühhâd: 5, Tesbîh: 1, Kul:17 vs.

Görüldüğü gibi ilk akla gelen öğeler Yahyâ'da yoğunluk arz etmez. Aynı bağlamda âyet ve hadis kullanımlarına bakıldığında da bu oranın çok fazla olmadığı anlaşılmaktadır. Kullanılan hadis ve âyetler: " *Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhil 'aliyyi'-l azîm*" (güç ve kuvvet sadece ve büyük olan Allah'ın yardımıyla elde edilir.); "*Levlâke levlâk lemâ*

halaktu'l-eflâk" (Sen olmasaydın âlemleri yaratmazdım.); *"Ka'be kavseyni ev-ednâ"* (Araları iki yay aralığı kadar belki daha da yakın oldu.).

Peygamber isimleri ve din büyüklerinden de oldukça sınırlı sayıda bahsedilmiştir.

Buna karşın şairin sıklıkla eleştirildiği bir konu olarak aşktan ve şaraptan bahsettiği, din dışı ögelere ağırlık verdiği söylenmektedir. Bunlar da şöyle örneklendirilebilir: 'Aşk: 237, Şarâb: 47, Mey: 114, Rind: 20, Sâgar: 45, Hüsn: 75, Güzel: 45, Zîbâ: 18, Sâkî: 68, Bülbül: 134 vs.

Oranlara bakıldığında Yahyâ'nın dinî unsurlardan kaçındığı ya da özellikle vurgulamak gibi bir gayesinin olmadığı görülmektedir. Metinde yer yer mesleği hatırlatan sözcüklere yer verilmişse de (bkz. 6.1.1.) bunların kullanımı oldukça mahduttur. Ancak unutulmamalıdır ki Yahyâ; mutasavvıf bir şair değildir. Onun şairlik kimliği ile şeyhülislâmlık kimliği birbirinden oldukça ayrıdır. Bu yönüyle de başarısı dikkate değerdir. Her ne kadar bir şeyhülislamlık üslubundan söz edilemese de mesleğin vurgusunun mahlasta yapılması dikkat çekicidir.

6.2. Tamlamalar

Klâsik Türk Edebiyatı geleneğine göre arûz vezniyle yazılan şiirler; Farsça ve Arapça sözcük ve ibarelerin de yoğun olduğu yapılardır. Bu yapılar bilhassa tamlama şeklinde karşımıza çıkmakta ve hem vezne uygunluk, hem anlamın getirisi hem de ritm ve âhengin eseri olarak kullanılmaktadır. Klâsik Türk Edebiyatında tamlamasız şiir neredeyse yoktur. En az iki sözcükten oluşan bu anlam öbekleri; nitelik ve durumların sıralanarak, anlatılmak isteneni en öz ve güzel şekilde sunmaktadır.

Şeyhülislâm Yahyâ Divân'ına bakıldığında Türkçe, Farsça ve Arapça tamlamalar oldukça fazladır. Bu yapılara ayrı ayrı anlatmak gerekirse;

6.2.1. Türkçe Tamlamalar

Bilindiği gibi Türkçede tamlamalar iki grupta değerlendirilmektedir: isim tamlaması ve sıfat tamlaması. İsim tamlamasında her sözcük ve ibare ismin ortaya çıkmasını sağlayan parçalardır. Sıfat tamlamasında ise ortaya çıkan bir ismin nitelenmesi veya belirtilmesi söz konusudur.

Türkçe tamlamalar; birkaç grupta değerlendirilebilir:

- Tamamen Türkçe sözcüklerden oluşan tamlamalar. Örneğin: bir gönül, birkaç gün.
- Bir veya birden çok sözcüğün Arapça ve Farsça ifadelerden oluştuğu tamalamalar. Örneğin: bir mübârek rûz, bu cân-ı mahzûn vs.
- Arapça ve Farsça bir tamlamanın Türkçe bir tamlamayla bütünlendiği, nitelendirildiği veya belirtildiği tamlamalar. Örneğin: bir nûr-ı siyâh, bir câm-ı gîtî-nümâ vs.

Bu sebeple metinde bu kategoriler göz önünde bulundurulduğunda hemen her beyitte Türkçe tamlamaların yer alabileceğini söylemek mümkündür. Ancak yalnızca Türkçe sözcüklerle kurulan tamlamalar; Farsça veya Arapça tamlamalara göre daha kısa ve azdır.

Bunun yanısıra tamlamaların büyük bir kısmı “bir, bu, şol, ol” işaret ve belirtme sıfatlarıyla karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca şiir dilinin bir getirisi olarak Türkçe tamlamalarda araya başka sözcükler girebilmekte veya tamlama unsurları farklı mısralarda yer alabilmektedir.

6.2.2. Farsça Tamlamalar

Şeyhülislâm Yahyâ Divân’ında Farsça tamlamaların oranı önemli bir yer tutmaktadır. Zira Divân’ın geneline bakıldığında 2960 adet Farsça tamlama tespit edilmiştir. Bu tamlamaların tekrarlarla birlikte 3.773 defa kullanıldığı görülmektedir. Divân’ın geneline bakıldığında bu miktarın oldukça yüksek olduğu dikkati çekmektedir.

Yahyâ Efendi’nin kullandığı Farsça tamlamaların sıklık oranı şu şekilde listelenmiştir:

Çizelge 6.1. Şeyhülislâm Yahyâ Divânı’nda Farsça tamlamalar

Farsça Tamlamalar Listesi			
pîr-i mugân (17)	bülbül-i şeydâ (13)	gül-i raʿnâ (13)	ehl-i dil (12)
zülf-i siyâh (11)	ʿâşık-ı şeydâ (9)	çeşm-i mest (9)	Hazret-i Sultân Murâd (9)
câm-ı mey (8)	mâh-ı tâbân (8)	şâh-ı gül (8)	ʿâşık-ı zâr (7)
çâk-i girîbân (7)	erbâb-ı dil (7)	hûn-ı dil (7)	mâh-ı nev (7)
ʿâşık-ı bî-çâre (6)	bülbül-i şûrîde (6)	erbâb-ı ʿaşk (6)	kâmet-i mevzûn (6)
nahl-i gül (6)	nakd-i cân (6)	nesîm-i nev-bahâr (6)	rişte-i cân (6)
ruh-ı zerd (6)	sûz-ı dil (6)	verd-i handân (6)	şâh-ı cihân (6)
şâh-ı hüsn (6)	Duhter-i rez (5)	Katre-i eşk (5)	laʿl-i nâb (5)
mürg-i dil (5)	nahl-i tâze (5)	rûh-ı revân (5)	sâkî-i bezm (5)
sâkî-i meclis (5)	Ser-i zülf (5)	süveydâ-yı dil (5)	dil-i âvâre (5)
Dil-i bî-çâre (5)	tabîb-i cân u dil (5)	verd-i raʿnâ (5)	zerre-i nâ-çîz (5)
ʿâşık-ı mehcûr (4)	âteş-i sûzân (4)	bâd-ı âh (4)	bâd-ı nev-bahâr (4)
bezm-i cihân (4)	bezm-i mey (4)	cism-i nizâr (4)	derd-i ʿaşk (4)
devlet-i pâ-bûs (4)	dil-ber-i mümtâz (4)	dûd-ı âh (4)	gonce-i ra‘nâ (4)
hâk-i pây (4)	hâl-i ruh (4)	halk-ı ʿâlem (4)	hançer-i gaddâr (4)
hayâl-i dost (4)	hevâ-yı ʿaşk (4)	hurşîd-i ‘âlem-tâb (4)	seng-i cefâ (4)
sultân-ı ʿaşk (4)	hurşîd-i rahşân (4)	laʿl-i ter (4)	mey-i nâb (4)
mülk-i dil (4)	nigâh-ı lutf (4)	nihâl-i tâze (4)	rûy-ı zerd (4)
sahn-ı gülşen (4)	sûz-ı derûn (4)	şâh-ı hûbân (4)	şarâb-ı nâb (4)
şemʿ-i şeb-ârâ (4)	tarf-ı külâh (4)	âb-ı hayât (3)	bâde-i ʿaşk (3)
bâde-i nâb (3)	bâg-ı dil (3)	bahr-i ʿaşk (3)	bâzâr-ı ʿaşk (3)
bâzâr-ı belâ (3)	bülbül-i gülzâr (3)	bülbül-i zâr (3)	câme-i ten (3)

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

câm-ı Cem (3)	câm-ı mül (3)	câm-ı şarâb (3)	cân-ı nâ-tüvân (3)
cûy-ı eşk(3)	çâh-ı zenahdân (3)	çeşm-i fettân (3)	dâg-ı derûn (3)
dâg-ı dil (3)	derûn-ı dil (3)	derûn-ı sîne (3)	dil-i Divâne (3)
dil-i meyyâl (3)	ehl-i ʿaşk (3)	erbâb-ı mahabbet (3)	eşk-i çeşm (3)
bezm-i ʿaşk (3)	bezm-i mahabbet (3)	bûy-ı dil-âvîz (3)	bûy-ı gül (3)
eşk-i revân (3)	evrâk-ı gül (3)	fasl-ı bahâr (3)	fasl-ı gül (3)
feyz-i nûr (3)	gam-ı ʿaşk (3)	gurûr-ı hüsn (3)	haste-i ʿaşk (3)
hüsrev-i ʿaşk (3)	katre-i nâ-çîz (3)	kenâr-ı bâg (3)	kûy-ı yâr (3)
künc-i mihnet (3)	mahbûb-ı zîbâ (3)	mest-i harâb (3)	mest-i mey-i nâz (3)
mey-i âl (3)	mir'ât-i dil (3)	nakd-i eşk (3)	nergîs-i şehlâ (3)
nesîm-i bahâr (3)	nesîm-i lutf (3)	nişân-ı tîr (3)	reh-i ʿaşk (3)
ruh-ı zîbâ (3)	sahn-ı gülzâr (3)	serv-i bâlâ (3)	serv-i çemen (3)
serv-i dil-ârâ (3)	serv-i revân (3)	serv-kadd (3)	sevâd-ı çeşm (3)
sîne-i bî-kîne (3)	sünbül-i hoş-bûy (3)	şarâb-ı şevk (3)	şeh-i devrân (3)
şemʿ-i hüsn (3)	tîg-i gam (3)	tûtî-i gûyâ (3)	zebân-ı hâl (3)
zülf-i perîşân (3)	zülf-i yâr(3)	vakt-i gül (3)	âh-ı serd (2)
ahker-i sûzân (2)	ʿaks-i müjgân (2)	ʿârız-ı rengîn (2)	'ârız-ı zîbâ (2)
ʿarz-ı cemâl (2)	ʿarz-ı iştiyâk (2)	ʿâşık-ı miskîn (2)	ʿâşık-ı sâdık (2)
ʿâşık-ı şûrîde (2)	âşiyân-ı 'âlem-i ten (2)	ʿaşk-ı Leylâ (2)	âteş-i dil (2)
âyet-i rahmet (2)	âyîne-i dil (2)	âyîne-i kalb (2)	ʿazm-i cihâd (2)
ʿazm-i gülistân (2)	bâde-i laʿl (2)	bâg-ı 'âlem (2)	bâg-ı cinân (2)
bâg-ı hüsn (2)	bâg-ı vücûd (2)	bâʿis-i şâdî (2)	bâz-ı himmet (2)
bezm-i gülşen (2)	bezm-i ʿişret (2)	bülbül-i dil (2)	câm-ı gerdân (2)

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı’nda Farsça tamlamalar

câm-ı ʿişret (2)	câm-ı laʿl (2)	câm-ı leb-â-leb (2)	câm-ı musaffâ (2)
câm-ı sabûh (2)	câm-ı safâ (2)	câm-ı sahbâ (2)	câm-ı şarâb-ı erguvân (2)
câm-ı zer (2)	cân-ı şeydâ (2)	cây-ı dil-keş (2)	cemâl-i bâ-kemâl (2)
Cenâb-ı Hakk (2)	Cenâb-ı Hazret-i Bârî (2)	ceyş-i gam (2)	cism-i figâr (2)
cism-i zâr (2)	cûy-ı revân (2)	çâk-ı sîne (2)	çeşm-i dil-ber (2)
çîn-i cebîn (2)	çîn-i zülf (2)	dâg-ı sîne (2)	daʿvi-i hüsn ü melâhat (2)
defʿ-i gam (2)	dehen-i teng (2)	derd-i derûn (2)	derd-i firâk (2)
der-i meykede (2)	der-i yâr (2)	ders-i ʿaşk (2)	dil-i saht (2)
destâr-ı perîşân (2)	devlet-i dünyâ (2)	devr-i gül (2)	dil-i ʿâşık (2)
dil-i nâ-şâd (2)	dil-i pür-hûn (2)	dil-i saht (2)	dil-i sevda-zede (2)
duʿa-yı devlet (2)	ebr-i bahâr (2)	ehl-i bâg (2)	ehl-i derd (2)
ehl-i mezâk (2)	emvâc-ı belâ (2)	eşk-i germ (2)	eşk-i ter (2)
evc-i istignâ (2)	evc-i nâz (2)	eyyâm-ı bahâr (2)	fasl-ı hazân (2)
feryâd-ı mestân (2)	feth-i bâb (2)	gam-ı dehr (2)	gam-ı dünyâ (2)
gam-ı hatt (2)	gamze-i hûn-hᵛâr (2)	gamze-i hûn-rîz (2)	gamze-i mest (2)
gonce-i handân (2)	gonce-i ikbâl (2)	gonce-i ter (2)	gubâr-ı hatt (2)
gussa-i devrân (2)	gûşe-i çeşm (2)	gûşe-i mey-hâne (2)	gûş-ı kabûl (2)
gül-berg-i raʿnâ (2)	gül-i sad-berg (2)	gül-i ter (2)	gülşen-i kûy (2)
gülzâr-ı belâ (2)	hadeng-i cân-sitân (2)	hâk-i mezellet (2)	hâk-i reh (2)
halka-i rindân (2)	halk-ı cihân (2)	ham-ı zülf (2)	hâne-i Yahyâ (2)
harem-i ʿaşk (2)	harîm-i kûy (2)	haste-i hicrân (2)	hat-ı ruhsâr (2)
hâtır-ı mahzûn (2)	hâtır-ı nâ-şâd (2)	hâtır-ı pâk (2)	hatt-ı müşgîn (2)
hatt-ı siyeh (2)	hayâl-i hᵛâb (2)	hayât-ı ebed (2)	hayât-ı tâze (2)

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

Hazret-i Hak (2)	hüsrev-i hûbân (2)	H^{v}âb-ı nâz (2)	İmâm-ı Aʿzam (2)
Kaʿbe-i maksûd (2)	Kaʿbe-i ʿulyâ (2)	kadd-i yâr (2)	kâmet-i bâlâ (2)
kânûn-ı mahabbet (2)	Kâtib-i kudret (2)	Kays-ı şeydâ (2)	kebg-i hırâmân (2)
keşf-i râz (2)	keştî-i cân (2)	kitâb-ı hüsn (2)	kullâb-ı ser-i zülf (2)
kuvvet-i bâzû (2)	kûy-ı cânân (2)	kûy-ı dil-ber (2)	kûy-ı harâbât (2)
künc-i gam (2)	künc-i halvet (2)	laʿl-i leb (2)	laʿl-i şeker-bâr (2)
leb-i cûybâr (2)	lutf-ı Hakk (2)	mahv-ı vücûd (2)	mânend-i habâb (2)
meclis-i mey (2)	meh-i bedr (2)	meh-i enver (2)	meh-i nev (2)
merhem-i lutf (2)	mest-i ʿaşk (2)	mest-i bî-pervâ (2)	mest-i müdâm (2)
mest-i nâz (2)	mey-i gül-fâm (2)	meyl-i çerâgân (2)	mihr-i cihân-efrûz (2)
mihr-i dırahşân (2)	mihr-i enver (2)	mihr-i rahşân (2)	mihr-i rûy (2)
mutrîb-i bezm (2)	mürşid-i bâd-ı bahâr (2)	nahl-i hırâmân (2)	nahl-i mevzûn (2)
nahl-i revân (2)	nakd-i dil (2)	nakd-i dil ü cân (2)	nâle-i ʿuşşâk (2)
nâr-ı ʿaşk (2)	nazm-ı Yahyâ (2)	necm-i rahşân (2)	nev-rûz-ı sultânî (2)
nihâl-i bîd (2)	niʿmet- i vasl (2)	nişân-ı seng-i cevr (2)	pâdişâh-ı Cem-haşem (2)
pâdişâh-ı hüsn (2)	pençe-i hûrşîd (2)	râh-ı ʿaşk (2)	râh-ı mahabbet (2)
râz-ı nihân(2)	revnak-ı gülzâr (2)	rîg-i pây-sûz(2)	ruh-ı yâr (2)
rûy-ı ʿâşık (2)	rûy-ı cihân (2)	rûz-ı vasl (2)	sadef-i şehvâr (2)
sadr-ı sîne (2)	safâ-yı hâtır (2)	safâ-yı meşreb (2)	sâgâr-ı Cem (2)
sâgâr-ı ʿişret (2)	sahn-ı bâg (2)	sahn-ı çemen (2)	sahn-ı sîne (2)
sâkî-i gül-çehre (2)	sayd-ı dil ü cân (2)	sâye-i ʿadl (2)	semend-i nâz (2)
seng-i gam (2)	seng-i hâre (2)	seng-i havâdis (2)	serv-i bâg (2)
serv-i hırâmân (2)	serv-i nâz (2)	serv-i ser-efrâz (2)	seyl-i eşk (2)

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

seyr-i gülzâr (2)	sırr-ı ʿaşk (2)	sırr-ı mahabbet (2)	sîne-i sûzân (2)
sirişk-i çeşm (2)	Sultân ʿOsmân-ı kâm-yâb (2)	sultân-ı bahâr (2)	sûz-ı firâk (2)
şâh-ı cihânbân (2)	şâh-ı devrân (2)	şâh-ı felek-kadr (2)	şâh-ı kâmrân (2)
şarâb-ı nâz (2)	şeb-i gam (2)	şeb-i hicr (2)	şeh-i ʿâdil (2)
şeh-i âlî-himem (2)	şemʿ-i meclis-ârâ (2)	şemʿ-i ruh (2)	şemʿ-i şebistân (2)
şemme-i lutf (2)	şemşîr-i gamze (2)	şerbet-i laʿl(2)	şûh-ı dil-sitân (2)
şuʿle-i âh (2)	tabîb-i cân (2)	tâliʿ-i fîrûz(2)	tarîk-i ʿaşk (2)
tengnâ-yı gam (2)	tezerv-i hoş-hırâm (2)	tıfl-ı şûh (2)	tîr-i belâ (2)
tîr-i müje (2)	tûtî-i şeker-güftâr (2)	ʻummân-ı ʿaşk (2)	ʿuşşâk-ı perîşân-dil (2)
vaʿde-i vasl (2)	vâʿiz-i şehr (2)	âb-ı hayvân (2)	vasf-ı laʿl (2)
vech-i hasen (2)	yârân-ı ʿaşk (2)	yâr-i güzîn (2)	zahm-ı hâr (2)
zencîr-i cünun (2)	zîr-i hâk (2)	zülf-i ham-be-ham (2)	zülf-i ham-ender-ham (2)
zülf-i müşgîn(2)	zülf-i pür-ham (2)	zülf-i siyâh-ı yâr (2)	zülf-i siyehkâr(2)
kenâr-ı cûd (2)	dil-ber-i mahcûb(2)	zülf-i siyeh-ı ʿanberîn	zülf-i pür-pîç
ʻOsmân Hân-ı Cem-ʿazamet dâver-i zamân	ʻuluvv-ı rütbe	âb u hevâ-yı Edrene	âb ü türâb-ı Edrene
âbâd-ı ʿandelîb	âb-ı çeşm	âb-ı Edrene	âb-ı engûr
âb-ı Hızr	âb-ı letâfetle-zâ	âb-ı lutf	âb-ı musaffâ
âb-ı rahmet	âb-ı revân	âb-ı revân-ı hançer-i hûn-rîz-i yâr	ʻabîr-i hâk-i pây
âdâb-ı mahabbet	aʿde-i vasl	ʿadû-yı kec-nazar	âfet-i devrân
âftâb-ı câm-ı sahbâ	âftâb-ı feyz-bahşâ-yı bülend-	âftâb-ı hüsn	âftâb-ı meh-likâ
âgâz-ı şikâr	agyâr-ı bed-h^{v}âh	âheng-i Horâsân	âheng-i Irâk
âheng-i nevâ	âhen-i serd	âh-ı cân-güdâz	âh-ı cihân-gerd
âh-ı dil-i sevdâ-zede	âh-ı pür-şerâr	âh-ı şerer-nâk	ahsen-i takvîm

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

âhû-yı Huten	ʿaks-i dürr-i âb-dâr	ʿaks-i gül	ʿaks-i laʿl
ʿaks-i mâh	ʿaks-i nihâl-i gonce	ʿaks-i ruh	ʿaks-i ruh-ı âl
ʿaks-i ruh-ı yâr	ʿaks-i ruhsâr	ʿaks-i rûy	ʿaks-i rûy-ı rahşân
ʿaks-i rûy-ı sâgar-ı sahbâ	âlâm-ı dünyâ	âlâyiş-i zamâne	ʿâlem nev-bahâr
ʿâlem-i âb	ʿâlem-i ʿaşk	ʿâlem-i ıtlâk	ʿâlem-i pîr cevân
ʿâlem-i sûz	âl-i Murtazâ	âl-i ʿOsmân	âlûde-i hûn
ʿanber-i ham	ʿandelîb-i bî-nevâ	ʿandelîb-i hoş-sadâ	ʿandelîb-i zâr
ʿankâ-yı hayâl	ʿankâ-yı kâf-ı himmet	ârâyiş-i dünyâ	ʿârız-ı gül-fâm
ʿârız-ı hûbân	ʿârif-i cân	arûs-ı dehr	ʿarûs-ı nazm
ʿarz-ı câh	ʿarz-ı hâl	ʿarz-ı ihlâs	ʿarz-ı ilâc
ʿarz-ı niyâz	ârzû-mend-i visâl	ârzû-yı gül	ârzû-yı kâkül
ʿarzû-yı likâ	ʿarzû-yı şehd ü şekker	âsîb-i hazân	âsitân-ı Hazret-i Hünkâr
âsitân-ı hazret-i sultân	âsitân-ı pâdişâh	âsitân-ı yâr	ʿâşık-ı bî-dil
ʿâşık-ı bîmâr	ʿâşık-ı bî-sabr u ârâm	ʿâşık-ı bî-sabr u hûş	ʿâşık-ı dem-sâz
ʿâşık-ı dil-haste-i hicr	ʿâşık-ı giryân	ʿâşık-ı ham-geşte	ʿâşık-ı haste-i hicr
ʿâşık-ı hûnîn	ʿâşık-ı hûnîn-ciger	ʿâşık-ı kemîne	ʿâşık-ı mehcûr u şeydâ
ʿâşık-ı nâlân	ʿâşık-ı nâ-şâd	ʿâşık-ı üftâde	âşinâyân-ı kadîm
âşiyân-ı bülbül-i gülzâr	âşiyân-ı bülbül-i şeydâ	âşiyân-sâz-ı ser-i Yahyâ	ʿaşk-ı bî-pervâ
ʿaşk-ı gül	ʿaşk-ı yâr	âşûb-ı cihân	âşüfte-dil
âşüfte-i kûy	âteşdân-ı dil	âteş-i âb-sûz	âteş-i ʿaşk
âteş-i bî-dûd	âteş-i cân	âteş-i cân-güdâz	âteş-i dâg-ı nihân
âteş-i gam	âteş-i Nemrûd	âteş-i sûzân-ı ʿaşk	âteş-i sûzân-ı hicrân
âteş-i şevk-i hezâr	ʿAvn-i Hakk	ʿAvn-i İlâhî	âyîne-i ʿâlem-nümâ-yı câm-ı sahbâ

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı’nda Farsça tamlamalar

âyîne-i idrâk-i pâk	âyîne-i İskerder	âyîne-i mücellâ	âyîne-i rûy-ı dil-dâr
âyîne-i zât	ʿâyn-ı vefâ	‘ayn-ı zillet	ʿayş-ı dem-â-dem
ʿayş-ı Kızılbaş	ʿayş-ı kûh-ken	ʿayş-ı müdâm	aʿzam-ı müctehîd
âzâr-ı hâr-ı deşt-i belâ	ʿazm-i sefer	bâb-ı ʿaşk	bâb-ı mahabbet
bâde-i bî-gışş	bâde-i devlet	bâde-i gaflet	bâde-i gülfâm
bâde-i gül-gûn	bâde-i gül-reng	bâde-i hum-ı mecâzî	bâde-i laʿl-i leb-i âlî
bâde-i laʿl-i leb-i cânân	bâde-i nâz	bâde-i pür-şûr	bâde-i sâfî
bâde-i telh	bâde-nûş-ı bezm-i murâd	bâd-ı bahâr	bâd-ı bahâr-ı iltifât-ı şehriyâr
bâd-ı bahâr-ı lutf bâd-ı elem	bâd-ı gayret	bâd-ı hevâ-yı ʿaşk	bâd-ı hışm
bâd-ı himmet	bâd-ı kahr	bâd-ı sabâ	bâd-ı sitem
bâd-ı şimâl	bâd-ı tünd	bâdiye-pûyân-ı ʿaşk	bâg u râg-ı dil
bâgbân-ı gayret	bâgbân-ı hüsn	bâg-ı cemâl	bâg-ı cihân
bâg-ı hayâl	bâg-ı mahabbet	bâg-ı mihnet	bâg-ı rıdvân
bâg-ı rûy	bâg-ı vasf	bahâr-ı ʿadl	bahâr-ı ʿâlem-i gam
bahâr-ı devlet	bahâr-ı ferâh	bahâr-ı hatt	bahâr-ı ʿinâyet
bahâr-ı tâze	bahr-i dil	bahr-i firâvân	bahr-i irfân
bahr-i le‘âl	bahr-i le'âl-i maʿrifet	bahr-i muhît-vâr	bahs-i câm u fincân
bahs-i evsâf-ı cemâl	baht-ı bî-dâr	baht-ı ercümend	baht-ı siyâh
baht-ı siyeh-i ʿâşık-ı bî-çâre	bahûr-ı Meryem	bâʿis-i fitne	bâʿis-i rağbet
bâliş-i zer-kâr	bâm-ı bâlâ	bang-ı ceres	bâni-i beyt-i Hudâ
bâr-ı belâ-yı minnet	bâr-ı ferâh	bâr-ı gam	bâr-ı gam-ı ʿaşk
bâr-ı hüsn	bâr-ı tâze	bâr-ı visâl	bây u gedâ-yı Edrene
bâzâr-ı germ-i hurşîd	bâzâr-ı mahabbet	bâzâr-ı vefâ	bâzîçe-i tıflân

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı’nda Farsça tamlamalar

be-âb-ı rûy-ı muti῾	be-eşk-i ῾âsi-i me'yûs-ı rahmet u	be-Hakk-ı câm-ı hakîkat	Be-Hakk-ı rûh-ı nasûh
belâ-yı ῾aşk	belâ-yı firâk	belâ-yı hicr	benân-ı yâr
bende-i dergâh	bende-i muhlîs	bende-i şâh-ı felek-cenâb	bend-i zülf
ber-dûş-ı hazân	berg-i ῾ayş	berg-i bahâr	berg-i gül
berg-i hazân	berg-i rez-i bâg	berg-i şükûfe	berg-i zer-i pür-nakş
berk-i cihân-sûz	beste-i esbâb	beste-i fitrâk	beste-i zincîr
beyt-i dil-keş	bezm-i ‘âlem	bezm-i ῾ayş	bezm-i ῾ayş u sürûr
bezm-i belâ	bezm-i çemen	bezm-i dilsitân	bezm-i ezel
bezm-i gam	bezm-i hâs	bezm-i mihnet	bezm-i safâ
bezm-i şeh	bî-῾akl u bî-hûş	bî-çâre-i ῾aşk	bîd-i müşg
bikr-i ma῾nâ	bîmâr-ı derd-i ῾aşk	bîm-i cân	bîm-i cüdâ
bîm-i gam-ı fürkat	bîm-i reh	bî-minnet-i sâkî	bînâ-yı zühd
bî-renc-i humâr -ı derd-i ser	bî-zebânân-ı çemen	burka῾-i zülf	bûse-i la῾l-i leb
bûstân-ı kûy	bûy-ı buhûr-ı Meryem	bûy-ı cânân	bûy-ı cân-fezâ
bûy-ı dehân	bûy-ı müşg-i nâb	bûy-ı safâ	bûy-ı sünbül
bûy-ı vefâ	bûy-ı zülf	bûy-ı zülf-i müşg-bâr	bûy-ı zülf-i müşgbâr-ı ‘anber-efşân
bülbülân-ı bâg kâr-ı şâh-bâzân	bülbül-i âşüfte-hâl	bülbül-i bâg	bülbül-i bî-çâre
bülbül-i dem-sâz	bülbül-i destân-serâ-yı Edrene	bülbül-i gûyâ	bülbül-i gülşen-i ῾ayş u tarab u ῾işret
bülbül-i mehcûr	bülbül-i nâlân	bülbül-i pâkîze-makâl	bülbül-i rengîn-edâ
büt-i dil-nevâz	büt-i sîm-endâm	câme-h^{v}âb	câme-i âl
câme-i çâr-reng	câme-i gülgûn	câme-i ikbâl	câme-i in῾âm
câme-i sebz	câme-i yek-tâ	câme-i zîbâ	câm-ı ῾arak
câm-ı ῾aşk	câm-ı atlâs	câm-ı ῾ayş	câm-ı dil-güşâ

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

câm-ı gam	câm-ı gîtî-nümâ	câm-ı gül	câm-ı habâb
câm-ı hâyât-efzâ	câm-ı leb	câm-ı leb-i şîrîn	câm-ı mahabbet
câm-ı mey-i gül-fâm	câm-ı mey-i hoş-güvâr-ı vasl	câm-ı mihnet	câm-ı safâ-encâm
câm-ı sürûr-encâm	câm-ı şarâb-ı nâb	câm-ı zer-nigâr	câm-ı zer-nişân
câm-ı zerrîn	câm-ı zerrîn-i şarâb	câm-ı zümürrüd-fâm	câmiʿ-i hüsn
cân-ı belâ-keş	cân-ı mahzûn	cân-ı meftûn	cân-ı müştâk
cân-ı zaʿîf	cârûb-ı lâ	câygâh-ı şîve	cây-ı âsâyiş
cây-ı dil	cây-ı ferâh-bahş	cây-ı hak	cây-ı hâlet-bahş
cây-ı hurrem	cây-ı mahşer	cây-ı makâl	cây-ı muʿayyen
cây-ı râhat	cây-ı safâ	cây-ı safâ gûşe-i ferâgat	cây-ı safâ-bahş u dil-keş
cây-ı safâ-gûster	câzibe-i hüsn	cebîn-i ʿâşık-ı nâlân	cedvel-i zer
cefâ-dîde-i hâr	cefâ-yı hâr	cefâ-yı rüzgâr	cefâ-yı şâne
Cem-i devrân	cemîʿ-i evliyâ	cemʿiyyet-i hâtır	cenâb-ı Edrene
cenâb-ı hazret-i sultân Murâd	cenâb-ı hazret-i sultân Murâd Hân	cenâb-ı hazret-i sultân Murâd-ı Cem-ʿazamet	cenâb-ı hazret-i sultân ʿOsmân Hân
cenâb-ı yâr	cennet-i kûy	cennet-i me'vâ	cevâb-ı sâkî
cevân-ı bî-misâl	cevân-ı fitne-cû	cevân-ı hûb-rûy u tünd-hû	cevân-ı kâmrân
cevân-ı lâle-had-i ʿanberîn-külâle	cevân-ı nüktedân	cevân-ı sebz-hatt	cevân-ı tâze
cevân-ı tünd-hû	cevher-i hâk-i der	cevherî-i laʿl	cevr ü cefâ-yı eyyâm
cevr-i bî-endâze	cevr-i dehr	cevr-i eyyâm	cevr-i firâvân
cevr-i zemistân	ceyş-i sitem	cism-i nâzük	cihân-ı bî-sebât
cihân-ı safâ	cism-i sûz-nâk	cûybâr-ı ʿaşk	cûy-bâr-ı ferâh
cûybâr-ı vâdî-i hicrân	cûybâr-ı vasl	cûy-ı gül	cûy-ı irâdet
cûy-ı sirişk	cünbiş-i pervâne	cünbüş-i dâmân-ı nesîm	cünd-i aʿdâ

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

cünd-i melâ'ik	cünd-i şitâ	cünûd-i nâ-maʿdûd	cürʿa-i câm
cürʿa-i sâgâr	çâh-ı zekân	çarh-ı gerdân	çarh-ı kec-rev
çarh-ı mînâ	çarh-ı pür-nücûm	çarh-ı sitemger	çârsû-yı misk
çeh-i Yûsuf-ı Kenʿân	çehre-i zerd	çerâg-efrûz	çerâg-ı dil
çeşme-i çeşm	çeşme-i deşt-i nûr	çeşme-i hâtır	çeşme-i hayvân
çeşme-i hûrşîd	çeşmesâr-ı hûn	çeşm-i ʿalîl	çeşm-i ʿâşık
çeşm-i âz	çeşm-i cân	çeşm-i gazâlâne	çeşm-i giryân
çeşm-i hasûd	çeşm-i hûnîn	çeşm-i melâl-âmîz	çeşm-i pür-hûn
çeşm-i sihr-âmûz	çeşm-i siyeh-i mest	çeşm-i siyehkâr	çeşm-i ter
çetr-i lâciverdî	çevgân-ı ârzû	çevgân-ı ʿaşk	çîn-i ebrû
çîn-i hat	çîn-i perçem	çîn-i pîşânî	çîn-i târ-ı müşg-bâr
çîn-i zülf-i müşg-bûy	çûb-i huşk	çûb-i nebât	dâd-ı ʿandelîb
dâd-ı Hak	dâg-ı gam	dâg-ı kuhen	dâg-ı mahabbet
dâg-ı siyeh	dâhil-i bezm-i visâl	dâʿî-i hakîr-i bî-riyâ	dâʿî-i mümtâz
dâmân-ı dil	dâmân-ı nesîm-i nev-bahâr	dâmân-ı perîşân	dâmen-i çerh
dâmen-i 'İsâ	dâmen-i Keyvân	dâmen-i vasl	dâmen-i zülf
dâm-ı belâ	dâm-ı giriftârî-i ʿuşşâk	dâm-ı ser-i gîsû-yı perîşân	dâm-ı zülf-i pür-ham
dâne-i encüm	dâne-i hâl	dâne-i hâl-i ruh	dâr-ı ferâh
dâr-ı köhne	dâʿvâ-yı zühd	dâver-i Dârâ-haşem-i dâd-ger	dâver-i devr-i zamân dâye-i ʿaşk
dâye-i ebr-i bahârî	debîr-i çarh	defʿ-i gumûm	dehân-ı dil-ber
dehân-ı teng	dehân-ı yâr	dehen-i yâr	dehlîz-i gül
şekker-bâr	dem-i feth-i bâb	dem-i fîrûz	dem-i İsâ
dem-i küffâr	dem-i nagme-i e's-sâbûh	dem-i seher	dem-i teslîm

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

dem-i visâl	derbîr-i hüsn	derd-i bî-nihâye-i ʿaşk	derd-i derûn-ı zuʿafâ
derd-i dil	derd-i firkat	derd-i hicrân	derd-i ser
derd-i zülf	dergeh-i aʿlâ	dergeh-i devlet-penâh	dergeh-i sultân
der-i ʿatâ-yı Hudâvend	der-i dil-rübâ	der-i gencîne	der-i himmet
der-i mey-hâne	der-i saʿâdet	der-i ümmîd	der-i yâr-i felek-cenâb
derûn-ı cân	derûn-ı hâne	derûn-ı hâne-i dil	derûn-ı hâtır
derûn-ı hüsrev-i gül	derûn-ı nây	derûn-ı sîne-i mâh	deryâ-dil
deryâ-yı ahdâr-ı çemen	deryâ-yı gussâ	deryâ-yı mahabbet	deste-i reyhân
dest-i hayât	dest-i himmet	dest-i ihsân	dest-i irâdet
dest-i kadr	dest-i kahr	dest-i kudret	dest-i şâh
dest-yârî-i Mevlâ	deşt-i ʿaşk	deşt-i belâ	deşt-i beyâbân-ı taleb
deşt-i hasret	deşt-i hevâ	deşt-i sitem	deşt-i taleb
devâm-ı devlet-i Sultân Murâd	devha-i ikbâl ü baht	devha-i saʿâdet u ikbâl	devlet-i ʿaşk
devlet-i sermâ	devr-i kamer	devr-i hüsn	devr-i nücûm
devr-i ruh	devr-i sâgar-ı mey	devr-i şevk	devr-i zamân
deyr-i münakkaş	dîbâce-i gülistân	dîde-i agyâr	dîde-i ahbâb
dîde-i cân	dîde-i gam-dîde	dîde-i giryân	dîde-i hûn-bâr
dîde-i nem-nâk	dîde-i pür-nem	dil sûz-ı derûn	dil-ber-i dil-sûz
dil-ber-i hoş-nefes-i nagme-güzâr-ı tâze	dil-ber-i magrûr	zülf-i siyehkâr-ı perîşân	zülf-i semensâ
dil-ber-i meh-pâre	dil-ber-i raʿnâ	dil-ber-i sâhib-cemâl	dil-ber-i şîrîn-harekât
dil-ber-i tannâz	dil-beste-i zülf-i müşg-sây	dil-i bî-sabr	dil-i dem-beste
dil-i erbâb-ı mahabbet	dil-i fakîr	dil-i gam-zede	dil-i hezâr
dil-i mecrûh	dil-i mehcûr	dil-i mihnet-zede	dil-i pür-derd

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

dil-i pür-ıztırâb	dil-i pür-sûz	dil-i pür-şevk	dil-i rûşen
dil-i sevdâ-zede-i ʿâşık	dil-i teng	dil-i üftâde-i bî-çâre	dil-i vîrân
dil-i Yahyâ-yı şeydâ	dil-i zâr-ı perîşân-ahvâl	dimâg-ı dil	dîn-i mübîn
Divâne-i ʿaşk	Divân-ı gül	divân-ı şeh-i gül	Divân-ı şeh-i hüsn
diyâr-ı ʿadem	diyâr-ı Şâm	dolâb-ı âsmân	dolâb-ı semâ
duʿâ-gûy-ı senâ-hân	dûd-ı kebûd-ı âh	duhân-ı âh-ı dil	dûr u dırâz-ı râh
dükkân-ı âhenger	dükkân-ı kemân-keş	dükkân-ı nesîm	dür ü nazm-ı dürer-bâr
dürdî-i derd-i ʿaşk	dür-i nâ-yâb	dür-i nâ-yâb-ı ʿaşk	dür-i nâ-yâb-ı mahabbet
dür-i pâkîze-i nazm-ı şeh-i ʿâlî-şân	dürr-i ʿAden	dürr-i binâgûş	dürr-i dendân
dürr-i dendân-ı safâ-bahş	dürr-i girân-bahâ-yı mahabbet	dürr-i hoş-âb-âsâ	dürr-i nazm
dürr-i yek-tâ	düşmen-i nâ-dân	düşnâm-ı telh	düzd-i dey
ebkâr-ı maʿâni	ebr-i cûd	ebr-i dil	ebr-i nev-bahâr
ebr-i nîsânî	ebrû-yı cânân	ebvâb-ı ferâh	ecrâm-ı felek
efgân -ı âteş	efgân-ı dil	efkâr-ı perîşân	efkâr-ı pîç-â-pîç-i zülf
efsûn-ı mahabbet	ehl-i ʿasr	ehl-i bezm	ehl-i câh
ehl-i gülşen	ehl-i irfan	ehl-i kemâl	ehl-i kerem
ehl-i mahabbet	ehl-i meclis	ehl-i mezâkî	ehl-i mürüvvet
ehl-i niyâz	ehl-i tabʿ	ehl-i takvîm	ehl-i velâyet
ehl-i zevk	eknâf-ı Haleb	ekş-i çeşm	ekş-i gül-gûn
eltâf-ı hûrşîd-i cihân-efrûz	emel-i ʿâşık	emr-i dîn	emvâc-ı deryâ-yı gam-ı dünyâ
emvât-ı nebâtât	encüm-i rahşân	endâm-ı bîd	enfâs-ı Mesîhâ
envâ-ı mihen	envâr-ı ʿaşk	envâr-ı cemâl	erbâb-ı ʿayş geşt-i çemenzâr
erbâb-ı ʿayş u ʿişret	erbâb-ı mâl ü câh	erbâb-ı meclis	erbâb-ı nazm

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

erbâb-ı şevk	erbâb-ı tabʿ	erbâb-ı zevk	erkân-ı çemen
erkân-ı harâbât	erre-i mihnet-i ʿaşk-ı saht	esâs-ı câmiʿ	esâs-ı kâr
esbâb-ı bezm	esbâb-ı bezm-i devlet	esbâb-ı hüsn	esbâb-ı mahabbet
esbâb-ı melâhat	esb-i nâz	esb-i sebük-seyr	eshâb-ı derd
esh^{v}âb-ı cemâl-i dil-rübâ	esîr-i kâfiristân	esîr-i silsile-i zülf-i pür-ham	esîr-i zülf
esîr-i zülf-i müşgîn	esrâr-ı ʿaşk	esrâr-ı Hak	esrâr-ı mahabbet
estâr-ı Kaʿbe	eşʿâr-ı gayr	eşʿâr-ı perîşân	eşcâr-ı sahrâ
eşheb-i çâbük-ʿinân	eşk-i ʿâşık	eşk-i âz	eşk-i bülbül-i zâr
eşk-i çeşm-i giryân	eşk-i dîde	eşk-i firâvân	eşk-i gül-gûn
eşk-i hûn-âlûd	eşk-i hûnîn	eşrâf-ı Haleb	etfâl-i gonce
etrâf-ı Haleb	evrâk-ı bahâr	evrâk-ı sipihr	evsâf-ı Haleb
evsâf-ı Sultân Ahmed	evvel-i bezm	evvel-i vakt-i zuhûr	evzâʿ-ı mestân
evzâʿ-ı rûzgâr	evzâʿ-ı Rüstemâne	evzâʿ-ı zamân	eyyâm-ı ʿadl
eyyâm-ı şekk	ezhâr-ı ʿülfet	fânûs-ı hayâl	fark-ı ferkâdân
fasl-ı bahâr-ı vasl	fasl-ı muʿtedil	fasl-ı zemistân	felek-i hilekâr
fenn-i ʿaşk	fenn-i cefâ	ferâg-ı dil	ferdâ-yı kıyâmet
ferş-i kadem	feryâd-ı ʿandelîb	feryâd-ı bülbül	feryâd-res-i bülbül
feth-i Bagdâd	feth-i mübîn	fetîl-i dâg	feyz-i nûr-ı lutf-ı Yezdânî
feyz-i cûd	feyz-i ebr-i lutf-ı Yezdânî	feyz-i Hak	feyz-i hayât
feyz-i Hudâ	feyz-i istiʿdâd	feyz-i nîsân-ı ʿatâ	feyz-i pey-â-pey
fezâ-yı Bagdâd	figân-ı bülbül-i şeydâ	fikr-i amîk	fikr-i bî-hâsıl-ı dünyâ
fikr-i dem-i vuslât	fikr-i ruh	fikr-i sûzen-i müjgân-ı dil-rübâ	fikr-i sükûn
fikr-i tâze	fikr-i zülf-i ham-be-ham	firâk-ı yâr	fitîl-i dâg-ı sûzân

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

fitîl-i şemʿ	fitîl-i şemʿ-i bezm	fitne-i devrân	fushât-ı bâg
fülk-i dil	füls-i ahmer	fürkât-i şeb	fürûg-ı hüsn
gâlib-i mutlâk	gam-âlûd-ı humâr	gam-ı cânân	gam-ı cânâne
gam-ı dil-dâr	gam-ı dîrîne	gam-ı gamze	gam-ı hicrân
gam-ı laʿl	gam-ı leylâ	gam-ı yâr	gamze-i câdû-yı dil-ber
gamze-i cellâd	gamze-i dil-ber	gamze-i fettân	gamze-i fitne-sâz
gamze-i gammâz	gamze-i hûn-rîz-i dil-ber	gamze-i mahmûr	gamze-i mekkâr
gamze-i ser-tîz	gamze-i tîz-dest	gâretger-i dîn	gavgâ-yı ʿâlem
gavgâ-yı düşmen	gayret-i ʿaşk	gayret-i hûr	gayret-i ürd-i bihîşt
gazâl-i turfâ	gazâ-yı Bagdâd	gazâ-yı mübârek	gazel-i bî-misâl
gedâ-yı bî-ser ü sâmân	gedâ-yı kûy	genc-i mahzûn	genc-i nihânî
genc-i vasl-ı dil-rübâ	gencîne-dâr-ı vasl	gerdân-ı nesîm	gerden-i cân u dil
gerden-i hurşîd	gerd-i dâmân-ı hayâl	gerd-i keder	gerd-i melâl
gerd-i sivâ	gerdiş-i piyâle	gerdûn-ı gerdân	germiyyet-i bezm-i gül
germiyyet-i şarâb geşt-i bâg	geşt-i deşt ü kûh	gevher-i ʿaşk	gevher-i kân-ı maʿârif
gevher-i laʿl	gevher-i maksûd	gevher-i nâ-yâb	gevher-i nazm
gıdâ-yı rûh	gird-âb-ı ʿaşk	gird-âb-ı gam	gird-âb-ı yem-i hayâl
gird-bâd-ı deşt	gird-i ruh	girev-i bâde-i nâb	giriftâr-ı dâm
girîh-i ebrû	gîsû-yı ʿabîr-efşân	gîsû-yı ʿanber-sây	gîsû-yı müşgîn
gîsû-yı yâr	giyâh-ı huşk-ı sahrâ-yı mahabbet	gonce rûy-ı gül	gonce-i âl
gonce-i bâg-ı vefâ	gonce-i dil	gonce-i dil-i nâ-şâd-ı ʿandelîb	gonce-i gül
gonce-i gülşen-i nâz	gonce-i hâtır	gonce-i laʿl	gonce-i nev-hîz
gonce-i nev-reste	gonce-i ümmîd	gonce-i zîbâ-yı gülşen-i efdâl	gubâr-ı kûy

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

gurâb-ı kulle-nişîn	gussa-i dûr u dırâz	gussa-i Şîrîn	gûşe-i bâm
gûşe-i dâmân-ı dil-rübâ	gûşe-i destâr	gûşe-i ebrû	gûşe-i gülzâr
gûşe-i râhat	gûşe-nişînân-ı harâbât	gûş-ı cân	gûş-ı gül
gûş-ı mezâk	gûşvâr-ı laʿl	gûy-ı gerdûn	gûy-ı girîbân
gûy-ı gül	güft ü gûy	güftâr-ı perîşân	güft-gûy-ı gül
gül-âb u gonce-i raʿnâ	gül-âb-ı Edrene	gülbün-i gonce	gül-gûne-i haclet
gül-i bâdâmî	gül-i bâg	gül-i cennet	gül-i gonce-fem
gül-i gülşen	gül-i gülzâr-ı şive	gül-i handân	gül-i maksûd
gül-i Murâd	gül-i nâzük-beden	gül-i neşât	gül-i nev-reste
gül-i pâkîze-dâmân	gül-i pâkize-rû	gül-i rûy	gül-i ter bâd-ı kudûm
gül-i ümmîd	gül-i zîbâ	gülistân-ı belâ	gül-nâr-ı ruh-ı dil-ber
gülsitân-ı hüsn	gülşen-i ʻâlem-i ʿaşk	gülşen-i âmâl	gülşen-i cinân
gülşen-i dehr	gülşen-i derd	gülşen-i gam	gülşen-i ʿişret
gülşen-i medh	gülşen-i mihnet	gülzâr-ı ʿâlem	gülzâr-ı ʿaşk
gülzâr-ı dehr	gülzâr-ı derd ü gam	gülzâr-ı devlet	gülzâr-ı dil
gülzâr-ı gam	gülzâr-ı mahabbet	gülzâr-ı maʿrifet	gülzâr-ı midhad
güncişk-i dil	güzîn-i halk	habâb-ı bâde	habâb-ı bâde-i hamrâ
habâb-ı sâgar-ı sahbâ	habb-ı hubb-ı Hudâ	habîb-i Mustafâ	haclet-dih-i rûy-ı kâr
haclet-i ʿukbâ	hadeng-i nâle	hadîs-i ʿaşk u mahabbet	hadîs-i hatt
hâkân-ı Çîn	hâkân-ı gâzî	hâk-bûs-ı dergeh	hâk-ı pây
hâk-i belâ	hâk-i der-i yâr	hâk-i fenâ	hâk-i harîm
hâk-i Mecnûn	hâk-i pây-ı yâr	hâk-i râh	hâk-i reh-i mahabbet
hâk-i reh-i yâr	hâk-i zillet	Hakk-ı kelâm	hâk-râh-ı âsitân-ı hᵛâce-i ʿâlem

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı’nda Farsça tamlamalar

hâlet-i şeb-nem	hâl-i ʿanber-bûy	hâl-i ʿanberîn	hâl-i binâ-gûş
hâl-i dil	hâl-i dil-i zâr	hâl-i ʿizâr	hâl-i leb
hâl-i perîşân	hâl-i sipâh-ı gam	hâl-i siyeh	halka-i zikr
halka-i zülf	hall-i zer	ham-ı gîsû	ham-ı gîsû-yı cânân
ham-ı gîsû-yı semensâ	hamîr-i mâye-i ʿaşk	hançer-i bürrân	hançer-i hışm u kîne
hançer-i hicrân	hançer-i hûn-rîz	hançer-i ser-tîz-i hûn-rîz	hançer-i yâr
hançer-i zerrîn	hande-i hezl	hâne-i ʿaşk	hâne-i dil
hâne-i hammâr	hâne-i târik	hâne-i ten	hân-ı niʿâm-ı vuslât
hânkâh-ı dehr	hânkah-ı şehr	hânümân-ı hüzn	harekât-ı dil-firîb
harf-i gam	hâr-ı gam	harîm-i bâg-ı visâl	hâristân-ı ʿâlem
hasb-i hâl	hâsıl-ı derd	hâsiyyet-i ʿaşk	hâsiyyet-i müşg ü gül-âb
hasm-ı dûn	hasm-ı Yahyâ	hasret-i laʿl	haste-dil-i ʿâşık
hasûd-ı mâr-tabʿ	hâşâk-ı dil	hâşâk-ı gussâ	hat-ı ‘anber-sirişt-i yâr
hat-ı müşgîn-i siyeh-kâr	hat-ı şeb-reng	hat-ı yâkûtî	hâtır-ı âzâd
hâtır-ı cânân	hâtır-ı kadeh	hâtır-ı mecrûh-ı Yahyâ	hâtır-ı ʿuşşâk
hâtır-ı yârân	hatm-i rüsûl	hatt-ı ‘anber-âsâ	hatt-ı hod-gam
hatt-ı ʿizâr	hatt-ı laʿl	hatt-ı müşg-bâr	hatt-ı müşg-bû
hatt-ı nev-haste	hatt-ı ruh	hatt-ı siyehkâr	havsala-i ʿaşk
hayâl-ı laʿl	hayâl-i bâde-i laʿl	hayâl-i hâl-i müşgîn	hayâl-i kadd
hayâl-i laʿl-i mercân	hayâl-i laʿl-i nâb	hayâl-i nokta-i hâl	hayât-ı lâ-yezâl
hayât-ı nev	hayret-i ʿaşk	hazîz-i hâk	hazret-i Allâh
hazret-i Bârî	hazret-i hünkâr	hazret-i pâdişâh-ı Zıllu'llâh	hazret-i Sultân Murâd-ı dîn-penâh
hazret-i Sultân Murâd-ı Gâzi	hazret-i Sultân ʿOsmân	hazret-i Sultân ʿOsmân Hân-ı ʿâlî-kadr	hazret-i Sultân-ı Gâzî Hân Murâd

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

hazret-i Sultân-ı Gâzî Hân Murâd-ı kâm-yâb	hazz-ı ruhânî	hedef-i nâvek-i müjgân	helvâ-yı ter
hem-dem-i hem-râz	hem-hâl-i Cem	hem-nefes-i bülbül	hem-zebân-ı kader
hengâm-ı ʿatâ sûr-ı şeh-i ʿâlemiyân	hengâm-ı ʿayş u nûş	hengâm-ı visâl	hevâ-yı bâg
hevâ-yı Bagdâd	hevâ-yı dil	hevâ-yı dürr-i dendân	hevâ-yı gayr
hevâ-yı sünbül	heves-i bî-kesel	heves-i bülbül	heves-i laʿl-i leb
heybet-i ʿaşk	heybet-i şemşîr-i kahr	hıfz-ı Rabbânî	hırka-i peşmîn
hırmen-ı sabr u karâr	hırmen-i şeb	hırmen-i töhmet-i ihtiyâr	hırs-ı dâne
hırz-ı cân hatt-ı emân	hısn-ı sabr	hışm-ı Hudâ	hicâb-ı sâkî
hicâb-ı vuslat-ı yâr	hilâl-ebrû	hilâl-i felek	hilâl-i ʿıyd
hilâl-i ramazân	hilʿat-i inʿ âm-ı halk	hilʿat-i nâz	hilm-i nihân-ı gayret-i ʿaşk
himmet-i ʿaşk	himmet-i bî-dirîg	himmet-i Hızr	himmet-i merdân
himmet-i mihr	himmet-i pey-der-pey	himmet-i sâkî	himmet-i sultân-ı ʿaşk
himmet-i üstâd	himmet-i vâlâ	hûbân-ı Sitânbul	hulk-ı kerîm-i pâdişâh-ı kâm-kâr
hulk-ı şâh-ı devrân	humâr-ı firkat	humâr-ı heves	hum-ı dil
hum-ı nîlgûn	hûn-ı ahbâb	hûn-ı eşk	hûn-ı şafak
hûrşîd-i cihân-ârâ	hûrşîd-i cihân-efrûz	hurşîd-i saʿâdet	hurşîd-i tâb-dâr
hurşîd-i talʿat	hurşîd-i zât	hûşyâr-ı hak	huzûr-ı enver
hücûm-ı şîr-i garrân	hükm-i kazâ	hümâ-yı ʿaşk	hümâ-yı nâz
hümâ-yı zerrîn-per	hüsn-i cihân-ârây	hüsn-i dil-ârâ	hüsn-i gülsitân
hüsn-i hitâb	hüsn-i Hudâ-dâd	hüsn-i kabûl	hüsrev-i Cem-câh-ı Sikender-gulâm
hüsrev-i nev-rûz	hᵛâce-i cemâl	hᵛâce-i huceste-misâl	hᵛân-ı kerem
ʿıkd-ı leʿâl	ıztırâb-ı keş-â-keş	ihsân-ı küllî	ihsân-ı nesîm
ihvân-ı zamân	ikbâl-i küllî	ikrâm-ı muktedâ-yı enâm	inʿâm ü lutf-ı bî-kerân

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

intizâm-ı mülk	istiʿare-i şevk	ʿitâb-ı sâkî	ʿizâr-ı yâr
iʿzâz-ı şerʿ	izhâr-ı müzmer	ʿizzet-i dîn	ʿizzet-i dünyâ
kabâ-yı sürh	Kaʿbe-i cân	Kaʿbe-i medh	Kaʿbe-i vasl
kabûl-i şüst ü şû	kadd u fem-i dil-ber	kadd-i bekâ	kadd-i dü-tâ
kadd-i istignâ	kadd-i ser-efrâz	kadeh-i şikest	kad-i dil-dâr
kad-i mevzûn	kadr-i hüsn	kadr-i mahabbet	kafes-i bülbül
kafes-i cism	kafes-i merkad-i şerîf-i İmâm	kâfile-i ʿömr	kâfir-i bed-kîş
kâfir-i zülf	kâkül-i ʻanber-şiken-i cânân	kâkül-i cânân	kâkül-i gâliye-gûn
kâkül-i hoş-bûy	kâkül-i miskîn	kâkül-i müşgîn	kâkül-i pür-çîn
kâkül-i pür-pîç	kâkül-i pür-pîç-i müşgîn-târ	kâkül-i yâr	kalʿa-i ârâm
kâlâ-yı cehl	kalb-i mahzûn	kalb-i sanevberî	kalb-i Yahyâ
kallâş-ı cihân	kâm-bahş-ı ehl-i dil	kâmet-i ʻarʿar-hırâm-ı dost	kâmet-i ʿarʿar-hırâm-ı yâr
kâmet-i ham-geşte	kâmet-i Yahyâ	kâmil-i ʿâlî-himem	kand-ı nebât
kandîl-i süreyyâ	kân-ı gevher	kantara-i mecâz	kânûn-ı dil-i pür-sûz
kânûn-ı riyâ	kânûn-ı sûzân	kânûn-ı ʿuşşâk	kârbân-ı Çîn
kâr-ı ʿaşk	kâr-ı dîn	kâr-ı hayr	karîn-i kabûl-i Rabb-i vedûd
karîn-i şemʿ-i meclis	kasd-ı cân	kasd-ı dil-i nâlân	kasd-ı mukâren
kasd-ı takarrub-i maʿbûd	kâse-i mihr ü meh	kâse-i nîlî	kasîde-i Sultân Murâd Hân
kasr-ı hüsn	kasr-ı latîf	kasr-ı mübârek	kasr-ı safâ
katʿ-ı menâzil	kâtib-i mihnet	kâtib-i vasf	katre-i kemîne
kavl ü karâr-ı tâze	kavl-i nâsih	kavs-i çarh	kavs-i kazâ
kayd-ı âhenîn	kayd-ı bend-i mihnet-i ʿaşk	kayd-ı cihân	kays-ı melâmet-güzîn
kazâ-yı Edrene	kebg-i hûb u hoş-reftâr	kec-küleh-i mest	kef-i dest

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı’nda Farsça tamlamalar

kef-i pây	kehf-i ‘âlem	keh-i dîvâr	kelâm-ı ehl-i hâl
kemâl-i cehl	kemâl-i hüsn	kemâl-i ictihâd	kemâl-i pîr
kemân-ı rezm-cûnun	kemân-ı Rüstem	kemend-i cân-şikâr	kemend-i nâle vü efgân
kemer-i zer-târ	kenâr-ı cûy	kenâr-ı gülşen	kenâr-ı nazm
kesb-i hayât	keştî-i tûfân-ı âteş	kevkeb-i baht	kevkeb-i mesʿûd
keyfiyyet-i bî-keyf	keyfiyyet-i hâl-i dil	kıbâb-ı Edrene	kılîd-i ʿişret
kıssa-i pür-hisse-i Cem	kıssa-i zülf	kilâb-ı kûy-ı yâr	kilk-i kazâ
kilk-i kudret	kîmyâ-yı devlet	kîse-i dînâr	kitâb-ı ʿaşk
kitâb-ı mihr ü vefâ	kitâb-ı müstetâb	kudret-i Hak	kudûm-ı pâdişâh
kûh-ı gam	kûh-ı mihnet	kuhl-ı dîde	kuhl-ı iʿtibâr
kuhl-i hâk-i pây	kûhsâr-ı gam u derd	kullâb-ı mahabbet	kulzüm-i zehhâr
kumâş-i sürh	kurs-ı dâg	kutb-ı Geylânî	kutb-ı Murâdî
kuvvet-i bâzû-yı ʿaşk	kuvvet-i câh	kuvvet-i câzibe-i ʿâşık	kuvvet-i kalb
kuvvet-i tabʿ	kûy-ı dalâlet	kûy-ı dil-rübâ	kûy-ı mugân
küberâ-yı Bagdâd	külbe-i ahzân	kümeyt-i bâde-i gül-gûn	künc-i belâ
künc-i çîn-i zülf	künc-i gam u endûh	künc-i hânkâh	künc-i hârâb-ı Edrene
künc-i hücre	künc-i istignâ	künc-i niyâz	künc-i selâmet
künc-i süveydâ	kürsî-i zerrîn-i hurşîd	la ʿl-i nâb-âsâ	lâle-i mey-hᵛâr
lâle-i ruhsâr	lâle-ʿizâr-ı tâze	laʿl-ı handân	laʿl-i Bedahşân
laʿl-i cânâne	laʿl-i leb-i yâr	laʿl-i mengûş	laʿl-i müzâb
laʿl-i müzâb-ı sâkî	laʿl-i revân-bahş	laʿl-i yâr	latîfe-i gaybiyye
lâyık-ı ihsân	leʿâl-i nazm	leb-i can-bahş	leb-i cûy
leb-i laʿl	leb-i nâzük	leb-i şîrîn	leb-i şîrîn-i yâr

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

leb-i yâr	leşker-i ezhâr	leşker-i küffâr	levh-i cân
levh-i sîne	zülf-i pür-çîn	leyâl-i hicr	leyle-i isrâ
levs-i hevâ	lezzet-i güftâr	lezzet-i şekker	libâs-ı hüsn
libâs-ı mâtem	libâs-ı sünbülî	lisân-ı ehl-i dil	lisân-ı feth-i kül
lutf-ı bî-pâyân	lutf-ı cân-bahş-ı şeh-i ʿâlem	lutf-ı İlâhî	lutf-ı suhân
lutf-ı şâh	lutf-ı tabʿ-ı Kays	lücce-i âlâm	lüʾlü-i ter
mâ-cerâ-yı çeşm	mâcerâ-yı gam-ı firkât	maʿcûn-ı mahabbet	mahall-i sitem
mahbûb-ı dil-sitâne	mahbûb-ı müstesnâ	mahbûb-ı suhan-dân	mahbûb-ı şehr-âşûb
mahbûb-ı şûh-ı şîvekâr	mâh-ı bedr	mâh-ı münevver	mâhiyyet-i hüsn
mahrem-i bezm-i visâl	mahrem-i esrâr-ı ʿaşk	mahrem-i râz	mahv-ı rüsûm
mahzûn-ı mahabbet	mâʾil-i ârâyiş-i dünyâ	makâm-ı gam-zidâ-yı Edrene	makâm-ı hûb
makâm-ı kurb-ı Hak	makâm-ı pâk-i Nuʿmân	makâm-ı pür-safâ	makârr-ı şah-ı ʿaşk
makbûl-ı Hudâ-yı müsteʿân	makbûl-i ʿâlem	makbûl-i hümâyun	makdem-i pâk
makdem-i sultân-ı kâm-yâb	makdem-i şâh	mânend-ı şatt	mânend-i bahâr
mânend-i bedr	mânend-i bîd- lerzân	mânend-i cürʿa	mânend-i def
mânend-i hazef	mânend-i kej-düm	mânend-i kemân	mânend-i pül
mânend-i semender	mânend-i şâh-bâz	mânend-i şeyh	zülf-i pîç-â-pîç
mâr-ı elem	matlab-ı aʿlâ	matlaʿ-ı şems-i hüner	matla'-ı zîbâ
mâye-i ʿaşk	mâye-i ferâh	mâye-i müşgîn-erkâm	mazhâr-ı envâr-ı tecellâ
meclis-i ʿaşk	meclis-i devr	meclis-i hâsund	meclis-i rindân
mecmaʿ-ı ahbâb	Mecnûn-ı gâfil	Mecnûn-ı mahabbet	Mecnûn-ı nâ-murâd
Mecnûn-ı şeydâ	meded-sâz-ı necât	medh-i merhûm Sultân Murâd Hân	medhûş-ı mey
medrese-i hâric	mehcûr-ı sitem-dîde	mehd-i şâh	meh-i nâ-mihribân

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

meh-i tâbân	mekân-ı gussâ	mekân-ı keştî-i dil	memdûh-ı ʿâlem
memleket-i ʿOsmân	menbaʿ-ı ihsân	menbâ-ı Sıbgatu'llâh	men-i zâr
menzilgeh-i mâtem	menzil-i şîr ü pelenk	mercân-ı hûn-ı dil	merd-i Hudâ
merd-i kâr-dân	merdüm-i çeşm	merdüm-i hayrân	mertebe-i nâz
mertebe-i niyâz	mes'ele-i ʿaşkî	meslek-i ehl-i hıred	mest ü harâb-ı sâkî
mest ü sâgar-ı gerdân	mestâne-i ʿaşk	mest-i âb-ı tâk	mest-i bâde-i bezm-i elest
mest-i câm-ı ʿaşk	mest-i câm-ı bâde-i bezm-i elest	mest-i câm-ı gurûr	mest-i evkâr
mest-i gamze	mest-i gamze-i cânâne	mest-i gül	mest-i mey-âşâm
mest-i mey-i laʿl-i dil-rübâ	mest-i müdâm-ı laʿl	mest-i şarâb	mest-i şarâb-ı ʿaşk
mest-i şarâb-ı leb	mest-i şarâb-ı nâz	mest-i şevk	meşʿal-i gül
meşâm-ı bülbül-i şeydâ	meşâm-ı cân	meşreb-i ehl-i fenâ	metâʿ-ı fazl
metâʿ-ı gam	metâʿ-ı hurde-furûş	metâʿ-ı vasl	mevc-i helâk
mevc-i hûn-ı dil	mevsîm-i gül	mevsîm-i seyr-i kenâr	meyân-ı dil-rubâ
meyân-ı lücce-i gam	meydân-ı ʿaşk	meydân-ı çemen	meydân-ı harâbât
meydân-ı istignâ	mey-hâne-i mahabbet	mey-i ʿaşk	mey-i bezm-i elest
mey-i cân-bahş	mey-i dûşîne	mey-i engûr	mey-i gül-gûn
mey-i hoş-güvâr	mey-i laʿl	mey-i mihr-tâb	mey-i pür-şûr
mey-i rûh-bahş	mey-i sâde	mey-i sâf-ı Haleb	mey-i şebâne
mey-i telh	mey-kede-i ʿaşk	meyve-i ümmîd	mezâk-ı erâzîl
midâd-ı şevk	miftâh-ı İllâ	mihmân-ı gam	mihmân-ı nesîm
mihnet-i ʿaşk	mihnet-i derd ü belâ	mihnet-i eyyâm	mihnet-i eyyâm-ı ʿâlem
mihnet-i hicr	mihr-i ʿâlem-tâb	mihr-i 'âlem-tâb-ı ʿaşk	mihr-i cihân-ârâ
mihr-i cihân-tâb	mihr-i cihân-tâb-ı kerem	mihr-i mahabbet	mihr-i ruh

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

mihr-i rûy-ı tâb-dâr	mihr-i safâ	mihr-i ziyâ-güster-i dünyâ	mihter-i üstâd
mikrâz-ı sitem	miʿmâr-ı fikr	mir'ât-ı mücellâ	mir'ât-i dil ü cân
mirʿât-i dil-i pâk	mir'ât-i Sikender	mirʿât-i suhân	mir'ât-i tabʿ-ı yâr
misâl-i berg-i rez	misâl-i çeşm-i fettân	misâl-i devr-i Hâtem	misâl-i meclis-i şâh
misâl-i naʿl-i resûl-i Hudâ	misâl-i rûy-mâl	mîve-i derd	mîve-i vasl
miyân-ı nâzük	mizâb-ı hâme	muʿizz-i devlet ü dîn	mukîm-i künc-i derd
muntazır-ı makdem-i mihmân	murâd-ı yâr	murg-ı cân	murg-ı cân-ı hasm
mûr-ı bî-çâre-i dil	mushaf-ı gül	muʿtâd-ı ʿandelîb	mutrîb-ı bezm-i bahârî
mûy-ı bârik	mûy-ı hayâl	mübtelâ-yı mihnet	mübtelâ-yı zülf
mübtelâ-yı zülf-i cânân	mühre-i mihr	mühr-i sükût	mühr-i Süleymân
mülâhazâ-i yâr	mülket-i gönül	mülket-i gülşen	mülket-i gülzâr
mülk-i bâkî	mülk-i cân u dil	mülk-i çemen	mülk-i Çîn
mülk-i gülşen	mülk-i Rûm	mültemes-i bülbül	müntehâ-yı câh
müntehâ-yı emel	mürde-i ʿaşk	mürde-i bî-cân	mürde-i gam
mürgân-ı âteş	mürg-i bî-idrâk	mürg-i cân	mürg-i dil-i zâr
mürg-i sebük-cenâh-ı ʿaşk	mürg-i seher	mürg-i zafer	mürg-i zerrîn-per
mürîd-i âb-ı revân	beste-i fitrâk	mürîd-i ʿaşk	mürşid-i pâk
müşg-i ter	müşkilât-ı mesâʾil	müştâk-ı rûy-mâl	mütâlaʿa-i safha-i cemâl
müttekâ-yı zer-keş ü zer-beft	nâfe-i miskîn	nâf-ı Haleb	nâfice-i misk-i Tâtâr
nagme-i bâd-ı bahâr	nagme-i pey-der-pey	nagme-serâyân-ı Isfahân	nahl-i cefâ
nahl-i Murâd	nahl-i âmâl	nahl-i bâg-ı hüsn	nahl-i bân
nahl-i dil-ârâ	nahl-i emel	nahl-i gam	nahl-i gül-i ʿâlî
nahl-i gül-i nâz	nahl-i gülşen-i hüsn ü bahâ	nahl-i kadd	nahl-i mihnet

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

nahl-i nâz	nahl-i sanevber	nahl-i ser-bülend	nahl-i ter
nahl-i yâbis-mizâc	nahl-i zîbâ	naʿîm-i câvidân	nakd-i encüm
nakd-i hûn-ı eşk-i çeşm	nakd-i ʿömr	nakd-i revân	nakd-i vakt
nakş-ı âh	nakş-ı dil-keş	nakş-ı hâl ü hat	nakş-ı hayâl-i dost
nakş-ı hûb	nakş-ı nigâr-ı ʿâlem	nakş-ı zîbâ	nâle-i ʿaşk
nâle-i bîmâr	nâle-i cân u dil	nâle-i şeb-gîr	naʿl-i der
naʿl-i esb	nâme-i derd ü belâ	nâme-i gam	nâme-i râhat-resân
nâme-i ser-beste	nâm-ı Cem	nân-ı huşk	naʿra-i mestân
nâr-ı cahîm	nâr-ı elem	nâr-ı elem-i ʿaşk	nâr-ı gam
nâr-ı hicrân	nâr-ı kahr	nâr-ı mahabbet	nâr-ı mihnet
nâr-ı şevk	nasr-ı ʿazîz	natʿ-ı cihân	nâvek-i cânân
nâvek-i cân-sitân	nâvek-i dil-ber	nâvek-i dil-dûz	nâvek-i gamze
nâvek-i müjgân	nâvek-i sultân-ı hüsn	nâvek-i yâr	nazm-ı lüʾlüʾ
nây-ı Mevlânâ	nazar-ı ehl-i ʿaşk	nazar-ı lutf	nâzenîn-i pâk-dâmân
nazm-ı cihân-sitâne	nây-ı hoş-sadâ	nazm-ı şehinşâh-ı muʿazzam	necm-i hidâyet
necm-i rahşende	nedîm-i pâk-meşreb	nefehât-ı cemâl	nefes-i bülbül
nefes-i pîr	nefha-i bâd-ı bahârî	nefs-i hod-rây	nehâr-ı ferâh
nehâr-ı vasl	nemek-i hüsn	nergîs-i bâg	nergîs-i fettân
nesîm-i ʿadl	nesîm-i himmet ü ihsân	nesîm-i nev-bahârî	nesîm-i rahmet
nesîm-i sabâ-vezân	nesîm-i seher	nesîm-i subh	nesl-i pâk
neşât-ı hezâr	neşve-dâr-ı şarâb-ı elest	neşve-i bâde	neşve-i hüsn
nev-ʿarûs-ı medh	nev-ʿarûs-ı vakt	nevâ-yı cân-fezâ-yı mürg	nevâ-yı nây
nev-bahâr-ı ʿadl	nevâ-yı mürg	neyl-i kemâl	neyyîr-i ʿâlem-i ʿaşk

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

neyyîr-i ikbâl	nigâr-ı gülşen	nigâr-ı nakş-ı tasvîr	nigâr-ı şûh
nigeh-i mest	nihâl-i bâg-ı nâz	nihâl-i bân	nihâl-i bâr-ver
nihâl-i erguvân	nihâl-i erguvân-ı gülsitân-ı derd ü	nihâl-i gussâ	nihâl-i gülşen
nihâl-i kâmet-i şeh	nihâl-i Sidre vü Tûbâ	nihâl-i tâze-i gülşen	nihâl-i tâze-perver
nikâb-ı gonce	nikâb-ı şeb	nisâr-ı cevher	nisâr-ı dürûd
nişân-ı devlet	nişân-ı tîr-i hışm-ı yâr	niyâm-ı tegâfül	niyâz-ı derdmendân
niyâz-ı bülbül-i zâr	nukre-i eşk	nukûd-ı eşk	nukûd-ı eşk-i ruh-ı zerd
nûr-bahş-ı çeşm-i ümmîd	nûr-bahş-ı zemîn ü zamân	nûr-ı dîde	nûr-ı Hakk
nûr-ı siyâh	nûr-ı tecellâ	nûr-ı ziyâ	nûr-ı ziyâ-bahş
nûş-ı dârû-yı leb	nûş-ı mey-i telh	nutk-ı revân-bahş	nükhet-i hûb
nükhet-i sahbâ	nükûd-ı eşk	nümûdâr-ı mühr-i Süleymân	nüvîd-i feth
nüzhetgâh-ı bî-hemtâ	nüzhetgâh-ı hurremde	ʿOsmân hân-ı gâzî	otag u tûg-ı hâkânî
otâga-i zer	ʿömr-i bî-hisâb	ʿömr-i câvidânî	ʿömr-i sermed
ʿömr-i Yahyâ	pâ-beste-i dâm-ı belâ	pâdişâh-ı bî-niyâz	pâdişâh-ı kâm-kâr
pâdişâh-ı Rûm	pâdişâh-ı rûy-ı zemîn	pâdişâh-ı vakt	pâdişeh-i dâd-ger
pâdişeh-i devrân	pâkîze-nazm-ı rûh-bahş	pâ-mâl-i agyâr	pay-bend-i ʿakd-ı Leylâ
pây-bend-i ʿaşk	pây-bûs-ı yâr	pâye-i ʿaşk	pây-ı dil
pây-ı hayâl-i yâr	pây-ı hum-ı mey	pây-ı serîr	pây-ı yâr
pehlevân-ı çarh	pehn-i nüzhet-gâh	per-i himmet	per-i meges
perîşân-ı hazân	perîşân-ı nesîm	perîşân-ı sitem	perr-i melek
pertev-endâz-ı kevn ü mekân	pertev-i devlet	pertev-i feyz-i Hudâ	pertev-i hurşîd-i fazl
pertev-i nûr-ı cemâl	pertev-i ruhsâr-ı sâkî	pertev-i şemşîr-i bürrân	pervâne-i belâ-zede
pervâne-i bî-çâre	pervâne-i bî-mecâl	pervâne-i şemʿ-i cemâl	pervâne-sûz-ı vasl

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı’nda Farsça tamlamalar

peyâm-ı bûy-ı zülf	peykân-ı ciger-dûz	peymâne-i ʿaşk	peymâne-i dil
peymâne-i gam	peymâne-i gül	pîç ü tâb-ı ıztırâb	pîrân-ı harâbât
pîrâye-i hüsn	pîr-i ʿaşk	pîr-i câm	pîr-i hânkâh-ı ʿaşk
pîr-i köhne-sâl	pîr-i mugâne	pister-i gam	pister-i hicrân
pür-pîç ü zülf-i ham-be-ham	pûte-i ʿaşk	Rabb-i muʿîn	râhat-ı rûh
râh-ı ʿâşıkân	râh-ı cünûn	râh-ı çemen	râh-ı hatarnâk-ı ʿaşk
râh-ı Hudâ	râh-ı hum	râh-ı meşakkat	râh-ı mihnet
râh-ı vefâ	râh-ı zillet	râh-rev-i Kaʿbe-i kûy	rakîb-i dîv
rakîb-i har-ı nâ-dân	rakîb-i nâ-kabûl	rakîb-i nâ-kes	râtibe-i sabâh-ı ʿaşk
râyât-ı feth	râyet-i Mansûr	râyet-i sultân	râz-ı dar-ı kazâ
râz-ı derûn	redd-i cevâb	refʿ-i nikâb	reh-güzâr
reh-güzâr-ı ʿaşk	reh-güzâr-ı yâr	reh-güzer-i dil-dâr	reh-i maksad
reng-i zer-i dîde	reh-i mey-hâne	reh-i taleb	rencîş-i hâtır
reng-i ʿâr	reng-i rûy-ı tâb-dâr	reng-i tekellüf	reh-i mest
resm-i duhân	resm-i kadîm-i hânedân-ı âl-i	resm-i vefâ	reşehât-ı lutf
reşk-i Bedahşân	reşk-i behîşt	reşk-i cinân	reşk-i firdevs
reşk-i firdevs-i berîn	reşk-i gülistân	reşk-i gülşen	reşk-i gülzâr
reşk-i sîne-i mecrûh	reşk-i zülâl	revnak-dih-i bahâr-ı gülistân-ı Ahmedî	revnak-efzâ-yı ʿâlem-i bâlâ
revnak-ı hüsn	revnak-ı ruhsâr	re'y-i ʿâlem-efrûz	re‘y-i enver
rıbkâ-i teslîm	rıtl-ı girân	rîg-i beyâbân-ı ʿaşk	rindân-ı harâbât
rind-i bî-pervâ	rind-i kadeh-nûş	rind-i mey-âşâm	rind-i mey-hᵛâre
rind-i müflîs	rind-i tarab-nâk	rişte-i âl	rişte-i cân-ı hezâr
rişte-i nazm	rişte-i ümmîd	rûbeh-i pür	ruh-ı dil-dâr

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı’nda Farsça tamlamalar

ruh-ı gül-reng	ruh-ı hûbân	ruh-ı mahbûb	rûh-ı Mevlânâ
rûh-ı pâk-ı hazret-i Sultân Süleymân	ruh-ı rengîn	rûh-ı sânî	ruhsâre-i cânân
ruhsâr-ı âl	ruhsâr-ı rengîn	ruhsâr-ı yâr	ruhsâr-ı zerd
rûy-ı bâg	rûy-ı cânân	rûy-ı dil-ber	rûy-ı lutf
rûy-ı mihr	rûy-ı yâr	rûy-ı zîbâ	rûze-dâr-ı hicr
rûzgâr-ı ferâh	rûzgâr-ı pür-cefâ	rûzgâr-ı vasl	rûz-ı haşr
rûz-ı nev-rûz	rûz-ı su'âl	rûz-ı visâl	rûz-ı visâl-i rûh-bahş
Rüstem-i ʿaşk	Rüstem-i dil	Rüstem-i Zâl	rütbe-i ulyâ
rütbe-i vâlâ	sâʿat-i saʿd-ı mübârek	sabâh-ı fütûh	sadâ-yı feth
sadef-'i laʿl	sadef-i lâʻlâ	sadef-i eşk-i ter	sad-pâre-i dest-i celâl
sadr-ı mey-hâne	safâ-bahş-ı ins ü cân	safâ-yı mâh-tâb	safâ-yı rûz-ı ruh
safâ-yı şâm	safha-i hadd	safha-i ruhsâre-i cânân	safhâ-i sîne
sâf-ı peykân	sâgar-ı billûr	sâgar-ı çeşm	sâgar-ı gül
sâgar-ı işkeste	sâgar-ı laʿl	sâgar-ı lâle-gûn	sâgar-ı nâz u şîve
sâgar-ı rahşân	sâgar-ı şarâb	sâgar-ı zerrîn-i mihr	sagr-ı melâhat
sahbâ-yı kevser	sahîfe-i dil	sahîfe-i felek	sâhil-i cûd
sâhil-i mihnet	sahn-ı lâlezâr	sahn-ı meykede	sahn-ı serây-ı ʿişret
sahn-ı zemîn	sahrâ-yı selâmet	sâʿid-i sîmîn-i sâkî	sâʿid-i şevk
sâʿil-i çarh	sâʿim-i hicrân	sakf-ı sipihr	sâkî-i bezm-i mahabbet
sâkî-i devr	sâkî-i devrân	sâkî-i hûş-tabʿ	sâkî-i kahve
sâkî-i mihnet	sâkin-i mey-hâne-i ʿaşk	sâkin-i mülk-i ʿadem	sâkin-i vîrân-ı harâbât
sâkiyâ âb-ı âteş-fürûz	salâh-ı ʿaşk	sâlik-i râh	saltanat-ı Divân
sarây-ı Bagdâd	sarây-ı Edrene	sarîr-i bâb-ı cennet	sarsar-ı gam

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

savt-ı pür-safâ-yı mürg	sayd-ı mürg-i câh	sayd-ı zülf ü hâl	sâye-i ʿaşk
sâye-i cehl	sâye-i evrâk	sâye-i lutf-ı Hudâ	sâye-i per-i hümâ
sâye-i tarf-ı küleh	sayyâd-ı bâd-ı nev-bahâr	sayyâd-ı mâhir	sebʿa-i muʿallaka
sebeb-i ragbet	sebeb-i refʻ-i hicâb	sebû-yı gül	sebû-yı pür
sebze-i cennet	sebzezâr-ı gam	sehâb-ı lutf	selsâl-i rûh-efzâ
semend-i devlet	semend-i tabʿ	semûm-ı herc-i yâr	seng-i hârâ
seng-i melâmet	seng-i mihnet	seng-i rîze	seng-i sitem
seng-i siyâh	serây-ı ʿayş	serây-ı ʿişret	ser-çeşme-i cân
serdâr-ı pür-dil	ser-defter-i ʿuşşâk	ser-gerdân-ı ʿaşk	ser-geşte-i ʿaşk
ser-geşte-i rûy	ser-hadd-ı İslâm	ser-i ehl-i mecâz	ser-i Mecnûn
ser-i nâhun-i dest-i gayret-ber	serîr-i bâg	serîr-i ʿizzet	serîr-i nâz u istignâ
serîr-i nüh-kişver	ser-mâye-i ʿayş u safâ	ser-mâye-i kâr	ser-mâye-i mihr ü vefâ
ser-mâye-i şevk	ser-pûş-ı âb-gîne	ser-rişte-i ʿaşk	server-i ʿOsmâniyân Sultân ʿOsmân Hân
serv-i bülend	serv-i gül-endâm	serv-i hoş-reftâr	serv-i sehî
serv-i ser-firâz-ı gülsitân-ı dîn ü	serv-i sîm-endâm	serv-i sîm-ten	serv-kadd-i hoş-hırâm
serzeniş-i har	sevâd-ı dîde	sevâd-ı magrîb	sevdâ-yı ʿaşk
sevdâ-yı hâl	sevdâ-yı hâl-i ʿanberîn	sevdâ-yı hatt	sevdâ-yı kâkül
sevdâ-yı ser-i zülf	sevdâ-yı zülf	seyl-âb-ı ʿaşk	seyl-âb-ı mey
seyl-i eşk-i ʿâşık	seyl-i eşk-i çeşm	seyl-i gam	seyl-i heves
seyl-i sirişk-i ʿâşık-ı şeydâ	seyr-i cemâl-i yâr	seyr-i çemen	seyr-i gülşen
seyr-i kenâr	seyr-i ravza-i rıdvân	seyr-i reyâhîn	seyr-i ruh
seyr-i Rûm	seyr-i rûy-ı zîbâ	seyyâh-ı bî-karâr	seyyâh-ı Çîn
sıklet-i tâc u kabâ	sımâh-ı cân	sırma-keş-i ʿaşk	sırr-ı gaybî

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

sırr-ı Hudâ	sırr-ı İlâhî	sırr-ı kazâ	sıyt u sadâ-yı câm
sıyt u sadâ-yı mürg	sîb-i zenahdân	sihâm-ı gamze	sîh-i mihnet
silâhdâr-ı kerîm	silâh-ı ʿaşk	silk-i belâgat	sille-i âh-ı dil
silsile-i zülf-i girih-gîr	sîne-i agyâr	sîne-i efgâr	sîne-i mecrûh
sîne-i pür-dâg	sîne-i ʿuşşâk	sîne-i ʻüryân	sîne-i Yahyâ
sipihr-i aʿzam	sipihr-i fazîlet	sipihr-i kevkeb	sipihr-i nüh ton
sipihr-i pür-cefâ	sipihr-i saltanât	sipihr-i vefâ	sirişk-i çeşm-i nâ-bînâ
sirişk-i dîde	sirişk-i lâle-gûn	sitâyiş-i h^{v}âce efendi	sitâyiş-i Sultân ʿOsmân Hân
sitem-hâne-i vîrân	sitem-kâr-ı cefâ-cû	sofra-i niʿmet	sofra-i sehâ
sohbet-i ehl-i kemâl	sohbet-i gül	subhâ-i mercân	sûdâger-i ʿaşk
sûdâger-i bâg	sûd-ı ziyân	Sultân Ahmed-i Gâzî	Sultân Murâd-ı Cem-haşem
Sultân Murâd-ı dâd-âyîn	Sultân Murâd-ı dîn-penâh	Sultân Murâd-ı Gâzî	sultân-ı ʻâlî-mikdâr
sultân-ı ʿâlî-şân	sultân-ı cihan-bân	sultân-ı dâd-güster	sultân-ı felek-kadr
sultân-ı gam	Sultân-ı Gâzî Hân Murâd	sultân-ı guzât	sultân-ı Habeş
sultân-ı kâm-yâb	sultân-ı mahabbet	sûre-i Rahmân	sûret-i bî-cân
sûret-i gaybiyye-i eltâf	sûret-i ikbâl	sûret-i ikbâl-i dünyâ	sûy-ı cânân
sûzân-ı ʿaşk	sûzen-i dil-dûz	sûzen-i dil-dûz-ı gamze	sübhâ-i sad dâne
südde-i dergâh	sükkân-ı âteş	Süleymân-ı gül	sümm-i semend-i Hazret-i Sultân Ahmed
sünbül-i gîsû-dâr	sünbül-i gül-pûş	sünbül-i kâkül-i hoş-bûy	sünbül-i sîr-âb
sünbül-i ter	sürh-ı laʿlün vakf-ı âyet	sürme-i çeşm-i cihân-bîn	sürûr-ı şevk
şâh-bâz-ı ʿaşk	şâh-ı ʻOsmân Hân	şâh-ı ʿâdil kalb-i vîrân	şâh-ı ʿâlî-kadr
şâh-ı ʻâlî-şân	şâh-ı bahâr	şâh-ı cihân-sitâne	şâh-ı çenâr
şâh-ı eyvân-ı hamel	şâh-ı felek-rütbet	şâh-ı gül-i ümmîd	şâh-ı güzîn

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

şâh-ı güzîn-i kadr-tüvân	şâh-ı hevâ	şâh-i gül	şâh-ı kâm-yâb-ı Edrene
şâh-ı kerem ferdâ	şâh-ı kerîm	şâh-ı mülk-i nâz	şâh-ı nîk-baht
şâh-ı sâhib-ʿadl u dâd	şâh-ı şeftâlû	şâhid-i bâzâr	şâhid-i maksûd
şahne-i dâverân	şâhne-i gamze	şahne-i zamân	şâh-râh-ı ʿaşk
şahs-ı girân-cân	şâh-süvâr-ı meydân	şâʿir-i suhân-perver	şâl-ı kibrîtî
şâm-ı hicr	şâm-ı vasl	şân-ı âteş	şân-ı İmâm-ı Aʿzam
şarâb-ı âl	şarâb-ı Edrene	şarâb-ı laʿl	şarâb-ı laʿl-i nâb
şarâb-ı mecâzî	şarâb-ı nîlüfer	şarâb-ı pend	şarâb-ı sâfî
şarâb-ı sâkî	şarâb-ı tahûr	şarâb-ı telh	şarâb-ı telh-i bezm-i gam
şarâb-ı telh-i zehr-âlûd	şaʿşaʿa-i câm-ı vasl	şebâb-ı Edrene	şeb-çerâg-ı cem-i ʿaşk
şeb-i deycûr	şeb-i dırâz	şeb-i hicrân	şeb-i isrâ
şeb-i Kadr	şeb-i meh-tâb	şeb-i mihnet	şeb-i siyâh
şeb-i târik	şeb-i visâl	şeh-bâz-ı dil	şeh-bâz-ı hadeng-i yâr
şehen-şâh-ı bahâr	şehen-şâh-ı cihân	şehen-şâh-ı hümâyün-baht	şehenşeh-i ʿâlî-nijâd şeh-i âlem
şeh-i ʿâlî-cenâb	şeh-i cihân	şeh-i gâzî	şeh-i gâzî-i ʿâlî-himmet
şeh-i gül	şeh-i hümâyun-baht	şeh-i hüsn	şeh-i hüsn ü bahâ
şeh-i kâmkâr	şeh-i kişver	şehîd-i ʿaşk	şehinşâh-ı cihân
şehin-şeh-i çârum	şehinşeh-i gâzî	şehr-i cemâl	şehr-i dil-keş
şehr-i gülistân	şehr-i güzîn	şehr-i hüsn	şeh-süvâr-ı ʿarsa-i ikbâl ü ʿizzet
şeh-süvâr-ı hüsn	şeh-zâde-i nev-reste	şekl-i hilâl	şemʿ-i bezm
şemʿ-i bezm-ârâ	şemʿ-i encümen	şemʿ-i fürûzâne	şemʿ-i fürûzân-ı ʿaşk
şemʿ-i İlâhî	şemʿ-i kâfûrî	şemʿ-i meclis	şemʿ-i nûr-efşân
şemîm-i çîn-i zülf	şems-i kerâmet	şemşîr-i helâk	şerbet-i ʿaşk

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Farsça tamlamalar

şerbet-i vasl	şerer-i âh	şermende-i ihsân	şemse-i tâk
şevk-i ruh	şevk-i sohbet	şevk-i vasl	şeyh-i fenn-i ʿaşk
şeyh-i meded-kâr	şeyh-i muʿazzam	şeyh-i şehr	şi'r-i dil-küşâ
şikâf-ı gonce	şikenc-i turra-i müşgîn	şîr-i jiyân	şiʿr-i lezzet-şiʿâr
şîr-i ner	şiʿr-i Şîrîn	şiʿr-i Yahyâ	şiʿr-i Yahyâ-veş
şîşe-i hâtır	şîşe-i rengîn	şitâ-yı Bagdâd	şîve-i hûbân-ı İstanbul
şîve-i mâder-zâde	şîve-i mahbûb	şîve-i şevk-füzûn	şuʿâ-ı mihr
şûh-ı bî-vefâ	şûh-ı cefâ-pîşe	şuʿle-i câm-ı şarâb	şuʿle-i dâg
şuʿle-i mey	şuʿle-i şemʿ-i ruh	şuʿle-i şemşîr-zebân	şükr-i firâvân
tâb-ı âftâb-ı mey	tâb-ı ʿaşk	tâb-ı âteş-i dil	tâb-ı bâde-i gül-fâm
tâb-ı celâl	tâb-ı cemâl	tâb-ı dil	tâb-ı gam
tabʿ-ı hümâyûn	tabʿ-ı latîf	tâb-ı melâhat	tâb-ı mey
tâb-ı nâr-ı hicrân	tabʿ-ı safâ-şiʿâr	tâb-ı teb	tabʿ-ı Yahyâ
tâb-i âftâb	tabîb-i cûy	tabîb-i dil ü cân	tabîb-i gâfil
tabîb-i lutf-ı Yezdânî	tâbiş-i hûr	tâc-ı dârâ	tâc-ı Edhem
hüsrev-i ʿâlî-makâm	tâc-ı İzzet	tâc-ı Key	tâc-ı Levlâk
tâcir-i Hindûsitân	taht-ı Ev Ednâ	taht-ı saʿâdet	taht-ı sultânî
taht-ı zer	taht-ı zümürrüdîn	tahvîl-i âftâb	takdîr-i Hudâ
tâk-i bülend	tâk-i hüsn	tâk-i rızâ	taklîd-i zâg
talʿat-ı ferhûnde	taʿlîm-i elhân	tamaʿ-ı hâm	ta'ne-i agyâr
târ-ı ʿankebûd	târ-ı mûy	târ-ı zülf	târîh-i sâlin
târîh-i tamâm	tarîk-i hânkâh	tarz-ı bî-nazîr	tarz-ı nev
tarz-ı niyâz	tarz-ı tâze	tâs-ı mihr	tavr-ı niyâz

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı’nda Farsça tamlamalar

tâvûs-ı cinân	tâvûs-ı güşâde-bâl	teb-i hicrân	tebşîr-i kudûm
tecellâ-yı cemâl	tehzîb-i ahlâk	tekâver-i felek	tekyegeh-i mest
tekye-i bâg	tekye-i gam	temennâ-yı necât	tengnâ-yı dehr
ten-i fersûde	ten-i hâk	ten-i pür-dâg	ten-i zerd ü nizâr
terk-i diyâr	terk-i ser	teʾsîr-i ʿaşk	teskîn-i âşûb
teşne-i âb-ı zülâl	tevâzuʿ-ı mestâne	tevfîk-i Hak	teʿyîd-i sübhânî
tıfl-ı cân	tıfl-ı ebced	tıfl-ı nev-res	tîb-i enfâs
tîg-ı âh	tîg-ı hûn-rîz	tîg-i âb-dâr	tîg-i cefâ
tîg-i cevr	tîg-i firâk	tîg-i gamze	tîg-i hicr
tîg-i hûn-efşân	tîg-i hûn-rîz	tîg-i kahr	tîg-i mihnet
tîg-i tîz	tîre-baht	tîr-i âh	tîr-i cevr
tîr-i dil-ber	tîr-i dil-dûz	tîr-i di-dûz-ı mahabbet	tîr-i gam
tîr-i kazâ	tîr-i yâr	tiryâk-ı ekber	tîşe-i Ferhâd
tomar-ı dil ü cân	tûfân-ı ʿaşk	tûfân-ı belâ	tuhfe-i cân
tûl-ı emel	turra-i cânân	turra-i müşg-efşân	tûtî-i âl
tûtî-i suhân-dân	tûtî-i sükkerîn-edâ	tûtî-i şîrîn-güftâr	tûtî-i şîrîn-suhân
tûtî-i tabʿ-ı suhân-dân	tûtiyâ-yı dîde-i cân	tûtiyâ-yı ehl-i basar	tutuk-ı âl
tügme-i zer-târ	tünd-bâd-ı sitem	ʿunnâb-ı ʿakîk	ʿuşşâk-ı nâlân
ümîd-i ‘akl u hûş	ümid-i pây-bûs	ümîd-i vasl	ümmîd-i halâs
ümmîd-i hᵛâb	ümmîd-i vefâ	ümmîd-i visâl	‘unvân-ı cünûn
üstâd-ı ʿandelîb	üstâd-ı ʿaşk	üstâd-ı gül	üstâd-ı resen-bâz
üstâd-ı suhân-perver	vaʿde-i lutf	vâdî-i ʿaşk	vâdî-i hevâ
vâdi-i hicrân	vâdi-i nâr	vâʿiz-i bî-hûde-makâl	vâkıf-ı esrâr-ı Kur'ân

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı’nda Farsça tamlamalar

vakt-i gül	sâkî-i gül-ruh	vakt-i gül ü bülbül	vakt-i nev-i nev-rûz
vakt-i safâ	vakt-i tarâb	vakt-i telâkî	varak-ı bîd
vasf-ı cemâl	vasf-ı hatt-ı yâr	vasf-ı kad-i mevzûn	vasf-ı leb
vasf-ı rûy	vasl-ı cânân	vasl-ı gül	vasl-ı gül ü gülşen
vasl-ı yâr	vassâf-ı leb	vâye-i ʿaşk	vazʿ-ı âyîn
vazʿ-ı dervîşâne	vazʿ-ı hasen	verd-i âl	verd-i ter
vezîr-i aʿzam	vezîr-i sânî-i şâh-ı cihân	vîrâne-i ʿaşk	vîrân-ı ʿaşk
vird-i zebân	visâl-i yâr	vuslât-ı dil-dâr	vücûd-ı dâg-dâr
vücûd-ı şâh-ı devrân	vücûd-ı şehriyâr	Yahyâ-yı haste-hâl	Yahyâ-yı müstemen
yâkût-ı nâb	yâr-ı güzîn	yâr-ı cefâkâr	yâr-ı gam-hᵛâr
yâr-ı muvâfık	yâr-ı nâzenîn	yâr-ı perîşân	yâr-ı tâze
yâr-ı hışm-nâk	yed-i beyzâ	yem-i ahzâr-misâl	Yûsuf-ı gül
Yûsuf-ı sânî	zâhid-i hod-bîn	zâhid-i nâ-dân	zâhid-i şehr
zahm-ı dil	zahm-ı dil-i şeydâ	zahm-ı dil-i Yahyâ	zahm-ı gamze
zahm-ı tîg	zahm-ı tîg-i gamze	zahm-ı tîg-i gamze-i câdû	zahm-ı tîg-i hicr-i dil-ber
zalâm-ı hicr	Zâl-i zer	zamân-ı ʿayş	zamân-ı ʿişret
zamân-ı nefha-i hâk	zamân-ı şevk	zamîr-i hâzin-i reʿy-i tû	zebân-ı hâme-i hükm-i tû
zebân-ı sükkerîn	zebûn-ı pençe	zehr-i mâr	zencîr-i şuʿâʿ
zencîr-i zülf	zen-i dünyâ	zevk-i visâl	zevrâk-ı câm-ı mey-i rahşân
zevrâk-ı sahbâ	zeyn-i semend	zılâl-ı reʾfet	zıll-ı reʾfet
zî-kâr-ı hayr	zînet-fezâ-yı tâc u taht	zînet-i gülzâr	zînet-i ruhsâr
zevk u safâ	zîr-i ebruvân	zîynet-i bezm-i cihân	zulmet-i hicrân
ziyâ-yı câm	zulmet-i ilhâd	zulmet-i şeb	zulmet-i zulm

Çizelge 6.1. (devam) Şeyhülislâm Yahyâ Divânı’nda Farsça tamlamalar

zülâl-i laʿl	zülâl-i şiʿr-i ter	zülf ü hâl-i cemâl-i baht	zülf-i ‘anber-bâr
zülf-i cânân	zülf-i dırâz	zülf-i dil-dâr	zülf-i dü-tâ
zülf-i girih-gîr	zülf-i ham-ender-ham-ı kullâb-ı	zülf-i ham-ender-ham-ı yâr	zülf-i miskîn-târ
zülf-i muʿanber-fâm	zülf-i nigâr	tugyân-ı âteş	zülf-i pîç-pîç

Görüldüğü gibi Divân’daki tamlamaların tekrar oranı çok yüksek değildir. Yani Yahyâ Efendi, aslında bilinen ve ortak olan kullanımlardan yararlanmış; fakat bunları olabildiğince az tekrar etmiştir. Söz konusu tamlamaların kullanım oranına bakıldığında şöyle bir şemayla karşılaşılmaktadır:

Çizelge 6.2. Divânda Kullanılan Farsça tamlamaların tekrar oranı

Tekrar Sayısı	**Bu Tekrarda Kullanılan Tamlama Sayısı**
17	1
16	0
15	0
14	0
13	2
12	1
11	1
10	0
9	3
8	3
7	5
6	13
5	15
4	34
3	73
2	267
1	2543

Buna göre eserde en çok kullanılan tamlama "*pîr-i mugân*"dır ve metinde 17 kez tekrarı olan tek tamlamadır. Metnin genelinde 16, 15, 14 ve 10 defa tekrar eden tamlama yoktur. *Bülbül-i şeydâ* ve *gül-i ra'nâ* 13 kez tekrar eden ve metinde tekrarı en çok olan 2. tamlamalardır. Bunları 12 tekrarla *ehl-i dil*; 11 tekrarla *zülf-i siyâh* ve 9 tekrarla *'âşık-ı şeydâ, çeşm-i mest* ve *Hazret-i Sultân Murâd* tamlamaları takip etmektedir.

Tamlamaların yapısına bakıldığında çoğunlukla ikili tamlamaların tercih edildiği görülür. Öyle ki Yahyâ, anlatımlarında kısa ve öz ifadelere yöneldiği için uzun tamlamalardan pek yararlanmamıştır. Uzun tamlamalar bilhassa kaside veya hükümdarın övüldüğü veya adının zikredildiği ifadelerde dikkati çeker: *Hazret-i Sultân ʿOsmân Hân-ı ʿâlî-kadr, hâk-râh-ı âsitân-ı hᵛâce-i ʿâlem, Cenâb-ı Hazret-i Sultân ʿOsmân Hân, Cenâb-ı Hazret-i Sultân Murâd, Cenâb-ı Hazret-i Sultân Murâd Hân, Cenâb-ı Hazret-i Sultân Murâd-ı Cem-ʿazamet* vs. tamlamalar bunlara örnek verilebilir.

Elbette yeri geldiğinde sevgili veya başka bir şey için de ağdalı ve süslü ifadelerin göstergesi olarak uzun tamlamaların kullanıldığı görülmektedir: *bûy-ı zülf-i müşgbâr-ı 'anber-efşân, dil-ber-i hoş-nefes-i nagme-güzâr-ı tâze, cevân-ı lâle-had-i ʿanberîn-külâle, be-eşk-i ʿâsi-i me'yûs-ı rahmet u mahzûl, bâd-ı bahâr-ı iltifât-ı şehriyâr, âyîne-i 'âlem-nümâ-yı câm-ı sahbâ, ʿaks-i rûy-ı sâgar-ı sahbâ, âb-ı revân-ı hançer-i hûn-rîz-i yâr, âftâb-ı feyz-bahşâ-yı bülend-ahter*. vs.

Yapılan araştırmada başka yerde rastlanmayan ve Yahyâ'nın üslûp özelliği olarak kendisinin oluşturduğu tamlamalar da vardır. Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür: *dil-ber-i mahcûb, ʿayş-ı Kızılbaş, ʿarz-ı ilâc, derbîr-i hüsn, devlet-i sermâ, cedvel-i zer, deşt-i beyâbân-ı taleb, cebîn-i ʿâşık-ı nâlân, cây-ı makâl, burkaʿ-i zülf, benân-ı yâr, kantara-i mecâz, kîse-i dînâr, levs-i hevâ, kâfile-i ʿömr, gerdân-ı nesîm, hande-i hezl, gam-ı dîrîne, esbâb-ı mahabbet, fark-ı ferkâdân, erre-i mihnet-i ʿaşk-ı saht, mes'ele-i ʿaşk, otâga-i zer, sımâh-ı cân, sîne-i agyâr, şarâb-ı tahûr, tehzîb-i ahlâk, rûbeh-i pür, semûm-ı herc-i yâr, nâfice-i misk-i Tâtâr, perr-i melek, sâkî-i kahve, beste-i fitrâk, miftâh-ı İllâ, miʿmâr-ı fikr, mikrâz-ı sitem, mürg-i bî-idrâk, mürg-i zafer*.

Bu tamlamalara bakıldığında âşığın beden niteliklerinden çok bahsedilmemesine rağmen alnı, *cebîn-i ʿâşık-ı nâlân* tamlamasıyla dikkati çeker. Ya da pek ifade edilmeyen bir nitelik olarak sevgilinin parmağı *benân-ı yâr* tamlamasıyla, mahcubiyeti de *dil-ber-i mahcûb*

ibaresiyle karşımıza çıkar. Bunun yanı sıra sevgilinin zülüfleri de burkaya benzetilerek *burkaʿ-i zülf* söz grubuyla kullanılmıştır:

Görinür rûze-dâr-ı hicre ancak yılda bir kerre
Çog eglenmez gider bir **dil-ber-i mahcûb**dur bayrâm

G.245-3

Bayram, utangaç bir sevgili gibidir. Çok vakit geçirmeyip hemencik gelip gider. O, ayrılığın ardından yalnızca yılda bir kerecik görünür.

Götürüp **burkaʿ-i zülf**ün yüzden
Karanu giceyi meh-tâb eyle

G.377-3

Zülf peçesini yüzünden kaldırıp karanlık geceyi ay ışığınla aydınlat!

Ayrıca aşk acısı bir testereye (*erre-i mihnet-i ʿaşk-ı saht),* ömür kafileye (*kâfile-i ʿömr),* muhabbet de bir elbiseye (*esbâb-ı mahabbet*) teşbih edilmiştir:

İde **erre-i mihnet-i ʿaşk-ı saht**
Der-i mey-kede gibi sînem dü laht

K.4-56

Aşk sıkıntısının testeresi, meyhane kapısı gibi göğsümü iki parça eder.

Çekilür **kâfile-i ʿömr** diyâr-ı ʿademe
Nâle-i cân u dil ol kâfileye bang-ı ceres

G.155-3

Ömür kafilesi yokluk ülkesine çekilir. Gönül ve can iniltileri de o kafilenin çan sesi gibidir.

Dil-berse güzel dilse nihâyetde hevâyî
Hasıl bu ki âmâdedür **esbâb-ı mahabbet**

G.30-2

Sevgili güzeldir, gönülse isteklerle dolu. Neticede muhabbet elbisesi hazırdır.

Şiir dilinde az rastlanan bir sözcük olarak mimarın fikir ile bir söz grubu oluşturması dikkat çekicidir. Düşünce mimarı yani *miʿmâr-ı fikr;* aşk meselesi *(mes’ele-i ʿaşk),* imalı gülüş *(hande-i hezl),* ahlâk terbiyesi *(tehzîb-i ahlâk)* ve eski dert *(gam-ı dîrîne)* ifadeleri de hem soyut örneklerin somut ifadelerle kullanımı açısından hem de Türkiye Türkçesine çevirisi yapıldığında günümüz kullanımlarına yakın olmaları açısından öne çıkan benzetmelerdir.

Mürg-i bî-idrâk tamlaması da kullanıldığı örnekte bilhassa âhenk ve ritm uyumu bakımından dikkat çekicidir:

Mâl içün nâ-dân olur pâ-beste-i dâm-ı belâ
Hırs-ı dâne **mürg-i bî-idrâk**i iltür dâma dek

G.190-4

Tane yani yem hevesi, akılsız kuşu tuzağa dek götürür. Öyle ki cahil kimse birazcık mal için tuzağa kapılıp gider.

Cihânda nâydan hiç kimse incinmiş midür Yahyâ
Derûn hâli gerekmiş gayrdan tehzîb-i ahlâka

G.353-5

6.2.3. Arapça Tamlamalar

Divân’da Farsça tamlamalarla mukayese edildiğinde kullanılan Arapça tamlama oranı oldukça düşüktür. 2960 adet Farsça tamlamaya göre kullanılan Arapça tamlama sayısı 19’dur ve eserde toplam kullanım sayısı ise 20’dir. Yalnızca *ümmü'l-habâʿis* tamlaması iki kez tekrar etmiştir. Bu tamlamalar şöyledir:

Çizelge 6.3. Divânda Kullanılan Arapça tamlamalar

Arapça Tamlamaların Kullanım Sıklığı Tablosu			
ümmü'l-habâʿis (2)	Mecmaʿu'l-bahreyn	muhtelü'd-dimâg	Mantıku't-tayr
niʿme'l-bedel	dem-i nagme-i e's-sâbûh	İmriu'l-Kays	miskiyyü'l-hitâm
Kaʿbetü'l-ʿuşşâk	Ebu'l-megâzî	cennetü'l-meʾvâ	dârü's-saltânâ
dâfiʿu'l-gumûm	El-minetü li'llâh	bü'l-heves-i ʿaşk	bârgâh-ı refîʿü'l-cenâb
Hayyâʿale'l-felâh-ı ʿaşk	mâfi'z-zamîr	Bî-hamdi'llâh	

6.3. Kalıplaşmış İfadeler, Âyet ve Hadisler

6.3.1. Deyimler

Bir sözü daha uzun açıklamalarla ifade etmek yerine onu bir deyim, atasözü, vecize veya kalıplaşmış bir sözle anlatmak; anlamı hem daha etkili kılmakta hem de ona farklı bir derinlik kazandırmaktadır. Özellikle uzun deneyimler sonucunda kalıplaşan bu ifadelerin çoğunlukla gerçek anlamlarının dışında mecazî anlamları da mevcuttur. Bu sayede bu tür kullanımların şiir dilinde yer alması anlatıma akıcık kazandırmakla birlikte onu yerel unsurlarla da desteklemektedir. Zira bu sözler yüzyıllar boyunca deneyimlenmekle kalmamış, gözlemler sonucu topluma kazandırılmış düşünce, yargı veya tespitleri içermektedir. Şeyhülislâm Yahyâ'nın bolca yararlandığı kalıp ifadeler arasında bilhassa deyimlerin yer aldığını söylemek gerekir. Bu kullanımlar oran olarak hem fazla hem de çeşitlidir. Pek çok şiirde deyim, atasözü veya kalıp bir ifade kullanılmıştır. Bunların tam listesi ve anlamları aşağıda verilmiştir:

Çizelge 6.4. Divânda kullanılan deyimler

Şeyhülislâm Yahyâ Divân'ında Yer Alan Deyimler				
Deyim		Bulunduğu Şiirin Nazım Şekli	Şiirin Sıra Numarası	Beyit Numarası
1	Âdemün başına çıkmak	Gazel	201	3
2	Agzı açık olmak	Gazel	66	4
3	Agzı suyın akıtmak	Gazel, Gazel, Gazel	221, 284, 389	4, 5, 6
4	Agzunı tutmak	Müfred	3	
5	ʿArz-ı câh itmek	Gazel	7	5
6	Âvâze salmak	Mesnevî	1	75
7	Ayagı tozıyla gelmek	Gazel	111	1
8	Ayaga düşmek	Müfred	46	
9	Ayagına yüz sürmek	Kasîde, Gazel, Gazel	3, 52, 136	22, 2, 1
10	Ayağını kesmek	Nazm	12	1
11	Ayagun tozına yüzini sürmek	Gazel	416	2
12	Ayak tolamak	Gazel	65	4
13	Bagrı hûn olmak	Gazel	392	2
14	Bagrına basmak	Gazel	332	4
15	Bagrını delmek	Gazel	287	4
16	Bagrınun yagını eritmek	Gazel	169	1
17	Bahs itmek	Gazel, Gazel	27, 80	2, 3
18	Bârî vücûdını muʿammer eylesin	Kasîde	4	8
19	Basak düşürmek	Gazel	412	4
20	Başını alup gitmek	Gazel	409	3
21	Baş egmemek	Gazel	346	4

Çizelge 6.4. (devam) Divânda kullanılan deyimler

22	Baş kaldırmak	Gazel	404	4
23	Baş üzre turmak	Gazel	96	4
24	Başı açık yalın ayak	Gazel	49	2
25	Başı göge irişmek	Gazel	283	3
26	Başın taşdan taşa dögmek	Gazel	276	6
27	Başına hümâ-yı nâz konmak	Gazel	405	5
28	Başına üşdürmek	Gazel	156	3
29	Başını göklere irgürmek	Kasîde	3	21
30	Başuna belâ almak	Kasîde, Gazel	4, 79	4, 5
31	Berümend olmak	Kasîde	4	4
32	Beymen yezîd olmak	Gazel	147	3
33	Bin baş bir pula	Gazel	48	3
34	Bir içim su (olmak)	Müfred	18	
35	Biribiriyle agız bir itmek	Gazel	16	2
36	Bulutdan nem kapmak	Kıtʻa	19	2
37	Burnundan gelmek	Müfred	20	
38	Cân kulagın tutmak	Gazel	419	3
39	Cân u ser terk eylemek	Gazel	134	3
40	Cân uzatmak	Gazel	261	2
41	Cân çekişmek	Gazel	101	5
42	Cânın almak	Gazel	56	1
43	Cedvel-i zer çekmek	Kasîde	3	5
44	Cerre gelmek	Kasîde	3	9

Çizelge 6.4. (devam) Divânda kullanılan deyimler

45	Çeşmi agarmak	Gazel	65	5
46	Çeşmini yummak	Kıtʿa	17	2
47	Çeşmü segirmek	Müfred	53	
48	Dâʾire itmek	Gazel	94	3
49	Daʿvâya çekmek	Gazel	74	4
50	Dara düşmek	Gazel	153	3
51	Defʿ-i gumûm eylemek	Gazel	89	2
52	Dehânına düşmek	Gazel	444	5
53	Dil almak	Gazel	65	1
54	Dil baglamak	Gazel, Gazel, Gazel	320, 341, 398	3, 1, 1
55	Dil hânesini yıkmak	Gazel	92	3
56	Dil virmek	Tahmîs, Gazel, Gazel, Gazel	1, 288, 409, 429	2, 1, 4, 2
57	Dili yanmak	Gazel, Gazel	262, 365	2, 3
58	Dil düşürmek	Gazel	379	4
59	Dile düşmek	Rubâi	1	1
60	Dilünden düşmemek	Gazel	124	6
61	Dünyâyı teng ü târ itmek	Gazel	103	4
62	Dür gûşına mengûş eylemez	Tahmîs	1	2
63	Ebrden nem kapmak	Gazel	76	2
64	El bir itmek	Gazel	65	2
65	El çekmek	Gazel	118	5
66	El üstünde tutmak	Gazel, Gazel	37, 267	5, 2
67	El virmek	Gazel, Gazel, Gazel, Gazel, Gazel	7, 42, 153, 190, 450	2, 2, 1, 3, 1

Çizelge 6.4. (devam) Divânda kullanılan deyimler

68	El virmemek	Gazel	42	2
69	Elden düşmemek	Gazel	435	3
70	Elden komamak	Gazel	306	1
71	Eli varmamak	Gazel	296	3
72	Fârig olmak	Gazel	8	4
73	Ferş-i kadem itmek	Gazel	88	1
74	Feryâd u efgânu göklere çıkmak	Gazel	209	1
75	Feryâdı göklere irmek	Müfred	8	
76	Göğe çıkarmak	Gazel	275	2
77	Gögsin germek	Gazel	117	5
78	Gögsün gerüp gezmek	Kasîde, Nazm	3, 5	7, 1
79	Gönli büyümek	Gazel	97	2
80	Gönlü açılmak	Gazel, Gazel, Gazel	38, 315, 358	1, 1, 5
81	Gönlü su gibi akmak	Gazel	76	3
82	Gönlü düşmek	Gazel, Gazel	153, 174	1, 1
83	Gönlüni baglamak	Gazel	109	5
84	Gönül almak	Gazel, Gazel, Gazel	11, 265, 396	5, 3, 1
85	Gönül elmasın almak	Gazel	258	3
86	Gönül yapmak	Gazel, Gazel	42, 295	3, 6
87	Gönül yıkmak	Gazel, Gazel	42, 47	3, 1
88	Göz açdurmamak	Gazel, Gazel	26, 229	4, 2
89	Göz ucıyla nigâh etmek	Gazel	312	5
90	Göz ucuyla nazar etmek	Müfred	61	

Çizelge 6.4. (devam) Divânda kullanılan deyimler

91	Göz yumup açınca(ya dek)	Gazel	59	2
92	Gözi aydın olmak	Kasîde	4	2
93	Gözi açık olmak	Gazel	313	3
94	Gözü bağlu (olmak)	Müfred	48	
95	Gözin yummamak	Gazel, Gazel, Gazel	121, 134, 163	3, 2, 3
96	Gözine ʿâlem görinmemek	Gazel	318	4
97	Gözine girmek	Gazel, Gazel	290, 315	5, 3
98	Gözü ısırmak	Gazel	431	1
99	Gözü tutmak	Gazel	400	1
100	Gözünün merdümleri agarmak	Gazel	411	1
101	Gûşında mengûş olmak	Gazel	446	5
102	Güler yüz göstermek	Gazel	26	2
103	Haddini bildirmek	Kasîde	6	6
104	Hâke salmak	Gazel	21	2
105	Hirâsân eylemek	Kasîde	5	19
106	Hudâ ʿömr-i bî-hisâb virsün	Gazel	18	6
107	Hudâ ʿömrini ziyâde eylesin	Kasîde	1	7
108	Huda ʿömrünü firâvân eylesün	Kasîde	5	23
109	Huzûrunı uçurmak	Gazel, Gazel	148, 347	3, 4
110	İki gözünden sakınmak	Müfred	36	
111	Îmânu gevremek	Gazel	212	2
112	İşigine yüz sürmek	Kasîde	3	13
113	Kad çekmek	Gazel, Gazel	74, 430	2, 4

Çizelge 6.4. (devam) Divânda kullanılan deyimler

114	Kaddi bükülmek	Gazel, Gazel	115, 443	3, 2
115	Kaddi lâm olmak	Gazel	65	5
116	Kaddüni hâm itmek	Gazel, Gazel	377, 444	1, 1
117	Kalbe cilâ virmek	Gazel	24	3
118	Kalbini almak	Gazel	96	3
119	Kalbini açmak	Gazel	110	1
120	Kâmetünü bükmek	Gazel	5	1
121	Kan aglamak	Gazel, Gazel, Gazel	115, 324, 400	1, 6, 5
122	Kanın içmek	Gazel	224	5
123	Kan yutmak	Gazel, Gazel	392, 420	2, 3
124	Kanın kurıdmak	Gazel	255	4
125	Kanına girmek	Gazel, Gazel	221, 410	1, 1
126	Katreyi deryâ deryâyı ummân eylemek	Gazel	396	3
127	Kıyâmet kopmak	Gazel, Gazel	33, 330	1, 3
128	Kulak tutmak	Gazel	50	4
129	Kumâş uzatmak	Gazel	143	1
130	Mevlâ ʿömrini mezîd itsün	Gazel	53	5
131	Nakd-i cânun almak	Gazel, Gazel	165, 212	3, 4
132	Nefsini zebûn itmek	Gazel	73	5
133	Nevbet değirmemek	Gazel	103	2
134	Nûra gark etmek	Mesnevî	1	61
135	Pâk itmek	Gazel	35	4
136	Pâyına düşmek	Gazel, Gazel	20, 206	2, 2

Çizelge 6.4. (devam) Divânda kullanılan deyimler

137	Pâyına yüz sürmek	Gazel, Gazel, Nazm	7, 441, 6	3, 4, 1
138	Pendini gûş eylemez	Tahmîs	1	2
139	Rakam dökmek	Gazel	400	2
140	Redd-i cevâb itmek	Gazel	33	2
141	Saman altından su yürütmek	Gazel	83	4
142	Ser-fürû itmek	Gazel	12	5
143	Söz atmak	Gazel	56	2
144	Sözünü mîzân ile söylemek	Müfred	28	
145	Sözünü tutmak	Gazel	52	6
146	Su gibi akmak	Gazel, Müfred	149, 1	3
147	Şâd olmak	Kasîde	4	3
148	Şîşe-i hâtırı kırmak	Gazel	47	2
149	Taş üstüne taş komamak	Gazel	92	3
150	Taş üzre taş komamak	Gazel	435	4
151	Tatlu dil virmek	Gazel	125	4
152	Terk-i ser itmek	Gazel	120	5
153	Toz koparmak	Gazel	200	5
154	Üstüne sâye salmak	Gazel	123	2
155	Yanuna kalmak	Müfred	45	
156	Yerde beşer gökde melek	Gazel	15	5
157	Yerden yere çalmak	Gazel	252	4
158	Yolına cân virmek	Gazel, Gazel	97, 290	5, 4
159	Yüz tutmak	Gazel, Gazel	260, 447	2, 1

Çizelge 6.4. (devam) Divânda kullanılan deyimler

160	Yüzi gülmek	Gazel	95	4
161	Yüzin dürmek	Gazel	416	1
162	Yüzü yire düşmek	Gazel	342	1
163	Zuhûr itmek	Mesnevî	1	21

Divân'da toplam 163 deyim, 208 kez kullanılmıştır. Bu da eserde hemen hemen her üç şiirden birinde deyimlerden yararlanıldığını göstermektedir.

Genel olarak deyimlerin kullanımına bakıldığında şiir dilinin doğası gereği sözcüklerin yer değiştirebildiği veya arada başka sözcüklerin bulunabildiği görülmüştür:

Vir kalbe cilâ mühre-i mihriyle o mâhun
Mirʿât-i dil-i pâküni âyîne-i zât it
G.24-3

Şöyle eyler lutfı kim âdem hicâbından erir
Akmasun mı su gibi yâre **dil-i meyyâlimüz**
G.149-3

Tîrine Yahyâ nişân eylerse olma münharîf
Göz ucıyla yârdan yetmez mi bir kerre **nigâh**
G.312-5

Ayrıca zaman zaman sözcüklerin eş veya yakın anlamları ile deyimdeki sözcüğün yer değiştirdiği de rastlanan nitelikler arasındadır. Bu söz öbeklerinde yakın anlamlı ve benzer ifadeler dikkate alınarak listede bunlara da yer verilmiş ve bu deyimler farklı kullanımlar olarak değerlendirilmiştir:

Ey gönül aglama gül sünbül-i hoş-bûyından
Ebrden nem kapar ol zülf-i semensâ ter olur
G.76-2

Bulutdan nem kapar gâyetde terdür
Giyâh-ı huşk-ı sahrâ-yı mahabbet

Kt. 19-2

Benzer anlamlar taşıyan bazı deyim örnekleri arsında şu söz öbekleri de vardır: "*Taş üstüne taş komamak, taş üzre taş komamak; yolına cân virmek, terk-i ser itmek, cân u ser terk eylemek; göz ucıyla nigâh etmek, göz ucuyla nazar etmek; başın taşdan taşa döğmek, feryâd u efgânu göklere çıkmak, feryâdı göklere irmek; Mevlâ ʿömrini mezîd itsün, Hudâ ʿömr-i bî-hisâb virsün, Hudâ ʿömrini ziyâde eylesin, Huda ʿömrünü firâvân eylesün, Bârî vücûdını muʿammer eylesin; kaddi bükülmek, kâmetünü bükmek, kaddi lâm olmak, kaddüni hâm itmek..vs.*"

Bununla birlikte deyimin kimin için söylendiğini belirtmek üzere kimi ifadelere aidiyet eki ilave edilmiştir:

Şu kim mâ-sivâdan **yuma çeşmini**
Ber-â-berdür ana bahâr u hazân

Kt.17-2

Çeşmi agardı aglamadan **kaddi oldı lâm**
Yahyâ'yı tâzeler gam ile pîr itdiler

G.65-5

Anlam açısından değerlendirildiğinde "*Allah ömrünü ziyâd eylesin, Başını göklere irgürmek, El üstünde tutmak*" gibi saygı ve temenni bildiren ifadelerin Padişah'a; "*Şîşe-i hâtırı kırmak, Kâmetünü bükmek, Pâyına yüz sürmek*" gibi gönül kırıklığı ve derin duygu bildiren ifadelerin sevgiliye söylendiği görülmektedir. Olumsuzluk bildiren ve beddua içeren "*Saman altından su yürütmek, Huzûrunı uçurmak*" vb. sözler de rakîb için söylenmiştir. Söz konusu ifadelerden " *bagrı hûn olmak, bağrına basmak, bağrını delmek, bağrının yağını eritmek, dil almak, dil bağlamak, dil hânesini yıkmak, dil virmek, dili yanmak, dil düşürmek, dile düşmek, dilinden düşürmemek, gönli büyümek, gönlü açılmak, gönlü su gibi akmak, gönlü düşmek, gönlüni bağlamak, gönül almak, gönül elmasın almak, gönül yapmak, gönül yıkmak, kalbe cilâ virmek, kalbini almak, kalbini açmak ve şîşe-i hâtırı kırmak*" doğrudan gönül ile ilgili kullanımlardır ve metinde toplam 34 defa yer almıştır.

Bununla birlikte kullanılan ibarelerin büyük bir kısmı organ adlarıyla oluşmuştur. Bunlar:

ağız: *agzı açık olmak, agzı suyın akıtmak, agzunı tutmak, biribiriyle agız bir itmek, dehânına düşmek*;

ayak: *ayagı tozıyla gelmek, ayaga düşmek, ayagına yüz sürmek, ayagun tozına yüzini sürmek ayağını kesmek, ayak tolamak, pâyına düşmek, pâyına yüz sürmek;*

göğüs: *bagrı hûn olmak, bagrına basmak, bagrını delmek, bagrınun yagını eritmek, gögsin germek, gögsün gerüp gezmek;*

baş: *başını alup gitmek, baş eğmemek, baş kaldırmak, baş üzre turmak, başı açık yalın ayak, başı göge irişmek, başın taşdan taşa döğmek, başına hümâ-yı nâz konmak, başına üşdürmek, başını göklere irgürmek, başuna belâ almak, bin baş bir pula;*

burun: *burnundan gelmek*;

kulak: *cân kulagın tutmak, dür gûşına mengûş eylemez, gûşında mengûş olmak, kulak tutmak;*

göz: *çeşmi ağarmak, çeşmini yummak, çeşmü seğirmek, göz açdurmamak, göz ucıyla nigâh etmek, göz ucuyla nazar etmek, göz yumup açınca(ya dek), gözi aydın olmak, gözi açık olmak, gözü bağlu (olmak), gözin yummamak, gözine ʿâlem görinmemek, gözine girmek, gözü ısırmak, gözü tutmak, gözünün merdümleri ağarmak, iki gözünden sakınmak;*

dil: *dili yanmak, dil düşürmek, dile düşmek, dilünden düşmemek;*

el: *el bir itmek, el çekmek, el üstünde tutmak, el virmek, el virmemek, elden düşmemek, elden komamak, eli varmamak;*

yüz: *güler yüz göstermek, işigine yüz sürmek, yüzi gülmek, yüzin dürmek, yüzü yire düşmek;*

boy: *kaddi bükülmek, kaddi lâm olmak, kaddüni hâm itmek, kâmetünü bükmek;*

kalp: *kalbe cilâ virmek, kalbini almak, kalbini açmak.*

Divân'da "basak düşürmek; berümend olmak; kumâş uzatmak; rakam dökmek ve beymen yezîd olmak" ifadeleri de özellikle Yahyâ'da rastlanan kullnımlardır.

6.3.2. Atasözleri

Özellikle bir yargı, öğüt veya deneyimi anlatan atasözü Şeyhülislâm Yahyâ Divân'ında pek tercih edilmemiştir. Şair, deyim gibi kısa ve genel ifadeler sunan söz öbeklerini daha çok kullanmıştır. Şairin şiirde atasözü kullanmaması kendisini nâsıh olarak görmediği ve topluma mesaj verme kaygısı gütmediği anlamına da gelebilir. Onun eserinde atasözü olarak karşılaşılan nâdir ifadelerden birisi "*ʿÂşıka Bagdâd ırak olmaz*." ve "*Ayağını yorganına göre uzat*"tır:

Âşıka Bagdâd ırak olmaz vücûdun fülkini
Cûy-ı eşkün kûy-ı yâre irgürür mânend-ı şatt
G.166-2

Âşığa Bağdat uzak görünmez. Zira âşık, vücut kayığını bir tekne gibi gözyaşı nehri vasıtasıyla sevgilinin bulunduğu yere ulaştırır.

Söz konusu atasözü, âşkla ünlenen isimlerin çıktığı bir mekânı yani Bağdat'ı işaret etmektedir. Burada âşıklar sevdiklerini görmek için nerede bulunurlarsa bulunsunlar Bağdat'a gitmekten sakınmazlar. Çünkü sevdiklerini görme heyecanıyla gittikleri bu yer onlara hem coşku hem de sabırsızlıkla kısa ve zahmetsiz görünür.

Ayağını yorganına göre uzat sözü de şiir dilinin getirisi olarak biraz değişime uğramış ve şu şekilde ifade edilmiştir:

Yahyâ hazer it pâyı kilîmünden uzatma
Mestâne misün sen de nedendür bu harâret
G.22-5

Ey Yahya, ayağını yorganına göre uzat. İleri gitmekten sakın. Sen de kendinden geçenlerden misin nedir bu tezcanlılık?

Bir konuda temkinli olma, koşullarının ötesine geçmeme ve sınırlarını aşmama anlamına gelen atasözü; Yahyâ'nın şiirinde "ayağını kiliminden uzatma" biçiminde karşımıza çıkmıştır.

6.3.3. Kalıplaşmış İfadeler

Fazlaca ritmik ve âhenkli kullanımlar şiirsel olduğu kadar zihinde daha çabuk yer edinebilmeleri itibariyle de dikkat çekici örneklerdir. Bu ifadelerin uzunluğu ya da kısalığı fark etmeksizin bir çırpıda söylenebilmesi ve üzerinden uzun bir süre geçmesine rağmen hatırlanabilmesi oldukça önemlidir. Zira bunlar; yazarın sözü ne denli yerli yerinde kullandığının da göstergesidir.

Sözler yer değiştirmediği gibi var olan sözlere yenileri de ilave edilmez. İfadeler bir kalıp gibi zihinde saklanır. Bu, kimi zaman sadece ritmik; kimi zaman anlam; kimi zaman da her iki unsurun birarada olmasıyla ilgilidir. Şeyhülislâm Yahyâ Divânında da yoğun bir şekilde bulunması onun üslûbuna dair izlenimler sunmaktadır. Söz konusu kullanımlar adeta bir şarkı sözü ya da kalıplaşmış sözleri düşündürmektedir:

Âşıkun yolunda ölmekle ölmemek yeksândur:

Mâniʿ olma gamze-i hûn-h^{v}âr görsün kârını
ʿ**Âşıkun yolunda ölmek ölmemek yeksândur**

G.53-3

Bahre kim düşerse katresi gird-âb olur:

Zülf-i pür-çînün gamından dîde kim pür âb olur
Her ne **bahre kim düşerse katresi gird-âb olur**

G.59-1

Ben ʿâşıkam sözüm de benüm ʿâşıkânedür:

Söz kim zebânuma gele gûyâ zebânedür
Ben ʿâşıkam sözüm de benüm ʿâşıkânedür

G.87-1

Gönlümü yapmak da yıkmak da elinde:

Gönlümü yapmak da yıkmak da elünde dostum
Olur elbette ne eylerse şeh-i kişver murâd

G.42-3

Habâbında nüh kıbâb pinhân olmak:

Habâbında pinhân anun nüh kıbâb
Zehî bârgâh-ı refîʿü'l-cenâb

Msv.1-16

Kangı gündür ki anun âhiri ahşâm olmaz:

Mahv ider revnak-ı ruhsârunı zülf-i siyehün
Kangı gündür ki anun âhiri ahşâm olmaz

G.137-3

Murâdına irişür her kişi Hudâ diyerek:

Hudâ kerîmdür elbette eylemez mahrûm
Murâdına irişür her kişi Hudâ diyerek

G.193-4

Ölümlük olan dil hayât istemez:

Giriftâr-ı dâmun necât istemez
Ölümlük olan dil hayât istemez

G.146-1

Ser-defter-i ʿuşşâk yazmak:

Bizi bilsek niçün **ser-defter-i ʿuşşâk yazmazsun**
Bilürsin nâme-i derd ü belâ ʿunvânıyuz cânâ

G.12-4

Söyleyenler kendisin bilmez bilenler söylemez:

Ders-i ʿaşkun müşkılin Yahyâ nice hall eylesün
Söyleyenler kendisin bilmez bilenler söylemez
G.135-5

Uslanmadı gitdi gör o divâne disünler:

Sun sâgarı sâkî bana mestâne disünler
Uslanmadı gitdi gör o divâne disünler
G.92-1

Irakdan merhaba demek:

Yakın olmaz güzeller ʿâşık-ı mehcûr u şeydâya
El öpmek ârzû itsen **ırakdan merhabâ di**rler
G.84-2

Hırs-ı dâne mürg-i bî-idrâki iltür dâma dek:

Mâl içün nâ-dân olur pâ-beste-i dâm-ı belâ
Hırs-ı dâne mürg-i bî-idrâki iltür dâma dek

G.190-4

Cefâsı Çok Vefâsı Az: Şairin aşağıdaki örnekte yer alan "*cefâsı çok vefâsı az*" kullanımı sevgilinin profilini özetlemekle kalmaz; aynı zamanda gel-git eylemini de net bir şekilde ortaya koyar. Azlık ve çokluk ritmi, vefâsı ve cefâsı sözcüklerinin harf sıralamasının uyumu da buna olanak tanımaktadır:

Az çok neylerse Yahyâ lutfıdur ihsânıdur
Dime ol meh-rû cefâyı çok vefâyı az ider
G.66-5

Ey Yahyâ! Az çok (deme. Sevgili) neylerse bir lütuf, bir ihsan göstergesidir. O ay yüzlü için cefası çok vefası az deme.

Hercâiye Dil Verme Âvâre Olursun:

Hercâ'iye dil virme ki âvâre olursun
Dermân bulımazsın katı bî-çâre olursun
G.288-1

Başkalarına gönül verme, avare olursun. Derman bulamaz; çaresiz kalırsın.

Şairin kendisine seslenerek söylediği bu cümlelerde de her yerde konaklayan, gönlü her yerde dolaşabilen bir sevgiliye gönül verilmemesi öğütlenir. Aksi takdirde sonuçlar âşığı üzer. Âşık hem çaresiz kalır; hem de aşk derdine derman bulamaz.

"*Hercâiye dil virme, âvâre olursun*", sözünde de iki ayrı cümle yer almaktadır. "*Hercâi*" olarak anılan sevgiliye gönül vermenin sonucu âvâreliktir.

Kullanılan sözcüğün *"âvâre"* olması; eylemin ne denli uzun süreceğini hissettirmektedir.

Çekdiğimi Bir Ben Bir Allah Bilir: Nerdeyse bir şarkı sözünü düşündüren cümle, şairin şiirinde şu şekilde yer almaktadır:

Aşkun nice düşvâr idügin her kişi bilmez
Bir ben bilürin çekdigimi bir de bir Allâh
G.306-2

Aşkın nasıl zor olduğunu herkes bilemez. Neler çektiğimi bir ben bir de Allah bilir.

Âşık, aşk duygusunu; ancak kendisi gibilerin anlayabileceğini ve yaşanan acıların Allah ile kul arasında olduğunu ifade eder. Burada âhenk daha çok anlam aracılığıyla elde edilmiştir. "*b*" harfinin ardı arkasına tekrar etmesi ve çekilen sıkıntıların ifadesi gibi düşünülebilen uzun cümle, anlamı destekler niteliktedir.

Katreyi Deryâ Deryâyı Ummân Yapmak:

Katre-i nâ-çîzden kemter tutanlar kendüyi
Katreyi deryâ idüp deryâyı ʿummân eyledi
G.396-3

Zavallı bir damladan kendilerini daha küçük gösterenler zerreyi derya; deryayı okyanusa dönüştürürler. Bir mübalağa örneği olarak katreyi deryâ, deryâyı umman göstermek söz grubu; kalıp niteliğinde kullanılan ifadeler arasında değerlendirilebilir.

Söz konusu örnek, aynı zamanada bir tezat örneğidir. Zira bir durumu, olayı veya ifadeyi devasa boyutta büyütmek kendisini naçiz bir zerreden de küçük göstermek isteyenlerin yaptığı bir iştir.

Neler Çeker Bu Gönül Söylesem Şikâyet Olur:

Cihânda ʿâşık-ı mehcûra sanma râhat olur
Neler çeker bu gönül söylesem şikâyet olur
G.60-1

Dünyada ayrı kalmış âşığa rahat vardır diye düşünme. Bu gönlün neler çektiğini söylesem şikâyet gibi algılanır.

Şair içinde bulunduğu durumu özetlemek için iki cümlenin birarada olduğu "*neler çeker bu gönül söylesem şikâyet olur*" sözünü kullanır. Cümlelerdeki sözcüklerin dizilimi, aynı zaman ekinin kullanımı ve anlamla sağlanan âhenk dikkat çekicidir.

Biri Gider Biri Gelir:

Dil gitdi gerçi yirine kondı hezâr gam
Biri gider biri gelür oldı belâlarun
G.204-2

Gönül gitti, yerine binlerce gam geldi. Belaların biri gidip biri gelmeye başladı.

Yukarıdaki beyitte ritmik ögeler daha çok aynen tekrarlar ve git-gel denklemi üzerine kurulmuştur. Burada şairin yaşadığı sıkıntı tekdüze anlatılmak yerine akan, değişen ve dönüşen bir imge ile dile getirilmiştir. Belalar sabit değil; başka belalarla yer değiştirmektedir.

Âşığa Bagdâd Irak Olmaz:

ʿ**Âşıka Bagdâd ırak olmaz** vücûdun fülkini
Cûy-ı eşkün kûy-ı yâre irgürür mânend-ı şatt
G.166-2

Âşığa Bağdat uzak görünmez. Zira âşık, vücut kayığını bir tekne gibi gözyaşı nehri vasıtasıyla sevgilinin bulunduğu yere ulaştırır.

Beyitte yer alan ifade aynı zamanda bir atasözüdür. Atasözünde geçen Bağdat şehri âşkla ünlenen isimlerin barındığı veya bir dönem yaşadığı mekânı temsil etmektedir. Burada âşıklar sevdiklerini görmek için nerede bulunurlarsa bulunsun Bağdat'a gitmekten sakınmazlar. Zira sevdiklerini görme heyecanıyla gittikleri bu yer onlara hem kısa hem de zahmetsiz görünür.

Sözün etkili kullanımı daha çok akılda kalıcı kalıp bir ifade ile sağlanmıştır.

6.3.4. Âyet ve Hadisler

Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda hadis ve âyet iktibasları çok fazla yer tutmamaktadır. Şair eserinin bir yerinde *"Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhil 'aliyyi'-l azîm*" duasını zikretmiştir. Bilindiği gibi bu dua "*güç ve kuvvet sadece ve büyük olan Allah'ın yardımıyla elde edilir*." anlamına gelmektedir. Şiirde bu söz, Allah'ın Hz. Muhammed'i yaratması ve ona yücelik lütfunu göstermesine istinaden söylenmiştir:

Bîmâr gözi helâk idüpdür bizi âh
Kim sag kalur eylese bir kerre nigâh

Bu zaʿfile dünyâyı zebûn itdi gözün
Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh

R.4/1-2

Aşağıda da “*levlâke levlâk lemâ halaktu’l-eflâk*” yani “*sen olmasaydın âlemleri yaratmazdım.”* âyeti yer alır. Aynı beyitte “*Ka'be kavseyni ev-ednâ*” (53/NECM-9) âyeti de geçmektedir ve bu söz “*Araları iki yay aralığı kadar belki daha da yakın oldu*.” anlamına gelmektedir:

Sana mahsûs lutfıdur Hakk’un
Tâc-ı Levlâk ü taht-ı Ev ednâ

K.1-2

Bir gazelde de sabaha kadar şarap içen âşığın sabahladığını ifade etmek üzere ezan sesini duyduğu şöyle ifade edilir:

Tâ ki çalındı gûşıma hayyâ ʿale’l-felâh-ı ʿaşk
Câm-ı sabûhı eyledüm râtibe-i sabâh-ı ʿaşk

G.179-1

Kur’ân-ı Kerîm’deki 48. sure olan “*Feth*” de şiirde bahsi geçen surelerden birisidir. Şair; şiirinde surede geçen “*feth-i mübîn*”(çok aşikâr fetih) ve “*nasr-ı azîz*” (büyük zafer) (el-Feth 48/1, 3) ifadelerini kullanmıştır. Bilindiği gibi burada Hz. Muhammed’in Hudeybiye seferi söz konusudur ve sefer, Kur’ân’da teyit edilen en büyük siyasî zafer olması yönüyle önemlidir:

Bu gazâ-yı mübareke târîh
Oldı "nasr-ı ʿazîz ü feth-i mübîn"

T.2-9

Aşağıda da Rahmân suresinin adı geçmekte ve sevgilinin kaşları bu suredeki bir med işaretine teşbih edilmektedir:

Degül ebrû yazılmış sûre-i Rahmânda bir meddür
Misâlin yazmamışdur kâtib-i kudret ser-âmeddür

G.119-1

Metnindeki şu beyitte de Tin Sûresinin 4.âyetindeki “*Biz gerçekten insanı en güzel surette yarattık.”* sözü yer almaktadır. Devamında da “*öyle güzel ameller daim olsun.”* denilir:

Lekad ahsen Allâhu fî mâ mazâ
Kezâlike yuhsinu fî mâ bekâ
Kt.4-2

Bunun dışında metinde başka âyet alıntısı yapılmasa da “İsrâ”, “Kadr” ve “İhlâs” surelerinin adları geçmektedir. Burada da sevgilinin siyah saçına çağrışım yapmak üzere Kadir ve Miraç gecelerinin adı geçmektedir:

Zülf ü hâl-i cemâl-i bahtundur
Şeb-i Kadr ile leyle-i İsrâ
K.1-3

Kadir gecesi aynı zamanda bayram günü olarak nitelendirilmiştir:

Gün gibi tulûʿ itdi bu şeb necm-i hidâyet
ʿIyd itdi Şeb-i Kadre irüp ehl-i velâyet
G.22-1

Allah’ın birliğini, O’nun doğmadığını, doğurulmadığını ve eşsiz olduğunu bildiren İhlâs suresi ise şu şekilde alıntılanmıştır:

Diye ihlâs ile yerde beşer gökde melek âmîn
Duʿâ itdükçe ol şâh-ı cihâna sıdk ile Yahyâ
G.15-5

Genel değerlendirme gözönünde bulundurulduğunda şairin çok fazla hadis ve âyet iktibasında bulunmadığı görülmektedir.

6.4. İkilemeler

Ritim ve âhenk unsuru olmanın yanısıra anlama derinlik ve akıcılık kazandıran; abartı, azlık-çokluk, büyüklük-küçüklük, yön, aşama vs. anlamlarına sahip olan ve tekrarları neticesinde

vurguyu artıran ikilemeler Şeyhülislâm Yahyâ'nın Divân'da bolca kullanılmıştır. En fazla 5 tekrarla dikkati çeken ikileme "yer yer" dir. Ardından 4 tekrarla "tâze tâze"; 3 tekrarla "çâk çâk, der-be-der, döne döne, ham-be-ham, katre katre" ve son olarak 2 tekrarla "tâze vü ter, pîç-â-pîç, pey-der-pey, pâre pâre, halka halka, dil ü cân, dem-be-dem, biri biri" söz grubu yer almaktadır. Diğer ikilemeler yalnızca bir kez kullanılmıştır. Metinde 101 ikileme toplam 126 defa tekrarlanmıştır. Kullanılan ikilemeler şu şekilde sıralanabilir: "*ahd ü peymân, aʿlâ vü ednâ, âldan âla, ʿayş u nûş, bahr u ber, bâl ü per, biri biri (2), birisi biri, bû-be-bû, câ-be-câ, cevr ü cefâ, cû-be-cû, çâk çâk (3), daldan dala, dem-â-dem, dem-be-dem (2), der-be-der (3), derd ü mihnet, deste deste, dil ü cân (2), dirhem u dînâr, döne döne (3), erkân u aʿyân, etrâf u eknâf, feth ü zafer, figân u nâle, fitne vü âşûb, gam u endûh, geh gâh, germ-â-germ, gûşe gûşe, gül gül, gül ü mül, gülzâr u gülistan, gün-be-gün, günden güne, hâlden hâle, halka halka (2), ham-be-ham (3), handân u şâdân, hâne-be-hâne, hüsn ü bahâ, ikbâl ü devlet, kâlden kâle, kâse kâse, katre katre (3), kevn ü mekân, kilk ü devât, kû-be-kû, laʿl ü gevher, leb-â-leb, leyl ü nehâr, lutf u ihsân, mâl-â-mâl, mihr ü vefâ, mû-be-mû, nâlden nâle, nâle vü efgân, nâ-sâz nâ-sâz, nâz u istignâ, neşât u tarâb, neşv ü nemâ, ölmek ölmemek, pâre pare (2), pey-â-pey, pey-der-pey (2), pîç-â-pîç (2), renc ü taʿab, rind ü zâhid, rû-be-rû, sabr u sükûn, sag u sol, saga sola, sahrâ vü deşt, sâlden sâle, sâz u söz, sebak sebak, ser-be-ser, sîm ü zer, sol sag, sû-be-sû, sürûd u safâ, şâm u seher, şeb ü rûz, şerha şerha, şûr u gavgâ, tâc u taht, târ u mâr, taşdan taşa, tâze tâze (4), tâze vü ter (2), tîg u hançer, vara vara, yalvara yalvara, yâr yâr, yâre yâre, yer yer (5), zânû-be-zânû, zemîn ü zamân, zevk u safâ, zîb ü zînet.*"

Eserde yer alan ikilemeler genellikle Divân şairlerinin sıklıkla kullandığı ifadelerdir. Bunların bir kısmı zıt sözcüklerle, bir kısmı aynı sözcüklerin tekrarı ile bir kısmı da yakın anlamlı sözcüklerle oluşturulmuştur:

Yakın anlamlı sözcüklerle kurulan ikilemeler: *ahd ü peymân, ʿayş u nûş, cevr ü cefâ, bâl ü per, derd ü mihnet, dil ü cân, dirhem u dînâr, erkân u aʿyân, etrâf u eknâf, feth ü zafer, figân u nâle, fitne vü âşûb, gam u endûh, geh gâh, gül ü mül, gülzâr u gülistan, handân u şâdân, hüsn ü bahâ, ikbâl ü devlet, kevn ü mekân, kilk ü devât, laʿl ü gevher, lutf u ihsân, , mihr ü vefâ, nâle vü efgân, nâz u istignâ, neşât u tarâb, neşv ü nemâ, renc ü taʿab, sabr u sükûn, sâz u söz, sîm ü zer, sürûd u safâ, şûr u gavgâ, tâc u taht, târ u mâr, tâze vü ter, tîg u hançer, zemîn ü zamân, zevk u safâ, zîb ü zînet.*

Zıt anlamlı sözcüklerler kurulan ikilemeler: *aʿlâ vü ednâ, bahr u ber, leyl ü nehâr, ölmek ölmemek, rind ü zâhid, sag u sol, saga sola, sahrâ vü deşt, sol sag, şâm u seher, şeb ü rûz,*

Aynı sözcüğün tekrarı ile oluşan ikilemeler: *âldan âla, biri biri (2), birisi biri, bû-be-bû, câ-be-câ, cû-be-cû, çâk çâk (3), daldan dala, dem-â-dem, dem-be-dem (2), der-be-der (3), deste deste, döne döne (3), germ-â-germ, gûşe gûşe, gül gül, gün-be-gün, günden güne, hâlden hâle, halka halka (2), ham-be-ham (3), hâne-be-hâne, kâlden kâle, kâse kâse, katre katre (3), kû-be-kû, leb-â-leb, mâl-â-mâl, mû-be-mû, nâlden nâle, nâ-sâz nâ-sâz, pâre pare (2), pey-â-pey, pey-der-pey (2), pîç-â-pîç (2), rû-be-rû, sâlden sâle, sebak sebak, ser-be-ser, sû-be-sû, şerha şerha, taşdan taşa, tâze tâze (4), vara vara, yalvara yalvara, yâr yâr, yâre yâre, yer yer (5), zânû-be-zânû.*

Anlamsız sözcük tekrarları, yansımalar, ikinci sözcüğün başına "m" sesi getirilerek oluşturulan ikilemeler eserde kullanılmamıştır.

Bu söz grupları isim, sıfat, zarf olmak üzere cümle içerisinde farklı görevlerde karşımıza çıkabilmektedir. Mesela aşağıdaki beyitte *"şeb ü rûz"* ikilemesi zarf görevinde kullanılmışken *"nâle vü efgân"* ikilemesi isim görevindedir.

Gam-ı laʿli ile çeşmüm **şeb ü rûz** girye eyler
Söyünür mi degme sudan görün ol şerâr dilde

G.339-4

Sevgilinin dudağının gamı ile gözlerim sabah akşam gözyaşı döker. Gönüldeki o kıvılcım değme su ile söndürülebilir mi?

Çıkmagiçün gûşe-i bâmına her şeb ol mehün
ʿÂşık-ı şeydâ kemend-i **nâle vü efgân** atar

G.56-4

Çılgın âşık, o ay yüzlü sevgilinin çatısına çıkmak için her gece figan ve inleme kementleri fırlatır.

İkilemelerden "*kâse kâse, nâ-sâz nâ sâz ve daldan dala*" dikkati çeken ve farklı bulunan tamlamalardır:

Kâse kâse bana kan yutdurdı sâkî-i felek
Ekş-i çeşmüm sîneden nola gelürse dem

G.420-3

Feleğin içki sunanı bana kâse kâse kan yutturdu. Gözyaşlarım kan gibi (ta) göğsümden gelirse şaşılır mı?

Câna teʾsîr itdi Yahyâ ol cevânun nagmesi
Korkarın kim anı bir **nâ-sâz nâ-sâz** ögredür

G.94-5

Ey Yahyâ, o genç güzelin nağmesi ruhu etkiledi. Korkarım ki edepsiz bir kimse ona edepsizlik veya uyumsuzluk öğretir.

Nâ-sâz **ikilemesi ile çok karşılaşılmasa da Esʿâd-ı Bagdâdî Divân'ında bu sözcüğün ritmik kullanımı dikkat çekicidir:**

Nâ-sezâdur ʿâdetâ nâ-sâzkârî hulka lîk
Bir alay nâ-sâzkâra sâzkâr olmak da güç

Esʿâd-ı Bagdâdî

"*Âldan âla, daldan dala, hâlden hâle, kâlden kâle, sâlden sâle ve nâlden nâle*" ikilemeleri 305 nolu gazelin sonunda tekrar eden ikilemelerdir:

Geçersin her güle ʿâşık kaçarsın **âldan âla**
Sebâtun yokdur ey bülbül konarsın **daldan dala**

ʿUbûdiyyet makâmından çıkar mı ʿâşık-ı şeydâ
Düşer sevdâ-yı ʿaşkunla egerçi **hâlden hâle**

Sözüm dinle kelâm-ı ehl-i hâli gayre benzetme
Bilürsin vâʿiẓâ çok fark vardur **kâlden kâle**

Nola her ʿıydde pâ-bûsunı kadr ü şeref bilsem
Bana ser-mâye-i ʿayş u safâdur **sâlden sâle**

Dil-i zârun figân u nâlesin cism-i nizârumdan
İşidenler didi Yahyâ ölürmiş **nâlden nâle**

Yukarıdaki gazelde de görüldüğü gibi aynen tekrar eden sözcükler arasına "-den…-e" hal ekleri getirilmiştir. Burada kullanılan ikilemeler; bir aşamadan başka bir aşamaya geçiş, kademeli değişim, birinden diğerine dönüşme vs. anlam değerlerine sahiptir.

302 numaralı gazelde de yine mısra sonu tekrarları olarak "*mû-be-mû, cû-be-cû, bû-be-bû, rû-be-rû, kû-be-kû, sû-be-sû*" ikilemeleri görülmektedir:

Cûy-ı eşküm serv-kaddünçün ko aksun **sû-be-sû**
Bûstân-ı kûyun arayı tolansun **kû-be-kû**

Her kılı zencîr-i gam her târı bir mâr-ı elem
Böyledür ol zülf-i pür-ham dikkat itdüm **mû-be-mû**

Daʿvi-i hüsn ü melâhat eylemiş dil-dâr ile
Lâzım oldı yâr ile mir'âtı itmek **rû-be-rû**

ʿÂrız-ı rengînünün hergiz misâlin görmedüm
Pül gibi gözden geçürdüm suları hep **cû-be-cû**

Goncedür gülzâr-ı derd ü gamda Yahyâ'nun hemân
Renk-beste gönli tâze dâglar ile **bû-be-bû**

Benzer kafiye kullanımı 16. yy. şairlerinden Hayâlî Bey'de de yer almaktadır:

Çaglayup akar benüm eşk-i revânum **sû-be-sû**
Olmaga sen ʿârız-ı dildâra cânâ **rû-be-rû**

Bâda verdi cev-be-cev âhum vücûdum hırmenin
Dâne-i hâlün gamı eşküm edelden **cû-be-cû**

Hey kıyâmet haşre dek tükenmeye bu kîl ü kâl
Sînede her bir kalem şerh etse zülfün **mû-be-mû**

Ey saçı sünbül senün her subh-dem bâd-ı sabâ
Zülfünün bûyun arar menzil-be-menzil **kû-be-kû**

Etdügün yüz karalıgın yüzüne urur sakın
Ey Hayâlî olma ol mirʾât-ı hüsne **rû-be-rû**

Hayâlî Bey G.465

Her iki şarin de şiirine bakıldığında Şeyhülislâm Yahyâ'nın tekrara düşmemesi onu bu anlamda daha üstün kılmaktadır. Ayrıca şairlerin hayal dünyalarının da farklılık gösterdiği görülmektedir.

15.yy. şairi Hamdî'de de aynı ifadelerin tekrarıyla yazılmış bir gazel dikkati çekmektedir:

Görmeg içün gün yüzüni **rû-be-rû**
Geşt ider etrâfı gezer **kû-be-kû**

Kılca miyânundan eser bulmazam
Arar isem varı yogı **mû-be-mû**

Görmedi serv ol kad-i dil-cû gibi
Su gibi bu gönlüm akup **sû-be-sû**

ʿÂleme bahş itdi sabâ bûyunı
Virdi yile bilmedi **bu bûyı bu**

Def gibi ey Hamdî tehi-dil olan
Hem-dem olur yâr ile hem **rû-be-rû**

Hamdullah Hamdî G.129

Hamdi Divânında da kafiye uyumuna bakıldığında farklı sözcükler tercih edilmiştir. Ancak bu üç şair arasında kafiye uyumunu en iyi yakalayan şairin Şeyhülislâm Yahyâ olduğunu söylemek hata sayılmaz. Zira şair hem vezni kullanmada hem de uygun ve farklı hayal unsurlarıyla ön plana çıkmayı başarmıştır.

Bu gazelde de ikilemeler arasına Farsça bir ek olan ve "-a,-e" yönelme eki anlamına gelen "be" eki getirilmiştir. Burda da ifadelerde bütünüyle, en ince noktasına kadar, karşılıklı olarak vs. anlamlarının hâkim olduğu görülmektedir.

Metinde tekrar eden ikilemelerin sözcük köküne bakıldığında Farsça ve Türkçe sözcüklerin daha yoğun kullanıldığı görülmektedir. Özellikle Farsça ikilemelerin kullanım oranı daha çoktur:

"*ahd ü peymân, aʿlâ vü ednâ, âldan âla, ʿayş u nûş, bahr u ber, bâl ü per, bû-be-bû, câ-be-câ, cevr ü cefâ, cû-be-cû, çâk çâk, dem-â-dem, dem-be-dem, der-be-der, derd ü mihnet, deste deste, dil ü cân, dirhem u dînâr, erkân u aʿyân, etrâf u eknâf, feth ü zafer, figân u nâle, fitne vü âşûb, gam u endûh, geh gâh, germ-â-germ, gûşe gûşe, gül ü mül, gülzâr u gülistan, gül gül, gün-be-gün, ham-be-ham, handân u şâdân, hâne-be-hâne, hüsn ü bahâ, ikbâl ü devlet, kâlden kâle, katre katre, kevn ü mekân, kilk ü devât, kû-be-kû, laʿl ü gevher, leb-â-leb, leyl ü nehâr, lutf u ihsân, mâl-â-mâl, mihr ü vefâ, mû-be-mû, nâlden nâle, nâle vü efgân, nâ-sâz nâ-sâz, nâz u istignâ, neşât u tarâb, neşv ü nemâ, pâre pare, pey-â-pey, pey-der-pey, pîç-â-pîç, renc ü taʿab, rind ü zâhid, rû-be-rû, sabr u sükûn, sahrâ vü deşt, sâlden sâle, sâz u söz, sebak sebak, ser-be-ser, sîm ü zer, halka halka, hâlden hâle, sû-be-sû, sürûd u safâ, şâm u seher, kâse kâse, şeb ü rûz, şerha şerha, şûr u gavgâ, tâc u taht, târ u mâr, tâze tâze, tâze vü ter, tîg u hançer, yâr yâr, yâre yâre, zânû-be-zânû, zemîn ü zamân, zevk u safâ, zîb ü zînet.*"

Türkçe sözcüklerden oluşan ikilemeler ise şu şekilde sıralanabilir: *"biri biri, birisi biri, daldan dala, döne döne, günden güne, ölmek ölmemek, sag u sol, saga sola, sol sag, taşdan taşa, vara vara, yalvara yalvara, yer yer.*

Farsça ikilemelerde kimi zaman "*mâl-â-mâl, germ-â-germ, dem-â-dem, dem-be-dem, bû-be-bû, câ-be-câ, pey-der-pey"* örneklerinde görüldüğü gibi ikilemeler arasına "-â, -be, -der" ekleri getirilmiştir.

6.5. Mekânlar

Klâsik Türk Şiirinde metin yazarının okuyucuya anlattığı hikâye; çoğu zaman meyhane, gülistan, çemenzâr veya tekke etrafında dönmektedir. Bu durum sıkıştırılmış mekân algısına alışık olmayan şairler için oldukça önemlidir. Öyle ki aşk, eğlence veya herhangi bir iletişim

için bu yer adlarının bilinmemesi, bahsi edilen kişilerin kimliğinin de gizlenmesi olarak düşünülebilir. Zira mekânlar ve şairin ismi biraraya geldiğinde belki de şiirdeki varlığı kimi zaman gündelik hayata karşılık gelen kişinin kimliği açığa çıkacaktır. Elbette özel yer adlarının daha az kullanılması yalnızca bundan kaynaklanmaz. Geleneğin beraberinde getirdiği kurallar; şaire bahşettiği bu alanları kullanmayı öğretir.

6.5.1. Özel Mekân İsimleri

6.5.1.1. Çin

Sevgilinin saçları ve güzelleri ile ünlü bir yer olması itibariyle Çin ülkesi metinlerde sıkça anılmaktadır. Bu ibare; zaman zaman Maçin ve Hıta sözcükleriyle birarada kullanılmıştır.

Çîn-i hat u çâh-ı zekanun hûb bilür dil
Bir boylamaduk lücce vü gird-âb mı kaldı
G.423-4

6.5.1.2. Dağ ve Irmaklar

6.5.1.2.1. Kızılırmag

Rengi itibariyle adı geçen Kızılırmak; kâfir ordusunun akan kanıyla kırmızıya dönmüştür:

Kızılırmaga döndi Turlı suyı
Dem-i küffâr ile akup hûnîn
T.2-4

6.5.1.2.2. Tûr

Hz. Musa'nın Peygamberlikle müjdelendiği ve Tevrat'ın indirildiği dağdır. Aynı zamanda Hz. Musa'nın Allah'ın tecellisine mazhar olduğu bu yer söz konusu mucize ile konu edilir:

Döymez Kelîm şaʿşaʿa-i câm-ı vasluna
Bir lemʿası tokunmagile Tûr mest olur
G.77-4

6.5.1.3. Edrene

Divân'da en çok bahsi geçen yer Edirne'dir. Ayrıca bu sözcük iki gazelde de redif olarak karşımıza çıkmaktadır. Şairin Edirne'ye verdiği önem Sultan IV. Murad'ın bu şehre gidişi, şairin bir dönem burada çalışması ve Edirne'yi ayrıca beğenmesi ile ilgilidir:

Gül ruhun bûyın sabâdan aldı âb-ı Edrene
Ben de bildüm ki olur erzân gül-âb-ı Edrene
G.311-1

Bir zamân gülşen degül mʿıydi sarây-ı Edrene
Söylemez mi bülbül-i destân-serâ-yı Edrene
G.381-1

6.5.1.4. Habeş

Burası; siyahlık bağlamında değerlendirilmiştir:

Zülfün uzanup hançer-i gaddâra tayandı
Sultân-ı Habeş bâliş-i zer-kâra tayandı
G.448-1

6.5.1.5. Hicâz

Burası bir yer adından çok makam adı olarak zikredilmiştir:

Her makâmun bir makâli var Hicâz'ı an bana
Eylemez kûyın koyup ʿuşşâk âheng-i ırak
G.173-4

6.5.1.6. Hıtâ

Daima Çin sözcüğü ile birlikte tamlama halinde kullanılan sözcük metinde toplam 3 kez kullanılmıştır:

Ol mâh-likâ zülf-i siyehkârını çözdi
San Çîn ü Hıtâ tâciridür bârını çözdi
G.426-1

6.5.1.7. Hindûstân

Özellikle ticaret merkezi oluşu ve tüccarlarından ötürü bahsi geçmektedir:

Gûyâ bahâr tâcir-i Hindûsitândur
Mâniʿ metâʿın açmaga evzâ-ı rûzgâr
G.50-3

6.5.1.8. Irak ve çevresi

6.5.1.8.1. Irak

Bu yer adı aynı zamanda “*uzak*” ve “*müzikteki makam adı*” olarak kullanılmıştır:

Her makâmun bir makâli var Hicâz'ı an bana
Eylemez kûyın koyup ʿuşşâk âheng-i ırak
G.173-4

6.5.1.8.2. Bagdâd

Burası; hem en çok kullanılan üçüncü özel yer adı olması hem de redif olması itibariyle dikkat çekmektedir. Bağdat’ın şairin şiirlerinde bu denli çok zikredilmesi, Yahyâ’nın Bağdat seferine katılması ve bir dönem burada bulunması ile ilişkilendirilebilir.

Gün-be-gün muʿtedil olmakda hevâ-yı Bagdâd
Gayret-i ürd-i bihişt oldı şitâ-yı Bagdâd
G.43-1

6.5.1.9. İrân ve çevresi

6.5.1.9.1. İrân

Şeyhülislâm Yahyâ'nın Sultan IV. Murad'ın bir şehzadesinin doğumu üzerine acele bir şekilde kaleme aldığını belirttiği kasidede geçmektedir. Şair, şehzadenin başarılarının ve fetihlerinin devamı için temennilerini sıralar:

Yemîn ile yesârında ide feth ile nusret seyr
Nüvîd-i fethi gelsün dergeh-i sultâna İrân'un
K.4-9

6.5.1.9.2. Horâsân

Divân'da yalnızca bir kez kullanılan Horasan burada bir yer adından çok müzikteki makamı temsil etmek üzere kullanılmıştır:

Tîg-i kahrından hirâsân oldı baş göstermedi
Didiler havfından âheng-i Horâsân eyledi
K.5-20

6.5.1.9.3. İsfahân

İsfahan müzikteki makam adı olması itibariyle söz konusu edilmiştir.

Kalmadı şimdi kimse muhâlif ʿIrak'da
Uydı usûle nagme-serâyân-ı Isfahân
K.2-17

6.5.1.10. İstanbul ve çevresi

6.5.1.10.1.İstanbul

Şairin bir dönem kadılık görevinde bulunduğu mekânlar arasındadır. Burası işvesi ve İstanbul şivesi ile ünlü güzellere özgü bir yerdir.

Korkarın cennetde de ʿuşşâk râhat görmeye
Ögrenürse şîve-i hûbân-ı İstanbul'ı hûr

G.54-4

Varup Bagdâd fethin görelüm şimdi bi-fazliʿllâh
Sitanbul'un bizümdür yine gülzâr u gülistânı

K.6-15

6.5.1.10.2. At Meydânı

İstanbul'a özel bazı yer adları Şeyhülislâm Yahya'nın şiirinde dikkati çekmektedir. Bunlar arasında At Meydanı, Vefa Meydanı ve İstinye yer almaktadır:

Semend-i nâzla yügrük cevânlar seyre çıksunlar
Pür olsun hûblarla At Meydânı Sitanbul'un

G.195-4

6.5.1.10.3. Vefâ Meydanı

İstanbul semtlerinden olan Vefa Meydanı; eğlencelerin tertip edildiği, kalabalık insan topluluğunun biraraya geldiği bir yer olarak bilinmektedir. Burada da benzer bir bağlamda İstanbul gençleri Vefa Meydanı'na davet edilmektedir:

Safâlar kesb idüp ʿuşşâk olunsun merhabâ yer yer
Vefâ meydânına gelsün cevânânı Sitanbul'un

G.195-2

6.5.1.10.4. İstinye

Divân'da yalnızca bir kez kullanılan İstinye eğlence mekânı olarak temsil edilmiştir:

Ko kafes nâlesini nagme-i pey-der-peye gel
Râygân dinleyelüm bülbüli İstinye'ye gel

Müf.-34

6.5.1.11. Kaʽbe

En çok zikredilen bir diğer yer adı da Kaʽbe'dir. Özellikle sevgilinin bulunduğu yer ile ilişkilendirilen Kaʽbe; kutsal görülmesi, özel ve tek olması yönüyle sevgilinin yaşam yeri olarak anılır.

İrişür Kaʿbe-i maksûda kalmaz râh-ı mihnetde
Ana kim pertev-i nûr-ı cemâlün reh-nümûn oldı
G.392-4

6.5.1.12. Kenʿân

Hz. Yusuf ile birlikte anılarak onun kardeşleri tarafından kuyuya atılmasına telmihte bulunulur:

Düşeli ʿaks-i ruh-ı yâr şarâb-ı nâba
Reşkden kaldı çeh-i Yûsuf-ı Kenʿân'a kadeh
G.37-2

6.5.1.13. Leh

Metinde; bir tarih şiirinde adı geçen Leh diyarı; Padişahın bu yeri hükmü altına alması ile söz konusu edilmiştir:

Leh diyârında eyledi icrâ
Hükmini tîg gibi şâh-ı güzîn
T.2-5

6.5.1.14. Maçin

Çin ülkesi ile birlikte bir tamlama şeklinde zikredilmektedir:

İletmişler peyâm-ı bûy-ı zülfün Çîn ü Mâçine
Bahâr-ı hattın evsâfını Hindustân'a yazmışlar
G.129-2

6.5.1.15. Rûm

Toplam dört kez kullanılan Rûm sözcüğü Anadolu'yu karşılamak üzere kullanılmıştır.

Yüz bulup hattun Celâlîveş helâk itdi bizi
Mülk-i Rûmı yohsa hâlî buldılar fırsat mıdur
G.128-3

Bir himmet eylen ola ki hammâma gire yâr
Ey başı kaba yalın ayak Rûm erenleri
G.410-3

6.5.1.16. Suriye ve Çevresi

6.5.1.16.1. Şâm

Şairin bir dönem kadılık görevinde bulunduğu mekânlar arasındır. Burası hem akşam hem de Şam şehri anlamına gelecek şekilde kullanılmıştır:

Seher şehin-şeh-i çârum serîr-i nüh-kişver
Diyâr-ı Şâm'ı alup itdi nice feth ü zafer
K.3-1

Ne goncedür bu ki sayf u şitâda tâze vü ter
Ne mâhdur bu ki gitmez ziyâsı şâm u seher
K.3-16

6.5.1.16.2. Haleb

Şairin bir dönem kadılık görevinde bulunduğu mekânlar arasındadır. Elbette şairin gezip gördüğü, bir dönem çeşitli görevlerle yaşamını sürdürdüğü bu yeri şiirine aktarması oldukça olağandır. Şairin Haleb redifli bir gazeli de mevcuttur:

Zülfün kokusı müşg olup nâf-ı Haleb'de
Ragbet mi kodı ʿanbere eknâf-ı Haleb'de
G.379-1

6.5.1.17. Yemen ve Çevresi

6.5.1.17.1. Yemen

Yalnızca bir kez anılan Yemen; akik taşı ile söz konusu edilmiştir:

Laʿlün rutabı var iken ey nahl-i dil-ârâ
Cân hastesi ʿunnâb-ı ʿakîk olsa yemen dir
Nazm 2-2

6.5.1.17.2. Aden

Daha çok değerli taşları ve bilhassa incisiyle bahsi geçmiştir:

Dürr-i dendân-ı safâ-bahşun görenler didiler
Böyle pâk u muntazam sadef ʿAdende görmedük
G.201-4

Yahyâ o şehün cevherî-i laʿlini söylet
Yâkûtı neden kim tuta dürr-i ʿAden üzre
G.309-5

6.5.1.17.3. Bedahşân

Çıkarılan değerli taşlarıyla zikredilmiştir.

Şöyle gevher-pâş oldı bâga sultân-ı bahâr
Lâle câm-ı ʿişretin laʿl-i Bedahşân eyledi
K.5-7

Reel hayatta karşılığı olan özel yer adlandırmalarına bakıldığında bunların daha çok kaside ve tarih manzumelerinde karşımıza çıktığı görülmektedir. Bu nazım şekillerine daha fazla yer verilmesi; bu şiir türlerinin reel hayatı daha çok yansıtması itibariyledir. Elbette diğer nazım şekillerinde de özel yer adlarının kullanımı söz konusudur. Şairin eserindeki bu yer adlarını şu şekilde incelemek mümkündür:

Şeyhülislâm Yahyâ Divân'ının bütününe bakıldığında özel yer adı olarak 28 sözcüğün 91 kez tekrar ettiği görülmektedir. Bu yer adları ve kullanım miktarları şu şekilde sıralanabilir:

Çizelge 6.5. Özel mekân İsimleri

Edrene (16)	Rûm (4)	Bedahşân (2)	İsfahân (1)	Leh (1)	Vefâ Meydanı (1)
Kaʿbe (13)	Hıtâ (3)	Tûr (2)	İstinye (1)	Kenʿân (1)	Yemen (1)
Bagdâd (12)	Şâm (3)	İstanbul (2)	İrân (1)	At Meydânı (1)	
Çin (9)	Hindûsitân (2)	Horâsân (1)	Hicâz (1)	Habeş (1)	
Haleb (7)	ʿAden (2)	ʿIrak (1)	Mâçin (1)	Kızılırmag (1)	

6.5.2. Genel Mekânlar

Genel mekân adlandırmalarına bakıldığında 22 yer adı, toplam 618 kez tekrar etmiştir. Bu adlandırmalar şu şekildedir:

Çizelge 6.6. Genel mekânlar

Bâg (94)	Kûy (50)	Meyhâne (30)	Hâne (18)	Mey-kede (9)	Firdevs (2)
Gülşen (79)	Dünyâ (47)	Mülk (26)	Harâbât (14)	Dükkân (6)	Kâf (1)
Gülzâr (58)	Çemen (34)	Bahr (23)	Âşiyân (11)	Lâlezâr (4)	
Meclis (51)	Gûşe (32)	Künc (20)	Gülistân (10)	Behişt (2)	

Burada da görüldüğü gibi genel yer adlandırmalarının sayısı özel yer adlarına göre oldukça fazladır. Burada da en çok *"bağ, gülşen, gülzâr, meclis ve kûy"* sözcükleri kullanılmıştır:

Tururken bir gönül bâgı gibi bir cây-ı dil-keşde
Varup ol gonce-leb ʿazm-i gülistân eyleyüp neyler
G.130-3

Efsanevî yer adı olan Kâf dağının da yalnızca bir kez zikredilmesi dikkat çekicidir:

Çok nâ-tüvânı eyledi Yahyâ tüvânger lutf-ı şâh
ʿAnkâ-yı kâf-ı himmeti besler hezârân zâl-i zer
G.49-5

Şairin tüm bu adlandırmalar doğrultusunda, özel hayatına ait bazı değerleri şiirine az da olsa yansıttığı görülmektedir. Örneğin Yahyâ'nın bir dönem görev yaptığı Halep, Şam, Edirne ve İstanbul vs. yerlerden bahsetmesi bunu kanıtlar niteliktedir. Ayrıca o da çoğunlukla genel yer adlarına yer vermiş, bu geleneği devam ettirmiştir.

6.6. Mitolojik, Efsanevî ve Tarihî Şahsiyetler

Peygamberler, din ve devlet büyükleri, tarihî kişilikler, aşk kahramanları ve efsanevî isimler başta olmak üzere Divân'da pek çok kişinin adının geçtiği görülmektedir. Bunları şu alt başlıklar altında değerlendirmek yerinde olacaktır (Eren 2004: 9):

a. Peygamberler
b. Padişahlar ve Devlet Yönetimi
c. Din Büyükleri ve Tarikat Mensupları
d. Aşk Kahramanları
e. Efsanevî ve Tarihî Kişilikler
f. Şair, Sanatkâr ve İlim Ehli Kimseler

6.6.1. Peygamberler

6.6.1.1. Âdem

İlk insan olan Hz. Âdem; şiirlerde iki anlama gelecek şekilde kullanılmıştır. Genellikle sözcüğün "*insan*" anlamı kastedilse de bu ibarenin peygamber olan Hz. Âdem'i de çağrıştırdığı görülmektedir:

Kanda bir ehl-i kerem varsa yaşatmaz rûzgâr
Yir yüzinde şimdi bir âdem mi var âdem gibi
G.407-3

6.6.1.2. Halîl

Hz. İbrahim yani Halil Peygamber, bilhassa Nemrut ile mücadelesi ve ateşe atılması itibariyle şiirlere konu edilmektedir. Burada da yalnızca bir kez bahsi geçen sözcük, şu örnekle karşımıza çıkmaktadır:

Aks-i ruhsârunla mir'ât-i Sikender didiler
Ben Halîl'üm âteş-i Nemrûd dirdüm bâdeye
G.343-4

Ancak toplamında 37 defa kullanılan sözcükte en belirgin çağrışım yukarıdaki beyittedir ve bunun dışında sözcüğün bilhassa diğer anlamı kast edilmiştir.

6.6.1.3. Hızır

Özellikle "âb-ı hayât" olarak anılan ölümsüzlük suyuna erişmesi, Hz. İlyas veya İskender ile birlikte bu suyu bulmak üzere yola çıkması, insanların yardımına koşması veya sevgilinin yeşil ayva tüylerini temsil eden bir anlama sahip olması yönüyle "*Hızır*" sözcüğü sıkça kullanılmaktadır. Yahyâ Efendi'nin de Divân'ında toplam 6 defa geçen sözcük, en çok anılan peygamber isimlerinden birisidir:

Çeşme-i hayvânun agzı suyın akıtsun sözün
Hızr işitsün anı Yahyâ her zamân reşk eylesün
G.284-5

6.6.1.4. İlyâs

Ölümsüzlük suyuna erişmesi sebebiyle Hızır ile birlikte zikredilen Hz. İlyas; karada ve denizde dünya hayatı bitene dek nöbet tutacakları ve zorda kalan insanlara yardım edecekleri yönüyle anılmaktadırlar:

Sirişkümle ten-i hâküme ʿaşkunda zarar gelmez
Mahabbet Hızr u İlyâs'ı ki dâʾim bahr u ber gözler

G.121-5

6.6.1.5. İsâ

Ölülere can vermek ve özellikle nefesinin gücü yönüyle dile getirilen peygamber; eserde *"Mesih ve İsâ"* adlarıyla toplam 3 defa kullanılmıştır. Söz konusu örneklerden birisinde yer alan tamlama ise oldukça özgündür. Başka metinlerde karşılaşılmayan "dâmen-i İsâ" tamlaması Peygamberin ulaşılmazlığını ifade etmek için kullanılmıştır:

Dâmen-i ʻİsâ'ya el irmez görinmez âb-ı Hızr
Senden olur ey tabîb-i cân u dil dermân bize

G.326-3

6.6.1.6. Muhammed

Hz. Muhammed'in adı geçmese de Divân'da bir şiir tamamen ona yazılmıştır. Zaten naʻat başlıklı şiir 9 beyittir ve şairin dinî protokol tasnifinde yazdığı tek şiir olması itibariyle oldukça önemlidir. Bunun dışında peygamberin adı şiirde yalnızca bir kez yer almıştır ve burada Mustafa ismi tercih edilmiştir:

Medh eyle habîb-i Mustafâʿyı
Ashᵛâbını âl-i Murtazâ'yı

Nz.3-1

6.6.1.7. Mûsa

Tur dağında Allah'ın tecellisini görerek O'nunla konuşan Hz. Musa; bundan dolayı *"Kelîm"* lakabıyla anılmıştır. Divân'da da bu nitelemeyle anılan Peygamber, eserin bütününde yalnızca bir kez zikredilmiştir:

Döymez Kelîm şaʿşaʿa-i câm-ı vasluna
Bir lemʿası tokunmagile Tûr mest olur

G.77-4

6.6.1.8. Nuh

Metinlerde daha çok uzun ömrü vesilesiyle anılan Hz. Nuh; bilhassa uzun ömür ile ilgili temennilerde yer almaktadır. Divân'da ise toplam 1 kez kullanılan sözcük, Hz. Osman'a yazılan bir gazelde geçmektedir ve padişaha uzun ömür dileyen dua ifadesinde bulunmaktadır:

Haşre dek kâ'im ola saltanat-ı Divânı
Nuh ʿömrin vire Hakk pâdişeh-i devrâna

G.341-7

6.6.1.9. Süleyman

Hz. Süleyman; bilhassa elindeki mührü, sultan oluşu ve hayvanlarla konuşabilmesi itibariyle eserlere konu edinmiştir. Metinde toplam 7 defa ismi geçen Hz. Süleyman; en çok ismi anılan peygamberdir:

Gülden ki düzdi Mühr-i Süleymân misâlini
Teshîr itdi bülbüli ol merd-i kâr-dân

K.2-10

6.6.1.10. Yûsuf

Edebî metinlerde daha çok yüzünün güzelliği, Mısır'a sultan oluşu, Ken'an iline gidişi ve babası Yakub'un ona olan özlemi itibariyle anılan Yusuf; kimi zaman da sevgilinin temsili veya benzetileni olarak anlatılmıştır. Eserde toplam 6 kez anılan Hz. Yusuf; aynı zamanda en çok bahsi geçen peygamberlerden birisidir. Aşağıdaki örnekte de sevgili, güzellik açısından ikinci bir Yûsuf olarak zikredilir:

Olmakda güzellikde o meh Yûsuf-ı sânî
Bir fitne kopar korkarın ihvân arasında

G.308-3

6.6.1.11. Yakup

Hz. Yusuf'un babası olan Hz. Yakup; oğlunun kardeşleri tarafından kuyuya atılması ve onu uzunca bir süre görmemesi sebebiyle özlem ve sabrın temsili olarak anılmıştır. Metinde yalnızca bir kez geçen sözcük Hz. Yusuf ile birlikte kullanılmıştır:

Mümkin mi ide ʿâşıkı mahbûbı ferâmûş
Hîç ola mı Yûsuf ide Yaʿkûb'ı ferâmûş

G.157-1

6.6.2. Padişahlar ve Devlet Yönetimi

6.6.2.1. Kanûnî Sultân Süleyman

Kanûnî Sultân Süleymân metinde yalnızca bir kez yer almıştır, bu da Bağdat fethi üzerinedir. Fetih gerçekleşirse yani Sultan IV. Murad Bağdat'ı alırsa, bu mutluluk devlete emek veren tüm ileri gelenlerin ruhuna -bilhassa Sultan Süleyman'ın ruhuna- huzur katacaktır:

Şehâ Bagdâd'ı al ecdâdunun ervâhını şâd it
Husûsan rûh-ı pâk-ı Hazret-i Sultân Süleymân'ı

K.6-5

6.6.2.2. IV.Murad

Divân'da hakkında toplam 24 şiir yazılan IV. Murad'ın adı 39 kez tekrar edilmektedir. Bu özelliğiyle birlikte padişah, Divânda en çok adı geçen hükümdardır. Bu aynı zamanda şairin mahlasının dışında en çok zikredilen isim olma özelliği de göstermektedir. Sultan IV. Murâd şiirlerde bilhassa cömertliği, adaleti, başarısı ve devleti iyi yönetmesi itibariyle anılmıştır:

Devletinde Hazret-i Sultân Murâd'un hürremüz
Kadrdür her gîcemiz bayrâmdur her rûzumuz

G.138-4

6.6.2.3. II.Osman (Genç Osman)

Henüz tahttayken katledilen Genç Osman ile ilgili toplam 9 şiir yazılmış ve padişahın adı 10 kez tekrar edilmiştir. Söz konusu şiirlerde sultanın ömrünün uzun olmasına yönelik temenniler ve devleti iyi yönettiğine dair ifadeler yer almaktadır:

Kıl duʿâ Yahyâ ki itsün ʿömrini Mevlâ mezîd
Server-i ʿOsmâniyân Sultân ʿOsmân Hândur

G.53-5

6.6.2.4. I.Ahmed

Sultan I. Ahmed; bahsi geçen diğer padişahlar gibi başarılı, cömert bir insan olması ve döneminde huzurun artması itibariyle şiirlere konu edilmiştir. Padişah hakkında yazılan toplam 4 gazel bulunmaktadır. Bunun yanı sıra sultanın bir kasidede de zikredildiği görülmektedir. Dolayısıyla Sultan Ahmed'in ismi eserde toplam 5 kez tekrar etmiştir:

Şâddur Yahyâ ki eyyâmında Sultân Ahmed'ün
Gîcesi kadr u güni bayrâm veyâ nev-rûzdur

G.110-5

6.6.2.5. IV.Murad'ın Şehzâdesi

IV. Murad'ın şehzadesinin doğumu üzerine şiir yazan Şeyhülislâm Yahyâ; şehzadenin adını belirtmeden şiiri ona ithaf ettiğini söylemiştir. Kaside nazım şekliyle yazılan şiirde şehzadenin doğumuyla dünyaya güzellik getirdiği ve bu vesileyle âlemin huzur ve mutluluğunun artacağı ifade edilmektedir:

Sipihr-i saltanatda gün gibi bir mâh-ı nev togdı
Beşâretler gözi aydın yine erkân u aʿyânun

Sürûr-ı şevk ile toldı cihânun halkı şâd oldı
Biri birine girdi tehniyetle halkı Divânun

K.4/2-3

6.6.2.6. Vâlide Sultan

Vâlide Sultan; IV. Murad’a dinlenmesi üzerine tahsis ettiği köşk itibariyle anılmıştır:

İdüpdür Hazret-i Sultân Murâd'a
Bu kasrı Valîde Sultân safâgâh

T.4-1

6.6.2.7. Sinân Paşa

IV. Murad döneminde vezir olarak görev yapan Nişancı Sinan Paşa; nüfuzu oldukça etkili olan isimlerden birisidir. Şair tarafından ismi şu şekilde zikredilmiştir:

Sinân Pâşâ mücâhid fî sebili'llâh o gâzî kim
İdüpdür bu bülend eyvânı lutf-ı Hakk ile peydâ

T.1-1

6.6.2.8. Vezîr-i aʿzam Bayrâm Paşa

Sultan IV. Murad’ın sadrazamı olan Bayram Paşa bir tarih manzumesinde karşımıza çıkmaktadır. Şair, burada Bayram Paşa’yı özellikle sadakati yönüyle dile getirmiştir:

Şehinşâh-ı cihân Sultân Murâd'un
Saʿâdet tâcı konmışdur serinde

Vezîr-i aʿzamı Bayrâm Pâşâ
Sadâkatle kul olmışdur derinde

T.13/1-2

6.6.2.9. Silahdâr Mustafa Paşa

Vali, kaptan-ı derya, vezir olmak üzere çeşitli görevlerde bulunan Silahtar Mustafa Paşa 17.yy’ın önemli isimlerinden birisidir. Yahyâ Efendi; şiirinde Mustafa Paşa’ya da yer vermiş; özellikle Paşa’nın yaptırdığı han şu şekilde ifade edilmiştir:

Mustafâ Pâşâ silâhdâr-ı kerîm
Ol vezîr-i sânî-i şâh-ı cihân

Ol şeh-i gâzî-i ʿâlî-himmetün
Mazhar olsun lutfına her vakt ü ân

Bâʿis oldı böyle bir hayr itmege
İtdügi inʿâm ü lutf-ı bî-kerân

Devletinde itdi bu hânı binâ
Ola makbûl-ı Hudâ-yı müsteʿân

T.15/2-5

6.6.2.10. Malkoç Efendi

Malkoç Mehmed Efendi, bir yeniçeri kâtibi olarak tanınmaktadır. Onun yatırdığı kasrı, hayır niyetine bağışlaması şu beyitte dile getirilmiştir:

Tekyede Malkoç Efendi hayr idüp Allâh içün
Yapdı bir kasr-i müferrih kim begendi ehl-i asr

T.3-1

6.6.3. Din Büyükleri ve Tarikat Mensupları

6.6.3.1. Abdulkâdir Geylânî

Abdulkâdir Geylânî'nin yalnızca bir yerde ismi geçmektedir:

Muʿînündür cemîʿ-i evliyâ bî-şek ider himmet
İmâm-ı Aʿzam u şeyh-i muʿazzam Kutb-ı Geylânî

K.6-4

6.6.3.2. Âl-i Murtazâ

Bir beyitte "Âl-i Murtazâ" ibaresi yer almakta ve Hz. Peygamber'e yakın isimler olarak anılmaktadır:

Medh eyle habîb-i Mustafâʿyı
Ashᵛâbını âl-i Murtazâ'yı

Nz.3-1

6.6.3.3. İbrahim Edhem

Asıl adı Ebû İshâk İbrâhim bin Edhem bin Mansûr olan İbrâhim Edhem; tacını ve tahtını terk ederek dünyaya ait değerlerden uzaklaşmayı seçmiştir. Belh şehrinde doğmuş ve Arap kabilelerine mensup bir aileden gelmiştir. Klâsik Türk Şiirinde özellikle tac ve taht sembolleriyle birlikte anılmaktadır. Metinde iki defa zikredilen İbrahim Edhem şu beyitle yer almaktadır:

Tâc-ı Edhem neşʾesin terk itme bâri zâhidâ
Çünki yokdur sende İbrâhim Edhem neşvesi

G.404-2

6.6.3.4. İmâm-ı Aʿzâm

Hakkında 3 tarih manzumesi yazılan ve Hanefi mezhebinin imamı olarak bilinen İmâm-ı Aʿzâm ismi, metinde toplam 7 defa geçmektedir. İmâm-ı Aʿzâm; özellikle kabrinin ve kabrinin kapısının tadilatı dolayısıyla anılmaktadır:

Şân-ı İmâm-ı Aʿzam'ı taʿzîm ü tekrîm itmedür Hak
Ömrini efzûn ide itdi kemâl-i ictihâd

T.9-2

Kıldı fermân ki sîmden yapıla
Kafes-i merkad-i şerîf-i İmâm

T.10-2

6.6.3.5. Hz.Meryem

Edebiyatımızda iffet sembolü olarak anılan Hz. Meryem, özellikle "*buhûr-ı Meryem*" tamlamasıyla dikkati çekmekte ve eserde toplam 2 defa karşımıza çıkmaktadır. Bu ifade doğrudan Hz. Meryem'in kendisi değil de bir çiçek adı veya Hz. Meryem'in doğum sırasında tutuğuna inanılan fidan olarak anlamlandırılmaktadır. Aşağıdaki örneklerde de özellikle kokusu yönüyle işlenen "*buhûr-ı Meryem*" tamlaması dikkati çekmektedir:

Senün bûy-ı dil-âvîzünle bahse eylemez cürʾet
Bahûr-ı Meryemün ey gonce-fem gûşı burulmuşdur
G.80-3

Tutdı bezm-i çemeni bûy-ı buhûr-ı Meryem
Hıdmetin itdi edâ micmere gerdân-ı nesîm
G.236-2

6.6.3.6. Mevlânâ

Mevlevî tarikatının temsilcisi olan Mevlânâ; Mevlevîlik, semâ törenleri, ney, Mesnevî vs. tasvirlerle birlikte anılmaktadır. Şair Mevlânâ ismini eserinde iki kez kullanmıştır. İlk örnekte Yahyâ; Mevlânâ'dan yardım temennisinde bulunmaktadır. İkinci örnek ise baştan başa Mevlevîlik sembollerinden oluşmaktadır:

Rûh-ı Mevlânâ'dan istimdâd idüp fikr eyledüm
Oldı târîhi anun li'llâhi dervîşâne kasr (1031)
T.3-2

Sarîr-i bâb-ı cennetdür nevâ-yı **nây** ʿuşşâka
Semâ ʿ**it**sün sadâ-yı feth irişdi cân-ı müştâka

Dönerler mevlevîler ʿaşkdan **nây ur**dıgınca **dem**
Nesîm-i nev-bahâr esdikce **gerdân ol**an evrâka

Feleklerde meleklerde **semâ**ʿ **it**mez mi kalmışdur
ʿAceb âvâze saldı **nây-ı Mevlânâ** bu nüh tâka

Gönül bâgını hurrem itdi ey **ney** tîb-i enfâsun
Yayıldı nefha-i bâd-ı bahârî gibi âfâka

Cihânda **nây**dan hiç kimse incinmiş midür Yahyâ
Derûn hâli gerekmiş gayrdan tehzîb-i ahlâka

G.353

6.6.3.7. Suheyb

Sâkînâme'de bahsi geçen Suheyb; iyi bir kul olması ve aşk ile ilgili zikredilmektedir (Eren 2004: 13). Ayrıca Hz. Peygamber'e arkadaşlık eden isimlerin de başında yer almaktadır:

Ne sahbâ ki mest-i müdâmı suheyb
Ne mey kim anı içmemek ola ayb

S.1-10

6.6.4. Aşk Kahramanları

6.6.4.1. Ferhâd

Ferhâd; "*Ferhâd ü Şîrîn*" mesnevisinin erkek kahramanıdır. Metinlerde "*kûhken*" veya "*Ferhâd*" olarak karşımıza çıkmaktadır. Bîsütûn dağını delmesi, kazması, Şîrîn'e olan aşkı, sütten ırmaklar yapması yönüyle ele alınmaktadır. Divân'da 5 kez "*Kûhken"* 8 kez "*Ferhâd*" sözcüğü ile karşılaşılmaktadır:

Aşk teˈsîrin görün kim ol kadar temkîn ile
Tîşe-i Ferhâd'dan kendin tagıtdı bî-sütûn

G.263-2

6.6.4.2. Leylâ

Leylâ vü Mecnûn mesnevisinin kahramanı olan Leylâ; Mecnûn'un sevdiği kadındır. Klâsik aşk mesnevilerinde görüldüğü gibi sevgilisine bir türlü kavuşamayan Mecnûn; Leylâ için çeşitli sınavlardan geçmek durumunda kalmıştır. Önce sevgilisine kavuşması engellenmiş;

ardından çöllere düşmüş ve tarifsiz bir aşk acısına maruz kalmıştır. Bu sebeple söz konusu aşk; dillere destan bir şekilde yüzyıllarca anlatılagelmiştir.

Klâsik Türk Şiirinde özellikle aşklarını mukayese eden şairler üstünlüklerini göstermek üzere bu kahramanlardan sıkça yararlanmışlardır. Leylâ da hem sevilen bir kadın tipi olması hem de sözcüğün beraberinde getirdiği “siyah” anlamı ile metinlerde sıkça karşılaşılan bir ibaredir. Yahyâ Efendi’nin Divân’ında hem bir aşk kahramanı olan hem de bu anlamla birlikte zaman zaman “*siyah*” sözcüğünü çağrıştıran “Leylâ” 11 kez yer almaktadır. Burada özellikle Mecnûn’a cefalar çektiren, boyun eğmeyen, aşkı ile Kays’ı Mecnûn’a çeviren bir Leylâ profili görülmektedir:

Deşt-i ʿaşkun hâtemiyken Kays mihmân olmadı
Bilmedi Leylâ ki ol vâdî Kerem vâdîsidür
G.112-2

Cefâlar cevrler kim eylemişdi Kays'a Leylâ'sı
Benüm yâr-i cefâkârum işitse dirdi âz itmiş
G.160-3

6.6.4.3. Mecnûn-Kays

Asıl adı Kays olan Mecnûn; Leylâ vü Mecnûn mesnevisinin erkek kahramanıdır. Kays; Leylâ’nın aşkından dolayı çöllere düşmesinin ardından zihinsel ve duygusal yolculuğunda boyut değiştirerek Mecnûn adını almıştır. Klâsik şiirde de başına kuşların yuva yapması, çöllerde sefil bir şekilde dolaşması, daima Leylâ’ya olan aşkı ve ona kavuşma isteği vb. ile anılmıştır. Eserde Mecnûn 19 kez; Kays ise toplam 30 kez tekrar edilmiştir. Hatta şairin *“Kays”* redifli bir gazeli de mevcuttur.

Cefâsı dil-berün ʿâyn-ı vefâdur ey gönül gör kim
Cefâlar ide ide Kaysı mecnûn eyledi Leylâ
G.6-4

Aşk-ı Leylâ ile bir âteş-i sûzân iki Kays
Bilmeyüp dirdi görenler neye ‘üryân idi Kays
G.156-1

6.6.4.4. Şîrîn

Şîrîn; "Hüsrev ü Şîrîn" veya "Ferhâd ü Şîrîn" mesnevisindeki kadın kahramandır. Özellikle Ferhâd'ın uğruna dağları delmesi, sütten ırmaklar yapması yönüyle metinlere konu olan Şîrîn; diğer aşk mesnevilerindeki kadın kahramanlara benzer niteliklere sahiptir. Burada sözcüğün kimi zaman "*tatlı*" anlamına da vurgu yapılmaktadır. Metinde *"Şîrîn";* kadın kahraman veya hem kadın kahraman hem de "tatlı" anlamına gelecek şekilde yalnızca iki kez kullanılmıştır:

Aşk-ı Leylâ ile çekdi Kays envâ-ı mihen
Gussa-i Şîrîn ile telh oldı ʿayş-ı Kûh-ken

Tah.1-5

6.6.5. Efsanevî ve Tarihî Kişilikler

6.6.5.1. Cem

Efsanevî İran hükümdarlarından olan Cem; şiirlerde daha çok kadeh, şarap, güç, ihtişam ve başarı ile birlikte anılmaktadır. Özellikle şarabı bulan kişi olarak anılan Cem; kadehinin dünyayı gösteren bir sırra sahip olması itibariyle de zikredilmektedir. Metinde toplam 27 kez bu anlamda kullanılan Cem; kimi örneklerde Osmanlı sultanlarının dahi teşbih edildiği bir padişah profili çizmektedir:

Sen ol Sultân Murâd-ı Cem-haşem hâkân-ı gâzîsin
Selâtîn içre mislün gelmemişdür dahı dünyâya

G.11-2

6.6.5.2. Dârâ

Şehnâme'de adı geçen ünlü şâhtır. Rivayete göre İskender tarafından öldürülmüştür. Eserde toplam iki kez adı geçmiştir:

Dâver-i Dârâ-haşem-i dâdger
Hüsrev-i Cem-câh-ı Sikender-gulâm

G.241-6

Tâc-ı Dârâ'da olan gevheri biz neyleyelüm
Câm-ı Cem'de konılan laʿl-i müzâb olsa bize

G.307-2

6.6.5.3. Hâtem-i Tayy

Cömertliği ile bilinen Hâtem (Eren 2004: 72), aynı zamanda sözcüğün diğer anlamı olan "yüzük" mânâsını da kast edecek şekillerde kullanılmaktadır. Metinde toplam iki kez karşılaşılan sözcük bu anlamıyla şu şekilde yer almıştır:

Misâl-i devr-i Hâtem oldı meclis
Zümürrüd câmı sâkînün ana fass

G.165-2

Deşt-i ʿaşkun Hâtemiyken Kays mihmân olmadı
Bilmedi Leylâ ki ol vâdî Kerem vâdîsidür

G.112-2

6.6.5.4. İskender

Tarihî kaynaklarda özellikle kahramanlığı ile anılan İskender; Klâsik Türk edebiyatı metinlerinde daha çok dünyayı gösterdiğine inanılan aynası ile anılmaktadır. Metinde toplam iki kez adı geçen İskender yine söz konusu ifadeyle kullanılmıştır:

Bir âyîneyle İskender nice benzer sana cânâ
Senün her bakdugun mirʾât olur ʿâlem-nümâ cânâ

G.11-1

Bir câmını âyîne-i İskender'e virmem
Câm-ı Cem'e benzetsem olur lutf u safâda

T.8-4

6.6.5.5. Key

Milâttan önce 900-775 yılları arasında İran'da hüküm süren hanedanlıktır. Key sözcüğü, Ortaçağ Farsçasında "şah, emîr" anlamına gelmektedir (Sevim 2002: 346). Bu hükümdarlardan birisi için kullanılan Key; eserde şu şekilde yer almıştır:

Şuʿle-i dâg ile gönli büyüdi abdâlun

Nola magrûr ise başındaki tâc-ı Keyi gör

G.97-2

6.6.5.6. Nemrûd

Keldânî kavminin yöneticilerinin genel adı olan Nemrut, aynı zamanda Hz. İbrahim zamanında yaşayan ve onu ateşe atmakla bilinen isimdir. Daha çok yaptığı kötülükler ve zulmü ile anılmaktadır:

Aks-i ruhsârunla mir'ât-i Sikender didiler
Ben Halîl'üm âteş-i Nemrûd dirdüm bâdeye

G.343-1

6.6.5.7. Rüstem

İranlı yazar Firdevsî'nin kaleme aldığı Şehnâme'de kahramanlıklarıyla anılan Rüstem'den aynı zamanda Zâl'in oğlu olarak bahsedilmektedir. Metinde Rüstem adı 7 kez kullanılmıştır:

Hasm-ı Yahyâ kuvvet-i câhına magrûr olmasun
Merd ise nefsin zebûn itsün ki Rüstemlik budur

G.73-5

6.6.5.8. Zâl

Şehnâme kahramanlarından olan Zâl; beyaz saç ve kaşlarla doğduğu için Kaf dağına bırakılması ve burada vahşi kuşlar tarafından büyütülmesi yönüyle zikredilmektedir. Kimi

zaman da oğlu Rüstem'in kahramanlıklarıyla birlikte anılmaktadır. Eserde Zâl adı iki kez geçmektedir:

Çok nâ-tüvânı eyledi Yahyâ tüvânger lutf-ı şâh
Ankâ-yı kâf-ı himmeti besler hezârân zâl-i zer
G.49-5

6.6.6. Şair, Sanatkâr ve İlim Ehli Kimseler

6.6.6.1. Ahmed

Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'ında elinde kâse çevirmekle meşhur bir isimden söz edilmektedir. Kendisinden övgüyle bahsedilen isme bir gazel yazılmıştır. Şair Ahmed'in raks etmesinden ve kâseleri çevirmesinden şu şekilde söz etmektedir:

Gelse yaz Ahmed eline kâsesin alsa kaçan
Şâh-i gülde gül tıbak olmuş sanur anı gören

Meclis içre raks iderken gör o nahl-i tâyezi
Ey cinân tâvûsunı cevlân iderken görmeyen

Kanda oynadurlar ey meh kâse-i mihr ü mehi
Kâseler yanında kim oynadur ol sîmîn-zekan

Tagıdup ʿaklın perîşân-hâl olur erbâb-ı dil
Her kaçan kim kâkülin tagıtsa ol nâzük-beden

Matlaʿ-ı şems-i hünerdür nazmum ey Yahyâ benüm
Dâʾima şiʿrümde Ahmed Şâhum ansam nola ben
G.298

6.6.6.2. Ali Rızâ

Şair, Ali Rızâ adlı kimseden ona bu mahlası vermesi itibariyle söz etmiştir. Metinde yalnız bir kez geçen isim şu şekilde anılmıştır:

Geldün çü bu tengnâ-yı dehre
Mahlas ide gör ʿAli Rızâ'yı
Nz.3-2

6.6.6.3. Bayrâm

Şairin 245. Gazelde bahsini ettiği Bayrâm; bir güzel olarak tasavvur edilmektedir. Hilal kaşları, güneş yüzü ve herkesi imrendiren güzelliğiyle dikkat çekicidir. Aynı zamanda yüzünü az gösteren bir dilber olarak kendisinden söz edilir:

Münevver talʿat-ı ferhundesi bir hûbdur bayrâm
Güneş yüzli hilâl ebrûlı bir mahbûbdur bayrâm
G.245-1

Ana küçük büyük bir câme-i zîbâyı hâzırlar
ʿAceb makbûl-i ʿâlemdür ʿaceb mergûbdur bayrâm
G.245-2

6.6.6.4. Beyânî

Şairin bahsettiği Beyânî eleştirel bir üslûpla şu beyitte dile getirilmiştir:

Burnunla Beyânî bizi niçün kakalarsın
Bir medrese-i hârici lâ-büd yakalarsın
Nz.16-1

6.6.6.5. Hᵛâce Efendi

Yahyâ'nın oldukça az yazdığı kasideleri arasında Hᵛâce Efendi'ye yazdığı şiiri de vardır. 27 beyitle Divân'daki en uzun kaside olan şiir; Hᵛâce Efendi'nin medhiyesi şeklindedir. Ayrıca Hᵛâce Efendi'nin bu şekilde adının geçtiği iki gazel de bulunmaktadır. Söz konusu ismi belirtilmeyen hoca; metinde toplam 5 kez tekrar edilmiştir:

Sipihr-i kevkebe Hᵛâce Efendi kim virdi
Cihâna pertev-i hurşîd-i fazlı revnak u fer

Kanı anun gibi bir Hᵛâce-i huceste-misâl
Kanı anun gibi bir pâk-tâbʿ u sâf güher
K3/10-11

6.6.6.6. İmru'l-Kays

Özellikle Câhiliyye döneminde Araplar arasında bir gelenek hâlinde seyreden *"sebʿa-i muʿallaka";* şiirleri en beğenilen yedi veya dokuz şairin şiirinin bir süreliğine Kaʿbe'nin duvarına asılarak onurlandırılmasıdır. İmrü'l-Kays da bu münasebetle Divân'da şu şekilde anılmıştır:

Sözleri sebʿa-i muʿallakadur
İmrü'l-Kays kendidür kâfir

Kt.6-2

6.6.6.7. Mani

Yaptığı resimlerin güzelliğiyle tanınan Mânî, sevgilinin kalem gibi çizilen güzel yüzü ile birlikte aktarılmıştır. Metinde yalnızca bir kez bahsi geçmiştir:

Tasavvur itmedi mi bî-misâl tasvîrün
Ne sûret ile çıkardı ki nakşını Mâni

G.431-3

6.6.6.8. Nef'î

Şeyhülislâm Yahyâ'nın övgüyle sözünü ettiği şair Nef'î'dir. Onun şairler ordusu içerisinde çok ayrı bir yeri olduğunu şu beyitle dile getirmektedir:

Şimdi hayl-i suhan-verân içre
Nefʿî mânendi var mı bir şâʿir

Kt.6-1

6.6.6.9. Yâkût-ı Musta'sımî

Abbâsîler döneminde hattat olarak tanınan Yâkût-ı Musta'sımî; sanatıyla birlikte metinlerde yer almaktadır. Eserde bir kez anılmıştır:

Câna hat-ı yâkûtî yazan ol dehen üzre
Bir nokta komış sürh ile gûyâ zekan üzre

G.309-1

Netice olarak şairin eserinde zikrettiği kişilerin bir istatiği verilirse şöyle bir tablo karşımıza çıkmaktadır:

Çizelge 6.7. Kişiler

Kişi Kategorisi	**Adı Geçen Kişiler**	**Kullanım Miktarı**
Peygamberler	Muhammed	1
	Âdem	1
	Süleyman	7
	Yusuf	6
	Yakup	1
	İsâ	3 (1kez Mesîh, 2 kez İsâ)
	Mûsa	1
	Nuh	1
	Hızır	6
	İlyâs	1
	Halîl	1
Padişahlar ve Devlet Yönetimi	Kanûnî Sultân Süleyman	1
	IV. Murad	39
	II. Osman (Genç Osman)	10
	I.Ahmed	5
	IV. Murad'ın Şehzadesi	1
	Vâlide Sultan	1
	Sinân Paşa	1
	Vezîr-i aʿzam Bayram Paşa	1
	Silahtar Mustafa Paşa	1
	Malkoç Efendi	1

Çizelge 6.7. (devam) Kişiler

Din büyükleri ve Tarikat Mensupları	İmâm-ı Aʿzâm	7
	Abdulkâdir Geylânî	1
	Hz. Meryem	2
	İbrahim Edhem	2
	Mevlânâ	2
	Suheyb	1
	Âl-i Murtazâ	1
Aşk Kahramanları	Leylâ	11
	Mecnûn-Kays	Mecnûn 19; Kays 30
	Şîrîn	2
	Ferhâd	Kûhken 5; Ferhâd 8
Efsanevî ve Tarihî Kişilikler	Cem	27
	Key	1
	Dârâ	2
	İskender	2
	Rüstem	7
	Zâl	2
	Nemrud	1
	Hâtem-i Tayy	2
Şair, Sanatkâr ve İlim Ehli Kimseler	Yâkût-ı Musta'sımî	1
	Beyânî	1
	Mânî	1
	Nef'î	1
	İmru'l-Kays	1
	Hᵛâce Efendi	5
	Ali Rızâ	1
	Ahmed	2
	Bayrâm	1

Bu tabloya göre metinde 48 kişinin ismi toplam 238 defa geçmektedir. Peygamberler arasında toplam 11 isim; padişah ve devlet yönetiminde 10; din büyükleri ve tarikat mensuplarında 7; aşk kahramanlarında 4; efsanevî ve tarihî kişiliklerde 8; şair, sanatkâr ve ilim ehli isimlerde de toplam 8 kişinin adı geçmektedir. Bu kategorilerden en çok ismi zikredilen kişiler sırasıyla şöyledir: Hz. Süleyman 7; IV. Murad 39; İmâm-ı Aʿzâm 7; Kays 30; Cem 27; Hᵛâce Efendi 5.

Bunlar arasında en çok kişi padişah ve devlet yönetimi kategorisindedir. Şair bahsini ettiği bu isimlerin bir kısmıyla yakın ilişkiler içerisindedir ve onlara teşekkür, hediye veya yakınlık gerekçesiyle şiirler yazmıştır. Bu isimlerden hiçbiri olumsuz bir kimlikle anılmamıştır.

Sözü edilenlerin bütününe bakıldığında da 39 tekrarla en çok IV. Murad'ın adının kullanıldığı görülmektedir. Yahyâ; padişaha özel bir yer verdiğini ve onu tüm kahramanlara nazaran daha çok andığını metnin tamamında göstermektedir.

Eserde en çok adı geçen ikinci kişi ise Kays'tır. Bu sözcük toplam 30 defa kullanılmıştır. Kişi aynı olsa da farklı sözcüklerle tekrar yapıldığından bu ibare ikinci sırada yer almaktadır. Oysa aynı kişiyi karşılayan Mecnûn sözcüğü de toplamında 19 defa kullanılmıştır. Bu şekilde bakıldığında en sık tekrar edilen isim Kays-Mecnûn; ancak adı en sık kullanılan da yine IV. Murad'dır.

Üçüncü sırada tarihî bir varlık olan Cem'in adı yer almaktadır. Bu isim çeşitli benzetme ilişkileri kurularak toplam 27 kez kullanılmıştır. Bunu takip eden kişiler ise sırasıyla şöyledir: Mecnûn, Leylâ, II. Osman, Ferhâd vd.

6.6.7. Eserler

Divân'da daha yazıldığı dönemden itibaren önemli bir üne kavuşan iki eserden söz edilmiştir. Bunlar Saʿdi'nin *Gülistân*'ı ve Feridüddin Attar'ın *Mantıku't-Tayr* adlı eseridir. Söz konusu metinler şu şekilde yer almıştır:

6.6.7.1. Gülistân

Cebîni çîn ile mıstarlı safhadur yazmış
Derbîr-i hüsn ana dîbâce-i Gülistânı
G.431-4

Gülistan'ın giriş bölümü; güzellik ile süslü ve satırlar oluşturulmuş bir şekilde yazılmıştır.

6.6.7.2. Mantıkuʿt-Tayr:

Mey-i cân-bahş ile sâgardaki her mürg nakşından
İşitdür sâkiyâ gûş-ı mezâka Mantıku't-Tayrı
G.417-4

Ey Sâkî! Can bağışlayan şarap ile kadehteki her kuş nakışıyla zevk ehlinin kulağına Mantıkuʿt-Tayr'ı eriştir.

Beyitte "*kuşların dilinden*" manasına gelen *Mantıku't-Tayr*'dan söz edilirken şairane bir dokunuşla kadehteki kuşlara vurgu yapılmıştır. Buna göre "*kuş dilinden*" anlamına gelen eseri tanıtmak için yine kuşlardan yararlanılır.

6.7. Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'ndaTipler

6.7.1. Sevgili

Şeyhülislâm Yahyâ Divânında sevgili tipi iki farklı şekilde görülmektedir. Bunlardan birincisi Klasik Türk Şiirinde alışılagelmiş sevgili tipidir. Yani bu; çoğunlukla âşığı görmezden gelen, onu umursamayan, rakiplere yönelen güzeller güzeli sevgilidir. Elbette dillere destan bu güzellik; sevgilinin büklüm büklüm saçları, incecik beli, kıpkırmızı dudakları, salınarak yürüyen endamı vd. ile katlanarak çoğalır. Öyle ki onun bir bakışı, binlerce ölüyü diriltecek kadar efsunludur:

Bin cân ile ʿâşık nice olmaz sana kurbân
Bin mürdeye cân virmek olur bir nigehünde
G.357-2

Âşıkların gönlü onun saçlarının büklümüne tutunmaya her daim hazırdır:

Tutuldı bülbül-i dil dâm-ı zülf-i pür-hamda
Dirîg kaldı o bî-çâre gussa vü gamda
G.368-1

Bu aşk, rakip tanımaz:

Anmâ Mecnûn ile Ferhâd'ı bu fenni bilene
Gel kıyâs itme bizi bir iki bî-kârlara
G.376-3

İşte bu ve buna benzer kullanımlar bilindiği gibi Divân geleneğinde sıklıkla karşımıza çıkan benzetmelerdir. Ancak Yahyâ'nın Divânında da karşılaşıldığı üzere ikinci sevgili tipi daha reel bir kimlikle karşımıza çıkar. Burada neredeyse yaşayan, kanlı, canlı yani daha gerçekçi bir tip görülmektedir.

Birincisi geleneğin aktardığı sevgili olarak nitelendirilirken ikincisi gerçek hayatta var olabilecek bir sevgili tipini düşündürmektedir. Şeyhülislâm Yahyâ'nın klasik formun dışına çıkmak gayesiyle mi yoksa yaşadığı bir sevgiyi dile getirmek arzusuyla mı yazdığı bilinmeyen bu sevgili dikkat çekici örneklerle şu şekilde anlatılmaktadır:

6.7.1.1. Çiçek hastası sevgili

Yahyâ'nın yazdığı şu müfredde sevgilinin çiçek hastalığına yakalandığı anlatılmaktadır. Doktor hastalığı tedavi etmek için genç sevgiliye bir şurup içirmektedir:

Nihâl-i tâze-i gülşen çiçek çıkardı meger
Tabîb-i cûy içürdi şarâb-ı nîlüfer
M.39

6.7.1.2. Sıtma nöbeti geçiren sevgili

Şairin 428. gazelinin bütününde sıtma hastalığına tutulan bir sevgiliden söz edilir. Buna göre sıtma nöbeti, sevgilinin meclise gitmesine engel olacak derecede etkilidir:

Komadı bezmi teşrîf itmege teb tutdı cânânı
Konuz bî-tâb ʿâşık inlesün kim hastedür cânı
G.428-1

Oldukça ağır izler bırakan bu hastalık, gönül alıcı güzeli perişan etmiştir.

Koya ey teb koya bî-rahm imişsin kanı insâfun
Revâ mıdur perîşân eylemen ol verd-i handânı
G.428-2

Bu durumda yalnız kalan âşık da dermanı olmayan bir çaresiz gibidir:

Aceb bir başına dermânı yok bî-çâredür ʿâşık
Halâs eylerdi başın derdmendün olsa dermânı
G.428-3

Zaten bilindiği gibi sıtma, vücut ısısını zaman zaman artırarak kişinin kan ter içinde kalmasını sağlayan bir hastalıktır. Bu beyitte de sevgilinin ter içinde kaldığı ve doktorun onu gül suyu ile tedavi etmeye çalıştığı söylenir:

Arak-rîz oldugın gül-berg-i raʿnâyı görüp bildüm
Gül-âb ile devâ eyler tabîb-i lutf-ı Yezdânî
G.428-4

Yahyâ ise sevgilisini bu durumdayken görme şansına erişir; ama onu görünce yüreği dağlanır:

Girihler oldı peydâ rişte-i cânında Yahyâ'nun
Görince tâb-ı tebden muztarîb ol necm-i rahşânı
G.428-5

6.7.1.3. Selamlaşma

Klasik anlatılarda âşığı görmezden gelen ve onu önemsemeyen sevgili; âşık ile selamlaşırken uzaktan merhaba ile yetinmektedir. Bu, hem onu yok saymama durumudur

hem de ona gereken değerin verilmemesidir. Genel profilde selamlaşma bu şekildeyken Yahyâ'da sevgilinin tevazu ile ona selam vermesi dikkat çekicidir. Hatta bu dervişane tavır, başkaları tarafından da övgüyle karşılanır:

Virdi Yahyâ'ya tevâzuʿla selâm ol şâh-ı hüsn
Hep pesend itdi gören bu vazʿ-ı dervîşâneyi
G.435-5

6.7.1.4. Âşığa yüz veren kimse

Güzel; peşinde binlerce âşığı var iken yani şairin karşısında pek çok rakipten söz ediliyorken seçimini Yahyâ'dan yana kullanmıştır:

İşigünde gözi yaşlu ʿâşıkun bin var iken
Nev-cevânum bin yaşa Yahyâ'yı itdün ihtiyâr
G.48-5

Ayrıca o; çok nazlı davranmadan âşığın onu öpmesine izin veren kimsedir:

Bir niyâz ile lebin emdirdi çok nâz itmedi
Lutf u ihsânı bana çok sevdigüm âz itmedi
G.395-1

Biraz nazlanarak dudaklarını öptürdü, çok fazla ısrara dayanmadı. Bu cömertliği ve ihsanı bol olan sevdiğim bana da az çektirmedi.

6.7.1.5. Karşılıklı iletişim

Selamlaşma konusunda bir sorun yaşamayan şair, 386. gazelde cananı ile karşılıklı bir iletişim halinde olduğunu belirtmektedir. Gam okları ile gönlünde yaralar açılan âşık; bunları daha fazla gizleyemez ve sevgiliye durumunu izah eder:

Tîg-i gam ile sînede kim yâre açıldı
Saklayamadı zahmını dil yâre açıldı
G.386-1

Derken gönlündeki binlerce sıkıntıdan ancak bir kısmını sevgiliye anlatabildiğini söyler:

Sad pâre gönül binde birin yârelerinden
Şerh eyledi dil-dârına bir pâre açıldı

G.386-2

Hatta sohbet koyulaşıp ele kadehler alınınca sevgili de konuşmaya başlar. Bu, karşılıklı iletişim biçimi oldukça dikkat çekicidir. Zira neredeyse yüzü dahi görülmeye muvaffak olunamayan dilber; âşığın yanıbaşındadır ve onunla dertleşmektedir:

Gül gibi ele sâgar alınca bu ne sırdur
Ol gonce-dehen başladı güftâre açıldı

G.386-3

Derken, sevgili yüzündeki örtüyü de kaldırır ve aradaki engeller gittikçe azalır:

Kaldırdı yüzinden ol perî zülfi nikâbın
Baht-ı siyeh-i ʿâşık-ı bî-çâre açıldı

G.386-4

Ancak konuşmanın seyri son beyitte değişir. Zira sevgili, burada rakibe yönelir.

Yahyâ'ya kerem bâbını yâr eyledi dîvâr
Hayfâ ki der-i himmeti agyâre açıldı

G.386-5

Her ne kadar son beyitte olayın seyri değişse de gazelin başından sonuna sevgili ile iletişim halinde olan bir âşıkla karşılaşılmaktadır. O, yârine yakın olmakla kalmaz ona derdini anlatır ve onun sesine aşina olur.

6.7.1.6. İstinye'ye davet

Yahyâ Divânında âşık ile sevgilinin iletişim halinde olması garipsenmez. Âşık sevgiliyi gerektiğinde şarkı dinlemeye davet eder, gerektiğinde de onunla oturup sohbet eder. Aşağıda

da İstanbul'daki İstinye semtinde şarkı dinlemeye davet edilen bir güzelden bahsedilmektedir:

Ko kafes nâlesini nagme-i pey-der-peye gel
Râygân dinleyelüm bülbüli İstinye'ye gel
M.34

6.7.1.7. Utangaç kimse

Şair, bu beyitte de sevgilisini öpünce yanaklarının kızarmasından söz eder. Yani burada dilber, erişilmez olmaktan çok âşığı karşısında mahcubiyeti ile dikkati çeker:

Olur gül gül kaçan şeftâlular alsam ʿizârından
Bu bâgun meyvesi evvel irişirmiş bahârından
G.281-1

Aşağıdaki müfredde de âşığın koynuna girmekten utanan bir sevgili ile karşılaşılmaktadır:

Gerçi eyler o perî sîneye gelmeden âr
Haberi yok ki anun cânım içinde yeri var
M.41

Neredeyse aynı sözcüklerle yazılan bir başka müfredde de durum farklı değildir:

Ol şeh-i hüsn ider sîneye gelmekden ʿâr
Anı bilmez ki ânun cânum içinde yeri var
M.60

Âşık; tüm utangaçlığına rağmen sevdiğine kavuşarak saçlarını okşayabilmiş, bedenine sarılabilmiştir:

Şâm-ı vaslun isterüm Yahyâ dırâz oldugunı
Zülf-i yâri ohşayup dâʾim dirüm yâ leyl tul
G.229-5

Bu ten-i zerd ü nizâr ile sarıldum yâre
Bilmeyen sandı kuşanmış kemer-i zer-târı
G.414-3

6.7.1.8. Mektuplaşma

Dilber, inleyen âşığına lütuf göstererek ona mektup yazmayı da ihmal etmez. Onun yazdığı bu mektup "*hızr-ı cân*" veya "*hatt-ı emân*" gibi düşünülür. Bilindiği gibi hatt-ı emân; âşığı koruyan bir dua; hızr-ı cân ise onun için bir güvence, bir tılsım gibidir (Yasak 2008:109).

Hızr-ı cân hatt-ı emân bil anı ey ʿâşık-ı zâr
Sana lutfından eger göndere dil-ber kâgaz
G.44-3

6.7.1.9. Vefâ sahibi

Şeyhülislâm Yayhâ'nın çizdiği sevgili portresi yine alışılmışın dışında bir nitelik sergileyerek "*vefalı olarak*" anlatılmaktadır. O; sabırsız ve aşk ile kendinden geçmiş Yahyâ'dan vefasını esirgemez:

Dirîg itmez vefâsın ʿâşık-ı bî-sabr u hûşundan
Nice hazz itmesün dil sâde-rûnun bâde-nûşundan
G.282-1

Tüm bunlar doğrultusunda denilebilir ki sevgili hem alışılmış bir portrede hem de farklı ve şaşırtıcı nitelikleri ile görülmektedir. Burada âşığa yönelen, onunla mektuplaşan, selamlaşan, dertleşen yani sohbet eden bir kişilik olarak karşımıza çıkar. Aynı zamanda bu tip; sıtma nöbeti geçirecek yahut çiçek hastalığına tutulacak kadar gerçekçidir.

6.7.2.Âşık

Şeyhülislâm Yahyâ'da tipler üzerinde dururken sevgili bahsinde yer aldığı gibi iki tip âşıktan da söz etmek mümkündür: Alışılmış âşık tipi ve alışılmışın dışındaki tip.

İlk kategori; bilindiği gibi sevgilisine kavuşmayı hayal eden, onun arzusuyla yanıp tutuşan, bir an olsun sevgili ile karşılaşmayı, onunla göz göze gelmeyi tasarlayan âşıktır. Bu tip geleneğin devam ettirdiği âşıktır. Hemen her divânda ve bilhassa manzum metinlerdeki kişi herkesçe tanınır. Öyle ki eserlerin başlıkları değiştirildiğinde şairin söylemi dışında hangi âşığın hangi metnin ürünü olduğu dahi ayırt edilemez. Çünkü bilindik sevgili tipi gibi aslında âşık tipi de tektir. O, sevmekle yükümlüdür. Görevi bellidir. Zayıf, sararıp solmuş, aşktan bakımsızlığa mahkûm olmuş ve yalnızca "*sevmek*" duygusuyla var olmuş bir kişidir. Saçları ne renktir, gözleri büyük müdür küçük müdür bilinmez. Yalnızca gözlem yapar: Sevgilinin yolunu gözler, onun boyunu posunu inceler, yüzündeki tek bir noktanın dahi hayalini kurar. İtiraz hakkı yoktur, reddiyetçi değildir; aksine "*kabul, koşulsuz bir kabul*" üzerine kurulu felsefesini sürdürür.

Bu sebeple dilberden gelen her türlü zulüm onun için baş tacıdır; zira bu önemsenmek anlamına gelir. Bu kurguyla yazılan pek çok beyit örneği Yahyâ'da da mevcuttur. Örneğin sevgiliyi düşde dahi görmek bir hayaldir:

Ümmîd-i hᵛâb ʿâşıka olmaz hayâl imiş
Bî-çâre yâri düşde de görmek muhâl imiş
G.158-1

Sevgili, gözyaşları içindeki âşıkla ilgilenmez:

Seyl oldı gözüm yaşı o meh-rû yine silmez
ʿUşşâk sirişkinden işiginde geçilmez
G.151-1

Oysa Yahyâ gibi gerçek bir âşık yoktur. O, yârine hakikatte bağlıdır:

Güzelsin sana şâhum ʿâşık-ı sâdık geçer çokdur
Bakarsan hakk ile Yahyâ gibi yokdur hakîkatde
G.345-5

Sevgili tüm bunlar karşısında Yahyâ'dan kaçar ve ona hiç ilgi göstermez:

Görince hod vücûdum mahv olur kalmaz nişân benden
Ne gördi kaçdı âyâ ol meh-i nâ-mihribân benden
G.269-1

Hal böyleyken ikinci tip; farklılıkları ile ortaya çıkarak okuyucuyu şaşırtır. Zira biraz önce sevgiliye kavuşmak bir tarafa onu görmekten bile yoksun olan âşık; sevgili bahsinde de dile getirildiği gibi sevgisine karşılık bulmaktadır. Hatta onu görmekte, ona sarılabilmekte ve onunla sohbet edebilmektedir. Sıtma nöbeti geçirdiğinde de yârini ziyaret etme lüksüne sahiptir:

Girihler oldı peydâ rişte-i cânında Yahyâ'nun
Görince tâb-ı tebden muztarîb ol necm-i rahşânı
G.428-5

6.7.2.1. Mutlu âşık

Bu bahiste sevgiliden memnun, onunla karşılıklı bir iletişim halinde olan bir seven tipi vardır. Sevgili ona gereken önemi ve yönelimi gösterdiği için âşığın mutlu olmamasına bir sebep yoktur:

Dirîg itmez vefâsın ʿâşık-ı bî-sabr u hûşundan
Nice hazz itmesün dil sâde-rûnun bâde-nûşundan
G.282-1

Şâm-ı vaslun isterüm Yahyâ dırâz oldugunı
Zülf-i yâri ohşayup dâʾim dirüm yâ leyl tul
G.229-5

6.7.2.2. Söz sahibi kimse

Gereken itibarı gören şair; bu sayede sevgiliye dair planlar yapmakta, onun davranışlarına yön verebilmektedir. Mesela dilber; İstinye'ye davet edilir. Bazen de utanan güzel, âşığın tavırlarından ötürü ona güven duyar:

Ko kafes nâlesini nagme-i pey-der-peye gel
Râygân dinleyelüm bülbüli İstinye'ye gel
M.34

Böyle bir durumda rakip kavramı eski önemini yitirir ve çatışma unsuru ortadan kalkar. Durum, aşk mesnevilerinde karşılaşılan iletişim gibi karşılıklıdır. Sevgili de âşık da birbirine yakınlaşır. Mesnevilerde karşılaşıldığının aksine rakip kavramı önemli bir rol oynamaz.

6.7.2.3. Gömlek dışında bir kıyafet

Klasik Türk Edebiyatında âşık söz konusu edilmişse çoğunlukla onun dış görünüşüne dair kısıtlı bilgiler verilmektedir. Bu da genellikle onun aşk yüzünden sararan benzi ve zayıf düşen bedenine yönelik tasvirlerdir. Ve âşık ile ilgili kıyafetlere bakıldığında sözü edilen giyim kuşam; çoğunlukla gömlek ile sınırlandırılır. Söz konusu beyitte bundan farklı olarak âşığın omzunda bir şal düşünülür. Burada sevgili şemʿ; âşık da pervâne olarak anlatılmıştır. Ve pervanenin kanatları ya da kanatlarındaki desen de şala benzetilmiştir:

Sakın pervâne bâl ü per açup şemʿe yakın olma
Yanar dûşundaki ol şâl-ı kibrîtî emîn olma
G.313-1

6.7.3. Rakip

Divân metninin bütününe bakıldığında rakip tipinin üstlendiği rol de iki kategoride değerlendirilebilir. Birincisi sevgiliye yakın olan tip, ikincisi de sevgilinin tercih etmediği tiptir.

Bilindiği gibi rakip; âşık veya şair dışındaki diğer bütün âşıklar için kullanılan bir adlandırmadır. Her ne kadar âşık için üçüncü kişi (ler) olarak adlandırılsa da klasik algıdaki rakip, sevgiliye yakın olan kimsedir.

Âşığı gözü dahi görmeyen dilber; rakiple gülüşüp eğlenir, onunla sohbet meclislerinde birarada bulunur. Bu durumda âşık, ötekileştirilir ve sevgili-rakip iletişiminde üçüncü kişi konumuna düşer:

Söz atar hışmı ile kûyundan rakîbe ol perî
Yâ melek İblîse gökden âteş-i sûzân atar
G.56-2

Sevgilinin tüm ihsanları rakibe yöneliktir:

Rakîb-i dîvi âdem mi sanur ki ol perî bilsem
Anun gibi leʾîme bunca ihsân eyleyüp neyler
G.130-4

Dilber, rakibi yanına alarak bağda bahçede dolaşır, etrafı seyreder:

Yanuna alup rakîbi eyledün seyr-i çemen
Yanuna kalursa ey serv-i sehî seyr eyle sen
M.45

Rakip; onun âşıkla görüşmemesi gerektiğini söyler:

Uyup sözine rakîbün benümle söyleşmez
O serv-kâmet ile söyleşem kıyâmetde
G.372-4

Tüm bu bilindik yakınlaşmaların dışında Yahyâ'da dikkati çeken rakip tipi şu niteliklerle karşımıza çıkmaktadır:

6.7.3.1. Rakip yerine âşığın tercih edilmesi

Sevgili, her daim üçüncü kişi olarak adlandırılan rakibi dikkate almaz. Kimi zaman onu eşiğinden kovarken kimi zaman da rakibin uyarılarını önemsemez ve âşığın bulunduğu ortamda kalmayı yeğler.

Telh itmedi rakîbe uyup yâr bezmimüz
Kaldı bizümle bir gice ibrâma döymedi
G.403-3

Redd itmiş idi yâr rakîbi işiginden
Gelmiş o siyeh-rû yine gördün mi belâyı
G.432-3

İşigünde gözi yaşlu ʿâşıkun bin var iken
Nev-cevânum bin yaşa Yahyâ'yı itdün ihtiyâr
G.48-5

6.7.3.2. Sevgiliyle tartışan kimse

Genellikle sessiz bir şekilde sevgilinin yakınında bulunan rakip, burada sevgili ile çatışma halindedir. Sevgilinin tüm tavırlarını kabul eden üçüncü kimse, burada farklı olarak ona bağırıp çağırır ve sevgiliyi incitir:

Rakîb-i nâ-kabûl esmiş savurmuş yâri incitmiş
Agrıdur âdemün başın hevâ gâyet hamîm esse
G.304-3

6.7.3.3. Hasta rakip

Alışılmış bir benzetme biçimi olarak âşığın hastalandığı ve zayıflayıp sarardığına dair örneklere sıkça rastlanmaktadır. Ancak burada rakibin hastalandığı ve sevgilinin eşiğinde harab olduğu dile getirilmektedir:

Bîmâr yatur gördüm işigünde rakîbi
Kûyunda koma anı şehâ varsun üzülsün
G.284-3

6.7.3.4. Âşığın rakiple konuşması

Şair; rakiple birarada olmayı her ne kadar istemese de onu gördüğünde sevgiliye dair soru sormayı ihmal etmez. Burada onun sevgili ile iletişimde bulunup bulunmadığı sorgulanmaya çalışılır. Ve soru biçimi sanki âşığın sevgiliyi sevme durumunu değiştirecekmiş gibi yöneltilir. Bu da adeta gerçek hayatta karşılaşılan iletişimleri hatırlatmaktadır:

O mâhı sîneye çekdünse zinhâr eyleme inkâr
Rakîbâ togrı söyle var ise gögsünde îmânun
G.209-2

6.7.3.5. Âşıktan habersiz rakip

Çoğu zaman sırf âşığa nispet yapmak üzere davranış sergileyen rakip; bu beyitte sanki âşıktan habersizdir. Bu sefer umursamaz ve âşıktan bî-haber olan sevgili ile rakibin rolü yer değiştirir. Zira sevgili söylemezse rakip, âşığın sevgiliyi sevip sevmediğini bile anlamayacak durumdadır:

Ümmîd odur ki sevdigümi bilmeye rakîb
Ben sevdigüm o şâh dimez pes neden bilür
G.120-2

Böylece üçüncü kişi olarak görülen rakibin de farklı yönleri ortaya çıkarılmış olur. Zira o, kimi zaman sevgiliyi incitecek kadar söz sahibidir kimi zaman da âşıktan bî-haber olacak kadar kendi halindedir.

6.8. Alışılmamış Benzetmeler

Klâsik Türk Edebiyatı geleneği içerisinde şairler; farklılıklarını bilhassa üslûp ve söyleyiş biçimi ile ortaya koymuşlardır. Zira farklılık, sınırlı sözcüklerle tekrar eden bir şiir geleneğinde şairin öne çıkması veya akılda kalması için oldukça önemli bir ayrıntıdır. Ancak burada her farklılık her zaman rağbet görmez. Farklılığın ilk şartı bulunduğu şiir dünyasına uyum sağlamasıdır. Ardından bunun, acayip ve garayip olmaktan çok orijinal ve sempati uyandıran bir niteliğe sahip olması gerekir. Başka şairler veya okuyucu tarafından makbul sayılması, şiirde kullanıldığı diğer sözcüklerle ritim ve âhenk açısından da uyumlu olması önemlidir. Nitekim tüm bu unsurlarla birlikte bir şair; varlığını ortaya koyabilir.

Şeyhülislâm Yahyâ'nın şiirlerine bakıldığında ise bu farklılıkların şairde belirgin olduğunu söylemek mümkündür. Söz konusu alışılmamış benzetmeler yani orijinal ve farklı kullanımlar şairde şu başlıklarla izah edilebilir:

6.8.1.‘Abbâsî İmâme

Abbâsî İmâme söz grubu ŞeyhülislâmYahyâ Efendi’nin şu beytinde dikkati çekmektedir:

Kaʿbe-i medhün tavaf itdi yine itmek diler
Hâmeye min baʿd Abbasî ʿimâme yaraşur

Şeyhülislâm Yahyâ, G. 131/4

((O ki) Senin övgünün Kâ’be'sini tavaf etmiştir; yine de etmek ister. Bundan böyle kaleme Abbâsi destar yakışır.)

Bu beyitte özellikle ikinci mısranın anlaşılması burada kullanılan *kalem* ve *Abbâsî imâme* arasındaki münasebetin açıklanmasına bağlıdır. Şair neden *Abbâsî imâme*yi *kalem*e yakıştırmaktadır ve buradaki Abbâsî İmâmenin sözcük anlamı nedir? Bu soruların yanıtını bulmak için öncelikle sözcükler üzerinde tek tek durmak gerekir.

Bilindiği gibi Abbâsî; Emevilerden sonra Müslümanların yönetimini üstlenen Müslüman Arap hanedanlığına verilen bir isimdir. İmâme ise savaş zamanında kafaya takılan başlık; tespihin iki ucunu biraraya getiren boncuk ya da sarık anlamına gelmektedir. “*Abbâsi imâme*” birarada düşünüldüğünde “*siyah sarık*” manasını taşıdığı söylenmektedir (Şentürk 2015: 42). Ancak kaynaklarda pek yer almayan bu anlama nasıl ulaşıldığı sorulursa sözcüklerin tarihi boyuttaki seyrini incelemeye ihtiyaç vardır:

“*Sarık*” sözcüğü bir dönem “*külâh, kavuk, takke ve fes*” gibi başlıkların üzerine; şal, tülbent veya ağbani sarılarak elde edilen başlıklar için kullanılmıştır. Bu başlığın kimi zaman renk kimi zaman şekil farkıyla ortaya çıkan destâr, iklîl, livâ, isâbe, mikver, türban, kalensuve, şâş, şâşât, şubâre, arakiye, imâme, âftâbe vd. türleri mevcuttur.

Bir tür sarık olan imâme de Arapça bir sözcüktür. Gerek başı sıcaklardan korumak, gerek bir mesleği temsil etmek gerekse bir zümreyi tanımlamak için kullanılan başlıkların sahip olduğu anlamlar zamanlara veya toplumlara göre farklılık göstermektedir. Mesela Yahudilerde elbisenin bölümü olarak anılan sarık; Perslerde dinî bir törene işaret etmektedir (Bozkurt 2009: 153).

Sarıkların şekil, renk, kumaşının cinsi ve ebatına göre sahip olduğu farklı anlamlar da vardır. Örneğin Nizâmiye Medresesinde de siyah renkli sarıklar; müderrisler içindir. Ulema, molla veya dervişler de aynı renk sarıkları kullanmıştır (Özaydın 2007: 189). Abbâsî halifeleri ve aristokratlarının sarıkları da yine aynı renktedir (Yılmaz 2008:247). Tüm bu bağlamlarla birlikte siyah renk zamanla ulemanın ve ilmin sembolü olmuştur. Yani bu anlamda hem sarık hem de ulemanın temsili bir sembolün -Abbâsî İmâme- kalemle kullanılması oldukça olağandır. Neticede kalem de ilmin bir vasıtasıdır ve ulemayı temsil eden bir başlıkla nitelendirilmesi mümkündür:

> "…Midâd ki âb-rûy-ı sahâ'if-i esâtir-i evvelîn ve tarâvet-bahş-i safâ'ih-i desâtîr-i âhirîndür, hâmesinün ayagına su dökmege degmez ve hâme-i kasabî-câme vü 'abbâsî-'imâme ki hâtib-i minber-i ser-i pâye-i enâmil-i feyz-şâmildür, bunun ser-i kalem-i nüvişt-i engüştine baş indirüp gayrıya baş egmez …." (Kılıç 2010: 1180)

> "… Bütûn-ı kümûn-ı musennefât-ı i'câz-ı âyâtda mektûb u muharrer olan letâ'if-i ma'ârif-i İlâhiyyeden lutf-ı 'işve-i ilhâma karin ü hüsn-i kerişme-i feyz-i mahza rehîn olanları hâme-i 'abbâsi 'imâme ile tahrîr ü tastîr eyledikden gayrı 'âlem-i 'ibârât ile ta'bîr olunmaduk aklâm-ı müşgîn-arkâm ve arkâm-ı i'câz-ı peygâm ile tahrîr olunmaduk ya'nî kendinün ve ben-i nev'-i insânun hâtırına hutûr eylemedük mülhemât-ı gaybiye-i lâ-reybiyeyi dahı ol kitâbda derc eyledi" (Kartal 2000: 609).

Abbâsî sözcüğünün siyah anlamına sahip olması ise onun eskiden beri siyah renkle bütünleşmesinde yatmaktadır. Öncelikle Abbâsiler daha çok siyah renk sarık kullanmışlardır. Elbette bunda söz konusu rengin saygınlığı ve ilmiyeyi temsil etmesi önemli bir etkendir. Örneğin Emevilerle mücadele halindeki Abbâsilerin; sırf üstün olduğu için siyah rengi tercih etmesi şu cümlelerle izah edilmiştir:

> "Abbâsi halifeleri Kerbela şehitlerine duydukları üzüntüyü göstermek için siyah renkli sancaklar kullanmış; bunlar "Abbâsi alem" olarak adlandırılmıştır… Emevi halifeleri yeşil giyerken Abbâsi halifeleri onlara muhalefet olsun diye siyah rengi seçmiş ve siyah rengin öbür renklerden üstün olduğunu düşünerek bunu meliklere layık görmüşlerdir. Siyah giyen ve siyah bayrak taşıyan Abbâsiler de müsvedde/müsevvide diye anılmıştır… Abbâsilerin siyah sancakları ise Hz. Peygamber'in "Ukâb" adlı siyah sancağından kaynaklanmaktadır." (Zülfe 2010: 14)

Ayrıca Hz. Muhammed'in Kâbe'yi fethederken siyah sarık sarınması ve Hz. Ali'nin sancağının siyah renkte olması da bu rengin itibarının artmasında etkilidir:

> "Abbâsilerin bayraklarındaki renk siyahtı. Resmî kıyafetlerinde de siyah kumaş kullanmaktaydılar. Siyah rengi tercihteki sebep, Hz. Peygamber'in ve Hz. Ali'nin sancağının siyah renkte olması, Abdulmuttalib'in ve Uhud savaşından sonra Ensar'ın siyah kıyafet giymesi gösterilmiştir. İlk Abbâsi hareketi de siyah bayrak altında toplanılarak gerçekleşmiştir" (Yılmaz 2008: 241).

Kâ'be'nin örtüsünün Halife Nasır zamanında yeşil örtüyle örtülüyken yine onun zamanında yani Abbâsîler döneminde siyah örtü ile örtülmeye başlaması da dikkat çekicidir (Ünal 2001: 18). Zira bu dönemden sonra Ka'be, hep siyah örtü ile örtülmeye devam etmiştir.

Abbâsi sözcüğünün siyahla örtüştüğünü veya siyah anlamına geldiğini gösteren şiir örnekleri de mevcuttur:

Başında sôfînün kara 'imâme
Benüm başumda bu sevdâ nedendür

Hayretî Divânı K 17/2

(Sûfî'nin başında siyah sarığı (var iken) benim başımda bu sevda nedendir?)

Bu benzetme; Âşık Çelebi Tezkiresi'nde oldukça belirgindir. Buna göre "*Abbâsi İmâme*" yerine "*kara imâme*" söz grubu kullanılır ve sevgilinin saçı, anber kokulu beni, sevda ve sûfinin başına taktığı kara imame renk bakımından bir bütünlük arz eder:

Sûfînün kara 'imâme 'âşıkun zülf-i nigâr
Lâ-cerem her kimsenün başında bir sevdâsı var

(Kılıç 2010: 740)

(Sûfî'nin başında kara imâmesi varken âşığın (aklında) sevgilinin saçları var. (Bakın hele) Herkesin başında bir sevdası var.)

Dolayısıyla "*Abbâsî İmâme*"nin "*siyah sarık*" anlamı da bu bağlamda ortaya çıkmıştır. Ancak bu benzetmenin kalem ile bağdaştırılması yalnızca bu sözcüğün ilmiye ile temsil edilmesinde yatmamaktadır. Kalemin yani o dönemde kamıştan yapılan hâmenin şekil açısından da sarığa benzer bir yönü bulunmaktadır. Bunun için kamışın kalem olma aşamasına bakmak gerekir. Zira kamış; kalem olma sürecine gelinceye kadar pek çok yoldan geçmeldir. Öncelikle en makbulü at gübresi sayılan bir gübre içerisinde toplanan kamışlar;

bir, bir buçuk yıl bekletilir.[2] Bu bekleme süreci güneş gören bir yerde olmalıdır. Ardından artık iyice kurumuş, esnek ve yere düştüğünde tiz bir ses çıkaran kamışlar boğumlarından kesilir. Bu boğumlar şekil açısından sarığa benzetilir. Tam bu boğumların olduğu yerler ise kamışın tamamına göre daha koyu bir renktedir ve bu çoğunlukla siyaha yakın bir renktir. İşte bu bağlamda kamışın siyah bir sarık sarınması daha görünür bir sebeple izah edilebilir.

Tüm bunlar biraraya geldiğinde söz konusu beyit için şunları söylemek gerekir:

Kaʿbe-i medhün tavaf itdi yine itmek diler
Hâmeye min baʿd Abbasî ʿimâme yaraşur

Şeyhülislâm Yahyâ, G. 131/4

"*Kâ'be-hâme-tavâf itmek-Abbâsi İmâme*" sözcükleri bir uyum içerisinde kullanılmıştır. Şair tavaf etmek söz grubunu sarık dolayısıyla kullanmıştır. Burada başa takılabilmesi için defalarca döndürülmesi gereken sarık; benzer bir eylem sergilediği için tavaf etmek ifadesiyle uyum içerisindedir. Elbette Kâ'be ve tavâf itmek sözcükleri de Hz. Peygamberin Kaʿbe fethi dolayısıyla siyah sarık sarınması ile ilişkilendirilebilir. Son olarak hâme sözcüğünün hem şekil hem de ilim sembolü olması açısından Abbâsî İmâme ile kullanılması şairin bilinçli bir bütünlük içerisinde bu kelimelere yer verdiğini göstermektedir.

6.8.2. Ayağına Kırmızı Halı Sermek

Şimdilerde bir Hollywood geleneği olarak algılanan kırmızı halı serme eyleminin tarihi Antik Yunan'a dek takip edilebilmektedir. İlk olarak Eshilos'un Yunan mitolojisinden esinlenerek yazdığı "*Agamemnon*" adlı oyunda kırmızı işlemeli bir halı dikkati çekmektedir. Söz konusu halı, Miken Kralı Agamemnon'un karısı Klyteimnestra tarafından kocasının Truva savaşını kazanması üzerine serdirilir: "*7. Agamemnon'un Dönüşü: Agamemnon Kassandra ile birlikte sahneye girer….*", "*Klyteimnestra, onun duvar halısı üzerinde*

[2] Eskiden kamış kalemler, daha iyi sertleşsin diye gübreye yatırılırmış. Bu durumda bir süre sonra asıl rengi sarı olan kalem, yanarak kahverengiye çalan tatlı bir siyahlık kazanır. Sancak ve alemlerin gönderleri de kamıştan yapıldığından bu renk ve yapı benzerliği sebebiyle bazı şairler ucundaki siyah mürekkep lekesiyle birlikte kalemi Abbâsi aleme benzetirler. Kâmî "Temiz alnında kabiliyet parıltısı dalgalanıyor, gönlü cevherler denizi, kalemi ise Abbâsi alem" derken böyle bir görünümü ima etmektedir: *Cebhe-i pâkinde nûr-i kâbiliyyet mevc-hîz/Sadrı 'ummânü 'l-cevâhir kilki 'Abbasî 'alem* KDAY, mus.3-V/5., (Şentürk 2015: 41-42)

yürüyerek eve girmesini ister.", "Duvar halısı koyu kırmızımsı renktedir..." (Browning 1877: 783-960).

Dolayısıyla daha çok bir itibar ve yüksek mertebe göstergesi sayılan kırmızı halı serme çabası bundan sonra da aynı amaca hizmet etmektedir.

Mesela Dede Korkut'ta "*ala kalı döşemek*" yani "*kırmızı halı döşemek*"ten söz edilmektedir. Burada Solur Kozan Beg Sürmelü'de yaptığı toplantı için Oğuz Beğlerine ihtişamlı bir hazırlık yapar. Doksan ayrı yere beğlerin oturması için kırmızı halı döşenir[3].

Buradaki karşılama; değer, saygı ve önemseme biçimidir.

Osmanlı padişahlarının da değerli kimseler için kırmızı halı serdirdiği ve bu renk işlemelere teveccüh ettiği sıklıkla dile getirilmektedir. Bu itibarla mıdır bilinmez ama saray geleneğine uzak olmayan Şeyhülislâm Yahyâ'nın da şiirinde "*kırmızı halı sermek*" ifadesine rastlanmaktadır. Başka bir Divânda karşılaşılmayan bu ibare; yine değerli görülen bir varlığa istinaden kullanılmıştır. Hem sevgilinin her gelişinde yeniden serilen kırmızı renkli bir kumaşa yahut halıya hem de âşığın kanlı gözyaşına çağrışım yapan söz grubu şu şekilde kullanılmıştır:

Çeşm-i hûnînüm hayâlün şâhını iʿzâz ider
Her gelişde bir kumâş-i sürh pây-endâz ider
G.66-1

Kanlı gözlerim hayal sultanını ağırlar. (Gözlerim, sultanımın) Her gelişinde kırmızı bir kumaş serer.

Burada kırmızı kumaşın serilmesi; "*iʿzâz itmek"* yani "*ağırlamak*" ifadesi ile birlikte kullanılarak söz konusu eylemin özel bir çaba sonucu olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda bunun sevgiliye yani âşığın en değerli varlığına yönelik olması yine aynı çabayı desteklemektedir.

6.8.3. Kırmızı Güvercin

---

[3] Detaylı bilgi için bkz. Cevdet Kudret, Dede Korkut Hikâyeleri, s.192.

Şeyhülislâm Yahyâ Divân'ında farklı unsurlarla yapılan benzetmeler arasında "*al kebûter*" yani "*kırmızı güvercin*" tamlaması farklılık göstermektedir. Şair; kadehi kırmızı bir güvercine benzetir. Burada hem kadehin bir güvercine benzetilmesi hem de güvercinin kırmızı renk ile birlikte kullanılması söz konusudur:

Oldı bir al kebûter mey-i nâb ile kadeh
İtdi sâkî ana engüştini sîmîn halhâl
G.225-2

Saf şarap, kadehle kırmızı bir güvercine dönüştü. İçki sunan kimse de gümüş parmaklarıyla kırmızı güvercine halhal yaptı.

Bilindiği gibi sevgilinin teni parlaklığı dolayısıyla genellikle gümüşe benzetilmektedir. Bu beyitte de sevgili olarak tasvir edilen sâkî gümüşten bir tene sahiptir. Parmakları, ayak olarak anılan kadehi tuttuğu için halhala teşbih edilmiştir. Halhal benzetmesi sâkînin kadehi tutunca onu sarıp çevrelemesi itibariyle düşünülmüş olmalıdır.

Şarabın bir güvercin olarak tasavvur edilmesi ise onun sevgili tarafından tutulup havaya kaldırılmasıyla ilgili görünmektedir. Şarap da kırmızı renge sahip olduğu için bahsi geçen güvercin yine aynı renkte hayal edilmiştir.

6.8.4. Yaban Suyu

Sâkî-i bezm elinde var iken âb-ı engûr
Bilmem ne hazz idersin sûfî yabân suyundan
G.299-2

Ey sofu! Meclisteki sâkînin elinde üzüm suyu varken bilmem ki yaban suyundan nasıl keyif alırsın.

Başka bir divânda karşılaşılmayan "*yaban suyu*" tamlaması Şeyhülislâm Yahyâ'nın şiirinde yer almaktadır. Burada iki farklı kutup olarak değerlendirilen rind ve zâhid tasnifinde yiyecek ve içeceklerin de ayrıştırıldığı görülmektedir. Yani yalnızca tavır ve davranışlar değil aynı zamanda bu iki grubun yedikleri ve içtikleri de iyi ve kötü olarak temsil edilmektedir.

Şair, alışıldığı üzere rind tarafına yakınlık gösterir. Bu gruptakiler zevk ve eğlenceye yakın oldukları gibi içki içtikleri için de ötekileştirilirler. Ancak rind grubu; söz konusu ötekileştirmenin karşısında ikiyüzlülük yapmamayı ve dünya nimetlerinden faydalanmayı benimser. Diğer taraftan sofi görünümlü insanlar, bunları yaptıkları için rindler tarafından eleştirilir.

Yahyâ'nın söz konusu beytinde üzüm suyu içenlerle içmeyenler ayrı saflarda yer almaktadır. Üzüm suyu içenler rind; içmeyenler ise sofidir. Üzüm suyu ile kast edilen elbette şaraptır. Ancak bunun karşısında değerlendirilen yaban suyunun tam olarak ne olduğu belli değildir. Bu; su, kahve veya eğlence erbablarının sevmediği bir içecek olarak değerlendirilebilir. Yaban sözcüğü yabancı yani alışık olunmayan bir terimi ifade etmek için kullanıldığına göre; "*yaban suyu*" içki içenlere yabancı ve uzak olunan bir kavramı nitelemek için tercih edilmiştir. Meclis erbabları için içki dışında her tür içeceğin anlamsız ve tatsız tuzsuz olduğu düşünülürse yaban suyunun tüm bu içecekleri de kapsadığı söylenebilir. Diğer taraftan bu içeceğin sofi tarafından içilebilir, dine aykırı bir içecek olmaması da gerekmektedir.

6.9. Farklı Yorumlanan Sözcük ve Tamlamalar

6.9.1. Uzaktan Merhaba Demek

Özellikle sevgiliden âşığa yönelik olarak gerçekleştirilen "*uzaktan merhaba demek*" ifadesi bir selamlaşma biçimi olarak algılanabilir. Ancak söz konusu ifade; daha öncesinde Cevdet Kudret tarafından yazılan "*Divân Şiirine Uzaktan Merhaba*" yazısı ile dikkati çekmektedir. Burada yazar; Klâsik Türk Şiirine olumsuz ve ön yargı ile yaklaşan, onu tanımaktan kaçınan ve ona yalnızca uzaktan merhaba diyerek yetinen kimselere "*neden*?" sorusunu sormaktadır. Bu metinde ibarenin; anlamaya çalışmamak, derinleşmemek, geçiştirerek bu kültüre uzak kalmak anlamları ön plandadır. Ayrıca bu edebiyatın uzaktan değil de yakından bir temasla anlaşılacağı belirtilmektedir.

"*Uzaktan merhaba demek*" söz grubu her ne kadar ilgisizlik, değersizlik veya önemsenmeme gibi olumsuz anlam değerlerine sahip görünse de bu ifade; sevgilinin âşığa verdiği bir lütuf, umut veya dikkate alınma biçimidir. Söz konusu selamlaşma biçiminin el ucuyla selam vermek, göz ucuyla selam vermek, kirpik ucuyla selam vermek, kaşıyla merhaba demek,

elini göğsüne koyarak uzaktan selam vermek, yarım bir gülüşle selam vermek şeklinde vs. versiyonları mevcuttur.

"*Merhaba*" sözcüğüne tek başına bakılırsa "*aferin, selam vermek, övgüde bulunmak*" anlamlarına sahip olduğu görülür. Arapça kökenli bu sözcük kimi zaman da[4] "*şarap*" anlamını düşündürmektedir. Bu kavramın Farsça karşılığı "*selâm dâden", "merhaba goften", "selâm kerden"* veya *"selâm aleyk dâşten*" dir.

"*Uzaktan*" veya "*ıraktan*" kelimelerinin anlamı ise "*yakınına gitmeden, uzak mesafeden, içine girmeden…*" dir. Bu ifade ile birlikte kullanılan göz ucu ile, kaş ucu ile, kirpik ucu ile veya yarım bir gülüşle selam vermek onun uzaktan veya önemsenmeyerek yapıldığını göstermektedir. Özellikle beden dilinde kaşın, gözün, elin veya kirpiğinin ucu odağın merkezden uzaklaştığını bir başka ifadeyle söz konusu açının daraldığını temsil etmektedir. Yani özellikle dikkat çekilen, görülmek istenen veya değerli sayılan varlıklar merkeze yaklaştırılırken burada tersi bir durum mevcuttur. Kişiler tamamen görmezden gelinmez veya yok sayılmaz; ancak istenilen itibarı da görmezler. Olumsuz addedilen bu iletişim; Divân şiirinde âşık için oldukça önemlidir. Çünkü selam; sevgiliden âşığa yönelikse bu onun tamamen umursanmadığı hatta övgüye layık olduğu anlamına gelir. Bu durum âşık açısından bir varlık belirtisidir.

Uzaktan merhabalaşmak, her zaman sevgili tarafından kullanılmaz. Kimi zaman da âşığın veya rakibin de tercihleri arasındadır. Örneğin:

Ayak basmak ne lâzım meclis-i ʿuşşâka ey sofî
Rakîb-i bedlikâ ile **ırakdan merhabâ** yigdür
Bâkî G.186-3

Ey sofi, âşıklar meclisine gitmeye ne gerek! O kötü görünümlü rakiple uzaktan merhabalaşmak evlâdır.

---

[4] Cânıma bir merhâbâ sundu ezelde çeşm-i yâr

Şöyle mest oldum ki gayrın merhabâsın bilmedim (Ahmed Paşa G.191-5)

Göz ucuyla selam vermek, elini göğsüne koyarak selamlaşmak, el ucuyla selamlaşmak, kaşı ile selamlaşmak, yarım bir tebessümle selamlaşmak ve kirpiğin ucuyla selamlaşmak söz grupları uzaktan merhabalaşmak için kullanılan alternatiflerdir. Bunları örneklendirmek gerekirse;

Bu Visâlîden selâmı çün kim idersin dirîg
Kirpigün ucına yârı ki geçür kıl merhabâ

Aydınlı Visâlî, XVI. yy.

(Ey sevgili!) Bu Visâlî'den selamını dahi çok görürsün. (Bari) kirpiğinin ucuyla bir merhaba de.

Var ise rahmun Mesîhî bendene
Göz ucıyle kıl ırakdan merhabâ

Mesîhî G.9-7

Mesîhî kuluna bir merhametin olursa gözünün ucuyla da olsa onunla merhabalaş.

Meded o kaddi çenârum vefâdan el çekdi
El ucı ile olan merhabâdan el çekdi

Gülşen-i Şuʿârâ/Sırrî

Medet! O çınar boylu sevgili artık bana vefa göstermiyor. El ucu ile bir selam bile vermez oldu.

Bunca yıldur **kaşı ile itmedi bir merhabâ**
Nola saht olsam katı pekdür kemânı gamzenün

Zâtî G.789-4

O sevgili, bunca yıldır bana kaşıyla bir selam dahi vermedi. Biraz güçlü olsam ne olurdu! Öyle ki yan bakış yayı çok serttir.

Elin koy gögsüne bârî uzakdan merhabâlarla
Selâma muntazır bu nâ-tüvân el arkası yerde

Sünbülzâde Vehbî G.216-7

Ey sevgili! Bari selam bekleyen bu zavallı için elini göğsüne koyarak bir merhaba de.

Edâ-yı şükrin it cennetle gûyâ kim mübeşşersin
Eger bir **nîm tebessümle iderse merhabâ** sûfî
Bursalı İffet G.122-4

Sûfî sana yarım bir gülüşle selam verirse şükret. Böylece sen, cennetle müjdelenenlerden olursun.

Tüm bu selamlaşma biçimleri çoğu zaman âşık nezdinde yetersiz bulunsa da buna erişmek her zaman mümkün değildir. Bunun için bilhassa âşığın sevgiliyi gördüğü zamanları beklemek gerekir. Bunlar da bilindiği gibi baharın başlangıcı, bayramlar veya kimi zaman âşığın sevgili ile karşılaştığı dönemlerdir. Bu konuda Mostarlı Hasan Ziyâî şunları söylemektedir:

Îd erişdi her kişi yâr ile eyler merhabâ
Tâlib oldum ben de ammâ merhabâ el virmedi
Mostarlı Hasan Ziyâ'î G.446-3

Bayram gelince herkes sevgiliyle selamlaştı. Fakat ben o kadar heveslenmeme rağmen sevgiliyle merhabalaşamadım.

Şeyhülislâm Yahyâ e uzaktan da olsa sevgiliyle haberleşmenin güzelliğini şöyle ifade etmektedir:

Yakın olmaz güzeller ʿâşık-ı mehcûr u şeydâya
El öpmek ârzû itsen **ırakdan merhabâ** dirler
Şeyhülislâm Yahyâ G.84-2

Güzeller çılgın ve kendinden geçmiş âşığa yakınlık göstermezler. Eğer el öpmeyi arzuluyorsan sana uzaktan merhaba deyip geçerler.

Dolayısıyla bu ifade kaş ucu, göz ucu, el ucu veya kirpiğin ucu ile olan selamlaşma biçimleriyle dikkati çeker. Özellikle çok yakın bulunmayan veya değerli görülmeyen, geçiştirilmek istenen kişiler için kullanılır. Sevgiliden âşığa ya da âşıktan rakibe yöneltilen

bu selamlaşma biçiminde; değerli olandan değersiz olana bir yönelim vardır. Nitekim sevgili âşığa göre; âşık da rakibe göre daha önemli ve değerlidir. Bu sebeple selam yetkisi onlardadır. Böylece bilhassa sevgiliye yönelik bir davranış biçiminden söz edilir.

6.9.2. Çâk-i Girîbân

Klâsik Türk Şiirinde sevgili, rakîb ve çoğu zaman âşık ile birlikte anılan "*çâk-i girîbân*" genellikle kıskançlık, yas ve sıkıntı alameti olarak görülmüş ve sözlüklerde daha çok bu anlamıyla yer almıştır. Fakat Fars edebiyatındaki geleneklere bakıldığında söz konusu ifadenin eğlence meclislerinin bir parçası olduğu ve olumsuz anlamından çok bir sevinç göstergesi olarak kullanıldığı görülmektedir.

Sözlüklerde *çâk-i girîbân, çâk-i pirâhen, yaka yırtmak, girîbân çâk kerden, câme derîde, câme pâre kerden, girîbân-ı dâmânî kerden, câme foyte kerden* vs. olarak karşımıza çıkan söz grubu; "*sıkıntısından ya da üzüntüsünden yakasını yırtmak*" (Devellioğlu 1996: 151) "*dertli, acılı, çok üzgün kimse*", "*yaka yırtmacı*" (Lügat-i Nâci 2009: 332; Kâmûs-ı Osmânî 1895: 231), "*aşkından veya öfkesinden üstünü başını yırtmak, sabah olmak ve takatsiz kalmak"* (Kanar 2015: 145) olarak anlamlandırılmıştır. Sözlük anlamının yanı sıra zamanla bu ibarenin farklı anlamlara sahip olduğu görülmektedir.

"*Girîbân*" sözcüğü tek başına değerlendirildiğinde "*gömleğin üst kenarı, yakanın ön tarafı*" (Tietze 2002: 157) olarak tanımlanmakta ve bu sözcük; gömleğin kendisini hatta elbisenin tamamını karşılamaktadır. Benzer bağlamlarda değerlendirilen "*câme*" sözcüğü "*önü kapalı veya açık kıyafet*"; "*kabâ*" ise "*önü açık kaftan*" anlamına gelmektedir. (Nâilî Divânı Sözlüğü 2015: 216) Klâsik Türk şiirinde bu sözcüklerle karşılanan yırtma eylemi ise elbisenin bütününden çok; onun üst kısmı veya varsa yakası için geçerli bir ifadedir.

Gömleğin münferit olarak sahip olduğu anlamlara bakıldığında ilk olarak Hz. Yakub ile oğlu Hz. Yusuf'un yaşadıkları olay hatırlanmaktadır. Burada babası, oğlunun gömleğini koklayıp gözlerine sürdüğü zaman görmeye başlar ve oğluna dair izlenimler edinir. İkincisi öldürülmek istenen insanlar için kullanılan zehirli gömlek; insanların daha güzel kokması için tütsülenip hoş kokular sürülen kokulu gömlek ya da eski İran geleneklerinden olan "*pirâhen yakmak*" söz konusu ibare için bilinen ilk örnekler arasındadır.

"*Gömlek yırtmak*" veya "*elbise yırtmak*" ise genellikle matem, kıskançlık ve sıkılganlık göstergesi sayılmıştır. Mesela ölüm karşısında çaresiz kalan birey; kimi zaman saçlarını yolarak kimi zaman da yüzünü paralayıp elbisesini yırtarak duygularını yansıtabilmiştir. Hz. Yusuf kıssasında daha çok iffet ve doğruluğun sembolü olan gömlek; arkadan yırtılma eylemiyle dikkati çeker.

Mevlevîlerde de manevi bir aşamada veya teessür sebebiyle yaka yırtmaktan söz edilmektedir: "*...Mevlevî hırkaları evvelce Trablusgarplıların giydikleri bornoz şeklinde ve yakadan geçme idi. Dervişin biri mânevi bir kabz esnasında teessüründen yakasını yırtmak suretiyle hırkanın önünü açtı. Hırkanın önünün açılması kendisine ferahlık verdiği için bu hırkaya o manaya gelen «ferecî» adı verildi. Arapça bir kelime olan ferec, gam ve gussadan, sıkıntıdan kurtulmak demektir."* (Pakalın 2009: 606)

"*Çâk-i girîbân*" söz grubu bir bütün olarak düşünüldüğünde; ibarenin sahip olduğu anlamları şu şekilde sıralamak mümkündür:

a) *Hırs:* Kimi zaman öfkesinden yakasını yırtan insanlar bu konudaki duygularını şiire şu şekilde yansıtmıştır:

Gâhî vakthâ bekadrî hırsem mîgirift ki
Mîhâstem yeke-i pîrâhenem râ pâre konem
(مرض قند)

"Bazen o kadar hırslanıyordum ki gömleğimin yakasını yırtmak istiyordum."

b) *Sıkıntı:* Hâyırî adlı şairin aşağıdaki rubaisinde ise söz konusu kavramın sıkıntı anlamı ön plana çıkmaktadır:

Derd-i dilem ez çâk-i girîban peydâst
V'ez sîne-i zâr râz-ı pinhân peydâst
Ez za'f tenem çünân şode zâr u nahîf
K'ez her tarafî ki benzerî cân peydâst
Hâyırî (Solmaz 2009: 128)

“Gönlümün derdi bağrımın açıklığından bellidir.
İnleyen sinemden gizli sır açığa çıkmıştır.
Zayıflıktan tenim (vücudum) öyle incelmektedir
ki ne taraftan baksan can görünür.”

c) *Üzüntü-yas:* Hasan Ziyâ’î aşağıdaki örnekte yakasının yırtılmasını kırmızı gülün yanağının gamına bağlamaktadır.

Gam-ı haddünle verd-i handânum
Gül gibi çâk olur girîbânum

Mostarlı Hasan Ziyâ’î G.308-1

“ Ey gülen gül; senin ayva tüylerinin gamıyla gül gibi yakamı yırttım.”

Gelün iy ehl-i vefâ bir ulu mâtem tutalum
Yakalar çâk idelüm derd ile bir ad idelüm

Süheylî-Mersiye 2/5

d) *Kıskançlık:* Ömer bin Mezîd’in ve Ahmed Paşa’nın yazdığı beyit örneklerinde ibarenin kıskançlık anlamı öne çıkmaktadır:

Yüzüne gül teşebbüh etdügiçün sabâ
Elinde çâk oldı yakası.

Ömer bin Mezîd

“Gül, (sevgilinin) yüzüne benzemeye çalıştığı için saba rüzgârı ile yakası yırtılıverdi.”

e) *Yakası açık olmak:* Mezâkî Divânında geçen şu örnekte tamlama gerçek anlamına uygun olarak “yakası açık olmak” anlamına gelmektedir:

Girîbân-çâk iken meclisde yârün sînesin gördük
Felekde biz dahi İskenderün âyînesin gördük

Mezâkî G.255-1

“Mecliste yakası açıkken sevgilinin sinesini gördük. (Böylece) biz de bu dünyadayken İskender’in aynasını gördük.”

f) *Çok âşık olmak:* Süheyl ü Nevbahar'da "*yaka yırtmak*" ifadesi "*çok sevmek"* ve *âşık olmak*" anlamındadır:

Kişi aşka vericeğiz yakayı
Yakasını yırtar dutar yakayı

Süheyl ü Nevbahar

Tüm bu anlamların dışında Fars geleneğinden yola çıkılarak tamlamanın olumlu anlamlarından da söz etmek gerekir:

Farslardaki meclisin ve eğlencenin bir bölümü olarak -ki bu çoğunlukla heyecanın ve coşkunun arttığı bölümdür- yaka, gömlek ve elbise yırtmak geleneksel bir davranıştır. Burada meclis; tüm ihtişamı ve güzelliğiyle herkesi eğlendirirken yüzler gülümser ve insanlar müziğin coşkusuyla raks etmeye başlar. Rakkas; coşkunluğun zirveye ulaştığı bir noktada elbisesini yırtarak meclisi şenlendirir. Dolayısıyla sıkıntı ve keder; yerini sürûr ve coşkunluğa bırakır.

Elbette bu anlamlar Klâsik Türk şiiri metinlerinde de mevcuttur. Ancak metinlerdeki bu anlam katmanı; Türkçe sözlüklerde pek yer almamış; bilhassa şiir şerhlerinde çâk-i girîbânın olumsuz anlamı vurgulanmıştır. Ancak Ahmet Talat Onay; "*elbise yırtmak*" maddesinde bu konuya şöyle değinmektedir: "*İşret meclislerinde büyüklerin, muteber kimselerin şerefine kadeh kaldırmak ve tokuşturmak gibi, elbise yırtmak da eskiden İran'da âdetmiş*" (Onay 2000: 186).

Çü gonca bâ-leb-i handân biyâd-i meclis-i şâh
Piyâle gîrem u ez-şevk câme pâre konem

Lâedrî (Onay 2000:186)

"Padişahın meclisinin yâdı için elime kadeh alır, gonca gibi güler, şevkten elbisemi yırtarım."

Çâk-i girîbân'ın diğer olumlu anlamları ise şu şekilde değerlendirilebilir:

g) *Şevk:* Sözcüğün aşırı sevgi, heyecan ve coşku anlamıyla pek çok örnekte karşılaşmak mümkündür:

İtmeyüp dilde şehâ mihrüni pinhân subh
Eyledi şevkün ile çâk-i girîbân subh

Zeynel-i Sânî G.123-1

"Ey Sultanım! Sevgini gönlünde gizleyemeyen saba rüzgârı, senin aşkın ile sabah vakti yakasını yırttı."

Zulf âşufte vü hey kerde vü handân leb u mest
Pîrehen çâk u gazelhân u surâhî der dest

Hâfız G. 26-1

"Saçları dağılmış, hafifçe terlemiş, dudaklarıyla gülücükler saçıyor; çakır keyif olmuş. Gömleğinin yakasını yırtmış, elinde şarap sürahisi ile gazel okuyor."

Gonceler derisine sıgışamaz şevkinden
Yaka çâk eyledi gül 'âşık-ı şûrîde-misâl

Âşık Çelebi G.6-6

"Goncalar; şevkten ötürü derisine sığışamaz; onlar gül gibi çılgın bir âşık örneği sergileyerek yakalarını yırtarlar."

h) *Sarhoşluk:* Mecliste yaka yırtma geleneği; özellikle Fars kültüründe sarhoşluk sonucu varlığını göstermektedir. Zira burada bir araya gelen insanlar; müzik, eğlence ve ziyafetlerle bütünleşerek dans edip oynamaktadır. Zevk ehli; sarhoşluğun da etkisiyle, eğlencenin zirve noktasını göstermek üzere elbise yahut yakasını yırtmaktadır. Bu geleneğin bizim edebiyatımızda da var olduğu Bâkî'nin şu beytiyle örneklenmektedir:

Sînesin çâk eyledi mest-i sabûhîler gibi
Subhdem murg-i çemenden gûş idüp âvâze gül

Bâkî G.301-3

"Gül; sabah vakti çimenlikteki kuşların sesini dinleyerek had safhada sarhoş olanlar gibi yakasını yırttı."

Sarhoşluktan yaka yırtmak ile ilgili olarak eski dönemlerde özellikle külhanbeyleri arasında bilinen bir gelenek olarak mecliste soyunmaktan bahsedilir. Kişiler iyice sarhoş olduktan sonra donlarına kadar soyunurken diğerleri de onları seyretmektedir. Ancak saltanat döneminde de devam eden bu gelenek, herkes tarafından talep edilmez. Bilhassa Kâğıthane'de yapılan eğlencelerde hayâ duygusu gelişenlerin bunu seyretmediği ifade edilir: İçki içilirken *"birisi oyuna çıkar, etrafındakiler el vurarak " dellâl, dellâl yâ dellâl " diyerek el çırpar. Külhanbeyi önce ceketini atar sonra sırası ile yelek, gömlek, pantolon en sonunda da donunu satarak çırılçıplak kalırdı. Gömlek yakmak eski devrilerin işret meclislerinde bir nevi kopuk oyunuydu*" (Onay 2000: 219).

Bursalı Rahimî'nin şu beyti de sarhoşluk manasını örneklemektedir:

Yakasın çâk çâk itmiş yürür mestâne mestâne
Bu gün ol şûh-ı bî-pervâ yigitdür lâubâlîdür

Bursalı Rahmî G.59-2

"Bugün o pervasız sevgili; yiğit ve laubalidir. Yakasını paramparça etmiş, sarhoş sarhoş yürümektedir."

ı. *Sevinç:* Olumlu bir anlam göstergesi olarak Cem Sultan'ın şiirindeki safadan ötürü yaka yırtmak ifadesi dikkat çekicidir:

Gonce safâdan yakasın çâk ider
Gül yüzünün vasfını ansa nesîm

Cem Sultan

"(Ne zaman ki) sabah rüzgârı sevgilinin gül yüzünden bahsetse; gonca safadan yakasını yırtardı."

i) *Ferahlama:* Bir ferahlama belirtisi olarak "*câme çâk eylemek*" Hüsrev ü Şîrîn mesnevisinde yer almaktadır:

Velî ol günde pür-şevk idi Şîrîn
Şikâr içre yürürdi husrev-âyîn

Be-gâyet ol gün olmışdı ferah-nâk
Dilerdi kim ideydi câmesin çâk

Hüsrev ü Şîrîn Beyit-1841

"O gün Şîrîn şevk doluydu. Av içerisinde yürüyordu. Ve o vakit, o denli ferahlamıştı ki elbisesini yırtmayı dilemişti."

j) *Gurur ve kibri yok etmek:* İshâk Çelebi gönlünü böyle bir Abdal Dervişe benzettiği beyti dikkat çekicidir. Burada gönül; gurur ve kibir alameti olarak kıyafetini yırtan, başı açık bir hâlde insanlar arasında dolaşan bir şekilde anlatılmıştır:

Dest-i hasretle çeküp cân cüb-besin çâk eyledük
Baş açuk abdal olup bâzâra düşdi gönümüz

Üsküplü İshak Çelebi G. 94-2.

"Hasret eliyle can cübbesini çıkarıp yırttık. Başı açık bir şekilde dolaşan abdal gibi gönlümüz pazara düştü."

Tüm bu anlamların dışında Mevlevîlerin sema âyini sırasında coşkunluğa kapılarak yaka yırttıkları bilinmektedir. Söz konusu gelenek Süleyman Uludağ'ın kitabında şu cümlelerle ifade edilir:

> "…Mevlânâ, bir gün büyük bir heyecanla medreseden çıkmış sema ederek Sivas Kadısı İzeddin'in odasına girmiş, onu çeke çeke âşıklar toplantısına getirmiş ve o da elbisesini yırtarak semaya başlamıştı."
>
> "…Soğuk suyun altından çıkıp sema ettiği, uzun müddet yemek yemeden ve "el-cu' sümme rücu" (açlık, açlık sonra Allah'a dönüş.) diyerek sema etmeye giriştiği de olurdu. Nadir hallerde sema esnasında kendisini kaybettiği, üzerinde bir gömlekten gayrı ne varsa kavvallara verip çıplak raksettiği vakit, etrafında bulunanlar, üzerine kıymetli kumaşlardan elbiseler giydirirlerdi."
>
> "...Mevlânâ ile birlikte semada bulunanlar veya münferiden sema edenler arasında elbiselerini yırtanlar da olurdu…" (Uludağ 2005: 257-259).

Bu gelenek Çengnâme'deki şu beyitte de yer almaktadır:

Safâsından olur gam-gîn ferah-nâk
Semâʿından iderler cübbeler çâk

Çengnâme Beyit-635

Osmanlı şiirinde sevgili, âşık ve rakip tarafından gerçekleştirilen çâk-i girîbân yani yaka veya elbise yırtmak eylemi; edebiyatımızda çoğu zaman olumsuz anlamıyla değerlendirilmiştir. Genellikle bunalmak, sıkılmak ve üzülmek anlamıyla düşünülen ibare; Fars Edebiyatında ve Klasik Türk Edebiyatında olumlu anlamlara da sahiptir.

Mutluluk, sevinç, heyecan veya aşırı sarhoşluktan ötürü yaka yırtmak aynı zamanda bir dönem İran'da ve sonrasında bizde gelenek hâlinde meclislerde sergilenen bir tavırdır. Burada eğlencenin dozunun arttığı hatta zirveye ulaştığı anlaşılmaktadır.

Daha çok mecliste raks eden kimse tarafından yırtılan gömlek; genellikle siyeh-mest yani aşırı derecede sarhoş bir halde gerçekleşir. Günümüzde de benzer bir eğlence algısıyla kimi sanatçıların sahnede gitar, tabak veya kadeh kırdığı yahut omzundaki kıyafeti yere attığına tanıklık edilmektedir.

Nitekim şunu söylemek gerekir ki ister olumlu isterse olumsuz anlamıyla değerlendirilsin bu durum, aşırı bir duygunun açığa vurulma hâli ve meclis geleneğinin bir parçasıdır.

6.10. Farklı Bulunan Örnekler

6.10.1. Kâseci Ahmed Adlı Kişiye Yazılan Şiir

Kâse çevirmek, Osmanlı döneminde bir tür gösteri sanatı olarak anılmıştır. Bayram günlerinde veya törenlerde halkın bulunduğu toplu alanlarda tabak çeviren kimseler eğlencenin bir parçasıdır. Sarayda yöneticileri eğlendirmek veya özel olarak gelen misafirlere hoş gösteriler sunmak için de kâsecilerin gösteriler yaptığı bilinmektedir. Tabaklarla yapılan gösterilerin iki şekilde olduğu bilinmektedir: tabakları aynı anda çevirerek maharet gösterisinde bulunmak ya da tabaklarla çeşitli sesler ve müzikler çıkarmak.

Tabaklarla müzik yapmak konusu Reinhold Seyahatnamesi'nde söz konusu edilmiştir. Buna göre Seyyah Reinhold, Osmanlı topraklarını ziyaret ettiğinde bir gencin eğlence meydanına elinde bir sepetle gittiğini görür. Genç adam, sepetinden büyüklükleri birbirinden farklı olan otuz kadar porselen tabak çıkarır ve bunları kendince düzenler. Sonrasında kâselere vurarak güzel müziklerle halkı eğlendirir denilmektedir (Lubenau 2016: 417).

Bir başka tür olan tabak ya da kâse çevirmek de Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda bir gazelle anlatılmaktadır. Burada şair, yazın gelmesiyle Ahmed'in kâsesini eline alarak geleceğini ve gösteride bulunacağını söyler. Yani onun için gösteri zamanı havaların ısınacağı dönemdir. Bu da Ahmed'in açık havada kâse çevirdiğini düşündürmektedir:

Gelse yaz Ahmed eline kâsesin alsa kaçan
Şâh-i gülde gül tıbak olmuş sanur anı gören
G.298-1

Onun gösterisi yalnızca tabaklarla değildir. Ahmed kendisi de raks etmektedir:

Meclis içre raks iderken gör o nahl-i tâzeyi
Ey cinân tâvûsunı cevlân iderken görmeyen
G.298-2

Kâselerin farklı büyüklükte olduğu burada da örneklendirilmiştir. Bunun için güneş ve ay benzetmesi yapılır.

Kanda oynadurlar ey meh kâse-i mihr ü mehi
Kâseler yanında kim oynadur ol sîmîn-zekân
G.298-3

Kâseci Ahmed'in dansı görenleri etkisi altına alır. Ayrıca ona duyulan hayranlık farklı bir boyutta ifade edilir. Zira nazik bedenli ve kakülleriyle görenleri kendisine bağlayan bir kimse anlatılmaktadır:

Tagıdup ʿaklın perîşân-hâl olur erbâb-ı dil
Her kaçan kim kâkülin tagıtsa ol nâzük-beden
G.298-4

Yahyâ'nın Ahmed'den bahsederken şâhım sıfatını kullanması da dikkat çekicidir. Zira o; şiirinde her an onu anmayı dilemekte; sanatını büyük bir övgüyle anlatmaktadır.

Matlaʿ-ı şems-i hünerdür nazmum ey Yahyâ benüm
Dâʾima şiʿrümde Ahmed Şâhum ansam nola ben
G.298-5

Sarayda ya da mecliste gösteri yapan bir kimsenin şairin şiirine konu olması oldukça ilginçtir. Öyle ki bilhassa yüksek zümrenin eğlence algısında yer alan kâse çevirme sanatıyla meşgul sanatçı, yalnızca maharetiyle değil dansı, nazik bedeni ve kakülleriyle de akıllarda yer edinen bir şekilde dile getirilmiştir.

6.10.2. Bayrâm Adlı Kişiye Yazılan Şiir

Yahyâ'nın 245. gazeli "*Bayram*" redifi ile yazılmıştır. Şiir ilk aşamada 'ıydîyye örneği gibi görünse de çok geçmeden bunun "*Bayram*" isimli birisine yazıldığı anlaşılmaktadır. Bayrâm ilk beyitte şu şekilde övülmektedir:

Münevver talʿat-ı ferhundesi bir hûbdur Bayrâm
Güneş yüzli hilâl ebrûlı bir mahbûbdur Bayrâm
G.245-1

Bayram; mutlu, parlak ve nur yüzlü bir güzeldir. Güneş gibi parlak bir yüzü, hilale benzer kaşları vardır.

Ana küçük büyük bir câme-i zîbâyı hâzırlar
Aceb makbûl-i âlemdür aceb mergûbdur Bayrâm

Ona (kimi zaman) küçük, (kimi zaman) büyük güzel bir elbise hazırlar. Bayram; dünyanın beğendiği ve rağbet ettiğidir.

Beyitte geçen "*küçük büyük câme*" ifadesi uzun ve kısa elbise ya da irili ufaklı işlemeye sahip elbise olarak yorumlanabilir.

Görinür rûze-dâr-ı hicre ancak yılda bir kerre
Çog eglenmez gider bir dil-ber-i mahcûbdur Bayrâm

Bayram; ayrılık orucu tutana yılda sadece bir kez görünür. O; çok fazla beklemeden giden mahcup bir dilberdir.

Zamânında degül her gûşe hây u hûydan hâlî
Cevân-ı fitne-cû mahbûb-ı şehr-âşûbdur Bayrâm

Bayram; ortalığı karıştıran bir güzel, etrafa fitne yayan bir gençtir. Zamanında her köşe dedikodudan arınmış değildir.

Seher yazmagiçün evsâf-ı Sultân Ahmedi Yahyâ
Güneşden zer varak peydâ ider zer-kûbdur Bayrâm
G.245

Yahyâ; Sultan Ahmed'in vasıflarını seher vakti yazmak için bir güneşten altın varak toplayarak altına şekil veren Bayram'dan (ilham alır).

Görüldüğü gibi şiirin bütünü Bayram'ı anlatmaktadır. Ancak bazı beyitlerde bir güzel yani dilber olarak gösterilen Bayrâm; bazı beyitlerde de gerçek anlamını düşündürmektedir. Örneğin bayramın oruçtan sonra gelmesi ve yılda sadece bir kez görünmesi onun Ramazan Bayramı olduğunu akla getirebilir.

6.11. Tekrarlı Kullanımlar

Şeyhülislâm Yahyâ'nın Divânı'nda aynen ya da benzer olan beyit ve şiir örnekleri çok fazla değildir. Şairin yazdığı metnin bütününe bakıldığında aynen tekrar eden ifade örneği olarak 267. gazelinin 5. beyti ile 268. gazelinin 2. beyti dikkat çekmektedir. Burada yalnızca hitap edilen kişi değişmiştir. Birisinde Yahyâ'ya hitap edilirken diğerinde âşığa seslenilmektedir.

Yahyâ **nola nâ-çîz ise de gönli büyükdür**
Sanman ele almak anı şâhum ola âsân
G.267-5

Yahyâ her ne kadar çaresiz ise de gönlü büyüktür. Ey Padişahım! Onu ele geçirmek o kadar kolay sanma.

Âşık **nola nâ-cîz ise de gönli büyükdür**
Sanma ele almak anı şâhum ola âsân
G.268-2

Âşık her ne kadar çaresiz ise de gönlü büyüktür. Ey Padişahım! Onu ele geçirmek o kadar kolay sanma.

Aşağıdaki örneklerde de ikinci mısraların aynen tekrar edildiği görülür:

Bahr isen de katre-i nâ-çîz göster kendini
Gönline gir ey gönül ol goncenün şeb-nem gibi
G.407-2

Ey zavallı, çaresiz zerre! Kendini bir deniz olsan da (olmasan da) göster. O goncanın gönlüne bir çiğ tanesi gibi gir.

Katre katre gözyaşın dök dîde-i pür-nem gibi
Gönlüne gir ey gönül ol goncenün şeb-nem gibi
G.420-1

Gözyaşını, gözü nem dolu (bir kimse) gibi damla damla dök. O goncanın gönlüne bir çiğ tanesi gibi gir.

Aşağıdaki müfred örneklerinde ikinci mısralar aynen tekrar edilmese de birbirine oldukça yakındır:

Ol şeh-i hüsn ider sîneye gelmekden ʿâr
Anı bilmez ki ânun cânum içinde yeri var
Müf. 60

O, güzelliğin sultanı sineye girmekten utanır. Ama şunu bilmiyor ki onun canımın içinde yeri var.

Gerçi eyler o perî sîneye gelmeden âr
Haberi yok ki anun cânım içinde yeri var
Müf. 41

O peri koynuma gelmeden utanır. Ama şunu bilmiyor ki onun canımın içinde yeri var.

6.12. Şiirde Musiki ve Âhenk

Şiir dilini yazı dilinden ayıran en önemli özellik şüphesiz onun bir musikisinin olmasıdır. Bu durum elbette daha çok söz dizilimi ile alakalıdır. Cümlede yüklem unsurunun sonda yer almak yerine daha çok vurgulanmak istenen ögede bulunması şiirin bünyesindeki musikiye katkı sağlamaktadır. Örneğin Yahyâ'nın aşağıdaki beytine bakıldığında yüklem hemen ilk sözcükten sonra yer almaktadır:

Nesîm-i lutfun açdı gonce-âsâ kalb-i mahzûnum
Safâ bagışladı gûyâ açıldı genc-i mahzûnum

G.246-1

Böylece yüklemdeki zaman ve kişi ekleri aracılığıyla cümle içi duraklar oluşur. Yani söz konusu cümleler düz cümleye çevrildiğinde duraklar son bölüme geçer ve metin içerisindeki dalgalanmalar sona erer:

"Nesîm-i lutfun gonce-âsâ kalb-i mahzûnum açdı. Safâ bağışladı. Gûyâ genc-i mahzûnum açıldı."

Bir başka etmen elbette hece ve harflerdeki dalgalanmalardır. Hecelerde benzer, uyumlu veya zorlayıcı ses tekrarları da ritme katkı sağlar. Burada Arapça ve Farsça sözcüklerde yer alan uzun ünlülerin veya Türkçede yer almayan bazı harflerin de etkisinden söz edilmelidir. Yine aynı örnekteki ses dalgalanmalarına bakıldığında nesîm-i lutf, gonce-âsâ, kalb-i mahzûn, safâ, gûyâ ve genc-i mahzûn sözlerindeki uzun ünlülerin söylemi dikkat çekicidir. Her uzun ünlü o sesteki durağı artırarak vurgunun etkisini güçlendirmektedir.

Klâsik Türk Edebiyatında şiir cümlelerinin belli bir simetri üzerine kurulması da bu ritim ve âhenge yani musikiye katkı sağlamaktadır. Bu simetri, belli sayıda harf sıralamasının ikinci mısrada denk gelecek şekilde yapılmasıyla sağlanır. Ayrıca mısra sonlarında tekrar eden redif ve kafiye unsuru da sesin dalgalanmalardan sonra aynı noktaya dönmesine imkân tanımaktadır.

Harf, hece, sözcük ve tamlamalardaki tekdüze olmayan akış, mana ile de bütünleşmektedir. Mananın akılda kalacak şekilde bir bütün halinde kurgulanması da şairin başarısını ortaya koymaktadır:

Hercâ'iye dil virme ki âvâre olursun
Dermân bulımazsın katı bî-çâre olursun
G.288-1

Anlamdaki zıtlıklar; hem…hem, geh….geh, biri…biri vb. iki bölümden oluşan bağlaçların kullanımı da sözün gelmek-gitmek kurgusuyla şiirsel bir boyut kazandığını göstermektedir:

Dil gitdi gerçi yirine kondı hezâr gam
Biri gider biri gelür oldı belâlarun
G.204-2

Söz konusu ritmik uyumlar çoğunlukla ilk beyitte daha fazladır. Burada aynen tekrar eden redif ve kafiye unsurları her iki mısrada da vardır. Bu sebeple şairlerin şiirlerinin bütününe bakıldığında şiirdeki ilk beyit daha güçlüdür:

Anlayan hüsnini ey dil girih-i ebrûnun
Hışmgîn oldugına katlanur ol meh-rûnun
G.206-1

Ayrıca vezin geleneğince bulunan tef'ileler yani vezin durakları şiir için belirlenen dinlenme noktalarıdır. Şiir, durakların etkisiyle -vezin kaç tef'ileden oluşuyorsa- o kadar bekleme noktasına sahiptir. Tabii ki şiirdeki müziği yalnızca âhenk, ritim ve ses tekrarlarından ibaret görmemek gerekir. Aynı zamanda söylemin gücü, seçilen sözcüklerin birbirine uyumu, sözcüklerin bağlantı yerlerinin doğru kurulması, dilin kullanımına uyması ve kolay olması da gerekmektedir.

7. SONUÇ

Söz konusu araştırma ile XVII. yy.'ın önemli isimlerinden Şeyhülislâm Yahyâ'nın Divân'ının bağlamlı dizini ve işlevsel sözlüğü çalışılmıştır. Çalışma, iki temel bölümden oluşmuştur. İlk bölümde Divân'ın dizini ve işlevsel sözlüğü hazırlanmış, ikinci bölümde de elde edilen veriler çerçevesinde bazı tespit ve analizler yapılmıştır.

Sözlük ve dizin bölümünde öncelikle her gazel, kaside, tarih vs. için ayrı bir dosya oluşturulmuş, sonrasında her sözcük ve tamlamanın metin içerisindeki anlam/ları verilmiştir. Çekim eklerinden ayrıştırılan sözcük kök ve gövdeleri alfabetik olarak sıralanmış böylece işlevsel bir sözlük hazırlanmıştır. Ayrıca anlamı verilen her sözcük ve tamlamanın ardından ibarenin yer aldığı beyit örneği de sözlüğe ilave edilmiştir. Bunun yanısıra ibarenin geçtiği şiir örneğinin Divân metnindeki sıralaması da referans olarak gösterilmiş; böylece ibarelere ulaşmak konusunda bir kolaylık sağlanmıştır.

Çalışmanın sözlük bölümü tamamlanırken bir taraftan da şeyhülislâmlık, şeyhülislâm geleneği ve bu geleneğe özel sözcük kadrosu üzerinde incelemeler yapılmıştır. Ardından şairin hayatı, edebî ve meslekî kimlikleri ile eserleri tanıtılmış; şuâra ile mukayese edildiğinde, mahlas beyitlerinde ve çeşitli kaynaklarda Şeyhülislâm Yahyâ bahsine değinilmiştir. Ayrıca onun eserinden hareketle şiir ve şair hakkındaki yorumlarına yer verilmiştir. Sözlük bölümünün tamamlanmasıyla birlikte elde edilen veriler çerçevesinde metin; şekil ve içerik olarak iki temel bölümde incelenmiştir.

Dış yapı özellikleri açısından Divân'da yer alan nazım şekli, nazım türü, redif, kafiye ve vezin kullanımları değerlendirilmiş; bunların orijinalliği, kullanım sıklığı ve tekrarları üzerinden çeşitli yorumlarda bulunulmuştur. Nazım şekillerinden kasideye oldukça az yer verilmiştir. Toplam 6 kasidenin beyit sayısı (9, 23, 27, 11, 23, 17) çok uzun değildir. Metnin bütününe bakıldığında şiirlerin büyük bir bölümünün gazellerden oluştuğu görülmektedir. Toplam 450 adet gazelin 401 adedi beş beyitten müteşekkildir. Bunun yanı sıra 3 beyitten oluşan 2; 4 beyitlik 4; 6 beyitlik 17; 7 beyitlik 21; 8 beyitlik 1 ve 9 beyitlik 2 gazel mevcuttur. 16 adet tarih, 11 adet kıt'a, 16 nazm, 4 ruba'i ve 64 beyit ise şairin diğer şiirleridir. Bunların dışında nazım şekli ile ilgili yapılan yorumlar arasında şairin gazel-i müzeyyele benzeyen ancak şiirin tematik bölümleri başta olmak üzere farklılıklar arz eden bir tür dikkati

çekmiştir. Ancak bu türden şiirlerin tümünün gazel-i müzeyyel olduğu varsayılırsa buna 17. yy.'da en çok rağbet eden isimlerin başında Yahya Efendi gelmektedir. İstatistikî açıdan 17.yy.da en çok Hâletî'nin (32 adet) ve Şeyhülislâm Yahyâ'nın (30 adet) bu türden şiirler yazdığı görülmektedir. Ancak oran açısından bakıldığında Hâletî'nin 835 şiir içerisinde 32 müzeyyel gazel yazdığına dikkat edilirse Şeyhülislâm Yahyâ'nın 450 gazel içerisinde 30 şiir yazması onu ilk sıraya taşımaktadır. Bunların 18 tanesi Sultan IV. Murad'a; 8 tanesi Sultan Osman'a, 4 tanesi de Sultan Ahmed'e yazılmıştır.

Nazım türü değerlendirildiğinde de Yahyâ Efendi'nin eserinde tevhîd ve münâcaʿat nazım türlerinin yer almadığı görülmektedir. Zaten o, dinî terminolojiden pek fazla yararlanmamıştır. Dinî içeriklerin az işlenmesinin yanında kimi zaman şiirlerin bir bölümünde ya da Sâkînâme'de görüldüğü gibi tasavvufî temanın hâkim olduğu metinler vardır. Mesela dinî literatürde yer alan bazı sözcüklerin kullanım sıklığına bakıldığında şu oran dikkati çekmektedir: Allah: 8, Mevlâ: 9,Yezdân: 3, Hudâ: 29, Murâd: 60, Devlet: 41, Dua: 11, Dîn: 10, İslâm:3, Güneh/Günâh: 6, Cennet: 9, Firdevs: 2, Cehennem: 1, Tevbe: 1, Melek: 9, İblîs: 1, Hᵛâce: 6, Savmaʿa: 1, Sübha: 2, Zâhid: 22, Zühhâd: 5, Tesbîh: 1, Kul:17 vs. Ancak başka sözcüklerin yoğunluğuna bakıldığında da şu sonuçlar görülmektedir: 'Aşk: 237, Şarâb: 47, Mey: 114, Rind: 20, Sâgar: 45, Hüsn: 75, Güzel: 45, Zîbâ: 18, Sâkî: 68, Bülbül: 134 vs.

Mevlîd, sâkinâme, hazâniyye, bahâriyye, hammâmiyye vs. türünden farklı örnekleri barından şiirler de mevcuttur. Şairin şiirlerinde en çok Sultan IV. Murad'a yer verdiği, ona yönelik medhiye şiirlerine başvurduğu bilinmektedir. Padişahın adı metnin geneline bakıldığında toplam 39 kez tekrar edilmektedir.

Şairin şiirlerindeki mahlas kullanımına bakıldığında ise bunların küçük birer fahriye niteliğinde olduğu görülmüştür. Yahyâ'nın şiirlerinde kendi adını mahlas olarak kullandığı ve gazellerinden yalnızca 154, 300 ve 384 olarak numaralandırılmış metinlerde mahlâsa yer vermediği tespit edilmiştir. Diğer 447 gazelin tamamında mahlâs kullanılmıştır. Ayrıca 6 kasidedin tamamında, mesnevi türünde yazılan sâkinâme ve bir adet tahmiste de mahlâs vardır. Tarih şiirlerinin ise yalnızca 4'ünde mahlâs kullanılmış; 17'sinde de nazım şeklinin özelliğinden dolayı mahlas kullanılmamıştır. Bunlar divandaki diziliş sırasına göre 1, 3, 7, 10, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 ve 27 numaralı tarihlerdir. Divanda toplam 459 kez Yahyâ adı tekrar etmektedir.

Vezinlerde de en çok 164 kullanımla "*fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün*"; 109 kullanımla "*mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün*" ve 70'er kullanımla "*feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün*" ile "*mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün*" kalıplarının tercih edildiği bilinmektedir. Şiirler; ritim ve âhenk açısından oldukça zengindir. Vezin kusurları yok denecek kadar azdır. Hatta bazı beyitler daha ilk okumada akıllarda yer edinebilecek türdendir.

Anlatımda yer alan sözcük kadrosu çoğunlukla Türkçe, Arapça ve Farsçadır. Divân'da geçen 3164 sözcüğün 689'u Türkçe; 1082'si Farsça; 1394'ü Arapça, 2'si Rumca, 2'si Yunanca ve 1 tanesi de Slavcadır (Ertem 1995: XXVI).

İçerik bölümünde şiirde kullanılan tamlamalar, bu tamlamaların Arapça, Farsça ve Türkçe olarak tasnifi ve bunların kullanım yoğunluğu incelenmiştir. Tamlamalar, metnin bütününe bakıldığında genellikle ikili veya üçlü sözcük kadrosu şeklindedir. Çok uzun ibareler ve ağdalı bir dil kullanımı; kaside veya özellikle devlet büyüğüne övgü şiirlerinde karşılaşılmaktadır. Bunun dışında uzun tamlamalar sık görülen bir üslûp özelliği değildir.

Divân'da Yahyâ'nın meslek grubunun da etkisiyle kimi zaman anlaşılmayı bekleyen sözcüklere başvurduğu görülmektedir. Bunun için söz konusu kavramların tarihi boyutu irdelenerek, kültür tarihindeki yeri ve anlamları araştırılmaya ve söz konusu ibarenin manası verilmeye başlamıştır. "*Abbâsî imâme*" terimi bu konuda dikkat çekici bir örnektir. Söz konusu tamlama, Türkçe sözlüklerde yalnızca bir metinde ele alınmış ancak bu konuda yeterli ve detaylı bilgilere uzun araştırmalar sonucu ulaşılabilmiştir.

Bazı kavramların da çok bilinen anlamlarının olduğu düşünülmesine rağmen farklı ve derin boyutları ortaya çıkabilmiştir. Hatta sözlüklerde yer alan kimi açıklamaların da Türkçe sözlüklerden farklı olarak Arapça ve Farsça kaynaklı sözlüklerdeki anlamı ve geleneği ile yer aldığı dikkati çekmiştir. "*Çâk-i girîbân*" yani *"yaka yırtmak*" olarak adlandırılan tamlama bu konu için önemli bir örnektir. Zira sözcük grubu genel olarak Türkçe sözlüklerde "*sıkıntısından yaka yırtmak*" şeklinde yorumlanırken Farsça kaynaklarda yer alan "*eğlencenin had safhaya ulaştığının göstergesi*" olarak da karşılaşılmıştır. Burada sıkıntı yerine coşku söz konusudur ve bireyler eğlencenin zirveye ulaştığını sembolize etmek üzere yakalarını yırtmaktadırlar.

Divân'ın geneline bakıldığında 2960 adet Farsça tamlama tespit edilmiştir. Bu tamlamaların tekrarlarla birlikte 3.773 defa kullanıldığı görülmektedir. Buna göre eserde en çok kullanılan tamlama "*pîr-i mugân*"dır ve metinde 17 kez tekrarı olan tek tamlamadır. Metnin genelinde 16, 15, 14 ve 10 defa tekrar eden tamlama yoktur. *Bülbül-i şeydâ* ve *gül-i ra'nâ* 13 kez tekrar eden ve metinde tekrarı en çok olan ikinci tamlamalardır. Bunları 12 tekrarla *ehl-i dil*; 11 tekrarla *zülf-i siyâh* ve 9 tekrarla *'âşık-ı şeydâ, çeşm-i mest* ve *Hazret-i Sultân Murâd* tamlamaları takip etmektedir.

Farsça tamlamalarla mukayese edildiğinde kullanılan Arapça tamlama oranı oldukça düşüktür. Bu, özellikle gazel nazım şeklinde karşılaşılan bir niteliktir. 2960 adet Farsça tamlamaya göre kullanılan Arapça tamlama sayısı 19'dur ve eserde toplam kullanım sayısı ise 20'dir. Yalnızca *ümmü'l-habâʿis* tamlaması iki kez tekrar etmiştir.

Yahyâ'nın kalıplaşmış ifadelerle ilgili kullanımlarında ise bilhassa deyimlere yöneldiği atasözlerine neredeyse yer vermediği görülmüştür. Divân'da toplam 163 deyim, 208 kez kullanılmıştır. Bu da eserde hemen hemen her üç şiirden birinde deyimlerden yararlanıldığını göstermektedir. Genel olarak deyimlerin kullanımına bakıldığında şiir dilinin doğası gereği sözcüklerin yer değiştirebildiği veya arada başka sözcüklerin bulunabildiği görülmüştür.

Onun eserinde atasözü olarak karşılaşılan nâdir ifadelerden birisi "*ʿÂşıka Bagdâd ırak olmaz.*" ve "*Ayağını yorganına göre uzat*"tır. Bu da şairin öğretici bir üslûbu tercih etmediğiyle ilişkilendirilebilir.

Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda hadis ve âyet iktibasları çok fazla yer tutmamaktadır.

Onda ritmik örneklem olarak ikilemeler oldukça yoğun ve çeşitlidir. Metinde 101 ikileme toplam 126 defa tekrarlanmıştır. En fazla 5 tekrarla dikkati çeken ikileme "yer yer" dir. Ardından 4 tekrarla "tâze tâze"; 3 tekrarla "çâk çâk, der-be-der, döne döne, ham-be-ham, katre katre" ve son olarak 2 tekrarla "tâze vü ter, pîç-â-pîç, pey-der-pey, pâre pâre, halka halka, dil ü cân, dem-be-dem, biri biri" söz grubu yer almaktadır. Diğer ikilemeler yalnızca bir kez kullanılmıştır.

Şiirlerinde gittiği veya görev yaptığı mekânları metnine aktararak daha gerçekçi bir hayatın kapılarını aralamaktadır. Şiirlerinde Nedim'de görülen yerel ve realist unsurlar oldukça yoğundur. Hatta çoğu zaman anlattıklarının reel mi yoksa kurgu mu olduğu sorgulanmaya muhtaçtır. Genel mekân adlandırmalarına bakıldığında 22 yer adı, toplam 618 kez tekrar etmiştir. Özel yer adı olarak 28 sözcüğün 91 kez tekrar ettiği görülmektedir. Bu yer adları uzak yerler, bir şehir ile çevresi veya dağ, ova, nehir adı vs. olacak şekilde tasnif edilmiştir.

Metinlerde pekçok padişah, devlet adamı, şair veya mitolojik kahramandan da bahsedilmektedir. 48 kişinin ismi toplam 238 defa geçmektedir. Peygamberler arasında toplam 11 isim; padişah ve devlet yönetiminde 10; din büyükleri ve tarikat mensuplarında 7; aşk kahramanlarında 4; efsanevî ve tarihî kişiliklerde 8; şair, sanatkâr ve ilim ehli isimlerde de toplam 8 kişinin adı geçmektedir. Bu kategorilerden en çok ismi zikredilen kişiler sırasıyla şöyledir: Hz. Süleyman 7; IV. Murad 39; İmâm-ı Aʿzâm 7; Kays 30; Cem 27; H^{v}âce Efendi 5. Bunlar arasında en çok isim; padişah ve devlet yönetimi kategorisindedir. Şair bahsini ettiği bu isimlerin bir kısmıyla yakın ilişkiler içerisindedir ve onlara teşekkür, hediye veya yakınlık gerekçesiyle şiirler yazmıştır. Bu isimlerden hiçbiri olumsuz bir kimlikle anılmamıştır. İran şairlerinin, önemli devlet adamlarının veya mitolojik isimlerin ise asgari düzeyde kullanılması dikkat çekicidir.

Eserde en çok adı geçen ikinci kişi Kays'tır. Bu sözcük toplam 30 defa kullanılmıştır. Kişi aynı olsa da farklı sözcüklerle tekrar yapıldığından bu ibare ikinci sırada yer almaktadır. Oysa aynı kişiyi karşılayan Mecnûn sözcüğü de toplamında 19 defa kullanılmıştır. Bu şekilde bakıldığında en sık tekrar edilen isim Kays-Mecnûn; ancak adı en sık kullanılan da IV. Murad'dır.

Yahyâ'nın söz konusu ettiği kahramanlar da iki ayrı düzlemde değerlendirilebilir. Birincisi metinde yer alan tiplemelerin bilindik çerçevedeki izahları, ikincisi şairin kurgusuyla yeniden varolan tiplemeler… Mesela sevgili bir taraftan umursamaz, zâlim, kan döken idealize bir tipken bir taraftan da çiçek hastalığına tutulan, sıtma nöbeti geçiren, âşığa yüz veren, onunla selamlaşan, gerektiğinde onunla mektuplaşan vs. bir tavır göstermektedir. Aynı şekilde sürekli olarak ağlayıp yakarmasına, sararıp solmasına alışık olduğumuz âşık; bir taraftan da mutlu ve sevdiğine sözünü geçiren bir kimse olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anlama ve şekil hususiyetlerine dayalı incelemeler yapıldıktan sonra da bağlam içerisinde daha önce karşılaşılmayan ifadeler "*alışılmamış benzetmeler*" başlığı altında incelenmiştir. Bu başlık altında gerek şairin diğer şiirlerinde gerekse Klâsik Türk şiirinin genelinde pek karşılaşılmayan "*Ayağına Kırmızı Halı Sermek, Kırmızı Güvercin, Yaban Suyu* vs." kavramları üzerinde durulmuştur. Sonrasında da "*Farklı Yorumlanan Sözcük ve Tamlamalar*" başlığı altında bazı terimlere yer verilmiştir.

Yahyâ'nın günümüzde dahi bir bütünlük içerisinde söylenen, kimi zaman şarkı sözü olarak duyulan âhenkli cümlelerinden bahsedilmiş; ardından farklı kişilere yazılan şiirlerine değinilmiştir. Özellikle Kâseci Ahmed ve Bayram adlı kişilere yazılan hususi şiirlerin şair tarafından ele alınmasına dikkat çekilmiştir.

Yapılan incelemelerin ardından metnin "Bağlamlı Sözlük ve İşlevsel Dizin" bölümü ekler başlığı altında metne ilave edilmiştir.

Tüm bu inceleme ve değerlendirmelerin ardından şunu söylemek gerekir ki Klâsik Türk Şiirini anlamak ve bu konuda daha yerinde incelemelerde bulunabilmak için bağlamlı sözlük ve işlevsel dizin çalışmalarının önemi ve gereği yadsınamaz. Bu gereklilik doğrultusunda ortaya konan çalışmada da görüldüğü gibi henüz pekçok sözcük ve ibarenin tanımı ve anlamı kaynaklarda mevcut değildir. Kimi sözcük ve ibare ise sözlüklerdeki anlamıyla uyuşmamaktadır. Bunun için yapılması gereken en önemli adım, öncelikli olarak onlara ulaşmak ve doğru tanımlarını yapmak olmalıdır. Metin ile ilgili üslûp, mukayese veya değerlendirme vs. başta olmak üzere yapılacak diğer çalışmalar da bunun devamı olarak düşünülmelidir. Zira bir tür metin tamiri olarak da değerlendirilebilen bağlamlı sözlük çalışmaları; eserin doğru ve eksiksiz oluşumuna katkı sağlar.

"Şeyhülislâm Yahyâ Divân'ının Bağlamlı Sözlüğü ve İşlevsel Dizini" de söz konusu ihtiyacın bir sonucudur. Böylece hem metnin doğru okunmasına katkı sağlanmış, hem anlama dair tespitlerde bulunulmuş hem de teknolojik imkânlarla bu sonuçların daha kolay değerlendirilmesine imkân tanınmıştır.

KAYNAKLAR

Adalar Kızıldağ, T. (2014). *Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda 1-252. Gazellerde Âhenk Unsurları (Cinas, İştikak, Kalb).* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Ahmet Cevdet Paşa (2017). *Belâgât-ı Osmâniyye*. (Haz. Karabey,T.,Atalay, M.), Ankara: Akçağ Yayınları.

Ak, C. (2001). *Şair Padişahlar.* Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Akgündüz, A. (1990-97). *Osmanlı Kânûnnâmeleri.* I-X, İstanbul.

Akgündüz, M. (2002). *Osmanlı Devletinde Şeyhülislâmlık*. İstanbul: Beyan Yayınları.

Aksoy, Ö. A. (1995). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*. 2 C., İstanbul: İnkilap Kitabevi.

Akün, Ö. F. (1994). "Divân Edebiyatı", *İslâm Ansiklopedisi*, IX, İstanbul: TDV Yayınları, 395-96.

Altınay, A. R., Çabuk, V. (1980). *Âlimler ve Sanatkârlar.* Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Altınsu, A. (1970). *Osmanlı Şeyhülislâmları*. Ankara: Ayyıldız Matbaası.

Arslan, M. (2006). *Muhyî: Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divân'ı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Ayan, H. (1981). *Cevrî: Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divânının Tenkidli Metni*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Ayverdi, İ. (2006). *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*. (3 Cilt). İstanbul: Kubbealtı Yayınları.

Banarlı, N.S. (1979). *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi.* 2 C. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Başar, S. (2017). *Eserleri, Fotoğrafları ve Aileleriyle Osmanlı Şeyhülislâmları*. İstanbul: Kültür Anonim Şirketi Yayıncılık.

Baykal, B. S. (1982). *Peçevî İbrahim Efendi Peçevî Tarihi*. C. II. Ankara: KTB Yayınları.

Bayraktutan, L. (2015), *Şeyhülislâm Yahyâ, Hayatı, Edebî Kişiliği, Sanatı, Eserleri ve Divânından Seçmeler*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Beyzadeoğlu, S.A; M. Gürgendereli, F. Günay (2004). *Edirneli Ahmed Badi Efendi Armağan,* USA: The Department of Near Eastern Languages and Civilizations Harvard University.

Bozkurt, N. (2005). "Kıyafet", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (DİA), 25.C. İstanbul, s. 509.

Bozkurt, N.(2009). “Sarık”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (DİA), 36.C. İstanbul, s. 153.

Bursalı Mehmed Tahir (2009). *Osmanlı Müellifleri*. C.I-III. Ankara: Bizim büro Basımevi.

Çapan, P.(2005). *Tezkire-i Safâyi Muhbetü'l-Âsâr Min Fevâ'idi'l-Eş'âr İnceleme-Metin-İndeks*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Çavuşoğlu, M., Tanyeri, M.A. (1990). *Üsküplü İshâk Çelebi: Divân Tenkitli Basım*. Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul: Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Çevik, M., Kılıç, E. (1985). *Hammer-Purgstall, J.V. Osmanlı Devleti Tarihi.* C. 9. İstanbul: Üçdal Neşriyat.

Defterdâr Mehmed Paşa (1995). *Zübde-i Vekâyiât*. (Hz. Abdülkadir Özcan) Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Demir, A. (2006). *Devlet-i Aliyye'nin Büyük Hukukçusu Şeyhülislâm Ebussuud Efendi*. İstanbul: Ötüken Yayınları.

Devellioğlı, F. (1996). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Ankara: Aydın Kitabevi.

Dilçin, D. (2000), *Edebiyatımızda Atasözleri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Dinçer, Z. (2012). “Klâsik Türk Edebiyatında Şairelerin Mahlas Kullanımı ve Diyarbakırlı İki Şaire: İffet Hatice ve Sırrî Râhile Hanım”, *Alî Emirî Hatırasına Uluslararası VIII. Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu Bildirileri Kitabı,* Diyarbakır.

Doğan, A. (2005). *Açıklamalı ve Örnekli Aruz Bilgisi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Elbir, B.; Y.K., Merve (2017). “Şeyhülislam Yahya Divânında Yer Adlarının Kullanımına Dair”, *Ekev Akademi Dergisi*, S.72, s.31-50.

Eraslan, K. (1993). *Alî-Şîr Nevâyî-Mîzânu'l-Evzân (Vezinlerin Terazisi).* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Erbay, E. (2003). *Yenileşme Dönemi Türk Edebiyatında Aruz Arayışları*. Erzurum: Aktif Yayınevi.

Eren, A. (2004). *Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nın Tahlili.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Ersoylu, İ.H. (2013). *Cem Sultan'ın Türkçe Divânı*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ertan, V. (1969). *Tarihte Meşihat Makamı İlmiye Sınıfı ve Meşhur Şeyhülislâmlar*. İstanbul: Bahar Yayınevi.

Ertan, V. (1984). “Yahyâ Efendi”, *Türk Ansiklopedisi*. C.33. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Ertek Morkoç, Y. (2011). “Klâsik Türk Edebiyatında Kadın Şairlere Bir Bakış”, *Sosyal Bilimler Dergisi*. C.9 Sayı:2, s.223-235.

Ertem, R. (1995). *Şeyhülislâm Yahya Divânı*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Eyduran-Sungurhan, A. (2009). *Kınalızâde Hasan Çelebi-Tezkiretü'ş-Şu'arâ*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Fayda, M. (1989). "İbn Kemâl'in Hayatı ve Eserleri", *Şeyhülislam İbn Kemal Sempozyumu* (nşr. S. Hayri Bolay ve diğ.), Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, s. 47-53.

Genç İ. (2006). "Mahlasnâme ve Kaside İlişkisi Üzerine Bir Mukayese", *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi,* C.VI. Sayı:2, İzmir, s.317-331.

Gibb E.J,.(1998). *Osmanlı Şiir Tarihi*. (Çev. Çavuşoğlu, A.), C.I-II., Ankara: Akçağ Yayınları.

Gibb E.J.W. (1904). *A History of Ottoman Poetry*. C.3. London.

Gökyay, O. Ş. (1976)."II. Sultan Osman'ın Şehadeti". *Atsız Armağanı.* İstanbul.

Gölpınarlı, A. (2005). *Nedîm Divânı*. İstanbul: İnkılâp Yayınevi.

Gönensay, H.T., Banarlı, N. S. (1941). *Başlangıçtan Tanzimata Kadar Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Gürbüz, M. (2012). *Safiyesultanzade Mehmed Rezmî Divân*. Ankara: Grafiker Yayınları.

Gürgendereli, M. (2002). *Hasan Ziyâ'î: Hayatı-Eserleri-Sanatı ve Divânı, İnceleme-Metin.* Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Hacıtahiroğlu, A. Öztemiz "Şeyhülislâm Yahyâ Efendi". *Diriliş Aylık Dergi.*

Hamami, E. (2001). *Râmî Divânı*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Harmancı, E. (2007). *Süheylî-Divân.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Hayruddin Ez-Zirikli (1413/1992). *E1-A'lam*. C.VIII. Beyrut.

Işık, İ. (2012). *Şeyhülislâm Yahyâ ve Nef'î Divânlarındaki Gazellerde Sevgiliye Ait Unsurların Karşılaştırılması.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

İbnülemin M.Kemâl İnal (1334). *Divân-ı Yahyâ*. İstanbul.

İbrahim Peçevi, *Peçevî Târihi*. (Haz. Murat Uraz) Cilt I-II, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

İnternet, E-kitap, http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR,78405/seyhulislam-yahya-Divâni.html, Erişim Tarihi: 10 Aralık 2012.

İnternet: e-kitap, http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55834,kinalizade-hasan-celebipdf.pdf?0, 8 Aralık 2017 tarihinde erişilmiştir.

İnternet: e-kitap, http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55835,beyani-tezkiresipdf.pdf?0, 10 Aralık 2017 tarihinde erişilmiştir.

İnternet: e-kitap, http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55910,bursali-rahmi-Divânipdf.pdf?0, 13 Aralık 2017 tarihinde erişilmiştir.

İnternet: e-kitap, http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55975,asik-celebi-Divânipdf.pdf?0, 10 Mart 2017 tarihinde ulaşılmıştır.

İnternet: e-kitap, http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56060,riza-tezkiresipdf.pdf?0, 13 Aralık 2017 tarihinde erişilmiştir.

İnternet: e-kitap, http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56733,ahdi-gulsen-i-suarapdf.pdf?0, 10 Haziran 2017 tarihinde erişilmiştir.

İnternet: e-kitap, http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/57741,nefi-Divânipdf.pdf?0, erişim tarihi: 15 Mayıs 2017

İnternet: e-kitap, http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR,194357/nevi-zade-atayi-Divâni.html, erişim tarihi: 13 Mayıs 2017

İnternet: e-kitap, http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR,195955/riza-tezkiresi.html, erişim tarihi: 21 Haziran 2017

İnternet: The Agamemnon of Aschylus, https://books.google.com.tr/books?id=n2IGAAAAQAAJ&printsec=frontcover&dq=the+agamemnon&hl=tr&sa=X&ved=0ahUKEwjT_NzgjbDcAhVJDywKHQlODlYQ6AEIKDAA#v=onepage&q=the%20agamemnon&f=false, erişim tarihi18 Aralık 2017.

İpekten, H. (1970). *Nâilî-i Kadîm Divânı*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

İpekten, H. (2013). *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

İpşirli, M. (2010). "Şeyhülislâmlık", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi,* Cilt: 39, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, s.91-96.

Kahraman Dikmen, M. (2004). *Klâsik Türk Şiirinde Dinî-Tasavvufî ve Dindışı (Profane) Şiir Tasnifinin İncelenmesi ve Şeyhülislâm Yahyâ Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Kalpaklı, M. (2001). "Divân Şiirinde Mahlas Üzerine", *Kitaplık,* 45: 254-259.

Kanar, M. (2008). *Farsça-Türkçe Sözlük*. 1. Baskı, İstanbul: Say Yayınları.

Kavruk, H. (1980). *Şeyhülislâm Yahyâ Divânı*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kavruk, H. (2001). *Şeyhülislâm Yahya Divânı: Tenkitli Metin*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Kaya D. (tarih yok). "Âşık Edebiyatında Mahlas Alma Geleneği", *Âşık Edebiyatına Giriş,* Bişkek, s.39-46.

Kazancıgil, R. (1999). *Abdurrahman Hıbrî: Enîsü'l-Müsâmîrin-Edirne Tarihi*: 1360-1650. İstanbul: Edirne Valiliği Yayınları.

Kazıcı, Z. (1979). "Osmanlılarda Şeyhülislâmlık Müessesesi", *Diyanet Dergisi,* 18:5, İstanbul, 292-299.

Kılıç, F. (2010). *Âşık Çelebi: Meşâ'irü'ş-Şuârâ.* I-II-III. Cilt, İstanbul: İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları.

Kılıçarslan, O (2016). *Hayali Bey Divânı Sözlüğü-Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kocatürk, V.M. (2016). *Büyük Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: İstanbul kültür Üniversitesi Yayınları.

Koçu, R. E. (1969). *Türk Giyim, Kuşam ve Süslenme Sözlüğü*. Ankara: Sümerbank Kültür Yayınları.

Köksal, M. F.(2003). *Yenipazarlı Vâlî Hüsn ü Dil (İnceleme-Tenkitli Metin)*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.

Kudret, C. (1970). *Bugünkü Türkçemizle Dede Korkut Hikâyeleri*. İstanbul: Varlık Yayınları.

Kumbaracılar, İ. (tarih yok). *Serpûşlar.* İstanbul: Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayını.

Kurmuş, C. V. (2008). "Nedim'in Gazellerindeki Mahlas Beyitlerinin Şiir ve Şair Üzerine Düşündürdükleri", *İstanbul Kültür Üniversitesi Bildiriler Kitabı*, İstanbul.

Kurnaz, C. (2013). *Muallim Nâci: Osmanlı Şairleri*. İstanbul: Kurgan Edebiyat.

Kurnaz, C., Çeltik, H. (2010). *Divân Şiiri Şekil Bilgisi*. İstanbul, H Yayınları.

Kurtoğlu, O. (2006). "Divân Şiirinde Mahlas Değiştiren ve Birden Çok Mahlas Kullanan Şairler", *Bilig*, Sayı:38, s.71-91.

Küçük, S. (1994). *Bâkî Divânı: Tenkitli Basım*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Kürkçüoğlu, K. E. (1948). "Şeyhülislâm Yahyâ Efendi". *Ülkü Mecmuası*. C.II. İstanbul.

Levend, A. S. (2015). *Divân Edebiyatı: Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar,* İstanbul: Dergâh Yayınevi.

Levend, A. S.(2014). *Türk Edebiyat Tarihi*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Lubenau, R. (2016). *Reinhold Lubenau Seyahatnamesi: Osmanlı Ülkesinde 1587-1589*. Çeviren: Türkis Noyan, 2 Cilt, İstanbul: Kitap Yayınevi.

Mazıoğlu, H. (1982). "Türk Edebiyatı (Eski)" *Türk Ansiklopedisi.* C.32. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Mehmed Salâhi Bey (1910). *Kâmus-i Osmânî.* İstanbul: Mahmud Bey Matbaası.

Mehmed Süreyya (2012). *Sicill-i Osmânî Yahut Tezkire-i Meşâhir-i Osmâniyye*. C.4. İstanbul: Sebil Yayınevi.

Mengi, M. (1994). *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Meninski, Franciscus a Mesgnien. (2000). *Thesaurus Linuarum Orientalium TurcicaeArabicae-Persicae, Lexicon Turcico-Arabico-Persicum,* 6 C., (Haz. Mehmet Ölmez). İstanbul: Simurg Yayınları.

Mermer, A. (1991). *Mezâkî; Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divânının Tenkitli Metni.* Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Muallim Naci (1305). "Şeyhülisâm Yahyâ Efendi". *Mecmua-i Muallim*. S.7. İstanbul, s.25-27

Muallim Nâci (2009). *Lügât-ı Nâci*. (Hz. Ahmet Kartal), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Muallim Nâcî. (2000). *Osmanlı Şairleri*. (Haz. Cemal Kurnaz), Ankara: Akçağ Yayınları.

Mutçalı, S. (1995). *Arapça-Türkçe Sözlük*. İstanbul: Dağarcık Yayınları.

Nazmi, Ö. (2010). *Şeyhülislâm Yahyâ Tevfîk Efendi ve Türkçe Şiirleri İnceleme - Karşılaştırmalı Metin.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Nizri, M. (2014). *Ottoman High Politics and the Ulema Household.* İndia: MPS Limited.

Okumuş, O. (2013). "Osmanlı Tarihinde Katledilen Şeyhülislâmlar", *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi,* C.5, s.387-96.

Olgun, T. (1931). *Türk Edebiyatına Dair Manzum Bir Muhtıra*. İstanbul: İstanbul İttifak Matbaası.

Olgun, T. (2013). *Edebiyat Lügati*. (Haz. Kemal Edip Kürkçüoğlu). İstanbul: Enderun Kitabevi.

Onan, N. H. (1991). *İzahlı Divân Şiiri Antolojisi*. İstanbul: MEB Yayınları.

Onay, A. T. (2007). *Açıklamalı Divân Şiiri Sözlüğü-Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı.* (Haz. Cemal KURNAZ). Ankara: Birleşik Yayınları.

Onay, A.,T. (2000). *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı.* Ankara: Akçağ Yayınevi.

Ortaylı, İ.(1995). *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*. İstanbul: Timaş Yayınları, III. Baskı.

Öbek, A. İ (1999). *[Büyük] Türk Lügati Büyük Türk Lügâtinde Divân Edebiyatı Unsurları*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özaydın, A., (2007). "Nizâmiye Medresesi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi,* 33.Cilt, s. 189, İstanbul.

Özcan, A. (1989). *Şeyhî Mehmed Efendi: Vakâyi'ü'l-fuzalâ Şakâyık-ı Nu'mâniye ve Zeyilleri*, No.3. C.I, İstanbul: Çağrı Yayınları.

Özçelik, H. K. (2014). *Kaside ile Gazel Arasında "Divân Şiirinde Müzeyyel Gazel".* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Öztuna, Y.(1983). *Büyük Türkiye Tarihi*. C. 5. İstanbul: Ötüken Yayınları.

Öztürk, F. (2016). *Bâkî Divânı Sözlüğü*, 2 Cilt, İstanbul: DBY Yayınları.

Özyıldırım, A. E. (1999). *Hamdullah Hamdî ve Divânı*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Pakalın, M. Z. (2004). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. 3 C. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Pala, İ. (1995). *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Parlatır, İ. (2006). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: Yargı Yayınevi.

Sarıcık, M. (2003). *Osmanlı İmparatorluğunda Nâkibü'l-Eşrâflık Müessesesi.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Sevim, A. (2002). "Keyhusrev-I", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi,* Cild 25, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, s.346-348.

Steingass, F. (1998). *A Comprehensive Persian-English Dictionary*. Beirut.

Sultân Mehmed Hân-ı Sâni (2017). *Kânûnnâme-i Âl-i Osmân*. İstanbul: Pergole Yayınları.

Şemseddin Sâmî (1316). *Kâmûsu'l-A'lâm*. C.6. İstanbul: Mihran Matbaası.

Şemsettin Sami. (2007). *Kâmus-ı Türkî*. İstanbul: Çağrı Yayınları.

Şenödeyici, Ö. (2015). *Nâilî Divânı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük).* 2 Cilt, İzmir: Serüven Kitap.

Şentürk, A. A. (1995). "Klasik Osmanlı Edebiyatında Tipler", *Osmanlı Araştırmaları XV*, İstanbul.

Şentürk, A.,A. (2015). *Osmanlı Şiiri Kılavuzu*. 1. Cilt, İstanbul: OSEDAM.

Tahirü'l-Mevlevî, *Edebiyat Lügati*. İstanbul.

Tan, M.T. (2002). *Osmanlı Rasputin'i Cinci Hoca*. İstanbul: Oğlak Yayınları.

Tanyeri, M.A. (1999). *Örnekleriyle Divân Şiirinde Deyimler*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Tarlan, A.,N. (1970). *Zâtî Divânı-Edisyon Kritik ve Transkritik- Gazeller Kısmı*. II. Cilt, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Tarlan, A.,N. (1992). *Ahmed Paşa Divânı*. Ankara: Akçağ Yayınevi.

Tavukçu, O., K. (2000). *Hüsrev ü Şîrîn-Ahmed Rıdvân*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Tel, H. (1997). *Çengnâme: Transkripsiyonlu Metin ve Tahlili*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.

Tietze, A. (2002).*Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lügatı*-1. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Tietze, A. (2010).*Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lügatı-2*. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Toprak, M. (2006). *Şeyhülislâm Bahâyî Divânı Şerhi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Tökel, D.A. (2000). *Divân Şiirinde Mitolojik Unsurlar (Şahıslar Mitolojisi).* Ankara: Akçağ Yayınları.

Tulum, M. (2011). *17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı*. Ankara: TDK Yayınları.

Turan, S. (2007). "Aşkın Terennümü: Eski Türk Edebiyatında Gazel". *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi,* C. 5, S.10, s. 155-196.

Turkut, T. (2014). *Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda 253-452. Gazellerde Âhenk Unsurları (Cinas, İştikak, Kalb).* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Türkoğlu, S. (2007). *Şeyhülislâm Es'âd Divânı'nın Tahlili*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

Uludağ, S. (2005). *İslam Açısından Müzik ve Semâ*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Uraz, M. (1944). *Şeyhülislâm Yahya Hayatı, Şahsiyeti ve Şiirlerinden Parçalar.* İstanbul: Tefeyyüz Kitaphânesi.

Ünal, S. (2001)."Kâbe" Maddesi, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 24.C., İstanbul, s.18.

Üst, S., *Edirneli Nazmî Divânı*. II. C, Kültür ve Turizm Bakanlığı-e-kitap.

Vardar, B. (2007). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Yağcı, Ö.G. (2006). *Mehmed Şerîf Divânı: İnceleme-Metin*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Yakıt, İ. (1999). "Osmanlı İlmiye Teşkilatı ve Şeyhülislâmlar", *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 6, Isparta, 19-48.

Yakut, E. (2015). *Şeyhülislâmlık: Yenileşme Döneminde Devlet ve Din.* İstanbul: Kitap Yayınevi.

Yasak, Y. (2008). *Şeyhülislâm Yahyâ Divânı'nda Aşk*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trakya.

Yeniterzi, E. (2010). “Klasik Türk Şiirinde Ülke ve Şehirlerin Meşhur Özellikleri”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 3(15).

Yeşilyaprak, Yakup. (2017). *Adlî Divânı'nın Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ardahan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ardahan.

Yıldırım, N. (2008). *Fars Mitolojisi Sözlüğü*. İstanbul: Kabalcı Yayınları.

Yılmaz, M. (1992). *Edebiyatımızda İslamî Kaynaklı Sözler (Ansiklopedik Sözlük).* İstanbul: Enderun Kitabevi.

Yılmaz, M. (2008). “Emevî ve Abbasî Dönemi Resmi Kıyafetleri”. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, s.237-250.

Zuhurî, D. (1968). *Nâ'imâ Mustafâ Efendi Nâ'imâ Tarihi*. C.II. İstanbul: Zuhurî Danışman Yayınları.

Zülfe, Ö. (2011). *Şiirin İzinde Sözün Gölgesinde (Osmanlı Şiirinde, Kelimeler, Kavramlar, Deyimler)*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları.

EKLER

bir:

1. ***Bir:***
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bir dilde ki ʿaşḳuñ odı ola peydā
2. Ḥāşā ki sivā yanmaya ḫāşak-āsā

2. ***bir:***
Mısra: **3**
bir, belgisiz sıfat

3. Her ḳaṭresi gūyā ki bir āteş-pāre
4. ʿAşḳ āteşini göz yaşı itmez iṭfā

3. ***Bir:***
Mısra: **9**
belirsizlik sıfatı

9. Bir cām araya dem gele şāyet sāḳī
10. Dök ḫūn-ı dili şişeyi pāk it Yaḥyā

---

dil:

1. ***dilde:*** -de
Mısra: **1**
gönül

1. Bir dilde ki ʿaşḳuñ odı ola peydā
2. Ḥāşā ki sivā yanmaya ḫāşak-āsā

2. ***Dilde:*** -de
Mısra: **5**
gönül

5. Dilde ola mı tāb-ı celāle ṭāḳāt
6. Envār-ı cemāle döyemezken cānā

---

ki:

1. ***ki:***
Mısra: **1**
Bağlama edatı

1. Bir dilde ki ʿaşḳuñ odı ola peydā
2. Ḥāşā ki sivā yanmaya ḫāşak-āsā

2. ***ki:***
Mısra: **2**
Bağlama edatı

1. Bir dilde ki ʿaşḳuñ odı ola peydā
2. Ḥāşā ki sivā yanmaya ḫāşak-āsā

3. ***ki:***
Mısra: **3**
Ki bağlacı.

3. Her ḳaṭresi gūyā ki bir āteş-pāre
4. ʿAşḳ āteşini göz yaşı itmez iṭfā

ʿaşk:

1. ***ʿaşḳuñ:*** -uñ
Mısra: **1**
Candan sevme, ifrat-ı muhabbet, gönül verme, alâka.

1. Bir dilde ki ʿaşḳuñ odı ola peydā
2. Ḥāşā ki sivā yanmaya ḫāşak-āsā

---

od:

1. ***odı:*** -ı
Mısra: **1**
Ateş

1. Bir dilde ki ʿaşḳuñ odı ola peydā
2. Ḥāşā ki sivā yanmaya ḫāşak-āsā

Hāşā:

1. ***Ḥāşā:***
Mısra: **2**
Allah korusun.

1. Bir dilde ki ʿaşḳuñ odı ola peydā
2. Ḥāşā ki sivā yanmaya ḫāşak-āsā

---

sivā:

1. ***sivā:***
Mısra: **2**
Özge, başka, gayri anlamında olup daha çok mâ-sivâ (Allah'tan başka bütün varlıklar) şeklinde kullanılır.

1. Bir dilde ki ʿaşḳuñ odı ola peydā
2. Ḥāşā ki sivā yanmaya ḫāşak-āsā

---

yanma:

1. ***yanmaya:*** -y, -a
Mısra: **2**
yanmak

1. Bir dilde ki ʿaşḳuñ odı ola peydā
2. Ḥāşā ki sivā yanmaya ḫāşak-āsā

---

hāşak-āsā:

1. ***ḫāşak-āsā:***
Mısra: **2**
ot, çer çöp gibi

1. Bir dilde ki ʿaşḳuñ odı ola peydā
2. Ḥāşā ki sivā yanmaya ḫāşak-āsā

---

her:

1. ***Her:***
Mısra: **3**
Her.

3. Her ḳaṭresi gūyā ki bir āteş-pāre
4. ʿAşḳ āteşini göz yaşı itmez iṭfā

---

kaṭre:

1. ***ḳaṭresi:*** -s, -i
Mısra: **3**
Damla.

3. Her ḳaṭresi gūyā ki bir āteş-pāre
4. ʿAşḳ āteşini göz yaşı itmez iṭfā

---

gūyā:

1. ***gūyā:***
Mısra: **3**
sanki, âdeta.

3. Her ḳaṭresi gūyā ki bir āteş-pāre
4. ʿAşḳ āteşini göz yaşı itmez iṭfā

āteş-pāre:

1. ***āteş-pāre:***
Mısra: **3**
Ateş parçası.

3. Her ḳaṭresi gūyā ki bir āteş-pāre
4. ʿAşḳ āteşini göz yaşı itmez iṭfā

---

döy:

1. ***döyemezken:*** -e, -mez, -ken
Mısra: **6**
tahammül edememek

5. Dilde ola mı tāb-ı celāle ṭāḳāt
6. Envār-ı cemāle döyemezken cānā

---

cānā:

1. ***cānā:***
Mısra: **6**
Sevgilim, canım, ey dost.

5. Dilde ola mı tāb-ı celāle ṭāḳāt
6. Envār-ı cemāle döyemezken cānā

---

olmasa:

1. ***Olmasa:***
Mısra: **7**
olmaz ise

7. Olmasa eger māye-i ʿaşḳuñ ḫumda
8. Dünyāya ṣalur mıydı bu şūrı ṣahbā

---

eger:

1. ***eger:***
Mısra: **7**
Şart edatı, şayet.

7. Olmasa eger māye-i ʿaşḳuñ ḫumda
8. Dünyāya ṣalur mıydı bu şūrı ṣahbā

---

hum:

1. ***ḫumda:*** -da
Mısra: **7**
küp

7. Olmasa eger māye-i ʿaşḳuñ ḫumda
8. Dünyāya ṣalur mıydı bu şūrı ṣahbā

---

dünyā:

1. ***Dünyāya:*** -y, -a
Mısra: **8**
dünya

7. Olmasa eger māye-i ʿaşḳuñ ḫumda
8. Dünyāya ṣalur mıydı bu şūrı ṣahbā

---

bu:

1. ***bu:***
Mısra: **8**
İşaret sıfatı.

7. Olmasa eger māye-i ʿaşḳuñ ḫumda
8. Dünyāya ṣalur mıydı bu şūrı ṣahbā

şūr:

1. ***şūrı:*** -ı
Mısra: **8**
gürültü, kargaşa

7. Olmasa eger māye-i ʿaşḳuñ ḫumda
8. Dünyāya ṣalur mıydı bu şūrı ṣahbā

ṣahbā:

1. ***ṣahbā:***
Mısra: **8**
Şarap.

7. Olmasa eger māye-i ʿaşḳuñ ḫumda
8. Dünyāya ṣalur mıydı bu şūrı ṣahbā

---

cām:

1. ***cām:***
Mısra: **9**
Kadeh.

9. Bir cām araya dem gele şāyet sāḳi̱
10. Dök ḫūn-ı dili şi̱şeyi pāk it Yaḥyā

---

ara:

1. ***araya:*** -ya
Mısra: **9**
aramak II bulmaya çalışmak

9. Bir cām araya dem gele şāyet sāḳi̱
10. Dök ḫūn-ı dili şi̱şeyi pāk it Yaḥyā

---

dem:

1. ***dem:***
Mısra: **9**
Zaman.

9. Bir cām araya dem gele şāyet sāḳi̱
10. Dök ḫūn-ı dili şi̱şeyi pāk it Yaḥyā

---

gel:

1. ***gele:*** -e
Mısra: **9**
Gelmek.

9. Bir cām araya dem gele şāyet sāḳi̱
10. Dök ḫūn-ı dili şi̱şeyi pāk it Yaḥyā

şāyet:

1. ***şāyet:*** -y, -i
Mısra: **9**
Belki, olur ki.

9. Bir cām araya dem gele şāyet sāḳi̱
10. Dök ḫūn-ı dili şi̱şeyi pāk it Yaḥyā

---

sāḳi:

1. ***sāḳi̱:***
Mısra: **9**
mecliste içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse

9. Bir cām araya dem gele şāyet sāḳi̱
10. Dök ḫūn-ı dili şi̱şeyi pāk it Yaḥyā

---

dök:

1. ***Dök:***
Mısra: **10**
Akıtmak, dökmek

9. Bir cām araya dem gele şāyet sāḳi̱
10. Dök ḫūn-ı dili şi̱şeyi pāk it Yaḥyā

şişe:

1. ***şi̱şeyi:*** -yi
Mısra: **10**
Ağzı dar ve uzun cam kap II İçki

9. Bir cām araya dem gele şāyet sāḳi̱
10. Dök ḫūn-ı dili şi̱şeyi pāk it Yaḥyā

---

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bir cām araya dem gele şāyet sāḳi̱
10. Dök ḫūn-ı dili şi̱şeyi pāk it Yaḥyā

---

māye-i ʿaşḳuñ:

1. ***māye-i ʿaşḳuñ:*** -
Mısra: **7**
aşk mayası

7. Olmasa eger māye-i ʿaşḳuñ ḫumda
8. Dünyāya ṣalur mıydı bu şūrı ṣahbā

---

göz yaşı:

1. ***göz yaşı:*** -
Mısra: **4**
gözyaşı

3. Her ḳaṭresi gūyā ki bir āteş-pāre
4. ʿAşḳ āteşini göz yaşı itmez iṭfā

---

envār-ı cemāle:

1. ***envār-ı cemāle:*** -
Mısra: **6**
Sevgilinin yüzündeki güzellik nurları

5. Dilde ola mı tāb-ı celāle ṭāḳāt
6. Envār-ı cemāle döyemezken cānā

---

tāb-ı celāle:

1. ***tāb-ı celāle:*** -
Mısra: **5**
azametli güç

5. Dilde ola mı tāb-ı celāle ṭāḳāt
6. Envār-ı cemāle döyemezken cānā

ḫūn-ı dili:

1. ***ḫūn-ı dili:*** -
Mısra: **10**
gönül kanı

9. Bir cām araya dem gele şāyet sāḳi
10. Dök ḫūn-ı dili şişeyi pāk it Yaḥyā

---

pāk it:

1. ***pāk it:*** -
Mısra: **10**
Temizlemek, arındırmak.

9. Bir cām araya dem gele şāyet sāḳi
10. Dök ḫūn-ı dili şişeyi pāk it Yaḥyā

---

peydā ola:

1. ***peydā ola:*** -
Mısra: **1**
görünmek, ortaya çıkmak

1. Bir dilde ki ʿaşḳuñ odı ola peydā
2. Ḥāşā ki sivā yanmaya ḫāşak-āsā

ʿaşḳ āteşini:

1. ***ʿaşḳ āteşini:*** -
Mısra: **4**
Aşk ateşi.

3. Her ḳaṭresi gūyā ki bir āteş-pāre
4. ʿAşḳ āteşini göz yaşı itmez iṭfā

---

iṭfā itmez:

1. ***iṭfā itmez:*** -
Mısra: **4**
söndürmemek

3. Her ḳaṭresi gūyā ki bir āteş-pāre
4. ʿAşḳ āteşini göz yaşı itmez iṭfā

ṭāḳāt ola mı:

1. ***ṭāḳāt ola mı:*** -
Mısra: **5**
takat kalır mı

5. Dilde ola mı tāb-ı celāle ṭāḳāt
6. Envār-ı cemāle döyemezken cānā

ṣalur mıydı:

1. ***ṣalur mıydı:*** -
Mısra: **8**
yaymak, salmak

7. Olmasa eger māye-i ʿaşḳuñ ḫumda
8. Dünyāya ṣalur mıydı bu şūrı ṣahbā

---

göster:

1. ***Gösterdi:*** -di
Mısra: **1**
Göstermek

1. Gösterdi yine sāḳi-i meclis yed-i beyżā
2. Zerrin ḳadeḥi itdi elinde gül-i raʿnā

---

yine:

1. ***yine:***
Mısra: **1**
Tekrar.

1. Gösterdi yine sāḳi-i meclis yed-i beyżā
2. Zerrin ḳadeḥi itdi elinde gül-i raʿnā

2. ***yine:***
Mısra: **4**
Tekrar.

3. Gülşende seḥer gūşuma bir naġme ṭoḳundı
4. Gelmiş gibi vādiye yine bülbül-i şeydā

---

it:

1. ***itdi:*** -di
Mısra: **2**
etmek, eylemek

1. Gösterdi yine sāḳi-i meclis yed-i beyżā
2. Zerrin ḳadeḥi itdi elinde gül-i raʿnā

---

el:

1. ***elinde:*** -i, -n, -de
Mısra: **2**
El.

1. Gösterdi yine sāḳi-i meclis yed-i beyżā
2. Zerrin ḳadeḥi itdi elinde gül-i raʿnā

---

gülşen:

1. ***Gülşende:*** -de
Mısra: **3**
Bahçe, gül bahçesi.

3. Gülşende seḥer gūşuma bir naġme ṭoḳundı
4. Gelmiş gibi vādiye yine bülbül-i şeydā

---

seḥer:

1. ***seḥer:***
Mısra: **3**
Sabah olmağa başladığı vakit.

3. Gülşende seḥer gūşuma bir naġme ṭoḳundı
4. Gelmiş gibi vādiye yine bülbül-i şeydā

---

gūş:

1. ***gūşuma:*** -u, -m, -a
Mısra: **3**
Kulak.

3. Gülşende seḥer gūşuma bir naġme ṭoḳundı
4. Gelmiş gibi vādiye yine bülbül-i şeydā

---

bir:

1. ***bir:***
Mısra: **3**
bir, belgisiz sıfat

3. Gülşende seḥer gūşuma bir naġme ṭoḳundı

4. Gelmiş gibi vādiye yine bülbül-i şeydā

2. ***bir:***
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Her ḥalḳa-i zülf oldı bir āyine ruḫında
6. İster niçe yüzden görine ḥüsn-i dil-ārā

---

nağme:

1. ***nağme:***
Mısra: **3**
Kulağa hoş gelen âhenkli ses, ezgi.

3. Gülşende seḥer gūşuma bir nağme ṭoḳundı
4. Gelmiş gibi vādiye yine bülbül-i şeydā

ṭokun:

1. ***ṭoḳundı:*** -dı
Mısra: **3**
dokunmak, değmek, el sürmek, temas etmek.

3. Gülşende seḥer gūşuma bir nağme ṭoḳundı
4. Gelmiş gibi vādiye yine bülbül-i şeydā

---

gel:

1. ***Gelmiş:*** -miş
Mısra: **4**
Gelmek.

3. Gülşende seḥer gūşuma bir nağme ṭoḳundı
4. Gelmiş gibi vādiye yine bülbül-i şeydā

---

gibi:

1. ***gibi:***
Mısra: **4**
sanki

3. Gülşende seḥer gūşuma bir nağme ṭoḳundı
4. Gelmiş gibi vādiye yine bülbül-i şeydā

---

vādi:

1. ***vādiye:*** -y, -e
Mısra: **4**
İki dağ arası veya ova, yer, taraf.

3. Gülşende seḥer gūşuma bir nağme ṭoḳundı
4. Gelmiş gibi vādiye yine bülbül-i şeydā

---

her:

1. ***Her:***
Mısra: **5**
Her, her bir

5. Her ḥalḳa-i zülf oldı bir āyine ruḫında
6. İster niçe yüzden görine ḥüsn-i dil-ārā

---

ol:

1. ***oldı:*** -dı
Mısra: **5**
Olmak

5. Her ḥalḳa-i zülf oldı bir āyine ruḫında
6. İster niçe yüzden görine ḥüsn-i dil-ārā

2. ***olımaz:*** -ı, -maz
Mısra: **10**
olamaz

9. Ancaḳ ġam-ı dil-dārı alur ḥavṣala-i ʿaşḳ
10. Yaḥyā olımaz aña mezāḥim ġam-ı dünyā

āyine:

1. ***āyine:***
Mısra: **5**
ayna

5. Her ḥalḳa-i zülf oldı bir āyine ruḫında
6. İster niçe yüzden görine ḥüsn-i dil-ārā

---

ruḫ:

1. ***ruḫında:*** -ı, -n, -da
Mısra: **5**
yanak

5. Her ḥalḳa-i zülf oldı bir āyine ruḫında
6. İster niçe yüzden görine ḥüsn-i dil-ārā

---

cānā:

1. ***cānā:***
Mısra: **8**
Sevgilim, canım, ey dost.

7. Çaḳ ṭutmayıcak dāmen-i zülfüñ dil-i mehcūr
8. Bulmadı ẓafer devlet-i pā-būsuña cānā

---

ancak:

1. ***Ancaḳ:***
Mısra: **9**
yalnızca, sadece

9. Ancaḳ ġam-ı dil-dārı alur ḥavṣala-i ʿaşḳ
10. Yaḥyā olımaz aña mezāḥim ġam-ı dünyā

---

al:

1. ***alur:*** -ur
Mısra: **9**
etkilemek

9. Ancaḳ ġam-ı dil-dārı alur ḥavṣala-i ʿaşḳ
10. Yaḥyā olımaz aña mezāḥim ġam-ı dünyā

---

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ancaḳ ġam-ı dil-dārı alur ḥavṣala-i ʿaşḳ
10. Yaḥyā olımaz aña mezāḥim ġam-ı dünyā

---

a:

1. ***aña:*** -ñ, -a
Mısra: **10**
3. teklik şahıs zamiri

9. Ancaḳ ġam-ı dil-dārı alur ḥavṣala-i ʿaşḳ
10. Yaḥyā olımaz aña mezāḥim ġam-ı dünyā

---

mezāḥim:

1. ***mezāḥim:***
Mısra: **10**
Zahmetler, sıkıntılar

9. Ancaḳ ġam-ı dil-dārı alur ḥavṣala-i ʿaşḳ
10. Yaḥyā olımaz aña mezāḥim ġam-ı dünyā

---

yed-i beyżā:

1. ***yed-i beyżā:*** -
Mısra: **1**
(sâkînin) mucize gösteren eli

1. Gösterdi yine sāḳi-i meclis yed-i beyżā
2. Zerrin ḳadeḥi itdi elinde gül-i raʿnā

---

gül-i raʿnā:

1. ***gül-i raʿnā:* -**
Mısra: **2**
Güzel gül; içi kırmızı, dışı sarı olan iki renkli gül.

1. Gösterdi yine sāḳi̇-i meclis yed-i beyżā
2. Zerri̇n ḳadeḥi itdi elinde gül-i raʿnā

sāḳi-i meclis:

1. ***sāḳi̇-i meclis:* -**
Mısra: **1**
Meclisin sakisi

1. Gösterdi yine sāḳi̇-i meclis yed-i beyżā
2. Zerri̇n ḳadeḥi itdi elinde gül-i raʿnā

bülbül-i şeydā:

1. ***bülbül-i şeydā:* -**
Mısra: **4**
Aşk mecnunu bülbül | çılgın aşık.

3. Gülşende seḥer gūşuma bir naġme ṭoḳundı
4. Gelmiş gibi vādi̇ye yine bülbül-i şeydā

ḥalḳa-i zülf:

1. ***ḥalḳa-i zülf:* -**
Mısra: **5**
yüzün iki yanına düşen saç halkası

5. Her ḥalḳa-i zülf oldı bir āyi̇ne ruḫında
6. İster niçe yüzden görine ḥüsn-i dil-ārā

ḥüsn-i dil-ārā:

1. ***ḥüsn-i dil-ārā:* -**
Mısra: **6**
gönlü süsleyen, gönle huzur veren güzellik

5. Her ḥalḳa-i zülf oldı bir āyi̇ne ruḫında
6. İster niçe yüzden görine ḥüsn-i dil-ārā

dil-i mehcūr:

1. ***dil-i mehcūr:* -**
Mısra: **7**
Terkedilmiş gönül

7. Çaḳ ṭutmayıcak dāmen-i zülfüñ dil-i mehcūr
8. Bulmadı ẓafer devlet-i pā-būsuña cānā

devlet-i pā-būsuña:

1. ***devlet-i pā-būsuña:* -**
Mısra: **8**
ayağını öpme mutluluğu

7. Çaḳ ṭutmayıcak dāmen-i zülfüñ dil-i mehcūr
8. Bulmadı ẓafer devlet-i pā-būsuña cānā

ġam-ı dünyā:

1. ***ġam-ı dünyā:* -**
Mısra: **10**
Dünyanın kederi, tasası.

9. Ancaḳ ġam-ı dil-dārı alur ḥavṣala-i ʿaşḳ
10. Yaḥyā olımaz aña mezāḥim ġam-ı dünyā

dāmen-i zülfüñ:

1. ***dāmen-i zülfüñ:* -**
Mısra: **7**
saçının etekleri, uçları

7. Çaḳ ṭutmayıcak dāmen-i zülfüñ dil-i mehcūr
8. Bulmadı ẓafer devlet-i pā-būsuña cānā

ḥavṣala-i ʿaşḳ:

1. ***ḥavṣala-i ʿaşḳ:* -**
Mısra: **9**
aşkın dayanıklılığı, tahammülü

9. Ancaḳ ġam-ı dil-dārı alur ḥavṣala-i ʿaşḳ
10. Yaḥyā olımaz aña mezāḥim ġam-ı dünyā

ġam-ı dil-dārı:

1. ***ġam-ı dil-dārı:* -**
Mısra: **9**
Sevgilinin/güzelin gamı

9. Ancaḳ ġam-ı dil-dārı alur ḥavṣala-i ʿaşḳ
10. Yaḥyā olımaz aña mezāḥim ġam-ı dünyā

zerrin ḳadeḥi:

1. ***zerri̇n ḳadeḥi:* -**
Mısra: **2**
Altın kadeh. bkz:cām-ı zerri̇n

1. Gösterdi yine sāḳi̇-i meclis yed-i beyżā
2. Zerri̇n ḳadeḥi itdi elinde gül-i raʿnā

niçe yüzden:

1. ***niçe yüzden:* -**
Mısra: **6**
Pek çok yönden.

5. Her ḥalḳa-i zülf oldı bir āyi̇ne ruḫında
6. İster niçe yüzden görine ḥüsn-i dil-ārā

görine İster:

1. ***görine İster:* -**
Mısra: **6**
görünmek istemek

5. Her ḥalḳa-i zülf oldı bir āyi̇ne ruḫında
6. İster niçe yüzden görine ḥüsn-i dil-ārā

ẓafer bulmadı:

1. ***ẓafer bulmadı:* -**
Mısra: **8**
Zafer kazanmak.

7. Çaḳ ṭutmayıcak dāmen-i zülfüñ dil-i mehcūr
8. Bulmadı ẓafer devlet-i pā-būsuña cānā

Çāk tutmayıcak:

1. ***Çāḳ ṭutmayıcaḳ:* -**
Mısra: **7**
paramparça etmek

7. Çaḳ ṭutmayıcak dāmen-i zülfüñ dil-i mehcūr
8. Bulmadı ẓafer devlet-i pā-būsuña cānā

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. ʿAşḳuñ odına ey gül yanarsa cān-ı şeydā
2. Her bir avuç külinden bir bülbül ola peydā

gül:

1. ***gül:***
Mısra: **1**
Gül. || Sevgili.

1. ʿAşḳuñ odına ey gül yanarsa cān-ı şeydā
2. Her bir avuç külinden bir bülbül ola peydā

yan:

1. ***yanarsa:*** -ar, -sa
Mısra: **1**
yanmak

1. ʿAşḳuñ odına ey gül yanarsa cān-ı şeydā
2. Her bir avuç külinden bir bülbül ola peydā

2. ***yana:*** -a
Mısra: **4**
yanmak

3. Mülk-i dile o lebden ḥaḳḳā ki ḳorḳı vardur
4. Cāʾiz ki bir şererden ʿālem yana ser-ā-pā

---

avuç:

1. ***avuç:***
Mısra: **2**
Avuç.

1. ʿAşḳuñ odına ey gül yanarsa cān-ı şeydā
2. Her bir avuç külinden bir bülbül ola peydā

---

kül:

1. ***külinden:*** -i, -n, -den
Mısra: **2**
kül, bir şeyin yandıktan sonra geriye kalanı.

1. ʿAşḳuñ odına ey gül yanarsa cān-ı şeydā
2. Her bir avuç külinden bir bülbül ola peydā

---

bir:

1. ***bir:***
Mısra: **2**
bir, belgisiz sıfat

1. ʿAşḳuñ odına ey gül yanarsa cān-ı şeydā
2. Her bir avuç külinden bir bülbül ola peydā

2. ***bir:***
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Mülk-i dile o lebden ḥaḳḳā ki ḳorḳı vardur
4. Cāʾiz ki bir şererden ʿālem yana ser-ā-pā

---

bülbül:

1. ***bülbül:***
Mısra: **2**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık.

1. ʿAşḳuñ odına ey gül yanarsa cān-ı şeydā
2. Her bir avuç külinden bir bülbül ola peydā

---

o:

1. ***o:***
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Mülk-i dile o lebden ḥaḳḳā ki ḳorḳı vardur
4. Cāʾiz ki bir şererden ʿālem yana ser-ā-pā

---

leb:

1. ***lebden:*** -den
Mısra: **3**
F. Dudak

3. Mülk-i dile o lebden ḥaḳḳā ki ḳorḳı vardur
4. Cāʾiz ki bir şererden ʿālem yana ser-ā-pā

ḥaḳḳā:

1. ***ḥaḳḳā:***
Mısra: **3**
Doğrusu, gerçekte

3. Mülk-i dile o lebden ḥaḳḳā ki ḳorḳı vardur
4. Cāʾiz ki bir şererden ʿālem yana ser-ā-pā

---

ki:

1. ***ki:***
Mısra: **3**
T. Ki bağlacı.

3. Mülk-i dile o lebden ḥaḳḳā ki ḳorḳı vardur
4. Cāʾiz ki bir şererden ʿālem yana ser-ā-pā

2. ***ki:***
Mısra: **4**
T. Ki bağlacı.

3. Mülk-i dile o lebden ḥaḳḳā ki ḳorḳı vardur
4. Cāʾiz ki bir şererden ʿālem yana ser-ā-pā

ḳorḳı:

1. ***ḳorḳı:***
Mısra: **3**
korku

3. Mülk-i dile o lebden ḥaḳḳā ki ḳorḳı vardur
4. Cāʾiz ki bir şererden ʿālem yana ser-ā-pā

---

var:

1. ***vardur:*** -dur
Mısra: **3**
Var: Var, yokun karşıtı.

3. Mülk-i dile o lebden ḥaḳḳā ki ḳorḳı vardur
4. Cāʾiz ki bir şererden ʿālem yana ser-ā-pā

---

cāʾiz:

1. ***Cāʾiz:***
Mısra: **4**
yapılmasında mahsur olmayan, müsaadeli, ruhsatlı; uygun, olur; olabilir

3. Mülk-i dile o lebden ḥaḳḳā ki ḳorḳı vardur
4. Cāʾiz ki bir şererden ʿālem yana ser-ā-pā

şerer:

1. ***şererden:*** -den
Mısra: **4**
Kıvılcım.

3. Mülk-i dile o lebden ḥaḳḳā ki ḳorḳı vardur
4. Cāʾiz ki bir şererden ʿālem yana ser-ā-pā

ʿālem:

1. ***ʿālem:***
Mısra: **4**
kâinat, yer ve gökte yaratılmış olan şeylerin tümü ‖ yeryüzü, dünya

3. Mülk-i dile o lebden ḥaḳḳā ki ḳorḳı vardur
4. Cāʾiz ki bir şererden ʿālem yana ser-ā-pā

---

ser-ā-pā:

1. ***ser-ā-pā:***
Mısra: **4**
Baştan ayağa, tamamen

3. Mülk-i dile o lebden ḥaḳḳā ki ḳorḳı vardur
4. Cāʾiz ki bir şererden ʿālem yana ser-ā-pā

---

mestāne:

1. ***mestānelerle:*** -ler, -le
Mısra: **5**
Sarhoş olmuş, kendinden geçmiş, mahmur.

5. Mey-ḫāne-i maḥabbet mestānelerle ṭoldı
6. Peymāneler pür oldı ʿārif

oturma tenhā

ṭol:

1. ***ṭoldı:*** -dı
Mısra: **5**
dolmak, dolup taşmak

5. Mey-ḫāne-i maḥabbet mestānelerle ṭoldı
6. Peymāneler pür oldı ʿārif oturma tenhā

peymāne:

1. ***Peymāneler:*** -ler
Mısra: **6**
Far. Kadeh.

5. Mey-ḫāne-i maḥabbet mestānelerle ṭoldı
6. Peymāneler pür oldı ʿārif oturma tenhā

ʿārif:

1. ***ʿārif:***
Mısra: **6**
bilgiye sezgi yoluyla ulaşmış, gördüğünü fazla düşünmeye gerek kalmadan hemen kavrayabilecek nitelikteki kişi; zahit tipi karşıtlığında mükemmel insan [insan-ı kâmil]

5. Mey-ḫāne-i maḥabbet mestānelerle ṭoldı
6. Peymāneler pür oldı ʿārif oturma tenhā

otur:

1. ***oturma:*** -ma
Mısra: **6**
Durmak, beklemek.

5. Mey-ḫāne-i maḥabbet mestānelerle ṭoldı
6. Peymāneler pür oldı ʿārif oturma tenhā

tenhā:

1. ***tenhā:***
Mısra: **6**
Yalnız, tek başına

5. Mey-ḫāne-i maḥabbet mestānelerle ṭoldı
6. Peymāneler pür oldı ʿārif oturma tenhā

dil:

1. ***Dil:***
Mısra: **7**
gönül

7. Dil ṣāfdur kederden ammā güler yüz ister
8. Ḫūb olmayana neyler āyi̇ne-i mücellā

ṣāf:

1. ***ṣāfdur:*** -dur
Mısra: **7**
saflaştırmak, saf hâle getirmek, arındırmak.

7. Dil ṣāfdur kederden ammā güler yüz ister
8. Ḫūb olmayana neyler āyi̇ne-i mücellā

keder:

1. ***kederden:*** -den
Mısra: **7**
Gam, ısırap, elem, hüzün.

7. Dil ṣāfdur kederden ammā güler yüz ister
8. Ḫūb olmayana neyler āyi̇ne-i mücellā

ammā:

1. ***ammā:***
Mısra: **7**
ancak, ama

7. Dil ṣāfdur kederden ammā güler yüz ister
8. Ḫūb olmayana neyler āyi̇ne-i mücellā

iste:

1. ***ister:*** -r
Mısra: **7**
Talep etmek

7. Dil ṣāfdur kederden ammā güler yüz ister
8. Ḫūb olmayana neyler āyi̇ne-i mücellā

Hūb:

1. ***Ḫūb:*** -dur
Mısra: **8**
Güzel.

7. Dil ṣāfdur kederden ammā güler yüz ister
8. Ḫūb olmayana neyler āyi̇ne-i mücellā

ol:

1. ***olmayana:*** -ma, -y, -an, -a
Mısra: **8**
Olmak.

7. Dil ṣāfdur kederden ammā güler yüz ister
8. Ḫūb olmayana neyler āyi̇ne-i mücellā

neyler:

1. ***neyler:***
Mısra: **8**
Ne yapar, ne eder

7. Dil ṣāfdur kederden ammā güler yüz ister
8. Ḫūb olmayana neyler āyi̇ne-i mücellā

gözle:

1. ***gözler:*** -r
Mısra: **9**
Beklemek.

9. Ḥāl-i ruḫını gözler zülf-i siyāhın özler
10. Yaḥyā sevād-i çeşm ü ḳalbümdeki süveydā

özle:

1. ***özler:*** -r
Mısra: **9**
Özlemek, hasret duymak

9. Ḥāl-i ruḫını gözler zülf-i siyāhın özler
10. Yaḥyā sevād-i çeşm ü ḳalbümdeki süveydā

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḥāl-i ruḫını gözler zülf-i siyāhın özler
10. Yaḥyā sevād-i çeşm ü ḳalbümdeki süveydā

süveydā:

1. ***süveydā:***
Mısra: **10**
Ar. 1.Yürekte olan siyah nokta, habbetü'l-kalb, dâne-i dil. (Ekseriya kalpten kinaye olarak kullanılır).

9. Ḥāl-i ruḫını gözler zülf-i siyāhın özler
10. Yaḥyā sevād-i çeşm ü ḳalbümdeki süveydā

cān-ı şeydā:

1. ***cān-ı şeydā:*** -
Mısra: **1**
müptela olmuş gönül

1. ʿAşḳuñ odına ey gül yanarsa cān-ı şeydā
2. Her bir avuç külinden bir bülbül ola peydā

mülk-i dile:

1. ***mülk-i dile:*** -
Mısra: **3**
gönül ülkesi.

3. Mülk-i dile o lebden ḥaḳḳā ki ḳorḳı vardur
4. Cāʾiz ki bir şererden ʿālem yana ser-ā-pā

mey-ḫāne-i maḥabbet:

1. ***mey-ḫāne-i maḥabbet:*** -
Mısra: **5**
aşk köşesi, aşk yeri

5. Mey-ḫāne-i maḥabbet mestānelerle ṭoldı
6. Peymāneler pür oldı ʿārif oturma tenhā

āyine-i mücellā:

1. ***āyine-i mücellā:*** -
Mısra: **8**
Parlak, cilalı ayna (Gönül)

7. Dil ṣāfdur kederden ammā güler yüz ister
8. Ḫūb olmayana neyler āyine-i mücellā

zülf-i siyāhın:

1. ***zülf-i siyāhın:*** -
Mısra: **9**
Sevgilinin siyah saçı.

9. Ḫāl-i ruḫını gözler zülf-i siyāhın özler
10. Yaḥyā sevād-i çeşm ü ḳalbümdeki süveydā

sevād-i çeşm ü ḳalbümdeki:

1. ***sevād-i çeşm ü ḳalbümdeki:*** -
Mısra: **10**
Kalbin ve gözün içindeki siyahlık

9. Ḫāl-i ruḫını gözler zülf-i siyāhın özler
10. Yaḥyā sevād-i çeşm ü ḳalbümdeki süveydā

Ḫāl-i ruḫını:

1. ***Ḫāl-i ruḫını:*** -
Mısra: **9**
Yüzdeki ben.

9. Ḫāl-i ruḫını gözler zülf-i siyāhın özler
10. Yaḥyā sevād-i çeşm ü ḳalbümdeki süveydā

ʿaşḳuñ odına:

1. ***ʿaşḳuñ odına:*** -
Mısra: **1**
aşk ateşi

1. ʿAşḳuñ odına ey gül yanarsa cān-ı şeydā
2. Her bir avuç külinden bir bülbül ola peydā

her bir:

1. ***her bir:*** -
Mısra: **2**
Her bir.

1. ʿAşḳuñ odına ey gül yanarsa cān-ı şeydā
2. Her bir avuç külinden bir bülbül ola peydā

pür oldı:

1. ***pür oldı:*** -
Mısra: **6**
dolmak

5. Mey-ḫāne-i maḥabbet mestānelerle ṭoldı
6. Peymāneler pür oldı ʿārif oturma tenhā

peydā ola:

1. ***peydā ola:*** -
Mısra: **2**
ortaya çıkmak

1. ʿAşḳuñ odına ey gül yanarsa cān-ı şeydā
2. Her bir avuç külinden bir bülbül ola peydā

güler yüz:

1. ***güler yüz:*** -
Mısra: **7**
Yüzü güleç, daima gülen

7. Dil ṣāfdur kederden ammā güler yüz ister
8. Ḫūb olmayana neyler āyine-i mücellā

bir:

1. ***Bir:***
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Niḳāb-ı ġonceden ʿarż-ı cemāl itdi gül-i raʿnā
2. Bir aʿlā perdeden sen de görin ey bülbül-i şeydā

aʿlā:

1. ***aʿlā:***
Mısra: **2**
Pek yüce, en yüce.

1. Niḳāb-ı ġonceden ʿarż-ı cemāl itdi gül-i raʿnā
2. Bir aʿlā perdeden sen de görin ey bülbül-i şeydā

perde:

1. ***perdeden:*** -den
Mısra: **2**
perde, örtü, gizlenme

1. Niḳāb-ı ġonceden ʿarż-ı cemāl itdi gül-i raʿnā
2. Bir aʿlā perdeden sen de görin ey bülbül-i şeydā

sen:

1. ***sen:***
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri

1. Niḳāb-ı ġonceden ʿarż-ı cemāl itdi gül-i raʿnā
2. Bir aʿlā perdeden sen de görin ey bülbül-i şeydā

de:

1. ***de:***
Mısra: **2**
dahi, de (bağlaç)

1. Niḳāb-ı ġonceden ʿarż-ı cemāl itdi gül-i raʿnā
2. Bir aʿlā perdeden sen de görin ey bülbül-i şeydā

görin:

1. ***görin:***
Mısra: **2**
1. Görünmek.

1. Niḳāb-ı ġonceden ʿarż-ı cemāl itdi gül-i raʿnā
2. Bir aʿlā perdeden sen de görin ey bülbül-i şeydā

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Niḳāb-ı ġonceden ʿarż-ı cemāl itdi gül-i raʿnā
2. Bir aʿlā perdeden sen de görin ey bülbül-i şeydā

felek:

1. ***felek:***
Mısra: **3**
Devamlı şikâyet edilen kader, baht, talih (olumsuz bağlamda) ‖ dünya.

3. Yaḳın itdi felek eyyām-ı şekke rūz-ı nev-rūzı
4. Bu taḳrīb ile birkaç gün temāşāgāh olur ṣaḥrā

bu:

1. ***Bu:***
Mısra: **4**
bu, işaret sıfatı

3. Yaḳın itdi felek eyyām-ı şekke rūz-ı nev-rūzı
4. Bu taḳrīb ile birkaç gün temāşāgāh olur ṣaḥrā

taḳrib:

1. ***taḳrīb:***
Mısra: **4**
yakınlık

3. Yaḳın itdi felek eyyām-ı şekke rūz-ı nev-rūzı
4. Bu taḳrīb ile birkaç gün temāşāgāh olur ṣaḥrā

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **4**
"-dAn dolayı" anlamında bağlama edatı.

3. Yaḳın itdi felek eyyām-ı şekke rūz-ı nev-rūzı
4. Bu taḳrīb ile birkaç gün temāşāgāh olur ṣaḥrā

2. ***ile:***
Mısra: **9**
Araç anlamı katan bağlama edatı

9. Bulaydum cāme-ḫᵛābında açaydum luṭf ile anı
10. Gireydüm ḳoynına ol ġoncenüñ Yaḥyā nesīm-āsā

birkaç:

1. ***birkaç:***
Mısra: **4**
Birkaç.

3. Yaḳın itdi felek eyyām-ı şekke rūz-ı nev-rūzı
4. Bu taḳrīb ile birkaç gün temāşāgāh olur ṣaḥrā

gün:

1. ***gün:***
Mısra: **4**
Yirmi dört saatlik zaman dilimi.

3. Yaḳın itdi felek eyyām-ı şekke rūz-ı nev-rūzı
4. Bu taḳrīb ile birkaç gün temāşāgāh olur ṣaḥrā

temāşāgāh:

1. ***temāşāgāh:***
Mısra: **4**
Temaşa edilen, izlenilen yer.

3. Yaḳın itdi felek eyyām-ı şekke rūz-ı nev-rūzı
4. Bu taḳrīb ile birkaç gün temāşāgāh olur ṣaḥrā

ol:

1. ***olur:*** -ur
Mısra: **4**
Olmak.

3. Yaḳın itdi felek eyyām-ı şekke rūz-ı nev-rūzı
4. Bu taḳrīb ile birkaç gün temāşāgāh olur ṣaḥrā

2. ***ol:***
Mısra: **10**
O

9. Bulaydum cāme-ḫᵛābında açaydum luṭf ile anı
10. Gireydüm ḳoynına ol ġoncenüñ Yaḥyā nesīm-āsā

ṣahrā:

1. ***ṣaḥrā:***
Mısra: **4**
çöl, susuz ve ıssız geniş arazi

3. Yaḳın itdi felek eyyām-ı şekke rūz-ı nev-rūzı
4. Bu taḳrīb ile birkaç gün temāşāgāh olur ṣaḥrā

Tut:

1. ***Ṭutar:*** -ar
Mısra: **5**
Tutmak.

5. Ṭutar bī-bāk gül destinde sāġar bezm-i ʿayş eyler
6. İder feryād-ı mestān bülbül-i şūrīde bī-pervā

bi-bāk:

1. ***bī-bāk:***
Mısra: **5**
Korkusuz, çekinmeyen, sakınmayan.

5. Ṭutar bī-bāk gül destinde sāġar bezm-i ʿayş eyler
6. İder feryād-ı mestān bülbül-i şūrīde bī-pervā

gül:

1. ***gül:***
Mısra: **5**
Gül. || Sevgili.

5. Ṭutar bī-bāk gül destinde sāġar bezm-i ʿayş eyler
6. İder feryād-ı mestān bülbül-i şūrīde bī-pervā

dest:

1. ***destinde:*** -i, -n, -de
Mısra: **5**
El.

5. Ṭutar bī-bāk gül destinde sāġar bezm-i ʿayş eyler
6. İder feryād-ı mestān bülbül-i şūrīde bī-pervā

sāġar:

1. ***sāġar:***
Mısra: **5**
kadeh ‖ şarap

5. Ṭutar bī-bāk gül destinde sāġar bezm-i ʿayş eyler
6. İder feryād-ı mestān bülbül-i şūrīde bī-pervā

bi-pervā:

1. ***bī-pervā:***
Mısra: **6**
pervasız, korkusuz.

5. Ṭutar bī-bāk gül destinde sāġar bezm-i ʿayş eyler
6. İder feryād-ı mestān bülbül-i şūrīde bī-pervā

leṭāfetle:

1. ***Leṭāfetle:***
Mısra: **7**
güzellikle, nazikçe

7. Leṭāfetle açar gögsin çözer
gūy-ı giribānın
8. Gül-i raʿnānuñ oḫşar sinesin
mihr-i cihān-ārā

çöz:

1. ***çözer:*** -er
Mısra: **7**
örülmüş saçı açmak

7. Leṭāfetle açar gögsin çözer
gūy-ı giribānın
8. Gül-i raʿnānuñ oḫşar sinesin
mihr-i cihān-ārā

---

oḫşa:

1. ***oḫşar:*** -r
Mısra: **8**
okşamak

7. Leṭāfetle açar gögsin çözer
gūy-ı giribānın
8. Gül-i raʿnānuñ oḫşar sinesin
mihr-i cihān-ārā

---

sine:

1. ***sinesin:*** -s, -i, -n
Mısra: **8**
göğüs

7. Leṭāfetle açar gögsin çözer
gūy-ı giribānın
8. Gül-i raʿnānuñ oḫşar sinesin
mihr-i cihān-ārā

---

bul:

1. ***Bulaydum:*** -a, -y, -du, -m
Mısra: **9**
Elde etmek, ulaşmak.

9. Bulaydum cāme-ḫᵛābında
açaydum luṭf ile anı
10. Gireydüm ḳoynına ol
ġoncenüñ Yaḥyā nesim-āsā

---

cāme-hᵛābında:

1. ***cāme-ḫᵛābında:***
Mısra: **9**
yatak.

9. Bulaydum cāme-ḫᵛābında
açaydum luṭf ile anı
10. Gireydüm ḳoynına ol
ġoncenüñ Yaḥyā nesim-āsā

---

aç:

1. ***açaydum:*** -a, -y, -du, -m
Mısra: **9**
soymak

9. Bulaydum cāme-ḫᵛābında
açaydum luṭf ile anı
10. Gireydüm ḳoynına ol
ġoncenüñ Yaḥyā nesim-āsā

---

luṭf:

1. ***luṭf:***
Mısra: **9**
Yardım, iyilik

9. Bulaydum cāme-ḫᵛābında
açaydum luṭf ile anı
10. Gireydüm ḳoynına ol
ġoncenüñ Yaḥyā nesim-āsā

---

a:

1. ***anı:*** -n, -ı
Mısra: **9**
O, kişi zamiri.

9. Bulaydum cāme-ḫᵛābında
açaydum luṭf ile anı
10. Gireydüm ḳoynına ol
ġoncenüñ Yaḥyā nesim-āsā

---

gir:

1. ***Gireydüm:*** -e, -y, -dü, -m
Mısra: **10**
1. Girmek, dahil olmak.

9. Bulaydum cāme-ḫᵛābında
açaydum luṭf ile anı
10. Gireydüm ḳoynına ol
ġoncenüñ Yaḥyā nesim-āsā

ḳoyn:

1. ***ḳoynına:*** -ı, -n, -a
Mısra: **10**
koyun, kucak, yatak

9. Bulaydum cāme-ḫᵛābında
açaydum luṭf ile anı
10. Gireydüm ḳoynına ol
ġoncenüñ Yaḥyā nesim-āsā

ġonce:

1. ***ġoncenüñ:*** -n, -üñ
Mısra: **10**
*henüz yaprakları açılmamış
çiçek, sevgili.*

9. Bulaydum cāme-ḫᵛābında
açaydum luṭf ile anı
10. Gireydüm ḳoynına ol
ġoncenüñ Yaḥyā nesim-āsā

---

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bulaydum cāme-ḫᵛābında
açaydum luṭf ile anı
10. Gireydüm ḳoynına ol
ġoncenüñ Yaḥyā nesim-āsā

---

nesim-āsā:

1. ***nesim-āsā:***
Mısra: **10**
*Hoşa giden, latif bir rüzgar
gibi.*

9. Bulaydum cāme-ḫᵛābında
açaydum luṭf ile anı
10. Gireydüm ḳoynına ol
ġoncenüñ Yaḥyā nesim-āsā

---

niḳāb-ı ġonceden:

1. ***niḳāb-ı ġonceden:*** -
Mısra: **1**
goncanın örtüsü

1. Niḳāb-ı ġonceden ʿarż-ı
cemāl itdi gül-i raʿnā
2. Bir aʿlā perdeden sen de
görin ey bülbül-i şeydā

ʿarż-ı cemāl itdi:

1. ***ʿarż-ı cemāl itdi:*** -
Mısra: **1**
*yüzünün güzelliğini ortaya
çıkarmak*

1. Niḳāb-ı ġonceden ʿarż-ı
cemāl itdi gül-i raʿnā
2. Bir aʿlā perdeden sen de
görin ey bülbül-i şeydā

---

gül-i raʿnā:

1. ***gül-i raʿnā:*** -
Mısra: **1**
*Güzel gül; içi kırmızı, dışı sarı
olan iki renkli gül.*

1. Niḳāb-ı ġonceden ʿarż-ı
cemāl itdi gül-i raʿnā
2. Bir aʿlā perdeden sen de
görin ey bülbül-i şeydā

---

bülbül-i şeydā:

1. ***bülbül-i şeydā:*** -
Mısra: **2**
Aşk çılgını olan bülbül; aşık

1. Niḳāb-ı ġonceden ʿarż-ı
cemāl itdi gül-i raʿnā
2. Bir aʿlā perdeden sen de
görin ey bülbül-i şeydā

---

yaḳın itdi:

1. ***yaḳın itdi:*** -
Mısra: **3**
yaklaştırmak

3. Yaḳın itdi felek eyyām-ı şekke rūz-ı nev-rūzı
4. Bu taḳrib ile birkaç gün temāşāgāh olur ṣaḥrā

---

eyyām-ı şekke:

1. ***eyyām-ı şekke:*** -
Mısra: **3**
şüpheyle dolu günler

3. Yaḳın itdi felek eyyām-ı şekke rūz-ı nev-rūzı
4. Bu taḳrib ile birkaç gün temāşāgāh olur ṣaḥrā

---

rūz-ı nev-rūzı:

1. ***rūz-ı nev-rūzı:*** -
Mısra: **3**
mutluluğun, saadetin nevruz günü / ilk günü.

3. Yaḳın itdi felek eyyām-ı şekke rūz-ı nev-rūzı
4. Bu taḳrib ile birkaç gün temāşāgāh olur ṣaḥrā

---

bülbül-i şūride:

1. ***bülbül-i şūride:*** -
Mısra: **6**
çılgın bülbül

5. Ṭutar bi-bāk gül destinde sāġar bezm-i ʿayş eyler
6. İder feryād-ı mestān bülbül-i şūride bi-pervā

---

gül-i raʿnānuñ:

1. ***gül-i raʿnānuñ:*** -
Mısra: **8**
Güzel gül; içi kırmızı, dışı sarı olan iki renkli gül.

7. Leṭāfetle açar gögsin çözer gūy-ı giribānın
8. Gül-i raʿnānuñ oḫşar sinesin mihr-i cihān-ārā

---

mihr-i cihān-ārā:

1. ***mihr-i cihān-ārā:*** -
Mısra: **8**
Cihanı süsleyen güneş. II Sevgili.

7. Leṭāfetle açar gögsin çözer gūy-ı giribānın
8. Gül-i raʿnānuñ oḫşar sinesin mihr-i cihān-ārā

---

gūy-ı giribānın:

1. ***gūy-ı giribānın:*** -
Mısra: **7**
yaka düğmesi.

7. Leṭāfetle açar gögsin çözer gūy-ı giribānın
8. Gül-i raʿnānuñ oḫşar sinesin mihr-i cihān-ārā

---

gögsin açar:

1. ***gögsin açar:*** -
Mısra: **7**
göğsünü açmak, koynunu göstermek

7. Leṭāfetle açar gögsin çözer gūy-ı giribānın
8. Gül-i raʿnānuñ oḫşar sinesin mihr-i cihān-ārā

---

feryād-ı mestān İder:

1. ***feryād-ı mestān İder:*** -
Mısra: **6**
kendinden geçerek feryad etmek

5. Ṭutar bi-bāk gül destinde sāġar bezm-i ʿayş eyler
6. İder feryād-ı mestān bülbül-i şūride bi-pervā

---

bezm-i ʿayş eyler:

1. ***bezm-i ʿayş eyler:*** -
Mısra: **5**
zevk u safa meclisinde eğlenmek

5. Ṭutar bi-bāk gül destinde sāġar bezm-i ʿayş eyler
6. İder feryād-ı mestān bülbül-i şūride bi-pervā

---

dön:

1. ***Dönüpdür:*** -üp, -dür
Mısra: **1**
dönüşmek

1. Dönüpdür żaʿf ile bir rişteye cismümde cān-āsā
2. Fitil-i şemʿ-i bezmüñ reşki bükdi ḳāmetüm cānā

żaʿf:

1. ***żaʿf:***
Mısra: **1**
Zayıflık

1. Dönüpdür żaʿf ile bir rişteye cismümde cān-āsā
2. Fitil-i şemʿ-i bezmüñ reşki bükdi ḳāmetüm cānā

---

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **1**
birlikte

1. Dönüpdür żaʿf ile bir rişteye cismümde cān-āsā
2. Fitil-i şemʿ-i bezmüñ reşki bükdi ḳāmetüm cānā

---

bir:

1. ***bir:***
Mısra: **1**
bir, belgisiz sıfat

1. Dönüpdür żaʿf ile bir rişteye cismümde cān-āsā
2. Fitil-i şemʿ-i bezmüñ reşki bükdi ḳāmetüm cānā

2. ***Birinden:*** -i, -n, -den
Mısra: **4**
bir varlığı belirsiz olarak gösteren zamir, belgisiz zamir

3. Yanar tiri erir peykānı tāb-ı āteş-i dilden
4. Birinden āh olur ẓāhir birinden eşk olur peydā

3. ***birinden:*** -i, -n, -den
Mısra: **4**
herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren zamir, belgisiz zamir.

3. Yanar tiri erir peykānı tāb-ı āteş-i dilden
4. Birinden āh olur ẓāhir birinden eşk olur peydā

---

rişte:

1. ***rişteye:*** -y, -e
Mısra: **1**
ip

1. Dönüpdür żaʿf ile bir rişteye cismümde cān-āsā
2. Fitil-i şemʿ-i bezmüñ reşki bükdi ḳāmetüm cānā

---

cism:

1. ***cismümde:*** -üm, -de
Mısra: **1**
Beden, vücut.

1. Dönüpdür żaʿf ile bir rişteye cismümde cān-āsā
2. Fitil-i şemʿ-i bezmüñ reşki bükdi ḳāmetüm cānā

---

cān-āsā:

1. ***cān-āsā:***
Mısra: **1**
can gibi

1. Dönüpdür żaʿf ile bir rişteye cismümde cān-āsā

2. Fitil-i şemʿ-i bezmüñ reşki bükdi ḳāmetüm cānā

reşk:

1. *reşki:* -i
Mısra: **2**
Kıskançlık

1. Dönüpdür żaʿf ile bir rişteye cismümde cān-āsā
2. Fitil-i şemʿ-i bezmüñ reşki bükdi ḳāmetüm cānā

bük:

1. *bükdi:* -di
Mısra: **2**
eğmek, iki büklüm etmek

1. Dönüpdür żaʿf ile bir rişteye cismümde cān-āsā
2. Fitil-i şemʿ-i bezmüñ reşki bükdi ḳāmetüm cānā

ḳāmet:

1. *ḳāmetüm:* -üm
Mısra: **2**
Boy, endam.

1. Dönüpdür żaʿf ile bir rişteye cismümde cān-āsā
2. Fitil-i şemʿ-i bezmüñ reşki bükdi ḳāmetüm cānā

cānā:

1. *cānā:*
Mısra: **2**
Sevgilim, canım, ey dost.

1. Dönüpdür żaʿf ile bir rişteye cismümde cān-āsā
2. Fitil-i şemʿ-i bezmüñ reşki bükdi ḳāmetüm cānā

yan:

1. *Yanar:* -ar
Mısra: **3**
yanmak

3. Yanar tiri erir peykānı tāb-ı āteş-i dilden
4. Birinden āh olur ẓāhir birinden eşk olur peydā

tir:

1. *tiri:* -i
Mısra: **3**
oka benzeyen kirpik

3. Yanar tiri erir peykānı tāb-ı āteş-i dilden
4. Birinden āh olur ẓāhir birinden eşk olur peydā

eri:

1. *erir:* -r
Mısra: **3**
Erimek, saflaştırmak.

3. Yanar tiri erir peykānı tāb-ı āteş-i dilden
4. Birinden āh olur ẓāhir birinden eşk olur peydā

peykān:

1. *peykānı:* -ı
Mısra: **3**
sevgilinin temrene benzeyen kirpiği

3. Yanar tiri erir peykānı tāb-ı āteş-i dilden
4. Birinden āh olur ẓāhir birinden eşk olur peydā

āh:

1. *āh:*
Mısra: **4**
Ah etme, inleme

3. Yanar tiri erir peykānı tāb-ı āteş-i dilden
4. Birinden āh olur ẓāhir birinden eşk olur peydā

eşk:

1. *eşk:*
Mısra: **4**
Göz yaşı.

3. Yanar tiri erir peykānı tāb-ı āteş-i dilden
4. Birinden āh olur ẓāhir birinden eşk olur peydā

eger:

1. *egerçe:* -çe
Mısra: **5**
gerçi

5. Dil-i şeydā egerçe ẕerre -i nā-çizdür ammā
6. Derūnında olan sūzı söyindürmez yedi deryā

ammā:

1. *ammā:*
Mısra: **5**
ama

5. Dil-i şeydā egerçe ẕerre -i nā-çizdür ammā
6. Derūnında olan sūzı söyindürmez yedi deryā

derūn:

1. *Derūnında:* -ı, -n, -da
Mısra: **6**
Kalp, yürek, iç, bâtın.

5. Dil-i şeydā egerçe ẕerre -i nā-çizdür ammā
6. Derūnında olan sūzı söyindürmez yedi deryā

2. *derūnı:* -ı
Mısra: **8**
gönül

7. Niçün pervāne dāʾim yanmaġa āteş arar ṭurmaz
8. Ṭutuşmaz mı derūnı āteşinden ʿāşıḳ-ı şeydā

ol:

1. *olan:* -an
Mısra: **6**
Olmak.

5. Dil-i şeydā egerçe ẕerre -i nā-çizdür ammā
6. Derūnında olan sūzı söyindürmez yedi deryā

sūz:

1. *sūzı:* -ı
Mısra: **6**
Yakıcı, yakan, ateş.

5. Dil-i şeydā egerçe ẕerre -i nā-çizdür ammā
6. Derūnında olan sūzı söyindürmez yedi deryā

söyindür:

1. *söyindürmez:* -mez
Mısra: **6**
söndürmek

5. Dil-i şeydā egerçe ẕerre -i nā-çizdür ammā
6. Derūnında olan sūzı söyindürmez yedi deryā

niçün:

1. *Niçün:*
Mısra: **7**
Neden.

7. Niçün pervāne dāʾim yanmaġa āteş arar ṭurmaz
8. Ṭutuşmaz mı derūnı āteşinden ʿāşıḳ-ı şeydā

pervāne:

1. ***pervāne:***
Mısra: **7**
ışığın etrafında dönmeyi seven gece kelebeği; âşık.

7. Niçün pervāne dāʾim yanmaġa āteş arar ṭurmaz
8. Ṭutuşmaz mı derūnı āteşinden ʿāşıḳ-ı şeydā

---

dāʾim:

1. ***dāʾim:***
Mısra: **7**
sürekli, daima, her zaman

7. Niçün pervāne dāʾim yanmaġa āteş arar ṭurmaz
8. Ṭutuşmaz mı derūnı āteşinden ʿāşıḳ-ı şeydā

---

yanmaġa:

1. ***yanmaġa:***
Mısra: **7**
Yanmak için.

7. Niçün pervāne dāʾim yanmaġa āteş arar ṭurmaz
8. Ṭutuşmaz mı derūnı āteşinden ʿāşıḳ-ı şeydā

āteş:

1. ***āteş:***
Mısra: **7**
Ateş.

7. Niçün pervāne dāʾim yanmaġa āteş arar ṭurmaz
8. Ṭutuşmaz mı derūnı āteşinden ʿāşıḳ-ı şeydā

2. ***āteşinden:*** -i, -n, -den
Mısra: **8**
Ateş II Gönül ateşi, yoğun aşk

7. Niçün pervāne dāʾim yanmaġa āteş arar ṭurmaz
8. Ṭutuşmaz mı derūnı āteşinden ʿāşıḳ-ı şeydā

---

ara:

1. ***arar:*** -r
Mısra: **7**
Aramak, bir şeyi bulmaya çalışmak, araştırmak

7. Niçün pervāne dāʾim yanmaġa āteş arar ṭurmaz
8. Ṭutuşmaz mı derūnı āteşinden ʿāşıḳ-ı şeydā

ṭur:

1. ***ṭurmaz:*** -maz
Mısra: **7**
Durmak, durulmak

7. Niçün pervāne dāʾim yanmaġa āteş arar ṭurmaz
8. Ṭutuşmaz mı derūnı āteşinden ʿāşıḳ-ı şeydā

Ṭutuş:

1. ***Ṭutuşmaz:*** -maz
Mısra: **8**
yanmak, ateş almak ‖ 'aşk ateşiyle yanıp tutuşmak

7. Niçün pervāne dāʾim yanmaġa āteş arar ṭurmaz
8. Ṭutuşmaz mı derūnı āteşinden ʿāşıḳ-ı şeydā

---

mı:

1. ***mı:***
Mısra: **8**
soru edatı

7. Niçün pervāne dāʾim yanmaġa āteş arar ṭurmaz
8. Ṭutuşmaz mı derūnı āteşinden ʿāşıḳ-ı şeydā

---

suḫan:

1. ***Suḫan:***
Mısra: **9**
şiir, söz

9. Suḫan kim āteş-i dilden ḳopa lā-büd olur pür-sūz
10. Anuñçün her sözi Yaḥyā'nuñ āteş-pāredür gūyā

---

kim:

1. ***kim:***
Mısra: **9**
ki

9. Suḫan kim āteş-i dilden ḳopa lā-büd olur pür-sūz
10. Anuñçün her sözi Yaḥyā'nuñ āteş-pāredür gūyā

ḳopa:

1. ***ḳopa:***
Mısra: **9**
kopar ise

9. Suḫan kim āteş-i dilden ḳopa lā-büd olur pür-sūz
10. Anuñçün her sözi Yaḥyā'nuñ āteş-pāredür gūyā

---

lā-büd:

1. ***lā-büd:***
Mısra: **9**
Şüphesiz.

9. Suḫan kim āteş-i dilden ḳopa lā-büd olur pür-sūz
10. Anuñçün her sözi Yaḥyā'nuñ āteş-pāredür gūyā

---

anuñçün:

1. ***Anuñçün:***
Mısra: **10**
Onun için.

9. Suḫan kim āteş-i dilden ḳopa lā-büd olur pür-sūz
10. Anuñçün her sözi Yaḥyā'nuñ āteş-pāredür gūyā

---

her:

1. ***her:***
Mısra: **10**
Her.

9. Suḫan kim āteş-i dilden ḳopa lā-büd olur pür-sūz
10. Anuñçün her sözi Yaḥyā'nuñ āteş-pāredür gūyā

---

söz:

1. ***sözi:*** -i
Mısra: **10**
şiir

9. Suḫan kim āteş-i dilden ḳopa lā-büd olur pür-sūz
10. Anuñçün her sözi Yaḥyā'nuñ āteş-pāredür gūyā

---

yaḥyā:

1. ***Yaḥyānuñ:*** -nuñ
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Suḫan kim āteş-i dilden ḳopa lā-büd olur pür-sūz
10. Anuñçün her sözi Yaḥyā'nuñ āteş-pāredür gūyā

āteş-pāre:

1. ***āteş-pāredür:*** -dür
Mısra: **10**
Ateş parçası.

9. Suḫan kim āteş-i dilden ḳopa lā-büd olur pür-sūz
10. Anuñçün her sözi Yaḥyā'nuñ āteş-pāredür gūyā

---

gūyā:

1. ***gūyā:***
Mısra: **10**
sanki, âdeta.

9. Suḫan kim āteş-i dilden ḳopa lā-büd olur pür-sūz
10. Anuñçün her sözi Yaḥyā'nuñ āteş-pāredür gūyā

fitil-i şemʿ-i bezmüñ:

1. ***fitil-i şemʿ-i bezmüñ:*** -
Mısra: **2**
mecliste yanan mumun fitili

1. Dönüpdür żaʿf ile bir rişteye cismümde cān-āsā
2. Fitil-i şemʿ-i bezmüñ reşki bükdi ḳāmetüm cānā

tāb-ı āteş-i dilden:

1. ***tāb-ı āteş-i dilden:*** -
Mısra: **3**
gönül ateşinin parıltısı

3. Yanar tiri erir peykānı tāb-ı āteş-i dilden
4. Birinden āh olur ẓāhir birinden eşk olur peydā

dil-i şeydā:

1. ***dil-i şeydā:*** -
Mısra: **5**
çılgın gönül

5. Dil-i şeydā egerçe ẕerre -i nā-çizdür ammā
6. Derūnında olan sūzı söyindürmez yedi deryā

ʿāşıḳ-ı şeydā:

1. ***ʿāşıḳ-ı şeydā:*** -
Mısra: **8**
Divane âşık.

7. Niçün pervāne dāʾim yanmaġa āteş arar ṭurmaz
8. Ṭutuşmaz mı derūnı āteşinden ʿāşıḳ-ı şeydā

āteş-i dilden:

1. ***āteş-i dilden:*** -
Mısra: **9**
Gönül ateşi.

9. Suḫan kim āteş-i dilden ḳopa lā-büd olur pür-sūz
10. Anuñçün her sözi Yaḥyā'nuñ āteş-pāredür gūyā

ẓāhir olur:

1. ***ẓāhir olur:*** -
Mısra: **4**
açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak

3. Yanar tiri erir peykānı tāb-ı āteş-i dilden
4. Birinden āh olur ẓāhir birinden eşk olur peydā

ẕerre -i nā-çizdür:

1. ***ẕerre -i nā-çizdür:*** -
Mısra: **5**
çaresiz bir zerre, parça

5. Dil-i şeydā egerçe ẕerre -i nā-çizdür ammā
6. Derūnında olan sūzı söyindürmez yedi deryā

yedi deryā:

1. ***yedi deryā:*** -
Mısra: **6**
Bütün denizler.

5. Dil-i şeydā egerçe ẕerre -i nā-çizdür ammā
6. Derūnında olan sūzı söyindürmez yedi deryā

pür-sūz olur:

1. ***pür-sūz olur:*** -
Mısra: **9**
Çok yanık, çok yakıcı olmak

9. Suḫan kim āteş-i dilden ḳopa lā-büd olur pür-sūz
10. Anuñçün her sözi Yaḥyā'nuñ āteş-pāredür gūyā

peydā olur:

1. ***peydā olur:*** -
Mısra: **4**
ortaya çıkmak

3. Yanar tiri erir peykānı tāb-ı āteş-i dilden
4. Birinden āh olur ẓāhir birinden eşk olur peydā

rengin:

1. ***rengin:***
Mısra: **1**
hoş, güzel,renkli

1. Ruḫ-ı dil-dārı rengin vaṣf idersin ey dil-i şeydā
2. ʿAcebdür sözlerüñden reng almazsa gül-i raʿnā

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Ruḫ-ı dil-dārı rengin vaṣf idersin ey dil-i şeydā
2. ʿAcebdür sözlerüñden reng almazsa gül-i raʿnā

2. ***ey:***
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Cefāsı dil-berüñ ʿāyn-ı vefādur ey göñül gör kim
8. Cefālar ide ide Ḳaysı Mecnūn eyledi Leylā

ʿaceb:

1. ***ʿAcebdür:*** -dür
Mısra: **2**
şaşılır

1. Ruḫ-ı dil-dārı rengin vaṣf idersin ey dil-i şeydā
2. ʿAcebdür sözlerüñden reng almazsa gül-i raʿnā

söz:

1. ***sözlerüñden:*** -ler, -ü, -ñ, -den
Mısra: **2**
söz, söylem

1. Ruḫ-ı dil-dārı rengin vaṣf idersin ey dil-i şeydā
2. ʿAcebdür sözlerüñden reng almazsa gül-i raʿnā

gülzār:

1. ***gülzārdan:*** -dan
Mısra: **3**
gül bahçesi ǁ bahçe

3. Ṣafā-baḫş olmada gülzārdan mey-ḫāne eksük mi
4. Ḳalur mı būy-ı gülden bāġ-bāna nükhet-i ṣahbā

mey-hāne:

1. ***mey-ḫāne:***
Mısra: **3**
İçki içilen yer.

3. Ṣafā-baḫş olmada gülzārdan mey-ḫāne eksük mi
4. Ḳalur mı būy-ı gülden bāġ-bāna nükhet-i ṣahbā

bāġ-bān:

1. ***bāġ-bāna:*** -a
Mısra: **4**
Bahçıvan. || Aşık.

3. Ṣafā-baḫş olmada gülzārdan

mey-ḫāne eksük mi
4. Ḳalur mı būy-ı gülden bāġ-bāna nükhet-i ṣahbā

düşelden:

1. ***Düşelden:***
Mısra: **5**
Düştüğünden beri

5. Düşelden vādị-i ʿaşḳa iñen çoḳ dil-rübā sevdüm
6. Hele çoḳ sevdügümden olmadum āzürde-dil ḳaṭʿā

iñen:

1. ***iñen:***
Mısra: **5**
çok, pek çok, daha çok

5. Düşelden vādị-i ʿaşḳa iñen çoḳ dil-rübā sevdüm
6. Hele çoḳ sevdügümden olmadum āzürde-dil ḳaṭʿā

çok:

1. ***çoḳ:***
Mısra: **5**
Çok

5. Düşelden vādị-i ʿaşḳa iñen çoḳ dil-rübā sevdüm
6. Hele çoḳ sevdügümden olmadum āzürde-dil ḳaṭʿā

2. ***çoḳ:***
Mısra: **6**
Çok

5. Düşelden vādị-i ʿaşḳa iñen çoḳ dil-rübā sevdüm
6. Hele çoḳ sevdügümden olmadum āzürde-dil ḳaṭʿā

dil-rübā:

1. ***dil-rübā:***
Mısra: **5**
gönül çalan, gönül hırsızı ‖ güzel, sevgili

5. Düşelden vādị-i ʿaşḳa iñen çoḳ dil-rübā sevdüm
6. Hele çoḳ sevdügümden olmadum āzürde-dil ḳaṭʿā

sev:

1. ***sevdüm:*** -dü, -m
Mısra: **5**
Sevmek.

5. Düşelden vādị-i ʿaşḳa iñen çoḳ dil-rübā sevdüm
6. Hele çoḳ sevdügümden olmadum āzürde-dil ḳaṭʿā

2. ***sevdügümden:*** -dügümden
Mısra: **6**
Sevmek.

5. Düşelden vādị-i ʿaşḳa iñen çoḳ dil-rübā sevdüm
6. Hele çoḳ sevdügümden olmadum āzürde-dil ḳaṭʿā

hele:

1. ***Hele:***
Mısra: **6**
ayrıca

5. Düşelden vādị-i ʿaşḳa iñen çoḳ dil-rübā sevdüm
6. Hele çoḳ sevdügümden olmadum āzürde-dil ḳaṭʿā

ḳaṭʿā:

1. ***ḳaṭʿā:***
Mısra: **6**
Ar. Asla.

5. Düşelden vādị-i ʿaşḳa iñen çoḳ dil-rübā sevdüm
6. Hele çoḳ sevdügümden olmadum āzürde-dil ḳaṭʿā

göñül:

1. ***göñül:***
Mısra: **7**
gönül

7. Cefāsı dil-berüñ ʿāyn-ı vefādur ey göñül gör kim
8. Cefālar ide ide Ḳaysı Mecnūn eyledi Leylā

gör:

1. ***gör:***
Mısra: **7**
İdrak etmek, düşünmek

7. Cefāsı dil-berüñ ʿāyn-ı vefādur ey göñül gör kim
8. Cefālar ide ide Ḳaysı Mecnūn eyledi Leylā

kim:

1. ***kim:***
Mısra: **7**
çünkü

7. Cefāsı dil-berüñ ʿāyn-ı vefādur ey göñül gör kim
8. Cefālar ide ide Ḳaysı Mecnūn eyledi Leylā

2. ***Kim:***
Mısra: **10**
Kim, kimse.

9. Hevā-yı ʿaşḳ u nār-ı şevḳ u āb-ı çeşmüñ olmasa
10. Kim ādem dir senüñ gibi ayaḳ ṭopraġına Yaḥyā

cefā:

1. ***Cefālar:*** -lar
Mısra: **8**
eziyet, sıkıntı

7. Cefāsı dil-berüñ ʿāyn-ı vefādur ey göñül gör kim
8. Cefālar ide ide Ḳaysı Mecnūn eyledi Leylā

Ḳays:

1. ***Ḳaysı:*** -ı
Mısra: **8**
Leylâ ve Mecnûn hikayesinin erkek kahramanı. Mecnûn'un âşık olmadan önce anıldığı gerçek adı.

7. Cefāsı dil-berüñ ʿāyn-ı vefādur ey göñül gör kim
8. Cefālar ide ide Ḳaysı Mecnūn eyledi Leylā

mecnūn:

1. ***Mecnūn:***
Mısra: **8**
Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden aklı başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

7. Cefāsı dil-berüñ ʿāyn-ı vefādur ey göñül gör kim
8. Cefālar ide ide Ḳaysı Mecnūn eyledi Leylā

eyle:

1. ***eyledi:*** -di
Mısra: **8**
dönüştürmek, etmek

7. Cefāsı dil-berüñ ʿāyn-ı vefādur ey göñül gör kim
8. Cefālar ide ide Ḳaysı Mecnūn eyledi Leylā

leylā:

1. ***Leylā:***
Mısra: **8**
Leyla ile Mecnun hikayesinin kadın kahramanı.

7. Cefāsı dil-berüñ ʿāyn-ı vefādur ey göñül gör kim
8. Cefālar ide ide Ḳaysı Mecnūn eyledi Leylā

u:

1. ***u:***
Mısra: **9**
ve

9. Hevā-yı ʿaşḳ u nār-ı şevḳ u āb-ı çeşmüñ olmasa
10. Kim ādem dir senüñ gibi ayaḳ ṭoprağına Yaḥyā

2. ***u:***
Mısra: **9**
ve

9. Hevā-yı ʿaşḳ u nār-ı şevḳ u āb-ı çeşmüñ olmasa
10. Kim ādem dir senüñ gibi ayaḳ ṭoprağına Yaḥyā

olma:

1. ***olmasa:*** -sa
Mısra: **9**
olmaz ise

9. Hevā-yı ʿaşḳ u nār-ı şevḳ u āb-ı çeşmüñ olmasa
10. Kim ādem dir senüñ gibi ayaḳ ṭoprağına Yaḥyā

ādem:

1. ***ādem:***
Mısra: **10**
İnsan.

9. Hevā-yı ʿaşḳ u nār-ı şevḳ u āb-ı çeşmüñ olmasa
10. Kim ādem dir senüñ gibi ayaḳ ṭoprağına Yaḥyā

di:

1. ***dir:*** -r
Mısra: **10**
demek, söylemek

9. Hevā-yı ʿaşḳ u nār-ı şevḳ u āb-ı çeşmüñ olmasa
10. Kim ādem dir senüñ gibi ayaḳ ṭoprağına Yaḥyā

sen:

1. ***senüñ:*** -ü, -ñ
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Hevā-yı ʿaşḳ u nār-ı şevḳ u āb-ı çeşmüñ olmasa
10. Kim ādem dir senüñ gibi ayaḳ ṭoprağına Yaḥyā

gibi:

1. ***gibi:***
Mısra: **10**
gibi, benzetme edatı.

9. Hevā-yı ʿaşḳ u nār-ı şevḳ u āb-ı çeşmüñ olmasa
10. Kim ādem dir senüñ gibi ayaḳ ṭoprağına Yaḥyā

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Hevā-yı ʿaşḳ u nār-ı şevḳ u āb-ı çeşmüñ olmasa
10. Kim ādem dir senüñ gibi ayaḳ ṭoprağına Yaḥyā

ruḥ-ı dil-dārı:

1. ***ruḫ-ı dil-dārı:*** -
Mısra: **1**
Sevgilinin yanağı.

1. Ruḫ-ı dil-dārı rengin vaṣf idersin ey dil-i şeydā
2. ʿAcebdür sözlerüñden reng almazsa gül-i raʿnā

dil-i şeydā:

1. ***dil-i şeydā:*** -
Mısra: **1**
çılgın gönül

1. Ruḫ-ı dil-dārı rengin vaṣf idersin ey dil-i şeydā
2. ʿAcebdür sözlerüñden reng almazsa gül-i raʿnā

vaṣf idersin:

1. ***vaṣf idersin:*** -
Mısra: **1**
nitelemek, anlatmak, övmek.

1. Ruḫ-ı dil-dārı rengin vaṣf idersin ey dil-i şeydā
2. ʿAcebdür sözlerüñden reng almazsa gül-i raʿnā

gül-i raʿnā:

1. ***gül-i raʿnā:*** -
Mısra: **2**
Güzel gül; içi kırmızı, dışı sarı olan iki renkli gül. II Sevgili.

1. Ruḫ-ı dil-dārı rengin vaṣf idersin ey dil-i şeydā
2. ʿAcebdür sözlerüñden reng almazsa gül-i raʿnā

Ṣafā-bahş olmada:

1. ***Ṣafā-baḫş olmada:*** -
Mısra: **3**
Mutluluk vermek.

3. Ṣafā-baḫş olmada gülzārdan mey-ḫāne eksük mi
4. Ḳalur mı būy-ı gülden bāğ-bāna nükhet-i ṣahbā

nükhet-i ṣahbā:

1. ***nükhet-i ṣahbā:*** -
Mısra: **4**
şarap kokusu

3. Ṣafā-baḫş olmada gülzārdan mey-ḫāne eksük mi
4. Ḳalur mı būy-ı gülden bāğ-bāna nükhet-i ṣahbā

hevā-yı ʿaşḳ:

1. ***hevā-yı ʿaşḳ:*** -
Mısra: **9**
aşk hevesi

9. Hevā-yı ʿaşḳ u nār-ı şevḳ u āb-ı çeşmüñ olmasa
10. Kim ādem dir senüñ gibi ayaḳ ṭoprağına Yaḥyā

nār-ı şevk:

1. ***nār-ı şevḳ:*** -
Mısra: **9**
Şevk ateşi.

9. Hevā-yı ʿaşḳ u nār-ı şevḳ u āb-ı çeşmüñ olmasa
10. Kim ādem dir senüñ gibi ayaḳ ṭoprağına Yaḥyā

āb-ı çeşmüñ:

1. ***āb-ı çeşmüñ:*** -
Mısra: **9**
gözyaşı

9. Hevā-yı ʿaşḳ u nār-ı şevḳ u āb-ı çeşmüñ olmasa
10. Kim ādem dir senüñ gibi ayaḳ ṭoprağına Yaḥyā

ʿāyn-ı vefādur:

1. ***ʿāyn-ı vefādur:*** -
Mısra: **7**
Vefa kaynağı.

7. Cefāsı dil-berüñ ʿāyn-ı vefādur ey gönül gör kim
8. Cefālar ide ide Ḳaysı Mecnūn eyledi Leylā

vādi-i ʿaşka:

1. ***vādi̱-i ʿaşḳa:*** -
Mısra: **5**
Aşk vadisi.

5. Düşelden vādi̱-i ʿaşḳa iñen çoḳ dil-rübā sevdüm
6. Hele çoḳ sevdügümden olmadum āzürde-dil ḳaṭʿā

---

reng almazsa:

1. ***reng almazsa:*** -
Mısra: **2**
renklenmek, güzelleşmek

1. Ruḫ-ı dil-dārı rengi̱n vaṣf idersin ey dil-i şeydā
2. ʿAcebdür sözlerüñden reng almazsa gül-i raʿnā

---

eksük mi:

1. ***eksük mi:*** -
Mısra: **3**
noksan mı, geri kalır mı

3. Ṣafā-baḫş olmada gülzārdan mey-ḫāne eksük mi
4. Ḳalur mı būy-ı gülden bāġ-bāna nükhet-i ṣahbā

---

būy-ı gülden:

1. ***būy-ı gülden:*** -
Mısra: **4**
Gül kokusu.

3. Ṣafā-baḫş olmada gülzārdan mey-ḫāne eksük mi
4. Ḳalur mı būy-ı gülden bāġ-bāna nükhet-i ṣahbā

Kalur mı:

1. ***Ḳalur mı:*** -
Mısra: **4**
Kalmaz. Olmaz.

3. Ṣafā-baḫş olmada gülzārdan mey-ḫāne eksük mi
4. Ḳalur mı būy-ı gülden bāġ-bāna nükhet-i ṣahbā

āzürde-dil olmadum:

1. ***āzürde-dil olmadum:*** -
Mısra: **6**
gönlü incinmek

5. Düşelden vādi̱-i ʿaşḳa iñen çoḳ dil-rübā sevdüm
6. Hele çoḳ sevdügümden olmadum āzürde-dil ḳaṭʿā

---

dil-berüñ cefāsı:

1. ***dil-berüñ cefāsı:*** -
Mısra: **7**
sevgilin verdiği sıkıntı, sevgilinin cefası

7. Cefāsı dil-berüñ ʿāyn-ı vefādur ey göñül gör kim
8. Cefālar ide ide Ḳaysı Mecnūn eyledi Leylā

---

ide ide:

1. ***ide ide:*** -
Mısra: **8**
ede ede, yapa yapa

7. Cefāsı dil-berüñ ʿāyn-ı vefādur ey göñül gör kim
8. Cefālar ide ide Ḳaysı Mecnūn eyledi Leylā

---

ayak toprağına:

1. ***ayaḳ ṭoprağına:*** -
Mısra: **10**
değersiz kimse, ayaklar altındaki toprak kadar değeri olmayan âşık, sevgilinin ayağının tozu olan âşık.

9. Hevā-yı ʿaşḳ u nār-ı şevḳ u āb-ı çeşmüñ olmasa
10. Kim ādem dir senüñ gibi ayaḳ ṭoprağına Yaḥyā

---

el:

1. ***Elümde:*** -ü, -m, -de
Mısra: **1**
El.

1. Elümde şi̱şe-i rengi̱n pür mey laʿl-i nāb-āsā
2. Gözümde ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ter dürr-i ḫoş-āb-āsā

---

pür:

1. ***pür:***
Mısra: **1**
Dolu

1. Elümde şi̱şe-i rengi̱n pür mey laʿl-i nāb-āsā
2. Gözümde ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ter dürr-i ḫoş-āb-āsā

---

mey:

1. ***mey:***
Mısra: **1**
Şarap

1. Elümde şi̱şe-i rengi̱n pür mey laʿl-i nāb-āsā
2. Gözümde ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ter dürr-i ḫoş-āb-āsā

2. ***meyden:*** -den
Mısra: **8**
şarap II aşk

7. Nedi̱m-i pāk-meşreb bul hevā-yı ʿaşḳ ile pür ol
8. Vücūduñ maḥv olınca meyden ayrılma ḥabāb-āsā

---

göz:

1. ***Gözümde:*** -üm, -de
Mısra: **2**
T. Görme organı.

1. Elümde şi̱şe-i rengi̱n pür mey laʿl-i nāb-āsā
2. Gözümde ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ter dürr-i ḫoş-āb-āsā

---

ise:

1. ***iseñ:*** -ñ
Mısra: **3**
koşul edatı

3. Müri̱d-i ʿaşḳ iseñ incinme ser-gerdānlık el virse
4. Sipihri döndürür cūy-ı irādet āsiyāb-āsā

---

incin:

1. ***incinme:*** -me
Mısra: **3**
gücenmek, gönül koymak, gücüne gitmek

3. Müri̱d-i ʿaşḳ iseñ incinme ser-gerdānlık el virse
4. Sipihri döndürür cūy-ı irādet āsiyāb-āsā

---

ser-gerdānlık:

1. ***ser-gerdānlık:***
Mısra: **3**
başı dönmüşlük, perişanlık.

3. Müri̱d-i ʿaşḳ iseñ incinme ser-gerdānlık el virse
4. Sipihri döndürür cūy-ı irādet āsiyāb-āsā

---

sipihr:

1. ***Sipihri:*** -i
Mısra: **4**
gök kubbe, talih

3. Müri̱d-i ʿaşḳ iseñ incinme ser-gerdānlık el virse
4. Sipihri döndürür cūy-ı irādet āsiyāb-āsā

---

döndür:

1. ***döndürür:*** -ür
Mısra: **4**
döndürmek, tersine çevirmek.

3. Mürid̲-i ʿaşḳ iseñ incinme ser-gerdānlık el virse
4. Sipihri döndürür cūy-ı irādet āsiyāb-āsā

āsiyāb-āsā:

1. ***āsiyāb-āsā:***
Mısra: **4**
Su değirmeni gibi.

3. Mürid̲-i ʿaşḳ iseñ incinme ser-gerdānlık el virse
4. Sipihri döndürür cūy-ı irādet āsiyāb-āsā

---

iken:

1. ***iken:***
Mısra: **5**
Sonuna getirilen sözcüğe durum ve zaman anlamı katan ve "-kan / -ken" biçiminde ekleşebilen belirteç.

5. Nihāl-i tāze iken böyle bir serv-i bülend oldı
6. Dil-i meyyāl çoḳdan yüz sürer pāyine āb-āsā

---

böyle:

1. ***böyle:***
Mısra: **5**
Böyle, bu şekilde

5. Nihāl-i tāze iken böyle bir serv-i bülend oldı
6. Dil-i meyyāl çoḳdan yüz sürer pāyine āb-āsā

---

bir:

1. ***bir:***
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Nihāl-i tāze iken böyle bir serv-i bülend oldı
6. Dil-i meyyāl çoḳdan yüz sürer pāyine āb-āsā

---

ol:

1. ***oldı:*** -dı
Mısra: **5**
olmak, dönüşmek.

5. Nihāl-i tāze iken böyle bir serv-i bülend oldı
6. Dil-i meyyāl çoḳdan yüz sürer pāyine āb-āsā

çoḳdan:

1. ***çoḳdan:***
Mısra: **6**
Çoktan beri, çok zamandan beri

5. Nihāl-i tāze iken böyle bir serv-i bülend oldı
6. Dil-i meyyāl çoḳdan yüz sürer pāyine āb-āsā

---

pāy:

1. ***pāyine:*** -i, -n, -e
Mısra: **6**
Far. Ayak, kadem.

5. Nihāl-i tāze iken böyle bir serv-i bülend oldı
6. Dil-i meyyāl çoḳdan yüz sürer pāyine āb-āsā

āb-āsā:

1. ***āb-āsā:***
Mısra: **6**
su gibi

5. Nihāl-i tāze iken böyle bir serv-i bülend oldı
6. Dil-i meyyāl çoḳdan yüz sürer pāyine āb-āsā

---

bul:

1. ***bul:***
Mısra: **7**
Arayarak temin etmek.

7. Ned̲im-i pāk-meşreb bul hevā-yı ʿaşḳ ile pür ol
8. Vücūduñ maḥv olınca meyden ayrılma ḥabāb-āsā

---

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **7**
"Birlikte, beraber; vesilesiyle" anlamında kullanılmış "ile" bağlacı.

7. Ned̲im-i pāk-meşreb bul hevā-yı ʿaşḳ ile pür ol
8. Vücūduñ maḥv olınca meyden ayrılma ḥabāb-āsā

2. ***ile:***
Mısra: **10**
Bağlama edatı,ile, bilikte, beraber

9. Süreyyā vü hilāle ʿarż-ı cāh itsem gerek Yaḥyā
10. Bu fikr ile yolında pāy-māl oldum türāb-āsā

---

vücūd:

1. ***Vücūduñ:*** -u, -ñ
Mısra: **8**
Beden, cisim, varlık.

7. Ned̲im-i pāk-meşreb bul hevā-yı ʿaşḳ ile pür ol
8. Vücūduñ maḥv olınca meyden ayrılma ḥabāb-āsā

---

ayrıl:

1. ***ayrılma:*** -ma
Mısra: **8**
Ayrı olma, birbirinden uzak düşme durumu, firak

7. Ned̲im-i pāk-meşreb bul hevā-yı ʿaşḳ ile pür ol
8. Vücūduñ maḥv olınca meyden ayrılma ḥabāb-āsā

ḥabāb-āsā:

1. ***ḥabāb-āsā:***
Mısra: **8**
Şarap köpüğü gibi.

7. Ned̲im-i pāk-meşreb bul hevā-yı ʿaşḳ ile pür ol
8. Vücūduñ maḥv olınca meyden ayrılma ḥabāb-āsā

---

süreyyā:

1. ***Süreyyā:***
Mısra: **9**
Ülker, Pervin (yedi yıldızdan oluşan bir yıldız takımı)

9. Süreyyā vü hilāle ʿarż-ı cāh itsem gerek Yaḥyā
10. Bu fikr ile yolında pāy-māl oldum türāb-āsā

---

vü:

1. ***vü:***
Mısra: **9**
vü: ve

9. Süreyyā vü hilāle ʿarż-ı cāh itsem gerek Yaḥyā
10. Bu fikr ile yolında pāy-māl oldum türāb-āsā

---

hilāl:

1. ***hilāle:*** -e
Mısra: **9**
Ar. 1. Yeni ay.

9. Süreyyā vü hilāle ʿarż-ı cāh itsem gerek Yaḥyā
10. Bu fikr ile yolında pāy-māl oldum türāb-āsā

---

gerek:

1. ***gerek:*** -se, -m
Mısra: **9**
Gerek.

9. Süreyyā vü hilāle ʿarż-ı cāh itsem gerek Yaḥyā
10. Bu fikr ile yolında pāy-māl oldum türāb-āsā

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Süreyyā vü hilāle ʿarż-ı cāh itsem gerek Yaḥyā
10. Bu fikr ile yolında pāy-māl oldum türāb-āsā

bu:

1. ***Bu:***
Mısra: **10**
bu, işaret sıfatı

9. Süreyyā vü hilāle ʿarż-ı cāh itsem gerek Yaḥyā
10. Bu fikr ile yolında pāy-māl oldum türāb-āsā

fikr:

1. ***fikr:***
Mısra: **10**
fikir

9. Süreyyā vü hilāle ʿarż-ı cāh itsem gerek Yaḥyā
10. Bu fikr ile yolında pāy-māl oldum türāb-āsā

yol:

1. ***yolında:*** -ı, -n, -da
Mısra: **10**
Uğruna,uğrunda ‖ amaç, maksat.

9. Süreyyā vü hilāle ʿarż-ı cāh itsem gerek Yaḥyā
10. Bu fikr ile yolında pāy-māl oldum türāb-āsā

türāb-āsā:

1. ***türāb-āsā:***
Mısra: **10**
Toprak gibi.

9. Süreyyā vü hilāle ʿarż-ı cāh itsem gerek Yaḥyā
10. Bu fikr ile yolında pāy-māl oldum türāb-āsā

şişe-i rengin:

1. ***şişe-i rengin:*** -
Mısra: **1**
Renkli kadeh

1. Elümde şişe-i rengin pür mey laʿl-i nāb-āsā
2. Gözümde ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ter dürr-i ḫoş-āb-āsā

laʿl-i nāb-āsā:

1. ***laʿl-i nāb-āsā:*** -
Mısra: **1**
Sevgilinin saf yakuta benzeyen dudağı gibi.

1. Elümde şişe-i rengin pür mey laʿl-i nāb-āsā
2. Gözümde ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ter dürr-i ḫoş-āb-āsā

eşk-i ter:

1. ***eşk-i ter:*** -
Mısra: **2**
gözyaşı

1. Elümde şişe-i rengin pür mey laʿl-i nāb-āsā
2. Gözümde ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ter dürr-i ḫoş-āb-āsā

dürr-i ḫoş-āb-āsā:

1. ***dürr-i ḫoş-āb-āsā:*** -
Mısra: **2**
Parlak inci gibi.

1. Elümde şişe-i rengin pür mey laʿl-i nāb-āsā
2. Gözümde ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ter dürr-i ḫoş-āb-āsā

mürid-i ʿaşk:

1. ***mürid-i ʿaşḳ:*** -
Mısra: **3**
aşk talebesi

3. Mürid-i ʿaşḳ iseñ incinme ser-gerdānlık el virse
4. Sipihri döndürür cūy-ı irādet āsiyāb-āsā

cūy-ı irādet:

1. ***cūy-ı irādet:*** -
Mısra: **4**
irade ırmağı

3. Mürid-i ʿaşḳ iseñ incinme ser-gerdānlık el virse
4. Sipihri döndürür cūy-ı irādet āsiyāb-āsā

nihāl-i tāze:

1. ***nihāl-i tāze:*** -
Mısra: **5**
Taze fidan

5. Nihāl-i tāze iken böyle bir serv-i bülend oldı
6. Dil-i meyyāl çoḳdan yüz sürer pāyine āb-āsā

dil-i meyyāl:

1. ***dil-i meyyāl:*** -
Mısra: **6**
Tutkun gönül

5. Nihāl-i tāze iken böyle bir serv-i bülend oldı
6. Dil-i meyyāl çoḳdan yüz sürer pāyine āb-āsā

serv-i bülend:

1. ***serv-i bülend:*** -
Mısra: **5**
Yüksek servi ağacı.

5. Nihāl-i tāze iken böyle bir serv-i bülend oldı
6. Dil-i meyyāl çoḳdan yüz sürer pāyine āb-āsā

nedim-i pāk-meşreb:

1. ***nedim-i pāk-meşreb:*** -
Mısra: **7**
iyi huylu, temiz yaradılışlı dost, arkadaş.

7. Nedim-i pāk-meşreb bul hevā-yı ʿaşḳ ile pür ol
8. Vücūduñ maḥv olınca meyden ayrılma ḥabāb-āsā

ʿarż-ı cāh itsem:

1. ***ʿarż-ı cāh itsem:*** -
Mısra: **9**
makam mevki vermek

9. Süreyyā vü hilāle ʿarż-ı cāh itsem gerek Yaḥyā
10. Bu fikr ile yolında pāy-māl oldum türāb-āsā

hevā-yı ʿaşḳ:

1. ***hevā-yı ʿaşḳ:*** -
Mısra: **7**
aşk arzusu

7. Nedim-i pāk-meşreb bul hevā-yı ʿaşḳ ile pür ol
8. Vücūduñ maḥv olınca meyden ayrılma ḥabāb-āsā

pāy-māl oldum:

1. ***pāy-māl oldum:*** -
Mısra: **10**
ayaklar altında olmak, çiğnenmek; hor ve hakir görülmek

9. Süreyyā vü hilāle ʿarż-ı cāh itsem gerek Yaḥyā
10. Bu fikr ile yolında pāy-māl oldum türāb-āsā

---

maḥv olınca:

1. ***maḥv olınca:*** -
Mısra: **8**
yok olmak, ortadan kalkmak

7. Nedīm-i pāk-meşreb bul hevā-yı ʿaşḳ ile pür ol
8. Vücūduñ maḥv olınca meyden ayrılma ḥabāb-āsā

ḳaṭre ḳaṭre:

1. ***ḳaṭre ḳaṭre:*** -
Mısra: **2**
damla damla

1. Elümde şīşe-i rengīn pür mey laʿl-i nāb-āsā
2. Gözümde ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ter dürr-i ḫoş-āb-āsā

---

el virse:

1. ***el virse:*** -
Mısra: **3**
ortaya çıkmak

3. Mürīd-i ʿaşḳ iseñ incinme ser-gerdānlık el virse
4. Sipihri döndürür cūy-ı irādet āsiyāb-āsā

---

yüz sürer:

1. ***yüz sürer:*** -
Mısra: **6**
Aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek, yere kapanmak, ayaklara kapanmak.

5. Nihāl-i tāze iken böyle bir serv-i bülend oldı
6. Dil-i meyyāl çoḳdan yüz sürer pāyine āb-āsā

---

pür ol:

1. ***pür ol:*** -
Mısra: **7**
dolmak

7. Nedīm-i pāk-meşreb bul hevā-yı ʿaşḳ ile pür ol
8. Vücūduñ maḥv olınca meyden ayrılma ḥabāb-āsā

---

rāh-nümūn:

1. ***rāh-nümūndur:*** -dur
Mısra: **1**
yol gösteren

1. Ḳays-ı melāmet-güzīn rāh-nümūndur baña
2. Meslek-i ehl-i ḫıred rāh-ı cünūndur baña

---

baña:

1. ***baña:***
Mısra: **1**
Benim için.

1. Ḳays-ı melāmet-güzīn rāh-nümūndur baña
2. Meslek-i ehl-i ḫıred rāh-ı cünūndur baña

2. ***baña:***
Mısra: **2**
benim için

1. Ḳays-ı melāmet-güzīn rāh-nümūndur baña
2. Meslek-i ehl-i ḫıred rāh-ı cünūndur baña

3. ***baña:***
Mısra: **4**
Benim için.

3. Bezmde dil-ber yaḳar sīne-i aġyāre dāġ
4. Bilmez anuñ her biri dāġ-ı derūndur baña

4. ***baña:***
Mısra: **6**
benim için

5. Şemʿüñe pervāneveş bāl ü perüm yandı çün
6. Lāzım olan bir zamān ṣabr u sükūndur baña

5. ***baña:***
Mısra: **8**
benim için

7. Ṣanma cefālarla ben fāriġ olam ʿaşḳdan
8. Her biri bir şīve-i şevḳ-füzūndur baña

6. ***baña:***
Mısra: **10**
benim için

9. Şeb ki ala zülfinüñ būyını Yaḥyā meşām
10. Ol gīce bir kākül-i ġāliye-gūndur baña

---

bezm:

1. ***Bezmde:*** -de
Mısra: **3**
Meclis,toplantı.

3. Bezmde dil-ber yaḳar sīne-i aġyāre dāġ
4. Bilmez anuñ her biri dāġ-ı derūndur baña

---

dil-ber:

1. ***dil-ber:***
Mısra: **3**
Gönül alan, güzel.

3. Bezmde dil-ber yaḳar sīne-i aġyāre dāġ
4. Bilmez anuñ her biri dāġ-ı derūndur baña

---

bil:

1. ***Bilmez:*** -mez
Mısra: **4**
anlamak, farkına varmak, bilebilmek

3. Bezmde dil-ber yaḳar sīne-i aġyāre dāġ
4. Bilmez anuñ her biri dāġ-ı derūndur baña

---

a:

1. ***anuñ:*** -n, -u, -ñ
Mısra: **4**
işaret zamiri o.

3. Bezmde dil-ber yaḳar sīne-i aġyāre dāġ
4. Bilmez anuñ her biri dāġ-ı derūndur baña

Şemʿ:

1. ***Şemʿüñe:*** -ü, -ñ, -e
Mısra: **5**
Mum ǁ Sevgili

5. Şemʿüñe pervāneveş bāl ü perüm yandı çün
6. Lāzım olan bir zamān ṣabr u sükūndur baña

---

pervāneveş:

1. ***pervāneveş:***
Mısra: **5**
Pervane gibi.

5. Şemʿüñe pervāneveş bāl ü perüm yandı çün
6. Lāzım olan bir zamān ṣabr u sükūndur baña

---

yan:

1. ***yandı:*** -dı
Mısra: **5**
yanmak

5. Şemʿüñe pervāneveş bāl ü perüm yandı çün
6. Lāzım olan bir zamān ṣabr u sükūndur baña

çün:

1. ***çün:***
Mısra: **5**
-dığı zaman

5. Şemʿüñe pervāneveş bāl ü perüm yandı çün
6. Lāzım olan bir zamān ṣabr u sükūndur baña

Ṣanma:

1. ***Ṣanma:*** -ma
Mısra: **7**
zannetme, sanma

7. Ṣanma cefālarla ben fāriġ olam ʿaşḳdan
8. Her biri bir şive-i şevḳ-füzūndur baña

cefā:

1. ***cefālarla:*** -larla
Mısra: **7**
Ar. İncitme, eziyet.

7. Ṣanma cefālarla ben fāriġ olam ʿaşḳdan
8. Her biri bir şive-i şevḳ-füzūndur baña

ben:

1. ***ben:***
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Ṣanma cefālarla ben fāriġ olam ʿaşḳdan
8. Her biri bir şive-i şevḳ-füzūndur baña

ʿaşḳ:

1. ***ʿaşḳdan:*** -dan
Mısra: **7**
aşk

7. Ṣanma cefālarla ben fāriġ olam ʿaşḳdan
8. Her biri bir şive-i şevḳ-füzūndur baña

bir:

1. ***bir:***
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Ṣanma cefālarla ben fāriġ olam ʿaşḳdan
8. Her biri bir şive-i şevḳ-füzūndur baña

2. ***bir:***
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Şeb ki ala zülfinüñ būyını Yaḥyā meşām
10. Ol gice bir kākül-i ġāliye-gūndur baña

Şeb:

1. ***Şeb:***
Mısra: **9**
Gece.

9. Şeb ki ala zülfinüñ būyını Yaḥyā meşām
10. Ol gice bir kākül-i ġāliye-gūndur baña

ki:

1. ***ki:***
Mısra: **9**
ki bağlacı.

9. Şeb ki ala zülfinüñ būyını Yaḥyā meşām
10. Ol gice bir kākül-i ġāliye-gūndur baña

al:

1. ***ala:*** -a
Mısra: **9**
hissetmek II (kokusunu) almak

9. Şeb ki ala zülfinüñ būyını Yaḥyā meşām
10. Ol gice bir kākül-i ġāliye-gūndur baña

zülf:

1. ***zülfinüñ:*** -i, -nüñ
Mısra: **9**
yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi ǁ saç

9. Şeb ki ala zülfinüñ būyını Yaḥyā meşām
10. Ol gice bir kākül-i ġāliye-gūndur baña

būy:

1. ***būyını:*** -ı, -n, -ı
Mısra: **9**
Far. Koku.

9. Şeb ki ala zülfinüñ būyını Yaḥyā meşām
10. Ol gice bir kākül-i ġāliye-gūndur baña

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Şeb ki ala zülfinüñ būyını Yaḥyā meşām
10. Ol gice bir kākül-i ġāliye-gūndur baña

meşām:

1. ***meşām:***
Mısra: **9**
Burun

9. Şeb ki ala zülfinüñ būyını Yaḥyā meşām
10. Ol gice bir kākül-i ġāliye-gūndur baña

Ḳays-ı melāmet-güzin:

1. ***Ḳays-ı melāmet-güzin:*** -
Mısra: **1**
ayıplanıp, kınanmayı seçen Kays

1. Ḳays-ı melāmet-güzin rāh-nümūndur baña
2. Meslek-i ehl-i ḫıred rāh-ı cünūndur baña

rāh-ı cünūndur:

1. ***rāh-ı cünūndur:*** -
Mısra: **2**
çılgınlık yolu, delirmişlik yolu

1. Ḳays-ı melāmet-güzin rāh-nümūndur baña
2. Meslek-i ehl-i ḫıred rāh-ı cünūndur baña

meslek-i ehl-i hıred:

1. ***meslek-i ehl-i ḫıred:*** -
Mısra: **2**
akıl ehlinin mesleği

1. Ḳays-ı melāmet-güzin rāh-nümūndur baña
2. Meslek-i ehl-i ḫıred rāh-ı cünūndur baña

sine-i aġyāre:

1. ***sine-i aġyāre:*** -
Mısra: **3**
rakibin göğsü, rakibin kalbi

3. Bezmde dil-ber yaḳar sine-i aġyāre dāġ

4. Bilmez anuñ her biri dāġ-ı derūndur baña

dāġ-ı derūndur:

1. ***dāġ-ı derūndur:*** -
Mısra: **4**
iç yarası ll yürek yarası

3. Bezmde dil-ber yaḳar sįne-i aġyāre dāġ
4. Bilmez anuñ her biri dāġ-ı derūndur baña

fāriġ olam:

1. ***fāriġ olam:*** -
Mısra: **7**
feragat etmek, geri durmak, uzak kalmak

7. Ṣanma cefālarla ben fāriġ olam ʿaşḳdan
8. Her biri bir şįve-i şevḳ-füzūndur baña

şįve-i şevḳ-füzūndur:

1. ***şįve-i şevḳ-füzūndur:*** -
Mısra: **8**
uzun süren arzuların işvesi, cilvesi

7. Ṣanma cefālarla ben fāriġ olam ʿaşḳdan
8. Her biri bir şįve-i şevḳ-füzūndur baña

kākül-i ġāliye-gūndur:

1. ***kākül-i ġāliye-gūndur:*** -
Mısra: **10**
siyah renkteki kakül

9. Şeb ki ala zülfinüñ būyını Yaḥyā meşām
10. Ol gįce bir kākül-i ġāliye-gūndur baña

bāl ü perüm:

1. ***bāl ü perüm:*** -
Mısra: **5**
Kol kanat.

5. Şemʿüñe pervāneveş bāl ü perüm yandı çün
6. Lāzım olan bir zamān ṣabr u sükūndur baña

dāġ yaḳar:

1. ***dāġ yaḳar:*** -
Mısra: **3**
dağlamak ‖ gönülde 'aşk yarası açmak(sîne bağlamında)

3. Bezmde dil-ber yaḳar sįne-i aġyāre dāġ
4. Bilmez anuñ her biri dāġ-ı derūndur baña

ol gįce:

1. ***ol gįce:*** -
Mısra: **10**
o gece

9. Şeb ki ala zülfinüñ būyını Yaḥyā meşām
10. Ol gįce bir kākül-i ġāliye-gūndur baña

lāzım olan:

1. ***lāzım olan:*** -
Mısra: **6**
Gerekmek.

5. Şemʿüñe pervāneveş bāl ü perüm yandı çün
6. Lāzım olan bir zamān ṣabr u sükūndur baña

her biri:

1. ***her biri:*** -
Mısra: **4**
Her biri.

3. Bezmde dil-ber yaḳar sįne-i aġyāre dāġ
4. Bilmez anuñ her biri dāġ-ı derūndur baña

2. ***her biri:*** -
Mısra: **8**
Her bir tanesi.

7. Ṣanma cefālarla ben fāriġ olam ʿaşḳdan
8. Her biri bir şįve-i şevḳ-füzūndur baña

bir zamān:

1. ***bir zamān:*** -
Mısra: **6**
Bir zaman

5. Şemʿüñe pervāneveş bāl ü perüm yandı çün
6. Lāzım olan bir zamān ṣabr u sükūndur baña

ṣabr u sükūndur:

1. ***ṣabr u sükūndur:*** -
Mısra: **6**
Sabır ve huzur.

5. Şemʿüñe pervāneveş bāl ü perüm yandı çün
6. Lāzım olan bir zamān ṣabr u sükūndur baña

düş:

1. ***Düşmez:*** -mez
Mısra: **1**
yaraşmaz, uygun olmaz

1. Düşmez ol şāha ki her gāh ider istiġnā
2. Gāh olur ʿāşıḳ-ı şeydāya düşer istiġnā

2. ***düşer:*** -er
Mısra: **2**
kalmak, uygun olmak

1. Düşmez ol şāha ki her gāh ider istiġnā
2. Gāh olur ʿāşıḳ-ı şeydāya düşer istiġnā

ol:

1. ***ol:***
Mısra: **1**
T. Teklik üçüncü şahıs zamiri.

1. Düşmez ol şāha ki her gāh ider istiġnā
2. Gāh olur ʿāşıḳ-ı şeydāya düşer istiġnā

2. ***ol:***
Mısra: **5**
O

5. Getürür ḫākdan ol mihr-i cihān-tāb-ı kerem
6. Eylese ʿāşıḳ eger ẕerre ḳadar istiġnā

3. ***ol:***
Mısra: **8**
O

7. Almada naḳd-i dili hįç tevaḳḳuf itmez
8. Ṭurmaz ol şāhid-i bāzār ṣatar istiġnā

şāh:

1. ***şāha:*** -a
Mısra: **1**
Sultan, sevgili

1. Düşmez ol şāha ki her gāh ider istiġnā
2. Gāh olur ʿāşıḳ-ı şeydāya düşer istiġnā

ki:

1. ***ki:***
Mısra: **1**
Ki bağlacı.

1. Düşmez ol şāha ki her gāh

ider istiġnā
2. Gāh olur ʿāşıḳ-ı şeydāya düşer istiġnā

id:

1. ***ider:*** -er
Mısra: **1**
Etmek, eylemek.

1. Düşmez ol şāha ki her gāh ider istiġnā
2. Gāh olur ʿāşıḳ-ı şeydāya düşer istiġnā

istiġnā:

1. ***istiġnā:***
Mısra: **1**
naz, işve

1. Düşmez ol şāha ki her gāh ider istiġnā
2. Gāh olur ʿāşıḳ-ı şeydāya düşer istiġnā

2. ***istiġnā:***
Mısra: **2**
naz, işve

1. Düşmez ol şāha ki her gāh ider istiġnā
2. Gāh olur ʿāşıḳ-ı şeydāya düşer istiġnā

3. ***istiġnā:***
Mısra: **4**
naz, işve

3. Ḳaçma şimden girü kim cānuma yetdi sitemüñ
4. Yeter ey şūḫ-ı cefā-pişe yeter istiġnā

4. ***istiġnā:***
Mısra: **10**
naz, işve

9. Sitem ü cevri de Yaḥyā'ya tevāżuʿ görinür
10. Gerçi her vażʿı gelür yāre naẓar istiġnā

Kaçma:

1. ***Ḳaçma:***
Mısra: **3**
Gitmek, uzaklaşmak

3. Ḳaçma şimden girü kim cānuma yetdi sitemüñ
4. Yeter ey şūḫ-ı cefā-pişe yeter istiġnā

kim:

1. ***kim:***
Mısra: **3**
çünkü

3. Ḳaçma şimden girü kim cānuma yetdi sitemüñ
4. Yeter ey şūḫ-ı cefā-pişe yeter istiġnā

sitem:

1. ***sitemüñ:*** -ü, -ñ
Mısra: **3**
Zulüm, eza, cefa

3. Ḳaçma şimden girü kim cānuma yetdi sitemüñ
4. Yeter ey şūḫ-ı cefā-pişe yeter istiġnā

yeter:

1. ***Yeter:***
Mısra: **4**
yeter, kâfi

3. Ḳaçma şimden girü kim cānuma yetdi sitemüñ
4. Yeter ey şūḫ-ı cefā-pişe yeter istiġnā

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Ḳaçma şimden girü kim cānuma yetdi sitemüñ
4. Yeter ey şūḫ-ı cefā-pişe yeter istiġnā

yiter:

1. ***yiter:***
Mısra: **4**
Yeter, kafi

3. Ḳaçma şimden girü kim cānuma yetdi sitemüñ
4. Yeter ey şūḫ-ı cefā-pişe yeter istiġnā

ʿāşıḳ:

1. ***ʿāşıḳ:***
Mısra: **6**
Aşık, seven kişi.

5. Getürür ḫākdan ol mihr-i cihān-tāb-ı kerem
6. Eylese ʿāşıḳ eger ẕerre ḳadar istiġnā

eger:

1. ***eger:***
Mısra: **6**
şayet

5. Getürür ḫākdan ol mihr-i cihān-tāb-ı kerem
6. Eylese ʿāşıḳ eger ẕerre ḳadar istiġnā

almada:

1. ***Almada:***
Mısra: **7**
almak için

7. Almada naḳd-i dili hįç tevaḳḳuf itmez
8. Ṭurmaz ol şāhid-i bāzār ṣatar istiġnā

hiç:

1. ***hįç:***
Mısra: **7**
Asla

7. Almada naḳd-i dili hįç tevaḳḳuf itmez
8. Ṭurmaz ol şāhid-i bāzār ṣatar istiġnā

Ṭurmaz:

1. ***Ṭurmaz:***
Mısra: **8**
devamlı, durmaksızın

7. Almada naḳd-i dili hįç tevaḳḳuf itmez
8. Ṭurmaz ol şāhid-i bāzār ṣatar istiġnā

de:

1. ***de:***
Mısra: **9**
dahi, de (bağlaç)

9. Sitem ü cevri de Yaḥyā'ya tevāżuʿ görinür
10. Gerçi her vażʿı gelür yāre naẓar istiġnā

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā'ya:*** -y, -a
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Sitem ü cevri de Yaḥyā'ya tevāżuʿ görinür
10. Gerçi her vażʿı gelür yāre naẓar istiġnā

tevāżuʿ:

1. ***tevāżuʿ:***
Mısra: **9**
Alçak gönüllülük

9. Sitem ü cevri de Yaḥyā'ya

tevāżuʿ görinür
10. Gerçi her važʿı gelür yāre
naẓar istiġnā

görin:

1. ***görinür:*** -ür
Mısra: **9**
1. Görünmek.

9. Sitem ü cevri de Yaḥyā'ya
tevāżuʿ görinür
10. Gerçi her važʿı gelür yāre
naẓar istiġnā

gerçi:

1. ***Gerçi:***
Mısra: **10**
Gerçi, aslında, gerçekte.

9. Sitem ü cevri de Yaḥyā'ya
tevāżuʿ görinür
10. Gerçi her važʿı gelür yāre
naẓar istiġnā

her:

1. ***her:***
Mısra: **10**
Her.

9. Sitem ü cevri de Yaḥyā'ya
tevāżuʿ görinür
10. Gerçi her važʿı gelür yāre
naẓar istiġnā

važʿ:

1. ***važʿı:*** -ı
Mısra: **10**
Vaziyet.

9. Sitem ü cevri de Yaḥyā'ya
tevāżuʿ görinür
10. Gerçi her važʿı gelür yāre
naẓar istiġnā

gel:

1. ***gelür:*** -ür
Mısra: **10**
Belirmek, görünmek.

9. Sitem ü cevri de Yaḥyā'ya
tevāżuʿ görinür
10. Gerçi her važʿı gelür yāre
naẓar istiġnā

yār:

1. ***yāre:*** -e
Mısra: **10**
Sevgili

9. Sitem ü cevri de Yaḥyā'ya
tevāżuʿ görinür

10. Gerçi her važʿı gelür yāre
naẓar istiġnā

naẓar:

1. ***naẓar:***
Mısra: **10**
Bakış, göz.

9. Sitem ü cevri de Yaḥyā'ya
tevāżuʿ görinür
10. Gerçi her važʿı gelür yāre
naẓar istiġnā

şūḫ-ı cefā-pişe:

1. ***şūḫ-ı cefā-pişe:*** -
Mısra: **4**
zalim, acımasız güzel

3. Ḳaçma şimden girü kim
cānuma yetdi sitemüñ
4. Yeter ey şūḫ-ı cefā-pişe
yeter istiġnā

mihr-i cihān-tāb-ı kerem:

1. ***mihr-i cihān-tāb-ı kerem:*** -
Mısra: **5**
*âlemi cömertlik ışığıyla
aydınlatan güneş, sevgi*

5. Getürür ḫākdan ol mihr-i
cihān-tāb-ı kerem
6. Eylese ʿāşıḳ eger żerre
ḳadar istiġnā

tevaḳḳuf itmez:

1. ***tevaḳḳuf itmez:*** -
Mısra: **7**
beklemek, oyalanmak

7. Almada naḳd-i dili ḥiç
tevaḳḳuf itmez
8. Ṭurmaz ol şāhid-i bāzār
ṣatar istiġnā

naḳd-i dili:

1. ***naḳd-i dili:*** -
Mısra: **7**
gönül sermayesi

7. Almada naḳd-i dili ḥiç
tevaḳḳuf itmez
8. Ṭurmaz ol şāhid-i bāzār
ṣatar istiġnā

cānuma yetdi:

1. ***cānuma yetdi:*** -
Mısra: **3**
*canına tak etmek, usanmak,
kafi gelmek*

3. Ḳaçma şimden girü kim

cānuma yetdi sitemüñ
4. Yeter ey şūḫ-ı cefā-pişe
yeter istiġnā

şāhid-i bāzār:

1. ***şāhid-i bāzār:*** -
Mısra: **8**
pazarın güzeli, alemin güzeli

7. Almada naḳd-i dili ḥiç
tevaḳḳuf itmez
8. Ṭurmaz ol şāhid-i bāzār
ṣatar istiġnā

ʿāşıḳ-ı şeydāya:

1. ***ʿāşıḳ-ı şeydāya:*** -
Mısra: **2**
çılgın âşık

1. Düşmez ol şāha ki her gāh
ider istiġnā
2. Gāh olur ʿāşıḳ-ı şeydāya
düşer istiġnā

sitem ü cevri:

1. ***sitem ü cevri:*** -
Mısra: **9**
sitem ve cefa

9. Sitem ü cevri de Yaḥyā'ya
tevāżuʿ görinür
10. Gerçi her važʿı gelür yāre
naẓar istiġnā

istiġnā ṣatar:

1. ***istiġnā ṣatar:*** -
Mısra: **8**
*naz ve umursamazlık
göstermek*

7. Almada naḳd-i dili ḥiç
tevaḳḳuf itmez
8. Ṭurmaz ol şāhid-i bāzār
ṣatar istiġnā

żerre ḳadar:

1. ***żerre ḳadar:*** -
Mısra: **6**
Zerre kadar.

5. Getürür ḫākdan ol mihr-i
cihān-tāb-ı kerem
6. Eylese ʿāşıḳ eger żerre
ḳadar istiġnā

şimden girü:

1. ***şimden girü:*** -
Mısra: **3**
artık, bundan sonra

3. Ḳaçma şimden girü kim

cānuma yetdi sitemüñ
4. Yeter ey şūḫ-ı cefā-pişe yeter istiġnā

ḫākdan getürür:

1. ***ḫākdan getürür:*** Deyim
Mısra: **5**
yerin dibine sokmak II toprağa gömmek

5. Getürür ḫākdan ol mihr-i cihān-tāb-ı kerem
6. Eylese ʿāşıḳ eger ẕerre ḳadar istiġnā

her gāh:

1. ***her gāh: -***
Mısra: **1**
Her zaman.

1. Düşmez ol şāha ki her gāh ider istiġnā
2. Gāh olur ʿāşıḳ-ı şeydāya düşer istiġnā

gāh olur:

1. ***gāh olur: -***
Mısra: **2**
Bazen.

1. Düşmez ol şāha ki her gāh ider istiġnā
2. Gāh olur ʿāşıḳ-ı şeydāya düşer istiġnā

istiġnā eylese:

1. ***istiġnā eylese: -***
Mısra: **6**
nazlanma

5. Getürür ḫākdan ol mihr-i cihān-tāb-ı kerem
6. Eylese ʿāşıḳ eger ẕerre ḳadar istiġnā

sen:

1. ***Sende:*** -de
Mısra: **1**
ikinci tekil şahıs

1. Sende bu ʿālem ki var ey āftāb-ı meh-liḳā
2. Ḳangı mirʾāta baḳasın olmaya ʿālem-nümā

2. ***senüñle:*** -ü, -ñ, -le
Mısra: **8**
Sevgili

7. Dāʾimā bi̱-gānelerdür luṭf u iḥsānuñ gören
8. Olmayayduḳ kāşki cānā senüñle āşinā

bu:

1. ***bu:***
Mısra: **1**
bu, işaret sıfatı

1. Sende bu ʿālem ki var ey āftāb-ı meh-liḳā
2. Ḳangı mirʾāta baḳasın olmaya ʿālem-nümā

ʿālem:

1. ***ʿālem:***
Mısra: **1**
Ar. Evren, kainat.

1. Sende bu ʿālem ki var ey āftāb-ı meh-liḳā
2. Ḳangı mirʾāta baḳasın olmaya ʿālem-nümā

ki:

1. ***ki:***
Mısra: **1**
T. Ki bağlacı.

1. Sende bu ʿālem ki var ey āftāb-ı meh-liḳā
2. Ḳangı mirʾāta baḳasın olmaya ʿālem-nümā

var:

1. ***var:***
Mısra: **1**
Var: Var, yokun karşıtı.

1. Sende bu ʿālem ki var ey āftāb-ı meh-liḳā
2. Ḳangı mirʾāta baḳasın olmaya ʿālem-nümā

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Sende bu ʿālem ki var ey āftāb-ı meh-liḳā
2. Ḳangı mirʾāta baḳasın olmaya ʿālem-nümā

Ḳangı:

1. ***Ḳangı:***
Mısra: **2**
Hangi

1. Sende bu ʿālem ki var ey āftāb-ı meh-liḳā
2. Ḳangı mirʾāta baḳasın olmaya ʿālem-nümā

mirʾāt:

1. ***mirʾāta:*** -a
Mısra: **2**
Ayna.

1. Sende bu ʿālem ki var ey āftāb-ı meh-liḳā
2. Ḳangı mirʾāta baḳasın olmaya ʿālem-nümā

baḳ:

1. ***baḳasın:*** -a, -s, -ı, -n
Mısra: **2**
baksan

1. Sende bu ʿālem ki var ey āftāb-ı meh-liḳā
2. Ḳangı mirʾāta baḳasın olmaya ʿālem-nümā

ol:

1. ***olmaya:*** -ma, -y, -a
Mısra: **2**
olmak, göstermek

1. Sende bu ʿālem ki var ey āftāb-ı meh-liḳā
2. Ḳangı mirʾāta baḳasın olmaya ʿālem-nümā

ʿālem-nümā:

1. ***ʿālem-nümā:***
Mısra: **2**
Dünyayı gösteren.

1. Sende bu ʿālem ki var ey āftāb-ı meh-liḳā
2. Ḳangı mirʾāta baḳasın olmaya ʿālem-nümā

laʿl:

1. ***Laʿl:***
Mısra: **3**
Dudak.

3. Laʿl si̱nem içre yaḳdı tāze tāze dāġlar
4. Bir ocaḳ kül dökdi gülzār-ı belāya gūyiyā

2. ***Laʿlüñi:*** -ü, -ñ, -i
Mısra: **9**
la'l (kırmızı ve değerli) dudak ‖ Sevgili dudağı

9. Laʿlüñi Yaḥyā iñen rengi̱n ü şi̱ri̱n vaṣf ider
10. Ṭūṭi̱-i şi̱ri̱n-suḫandur bülbül-i rengi̱n-edā

sinem:

1. ***si̇nem:***
Mısra: **3**
göğüs, bağır ‖ gönül, yürek.

3. Laʿl si̇nem içre yaḳdı tāze tāze dāġlar
4. Bir ocaḳ kül dökdi gülzār-ı belāya gūyiyā

içre:

1. ***içre:***
Mısra: **3**
içinde

3. Laʿl si̇nem içre yaḳdı tāze tāze dāġlar
4. Bir ocaḳ kül dökdi gülzār-ı belāya gūyiyā

yaḳ:

1. ***yaḳdı:*** -dı
Mısra: **3**
yakmak

3. Laʿl si̇nem içre yaḳdı tāze tāze dāġlar
4. Bir ocaḳ kül dökdi gülzār-ı belāya gūyiyā

dāġ:

1. ***dāġlar:*** -lar
Mısra: **3**
yara ‖ gönülde açılmış yara

3. Laʿl si̇nem içre yaḳdı tāze tāze dāġlar
4. Bir ocaḳ kül dökdi gülzār-ı belāya gūyiyā

bir:

1. ***Bir:***
Mısra: **4**
bir, belgisiz sıfat

3. Laʿl si̇nem içre yaḳdı tāze tāze dāġlar
4. Bir ocaḳ kül dökdi gülzār-ı belāya gūyiyā

ocaḳ:

1. ***ocaḳ:***
Mısra: **4**
ocak dolusu

3. Laʿl si̇nem içre yaḳdı tāze tāze dāġlar
4. Bir ocaḳ kül dökdi gülzār-ı belāya gūyiyā

kül:

1. ***kül:***
Mısra: **4**
kül, yanmış köz

3. Laʿl si̇nem içre yaḳdı tāze tāze dāġlar
4. Bir ocaḳ kül dökdi gülzār-ı belāya gūyiyā

dök:

1. ***dökdi:*** -di
Mısra: **4**
Akıtmak, dökmek

3. Laʿl si̇nem içre yaḳdı tāze tāze dāġlar
4. Bir ocaḳ kül dökdi gülzār-ı belāya gūyiyā

gūyiyā:

1. ***gūyiyā:***
Mısra: **4**
sanki

3. Laʿl si̇nem içre yaḳdı tāze tāze dāġlar
4. Bir ocaḳ kül dökdi gülzār-ı belāya gūyiyā

Āsitān:

1. ***Āsitānuñ:*** -u, -ñ
Mısra: **5**
Eşik - Sevgilinin eşiği-

5. Āsitānuñ kāhveş beñzi ṣararmışlarla pür
6. Şāhum itdüñ işigüñ ṭaşın meger kim keh-rübā

kāh:

1. ***kāhveş:*** -veş
Mısra: **5**
Saman, saman çöpü.

5. Āsitānuñ kāhveş beñzi ṣararmışlarla pür
6. Şāhum itdüñ işigüñ ṭaşın meger kim keh-rübā

beñz:

1. ***beñzi:*** -i
Mısra: **5**
beniz

5. Āsitānuñ kāhveş beñzi ṣararmışlarla pür
6. Şāhum itdüñ işigüñ ṭaşın meger kim keh-rübā

ṣararmış:

1. ***ṣararmışlarla:*** -lar, -la
Mısra: **5**
Sararmak, solmak.

5. Āsitānuñ kāhveş beñzi ṣararmışlarla pür
6. Şāhum itdüñ işigüñ ṭaşın meger kim keh-rübā

pür:

1. ***pür:***
Mısra: **5**
Dolu

5. Āsitānuñ kāhveş beñzi ṣararmışlarla pür
6. Şāhum itdüñ işigüñ ṭaşın meger kim keh-rübā

Şāh:

1. ***Şāhum:*** -u, -m
Mısra: **6**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

5. Āsitānuñ kāhveş beñzi ṣararmışlarla pür
6. Şāhum itdüñ işigüñ ṭaşın meger kim keh-rübā

it:

1. ***itdüñ:*** -dü, -ñ
Mısra: **6**
dönüştürmek

5. Āsitānuñ kāhveş beñzi ṣararmışlarla pür
6. Şāhum itdüñ işigüñ ṭaşın meger kim keh-rübā

işig:

1. ***işigüñ:*** -ü, -ñ
Mısra: **6**
Eşik, kapı.

5. Āsitānuñ kāhveş beñzi ṣararmışlarla pür
6. Şāhum itdüñ işigüñ ṭaşın meger kim keh-rübā

ṭaş:

1. ***ṭaşın:*** -ı, -n
Mısra: **6**
taş

5. Āsitānuñ kāhveş beñzi ṣararmışlarla pür
6. Şāhum itdüñ işigüñ ṭaşın meger kim keh-rübā

meger:

1. ***meger:***
Mısra: **6**
sanki

5. Āsitānuñ kāhveş beñzi ṣararmışlarla pür
6. Şāhum itdüñ işigüñ ṭaşın meger kim keh-rübā

kim:

1. ***kim:***
Mısra: **6**
ki

5. Āsitānuñ kāhveş beñzi ṣararmışlarla pür
6. Şāhum itdüñ işigüñ ṭaşın meger kim keh-rübā

keh-rübā:

1. ***keh-rübā:***
Mısra: **6**
Kehribar taşı

5. Āsitānuñ kāhveş beñzi ṣararmışlarla pür
6. Şāhum itdüñ işigüñ ṭaşın meger kim keh-rübā

dāʾimā:

1. ***Dāʾimā:***
Mısra: **7**
Devamlı, sürekli.

7. Dāʾimā bi̱-gānelerdür luṭf u iḥsānuñ gören
8. Olmayayduḳ kāşki cānā senüñle āşinā

bi-gāne:

1. ***bi̱-gānelerdür:*** -ler, -dür
Mısra: **7**
kayıtsız, ilgisiz; yabancı.

7. Dāʾimā bi̱-gānelerdür luṭf u iḥsānuñ gören
8. Olmayayduḳ kāşki cānā senüñle āşinā

gören:

1. ***gören:***
Mısra: **7**
Gören kişi.

7. Dāʾimā bi̱-gānelerdür luṭf u iḥsānuñ gören
8. Olmayayduḳ kāşki cānā senüñle āşinā

kāşki:

1. ***kāşki:***
Mısra: **8**
Keşke.

7. Dāʾimā bi̱-gānelerdür luṭf u iḥsānuñ gören
8. Olmayayduḳ kāşki cānā senüñle āşinā

cānā:

1. ***cānā:***
Mısra: **8**
Ey sevgili!

7. Dāʾimā bi̱-gānelerdür luṭf u iḥsānuñ gören
8. Olmayayduḳ kāşki cānā senüñle āşinā

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Laʿlüñi Yaḥyā iñen rengi̱n ü şi̱ri̱n vaṣf ider
10. Ṭūṭi̱-i şi̱ri̱n-suḫandur bülbül-i rengi̱n-edā

iñen:

1. ***iñen:***
Mısra: **9**
Çok, pek fazla

9. Laʿlüñi Yaḥyā iñen rengi̱n ü şi̱ri̱n vaṣf ider
10. Ṭūṭi̱-i şi̱ri̱n-suḫandur bülbül-i rengi̱n-edā

āftāb-ı meh-liḳā:

1. ***āftāb-ı meh-liḳā:*** -
Mısra: **1**
ay yüzlü sevgili, ay yüzlü güneş

1. Sende bu ʿālem ki var ey āftāb-ı meh-liḳā
2. Ḳangı mirʾāta baḳasın olmaya ʿālem-nümā

gülzār-ı belāya:

1. ***gülzār-ı belāya:*** -
Mısra: **4**
keder bahçesi

3. Laʿl si̱nem içre yaḳdı tāze tāze dāğlar
4. Bir ocaḳ kül dökdi gülzār-ı belāya gūyiyā

vaṣf ider:

1. ***vaṣf ider:*** -
Mısra: **9**
Nitelemek, anlatmak, övmek.

9. Laʿlüñi Yaḥyā iñen rengi̱n ü şi̱ri̱n vaṣf ider
10. Ṭūṭi̱-i şi̱ri̱n-suḫandur bülbül-i rengi̱n-edā

Ṭūṭi̱-i şi̱ri̱n-suḫandur:

1. ***Ṭūṭi̱-i şi̱ri̱n-suḫandur:*** -
Mısra: **10**
tatlı söz söyleyen bir papağan

9. Laʿlüñi Yaḥyā iñen rengi̱n ü şi̱ri̱n vaṣf ider
10. Ṭūṭi̱-i şi̱ri̱n-suḫandur bülbül-i rengi̱n-edā

bülbül-i rengi̱n-edā:

1. ***bülbül-i rengi̱n-edā:*** -
Mısra: **10**
güzel şarkı söyleyen bülbül

9. Laʿlüñi Yaḥyā iñen rengi̱n ü şi̱ri̱n vaṣf ider
10. Ṭūṭi̱-i şi̱ri̱n-suḫandur bülbül-i rengi̱n-edā

tāze tāze:

1. ***tāze tāze:*** -
Mısra: **3**
yeni yeni

3. Laʿl si̱nem içre yaḳdı tāze tāze dāğlar
4. Bir ocaḳ kül dökdi gülzār-ı belāya gūyiyā

luṭf u iḥsānuñ:

1. ***luṭf u iḥsānuñ:*** -
Mısra: **7**
cömertlik ve bağış

7. Dāʾimā bi̱-gānelerdür luṭf u iḥsānuñ gören
8. Olmayayduḳ kāşki cānā senüñle āşinā

āşinā olmayayduḳ:

1. ***āşinā olmayayduḳ:*** -
Mısra: **8**
yakınlaşmak, yakın olmak

7. Dāʾimā bi̱-gānelerdür luṭf u iḥsānuñ gören
8. Olmayayduḳ kāşki cānā senüñle āşinā

rengi̱n ü şi̱ri̱n:

1. ***rengin ü şirin:*** -
Mısra: **9**
renkli ve tatlı II güzel ve tatlı

9. Laʿlüñi Yaḥyā iñen rengin ü şirin vaṣf ider
10. Ṭūṭi-i şirin-suḫandur bülbül-i rengin-edā

---

bir:

1. ***Bir:***
Mısra: **1**
bir, sayı sıfatı

1. Bir āyineyle İskender nice beñzer saña cānā
2. Senüñ her baḳduġuñ mirʾāt olur ʿālem-nümā cānā

2. ***bir:***
Mısra: **7**
bir, belgisiz sıfat

7. Ġam-ı ʿaşḳuñla döndüm żaʿfdan bir mūy-ı bārike
8. Firāḳuñ āteşine döymeyüp oldum dü-tā cānā

āyine:

1. ***āyineyle:*** -y, -le
Mısra: **1**
Ayna.

1. Bir āyineyle İskender nice beñzer saña cānā
2. Senüñ her baḳduġuñ mirʾāt olur ʿālem-nümā cānā

İskender:

1. ***İskender:***
Mısra: **1**
İskender-i Yunani diye bilinen Makedonyalı İskender'dir ki genellikle Aristo'nun icat ettiği kabul edilen uzağı gösteren ayna ile Klasik şiirde yer alır.

1. Bir āyineyle İskender nice beñzer saña cānā
2. Senüñ her baḳduġuñ mirʾāt olur ʿālem-nümā cānā

---

nice:

1. ***nice:***
Mısra: **1**
nasıl

1. Bir āyineyle İskender nice beñzer saña cānā
2. Senüñ her baḳduġuñ mirʾāt olur ʿālem-nümā cānā

---

beñze:

1. ***beñzer:*** -r
Mısra: **1**
İki nesne veya kişi arasında ortak yönler bulunmak.

1. Bir āyineyle İskender nice beñzer saña cānā
2. Senüñ her baḳduġuñ mirʾāt olur ʿālem-nümā cānā

---

saña:

1. ***saña:***
Mısra: **1**
ikinci tekil şahıs zamiri. ll sevgili

1. Bir āyineyle İskender nice beñzer saña cānā
2. Senüñ her baḳduġuñ mirʾāt olur ʿālem-nümā cānā

---

cānā:

1. ***cānā:***
Mısra: **1**
Ey sevgili!

1. Bir āyineyle İskender nice beñzer saña cānā
2. Senüñ her baḳduġuñ mirʾāt olur ʿālem-nümā cānā

2. ***cānā:***
Mısra: **2**
Ey sevgili

1. Bir āyineyle İskender nice beñzer saña cānā
2. Senüñ her baḳduġuñ mirʾāt olur ʿālem-nümā cānā

3. ***cānā:***
Mısra: **4**
Ey sevgili

3. Ḫaṭā ile raḳibe atma luṭf it ḫāṭırum gözle
4. Ḫadeng-i cān-sitānuñ eylemez çünkim ḫaṭā cānā

4. ***cānā:***
Mısra: **6**
Ey sevgili

5. Göñül almaḳ dilerseñ gel beri bāzār mümkündür
6. Müsāʿidse eger ser-māye-i mihr ü vefā cānā

5. ***cānā:***
Mısra: **8**
Ey sevgili

7. Ġam-ı ʿaşḳuñla döndüm żaʿfdan bir mūy-ı bārike
8. Firāḳuñ āteşine döymeyüp oldum dü-tā cānā

6. ***cānā:***
Mısra: **10**
Ey sevgili

9. Dil-i Yaḥyā-yı şeydāyile ḳullāb-ı ser-i zülfüñ
10. Keş-ā-keşden ḫalāṣ olmazsa da senden yaña cānā

---

sen:

1. ***Senüñ:*** -ü, -ñ
Mısra: **2**
ikinci tekil zamiri II sevgili.

1. Bir āyineyle İskender nice beñzer saña cānā
2. Senüñ her baḳduġuñ mirʾāt olur ʿālem-nümā cānā

---

her:

1. ***her:***
Mısra: **2**
hep, her

1. Bir āyineyle İskender nice beñzer saña cānā
2. Senüñ her baḳduġuñ mirʾāt olur ʿālem-nümā cānā

---

baḳ:

1. ***baḳduġuñ:*** -duġ, -u, -ñ
Mısra: **2**
bakışı bir şey üzerine çevirmek.

1. Bir āyineyle İskender nice beñzer saña cānā
2. Senüñ her baḳduġuñ mirʾāt olur ʿālem-nümā cānā

---

mirʾāt:

1. ***mirʾāt:***
Mısra: **2**
Ayna.

1. Bir āyineyle İskender nice beñzer saña cānā
2. Senüñ her baḳduġuñ mirʾāt olur ʿālem-nümā cānā

---

ol:

1. ***olur:*** -ur
Mısra: **2**
Olmak.

1. Bir āyineyle İskender nice beñzer saña cānā
2. Senüñ her baḳduġuñ mirʾāt olur ʿālem-nümā cānā

ʿālem-nümā:

1. ***ʿālem-nümā:***
Mısra: **2**
âlemi gösteren

1. Bir āyįneyle İskender nice beñzer saña cānā
2. Senüñ her baķduġuñ mirʾāt olur ʿālem-nümā cānā

Ḫaṭā:

1. ***Ḫaṭā:***
Mısra: **3**
Yanlış, yanlışlık.

3. Ḫaṭā ile raķįbe atma luṭf it ḫāṭırum gözle
4. Ḫadeng-i cān-sitānuñ eylemez çünkim ḫaṭā cānā

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **3**
İle bağlacı (vasıta anlamında)

3. Ḫaṭā ile raķįbe atma luṭf it ḫāṭırum gözle
4. Ḫadeng-i cān-sitānuñ eylemez çünkim ḫaṭā cānā

raķib:

1. ***raķįbe:*** -e
Mısra: **3**
Klasik şiirde sevgiliyi aşıktan uzaklaştırmaya çalışan, sevgili ile aşığın kavuşmasına engel olan kimse

3. Ḫaṭā ile raķįbe atma luṭf it ḫāṭırum gözle
4. Ḫadeng-i cān-sitānuñ eylemez çünkim ḫaṭā cānā

atma:

1. ***atma:***
Mısra: **3**
fırlatma, atma

3. Ḫaṭā ile raķįbe atma luṭf it ḫāṭırum gözle
4. Ḫadeng-i cān-sitānuñ eylemez çünkim ḫaṭā cānā

ḫāṭır:

1. ***ḫāṭırum:*** -u, -m
Mısra: **3**
hatır

3. Ḫaṭā ile raķįbe atma luṭf it ḫāṭırum gözle
4. Ḫadeng-i cān-sitānuñ eylemez çünkim ḫaṭā cānā

gözle:

1. ***gözle:***
Mısra: **3**
gözetmek, göz önünde bulundurmak.

3. Ḫaṭā ile raķįbe atma luṭf it ḫāṭırum gözle
4. Ḫadeng-i cān-sitānuñ eylemez çünkim ḫaṭā cānā

çünkim:

1. ***çünkim:***
Mısra: **4**
Çünkü.

3. Ḫaṭā ile raķįbe atma luṭf it ḫāṭırum gözle
4. Ḫadeng-i cān-sitānuñ eylemez çünkim ḫaṭā cānā

dile:

1. ***dilerseñ:*** -r, -se, -ñ
Mısra: **5**
istemek, arzulamak

5. Göñül almaķ dilerseñ gel beri bāzār mümkündür
6. Müsāʿidse eger ser-māye-i mihr ü vefā cānā

gel:

1. ***gel:***
Mısra: **5**
Gelmek.

5. Göñül almaķ dilerseñ gel beri bāzār mümkündür
6. Müsāʿidse eger ser-māye-i mihr ü vefā cānā

beri:

1. ***beri:***
Mısra: **5**
Bu yana.

5. Göñül almaķ dilerseñ gel beri bāzār mümkündür
6. Müsāʿidse eger ser-māye-i mihr ü vefā cānā

bāzār:

1. ***bāzār:***
Mısra: **5**
Pazar, alışveriş, pazarlık

5. Göñül almaķ dilerseñ gel beri bāzār mümkündür
6. Müsāʿidse eger ser-māye-i mihr ü vefā cānā

mümkün:

1. ***mümkündür:*** -dür
Mısra: **5**
mümkün

5. Göñül almaķ dilerseñ gel beri bāzār mümkündür
6. Müsāʿidse eger ser-māye-i mihr ü vefā cānā

müsāʿid:

1. ***Müsāʿidse:*** -se
Mısra: **6**
Uygun, elverişli.

5. Göñül almaķ dilerseñ gel beri bāzār mümkündür
6. Müsāʿidse eger ser-māye-i mihr ü vefā cānā

eger:

1. ***eger:***
Mısra: **6**
Eğer

5. Göñül almaķ dilerseñ gel beri bāzār mümkündür
6. Müsāʿidse eger ser-māye-i mihr ü vefā cānā

dön:

1. ***döndüm:*** -düm, -
Mısra: **7**
dönüşmek

7. Ġam-ı ʿaşķuñla döndüm żaʿfdan bir mūy-ı bārįke
8. Firāķuñ āteşine döymeyüp oldum dü-tā cānā

żaʿf:

1. ***żaʿfdan:*** -dan
Mısra: **7**
Güçsüzlük, zayıflık.

7. Ġam-ı ʿaşķuñla döndüm żaʿfdan bir mūy-ı bārįke
8. Firāķuñ āteşine döymeyüp oldum dü-tā cānā

firāķ:

1. ***Firāķuñ:*** -u, -ñ
Mısra: **8**
Ar. Ayrılık, hicran.

7. Ġam-ı ʿaşķuñla döndüm żaʿfdan bir mūy-ı bārįke
8. Firāķuñ āteşine döymeyüp oldum dü-tā cānā

āteş:

1. ***āteşine:*** -i, -n, -e
Mısra: **8**
ateş II ayrılığın yakıcı etkisi

7. Ġam-ı ʿaşḳuñla döndüm żaʿfdan bir mūy-ı bāriḳe
8. Firāḳuñ āteşine döymeyüp oldum dü-tā cānā

döyme:

1. ***döymeyüp:*** -yüp
Mısra: **8**
tahammül edememek, dayanamamak, katlanamamak

7. Ġam-ı ʿaşḳuñla döndüm żaʿfdan bir mūy-ı bāriḳe
8. Firāḳuñ āteşine döymeyüp oldum dü-tā cānā

keş-ā-keş:

1. ***Keş-ā-keşden:*** -den
Mısra: **10**
çekişme, kavga ‖ çekiştirilip durma

9. Dil-i Yaḥyā-yı şeydāyile ḳullāb-ı ser-i zülfüñ
10. Keş-ā-keşden ḫalāṣ olmazsa da senden yaña cānā

da:

1. ***da:***
Mısra: **10**
De, da bağlacı.

9. Dil-i Yaḥyā-yı şeydāyile ḳullāb-ı ser-i zülfüñ
10. Keş-ā-keşden ḫalāṣ olmazsa da senden yaña cānā

senden:

1. ***senden:***
Mısra: **10**
2. tekil şahıs zamiri II sevgili

9. Dil-i Yaḥyā-yı şeydāyile ḳullāb-ı ser-i zülfüñ
10. Keş-ā-keşden ḫalāṣ olmazsa da senden yaña cānā

yaña:

1. ***yaña:***
Mısra: **10**
Taraf.

9. Dil-i Yaḥyā-yı şeydāyile ḳullāb-ı ser-i zülfüñ
10. Keş-ā-keşden ḫalāṣ olmazsa da senden yaña cānā

Hadeng-i cān-sitānuñ:

1. ***Ḫadeng-i cān-sitānuñ:*** -
Mısra: **4**
can alıcı ok II sevgilinin kirpikleri

3. Ḫaṭā ile raḳibe atma luṭf it ḫāṭırum gözle
4. Ḫadeng-i cān-sitānuñ eylemez çünkim ḫaṭā cānā

ser-māye-i mihr ü vefā:

1. ***ser-māye-i mihr ü vefā:*** -
Mısra: **6**
sevgi ve vefa sermayesi

5. Göñül almaḳ dilerseñ gel beri bāzār mümkündür
6. Müsāʿidse eger ser-māye-i mihr ü vefā cānā

Ġam-ı ʿaşḳuñla:

1. ***Ġam-ı ʿaşḳuñla:*** -
Mısra: **7**
Aşkın gamı

7. Ġam-ı ʿaşḳuñla döndüm żaʿfdan bir mūy-ı bāriḳe
8. Firāḳuñ āteşine döymeyüp oldum dü-tā cānā

mūy-ı bārike:

1. ***mūy-ı bāriḳe:*** -
Mısra: **7**
İpincecik bir kıl II âşığın kederden bir deri bir kemik kalan beli

7. Ġam-ı ʿaşḳuñla döndüm żaʿfdan bir mūy-ı bāriḳe
8. Firāḳuñ āteşine döymeyüp oldum dü-tā cānā

dil-i yaḥyā-yı şeydāyile:

1. ***dil-i yaḥyā-yı şeydāyile:*** -
Mısra: **9**
Yahya'nın müptela gönlü

9. Dil-i Yaḥyā-yı şeydāyile ḳullāb-ı ser-i zülfüñ
10. Keş-ā-keşden ḫalāṣ olmazsa da senden yaña cānā

ḳullāb-ı ser-i zülfüñ:

1. ***ḳullāb-ı ser-i zülfüñ:*** -
Mısra: **9**
sevgilinin saçlarının ucundaki çengel

9. Dil-i Yaḥyā-yı şeydāyile ḳullāb-ı ser-i zülfüñ
10. Keş-ā-keşden ḫalāṣ olmazsa da senden yaña cānā

luṭf it:

1. ***luṭf it:*** -
Mısra: **3**
İyi davranmak, hoş muâmele etmek, iyilikte bulunmak.

3. Ḫaṭā ile raḳibe atma luṭf it ḫāṭırum gözle
4. Ḫadeng-i cān-sitānuñ eylemez çünkim ḫaṭā cānā

halāṣ olmazsa:

1. ***ḫalāṣ olmazsa:*** -
Mısra: **10**
kurtulmaz

9. Dil-i Yaḥyā-yı şeydāyile ḳullāb-ı ser-i zülfüñ
10. Keş-ā-keşden ḫalāṣ olmazsa da senden yaña cānā

dü-tā oldum:

1. ***dü-tā oldum:*** -
Mısra: **8**
beli iki büklüm olmak

7. Ġam-ı ʿaşḳuñla döndüm żaʿfdan bir mūy-ı bāriḳe
8. Firāḳuñ āteşine döymeyüp oldum dü-tā cānā

hatā eylemez:

1. ***ḫaṭā eylemez:*** -
Mısra: **4**
yanlışlık yapmamak

3. Ḫaṭā ile raḳibe atma luṭf it ḫāṭırum gözle
4. Ḫadeng-i cān-sitānuñ eylemez çünkim ḫaṭā cānā

göñül almaḳ:

1. ***göñül almaḳ:*** -
Mısra: **5**
sevindirmek, hoşnut etmek

5. Göñül almaḳ dilerseñ gel beri bāzār mümkündür
6. Müsāʿidse eger ser-māye-i mihr ü vefā cānā

bu:

1. ***Bu:***
Mısra: **1**
bu, işaret sıfatı

1. Bu kuyuñ kim gedā-yı bi-ser ü sāmānıyuz cānā
2. ʿAceb ʿālemdeyüz kim ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

2. ***Bu:***
Mısra: **6**
bu, işaret sıfatı

5. Diriġā bir nefes
diñlenmedük gülzār-ı ʿālemde
6. Bu bāġuñ niçe yıldur
bülbül-i nālānıyuz cānā

kūy:

1. ***kūyuñ:*** -u, -ñ
Mısra: **1**
Köy, semt, mahalle (Sevgilinin bulunduğu, yaşadığı ortam)

1. Bu kuyuñ kim gedā-yı bi-
ser ü sāmānıyuz cānā
2. ʿAceb ʿālemdeyüz kim
ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

kim:

1. ***kim:***
Mısra: **1**
"Ki", bağlama edatı

1. Bu kuyuñ kim gedā-yı bi-
ser ü sāmānıyuz cānā
2. ʿAceb ʿālemdeyüz kim
ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

2. ***kim:***
Mısra: **2**
"Ki", bağlama edatı

1. Bu kuyuñ kim gedā-yı bi-
ser ü sāmānıyuz cānā
2. ʿAceb ʿālemdeyüz kim
ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

cānā:

1. ***cānā:***
Mısra: **1**
Ey sevgili

1. Bu kuyuñ kim gedā-yı bi-
ser ü sāmānıyuz cānā
2. ʿAceb ʿālemdeyüz kim
ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

2. ***cānā:***
Mısra: **2**
Ey sevgili

1. Bu kuyuñ kim gedā-yı bi-
ser ü sāmānıyuz cānā
2. ʿAceb ʿālemdeyüz kim
ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

3. ***cānā:***
Mısra: **4**
Ey sevgili

3. Ġubār-ı ḫaṭṭuñuñ ḥayrānı
olduḳ niçe günlerdür
4. Bizi güldürmedüñ bir güñ
anuñ ḥayrānıyuz cānā

4. ***cānā:***
Mısra: **6**
Ey sevgili!

5. Diriġā bir nefes
diñlenmedük gülzār-ı ʿālemde
6. Bu bāġuñ niçe yıldur
bülbül-i nālānıyuz cānā

5. ***cānā:***
Mısra: **8**
Ey sevgili

7. Bizi bilsek niçüñ ser-defter-
i ʿuşşāḳ yazmazsun
8. Bilürsin nāme-i derd ü belā
ʿunvānıyuz cānā

6. ***cānā:***
Mısra: **10**
Ey sevgili!

9. Dime Yaḥyā neden pir-i
muġāna ser-fürūʿ itmek
10. Bilelden kendümüz
şermende-i iḥsānıyuz cānā

ʿaceb:

1. ***ʿAceb:***
Mısra: **2**
tuhaf, şaşırtıcı

1. Bu kuyuñ kim gedā-yı bi-
ser ü sāmānıyuz cānā
2. ʿAceb ʿālemdeyüz kim
ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

ʿālem:

1. ***ʿālemdeyüz:*** -de, -y, -ü, -z
Mısra: **2**
kâinat, dünyâ ‖ dünyadaki herkes ve her şey

1. Bu kuyuñ kim gedā-yı bi-
ser ü sāmānıyuz cānā
2. ʿAceb ʿālemdeyüz kim
ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

2. ***ʿālemüñ:*** -ü, -ñ
Mısra: **2**
kâinat, dünyâ ‖ dünyadaki herkes ve her şey

1. Bu kuyuñ kim gedā-yı bi-
ser ü sāmānıyuz cānā
2. ʿAceb ʿālemdeyüz kim
ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

sulṭān:

1. ***sulṭānıyuz:*** -ı, -y, -u, -z
Mısra: **2**
Hükümdar, sultan

1. Bu kuyuñ kim gedā-yı bi-
ser ü sāmānıyuz cānā
2. ʿAceb ʿālemdeyüz kim
ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

niçe:

1. ***niçe:***
Mısra: **3**
Pek çok.

3. Ġubār-ı ḫaṭṭuñuñ ḥayrānı
olduḳ niçe günlerdür
4. Bizi güldürmedüñ bir güñ
anuñ ḥayrānıyuz cānā

2. ***niçe:***
Mısra: **6**
Pek çok.

5. Diriġā bir nefes
diñlenmedük gülzār-ı ʿālemde
6. Bu bāġuñ niçe yıldur
bülbül-i nālānıyuz cānā

gün:

1. ***günlerdür:*** -ler, -dür
Mısra: **3**
Gün, zaman.

3. Ġubār-ı ḫaṭṭuñuñ ḥayrānı
olduḳ niçe günlerdür
4. Bizi güldürmedüñ bir güñ
anuñ ḥayrānıyuz cānā

biz:

1. ***Bizi:*** -i
Mısra: **4**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

3. Ġubār-ı ḫaṭṭuñuñ ḥayrānı
olduḳ niçe günlerdür
4. Bizi güldürmedüñ bir güñ
anuñ ḥayrānıyuz cānā

2. ***Bizi:*** -i
Mısra: **7**
1. çokluk şahıs zamiri II âşık

7. Bizi bilsek niçüñ ser-defter-
i ʿuşşāḳ yazmazsun
8. Bilürsin nāme-i derd ü belā
ʿunvānıyuz cānā

güldür:

1. ***güldürmedüñ:*** -me, -dü, -ñ
Mısra: **4**
Mutlu etmemek, neşelendirmemek.

3. Ġubār-ı ḫaṭṭuñuñ ḥayrānı
olduḳ niçe günlerdür
4. Bizi güldürmedüñ bir güñ
anuñ ḥayrānıyuz cānā

a:

1. ***anuñ:*** -n, -u, -ñ
Mısra: **4**
o, işaret zamiri

3. Ġubār-ı ḫaṭṭuñuñ ḥayrānı
olduḳ niçe günlerdür
4. Bizi güldürmedüñ bir güñ

anuñ ḥayrānıyuz cānā

ḥayrān:

1. ***ḥayrānıyuz:*** -ı, -y, -u, -z
Mısra: **4**
şaşırıp kalmış II hayran kalmış (kimse)

3. Ġubār-ı ḫaṭṭuñuñ ḥayrānı olduḳ niçe günlerdür
4. Bizi güldürmedüñ bir gün anuñ ḥayrānıyuz cānā

diriġā:

1. ***Diriġā:***
Mısra: **5**
Çok yazık!

5. Diriġā bir nefes diñlenmedük gülzār-ı ʿālemde
6. Bu bāġuñ niçe yıldur bülbül-i nālānıyuz cānā

diñlen:

1. ***diñlenmedük:*** -me, -dü, -k
Mısra: **5**
Yerinde durma, dinlenme.

5. Diriġā bir nefes diñlenmedük gülzār-ı ʿālemde
6. Bu bāġuñ niçe yıldur bülbül-i nālānıyuz cānā

bāġ:

1. ***bāġuñ:*** -u, -ñ
Mısra: **6**
bahçe II dünya

5. Diriġā bir nefes diñlenmedük gülzār-ı ʿālemde
6. Bu bāġuñ niçe yıldur bülbül-i nālānıyuz cānā

yıl:

1. ***yıldur:*** -dur
Mısra: **6**
sene.

5. Diriġā bir nefes diñlenmedük gülzār-ı ʿālemde
6. Bu bāġuñ niçe yıldur bülbül-i nālānıyuz cānā

bil:

1. ***bilsek:*** -se, -k
Mısra: **7**
İdrak etmek, kavramak.

7. Bizi bilsek niçüñ ser-defter-i ʿuşşāḳ yazmazsun
8. Bilürsin nāme-i derd ü belā ʿunvānıyuz cānā

2. ***Bilürsin:*** -ü, -r, -s, -i, -n
Mısra: **8**
bilgi sahibi olmak

7. Bizi bilsek niçüñ ser-defter-i ʿuşşāḳ yazmazsun
8. Bilürsin nāme-i derd ü belā ʿunvānıyuz cānā

niçüñ:

1. ***niçüñ:***
Mısra: **7**
niçin

7. Bizi bilsek niçüñ ser-defter-i ʿuşşāḳ yazmazsun
8. Bilürsin nāme-i derd ü belā ʿunvānıyuz cānā

yaz:

1. ***yazmazsun:*** -s, -u, -n
Mısra: **7**
yazmamak, işlememek

7. Bizi bilsek niçüñ ser-defter-i ʿuşşāḳ yazmazsun
8. Bilürsin nāme-i derd ü belā ʿunvānıyuz cānā

ʿunvān:

1. ***ʿunvānıyuz:*** -ıyuz
Mısra: **8**
şöhret, vasıf

7. Bizi bilsek niçüñ ser-defter-i ʿuşşāḳ yazmazsun
8. Bilürsin nāme-i derd ü belā ʿunvānıyuz cānā

dime:

1. ***Dime:***
Mısra: **9**
söyleme, sorma

9. Dime Yaḥyā neden pīr-i muġāna ser-fürūʿ itmek
10. Bilelden kendümüz şermende-i iḥsānıyuz cānā

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Dime Yaḥyā neden pīr-i muġāna ser-fürūʿ itmek
10. Bilelden kendümüz şermende-i iḥsānıyuz cānā

neden:

1. ***neden:***
Mısra: **9**
niçin

9. Dime Yaḥyā neden pīr-i muġāna ser-fürūʿ itmek
10. Bilelden kendümüz şermende-i iḥsānıyuz cānā

Ġubār-ı ḫaṭṭuñuñ:

1. ***Ġubār-ı ḫaṭṭuñuñ:*** -
Mısra: **3**
sevgilinin ayva tüylerinin tozu II hat sanatı biçimindeki ayva tüylerinin neredeyse görünemeyecek kadar küçük olan gubari yazı türü

3. Ġubār-ı ḫaṭṭuñuñ ḥayrānı olduḳ niçe günlerdür
4. Bizi güldürmedüñ bir gün anuñ ḥayrānıyuz cānā

gülzār-ı ʿālemde:

1. ***gülzār-ı ʿālemde:*** -
Mısra: **5**
dünyanın gülbahçesi

5. Diriġā bir nefes diñlenmedük gülzār-ı ʿālemde
6. Bu bāġuñ niçe yıldur bülbül-i nālānıyuz cānā

bülbül-i nālānıyuz:

1. ***bülbül-i nālānıyuz:*** -
Mısra: **6**
inleyen acı çeken bülbül II âşık

5. Diriġā bir nefes diñlenmedük gülzār-ı ʿālemde
6. Bu bāġuñ niçe yıldur bülbül-i nālānıyuz cānā

ser-defter-i ʿuşşāḳ:

1. ***ser-defter-i ʿuşşāḳ:*** -
Mısra: **7**
âşıklar defterinin başı, önderi

7. Bizi bilsek niçüñ ser-defter-i ʿuşşāḳ yazmazsun
8. Bilürsin nāme-i derd ü belā ʿunvānıyuz cānā

nāme-i derd ü belā:

1. ***nāme-i derd ü belā:*** -
Mısra: **8**
dert ve bela mektubu

7. Bizi bilsek niçüñ ser-defter-i ʿuşşāḳ yazmazsun
8. Bilürsin nāme-i derd ü belā

ʿunvānıyuz cānā

pịr-i muġāna:

1. ***pịr-i muġāna:* -**
Mısra: **9**
Meyhaneci II Sevgili.

9. Dime Yaḥyā neden pịr-i muġāna ser-fürūʿ itmek
10. Bilelden kendümüz şermende-i iḥsānıyuz cānā

şermende-i iḥsānıyuz:

1. ***şermende-i iḥsānıyuz:* -**
Mısra: **10**
cömertlik ve lütfundan dolayı mahçup olanlar

9. Dime Yaḥyā neden pịr-i muġāna ser-fürūʿ itmek
10. Bilelden kendümüz şermende-i iḥsānıyuz cānā

gedā-yı bi-ser ü sāmānıyuz:

1. ***gedā-yı bị-ser ü sāmānıyuz:* -**
Mısra: **1**
başıboş ve değersiz dilenci

1. Bu kuyuñ kim gedā-yı bị-ser ü sāmānıyuz cānā
2. ʿAceb ʿālemdeyüz kim ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

bir gün:

1. ***bir gün:* -**
Mısra: **4**
Bir gün, bir zaman.

3. Ġubār-ı ḫaṭṭuñuñ ḥayrānı olduḳ niçe günlerdür
4. Bizi güldürmedüñ bir güñ anuñ ḥayrānıyuz cānā

ḥayrānı olduḳ:

1. ***ḥayrānı olduḳ:* -**
Mısra: **3**
kendinden geçen II bir şeye aşırı sempati duyan

3. Ġubār-ı ḫaṭṭuñuñ ḥayrānı olduḳ niçe günlerdür
4. Bizi güldürmedüñ bir güñ anuñ ḥayrānıyuz cānā

bir nefes:

1. ***bir nefes:* -**
Mısra: **5**
Bir an.

5. Dirịġā bir nefes diñlenmedük gülzār-ı ʿālemde
6. Bu bāġuñ niçe yıldur bülbül-i nālānıyuz cānā

ser-fürūʿ itmek:

1. ***ser-fürūʿ itmek:* -**
Mısra: **9**
baş eğmek

9. Dime Yaḥyā neden pịr-i muġāna ser-fürūʿ itmek
10. Bilelden kendümüz şermende-i iḥsānıyuz cānā

kendümüz bilelden:

1. ***kendümüz bilelden:* -**
Mısra: **10**
kendimizi bildiğimizden beri

9. Dime Yaḥyā neden pịr-i muġāna ser-fürūʿ itmek
10. Bilelden kendümüz şermende-i iḥsānıyuz cānā

Ṭūṭị-ṣıfat:

1. ***Ṭūṭị-ṣıfat:***
Mısra: **1**
Dudu kuşu misali.

1. Ṭūṭị-ṣıfat ol cāme-i sebzi giye cānā
2. Bir söz yiri var mı baḳa āyịneye cānā

ol:

1. ***ol:***
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Ṭūṭị-ṣıfat ol cāme-i sebzi giye cānā
2. Bir söz yiri var mı baḳa āyịneye cānā

2. ***ol:***
Mısra: **5**
o

5. Bir kez dimedüñ ḳandadur ol ʿāşıḳ-ı mehcūr
6. Bilsem bu cefāya ne sebeb var diye cānā

3. ***oldı:* -dı**
Mısra: **7**
Olmak.

7. Hep itdügümüz zühd ü riyā bị-meze oldı
8. Düşdük heves-i laʿl-i lebüñle meye cānā

giy:

1. ***giye:* -e**
Mısra: **1**
örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek.

1. Ṭūṭị-ṣıfat ol cāme-i sebzi giye cānā
2. Bir söz yiri var mı baḳa āyịneye cānā

cānā:

1. ***cānā:***
Mısra: **1**
Ey sevgili!

1. Ṭūṭị-ṣıfat ol cāme-i sebzi giye cānā
2. Bir söz yiri var mı baḳa āyịneye cānā

2. ***cānā:***
Mısra: **2**
Ey sevgili!

1. Ṭūṭị-ṣıfat ol cāme-i sebzi giye cānā
2. Bir söz yiri var mı baḳa āyịneye cānā

3. ***cānā:***
Mısra: **4**
Ey sevgili!

3. ʿUşşāḳ-ı perịşān-dile hiç söylemez olduñ
4. Düşmen saña bir söz mi didi söyleye cānā

4. ***cānā:***
Mısra: **6**
Ey sevgili!

5. Bir kez dimedüñ ḳandadur ol ʿāşıḳ-ı mehcūr
6. Bilsem bu cefāya ne sebeb var diye cānā

5. ***cānā:***
Mısra: **8**
Ey sevgili!

7. Hep itdügümüz zühd ü riyā bị-meze oldı
8. Düşdük heves-i laʿl-i lebüñle meye cānā

6. ***cānā:***
Mısra: **10**
Ey sevgili!

9. Ey ġam yidi vaṣṣāf-ı lebüñ oldı çü Yaḥyā
10. Şimden girü ṭūṭị gibi sükker yiye cānā

bak:

1. ***baḳa:* -a**
Mısra: **2**
baksın, nazar etsin

1. Ṭūṭị-ṣıfat ol cāme-i sebzi

giye cānā
2. Bir söz yiri var mı baḳa
āyi̮neye cānā

āyine:

1. ***āyi̮neye:*** -y, -e
Mısra: **2**
ayna

1. Ṭūṭi̮-ṣıfat ol cāme-i sebzi
giye cānā
2. Bir söz yiri var mı baḳa
āyi̮neye cānā

hiç:

1. ***hiç:***
Mısra: **3**
hiçbir zaman

3. ʿUşşāḳ-ı peri̮şān-dile hiç
söylemez olduñ
4. Düşmen saña bir söz mi
didi söyleye cānā

düşmen:

1. ***Düşmen:***
Mısra: **4**
düşman ‖ rakip

3. ʿUşşāḳ-ı peri̮şān-dile hiç
söylemez olduñ
4. Düşmen saña bir söz mi
didi söyleye cānā

saña:

1. ***saña:***
Mısra: **4**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi. II sevgili

3. ʿUşşāḳ-ı peri̮şān-dile hiç
söylemez olduñ
4. Düşmen saña bir söz mi
didi söyleye cānā

söyle:

1. ***söyleye:*** -ye
Mısra: **4**
Demek, söylemek.

3. ʿUşşāḳ-ı peri̮şān-dile hiç
söylemez olduñ
4. Düşmen saña bir söz mi
didi söyleye cānā

dime:

1. ***dimedüñ:*** -dü, -ñ
Mısra: **5**
söylememek, sormamak

5. Bir kez dimedüñ ḳandadur
ol ʿāşıḳ-ı mehcūr
6. Bilsem bu cefāya ne sebeb
var diye cānā

ḳanda:

1. ***ḳandadur:*** -dur
Mısra: **5**
Nerededir.

5. Bir kez dimedüñ ḳandadur
ol ʿāşıḳ-ı mehcūr
6. Bilsem bu cefāya ne sebeb
var diye cānā

bilsem:

1. ***Bilsem:***
Mısra: **6**
bir bilsem II bir anlasam

5. Bir kez dimedüñ ḳandadur
ol ʿāşıḳ-ı mehcūr
6. Bilsem bu cefāya ne sebeb
var diye cānā

bu:

1. ***bu:***
Mısra: **6**
bu, işaret sıfatı

5. Bir kez dimedüñ ḳandadur
ol ʿāşıḳ-ı mehcūr
6. Bilsem bu cefāya ne sebeb
var diye cānā

cefā:

1. ***cefāya:*** -ya
Mısra: **6**
eziyet, sıkıntı

5. Bir kez dimedüñ ḳandadur
ol ʿāşıḳ-ı mehcūr
6. Bilsem bu cefāya ne sebeb
var diye cānā

diye:

1. ***diye:***
Mısra: **6**
diyerek, söyleyerek

5. Bir kez dimedüñ ḳandadur
ol ʿāşıḳ-ı mehcūr
6. Bilsem bu cefāya ne sebeb
var diye cānā

hep:

1. ***Hep:***
Mısra: **7**
her zaman

7. Hep itdügümüz zühd ü riyā
bi̮-meze oldı
8. Düşdük heves-i laʿl-i
lebüñle meye cānā

it:

1. ***itdügümüz:*** -dügümüz
Mısra: **7**
etmek, eylemek

7. Hep itdügümüz zühd ü riyā
bi̮-meze oldı
8. Düşdük heves-i laʿl-i
lebüñle meye cānā

bi-meze:

1. ***bi̮-meze:***
Mısra: **7**
Tadı tuzu olmayan

7. Hep itdügümüz zühd ü riyā
bi̮-meze oldı
8. Düşdük heves-i laʿl-i
lebüñle meye cānā

ey:

1. ***Ey:***
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Ey ġam yidi vaṣṣāf-ı lebüñ
oldı çü Yaḥyā
10. Şimden girü ṭūṭi̮ gibi
sükker yiye cānā

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ey ġam yidi vaṣṣāf-ı lebüñ
oldı çü Yaḥyā
10. Şimden girü ṭūṭi̮ gibi
sükker yiye cānā

ṭūṭi:

1. ***ṭūṭi̮:***
Mısra: **10**
Papağan

9. Ey ġam yidi vaṣṣāf-ı lebüñ
oldı çü Yaḥyā
10. Şimden girü ṭūṭi̮ gibi
sükker yiye cānā

gibi:

1. ***gibi:***
Mısra: **10**
Benzetme edatı

9. Ey ġam yidi vaṣṣāf-ı lebüñ
oldı çü Yaḥyā

10. Şimden girü ṭūṭi gibi sükker yiye cānā

sükker:

1. ***sükker:***
Mısra: **10**
Şeker

9. Ey ġam yidi vaṣṣāf-ı lebüñ oldı çü Yaḥyā
10. Şimden girü ṭūṭi gibi sükker yiye cānā

yi:

1. ***yiye:*** -ye
Mısra: **10**
yesin

9. Ey ġam yidi vaṣṣāf-ı lebüñ oldı çü Yaḥyā
10. Şimden girü ṭūṭi gibi sükker yiye cānā

cāme-i sebzi:

1. ***cāme-i sebzi:*** -
Mısra: **1**
Yemyeşil elbise.

1. Ṭūṭi-ṣıfat ol cāme-i sebzi giye cānā
2. Bir söz yiri var mı baḳa āyineye cānā

ʿuşşāḳ-ı perişān-dile:

1. ***ʿuşşāḳ-ı perişān-dile:*** -
Mısra: **3**
perişan gönüllü âşıklar

3. ʿUşşāḳ-ı perişān-dile hiç söylemez olduñ
4. Düşmen saña bir söz mi didi söyleye cānā

ʿāşıḳ-ı mehcūr:

1. ***ʿāşıḳ-ı mehcūr:*** -
Mısra: **5**
ayrı düşmüş âşık

5. Bir kez dimedüñ ḳandadur ol ʿāşıḳ-ı mehcūr
6. Bilsem bu cefāya ne sebeb var diye cānā

zühd ü riyā:

1. ***zühd ü riyā:*** -
Mısra: **7**
züht ve riyakarlık

7. Hep itdügümüz zühd ü riyā bi-meze oldı
8. Düşdük heves-i laʿl-i lebüñle meye cānā

heves-i laʿl-i lebüñle:

1. ***heves-i laʿl-i lebüñle:*** -
Mısra: **8**
lal taşına benzeyen dudağının arzusuyla

7. Hep itdügümüz zühd ü riyā bi-meze oldı
8. Düşdük heves-i laʿl-i lebüñle meye cānā

vaṣṣāf-ı lebüñ:

1. ***vaṣṣāf-ı lebüñ:*** -
Mısra: **9**
sevgilinin dudağını vasf edenler

9. Ey ġam yidi vaṣṣāf-ı lebüñ oldı çü Yaḥyā
10. Şimden girü ṭūṭi gibi sükker yiye cānā

söylemez olduñ:

1. ***söylemez olduñ:*** -
Mısra: **3**
konuşmaz olmak, anlatmaz olmak

3. ʿUşşāḳ-ı perişān-dile hiç söylemez olduñ
4. Düşmen saña bir söz mi didi söyleye cānā

bir kez:

1. ***bir kez:*** -
Mısra: **5**
bir defa olsun

5. Bir kez dimedüñ ḳandadur ol ʿāşıḳ-ı mehcūr
6. Bilsem bu cefāya ne sebeb var diye cānā

meye düşdük:

1. ***meye düşdük:*** -
Mısra: **8**
şaraba müptela olmak

7. Hep itdügümüz zühd ü riyā bi-meze oldı
8. Düşdük heves-i laʿl-i lebüñle meye cānā

ġam yidi:

1. ***ġam yidi:*** -
Mısra: **9**
üzgün, endişeli kimse

9. Ey ġam yidi vaṣṣāf-ı lebüñ oldı çü Yaḥyā
10. Şimden girü ṭūṭi gibi sükker yiye cānā

Şimden girü:

1. ***Şimden girü:*** -
Mısra: **10**
artık, bundan sonra

9. Ey ġam yidi vaṣṣāf-ı lebüñ oldı çü Yaḥyā
10. Şimden girü ṭūṭi gibi sükker yiye cānā

oldı çü:

1. ***oldı çü:*** -
Mısra: **9**
olduğu için

9. Ey ġam yidi vaṣṣāf-ı lebüñ oldı çü Yaḥyā
10. Şimden girü ṭūṭi gibi sükker yiye cānā

bir söz yiri var mı:

1. ***bir söz yiri var mı:*** -
Mısra: **2**
bir söz kadar kıymeti var mı?

1. Ṭūṭi-ṣıfat ol cāme-i sebzi giye cānā
2. Bir söz yiri var mı baḳa āyineye cānā

bir söz mi didi:

1. ***bir söz mi didi:*** -
Mısra: **4**
bir laf söylemek II canını sıkacak bir söylemde bulunmak

3. ʿUşşāḳ-ı perişān-dile hiç söylemez olduñ
4. Düşmen saña bir söz mi didi söyleye cānā

ne sebeb var:

1. ***ne sebeb var:*** -
Mısra: **6**
sebep ne

5. Bir kez dimedüñ ḳandadur ol ʿāşıḳ-ı mehcūr
6. Bilsem bu cefāya ne sebeb var diye cānā

cān:

1. ***Cānı:*** -ı
Mısra: **1**
(sevgilinin) gönlü II isteği

1. Cānı ḳullāb-ı ser-i zülfüñ çeker senden yaña
2. Gūşe-i çeşmüñ ne var olsa eger benden yaña

çek:

1. ***çeker:*** -er
Mısra: **1**
açmak, yönlendirmek

1. Cānı ḳullāb-ı ser-i zülfüñ çeker senden yaña
2. Gūşe-i çeşmüñ ne var olsa eger benden yaña

olsa:

1. ***olsa:***
Mısra: **2**
olur ise

1. Cānı ḳullāb-ı ser-i zülfüñ çeker senden yaña
2. Gūşe-i çeşmüñ ne var olsa eger benden yaña

2. ***olsa:***
Mısra: **9**
Olsa.

9. Ḳorḳarın Yaḥyā ki pūlād olsa da teʾs̱ir ider
10. Ti̱r-i āhuñ kim vara ol ḳalbi āhenden yaña

eger:

1. ***eger:***
Mısra: **2**
Eğer

1. Cānı ḳullāb-ı ser-i zülfüñ çeker senden yaña
2. Gūşe-i çeşmüñ ne var olsa eger benden yaña

görenler:

1. ***görenler:***
Mısra: **3**
gören insanlar

3. Ġonce-i laʿlüñ gül-i rūyuñ görenler neylesün
4. Ey boyı servüm varup bir daḫı gülşenden yaña

2. ***görenler:***
Mısra: **5**
gören insanlar

5. Ol sehi̱ ḳaddi görenler ḫançer-i zerri̱n ile
6. İltifāt itmez çemende serv ü sūsenden yaña

neylesün:

1. ***neylesün:***
Mısra: **3**
ne yapsın?

3. Ġonce-i laʿlüñ gül-i rūyuñ görenler neylesün
4. Ey boyı servüm varup bir daḫı gülşenden yaña

ey:

1. ***Ey:***
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Ġonce-i laʿlüñ gül-i rūyuñ görenler neylesün
4. Ey boyı servüm varup bir daḫı gülşenden yaña

boy:

1. ***boyı:*** -ı
Mısra: **4**
boy-pos,endâm

3. Ġonce-i laʿlüñ gül-i rūyuñ görenler neylesün
4. Ey boyı servüm varup bir daḫı gülşenden yaña

serv:

1. ***servüm:*** -üm
Mısra: **4**
Servi

3. Ġonce-i laʿlüñ gül-i rūyuñ görenler neylesün
4. Ey boyı servüm varup bir daḫı gülşenden yaña

varup:

1. ***varup:***
Mısra: **4**
Ulaşmak, gitmek, varmak.

3. Ġonce-i laʿlüñ gül-i rūyuñ görenler neylesün
4. Ey boyı servüm varup bir daḫı gülşenden yaña

gülşen:

1. ***gülşenden:*** -den
Mısra: **4**
Gülbahçesi

3. Ġonce-i laʿlüñ gül-i rūyuñ görenler neylesün
4. Ey boyı servüm varup bir daḫı gülşenden yaña

yaña:

1. ***yaña:***
Mısra: **4**
Yan, taraf, yön

3. Ġonce-i laʿlüñ gül-i rūyuñ görenler neylesün
4. Ey boyı servüm varup bir daḫı gülşenden yaña

2. ***yaña:***
Mısra: **6**
doğru, taraf

5. Ol sehi̱ ḳaddi görenler ḫançer-i zerri̱n ile
6. İltifāt itmez çemende serv ü sūsenden yaña

3. ***yaña:***
Mısra: **8**
Yan, taraf, yön

7. Zāhidi terci̱h ider mi rinde ṣāḥib-ṭabʿ olan
8. Diñledüm güftārını vāʿiẓ de gevdenden yaña

4. ***yaña:***
Mısra: **10**
Yan, taraf, yön

9. Ḳorḳarın Yaḥyā ki pūlād olsa da teʾs̱ir ider
10. Ti̱r-i āhuñ kim vara ol ḳalbi āhenden yaña

ol:

1. ***Ol:***
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Ol sehi̱ ḳaddi görenler ḫançer-i zerri̱n ile
6. İltifāt itmez çemende serv ü sūsenden yaña

2. ***ol:***
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Ḳorḳarın Yaḥyā ki pūlād olsa da teʾs̱ir ider
10. Ti̱r-i āhuñ kim vara ol ḳalbi āhenden yaña

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **5**
birlikte, beraber (bağlama edatı)

5. Ol sehi̱ ḳaddi görenler ḫançer-i zerri̱n ile
6. İltifāt itmez çemende serv ü sūsenden yaña

çemen:

1. ***çemende:*** -de
Mısra: **6**
çimenlik

5. Ol sehi̱ ḳaddi görenler ḫançer-i zerri̱n ile
6. İltifāt itmez çemende serv ü süsenden yaña

---

zāhid:

1. ***Zāhidi:*** -i
Mısra: **7**
Kaba sofu (çok dindar olup irfanı olmayan kimse).

7. Zāhidi terci̱h ider mi rinde ṣāḥib-ṭabʿ olan
8. Diñledüm güftārını vāʿiẓ de gevdenden yaña

---

mi:

1. ***mi:***
Mısra: **7**
soru edatı

7. Zāhidi terci̱h ider mi rinde ṣāḥib-ṭabʿ olan
8. Diñledüm güftārını vāʿiẓ de gevdenden yaña

---

rind:

1. ***rinde:*** -e
Mısra: **7**
Kalender, dünya işlerini boş gören.

7. Zāhidi terci̱h ider mi rinde ṣāḥib-ṭabʿ olan
8. Diñledüm güftārını vāʿiẓ de gevdenden yaña

---

diñle:

1. ***Diñledüm:*** -düm
Mısra: **8**
Kulak vermek, dinlemek

7. Zāhidi terci̱h ider mi rinde ṣāḥib-ṭabʿ olan
8. Diñledüm güftārını vāʿiẓ de gevdenden yaña

---

güftār:

1. ***güftārını:*** -ını
Mısra: **8**
Far. Söz, kelâm.

7. Zāhidi terci̱h ider mi rinde ṣāḥib-ṭabʿ olan
8. Diñledüm güftārını vāʿiẓ de gevdenden yaña

---

vāʿiẓ:

1. ***vāʿiẓ:***
Mısra: **8**
Vaaz eden.

7. Zāhidi terci̱h ider mi rinde ṣāḥib-ṭabʿ olan
8. Diñledüm güftārını vāʿiẓ de gevdenden yaña

---

de:

1. ***de:*** -nden
Mısra: **8**
Bağlama edatı

7. Zāhidi terci̱h ider mi rinde ṣāḥib-ṭabʿ olan
8. Diñledüm güftārını vāʿiẓ de gevdenden yaña

---

gevde:

1. ***gevdenden:*** -nden
Mısra: **8**
İdraksiz bir şekilde II kulak vermeden.

7. Zāhidi terci̱h ider mi rinde ṣāḥib-ṭabʿ olan
8. Diñledüm güftārını vāʿiẓ de gevdenden yaña

---

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḳorḳarın Yaḥyā ki pūlād olsa da teʾsi̱r ider
10. Ti̱r-i āhuñ kim vara ol ḳalbi āhenden yaña

---

pūlād:

1. ***pūlād:***
Mısra: **9**
Çelik.

9. Ḳorḳarın Yaḥyā ki pūlād olsa da teʾsi̱r ider
10. Ti̱r-i āhuñ kim vara ol ḳalbi āhenden yaña

---

da:

1. ***da:***
Mısra: **9**
Dahi anlamındaki bağlaç.

9. Ḳorḳarın Yaḥyā ki pūlād olsa da teʾsi̱r ider
10. Ti̱r-i āhuñ kim vara ol ḳalbi āhenden yaña

---

kim:

1. ***kim:***
Mısra: **10**
ki bağlacı

9. Ḳorḳarın Yaḥyā ki pūlād olsa da teʾsi̱r ider
10. Ti̱r-i āhuñ kim vara ol ḳalbi āhenden yaña

---

var:

1. ***vara:*** -a
Mısra: **10**
ulaşsın, varsın

9. Ḳorḳarın Yaḥyā ki pūlād olsa da teʾsi̱r ider
10. Ti̱r-i āhuñ kim vara ol ḳalbi āhenden yaña

ḳullāb-ı ser-i zülfüñ:

1. ***ḳullāb-ı ser-i zülfüñ:*** -
Mısra: **1**
(sevgilinin) saçlarının ucundaki çengeller

1. Cānı ḳullāb-ı ser-i zülfüñ çeker senden yaña
2. Gūşe-i çeşmüñ ne var olsa eger benden yaña

---

gūşe-i çeşmüñ:

1. ***gūşe-i çeşmüñ:*** -
Mısra: **2**
göz ucuyla bakmak

1. Cānı ḳullāb-ı ser-i zülfüñ çeker senden yaña
2. Gūşe-i çeşmüñ ne var olsa eger benden yaña

Ġonce-i laʿlüñ:

1. ***Ġonce-i laʿlüñ:*** -
Mısra: **3**
Sevgilinin goncaya benzeyen dudağı

3. Ġonce-i laʿlüñ gül-i rūyuñ görenler neylesün
4. Ey boyı servüm varup bir daḫı gülşenden yaña

---

gül-i rūyuñ:

1. ***gül-i rūyuñ:*** -
Mısra: **3**
gül yüzlü

3. Ġonce-i laʿlüñ gül-i rūyuñ görenler neylesün
4. Ey boyı servüm varup bir daḫı gülşenden yaña

---

hançer-i zerrin:

1. ***ḫançer-i zerrḭn:*** -
Mısra: **5**
mecazen (sevgilinin) altına benzeyen kirpikleri

5. Ol sehḭ ḳaddi görenler ḫançer-i zerrḭn ile
6. İltifāt itmez çemende serv ü sūsenden yaña

serv ü sūsenden:

1. ***serv ü sūsenden:*** -
Mısra: **6**
servi ve sûsen

5. Ol sehḭ ḳaddi görenler ḫançer-i zerrḭn ile
6. İltifāt itmez çemende serv ü sūsenden yaña

tir-i āhuñ:

1. ***tḭr-i āhuñ:*** -
Mısra: **10**
âh oku II sevgilinin âh okuna benzeyen kirpikleri

9. Ḳorḳarın Yaḥyā ki pūlād olsa da teʾs̱ir ider
10. Tḭr-i āhuñ kim vara ol ḳalbi āhenden yaña

senden yaña:

1. ***senden yaña:*** -
Mısra: **1**
sana doğru

1. Cānı ḳullāb-ı ser-i zülfüñ çeker senden yaña
2. Güşe-i çeşmüñ ne var olsa eger benden yaña

benden yaña:

1. ***benden yaña:*** -
Mısra: **2**
bana doğru

1. Cānı ḳullāb-ı ser-i zülfüñ çeker senden yaña
2. Güşe-i çeşmüñ ne var olsa eger benden yaña

ne var:

1. ***ne var:*** -
Mısra: **2**
ne olur ki

1. Cānı ḳullāb-ı ser-i zülfüñ çeker senden yaña
2. Güşe-i çeşmüñ ne var olsa eger benden yaña

bir dahı:

1. ***bir daḫı:*** -
Mısra: **4**
Bir kez bile

3. Ġonce-i laʿlüñ gül-i rūyuñ görenler neylesün
4. Ey boyı servüm varup bir daḫı gülşenden yaña

sehi ḳaddi:

1. ***sehḭ ḳaddi:*** -
Mısra: **5**
Düzgün/fidan boylu

5. Ol sehḭ ḳaddi görenler ḫançer-i zerrḭn ile
6. İltifāt itmez çemende serv ü sūsenden yaña

İltifāt itmez:

1. ***İltifāt itmez:*** -
Mısra: **6**
yüzünü çevirip bakmamak, ilgi göstermemek

5. Ol sehḭ ḳaddi görenler ḫançer-i zerrḭn ile
6. İltifāt itmez çemende serv ü sūsenden yaña

tercih ider:

1. ***tercḭh ider:*** -
Mısra: **7**
tercih etmek, seçmek

7. Zāhidi tercḭh ider mi rinde ṣāḥib-ṭabʿ olan
8. Diñledüm güftārını vāʿiẓ de gevdenden yaña

ṣāḥib-ṭabʿ olan:

1. ***ṣāḥib-ṭabʿ olan:*** -
Mısra: **7**
sahip tabiatlı olan

7. Zāhidi tercḭh ider mi rinde ṣāḥib-ṭabʿ olan
8. Diñledüm güftārını vāʿiẓ de gevdenden yaña

Ḳorḳarın ki:

1. ***Ḳorḳarın ki:*** -
Mısra: **9**
korkarım ki

9. Ḳorḳarın Yaḥyā ki pūlād olsa da teʾs̱ir ider
10. Tḭr-i āhuñ kim vara ol ḳalbi āhenden yaña

teʾsir ider:

1. ***teʾs̱ir ider:*** -
Mısra: **9**
Etkilemek

9. Ḳorḳarın Yaḥyā ki pūlād olsa da teʾs̱ir ider
10. Tḭr-i āhuñ kim vara ol ḳalbi āhenden yaña

ḳalbi āhenden:

1. ***ḳalbi āhenden:*** -
Mısra: **10**
Kalbi demir kadar sert olan II merhametsiz sevgili.

9. Ḳorḳarın Yaḥyā ki pūlād olsa da teʾs̱ir ider
10. Tḭr-i āhuñ kim vara ol ḳalbi āhenden yaña

zehi:

1. ***Zehḭ:***
Mısra: **1**
ne iyi!, ne güzel!

1. Zehḭ cāy-ı feraḥ-baḫş ṣafā-güster ḥayāt-efzā
2. Nebātından yese bir mürġ ola ol ṭūṭḭ-i gūyā

ṣafā-güster:

1. ***ṣafā-güster:***
Mısra: **1**
gönle hoşluk veren

1. Zehḭ cāy-ı feraḥ-baḫş ṣafā-güster ḥayāt-efzā
2. Nebātından yese bir mürġ ola ol ṭūṭḭ-i gūyā

ḥayāt-efzā:

1. ***ḥayāt-efzā:***
Mısra: **1**
hayata coşku katan

1. Zehḭ cāy-ı feraḥ-baḫş ṣafā-güster ḥayāt-efzā
2. Nebātından yese bir mürġ ola ol ṭūṭḭ-i gūyā

nebāt:

1. ***Nebātından:*** -ından
Mısra: **2**
ot, çalı, ağaç gibi yerden biten şey, canlı olmaksızın yetişen şey, bitki. II nöbet şekeri

1. Zehḭ cāy-ı feraḥ-baḫş ṣafā-güster ḥayāt-efzā
2. Nebātından yese bir mürġ ola ol ṭūṭḭ-i gūyā

ye:

1. ***yese:*** -se
Mısra: **2**
yer ise

1. Zehi̱ cāy-ı feraḥ-baḫş ṣafā-güster ḥayāt-efzā
2. Nebātından yese bir mürġ ola ol ṭūṭi̱-i gūyā

---

bir:

1. ***bir:*** -ından
Mısra: **2**
bir, belgisiz sıfat

1. Zehi̱ cāy-ı feraḥ-baḫş ṣafā-güster ḥayāt-efzā
2. Nebātından yese bir mürġ ola ol ṭūṭi̱-i gūyā

---

mürġ:

1. ***mürġ:***
Mısra: **2**
Kuş.

1. Zehi̱ cāy-ı feraḥ-baḫş ṣafā-güster ḥayāt-efzā
2. Nebātından yese bir mürġ ola ol ṭūṭi̱-i gūyā

---

ol:

1. ***ola:*** -a
Mısra: **2**
olur

1. Zehi̱ cāy-ı feraḥ-baḫş ṣafā-güster ḥayāt-efzā
2. Nebātından yese bir mürġ ola ol ṭūṭi̱-i gūyā

2. ***ol:***
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Zehi̱ cāy-ı feraḥ-baḫş ṣafā-güster ḥayāt-efzā
2. Nebātından yese bir mürġ ola ol ṭūṭi̱-i gūyā

3. ***ol:***
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Ṣuyın kevŝer diyü naẓmında ögmüş ol şeh-i ʿādil
6. Ḫoşā pāki̱ze-naẓm-ı rūḥ-baḫş āb-ı leṭāfetle-zā

4. ***ol:***
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Diye iḫlās ile yerde beşer gökde melek āmi̱n
10. Duʿā itdükçe ol şāh-ı cihāna ṣıdḳ ile Yaḥyā

---

dir:

1. ***dirdüm:*** -düm
Mısra: **3**
Söylemek

3. Behiştüñ ḳıtʿası dirdüm veli̱ reşk-i behişt olmuş
4. Ḳudūm-ı pādişāh ile bu nüzhetgāh-ı bi̱-hemtā

---

veli̱:

1. ***veli̱:***
Mısra: **3**
fakat.

3. Behiştüñ ḳıtʿası dirdüm veli̱ reşk-i behişt olmuş
4. Ḳudūm-ı pādişāh ile bu nüzhetgāh-ı bi̱-hemtā

---

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **4**
birlikte, beraber (bağlama edatı)

3. Behiştüñ ḳıtʿası dirdüm veli̱ reşk-i behişt olmuş
4. Ḳudūm-ı pādişāh ile bu nüzhetgāh-ı bi̱-hemtā

2. ***ile:***
Mısra: **9**
birlikte, beraber (bağlama edatı)

9. Diye iḫlās ile yerde beşer gökde melek āmi̱n
10. Duʿā itdükçe ol şāh-ı cihāna ṣıdḳ ile Yaḥyā

3. ***ile:***
Mısra: **10**
birlikte

9. Diye iḫlās ile yerde beşer gökde melek āmi̱n
10. Duʿā itdükçe ol şāh-ı cihāna ṣıdḳ ile Yaḥyā

---

bu:

1. ***bu:***
Mısra: **4**
İşaret sıfatı.

3. Behiştüñ ḳıtʿası dirdüm veli̱ reşk-i behişt olmuş
4. Ḳudūm-ı pādişāh ile bu nüzhetgāh-ı bi̱-hemtā

Ṣu:

1. ***Ṣuyın:*** -yın
Mısra: **5**
su, ırmak

5. Ṣuyın kevŝer diyü naẓmında ögmüş ol şeh-i ʿādil
6. Ḫoşā pāki̱ze-naẓm-ı rūḥ-baḫş āb-ı leṭāfetle-zā

---

kevŝer:

1. ***kevŝer:***
Mısra: **5**
Cennette bir nehir ismi

5. Ṣuyın kevŝer diyü naẓmında ögmüş ol şeh-i ʿādil
6. Ḫoşā pāki̱ze-naẓm-ı rūḥ-baḫş āb-ı leṭāfetle-zā

---

di:

1. ***diyü:*** -yü
Mısra: **5**
diyerek

5. Ṣuyın kevŝer diyü naẓmında ögmüş ol şeh-i ʿādil
6. Ḫoşā pāki̱ze-naẓm-ı rūḥ-baḫş āb-ı leṭāfetle-zā

2. ***Diye:*** -ye
Mısra: **9**
diyerek, söyleyerek

9. Diye iḫlās ile yerde beşer gökde melek āmi̱n
10. Duʿā itdükçe ol şāh-ı cihāna ṣıdḳ ile Yaḥyā

---

naẓm:

1. ***naẓmında:*** -ında
Mısra: **5**
Şiir, nazım.

5. Ṣuyın kevŝer diyü naẓmında ögmüş ol şeh-i ʿādil
6. Ḫoşā pāki̱ze-naẓm-ı rūḥ-baḫş āb-ı leṭāfetle-zā

ög:

1. ***ögmüş:*** -müş
Mısra: **5**
Övmek, yüceltmek.

5. Ṣuyın kevŝer diyü naẓmında ögmüş ol şeh-i ʿādil
6. Ḫoşā pāki̱ze-naẓm-ı rūḥ-baḫş āb-ı leṭāfetle-zā

Ḫoşā:

1. ***Ḫoşā:***
Mısra: **6**
Ne hoş!

5. Ṣuyın kevŝer diyü naẓmında ögmüş ol şeh-i ʿādil
6. Ḫoşā pāki̱ze-naẓm-ı rūḥ-baḫş āb-ı leṭāfetle-zā

İlāhī:

1. ***İlāhī:***
Mısra: **7**
Ey Allah'ım

7. İlāhī Ḥażret-i Sulṭān Murād'a ʿömr-i sermed vir
8. Musaḫḫar ola aña tā ebed dünyā vü mā-fihā

---

vir:

1. ***vir:***
Mısra: **7**
vermek

7. İlāhī Ḥażret-i Sulṭān Murād'a ʿömr-i sermed vir
8. Musaḫḫar ola aña tā ebed dünyā vü mā-fihā

---

a:

1. ***aña:*** -ña
Mısra: **8**
O (3. tekil şahıs)

7. İlāhī Ḥażret-i Sulṭān Murād'a ʿömr-i sermed vir
8. Musaḫḫar ola aña tā ebed dünyā vü mā-fihā

---

ihlās:

1. ***iḫlās:***
Mısra: **9**
Doğruluk, samimiyet.

9. Diye iḫlās ile yerde beşer gökde melek āmīn
10. Duʿā itdükçe ol şāh-ı cihāna ṣıdḳ ile Yaḥyā

---

yer:

1. ***yerde:*** -de
Mısra: **9**
yeryüzü, zemin

9. Diye iḫlās ile yerde beşer gökde melek āmīn
10. Duʿā itdükçe ol şāh-ı cihāna ṣıdḳ ile Yaḥyā

---

beşer:

1. ***beşer:***
Mısra: **9**
İnsan.

9. Diye iḫlās ile yerde beşer gökde melek āmīn
10. Duʿā itdükçe ol şāh-ı cihāna ṣıdḳ ile Yaḥyā

---

gök:

1. ***gökde:*** -de
Mısra: **9**
gök, gökyüzü

9. Diye iḫlās ile yerde beşer gökde melek āmīn
10. Duʿā itdükçe ol şāh-ı cihāna ṣıdḳ ile Yaḥyā

---

melek:

1. ***melek:***
Mısra: **9**
Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıkların her biri.

9. Diye iḫlās ile yerde beşer gökde melek āmīn
10. Duʿā itdükçe ol şāh-ı cihāna ṣıdḳ ile Yaḥyā

āmin:

1. ***āmīn:***
Mısra: **9**
Duâlardan ve hayır temennîlerinden sonra, "Allah kabul etsin, öyle olsun!" anlamında kullanılan söz.

9. Diye iḫlās ile yerde beşer gökde melek āmīn
10. Duʿā itdükçe ol şāh-ı cihāna ṣıdḳ ile Yaḥyā

---

sıdk:

1. ***ṣıdḳ:***
Mısra: **10**
İçten bağlılık, sadakat

9. Diye iḫlās ile yerde beşer gökde melek āmīn
10. Duʿā itdükçe ol şāh-ı cihāna ṣıdḳ ile Yaḥyā

---

yahyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Diye iḫlās ile yerde beşer gökde melek āmīn
10. Duʿā itdükçe ol şāh-ı cihāna ṣıdḳ ile Yaḥyā

---

cāy-ı ferah-bahş:

1. ***cāy-ı feraḥ-baḫş:*** -
Mısra: **1**
ferahlık veren yer

1. Zehī cāy-ı feraḥ-baḫş ṣafā-güster ḥayāt-efzā
2. Nebātından yese bir mürġ ola ol ṭūṭī-i gūyā

---

tūti-i gūyā:

1. ***ṭūṭī-i gūyā:*** -
Mısra: **2**
konuşan bir papağan

1. Zehī cāy-ı feraḥ-baḫş ṣafā-güster ḥayāt-efzā
2. Nebātından yese bir mürġ ola ol ṭūṭī-i gūyā

Kudūm-ı pādişāh:

1. ***Ḳudūm-ı pādişāh:*** -
Mısra: **4**
Padişahın gelişi II sevgilinin ayak basması

3. Behiştüñ ḳıtʿası dirdüm velī reşk-i behişt olmuş
4. Ḳudūm-ı pādişāh ile bu nüzhetgāh-ı bī-hemtā

---

nüzhetgāh-ı bi-hemtā:

1. ***nüzhetgāh-ı bī-hemtā:*** -
Mısra: **4**
eşi bulunmaz eğlence yeri

3. Behiştüñ ḳıtʿası dirdüm velī reşk-i behişt olmuş
4. Ḳudūm-ı pādişāh ile bu nüzhetgāh-ı bī-hemtā

āb-ı letāfetle-zā:

1. ***āb-ı leṭāfetle-zā:*** -
Mısra: **6**
güzellikle doğan su II hoşluk ve güzellikten doğan su

5. Şuyın kevŝer diyü naẓmında ögmüş ol şeh-i ʿādil
6. Ḫoşā pākīze-naẓm-ı rūḥ-baḫş āb-ı leṭāfetle-zā

ʿömr-i sermed:

1. ***ʿömr-i sermed:*** -
Mısra: **7**
ebedi ömür

7. İlāhī Ḥażret-i Sulṭān Murād'a ʿömr-i sermed vir
8. Musaḫḫar ola aña tā ebed dünyā vü mā-fihā

---

dünyā vü mā-fihā:

1. ***dünyā vü mā-fihā:*** -
Mısra: **8**
dünya ve ahiret

7. İlāhī Ḥażret-i Sulṭān Murād'a ʿömr-i sermed vir
8. Musaḫḫar ola aña tā ebed dünyā vü mā-fihā

şāh-ı cihāna:

1. ***şāh-ı cihāna:*** -
   Mısra: **10**
   Cihanın Padişahı

   9. Diye iḫlās ile yerde beşer gökde melek āmịn
   10. Duʿā itdükçe ol şāh-ı cihāna ṣıdḳ ile Yaḥyā

behiştüñ ḳıtʿası:

1. ***behiştüñ ḳıtʿası:*** -
   Mısra: **3**
   cennetin bir parçası

   3. Behiştüñ ḳıtʿası dirdüm velị reşk-i behişt olmuş
   4. Ḳudūm-ı pādişāh ile bu nüzhetgāh-ı bị-hemtā

reşk-i behişt olmuş:

1. ***reşk-i behişt olmuş:*** -
   Mısra: **3**
   cennete imrenmek II cenneti kıskandıracak kadar güzel olmak

   3. Behiştüñ ḳıtʿası dirdüm velị reşk-i behişt olmuş
   4. Ḳudūm-ı pādişāh ile bu nüzhetgāh-ı bị-hemtā

şeh-i ʿādil:

1. ***şeh-i ʿādil:*** -
   Mısra: **5**
   Adil padişah.

   5. Ṣuyın kevŝer diyü naẓmında ögmüş ol şeh-i ʿādil
   6. Ḫoşā pākịze-naẓm-ı rūḫ-baḫş āb-ı leṭāfetle-zā

Ḥażret-i sulṭān murād'a:

1. ***Ḥażret-i sulṭān murād'a:*** -
   Mısra: **7**
   Sultan Murad Hazretleri (IV. Murad)

   7. İlāhị Ḥażret-i Sulṭān Murād'a ʿömr-i sermed vir
   8. Musaḫḫar ola aña tā ebed düñyā vü mā-fịhā

2. ***Ḥażret-i sulṭān murād'a:*** -
   Mısra: **7**
   Sultan Murad Hazretleri (IV. Murad)

   7. İlāhị Ḥażret-i Sulṭān Murād'a ʿömr-i sermed vir
   8. Musaḫḫar ola aña tā ebed düñyā vü mā-fịhā

tā ebed:

1. ***tā ebed:*** -
   Mısra: **8**
   ebediyete kadar

   7. İlāhị Ḥażret-i Sulṭān Murād'a ʿömr-i sermed vir
   8. Musaḫḫar ola aña tā ebed düñyā vü mā-fịhā

musahhar ola:

1. ***musaḫḫar ola:*** -
   Mısra: **8**
   emrine amade olmak, boyun eğmek

   7. İlāhị Ḥażret-i Sulṭān Murād'a ʿömr-i sermed vir
   8. Musaḫḫar ola aña tā ebed düñyā vü mā-fịhā

duʿā itdükçe:

1. ***duʿā itdükçe:*** -
   Mısra: **10**
   dua ettikçe, Allah'tan dilekte bulundukça

   9. Diye iḫlās ile yerde beşer gökde melek āmịn
   10. Duʿā itdükçe ol şāh-ı cihāna ṣıdḳ ile Yaḥyā

pākize-naẓm-ı rūḫ-baḫş:

1. ***pākịze-naẓm-ı rūḫ-baḫş:*** -
   Mısra: **6**
   cana can katan güzellikteki şiir

   5. Ṣuyın kevŝer diyü naẓmında ögmüş ol şeh-i ʿādil
   6. Ḫoşā pākịze-naẓm-ı rūḫ-baḫş āb-ı leṭāfetle-zā

Ġonce:

1. ***Ġonceyi:*** -yi
   Mısra: **1**
   Gonca.

   1. Ġonceyi servi saña teşbịh ider her bị-edeb
   2. Hep sükūtuñla sükūnuñdur aña cānā sebeb

servi:

1. ***servi:***
   Mısra: **1**
   Servi ağacı.

   1. Ġonceyi servi saña teşbịh ider her bị-edeb
   2. Hep sükūtuñla sükūnuñdur aña cānā sebeb

saña:

1. ***saña:***
   Mısra: **1**
   Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

   1. Ġonceyi servi saña teşbịh ider her bị-edeb
   2. Hep sükūtuñla sükūnuñdur aña cānā sebeb

her:

1. ***her:***
   Mısra: **1**
   Her.

   1. Ġonceyi servi saña teşbịh ider her bị-edeb
   2. Hep sükūtuñla sükūnuñdur aña cānā sebeb

bi-edeb:

1. ***bị-edeb:***
   Mısra: **1**
   Edepsiz.

   1. Ġonceyi servi saña teşbịh ider her bị-edeb
   2. Hep sükūtuñla sükūnuñdur aña cānā sebeb

hep:

1. ***Hep:***
   Mısra: **2**
   her zaman

   1. Ġonceyi servi saña teşbịh ider her bị-edeb
   2. Hep sükūtuñla sükūnuñdur aña cānā sebeb

sükūt:

1. ***sükūtuñla:*** -u, -ñ, -la
   Mısra: **2**
   Susmak

   1. Ġonceyi servi saña teşbịh ider her bị-edeb
   2. Hep sükūtuñla sükūnuñdur aña cānā sebeb

sükūn:

1. ***sükūnuñdur:*** -uñdur
   Mısra: **2**
   az hareketlilik, sakinlik

   1. Ġonceyi servi saña teşbịh ider her bị-edeb
   2. Hep sükūtuñla sükūnuñdur aña cānā sebeb

a:

1. ***aña:*** -ñ, -a
Mısra: **2**
O, kişi zamiri.

1. Ġonceyi servi saña teşbi̇h ider her bi̇-edeb
2. Hep sükūtuñla sükūnuñdur aña cānā sebeb

cānā:

1. ***cānā:***
Mısra: **2**
Ey sevgili

1. Ġonceyi servi saña teşbi̇h ider her bi̇-edeb
2. Hep sükūtuñla sükūnuñdur aña cānā sebeb

sebeb:

1. ***sebeb:***
Mısra: **2**
sebep

1. Ġonceyi servi saña teşbi̇h ider her bi̇-edeb
2. Hep sükūtuñla sükūnuñdur aña cānā sebeb

nice:

1. ***nice:***
Mısra: **3**
Nasıl

3. ʿĀşıḳ-ı bi̇-dil nice söyleşmege ḳādir olur
4. Biribiriyle aġız bir idicek ol iki leb

söyleş:

1. ***söyleşmege:***
Mısra: **3**
Konuşmak, karşılıklı sohbet etmek.

3. ʿĀşıḳ-ı bi̇-dil nice söyleşmege ḳādir olur
4. Biribiriyle aġız bir idicek ol iki leb

biribiri:

1. ***Biribiriyle:*** -yle
Mısra: **4**
Birbirleriyle.

3. ʿĀşıḳ-ı bi̇-dil nice söyleşmege ḳādir olur
4. Biribiriyle aġız bir idicek ol iki leb

ol:

1. ***ol:***
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. ʿĀşıḳ-ı bi̇-dil nice söyleşmege ḳādir olur
4. Biribiriyle aġız bir idicek ol iki leb

iki:

1. ***iki:***
Mısra: **4**
İki.

3. ʿĀşıḳ-ı bi̇-dil nice söyleşmege ḳādir olur
4. Biribiriyle aġız bir idicek ol iki leb

leb:

1. ***leb:***
Mısra: **4**
dudak

3. ʿĀşıḳ-ı bi̇-dil nice söyleşmege ḳādir olur
4. Biribiriyle aġız bir idicek ol iki leb

2. ***Lebleri:*** -leri
Mısra: **6**
dudak

5. Neşve-i ḥüsnine imdād itmek isterler meger
6. Lebleri mey ḥāżır itmiş ḫāl-i leb bir dāne ḥabb

iste:

1. ***isterler:*** -rler
Mısra: **5**
Talep etmek

5. Neşve-i ḥüsnine imdād itmek isterler meger
6. Lebleri mey ḥāżır itmiş ḫāl-i leb bir dāne ḥabb

meger:

1. ***meger:***
Mısra: **5**
sanki

5. Neşve-i ḥüsnine imdād itmek isterler meger
6. Lebleri mey ḥāżır itmiş ḫāl-i leb bir dāne ḥabb

mey:

1. ***mey:***
Mısra: **6**
Şarap

5. Neşve-i ḥüsnine imdād itmek isterler meger
6. Lebleri mey ḥāżır itmiş ḫāl-i leb bir dāne ḥabb

bir:

1. ***bir:***
Mısra: **6**
bir, sayı sıfatı

5. Neşve-i ḥüsnine imdād itmek isterler meger
6. Lebleri mey ḥāżır itmiş ḫāl-i leb bir dāne ḥabb

dāne:

1. ***dāne:***
Mısra: **6**
Tane, adet, miktar.

5. Neşve-i ḥüsnine imdād itmek isterler meger
6. Lebleri mey ḥāżır itmiş ḫāl-i leb bir dāne ḥabb

ḥabb:

1. ***ḥabb:***
Mısra: **6**
Ar. 1. Tane. 2. Tane hâlinde yutulan deva.

5. Neşve-i ḥüsnine imdād itmek isterler meger
6. Lebleri mey ḥāżır itmiş ḫāl-i leb bir dāne ḥabb

nā-dān:

1. ***nā-dān:***
Mısra: **7**
cahil, bilgisiz.

7. Sāye-i cehlinde nā-dān dāʾimā āsūde-ḥāl
8. Cāy-ı rāḥat bulımaz dānā çeker renc u taʿab

dāʾimā:

1. ***dāʾimā:***
Mısra: **7**
her vakit, sürekli olarak.

7. Sāye-i cehlinde nā-dān dāʾimā āsūde-ḥāl
8. Cāy-ı rāḥat bulımaz dānā çeker renc u taʿab

āsūde-ḥāl:

1. ***āsūde-ḥāl:***
Mısra: **7**
mutlu, huzurlu bir halde olmak

7. Sāye-i cehlinde nā-dān dāʾimā āsūde-ḥāl
8. Cāy-ı rāḥat bulımaz dānā çeker renc u taʿab

---

bulımaz:

1. ***bulımaz:***
Mısra: **8**
bulamamak

7. Sāye-i cehlinde nā-dān dāʾimā āsūde-ḥāl
8. Cāy-ı rāḥat bulımaz dānā çeker renc u taʿab

---

dānā:

1. ***dānā:***
Mısra: **8**
ârif, âlim, fâzıl

7. Sāye-i cehlinde nā-dān dāʾimā āsūde-ḥāl
8. Cāy-ı rāḥat bulımaz dānā çeker renc u taʿab

---

gül:

1. ***gül:***
Mısra: **9**
gül

9. Vaḳt-i gül sāḳi-i gül-ruḫ gül gibi ṭabʿ-ı laṭif
10. Senden ey Yaḥyā mey-i gül-gūna istiġnā ʿaceb

---

gibi:

1. ***gibi:***
Mısra: **9**
Benzetme edatı

9. Vaḳt-i gül sāḳi-i gül-ruḫ gül gibi ṭabʿ-ı laṭif
10. Senden ey Yaḥyā mey-i gül-gūna istiġnā ʿaceb

---

senden:

1. ***Senden:***
Mısra: **10**
senden yana

9. Vaḳt-i gül sāḳi-i gül-ruḫ gül gibi ṭabʿ-ı laṭif
10. Senden ey Yaḥyā mey-i gül-gūna istiġnā ʿaceb

---

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **10**
Seslenme edatı.

9. Vaḳt-i gül sāḳi-i gül-ruḫ gül gibi ṭabʿ-ı laṭif
10. Senden ey Yaḥyā mey-i gül-gūna istiġnā ʿaceb

---

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Vaḳt-i gül sāḳi-i gül-ruḫ gül gibi ṭabʿ-ı laṭif
10. Senden ey Yaḥyā mey-i gül-gūna istiġnā ʿaceb

---

istiġnā:

1. ***istiġnā:***
Mısra: **10**
nazlanma, nazlı davranma

9. Vaḳt-i gül sāḳi-i gül-ruḫ gül gibi ṭabʿ-ı laṭif
10. Senden ey Yaḥyā mey-i gül-gūna istiġnā ʿaceb

ʿaceb:

1. ***ʿaceb:***
Mısra: **10**
nasıl iştir! II şaşılacak şey!

9. Vaḳt-i gül sāḳi-i gül-ruḫ gül gibi ṭabʿ-ı laṭif
10. Senden ey Yaḥyā mey-i gül-gūna istiġnā ʿaceb

ʿĀşıḳ-ı bi-dil:

1. ***ʿĀşıḳ-ı bi̇-dil:*** -
Mısra: **3**
(Sevgiliye) gönlünü kaptırmış âşık.

3. ʿĀşıḳ-ı bi̇-dil nice söyleşmege ḳādir olur
4. Biribiriyle ağız bir idicek ol iki leb

---

neşve-i ḥüsnine:

1. ***neşve-i ḥüsnine:*** -
Mısra: **5**
güzelliğin coşkusu II güzelliğin mestliği.

5. Neşve-i ḥüsnine imdād itmek isterler meger
6. Lebleri mey ḥāżır itmiş ḫāl-i leb bir dāne ḥabb

ḫāl-i leb:

1. ***ḫāl-i leb:*** -
Mısra: **6**
Dudağın vaziyeti, durumu

5. Neşve-i ḥüsnine imdād itmek isterler meger
6. Lebleri mey ḥāżır itmiş ḫāl-i leb bir dāne ḥabb

---

sāye-i cehlinde:

1. ***sāye-i cehlinde:*** -
Mısra: **7**
bilgisizliğin gölgesinde

7. Sāye-i cehlinde nā-dān dāʾimā āsūde-ḥāl
8. Cāy-ı rāḥat bulımaz dānā çeker renc u taʿab

---

cāy-ı rāḥat:

1. ***cāy-ı rāḥat:*** -
Mısra: **8**
huzurlu bir yer II dinlenecek yer

7. Sāye-i cehlinde nā-dān dāʾimā āsūde-ḥāl
8. Cāy-ı rāḥat bulımaz dānā çeker renc u taʿab

---

vaḳt-i gül:

1. ***vaḳt-i gül:*** -
Mısra: **9**
gül mevsimi

9. Vaḳt-i gül sāḳi-i gül-ruḫ gül gibi ṭabʿ-ı laṭif
10. Senden ey Yaḥyā mey-i gül-gūna istiġnā ʿaceb

---

sāḳi-i gül-ruh:

1. ***sāḳi-i gül-ruḫ:*** -
Mısra: **9**
gül yüzlü saki

9. Vaḳt-i gül sāḳi-i gül-ruḫ gül gibi ṭabʿ-ı laṭif
10. Senden ey Yaḥyā mey-i gül-gūna istiġnā ʿaceb

ṭabʿ-ı laṭif:

1. ***ṭabʿ-ı laṭif:*** -
Mısra: **9**
güzel yaradılışlı

9. Vaḳt-i gül sāḳi-i gül-ruḫ gül gibi ṭabʿ-ı laṭif
10. Senden ey Yaḥyā mey-i gül-gūna istiġnā ʿaceb

---

mey-i gül-gūna:

1. ***mey-i gül-gūna:*** -
Mısra: **10**
gül renkli şarap

9. Vaḳt-i gül sāḳi̱-i gül-ruḫ gül gibi ṭab῾-ı laṭi̱f
10. Senden ey Yaḥyā mey-i gül-gūna istiġnā ῾aceb

---

renc u ta῾ab çeker:

1. ***renc u ta῾ab çeker:*** -
Mısra: **8**
sıkıntı ve mihnet çekmek

7. Sāye-i cehlinde nā-dān dā᾽imā āsūde-ḥāl
8. Cāy-ı rāḥat bulımaz dānā çeker renc u ta῾ab

---

gül:

1. ***Gül:***
Mısra: **3**
Gül. || Sevgili.

3. Gül ḫurrem oldı naġme-i bād-ı bahār ile
4. Açıldı ġonce-i dil-i nā-şād-ı ῾andeli̱b

---

teşbih ider:

1. ***teşbi̱h ider:*** -
Mısra: **1**
Benzetmek.

1. Ġonceyi servi saña teşbi̱h ider her bi̱-edeb
2. Hep sükūtuñla sükūnuñdur aña cānā sebeb

---

dem:

1. ***Demdür:*** -dür
Mısra: **1**
Zaman.

1. Demdür ki ḫārdan alına dād-ı ῾andeli̱b
2. Di̱vān-ı gülde diñlene feryād-ı ῾andeli̱b

---

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **3**
Vasıta, araç anlamlarını katan bağlama edatı

3. Gül ḫurrem oldı naġme-i bād-ı bahār ile
4. Açıldı ġonce-i dil-i nā-şād-ı ῾andeli̱b

ḳādir olur:

1. ***ḳādir olur:*** -
Mısra: **3**
muktedir olmak

3. ῾Āşıḳ-ı bi̱-dil nice söyleşmege ḳādir olur
4. Biribiriyle ağız bir idicek ol iki leb

---

ki:

1. ***ki:***
Mısra: **1**
Bağlama edatı

1. Demdür ki ḫārdan alına dād-ı ῾andeli̱b
2. Di̱vān-ı gülde diñlene feryād-ı ῾andeli̱b

---

açıl:

1. ***Açıldı:*** -dı
Mısra: **4**
ferahlamak, neşelenmek

3. Gül ḫurrem oldı naġme-i bād-ı bahār ile
4. Açıldı ġonce-i dil-i nā-şād-ı ῾andeli̱b

---

ağız bir idicek:

1. ***ağız bir idicek:*** -
Mısra: **4**
ağız birliği etmek, birlikte hareket etmek

3. ῾Āşıḳ-ı bi̱-dil nice söyleşmege ḳādir olur
4. Biribiriyle ağız bir idicek ol iki leb

ḫār:

1. ***ḫārdan:*** -dan
Mısra: **1**
diken

1. Demdür ki ḫārdan alına dād-ı ῾andeli̱b
2. Di̱vān-ı gülde diñlene feryād-ı ῾andeli̱b

---

iken:

1. ***iken:***
Mısra: **5**
iken

5. Bir kerre gülle urmaz iken anı rūzgār
6. Mümkin mi zaḫm-ı ḫār ola mu῾tād-ı ῾andeli̱b

---

imdād itmek:

1. ***imdād itmek:*** -
Mısra: **5**
yardım etmek

5. Neşve-i ḥüsnine imdād itmek isterler meger
6. Lebleri mey ḥāżır itmiş ḫāl-i leb bir dāne ḥabb

---

alın:

1. ***alına:*** -a
Mısra: **1**
sorulmak II alınmak

1. Demdür ki ḫārdan alına dād-ı ῾andeli̱b
2. Di̱vān-ı gülde diñlene feryād-ı ῾andeli̱b

---

a:

1. ***anı:*** -n, -ı
Mısra: **5**
o, 3. teklik şahıs zamiri

5. Bir kerre gülle urmaz iken anı rūzgār
6. Mümkin mi zaḫm-ı ḫār ola mu῾tād-ı ῾andeli̱b

ḥāżır itmiş:

1. ***ḥāżır itmiş:*** -
Mısra: **6**
hazırlamak, belli bir işe yarayacak, kullanılacak bir duruma getirmek.

5. Neşve-i ḥüsnine imdād itmek isterler meger
6. Lebleri mey ḥāżır itmiş ḫāl-i leb bir dāne ḥabb

---

diñlen:

1. ***diñlene:*** -e
Mısra: **2**

1. Demdür ki ḫārdan alına dād-ı ῾andeli̱b
2. Di̱vān-ı gülde diñlene feryād-ı ῾andeli̱b

---

rūzgār:

1. ***rūzgār:***
Mısra: **5**
yel, esinti II felek, zaman

5. Bir kerre gülle urmaz iken anı rūzgār
6. Mümkin mi zaḫm-ı ḫār ola mu῾tād-ı ῾andeli̱b

---

renc u ta῾ab çeker:

---

gül:

---

ola:

1. ***ola:***
Mısra: **6**
olması

5. Bir kerre gülle urmaz iken anı rūzgār
6. Mümkin mi zaḫm-ı ḫār ola muʿtād-ı ʿandeli̱b

---

zülf:

1. ***Zülfinde:*** -i, -n, -de
Mısra: **7**
Sevgilinin saçı.

7. Zülfinde cāy-ı dil olan ol zülf-i ḫam-be-ḫam
8. Bir āşiyānedür kʾola ābād-ı ʿandeli̱b

---

olan:

1. ***olan:***
Mısra: **7**
...olan (kimse, kişi) "sıfat fiil"

7. Zülfinde cāy-ı dil olan ol zülf-i ḫam-be-ḫam
8. Bir āşiyānedür kʾola ābād-ı ʿandeli̱b

---

ol:

1. ***ol:***
Mısra: **7**
O, işaret sıfatı.

7. Zülfinde cāy-ı dil olan ol zülf-i ḫam-be-ḫam
8. Bir āşiyānedür kʾola ābād-ı ʿandeli̱b

2. ***ola:*** -a
Mısra: **10**
olur

9. Üstāddur ki kimse naẕi̱rin işitmemiş
10. Yaḥyā bu fende kim ola üstād-ı ʿandeli̱b

---

bir:

1. ***Bir:***
Mısra: **8**
bir, belgisiz sıfat

7. Zülfinde cāy-ı dil olan ol zülf-i ḫam-be-ḫam
8. Bir āşiyānedür kʾola ābād-ı ʿandeli̱b

āşiyāne:

1. ***āşiyānedür:*** -dür
Mısra: **8**
yuva

7. Zülfinde cāy-ı dil olan ol zülf-i ḫam-be-ḫam
8. Bir āşiyānedür kʾola ābād-ı ʿandeli̱b

---

kʾola:

1. ***kʾola:***
Mısra: **8**
Ki ola.

7. Zülfinde cāy-ı dil olan ol zülf-i ḫam-be-ḫam
8. Bir āşiyānedür kʾola ābād-ı ʿandeli̱b

---

kimse:

1. ***kimse:***
Mısra: **9**
kimse

9. Üstāddur ki kimse naẕi̱rin işitmemiş
10. Yaḥyā bu fende kim ola üstād-ı ʿandeli̱b

---

naẕir:

1. ***naẕi̱rin:*** -in
Mısra: **9**
benzer

9. Üstāddur ki kimse naẕi̱rin işitmemiş
10. Yaḥyā bu fende kim ola üstād-ı ʿandeli̱b

---

işitme:

1. ***işitmemiş:*** -miş
Mısra: **9**
işitmemek, görmemek

9. Üstāddur ki kimse naẕi̱rin işitmemiş
10. Yaḥyā bu fende kim ola üstād-ı ʿandeli̱b

---

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Üstāddur ki kimse naẕi̱rin işitmemiş
10. Yaḥyā bu fende kim ola üstād-ı ʿandeli̱b

---

bu:

1. ***bu:***
Mısra: **10**
bu, işaret sıfatı

9. Üstāddur ki kimse naẕi̱rin işitmemiş
10. Yaḥyā bu fende kim ola üstād-ı ʿandeli̱b

---

fen:

1. ***fende:*** -de
Mısra: **10**
ilim II şiir

9. Üstāddur ki kimse naẕi̱rin işitmemiş
10. Yaḥyā bu fende kim ola üstād-ı ʿandeli̱b

---

kim:

1. ***kim:***
Mısra: **10**
"Ki", bağlama edatı

9. Üstāddur ki kimse naẕi̱rin işitmemiş
10. Yaḥyā bu fende kim ola üstād-ı ʿandeli̱b

---

dād-ı ʿandelib:

1. ***dād-ı ʿandeli̱b:*** -
Mısra: **1**
bülbülün hakkı II bülbülün yaşadıklarının bedeli

1. Demdür ki ḫārdan alına dād-ı ʿandeli̱b
2. Di̱vān-ı gülde diñlene feryād-ı ʿandeli̱b

---

di̱vān-ı gülde:

1. ***di̱vān-ı gülde:*** -
Mısra: **2**
gül meclisi

1. Demdür ki ḫārdan alına dād-ı ʿandeli̱b
2. Di̱vān-ı gülde diñlene feryād-ı ʿandeli̱b

---

feryād-ı ʿandelib:

1. ***feryād-ı ʿandeli̱b:*** -
Mısra: **2**
bülbülün feryadı II âşığın haykırışı

1. Demdür ki ḫārdan alına dād-ı ʿandeli̱b
2. Di̱vān-ı gülde diñlene feryād-ı ʿandeli̱b

---

naġme-i bād-ı bahār:

1. ***naġme-i bād-ı bahār:*** -
Mısra: **3**
bahar rüzgarının ezgisi

3. Gül ḫurrem oldı naġme-i

bād-ı bahār ile
4. Açıldı ġonce-i dil-i nā-şād-ı ʿandeli̱b

ġonce-i dil-i nā-şād-ı ʿandelib:

1. ***ġonce-i dil-i nā-şād-ı ʿandeli̱b:*** -
Mısra: **4**
kederli bülbülün küskün gönlü II kederli bülbülün bir gonca gibi içine kapanmış gönlü

3. Gül ḫurrem oldı naġme-i bād-ı bahār ile
4. Açıldı ġonce-i dil-i nā-şād-ı ʿandeli̱b

zahm-ı hār:

1. ***zaḫm-ı ḫār:*** -
Mısra: **6**
Diken yarası

5. Bir kerre gülle urmaz iken anı rūzgār
6. Mümkin mi zaḫm-ı ḫār ola muʿtād-ı ʿandeli̱b

muʿtād-ı ʿandelib:

1. ***muʿtād-ı ʿandeli̱b:*** -
Mısra: **6**
bülbülün alışkanlığı

5. Bir kerre gülle urmaz iken anı rūzgār
6. Mümkin mi zaḫm-ı ḫār ola muʿtād-ı ʿandeli̱b

cāy-ı dil:

1. ***cāy-ı dil:*** -
Mısra: **7**
gönlün yer edinmesi

7. Zülfinde cāy-ı dil olan ol zülf-i ḫam-be-ḫam
8. Bir āşiyānedür kʾola ābād-ı ʿandeli̱b

zülf-i ham-be-ham:

1. ***zülf-i ḫam-be-ḫam:*** -
Mısra: **7**
büklüm büklüm olan saçlar

7. Zülfinde cāy-ı dil olan ol zülf-i ḫam-be-ḫam
8. Bir āşiyānedür kʾola ābād-ı ʿandeli̱b

ābād-ı ʿandelib:

1. ***ābād-ı ʿandeli̱b:*** -
Mısra: **8**
bülbülün mamur yeri

7. Zülfinde cāy-ı dil olan ol zülf-i ḫam-be-ḫam
8. Bir āşiyānedür kʾola ābād-ı ʿandeli̱b

üstād-ı ʿandelib:

1. ***üstād-ı ʿandeli̱b:*** -
Mısra: **10**
bülbülün hocası

9. Üstāddur ki kimse naẓi̱rin işitmemiş
10. Yaḥyā bu fende kim ola üstād-ı ʿandeli̱b

hurrem oldı:

1. ***ḫurrem oldı:*** -
Mısra: **3**
Sevinmek, Mutlu olmak.

3. Gül ḫurrem oldı naġme-i bād-ı bahār ile
4. Açıldı ġonce-i dil-i nā-şād-ı ʿandeli̱b

bir kerre:

1. ***bir kerre:*** -
Mısra: **5**
bir defacık

5. Bir kerre gülle urmaz iken anı rūzgār
6. Mümkin mi zaḫm-ı ḫār ola muʿtād-ı ʿandeli̱b

mümkin mi:

1. ***mümkin mi:*** -
Mısra: **6**
mümkün mü, imkanı mı var

5. Bir kerre gülle urmaz iken anı rūzgār
6. Mümkin mi zaḫm-ı ḫār ola muʿtād-ı ʿandeli̱b

gülle urmaz:

1. ***gülle urmaz:*** -
Mısra: **5**
fiske vurmak II zora sokmak

5. Bir kerre gülle urmaz iken anı rūzgār
6. Mümkin mi zaḫm-ı ḫār ola muʿtād-ı ʿandeli̱b

Üstāddur ki:

1. ***Üstāddur ki:*** -
Mısra: **9**
Öyle bir ustadır ki II öyle mâhirdir ki

9. Üstāddur ki kimse naẓi̱rin işitmemiş
10. Yaḥyā bu fende kim ola üstād-ı ʿandeli̱b

şitā:

1. ***şitāda:*** -da
Mısra: **1**
Zor zaman II kış mevsimi

1. Geldi şitāda taḫtına sulṭān-ı kām-yāb
2. Gūyā taḳaddüm eyledi taḥvi̱l-i āftāb

2. ***şitāda:*** -da
Mısra: **5**
kış mevsimi

5. İtdi şitāda çüñki sefer ol güzi̱n-i ḫalḳ
6. Ḫurşi̱dden gerek ol şehüñ pāyine rikāb

gūyā:

1. ***Gūyā:***
Mısra: **2**
Âdeta

1. Geldi şitāda taḫtına sulṭān-ı kām-yāb
2. Gūyā taḳaddüm eyledi taḥvi̱l-i āftāb

İt:

1. ***İtdi:*** -di
Mısra: **3**
dönüştürmek

3. İtdi bahār ʿālemi ḫurşi̱d-i ṭalʿatı
4. Nev-rūza ḳalsa olur idi ḥālimüz ḫarāb

bahār:

1. ***bahār:***
Mısra: **3**
rahatlık ve huzur mevsimi II bahar mevsimi

3. İtdi bahār ʿālemi ḫurşi̱d-i ṭalʿatı
4. Nev-rūza ḳalsa olur idi ḥālimüz ḫarāb

ʿālem:

1. ***ʿālemi:*** -i
Mısra: **3**
dünyâ

3. İtdi bahār ʿālemi ḫurşi̱d-i ṭalʿatı
4. Nev-rūza ḳalsa olur idi

ḥālimüz ḫarāb

nev-rūz:

1. ***Nev-rūza:*** -a
Mısra: **4**
Baharın ilk günü.

3. İtdi bahār ʿālemi ḫurşịd-i ṭalʿatı
4. Nev-rūza ḳalsa olur idi ḥālimüz ḫarāb

kal:

1. ***ḳalsa:*** -sa
Mısra: **4**
kalmış olsa, bırakılmış olsa

3. İtdi bahār ʿālemi ḫurşịd-i ṭalʿatı
4. Nev-rūza ḳalsa olur idi ḥālimüz ḫarāb

i:

1. ***idi:*** -di
Mısra: **4**
İ- yardımcı fiili.

3. İtdi bahār ʿālemi ḫurşịd-i ṭalʿatı
4. Nev-rūza ḳalsa olur idi ḥālimüz ḫarāb

2. ***idi:*** -di
Mısra: **8**
İ- yardımcı fiili.

7. Sümm-i semend-i Ḥażret-i Sulṭān Aḥmed'e
8. Müştāḳ-ı rūy-māl idi ḥaḳḳā ki şeyḫ u şāb

ḥāl:

1. ***ḥālimüz:*** -imüz
Mısra: **4**

3. İtdi bahār ʿālemi ḫurşịd-i ṭalʿatı
4. Nev-rūza ḳalsa olur idi ḥālimüz ḫarāb

çüñki:

1. ***çüñki:***
Mısra: **5**
çünkü.

5. İtdi şitāda çüñki sefer ol güzịn-i ḫalḳ
6. Ḫurşịdden gerek ol şehüñ pāyine rikāb

ol:

1. ***ol:***
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. İtdi şitāda çüñki sefer ol güzịn-i ḫalḳ
6. Ḫurşịdden gerek ol şehüñ pāyine rikāb

2. ***Ol:***
Mısra: **9**
O, işaret sıfatı.

9. Ol zümrenüñ ḫulūṣ ile mümtāz u aḳdemi
10. Yaḥyā kemịne bende-i şāh-ı felek-cenāb

3. ***Ol:***
Mısra: **11**
O, işaret sıfatı.

11. Ol şeh ʿaṭāyı ḳullarına bị-şümār ider
12. Virsün o pādişāha Ḫudā ʿömr-i bị-ḥisāb

Hurşid:

1. ***Ḫurşịdden:*** -den
Mısra: **6**
altın II güneş

5. İtdi şitāda çüñki sefer ol güzịn-i ḫalḳ
6. Ḫurşịdden gerek ol şehüñ pāyine rikāb

gerek:

1. ***gerek:***
Mısra: **6**
Olmalı.

5. İtdi şitāda çüñki sefer ol güzịn-i ḫalḳ
6. Ḫurşịdden gerek ol şehüñ pāyine rikāb

şeh:

1. ***şehüñ:*** -üñ
Mısra: **6**
Padişah

5. İtdi şitāda çüñki sefer ol güzịn-i ḫalḳ
6. Ḫurşịdden gerek ol şehüñ pāyine rikāb

2. ***şeh:***
Mısra: **11**
sultan, padişah.

11. Ol şeh ʿaṭāyı ḳullarına bị-şümār ider
12. Virsün o pādişāha Ḫudā ʿömr-i bị-ḥisāb

pāy:

1. ***pāyine:*** -ine, -, -
Mısra: **6**
Ayak.

5. İtdi şitāda çüñki sefer ol güzịn-i ḫalḳ
6. Ḫurşịdden gerek ol şehüñ pāyine rikāb

hakkā:

1. ***ḥaḳḳā:***
Mısra: **8**
Doğrusu, gerçekte

7. Sümm-i semend-i Ḥażret-i Sulṭān Aḥmed'e
8. Müştāḳ-ı rūy-māl idi ḥaḳḳā ki şeyḫ u şāb

ki:

1. ***ki:***
Mısra: **8**
ki bağlacı.

7. Sümm-i semend-i Ḥażret-i Sulṭān Aḥmed'e
8. Müştāḳ-ı rūy-māl idi ḥaḳḳā ki şeyḫ u şāb

zümre:

1. ***zümrenüñ:*** -n, -ü, -ñ
Mısra: **9**
grup, topluluk

9. Ol zümrenüñ ḫulūṣ ile mümtāz u aḳdemi
10. Yaḥyā kemịne bende-i şāh-ı felek-cenāb

hulūṣ:

1. ***ḫulūṣ:***
Mısra: **9**
doğruluk

9. Ol zümrenüñ ḫulūṣ ile mümtāz u aḳdemi
10. Yaḥyā kemịne bende-i şāh-ı felek-cenāb

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **9**
İle bağlacı (Birlikte anlamında.)

9. Ol zümrenüñ ḫulūṣ ile mümtāz u aḳdemi
10. Yaḥyā kemịne bende-i şāh-ı felek-cenāb

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ol zümrenüñ ḫulūṣ ile mümtāz u aḳdemi
10. Yaḥyā kemi̇ne bende-i şāh-ı felek-cenāb

kem:

1. ***kemi̇ne:*** -i̇ne
Mısra: **10**
değersiz, eksik

9. Ol zümrenüñ ḫulūṣ ile mümtāz u aḳdemi
10. Yaḥyā kemi̇ne bende-i şāh-ı felek-cenāb

ʿatā:

1. ***ʿaṭāyı:*** -yı
Mısra: **11**
bağış, ihsan, bahşiş.

11. Ol şeh ʿaṭāyı ḳullarına bi̇-şümār ider
12. Virsün o pādişāha Ḫudā ʿömr-i bi̇-ḥisāb

kul:

1. ***ḳullarına:*** -lar, -ı, -n, -a
Mısra: **11**
halk, tebaa

11. Ol şeh ʿaṭāyı ḳullarına bi̇-şümār ider
12. Virsün o pādişāha Ḫudā ʿömr-i bi̇-ḥisāb

bi-şümār:

1. ***bi̇-şümār:***
Mısra: **11**

11. Ol şeh ʿaṭāyı ḳullarına bi̇-şümār ider
12. Virsün o pādişāha Ḫudā ʿömr-i bi̇-ḥisāb

id:

1. ***ider:*** -er
Mısra: **11**
kılmak, etmek

11. Ol şeh ʿaṭāyı ḳullarına bi̇-şümār ider
12. Virsün o pādişāha Ḫudā ʿömr-i bi̇-ḥisāb

vir:

1. ***Virsün:*** -s, -ü, -n
Mısra: **12**
Bağışlamak, ihsan etmek.

11. Ol şeh ʿaṭāyı ḳullarına bi̇-şümār ider
12. Virsün o pādişāha Ḫudā ʿömr-i bi̇-ḥisāb

o:

1. ***o:***
Mısra: **12**
o, işaret sıfatı

11. Ol şeh ʿaṭāyı ḳullarına bi̇-şümār ider
12. Virsün o pādişāha Ḫudā ʿömr-i bi̇-ḥisāb

pādişāh:

1. ***pādişāha:*** -a
Mısra: **12**
Sultan, padişah

11. Ol şeh ʿaṭāyı ḳullarına bi̇-şümār ider
12. Virsün o pādişāha Ḫudā ʿömr-i bi̇-ḥisāb

Hudā:

1. ***Ḫudā:***
Mısra: **12**
Allah

11. Ol şeh ʿaṭāyı ḳullarına bi̇-şümār ider
12. Virsün o pādişāha Ḫudā ʿömr-i bi̇-ḥisāb

sulṭān-ı kām-yāb:

1. ***sulṭān-ı kām-yāb:*** -
Mısra: **1**
İsteğine ulaşmış Padişah

1. Geldi şitāda taḫtına sulṭān-ı kām-yāb
2. Gūyā taḳaddüm eyledi taḥvi̇l-i āftāb

tahtına geldi:

1. ***taḫtına geldi:*** -
Mısra: **1**
tahta geçmek

1. Geldi şitāda taḫtına sulṭān-ı kām-yāb
2. Gūyā taḳaddüm eyledi taḥvi̇l-i āftāb

taḳaddüm eyledi:

1. ***taḳaddüm eyledi:*** -
Mısra: **2**
başa geçmek

1. Geldi şitāda taḫtına sulṭān-ı kām-yāb
2. Gūyā taḳaddüm eyledi taḥvi̇l-i āftāb

taḥvil-i āftāb:

1. ***taḥvi̇l-i āftāb:*** -
Mısra: **2**
gün dönümü

1. Geldi şitāda taḫtına sulṭān-ı kām-yāb
2. Gūyā taḳaddüm eyledi taḥvi̇l-i āftāb

hurşid-i ṭalʿatı:

1. ***ḫurşi̇d-i ṭalʿatı:*** -
Mısra: **3**
Parlak güneş II Sultan Ahmed

3. İtdi bahār ʿālemi ḫurşi̇d-i ṭalʿatı
4. Nev-rūza ḳalsa olur idi ḥālimüz ḫarāb

harāb olur:

1. ***ḫarāb olur:*** -
Mısra: **4**

3. İtdi bahār ʿālemi ḫurşi̇d-i ṭalʿatı
4. Nev-rūza ḳalsa olur idi ḥālimüz ḫarāb

güzin-i halḳ:

1. ***güzi̇n-i ḫalḳ:*** -
Mısra: **5**
halkın seçilmiş insanı

5. İtdi şitāda çüñki sefer ol güzi̇n-i ḫalḳ
6. Ḫurşi̇dden gerek ol şehüñ pāyine rikāb

sefer İtdi:

1. ***sefer İtdi:*** -
Mısra: **5**
sefere çıkmak

5. İtdi şitāda çüñki sefer ol güzi̇n-i ḫalḳ
6. Ḫurşi̇dden gerek ol şehüñ pāyine rikāb

rikāb ol:

1. ***rikāb ol:*** -
Mısra: **6**
ayağının altındaki üzengi olmak

5. İtdi şitāda çüñki sefer ol güzin-i ḫalḳ
6. Ḫurşidden gerek ol şehüñ pāyine rikāb

sümm-i semend-i Ḥażret-i sulṭān aḥmed'e:

1. ***sümm-i semend-i Ḥażret-i sulṭān aḥmed'e:*** -
Mısra: **7**
Sultan Ahmed'in (I. Ahmed) atının tırnağı

7. Sümm-i semend-i Ḥażret-i Sulṭān Aḥmed'e
8. Müştāḳ-ı rūy-māl idi ḥaḳḳā ki şeyḫ u şāb

müştāḳ-ı rūy-māl:

1. ***müştāḳ-ı rūy-māl:*** -
Mısra: **8**
yüz sürmeye hevesli

7. Sümm-i semend-i Ḥażret-i Sulṭān Aḥmed'e
8. Müştāḳ-ı rūy-māl idi ḥaḳḳā ki şeyḫ u şāb

şeyḫ u şāb:

1. ***şeyḫ u şāb:*** -
Mısra: **8**
İhtiyar ve genç.

7. Sümm-i semend-i Ḥażret-i Sulṭān Aḥmed'e
8. Müştāḳ-ı rūy-māl idi ḥaḳḳā ki şeyḫ u şāb

mümtāz u aḳdemi:

1. ***mümtāz u aḳdemi:*** -
Mısra: **9**
seçkin ve önde gelen

9. Ol zümrenüñ ḫulūṣ ile mümtāz u aḳdemi
10. Yaḥyā kemine bende-i şāh-ı felek-cenāb

bende-i şāh-ı felek-cenāb:

1. ***bende-i şāh-ı felek-cenāb:*** -
Mısra: **10**
felek makamlı Padişahın kölesi

9. Ol zümrenüñ ḫulūṣ ile mümtāz u aḳdemi
10. Yaḥyā kemine bende-i şāh-ı felek-cenāb

ʿömr-i bi-ḥisāb:

1. ***ʿömr-i bi-ḥisāb:*** -
Mısra: **12**
uzun ömür

11. Ol şeh ʿaṭāyı ḳullarına bi-şümār ider
12. Virsün o pādişāha Ḫudā ʿömr-i bi-ḥisāb

cām:

1. ***Cām:***
Mısra: **1**
kadeh

1. Cām bir şırça sarāy olmuş ki ferşi laʿl-i nāb
2. Ḥücredür billūrdan şāh-ı hevāya her ḥabāb

2. ***Cāmdan:*** -dan
Mısra: **4**
Kadeh.

3. Pür görince sāġarı ṭoldı derūnum şevḳ ile
4. Cāmdan tā cāna teʾsir itdi tāb-i āftāb

bir:

1. ***bir:***
Mısra: **1**
bir, belgisiz sıfat

1. Cām bir şırça sarāy olmuş ki ferşi laʿl-i nāb
2. Ḥücredür billūrdan şāh-ı hevāya her ḥabāb

ol:

1. ***olmuş:*** -muş
Mısra: **1**
olmak II benzemek

1. Cām bir şırça sarāy olmuş ki ferşi laʿl-i nāb
2. Ḥücredür billūrdan şāh-ı hevāya her ḥabāb

ki:

1. ***ki:*** -i
Mısra: **1**
Bağlama edatı

1. Cām bir şırça sarāy olmuş ki ferşi laʿl-i nāb
2. Ḥücredür billūrdan şāh-ı hevāya her ḥabāb

ferş:

1. ***ferşi:*** -i
Mısra: **1**
dip, zemin

1. Cām bir şırça sarāy olmuş ki ferşi laʿl-i nāb
2. Ḥücredür billūrdan şāh-ı hevāya her ḥabāb

Ḥücre:

1. ***Ḥücredür:*** -dür
Mısra: **2**
küçük odacık, hücre

1. Cām bir şırça sarāy olmuş ki ferşi laʿl-i nāb
2. Ḥücredür billūrdan şāh-ı hevāya her ḥabāb

billūr:

1. ***billūrdan:*** -dan
Mısra: **2**
Billûr, şeffaf cam. Şeffaf bir cevher.

1. Cām bir şırça sarāy olmuş ki ferşi laʿl-i nāb
2. Ḥücredür billūrdan şāh-ı hevāya her ḥabāb

her:

1. ***her:***
Mısra: **2**
Hep, bütün.

1. Cām bir şırça sarāy olmuş ki ferşi laʿl-i nāb
2. Ḥücredür billūrdan şāh-ı hevāya her ḥabāb

ḥabāb:

1. ***ḥabāb:***
Mısra: **2**
Su üzerinde oluşan hava kabarcığı.

1. Cām bir şırça sarāy olmuş ki ferşi laʿl-i nāb
2. Ḥücredür billūrdan şāh-ı hevāya her ḥabāb

pür:

1. ***Pür:***
Mısra: **3**
Dolu

3. Pür görince sāġarı ṭoldı derūnum şevḳ ile
4. Cāmdan tā cāna teʾsir itdi tāb-i āftāb

görince:

1. ***görince:***
Mısra: **3**
gördüğü zaman

3. Pür görince sāġarı ṭoldı derūnum şevḳ ile
4. Cāmdan tā cāna teʾs̱ir itdi tāb-i āftāb

---

sāġar:

1. ***sāġarı:*** -ı
Mısra: **3**
kadeh ‖ şarap

3. Pür görince sāġarı ṭoldı derūnum şevḳ ile
4. Cāmdan tā cāna teʾs̱ir itdi tāb-i āftāb

ṭol:

1. ***ṭoldı:*** -dı
Mısra: **3**
dolup taşmak

3. Pür görince sāġarı ṭoldı derūnum şevḳ ile
4. Cāmdan tā cāna teʾs̱ir itdi tāb-i āftāb

2. ***ṭoldı:*** -dı
Mısra: **7**
dolmak, dolup taşmak

7. Āteşi̱n meyle ṣurāḫi̱ ṭoldı sāḳi̱ ḳandadur
8. Şevḳ odı dilde ʿalevlendi niçün itmez şitāb

---

derūn:

1. ***derūnum:*** -um
Mısra: **3**
Gönül, insanın iç alemi.

3. Pür görince sāġarı ṭoldı derūnum şevḳ ile
4. Cāmdan tā cāna teʾs̱ir itdi tāb-i āftāb

şevḳ:

1. ***şevḳ:***
Mısra: **3**
heves, arzu

3. Pür görince sāġarı ṭoldı derūnum şevḳ ile
4. Cāmdan tā cāna teʾs̱ir itdi tāb-i āftāb

---

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **3**
birlikte

3. Pür görince sāġarı ṭoldı derūnum şevḳ ile
4. Cāmdan tā cāna teʾs̱ir itdi tāb-i āftāb

2. ***ile:***
Mısra: **9**
birlikte, beraber (bağlama edatı)

9. ʿAşḳ ile ḫoş-ḥāl olan şeydāya añmañ vuṣlatı
10. Bāde-i ṣāfi̱ virüñ Yaḥyā'ya ḳatmañ aña āb

---

tā:

1. ***tā:***
Mısra: **4**
-e kadar

3. Pür görince sāġarı ṭoldı derūnum şevḳ ile
4. Cāmdan tā cāna teʾs̱ir itdi tāb-i āftāb

---

cān:

1. ***cāna:*** -a
Mısra: **4**
Can, ruh, gönül.

3. Pür görince sāġarı ṭoldı derūnum şevḳ ile
4. Cāmdan tā cāna teʾs̱ir itdi tāb-i āftāb

---

gibi:

1. ***gibi:***
Mısra: **5**
Benzetme edatı

5. Bezme virdi şemʿ-i kāfūri̱ gibi nūr-i żiyā
6. Sāʿid-i si̱mi̱n-i sāḳi̱ cām-ı zerri̱n-i şarāb

ṣurāhi:

1. ***ṣurāḫi̱:***
Mısra: **7**
İçine şarap konan uzun boyunlu kap.

7. Āteşi̱n meyle ṣurāḫi̱ ṭoldı sāḳi̱ ḳandadur
8. Şevḳ odı dilde ʿalevlendi niçün itmez şitāb

---

sāḳi:

1. ***sāḳi̱:***
Mısra: **7**
Ar. Kadeh sunan, suvarıcı.

7. Āteşi̱n meyle ṣurāḫi̱ ṭoldı sāḳi̱ ḳandadur
8. Şevḳ odı dilde ʿalevlendi niçün itmez şitāb

ḳanda:

1. ***ḳandadur:*** -dur
Mısra: **7**
nerededir

7. Āteşi̱n meyle ṣurāḫi̱ ṭoldı sāḳi̱ ḳandadur
8. Şevḳ odı dilde ʿalevlendi niçün itmez şitāb

---

dil:

1. ***dilde:*** -de
Mısra: **8**
gönül

7. Āteşi̱n meyle ṣurāḫi̱ ṭoldı sāḳi̱ ḳandadur
8. Şevḳ odı dilde ʿalevlendi niçün itmez şitāb

ʿalevlen:

1. ***ʿalevlendi:*** -di
Mısra: **8**
canlanmak II hararetlenmek

7. Āteşi̱n meyle ṣurāḫi̱ ṭoldı sāḳi̱ ḳandadur
8. Şevḳ odı dilde ʿalevlendi niçün itmez şitāb

---

niçün:

1. ***niçün:***
Mısra: **8**
niçin

7. Āteşi̱n meyle ṣurāḫi̱ ṭoldı sāḳi̱ ḳandadur
8. Şevḳ odı dilde ʿalevlendi niçün itmez şitāb

ʿaşk:

1. ***ʿAşḳ:***
Mısra: **9**
aşk

9. ʿAşḳ ile ḫoş-ḥāl olan şeydāya añmañ vuṣlatı
10. Bāde-i ṣāfi̱ virüñ Yaḥyā'ya ḳatmañ aña āb

şeydā:

1. ***şeydāya:*** -y, -a
Mısra: **9**
müptela, âşık

9. ʿAşḳ ile ḫoş-ḥāl olan şeydāya añmañ vuṣlatı
10. Bāde-i ṣāfi̱ virüñ Yaḥyā'ya

ḳatmañ aña āb

<u>**añma:**</u>

1. ***añmañ:*** -ñ
Mısra: **9**
hatırlatmamak

9. ʿAşḳ ile ḫoş-ḥāl olan şeydāya añmañ vuṣlatı
10. Bāde-i ṣāfī virüñ Yaḥyā'ya ḳatmañ aña āb

<u>**vuṣlat:**</u>

1. ***vuṣlatı:*** -ı
Mısra: **9**
kavuşmak

9. ʿAşḳ ile ḫoş-ḥāl olan şeydāya añmañ vuṣlatı
10. Bāde-i ṣāfī virüñ Yaḥyā'ya ḳatmañ aña āb

<u>**vir:**</u>

1. ***virüñ:*** -üñ
Mısra: **10**
vermek

9. ʿAşḳ ile ḫoş-ḥāl olan şeydāya añmañ vuṣlatı
10. Bāde-i ṣāfī virüñ Yaḥyā'ya ḳatmañ aña āb

<u>**yaḥyā:**</u>

1. ***Yaḥyā'ya:*** -y, -a
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. ʿAşḳ ile ḫoş-ḥāl olan şeydāya añmañ vuṣlatı
10. Bāde-i ṣāfī virüñ Yaḥyā'ya ḳatmañ aña āb

<u>**a:**</u>

1. ***aña:*** -ñ, -a
Mısra: **10**
o, işaret zamiri

9. ʿAşḳ ile ḫoş-ḥāl olan şeydāya añmañ vuṣlatı
10. Bāde-i ṣāfī virüñ Yaḥyā'ya ḳatmañ aña āb

<u>**laʿl-i nāb:**</u>

1. ***laʿl-i nāb:*** -
Mısra: **1**
(sevgilinin) saf dudağı

1. Cām bir şırça sarāy olmuş ki ferşi laʿl-i nāb
2. Ḥücredür billūrdan şāh-ı hevāya her ḥabāb

<u>**şāh-ı hevāya:**</u>

1. ***şāh-ı hevāya:*** -
Mısra: **2**
arzu ve istek sultanı II sevgili

1. Cām bir şırça sarāy olmuş ki ferşi laʿl-i nāb
2. Ḥücredür billūrdan şāh-ı hevāya her ḥabāb

<u>**şemʿ-i kāfūri:**</u>

1. ***şemʿ-i kāfūrī:*** -
Mısra: **5**
1. Beyaz renkli, güzel kokulu mum.

5. Bezme virdi şemʿ-i kāfūrī gibi nūr-i żiyā
6. Sāʿid-i sīmīn-i sāḳī cām-ı zerrīn-i şarāb

<u>**nūr-i żiyā:**</u>

1. ***nūr-i żiyā:*** -
Mısra: **5**
Aydınlığın nuru.

5. Bezme virdi şemʿ-i kāfūrī gibi nūr-i żiyā
6. Sāʿid-i sīmīn-i sāḳī cām-ı zerrīn-i şarāb

<u>**sāʿid-i simin-i sāḳi:**</u>

1. ***sāʿid-i sīmīn-i sāḳī:*** -
Mısra: **6**
içki dağıtan güzelin gümüş kadar parlak bileği

5. Bezme virdi şemʿ-i kāfūrī gibi nūr-i żiyā
6. Sāʿid-i sīmīn-i sāḳī cām-ı zerrīn-i şarāb

<u>**cām-ı zerrin-i şarāb:**</u>

1. ***cām-ı zerrīn-i şarāb:*** -
Mısra: **6**
altın kadehli şarap

5. Bezme virdi şemʿ-i kāfūrī gibi nūr-i żiyā
6. Sāʿid-i sīmīn-i sāḳī cām-ı zerrīn-i şarāb

<u>**bāde-i ṣāfi:**</u>

1. ***bāde-i ṣāfī:*** -
Mısra: **10**
Saf şarap

9. ʿAşḳ ile ḫoş-ḥāl olan şeydāya añmañ vuṣlatı
10. Bāde-i ṣāfī virüñ Yaḥyā'ya ḳatmañ aña āb

<u>**şırça sarāy:**</u>

1. ***şırça sarāy:*** -
Mısra: **1**
sırca vurulmuş tuğladan, yani çiniden yapılıp süslenmiş saray

1. Cām bir şırça sarāy olmuş ki ferşi laʿl-i nāb
2. Ḥücredür billūrdan şāh-ı hevāya her ḥabāb

<u>**teʾsir itdi:**</u>

1. ***teʾsīr itdi:*** -
Mısra: **4**
etkilemek

3. Pür görince sāġarı ṭoldı derūnum şevḳ ile
4. Cāmdan tā cāna teʾsīr itdi tāb-i āftāb

<u>**tāb-ı āftāb:**</u>

1. ***tāb-ı āftāb:*** -
Mısra: **4**
şarabın ışıltısı II şarabın renginin parlaklığı

3. Pür görince sāġarı ṭoldı derūnum şevḳ ile
4. Cāmdan tā cāna teʾsīr itdi tāb-i āftāb

<u>**Āteşin meyle:**</u>

1. ***Āteşīn meyle:*** -
Mısra: **7**
ateş renkli şarap

7. Āteşīn meyle ṣurāḥī ṭoldı sāḳī ḳandadur
8. Şevḳ odı dilde ʿalevlendi niçün itmez şitāb

<u>**Şevḳ odı:**</u>

1. ***Şevḳ odı:*** -
Mısra: **8**
aşk ateşi

7. Āteşīn meyle ṣurāḥī ṭoldı sāḳī ḳandadur
8. Şevḳ odı dilde ʿalevlendi niçün itmez şitāb

<u>**şitāb itmez:**</u>

1. ***şitāb itmez:*** -
Mısra: **8**
acele etmemek

7. Āteşi̇n meyle ṣurāḫi̇ ṭoldı sāḳi̇ ḳandadur
8. Şevḳ odı dilde ʿalevlendi niçün itmez şitāb

hoş-ḥāl olan:

1. ***ḫoş-ḥāl olan:*** -
Mısra: **9**
memnun olmak

9. ʿAşḳ ile ḫoş-ḥāl olan şeydāya añmañ vuṣlatı
10. Bāde-i ṣāfi̇ virüñ Yaḥyā'ya ḳatmañ aña āb

āb ḳatmañ:

1. ***āb ḳatmañ:*** -
Mısra: **10**
su katıştırmamak

9. ʿAşḳ ile ḫoş-ḥāl olan şeydāya añmañ vuṣlatı
10. Bāde-i ṣāfi̇ virüñ Yaḥyā'ya ḳatmañ aña āb

bezme virdi:

1. ***bezme virdi:*** -
Mısra: **5**
zamanını eğlenceyle harcamak II tüm zamanını eğlenme, yeme içme ile geçirmek

5. Bezme virdi şemʿ-i kāfūri̇ gibi nūr-i żiyā
6. Sāʿid-i si̇mi̇n-i sāḳi̇ cām-ı zerri̇n-i şarāb

gerçi:

1. ***Gerçi:***
Mısra: **1**
her ne kadar.

1. Gerçi olur cāma ol maḥbūb-ı zi̇bā teşne-leb
2. Laʿline olmaz mı sāḳi̇ cām-ı ṣaḥbā teşne-leb

ol:

1. ***olur:*** -ur
Mısra: **1**
Olmak.

1. Gerçi olur cāma ol maḥbūb-ı zi̇bā teşne-leb
2. Laʿline olmaz mı sāḳi̇ cām-ı ṣaḥbā teşne-leb

2. ***ol:***
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Gerçi olur cāma ol maḥbūb-ı zi̇bā teşne-leb
2. Laʿline olmaz mı sāḳi̇ cām-ı ṣaḥbā teşne-leb

3. ***ol:***
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Sāye-endāz ol leb-i cūya gel ey naḫl-i revān
4. Pāyuña yüz sürmege āb-ı muṣaffā teşne-leb

4. ***ol:***
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. İşiginde māh-ı nev de feyż umār gördüm bu şeb
6. Ḥaṣılı ol şāhuñ iḥsānına dünyā teşne-leb

5. ***olur:*** -ur
Mısra: **7**
Olmak.

7. Bu ne istiġnā olur ey pādişāh-ı bi̇-niyāz
8. Ḫūn-ı ahbāba ʿadū ḳanmış eḥibbā teşne-leb

cām:

1. ***cāma:*** -a
Mısra: **1**
Şarap

1. Gerçi olur cāma ol maḥbūb-ı zi̇bā teşne-leb
2. Laʿline olmaz mı sāḳi̇ cām-ı ṣaḥbā teşne-leb

teşne-leb:

1. ***teşne-leb:***
Mısra: **1**
çok susamış

1. Gerçi olur cāma ol maḥbūb-ı zi̇bā teşne-leb
2. Laʿline olmaz mı sāḳi̇ cām-ı ṣaḥbā teşne-leb

2. ***teşne-leb:***
Mısra: **2**
çok susamış

1. Gerçi olur cāma ol maḥbūb-ı zi̇bā teşne-leb
2. Laʿline olmaz mı sāḳi̇ cām-ı ṣaḥbā teşne-leb

3. ***teşne-leb:***
Mısra: **4**
çok susamış

3. Sāye-endāz ol leb-i cūya gel ey naḫl-i revān
4. Pāyuña yüz sürmege āb-ı muṣaffā teşne-leb

4. ***teşne-leb:***
Mısra: **6**
çok susamış

5. İşiginde māh-ı nev de feyż umār gördüm bu şeb
6. Ḥaṣılı ol şāhuñ iḥsānına dünyā teşne-leb

5. ***teşne-leb:***
Mısra: **8**
çok susamış

7. Bu ne istiġnā olur ey pādişāh-ı bi̇-niyāz
8. Ḫūn-ı ahbāba ʿadū ḳanmış eḥibbā teşne-leb

6. ***teşne-leb:***
Mısra: **10**
çok susamış

9. Ebr-i cūda muntaẓır ancaḳ dil-i Yaḥyā degül
10. Pür ḥarāret deşt-i ḥasret içre deryā teşne-leb

laʿl:

1. ***Laʿline:*** -ine, -, -
Mısra: **2**
sevgilinin dudağı

1. Gerçi olur cāma ol maḥbūb-ı zi̇bā teşne-leb
2. Laʿline olmaz mı sāḳi̇ cām-ı ṣaḥbā teşne-leb

sāḳi̇:

1. ***sāḳi̇:***
Mısra: **2**
Ar. Kadeh sunan, suvarıcı.

1. Gerçi olur cāma ol maḥbūb-ı zi̇bā teşne-leb
2. Laʿline olmaz mı sāḳi̇ cām-ı ṣaḥbā teşne-leb

sāye-endāz:

1. ***Sāye-endāz:***
Mısra: **3**
gölge salan

3. Sāye-endāz ol leb-i cūya gel ey naḫl-i revān
4. Pāyuña yüz sürmege āb-ı muṣaffā teşne-leb

gel:

1. ***gel:***
Mısra: **3**
Gelmek.

3. Sāye-endāz ol leb-i cūya gel ey naḫl-i revān
4. Pāyuña yüz sürmege āb-ı muṣaffā teşne-leb

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Sāye-endāz ol leb-i cūya gel ey naḫl-i revān
4. Pāyuña yüz sürmege āb-ı muṣaffā teşne-leb

2. ***ey:***
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Bu ne istiġnā olur ey pādişāh-ı bį-niyāz
8. Ḫūn-ı ahbāba ʿadū ḳanmış eḥibbā teşne-leb

İşig:

1. ***İşiginde:*** -inde
Mısra: **5**
Eşik II Huzur, makam

5. İşiginde māh-ı nev de feyż umār gördüm bu şeb
6. Ḥaṣılı ol şāhuñ iḥsānına düñyā teşne-leb

de:

1. ***de:***
Mısra: **5**
dahi, de (bağlaç)

5. İşiginde māh-ı nev de feyż umār gördüm bu şeb
6. Ḥaṣılı ol şāhuñ iḥsānına düñyā teşne-leb

gör:

1. ***gördüm:*** -dü, -m
Mısra: **5**
Görmek.

5. İşiginde māh-ı nev de feyż umār gördüm bu şeb
6. Ḥaṣılı ol şāhuñ iḥsānına düñyā teşne-leb

bu:

1. ***bu:***
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. İşiginde māh-ı nev de feyż umār gördüm bu şeb
6. Ḥaṣılı ol şāhuñ iḥsānına düñyā teşne-leb

2. ***Bu:***
Mısra: **7**
Bu, işaret zamiri.

7. Bu ne istiġnā olur ey pādişāh-ı bį-niyāz
8. Ḫūn-ı ahbāba ʿadū ḳanmış eḥibbā teşne-leb

şeb:

1. ***şeb:***
Mısra: **5**
Gece.

5. İşiginde māh-ı nev de feyż umār gördüm bu şeb
6. Ḥaṣılı ol şāhuñ iḥsānına düñyā teşne-leb

Ḥaṣılı:

1. ***Ḥaṣılı:***
Mısra: **6**
doğrusu.

5. İşiginde māh-ı nev de feyż umār gördüm bu şeb
6. Ḥaṣılı ol şāhuñ iḥsānına düñyā teşne-leb

şāh:

1. ***şāhuñ:*** -u, -ñ
Mısra: **6**
padişah II sevgili

5. İşiginde māh-ı nev de feyż umār gördüm bu şeb
6. Ḥaṣılı ol şāhuñ iḥsānına düñyā teşne-leb

iḥsān:

1. ***iḥsānına:*** -ına
Mısra: **6**
Lütuf, bağış.

5. İşiginde māh-ı nev de feyż umār gördüm bu şeb
6. Ḥaṣılı ol şāhuñ iḥsānına düñyā teşne-leb

düñyā:

1. ***düñyā:***
Mısra: **6**
Herkes

5. İşiginde māh-ı nev de feyż umār gördüm bu şeb
6. Ḥaṣılı ol şāhuñ iḥsānına düñyā teşne-leb

ne:

1. ***ne:***
Mısra: **7**
ne kadar, çok

7. Bu ne istiġnā olur ey pādişāh-ı bį-niyāz
8. Ḫūn-ı ahbāba ʿadū ḳanmış eḥibbā teşne-leb

istiġnā:

1. ***istiġnā:***
Mısra: **7**
umursamazlık

7. Bu ne istiġnā olur ey pādişāh-ı bį-niyāz
8. Ḫūn-ı ahbāba ʿadū ḳanmış eḥibbā teşne-leb

ʿadū:

1. ***ʿadū:***
Mısra: **8**
Düşman

7. Bu ne istiġnā olur ey pādişāh-ı bį-niyāz
8. Ḫūn-ı ahbāba ʿadū ḳanmış eḥibbā teşne-leb

ḳan:

1. ***ḳanmış:*** -mış
Mısra: **8**
inanmak

7. Bu ne istiġnā olur ey pādişāh-ı bį-niyāz
8. Ḫūn-ı ahbāba ʿadū ḳanmış eḥibbā teşne-leb

eḥibbā:

1. ***eḥibbā:*** -a
Mısra: **8**
tanıdıklar, dostlar

7. Bu ne istiġnā olur ey pādişāh-ı bį-niyāz
8. Ḫūn-ı ahbāba ʿadū ḳanmış eḥibbā teşne-leb

muntaẓır:

1. ***muntaẓır:***
Mısra: **9**
Bekleyen, gözleyen

9. Ebr-i cūda muntaẓır ancaḳ dil-i Yaḥyā degül
10. Pür ḥarāret deşt-i ḥasret içre deryā teşne-leb

ancaḳ:

1. ***ancaḳ:***
Mısra: **9**
yalnızca, sadece

9. Ebr-i cūda muntaẓır ancaḳ dil-i Yaḥyā degül
10. Pür ḥarāret deşt-i ḥasret

içre deryā teşne-leb

degül:

1. ***degül:***
Mısra: **9**
Değil.

9. Ebr-i cūda muntaẓır ancaḳ dil-i Yaḥyā degül
10. Pür ḥarāret deşt-i ḥasret içre deryā teşne-leb

pür:

1. ***Pür:***
Mısra: **10**
dolu, çok

9. Ebr-i cūda muntaẓır ancaḳ dil-i Yaḥyā degül
10. Pür ḥarāret deşt-i ḥasret içre deryā teşne-leb

ḥarāret:

1. ***ḥarāret:***
Mısra: **10**
Sıcaklık.

9. Ebr-i cūda muntaẓır ancaḳ dil-i Yaḥyā degül
10. Pür ḥarāret deşt-i ḥasret içre deryā teşne-leb

içre:

1. ***içre:***
Mısra: **10**
içinde

9. Ebr-i cūda muntaẓır ancaḳ dil-i Yaḥyā degül
10. Pür ḥarāret deşt-i ḥasret içre deryā teşne-leb

deryā:

1. ***deryā:***
Mısra: **10**
deniz

9. Ebr-i cūda muntaẓır ancaḳ dil-i Yaḥyā degül
10. Pür ḥarāret deşt-i ḥasret içre deryā teşne-leb

maḥbūb-ı zibā:

1. ***maḥbūb-ı ẕibā:*** -
Mısra: **1**
güzel sevgili

1. Gerçi olur cāma ol maḥbūb-ı ẕibā teşne-leb
2. Laʿline olmaz mı sāḳī cām-ı

ṣaḥbā teşne-leb

cām-ı ṣaḥbā:

1. ***cām-ı ṣaḥbā:*** -
Mısra: **2**
İçki kadehi.

1. Gerçi olur cāma ol maḥbūb-ı ẕibā teşne-leb
2. Laʿline olmaz mı sāḳī cām-ı ṣaḥbā teşne-leb

leb-i cūya:

1. ***leb-i cūya:*** -
Mısra: **3**
ırmak kıyısı, ırmak kenarı

3. Sāye-endāz ol leb-i cūya gel ey naḫl-i revān
4. Pāyuña yüz sürmege āb-ı muṣaffā teşne-leb

nahl-i revān:

1. ***naḫl-i revān:*** -
Mısra: **3**
salınarak yürüyen fidan boylu sevgili

3. Sāye-endāz ol leb-i cūya gel ey naḫl-i revān
4. Pāyuña yüz sürmege āb-ı muṣaffā teşne-leb

āb-ı muṣaffā:

1. ***āb-ı muṣaffā:*** -
Mısra: **4**
saf su

3. Sāye-endāz ol leb-i cūya gel ey naḫl-i revān
4. Pāyuña yüz sürmege āb-ı muṣaffā teşne-leb

māh-ı nev:

1. ***māh-ı nev:*** -
Mısra: **5**
yeni ay,hilal

5. İşiginde māh-ı nev de feyż umār gördüm bu şeb
6. Ḥaṣılı ol şāhuñ iḥsānına dūñyā teşne-leb

pādişāh-ı bi-niyāz:

1. ***pādişāh-ı bi̇-niyāz:*** -
Mısra: **7**
Hiçbir şeye ihtiyacı olmayan sevgili

7. Bu ne istiġnā olur ey pādişāh-ı bi̇-niyāz

8. Ḫūn-ı ahbāba ʿadū ḳanmış eḥibbā teşne-leb

Hūn-ı ahbāba:

1. ***Ḫūn-ı ahbāba:*** -
Mısra: **8**
dostluk kanı II dostluk

7. Bu ne istiġnā olur ey pādişāh-ı bi̇-niyāz
8. Ḫūn-ı ahbāba ʿadū ḳanmış eḥibbā teşne-leb

ebr-i cūda:

1. ***ebr-i cūda:*** -
Mısra: **9**
cömertlik bulutu II bereket bulutu

9. Ebr-i cūda muntaẓır ancaḳ dil-i Yaḥyā degül
10. Pür ḥarāret deşt-i ḥasret içre deryā teşne-leb

dil-i yaḥyā:

1. ***dil-i yaḥyā:*** -
Mısra: **9**
Yahya'nın gönlü

9. Ebr-i cūda muntaẓır ancaḳ dil-i Yaḥyā degül
10. Pür ḥarāret deşt-i ḥasret içre deryā teşne-leb

deşt-i ḥasret:

1. ***deşt-i ḥasret:*** -
Mısra: **10**
hasret çölü

9. Ebr-i cūda muntaẓır ancaḳ dil-i Yaḥyā degül
10. Pür ḥarāret deşt-i ḥasret içre deryā teşne-leb

olmaz mı:

1. ***olmaz mı:*** -
Mısra: **2**
olmaz mı

1. Gerçi olur cāma ol maḥbūb-ı ẕibā teşne-leb
2. Laʿline olmaz mı sāḳī cām-ı ṣaḥbā teşne-leb

pāyuña yüz sürmege:

1. ***pāyuña yüz sürmege:*** -
Mısra: **4**
ayağına kapanmak

3. Sāye-endāz ol leb-i cūya gel ey naḫl-i revān

4. Pāyuña yüz sürmege āb-ı muṣaffā teşne-leb

feyż umar:

1. ***feyż umar:*** -
Mısra: **5**
ihsan, bağış

5. İşiginde māh-ı nev de feyż umār gördüm bu şeb
6. Ḥaṣılı ol şāhuñ iḥsānına dünyā teşne-leb

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Himmet-i sulṭān-ı ʿaşḳuñ ey şeh-i ʿāl̤i-cenāb
2. Çeşme-i çeşmine ʿuşşāḳuñ getürdi yine āb

2. ***ey:***
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Gelme ey ḫaṭṭ-ı siyeh laʿliyle ben ḫoş-ḫāl iken
6. Nā-mülāyimdür bilürsin meclis-i meyde kitāb

ʿuşşāk:

1. ***ʿuşşāḳuñ:*** -uñ
Mısra: **2**
Âşıklar.

1. Himmet-i sulṭān-ı ʿaşḳuñ ey şeh-i ʿāl̤i-cenāb
2. Çeşme-i çeşmine ʿuşşāḳuñ getürdi yine āb

yine:

1. ***yine:***
Mısra: **2**
Yine

1. Himmet-i sulṭān-ı ʿaşḳuñ ey şeh-i ʿāl̤i-cenāb
2. Çeşme-i çeşmine ʿuşşāḳuñ getürdi yine āb

cürʿaveş:

1. ***cürʿaveş:***
Mısra: **3**
kadehin damlaları gibi

3. Laʿl-i nābuñ ḫāke ṣaldı cürʿaveş ʿāşıḳları
4. Itdi bir bezm ehlini bir ḳaṭre mey mest-i ḫarāb

ʿāşık:

1. ***ʿāşıḳları:*** -ları
Mısra: **3**
Aşık, seven kişi.

3. Laʿl-i nābuñ ḫāke ṣaldı cürʿaveş ʿāşıḳları
4. Itdi bir bezm ehlini bir ḳaṭre mey mest-i ḫarāb

İt:

1. ***İtdi:*** -di
Mısra: **4**
etmek, dönüştürmek

3. Laʿl-i nābuñ ḫāke ṣaldı cürʿaveş ʿāşıḳları
4. Itdi bir bezm ehlini bir ḳaṭre mey mest-i ḫarāb

bir:

1. ***bir:***
Mısra: **4**
bir, belgisiz sıfat

3. Laʿl-i nābuñ ḫāke ṣaldı cürʿaveş ʿāşıḳları
4. Itdi bir bezm ehlini bir ḳaṭre mey mest-i ḫarāb

mey:

1. ***mey:***
Mısra: **4**
Şarap

3. Laʿl-i nābuñ ḫāke ṣaldı cürʿaveş ʿāşıḳları
4. Itdi bir bezm ehlini bir ḳaṭre mey mest-i ḫarāb

gel:

1. ***Gelme:*** -me
Mısra: **5**
gelmemek

5. Gelme ey ḫaṭṭ-ı siyeh laʿliyle ben ḫoş-ḫāl iken
6. Nā-mülāyimdür bilürsin meclis-i meyde kitāb

2. ***geldi:*** -di
Mısra: **10**
gelmek II yayılmak

9. Vaṣf-ı ḫaṭṭ-ı yār Yaḥyā şöyle teʾs̱ir eylemiş
10. Ḫāme reftār eyledükçe geldi būy-ı müşg-i nāb

laʿl:

1. ***laʿliyle:*** -i, -y, -le
Mısra: **5**
la'l (kırmızı ve değerli) dudak ‖ Sevgili dudağı

5. Gelme ey ḫaṭṭ-ı siyeh laʿliyle ben ḫoş-ḫāl iken
6. Nā-mülāyimdür bilürsin meclis-i meyde kitāb

ben:

1. ***ben:***
Mısra: **5**
âşık II 1. teklik şahıs zamiri ben

5. Gelme ey ḫaṭṭ-ı siyeh laʿliyle ben ḫoş-ḫāl iken
6. Nā-mülāyimdür bilürsin meclis-i meyde kitāb

ḫoş-ḫāl:

1. ***ḫoş-ḫāl:***
Mısra: **5**
Mutlu, mesut.

5. Gelme ey ḫaṭṭ-ı siyeh laʿliyle ben ḫoş-ḫāl iken
6. Nā-mülāyimdür bilürsin meclis-i meyde kitāb

iken:

1. ***iken:***
Mısra: **5**
iken zarf fiili II ..dığı zaman

5. Gelme ey ḫaṭṭ-ı siyeh laʿliyle ben ḫoş-ḫāl iken
6. Nā-mülāyimdür bilürsin meclis-i meyde kitāb

nā-mülāyim:

1. ***Nā-mülāyimdür:*** -dür
Mısra: **6**
uygun olmayan, uygunsuz

5. Gelme ey ḫaṭṭ-ı siyeh laʿliyle ben ḫoş-ḫāl iken
6. Nā-mülāyimdür bilürsin meclis-i meyde kitāb

bilürsin:

1. ***bilürsin:***
Mısra: **6**
anlamak II bilgi sahibi olmak

5. Gelme ey ḫaṭṭ-ı siyeh laʿliyle ben ḫoş-ḫāl iken
6. Nā-mülāyimdür bilürsin meclis-i meyde kitāb

kitāb:

1. ***kitāb:***
Mısra: **6**
ilim irfan

5. Gelme ey ḫaṭṭ-ı siyeh laʿliyle ben ḫoş-ḥāl iken
6. Nā-mülāyimdür bilürsin meclis-i meyde kitāb

Kanda:

1. ***Ḳandadur:*** -dur
Mısra: **7**
nerededir

7. Ḳandadur diyü nola ṣormazsa dil-ber ḥālümi
8. Ḳanda kem-ter ẕerre-i nā-çiz ḳanda āftāb

2. ***Ḳanda:***
Mısra: **8**
Nerede.

7. Ḳandadur diyü nola ṣormazsa dil-ber ḥālümi
8. Ḳanda kem-ter ẕerre-i nā-çiz ḳanda āftāb

---

diyü:

1. ***diyü:***
Mısra: **7**
diyerek

7. Ḳandadur diyü nola ṣormazsa dil-ber ḥālümi
8. Ḳanda kem-ter ẕerre-i nā-çiz ḳanda āftāb

---

nola:

1. ***nola:***
Mısra: **7**
şaşılmaz

7. Ḳandadur diyü nola ṣormazsa dil-ber ḥālümi
8. Ḳanda kem-ter ẕerre-i nā-çiz ḳanda āftāb

ṣormaz:

1. ***ṣormazsa:*** -sa
Mısra: **7**
merak etmemek

7. Ḳandadur diyü nola ṣormazsa dil-ber ḥālümi
8. Ḳanda kem-ter ẕerre-i nā-çiz ḳanda āftāb

---

dil-ber:

1. ***dil-ber:***
Mısra: **7**
Gönül alan güzel || sevgili.

7. Ḳandadur diyü nola ṣormazsa dil-ber ḥālümi
8. Ḳanda kem-ter ẕerre-i nā-çiz ḳanda āftāb

ḥāl:

1. ***ḥālümi:*** -ümi
Mısra: **7**
hâl, durum

7. Ḳandadur diyü nola ṣormazsa dil-ber ḥālümi
8. Ḳanda kem-ter ẕerre-i nā-çiz ḳanda āftāb

---

kem-ter:

1. ***kem-ter:***
Mısra: **8**
küçük, değersiz

7. Ḳandadur diyü nola ṣormazsa dil-ber ḥālümi
8. Ḳanda kem-ter ẕerre-i nā-çiz ḳanda āftāb

ḳanda:

1. ***ḳanda:***
Mısra: **8**
Nerede.

7. Ḳandadur diyü nola ṣormazsa dil-ber ḥālümi
8. Ḳanda kem-ter ẕerre-i nā-çiz ḳanda āftāb

āftāb:

1. ***āftāb:***
Mısra: **8**
güneş II sevgili

7. Ḳandadur diyü nola ṣormazsa dil-ber ḥālümi
8. Ḳanda kem-ter ẕerre-i nā-çiz ḳanda āftāb

---

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Vaṣf-ı ḫaṭṭ-ı yār Yaḥyā şöyle teʾs̱ir eylemiş
10. Ḫāme reftār eyledükçe geldi būy-ı müşg-i nāb

şöyle:

1. ***şöyle:***
Mısra: **9**
öyle bir

9. Vaṣf-ı ḫaṭṭ-ı yār Yaḥyā şöyle teʾs̱ir eylemiş
10. Ḫāme reftār eyledükçe geldi būy-ı müşg-i nāb

Ḫāme:

1. ***Ḫāme:***
Mısra: **10**
Kalem

9. Vaṣf-ı ḫaṭṭ-ı yār Yaḥyā şöyle teʾs̱ir eylemiş
10. Ḫāme reftār eyledükçe geldi būy-ı müşg-i nāb

---

himmet-i sulṭān-ı ʿaşḳuñ:

1. ***himmet-i sulṭān-ı ʿaşḳuñ:*** -
Mısra: **1**
aşk sultanının lütfu

1. Himmet-i sulṭān-ı ʿaşḳuñ ey şeh-i ʿālį-cenāb
2. Çeşme-i çeşmine ʿuşşāḳuñ getürdi yine āb

şeh-i ʿāli-cenāb:

1. ***şeh-i ʿālį-cenāb:*** -
Mısra: **1**
Yüce Yaradılışlı Padişah II Yüce Yaradılışlı Sevgili

1. Himmet-i sulṭān-ı ʿaşḳuñ ey şeh-i ʿālį-cenāb
2. Çeşme-i çeşmine ʿuşşāḳuñ getürdi yine āb

---

laʿl-i nābuñ:

1. ***laʿl-i nābuñ:*** -
Mısra: **3**
sevgilinin saf dudağı

3. Laʿl-i nābuñ ḫāke ṣaldı cürʿaveş ʿāşıḳları
4. Itdi bir bezm ehlini bir ḳaṭre mey mest-i ḫarāb

---

mest-i harāb:

1. ***mest-i ḫarāb:*** -
Mısra: **4**
Aşkla kendinden geçmiş, aşk sarhoşu.

3. Laʿl-i nābuñ ḫāke ṣaldı cürʿaveş ʿāşıḳları
4. Itdi bir bezm ehlini bir ḳaṭre mey mest-i ḫarāb

ḫaṭṭ-ı siyeh:

1. ***ḫaṭṭ-ı siyeh:*** -
Mısra: **5**
Siyah renkli ayva tüyleri.

5. Gelme ey ḫaṭṭ-ı siyeh

laʿliyle ben ḫoş-ḥāl iken
6. Nā-mülāyimdür bilürsin meclis-i meyde kitāb

meclis-i meyde:

1. ***meclis-i meyde:*** -
Mısra: **6**
şarap meclisi

5. Gelme ey ḫaṭṭ-ı siyeh laʿliyle ben ḫoş-ḥāl iken
6. Nā-mülāyimdür bilürsin meclis-i meyde kitāb

zerre-i nā-çiz:

1. ***ẕerre-i nā-çīz:*** -
Mısra: **8**
değersiz küçücük zerre II âşık

7. Ḳandadur diyü nola ṣormazsa dil-ber ḥālümi
8. Ḳanda kem-ter ẕerre-i nā-çīz ḳanda āftāb

vaṣf-ı haṭṭ-ı yār:

1. ***vaṣf-ı ḫaṭṭ-ı yār:*** -
Mısra: **9**
sevgilinin ayva tüylerinin vasıfları

9. Vaṣf-ı ḫaṭṭ-ı yār Yaḥyā şöyle teʾs̱ir eylemiş
10. Ḫāme reftār eyledükçe geldi būy-ı müşg-i nāb

būy-ı müşg-i nāb:

1. ***būy-ı müşg-i nāb:*** -
Mısra: **10**
kokulu saf misk

9. Vaṣf-ı ḫaṭṭ-ı yār Yaḥyā şöyle teʾs̱ir eylemiş
10. Ḫāme reftār eyledükçe geldi būy-ı müşg-i nāb

Çeşme-i çeşmine:

1. ***Çeşme-i çeşmine:*** -
Mısra: **2**
göz pınarı

1. Himmet-i sulṭān-ı ʿaşḳuñ ey şeh-i ʿālī-cenāb
2. Çeşme-i çeşmine ʿuşşāḳuñ getürdi yine āb

āb getürdi:

1. ***āb getürdi:*** -
Mısra: **2**
gözleri dolmak

1. Himmet-i sulṭān-ı ʿaşḳuñ ey şeh-i ʿālī-cenāb
2. Çeşme-i çeşmine ʿuşşāḳuñ getürdi yine āb

hāke şaldı:

1. ***ḫāke ṣaldı:*** -
Mısra: **3**
toprağa dökmek II toprağa bırakmak

3. Laʿl-i nābuñ ḫāke ṣaldı cürʿaveş ʿāşıḳları
4. Itdi bir bezm ehlini bir ḳaṭre mey mest-i ḫarāb

bezm ehlini:

1. ***bezm ehlini:*** -
Mısra: **4**
Eğlence meclisine katılan kişi.

3. Laʿl-i nābuñ ḫāke ṣaldı cürʿaveş ʿāşıḳları
4. Itdi bir bezm ehlini bir ḳaṭre mey mest-i ḫarāb

bir katre:

1. ***bir ḳaṭre:*** -
Mısra: **4**
Bir damla.

3. Laʿl-i nābuñ ḫāke ṣaldı cürʿaveş ʿāşıḳları
4. Itdi bir bezm ehlini bir ḳaṭre mey mest-i ḫarāb

teʾsir eylemiş:

1. ***teʾs̱ir eylemiş:*** -
Mısra: **9**
etki etmek

9. Vaṣf-ı ḫaṭṭ-ı yār Yaḥyā şöyle teʾs̱ir eylemiş
10. Ḫāme reftār eyledükçe geldi būy-ı müşg-i nāb

reftār eyledükçe:

1. ***reftār eyledükçe:*** -
Mısra: **10**
hareket etmek II yazmak

9. Vaṣf-ı ḫaṭṭ-ı yār Yaḥyā şöyle teʾs̱ir eylemiş
10. Ḫāme reftār eyledükçe geldi būy-ı müşg-i nāb

gün:

1. ***Gün:***
Mısra: **1**
Güneş.

1. Güñ gibi ṭulūʿ itdi bu şeb necm-i hidāyet
2. ʿIyd itdi Şeb-i Ḳadre irüp ehl-i velāyet

gibi:

1. ***gibi:***
Mısra: **1**
Benzetme edatı

1. Güñ gibi ṭulūʿ itdi bu şeb necm-i hidāyet
2. ʿIyd itdi Şeb-i Ḳadre irüp ehl-i velāyet

bu:

1. ***bu:***
Mısra: **1**
bu, işaret sıfatı

1. Güñ gibi ṭulūʿ itdi bu şeb necm-i hidāyet
2. ʿIyd itdi Şeb-i Ḳadre irüp ehl-i velāyet

2. ***bu:***
Mısra: **10**
bu, işaret sıfatı

9. Yaḥyā ḥaẕer it pāyı kilīmüñden uzatma
10. Mestāne misüñ sen de nedendür bu ḥarāret

şeb:

1. ***şeb:***
Mısra: **1**
Gece.

1. Güñ gibi ṭulūʿ itdi bu şeb necm-i hidāyet
2. ʿIyd itdi Şeb-i Ḳadre irüp ehl-i velāyet

ir:

1. ***irüp:*** -üp
Mısra: **2**
kavuşmak, ulaşmak

1. Güñ gibi ṭulūʿ itdi bu şeb necm-i hidāyet
2. ʿIyd itdi Şeb-i Ḳadre irüp ehl-i velāyet

meclis:

1. ***meclise:*** -e
Mısra: **3**
toplum

3. Kürsīye çıḳup meclise envārını yaydı
4. Şeyḫüm o gözüm nūrı o ḫurşīd-i saʿādet

envār:

1. ***envārını:*** -ını
   Mısra: **3**
   nurlar II güzellikler

   3. Kürsiye çıkup meclise envārını yaydı
   4. Şeyhüm o gözüm nūrı o hurşid-i saʿādet

yay:

1. ***yaydı:*** -dı
   Mısra: **3**
   yaymak

   3. Kürsiye çıkup meclise envārını yaydı
   4. Şeyhüm o gözüm nūrı o hurşid-i saʿādet

Şeyh:

1. ***Şeyhüm:*** -üm
   Mısra: **4**
   Efendim

   3. Kürsiye çıkup meclise envārını yaydı
   4. Şeyhüm o gözüm nūrı o hurşid-i saʿādet

o:

1. ***o:*** -, -
   Mısra: **4**
   o, işaret sıfatı

   3. Kürsiye çıkup meclise envārını yaydı
   4. Şeyhüm o gözüm nūrı o hurşid-i saʿādet

2. ***o:*** -ye
   Mısra: **4**
   o, işaret sıfatı

   3. Kürsiye çıkup meclise envārını yaydı
   4. Şeyhüm o gözüm nūrı o hurşid-i saʿādet

nākış:

1. ***Nākışları:*** -ları
   Mısra: **5**
   bir konu hakkında yetersiz olanlar

   5. Nākışları tekmil nedür ehl-i kemāle
   6. Bedrile hilālüm benüm ol şems-i kerāmet

tekmil:

1. ***tekmil:***
   Mısra: **5**
   yetkin duruma gelme II ilmini tamamlama

   5. Nākışları tekmil nedür ehl-i kemāle
   6. Bedrile hilālüm benüm ol şems-i kerāmet

nedür:

1. ***nedür:***
   Mısra: **5**
   nedir ki II hiç bir zorluğu yoktur

   5. Nākışları tekmil nedür ehl-i kemāle
   6. Bedrile hilālüm benüm ol şems-i kerāmet

bedr:

1. ***Bedrile:*** -ile
   Mısra: **6**
   Dolunay.

   5. Nākışları tekmil nedür ehl-i kemāle
   6. Bedrile hilālüm benüm ol şems-i kerāmet

hilāl:

1. ***hilālüm:*** -üm
   Mısra: **6**
   hilal, yeni ay

   5. Nākışları tekmil nedür ehl-i kemāle
   6. Bedrile hilālüm benüm ol şems-i kerāmet

ben:

1. ***benüm:*** -üm
   Mısra: **6**
   Birinci teklik şahıs zamiri.

   5. Nākışları tekmil nedür ehl-i kemāle
   6. Bedrile hilālüm benüm ol şems-i kerāmet

ol:

1. ***ol:***
   Mısra: **6**
   o, işaret sıfatı

   5. Nākışları tekmil nedür ehl-i kemāle
   6. Bedrile hilālüm benüm ol şems-i kerāmet

2. ***Ol:***
   Mısra: **8**
   o, işaret sıfatı

   7. Bir sencileyin zerre -i nā-çize ne yetmez
   8. Ol mihr-i cihān-tāb u żiyā-güstere nisbet

bir:

1. ***Bir:***
   Mısra: **7**
   bir, belgisiz sıfat

   7. Bir sencileyin zerre -i nā-çize ne yetmez
   8. Ol mihr-i cihān-tāb u żiyā-güstere nisbet

sencileyin:

1. ***sencileyin:***
   Mısra: **7**
   senin gibi

   7. Bir sencileyin zerre -i nā-çize ne yetmez
   8. Ol mihr-i cihān-tāb u żiyā-güstere nisbet

ne:

1. ***ne:***
   Mısra: **7**
   Ne

   7. Bir sencileyin zerre -i nā-çize ne yetmez
   8. Ol mihr-i cihān-tāb u żiyā-güstere nisbet

yetmez:

1. ***yetmez:***
   Mısra: **7**
   yetmez ki II kafi gelmez ki

   7. Bir sencileyin zerre -i nā-çize ne yetmez
   8. Ol mihr-i cihān-tāb u żiyā-güstere nisbet

nisbet:

1. ***nisbet:***
   Mısra: **8**
   kıyas, nispet

   7. Bir sencileyin zerre -i nā-çize ne yetmez
   8. Ol mihr-i cihān-tāb u żiyā-güstere nisbet

yahyā:

1. ***Yahyā:***
   Mısra: **9**
   17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā ḥaẕer it pāyı kilimüñden uzatma
10. Mestāne misüñ sen de nedendür bu ḥarāret

mestāne:

1. ***Mestāne:***
Mısra: **10**
kendinde olmayan II aklı başında olmayan

9. Yaḥyā ḥaẕer it pāyı kilimüñden uzatma
10. Mestāne misüñ sen de nedendür bu ḥarāret

mi:

1. ***misüñ:*** -süñ
Mısra: **10**
soru edatı

9. Yaḥyā ḥaẕer it pāyı kilimüñden uzatma
10. Mestāne misüñ sen de nedendür bu ḥarāret

sen:

1. ***sen:***
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Yaḥyā ḥaẕer it pāyı kilimüñden uzatma
10. Mestāne misüñ sen de nedendür bu ḥarāret

de:

1. ***de:***
Mısra: **10**
Bağlama edatı

9. Yaḥyā ḥaẕer it pāyı kilimüñden uzatma
10. Mestāne misüñ sen de nedendür bu ḥarāret

nedendür:

1. ***nedendür:***
Mısra: **10**
neden kaynaklanıyor? II niçin?

9. Yaḥyā ḥaẕer it pāyı kilimüñden uzatma
10. Mestāne misüñ sen de nedendür bu ḥarāret

ḥarāret:

1. ***ḥarāret:***
Mısra: **10**
Zevk, şevk, aruz ve istek.

9. Yaḥyā ḥaẕer it pāyı kilimüñden uzatma
10. Mestāne misüñ sen de nedendür bu ḥarāret

necm-i hidāyet:

1. ***necm-i hidāyet:*** -
Mısra: **1**
kurtuluş yıldızı II doğruluk yıldızı

1. Güñ gibi ṭulūʿ itdi bu şeb necm-i hidāyet
2. ʿIyd itdi Şeb-i Ḳadre irüp ehl-i velāyet

Şeb-i Ḳadre:

1. ***Şeb-i Ḳadre:*** -
Mısra: **2**
Kadir gecesi

1. Güñ gibi ṭulūʿ itdi bu şeb necm-i hidāyet
2. ʿIyd itdi Şeb-i Ḳadre irüp ehl-i velāyet

ehl-i velāyet:

1. ***ehl-i velāyet:*** -
Mısra: **2**
Hakk'a yakın kimse

1. Güñ gibi ṭulūʿ itdi bu şeb necm-i hidāyet
2. ʿIyd itdi Şeb-i Ḳadre irüp ehl-i velāyet

ḫurşid-i saʿādet:

1. ***ḫurşid-i saʿādet:*** -
Mısra: **4**
Saadet getiren güneş II Hz. Muhammed

3. Kürsiye çıḳup meclise envārını yaydı
4. Şeyḫüm o gözüm nūrı o ḫurşid-i saʿādet

ehl-i kemāle:

1. ***ehl-i kemāle:*** -
Mısra: **5**
ilim ve fazilet sahibi II kâmil insan

5. Nāḳışları tekmil nedür ehl-i kemāle
6. Bedrile hilālüm benüm ol şems-i kerāmet

şems-i kerāmet:

1. ***şems-i kerāmet:*** -
Mısra: **6**
lütuf sahibi olan güneş

5. Nāḳışları tekmil nedür ehl-i kemāle
6. Bedrile hilālüm benüm ol şems-i kerāmet

ṭulūʿ itdi:

1. ***ṭulūʿ itdi:*** -
Mısra: **1**
doğmak

1. Güñ gibi ṭulūʿ itdi bu şeb necm-i hidāyet
2. ʿIyd itdi Şeb-i Ḳadre irüp ehl-i velāyet

ʿiyd itdi:

1. ***ʿiyd itdi:*** -
Mısra: **2**
bayram etmek II çok sevinmek

1. Güñ gibi ṭulūʿ itdi bu şeb necm-i hidāyet
2. ʿIyd itdi Şeb-i Ḳadre irüp ehl-i velāyet

gözüm nūrı:

1. ***gözüm nūrı:*** -
Mısra: **4**
göz nuru kadar kıymetli olan

3. Kürsiye çıḳup meclise envārını yaydı
4. Şeyḫüm o gözüm nūrı o ḫurşid-i saʿādet

ẕerre-i nā-çize:

1. ***ẕerre-i nā-çize:*** -
Mısra: **7**
değersiz, güçsüz bir zerre

7. Bir sencileyin ẕerre -i nā-çize ne yetmez
8. Ol mihr-i cihān-tāb u żiyā-güstere nisbet

mihr-i cihān-tāb u żiyā-güstere:

1. ***mihr-i cihān-tāb u żiyā-güstere:*** -
Mısra: **8**
ışık saçan ve âlemi aydınlatan güneş

7. Bir sencileyin ẕerre -i nā-çize ne yetmez
8. Ol mihr-i cihān-tāb u żiyā-güstere nisbet

ḥaẕer it:

1. ***ḥażer it:*** -
Mısra: **9**
sakınmak, kaçınmak

9. Yaḥyā ḥażer it pāyı kili̱müñden uzatma
10. Mestāne misüñ sen de nedendür bu ḥarāret

---

pāyı kilimüñden uzatma:

1. ***pāyı kili̱müñden uzatma:*** -
Mısra: **9**
ayağını yorganına göre uzatmak

9. Yaḥyā ḥażer it pāyı kili̱müñden uzatma
10. Mestāne misüñ sen de nedendür bu ḥarāret

---

kürsiye çıkup:

1. ***kürsi̱ye çıḳup:*** -
Mısra: **3**
yüksek bir makama gelmek II Miraca çıkmak

3. Kürsi̱ye çıḳup meclise envārını yaydı
4. Şeyḫüm o gözüm nūrı o ḫurşi̱d-i saʿādet

---

ben:

1. ***beni:*** -i
Mısra: **1**
birinci teklik şahıs zamiri (âşığın yerine)

1. Mestāne nigehle beni bir kec-küleh-i mest
2. Mest eyledi teʾsi̱r idermiş nigeh-i mest

---

bir:

1. ***bir:***
Mısra: **1**
bir, belgisiz sıfat

1. Mestāne nigehle beni bir kec-küleh-i mest
2. Mest eyledi teʾsi̱r idermiş nigeh-i mest

2. ***bir:***
Mısra: **8**
bir, belgisiz sıfat

7. Ārām idemez gūşe-i gülzāra da varsa
8. Mey-ḫānede bir ḫum dibidür tekyegeh-i mest

---

pür:

1. ***Pür:***
Mısra: **3**
Dolu

3. Pür cürm ise de ṭaʿnı ḳo ey zāhid-i hod-bi̱n
4. Bi̱-ʿayb u riyādur hele cürm ü güñeh-i mest

---

cürm:

1. ***cürm:***
Mısra: **3**
suç, kabahat

3. Pür cürm ise de ṭaʿnı ḳo ey zāhid-i hod-bi̱n
4. Bi̱-ʿayb u riyādur hele cürm ü güñeh-i mest

---

ise:

1. ***ise:***
Mısra: **3**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek.

3. Pür cürm ise de ṭaʿnı ḳo ey zāhid-i hod-bi̱n
4. Bi̱-ʿayb u riyādur hele cürm ü güñeh-i mest

---

de:

1. ***de:***
Mısra: **3**
dahi, de (bağlaç)

3. Pür cürm ise de ṭaʿnı ḳo ey zāhid-i hod-bi̱n
4. Bi̱-ʿayb u riyādur hele cürm ü güñeh-i mest

ṭaʿn:

1. ***ṭaʿnı:*** -ı
Mısra: **3**
ayıplamak

3. Pür cürm ise de ṭaʿnı ḳo ey zāhid-i hod-bi̱n
4. Bi̱-ʿayb u riyādur hele cürm ü güñeh-i mest

ḳo:

1. ***ḳo:***
Mısra: **3**
bırak!

3. Pür cürm ise de ṭaʿnı ḳo ey zāhid-i hod-bi̱n
4. Bi̱-ʿayb u riyādur hele cürm ü güñeh-i mest

---

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Pür cürm ise de ṭaʿnı ḳo ey zāhid-i hod-bi̱n
4. Bi̱-ʿayb u riyādur hele cürm ü güñeh-i mest

---

hele:

1. ***hele:***
Mısra: **4**
özellikle

3. Pür cürm ise de ṭaʿnı ḳo ey zāhid-i hod-bi̱n
4. Bi̱-ʿayb u riyādur hele cürm ü güñeh-i mest

ḫānkāh:

1. ***ḫānkāhuñ:*** -uñ
Mısra: **5**
Tekke.

5. Bilmez yoluñı ḫānkāhuñ rind-i mey-āşām
6. Şapmaz der-i mey-ḫāneden elbette reh-i mest

Şap:

1. ***Şapmaz:*** -maz
Mısra: **6**
yönünü değiştirmemek

5. Bilmez yoluñı ḫānkāhuñ rind-i mey-āşām
6. Şapmaz der-i mey-ḫāneden elbette reh-i mest

---

elbette:

1. ***elbette:***
Mısra: **6**
mutlaka, hiç şüphesiz, muhakkak

5. Bilmez yoluñı ḫānkāhuñ rind-i mey-āşām
6. Şapmaz der-i mey-ḫāneden elbette reh-i mest

---

da:

1. ***da:***
Mısra: **7**
De, da bağlacı.

7. Ārām idemez gūşe-i gülzāra da varsa
8. Mey-ḫānede bir ḫum dibidür tekyegeh-i mest

---

var:

1. ***varsa:*** -sa
Mısra: **7**

Gitmek, ulaşmak.

7. Ārām idemez gūşe-i gülzāra da varsa
8. Mey-ḫānede bir ḫum dibidür tekyegeh-i mest

mey-hāne:

1. ***Mey-ḫānede:*** -de
Mısra: **8**
İçki içilen yer.

7. Ārām idemez gūşe-i gülzāra da varsa
8. Mey-ḫānede bir ḫum dibidür tekyegeh-i mest

hum:

1. ***ḫum:***
Mısra: **8**
şarap küpü

7. Ārām idemez gūşe-i gülzāra da varsa
8. Mey-ḫānede bir ḫum dibidür tekyegeh-i mest

dib:

1. ***dibidür:*** -idür
Mısra: **8**
dip

7. Ārām idemez gūşe-i gülzāra da varsa
8. Mey-ḫānede bir ḫum dibidür tekyegeh-i mest

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā ne ʿaceb nāz şarābına düşüñmüş
10. Ol ġamze-i maḫmūr o çeşm-i siyeh-i mest

düşüñ:

1. ***düşüñmüş:*** -müş
Mısra: **9**
Rüya, hayal.

9. Yaḥyā ne ʿaceb nāz şarābına düşüñmüş
10. Ol ġamze-i maḫmūr o çeşm-i siyeh-i mest

ol:

1. ***Ol:***
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Yaḥyā ne ʿaceb nāz şarābına düşüñmüş
10. Ol ġamze-i maḫmūr o çeşm-i siyeh-i mest

o:

1. ***o:***
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Yaḥyā ne ʿaceb nāz şarābına düşüñmüş
10. Ol ġamze-i maḫmūr o çeşm-i siyeh-i mest

kec-küleh-i mest:

1. ***kec-küleh-i mest:*** -
Mısra: **1**
Eğri külahlı sarhoş -Hoppa, serseri sarhoş-

1. Mestāne nigehle beni bir kec-küleh-i mest
2. Mest eyledi teʾŝīr idermiş nigeh-i mest

nigeh-i mest:

1. ***nigeh-i mest:*** -
Mısra: **2**
Sarhoş bakış -Sevgilinin baygın yan bakışı-

1. Mestāne nigehle beni bir kec-küleh-i mest
2. Mest eyledi teʾŝīr idermiş nigeh-i mest

zāhid-i hod-bin:

1. ***zāhid-i hod-bīn:*** -
Mısra: **3**
kendini düşünen ham sofu

3. Pür cürm ise de ṭaʿnı ḳo ey zāhid-i hod-bīn
4. Bī-ʿayb u riyādur hele cürm ü güñeh-i mest

cürm ü güñeh-i mest:

1. ***cürm ü güñeh-i mest:*** -
Mısra: **4**
kendinden geçenin günahı ve suçu

3. Pür cürm ise de ṭaʿnı ḳo ey zāhid-i hod-bīn
4. Bī-ʿayb u riyādur hele cürm ü güñeh-i mest

rind-i mey-āşām:

1. ***rind-i mey-āşām:*** -
Mısra: **5**
şarap içen rind II şarap düşkünü rind

5. Bilmez yoluñı ḫānkāhuñ rind-i mey-āşām
6. Şapmaz der-i mey-ḫāneden elbette reh-i mest

der-i mey-hāneden:

1. ***der-i mey-ḫāneden:*** -
Mısra: **6**
meyhane kapısı

5. Bilmez yoluñı ḫānkāhuñ rind-i mey-āşām
6. Şapmaz der-i mey-ḫāneden elbette reh-i mest

reh-i mest:

1. ***reh-i mest:*** -
Mısra: **6**
sarhoşun yolu

5. Bilmez yoluñı ḫānkāhuñ rind-i mey-āşām
6. Şapmaz der-i mey-ḫāneden elbette reh-i mest

gūşe-i gülzāra:

1. ***gūşe-i gülzāra:*** -
Mısra: **7**
Gül bahçesinin köşesi

7. Ārām idemez gūşe-i gülzāra da varsa
8. Mey-ḫānede bir ḫum dibidür tekyegeh-i mest

tekyegeh-i mest:

1. ***tekyegeh-i mest:*** -
Mısra: **8**
sarhoşun tekkesi

7. Ārām idemez gūşe-i gülzāra da varsa
8. Mey-ḫānede bir ḫum dibidür tekyegeh-i mest

çeşm-i siyeh-i mest:

1. ***çeşm-i siyeh-i mest:*** -
Mısra: **10**
Sarhoş sevgilinin siyah gözü II körkütük sarhoş olan sevgilinin gözleri

9. Yaḥyā ne ʿaceb nāz şarābına düşüñmüş
10. Ol ġamze-i maḫmūr o çeşm-i siyeh-i mest

ġamze-i maḫmūr:

1. ***ġamze-i maḥmūr:*** -
Mısra: **10**
Baygın bakış

9. Yaḥyā ne ʿaceb nāz şarābına düşüñmüş
10. Ol ġamze-i maḥmūr o çeşm-i siyeh-i mest

---

mestāne nigehle:

1. ***mestāne nigehle:*** -
Mısra: **1**
kendinden geçiren bakış II gönül alan bakış

1. Mestāne nigehle beni bir kec-küleh-i mest
2. Mest eyledi teʾs̱ir idermiş nigeh-i mest

---

mest eyledi:

1. ***mest eyledi:*** -
Mısra: **2**
Kendinden geçirmek, sarhoş etmek.

1. Mestāne nigehle beni bir kec-küleh-i mest
2. Mest eyledi teʾs̱ir idermiş nigeh-i mest

---

teʾs̱ir idermiş:

1. ***teʾs̱ir idermiş:*** -
Mısra: **2**
İz bırakmak, etkilemek.

1. Mestāne nigehle beni bir kec-küleh-i mest
2. Mest eyledi teʾs̱ir idermiş nigeh-i mest

---

yoluñı bilmez:

1. ***yoluñı bilmez:*** -
Mısra: **5**
hiç uğramamak II nasıl gidileceğini bilmemek

5. Bilmez yoluñı ḫānkāhuñ rind-i mey-āşām
6. Şapmaz der-i mey-ḫāneden elbette reh-i mest

Ārām idemez:

1. ***Ārām idemez:*** -
Mısra: **7**
rahatlayamamak II huzur bulmamak

7. Ārām idemez güşe-i gülzāra da varsa
8. Mey-ḫānede bir ḫum dibidür tekyegeh-i mest

---

ne ʿaceb:

1. ***ne ʿaceb:*** -
Mısra: **9**
şaşılır mı ?

9. Yaḥyā ne ʿaceb nāz şarābına düşüñmüş
10. Ol ġamze-i maḥmūr o çeşm-i siyeh-i mest

---

nāz şarābına:

1. ***nāz şarābına:*** -
Mısra: **9**
nazlanma şarabı II işve şarabı

9. Yaḥyā ne ʿaceb nāz şarābına düşüñmüş
10. Ol ġamze-i maḥmūr o çeşm-i siyeh-i mest

---

bi̱-ʿayb u riyādur:

1. ***bi̱-ʿayb u riyādur:*** -
Mısra: **4**
kusursuzluk ve gösteriş yapmak

3. Pür cürm ise de ṭaʿnı ḳo ey zāhid-i hod-bi̱n
4. Bi̱-ʿayb u riyādur hele cürm ü güñeh-i mest

---

cān-baḫş:

1. ***Cān-baḫş:***
Mısra: **1**
Can veren, can bağışlayan.

1. Cān-baḫş ṣadāñ ile bize feyż-i ḥayāt it
2. Bülbül ne ġamuñ var ne ṭurursuñ naġamāt it

ṣadā:

1. ***ṣadāñ:*** -ñ
Mısra: **1**
ses

1. Cān-baḫş ṣadāñ ile bize feyż-i ḥayāt it
2. Bülbül ne ġamuñ var ne ṭurursuñ naġamāt it

---

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **1**
birlikte

1. Cān-baḫş ṣadāñ ile bize feyż-i ḥayāt it
2. Bülbül ne ġamuñ var ne ṭurursuñ naġamāt it

2. ***ile:***
Mısra: **3**
birlikte

3. Ḫaṭṭ ile virildi saña ey māh melāḥat
4. Di̱vān-ı şeh-i ḥüsnde var anı berāt it

---

biz:

1. ***bize:*** -e
Mısra: **1**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

1. Cān-baḫş ṣadāñ ile bize feyż-i ḥayāt it
2. Bülbül ne ġamuñ var ne ṭurursuñ naġamāt it

---

bülbül:

1. ***Bülbül:***
Mısra: **2**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık.

1. Cān-baḫş ṣadāñ ile bize feyż-i ḥayāt it
2. Bülbül ne ġamuñ var ne ṭurursuñ naġamāt it

---

ne:

1. ***ne:***
Mısra: **2**
Nasıl.

1. Cān-baḫş ṣadāñ ile bize feyż-i ḥayāt it
2. Bülbül ne ġamuñ var ne ṭurursuñ naġamāt it

2. ***ne:***
Mısra: **2**
niçin

1. Cān-baḫş ṣadāñ ile bize feyż-i ḥayāt it
2. Bülbül ne ġamuñ var ne ṭurursuñ naġamāt it

ġam:

1. ***ġamuñ:*** -uñ
Mısra: **2**
dert

1. Cān-baḫş ṣadāñ ile bize feyż-i ḥayāt it
2. Bülbül ne ġamuñ var ne ṭurursuñ naġamāt it

---

var:

1. ***var:***
Mısra: **2**
Mevcut olan (şey)

1. Cān-baḫş ṣadāñ ile bize feyż-i ḥayāt it
2. Bülbül ne ġamuñ var ne ṭurursuñ naġamāt it

2. ***var:***
Mısra: **4**
gitmek

3. Ḫaṭṭ ile virildi saña ey māh melāḥat
4. Dịvān-ı şeh-i ḥüsnde var anı berāt it

3. ***var:***
Mısra: **8**
git

7. Düşdüñ çü göñül zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı yāre
8. Şimden girü var imdi temennā-yı necāt it

---

it:

1. ***it:***
Mısra: **2**
etmek, eylemek

1. Cān-baḫş ṣadāñ ile bize feyż-i ḥayāt it
2. Bülbül ne ġamuñ var ne ṭurursuñ naġamāt it

2. ***it:***
Mısra: **6**
dönüştürmek

5. Vir ḳalbe cilā mühre-i mihriyle o māhuñ
6. Mirʿāt-i dil-i pākūñi āyịne-i ẕāt it

Hatt:

1. ***Ḫaṭṭ:***
Mısra: **3**
Ayva tüyü.

3. Ḫaṭṭ ile virildi saña ey māh melāḥat
4. Dịvān-ı şeh-i ḥüsnde var anı berāt it

---

viril:

1. ***virildi:*** -di
Mısra: **3**
Takdir edilmek, Uygun görülmek.

3. Ḫaṭṭ ile virildi saña ey māh melāḥat
4. Dịvān-ı şeh-i ḥüsnde var anı berāt it

---

saña:

1. ***saña:***
Mısra: **3**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

3. Ḫaṭṭ ile virildi saña ey māh melāḥat
4. Dịvān-ı şeh-i ḥüsnde var anı berāt it

---

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Ḫaṭṭ ile virildi saña ey māh melāḥat
4. Dịvān-ı şeh-i ḥüsnde var anı berāt it

---

māh:

1. ***māh:***
Mısra: **3**
ay yüzlü güzel

3. Ḫaṭṭ ile virildi saña ey māh melāḥat
4. Dịvān-ı şeh-i ḥüsnde var anı berāt it

2. ***māhuñ:*** -uñ
Mısra: **5**
ay yüzlü sevgili

5. Vir ḳalbe cilā mühre-i mihriyle o māhuñ
6. Mirʿāt-i dil-i pākūñi āyịne-i ẕāt it

---

melāḥat:

1. ***melāḥat:***
Mısra: **3**
Güzellik.

3. Ḫaṭṭ ile virildi saña ey māh melāḥat
4. Dịvān-ı şeh-i ḥüsnde var anı berāt it

---

a:

1. ***anı:*** -nı
Mısra: **4**
O (3. tekil şahıs)

3. Ḫaṭṭ ile virildi saña ey māh melāḥat
4. Dịvān-ı şeh-i ḥüsnde var anı berāt it

---

o:

1. ***o:***
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Vir ḳalbe cilā mühre-i mihriyle o māhuñ
6. Mirʿāt-i dil-i pākūñi āyịne-i ẕāt it

---

düş:

1. ***Düşdüñ:*** -düñ
Mısra: **7**
Müptela olmak.

7. Düşdüñ çü göñül zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı yāre
8. Şimden girü var imdi temennā-yı necāt it

çü:

1. ***çü:***
Mısra: **7**
-dığı için

7. Düşdüñ çü göñül zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı yāre
8. Şimden girü var imdi temennā-yı necāt it

---

göñül:

1. ***göñül:***
Mısra: **7**
göñül

7. Düşdüñ çü göñül zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı yāre
8. Şimden girü var imdi temennā-yı necāt it

---

imdi:

1. ***imdi:***
Mısra: **8**
Şimdi.

7. Düşdüñ çü göñül zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı yāre
8. Şimden girü var imdi temennā-yı necāt it

---

karala:

1. ***ḳarala:***
Mısra: **9**
kara duruma getirmek II karalayarak yazmak

9. Evrāḳ-ı sipihri ḳarala her gice Yaḥyā
10. Āh-ı dil-i sevdā-zedeyi ḳilk ü devāt it

---

her:

1. ***her:***
Mısra: **9**
belgisiz sıfat, her

9. Evrāḳ-ı sipihri ḳarala her gice Yaḥyā
10. Āh-ı dil-i sevdā-zedeyi ḳilk ü devāt it

---

gice:

1. ***gice:***
Mısra: **9**
Gece.

9. Evrāḳ-ı sipihri ḳarala her gice Yaḥyā
10. Āh-ı dil-i sevdā-zedeyi ḳilk ü devāt it

---

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Evrāḳ-ı sipihri ḳarala her gice Yaḥyā
10. Āh-ı dil-i sevdā-zedeyi ḳilk ü devāt it

---

divān-ı şeh-i ḥüsnde:

1. ***dīvān-ı şeh-i ḥüsnde:*** -
Mısra: **4**
Güzellik şahının meclisi

3. Ḫaṭṭ ile virildi saña ey māh melāḥat
4. Dīvān-ı şeh-i ḥüsnde var anı berāt it

---

mühre-i mihriyle:

1. ***mühre-i mihriyle:*** -
Mısra: **5**
Güneşin mührü.

5. Vir ḳalbe cilā mühre-i mihriyle o māhuñ
6. Mirʿāt-i dil-i pāküñi āyīne-i ẕāt it

---

mirʿāt-i dil-i pāküñi:

1. ***mirʿāt-i dil-i pāküñi:*** -
Mısra: **6**
temiz gönlün aynası

5. Vir ḳalbe cilā mühre-i mihriyle o māhuñ
6. Mirʿāt-i dil-i pāküñi āyīne-i ẕāt it

āyine-i zāt:

1. ***āyīne-i ẕāt:*** -
Mısra: **6**
varlığın aynası

5. Vir ḳalbe cilā mühre-i mihriyle o māhuñ
6. Mirʿāt-i dil-i pāküñi āyīne-i ẕāt it

---

evrāḳ-ı sipihri:

1. ***evrāḳ-ı sipihri:*** -
Mısra: **9**
feleğin katmanları

9. Evrāḳ-ı sipihri ḳarala her gice Yaḥyā
10. Āh-ı dil-i sevdā-zedeyi ḳilk ü devāt it

Āh-ı dil-i sevdā-zedeyi:

1. ***Āh-ı dil-i sevdā-zedeyi:*** -
Mısra: **10**
aşk vurgunu gönlün ahı

9. Evrāḳ-ı sipihri ḳarala her gice Yaḥyā
10. Āh-ı dil-i sevdā-zedeyi ḳilk ü devāt it

---

feyż-i ḥayāt it:

1. ***feyż-i ḥayāt it:*** -
Mısra: **1**
hayatı bereketli kılmak

1. Cān-baḫş ṣadāñ ile bize feyż-i ḥayāt it
2. Bülbül ne ġamuñ var ne ṭurursuñ naġamāt it

---

naġamāt ṭurursuñ:

1. ***naġamāt ṭurursuñ:*** -
Mısra: **2**
nağmeler söylemek

1. Cān-baḫş ṣadāñ ile bize feyż-i ḥayāt it
2. Bülbül ne ġamuñ var ne ṭurursuñ naġamāt it

---

berāt it:

1. ***berāt it:*** -
Mısra: **4**
imtiyaz tanımak

3. Ḫaṭṭ ile virildi saña ey māh melāḥat
4. Dīvān-ı şeh-i ḥüsnde var anı berāt it

ḳalbe cilā vir:

1. ***ḳalbe cilā vir:*** -
Mısra: **5**
gönle ferahlık ve mutluluk vermek

5. Vir ḳalbe cilā mühre-i mihriyle o māhuñ
6. Mirʿāt-i dil-i pāküñi āyīne-i ẕāt it

---

zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı yāre:

1. ***zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı yāre:*** -
Mısra: **7**
sevgilinin büklüm büklüm olmuş saçları

7. Düşdüñ çü göñül zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı yāre
8. Şimden girü var imdi temennā-yı necāt it

Şimden girü:

1. ***Şimden girü:*** -
Mısra: **8**
artık, bundan sonra

7. Düşdüñ çü göñül zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı yāre
8. Şimden girü var imdi temennā-yı necāt it

---

temennā-yı necāt it:

1. ***temennā-yı necāt it:*** -
Mısra: **8**
kurtuluş temennisinde bulunmak

7. Düşdüñ çü göñül zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı yāre
8. Şimden girü var imdi temennā-yı necāt it

ḳilk ü devāt it:

1. ***ḳilk ü devāt it:*** -
Mısra: **10**
divit ve kalemi āh (آه)şekline döndürmek, yazmak

9. Evrāḳ-ı sipihri ḳarala her gice Yaḥyā
10. Āh-ı dil-i sevdā-zedeyi ḳilk ü devāt it

---

aġyār:

1. ***Aġyārı:*** -ı
Mısra: **1**
rakipler, düşmanlar

1. Aġyārı urup virme bāzūlaruña zaḥmet
2. Öldürmek ise ḳaṣduñ şāhum ḳoluña ḳuvvet

---

ur:

1. ***urup:*** -up
Mısra: **1**

vurmak, dövmek

1. Aġyārı urup virme bāzūlaruña zaḥmet
2. Öldürmek ise ḳaṣduñ şāhum ḳoluña ḳuvvet

bāzū:

1. ***bāzūlaruña:*** -laruña
Mısra: **1**
pazı, kol

1. Aġyārı urup virme bāzūlaruña zaḥmet
2. Öldürmek ise ḳaṣduñ şāhum ḳoluña ḳuvvet

Öldürmek:

1. ***Öldürmek:***
Mısra: **2**
Öldürmek, yok etmek.

1. Aġyārı urup virme bāzūlaruña zaḥmet
2. Öldürmek ise ḳaṣduñ şāhum ḳoluña ḳuvvet

ise:

1. ***ise:***
Mısra: **2**
koşul edatı

1. Aġyārı urup virme bāzūlaruña zaḥmet
2. Öldürmek ise ḳaṣduñ şāhum ḳoluña ḳuvvet

ḳaṣd:

1. ***ḳaṣduñ:*** -u, -ñ
Mısra: **2**
Amaç

1. Aġyārı urup virme bāzūlaruña zaḥmet
2. Öldürmek ise ḳaṣduñ şāhum ḳoluña ḳuvvet

şāhum:

1. ***şāhum:***
Mısra: **2**
Efendim

1. Aġyārı urup virme bāzūlaruña zaḥmet
2. Öldürmek ise ḳaṣduñ şāhum ḳoluña ḳuvvet

her:

1. ***Her:***
Mısra: **3**
Her.

3. Her ṭoluda sulṭānum bir būse olur dirler
4. Güstāḫlıḳ olmasuñ sizde nicedür ʿādet

ṭolu:

1. ***ṭoluda:*** -da
Mısra: **3**
kadeh

3. Her ṭoluda sulṭānum bir būse olur dirler
4. Güstāḫlıḳ olmasuñ sizde nicedür ʿādet

sulṭān:

1. ***sulṭānum:*** -u, -m
Mısra: **3**
sevgili

3. Her ṭoluda sulṭānum bir būse olur dirler
4. Güstāḫlıḳ olmasuñ sizde nicedür ʿādet

bir:

1. ***bir:***
Mısra: **3**
bir, belgisiz sıfat

3. Her ṭoluda sulṭānum bir būse olur dirler
4. Güstāḫlıḳ olmasuñ sizde nicedür ʿādet

būse:

1. ***būse:***
Mısra: **3**
Öpücük

3. Her ṭoluda sulṭānum bir būse olur dirler
4. Güstāḫlıḳ olmasuñ sizde nicedür ʿādet

ol:

1. ***olur:*** -ur
Mısra: **3**
Olmak.

3. Her ṭoluda sulṭānum bir būse olur dirler
4. Güstāḫlıḳ olmasuñ sizde nicedür ʿādet

dir:

1. ***dirler:*** -ler
Mısra: **3**
Söylemek

3. Her ṭoluda sulṭānum bir būse olur dirler
4. Güstāḫlıḳ olmasuñ sizde nicedür ʿādet

siz:

1. ***sizde:*** -de
Mısra: **4**
ikinci çoğul şahıs zamiri, siz

3. Her ṭoluda sulṭānum bir būse olur dirler
4. Güstāḫlıḳ olmasuñ sizde nicedür ʿādet

nicedür:

1. ***nicedür:***
Mısra: **4**
nasıl

3. Her ṭoluda sulṭānum bir būse olur dirler
4. Güstāḫlıḳ olmasuñ sizde nicedür ʿādet

ʿādet:

1. ***ʿādet:***
Mısra: **4**
Usul, görenek.

3. Her ṭoluda sulṭānum bir būse olur dirler
4. Güstāḫlıḳ olmasuñ sizde nicedür ʿādet

uşşāḳa:

1. ***uşşāḳa:***
Mısra: **5**
âşıklar

5. Bir ḥālde uşşāḳa rāḥat mı var ey meh-rū
6. Geh bīm-i ġam-ı fürḳat geh fikr-i dem-i vuṣlat

rāḥat:

1. ***rāḥat:***
Mısra: **5**
huzur

5. Bir ḥālde uşşāḳa rāḥat mı var ey meh-rū
6. Geh bīm-i ġam-ı fürḳat geh fikr-i dem-i vuṣlat

2. ***rāḥat:***
Mısra: **8**
huzur

7. Nergisleri dil-dāruñ mādām ki ola bīmār
8. Bir laḥẓa müyesser mi dil-lere rāḥat

mı:

1. ***mı:***
Mısra: **5**
soru edatı

5. Bir ḥālde uşşāḳa rāḥat mı var ey meh-rū
6. Geh bīm-i ġam-ı fürḳat geh fikr-i dem-i vuṣlat

var:

1. ***var:***
Mısra: **5**
var

5. Bir ḥālde uşşāḳa rāḥat mı var ey meh-rū
6. Geh bīm-i ġam-ı fürḳat geh fikr-i dem-i vuṣlat

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Bir ḥālde uşşāḳa rāḥat mı var ey meh-rū
6. Geh bīm-i ġam-ı fürḳat geh fikr-i dem-i vuṣlat

meh-rū:

1. ***meh-rū:***
Mısra: **5**
ay yüzlü sevgili

5. Bir ḥālde uşşāḳa rāḥat mı var ey meh-rū
6. Geh bīm-i ġam-ı fürḳat geh fikr-i dem-i vuṣlat

geh:

1. ***Geh:***
Mısra: **6**
Bazen.

5. Bir ḥālde uşşāḳa rāḥat mı var ey meh-rū
6. Geh bīm-i ġam-ı fürḳat geh fikr-i dem-i vuṣlat

2. ***geh:***
Mısra: **6**
bazen de.

5. Bir ḥālde uşşāḳa rāḥat mı var ey meh-rū
6. Geh bīm-i ġam-ı fürḳat geh fikr-i dem-i vuṣlat

nergis:

1. ***Nergisleri:*** -leri
Mısra: **7**
sevgilinin gözleri II sevgilinin mest eden bakışları

7. Nergisleri dil-dāruñ mādām ki ola bīmār
8. Bir laḥẓa müyesser mi dil-lere rāḥat

dil-dār:

1. ***dil-dāruñ:*** -uñ
Mısra: **7**
sevgili

7. Nergisleri dil-dāruñ mādām ki ola bīmār
8. Bir laḥẓa müyesser mi dil-lere rāḥat

mādām:

1. ***mādām:***
Mısra: **7**
-dığı müddetçe

7. Nergisleri dil-dāruñ mādām ki ola bīmār
8. Bir laḥẓa müyesser mi dil-lere rāḥat

ki:

1. ***ki:***
Mısra: **7**
ki

7. Nergisleri dil-dāruñ mādām ki ola bīmār
8. Bir laḥẓa müyesser mi dil-lere rāḥat

müyesser:

1. ***müyesser:***
Mısra: **8**
nasip olmak

7. Nergisleri dil-dāruñ mādām ki ola bīmār
8. Bir laḥẓa müyesser mi dil-lere rāḥat

mi:

1. ***mi:***
Mısra: **8**
soru edatı

7. Nergisleri dil-dāruñ mādām ki ola bīmār
8. Bir laḥẓa müyesser mi dil-lere rāḥat

dil:

1. ***dillere:*** -lere
Mısra: **8**
gönül II âşık

7. Nergisleri dil-dāruñ mādām ki ola bīmār
8. Bir laḥẓa müyesser mi dil-lere rāḥat

çok:

1. ***çoḳ:***
Mısra: **9**
Çok

9. Ḫān-ı niʿām-ı vuṣlat çoḳ nāz u niyāz ister
10. Ḫūn-ı dile rāżī ol Yaḥyā hele bī-minnet

iste:

1. ***ister:*** -r
Mısra: **9**
Talep etmek.

9. Ḫān-ı niʿām-ı vuṣlat çoḳ nāz u niyāz ister
10. Ḫūn-ı dile rāżī ol Yaḥyā hele bī-minnet

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḫān-ı niʿām-ı vuṣlat çoḳ nāz u niyāz ister
10. Ḫūn-ı dile rāżī ol Yaḥyā hele bī-minnet

hele:

1. ***hele:***
Mısra: **10**
Özellikle

9. Ḫān-ı niʿām-ı vuṣlat çoḳ nāz u niyāz ister
10. Ḫūn-ı dile rāżī ol Yaḥyā hele bī-minnet

bi-minnet:

1. ***bī-minnet:***
Mısra: **10**
minnetsiz

9. Ḫān-ı niʿām-ı vuṣlat çoḳ nāz u niyāz ister
10. Ḫūn-ı dile rāżī ol Yaḥyā hele bī-minnet

bim-i ġam-ı fürḳat:

1. ***bi̮m-i ġam-ı fürḳat:*** -
Mısra: **6**
ayrılık gamının korkusu

5. Bir ḥālde uşşāḳa rāḥat mı var ey meh-rū
6. Geh bi̮m-i ġam-ı fürḳat geh fikr-i dem-i vuṣlat

fikr-i dem-i vuṣlat:

1. ***fikr-i dem-i vuṣlat:*** -
Mısra: **6**
ayrılık anının düşüncesi

5. Bir ḥālde uşşāḳa rāḥat mı var ey meh-rū
6. Geh bi̮m-i ġam-ı fürḳat geh fikr-i dem-i vuṣlat

Ḫān-ı niʿām-ı vuṣlat:

1. ***Ḫān-ı niʿām-ı vuṣlat:*** -
Mısra: **9**
Kavuşma nimetinin padişahı II sevgili

9. Ḫān-ı niʿām-ı vuṣlat çoḳ nāz u niyāz ister
10. Ḫūn-ı dile rāżi̮ ol Yaḥyā hele bi̮-minnet

nāz u niyāz:

1. ***nāz u niyāz:*** -
Mısra: **9**
nazlanma ve istekte bulunma

9. Ḫān-ı niʿām-ı vuṣlat çoḳ nāz u niyāz ister
10. Ḫūn-ı dile rāżi̮ ol Yaḥyā hele bi̮-minnet

Ḫūn-ı dile:

1. ***Ḫūn-ı dile:*** -
Mısra: **10**
gönlün incinmesi II gönül kanı

9. Ḫān-ı niʿām-ı vuṣlat çoḳ nāz u niyāz ister
10. Ḫūn-ı dile rāżi̮ ol Yaḥyā hele bi̮-minnet

zaḥmet virme:

1. ***zaḥmet virme:*** -
Mısra: **1**
zahmet etme II boşuna uğraşma

1. Aġyārı urup virme bāzūlaruña zaḥmet
2. Öldürmek ise ḳaṣduñ şāhum ḳoluña ḳuvvet

ḳoluña ḳuvvet:

1. ***ḳoluña ḳuvvet:*** -
Mısra: **2**
koluna kuvvet II gücün artsın

1. Aġyārı urup virme bāzūlaruña zaḥmet
2. Öldürmek ise ḳaṣduñ şāhum ḳoluña ḳuvvet

güstāḫlıḳ olmasuñ:

1. ***güstāḫlıḳ olmasuñ:*** -
Mısra: **4**
bilmişlik taslamak II saygısız davranmak

3. Her ṭoluda sulṭānum bir būse olur dirler
4. Güstāḫlıḳ olmasuñ sizde nicedür ʿādet

bir ḥālde:

1. ***bir ḥālde:*** -
Mısra: **5**
herhangi bir durumda

5. Bir ḥālde uşşāḳa rāḥat mı var ey meh-rū
6. Geh bi̮m-i ġam-ı fürḳat geh fikr-i dem-i vuṣlat

bir laḥẓa:

1. ***bir laḥẓa:*** -
Mısra: **8**
Bir an.

7. Nergisleri dil-dāruñ mādām ki ola bi̮mār
8. Bir laḥẓa müyesser mi dil-lere rāḥat

bimār ola:

1. ***bi̮mār ola:*** -
Mısra: **7**
hasta olmak II büyülemek

7. Nergisleri dil-dāruñ mādām ki ola bi̮mār
8. Bir laḥẓa müyesser mi dil-lere rāḥat

rāżi ol:

1. ***rāżi̮ ol:*** -
Mısra: **10**
yetin II kabul et

9. Ḫān-ı niʿām-ı vuṣlat çoḳ nāz u niyāz ister
10. Ḫūn-ı dile rāżi̮ ol Yaḥyā hele bi̮-minnet

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **1**
birlikte, beraber (bağlama edatı)

1. ʿAks-i müjgān ile ey dil-ber-i şi̮ri̮n-ḥarekāt
2. Ṣanurum ruḫlaruñ iʿrāb ḳonulmuş āyāt

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. ʿAks-i müjgān ile ey dil-ber-i şi̮ri̮n-ḥarekāt
2. Ṣanurum ruḫlaruñ iʿrāb ḳonulmuş āyāt

2. ***ey:***
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Ḳuvvet-i ḳalb olur ey māh güler yüz senden
4. Yoḫsa hiç saña muḳābil mi olurdı mirʿāt

Ṣan:

1. ***Ṣanurum:*** -umur, -, -, -, -
Mısra: **2**
zannetmek II düşünmek

1. ʿAks-i müjgān ile ey dil-ber-i şi̮ri̮n-ḥarekāt
2. Ṣanurum ruḫlaruñ iʿrāb ḳonulmuş āyāt

ruh:

1. ***ruḫlaruñ:*** -lar, -u, -ñ
Mısra: **2**
yanak

1. ʿAks-i müjgān ile ey dil-ber-i şi̮ri̮n-ḥarekāt
2. Ṣanurum ruḫlaruñ iʿrāb ḳonulmuş āyāt

āyāt:

1. ***āyāt:***
Mısra: **2**
âyetler II sevgilinin ayva tüyleri

1. ʿAks-i müjgān ile ey dil-ber-i şi̮ri̮n-ḥarekāt
2. Ṣanurum ruḫlaruñ iʿrāb ḳonulmuş āyāt

māh:

1. ***māh:***
Mısra: **3**
Ay (yüzlü sevgili).

3. Ḳuvvet-i ḳalb olur ey māh güler yüz senden
4. Yoḫsa hiç saña muḳābil mi olurdı mirʿāt

senden:

1. ***senden:***
Mısra: **3**
senden yana II ikinci teklik şahıs zamiri

3. Ḳuvvet-i ḳalb olur ey māh güler yüz senden
4. Yoḫsa hiç saña muḳābil mi olurdı mirʿāt

yohsa:

1. ***Yoḫsa:***
Mısra: **4**
yoksa

3. Ḳuvvet-i ḳalb olur ey māh güler yüz senden
4. Yoḫsa hiç saña muḳābil mi olurdı mirʿāt

hiç:

1. ***hiç:***
Mısra: **4**
Asla.

3. Ḳuvvet-i ḳalb olur ey māh güler yüz senden
4. Yoḫsa hiç saña muḳābil mi olurdı mirʿāt

saña:

1. ***saña:***
Mısra: **4**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi II sevgili

3. Ḳuvvet-i ḳalb olur ey māh güler yüz senden
4. Yoḫsa hiç saña muḳābil mi olurdı mirʿāt

mirʿāt:

1. ***mirʿāt:***
Mısra: **4**
Ayna.

3. Ḳuvvet-i ḳalb olur ey māh güler yüz senden
4. Yoḫsa hiç saña muḳābil mi olurdı mirʿāt

Zevḳ:

1. ***Ẕevḳdür:*** -dür
Mısra: **5**
keyif II eğlence

5. Ẕevḳdür lāzım olan niʿmet içinde olana
6. N'idügin leẕẕet-i şekker ne bilür çūb-i nebāt

n'idügi:

1. ***N'idügin:*** -n
Mısra: **6**
ne olduğu II nasıl olduğu

5. Ẕevḳdür lāzım olan niʿmet içinde olana
6. N'idügin leẕẕet-i şekker ne bilür çūb-i nebāt

biz:

1. ***bize:*** -e
Mısra: **7**
Birinci çokluk şahıs zamiri II âşık

7. Göz mi açdurdı bize cevr ü cefā-yı eyyām
8. Fikr-i bi̱-ḥāṣıl-ı dünyāyla geçdi evḳāt

geç:

1. ***geçdi:*** -di
Mısra: **8**
ilerlemek II devam etmek

7. Göz mi açdurdı bize cevr ü cefā-yı eyyām
8. Fikr-i bi̱-ḥāṣıl-ı dünyāyla geçdi evḳāt

evḳāt:

1. ***evḳāt:***
Mısra: **8**
vakit , zaman

7. Göz mi açdurdı bize cevr ü cefā-yı eyyām
8. Fikr-i bi̱-ḥāṣıl-ı dünyāyla geçdi evḳāt

herkes:

1. ***Herkese:*** -e
Mısra: **9**
herhangi biri

9. Herkese nuṭḳ-ı revān-baḫş virilmez Yaḥyā
10. Himmet-i Ḫıżr gerek kim buluña āb-ı ḥayāt

viril:

1. ***virilmez:*** -mez
Mısra: **9**
bağışlanmamak II söylenmemek

9. Herkese nuṭḳ-ı revān-baḫş virilmez Yaḥyā
10. Himmet-i Ḫıżr gerek kim buluña āb-ı ḥayāt

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Herkese nuṭḳ-ı revān-baḫş virilmez Yaḥyā
10. Himmet-i Ḫıżr gerek kim buluña āb-ı ḥayāt

gerek:

1. ***gerek:***
Mısra: **10**
lazım

9. Herkese nuṭḳ-ı revān-baḫş virilmez Yaḥyā
10. Himmet-i Ḫıżr gerek kim buluña āb-ı ḥayāt

kim:

1. ***kim:***
Mısra: **10**
"Ki", bağlama edatı

9. Herkese nuṭḳ-ı revān-baḫş virilmez Yaḥyā
10. Himmet-i Ḫıżr gerek kim buluña āb-ı ḥayāt

buluñ:

1. ***buluña:*** -a
Mısra: **10**
bulunmak II kavuşmak

9. Herkese nuṭḳ-ı revān-baḫş virilmez Yaḥyā
10. Himmet-i Ḫıżr gerek kim buluña āb-ı ḥayāt

ʿaks-i müjgān:

1. ***ʿaks-i müjgān:*** -
Mısra: **1**
sevgilinin kirpiklerinin gölgesi

1. ʿAks-i müjgān ile ey dil-ber-i şi̱ri̱n-ḥarekāt
2. Ṣanurum ruḫlaruñ iʿrāb ḳonulmuş āyāt

dil-ber-i şirin-ḥarekāt:

1. ***dil-ber-i şīrīn-ḥarekāt:*** -
Mısra: **1**
tatlı tavırları olan sevgili

1. ʿAks-i müjgān ile ey dil-ber-i şīrīn-ḥarekāt
2. Şanurum ruḫlaruñ iʿrāb ḳonulmuş āyāt

---

lezzet-i şekker:

1. ***lezzet-i şekker:*** -
Mısra: **6**
şekerin tadı

5. Zevḳdür lāzım olan niʿmet içinde olana
6. N'idügin lezzet-i şekker ne bilür çūb-i nebāt

çūb-i nebāt:

1. ***çūb-i nebāt:*** -
Mısra: **6**
(şeker kamışının) bitkinin sapı

5. Zevḳdür lāzım olan niʿmet içinde olana
6. N'idügin lezzet-i şekker ne bilür çūb-i nebāt

---

cevr ü cefā-yı eyyām:

1. ***cevr ü cefā-yı eyyām:*** -
Mısra: **7**
zamanın getirdiği cefa ve sıkıntılar

7. Göz mi açdurdı bize cevr ü cefā-yı eyyām
8. Fikr-i bī-ḥāṣıl-ı düñyāyla geçdi evḳāt

---

fikr-i bi-ḥāṣıl-ı düñyāyla:

1. ***fikr-i bī-ḥāṣıl-ı düñyāyla:*** -
Mısra: **8**
dünyanın gerçekleşmeyen düşünceleri

7. Göz mi açdurdı bize cevr ü cefā-yı eyyām
8. Fikr-i bī-ḥāṣıl-ı düñyāyla geçdi evḳāt

---

nuṭḳ-ı revān-baḫş:

1. ***nuṭḳ-ı revān-baḫş:*** -
Mısra: **9**
Can bağışlayıcı söz II cana can katan söz

9. Herkese nuṭḳ-ı revān-baḫş virilmez Yaḥyā
10. Himmet-i Ḫıżr gerek kim buluña āb-ı ḥayāt

---

himmet-i Ḫıżr:

1. ***himmet-i Ḫıżr:*** -
Mısra: **10**
Hz. Hızır'ın yardımı II Hayat suyunu bulmak için adı İlyas ve İskender ile birlikte anılan Hızır'ın desteği

9. Herkese nuṭḳ-ı revān-baḫş virilmez Yaḥyā
10. Himmet-i Ḫıżr gerek kim buluña āb-ı ḥayāt

āb-ı ḥayāt:

1. ***āb-ı ḥayāt:*** -
Mısra: **10**
İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan efsanevi su.

9. Herkese nuṭḳ-ı revān-baḫş virilmez Yaḥyā
10. Himmet-i Ḫıżr gerek kim buluña āb-ı ḥayāt

---

güler yüz:

1. ***güler yüz:*** -
Mısra: **3**
Güler yüz göstermek: İyi ve yumuşak davranmak.

3. Ḳuvvet-i ḳalb olur ey māh güler yüz senden
4. Yoḫsa hiç saña muḳābil mi olurdı mirʿāt

Kuvvet-i ḳalb olur:

1. ***Ḳuvvet-i ḳalb olur:*** -
Mısra: **3**
kalbine güç katmak II gönle hoşluk katmak

3. Ḳuvvet-i ḳalb olur ey māh güler yüz senden
4. Yoḫsa hiç saña muḳābil mi olurdı mirʿāt

---

iʿrāb ḳonulmuş:

1. ***iʿrāb ḳonulmuş:*** -
Mısra: **2**
Arapçada yazının anlaşılmasını kolaylaştırmak için yapılan harekelendirme

1. ʿAks-i müjgān ile ey dil-ber-i şīrīn-ḥarekāt
2. Şanurum ruḫlaruñ iʿrāb ḳonulmuş āyāt

---

muḳābil mi olurdı:

1. ***muḳābil mi olurdı:*** -
Mısra: **4**
karşında durabilir miydi?

3. Ḳuvvet-i ḳalb olur ey māh güler yüz senden
4. Yoḫsa hiç saña muḳābil mi olurdı mirʿāt

---

göz mi açdurdı:

1. ***göz mi açdurdı:*** -
Mısra: **7**
göz açtırmamak. (Baskı altında bulundurarak başka bir şeyle uğraşmasına fırsat vermemek.)

7. Göz mi açdurdı bize cevr ü cefā-yı eyyām
8. Fikr-i bī-ḥāṣıl-ı düñyāyla geçdi evḳāt

---

ne bilür:

1. ***ne bilür:*** -
Mısra: **6**
nereden bilsin!

5. Zevḳdür lāzım olan niʿmet içinde olana
6. N'idügin lezzet-i şekker ne bilür çūb-i nebāt

---

niʿmet içinde olana:

1. ***niʿmet içinde olana:*** -
Mısra: **5**
huzur içinde olan kimse

5. Zevḳdür lāzım olan niʿmet içinde olana
6. N'idügin lezzet-i şekker ne bilür çūb-i nebāt

---

lāzım olan:

1. ***lāzım olan:*** -
Mısra: **5**
gerekli olan

5. Zevḳdür lāzım olan niʿmet içinde olana
6. N'idügin lezzet-i şekker ne bilür çūb-i nebāt

---

dün:

1. ***Dün:***
Mısra: **1**
Dün, önceki gün.

1. Düñ neydi cevānān ile meydān-ı ḫarābāt
2. Bāzīçe-i ṭıflān idi pīrān-ı ḫarābāt

---

ne:

1. ***neydi:*** -y, -di
Mısra: **1**
Nasıldı?

1. Düñ neydi cevānān ile meydān-ı ḫarābāt
2. Bāzįçe-i ṭıflān idi pįrān-ı ḫarābāt

cevānān:

1. ***cevānān:***
Mısra: **1**
gençler

1. Düñ neydi cevānān ile meydān-ı ḫarābāt
2. Bāzįçe-i ṭıflān idi pįrān-ı ḫarābāt

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **1**
birlikte, beraber (bağlama edatı)

1. Düñ neydi cevānān ile meydān-ı ḫarābāt
2. Bāzįçe-i ṭıflān idi pįrān-ı ḫarābāt

2. ***ile:***
Mısra: **4**
birlikte, beraber (bağlama edatı)

3. Her ṣubḥ varur himmet umar pįr-i muġāndan
4. Zühhād ile baḥŝ itmege rindān-ı ḫarābāt

i:

1. ***idi:*** -di
Mısra: **2**
İ- yardımcı fiili.

1. Düñ neydi cevānān ile meydān-ı ḫarābāt
2. Bāzįçe-i ṭıflān idi pįrān-ı ḫarābāt

var:

1. ***varur:*** -ur
Mısra: **3**
gitmek

3. Her ṣubḥ varur himmet umar pįr-i muġāndan
4. Zühhād ile baḥŝ itmege rindān-ı ḫarābāt

zühhād:

1. ***Zühhād:***
Mısra: **4**
Zahidler

3. Her ṣubḥ varur himmet umar pįr-i muġāndan
4. Zühhād ile baḥŝ itmege rindān-ı ḫarābāt

sāḳį:

1. ***Sāḳį:***
Mısra: **5**
mecliste içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse

5. Sāḳį yine ābād ide gör ḳaṣr-ı ṣafāyı
6. Gördük ki yıḳılmış yatur erkān-ı ḫarābāt

yine:

1. ***yine:***
Mısra: **5**
yeniden, bir daha, tekrar

5. Sāḳį yine ābād ide gör ḳaṣr-ı ṣafāyı
6. Gördük ki yıḳılmış yatur erkān-ı ḫarābāt

mey-kede:

1. ***mey-kedede:*** -de
Mısra: **7**
Meyhane

7. Vaṣf eylemeñüz mey-kedede fusḥat-ı bāġı
8. Ġāyet ṣıḳılur gūşe-nişįnān-ı ḫarābāt

Ġāyet:

1. ***Ġāyet:***
Mısra: **8**
oldukça, epey

7. Vaṣf eylemeñüz mey-kedede fusḥat-ı bāġı
8. Ġāyet ṣıḳılur gūşe-nişįnān-ı ḫarābāt

ṣıḳıl:

1. ***ṣıḳılur:*** -ur
Mısra: **8**
bunalmak II daralmak

7. Vaṣf eylemeñüz mey-kedede fusḥat-ı bāġı
8. Ġāyet ṣıḳılur gūşe-nişįnān-ı ḫarābāt

maḳṣūd:

1. ***Maḳṣūduñ:*** -uñ
Mısra: **9**
amaç II istek

9. Maḳṣūduñ irişmekse fenā içre fenāya
10. Yaḥyā ola gör sāḳin-i vįrān-ı ḫarābāt

irişmek:

1. ***irişmekse:*** -se
Mısra: **9**
yetişmek, erişmek

9. Maḳṣūduñ irişmekse fenā içre fenāya
10. Yaḥyā ola gör sāḳin-i vįrān-ı ḫarābāt

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Maḳṣūduñ irişmekse fenā içre fenāya
10. Yaḥyā ola gör sāḳin-i vįrān-ı ḫarābāt

meydān-ı ḫarābāt:

1. ***meydān-ı ḫarābāt:*** -
Mısra: **1**
meyhane

1. Düñ neydi cevānān ile meydān-ı ḫarābāt
2. Bāzįçe-i ṭıflān idi pįrān-ı ḫarābāt

bāzįçe-i ṭıflān:

1. ***bāzįçe-i ṭıflān:*** -
Mısra: **2**
çocuk oyuncağı

1. Düñ neydi cevānān ile meydān-ı ḫarābāt
2. Bāzįçe-i ṭıflān idi pįrān-ı ḫarābāt

pįrān-ı ḫarābāt:

1. ***pįrān-ı ḫarābāt:*** -
Mısra: **2**
yaşlıların meyhanesi

1. Düñ neydi cevānān ile meydān-ı ḫarābāt
2. Bāzįçe-i ṭıflān idi pįrān-ı ḫarābāt

pįr-i muġāndan:

1. ***pįr-i muġāndan:*** -
Mısra: **3**
meyhaneci

3. Her ṣubḥ varur himmet umar pįr-i muġāndan
4. Zühhād ile baḥŝ itmege

rindān-ı ḫarābāt

rindān-ı harābāt:

1. ***rindān-ı ḫarābāt:*** -
Mısra: **4**
Meyhanenin rindleri.

3. Her ṣubḥ varur himmet umar pi̱r-i muġāndan
4. Zühhād ile baḥŝ itmege rindān-ı ḫarābāt

kaṣr-ı ṣafāyı:

1. ***ḳaṣr-ı ṣafāyı:*** -
Mısra: **5**
huzur sarayı II meyhane

5. Sāḳi̱ yine ābād ide gör ḳaṣr-ı ṣafāyı
6. Gördük ki yıḳılmış yatur erkān-ı ḫarābāt

erkān-ı harābāt:

1. ***erkān-ı ḫarābāt:*** -
Mısra: **6**
meyhanenin ileri gelenleri

5. Sāḳi̱ yine ābād ide gör ḳaṣr-ı ṣafāyı
6. Gördük ki yıḳılmış yatur erkān-ı ḫarābāt

fushat-ı bāğı:

1. ***fusḥat-ı bāġı:*** -
Mısra: **7**
bağın bahçenin genişliği

7. Vaṣf eylemeñüz mey-kedede fusḥat-ı bāġı
8. Ġāyet ṣıḳılur gūşe-nişi̱nān-ı ḫarābāt

gūşe-nişinān-ı harābāt:

1. ***gūşe-nişi̱nān-ı ḫarābāt:*** -
Mısra: **8**
meyhane köşesinde oturanlar

7. Vaṣf eylemeñüz mey-kedede fusḥat-ı bāġı
8. Ġāyet ṣıḳılur gūşe-nişi̱nān-ı ḫarābāt

sāḳin-i virān-ı harābāt:

1. ***sāḳin-i vi̱rān-ı ḫarābāt:*** -
Mısra: **10**
yıkık dökük meyhanenin oturanları, sakinleri

9. Maḳṣūduñ irişmekse fenā içre fenāya
10. Yaḥyā ola gör sāḳin-i vi̱rān-ı ḫarābāt

himmet umar:

1. ***himmet umar:*** -
Mısra: **3**
yardım beklemek

3. Her ṣubḥ varur himmet umar pi̱r-i muġāndan
4. Zühhād ile baḥŝ itmege rindān-ı ḫarābāt

her ṣubḥ:

1. ***her ṣubḥ:*** -
Mısra: **3**
Her sabah.

3. Her ṣubḥ varur himmet umar pi̱r-i muġāndan
4. Zühhād ile baḥŝ itmege rindān-ı ḫarābāt

baḥŝ itmege:

1. ***baḥŝ itmege:*** -
Mısra: **4**
konuşmak

3. Her ṣubḥ varur himmet umar pi̱r-i muġāndan
4. Zühhād ile baḥŝ itmege rindān-ı ḫarābāt

ābād ide gör:

1. ***ābād ide gör:*** -
Mısra: **5**
şenlendir

5. Sāḳi̱ yine ābād ide gör ḳaṣr-ı ṣafāyı
6. Gördük ki yıḳılmış yatur erkān-ı ḫarābāt

gördük ki:

1. ***gördük ki:*** -
Mısra: **6**
gördük ki

5. Sāḳi̱ yine ābād ide gör ḳaṣr-ı ṣafāyı
6. Gördük ki yıḳılmış yatur erkān-ı ḫarābāt

yıḳılmış yatur:

1. ***yıḳılmış yatur:*** -
Mısra: **6**
devrilip yatmış II sarhoş olmaktan dolayı kendisinden geçmiş

5. Sāḳi̱ yine ābād ide gör ḳaṣr-ı ṣafāyı
6. Gördük ki yıḳılmış yatur erkān-ı ḫarābāt

vaṣf eylemeñüz:

1. ***vaṣf eylemeñüz:*** -
Mısra: **7**
övmemek I güzelliğini dile getirmemek

7. Vaṣf eylemeñüz mey-kedede fusḥat-ı bāġı
8. Ġāyet ṣıḳılur gūşe-nişi̱nān-ı ḫarābāt

ola gör:

1. ***ola gör:*** -
Mısra: **10**
olmaya bakmak

9. Maḳṣūduñ irişmekse fenā içre fenāya
10. Yaḥyā ola gör sāḳin-i vi̱rān-ı ḫarābāt

fenā içre fenāya:

1. ***fenā içre fenāya:*** -
Mısra: **9**
yokluk içinde yokluk II fenafillahta yok olmak

9. Maḳṣūduñ irişmekse fenā içre fenāya
10. Yaḥyā ola gör sāḳin-i vi̱rān-ı ḫarābāt

yohsa:

1. ***Yoḫsa:***
Mısra: **2**
-dığı takdirde

1. İtmesüñ seng-i ḥavādiŝ cām-ı ṣahbāyı şikest
2. Yoḫsa eyler ti̱r-i āhum çarḫ-ı mi̱nāyı şikest

saht-dil:

1. ***saḫt-dildür:*** -dür
Mısra: **3**
güçlü iradeli II kolay kolay bir şeyden etkilenmeyen

3. Degme söz teʾŝi̱r itmez saḫt-dildür dil-rübā
4. Degme bir şemşi̱r ḳılmaz seng-i hārāyı şikest

dil-rübā:

1. ***dil-rübā:***
Mısra: **3**
gönül alan ll sevgili.

3. Degme söz teʾs̱īr itmez saḫt-dildür dil-rübā
4. Degme bir şemşi̱r ḳılmaz seng-i hārāyı şikest

gice:

1. ***Gice:***
Mısra: **5**
Gece, geceleyin.

5. Gice pey-der-pey şihābı göricek itdüm ḫayāl
6. Bād-ı āhum itdi ḳandi̱l-i Ŝüreyyāyı şikest

pey-der-pey:

1. ***pey-der-pey:***
Mısra: **5**
yavaş yavaş

5. Gice pey-der-pey şihābı göricek itdüm ḫayāl
6. Bād-ı āhum itdi ḳandi̱l-i Ŝüreyyāyı şikest

şihāb:

1. ***şihābı:*** -ı
Mısra: **5**
Akan yıldız.

5. Gice pey-der-pey şihābı göricek itdüm ḫayāl
6. Bād-ı āhum itdi ḳandi̱l-i Ŝüreyyāyı şikest

göricek:

1. ***göricek:***
Mısra: **5**
Görünce.

5. Gice pey-der-pey şihābı göricek itdüm ḫayāl
6. Bād-ı āhum itdi ḳandi̱l-i Ŝüreyyāyı şikest

ẓafer:

1. ***ẓafer:***
Mısra: **7**
Galibiyet.

7. Genc-i vaṣl-ı dil-rübāya mümkin olurdı ẓafer
8. Himmet-i merdān ideydi cüñd-i aʿdāyı şikest

bir:

1. ***bir:***
Mısra: **9**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Delme bağrın bir buluñmaz gevher-i nā-yābdur
10. İtme bilmezlikle şāhum ḳalb-i Yaḥyā'yı şikest

buluñmaz:

1. ***buluñmaz:***
Mısra: **9**
kolay ele geçmeyen II nadir

9. Delme bağrın bir buluñmaz gevher-i nā-yābdur
10. İtme bilmezlikle şāhum ḳalb-i Yaḥyā'yı şikest

bilmezlik:

1. ***bilmezlikle:*** -le
Mısra: **10**
bilmezlikten gelmek

9. Delme bağrın bir buluñmaz gevher-i nā-yābdur
10. İtme bilmezlikle şāhum ḳalb-i Yaḥyā'yı şikest

şāh:

1. ***şāhum:*** -um
Mısra: **10**
sultan II sevgili.

9. Delme bağrın bir buluñmaz gevher-i nā-yābdur
10. İtme bilmezlikle şāhum ḳalb-i Yaḥyā'yı şikest

seng-i ḥavādiŝ:

1. ***seng-i ḥavādiŝ:*** -
Mısra: **1**
felaketler taşı

1. İtmesüñ seng-i ḥavādiŝ cām-ı şahbāyı şikest
2. Yoḫsa eyler ti̱r-i āhum çarḫ-ı mi̱nāyı şikest

cām-ı şahbāyı:

1. ***cām-ı şahbāyı:*** -
Mısra: **1**
İçki kadehi.

1. İtmesüñ seng-i ḥavādiŝ cām-ı şahbāyı şikest
2. Yoḫsa eyler ti̱r-i āhum çarḫ-ı mi̱nāyı şikest

tir-i āhum:

1. ***ti̱r-i āhum:*** -
Mısra: **2**
feryat oku

1. İtmesüñ seng-i ḥavādiŝ cām-ı şahbāyı şikest
2. Yoḫsa eyler ti̱r-i āhum çarḫ-ı mi̱nāyı şikest

seng-i hārāyı:

1. ***seng-i hārāyı:*** -
Mısra: **4**
Pek sert taş, kaya.

3. Degme söz teʾs̱īr itmez saḫt-dildür dil-rübā
4. Degme bir şemşi̱r ḳılmaz seng-i hārāyı şikest

bād-ı āhum:

1. ***bād-ı āhum:*** -
Mısra: **6**
Ah rüzgarı

5. Gice pey-der-pey şihābı göricek itdüm ḫayāl
6. Bād-ı āhum itdi ḳandi̱l-i Ŝüreyyāyı şikest

ḳandil-i Ŝüreyyāyı:

1. ***ḳandi̱l-i Ŝüreyyāyı:*** -
Mısra: **6**
Ülker yıldızı kandili.

5. Gice pey-der-pey şihābı göricek itdüm ḫayāl
6. Bād-ı āhum itdi ḳandi̱l-i Ŝüreyyāyı şikest

genc-i vaṣl-ı dil-rübāya:

1. ***genc-i vaṣl-ı dil-rübāya:*** -
Mısra: **7**
sevgiliye kavuşma hazinesi

7. Genc-i vaṣl-ı dil-rübāya mümkin olurdı ẓafer
8. Himmet-i merdān ideydi cüñd-i aʿdāyı şikest

himmet-i merdān:

1. ***himmet-i merdān:*** -
Mısra: **8**
yiğitlerin yardımı

7. Genc-i vaṣl-ı dil-rübāya mümkin olurdı ẓafer
8. Himmet-i merdān ideydi cüñd-i aʿdāyı şikest

cüñd-i aʿdāyı:

1. ***cüñd-i aʿdāyı:*** -
Mısra: **8**
düşman askeri II rakip

7. Genc-i vaṣl-ı dil-rübāya mümkin olurdı ẓafer

8. Himmet-i merdān ideydi cüñd-i aʿdāyı şikest

gevher-i nā-yābdur:

1. ***gevher-i nā-yābdur:*** -
Mısra: **9**
nadide cevher

9. Delme baġrın bir buluñmaz gevher-i nā-yābdur
10. İtme bilmezlikle şāhum ḳalb-i Yaḥyā'yı şikest

kalb-i yaḥyā'yı:

1. ***ḳalb-i yaḥyā'yı:*** -
Mısra: **10**
Yahya'nın kalbi

9. Delme baġrın bir buluñmaz gevher-i nā-yābdur
10. İtme bilmezlikle şāhum ḳalb-i Yaḥyā'yı şikest

şikest İtmesüñ:

1. ***şikest İtmesüñ:*** -
Mısra: **1**
kırmasın

1. İtmesüñ seng-i ḥavādiŝ cām-ı ṣahbāyı şikest
2. Yoḫsa eyler tīr-i āhum çarḫ-ı mīnāyı şikest

çarh-ı mināyı:

1. ***çarḫ-ı mīnāyı:*** -
Mısra: **2**
mavi gökyüzü

1. İtmesüñ seng-i ḥavādiŝ cām-ı ṣahbāyı şikest
2. Yoḫsa eyler tīr-i āhum çarḫ-ı mīnāyı şikest

şikest eyler:

1. ***şikest eyler:*** -
Mısra: **2**
Kırmak.

1. İtmesüñ seng-i ḥavādiŝ cām-ı ṣahbāyı şikest
2. Yoḫsa eyler tīr-i āhum çarḫ-ı mīnāyı şikest

degme söz:

1. ***degme söz:*** -
Mısra: **3**
herhangi bir söz II sıradan bir söz

3. Degme söz teʾŝīr itmez saḫt-dildür dil-rübā

4. Degme bir şemşīr ḳılmaz seng-i hārāyı şikest

teʾŝir itmez:

1. ***teʾŝīr itmez:*** -
Mısra: **3**
etki etmemek

3. Degme söz teʾŝīr itmez saḫt-dildür dil-rübā
4. Degme bir şemşīr ḳılmaz seng-i hārāyı şikest

degme bir şemşir:

1. ***degme bir şemşīr:*** -
Mısra: **4**
herhangi bir kılıç

3. Degme söz teʾŝīr itmez saḫt-dildür dil-rübā
4. Degme bir şemşīr ḳılmaz seng-i hārāyı şikest

şikest kılmaz:

1. ***şikest ḳılmaz:*** -
Mısra: **4**
kıramamak

3. Degme söz teʾŝīr itmez saḫt-dildür dil-rübā
4. Degme bir şemşīr ḳılmaz seng-i hārāyı şikest

hayāl itdüm:

1. ***ḫayāl itdüm:*** -
Mısra: **5**
hayal etmek, tasavvur etmek

5. Gice pey-der-pey şihābı göricek itdüm ḫayāl
6. Bād-ı āhum itdi ḳandīl-i Ŝüreyyāyı şikest

şikest itdi:

1. ***şikest itdi:*** -
Mısra: **6**
kırmak.

5. Gice pey-der-pey şihābı göricek itdüm ḫayāl
6. Bād-ı āhum itdi ḳandīl-i Ŝüreyyāyı şikest

mümkin olurdı:

1. ***mümkin olurdı:*** -
Mısra: **7**
mümkün olmak.

7. Genc-i vaṣl-ı dil-rübāya mümkin olurdı ẓafer
8. Himmet-i merdān ideydi

cüñd-i aʿdāyı şikest

şikest ideydi:

1. ***şikest ideydi:*** -
Mısra: **8**
yenmek, bozguna uğratmak

7. Genc-i vaṣl-ı dil-rübāya mümkin olurdı ẓafer
8. Himmet-i merdān ideydi cüñd-i aʿdāyı şikest

şikest İtme:

1. ***şikest İtme:*** -
Mısra: **10**
(gönlünü) kırmamak

9. Delme baġrın bir buluñmaz gevher-i nā-yābdur
10. İtme bilmezlikle şāhum ḳalb-i Yaḥyā'yı şikest

delme bağrın:

1. ***delme baġrın:*** -
Mısra: **9**
delik deşik etmeye uygun sine, göğüs

9. Delme baġrın bir buluñmaz gevher-i nā-yābdur
10. İtme bilmezlikle şāhum ḳalb-i Yaḥyā'yı şikest

saña:

1. ***saña:***
Mısra: **1**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

1. İltifāt eyler saña ey dil o şāh-ı nīk-baḫt
2. Meyl ider elbette ḫāke mīvedār olsa dıraḫt

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. İltifāt eyler saña ey dil o şāh-ı nīk-baḫt
2. Meyl ider elbette ḫāke mīvedār olsa dıraḫt

dil:

1. ***dil:***
Mısra: **1**
gönül

1. İltifāt eyler saña ey dil o şāh-ı nīk-baḫt

2. Meyl ider elbette ḫāke
mi̮vedār olsa dıraḫt

o:

1. ***o:***
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. İltifāt eyler saña ey dil o
şāh-ı ni̮k-baḫt
2. Meyl ider elbette ḫāke
mi̮vedār olsa dıraḫt

elbette:

1. ***elbette:***
Mısra: **2**
tabii ki, elbette

1. İltifāt eyler saña ey dil o
şāh-ı ni̮k-baḫt
2. Meyl ider elbette ḫāke
mi̮vedār olsa dıraḫt

ḫāk:

1. ***ḫāke:*** -e
Mısra: **2**
Toprak.

1. İltifāt eyler saña ey dil o
şāh-ı ni̮k-baḫt
2. Meyl ider elbette ḫāke
mi̮vedār olsa dıraḫt

mivedār:

1. ***mi̮vedār:***
Mısra: **2**
Meyvesi bol

1. İltifāt eyler saña ey dil o
şāh-ı ni̮k-baḫt
2. Meyl ider elbette ḫāke
mi̮vedār olsa dıraḫt

olsa:

1. ***olsa:***
Mısra: **2**
olursa

1. İltifāt eyler saña ey dil o
şāh-ı ni̮k-baḫt
2. Meyl ider elbette ḫāke
mi̮vedār olsa dıraḫt

dıraht:

1. ***dıraḫt:***
Mısra: **2**
ağaç

1. İltifāt eyler saña ey dil o
şāh-ı ni̮k-baḫt
2. Meyl ider elbette ḫāke

mi̮vedār olsa dıraḫt

olduġuñçüñ:

1. ***olduġuñçüñ:***
Mısra: **3**
olduğun için

3. Gevher-i kān-ı maʿārif
olduġuñçüñ ḫüsrevā
4. Eyledi Mevlā seni zi̮net-
fezā-yı tāc u taḫt

hüsrevā:

1. ***ḫüsrevā:***
Mısra: **3**
ey padişah II ey sevgili.

3. Gevher-i kān-ı maʿārif
olduġuñçüñ ḫüsrevā
4. Eyledi Mevlā seni zi̮net-
fezā-yı tāc u taḫt

eyle:

1. ***Eyledi:*** -di
Mısra: **4**
etmek, yapmak.

3. Gevher-i kān-ı maʿārif
olduġuñçüñ ḫüsrevā
4. Eyledi Mevlā seni zi̮net-
fezā-yı tāc u taḫt

mevlā:

1. ***Mevlā:***
Mısra: **4**
Allah

3. Gevher-i kān-ı maʿārif
olduġuñçüñ ḫüsrevā
4. Eyledi Mevlā seni zi̮net-
fezā-yı tāc u taḫt

seni:

1. ***seni:***
Mısra: **4**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Gevher-i kān-ı maʿārif
olduġuñçüñ ḫüsrevā
4. Eyledi Mevlā seni zi̮net-
fezā-yı tāc u taḫt

müdām:

1. ***müdām:***
Mısra: **5**
(Ar.) Sürekli.

5. Şeh-süvār-ı ʿarsa-i iḳbāl ü
ʿizzetsin müdām
6. Olmasuñ şāhum semend-i

devletüñ bi̮-zi̮n ü raḫt

olmasuñ:

1. ***Olmasuñ:***
Mısra: **6**
olmasın

5. Şeh-süvār-ı ʿarsa-i iḳbāl ü
ʿizzetsin müdām
6. Olmasuñ şāhum semend-i
devletüñ bi̮-zi̮n ü raḫt

şāh:

1. ***şāhum:*** -u, -m
Mısra: **6**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

5. Şeh-süvār-ı ʿarsa-i iḳbāl ü
ʿizzetsin müdām
6. Olmasuñ şāhum semend-i
devletüñ bi̮-zi̮n ü raḫt

ʿadū:

1. ***ʿadū:***
Mısra: **7**
Düşman II Rakip

7. Dest-i ḳahruñla ʿadū
ḳaddini ḫam itmek nedür
8. Ḳuvvet-i bāzūna nisbet
ḳavs-i çarḫ olmaya saḫt

nedür:

1. ***nedür:***
Mısra: **7**
nedir ki II hiçbir şey değil

7. Dest-i ḳahruñla ʿadū
ḳaddini ḫam itmek nedür
8. Ḳuvvet-i bāzūna nisbet
ḳavs-i çarḫ olmaya saḫt

nisbet:

1. ***nisbet:***
Mısra: **8**
Göre, nazaran, nisbetle.

7. Dest-i ḳahruñla ʿadū
ḳaddini ḫam itmek nedür
8. Ḳuvvet-i bāzūna nisbet
ḳavs-i çarḫ olmaya saḫt

yaḥyā':

1. ***Yaḥyā'ya:*** -ya
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Müttekā-yı zer-keş ü zer-
beft Yaḥyā'ya yeter
10. Küñc-i ġamda rūy-ı zerdin

ḳoduġı bir iki laḫt

yeter:

1. ***yeter:***
Mısra: **9**
yeter, kâfi

9. Müttekā-yı zer-keş ü zer-beft Yaḥyā'ya yeter
10. Küñc-i ġamda rūy-ı zerdin ḳoduġı bir iki laḫt

ko:

1. ***ḳoduġı:*** -duġ, -ı
Mısra: **10**
bırakmak

9. Müttekā-yı zer-keş ü zer-beft Yaḥyā'ya yeter
10. Küñc-i ġamda rūy-ı zerdin ḳoduġı bir iki laḫt

şāh-ı nik-baht:

1. ***şāh-ı ni̱k-baḫt: -***
Mısra: **1**
güzel talihli padişah II sevgili

1. İltifāt eyler saña ey dil o şāh-ı ni̱k-baḫt
2. Meyl ider elbette ḫāke mi̱vedār olsa dıraḫt

gevher-i kān-ı maʿārif:

1. ***gevher-i kān-ı maʿārif: -***
Mısra: **3**
ilim ocağının cevheri

3. Gevher-i kān-ı maʿārif olduġuñçün̄ ḫüsrevā
4. Eyledi Mevlā seni zi̱net-fezā-yı tāc u taḫt

zinet-fezā-yı tāc u taht:

1. ***zi̱net-fezā-yı tāc u taḫt: -***
Mısra: **4**
tacı ve tahtı artıran süs

3. Gevher-i kān-ı maʿārif olduġuñçün̄ ḫüsrevā
4. Eyledi Mevlā seni zi̱net-fezā-yı tāc u taḫt

Şeh-süvār-ı ʿarsa-i iḳbāl ü ʿizzetsin:

1. ***Şeh-süvār-ı ʿarsa-i iḳbāl ü ʿizzetsin: -***
Mısra: **5**
saadet ve talih meydanının Padişahı II sevgili

5. Şeh-süvār-ı ʿarsa-i iḳbāl ü ʿizzetsin müdām
6. Olmasuñ şāhum semend-i devletüñ bi̱-zi̱n ü raḫt

semend-i devletüñ:

1. ***semend-i devletüñ: -***
Mısra: **6**
saadet getiren at

5. Şeh-süvār-ı ʿarsa-i iḳbāl ü ʿizzetsin müdām
6. Olmasuñ şāhum semend-i devletüñ bi̱-zi̱n ü raḫt

bi-zin ü raht:

1. ***bi̱-zi̱n ü raḫt: -***
Mısra: **6**
eyersiz ve at takımsız

5. Şeh-süvār-ı ʿarsa-i iḳbāl ü ʿizzetsin müdām
6. Olmasuñ şāhum semend-i devletüñ bi̱-zi̱n ü raḫt

dest-i ḳahruñla:

1. ***dest-i ḳahruñla: -***
Mısra: **7**
perişan eden el.

7. Dest-i ḳahruñla ʿadū ḳaddini ḫam itmek nedür
8. Ḳuvvet-i bāzūna nisbet ḳavs-i çarḫ olmaya saḫt

Ḳuvvet-i bāzūna:

1. ***Ḳuvvet-i bāzūna: -***
Mısra: **8**
Pazı kuvveti. || Güç, kudret.

7. Dest-i ḳahruñla ʿadū ḳaddini ḫam itmek nedür
8. Ḳuvvet-i bāzūna nisbet ḳavs-i çarḫ olmaya saḫt

ḳavs-i çarh:

1. ***ḳavs-i çarḫ: -***
Mısra: **8**
gökyüzünün kavisli şekli

7. Dest-i ḳahruñla ʿadū ḳaddini ḫam itmek nedür
8. Ḳuvvet-i bāzūna nisbet ḳavs-i çarḫ olmaya saḫt

müttekā-yı zer-keş ü zer-beft:

1. ***müttekā-yı zer-keş ü zer-beft: -***
Mısra: **9**
altın dokuma ve işlemeli baston

9. Müttekā-yı zer-keş ü zer-beft Yaḥyā'ya yeter
10. Küñc-i ġamda rūy-ı zerdin ḳoduġı bir iki laḫt

küñc-i ġamda:

1. ***küñc-i ġamda: -***
Mısra: **10**
gam köşesi

9. Müttekā-yı zer-keş ü zer-beft Yaḥyā'ya yeter
10. Küñc-i ġamda rūy-ı zerdin ḳoduġı bir iki laḫt

rūy-ı zerdin:

1. ***rūy-ı zerdin: -***
Mısra: **10**
Sararmış yüz.

9. Müttekā-yı zer-keş ü zer-beft Yaḥyā'ya yeter
10. Küñc-i ġamda rūy-ı zerdin ḳoduġı bir iki laḫt

İltifāt eyler:

1. ***İltifāt eyler: -***
Mısra: **1**
ilgilenmek

1. İltifāt eyler saña ey dil o şāh-ı ni̱k-baḫt
2. Meyl ider elbette ḫāke mi̱vedār olsa dıraḫt

meyl ider:

1. ***meyl ider: -***
Mısra: **2**
yönelmek II eğilmek

1. İltifāt eyler saña ey dil o şāh-ı ni̱k-baḫt
2. Meyl ider elbette ḫāke mi̱vedār olsa dıraḫt

ḳaddini ḫam itmek:

1. ***ḳaddini ḫam itmek: -***
Mısra: **7**
boynunu bükmek II sıkıntı vermek

7. Dest-i ḳahruñla ʿadū ḳaddini ḫam itmek nedür
8. Ḳuvvet-i bāzūna nisbet ḳavs-i çarḫ olmaya saḫt

saht olmaya:

1. ***saḫt olmaya: -***
Mısra: **8**
kuvvetli durmak

7. Dest-i ḳahruñla ʿadū

ḳaddini ḫam itmek nedür
8. Ḳuvvet-i bāzūna nisbet ḳavs-i çarḫ olmaya saḫt

bir iki laḫt:

1. ***bir iki laḫt:*** -
Mısra: **10**
bir iki parça

9. Müttekā-yı zer-keş ü zer-beft Yaḥyā'ya yeter
10. Küñc-i ġamda rūy-ı zerdin ḳoduġı bir iki laḫt

ey:

1. ***Ey:***
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Ey zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı ḳullāb-ı maḥabbet
2. Hep saña çeḳildi dil-i erbāb-ı maḥabbet

2. ***ey:***
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Bir baḥr imiş ey ʿāşıḳ-ı şeydā dil-i zāruñ
6. Anda buluñurmuş dür-i nā-yāb-ı maḥabbet

3. ***Ey:***
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Yan āteşe pervāneveş itme yine efġān
8. Ey ʿāşıḳ-ı miskīn budur ādāb-ı maḥabbet

hep:

1. ***Hep:***
Mısra: **2**
Daima, her zaman

1. Ey zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı ḳullāb-ı maḥabbet
2. Hep saña çeḳildi dil-i erbāb-ı maḥabbet

saña:

1. ***saña:***
Mısra: **2**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

1. Ey zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı ḳullāb-ı maḥabbet
2. Hep saña çeḳildi dil-i erbāb-ı maḥabbet

çekil:

1. ***çeḳildi:*** -di
Mısra: **2**
sürüklenmek

1. Ey zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı ḳullāb-ı maḥabbet
2. Hep saña çeḳildi dil-i erbāb-ı maḥabbet

dil-ber:

1. ***Dil-berse:*** -se
Mısra: **3**
Gönül alan güzel || Sevgili

3. Dil-berse güzel dilse nihāyetde hevāyī
4. Ḥaṣıl bu ki āmādedür esbāb-ı maḥabbet

güzel:

1. ***güzel:***
Mısra: **3**
güzel, hoş.

3. Dil-berse güzel dilse nihāyetde hevāyī
4. Ḥaṣıl bu ki āmādedür esbāb-ı maḥabbet

dil:

1. ***dilse:*** -se
Mısra: **3**
gönül

3. Dil-berse güzel dilse nihāyetde hevāyī
4. Ḥaṣıl bu ki āmādedür esbāb-ı maḥabbet

nihāyet:

1. ***nihāyetde:*** -de
Mısra: **3**
Sonunda

3. Dil-berse güzel dilse nihāyetde hevāyī
4. Ḥaṣıl bu ki āmādedür esbāb-ı maḥabbet

hevāyi:

1. ***hevāyī:***
Mısra: **3**
aşk arzusu ile dolu olan

3. Dil-berse güzel dilse nihāyetde hevāyī
4. Ḥaṣıl bu ki āmādedür esbāb-ı maḥabbet

āmāde:

1. ***āmādedür:*** -dür
Mısra: **4**
Hazır, hazırlanmış.

3. Dil-berse güzel dilse nihāyetde hevāyī
4. Ḥaṣıl bu ki āmādedür esbāb-ı maḥabbet

bir:

1. ***Bir:***
Mısra: **5**
bir, belgisiz sıfat

5. Bir baḥr imiş ey ʿāşıḳ-ı şeydā dil-i zāruñ
6. Anda buluñurmuş dür-i nā-yāb-ı maḥabbet

baḥr:

1. ***baḥr:***
Mısra: **5**
umman II umman kadar büyük

5. Bir baḥr imiş ey ʿāşıḳ-ı şeydā dil-i zāruñ
6. Anda buluñurmuş dür-i nā-yāb-ı maḥabbet

imiş:

1. ***imiş:***
Mısra: **5**
i- fiilinin duyulan geçmiş zaman eki almış biçimi

5. Bir baḥr imiş ey ʿāşıḳ-ı şeydā dil-i zāruñ
6. Anda buluñurmuş dür-i nā-yāb-ı maḥabbet

anda:

1. ***Anda:***
Mısra: **6**
T. Orada.

5. Bir baḥr imiş ey ʿāşıḳ-ı şeydā dil-i zāruñ
6. Anda buluñurmuş dür-i nā-yāb-ı maḥabbet

buluñ:

1. ***buluñurmuş:*** -urmuş
Mısra: **6**
çıkarılmak II bulunmak

5. Bir baḥr imiş ey ʿāşıḳ-ı şeydā dil-i zāruñ
6. Anda buluñurmuş dür-i nā-yāb-ı maḥabbet

yan:

1. ***Yan:***
Mısra: **7**
yanmak

7. Yan āteşe pervāneveş itme yine efġān
8. Ey ʿāşıḳ-ı miskịn budur ādāb-ı maḥabbet

āteş:

1. ***āteşe:*** -e
Mısra: **7**
alev II mum

7. Yan āteşe pervāneveş itme yine efġān
8. Ey ʿāşıḳ-ı miskịn budur ādāb-ı maḥabbet

---

pervāneveş:

1. ***pervāneveş:***
Mısra: **7**
Pervane gibi.

7. Yan āteşe pervāneveş itme yine efġān
8. Ey ʿāşıḳ-ı miskịn budur ādāb-ı maḥabbet

---

yine:

1. ***yine:***
Mısra: **7**
Yine

7. Yan āteşe pervāneveş itme yine efġān
8. Ey ʿāşıḳ-ı miskịn budur ādāb-ı maḥabbet

---

budur:

1. ***budur:***
Mısra: **8**
böyledir

7. Yan āteşe pervāneveş itme yine efġān
8. Ey ʿāşıḳ-ı miskịn budur ādāb-ı maḥabbet

---

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā ḥarem-i ʿaşḳa girerse nola bị-bāk
10. Meftūḥdur erbāb-ı dile bāb-ı maḥabbet

---

gir:

1. ***girerse:*** -erse
Mısra: **9**
1. Girmek, dahil olmak.

9. Yaḥyā ḥarem-i ʿaşḳa girerse nola bị-bāk
10. Meftūḥdur erbāb-ı dile bāb-ı maḥabbet

---

nola:

1. ***nola:***
Mısra: **9**
şaşılır mı?

9. Yaḥyā ḥarem-i ʿaşḳa girerse nola bị-bāk
10. Meftūḥdur erbāb-ı dile bāb-ı maḥabbet

---

bị-bāk:

1. ***bị-bāk:***
Mısra: **9**
Korkusuzca

9. Yaḥyā ḥarem-i ʿaşḳa girerse nola bị-bāk
10. Meftūḥdur erbāb-ı dile bāb-ı maḥabbet

---

meftūḥ:

1. ***Meftūḥdur:*** -dur
Mısra: **10**
açık

9. Yaḥyā ḥarem-i ʿaşḳa girerse nola bị-bāk
10. Meftūḥdur erbāb-ı dile bāb-ı maḥabbet

---

zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı ḳullāb-ı maḥabbet:

1. ***zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı ḳullāb-ı maḥabbet:*** -
Mısra: **1**
(sevgilinin) aşk çengelinde büklüm büklüm olan saçlar

1. Ey zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı ḳullāb-ı maḥabbet
2. Hep saña çeḳildi dil-i erbāb-ı maḥabbet

---

dil-i erbāb-ı maḥabbet:

1. ***dil-i erbāb-ı maḥabbet:*** -
Mısra: **2**
aşk erbabının gönlü

1. Ey zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı ḳullāb-ı maḥabbet
2. Hep saña çeḳildi dil-i erbāb-ı maḥabbet

---

esbāb-ı maḥabbet:

1. ***esbāb-ı maḥabbet:*** -
Mısra: **4**
aşk elbisesi

3. Dil-berse güzel dilse nihāyetde hevāyị
4. Ḥaṣıl bu ki āmādedür esbāb-ı maḥabbet

ʿāşıḳ-ı şeydā:

1. ***ʿāşıḳ-ı şeydā:*** -
Mısra: **5**
Divane âşık.

5. Bir baḥr imiş ey ʿāşıḳ-ı şeydā dil-i zāruñ
6. Anda buluñurmuş dür-i nā-yāb-ı maḥabbet

---

dil-i zāruñ:

1. ***dil-i zāruñ:*** -
Mısra: **5**
İnleyen gönül

5. Bir baḥr imiş ey ʿāşıḳ-ı şeydā dil-i zāruñ
6. Anda buluñurmuş dür-i nā-yāb-ı maḥabbet

---

dür-i nā-yāb-ı maḥabbet:

1. ***dür-i nā-yāb-ı maḥabbet:*** -
Mısra: **6**
aşkın ele geçmez incisi

5. Bir baḥr imiş ey ʿāşıḳ-ı şeydā dil-i zāruñ
6. Anda buluñurmuş dür-i nā-yāb-ı maḥabbet

ʿāşıḳ-ı miskin:

1. ***ʿāşıḳ-ı miskịn:*** -
Mısra: **8**
zavallı âşık

7. Yan āteşe pervāneveş itme yine efġān
8. Ey ʿāşıḳ-ı miskịn budur ādāb-ı maḥabbet

ādāb-ı maḥabbet:

1. ***ādāb-ı maḥabbet:*** -
Mısra: **8**
aşk adabı

7. Yan āteşe pervāneveş itme yine efġān
8. Ey ʿāşıḳ-ı miskịn budur ādāb-ı maḥabbet

ḥarem-i ʿaşḳa:

1. ***ḥarem-i ʿaşḳa:*** -
Mısra: **9**
aşk haremi

9. Yaḥyā ḥarem-i ʿaşḳa girerse nola bi̇-bāk
10. Meftūḥdur erbāb-ı dile bāb-ı maḥabbet

erbāb-ı dile:

1. ***erbāb-ı dile:*** -
Mısra: **10**
gönül erbabı

9. Yaḥyā ḥarem-i ʿaşḳa girerse nola bi̇-bāk
10. Meftūḥdur erbāb-ı dile bāb-ı maḥabbet

bāb-ı maḥabbet:

1. ***bāb-ı maḥabbet:*** -
Mısra: **10**
aşk kapısı

9. Yaḥyā ḥarem-i ʿaşḳa girerse nola bi̇-bāk
10. Meftūḥdur erbāb-ı dile bāb-ı maḥabbet

Ḥaṣıl bu ki:

1. ***Ḥaṣıl bu ki:*** -
Mısra: **4**
doğrusu bu ki

3. Dil-berse güzel dilse nihāyetde hevāyi̇
4. Ḥaṣıl bu ki āmādedür esbāb-ı maḥabbet

efġān itme:

1. ***efġān itme:*** -
Mısra: **7**
feryat etmemek

7. Yan āteşe pervāneveş itme yine efġān
8. Ey ʿāşıḳ-ı miski̇n budur ādāb-ı maḥabbet

Çeşm:

1. ***Çeşm:***
Mısra: **1**
göz

1. Çeşm mest ġamze mest ol gözleri fettān mest
2. Olmasuñ mı bezm-i ʿaşḳuñ hem-demi her ān mest

mest:

1. ***mest:***
Mısra: **1**
Kendinden geçirmek, sarhoş etmek.

1. Çeşm mest ġamze mest ol gözleri fettān mest
2. Olmasuñ mı bezm-i ʿaşḳuñ hem-demi her ān mest

2. ***mest:***
Mısra: **1**
Sarhoş olmak, kendinden geçmek.

1. Çeşm mest ġamze mest ol gözleri fettān mest
2. Olmasuñ mı bezm-i ʿaşḳuñ hem-demi her ān mest

3. ***mest:***
Mısra: **1**
Sarhoş, kendinden geçmek

1. Çeşm mest ġamze mest ol gözleri fettān mest
2. Olmasuñ mı bezm-i ʿaşḳuñ hem-demi her ān mest

4. ***mest:***
Mısra: **2**
Kendinden geçirmek, sarhoş etmek.

1. Çeşm mest ġamze mest ol gözleri fettān mest
2. Olmasuñ mı bezm-i ʿaşḳuñ hem-demi her ān mest

5. ***mest:***
Mısra: **4**
Sarhoş, kendinden geçmek

3. Baña bir ḥālet gelür kim bezm-i gülşen ṣanurum
4. Gül gibi çāk-ı giri̇bān eylese cānān mest

6. ***mest:***
Mısra: **8**
Sarhoş, kendinden geçmiş.

7. Ehl-i bezme cām-ı laʿli şöyle teʾs̱i̇r itdi kim
8. Bāde-i pür-şūr mest ü sāġar-ı gerdān mest

7. ***mest:***
Mısra: **8**
Sarhoş, kendinden geçmek

7. Ehl-i bezme cām-ı laʿli şöyle teʾs̱i̇r itdi kim
8. Bāde-i pür-şūr mest ü sāġar-ı gerdān mest

8. ***mest:***
Mısra: **10**
Sarhoş, kendinden geçmek

9. Pādişehüñ ḳorḳarum irer mübārek gūşına
10. Bülbül-i şūri̇de Yaḥyā itmesüñ efġān mest

ġamze:

1. ***ġamze:***
Mısra: **1**
süzerek göz ucu ile yan bakış

1. Çeşm mest ġamze mest ol gözleri fettān mest
2. Olmasuñ mı bezm-i ʿaşḳuñ hem-demi her ān mest

ol:

1. ***ol:***
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Çeşm mest ġamze mest ol gözleri fettān mest
2. Olmasuñ mı bezm-i ʿaşḳuñ hem-demi her ān mest

göz:

1. ***gözleri:*** -leri
Mısra: **1**
Göz, görme organı.

1. Çeşm mest ġamze mest ol gözleri fettān mest
2. Olmasuñ mı bezm-i ʿaşḳuñ hem-demi her ān mest

fettān:

1. ***fettān:***
Mısra: **1**
Çekici, gönül alıcı.

1. Çeşm mest ġamze mest ol gözleri fettān mest
2. Olmasuñ mı bezm-i ʿaşḳuñ hem-demi her ān mest

baña:

1. ***Baña:***
Mısra: **3**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali II âşık

3. Baña bir ḥālet gelür kim bezm-i gülşen ṣanurum
4. Gül gibi çāk-ı giri̇bān eylese cānān mest

kim:

1. ***kim:***
Mısra: **3**
"Ki", bağlama edatı

3. Baña bir ḥālet gelür kim bezm-i gülşen ṣanurum
4. Gül gibi çāk-ı giri̇bān eylese cānān mest

2. ***kim:***
Mısra: **7**
ki

7. Ehl-i bezme cām-ı laʿli şöyle teʾs̱īr itdi kim
8. Bāde-i pür-şūr mest ü sāġar-ı gerdān mest

şan:

1. ***şanurum:*** -urum
Mısra: **3**
Zannetmek

3. Baña bir ḥālet gelür kim bezm-i gülşen şanurum
4. Gül gibi çāk-ı giribān eylese cānān mest

gül:

1. ***Gül:***
Mısra: **4**
gül

3. Baña bir ḥālet gelür kim bezm-i gülşen şanurum
4. Gül gibi çāk-ı giribān eylese cānān mest

gibi:

1. ***gibi:***
Mısra: **4**
Benzetme edatı

3. Baña bir ḥālet gelür kim bezm-i gülşen şanurum
4. Gül gibi çāk-ı giribān eylese cānān mest

cānān:

1. ***cānān:***
Mısra: **4**
Sevgili, maşuk

3. Baña bir ḥālet gelür kim bezm-i gülşen şanurum
4. Gül gibi çāk-ı giribān eylese cānān mest

cān:

1. ***Cān:***
Mısra: **5**
âşığın canı

5. Cān fiġān u nāle eyler ten yolında ḫāksār
6. Bāde-i ʿaşḳıyla yārüñ oldı cism ü cān mest

ten:

1. ***ten:***
Mısra: **5**
beden

5. Cān fiġān u nāle eyler ten yolında ḫāksār
6. Bāde-i ʿaşḳıyla yārüñ oldı cism ü cān mest

yār:

1. ***yārüñ:*** -üñ
Mısra: **6**
sevgili

5. Cān fiġān u nāle eyler ten yolında ḫāksār
6. Bāde-i ʿaşḳıyla yārüñ oldı cism ü cān mest

şöyle:

1. ***şöyle:***
Mısra: **7**
Öylesine.

7. Ehl-i bezme cām-ı laʿli şöyle teʾs̱īr itdi kim
8. Bāde-i pür-şūr mest ü sāġar-ı gerdān mest

ü:

1. ***ü:***
Mısra: **8**
ve

7. Ehl-i bezme cām-ı laʿli şöyle teʾs̱īr itdi kim
8. Bāde-i pür-şūr mest ü sāġar-ı gerdān mest

ḳorḳ:

1. ***ḳorḳarum:*** -ar, -u, -m
Mısra: **9**
korkarım ki

9. Pādişehüñ ḳorḳarum irer mübārek gūşına
10. Bülbül-i şūrīde Yaḥyā itmesüñ efġān mest

ir:

1. ***irer:*** -er
Mısra: **9**
Ulaşmak.

9. Pādişehüñ ḳorḳarum irer mübārek gūşına
10. Bülbül-i şūrīde Yaḥyā itmesüñ efġān mest

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Pādişehüñ ḳorḳarum irer mübārek gūşına
10. Bülbül-i şūrīde Yaḥyā itmesüñ efġān mest

bezm-i gülşen:

1. ***bezm-i gülşen:*** -
Mısra: **3**
Gül bahçesinin meclisi.

3. Baña bir ḥālet gelür kim bezm-i gülşen şanurum
4. Gül gibi çāk-ı giribān eylese cānān mest

bāde-i ʿaşḳıyla:

1. ***bāde-i ʿaşḳıyla:*** -
Mısra: **6**
Aşk şarabı.

5. Cān fiġān u nāle eyler ten yolında ḫāksār
6. Bāde-i ʿaşḳıyla yārüñ oldı cism ü cān mest

cism ü cān:

1. ***cism ü cān:*** -
Mısra: **6**
beden ve ruh

5. Cān fiġān u nāle eyler ten yolında ḫāksār
6. Bāde-i ʿaşḳıyla yārüñ oldı cism ü cān mest

ehl-i bezme:

1. ***ehl-i bezme:*** -
Mısra: **7**
İçki meclisinde bulunan insanlar, aşıklar.

7. Ehl-i bezme cām-ı laʿli şöyle teʾs̱īr itdi kim
8. Bāde-i pür-şūr mest ü sāġar-ı gerdān mest

cām-ı laʿli:

1. ***cām-ı laʿli:*** -
Mısra: **7**
lal renkli kadeh II sevgilinin dudağı

7. Ehl-i bezme cām-ı laʿli şöyle teʾs̱īr itdi kim
8. Bāde-i pür-şūr mest ü sāġar-ı gerdān mest

bāde-i pür-şūr:

1. ***bāde-i pür-şūr:*** -
Mısra: **8**
kargaşa içindeki şarap

7. Ehl-i bezme cām-ı laʿli şöyle teʾs̱īr itdi kim
8. Bāde-i pür-şūr mest ü sāġar-ı gerdān mest

bülbül-i şūrīde:

1. ***bülbül-i şūrīde:*** -
Mısra: **10**
çılgın bülbül II âşık

9. Pādişehüñ ḳorḳarum irer mübārek gūşına
10. Bülbül-i şūrīde Yaḥyā itmesüñ efġān mest

her ān:

1. ***her ān:*** -
Mısra: **2**
Her zaman.

1. Çeşm mest ġamze mest ol gözleri fettān mest
2. Olmasuñ mı bezm-i ʿaşḳuñ hem-demi her ān mest

bezm-i ʿaşḳuñ hem-demi:

1. ***bezm-i ʿaşḳuñ hem-demi:*** -
Mısra: **2**
aşk meclisindeki dostlar

1. Çeşm mest ġamze mest ol gözleri fettān mest
2. Olmasuñ mı bezm-i ʿaşḳuñ hem-demi her ān mest

olmasuñ mı:

1. ***olmasuñ mı:*** -
Mısra: **2**
olmaz mı hiç

1. Çeşm mest ġamze mest ol gözleri fettān mest
2. Olmasuñ mı bezm-i ʿaşḳuñ hem-demi her ān mest

bir ḥālet gelür:

1. ***bir ḥālet gelür:*** -
Mısra: **3**
bir haller olmak

3. Baña bir ḥālet gelür kim bezm-i gülşen ṣanurum
4. Gül gibi çāk-ı girībān eylese cānān mest

çāk-ı girībān eylese:

1. ***çāk-ı girībān eylese:*** -
Mısra: **4**
yakasını yırtmak II goncanın açılması

3. Baña bir ḥālet gelür kim bezm-i gülşen ṣanurum
4. Gül gibi çāk-ı girībān eylese cānān mest

fiġān u nāle eyler:

1. ***fiġān u nāle eyler:*** -
Mısra: **5**
ağlayıp inlemek

5. Cān fiġān u nāle eyler ten yolında ḫāksār
6. Bāde-i ʿaşḳıyla yārüñ oldı cism ü cān mest

mest oldı:

1. ***mest oldı:*** -
Mısra: **6**
Kendinden geçmek

5. Cān fiġān u nāle eyler ten yolında ḫāksār
6. Bāde-i ʿaşḳıyla yārüñ oldı cism ü cān mest

teʾs̱ir itdi:

1. ***teʾs̱īr itdi:*** -
Mısra: **7**
etkilemek

7. Ehl-i bezme cām-ı laʿli şöyle teʾs̱īr itdi kim
8. Bāde-i pür-şūr mest ü sāġar-ı gerdān mest

ḫāksār yolında:

1. ***ḫāksār yolında:*** -
Mısra: **5**
ölüm yolu II ölümüne gidilen yol

5. Cān fiġān u nāle eyler ten yolında ḫāksār
6. Bāde-i ʿaşḳıyla yārüñ oldı cism ü cān mest

sāġar-ı gerdān:

1. ***sāġar-ı gerdān:*** -
Mısra: **8**
Elden ele dolaşan kadeh.

7. Ehl-i bezme cām-ı laʿli şöyle teʾs̱īr itdi kim
8. Bāde-i pür-şūr mest ü sāġar-ı gerdān mest

pādişehüñ mübārek gūşına:

1. ***pādişehüñ mübārek gūşına:*** -
Mısra: **9**
sevgilinin mübarek kulağı

9. Pādişehüñ ḳorḳarum irer mübārek gūşına
10. Bülbül-i şūrīde Yaḥyā itmesüñ efġān mest

efġān itmesüñ:

1. ***efġān itmesüñ:*** -
Mısra: **10**
feryat etmemek

9. Pādişehüñ ḳorḳarum irer mübārek gūşına
10. Bülbül-i şūrīde Yaḥyā itmesüñ efġān mest

gel:

1. ***gele:*** -e
Mısra: **1**
gelsin

1. Bir gūñ gele kim şād ola maḥzūn-ı maḥabbet
2. Çoḳ ʿāḳili ilzām ide mecnūn-ı maḥabbet

kim:

1. ***kim:***
Mısra: **1**
"Ki", bağlama edatı II de, da anlamındaki "ki"

1. Bir gūñ gele kim şād ola maḥzūn-ı maḥabbet
2. Çoḳ ʿāḳili ilzām ide mecnūn-ı maḥabbet

2. ***kim:***
Mısra: **7**
çünkü

7. Ḥayretde görüp ʿāşıḳı gülmez dimeñüz kim
8. Elbette virür ḥükmüñi maʿcūn-ı maḥabbet

Çoḳ:

1. ***Çoḳ:***
Mısra: **2**
Çok, birçok.

1. Bir gūñ gele kim şād ola maḥzūn-ı maḥabbet
2. Çoḳ ʿāḳili ilzām ide mecnūn-ı maḥabbet

ʿāḳil:

1. ***ʿāḳili:*** -i
Mısra: **2**
Akıllı kimse.

1. Bir güñ gele kim şād ola
maḥzūn-ı maḥabbet
2. Çoḳ ʿāḳili ilzām ide
mecnūn-ı maḥabbet

ʿĀşıḳ:

1. ***ʿĀşıḳ:***
Mısra: **3**
Aşık, seven kişi.

3. ʿĀşıḳ ġam-ı dehr ile
keselnāk olur mı
4. Çalınmadı mı gūşuña
ḳānūn-ı maḥabbet

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **3**
birlikte, beraber (bağlama edatı)

3. ʿĀşıḳ ġam-ı dehr ile
keselnāk olur mı
4. Çalınmadı mı gūşuña
ḳānūn-ı maḥabbet

mı:

1. ***mı:***
Mısra: **4**
soru edatı

3. ʿĀşıḳ ġam-ı dehr ile
keselnāk olur mı
4. Çalınmadı mı gūşuña
ḳānūn-ı maḥabbet

2. ***mı:***
Mısra: **5**
soru edatı

5. Vāʿiẓ ola mı serd sözüñden
müte'eŝŝir
6. Bir dilde ki sūzān ola
ḳānūn-ı maḥabbet

vāʿiẓ:

1. ***Vāʿiẓ:***
Mısra: **5**
vaaz eden, nâsıh

5. Vāʿiẓ ola mı serd sözüñden
müte'eŝŝir
6. Bir dilde ki sūzān ola
ḳānūn-ı maḥabbet

bir:

1. ***Bir:***
Mısra: **6**
bir, belgisiz sıfat

5. Vāʿiẓ ola mı serd sözüñden
müte'eŝŝir
6. Bir dilde ki sūzān ola
ḳānūn-ı maḥabbet

dil:

1. ***dilde:*** -de
Mısra: **6**
gönül

5. Vāʿiẓ ola mı serd sözüñden
müte'eŝŝir
6. Bir dilde ki sūzān ola
ḳānūn-ı maḥabbet

ki:

1. ***ki:***
Mısra: **6**
Bağlama edatı

5. Vāʿiẓ ola mı serd sözüñden
müte'eŝŝir
6. Bir dilde ki sūzān ola
ḳānūn-ı maḥabbet

Ḥayret:

1. ***Ḥayretde:*** -de
Mısra: **7**
şaşkın olmak II hayret makamı

7. Ḥayretde görüp ʿāşıḳı
gülmez dimeñüz kim
8. Elbette virür ḥükmüñi
maʿcūn-ı maḥabbet

görüp:

1. ***görüp:***
Mısra: **7**
görünce

7. Ḥayretde görüp ʿāşıḳı
gülmez dimeñüz kim
8. Elbette virür ḥükmüñi
maʿcūn-ı maḥabbet

ʿāşıḳ:

1. ***ʿāşıḳı:*** -ı
Mısra: **7**
Aşık, seven kişi.

7. Ḥayretde görüp ʿāşıḳı
gülmez dimeñüz kim
8. Elbette virür ḥükmüñi
maʿcūn-ı maḥabbet

gülmez:

1. ***gülmez:***
Mısra: **7**
mutlu olmamak II gülmemek

7. Ḥayretde görüp ʿāşıḳı
gülmez dimeñüz kim
8. Elbette virür ḥükmüñi
maʿcūn-ı maḥabbet

dimeñüz:

1. ***dimeñüz:***
Mısra: **7**
demeyin

7. Ḥayretde görüp ʿāşıḳı
gülmez dimeñüz kim
8. Elbette virür ḥükmüñi
maʿcūn-ı maḥabbet

elbette:

1. ***Elbette:***
Mısra: **8**
mutlaka, hiç şüphesiz, muhakkak

7. Ḥayretde görüp ʿāşıḳı
gülmez dimeñüz kim
8. Elbette virür ḥükmüñi
maʿcūn-ı maḥabbet

şekvā:

1. ***şekvāya:*** -y, -a
Mısra: **9**
Sızlanma, şikayet.

9. Baġlandı dilüm ḳalmadı
şekvāya mecālüm
10. Gör neyledi Yaḥyā beni
efsūn-ı maḥabbet

gör:

1. ***Gör:***
Mısra: **10**
görmek, idrak etmek, düşünmek

9. Baġlandı dilüm ḳalmadı
şekvāya mecālüm
10. Gör neyledi Yaḥyā beni
efsūn-ı maḥabbet

neyle:

1. ***neyledi:*** -di
Mısra: **10**
ne hale getirmek

9. Baġlandı dilüm ḳalmadı
şekvāya mecālüm
10. Gör neyledi Yaḥyā beni
efsūn-ı maḥabbet

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Baġlandı dilüm ḳalmadı
şekvāya mecālüm

10. Gör neyledi Yaḥyā beni efsūn-ı maḥabbet

beni:

1. ***beni:***
Mısra: **10**
Birinci teklik şahıs zamiri II âşık

9. Bağlandı dilüm ḳalmadı şekvāya mecālüm
10. Gör neyledi Yaḥyā beni efsūn-ı maḥabbet

maḥzūn-ı maḥabbet:

1. ***maḥzūn-ı maḥabbet:*** -
Mısra: **1**
aşkın hüzünlüsü II âşık

1. Bir güñ gele kim şād ola maḥzūn-ı maḥabbet
2. Çoḳ ʿāḳili ilzām ide mecnūn-ı maḥabbet

mecnūn-ı maḥabbet:

1. ***mecnūn-ı maḥabbet:*** -
Mısra: **2**
aşkın delisi

1. Bir güñ gele kim şād ola maḥzūn-ı maḥabbet
2. Çoḳ ʿāḳili ilzām ide mecnūn-ı maḥabbet

ġam-ı dehr:

1. ***ġam-ı dehr:*** -
Mısra: **3**
dünyanın gamı

3. ʻĀşıḳ ġam-ı dehr ile keselnāk olur mı
4. Çalınmadı mı gūşuña ḳānūn-ı maḥabbet

ḳānūn-ı maḥabbet:

1. ***ḳānūn-ı maḥabbet:*** -
Mısra: **4**
aşkın kanunu

3. ʻĀşıḳ ġam-ı dehr ile keselnāk olur mı
4. Çalınmadı mı gūşuña ḳānūn-ı maḥabbet

2. ***ḳānūn-ı maḥabbet:*** -
Mısra: **6**
aşkın kanunu

5. Vāʿiẓ ola mı serd sözüñden müte'eŝŝir
6. Bir dilde ki sūzān ola ḳānūn-ı maḥabbet

maʿcūn-ı maḥabbet:

1. ***maʿcūn-ı maḥabbet:*** -
Mısra: **8**
aşk macunu

7. Ḥayretde görüp ʿāşıḳı gülmez dimeñüz kim
8. Elbette virür ḥükmüñi maʿcūn-ı maḥabbet

efsūn-ı maḥabbet:

1. ***efsūn-ı maḥabbet:*** -
Mısra: **10**
aşkın büyüsü

9. Bağlandı dilüm ḳalmadı şekvāya mecālüm
10. Gör neyledi Yaḥyā beni efsūn-ı maḥabbet

şād ola:

1. ***şād ola:*** -
Mısra: **1**
Mutlu olmak.

1. Bir güñ gele kim şād ola maḥzūn-ı maḥabbet
2. Çoḳ ʿāḳili ilzām ide mecnūn-ı maḥabbet

bir güñ:

1. ***bir güñ:*** -
Mısra: **1**
Bir gün, bir zaman.

1. Bir güñ gele kim şād ola maḥzūn-ı maḥabbet
2. Çoḳ ʿāḳili ilzām ide mecnūn-ı maḥabbet

ilzām ide:

1. ***ilzām ide:*** -
Mısra: **2**
susturmak

1. Bir güñ gele kim şād ola maḥzūn-ı maḥabbet
2. Çoḳ ʿāḳili ilzām ide mecnūn-ı maḥabbet

keselnāk olur mı:

1. ***keselnāk olur mı:*** -
Mısra: **3**
tembelleşir mi?

3. ʻĀşıḳ ġam-ı dehr ile keselnāk olur mı
4. Çalınmadı mı gūşuña ḳānūn-ı maḥabbet

gūşuña Çalınmadı:

1. ***gūşuña Çalınmadı:*** -
Mısra: **4**
haberdar olmamak

3. ʻĀşıḳ ġam-ı dehr ile keselnāk olur mı
4. Çalınmadı mı gūşuña ḳānūn-ı maḥabbet

müte'eŝŝir ola:

1. ***müte'eŝŝir ola:*** -
Mısra: **5**
etkilenmek II hüzünlenmek

5. Vāʿiẓ ola mı serd sözüñden müte'eŝŝir
6. Bir dilde ki sūzān ola ḳānūn-ı maḥabbet

serd sözüñden:

1. ***serd sözüñden:*** -
Mısra: **5**
inciten söz

5. Vāʿiẓ ola mı serd sözüñden müte'eŝŝir
6. Bir dilde ki sūzān ola ḳānūn-ı maḥabbet

sūzān ola:

1. ***sūzān ola:*** -
Mısra: **6**
yanmak

5. Vāʿiẓ ola mı serd sözüñden müte'eŝŝir
6. Bir dilde ki sūzān ola ḳānūn-ı maḥabbet

ḥükmüñi virür:

1. ***ḥükmüñi virür:*** -
Mısra: **8**
kararını vermek

7. Ḥayretde görüp ʿāşıḳı gülmez dimeñüz kim
8. Elbette virür ḥükmüñi maʿcūn-ı maḥabbet

dilüm bağlandı:

1. ***dilüm bağlandı:*** -
Mısra: **9**
gönlü bağlı olmak II gönlünde yeni bir şeye yer olmamak

9. Bağlandı dilüm ḳalmadı şekvāya mecālüm
10. Gör neyledi Yaḥyā beni efsūn-ı maḥabbet

mecālüm kalmadı:

1. ***mecālüm ḳalmadı:*** *-*
Mısra: **9**
takati kalmamak

9. Baġlandı dilüm ḳalmadı şekvāya mecālüm
10. Gör neyledi Yaḥyā beni efsūn-ı maḥabbet

---

bu:

1. ***Bu:***
Mısra: **1**
bu, işaret sıfatı

1. Bu āşūba mey-i laʿlüñ midür şahbā mıdur bāʿiŝ
2. Ḳıyāmet mi ḳopar ol ḳāmeti bālā mıdur bāʿiŝ

2. ***Bu:***
Mısra: **8**
bu, işaret sıfatı

7. Bilürken bi̇-beḳā oldıġın āb üzre olan naḳşuñ
8. Bu meftūnluḳlara ārāyiş-i dünẏā mıdur bāʿiŝ

āşūb:

1. ***āşūba:*** -a
Mısra: **1**
kargaşa, kavga

1. Bu āşūba mey-i laʿlüñ midür şahbā mıdur bāʿiŝ
2. Ḳıyāmet mi ḳopar ol ḳāmeti bālā mıdur bāʿiŝ

---

midür:

1. ***midür:***
Mısra: **1**
Soru edatı

1. Bu āşūba mey-i laʿlüñ midür şahbā mıdur bāʿiŝ
2. Ḳıyāmet mi ḳopar ol ḳāmeti bālā mıdur bāʿiŝ

şahbā:

1. ***şahbā:***
Mısra: **1**
Şarap.

1. Bu āşūba mey-i laʿlüñ midür şahbā mıdur bāʿiŝ
2. Ḳıyāmet mi ḳopar ol ḳāmeti bālā mıdur bāʿiŝ

---

mıdur:

1. ***mıdur:***
Mısra: **1**
Soru edatı

1. Bu āşūba mey-i laʿlüñ midür şahbā mıdur bāʿiŝ
2. Ḳıyāmet mi ḳopar ol ḳāmeti bālā mıdur bāʿiŝ

2. ***mıdur:***
Mısra: **2**
Soru edatı

1. Bu āşūba mey-i laʿlüñ midür şahbā mıdur bāʿiŝ
2. Ḳıyāmet mi ḳopar ol ḳāmeti bālā mıdur bāʿiŝ

3. ***mıdur:***
Mısra: **4**
Soru edatı

3. Yüzime yār bakmaz söylesem redd-i cevāb itmez
4. Güñāhum var mı yoḫsa nāz u istiġnā mıdur bāʿiŝ

4. ***mıdur:***
Mısra: **6**
Soru edatı

5. Ḫalāṣ olmadı hi̇ç cān-ı żaʿi̇füm şūr u ġavġādan
6. Bileydüm di̇de mi āyā dil-i şeydā mıdur bāʿiŝ

5. ***mıdur:***
Mısra: **8**
Soru edatı

7. Bilürken bi̇-beḳā oldıġın āb üzre olan naḳşuñ
8. Bu meftūnluḳlara ārāyiş-i dünẏā mıdur bāʿiŝ

6. ***mıdur:***
Mısra: **10**
Soru edatı

9. Ezel bezmindeki cām-ı maḥabbet mestisin Yaḥyā
10. Belā-keş Ḳays'a Mecnūn olmaġa Leylā mıdur bāʿiŝ

---

bāʿiŝ:

1. ***bāʿiŝ:***
Mısra: **1**
Sebep olan.

1. Bu āşūba mey-i laʿlüñ midür şahbā mıdur bāʿiŝ
2. Ḳıyāmet mi ḳopar ol ḳāmeti bālā mıdur bāʿiŝ

2. ***bāʿiŝ:***
Mısra: **2**
Sebep olan.

1. Bu āşūba mey-i laʿlüñ midür şahbā mıdur bāʿiŝ
2. Ḳıyāmet mi ḳopar ol ḳāmeti bālā mıdur bāʿiŝ

3. ***bāʿiŝ:***
Mısra: **4**
Sebep olan.

3. Yüzime yār bakmaz söylesem redd-i cevāb itmez
4. Güñāhum var mı yoḫsa nāz u istiġnā mıdur bāʿiŝ

4. ***bāʿiŝ:***
Mısra: **6**
Sebep olan.

5. Ḫalāṣ olmadı hi̇ç cān-ı żaʿi̇füm şūr u ġavġādan
6. Bileydüm di̇de mi āyā dil-i şeydā mıdur bāʿiŝ

5. ***bāʿiŝ:***
Mısra: **8**
Sebep olan.

7. Bilürken bi̇-beḳā oldıġın āb üzre olan naḳşuñ
8. Bu meftūnluḳlara ārāyiş-i dünẏā mıdur bāʿiŝ

6. ***bāʿiŝ:***
Mısra: **10**
Sebep olan.

9. Ezel bezmindeki cām-ı maḥabbet mestisin Yaḥyā
10. Belā-keş Ḳays'a Mecnūn olmaġa Leylā mıdur bāʿiŝ

---

ol:

1. ***ol:***
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Bu āşūba mey-i laʿlüñ midür şahbā mıdur bāʿiŝ
2. Ḳıyāmet mi ḳopar ol ḳāmeti bālā mıdur bāʿiŝ

ḳāmet:

1. ***ḳāmeti:*** -i
Mısra: **2**
Boy, endam.

1. Bu āşūba mey-i laʿlüñ midür şahbā mıdur bāʿiŝ
2. Ḳıyāmet mi ḳopar ol ḳāmeti bālā mıdur bāʿiŝ

---

bālā:

1. ***bālā:***
Mısra: **2**
uzun

1. Bu āşūba mey-i laʿlüñ midür şahbā mıdur bāʿiŝ
2. Ḳıyāmet mi ḳopar ol ḳāmeti bālā mıdur bāʿiŝ

---

yār:

1. ***yār:***
Mısra: **3**
Sevgili

3. Yüzime yār bakmaz söylesem redd-i cevāb itmez
4. Güñāhum var mı yoḫsa nāz u istiġnā mıdur bāʿiŝ

---

söyle:

1. ***söylesem:*** -se, -m
Mısra: **3**
söylemek II anlatmak

3. Yüzime yār bakmaz söylesem redd-i cevāb itmez
4. Güñāhum var mı yoḫsa nāz u istiġnā mıdur bāʿiŝ

---

güñāh:

1. ***Güñāhum:*** -um
Mısra: **4**
Suç, kusur

3. Yüzime yār bakmaz söylesem redd-i cevāb itmez
4. Güñāhum var mı yoḫsa nāz u istiġnā mıdur bāʿiŝ

---

var:

1. ***var:***
Mısra: **4**
Var, mevcut.

3. Yüzime yār bakmaz söylesem redd-i cevāb itmez
4. Güñāhum var mı yoḫsa nāz u istiġnā mıdur bāʿiŝ

---

mı:

1. ***mı:***
Mısra: **4**
soru edatı

3. Yüzime yār bakmaz söylesem redd-i cevāb itmez
4. Güñāhum var mı yoḫsa nāz u istiġnā mıdur bāʿiŝ

---

yohsa:

1. ***yoḫsa:***
Mısra: **4**
Yoksa

3. Yüzime yār bakmaz söylesem redd-i cevāb itmez
4. Güñāhum var mı yoḫsa nāz u istiġnā mıdur bāʿiŝ

---

hiç:

1. ***hi̇ç:***
Mısra: **5**
hiçbir zaman

5. Ḫalāṣ olmadı hi̇ç cān-ı żaʿi̇füm şūr u ġavġādan
6. Bileydüm di̇de mi āyā dil-i şeydā mıdur bāʿiŝ

---

bil:

1. ***Bileydüm:*** -e, -y, -dü, -m
Mısra: **6**
İdrak etmek, kavramak.

5. Ḫalāṣ olmadı hi̇ç cān-ı żaʿi̇füm şūr u ġavġādan
6. Bileydüm di̇de mi āyā dil-i şeydā mıdur bāʿiŝ

2. ***Bilürken:*** -ür, -ken
Mısra: **7**
farkında olmak

7. Bilürken bi̇-beḳā oldıġın āb üzre olan naḳşuñ
8. Bu meftūnluḳlara ārāyiş-i düñyā mıdur bāʿiŝ

---

dide:

1. ***di̇de:***
Mısra: **6**
göz

5. Ḫalāṣ olmadı hi̇ç cān-ı żaʿi̇füm şūr u ġavġādan
6. Bileydüm di̇de mi āyā dil-i şeydā mıdur bāʿiŝ

---

mi:

1. ***mi:***
Mısra: **6**
soru edatı

5. Ḫalāṣ olmadı hi̇ç cān-ı żaʿi̇füm şūr u ġavġādan
6. Bileydüm di̇de mi āyā dil-i şeydā mıdur bāʿiŝ

āyā:

1. ***āyā:***
Mısra: **6**
acaba?

5. Ḫalāṣ olmadı hi̇ç cān-ı żaʿi̇füm şūr u ġavġādan
6. Bileydüm di̇de mi āyā dil-i şeydā mıdur bāʿiŝ

āb:

1. ***āb:***
Mısra: **7**
Su

7. Bilürken bi̇-beḳā oldıġın āb üzre olan naḳşuñ
8. Bu meftūnluḳlara ārāyiş-i düñyā mıdur bāʿiŝ

üzre:

1. ***üzre:***
Mısra: **7**
Üzerinde.

7. Bilürken bi̇-beḳā oldıġın āb üzre olan naḳşuñ
8. Bu meftūnluḳlara ārāyiş-i düñyā mıdur bāʿiŝ

---

olan:

1. ***olan:***
Mısra: **7**
olan

7. Bilürken bi̇-beḳā oldıġın āb üzre olan naḳşuñ
8. Bu meftūnluḳlara ārāyiş-i düñyā mıdur bāʿiŝ

---

nakş:

1. ***naḳşuñ:*** -uñ
Mısra: **7**
akis, görüntü

7. Bilürken bi̇-beḳā oldıġın āb üzre olan naḳşuñ
8. Bu meftūnluḳlara ārāyiş-i düñyā mıdur bāʿiŝ

---

meftūnluk:

1. ***meftūnluḳlara:*** -lar, -a
Mısra: **8**
gönül vermişlik II tutulmuşluk

7. Bilürken bi̇-beḳā oldıġın āb üzre olan naḳşuñ
8. Bu meftūnluḳlara ārāyiş-i düñyā mıdur bāʿiŝ

---

mest:

1. ***mestisin:*** -i, -sin
Mısra: **9**
Sarhoş

9. Ezel bezmindeki cām-ı maḥabbet mestisin Yaḥyā
10. Belā-keş Ḳays'a Mecnūn olmaġa Leylā mıdur bāʿiŝ

---

yahyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ezel bezmindeki cām-ı maḥabbet mestisin Yaḥyā

10. Belā-keş Ḳays'a Mecnūn olmaġa Leylā mıdur bāʿiŝ

belā-keş:

1. ***Belā-keş:***
Mısra: **10**
Bela çeken, sıkıntı içinde olan

9. Ezel bezmindeki cām-ı maḥabbet mestisin Yaḥyā
10. Belā-keş Ḳays'a Mecnūn olmaġa Leylā mıdur bāʿiŝ

Kays':

1. ***Ḳays'a:*** -a
Mısra: **10**
Leyla ve Mecnun hikayesindeki Mecnun'un aşk müptelası olmadan önceki adı

9. Ezel bezmindeki cām-ı maḥabbet mestisin Yaḥyā
10. Belā-keş Ḳays'a Mecnūn olmaġa Leylā mıdur bāʿiŝ

leylā:

1. ***Leylā:***
Mısra: **10**
Leyla ile Mecnun hikayesinin kadın kahramanı.

9. Ezel bezmindeki cām-ı maḥabbet mestisin Yaḥyā
10. Belā-keş Ḳays'a Mecnūn olmaġa Leylā mıdur bāʿiŝ

mey-i laʿlüñ:

1. ***mey-i laʿlüñ:*** -
Mısra: **1**
lal renkli şarap II sevgilinin dudağı

1. Bu āşūba mey-i laʿlüñ midür ṣahbā mıdur bāʿiŝ
2. Ḳıyāmet mi ḳopar ol ḳāmeti bālā mıdur bāʿiŝ

nāz u istiġnā:

1. ***nāz u istiġnā:*** -
Mısra: **4**
Naz ve işve.

3. Yüzime yār bakmaz söylesem redd-i cevāb itmez
4. Güñāhum var mı yoḫsa nāz u istiġnā mıdur bāʿiŝ

cān-ı żaʿifüm:

1. ***cān-ı żaʿ̇ifüm:*** -
Mısra: **5**
Zayıf can.

5. Ḫalāṣ olmadı hiç cān-ı żaʿifüm şūr u ġavġādan
6. Bileydüm dide mi āyā dil-i şeydā mıdur bāʿiŝ

şūr u ġavġādan:

1. ***şūr u ġavġādan:*** -
Mısra: **5**
gürültü patırtı

5. Ḫalāṣ olmadı hiç cān-ı żaʿifüm şūr u ġavġādan
6. Bileydüm dide mi āyā dil-i şeydā mıdur bāʿiŝ

dil-i şeydā:

1. ***dil-i şeydā:*** -
Mısra: **6**
çılgın gönül

5. Ḫalāṣ olmadı hiç cān-ı żaʿifüm şūr u ġavġādan
6. Bileydüm dide mi āyā dil-i şeydā mıdur bāʿiŝ

ārāyiş-i düñyā:

1. ***ārāyiş-i düñyā:*** -
Mısra: **8**
dünyanın süsü

7. Bilürken bi-beḳā oldıġın āb üzre olan naḳşuñ
8. Bu meftūnluḳlara ārāyiş-i düñyā mıdur bāʿiŝ

cām-ı maḥabbet:

1. ***cām-ı maḥabbet:*** -
Mısra: **9**
aşk şarabı

9. Ezel bezmindeki cām-ı maḥabbet mestisin Yaḥyā
10. Belā-keş Ḳays'a Mecnūn olmaġa Leylā mıdur bāʿiŝ

Kıyāmet mi kopar:

1. ***Ḳıyāmet mi ḳopar:*** -
Mısra: **2**
kıyamet gününün gelmesi II bir yerde gürültü ve telaş olmak

1. Bu āşūba mey-i laʿlüñ midür ṣahbā mıdur bāʿiŝ
2. Ḳıyāmet mi ḳopar ol ḳāmeti bālā mıdur bāʿiŝ

yüzime bakmaz:

1. ***yüzime bakmaz:*** -
Mısra: **3**
ilgilenmemek II umursamamak

3. Yüzime yār bakmaz söylesem redd-i cevāb itmez
4. Güñāhum var mı yoḫsa nāz u istiġnā mıdur bāʿiŝ

redd-i cevāb itmez:

1. ***redd-i cevāb itmez:*** -
Mısra: **3**
Cevap vermemek.

3. Yüzime yār bakmaz söylesem redd-i cevāb itmez
4. Güñāhum var mı yoḫsa nāz u istiġnā mıdur bāʿiŝ

Halāṣ olmadı:

1. ***Ḫalāṣ olmadı:*** -
Mısra: **5**
kurtulmamak

5. Ḫalāṣ olmadı hiç cān-ı żaʿifüm şūr u ġavġādan
6. Bileydüm dide mi āyā dil-i şeydā mıdur bāʿiŝ

bi-bekā oldıġın:

1. ***bi-beḳā oldıġın:*** -
Mısra: **7**
Sonlu olmak II ebedi olmamak

7. Bilürken bi-beḳā oldıġın āb üzre olan naḳşuñ
8. Bu meftūnluḳlara ārāyiş-i düñyā mıdur bāʿiŝ

ezel bezmindeki:

1. ***ezel bezmindeki:*** -
Mısra: **9**
İslam inanışına göre ruhların geçici dünyaya geçmeden önce Rab'lerine söz verdikleri, tasavvufi anlamda da ilk olarak aşk duygusunu tattıkları yer.

9. Ezel bezmindeki cām-ı maḥabbet mestisin Yaḥyā
10. Belā-keş Ḳays'a Mecnūn olmaġa Leylā mıdur bāʿiŝ

mecnūn olmaġa:

1. ***mecnūn olmaġa:*** -
Mısra: **10**
Leyla ve Mecnun hikayesinde Kays'ın Mecnun adını alması II delirmiş olmak

9. Ezel bezmindeki cām-ı maḥabbet mestisin Yaḥyā
10. Belā-keş Ḳays'a Mecnūn olmaġa Leylā mıdur bāʿiŝ

āşūb:

1. ***āşūba:*** -a
Mısra: **1**
Kavga, kargaşalık, gürültü.

1. Oldı bu deñlü āşūba bāʿiŝ
2. Rez duḫteridür ümmü'l-ḫabāʿiŝ

Ḥādis:

1. ***Ḥādis:***
Mısra: **3**
Ortaya çıkan, zuhur eden.

3. Ḥādis olalı ḫaṭṭ-ı ʿiẕāruñ
4. Rūy-ı cihānı ṭutdı ḥavādiŝ

olalı:

1. ***olalı:***
Mısra: **3**
Olduğundan beri.

3. Ḥādis olalı ḫaṭṭ-ı ʿiẕāruñ
4. Rūy-ı cihānı ṭutdı ḥavādiŝ

ṭut:

1. ***ṭutdı:*** -dı
Mısra: **4**
sarmak

3. Ḥādis olalı ḫaṭṭ-ı ʿiẕāruñ
4. Rūy-ı cihānı ṭutdı ḥavādiŝ

ḥavādiŝ:

1. ***ḥavādiŝ:***
Mısra: **4**
hadiseler, olaylar

3. Ḥādis olalı ḫaṭṭ-ı ʿiẕāruñ
4. Rūy-ı cihānı ṭutdı ḥavādiŝ

bir:

1. ***Bir:***
Mısra: **5**
Bir kez

5. Bir ṣoḥbet itsek ey rūḥ-ı ŝānį
6. Cām-ı mey olsa arada bāʿiŝ

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Bir ṣoḥbet itsek ey rūḥ-ı ŝānį
6. Cām-ı mey olsa arada bāʿiŝ

2. ***ey:***
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. İnṣāf odur kim fenn-i cefāda
8. Yoḳdur senüñle ey ġonce bāḥiŝ

ara:

1. ***arada:*** -da
Mısra: **6**
iki şeyin arası

5. Bir ṣoḥbet itsek ey rūḥ-ı ŝānį
6. Cām-ı mey olsa arada bāʿiŝ

sen:

1. ***senüñle:*** -üñ, -le
Mısra: **8**
ikinci tekil şahıs zamiri

7. İnṣāf odur kim fenn-i cefāda
8. Yoḳdur senüñle ey ġonce bāḥiŝ

ġonce:

1. ***ġonce:***
Mısra: **8**
gonca II sevgili

7. İnṣāf odur kim fenn-i cefāda
8. Yoḳdur senüñle ey ġonce bāḥiŝ

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Terk itse Yaḥyā cismi metāʿın
10. Kūyuñ itidür ol zāde vāriŝ

cism:

1. ***cismi:*** -i
Mısra: **9**
Beden, vücut.

9. Terk itse Yaḥyā cismi metāʿın
10. Kūyuñ itidür ol zāde vāriŝ

metāʿ:

1. ***metāʿın:*** -ın
Mısra: **9**
Mal, eşya.

9. Terk itse Yaḥyā cismi metāʿın
10. Kūyuñ itidür ol zāde vāriŝ

kūy:

1. ***Kūyuñ:*** -uñ
Mısra: **10**
Köy, semt, mahalle (Sevgilinin bulunduğu, yaşadığı ortam)

9. Terk itse Yaḥyā cismi metāʿın
10. Kūyuñ itidür ol zāde vāriŝ

it:

1. ***itidür:*** -i, -dür
Mısra: **10**
Köpek, rakip, yabancı.

9. Terk itse Yaḥyā cismi metāʿın
10. Kūyuñ itidür ol zāde vāriŝ

ol:

1. ***ol:***
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Terk itse Yaḥyā cismi metāʿın
10. Kūyuñ itidür ol zāde vāriŝ

ümmü'l-ḫabāʿiŝ:

1. ***ümmü'l-ḫabāʿiŝ:*** -
Mısra: **2**
Kötülüklerin annesi. Şarap.

1. Oldı bu deñlü āşūba bāʿiŝ
2. Rez duḫteridür ümmü'l-ḫabāʿiŝ

ḫaṭṭ-ı ʿiẕāruñ:

1. ***ḫaṭṭ-ı ʿiẕāruñ:*** -
Mısra: **3**
yanaktaki ayva tüyleri

3. Ḥādis olalı ḫaṭṭ-ı ʿiẕāruñ
4. Rūy-ı cihānı ṭutdı ḥavādiŝ

rūy-ı cihānı:

1. ***rūy-ı cihānı:*** -
Mısra: **4**
yer yüzü

3. Ḥādis olalı ḫaṭṭ-ı ʿiẕāruñ
4. Rūy-ı cihānı ṭutdı ḥavādiŝ

rūḥ-ı ŝānį:

1. ***rūḥ-ı ŝānį:*** -
Mısra: **5**
ruh ikizi II sevgili

5. Bir ṣoḥbet itsek ey rūḥ-ı ŝānį
6. Cām-ı mey olsa arada bāʿiŝ

---

cām-ı mey:

1. ***cām-ı mey:*** -
Mısra: **6**
İçki kadehi.

5. Bir ṣoḥbet itsek ey rūḥ-ı ŝānį
6. Cām-ı mey olsa arada bāʿiŝ

---

fenn-i cefāda:

1. ***fenn-i cefāda:*** -
Mısra: **7**
cefa ilmi

7. İnṣāf odur kim fenn-i cefāda
8. Yoḳdur senüñle ey ġonce bāḥiŝ

---

bāʿiŝ oldı:

1. ***bāʿiŝ oldı:*** -
Mısra: **1**
sebep olmak

1. Oldı bu deñlü āşūba bāʿiŝ
2. Rez duḫteridür ümmü'l-ḫabāʿiŝ

---

bu deñlü:

1. ***bu deñlü:*** -
Mısra: **1**
bu kadar, bu kadar çok

1. Oldı bu deñlü āşūba bāʿiŝ
2. Rez duḫteridür ümmü'l-ḫabāʿiŝ

---

rez duhteridür:

1. ***rez duḫteridür:*** -
Mısra: **2**
Üzüm kızı, şarap.

1. Oldı bu deñlü āşūba bāʿiŝ
2. Rez duḫteridür ümmü'l-ḫabāʿiŝ

ṣoḥbet itsek:

1. ***ṣoḥbet itsek:*** -
Mısra: **5**
Konuşmak, sohbet etmek

5. Bir ṣoḥbet itsek ey rūḥ-ı ŝānį
6. Cām-ı mey olsa arada bāʿiŝ

---

bāʿiŝ olsa:

1. ***bāʿiŝ olsa:*** -
Mısra: **6**
vesile olmak

5. Bir ṣoḥbet itsek ey rūḥ-ı ŝānį
6. Cām-ı mey olsa arada bāʿiŝ

İnṣāf odur kim:

1. ***İnṣāf odur kim:*** -
Mısra: **7**
adaletli olmak gerekirse

7. İnṣāf odur kim fenn-i cefāda
8. Yoḳdur senüñle ey ġonce bāḥiŝ

---

bāḥiŝ yoḳdur:

1. ***bāḥiŝ yoḳdur:*** -
Mısra: **8**
bahse girilmez II söyleşilmez

7. İnṣāf odur kim fenn-i cefāda
8. Yoḳdur senüñle ey ġonce bāḥiŝ

---

terk itse:

1. ***terk itse:*** -
Mısra: **9**
uzaklaşmak II bırakmak

9. Terk itse Yaḥyā cismi metāʿın
10. Kūyuñ itidür ol zāde vāriŝ

---

vāriŝ zāde:

1. ***vāriŝ zāde:*** -
Mısra: **10**
Mirasçı, miras yiyen.

9. Terk itse Yaḥyā cismi metāʿın
10. Kūyuñ itidür ol zāde vāriŝ

---

sen:

1. ***Senden:*** -den
Mısra: **1**
Allah II teklik 2. şahıs zamiri

1. Senden olmazsa ʿināyet ḥāl yā Mevlā ne güc
2. Emr-i dįn ġāyet de müşḳil āh bu dünyā ne güc

---

olmaz:

1. ***olmazsa:*** -sa
Mısra: **1**
olmamak II gelmemek

1. Senden olmazsa ʿināyet ḥāl yā Mevlā ne güc
2. Emr-i dįn ġāyet de müşḳil āh bu dünyā ne güc

ʿināyet:

1. ***ʿināyet:***
Mısra: **1**
yardım II lütuf

1. Senden olmazsa ʿināyet ḥāl yā Mevlā ne güc
2. Emr-i dįn ġāyet de müşḳil āh bu dünyā ne güc

ḥāl:

1. ***ḥāl:***
Mısra: **1**
Hâl, durum

1. Senden olmazsa ʿināyet ḥāl yā Mevlā ne güc
2. Emr-i dįn ġāyet de müşḳil āh bu dünyā ne güc

---

yā:

1. ***yā:***
Mısra: **1**
ey II seslenme edatı

1. Senden olmazsa ʿināyet ḥāl yā Mevlā ne güc
2. Emr-i dįn ġāyet de müşḳil āh bu dünyā ne güc

---

mevlā:

1. ***Mevlā:***
Mısra: **1**
Allah

1. Senden olmazsa ʿināyet ḥāl yā Mevlā ne güc
2. Emr-i dįn ġāyet de müşḳil āh bu dünyā ne güc

ġāyet:

1. ***ġāyet:***
Mısra: **2**
Çok, oldukça

1. Senden olmazsa ʿināyet ḥāl yā Mevlā ne güc
2. Emr-i dįn ġāyet de müşḳil āh bu dünyā ne güc

---

de:

1. ***de:***
Mısra: **2**
Bağlama edatı

1. Senden olmazsa ʿināyet ḥāl yā Mevlā ne güc
2. Emr-i di̇n ġāyet de müşḳil āh bu düñyā ne güc

---

müşḳil:

1. ***müşḳil:***
Mısra: **2**
Zor, güç.

1. Senden olmazsa ʿināyet ḥāl yā Mevlā ne güc
2. Emr-i di̇n ġāyet de müşḳil āh bu düñyā ne güc

āh:

1. ***āh:***
Mısra: **2**
inilti, inleyiş (manevi bir acıyı, pişmanlık ve ümitsizlik duygusunu pekiştirmeye yarayan ses taklidi sözcük)

1. Senden olmazsa ʿināyet ḥāl yā Mevlā ne güc
2. Emr-i di̇n ġāyet de müşḳil āh bu düñyā ne güc

---

bu:

1. ***bu:***
Mısra: **2**
bu, işaret sıfatı

1. Senden olmazsa ʿināyet ḥāl yā Mevlā ne güc
2. Emr-i di̇n ġāyet de müşḳil āh bu düñyā ne güc

2. ***bu:***
Mısra: **3**
bu, işaret sıfatı

3. Öldürür mi āḳıbet ben rū-siyāhı bu ḥicāb
4. Ölmek āsāndur veli̇kin ḫaclet-i ʿuḳbā ne güc

---

düñyā:

1. ***düñyā:***
Mısra: **2**
dünya

1. Senden olmazsa ʿināyet ḥāl yā Mevlā ne güc
2. Emr-i di̇n ġāyet de müşḳil āh bu düñyā ne güc

Öldür:

1. ***Öldürür:*** -ür
Mısra: **3**
Öldürmek, yok etmek.

3. Öldürür mi āḳıbet ben rū-siyāhı bu ḥicāb
4. Ölmek āsāndur veli̇kin ḫaclet-i ʿuḳbā ne güc

---

mi:

1. ***mi:***
Mısra: **3**
soru edatı

3. Öldürür mi āḳıbet ben rū-siyāhı bu ḥicāb
4. Ölmek āsāndur veli̇kin ḫaclet-i ʿuḳbā ne güc

āḳıbet:

1. ***āḳıbet:***
Mısra: **3**
Sonunda.

3. Öldürür mi āḳıbet ben rū-siyāhı bu ḥicāb
4. Ölmek āsāndur veli̇kin ḫaclet-i ʿuḳbā ne güc

---

ben:

1. ***ben:***
Mısra: **3**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Öldürür mi āḳıbet ben rū-siyāhı bu ḥicāb
4. Ölmek āsāndur veli̇kin ḫaclet-i ʿuḳbā ne güc

---

rū-siyāh:

1. ***rū-siyāhı:*** -ı
Mısra: **3**
utanılacak bir şeyi olan II yüzü kara

3. Öldürür mi āḳıbet ben rū-siyāhı bu ḥicāb
4. Ölmek āsāndur veli̇kin ḫaclet-i ʿuḳbā ne güc

ḥicāb:

1. ***ḥicāb:***
Mısra: **3**
Utanç

3. Öldürür mi āḳıbet ben rū-siyāhı bu ḥicāb
4. Ölmek āsāndur veli̇kin ḫaclet-i ʿuḳbā ne güc

Ölmek:

1. ***Ölmek:***
Mısra: **4**
ölüm hali II ebedi âleme göç

3. Öldürür mi āḳıbet ben rū-siyāhı bu ḥicāb
4. Ölmek āsāndur veli̇kin ḫaclet-i ʿuḳbā ne güc

āsān:

1. ***āsāndur:*** -dur
Mısra: **4**
kolay

3. Öldürür mi āḳıbet ben rū-siyāhı bu ḥicāb
4. Ölmek āsāndur veli̇kin ḫaclet-i ʿuḳbā ne güc

---

veli̇kin:

1. ***veli̇kin:***
Mısra: **4**
ancak.

3. Öldürür mi āḳıbet ben rū-siyāhı bu ḥicāb
4. Ölmek āsāndur veli̇kin ḫaclet-i ʿuḳbā ne güc

---

sāḳiyā:

1. ***Sāḳiyā:***
Mısra: **5**
ey saki

5. Sāḳiyā mey ṣun ki ʿaşḳ-ı yārdan bi̇-ṭāḳatüm
6. Evveli āsān görüñdi āḫiri ammā ne güc

---

mey:

1. ***mey:***
Mısra: **5**
şarap II tasavvufi olarak aşk

5. Sāḳiyā mey ṣun ki ʿaşḳ-ı yārdan bi̇-ṭāḳatüm
6. Evveli āsān görüñdi āḫiri ammā ne güc

ṣun:

1. ***ṣun:***
Mısra: **5**
sun ll ikram etmek.

5. Sāḳiyā mey ṣun ki ʿaşḳ-ı yārdan bi̇-ṭāḳatüm
6. Evveli āsān görüñdi āḫiri ammā ne güc

---

ki:

1. ***ki:***
Mısra: **5**
Bağlama edatı

5. Sāḳiyā mey ṣun ki ʿaşḳ-ı yārdan bi̇-ṭāḳatüm
6. Evveli āsān görüñdi āḫiri ammā ne güc

bi-tākat:

1. ***bi̇-ṭāḳatüm:*** -üm
Mısra: **5**
güçsüz

5. Sāḳiyā mey ṣun ki ʿaşḳ-ı yārdan bi̇-ṭāḳatüm
6. Evveli āsān görüñdi āḫiri ammā ne güc

evvel:

1. ***Evveli:*** -i
Mısra: **6**
ilk olarak, ilk önce

5. Sāḳiyā mey ṣun ki ʿaşḳ-ı yārdan bi̇-ṭāḳatüm
6. Evveli āsān görüñdi āḫiri ammā ne güc

āhir:

1. ***āḫiri:*** -i
Mısra: **6**
sonuna doğru

5. Sāḳiyā mey ṣun ki ʿaşḳ-ı yārdan bi̇-ṭāḳatüm
6. Evveli āsān görüñdi āḫiri ammā ne güc

ammā:

1. ***ammā:***
Mısra: **6**
ama ne yazık ki

5. Sāḳiyā mey ṣun ki ʿaşḳ-ı yārdan bi̇-ṭāḳatüm
6. Evveli āsān görüñdi āḫiri ammā ne güc

hemān:

1. ***hemān:***
Mısra: **7**
hemen II hiç vakit kaybetmeden

7. Mürşid-i pāküñ hemān pāyına düş var ey göñül
8. Cümle düşvār işleri āsān ider aña ne güc

var:

1. ***var:***
Mısra: **7**
Var git.

7. Mürşid-i pāküñ hemān pāyına düş var ey göñül
8. Cümle düşvār işleri āsān ider aña ne güc

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Mürşid-i pāküñ hemān pāyına düş var ey göñül
8. Cümle düşvār işleri āsān ider aña ne güc

göñül:

1. ***göñül:***
Mısra: **7**
gönül II âşık

7. Mürşid-i pāküñ hemān pāyına düş var ey göñül
8. Cümle düşvār işleri āsān ider aña ne güc

cümle:

1. ***Cümle:***
Mısra: **8**
Bütün

7. Mürşid-i pāküñ hemān pāyına düş var ey göñül
8. Cümle düşvār işleri āsān ider aña ne güc

düşvār:

1. ***düşvār:***
Mısra: **8**
zor, müşkül

7. Mürşid-i pāküñ hemān pāyına düş var ey göñül
8. Cümle düşvār işleri āsān ider aña ne güc

iş:

1. ***işleri:*** -leri
Mısra: **8**
durum II iş

7. Mürşid-i pāküñ hemān pāyına düş var ey göñül
8. Cümle düşvār işleri āsān ider aña ne güc

aña:

1. ***aña:***
Mısra: **8**
Allah II Teklik 3. şahıs zamiri

7. Mürşid-i pāküñ hemān pāyına düş var ey göñül
8. Cümle düşvār işleri āsān ider aña ne güc

toprağ:

1. ***ṭoprağı:*** -ı
Mısra: **9**
toprak

9. Bir naẓarla ṭoprağı bi̇-şekk iderler ki̇myā
10. Feyż-i istiʿdād lāzımdur veli̇ Yaḥyā ne güc

bi-şekk:

1. ***bi̇-şekk:***
Mısra: **9**
Şüphesiz, kesinlikle.

9. Bir naẓarla ṭoprağı bi̇-şekk iderler ki̇myā
10. Feyż-i istiʿdād lāzımdur veli̇ Yaḥyā ne güc

lāzım:

1. ***lāzımdur:*** -dur
Mısra: **10**
Gerekli.

9. Bir naẓarla ṭoprağı bi̇-şekk iderler ki̇myā
10. Feyż-i istiʿdād lāzımdur veli̇ Yaḥyā ne güc

veli̇:

1. ***veli̇:***
Mısra: **10**
lakin.

9. Bir naẓarla ṭoprağı bi̇-şekk iderler ki̇myā
10. Feyż-i istiʿdād lāzımdur veli̇ Yaḥyā ne güc

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bir naẓarla ṭoprağı bi̇-şekk iderler ki̇myā
10. Feyż-i istiʿdād lāzımdur veli̇ Yaḥyā ne güc

emr-i din:

1. ***emr-i di̇n:*** -
Mısra: **2**
din kuralları

1. Senden olmazsa ʿināyet ḥāl

yā Mevlā ne güc
2. Emr-i di̇n ġāyet de müşkil
āh bu düñyā ne güc

haclet-i ʿuḳbā:

1. ***ḫaclet-i ʿuḳbā:*** -
Mısra: **4**
utanç dolu ahiret

3. Öldürür mi āḳıbet ben rū-
siyāhı bu ḥicāb
4. Ölmek āsāndur veli̇kin
ḫaclet-i ʿuḳbā ne güc

ʿaşḳ-ı yārdan:

1. ***ʿaşḳ-ı yārdan:*** -
Mısra: **5**
sevgilinin aşkı II Allah aşkı

5. Sāḳiyā mey ṣun ki ʿaşḳ-ı
yārdan bi̇-ṭāḳatüm
6. Evveli āsān görüñdi āḫiri
ammā ne güc

mürşid-i pāküñ:

1. ***mürşid-i pāküñ:*** -
Mısra: **7**
doğru bir yol gösterici II doğruluktan şaşmayan bir Mürşid

7. Mürşid-i pāküñ hemān
pāyına düş var ey göñül
8. Cümle düşvār işleri āsān
ider aña ne güc

feyż-i istiʿdād:

1. ***feyż-i istiʿdād:*** -
Mısra: **10**
yetenekli olmak

9. Bir naẓarla ṭoprağı bi̇-şekk
iderler ki̇myā
10. Feyż-i istiʿdād lāzımdur
veli̇ Yaḥyā ne güc

ne güc:

1. ***ne güc:*** -
Mısra: **4**
ne kadar da zor

3. Öldürür mi āḳıbet ben rū-
siyāhı bu ḥicāb
4. Ölmek āsāndur veli̇kin
ḫaclet-i ʿuḳbā ne güc

2. ***ne güc:*** -
Mısra: **6**
ne kadar da zor

5. Sāḳiyā mey ṣun ki ʿaşḳ-ı
yārdan bi̇-ṭāḳatüm
6. Evveli āsān görüñdi āḫiri
ammā ne güc

3. ***ne güc:*** -
Mısra: **10**
ne kadar da zor

9. Bir naẓarla ṭoprağı bi̇-şekk
iderler ki̇myā
10. Feyż-i istiʿdād lāzımdur
veli̇ Yaḥyā ne güc

4. ***ne güc:*** -
Mısra: **1**
ne kadar da zor

1. Senden olmazsa ʿināyet ḥāl
yā Mevlā ne güc
2. Emr-i di̇n ġāyet de müşkil
āh bu düñyā ne güc

5. ***ne güc:*** -
Mısra: **2**
Ne kadar zor

1. Senden olmazsa ʿināyet ḥāl
yā Mevlā ne güc
2. Emr-i di̇n ġāyet de müşkil
āh bu düñyā ne güc

6. ***ne güc:*** -
Mısra: **8**
Hiç de zor değil II çok kolay.

7. Mürşid-i pāküñ hemān
pāyına düş var ey göñül
8. Cümle düşvār işleri āsān
ider aña ne güc

āsān görüñdi:

1. ***āsān görüñdi:*** -
Mısra: **6**
kolayına gelmek II kolay zannedilmek

5. Sāḳiyā mey ṣun ki ʿaşḳ-ı
yārdan bi̇-ṭāḳatüm
6. Evveli āsān görüñdi āḫiri
ammā ne güc

āsān ider:

1. ***āsān ider:*** -
Mısra: **8**
Kolaylaştırmak.

7. Mürşid-i pāküñ hemān
pāyına düş var ey göñül
8. Cümle düşvār işleri āsān
ider aña ne güc

pāyına düş:

1. ***pāyına düş:*** -
Mısra: **7**
peşine takılmak

7. Mürşid-i pāküñ hemān
pāyına düş var ey göñül
8. Cümle düşvār işleri āsān
ider aña ne güc

bir naẓarla:

1. ***bir naẓarla:*** -
Mısra: **9**
birazcık ilgilenmekle

9. Bir naẓarla ṭoprağı bi̇-şekk
iderler ki̇myā
10. Feyż-i istiʿdād lāzımdur
veli̇ Yaḥyā ne güc

kimyā iderler:

1. ***ki̇myā iderler:*** -
Mısra: **9**
iksire dönüştürmek II değerli hale getirmek

9. Bir naẓarla ṭoprağı bi̇-şekk
iderler ki̇myā
10. Feyż-i istiʿdād lāzımdur
veli̇ Yaḥyā ne güc

alış:

1. ***Alışdı:*** -dı
Mısra: **2**
alışmak

1. Laʿl-i lebüñle bāde-i nāb
itdi imtizāc
2. Alışdı biri biri ile iki ter-
mizāc

iki:

1. ***iki:***
Mısra: **2**
İki, sayı sıfatı

1. Laʿl-i lebüñle bāde-i nāb
itdi imtizāc
2. Alışdı biri biri ile iki ter-
mizāc

ter-mizāc:

1. ***ter-mizāc:***
Mısra: **2**
hoş mizaçlı

1. Laʿl-i lebüñle bāde-i nāb
itdi imtizāc
2. Alışdı biri biri ile iki ter-
mizāc

söyle:

1. ***Söyleñ:*** -ñ
Mısra: **3**
söyleyin.

3. Söyleñ ṭabi̇be yoḳ yire ʿarż-
ı ilāc ider
4. Bi̇mār-ı derd-i ʿaşḳ ḳabūl

eylemez ʿilāc

ṭabib:

1. ***ṭabi̮be:*** -e
Mısra: **3**
Doktor

3. Söyleñ ṭabi̮be yoḳ yire ʿarż-ı ilāc ider
4. Bi̮mār-ı derd-i ʿaşḳ ḳabūl eylemez ʿilāc

ʿilāc:

1. ***ʿilāc:***
Mısra: **4**
Deva, şifa

3. Söyleñ ṭabi̮be yoḳ yire ʿarż-ı ilāc ider
4. Bi̮mār-ı derd-i ʿaşḳ ḳabūl eylemez ʿilāc

---

art:

1. ***Artarsa:*** -arsa
Mısra: **5**
artmak II çoğalmak

5. Artarsa nola ḥāṣıl-ı derd ü metāʿ-ı ġam
6. Sulṭān-ı ʿaşḳ istemez ey dil ḫarāc u tāc

---

nola:

1. ***nola:***
Mısra: **5**
şaşılır mı?

5. Artarsa nola ḥāṣıl-ı derd ü metāʿ-ı ġam
6. Sulṭān-ı ʿaşḳ istemez ey dil ḫarāc u tāc

ü:

1. ***ü:***
Mısra: **5**
ve

5. Artarsa nola ḥāṣıl-ı derd ü metāʿ-ı ġam
6. Sulṭān-ı ʿaşḳ istemez ey dil ḫarāc u tāc

---

istemez:

1. ***istemez:***
Mısra: **6**
İstememek.

5. Artarsa nola ḥāṣıl-ı derd ü metāʿ-ı ġam
6. Sulṭān-ı ʿaşḳ istemez ey dil

ḫarāc u tāc

---

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Artarsa nola ḥāṣıl-ı derd ü metāʿ-ı ġam
6. Sulṭān-ı ʿaşḳ istemez ey dil ḫarāc u tāc

---

dil:

1. ***dil:***
Mısra: **6**
gönül

5. Artarsa nola ḥāṣıl-ı derd ü metāʿ-ı ġam
6. Sulṭān-ı ʿaşḳ istemez ey dil ḫarāc u tāc

---

kāmil:

1. ***Kāmil:***
Mısra: **7**
Olgun.

7. Kāmil niŝār-ı cevher iderken sükutda
8. Nāḳış kemāl-i cehli ile eyler ibtihāc

---

sükut:

1. ***sükutda:*** -da
Mısra: **7**
sakinlik II sessizlik

7. Kāmil niŝār-ı cevher iderken sükutda
8. Nāḳış kemāl-i cehli ile eyler ibtihāc

---

nāḳış:

1. ***Nāḳış:***
Mısra: **8**
bir konu hakkında bilgisi yetersiz olan

7. Kāmil niŝār-ı cevher iderken sükutda
8. Nāḳış kemāl-i cehli ile eyler ibtihāc

---

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **8**
birlikte

7. Kāmil niŝār-ı cevher iderken sükutda
8. Nāḳış kemāl-i cehli ile eyler

ibtihāc

---

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā metāʿ-ı fażl diri̇ġā kesādda
10. Kālā-yı cehl bulmada güñden güñe revāc

---

diriġā:

1. ***diri̇ġā:***
Mısra: **9**
Yazık, eyvah

9. Yaḥyā metāʿ-ı fażl diri̇ġā kesādda
10. Kālā-yı cehl bulmada güñden güñe revāc

---

kesād:

1. ***kesādda:*** -da
Mısra: **9**
Kıtlık, yokluk, azlık.

9. Yaḥyā metāʿ-ı fażl diri̇ġā kesādda
10. Kālā-yı cehl bulmada güñden güñe revāc

---

laʿl-i lebüñle:

1. ***laʿl-i lebüñle:*** -
Mısra: **1**
Dudağın lal gibi kızıllığı; kırmızı dudak

1. Laʿl-i lebüñle bāde-i nāb itdi imtizāc
2. Alışdı biri biri ile iki ter-mizāc

---

bāde-i nāb:

1. ***bāde-i nāb:*** -
Mısra: **1**
halis, saf şarap

1. Laʿl-i lebüñle bāde-i nāb itdi imtizāc
2. Alışdı biri biri ile iki ter-mizāc

---

bimār-ı derd-i ʿaşḳ:

1. ***bi̮mār-ı derd-i ʿaşḳ:*** -
Mısra: **4**
aşk derdiyle hasta olan

3. Söyleñ ṭabi̮be yoḳ yire ʿarż-ı ilāc ider
4. Bi̮mār-ı derd-i ʿaşḳ ḳabūl

eylemez ʿilāc

mizāc

ḫarāc u tāc

sulṭān-ı ʿaşḳ:

1. ***sulṭān-ı ʿaşḳ:*** -
Mısra: **6**
Aşkın sultanı II sevgili

5. Artarsa nola ḥāṣıl-ı derd ü metāʿ-ı ġam
6. Sulṭān-ı ʿaşḳ istemez ey dil ḫarāc u tāc

biri biri ile:

1. ***biri biri ile:*** -
Mısra: **2**
birbirine

1. Laʿl-i lebüñle bāde-i nāb itdi imtizāc
2. Alışdı biri biri ile iki ter-mizāc

niŝār-ı cevher iderken:

1. ***niŝār-ı cevher iderken:*** -
Mısra: **7**
cevher saçmak

7. Kāmil niŝār-ı cevher iderken sükutda
8. Nāḳış kemāl-i cehli ile eyler ibtihāc

harāc u tāc:

1. ***ḫarāc u tāc:*** -
Mısra: **6**
para ve makam

5. Artarsa nola ḥāṣıl-ı derd ü metāʿ-ı ġam
6. Sulṭān-ı ʿaşḳ istemez ey dil ḫarāc u tāc

yok yire:

1. ***yoḳ yire:*** -
Mısra: **3**
Gereği yokken, boşu boşuna.

3. Söyleñ ṭabi̱be yoḳ yire ʿarż-ı ilāc ider
4. Bi̱mār-ı derd-i ʿaşḳ ḳabūl eylemez ʿilāc

ibtihāc eyler:

1. ***ibtihāc eyler:*** -
Mısra: **8**
sevinmek II gönlünü açmak

7. Kāmil niŝār-ı cevher iderken sükutda
8. Nāḳış kemāl-i cehli ile eyler ibtihāc

kemāl-i cehli:

1. ***kemāl-i cehli:*** -
Mısra: **8**
cehaletin olgunluğu II tam bir cahillik

7. Kāmil niŝār-ı cevher iderken sükutda
8. Nāḳış kemāl-i cehli ile eyler ibtihāc

ʿarż-ı ilāc ider:

1. ***ʿarż-ı ilāc ider:*** -
Mısra: **3**
ilaç sunmak

3. Söyleñ ṭabi̱be yoḳ yire ʿarż-ı ilāc ider
4. Bi̱mār-ı derd-i ʿaşḳ ḳabūl eylemez ʿilāc

güñden güñe:

1. ***güñden güñe:*** -
Mısra: **10**
Günden güne

9. Yaḥyā metāʿ-ı fażl diri̱ġā kesādda
10. Kālā-yı cehl bulmada güñden güñe revāc

metāʿ-ı fażl:

1. ***metāʿ-ı fażl:*** -
Mısra: **9**
fazilet sermayesi

9. Yaḥyā metāʿ-ı fażl diri̱ġā kesādda
10. Kālā-yı cehl bulmada güñden güñe revāc

kabūl eylemez:

1. ***ḳabūl eylemez:*** -
Mısra: **4**
reddetmek II kabul etmemek

3. Söyleñ ṭabi̱be yoḳ yire ʿarż-ı ilāc ider
4. Bi̱mār-ı derd-i ʿaşḳ ḳabūl eylemez ʿilāc

revāc bulmada:

1. ***revāc bulmada:*** -
Mısra: **10**
revaç bulmak

9. Yaḥyā metāʿ-ı fażl diri̱ġā kesādda
10. Kālā-yı cehl bulmada güñden güñe revāc

kālā-yı cehl:

1. ***kālā-yı cehl:*** -
Mısra: **10**
cehalet kumaşı

9. Yaḥyā metāʿ-ı fażl diri̱ġā kesādda
10. Kālā-yı cehl bulmada güñden güñe revāc

ḥāṣıl-ı derd:

1. ***ḥāṣıl-ı derd:*** -
Mısra: **5**
derdin ortaya çıkması

5. Artarsa nola ḥāṣıl-ı derd ü metāʿ-ı ġam
6. Sulṭān-ı ʿaşḳ istemez ey dil ḫarāc u tāc

kadeh:

1. ***ḳadeḥ:***
Mısra: **1**
kadeh ll şarap.

1. Şuʿle-i meyle döner şemʿ-i fürūzāne ḳadeḥ
2. Şemʿ iken yine ider cünbiş-i pervāne ḳadeḥ

2. ***ḳadeḥ:***
Mısra: **2**
kadeh ll şarap.

1. Şuʿle-i meyle döner şemʿ-i fürūzāne ḳadeḥ
2. Şemʿ iken yine ider cünbiş-i pervāne ḳadeḥ

imtizāc itdi:

1. ***imtizāc itdi:*** -
Mısra: **1**
uyum sağlamak.

1. Laʿl-i lebüñle bāde-i nāb itdi imtizāc
2. Alışdı biri biri ile iki ter-

metāʿ-ı ġam:

1. ***metāʿ-ı ġam:*** -
Mısra: **5**
gam varlığı

5. Artarsa nola ḥāṣıl-ı derd ü metāʿ-ı ġam
6. Sulṭān-ı ʿaşḳ istemez ey dil

3. ***ḳadeḥ:***
Mısra: **4**
kadeh ll şarap.

3. Düşeli ʿaks-i ruḫ-ı yār şarāb-ı nāba
4. Reşkden ḳaldı çeh-i Yūsuf-ı Kenʿān’a ḳadeḥ

4. ***ḳadeḥ:***
Mısra: **6**
Kadeh

5. Pür iken bāde ile beñzer idi ʿārıżına
6. Ser-nigūn eylediler döndi zeneḫdāne ḳadeḥ

5. ***ḳadeḥ:***
Mısra: **8**
kadeh ll şarap.

7. Bize lāzım degül ey çarḫ bu nüh peymāne
8. Cümleden yegdi gireydi ele bir dāne ḳadeḥ

6. ***ḳadeḥ:***
Mısra: **10**
kadeh ll şarap.

9. Her biri dāʾim el üstüñde ṭutar Yaḥyā'veş
10. Çoḳ buluñmag ile ġam günleri yārāna ḳadeḥ

Şemʿ:

1. ***Şemʿ:***
Mısra: **2**
Mum

1. Şuʿle-i meyle döner şemʿ-i fürūzāne ḳadeḥ
2. Şemʿ iken yine ider cünbiş-i pervāne ḳadeḥ

---

iken:

1. ***iken:***
Mısra: **2**
iken zarf fiili II ..dığı zaman

1. Şuʿle-i meyle döner şemʿ-i fürūzāne ḳadeḥ
2. Şemʿ iken yine ider cünbiş-i pervāne ḳadeḥ

2. ***iken:***
Mısra: **5**
iken zarf fiili II ..dığı zaman

5. Pür iken bāde ile beñzer idi ʿārıżına
6. Ser-nigūn eylediler döndi zeneḫdāne ḳadeḥ

---

yine:

1. ***yine:***
Mısra: **2**
yine de

1. Şuʿle-i meyle döner şemʿ-i fürūzāne ḳadeḥ
2. Şemʿ iken yine ider cünbiş-i pervāne ḳadeḥ

---

id:

1. ***ider:*** -er
Mısra: **2**
etmek, yapmak

1. Şuʿle-i meyle döner şemʿ-i fürūzāne ḳadeḥ
2. Şemʿ iken yine ider cünbiş-i pervāne ḳadeḥ

---

düşeli:

1. ***Düşeli:***
Mısra: **3**
düştüğünden beri

3. Düşeli ʿaks-i ruḫ-ı yār şarāb-ı nāba
4. Reşkden ḳaldı çeh-i Yūsuf-ı Kenʿān’a ḳadeḥ

---

reşk:

1. ***Reşkden:*** -den
Mısra: **4**
Kıskançlık

3. Düşeli ʿaks-i ruḫ-ı yār şarāb-ı nāba
4. Reşkden ḳaldı çeh-i Yūsuf-ı Kenʿān’a ḳadeḥ

ḳal:

1. ***ḳaldı:*** -dı
Mısra: **4**
kalmak II durmak

3. Düşeli ʿaks-i ruḫ-ı yār şarāb-ı nāba
4. Reşkden ḳaldı çeh-i Yūsuf-ı Kenʿān’a ḳadeḥ

---

pür:

1. ***Pür:*** -r
Mısra: **5**
Dolu

5. Pür iken bāde ile beñzer idi ʿārıżına
6. Ser-nigūn eylediler döndi zeneḫdāne ḳadeḥ

---

bāde:

1. ***bāde:***
Mısra: **5**
Şarap.

5. Pür iken bāde ile beñzer idi ʿārıżına
6. Ser-nigūn eylediler döndi zeneḫdāne ḳadeḥ

---

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **5**
birlikte, beraber (bağlama edatı)

5. Pür iken bāde ile beñzer idi ʿārıżına
6. Ser-nigūn eylediler döndi zeneḫdāne ḳadeḥ

2. ***ile:***
Mısra: **10**
birlikte, beraber (bağlama edatı)

9. Her biri dāʾim el üstüñde ṭutar Yaḥyā'veş
10. Çoḳ buluñmag ile ġam günleri yārāna ḳadeḥ

---

beñze:

1. ***beñzer:*** -r
Mısra: **5**
İki kişi veya nesne arasında birbirini andıracak kadar ortak nitelikler bulunmak, andırmak.

5. Pür iken bāde ile beñzer idi ʿārıżına
6. Ser-nigūn eylediler döndi zeneḫdāne ḳadeḥ

---

i:

1. ***idi:*** -di
Mısra: **5**
İ- yardımcı fiili.

5. Pür iken bāde ile beñzer idi ʿārıżına
6. Ser-nigūn eylediler döndi zeneḫdāne ḳadeḥ

ʿārıż:

1. ***ʿārıżına:*** -ına
Mısra: **5**
(sevgilinin) yanak

5. Pür iken bāde ile beñzer idi ʿārıżına
6. Ser-nigūn eylediler döndi zeneḫdāne ḳadeḥ

---

dön:

1. ***döndi:*** -di
Mısra: **6**
dönüşmek II benzemek

5. Pür iken bāde ile beñzer idi ʿārıżına
6. Ser-nigūn eylediler döndi zeneḫdāne ḳadeḥ

zenehdān:

1. ***zeneḫdāne:*** -e
Mısra: **6**
çene çukuru

5. Pür iken bāde ile beñzer idi ʿārıżına
6. Ser-nigūn eylediler döndi zeneḫdāne ḳadeḥ

biz:

1. ***Bize:*** -e
Mısra: **7**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

7. Bize lāzım degül ey çarḫ bu nüh peymāne
8. Cümleden yegdi gireydi ele bir dāne ḳadeḥ

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Bize lāzım degül ey çarḫ bu nüh peymāne
8. Cümleden yegdi gireydi ele bir dāne ḳadeḥ

çarh:

1. ***çarḫ:***
Mısra: **7**
felek

7. Bize lāzım degül ey çarḫ bu nüh peymāne
8. Cümleden yegdi gireydi ele bir dāne ḳadeḥ

bu:

1. ***bu:***
Mısra: **7**
bu, işaret sıfatı

7. Bize lāzım degül ey çarḫ bu nüh peymāne
8. Cümleden yegdi gireydi ele bir dāne ḳadeḥ

cümleden:

1. ***Cümleden:***
Mısra: **8**
her şey

7. Bize lāzım degül ey çarḫ bu nüh peymāne
8. Cümleden yegdi gireydi ele bir dāne ḳadeḥ

yeg:

1. ***yegdi:*** -di
Mısra: **8**
Üstün.

7. Bize lāzım degül ey çarḫ bu nüh peymāne
8. Cümleden yegdi gireydi ele bir dāne ḳadeḥ

dāʾim:

1. ***dāʾim:***
Mısra: **9**
Devamlı, sürekli.

9. Her biri dāʾim el üstüñde ṭutar Yaḥyā'veş
10. Çoḳ buluñmag ile ġam güñleri yārāna ḳadeḥ

yaḥyā'veş:

1. ***Yaḥyā'veş:***
Mısra: **9**
Yahya gibi

9. Her biri dāʾim el üstüñde ṭutar Yaḥyā'veş
10. Çoḳ buluñmag ile ġam güñleri yārāna ḳadeḥ

Çok:

1. ***Çoḳ:***
Mısra: **10**
Çok

9. Her biri dāʾim el üstüñde ṭutar Yaḥyā'veş
10. Çoḳ buluñmag ile ġam güñleri yārāna ḳadeḥ

bulunmag:

1. ***bulunmag:***
Mısra: **10**
Bulunmak.

9. Her biri dāʾim el üstüñde ṭutar Yaḥyā'veş
10. Çoḳ buluñmag ile ġam güñleri yārāna ḳadeḥ

ġam:

1. ***ġam:***
Mısra: **10**
tasa II kaygı

9. Her biri dāʾim el üstüñde ṭutar Yaḥyā'veş
10. Çoḳ buluñmag ile ġam güñleri yārāna ḳadeḥ

gün:

1. ***günleri:*** -leri
Mısra: **10**
gün, zaman.

9. Her biri dāʾim el üstüñde ṭutar Yaḥyā'veş
10. Çoḳ buluñmag ile ġam güñleri yārāna ḳadeḥ

yārān:

1. ***yārāna:*** -a
Mısra: **10**
Sevgili, maşuk

9. Her biri dāʾim el üstüñde ṭutar Yaḥyā'veş
10. Çoḳ buluñmag ile ġam güñleri yārāna ḳadeḥ

cünbiş-i pervāne:

1. ***cünbiş-i pervāne:*** -
Mısra: **2**
pervanenin hareketleri

1. Şuʿle-i meyle döner şemʿ-i fürūzāne ḳadeḥ
2. Şemʿ iken yine ider cünbiş-i pervāne ḳadeḥ

çeh-i yūsuf-ı kenʿān'a:

1. ***çeh-i yūsuf-ı kenʿān'a:*** -
Mısra: **4**
Kenan ilinin Yusuf'unun kuyusu II Hz. Yusuf'un düştüğü kuyu

3. Düşeli ʿaks-i ruḫ-ı yār şarāb-ı nāba
4. Reşkden ḳaldı çeh-i Yūsuf-ı Kenʿān'a ḳadeḥ

Şuʿle-i meyle:

1. ***Şuʿle-i meyle:*** -
Mısra: **1**
aleve meyletme

1. Şuʿle-i meyle döner şemʿ-i fürūzāne ḳadeḥ
2. Şemʿ iken yine ider cünbiş-i pervāne ḳadeḥ

şemʿ-i fürūzāne döner:

1. ***şemʿ-i fürūzāne döner:*** -
Mısra: **1**
Işıldayan muma dönüşmek

1. Şuʿle-i meyle döner şemʿ-i fîrūzāne ḳadeḥ
2. Şemʿ iken yine ider cünbiş-i pervāne ḳadeḥ

7. Bize lāzım degül ey çarḫ bu nüh peymāne
8. Cümleden yegdi gireydi ele bir dāne ḳadeḥ

1. Göñül açılmaz irişmez derūna rāḥat-ı rūḥ
2. Seḥerde lāle gibi içmeyince cām-ı ṣabūḥ

ʿaks-i ruh-ı yār:

1. ***ʿaks-i ruḫ-ı yār:*** -
Mısra: **3**
sevgilinin yanağının yansıması

3. Düşeli ʿaks-i ruḫ-ı yār şarāb-ı nāba
4. Reşkden ḳaldı çeh-i Yūsuf-ı Kenʿān'a ḳadeḥ

---

her biri:

1. ***her biri:*** -
Mısra: **9**
Her biri

9. Her biri dāʾim el üstüñde ṭutar Yaḥyā'veş
10. Çoḳ buluñmag ile ġam güñleri yārāna ḳadeḥ

---

lāle:

1. ***lāle:***
Mısra: **2**
Lale.

1. Göñül açılmaz irişmez derūna rāḥat-ı rūḥ
2. Seḥerde lāle gibi içmeyince cām-ı ṣabūḥ

şarāb-ı nāba:

1. ***şarāb-ı nāba:*** -
Mısra: **3**
saf şarap kadehi

3. Düşeli ʿaks-i ruḫ-ı yār şarāb-ı nāba
4. Reşkden ḳaldı çeh-i Yūsuf-ı Kenʿān'a ḳadeḥ

---

el üstüñde ṭutar:

1. ***el üstüñde ṭutar:*** -
Mısra: **9**
Çok değer verip sevmek

9. Her biri dāʾim el üstüñde ṭutar Yaḥyā'veş
10. Çoḳ buluñmag ile ġam güñleri yārāna ḳadeḥ

---

gibi:

1. ***gibi:***
Mısra: **2**
Benzetme edatı

1. Göñül açılmaz irişmez derūna rāḥat-ı rūḥ
2. Seḥerde lāle gibi içmeyince cām-ı ṣabūḥ

---

ser-nigūn eylediler:

1. ***ser-nigūn eylediler:*** -
Mısra: **6**
baş aşağı çevirmek II ters döndürmek

5. Pür iken bāde ile beñzer idi ʿārıżına
6. Ser-nigūn eylediler döndi zeneḫdāne ḳadeḥ

---

nüh peymāne:

1. ***nüh peymāne:*** -
Mısra: **7**
Dokuz feleği gösteren kadeh II dokuz kadeh.

7. Bize lāzım degül ey çarḫ bu nüh peymāne
8. Cümleden yegdi gireydi ele bir dāne ḳadeḥ

---

içmeyince:

1. ***içmeyince:***
Mısra: **2**
içmediği zaman

1. Göñül açılmaz irişmez derūna rāḥat-ı rūḥ
2. Seḥerde lāle gibi içmeyince cām-ı ṣabūḥ

---

lāzım degül:

1. ***lāzım degül:*** -
Mısra: **7**
Gerekmez

7. Bize lāzım degül ey çarḫ bu nüh peymāne
8. Cümleden yegdi gireydi ele bir dāne ḳadeḥ

---

irişmez:

1. ***irişmez:***
Mısra: **1**
ulaşmamak

1. Göñül açılmaz irişmez derūna rāḥat-ı rūḥ
2. Seḥerde lāle gibi içmeyince cām-ı ṣabūḥ

---

bahār:

1. ***Bahār:***
Mısra: **3**
Bahar mevsimi

3. Bahār irişse olur her şükūfe bir miftāḥ
4. Ḳılīd-i ʿişreti gülşende ḳılmaġa meftūḥ

---

bir dāne:

1. ***bir dāne:*** -
Mısra: **8**
bir tane, tek bir

7. Bize lāzım degül ey çarḫ bu nüh peymāne
8. Cümleden yegdi gireydi ele bir dāne ḳadeḥ

---

derūn:

1. ***derūna:*** -a
Mısra: **1**
iç II gönül

1. Göñül açılmaz irişmez derūna rāḥat-ı rūḥ
2. Seḥerde lāle gibi içmeyince cām-ı ṣabūḥ

---

iriş:

1. ***irişse:*** -se
Mısra: **3**
erişmek, gelip çatmak

3. Bahār irişse olur her şükūfe bir miftāḥ
4. Ḳılīd-i ʿişreti gülşende ḳılmaġa meftūḥ

---

ele gireydi:

1. ***ele gireydi:*** -
Mısra: **8**
Ele geçmek.

---

seḥer:

1. ***Seḥerde:*** -de
Mısra: **2**
Sabah vakti

---

ol:

1. ***olur:*** -ur
Mısra: **3**
Olmak.

3. Bahār irişse olur her şükūfe bir miftāḥ
4. Ḳılıḍ-i ʿişreti gülşende ḳılmaġa meftūḥ

---

her:

1. ***her:***
Mısra: **3**
Her, bütün.

3. Bahār irişse olur her şükūfe bir miftāḥ
4. Ḳılıḍ-i ʿişreti gülşende ḳılmaġa meftūḥ

şükūfe:

1. ***şükūfe:***
Mısra: **3**
Çiçek.

3. Bahār irişse olur her şükūfe bir miftāḥ
4. Ḳılıḍ-i ʿişreti gülşende ḳılmaġa meftūḥ

---

bir:

1. ***bir:***
Mısra: **3**
bir, belgisiz sıfat

3. Bahār irişse olur her şükūfe bir miftāḥ
4. Ḳılıḍ-i ʿişreti gülşende ḳılmaġa meftūḥ

---

miftāḥ:

1. ***miftāḥ:***
Mısra: **3**
anahtar

3. Bahār irişse olur her şükūfe bir miftāḥ
4. Ḳılıḍ-i ʿişreti gülşende ḳılmaġa meftūḥ

---

gülşen:

1. ***gülşende:*** -de
Mısra: **4**
gül bahçesi ‖ bahçe

3. Bahār irişse olur her şükūfe bir miftāḥ
4. Ḳılıḍ-i ʿişreti gülşende ḳılmaġa meftūḥ

---

yu:

1. ***Yudum:*** -dum
Mısra: **5**
Temizlemek, yıkamak.

5. Yudum elümi şarāb-ı mecāẓiden tevbe
6. Be-ḥaḳḳ-ı cām-ı ḥaḳiḳat be-ḥaḳ-ı rūḥ-ı nasūḥ

---

el:

1. ***elümi:*** -ü, -m, -i
Mısra: **5**
El.

5. Yudum elümi şarāb-ı mecāẓiden tevbe
6. Be-ḥaḳḳ-ı cām-ı ḥaḳiḳat be-ḥaḳ-ı rūḥ-ı nasūḥ

---

tevbe:

1. ***tevbe:***
Mısra: **5**
tövbe

5. Yudum elümi şarāb-ı mecāẓiden tevbe
6. Be-ḥaḳḳ-ı cām-ı ḥaḳiḳat be-ḥaḳ-ı rūḥ-ı nasūḥ

---

ten:

1. ***tenüm:*** -ü, -m
Mısra: **7**
beden

7. Olursa tiġ-i firāḳıyla şerḥa şerḥa tenüm
8. Nigāra derd-i derūnum olup durur meşrūḥ

2. ***Tenine:*** -i, -n, -e
Mısra: **9**
beden

9. Tenine yāre urup tiġ-i hicr ile Yaḥyā
10. Şehā ölümlük olaldan raḳib olur mecrūḥ

---

nigāra:

1. ***Nigāra:***
Mısra: **8**
Ey sevgili!

7. Olursa tiġ-i firāḳıyla şerḥa şerḥa tenüm
8. Nigāra derd-i derūnum olup durur meşrūḥ

---

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **9**
"vasıtasıyla" anlamında bağlama edatı

9. Tenine yāre urup tiġ-i hicr ile Yaḥyā
10. Şehā ölümlük olaldan raḳib olur mecrūḥ

---

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Tenine yāre urup tiġ-i hicr ile Yaḥyā
10. Şehā ölümlük olaldan raḳib olur mecrūḥ

Şehā:

1. ***Şehā:***
Mısra: **10**
Ey sevgili.

9. Tenine yāre urup tiġ-i hicr ile Yaḥyā
10. Şehā ölümlük olaldan raḳib olur mecrūḥ

ölümlük:

1. ***ölümlük:***
Mısra: **10**
ölme durumu II ölümlü olma

9. Tenine yāre urup tiġ-i hicr ile Yaḥyā
10. Şehā ölümlük olaldan raḳib olur mecrūḥ

---

olaldan:

1. ***olaldan:***
Mısra: **10**
Olduğundan beri.

9. Tenine yāre urup tiġ-i hicr ile Yaḥyā
10. Şehā ölümlük olaldan raḳib olur mecrūḥ

---

raḳib:

1. ***raḳib:***
Mısra: **10**
Rakip II. Düşman.

9. Tenine yāre urup tiġ-i hicr ile Yaḥyā
10. Şehā ölümlük olaldan raḳib olur mecrūḥ

---

rāḥat-ı rūḥ:

1. ***rāḥat-ı rūḥ:*** -
Mısra: **1**
Can huzuru

1. Göñül açılmaz irişmez derūna rāḥat-ı rūḥ
2. Seḥerde lāle gibi içmeyince cām-ı ṣabūḥ

---

cām-ı ṣabūḥ:

1. ***cām-ı ṣabūḥ:*** -
Mısra: **2**
sabahleyin mahmurluk gidermek için içilen şarabın kadehi.

1. Göñül açılmaz irişmez derūna rāḥat-ı rūḥ
2. Seḥerde lāle gibi içmeyince cām-ı ṣabūḥ

Ḳılid-i ʿişreti:

1. ***Ḳılid-i ʿişreti:*** -
Mısra: **4**
eğlence kilidi

3. Bahār irişse olur her şükūfe bir miftāḥ
4. Ḳılid-i ʿişreti gülşende ḳılmaġa meftūḥ

şarāb-ı mecāziden:

1. ***şarāb-ı mecāziden:*** -
Mısra: **5**
hakikat şarabı

5. Yudum elümi şarāb-ı mecāziden tevbe
6. Be-ḥaḳḳ-ı cām-ı ḥaḳiḳat be-ḥaḳ-ı rūḥ-ı nasūḥ

be-ḥaḳḳ-ı cām-ı ḥaḳiḳat:

1. ***be-ḥaḳḳ-ı cām-ı ḥaḳiḳat:*** -
Mısra: **6**
hakikat şarabının hakkı için

5. Yudum elümi şarāb-ı mecāziden tevbe
6. Be-ḥaḳḳ-ı cām-ı ḥaḳiḳat be-ḥaḳ-ı rūḥ-ı nasūḥ

be-ḥaḳ-ı rūḥ-ı nasūḥ:

1. ***be-ḥaḳ-ı rūḥ-ı nasūḥ:*** -
Mısra: **6**
sadık kulların hakkı için

5. Yudum elümi şarāb-ı mecāziden tevbe
6. Be-ḥaḳḳ-ı cām-ı ḥaḳiḳat be-ḥaḳ-ı rūḥ-ı nasūḥ

tiġ-i firāḳıyla:

1. ***tiġ-i firāḳıyla:*** -
Mısra: **7**
ayrılık kılıcı

7. Olursa tiġ-i firāḳıyla şerḥa şerḥa tenüm
8. Nigāra derd-i derūnum olup durur meşrūḥ

derd-i derūnum:

1. ***derd-i derūnum:*** -
Mısra: **8**
gönül derdi

7. Olursa tiġ-i firāḳıyla şerḥa şerḥa tenüm
8. Nigāra derd-i derūnum olup durur meşrūḥ

tiġ-i hicr:

1. ***tiġ-i hicr:*** -
Mısra: **9**
Ayrılık kılıcı.

9. Tenine yāre urup tiġ-i hicr ile Yaḥyā
10. Şehā ölümlük olaldan raḳib olur mecrūḥ

göñül açılmaz:

1. ***göñül açılmaz:*** -
Mısra: **1**
içi ferahlamamak II huzur bulmamak

1. Göñül açılmaz irişmez derūna rāḥat-ı rūḥ
2. Seḥerde lāle gibi içmeyince cām-ı ṣabūḥ

meftūḥ ḳılmaġa:

1. ***meftūḥ ḳılmaġa:*** -
Mısra: **4**
açmak

3. Bahār irişse olur her şükūfe bir miftāḥ
4. Ḳılid-i ʿişreti gülşende ḳılmaġa meftūḥ

şerḥa şerḥa olursa:

1. ***şerḥa şerḥa olursa:*** -
Mısra: **7**
paramparça olmak

7. Olursa tiġ-i firāḳıyla şerḥa şerḥa tenüm
8. Nigāra derd-i derūnum olup durur meşrūḥ

meşrūḥ olup durur:

1. ***meşrūḥ olup durur:*** -
Mısra: **8**
açılmak II büyümek

7. Olursa tiġ-i firāḳıyla şerḥa şerḥa tenüm
8. Nigāra derd-i derūnum olup durur meşrūḥ

yāre urup:

1. ***yāre urup:*** -
Mısra: **9**
yaralamak

9. Tenine yāre urup tiġ-i hicr ile Yaḥyā
10. Şehā ölümlük olaldan raḳib olur mecrūḥ

mecrūḥ olur:

1. ***mecrūḥ olur:*** -
Mısra: **10**
Yaralanmak

9. Tenine yāre urup tiġ-i hicr ile Yaḥyā
10. Şehā ölümlük olaldan raḳib olur mecrūḥ

yine:

1. ***yine:***
Mısra: **1**
Tekrar.

1. Gelür mi yine göñül bāġına bahār-ı feraḥ
2. Virür mi bir daḫı naḫl-ı murād bār-ı feraḥ

göñül:

1. ***göñül:***
Mısra: **1**
gönül

1. Gelür mi yine göñül bāġına bahār-ı feraḥ
2. Virür mi bir daḫı naḫl-ı murād bār-ı feraḥ

bāġ:

1. ***bāġına:*** -ına
Mısra: **1**
bağ II bahçe

1. Gelür mi yine göñül bāġına bahār-ı feraḥ
2. Virür mi bir daḫı naḫl-ı murād bār-ı feraḥ

hicr:

1. ***hicr:***
Mısra: **3**
Ayrılık.

3. Geçer mi hicr güñi vaṣl gicesi irişüp
4. Şeb-i ġam āḫir olur mı irüp nehār-ı feraḥ

güñ:

1. ***güñi:*** -i
Mısra: **3**
gün, zaman.

3. Geçer mi hicr güñi vaṣl gicesi irişüp
4. Şeb-i ġam āḫir olur mı irüp nehār-ı feraḥ

vaṣl:

1. ***vaṣl:***
Mısra: **3**
Kavuşma.

3. Geçer mi hicr güñi vaṣl gicesi irişüp
4. Şeb-i ġam āḫir olur mı irüp nehār-ı feraḥ

gice:

1. ***gicesi:*** -si
Mısra: **3**
Gece.

3. Geçer mi hicr güñi vaṣl gicesi irişüp
4. Şeb-i ġam āḫir olur mı irüp nehār-ı feraḥ

irişüp:

1. ***irişüp:***
Mısra: **3**
ulaştığı zaman

3. Geçer mi hicr güñi vaṣl gicesi irişüp
4. Şeb-i ġam āḫir olur mı irüp nehār-ı feraḥ

irüp:

1. ***irüp:***
Mısra: **4**
ulaştığı zaman

3. Geçer mi hicr güñi vaṣl gicesi irişüp
4. Şeb-i ġam āḫir olur mı irüp nehār-ı feraḥ

Ṭaġıt:

1. ***Ṭaġıtdı:*** -dı
Mısra: **5**
Dağıtmak II Ortadan kaldırmak

5. Ṭaġıtdı gülşen-i āmāli tüñd-bād-ı sitem
6. Diriġ ʿömr gibi geçdi rūzgār-ı feraḥ

diriġ:

1. ***Diriġ:***
Mısra: **6**
Yazık ki.

5. Ṭaġıtdı gülşen-i āmāli tüñd-bād-ı sitem
6. Diriġ ʿömr gibi geçdi rūzgār-ı feraḥ

Ḳal:

1. ***Ḳalur:*** -ur
Mısra: **7**
kalmak

7. Ḳalur çemende gider cān bu resme pejmürde
8. Bu sebzezārda aḳmazsa cūy-bār-ı feraḥ

çemen:

1. ***çemende:*** -de
Mısra: **7**
Çimen. || Bahçe.

7. Ḳalur çemende gider cān bu resme pejmürde
8. Bu sebzezārda aḳmazsa cūy-bār-ı feraḥ

cān:

1. ***cān:***
Mısra: **7**
ruh

7. Ḳalur çemende gider cān bu resme pejmürde
8. Bu sebzezārda aḳmazsa cūy-bār-ı feraḥ

bu:

1. ***bu:***
Mısra: **7**
bu, işaret sıfatı

7. Ḳalur çemende gider cān bu resme pejmürde
8. Bu sebzezārda aḳmazsa cūy-bār-ı feraḥ

2. ***Bu:***
Mısra: **8**
bu, işaret sıfatı

7. Ḳalur çemende gider cān bu resme pejmürde
8. Bu sebzezārda aḳmazsa cūy-bār-ı feraḥ

3. ***Bu:***
Mısra: **10**
Bu, işaret sıfatı

9. Mekān-ı ġuṣṣa maḥall-i sitemdür ey Yaḥyā
10. Bu tengnā-yı ġamı ṣanma ola dār-ı feraḥ

resm:

1. ***resme:*** -e
Mısra: **7**
usül

7. Ḳalur çemende gider cān bu resme pejmürde
8. Bu sebzezārda aḳmazsa cūy-bār-ı feraḥ

sebzezār:

1. ***sebzezārda:*** -da
Mısra: **8**
çimenlik

7. Ḳalur çemende gider cān bu resme pejmürde
8. Bu sebzezārda aḳmazsa cūy-bār-ı feraḥ

aḳmazsa:

1. ***aḳmazsa:***
Mısra: **8**
akmaz ise

7. Ḳalur çemende gider cān bu resme pejmürde
8. Bu sebzezārda aḳmazsa cūy-bār-ı feraḥ

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Mekān-ı ġuṣṣa maḥall-i sitemdür ey Yaḥyā
10. Bu tengnā-yı ġamı ṣanma ola dār-ı feraḥ

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Mekān-ı ġuṣṣa maḥall-i sitemdür ey Yaḥyā
10. Bu tengnā-yı ġamı ṣanma ola dār-ı feraḥ

ṣanma:

1. ***ṣanma:***
Mısra: **10**
sanma II zannetme

9. Mekān-ı ġuṣṣa maḥall-i sitemdür ey Yaḥyā
10. Bu tengnā-yı ġamı ṣanma

ola dār-ı ferah

nehār-ı ferah

ola dār-ı ferah

ol:

1. ***ola:*** -a
Mısra: **10**
olmak.

9. Mekān-ı ġuṣṣa maḥall-i sitemdür ey Yaḥyā
10. Bu tengnā-yı ġamı ṣanma ola dār-ı feraḥ

bahār-ı ferah:

1. ***bahār-ı feraḥ:*** -
Mısra: **1**
mutluluk baharı

1. Gelür mi yine göñül bāġına bahār-ı feraḥ
2. Virür mi bir daḫı naḫl-ı murād bār-ı feraḥ

bār-ı ferah:

1. ***bār-ı feraḥ:*** -
Mısra: **2**
saadet meyvesi

1. Gelür mi yine göñül bāġına bahār-ı feraḥ
2. Virür mi bir daḫı naḫl-ı murād bār-ı feraḥ

nahl-ı murād:

1. ***naḫl-ı murād:*** -
Mısra: **2**
murad fidanı

1. Gelür mi yine göñül bāġına bahār-ı feraḥ
2. Virür mi bir daḫı naḫl-ı murād bār-ı feraḥ

Şeb-i ġam:

1. ***Şeb-i ġam:*** -
Mısra: **4**
Gam gecesi.

3. Geçer mi hicr güñi vaṣl gicesi irişüp
4. Şeb-i ġam āḫir olur mı irüp nehār-ı feraḥ

nehār-ı ferah:

1. ***nehār-ı feraḥ:*** -
Mısra: **4**
saadet gecesi

3. Geçer mi hicr güñi vaṣl gicesi irişüp
4. Şeb-i ġam āḫir olur mı irüp

gülşen-i āmāli:

1. ***gülşen-i āmāli:*** -
Mısra: **5**
hayallerin gül bahçesi II hayal bahçesi

5. Ṭaġıtdı gülşen-i āmāli tüñd-bād-ı sitem
6. Diriġ ʿömr gibi geçdi rūzgār-ı feraḥ

tüñd-bād-ı sitem:

1. ***tüñd-bād-ı sitem:*** -
Mısra: **5**
sitem rüzgarı

5. Ṭaġıtdı gülşen-i āmāli tüñd-bād-ı sitem
6. Diriġ ʿömr gibi geçdi rūzgār-ı feraḥ

rūzgār-ı ferah:

1. ***rūzgār-ı feraḥ:*** -
Mısra: **6**
saadet rüzgarı

5. Ṭaġıtdı gülşen-i āmāli tüñd-bād-ı sitem
6. Diriġ ʿömr gibi geçdi rūzgār-ı feraḥ

cūy-bār-ı ferah:

1. ***cūy-bār-ı feraḥ:*** -
Mısra: **8**
saadet nehri

7. Ḳalur çemende gider cān bu resme pejmürde
8. Bu sebzezārda aḳmazsa cūy-bār-ı feraḥ

mekān-ı ġuṣṣa:

1. ***mekān-ı ġuṣṣa:*** -
Mısra: **9**
sıkıntı mekanı

9. Mekān-ı ġuṣṣa maḥall-i sitemdür ey Yaḥyā
10. Bu tengnā-yı ġamı ṣanma ola dār-ı feraḥ

maḥall-i sitemdür:

1. ***maḥall-i sitemdür:*** -
Mısra: **9**
sitem mahallesi

9. Mekān-ı ġuṣṣa maḥall-i sitemdür ey Yaḥyā
10. Bu tengnā-yı ġamı ṣanma

tengnā-yı ġamı:

1. ***tengnā-yı ġamı:*** -
Mısra: **10**
gam sıkıntısı

9. Mekān-ı ġuṣṣa maḥall-i sitemdür ey Yaḥyā
10. Bu tengnā-yı ġamı ṣanma ola dār-ı feraḥ

dār-ı ferah:

1. ***dār-ı feraḥ:*** -
Mısra: **10**
saadet evi

9. Mekān-ı ġuṣṣa maḥall-i sitemdür ey Yaḥyā
10. Bu tengnā-yı ġamı ṣanma ola dār-ı feraḥ

gelür mi:

1. ***gelür mi:*** -
Mısra: **1**
gelir mi

1. Gelür mi yine göñül bāġına bahār-ı feraḥ
2. Virür mi bir daḫı naḫl-ı murād bār-ı feraḥ

bir dahı:

1. ***bir daḫı:*** -
Mısra: **2**
Bir kez bile

1. Gelür mi yine göñül bāġına bahār-ı feraḥ
2. Virür mi bir daḫı naḫl-ı murād bār-ı feraḥ

virür mi:

1. ***virür mi:*** -
Mısra: **2**
verir mi II üretir mi

1. Gelür mi yine göñül bāġına bahār-ı feraḥ
2. Virür mi bir daḫı naḫl-ı murād bār-ı feraḥ

geçer mi:

1. ***geçer mi:*** -
Mısra: **3**
biter mi?

3. Geçer mi hicr güñi vaṣl gicesi irişüp
4. Şeb-i ġam āḫir olur mı irüp

nehār-ı feraḥ

āhir olur mı:

1. ***āḫir olur mı:*** -
Mısra: **4**
sona erer mi

3. Geçer mi hicr güñi vaṣl gicesi irişüp
4. Şeb-i ġam āḫir olur mı irüp nehār-ı feraḥ

ʿömr gibi geçdi:

1. ***ʿömr gibi geçdi:*** -
Mısra: **6**
ömür gibi çabucak geçmek

5. Ṭaġıtdı gülşen-i āmāli tüñd-bād-ı sitem
6. Diriġ ʿömr gibi geçdi rūzgār-ı feraḥ

---

pejmürde gider:

1. ***pejmürde gider:*** -
Mısra: **7**
perişan bir halde gitmek

7. Ḳalur çemende gider cān bu resme pejmürde
8. Bu sebzezārda aḳmazsa cūy-bār-ı feraḥ

---

bülbül:

1. ***bülbülüñ:*** -üñ
Mısra: **1**
Bülbül. || Aşık.

1. Ḫūn-ı eşkinden olupdur bülbülüñ her āb sürḫ
2. Bāġda olsa ʿaceb mi süñbül-i sīr-āb sürḫ

---

bāġ:

1. ***Bāġda:*** -da
Mısra: **2**
bahçe

1. Ḫūn-ı eşkinden olupdur bülbülüñ her āb sürḫ
2. Bāġda olsa ʿaceb mi süñbül-i sīr-āb sürḫ

---

ol:

1. ***Ol:***
Mısra: **3**
O, işaret sıfatı.

3. Ol şeh-i ālem kimüñ ḳanına girmişdür bu gün
4. Ḫışmnāk olmış ser-ā-pā giydügi eŝvāb sürḫ

---

kim:

1. ***kimüñ:*** -üñ
Mısra: **3**
kimler

3. Ol şeh-i ālem kimüñ ḳanına girmişdür bu gün
4. Ḫışmnāk olmış ser-ā-pā giydügi eŝvāb sürḫ

---

giy:

1. ***giydügi:*** -düg
Mısra: **4**
giyinmek

3. Ol şeh-i ālem kimüñ ḳanına girmişdür bu gün
4. Ḫışmnāk olmış ser-ā-pā giydügi eŝvāb sürḫ

---

eŝvāb:

1. ***eŝvāb:***
Mısra: **4**
elbise

3. Ol şeh-i ālem kimüñ ḳanına girmişdür bu gün
4. Ḫışmnāk olmış ser-ā-pā giydügi eŝvāb sürḫ

---

sürh:

1. ***sürḫ:***
Mısra: **4**
Kırmızı.

3. Ol şeh-i ālem kimüñ ḳanına girmişdür bu gün
4. Ḫışmnāk olmış ser-ā-pā giydügi eŝvāb sürḫ

2. ***sürḫ:***
Mısra: **5**
kırmızı renk II kırmızı renkli kalem

5. Ser-suḫanlar sürḫ ile yazılsa ḫūb olur diyü
6. Ḥall ider vaṣf-ı lebüñçüñ dīde-i aḥbāb sürḫ

3. ***sürḫ:***
Mısra: **6**
Kırmızı.

5. Ser-suḫanlar sürḫ ile yazılsa ḫūb olur diyü
6. Ḥall ider vaṣf-ı lebüñçüñ dīde-i aḥbāb sürḫ

4. ***sürḫ:***
Mısra: **7**
Kırmızı mürekkep.

7. Kātib-i ḳudret şehā bir noḳṭa yazmış sürḫ ile
8. Hiç gözler görmemiş ḥaḳḳā ʿaceb nā-yāb sürḫ

5. ***sürḫ:***
Mısra: **8**
kırmızı II dudak

7. Kātib-i ḳudret şehā bir noḳṭa yazmış sürḫ ile
8. Hiç gözler görmemiş ḥaḳḳā ʿaceb nā-yāb sürḫ

---

ser-suhan:

1. ***Ser-suḫanlar:*** -lar
Mısra: **5**
F. sözün en önemlisi

5. Ser-suḫanlar sürḫ ile yazılsa ḫūb olur diyü
6. Ḥall ider vaṣf-ı lebüñçüñ dīde-i aḥbāb sürḫ

---

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **5**
Vasıta, araç anlamlarını katan bağlama edatı

5. Ser-suḫanlar sürḫ ile yazılsa ḫūb olur diyü
6. Ḥall ider vaṣf-ı lebüñçüñ dīde-i aḥbāb sürḫ

2. ***ile:***
Mısra: **7**
İle bağlacı

7. Kātib-i ḳudret şehā bir noḳṭa yazmış sürḫ ile
8. Hiç gözler görmemiş ḥaḳḳā ʿaceb nā-yāb sürḫ

---

yazıl:

1. ***yazılsa:*** -sa
Mısra: **5**
Kaleme almak

5. Ser-suḫanlar sürḫ ile yazılsa ḫūb olur diyü
6. Ḥall ider vaṣf-ı lebüñçüñ dīde-i aḥbāb sürḫ

---

diyü:

1. ***diyü:***
Mısra: **5**
Diyerek, deyip.

5. Ser-suḫanlar sürḫ ile yazılsa ḫūb olur diyü
6. Ḥall ider vaṣf-ı lebüñçüñ dīde-i aḥbāb sürḫ

şehā:

1. ***şehā:***
Mısra: **7**
ey padişah, ey sevgili

7. Kātib-i ḳudret şehā bir noḳta yazmış sürḫ ile
8. Hiç gözler görmemiş ḥaḳḳā ʿaceb nā-yāb sürḫ

bir:

1. ***bir:***
Mısra: **7**
bir, belgisiz sıfat

7. Kātib-i ḳudret şehā bir noḳta yazmış sürḫ ile
8. Hiç gözler görmemiş ḥaḳḳā ʿaceb nā-yāb sürḫ

noḳta:

1. ***noḳta:***
Mısra: **7**
nokta II dudak

7. Kātib-i ḳudret şehā bir noḳta yazmış sürḫ ile
8. Hiç gözler görmemiş ḥaḳḳā ʿaceb nā-yāb sürḫ

yaz:

1. ***yazmış:*** -mış
Mısra: **7**
yazmak

7. Kātib-i ḳudret şehā bir noḳta yazmış sürḫ ile
8. Hiç gözler görmemiş ḥaḳḳā ʿaceb nā-yāb sürḫ

hiç:

1. ***Hiç:***
Mısra: **8**
daha önce II hiçbir zaman

7. Kātib-i ḳudret şehā bir noḳta yazmış sürḫ ile
8. Hiç gözler görmemiş ḥaḳḳā ʿaceb nā-yāb sürḫ

göz:

1. ***gözler:*** -ler
Mısra: **8**
göz II insanlar

7. Kātib-i ḳudret şehā bir noḳta yazmış sürḫ ile
8. Hiç gözler görmemiş ḥaḳḳā ʿaceb nā-yāb sürḫ

görme:

1. ***görmemiş:*** -miş
Mısra: **8**
Görmemek

7. Kātib-i ḳudret şehā bir noḳta yazmış sürḫ ile
8. Hiç gözler görmemiş ḥaḳḳā ʿaceb nā-yāb sürḫ

ḥaḳḳā:

1. ***ḥaḳḳā:***
Mısra: **8**
Doğrusu, gerçekte

7. Kātib-i ḳudret şehā bir noḳta yazmış sürḫ ile
8. Hiç gözler görmemiş ḥaḳḳā ʿaceb nā-yāb sürḫ

ʿaceb:

1. ***ʿaceb:***
Mısra: **8**
hayrette bırakan

7. Kātib-i ḳudret şehā bir noḳta yazmış sürḫ ile
8. Hiç gözler görmemiş ḥaḳḳā ʿaceb nā-yāb sürḫ

nā-yāb:

1. ***nā-yāb:***
Mısra: **8**
Bulunmaz, nadir.

7. Kātib-i ḳudret şehā bir noḳta yazmış sürḫ ile
8. Hiç gözler görmemiş ḥaḳḳā ʿaceb nā-yāb sürḫ

zāhir:

1. ***Zāḫiri:*** -i
Mısra: **9**
gerçek

9. Zāḫiri Yaḥyā iden maʿmūr bāṭın ḫālidür
10. Şişeyi gösterdigi budur şarāb-ı nāb sürḫ

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Zāḫiri Yaḥyā iden maʿmūr bāṭın ḫālidür
10. Şişeyi gösterdigi budur şarāb-ı nāb sürḫ

bāṭın:

1. ***bāṭın:***
Mısra: **9**
İç

9. Zāḫiri Yaḥyā iden maʿmūr bāṭın ḫālidür
10. Şişeyi gösterdigi budur şarāb-ı nāb sürḫ

ḫāli:

1. ***ḫālidür:*** -dür
Mısra: **9**
Boş, her şeyden arınmış.

9. Zāḫiri Yaḥyā iden maʿmūr bāṭın ḫālidür
10. Şişeyi gösterdigi budur şarāb-ı nāb sürḫ

Şişe:

1. ***Şişeyi:*** -yi
Mısra: **10**
kadeh

9. Zāḫiri Yaḥyā iden maʿmūr bāṭın ḫālidür
10. Şişeyi gösterdigi budur şarāb-ı nāb sürḫ

budur:

1. ***budur:***
Mısra: **10**
Böyledir

9. Zāḫiri Yaḥyā iden maʿmūr bāṭın ḫālidür
10. Şişeyi gösterdigi budur şarāb-ı nāb sürḫ

Ḫūn-ı eşkinden:

1. ***Ḫūn-ı eşkinden:*** -
Mısra: **1**
Kanlı gözyaşı

1. Ḫūn-ı eşkinden olupdur bülbülüñ her āb sürḫ
2. Bāġda olsa ʿaceb mi süñbül-i sir-āb sürḫ

süñbül-i sir-āb:

1. ***süñbül-i sir-āb:*** -
Mısra: **2**
suya doymuş sünbül II sevgilinin parlak saçları

1. Ḫūn-ı eşkinden olupdur bülbülüñ her āb sürḫ
2. Bāġda olsa ʿaceb mi süñbül-i sir-āb sürḫ

şeh-i ālem:

1. ***şeh-i ālem:*** -
Mısra: **3**
alemin padişahı, sevgili

3. Ol şeh-i ālem kimüñ ḳanına girmişdür bu gün
4. Ḫışmnāk olmış ser-ā-pā giydügi eŝvāb sürḫ

---

ser-ā-pā:

1. ***ser-ā-pā:*** -
Mısra: **4**
Baştan ayağa, tamamen

3. Ol şeh-i ālem kimüñ ḳanına girmişdür bu gün
4. Ḫışmnāk olmış ser-ā-pā giydügi eŝvāb sürḫ

---

vaṣf-ı lebüñçüñ:

1. ***vaṣf-ı lebüñçüñ:*** -
Mısra: **6**
dudağını vasfetmek için

5. Ser-suḫanlar sürḫ ile yazılsa ḫūb olur diyü
6. Ḥall ider vaṣf-ı lebüñçüñ diḏe-i aḥbāb sürḫ

---

dide-i aḥbāb:

1. ***diḏe-i aḥbāb:*** -
Mısra: **6**
dostların gözüyle

5. Ser-suḫanlar sürḫ ile yazılsa ḫūb olur diyü
6. Ḥall ider vaṣf-ı lebüñçüñ diḏe-i aḥbāb sürḫ

---

kātib-i ḳudret:

1. ***kātib-i ḳudret:*** -
Mısra: **7**
Allah II Kudretiyle Yazan

7. Kātib-i ḳudret şehā bir noḳṭa yazmış sürḫ ile
8. Hiç gözler görmemiş ḥaḳḳā ʿaceb nā-yāb sürḫ

şarāb-ı nāb:

1. ***şarāb-ı nāb:*** -
Mısra: **10**
Katışıksız şarap.

9. Zāḫiri Yaḥyā iden maʿmūr bāṭın ḥālidür
10. Şişeyi gösterdigi budur şarāb-ı nāb sürḫ

---

her āb:

1. ***her āb:*** -
Mısra: **1**
bütün sular

1. Ḫūn-ı eşkinden olupdur bülbülüñ her āb sürḫ
2. Bāġda olsa ʿaceb mi süñbül-i sir-āb sürḫ

---

sürḫ olupdur:

1. ***sürḫ olupdur:*** -
Mısra: **1**
Kırmızılaşmak.

1. Ḫūn-ı eşkinden olupdur bülbülüñ her āb sürḫ
2. Bāġda olsa ʿaceb mi süñbül-i sir-āb sürḫ

ʿaceb mi:

1. ***ʿaceb mi:*** -
Mısra: **2**
Şaşılır mı.

1. Ḫūn-ı eşkinden olupdur bülbülüñ her āb sürḫ
2. Bāġda olsa ʿaceb mi süñbül-i sir-āb sürḫ

---

sürḫ olsa:

1. ***sürḫ olsa:*** -
Mısra: **2**
Kırmızılaşmak.

1. Ḫūn-ı eşkinden olupdur bülbülüñ her āb sürḫ
2. Bāġda olsa ʿaceb mi süñbül-i sir-āb sürḫ

ḳanına girmişdür:

1. ***ḳanına girmişdür:*** -
Mısra: **3**
Öldürmek.

3. Ol şeh-i ālem kimüñ ḳanına girmişdür bu gün
4. Ḫışmnāk olmış ser-ā-pā giydügi eŝvāb sürḫ

---

bu gün:

1. ***bu gün:*** -
Mısra: **3**
İçinde bulunulan gün

3. Ol şeh-i ālem kimüñ ḳanına girmişdür bu gün
4. Ḫışmnāk olmış ser-ā-pā giydügi eŝvāb sürḫ

Ḫışmnāk olmış:

1. ***Ḫışmnāk olmış:*** -
Mısra: **4**
öfkelenmek

3. Ol şeh-i ālem kimüñ ḳanına girmişdür bu gün
4. Ḫışmnāk olmış ser-ā-pā giydügi eŝvāb sürḫ

ḫūb olur:

1. ***ḫūb olur:*** -
Mısra: **5**
Güzel olmak

5. Ser-suḫanlar sürḫ ile yazılsa ḫūb olur diyü
6. Ḥall ider vaṣf-ı lebüñçüñ diḏe-i aḥbāb sürḫ

Ḥall ider:

1. ***Ḥall ider:*** -
Mısra: **6**
süsleme yapmak II tezhiple süslemek

5. Ser-suḫanlar sürḫ ile yazılsa ḫūb olur diyü
6. Ḥall ider vaṣf-ı lebüñçüñ diḏe-i aḥbāb sürḫ

---

maʿmūr iden:

1. ***maʿmūr iden:*** -
Mısra: **9**
güzelleştirmek

9. Zāḫiri Yaḥyā iden maʿmūr bāṭın ḥālidür
10. Şişeyi gösterdigi budur şarāb-ı nāb sürḫ

---

sürḫ gösterdigi:

1. ***sürḫ gösterdigi:*** -
Mısra: **10**
kırmızı renkte göstermek

9. Zāḫiri Yaḥyā iden maʿmūr bāṭın ḥālidür
10. Şişeyi gösterdigi budur şarāb-ı nāb sürḫ

---

servveş:

1. ***servveş:***
Mısra: **1**
Selvi ağacı gibi.

1. Olıcaḳ servveş ol ḳadd-i ser-efrāz bülend
2. Ṭāḳ-i ḥüsnüñ olur ey dil-ber-i mümtāz bülend

---

ol:

1. ***ol:***
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Olıcaḳ servveş ol ḳadd-i ser-efrāz bülend
2. Ṭāḳ-i ḥüsnüñ olur ey dil-ber-i mümtāz bülend

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Olıcaḳ servveş ol ḳadd-i ser-efrāz bülend
2. Ṭāḳ-i ḥüsnüñ olur ey dil-ber-i mümtāz bülend

ile:

1. ***iledür:*** -dür
Mısra: **3**
"vesile" anlamındaki bağlama edatı

3. Kākül-i yār iledür kārı dil-i şeydānuñ
4. Ri̱smānın ḳurar üstād-ı resen-bāz bülend

kār:

1. ***kārı:*** -ı
Mısra: **3**
sermaye

3. Kākül-i yār iledür kārı dil-i şeydānuñ
4. Ri̱smānın ḳurar üstād-ı resen-bāz bülend

rismān:

1. ***Ri̱smānın:*** -ın
Mısra: **4**
ip II yaydaki ip

3. Kākül-i yār iledür kārı dil-i şeydānuñ
4. Ri̱smānın ḳurar üstād-ı resen-bāz bülend

kur:

1. ***ḳurar:*** -ar
Mısra: **4**
Kurma, hazır hale gelme.

3. Kākül-i yār iledür kārı dil-i şeydānuñ
4. Ri̱smānın ḳurar üstād-ı resen-bāz bülend

bülend:

1. ***bülend:***
Mısra: **4**
uzun

3. Kākül-i yār iledür kārı dil-i şeydānuñ
4. Ri̱smānın ḳurar üstād-ı resen-bāz bülend

2. ***bülend:***
Mısra: **8**
Uzun

7. Bi̱-ḳarār olup ider ġonce giri̱bānını çāk
8. ʿAndeli̱bā olıcaḳ naġmeye āġāz bülend

bilmezem:

1. ***Bilmezem:***
Mısra: **5**
Bilmiyorum.

5. Bilmezem nolsa gerek ehl-i niyāzuñ ḥāli
6. Gün-be-gün olmadadur mertebe-i nāz bülend

hāl:

1. ***ḥāli:*** -i
Mısra: **5**
vaziyet, durum

5. Bilmezem nolsa gerek ehl-i niyāzuñ ḥāli
6. Gün-be-gün olmadadur mertebe-i nāz bülend

gün-be-gün:

1. ***Gün-be-gün:***
Mısra: **6**
günden güne.

5. Bilmezem nolsa gerek ehl-i niyāzuñ ḥāli
6. Gün-be-gün olmadadur mertebe-i nāz bülend

ġonce:

1. ***ġonce:***
Mısra: **7**
gonca II sevgili

7. Bi̱-ḳarār olup ider ġonce giri̱bānını çāk
8. ʿAndeli̱bā olıcaḳ naġmeye āġāz bülend

ʿandelibā:

1. ***ʿAndeli̱bā:***
Mısra: **8**
bülbül II âşık

7. Bi̱-ḳarār olup ider ġonce giri̱bānını çāk
8. ʿAndeli̱bā olıcaḳ naġmeye āġāz bülend

naġme:

1. ***naġmeye:*** -ye
Mısra: **8**
Kulağa hoş gelen âhenkli ses, ezgi.

7. Bi̱-ḳarār olup ider ġonce giri̱bānını çāk
8. ʿAndeli̱bā olıcaḳ naġmeye āġāz bülend

2. ***Naġmeler:*** -ler
Mısra: **10**
söz II ezgi

9. Diñleyüp bülbül-i gülzārı begendüm Yaḥyā
10. Naġmeler dil-keş ü ber-ḳāʿide āvāz bülend

diñle:

1. ***Diñleyüp:*** -y, -üp
Mısra: **9**
Kulak vermek, dinlemek

9. Diñleyüp bülbül-i gülzārı begendüm Yaḥyā
10. Naġmeler dil-keş ü ber-ḳāʿide āvāz bülend

begen:

1. ***begendüm:*** -düm
Mısra: **9**
beğenmek, hoşuna gitmek

9. Diñleyüp bülbül-i gülzārı begendüm Yaḥyā
10. Naġmeler dil-keş ü ber-ḳāʿide āvāz bülend

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Diñleyüp bülbül-i gülzārı begendüm Yaḥyā
10. Naġmeler dil-keş ü ber-ḳāʿide āvāz bülend

ḳadd-i ser-efrāz:

1. ***ḳadd-i ser-efrāz:*** -
Mısra: **1**
uzun boylu II boyu yükseklerde olan

1. Olıcaḳ servveş ol ḳadd-i ser-efrāz bülend
2. Ṭāḳ-i ḥüsnüñ olur ey dil-

ber-i mümtāz bülend

6. Gün-be-gün olmadadur mertebe-i nāz bülend

6. Gün-be-gün olmadadur mertebe-i nāz bülend

Ṭāḳ-i ḥüsnüñ:

1. ***Ṭāḳ-i ḥüsnüñ:*** -
Mısra: **2**
güzelliğin ihtişamı II güzellik kemeri

1. Olıcaḳ servveş ol ḳadd-i ser-efrāz bülend
2. Ṭāḳ-i ḥüsnüñ olur ey dil-ber-i mümtāz bülend

dil-ber-i mümtāz:

1. ***dil-ber-i mümtāz:*** -
Mısra: **2**
Seçkin sevgili.

1. Olıcaḳ servveş ol ḳadd-i ser-efrāz bülend
2. Ṭāḳ-i ḥüsnüñ olur ey dil-ber-i mümtāz bülend

dil-i şeydānuñ:

1. ***dil-i şeydānuñ:*** -
Mısra: **3**
Çılgın gönül

3. Kākül-i yār iledür kārı dil-i şeydānuñ
4. Rịsmānın ḳurar üstād-ı resen-bāz bülend

üstād-ı resen-bāz:

1. ***üstād-ı resen-bāz:*** -
Mısra: **4**
iple oynayan üstad II yay üstadı

3. Kākül-i yār iledür kārı dil-i şeydānuñ
4. Rịsmānın ḳurar üstād-ı resen-bāz bülend

ehl-i niyāzuñ:

1. ***ehl-i niyāzuñ:*** -
Mısra: **5**
yakarış ehli II âşık

5. Bilmezem nolsa gerek ehl-i niyāzuñ ḥāli
6. Gün-be-gün olmadadur mertebe-i nāz bülend

mertebe-i nāz:

1. ***mertebe-i nāz:*** -
Mısra: **6**
naz mertebesi

5. Bilmezem nolsa gerek ehl-i niyāzuñ ḥāli

bülbül-i gülzārı:

1. ***bülbül-i gülzārı:*** -
Mısra: **9**
gül bahçesinin bülbülü

9. Diñleyüp bülbül-i gülzārı begendüm Yaḥyā
10. Naġmeler dil-keş ü ber-ḳāʿide āvāz bülend

dil-keş ü ber-ḳāʿide:

1. ***dil-keş ü ber-ḳāʿide:*** -
Mısra: **10**
usûlüne uygun ve gönlü cezbedici

9. Diñleyüp bülbül-i gülzārı begendüm Yaḥyā
10. Naġmeler dil-keş ü ber-ḳāʿide āvāz bülend

bülend olıcaḳ:

1. ***bülend olıcaḳ:*** -
Mısra: **1**
uzadığı zaman

1. Olıcaḳ servveş ol ḳadd-i ser-efrāz bülend
2. Ṭāḳ-i ḥüsnüñ olur ey dil-ber-i mümtāz bülend

bülend olur:

1. ***bülend olur:*** -
Mısra: **2**
yücelmek

1. Olıcaḳ servveş ol ḳadd-i ser-efrāz bülend
2. Ṭāḳ-i ḥüsnüñ olur ey dil-ber-i mümtāz bülend

kākül-i yār:

1. ***kākül-i yār:*** -
Mısra: **3**
sevgilinin kahkülü

3. Kākül-i yār iledür kārı dil-i şeydānuñ
4. Rịsmānın ḳurar üstād-ı resen-bāz bülend

nolsa gerek:

1. ***nolsa gerek:*** -
Mısra: **5**
ne olacak?

5. Bilmezem nolsa gerek ehl-i niyāzuñ ḥāli

bülend olmadadur:

1. ***bülend olmadadur:*** -
Mısra: **6**
yükselmekte II artmakta

5. Bilmezem nolsa gerek ehl-i niyāzuñ ḥāli
6. Gün-be-gün olmadadur mertebe-i nāz bülend

bi-ḳarār olup:

1. ***bị-ḳarār olup:*** -
Mısra: **7**
yerinde duramamak

7. Bị-ḳarār olup ider ġonce girịbānını çāk
8. ʿAndelịbā olıcaḳ naġmeye āġāz bülend

giribānını çāk ider:

1. ***girịbānını çāk ider:*** -
Mısra: **7**
yakasını yırtmak II yaprakları açılmak

7. Bị-ḳarār olup ider ġonce girịbānını çāk
8. ʿAndelịbā olıcaḳ naġmeye āġāz bülend

āġāz olıcaḳ:

1. ***āġāz olıcaḳ:*** -
Mısra: **8**
başlayacağı zaman

7. Bị-ḳarār olup ider ġonce girịbānını çāk
8. ʿAndelịbā olıcaḳ naġmeye āġāz bülend

bülend āvāz:

1. ***bülend āvāz:*** -
Mısra: **10**
yüksek sesli

9. Diñleyüp bülbül-i gülzārı begendüm Yaḥyā
10. Naġmeler dil-keş ü ber-ḳāʿide āvāz bülend

saña:

1. ***Saña:***
Mısra: **1**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

1. Saña ey ʿāşıḳ murād-ı yār

olursa ger murād
2. Yā cefā yā luṭf elbette olursun ber-murād

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Saña ey ʿāşıḳ murād-ı yār olursa ger murād
2. Yā cefā yā luṭf elbette olursun ber-murād

ʿāşıḳ:

1. ***ʿāşıḳ:***
Mısra: **1**
Âşık, seven.

1. Saña ey ʿāşıḳ murād-ı yār olursa ger murād
2. Yā cefā yā luṭf elbette olursun ber-murād

ger:

1. ***ger:***
Mısra: **1**
eğer

1. Saña ey ʿāşıḳ murād-ı yār olursa ger murād
2. Yā cefā yā luṭf elbette olursun ber-murād

yā:

1. ***Yā:***
Mısra: **2**
Ya

1. Saña ey ʿāşıḳ murād-ı yār olursa ger murād
2. Yā cefā yā luṭf elbette olursun ber-murād

2. ***yā:***
Mısra: **2**
Ve yahut.

1. Saña ey ʿāşıḳ murād-ı yār olursa ger murād
2. Yā cefā yā luṭf elbette olursun ber-murād

cefā:

1. ***cefā:***
Mısra: **2**
eziyet, sıkıntı

1. Saña ey ʿāşıḳ murād-ı yār olursa ger murād
2. Yā cefā yā luṭf elbette olursun ber-murād

luṭf:

1. ***luṭf:***
Mısra: **2**
iyilik

1. Saña ey ʿāşıḳ murād-ı yār olursa ger murād
2. Yā cefā yā luṭf elbette olursun ber-murād

elbette:

1. ***elbette:***
Mısra: **2**
mutlaka.

1. Saña ey ʿāşıḳ murād-ı yār olursa ger murād
2. Yā cefā yā luṭf elbette olursun ber-murād

2. ***elbette:***
Mısra: **6**
tabii ki, elbette

5. Göñlümü yapmaḳ da yıḳmak da elüñde dostum
6. Olur elbette ne eylerse şeh-i kişver murād

de:

1. ***de:***
Mısra: **3**
"Dahi, bile" anlamında bağlaç.

3. Nā-murād olmaḳ murād itsem de vechi yoḳ mıdur
4. Çünki el virmez murād üzre cihānda her murād

vech:

1. ***vechi:*** -i
Mısra: **3**
Yön.

3. Nā-murād olmaḳ murād itsem de vechi yoḳ mıdur
4. Çünki el virmez murād üzre cihānda her murād

Çünki:

1. ***Çünki:***
Mısra: **4**
Gerçi

3. Nā-murād olmaḳ murād itsem de vechi yoḳ mıdur
4. Çünki el virmez murād üzre cihānda her murād

murād:

1. ***murād:***
Mısra: **4**
arzu, istek.

3. Nā-murād olmaḳ murād itsem de vechi yoḳ mıdur
4. Çünki el virmez murād üzre cihānda her murād

2. ***murād:***
Mısra: **4**
istek, dilek, arzu

3. Nā-murād olmaḳ murād itsem de vechi yoḳ mıdur
4. Çünki el virmez murād üzre cihānda her murād

3. ***murād:***
Mısra: **10**
arzu, istek.

9. Ber-murād olmaḳsa Yaḥyā ḳaṣduñ istiġnāyı ḳo
10. Nāzenin maḥbūba beñzer çoḳ niyāz ister murād

üzre:

1. ***üzre:***
Mısra: **4**
üzerine

3. Nā-murād olmaḳ murād itsem de vechi yoḳ mıdur
4. Çünki el virmez murād üzre cihānda her murād

cihān:

1. ***cihānda:*** -da
Mısra: **4**
Dünya

3. Nā-murād olmaḳ murād itsem de vechi yoḳ mıdur
4. Çünki el virmez murād üzre cihānda her murād

her:

1. ***her:***
Mısra: **4**
Her.

3. Nā-murād olmaḳ murād itsem de vechi yoḳ mıdur
4. Çünki el virmez murād üzre cihānda her murād

da:

1. ***da:***
Mısra: **5**
De, da bağlacı.

5. Göñlümü yapmaḳ da yıḳmak da elüñde dostum
6. Olur elbette ne eylerse şeh-i kişver murād

2. ***da:***
Mısra: **5**
De, da bağlacı.

5. Göñlümü yapmaḳ da yıḳmak da elüñde dostum
6. Olur elbette ne eylerse şeh-i kişver murād

yıḳmak:

1. ***yıḳmak:***
Mısra: **5**
(gönül) yıkmak II (gönül) kırmak

5. Göñlümü yapmaḳ da yıḳmak da elüñde dostum
6. Olur elbette ne eylerse şeh-i kişver murād

elüñde:

1. ***elüñde:***
Mısra: **5**
...dan dolayı

5. Göñlümü yapmaḳ da yıḳmak da elüñde dostum
6. Olur elbette ne eylerse şeh-i kişver murād

dost:

1. ***dostum:*** -u, -m
Mısra: **5**
Sevgili

5. Göñlümü yapmaḳ da yıḳmak da elüñde dostum
6. Olur elbette ne eylerse şeh-i kişver murād

ne:

1. ***ne:***
Mısra: **6**
ne

5. Göñlümü yapmaḳ da yıḳmak da elüñde dostum
6. Olur elbette ne eylerse şeh-i kişver murād

eyle:

1. ***eylerse:*** -r, -se
Mısra: **6**
etmek, yapmak.

5. Göñlümü yapmaḳ da yıḳmak da elüñde dostum
6. Olur elbette ne eylerse şeh-i kişver murād

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **7**
İle bağlacı

7. Devlet-i pā-būs ile ʿuşşāḳı eyle kāmrān
8. Kām-baḫş-ı ehl-i dilsüñ senden isterler murād

ʿuşşāḳ:

1. ***ʿuşşāḳı:*** -ı
Mısra: **7**
Âşıklar.

7. Devlet-i pā-būs ile ʿuşşāḳı eyle kāmrān
8. Kām-baḫş-ı ehl-i dilsüñ senden isterler murād

sen:

1. ***senden:*** -den
Mısra: **8**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Devlet-i pā-būs ile ʿuşşāḳı eyle kāmrān
8. Kām-baḫş-ı ehl-i dilsüñ senden isterler murād

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ber-murād olmaḳsa Yaḥyā ḳaṣduñ istiġnāyı ḳo
10. Nāzenin̲ maḥbūba beñzer çoḳ niyāz ister murād

ḳaṣd:

1. ***ḳaṣduñ:*** -uñ
Mısra: **9**
Amaç

9. Ber-murād olmaḳsa Yaḥyā ḳaṣduñ istiġnāyı ḳo
10. Nāzenin̲ maḥbūba beñzer çoḳ niyāz ister murād

istiġnā:

1. ***istiġnāyı:*** -y, -ı
Mısra: **9**
nazlanma

9. Ber-murād olmaḳsa Yaḥyā ḳaṣduñ istiġnāyı ḳo
10. Nāzenin̲ maḥbūba beñzer çoḳ niyāz ister murād

ḳo:

1. ***ḳo:***
Mısra: **9**
bırakmak

9. Ber-murād olmaḳsa Yaḥyā ḳaṣduñ istiġnāyı ḳo
10. Nāzenin̲ maḥbūba beñzer çoḳ niyāz ister murād

nāzenin̲:

1. ***Nāzenin̲:***
Mısra: **10**
narin

9. Ber-murād olmaḳsa Yaḥyā ḳaṣduñ istiġnāyı ḳo
10. Nāzenin̲ maḥbūba beñzer çoḳ niyāz ister murād

maḥbūb:

1. ***maḥbūba:*** -a
Mısra: **10**
Sevilen, sevgili.

9. Ber-murād olmaḳsa Yaḥyā ḳaṣduñ istiġnāyı ḳo
10. Nāzenin̲ maḥbūba beñzer çoḳ niyāz ister murād

beñze:

1. ***beñzer:*** -r
Mısra: **10**
iki nesne veya kişi arasında ortak yönler bulunmasını sağlamak, benzetmek

9. Ber-murād olmaḳsa Yaḥyā ḳaṣduñ istiġnāyı ḳo
10. Nāzenin̲ maḥbūba beñzer çoḳ niyāz ister murād

çoḳ:

1. ***çoḳ:***
Mısra: **10**
Çok

9. Ber-murād olmaḳsa Yaḥyā ḳaṣduñ istiġnāyı ḳo
10. Nāzenin̲ maḥbūba beñzer çoḳ niyāz ister murād

niyāz:

1. ***niyāz:***
Mısra: **10**
Dilek, istek

9. Ber-murād olmaḳsa Yaḥyā ḳaṣduñ istiġnāyı ḳo
10. Nāzenin̲ maḥbūba beñzer çoḳ niyāz ister murād

iste:

1. ***ister:*** -r
Mısra: **10**
Talep etmek

9. Ber-murād olmaḳsa Yaḥyā ḳaṣduñ istiġnāyı ḳo
10. Nāzenin maḥbūba beñzer çoḳ niyāz ister murād

murād-ı yār:

1. ***murād-ı yār:*** -
Mısra: **1**
sevgiliyi dileme

1. Saña ey ʿāşıḳ murād-ı yār olursa ger murād
2. Yā cefā yā luṭf elbette olursun ber-murād

şeh-i kişver:

1. ***şeh-i kişver:*** -
Mısra: **6**
ülkenin sultanı II sevgili

5. Göñlümü yapmaḳ da yıḳmak da elüñde dostum
6. Olur elbette ne eylerse şeh-i kişver murād

devlet-i pā-būs:

1. ***devlet-i pā-būs:*** -
Mısra: **7**
ayağını öpme mutluluğu

7. Devlet-i pā-būs ile ʿuşşāḳı eyle kāmrān
8. Kām-baḫş-ı ehl-i dilsüñ senden isterler murād

kām-bahş-ı ehl-i dilsüñ:

1. ***kām-baḫş-ı ehl-i dilsüñ:*** -
Mısra: **8**
gönül ehline isteklerini bahşeden

7. Devlet-i pā-būs ile ʿuşşāḳı eyle kāmrān
8. Kām-baḫş-ı ehl-i dilsüñ senden isterler murād

murād olursa:

1. ***murād olursa:*** -
Mısra: **1**
istemek

1. Saña ey ʿāşıḳ murād-ı yār olursa ger murād
2. Yā cefā yā luṭf elbette olursun ber-murād

ber-murād olursun:

1. ***ber-murād olursun:*** -
Mısra: **2**
dileğine kavuşmak.

1. Saña ey ʿāşıḳ murād-ı yār olursa ger murād
2. Yā cefā yā luṭf elbette olursun ber-murād

nā-murād olmaḳ:

1. ***nā-murād olmaḳ:*** -
Mısra: **3**
Arzusuna, isteğine kavuşamamak.

3. Nā-murād olmaḳ murād itsem de vechi yoḳ mıdur
4. Çünki el virmez murād üzre cihānda her murād

murād itsem:

1. ***murād itsem:*** -
Mısra: **3**
istemek

3. Nā-murād olmaḳ murād itsem de vechi yoḳ mıdur
4. Çünki el virmez murād üzre cihānda her murād

göñlümü yapmaḳ:

1. ***göñlümü yapmaḳ:*** -
Mısra: **5**
Gönlü hoş etmek

5. Göñlümü yapmaḳ da yıḳmak da elüñde dostum
6. Olur elbette ne eylerse şeh-i kişver murād

murād olur:

1. ***murād olur:*** -
Mısra: **6**
Dileğine kavuşmak.

5. Göñlümü yapmaḳ da yıḳmak da elüñde dostum
6. Olur elbette ne eylerse şeh-i kişver murād

kāmrān eyle:

1. ***kāmrān eyle:*** -
Mısra: **7**
muradına erdirmek

7. Devlet-i pā-būs ile ʿuşşāḳı eyle kāmrān
8. Kām-baḫş-ı ehl-i dilsüñ senden isterler murād

ber-murād olmaḳsa:

1. ***ber-murād olmaḳsa:*** -
Mısra: **9**
dileğine kavuşmak

9. Ber-murād olmaḳsa Yaḥyā ḳaṣduñ istiġnāyı ḳo
10. Nāzenin maḥbūba beñzer çoḳ niyāz ister murād

murād isterler:

1. ***murād isterler:*** -
Mısra: **8**
dilekte bulunmak

7. Devlet-i pā-būs ile ʿuşşāḳı eyle kāmrān
8. Kām-baḫş-ı ehl-i dilsüñ senden isterler murād

yoḳ mıdur:

1. ***yoḳ mıdur:*** -
Mısra: **3**
yok mu?

3. Nā-murād olmaḳ murād itsem de vechi yoḳ mıdur
4. Çünki el virmez murād üzre cihānda her murād

el virmez:

1. ***el virmez:*** -
Mısra: **4**
olmamak II olanaksız olmak

3. Nā-murād olmaḳ murād itsem de vechi yoḳ mıdur
4. Çünki el virmez murād üzre cihānda her murād

gün-be-gün:

1. ***Gün-be-gün:***
Mısra: **1**
günden güne.

1. Güñ-be-gün muʿtedil olmaḳda hevā-yı Baġdād
2. Ġayret-i ürd-i bihişt oldı şitā-yı Baġdād

ol:

1. ***oldı:*** -dı
Mısra: **2**
Olmak.

1. Güñ-be-gün muʿtedil olmaḳda hevā-yı Baġdād
2. Ġayret-i ürd-i bihişt oldı şitā-yı Baġdād

2. ***ola:*** -a
Mısra: **3**
olmak II dönüşmek

3. İltifāt itse o şeh ser-be-ser

ola gülzār
4. Bu hevāyile bu āb ile fežā-yı Baġdād

3. ***oldı:*** -dı
Mısra: **8**
Olmak.

7. Fetḥ idüp maḳdem-i pākiyle müşerref olıcaḳ
8. Reşk-i firdevs-i berin oldı sarāy-ı Baġdād

---

o:

1. ***o:***
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. İltifāt itse o şeh ser-be-ser ola gülzār
4. Bu hevāyile bu āb ile fežā-yı Baġdād

şeh:

1. ***şeh:***
Mısra: **3**
Padişah

3. İltifāt itse o şeh ser-be-ser ola gülzār
4. Bu hevāyile bu āb ile fežā-yı Baġdād

---

gülzār:

1. ***gülzār:***
Mısra: **3**
Gülbahçesi

3. İltifāt itse o şeh ser-be-ser ola gülzār
4. Bu hevāyile bu āb ile fežā-yı Baġdād

---

bu:

1. ***Bu:***
Mısra: **4**
bu, işaret sıfatı

3. İltifāt itse o şeh ser-be-ser ola gülzār
4. Bu hevāyile bu āb ile fežā-yı Baġdād

2. ***bu:***
Mısra: **4**
bu, işaret sıfatı

3. İltifāt itse o şeh ser-be-ser ola gülzār
4. Bu hevāyile bu āb ile fežā-yı Baġdād

---

hevā:

1. ***hevāyile:*** -y, -ile
Mısra: **4**
hava

3. İltifāt itse o şeh ser-be-ser ola gülzār
4. Bu hevāyile bu āb ile fežā-yı Baġdād

āb:

1. ***āb:***
Mısra: **4**
Su

3. İltifāt itse o şeh ser-be-ser ola gülzār
4. Bu hevāyile bu āb ile fežā-yı Baġdād

---

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **4**
birlikte, beraber (bağlama edatı)

3. İltifāt itse o şeh ser-be-ser ola gülzār
4. Bu hevāyile bu āb ile fežā-yı Baġdād

---

nice:

1. ***Nice:***
Mısra: **5**
nasıl

5. Nice sulṭān-ı ġuzāt olmaya Sulṭān Murād
6. Ki cenābına naṣib oldı ġazā-yı Baġdād

---

olma:

1. ***olmaya:*** -ya
Mısra: **5**
olmamak

5. Nice sulṭān-ı ġuzāt olmaya Sulṭān Murād
6. Ki cenābına naṣib oldı ġazā-yı Baġdād

---

ki:

1. ***Ki:***
Mısra: **6**
zira

5. Nice sulṭān-ı ġuzāt olmaya Sulṭān Murād
6. Ki cenābına naṣib oldı ġazā-yı Baġdād

---

cenāb:

1. ***cenābına:*** -ına
Mısra: **6**
Kıymet, itibar.

5. Nice sulṭān-ı ġuzāt olmaya Sulṭān Murād
6. Ki cenābına naṣib oldı ġazā-yı Baġdād

---

dāʾimā:

1. ***Dāʾimā:***
Mısra: **9**
Devamlı, sürekli.

9. Dāʾimā pādişehe eyleye himmet Yaḥyā
10. Aʿẓam-ı müctehidin ü küberā-yı Baġdād

---

pādişeh:

1. ***pādişehe:*** -e
Mısra: **9**
Padişah, hükümdar

9. Dāʾimā pādişehe eyleye himmet Yaḥyā
10. Aʿẓam-ı müctehidin ü küberā-yı Baġdād

---

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Dāʾimā pādişehe eyleye himmet Yaḥyā
10. Aʿẓam-ı müctehidin ü küberā-yı Baġdād

ü:

1. ***ü:***
Mısra: **10**
ve

9. Dāʾimā pādişehe eyleye himmet Yaḥyā
10. Aʿẓam-ı müctehidin ü küberā-yı Baġdād

---

hevā-yı baġdād:

1. ***hevā-yı baġdād:*** -
Mısra: **1**
Bagdat'ın havası

1. Güñ-be-gün muʿtedil olmaḳda hevā-yı Baġdād
2. Ġayret-i ürd-i bihişt oldı şitā-yı Baġdād

şitā-yı baġdād:

1. ***şitā-yı baġdād:*** -
Mısra: **2**
Bağdat'ın kışı

1. Güñ-be-gün muʿtedil olmaḳda hevā-yı Baġdād
2. Ġayret-i ürd-i bihişt oldı şitā-yı Baġdād

ser-be-ser:

1. ***ser-be-ser:*** -
Mısra: **3**
baştan başa her yer

3. İltifāt itse o şeh ser-be-ser ola gülzār
4. Bu hevāyile bu āb ile feżā-yı Baġdād

Ġayret-i ürd-i bihişt:

1. ***Ġayret-i ürd-i bihişt:*** -
Mısra: **2**
Cennete benzeme çabası

1. Güñ-be-gün muʿtedil olmaḳda hevā-yı Baġdād
2. Ġayret-i ürd-i bihişt oldı şitā-yı Baġdād

feżā-yı baġdād:

1. ***feżā-yı baġdād:*** -
Mısra: **4**
Bağdat sahası

3. İltifāt itse o şeh ser-be-ser ola gülzār
4. Bu hevāyile bu āb ile feżā-yı Baġdād

sulṭān-ı ġuzāt:

1. ***sulṭān-ı ġuzāt:*** -
Mısra: **5**
gaza sahibi sultan

5. Nice sulṭān-ı ġuzāt olmaya Sulṭān Murād
6. Ki cenābına naṣīb oldı ġazā-yı Baġdād

ġazā-yı baġdād:

1. ***ġazā-yı baġdād:*** -
Mısra: **6**
Bağdat savaşı

5. Nice sulṭān-ı ġuzāt olmaya Sulṭān Murād
6. Ki cenābına naṣīb oldı ġazā-yı Baġdād

maḳdem-i pākiyle:

1. ***maḳdem-i pākiyle:*** -
Mısra: **7**
güzel bir adım atmak

7. Fetḥ idüp maḳdem-i pākiyle müşerref olıcaḳ
8. Reşk-i firdevs-i berīn oldı sarāy-ı Baġdād

sarāy-ı baġdād:

1. ***sarāy-ı baġdād:*** -
Mısra: **8**
Bağdat sarayı

7. Fetḥ idüp maḳdem-i pākiyle müşerref olıcaḳ
8. Reşk-i firdevs-i berīn oldı sarāy-ı Baġdād

muʿtedil olmaḳda:

1. ***muʿtedil olmaḳda:*** -
Mısra: **1**
ılımanlaşmak

1. Güñ-be-gün muʿtedil olmaḳda hevā-yı Baġdād
2. Ġayret-i ürd-i bihişt oldı şitā-yı Baġdād

İltifāt itse:

1. ***İltifāt itse:*** -
Mısra: **3**
yüzünü çevirip bakmak, başını döndürmek

3. İltifāt itse o şeh ser-be-ser ola gülzār
4. Bu hevāyile bu āb ile feżā-yı Baġdād

sulṭān murād:

1. ***sulṭān murād:*** -
Mısra: **5**
Sultan Murad (IV. Murad)

5. Nice sulṭān-ı ġuzāt olmaya Sulṭān Murād
6. Ki cenābına naṣīb oldı ġazā-yı Baġdād

naṣīb oldı:

1. ***naṣīb oldı:*** -
Mısra: **6**
kısmet olmak

5. Nice sulṭān-ı ġuzāt olmaya Sulṭān Murād
6. Ki cenābına naṣīb oldı ġazā-yı Baġdād

fetḥ idüp:

1. ***fetḥ idüp:*** -
Mısra: **7**
fethetmek

7. Fetḥ idüp maḳdem-i pākiyle müşerref olıcaḳ
8. Reşk-i firdevs-i berīn oldı sarāy-ı Baġdād

müşerref olıcaḳ:

1. ***müşerref olıcaḳ:*** -
Mısra: **7**
Şereflenmek.

7. Fetḥ idüp maḳdem-i pākiyle müşerref olıcaḳ
8. Reşk-i firdevs-i berīn oldı sarāy-ı Baġdād

reşk-i firdevs-i berīn:

1. ***reşk-i firdevs-i berīn:*** -
Mısra: **8**
kutsal cenneti kıskanan, imrenen

7. Fetḥ idüp maḳdem-i pākiyle müşerref olıcaḳ
8. Reşk-i firdevs-i berīn oldı sarāy-ı Baġdād

himmet eyleye:

1. ***himmet eyleye:*** -
Mısra: **9**
Yardım etmek.

9. Dāʾimā pādişehe eyleye himmet Yaḥyā
10. Aʿẓam-ı müctehidīn ü küberā-yı Baġdād

aʿẓam-ı müctehidīn:

1. ***aʿẓam-ı müctehidīn:*** -
Mısra: **10**
Bilginlerin en yücesi

9. Dāʾimā pādişehe eyleye himmet Yaḥyā
10. Aʿẓam-ı müctehidīn ü küberā-yı Baġdād

küberā-yı baġdād:

1. ***küberā-yı baġdād:*** -
Mısra: **10**
Bağdat'ın ileri gelenleri

9. Dāʾimā pādişehe eyleye himmet Yaḥyā
10. Aʿẓam-ı müctehidīn ü küberā-yı Baġdād

yazıl:

1. ***yazılur:*** -ur
Mısra: **1**
Yazılmak

1. Ele alsañ yazılur ey meh-i enver kāġaẕ
2. Dil-i sevdā-zede-i ʿāşıḳa beñzer kāġaẕ

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Ele alsañ yazılur ey meh-i enver kāġaẕ
2. Dil-i sevdā-zede-i ʿāşıḳa beñzer kāġaẕ

2. ***ey:***
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Ḥırz-ı cān ḫaṭṭ-ı emān bil anı ey ʿāşıḳ-ı zār
6. Saña luṭfından eger göndere dil-ber kāġaẕ

3. ***ey:***
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Rişte-i cān ile ṣar şeh-perine ey Yaḥyā
10. Senden iltürse eger yāre kebūter kāġaẕ

kāġaẕ:

1. ***kāġaẕ:***
Mısra: **1**
kağıt

1. Ele alsañ yazılur ey meh-i enver kāġaẕ
2. Dil-i sevdā-zede-i ʿāşıḳa beñzer kāġaẕ

2. ***kāġaẕ:***
Mısra: **2**
kağıt

1. Ele alsañ yazılur ey meh-i enver kāġaẕ
2. Dil-i sevdā-zede-i ʿāşıḳa beñzer kāġaẕ

3. ***kāġaẕ:***
Mısra: **4**
kağıt

3. Saña ṭomar-ı dil ü cānı ṣuñarsam nola kim
4. Pādişāh olana elbette ṣuñarlar kāġaẕ

4. ***kāġaẕ:***
Mısra: **6**
mektup

5. Ḥırz-ı cān ḫaṭṭ-ı emān bil anı ey ʿāşıḳ-ı zār
6. Saña luṭfından eger göndere dil-ber kāġaẕ

5. ***kāġaẕ:***
Mısra: **8**
mektup

7. Yansa kül olsa da maẓmūnını iẓār eyler
8. Sen hemān sözüñi yaz dil-bere gönder kāġaẕ

6. ***kāġaẕ:***
Mısra: **10**
mektup

9. Rişte-i cān ile ṣar şeh-perine ey Yaḥyā
10. Senden iltürse eger yāre kebūter kāġaẕ

beñze:

1. ***beñzer:*** -r
Mısra: **2**
Benzemek.

1. Ele alsañ yazılur ey meh-i enver kāġaẕ
2. Dil-i sevdā-zede-i ʿāşıḳa beñzer kāġaẕ

saña:

1. ***Saña:***
Mısra: **3**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi II sevgili

3. Saña ṭomar-ı dil ü cānı ṣuñarsam nola kim
4. Pādişāh olana elbette ṣuñarlar kāġaẕ

2. ***Saña:***
Mısra: **6**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

5. Ḥırz-ı cān ḫaṭṭ-ı emān bil anı ey ʿāşıḳ-ı zār
6. Saña luṭfından eger göndere dil-ber kāġaẕ

ṣuñ:

1. ***ṣuñarsam:*** -ar, -sa, -m
Mısra: **3**
sun ll ikram etmek.

3. Saña ṭomar-ı dil ü cānı ṣuñarsam nola kim
4. Pādişāh olana elbette ṣuñarlar kāġaẕ

2. ***ṣuñarlar:*** -arlar
Mısra: **4**
Takdim etme.

3. Saña ṭomar-ı dil ü cānı ṣuñarsam nola kim
4. Pādişāh olana elbette ṣuñarlar kāġaẕ

pādişāh:

1. ***Pādişāh:***
Mısra: **4**
Padişah II sevgili

3. Saña ṭomar-ı dil ü cānı ṣuñarsam nola kim
4. Pādişāh olana elbette ṣuñarlar kāġaẕ

olan:

1. ***olana:*** -a
Mısra: **4**
olan

3. Saña ṭomar-ı dil ü cānı ṣuñarsam nola kim
4. Pādişāh olana elbette ṣuñarlar kāġaẕ

elbette:

1. ***elbette:***
Mısra: **4**
Tabi ki, mutlaka.

3. Saña ṭomar-ı dil ü cānı ṣuñarsam nola kim
4. Pādişāh olana elbette ṣuñarlar kāġaẕ

bil:

1. ***bil:***
Mısra: **5**
Farzetmek.

5. Ḥırz-ı cān ḫaṭṭ-ı emān bil anı ey ʿāşıḳ-ı zār
6. Saña luṭfından eger göndere dil-ber kāġaẕ

a:

1. ***anı:*** -n, -ı
Mısra: **5**
işaret zamiri, o

5. Ḥırz-ı cān ḫaṭṭ-ı emān bil anı ey ʿāşıḳ-ı zār
6. Saña luṭfından eger göndere dil-ber kāġaẕ

luṭf:

1. ***luṭfından:*** -ı, -n, -dan
Mısra: **6**
İyilik, iyi davranış

5. Ḥırz-ı cān ḫaṭṭ-ı emān bil anı ey ʿāşıḳ-ı zār

6. Saña luṭfından eger göndere dil-ber kāġaẕ

eger:

1. ***eger:***
Mısra: **6**
Eğer

5. Ḥırz-ı cān ḫaṭṭ-ı emān bil anı ey ʿāşıḳ-ı zār
6. Saña luṭfından eger göndere dil-ber kāġaẕ

2. ***eger:***
Mısra: **10**
Şart edatı, şayet.

9. Rişte-i cān ile ṣar şeh-perine ey Yaḥyā
10. Senden iltürse eger yāre kebūter kāġaẕ

gönder:

1. ***göndere:*** -e
Mısra: **6**
göndermek II yollamak

5. Ḥırz-ı cān ḫaṭṭ-ı emān bil anı ey ʿāşıḳ-ı zār
6. Saña luṭfından eger göndere dil-ber kāġaẕ

2. ***gönder:***
Mısra: **8**
göndermek II yollamak

7. Yansa kül olsa da maẓmūnını iżār eyler
8. Sen hemān sözüñi yaz dil-bere gönder kāġaẕ

dil-ber:

1. ***dil-ber:***
Mısra: **6**
Gönül alan, güzel.

5. Ḥırz-ı cān ḫaṭṭ-ı emān bil anı ey ʿāşıḳ-ı zār
6. Saña luṭfından eger göndere dil-ber kāġaẕ

2. ***dil-bere:*** -e
Mısra: **8**
Gönül alan, güzel

7. Yansa kül olsa da maẓmūnını iżār eyler
8. Sen hemān sözüñi yaz dil-bere gönder kāġaẕ

yan:

1. ***Yansa:*** -sa
Mısra: **7**
yanmak

7. Yansa kül olsa da maẓmūnını iżār eyler
8. Sen hemān sözüñi yaz dil-bere gönder kāġaẕ

da:

1. ***da:***
Mısra: **7**
dahi anlamındaki bağlaç.

7. Yansa kül olsa da maẓmūnını iżār eyler
8. Sen hemān sözüñi yaz dil-bere gönder kāġaẕ

maẓmūn:

1. ***maẓmūnını:*** -ını
Mısra: **7**
içerik

7. Yansa kül olsa da maẓmūnını iżār eyler
8. Sen hemān sözüñi yaz dil-bere gönder kāġaẕ

sen:

1. ***Sen:*** -r
Mısra: **8**
ikinci tekil şahıs

7. Yansa kül olsa da maẓmūnını iżār eyler
8. Sen hemān sözüñi yaz dil-bere gönder kāġaẕ

hemān:

1. ***hemān:***
Mısra: **8**
hemen

7. Yansa kül olsa da maẓmūnını iżār eyler
8. Sen hemān sözüñi yaz dil-bere gönder kāġaẕ

söz:

1. ***sözüñi:*** -üñi
Mısra: **8**
söz, söylem

7. Yansa kül olsa da maẓmūnını iżār eyler
8. Sen hemān sözüñi yaz dil-bere gönder kāġaẕ

yaz:

1. ***yaz:***
Mısra: **8**
Kaleme almak.

7. Yansa kül olsa da maẓmūnını iżār eyler
8. Sen hemān sözüñi yaz dil-bere gönder kāġaẕ

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **9**
birlikte

9. Rişte-i cān ile ṣar şeh-perine ey Yaḥyā
10. Senden iltürse eger yāre kebūter kāġaẕ

ṣar:

1. ***ṣar:***
Mısra: **9**
Örtmek, sarıp sarmalamak

9. Rişte-i cān ile ṣar şeh-perine ey Yaḥyā
10. Senden iltürse eger yāre kebūter kāġaẕ

şeh-peri:

1. ***şeh-perine:*** -n, -e
Mısra: **9**
kuş kanadındaki uzun tüy

9. Rişte-i cān ile ṣar şeh-perine ey Yaḥyā
10. Senden iltürse eger yāre kebūter kāġaẕ

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Rişte-i cān ile ṣar şeh-perine ey Yaḥyā
10. Senden iltürse eger yāre kebūter kāġaẕ

senden:

1. ***Senden:***
Mısra: **10**
senin vasıtanla

9. Rişte-i cān ile ṣar şeh-perine ey Yaḥyā
10. Senden iltürse eger yāre kebūter kāġaẕ

iltür:

1. ***iltürse:*** -se
Mısra: **10**
İletmek, götürmek.

9. Rişte-i cān ile ṣar şeh-perine ey Yaḥyā

10. Senden iltürse eger yāre kebūter kāġaẕ

yār:

1. ***yāre:*** -e
Mısra: **10**
Sevgili

9. Rişte-i cān ile ṣar şeh-perine ey Yaḥyā
10. Senden iltürse eger yāre kebūter kāġaẕ

kebūter:

1. ***kebūter:***
Mısra: **10**
Güvercin

9. Rişte-i cān ile ṣar şeh-perine ey Yaḥyā
10. Senden iltürse eger yāre kebūter kāġaẕ

meh-i enver:

1. ***meh-i enver:*** -
Mısra: **1**
Parlak ay II sevgili

1. Ele alsañ yazılur ey meh-i enver kāġaẕ
2. Dil-i sevdā-zede-i ʿāşıḳa beñzer kāġaẕ

dil-i sevdā-zede-i ʿāşıḳa:

1. ***dil-i sevdā-zede-i ʿāşıḳa:*** -
Mısra: **2**
âşığın sevdalı gönlü

1. Ele alsañ yazılur ey meh-i enver kāġaẕ
2. Dil-i sevdā-zede-i ʿāşıḳa beñzer kāġaẕ

ṭomar-ı dil ü cānı:

1. ***ṭomar-ı dil ü cānı:*** -
Mısra: **3**
canın ve gönlün tomarı II canın ve gönlün dürülüp yuvarlak yapılmış defter veya kağıdı

3. Saña ṭomar-ı dil ü cānı ṣuñarsam nola kim
4. Pādişāh olana elbette ṣuñarlar kāġaẕ

Ḥırz-ı cān:

1. ***Ḥırz-ı cān:*** -
Mısra: **5**
Can muskası.

5. Ḥırz-ı cān ḫaṭṭ-ı emān bil anı ey ʿāşıḳ-ı zār
6. Saña luṭfından eger göndere dil-ber kāġaẕ

ḫaṭṭ-ı emān:

1. ***ḫaṭṭ-ı emān:*** -
Mısra: **5**
Düşman ülkesinde verilen gezi kağıdı.

5. Ḥırz-ı cān ḫaṭṭ-ı emān bil anı ey ʿāşıḳ-ı zār
6. Saña luṭfından eger göndere dil-ber kāġaẕ

ʿāşıḳ-ı zār:

1. ***ʿāşıḳ-ı zār:*** -
Mısra: **5**
inleyen âşık

5. Ḥırz-ı cān ḫaṭṭ-ı emān bil anı ey ʿāşıḳ-ı zār
6. Saña luṭfından eger göndere dil-ber kāġaẕ

rişte-i cān:

1. ***rişte-i cān:*** -
Mısra: **9**
can ipi

9. Rişte-i cān ile ṣar şeh-perine ey Yaḥyā
10. Senden iltürse eger yāre kebūter kāġaẕ

ele alsañ:

1. ***ele alsañ:*** -
Mısra: **1**
eline almak

1. Ele alsañ yazılur ey meh-i enver kāġaẕ
2. Dil-i sevdā-zede-i ʿāşıḳa beñzer kāġaẕ

nola kim:

1. ***nola kim:*** -
Mısra: **3**
Ne olur ki, ne çıkar.

3. Saña ṭomar-ı dil ü cānı ṣuñarsam nola kim
4. Pādişāh olana elbette ṣuñarlar kāġaẕ

kül olsa:

1. ***kül olsa:*** -
Mısra: **7**
kül olmak

7. Yansa kül olsa da maẓmūnını iẓār eyler
8. Sen hemān sözüñi yaz dil-bere gönder kāġaẕ

iẓhār eyler:

1. ***iẓhār eyler:*** -
Mısra: **7**
Ortaya çıkarmak, görünmesini sağlamak

7. Yansa kül olsa da maẓmūnını iẓār eyler
8. Sen hemān sözüñi yaz dil-bere gönder kāġaẕ

gibi:

1. ***gibi:***
Mısra: **1**
Benzetme edatı

1. Nesi̱m-i nev-bahāri̱ gibi geçdi nāvek-i dil-ber
2. Açıldı si̱nemüñ bāġında yer yer ḳırmızı güller

geç:

1. ***geçdi:*** -di
Mısra: **1**
geçip gitmek II tükenmek

1. Nesi̱m-i nev-bahāri̱ gibi geçdi nāvek-i dil-ber
2. Açıldı si̱nemüñ bāġında yer yer ḳırmızı güller

açıl:

1. ***Açıldı:*** -dı
Mısra: **2**
açılmak II meydana gelmek

1. Nesi̱m-i nev-bahāri̱ gibi geçdi nāvek-i dil-ber
2. Açıldı si̱nemüñ bāġında yer yer ḳırmızı güller

si̱nem:

1. ***si̱nemüñ:*** -üñ
Mısra: **2**
göğüs.

1. Nesi̱m-i nev-bahāri̱ gibi geçdi nāvek-i dil-ber
2. Açıldı si̱nemüñ bāġında yer yer ḳırmızı güller

bāġ:

1. ***bāġında:*** -ında
Mısra: **2**
bahçe

1. Nesim-i nev-bahārī gibi
geçdi nāvek-i dil-ber
2. Açıldı sinemüñ bāġında yer
yer ḳırmızı güller

ḳırmızı:

1. ***ḳırmızı:***
Mısra: **2**
Kırmızı

1. Nesim-i nev-bahārī gibi
geçdi nāvek-i dil-ber
2. Açıldı sinemüñ bāġında yer
yer ḳırmızı güller

gül:

1. ***güller:*** -ler
Mısra: **2**
gül II yara

1. Nesim-i nev-bahārī gibi
geçdi nāvek-i dil-ber
2. Açıldı sinemüñ bāġında yer
yer ḳırmızı güller

açılmış:

1. ***Açılmış:***
Mısra: **3**
açmak, çiçeklenmek

3. Açılmış gülşen-i miḥnetde
bir pür-dāne süñbüldür
4. Nişān-ı seng-i cevrüñle
tenümde her elif yer yer

bir:

1. ***bir:***
Mısra: **3**
*Herhangi bir varlığı belirsiz
olarak gösteren sayı.*

3. Açılmış gülşen-i miḥnetde
bir pür-dāne süñbüldür
4. Nişān-ı seng-i cevrüñle
tenümde her elif yer yer

pür-dāne:

1. ***pür-dāne:***
Mısra: **3**
çok taneli

3. Açılmış gülşen-i miḥnetde
bir pür-dāne süñbüldür
4. Nişān-ı seng-i cevrüñle
tenümde her elif yer yer

süñbül:

1. ***süñbüldür:*** -dür
Mısra: **3**
maruf çiçek II yara

3. Açılmış gülşen-i miḥnetde
bir pür-dāne süñbüldür
4. Nişān-ı seng-i cevrüñle
tenümde her elif yer yer

ten:

1. ***tenümde:*** -ü, -m, -de
Mısra: **4**
beden

3. Açılmış gülşen-i miḥnetde
bir pür-dāne süñbüldür
4. Nişān-ı seng-i cevrüñle
tenümde her elif yer yer

her:

1. ***her:***
Mısra: **4**
Her, her bir

3. Açılmış gülşen-i miḥnetde
bir pür-dāne süñbüldür
4. Nişān-ı seng-i cevrüñle
tenümde her elif yer yer

elif:

1. ***elif:***
Mısra: **4**
yara, yarık

3. Açılmış gülşen-i miḥnetde
bir pür-dāne süñbüldür
4. Nişān-ı seng-i cevrüñle
tenümde her elif yer yer

gören:

1. ***Gören:***
Mısra: **5**
Gören kişi.

5. Gören dir rūy-ı zerdüm
dīde-i ġam-dīde aġlarken
6. Bitürmiş cūybār-ı vādī-i
hicrānda nīlüfer

2. ***gören:***
Mısra: **7**
Gören kişi.

7. Ser-ā-pā ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu
yaşıyla gören çeşmüm
8. Nihāl-i erġuvān-ı gülsitān-ı
derd ü miḥnet der

dir:

1. ***dir:***
Mısra: **5**
Söylemek

5. Gören dir rūy-ı zerdüm
dīde-i ġam-dīde aġlarken
6. Bitürmiş cūybār-ı vādī-i
hicrānda nīlüfer

aġla:

1. ***aġlarken:*** -r, -ken
Mısra: **5**
ağlamak

5. Gören dir rūy-ı zerdüm
dīde-i ġam-dīde aġlarken
6. Bitürmiş cūybār-ı vādī-i
hicrānda nīlüfer

bitür:

1. ***Bitürmiş:*** -miş
Mısra: **6**
Yetiştirmek.

5. Gören dir rūy-ı zerdüm
dīde-i ġam-dīde aġlarken
6. Bitürmiş cūybār-ı vādī-i
hicrānda nīlüfer

nilüfer:

1. ***nīlüfer:***
Mısra: **6**
nilüfer çiçeği

5. Gören dir rūy-ı zerdüm
dīde-i ġam-dīde aġlarken
6. Bitürmiş cūybār-ı vādī-i
hicrānda nīlüfer

çeşm:

1. ***çeşmüm:*** -ü, -m
Mısra: **7**
göz

7. Ser-ā-pā ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu
yaşıyla gören çeşmüm
8. Nihāl-i erġuvān-ı gülsitān-ı
derd ü miḥnet der

der:

1. ***der:***
Mısra: **8**
*Demek, söylemek, dile
getirmek.*

7. Ser-ā-pā ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu
yaşıyla gören çeşmüm
8. Nihāl-i erġuvān-ı gülsitān-ı
derd ü miḥnet der

yoḳ:

1. ***yoḳ:***
Mısra: **9**
yok

9. Bahār-ı ʿālem-i ġam yoḳ
diyenler var ise Yaḥyā
10. Vücūd-ı dāġ-dāruñ rūy-ı
zerdüñ anlara göster

diyenler:

1. ***diyenler:***
Mısra: **9**
söyleyen kimse

9. Bahār-ı ʿālem-i ġam yoḳ diyenler var ise Yaḥyā
10. Vücūd-ı dāġ-dāruñ rūy-ı zerdüñ anlara göster

var:

1. ***var:***
Mısra: **9**
Var: Var, yokun karşıtı.

9. Bahār-ı ʿālem-i ġam yoḳ diyenler var ise Yaḥyā
10. Vücūd-ı dāġ-dāruñ rūy-ı zerdüñ anlara göster

ise:

1. ***ise:***
Mısra: **9**
koşul edatı

9. Bahār-ı ʿālem-i ġam yoḳ diyenler var ise Yaḥyā
10. Vücūd-ı dāġ-dāruñ rūy-ı zerdüñ anlara göster

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bahār-ı ʿālem-i ġam yoḳ diyenler var ise Yaḥyā
10. Vücūd-ı dāġ-dāruñ rūy-ı zerdüñ anlara göster

anlar:

1. ***anlara:*** -a
Mısra: **10**
T. Üçüncü çokluk şahıs zamiri, onlar.

9. Bahār-ı ʿālem-i ġam yoḳ diyenler var ise Yaḥyā
10. Vücūd-ı dāġ-dāruñ rūy-ı zerdüñ anlara göster

göster:

1. ***göster:***
Mısra: **10**
Göstermek

9. Bahār-ı ʿālem-i ġam yoḳ diyenler var ise Yaḥyā
10. Vücūd-ı dāġ-dāruñ rūy-ı zerdüñ anlara göster

nesim-i nev-bahāri:

1. ***nesi̇m-i nev-bahāri̇:*** -
Mısra: **1**
İlkbahar rüzgarı

1. Nesi̇m-i nev-bahāri̇ gibi geçdi nāvek-i dil-ber
2. Açıldı si̇nemüñ bāġında yer yer ḳırmızı güller

nāvek-i dil-ber:

1. ***nāvek-i dil-ber:*** -
Mısra: **1**
sevgilinin yan bakışları

1. Nesi̇m-i nev-bahāri̇ gibi geçdi nāvek-i dil-ber
2. Açıldı si̇nemüñ bāġında yer yer ḳırmızı güller

gülşen-i miḥnetde:

1. ***gülşen-i miḥnetde:*** -
Mısra: **3**
sıkıntı bahçesi

3. Açılmış gülşen-i miḥnetde bir pür-dāne süñbüldür
4. Nişān-ı seng-i cevrüñle tenümde her elif yer yer

nişān-ı seng-i cevrüñle:

1. ***nişān-ı seng-i cevrüñle:*** -
Mısra: **4**
cefa taşlarının izi

3. Açılmış gülşen-i miḥnetde bir pür-dāne süñbüldür
4. Nişān-ı seng-i cevrüñle tenümde her elif yer yer

rūy-ı zerdüm:

1. ***rūy-ı zerdüm:*** -
Mısra: **5**
Sararmış yüz.

5. Gören dir rūy-ı zerdüm di̇de-i ġam-di̇de aġlarken
6. Bitürmiş cūybār-ı vādi̇-i hicrānda ni̇lüfer

dide-i ġam-dide:

1. ***di̇de-i ġam-di̇de:*** -
Mısra: **5**
kederli göz

5. Gören dir rūy-ı zerdüm di̇de-i ġam-di̇de aġlarken
6. Bitürmiş cūybār-ı vādi̇-i hicrānda ni̇lüfer

cūybār-ı vādi-i hicrānda:

1. ***cūybār-ı vādi̇-i hicrānda:*** -
Mısra: **6**
ayrılık vadisinin nehri

5. Gören dir rūy-ı zerdüm di̇de-i ġam-di̇de aġlarken
6. Bitürmiş cūybār-ı vādi̇-i hicrānda ni̇lüfer

ser-ā-pā:

1. ***ser-ā-pā:*** -
Mısra: **7**
Baştan ayağa, tamamen

7. Ser-ā-pā ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşıyla gören çeşmüm
8. Nihāl-i erġuvān-ı gülsitān-ı derd ü miḥnet der

bahār-ı ʿālem-i ġam:

1. ***bahār-ı ʿālem-i ġam:*** -
Mısra: **9**
gam dünyasının baharı

9. Bahār-ı ʿālem-i ġam yoḳ diyenler var ise Yaḥyā
10. Vücūd-ı dāġ-dāruñ rūy-ı zerdüñ anlara göster

vücūd-ı dāġ-dāruñ:

1. ***vücūd-ı dāġ-dāruñ:*** -
Mısra: **10**
yaralı vücut

9. Bahār-ı ʿālem-i ġam yoḳ diyenler var ise Yaḥyā
10. Vücūd-ı dāġ-dāruñ rūy-ı zerdüñ anlara göster

rūy-ı zerdüñ:

1. ***rūy-ı zerdüñ:*** -
Mısra: **10**
Sararmış yüz.

9. Bahār-ı ʿālem-i ġam yoḳ diyenler var ise Yaḥyā
10. Vücūd-ı dāġ-dāruñ rūy-ı zerdüñ anlara göster

yer yer:

1. ***yer yer:*** -
Mısra: **2**
yer yer, bölge bölge

1. Nesi̇m-i nev-bahāri̇ gibi geçdi nāvek-i dil-ber
2. Açıldı si̇nemüñ bāġında yer yer ḳırmızı güller

2. ***yer yer:*** -
Mısra: **4**

yer yer, bölge bölge

3. Açılmış gülşen-i miḥnetde bir pür-dāne süñbüldür
4. Nişān-ı seng-i cevrüñle tenümde her elif yer yer

ḳaṭre ḳaṭre:

1. ***ḳaṭre ḳaṭre:*** -
Mısra: **7**
damla damla

7. Ser-ā-pā ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşıyla gören çeşmüm
8. Nihāl-i erġuvān-ı gülsitān-ı derd ü miḥnet der

ḳanlu yaşıyla:

1. ***ḳanlu yaşıyla:*** -
Mısra: **7**
kanlı gözyaşı.

7. Ser-ā-pā ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşıyla gören çeşmüm
8. Nihāl-i erġuvān-ı gülsitān-ı derd ü miḥnet der

nihāl-i erġuvān-ı gülsitān-ı derd ü miḥnet:

1. ***nihāl-i erġuvān-ı gülsitān-ı derd ü miḥnet:*** -
Mısra: **8**
dert ve sıkıntı bahçesinin erguvan fidanı

7. Ser-ā-pā ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşıyla gören çeşmüm
8. Nihāl-i erġuvān-ı gülsitān-ı derd ü miḥnet der

mey-kede:

1. ***Mey-kede:***
Mısra: **1**
Meyhane, içki içilen yer.

1. Mey-kede ṣadrında buluñmazsa yer
2. Ḫum dibi mey-ḫāne bucaġı yeter

ṣadr:

1. ***ṣadrında:*** -ı, -n, -da
Mısra: **1**
ön taraf

1. Mey-kede ṣadrında buluñmazsa yer
2. Ḫum dibi mey-ḫāne bucaġı yeter

Ḫum:

1. ***Ḫum:***
Mısra: **2**
şarap küpü

1. Mey-kede ṣadrında buluñmazsa yer
2. Ḫum dibi mey-ḫāne bucaġı yeter

dib:

1. ***dibi:*** -i
Mısra: **2**
dip II (kadehin) altında kalan damlalar

1. Mey-kede ṣadrında buluñmazsa yer
2. Ḫum dibi mey-ḫāne bucaġı yeter

mey-ḫāne:

1. ***mey-ḫāne:***
Mısra: **2**
meyhane

1. Mey-kede ṣadrında buluñmazsa yer
2. Ḫum dibi mey-ḫāne bucaġı yeter

bucaġ:

1. ***bucaġı:*** -ı
Mısra: **2**
köşe II yer

1. Mey-kede ṣadrında buluñmazsa yer
2. Ḫum dibi mey-ḫāne bucaġı yeter

yeter:

1. ***yeter:***
Mısra: **2**
yeter, kâfi

1. Mey-kede ṣadrında buluñmazsa yer
2. Ḫum dibi mey-ḫāne bucaġı yeter

kūy:

1. ***Kūyuña:*** -u, -ñ, -a
Mısra: **3**
(Sevgili'nin) semti, mahallesi

3. Kūyuña kim varabilür ṭoġrılup
4. Çekmese ḳullāb-ı maḥabbet eger

kim:

1. ***kim:***
Mısra: **3**
kim, soru zamiri

3. Kūyuña kim varabilür ṭoġrılup
4. Çekmese ḳullāb-ı maḥabbet eger

varabil:

1. ***varabilür:*** -ür
Mısra: **3**
ulaşabilmek II gidebilmek

3. Kūyuña kim varabilür ṭoġrılup
4. Çekmese ḳullāb-ı maḥabbet eger

ṭoġrıl:

1. ***ṭoġrılup:*** -up
Mısra: **3**
doğrulmak II ayağa kalkmak

3. Kūyuña kim varabilür ṭoġrılup
4. Çekmese ḳullāb-ı maḥabbet eger

Çekme:

1. ***Çekmese:*** -se
Mısra: **4**
çekmemek II kendine doğru sürmek

3. Kūyuña kim varabilür ṭoġrılup
4. Çekmese ḳullāb-ı maḥabbet eger

eger:

1. ***eger:***
Mısra: **4**
Şart edatı, şayet.

3. Kūyuña kim varabilür ṭoġrılup
4. Çekmese ḳullāb-ı maḥabbet eger

yār:

1. ***yār:***
Mısra: **5**
Sevgili

5. Bir gün alur yār ele luṭf ile
6. Olmasuñ āyīne-i dilde keder

luṭf:

1. ***luṭf:***
Mısra: **5**

İyilik, iyi davranış

5. Bir gün alur yār ele luṭf ile
6. Olmasuñ āyine-i dilde keder

ile:

1. ***ile:***
Mısra: **5**
İle bağlacı (birlikte anlamında)

5. Bir gün alur yār ele luṭf ile
6. Olmasuñ āyine-i dilde keder

olma:

1. ***Olmasuñ:*** -suñ
Mısra: **6**
olmamak II kalmamak

5. Bir gün alur yār ele luṭf ile
6. Olmasuñ āyine-i dilde keder

keder:

1. ***keder:***
Mısra: **6**
iç sıkıntısı, iç darlığı

5. Bir gün alur yār ele luṭf ile
6. Olmasuñ āyine-i dilde keder

bir:

1. ***Bir:***
Mısra: **7**
bir, belgisiz sıfat

7. Bir ḳapudan olur ise fetḥ-i bāb
8. Anı bilen niçüñ ola der-be-der

kapu:

1. ***ḳapudan:*** -dan
Mısra: **7**
Kapı II Makam, huzur

7. Bir ḳapudan olur ise fetḥ-i bāb
8. Anı bilen niçüñ ola der-be-der

olur:

1. ***olur:*** -dan
Mısra: **7**
Olmak.

7. Bir ḳapudan olur ise fetḥ-i bāb
8. Anı bilen niçüñ ola der-be-der

ise:

1. ***ise:***
Mısra: **7**
koşul edatı

7. Bir ḳapudan olur ise fetḥ-i bāb
8. Anı bilen niçüñ ola der-be-der

a:

1. ***Anı:*** -n, -ı
Mısra: **8**
işaret zamiri "o"

7. Bir ḳapudan olur ise fetḥ-i bāb
8. Anı bilen niçüñ ola der-be-der

bilen:

1. ***bilen:***
Mısra: **8**
farkında olan kimse II bilen kimse

7. Bir ḳapudan olur ise fetḥ-i bāb
8. Anı bilen niçüñ ola der-be-der

niçüñ:

1. ***niçüñ:***
Mısra: **8**
Neden.

7. Bir ḳapudan olur ise fetḥ-i bāb
8. Anı bilen niçüñ ola der-be-der

cān:

1. ***Cānumuza:*** -umuza
Mısra: **9**
Can, ruh, gönül.

9. Cānumuza itmese Yaḥyā cefā
10. İki ʿadū biri birinden beter

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Cānumuza itmese Yaḥyā cefā
10. İki ʿadū biri birinden beter

İki:

1. ***İki:***
Mısra: **10**
İki, sayı sıfatı

9. Cānumuza itmese Yaḥyā cefā
10. İki ʿadū biri birinden beter

ʿadū:

1. ***ʿadū:***
Mısra: **10**
düşman

9. Cānumuza itmese Yaḥyā cefā
10. İki ʿadū biri birinden beter

beter:

1. ***beter:***
Mısra: **10**
daha kötü.

9. Cānumuza itmese Yaḥyā cefā
10. İki ʿadū biri birinden beter

ḳullāb-ı maḥabbet:

1. ***ḳullāb-ı maḥabbet:*** -
Mısra: **4**
aşk çengeli

3. Küyuña kim varabilür ṭoġrılup
4. Çekmese ḳullāb-ı maḥabbet eger

āyine-i dilde:

1. ***āyine-i dilde:*** -
Mısra: **6**
gönül aynası

5. Bir gün alur yār ele luṭf ile
6. Olmasuñ āyine-i dilde keder

fetḥ-i bāb:

1. ***fetḥ-i bāb:*** -
Mısra: **7**
Kapı açmak.

7. Bir ḳapudan olur ise fetḥ-i bāb
8. Anı bilen niçüñ ola der-be-der

bir gün:

1. ***bir gün:*** -
Mısra: **5**
Bir gün, bir zaman.

5. Bir gün alur yār ele luṭf ile

6. Olmasuñ āyịne-i dilde keder

ele alur:

1. ***ele alur:*** -
Mısra: **5**
Ele geçir, eline al.

5. Bir gün alur yār ele luṭf ile
6. Olmasuñ āyịne-i dilde keder

der-be-der ola:

1. ***der-be-der ola:*** -
Mısra: **8**
Perişan olmak.

7. Bir ḳapudan olur ise fetḥ-i bāb
8. Anı bilen niçüñ ola der-be-der

cefā itmese:

1. ***cefā itmese:*** -
Mısra: **9**
Eziyet etmemek.

9. Cānumuza itmese Yaḥyā cefā
10. İki ʿadū biri birinden beter

biri birinden:

1. ***biri birinden:*** -
Mısra: **10**
biri diğerine göre II birbirinden

9. Cānumuza itmese Yaḥyā cefā
10. İki ʿadū biri birinden beter

yer buluñmazsa:

1. ***yer buluñmazsa:*** -
Mısra: **1**
yer bulunmamak

1. Mey-kede ṣadrında buluñmazsa yer
2. Ḫum dibi mey-ḫāne bucaġı yeter

yıḳ:

1. ***Yıḳdı:*** -dı
Mısra: **1**
Bozmak, tahrip etmek

1. Yıḳdı göñlüm āşiyānın yār itdi tār u mār
2. Añlamam kim şāh-bāz-ı ʿaşḳ ide anda ḳarār

göñl:

1. ***göñlüm:*** -ü, -m
Mısra: **1**
gönül

1. Yıḳdı göñlüm āşiyānın yār itdi tār u mār
2. Añlamam kim şāh-bāz-ı ʿaşḳ ide anda ḳarār

2. ***göñlüme:*** -ü, -m, -e
Mısra: **3**
gönül

3. Āb-ı ḥayvān olsa da vaṣluñ getürmen göñlüme
4. Ḫayli demdür şişe-i ḫāṭırda vardur inkisār

āşiyān:

1. ***āşiyānın:*** -ın
Mısra: **1**
Yuva

1. Yıḳdı göñlüm āşiyānın yār itdi tār u mār
2. Añlamam kim şāh-bāz-ı ʿaşḳ ide anda ḳarār

yār:

1. ***yār:***
Mısra: **1**
Sevgili

1. Yıḳdı göñlüm āşiyānın yār itdi tār u mār
2. Añlamam kim şāh-bāz-ı ʿaşḳ ide anda ḳarār

añlama:

1. ***Añlamam:*** -m
Mısra: **2**
kavramamak II idrak etmemek

1. Yıḳdı göñlüm āşiyānın yār itdi tār u mār
2. Añlamam kim şāh-bāz-ı ʿaşḳ ide anda ḳarār

kim:

1. ***kim:***
Mısra: **2**
ki

1. Yıḳdı göñlüm āşiyānın yār itdi tār u mār
2. Añlamam kim şāh-bāz-ı ʿaşḳ ide anda ḳarār

2. ***kim:***
Mısra: **8**
ki

7. Evc-i istiġnādadur pervāzı bāz-ı himmetüñ
8. Ḥamdü li'llāh kim ḳanāʿat ṣaydın itmişdür şikār

anda:

1. ***anda:***
Mısra: **2**
Orada

1. Yıḳdı göñlüm āşiyānın yār itdi tār u mār
2. Añlamam kim şāh-bāz-ı ʿaşḳ ide anda ḳarār

vaṣl:

1. ***vaṣluñ:*** -uñ
Mısra: **3**
Kavuşma.

3. Āb-ı ḥayvān olsa da vaṣluñ getürmen göñlüme
4. Ḫayli demdür şişe-i ḫāṭırda vardur inkisār

getürme:

1. ***getürmen:*** -n
Mısra: **3**
getirmemek II ulaştırmamak

3. Āb-ı ḥayvān olsa da vaṣluñ getürmen göñlüme
4. Ḫayli demdür şişe-i ḫāṭırda vardur inkisār

Ḫayli:

1. ***Ḫayli:***
Mısra: **4**
uzun II çok

3. Āb-ı ḥayvān olsa da vaṣluñ getürmen göñlüme
4. Ḫayli demdür şişe-i ḫāṭırda vardur inkisār

dem:

1. ***demdür:*** -dür
Mısra: **4**
Zaman.

3. Āb-ı ḥayvān olsa da vaṣluñ getürmen göñlüme
4. Ḫayli demdür şişe-i ḫāṭırda vardur inkisār

var:

1. ***vardur:*** -dur
Mısra: **4**
bulunmakta

3. Āb-ı ḥayvān olsa da vaṣluñ getürmen göñlüme

4. Ḫayli demdür şişe-i ḫāṭırda vardur inkisār

---

inkisār:

1. ***inkisār:***
Mısra: **4**
kırgınlık

3. Āb-ı ḥayvān olsa da vaṣluñ getürmen göñlüme
4. Ḫayli demdür şişe-i ḫāṭırda vardur inkisār

şıḳıl:

1. ***şıḳıldı:*** -dı
Mısra: **5**
daralmak II bunalmak

5. Cāme-i tenden şıḳıldı şimdi cān-ı nā-tüvān
6. Ḫilʿat-i inʿ ām-ı ḫalḳı kendüye eyler mi bār

şimdi:

1. ***şimdi:***
Mısra: **5**
Şimdi.

5. Cāme-i tenden şıḳıldı şimdi cān-ı nā-tüvān
6. Ḫilʿat-i inʿ ām-ı ḫalḳı kendüye eyler mi bār

---

kendüye:

1. ***kendüye:***
Mısra: **6**
kendisine

5. Cāme-i tenden şıḳıldı şimdi cān-ı nā-tüvān
6. Ḫilʿat-i inʿ ām-ı ḫalḳı kendüye eyler mi bār

---

mi:

1. ***mi:***
Mısra: **6**
soru edatı

5. Cāme-i tenden şıḳıldı şimdi cān-ı nā-tüvān
6. Ḫilʿat-i inʿ ām-ı ḫalḳı kendüye eyler mi bār

---

pervāz:

1. ***pervāzı:*** -ı
Mısra: **7**
uçuş

7. Evc-i istiġnādadur pervāzı bāz-ı himmetüñ
8. Ḥamdü li'llāh kim ḳanāʿat

ṣaydın itmişdür şikār

---

rūzgār:

1. ***Rūzgāruñdan:*** -uñdan
Mısra: **9**
Esinti, yel

9. Rūzgāruñdan der-i ümmi̇di diṿār ide gör
10. Ḳonmasuñ dirsen derūn-ı ḫāṭıra Yaḥyā ġubar

---

divār:

1. ***di̇vār:***
Mısra: **9**
Duvar.

9. Rūzgāruñdan der-i ümmi̇di di̇vār ide gör
10. Ḳonmasuñ dirsen derūn-ı ḫāṭıra Yaḥyā ġubar

---

di:

1. ***dirsen:*** -r, -se, -n
Mısra: **10**
Söylemek.

9. Rūzgāruñdan der-i ümmi̇di di̇vār ide gör
10. Ḳonmasuñ dirsen derūn-ı ḫāṭıra Yaḥyā ġubar

---

yaḥyā:

1. ***Yaḥyā:***
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Rūzgāruñdan der-i ümmi̇di di̇vār ide gör
10. Ḳonmasuñ dirsen derūn-ı ḫāṭıra Yaḥyā ġubar

şāh-bāz-ı ʿaşḳ:

1. ***şāh-bāz-ı ʿaşḳ:*** -
Mısra: **2**
aşk şahini

1. Yıḳdı göñlüm āşiyānın yār itdi tār u mār
2. Añlamam kim şāh-bāz-ı ʿaşḳ ide anda ḳarār

Āb-ı ḥayvān:

1. ***Āb-ı ḥayvān:*** -
Mısra: **3**
İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan hayat suyu.

3. Āb-ı ḥayvān olsa da vaṣluñ getürmen göñlüme

4. Ḫayli demdür şişe-i ḫāṭırda vardur inkisār

şişe-i ḫāṭırda:

1. ***şişe-i ḫāṭırda:*** -
Mısra: **4**
Gönül şişesi

3. Āb-ı ḥayvān olsa da vaṣluñ getürmen göñlüme
4. Ḫayli demdür şişe-i ḫāṭırda vardur inkisār

---

cāme-i tenden:

1. ***cāme-i tenden:*** -
Mısra: **5**
ten elbisesi

5. Cāme-i tenden şıḳıldı şimdi cān-ı nā-tüvān
6. Ḫilʿat-i inʿ ām-ı ḫalḳı kendüye eyler mi bār

---

cān-ı nā-tüvān:

1. ***cān-ı nā-tüvān:*** -
Mısra: **5**
takatsiz can

5. Cāme-i tenden şıḳıldı şimdi cān-ı nā-tüvān
6. Ḫilʿat-i inʿ ām-ı ḫalḳı kendüye eyler mi bār

---

evc-i istiġnādadur:

1. ***evc-i istiġnādadur:*** -
Mısra: **7**
ihtiyaçsızlık doruğu

7. Evc-i istiġnādadur pervāzı bāz-ı himmetüñ
8. Ḥamdü li'llāh kim ḳanāʿat ṣaydın itmişdür şikār

---

bāz-ı himmetüñ:

1. ***bāz-ı himmetüñ:*** -
Mısra: **7**
Lütuf doğanı.

7. Evc-i istiġnādadur pervāzı bāz-ı himmetüñ
8. Ḥamdü li'llāh kim ḳanāʿat ṣaydın itmişdür şikār

Ḥamdü li'llāh:

1. ***Ḥamdü li'llāh:*** -
Mısra: **8**
Hamd, ancak Allah'adır.

7. Evc-i istiġnādadur pervāzı bāz-ı himmetüñ
8. Ḥamdü li'llāh kim ḳanāʿat

şaydın itmişdür şikār

kendüye eyler mi bār

eyle iʿtiẕār

der-i ümmidi:

1. ***der-i ümmi̱di:*** -
Mısra: **9**
ümit kapısı

9. Rūzgāruñdan der-i ümmi̱di di̱vār ide gör
10. Ḳonmasuñ dirsen derūn-ı ḫāṭıra Yaḥyā ġubar

derūn-ı hāṭıra:

1. ***derūn-ı ḫāṭıra:*** -
Mısra: **10**
gönül hatırı

9. Rūzgāruñdan der-i ümmi̱di di̱vār ide gör
10. Ḳonmasuñ dirsen derūn-ı ḫāṭıra Yaḥyā ġubar

ḳarār ide:

1. ***ḳarār ide:*** -
Mısra: **2**
durmak II yerleşmek

1. Yıḳdı göñlüm āşiyānın yār itdi tār u mār
2. Añlamam kim şāh-bāz-ı ʿaşḳ ide anda ḳarār

olsa da:

1. ***olsa da:*** -
Mısra: **3**
olsa dahi

3. Āb-ı ḥayvān olsa da vaṣluñ getürmen göñlüme
4. Ḫayli demdür şi̱şe-i ḫāṭırda vardur inkisār

Hilʿat-i inʿam-ı halḳı:

1. ***Ḫilʿat-i inʿam-ı ḫalḳı:*** -
Mısra: **6**
halkın nimet kaftanı

5. Cāme-i tenden şıḳıldı şimdi cān-ı nā-tüvān
6. Ḫilʿat-i inʿ ām-ı ḫalḳı kendüye eyler mi bār

bār eyler:

1. ***bār eyler:*** -
Mısra: **6**
yük etmek

5. Cāme-i tenden şıḳıldı şimdi cān-ı nā-tüvān
6. Ḫilʿat-i inʿ ām-ı ḫalḳı

şikār itmişdür:

1. ***şikār itmişdür:*** -
Mısra: **8**
avlamak

7. Evc-i istiġnādadur pervāzı bāz-ı himmetüñ
8. Ḥamdü li'llāh kim ḳanāʿat şaydın itmişdür şikār

kanāʿat şaydın:

1. ***ḳanāʿat şaydın:*** -
Mısra: **8**
yetinme avı

7. Evc-i istiġnādadur pervāzı bāz-ı himmetüñ
8. Ḥamdü li'llāh kim ḳanāʿat şaydın itmişdür şikār

ide gör:

1. ***ide gör:*** -
Mısra: **9**
yapıvermek

9. Rūzgāruñdan der-i ümmi̱di di̱vār ide gör
10. Ḳonmasuñ dirsen derūn-ı ḫāṭıra Yaḥyā ġubar

ġubar Ḳonmasuñ:

1. ***ġubar Ḳonmasuñ:*** -
Mısra: **10**
kirlenmemek II bir toz tanesi bile değmemek

9. Rūzgāruñdan der-i ümmi̱di di̱vār ide gör
10. Ḳonmasuñ dirsen derūn-ı ḫāṭıra Yaḥyā ġubar

tār u mār itdi:

1. ***tār u mār itdi:*** -
Mısra: **1**
Dağıtmak, perîşan etmek.

1. Yıḳdı göñlüm āşiyānın yār itdi tār u mār
2. Añlamam kim şāh-bāz-ı ʿaşḳ ide anda ḳarār

kon:

1. ***ḳonmuş:*** -muş
Mısra: **1**
konmak.

1. Ḫāṭır-ı pākine ḳonmuş bād-ı āhumdan ġubār
2. Ḫāk-i pāyine yetiş ey eşk

ġubār:

1. ***ġubār:***
Mısra: **1**
toz, ince toprak II karartı

1. Ḫāṭır-ı pākine ḳonmuş bād-ı āhumdan ġubār
2. Ḫāk-i pāyine yetiş ey eşk eyle iʿtiẕār

yetiş:

1. ***yetiş:***
Mısra: **2**
Yetişmek, ulaşmak.

1. Ḫāṭır-ı pākine ḳonmuş bād-ı āhumdan ġubār
2. Ḫāk-i pāyine yetiş ey eşk eyle iʿtiẕār

ey:

1. ***ey:***
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Ḫāṭır-ı pākine ḳonmuş bād-ı āhumdan ġubār
2. Ḫāk-i pāyine yetiş ey eşk eyle iʿtiẕār

2. ***ey:***
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Kūyına gitdükce yārüñ ḳaçma hem-rāh olmadan
4. Kimseye bār olmaz ey bād-ı ṣabā cism-i nizār

eşk:

1. ***eşk:***
Mısra: **2**
Göz yaşı.

1. Ḫāṭır-ı pākine ḳonmuş bād-ı āhumdan ġubār
2. Ḫāk-i pāyine yetiş ey eşk eyle iʿtiẕār

kūy:

1. ***Kūyına:*** -ına
Mısra: **3**
(Sevgili'nin) semti, mahallesi

3. Kūyına gitdükce yārüñ ḳaçma hem-rāh olmadan
4. Kimseye bār olmaz ey bād-ı ṣabā cism-i nizār

gitdükce:

1. ***gitdükce:***
   Mısra: **3**
   gittiği müddetçe

   3. Kūyına gitdükce yārüñ
   ḳaçma hem-rāh olmadan
   4. Kimseye bār olmaz ey bād-ı
   ṣabā cism-i nizār

---

yār:

1. ***yārüñ:*** -üñ
   Mısra: **3**
   Sevgili

   3. Kūyına gitdükce yārüñ
   ḳaçma hem-rāh olmadan
   4. Kimseye bār olmaz ey bād-ı
   ṣabā cism-i nizār

---

kaçma:

1. ***ḳaçma:***
   Mısra: **3**
   uzaklaşmak

   3. Kūyına gitdükce yārüñ
   ḳaçma hem-rāh olmadan
   4. Kimseye bār olmaz ey bād-ı
   ṣabā cism-i nizār

---

hem-rāh:

1. ***hem-rāh:***
   Mısra: **3**
   Yol arkadaşı, yoldaş

   3. Kūyına gitdükce yārüñ
   ḳaçma hem-rāh olmadan
   4. Kimseye bār olmaz ey bād-ı
   ṣabā cism-i nizār

---

olmadan:

1. ***olmadan:***
   Mısra: **3**
   Hale bürünmemek.

   3. Kūyına gitdükce yārüñ
   ḳaçma hem-rāh olmadan
   4. Kimseye bār olmaz ey bād-ı
   ṣabā cism-i nizār

---

kimse:

1. ***Kimseye:*** -y, -e
   Mısra: **4**
   kimse

   3. Kūyına gitdükce yārüñ
   ḳaçma hem-rāh olmadan
   4. Kimseye bār olmaz ey bād-ı
   ṣabā cism-i nizār

---

pür:

1. ***Pür:***
   Mısra: **5**
   Çok.

   5. Pür ḫaṭardur reh-güzār-ı
   ʿaşḳ biñ baş bir pula
   6. Ṣatılursa nola bir gül-berg
   yolında biñ hezār

---

haṭar:

1. ***ḫaṭardur:*** -dur
   Mısra: **5**
   tehlikeli

   5. Pür ḫaṭardur reh-güzār-ı
   ʿaşḳ biñ baş bir pula
   6. Ṣatılursa nola bir gül-berg
   yolında biñ hezār

---

biñ:

1. ***biñ:***
   Mısra: **5**
   Bin sayısı.

   5. Pür ḫaṭardur reh-güzār-ı
   ʿaşḳ biñ baş bir pula
   6. Ṣatılursa nola bir gül-berg
   yolında biñ hezār

2. ***biñ:***
   Mısra: **6**
   Bin sayısı.

   5. Pür ḫaṭardur reh-güzār-ı
   ʿaşḳ biñ baş bir pula
   6. Ṣatılursa nola bir gül-berg
   yolında biñ hezār

3. ***biñ:***
   Mısra: **9**
   binlerce, pek çok

   9. İşigüñde gözi yaşlu ʿāşıḳuñ
   biñ var iken
   10. Nev-cevānum biñ yaşa
   Yaḥyā'yı itdüñ iḫtiyār

---

baş:

1. ***baş:***
   Mısra: **5**
   can II âşık

   5. Pür ḫaṭardur reh-güzār-ı
   ʿaşḳ biñ baş bir pula
   6. Ṣatılursa nola bir gül-berg
   yolında biñ hezār

---

bir:

1. ***bir:***
   Mısra: **5**
   *bir sayısı II değeri olmayan
   bir miktar*

   5. Pür ḫaṭardur reh-güzār-ı
   ʿaşḳ biñ baş bir pula
   6. Ṣatılursa nola bir gül-berg
   yolında biñ hezār

2. ***bir:***
   Mısra: **6**
   *Herhangi bir varlığı belirsiz
   olarak gösteren sayı.*

   5. Pür ḫaṭardur reh-güzār-ı
   ʿaşḳ biñ baş bir pula
   6. Ṣatılursa nola bir gül-berg
   yolında biñ hezār

---

pul:

1. ***pula:*** -a
   Mısra: **5**
   para II akçe

   5. Pür ḫaṭardur reh-güzār-ı
   ʿaşḳ biñ baş bir pula
   6. Ṣatılursa nola bir gül-berg
   yolında biñ hezār

Satıl:

1. ***Ṣatılursa:*** -ursa
   Mısra: **6**
   Satma işi yapılmak.

   5. Pür ḫaṭardur reh-güzār-ı
   ʿaşḳ biñ baş bir pula
   6. Ṣatılursa nola bir gül-berg
   yolında biñ hezār

---

nola:

1. ***nola:***
   Mısra: **6**
   nolsa gerek? II şaşılır mı?

   5. Pür ḫaṭardur reh-güzār-ı
   ʿaşḳ biñ baş bir pula
   6. Ṣatılursa nola bir gül-berg
   yolında biñ hezār

---

gül-berg:

1. ***gül-berg:***
   Mısra: **6**
   gül yaprağı II sevgili

   5. Pür ḫaṭardur reh-güzār-ı
   ʿaşḳ biñ baş bir pula
   6. Ṣatılursa nola bir gül-berg
   yolında biñ hezār

---

yolında:

1. ***yolında:***
   Mısra: **6**
   Uğrunda.

   5. Pür ḫaṭardur reh-güzār-ı
   ʿaşḳ biñ baş bir pula
   6. Ṣatılursa nola bir gül-berg
   yolında biñ hezār

hezār:

1. ***hezār:***
Mısra: **6**
bülbül II âşık

5. Pür ḫaṭardur reh-güzār-ı ʿaşḳ biñ baş bir pula
6. Ṣatılursa nola bir gül-berg yolında biñ hezār

diñlet:

1. ***Diñledür:*** -ür
Mısra: **7**
Dinlemesini sağlamak.

7. Diñledür bi̇-çāre bülbül ḫārdan feryādını
8. Mülk-i gülşende Süleymān-ı gülüñ di̇vānı var

bi-çāre:

1. ***bi̇-çāre:***
Mısra: **7**
çaresiz II zavallı

7. Diñledür bi̇-çāre bülbül ḫārdan feryādını
8. Mülk-i gülşende Süleymān-ı gülüñ di̇vānı var

bülbül:

1. ***bülbül:***
Mısra: **7**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık.

7. Diñledür bi̇-çāre bülbül ḫārdan feryādını
8. Mülk-i gülşende Süleymān-ı gülüñ di̇vānı var

ḫārdan:

1. ***ḫārdan:***
Mısra: **7**
dikenden dolayı

7. Diñledür bi̇-çāre bülbül ḫārdan feryādını
8. Mülk-i gülşende Süleymān-ı gülüñ di̇vānı var

feryād:

1. ***feryādını:*** -ını
Mısra: **7**
haykırış II çığlık

7. Diñledür bi̇-çāre bülbül ḫārdan feryādını
8. Mülk-i gülşende Süleymān-ı gülüñ di̇vānı var

divān:

1. ***di̇vānı:*** -ı
Mısra: **8**
makam

7. Diñledür bi̇-çāre bülbül ḫārdan feryādını
8. Mülk-i gülşende Süleymān-ı gülüñ di̇vānı var

var:

1. ***var:***
Mısra: **8**
var II bulunan

7. Diñledür bi̇-çāre bülbül ḫārdan feryādını
8. Mülk-i gülşende Süleymān-ı gülüñ di̇vānı var

2. ***var:***
Mısra: **9**
Var: Var, yokun karşıtı.

9. İşigüñde gözi yaşlu ʿāşıḳuñ biñ var iken
10. Nev-cevānum biñ yaşa Yaḥyā'yı itdüñ iḫtiyār

İşig:

1. ***İşigüñde:*** -ü, -ñ, -de
Mısra: **9**
eşik II kapı

9. İşigüñde gözi yaşlu ʿāşıḳuñ biñ var iken
10. Nev-cevānum biñ yaşa Yaḥyā'yı itdüñ iḫtiyār

ʿāşık:

1. ***ʿāşıḳuñ:*** -uñ
Mısra: **9**
âşık

9. İşigüñde gözi yaşlu ʿāşıḳuñ biñ var iken
10. Nev-cevānum biñ yaşa Yaḥyā'yı itdüñ iḫtiyār

iken:

1. ***iken:***
Mısra: **9**
iken zarf fiili II ..dığı zaman

9. İşigüñde gözi yaşlu ʿāşıḳuñ biñ var iken
10. Nev-cevānum biñ yaşa Yaḥyā'yı itdüñ iḫtiyār

nev-cevān:

1. ***Nev-cevānum:*** -u, -m
Mısra: **10**
gencecik sevgili

9. İşigüñde gözi yaşlu ʿāşıḳuñ biñ var iken
10. Nev-cevānum biñ yaşa Yaḥyā'yı itdüñ iḫtiyār

yaḥyā':

1. ***Yaḥyā'yı:*** -yı
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. İşigüñde gözi yaşlu ʿāşıḳuñ biñ var iken
10. Nev-cevānum biñ yaşa Yaḥyā'yı itdüñ iḫtiyār

Ḫāṭır-ı pākine:

1. ***Ḫāṭır-ı pākine:*** -
Mısra: **1**
temiz gönül II temiz düşünce

1. Ḫāṭır-ı pākine ḳonmuş bād-ı āhumdan ġubār
2. Ḫāk-i pāyine yetiş ey eşk eyle iʿtiẕār

bād-ı āhumdan:

1. ***bād-ı āhumdan:*** -
Mısra: **1**
Ah rüzgarı

1. Ḫāṭır-ı pākine ḳonmuş bād-ı āhumdan ġubār
2. Ḫāk-i pāyine yetiş ey eşk eyle iʿtiẕār

Hāk-i pāyine:

1. ***Ḫāk-i pāyine:*** -
Mısra: **2**
ayak toprağı II ayağın tozu

1. Ḫāṭır-ı pākine ḳonmuş bād-ı āhumdan ġubār
2. Ḫāk-i pāyine yetiş ey eşk eyle iʿtiẕār

bād-ı ṣabā:

1. ***bād-ı ṣabā:*** -
Mısra: **4**
Sabah rüzgarı.

3. Küyına gitdükce yārüñ ḳaçma hem-rāh olmadan
4. Kimseye bār olmaz ey bād-ı ṣabā cism-i nizār

cism-i nizār:

1. ***cism-i nizār:*** -
Mısra: **4**
Zayıf beden.

3. Kūyına gitdükce yārüñ ḳaçma hem-rāh olmadan
4. Kimseye bār olmaz ey bād-ı ṣabā cism-i nizār

---

reh-güzār-ı ʿaşḳ:

1. ***reh-güzār-ı ʿaşḳ:*** -
Mısra: **5**
aşk yolu

5. Pür ḫaṭardur reh-güzār-ı ʿaşḳ biñ baş bir pula
6. Şatılursa nola bir gül-berg yolında biñ hezār

---

mülk-i gülşende:

1. ***mülk-i gülşende:*** -
Mısra: **8**
güller ülkesi

7. Diñledür bi̇-çāre bülbül ḫārdan feryādını
8. Mülk-i gülşende Süleymān-ı gülüñ di̇vānı var

---

süleymān-ı gülüñ:

1. ***süleymān-ı gülüñ:*** -
Mısra: **8**
Süleyman hükmüne sahip olan gül II hükümdar olan gül

7. Diñledür bi̇-çāre bülbül ḫārdan feryādını
8. Mülk-i gülşende Süleymān-ı gülüñ di̇vānı var

---

iʿtizār eyle:

1. ***iʿtiẕār eyle:*** -
Mısra: **2**
affına sığınmak

1. Ḫāṭır-ı pākine ḳonmuş bād-ı āhumdan ġubār
2. Ḫāk-i pāyine yetiş ey eşk eyle iʿtiẕār

---

bār olmaz:

1. ***bār olmaz:*** -
Mısra: **4**
yük olmamak II ağır gelmemek

3. Kūyına gitdükce yārüñ ḳaçma hem-rāh olmadan
4. Kimseye bār olmaz ey bād-ı ṣabā cism-i nizār

---

gözi yaşlu:

1. ***gözi yaşlu:*** -
Mısra: **9**
gözü yaşlı II ızdırap çeken

9. İşigüñde gözi yaşlu ʿāşıḳuñ biñ var iken
10. Nev-cevānum biñ yaşa Yaḥyā'yı itdüñ iḫtiyār

---

ihtiyār itdüñ:

1. ***iḫtiyār itdüñ:*** -
Mısra: **10**
yaşlandırmak II ömrünün son çağlarına yaklaşmak II kederden hızla olgunlaşmak

9. İşigüñde gözi yaşlu ʿāşıḳuñ biñ var iken
10. Nev-cevānum biñ yaşa Yaḥyā'yı itdüñ iḫtiyār

---

biñ yaşa:

biñ yaşa: -
Mısra: **10**
çok yaşa II binlerce yıl yaşa

9. İşigüñde gözi yaşlu ʿāşıḳuñ biñ var iken
10. Nev-cevānum biñ yaşa Yaḥyā'yı itdüñ iḫtiyār

---

bir:

Bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bir lāciverdi̇ kāsede her ṣubḥ mihr altun ezer
2. Vaṣf-ı cemālüñ yazmaġa cānā gerekdür ḥall-i zer

Bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Başı açıḳ yalın ayaḳ abdāluñ olmuşdur güneş
4. Bir yirde ārām eylemez şevḳüñle dünyāyı gezer

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Her ġonce dest-i şāḫda bir nāme-i ser-bestedür
6. Bülbül iver kim açıla żımnında maḳṣūdun sezer

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Bāġuñ muṭarrā süñbüli başlar açılmaġa ḳaçan
8. Gördükçe anı ṣanurum bir dil-rübā zülfüñ çözer

---

lāciverdi:

lāciverdi̇:
Mısra: **1**
lacivert renkli

1. Bir lāciverdi̇ kāsede her ṣubḥ mihr altun ezer
2. Vaṣf-ı cemālüñ yazmaġa cānā gerekdür ḥall-i zer

---

kāse:

kāsede: -de
Mısra: **1**
Yayvan kap

1. Bir lāciverdi̇ kāsede her ṣubḥ mihr altun ezer
2. Vaṣf-ı cemālüñ yazmaġa cānā gerekdür ḥall-i zer

---

mihr:

mihr:
Mısra: **1**
Güneş, şems, âfitâb.

1. Bir lāciverdi̇ kāsede her ṣubḥ mihr altun ezer
2. Vaṣf-ı cemālüñ yazmaġa cānā gerekdür ḥall-i zer

---

altun:

altun:
Mısra: **1**
Altın.

1. Bir lāciverdi̇ kāsede her ṣubḥ mihr altun ezer
2. Vaṣf-ı cemālüñ yazmaġa cānā gerekdür ḥall-i zer

---

ez:

ezer: -er
Mısra: **1**
Ezmek II dövmek.

1. Bir lāciverdi̇ kāsede her ṣubḥ mihr altun ezer
2. Vaṣf-ı cemālüñ yazmaġa cānā gerekdür ḥall-i zer

---

yazmaġ:

yazmaġa: -a
Mısra: **2**
yazmak için

1. Bir lāciverdi̇ kāsede her ṣubḥ mihr altun ezer
2. Vaṣf-ı cemālüñ yazmaġa

cānā gerekdür ḥall-i zer

cānā:

cānā:
Mısra: **2**
Ey sevgili!

1. Bir lāciverdį kāsede her şubḥ mihr altun ezer
2. Vaṣf-ı cemālüñ yazmaġa cānā gerekdür ḥall-i zer

gerek:

gerekdür: -dür
Mısra: **2**
gerekli, lazım

1. Bir lāciverdį kāsede her şubḥ mihr altun ezer
2. Vaṣf-ı cemālüñ yazmaġa cānā gerekdür ḥall-i zer

abdāl:

abdāluñ: -uñ
Mısra: **3**
Kökleri melametî düşünceye uzanan, geleneksel simgeleri (hükümdarlık tacı, iktidar tahtı) terk ve reddeden, boyun ve bileklerine halkalar takarak "başı kabak yalın ayak" gezen kalenderî dervişlerin adı. Bu dervişlerin diğer aksesuarları ise teber, keşkül ve nefirdir.

3. Başı açıķ yalın ayaķ abdāluñ olmuşdur güneş
4. Bir yirde ārām eylemez şevķüñle dünyāyı gezer

olmuş:

olmuşdur: -dur
Mısra: **3**
olmak II benzemek

3. Başı açıķ yalın ayaķ abdāluñ olmuşdur güneş
4. Bir yirde ārām eylemez şevķüñle dünyāyı gezer

güneş:

güneş:
Mısra: **3**
güneş gibi aydınlık, parlak

3. Başı açıķ yalın ayaķ abdāluñ olmuşdur güneş
4. Bir yirde ārām eylemez şevķüñle dünyāyı gezer

yir:

yirde: -de
Mısra: **4**
Yer, mekan.

3. Başı açıķ yalın ayaķ abdāluñ olmuşdur güneş
4. Bir yirde ārām eylemez şevķüñle dünyāyı gezer

şevk:

şevķüñle: -üñle
Mısra: **4**
aşk II arzu

3. Başı açıķ yalın ayaķ abdāluñ olmuşdur güneş
4. Bir yirde ārām eylemez şevķüñle dünyāyı gezer

dünyā:

dünyāyı: -y, -ı
Mısra: **4**
dünya

3. Başı açıķ yalın ayaķ abdāluñ olmuşdur güneş
4. Bir yirde ārām eylemez şevķüñle dünyāyı gezer

gez:

gezer: -er
Mısra: **4**
dolaşmak

3. Başı açıķ yalın ayaķ abdāluñ olmuşdur güneş
4. Bir yirde ārām eylemez şevķüñle dünyāyı gezer

her:

Her:
Mısra: **5**
Her.

5. Her ġonce dest-i şāḫda bir nāme-i ser-bestedür
6. Bülbül iver kim açıla żımnında maķṣūdun sezer

ġonce:

ġonce:
Mısra: **5**
Henüz açılmamış gül tomurcuğu

5. Her ġonce dest-i şāḫda bir nāme-i ser-bestedür
6. Bülbül iver kim açıla żımnında maķṣūdun sezer

bülbül:

Bülbül:
Mısra: **6**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

5. Her ġonce dest-i şāḫda bir nāme-i ser-bestedür
6. Bülbül iver kim açıla żımnında maķṣūdun sezer

iver:

iver: -a
Mısra: **6**
Acele etmek.

5. Her ġonce dest-i şāḫda bir nāme-i ser-bestedür
6. Bülbül iver kim açıla żımnında maķṣūdun sezer

kim:

kim:
Mısra: **6**
ki

5. Her ġonce dest-i şāḫda bir nāme-i ser-bestedür
6. Bülbül iver kim açıla żımnında maķṣūdun sezer

açıl:

açıla: -a
Mısra: **6**
Açık hale gelmek.

5. Her ġonce dest-i şāḫda bir nāme-i ser-bestedür
6. Bülbül iver kim açıla żımnında maķṣūdun sezer

żımn:

żımnında: -ı, -n, -da
Mısra: **6**
İçinde

5. Her ġonce dest-i şāḫda bir nāme-i ser-bestedür
6. Bülbül iver kim açıla żımnında maķṣūdun sezer

maķṣūd:

maķṣūdun: -un
Mısra: **6**
amaç

5. Her ġonce dest-i şāḫda bir nāme-i ser-bestedür
6. Bülbül iver kim açıla żımnında maķṣūdun sezer

sez:

sezer: -er
Mısra: **6**
Sezmek, anlamak.

5. Her ġonce dest-i şāḫda bir nāme-i ser-bestedür
6. Bülbül iver kim açıla żımnında maḳṣūdun sezer

bāġ:

Bāġuñ: -uñ
Mısra: **7**
bahçe

7. Bāġuñ muṭarrā süñbüli başlar açılmaġa ḳaçan
8. Gördükçe anı ṣanurum bir dil-rübā zülfüñ çözer

muṭarrā:

muṭarrā:
Mısra: **7**
hoş kokulu

7. Bāġuñ muṭarrā süñbüli başlar açılmaġa ḳaçan
8. Gördükçe anı ṣanurum bir dil-rübā zülfüñ çözer

süñbül:

süñbüli: -i
Mısra: **7**
sümbül

7. Bāġuñ muṭarrā süñbüli başlar açılmaġa ḳaçan
8. Gördükçe anı ṣanurum bir dil-rübā zülfüñ çözer

kaçan:

ḳaçan:
Mısra: **7**
her ne zaman ki

7. Bāġuñ muṭarrā süñbüli başlar açılmaġa ḳaçan
8. Gördükçe anı ṣanurum bir dil-rübā zülfüñ çözer

gördükçe:

Gördükçe:
Mısra: **8**
gördüğü müddetçe

7. Bāġuñ muṭarrā süñbüli başlar açılmaġa ḳaçan
8. Gördükçe anı ṣanurum bir dil-rübā zülfüñ çözer

a:

anı: -n, -ı
Mısra: **8**
o, işaret zamiri II sünbül

7. Bāġuñ muṭarrā süñbüli başlar açılmaġa ḳaçan
8. Gördükçe anı ṣanurum bir dil-rübā zülfüñ çözer

ṣan:

ṣanurum: -ur, -u, -m
Mısra: **8**
Zannetmek.

7. Bāġuñ muṭarrā süñbüli başlar açılmaġa ḳaçan
8. Gördükçe anı ṣanurum bir dil-rübā zülfüñ çözer

dil-rübā:

dil-rübā:
Mısra: **8**
gönül alan ll sevgili.

7. Bāġuñ muṭarrā süñbüli başlar açılmaġa ḳaçan
8. Gördükçe anı ṣanurum bir dil-rübā zülfüñ çözer

Çok:

Çoḳ:
Mısra: **9**
Çok

9. Çoḳ nā-tüvānı eyledi Yaḥyā tüvānger luṭf-ı şāh
10. ʿAnḳā-yı ḳāf-ı himmeti besler hezārān zāl-i zer

nā-tüvān:

nā-tüvānı: -ı
Mısra: **9**
kudretsiz II güçsüz

9. Çoḳ nā-tüvānı eyledi Yaḥyā tüvānger luṭf-ı şāh
10. ʿAnḳā-yı ḳāf-ı himmeti besler hezārān zāl-i zer

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Çoḳ nā-tüvānı eyledi Yaḥyā tüvānger luṭf-ı şāh
10. ʿAnḳā-yı ḳāf-ı himmeti besler hezārān zāl-i zer

besle:

besler: -r
Mısra: **10**
beslemek II yedirip içirip büyütmek

9. Çoḳ nā-tüvānı eyledi Yaḥyā tüvānger luṭf-ı şāh
10. ʿAnḳā-yı ḳāf-ı himmeti besler hezārān zāl-i zer

hezārān:

hezārān:
Mısra: **10**
binlerce, pek çok

9. Çoḳ nā-tüvānı eyledi Yaḥyā tüvānger luṭf-ı şāh
10. ʿAnḳā-yı ḳāf-ı himmeti besler hezārān zāl-i zer

vaṣf-ı cemālüñ:

vaṣf-ı cemālüñ: -
Mısra: **2**
yüzünün vasıfları

1. Bir lāciverdį kāsede her ṣubḥ mihr altun ezer
2. Vaṣf-ı cemālüñ yazmaġa cānā gerekdür ḥall-i zer

ḥall-i zer:

ḥall-i zer: -
Mısra: **2**
altından yapılmış bir tür süs, tezhip

1. Bir lāciverdį kāsede her ṣubḥ mihr altun ezer
2. Vaṣf-ı cemālüñ yazmaġa cānā gerekdür ḥall-i zer

dest-i şāḫda:

dest-i şāḫda: -
Mısra: **5**
çiçek dalı

5. Her ġonce dest-i şāḫda bir nāme-i ser-bestedür
6. Bülbül iver kim açıla żımnında maḳṣūdun sezer

nāme-i ser-bestedür:

nāme-i ser-bestedür: -
Mısra: **5**
kapalı mektup II gizli mektup

5. Her ġonce dest-i şāḫda bir nāme-i ser-bestedür
6. Bülbül iver kim açıla żımnında maḳṣūdun sezer

luṭf-ı şāh:

luṭf-ı şāh: -
Mısra: **9**
Sevgilinin lütfu

9. Çoḳ nā-tüvānı eyledi Yaḥyā tüvānger luṭf-ı şāh
10. ʿAnḳā-yı ḳāf-ı himmeti besler hezārān zāl-i zer

ʿanḳā-yı ḳāf-ı himmeti:

ʿanḳā-yı ḳāf-ı himmeti: -
Mısra: **10**
iyilik, yardım Kaf'ının Anka'sı

9. Çoḳ nā-tüvānı eyledi Yaḥyā tüvānger luṭf-ı şāh
10. ʿAnḳā-yı ḳāf-ı himmeti besler hezārān zāl-i zer

---

başı açıḳ:

başı açıḳ: -
Mısra: **3**
başında bir şey bulunmayan II başını tıraş etmiş olan

3. Başı açıḳ yalın ayaḳ abdāluñ olmuşdur güneş
4. Bir yirde ārām eylemez şevḳüñle düñyāyı gezer

---

yalın ayaḳ:

yalın ayaḳ: -
Mısra: **3**
ayağı çıplak gezen kalenderiler

3. Başı açıḳ yalın ayaḳ abdāluñ olmuşdur güneş
4. Bir yirde ārām eylemez şevḳüñle düñyāyı gezer

ārām eylemez:

ārām eylemez: -
Mısra: **4**
durup dinlenmemek II karar kılmamak

3. Başı açıḳ yalın ayaḳ abdāluñ olmuşdur güneş
4. Bir yirde ārām eylemez şevḳüñle düñyāyı gezer

---

zülfüñ çözer:

zülfüñ çözer: -
Mısra: **8**
örgülü saçlarını çözmek

7. Bāġuñ muṭarrā süñbüli başlar açılmaġa ḳaçan
8. Gördükçe anı ṣanurum bir dil-rübā zülfüñ çözer

---

tüvānger eyledi:

tüvānger eyledi: -
Mısra: **9**
güçlü kılmak II iktidar sahibi etmek

9. Çoḳ nā-tüvānı eyledi Yaḥyā tüvānger luṭf-ı şāh
10. ʿAnḳā-yı ḳāf-ı himmeti besler hezārān zāl-i zer

---

zāl-i zer:

zāl-i zer: -
Mısra: **10**
Şeh-nâme'de adı geçen İranlı tarihî-efsanevî Fars kahramanlarından Zâl. Rüstem'in babası, Sâm'ın oğlu ve Neriman'ın torunudur. Zâl "koca, ihtiyar ve ak sakallı" anlamına gelen sözcük olup anadan doğma kirpiği, kaşı ve saçı beyaz olduğu için koca ve yaşlı anlamında çocuğa ad olarak verilir. Doğduğunda babası Sâm, ak saçlı çocuğu görünce korkuya kapılır ve Zâl'i Elbürz dağına bıraktırır. Efsaneye göre Sîmurg tarafından bulunup büyütülür ve sonra kahraman olur. Klasik şiirde yiğitliği, okçuluğu ile ünlenmiş olmakla birlikte daha çok destanı ve beyaz tüyleri (saçı, kaşı, kirpiği) ile anılır. II ak saçlı Zâl

9. Çoḳ nā-tüvānı eyledi Yaḥyā tüvānger luṭf-ı şāh
10. ʿAnḳā-yı ḳāf-ı himmeti besler hezārān zāl-i zer

---

açılmaġa başlar:

açılmaġa başlar: -
Mısra: **7**
açılmaya başlamak

7. Bāġuñ muṭarrā süñbüli başlar açılmaġa ḳaçan
8. Gördükçe anı ṣanurum bir dil-rübā zülfüñ çözer

---

her ṣubḥ:

her ṣubḥ: -
Mısra: **1**
Her sabah.

1. Bir lāciverdī kāsede her ṣubḥ mihr altun ezer
2. Vaṣf-ı cemālüñ yazmaġa cānā gerekdür ḥall-i zer

---

gör:

Gör:
Mısra: **1**
İdrak etmek, düşünmek.

1. Gör ʿālemüñ burūdetini geldi nev-bahār
2. Ḳoynundan ellerini çıḳarmaz daḫı çenār

ʿālem:

ʿālemüñ: -üñ
Mısra: **1**
dünyâ

1. Gör ʿālemüñ burūdetini geldi nev-bahār
2. Ḳoynundan ellerini çıḳarmaz daḫı çenār

---

burūdet:

burūdetini: -ini
Mısra: **1**
Soğukluk

1. Gör ʿālemüñ burūdetini geldi nev-bahār
2. Ḳoynundan ellerini çıḳarmaz daḫı çenār

---

gel:

geldi: -di
Mısra: **1**
Gelmek.

1. Gör ʿālemüñ burūdetini geldi nev-bahār
2. Ḳoynundan ellerini çıḳarmaz daḫı çenār

---

nev-bahār:

nev-bahār:
Mısra: **1**
İlkbahar

1. Gör ʿālemüñ burūdetini geldi nev-bahār
2. Ḳoynundan ellerini çıḳarmaz daḫı çenār

nev-bahāruñ: -uñ
Mısra: **3**
İlkbahar

3. Nev-rūz u nev-bahāruñ iñen ḥükmi olmadı
4. Göstermez oldı kendüyi ḫurşīd-i tāb-dār

Ḳoyn:

Ḳoynundan: -undan
Mısra: **2**
koyun, bağır

1. Gör ʿālemüñ burūdetini geldi nev-bahār
2. Ḳoynundan ellerini çıḳarmaz daḫı çenār

---

dahı:

daḫı:
Mısra: **2**
bu zamana kadar, şimdiye dek

1. Gör ʿālemüñ burūdetini geldi nev-bahār
2. Ḳoynundan ellerini çıḳarmaz daḫı çenār

çenār:

çenār:
Mısra: **2**
Çınar ağacı.

1. Gör ʿālemüñ burūdetini geldi nev-bahār
2. Ḳoynundan ellerini çıḳarmaz daḫı çenār

nev-rūz:

Nev-rūz:
Mısra: **3**
Baharın ilk günü.

3. Nev-rūz u nev-bahāruñ iñen ḥükmi olmadı
4. Göstermez oldı kendüyi ḫurşīd-i tāb-dār

u:

u:
Mısra: **3**
ve

3. Nev-rūz u nev-bahāruñ iñen ḥükmi olmadı
4. Göstermez oldı kendüyi ḫurşīd-i tāb-dār

iñen:

iñen:
Mısra: **3**
çoğu zaman

3. Nev-rūz u nev-bahāruñ iñen ḥükmi olmadı
4. Göstermez oldı kendüyi ḫurşīd-i tāb-dār

kendü:

kendüyi: -yi
Mısra: **4**
kendisini

3. Nev-rūz u nev-bahāruñ iñen ḥükmi olmadı
4. Göstermez oldı kendüyi ḫurşīd-i tāb-dār

gūyā:

Gūyā:
Mısra: **5**
sanki, âdeta.

5. Gūyā bahār tācir-i Hindūsitāndur
6. Māniʿ metāʿın açmaġa evżā-ı rūzgār

bahār:

bahār:
Mısra: **5**
Bahar mevsimi

5. Gūyā bahār tācir-i Hindūsitāndur
6. Māniʿ metāʿın açmaġa evżā-ı rūzgār

māniʿ:

Māniʿ:
Mısra: **6**
Engel

5. Gūyā bahār tācir-i Hindūsitāndur
6. Māniʿ metāʿın açmaġa evżā-ı rūzgār

gül:

Güller: -ler
Mısra: **7**
gül

7. Güller de nā-şükufte aña kim ḳulaḳ ṭutar
8. Ḥālin kime şikāyet ide ʿandelīb-i zār

de:

de:
Mısra: **7**
dahi, de (bağlaç)

7. Güller de nā-şükufte aña kim ḳulaḳ ṭutar
8. Ḥālin kime şikāyet ide ʿandelīb-i zār

nā-şükufte:

nā-şükufte:
Mısra: **7**
açılmamış

7. Güller de nā-şükufte aña kim ḳulaḳ ṭutar
8. Ḥālin kime şikāyet ide ʿandelīb-i zār

a:

aña: -ñ, -a
Mısra: **7**
o, işaret zamiri

7. Güller de nā-şükufte aña kim ḳulaḳ ṭutar
8. Ḥālin kime şikāyet ide ʿandelīb-i zār

kim:

kim:
Mısra: **7**
Kim

7. Güller de nā-şükufte aña kim ḳulaḳ ṭutar
8. Ḥālin kime şikāyet ide ʿandelīb-i zār

kime: -e
Mısra: **8**
Kim

7. Güller de nā-şükufte aña kim ḳulaḳ ṭutar
8. Ḥālin kime şikāyet ide ʿandelīb-i zār

Ḥāl:

Ḥālin: -i, -n
Mısra: **8**
hâl, durum

7. Güller de nā-şükufte aña kim ḳulaḳ ṭutar
8. Ḥālin kime şikāyet ide ʿandelīb-i zār

geçdükde:

geçdükde:
Mısra: **9**
geçtiği zaman

9. Taḫt-ı zümürrüdīnine geçdükde şāh-ı gül
10. Yaḥyā işidesin nice feryād ider hezār

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Taḫt-ı zümürrüdīnine geçdükde şāh-ı gül
10. Yaḥyā işidesin nice feryād ider hezār

işid:

işidesin: -esin
Mısra: **10**
Duymak, dinlemek.

9. Taḫt-ı zümürrüdīnine

geçdükde şāh-ı gül
10. Yaḥyā işidesin nice feryād ider hezār

nice:

nice:
Mısra: **10**
nasıl

9. Taḫt-ı zümürrüdịnine geçdükde şāh-ı gül
10. Yaḥyā işidesin nice feryād ider hezār

hezār:

hezār:
Mısra: **10**
Bülbül.

9. Taḫt-ı zümürrüdịnine geçdükde şāh-ı gül
10. Yaḥyā işidesin nice feryād ider hezār

hurşid-i tāb-dār:

ḫurşịd-i tāb-dār: -
Mısra: **4**
Parlak güneş

3. Nev-rūz u nev-bahāruñ iñen ḥükmi olmadı
4. Göstermez oldı kendüyi ḫurşịd-i tāb-dār

tācir-i hindūsitāndur:

tācir-i hindūsitāndur: -
Mısra: **5**
Hindistanlı tacir

5. Gūyā bahār tācir-i Hindūsitāndur
6. Māniʿ metāʿın açmaġa evżā-ı rūzgār

ʿandelib-i zār:

ʿandelịb-i zār: -
Mısra: **8**
Ağlayan, feryat eden bülbül II inleyen âşık.

7. Güller de nā-şükufte aña kim ḳulaḳ ṭutar
8. Ḥālin kime şikāyet ide ʿandelịb-i zār

taht-ı zümürrüdinine:

taḫt-ı zümürrüdịnine: -
Mısra: **9**
Zümrüt işlemeli taht, çemen.

9. Taḫt-ı zümürrüdịnine

geçdükde şāh-ı gül
10. Yaḥyā işidesin nice feryād ider hezār

şāh-ı gül:

şāh-ı gül: -
Mısra: **9**
Güllerin şahı

9. Taḫt-ı zümürrüdịnine geçdükde şāh-ı gül
10. Yaḥyā işidesin nice feryād ider hezār

ellerini çıḳarmaz:

ellerini çıḳarmaz: -
Mısra: **2**
yapraklarını açmamak II çınarın el şeklindeki yapraklarını açmaması

1. Gör ʿālemüñ burūdetini geldi nev-bahār
2. Ḳoynundan ellerini çıḳarmaz daḫı çenār

ḥükmi olmadı:

ḥükmi olmadı: -
Mısra: **3**
sözü geçmemek II etkisi olmamak

3. Nev-rūz u nev-bahāruñ iñen ḥükmi olmadı
4. Göstermez oldı kendüyi ḫurşịd-i tāb-dār

göstermez oldı:

göstermez oldı: -
Mısra: **4**
göstermemeye başlamak

3. Nev-rūz u nev-bahāruñ iñen ḥükmi olmadı
4. Göstermez oldı kendüyi ḫurşịd-i tāb-dār

evżāʿ-ı rūzgār:

evżāʿ-ı rūzgār: -
Mısra: **6**
zamanın halleri

5. Gūyā bahār tācir-i Hindūsitāndur
6. Māniʿ metāʿın açmaġa evżā-ı rūzgār

metāʿın açmaġa:

metāʿın açmaġa: -
Mısra: **6**
mallarını göstermek

5. Gūyā bahār tācir-i Hindūsitāndur
6. Māniʿ metāʿın açmaġa evżā-ı rūzgār

kulak ṭutar:

ḳulaḳ ṭutar: -
Mısra: **7**
Dinlemek.

7. Güller de nā-şükufte aña kim ḳulaḳ ṭutar
8. Ḥālin kime şikāyet ide ʿandelịb-i zār

şikāyet ide:

şikāyet ide: -
Mısra: **8**
şikayet etmek II yakınmak

7. Güller de nā-şükufte aña kim ḳulaḳ ṭutar
8. Ḥālin kime şikāyet ide ʿandelịb-i zār

feryād ider:

feryād ider: -
Mısra: **10**
feryat etmek II inlemek

9. Taḫt-ı zümürrüdịnine geçdükde şāh-ı gül
10. Yaḥyā işidesin nice feryād ider hezār

açıl:

Açılmayınca: -mayınca
Mısra: **1**
ferahlamak

1. Açılmayınca göñüller bahārdan ne biter
2. Bu şiddet üzre olan rūzgārdan ne biter

göñül:

göñüller: -ler
Mısra: **1**
İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi yönü.

1. Açılmayınca göñüller bahārdan ne biter
2. Bu şiddet üzre olan rūzgārdan ne biter

bahār:

bahārdan: -dan
Mısra: **1**
Bahar mevsimi

1. Açılmayınca göñüller bahārdan ne biter
2. Bu şiddet üzre olan rūzgārdan ne biter

ne:

ne:
Mısra: **1**
ne

1. Açılmayınca göñüller bahārdan ne biter
2. Bu şiddet üzre olan rūzgārdan ne biter

ne:
Mısra: **2**
ne

1. Açılmayınca göñüller bahārdan ne biter
2. Bu şiddet üzre olan rūzgārdan ne biter

ne:
Mısra: **4**
ne

3. Mülāyim itmez ise yāri gelmesüñ ḫaṭṭı
4. Ṣafā bağışlamayan sebzezārdan ne biter

Ne:
Mısra: **5**
Neden

5. Ne minnet eylerüz aġyāre yāre yalvaralum
6. Nihāldür virecek bārı ḫārdan ne biter

ne:
Mısra: **6**
ne

5. Ne minnet eylerüz aġyāre yāre yalvaralum
6. Nihāldür virecek bārı ḫārdan ne biter

ne:
Mısra: **8**
ne

7. Gerekse mi̱ve-i vaṣl ol nihāli eyle kenār
8. Kenār-ı bāġda olan çenārdan ne biter

ne:
Mısra: **10**
ne

9. İderse merhem-i luṭfın diri̱ġ o şeh Yaḥyā
10. Belālu ʿāşıḳa cism-i figārdan ne biter

bit:

biter: -er
Mısra: **1**
yetişmek

1. Açılmayınca göñüller bahārdan ne biter
2. Bu şiddet üzre olan rūzgārdan ne biter

biter: -er
Mısra: **2**
Ortaya çıkmak, yetişmek.

1. Açılmayınca göñüller bahārdan ne biter
2. Bu şiddet üzre olan rūzgārdan ne biter

biter: -er
Mısra: **4**
yetişmek

3. Mülāyim itmez ise yāri gelmesüñ ḫaṭṭı
4. Ṣafā bağışlamayan sebzezārdan ne biter

biter: -er
Mısra: **6**
yetişmek

5. Ne minnet eylerüz aġyāre yāre yalvaralum
6. Nihāldür virecek bārı ḫārdan ne biter

biter: -er
Mısra: **8**
yetişmek II hasıl olmak

7. Gerekse mi̱ve-i vaṣl ol nihāli eyle kenār
8. Kenār-ı bāġda olan çenārdan ne biter

biter: -er
Mısra: **10**
hasıl olmak

9. İderse merhem-i luṭfın diri̱ġ o şeh Yaḥyā
10. Belālu ʿāşıḳa cism-i figārdan ne biter

bu:

Bu:
Mısra: **2**
bu, işaret sıfatı

1. Açılmayınca göñüller bahārdan ne biter
2. Bu şiddet üzre olan rūzgārdan ne biter

şiddet:

şiddet:
Mısra: **2**
Sertlik, aşırılık; zorluk

1. Açılmayınca göñüller bahārdan ne biter
2. Bu şiddet üzre olan rūzgārdan ne biter

üzre:

üzre:
Mısra: **2**
üzerine

1. Açılmayınca göñüller bahārdan ne biter
2. Bu şiddet üzre olan rūzgārdan ne biter

olan:

olan:
Mısra: **2**
Olan, meydana gelen.

1. Açılmayınca göñüller bahārdan ne biter
2. Bu şiddet üzre olan rūzgārdan ne biter

olan:
Mısra: **8**
olan II bulunan

7. Gerekse mi̱ve-i vaṣl ol nihāli eyle kenār
8. Kenār-ı bāġda olan çenārdan ne biter

rūzgār:

rūzgārdan: -dan
Mısra: **2**
Yel, esinti II Zaman

1. Açılmayınca göñüller bahārdan ne biter
2. Bu şiddet üzre olan rūzgārdan ne biter

ise:

ise:
Mısra: **3**
koşul edatı

3. Mülāyim itmez ise yāri gelmesüñ ḫaṭṭı
4. Ṣafā bağışlamayan sebzezārdan ne biter

yār:

yāri: -i
Mısra: **3**
Sevgili

3. Mülāyim itmez ise yāri

gelmesüñ ḫaṭṭı
4. Ṣafā bağışlamayan sebzezārdan ne biter

yāre: -e
Mısra: **5**
Sevgili

5. Ne minnet eylerüz aġyāre yāre yalvaralum
6. Nihāldür virecek bārı ḫārdan ne biter

sebzezār:

sebzezārdan: -dan
Mısra: **4**
Çayır, yeşillik.

3. Mülāyim itmez ise yāri gelmesüñ ḫaṭṭı
4. Ṣafā bağışlamayan sebzezārdan ne biter

aġyār:

aġyāre: -e
Mısra: **5**
rakip II düşman

5. Ne minnet eylerüz aġyāre yāre yalvaralum
6. Nihāldür virecek bārı ḫārdan ne biter

yalvar:

yalvaralum: -alum
Mısra: **5**
Yalvarmak

5. Ne minnet eylerüz aġyāre yāre yalvaralum
6. Nihāldür virecek bārı ḫārdan ne biter

nihāl:

Nihāldür: -dür
Mısra: **6**
fidan II sevgili

5. Ne minnet eylerüz aġyāre yāre yalvaralum
6. Nihāldür virecek bārı ḫārdan ne biter

nihāli: -i
Mısra: **7**
fidan II sevgili

7. Gerekse mịve-i vaṣl ol nihāli eyle kenār
8. Kenār-ı bāġda olan çenārdan ne biter

vir:

virecek: -ecek
Mısra: **6**
verecek olan

5. Ne minnet eylerüz aġyāre yāre yalvaralum
6. Nihāldür virecek bārı ḫārdan ne biter

bār:

bārı: -ı
Mısra: **6**
meyve

5. Ne minnet eylerüz aġyāre yāre yalvaralum
6. Nihāldür virecek bārı ḫārdan ne biter

ḫār:

ḫārdan: -dan
Mısra: **6**
Diken II Rakip.

5. Ne minnet eylerüz aġyāre yāre yalvaralum
6. Nihāldür virecek bārı ḫārdan ne biter

gerek:

Gerekse: -se
Mısra: **7**
gerekirse

7. Gerekse mịve-i vaṣl ol nihāli eyle kenār
8. Kenār-ı bāġda olan çenārdan ne biter

ol:

ol:
Mısra: **7**
Olmak.

7. Gerekse mịve-i vaṣl ol nihāli eyle kenār
8. Kenār-ı bāġda olan çenārdan ne biter

çenār:

çenārdan: -dan
Mısra: **8**
meyvesiz maruf ağaç II çınar ağacı

7. Gerekse mịve-i vaṣl ol nihāli eyle kenār
8. Kenār-ı bāġda olan çenārdan ne biter

o:

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. İderse merhem-i luṭfın diriġ o şeh Yaḥyā
10. Belālu ʿāşıḳa cism-i figārdan ne biter

şeh:

şeh:
Mısra: **9**
sultan II sevgili

9. İderse merhem-i luṭfın diriġ o şeh Yaḥyā
10. Belālu ʿāşıḳa cism-i figārdan ne biter

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. İderse merhem-i luṭfın diriġ o şeh Yaḥyā
10. Belālu ʿāşıḳa cism-i figārdan ne biter

mive-i vaṣl:

mịve-i vaṣl: -
Mısra: **7**
kavuşma meyvesi

7. Gerekse mịve-i vaṣl ol nihāli eyle kenār
8. Kenār-ı bāġda olan çenārdan ne biter

kenār-ı bāġda:

kenār-ı bāġda: -
Mısra: **8**
bahçe kenarı

7. Gerekse mịve-i vaṣl ol nihāli eyle kenār
8. Kenār-ı bāġda olan çenārdan ne biter

merhem-i luṭfın:

merhem-i luṭfın: -
Mısra: **9**
lütuf merhemi

9. İderse merhem-i luṭfın diriġ o şeh Yaḥyā
10. Belālu ʿāşıḳa cism-i figārdan ne biter

cism-i figārdan:

cism-i figārdan: -
Mısra: **10**
yaralı beden

9. İderse merhem-i luṭfın diriġ o şeh Yaḥyā
10. Belālu ʿāşıḳa cism-i figārdan ne biter

mülāyim itmez:

mülāyim itmez: -
Mısra: **3**
yumuşatmak II öfkesiz hale getirmek

3. Mülāyim itmez ise yāri gelmesüñ ḫaṭṭı
4. Ṣafā bağışlamayan sebzezārdan ne biter

Ṣafā bağışlamayan:

Ṣafā bağışlamayan: -
Mısra: **4**
huzur ve mutluluk vermeyen

3. Mülāyim itmez ise yāri gelmesüñ ḫaṭṭı
4. Ṣafā bağışlamayan sebzezārdan ne biter

ḫaṭṭı gelmesüñ:

ḫaṭṭı gelmesüñ: -
Mısra: **3**
ayva tüylerinin çıkması II en güzel olgunluk çağına gelmek

3. Mülāyim itmez ise yāri gelmesüñ ḫaṭṭı
4. Ṣafā bağışlamayan sebzezārdan ne biter

minnet eylerüz:

minnet eylerüz: -
Mısra: **5**
ihtiyaç duymak

5. Ne minnet eylerüz aġyāre yāre yalvaralum
6. Nihāldür virecek bārı ḫārdan ne biter

kenār eyle:

kenār eyle: -
Mısra: **7**
Kucaklamak.

7. Gerekse mīve-i vaṣl ol nihāli eyle kenār
8. Kenār-ı bāġda olan çenārdan ne biter

diriġ İderse:

diriġ İderse: -
Mısra: **9**
esirgemek

9. İderse merhem-i luṭfın diriġ o şeh Yaḥyā
10. Belālu ʿāşıḳa cism-i figārdan ne biter

belālu ʿāşıḳa:

belālu ʿāşıḳa: -
Mısra: **10**
başı belada âşık

9. İderse merhem-i luṭfın diriġ o şeh Yaḥyā
10. Belālu ʿāşıḳa cism-i figārdan ne biter

Ṣubḥ-dem:

Ṣubḥ-dem:
Mısra: **1**
Sabah vaktinde, sabahleyin.

1. Ṣubḥ-dem beççelerine ki gıḍā vire hezār
2. Beñzer o muṭriba kim ala ele mūsiḳār

beççe:

beççelerine: -lerine, -
Mısra: **1**
yavru.

1. Ṣubḥ-dem beççelerine ki gıḍā vire hezār
2. Beñzer o muṭriba kim ala ele mūsiḳār

ki:

ki:
Mısra: **1**
dığı zaman

1. Ṣubḥ-dem beççelerine ki gıḍā vire hezār
2. Beñzer o muṭriba kim ala ele mūsiḳār

hezār:

hezār:
Mısra: **1**
Bülbül.

1. Ṣubḥ-dem beççelerine ki gıḍā vire hezār
2. Beñzer o muṭriba kim ala ele mūsiḳār

beñze:

Beñzer: -r
Mısra: **2**
Andırmak.

1. Ṣubḥ-dem beççelerine ki gıḍā vire hezār
2. Beñzer o muṭriba kim ala ele mūsiḳār

o:

o:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Ṣubḥ-dem beççelerine ki gıḍā vire hezār
2. Beñzer o muṭriba kim ala ele mūsiḳār

muṭrib:

muṭriba: -a
Mısra: **2**
Çalgıcı

1. Ṣubḥ-dem beççelerine ki gıḍā vire hezār
2. Beñzer o muṭriba kim ala ele mūsiḳār

kim:

kim:
Mısra: **2**
"Ki", bağlama edatı

1. Ṣubḥ-dem beççelerine ki gıḍā vire hezār
2. Beñzer o muṭriba kim ala ele mūsiḳār

kim:
Mısra: **10**
ki bağlacı.

9. Vaḳt-i güldür geliñüz fırṣatı fevt itmeyelüm
10. Ṣanmañuz kim bize bāḳi ḳala eyyām-ı bahār

mūsiḳār:

mūsiḳār:
Mısra: **2**
birkaç neyin bir araya getirilmesiyle oluşan nefesli saz, mıskal

1. Ṣubḥ-dem beççelerine ki gıḍā vire hezār
2. Beñzer o muṭriba kim ala ele mūsiḳār

meger:

Meger:
Mısra: **3**
Aslında, oysa ki.

3. Meger ayaġına yüz sürmek
umar bir servüñ
4. Ṭolanur gülşenüñ eṭrāfını
ṭurmaz enhār

um:

umar: -ar
Mısra: **3**
istemek II ümit etmek

3. Meger ayaġına yüz sürmek
umar bir servüñ
4. Ṭolanur gülşenüñ eṭrāfını
ṭurmaz enhār

bir:

bir:
Mısra: **3**
bir, belgisiz sıfat

3. Meger ayaġına yüz sürmek
umar bir servüñ
4. Ṭolanur gülşenüñ eṭrāfını
ṭurmaz enhār

serv:

servüñ: -üñ
Mısra: **3**
servi ağacı II sevgili

3. Meger ayaġına yüz sürmek
umar bir servüñ
4. Ṭolanur gülşenüñ eṭrāfını
ṭurmaz enhār

Ṭolan:

Ṭolanur: -ur
Mısra: **4**
Dolanmak, dolaşmak

3. Meger ayaġına yüz sürmek
umar bir servüñ
4. Ṭolanur gülşenüñ eṭrāfını
ṭurmaz enhār

gülşen:

gülşenüñ: -üñ
Mısra: **4**
gül bahçesi ‖ bahçe

3. Meger ayaġına yüz sürmek
umar bir servüñ
4. Ṭolanur gülşenüñ eṭrāfını
ṭurmaz enhār

eṭrāf:

eṭrāfını: -ı, -n, -ı
Mısra: **4**
çevre

3. Meger ayaġına yüz sürmek
umar bir servüñ
4. Ṭolanur gülşenüñ eṭrāfını
ṭurmaz enhār

ṭurmaz:

ṭurmaz:
Mısra: **4**
Devamlı, durmaksızın

3. Meger ayaġına yüz sürmek
umar bir servüñ
4. Ṭolanur gülşenüñ eṭrāfını
ṭurmaz enhār

enhār:

enhār:
Mısra: **4**
ırmaklar

3. Meger ayaġına yüz sürmek
umar bir servüñ
4. Ṭolanur gülşenüñ eṭrāfını
ṭurmaz enhār

hem-zebān:

Hem-zebān:
Mısra: **6**
kafadar/kafa dengi

5. Āşiyān maḥfelidür var ise
gül cāmiʿinüñ
6. Hem-zebān bir nice ṭıfl
andan olur naġme-güẕār

ṭıfl:

ṭıfl:
Mısra: **6**
Çocuk, güzel.

5. Āşiyān maḥfelidür var ise
gül cāmiʿinüñ
6. Hem-zebān bir nice ṭıfl
andan olur naġme-güẕār

a:

andan: -ndan
Mısra: **6**
Oradan II orada.

5. Āşiyān maḥfelidür var ise
gül cāmiʿinüñ
6. Hem-zebān bir nice ṭıfl
andan olur naġme-güẕār

ol:

olur: -ur
Mısra: **6**
Olmak.

5. Āşiyān maḥfelidür var ise
gül cāmiʿinüñ
6. Hem-zebān bir nice ṭıfl
andan olur naġme-güẕār

ol:
Mısra: **12**
Olmak.

11. Gül ü mül bezmine meyl
itme sözüm ṭut Yaḥyā
12. Ne cefā-dīde-i ḫār ol ne
ġam-ālūd-ı ḫumār

naġme-güẕār:

naġme-güẕār:
Mısra: **6**
*Hoş sesi olan ve güzel şarkı
söyleyen genç sevgili.*

5. Āşiyān maḥfelidür var ise
gül cāmiʿinüñ
6. Hem-zebān bir nice ṭıfl
andan olur naġme-güẕār

lāle:

Lāle:
Mısra: **7**
Lale.

7. Lāle dāġ-ı siyehin
şaḳlayamaz bir hafta
8. ʿĀşıḳ elbette ider sūz-ı
derūnın iẓhār

şaḳlayamaz:

şaḳlayamaz:
Mısra: **7**
gizleyememek

7. Lāle dāġ-ı siyehin
şaḳlayamaz bir hafta
8. ʿĀşıḳ elbette ider sūz-ı
derūnın iẓhār

ʿĀşıḳ:

ʿĀşıḳ:
Mısra: **8**
Âşık, seven.

7. Lāle dāġ-ı siyehin
şaḳlayamaz bir hafta
8. ʿĀşıḳ elbette ider sūz-ı
derūnın iẓhār

elbette:

elbette:
Mısra: **8**
tabii ki, elbette

7. Lāle dāġ-ı siyehin
şaḳlayamaz bir hafta
8. ʿĀşıḳ elbette ider sūz-ı
derūnın iẓhār

geliñ:

geliñüz: -üz
Mısra: **9**
Haydi, buyurun.

9. Vaḳt-i güldür geliñüz fırṣatı fevt itmeyelüm
10. Ṣanmañuz kim bize bāḳī ḳala eyyām-ı bahār

fırṣat:

fırṣatı: -ı
Mısra: **9**
Herhangi bir şey için en uygun zaman, imkan

9. Vaḳt-i güldür geliñüz fırṣatı fevt itmeyelüm
10. Ṣanmañuz kim bize bāḳī ḳala eyyām-ı bahār

Ṣanmañuz:

Ṣanmañuz:
Mısra: **10**
zannetmeyin

9. Vaḳt-i güldür geliñüz fırṣatı fevt itmeyelüm
10. Ṣanmañuz kim bize bāḳī ḳala eyyām-ı bahār

bize:

bize:
Mısra: **10**
Birinci çoğul şahıs zamiri, biz (âşıkların yerine).

9. Vaḳt-i güldür geliñüz fırṣatı fevt itmeyelüm
10. Ṣanmañuz kim bize bāḳī ḳala eyyām-ı bahār

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **11**
17. yüzyıl divan şairi

11. Gül ü mül bezmine meyl itme sözüm ṭut Yaḥyā
12. Ne cefā-dīde-i ḫār ol ne ġam-ālūd-ı ḫumār

ne:

Ne:
Mısra: **12**
ne...ne bağlama edatı

11. Gül ü mül bezmine meyl itme sözüm ṭut Yaḥyā
12. Ne cefā-dīde-i ḫār ol ne ġam-ālūd-ı ḫumār

ne:
Mısra: **12**
ne de II ne..ne bağlama edatı

11. Gül ü mül bezmine meyl itme sözüm ṭut Yaḥyā
12. Ne cefā-dīde-i ḫār ol ne ġam-ālūd-ı ḫumār

sūz-ı derūnın:

sūz-ı derūnın: -
Mısra: **8**
gönül yarası II gönül sıkıntısı

7. Lāle dāġ-ı siyehin ṣaḳlayamaz bir hafta
8. ʿĀşıḳ elbette ider sūz-ı derūnın iẓhār

vaḳt-i güldür:

vaḳt-i güldür: -
Mısra: **9**
Gül mevsimi.

9. Vaḳt-i güldür geliñüz fırṣatı fevt itmeyelüm
10. Ṣanmañuz kim bize bāḳī ḳala eyyām-ı bahār

eyyām-ı bahār:

eyyām-ı bahār: -
Mısra: **10**
Bahar günleri.

9. Vaḳt-i güldür geliñüz fırṣatı fevt itmeyelüm
10. Ṣanmañuz kim bize bāḳī ḳala eyyām-ı bahār

cefā-dide-i hār:

cefā-dīde-i ḫār: -
Mısra: **12**
cefa veren diken

11. Gül ü mül bezmine meyl itme sözüm ṭut Yaḥyā
12. Ne cefā-dīde-i ḫār ol ne ġam-ālūd-ı ḫumār

ġam-ālūd-ı humār:

ġam-ālūd-ı ḫumār: -
Mısra: **12**
gamdan başı dönmüş

11. Gül ü mül bezmine meyl itme sözüm ṭut Yaḥyā
12. Ne cefā-dīde-i ḫār ol ne ġam-ālūd-ı ḫumār

gıḏā vire:

gıḏā vire: -
Mısra: **1**
beslemek II gıda vermek

1. Ṣubḥ-dem beççelerine ki gıḏā vire hezār
2. Beñzer o muṭriba kim ala ele mūsīḳār

ele ala:

ele ala: -
Mısra: **2**
eline almak

1. Ṣubḥ-dem beççelerine ki gıḏā vire hezār
2. Beñzer o muṭriba kim ala ele mūsīḳār

ayağına yüz sürmek:

ayağına yüz sürmek: -
Mısra: **3**
ayağına kapanmak II hürmetinden ayağına eğilip yüzünü sürmek

3. Meger ayağına yüz sürmek umar bir servüñ
4. Ṭolanur gülşenüñ eṭrāfını ṭurmaz enhār

Āşiyān maḥfelidür:

Āşiyān maḥfelidür: -
Mısra: **5**
yuvada oturulacak yer

5. Āşiyān maḥfelidür var ise gül cāmiʿinüñ
6. Hem-zebān bir nice ṭıfl andan olur naġme-güẕār

var ise:

var ise: -
Mısra: **5**
ihtimal ki

5. Āşiyān maḥfelidür var ise gül cāmiʿinüñ
6. Hem-zebān bir nice ṭıfl andan olur naġme-güẕār

bir nice:

bir nice: -
Mısra: **6**
birtakım

5. Āşiyān maḥfelidür var ise gül cāmiʿinüñ
6. Hem-zebān bir nice ṭıfl andan olur naġme-güẕār

dāġ-ı siyehin:

dāġ-ı siyehin: -
Mısra: **7**
kararmış yara II lalenin içindeki siyahlık

7. Lāle dāġ-ı siyehin ṣaḳlayamaz bir hafta
8. ʿĀşıḳ elbette ider sūz-ı derūnın iẓhār

bir hafta:

bir hafta: -
Mısra: **7**
yedi gün

7. Lāle dāġ-ı siyehin ṣaḳlayamaz bir hafta
8. ʿĀşıḳ elbette ider sūz-ı derūnın iẓhār

iẓhār ider:

iẓhār ider: -
Mısra: **8**
Meydana çıkarmak

7. Lāle dāġ-ı siyehin ṣaḳlayamaz bir hafta
8. ʿĀşıḳ elbette ider sūz-ı derūnın iẓhār

fevt itmeyelüm:

fevt itmeyelüm: -
Mısra: **9**
yitirmemek II elden kaçırmamak

9. Vaḳt-i güldür geliñüz fırṣatı fevt itmeyelüm
10. Ṣanmañuz kim bize bāḳī ḳala eyyām-ı bahār

bāḳī ḳala:

bāḳī ḳala: -
Mısra: **10**
ebedi kalmak

9. Vaḳt-i güldür geliñüz fırṣatı fevt itmeyelüm
10. Ṣanmañuz kim bize bāḳī ḳala eyyām-ı bahār

gül ü mül bezmine:

gül ü mül bezmine: -
Mısra: **11**
şarap ve eğlence meclisi

11. Gül ü mül bezmine meyl itme sözüm ṭut Yaḥyā
12. Ne cefā-dīde-i ḫār ol ne ġam-ālūd-ı ḫumār

meyl itme:

meyl itme: -
Mısra: **11**
yönelme

11. Gül ü mül bezmine meyl itme sözüm ṭut Yaḥyā
12. Ne cefā-dīde-i ḫār ol ne ġam-ālūd-ı ḫumār

sözüm ṭut:

sözüm ṭut: -
Mısra: **11**
sözümü dinle

11. Gül ü mül bezmine meyl itme sözüm ṭut Yaḥyā
12. Ne cefā-dīde-i ḫār ol ne ġam-ālūd-ı ḫumār

gül cāmiinüñ:

gül cāmiinüñ: -
Mısra: **5**
Gül demeti II güllerin toplandığı yer.

5. Āşiyān maḥfelidür var ise gül cāmiʿinüñ
6. Hem-zebān bir nice ṭıfl andan olur naġme-güẕār

ṣurāḥī:

ṣurāḥī:
Mısra: **1**
İçine şarap konan uzun boyunlu kap.

1. Meclis-i meyde ṣurāḥī şemʿ-i nūr-efşāndur
2. Fer viren bezm-i ṣafāya sāġar-ı raḫşāndur

incin:

incinen: -en
Mısra: **3**
gönül koyan kimse II incinen kimse

3. Tīr-i ġam seng-i sitemden incinen ʿāşıḳ mıdur
4. Dil-rübādan her ne gelse luṭfdur iḥsāndur

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳ:
Mısra: **3**
Âşık, seven.

3. Tīr-i ġam seng-i sitemden incinen ʿāşıḳ mıdur
4. Dil-rübādan her ne gelse luṭfdur iḥsāndur

mıdur:

mıdur:
Mısra: **3**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

3. Tīr-i ġam seng-i sitemden incinen ʿāşıḳ mıdur
4. Dil-rübādan her ne gelse luṭfdur iḥsāndur

dil-rübā:

Dil-rübādan: -dan
Mısra: **4**
gönül alan sevgili

3. Tīr-i ġam seng-i sitemden incinen ʿāşıḳ mıdur
4. Dil-rübādan her ne gelse luṭfdur iḥsāndur

gel:

gelse: -se
Mısra: **4**
Gelmek.

3. Tīr-i ġam seng-i sitemden incinen ʿāşıḳ mıdur
4. Dil-rübādan her ne gelse luṭfdur iḥsāndur

luṭf:

luṭfdur: -dur
Mısra: **4**
hoşluk, güzellik

3. Tīr-i ġam seng-i sitemden incinen ʿāşıḳ mıdur
4. Dil-rübādan her ne gelse luṭfdur iḥsāndur

iḥsān:

iḥsāndur: -dur
Mısra: **4**
iyilik etme, bağış

3. Tīr-i ġam seng-i sitemden incinen ʿāşıḳ mıdur
4. Dil-rübādan her ne gelse luṭfdur iḥsāndur

görsüñ:

görsüñ:
Mısra: **5**
görmek II anlamak

5. Māniʿ olma ġamze-i ḫūn-ḫvār görsüñ kārını
6. ʿĀşıḳuñ yoluñda ölmek ölmemek yeksāndur

kār:

kārını: -ı, -n, -ı
Mısra: **5**
Kazanç.

5. Māniʿ olma ġamze-i ḫūn-ḫvār görsüñ kārını
6. ʿĀşıḳuñ yoluñda ölmek ölmemek yeksāndur

ʿĀşıḳ:

ʿĀşıḳuñ: -uñ
Mısra: **6**
Âşık, seven.

5. Māniʿ olma ġamze-i ḫūn-ḫvār görsüñ kārını
6. ʿĀşıḳuñ yoluñda ölmek ölmemek yeksāndur

---

yol:

yoluñda: -u, -ñ, -da
Mısra: **6**
gidilen yol II hedef

5. Māniʿ olma ġamze-i ḫūn-ḫvār görsüñ kārını
6. ʿĀşıḳuñ yoluñda ölmek ölmemek yeksāndur

ölmek:

ölmek:
Mısra: **6**
Ölmek

5. Māniʿ olma ġamze-i ḫūn-ḫvār görsüñ kārını
6. ʿĀşıḳuñ yoluñda ölmek ölmemek yeksāndur

ölmemek:

ölmemek:
Mısra: **6**
ölmemek II ebedi olamamak

5. Māniʿ olma ġamze-i ḫūn-ḫvār görsüñ kārını
6. ʿĀşıḳuñ yoluñda ölmek ölmemek yeksāndur

---

yeksān:

yeksāndur: -dur
Mısra: **6**
eşit

5. Māniʿ olma ġamze-i ḫūn-ḫvār görsüñ kārını
6. ʿĀşıḳuñ yoluñda ölmek ölmemek yeksāndur

---

her:

Her:
Mısra: **7**
her II herhangi bir

7. Her cefā kim yār ider ẕevḳ u ṣafādur cānuma
8. Künc-i miḥnetde baña eglence bī-pāyāndur

---

cefā:

cefā:
Mısra: **7**
eziyet, sıkıntı

7. Her cefā kim yār ider ẕevḳ u ṣafādur cānuma
8. Künc-i miḥnetde baña eglence bī-pāyāndur

---

kim:

kim:
Mısra: **7**
"Ki", bağlama edatı

7. Her cefā kim yār ider ẕevḳ u ṣafādur cānuma
8. Künc-i miḥnetde baña eglence bī-pāyāndur

---

yār:

yār:
Mısra: **7**
Sevgili

7. Her cefā kim yār ider ẕevḳ u ṣafādur cānuma
8. Künc-i miḥnetde baña eglence bī-pāyāndur

---

id:

ider: -er
Mısra: **7**
Etmek, eylemek.

7. Her cefā kim yār ider ẕevḳ u ṣafādur cānuma
8. Künc-i miḥnetde baña eglence bī-pāyāndur

---

cān:

cānuma: -u, -m, -a
Mısra: **7**
Can, ruh, gönül.

7. Her cefā kim yār ider ẕevḳ u ṣafādur cānuma
8. Künc-i miḥnetde baña eglence bī-pāyāndur

---

baña:

baña:
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana ('âşığın yerine)

7. Her cefā kim yār ider ẕevḳ u ṣafādur cānuma
8. Künc-i miḥnetde baña eglence bī-pāyāndur

---

eglence:

eglence:
Mısra: **8**
Eğlence

7. Her cefā kim yār ider ẕevḳ u ṣafādur cānuma
8. Künc-i miḥnetde baña eglence bī-pāyāndur

---

bī-pāyān:

bī-pāyāndur: -dur
Mısra: **8**
Sonsuz, tükenmez.

7. Her cefā kim yār ider ẕevḳ u ṣafādur cānuma
8. Künc-i miḥnetde baña eglence bī-pāyāndur

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḳıl duʿā Yaḥyā ki itsün ʿömrini Mevlā mezīd
10. Server-i ʿOŝmāniyān Sulṭān ʿOŝmān Ḫāndur

---

ki:

ki:
Mısra: **9**
Bağlama edatı

9. Ḳıl duʿā Yaḥyā ki itsün ʿömrini Mevlā mezīd
10. Server-i ʿOŝmāniyān Sulṭān ʿOŝmān Ḫāndur

ʿömr:

ʿömrini: -i, -n, -i
Mısra: **9**
Ömür.

9. Ḳıl duʿā Yaḥyā ki itsün ʿömrini Mevlā mezīd
10. Server-i ʿOŝmāniyān Sulṭān ʿOŝmān Ḫāndur

---

mevlā:

Mevlā:
Mısra: **9**
Allah

9. Ḳıl duʿā Yaḥyā ki itsüñ ʿömrini Mevlā mezid
10. Server-i ʿOŝmāniyān Sulṭān ʿOŝmān Ḫāndur

saʿādet:

saʿādetlerle: -ler, -le
Mısra: **11**
mutluluk, gönül rahatlığı, huzur

11. Şānına lāyıḳ saʿādetlerle olsuñ kāmkār
12. Bir şeh-i ʿāli̱-himem sulṭān-ı ʿāli̱-şāndur

bir:

Bir:
Mısra: **12**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

11. Şānına lāyıḳ saʿādetlerle olsuñ kāmkār
12. Bir şeh-i ʿāli̱-himem sulṭān-ı ʿāli̱-şāndur

meclis-i meyde:

meclis-i meyde: -
Mısra: **1**
şarap meclisi

1. Meclis-i meyde ṣurāḥi̱ şemʿ-i nūr-efşāndur
2. Fer viren bezm-i ṣafāya sāġar-ı raḫşāndur

şemʿ-i nūr-efşāndur:

şemʿ-i nūr-efşāndur: -
Mısra: **1**
nur saçan mum II etrafını aydınlatan mum

1. Meclis-i meyde ṣurāḥi̱ şemʿ-i nūr-efşāndur
2. Fer viren bezm-i ṣafāya sāġar-ı raḫşāndur

bezm-i ṣafāya:

bezm-i ṣafāya: -
Mısra: **2**
zevk ü safâ meclisi

1. Meclis-i meyde ṣurāḥi̱ şemʿ-i nūr-efşāndur
2. Fer viren bezm-i ṣafāya sāġar-ı raḫşāndur

sāġar-ı raḫşāndur:

sāġar-ı raḫşāndur: -
Mısra: **2**
Parlak kadeh

1. Meclis-i meyde ṣurāḥi̱ şemʿ-i nūr-efşāndur
2. Fer viren bezm-i ṣafāya sāġar-ı raḫşāndur

tir-i ġam:

ti̱r-i ġam: -
Mısra: **3**
Üzüntü oku.

3. Ti̱r-i ġam seng-i sitemden incinen ʿāşıḳ mıdur
4. Dil-rübādan her ne gelse luṭfdur iḥsāndur

seng-i sitemden:

seng-i sitemden: -
Mısra: **3**
sitem taşı II sitem dolu eleştiri

3. Ti̱r-i ġam seng-i sitemden incinen ʿāşıḳ mıdur
4. Dil-rübādan her ne gelse luṭfdur iḥsāndur

künc-i miḥnetde:

künc-i miḥnetde: -
Mısra: **8**
Kederle dolu olan köşe. II Dünya.

7. Her cefā kim yār ider ẕevḳ u ṣafādur cānuma
8. Künc-i miḥnetde baña eglence bi̱-pāyāndur

server-i ʿoŝmāniyān:

server-i ʿoŝmāniyān: -
Mısra: **10**
Osmanlıların önde gelen hükümdarı

9. Ḳıl duʿā Yaḥyā ki itsüñ ʿömrini Mevlā mezid
10. Server-i ʿOŝmāniyān Sulṭān ʿOŝmān Ḫāndur

şeh-i ʿāli-himem:

şeh-i ʿāli̱-himem: -
Mısra: **12**
Himmeti yüksek olan Padişah

11. Şānına lāyıḳ saʿādetlerle olsuñ kāmkār
12. Bir şeh-i ʿāli̱-himem sulṭān-ı ʿāli̱-şāndur

sulṭān-ı ʿāli-şāndur:

sulṭān-ı ʿāli̱-şāndur: -
Mısra: **12**
Şanı yüce Hükümdar

11. Şānına lāyıḳ saʿādetlerle olsuñ kāmkār
12. Bir şeh-i ʿāli̱-himem sulṭān-ı ʿāli̱-şāndur

fer viren:

fer viren: -
Mısra: **2**
aydınlatan II ışık saçan

1. Meclis-i meyde ṣurāḥi̱ şemʿ-i nūr-efşāndur
2. Fer viren bezm-i ṣafāya sāġar-ı raḫşāndur

her ne:

her ne: -
Mısra: **4**
her ne olursa olsun

3. Ti̱r-i ġam seng-i sitemden incinen ʿāşıḳ mıdur
4. Dil-rübādan her ne gelse luṭfdur iḥsāndur

ġamze-i hūn-h∨ār:

ġamze-i ḫūn-ḫ∨ār: -
Mısra: **5**
kan emici yan bakışlar

5. Māniʿ olma ġamze-i ḫūn-ḫvār görsüñ kārını
6. ʿĀşıḳuñ yoluñda ölmek ölmemek yeksāndur

māniʿ olma:

māniʿ olma: -
Mısra: **5**
engel olmamak

5. Māniʿ olma ġamze-i ḫūn-ḫvār görsüñ kārını
6. ʿĀşıḳuñ yoluñda ölmek ölmemek yeksāndur

zevḳ u ṣafādur:

ẕevḳ u ṣafādur: -
Mısra: **7**
Zevk ve mutluluk.

7. Her cefā kim yār ider ẕevḳ u ṣafādur cānuma
8. Künc-i miḥnetde baña eglence bi̱-pāyāndur

mezid itsüñ:

mezid itsüñ: -
Mısra: **9**
artırmak, çoğaltmak

9. Ḳıl duʿā Yaḥyā ki itsüñ ʿömrini Mevlā mezid
10. Server-i ʿOs̱māniyān Sulṭān ʿOs̱mān Ḫāndur

---

duʿā Ḳıl:

duʿā Ḳıl: -
Mısra: **9**
Allah'a yalvarma, niyaz.

9. Ḳıl duʿā Yaḥyā ki itsüñ ʿömrini Mevlā mezid
10. Server-i ʿOs̱māniyān Sulṭān ʿOs̱mān Ḫāndur

---

sulṭān ʿos̱mān Hāndur:

sulṭān ʿos̱mān Ḫāndur: -
Mısra: **10**
Osmanlı Hanedanı'nın kurucusu ve beyliğin ilk padişahı

9. Ḳıl duʿā Yaḥyā ki itsüñ ʿömrini Mevlā mezid
10. Server-i ʿOs̱māniyān Sulṭān ʿOs̱mān Ḫāndur

---

kāmkār olsuñ:

kāmkār olsuñ: -
Mısra: **11**
muradına eren kimse

11. Şānına lāyıḳ saʿādetlerle olsuñ kāmkār
12. Bir şeh-i ʿāli-himem sulṭān-ı ʿāli-şāndur

Şānına lāyıḳ:

Şānına lāyıḳ: -
Mısra: **11**
büyüklüğüne yaraşacak şekilde.

11. Şānına lāyıḳ saʿādetlerle olsuñ kāmkār
12. Bir şeh-i ʿāli-himem sulṭān-ı ʿāli-şāndur

---

acı:

Acı:
Mısra: **1**
üzücü

1. Acı sözler niyyet eylerseñ de olmam bi-ḥużūr
2. Çünki eyler ol zebān ile o leblerden ṣudūr

---

söz:

sözler: -ler
Mısra: **1**
söz, söylem

1. Acı sözler niyyet eylerseñ de olmam bi-ḥużūr
2. Çünki eyler ol zebān ile o leblerden ṣudūr

---

de:

de:
Mısra: **1**
"Dahi, bile" anlamında bağlaç.

1. Acı sözler niyyet eylerseñ de olmam bi-ḥużūr
2. Çünki eyler ol zebān ile o leblerden ṣudūr

de:
Mısra: **7**
dahi, de (bağlaç)

7. Ḳorḳarın cennetde de ʿuşşāḳ rāḥat görmeye
8. Ögrenürse şive-i ḫūbān-ı İstanbul'ı ḫūr

Çünki:

Çünki:
Mısra: **2**
-ınca, -ince

1. Acı sözler niyyet eylerseñ de olmam bi-ḥużūr
2. Çünki eyler ol zebān ile o leblerden ṣudūr

---

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Acı sözler niyyet eylerseñ de olmam bi-ḥużūr
2. Çünki eyler ol zebān ile o leblerden ṣudūr

---

zebān:

zebān:
Mısra: **2**
ağız

1. Acı sözler niyyet eylerseñ de olmam bi-ḥużūr
2. Çünki eyler ol zebān ile o leblerden ṣudūr

---

ile:

ile:
Mısra: **2**
bağlama edatı

1. Acı sözler niyyet eylerseñ de olmam bi-ḥużūr
2. Çünki eyler ol zebān ile o leblerden ṣudūr

---

o:

o:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Acı sözler niyyet eylerseñ de olmam bi-ḥużūr
2. Çünki eyler ol zebān ile o leblerden ṣudūr

---

leb:

leblerden: -ler, -den
Mısra: **2**
dudak

1. Acı sözler niyyet eylerseñ de olmam bi-ḥużūr
2. Çünki eyler ol zebān ile o leblerden ṣudūr

ʿāşıḳlara:

ʿāşıḳlara:
Mısra: **3**
âşıklar için

3. Artuġ olur bim-i cān ʿāşıḳlara ḥikmet nedür
4. Her ḳaçan ḫūni gözüñde ḫüsrevā olsa fütūr

---

hikmet:

ḥikmet:
Mısra: **3**
sebep

3. Artuġ olur bim-i cān ʿāşıḳlara ḥikmet nedür
4. Her ḳaçan ḫūni gözüñde ḫüsrevā olsa fütūr

---

nedür:

nedür:
Mısra: **3**
Nedir?

3. Artuġ olur bim-i cān ʿāşıḳlara ḥikmet nedür
4. Her ḳaçan ḫūni gözüñde ḫüsrevā olsa fütūr

---

hüsrevā:

ḫüsrevā:
Mısra: **4**
ey padişah II ey sevgili.

3. Artuġ olur bim-i cān

ʿāşıḳlara ḥikmet nedür
4. Her ḳaçan ḫūnị gözüñde
ḫüsrevā olsa fütūr

bir:

Bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Bir cemāl-i bā-kemālüñ
olmuşuz meftūnı kim
6. Baḳduġı mirʾāt ider ḫurşịd
gibi feyż-i nūr

kim:

kim:
Mısra: **5**
"Ki", bağlama edatı

5. Bir cemāl-i bā-kemālüñ
olmuşuz meftūnı kim
6. Baḳduġı mirʾāt ider ḫurşịd
gibi feyż-i nūr

baḳ:

Baḳduġı: -duġ, -ı
Mısra: **6**
Nazar etmek (gözleri bir şey üzerine çevirmek)

5. Bir cemāl-i bā-kemālüñ
olmuşuz meftūnı kim
6. Baḳduġı mirʾāt ider ḫurşịd
gibi feyż-i nūr

mirʾāt:

mirʾāt:
Mısra: **6**
Ayna.

5. Bir cemāl-i bā-kemālüñ
olmuşuz meftūnı kim
6. Baḳduġı mirʾāt ider ḫurşịd
gibi feyż-i nūr

ḫurşịd:

ḫurşịd:
Mısra: **6**
Güneş.

5. Bir cemāl-i bā-kemālüñ
olmuşuz meftūnı kim
6. Baḳduġı mirʾāt ider ḫurşịd
gibi feyż-i nūr

gibi:

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı

5. Bir cemāl-i bā-kemālüñ
olmuşuz meftūnı kim
6. Baḳduġı mirʾāt ider ḫurşịd
gibi feyż-i nūr

Ḳorḳarın:

Ḳorḳarın:
Mısra: **7**
korkarım ki

7. Ḳorḳarın cennetde de
ʿuşşāḳ rāḥat görmeye
8. Ögrenürse şịve-i ḫūbān-ı
İstanbul'ı ḥūr

cennet:

cennetde: -de
Mısra: **7**
Gölgelik bahçe anlamında olup ahirette müminlerin gidecekleri yerdir.

7. Ḳorḳarın cennetde de
ʿuşşāḳ rāḥat görmeye
8. Ögrenürse şịve-i ḫūbān-ı
İstanbul'ı ḥūr

ʿuşşāḳ:

ʿuşşāḳ:
Mısra: **7**
Âşıklar.

7. Ḳorḳarın cennetde de
ʿuşşāḳ rāḥat görmeye
8. Ögrenürse şịve-i ḫūbān-ı
İstanbul'ı ḥūr

Ögren:

Ögrenürse: -ür, -se
Mısra: **8**
öğrenmek, yetenek ve beceri kazanmak

7. Ḳorḳarın cennetde de
ʿuşşāḳ rāḥat görmeye
8. Ögrenürse şịve-i ḫūbān-ı
İstanbul'ı ḥūr

ḥūr:

ḥūr:
Mısra: **8**
cennet güzeli II cennet kızı

7. Ḳorḳarın cennetde de
ʿuşşāḳ rāḥat görmeye
8. Ögrenürse şịve-i ḫūbān-ı
İstanbul'ı ḥūr

serv-ḳaddi:

Serv-ḳaddinden: -n, -den
Mısra: **9**
servi boylu

9. Serv-ḳaddinden bizi Ḥaḳ
itmeye Yaḥyā cüdā
10. Üstümüzden sāye-i luṭf-ı
Ḫudā olmaya dūr

biz:

bizi: -i
Mısra: **9**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

9. Serv-ḳaddinden bizi Ḥaḳ
itmeye Yaḥyā cüdā
10. Üstümüzden sāye-i luṭf-ı
Ḫudā olmaya dūr

Ḥaḳ:

Ḥaḳ:
Mısra: **9**
Ar. Allah tealâ.

9. Serv-ḳaddinden bizi Ḥaḳ
itmeye Yaḥyā cüdā
10. Üstümüzden sāye-i luṭf-ı
Ḫudā olmaya dūr

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Serv-ḳaddinden bizi Ḥaḳ
itmeye Yaḥyā cüdā
10. Üstümüzden sāye-i luṭf-ı
Ḫudā olmaya dūr

Üst:

Üstümüzden: -ü, -müz, -den
Mısra: **10**
yukarı, bir şeyin yukarı kısmı, üzeri.

9. Serv-ḳaddinden bizi Ḥaḳ
itmeye Yaḥyā cüdā
10. Üstümüzden sāye-i luṭf-ı
Ḫudā olmaya dūr

bịm-i cān:

bịm-i cān: -
Mısra: **3**
can korkusu

3. Artuġ olur bịm-i cān
ʿāşıḳlara ḥikmet nedür
4. Her ḳaçan ḫūnị gözüñde
ḫüsrevā olsa fütūr

cemāl-i bā-kemālüñ:

cemāl-i bā-kemālüñ: -
Mısra: **5**
Kusursuz güzellik.

5. Bir cemāl-i bā-kemālüñ olmuşuz meftūnı kim
6. Baḳduġı mirʾāt ider ḫurşīd gibi feyż-i nūr

şive-i hūbān-ı İstanbul'ı:

şīve-i ḫūbān-ı İstanbul'ı: -
Mısra: **8**
İstanbul güzellerinin şivesi, dili

7. Ḳorḳarın cennetde de ʿuşşāḳ rāḥat görmeye
8. Ögrenürse şīve-i ḫūbān-ı İstanbul'ı ḥūr

sāye-i lutf-ı Hudā:

sāye-i luṭf-ı Ḫudā: -
Mısra: **10**
Allah'ın iyiliğinin, lutfunun gölgesi

9. Serv-ḳaddinden bizi Ḥaḳ itmeye Yaḥyā cüdā
10. Üstümüzden sāye-i luṭf-ı Ḫudā olmaya dūr

niyyet eylerseñ:

niyyet eylerseñ: -
Mısra: **1**
Niyet etmek, amaçlamak, azmetmek.

1. Acı sözler niyyet eylerseñ de olmam bī-ḥużūr
2. Çünki eyler ol zebān ile o leblerden ṣudūr

bi-huzūr olmam:

bī-ḥużūr olmam: -
Mısra: **1**
huzursuz olmamak

1. Acı sözler niyyet eylerseñ de olmam bī-ḥużūr
2. Çünki eyler ol zebān ile o leblerden ṣudūr

sudūr eyler:

ṣudūr eyler: -
Mısra: **2**
ortaya çıkmak

1. Acı sözler niyyet eylerseñ de olmam bī-ḥużūr
2. Çünki eyler ol zebān ile o leblerden ṣudūr

artuġ olur:

artuġ olur: -
Mısra: **3**
artmak

3. Artuġ olur bīm-i cān ʿāşıḳlara ḥikmet nedür
4. Her ḳaçan ḫūnī gözüñde ḫüsrevā olsa fütūr

meftūnı olmuşuz:

meftūnı olmuşuz: -
Mısra: **5**
tutkunu olmak II âşığı olmak

5. Bir cemāl-i bā-kemālüñ olmuşuz meftūnı kim
6. Baḳduġı mirʾāt ider ḫurşīd gibi feyż-i nūr

rāhat görmeye:

rāḥat görmeye: -
Mısra: **7**
huzur bulmamak

7. Ḳorḳarın cennetde de ʿuşşāḳ rāḥat görmeye
8. Ögrenürse şīve-i ḫūbān-ı İstanbul'ı ḥūr

cüdā itmeye:

cüdā itmeye: -
Mısra: **9**
ayırmamak

9. Serv-ḳaddinden bizi Ḥaḳ itmeye Yaḥyā cüdā
10. Üstümüzden sāye-i luṭf-ı Ḫudā olmaya dūr

dūr olmaya:

dūr olmaya: -
Mısra: **10**
uzak kalmamak II ayrı kalmamak

9. Serv-ḳaddinden bizi Ḥaḳ itmeye Yaḥyā cüdā
10. Üstümüzden sāye-i luṭf-ı Ḫudā olmaya dūr

her kaçan:

her ḳaçan: -
Mısra: **4**
Her ne zaman

3. Artuġ olur bīm-i cān ʿāşıḳlara ḥikmet nedür
4. Her ḳaçan ḫūnī gözüñde ḫüsrevā olsa fütūr

feyż-i nūr ider:

feyż-i nūr ider: -
Mısra: **6**
aydınlatmak II ışık saçmak

5. Bir cemāl-i bā-kemālüñ olmuşuz meftūnı kim
6. Baḳduġı mirʾāt ider ḫurşīd gibi feyż-i nūr

fütūr olsa:

fütūr olsa: -
Mısra: **4**
bezginlik olmak

3. Artuġ olur bīm-i cān ʿāşıḳlara ḥikmet nedür
4. Her ḳaçan ḫūnī gözüñde ḫüsrevā olsa fütūr

hūni gözüñde:

ḫūnī gözüñde: -
Mısra: **4**
Gözü kanlı ‖ kanlı katil

3. Artuġ olur bīm-i cān ʿāşıḳlara ḥikmet nedür
4. Her ḳaçan ḫūnī gözüñde ḫüsrevā olsa fütūr

göz:

Gözümde: -ü, -m, -de
Mısra: **1**
göz

1. Gözümde mevc-i ḫūn-ı dil degül ṭuġyān-ı āteşdür
2. Bu cism-i sūz-nāküm keştī-i ṭūfān-ı āteşdür

degül:

degül:
Mısra: **1**
Değil.

1. Gözümde mevc-i ḫūn-ı dil degül ṭuġyān-ı āteşdür
2. Bu cism-i sūz-nāküm keştī-i ṭūfān-ı āteşdür

Degül:
Mısra: **3**
Değil, sadece .... değil.

3. Degül gül āşiyān-ı bülbül-i şeydā ṭutuşmışdur
4. Hezāruñ itdigi feryādlar efġān -ı āteşdür

bu:

Bu:
Mısra: **2**
bu, işaret sıfatı

1. Gözümde mevc-i ḫūn-ı dil degül ṭuġyān-ı āteşdür
2. Bu cism-i sūz-nāküm keşti̱-i ṭūfān-ı āteşdür

bu:
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. Seni bu ṣūrete ḳoyan gülüñ ʿaşḳıdur ey bülbül
6. Neye düşse anı yaḳup kül itmek şān-ı āteşdür

---

gül:

gül:
Mısra: **3**
gül

3. Degül gül āşiyān-ı bülbül-i şeydā ṭutuşmışdur
4. Hezāruñ itdigi feryādlar efġān -ı āteşdür

gülüñ: -ü, -ñ
Mısra: **5**
Gül. || Sevgili.

5. Seni bu ṣūrete ḳoyan gülüñ ʿaşḳıdur ey bülbül
6. Neye düşse anı yaḳup kül itmek şān-ı āteşdür

ṭutuş:

ṭutuşmışdur: -mış, -dur
Mısra: **3**
Yanmak

3. Degül gül āşiyān-ı bülbül-i şeydā ṭutuşmışdur
4. Hezāruñ itdigi feryādlar efġān -ı āteşdür

---

hezār:

Hezāruñ: -u, -ñ
Mısra: **4**
bülbül II âşık

3. Degül gül āşiyān-ı bülbül-i şeydā ṭutuşmışdur
4. Hezāruñ itdigi feryādlar efġān -ı āteşdür

---

sen:

Seni: -i
Mısra: **5**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Seni bu ṣūrete ḳoyan gülüñ ʿaşḳıdur ey bülbül
6. Neye düşse anı yaḳup kül itmek şān-ı āteşdür

ṣūret:

ṣūrete: -e
Mısra: **5**
Şekil, biçim II Hal, vaziyet

5. Seni bu ṣūrete ḳoyan gülüñ ʿaşḳıdur ey bülbül
6. Neye düşse anı yaḳup kül itmek şān-ı āteşdür

ḳoy:

ḳoyan: -an
Mısra: **5**
dönüştüren

5. Seni bu ṣūrete ḳoyan gülüñ ʿaşḳıdur ey bülbül
6. Neye düşse anı yaḳup kül itmek şān-ı āteşdür

ʿaşḳ:

ʿaşḳıdur: -ı, -dur
Mısra: **5**
aşk

5. Seni bu ṣūrete ḳoyan gülüñ ʿaşḳıdur ey bülbül
6. Neye düşse anı yaḳup kül itmek şān-ı āteşdür

---

ey:

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Seni bu ṣūrete ḳoyan gülüñ ʿaşḳıdur ey bülbül
6. Neye düşse anı yaḳup kül itmek şān-ı āteşdür

---

bülbül:

bülbül:
Mısra: **5**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

5. Seni bu ṣūrete ḳoyan gülüñ ʿaşḳıdur ey bülbül
6. Neye düşse anı yaḳup kül itmek şān-ı āteşdür

---

neye:

Neye:
Mısra: **6**
nereye

5. Seni bu ṣūrete ḳoyan gülüñ ʿaşḳıdur ey bülbül
6. Neye düşse anı yaḳup kül itmek şān-ı āteşdür

---

düş:

düşse: -se
Mısra: **6**
denk gelmek II düşmek

5. Seni bu ṣūrete ḳoyan gülüñ ʿaşḳıdur ey bülbül
6. Neye düşse anı yaḳup kül itmek şān-ı āteşdür

---

a:

anı: -n, -ı
Mısra: **6**
o, işaret zamiri

5. Seni bu ṣūrete ḳoyan gülüñ ʿaşḳıdur ey bülbül
6. Neye düşse anı yaḳup kül itmek şān-ı āteşdür

---

yir:

Yirin: -in
Mısra: **7**
Yer, mekan.

7. Yirin od itmedük kim vardur erbāb-ı maḥabbetde
8. Semenderler gibi ʿuşşāḳ da sükkān-ı āteşdür

---

kim:

kim:
Mısra: **7**
soru zamiri

7. Yirin od itmedük kim vardur erbāb-ı maḥabbetde
8. Semenderler gibi ʿuşşāḳ da sükkān-ı āteşdür

---

vardur:

vardur:
Mısra: **7**
Olma, bulunma.

7. Yirin od itmedük kim vardur erbāb-ı maḥabbetde
8. Semenderler gibi ʿuşşāḳ da sükkān-ı āteşdür

---

semender:

Semenderler: -ler
Mısra: **8**
bir kertenkele şeklinde hayal edilip ateşte yanmadığına inanılan masal hayvanı

7. Yirin od itmedük kim vardur erbāb-ı maḥabbetde
8. Semenderler gibi ʿuşşāḳ da sükkān-ı āteşdür

---

gibi:

gibi:
Mısra: **8**
Benzetme edatı

7. Yirin od itmedük kim vardur erbāb-ı maḥabbetde
8. Semenderler gibi ʿuşşāḳ da sükkān-ı āteşdür

ʿuşşāḳ:

ʿuşşāḳ:
Mısra: **8**
Âşıklar.

7. Yirin od itmedük kim vardur erbāb-ı maḥabbetde
8. Semenderler gibi ʿuşşāḳ da sükkān-ı āteşdür

da:

da:
Mısra: **8**
De, da bağlacı.

7. Yirin od itmedük kim vardur erbāb-ı maḥabbetde
8. Semenderler gibi ʿuşşāḳ da sükkān-ı āteşdür

baş:

Başında: -ı, -n, -da
Mısra: **9**
Kafa, ser.

9. Başında od yañarken ʿāşıḳuñ Yaḥyā yine yanmaz
10. Ser-i Mecnūndaki ḳuşlar meger mürġān-ı āteşdür

od:

od:
Mısra: **9**
Ateş

9. Başında od yañarken ʿāşıḳuñ Yaḥyā yine yanmaz
10. Ser-i Mecnūndaki ḳuşlar meger mürġān-ı āteşdür

yañ:

yañarken: -arken
Mısra: **9**
yanmak

9. Başında od yañarken ʿāşıḳuñ Yaḥyā yine yanmaz
10. Ser-i Mecnūndaki ḳuşlar meger mürġān-ı āteşdür

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳuñ: -u, -ñ
Mısra: **9**
âşık

9. Başında od yañarken ʿāşıḳuñ Yaḥyā yine yanmaz
10. Ser-i Mecnūndaki ḳuşlar meger mürġān-ı āteşdür

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Başında od yañarken ʿāşıḳuñ Yaḥyā yine yanmaz
10. Ser-i Mecnūndaki ḳuşlar meger mürġān-ı āteşdür

yine:

yine:
Mısra: **9**
yine de II dahi

9. Başında od yañarken ʿāşıḳuñ Yaḥyā yine yanmaz
10. Ser-i Mecnūndaki ḳuşlar meger mürġān-ı āteşdür

yan:

yanmaz: -maz
Mısra: **9**
yanmak II çok zarar ve ziyan görmek.

9. Başında od yañarken ʿāşıḳuñ Yaḥyā yine yanmaz
10. Ser-i Mecnūndaki ḳuşlar meger mürġān-ı āteşdür

ḳuş:

ḳuşlar: -lar
Mısra: **10**
Kuş.

9. Başında od yañarken ʿāşıḳuñ Yaḥyā yine yanmaz
10. Ser-i Mecnūndaki ḳuşlar meger mürġān-ı āteşdür

meger:

meger:
Mısra: **10**
meğer, aslında, oysaki

9. Başında od yañarken ʿāşıḳuñ Yaḥyā yine yanmaz
10. Ser-i Mecnūndaki ḳuşlar meger mürġān-ı āteşdür

mevc-i ḫūn-ı dil:

mevc-i ḫūn-ı dil: -
Mısra: **1**
gönül kanının dalgaları II gönüldeki acıların dalgası

1. Gözümde mevc-i ḫūn-ı dil degül ṭuġyān-ı āteşdür
2. Bu cism-i sūz-nāküm keşti̱-i ṭūfān-ı āteşdür

ṭuġyān-ı āteşdür:

ṭuġyān-ı āteşdür: -
Mısra: **1**
ateş taşkınlığı

1. Gözümde mevc-i ḫūn-ı dil degül ṭuġyān-ı āteşdür
2. Bu cism-i sūz-nāküm keşti̱-i ṭūfān-ı āteşdür

cism-i sūz-nāküm:

cism-i sūz-nāküm: -
Mısra: **2**
yakıcı beden II ateşli beden

1. Gözümde mevc-i ḫūn-ı dil degül ṭuġyān-ı āteşdür
2. Bu cism-i sūz-nāküm keşti̱-i ṭūfān-ı āteşdür

keşti̱-i ṭūfān-ı āteşdür:

keşti̱-i ṭūfān-ı āteşdür: -
Mısra: **2**
ateş tufanının gemisi

1. Gözümde mevc-i ḫūn-ı dil degül ṭuġyān-ı āteşdür
2. Bu cism-i sūz-nāküm keşti̱-i ṭūfān-ı āteşdür

āşiyān-ı bülbül-i şeydā:

āşiyān-ı bülbül-i şeydā: -
Mısra: **3**
çılgın âşık olan bülbülün yuvası

3. Degül gül āşiyān-ı bülbül-i şeydā ṭutuşmışdur
4. Hezāruñ itdigi feryādlar efġān -ı āteşdür

efġān -ı āteşdür:

efġān -ı āteşdür: -
Mısra: **4**
feryat ateşi

3. Degül gül āşiyān-ı bülbül-i şeydā ṭutuşmışdur
4. Hezāruñ itdigi feryādlar efġān -ı āteşdür

şān-ı āteşdür:

şān-ı āteşdür: -
Mısra: **6**
ateşin şanı

5. Seni bu şūrete ḳoyan gülüñ ʿaşḳıdur ey bülbül
6. Neye düşse anı yaḳup kül itmek şān-ı āteşdür

erbāb-ı maḥabbetde:

erbāb-ı maḥabbetde: -
Mısra: **7**
aşk erbabı II âşıklar

7. Yirin od itmedük kim vardur erbāb-ı maḥabbetde
8. Semenderler gibi ʿuşşāḳ da sükkān-ı āteşdür

sükkān-ı āteşdür:

sükkān-ı āteşdür: -
Mısra: **8**
ateşte yaşayan

7. Yirin od itmedük kim vardur erbāb-ı maḥabbetde
8. Semenderler gibi ʿuşşāḳ da sükkān-ı āteşdür

ser-i mecnūndaki:

ser-i mecnūndaki: -
Mısra: **10**
Mecnun'un başı

9. Başında od yañarken ʿāşıḳuñ Yaḥyā yine yanmaz
10. Ser-i Mecnūndaki ḳuşlar meger mürġān-ı āteşdür

mürġān-ı āteşdür:

mürġān-ı āteşdür: -
Mısra: **10**
ateş kuşları

9. Başında od yañarken ʿāşıḳuñ Yaḥyā yine yanmaz
10. Ser-i Mecnūndaki ḳuşlar meger mürġān-ı āteşdür

feryādlar itdigi:

feryādlar itdigi: -
Mısra: **4**
acı çekerek inlemek II feryat etmek

3. Degül gül āşiyān-ı bülbül-i şeydā ṭutuşmışdur
4. Hezāruñ itdigi feryādlar efġān -ı āteşdür

yaḳup kül itmek:

yaḳup kül itmek: -
Mısra: **6**
yakıp kül etmek II geriye bir şey bırakmamak II yok etmek

5. Seni bu şūrete ḳoyan gülüñ ʿaşḳıdur ey bülbül
6. Neye düşse anı yaḳup kül itmek şān-ı āteşdür

od itmedük:

od itmedük: -
Mısra: **7**
yakmak II ateşe döndürmek

7. Yirin od itmedük kim vardur erbāb-ı maḥabbetde
8. Semenderler gibi ʿuşşāḳ da sükkān-ı āteşdür

ʿĀşıḳ:

ʿĀşıḳuñ: -uñ
Mısra: **1**
Âşık, seven.

1. ʿĀşıḳuñ almaġa cānın tīr kim cānān atar
2. Ol ḫadengüñ üstüñe bī-çāre ʿāşıḳ cān atar

tīr:

tīr:
Mısra: **1**
ok

1. ʿĀşıḳuñ almaġa cānın tīr kim cānān atar
2. Ol ḫadengüñ üstüñe bī-çāre ʿāşıḳ cān atar

kim:

kim:
Mısra: **1**
"Ki", bağlama edatı

1. ʿĀşıḳuñ almaġa cānın tīr kim cānān atar
2. Ol ḫadengüñ üstüñe bī-çāre ʿāşıḳ cān atar

cānān:

cānān:
Mısra: **1**
sevgili.

1. ʿĀşıḳuñ almaġa cānın tīr kim cānān atar
2. Ol ḫadengüñ üstüñe bī-çāre ʿāşıḳ cān atar

at:

atar: -ar
Mısra: **1**
fırlatmak II atmak

1. ʿĀşıḳuñ almaġa cānın tīr kim cānān atar
2. Ol ḫadengüñ üstüñe bī-çāre ʿāşıḳ cān atar

atar: -ar
Mısra: **4**
Atmak, fırlatmak.

3. Söz atar ḫışmı ile kūyuñdan raḳībe ol perī
4. Yā melek İblīse gökden āteş-i sūzān atar

atar: -ar
Mısra: **8**
Atmak, fırlatmak.

7. Çıḳmaġiçün gūşe-i bāmına her şeb ol mehüñ
8. ʿĀşıḳ-ı şeydā kemend-i nāle vü efġān atar

ol:

Ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. ʿĀşıḳuñ almaġa cānın tīr kim cānān atar
2. Ol ḫadengüñ üstüñe bī-çāre ʿāşıḳ cān atar

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Söz atar ḫışmı ile kūyuñdan raḳībe ol perī
4. Yā melek İblīse gökden āteş-i sūzān atar

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Çıḳmaġiçün gūşe-i bāmına her şeb ol mehüñ
8. ʿĀşıḳ-ı şeydā kemend-i nāle vü efġān atar

ḫadeng:

ḫadengüñ: -ü, -ñ
Mısra: **2**
tîrkeş oku, harb oku II sevgilinin kirpikleri

1. ʿĀşıḳuñ almaġa cānın tīr kim cānān atar
2. Ol ḫadengüñ üstüñe bī-çāre ʿāşıḳ cān atar

üst:

üstüñe: -üñe
Mısra: **2**
üzeri

1. ʿĀşıḳuñ almaġa cānın tįr kim cānān atar
2. Ol ḫadengüñ üstüñe bį-çāre ʿāşıḳ cān atar

---

bi-çāre:

bį-çāre:
Mısra: **2**
Çaresiz, düşkün, zavallı.

1. ʿĀşıḳuñ almaġa cānın tįr kim cānān atar
2. Ol ḫadengüñ üstüñe bį-çāre ʿāşıḳ cān atar

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳ:
Mısra: **2**
âşık

1. ʿĀşıḳuñ almaġa cānın tįr kim cānān atar
2. Ol ḫadengüñ üstüñe bį-çāre ʿāşıḳ cān atar

ʿāşıḳ:
Mısra: **5**
âşık

5. Seng gelse yārdan ʿāşıḳ öper başına ḳor
6. Gūyiyā iḥsān ider ḫvān-ı keremden nān atar

---

hışm:

ḫışmı: -ı
Mısra: **3**
hışım, öfke

3. Söz atar ḫışmı ile kūyuñdan raḳįbe ol perį
4. Yā melek İblįse gökden āteş-i sūzān atar

---

ile:

ile:
Mısra: **3**
birlikte

3. Söz atar ḫışmı ile kūyuñdan raḳįbe ol perį
4. Yā melek İblįse gökden āteş-i sūzān atar

---

kūy:

kūyuñdan: -u, -ñ, -dan
Mısra: **3**
Köy, semt, mahalle (Sevgilinin bulunduğu, yaşadığı ortam)

3. Söz atar ḫışmı ile kūyuñdan raḳįbe ol perį
4. Yā melek İblįse gökden āteş-i sūzān atar

---

raḳib:

raḳįbe: -e
Mısra: **3**
Rakip II. Düşman.

3. Söz atar ḫışmı ile kūyuñdan raḳįbe ol perį
4. Yā melek İblįse gökden āteş-i sūzān atar

---

peri:

perį:
Mısra: **3**
Güzel, sevgili

3. Söz atar ḫışmı ile kūyuñdan raḳįbe ol perį
4. Yā melek İblįse gökden āteş-i sūzān atar

---

yā:

Yā:
Mısra: **4**
Ve yahut.

3. Söz atar ḫışmı ile kūyuñdan raḳįbe ol perį
4. Yā melek İblįse gökden āteş-i sūzān atar

---

melek:

melek:
Mısra: **4**
Melek. || Sevgili.

3. Söz atar ḫışmı ile kūyuñdan raḳįbe ol perį
4. Yā melek İblįse gökden āteş-i sūzān atar

İblis:

İblįse: -e
Mısra: **4**
Şeytan II rakîb

3. Söz atar ḫışmı ile kūyuñdan raḳįbe ol perį
4. Yā melek İblįse gökden āteş-i sūzān atar

---

gök:

gökden: -den
Mısra: **4**
gök, gökyüzü

3. Söz atar ḫışmı ile kūyuñdan raḳįbe ol perį
4. Yā melek İblįse gökden āteş-i sūzān atar

---

seng:

Seng:
Mısra: **5**
Taş.

5. Seng gelse yārdan ʿāşıḳ öper başına ḳor
6. Gūyiyā iḥsān ider ḫvān-ı keremden nān atar

---

gel:

gelse: -se
Mısra: **5**
Gelmek.

5. Seng gelse yārdan ʿāşıḳ öper başına ḳor
6. Gūyiyā iḥsān ider ḫvān-ı keremden nān atar

---

yār:

yārdan: -dan
Mısra: **5**
Sevgili

5. Seng gelse yārdan ʿāşıḳ öper başına ḳor
6. Gūyiyā iḥsān ider ḫvān-ı keremden nān atar

---

gūyiyā:

Gūyiyā:
Mısra: **6**
sanki

5. Seng gelse yārdan ʿāşıḳ öper başına ḳor
6. Gūyiyā iḥsān ider ḫvān-ı keremden nān atar

Çıkmaġiçüñ:

Çıḳmaġiçüñ:
Mısra: **7**
çıkmak için

7. Çıḳmaġiçüñ gūşe-i bāmına her şeb ol mehüñ
8. ʿĀşıḳ-ı şeydā kemend-i nāle vü efġān atar

---

her:

her:
Mısra: **7**
Her, bütün.

7. Çıḳmaġiçüñ gūşe-i bāmına her şeb ol mehüñ

8. ʿĀşıḳ-ı şeydā kemend-i nāle vü efġān atar

şeb:

şeb:
Mısra: **7**
Gece.

7. Çıḳmaġiçüñ gūşe-i bāmına her şeb ol mehüñ
8. ʿĀşıḳ-ı şeydā kemend-i nāle vü efġān atar

---

meh:

mehüñ: -ü, -ñ
Mısra: **7**
Ay II Sevgili, dilber.

7. Çıḳmaġiçüñ gūşe-i bāmına her şeb ol mehüñ
8. ʿĀşıḳ-ı şeydā kemend-i nāle vü efġān atar

Üst:

Üstüme: -ü, -m, -e
Mısra: **10**
üst II beden

9. Reh-güẕār-ı yārdan cemʿ eylesüñler luṭf idüp
10. Üstüme Yaḥyā ḳaçan kim ṭopraġum yārān atar

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Reh-güẕār-ı yārdan cemʿ eylesüñler luṭf idüp
10. Üstüme Yaḥyā ḳaçan kim ṭopraġum yārān atar

---

yārān:

yārān:
Mısra: **10**
dostlar

9. Reh-güẕār-ı yārdan cemʿ eylesüñler luṭf idüp
10. Üstüme Yaḥyā ḳaçan kim ṭopraġum yārān atar

āteş-i sūzān:

āteş-i sūzān: -
Mısra: **4**
yakıcı ateş

3. Söz atar ḫışmı ile kūyuñdan raḳībe ol perī
4. Yā melek İblīse gökden āteş-i sūzān atar

---

gūşe-i bāmına:

gūşe-i bāmına: -
Mısra: **7**
çatının köşesi II gökyüzünün köşesi

7. Çıḳmaġiçüñ gūşe-i bāmına her şeb ol mehüñ
8. ʿĀşıḳ-ı şeydā kemend-i nāle vü efġān atar

ʿĀşıḳ-ı şeydā:

ʿĀşıḳ-ı şeydā: -
Mısra: **8**
çılgın âşık

7. Çıḳmaġiçüñ gūşe-i bāmına her şeb ol mehüñ
8. ʿĀşıḳ-ı şeydā kemend-i nāle vü efġān atar

---

kemend-i nāle vü efġān:

kemend-i nāle vü efġān: -
Mısra: **8**
inleme ve elem kemendi (ucu ilmekli uzun ip)

7. Çıḳmaġiçüñ gūşe-i bāmına her şeb ol mehüñ
8. ʿĀşıḳ-ı şeydā kemend-i nāle vü efġān atar

---

reh-güẕār-ı yārdan:

reh-güẕār-ı yārdan: -
Mısra: **9**
Sevgilinin geçeceği yol

9. Reh-güẕār-ı yārdan cemʿ eylesüñler luṭf idüp
10. Üstüme Yaḥyā ḳaçan kim ṭopraġum yārān atar

---

cān atar:

cān atar: -
Mısra: **2**
Çok istemek.

1. ʿĀşıḳuñ almaġa cānın tīr kim cānān atar
2. Ol ḫadengüñ üstüñe bī-çāre ʿāşıḳ cān atar

---

söz atar:

söz atar: -
Mısra: **3**
laf atmak

3. Söz atar ḫışmı ile kūyuñdan raḳībe ol perī
4. Yā melek İblīse gökden āteş-i sūzān atar

öper başına ḳor:

öper başına ḳor: -
Mısra: **5**
öpüp başına koymak II bir durumdan ve olaydan büyük memnuniyet duymak

5. Seng gelse yārdan ʿāşıḳ öper başına ḳor
6. Güyiyā iḥsān ider ḫvān-ı keremden nān atar

ḫvān-ı keremden:

ḫvān-ı keremden: -
Mısra: **6**
Cömertlik sofrası.

5. Seng gelse yārdan ʿāşıḳ öper başına ḳor
6. Güyiyā iḥsān ider ḫvān-ı keremden nān atar

---

iḥsān ider:

iḥsān ider: -
Mısra: **6**
Yardımda bulunmak, iyilik etmek

5. Seng gelse yārdan ʿāşıḳ öper başına ḳor
6. Güyiyā iḥsān ider ḫvān-ı keremden nān atar

---

nān atar:

nān atar: -
Mısra: **6**
ekmek atmak

5. Seng gelse yārdan ʿāşıḳ öper başına ḳor
6. Güyiyā iḥsān ider ḫvān-ı keremden nān atar

---

cemʿ eylesüñler:

cemʿ eylesüñler: -
Mısra: **9**
toplamak

9. Reh-güẕār-ı yārdan cemʿ eylesüñler luṭf idüp
10. Üstüme Yaḥyā ḳaçan kim ṭopraġum yārān atar

---

luṭf idüp:

luṭf idüp: -
Mısra: **9**
luṭf etmek II iyilik yapmak

9. Reh-güẕār-ı yārdan cemʿ eylesüñler luṭf idüp
10. Üstüme Yaḥyā ḳaçan kim ṭopraġum yārān atar

ṭopraġum atar:

ṭopraġum atar: -
Mısra: **10**
toprak atmak II ölen bedenin mezarını toprakla örtmek

9. Reh-güẕār-ı yārdan cemʿ eylesüñler luṭf idüp
10. Üstüme Yaḥyā ḳaçan kim ṭopraġum yārān atar

ḳaçan kim:

ḳaçan kim: -
Mısra: **10**
-dığı zaman ki

9. Reh-güẕār-ı yārdan cemʿ eylesüñler luṭf idüp
10. Üstüme Yaḥyā ḳaçan kim ṭopraġum yārān atar

dil-dār:

dil-dār:
Mısra: **1**
Güzel ‖ sevgili

1. Dil-i bi̇-çārenüñ dil-dār mehcūr olduġın ister
2. Nişān-ı ti̇rinüñ ol ḳaşı yā dūr olduġın ister

iste:

ister: -r
Mısra: **1**
arzulamak

1. Dil-i bi̇-çārenüñ dil-dār mehcūr olduġın ister
2. Nişān-ı ti̇rinüñ ol ḳaşı yā dūr olduġın ister

ister: -r
Mısra: **2**
Arzulamak

1. Dil-i bi̇-çārenüñ dil-dār mehcūr olduġın ister
2. Nişān-ı ti̇rinüñ ol ḳaşı yā dūr olduġın ister

ister: -r
Mısra: **4**
Talep etmek.

3. ʿAceb bilsem niçüñ vi̇rān ider dil şehrini dil-ber
4. Hemi̇şe şāhlar ḫod mülki maʿmūr olduġın ister

ister: -r
Mısra: **6**
Arzulamak

5. Şarāb-ı nāz gelmiş göz yine āşūbı artırmış
6. Göñül ol çeşm-i mestüñ şimdi maḫmūr olduġın ister

ister: -r
Mısra: **8**
Arzulamak

7. Zevāli ġuṣṣasın çeksüñ diyü niʿmet virür yoḫsa
8. Felek ehl-i dilüñ ṣanmañ ki mesrūr olduġın ister

ister: -r
Mısra: **10**
Talep etmek.

9. Ruḫuñ şevḳiyle ölmek ārzūsın eylemiş Yaḥyā
10. Virüp i̇mān ile cān ḳabri pür nūr olduġın ister

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Dil-i bi̇-çārenüñ dil-dār mehcūr olduġın ister
2. Nişān-ı ti̇rinüñ ol ḳaşı yā dūr olduġın ister

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Şarāb-ı nāz gelmiş göz yine āşūbı artırmış
6. Göñül ol çeşm-i mestüñ şimdi maḫmūr olduġın ister

ʿaceb:

ʿAceb:
Mısra: **3**
Acaba

3. ʿAceb bilsem niçüñ vi̇rān ider dil şehrini dil-ber
4. Hemi̇şe şāhlar ḫod mülki maʿmūr olduġın ister

bilsem:

bilsem:
Mısra: **3**
haberdar olmak

3. ʿAceb bilsem niçüñ vi̇rān ider dil şehrini dil-ber
4. Hemi̇şe şāhlar ḫod mülki maʿmūr olduġın ister

niçüñ:

niçüñ:
Mısra: **3**
niçin

3. ʿAceb bilsem niçüñ vi̇rān ider dil şehrini dil-ber
4. Hemi̇şe şāhlar ḫod mülki maʿmūr olduġın ister

dil-ber:

dil-ber:
Mısra: **3**
Gönül alan güzel || sevgili.

3. ʿAceb bilsem niçüñ vi̇rān ider dil şehrini dil-ber
4. Hemi̇şe şāhlar ḫod mülki maʿmūr olduġın ister

hemi̇şe:

Hemi̇şe:
Mısra: **4**
her zaman.

3. ʿAceb bilsem niçüñ vi̇rān ider dil şehrini dil-ber
4. Hemi̇şe şāhlar ḫod mülki maʿmūr olduġın ister

şāh:

şāhlar: -lar
Mısra: **4**
Sultan, sevgili

3. ʿAceb bilsem niçüñ vi̇rān ider dil şehrini dil-ber
4. Hemi̇şe şāhlar ḫod mülki maʿmūr olduġın ister

hod:

ḫod:
Mısra: **4**
Kendi.

3. ʿAceb bilsem niçüñ vi̇rān ider dil şehrini dil-ber
4. Hemi̇şe şāhlar ḫod mülki maʿmūr olduġın ister

mülk:

mülki: -i
Mısra: **4**
Memleket, ülke.

3. ʿAceb bilsem niçüñ vi̇rān ider dil şehrini dil-ber
4. Hemi̇şe şāhlar ḫod mülki maʿmūr olduġın ister

gel:

gelmiş: -miş
Mısra: **5**
Gelmek.

5. Şarāb-ı nāz gelmiş göz yine āşūbı artırmış
6. Göñül ol çeşm-i mestüñ şimdi maḫmūr olduġın ister

---

göz:

göz:
Mısra: **5**
göz

5. Şarāb-ı nāz gelmiş göz yine āşūbı artırmış
6. Göñül ol çeşm-i mestüñ şimdi maḫmūr olduġın ister

---

yine:

yine:
Mısra: **5**
Tekrar.

5. Şarāb-ı nāz gelmiş göz yine āşūbı artırmış
6. Göñül ol çeşm-i mestüñ şimdi maḫmūr olduġın ister

āşūb:

āşūbı: -ı
Mısra: **5**
Kavga, kargaşalık, gürültü.

5. Şarāb-ı nāz gelmiş göz yine āşūbı artırmış
6. Göñül ol çeşm-i mestüñ şimdi maḫmūr olduġın ister

---

artır:

artırmış: -mış
Mısra: **5**
artırmak

5. Şarāb-ı nāz gelmiş göz yine āşūbı artırmış
6. Göñül ol çeşm-i mestüñ şimdi maḫmūr olduġın ister

---

göñül:

Göñül:
Mısra: **6**
İnsanın duydu merkezi, yüreğin manevi yönü.

5. Şarāb-ı nāz gelmiş göz yine āşūbı artırmış
6. Göñül ol çeşm-i mestüñ şimdi maḫmūr olduġın ister

şimdi:

şimdi:
Mısra: **6**
Şimdi, artık.

5. Şarāb-ı nāz gelmiş göz yine āşūbı artırmış
6. Göñül ol çeşm-i mestüñ şimdi maḫmūr olduġın ister

---

zevāli:

Zevāli:
Mısra: **7**
son

7. Zevāli ġuṣṣasın çeksüñ diyü niʿmet virür yoḫsa
8. Felek ehl-i dilüñ ṣanmañ ki mesrūr olduġın ister

---

diyü:

diyü:
Mısra: **7**
Diyerek, deyip.

7. Zevāli ġuṣṣasın çeksüñ diyü niʿmet virür yoḫsa
8. Felek ehl-i dilüñ ṣanmañ ki mesrūr olduġın ister

---

yoḫsa:

yoḫsa:
Mısra: **7**
yoksa

7. Zevāli ġuṣṣasın çeksüñ diyü niʿmet virür yoḫsa
8. Felek ehl-i dilüñ ṣanmañ ki mesrūr olduġın ister

---

felek:

Felek:
Mısra: **8**
Devamlı şikâyet edilen kader, baht, talih (olumsuz bağlamda) ‖ dünya.

7. Zevāli ġuṣṣasın çeksüñ diyü niʿmet virür yoḫsa
8. Felek ehl-i dilüñ ṣanmañ ki mesrūr olduġın ister

---

ruh:

Ruḫuñ: -uñ
Mısra: **9**
yanak

9. Ruḫuñ şevḳiyle ölmek ārzūsın eylemiş Yaḥyā
10. Virüp i̱mān ile cān ḳabri pür nūr olduġın ister

şevk:

şevḳiyle: -iyle
Mısra: **9**
heves, arzu

9. Ruḫuñ şevḳiyle ölmek ārzūsın eylemiş Yaḥyā
10. Virüp i̱mān ile cān ḳabri pür nūr olduġın ister

ölmek:

ölmek:
Mısra: **9**
Ölmek

9. Ruḫuñ şevḳiyle ölmek ārzūsın eylemiş Yaḥyā
10. Virüp i̱mān ile cān ḳabri pür nūr olduġın ister

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ruḫuñ şevḳiyle ölmek ārzūsın eylemiş Yaḥyā
10. Virüp i̱mān ile cān ḳabri pür nūr olduġın ister

---

i̱mān:

i̱mān:
Mısra: **10**
İnanmak, kalben itikat ve lisanen ikrar etmek

9. Ruḫuñ şevḳiyle ölmek ārzūsın eylemiş Yaḥyā
10. Virüp i̱mān ile cān ḳabri pür nūr olduġın ister

---

ile:

ile:
Mısra: **10**
birlikte, beraber (bağlama edatı)

9. Ruḫuñ şevḳiyle ölmek ārzūsın eylemiş Yaḥyā
10. Virüp i̱mān ile cān ḳabri pür nūr olduġın ister

ḳabr:

ḳabri: -i
Mısra: **10**
Mezar

9. Ruḫuñ şevḳiyle ölmek ārzūsın eylemiş Yaḥyā
10. Virüp i̱mān ile cān ḳabri pür nūr olduġın ister

---

dil-i bi-çārenüñ:

dil-i bi̤-çārenüñ: -
Mısra: **1**
çaresiz gönül II âşık

1. Dil-i bi̤-çārenüñ dil-dār
mehcūr olduġın ister
2. Nişān-ı ti̤rinüñ ol ḳaşı yā
dūr olduġın ister

maʿmūr olduġın: -
Mısra: **4**
imar olmak II şen olmak

3. ʿAceb bilsem niçüñ vi̤rān
ider dil şehrini dil-ber
4. Hemi̤şe şāhlar ḫod mülki
maʿmūr olduġın ister

maḫmūr olduġın: -
Mısra: **6**
Sarhoş olmak

5. Şarāb-ı nāz gelmiş göz yine
āşūbı artırmış
6. Göñül ol çeşm-i mestüñ
şimdi maḫmūr olduġın ister

---

nişān-ı tirinüñ:

nişān-ı ti̤rinüñ: -
Mısra: **2**
ok izi II okun gittiği mesafe

1. Dil-i bi̤-çārenüñ dil-dār
mehcūr olduġın ister
2. Nişān-ı ti̤rinüñ ol ḳaşı yā
dūr olduġın ister

---

niʿmet virür:

niʿmet virür: -
Mısra: **7**
nimet vermek II rızık vermek II iyilikte bulunmak

7. Zevāli ġuṣṣasın çeksüñ diyü
niʿmet virür yoḫsa
8. Felek ehl-i dilüñ ṣanmañ ki
mesrūr olduġın ister

ġuṣṣasın çeksüñ:

ġuṣṣasın çeksüñ: -
Mısra: **7**
sıkıntı çekmek

7. Zevāli ġuṣṣasın çeksüñ diyü
niʿmet virür yoḫsa
8. Felek ehl-i dilüñ ṣanmañ ki
mesrūr olduġın ister

Şarāb-ı nāz:

Şarāb-ı nāz: -
Mısra: **5**
naz şarabı

5. Şarāb-ı nāz gelmiş göz yine
āşūbı artırmış
6. Göñül ol çeşm-i mestüñ
şimdi maḫmūr olduġın ister

---

mehcūr olduġın:

mehcūr olduġın: -
Mısra: **1**
Uzaklaşmak

1. Dil-i bi̤-çārenüñ dil-dār
mehcūr olduġın ister
2. Nişān-ı ti̤rinüñ ol ḳaşı yā
dūr olduġın ister

---

mesrūr olduġın:

mesrūr olduġın: -
Mısra: **8**
Mutlu olmak

7. Zevāli ġuṣṣasın çeksüñ diyü
niʿmet virür yoḫsa
8. Felek ehl-i dilüñ ṣanmañ ki
mesrūr olduġın ister

çeşm-i mestüñ:

çeşm-i mestüñ: -
Mısra: **6**
mahmur, baygın göz

5. Şarāb-ı nāz gelmiş göz yine
āşūbı artırmış
6. Göñül ol çeşm-i mestüñ
şimdi maḫmūr olduġın ister

ḳaşı yā:

ḳaşı yā: -
Mısra: **2**
keman kaşlı

1. Dil-i bi̤-çārenüñ dil-dār
mehcūr olduġın ister
2. Nişān-ı ti̤rinüñ ol ḳaşı yā
dūr olduġın ister

ṣanmañ ki:

ṣanmañ ki: -
Mısra: **8**
Zannetmeyin ki.

7. Zevāli ġuṣṣasın çeksüñ diyü
niʿmet virür yoḫsa
8. Felek ehl-i dilüñ ṣanmañ ki
mesrūr olduġın ister

---

ehl-i dilüñ:

ehl-i dilüñ: -
Mısra: **8**
âşık II gönül ehli

7. Zevāli ġuṣṣasın çeksüñ diyü
niʿmet virür yoḫsa
8. Felek ehl-i dilüñ ṣanmañ ki
mesrūr olduġın ister

---

dūr olduġın:

dūr olduġın: -
Mısra: **2**
Uzaklaşmak.

1. Dil-i bi̤-çārenüñ dil-dār
mehcūr olduġın ister
2. Nişān-ı ti̤rinüñ ol ḳaşı yā
dūr olduġın ister

ārzūsın eylemiş:

ārzūsın eylemiş: -
Mısra: **9**
arzulamak

9. Ruḫuñ şevḳiyle ölmek
ārzūsın eylemiş Yaḥyā
10. Virüp i̤mān ile cān ḳabri
pür nūr olduġın ister

---

virān ider:

vi̤rān ider: -
Mısra: **3**
Yıkmak

3. ʿAceb bilsem niçüñ vi̤rān
ider dil şehrini dil-ber
4. Hemi̤şe şāhlar ḫod mülki
maʿmūr olduġın ister

---

dil şehrini:

dil şehrini: -
Mısra: **3**
Gönül şehri

3. ʿAceb bilsem niçüñ vi̤rān
ider dil şehrini dil-ber
4. Hemi̤şe şāhlar ḫod mülki
maʿmūr olduġın ister

---

cān virüp:

cān virüp: -
Mısra: **10**
Ölmek, ruhunu teslim etmek.

9. Ruḫuñ şevḳiyle ölmek
ārzūsın eylemiş Yaḥyā
10. Virüp i̤mān ile cān ḳabri
pür nūr olduġın ister

---

maʿmūr olduġın:

---

maḫmūr olduġın:

---

pür nūr olduġın:

pür nūr olduğın: -
Mısra: **10**
ışıklarla dolmak II huzur içinde olmak

9. Ruḥuñ şevḳiyle ölmek ārzūsın eylemiş Yaḥyā
10. Virüp i̱mān ile cān ḳabri pür nūr olduğın ister

derūn:

derūnum: -u, -m
Mısra: **1**
gönül

1. ʿAks-ı rūyuñla derūnum tābnak olmaḳdadur
2. Söz hemān āyi̱ne-i idrāk-i pāk olmaḳdadur

söz:

Söz:
Mısra: **2**
söz, söylem

1. ʿAks-ı rūyuñla derūnum tābnak olmaḳdadur
2. Söz hemān āyi̱ne-i idrāk-i pāk olmaḳdadur

hemān:

hemān:
Mısra: **2**
hemen

1. ʿAks-ı rūyuñla derūnum tābnak olmaḳdadur
2. Söz hemān āyi̱ne-i idrāk-i pāk olmaḳdadur

niceler:

Niceler:
Mısra: **3**
Birçokları, nice kimseler.

3. Niceler var cevher eyler bir naẓarla ṭoprağı
4. Ki̱myā-yı devlet ey bi̱-çāre ḫāk olmaḳdadur

var:

var:
Mısra: **3**
var

3. Niceler var cevher eyler bir naẓarla ṭoprağı
4. Ki̱myā-yı devlet ey bi̱-çāre ḫāk olmaḳdadur

ey:

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Niceler var cevher eyler bir naẓarla ṭoprağı
4. Ki̱myā-yı devlet ey bi̱-çāre ḫāk olmaḳdadur

bi̱-çāre:

bi̱-çāre:
Mısra: **4**
Çaresiz, düşkün, zavallı.

3. Niceler var cevher eyler bir naẓarla ṭoprağı
4. Ki̱myā-yı devlet ey bi̱-çāre ḫāk olmaḳdadur

ʿadū:

ʿadū:
Mısra: **6**
Düşman II rakip.

5. Vaʿde-i vaṣl eyleyüp luṭf itdüñ iḥyā eyledüñ
6. Güñde bin kerre ʿadū ammā helāk olmaḳdadur

ammā:

ammā:
Mısra: **6**
ancak, ama

5. Vaʿde-i vaṣl eyleyüp luṭf itdüñ iḥyā eyledüñ
6. Güñde bin kerre ʿadū ammā helāk olmaḳdadur

cürʿa:

cürʿasın: -sı, -n
Mısra: **7**
Damla, yudum.

7. Bezm-i ʿaşḳuñ cürʿasın içse göreydi ḥāleti
8. Ol ḳadeḥ-peymā ki mest-i āb-ı tāk olmaḳdadur

iç:

içse: -se
Mısra: **7**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

7. Bezm-i ʿaşḳuñ cürʿasın içse göreydi ḥāleti
8. Ol ḳadeḥ-peymā ki mest-i āb-ı tāk olmaḳdadur

göreydi:

göreydi:
Mısra: **7**
görmek.

7. Bezm-i ʿaşḳuñ cürʿasın içse göreydi ḥāleti
8. Ol ḳadeḥ-peymā ki mest-i āb-ı tāk olmaḳdadur

ḥālet:

ḥāleti: -i
Mısra: **7**
Durum, hal.

7. Bezm-i ʿaşḳuñ cürʿasın içse göreydi ḥāleti
8. Ol ḳadeḥ-peymā ki mest-i āb-ı tāk olmaḳdadur

ol:

Ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Bezm-i ʿaşḳuñ cürʿasın içse göreydi ḥāleti
8. Ol ḳadeḥ-peymā ki mest-i āb-ı tāk olmaḳdadur

ḳadeḥ-peymā:

ḳadeḥ-peymā:
Mısra: **8**
Şarap içen.

7. Bezm-i ʿaşḳuñ cürʿasın içse göreydi ḥāleti
8. Ol ḳadeḥ-peymā ki mest-i āb-ı tāk olmaḳdadur

ki:

ki:
Mısra: **8**
Ki bağlacı.

7. Bezm-i ʿaşḳuñ cürʿasın içse göreydi ḥāleti
8. Ol ḳadeḥ-peymā ki mest-i āb-ı tāk olmaḳdadur

olmaḳ:

olmaḳdadur: -da, -dur
Mısra: **8**
olmak

7. Bezm-i ʿaşḳuñ cürʿasın içse göreydi ḥāleti
8. Ol ḳadeḥ-peymā ki mest-i āb-ı tāk olmaḳdadur

Korḳarın:

Ḳorḳarın:
Mısra: **9**
korkarım ki

9. Ḳorḳarın derd-i derūnum ide bir yerden ẓuhūr
10. Tīġ-i ġamla sīne Yaḥyā çāk çāk olmaḳdadur

bir:

bir:
Mısra: **9**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Ḳorḳarın derd-i derūnum ide bir yerden ẓuhūr
10. Tīġ-i ġamla sīne Yaḥyā çāk çāk olmaḳdadur

yer:

yerden: -den
Mısra: **9**
Bölge.

9. Ḳorḳarın derd-i derūnum ide bir yerden ẓuhūr
10. Tīġ-i ġamla sīne Yaḥyā çāk çāk olmaḳdadur

sine:

sīne:
Mısra: **10**
göğüs, bağır ‖ gönül yürek

9. Ḳorḳarın derd-i derūnum ide bir yerden ẓuhūr
10. Tīġ-i ġamla sīne Yaḥyā çāk çāk olmaḳdadur

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḳorḳarın derd-i derūnum ide bir yerden ẓuhūr
10. Tīġ-i ġamla sīne Yaḥyā çāk çāk olmaḳdadur

ʿaks-ı rūyuñla:

ʿaks-ı rūyuñla: -
Mısra: **1**
Yüzün yansıması

1. ʿAks-ı rūyuñla derūnum tābnak olmaḳdadur
2. Söz hemān āyīne-i idrāk-i pāk olmaḳdadur

kimyā-yı devlet:

kīmyā-yı devlet: -
Mısra: **4**
saadet iksiri

3. Niceler var cevher eyler bir naẓarla ṭoprağı
4. Kīmyā-yı devlet ey bī-çāre ḫāk olmaḳdadur

bezm-i ʿaşḳuñ:

bezm-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **7**
aşk meclisi

7. Bezm-i ʿaşḳuñ cürʿasın içse göreydi ḥāleti
8. Ol ḳadeḥ-peymā ki mest-i āb-ı tāk olmaḳdadur

mest-i āb-ı tāk:

mest-i āb-ı tāk: -
Mısra: **8**
üzüm suyu sarhoşu II şarabın mesti

7. Bezm-i ʿaşḳuñ cürʿasın içse göreydi ḥāleti
8. Ol ḳadeḥ-peymā ki mest-i āb-ı tāk olmaḳdadur

derd-i derūnum:

derd-i derūnum: -
Mısra: **9**
gönül derdi

9. Ḳorḳarın derd-i derūnum ide bir yerden ẓuhūr
10. Tīġ-i ġamla sīne Yaḥyā çāk çāk olmaḳdadur

tiġ-i ġamla:

tīġ-i ġamla: -
Mısra: **10**
Gam kılıcı. (Sevgilinin bakışları, kirpikleri bağlamında).

9. Ḳorḳarın derd-i derūnum ide bir yerden ẓuhūr
10. Tīġ-i ġamla sīne Yaḥyā çāk çāk olmaḳdadur

tābnak olmaḳdadur:

tābnak olmaḳdadur: -
Mısra: **1**
parlak olmak II ışıl ışıl olmak

1. ʿAks-ı rūyuñla derūnum tābnak olmaḳdadur
2. Söz hemān āyīne-i idrāk-i pāk olmaḳdadur

āyine-i idrāk-i pāk olmaḳdadur:

āyīne-i idrāk-i pāk olmaḳdadur: -
Mısra: **2**
doğruyu algılayan ayna olmak II doğruyu algılayan gönül

1. ʿAks-ı rūyuñla derūnum tābnak olmaḳdadur
2. Söz hemān āyīne-i idrāk-i pāk olmaḳdadur

bir naẓarla ṭoprağı cevher eyler:

bir naẓarla ṭoprağı cevher eyler: -
Mısra: **3**
bir bakışla toprağı cevhere dönüştürmek II elinin değdiği herhangi bir işi hakkıyla yapmak

3. Niceler var cevher eyler bir naẓarla ṭoprağı
4. Kīmyā-yı devlet ey bī-çāre ḫāk olmaḳdadur

ḫāk olmaḳdadur:

ḫāk olmaḳdadur: -
Mısra: **4**
toprağa dönüşmek II yok olmak

3. Niceler var cevher eyler bir naẓarla ṭoprağı
4. Kīmyā-yı devlet ey bī-çāre ḫāk olmaḳdadur

vaʿde-i vaṣl eyleyüp:

vaʿde-i vaṣl eyleyüp: -
Mısra: **5**
Kavuşma vaadinde bulunmak

5. Vaʿde-i vaṣl eyleyüp luṭf itdüñ iḥyā eyledüñ
6. Güñde bin kerre ʿadū ammā helāk olmaḳdadur

lutf itdüñ:

luṭf itdüñ: -
Mısra: **5**
iyilikte bulunmak

5. Vaʿde-i vaṣl eyleyüp luṭf itdüñ iḥyā eyledüñ
6. Güñde bin kerre ʿadū ammā helāk olmaḳdadur

iḥyā eyledüñ:

iḥyā eyledüñ: -
Mısra: **5**
Hayat vermek, canlandırmak.

5. Vaʿde-i vaṣl eyleyüp luṭf itdüñ iḥyā eyledüñ
6. Güñde bin kerre ʿadū ammā helāk olmaḳdadur

helāk olmaḳdadur:

helāk olmaḳdadur: -
Mısra: **6**
helak olmak II ölmek

5. Vaʿde-i vaṣl eyleyüp luṭf itdüñ iḥyā eyledüñ
6. Günde bin kerre ʿadū ammā helāk olmaḳdadur

güñde bin kerre:

güñde bin kerre: -
Mısra: **6**
günde bin defa

5. Vaʿde-i vaṣl eyleyüp luṭf itdüñ iḥyā eyledüñ
6. Güñde bin kerre ʿadū ammā helāk olmaḳdadur

ẓuhūr ide:

ẓuhūr ide: -
Mısra: **9**
Meydana gelmek, görünmek

9. Ḳorḳarın derd-i derūnum ide bir yerden ẓuhūr
10. Tiġ-i ġamla sine Yaḥyā çāk çāk olmaḳdadur

çāk çāk olmaḳdadur:

çāk çāk olmaḳdadur: -
Mısra: **10**
parça parça olmak II paramparça olmak

9. Ḳorḳarın derd-i derūnum ide bir yerden ẓuhūr
10. Tiġ-i ġamla sine Yaḥyā çāk çāk olmaḳdadur

ġam:

ġamından: -ı, -n, -dan
Mısra: **1**
Keder, dert

1. Zülf-i pür-çinüñ ġamından dide kim pür āb olur
2. Her ne baḥre kim düşerse ḳaṭresi gird-āb olur

dide:

dide:
Mısra: **1**
göz

1. Zülf-i pür-çinüñ ġamından dide kim pür āb olur
2. Her ne baḥre kim düşerse ḳaṭresi gird-āb olur

kim:

kim:
Mısra: **1**
"Ki", bağlama edatı

1. Zülf-i pür-çinüñ ġamından dide kim pür āb olur
2. Her ne baḥre kim düşerse ḳaṭresi gird-āb olur

kim:
Mısra: **2**
"Ki", bağlama edatı

1. Zülf-i pür-çinüñ ġamından dide kim pür āb olur
2. Her ne baḥre kim düşerse ḳaṭresi gird-āb olur

Kim:
Mısra: **8**
çünkü

7. Eşk-i ʿāşıḳdan ḥaẕer ḳıl ey cevān-ı tünd-ḫū
8. Kim niçe maʿmūreler vīrān ider seyl-āb olur

pür:

pür:
Mısra: **1**
dolu, çok

1. Zülf-i pür-çinüñ ġamından dide kim pür āb olur
2. Her ne baḥre kim düşerse ḳaṭresi gird-āb olur

her:

Her:
Mısra: **2**
Her.

1. Zülf-i pür-çinüñ ġamından dide kim pür āb olur
2. Her ne baḥre kim düşerse ḳaṭresi gird-āb olur

ne:

ne:
Mısra: **2**
nasıl bir

1. Zülf-i pür-çinüñ ġamından dide kim pür āb olur
2. Her ne baḥre kim düşerse ḳaṭresi gird-āb olur

baḥr:

baḥre: -e
Mısra: **2**
deniz

1. Zülf-i pür-çinüñ ġamından dide kim pür āb olur
2. Her ne baḥre kim düşerse ḳaṭresi gird-āb olur

düş:

düşerse: -er, -se
Mısra: **2**
düşmek.

1. Zülf-i pür-çinüñ ġamından dide kim pür āb olur
2. Her ne baḥre kim düşerse ḳaṭresi gird-āb olur

ḳaṭre:

ḳaṭresi: -s, -i
Mısra: **2**
Damla

1. Zülf-i pür-çinüñ ġamından dide kim pür āb olur
2. Her ne baḥre kim düşerse ḳaṭresi gird-āb olur

gird-āb:

gird-āb:
Mısra: **2**
denizlerde, nehirlerde suların döndüğü tehlikeli yer.

1. Zülf-i pür-çinüñ ġamından dide kim pür āb olur
2. Her ne baḥre kim düşerse ḳaṭresi gird-āb olur

ol:

olur: -ur
Mısra: **2**
olmak II dönüşmek

1. Zülf-i pür-çinüñ ġamından dide kim pür āb olur
2. Her ne baḥre kim düşerse ḳaṭresi gird-āb olur

olur: -ur
Mısra: **4**
olmak II dönüşmek

3. Göz yumup açınca ṭurmaz gelse dil-ber ḫāneme
4. Baḫt-ı bi-dār olmasa devlet ḫayāl-i ḫvāb olur

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Yāre açsa sineye dil-ber gelür cāna ferāḥ
6. ʿĀşıḳ-ı bi-çāreye ol yāre fetḥ-i bāb olur

olur: -ur
Mısra: **6**
olmak

5. Yāre açsa si̇neye dil-ber gelür cāna ferāḥ
6. ʿĀşıḳ-ı bi̇-çāreye ol yāre fetḥ-i bāb olur

olur: -ur
Mısra: **8**
Olmak.

7. Eşk-i ʿāşıḳdan ḥażer ḳıl ey cevān-ı tünd-ḫū
8. Kim niçe maʿmūreler vi̇rān ider seyl-āb olur

olur: -ur
Mısra: **10**
Olmak.

9. Bir dile Yaḥyā ṭoḳunsa pertev-i feyż-i Ḫudā
10. Ẕerre -i nā-çi̇z iken ḫurşi̇d-i ʿālem-tāb olur

ṭurmaz:

ṭurmaz:
Mısra: **3**
beklemeden II hızlıca

3. Göz yumup açınca ṭurmaz gelse dil-ber ḫāneme
4. Baḫt-ı bi̇-dār olmasa devlet ḫayāl-i ḫvāb olur

---

gel:

gelse: -se
Mısra: **3**
gelmek

3. Göz yumup açınca ṭurmaz gelse dil-ber ḫāneme
4. Baḫt-ı bi̇-dār olmasa devlet ḫayāl-i ḫvāb olur

---

dil-ber:

dil-ber:
Mısra: **3**
Gönül alan, güzel.

3. Göz yumup açınca ṭurmaz gelse dil-ber ḫāneme
4. Baḫt-ı bi̇-dār olmasa devlet ḫayāl-i ḫvāb olur

dil-ber:
Mısra: **5**
Gönül alan güzel || sevgili.

5. Yāre açsa si̇neye dil-ber gelür cāna ferāḥ
6. ʿĀşıḳ-ı bi̇-çāreye ol yāre fetḥ-i bāb olur

ḫāne:

ḫāneme: -m, -e
Mısra: **3**
ev II gönül.

3. Göz yumup açınca ṭurmaz gelse dil-ber ḫāneme
4. Baḫt-ı bi̇-dār olmasa devlet ḫayāl-i ḫvāb olur

---

devlet:

devlet:
Mısra: **4**
Mutluluk, talih

3. Göz yumup açınca ṭurmaz gelse dil-ber ḫāneme
4. Baḫt-ı bi̇-dār olmasa devlet ḫayāl-i ḫvāb olur

---

si̇ne:

si̇neye: -y, -e
Mısra: **5**
göğüs, bağır ‖ gönül yürek

5. Yāre açsa si̇neye dil-ber gelür cāna ferāḥ
6. ʿĀşıḳ-ı bi̇-çāreye ol yāre fetḥ-i bāb olur

---

cān:

cāna: -a
Mısra: **5**
Can, ruh, gönül.

5. Yāre açsa si̇neye dil-ber gelür cāna ferāḥ
6. ʿĀşıḳ-ı bi̇-çāreye ol yāre fetḥ-i bāb olur

---

yāre:

yāre:
Mısra: **6**
yara

5. Yāre açsa si̇neye dil-ber gelür cāna ferāḥ
6. ʿĀşıḳ-ı bi̇-çāreye ol yāre fetḥ-i bāb olur

---

ey:

ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Eşk-i ʿāşıḳdan ḥażer ḳıl ey cevān-ı tünd-ḫū
8. Kim niçe maʿmūreler vi̇rān ider seyl-āb olur

---

niçe:

niçe:
Mısra: **8**
Pek çok.

7. Eşk-i ʿāşıḳdan ḥażer ḳıl ey cevān-ı tünd-ḫū
8. Kim niçe maʿmūreler vi̇rān ider seyl-āb olur

---

maʿmūre:

maʿmūreler: -ler
Mısra: **8**
Güzel, bayındır, bakımlı

7. Eşk-i ʿāşıḳdan ḥażer ḳıl ey cevān-ı tünd-ḫū
8. Kim niçe maʿmūreler vi̇rān ider seyl-āb olur

---

seyl-āb:

seyl-āb:
Mısra: **8**
Gözyaşı seli

7. Eşk-i ʿāşıḳdan ḥażer ḳıl ey cevān-ı tünd-ḫū
8. Kim niçe maʿmūreler vi̇rān ider seyl-āb olur

---

bir:

Bir:
Mısra: **9**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Bir dile Yaḥyā ṭoḳunsa pertev-i feyż-i Ḫudā
10. Ẕerre -i nā-çi̇z iken ḫurşi̇d-i ʿālem-tāb olur

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bir dile Yaḥyā ṭoḳunsa pertev-i feyż-i Ḫudā
10. Ẕerre -i nā-çi̇z iken ḫurşi̇d-i ʿālem-tāb olur

---

iken:

iken:
Mısra: **10**
Ek-fiilin zarf-fiil eki almış biçimi

9. Bir dile Yaḥyā ṭoḳunsa pertev-i feyż-i Ḫudā
10. Ẕerre -i nā-çi̇z iken ḫurşi̇d-i ʿālem-tāb olur

---

zülf-i pür-çinüñ:

zülf-i pür-çinüñ: -
Mısra: **1**
Kıvrım kıvrım olan saç.

1. Zülf-i pür-çinüñ ġamından dide kim pür āb olur
2. Her ne baḥre kim düşerse ḳaṭresi gird-āb olur

ʿĀşıḳ-ı bi-çāreye:

ʿĀşıḳ-ı bi-çāreye: -
Mısra: **6**
Zavallı âşık.

5. Yāre açsa sineye dil-ber gelür cāna ferāḥ
6. ʿĀşıḳ-ı bi-çāreye ol yāre fetḥ-i bāb olur

fetḥ-i bāb:

fetḥ-i bāb: -
Mısra: **6**
Kapı açmak.

5. Yāre açsa sineye dil-ber gelür cāna ferāḥ
6. ʿĀşıḳ-ı bi-çāreye ol yāre fetḥ-i bāb olur

eşk-i ʿāşıḳdan:

eşk-i ʿāşıḳdan: -
Mısra: **7**
âşığın gözyaşı

7. Eşk-i ʿāşıḳdan ḥażer ḳıl ey cevān-ı tünd-ḫū
8. Kim niçe maʿmüreler virān ider seyl-āb olur

cevān-ı tünd-hū:

cevān-ı tünd-ḫū: -
Mısra: **7**
sert mizaçlı genç II sert mizaçlı sevgili

7. Eşk-i ʿāşıḳdan ḥażer ḳıl ey cevān-ı tünd-ḫū
8. Kim niçe maʿmüreler virān ider seyl-āb olur

pertev-i feyż-i Hudā:

pertev-i feyż-i Ḫudā: -
Mısra: **9**
Allah'ın bereket nuru

9. Bir dile Yaḥyā ṭoḳunsa pertev-i feyż-i Ḫudā
10. Zerre -i nā-çiz iken ḫurşid-i ʿālem-tāb olur

Zerre -i nā-çiz:

Zerre -i nā-çiz: -
Mısra: **10**
zavallı bir zerre

9. Bir dile Yaḥyā ṭoḳunsa pertev-i feyż-i Ḫudā
10. Zerre -i nā-çiz iken ḫurşid-i ʿālem-tāb olur

hurşid-i ʿālem-tāb:

ḫurşid-i ʿālem-tāb: -
Mısra: **10**
dünyayı aydınlatan güneş

9. Bir dile Yaḥyā ṭoḳunsa pertev-i feyż-i Ḫudā
10. Zerre -i nā-çiz iken ḫurşid-i ʿālem-tāb olur

āb olur:

āb olur: -
Mısra: **1**
gözyaşı olmak

1. Zülf-i pür-çinüñ ġamından dide kim pür āb olur
2. Her ne baḥre kim düşerse ḳaṭresi gird-āb olur

göz yumup açınca:

göz yumup açınca: -
Mısra: **3**
Göz açıp kapayıncaya dek, kısa bir zaman diliminde

3. Göz yumup açınca ṭurmaz gelse dil-ber ḫāneme
4. Baḫt-ı bi-dār olmasa devlet ḫayāl-i ḫvāb olur

baht-ı bi-dār olmasa:

baḫt-ı bi-dār olmasa: -
Mısra: **4**
talihi açık olmamak

3. Göz yumup açınca ṭurmaz gelse dil-ber ḫāneme
4. Baḫt-ı bi-dār olmasa devlet ḫayāl-i ḫvāb olur

hayāl-i hᵛāb:

ḫayāl-i ḫᵛāb: -
Mısra: **4**
Rüya.

3. Göz yumup açınca ṭurmaz gelse dil-ber ḫāneme
4. Baḫt-ı bi-dār olmasa devlet ḫayāl-i ḫvāb olur

yāre açsa:

yāre açsa: -
Mısra: **5**
yara açmak

5. Yāre açsa sineye dil-ber gelür cāna ferāḥ
6. ʿĀşıḳ-ı bi-çāreye ol yāre fetḥ-i bāb olur

ferāḥ gelür:

ferāḥ gelür: -
Mısra: **5**
ferahlık gelmek II huzur gelmek

5. Yāre açsa sineye dil-ber gelür cāna ferāḥ
6. ʿĀşıḳ-ı bi-çāreye ol yāre fetḥ-i bāb olur

ḥażer kıl:

ḥażer ḳıl: -
Mısra: **7**
Çekinmek.

7. Eşk-i ʿāşıḳdan ḥażer ḳıl ey cevān-ı tünd-ḫū
8. Kim niçe maʿmüreler virān ider seyl-āb olur

virān ider:

virān ider: -
Mısra: **8**
Yıkmak

7. Eşk-i ʿāşıḳdan ḥażer ḳıl ey cevān-ı tünd-ḫū
8. Kim niçe maʿmüreler virān ider seyl-āb olur

dile ṭoḳunsa:

dile ṭoḳunsa: -
Mısra: **9**
gönle dokunmak II gönlüne temas etmek

9. Bir dile Yaḥyā ṭoḳunsa pertev-i feyż-i Ḫudā
10. Zerre -i nā-çiz iken ḫurşid-i ʿālem-tāb olur

cihān:

Cihānda: -da
Mısra: **1**
Dünya

1. Cihānda ʿāşıḳ-ı mehcūra ṣanma rāḥat olur
2. Neler çeker bu göñül söylesem şikāyet olur

ṣanma:

şanma:
Mısra: **1**
zannetme, sanma

1. Cihānda ʿāşıḳ-ı mehcūra şanma rāḥat olur
2. Neler çeker bu gönül söylesem şikāyet olur

---

rāḥat:

rāḥat:
Mısra: **1**
Huzur, mutluluk.

1. Cihānda ʿāşıḳ-ı mehcūra şanma rāḥat olur
2. Neler çeker bu gönül söylesem şikāyet olur

---

ol:

olur: -ur
Mısra: **1**
Olmak.

1. Cihānda ʿāşıḳ-ı mehcūra şanma rāḥat olur
2. Neler çeker bu gönül söylesem şikāyet olur

olur: -ur
Mısra: **4**
Olmak.

3. Ölünce demreni ḳalsun çıḳarmañuz dilden
4. Taḥammül eyleyemem olda bir cerāḥat olur

olur: -ur
Mısra: **6**
Olmak.

5. Bu rūzgārda bir berg-i ʿayş girmez ele
6. Felek müsāʿade itmezse bį-mürüvvet olur

olur: -ur
Mısra: **10**
Olmak.

9. Yaḳında kūy-ı ḫarābāta uġradum Yaḥyā
10. Ne ḫūb cāy-ı ṣafā gūşe-i ferāġat olur

Öl:

Ölünce: -ünce
Mısra: **3**
öldüğü zaman

3. Ölünce demreni ḳalsun çıḳarmañuz dilden
4. Taḥammül eyleyemem olda bir cerāḥat olur

---

demren:

demreni: -i
Mısra: **3**
Ok, mızrak vb. şeylerin ucundaki sivri demir, peykân.

3. Ölünce demreni ḳalsun çıḳarmañuz dilden
4. Taḥammül eyleyemem olda bir cerāḥat olur

ḳal:

ḳalsun: -sun
Mısra: **3**
(bir yerde veya bir şeyin içinde) kalmak

3. Ölünce demreni ḳalsun çıḳarmañuz dilden
4. Taḥammül eyleyemem olda bir cerāḥat olur

çıḳarma:

çıḳarmañuz: -ñuz
Mısra: **3**
çekerek bulunduğu yerden ayırmamak

3. Ölünce demreni ḳalsun çıḳarmañuz dilden
4. Taḥammül eyleyemem olda bir cerāḥat olur

---

dil:

dilden: -den
Mısra: **3**
gönül

3. Ölünce demreni ḳalsun çıḳarmañuz dilden
4. Taḥammül eyleyemem olda bir cerāḥat olur

---

olda:

olda:
Mısra: **4**
o da

3. Ölünce demreni ḳalsun çıḳarmañuz dilden
4. Taḥammül eyleyemem olda bir cerāḥat olur

---

bir:

bir:
Mısra: **4**
bir, belgisiz sıfat

3. Ölünce demreni ḳalsun çıḳarmañuz dilden
4. Taḥammül eyleyemem olda bir cerāḥat olur

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Bu rūzgārda bir berg-i ʿayş girmez ele
6. Felek müsāʿade itmezse bį-mürüvvet olur

---

cerāḥat:

cerāḥat:
Mısra: **4**
Yaradan akan irin.

3. Ölünce demreni ḳalsun çıḳarmañuz dilden
4. Taḥammül eyleyemem olda bir cerāḥat olur

---

bu:

Bu:
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. Bu rūzgārda bir berg-i ʿayş girmez ele
6. Felek müsāʿade itmezse bį-mürüvvet olur

---

rūzgār:

rūzgārda: -da
Mısra: **5**
devir, zaman

5. Bu rūzgārda bir berg-i ʿayş girmez ele
6. Felek müsāʿade itmezse bį-mürüvvet olur

---

felek:

Felek:
Mısra: **6**
Devamlı şikâyet edilen kader, baht, talih (olumsuz bağlamda) ‖ dünya.

5. Bu rūzgārda bir berg-i ʿayş girmez ele
6. Felek müsāʿade itmezse bį-mürüvvet olur

---

bi-mürüvvet:

bį-mürüvvet:
Mısra: **6**
İnsafsız

5. Bu rūzgārda bir berg-i ʿayş girmez ele
6. Felek müsāʿade itmezse bį-mürüvvet olur

---

leʾime:

Leʾi̮me:
Mısra: **7**
Alçak, aşağılık, cimri [kimse].

7. Leʾi̮me renci̮ş-i ḫāṭır virür kerem itmek
8. Muḳayyed olmasuñ erbāb-ı dille zaḥmet olur

vir:

virür: -ür
Mısra: **7**
vermek

7. Leʾi̮me renci̮ş-i ḫāṭır virür kerem itmek
8. Muḳayyed olmasuñ erbāb-ı dille zaḥmet olur

yaḳında:

Yaḳında:
Mısra: **9**
Yakın, yakın bir vakit.

9. Yaḳında kūy-ı ḫarābāta uġradum Yaḥyā
10. Ne ḫūb cāy-ı ṣafā gūşe-i ferāġat olur

uġra:

uġradum: -du, -m
Mısra: **9**
uğramak.

9. Yaḳında kūy-ı ḫarābāta uġradum Yaḥyā
10. Ne ḫūb cāy-ı ṣafā gūşe-i ferāġat olur

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḳında kūy-ı ḫarābāta uġradum Yaḥyā
10. Ne ḫūb cāy-ı ṣafā gūşe-i ferāġat olur

ne:

Ne:
Mısra: **10**
ne kadar, çok

9. Yaḳında kūy-ı ḫarābāta uġradum Yaḥyā
10. Ne ḫūb cāy-ı ṣafā gūşe-i ferāġat olur

ḫūb:

ḫūb:
Mısra: **10**
Güzel.

9. Yaḳında kūy-ı ḫarābāta uġradum Yaḥyā
10. Ne ḫūb cāy-ı ṣafā gūşe-i ferāġat olur

ʿāşıḳ-ı mehcūra:

ʿāşıḳ-ı mehcūra: -
Mısra: **1**
ayrı düşmüş âşık

1. Cihānda ʿāşıḳ-ı mehcūra ṣanma rāḥat olur
2. Neler çeker bu göñül söylesem şikāyet olur

berg-i ʿayş:

berg-i ʿayş: -
Mısra: **5**
yeme içme hissesi II eğlenme fırsatı

5. Bu rūzgārda bir berg-i ʿayş girmez ele
6. Felek müsāʿade itmezse bi̮-mürüvvet olur

renci̮ş-i ḫāṭır:

renci̮ş-i ḫāṭır: -
Mısra: **7**
gönül sızısı

7. Leʾi̮me renci̮ş-i ḫāṭır virür kerem itmek
8. Muḳayyed olmasuñ erbāb-ı dille zaḥmet olur

erbāb-ı dille:

erbāb-ı dille: -
Mısra: **8**
Gönül erbabı II âşık

7. Leʾi̮me renci̮ş-i ḫāṭır virür kerem itmek
8. Muḳayyed olmasuñ erbāb-ı dille zaḥmet olur

kūy-ı ḫarābāta:

kūy-ı ḫarābāta: -
Mısra: **9**
içki içilen yer II meyhane

9. Yaḳında kūy-ı ḫarābāta uġradum Yaḥyā
10. Ne ḫūb cāy-ı ṣafā gūşe-i ferāġat olur

cāy-ı ṣafā:

cāy-ı ṣafā: -
Mısra: **10**
sefa yeri

9. Yaḳında kūy-ı ḫarābāta uġradum Yaḥyā
10. Ne ḫūb cāy-ı ṣafā gūşe-i ferāġat olur

gūşe-i ferāġat:

gūşe-i ferāġat: -
Mısra: **10**
dinlenme köşesi

9. Yaḳında kūy-ı ḫarābāta uġradum Yaḥyā
10. Ne ḫūb cāy-ı ṣafā gūşe-i ferāġat olur

taḥammül eyleyemem:

taḥammül eyleyemem: -
Mısra: **4**
dayanamamak II sabredememek

3. Ölünce demreni ḳalsun çıḳarmañuz dilden
4. Taḥammül eyleyemem olda bir cerāḥat olur

ele girmez:

ele girmez: -
Mısra: **5**
ele geçmemek II sahip olamamak

5. Bu rūzgārda bir berg-i ʿayş girmez ele
6. Felek müsāʿade itmezse bi̮-mürüvvet olur

müsāʿade itmezse:

müsāʿade itmezse: -
Mısra: **6**
İzin vermemek.

5. Bu rūzgārda bir berg-i ʿayş girmez ele
6. Felek müsāʿade itmezse bi̮-mürüvvet olur

kerem itmek:

kerem itmek: -
Mısra: **7**
iyilik etmek

7. Leʾi̮me renci̮ş-i ḫāṭır virür kerem itmek
8. Muḳayyed olmasuñ erbāb-ı dille zaḥmet olur

zaḥmet olur:

zaḥmet olur: -
Mısra: **8**
Sıkıntı ve eziyete maruz kalmak.

7. Leʾi̱me renci̱ş-i ḫāṭır virür kerem itmek
8. Muḳayyed olmasuñ erbāb-ı dille zaḥmet olur

---

mukayyed olmasuñ:

muḳayyed olmasuñ: -
Mısra: **8**
bağlı olmamak

7. Leʾi̱me renci̱ş-i ḫāṭır virür kerem itmek
8. Muḳayyed olmasuñ erbāb-ı dille zaḥmet olur

---

neler çeker bu gönül söylesem şikāyet olur:

neler çeker bu göñül söylesem şikāyet olur: -
Mısra: **2**
Bu gönül o denli acı çekmektedir ki, dilinden her ne dökülse şikayet gibi algılanır.

1. Cihānda ʿāşıḳ-ı mehcūra ṣanma rāḥat olur
2. Neler çeker bu gönül söylesem şikāyet olur

---

ki:

ki:
Mısra: **1**
Ki bağlacı

1. Fikr-i ruḫuñ ki di̱deden eşküm revān ider
2. Bāġ-ı ḫayāli bir ṣuyı çoḳ gülsitān ider

ki:
Mısra: **7**
Ki bağlacı.

7. Dil-ber odur ki ḥüsn ü bahā ḳıymetin bile
8. Ol ḫvāce-i cemāl ṣaḳınsun ziyān ider

---

dide:

di̱deden: -den
Mısra: **1**
göz

1. Fikr-i ruḫuñ ki di̱deden eşküm revān ider
2. Bāġ-ı ḫayāli bir ṣuyı çoḳ gülsitān ider

---

eşk:

eşküm: -ü, -m
Mısra: **1**
Göz yaşı.

1. Fikr-i ruḫuñ ki di̱deden eşküm revān ider
2. Bāġ-ı ḫayāli bir ṣuyı çoḳ gülsitān ider

---

bir:

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Fikr-i ruḫuñ ki di̱deden eşküm revān ider
2. Bāġ-ı ḫayāli bir ṣuyı çoḳ gülsitān ider

Bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. ʿĀşıḳ ne deñlü olsa da bi̱-nām ü bi̱-nişān
6. Bir nām ider ḫadengine dil-ber nişān ider

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Yaḥyā o māha ṭaʿnı ḳo nā-mihribān diyü
10. Teʾsi̱r-i ʿaşḳ bir gün anı mihribān ider

şu:

ṣuyı: -y, -ı
Mısra: **2**
su

1. Fikr-i ruḫuñ ki di̱deden eşküm revān ider
2. Bāġ-ı ḫayāli bir ṣuyı çoḳ gülsitān ider

çok:

çoḳ:
Mısra: **2**
Çok

1. Fikr-i ruḫuñ ki di̱deden eşküm revān ider
2. Bāġ-ı ḫayāli bir ṣuyı çoḳ gülsitān ider

---

gülsitān:

gülsitān:
Mısra: **2**
gül bahçesi, çiçeklik ‖ bahçe

1. Fikr-i ruḫuñ ki di̱deden eşküm revān ider
2. Bāġ-ı ḫayāli bir ṣuyı çoḳ gülsitān ider

---

id:

ider: -er
Mısra: **2**
etmek II dönüştürmek

1. Fikr-i ruḫuñ ki di̱deden eşküm revān ider
2. Bāġ-ı ḫayāli bir ṣuyı çoḳ gülsitān ider

ider: -er
Mısra: **4**
Etmek, eylemek.

3. Her yiri ḫūb olan güzelüñ nāzı çoġ olur
4. Esbāb-ı ḥüsn ṣāḥibini kām-rān ider

ider: -er
Mısra: **6**
etmek II vermek

5. ʿĀşıḳ ne deñlü olsa da bi̱-nām ü bi̱-nişān
6. Bir nām ider ḫadengine dil-ber nişān ider

ider: -er
Mısra: **10**
etmek II dönüştürmek

9. Yaḥyā o māha ṭaʿnı ḳo nā-mihribān diyü
10. Teʾsi̱r-i ʿaşḳ bir gün anı mihribān ider

---

her:

Her:
Mısra: **3**
Her.

3. Her yiri ḫūb olan güzelüñ nāzı çoġ olur
4. Esbāb-ı ḥüsn ṣāḥibini kām-rān ider

---

yir:

yiri: -i
Mısra: **3**
taraf II bedenin her yeri

3. Her yiri ḫūb olan güzelüñ nāzı çoġ olur
4. Esbāb-ı ḥüsn ṣāḥibini kām-rān ider

---

güzel:

güzelüñ: -üñ
Mısra: **3**

güzel II sevgili

3. Her yiri ḫūb olan güzelüñ nāzı çoġ olur
4. Esbāb-ı ḥüsn ṣāḥibini kām-rān ider

---

nāz:

nāzı: -ı
Mısra: **3**
naz

3. Her yiri ḫūb olan güzelüñ nāzı çoġ olur
4. Esbāb-ı ḥüsn ṣāḥibini kām-rān ider

çoġ:

çoġ:
Mısra: **3**
çok

3. Her yiri ḫūb olan güzelüñ nāzı çoġ olur
4. Esbāb-ı ḥüsn ṣāḥibini kām-rān ider

---

ol:

olur: -ur
Mısra: **3**
Olmak.

3. Her yiri ḫūb olan güzelüñ nāzı çoġ olur
4. Esbāb-ı ḥüsn ṣāḥibini kām-rān ider

Ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Dil-ber odur ki ḥüsn ü bahā ḳıymetin bile
8. Ol ḫvāce-i cemāl ṣaḳınsun ziyān ider

ṣāḥib:

ṣāḥibini: -i, -n, -i
Mısra: **4**
Bir şeyin mülkiyetini ve o şeyi istediği gibi kullanabilme hakkını elinde bulunduran kimse, mâlik.

3. Her yiri ḫūb olan güzelüñ nāzı çoġ olur
4. Esbāb-ı ḥüsn ṣāḥibini kām-rān ider

---

kām-rān:

kām-rān:
Mısra: **4**
muradına eren, ikbal sahibi

3. Her yiri ḫūb olan güzelüñ nāzı çoġ olur
4. Esbāb-ı ḥüsn ṣāḥibini kām-rān ider

ʿĀşıḳ:

ʿĀşıḳ:
Mısra: **5**
âşık

5. ʿĀşıḳ ne deñlü olsa da bi̇-nām ü bi̇-nişān
6. Bir nām ider ḫadengine dil-ber nişān ider

---

olsa:

olsa:
Mısra: **5**
Olmak

5. ʿĀşıḳ ne deñlü olsa da bi̇-nām ü bi̇-nişān
6. Bir nām ider ḫadengine dil-ber nişān ider

---

da:

da:
Mısra: **5**
De, da bağlacı.

5. ʿĀşıḳ ne deñlü olsa da bi̇-nām ü bi̇-nişān
6. Bir nām ider ḫadengine dil-ber nişān ider

---

nām:

nām:
Mısra: **6**
Ad II Şan,şöhret

5. ʿĀşıḳ ne deñlü olsa da bi̇-nām ü bi̇-nişān
6. Bir nām ider ḫadengine dil-ber nişān ider

---

hadeng:

ḫadengine: -i, -n, -e
Mısra: **6**
Ok. II Sevgilinin bakışları.

5. ʿĀşıḳ ne deñlü olsa da bi̇-nām ü bi̇-nişān
6. Bir nām ider ḫadengine dil-ber nişān ider

---

dil-ber:

dil-ber:
Mısra: **6**
Gönül alan güzel || Sevgili

5. ʿĀşıḳ ne deñlü olsa da bi̇-nām ü bi̇-nişān
6. Bir nām ider ḫadengine dil-ber nişān ider

Dil-ber:
Mısra: **7**
Gönül alan güzel || Sevgili

7. Dil-ber odur ki ḥüsn ü bahā ḳıymetin bile
8. Ol ḫvāce-i cemāl ṣaḳınsun ziyān ider

---

o:

odur: -dur
Mısra: **7**
Üçüncü tekil şahıs zamiri.

7. Dil-ber odur ki ḥüsn ü bahā ḳıymetin bile
8. Ol ḫvāce-i cemāl ṣaḳınsun ziyān ider

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Yaḥyā o māha ṭaʿnı ḳo nā-mihribān diyü
10. Teʾs̱i̇r-i ʿaşḳ bir gün anı mihribān ider

ṣaḳın:

ṣaḳınsun: -sun
Mısra: **8**
Dikkat et, tedbirli ol.

7. Dil-ber odur ki ḥüsn ü bahā ḳıymetin bile
8. Ol ḫvāce-i cemāl ṣaḳınsun ziyān ider

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā o māha ṭaʿnı ḳo nā-mihribān diyü
10. Teʾs̱i̇r-i ʿaşḳ bir gün anı mihribān ider

---

māh:

māha: -a
Mısra: **9**
ay yüzlü güzel

9. Yaḥyā o māha ṭaʿnı ḳo nā-mihribān diyü
10. Teʾs̱i̇r-i ʿaşḳ bir gün anı mihribān ider

ṭaʿn:

ṭaʿnı: -ı
Mısra: **9**
ayıplama

9. Yaḫyā o māha ṭaʿnı ḳo nā-mihribān diyü
10. Teʾŝi̱r-i ʿaşḳ bir gün anı mihribān ider

ḳo:

ḳo:
Mısra: **9**
bırakmak

9. Yaḫyā o māha ṭaʿnı ḳo nā-mihribān diyü
10. Teʾŝi̱r-i ʿaşḳ bir gün anı mihribān ider

nā-mihribān:

nā-mihribān:
Mısra: **9**
Zalim

9. Yaḫyā o māha ṭaʿnı ḳo nā-mihribān diyü
10. Teʾŝi̱r-i ʿaşḳ bir gün anı mihribān ider

diyü:

diyü:
Mısra: **9**
Diyerek, deyip.

9. Yaḫyā o māha ṭaʿnı ḳo nā-mihribān diyü
10. Teʾŝi̱r-i ʿaşḳ bir gün anı mihribān ider

gün:

gün:
Mısra: **10**
gün, zaman.

9. Yaḫyā o māha ṭaʿnı ḳo nā-mihribān diyü
10. Teʾŝi̱r-i ʿaşḳ bir gün anı mihribān ider

a:

anı: -n, -ı
Mısra: **10**
o II 3. teklik şahıs zamiri

9. Yaḫyā o māha ṭaʿnı ḳo nā-mihribān diyü
10. Teʾŝi̱r-i ʿaşḳ bir gün anı mihribān ider

mihribān:

mihribān:
Mısra: **10**
Merhamet ve şefkat sahibi.

9. Yaḫyā o māha ṭaʿnı ḳo nā-mihribān diyü
10. Teʾŝi̱r-i ʿaşḳ bir gün anı mihribān ider

fikr-i ruhuñ:

fikr-i ruḫuñ: -
Mısra: **1**
Sevgilinin yanağının, yüzünün hayali

1. Fikr-i ruḫuñ ki di̱deden eşküm revān ider
2. Bāġ-ı ḫayāli bir ṣuyı çoḳ gülsitān ider

bāġ-ı hayāli:

bāġ-ı ḫayāli: -
Mısra: **2**
hayal bahçesi

1. Fikr-i ruḫuñ ki di̱deden eşküm revān ider
2. Bāġ-ı ḫayāli bir ṣuyı çoḳ gülsitān ider

esbāb-ı ḥüsn:

esbāb-ı ḥüsn: -
Mısra: **4**
güzellik elbisesi

3. Her yiri ḫūb olan güzelüñ nāzı çoġ olur
4. Esbāb-ı ḥüsn ṣāḥibini kām-rān ider

bi̱-nām ü bi̱-nişān:

bi̱-nām ü bi̱-nişān: -
Mısra: **5**
şöhretsiz ve belirsiz

5. ʿĀşıḳ ne deñlü olsa da bi̱-nām ü bi̱-nişān
6. Bir nām ider ḫadengine dil-ber nişān ider

ḥüsn ü bahā:

ḥüsn ü bahā: -
Mısra: **7**
güzellik ve zarafet

7. Dil-ber odur ki ḥüsn ü bahā ḳıymetin bile
8. Ol ḫvāce-i cemāl ṣaḳınsun ziyān ider

teʾŝir-i ʿaşḳ:

teʾŝi̱r-i ʿaşḳ: -
Mısra: **10**
aşkın etkisi

9. Yaḫyā o māha ṭaʿnı ḳo nā-mihribān diyü
10. Teʾŝi̱r-i ʿaşḳ bir gün anı mihribān ider

revān ider:

revān ider: -
Mısra: **1**
akıtmak

1. Fikr-i ruḫuñ ki di̱deden eşküm revān ider
2. Bāġ-ı ḫayāli bir ṣuyı çoḳ gülsitān ider

ḫūb olan:

ḫūb olan: -
Mısra: **3**
Güzel olmak

3. Her yiri ḫūb olan güzelüñ nāzı çoġ olur
4. Esbāb-ı ḥüsn ṣāḥibini kām-rān ider

ne deñlü:

ne deñlü: -
Mısra: **5**
Ne kadar, ne ölçüde.

5. ʿĀşıḳ ne deñlü olsa da bi̱-nām ü bi̱-nişān
6. Bir nām ider ḫadengine dil-ber nişān ider

nişān ider:

nişān ider: -
Mısra: **6**
işaret koymak ‖ nişan dikmek, işaret bırakmak

5. ʿĀşıḳ ne deñlü olsa da bi̱-nām ü bi̱-nişān
6. Bir nām ider ḫadengine dil-ber nişān ider

ḳıymetin bile:

ḳıymetin bile: -
Mısra: **7**
Değerini bilmek.

7. Dil-ber odur ki ḥüsn ü bahā ḳıymetin bile
8. Ol ḫvāce-i cemāl ṣaḳınsun ziyān ider

h∨āce-i cemāl:

ḫ˅āce-i cemāl: -
Mısra: **8**
güzellik üstadı II sevgili

7. Dil-ber odur ki ḥüsn ü bahā ḳıymetin bile
8. Ol ḫvāce-i cemāl ṣaḳınsun ziyān ider

ziyān ider:

ziyān ider: -
Mısra: **8**
zarar vermek

7. Dil-ber odur ki ḥüsn ü bahā ḳıymetin bile
8. Ol ḫvāce-i cemāl ṣaḳınsun ziyān ider

Ġonce:

Ġonceye: -y, -e
Mısra: **1**
gonca II sevgili

1. Ġonceye ol neşve kim çāk-ı giri̮bān itdürür
2. Bülbül-i şūri̮deye feryād-ı mestān itdürür

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Ġonceye ol neşve kim çāk-ı giri̮bān itdürür
2. Bülbül-i şūri̮deye feryād-ı mestān itdürür

olmada: -mada
Mısra: **3**
Olmak.

3. Dil hevāyi̮ olmada esdikçe bād-ı nev-bahār
4. Bu hevālar ādeme ʿazm-i gülistān itdürür

olur: -ur
Mısra: **11**
Olmak.

11. Ḫvāb-ı nāz olur mı dāʾim vaḳt olur şāh-ı güle
12. Bāġda bülbüllerüñ feryādı di̮vān itdürür

neşve:

neşve:
Mısra: **1**
Sevinç, keyif.

1. Ġonceye ol neşve kim çāk-ı giri̮bān itdürür
2. Bülbül-i şūri̮deye feryād-ı mestān itdürür

kim:

kim:
Mısra: **1**
"Ki", bağlama edatı

1. Ġonceye ol neşve kim çāk-ı giri̮bān itdürür
2. Bülbül-i şūri̮deye feryād-ı mestān itdürür

dil:

Dil:
Mısra: **3**
gönül

3. Dil hevāyi̮ olmada esdikçe bād-ı nev-bahār
4. Bu hevālar ādeme ʿazm-i gülistān itdürür

hevāyi:

hevāyi̮:
Mısra: **3**
gelgeç gönüllü, uçarı

3. Dil hevāyi̮ olmada esdikçe bād-ı nev-bahār
4. Bu hevālar ādeme ʿazm-i gülistān itdürür

esdikçe:

esdikçe:
Mısra: **3**
estiği müddetçe

3. Dil hevāyi̮ olmada esdikçe bād-ı nev-bahār
4. Bu hevālar ādeme ʿazm-i gülistān itdürür

bu:

Bu:
Mısra: **4**
bu, işaret sıfatı

3. Dil hevāyi̮ olmada esdikçe bād-ı nev-bahār
4. Bu hevālar ādeme ʿazm-i gülistān itdürür

hevā:

hevālar: -lar
Mısra: **4**
heves, ihtiras

3. Dil hevāyi̮ olmada esdikçe bād-ı nev-bahār
4. Bu hevālar ādeme ʿazm-i gülistān itdürür

ādem:

ādeme: -e
Mısra: **4**
İnsan.

3. Dil hevāyi̮ olmada esdikçe bād-ı nev-bahār
4. Bu hevālar ādeme ʿazm-i gülistān itdürür

bülbül:

bülbül:
Mısra: **5**
Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık.

5. Naġmeler itdükçe bülbül gül nihāli ṣalınur
6. Luṭfını aña ṣabā gūyā ki iẕ ān itdürür

bülbüllerüñ: -ler, -üñ
Mısra: **12**
Güzel sesiyle bilinen kuş, aşık

11. Ḫvāb-ı nāz olur mı dāʾim vaḳt olur şāh-ı güle
12. Bāġda bülbüllerüñ feryādı di̮vān itdürür

ṣalın:

ṣalınur: -ur
Mısra: **5**
Naz ve eda ile yürümek

5. Naġmeler itdükçe bülbül gül nihāli ṣalınur
6. Luṭfını aña ṣabā gūyā ki iẕ ān itdürür

lutf:

Luṭfını: -ını
Mısra: **6**
Yardım, iyilik

5. Naġmeler itdükçe bülbül gül nihāli ṣalınur
6. Luṭfını aña ṣabā gūyā ki iẕ ān itdürür

a:

aña: -ñ, -a
Mısra: **6**
o II 3. teklik şahıs zamiri

5. Naġmeler itdükçe bülbül gül nihāli ṣalınur
6. Luṭfını aña ṣabā gūyā ki iẕ ān itdürür

ṣabā:

ṣabā:
Mısra: **6**
Sabah rüzgarı

5. Naġmeler itdükçe bülbül gül nihāli ṣalınur
6. Luṭfını aña ṣabā gūyā ki iẕ ān itdürür

bir:

Bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Bir revācı var ḫarābātuñ ki bir güñ ḳorḳarın
8. Zāhid-i şehre bịnā-yı zühdi vịrān itdürür

revāc:

revācı: -ı
Mısra: **7**
İtibar , değer, kıymet.

7. Bir revācı var ḫarābātuñ ki bir güñ ḳorḳarın
8. Zāhid-i şehre bịnā-yı zühdi vịrān itdürür

var:

var:
Mısra: **7**
Var: Var, yokun karşıtı.

7. Bir revācı var ḫarābātuñ ki bir güñ ḳorḳarın
8. Zāhid-i şehre bịnā-yı zühdi vịrān itdürür

harābāt:

ḫarābātuñ: -uñ
Mısra: **7**
meyhane.

7. Bir revācı var ḫarābātuñ ki bir güñ ḳorḳarın
8. Zāhid-i şehre bịnā-yı zühdi vịrān itdürür

ki:

ki:
Mısra: **7**
Ki bağlacı.

7. Bir revācı var ḫarābātuñ ki bir güñ ḳorḳarın
8. Zāhid-i şehre bịnā-yı zühdi vịrān itdürür

korkarın:

ḳorḳarın:
Mısra: **7**
korkarım ki

7. Bir revācı var ḫarābātuñ ki bir güñ ḳorḳarın
8. Zāhid-i şehre bịnā-yı zühdi vịrān itdürür

Şol:

Şol:
Mısra: **9**
Şu

9. Şol ḳadar oldı müsāʿid cūya ebr-i nev-bahār
10. Kendi ḥālinde ḳomaz elbette ṭuġyān itdürür

kadar:

ḳadar:
Mısra: **9**
kadar II ölçüsünde

9. Şol ḳadar oldı müsāʿid cūya ebr-i nev-bahār
10. Kendi ḥālinde ḳomaz elbette ṭuġyān itdürür

cūy:

cūya: -a
Mısra: **9**
akarsu

9. Şol ḳadar oldı müsāʿid cūya ebr-i nev-bahār
10. Kendi ḥālinde ḳomaz elbette ṭuġyān itdürür

elbette:

elbette:
Mısra: **10**
tabii ki, elbette

9. Şol ḳadar oldı müsāʿid cūya ebr-i nev-bahār
10. Kendi ḥālinde ḳomaz elbette ṭuġyān itdürür

mı:

mı:
Mısra: **11**
soru edatı

11. Ḫvāb-ı nāz olur mı dāʾim vaḳt olur şāh-ı güle
12. Bāġda bülbüllerüñ feryādı dịvān itdürür

vakt:

vaḳt:
Mısra: **11**
zaman

11. Ḫvāb-ı nāz olur mı dāʾim vaḳt olur şāh-ı güle
12. Bāġda bülbüllerüñ feryādı dịvān itdürür

bāġ:

Bāġda: -da
Mısra: **12**
bahçe

11. Ḫvāb-ı nāz olur mı dāʾim vaḳt olur şāh-ı güle
12. Bāġda bülbüllerüñ feryādı dịvān itdürür

feryād:

feryādı: -ı
Mısra: **12**
Bağırıp çağırma. Yüksek sesle yardım istemek

11. Ḫvāb-ı nāz olur mı dāʾim vaḳt olur şāh-ı güle
12. Bāġda bülbüllerüñ feryādı dịvān itdürür

divān:

dịvān:
Mısra: **12**
büyük meclis

11. Ḫvāb-ı nāz olur mı dāʾim vaḳt olur şāh-ı güle
12. Bāġda bülbüllerüñ feryādı dịvān itdürür

it:

itdürür: -dürür
Mısra: **12**
Etmek, yapmak

11. Ḫvāb-ı nāz olur mı dāʾim vaḳt olur şāh-ı güle
12. Bāġda bülbüllerüñ feryādı dịvān itdürür

Ṭolan:

Ṭolanur: -ur
Mısra: **13**
Dolanmak, dolaşmak

13. Ṭolanur gülzāruñ etrafını Yaḥyā cūybār
14. Güşe güşe gülşeni yārāna seyrān itdürür

gülzār:

gülzāruñ: -uñ
Mısra: **13**
gül bahçesi ‖ bahçe

13. Ṭolanur gülzāruñ etrafını Yaḥyā cūybār
14. Güşe güşe gülşeni yārāna seyrān itdürür

etraf:

etrafını: -ı, -nı, -
Mısra: **13**
Yanı, çevresi, kenarı.

13. Ṭolanur gülzāruñ etrafını Yaḥyā cūybār
14. Güşe güşe gülşeni yārāna seyrān itdürür

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **13**
17. yüzyıl divan şairi

13. Ṭolanur gülzāruñ etrafını Yaḥyā cūybār
14. Güşe güşe gülşeni yārāna seyrān itdürür

cūybār:

cūybār:
Mısra: **13**
akarsu, ırmak

13. Ṭolanur gülzāruñ etrafını Yaḥyā cūybār
14. Güşe güşe gülşeni yārāna seyrān itdürür

gülşen:

gülşeni: -i
Mısra: **14**
Bahçe, gül bahçesi.

13. Ṭolanur gülzāruñ etrafını Yaḥyā cūybār
14. Güşe güşe gülşeni yārāna seyrān itdürür

yārān:

yārāna: -a
Mısra: **14**
Arkadaşlar, dostlar.

13. Ṭolanur gülzāruñ etrafını Yaḥyā cūybār
14. Güşe güşe gülşeni yārāna seyrān itdürür

bülbül-i şūrīdeye:

bülbül-i şūr̲ideye: -
Mısra: **2**
çılgın bülbül

1. Ġonceye ol neşve kim çāk-ı gir̲ibān itdürür
2. Bülbül-i şūr̲ideye feryād-ı mestān itdürür

bād-ı nev-bahār:

bād-ı nev-bahār: -
Mısra: **3**
ilkbahar rüzgarı

3. Dil hevāy̲i olmada esdikçe bād-ı nev-bahār
4. Bu hevālar ādeme ʿazm-i gülistān itdürür

zāhid-i şehre:

zāhid-i şehre: -
Mısra: **8**
Ünlü sofu.

7. Bir revācı var ḫarābātuñ ki bir güñ ḳorḳarın
8. Zāhid-i şehre bi̲nā-yı zühdi vi̲rān itdürür

binā-yı zühdi:

bi̲nā-yı zühdi: -
Mısra: **8**
zühd binası

7. Bir revācı var ḫarābātuñ ki bir güñ ḳorḳarın
8. Zāhid-i şehre bi̲nā-yı zühdi vi̲rān itdürür

ebr-i nev-bahār:

ebr-i nev-bahār: -
Mısra: **9**
İlkbahar bulutu

9. Şol ḳadar oldı müsāʿid cūya ebr-i nev-bahār
10. Kendi ḥālinde ḳomaz elbette ṭuġyān itdürür

şāh-ı güle:

şāh-ı güle: -
Mısra: **11**
Gül padişahı II sevgili

11. Ḫvāb-ı nāz olur mı dāʾim vaḳt olur şāh-ı güle
12. Bāġda bülbüllerüñ feryādı di̲vān itdürür

feryād-ı mestān itdürür:

feryād-ı mestān itdürür: -
Mısra: **2**
kendinden geçerek feryad etmek

1. Ġonceye ol neşve kim çāk-ı gir̲ibān itdürür
2. Bülbül-i şūr̲ideye feryād-ı mestān itdürür

çāk-ı giribān itdürür:

çāk-ı gir̲ibān itdürür: -
Mısra: **1**
Yaka yırtmak

1. Ġonceye ol neşve kim çāk-ı gir̲ibān itdürür
2. Bülbül-i şūr̲ideye feryād-ı mestān itdürür

ʿazm-i gülistān itdürür:

ʿazm-i gülistān itdürür: -
Mısra: **4**
Gül bahçesine doğru yönelmek, gül bahçesine gitmeye karar vermek.

3. Dil hevāy̲i olmada esdikçe bād-ı nev-bahār
4. Bu hevālar ādeme ʿazm-i gülistān itdürür

naġmeler itdükçe:

naġmeler itdükçe: -
Mısra: **5**
şarkı söylemek

5. Naġmeler itdükçe bülbül gül nihāli ṣalınur
6. Luṭfını aña ṣabā gūyā ki iẕ ān itdürür

gül nihāli:

gül nihāli: -
Mısra: **5**
gül fidanı

5. Naġmeler itdükçe bülbül gül nihāli ṣalınur
6. Luṭfını aña ṣabā gūyā ki iẕ ān itdürür

gūyā ki:

gūyā ki: -
Mısra: **6**
Sanki.

5. Naġmeler itdükçe bülbül gül nihāli ṣalınur
6. Luṭfını aña ṣabā gūyā ki iẕ ān itdürür

izʿ ān itdürür:

izʿān itdürür: -
Mısra: **6**
kavratmak

5. Naġmeler itdükçe bülbül gül nihāli ṣalınur
6. Luṭfını aña ṣabā gūyā ki izʿān itdürür

bir gün:

bir gün: -
Mısra: **7**
Bir gün, bir zaman.

7. Bir revācı var ḫarābātuñ ki bir güñ ḳorḳarın
8. Zāhid-i şehre bịnā-yı zühdi vịrān itdürür

virān itdürür:

vịrān itdürür: -
Mısra: **8**
Yıkmak, Viran etmek

7. Bir revācı var ḫarābātuñ ki bir güñ ḳorḳarın
8. Zāhid-i şehre bịnā-yı zühdi vịrān itdürür

müsāʿid oldı:

müsāʿid oldı: -
Mısra: **9**
Uygun, elverişli olmak

9. Şol ḳadar oldı müsāʿid cūya ebr-i nev-bahār
10. Kendi ḥālinde ḳomaz elbette ṭuġyān itdürür

ṭuġyān itdürür:

ṭuġyān itdürür: -
Mısra: **10**
baş kaldırmak, isyan etmek ‖ *çoşup taşmak*

9. Şol ḳadar oldı müsāʿid cūya ebr-i nev-bahār
10. Kendi ḥālinde ḳomaz elbette ṭuġyān itdürür

kendi ḥālinde ḳomaz:

kendi ḥālinde ḳomaz: -
Mısra: **10**
kendi halinde bırakmak II kendisiyle baş başa bırakmak

9. Şol ḳadar oldı müsāʿid cūya ebr-i nev-bahār
10. Kendi ḥālinde ḳomaz elbette ṭuġyān itdürür

dāʾim olur:

dāʾim olur: -
Mısra: **11**
Devamlı, sürekli, kalıcı olmak.

11. Ḫvāb-ı nāz olur mı dāʾim vaḳt olur şāh-ı güle
12. Bāġda bülbüllerüñ feryādı dịvān itdürür

Ḫᵛāb-ı nāz:

Ḫᵛāb-ı nāz: -
Mısra: **11**
naz uykusu

11. Ḫvāb-ı nāz olur mı dāʾim vaḳt olur şāh-ı güle
12. Bāġda bülbüllerüñ feryādı dịvān itdürür

seyrān itdürür:

seyrān itdürür: -
Mısra: **14**
Bakıp , seyretmek.

13. Ṭolanur gülzāruñ etrafını Yaḥyā cūybār
14. Gūşe gūşe gülşeni yārāna seyrān itdürür

gūşe gūşe:

gūşe gūşe: -
Mısra: **14**
köşe köşe

13. Ṭolanur gülzāruñ etrafını Yaḥyā cūybār
14. Gūşe gūşe gülşeni yārāna seyrān itdürür

pirāhen:

Pịrāhenüñ: -üñ
Mısra: **1**
Gömlek

1. Pịrāhenüñ ḳocar seni ādem helāk olur
2. Cevrüñ eliyle bir güñ olur ol da çāk olur

koc:

ḳocar: -ar
Mısra: **1**
Sarılmak, kucaklamak

1. Pịrāhenüñ ḳocar seni ādem helāk olur
2. Cevrüñ eliyle bir güñ olur ol da çāk olur

seni:

seni:
Mısra: **1**
teklik ikinci kişi zamiri II sevgili

1. Pịrāhenüñ ḳocar seni ādem helāk olur
2. Cevrüñ eliyle bir güñ olur ol da çāk olur

ādem:

ādem:
Mısra: **1**
insan II âşık

1. Pịrāhenüñ ḳocar seni ādem helāk olur
2. Cevrüñ eliyle bir güñ olur ol da çāk olur

cevr:

Cevrüñ: -üñ, -
Mısra: **2**
eziyet, cefa

1. Pịrāhenüñ ḳocar seni ādem helāk olur
2. Cevrüñ eliyle bir güñ olur ol da çāk olur

el:

eliyle: -i, -y, -le
Mısra: **2**
vasıta II destek

1. Pịrāhenüñ ḳocar seni ādem helāk olur
2. Cevrüñ eliyle bir güñ olur ol da çāk olur

bir:

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Pịrāhenüñ ḳocar seni ādem helāk olur
2. Cevrüñ eliyle bir güñ olur ol da çāk olur

gün:

gün:
Mısra: **2**
gün, zaman.

1. Pịrāhenüñ ḳocar seni ādem helāk olur
2. Cevrüñ eliyle bir güñ olur ol da çāk olur

ol:

olur: -ur
Mısra: **2**
Olmak.

1. Pi̇rāhenüñ ḳocar seni ādem helāk olur
2. Cevrüñ eliyle bir gün̄ olur ol da çāk olur

ol:
Mısra: **2**
Üçüncü teklik şahıs zamiri, O.

1. Pi̇rāhenüñ ḳocar seni ādem helāk olur
2. Cevrüñ eliyle bir gün̄ olur ol da çāk olur

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. ʿĀḳıl cihāndan el yusa ey dil ʿaceb midür
6. Ālāyiş-i zamāneden ol vaḳt pāk olur

Ol:
Mısra: **8**
Teklik üçüncü şahıs zamiri. II o

7. Çeşm-i ḥasūda girmemege çāre var mıdur
8. Ol kim göze ṭoḳunmıyayın diyü ḫāk olur

---

da:

da:
Mısra: **2**
Dahi, bile

1. Pi̇rāhenüñ ḳocar seni ādem helāk olur
2. Cevrüñ eliyle bir gün̄ olur ol da çāk olur

---

ey:

Ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Ey cān ṭabi̇bi ḫaste-i ʿaşḳuñ revā mıdur
4. Dermān ümi̇din eyler iken derdnāk olur

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. ʿĀḳıl cihāndan el yusa ey dil ʿaceb midür
6. Ālāyiş-i zamāneden ol vaḳt pāk olur

---

revā:

revā:
Mısra: **3**
Uygun, yaraşır.

3. Ey cān ṭabi̇bi ḫaste-i ʿaşḳuñ revā mıdur
4. Dermān ümi̇din eyler iken derdnāk olur

---

mıdur:

mıdur:
Mısra: **3**
"mı" soru edatı ve "-dır" bildirme ekinin birarada kullanılmış hali "mıdır?"

3. Ey cān ṭabi̇bi ḫaste-i ʿaşḳuñ revā mıdur
4. Dermān ümi̇din eyler iken derdnāk olur

mıdur:
Mısra: **7**
"mı" soru edatı ve "-dır" bildirme ekinin birarada kullanılmış hali "mıdır?"

7. Çeşm-i ḥasūda girmemege çāre var mıdur
8. Ol kim göze ṭoḳunmıyayın diyü ḫāk olur

---

dermān:

Dermān:
Mısra: **4**
İlâç, çare.

3. Ey cān ṭabi̇bi ḫaste-i ʿaşḳuñ revā mıdur
4. Dermān ümi̇din eyler iken derdnāk olur

---

iken:

iken:
Mısra: **4**
Ek fiilin zarffiil eki almış biçimi II -dığı zaman

3. Ey cān ṭabi̇bi ḫaste-i ʿaşḳuñ revā mıdur
4. Dermān ümi̇din eyler iken derdnāk olur

ʿĀḳıl:

ʿĀḳıl:
Mısra: **5**
akıllı kimse.

5. ʿĀḳıl cihāndan el yusa ey dil ʿaceb midür
6. Ālāyiş-i zamāneden ol vaḳt pāk olur

---

cihān:

cihāndan: -dan
Mısra: **5**
Dünya

5. ʿĀḳıl cihāndan el yusa ey dil ʿaceb midür
6. Ālāyiş-i zamāneden ol vaḳt pāk olur

---

dil:

dil:
Mısra: **5**
gönül

5. ʿĀḳıl cihāndan el yusa ey dil ʿaceb midür
6. Ālāyiş-i zamāneden ol vaḳt pāk olur

---

vaḳt:

vaḳt:
Mısra: **6**
zaman

5. ʿĀḳıl cihāndan el yusa ey dil ʿaceb midür
6. Ālāyiş-i zamāneden ol vaḳt pāk olur

çāre:

çāre:
Mısra: **7**
deva II çözüm yolu, kurtuluş

7. Çeşm-i ḥasūda girmemege çāre var mıdur
8. Ol kim göze ṭoḳunmıyayın diyü ḫāk olur

---

var:

var:
Mısra: **7**
Var: Var, yokun karşıtı.

7. Çeşm-i ḥasūda girmemege çāre var mıdur
8. Ol kim göze ṭoḳunmıyayın diyü ḫāk olur

---

kim:

kim:
Mısra: **8**
"Ki", bağlama edatı

7. Çeşm-i ḥasūda girmemege çāre var mıdur
8. Ol kim göze ṭoḳunmıyayın diyü ḫāk olur

---

diyü:

diyü:
Mısra: **8**
Diyerek, deyip.

7. Çeşm-i ḥasūda girmemege çāre var mıdur
8. Ol kim göze ṭoḳunmıyayın diyü ḫāk olur

dönmez:

Dönmez:
Mısra: **9**
dönmemek II vazgeçmemek

9. Dönmez ölüñce rāh-ı ḫaṭarnāk-ı ʿaşḳdan
10. Yaḥyā gibi şu kimse ki bi̮-vehm ü bāk olur

ölüñce:

ölüñce:
Mısra: **9**
öldüğü zaman

9. Dönmez ölüñce rāh-ı ḫaṭarnāk-ı ʿaşḳdan
10. Yaḥyā gibi şu kimse ki bi̮-vehm ü bāk olur

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Dönmez ölüñce rāh-ı ḫaṭarnāk-ı ʿaşḳdan
10. Yaḥyā gibi şu kimse ki bi̮-vehm ü bāk olur

gibi:

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı II -e benzer

9. Dönmez ölüñce rāh-ı ḫaṭarnāk-ı ʿaşḳdan
10. Yaḥyā gibi şu kimse ki bi̮-vehm ü bāk olur

şu:

şu:
Mısra: **10**
İşaret sıfatı, şu.

9. Dönmez ölüñce rāh-ı ḫaṭarnāk-ı ʿaşḳdan
10. Yaḥyā gibi şu kimse ki bi̮-vehm ü bāk olur

kimse:

kimse:
Mısra: **10**
kişi

9. Dönmez ölüñce rāh-ı ḫaṭarnāk-ı ʿaşḳdan
10. Yaḥyā gibi şu kimse ki bi̮-vehm ü bāk olur

ki:

ki:
Mısra: **10**
Bağlama edatı

9. Dönmez ölüñce rāh-ı ḫaṭarnāk-ı ʿaşḳdan
10. Yaḥyā gibi şu kimse ki bi̮-vehm ü bāk olur

ḫaste-i ʿaşḳuñ:

ḫaste-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **3**
Aşk hastası II âşık

3. Ey cān ṭabi̮bi ḫaste-i ʿaşḳuñ revā mıdur
4. Dermān ümi̮din eyler iken derdnāk olur

Ālāyiş-i zamāneden:

Ālāyiş-i zamāneden: -
Mısra: **6**
zamanın gösterişi

5. ʿĀḳıl cihāndan el yusa ey dil ʿaceb midür
6. Ālāyiş-i zamāneden ol vaḳt pāk olur

rāh-ı ḫaṭarnāk-ı ʿaşḳdan:

rāh-ı ḫaṭarnāk-ı ʿaşḳdan: -
Mısra: **9**
aşkın tehlikeli yolu

9. Dönmez ölüñce rāh-ı ḫaṭarnāk-ı ʿaşḳdan
10. Yaḥyā gibi şu kimse ki bi̮-vehm ü bāk olur

helāk olur:

helāk olur: -
Mısra: **1**
mahvolmak, perişan olmak

1. Pi̮rāhenüñ ḳocar seni ādem helāk olur
2. Cevrüñ eliyle bir güñ olur ol da çāk olur

çāk olur:

çāk olur: -
Mısra: **2**
Yırtılmak, parçalanmak II yok olmak

1. Pi̮rāhenüñ ḳocar seni ādem helāk olur
2. Cevrüñ eliyle bir güñ olur ol da çāk olur

cān ṭabibi:

cān ṭabi̮bi: -
Mısra: **3**
Can doktoru II Sevgili

3. Ey cān ṭabi̮bi ḫaste-i ʿaşḳuñ revā mıdur
4. Dermān ümi̮din eyler iken derdnāk olur

ümidin eyler:

ümi̮din eyler: -
Mısra: **4**
ummak II ümitlenmek

3. Ey cān ṭabi̮bi ḫaste-i ʿaşḳuñ revā mıdur
4. Dermān ümi̮din eyler iken derdnāk olur

derdnāk olur:

derdnāk olur: -
Mısra: **4**
dertli, kederli olmak.

3. Ey cān ṭabi̮bi ḫaste-i ʿaşḳuñ revā mıdur
4. Dermān ümi̮din eyler iken derdnāk olur

el yusa:

el yusa: -
Mısra: **5**
elini eteğini çekmek II bir işle ilgilenmez olmak, vazgeçmek

5. ʿĀḳıl cihāndan el yusa ey dil ʿaceb midür
6. Ālāyiş-i zamāneden ol vaḳt pāk olur

ʿaceb midür:

ʿaceb midür: -
Mısra: **5**
tuhaf mı, şaşılır mı

5. ʿĀḳıl cihāndan el yusa ey dil ʿaceb midür
6. Ālāyiş-i zamāneden ol vaḳt pāk olur

pāk olur:

pāk olur: -
Mısra: **6**
temiz olmak

5. ʿĀḳıl cihāndan el yusa ey dil ʿaceb midür
6. Ālāyiş-i zamāneden ol vaḳt pāk olur

Çeşm-i ḥasūda girmemege:

Çeşm-i ḥasūda girmemege: -
Mısra: **7**
haset sahibi kimsenin dikkatini çekmemek II kıskanç kimsenin gözüne görünmemek

7. Çeşm-i ḥasūda girmemege çāre var mıdur
8. Ol kim göze ṭoḳunmıyayın diyü ḫāk olur

---

göze ṭoḳunmıyayın:

göze ṭoḳunmıyayın: -
Mısra: **8**
göze çarpmamak II dikkat çekmemek

7. Çeşm-i ḥasūda girmemege çāre var mıdur
8. Ol kim göze ṭoḳunmıyayın diyü ḫāk olur

ḫāk olur:

ḫāk olur: -
Mısra: **8**
Toprak olma || Ölmek.

7. Çeşm-i ḥasūda girmemege çāre var mıdur
8. Ol kim göze ṭoḳunmıyayın diyü ḫāk olur

---

bi-vehm ü bāk olur:

bi̇-vehm ü bāk olur: -
Mısra: **10**
Endişe ve korkudan uzak olmak

9. Dönmez ölüñce rāh-ı ḫaṭarnāk-ı ʿaşḳdan
10. Yaḥyā gibi şu kimse ki bi̇-vehm ü bāk olur

---

dil-berā:

dil-berā:
Mısra: **1**
Ey gönül alan II ey sevgili

1. Şi̇ri̇n dehānuñ dil-berā ser-çeşme-i cān kendidür
2. Cānlar bağışlar sözlerüñ kim āb-ı ḥayvān kendidür

---

kendi:

kendidür: -dür
Mısra: **1**
kendi II kendisi

1. Şi̇ri̇n dehānuñ dil-berā ser-çeşme-i cān kendidür
2. Cānlar bağışlar sözlerüñ kim āb-ı ḥayvān kendidür

kendidür: -dür
Mısra: **2**
kendi II kendisi

1. Şi̇ri̇n dehānuñ dil-berā ser-çeşme-i cān kendidür
2. Cānlar bağışlar sözlerüñ kim āb-ı ḥayvān kendidür

kendidür: -dür
Mısra: **4**
kendi II kendisi

3. Bir āhen-i serd idi dil ʿāşıḳ degülken şimdi ol
4. Dükkān-ı āhengerdeki ḳānūn-ı sūzān kendidür

kendidür: -dür
Mısra: **8**
Kendi

7. Künc-i ġam u endūhda ḳaldıḳ zaʿi̇f u bi̇-mecāl
8. Sāḳi̇ getür şun sāġarı kim derde dermān kendidür

kendidür: -dür
Mısra: **10**
kendi II kendisi

9. Yaḥyā derūnuñ ḫānesin eyle dil ü cāndan tehi̇
10. Si̇neñde ol rūḥ-ı revān yetmez mi kim cān kendidür

kendidür: -dür
Mısra: **12**
kendi II kendisi

11. Meddāḥ olursan Ḥażret-i Sulṭān Murāduñ medḥin it
12. Dünyāya feyż-i nūr iden ḫurşi̇d-i raḫşān kendidür

kendidür: -dür
Mısra: **14**
kendi II kendisi

13. Esb-i sebük-seyri ṣabā zeyn-i semendi taḫt-ı zer
14. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem ḥaḳḳā Süleymān kendidür

---

söz:

sözlerüñ: -lerüñ
Mısra: **2**
söz, söylem

1. Şi̇ri̇n dehānuñ dil-berā ser-çeşme-i cān kendidür
2. Cānlar bağışlar sözlerüñ kim āb-ı ḥayvān kendidür

---

kim:

kim:
Mısra: **2**
"Ki", bağlama edatı

1. Şi̇ri̇n dehānuñ dil-berā ser-çeşme-i cān kendidür
2. Cānlar bağışlar sözlerüñ kim āb-ı ḥayvān kendidür

kim:
Mısra: **8**
çünkü

7. Künc-i ġam u endūhda ḳaldıḳ zaʿi̇f u bi̇-mecāl
8. Sāḳi̇ getür şun sāġarı kim derde dermān kendidür

kim:
Mısra: **10**
"Ki", bağlama edatı

9. Yaḥyā derūnuñ ḫānesin eyle dil ü cāndan tehi̇
10. Si̇neñde ol rūḥ-ı revān yetmez mi kim cān kendidür

---

bir:

Bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Bir āhen-i serd idi dil ʿāşıḳ degülken şimdi ol
4. Dükkān-ı āhengerdeki ḳānūn-ı sūzān kendidür

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Bezm-i mey olmuş gülsitān ol bāġa sāḳi̇ bāġbān
6. Her ṭolı sāġar ḫod hemān bir verd-i ḫandān kendidür

---

i:

idi: -di
Mısra: **3**
İ- yardımcı fiili.

3. Bir āhen-i serd idi dil ʿāşıḳ degülken şimdi ol
4. Dükkān-ı āhengerdeki ḳānūn-ı sūzān kendidür

---

dil:

dil:
Mısra: **3**
gönül

3. Bir āhen-i serd idi dil ʿāşıḳ degülken şimdi ol
4. Dükkān-ı āhengerdeki ḳānūn-ı sūzān kendidür

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳ:
Mısra: **3**
âşık

3. Bir āhen-i serd idi dil ʿāşıḳ degülken şimdi ol
4. Dükkān-ı āhengerdeki ḳānūn-ı sūzān kendidür

---

degül:

degülken: -ken
Mısra: **3**
değilken ‖ olmadan önce

3. Bir āhen-i serd idi dil ʿāşıḳ degülken şimdi ol
4. Dükkān-ı āhengerdeki ḳānūn-ı sūzān kendidür

şimdi:

şimdi:
Mısra: **3**
Şimdi, artık.

3. Bir āhen-i serd idi dil ʿāşıḳ degülken şimdi ol
4. Dükkān-ı āhengerdeki ḳānūn-ı sūzān kendidür

---

ol:

ol:
Mısra: **3**
Olmak.

3. Bir āhen-i serd idi dil ʿāşıḳ degülken şimdi ol
4. Dükkān-ı āhengerdeki ḳānūn-ı sūzān kendidür

olmuş: -muş
Mısra: **5**
Olmak.

5. Bezm-i mey olmuş gülsitān ol bāġa sāḳi̱ bāġbān
6. Her ṭolı sāġar ḫod hemān bir verd-i ḫandān kendidür

ol:
Mısra: **5**
O, işaret sıfatı.

5. Bezm-i mey olmuş gülsitān ol bāġa sāḳi̱ bāġbān
6. Her ṭolı sāġar ḫod hemān bir verd-i ḫandān kendidür

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Yaḥyā derūnuñ ḫānesin eyle dil ü cāndan tehi̱
10. Si̱neñde ol rūḫ-ı revān yetmez mi kim cān kendidür

Ol:
Mısra: **14**
o, işaret sıfatı

13. Esb-i sebük-seyri ṣabā zeyn-i semendi taḫt-ı zer
14. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem ḥaḳḳā Süleymān kendidür

---

gülsitān:

gülsitān:
Mısra: **5**
gül bahçesi, çiçeklik ‖ bahçe

5. Bezm-i mey olmuş gülsitān ol bāġa sāḳi̱ bāġbān
6. Her ṭolı sāġar ḫod hemān bir verd-i ḫandān kendidür

---

bāġ:

bāġa: -a
Mısra: **5**
bahçe

5. Bezm-i mey olmuş gülsitān ol bāġa sāḳi̱ bāġbān
6. Her ṭolı sāġar ḫod hemān bir verd-i ḫandān kendidür

---

sāḳi:

sāḳi̱:
Mısra: **5**
Kadeh sunan, suvarıcı.

5. Bezm-i mey olmuş gülsitān ol bāġa sāḳi̱ bāġbān
6. Her ṭolı sāġar ḫod hemān bir verd-i ḫandān kendidür

Sāḳi̱:
Mısra: **8**
Kadeh sunan, suvarıcı.

7. Künc-i ġam u endūhda ḳaldıḳ zaʿi̱f u bi̱-mecāl
8. Sāḳi̱ getür ṣun sāġarı kim derde dermān kendidür

---

bāġbān:

bāġbān:
Mısra: **5**
bahçıvan ‖ bağcı

5. Bezm-i mey olmuş gülsitān ol bāġa sāḳi̱ bāġbān
6. Her ṭolı sāġar ḫod hemān bir verd-i ḫandān kendidür

---

her:

Her:
Mısra: **6**
Her.

5. Bezm-i mey olmuş gülsitān ol bāġa sāḳi̱ bāġbān
6. Her ṭolı sāġar ḫod hemān bir verd-i ḫandān kendidür

ṭolı:

ṭolı:
Mısra: **6**
Dolu.

5. Bezm-i mey olmuş gülsitān ol bāġa sāḳi̱ bāġbān
6. Her ṭolı sāġar ḫod hemān bir verd-i ḫandān kendidür

---

sāġar:

sāġar:
Mısra: **6**
kadeh ‖ şarap

5. Bezm-i mey olmuş gülsitān ol bāġa sāḳi̱ bāġbān
6. Her ṭolı sāġar ḫod hemān bir verd-i ḫandān kendidür

sāġarı: -ı
Mısra: **8**
kadeh ‖ şarap

7. Künc-i ġam u endūhda ḳaldıḳ zaʿi̱f u bi̱-mecāl
8. Sāḳi̱ getür ṣun sāġarı kim derde dermān kendidür

---

hod:

ḫod:
Mısra: **6**
da/de (bağlaç)

5. Bezm-i mey olmuş gülsitān ol bāġa sāḳi̱ bāġbān
6. Her ṭolı sāġar ḫod hemān bir verd-i ḫandān kendidür

---

hemān:

hemān:
Mısra: **6**
her zaman, daima

5. Bezm-i mey olmuş gülsitān ol bāġa sāḳi̱ bāġbān
6. Her ṭolı sāġar ḫod hemān bir verd-i ḫandān kendidür

kendidür:

kendidür:
Mısra: **6**
kendi II kendisi

5. Bezm-i mey olmuş gülsitān
ol bāġa sāḳi̮ bāġbān
6. Her ṭolı sāġar ḫod hemān
bir verd-i ḫandān kendidür

kal:

ḳaldıḳ: -dı, -ḳ
Mısra: **7**
Bir durumunda içinde olmak, bulunmak.

7. Künc-i ġam u endūhda
ḳaldıḳ zaʿi̮f u bi̮-mecāl
8. Sāḳi̮ getür ṣun sāġarı kim
derde dermān kendidür

getür:

getür:
Mısra: **8**
Getirmek

7. Künc-i ġam u endūhda
ḳaldıḳ zaʿi̮f u bi̮-mecāl
8. Sāḳi̮ getür ṣun sāġarı kim
derde dermān kendidür

ṣun:

ṣun:
Mısra: **8**
uzatmak, vermek ‖ arzetmek

7. Künc-i ġam u endūhda
ḳaldıḳ zaʿi̮f u bi̮-mecāl
8. Sāḳi̮ getür ṣun sāġarı kim
derde dermān kendidür

derd:

derde: -e
Mısra: **8**
dert, gam

7. Künc-i ġam u endūhda
ḳaldıḳ zaʿi̮f u bi̮-mecāl
8. Sāḳi̮ getür ṣun sāġarı kim
derde dermān kendidür

dermān:

dermān:
Mısra: **8**
İlâç, çare.

7. Künc-i ġam u endūhda
ḳaldıḳ zaʿi̮f u bi̮-mecāl
8. Sāḳi̮ getür ṣun sāġarı kim
derde dermān kendidür

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā derūnuñ ḫānesin eyle
dil ü cāndan tehi̮
10. Si̮neñde ol rūḫ-ı revān
yetmez mi kim cān kendidür

eyle:

eyle:
Mısra: **9**
etmek, yapmak.

9. Yaḥyā derūnuñ ḫānesin eyle
dil ü cāndan tehi̮
10. Si̮neñde ol rūḫ-ı revān
yetmez mi kim cān kendidür

tehi:

tehi̮:
Mısra: **9**
Ayrı.

9. Yaḥyā derūnuñ ḫānesin eyle
dil ü cāndan tehi̮
10. Si̮neñde ol rūḫ-ı revān
yetmez mi kim cān kendidür

sine:

Si̮neñde: -ñ, -de
Mısra: **10**
Göğüs, sadr. II Derun, kalp.

9. Yaḥyā derūnuñ ḫānesin eyle
dil ü cāndan tehi̮
10. Si̮neñde ol rūḫ-ı revān
yetmez mi kim cān kendidür

cān:

cān:
Mısra: **10**
Can, ruh, gönül.

9. Yaḥyā derūnuñ ḫānesin eyle
dil ü cāndan tehi̮
10. Si̮neñde ol rūḫ-ı revān
yetmez mi kim cān kendidür

dünyā:

Dünyāya: -ya, -
Mısra: **12**
dünya

11. Meddāḥ olursan Ḥażret-i
Sulṭān Murāduñ medḥin it
12. Dünyāya feyż-i nūr iden
ḫurşi̮d-i raḫşān kendidür

ṣabā:

ṣabā:
Mısra: **13**
Sabah rüzgarı

13. Esb-i sebük-seyri ṣabā
zeyn-i semendi taḫt-ı zer
14. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem
ḥaḳḳā Süleymān kendidür

ḥaḳḳā:

ḥaḳḳā:
Mısra: **14**
Doğrusu, gerçekte

13. Esb-i sebük-seyri ṣabā
zeyn-i semendi taḫt-ı zer
14. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem
ḥaḳḳā Süleymān kendidür

süleymān:

Süleymān:
Mısra: **14**
Hükümdar.

13. Esb-i sebük-seyri ṣabā
zeyn-i semendi taḫt-ı zer
14. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem
ḥaḳḳā Süleymān kendidür

ser-çeşme-i cān:

ser-çeşme-i cān: -
Mısra: **1**
can pınarı

1. Şi̮ri̮n dehānuñ dil-berā ser-
çeşme-i cān kendidür
2. Cānlar bağışlar sözlerüñ
kim āb-ı ḥayvān kendidür

āb-ı ḥayvān:

āb-ı ḥayvān: -
Mısra: **2**
İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan hayat suyu.

1. Şi̮ri̮n dehānuñ dil-berā ser-
çeşme-i cān kendidür
2. Cānlar bağışlar sözlerüñ
kim āb-ı ḥayvān kendidür

āhen-i serd:

āhen-i serd: -
Mısra: **3**
soğuk bir demir

3. Bir āhen-i serd idi dil ʿāşıḳ
degülken şimdi ol
4. Dükkān-ı āhengerdeki
ḳānūn-ı sūzān kendidür

dükkān-ı āhengerdeki:

dükkān-ı āhengerdeki: -
Mısra: **4**
demirci dükkanı

3. Bir āhen-i serd idi dil ʿāşıḳ degülken şimdi ol
4. Dükkān-ı āhengerdeki ḳānūn-ı sūzān kendidür

ḳānūn-ı sūzān:

ḳānūn-ı sūzān: -
Mısra: **4**
yakıcı ateş ocağı

3. Bir āhen-i serd idi dil ʿāşıḳ degülken şimdi ol
4. Dükkān-ı āhengerdeki ḳānūn-ı sūzān kendidür

bezm-i mey:

bezm-i mey: -
Mısra: **5**
Şarap meclisi

5. Bezm-i mey olmuş gülsitān ol bāġa sāḳi̇ bāġbān
6. Her ṭolı sāġar ḫod hemān bir verd-i ḫandān kendidür

verd-i ḫandān:

verd-i ḫandān: -
Mısra: **6**
Yeni açılmış gül. II Sevgili.

5. Bezm-i mey olmuş gülsitān ol bāġa sāḳi̇ bāġbān
6. Her ṭolı sāġar ḫod hemān bir verd-i ḫandān kendidür

künc-i ġam u endūhda:

künc-i ġam u endūhda: -
Mısra: **7**
sıkıntı ve keder köşesi

7. Künc-i ġam u endūhda ḳaldıḳ zaʿi̇f u bi̇-mecāl
8. Sāḳi̇ getür şun sāġarı kim derde dermān kendidür

zaʿif u bi-mecāl:

zaʿi̇f u bi̇-mecāl: -
Mısra: **7**
güçsüz ve takatsiz

7. Künc-i ġam u endūhda ḳaldıḳ zaʿi̇f u bi̇-mecāl
8. Sāḳi̇ getür şun sāġarı kim derde dermān kendidür

dil ü cāndan:

dil ü cāndan: -
Mısra: **9**
gönülden ve candan

9. Yaḥyā derūnuñ ḫānesin eyle dil ü cāndan tehi̇
10. Si̇neñde ol rūḫ-ı revān yetmez mi kim cān kendidür

rūḫ-ı revān:

rūḫ-ı revān: -
Mısra: **10**
can

9. Yaḥyā derūnuñ ḫānesin eyle dil ü cāndan tehi̇
10. Si̇neñde ol rūḫ-ı revān yetmez mi kim cān kendidür

hurşid-i rahşān:

ḫurşi̇d-i raḫşān: -
Mısra: **12**
Parlak Güneş

11. Meddāḥ olursan Ḥażret-i Sulṭān Murāduñ medḥin it
12. Düñyāya feyż-i nūr iden ḫurşi̇d-i raḫşān kendidür

esb-i sebük-seyri:

esb-i sebük-seyri: -
Mısra: **13**
Seyri hızlı at II çabuk giden at

13. Esb-i sebük-seyri şabā zeyn-i semendi taḫt-ı zer
14. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem ḥaḳḳā Süleymān kendidür

zeyn-i semendi:

zeyn-i semendi: -
Mısra: **13**
çevik ve güzel atın süsü

13. Esb-i sebük-seyri şabā zeyn-i semendi taḫt-ı zer
14. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem ḥaḳḳā Süleymān kendidür

taht-ı zer:

taḫt-ı zer: -
Mısra: **13**
altın taht

13. Esb-i sebük-seyri şabā zeyn-i semendi taḫt-ı zer
14. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem ḥaḳḳā Süleymān kendidür

pādişāh-ı cem-haşem:

pādişāh-ı cem-ḥaşem: -
Mısra: **14**
Cem azametli Padişah II Maiyeti Cem gibi olan Padişah

13. Esb-i sebük-seyri şabā zeyn-i semendi taḫt-ı zer
14. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem ḥaḳḳā Süleymān kendidür

Şirin dehānuñ:

Şi̇ri̇n dehānuñ: -
Mısra: **1**
tatlı dil II güzel ağız

1. Şi̇ri̇n dehānuñ dil-berā ser-çeşme-i cān kendidür
2. Cānlar bağışlar sözlerüñ kim āb-ı ḥayvān kendidür

cānlar bağışlar:

cānlar bağışlar: -
Mısra: **2**
hayat vermek II büyük güç ve destek vermek

1. Şi̇ri̇n dehānuñ dil-berā ser-çeşme-i cān kendidür
2. Cānlar bağışlar sözlerüñ kim āb-ı ḥayvān kendidür

derūnuñ hānesin:

derūnuñ ḫānesin: -
Mısra: **9**
gönül evi

9. Yaḥyā derūnuñ ḫānesin eyle dil ü cāndan tehi̇
10. Si̇neñde ol rūḫ-ı revān yetmez mi kim cān kendidür

yetmez mi:

yetmez mi: -
Mısra: **10**
Yetmez mi?

9. Yaḥyā derūnuñ ḫānesin eyle dil ü cāndan tehi̇
10. Si̇neñde ol rūḫ-ı revān yetmez mi kim cān kendidür

Ḥażret-i sulṭān murāduñ:

Ḥażret-i sulṭān murāduñ: -
Mısra: **11**
Sultan Murad Hazretleri (IV. Murad)

11. Meddāḥ olursan Ḥażret-i Sulṭān Murāduñ medḥin it
12. Düñyāya feyż-i nūr iden ḫurşi̇d-i raḫşān kendidür

medhin it:

medḫin it: -
Mısra: **11**
övmek II medhetmek

11. Meddāḫ olursan Ḥażret-i Sulṭān Murāduñ medḫin it
12. Düñyāya feyż-i nūr iden ḫurşi̱d-i raḫşān kendidür

meddāḫ olursan:

meddāḫ olursan: -
Mısra: **11**
övgücü olmak II meddah olmak

11. Meddāḫ olursan Ḥażret-i Sulṭān Murāduñ medḫin it
12. Düñyāya feyż-i nūr iden ḫurşi̱d-i raḫşān kendidür

feyż-i nūr iden:

feyż-i nūr iden: -
Mısra: **12**
aydınlatmak II ışık saçmak

11. Meddāḫ olursan Ḥażret-i Sulṭān Murāduñ medḫin it
12. Düñyāya feyż-i nūr iden ḫurşi̱d-i raḫşān kendidür

gisū:

Gi̱sūlaruñ: -laruñ
Mısra: **1**
Omuz üstüne dökülen saç.

1. Gi̱sūlaruñ dil almaġa tedbi̱r itdiler
2. Iki belükle ʿālemi tesḫi̱r itdiler

İki:

İki:
Mısra: **2**
İki, sayı sıfatı

1. Gi̱sūlaruñ dil almaġa tedbi̱r itdiler
2. Iki belükle ʿālemi tesḫi̱r itdiler

belük:

belükle: -le
Mısra: **2**
saç örgüsü

1. Gi̱sūlaruñ dil almaġa tedbi̱r itdiler
2. Iki belükle ʿālemi tesḫi̱r itdiler

ʿālem:

ʿālemi: -i
Mısra: **2**
dünyâ

1. Gi̱sūlaruñ dil almaġa tedbi̱r itdiler
2. Iki belükle ʿālemi tesḫi̱r itdiler

al:

aldılar: -dılar
Mısra: **3**
Almak, elde etmek.

3. Sāḳi̱-i bezmüñ aldılar āḫir ayağını
4. Ṣofi̱ vü şeyḫ savmaʿada el bir itdiler

āḫir:

āḫir:
Mısra: **3**
Son.

3. Sāḳi̱-i bezmüñ aldılar āḫir ayağını
4. Ṣofi̱ vü şeyḫ savmaʿada el bir itdiler

ayaġ:

ayağını: -ını
Mısra: **3**
Kadeh. II Şarap.

3. Sāḳi̱-i bezmüñ aldılar āḫir ayağını
4. Ṣofi̱ vü şeyḫ savmaʿada el bir itdiler

savmaʿa:

savmaʿada: -da
Mısra: **4**
tekke

3. Sāḳi̱-i bezmüñ aldılar āḫir ayağını
4. Ṣofi̱ vü şeyḫ savmaʿada el bir itdiler

birisi:

Birisi:
Mısra: **5**
Herhangi bir kimse

5. Birisi sübḫa aldı ele biri cām-ı mey
6. Güyā ki rind ü zāhidi taḥyi̱r itdiler

sübḫa:

sübḫa:
Mısra: **5**
çekilen tesbih, tesbih tânesi.

5. Birisi sübḫa aldı ele biri cām-ı mey
6. Güyā ki rind ü zāhidi taḥyi̱r itdiler

biri:

biri:
Mısra: **5**
Birisi.

5. Birisi sübḫa aldı ele biri cām-ı mey
6. Güyā ki rind ü zāhidi taḥyi̱r itdiler

gūyā:

Gūyā:
Mısra: **6**
sanki, âdeta.

5. Birisi sübḫa aldı ele biri cām-ı mey
6. Güyā ki rind ü zāhidi taḥyi̱r itdiler

ki:

ki:
Mısra: **6**
Bağlama edatı

5. Birisi sübḫa aldı ele biri cām-ı mey
6. Güyā ki rind ü zāhidi taḥyi̱r itdiler

ol:

Ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Ol iki zülf ayaḳ ṭolayup bi̱-sebeb dile
8. Bir bi̱-günāhı beste-i zinci̱r itdiler

iki:

iki:
Mısra: **7**
İki, sayı sıfatı

7. Ol iki zülf ayaḳ ṭolayup bi̱-sebeb dile
8. Bir bi̱-günāhı beste-i zinci̱r itdiler

zülf:

zülf:
Mısra: **7**
yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi ‖ saç

7. Ol iki zülf ayaḳ ṭolayup bi̱-sebeb dile
8. Bir bi̱-günāhı beste-i zinci̱r itdiler

---

bi-sebeb:

bi̱-sebeb:
Mısra: **7**
Sebepsiz.

7. Ol iki zülf ayaḳ ṭolayup bi̱-sebeb dile
8. Bir bi̱-günāhı beste-i zinci̱r itdiler

---

dil:

dile: -e
Mısra: **7**
gönül

7. Ol iki zülf ayaḳ ṭolayup bi̱-sebeb dile
8. Bir bi̱-günāhı beste-i zinci̱r itdiler

---

bir:

Bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Ol iki zülf ayaḳ ṭolayup bi̱-sebeb dile
8. Bir bi̱-günāhı beste-i zinci̱r itdiler

---

bi-günāh:

bi̱-günāhı: -ı
Mısra: **8**
Suçsuz, günahsız, masum.

7. Ol iki zülf ayaḳ ṭolayup bi̱-sebeb dile
8. Bir bi̱-günāhı beste-i zinci̱r itdiler

---

ağlamadan:

ağlamadan: -dı
Mısra: **9**
ağlamaktan dolayı

9. Çeşmi aġardı aġlamadan ḳaddi oldı lām
10. Yaḥyā'yı tāzeler ġam ile pi̱r itdiler

---

yaḥyā'yı:

Yaḥyā'yı:
Mısra: **10**
17.yy divân şairi

9. Çeşmi aġardı aġlamadan ḳaddi oldı lām
10. Yaḥyā'yı tāzeler ġam ile pi̱r itdiler

---

tāze:

tāzeler: -ler
Mısra: **10**
genç II körpe güzel

9. Çeşmi aġardı aġlamadan ḳaddi oldı lām
10. Yaḥyā'yı tāzeler ġam ile pi̱r itdiler

ġam:

ġam:
Mısra: **10**
Keder, dert

9. Çeşmi aġardı aġlamadan ḳaddi oldı lām
10. Yaḥyā'yı tāzeler ġam ile pi̱r itdiler

---

ile:

ile:
Mısra: **10**
birlikte

9. Çeşmi aġardı aġlamadan ḳaddi oldı lām
10. Yaḥyā'yı tāzeler ġam ile pi̱r itdiler

---

sāḳi-i bezmüñ:

sāḳi̱-i bezmüñ: -
Mısra: **3**
Meclisin içki sunanı

3. Sāḳi̱-i bezmüñ aldılar āḫir ayaġını
4. Ṣofi̱ vü şeyḫ savmaʿada el bir itdiler

Ṣofi vü şeyḫ:

Ṣofi̱ vü şeyḫ: -
Mısra: **4**
sofu ve şeyh

3. Sāḳi̱-i bezmüñ aldılar āḫir ayaġını
4. Ṣofi̱ vü şeyḫ savmaʿada el bir itdiler

---

cām-ı mey:

cām-ı mey: -
Mısra: **5**
İçki kadehi.

5. Birisi sübḥa aldı ele biri cām-ı mey
6. Gūyā ki rind ü zāhidi taḥyi̱r itdiler

---

rind ü zāhidi:

rind ü zāhidi: -
Mısra: **6**
rint ve zahit

5. Birisi sübḥa aldı ele biri cām-ı mey
6. Gūyā ki rind ü zāhidi taḥyi̱r itdiler

---

dil almaġa:

dil almaġa: -
Mısra: **1**
Gönül almak, aşık etmek.

1. Gi̱sūlaruñ dil almaġa tedbi̱r itdiler
2. Iki belükle ʿālemi tesḫi̱r itdiler

---

tedbi̱r itdiler:

tedbi̱r itdiler: -
Mısra: **1**
Etraflı, iyi düşünerek hareket etme.

1. Gi̱sūlaruñ dil almaġa tedbi̱r itdiler
2. Iki belükle ʿālemi tesḫi̱r itdiler

---

tesḫir itdiler:

tesḫi̱r itdiler: -
Mısra: **2**
büyülemek II etkisi altına almak

1. Gi̱sūlaruñ dil almaġa tedbi̱r itdiler
2. Iki belükle ʿālemi tesḫi̱r itdiler

---

el bir itdiler:

el bir itdiler: -
Mısra: **4**
El birliği etmek II birlikte davranmak, dayanışmak

3. Sāḳi̱-i bezmüñ aldılar āḫir ayaġını
4. Ṣofi̱ vü şeyḫ savmaʿada el bir itdiler

---

ele aldı:

ele aldı: -
Mısra: **5**
Tutmak, eline almak

5. Birisi sübḥa aldı ele biri cām-ı mey
6. Güyā ki rind ü zāhidi taḥyi̇r itdiler

---

taḥyir itdiler:

taḥyi̇r itdiler: -
Mısra: **6**
iki şey arasından birini seçmek durumunda bırakmak

5. Birisi sübḥa aldı ele biri cām-ı mey
6. Güyā ki rind ü zāhidi taḥyi̇r itdiler

---

ayak ṭolayup:

ayaḳ ṭolayup: -
Mısra: **7**
ayak dolamak II iş yapılmasına engel olmak

7. Ol iki zülf ayaḳ ṭolayup bi̇-sebeb dile
8. Bir bi̇-günāhı beste-i zinci̇r itdiler

---

beste-i zincir itdiler:

beste-i zinci̇r itdiler: -
Mısra: **8**
zincir gibi bağlamak II zincir gibi kenetlemek

7. Ol iki zülf ayaḳ ṭolayup bi̇-sebeb dile
8. Bir bi̇-günāhı beste-i zinci̇r itdiler

ḳaddi lām oldı:

ḳaddi lām oldı: -
Mısra: **9**
Boyu lam harfi olmak II Boyu bükülmek, kamburlaşmak

9. Çeşmi aġardı aġlamadan ḳaddi oldı lām
10. Yaḥyā'yı tāzeler ġam ile pi̇r itdiler

Çeşmi aġardı:

Çeşmi aġardı: -
Mısra: **9**
Gözlerinin akı beyazlaşmak II görmez olmak.

9. Çeşmi aġardı aġlamadan ḳaddi oldı lām
10. Yaḥyā'yı tāzeler ġam ile pi̇r itdiler

---

pir itdiler:

pi̇r itdiler: -
Mısra: **10**
yaşlandırmak II gücü kuvveti düşecek yaşa gelmek

9. Çeşmi aġardı aġlamadan ḳaddi oldı lām
10. Yaḥyā'yı tāzeler ġam ile pi̇r itdiler

ḫayāl:

ḫayālüñ: -üñ
Mısra: **1**
hayal, fikir

1. Çeşm-i ḫūni̇nüm ḫayālüñ şāhını iʿzāz ider
2. Her gelişde bir ḳumāş-i sürḫ pāy-endāz ider

şāh:

şāhını: -ını
Mısra: **1**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

1. Çeşm-i ḫūni̇nüm ḫayālüñ şāhını iʿzāz ider
2. Her gelişde bir ḳumāş-i sürḫ pāy-endāz ider

---

her:

Her:
Mısra: **2**
Her.

1. Çeşm-i ḫūni̇nüm ḫayālüñ şāhını iʿzāz ider
2. Her gelişde bir ḳumāş-i sürḫ pāy-endāz ider

---

geliş:

gelişde: -de
Mısra: **2**
gelme II geliş

1. Çeşm-i ḫūni̇nüm ḫayālüñ şāhını iʿzāz ider
2. Her gelişde bir ḳumāş-i sürḫ pāy-endāz ider

---

bir:

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Çeşm-i ḫūni̇nüm ḫayālüñ şāhını iʿzāz ider
2. Her gelişde bir ḳumāş-i sürḫ pāy-endāz ider

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Sırr-ı ʿaşḳı bülbül-i şeydā niçüñ fehm itmeye
8. Ḳanda bir aġzı açıḳ varsa anı hem-rāz ider

---

kim:

Kim:
Mısra: **3**
"kim" soru zamiri

3. Kim ḳaçar yalvarmadan dil-dāra ammā neylesüñ
4. ʿĀşıḳ-ı şeydā niyāz itdükçe dil-ber nāz ider

---

kaçar:

ḳaçar:
Mısra: **3**
Kaçmak, uzaklaşmak

3. Kim ḳaçar yalvarmadan dil-dāra ammā neylesüñ
4. ʿĀşıḳ-ı şeydā niyāz itdükçe dil-ber nāz ider

---

yalvar:

yalvarmadan: -madan
Mısra: **3**
yalvarmadığı müddetçe

3. Kim ḳaçar yalvarmadan dil-dāra ammā neylesüñ
4. ʿĀşıḳ-ı şeydā niyāz itdükçe dil-ber nāz ider

---

dil-dār:

dil-dāra: -a
Mısra: **3**
Güzel ‖ sevgili

3. Kim ḳaçar yalvarmadan dil-dāra ammā neylesüñ
4. ʿĀşıḳ-ı şeydā niyāz itdükçe dil-ber nāz ider

---

ammā:

ammā:
Mısra: **3**
Ancak, ama.

3. Kim ḳaçar yalvarmadan dil-dāra ammā neylesüñ
4. ʿĀşıḳ-ı şeydā niyāz itdükçe dil-ber nāz ider

---

neylesüñ:

neylesüñ:
Mısra: **3**
Ne yapsın?

3. Kim ḳaçar yalvarmadan dil-dāra ammā neylesüñ
4. ʿĀşıḳ-ı şeydā niyāz itdükçe dil-ber nāz ider

dil-ber:

dil-ber:
Mısra: **4**
Gönül alan, güzel II Sevgili.

3. Kim ḳaçar yalvarmadan dil-dāra ammā neylesüñ
4. ʿĀşıḳ-ı şeydā niyāz itdükçe dil-ber nāz ider

sen:

Sen:
Mısra: **5**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Sen hemān künc-i niyāzı bekle ey güncişk-i dil
6. Şāh-bāzuñ çünki evc-i nāzda pervāz ider

hemān:

hemān:
Mısra: **5**
Sürekli, daima.

5. Sen hemān künc-i niyāzı bekle ey güncişk-i dil
6. Şāh-bāzuñ çünki evc-i nāzda pervāz ider

bekle:

bekle:
Mısra: **5**
Beklemek, durmak

5. Sen hemān künc-i niyāzı bekle ey güncişk-i dil
6. Şāh-bāzuñ çünki evc-i nāzda pervāz ider

ey:

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Sen hemān künc-i niyāzı bekle ey güncişk-i dil
6. Şāh-bāzuñ çünki evc-i nāzda pervāz ider

Şāh-bāz:

Şāh-bāzuñ: -uñ
Mısra: **6**
doğan kuşu II sevgili

5. Sen hemān künc-i niyāzı bekle ey güncişk-i dil
6. Şāh-bāzuñ çünki evc-i nāzda pervāz ider

çünki:

çünki:
Mısra: **6**
çünkü, zira

5. Sen hemān künc-i niyāzı bekle ey güncişk-i dil
6. Şāh-bāzuñ çünki evc-i nāzda pervāz ider

niçüñ:

niçüñ:
Mısra: **7**
Neden.

7. Sırr-ı ʿaşḳı bülbül-i şeydā niçüñ fehm itmeye
8. Ḳanda bir aġzı açıḳ varsa anı hem-rāz ider

Ḳanda:

Ḳanda:
Mısra: **8**
Nerede.

7. Sırr-ı ʿaşḳı bülbül-i şeydā niçüñ fehm itmeye
8. Ḳanda bir aġzı açıḳ varsa anı hem-rāz ider

varsa:

varsa:
Mısra: **8**
Var ise, mevcut ise

7. Sırr-ı ʿaşḳı bülbül-i şeydā niçüñ fehm itmeye
8. Ḳanda bir aġzı açıḳ varsa anı hem-rāz ider

a:

anı: -n, -ı
Mısra: **8**
Teklik 3. şahıs zamiri

7. Sırr-ı ʿaşḳı bülbül-i şeydā niçüñ fehm itmeye
8. Ḳanda bir aġzı açıḳ varsa anı hem-rāz ider

neyler:

neylerse: -se
Mısra: **9**
Ne yapar, ne eder

9. Az çoḳ neylerse Yaḥyā luṭfıdur iḥsānıdur
10. Dime ol meh-rū cefāyı çoḳ vefāyı az ider

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Az çoḳ neylerse Yaḥyā luṭfıdur iḥsānıdur
10. Dime ol meh-rū cefāyı çoḳ vefāyı az ider

luṭf:

luṭfıdur: -ıdur
Mısra: **9**
Yardım, iyilik

9. Az çoḳ neylerse Yaḥyā luṭfıdur iḥsānıdur
10. Dime ol meh-rū cefāyı çoḳ vefāyı az ider

iḥsān:

iḥsānıdur: -ıdur
Mısra: **9**
iyilik etme, bağış

9. Az çoḳ neylerse Yaḥyā luṭfıdur iḥsānıdur
10. Dime ol meh-rū cefāyı çoḳ vefāyı az ider

dime:

Dime:
Mısra: **10**
söyleme

9. Az çoḳ neylerse Yaḥyā luṭfıdur iḥsānıdur
10. Dime ol meh-rū cefāyı çoḳ vefāyı az ider

ol:

ol:
Mısra: **10**
O, işaret sıfatı.

9. Az çoḳ neylerse Yaḥyā luṭfıdur iḥsānıdur
10. Dime ol meh-rū cefāyı çoḳ vefāyı az ider

meh-rū:

meh-rū:
Mısra: **10**
ay yüzlü ll sevgili.

9. Az çoḳ neylerse Yaḥyā
luṭfıdur iḥsānıdur
10. Dime ol meh-rū cefāyı çoḳ
vefāyı az ider

Çeşm-i hūninüm:

Çeşm-i ḫūnīnüm: -
Mısra: **1**
Kanlı göz.

1. Çeşm-i ḫūnīnüm ḫayālüñ
şāhını iʿzāz ider
2. Her gelişde bir ḳumāş-i sürḫ
pāy-endāz ider

ḳumāş-i sürh:

ḳumāş-i sürḫ: -
Mısra: **2**
*kırmızı halı II kırmızı ve
değerli kumaş*

1. Çeşm-i ḫūnīnüm ḫayālüñ
şāhını iʿzāz ider
2. Her gelişde bir ḳumāş-i sürḫ
pāy-endāz ider

ʿĀşıḳ-ı şeydā:

ʿĀşıḳ-ı şeydā: -
Mısra: **4**
çılgın âşık

3. Kim ḳaçar yalvarmadan dil-
dāra ammā neylesüñ
4. ʿĀşıḳ-ı şeydā niyāz itdükçe
dil-ber nāz ider

künc-i niyāzı:

künc-i niyāzı: -
Mısra: **5**
yalvarma köşesi

5. Sen hemān künc-i niyāzı
bekle ey güncişk-i dil
6. Şāh-bāzuñ çünki evc-i
nāzda pervāz ider

güncişk-i dil:

güncişk-i dil: -
Mısra: **5**
*gönül serçesi II (âşığın) gönül
serçesi*

5. Sen hemān künc-i niyāzı
bekle ey güncişk-i dil
6. Şāh-bāzuñ çünki evc-i
nāzda pervāz ider

evc-i nāzda:

evc-i nāzda: -
Mısra: **6**
İşvenin en yükseği, doruğu.

5. Sen hemān künc-i niyāzı
bekle ey güncişk-i dil
6. Şāh-bāzuñ çünki evc-i
nāzda pervāz ider

sırr-ı ʿaşkı:

sırr-ı ʿaşḳı: -
Mısra: **7**
Aşk sırrı.

7. Sırr-ı ʿaşḳı bülbül-i şeydā
niçüñ fehm itmeye
8. Ḳanda bir ağzı açıḳ varsa
anı hem-rāz ider

bülbül-i şeydā:

bülbül-i şeydā: -
Mısra: **7**
çılgın âşık

7. Sırr-ı ʿaşḳı bülbül-i şeydā
niçüñ fehm itmeye
8. Ḳanda bir ağzı açıḳ varsa
anı hem-rāz ider

iʿzāz ider:

iʿzāz ider: -
Mısra: **1**
Ağırlamak

1. Çeşm-i ḫūnīnüm ḫayālüñ
şāhını iʿzāz ider
2. Her gelişde bir ḳumāş-i sürḫ
pāy-endāz ider

pāy-endāz ider:

pāy-endāz ider: -
Mısra: **2**
*Bir hükümdârın, büyük bir
kimsenin geçeceği yere halı
veya çuha, kadife gibi değerli
kumaş sermek*

1. Çeşm-i ḫūnīnüm ḫayālüñ
şāhını iʿzāz ider
2. Her gelişde bir ḳumāş-i sürḫ
pāy-endāz ider

niyāz itdükçe:

niyāz itdükçe: -
Mısra: **4**
yalvarıp yakardığı müddetçe

3. Kim ḳaçar yalvarmadan dil-
dāra ammā neylesüñ
4. ʿĀşıḳ-ı şeydā niyāz itdükçe
dil-ber nāz ider

nāz ider:

nāz ider: -
Mısra: **4**
nazlanmak

3. Kim ḳaçar yalvarmadan dil-
dāra ammā neylesüñ
4. ʿĀşıḳ-ı şeydā niyāz itdükçe
dil-ber nāz ider

pervāz ider:

pervāz ider: -
Mısra: **6**
Uçmak.

5. Sen hemān künc-i niyāzı
bekle ey güncişk-i dil
6. Şāh-bāzuñ çünki evc-i
nāzda pervāz ider

fehm itmeye:

fehm itmeye: -
Mısra: **7**
idrak etmek, anlamak

7. Sırr-ı ʿaşḳı bülbül-i şeydā
niçüñ fehm itmeye
8. Ḳanda bir ağzı açıḳ varsa
anı hem-rāz ider

hem-rāz ider:

hem-rāz ider: -
Mısra: **8**
*sırdaş etmek II ağzını kapalı
hale getirmek*

7. Sırr-ı ʿaşḳı bülbül-i şeydā
niçüñ fehm itmeye
8. Ḳanda bir ağzı açıḳ varsa
anı hem-rāz ider

ağzı açık:

ağzı açıḳ: -
Mısra: **8**
*konuşan kimse II ağzı laf
yapan*

7. Sırr-ı ʿaşḳı bülbül-i şeydā
niçüñ fehm itmeye
8. Ḳanda bir ağzı açıḳ varsa
anı hem-rāz ider

az çok:

az çoḳ: -
Mısra: **9**
az ya da çok

9. Az çoḳ neylerse Yaḥyā
luṭfıdur iḥsānıdur
10. Dime ol meh-rū cefāyı çoḳ
vefāyı az ider

cefāyı çok vefāyı az ider:

cefāyı çoḳ vefāyı az ider: -
Mısra: **10**
cefası çok ilgisi az olmak

9. Az çoḳ neylerse Yaḥyā luṭfıdur iḥsānıdur
10. Dime ol meh-rū cefāyı çoḳ vefāyı az ider

---

yār:

Yār:
Mısra: **1**
Sevgili

1. Yār açup mir'ātı baḳduḳça açılmış gül ṣanur
2. ʿAks-i laʿlin sāġar-ı laʿline ḳonmuş mül ṣanur

---

açup:

açup:
Mısra: **1**
Bir şeyi kapalı durumdan açık duruma getirmek.

1. Yār açup mir'ātı baḳduḳça açılmış gül ṣanur
2. ʿAks-i laʿlin sāġar-ı laʿline ḳonmuş mül ṣanur

---

mir'āt:

mir'ātı: -ı
Mısra: **1**
Ayna.

1. Yār açup mir'ātı baḳduḳça açılmış gül ṣanur
2. ʿAks-i laʿlin sāġar-ı laʿline ḳonmuş mül ṣanur

---

baḳdukça:

baḳduḳça: -up
Mısra: **1**
baktıkça II baktığı zaman

1. Yār açup mir'ātı baḳduḳça açılmış gül ṣanur
2. ʿAks-i laʿlin sāġar-ı laʿline ḳonmuş mül ṣanur

ṣan:

ṣanur: -ur
Mısra: **1**
Zannetmek.

1. Yār açup mir'ātı baḳduḳça açılmış gül ṣanur
2. ʿAks-i laʿlin sāġar-ı laʿline ḳonmuş mül ṣanur

ṣanur: -ur
Mısra: **2**
Zannetmek.

1. Yār açup mir'ātı baḳduḳça açılmış gül ṣanur
2. ʿAks-i laʿlin sāġar-ı laʿline ḳonmuş mül ṣanur

ṣanur: -ur
Mısra: **4**
Zannetmek.

3. Gūşe-i destārda süñbül görüp meftūn olur
4. Dil anı ṭarf-ı külāhından çıḳan kākül ṣanur

ṣanur: -ur
Mısra: **6**
Zannetmek.

5. Çi̱n ḫarācı zülfinüñ bir tārına olmaz bahā
6. Müşteri̱ olur dil-i şeydā anı sünbül ṣanur

ṣanur: -ur
Mısra: **8**
Zannetmek.

7. Naġmeler eylerken ol maḥbūb-ı zi̱bāyı gören
8. Şāḫ-ı gülde bir yire gelmiş gül ü bülbül ṣanur

---

kon:

ḳonmuş: -muş
Mısra: **2**
bir şeyin içine konmak II ilave edilmek

1. Yār açup mir'ātı baḳduḳça açılmış gül ṣanur
2. ʿAks-i laʿlin sāġar-ı laʿline ḳonmuş mül ṣanur

---

mül:

mül:
Mısra: **2**
Şarap

1. Yār açup mir'ātı baḳduḳça açılmış gül ṣanur
2. ʿAks-i laʿlin sāġar-ı laʿline ḳonmuş mül ṣanur

---

süñbül:

süñbül:
Mısra: **3**
sümbül II sevgilinin kıvrımlı saçları.

3. Gūşe-i destārda süñbül görüp meftūn olur
4. Dil anı ṭarf-ı külāhından çıḳan kākül ṣanur

---

görüp:

görüp:
Mısra: **3**
görünce

3. Gūşe-i destārda süñbül görüp meftūn olur
4. Dil anı ṭarf-ı külāhından çıḳan kākül ṣanur

görüp:
Mısra: **9**
görünce

9. Tāze güllerle görüp Yaḥyā nihāl-i gülşeni
10. Meyl ider bi̱-iḫtiyār ol ʿārıżı kākül ṣanur

---

dil:

Dil:
Mısra: **4**
gönül

3. Gūşe-i destārda süñbül görüp meftūn olur
4. Dil anı ṭarf-ı külāhından çıḳan kākül ṣanur

---

a:

anı: -n, -ı
Mısra: **4**
o, işaret zamiri

3. Gūşe-i destārda süñbül görüp meftūn olur
4. Dil anı ṭarf-ı külāhından çıḳan kākül ṣanur

anı: -n, -ı
Mısra: **6**
o, işaret zamiri

5. Çi̱n ḫarācı zülfinüñ bir tārına olmaz bahā
6. Müşteri̱ olur dil-i şeydā anı sünbül ṣanur

çıkan:

çıḳan:
Mısra: **4**
çıkan II görünen

3. Gūşe-i destārda süñbül görüp meftūn olur
4. Dil anı ṭarf-ı külāhından çıḳan kākül ṣanur

---

kākül:

kākül:
Mısra: **4**
saç, perçem

3. Gūşe-i destārda süñbül görüp meftūn olur
4. Dil anı ṭarf-ı külāhından

çıḳan kākül ṣanur

kākül:
Mısra: **10**
yüzün iki yanına sarkan saç, perçem; saç.

9. Tāze güllerle görüp Yaḥyā nihāl-i gülşeni
10. Meyl ider bi̱-iḫtiyār ol ʿārıżı kākül ṣanur

sünbül:

sünbül:
Mısra: **6**
Far. Maruf çiçek, sünbül; sevgilinin saçı

5. Çi̱n ḫarācı zülfinüñ bir tārına olmaz bahā
6. Müşteri̱ olur dil-i şeydā anı sünbül ṣanur

ol:

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Naġmeler eylerken ol maḥbūb-ı zi̱bāyı gören
8. Şāḫ-ı gülde bir yire gelmiş gül ü bülbül ṣanur

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Tāze güllerle görüp Yaḥyā nihāl-i gülşeni
10. Meyl ider bi̱-iḫtiyār ol ʿārıżı kākül ṣanur

gören:

gören:
Mısra: **7**
Gören kişi.

7. Naġmeler eylerken ol maḥbūb-ı zi̱bāyı gören
8. Şāḫ-ı gülde bir yire gelmiş gül ü bülbül ṣanur

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Tāze güllerle görüp Yaḥyā nihāl-i gülşeni
10. Meyl ider bi̱-iḫtiyār ol ʿārıżı kākül ṣanur

bi-iḫtiyār:

bi̱-iḫtiyār:
Mısra: **10**
ne yaptığını bilmeyerek

9. Tāze güllerle görüp Yaḥyā nihāl-i gülşeni
10. Meyl ider bi̱-iḫtiyār ol ʿārıżı kākül ṣanur

ʿārıż:

ʿārıżı: -ı
Mısra: **10**
Yanak

9. Tāze güllerle görüp Yaḥyā nihāl-i gülşeni
10. Meyl ider bi̱-iḫtiyār ol ʿārıżı kākül ṣanur

ṣanur:

ṣanur:
Mısra: **10**
zannetmek.

9. Tāze güllerle görüp Yaḥyā nihāl-i gülşeni
10. Meyl ider bi̱-iḫtiyār ol ʿārıżı kākül ṣanur

ʿaks-i laʿlin:

ʿaks-i laʿlin: -
Mısra: **2**
Sevgilinin lal taşı gibi kırmızı olan dudağının yansıması II Sevgilinin dudağının yansıması.

1. Yār açup mir'ātı baḳdukça açılmış gül ṣanur
2. ʿAks-i laʿlin sāġar-ı laʿline ḳonmuş mül ṣanur

sāġar-ı laʿline:

sāġar-ı laʿline: -
Mısra: **2**
Lal taşından kadeh.

1. Yār açup mir'ātı baḳdukça açılmış gül ṣanur
2. ʿAks-i laʿlin sāġar-ı laʿline ḳonmuş mül ṣanur

gūşe-i destārda:

gūşe-i destārda: -
Mısra: **3**
sarığın kenarı

3. Gūşe-i destārda sünbül görüp meftūn olur
4. Dil anı ṭarf-ı külāhından çıḳan kākül ṣanur

ṭarf-ı külāhından:

ṭarf-ı külāhından: -
Mısra: **4**
Külahının ucu.

3. Gūşe-i destārda sünbül görüp meftūn olur
4. Dil anı ṭarf-ı külāhından çıḳan kākül ṣanur

dil-i şeydā:

dil-i şeydā: -
Mısra: **6**
Çılgın gönül

5. Çi̱n ḫarācı zülfinüñ bir tārına olmaz bahā
6. Müşteri̱ olur dil-i şeydā anı sünbül ṣanur

maḥbūb-ı zibāyı:

maḥbūb-ı zi̱bāyı: -
Mısra: **7**
güzel sevgili

7. Naġmeler eylerken ol maḥbūb-ı zi̱bāyı gören
8. Şāḫ-ı gülde bir yire gelmiş gül ü bülbül ṣanur

gül ü bülbül:

gül ü bülbül: -
Mısra: **8**
gül ve bülbül II sevgili ve âşık

7. Naġmeler eylerken ol maḥbūb-ı zi̱bāyı gören
8. Şāḫ-ı gülde bir yire gelmiş gül ü bülbül ṣanur

Şāḫ-ı gülde:

Şāḫ-ı gülde: -
Mısra: **8**
gül dalı

7. Naġmeler eylerken ol maḥbūb-ı zi̱bāyı gören
8. Şāḫ-ı gülde bir yire gelmiş gül ü bülbül ṣanur

nihāl-i gülşeni:

nihāl-i gülşeni: -
Mısra: **9**
gül bahçesinin fidanı II sevgili

9. Tāze güllerle görüp Yaḥyā nihāl-i gülşeni
10. Meyl ider bi̱-iḫtiyār ol ʿārıżı kākül ṣanur

açılmış gül:

açılmış gül: -
Mısra: **1**
yaprakları açılan gül II sevgili

1. Yār açup mir'ātı baḳdukça açılmış gül ṣanur
2. ʿAks-i laʿlin sāġar-ı laʿline ḳonmuş mül ṣanur

---

meftūn olur:

meftūn olur: -
Mısra: **3**
âşık olmak II gönül vermek

3. Gūşe-i destārda sünbül görüp meftūn olur
4. Dil anı ṭarf-ı külāhından çıḳan kākül ṣanur

Çin harācı:

Çin ḫarācı: -
Mısra: **5**
Çin parası, haracı.

5. Çi̱n ḫarācı zülfinüñ bir tārına olmaz bahā
6. Müşteri̱ olur dil-i şeydā anı sünbül ṣanur

---

bahā olmaz:

bahā olmaz: -
Mısra: **5**
değeri ölçülememek II karşılığı ödenememek

5. Çi̱n ḫarācı zülfinüñ bir tārına olmaz bahā
6. Müşteri̱ olur dil-i şeydā anı sünbül ṣanur

---

zülfinüñ bir tārına:

zülfinüñ bir tārına: -
Mısra: **5**
sevgilinin saçının bir teline

5. Çi̱n ḫarācı zülfinüñ bir tārına olmaz bahā
6. Müşteri̱ olur dil-i şeydā anı sünbül ṣanur

---

müşteri olur:

müşteri̱ olur: -
Mısra: **6**
Alıcı, talip olma.

5. Çi̱n ḫarācı zülfinüñ bir tārına olmaz bahā
6. Müşteri̱ olur dil-i şeydā anı sünbül ṣanur

---

nağmeler eylerken:

nağmeler eylerken: -
Mısra: **7**
inlemek II şarkı söylemek

7. Naġmeler eylerken ol maḥbūb-ı zi̱bāyı gören
8. Ṣāḫ-ı gülde bir yire gelmiş gül ü bülbül ṣanur

---

tāze güllerle:

tāze güllerle: -
Mısra: **9**
Yeni açılmış gül II genç güzeller

9. Tāze güllerle görüp Yaḥyā nihāl-i gülşeni
10. Meyl ider bi̱-iḫtiyār ol ʿārıżı kākül ṣanur

---

meyl ider:

meyl ider: -
Mısra: **10**
Gönül vermek, yönelmek.

9. Tāze güllerle görüp Yaḥyā nihāl-i gülşeni
10. Meyl ider bi̱-iḫtiyār ol ʿārıżı kākül ṣanur

---

bir yire gelmiş:

bir yire gelmiş: -
Mısra: **8**
Bir araya gelmek

7. Naġmeler eylerken ol maḥbūb-ı zi̱bāyı gören
8. Ṣāḫ-ı gülde bir yire gelmiş gül ü bülbül ṣanur

ʿadū:

ʿadūları: -lar, -ı
Mısra: **1**
Düşman II Rakip

1. Hem-rāh idüp ʿadūları ḫoş-ḫāl ider yürür
2. Ḫāk-i reh-i maḥabbeti pā-māl ider yürür

---

yür:

yürür: -ür
Mısra: **1**
Yürümek, gitmek

1. Hem-rāh idüp ʿadūları ḫoş-ḫāl ider yürür
2. Ḫāk-i reh-i maḥabbeti pā-māl ider yürür

yürür: -ür
Mısra: **2**
Yürümek, gitmek

1. Hem-rāh idüp ʿadūları ḫoş-ḫāl ider yürür
2. Ḫāk-i reh-i maḥabbeti pā-māl ider yürür

yürür: -ür
Mısra: **4**
Yürümek, gitmek

3. Ümmi̱dvār vaṣluñ öñünce ḳaçar müdām
4. Seyr eyleñüz ol lāle-ruḫı āl ider yürür

yürür: -ür
Mısra: **6**
Yürümek, gitmek

5. ʿAhd eylemişdi gelmege eglendi gelmedi
6. Ol şāh-ı ḥüsn gelmede ihmāl ider yürür

yürür: -ür
Mısra: **8**
Yürümek, gitmek

7. Ol şāhı āh u nāle yürütmez belā budur
8. Varur raḳi̱b yanına idlāl ider yürür

yürür: -ür
Mısra: **10**
Yürümek, gitmek

9. Hicriyle bi̱-ḳarār idügin yāre ʿarż içün
10. Yaḥyā sirişk-i çeşmini irsāl ider yürür

Ümmidvār:

Ümmi̱dvār:
Mısra: **3**
ümitli

3. Ümmi̱dvār vaṣluñ öñünce ḳaçar müdām
4. Seyr eyleñüz ol lāle-ruḫı āl ider yürür

---

vaṣl:

vaṣluñ: -uñ
Mısra: **3**
Kavuşma.

3. Ümmi̱dvār vaṣluñ öñünce ḳaçar müdām
4. Seyr eyleñüz ol lāle-ruḫı āl ider yürür

öñünce:

öñünce:
Mısra: **3**
Önünden.

3. Ümmi̱dvār vaṣluñ öñünce ḳaçar müdām

4. Seyr eyleñüz ol lāle-ruḫı āl ider yürür

kaç:

ḳaçar: -ar
Mısra: **3**
kaçmak

3. Ümmi̱dvār vaṣluñ öñünce ḳaçar müdām
4. Seyr eyleñüz ol lāle-ruḫı āl ider yürür

müdām:

müdām:
Mısra: **3**
daima II her zaman

3. Ümmi̱dvār vaṣluñ öñünce ḳaçar müdām
4. Seyr eyleñüz ol lāle-ruḫı āl ider yürür

ol:

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Ümmi̱dvār vaṣluñ öñünce ḳaçar müdām
4. Seyr eyleñüz ol lāle-ruḫı āl ider yürür

Ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. ʿAhd eylemişdi gelmege eglendi gelmedi
6. Ol şāh-ı ḥüsn gelmede ihmāl ider yürür

Ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Ol şāhı āh u nāle yürütmez belā budur
8. Varur raḳi̱b yanına idlāl ider yürür

lāle-ruh:

lāle-ruḫı: -ı
Mısra: **4**
Lale yanaklı. II Sevgili.

3. Ümmi̱dvār vaṣluñ öñünce ḳaçar müdām
4. Seyr eyleñüz ol lāle-ruḫı āl ider yürür

gelmeg:

gelmege: -e
Mısra: **5**
gelmek, uğramak

5. ʿAhd eylemişdi gelmege eglendi gelmedi
6. Ol şāh-ı ḥüsn gelmede ihmāl ider yürür

eglen:

eglendi: -di
Mısra: **5**
oyun oynamak II oyalamak II kandırmak

5. ʿAhd eylemişdi gelmege eglendi gelmedi
6. Ol şāh-ı ḥüsn gelmede ihmāl ider yürür

gelme:

gelmedi: -di
Mısra: **5**
gelmemek

5. ʿAhd eylemişdi gelmege eglendi gelmedi
6. Ol şāh-ı ḥüsn gelmede ihmāl ider yürür

gelmede:

gelmede:
Mısra: **6**
gelmek II ziyaret etmek

5. ʿAhd eylemişdi gelmege eglendi gelmedi
6. Ol şāh-ı ḥüsn gelmede ihmāl ider yürür

şāh:

şāhı: -ı
Mısra: **7**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

7. Ol şāhı āh u nāle yürütmez belā budur
8. Varur raḳi̱b yanına idlāl ider yürür

yürütmez:

yürütmez:
Mısra: **7**
gitmemek II yürümemek

7. Ol şāhı āh u nāle yürütmez belā budur
8. Varur raḳi̱b yanına idlāl ider yürür

var:

Varur: -ur
Mısra: **8**
Gitmek, ulaşmak.

7. Ol şāhı āh u nāle yürütmez belā budur
8. Varur raḳi̱b yanına idlāl ider yürür

raḳib:

raḳi̱b:
Mısra: **8**
Rakip II. Düşman.

7. Ol şāhı āh u nāle yürütmez belā budur
8. Varur raḳi̱b yanına idlāl ider yürür

yanına:

yanına:
Mısra: **8**
yakını II bulunulan yer

7. Ol şāhı āh u nāle yürütmez belā budur
8. Varur raḳi̱b yanına idlāl ider yürür

hicr:

Hicriyle: -i, -y, -le
Mısra: **9**
Ayrılık.

9. Hicriyle bi̱-ḳarār idügin yāre ʿarż içün
10. Yaḥyā sirişk-i çeşmini irsāl ider yürür

yār:

yāre: -e
Mısra: **9**
Sevgili

9. Hicriyle bi̱-ḳarār idügin yāre ʿarż içün
10. Yaḥyā sirişk-i çeşmini irsāl ider yürür

ʿarż:

ʿarż:
Mısra: **9**
Göstermek II sunmak

9. Hicriyle bi̱-ḳarār idügin yāre ʿarż içün
10. Yaḥyā sirişk-i çeşmini irsāl ider yürür

içün:

içün:
Mısra: **9**
için

9. Hicriyle bi̇-ḳarār idügin yāre ʿarż içün
10. Yaḥyā sirişk-i çeşmini irsāl ider yürür

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Hicriyle bi̇-ḳarār idügin yāre ʿarż içün
10. Yaḥyā sirişk-i çeşmini irsāl ider yürür

Ḫāk-i reh-i maḥabbeti:

Ḫāk-i reh-i maḥabbeti: -
Mısra: **2**
aşk ve bağlılık yolunun toprağı

1. Hem-rāh idüp ʿadūları ḫoş-ḥāl ider yürür
2. Ḫāk-i reh-i maḥabbeti pā-māl ider yürür

şāh-ı ḥüsn:

şāh-ı ḥüsn: -
Mısra: **6**
Güzellik padişahı II sevgili.

5. ʿAhd eylemişdi gelmege eglendi gelmedi
6. Ol şāh-ı ḥüsn gelmede ihmāl ider yürür

āh u nāle:

āh u nāle: -
Mısra: **7**
Ah etme ve inleme.

7. Ol şāhı āh u nāle yürütmez belā budur
8. Varur raḳi̇b yanına idlāl ider yürür

---

sirişk-i çeşmini:

sirişk-i çeşmini: -
Mısra: **10**
Gözyaşı.

9. Hicriyle bi̇-ḳarār idügin yāre ʿarż içün
10. Yaḥyā sirişk-i çeşmini irsāl ider yürür

---

hem-rāh idüp:

hem-rāh idüp: -
Mısra: **1**
kendisine yol arkadaşı etmek

1. Hem-rāh idüp ʿadūları ḫoş-ḥāl ider yürür
2. Ḫāk-i reh-i maḥabbeti pā-māl ider yürür

ḫoş-ḥāl ider:

ḫoş-ḥāl ider: -
Mısra: **1**
mutlu, mesut etmek

1. Hem-rāh idüp ʿadūları ḫoş-ḥāl ider yürür
2. Ḫāk-i reh-i maḥabbeti pā-māl ider yürür

---

pā-māl ider:

pā-māl ider: -
Mısra: **2**
Ayak altına almak, çiğnemek.

1. Hem-rāh idüp ʿadūları ḫoş-ḥāl ider yürür
2. Ḫāk-i reh-i maḥabbeti pā-māl ider yürür

---

seyr eyleñüz:

seyr eyleñüz: -
Mısra: **4**
Seyretmek, karşıdan bakmak.

3. Ümmi̇dvār vaṣluñ öñünce ḳaçar müdām
4. Seyr eyleñüz ol lāle-ruḫı āl ider yürür

āl ider:

āl ider: -
Mısra: **4**
Aldatmak, hile yapmak.

3. Ümmi̇dvār vaṣluñ öñünce ḳaçar müdām
4. Seyr eyleñüz ol lāle-ruḫı āl ider yürür

ʿahd eylemişdi:

ʿahd eylemişdi: -
Mısra: **5**
yemin etmek, söz vermek

5. ʿAhd eylemişdi gelmege eglendi gelmedi
6. Ol şāh-ı ḥüsn gelmede ihmāl ider yürür

---

ihmāl ider:

ihmāl ider: -
Mısra: **6**
ihmalkarlık göstermek

5. ʿAhd eylemişdi gelmege eglendi gelmedi
6. Ol şāh-ı ḥüsn gelmede ihmāl ider yürür

---

belā budur:

belā budur: -
Mısra: **7**
sıkıntı budur ki II bela budur ki

7. Ol şāhı āh u nāle yürütmez belā budur
8. Varur raḳi̇b yanına idlāl ider yürür

---

idlāl ider:

idlāl ider: -
Mısra: **8**
Dalâlete düşürmek II yoldan çıkarmak

7. Ol şāhı āh u nāle yürütmez belā budur
8. Varur raḳi̇b yanına idlāl ider yürür

---

bi-ḳarār idügin:

bi̇-ḳarār idügin: -
Mısra: **9**
Kararsız ve huzursuz olmak.

9. Hicriyle bi̇-ḳarār idügin yāre ʿarż içün
10. Yaḥyā sirişk-i çeşmini irsāl ider yürür

---

irsāl ider:

irsāl ider: -
Mısra: **10**
göndermek

9. Hicriyle bi̇-ḳarār idügin yāre ʿarż içün
10. Yaḥyā sirişk-i çeşmini irsāl ider yürür

---

dil:

dilüñ: -ü, -ñ
Mısra: **1**
gönül

1. Ser-i zülfüñde dilüñ nāle-i şeb-gi̇ri nedür
2. Bu belādan nice cān ḳurtara tedbi̇ri nedür

---

nedür:

nedür:
Mısra: **1**
nedendir?

1. Ser-i zülfüñde dilüñ nāle-i şeb-giri nedür
2. Bu belādan nice cān ḳurtara tedbiri nedür

nedür:
Mısra: **2**
nedir, nasıldır?

1. Ser-i zülfüñde dilüñ nāle-i şeb-giri nedür
2. Bu belādan nice cān ḳurtara tedbiri nedür

nedür:
Mısra: **4**
Nedir

3. Firḳatüñde dil-i şeydāyı tamām itdi ġamuñ
4. O faḳirüñ nedür eksükligi taḳṣiri nedür

nedür:
Mısra: **4**
Nedir.

3. Firḳatüñde dil-i şeydāyı tamām itdi ġamuñ
4. O faḳirüñ nedür eksükligi taḳṣiri nedür

nedür:
Mısra: **6**
kimdir?

5. Ġamze tigi müje tiriyle görünse dil-dār
6. Rüstem-i Zāl nedür tigi nedür tiri nedür

nedür:
Mısra: **6**
Nedir

5. Ġamze tigi müje tiriyle görünse dil-dār
6. Rüstem-i Zāl nedür tigi nedür tiri nedür

nedür:
Mısra: **6**
Nedir

5. Ġamze tigi müje tiriyle görünse dil-dār
6. Rüstem-i Zāl nedür tigi nedür tiri nedür

nedür:
Mısra: **8**
Nedir

7. İstemez çünki muḳayyed ola kendüyle cihān
8. Bir ṭaraf silsile-i zülf-i girih-giri nedür

nedür:
Mısra: **10**
nedendir?

9. ʿĀḳıbet öldürürin ḫışm ile Yaḥyā'yı dimiş
10. Göñli var çünki vefā itmege teʾḫiri nedür

---

bu:

Bu:
Mısra: **2**
bu, işaret sıfatı

1. Ser-i zülfüñde dilüñ nāle-i şeb-giri nedür
2. Bu belādan nice cān ḳurtara tedbiri nedür

---

belā:

belādan: -dan
Mısra: **2**
sıkıntı II eziyet

1. Ser-i zülfüñde dilüñ nāle-i şeb-giri nedür
2. Bu belādan nice cān ḳurtara tedbiri nedür

---

nice:

nice:
Mısra: **2**
nasıl

1. Ser-i zülfüñde dilüñ nāle-i şeb-giri nedür
2. Bu belādan nice cān ḳurtara tedbiri nedür

---

tedbir:

tedbiri: -i
Mısra: **2**
Önlem, hazırlık.

1. Ser-i zülfüñde dilüñ nāle-i şeb-giri nedür
2. Bu belādan nice cān ḳurtara tedbiri nedür

---

firḳat:

Firḳatüñde: -ü, -ñ, -de
Mısra: **3**
ayrılık

3. Firḳatüñde dil-i şeydāyı tamām itdi ġamuñ
4. O faḳirüñ nedür eksükligi taḳṣiri nedür

ġam:

ġamuñ: -u, -ñ
Mısra: **3**
kaygı, tasa, keder

3. Firḳatüñde dil-i şeydāyı tamām itdi ġamuñ
4. O faḳirüñ nedür eksükligi taḳṣiri nedür

---

o:

O:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Firḳatüñde dil-i şeydāyı tamām itdi ġamuñ
4. O faḳirüñ nedür eksükligi taḳṣiri nedür

---

faḳir:

faḳirüñ: -üñ
Mısra: **4**
zavallı, âciz II âşık

3. Firḳatüñde dil-i şeydāyı tamām itdi ġamuñ
4. O faḳirüñ nedür eksükligi taḳṣiri nedür

---

eksüklig:

eksükligi: -i
Mısra: **4**
eksiklik II kusur

3. Firḳatüñde dil-i şeydāyı tamām itdi ġamuñ
4. O faḳirüñ nedür eksükligi taḳṣiri nedür

---

taḳṣir:

taḳṣiri: -i
Mısra: **4**
Kusur, suç.

3. Firḳatüñde dil-i şeydāyı tamām itdi ġamuñ
4. O faḳirüñ nedür eksükligi taḳṣiri nedür

---

görün:

görünse: -se
Mısra: **5**
Ortaya çıkmak, başkaları tarafından görünür olmak.

5. Ġamze tigi müje tiriyle görünse dil-dār
6. Rüstem-i Zāl nedür tigi nedür tiri nedür

---

dil-dār:

dil-dār:
Mısra: **5**
gönül alan güzel II sevgili

5. Ġamze tiġi müje tiriyle
görünse dil-dār
6. Rüstem-i Zāl nedür tiġi
nedür tiri nedür

tiġ:

tiġi: -i
Mısra: **6**
Kılıç

5. Ġamze tiġi müje tiriyle
görünse dil-dār
6. Rüstem-i Zāl nedür tiġi
nedür tiri nedür

tir:

tiri: -i
Mısra: **6**
ok

5. Ġamze tiġi müje tiriyle
görünse dil-dār
6. Rüstem-i Zāl nedür tiġi
nedür tiri nedür

İstemez:

İstemez:
Mısra: **7**
Dilememek, arzulamamak.

7. İstemez çünki muḳayyed
ola kendüyle cihān
8. Bir ṭaraf silsile-i zülf-i
girih-giri nedür

çünki:

çünki:
Mısra: **7**
çünkü, zira.

7. İstemez çünki muḳayyed
ola kendüyle cihān
8. Bir ṭaraf silsile-i zülf-i
girih-giri nedür

çünki:
Mısra: **10**
çünkü, zira

9. ʿĀḳıbet öldürürin ḫışm ile
Yaḥyā'yı dimiş
10. Göñli var çünki vefā
itmege teʾḫiri nedür

kendü:

kendüyle: -yle
Mısra: **7**
Kendisi

7. İstemez çünki muḳayyed
ola kendüyle cihān
8. Bir ṭaraf silsile-i zülf-i
girih-giri nedür

cihān:

cihān:
Mısra: **7**
Dünya halkı.

7. İstemez çünki muḳayyed
ola kendüyle cihān
8. Bir ṭaraf silsile-i zülf-i
girih-giri nedür

ʿĀḳıbet:

ʿĀḳıbet:
Mısra: **9**
Sonunda, nihayet.

9. ʿĀḳıbet öldürürin ḫışm ile
Yaḥyā'yı dimiş
10. Göñli var çünki vefā
itmege teʾḫiri nedür

öldür:

öldürürin: -ür, -in
Mısra: **9**
öldürmek II canını almak

9. ʿĀḳıbet öldürürin ḫışm ile
Yaḥyā'yı dimiş
10. Göñli var çünki vefā
itmege teʾḫiri nedür

hışm:

ḫışm:
Mısra: **9**
Gazap, öfke

9. ʿĀḳıbet öldürürin ḫışm ile
Yaḥyā'yı dimiş
10. Göñli var çünki vefā
itmege teʾḫiri nedür

ile:

ile:
Mısra: **9**
birlikte

9. ʿĀḳıbet öldürürin ḫışm ile
Yaḥyā'yı dimiş
10. Göñli var çünki vefā
itmege teʾḫiri nedür

yahyā'yı:

Yaḥyā'yı:
Mısra: **9**
17.yy divân şairi

9. ʿĀḳıbet öldürürin ḫışm ile
Yaḥyā'yı dimiş
10. Göñli var çünki vefā
itmege teʾḫiri nedür

dimiş:

dimiş:
Mısra: **9**
söylemek

9. ʿĀḳıbet öldürürin ḫışm ile
Yaḥyā'yı dimiş
10. Göñli var çünki vefā
itmege teʾḫiri nedür

teʾhir:

teʾḫiri: -i
Mısra: **10**
ertelemek

9. ʿĀḳıbet öldürürin ḫışm ile
Yaḥyā'yı dimiş
10. Göñli var çünki vefā
itmege teʾḫiri nedür

ser-i zülfüñde:

ser-i zülfüñde: -
Mısra: **1**
zülfün ucu

1. Ser-i zülfüñde dilüñ nāle-i
şeb-giri nedür
2. Bu belādan nice cān ḳurtara
tedbiri nedür

nāle-i şeb-giri:

nāle-i şeb-giri: -
Mısra: **1**
Geceyi saran inleyiş.

1. Ser-i zülfüñde dilüñ nāle-i
şeb-giri nedür
2. Bu belādan nice cān ḳurtara
tedbiri nedür

dil-i şeydāyı:

dil-i şeydāyı: -
Mısra: **3**
çılgın gönül

3. Firḳatüñde dil-i şeydāyı
tamām itdi ġamuñ
4. O faḳirüñ nedür eksükligi
taḳṣiri nedür

rüstem-i zāl:

rüstem-i zāl: -
Mısra: **6**
Zaloğlu Rüstem. İran'ın ünlü pehlivan ve savaşçısı.

5. Ġamze tiġi müje tiriyle
görünse dil-dār

6. Rüstem-i Zāl nedür tıġi
nedür tīri nedür

silsile-i zülf-i girih-giri:

silsile-i zülf-i girih-giri: -
Mısra: **8**
karışık saçların dalgası

7. İstemez çünki muḳayyed
ola kendüyle cihān
8. Bir ṭaraf silsile-i zülf-i
girih-giri nedür

cān kurtara:

cān ḳurtara: -
Mısra: **2**
Canını kurtarma.

1. Ser-i zülfüñde dilüñ nāle-i
şeb-giri nedür
2. Bu belādan nice cān ḳurtara
tedbiri nedür

tamām itdi:

tamām itdi: -
Mısra: **3**
tüketmek II bitirmek

3. Firḳatüñde dil-i şeydāyı
tamām itdi ġamuñ
4. O faḳirüñ nedür eksükligi
taḳṣiri nedür

Ġamze tıġi:

Ġamze tıġi: -
Mısra: **5**
sevgilinin yan bakış kılıcı

5. Ġamze tıġi müje tiriyle
görünse dil-dār
6. Rüstem-i Zāl nedür tıġi
nedür tīri nedür

müje tiriyle:

müje tiriyle: -
Mısra: **5**
kirpik oku

5. Ġamze tıġi müje tiriyle
görünse dil-dār
6. Rüstem-i Zāl nedür tıġi
nedür tīri nedür

muḳayyed ola:

muḳayyed ola: -
Mısra: **7**
bağlanmak

7. İstemez çünki muḳayyed
ola kendüyle cihān
8. Bir ṭaraf silsile-i zülf-i
girih-giri nedür

bir ṭaraf:

bir ṭaraf: -
Mısra: **8**
bir tarafta bulunan

7. İstemez çünki muḳayyed
ola kendüyle cihān
8. Bir ṭaraf silsile-i zülf-i
girih-giri nedür

vefā itmege:

vefā itmege: -
Mısra: **10**
vefa göstermek II sözünde durma, sözünü yerine getirme II dostlukta sebat gösterme.

9. ʿĀḳıbet öldürürin ḫışm ile
Yaḥyā'yı dimiş
10. Göñli var çünki vefā
itmege teʾḫiri nedür

göñli var:

göñli var: -
Mısra: **10**
gönlü olmak II istekli olmak

9. ʿĀḳıbet öldürürin ḫışm ile
Yaḥyā'yı dimiş
10. Göñli var çünki vefā
itmege teʾḫiri nedür

tūtiyā:

Tūtiyādan: -dan
Mısra: **1**
Göze parlaklık ve kuvvet veren sürme taşı tozu ‖ Güzelin ayak tozu.

1. Tūtiyādan ṭopraġum vaḳt
ola terciḥ ideler
2. Rindler sāġar düzüp zühhād
tesbiḥ ideler

ṭopraġ:

ṭopraġum: -um
Mısra: **1**
Toprak

1. Tūtiyādan ṭopraġum vaḳt
ola terciḥ ideler
2. Rindler sāġar düzüp zühhād
tesbiḥ ideler

rind:

Rindler: -ler
Mısra: **2**
Kalender, aldırışsız, dünya işlerini hoş gören

1. Tūtiyādan ṭopraġum vaḳt
ola terciḥ ideler
2. Rindler sāġar düzüp zühhād
tesbiḥ ideler

zühhād:

zühhād:
Mısra: **2**
Zahidler

1. Tūtiyādan ṭopraġum vaḳt
ola terciḥ ideler
2. Rindler sāġar düzüp zühhād
tesbiḥ ideler

Kalb:

Ḳalb:
Mısra: **3**
kalp ‖ gönül

3. Ḳalb ise dil ġam degül
ḥükm idicek sulṭān-ı ʿaşḳ
4. Naḳd-i vaḳt idüp belā
odıyla taṣḥiḥ ideler

ise:

ise:
Mısra: **3**
koşul edatı

3. Ḳalb ise dil ġam degül
ḥükm idicek sulṭān-ı ʿaşḳ
4. Naḳd-i vaḳt idüp belā
odıyla taṣḥiḥ ideler

dil:

dil:
Mısra: **3**
gönül

3. Ḳalb ise dil ġam degül
ḥükm idicek sulṭān-ı ʿaşḳ
4. Naḳd-i vaḳt idüp belā
odıyla taṣḥiḥ ideler

şöyle:

şöyle:
Mısra: **5**
o denli II öyle çok

5. Ġamze-i ḫūn-riz-i dil-ber
şöyle meşhūr ola kim
6. Tiġ ü ḫançer vaṣf idenler
aña telmiḥ ideler

kim:

kim:
Mısra: **5**
"Ki", bağlama edatı

5. Ġamze-i ḫūn-rīz-i dil-ber
şöyle meşhūr ola kim
6. Tīġ ü ḫançer vaṣf idenler
aña telmīḥ ideler

kūyuñ unutma dimek
10. Dostlar lāzım degül
Yaḥyā'yı taṣrīḥ ideler

kūyuñ unutma dimek
10. Dostlar lāzım degül
Yaḥyā'yı taṣrīḥ ideler

a:

aña: -ña
Mısra: **6**
teklik 3. şahıs zamiri II sevgili

5. Ġamze-i ḫūn-rīz-i dil-ber
şöyle meşhūr ola kim
6. Tīġ ü ḫançer vaṣf idenler
aña telmīḥ ideler

müddeʿī:

Müddeʿīden: -den
Mısra: **7**
İddia edici, iddia eden.

7. Müddeʿīden ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ
niçüñ farḳ olmaya
8. Ḫūblar olmaz mı kim
ʿuşşāḳı tenḳīḥ ideler

niçüñ:

niçüñ:
Mısra: **7**
niçin

7. Müddeʿīden ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ
niçüñ farḳ olmaya
8. Ḫūblar olmaz mı kim
ʿuşşāḳı tenḳīḥ ideler

Hūb:

Ḫūblar: -lar
Mısra: **8**
Güzel.

7. Müddeʿīden ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ
niçüñ farḳ olmaya
8. Ḫūblar olmaz mı kim
ʿuşşāḳı tenḳīḥ ideler

ʿuşşāḳ:

ʿuşşāḳı: -ı
Mısra: **8**
Âşıklar.

7. Müddeʿīden ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ
niçüñ farḳ olmaya
8. Ḫūblar olmaz mı kim
ʿuşşāḳı tenḳīḥ ideler

besdür:

Besdür:
Mısra: **9**
yeter, kâfi

9. Besdür ol şāha gedā-yı

ol:

ol:
Mısra: **9**
işaret sıfatı "o".

9. Besdür ol şāha gedā-yı
kūyuñ unutma dimek
10. Dostlar lāzım degül
Yaḥyā'yı taṣrīḥ ideler

şāh:

şāha: -a
Mısra: **9**
sevgili II padişah

9. Besdür ol şāha gedā-yı
kūyuñ unutma dimek
10. Dostlar lāzım degül
Yaḥyā'yı taṣrīḥ ideler

unutma:

unutma:
Mısra: **9**
Unutma! II Aklında kalsın, hatırla!

9. Besdür ol şāha gedā-yı
kūyuñ unutma dimek
10. Dostlar lāzım degül
Yaḥyā'yı taṣrīḥ ideler

dimek:

dimek:
Mısra: **9**
Demek

9. Besdür ol şāha gedā-yı
kūyuñ unutma dimek
10. Dostlar lāzım degül
Yaḥyā'yı taṣrīḥ ideler

dost:

Dostlar: -lar
Mısra: **10**
arkadaş,dost

9. Besdür ol şāha gedā-yı
kūyuñ unutma dimek
10. Dostlar lāzım degül
Yaḥyā'yı taṣrīḥ ideler

yaḥyā':

Yaḥyā'yı: -y, -ı
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Besdür ol şāha gedā-yı

Ġamze-i ḫūn-riz-i dil-ber:

Ġamze-i ḫūn-rīz-i dil-ber: -
Mısra: **5**
sevgilinin kan akıtan yan bakışları

5. Ġamze-i ḫūn-rīz-i dil-ber
şöyle meşhūr ola kim
6. Tīġ ü ḫançer vaṣf idenler
aña telmīḥ ideler

tiġ ü ḫançer:

tīġ ü ḫançer: -
Mısra: **6**
Kılıç ve hançer.

5. Ġamze-i ḫūn-rīz-i dil-ber
şöyle meşhūr ola kim
6. Tīġ ü ḫançer vaṣf idenler
aña telmīḥ ideler

ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ:

ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ: -
Mısra: **7**
sadık âşık II hakiki âşık

7. Müddeʿīden ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ
niçüñ farḳ olmaya
8. Ḫūblar olmaz mı kim
ʿuşşāḳı tenḳīḥ ideler

gedā-yı kūyuñ:

gedā-yı kūyuñ: -
Mısra: **9**
(Sevgilinin) köyünün dilencisi.

9. Besdür ol şāha gedā-yı
kūyuñ unutma dimek
10. Dostlar lāzım degül
Yaḥyā'yı taṣrīḥ ideler

vaḳt ola:

vaḳt ola: -
Mısra: **1**
zaman gelir II an olur

1. Tūtiyādan ṭopraġum vaḳt
ola tercīḥ ideler
2. Rindler sāġar düzüp zühhād
tesbīḥ ideler

tercih ideler:

tercīḥ ideler: -
Mısra: **1**
Tercih etmek, yeğlemek.

1. Tūtiyādan ṭopraġum vaḳt

ola terciḥ ideler
2. Rindler sāġar düzüp zühhād
tesbiḥ ideler

sāġar düzüp:

sāġar düzüp: -
Mısra: **2**
içki içmek

1. Tūtiyādan ṭopraġum vaḳt
ola terciḥ ideler
2. Rindler sāġar düzüp zühhād
tesbiḥ ideler

tesbih ideler:

tesbiḥ ideler: -
Mısra: **2**
Zikretmek.

1. Tūtiyādan ṭopraġum vaḳt
ola terciḥ ideler
2. Rindler sāġar düzüp zühhād
tesbiḥ ideler

sulṭān-ı ʿaşk:

sulṭān-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **3**
Aşkın sultanı II sevgili

3. Ḳalb ise dil ġam degül
ḥükm idicek sulṭān-ı ʿaşḳ
4. Naḳd-i vaḳt idüp belā
odıyla taṣḥiḥ ideler

hükm idicek:

ḥükm idicek: -
Mısra: **3**
hükmettiği müddetçe

3. Ḳalb ise dil ġam degül
ḥükm idicek sulṭān-ı ʿaşḳ
4. Naḳd-i vaḳt idüp belā
odıyla taṣḥiḥ ideler

ġam degül:

ġam degül: -
Mısra: **3**
aldırma!

3. Ḳalb ise dil ġam degül
ḥükm idicek sulṭān-ı ʿaşḳ
4. Naḳd-i vaḳt idüp belā
odıyla taṣḥiḥ ideler

nakd-i vakt idüp:

naḳd-i vaḳt idüp: -
Mısra: **4**
Vaktinde hareket etmek II vakti nakit bilmek II vakti sermayeye dönüştürmek.

3. Ḳalb ise dil ġam degül
ḥükm idicek sulṭān-ı ʿaşḳ
4. Naḳd-i vaḳt idüp belā
odıyla taṣḥiḥ ideler

belā odıyla:

belā odıyla: -
Mısra: **4**
bela ateşi

3. Ḳalb ise dil ġam degül
ḥükm idicek sulṭān-ı ʿaşḳ
4. Naḳd-i vaḳt idüp belā
odıyla taṣḥiḥ ideler

taṣḥiḥ ideler:

taṣḥiḥ ideler: -
Mısra: **4**
Düzeltmek için gözden geçirmek

3. Ḳalb ise dil ġam degül
ḥükm idicek sulṭān-ı ʿaşḳ
4. Naḳd-i vaḳt idüp belā
odıyla taṣḥiḥ ideler

meşhūr ola:

meşhūr ola: -
Mısra: **5**
meşhur olmak II ün salmak

5. Ġamze-i ḫūn-rīz-i dil-ber
şöyle meşhūr ola kim
6. Tīġ ü ḫançer vaṣf idenler
aña telmīḥ ideler

vaṣf idenler:

vaṣf idenler: -
Mısra: **6**
Nitelemek, anlatmak, övmek.

5. Ġamze-i ḫūn-rīz-i dil-ber
şöyle meşhūr ola kim
6. Tīġ ü ḫançer vaṣf idenler
aña telmīḥ ideler

telmiḥ ideler:

telmīḥ ideler: -
Mısra: **6**
hatırlatmak.

5. Ġamze-i ḫūn-rīz-i dil-ber
şöyle meşhūr ola kim
6. Tīġ ü ḫançer vaṣf idenler
aña telmīḥ ideler

farḳ olmaya:

farḳ olmaya: -
Mısra: **7**
farkı olmamak

7. Müddeʿīden ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ
niçüñ farḳ olmaya
8. Ḫūblar olmaz mı kim
ʿuşşāḳı tenḳīḥ ideler

tenḳiḥ ideler:

tenḳīḥ ideler: -
Mısra: **8**
ayıklamak

7. Müddeʿīden ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ
niçüñ farḳ olmaya
8. Ḫūblar olmaz mı kim
ʿuşşāḳı tenḳīḥ ideler

olmaz mı kim:

olmaz mı kim: -
Mısra: **8**
olmaz mı ki II olmaz mı?

7. Müddeʿīden ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ
niçüñ farḳ olmaya
8. Ḫūblar olmaz mı kim
ʿuşşāḳı tenḳīḥ ideler

taṣrih ideler:

taṣrīḥ ideler: -
Mısra: **10**
Açık surette ifade etme II şüphe ve tereddüde mahal bırakmayacak şekilde tanıtma

9. Besdür ol şāha gedā-yı
kūyuñ unutma dimek
10. Dostlar lāzım degül
Yaḥyā'yı taṣrīḥ ideler

lāzım degül:

lāzım degül: -
Mısra: **10**
Gerekmez

9. Besdür ol şāha gedā-yı
kūyuñ unutma dimek
10. Dostlar lāzım degül
Yaḥyā'yı taṣrīḥ ideler

dil-dār:

dil-dāruñ: -uñ
Mısra: **1**
Güzel ‖ *sevgili*

1. Rūy-ı zībāsında dil-dāruñ ki
müşgīn mū biter
2. Beñzer ol gülzāra eṭrāfında
anber bū biter

ki:

ki:
Mısra: **1**

Bağlama edatı

1. Rūy-ı zibāsında dil-dāruñ ki müşgin mū biter
2. Beñzer ol gülzāra eṭrāfında anber bū biter

7. Gerçi merhemdür nigāh-ı luṭfı yārüñ yārāña
8. Ṣanma ammā zaḫm-ı tiġ-i ġamze-i cādū biter

1. Rūy-ı zibāsında dil-dāruñ ki müşgin mū biter
2. Beñzer ol gülzāra eṭrāfında anber bū biter

müşgin:

müşgin:
Mısra: **1**
misk kokulu

1. Rūy-ı zibāsında dil-dāruñ ki müşgin mū biter
2. Beñzer ol gülzāra eṭrāfında anber bū biter

mū:

mū:
Mısra: **1**
ayva tüyü

1. Rūy-ı zibāsında dil-dāruñ ki müşgin mū biter
2. Beñzer ol gülzāra eṭrāfında anber bū biter

bit:

biter: -er
Mısra: **1**
çıkmak II ortaya çıkmak

1. Rūy-ı zibāsında dil-dāruñ ki müşgin mū biter
2. Beñzer ol gülzāra eṭrāfında anber bū biter

biter: -er
Mısra: **2**
ortaya çıkmak

1. Rūy-ı zibāsında dil-dāruñ ki müşgin mū biter
2. Beñzer ol gülzāra eṭrāfında anber bū biter

biter: -er
Mısra: **4**
Ortaya çıkmak, yetişmek.

3. Naḫl-i güldür ḳāmetüñ ey ġonce-i bāġ-ı vefā
4. Ḳudret-i Ḥaḳ ile ammā anda şeftālū biter

biter: -er
Mısra: **6**
ortaya çıkmak

5. Ḳāmetüñ naḫlini dāʾim ideyin ḫāṭır-nişān
6. Ey gül-i pākize-dāmānum göñülden o biter

biter: -er
Mısra: **8**
ortaya çıkmak

beñze:

Beñzer: -r
Mısra: **2**
iki nesne veya kişi arasında ortak yönler bulunmak.

1. Rūy-ı zibāsında dil-dāruñ ki müşgin mū biter
2. Beñzer ol gülzāra eṭrāfında anber bū biter

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Rūy-ı zibāsında dil-dāruñ ki müşgin mū biter
2. Beñzer ol gülzāra eṭrāfında anber bū biter

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Yāre Yaḥyā gül disem gülmez açılmaz bir zamān
10. Görmedüm ol ġonce-i raʿnā gibi maḥbūb-ı ter

gülzār:

gülzāra: -a
Mısra: **2**
gül bahçesi ǁ bahçe

1. Rūy-ı zibāsında dil-dāruñ ki müşgin mū biter
2. Beñzer ol gülzāra eṭrāfında anber bū biter

eṭrāf:

eṭrāfında: -ında
Mısra: **2**
Yanı, çevresi, kenarı.

1. Rūy-ı zibāsında dil-dāruñ ki müşgin mū biter
2. Beñzer ol gülzāra eṭrāfında anber bū biter

ʿanber:

ʿanber:
Mısra: **2**
Ada balığının bağırsaklarında toplanan yumuşak, yapışkan ve misk gibi kokan, kül renginde bir madde; güzel koku.

bū:

bū:
Mısra: **2**
koku

1. Rūy-ı zibāsında dil-dāruñ ki müşgin mū biter
2. Beñzer ol gülzāra eṭrāfında anber bū biter

ḳāmet:

ḳāmetüñ: -üñ
Mısra: **3**
Boy, endam.

3. Naḫl-i güldür ḳāmetüñ ey ġonce-i bāġ-ı vefā
4. Ḳudret-i Ḥaḳ ile ammā anda şeftālū biter

ey:

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Naḫl-i güldür ḳāmetüñ ey ġonce-i bāġ-ı vefā
4. Ḳudret-i Ḥaḳ ile ammā anda şeftālū biter

Ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Ḳāmetüñ naḫlini dāʾim ideyin ḫāṭır-nişān
6. Ey gül-i pākize-dāmānum göñülden o biter

ile:

ile:
Mısra: **4**
bağlama edatı II birlikte II vesilesiyle

3. Naḫl-i güldür ḳāmetüñ ey ġonce-i bāġ-ı vefā
4. Ḳudret-i Ḥaḳ ile ammā anda şeftālū biter

ammā:

ammā:
Mısra: **4**
bundan ötürü

3. Naḫl-i güldür ḳāmetüñ ey ġonce-i bāġ-ı vefā
4. Ḳudret-i Ḥaḳ ile ammā anda

şeftālū biter

ammā:
Mısra: **8**
ama

7. Gerçi merhemdür nigāh-ı lutfı yārüñ yārāña
8. Şanma ammā zaḫm-ı tiġ-i ġamze-i cādū biter

---

anda:

anda:
Mısra: **4**
Orada

3. Naḫl-i güldür ḳāmetüñ ey ġonce-i bāġ-ı vefā
4. Ḳudret-i Ḥaḳ ile ammā anda şeftālū biter

şeftālū:

şeftālū:
Mısra: **4**
sevgilinin şeftaliye benzetilen dudağı

3. Naḫl-i güldür ḳāmetüñ ey ġonce-i bāġ-ı vefā
4. Ḳudret-i Ḥaḳ ile ammā anda şeftālū biter

Kāmet:

Ḳāmetüñ: -üñ
Mısra: **5**
Boy, endam.

5. Ḳāmetüñ naḫlini dāʾim ideyin ḫāṭır-nişān
6. Ey gül-i pāḳize-dāmānum göñülden o biter

---

nahl:

naḫlini: -ini
Mısra: **5**
fidan II sevgilinin boyu

5. Ḳāmetüñ naḫlini dāʾim ideyin ḫāṭır-nişān
6. Ey gül-i pāḳize-dāmānum göñülden o biter

---

dāʾim:

dāʾim:
Mısra: **5**
Devamlı, sürekli.

5. Ḳāmetüñ naḫlini dāʾim ideyin ḫāṭır-nişān
6. Ey gül-i pāḳize-dāmānum göñülden o biter

---

göñülden:

göñülden:
Mısra: **6**
Candan, içten, yürekten.

5. Ḳāmetüñ naḫlini dāʾim ideyin ḫāṭır-nişān
6. Ey gül-i pāḳize-dāmānum göñülden o biter

---

o:

o:
Mısra: **6**
O, işaret zamiri.

5. Ḳāmetüñ naḫlini dāʾim ideyin ḫāṭır-nişān
6. Ey gül-i pāḳize-dāmānum göñülden o biter

---

gerçi:

Gerçi:
Mısra: **7**
Gerçi.

7. Gerçi merhemdür nigāh-ı lutfı yārüñ yārāña
8. Şanma ammā zaḫm-ı tiġ-i ġamze-i cādū biter

---

merhem:

merhemdür: -dür
Mısra: **7**
derman II ilaç

7. Gerçi merhemdür nigāh-ı lutfı yārüñ yārāña
8. Şanma ammā zaḫm-ı tiġ-i ġamze-i cādū biter

---

yār:

yārüñ: -ü, -ñ
Mısra: **7**
Sevgili

7. Gerçi merhemdür nigāh-ı lutfı yārüñ yārāña
8. Şanma ammā zaḫm-ı tiġ-i ġamze-i cādū biter

Yāre: -e
Mısra: **9**
Sevgili

9. Yāre Yaḥyā gül disem gülmez açılmaz bir zamān
10. Görmedüm ol ġonce-i raʿnā gibi maḥbūb-ı ter

---

yārān:

yārāna: -a
Mısra: **7**
seven kimseler II âşıklar

7. Gerçi merhemdür nigāh-ı lutfı yārüñ yārāña
8. Şanma ammā zaḫm-ı tiġ-i ġamze-i cādū biter

Şanma:

Şanma:
Mısra: **8**
zannetme, sanma

7. Gerçi merhemdür nigāh-ı lutfı yārüñ yārāña
8. Şanma ammā zaḫm-ı tiġ-i ġamze-i cādū biter

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yāre Yaḥyā gül disem gülmez açılmaz bir zamān
10. Görmedüm ol ġonce-i raʿnā gibi maḥbūb-ı ter

---

gül:

gül:
Mısra: **9**
goncanın açılmış hali II neşeli ve göze daha çok görünür olmak

9. Yāre Yaḥyā gül disem gülmez açılmaz bir zamān
10. Görmedüm ol ġonce-i raʿnā gibi maḥbūb-ı ter

---

disem:

disem:
Mısra: **9**
demek.

9. Yāre Yaḥyā gül disem gülmez açılmaz bir zamān
10. Görmedüm ol ġonce-i raʿnā gibi maḥbūb-ı ter

---

gülmez:

gülmez:
Mısra: **9**
açılmamak II gösterişli ve görünür olmak II neşeli durmamak

9. Yāre Yaḥyā gül disem gülmez açılmaz bir zamān
10. Görmedüm ol ġonce-i raʿnā gibi maḥbūb-ı ter

---

açılmaz:

açılmaz:
Mısra: **9**
açılmamak II gösterişli ve daha görünür olmamak

9. Yāre Yaḥyā gül disem gülmez açılmaz bir zamān
10. Görmedüm ol ġonce-i raʿnā gibi maḥbūb-ı ter

Ḳudret-i Ḥaḳ:

Ḳudret-i Ḥaḳ: -
Mısra: **4**
Allah'ın kudreti, gücü

3. Naḫl-i güldür ḳāmetüñ ey ġonce-i bāġ-ı vefā
4. Ḳudret-i Ḥaḳ ile ammā anda şeftālū biter

maḥbūb-ı ter:

maḥbūb-ı ter: -
Mısra: **10**
genç güzel sevgili

9. Yāre Yaḥyā gül disem gülmez açılmaz bir zamān
10. Görmedüm ol ġonce-i raʿnā gibi maḥbūb-ı ter

görme:

Görmedüm: -dü, -m
Mısra: **10**
görmemek II karşılaşmamak

9. Yāre Yaḥyā gül disem gülmez açılmaz bir zamān
10. Görmedüm ol ġonce-i raʿnā gibi maḥbūb-ı ter

ḫāṭır-nişān ideyin:

ḫāṭır-nişān ideyin: -
Mısra: **5**
gönülde tutmak II hatırda bırakmak

5. Ḳāmetüñ naḫlini dāʾim ideyin ḫāṭır-nişān
6. Ey gül-i pāḳize-dāmānum göñülden o biter

bir zamān:

bir zamān: -
Mısra: **9**
hiçbir zaman II asla

9. Yāre Yaḥyā gül disem gülmez açılmaz bir zamān
10. Görmedüm ol ġonce-i raʿnā gibi maḥbūb-ı ter

gibi:

gibi:
Mısra: **10**
benzetme edatı II -e benzer

9. Yāre Yaḥyā gül disem gülmez açılmaz bir zamān
10. Görmedüm ol ġonce-i raʿnā gibi maḥbūb-ı ter

gül-i pāḳize-dāmānum:

gül-i pāḳize-dāmānum: -
Mısra: **6**
iffetli sevgili

5. Ḳāmetüñ naḫlini dāʾim ideyin ḫāṭır-nişān
6. Ey gül-i pāḳize-dāmānum göñülden o biter

hemişe:

Hemi̮şe:
Mısra: **1**
Her zaman, daima

1. Hemi̮şe merdüm-i çeşmüm ʿiẕār-ı yāra baḳar
2. Gözüm o penceredür ṣaḥn-ı lālezāra baḳar

rūy-ı zibāsında:

rūy-ı ẕibāsında: -
Mısra: **1**
Güzel yüz.

1. Rūy-ı ẕibāsında dil-dāruñ ki müşgin mū biter
2. Beñzer ol gülzāra eṭrāfında anber bū biter

nigāh-ı luṭfı:

nigāh-ı luṭfı: -
Mısra: **7**
lütuf bakışı

7. Gerçi merhemdür nigāh-ı luṭfı yārüñ yārāña
8. Ṣanma ammā zaḫm-ı tīġ-i ġamze-i cādū biter

baḳ:

baḳar: -ar
Mısra: **1**
bakmak II nazar etmek II yönelmek

1. Hemi̮şe merdüm-i çeşmüm ʿiẕār-ı yāra baḳar
2. Gözüm o penceredür ṣaḥn-ı lālezāra baḳar

baḳar: -ar
Mısra: **2**
seyretmek, temaşa etmek

1. Hemi̮şe merdüm-i çeşmüm ʿiẕār-ı yāra baḳar
2. Gözüm o penceredür ṣaḥn-ı lālezāra baḳar

baḳar: -ar
Mısra: **4**
beklemek II ibeklenen zamanın gelmesini arzulamak

3. Zamān gelür yine zerri̮n ḳadeḥ alur eline
4. Çemende nergis-i şehlā hemān bahāra baḳar

baḳar: -ar
Mısra: **6**
bir görevi üstlenmek II bir iş, olay veya durumun gerçekleşmesi için muhtaç olmak

nahl-i güldür:

naḫl-i güldür: -
Mısra: **3**
Gül fidanı

3. Naḫl-i güldür ḳāmetüñ ey ġonce-i bāġ-ı vefā
4. Ḳudret-i Ḥaḳ ile ammā anda şeftālū biter

zahm-ı tiġ-i ġamze-i cādū:

zaḫm-ı tīġ-i ġamze-i cādū: -
Mısra: **8**
cadı bakışlı sevgilinin fırlattığı kirpik yani kılıcın yarası

7. Gerçi merhemdür nigāh-ı luṭfı yārüñ yārāña
8. Ṣanma ammā zaḫm-ı tīġ-i ġamze-i cādū biter

ġonce-i bāġ-ı vefā:

ġonce-i bāġ-ı vefā: -
Mısra: **3**
vefa bahçesinin goncası II sevgili

3. Naḫl-i güldür ḳāmetüñ ey ġonce-i bāġ-ı vefā
4. Ḳudret-i Ḥaḳ ile ammā anda şeftālū biter

ġonce-i raʿnā:

ġonce-i raʿnā: -
Mısra: **10**
güzel, hoş gonca.

9. Yāre Yaḥyā gül disem gülmez açılmaz bir zamān
10. Görmedüm ol ġonce-i raʿnā gibi maḥbūb-ı ter

5. Nesi̱m-i luṭfuñadur intiẓārı fülk-i dilüñ
6. Çoġ oldı sāḥil-i miḥnetde rūzgāra baḳar

baḳar: -ar
Mısra: **8**
bakmak II gözlemlemek

7. Seni gelür işidüp bāġa yāsemen cānā
8. Çıḳup o şevḳ ile di̱vāre reh-güzāra baḳar

baḳar: -ar
Mısra: **10**
yönelmek II önem vermek

9. Ne iʿtibār bu evżāʿa merd olan Yaḥyā
10. Ne zillete naẓar eyler ne iʿtibāra baḳar

---

göz:

Gözüm: -üm
Mısra: **2**
göz

1. Hemi̱şe merdüm-i çeşmüm ʿiẕār-ı yāra baḳar
2. Gözüm o penceredür şaḥn-ı lālezāra baḳar

---

o:

o:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Hemi̱şe merdüm-i çeşmüm ʿiẕār-ı yāra baḳar
2. Gözüm o penceredür şaḥn-ı lālezāra baḳar

o:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Seni gelür işidüp bāġa yāsemen cānā
8. Çıḳup o şevḳ ile di̱vāre reh-güzāra baḳar

---

pencere:

penceredür: -dür
Mısra: **2**
pencere II dışarıya açılan, dışarıyı gören (göz için benzetme)

1. Hemi̱şe merdüm-i çeşmüm ʿiẕār-ı yāra baḳar
2. Gözüm o penceredür şaḥn-ı lālezāra baḳar

---

zamān:

Zamān:
Mısra: **3**
vakit II dönem

3. Zamān gelür yine zerri̱n ḳadeḥ alur eline
4. Çemende nergis-i şehlā hemān bahāra baḳar

---

gel:

gelür: -ür
Mısra: **3**
gelmek II (zamanı) gelmek

3. Zamān gelür yine zerri̱n ḳadeḥ alur eline
4. Çemende nergis-i şehlā hemān bahāra baḳar

gelür: -ür
Mısra: **7**
Gelmek.

7. Seni gelür işidüp bāġa yāsemen cānā
8. Çıḳup o şevḳ ile di̱vāre reh-güzāra baḳar

---

yine:

yine:
Mısra: **3**
yine, tekrar.

3. Zamān gelür yine zerri̱n ḳadeḥ alur eline
4. Çemende nergis-i şehlā hemān bahāra baḳar

Çemen:

Çemende: -de
Mısra: **4**
Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer.

3. Zamān gelür yine zerri̱n ḳadeḥ alur eline
4. Çemende nergis-i şehlā hemān bahāra baḳar

---

hemān:

hemān:
Mısra: **4**
hemen II o anda II sürekli olarak

3. Zamān gelür yine zerri̱n ḳadeḥ alur eline
4. Çemende nergis-i şehlā hemān bahāra baḳar

---

bahār:

bahāra: -a
Mısra: **4**
Bahar mevsimi

3. Zamān gelür yine zerri̱n ḳadeḥ alur eline
4. Çemende nergis-i şehlā hemān bahāra baḳar

---

intiẓār:

intiẓārı: -ı
Mısra: **5**
Bekleyiş, gözlemek

5. Nesi̱m-i luṭfuñadur intiẓārı fülk-i dilüñ
6. Çoġ oldı sāḥil-i miḥnetde rūzgāra baḳar

---

rūzgār:

rūzgāra: -a
Mısra: **6**
Devir, zaman II esinti,yel.

5. Nesi̱m-i luṭfuñadur intiẓārı fülk-i dilüñ
6. Çoġ oldı sāḥil-i miḥnetde rūzgāra baḳar

---

seni:

Seni:
Mısra: **7**
ikinci teklik şahıs zamiri.

7. Seni gelür işidüp bāġa yāsemen cānā
8. Çıḳup o şevḳ ile di̱vāre reh-güzāra baḳar

---

işid:

işidüp: -üp
Mısra: **7**
işiterek II duyunca

7. Seni gelür işidüp bāġa yāsemen cānā
8. Çıḳup o şevḳ ile di̱vāre reh-güzāra baḳar

---

bāġ:

bāġa: -a
Mısra: **7**
bahçe

7. Seni gelür işidüp bāġa yāsemen cānā
8. Çıḳup o şevḳ ile di̱vāre reh-güzāra baḳar

---

yāsemen:

yāsemen:
Mısra: **7**
Yasemin çiçeği.

7. Seni gelür işidüp bāġa yāsemen cānā
8. Çıḳup o şevḳ ile dịvāre reh-güzāra baḳar

cānā:

cānā:
Mısra: **7**
ey sevgili! II ey can!

7. Seni gelür işidüp bāġa yāsemen cānā
8. Çıḳup o şevḳ ile dịvāre reh-güzāra baḳar

Çık:

Çıḳup: -up
Mısra: **8**
bir şeyin üst kısmına çıkmak II yukarı doğru gitmek

7. Seni gelür işidüp bāġa yāsemen cānā
8. Çıḳup o şevḳ ile dịvāre reh-güzāra baḳar

şevk:

şevḳ:
Mısra: **8**
Gönül meyli, arzu.

7. Seni gelür işidüp bāġa yāsemen cānā
8. Çıḳup o şevḳ ile dịvāre reh-güzāra baḳar

ile:

ile:
Mısra: **8**
bağlama edatı "ile" II birlikte

7. Seni gelür işidüp bāġa yāsemen cānā
8. Çıḳup o şevḳ ile dịvāre reh-güzāra baḳar

divār:

dịvāre: -e
Mısra: **8**
Duvar.

7. Seni gelür işidüp bāġa yāsemen cānā
8. Çıḳup o şevḳ ile dịvāre reh-güzāra baḳar

reh-güzār:

reh-güzāra: -a
Mısra: **8**
Geçilen yol, geçit.

7. Seni gelür işidüp bāġa yāsemen cānā
8. Çıḳup o şevḳ ile dịvāre reh-güzāra baḳar

ne:

Ne:
Mısra: **9**
Nasıl.

9. Ne iʿtibār bu evżāʿa merd olan Yaḥyā
10. Ne zillete naẓar eyler ne iʿtibāra baḳar

iʿtibār:

iʿtibār:
Mısra: **9**
Değer, önem

9. Ne iʿtibār bu evżāʿa merd olan Yaḥyā
10. Ne zillete naẓar eyler ne iʿtibāra baḳar

iʿtibāra: -a
Mısra: **10**
Değer, önem

9. Ne iʿtibār bu evżāʿa merd olan Yaḥyā
10. Ne zillete naẓar eyler ne iʿtibāra baḳar

bu:

bu:
Mısra: **9**
bu, işaret sıfatı

9. Ne iʿtibār bu evżāʿa merd olan Yaḥyā
10. Ne zillete naẓar eyler ne iʿtibāra baḳar

evżāʿ:

evżāʿa: -a
Mısra: **9**
Haller, vaziyetler

9. Ne iʿtibār bu evżāʿa merd olan Yaḥyā
10. Ne zillete naẓar eyler ne iʿtibāra baḳar

merd:

merd:
Mısra: **9**
Yiğit,cesur, kahraman

9. Ne iʿtibār bu evżāʿa merd olan Yaḥyā
10. Ne zillete naẓar eyler ne iʿtibāra baḳar

olan:

olan:
Mısra: **9**
Olmak

9. Ne iʿtibār bu evżāʿa merd olan Yaḥyā
10. Ne zillete naẓar eyler ne iʿtibāra baḳar

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ne iʿtibār bu evżāʿa merd olan Yaḥyā
10. Ne zillete naẓar eyler ne iʿtibāra baḳar

zillet:

zillete: -e
Mısra: **10**
hakirlik, alçaklık

9. Ne iʿtibār bu evżāʿa merd olan Yaḥyā
10. Ne zillete naẓar eyler ne iʿtibāra baḳar

merdüm-i çeşmüm:

merdüm-i çeşmüm: -
Mısra: **1**
Göz bebeği.

1. Hemişe merdüm-i çeşmüm ʿiẕār-ı yāra baḳar
2. Gözüm o penceredür şaḥn-ı lālezāra baḳar

ʿiẕār-ı yāra:

ʿiẕār-ı yāra: -
Mısra: **1**
Sevgilinin yanağı.

1. Hemişe merdüm-i çeşmüm ʿiẕār-ı yāra baḳar
2. Gözüm o penceredür şaḥn-ı lālezāra baḳar

şaḥn-ı lālezāra:

şaḥn-ı lālezāra: -
Mısra: **2**
lale bahçesinin bulunduğu yer II lale bahçesi

1. Hemişe merdüm-i çeşmüm ʿiẕār-ı yāra baḳar
2. Gözüm o penceredür şaḥn-ı lālezāra baḳar

zerrin kadeh:

zerriṇ ḳadeḥ: -
Mısra: **3**
altından yapılan kadeh

3. Zamān gelür yine zerriṇ ḳadeḥ alur eline
4. Çemende nergis-i şehlā hemān bahāra baḳar

eline alur:

eline alur: -
Mısra: **3**
Tutmak, elle bir nesneyi kavramak

3. Zamān gelür yine zerriṇ ḳadeḥ alur eline
4. Çemende nergis-i şehlā hemān bahāra baḳar

nergis-i şehlā:

nergis-i şehlā: -
Mısra: **4**
Güzel ve baygın bakışlı göz

3. Zamān gelür yine zerriṇ ḳadeḥ alur eline
4. Çemende nergis-i şehlā hemān bahāra baḳar

nesiṃ-i luṭfuñadur:

nesiṃ-i luṭfuñadur: -
Mısra: **5**
Lütuf, iyilik rüzgarı.

5. Nesiṃ-i luṭfuñadur intiẓārı fülk-i dilüñ
6. Çoġ oldı sāḥil-i miḥnetde rūzgāra baḳar

fülk-i dilüñ:

fülk-i dilüñ: -
Mısra: **5**
gönül kayığı

5. Nesiṃ-i luṭfuñadur intiẓārı fülk-i dilüñ
6. Çoġ oldı sāḥil-i miḥnetde rūzgāra baḳar

sāḥil-i miḥnetde:

sāḥil-i miḥnetde: -
Mısra: **6**
sıkıntı kıyısı II zahmet limanı

5. Nesiṃ-i luṭfuñadur intiẓārı fülk-i dilüñ
6. Çoġ oldı sāḥil-i miḥnetde rūzgāra baḳar

Çoġ oldı:

Çoġ oldı: -
Mısra: **6**
çok zaman geçmek

5. Nesiṃ-i luṭfuñadur intiẓārı fülk-i dilüñ
6. Çoġ oldı sāḥil-i miḥnetde rūzgāra baḳar

naẓar eyler:

naẓar eyler: -
Mısra: **10**
yönelmek II dikkate almak

9. Ne iʿtibār bu evżāʿa merd olan Yaḥyā
10. Ne zillete naẓar eyler ne iʿtibāra baḳar

ne...ne:

ne...ne: -
Mısra: **10**
Ne....ne bağlacı II ne o ne öbürü

9. Ne iʿtibār bu evżāʿa merd olan Yaḥyā
10. Ne zillete naẓar eyler ne iʿtibāra baḳar

gelmede:

Gelmede:
Mısra: **1**
katıldığı zaman II geldiği zaman

1. Gelmede bezm-i meye eglenme hem-demlik budur
2. Cümleden evvel müşerref eyle ādemlik budur

budur:

budur:
Mısra: **1**
Böyledir

1. Gelmede bezm-i meye eglenme hem-demlik budur
2. Cümleden evvel müşerref eyle ādemlik budur

budur:
Mısra: **2**
Böyledir

1. Gelmede bezm-i meye eglenme hem-demlik budur
2. Cümleden evvel müşerref eyle ādemlik budur

budur: -dur
Mısra: **4**
Böyledir

3. Pür gerekdür sāġar-ı işkeste cām-ı zer-nişān
4. Meşreb-i ehl-i fenāda ey gönül Cemlik budur

budur:
Mısra: **6**
Böyledir

5. Çekmezin dünyā ġamın bir ḥālete irgürdi ʿaşḳ
6. Bāʿiś-i şādị olur ġam işte bị-ġamlık budur

budur:
Mısra: **8**
Böyledir

7. Ḫānkāhda baş döner mey-ḫāneler içre ayāġ
8. Farḳını fehm eylemez abdāl sersemlik budur

ādemlik:

ādemlik:
Mısra: **2**
insanlık (insanca davranma durumu)

1. Gelmede bezm-i meye eglenme hem-demlik budur
2. Cümleden evvel müşerref eyle ādemlik budur

pür:

Pür:
Mısra: **3**
Dolu

3. Pür gerekdür sāġar-ı işkeste cām-ı zer-nişān
4. Meşreb-i ehl-i fenāda ey gönül Cemlik budur

gerek:

gerekdür: -dür
Mısra: **3**
gerekli, lazım

3. Pür gerekdür sāġar-ı işkeste cām-ı zer-nişān
4. Meşreb-i ehl-i fenāda ey gönül Cemlik budur

ey:

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Pür gerekdür sāġar-ı işkeste cām-ı zer-nişān
4. Meşreb-i ehl-i fenāda ey gönül Cemlik budur

gönül:

göñül:
Mısra: **4**
gönül

3. Pür gerekdür sāġar-ı işkeste cām-ı zer-nişān
4. Meşreb-i ehl-i fenāda ey göñül Cemlik budur

cemlik:

Cemlik:
Mısra: **4**
bir araya gelmek II hükümdarlık

3. Pür gerekdür sāġar-ı işkeste cām-ı zer-nişān
4. Meşreb-i ehl-i fenāda ey göñül Cemlik budur

Çekmez:

Çekmezin: -in
Mısra: **5**
Katlanmamak, tahammül etmemek.

5. Çekmezin dünyā ġamın bir ḥālete irgürdi ʿaşḳ
6. Bāʿiŝ-i şādį olur ġam işte bį-ġamlık budur

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Çekmezin dünyā ġamın bir ḥālete irgürdi ʿaşḳ
6. Bāʿiŝ-i şādį olur ġam işte bį-ġamlık budur

ḥālet:

ḥālete: -e
Mısra: **5**
İçinde bulunulan durum, hâl

5. Çekmezin dünyā ġamın bir ḥālete irgürdi ʿaşḳ
6. Bāʿiŝ-i şādį olur ġam işte bį-ġamlık budur

irgür:

irgürdi: -di
Mısra: **5**
eriştirmek

5. Çekmezin dünyā ġamın bir ḥālete irgürdi ʿaşḳ
6. Bāʿiŝ-i şādį olur ġam işte bį-ġamlık budur

ʿaşḳ:

ʿaşḳ:
Mısra: **5**
aşk

5. Çekmezin dünyā ġamın bir ḥālete irgürdi ʿaşḳ
6. Bāʿiŝ-i şādį olur ġam işte bį-ġamlık budur

ġam:

ġam:
Mısra: **6**
kaygı, tasa, keder

5. Çekmezin dünyā ġamın bir ḥālete irgürdi ʿaşḳ
6. Bāʿiŝ-i şādį olur ġam işte bį-ġamlık budur

işte:

işte:
Mısra: **6**
işte

5. Çekmezin dünyā ġamın bir ḥālete irgürdi ʿaşḳ
6. Bāʿiŝ-i şādį olur ġam işte bį-ġamlık budur

bi-ġamlık:

bį-ġamlık:
Mısra: **6**
gamsızlık II dertsiz olmak

5. Çekmezin dünyā ġamın bir ḥālete irgürdi ʿaşḳ
6. Bāʿiŝ-i şādį olur ġam işte bį-ġamlık budur

Hānkāh:

Ḫānkāhda: -da
Mısra: **7**
Tekke.

7. Ḫānkāhda baş döner mey-ḫāneler içre ayāġ
8. Farḳını fehm eylemez abdāl sersemlik budur

baş:

baş:
Mısra: **7**
baş II idrak merkezi

7. Ḫānkāhda baş döner mey-ḫāneler içre ayāġ
8. Farḳını fehm eylemez abdāl sersemlik budur

dön:

döner: -er
Mısra: **7**
(baş) dönmek II elden ele devretmek

7. Ḫānkāhda baş döner mey-ḫāneler içre ayāġ
8. Farḳını fehm eylemez abdāl sersemlik budur

mey-hāne:

mey-ḫāneler: -ler
Mısra: **7**
İçki içilen yer.

7. Ḫānkāhda baş döner mey-ḫāneler içre ayāġ
8. Farḳını fehm eylemez abdāl sersemlik budur

içre:

içre:
Mısra: **7**
içinde

7. Ḫānkāhda baş döner mey-ḫāneler içre ayāġ
8. Farḳını fehm eylemez abdāl sersemlik budur

ayāġ:

ayāġ:
Mısra: **7**
Kadeh II Şarap

7. Ḫānkāhda baş döner mey-ḫāneler içre ayāġ
8. Farḳını fehm eylemez abdāl sersemlik budur

fark:

Farḳını: -ı, -n, -ı
Mısra: **8**
fark II ayırım

7. Ḫānkāhda baş döner mey-ḫāneler içre ayāġ
8. Farḳını fehm eylemez abdāl sersemlik budur

abdāl:

abdāl:
Mısra: **8**
Kalenderi derviş

7. Ḫānkāhda baş döner mey-ḫāneler içre ayāġ
8. Farḳını fehm eylemez abdāl sersemlik budur

sersemlik:

sersemlik:
Mısra: **8**
bir şeyleri düşünmeden yapmak, kendinde olmamak

7. Ḫānkāhda baş döner mey-ḫāneler içre ayāġ
8. Farḳını fehm eylemez abdāl sersemlik budur

merd:

Merd:
Mısra: **10**
özü sözü doğru kimse

9. Ḫaṣm-ı Yaḥyā ḳuvvet-i cāhına maġrūr olmasun
10. Merd ise nefsin zebūn itsün ki Rüstemlik budur

ise:

ise:
Mısra: **10**
koşul edatı

9. Ḫaṣm-ı Yaḥyā ḳuvvet-i cāhına maġrūr olmasun
10. Merd ise nefsin zebūn itsün ki Rüstemlik budur

nefs:

nefsin: -i, -n
Mısra: **10**
Bir kimsenin kendi öz varlığı, öz benliği, kişiliği.

9. Ḫaṣm-ı Yaḥyā ḳuvvet-i cāhına maġrūr olmasun
10. Merd ise nefsin zebūn itsün ki Rüstemlik budur

ki:

ki:
Mısra: **10**
Bağlama edatı

9. Ḫaṣm-ı Yaḥyā ḳuvvet-i cāhına maġrūr olmasun
10. Merd ise nefsin zebūn itsün ki Rüstemlik budur

rüstemlik:

Rüstemlik:
Mısra: **10**
Adı Şehname'de geçen, Zal'ın oğlu Rüstemin tavrı, duruşu

9. Ḫaṣm-ı Yaḥyā ḳuvvet-i cāhına maġrūr olmasun
10. Merd ise nefsin zebūn itsün ki Rüstemlik budur

bu:

budur: -dur
Mısra: **10**
böyledir

9. Ḫaṣm-ı Yaḥyā ḳuvvet-i cāhına maġrūr olmasun
10. Merd ise nefsin zebūn itsün ki Rüstemlik budur

bezm-i meye:

bezm-i meye: -
Mısra: **1**
Şarap meclisi

1. Gelmede bezm-i meye eglenme hem-demlik budur
2. Cümleden evvel müşerref eyle ādemlik budur

hem-demlik eglenme:

hem-demlik eglenme: -
Mısra: **1**
dostça eğlenme II arkadaşça eğlenme

1. Gelmede bezm-i meye eglenme hem-demlik budur
2. Cümleden evvel müşerref eyle ādemlik budur

cümleden evvel:

cümleden evvel: -
Mısra: **2**
her şeyden önce

1. Gelmede bezm-i meye eglenme hem-demlik budur
2. Cümleden evvel müşerref eyle ādemlik budur

müşerref eyle:

müşerref eyle: -
Mısra: **2**
Şereflendirmek

1. Gelmede bezm-i meye eglenme hem-demlik budur
2. Cümleden evvel müşerref eyle ādemlik budur

sāġar-ı işkeste:

sāġar-ı işkeste: -
Mısra: **3**
kırılgan kadeh

3. Pür gerekdür sāġar-ı işkeste cām-ı zer-nişān
4. Meşreb-i ehl-i fenāda ey göñül Cemlik budur

cām-ı zer-nişān:

cām-ı zer-nişān: -
Mısra: **3**
altın işlemeli kadeh

3. Pür gerekdür sāġar-ı işkeste cām-ı zer-nişān
4. Meşreb-i ehl-i fenāda ey göñül Cemlik budur

meşreb-i ehl-i fenāda:

meşreb-i ehl-i fenāda: -
Mısra: **4**
Yokluk yolundakilerin yaradılışı

3. Pür gerekdür sāġar-ı işkeste cām-ı zer-nişān
4. Meşreb-i ehl-i fenāda ey göñül Cemlik budur

dünyā ġamın:

dünyā ġamın: -
Mısra: **5**
dünyânın derdi, tasası

5. Çekmezin dünyā ġamın bir ḥālete irgürdi ʿaşḳ
6. Bāʿiŝ-i şādį olur ġam işte bį-ġamlık budur

bāʿiŝ-i şādį olur:

bāʿiŝ-i şādį olur: -
Mısra: **6**
Mutluluk sebebi olmak

5. Çekmezin dünyā ġamın bir ḥālete irgürdi ʿaşḳ
6. Bāʿiŝ-i şādį olur ġam işte bį-ġamlık budur

fehm eylemez:

fehm eylemez: -
Mısra: **8**
İdrak etmemek, kavramamak.

7. Ḫānkāhda baş döner mey-ḫāneler içre ayāġ
8. Farḳını fehm eylemez abdāl sersemlik budur

Ḫaṣm-ı yaḥyā:

Ḫaṣm-ı yaḥyā: -
Mısra: **9**
Yahya'nın düşmanı

9. Ḫaṣm-ı Yaḥyā ḳuvvet-i cāhına maġrūr olmasun
10. Merd ise nefsin zebūn itsün ki Rüstemlik budur

kuvvet-i cāhına:

ḳuvvet-i cāhına: -
Mısra: **9**
Makamın gücü II itibarın gücü

9. Ḫaṣm-ı Yaḥyā ḳuvvet-i cāhına maġrūr olmasun
10. Merd ise nefsin zebūn itsün ki Rüstemlik budur

maġrūr olmasun:

maġrūr olmasun: -
Mısra: **9**
aldanmamak II böbürlenmemek

9. Ḫaṣm-ı Yaḥyā ḳuvvet-i cāhına maġrūr olmasun
10. Merd ise nefsin zebūn itsün ki Rüstemlik budur

zebūn itsün:

zebūn itsün: -
Mısra: **10**
güçsüz düşürmek, düşkün hale getirmek

9. Ḫaṣm-ı Yaḥyā ḳuvvet-i cāhına maġrūr olmasun
10. Merd ise nefsin zebūn itsün ki Rüstemlik budur

cān:

Cānı: -ı
Mısra: **1**
asıl varlık II can

1. Cānı dil ol ḫam-ı gīsū-yı semensāya çeker
2. Rāzını söylemek ister anı tenhāya çeker

dil:

dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Cānı dil ol ḫam-ı gīsū-yı semensāya çeker
2. Rāzını söylemek ister anı tenhāya çeker

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Cānı dil ol ḫam-ı gīsū-yı semensāya çeker
2. Rāzını söylemek ister anı tenhāya çeker

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Ḳad çeküp gün-be-gün olmaḳda bülend ü mevzūn
4. Naḫl-i gül var ise ol serv-i dil-ārāya çeker

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Ḫançerin kime olursa çeker ol ġamze-i mest
8. Dil-i mecrūḥ ṣaḳınsun anı daʿvāya çeker

ol:
Mısra: **12**
o, işaret sıfatı

11. Muʿterifdür yine ṣad güne ḳuṣūra Yaḥyā
12. Gerçi maḳdūrını ol dergeh-i aʿlāya çeker

çek:

çeker: -er
Mısra: **1**
itmek II yönlendirmek

1. Cānı dil ol ḫam-ı gīsū-yı semensāya çeker
2. Rāzını söylemek ister anı tenhāya çeker

çeker: -er
Mısra: **4**
benzemek II benzemeye çalışmak

3. Ḳad çeküp gün-be-gün olmaḳda bülend ü mevzūn
4. Naḫl-i gül var ise ol serv-i dil-ārāya çeker

çeker: -er
Mısra: **6**
bir yere doğru çekmek II saklamak

5. Gizleyüp dāne-i ḫāl-i ruḫıñuñ sevdāsın
6. Mūr-ı bį-çāre-i dil künc-i süveydāya çeker

çeker: -er
Mısra: **10**
yükseltmek II çekmek II yönlendirmek

9. Şükr kim ehl-i dili Ḥażret-i Sulṭān Murād
10. İşiginde ḳul ider rütbe-i vālāya çeker

çeker: -er
Mısra: **12**
yükseltmek II yönlendirmek

11. Muʿterifdür yine ṣad güne ḳuṣūra Yaḥyā
12. Gerçi maḳdūrını ol dergeh-i aʿlāya çeker

rāz:

Rāzını: -ı, -n, -ı
Mısra: **2**
sır

1. Cānı dil ol ḫam-ı gīsū-yı semensāya çeker
2. Rāzını söylemek ister anı tenhāya çeker

söylemek:

söylemek:
Mısra: **2**
söylemek II açıklamak

1. Cānı dil ol ḫam-ı gīsū-yı semensāya çeker
2. Rāzını söylemek ister anı tenhāya çeker

iste:

ister: -r
Mısra: **2**
İstek duymak, arzulamak.

1. Cānı dil ol ḫam-ı gīsū-yı semensāya çeker
2. Rāzını söylemek ister anı tenhāya çeker

a:

anı: -nı
Mısra: **2**
o II işaret zamiri

1. Cānı dil ol ḫam-ı gīsū-yı semensāya çeker
2. Rāzını söylemek ister anı tenhāya çeker

anı: -n, -ı
Mısra: **8**
o II üçüncü teklik şahıs zamiri

7. Ḫançerin kime olursa çeker ol ġamze-i mest
8. Dil-i mecrūḥ ṣaḳınsun anı daʿvāya çeker

gün-be-gün:

gün-be-gün:
Mısra: **3**
günden güne.

3. Ḳad çeküp gün-be-gün olmaḳda bülend ü mevzūn
4. Naḫl-i gül var ise ol serv-i dil-ārāya çeker

gizle:

Gizleyüp: -yüp
Mısra: **5**
Gizlemek, saklamak.

5. Gizleyüp dāne-i ḫāl-i ruḫıñuñ sevdāsın
6. Mūr-ı bį-çāre-i dil künc-i süveydāya çeker

şakın:

şaḳınsun: -sun
Mısra: **8**
Çekinmek, kendini gözetmek, korumak.

7. Ḫançerin kime olursa çeker ol ġamze-i mest
8. Dil-i mecrūḥ şaḳınsun anı daʿvāya çeker

Şükr:

Şükr:
Mısra: **9**
Şükür, Tanrı'ya duyulan minnet.

9. Şükr kim ehl-i dili Ḥażret-i Sulṭān Murād
10. İşiginde ḳul ider rütbe-i vālāya çeker

kim:

kim:
Mısra: **9**
"Ki", bağlama edatı

9. Şükr kim ehl-i dili Ḥażret-i Sulṭān Murād
10. İşiginde ḳul ider rütbe-i vālāya çeker

İşig:

İşiginde: -inde
Mısra: **10**
Eşik II Huzur, makam

9. Şükr kim ehl-i dili Ḥażret-i Sulṭān Murād
10. İşiginde ḳul ider rütbe-i vālāya çeker

muʿterif:

Muʿterifdür: -dür
Mısra: **11**
İtirâf eden II ikrar eden.

11. Muʿterifdür yine ṣad güne ḳuṣūra Yaḥyā
12. Gerçi maḳdūrını ol dergeh-i aʿlāya çeker

yine:

yine:
Mısra: **11**
yine de II tekrar

11. Muʿterifdür yine ṣad güne ḳuṣūra Yaḥyā
12. Gerçi maḳdūrını ol dergeh-i aʿlāya çeker

kuşūr:

ḳuṣūra: -a
Mısra: **11**
Hatalı ve yanlış davranış

11. Muʿterifdür yine ṣad güne ḳuṣūra Yaḥyā
12. Gerçi maḳdūrını ol dergeh-i aʿlāya çeker

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **11**
17. yüzyıl divan şairi

11. Muʿterifdür yine ṣad güne ḳuṣūra Yaḥyā
12. Gerçi maḳdūrını ol dergeh-i aʿlāya çeker

gerçi:

Gerçi:
Mısra: **12**
Gerçi, aslında, gerçekte.

11. Muʿterifdür yine ṣad güne ḳuṣūra Yaḥyā
12. Gerçi maḳdūrını ol dergeh-i aʿlāya çeker

maḳdūr:

maḳdūrını: -ını
Mısra: **12**
gücünün yettiği II kudretinin el verdiği

11. Muʿterifdür yine ṣad güne ḳuṣūra Yaḥyā
12. Gerçi maḳdūrını ol dergeh-i aʿlāya çeker

ḫam-ı gisū-yı semensāya:

ḫam-ı gisū-yı semensāya: -
Mısra: **1**
yasemin kokulu saçların büklümü

1. Cānı dil ol ḫam-ı gisū-yı semensāya çeker
2. Rāzını söylemek ister anı tenhāya çeker

bülend ü mevzūn olmaḳda:

bülend ü mevzūn olmaḳda: -
Mısra: **3**
uzun ve endamlı olmak

3. Ḳad çeküp gün-be-gün olmaḳda bülend ü mevzūn
4. Naḫl-i gül var ise ol serv-i dil-ārāya çeker

Ḳad çeküp:

Ḳad çeküp: -
Mısra: **3**
boy atmak II boyu posu uzamak

3. Ḳad çeküp gün-be-gün olmaḳda bülend ü mevzūn
4. Naḫl-i gül var ise ol serv-i dil-ārāya çeker

tenhāya çeker:

tenhāya çeker: -
Mısra: **2**
kimsenin bulunmadığı bir yer seçmek II yalnız kalmaya özen göstermek

1. Cānı dil ol ḫam-ı gisū-yı semensāya çeker
2. Rāzını söylemek ister anı tenhāya çeker

naḫl-i gül:

naḫl-i gül: -
Mısra: **4**
Gül fidanı II Sultan Murad'ın evlatları

3. Ḳad çeküp gün-be-gün olmaḳda bülend ü mevzūn
4. Naḫl-i gül var ise ol serv-i dil-ārāya çeker

serv-i dil-ārāya:

serv-i dil-ārāya: -
Mısra: **4**
Gönül süsleyen servi II IV. Murad

3. Ḳad çeküp gün-be-gün olmaḳda bülend ü mevzūn
4. Naḫl-i gül var ise ol serv-i dil-ārāya çeker

mūr-ı bi-çāre-i dil:

mūr-ı bį-çāre-i dil: -
Mısra: **6**
gönlün çaresiz karıncası

5. Gizleyüp dāne-i ḫāl-i ruḫıñuñ sevdāsın
6. Mūr-ı bį-çāre-i dil künc-i

süveydāya çeker

künc-i süveydāya:

***künc-i süveydāya:* -**
Mısra: **6**
Yürekte olan siyah noktanın bulunduğu yer. Bu nokta sevginin merkezi olarak kabul edilmektedir. Habbetü'l-kalb, dâne-i dil olarak da anılmaktadır.

5. Gizleyüp dāne-i ḫāl-i ruḫıñuñ sevdāsın
6. Mūr-ı bi̇-çāre-i dil künc-i süveydāya çeker

ġamze-i mest:

***ġamze-i mest:* -**
Mısra: **7**
gönül alıcı yan bakış

7. Ḫançerin kime olursa çeker ol ġamze-i mest
8. Dil-i mecrūḥ ṣaḳınsun anı daʿvāya çeker

Hançerin çeker:

***Ḫançerin çeker:* -**
Mısra: **7**
Hançerini birisine karşı doğrultmak II bakışlarıyla saldırmak

7. Ḫançerin kime olursa çeker ol ġamze-i mest
8. Dil-i mecrūḥ ṣaḳınsun anı daʿvāya çeker

dil-i mecrūḥ:

***dil-i mecrūḥ:* -**
Mısra: **8**
Yaralı gönül.

7. Ḫançerin kime olursa çeker ol ġamze-i mest
8. Dil-i mecrūḥ ṣaḳınsun anı daʿvāya çeker

ehl-i dili:

***ehl-i dili:* -**
Mısra: **9**
gönül ehli.

9. Şükr kim ehl-i dili Ḥażret-i Sulṭān Murād
10. İşiginde ḳul ider rütbe-i vālāya çeker

Ḥażret-i sulṭān murād:

***Ḥażret-i sulṭān murād:* -**
Mısra: **9**
Sultan Murad Hazretleri (IV. Murad)

9. Şükr kim ehl-i dili Ḥażret-i Sulṭān Murād
10. İşiginde ḳul ider rütbe-i vālāya çeker

rütbe-i vālāya:

***rütbe-i vālāya:* -**
Mısra: **10**
yüce rütbe II yüksek makam

9. Şükr kim ehl-i dili Ḥażret-i Sulṭān Murād
10. İşiginde ḳul ider rütbe-i vālāya çeker

dergeh-i aʿlāya:

***dergeh-i aʿlāya:* -**
Mısra: **12**
yüce dergah II yüksek makam

11. Muʿterifdür yine ṣad güne ḳuṣūra Yaḥyā
12. Gerçi maḳdūrını ol dergeh-i aʿlāya çeker

var ise:

***var ise:* -**
Mısra: **4**
var ise II olur ise

3. Ḳad çeküp gün-be-gün olmaḳda bülend ü mevzūn
4. Naḫl-i gül var ise ol serv-i dil-ārāya çeker

dāne-i ḫāl-i ruḫıñuñ sevdāsın:

***dāne-i ḫāl-i ruḫıñuñ sevdāsın:* -**
Mısra: **5**
yüzündeki ben tanesinin karalığı II yüzündeki ben tanesinin sevgisi

5. Gizleyüp dāne-i ḫāl-i ruḫıñuñ sevdāsın
6. Mūr-ı bi̇-çāre-i dil künc-i süveydāya çeker

kime olursa:

***kime olursa:* -**
Mısra: **7**
her kim olursa

7. Ḫançerin kime olursa çeker ol ġamze-i mest
8. Dil-i mecrūḥ ṣaḳınsun anı daʿvāya çeker

ṣad güne:

***ṣad güne:* -**
Mısra: **11**
yüzlerce çeşit

11. Muʿterifdür yine ṣad güne ḳuṣūra Yaḥyā
12. Gerçi maḳdūrını ol dergeh-i aʿlāya çeker

daʿvāya çeker:

***daʿvāya çeker:* -**
Mısra: **8**
anlaşmazlığa varmak II düşman olmak

7. Ḫançerin kime olursa çeker ol ġamze-i mest
8. Dil-i mecrūḥ ṣaḳınsun anı daʿvāya çeker

ḳul ider:

***ḳul ider:* -**
Mısra: **10**
Kul/köle etmek II Kendine bağlamak.

9. Şükr kim ehl-i dili Ḥażret-i Sulṭān Murād
10. İşiginde ḳul ider rütbe-i vālāya çeker

Ḫaṭṭ:

Ḫaṭṭ:
Mısra: **1**
Ayva tüyü.

1. Ḫaṭṭ u leb ü ʿiẕārı ruḫ-ı yāri bozdılar
2. Ṭaġıldı müşteri̇leri bāzārı bozdılar

u:

u:
Mısra: **1**
ve

1. Ḫaṭṭ u leb ü ʿiẕārı ruḫ-ı yāri bozdılar
2. Ṭaġıldı müşteri̇leri bāzārı bozdılar

leb:

leb:
Mısra: **1**
dudak

1. Ḫaṭṭ u leb ü ʿiẕārı ruḫ-ı yāri bozdılar
2. Ṭaġıldı müşteri̇leri bāzārı bozdılar

ü:

ü:
Mısra: **1**
ve

1. Ḫaṭṭ u leb ü ʿiẕārı ruḫ-ı yāri bozdılar
2. Ṭaġıldı müşteri̱leri bāzārı bozdılar

ʿiẕār:

ʿiẕārı: -ı
Mısra: **1**
Yüz, yanak

1. Ḫaṭṭ u leb ü ʿiẕārı ruḫ-ı yāri bozdılar
2. Ṭaġıldı müşteri̱leri bāzārı bozdılar

---

boz:

bozdılar: -dılar
Mısra: **1**
Düzgün bir şeyi düzensiz duruma sokmak, düzgünlüğünü gidermek.

1. Ḫaṭṭ u leb ü ʿiẕārı ruḫ-ı yāri bozdılar
2. Ṭaġıldı müşteri̱leri bāzārı bozdılar

bozdılar: -dılar
Mısra: **2**
Düzgün bir şeyin düzensiz duruma gelmesi II dağılıp bozulmak

1. Ḫaṭṭ u leb ü ʿiẕārı ruḫ-ı yāri bozdılar
2. Ṭaġıldı müşteri̱leri bāzārı bozdılar

bozdılar: -dılar
Mısra: **4**
dağıtmak II zarar vermek

3. Aġyārdan ayırdılar ey meh-liḳā seni
4. Bir ḥi̱le ile leşker-i küffārı bozdılar

bozdılar: -dılar
Mısra: **6**
tahrip etmek II dağıtmak

5. Zülfin ṭaġıtdı yār göñül oldı bi̱-ḳarār
6. Ṣan āşiyān-ı bülbül-i gülzārı bozdılar

bozdılar: -dılar
Mısra: **8**
harcamak üzere bozmak II harcamak

7. Ḳaldı nuḳūd-ı eşk-i ruḫ-ı zerd geçmeden
8. Gitdi revācı dirhem u di̱nārı bozdılar

bozdılar: -dılar
Mısra: **10**
Düzgün bir şeyi düzensiz duruma sokmak II kararından döndürmek

9. Yaḥyā alurdı naḳd-i dil ü cāna vaṣlını
10. Ol dil-rübānuñ itdigi iḳrārı bozdılar

Ṭaġıl:

Ṭaġıldı: -dı
Mısra: **2**
dağılmak II toplu durumdayken ayrılıp birbirinden uzaklaşmak

1. Ḫaṭṭ u leb ü ʿiẕārı ruḫ-ı yāri bozdılar
2. Ṭaġıldı müşteri̱leri bāzārı bozdılar

---

müşteri:

müşteri̱leri: -ler, -i
Mısra: **2**
müşteri II talep eden

1. Ḫaṭṭ u leb ü ʿiẕārı ruḫ-ı yāri bozdılar
2. Ṭaġıldı müşteri̱leri bāzārı bozdılar

---

bāzār:

bāzārı: -ı
Mısra: **2**
çarşı

1. Ḫaṭṭ u leb ü ʿiẕārı ruḫ-ı yāri bozdılar
2. Ṭaġıldı müşteri̱leri bāzārı bozdılar

---

aġyār:

Aġyārdan: -dan
Mısra: **3**
rakip, yabancı, başkaları.

3. Aġyārdan ayırdılar ey meh-liḳā seni
4. Bir ḥi̱le ile leşker-i küffārı bozdılar

---

ayır:

ayırdılar: -dılar
Mısra: **3**
ayırmak II ayrı düşürmek II uzaklaştırmak.

3. Aġyārdan ayırdılar ey meh-liḳā seni
4. Bir ḥi̱le ile leşker-i küffārı bozdılar

---

ey:

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Aġyārdan ayırdılar ey meh-liḳā seni
4. Bir ḥi̱le ile leşker-i küffārı bozdılar

---

meh-liḳā:

meh-liḳā:
Mısra: **3**
Ay yüzlü

3. Aġyārdan ayırdılar ey meh-liḳā seni
4. Bir ḥi̱le ile leşker-i küffārı bozdılar

---

sen:

seni: -i
Mısra: **3**
İkinci teklik şahıs zamiri

3. Aġyārdan ayırdılar ey meh-liḳā seni
4. Bir ḥi̱le ile leşker-i küffārı bozdılar

---

bir:

Bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Aġyārdan ayırdılar ey meh-liḳā seni
4. Bir ḥi̱le ile leşker-i küffārı bozdılar

---

hile:

ḥi̱le:
Mısra: **4**
Bir kimseyi aldatmak, kandırmak ve yanıltmak amacıyla yapılan tertip, düzen.

3. Aġyārdan ayırdılar ey meh-liḳā seni
4. Bir ḥi̱le ile leşker-i küffārı bozdılar

---

ile:

ile:
Mısra: **4**
Bağlama edatı ile II birlikte, beraber

3. Aġyārdan ayırdılar ey meh-liḳā seni
4. Bir ḥi̱le ile leşker-i küffārı

bozdılar

zülf:

Zülfin: -in
Mısra: **5**
Güzel yüzün iki cihetinden sarkan saç.

5. Zülfin ṭaġıtdı yār gönül oldı bį-ḳarār
6. Şan āşiyān-ı bülbül-i gülzārı bozdılar

taġıt:

ṭaġıtdı: -dı
Mısra: **5**
savurmak II (saçını) çözüp dağıtmak

5. Zülfin ṭaġıtdı yār gönül oldı bį-ḳarār
6. Şan āşiyān-ı bülbül-i gülzārı bozdılar

yār:

yār:
Mısra: **5**
Sevgili

5. Zülfin ṭaġıtdı yār gönül oldı bį-ḳarār
6. Şan āşiyān-ı bülbül-i gülzārı bozdılar

göñül:

göñül:
Mısra: **5**
gönül

5. Zülfin ṭaġıtdı yār gönül oldı bį-ḳarār
6. Şan āşiyān-ı bülbül-i gülzārı bozdılar

Şan:

Şan:
Mısra: **6**
Sanki.

5. Zülfin ṭaġıtdı yār gönül oldı bį-ḳarār
6. Şan āşiyān-ı bülbül-i gülzārı bozdılar

Kal:

Ḳaldı: -dı
Mısra: **7**
durmak II hareket etmemek

7. Ḳaldı nuḳūd-ı eşk-i ruḫ-ı zerd geçmeden
8. Gitdi revācı dirhem u dįnārı bozdılar

geçmeden:

geçmeden:
Mısra: **7**
akmadan II akıp geçmeden

7. Ḳaldı nuḳūd-ı eşk-i ruḫ-ı zerd geçmeden
8. Gitdi revācı dirhem u dįnārı bozdılar

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā alurdı naḳd-i dil ü cāna vaṣlını
10. Ol dil-rübānuñ itdigi iḳrārı bozdılar

al:

alurdı: -urdı
Mısra: **9**
almak II satın almak

9. Yaḥyā alurdı naḳd-i dil ü cāna vaṣlını
10. Ol dil-rübānuñ itdigi iḳrārı bozdılar

vaṣl:

vaṣlını: -ı, -n, -ı
Mısra: **9**
vuslat II sevgiliye kavuşma

9. Yaḥyā alurdı naḳd-i dil ü cāna vaṣlını
10. Ol dil-rübānuñ itdigi iḳrārı bozdılar

ol:

Ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Yaḥyā alurdı naḳd-i dil ü cāna vaṣlını
10. Ol dil-rübānuñ itdigi iḳrārı bozdılar

dil-rübā:

dil-rübānuñ: -nuñ
Mısra: **10**
gönül kapıcı ll sevgili.

9. Yaḥyā alurdı naḳd-i dil ü cāna vaṣlını
10. Ol dil-rübānuñ itdigi iḳrārı

bozdılar

it:

itdigi: -digi
Mısra: **10**
etmek, eylemek

9. Yaḥyā alurdı naḳd-i dil ü cāna vaṣlını
10. Ol dil-rübānuñ itdigi iḳrārı bozdılar

ikrār:

iḳrārı: -ı
Mısra: **10**
söz

9. Yaḥyā alurdı naḳd-i dil ü cāna vaṣlını
10. Ol dil-rübānuñ itdigi iḳrārı bozdılar

ruḫ-ı yāri:

ruḫ-ı yāri: -
Mısra: **1**
Sevgilinin yanağı.

1. Ḫaṭṭ u leb ü ʿiẕārı ruḫ-ı yāri bozdılar
2. Ṭaġıldı müşterįleri bāzārı bozdılar

leşker-i küffārı:

leşker-i küffārı: -
Mısra: **4**
kafir askerleri

3. Aġyārdan ayırdılar ey meh-liḳā seni
4. Bir ḥįle ile leşker-i küffārı bozdılar

bi-ḳarār oldı:

bį-ḳarār oldı: -
Mısra: **5**
nerede duracağını bilememek

5. Zülfin ṭaġıtdı yār gönül oldı bį-ḳarār
6. Şan āşiyān-ı bülbül-i gülzārı bozdılar

āşiyān-ı bülbül-i gülzārı:

āşiyān-ı bülbül-i gülzārı: -
Mısra: **6**
gül bahçesinin bülbülünün yuvası

5. Zülfin ṭaġıtdı yār gönül oldı bį-ḳarār
6. Şan āşiyān-ı bülbül-i gülzārı

bozdılar

nuḳūd-ı eşk-i ruḫ-ı zerd:

nuḳūd-ı eşk-i ruḫ-ı zerd: -
Mısra: **7**
sararıp solmuş yanaklarından süzülen gözyaşlarının akçesi

7. Ḳaldı nuḳūd-ı eşk-i ruḫ-ı zerd geçmeden
8. Gitdi revācı dirhem u di̱nārı bozdılar

revācı gitdi:

revācı gitdi: -
Mısra: **8**
revaçtan düşmek II kıymeti azalmak

7. Ḳaldı nuḳūd-ı eşk-i ruḫ-ı zerd geçmeden
8. Gitdi revācı dirhem u di̱nārı bozdılar

dirhem u di̱nārı:

dirhem u di̱nārı: -
Mısra: **8**
gümüş ve altın (para)

7. Ḳaldı nuḳūd-ı eşk-i ruḫ-ı zerd geçmeden
8. Gitdi revācı dirhem u di̱nārı bozdılar

naḳd-i dil ü cāna:

naḳd-i dil ü cāna: -
Mısra: **9**
can ve gönül parası

9. Yaḥyā alurdı naḳd-i dil ü cāna vaṣlını
10. Ol dil-rübānuñ itdigi iḳrārı bozdılar

jāleveş:

Jāleveş:
Mısra: **1**
çiğ tanesi gibi

1. Jāleveş dökme yaşuñ ol gül-i raʿnā ter olur
2. Ġonce-i gülşen-i nāz ey dil-i şeydā ter olur

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Jāleveş dökme yaşuñ ol gül-i raʿnā ter olur
2. Ġonce-i gülşen-i nāz ey dil-i şeydā ter olur

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Ey gönül aġlama gül sünbül-i ḫoş-būyından
4. Ebrden nem ḳapar ol zülf-i semensā ter olur

ey:

ey:
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Jāleveş dökme yaşuñ ol gül-i raʿnā ter olur
2. Ġonce-i gülşen-i nāz ey dil-i şeydā ter olur

Ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Ey gönül aġlama gül sünbül-i ḫoş-būyından
4. Ebrden nem ḳapar ol zülf-i semensā ter olur

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Şu gibi pāyuña şūri̱de göñüller aḳdı
6. Ḳorḳarın dāmenüñ ey serv-i dil-ārā ter olur

göñül:

göñül:
Mısra: **3**
gönül

3. Ey gönül aġlama gül sünbül-i ḫoş-būyından
4. Ebrden nem ḳapar ol zülf-i semensā ter olur

aġla:

aġlama: -ma
Mısra: **3**
gözyaşı dökmek ‖ üzülmek

3. Ey gönül aġlama gül sünbül-i ḫoş-būyından
4. Ebrden nem ḳapar ol zülf-i semensā ter olur

gül:

gül:
Mısra: **3**
Gül. || Sevgili.

3. Ey gönül aġlama gül sünbül-i ḫoş-būyından
4. Ebrden nem ḳapar ol zülf-i semensā ter olur

Şu:

Şu:
Mısra: **5**
su

5. Şu gibi pāyuña şūri̱de göñüller aḳdı
6. Ḳorḳarın dāmenüñ ey serv-i dil-ārā ter olur

gibi:

gibi:
Mısra: **5**
Benzetme edatı ll -e benzer

5. Şu gibi pāyuña şūri̱de göñüller aḳdı
6. Ḳorḳarın dāmenüñ ey serv-i dil-ārā ter olur

pāy:

pāyuña: -uña
Mısra: **5**
Ayak.

5. Şu gibi pāyuña şūri̱de göñüller aḳdı
6. Ḳorḳarın dāmenüñ ey serv-i dil-ārā ter olur

şūride:

şūri̱de:
Mısra: **5**
Zavallı II perişan.

5. Şu gibi pāyuña şūri̱de göñüller aḳdı
6. Ḳorḳarın dāmenüñ ey serv-i dil-ārā ter olur

Ḳorḳarın:

Ḳorḳarın: -dı
Mısra: **6**
korkarım ki

5. Şu gibi pāyuña şūri̱de göñüller aḳdı
6. Ḳorḳarın dāmenüñ ey serv-i dil-ārā ter olur

dāmen:

dāmenüñ: -üñ
Mısra: **6**
etek II iffet

5. Şu gibi pāyuña şūrịde gōñüller aḳdı
6. Ḳorḳarın dāmenüñ ey serv-i dil-ārā ter olur

---

ben:

Ben:
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamiri II âşık

7. Ben mey-i ʿaşḳ ile mest olmağı tercịḥ iderin
8. Bu sözümden alınur gerçi ki ṣaḥbā ter olur

---

ile:

ile:
Mısra: **7**
bağlama edatı II birlikte

7. Ben mey-i ʿaşḳ ile mest olmağı tercịḥ iderin
8. Bu sözümden alınur gerçi ki ṣaḥbā ter olur

---

bu:

Bu:
Mısra: **8**
bu, işaret sıfatı

7. Ben mey-i ʿaşḳ ile mest olmağı tercịḥ iderin
8. Bu sözümden alınur gerçi ki ṣaḥbā ter olur

---

söz:

sözümden: -ümden
Mısra: **8**
söz, söylem

7. Ben mey-i ʿaşḳ ile mest olmağı tercịḥ iderin
8. Bu sözümden alınur gerçi ki ṣaḥbā ter olur

---

alın:

alınur: -ur
Mısra: **8**
gücenmek II üstüne alınmak

7. Ben mey-i ʿaşḳ ile mest olmağı tercịḥ iderin
8. Bu sözümden alınur gerçi ki ṣaḥbā ter olur

ṣaḥbā:

ṣaḥbā:
Mısra: **8**
kadeh

7. Ben mey-i ʿaşḳ ile mest olmağı tercịḥ iderin
8. Bu sözümden alınur gerçi ki ṣaḥbā ter olur

---

beñze:

beñzer: -r
Mısra: **9**
benzemek II öykünmek

9. Laʿl-i cānāneye beñzer diyü ḥelvā-yı teri
10. Aġzuña alma leb-i nāzüki Yaḥyā ter olur

---

diyü:

diyü:
Mısra: **9**
Diyerek, deyip.

9. Laʿl-i cānāneye beñzer diyü ḥelvā-yı teri
10. Aġzuña alma leb-i nāzüki Yaḥyā ter olur

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Laʿl-i cānāneye beñzer diyü ḥelvā-yı teri
10. Aġzuña alma leb-i nāzüki Yaḥyā ter olur

---

gül-i raʿnā:

gül-i raʿnā: -
Mısra: **1**
Bir tarafı sarı, diğer tarafı kırmızı gül II sevgili

1. Jāleveş dökme yaşuñ ol gül-i raʿnā ter olur
2. Ġonce-i gülşen-i nāz ey dil-i şeydā ter olur

---

ter olur:

ter olur: -
Mısra: **1**
ıslanmak

1. Jāleveş dökme yaşuñ ol gül-i raʿnā ter olur
2. Ġonce-i gülşen-i nāz ey dil-i şeydā ter olur

ter olur: -
Mısra: **2**
ıslanmak II yaşarmak

1. Jāleveş dökme yaşuñ ol gül-i raʿnā ter olur
2. Ġonce-i gülşen-i nāz ey dil-i şeydā ter olur

ter olur: -
Mısra: **4**
Nemlenmek II ıslanmak.

3. Ey gōñül aġlama gül sünbül-i ḫoş-būyından
4. Ebrden nem ḳapar ol zülf-i semensā ter olur

ter olur: -
Mısra: **8**
ıslanmak II tazelenmek II dolmak

7. Ben mey-i ʿaşḳ ile mest olmağı tercịḥ iderin
8. Bu sözümden alınur gerçi ki ṣaḥbā ter olur

ter olur: -
Mısra: **6**
ıslanmak II bozulmak

5. Şu gibi pāyuña şūrịde gōñüller aḳdı
6. Ḳorḳarın dāmenüñ ey serv-i dil-ārā ter olur

ter olur: -
Mısra: **10**
ıslanmak

9. Laʿl-i cānāneye beñzer diyü ḥelvā-yı teri
10. Aġzuña alma leb-i nāzüki Yaḥyā ter olur

---

yaşuñ dökme:

yaşuñ dökme: -
Mısra: **1**
gözyaşı dökmek II ağlamak

1. Jāleveş dökme yaşuñ ol gül-i raʿnā ter olur
2. Ġonce-i gülşen-i nāz ey dil-i şeydā ter olur

Ġonce-i gülşen-i nāz:

Ġonce-i gülşen-i nāz: -
Mısra: **2**
naz bahçesinin goncası II sevgili

1. Jāleveş dökme yaşuñ ol gül-i raʿnā ter olur
2. Ġonce-i gülşen-i nāz ey dil-i şeydā ter olur

---

dil-i şeydā:

dil-i şeydā: -
Mısra: **2**
çılgın gönül II (âşığın) gönlü

1. Jāleveş dökme yaşuñ ol gül-i raʿnā ter olur

2. Ġonce-i gülşen-i nāz ey dil-i şeydā ter olur

sünbül-i hoş-būyından:

sünbül-i ḫoş-būyından: -
Mısra: **3**
hoş kokulu sümbül II sevgilinin hoş kokulu saçları

3. Ey göñül aġlama gül sünbül-i ḫoş-būyından
4. Ebrden nem ḳapar ol zülf-i semensā ter olur

ebrden nem kapar:

ebrden nem ḳapar: -
Mısra: **4**
buluttan nem kapmak II en küçük bir şeyden etkilenmek

3. Ey göñül aġlama gül sünbül-i ḫoş-būyından
4. Ebrden nem ḳapar ol zülf-i semensā ter olur

zülf-i semensā:

zülf-i semensā: -
Mısra: **4**
yasemin kokulu saç

3. Ey göñül aġlama gül sünbül-i ḫoş-būyından
4. Ebrden nem ḳapar ol zülf-i semensā ter olur

serv-i dil-ārā:

serv-i dil-ārā: -
Mısra: **6**
gönül süsleyen servi II sevgili

5. Şu gibi pāyuña şūrīde göñüller aḳdı
6. Ḳorḳarın dāmenüñ ey serv-i dil-ārā ter olur

göñüller akdı:

göñüller aḳdı: -
Mısra: **5**
gönlü akmak II büyük beğeni duymak

5. Şu gibi pāyuña şūrīde göñüller aḳdı
6. Ḳorḳarın dāmenüñ ey serv-i dil-ārā ter olur

mey-i ʿaşk:

mey-i ʿaşḳ: -
Mısra: **7**
aşk şarâbı

7. Ben mey-i ʿaşḳ ile mest olmaġı tercīḥ iderin
8. Bu sözümden alınur gerçi ki ṣaḥbā ter olur

mest olmağı:

mest olmaġı: -
Mısra: **7**
Sarhoş olmak

7. Ben mey-i ʿaşḳ ile mest olmaġı tercīḥ iderin
8. Bu sözümden alınur gerçi ki ṣaḥbā ter olur

tercih iderin:

tercīḥ iderin: -
Mısra: **7**
tercih etmek II yeğlemek.

7. Ben mey-i ʿaşḳ ile mest olmaġı tercīḥ iderin
8. Bu sözümden alınur gerçi ki ṣaḥbā ter olur

gerçi ki:

gerçi ki: -
Mısra: **8**
Gerçi.

7. Ben mey-i ʿaşḳ ile mest olmaġı tercīḥ iderin
8. Bu sözümden alınur gerçi ki ṣaḥbā ter olur

laʿl-i cānāneye:

laʿl-i cānāneye: -
Mısra: **9**
sevgilinin dudağı

9. Laʿl-i cānāneye beñzer diyü ḥelvā-yı teri
10. Aġzuña alma leb-i nāzüki Yaḥyā ter olur

helvā-yı teri:

ḥelvā-yı teri: -
Mısra: **9**
taze yapılmış helva

9. Laʿl-i cānāneye beñzer diyü ḥelvā-yı teri
10. Aġzuña alma leb-i nāzüki Yaḥyā ter olur

leb-i nāzüki:

leb-i nāzüki: -
Mısra: **10**
nazik dudak II hassas dudak

9. Laʿl-i cānāneye beñzer diyü ḥelvā-yı teri
10. Aġzuña alma leb-i nāzüki Yaḥyā ter olur

ağzuña alma:

aġzuña alma: -
Mısra: **10**
öpmek II ağzına alarak yemek

9. Laʿl-i cānāneye beñzer diyü ḥelvā-yı teri
10. Aġzuña alma leb-i nāzüki Yaḥyā ter olur

Hum:

Ḫum:
Mısra: **1**
şarap küpü

1. Ḫum içre cūş ider mey-i pür-şūr mest olur
2. Bezm ehlini yıḳar bu ne pür-zūr mest olur

içre:

içre:
Mısra: **1**
içinde

1. Ḫum içre cūş ider mey-i pür-şūr mest olur
2. Bezm ehlini yıḳar bu ne pür-zūr mest olur

yık:

yıḳar: -ar
Mısra: **2**
Bozmak, tahrip etmek

1. Ḫum içre cūş ider mey-i pür-şūr mest olur
2. Bezm ehlini yıḳar bu ne pür-zūr mest olur

pür-zūr:

pür-zūr:
Mısra: **2**
güçlü kuvvetli olan

1. Ḫum içre cūş ider mey-i pür-şūr mest olur
2. Bezm ehlini yıḳar bu ne pür-zūr mest olur

Şemşir:

Şemşīr:
Mısra: **3**
kılıç

3. Şemşīr elinde fitne vü āşūba başladı

4. Çeşmi de ġamzesi gibi meşhūr mest olur

elinde:

elinde:
Mısra: **3**
Elinde tutmak, bulundurmak.

3. Şemşįr elinde fitne vü āşūba başladı
4. Çeşmi de ġamzesi gibi meşhūr mest olur

Çeşm:

Çeşmi: -i
Mısra: **4**
göz

3. Şemşįr elinde fitne vü āşūba başladı
4. Çeşmi de ġamzesi gibi meşhūr mest olur

de:

de:
Mısra: **4**
Bağlama edatı II bile

3. Şemşįr elinde fitne vü āşūba başladı
4. Çeşmi de ġamzesi gibi meşhūr mest olur

ġamze:

ġamzesi: -si
Mısra: **4**
yan bakış

3. Şemşįr elinde fitne vü āşūba başladı
4. Çeşmi de ġamzesi gibi meşhūr mest olur

gibi:

gibi:
Mısra: **4**
Benzetme edatı ll -e benzer

3. Şemşįr elinde fitne vü āşūba başladı
4. Çeşmi de ġamzesi gibi meşhūr mest olur

meşhūr:

meşhūr:
Mısra: **4**
meşhur, bilindik

3. Şemşįr elinde fitne vü āşūba başladı
4. Çeşmi de ġamzesi gibi meşhūr mest olur

aldanma:

Aldanma:
Mısra: **5**
kanma II inanma

5. Aldanma çeşm-i dil-beri gördüñse nā-tüvān
6. Ey dil şaḳın ki bir gün o maḫmūr mest olur

gördüñse:

gördüñse:
Mısra: **5**
görünce II gördüğün zaman

5. Aldanma çeşm-i dil-beri gördüñse nā-tüvān
6. Ey dil şaḳın ki bir gün o maḫmūr mest olur

nā-tüvān:

nā-tüvān:
Mısra: **5**
Zayıf, güçsüz çaresiz

5. Aldanma çeşm-i dil-beri gördüñse nā-tüvān
6. Ey dil şaḳın ki bir gün o maḫmūr mest olur

şakın:

şaḳın:
Mısra: **6**
korun II çekin

5. Aldanma çeşm-i dil-beri gördüñse nā-tüvān
6. Ey dil şaḳın ki bir gün o maḫmūr mest olur

ki:

ki:
Mısra: **6**
Ki bağlacı.

5. Aldanma çeşm-i dil-beri gördüñse nā-tüvān
6. Ey dil şaḳın ki bir gün o maḫmūr mest olur

o:

o:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Aldanma çeşm-i dil-beri gördüñse nā-tüvān
6. Ey dil şaḳın ki bir gün o maḫmūr mest olur

o:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Şāyed ki bir tevāżuʿ-ı mestāne eyleye
10. Yaḥyā ḳaçan o dil-ber-i maġrūr mest olur

mahmūr:

maḫmūr:
Mısra: **6**
Sarhoş, kendinden geçmiş

5. Aldanma çeşm-i dil-beri gördüñse nā-tüvān
6. Ey dil şaḳın ki bir gün o maḫmūr mest olur

döy:

Döymez: -mez
Mısra: **7**
Dayanmak, tahammül etmek.

7. Döymez Kelįm şaʿşaʿa-i cām-ı vaṣluña
8. Bir lemʿası ṭoḳunmaġile Ṭūr mest olur

kelim:

Kelįm:
Mısra: **7**
Kendisiyle kelâm edilen kimse II Kelîm-ullah Hazret-i Musa

7. Döymez Kelįm şaʿşaʿa-i cām-ı vaṣluña
8. Bir lemʿası ṭoḳunmaġile Ṭūr mest olur

bir:

Bir:
Mısra: **8**
bir, belgisiz sıfat

7. Döymez Kelįm şaʿşaʿa-i cām-ı vaṣluña
8. Bir lemʿası ṭoḳunmaġile Ṭūr mest olur

bir:
Mısra: **9**
bir, belgisiz sıfat

9. Şāyed ki bir tevāżuʿ-ı mestāne eyleye
10. Yaḥyā ḳaçan o dil-ber-i maġrūr mest olur

lemʿa:

lemʿası: -sı
Mısra: **8**
Parıltı, damla II İlahi, beşeri aşka dair ufacık bir etki.

7. Döymez Keli̱m şaʿşaʿa-i cām-ı vaṣluña
8. Bir lemʿası ṭoḳunmaġile Ṭūr mest olur

ṭoḳunmaġile:

ṭoḳunmaġile:
Mısra: **8**
dokunmakla II temas etmek ile

7. Döymez Keli̱m şaʿşaʿa-i cām-ı vaṣluña
8. Bir lemʿası ṭoḳunmaġile Ṭūr mest olur

Ṭūr:

Ṭūr:
Mısra: **8**
Tur dağı II Musa Peygamber'e vahiy indirilen dağ.

7. Döymez Keli̱m şaʿşaʿa-i cām-ı vaṣluña
8. Bir lemʿası ṭoḳunmaġile Ṭūr mest olur

---

eyle:

eyleye: -y, -e
Mısra: **9**
etmek, yapmak.

9. Şāyed ki bir tevāżuʿ-ı mestāne eyleye
10. Yaḥyā ḳaçan o dil-ber-i maġrūr mest olur

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Şāyed ki bir tevāżuʿ-ı mestāne eyleye
10. Yaḥyā ḳaçan o dil-ber-i maġrūr mest olur

---

kaçan:

ḳaçan:
Mısra: **10**
Ne zaman.

9. Şāyed ki bir tevāżuʿ-ı mestāne eyleye
10. Yaḥyā ḳaçan o dil-ber-i maġrūr mest olur

---

cūş ider:

cūş ider: -
Mısra: **1**
çoşup taşmak

1. Ḫum içre cūş ider mey-i pür-şūr mest olur
2. Bezm ehlini yıḳar bu ne pür-zūr mest olur

---

mey-i pür-şūr:

mey-i pür-şūr: -
Mısra: **1**
coşkunluk veren şarap

1. Ḫum içre cūş ider mey-i pür-şūr mest olur
2. Bezm ehlini yıḳar bu ne pür-zūr mest olur

---

mest olur:

mest olur: -
Mısra: **1**
Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

1. Ḫum içre cūş ider mey-i pür-şūr mest olur
2. Bezm ehlini yıḳar bu ne pür-zūr mest olur

mest olur: -
Mısra: **2**
Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

1. Ḫum içre cūş ider mey-i pür-şūr mest olur
2. Bezm ehlini yıḳar bu ne pür-zūr mest olur

mest olur: -
Mısra: **4**
Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

3. Şemşi̇r elinde fitne vü āşūba başladı
4. Çeşmi de ġamzesi gibi meşhūr mest olur

mest olur: -
Mısra: **8**
Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

7. Döymez Keli̱m şaʿşaʿa-i cām-ı vaṣluña
8. Bir lemʿası ṭoḳunmaġile Ṭūr mest olur

mest olur: -
Mısra: **10**
Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

9. Şāyed ki bir tevāżuʿ-ı mestāne eyleye
10. Yaḥyā ḳaçan o dil-ber-i maġrūr mest olur

mest olur: -
Mısra: **6**
Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

5. Aldanma çeşm-i dil-beri gördüñse nā-tüvān
6. Ey dil ṣaḳın ki bir gün o maḫmūr mest olur

---

bezm ehlini:

bezm ehlini: -
Mısra: **2**
eğlence erbabı II eğlenmeye ve içmeye alışık kimseler

1. Ḫum içre cūş ider mey-i pür-şūr mest olur
2. Bezm ehlini yıḳar bu ne pür-zūr mest olur

---

bu ne:

bu ne: -
Mısra: **2**
bu nasıl bir şey

1. Ḫum içre cūş ider mey-i pür-şūr mest olur
2. Bezm ehlini yıḳar bu ne pür-zūr mest olur

---

fitne vü āşūba başladı:

fitne vü āşūba başladı: -
Mısra: **3**
karışılık ve kargaşaya başlamak

3. Şemşi̇r elinde fitne vü āşūba başladı
4. Çeşmi de ġamzesi gibi meşhūr mest olur

çeşm-i dil-beri:

çeşm-i dil-beri: -
Mısra: **5**
Sevgilinin gözü

5. Aldanma çeşm-i dil-beri gördüñse nā-tüvān
6. Ey dil ṣaḳın ki bir gün o maḫmūr mest olur

---

ey dil:

ey dil: -
Mısra: **6**
Ey gönül

5. Aldanma çeşm-i dil-beri gördüñse nā-tüvān
6. Ey dil ṣaḳın ki bir gün o maḫmūr mest olur

---

bir gün:

bir gün: -
Mısra: **6**
Bir gün, bir zaman.

5. Aldanma çeşm-i dil-beri gördüñse nā-tüvān
6. Ey dil ṣaḳın ki bir gün o maḫmūr mest olur

ṣaʿṣaʿa-i cām-ı vaṣluña:

ṣaʿṣaʿa-i cām-ı vaṣluña: -
Mısra: **7**
kavuşma kadehinin parlaklığı II kavuşma kadehinin görkemi

7. Döymez Kelīm ṣaʿṣaʿa-i cām-ı vaṣluña
8. Bir lemʿası ṭoḳunmaġile Ṭūr mest olur

dil-ber-i maġrūr:

dil-ber-i maġrūr: -
Mısra: **10**
gururlu sevgili II mağrur güzel

9. Şāyed ki bir tevāżuʿ-ı mestāne eyleye
10. Yaḥyā ḳaçan o dil-ber-i maġrūr mest olur

Şāyed ki:

Şāyed ki: -
Mısra: **9**
Şayet ki, eğer ki.

9. Şāyed ki bir tevāżuʿ-ı mestāne eyleye
10. Yaḥyā ḳaçan o dil-ber-i maġrūr mest olur

tevāżuʿ-ı mestāne:

tevāżuʿ-ı mestāne: -
Mısra: **9**
alçak gönüllü kendin geçmiş

9. Şāyed ki bir tevāżuʿ-ı mestāne eyleye
10. Yaḥyā ḳaçan o dil-ber-i maġrūr mest olur

ol:

Ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Ebrū vü müjeñ tīġ-i cefā tīr-i ḳażādur
2. Ol kākül-i pür-çīn ise emvāc-ı belādur

Ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Āşūb u fitendür ḫaṭ u ḫālüñ senüñ ey māh
4. Ol ġamze-i ḫūn-rīz ise bir ḫışm-ı Ḫudādur

ise:

ise:
Mısra: **2**
koşul edatı

1. Ebrū vü müjeñ tīġ-i cefā tīr-i ḳażādur
2. Ol kākül-i pür-çīn ise emvāc-ı belādur

ise:
Mısra: **4**
koşul edatı

3. Āşūb u fitendür ḫaṭ u ḫālüñ senüñ ey māh
4. Ol ġamze-i ḫūn-rīz ise bir ḫışm-ı Ḫudādur

sen:

senüñ: -üñ
Mısra: **3**
İkinci teklik şahıs zamiri II sevgili

3. Āşūb u fitendür ḫaṭ u ḫālüñ senüñ ey māh
4. Ol ġamze-i ḫūn-rīz ise bir ḫışm-ı Ḫudādur

ey:

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Āşūb u fitendür ḫaṭ u ḫālüñ senüñ ey māh
4. Ol ġamze-i ḫūn-rīz ise bir ḫışm-ı Ḫudādur

māh:

māh:
Mısra: **3**
ay yüzlü güzel

3. Āşūb u fitendür ḫaṭ u ḫālüñ senüñ ey māh
4. Ol ġamze-i ḫūn-rīz ise bir ḫışm-ı Ḫudādur

bir:

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Āşūb u fitendür ḫaṭ u ḫālüñ senüñ ey māh
4. Ol ġamze-i ḫūn-rīz ise bir ḫışm-ı Ḫudādur

zehr:

Zehr:
Mısra: **7**
zehir II öldürücü sıvı

7. Zehr aḳmada her bār raḳībüñse yüzüñden
8. Her bir sözi öldürmese de cāna cefādur

akmada:

aḳmada:
Mısra: **7**
akmak II damlamak

7. Zehr aḳmada her bār raḳībüñse yüzüñden
8. Her bir sözi öldürmese de cāna cefādur

her:

her:
Mısra: **7**
hep II bütün

7. Zehr aḳmada her bār raḳībüñse yüzüñden
8. Her bir sözi öldürmese de cāna cefādur

bār:

bār:
Mısra: **7**
yük ‖ keder, ıztırap

7. Zehr aḳmada her bār raḳībüñse yüzüñden
8. Her bir sözi öldürmese de cāna cefādur

raḳib:

raḳībüñse: -üñse
Mısra: **7**
Rakip II. Düşman.

7. Zehr aḳmada her bār raḳībüñse yüzüñden
8. Her bir sözi öldürmese de cāna cefādur

yüzüñden:

yüzüñden:
Mısra: **7**
-den dolayı II sebebiyle

7. Zehr aḳmada her bār raḳībüñse yüzüñden
8. Her bir sözi öldürmese de

cāna cefādur

söz:

sözi: -i
Mısra: **8**
söz, söylem

7. Zehr aḳmada her bār raḳibüñse yüzüñden
8. Her bir sözi öldürmese de cāna cefādur

öldür:

öldürmese: -mese
Mısra: **8**
öldürmek II canını almak

7. Zehr aḳmada her bār raḳibüñse yüzüñden
8. Her bir sözi öldürmese de cāna cefādur

de:

de:
Mısra: **8**
Bağlama edatı II dahi

7. Zehr aḳmada her bār raḳibüñse yüzüñden
8. Her bir sözi öldürmese de cāna cefādur

cān:

cāna: -a
Mısra: **8**
can II varlık

7. Zehr aḳmada her bār raḳibüñse yüzüñden
8. Her bir sözi öldürmese de cāna cefādur

cān:
Mısra: **10**
varlık II can

9. Çüñ ḥükm-i ḳażādur bu cefālar bu belālar
10. Yaḥyā'ya düşen cān ile teslim ü rıżādur

cefā:

cefādur: -dur
Mısra: **8**
eziyet, sıkıntı

7. Zehr aḳmada her bār raḳibüñse yüzüñden
8. Her bir sözi öldürmese de cāna cefādur

cefālar: -lar
Mısra: **9**
eziyet, sıkıntı

9. Çüñ ḥükm-i ḳażādur bu cefālar bu belālar
10. Yaḥyā'ya düşen cān ile teslim ü rıżādur

Çüñ:

Çüñ:
Mısra: **9**
Çünkü

9. Çüñ ḥükm-i ḳażādur bu cefālar bu belālar
10. Yaḥyā'ya düşen cān ile teslim ü rıżādur

bu:

bu:
Mısra: **9**
bu, işaret sıfatı

9. Çüñ ḥükm-i ḳażādur bu cefālar bu belālar
10. Yaḥyā'ya düşen cān ile teslim ü rıżādur

bu:
Mısra: **9**
bu, işaret sıfatı

9. Çüñ ḥükm-i ḳażādur bu cefālar bu belālar
10. Yaḥyā'ya düşen cān ile teslim ü rıżādur

belā:

belālar: -lar
Mısra: **9**
musibet, kötülük

9. Çüñ ḥükm-i ḳażādur bu cefālar bu belālar
10. Yaḥyā'ya düşen cān ile teslim ü rıżādur

yaḥyā':

Yaḥyā'ya: -ya
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Çüñ ḥükm-i ḳażādur bu cefālar bu belālar
10. Yaḥyā'ya düşen cān ile teslim ü rıżādur

düşen:

düşen:
Mısra: **10**
Yakışmak, yaraşmak, uygun gelmek

9. Çüñ ḥükm-i ḳażādur bu cefālar bu belālar
10. Yaḥyā'ya düşen cān ile teslim ü rıżādur

ile:

ile:
Mısra: **10**
bağlama edatı II ile birlikte

9. Çüñ ḥükm-i ḳażādur bu cefālar bu belālar
10. Yaḥyā'ya düşen cān ile teslim ü rıżādur

ebrū vü müjeñ:

ebrū vü müjeñ: -
Mısra: **1**
kaş ve kirpik

1. Ebrū vü müjeñ tiġ-i cefā tir-i ḳażādur
2. Ol kākül-i pür-çin ise emvāc-ı belādur

tiġ-i cefā:

tiġ-i cefā: -
Mısra: **1**
cefa kılıcı

1. Ebrū vü müjeñ tiġ-i cefā tir-i ḳażādur
2. Ol kākül-i pür-çin ise emvāc-ı belādur

tir-i ḳażādur:

tir-i ḳażādur: -
Mısra: **1**
Kaza oku. || Allah'ın takdirinin ve emrinin yerine gelmesi.

1. Ebrū vü müjeñ tiġ-i cefā tir-i ḳażādur
2. Ol kākül-i pür-çin ise emvāc-ı belādur

kākül-i pür-çin:

kākül-i pür-çin: -
Mısra: **2**
kıvrılmış kakül II büklüm büklüm olan kakül

1. Ebrū vü müjeñ tiġ-i cefā tir-i ḳażādur
2. Ol kākül-i pür-çin ise emvāc-ı belādur

emvāc-ı belādur:

emvāc-ı belādur: -
Mısra: **2**
bela dalgası

1. Ebrū vü müjeñ tiġ-i cefā tīr-i ķażādur
2. Ol kākül-i pür-çīn ise emvāc-ı belādur

Āşūb u fitendür:

Āşūb u fitendür: -
Mısra: **3**
kargaşa ve fitnelik

3. Āşūb u fitendür ħat u ħālüñ senüñ ey māh
4. Ol ġamze-i ħūn-rīz ise bir ħışm-ı Ħudādur

hat u ħālüñ:

ħat u ħālüñ: -
Mısra: **3**
Yüzdeki ayva tüyleri ve ben.

3. Āşūb u fitendür ħat u ħālüñ senüñ ey māh
4. Ol ġamze-i ħūn-rīz ise bir ħışm-ı Ħudādur

ġamze-i hūn-riz:

ġamze-i ħūn-rīz: -
Mısra: **4**
Kan dökücü yan bakış.

3. Āşūb u fitendür ħat u ħālüñ senüñ ey māh
4. Ol ġamze-i ħūn-rīz ise bir ħışm-ı Ħudādur

hışm-ı Ħudādur:

ħışm-ı Ħudādur: -
Mısra: **4**
Allah'ın gazabı

3. Āşūb u fitendür ħat u ħālüñ senüñ ey māh
4. Ol ġamze-i ħūn-rīz ise bir ħışm-ı Ħudādur

zülf-i siyehüñ:

zülf-i siyehüñ: -
Mısra: **5**
Siyah saç.

5. Zülf-i siyehüñ dām-ı giriftār-ı ʿuşşāķ
6. Bīmār gözüñ derd-i derūn-ı żuʿafādur

dām-ı giriftāri-i ʿuşşāk:

dām-ı giriftārī-i ʿuşşāķ: -
Mısra: **5**
âşıkların tutsaklık tuzağı

5. Zülf-i siyehüñ dām-ı giriftārī-i ʿuşşāķ
6. Bīmār gözüñ derd-i derūn-ı żuʿafādur

derd-i derūn-ı żuʿafādur:

derd-i derūn-ı żuʿafādur: -
Mısra: **6**
zayıfların içerisindeki dert II çaresizlerin gönlündeki dert

5. Zülf-i siyehüñ dām-ı giriftārī-i ʿuşşāķ
6. Bīmār gözüñ derd-i derūn-ı żuʿafādur

bimār gözüñ:

bīmār gözüñ: -
Mısra: **6**
hasta eden göz II kendinden geçiren göz

5. Zülf-i siyehüñ dām-ı giriftārī-i ʿuşşāķ
6. Bīmār gözüñ derd-i derūn-ı żuʿafādur

her bir:

her bir: -
Mısra: **8**
Her biri

7. Zehr aķmada her bār raķībüñse yüzüñden
8. Her bir sözi öldürmese de cāna cefādur

ħükm-i ķażādur:

ħükm-i ķażādur: -
Mısra: **9**
her hususta Allah tarafından önceden verilmiş hüküm.

9. Çüñ ħükm-i ķażādur bu cefālar bu belālar
10. Yaħyā'ya düşen cān ile teslīm ü rıżādur

teslim ü rıżādur:

teslīm ü rıżādur: -
Mısra: **10**
Allah'ın iradesine tevekkül etmek ve karşı çıkmamak

9. Çüñ ħükm-i ķażādur bu cefālar bu belālar
10. Yaħyā'ya düşen cān ile teslīm ü rıżādur

yār:

yāre: -e
Mısra: **1**
Sevgili

1. Rast gelüm yāre bir serv-i dil-ārādur gider
2. Pāyına ʿuşşāķ düşmüş bir temāşādur gider

bir:

bir:
Mısra: **1**
bir, belgisiz sıfat

1. Rast gelüm yāre bir serv-i dil-ārādur gider
2. Pāyına ʿuşşāķ düşmüş bir temāşādur gider

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Rast gelüm yāre bir serv-i dil-ārādur gider
2. Pāyına ʿuşşāķ düşmüş bir temāşādur gider

gid:

gider: -er
Mısra: **1**
sürüp gitmek II devam etmek

1. Rast gelüm yāre bir serv-i dil-ārādur gider
2. Pāyına ʿuşşāķ düşmüş bir temāşādur gider

gider: -er
Mısra: **4**
devam etmek

3. Ķanda gitseñ zülf-i müşgīnüñden ayrılmaz göñül
4. Kār u bārın baġlamış ħāżır müheyyādur gider

gider: -er
Mısra: **6**
gitmek II geçip gitmek

5. Cāme-i gülgūn ile olmuş o şeh eşheb-süvār
6. Şan nesīm-i şubħ ile gül-berg-i raʿnādur gider

gider: -er
Mısra: **8**
devam etmek

7. Kār-ı dīn ışmarlanur dünyāyı bilmez ġāfile
8. Söze āġāz itse ammā dīn ü dünyādur gider

gider: -er
Mısra: **10**
sürüp gitmek II devam etmek

9. Bi̲-beḳādur devlet ü iḳbāl Yaḥyā'dan işit
10. Başuña alma belā-yı ʿaşḳı ġavġādur gider

ʿuşşāḳ:

ʿuşşāḳ:
Mısra: 2
âşıklar

1. Rast gelüm yāre bir serv-i dil-ārādur gider
2. Pāyına ʿuşşāḳ düşmüş bir temāşādur gider

temāşā:

temāşādur: -dur
Mısra: 2
eğlence II seyretme

1. Rast gelüm yāre bir serv-i dil-ārādur gider
2. Pāyına ʿuşşāḳ düşmüş bir temāşādur gider

gider:

gider:
Mısra: 2
devam etmek

1. Rast gelüm yāre bir serv-i dil-ārādur gider
2. Pāyına ʿuşşāḳ düşmüş bir temāşādur gider

Kanda:

Ḳanda:
Mısra: 3
Nereye

3. Ḳanda gitseñ zülf-i müşg̲inüñden ayrılmaz göñül
4. Kār u bārın bağlamış ḥāżır müheyyādur gider

git:

gitseñ: -señ
Mısra: 3
gitmek II yönelmek

3. Ḳanda gitseñ zülf-i müşg̲inüñden ayrılmaz göñül
4. Kār u bārın bağlamış ḥāżır müheyyādur gider

ayrılmaz:

ayrılmaz:
Mısra: 3
bir yerden, bir kimseden, bir şeyden uzaklaşmamak.

3. Ḳanda gitseñ zülf-i müşg̲inüñden ayrılmaz göñül
4. Kār u bārın bağlamış ḥāżır müheyyādur gider

göñül:

göñül:
Mısra: 3
gönül II âşık

3. Ḳanda gitseñ zülf-i müşg̲inüñden ayrılmaz göñül
4. Kār u bārın bağlamış ḥāżır müheyyādur gider

bağla:

bağlamış: -mış
Mısra: 4
düzene sokmak

3. Ḳanda gitseñ zülf-i müşg̲inüñden ayrılmaz göñül
4. Kār u bārın bağlamış ḥāżır müheyyādur gider

ḥāżır:

ḥāżır:
Mısra: 4
hazır II hazır hale getirmek.

3. Ḳanda gitseñ zülf-i müşg̲inüñden ayrılmaz göñül
4. Kār u bārın bağlamış ḥāżır müheyyādur gider

müheyyā:

müheyyādur: -dur
Mısra: 4
hazır, hazırlanmış olan

3. Ḳanda gitseñ zülf-i müşg̲inüñden ayrılmaz göñül
4. Kār u bārın bağlamış ḥāżır müheyyādur gider

ile:

ile:
Mısra: 5
bağlama edatı II birlikte

5. Cāme-i gülgūn ile olmuş o şeh eşheb-süvār
6. Şan nesi̲m-i ṣubḥ ile gül-berg-i raʿnādur gider

ile:
Mısra: 6
bağlama edatı II birlikte

5. Cāme-i gülgūn ile olmuş o şeh eşheb-süvār
6. Şan nesi̲m-i ṣubḥ ile gül-berg-i raʿnādur gider

ol:

olmuş: -muş
Mısra: 5
Olmak.

5. Cāme-i gülgūn ile olmuş o şeh eşheb-süvār
6. Şan nesi̲m-i ṣubḥ ile gül-berg-i raʿnādur gider

o:

o:
Mısra: 5
o, işaret sıfatı

5. Cāme-i gülgūn ile olmuş o şeh eşheb-süvār
6. Şan nesi̲m-i ṣubḥ ile gül-berg-i raʿnādur gider

şeh:

şeh:
Mısra: 5
sultan II sevgili

5. Cāme-i gülgūn ile olmuş o şeh eşheb-süvār
6. Şan nesi̲m-i ṣubḥ ile gül-berg-i raʿnādur gider

eşheb-süvār:

eşheb-süvār:
Mısra: 5
kır ata binen

5. Cāme-i gülgūn ile olmuş o şeh eşheb-süvār
6. Şan nesi̲m-i ṣubḥ ile gül-berg-i raʿnādur gider

Şan:

Şan:
Mısra: 6
sanki

5. Cāme-i gülgūn ile olmuş o şeh eşheb-süvār
6. Şan nesi̲m-i ṣubḥ ile gül-berg-i raʿnādur gider

ışmarla:

ışmarlanur: -ur
Mısra: 7
emanet edilmek

7. Kār-ı di̲n ışmarlanur dünyāyı bilmez ġāfile
8. Söze āġāz itse ammā di̲n ü

dünyādur gider

dünyā:

dünyāyı: -y, -ı
Mısra: **7**
dünya II hakikat

7. Kār-ı di̱n ışmarlanur dünyāyı bilmez ġāfile
8. Söze āġāz itse ammā di̱n ü dünyādur gider

bil:

bilmez: -mez
Mısra: **7**
tanımamak

7. Kār-ı di̱n ışmarlanur dünyāyı bilmez ġāfile
8. Söze āġāz itse ammā di̱n ü dünyādur gider

ġāfil:

ġāfile: -e
Mısra: **7**
Çevresinden ve gerçeklerden habersiz olan, gaflet içinde bulunan, dalgın, dikkatsiz ve düşüncesiz (kimse), basîretsiz, aymaz.

7. Kār-ı di̱n ışmarlanur dünyāyı bilmez ġāfile
8. Söze āġāz itse ammā di̱n ü dünyādur gider

ammā:

ammā:
Mısra: **8**
Ancak, ama.

7. Kār-ı di̱n ışmarlanur dünyāyı bilmez ġāfile
8. Söze āġāz itse ammā di̱n ü dünyādur gider

bi-beḳā:

Bi̱-beḳādur: -dur
Mısra: **9**
Sonlu, ebedi olmayan.

9. Bi̱-beḳādur devlet ü iḳbāl Yaḥyā'dan işit
10. Başuña alma belā-yı ʿaşḳı ġavġādur gider

yaḥyā':

Yaḥyā'dan: -dan
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bi̱-beḳādur devlet ü iḳbāl Yaḥyā'dan işit
10. Başuña alma belā-yı ʿaşḳı ġavġādur gider

işit:

işit:
Mısra: **9**
Duymak, haber almak

9. Bi̱-beḳādur devlet ü iḳbāl Yaḥyā'dan işit
10. Başuña alma belā-yı ʿaşḳı ġavġādur gider

ġavġā:

ġavġādur: -dur
Mısra: **10**
Kavga, dövüş

9. Bi̱-beḳādur devlet ü iḳbāl Yaḥyā'dan işit
10. Başuña alma belā-yı ʿaşḳı ġavġādur gider

serv-i dil-ārādur:

serv-i dil-ārādur: -
Mısra: **1**
gönül süsleyen servi II sevgili

1. Rast gelüm yāre bir serv-i dil-ārādur gider
2. Pāyına ʿuşşāḳ düşmüş bir temāşādur gider

pāyına düşmüş:

pāyına düşmüş: -
Mısra: **2**
ayakları altına serilmek II nasibine düşmek

1. Rast gelüm yāre bir serv-i dil-ārādur gider
2. Pāyına ʿuşşāḳ düşmüş bir temāşādur gider

zülf-i müşginüñden:

zülf-i müşgi̱nüñden: -
Mısra: **3**
Misk kokulu zülüf.

3. Ḳanda gitseñ zülf-i müşgi̱nüñden ayrılmaz göñül
4. Kār u bārın bağlamış ḥāżır müheyyādur gider

kār u bārın:

kār u bārın: -
Mısra: **4**
İç güç, kazanç.

3. Ḳanda gitseñ zülf-i müşgi̱nüñden ayrılmaz göñül
4. Kār u bārın bağlamış ḥāżır müheyyādur gider

cāme-i gülgūn:

cāme-i gülgūn: -
Mısra: **5**
Gül renkli, pembe elbise.

5. Cāme-i gülgūn ile olmuş o şeh eşheb-süvār
6. Şan nesi̱m-i ṣubḥ ile gül-berg-i raʿnādur gider

nesim-i ṣubḥ:

nesi̱m-i ṣubḥ: -
Mısra: **6**
Sabah rüzgarı.

5. Cāme-i gülgūn ile olmuş o şeh eşheb-süvār
6. Şan nesi̱m-i ṣubḥ ile gül-berg-i raʿnādur gider

gül-berg-i raʿnādur:

gül-berg-i raʿnādur: -
Mısra: **6**
güzel bir gül yaprağı II sevgili II iki renkli gül yaprağı

5. Cāme-i gülgūn ile olmuş o şeh eşheb-süvār
6. Şan nesi̱m-i ṣubḥ ile gül-berg-i raʿnādur gider

kār-ı din:

kār-ı di̱n: -
Mısra: **7**
din işleri

7. Kār-ı di̱n ışmarlanur dünyāyı bilmez ġāfile
8. Söze āġāz itse ammā di̱n ü dünyādur gider

söze āġāz itse:

söze āġāz itse: -
Mısra: **8**
Söze başlamak.

7. Kār-ı di̱n ışmarlanur dünyāyı bilmez ġāfile
8. Söze āġāz itse ammā di̱n ü dünyādur gider

devlet ü iḳbāl:

devlet ü iḳbāl: -
Mısra: **9**
mutluluk ve saadet.

9. Bi̇-beḳādur devlet ü iḳbāl
Yaḥyā'dan işit
10. Başuña alma belā-yı ʿaşḳı
ġavġādur gider

belā-yı ʿaşḳı:

belā-yı ʿaşḳı: -
Mısra: **10**
aşk derdi II aşk belası

9. Bi̇-beḳādur devlet ü iḳbāl
Yaḥyā'dan işit
10. Başuña alma belā-yı ʿaşḳı
ġavġādur gider

başuña alma:

başuña alma: -
Mısra: **10**
bulaşmamak II tanışmamak

9. Bi̇-beḳādur devlet ü iḳbāl
Yaḥyā'dan işit
10. Başuña alma belā-yı ʿaşḳı
ġavġādur gider

din ü dünyādur:

di̇n ü dünyādur: -
Mısra: **8**
din ve dünya

7. Kār-ı di̇n ışmarlanur
dünyāyı bilmez ġāfile
8. Söze āġāz itse ammā di̇n ü
dünyādur gider

rast gelüm:

rast gelüm: -
Mısra: **1**
karşılaşmak II rastlaşmak

1. Rast gelüm yāre bir serv-i
dil-ārādur gider
2. Pāyına ʿuşşāḳ düşmüş bir
temāşādur gider

ne:

Ne:
Mısra: **1**
nasıl II ne tür

1. Ne meclisler ḳurulmuşdur
ne sāġarlar sürülmüşdür
2. Maḥabbet bādesine beñzer
olmaz hep görülmüşdür

ne:
Mısra: **1**
nasıl II ne tür

1. Ne meclisler ḳurulmuşdur
ne sāġarlar sürülmüşdür
2. Maḥabbet bādesine beñzer
olmaz hep görülmüşdür

meclis:

meclisler: -ler
Mısra: **1**
Sohbet etmek ve eğlenmek amacıyle bir araya gelmiş dost ve arkadaş topluluğu

1. Ne meclisler ḳurulmuşdur
ne sāġarlar sürülmüşdür
2. Maḥabbet bādesine beñzer
olmaz hep görülmüşdür

kurul:

ḳurulmuşdur: -muşdur
Mısra: **1**
oluşturmak II hazırlamak

1. Ne meclisler ḳurulmuşdur
ne sāġarlar sürülmüşdür
2. Maḥabbet bādesine beñzer
olmaz hep görülmüşdür

ḳurulmuşdur: -muşdur
Mısra: **8**
kurulmak II yerleşmek

7. Dilā ʿālem yıḳılmaz göklere
āhuñ direk olsa
8. Bu çetr-i lāciverdi̇ anuñ
üstüñe ḳurulmuşdur

sāġar:

sāġarlar: -lar
Mısra: **1**
kadeh ‖ şarap

1. Ne meclisler ḳurulmuşdur
ne sāġarlar sürülmüşdür
2. Maḥabbet bādesine beñzer
olmaz hep görülmüşdür

sürül:

sürülmüşdür: -müşdür
Mısra: **1**
içmek II elden ele döndürmek

1. Ne meclisler ḳurulmuşdur
ne sāġarlar sürülmüşdür
2. Maḥabbet bādesine beñzer
olmaz hep görülmüşdür

hep:

hep:
Mısra: **2**
her zaman

1. Ne meclisler ḳurulmuşdur
ne sāġarlar sürülmüşdür
2. Maḥabbet bādesine beñzer
olmaz hep görülmüşdür

görül:

görülmüşdür: -müşdür
Mısra: **2**
yaşanmak II deneyimlerle kanıtlanmış olmak

1. Ne meclisler ḳurulmuşdur
ne sāġarlar sürülmüşdür
2. Maḥabbet bādesine beñzer
olmaz hep görülmüşdür

ṣad-pāre:

ṣad-pāre:
Mısra: **3**
yüz parça

3. Göñül mirʾatini ṣad-pāre
gördüm rāh-ı zilletde
4. Muḳarrer bir cefā-cū seng-
dil yāre urulmuşdur

gör:

gördüm: -düm
Mısra: **3**
Görmek.

3. Göñül mirʾatini ṣad-pāre
gördüm rāh-ı zilletde
4. Muḳarrer bir cefā-cū seng-
dil yāre urulmuşdur

muḳarrer:

Muḳarrer:
Mısra: **4**
Şüphesiz

3. Göñül mirʾatini ṣad-pāre
gördüm rāh-ı zilletde
4. Muḳarrer bir cefā-cū seng-
dil yāre urulmuşdur

bir:

bir:
Mısra: **4**
bir, belgisiz sıfat

3. Göñül mirʾatini ṣad-pāre
gördüm rāh-ı zilletde
4. Muḳarrer bir cefā-cū seng-
dil yāre urulmuşdur

cefā-cū:

cefā-cū:
Mısra: **4**
Cefa edici, cefakar, zalim, gaddar, acımasız.

3. Göñül mirʾatini ṣad-pāre
gördüm rāh-ı zilletde
4. Muḳarrer bir cefā-cū seng-
dil yāre urulmuşdur

seng-dil:

seng-dil:
Mısra: **4**
Taş kalpli II katı gönüllü

3. Göñül mirʿatini ṣad-pāre gördüm rāh-ı zilletde
4. Muḳarrer bir cefā-cū seng-dil yāre urulmuşdur

---

yār:

yāre: -e
Mısra: **4**
Sevgili

3. Göñül mirʿatini ṣad-pāre gördüm rāh-ı zilletde
4. Muḳarrer bir cefā-cū seng-dil yāre urulmuşdur

---

urul:

urulmuşdur: -muşdur
Mısra: **4**
Vurulmak, cezbesine kapılmak.

3. Göñül mirʿatini ṣad-pāre gördüm rāh-ı zilletde
4. Muḳarrer bir cefā-cū seng-dil yāre urulmuşdur

---

sen:

Senüñ: -üñ
Mısra: **5**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Senüñ būy-ı dil-āvīzüñle baḥŝe eylemez cürʾet
6. Baḫūr-ı Meryemüñ ey ġonce-fem gūşı burulmuşdur

---

baḥŝ:

baḥŝe: -e
Mısra: **5**
söz açmak II iddialaşmak

5. Senüñ būy-ı dil-āvīzüñle baḥŝe eylemez cürʾet
6. Baḫūr-ı Meryemüñ ey ġonce-fem gūşı burulmuşdur

---

ey:

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Senüñ būy-ı dil-āvīzüñle baḥŝe eylemez cürʾet
6. Baḫūr-ı Meryemüñ ey ġonce-fem gūşı burulmuşdur

ġonce-fem:

ġonce-fem:
Mısra: **6**
Gonca ağızlı II Sevgili.

5. Senüñ būy-ı dil-āvīzüñle baḥŝe eylemez cürʾet
6. Baḫūr-ı Meryemüñ ey ġonce-fem gūşı burulmuşdur

---

dilā:

Dilā:
Mısra: **7**
Ey gönül

7. Dilā ʿālem yıḳılmaz göklere āhuñ direk olsa
8. Bu çetr-i lāciverdī anuñ üstüñe ḳurulmuşdur

ʿālem:

ʿālem:
Mısra: **7**
dünyâ

7. Dilā ʿālem yıḳılmaz göklere āhuñ direk olsa
8. Bu çetr-i lāciverdī anuñ üstüñe ḳurulmuşdur

---

yıḳılmaz:

yıḳılmaz:
Mısra: **7**
devrilmemek II zarar görmemek

7. Dilā ʿālem yıḳılmaz göklere āhuñ direk olsa
8. Bu çetr-i lāciverdī anuñ üstüñe ḳurulmuşdur

---

gök:

göklere: -lere
Mısra: **7**
gök, gökyüzü

7. Dilā ʿālem yıḳılmaz göklere āhuñ direk olsa
8. Bu çetr-i lāciverdī anuñ üstüñe ḳurulmuşdur

āh:

āhuñ: -u, -ñ
Mısra: **7**
Ah etme, inleme

7. Dilā ʿālem yıḳılmaz göklere āhuñ direk olsa
8. Bu çetr-i lāciverdī anuñ üstüñe ḳurulmuşdur

---

direk:

direk:
Mısra: **7**
Ağaçtan veya demirden yapılan uzun ve kalın destek

7. Dilā ʿālem yıḳılmaz göklere āhuñ direk olsa
8. Bu çetr-i lāciverdī anuñ üstüñe ḳurulmuşdur

---

olsa:

olsa:
Mısra: **7**
olsa idi II olur ise

7. Dilā ʿālem yıḳılmaz göklere āhuñ direk olsa
8. Bu çetr-i lāciverdī anuñ üstüñe ḳurulmuşdur

---

bu:

Bu:
Mısra: **8**
bu, işaret sıfatı

7. Dilā ʿālem yıḳılmaz göklere āhuñ direk olsa
8. Bu çetr-i lāciverdī anuñ üstüñe ḳurulmuşdur

---

a:

anuñ: -n, -u, -ñ
Mısra: **8**
o II işaret zamiri

7. Dilā ʿālem yıḳılmaz göklere āhuñ direk olsa
8. Bu çetr-i lāciverdī anuñ üstüñe ḳurulmuşdur

üst:

üstüñe: -üñe
Mısra: **8**
üst taraf II üzeri

7. Dilā ʿālem yıḳılmaz göklere āhuñ direk olsa
8. Bu çetr-i lāciverdī anuñ üstüñe ḳurulmuşdur

---

o:

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Dil-i meyyāl o servüñ ḫāk-i pāyında ḳarār itmiş
10. Bulandı bir zamān Yaḥyā hele şimdi ṭurulmuşdur

---

serv:

servüñ: -üñ
Mısra: **9**
servi ‖ servi boylu güzel

9. Dil-i meyyāl o servüñ ḫāk-i pāyında ḳarār itmiş
10. Bulandı bir zamān Yaḥyā hele şimdi ṭurulmuşdur

---

bulan:

Bulandı: -dı
Mısra: **10**
bulanık II net olmamak II coşup karışmak

9. Dil-i meyyāl o servüñ ḫāk-i pāyında ḳarār itmiş
10. Bulandı bir zamān Yaḥyā hele şimdi ṭurulmuşdur

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Dil-i meyyāl o servüñ ḫāk-i pāyında ḳarār itmiş
10. Bulandı bir zamān Yaḥyā hele şimdi ṭurulmuşdur

---

hele:

hele:
Mısra: **10**
artık

9. Dil-i meyyāl o servüñ ḫāk-i pāyında ḳarār itmiş
10. Bulandı bir zamān Yaḥyā hele şimdi ṭurulmuşdur

şimdi:

şimdi:
Mısra: **10**
Şimdi, şu anda

9. Dil-i meyyāl o servüñ ḫāk-i pāyında ḳarār itmiş
10. Bulandı bir zamān Yaḥyā hele şimdi ṭurulmuşdur

ṭurul:

ṭurulmuşdur: -muşdur
Mısra: **10**
durulmak II sakinleşmek

9. Dil-i meyyāl o servüñ ḫāk-i pāyında ḳarār itmiş
10. Bulandı bir zamān Yaḥyā hele şimdi ṭurulmuşdur

---

maḥabbet bādesine:

maḥabbet bādesine: -
Mısra: 2
aşk şarabı

1. Ne meclisler ḳurulmuşdur ne sāġarlar sürülmüşdür
2. Maḥabbet bādesine beñzer olmaz hep görülmüşdür

---

göñül mirʿatini:

göñül mirʿatini: -
Mısra: **3**
Gönül aynası.

3. Göñül mirʿatini ṣad-pāre gördüm rāh-ı zilletde
4. Muḳarrer bir cefā-cū seng-dil yāre urulmuşdur

---

rāh-ı zilletde:

rāh-ı zilletde: -
Mısra: **3**
hakirlik yolu II alçaklık yolu

3. Göñül mirʿatini ṣad-pāre gördüm rāh-ı zilletde
4. Muḳarrer bir cefā-cū seng-dil yāre urulmuşdur

---

būy-ı dil-āvizüñle:

būy-ı dil-āvi̇züñle: -
Mısra: **5**
gönül alan koku II gönlü kendisine çeken koku

5. Senüñ būy-ı dil-āvi̇züñle baḥṣe eylemez cürʾet
6. Baḫūr-ı Meryemüñ ey ġonce-fem gūşı burulmuşdur

---

cürʾet eylemez:

cürʾet eylemez: -
Mısra: **5**
Cesaret göstermemek

5. Senüñ būy-ı dil-āvi̇züñle baḥṣe eylemez cürʾet
6. Baḫūr-ı Meryemüñ ey ġonce-fem gūşı burulmuşdur

---

bahūr-ı meryemüñ:

baḫūr-ı meryemüñ: -
Mısra: **6**
Meryem'in tütsüsü.

5. Senüñ būy-ı dil-āvi̇züñle baḥṣe eylemez cürʾet
6. Baḫūr-ı Meryemüñ ey ġonce-fem gūşı burulmuşdur

---

gūşı burulmuşdur:

gūşı burulmuşdur: -
Mısra: **6**
kulağı çekilmek II uyarıda bulunmak

5. Senüñ būy-ı dil-āvi̇züñle baḥṣe eylemez cürʾet
6. Baḫūr-ı Meryemüñ ey ġonce-fem gūşı burulmuşdur

çetr-i lāciverdi:

çetr-i lāciverdi̇: -
Mısra: **8**
lacivert gölgelik II lacivert çadır

7. Dilā ʿālem yıḳılmaz göklere āhuñ direk olsa
8. Bu çetr-i lāciverdi̇ anuñ üstüñe ḳurulmuşdur

---

dil-i meyyāl:

dil-i meyyāl: -
Mısra: **9**
Tutkun gönül

9. Dil-i meyyāl o servüñ ḫāk-i pāyında ḳarār itmiş
10. Bulandı bir zamān Yaḥyā hele şimdi ṭurulmuşdur

ḫāk-i pāyında:

ḫāk-i pāyında: -
Mısra: **9**
ayağının toprağı

9. Dil-i meyyāl o servüñ ḫāk-i pāyında ḳarār itmiş
10. Bulandı bir zamān Yaḥyā hele şimdi ṭurulmuşdur

ḳarār itmiş:

ḳarār itmiş: -
Mısra: **9**
Sabit durmak II yerleşmek II karar kılmak

9. Dil-i meyyāl o servüñ ḫāk-i pāyında ḳarār itmiş
10. Bulandı bir zamān Yaḥyā hele şimdi ṭurulmuşdur

---

bir zamān:

bir zamān: -
Mısra: **10**
Bir zaman

9. Dil-i meyyāl o servüñ ḫāk-i pāyında ḳarār itmiş
10. Bulandı bir zamān Yaḥyā hele şimdi ṭurulmuşdur

---

beñzer olmaz:

beñzer olmaz: -
Mısra: **2**
benzememek II aynı değerde olmamak

1. Ne meclisler ḳurulmuşdur ne sāġarlar sürülmüşdür
2. Maḥabbet bādesine beñzer olmaz hep görülmüşdür

Dizin
ʿĀşıḳ:

ʿĀşıḳuñ: -uñ
Mısra: **1**
Âşık, seven.

1. ʿĀşıḳuñ bālīni yārüñ südde-i dergāhıdur
2. İstinād ol āsitāna müntehā-yı cāhidür

---

bālin:

bālīni: -i
Mısra: **1**
yastık

1. ʿĀşıḳuñ bālīni yārüñ südde-i dergāhıdur
2. İstinād ol āsitāna müntehā-yı cāhidür

---

yār:

yārüñ: -üñ
Mısra: **1**
Sevgili

1. ʿĀşıḳuñ bālīni yārüñ südde-i dergāhıdur
2. İstinād ol āsitāna müntehā-yı cāhidür

İstinād:

İstinād:
Mısra: **2**
dayanak.

1. ʿĀşıḳuñ bālīni yārüñ südde-i dergāhıdur
2. İstinād ol āsitāna müntehā-yı cāhidür

---

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. ʿĀşıḳuñ bālīni yārüñ südde-i dergāhıdur
2. İstinād ol āsitāna müntehā-yı cāhidür

āsitān:

āsitāna: -a
Mısra: **2**
Kapı, eşik

1. ʿĀşıḳuñ bālīni yārüñ südde-i dergāhıdur
2. İstinād ol āsitāna müntehā-yı cāhidür

---

kim:

kim:
Mısra: **3**
"Ki", bağlama edatı

3. Künc-i çīn-i zülfi kim şıġmaz aña mūy-ı ḫayāl
4. Dil gibi bir bī-vücūduñ pehn-i nüzhetgāhıdur

şıġmaz:

şıġmaz:
Mısra: **3**
Bir şeyin sınırları içine girememek II boyutları gireceği alana uygun olmamak

3. Künc-i çīn-i zülfi kim şıġmaz aña mūy-ı ḫayāl
4. Dil gibi bir bī-vücūduñ pehn-i nüzhetgāhıdur

---

a:

aña: -ña
Mısra: **3**
O II işaret zamiri

3. Künc-i çīn-i zülfi kim şıġmaz aña mūy-ı ḫayāl
4. Dil gibi bir bī-vücūduñ pehn-i nüzhetgāhıdur

---

dil:

Dil:
Mısra: **4**
gönül

3. Künc-i çīn-i zülfi kim şıġmaz aña mūy-ı ḫayāl
4. Dil gibi bir bī-vücūduñ pehn-i nüzhetgāhıdur

---

gibi:

gibi:
Mısra: **4**
Benzetme edatı ll -e benzer

3. Künc-i çīn-i zülfi kim şıġmaz aña mūy-ı ḫayāl
4. Dil gibi bir bī-vücūduñ pehn-i nüzhetgāhıdur

---

bir:

bir:
Mısra: **4**
bir, belgisiz sıfat

3. Künc-i çīn-i zülfi kim şıġmaz aña mūy-ı ḫayāl
4. Dil gibi bir bī-vücūduñ pehn-i nüzhetgāhıdur

bir:
Mısra: **8**
bir, belgisiz sıfat

7. Çarḫ-ı gerdānuñda aḥvālin perīşān eyleyen
8. Şübhesiz bir ʿāşıḳuñ dūd-ı kebūd-ı āhıdur

---

bi-vücūd:

bī-vücūduñ: -uñ
Mısra: **4**
vücutsuz II soyut

3. Künc-i çīn-i zülfi kim şıġmaz aña mūy-ı ḫayāl
4. Dil gibi bir bī-vücūduñ pehn-i nüzhetgāhıdur

---

görin:

görinür: -ür
Mısra: **5**
görünmek ‖ ortaya çıkmak,

5. Dūd-ı āhında görinür pīç ü tāb-ı ıżṭırāb
6. Var ise bī-çāre gönlüm āhınuñ hem-rāhıdur

āh:

āhınuñ: -ı, -n, -u, -ñ
Mısra: **6**
Ah etme, inleme

5. Dūd-ı āhında görinür pīç ü tāb-ı ıżṭırāb
6. Var ise bī-çāre gönlüm āhınuñ hem-rāhıdur

---

hem-rāh:

hem-rāhıdur: -ıdur
Mısra: **6**
Yol arkadaşı, yoldaş

5. Dūd-ı āhında görinür pīç ü tāb-ı ıżṭırāb
6. Var ise bī-çāre gönlüm āhınuñ hem-rāhıdur

---

aḥvāl:

aḥvālin: -in
Mısra: **7**
haller II durumlar

7. Çarḫ-ı gerdānuñda aḥvālin

periṣān eyleyen
8. Şübhesiz bir ʿāşıḳuñ dūd-ı kebūd-ı āhıdur

Şübhesiz:

Şübhesiz:
Mısra: **8**
Kuşkusuz.

7. Çarḫ-ı gerdānuñda aḥvālin periṣān eyleyen
8. Şübhesiz bir ʿāşıḳuñ dūd-ı kebūd-ı āhıdur

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳuñ: -uñ
Mısra: **8**
âşık

7. Çarḫ-ı gerdānuñda aḥvālin periṣān eyleyen
8. Şübhesiz bir ʿāşıḳuñ dūd-ı kebūd-ı āhıdur

---

mümkin:

mümkindür: -dür
Mısra: **9**
mümkün II olanaklı

9. Pāy-būs-ı yāre ḥāk olmaḳla mümkindür vuṣūl
10. Pāy-māl olsuñ diyen Yaḥyā'ya devlet-ḫvāhıdur

---

vuṣūl:

vuṣūl:
Mısra: **9**
kavuşma

9. Pāy-būs-ı yāre ḥāk olmaḳla mümkindür vuṣūl
10. Pāy-māl olsuñ diyen Yaḥyā'ya devlet-ḫvāhıdur

---

diyen:

diyen:
Mısra: **10**
söyleyen kimse

9. Pāy-būs-ı yāre ḥāk olmaḳla mümkindür vuṣūl
10. Pāy-māl olsuñ diyen Yaḥyā'ya devlet-ḫvāhıdur

---

yaḥyā':

Yaḥyā'ya: -y, -a
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Pāy-būs-ı yāre ḥāk olmaḳla mümkindür vuṣūl
10. Pāy-māl olsuñ diyen Yaḥyā'ya devlet-ḫvāhıdur

---

devlet-hᵛāh:

devlet-ḫᵛāhıdur: -ı, -dur
Mısra: **10**
mutluluk, makam ve değer isteyen

9. Pāy-būs-ı yāre ḥāk olmaḳla mümkindür vuṣūl
10. Pāy-māl olsuñ diyen Yaḥyā'ya devlet-ḫvāhıdur

---

südde-i dergāhıdur:

südde-i dergāhıdur: -
Mısra: **1**
kapının eşiği

1. ʿĀşıḳuñ bāl͟ini yārüñ südde-i dergāhıdur
2. İstinād ol āsitāna müntehā-yı cāhidür

---

müntehā-yı cāhidür:

müntehā-yı cāhidür: -
Mısra: **2**
varılabilen en yüce makam II makamın en yücesi

1. ʿĀşıḳuñ bāl͟ini yārüñ südde-i dergāhıdur
2. İstinād ol āsitāna müntehā-yı cāhidür

---

künc-i çin-i zülfi:

künc-i çi̱n-i zülfi: -
Mısra: **3**
saç kıvrımının ucu II sevgilinin zülüflerinin büklümünün ucu

3. Künc-i çi̱n-i zülfi kim ṣığmaz aña mūy-ı ḫayāl
4. Dil gibi bir bi̱-vücūduñ pehn-i nüzhetgāhıdur

---

mūy-ı hayāl:

mūy-ı ḫayāl: -
Mısra: **3**
hayalindeki saç II hayallerinin kıl kadar küçük kısmı

3. Künc-i çi̱n-i zülfi kim ṣığmaz aña mūy-ı ḫayāl
4. Dil gibi bir bi̱-vücūduñ pehn-i nüzhetgāhıdur

---

pehn-i nüzhetgāhıdur:

pehn-i nüzhetgāhıdur: -
Mısra: **4**
eğlence yeri genişliğinde II eğlence alanı

3. Künc-i çi̱n-i zülfi kim ṣığmaz aña mūy-ı ḫayāl
4. Dil gibi bir bi̱-vücūduñ pehn-i nüzhetgāhıdur

---

dūd-ı āhında:

dūd-ı āhında: -
Mısra: **5**
Ah dumanı

5. Dūd-ı āhında görinür pi̱ç ü tāb-ı ıżṭırāb
6. Var ise bi̱-çāre göñlüm āhınuñ hem-rāhıdur

---

piç ü tāb-ı ıżṭırāb:

pi̱ç ü tāb-ı ıżṭırāb: -
Mısra: **5**
ıztırap ve sıkıntının izleri II ıztırabın büklüm büklüm olan izleri

5. Dūd-ı āhında görinür pi̱ç ü tāb-ı ıżṭırāb
6. Var ise bi̱-çāre göñlüm āhınuñ hem-rāhıdur

---

bi-çāre göñlüm:

bi̱-çāre göñlüm: -
Mısra: **6**
çaresiz gönül

5. Dūd-ı āhında görinür pi̱ç ü tāb-ı ıżṭırāb
6. Var ise bi̱-çāre göñlüm āhınuñ hem-rāhıdur

---

var ise:

var ise: -
Mısra: **6**
eğer varsa II varolur ise

5. Dūd-ı āhında görinür pi̱ç ü tāb-ı ıżṭırāb
6. Var ise bi̱-çāre göñlüm āhınuñ hem-rāhıdur

Çarh-ı gerdānuñda:

Çarḫ-ı gerdānuñda: -
Mısra: **7**
Dönen çark. || Dünya.

7. Çarḫ-ı gerdānuñda aḥvālin peri̱ṣān eyleyen
8. Şübhesiz bir ʿāşıḳuñ dūd-ı kebūd-ı āhıdur

---

perişān eyleyen:

periṣ̌ān eyleyen: -
Mısra: **7**
Perişan etmek.

7. Çarḫ-ı gerdānuñda aḥvālin periṣ̌ān eyleyen
8. Şübhesiz bir ʿāşıḳuñ dūd-ı kebūd-ı āhıdur

dūd-ı kebūd-ı āhıdur:

dūd-ı kebūd-ı āhıdur: -
Mısra: **8**
ahın boz renkli dumanı

7. Çarḫ-ı gerdānuñda aḥvālin periṣ̌ān eyleyen
8. Şübhesiz bir ʿāşıḳuñ dūd-ı kebūd-ı āhıdur

pāy-būs-ı yāre:

pāy-būs-ı yāre: -
Mısra: **9**
sevgilinin ayağını öpme

9. Pāy-būs-ı yāre ḫāk olmaḳla mümkindür vuṣūl
10. Pāy-māl olsuñ diyen Yaḥyā'ya devlet-ḫvāhıdur

hāk olmaḳla:

ḫāk olmaḳla: -
Mısra: **9**
toprağa dönüşmek

9. Pāy-būs-ı yāre ḫāk olmaḳla mümkindür vuṣūl
10. Pāy-māl olsuñ diyen Yaḥyā'ya devlet-ḫvāhıdur

pāy-māl olsuñ:

pāy-māl olsuñ: -
Mısra: **10**
ayaklar altında kalmak II çiğnenmek II değersizleşmek

9. Pāy-būs-ı yāre ḫāk olmaḳla mümkindür vuṣūl
10. Pāy-māl olsuñ diyen Yaḥyā'ya devlet-ḫvāhıdur

kim:

kim:
Mısra: **1**
ki II bağlama edatı

1. Göñül mir'āti kim ṣad-pāre-i dest-i celālüñdür
2. Yine her pāresine cilve-ger baḳsañ cemālüñdür

kim:
Mısra: **6**
ki II bağlama edatı

5. Ḫayālüñde eger eglenmeyeydi ḥāl müşḳildi
6. Belā küncinde kim eglencemüz cānā ḫayālüñdür

kim:
Mısra: **8**
bağlama edatı II ki

7. Ḳosañ ārām itmez kürsi̇-i zerri̇n-i ḫurşi̇de
8. Maḥabbet reh-güzārında göñül kim pāy-mālüñdür

yine:

Yine:
Mısra: **2**
yine de

1. Göñül mir'āti kim ṣad-pāre-i dest-i celālüñdür
2. Yine her pāresine cilve-ger baḳsañ cemālüñdür

her:

her:
Mısra: **2**
Tamim edatı II Her, bütün.

1. Göñül mir'āti kim ṣad-pāre-i dest-i celālüñdür
2. Yine her pāresine cilve-ger baḳsañ cemālüñdür

pāre:

pāresine: -si, -ne, -
Mısra: **2**
parça, kısım.

1. Göñül mir'āti kim ṣad-pāre-i dest-i celālüñdür
2. Yine her pāresine cilve-ger baḳsañ cemālüñdür

cilve-ger:

cilve-ger:
Mısra: **2**
Cilveli.

1. Göñül mir'āti kim ṣad-pāre-i dest-i celālüñdür
2. Yine her pāresine cilve-ger baḳsañ cemālüñdür

baḳ:

baḳsañ: -sa, -ñ
Mısra: **2**
bakmak II nazar etmek

1. Göñül mir'āti kim ṣad-pāre-i dest-i celālüñdür
2. Yine her pāresine cilve-ger baḳsañ cemālüñdür

cemāl:

cemālüñdür: -üñdür
Mısra: **2**
güzellik II sevgilinin güzel yüzü.

1. Göñül mir'āti kim ṣad-pāre-i dest-i celālüñdür
2. Yine her pāresine cilve-ger baḳsañ cemālüñdür

nūr:

nūrı: -ı
Mısra: **3**
ışık II parlaklık

3. Cemāl-i bā-kemālüñdür sevād-ı çeşmüñüñ nūrı
4. Süveydā-yı dili ʿaşḳ ehlinüñ sevdā-yı ḫālüñdür

Ḫayāl:

Ḫayālüñde: -ü, -ñ, -de
Mısra: **5**
hayal II sevgiliyi düşünmek

5. Ḫayālüñde eger eglenmeyeydi ḥāl müşḳildi
6. Belā küncinde kim eglencemüz cānā ḫayālüñdür

eger:

eger:
Mısra: **5**
eğer II doğrusu

5. Ḫayālüñde eger eglenmeyeydi ḥāl müşḳildi
6. Belā küncinde kim eglencemüz cānā ḫayālüñdür

eglenme:

eglenmeyeydi: -yeydi
Mısra: **5**
vakit geçirmemek II oyalanmamak

5. Ḫayālüñde eger eglenmeyeydi ḥāl müşḳildi
6. Belā küncinde kim eglencemüz cānā ḫayālüñdür

ḥāl:

ḥāl:
Mısra: **5**
hâl, durum

5. Ḫayālüñde eger eglenmeyeydi ḥāl müşḳildi
6. Belā küncinde kim eglencemüz cānā ḫayālüñdür

müşkil:

müşkildi: -di
Mısra: **5**
zor II sıkıntılı

5. Ḫayālüñde eger eglenmeyeydi ḥāl müşkildi
6. Belā küncinde kim eglencemüz cānā ḫayālüñdür

eglence:

eglencemüz: -müz
Mısra: **6**
uğraş II avuntu

5. Ḫayālüñde eger eglenmeyeydi ḥāl müşkildi
6. Belā küncinde kim eglencemüz cānā ḫayālüñdür

cānā:

cānā:
Mısra: **6**
ey sevgili

5. Ḫayālüñde eger eglenmeyeydi ḥāl müşkildi
6. Belā küncinde kim eglencemüz cānā ḫayālüñdür

ḫayāl:

ḫayālüñdür: -ü, -ñ, -dür
Mısra: **6**
hayal II sevgiliyi düşünmek

5. Ḫayālüñde eger eglenmeyeydi ḥāl müşkildi
6. Belā küncinde kim eglencemüz cānā ḫayālüñdür

Ḳo:

Ḳosañ: -sa, -ñ
Mısra: **7**
Komak, bırakmak

7. Ḳosañ ārām itmez kürsi̱-i zerri̱n-i ḫurşi̱de
8. Maḥabbet reh-güzārında göñül kim pāy-mālüñdür

göñül:

göñül:
Mısra: **8**
göñül

7. Ḳosañ ārām itmez kürsi̱-i zerri̱n-i ḫurşi̱de
8. Maḥabbet reh-güzārında göñül kim pāy-mālüñdür

pāy-māl:

pāy-mālüñdür: -ü, -ñ, -dür
Mısra: **8**
ayaklar altında kalmak ‖ hakir düşmek

7. Ḳosañ ārām itmez kürsi̱-i zerri̱n-i ḫurşi̱de
8. Maḥabbet reh-güzārında göñül kim pāy-mālüñdür

olan:

olan:
Mısra: **9**
olan kimse

9. Ser-i ehl-i mecāz olan belā-keş Ḳays'uñ aḥvāli
10. Ḥaḳi̱ḳatde naẓar olunsa Yaḥyā ḥasb-i ḥālüñdür

belā-keş:

belā-keş:
Mısra: **9**
sıkıntı çeken II âşık

9. Ser-i ehl-i mecāz olan belā-keş Ḳays'uñ aḥvāli
10. Ḥaḳi̱ḳatde naẓar olunsa Yaḥyā ḥasb-i ḥālüñdür

Ḳays:

Ḳays'uñ: -u, -ñ
Mısra: **9**
Leyla ve Mecnun hikayesindeki Mecnun'un aşk müptelası olmadan önceki adı

9. Ser-i ehl-i mecāz olan belā-keş Ḳays'uñ aḥvāli
10. Ḥaḳi̱ḳatde naẓar olunsa Yaḥyā ḥasb-i ḥālüñdür

aḥvāl:

aḥvāli: -i
Mısra: **9**
durumlar II içinde bulunulan haller

9. Ser-i ehl-i mecāz olan belā-keş Ḳays'uñ aḥvāli
10. Ḥaḳi̱ḳatde naẓar olunsa Yaḥyā ḥasb-i ḥālüñdür

Ḥaḳi̱ḳatde:

Ḥaḳi̱ḳatde:
Mısra: **10**
gerçekte, aslına bakılırsa

9. Ser-i ehl-i mecāz olan belā-keş Ḳays'uñ aḥvāli
10. Ḥaḳi̱ḳatde naẓar olunsa Yaḥyā ḥasb-i ḥālüñdür

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ser-i ehl-i mecāz olan belā-keş Ḳays'uñ aḥvāli
10. Ḥaḳi̱ḳatde naẓar olunsa Yaḥyā ḥasb-i ḥālüñdür

ṣad-pāre-i dest-i celālüñdür:

ṣad-pāre-i dest-i celālüñdür: -
Mısra: **1**
yüzlerce parçaya ayrılmış kudret eli II yüzlerce parça halindeki yücelik eli

1. Göñül mir'āti kim ṣad-pāre-i dest-i celālüñdür
2. Yine her pāresine cilve-ger baḳsañ cemālüñdür

göñül mir'āti:

göñül mir'āti: -
Mısra: **1**
Gönül aynası.

1. Göñül mir'āti kim ṣad-pāre-i dest-i celālüñdür
2. Yine her pāresine cilve-ger baḳsañ cemālüñdür

cemāl-i bā-kemālüñdür:

cemāl-i bā-kemālüñdür: -
Mısra: **3**
Kusursuz güzellik.

3. Cemāl-i bā-kemālüñdür sevād-ı çeşmüñüñ nūrı
4. Süveydā-yı dili ʿaşk ehlinüñ sevdā-yı ḥālüñdür

sevād-ı çeşmüñüñ:

sevād-ı çeşmüñüñ: -
Mısra: **3**
gözdeki karalık II gözün siyahlığı

3. Cemāl-i bā-kemālüñdür sevād-ı çeşmüñüñ nūrı
4. Süveydā-yı dili ʿaşk ehlinüñ sevdā-yı ḥālüñdür

süveydā-yı dili:

süveydā-yı dili: -
Mısra: **4**
Gönüldeki siyah nokta

3. Cemāl-i bā-kemālüñdür sevād-ı çeşmüñüñ nūrı
4. Süveydā-yı dili ʿaşk ehlinüñ sevdā-yı ḥālüñdür

sevdā-yı ḫālüñdür:

sevdā-yı ḫālüñdür: -
Mısra: **4**
siyah ben

3. Cemāl-i bā-kemālüñdür sevād-ı çeşmüñüñ nūrı
4. Süveydā-yı dili ʿaşḳ ehlinüñ sevdā-yı ḫālüñdür

kürsi-i zerrin-i hurşide:

kürsi̱-i zerri̱n-i ḫurşi̱de: -
Mısra: **7**
güneş ışınlarının bulunduğu yer II güneşin altın kürsüsü

7. Ḳosañ ārām itmez kürsi̱-i zerri̱n-i ḫurşi̱de
8. Maḥabbet reh-güzārında göñül kim pāy-mālüñdür

ḥasb-i ḫālüñdür:

ḥasb-i ḫālüñdür: -
Mısra: **10**
halini tasvir etme

9. Ser-i ehl-i mecāz olan belā-keş Ḳays'uñ aḥvāli
10. Ḥaḳi̱ḳatde naẓar olunsa Yaḥyā ḥasb-i ḫālüñdür

ʿaşḳ ehlinüñ:

ʿaşḳ ehlinüñ: -
Mısra: **4**
âşıklar

3. Cemāl-i bā-kemālüñdür sevād-ı çeşmüñüñ nūrı
4. Süveydā-yı dili ʿaşḳ ehlinüñ sevdā-yı ḫālüñdür

belā küncinde:

belā küncinde: -
Mısra: **6**
bela köşesi II sıkıntı köşesi

5. Ḫayālüñde eger eglenmeyeydi ḥāl müşkildi
6. Belā küncinde kim eglencemüz cānā ḫayālüñdür

ārām itmez:

ārām itmez: -
Mısra: **7**
karar kılmamak II durup dinlenmemek

7. Ḳosañ ārām itmez kürsi̱-i zerri̱n-i ḫurşi̱de
8. Maḥabbet reh-güzārında göñül kim pāy-mālüñdür

maḥabbet reh-güzārında:

maḥabbet reh-güzārında: -
Mısra: **8**
aşk yolu

7. Ḳosañ ārām itmez kürsi̱-i zerri̱n-i ḫurşi̱de
8. Maḥabbet reh-güzārında göñül kim pāy-mālüñdür

ser-i ehl-i mecāz:

ser-i ehl-i mecāz: -
Mısra: **9**
âşıkların önde geleni II aşk ehlinin başı

9. Ser-i ehl-i mecāz olan belā-keş Ḳays'uñ aḥvāli
10. Ḥaḳi̱ḳatde naẓar olunsa Yaḥyā ḥasb-i ḫālüñdür

naẓar olunsa:

naẓar olunsa: -
Mısra: **10**
bakılmak

9. Ser-i ehl-i mecāz olan belā-keş Ḳays'uñ aḥvāli
10. Ḥaḳi̱ḳatde naẓar olunsa Yaḥyā ḥasb-i ḫālüñdür

ile:

ile:
Mısra: **1**
İle bağlacı ll birlikte

1. Berg-i zer-i pür-naḳş ile gülşende vezāndur
2. Gūyā ki ṣabā ġāşiye ber-dūş-ı ḫazāndur

ile:
Mısra: **4**
ile bağlacı ll birlikte

3. Gerdān ider evrāḳı ṣabā ṣaḥn-ı çemende
4. Cevlāna gelür şevḳ ile ṭāvūs-ı cināndur

ile:
Mısra: **9**
bağlama edatı II ile birlikte

9. Evrāḳ döner şevḳ ile fānūs-ı ḫayāle
10. Seyr it ne ṣuver ẓāhir olur devr-i zamāndur

gülşen:

gülşende: -de
Mısra: **1**
gül bahçesi ‖ bahçe

1. Berg-i zer-i pür-naḳş ile gülşende vezāndur
2. Gūyā ki ṣabā ġāşiye ber-dūş-ı ḫazāndur

vezān:

vezāndur: -dur
Mısra: **1**
esen

1. Berg-i zer-i pür-naḳş ile gülşende vezāndur
2. Gūyā ki ṣabā ġāşiye ber-dūş-ı ḫazāndur

evrāḳ:

evrāḳı: -ı
Mısra: **3**
Yapraklar.

3. Gerdān ider evrāḳı ṣabā ṣaḥn-ı çemende
4. Cevlāna gelür şevḳ ile ṭāvūs-ı cināndur

Evrāḳ:
Mısra: **9**
Yapraklar.

9. Evrāḳ döner şevḳ ile fānūs-ı ḫayāle
10. Seyr it ne ṣuver ẓāhir olur devr-i zamāndur

ṣabā:

ṣabā:
Mısra: **3**
Sabah rüzgarı

3. Gerdān ider evrāḳı ṣabā ṣaḥn-ı çemende
4. Cevlāna gelür şevḳ ile ṭāvūs-ı cināndur

şevḳ:

şevḳ:
Mısra: **4**
heves, arzu

3. Gerdān ider evrāḳı ṣabā ṣaḥn-ı çemende
4. Cevlāna gelür şevḳ ile ṭāvūs-ı cināndur

şevḳ:
Mısra: **9**
aşk II arzu

9. Evrāḳ döner şevḳ ile fānūs-ı ḫayāle
10. Seyr it ne ṣuver ẓāhir olur devr-i zamāndur

atıl:

atılmada: -mada
Mısra: **5**
dökülmek II düşmek

5. Zer tepsiler atılmada meydān-ı çemende
6. Hengām-ı ʿaṭā sūr-ı şeh-i ʿālemiyāndur

Ṣarı:

Ṣarı:
Mısra: **7**
sararmış II sarı

7. Ṣarı ṣaman altında ṣu yürütmede māhir
8. Ḥaḳḳā ki ḫazān faṣlı da ḳallāş-ı cihāndur

māhir:

māhir:
Mısra: **7**
Usta, becerikli.

7. Ṣarı ṣaman altında ṣu yürütmede māhir
8. Ḥaḳḳā ki ḫazān faṣlı da ḳallāş-ı cihāndur

da:

da:
Mısra: **8**
bağlaç II dahi anlamında

7. Ṣarı ṣaman altında ṣu yürütmede māhir
8. Ḥaḳḳā ki ḫazān faṣlı da ḳallāş-ı cihāndur

dön:

döner: -er
Mısra: **9**
geri dönmek II dönmek

9. Evrāḳ döner şevḳ ile fānūs-ı ḫayāle
10. Seyr it ne ṣuver ẓāhir olur devr-i zamāndur

ne:

ne:
Mısra: **10**
hangi II nasıl

9. Evrāḳ döner şevḳ ile fānūs-ı ḫayāle
10. Seyr it ne ṣuver ẓāhir olur devr-i zamāndur

ṣuver:

ṣuver:
Mısra: **10**
Suretler

9. Evrāḳ döner şevḳ ile fānūs-ı ḫayāle
10. Seyr it ne ṣuver ẓāhir olur devr-i zamāndur

hele:

hele:
Mısra: **11**
özellikle II hele

11. Naḳşını çıḳarduḳ hele sūdāğer-i bāğuñ
12. Bildük ki anuñ eyledügi sūd-ı żiyāndur

bil:

Bildük: -dük
Mısra: **12**
İdrak etmek, kavramak.

11. Naḳşını çıḳarduḳ hele sūdāğer-i bāğuñ
12. Bildük ki anuñ eyledügi sūd-ı żiyāndur

ki:

ki:
Mısra: **12**
Bağlama edatı II ki

11. Naḳşını çıḳarduḳ hele sūdāğer-i bāğuñ
12. Bildük ki anuñ eyledügi sūd-ı żiyāndur

ki:
Mısra: **14**
Ki bağlacı.

13. Yaḥyā varaḳ-ı b̤idi gör e nice ṣarardı
14. Geç ʿayş u ṣafādan ki hilāl-i Ramażāndur

a:

anuñ: -n, -u, -ñ
Mısra: **12**
o II 3. teklik şahıs zamiri

11. Naḳşını çıḳarduḳ hele sūdāğer-i bāğuñ
12. Bildük ki anuñ eyledügi sūd-ı żiyāndur

eyle:

eyledügi: -düg, -i
Mısra: **12**
etmek, yapmak.

11. Naḳşını çıḳarduḳ hele sūdāğer-i bāğuñ
12. Bildük ki anuñ eyledügi sūd-ı żiyāndur

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **13**
17. yüzyıl divan şairi

13. Yaḥyā varaḳ-ı b̤idi gör e nice ṣarardı
14. Geç ʿayş u ṣafādan ki hilāl-i Ramażāndur

gör:

gör:
Mısra: **13**
İdrak etmek, düşünmek.

13. Yaḥyā varaḳ-ı b̤idi gör e nice ṣarardı
14. Geç ʿayş u ṣafādan ki hilāl-i Ramażāndur

e:

e:
Mısra: **13**
ki II nasıl da

13. Yaḥyā varaḳ-ı b̤idi gör e nice ṣarardı
14. Geç ʿayş u ṣafādan ki hilāl-i Ramażāndur

nice:

nice:
Mısra: **13**
nasıl II ne kadar da çok

13. Yaḥyā varaḳ-ı b̤idi gör e nice ṣarardı
14. Geç ʿayş u ṣafādan ki hilāl-i Ramażāndur

ṣarar:

ṣarardı: -dı
Mısra: **13**
Sararmak, solmak.

13. Yaḥyā varaḳ-ı b̤idi gör e nice ṣarardı
14. Geç ʿayş u ṣafādan ki hilāl-i Ramażāndur

geç:

Geç:
Mısra: **14**
Vazgeçmek

13. Yaḥyā varaḳ-ı b̤idi gör e nice ṣarardı

14. Geç ʿayş u ṣafādan ki hilāl-i Ramażāndur

berg-i zer-i pür-nakş:

berg-i zer-i pür-naḳş: -
Mısra: **1**
çok süslü altın yaprak II bol desenli altın yaprak

1. Berg-i zer-i pür-naḳş ile gülşende vezāndur
2. Gūyā ki ṣabā ġāşiye ber-dūş-ı ḫazāndur

ṣabā ġāşiye:

ṣabā ġāşiye: -
Mısra: **2**
sabah rüzgarının eyeri

1. Berg-i zer-i pür-naḳş ile gülşende vezāndur
2. Gūyā ki ṣabā ġāşiye ber-dūş-ı ḫazāndur

ber-dūş-ı hazāndur:

ber-dūş-ı ḫazāndur: -
Mısra: **2**
sonbaharın omzunda

1. Berg-i zer-i pür-naḳş ile gülşende vezāndur
2. Gūyā ki ṣabā ġāşiye ber-dūş-ı ḫazāndur

gūyā ki:

gūyā ki: -
Mısra: **2**
Sanki.

1. Berg-i zer-i pür-naḳş ile gülşende vezāndur
2. Gūyā ki ṣabā ġāşiye ber-dūş-ı ḫazāndur

ṣahn-ı çemende:

ṣaḥn-ı çemende: -
Mısra: **3**
çimenlik, bahçe

3. Gerdān ider evrāḳı ṣabā ṣaḥn-ı çemende
4. Cevlāna gelür şevḳ ile ṭāvūs-ı cināndur

gerdān ider:

gerdān ider: -
Mısra: **3**
döndürmek

3. Gerdān ider evrāḳı ṣabā ṣaḥn-ı çemende
4. Cevlāna gelür şevḳ ile ṭāvūs-ı cināndur

ṭāvūs-ı cināndur:

ṭāvūs-ı cināndur: -
Mısra: **4**
cennetlerin tavusu II tavus kuşu gibi her renkte olan yapraklar

3. Gerdān ider evrāḳı ṣabā ṣaḥn-ı çemende
4. Cevlāna gelür şevḳ ile ṭāvūs-ı cināndur

cevlāna gelür:

cevlāna gelür: -
Mısra: **4**
dolaşmak II gezmeye gelmek

3. Gerdān ider evrāḳı ṣabā ṣaḥn-ı çemende
4. Cevlāna gelür şevḳ ile ṭāvūs-ı cināndur

meydān-ı çemende:

meydān-ı çemende: -
Mısra: **5**
çimenlik

5. Zer tepsiler atılmada meydān-ı çemende
6. Hengām-ı ʿaṭā sūr-ı şeh-i ʿālemiyāndur

zer tepsiler:

zer tepsiler: -
Mısra: **5**
altın tepsi II altın tepsiye benzeyen yapraklar

5. Zer tepsiler atılmada meydān-ı çemende
6. Hengām-ı ʿaṭā sūr-ı şeh-i ʿālemiyāndur

hengām-ı ʿaṭā:

hengām-ı ʿaṭā: -
Mısra: **6**
hediye vakti

5. Zer tepsiler atılmada meydān-ı çemende
6. Hengām-ı ʿaṭā sūr-ı şeh-i ʿālemiyāndur

sūr-ı şeh-i ʿālemiyāndur:

sūr-ı şeh-i ʿālemiyāndur: -
Mısra: **6**
alemler padişahının düğünü

5. Zer tepsiler atılmada meydān-ı çemende
6. Hengām-ı ʿaṭā sūr-ı şeh-i ʿālemiyāndur

kallāş-ı cihāndur:

ḳallāş-ı cihāndur: -
Mısra: **8**
dünyanın kalleşi II dünyanın hilecisi

7. Ṣarı ṣaman altında ṣu yürütmede māhir
8. Ḥaḳḳā ki ḫazān faṣlı da ḳallāş-ı cihāndur

hazān faṣlı:

ḫazān faṣlı: -
Mısra: **8**
hazan mevsimi II sonbahar

7. Ṣarı ṣaman altında ṣu yürütmede māhir
8. Ḥaḳḳā ki ḫazān faṣlı da ḳallāş-ı cihāndur

Hakkā ki:

Ḥaḳḳā ki: -
Mısra: **8**
doğrusu II aslında

7. Ṣarı ṣaman altında ṣu yürütmede māhir
8. Ḥaḳḳā ki ḫazān faṣlı da ḳallāş-ı cihāndur

fānūs-ı hayāle:

fānūs-ı ḫayāle: -
Mısra: **9**
hayal fanusu

9. Evrāḳ döner şevḳ ile fānūs-ı ḫayāle
10. Seyr it ne ṣuver ẓāhir olur devr-i zamāndur

seyr it:

seyr it: -
Mısra: **10**
izle II bak gör

9. Evrāḳ döner şevḳ ile fānūs-ı ḫayāle
10. Seyr it ne ṣuver ẓāhir olur devr-i zamāndur

ẓāhir olur:

ẓāhir olur: -
Mısra: **10**
ortaya çıkmak II görünür olmak

9. Evrāḳ döner şevḳ ile fānūs-ı ḫayāle
10. Seyr it ne ṣuver ẓāhir olur devr-i zamāndur

devr-i zamāndur:

devr-i zamāndur: -
Mısra: **10**
Zamanın döngüsü

9. Evrāḳ döner şevḳ ile fānūs-ı ḫayāle
10. Seyr it ne ṣuver ẓāhir olur devr-i zamāndur

sūdāġer-i bāġuñ:

sūdāġer-i bāġuñ: -
Mısra: **11**
bağın tüccarı

11. Naḳşını çıḳarduḳ hele sūdāġer-i bāġuñ
12. Bildük ki anuñ eyledügi sūd-ı żiyāndur

sūd-ı żiyāndur:

sūd-ı żiyāndur: -
Mısra: **12**
zarar kazancı

11. Naḳşını çıḳarduḳ hele sūdāġer-i bāġuñ
12. Bildük ki anuñ eyledügi sūd-ı żiyāndur

naḳşını çıḳarduḳ:

naḳşını çıḳarduḳ: -
Mısra: **11**
izini sürmek

11. Naḳşını çıḳarduḳ hele sūdāġer-i bāġuñ
12. Bildük ki anuñ eyledügi sūd-ı żiyāndur

varaḳ-ı bidi:

varaḳ-ı bi̱di: -
Mısra: **13**
söğüt yaprağı

13. Yaḥyā varaḳ-ı bi̱di gör e nice ṣarardı
14. Geç ʿayş u ṣafādan ki hilāl-i Ramażāndur

ʿayş u ṣafādan:

ʿayş u ṣafādan: -
Mısra: **14**
yeme içme, eğlence.

13. Yaḥyā varaḳ-ı bi̱di gör e nice ṣarardı
14. Geç ʿayş u ṣafādan ki hilāl-i Ramażāndur

hilāl-i ramażāndur:

hilāl-i ramażāndur: -
Mısra: **14**
Ramazan ayının başı, Ramazan ayının ilk günleri, görülmesiyle Ramazana başlanan hilâl

13. Yaḥyā varaḳ-ı bi̱di gör e nice ṣarardı
14. Geç ʿayş u ṣafādan ki hilāl-i Ramażāndur

şaman altında şu yürütmede:

şaman altında şu yürütmede: -
Mısra: **7**
gizlice iş çevirmek II kimselere fark ettirmeden iş çevirmek

7. Ṣarı şaman altında şu yürütmede māhir
8. Ḥaḳḳā ki ḫazān faṣlı da ḳallāş-ı cihāndur

ʿaşḳ:

ʿaşḳa: -a
Mısra: **1**
aşk

1. Lisān-ı ehl-i dilde ʿaşḳa gülzār-ı belā dirler
2. Cevānuñ ḳāmet-i mevzūnuna naḫl-ı cefā dirler

ʿaşḳ:
Mısra: **9**
aşk

9. Ḫalāṣ olmaya gibi ʿaşḳ elinden bir zamān Yaḥyā
10. Yine bi̱-çāreyi bir dil-rübāya mübtelā dirler

dirler:

dirler:
Mısra: **1**
… diye adlandırmak, … diye vasıflandırmak.

1. Lisān-ı ehl-i dilde ʿaşḳa gülzār-ı belā dirler
2. Cevānuñ ḳāmet-i mevzūnuna naḫl-ı cefā dirler

dirler: -r, -ler
Mısra: **2**
… diye adlandırmak, … diye vasıflandırmak.

1. Lisān-ı ehl-i dilde ʿaşḳa gülzār-ı belā dirler
2. Cevānuñ ḳāmet-i mevzūnuna naḫl-ı cefā dirler

cevān:

Cevānuñ: -uñ
Mısra: **2**
Genç II Sevgili.

1. Lisān-ı ehl-i dilde ʿaşḳa gülzār-ı belā dirler
2. Cevānuñ ḳāmet-i mevzūnuna naḫl-ı cefā dirler

güzel:

güzeller: -ler
Mısra: **3**
Güzel. || Dilber.

3. Yaḳın olmaz güzeller ʿāşıḳ-ı mehcūr u şeydāya
4. El öpmek ārzū itseñ ıraḳdan merḥabā dirler

ıraḳdan:

ıraḳdan:
Mısra: **4**
Uzaktan

3. Yaḳın olmaz güzeller ʿāşıḳ-ı mehcūr u şeydāya
4. El öpmek ārzū itseñ ıraḳdan merḥabā dirler

merḥabā:

merḥabā:
Mısra: **4**
Selam hitabı.

3. Yaḳın olmaz güzeller ʿāşıḳ-ı mehcūr u şeydāya
4. El öpmek ārzū itseñ ıraḳdan merḥabā dirler

di:

dirler: -rler
Mısra: **4**
diye söylemek

3. Yaḳın olmaz güzeller ʿāşıḳ-ı mehcūr u şeydāya
4. El öpmek ārzū itseñ ıraḳdan merḥabā dirler

dirler: -r, -ler
Mısra: **6**
söylemek II adlandırmak

5. Ḫarābātı egerçi görmedük ammā görenlerden
6. İşitdük bir neşāṭ-efzā maḳām-ı pür-ṣafā dirler

dirler: -rler
Mısra: **8**
Söylemek.

7. Niyāz eyle cefādan vaz gelsüñ cān-ı maḥzūna
8. Seni ey dil ġam-ı cānāne ile āşinā dirler

dirler: -r, -ler
Mısra: **10**
söylemek II anlatmak

9. Ḫalāṣ olmaya gibi ʿaşḳ elinden bir zamān Yaḥyā
10. Yine bi̇-çāreyi bir dil-rübāya mübtelā dirler

Harābāt:

Ḫarābātı: -ı
Mısra: **5**
meyhane.

5. Ḫarābātı egerçi görmedük ammā görenlerden
6. İşitdük bir neşāṭ-efzā maḳām-ı pür-ṣafā dirler

egerçi:

egerçi:
Mısra: **5**
her ne kadar II gerçi

5. Ḫarābātı egerçi görmedük ammā görenlerden
6. İşitdük bir neşāṭ-efzā maḳām-ı pür-ṣafā dirler

görme:

görmedük: -dük
Mısra: **5**
görmemek II ziyaret etmemek

5. Ḫarābātı egerçi görmedük ammā görenlerden
6. İşitdük bir neşāṭ-efzā maḳām-ı pür-ṣafā dirler

ammā:

ammā:
Mısra: **5**
ama

5. Ḫarābātı egerçi görmedük ammā görenlerden
6. İşitdük bir neşāṭ-efzā maḳām-ı pür-ṣafā dirler

gören:

görenlerden: -lerden
Mısra: **5**
gören kimseler II ziyaret edenler

5. Ḫarābātı egerçi görmedük ammā görenlerden
6. İşitdük bir neşāṭ-efzā maḳām-ı pür-ṣafā dirler

İşit:

İşitdük: -dük
Mısra: **6**
Duymak, haber almak

5. Ḫarābātı egerçi görmedük ammā görenlerden
6. İşitdük bir neşāṭ-efzā maḳām-ı pür-ṣafā dirler

bir:

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Ḫarābātı egerçi görmedük ammā görenlerden
6. İşitdük bir neşāṭ-efzā maḳām-ı pür-ṣafā dirler

bir:
Mısra: **10**
bir, belgisiz sıfat

9. Ḫalāṣ olmaya gibi ʿaşḳ elinden bir zamān Yaḥyā
10. Yine bi̇-çāreyi bir dil-rübāya mübtelā dirler

neşāṭ-efzā:

neşāṭ-efzā:
Mısra: **6**
neşeyi artıran

5. Ḫarābātı egerçi görmedük ammā görenlerden
6. İşitdük bir neşāṭ-efzā maḳām-ı pür-ṣafā dirler

cefā:

cefādan: -dan
Mısra: **7**
eziyet, sıkıntı

7. Niyāz eyle cefādan vaz gelsüñ cān-ı maḥzūna
8. Seni ey dil ġam-ı cānāne ile āşinā dirler

sen:

Seni: -i
Mısra: **8**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Niyāz eyle cefādan vaz gelsüñ cān-ı maḥzūna
8. Seni ey dil ġam-ı cānāne ile āşinā dirler

ey:

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Niyāz eyle cefādan vaz gelsüñ cān-ı maḥzūna
8. Seni ey dil ġam-ı cānāne ile āşinā dirler

dil:

dil:
Mısra: **8**
gönül

7. Niyāz eyle cefādan vaz gelsüñ cān-ı maḥzūna
8. Seni ey dil ġam-ı cānāne ile āşinā dirler

ile:

ile:
Mısra: **8**
birlikte, beraber (bağlama edatı)

7. Niyāz eyle cefādan vaz gelsüñ cān-ı maḥzūna
8. Seni ey dil ġam-ı cānāne ile āşinā dirler

āşinā:

āşinā:
Mısra: **8**
alışmış II dost

7. Niyāz eyle cefādan vaz gelsüñ cān-ı maḥzūna
8. Seni ey dil ġam-ı cānāne ile āşinā dirler

gibi:

gibi:
Mısra: **9**
Benzetme edatı

9. Ḫalāṣ olmaya gibi ʿaşḳ elinden bir zamān Yaḥyā
10. Yine bi̇-çāreyi bir dil-rübāya mübtelā dirler

el:

elinden: -i, -n, -den
Mısra: **9**
el II güç, irâde.

9. Ḫalāṣ olmaya gibi ʿaşḳ elinden bir zamān Yaḥyā
10. Yine bi̇-çāreyi bir dil-

rübāya mübtelā dirler

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḫalāṣ olmaya gibi ʿaşḳ elinden bir zamān Yaḥyā
10. Yine bį-çāreyi bir dil-rübāya mübtelā dirler

yine:

Yine:
Mısra: **10**
Yine

9. Ḫalāṣ olmaya gibi ʿaşḳ elinden bir zamān Yaḥyā
10. Yine bį-çāreyi bir dil-rübāya mübtelā dirler

bi-çāre:

bį-çāreyi: -yi
Mısra: **10**
çaresiz II âşık

9. Ḫalāṣ olmaya gibi ʿaşḳ elinden bir zamān Yaḥyā
10. Yine bį-çāreyi bir dil-rübāya mübtelā dirler

dil-rübā:

dil-rübāya: -ya
Mısra: **10**
gönül alan ll sevgili.

9. Ḫalāṣ olmaya gibi ʿaşḳ elinden bir zamān Yaḥyā
10. Yine bį-çāreyi bir dil-rübāya mübtelā dirler

mübtelā:

mübtelā:
Mısra: **10**
tutulmuş II düşkün

9. Ḫalāṣ olmaya gibi ʿaşḳ elinden bir zamān Yaḥyā
10. Yine bį-çāreyi bir dil-rübāya mübtelā dirler

lisān-ı ehl-i dilde:

lisān-ı ehl-i dilde: -
Mısra: **1**
âşıkların dili II gönül ehli olanların dili

1. Lisān-ı ehl-i dilde ʿaşḳa gülzār-ı belā dirler
2. Cevānuñ ḳāmet-i mevzūnuna naḫl-ı cefā dirler

gülzār-ı belā:

gülzār-ı belā: -
Mısra: **1**
bela bahçesi II sıkıntı yeri

1. Lisān-ı ehl-i dilde ʿaşḳa gülzār-ı belā dirler
2. Cevānuñ ḳāmet-i mevzūnuna naḫl-ı cefā dirler

nahl-ı cefā:

naḫl-ı cefā: -
Mısra: **2**
eziyet fidanı

1. Lisān-ı ehl-i dilde ʿaşḳa gülzār-ı belā dirler
2. Cevānuñ ḳāmet-i mevzūnuna naḫl-ı cefā dirler

ḳāmet-i mevzūnuna:

ḳāmet-i mevzūnuna: -
Mısra: **2**
ölçülü, düzgün boy II sevgilinin boyu

1. Lisān-ı ehl-i dilde ʿaşḳa gülzār-ı belā dirler
2. Cevānuñ ḳāmet-i mevzūnuna naḫl-ı cefā dirler

ʿāşıḳ-ı mehcūr u şeydāya:

ʿāşıḳ-ı mehcūr u şeydāya: -
Mısra: **3**
divane ve ayrılık acısı çeken âşık

3. Yaḳın olmaz güzeller ʿāşıḳ-ı mehcūr u şeydāya
4. El öpmek ārzū itseñ ıraḳdan merḥabā dirler

yaḳın olmaz:

yaḳın olmaz: -
Mısra: **3**
yaklaşmamak II yakın davranmamak

3. Yaḳın olmaz güzeller ʿāşıḳ-ı mehcūr u şeydāya
4. El öpmek ārzū itseñ ıraḳdan merḥabā dirler

el öpmek:

el öpmek: -
Mısra: **4**
Sevgi veya saygının somut bir ifadesi olarak el öpmek

3. Yaḳın olmaz güzeller ʿāşıḳ-ı mehcūr u şeydāya
4. El öpmek ārzū itseñ ıraḳdan merḥabā dirler

ārzū itseñ:

ārzū itseñ: -
Mısra: **4**
İstemek.

3. Yaḳın olmaz güzeller ʿāşıḳ-ı mehcūr u şeydāya
4. El öpmek ārzū itseñ ıraḳdan merḥabā dirler

maḳām-ı pür-ṣafā:

maḳām-ı pür-ṣafā: -
Mısra: **6**
neşenin ve eğlencenin bol olduğu makam

5. Ḫarābātı egerçi görmedük ammā görenlerden
6. İşitdük bir neşāṭ-efzā maḳām-ı pür-ṣafā dirler

niyāz eyle:

niyāz eyle: -
Mısra: **7**
Yalvarmak.

7. Niyāz eyle cefādan vaz gelsüñ cān-ı maḥzūna
8. Seni ey dil ġam-ı cānāne ile āşinā dirler

cān-ı maḥzūna:

cān-ı maḥzūna: -
Mısra: **7**
hüzünlü ruh II âşık

7. Niyāz eyle cefādan vaz gelsüñ cān-ı maḥzūna
8. Seni ey dil ġam-ı cānāne ile āşinā dirler

vaz gelsüñ:

vaz gelsüñ: -
Mısra: **7**
Vaz geçmek, bırakmak, feragat etmek.

7. Niyāz eyle cefādan vaz gelsüñ cān-ı maḥzūna
8. Seni ey dil ġam-ı cānāne ile āşinā dirler

ġam-ı cānāne:

ġam-ı cānāne: -
Mısra: **8**
sevgilinin verdiği gam, keder

7. Niyāz eyle cefādan vaz gelsüñ cān-ı maḥzūna
8. Seni ey dil ġam-ı cānāne ile āşinā dirler

Halāş olmaya:

Ḫalāṣ olmaya: -
Mısra: **9**
kurtulmamak II özgür olmamak

9. Ḫalāṣ olmaya gibi ʿaşḳ elinden bir zamān Yaḥyā
10. Yine bį-çāreyi bir dil-rübāya mübtelā dirler

bir zamān:

bir zamān: -
Mısra: **9**
hiçbir zaman II asla

9. Ḫalāṣ olmaya gibi ʿaşḳ elinden bir zamān Yaḥyā
10. Yine bį-çāreyi bir dil-rübāya mübtelā dirler

Ḥüsn:

Ḥüsn:
Mısra: **1**
güzellik

1. Ḥüsn kim ġāliye vü ġāzeden imdād ister
2. İstemez dil anı bir ḥüsn-i Ḫudā-dād ister

kim:

kim:
Mısra: **1**
"Ki", bağlama edatı

1. Ḥüsn kim ġāliye vü ġāzeden imdād ister
2. İstemez dil anı bir ḥüsn-i Ḫudā-dād ister

kim:
Mısra: **5**
ki bağlama edatı II çünkü

5. ʿAşḳ dāmānını elden ḳoma kim neyl-i kemal
6. Heves-i bį-kesel ü himmet-i üstād ister

kim:
Mısra: **9**
"Ki", bağlama edatı

9. Gerçi kim ġamla da çoḳ ülfet olundı Yaḥyā
10. Şādmān olmaġı da bu dil-i nā-şād ister

imdād:

imdād:
Mısra: **1**
yardım

1. Ḥüsn kim ġāliye vü ġāzeden imdād ister
2. İstemez dil anı bir ḥüsn-i Ḫudā-dād ister

iste:

ister: -r
Mısra: **1**
istemek II talep etmek

1. Ḥüsn kim ġāliye vü ġāzeden imdād ister
2. İstemez dil anı bir ḥüsn-i Ḫudā-dād ister

ister: -r
Mısra: **2**
istemek II talep etmek

1. Ḥüsn kim ġāliye vü ġāzeden imdād ister
2. İstemez dil anı bir ḥüsn-i Ḫudā-dād ister

ister: -r
Mısra: **4**
istemek II talep etmek

3. Zülfi ḳaydında olan bāġ u bahārı neyler
4. Seyr-i gülzārda bir ḫāṭır-ı āzād ister

ister: -r
Mısra: **6**
istemek II talep etmek

5. ʿAşḳ dāmānını elden ḳoma kim neyl-i kemal
6. Heves-i bį-kesel ü himmet-i üstād ister

ister: -r
Mısra: **8**
istemek II talep etmek

7. Bilmeyen farḳını mey-ḫāne ile ḫānḳahuñ
8. ʿAcabā pį̇r-i muġāndan nice irşād ister

ister: -r
Mısra: **10**
istemek II talep etmek

9. Gerçi kim ġamla da çoḳ ülfet olundı Yaḥyā
10. Şādmān olmaġı da bu dil-i nā-şād ister

İstemez:

İstemez:
Mısra: **2**
Dilememek, arzulamamak.

1. Ḥüsn kim ġāliye vü ġāzeden imdād ister
2. İstemez dil anı bir ḥüsn-i Ḫudā-dād ister

dil:

dil:
Mısra: **2**
gönül

1. Ḥüsn kim ġāliye vü ġāzeden imdād ister
2. İstemez dil anı bir ḥüsn-i Ḫudā-dād ister

a:

anı: -n, -ı
Mısra: **2**
O II işaret zamiri

1. Ḥüsn kim ġāliye vü ġāzeden imdād ister
2. İstemez dil anı bir ḥüsn-i Ḫudā-dād ister

bir:

bir:
Mısra: **2**
bir, belgisiz sıfat

1. Ḥüsn kim ġāliye vü ġāzeden imdād ister
2. İstemez dil anı bir ḥüsn-i Ḫudā-dād ister

bir:
Mısra: **4**
bir, belgisiz sıfat

3. Zülfi ḳaydında olan bāġ u bahārı neyler
4. Seyr-i gülzārda bir ḫāṭır-ı āzād ister

zülf:

Zülfi: -i
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

3. Zülfi ḳaydında olan bāġ u bahārı neyler
4. Seyr-i gülzārda bir ḫāṭır-ı āzād ister

kayd:

ḳaydında: -ında
Mısra: **3**
bağ II zincir

3. Zülfi ḳaydında olan bāġ u bahārı neyler
4. Seyr-i gülzārda bir ḫāṭır-ı āzād ister

olan:

olan:
Mısra: **3**
olan kimse

3. Zülfi ḳaydında olan bāġ u bahārı neyler
4. Seyr-i gülzārda bir ḫāṭır-ı āzād ister

neyler:

neyler:
Mısra: **3**
Ne yapar, ne yapsın!

3. Zülfi ḳaydında olan bāġ u bahārı neyler
4. Seyr-i gülzārda bir ḫāṭır-ı āzād ister

ü:

ü:
Mısra: **6**
ve

5. ʿAşḳ dāmānını elden ḳoma kim neyl-i kemal
6. Heves-i bi̱-kesel ü himmet-i üstād ister

bilmeyen:

Bilmeyen:
Mısra: **7**
Bilmeyen, haberdar olmayan.

7. Bilmeyen farḳını mey-ḫāne ile ḫānḳahuñ
8. ʿAcabā pi̱r-i muġāndan nice irşād ister

fark:

farḳını: -ı, -n, -ı
Mısra: **7**
Fark, ayrım

7. Bilmeyen farḳını mey-ḫāne ile ḫānḳahuñ
8. ʿAcabā pi̱r-i muġāndan nice irşād ister

mey-hāne:

mey-ḫāne:
Mısra: **7**
Meyhane.

7. Bilmeyen farḳını mey-ḫāne ile ḫānḳahuñ
8. ʿAcabā pi̱r-i muġāndan nice irşād ister

ile:

ile:
Mısra: **7**
bağlama edatı "ile" II ve

7. Bilmeyen farḳını mey-ḫāne ile ḫānḳahuñ
8. ʿAcabā pi̱r-i muġāndan nice irşād ister

hānḳah:

ḫānḳahuñ: -uñ
Mısra: **7**
Tekke.

7. Bilmeyen farḳını mey-ḫāne ile ḫānḳahuñ
8. ʿAcabā pi̱r-i muġāndan nice irşād ister

ʿacabā:

ʿAcabā:
Mısra: **8**
acaba

7. Bilmeyen farḳını mey-ḫāne ile ḫānḳahuñ
8. ʿAcabā pi̱r-i muġāndan nice irşād ister

nice:

nice:
Mısra: **8**
Nasıl, ne kadar

7. Bilmeyen farḳını mey-ḫāne ile ḫānḳahuñ
8. ʿAcabā pi̱r-i muġāndan nice irşād ister

irşād:

irşād:
Mısra: **8**
Doğru yolu gösterme; mânen aydınlatma, uyarma.

7. Bilmeyen farḳını mey-ḫāne ile ḫānḳahuñ
8. ʿAcabā pi̱r-i muġāndan nice irşād ister

gerçi:

Gerçi:
Mısra: **9**
gerçi II işin aslı

9. Gerçi kim ġamla da çoḳ ülfet olundı Yaḥyā
10. Şādmān olmaġı da bu dil-i nā-şād ister

ġamla:

ġamla:
Mısra: **9**
gam ile II kederle birlikte

9. Gerçi kim ġamla da çoḳ ülfet olundı Yaḥyā
10. Şādmān olmaġı da bu dil-i nā-şād ister

da:

da:
Mısra: **9**
De, da bağlacı.

9. Gerçi kim ġamla da çoḳ ülfet olundı Yaḥyā
10. Şādmān olmaġı da bu dil-i nā-şād ister

da:
Mısra: **10**
De, da bağlacı.

9. Gerçi kim ġamla da çoḳ ülfet olundı Yaḥyā
10. Şādmān olmaġı da bu dil-i nā-şād ister

çok:

çoḳ:
Mısra: **9**
Çok, fazla

9. Gerçi kim ġamla da çoḳ ülfet olundı Yaḥyā
10. Şādmān olmaġı da bu dil-i nā-şād ister

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Gerçi kim ġamla da çoḳ ülfet olundı Yaḥyā
10. Şādmān olmaġı da bu dil-i nā-şād ister

bu:

bu:
Mısra: **10**
bu, işaret sıfatı

9. Gerçi kim ġamla da çoḳ ülfet olundı Yaḥyā
10. Şādmān olmaġı da bu dil-i nā-şād ister

ḥüsn-i Ḫudā-dād:

***ḥüsn-i Ḫudā-dād:* -**
Mısra: **2**
Allah vergisi güzellik.

1. Ḥüsn kim ġāliye vü ġāzeden imdād ister
2. İstemez dil anı bir ḥüsn-i Ḫudā-dād ister

bāġ u bahārı:

***bāġ u bahārı:* -**
Mısra: **3**
bağ bahçe II zevk ve safa yeri olarak bağ, bahçe

3. Zülfi ḳaydında olan bāġ u bahārı neyler
4. Seyr-i gülzārda bir ḫāṭır-ı āzād ister

ġāliye vü ġāzeden:

***ġāliye vü ġāzeden:* -**
Mısra: **1**
koku ve süs II Misk koku ve allık.

1. Ḥüsn kim ġāliye vü ġāzeden imdād ister
2. İstemez dil anı bir ḥüsn-i Ḫudā-dād ister

seyr-i gülzārda:

***seyr-i gülzārda:* -**
Mısra: **4**
Gül bahçesini gezme, seyretme.

3. Zülfi ḳaydında olan bāġ u bahārı neyler
4. Seyr-i gülzārda bir ḫāṭır-ı āzād ister

ḫāṭır-ı āzād:

***ḫāṭır-ı āzād:* -**
Mısra: **4**
Özgür gönül

3. Zülfi ḳaydında olan bāġ u bahārı neyler
4. Seyr-i gülzārda bir ḫāṭır-ı āzād ister

neyl-i kemal:

***neyl-i kemal:* -**
Mısra: **5**
olgunlaşma amacı

5. ʿAşḳ dāmānını elden ḳoma kim neyl-i kemal
6. Heves-i bi̇-kesel ü himmet-i üstād ister

ʿaşḳ dāmānını elden ḳoma:

***ʿaşḳ dāmānını elden ḳoma:* -**
Mısra: **5**
aşkın eteğinden ayrılmamak II aşkın peşini bırakmamak

5. ʿAşḳ dāmānını elden ḳoma kim neyl-i kemal
6. Heves-i bi̇-kesel ü himmet-i üstād ister

heves-i bi-kesel:

***heves-i bi̇-kesel:* -**
Mısra: **6**
kararlı istek II azimli istek

5. ʿAşḳ dāmānını elden ḳoma kim neyl-i kemal
6. Heves-i bi̇-kesel ü himmet-i üstād ister

himmet-i üstād:

***himmet-i üstād:* -**
Mısra: **6**
mürşidin yardımı II üstadın desteği

5. ʿAşḳ dāmānını elden ḳoma kim neyl-i kemal
6. Heves-i bi̇-kesel ü himmet-i üstād ister

pir-i muġāndan:

***pi̇r-i muġāndan:* -**
Mısra: **8**
Meyhaneci II Sevgili.

7. Bilmeyen farḳını mey-ḫāne ile ḫānḳahuñ
8. ʿAcabā pi̇r-i muġāndan nice irşād ister

dil-i nā-şād:

***dil-i nā-şād:* -**
Mısra: **10**
Kederli gönül

9. Gerçi kim ġamla da çoḳ ülfet olundı Yaḥyā
10. Şādmān olmaġı da bu dil-i nā-şād ister

Şādmān olmaġı:

***Şādmān olmaġı:* -**
Mısra: **10**
sevinçli, mutlu olmak

9. Gerçi kim ġamla da çoḳ ülfet olundı Yaḥyā
10. Şādmān olmaġı da bu dil-i nā-şād ister

ülfet olundı:

***ülfet olundı:* -**
Mısra: **9**
yakınlaşmak

9. Gerçi kim ġamla da çoḳ ülfet olundı Yaḥyā
10. Şādmān olmaġı da bu dil-i nā-şād ister

Ḳaṣd:

Ḳaṣduñ: -uñ
Mısra: **1**
Amaç

1. Ḳaṣduñ ey dil yüksek uçar bir hümā pervāzedür
2. Ḫāke ol itmez tenezzül meyli evc-i nāzedür

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Ḳaṣduñ ey dil yüksek uçar bir hümā pervāzedür
2. Ḫāke ol itmez tenezzül meyli evc-i nāzedür

dil:

dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Ḳaṣduñ ey dil yüksek uçar bir hümā pervāzedür
2. Ḫāke ol itmez tenezzül meyli evc-i nāzedür

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Ḳaṣduñ ey dil yüksek uçar bir hümā pervāzedür
2. Ḫāke ol itmez tenezzül meyli evc-i nāzedür

bir:
Mısra: **10**
bir, belgisiz sıfat

9. Yāre ʿāşıḳdur diyü ʿuşşāḳdan gör nağmeyi
10. Çıḳdı Yaḥyā naḳşımuz ʿālemde bir āvāzedür

Ḫāk:

Ḫāke: -e
Mısra: **2**
toprak

1. Ḳaṣduñ ey dil yüksek uçar bir hümā pervāzedür
2. Ḫāke ol itmez tenezzül meyli evc-i nāzedür

ol:

ol:
Mısra: **2**
O, işaret zamiri.

1. Ḳaṣduñ ey dil yüksek uçar bir hümā pervāzedür
2. Ḫāke ol itmez tenezzül meyli evc-i nāzedür

olur: -ur
Mısra: **3**
Olmak.

3. Ḳāmet-i bālā belāsıyla çaḳışdırmaḳ olur
4. Ġuṣṣa-i dūr u dırāz zülfi bi̱-endāzedür

meyl:

meyli: -i
Mısra: **2**
Meyil, yönelme

1. Ḳaṣduñ ey dil yüksek uçar bir hümā pervāzedür
2. Ḫāke ol itmez tenezzül meyli evc-i nāzedür

belā:

belāsıyla: -sıyla
Mısra: **3**
Eziyet, mihnet

3. Ḳāmet-i bālā belāsıyla çaḳışdırmaḳ olur
4. Ġuṣṣa-i dūr u dırāz zülfi bi̱-endāzedür

çakışdırmak:

çaḳışdırmaḳ:
Mısra: **3**
Mukayese etmek.

3. Ḳāmet-i bālā belāsıyla çaḳışdırmaḳ olur
4. Ġuṣṣa-i dūr u dırāz zülfi bi̱-endāzedür

u:

u:
Mısra: **4**
ve

3. Ḳāmet-i bālā belāsıyla çaḳışdırmaḳ olur
4. Ġuṣṣa-i dūr u dırāz zülfi bi̱-endāzedür

bi-endāze:

bi̱-endāzedür: -dür
Mısra: **4**
ölçülemeyecek kadar uzun

3. Ḳāmet-i bālā belāsıyla çaḳışdırmaḳ olur
4. Ġuṣṣa-i dūr u dırāz zülfi bi̱-endāzedür

dāġ:

Dāġlarla: -larla
Mısra: **5**
yanık yarası.

5. Dāġlarla nev-be-nev zeyn eyleyüp ʿarż ideyin
6. Meyl ide şāyed görince dāġ-ı si̱nem tāzedür

nev-be-nev:

nev-be-nev:
Mısra: **5**
yeniden yeniye

5. Dāġlarla nev-be-nev zeyn eyleyüp ʿarż ideyin
6. Meyl ide şāyed görince dāġ-ı si̱nem tāzedür

şāyed:

şāyed:
Mısra: **6**
belki II olur da

5. Dāġlarla nev-be-nev zeyn eyleyüp ʿarż ideyin
6. Meyl ide şāyed görince dāġ-ı si̱nem tāzedür

görince:

görince:
Mısra: **6**
gördüğü zaman

5. Dāġlarla nev-be-nev zeyn eyleyüp ʿarż ideyin
6. Meyl ide şāyed görince dāġ-ı si̱nem tāzedür

tāze:

tāzedür: -dür
Mısra: **6**
yeni II taze

5. Dāġlarla nev-be-nev zeyn eyleyüp ʿarż ideyin
6. Meyl ide şāyed görince dāġ-ı si̱nem tāzedür

gül:

gül:
Mısra: **7**
gül

7. Bir güzel mecmūʿadur gül vaṣf-ı rūyuñ yazmaġa
8. ʿAndeli̱büñ rişte-i cānı ʿaceb şi̱rāzedür

yazmaġ:

yazmaġa: -a
Mısra: **7**
yazmak için

7. Bir güzel mecmūʿadur gül vaṣf-ı rūyuñ yazmaġa
8. ʿAndeli̱büñ rişte-i cānı ʿaceb şi̱rāzedür

ʿandelib:

ʿAndeli̱büñ: -üñ
Mısra: **8**
Bülbül II âşık.

7. Bir güzel mecmūʿadur gül vaṣf-ı rūyuñ yazmaġa
8. ʿAndeli̱büñ rişte-i cānı ʿaceb şi̱rāzedür

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **8**
Nasıl.

7. Bir güzel mecmūʿadur gül vaṣf-ı rūyuñ yazmaġa
8. ʿAndeli̱büñ rişte-i cānı ʿaceb şi̱rāzedür

şirāze:

şi̱rāzedür: -dür
Mısra: **8**
kitap cildini tutan ibrişim.

7. Bir güzel mecmūʿadur gül vaṣf-ı rūyuñ yazmaġa
8. ʿAndeli̱büñ rişte-i cānı ʿaceb şi̱rāzedür

yār:

Yāre: -e
Mısra: **9**
Sevgili

9. Yāre ʿāşıḳdur diyü ʿuşşāḳdan gör naġmeyi
10. Çıḳdı Yaḥyā naḳşımuz

ʿālemde bir āvāzedür

ʿāşıķ:

ʿāşıķdur: -dur
Mısra: **9**
âşık

9. Yāre ʿāşıķdur diyü
ʿuşşāķdan gör naġmeyi
10. Çıķdı Yaḥyā naķşımuz
ʿālemde bir āvāzedür

diyü:

diyü:
Mısra: **9**
Diyerek, deyip.

9. Yāre ʿāşıķdur diyü
ʿuşşāķdan gör naġmeyi
10. Çıķdı Yaḥyā naķşımuz
ʿālemde bir āvāzedür

ʿuşşāķ:

ʿuşşāķdan: -dan
Mısra: **9**
Âşıklar II Musikide uşşâk makamı.

9. Yāre ʿāşıķdur diyü
ʿuşşāķdan gör naġmeyi
10. Çıķdı Yaḥyā naķşımuz
ʿālemde bir āvāzedür

gör:

gör:
Mısra: **9**
gör II duy

9. Yāre ʿāşıķdur diyü
ʿuşşāķdan gör naġmeyi
10. Çıķdı Yaḥyā naķşımuz
ʿālemde bir āvāzedür

naġme:

naġmeyi: -y, -i
Mısra: **9**
Kulağa hoş gelen âhenkli ses, ezgi.

9. Yāre ʿāşıķdur diyü
ʿuşşāķdan gör naġmeyi
10. Çıķdı Yaḥyā naķşımuz
ʿālemde bir āvāzedür

Çıķ:

Çıķdı: -dı
Mısra: **10**
Görünmek.

9. Yāre ʿāşıķdur diyü
ʿuşşāķdan gör naġmeyi
10. Çıķdı Yaḥyā naķşımuz
ʿālemde bir āvāzedür

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yāre ʿāşıķdur diyü
ʿuşşāķdan gör naġmeyi
10. Çıķdı Yaḥyā naķşımuz
ʿālemde bir āvāzedür

naķş:

naķşımuz: -ımuz
Mısra: **10**
görüntü II iz

9. Yāre ʿāşıķdur diyü
ʿuşşāķdan gör naġmeyi
10. Çıķdı Yaḥyā naķşımuz
ʿālemde bir āvāzedür

ʿālem:

ʿālemde: -de
Mısra: **10**
dünyâ

9. Yāre ʿāşıķdur diyü
ʿuşşāķdan gör naġmeyi
10. Çıķdı Yaḥyā naķşımuz
ʿālemde bir āvāzedür

āvāze:

āvāzedür: -dür
Mısra: **10**
ses II çığlık

9. Yāre ʿāşıķdur diyü
ʿuşşāķdan gör naġmeyi
10. Çıķdı Yaḥyā naķşımuz
ʿālemde bir āvāzedür

hümā pervāzedür:

hümā pervāzedür: -
Mısra: **1**
hüma uçuşlu II hüma kuşu gibi çok yükseklerde uçan

1. Ķaṣduñ ey dil yüksek uçar
bir hümā pervāzedür
2. Ḫāke ol itmez tenezzül
meyli evc-i nāzedür

yüksek uçar:

yüksek uçar: -
Mısra: **1**
yükseklerde uçan

1. Ķaṣduñ ey dil yüksek uçar
bir hümā pervāzedür
2. Ḫāke ol itmez tenezzül
meyli evc-i nāzedür

tenezzül itmez:

tenezzül itmez: -
Mısra: **2**
Kendi durumundan daha aşağıdaki bir işi, bir durumu kabul etmemek.

1. Ķaṣduñ ey dil yüksek uçar
bir hümā pervāzedür
2. Ḫāke ol itmez tenezzül
meyli evc-i nāzedür

evc-i nāzedür:

evc-i nāzedür: -
Mısra: **2**
nazın zirvesi

1. Ķaṣduñ ey dil yüksek uçar
bir hümā pervāzedür
2. Ḫāke ol itmez tenezzül
meyli evc-i nāzedür

Ķāmet-i bālā:

Ķāmet-i bālā: -
Mısra: **3**
Uzun boy.

3. Ķāmet-i bālā belāsıyla
çaķışdırmaķ olur
4. Ġuṣṣa-i dūr u dırāz zülfi bį-endāzedür

Ġuṣṣa-i dūr:

Ġuṣṣa-i dūr: -
Mısra: **4**
Uzun sıkıntı II kederin çokluğu.

3. Ķāmet-i bālā belāsıyla
çaķışdırmaķ olur
4. Ġuṣṣa-i dūr u dırāz zülfi bį-endāzedür

zeyn eyleyüp:

zeyn eyleyüp: -
Mısra: **5**
Süslemek.

5. Dāġlarla nev-be-nev zeyn
eyleyüp ʿarż ideyin
6. Meyl ide şāyed görince dāġ-ı sįnem tāzedür

ʿarż ideyin:

ʿarż ideyin: -
Mısra: **5**
Göstermek, sunmak

5. Dāğlarla nev-be-nev zeyn eyleyüp ʿarż ideyin
6. Meyl ide şāyed görince dāğ-ı sịnem tāzedür

meyl ide:

meyl ide: -
Mısra: **6**
Gönül vermek, yönelmek.

5. Dāğlarla nev-be-nev zeyn eyleyüp ʿarż ideyin
6. Meyl ide şāyed görince dāğ-ı sịnem tāzedür

dāğ-ı sinem:

dāğ-ı sịnem: -
Mısra: **6**
Sinedeki yara

5. Dāğlarla nev-be-nev zeyn eyleyüp ʿarż ideyin
6. Meyl ide şāyed görince dāğ-ı sịnem tāzedür

vaṣf-ı rūyuñ:

vaṣf-ı rūyuñ: -
Mısra: **7**
Yüzünün özellikleri

7. Bir güzel mecmūʿadur gül vaṣf-ı rūyuñ yazmaġa
8. ʿAndelịbüñ rişte-i cānı ʿaceb şịrāzedür

bir güzel mecmūʿadur:

bir güzel mecmūʿadur: -
Mısra: **7**
güzel bir mecmua II içinde yazıların toplandığı güzel bir kitap

7. Bir güzel mecmūʿadur gül vaṣf-ı rūyuñ yazmaġa
8. ʿAndelịbüñ rişte-i cānı ʿaceb şịrāzedür

rişte-i cānı:

rişte-i cānı: -
Mısra: **8**
can ipi

7. Bir güzel mecmūʿadur gül vaṣf-ı rūyuñ yazmaġa
8. ʿAndelịbüñ rişte-i cānı ʿaceb şịrāzedür

dırāz zülfi:

dırāz zülfi: -
Mısra: **4**
uzun saçlı

3. Ḳāmet-i bālā belāsıyla çaḳışdırmaḳ olur
4. Ġuṣṣa-i dūr u dırāz zülfi bị-endāzedür

söz:

Söz:
Mısra: **1**
söz, söylem II şiir

1. Söz kim zebānuma gele gūyā zebānedür
2. Ben ʿāşıḳam sözüm de benüm ʿāşıḳānedür

sözüm: -üm
Mısra: **2**
Söz, söylem II Şiir.

1. Söz kim zebānuma gele gūyā zebānedür
2. Ben ʿāşıḳam sözüm de benüm ʿāşıḳānedür

kim:

kim:
Mısra: **1**
"Ki", bağlama edatı

1. Söz kim zebānuma gele gūyā zebānedür
2. Ben ʿāşıḳam sözüm de benüm ʿāşıḳānedür

zebān:

zebānuma: -u, -m, -a
Mısra: **1**
ağız

1. Söz kim zebānuma gele gūyā zebānedür
2. Ben ʿāşıḳam sözüm de benüm ʿāşıḳānedür

gele:

gele:
Mısra: **1**
gelirse

1. Söz kim zebānuma gele gūyā zebānedür
2. Ben ʿāşıḳam sözüm de benüm ʿāşıḳānedür

gūyā:

gūyā:
Mısra: **1**
sanki

1. Söz kim zebānuma gele gūyā zebānedür
2. Ben ʿāşıḳam sözüm de benüm ʿāşıḳānedür

zebāne:

zebānedür: -dür
Mısra: **1**
Alev

1. Söz kim zebānuma gele gūyā zebānedür
2. Ben ʿāşıḳam sözüm de benüm ʿāşıḳānedür

ben:

Ben:
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Söz kim zebānuma gele gūyā zebānedür
2. Ben ʿāşıḳam sözüm de benüm ʿāşıḳānedür

benüm: -üm
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Söz kim zebānuma gele gūyā zebānedür
2. Ben ʿāşıḳam sözüm de benüm ʿāşıḳānedür

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳam: -am
Mısra: **2**
Âşık, seven.

1. Söz kim zebānuma gele gūyā zebānedür
2. Ben ʿāşıḳam sözüm de benüm ʿāşıḳānedür

de:

de:
Mısra: **2**
Bağlama edatı

1. Söz kim zebānuma gele gūyā zebānedür
2. Ben ʿāşıḳam sözüm de benüm ʿāşıḳānedür

ʿāşıḳāne:

ʿāşıḳānedür: -dür
Mısra: **2**
âşığa yaraşır şekilde II konusu aşk olan

1. Söz kim zebānuma gele gūyā zebānedür
2. Ben ʿāşıḳam sözüm de benüm ʿāşıḳānedür

ʿĀşıḳ:

ʿĀşıḳ:
Mısra: **3**
Âşık, seven.

3. ʿĀşıḳ odur ki yāri işiginde cān vire
4. Mecnūn-ı ġāfilüñ ḥarekātı yabānedür

o:

odur: -dur
Mısra: **3**
üçüncü teklik şahıs zamiri

3. ʿĀşıḳ odur ki yāri işiginde cān vire
4. Mecnūn-ı ġāfilüñ ḥarekātı yabānedür

ki:

ki:
Mısra: **3**
Ki bağlacı.

3. ʿĀşıḳ odur ki yāri işiginde cān vire
4. Mecnūn-ı ġāfilüñ ḥarekātı yabānedür

yār:

yāri: -i
Mısra: **3**
Sevgili

3. ʿĀşıḳ odur ki yāri işiginde cān vire
4. Mecnūn-ı ġāfilüñ ḥarekātı yabānedür

Yār:
Mısra: **9**
Sevgili

9. Yār işigine tuḥfe-i cān ile gelmeden
10. Māḳṣūd feyż-i cūdına Yaḥyā bahānedür

işig:

işiginde: -inde, -
Mısra: **3**
Eşik II Huzur, makam

3. ʿĀşıḳ odur ki yāri işiginde cān vire
4. Mecnūn-ı ġāfilüñ ḥarekātı yabānedür

işigine: -i, -n, -e
Mısra: **9**
Eşik II Huzur, makam

9. Yār işigine tuḥfe-i cān ile gelmeden
10. Māḳṣūd feyż-i cūdına Yaḥyā bahānedür

ḥarekāt:

ḥarekātı: -ı
Mısra: **4**
hal hareket II tavırlar

3. ʿĀşıḳ odur ki yāri işiginde cān vire
4. Mecnūn-ı ġāfilüñ ḥarekātı yabānedür

yabāne:

yabānedür: -dür
Mısra: **4**
yabani II yabancı, farklı

3. ʿĀşıḳ odur ki yāri işiginde cān vire
4. Mecnūn-ı ġāfilüñ ḥarekātı yabānedür

ṣoḥbet:

ṣoḥbetimüz: -imüz
Mısra: **6**
Konuşmak, sohbet etmek

5. Her kişi naḳd-i cānını āmāde eylesüñ
6. Yārān-ı ʿaşḳ ṣoḥbetimüz ʿārifānedür

ʿārifāne:

ʿārifānedür: -dür
Mısra: **6**
Arifler gibi II olgun kişilere uygun şekilde

5. Her kişi naḳd-i cānını āmāde eylesüñ
6. Yārān-ı ʿaşḳ ṣoḥbetimüz ʿārifānedür

fiġān:

fiġān:
Mısra: **7**
acı inilti, çığlık

7. ʿArż-ı niyāzı bülbül-i zāruñ fiġān iledür
8. Pervāne-i belā-zedenüñ yane yanedür

ile:

iledür: -dür
Mısra: **7**
vasıtasıyla

7. ʿArż-ı niyāzı bülbül-i zāruñ fiġān iledür
8. Pervāne-i belā-zedenüñ yane yanedür

ile:
Mısra: **9**
bağlama edatı II ile birlikte

9. Yār işigine tuḥfe-i cān ile gelmeden
10. Māḳṣūd feyż-i cūdına Yaḥyā bahānedür

gelmeden:

gelmeden:
Mısra: **9**
gelmekten

9. Yār işigine tuḥfe-i cān ile gelmeden
10. Māḳṣūd feyż-i cūdına Yaḥyā bahānedür

māḳṣūd:

Māḳṣūd:
Mısra: **10**
amaç

9. Yār işigine tuḥfe-i cān ile gelmeden
10. Māḳṣūd feyż-i cūdına Yaḥyā bahānedür

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yār işigine tuḥfe-i cān ile gelmeden
10. Māḳṣūd feyż-i cūdına Yaḥyā bahānedür

bahāne:

bahānedür: -dür
Mısra: **10**
Bahane, sebep.

9. Yār işigine tuḥfe-i cān ile gelmeden
10. Māḳṣūd feyż-i cūdına Yaḥyā bahānedür

cān vire:

cān vire: -
Mısra: **3**
Ölmek.

3. ʿĀşıḳ odur ki yāri işiginde cān vire
4. Mecnūn-ı ġāfilüñ ḥarekātı yabānedür

mecnūn-ı ġāfilüñ:

mecnūn-ı ġāfilüñ: -
Mısra: **4**
gafil Mecnun II Çevresinde olup bitenlerin farkına varmayan Mecnun

3. ʿĀşıḳ odur ki yāri işiginde cān vire
4. Mecnūn-ı ġāfilüñ ḥarekātı yabānedür

naḳd-i cānını:

naḳd-i cānını: -
Mısra: **5**
Can sermayesi

5. Her kişi naḳd-i cānını āmāde eylesüñ
6. Yārān-ı ʿaşḳ ṣoḥbetimüz ʿārifānedür

āmāde eylesüñ:

āmāde eylesüñ: -
Mısra: **5**
hazır etmek, hazırlamak

5. Her kişi naḳd-i cānını āmāde eylesüñ
6. Yārān-ı ʿaşḳ ṣoḥbetimüz ʿārifānedür

yārān-ı ʿaşḳ:

yārān-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **6**
aşk meclisinin dostları

5. Her kişi naḳd-i cānını āmāde eylesüñ
6. Yārān-ı ʿaşḳ ṣoḥbetimüz ʿārifānedür

her kişi:

her kişi: -
Mısra: **5**
herkes

5. Her kişi naḳd-i cānını āmāde eylesüñ
6. Yārān-ı ʿaşḳ ṣoḥbetimüz ʿārifānedür

ʿarż-ı niyāzı:

ʿarż-ı niyāzı: -
Mısra: **7**
istekte bulunma

7. ʿArż-ı niyāzı bülbül-i zāruñ fiġān iledür
8. Pervāne-i belā-zedenüñ yane yanedür

bülbül-i zāruñ:

bülbül-i zāruñ: -
Mısra: **7**
İnleyen bülbül. || âşık.

7. ʿArż-ı niyāzı bülbül-i zāruñ fiġān iledür
8. Pervāne-i belā-zedenüñ yane yanedür

pervāne-i belā-zedenüñ:

pervāne-i belā-zedenüñ: -
Mısra: **8**
sıkıntı çeken pervane

7. ʿArż-ı niyāzı bülbül-i zāruñ fiġān iledür
8. Pervāne-i belā-zedenüñ yane yanedür

yane yanedür:

yane yanedür: -
Mısra: **8**
yana yana II inleye inleye II yana yakıla

7. ʿArż-ı niyāzı bülbül-i zāruñ fiġān iledür
8. Pervāne-i belā-zedenüñ yane yanedür

tuḥfe-i cān:

tuḥfe-i cān: -
Mısra: **9**
can hediyesi

9. Yār işigine tuḥfe-i cān ile gelmeden
10. Māḳṣūd feyż-i cūdına Yaḥyā bahānedür

feyż-i cūdına:

feyż-i cūdına: -
Mısra: **10**
Cömertliğin feyzi, çokluğu.

9. Yār işigine tuḥfe-i cān ile gelmeden
10. Māḳṣūd feyż-i cūdına Yaḥyā bahānedür

di:

dirse: -rse
Mısra: **1**
söylemek II istemek

1. Düş ḫāke dirse ʿāşıḳına dil-beri düşer
2. Ferş-i ḳadem ider yüzin ādem yeri düşer

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳına: -ı, -n, -a
Mısra: **1**
Âşık, seven.

1. Düş ḫāke dirse ʿāşıḳına dil-beri düşer
2. Ferş-i ḳadem ider yüzin ādem yeri düşer

dil-ber:

dil-beri: -i
Mısra: **1**
Gönül alan güzel || Sevgili

1. Düş ḫāke dirse ʿāşıḳına dil-beri düşer
2. Ferş-i ḳadem ider yüzin ādem yeri düşer

düş:

düşer: -er
Mısra: **1**
ölmek

1. Düş ḫāke dirse ʿāşıḳına dil-beri düşer
2. Ferş-i ḳadem ider yüzin ādem yeri düşer

düşer: -er
Mısra: **4**
kırılmak II yere düşmek

3. Bir iki günde lāle-i mey-ḫvārı seyr idüñ
4. Ditrer ayaġı ṭurmaz eli sāġarı düşer

düşer: -er
Mısra: **6**
Yere düşmek.

5. İrgürse bāġa bu yürüyüşden ḫaber nesīm
6. Endām-ı bīde lerze gelür ḫançeri düşer

düşer: -er
Mısra: **8**
düşmek II dökülmek

7. Yüz yire ḳoyup aġlar işügüñde ehl-i derd
8. Devlet anuñ ki ḳapuña sīm ü zeri düşer

düşer: -er
Mısra: **10**
kalmak II rast gelmek

9. Yaḥyā gibi fütāde olursa gören nola
10. Ḫūb olıcaḳ metāʿ aña çoḳ müşterī düşer

yüz:

yüzin: -in
Mısra: **2**
yön, taraf II mekan

1. Düş ḫāke dirse ʿāşıḳına dil-
beri düşer
2. Ferş-i ḳadem ider yüzin
ādem yeri düşer

ādem:

ādem:
Mısra: **2**
insan II âşık

1. Düş ḫāke dirse ʿāşıḳına dil-
beri düşer
2. Ferş-i ḳadem ider yüzin
ādem yeri düşer

ditre:

Ditrer: -r
Mısra: **4**
titretmek

3. Bir iki güñde lāle-i mey-
ḫvārı seyr idüñ
4. Ditrer ayaġı ṭurmaz eli
sāġarı düşer

ayaġ:

ayaġı: -ı
Mısra: **4**
yürüme organı, ayak II kadeh

3. Bir iki güñde lāle-i mey-
ḫvārı seyr idüñ
4. Ditrer ayaġı ṭurmaz eli
sāġarı düşer

ṭurmaz:

ṭurmaz:
Mısra: **4**
durmadan II sürekli olarak II dengede durmamak

3. Bir iki güñde lāle-i mey-
ḫvārı seyr idüñ
4. Ditrer ayaġı ṭurmaz eli
sāġarı düşer

el:

eli: -i
Mısra: **4**
organ adı II tutma organı

3. Bir iki güñde lāle-i mey-
ḫvārı seyr idüñ
4. Ditrer ayaġı ṭurmaz eli
sāġarı düşer

sāġar:

sāġarı: -ı
Mısra: **4**
kadeh ‖ şarap

3. Bir iki güñde lāle-i mey-
ḫvārı seyr idüñ
4. Ditrer ayaġı ṭurmaz eli
sāġarı düşer

bāġ:

bāġa: -a
Mısra: **5**
Yeşillik, çiçekli, ağaçlı yer

5. İrgürse bāġa bu yürüyüşden
ḫaber nesīm
6. Endām-ı bīde lerze gelür
ḫançeri düşer

bu:

bu:
Mısra: **5**
işaret sıfatı II yakın işaret bildirir

5. İrgürse bāġa bu yürüyüşden
ḫaber nesīm
6. Endām-ı bīde lerze gelür
ḫançeri düşer

yürüyüş:

yürüyüşden: -den
Mısra: **5**
yürüme II yürüme biçimi

5. İrgürse bāġa bu yürüyüşden
ḫaber nesīm
6. Endām-ı bīde lerze gelür
ḫançeri düşer

nesim:

nesīm:
Mısra: **5**
rüzgar II esinti

5. İrgürse bāġa bu yürüyüşden
ḫaber nesīm
6. Endām-ı bīde lerze gelür
ḫançeri düşer

hançer:

ḫançeri: -i
Mısra: **6**
Hançer, kılıç II yaprak.

5. İrgürse bāġa bu yürüyüşden
ḫaber nesīm
6. Endām-ı bīde lerze gelür
ḫançeri düşer

ağla:

ağlar: -r
Mısra: **7**
gözyaşı dökmek ‖ üzülmek

7. Yüz yire ḳoyup ağlar
işügüñde ehl-i derd
8. Devlet anuñ ki ḳapuña sīm
ü zeri düşer

işüg:

işügüñde: -ü, -ñ, -de
Mısra: **7**
eşik II sevgilin kapısının eşiği

7. Yüz yire ḳoyup ağlar
işügüñde ehl-i derd
8. Devlet anuñ ki ḳapuña sīm
ü zeri düşer

devlet:

Devlet:
Mısra: **8**
mutluluk II talih II zenginlik

7. Yüz yire ḳoyup ağlar
işügüñde ehl-i derd
8. Devlet anuñ ki ḳapuña sīm
ü zeri düşer

a:

anuñ: -nuñ
Mısra: **8**
3. teklik şahıs zamiri II âşık

7. Yüz yire ḳoyup ağlar
işügüñde ehl-i derd
8. Devlet anuñ ki ḳapuña sīm
ü zeri düşer

aña: -ñ, -a
Mısra: **10**
3. teklik işaret zamiri

9. Yaḥyā gibi fütāde olursa
gören nola
10. Ḫūb olıcaḳ metāʿ aña çoḳ
müşterī düşer

ki:

ki:
Mısra: **8**
Bağlama edatı

7. Yüz yire ḳoyup ağlar
işügüñde ehl-i derd
8. Devlet anuñ ki ḳapuña sīm
ü zeri düşer

kapu:

ḳapuña: -ñ, -a
Mısra: **8**

padişah/sevgili kapısı ‖ makam, huzur

7. Yüz yire ḳoyup aġlar işügüñde ehl-i derd
8. Devlet anuñ ki ḳapuña sim̱ ü zeri düşer

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā gibi fütāde olursa gören nola
10. Ḫūb olıcaḳ metāʿ aña çoḳ müşteri̱ düşer

gibi:

gibi:
Mısra: **9**
benzetme edatı II -e benzer

9. Yaḥyā gibi fütāde olursa gören nola
10. Ḫūb olıcaḳ metāʿ aña çoḳ müşteri̱ düşer

gören:

gören:
Mısra: **9**
gören kimse

9. Yaḥyā gibi fütāde olursa gören nola
10. Ḫūb olıcaḳ metāʿ aña çoḳ müşteri̱ düşer

nola:

nola:
Mısra: **9**
ne olur II şaşılır mı

9. Yaḥyā gibi fütāde olursa gören nola
10. Ḫūb olıcaḳ metāʿ aña çoḳ müşteri̱ düşer

metāʿ:

metāʿ:
Mısra: **10**
Mal, eşya.

9. Yaḥyā gibi fütāde olursa gören nola
10. Ḫūb olıcaḳ metāʿ aña çoḳ müşteri̱ düşer

çok:

çoḳ:
Mısra: **10**
miktarı fazla II çok

9. Yaḥyā gibi fütāde olursa gören nola
10. Ḫūb olıcaḳ metāʿ aña çoḳ müşteri̱ düşer

müşteri:

müşteri̱:
Mısra: **10**
satın alan II almaya talipli kimse

9. Yaḥyā gibi fütāde olursa gören nola
10. Ḫūb olıcaḳ metāʿ aña çoḳ müşteri̱ düşer

ferş-i ḳadem ider:

ferş-i ḳadem ider: -
Mısra: **2**
ayağının altındaki yer etmek II ayağının bastığı yer, toprak etmek

1. Düş ḫāke dirse ʿāşıḳına dil-beri düşer
2. Ferş-i ḳadem ider yüzin ādem yeri düşer

lāle-i mey-ḫᵛārı:

lāle-i mey-ḫᵛārı: -
Mısra: **3**
kırmızı renkli şarap içen

3. Bir iki günde lāle-i mey-ḫvārı seyr idüñ
4. Ditrer ayaġı ṭurmaz eli sāġarı düşer

seyr idüñ:

seyr idüñ: -
Mısra: **3**
Bakmak, izlemek

3. Bir iki günde lāle-i mey-ḫvārı seyr idüñ
4. Ditrer ayaġı ṭurmaz eli sāġarı düşer

endām-ı bide:

endām-ı bi̱de: -
Mısra: **6**
söğüt ağacına benzeyen boy pos

5. İrgürse bāġa bu yürüyüşden ḫaber nesi̱m
6. Endām-ı bi̱de lerze gelür ḫançeri düşer

ehl-i derd:

ehl-i derd: -
Mısra: **7**
dert sahibleri ‖ âşıklar

7. Yüz yire ḳoyup aġlar işügüñde ehl-i derd
8. Devlet anuñ ki ḳapuña sim̱ ü zeri düşer

fütāde olursa:

fütāde olursa: -
Mısra: **9**
Düşkün, biçare olmak.

9. Yaḥyā gibi fütāde olursa gören nola
10. Ḫūb olıcaḳ metāʿ aña çoḳ müşteri̱ düşer

sim ü zeri:

si̱m ü ẕeri: -
Mısra: **8**
gümüş ve altın II gözyaşı

7. Yüz yire ḳoyup aġlar işügüñde ehl-i derd
8. Devlet anuñ ki ḳapuña sim̱ ü zeri düşer

ḫāke düş:

ḫāke düş: -
Mısra: **1**
toprağa düşmek ll ölüm.

1. Düş ḫāke dirse ʿāşıḳına dil-beri düşer
2. Ferş-i ḳadem ider yüzin ādem yeri düşer

bir iki günde:

bir iki günde: -
Mısra: **3**
birkaç gün II bir iki gün

3. Bir iki günde lāle-i mey-ḫvārı seyr idüñ
4. Ditrer ayaġı ṭurmaz eli sāġarı düşer

haber İrgürse:

ḫaber İrgürse: -
Mısra: **5**
haber vermek

5. İrgürse bāġa bu yürüyüşden ḫaber nesi̱m
6. Endām-ı bi̱de lerze gelür ḫançeri düşer

lerze gelür:

lerze gelür: -
Mısra: **6**
titreme gelmek II dengesi bozulmak

5. İrgürse bāġa bu yürüyüşden ḫaber nesim
6. Endām-ı bide lerze gelür ḫançeri düşer

yüz yire ḳoyup:

yüz yire ḳoyup: -
Mısra: **7**
yüzünü yere koymak II yüzünü toprağa dayamak

7. Yüz yire ḳoyup aġlar işügüñde ehl-i derd
8. Devlet anuñ ki ḳapuña sim ü zeri düşer

Hūb olıcak:

Ḫūb olıcaḳ: -
Mısra: **10**
güzel olan

9. Yaḥyā gibi fütāde olursa gören nola
10. Ḫūb olıcaḳ metāʿ aña çoḳ müşteri düşer

yeri düşer:

yeri düşer: -
Mısra: **2**
Yeri gelir II zaman olur.

1. Düş ḫāke dirse ʿāşıḳına dil-beri düşer
2. Ferş-i ḳadem ider yüzin ādem yeri düşer

gel:

Gelür: -ür
Mısra: **1**
gelmek II uğramak

1. Gelür mihmān-ı ġam cāna şeb-i miḥnet hücūm eyler
2. Göñül zünbūrveş iñler ne bāl eyler ne mūm eyler

cāna:

cāna:
Mısra: **1**
ey can

1. Gelür mihmān-ı ġam cāna şeb-i miḥnet hücūm eyler
2. Göñül zünbūrveş iñler ne bāl eyler ne mūm eyler

gönül:

Göñül:
Mısra: **2**
gönül II insanın duygu merkezi

1. Gelür mihmān-ı ġam cāna şeb-i miḥnet hücūm eyler
2. Göñül zünbūrveş iñler ne bāl eyler ne mūm eyler

zünbürveş:

zünbūrveş:
Mısra: **2**
eşek arısı gibi

1. Gelür mihmān-ı ġam cāna şeb-i miḥnet hücūm eyler
2. Göñül zünbūrveş iñler ne bāl eyler ne mūm eyler

iñle:

iñler: -r
Mısra: **2**
inlemek II yakınmak

1. Gelür mihmān-ı ġam cāna şeb-i miḥnet hücūm eyler
2. Göñül zünbūrveş iñler ne bāl eyler ne mūm eyler

ne:

ne:
Mısra: **2**
Ne...ne de bağlama edatı.

1. Gelür mihmān-ı ġam cāna şeb-i miḥnet hücūm eyler
2. Göñül zünbūrveş iñler ne bāl eyler ne mūm eyler

ne:
Mısra: **2**
Ne...ne de bağlama edatı.

1. Gelür mihmān-ı ġam cāna şeb-i miḥnet hücūm eyler
2. Göñül zünbūrveş iñler ne bāl eyler ne mūm eyler

mūm:

mūm:
Mısra: **2**
Mum II sevgili uğruna yanan âşık.

1. Gelür mihmān-ı ġam cāna şeb-i miḥnet hücūm eyler
2. Göñül zünbūrveş iñler ne bāl eyler ne mūm eyler

eyle:

eyler: -r
Mısra: **2**
Etmek II olmak.

1. Gelür mihmān-ı ġam cāna şeb-i miḥnet hücūm eyler
2. Göñül zünbūrveş iñler ne bāl eyler ne mūm eyler

cihān:

Cihānda: -da
Mısra: **3**
dünya II âlem

3. Cihānda rind odur uġratmayup ālām-ı dünyāyı
4. Muvāfıḳ yār ile bir güşede defʿ-i ġumūm eyler

rind:

rind:
Mısra: **3**
Kalender, aldırışsız, dünya işlerini hoş gören

3. Cihānda rind odur uġratmayup ālām-ı dünyāyı
4. Muvāfıḳ yār ile bir güşede defʿ-i ġumūm eyler

odur:

odur:
Mısra: **3**
odur ki II 3. teklik şahıs zamiri

3. Cihānda rind odur uġratmayup ālām-ı dünyāyı
4. Muvāfıḳ yār ile bir güşede defʿ-i ġumūm eyler

uğratma:

uġratmayup: -yup
Mısra: **3**
uğramasına vesile olmamak II yok saymak

3. Cihānda rind odur uġratmayup ālām-ı dünyāyı
4. Muvāfıḳ yār ile bir güşede defʿ-i ġumūm eyler

muvāfık:

Muvāfıḳ:
Mısra: **4**
münasip, uygun

3. Cihānda rind odur uġratmayup ālām-ı dünyāyı
4. Muvāfıḳ yār ile bir güşede defʿ-i ġumūm eyler

yār:

yār:
Mısra: **4**

Sevgili ‖ dost.

3. Cihānda rind odur uġratmayup ālām-ı dünyāyı
4. Muvāfıḳ yār ile bir güşede defʿ-i ġumūm eyler

ile:

ile:
Mısra: **4**
bağlama edatı "ile" II ile birlikte

3. Cihānda rind odur uġratmayup ālām-ı dünyāyı
4. Muvāfıḳ yār ile bir güşede defʿ-i ġumūm eyler

bir:

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Cihānda rind odur uġratmayup ālām-ı dünyāyı
4. Muvāfıḳ yār ile bir güşede defʿ-i ġumūm eyler

güşe:

güşede: -de
Mısra: **4**
köşe II taraf

3. Cihānda rind odur uġratmayup ālām-ı dünyāyı
4. Muvāfıḳ yār ile bir güşede defʿ-i ġumūm eyler

it:

itse: -se
Mısra: **5**
etmek, eylemek

5. H̱aṭ-ı ruḫsārınuñ sevdāsın itse dil baʿīd olmaz
6. Biraz da Çīni görsüñ çoḳ zamāndur seyr-i Rūm eyler

dil:

dil:
Mısra: **5**
gönül

5. H̱aṭ-ı ruḫsārınuñ sevdāsın itse dil baʿīd olmaz
6. Biraz da Çīni görsüñ çoḳ zamāndur seyr-i Rūm eyler

biraz:

Biraz:
Mısra: **6**
biraz II birazcık

5. H̱aṭ-ı ruḫsārınuñ sevdāsın itse dil baʿīd olmaz
6. Biraz da Çīni görsüñ çoḳ zamāndur seyr-i Rūm eyler

da:

da:
Mısra: **6**
de/da bağlacı II dahi

5. H̱aṭ-ı ruḫsārınuñ sevdāsın itse dil baʿīd olmaz
6. Biraz da Çīni görsüñ çoḳ zamāndur seyr-i Rūm eyler

Çin:

Çīni: -i
Mısra: **6**
Çin ülkesi II güzelleri ile meşhur Çin ülkesi.

5. H̱aṭ-ı ruḫsārınuñ sevdāsın itse dil baʿīd olmaz
6. Biraz da Çīni görsüñ çoḳ zamāndur seyr-i Rūm eyler

gör:

görsün: -sün
Mısra: **6**
Görmek.

5. H̱aṭ-ı ruḫsārınuñ sevdāsın itse dil baʿīd olmaz
6. Biraz da Çīni görsüñ çoḳ zamāndur seyr-i Rūm eyler

çok:

çoḳ:
Mısra: **6**
çok II fazla

5. H̱aṭ-ı ruḫsārınuñ sevdāsın itse dil baʿīd olmaz
6. Biraz da Çīni görsüñ çoḳ zamāndur seyr-i Rūm eyler

zamān:

zamāndur: -dur
Mısra: **6**
zaman II süre

5. H̱aṭ-ı ruḫsārınuñ sevdāsın itse dil baʿīd olmaz
6. Biraz da Çīni görsüñ çoḳ zamāndur seyr-i Rūm eyler

nice:

Nice: -r
Mısra: **7**
nasıl

7. Nice cān virmeyem būy-ı dil-āvīzine dil-dāruñ
8. Müşerref eyledükçe bezmi tebşīr-i ḳudūm eyler

dil-dār:

dil-dāruñ: -uñ
Mısra: **7**
sevgili

7. Nice cān virmeyem būy-ı dil-āvīzine dil-dāruñ
8. Müşerref eyledükçe bezmi tebşīr-i ḳudūm eyler

bezm:

bezmi: -i
Mısra: **8**
meclis II dergah

7. Nice cān virmeyem būy-ı dil-āvīzine dil-dāruñ
8. Müşerref eyledükçe bezmi tebşīr-i ḳudūm eyler

bezmüñ: -üñ
Mısra: **9**
Sohbet, yaran sohbeti ‖ ziyafet, işret sohbeti.

9. Taʿayyünden ḫalāṣ olur bu bezmüñ hem-demi Yaḥyā
10. Ḥabāb-ı sāġar-ı ṣahbā gibi maḥv-ı rüsūm eyler

taʿayyün:

Taʿayyünden: -den
Mısra: **9**
ortaya çıkma II kendini gösterme

9. Taʿayyünden ḫalāṣ olur bu bezmüñ hem-demi Yaḥyā
10. Ḥabāb-ı sāġar-ı ṣahbā gibi maḥv-ı rüsūm eyler

bu:

bu:
Mısra: **9**
bu II işaret sıfatı

9. Taʿayyünden ḫalāṣ olur bu bezmüñ hem-demi Yaḥyā
10. Ḥabāb-ı sāġar-ı ṣahbā gibi maḥv-ı rüsūm eyler

hem-dem:

hem-demi: -i
Mısra: **9**
sırdaş, yakın arkadaş

9. Taʿayyünden ḫalāṣ olur bu bezmüñ hem-demi Yaḥyā
10. Ḥabāb-ı sāġar-ı ṣahbā gibi maḥv-ı rüsūm eyler

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Taʿayyünden ḫalāṣ olur bu bezmüñ hem-demi Yaḥyā
10. Ḥabāb-ı sāġar-ı ṣahbā gibi maḥv-ı rüsūm eyler

---

gibi:

gibi:
Mısra: **10**
benzetme edatı II -e benzer

9. Taʿayyünden ḫalāṣ olur bu bezmüñ hem-demi Yaḥyā
10. Ḥabāb-ı sāġar-ı ṣahbā gibi maḥv-ı rüsūm eyler

---

mihmān-ı ġam:

mihmān-ı ġam: -
Mısra: **1**
gam misafiri

1. Gelür mihmān-ı ġam cāna şeb-i miḥnet hücūm eyler
2. Göñül zünbürveş iñler ne bāl eyler ne mūm eyler

şeb-i miḥnet:

şeb-i miḥnet: -
Mısra: **1**
sıkıntı gecesi

1. Gelür mihmān-ı ġam cāna şeb-i miḥnet hücūm eyler
2. Göñül zünbürveş iñler ne bāl eyler ne mūm eyler

---

hücūm eyler:

hücūm eyler: -
Mısra: **1**
Saldırmak.

1. Gelür mihmān-ı ġam cāna şeb-i miḥnet hücūm eyler
2. Göñül zünbürveş iñler ne bāl eyler ne mūm eyler

ālām-ı dünyāyı:

ālām-ı dünyāyı: -
Mısra: **3**
Dünyanın elemleri, kederleri

3. Cihānda rind odur uġratmayup ālām-ı dünyāyı
4. Muvāfıḳ yār ile bir gūşede defʿ-i ġumūm eyler

---

defʿ-i ġumūm eyler:

defʿ-i ġumūm eyler: -
Mısra: **4**
sıkıntıları uzaklaştırmak II sıkıntılardan kurtulmak

3. Cihānda rind odur uġratmayup ālām-ı dünyāyı
4. Muvāfıḳ yār ile bir gūşede defʿ-i ġumūm eyler

---

baʿid olmaz:

baʿīd olmaz: -
Mısra: **5**
uzak olmamak

5. Ḫaṭ-ı ruḫsārınuñ sevdāsın itse dil baʿīd olmaz
6. Biraz da Çīni görsüñ çoḳ zamāndur seyr-i Rūm eyler

---

seyr-i rūm eyler:

seyr-i rūm eyler: -
Mısra: **6**
Anadolu'yu seyretmek, gezmek II Beyazlar ülkesini gezmek, görmek.

5. Ḫaṭ-ı ruḫsārınuñ sevdāsın itse dil baʿīd olmaz
6. Biraz da Çīni görsüñ çoḳ zamāndur seyr-i Rūm eyler

---

būy-ı dil-āvizine:

būy-ı dil-āvīzine: -
Mısra: **7**
gönül alan koku II gönlü kendisine çeken koku

7. Nice cān virmeyem būy-ı dil-āvīzine dil-dāruñ
8. Müşerref eyledükçe bezmi tebşīr-i ḳudūm eyler

---

müşerref eyledükçe:

müşerref eyledükçe: -
Mısra: **8**
şereflendirdikçe

7. Nice cān virmeyem būy-ı dil-āvīzine dil-dāruñ
8. Müşerref eyledükçe bezmi tebşīr-i ḳudūm eyler

---

tebşir-i ḳudūm eyler:

tebşīr-i ḳudūm eyler: -
Mısra: **8**
müjdelemek için haber vermek

7. Nice cān virmeyem būy-ı dil-āvīzine dil-dāruñ
8. Müşerref eyledükçe bezmi tebşīr-i ḳudūm eyler

Ḫaṭ-ı ruḫsārınuñ sevdāsın:

Ḫaṭ-ı ruḫsārınuñ sevdāsın: -
Mısra: **5**
yanaktaki ayva tüylerinin karalığı II yanaktaki ayva tüylerinin sevdası

5. Ḫaṭ-ı ruḫsārınuñ sevdāsın itse dil baʿīd olmaz
6. Biraz da Çīni görsüñ çoḳ zamāndur seyr-i Rūm eyler

---

cān virmeyem:

cān virmeyem: -
Mısra: **7**
uğrunda ölmek II can vermek

7. Nice cān virmeyem būy-ı dil-āvīzine dil-dāruñ
8. Müşerref eyledükçe bezmi tebşīr-i ḳudūm eyler

ḫalāṣ olur:

ḫalāṣ olur: -
Mısra: **9**
Kurtulmak

9. Taʿayyünden ḫalāṣ olur bu bezmüñ hem-demi Yaḥyā
10. Ḥabāb-ı sāġar-ı ṣahbā gibi maḥv-ı rüsūm eyler

Ḥabāb-ı sāġar-ı ṣahbā:

Ḥabāb-ı sāġar-ı ṣahbā: -
Mısra: **10**
Kadehin üzerinde bulunan kabarcıklar

9. Taʿayyünden ḫalāṣ olur bu bezmüñ hem-demi Yaḥyā
10. Ḥabāb-ı sāġar-ı ṣahbā gibi maḥv-ı rüsūm eyler

---

maḥv-ı rüsūm eyler:

maḥv-ı rüsūm eyler: -
Mısra: **10**
geçmişini yok etmek II geçmişi silmek

9. Taʿayyünden ḫalāṣ olur bu bezmüñ hem-demi Yaḥyā
10. Ḥabāb-ı sāġar-ı ṣahbā gibi maḥv-ı rüsūm eyler

---

bāl eyler:

bāl eyler: -
Mısra: **2**
Kanat çırpmak II uçmak II pervane gibi kanat çırpmak.

1. Gelür mihmān-ı ġam cāna şeb-i miḥnet hücūm eyler
2. Göñül zünbūrveş iñler ne bāl eyler ne mūm eyler

hezār:

Hezār:
Mısra: **1**
binlerce II türlü türlü

1. Hezār şi̱ve ile göñlümi o şāh ḳapar
2. Şu dil gibi ki anı nā-gehān sipāh ḳapar

şi̱ve:

şi̱ve:
Mısra: **1**
Naz, şive.

1. Hezār şi̱ve ile göñlümi o şāh ḳapar
2. Şu dil gibi ki anı nā-gehān sipāh ḳapar

---

ile:

ile:
Mısra: **1**
bağlama edatı II ile birlikte

1. Hezār şi̱ve ile göñlümi o şāh ḳapar
2. Şu dil gibi ki anı nā-gehān sipāh ḳapar

---

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Hezār şi̱ve ile göñlümi o şāh ḳapar
2. Şu dil gibi ki anı nā-gehān sipāh ḳapar

O:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Ṣabādan eyle ḥaẕer çıḳma ḫāneden ey şemʿ
4. O düzd her gice bir niçe şeb-külāh ḳapar

O:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Ḳapuña ḫaste göñül müncez̠ib hemi̱şe meger
6. O kehrübādur işigüñ ṭaşı ki kāh ḳapar

şāh:

şāh:
Mısra: **1**
sevgili

1. Hezār şi̱ve ile göñlümi o şāh ḳapar
2. Şu dil gibi ki anı nā-gehān sipāh ḳapar

Şu:

Şu:
Mısra: **2**
İşaret sıfatı, şu.

1. Hezār şi̱ve ile göñlümi o şāh ḳapar
2. Şu dil gibi ki anı nā-gehān sipāh ḳapar

---

dil:

dil:
Mısra: **2**
gönül

1. Hezār şi̱ve ile göñlümi o şāh ḳapar
2. Şu dil gibi ki anı nā-gehān sipāh ḳapar

---

gibi:

gibi:
Mısra: **2**
benzetme edatı, gibi II -e benzer

1. Hezār şi̱ve ile göñlümi o şāh ḳapar
2. Şu dil gibi ki anı nā-gehān sipāh ḳapar

---

ki:

ki:
Mısra: **2**
bağlama edatı

1. Hezār şi̱ve ile göñlümi o şāh ḳapar
2. Şu dil gibi ki anı nā-gehān sipāh ḳapar

ki:
Mısra: **6**
bağlama edatı ki II -dığı için

5. Ḳapuña ḫaste göñül müncez̠ib hemi̱şe meger
6. O kehrübādur işigüñ ṭaşı ki kāh ḳapar

---

a:

anı: -n, -ı
Mısra: **2**
o II işaret zamiri

1. Hezār şi̱ve ile göñlümi o şāh ḳapar
2. Şu dil gibi ki anı nā-gehān sipāh ḳapar

anı: -n, -ı
Mısra: **8**
o II işaret zamiri

7. Meh-i nevüñde eger düşse bir dilim nānı
8. Muḳarrer anı da erbāb-ı māl ü cāh ḳapar

---

nā-gehān:

nā-gehān:
Mısra: **2**
Ansızın, birdendire.

1. Hezār şi̱ve ile göñlümi o şāh ḳapar
2. Şu dil gibi ki anı nā-gehān sipāh ḳapar

---

sipāh:

sipāh:
Mısra: **2**
Asker, ordu.

1. Hezār şi̱ve ile göñlümi o şāh ḳapar
2. Şu dil gibi ki anı nā-gehān sipāh ḳapar

---

kap:

ḳapar: -ar
Mısra: **2**
yakalamak II kaçırmak

1. Hezār şi̱ve ile göñlümi o şāh ḳapar
2. Şu dil gibi ki anı nā-gehān sipāh ḳapar

ḳapar: -ar
Mısra: **4**
çalmak

3. Ṣabādan eyle ḥaẕer çıḳma ḫāneden ey şemʿ
4. O düzd her gice bir niçe şeb-külāh ḳapar

ḳapar: -ar
Mısra: **6**
yakalamak II toplamak

5. Ḳapuña ḫaste göñül müncez̠ib hemi̱şe meger
6. O kehrübādur işigüñ ṭaşı ki kāh ḳapar

ḳapar: -ar
Mısra: **8**
yakalamak II toplamak

7. Meh-i nevüñde eger düşse bir dilim nānı
8. Muḳarrer anı da erbāb-ı māl ü cāh ḳapar

Ṣabā:

Ṣabādan: -dan
Mısra: **3**
Sabah rüzgarı

3. Ṣabādan eyle ḥaẕer çıḳma ḫāneden ey şemʿ
4. O düzd her gice bir niçe şeb-külāh ḳapar

çıḳma:

çıḳma:
Mısra: **3**
dışarı çıkmamak II ayrılmamak

3. Ṣabādan eyle ḥaẕer çıḳma ḫāneden ey şemʿ
4. O düzd her gice bir niçe şeb-külāh ḳapar

---

hāne:

ḫāneden: -den
Mısra: **3**
ev

3. Ṣabādan eyle ḥaẕer çıḳma ḫāneden ey şemʿ
4. O düzd her gice bir niçe şeb-külāh ḳapar

---

ey:

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Ṣabādan eyle ḥaẕer çıḳma ḫāneden ey şemʿ
4. O düzd her gice bir niçe şeb-külāh ḳapar

şemʿ:

şemʿ:
Mısra: **3**
Mum ‖ Sevgili

3. Ṣabādan eyle ḥaẕer çıḳma ḫāneden ey şemʿ
4. O düzd her gice bir niçe şeb-külāh ḳapar

---

düzd:

düzd:
Mısra: **4**
Hırsız.

3. Ṣabādan eyle ḥaẕer çıḳma ḫāneden ey şemʿ
4. O düzd her gice bir niçe şeb-külāh ḳapar

şeb-külāh:

şeb-külāh:
Mısra: **4**
tepesi altından biraz daha geniş olan, üstü düz, kalın kordonları bulunan, törenlerde ön tarafına bir tüy takılan bir çeşit başlık giyen cebeciler

3. Ṣabādan eyle ḥaẕer çıḳma ḫāneden ey şemʿ
4. O düzd her gice bir niçe şeb-külāh ḳapar

Ḳapu:

Ḳapuña: -ñ, -a
Mısra: **5**
padişah/sevgili kapısı ‖ makam, huzur

5. Ḳapuña ḫaste göñül müncez̠ib hemīşe meger
6. O kehrübādur işigüñ ṭaşı ki kāh ḳapar

---

müncezib:

müncez̠ib:
Mısra: **5**
Tutulmuş, tutkun

5. Ḳapuña ḫaste göñül müncez̠ib hemīşe meger
6. O kehrübādur işigüñ ṭaşı ki kāh ḳapar

---

hemişe:

hemīşe:
Mısra: **5**
her zaman.

5. Ḳapuña ḫaste göñül müncez̠ib hemīşe meger
6. O kehrübādur işigüñ ṭaşı ki kāh ḳapar

---

meger:

meger:
Mısra: **5**
sanki

5. Ḳapuña ḫaste göñül müncez̠ib hemīşe meger
6. O kehrübādur işigüñ ṭaşı ki kāh ḳapar

---

kehrübā:

kehrübādur: -dur
Mısra: **6**
Kehribar taşı

5. Ḳapuña ḫaste göñül müncez̠ib hemīşe meger
6. O kehrübādur işigüñ ṭaşı ki kāh ḳapar

---

kāh:

kāh:
Mısra: **6**
Saman, saman çöpü.

5. Ḳapuña ḫaste göñül müncez̠ib hemīşe meger
6. O kehrübādur işigüñ ṭaşı ki kāh ḳapar

---

eger:

eger:
Mısra: **7**
şayet

7. Meh-i nevüñde eger düşse bir dilim nānı
8. Muḳarrer anı da erbāb-ı māl ü cāh ḳapar

---

düşse:

düşse:
Mısra: **7**
düşmek II düşer ise

7. Meh-i nevüñde eger düşse bir dilim nānı
8. Muḳarrer anı da erbāb-ı māl ü cāh ḳapar

---

muḳarrer:

Muḳarrer:
Mısra: **8**
Şüphesiz

7. Meh-i nevüñde eger düşse bir dilim nānı
8. Muḳarrer anı da erbāb-ı māl ü cāh ḳapar

---

da:

da:
Mısra: **8**
bağlama edatı II dahi

7. Meh-i nevüñde eger düşse bir dilim nānı
8. Muḳarrer anı da erbāb-ı māl ü cāh ḳapar

ʿadū:

ʿAdū:
Mısra: **9**
Düşman II Rakip

9. ʿAdū ġurūr ı ḳosun rūzgārdur Yaḥyā
10. Der-i saʿādeti gāhį açarsa gāh ḳapar

ġurūr:

ġurūrı: -ı
Mısra: **9**
Kendini beğenme, büyüklük taslama, kibir.

9. ʿAdū ġurūr ı ḳosun rūzgārdur Yaḥyā
10. Der-i saʿādeti gāhį açarsa gāh ḳapar

:

:
Mısra: **9**

9. ʿAdū ġurūr ı ḳosun rūzgārdur Yaḥyā
10. Der-i saʿādeti gāhį açarsa gāh ḳapar

ḳosun:

ḳosun:
Mısra: **9**
Komak, bırakmak.

9. ʿAdū ġurūr ı ḳosun rūzgārdur Yaḥyā
10. Der-i saʿādeti gāhį açarsa gāh ḳapar

rūzgār:

rūzgārdur: -dur
Mısra: **9**
Yel, esinti II Zaman

9. ʿAdū ġurūr ı ḳosun rūzgārdur Yaḥyā
10. Der-i saʿādeti gāhį açarsa gāh ḳapar

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. ʿAdū ġurūr ı ḳosun rūzgārdur Yaḥyā
10. Der-i saʿādeti gāhį açarsa gāh ḳapar

gāhi:

gāhį:
Mısra: **10**
bazen

9. ʿAdū ġurūr ı ḳosun rūzgārdur Yaḥyā
10. Der-i saʿādeti gāhį açarsa gāh ḳapar

açarsa:

açarsa:
Mısra: **10**
açmak II açar ise

9. ʿAdū ġurūr ı ḳosun rūzgārdur Yaḥyā
10. Der-i saʿādeti gāhį açarsa gāh ḳapar

gāh:

gāh:
Mısra: **10**
bazen

9. ʿAdū ġurūr ı ḳosun rūzgārdur Yaḥyā
10. Der-i saʿādeti gāhį açarsa gāh ḳapar

ḳapa:

ḳapar: -r
Mısra: **10**
kapatmak

9. ʿAdū ġurūr ı ḳosun rūzgārdur Yaḥyā
10. Der-i saʿādeti gāhį açarsa gāh ḳapar

göñlümi ḳapar:

göñlümi ḳapar: -
Mısra: **1**
kendisine âşık etmek II gönlünü çalmak

1. Hezār şįve ile göñlümi o şāh ḳapar
2. Şu dil gibi ki anı nā-gehān sipāh ḳapar

ḥaẕer eyle:

ḥaẕer eyle: -
Mısra: **3**
Sakınmak, kaçınmak.

3. Ṣabādan eyle ḥaẕer çıḳma ḫāneden ey şemʿ
4. O düzd her gice bir niçe şeb-külāh ḳapar

her gice:

her gice: -
Mısra: **4**
Her gece

3. Ṣabādan eyle ḥaẕer çıḳma ḫāneden ey şemʿ
4. O düzd her gice bir niçe şeb-külāh ḳapar

bir niçe:

bir niçe: -
Mısra: **4**
Bir hayli, birçok.

3. Ṣabādan eyle ḥaẕer çıḳma ḫāneden ey şemʿ
4. O düzd her gice bir niçe şeb-külāh ḳapar

haste göñül:

ḫaste göñül: -
Mısra: **5**
hasta gönül II sıkıntı çeken gönül II âşık

5. Ḳapuña ḫaste göñül müncezib hemįşe meger
6. O kehrübādur işigüñ ṭaşı ki kāh ḳapar

işigüñ ṭaşı:

işigüñ ṭaşı: -
Mısra: **6**
eşik taşı II sevgilin kapısındaki eşiğin taşı

5. Ḳapuña ḫaste göñül müncezib hemįşe meger
6. O kehrübādur işigüñ ṭaşı ki kāh ḳapar

meh-i nevüñde:

meh-i nevüñde: -
Mısra: **7**
Hilâl

7. Meh-i nevüñde eger düşse bir dilim nānı
8. Muḳarrer anı da erbāb-ı māl ü cāh ḳapar

bir dilim nānı:

bir dilim nānı: -
Mısra: **7**
bir dilim ekmek II ekmek kırıntısı

7. Meh-i nevüñde eger düşse bir dilim nānı
8. Muḳarrer anı da erbāb-ı māl ü cāh ḳapar

erbāb-ı māl ü cāh:

erbāb-ı māl ü cāh: -
Mısra: **8**
makam mevki sahipleri

7. Meh-i nevüñde eger düşse bir dilim nānı
8. Muḳarrer anı da erbāb-ı māl ü cāh ḳapar

der-i saʿādeti:

der-i saʿādeti: -
Mısra: **10**
Mutluluk kapısı.

9. ʿAdū ġurūr ı ḳosun rūzgārdur Yaḥyā
10. Der-i saʿādeti gāhi̇ açarsa gāh ḳapar

dide:

Di̇de:
Mısra: **1**
göz

1. Di̇de ḫūn-ı dille pür olduḳça eşk-i ter döker
2. Ağlamaḳdan ġayrı dermān bulımaz ölçer döker

ağlamaḳ:

Ağlamaḳdan: -dan
Mısra: **2**
ağlamak II üzülmek

1. Di̇de ḫūn-ı dille pür olduḳça eşk-i ter döker
2. Ağlamaḳdan ġayrı dermān bulımaz ölçer döker

ġayrı:

ġayrı:
Mısra: **2**
başka

1. Di̇de ḫūn-ı dille pür olduḳça eşk-i ter döker
2. Ağlamaḳdan ġayrı dermān bulımaz ölçer döker

kāş:

Kāş:
Mısra: **3**
keşke, ne olurdu, olsa idi.

3. Kāş ol ṭoprāg olaydum gūşe-i mey-ḫānede
4. Üstüñe sāḳi̇-i meclis cürʿa-i sāġār döker

ol:

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Kāş ol ṭoprāg olaydum gūşe-i mey-ḫānede
4. Üstüñe sāḳi̇-i meclis cürʿa-i sāġār döker

Üst:

Üstüñe: -ü, -ñ, -e
Mısra: **4**
bir şeyin yukarı kısmı II üzeri

3. Kāş ol ṭoprāg olaydum gūşe-i mey-ḫānede
4. Üstüñe sāḳi̇-i meclis cürʿa-i sāġār döker

dök:

döker: -er
Mısra: **4**
Akıtmak, dökmek

3. Kāş ol ṭoprāg olaydum gūşe-i mey-ḫānede
4. Üstüñe sāḳi̇-i meclis cürʿa-i sāġār döker

döker: -er
Mısra: **6**
yaprakları dökülmek II dağılmak

5. Sürʿāt itme sāḳiyā destüñde varken ṭolı cām
6. Bād-ı tünd esdükce bir gün bāġda güller döker

döker: -er
Mısra: **8**
saçmak II dökmek

7. Gāh nergis ʿayş ider zerri̇n ḳadeḥle rāygān
8. Gāh olur girmez eline nice si̇m ü zer döker

sāḳiyā:

sāḳiyā:
Mısra: **5**
ey saki

5. Sürʿāt itme sāḳiyā destüñde varken ṭolı cām
6. Bād-ı tünd esdükce bir gün bāġda güller döker

dest:

destüñde: -üñ, -de
Mısra: **5**
el II organ adı

5. Sürʿāt itme sāḳiyā destüñde varken ṭolı cām
6. Bād-ı tünd esdükce bir gün bāġda güller döker

varken:

varken:
Mısra: **5**
var iken

5. Sürʿāt itme sāḳiyā destüñde varken ṭolı cām
6. Bād-ı tünd esdükce bir gün bāġda güller döker

esdükce:

esdükce:
Mısra: **6**
estiği müddetçe

5. Sürʿāt itme sāḳiyā destüñde varken ṭolı cām
6. Bād-ı tünd esdükce bir gün bāġda güller döker

bāġ:

bāġda: -da
Mısra: **6**
Yeşillik, çiçekli, ağaçlı yer

5. Sürʿāt itme sāḳiyā destüñde varken ṭolı cām
6. Bād-ı tünd esdükce bir gün bāġda güller döker

gül:

güller: -ler
Mısra: **6**
çiçek II gül

5. Sürʿāt itme sāḳiyā destüñde varken ṭolı cām
6. Bād-ı tünd esdükce bir gün bāġda güller döker

gāh:

Gāh:
Mısra: **7**
bazen

7. Gāh nergis ʿayş ider zerri̇n ḳadeḥle rāygān
8. Gāh olur girmez eline nice si̇m ü zer döker

Gāh:
Mısra: **8**
bazen

7. Gāh nergis ʿayş ider zerri̇n ḳadeḥle rāygān
8. Gāh olur girmez eline nice

siṃ ü zer döker

nergis:

nergis:
Mısra: **7**
İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı çiçek.

7. Gāh nergis ʿayş ider zerriṇ ḳadeḥle rāygān
8. Gāh olur girmez eline nice siṃ ü zer döker

rāygān:

rāygān:
Mısra: **7**
Parasız, bedava

7. Gāh nergis ʿayş ider zerriṇ ḳadeḥle rāygān
8. Gāh olur girmez eline nice siṃ ü zer döker

olur:

olur:
Mısra: **8**
Olmak.

7. Gāh nergis ʿayş ider zerriṇ ḳadeḥle rāygān
8. Gāh olur girmez eline nice siṃ ü zer döker

nice:

nice:
Mısra: **8**
pek çok II nasıl

7. Gāh nergis ʿayş ider zerriṇ ḳadeḥle rāygān
8. Gāh olur girmez eline nice siṃ ü zer döker

ben:

beni: -i
Mısra: **9**
Birinci teklik şahıs zamiri II âşık

9. Bir ʿaceb vādiye ṣaldı ʿaşḳ-ı bi̇-pervā beni
10. Aña ʿanḳā-yı ḫayāl uġrarsa Yaḥyā per döker

a:

Aña: -ñ, -a
Mısra: **10**
işaret zamiri II orası

9. Bir ʿaceb vādiye ṣaldı ʿaşḳ-ı bi̇-pervā beni
10. Aña ʿanḳā-yı ḫayāl uġrarsa Yaḥyā per döker

uġra:

uġrarsa: -rsa
Mısra: **10**
Uğramak, gitmek.

9. Bir ʿaceb vādiye ṣaldı ʿaşḳ-ı bi̇-pervā beni
10. Aña ʿanḳā-yı ḫayāl uġrarsa Yaḥyā per döker

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bir ʿaceb vādiye ṣaldı ʿaşḳ-ı bi̇-pervā beni
10. Aña ʿanḳā-yı ḫayāl uġrarsa Yaḥyā per döker

hūn-ı dille:

ḫūn-ı dille: -
Mısra: **1**
gönül kanı

1. Diḍe ḫūn-ı dille pür olduḳça eşk-i ter döker
2. Aġlamaḳdan ġayrı dermān bulımaz ölçer döker

pür olduḳça:

pür olduḳça: -
Mısra: **1**
dolmak

1. Diḍe ḫūn-ı dille pür olduḳça eşk-i ter döker
2. Aġlamaḳdan ġayrı dermān bulımaz ölçer döker

eşk-i ter döker:

eşk-i ter döker: -
Mısra: **1**
sürekli gözyaşı dökmek II her an ağlamak

1. Diḍe ḫūn-ı dille pür olduḳça eşk-i ter döker
2. Aġlamaḳdan ġayrı dermān bulımaz ölçer döker

ölçer döker:

ölçer döker: -
Mısra: **2**
Ölçüp dökmek, ölçüp biçmek; şöyle mi yapsam böyle mi yapsam, diye hesap etmek, düşünmek.

1. Diḍe ḫūn-ı dille pür olduḳça eşk-i ter döker
2. Aġlamaḳdan ġayrı dermān bulımaz ölçer döker

dermān bulımaz:

dermān bulımaz: -
Mısra: **2**
derman bulamamak II çaresiz olmak

1. Diḍe ḫūn-ı dille pür olduḳça eşk-i ter döker
2. Aġlamaḳdan ġayrı dermān bulımaz ölçer döker

gūşe-i mey-hānede:

gūşe-i mey-ḫānede: -
Mısra: **3**
meyhane köşesi ‖ tekke

3. Kāş ol ṭoprāġ olaydum gūşe-i mey-ḫānede
4. Üstüñe sāḳi̇-i meclis cürʿa-i sāġār döker

toprāġ olaydum:

ṭoprāġ olaydum: -
Mısra: **3**
Yaşamaz olmak, can vermek.

3. Kāş ol ṭoprāġ olaydum gūşe-i mey-ḫānede
4. Üstüñe sāḳi̇-i meclis cürʿa-i sāġār döker

sāḳi-i meclis:

sāḳi̇-i meclis: -
Mısra: **4**
Meclisin sakisi

3. Kāş ol ṭoprāġ olaydum gūşe-i mey-ḫānede
4. Üstüñe sāḳi̇-i meclis cürʿa-i sāġār döker

cürʿa-i sāġār:

cürʿa-i sāġār: -
Mısra: **4**
içki tortusu II şarap damlası

3. Kāş ol ṭoprāġ olaydum gūşe-i mey-ḫānede
4. Üstüñe sāḳi̇-i meclis cürʿa-i sāġār döker

tolı cām:

ṭolı cām: -
Mısra: **5**

içki dolu kadeh

5. Sürʿāt itme sāḳiyā destüñde varken ṭolı cām
6. Bād-ı tünd esdükce bir gün bāġda güller döker

---

sürʿāt itme:

sürʿāt itme: -
Mısra: **5**
hızlı gitme II acele etme

5. Sürʿāt itme sāḳiyā destüñde varken ṭolı cām
6. Bād-ı tünd esdükce bir gün bāġda güller döker

---

bād-ı tünd:

bād-ı tünd: -
Mısra: **6**
sert rüzgar II gece esintisi

5. Sürʿāt itme sāḳiyā destüñde varken ṭolı cām
6. Bād-ı tünd esdükce bir gün bāġda güller döker

---

bir gün:

bir gün: -
Mısra: **6**
Bir gün, bir zaman.

5. Sürʿāt itme sāḳiyā destüñde varken ṭolı cām
6. Bād-ı tünd esdükce bir gün bāġda güller döker

ʿayş ider:

ʿayş ider: -
Mısra: **7**
Yiyip içmek, eğlenmek.

7. Gāh nergis ʿayş ider zerrịn ḳadeḥle rāygān
8. Gāh olur girmez eline nice sịm ü zer döker

---

zerrin ḳadeḥle:

zerrịn ḳadeḥle: -
Mısra: **7**
altından kadeh II çiçek türü

7. Gāh nergis ʿayş ider zerrịn ḳadeḥle rāygān
8. Gāh olur girmez eline nice sịm ü zer döker

---

eline girmez:

eline girmez: -
Mısra: **8**
ele geçmemek II bulamamak

7. Gāh nergis ʿayş ider zerrịn ḳadeḥle rāygān
8. Gāh olur girmez eline nice sịm ü zer döker

---

sim ü zer:

sịm ü zer: -
Mısra: **8**
Gümüş ve altın.

7. Gāh nergis ʿayş ider zerrịn ḳadeḥle rāygān
8. Gāh olur girmez eline nice sịm ü zer döker

ʿaşḳ-ı bi-pervā:

ʿaşḳ-ı bị-pervā: -
Mısra: **9**
Kayıtsız, tek başına yaşanılan aşk.

9. Bir ʿaceb vādịye şaldı ʿaşḳ-ı bị-pervā beni
10. Aña ʿanḳā-yı ḫayāl uġrarsa Yaḥyā per döker

---

bir ʿaceb vādiye şaldı:

bir ʿaceb vādịye şaldı: -
Mısra: **9**
acayip bir mekana bırakmak II farklı bir iklime götürmek

9. Bir ʿaceb vādịye şaldı ʿaşḳ-ı bị-pervā beni
10. Aña ʿanḳā-yı ḫayāl uġrarsa Yaḥyā per döker

ʿanḳā-yı ḫayāl:

ʿanḳā-yı ḫayāl: -
Mısra: **10**
hayali olan Anka kuşu II hayallerin Ankası

9. Bir ʿaceb vādịye şaldı ʿaşḳ-ı bị-pervā beni
10. Aña ʿanḳā-yı ḫayāl uġrarsa Yaḥyā per döker

---

per döker:

per döker: -
Mısra: **10**
kanadını düşürmek II gücünü kaybetmek

9. Bir ʿaceb vādịye şaldı ʿaşḳ-ı bị-pervā beni
10. Aña ʿanḳā-yı ḫayāl uġrarsa Yaḥyā per döker

Şun:

Şun:
Mısra: **1**
uzatmak, vermek ‖ arzetmek

1. Şuñ sāġarı sāḳị baña mestāne disünler
2. Uṣlanmadı gitdi gör o dịvāne disünler

---

sāġar:

sāġarı: -ı
Mısra: **1**
kadeh ‖ şarap

1. Şuñ sāġarı sāḳị baña mestāne disünler
2. Uṣlanmadı gitdi gör o dịvāne disünler

---

sāḳi:

sāḳị:
Mısra: **1**
Kadeh, içki sunan

1. Şuñ sāġarı sāḳị baña mestāne disünler
2. Uṣlanmadı gitdi gör o dịvāne disünler

---

baña:

baña:
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

1. Şuñ sāġarı sāḳị baña mestāne disünler
2. Uṣlanmadı gitdi gör o dịvāne disünler

---

mestāne:

mestāne:
Mısra: **1**
sarhoş II kendinden geçmiş

1. Şuñ sāġarı sāḳị baña mestāne disünler
2. Uṣlanmadı gitdi gör o dịvāne disünler

---

di:

disünler: -sünler
Mısra: **1**
söylemek II diye anlatmak

1. Şuñ sāġarı sāḳị baña mestāne disünler
2. Uṣlanmadı gitdi gör o dịvāne disünler

disünler: -sünler
Mısra: **2**
söylemek II diye anlatmak

1. Şuñ sāġarı sāḳi̱ baña
mestāne disünler
2. Uṣlanmadı gitdi gör o
di̱vāne disünler

disünler: -sün, -ler
Mısra: **4**
söylemek II diye anlatmak

3. Peymānesini her kişi
ṭoldurmada bunda
4. Şimden girü bu mescide
mey-ḫāne disünler

disünler: -sünler
Mısra: **6**
söylemek II diye anlatmak

5. Dil ḫānesini yıḳ ḳoma ṭaş
üstüne bir ṭaş
6. Sen yap anı iller aña vi̱rāne
disünler

disünler: -sünler
Mısra: **8**
söylemek II diye anlatmak

7. Göñlüñde senüñ ġayr u sivā
ṣūreti neyler
8. Lāyıḳ mı bu kim Kaʿbeye
büt-ḫāne disünler

disünler: -sün, -ler
Mısra: **10**
söylemek II diye anlatmak

9. Yaḥyā'nuñ olup sözleri hep
sırr-ı maḥabbet
10. Yārān işidüp söyleme
yābāne disünler

gör:

gör:
Mısra: **2**
bak II düşün

1. Şuñ sāġarı sāḳi̱ baña
mestāne disünler
2. Uṣlanmadı gitdi gör o
di̱vāne disünler

o:

o:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Şuñ sāġarı sāḳi̱ baña
mestāne disünler
2. Uṣlanmadı gitdi gör o
di̱vāne disünler

divāne:

di̱vāne:
Mısra: **2**
mecnun, deli II âşık

1. Şuñ sāġarı sāḳi̱ baña
mestāne disünler
2. Uṣlanmadı gitdi gör o
di̱vāne disünler

peymāne:

Peymānesini: -sini
Mısra: **3**
Kadeh.

3. Peymānesini her kişi
ṭoldurmada bunda
4. Şimden girü bu mescide
mey-ḫāne disünler

ṭoldur:

ṭoldurmada: -mada
Mısra: **3**
doldurmak II doldurmakta

3. Peymānesini her kişi
ṭoldurmada bunda
4. Şimden girü bu mescide
mey-ḫāne disünler

bunda:

bunda:
Mısra: **3**
Burada

3. Peymānesini her kişi
ṭoldurmada bunda
4. Şimden girü bu mescide
mey-ḫāne disünler

bu:

bu:
Mısra: **4**
bu, işaret sıfatı

3. Peymānesini her kişi
ṭoldurmada bunda
4. Şimden girü bu mescide
mey-ḫāne disünler

bu:
Mısra: **8**
Bu, işaret zamiri.

7. Göñlüñde senüñ ġayr u sivā
ṣūreti neyler
8. Lāyıḳ mı bu kim Kaʿbeye
büt-ḫāne disünler

mescid:

mescide: -e
Mısra: **4**
yer II mescit II secdegâh

3. Peymānesini her kişi
ṭoldurmada bunda
4. Şimden girü bu mescide
mey-ḫāne disünler

mey-ḫāne:

mey-ḫāne:
Mısra: **4**
İçki içilen yer.

3. Peymānesini her kişi
ṭoldurmada bunda
4. Şimden girü bu mescide
mey-ḫāne disünler

sen:

Sen:
Mısra: **6**
teklik ikinci şahıs zamiri II sevgili

5. Dil ḫānesini yıḳ ḳoma ṭaş
üstüne bir ṭaş
6. Sen yap anı iller aña vi̱rāne
disünler

senüñ: -üñ
Mısra: **7**
ikinci tekil şahıs II sevgili

7. Göñlüñde senüñ ġayr u sivā
ṣūreti neyler
8. Lāyıḳ mı bu kim Kaʿbeye
büt-ḫāne disünler

yap:

yap:
Mısra: **6**
yapmak II etmek

5. Dil ḫānesini yıḳ ḳoma ṭaş
üstüne bir ṭaş
6. Sen yap anı iller aña vi̱rāne
disünler

a:

anı: -n, -ı
Mısra: **6**
O II işaret zamiri

5. Dil ḫānesini yıḳ ḳoma ṭaş
üstüne bir ṭaş
6. Sen yap anı iller aña vi̱rāne
disünler

aña: -ñ, -a
Mısra: **6**
O II işaret zamiri

5. Dil ḫānesini yıḳ ḳoma ṭaş
üstüne bir ṭaş
6. Sen yap anı iller aña vi̱rāne
disünler

il:

iller: -ler
Mısra: **6**
Yabancılar II başkaları

5. Dil ḫānesini yıḳ ḳoma ṭaş üstüne bir ṭaş
6. Sen yap anı iller aña vįrāne disünler

---

virāne:

vįrāne:
Mısra: **6**
yıkılmış, harâb olmuş yer

5. Dil ḫānesini yıḳ ḳoma ṭaş üstüne bir ṭaş
6. Sen yap anı iller aña vįrāne disünler

---

göñl:

Göñlüñde: -üñ, -de
Mısra: **7**
Gönül, kalp, yürek.

7. Göñlüñde senüñ ġayr u sivā ṣūreti neyler
8. Lāyıḳ mı bu kim Kaʿbeye büt-ḫāne disünler

---

neyler:

neyler:
Mısra: **7**
Ne yapar, ne eder

7. Göñlüñde senüñ ġayr u sivā ṣūreti neyler
8. Lāyıḳ mı bu kim Kaʿbeye büt-ḫāne disünler

---

lāyıḳ:

Lāyıḳ:
Mısra: **8**
Yakışır, münasip

7. Göñlüñde senüñ ġayr u sivā ṣūreti neyler
8. Lāyıḳ mı bu kim Kaʿbeye büt-ḫāne disünler

---

mı:

mı:
Mısra: **8**
soru edatı

7. Göñlüñde senüñ ġayr u sivā ṣūreti neyler
8. Lāyıḳ mı bu kim Kaʿbeye büt-ḫāne disünler

---

kim:

kim:
Mısra: **8**
bağlama edatı II ki

7. Göñlüñde senüñ ġayr u sivā ṣūreti neyler
8. Lāyıḳ mı bu kim Kaʿbeye büt-ḫāne disünler

---

kaʿbe:

Kaʿbeye: -ye
Mısra: **8**
sevgilinin gönlü II kutsal mekan

7. Göñlüñde senüñ ġayr u sivā ṣūreti neyler
8. Lāyıḳ mı bu kim Kaʿbeye büt-ḫāne disünler

---

büt-hāne:

büt-ḫāne:
Mısra: **8**
puthane II Müslümanlığa ters düşen mekan

7. Göñlüñde senüñ ġayr u sivā ṣūreti neyler
8. Lāyıḳ mı bu kim Kaʿbeye büt-ḫāne disünler

---

yaḥyā':

Yaḥyā'nuñ: -nuñ
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā'nuñ olup sözleri hep sırr-ı maḥabbet
10. Yārān işidüp söylemе yābāne disünler

---

olup:

olup:
Mısra: **9**
Olmak

9. Yaḥyā'nuñ olup sözleri hep sırr-ı maḥabbet
10. Yārān işidüp söyleme yābāne disünler

---

söz:

sözleri: -leri
Mısra: **9**
söz II şiir

9. Yaḥyā'nuñ olup sözleri hep sırr-ı maḥabbet
10. Yārān işidüp söyleme yābāne disünler

---

hep:

hep:
Mısra: **9**
Daima, her zaman

9. Yaḥyā'nuñ olup sözleri hep sırr-ı maḥabbet
10. Yārān işidüp söyleme yābāne disünler

---

yārān:

Yārān:
Mısra: **10**
dostlar

9. Yaḥyā'nuñ olup sözleri hep sırr-ı maḥabbet
10. Yārān işidüp söyleme yābāne disünler

---

işidüp:

işidüp:
Mısra: **10**
işitince

9. Yaḥyā'nuñ olup sözleri hep sırr-ı maḥabbet
10. Yārān işidüp söyleme yābāne disünler

---

uşlanmadı gitdi:

uşlanmadı gitdi: -
Mısra: **2**
iyileşmedi II aklını başına toplamadın II kendine gelmedi

1. Şuñ sāġarı sāḳį baña mestāne disünler
2. Uşlanmadı gitdi gör o dįvāne disünler

---

her kişi:

her kişi: -
Mısra: **3**
herkes

3. Peymānesini her kişi ṭoldurmada bunda
4. Şimden girü bu mescide mey-ḫāne disünler

Şimden girü:

Şimden girü: -
Mısra: **4**
artık, bundan sonra

3. Peymānesini her kişi ṭoldurmada bunda
4. Şimden girü bu mescide mey-ḫāne disünler

---

dil ḫānesini yıḳ:

dil ḫānesini yıḳ: -
Mısra: **5**
gönül sarayını yıkmak II

kalbini kırıp incitmek

5. Dil ḫānesini yıḳ ḳoma ṭaş üstüne bir ṭaş
6. Sen yap anı iller aña vi̇rāne disünler

---

taş üstüne bir taş koma:

ṭaş üstüne bir ṭaş ḳoma: -
Mısra: **5**
taş üstüne taş bırakmamak II yıkıp yok etmek II harabeye çevirmek

5. Dil ḫānesini yıḳ ḳoma ṭaş üstüne bir ṭaş
6. Sen yap anı iller aña vi̇rāne disünler

ġayr u sivā:

ġayr u sivā: -
Mısra: **7**
Başkası ve öteki

7. Göñlüñde senüñ ġayr u sivā ṣūreti neyler
8. Lāyıḳ mı bu kim Kaʿbeye büt-ḫāne disünler

ġayr u sivā ṣūreti:

ġayr u sivā ṣūreti: -
Mısra: **7**
yabancı ve ötekilerin sureti, şekli

7. Göñlüñde senüñ ġayr u sivā ṣūreti neyler
8. Lāyıḳ mı bu kim Kaʿbeye büt-ḫāne disünler

---

sırr-ı maḥabbet:

sırr-ı maḥabbet: -
Mısra: **9**
aşk sırrı

9. Yaḥyā'nuñ olup sözleri hep sırr-ı maḥabbet
10. Yārān işidüp söyleme yābāne disünler

---

yābāne söyleme:

yābāne söyleme: -
Mısra: **10**
saçma şeyler söylemek II sayıklayıp durmak

9. Yaḥyā'nuñ olup sözleri hep sırr-ı maḥabbet
10. Yārān işidüp söyleme yābāne disünler

---

hezār:

hezār:
Mısra: **1**
bülbül II âşık

1. Eyler nevā hezār nesi̇m-i bahār eser
2. Ḫoşdur hevā-yı bāġ güzel rūzgār eser

---

es:

eser: -er
Mısra: **1**
Esmek.

1. Eyler nevā hezār nesi̇m-i bahār eser
2. Ḫoşdur hevā-yı bāġ güzel rūzgār eser

eser: -er
Mısra: **2**
Esmek.

1. Eyler nevā hezār nesi̇m-i bahār eser
2. Ḫoşdur hevā-yı bāġ güzel rūzgār eser

eser: -er
Mısra: **4**
Esmek.

3. Yārüñ ayaġı tozına uġrar meger ṣabā
4. Gülzāra armaġānla gelür müşg-bār eser

eser: -er
Mısra: **6**
Esmek.

5. Bir ḥiṣṣe alıgör nefeḫāt-ı cemālden
6. Ḥaḳḳuñ nesi̇m-i raḥmeti leyl ü nehār eser

eser: -er
Mısra: **8**
Esmek.

7. Dil bi̇-ḳarār olursa da hemvāre ġam degül
8. Dilde hevā-yı ʿaşḳ hele ber-ḳarār eser

eserse: -er, -se
Mısra: **10**
Esmek.

9. Yaḥyā dil-i faḳi̇ri yaḳan eylesün ḥażer
10. Āhı yili eserse eger pür-şerār eser

eser: -er
Mısra: **10**
Esmek.

9. Yaḥyā dil-i faḳi̇ri yaḳan eylesün ḥażer
10. Āhı yili eserse eger pür-şerār eser

Hoş:

Ḫoşdur: -dur
Mısra: **2**
Hoş, güzel

1. Eyler nevā hezār nesi̇m-i bahār eser
2. Ḫoşdur hevā-yı bāġ güzel rūzgār eser

---

yār:

Yārüñ: -üñ
Mısra: **3**
Sevgili

3. Yārüñ ayaġı tozına uġrar meger ṣabā
4. Gülzāra armaġānla gelür müşg-bār eser

---

uġra:

uġrar: -r
Mısra: **3**
uğramak II ziyaret etmek

3. Yārüñ ayaġı tozına uġrar meger ṣabā
4. Gülzāra armaġānla gelür müşg-bār eser

---

meger:

meger:
Mısra: **3**
herhalde, demekki, galiba

3. Yārüñ ayaġı tozına uġrar meger ṣabā
4. Gülzāra armaġānla gelür müşg-bār eser

ṣabā:

ṣabā:
Mısra: **3**
Sabah rüzgarı

3. Yārüñ ayaġı tozına uġrar meger ṣabā
4. Gülzāra armaġānla gelür müşg-bār eser

---

gülzār:

Gülzāra: -a
Mısra: **4**
gül bahçesi ‖ bahçe

3. Yārüñ ayaġı tozına uġrar meger ṣabā
4. Gülzāra armaġānla gelür

müşg-bār eser

armaġān:

armaġānla: -la
Mısra: **4**
Hediye

3. Yārüñ ayaġı tozına uġrar meger ṣabā
4. Gülzāra armaġānla gelür müşg-bār eser

gel:

gelür: -ür
Mısra: **4**
Gelmek.

3. Yārüñ ayaġı tozına uġrar meger ṣabā
4. Gülzāra armaġānla gelür müşg-bār eser

müşg-bār:

müşg-bār:
Mısra: **4**
misk kokusu

3. Yārüñ ayaġı tozına uġrar meger ṣabā
4. Gülzāra armaġānla gelür müşg-bār eser

alıgör:

alıgör:
Mısra: **5**
Alıvermek

5. Bir ḥiṣṣe alıgör nefeḫāt-ı cemālden
6. Ḥaḳḳuñ nesi̇m-i raḥmeti leyl ü nehār eser

Hakk:

Ḥaḳḳuñ: -uñ
Mısra: **6**
Allah

5. Bir ḥiṣṣe alıgör nefeḫāt-ı cemālden
6. Ḥaḳḳuñ nesi̇m-i raḥmeti leyl ü nehār eser

dil:

Dil:
Mısra: **7**
gönül

7. Dil bi̇-ḳarār olursa da hemvāre ġam degül
8. Dilde hevā-yı ʿaşḳ hele ber-ḳarār eser

Dilde: -de
Mısra: **8**
gönül

7. Dil bi̇-ḳarār olursa da hemvāre ġam degül
8. Dilde hevā-yı ʿaşḳ hele ber-ḳarār eser

bi-ḳarār:

bi̇-ḳarār:
Mısra: **7**
kararsız II istikrarsız

7. Dil bi̇-ḳarār olursa da hemvāre ġam degül
8. Dilde hevā-yı ʿaşḳ hele ber-ḳarār eser

ol:

olursa: -ursa
Mısra: **7**
Olmak.

7. Dil bi̇-ḳarār olursa da hemvāre ġam degül
8. Dilde hevā-yı ʿaşḳ hele ber-ḳarār eser

da:

da:
Mısra: **7**
bağlama edatı II dahi

7. Dil bi̇-ḳarār olursa da hemvāre ġam degül
8. Dilde hevā-yı ʿaşḳ hele ber-ḳarār eser

hemvāre:

hemvāre:
Mısra: **7**
daima

7. Dil bi̇-ḳarār olursa da hemvāre ġam degül
8. Dilde hevā-yı ʿaşḳ hele ber-ḳarār eser

hele:

hele:
Mısra: **8**
Doğrusu.

7. Dil bi̇-ḳarār olursa da hemvāre ġam degül
8. Dilde hevā-yı ʿaşḳ hele ber-ḳarār eser

ber-ḳarār:

ber-ḳarār:
Mısra: **8**
devamlı aynı olmak II aynı kararda devam etmek

7. Dil bi̇-ḳarār olursa da hemvāre ġam degül
8. Dilde hevā-yı ʿaşḳ hele ber-ḳarār eser

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā dil-i faḳi̇ri yaḳan eylesün ḥaẕer
10. Āhı yili eserse eger pür-şerār eser

yaḳan:

yaḳan:
Mısra: **9**
yakan kimse II gönlünü çalan kimse

9. Yaḥyā dil-i faḳi̇ri yaḳan eylesün ḥaẕer
10. Āhı yili eserse eger pür-şerār eser

eger:

eger:
Mısra: **10**
eğer II şayet

9. Yaḥyā dil-i faḳi̇ri yaḳan eylesün ḥaẕer
10. Āhı yili eserse eger pür-şerār eser

pür-şerār:

pür-şerār:
Mısra: **10**
Kıvılcım dolu.

9. Yaḥyā dil-i faḳi̇ri yaḳan eylesün ḥaẕer
10. Āhı yili eserse eger pür-şerār eser

nesim-i bahār:

nesi̇m-i bahār: -
Mısra: **1**
bahar rüzgarı

1. Eyler nevā hezār nesi̇m-i bahār eser
2. Ḫoşdur hevā-yı bāġ güzel rūzgār eser

nevā eyler:

***nevā eyler:* -**
Mısra: **1**
Şarkı söylemek.

1. Eyler nevā hezār nesįm-i bahār eser
2. Ḫoşdur hevā-yı bāġ güzel rūzgār eser

hevā-yı bāġ:

***hevā-yı bāġ:* -**
Mısra: **2**
bağın bahçenin havası

1. Eyler nevā hezār nesįm-i bahār eser
2. Ḫoşdur hevā-yı bāġ güzel rūzgār eser

güzel rūzgār:

***güzel rūzgār:* -**
Mısra: **2**
güzel, hoş bir rüzgar

1. Eyler nevā hezār nesįm-i bahār eser
2. Ḫoşdur hevā-yı bāġ güzel rūzgār eser

ayaġı tozına:

***ayaġı tozına:* -**
Mısra: **3**
Sevgili'nin ayağının tozu

3. Yārüñ ayaġı tozına uġrar meger ṣabā
4. Gülzāra armaġānla gelür müşg-bār eser

nefehāt-ı cemālden:

***nefeḥāt-ı cemālden:* -**
Mısra: **5**
güzellik esintisi

5. Bir ḥiṣṣe alıgör nefeḥāt-ı cemālden
6. Ḥaḳḳuñ nesįm-i raḥmeti leyl ü nehār eser

nesim-i raḥmeti:

***nesįm-i raḥmeti:* -**
Mısra: **6**
Rahmet saçan rüzgar

5. Bir ḥiṣṣe alıgör nefeḥāt-ı cemālden
6. Ḥaḳḳuñ nesįm-i raḥmeti leyl ü nehār eser

leyl ü nehār:

***leyl ü nehār:* -**
Mısra: **6**
gece ve gündüz

5. Bir ḥiṣṣe alıgör nefeḥāt-ı cemālden
6. Ḥaḳḳuñ nesįm-i raḥmeti leyl ü nehār eser

bir ḥiṣṣe:

***bir ḥiṣṣe:* -**
Mısra: **5**
bir pay, bir hisse

5. Bir ḥiṣṣe alıgör nefeḥāt-ı cemālden
6. Ḥaḳḳuñ nesįm-i raḥmeti leyl ü nehār eser

ġam degül:

***ġam degül:* -**
Mısra: **7**
ne çıkar II önemi yok

7. Dil bį-ḳarār olursa da hemvāre ġam degül
8. Dilde hevā-yı ʿaşḳ hele ber-ḳarār eser

hevā-yı ʿaşḳ:

***hevā-yı ʿaşḳ:* -**
Mısra: **8**
aşk arzusu

7. Dil bį-ḳarār olursa da hemvāre ġam degül
8. Dilde hevā-yı ʿaşḳ hele ber-ḳarār eser

dil-i faḳiri:

***dil-i faḳįri:* -**
Mısra: **9**
fakirin gönlü II bendenizin gönlü II çaresiz gönül

9. Yaḥyā dil-i faḳįri yaḳan eylesün ḥażer
10. Āhı yili eserse eger pür-şerār eser

ḥażer eylesün:

***ḥażer eylesün:* -**
Mısra: **9**
Sakınmak, kaçınmak.

9. Yaḥyā dil-i faḳįri yaḳan eylesün ḥażer
10. Āhı yili eserse eger pür-şerār eser

Āhı yili:

***Āhı yili:* -**
Mısra: **10**
ah rüzgarı

9. Yaḥyā dil-i faḳįri yaḳan eylesün ḥażer
10. Āhı yili eserse eger pür-şerār eser

ki:

ki:
Mısra: **1**
Ki bağlacı.

1. Ġamze-i dil-ber ki çeşm-i mestine nāz ögredür
2. Şanki bir ṣayyād-ı māhirdür ki şeh-bāz ögredür

ki:
Mısra: **2**
Ki bağlacı.

1. Ġamze-i dil-ber ki çeşm-i mestine nāz ögredür
2. Şanki bir ṣayyād-ı māhirdür ki şeh-bāz ögredür

nāz:

nāz:
Mısra: **1**
İşve, cilve.

1. Ġamze-i dil-ber ki çeşm-i mestine nāz ögredür
2. Şanki bir ṣayyād-ı māhirdür ki şeh-bāz ögredür

ögred:

ögredür: -ür
Mısra: **1**
Öğretmek.

1. Ġamze-i dil-ber ki çeşm-i mestine nāz ögredür
2. Şanki bir ṣayyād-ı māhirdür ki şeh-bāz ögredür

ögredür: -ür
Mısra: **2**
Öğretmek.

1. Ġamze-i dil-ber ki çeşm-i mestine nāz ögredür
2. Şanki bir ṣayyād-ı māhirdür ki şeh-bāz ögredür

ögredür: -ür
Mısra: **4**
Öğretmek.

3. Ġonce ṭıflı bülbülüñ feryādına gülse nola
4. Dāye-i ebr-i bahārį anı ṭannāz ögredür

ögredür: -ür
Mısra: **6**
Öğretmek.

5. Muṭrıb-ı bezm-i bahārī gülden idüp dāʾire
6. ʿAndelībe her seḥer her şeb ser-āġāz ögredür

ögredür: -ür
Mısra: **8**
Öğretmek.

7. İtdürür ʿaşḳuñ dile zülfüñden ebr-i dili ḫayāl
8. Pehlevāndur kim terāzū ile cān-bāz ögredür

ögredür: -ür
Mısra: **10**
Öğretmek.

9. Cāna teʾsīr itdi Yaḥyā ol cevānuñ naġmesi
10. Ḳorḳarın kim anı bir nā-sāz nā-sāz ögredür

Şanki:

Şanki:
Mısra: **2**
sanki, güya

1. Ġamze-i dil-ber ki çeşm-i mestine nāz ögredür
2. Şanki bir ṣayyād-ı māhirdür ki şeh-bāz ögredür

bir:

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Ġamze-i dil-ber ki çeşm-i mestine nāz ögredür
2. Şanki bir ṣayyād-ı māhirdür ki şeh-bāz ögredür

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Cāna teʾsīr itdi Yaḥyā ol cevānuñ naġmesi
10. Ḳorḳarın kim anı bir nā-sāz nā-sāz ögredür

şeh-bāz:

şeh-bāz:
Mısra: **2**
doğan kuşu II avcı

1. Ġamze-i dil-ber ki çeşm-i mestine nāz ögredür
2. Şanki bir ṣayyād-ı māhirdür ki şeh-bāz ögredür

bülbül:

bülbülüñ: -üñ
Mısra: **3**
bülbül II âşık

3. Ġonce ṭıflı bülbülüñ feryādına gülse nola
4. Dāye-i ebr-i bahārī anı ṭannāz ögredür

feryād:

feryādına: -ına
Mısra: **3**
haykırış, çığlık, bağırtı

3. Ġonce ṭıflı bülbülüñ feryādına gülse nola
4. Dāye-i ebr-i bahārī anı ṭannāz ögredür

gülse:

gülse:
Mısra: **3**
Gülmek

3. Ġonce ṭıflı bülbülüñ feryādına gülse nola
4. Dāye-i ebr-i bahārī anı ṭannāz ögredür

nola:

nola:
Mısra: **3**
şaşılır mı?

3. Ġonce ṭıflı bülbülüñ feryādına gülse nola
4. Dāye-i ebr-i bahārī anı ṭannāz ögredür

a:

anı: -nı
Mısra: **4**
o II 3. teklik şahıs zamiri

3. Ġonce ṭıflı bülbülüñ feryādına gülse nola
4. Dāye-i ebr-i bahārī anı ṭannāz ögredür

anı: -nı
Mısra: **10**
O II işaret zamiri

9. Cāna teʾsīr itdi Yaḥyā ol cevānuñ naġmesi
10. Ḳorḳarın kim anı bir nā-sāz nā-sāz ögredür

ṭannāz:

ṭannāz:
Mısra: **4**
Eğlenen, alay edici.

3. Ġonce ṭıflı bülbülüñ feryādına gülse nola
4. Dāye-i ebr-i bahārī anı ṭannāz ögredür

gül:

gülden: -den
Mısra: **5**
gül çiçeğinden oluşan

5. Muṭrıb-ı bezm-i bahārī gülden idüp dāʾire
6. ʿAndelībe her seḥer her şeb ser-āġāz ögredür

ʿandelib:

ʿAndelībe: -e
Mısra: **6**
bülbül II âşık

5. Muṭrıb-ı bezm-i bahārī gülden idüp dāʾire
6. ʿAndelībe her seḥer her şeb ser-āġāz ögredür

her:

her:
Mısra: **6**
Her, hep

5. Muṭrıb-ı bezm-i bahārī gülden idüp dāʾire
6. ʿAndelībe her seḥer her şeb ser-āġāz ögredür

her:
Mısra: **6**
Her, hep

5. Muṭrıb-ı bezm-i bahārī gülden idüp dāʾire
6. ʿAndelībe her seḥer her şeb ser-āġāz ögredür

seḥer:

seḥer:
Mısra: **6**
Sabah vakti

5. Muṭrıb-ı bezm-i bahārī gülden idüp dāʾire
6. ʿAndelībe her seḥer her şeb ser-āġāz ögredür

şeb:

şeb:
Mısra: **6**
gece.

5. Muṭrıb-ı bezm-i bahārī

gülden idüp dāʾire
6. ʿAndelịbe her seḥer her şeb ser-āġāz ögredür

ser-āġāz:

ser-āġāz:
Mısra: **6**
Baş, başlangıç, ilk söz.

5. Muṭrıb-ı bezm-i bahārị gülden idüp dāʾire
6. ʿAndelịbe her seḥer her şeb ser-āġāz ögredür

ʿaşķ:

ʿaşķuñ: -uñ
Mısra: **7**
aşk

7. İtdürür ʿaşķuñ dile zülfüñden ebr-i dili ḫayāl
8. Pehlevāndur kim terāzū ile cān-bāz ögredür

dil:

dile: -e
Mısra: **7**
gönül

7. İtdürür ʿaşķuñ dile zülfüñden ebr-i dili ḫayāl
8. Pehlevāndur kim terāzū ile cān-bāz ögredür

zülf:

zülfüñden: -üñden
Mısra: **7**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

7. İtdürür ʿaşķuñ dile zülfüñden ebr-i dili ḫayāl
8. Pehlevāndur kim terāzū ile cān-bāz ögredür

pehlevān:

Pehlevāndur: -dur
Mısra: **8**
Pehlivan, güreşçi, yiğit.

7. İtdürür ʿaşķuñ dile zülfüñden ebr-i dili ḫayāl
8. Pehlevāndur kim terāzū ile cān-bāz ögredür

kim:

kim:
Mısra: **8**
bağlama edatı "ki" II zira

7. İtdürür ʿaşķuñ dile

zülfüñden ebr-i dili ḫayāl
8. Pehlevāndur kim terāzū ile cān-bāz ögredür

terāzū:

terāzū:
Mısra: **8**
terazi II hassas ölçü aleti

7. İtdürür ʿaşķuñ dile zülfüñden ebr-i dili ḫayāl
8. Pehlevāndur kim terāzū ile cān-bāz ögredür

ile:

ile:
Mısra: **8**
bağlama edatı "ile" II ile birlikte

7. İtdürür ʿaşķuñ dile zülfüñden ebr-i dili ḫayāl
8. Pehlevāndur kim terāzū ile cān-bāz ögredür

cān-bāz:

cān-bāz:
Mısra: **8**
canıyla oynama II cambazlık

7. İtdürür ʿaşķuñ dile zülfüñden ebr-i dili ḫayāl
8. Pehlevāndur kim terāzū ile cān-bāz ögredür

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Cāna teʾs̱ịr itdi Yaḥyā ol cevānuñ naġmesi
10. Ķorķarın kim anı bir nā-sāz nā-sāz ögredür

ol:

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Cāna teʾs̱ịr itdi Yaḥyā ol cevānuñ naġmesi
10. Ķorķarın kim anı bir nā-sāz nā-sāz ögredür

cevān:

cevānuñ: -uñ
Mısra: **9**
Genç, delikanlı.

9. Cāna teʾs̱ịr itdi Yaḥyā ol

cevānuñ naġmesi
10. Ķorķarın kim anı bir nā-sāz nā-sāz ögredür

naġme:

naġmesi: -si
Mısra: **9**
etkileyici söz II nağme

9. Cāna teʾs̱ịr itdi Yaḥyā ol cevānuñ naġmesi
10. Ķorķarın kim anı bir nā-sāz nā-sāz ögredür

nā-sāz:

nā-sāz:
Mısra: **10**
Edepsiz. II Rakip.

9. Cāna teʾs̱ịr itdi Yaḥyā ol cevānuñ naġmesi
10. Ķorķarın kim anı bir nā-sāz nā-sāz ögredür

nā-sāz:
Mısra: **10**
edepsizlik, uyumsuzluk

9. Cāna teʾs̱ịr itdi Yaḥyā ol cevānuñ naġmesi
10. Ķorķarın kim anı bir nā-sāz nā-sāz ögredür

Ġamze-i dil-ber:

Ġamze-i dil-ber: -
Mısra: **1**
Gönül alan güzelin yan bakışı

1. Ġamze-i dil-ber ki çeşm-i mestine nāz ögredür
2. Şanki bir ṣayyād-ı māhirdür ki şeh-bāz ögredür

çeşm-i mestine:

çeşm-i mestine: -
Mısra: **1**
mahmur, baygın göz

1. Ġamze-i dil-ber ki çeşm-i mestine nāz ögredür
2. Şanki bir ṣayyād-ı māhirdür ki şeh-bāz ögredür

ṣayyād-ı māhirdür:

ṣayyād-ı māhirdür: -
Mısra: **2**
usta avcı

1. Ġamze-i dil-ber ki çeşm-i mestine nāz ögredür
2. Şanki bir ṣayyād-ı māhirdür ki şeh-bāz ögredür

Ġonce ṭıflı:

Ġonce ṭıflı: -
Mısra: **3**
taze gonca II gonca çocuğu II sevgili

3. Ġonce ṭıflı bülbülüñ feryādına gülse nola
4. Dāye-i ebr-i bahāri̱ anı ṭannāz ögredür

dāye-i ebr-i bahāri:

dāye-i ebr-i bahāri̱: -
Mısra: **4**
Bahar bulutunun dadısı.

3. Ġonce ṭıflı bülbülüñ feryādına gülse nola
4. Dāye-i ebr-i bahāri̱ anı ṭannāz ögredür

muṭrıb-ı bezm-i bahāri:

muṭrıb-ı bezm-i bahāri̱: -
Mısra: **5**
bahar meclisinin çalgıcısı

5. Muṭrıb-ı bezm-i bahāri̱ gülden idüp dāʾire
6. ʿAndeli̱be her seḥer her şeb ser-āġāz ögredür

dāʾire idüp:

dāʾire idüp: -
Mısra: **5**
halka oluşturmak II daire şeklinde oturtmak

5. Muṭrıb-ı bezm-i bahāri̱ gülden idüp dāʾire
6. ʿAndeli̱be her seḥer her şeb ser-āġāz ögredür

ebr-i dili:

ebr-i dili: -
Mısra: **7**
gönül bulutu

7. İtdürür ʿaşḳuñ dile zülfüñden ebr-i dili ḫayāl
8. Pehlevāndur kim terāzū ile cān-bāz ögredür

hayāl İtdürür:

ḫayāl İtdürür: -
Mısra: **7**
hayalini kurdurmak II isteyerek düşündürmek

7. İtdürür ʿaşḳuñ dile zülfüñden ebr-i dili ḫayāl
8. Pehlevāndur kim terāzū ile cān-bāz ögredür

cāna teʾŝir itdi:

cāna teʾŝi̱r itdi: -
Mısra: **9**
ruhuna dokunmak II ruhunu etkilemek

9. Cāna teʾŝi̱r itdi Yaḥyā ol cevānuñ naġmesi
10. Ḳorḳarın kim anı bir nā-sāz nā-sāz ögredür

Ḳorḳarın kim:

Ḳorḳarın kim: -
Mısra: **10**
Korkarım ki.

9. Cāna teʾŝi̱r itdi Yaḥyā ol cevānuñ naġmesi
10. Ḳorḳarın kim anı bir nā-sāz nā-sāz ögredür

bülbül:

Bülbül:
Mısra: **1**
bülbül II âşık

1. Bülbül şeṭāreti gül-i ḫandānı güldürür
2. Taḳli̱d-i zāġ kebg-i ḫırāmānı güldürür

şeṭāret:

şeṭāreti: -i
Mısra: **1**
neşe.

1. Bülbül şeṭāreti gül-i ḫandānı güldürür
2. Taḳli̱d-i zāġ kebg-i ḫırāmānı güldürür

güldür:

güldürür: -ür
Mısra: **1**
açmak II güldürmek II alaylı bir şekilde gülmek

1. Bülbül şeṭāreti gül-i ḫandānı güldürür
2. Taḳli̱d-i zāġ kebg-i ḫırāmānı güldürür

güldürür: -ür
Mısra: **2**
güldürmek II alaylı bir şekilde gülmek

1. Bülbül şeṭāreti gül-i ḫandānı güldürür
2. Taḳli̱d-i zāġ kebg-i ḫırāmānı güldürür

güldürür: -ür
Mısra: **4**
güldürmek

3. Olmaz mı bir laṭi̱fe-i ġaybiyye āşiḳār
4. Bezm-i belāda ʿāşıḳ-ı nālānı güldürür

güldürür: -ür
Mısra: **6**
gözyaşı döktürmek II mutlu etmek

5. Ḫaṭṭuñ ġubārı aġladur ey dil-rübā beni
6. Gerçi ġubār merdüm-i ḥayrānı güldürür

güldürür: -ür
Mısra: **8**
canlandırmak II hayat bağışlamak

7. Dil-ber gelince bezme yüzi güldi ʿāşıḳuñ
8. O ṭıfl-ı şūḫ mürde-i bi̱-cānı güldürür

güldürür: -ür
Mısra: **10**
güldürmek II alaylı bir şekilde gülmesine sebep olmak

9. Yaḥyā'yı aġladursa eger yār ġam degül
10. Müşkil budur ki düşmen-i nā-dānı güldürür

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Olmaz mı bir laṭi̱fe-i ġaybiyye āşiḳār
4. Bezm-i belāda ʿāşıḳ-ı nālānı güldürür

aġlad:

aġladur: -ur
Mısra: **5**
Gözyaşı döktürmek, ağlatmak

5. Ḫaṭṭuñ ġubārı aġladur ey dil-rübā beni
6. Gerçi ġubār merdüm-i ḥayrānı güldürür

aġladursa: -ursa
Mısra: **9**
gözyaşı döktürmek II üzmek

9. Yaḥyā'yı aġladursa eger yār ġam degül
10. Müşkil budur ki düşmen-i nā-dānı güldürür

ey:

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Ḫaṭṭuñ ġubārı aġladur ey dil-rübā beni
6. Gerçi ġubār merdüm-i ḥayrānı güldürür

---

dil-rübā:

dil-rübā:
Mısra: **5**
gönül kapıcı ll sevgili.

5. Ḫaṭṭuñ ġubārı aġladur ey dil-rübā beni
6. Gerçi ġubār merdüm-i ḥayrānı güldürür

---

ben:

beni: -i
Mısra: **5**
Birinci teklik şahıs zamiri II âşık

5. Ḫaṭṭuñ ġubārı aġladur ey dil-rübā beni
6. Gerçi ġubār merdüm-i ḥayrānı güldürür

---

gerçi:

Gerçi:
Mısra: **6**
Gerçi, aslında, gerçekte.

5. Ḫaṭṭuñ ġubārı aġladur ey dil-rübā beni
6. Gerçi ġubār merdüm-i ḥayrānı güldürür

ġubār:

ġubār:
Mısra: **6**
toz, ince toprak

5. Ḫaṭṭuñ ġubārı aġladur ey dil-rübā beni
6. Gerçi ġubār merdüm-i ḥayrānı güldürür

---

dil-ber:

Dil-ber:
Mısra: **7**
Gönül alan güzel || Sevgili

7. Dil-ber gelince bezme yüzi güldi ʿāşıḳuñ
8. O ṭıfl-ı şūḫ mürde-i bi̇-cānı güldürür

---

gelince:

gelince:
Mısra: **7**
geldiği zaman

7. Dil-ber gelince bezme yüzi güldi ʿāşıḳuñ
8. O ṭıfl-ı şūḫ mürde-i bi̇-cānı güldürür

---

bezm:

bezme: -e
Mısra: **7**
Sohbet, yaran sohbeti ‖ ziyafet, işret sohbeti.

7. Dil-ber gelince bezme yüzi güldi ʿāşıḳuñ
8. O ṭıfl-ı şūḫ mürde-i bi̇-cānı güldürür

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳuñ: -uñ
Mısra: **7**
âşık

7. Dil-ber gelince bezme yüzi güldi ʿāşıḳuñ
8. O ṭıfl-ı şūḫ mürde-i bi̇-cānı güldürür

---

o:

O:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Dil-ber gelince bezme yüzi güldi ʿāşıḳuñ
8. O ṭıfl-ı şūḫ mürde-i bi̇-cānı güldürür

---

yaḥyā':

Yaḥyā'yı: -y, -ı
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā'yı aġladursa eger yār ġam degül
10. Müşkil budur ki düşmen-i nā-dānı güldürür

---

eger:

eger:
Mısra: **9**
şayet

9. Yaḥyā'yı aġladursa eger yār ġam degül
10. Müşkil budur ki düşmen-i nā-dānı güldürür

---

yār:

yār:
Mısra: **9**
Sevgili

9. Yaḥyā'yı aġladursa eger yār ġam degül
10. Müşkil budur ki düşmen-i nā-dānı güldürür

---

müşkil:

Müşkil:
Mısra: **10**
sorun, mesele

9. Yaḥyā'yı aġladursa eger yār ġam degül
10. Müşkil budur ki düşmen-i nā-dānı güldürür

---

gül-i handānı:

gül-i ḫandānı: -
Mısra: **1**
Açılmış gül II Sevgili.

1. Bülbül şeṭāreti gül-i ḫandānı güldürür
2. Taḳli̇d-i zāġ kebg-i ḫırāmānı güldürür

---

taḳlid-i zāġ:

taḳli̇d-i zāġ: -
Mısra: **2**
karganın taklit etmesi II âşık

1. Bülbül şeṭāreti gül-i ḫandānı güldürür
2. Taḳli̇d-i zāġ kebg-i ḫırāmānı güldürür

---

kebg-i hırāmānı:

kebg-i ḫırāmānı: -
Mısra: **2**
Salınan keklik II sevgili

1. Bülbül şeṭāreti gül-i ḫandānı güldürür
2. Taḳli̇d-i zāġ kebg-i ḫırāmānı güldürür

---

laṭife-i ġaybiyye:

laṭi̇fe-i ġaybiyye: -
Mısra: **3**
gizli güzellik II görünür olmayan hoşluk

3. Olmaz mı bir laṭi̇fe-i ġaybiyye āşiḳār
4. Bezm-i belāda ʿāşıḳ-ı nālānı güldürür

---

bezm-i belāda:

bezm-i belāda: -
Mısra: **4**
Bela meclisi II ezelde ruhların toplandığı meclis II sıkıntı meclisi

3. Olmaz mı bir laṭīfe-i ġaybiyye āşiḳār
4. Bezm-i belāda ʿāşıḳ-ı nālānı güldürür

āşiḳār olmaz mı:

āşiḳār olmaz mı: -
Mısra: **3**
ortaya çıkmaz mı

3. Olmaz mı bir laṭīfe-i ġaybiyye āşiḳār
4. Bezm-i belāda ʿāşıḳ-ı nālānı güldürür

ʿāşıḳ-ı nālānı:

ʿāşıḳ-ı nālānı: -
Mısra: **4**
İnleyen, feryat eden âşık.

3. Olmaz mı bir laṭīfe-i ġaybiyye āşiḳār
4. Bezm-i belāda ʿāşıḳ-ı nālānı güldürür

Ḫaṭṭuñ ġubārı:

Ḫaṭṭuñ ġubārı: -
Mısra: **5**
yüzdeki ayva tüylerinin gubarî yazıya benzeyen tek bir kılı II ayva tüylerinin üzerindeki toz

5. Ḫaṭṭuñ ġubārı ağladur ey dil-rübā beni
6. Gerçi ġubār merdüm-i ḥayrānı güldürür

merdüm-i ḥayrānı:

merdüm-i ḥayrānı: -
Mısra: **6**
Hayrette olan göz bebeği II hayran göz bebeği

5. Ḫaṭṭuñ ġubārı ağladur ey dil-rübā beni
6. Gerçi ġubār merdüm-i ḥayrānı güldürür

yüzi güldi:

yüzi güldi: -
Mısra: **7**
mutlu olmak

7. Dil-ber gelince bezme yüzi güldi ʿāşıḳuñ
8. O ṭıfl-ı şūḫ mürde-i bī-cānı güldürür

ṭıfl-ı şūḫ:

ṭıfl-ı şūḫ: -
Mısra: **8**
şuh sevgili II işveli, cilveli genç sevgili

7. Dil-ber gelince bezme yüzi güldi ʿāşıḳuñ
8. O ṭıfl-ı şūḫ mürde-i bī-cānı güldürür

mürde-i bi-cānı:

mürde-i bī-cānı: -
Mısra: **8**
cansız beden II mefta

7. Dil-ber gelince bezme yüzi güldi ʿāşıḳuñ
8. O ṭıfl-ı şūḫ mürde-i bī-cānı güldürür

ġam degül:

ġam degül: -
Mısra: **9**
ne önemi var II zararı yok

9. Yaḥyā'yı ağladursa eger yār ġam degül
10. Müşkil budur ki düşmen-i nā-dānı güldürür

budur ki:

budur ki: -
Mısra: **10**
budur ki II işte budur

9. Yaḥyā'yı ağladursa eger yār ġam degül
10. Müşkil budur ki düşmen-i nā-dānı güldürür

düşmen-i nā-dānı:

düşmen-i nā-dānı: -
Mısra: **10**
cahil rakip II bilgiden yoksun düşman

9. Yaḥyā'yı ağladursa eger yār ġam degül
10. Müşkil budur ki düşmen-i nā-dānı güldürür

demidür:

Demidür: -i, -dür
Mısra: **1**
vaktidir, sırasıdır, zamanıdır

1. Demidür āzmāyiş eyleyüp ṭabʿuñ hüñer göster
2. Muraṣṣaʿ bir ġazelle laʿlini vaṣf it güher göster

ṭabʿ:

ṭabʿuñ: -uñ
Mısra: **1**
yaratılış.

1. Demidür āzmāyiş eyleyüp ṭabʿuñ hüñer göster
2. Muraṣṣaʿ bir ġazelle laʿlini vaṣf it güher göster

hüñer:

hüñer:
Mısra: **1**
maharet

1. Demidür āzmāyiş eyleyüp ṭabʿuñ hüñer göster
2. Muraṣṣaʿ bir ġazelle laʿlini vaṣf it güher göster

göster:

göster:
Mısra: **1**
bulunmak II göstermek II sunmak

1. Demidür āzmāyiş eyleyüp ṭabʿuñ hüñer göster
2. Muraṣṣaʿ bir ġazelle laʿlini vaṣf it güher göster

göster:
Mısra: **2**
göstermek II sunmak

1. Demidür āzmāyiş eyleyüp ṭabʿuñ hüñer göster
2. Muraṣṣaʿ bir ġazelle laʿlini vaṣf it güher göster

göster:
Mısra: **6**
Sunmak

5. Ruḫ-ı zerd akçe itmez nuḳre-i eşk ile iş bitmez
6. Cevānuñ ḳalbini almaḳ dilerseñ sīm ü zer göster

göster:
Mısra: **8**
göstermek II nasip etmek

7. Gözüm gibi görüp baş üzre ṭurmaḳ nicolur seyr it
8. Baña ʿālemde nergis gibi bir ṣāḥib-naẓar göster

göster:
Mısra: **10**
vermek II sunmak

9. Ṭoyunca tāze şeftālūlerin almaḳ naṣīb eyle

10. O naḫl-i tāzeyi Yaḥyā'ya
yā Rab bārver göster

bir:

bir: -le
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Demidür āzmāyiş eyleyüp
ṭabʿuñ hüñer göster
2. Muraṣṣaʿ bir ġazelle laʿlini
vaṣf it güher göster

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Gözüm gibi görüp baş üzre
ṭurmaḳ nicolur seyr it
8. Baña ʿālemde nergis gibi bir
ṣāḥib-naẓar göster

laʿl:

laʿlini: -ini
Mısra: **2**
yakut taşı gibi kırmızı olan dudak II sevgilinin dudağı

1. Demidür āzmāyiş eyleyüp
ṭabʿuñ hüñer göster
2. Muraṣṣaʿ bir ġazelle laʿlini
vaṣf it güher göster

güher:

güher:
Mısra: **2**
İnci, cevher

1. Demidür āzmāyiş eyleyüp
ṭabʿuñ hüñer göster
2. Muraṣṣaʿ bir ġazelle laʿlini
vaṣf it güher göster

sen:

Seni: -i
Mısra: **3**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Seni özler gelür ey cān-ı
şeydā ṭiri āgāh ol
4. Çıḳ istiḳbāline taʿẓim u
ikrām eyle yer göster

ey:

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Seni özler gelür ey cān-ı
şeydā ṭiri āgāh ol
4. Çıḳ istiḳbāline taʿẓim u
ikrām eyle yer göster

tir:

ṭiri: -i
Mısra: **3**
ok II sevgilinin kirpiği veya bakışı.

3. Seni özler gelür ey cān-ı
şeydā ṭiri āgāh ol
4. Çıḳ istiḳbāline taʿẓim u
ikrām eyle yer göster

ile:

ile:
Mısra: **5**
bağlama edatı II ile birlikte

5. Ruḫ-ı zerd aḳçe itmez
nuḳre-i eşk ile iş bitmez
6. Cevānuñ ḳalbini almaḳ
dilerseñ sīm ü zer göster

iş:

iş:
Mısra: **5**
Uğraş, meşguliyet.

5. Ruḫ-ı zerd aḳçe itmez
nuḳre-i eşk ile iş bitmez
6. Cevānuñ ḳalbini almaḳ
dilerseñ sīm ü zer göster

bitmez:

bitmez:
Mısra: **5**
sona ermemek II tamamlanmamak

5. Ruḫ-ı zerd aḳçe itmez
nuḳre-i eşk ile iş bitmez
6. Cevānuñ ḳalbini almaḳ
dilerseñ sīm ü zer göster

cevān:

Cevānuñ: -uñ
Mısra: **6**
Genç II Sevgili.

5. Ruḫ-ı zerd aḳçe itmez
nuḳre-i eşk ile iş bitmez
6. Cevānuñ ḳalbini almaḳ
dilerseñ sīm ü zer göster

dile:

dilerseñ: -rseñ
Mısra: **6**
istemek, arzulamak

5. Ruḫ-ı zerd aḳçe itmez
nuḳre-i eşk ile iş bitmez
6. Cevānuñ ḳalbini almaḳ
dilerseñ sīm ü zer göster

nicolur:

nicolur:
Mısra: **7**
Nasıl olur?

7. Gözüm gibi görüp baş üzre
ṭurmaḳ nicolur seyr it
8. Baña ʿālemde nergis gibi bir
ṣāḥib-naẓar göster

baña:

Baña:
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali II āşık

7. Gözüm gibi görüp baş üzre
ṭurmaḳ nicolur seyr it
8. Baña ʿālemde nergis gibi bir
ṣāḥib-naẓar göster

ʿālem:

ʿālemde: -de
Mısra: **8**
dünyâ

7. Gözüm gibi görüp baş üzre
ṭurmaḳ nicolur seyr it
8. Baña ʿālemde nergis gibi bir
ṣāḥib-naẓar göster

nergis:

nergis:
Mısra: **8**
Nergis II Sevgilinin gözleri.

7. Gözüm gibi görüp baş üzre
ṭurmaḳ nicolur seyr it
8. Baña ʿālemde nergis gibi bir
ṣāḥib-naẓar göster

gibi:

gibi:
Mısra: **8**
benzetme edatı II -e benzer

7. Gözüm gibi görüp baş üzre
ṭurmaḳ nicolur seyr it
8. Baña ʿālemde nergis gibi bir
ṣāḥib-naẓar göster

ṣāḥib-naẓar:

ṣāḥib-naẓar:
Mısra: **8**
görüşü kuvvetli II bakışı etkili

7. Gözüm gibi görüp baş üzre
ṭurmaḳ nicolur seyr it

8. Baña ʿālemde nergis gibi bir ṣāḥib-naẓar göster

Ṭoyunca:

Ṭoyunca:
Mısra: **9**
doyana kadar

9. Ṭoyunca tāze şeftālūlerin almaḳ naṣīb eyle
10. O naḫl-i tāzeyi Yaḥyā'ya yā Rab bārver göster

tāze:

tāze:
Mısra: **9**
Yeni

9. Ṭoyunca tāze şeftālūlerin almaḳ naṣīb eyle
10. O naḫl-i tāzeyi Yaḥyā'ya yā Rab bārver göster

o:

O:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Ṭoyunca tāze şeftālūlerin almaḳ naṣīb eyle
10. O naḫl-i tāzeyi Yaḥyā'ya yā Rab bārver göster

yaḥyā':

Yaḥyā'ya: -ya, -, -
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ṭoyunca tāze şeftālūlerin almaḳ naṣīb eyle
10. O naḫl-i tāzeyi Yaḥyā'ya yā Rab bārver göster

bārver:

bārver:
Mısra: **10**
meyve vermek

9. Ṭoyunca tāze şeftālūlerin almaḳ naṣīb eyle
10. O naḫl-i tāzeyi Yaḥyā'ya yā Rab bārver göster

āzmāyiş eyleyüp:

āzmāyiş eyleyüp: -
Mısra: **1**
tecrübe etmek

1. Demidür āzmāyiş eyleyüp ṭabʿuñ hüñer göster
2. Muraṣṣaʿ bir ġazelle laʿlini vaṣf it güher göster

muraṣṣaʿ ġazelle:

muraṣṣaʿ ġazelle: -
Mısra: **2**
murassa gazel II gazel ve kasidelerde dizeler arasında ölçü ve uyak eşitliği hünerine dayanılması II süslü taşlarla bezenmiş gazel

1. Demidür āzmāyiş eyleyüp ṭabʿuñ hüñer göster
2. Muraṣṣaʿ bir ġazelle laʿlini vaṣf it güher göster

vaṣf it:

vaṣf it: -
Mısra: **2**
anlatmak II nitelendirmek

1. Demidür āzmāyiş eyleyüp ṭabʿuñ hüñer göster
2. Muraṣṣaʿ bir ġazelle laʿlini vaṣf it güher göster

cān-ı şeydā:

cān-ı şeydā: -
Mısra: **3**
müptela olmuş gönül

3. Seni özler gelür ey cān-ı şeydā ṯiri āgāh ol
4. Çıḳ istiḳbāline taʿẓīm u ikrām eyle yer göster

āgāh ol:

āgāh ol: -
Mısra: **3**
anlamak, farkında olmak

3. Seni özler gelür ey cān-ı şeydā ṯiri āgāh ol
4. Çıḳ istiḳbāline taʿẓīm u ikrām eyle yer göster

özler gelür:

özler gelür: -
Mısra: **3**
özleyip gelmek

3. Seni özler gelür ey cān-ı şeydā ṯiri āgāh ol
4. Çıḳ istiḳbāline taʿẓīm u ikrām eyle yer göster

yer göster:

yer göster: -
Mısra: **4**
Kalacak, oturacak yer göstermek.

3. Seni özler gelür ey cān-ı şeydā ṯiri āgāh ol
4. Çıḳ istiḳbāline taʿẓīm u ikrām eyle yer göster

taʿẓīm u ikrām eyle:

taʿẓīm u ikrām eyle: -
Mısra: **4**
Hürmet ve ikramda bulunmak II saygı gösterip izzet-i ikramda bulunmak

3. Seni özler gelür ey cān-ı şeydā ṯiri āgāh ol
4. Çıḳ istiḳbāline taʿẓīm u ikrām eyle yer göster

istiḳbāline Çıḳ:

istiḳbāline Çıḳ: -
Mısra: **4**
karşılamaya çıkmak II karşılamak

3. Seni özler gelür ey cān-ı şeydā ṯiri āgāh ol
4. Çıḳ istiḳbāline taʿẓīm u ikrām eyle yer göster

ruḫ-ı zerd:

ruḫ-ı zerd: -
Mısra: **5**
sararmıs/solgun yüz

5. Ruḫ-ı zerd aḳçe itmez nuḳre-i eşk ile iş bitmez
6. Cevānuñ ḳalbini almaḳ dilerseñ sīm ü zer göster

nuḳre-i eşk:

nuḳre-i eşk: -
Mısra: **5**
gümüş taneciklere benzeyen gözyaşı

5. Ruḫ-ı zerd aḳçe itmez nuḳre-i eşk ile iş bitmez
6. Cevānuñ ḳalbini almaḳ dilerseñ sīm ü zer göster

aḳçe itmez:

aḳçe itmez: -
Mısra: **5**
para etmemek II değeri olmamak II işe yaramamak

5. Ruḫ-ı zerd aḳçe itmez nuḳre-i eşk ile iş bitmez
6. Cevānuñ ḳalbini almaḳ dilerseñ sīm ü zer göster

sim ü zer:

sı̱m ü zer: -
Mısra: **6**
Gümüş ve altın II gözyaşı ile sararıp solmak

5. Ruḫ-ı zerd aḳçe itmez nuḳre-i eşk ile iş bitmez
6. Cevānuñ ḳalbini almaḳ dilerseñ sı̱m ü zer göster

kalbini almak:

ḳalbini almaḳ: -
Mısra: **6**
kalbini kazanmak II dikkatini ve ilgisini üzerine çekmek

5. Ruḫ-ı zerd aḳçe itmez nuḳre-i eşk ile iş bitmez
6. Cevānuñ ḳalbini almaḳ dilerseñ sı̱m ü zer göster

baş üzre ṭurmak:

baş üzre ṭurmaḳ: -
Mısra: **7**
başının üstünde yeri olmak II el üstünde tutulmak II çok fazla değer görmek

7. Gözüm gibi görüp baş üzre ṭurmaḳ nicolur seyr it
8. Baña ʿālemde nergis gibi bir ṣāḥib-naẓar göster

gözüm gibi görüp:

gözüm gibi görüp: -
Mısra: **7**
gözünden sakınmak II çok fazla korumak, değer vermek

7. Gözüm gibi görüp baş üzre ṭurmaḳ nicolur seyr it
8. Baña ʿālemde nergis gibi bir ṣāḥib-naẓar göster

naṣib eyle:

naṣı̱b eyle: -
Mısra: **9**
Nasip etmek, kısmet etmek

9. Ṭoyunca tāze şeftālūlerin almaḳ naṣı̱b eyle
10. O naḫl-i tāzeyi Yaḥyā'ya yā Rab bārver göster

şeftālūlerin almaḳ:

şeftālūlerin almaḳ: -
Mısra: **9**
sevgillinin şeftaliye benzetilen dudağını öpmek II öpücük almak

9. Ṭoyunca tāze şeftālūlerin almaḳ naṣı̱b eyle
10. O naḫl-i tāzeyi Yaḥyā'ya yā Rab bārver göster

nahl-i tāzeyi:

naḫl-i tāzeyi: -
Mısra: **10**
ince, uzun, narin vücutlu dilber

9. Ṭoyunca tāze şeftālūlerin almaḳ naṣı̱b eyle
10. O naḫl-i tāzeyi Yaḥyā'ya yā Rab bārver göster

yā rab:

yā rab: -
Mısra: **10**
Ey Rabbim

9. Ṭoyunca tāze şeftālūlerin almaḳ naṣı̱b eyle
10. O naḫl-i tāzeyi Yaḥyā'ya yā Rab bārver göster

seyr it:

seyr it: -
Mısra: **7**
İzlemek. Temaşa etmek.

7. Gözüm gibi görüp baş üzre ṭurmaḳ nicolur seyr it
8. Baña ʿālemde nergis gibi bir ṣāḥib-naẓar göster

dahı:

Daḫı:
Mısra: **1**
haydi II artık

1. Daḫı var devr-i güle eldeki cām-ı meyi gör
2. Niʿmetüñ ḳadrini bil himmet-i pey-der-peyi gör

var:

var:
Mısra: **1**
gitmek

1. Daḫı var devr-i güle eldeki cām-ı meyi gör
2. Niʿmetüñ ḳadrini bil himmet-i pey-der-peyi gör

eldeki:

eldeki:
Mısra: **1**
elde olan II elinde bulunan

1. Daḫı var devr-i güle eldeki cām-ı meyi gör
2. Niʿmetüñ ḳadrini bil himmet-i pey-der-peyi gör

gör:

gör:
Mısra: **1**
Görmek.

1. Daḫı var devr-i güle eldeki cām-ı meyi gör
2. Niʿmetüñ ḳadrini bil himmet-i pey-der-peyi gör

gör:
Mısra: **2**
İdrak etmek, düşünmek.

1. Daḫı var devr-i güle eldeki cām-ı meyi gör
2. Niʿmetüñ ḳadrini bil himmet-i pey-der-peyi gör

gör:
Mısra: **4**
gör II düşün

3. Şuʿle-i dāġ ile göñli büyüdi abdāluñ
4. Nola maġrūr ise başındaki tāc-ı Keyi gör

gör:
Mısra: **6**
Görmek.

5. Rind iseñ kürki içinden giyegör kim baña
6. Ḳodı mı giymege sincābını düzd-i deyi gör

gör:
Mısra: **8**
İdrak etmek, düşünmek.

7. ʿArż ider ḥālini diñler bulıcaḳ ʿāşıḳ-ı zār
8. Nice iñler nice feryādlar eyler neyi gör

niʿmetüñ:

Niʿmetüñ:
Mısra: **2**
Lutuf eseri olan iyilik, ihsan, bağış II Allah'ın kullarına bağışı olan yiyecek içecek vb. her şey

1. Daḫı var devr-i güle eldeki cām-ı meyi gör
2. Niʿmetüñ ḳadrini bil himmet-i pey-der-peyi gör

ile:

ile:
Mısra: **3**
bağlama edatı II ile birlikte

3. Şuʿle-i dāġ ile göñli büyüdi abdāluñ
4. Nola maġrūr ise başındaki tāc-ı Keyi gör

abdāl:

abdāluñ: -uñ
Mısra: **3**
kalenderi derviş II perişan âşık

3. Şuʿle-i dāġ ile göñli büyüdi abdāluñ
4. Nola maġrūr ise başındaki tāc-ı Keyi gör

nola:

Nola:
Mısra: **4**
ne olur II şaşılır mı

3. Şuʿle-i dāġ ile göñli büyüdi abdāluñ
4. Nola maġrūr ise başındaki tāc-ı Keyi gör

maġrūr:

maġrūr:
Mısra: **4**
Gururlanmış, kibirli

3. Şuʿle-i dāġ ile göñli büyüdi abdāluñ
4. Nola maġrūr ise başındaki tāc-ı Keyi gör

ise:

ise:
Mısra: **4**
koşul edatı

3. Şuʿle-i dāġ ile göñli büyüdi abdāluñ
4. Nola maġrūr ise başındaki tāc-ı Keyi gör

başındaki:

başındaki:
Mısra: **4**
başında bulunan II sahip olunan

3. Şuʿle-i dāġ ile göñli büyüdi abdāluñ
4. Nola maġrūr ise başındaki tāc-ı Keyi gör

rind:

Rind:
Mısra: **5**
Kalender, aldırışsız, dünya işlerini hoş gören

5. Rind iseñ kürki içinden giyegör kim baña
6. Ḳodı mı giymege sincābını düzd-i deyi gör

iseñ:

iseñ:
Mısra: **5**
koşul edatı "ise"

5. Rind iseñ kürki içinden giyegör kim baña
6. Ḳodı mı giymege sincābını düzd-i deyi gör

kürk:

kürki: -i
Mısra: **5**
bazı hayvanların giyecek yapmak için işlenmiş postu II makam mevki göstergesi

5. Rind iseñ kürki içinden giyegör kim baña
6. Ḳodı mı giymege sincābını düzd-i deyi gör

içinden:

içinden:
Mısra: **5**
gösterişten uzak II iç tarafında saklayarak

5. Rind iseñ kürki içinden giyegör kim baña
6. Ḳodı mı giymege sincābını düzd-i deyi gör

giyegör:

giyegör:
Mısra: **5**
giyivermek

5. Rind iseñ kürki içinden giyegör kim baña
6. Ḳodı mı giymege sincābını düzd-i deyi gör

kim:

kim:
Mısra: **5**
bağlama edatı "ki" II zira

5. Rind iseñ kürki içinden giyegör kim baña
6. Ḳodı mı giymege sincābını düzd-i deyi gör

Kim:
Mısra: **9**
kim II soru zamiri

9. Kim añar yolına cān virdügüñi ey Yaḥyā
10. Unudurlar seni bį-çāre hemān ölmeyi gör

baña:

baña:
Mısra: **5**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

5. Rind iseñ kürki içinden giyegör kim baña
6. Ḳodı mı giymege sincābını düzd-i deyi gör

giymeg:

giymege: -e
Mısra: **6**
giymek II üstüne geçirmek

5. Rind iseñ kürki içinden giyegör kim baña
6. Ḳodı mı giymege sincābını düzd-i deyi gör

sincāb:

sincābını: -ını
Mısra: **6**
sincabi renginde kürk II kahverengi ile kurşuni arasında bir renge sahip olan

5. Rind iseñ kürki içinden giyegör kim baña
6. Ḳodı mı giymege sincābını düzd-i deyi gör

diñle:

diñler: -r
Mısra: **7**
Kulak vermek, dinlemek

7. ʿArż ider ḥālini diñler bulıcaḳ ʿāşıḳ-ı zār
8. Nice iñler nice feryādlar eyler neyi gör

bul:

bulıcaḳ: -ıcaḳ
Mısra: **7**
bulunca II bulmak

7. ʿArż ider ḥālini diñler bulıcaḳ ʿāşıḳ-ı zār
8. Nice iñler nice feryādlar eyler neyi gör

nice:

Nice:
Mısra: **8**

öyle bir II nasıl II ne kadar

7. ʿArż ider ḥālini diñler bulıcaḳ ʿāşıḳ-ı zār
8. Nice iñler nice feryādlar eyler neyi gör

nice:
Mısra: **8**
öyle bir II nasıl II ne kadar

7. ʿArż ider ḥālini diñler bulıcaḳ ʿāşıḳ-ı zār
8. Nice iñler nice feryādlar eyler neyi gör

iñle:

iñler: -r
Mısra: **8**
inlemek II yakınmak

7. ʿArż ider ḥālini diñler bulıcaḳ ʿāşıḳ-ı zār
8. Nice iñler nice feryādlar eyler neyi gör

ney:

neyi: -y, -i
Mısra: **8**
Kamıştan yapılmış bir arşın uzunluğunda nefesli çalgı II âşık

7. ʿArż ider ḥālini diñler bulıcaḳ ʿāşıḳ-ı zār
8. Nice iñler nice feryādlar eyler neyi gör

añ:

añar: -ar
Mısra: **9**
hatırlamak, akla getirmek

9. Kim añar yolına cān virdügüñi ey Yaḥyā
10. Unudurlar seni bi̮-çāre hemān ölmeyi gör

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Kim añar yolına cān virdügüñi ey Yaḥyā
10. Unudurlar seni bi̮-çāre hemān ölmeyi gör

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Kim añar yolına cān virdügüñi ey Yaḥyā
10. Unudurlar seni bi̮-çāre hemān ölmeyi gör

unud:

Unudurlar: -urlar
Mısra: **10**
unutulmak, hatırlanmamak

9. Kim añar yolına cān virdügüñi ey Yaḥyā
10. Unudurlar seni bi̮-çāre hemān ölmeyi gör

sen:

seni: -i
Mısra: **10**
ikinci tekil şahıs II âşık

9. Kim añar yolına cān virdügüñi ey Yaḥyā
10. Unudurlar seni bi̮-çāre hemān ölmeyi gör

bi-çāre:

bi̮-çāre:
Mısra: **10**
Çaresiz, düşkün, zavallı.

9. Kim añar yolına cān virdügüñi ey Yaḥyā
10. Unudurlar seni bi̮-çāre hemān ölmeyi gör

hemān:

hemān:
Mısra: **10**
hemen.

9. Kim añar yolına cān virdügüñi ey Yaḥyā
10. Unudurlar seni bi̮-çāre hemān ölmeyi gör

cām-ı meyi:

cām-ı meyi: -
Mısra: **1**
Şarap kadehi

1. Daḫı var devr-i güle eldeki cām-ı meyi gör
2. Niʿmetüñ ḳadrini bil himmet-i pey-der-peyi gör

devr-i güle:

devr-i güle: -
Mısra: **1**
gül mevsimi, ilkbahar.

1. Daḫı var devr-i güle eldeki cām-ı meyi gör
2. Niʿmetüñ ḳadrini bil himmet-i pey-der-peyi gör

ḳadrini bil:

ḳadrini bil: -
Mısra: **2**
Gereken değeri vermek, kıymetini bilmek, takdir etmek.

1. Daḫı var devr-i güle eldeki cām-ı meyi gör
2. Niʿmetüñ ḳadrini bil himmet-i pey-der-peyi gör

himmet-i pey-der-peyi:

himmet-i pey-der-peyi: -
Mısra: **2**
ardı ardına gelen lütuf, yardım II yavaş yavaş gelen ihsan ve lütuf

1. Daḫı var devr-i güle eldeki cām-ı meyi gör
2. Niʿmetüñ ḳadrini bil himmet-i pey-der-peyi gör

Şuʿle-i dāġ:

Şuʿle-i dāġ: -
Mısra: **3**
yaralardaki alev

3. Şuʿle-i dāġ ile göñli büyüdi abdāluñ
4. Nola maġrūr ise başındaki tāc-ı Keyi gör

tāc-ı keyi:

tāc-ı keyi: -
Mısra: **4**
hükümdarlık tacı II Şehnâme'de adı geçen Keyḳubād'ın tacı

3. Şuʿle-i dāġ ile göñli büyüdi abdāluñ
4. Nola maġrūr ise başındaki tāc-ı Keyi gör

düzd-i deyi:

düzd-i deyi: -
Mısra: **6**
kış hırsızı

5. Rind iseñ kürki içinden giyegör kim baña
6. Ḳodı mı giymege sincābını düzd-i deyi gör

ʿāşıḳ-ı zār:

ʿāşıḳ-ı zār: -
Mısra: **7**

Ağlayan aşık

7. ʿArż ider ḥālini diñler bulıcaḳ ʿāşıḳ-ı zār
8. Nice iñler nice feryādlar eyler neyi gör

ḥālini ʿarż ider:

ḥālini ʿarż ider: -
Mısra: **7**
halini anlatmak II halini sunmak, göstermek

7. ʿArż ider ḥālini diñler bulıcaḳ ʿāşıḳ-ı zār
8. Nice iñler nice feryādlar eyler neyi gör

feryādlar eyler:

feryādlar eyler: -
Mısra: **8**
yakınmak II inlemek

7. ʿArż ider ḥālini diñler bulıcaḳ ʿāşıḳ-ı zār
8. Nice iñler nice feryādlar eyler neyi gör

yolına cān virdügüñi:

yolına cān virdügüñi: -
Mısra: **9**
uğrunda ölmek

9. Kim añar yolına cān virdügüñi ey Yaḥyā
10. Unudurlar seni bı̄-çāre hemān ölmeyi gör

göñli büyüdi:

göñli büyüdi: -
Mısra: **3**
gönlü genişlemek

3. Şuʿle-i dāġ ile göñli büyüdi abdāluñ
4. Nola maġrūr ise başındaki tāc-ı Keyi gör

Kodı mı:

Ḳodı mı: -
Mısra: **6**
izin verdi mi? II bıraktı mı?

5. Rind iseñ kürki içinden giyegör kim baña
6. Ḳodı mı giymege sincābını düzd-i deyi gör

ölmeyi gör:

ölmeyi gör: -
Mısra: **10**
ölmeyiver

9. Kim añar yolına cān virdügüñi ey Yaḥyā
10. Unudurlar seni bı̄-çāre hemān ölmeyi gör

dil:

Dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Dil degüldür ḳafes-i cismüme bülbül ḳodılar
2. Dāġlar añlamanuz yer yer aña gül ḳodılar

degül:

degüldür: -dür
Mısra: **1**
"Değil", bulunduğu cümledeki bir husûsu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

1. Dil degüldür ḳafes-i cismüme bülbül ḳodılar
2. Dāġlar añlamanuz yer yer aña gül ḳodılar

bülbül:

bülbül:
Mısra: **1**
güzel sesli kuş

1. Dil degüldür ḳafes-i cismüme bülbül ḳodılar
2. Dāġlar añlamanuz yer yer aña gül ḳodılar

ko:

ḳodılar: -dılar
Mısra: **1**
koymak II yerleştirmek

1. Dil degüldür ḳafes-i cismüme bülbül ḳodılar
2. Dāġlar añlamanuz yer yer aña gül ḳodılar

ḳodılar: -dılar
Mısra: **2**
koymak II yerleştirmek

1. Dil degüldür ḳafes-i cismüme bülbül ḳodılar
2. Dāġlar añlamanuz yer yer aña gül ḳodılar

ḳodılar: -dılar
Mısra: **6**
yapmak II ilave etmek II kesmek

5. Gördiler zülf-i siyāhuñ hevesin her yirde
6. Dil-rübālar da o sevdā ile kākül ḳodılar

ḳodılar: -dılar
Mısra: **8**
geride bırakmak II tüketmek

7. Bir benefşe ḳoyalum şişeye çüñ kim ḳomaduḳ
8. Ne gül ü lāle ne sünbül ne ḳaranfül ḳodılar

ḳodılar: -dılar
Mısra: **10**
geriye bırakmamak II kalmamak

9. Ṣabruñı ġāret idüp aldılar eşk-i çeşmüñ
10. Sende Yaḥyā ne tecemmül ne taḥammül ḳodılar

dāġ:

Dāġlar: -lar
Mısra: **2**
yara ǁ *gönülde açılmış yara*

1. Dil degüldür ḳafes-i cismüme bülbül ḳodılar
2. Dāġlar añlamanuz yer yer aña gül ḳodılar

añlama:

añlamañuz: -ñuz
Mısra: **2**
kavramamak II idrak etmemek

1. Dil degüldür ḳafes-i cismüme bülbül ḳodılar
2. Dāġlar añlamanuz yer yer aña gül ḳodılar

a:

aña: -ña
Mısra: **2**
işaret zamiri II ora

1. Dil degüldür ḳafes-i cismüme bülbül ḳodılar
2. Dāġlar añlamanuz yer yer aña gül ḳodılar

gül:

gül:
Mısra: **2**
gül II sevgili II yara

1. Dil degüldür ḳafes-i cismüme bülbül ḳodılar
2. Dāġlar añlamanuz yer yer aña gül ḳodılar

gül:
Mısra: **8**

gül

7. Bir benefşe ḳoyalum şişeye
çüñ kim ḳomaduḳ
8. Ne gül ü lāle ne sünbül ne
ḳaranfül ḳodılar

zülf:

Zülf:
Mısra: **3**
yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi ǁ saç ǁ

3. Zülf kim başına sulṭān idi
pā-mālüñ olup
4. Saña ḳul eylediler adını
süñbül ḳodılar

kim:

kim:
Mısra: **3**
bağlama edatı "ki"

3. Zülf kim başına sulṭān idi
pā-mālüñ olup
4. Saña ḳul eylediler adını
süñbül ḳodılar

başına:

başına:
Mısra: **3**
üst II kafa

3. Zülf kim başına sulṭān idi
pā-mālüñ olup
4. Saña ḳul eylediler adını
süñbül ḳodılar

sulṭān:

sulṭān:
Mısra: **3**
padişah ll sevgili.

3. Zülf kim başına sulṭān idi
pā-mālüñ olup
4. Saña ḳul eylediler adını
süñbül ḳodılar

i:

idi: -di
Mısra: **3**
İ- yardımcı fiili.

3. Zülf kim başına sulṭān idi
pā-mālüñ olup
4. Saña ḳul eylediler adını
süñbül ḳodılar

saña:

Saña:
Mısra: **4**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi II sevgili

3. Zülf kim başına sulṭān idi
pā-mālüñ olup
4. Saña ḳul eylediler adını
süñbül ḳodılar

süñbül:

süñbül:
Mısra: **4**
sümbül çiçeği II sevgilinin saçı

3. Zülf kim başına sulṭān idi
pā-mālüñ olup
4. Saña ḳul eylediler adını
süñbül ḳodılar

gördiler:

Gördiler:
Mısra: **5**
anlamak II idrak etmek

5. Gördiler zülf-i siyāhuñ
hevesin her yirde
6. Dil-rübālar da o sevdā ile
kākül ḳodılar

heves:

hevesin: -in
Mısra: **5**
Arzu, istekler

5. Gördiler zülf-i siyāhuñ
hevesin her yirde
6. Dil-rübālar da o sevdā ile
kākül ḳodılar

dil-rübā:

Dil-rübālar: -lar
Mısra: **6**
gönül alıcı

5. Gördiler zülf-i siyāhuñ
hevesin her yirde
6. Dil-rübālar da o sevdā ile
kākül ḳodılar

da:

da:
Mısra: **6**
dahi anlamındaki bağlaç.

5. Gördiler zülf-i siyāhuñ
hevesin her yirde
6. Dil-rübālar da o sevdā ile
kākül ḳodılar

o:

o:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Gördiler zülf-i siyāhuñ
hevesin her yirde
6. Dil-rübālar da o sevdā ile
kākül ḳodılar

sevdā:

sevdā:
Mısra: **6**
heves II aşk II kara

5. Gördiler zülf-i siyāhuñ
hevesin her yirde
6. Dil-rübālar da o sevdā ile
kākül ḳodılar

ile:

ile:
Mısra: **6**
bağlama edatı II ile birlikte

5. Gördiler zülf-i siyāhuñ
hevesin her yirde
6. Dil-rübālar da o sevdā ile
kākül ḳodılar

kākül:

kākül:
Mısra: **6**
saç, perçem

5. Gördiler zülf-i siyāhuñ
hevesin her yirde
6. Dil-rübālar da o sevdā ile
kākül ḳodılar

bir:

Bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Bir benefşe ḳoyalum şişeye
çüñ kim ḳomaduḳ
8. Ne gül ü lāle ne sünbül ne
ḳaranfül ḳodılar

benefşe:

benefşe:
Mısra: **7**
Menekşe çiçeği

7. Bir benefşe ḳoyalum şişeye
çüñ kim ḳomaduḳ
8. Ne gül ü lāle ne sünbül ne
ḳaranfül ḳodılar

ḳoy:

ḳoyalum: -alum
Mısra: **7**
Yerleştirmek, koymak; içine yerleştirmek.

7. Bir benefşe ḳoyalum şişeye çüñ kim ḳomaduḳ
8. Ne gül ü lāle ne sünbül ne ḳaranfül ḳodılar

şişe:

şişeye: -ye
Mısra: **7**
Camdan yapılmış, ağzı dar uzunca kap.

7. Bir benefşe ḳoyalum şişeye çüñ kim ḳomaduḳ
8. Ne gül ü lāle ne sünbül ne ḳaranfül ḳodılar

---

koma:

ḳomaduḳ: -duḳ
Mısra: **7**
Bırakmamak.

7. Bir benefşe ḳoyalum şişeye çüñ kim ḳomaduḳ
8. Ne gül ü lāle ne sünbül ne ḳaranfül ḳodılar

---

ne:

Ne:
Mısra: **8**
ne...ne bağlama edatı II hiçbiri

7. Bir benefşe ḳoyalum şişeye çüñ kim ḳomaduḳ
8. Ne gül ü lāle ne sünbül ne ḳaranfül ḳodılar

ne:
Mısra: **8**
ne...ne bağlama edatı II hiçbiri

7. Bir benefşe ḳoyalum şişeye çüñ kim ḳomaduḳ
8. Ne gül ü lāle ne sünbül ne ḳaranfül ḳodılar

ne:
Mısra: **8**
ne...ne bağlama edatı II hiçbiri

7. Bir benefşe ḳoyalum şişeye çüñ kim ḳomaduḳ
8. Ne gül ü lāle ne sünbül ne ḳaranfül ḳodılar

ne:
Mısra: **10**
ne...ne bağlama edatı II hiçbiri

9. Ṣabruñı ġāret idüp aldılar eşk-i çeşmüñ
10. Sende Yaḥyā ne tecemmül ne taḥammül ḳodılar

ne:
Mısra: **10**
ne...ne bağlama edatı II hiçbiri

9. Ṣabruñı ġāret idüp aldılar eşk-i çeşmüñ
10. Sende Yaḥyā ne tecemmül ne taḥammül ḳodılar

ü:

ü:
Mısra: **8**
ve

7. Bir benefşe ḳoyalum şişeye çüñ kim ḳomaduḳ
8. Ne gül ü lāle ne sünbül ne ḳaranfül ḳodılar

---

lāle:

lāle:
Mısra: **8**
Zambakgillerden yaprakları uzun ve mızrağı andırır çok renkli bir çiçek.

7. Bir benefşe ḳoyalum şişeye çüñ kim ḳomaduḳ
8. Ne gül ü lāle ne sünbül ne ḳaranfül ḳodılar

---

sünbül:

sünbül:
Mısra: **8**
sümbül

7. Bir benefşe ḳoyalum şişeye çüñ kim ḳomaduḳ
8. Ne gül ü lāle ne sünbül ne ḳaranfül ḳodılar

ḳaranfül:

ḳaranfül:
Mısra: **8**
Karanfil

7. Bir benefşe ḳoyalum şişeye çüñ kim ḳomaduḳ
8. Ne gül ü lāle ne sünbül ne ḳaranfül ḳodılar

---

sen:

Sende: -de
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Ṣabruñı ġāret idüp aldılar eşk-i çeşmüñ
10. Sende Yaḥyā ne tecemmül ne taḥammül ḳodılar

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ṣabruñı ġāret idüp aldılar eşk-i çeşmüñ
10. Sende Yaḥyā ne tecemmül ne taḥammül ḳodılar

---

tecemmül:

tecemmül:
Mısra: **10**
Süslenmek.

9. Ṣabruñı ġāret idüp aldılar eşk-i çeşmüñ
10. Sende Yaḥyā ne tecemmül ne taḥammül ḳodılar

---

taḥammül:

taḥammül:
Mısra: **10**
Dayanma, katlanma.

9. Ṣabruñı ġāret idüp aldılar eşk-i çeşmüñ
10. Sende Yaḥyā ne tecemmül ne taḥammül ḳodılar

---

kafes-i cismüme:

ḳafes-i cismüme: -
Mısra: **1**
beden kafesi.

1. Dil degüldür ḳafes-i cismüme bülbül ḳodılar
2. Dāğlar añlamanuz yer yer aña gül ḳodılar

---

yer yer:

yer yer: -
Mısra: **2**
yer yer, bölge bölge

1. Dil degüldür ḳafes-i cismüme bülbül ḳodılar
2. Dāğlar añlamanuz yer yer aña gül ḳodılar

---

pā-mālüñ olup:

pā-mālüñ olup: -
Mısra: **3**
Ayak altında kalmak II çiğnenmiş olmak

3. Zülf kim başına sulṭān idi pā-mālüñ olup
4. Saña ḳul eylediler adını

süñbül ḳodılar

kul eylediler:

ḳul eylediler: -
Mısra: **4**
hükmü altına almak II emir verecek duruma getirmek

3. Zülf kim başına sulṭān idi pā-mālüñ olup
4. Saña ḳul eylediler adını süñbül ḳodılar

adını kodılar:

adını ḳodılar: -
Mısra: **4**
adlandırmak II isim vermek

3. Zülf kim başına sulṭān idi pā-mālüñ olup
4. Saña ḳul eylediler adını süñbül ḳodılar

zülf-i siyāhuñ:

zülf-i siyāhuñ: -
Mısra: **5**
siyah saç.

5. Gördiler zülf-i siyāhuñ hevesin her yirde
6. Dil-rübālar da o sevdā ile kākül ḳodılar

her yirde:

her yirde: -
Mısra: **5**
her taraf

5. Gördiler zülf-i siyāhuñ hevesin her yirde
6. Dil-rübālar da o sevdā ile kākül ḳodılar

çüñ kim:

çüñ kim: -
Mısra: **7**
Çünkü, nedeniyle.

7. Bir benefşe ḳoyalum şişeye çüñ kim ḳomaduḳ
8. Ne gül ü lāle ne sünbül ne ḳaranfül ḳodılar

eşk-i çeşmüñ:

eşk-i çeşmüñ: -
Mısra: **9**
gözyaşı

9. Ṣabruñı ġāret idüp aldılar eşk-i çeşmüñ
10. Sende Yaḥyā ne tecemmül ne taḥammül ḳodılar

ġāret idüp:

ġāret idüp: -
Mısra: **9**
Yağmalamak.

9. Ṣabruñı ġāret idüp aldılar eşk-i çeşmüñ
10. Sende Yaḥyā ne tecemmül ne taḥammül ḳodılar

Ṣabruñı aldılar:

Ṣabruñı aldılar: -
Mısra: **9**
sabrı tükenmek II tahammülü kalmamak

9. Ṣabruñı ġāret idüp aldılar eşk-i çeşmüñ
10. Sende Yaḥyā ne tecemmül ne taḥammül ḳodılar

gülzār:

gülzāra: -a
Mısra: **1**
gül bahçesi ‖ *bahçe*

1. ʿAzm ider gülzāra ʿāşıḳ nev-cevānın gezdürür
2. Bir ölümli ḫastedür bi̇-çāre cānın gezdürür

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳ:
Mısra: **1**
âşık

1. ʿAzm ider gülzāra ʿāşıḳ nev-cevānın gezdürür
2. Bir ölümli ḫastedür bi̇-çāre cānın gezdürür

nev-cevān:

nev-cevānın: -ın
Mısra: **1**
genç sevgili

1. ʿAzm ider gülzāra ʿāşıḳ nev-cevānın gezdürür
2. Bir ölümli ḫastedür bi̇-çāre cānın gezdürür

gezdür:

gezdürür: -ür
Mısra: **1**
Dolaştırmak.

1. ʿAzm ider gülzāra ʿāşıḳ nev-cevānın gezdürür
2. Bir ölümli ḫastedür bi̇-çāre cānın gezdürür

gezdürür: -ür
Mısra: **2**
Dolaştırmak.

1. ʿAzm ider gülzāra ʿāşıḳ nev-cevānın gezdürür
2. Bir ölümli ḫastedür bi̇-çāre cānın gezdürür

gezdürür: -ür
Mısra: **4**
bulundurmak II dolaştırmak

3. ʿĀşıḳ-ı ḫam-geşteden dil-dār kim olmaz cüda
4. Bir kemān-keşdür ki yanınca kemānın gezdürür

gezdürür: -ür
Mısra: **6**
Dolaştırmak.

5. Gerden-i ḫurşi̇de zenci̇r-i şuʿāʿı bend idüp
6. Pehlevān-ı çarḫı gör şi̇r-i jiyānın gezdürür

gezdürür: -ür
Mısra: **8**
Dolaştırmak.

7. Berg-i gül bār oldı mı añlar ki diñlensün diyü
8. Şeh-süvārum eşheb-i çābük-ʿinānın gezdürür

gezdürür: -ür
Mısra: **10**
Dolaştırmak.

9. Gösterür Yaḥyā maʿārif ehline mecmūʿasın
10. Güyiyā bir bāġbāndur gülsitānın gezdürür

bir:

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. ʿAzm ider gülzāra ʿāşıḳ nev-cevānın gezdürür
2. Bir ölümli ḫastedür bi̇-çāre cānın gezdürür

Bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. ʿĀşıḳ-ı ḫam-geşteden dil-dār kim olmaz cüda
4. Bir kemān-keşdür ki yanınca kemānın gezdürür

bir:
Mısra: **10**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Gösterür Yaḥyā maʿārif ehline mecmūʿasın
10. Gūyiyā bir bāġbāndur gülsitānın gezdürür

---

bi-çāre:

bi̇-çāre:
Mısra: **2**
Çaresiz, düşkün, zavallı.

1. ʿAzm ider gülzāra ʿāşıḳ nev-cevānın gezdürür
2. Bir ölümli ḫastedür bi̇-çāre cānın gezdürür

---

cān:

cānın: -ın
Mısra: **2**
Beden, vücut.

1. ʿAzm ider gülzāra ʿāşıḳ nev-cevānın gezdürür
2. Bir ölümli ḫastedür bi̇-çāre cānın gezdürür

---

dil-dār:

dil-dār:
Mısra: **3**
gönül alan güzel II sevgili

3. ʿĀşıḳ-ı ḫam-geşteden dil-dār kim olmaz cüda
4. Bir kemān-keşdür ki yanınca kemānın gezdürür

---

kim:

kim:
Mısra: **3**
bağlama edatı "ki"

3. ʿĀşıḳ-ı ḫam-geşteden dil-dār kim olmaz cüda
4. Bir kemān-keşdür ki yanınca kemānın gezdürür

---

kemān-keş:

kemān-keşdür: -dür
Mısra: **4**
Okçu, ok atmakta mahir kimse

3. ʿĀşıḳ-ı ḫam-geşteden dil-dār kim olmaz cüda
4. Bir kemān-keşdür ki yanınca kemānın gezdürür

---

ki:

ki:
Mısra: **4**
Ki bağlacı.

3. ʿĀşıḳ-ı ḫam-geşteden dil-dār kim olmaz cüda
4. Bir kemān-keşdür ki yanınca kemānın gezdürür

ki:
Mısra: **7**
Ki bağlacı.

7. Berg-i gül bār oldı mı añlar ki diñlensün diyü
8. Şeh-süvārum eşheb-i çābük-ʿinānın gezdürür

---

yanınca:

yanınca:
Mısra: **4**
Yanında

3. ʿĀşıḳ-ı ḫam-geşteden dil-dār kim olmaz cüda
4. Bir kemān-keşdür ki yanınca kemānın gezdürür

---

kemān:

kemānın: -ın
Mısra: **4**
yay

3. ʿĀşıḳ-ı ḫam-geşteden dil-dār kim olmaz cüda
4. Bir kemān-keşdür ki yanınca kemānın gezdürür

---

gör:

gör:
Mısra: **6**
gör ki

5. Gerden-i ḫurşi̇de zenci̇r-i şuʿāʿı bend idüp
6. Pehlevān-ı çarḫı gör şi̇r-i jiyānın gezdürür

---

anlar:

anlar:
Mısra: **7**
üçüncü çoğul şahıs zamiri.

7. Berg-i gül bār oldı mı añlar ki diñlensün diyü
8. Şeh-süvārum eşheb-i çābük-ʿinānın gezdürür

---

diñlen:

diñlensün: -sün
Mısra: **7**
dinlenmek II durmak

7. Berg-i gül bār oldı mı añlar ki diñlensün diyü
8. Şeh-süvārum eşheb-i çābük-ʿinānın gezdürür

---

diyü:

diyü:
Mısra: **7**
Diyerek, deyip.

7. Berg-i gül bār oldı mı añlar ki diñlensün diyü
8. Şeh-süvārum eşheb-i çābük-ʿinānın gezdürür

Şeh-süvār:

Şeh-süvārum: -um
Mısra: **8**
Usta binici II Sevgili

7. Berg-i gül bār oldı mı añlar ki diñlensün diyü
8. Şeh-süvārum eşheb-i çābük-ʿinānın gezdürür

---

göster:

Gösterür: -ür
Mısra: **9**
göstermek II sunmak

9. Gösterür Yaḥyā maʿārif ehline mecmūʿasın
10. Gūyiyā bir bāġbāndur gülsitānın gezdürür

---

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Gösterür Yaḥyā maʿārif ehline mecmūʿasın
10. Gūyiyā bir bāġbāndur gülsitānın gezdürür

---

mecmūʿa:

mecmūʿasın: -sın
Mısra: **9**
İçinde şiirler, seçilmiş söz ve yazıların bulduğu metin

9. Gösterür Yaḥyā maʿārif ehline mecmūʿasın
10. Gūyiyā bir bāġbāndur gülsitānın gezdürür

---

gūyiyā:

Gūyiyā:
Mısra: **10**
sanki

9. Gösterür Yaḥyā maʿārif ehline mecmūʿasın
10. Gūyiyā bir bāġbāndur

gülsitānın gezdürür

bāğbān:

bāğbāndur: -dur
Mısra: **10**
bahçıvan II bağın ehli

9. Gösterür Yaḥyā maʿārif ehline mecmūʿasın
10. Gūyiyā bir bāğbāndur gülsitānın gezdürür

gülsitān:

gülsitānın: -ın
Mısra: **10**
gül bahçesi, çiçeklik ‖ bahçe

9. Gösterür Yaḥyā maʿārif ehline mecmūʿasın
10. Gūyiyā bir bāğbāndur gülsitānın gezdürür

ʿazm ider:

ʿazm ider: -
Mısra: **1**
Gitmek, yola çıkmak.

1. ʿAzm ider gülzāra ʿāşıḳ nev-cevānın gezdürür
2. Bir ölümli ḫastedür bį-çāre cānın gezdürür

ölümli hastedür:

ölümli ḫastedür: -
Mısra: **2**
ölecek gözüyle bakılan hasta II iyileşemeyecek hasta

1. ʿAzm ider gülzāra ʿāşıḳ nev-cevānın gezdürür
2. Bir ölümli ḫastedür bį-çāre cānın gezdürür

ʿĀşık-ı ham-geşteden:

ʿĀşıḳ-ı ḫam-geşteden: -
Mısra: **3**
beli bükülmüş âşık II eğilmiş bükülmüş âşık

3. ʿĀşıḳ-ı ḫam-geşteden dil-dār kim olmaz cüda
4. Bir kemān-keşdür ki yanınca kemānın gezdürür

cüda olmaz:

cüda olmaz: -
Mısra: **3**
Ayrı kalmamak II ayrı düşmemek.

3. ʿĀşıḳ-ı ḫam-geşteden dil-dār kim olmaz cüda
4. Bir kemān-keşdür ki yanınca kemānın gezdürür

gerden-i ḫurşide:

gerden-i ḫurşide: -
Mısra: **5**
Güneşin boynu.

5. Gerden-i ḫurşide zencįr-i şuʿāʿı bend idüp
6. Pehlevān-ı çarḫı gör şįr-i jiyānın gezdürür

zencir-i şuʿāʿı:

zencįr-i şuʿāʿı: -
Mısra: **5**
ışın zinciri II ışından zincir

5. Gerden-i ḫurşide zencįr-i şuʿāʿı bend idüp
6. Pehlevān-ı çarḫı gör şįr-i jiyānın gezdürür

bend idüp:

bend idüp: -
Mısra: **5**
bağlamak ‖ zincirlemek

5. Gerden-i ḫurşide zencįr-i şuʿāʿı bend idüp
6. Pehlevān-ı çarḫı gör şįr-i jiyānın gezdürür

pehlevān-ı çarhı:

pehlevān-ı çarḫı: -
Mısra: **6**
feleğin pehlivanı II feleğin yiğidi II sevgili

5. Gerden-i ḫurşide zencįr-i şuʿāʿı bend idüp
6. Pehlevān-ı çarḫı gör şįr-i jiyānın gezdürür

şir-i jiyānın:

şįr-i jiyānın: -
Mısra: **6**
Kükremiş aslan.

5. Gerden-i ḫurşide zencįr-i şuʿāʿı bend idüp
6. Pehlevān-ı çarḫı gör şįr-i jiyānın gezdürür

berg-i gül:

berg-i gül: -
Mısra: **7**
Gül yaprağı

7. Berg-i gül bār oldı mı añlar ki diñlensün diyü
8. Şeh-süvārum eşheb-i çābük-ʿinānın gezdürür

eşheb-i çābük-ʿinānın:

eşheb-i çābük-ʿinānın: -
Mısra: **8**
dizgini hızlı kırat

7. Berg-i gül bār oldı mı añlar ki diñlensün diyü
8. Şeh-süvārum eşheb-i çābük-ʿinānın gezdürür

bār oldı mı:

bār oldı mı: -
Mısra: **7**
Yükü sahibi oldu mu?

7. Berg-i gül bār oldı mı añlar ki diñlensün diyü
8. Şeh-süvārum eşheb-i çābük-ʿinānın gezdürür

maʿārif ehline:

maʿārif ehline: -
Mısra: **9**
şairler

9. Gösterür Yaḥyā maʿārif ehline mecmūʿasın
10. Gūyiyā bir bāğbāndur gülsitānın gezdürür

ṭolāb:

ṭolāblarla: -larla
Mısra: **1**
Su değirmeni

1. Birbirine girdiler ṭolāblarla āblar
2. Āblar ġālib olınca döndiler dolāblar

āb:

āblar: -lar
Mısra: **1**
Su

1. Birbirine girdiler ṭolāblarla āblar
2. Āblar ġālib olınca döndiler dolāblar

Āb:

Āblar: -lar
Mısra: **2**
Su

1. Birbirine girdiler ṭolāblarla āblar

2. Āblar ġālib olınca döndiler dolāblar

ey:

Ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Ey melāḥat baḥri ol nāfi ṣabā vaṣf itmese
4. Uġramazlardı göbek burmasına gird-āblar

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Ḳalmışuzdur bādenüñ keyfiyyetin idrākden
8. ʿAḳlımuz almışdur ey sāḳī o laʿl-i nāblar

ol:

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Ey melāḥat baḥri ol nāfi ṣabā vaṣf itmese
4. Uġramazlardı göbek burmasına gird-āblar

nāfi:

nāfi:
Mısra: **3**
Faydalı.

3. Ey melāḥat baḥri ol nāfi ṣabā vaṣf itmese
4. Uġramazlardı göbek burmasına gird-āblar

ṣabā:

ṣabā:
Mısra: **3**
Sabah rüzgarı

3. Ey melāḥat baḥri ol nāfi ṣabā vaṣf itmese
4. Uġramazlardı göbek burmasına gird-āblar

uġramaz:

Uġramazlardı: -lardı
Mısra: **4**
ziyaret etmemek

3. Ey melāḥat baḥri ol nāfi ṣabā vaṣf itmese
4. Uġramazlardı göbek burmasına gird-āblar

gird-āb:

gird-āblar: -lar
Mısra: **4**
Denizlerde, nehirlerde suların döndüğü tehlikeli yer, anafor, su çevrintisi.

3. Ey melāḥat baḥri ol nāfi ṣabā vaṣf itmese
4. Uġramazlardı göbek burmasına gird-āblar

ʿĀrıż:

ʿĀrıżı: -ı
Mısra: **5**
Yanak

5. ʿĀrıżı üzre ser-i zülfi düşer miḳrāżdan
6. Gūyiyā dil-ber kitāb-ı ḥüsnini iʿrāblar

üzre:

üzre:
Mısra: **5**
üzerine

5. ʿĀrıżı üzre ser-i zülfi düşer miḳrāżdan
6. Gūyiyā dil-ber kitāb-ı ḥüsnini iʿrāblar

düşer:

düşer:
Mısra: **5**
örtmek II üstünü kapatmak

5. ʿĀrıżı üzre ser-i zülfi düşer miḳrāżdan
6. Gūyiyā dil-ber kitāb-ı ḥüsnini iʿrāblar

miḳrāż:

miḳrāżdan: -dan
Mısra: **5**
makasla kısaltmaktan dolayı

5. ʿĀrıżı üzre ser-i zülfi düşer miḳrāżdan
6. Gūyiyā dil-ber kitāb-ı ḥüsnini iʿrāblar

gūyiyā:

Gūyiyā:
Mısra: **6**
sanki

5. ʿĀrıżı üzre ser-i zülfi düşer miḳrāżdan
6. Gūyiyā dil-ber kitāb-ı ḥüsnini iʿrāblar

dil-ber:

dil-ber:
Mısra: **6**
Gönül alan güzel || Sevgili

5. ʿĀrıżı üzre ser-i zülfi düşer miḳrāżdan
6. Gūyiyā dil-ber kitāb-ı ḥüsnini iʿrāblar

iʿrāb:

iʿrāblar: -lar
Mısra: **6**
süslemek II detaylandırmak

5. ʿĀrıżı üzre ser-i zülfi düşer miḳrāżdan
6. Gūyiyā dil-ber kitāb-ı ḥüsnini iʿrāblar

Kal:

Ḳalmışuzdur: -mışuzdur
Mısra: **7**
ayrı kalmak

7. Ḳalmışuzdur bādenüñ keyfiyyetin idrākden
8. ʿAḳlımuz almışdur ey sāḳī o laʿl-i nāblar

bāde:

bādenüñ: -nüñ
Mısra: **7**
Şarap.

7. Ḳalmışuzdur bādenüñ keyfiyyetin idrākden
8. ʿAḳlımuz almışdur ey sāḳī o laʿl-i nāblar

keyfiyyet:

keyfiyyetin: -in
Mısra: **7**
sarhoşluk II keyif

7. Ḳalmışuzdur bādenüñ keyfiyyetin idrākden
8. ʿAḳlımuz almışdur ey sāḳī o laʿl-i nāblar

idrāk:

idrākden: -den
Mısra: **7**
anlamak II yaşamak

7. Ḳalmışuzdur bādenüñ keyfiyyetin idrākden
8. ʿAḳlımuz almışdur ey sāḳī o laʿl-i nāblar

sāḳi:

sāḳi:
Mısra: **8**
Kadeh, içki sunan

7. Ḳalmışuzdur bādenüñ keyfiyyetin idrākden
8. ʿAḳlımuz almışdur ey sāḳi o laʿl-i nāblar

---

o:

o:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Ḳalmışuzdur bādenüñ keyfiyyetin idrākden
8. ʿAḳlımuz almışdur ey sāḳi o laʿl-i nāblar

ʿayş:

ʿAyşa: -a
Mısra: **10**
eğlence, zevk u safâ

9. Pertev-i ruḫsār-ı sāḳi şuʿle-i cām-ı şarāb
10. ʿAyşa āġāz eyle Yaḥyā geçmeden meh-tāblar

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Pertev-i ruḫsār-ı sāḳi şuʿle-i cām-ı şarāb
10. ʿAyşa āġāz eyle Yaḥyā geçmeden meh-tāblar

---

geçmeden:

geçmeden:
Mısra: **10**
geçip gitmek II sona ermek

9. Pertev-i ruḫsār-ı sāḳi şuʿle-i cām-ı şarāb
10. ʿAyşa āġāz eyle Yaḥyā geçmeden meh-tāblar

---

meh-tāb:

meh-tāblar: -lar
Mısra: **10**
Ay ışığı II sevgilinin ay gibi parlak yüzü.

9. Pertev-i ruḫsār-ı sāḳi şuʿle-i cām-ı şarāb
10. ʿAyşa āġāz eyle Yaḥyā geçmeden meh-tāblar

---

birbirine girdiler:

birbirine girdiler: -
Mısra: **1**
birbirine karışmak II kavgaya tutuşmak

1. Birbirine girdiler ṭolāblarla āblar
2. Āblar ġālib olınca döndiler dolāblar

ġālib olınca:

ġālib olınca: -
Mısra: **2**
yendikleri vakit II galip gelince

1. Birbirine girdiler ṭolāblarla āblar
2. Āblar ġālib olınca döndiler dolāblar

---

dolāblar döndiler:

dolāblar döndiler: -
Mısra: **2**
oyun oynamak II değirmenin dönmesi II gizli işler karıştırmak

1. Birbirine girdiler ṭolāblarla āblar
2. Āblar ġālib olınca döndiler dolāblar

---

melāḥat baḥri:

melāḥat baḥri: -
Mısra: **3**
güzellik denizi II sevgili

3. Ey melāḥat baḥri ol nāfi ṣabā vaṣf itmese
4. Uġramazlardı göbek burmasına gird-āblar

---

vaṣf itmese:

vaṣf itmese: -
Mısra: **3**
uğramamak II esmemek

3. Ey melāḥat baḥri ol nāfi ṣabā vaṣf itmese
4. Uġramazlardı göbek burmasına gird-āblar

---

göbek burmasına:

göbek burmasına: -
Mısra: **4**
suyun içinde dönmeye başlamak II su döngüsü

3. Ey melāḥat baḥri ol nāfi ṣabā vaṣf itmese
4. Uġramazlardı göbek burmasına gird-āblar

---

ser-i zülfi:

ser-i zülfi: -
Mısra: **5**
Zülfün ucu.

5. ʿĀrıżı üzre ser-i zülfi düşer miḳrāżdan
6. Güyiyā dil-ber kitāb-ı ḥüsnini iʿrāblar

---

kitāb-ı ḥüsnini:

kitāb-ı ḥüsnini: -
Mısra: **6**
Güzellik kitabı.

5. ʿĀrıżı üzre ser-i zülfi düşer miḳrāżdan
6. Güyiyā dil-ber kitāb-ı ḥüsnini iʿrāblar

ʿaḳlımuz almışdur:

ʿaḳlımuz almışdur: -
Mısra: **8**
aklını başından almak II güzelliğiyle büyülemek

7. Ḳalmışuzdur bādenüñ keyfiyyetin idrākden
8. ʿAḳlımuz almışdur ey sāḳi o laʿl-i nāblar

---

laʿl-i nāblar:

laʿl-i nāblar: -
Mısra: **8**
sevgilinin saf dudağı

7. Ḳalmışuzdur bādenüñ keyfiyyetin idrākden
8. ʿAḳlımuz almışdur ey sāḳi o laʿl-i nāblar

---

pertev-i ruḫsār-ı sāḳi:

pertev-i ruḫsār-ı sāḳi: -
Mısra: **9**
sâkînin yanağının parlaklığı II içki sunan güzelin yanağının parıltısı

9. Pertev-i ruḫsār-ı sāḳi şuʿle-i cām-ı şarāb
10. ʿAyşa āġāz eyle Yaḥyā geçmeden meh-tāblar

şuʿle-i cām-ı şarāb:

şuʿle-i cām-ı şarāb: -
Mısra: **9**
şarap kadehinin yaydığı parıltı

9. Pertev-i ruḫsār-ı sāḳī şuʿle-i cām-ı şarāb
10. ʿAyşa āġāz eyle Yaḥyā geçmeden meh-tāblar

āġāz eyle:

āġāz eyle: -
Mısra: **10**
başlamak

9. Pertev-i ruḫsār-ı sāḳī şuʿle-i cām-ı şarāb
10. ʿAyşa āġāz eyle Yaḥyā geçmeden meh-tāblar

bilmez:

bilmez:
Mısra: **1**
bilmemek II anlamamak II hissetmemek

1. Bīm-i reh bilmez şeb-i tārīkde tehnā gelür
2. Senden ey meh-rū ḫayālüñ baña bī-pervā gelür

bilmez:
Mısra: **5**
anlamamak

5. Cānına ṭoḳunmayınca bilmez ādem nolduġun
6. Tīr-i dil-dūz-ı maḥabbet şöyle nā-peydā gelür

tehnā:

tehnā:
Mısra: **1**
Kalabalık olmayan, tenha.

1. Bīm-i reh bilmez şeb-i tārīkde tehnā gelür
2. Senden ey meh-rū ḫayālüñ baña bī-pervā gelür

gel:

gelür: -ür
Mısra: **1**
gelmek II görünmek

1. Bīm-i reh bilmez şeb-i tārīkde tehnā gelür
2. Senden ey meh-rū ḫayālüñ baña bī-pervā gelür

gelür: -ür
Mısra: **2**
görünmek

1. Bīm-i reh bilmez şeb-i tārīkde tehnā gelür
2. Senden ey meh-rū ḫayālüñ baña bī-pervā gelür

gelür: -ür
Mısra: **4**
ulaşmak

3. Gönderürsin yüz biñ istiġnāyla düşnām-ı telḫ
4. Ṣanma düşnām ile senden baña istiġnā gelür

gelür: -ür
Mısra: **6**
görünmek II diye düşünülmek

5. Cānına ṭoḳunmayınca bilmez ādem nolduġun
6. Tīr-i dil-dūz-ı maḥabbet şöyle nā-peydā gelür

gelür: -ür
Mısra: **8**
görünmek II diye düşünülmek

7. Beñzer ey pīr-i muġān rez duḫterine bulaşur
8. Kūyuña ʿāḳil varan erbāb-ı dil şeydā gelür

gelür: -ür
Mısra: **10**
ortaya çıkmak

9. Cān çekişmekde ḳapuñda her gelen Yaḥyā gibi
10. Fitne vü āşūbı artırma şehā ġavġā gelür

sen:

Senden: -den
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri II sevgili

1. Bīm-i reh bilmez şeb-i tārīkde tehnā gelür
2. Senden ey meh-rū ḫayālüñ baña bī-pervā gelür

senden: -den
Mısra: **4**
İkinci tekil şahıs zamiri II sevgili

3. Gönderürsin yüz biñ istiġnāyla düşnām-ı telḫ
4. Ṣanma düşnām ile senden baña istiġnā gelür

ey:

ey:
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Bīm-i reh bilmez şeb-i tārīkde tehnā gelür
2. Senden ey meh-rū ḫayālüñ baña bī-pervā gelür

ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Beñzer ey pīr-i muġān rez duḫterine bulaşur
8. Kūyuña ʿāḳil varan erbāb-ı dil şeydā gelür

meh-rū:

meh-rū:
Mısra: **2**
ay yüzlü II sevgili.

1. Bīm-i reh bilmez şeb-i tārīkde tehnā gelür
2. Senden ey meh-rū ḫayālüñ baña bī-pervā gelür

ḫayāl:

ḫayālüñ: -üñ
Mısra: **2**
hayal II düşünce

1. Bīm-i reh bilmez şeb-i tārīkde tehnā gelür
2. Senden ey meh-rū ḫayālüñ baña bī-pervā gelür

baña:

baña:
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali II âşık

1. Bīm-i reh bilmez şeb-i tārīkde tehnā gelür
2. Senden ey meh-rū ḫayālüñ baña bī-pervā gelür

baña:
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali II âşık

3. Gönderürsin yüz biñ istiġnāyla düşnām-ı telḫ
4. Ṣanma düşnām ile senden baña istiġnā gelür

bī-pervā:

bī-pervā:
Mısra: **2**
pervasız, korkusuz.

1. Bīm-i reh bilmez şeb-i tārīkde tehnā gelür
2. Senden ey meh-rū ḫayālüñ baña bī-pervā gelür

gönder:

Gönderürsin: -ürsin
Mısra: **3**
yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak.

3. Gönderürsin yüz biñ
istiġnāyla düşnām-ı telḫ
4. Şanma düşnām ile senden
baña istiġnā gelür

istiġnā:

istiġnāyla: -yla
Mısra: **3**
naz, işve

3. Gönderürsin yüz biñ
istiġnāyla düşnām-ı telḫ
4. Şanma düşnām ile senden
baña istiġnā gelür

istiġnā:
Mısra: **4**
Kayıtsızlık, nazlanma, isteksizlik

3. Gönderürsin yüz biñ
istiġnāyla düşnām-ı telḫ
4. Şanma düşnām ile senden
baña istiġnā gelür

Şanma:

Şanma:
Mısra: **4**
zannetme

3. Gönderürsin yüz biñ
istiġnāyla düşnām-ı telḫ
4. Şanma düşnām ile senden
baña istiġnā gelür

düşnām:

düşnām:
Mısra: **4**
küfür, sövüp sayma

3. Gönderürsin yüz biñ
istiġnāyla düşnām-ı telḫ
4. Şanma düşnām ile senden
baña istiġnā gelür

ile:

ile:
Mısra: **4**
bağlama edatı II -den dolayı II ile birlikte

3. Gönderürsin yüz biñ
istiġnāyla düşnām-ı telḫ
4. Şanma düşnām ile senden
baña istiġnā gelür

ādem:

ādem:
Mısra: **5**
İnsan.

5. Cānına ṭoḳunmayınca
bilmez ādem nolduġun
6. Tīr-i dil-dūz-ı maḥabbet
şöyle nā-peydā gelür

nolduġun:

nolduġun:
Mısra: **5**
ne olduğunu II nasıl olduğu

5. Cānına ṭoḳunmayınca
bilmez ādem nolduġun
6. Tīr-i dil-dūz-ı maḥabbet
şöyle nā-peydā gelür

şöyle:

şöyle:
Mısra: **6**
şöyle II sanki

5. Cānına ṭoḳunmayınca
bilmez ādem nolduġun
6. Tīr-i dil-dūz-ı maḥabbet
şöyle nā-peydā gelür

nā-peydā:

nā-peydā:
Mısra: **6**
ortada olmayan II gizli

5. Cānına ṭoḳunmayınca
bilmez ādem nolduġun
6. Tīr-i dil-dūz-ı maḥabbet
şöyle nā-peydā gelür

beñze:

Beñzer: -r
Mısra: **7**
andırmak

7. Beñzer ey pīr-i muġān rez
duḫterine bulaşur
8. Kūyuña ʿāḳil varan erbāb-ı
dil şeydā gelür

bulaş:

bulaşur: -ur
Mısra: **7**
bulaşmak II yakınlık kurmak

7. Beñzer ey pīr-i muġān rez
duḫterine bulaşur
8. Kūyuña ʿāḳil varan erbāb-ı
dil şeydā gelür

kūy:

Kūyuña: -uña
Mısra: **8**
(Sevgili'nin) semti, mahallesi

7. Beñzer ey pīr-i muġān rez
duḫterine bulaşur
8. Kūyuña ʿāḳil varan erbāb-ı
dil şeydā gelür

ʿāḳil:

ʿāḳil:
Mısra: **8**
aklı başınca II akıllıca

7. Beñzer ey pīr-i muġān rez
duḫterine bulaşur
8. Kūyuña ʿāḳil varan erbāb-ı
dil şeydā gelür

varan:

varan:
Mısra: **8**
ulaşan kimse

7. Beñzer ey pīr-i muġān rez
duḫterine bulaşur
8. Kūyuña ʿāḳil varan erbāb-ı
dil şeydā gelür

şeydā:

şeydā:
Mısra: **8**
Divane, müptelâ.

7. Beñzer ey pīr-i muġān rez
duḫterine bulaşur
8. Kūyuña ʿāḳil varan erbāb-ı
dil şeydā gelür

kapu:

ḳapuñda: -ñda
Mısra: **9**
padişah/sevgili kapısı I *makam, huzur*

9. Cān çekişmekde ḳapuñda
her gelen Yaḥyā gibi
10. Fitne vü āşūbı artırma şehā
ġavġā gelür

her:

her:
Mısra: **9**
Her, her bir

9. Cān çekişmekde ḳapuñda
her gelen Yaḥyā gibi
10. Fitne vü āşūbı artırma şehā
ġavġā gelür

gelen:

gelen:
Mısra: **9**
gelen kimse II uğrayan

9. Cān çekişmekde ḳapuñda
her gelen Yaḥyā gibi
10. Fitne vü āşūbı artırma şehā

ġavġā gelür

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Cān çekişmekde ḳapuñda her gelen Yaḥyā gibi
10. Fitne vü āşūbı artırma şehā ġavġā gelür

gibi:

gibi:
Mısra: **9**
Benzetme edatı II -e benzer

9. Cān çekişmekde ḳapuñda her gelen Yaḥyā gibi
10. Fitne vü āşūbı artırma şehā ġavġā gelür

artırma:

artırma:
Mısra: **10**
çoğaltmamak

9. Cān çekişmekde ḳapuñda her gelen Yaḥyā gibi
10. Fitne vü āşūbı artırma şehā ġavġā gelür

şehā:

şehā:
Mısra: **10**
Ey padişah ǁ ey sevgili.

9. Cān çekişmekde ḳapuñda her gelen Yaḥyā gibi
10. Fitne vü āşūbı artırma şehā ġavġā gelür

ġavġā:

ġavġā:
Mısra: **10**
Kavga, dövüş

9. Cān çekişmekde ḳapuñda her gelen Yaḥyā gibi
10. Fitne vü āşūbı artırma şehā ġavġā gelür

bim-i reh:

bi̇m-i reh: -
Mısra: **1**
yol korkusu

1. Bi̇m-i reh bilmez şeb-i tāri̇kde tehnā gelür
2. Senden ey meh-rū ḫayālüñ baña bi̇-pervā gelür

şeb-i tārikde:

şeb-i tāri̇kde: -
Mısra: **1**
karanlık gece

1. Bi̇m-i reh bilmez şeb-i tāri̇kde tehnā gelür
2. Senden ey meh-rū ḫayālüñ baña bi̇-pervā gelür

düşnām-ı telh:

düşnām-ı telḫ: -
Mısra: **3**
Acı sözler, sövme, sövüp sayma, ta'n.

3. Gönderürsin yüz biñ istiġnāyla düşnām-ı telḫ
4. Ṣanma düşnām ile senden baña istiġnā gelür

yüz biñ:

yüz biñ: -
Mısra: **3**
Yüz bin, pek çok.

3. Gönderürsin yüz biñ istiġnāyla düşnām-ı telḫ
4. Ṣanma düşnām ile senden baña istiġnā gelür

cānına ṭokunmayınca:

cānına ṭoḳunmayınca: -
Mısra: **5**
canına değmemek II yüreğini etkilememek

5. Cānına ṭoḳunmayınca bilmez ādem nolduġun
6. Ti̇r-i dil-dūz-ı maḥabbet şöyle nā-peydā gelür

tir-i dil-dūz-ı maḥabbet:

ti̇r-i dil-dūz-ı maḥabbet: -
Mısra: **6**
sevginin, aşkın gönül delici oku

5. Cānına ṭoḳunmayınca bilmez ādem nolduġun
6. Ti̇r-i dil-dūz-ı maḥabbet şöyle nā-peydā gelür

pir-i muġān:

pi̇r-i muġān: -
Mısra: **7**
meyhaneci

7. Beñzer ey pi̇r-i muġān rez duḫterine bulaşur
8. Kūyuña ʿāḳil varan erbāb-ı dil şeydā gelür

rez duḫterine:

rez duḫterine: -
Mısra: **7**
Üzüm kızı, şarap.

7. Beñzer ey pi̇r-i muġān rez duḫterine bulaşur
8. Kūyuña ʿāḳil varan erbāb-ı dil şeydā gelür

erbāb-ı dil:

erbāb-ı dil: -
Mısra: **8**
gönül erbabı II âşık

7. Beñzer ey pi̇r-i muġān rez duḫterine bulaşur
8. Kūyuña ʿāḳil varan erbāb-ı dil şeydā gelür

cān çekişmekde:

cān çekişmekde: -
Mısra: **9**
Can çekişmek, ölmeye yaklaşmak.

9. Cān çekişmekde ḳapuñda her gelen Yaḥyā gibi
10. Fitne vü āşūbı artırma şehā ġavġā gelür

fitne vü āşūbı:

fitne vü āşūbı: -
Mısra: **10**
Karışıklık ve ortalığı karıştıran.

9. Cān çekişmekde ḳapuñda her gelen Yaḥyā gibi
10. Fitne vü āşūbı artırma şehā ġavġā gelür

lāleveş:

Lāleveş:
Mısra: **1**
lale gibi

1. Lāleveş giymiş ḳabā-yı sürḫ ʿizz ü nāzı var
2. Söyleşilmez ol hümāyile ʿaceb pervāzı var

giy:

giymiş: -miş
Mısra: **1**
Bir giyeceği bedenine veya herhangi bir organına

geçirmek.

1. Lāleveş giymiş ḳabā-yı sürḫ ʿizz ü nāzı var
2. Söyleşilmez ol hümāyile ʿaceb pervāzı var

---

var:

var:
Mısra: **1**
sahip II elde bulunulan şey II var

1. Lāleveş giymiş ḳabā-yı sürḫ ʿizz ü nāzı var
2. Söyleşilmez ol hümāyile ʿaceb pervāzı var

var:
Mısra: **2**
sahip

1. Lāleveş giymiş ḳabā-yı sürḫ ʿizz ü nāzı var
2. Söyleşilmez ol hümāyile ʿaceb pervāzı var

var:
Mısra: **4**
var II sahip olmak

3. Big mi yoḳdur beste-i fitrākuñ olmuş mürġ-i dil
4. Ḳanġı şāhuñ çeşm-i mestüñ gibi bir şāh-bāzı var

var:
Mısra: **6**
var II elde bulunulan II sahip

5. Ġonceyi açmış nezāketle nesīm-i nev-bahār
6. Bülbül-i şeydā sevinsüñ öyle bir hem-rāzı var

var:
Mısra: **8**
var II sahip olmak

7. Bir seḥer gülzāra gelseñ ʿandelībi diñleseñ
8. Ḫayli aʿlā naġmeler eyler bülend āvāzı var

---

söyleşil:

Söyleşilmez: -mez
Mısra: **2**
karşılıklı konuşmamak II sohbet etmemek

1. Lāleveş giymiş ḳabā-yı sürḫ ʿizz ü nāzı var
2. Söyleşilmez ol hümāyile ʿaceb pervāzı var

---

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Lāleveş giymiş ḳabā-yı sürḫ ʿizz ü nāzı var
2. Söyleşilmez ol hümāyile ʿaceb pervāzı var

olmuş: -muş
Mısra: **3**
Olmak.

3. Big mi yoḳdur beste-i fitrākuñ olmuş mürġ-i dil
4. Ḳanġı şāhuñ çeşm-i mestüñ gibi bir şāh-bāzı var

olmaz: -maz
Mısra: **9**
olmamak

9. Her zamān sūz-ı firāḳ olmaz viṣāl irdi açıl
10. ʿĀlem-i ʿaşḳuñ da ey Yaḥyā ḳışı var yazı var

---

hümā:

hümāyile: -yile
Mısra: **2**
Talih kuşu. II Sevgili.

1. Lāleveş giymiş ḳabā-yı sürḫ ʿizz ü nāzı var
2. Söyleşilmez ol hümāyile ʿaceb pervāzı var

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **2**
şaşırtan, hayrette bırakan, tuhaf

1. Lāleveş giymiş ḳabā-yı sürḫ ʿizz ü nāzı var
2. Söyleşilmez ol hümāyile ʿaceb pervāzı var

---

pervāz:

pervāzı: -ı
Mısra: **2**
Uçma, uçuş.

1. Lāleveş giymiş ḳabā-yı sürḫ ʿizz ü nāzı var
2. Söyleşilmez ol hümāyile ʿaceb pervāzı var

---

big:

Big:
Mısra: **3**
Bey

3. Big mi yoḳdur beste-i fitrākuñ olmuş mürġ-i dil
4. Ḳanġı şāhuñ çeşm-i mestüñ gibi bir şāh-bāzı var

---

mi:

mi:
Mısra: **3**
soru edatı

3. Big mi yoḳdur beste-i fitrākuñ olmuş mürġ-i dil
4. Ḳanġı şāhuñ çeşm-i mestüñ gibi bir şāh-bāzı var

---

yok:

yoḳdur: -dur
Mısra: **3**
elde bulunmamak II yok

3. Big mi yoḳdur beste-i fitrākuñ olmuş mürġ-i dil
4. Ḳanġı şāhuñ çeşm-i mestüñ gibi bir şāh-bāzı var

Ḳanġı:

Ḳanġı:
Mısra: **4**
Hangi

3. Big mi yoḳdur beste-i fitrākuñ olmuş mürġ-i dil
4. Ḳanġı şāhuñ çeşm-i mestüñ gibi bir şāh-bāzı var

şāh:

şāhuñ: -uñ
Mısra: **4**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

3. Big mi yoḳdur beste-i fitrākuñ olmuş mürġ-i dil
4. Ḳanġı şāhuñ çeşm-i mestüñ gibi bir şāh-bāzı var

---

gibi:

gibi:
Mısra: **4**
benzetme edatı "gibi" II -e benzer

3. Big mi yoḳdur beste-i fitrākuñ olmuş mürġ-i dil
4. Ḳanġı şāhuñ çeşm-i mestüñ gibi bir şāh-bāzı var

---

bir:

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Big mi yoḳdur beste-i fitrākuñ olmuş mürġ-i dil

4. Ḳangı şāhuñ çeşm-i mestüñ gibi bir şāh-bāzı var

Bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Bir seḥer gülzāra gelseñ ʿandelibi diñleseñ
8. Ḫayli aʿlā naġmeler eyler bülend āvāzı var

şāh-bāz:

şāh-bāzı: -ı
Mısra: **4**
doğan kuşu. II âşık.

3. Big mi yoḳdur beste-i fitrākuñ olmuş mürġ-i dil
4. Ḳangı şāhuñ çeşm-i mestüñ gibi bir şāh-bāzı var

Ġonce:

Ġonceyi: -yi
Mısra: **5**
gonca II sevgili

5. Ġonceyi açmış nezāketle nesim-i nev-bahār
6. Bülbül-i şeydā sevinsüñ öyle bir hem-rāzı var

aç:

açmış: -mış
Mısra: **5**
açılmasını sağlamak

5. Ġonceyi açmış nezāketle nesim-i nev-bahār
6. Bülbül-i şeydā sevinsüñ öyle bir hem-rāzı var

nezāket:

nezāketle: -le
Mısra: **5**
Naziklik, incelik, zariflik.

5. Ġonceyi açmış nezāketle nesim-i nev-bahār
6. Bülbül-i şeydā sevinsüñ öyle bir hem-rāzı var

sevin:

sevinsüñ: -süñ
Mısra: **6**
sevinmek II mutlu olmak

5. Ġonceyi açmış nezāketle nesim-i nev-bahār
6. Bülbül-i şeydā sevinsüñ öyle bir hem-rāzı var

hem-rāz:

hem-rāzı: -ı
Mısra: **6**
sırdaş

5. Ġonceyi açmış nezāketle nesim-i nev-bahār
6. Bülbül-i şeydā sevinsüñ öyle bir hem-rāzı var

seḥer:

seḥer:
Mısra: **7**
Sabah

7. Bir seḥer gülzāra gelseñ ʿandelibi diñleseñ
8. Ḫayli aʿlā naġmeler eyler bülend āvāzı var

gülzār:

gülzāra: -a
Mısra: **7**
gül bahçesi ǁ bahçe

7. Bir seḥer gülzāra gelseñ ʿandelibi diñleseñ
8. Ḫayli aʿlā naġmeler eyler bülend āvāzı var

gel:

gelseñ: -señ
Mısra: **7**
gelmek II ziyaret etmek

7. Bir seḥer gülzāra gelseñ ʿandelibi diñleseñ
8. Ḫayli aʿlā naġmeler eyler bülend āvāzı var

ʿandelib:

ʿandelibi: -i
Mısra: **7**
Bülbül II âşık.

7. Bir seḥer gülzāra gelseñ ʿandelibi diñleseñ
8. Ḫayli aʿlā naġmeler eyler bülend āvāzı var

diñle:

diñleseñ: -señ
Mısra: **7**
Kulak vermek, dinlemek

7. Bir seḥer gülzāra gelseñ ʿandelibi diñleseñ
8. Ḫayli aʿlā naġmeler eyler bülend āvāzı var

Ḫayli:

Ḫayli:
Mısra: **8**
Çokça, epeyce, oldukça

7. Bir seḥer gülzāra gelseñ ʿandelibi diñleseñ
8. Ḫayli aʿlā naġmeler eyler bülend āvāzı var

aʿlā:

aʿlā:
Mısra: **8**
güzel

7. Bir seḥer gülzāra gelseñ ʿandelibi diñleseñ
8. Ḫayli aʿlā naġmeler eyler bülend āvāzı var

viṣāl:

viṣāl:
Mısra: **9**
Ulaşmak, kavuşmak.

9. Her zamān sūz-ı firāḳ olmaz viṣāl irdi açıl
10. ʿĀlem-i ʿaşḳuñ da ey Yaḥyā ḳışı var yazı var

ir:

irdi: -di
Mısra: **9**
Ulaşmak.

9. Her zamān sūz-ı firāḳ olmaz viṣāl irdi açıl
10. ʿĀlem-i ʿaşḳuñ da ey Yaḥyā ḳışı var yazı var

açıl:

açıl:
Mısra: **9**
ferahlamak, rahatlamak

9. Her zamān sūz-ı firāḳ olmaz viṣāl irdi açıl
10. ʿĀlem-i ʿaşḳuñ da ey Yaḥyā ḳışı var yazı var

da:

da:
Mısra: **10**
de/da bağlacı II dahi

9. Her zamān sūz-ı firāḳ olmaz viṣāl irdi açıl
10. ʿĀlem-i ʿaşḳuñ da ey Yaḥyā ḳışı var yazı var

ey:

ey:
Mısra: **10**
Seslenme edatı.

9. Her zamān sūz-ı firāḳ olmaz viṣāl irdi açıl
10. ʿĀlem-i ʿaşḳuñ da ey Yaḥyā ḳışı var yazı var

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Her zamān sūz-ı firāḳ olmaz viṣāl irdi açıl
10. ʿĀlem-i ʿaşḳuñ da ey Yaḥyā ḳışı var yazı var

ḳabā-yı sürh:

ḳabā-yı sürḫ: -
Mısra: **1**
kırmızı elbise

1. Lāleveş giymiş ḳabā-yı sürḫ ʿizz ü nāzı var
2. Söyleşilmez ol hümāyile ʿaceb pervāzı var

ʿizz ü nāzı:

ʿizz ü nāzı: -
Mısra: **1**
kıymet ve naz

1. Lāleveş giymiş ḳabā-yı sürḫ ʿizz ü nāzı var
2. Söyleşilmez ol hümāyile ʿaceb pervāzı var

beste-i fitrākuñ:

beste-i fitrākuñ: -
Mısra: **3**
Terki kayışının bağlı olması.

3. Big mi yoḳdur beste-i fitrākuñ olmuş mürġ-i dil
4. Ḳanġı şāhuñ çeşm-i mestüñ gibi bir şāh-bāzı var

mürġ-i dil:

mürġ-i dil: -
Mısra: **3**
Gönül kuşu

3. Big mi yoḳdur beste-i fitrākuñ olmuş mürġ-i dil
4. Ḳanġı şāhuñ çeşm-i mestüñ gibi bir şāh-bāzı var

çeşm-i mestüñ:

çeşm-i mestüñ: -
Mısra: **4**
mahmur, baygın göz

3. Big mi yoḳdur beste-i fitrākuñ olmuş mürġ-i dil
4. Ḳanġı şāhuñ çeşm-i mestüñ gibi bir şāh-bāzı var

nesim-i nev-bahār:

nesįm-i nev-bahār: -
Mısra: **5**
ilkbahar meltemi

5. Ġonceyi açmış nezāketle nesįm-i nev-bahār
6. Bülbül-i şeydā sevinsüñ öyle bir hem-rāzı var

bülbül-i şeydā:

bülbül-i şeydā: -
Mısra: **6**
çılgın âşık II çılgın bülbül

5. Ġonceyi açmış nezāketle nesįm-i nev-bahār
6. Bülbül-i şeydā sevinsüñ öyle bir hem-rāzı var

öyle bir:

öyle bir: -
Mısra: **6**
Bu tarzda, bu şekilde.

5. Ġonceyi açmış nezāketle nesįm-i nev-bahār
6. Bülbül-i şeydā sevinsüñ öyle bir hem-rāzı var

naġmeler eyler:

naġmeler eyler: -
Mısra: **8**
inlemek II şarkı söylemek

7. Bir seḥer gülzāra gelseñ ʿandelįbi diñleseñ
8. Ḥayli aʿlā naġmeler eyler bülend āvāzı var

bülend āvāzı:

bülend āvāzı: -
Mısra: **8**
yüksek ses II güzel, etkili seda

7. Bir seḥer gülzāra gelseñ ʿandelįbi diñleseñ
8. Ḥayli aʿlā naġmeler eyler bülend āvāzı var

sūz-ı firāḳ:

sūz-ı firāḳ: -
Mısra: **9**
Ayrılık ateşi

9. Her zamān sūz-ı firāḳ olmaz viṣāl irdi açıl
10. ʿĀlem-i ʿaşḳuñ da ey Yaḥyā ḳışı var yazı var

her zamān:

her zamān: -
Mısra: **9**
Her daim, her zaman

9. Her zamān sūz-ı firāḳ olmaz viṣāl irdi açıl
10. ʿĀlem-i ʿaşḳuñ da ey Yaḥyā ḳışı var yazı var

ʿĀlem-i ʿaşḳuñ:

ʿĀlem-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **10**
'aşk 'âlemi

9. Her zamān sūz-ı firāḳ olmaz viṣāl irdi açıl
10. ʿĀlem-i ʿaşḳuñ da ey Yaḥyā ḳışı var yazı var

ḳışı var yazı var:

ḳışı var yazı var: -
Mısra: **10**
kötü günü iyi günü olmak II zor ve huzurlu dönem

9. Her zamān sūz-ı firāḳ olmaz viṣāl irdi açıl
10. ʿĀlem-i ʿaşḳuñ da ey Yaḥyā ḳışı var yazı var

dil-dār:

dil-dār:
Mısra: **1**
gönül alan güzel II sevgili

1. Ṭaġıdur dil-dār zülfin zįnet-i ruḫsār ider
2. Gülsitānın bāġbān-ı ḥüsn sünbülzār ider

id:

ider: -er
Mısra: **1**
Yapmak

1. Ṭaġıdur dil-dār zülfin zįnet-i ruḫsār ider
2. Gülsitānın bāġbān-ı ḥüsn sünbülzār ider

ider: -er
Mısra: **2**
Etmek, eylemek.

1. Ṭağıdur dil-dār zülfin ẕinet-i ruḫsār ider
2. Gülsitānın bāġbān-ı ḥüsn sünbülzār ider

ider: -er
Mısra: **4**
Etmek, eylemek.

3. Başladı feryād ü zāra bülbül-i āşüfte-ḥāl
4. Kimseye nevbet degürmez ādemi bī-zār ider

gülsitān:

Gülsitānın: -ın
Mısra: **2**
gül bahçesi, çiçeklik II sevgilinin yüzü

1. Ṭağıdur dil-dār zülfin ẕinet-i ruḫsār ider
2. Gülsitānın bāġbān-ı ḥüsn sünbülzār ider

sünbülzār:

sünbülzār:
Mısra: **2**
Sümbül bahçesi II sevgilinin saçları

1. Ṭağıdur dil-dār zülfin ẕinet-i ruḫsār ider
2. Gülsitānın bāġbān-ı ḥüsn sünbülzār ider

başla:

Başladı: -dı
Mısra: **3**
başlamak II girişmek

3. Başladı feryād ü zāra bülbül-i āşüfte-ḥāl
4. Kimseye nevbet degürmez ādemi bī-zār ider

kimse:

Kimseye: -ye
Mısra: **4**
Hiç kimse.

3. Başladı feryād ü zāra bülbül-i āşüfte-ḥāl
4. Kimseye nevbet degürmez ādemi bī-zār ider

ādem:

ādemi: -i
Mısra: **4**
insan II âşık

3. Başladı feryād ü zāra bülbül-i āşüfte-ḥāl
4. Kimseye nevbet degürmez ādemi bī-zār ider

bi-zār:

bī-zār:
Mısra: **4**
Rahatsız, küskün.

3. Başladı feryād ü zāra bülbül-i āşüfte-ḥāl
4. Kimseye nevbet degürmez ādemi bī-zār ider

bülbül:

Bülbül:
Mısra: **5**
güzel sesiyle bilinen kuş II âşık

5. Bülbül ü pervāne ʿaşḳ ile bulaldan iştihār
6. ʿAşḳdan dem urmaġa ehl-i maḥabbet ʿār ider

bülbül:
Mısra: **9**
bülbül II âşık

9. Gülden añlar bülbül ey Yaḥyā meger gūş-ı ḳabūl
10. Meclisinde itdigi her naġmeyi tekrār ider

ü:

ü:
Mısra: **5**
ve

5. Bülbül ü pervāne ʿaşḳ ile bulaldan iştihār
6. ʿAşḳdan dem urmaġa ehl-i maḥabbet ʿār ider

pervāne:

pervāne:
Mısra: **5**
kelebek II âşık

5. Bülbül ü pervāne ʿaşḳ ile bulaldan iştihār
6. ʿAşḳdan dem urmaġa ehl-i maḥabbet ʿār ider

ʿaşḳ:

ʿaşḳ:
Mısra: **5**
aşk

5. Bülbül ü pervāne ʿaşḳ ile bulaldan iştihār
6. ʿAşḳdan dem urmaġa ehl-i maḥabbet ʿār ider

ʿAşḳdan: -dan
Mısra: **6**
aşk

5. Bülbül ü pervāne ʿaşḳ ile bulaldan iştihār
6. ʿAşḳdan dem urmaġa ehl-i maḥabbet ʿār ider

ile:

ile:
Mısra: **5**
bağlama edatı II -dan dolayı

5. Bülbül ü pervāne ʿaşḳ ile bulaldan iştihār
6. ʿAşḳdan dem urmaġa ehl-i maḥabbet ʿār ider

dil:

Dil:
Mısra: **7**
gönül

7. Dil ḫam-ı zülfin cihāna virmez ammā gāh olur
8. Şāne ol bī-çāreye dünyāyı teng ü tār ider

cihān:

cihāna: -a
Mısra: **7**
dünya II hiç kimse

7. Dil ḫam-ı zülfin cihāna virmez ammā gāh olur
8. Şāne ol bī-çāreye dünyāyı teng ü tār ider

vir:

virmez: -mez
Mısra: **7**
vermemek II sakınmak II değişmemek

7. Dil ḫam-ı zülfin cihāna virmez ammā gāh olur
8. Şāne ol bī-çāreye dünyāyı teng ü tār ider

ammā:

ammā:
Mısra: **7**
ama

7. Dil ḫam-ı zülfin cihāna virmez ammā gāh olur
8. Şāne ol bī-çāreye dünyāyı teng ü tār ider

Şāne:

Şāne:
Mısra: **8**
tarak

7. Dil ḫam-ı zülfin cihāna virmez ammā gāh olur
8. Şāne ol bi̇-çāreye düñyāyı teng ü tār ider

ol:

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Dil ḫam-ı zülfin cihāna virmez ammā gāh olur
8. Şāne ol bi̇-çāreye düñyāyı teng ü tār ider

bi-çāre:

bi̇-çāreye: -ye
Mısra: **8**
çaresiz II âşık

7. Dil ḫam-ı zülfin cihāna virmez ammā gāh olur
8. Şāne ol bi̇-çāreye düñyāyı teng ü tār ider

gül:

Gülden: -den
Mısra: **9**
Gül. || Sevgili.

9. Gülden añlar bülbül ey Yaḥyā meger gūş-ı ḳabūl
10. Meclisinde itdigi her naġmeyi tekrār ider

añla:

añlar: -r
Mısra: **9**
Sezip kavramak, akıl erdirmek, hissetmek, tahkik etmek, bilmek.

9. Gülden añlar bülbül ey Yaḥyā meger gūş-ı ḳabūl
10. Meclisinde itdigi her naġmeyi tekrār ider

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Gülden añlar bülbül ey Yaḥyā meger gūş-ı ḳabūl
10. Meclisinde itdigi her naġmeyi tekrār ider

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Gülden añlar bülbül ey Yaḥyā meger gūş-ı ḳabūl
10. Meclisinde itdigi her naġmeyi tekrār ider

meger:

meger:
Mısra: **9**
sanki

9. Gülden añlar bülbül ey Yaḥyā meger gūş-ı ḳabūl
10. Meclisinde itdigi her naġmeyi tekrār ider

meclis:

Meclisinde: -i, -n, -de
Mısra: **10**
Oturulacak, toplanılacak yer.

9. Gülden añlar bülbül ey Yaḥyā meger gūş-ı ḳabūl
10. Meclisinde itdigi her naġmeyi tekrār ider

it:

itdigi: -digi
Mısra: **10**
söylemek

9. Gülden añlar bülbül ey Yaḥyā meger gūş-ı ḳabūl
10. Meclisinde itdigi her naġmeyi tekrār ider

her:

her:
Mısra: **10**
Tüm, bütün

9. Gülden añlar bülbül ey Yaḥyā meger gūş-ı ḳabūl
10. Meclisinde itdigi her naġmeyi tekrār ider

naġme:

naġmeyi: -yi
Mısra: **10**
etkileyici söz II nağme

9. Gülden añlar bülbül ey Yaḥyā meger gūş-ı ḳabūl
10. Meclisinde itdigi her naġmeyi tekrār ider

zinet-i ruhsār:

zi̇net-i ruḫsār: -
Mısra: **1**
yüzünün süsü II yanağının süsü

1. Ṭaġıdur dil-dār zülfin zi̇net-i ruḫsār ider
2. Gülsitānın bāġbān-ı ḥüsn sünbülzār ider

zülfin Ṭaġıdur:

zülfin Ṭaġıdur: -
Mısra: **1**
saçlarını savurmak II saçını çözmek

1. Ṭaġıdur dil-dār zülfin zi̇net-i ruḫsār ider
2. Gülsitānın bāġbān-ı ḥüsn sünbülzār ider

bāġbān-ı ḥüsn:

bāġbān-ı ḥüsn: -
Mısra: **2**
Güzellik bahçıvanı.

1. Ṭaġıdur dil-dār zülfin zi̇net-i ruḫsār ider
2. Gülsitānın bāġbān-ı ḥüsn sünbülzār ider

feryād ü zāra:

feryād ü zāra: -
Mısra: **3**
Ağlayıp sızlamak.

3. Başladı feryād ü zāra bülbül-i āşüfte-ḥāl
4. Kimseye nevbet degürmez ādemi bi̇-zār ider

bülbül-i āşüfte-ḥāl:

bülbül-i āşüfte-ḥāl: -
Mısra: **3**
Perişan haldeki bülbül

3. Başladı feryād ü zāra bülbül-i āşüfte-ḥāl
4. Kimseye nevbet degürmez ādemi bi̇-zār ider

nevbet degürmez:

nevbet degürmez: -
Mısra: **4**
sıra gelmemek

3. Başladı feryād ü zāra bülbül-i āşüfte-ḥāl
4. Kimseye nevbet degürmez ādemi bi̇-zār ider

iştihār bulaldan:

iştihār bulaldan: -
Mısra: **5**
şöhret bulduktan sonra II şöhret bulalı beri

5. Bülbül ü pervāne ʿaşḳ ile bulaldan iştihār
6. ʿAşḳdan dem urmaġa ehl-i maḥabbet ʿār ider

dem urmaġa:

dem urmaġa: -
Mısra: **6**
konuşmak, bahsetmek

5. Bülbül ü pervāne ʿaşḳ ile bulaldan iştihār
6. ʿAşḳdan dem urmaġa ehl-i maḥabbet ʿār ider

ehl-i maḥabbet:

ehl-i maḥabbet: -
Mısra: **6**
muhabbet ehli II aşk ehli

5. Bülbül ü pervāne ʿaşḳ ile bulaldan iştihār
6. ʿAşḳdan dem urmaġa ehl-i maḥabbet ʿār ider

ʿār ider:

ʿār ider: -
Mısra: **6**
utanmak

5. Bülbül ü pervāne ʿaşḳ ile bulaldan iştihār
6. ʿAşḳdan dem urmaġa ehl-i maḥabbet ʿār ider

ḫam-ı zülfin:

ḫam-ı zülfin: -
Mısra: **7**
Saç kıvrımı.

7. Dil ḫam-ı zülfin cihāna virmez ammā gāh olur
8. Şāne ol bi̇-çāreye düñyāyı teng ü tār ider

gāh olur:

gāh olur: -
Mısra: **7**
bazen, zaman olur ki...

7. Dil ḫam-ı zülfin cihāna virmez ammā gāh olur
8. Şāne ol bi̇-çāreye düñyāyı teng ü tār ider

düñyāyı teng ü tār ider:

düñyāyı teng ü tār ider: -
Mısra: **8**
Bir kimseyi çok sıkıntılı bir duruma sokmak

7. Dil ḫam-ı zülfin cihāna virmez ammā gāh olur
8. Şāne ol bi̇-çāreye düñyāyı teng ü tār ider

gūş-ı ḳabūl:

gūş-ı ḳabūl: -
Mısra: **9**
can kulağı ile dinlemek II her şeyi akılda tutmaya çalışmak

9. Gülden añlar bülbül ey Yaḥyā meger gūş-ı ḳabūl
10. Meclisinde itdigi her naġmeyi tekrār ider

tekrār ider:

tekrār ider: -
Mısra: **10**
tekrarlamak

9. Gülden añlar bülbül ey Yaḥyā meger gūş-ı ḳabūl
10. Meclisinde itdigi her naġmeyi tekrār ider

kemāhi:

kemāhi̇:
Mısra: **1**
Olduğu gibi.

1. Gün yüzüñ māhiyyet-i ḥüsni kemāhi̇ gösterür
2. Nūr-ı Ḥaḳḳı yine ol şemʿ-i ilāhi̇ gösterür

göster:

gösterür: -ür
Mısra: **1**
göstermek II yansıtmak

1. Gün yüzüñ māhiyyet-i ḥüsni kemāhi̇ gösterür
2. Nūr-ı Ḥaḳḳı yine ol şemʿ-i ilāhi̇ gösterür

gösterür: -ür
Mısra: **2**
Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak

1. Gün yüzüñ māhiyyet-i ḥüsni kemāhi̇ gösterür
2. Nūr-ı Ḥaḳḳı yine ol şemʿ-i ilāhi̇ gösterür

gösterür: -ür
Mısra: **6**
ortaya koymak II göstermek

5. Çi̇n-i ebrūdan iñen raġbet görünmez ʿāşıḳa
6. Meylini ʿuşşāḳa luṭf ile nigāhı gösterür

gösterür: -ür
Mısra: **8**
göstermek II yansıtmak

7. Ey hilāl-ebrū cemālüñ ḥaḳḳı baḳ āyi̇neye
8. Bir muṣaffā nūrdur kim ʿaks-i māhı gösterür

gösterür: -ür
Mısra: **10**
göstermek II yansıtmak

9. Her ne deñlü dilde pinhān eylese ʿaşḳ āteşin
10. ʿĀşıḳın sūz-ı derūnın dūd-ı āhı gösterür

gösterür: -ür
Mısra: **12**
göstermek II yönlendirmek II işaret etmek

11. Ṭoġrı yoldur maḳṣada ṣapman reh-i mey-ḫāneden
12. Zāhide ṣormañ ṭari̇ḳ-i ḫānḳāhı gösterür

gösterür: -ür
Mısra: **14**
göstermek II işaret etmek

13. Menbaʿ-ı iḥsānuñ Yaḥyā kimden eylerse su'āl
14. Hep şehā ol dergeh-i devlet-penāhı gösterür

yine:

yine:
Mısra: **2**
yeniden, bir daha, tekrar

1. Gün yüzüñ māhiyyet-i ḥüsni kemāhi̇ gösterür
2. Nūr-ı Ḥaḳḳı yine ol şemʿ-i ilāhi̇ gösterür

ol:

ol:
Mısra: **2**
O, işaret sıfatı.

1. Gün yüzüñ māhiyyet-i ḥüsni kemāhi̇ gösterür
2. Nūr-ı Ḥaḳḳı yine ol şemʿ-i ilāhi̇ gösterür

olsa: -sa
Mısra: **3**
Olmak.

3. Bir alay olsa güzeller hep teveccüh yāredür
4. Ḫalḳ-ı ʿālem birbirine

pādişāhı gösterür

ol:
Mısra: **14**
o, işaret sıfatı

13. Menbaʿ-ı iḥsānuñ Yaḥyā kimden eylerse su'āl
14. Hep şehā ol dergeh-i devlet-penāhı gösterür

güzel:

güzeller: -ler
Mısra: **3**
güzel, hoş kimseler

3. Bir alay olsa güzeller hep teveccüh yāredür
4. Ḫalḳ-ı ʿālem birbirine pādişāhı gösterür

hep:

hep:
Mısra: **3**
Daima, her zaman

3. Bir alay olsa güzeller hep teveccüh yāredür
4. Ḫalḳ-ı ʿālem birbirine pādişāhı gösterür

Hep:
Mısra: **14**
Daima, her zaman

13. Menbaʿ-ı iḥsānuñ Yaḥyā kimden eylerse su'āl
14. Hep şehā ol dergeh-i devlet-penāhı gösterür

teveccüh:

teveccüh:
Mısra: **3**
yönelmek

3. Bir alay olsa güzeller hep teveccüh yāredür
4. Ḫalḳ-ı ʿālem birbirine pādişāhı gösterür

yār:

yāredür: -edür
Mısra: **3**
sevgili

3. Bir alay olsa güzeller hep teveccüh yāredür
4. Ḫalḳ-ı ʿālem birbirine pādişāhı gösterür

pādişāh:

pādişāhı: -ı
Mısra: **4**
padişah ǁ sevgili, güzel

3. Bir alay olsa güzeller hep teveccüh yāredür
4. Ḫalḳ-ı ʿālem birbirine pādişāhı gösterür

iñen:

iñen:
Mısra: **5**
çoğu zaman II çok

5. Çi̇n-i ebrūdan iñen raġbet görünmez ʿāşıḳa
6. Meylini ʿuşşāḳa luṭf ile nigāhı gösterür

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳa: -a
Mısra: **5**
Âşık, seven.

5. Çi̇n-i ebrūdan iñen raġbet görünmez ʿāşıḳa
6. Meylini ʿuşşāḳa luṭf ile nigāhı gösterür

meyl:

Meylini: -ini
Mısra: **6**
Meyil, yönelme

5. Çi̇n-i ebrūdan iñen raġbet görünmez ʿāşıḳa
6. Meylini ʿuşşāḳa luṭf ile nigāhı gösterür

ʿuşşāḳ:

ʿuşşāḳa: -a
Mısra: **6**
âşıklar

5. Çi̇n-i ebrūdan iñen raġbet görünmez ʿāşıḳa
6. Meylini ʿuşşāḳa luṭf ile nigāhı gösterür

luṭf:

luṭf:
Mısra: **6**
Yardım, iyilik

5. Çi̇n-i ebrūdan iñen raġbet görünmez ʿāşıḳa
6. Meylini ʿuşşāḳa luṭf ile nigāhı gösterür

ile:

ile:
Mısra: **6**
bağlama edatı II ile birlikte

5. Çi̇n-i ebrūdan iñen raġbet görünmez ʿāşıḳa
6. Meylini ʿuşşāḳa luṭf ile nigāhı gösterür

nigāh:

nigāhı: -ı
Mısra: **6**
Bakış, nazar.

5. Çi̇n-i ebrūdan iñen raġbet görünmez ʿāşıḳa
6. Meylini ʿuşşāḳa luṭf ile nigāhı gösterür

ey:

Ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Ey hilāl-ebrū cemālüñ ḥaḳḳı baḳ āyi̇neye
8. Bir muṣaffā nūrdur kim ʿaks-i māhı gösterür

hilāl-ebrū:

hilāl-ebrū:
Mısra: **7**
hilal kaşlı

7. Ey hilāl-ebrū cemālüñ ḥaḳḳı baḳ āyi̇neye
8. Bir muṣaffā nūrdur kim ʿaks-i māhı gösterür

baḳ:

baḳ:
Mısra: **7**
bakmak II nazar etmek

7. Ey hilāl-ebrū cemālüñ ḥaḳḳı baḳ āyi̇neye
8. Bir muṣaffā nūrdur kim ʿaks-i māhı gösterür

āyine:

āyi̇neye: -ye
Mısra: **7**
ayna

7. Ey hilāl-ebrū cemālüñ ḥaḳḳı baḳ āyi̇neye
8. Bir muṣaffā nūrdur kim ʿaks-i māhı gösterür

bir:

Bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Ey hilāl-ebrū cemālüñ ḥaḳḳı baḳ āyīneye
8. Bir muṣaffā nūrdur kim ʿaks-i māhı gösterür

kim:

kim:
Mısra: **8**
bağlama edatı II -dığı için

7. Ey hilāl-ebrū cemālüñ ḥaḳḳı baḳ āyīneye
8. Bir muṣaffā nūrdur kim ʿaks-i māhı gösterür

dil:

dilde: -de
Mısra: **9**
gönül

9. Her ne deñlü dilde pinhān eylese ʿaşḳ āteşin
10. ʿĀşıḳın sūz-ı derūnın dūd-ı āhı gösterür

ʿĀşıḳ:

ʿĀşıḳın: -ın
Mısra: **10**
âşık

9. Her ne deñlü dilde pinhān eylese ʿaşḳ āteşin
10. ʿĀşıḳın sūz-ı derūnın dūd-ı āhı gösterür

maḳṣad:

maḳṣada: -a
Mısra: **11**
Gaye, amaç.

11. Ṭoġrı yoldur maḳṣada ṣapman reh-i mey-ḫāneden
12. Zāhide ṣormañ ṭarīḳ-i ḫānḳāhı gösterür

ṣapma:

ṣapman: -n
Mısra: **11**
yönünü değiştirmemek

11. Ṭoġrı yoldur maḳṣada ṣapman reh-i mey-ḫāneden
12. Zāhide ṣormañ ṭarīḳ-i ḫānḳāhı gösterür

zāhid:

Zāhide: -e
Mısra: **12**
Kaba sofu (çok dindar olup irfanı olmayan kimse).

11. Ṭoġrı yoldur maḳṣada ṣapman reh-i mey-ḫāneden
12. Zāhide ṣormañ ṭarīḳ-i ḫānḳāhı gösterür

ṣorma:

ṣormañ: -ñ
Mısra: **12**
sormamak II öğrenmeye çalışmamak

11. Ṭoġrı yoldur maḳṣada ṣapman reh-i mey-ḫāneden
12. Zāhide ṣormañ ṭarīḳ-i ḫānḳāhı gösterür

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **13**
17. yüzyıl divan şairi

13. Menbaʿ-ı iḥsānuñ Yaḥyā kimden eylerse su'āl
14. Hep şehā ol dergeh-i devlet-penāhı gösterür

kimden:

kimden:
Mısra: **13**
Kimden

13. Menbaʿ-ı iḥsānuñ Yaḥyā kimden eylerse su'āl
14. Hep şehā ol dergeh-i devlet-penāhı gösterür

şehā:

şehā:
Mısra: **14**
Ey padişah ‖ ey sevgili.

13. Menbaʿ-ı iḥsānuñ Yaḥyā kimden eylerse su'āl
14. Hep şehā ol dergeh-i devlet-penāhı gösterür

māhiyyet-i ḥüsni:

māhiyyet-i ḥüsni: -
Mısra: **1**
güzelliğinin mahiyeti II güzelliğin nitelikleri

1. Gün yüzüñ māhiyyet-i ḥüsni kemāhī gösterür
2. Nūr-ı Ḥaḳḳı yine ol şemʿ-i ilāhī gösterür

gün yüzüñ:

gün yüzüñ: -
Mısra: **1**
Güneş gibi yüz

1. Gün yüzüñ māhiyyet-i ḥüsni kemāhī gösterür
2. Nūr-ı Ḥaḳḳı yine ol şemʿ-i ilāhī gösterür

nūr-ı Ḥaḳḳı:

nūr-ı Ḥaḳḳı: -
Mısra: **2**
Allah'ın nuru.

1. Gün yüzüñ māhiyyet-i ḥüsni kemāhī gösterür
2. Nūr-ı Ḥaḳḳı yine ol şemʿ-i ilāhī gösterür

şemʿ-i ilāhī:

şemʿ-i ilāhī: -
Mısra: **2**
İlahi mum II İlahi ışık

1. Gün yüzüñ māhiyyet-i ḥüsni kemāhī gösterür
2. Nūr-ı Ḥaḳḳı yine ol şemʿ-i ilāhī gösterür

bir alay:

bir alay: -
Mısra: **3**
sayıca çok fazla.

3. Bir alay olsa güzeller hep teveccüh yāredür
4. Ḫalḳ-ı ʿālem birbirine pādişāhı gösterür

Halḳ-ı ʿālem:

Ḫalḳ-ı ʿālem: -
Mısra: **4**
Dünya halkı, herkes.

3. Bir alay olsa güzeller hep teveccüh yāredür
4. Ḫalḳ-ı ʿālem birbirine pādişāhı gösterür

birbirine gösterür:

birbirine gösterür: -
Mısra: **4**
birbirine göstermek II birbirine anlatıp işaret etmek

3. Bir alay olsa güzeller hep teveccüh yāredür
4. Ḫalḳ-ı ʿālem birbirine pādişāhı gösterür

Çin-i ebrūdan:

Çi̇n-i ebrūdan: -
Mısra: **5**
Çatık kaş

5. Çi̇n-i ebrūdan iñen raġbet görünmez ʿāşıḳa
6. Meylini ʿuşşāḳa luṭf ile nigāhı gösterür

raġbet görünmez:

raġbet görünmez: -
Mısra: **5**
rağbet edilmemek II talep görmemek

5. Çi̇n-i ebrūdan iñen raġbet görünmez ʿāşıḳa
6. Meylini ʿuşşāḳa luṭf ile nigāhı gösterür

cemālüñ ḥaḳḳı:

cemālüñ ḥaḳḳı: -
Mısra: **7**
yüzün suyun hürmetine II hatırın için

7. Ey hilāl-ebrū cemālüñ ḥaḳḳı baḳ āyi̇neye
8. Bir muṣaffā nūrdur kim ʿaks-i māhı gösterür

muṣaffā nūrdur:

muṣaffā nūrdur: -
Mısra: **8**
saf ışık II sade nur

7. Ey hilāl-ebrū cemālüñ ḥaḳḳı baḳ āyi̇neye
8. Bir muṣaffā nūrdur kim ʿaks-i māhı gösterür

ʿaks-i māhı:

ʿaks-i māhı: -
Mısra: **8**
Ayın yansıması.

7. Ey hilāl-ebrū cemālüñ ḥaḳḳı baḳ āyi̇neye
8. Bir muṣaffā nūrdur kim ʿaks-i māhı gösterür

ʿaşḳ āteşin:

ʿaşḳ āteşin: -
Mısra: **9**
Aşk ateşi.

9. Her ne deñlü dilde pinhān eylese ʿaşḳ āteşin
10. ʿĀşıḳın sūz-ı derūnın dūd-ı āhı gösterür

pinhān eylese:

pinhān eylese: -
Mısra: **9**
Saklamak, gizlemek.

9. Her ne deñlü dilde pinhān eylese ʿaşḳ āteşin
10. ʿĀşıḳın sūz-ı derūnın dūd-ı āhı gösterür

her ne deñlü:

her ne deñlü: -
Mısra: **9**
her ne kadar

9. Her ne deñlü dilde pinhān eylese ʿaşḳ āteşin
10. ʿĀşıḳın sūz-ı derūnın dūd-ı āhı gösterür

sūz-ı derūnın:

sūz-ı derūnın: -
Mısra: **10**
Gönül yangını

9. Her ne deñlü dilde pinhān eylese ʿaşḳ āteşin
10. ʿĀşıḳın sūz-ı derūnın dūd-ı āhı gösterür

dūd-ı āhı:

dūd-ı āhı: -
Mısra: **10**
Ahın dumanı.

9. Her ne deñlü dilde pinhān eylese ʿaşḳ āteşin
10. ʿĀşıḳın sūz-ı derūnın dūd-ı āhı gösterür

reh-i mey-ḫāneden:

reh-i mey-ḫāneden: -
Mısra: **11**
Meyhane yolu.

11. Ṭoġrı yoldur maḳṣada ṣapman reh-i mey-ḫāneden
12. Zāhide ṣormañ ṭari̇ḳ-i ḫānḳāhı gösterür

Ṭoġrı yoldur:

Ṭoġrı yoldur: -
Mısra: **11**
doğru yol, Hak yolu

11. Ṭoġrı yoldur maḳṣada ṣapman reh-i mey-ḫāneden
12. Zāhide ṣormañ ṭari̇ḳ-i ḫānḳāhı gösterür

ṭarik-i ḫānḳāhı:

ṭari̇ḳ-i ḫānḳāhı: -
Mısra: **12**
tekke yolu II kaba sofuluk yolu

11. Ṭoġrı yoldur maḳṣada ṣapman reh-i mey-ḫāneden
12. Zāhide ṣormañ ṭari̇ḳ-i ḫānḳāhı gösterür

menbaʿ-ı iḥsānuñ:

menbaʿ-ı iḥsānuñ: -
Mısra: **13**
cömertlik, iyilik kaynağı

13. Menbaʿ-ı iḥsānuñ Yaḥyā kimden eylerse su'āl
14. Hep şehā ol dergeh-i devlet-penāhı gösterür

su'āl eylerse:

su'āl eylerse: -
Mısra: **13**
Soru sormak.

13. Menbaʿ-ı iḥsānuñ Yaḥyā kimden eylerse su'āl
14. Hep şehā ol dergeh-i devlet-penāhı gösterür

dergeh-i devlet-penāhı:

dergeh-i devlet-penāhı: -
Mısra: **14**
devlet kapısının yeri II mutluluk, saadet, varlık kapısının olduğu yer

13. Menbaʿ-ı iḥsānuñ Yaḥyā kimden eylerse su'āl
14. Hep şehā ol dergeh-i devlet-penāhı gösterür

yine:

Yine:
Mısra: **1**
yine, tekrar.

1. Yine der-kār olsa dāmān-ı nesi̇m-i nev-bahār
2. Yine gülşende ṭutuşsa āteş-i şevḳ-i hezār

Yine:
Mısra: **2**
yine, tekrar.

1. Yine der-kār olsa dāmān-ı nesi̇m-i nev-bahār
2. Yine gülşende ṭutuşsa āteş-i şevḳ-i hezār

gülşen:

gülşende: -de
Mısra: **2**
gül bahçesi ‖ bahçe

1. Yine der-kār olsa dāmān-ı nesim-i nev-bahār
2. Yine gülşende ṭutuşsa āteş-i şevḳ-i hezār

tutuş:

ṭutuşsa: -sa
Mısra: **2**
yanmak, ateş almak ‖ 'aşk ateşiyle yanıp tutuşmak

1. Yine der-kār olsa dāmān-ı nesim-i nev-bahār
2. Yine gülşende ṭutuşsa āteş-i şevḳ-i hezār

bezm:

bezmi: -i
Mısra: **3**
meclis‖ sevgilinin bulunduğu sohbet ve eğlence meclisi

3. Verd-i raʿnā bezmi germ-ā-germ idüp gülzārda
4. Ṭutsa elde āteşin bādeyle cām-ı zer-nigār

gülzār:

gülzārda: -da
Mısra: **3**
gül bahçesi ‖ bahçe

3. Verd-i raʿnā bezmi germ-ā-germ idüp gülzārda
4. Ṭutsa elde āteşin bādeyle cām-ı zer-nigār

eşcār:

eşcār:
Mısra: **5**
ağaçlar

5. Sāye-i evrāḳdan eşcār ḳursa dāmlar
6. Olsa ṣaḥn-ı bāğda ʿayş u ṣafā mürği şikār

ki:

ki:
Mısra: **7**
bağlama edatı II -dığı için

7. Devlet-i sermā ki buz üstündedür bulur şikest
8. Ḫüsrev-i nev-rūz ider cünd-i şitāyı tār-mār

ʿālem:

ʿālemi: -i
Mısra: **9**
dünya

9. Būy-ı gülle ʿālemi taṭyib ider Yaḥyā ṣabā
10. Nitekim ḫulḳ-ı kerim-i pādişāh-ı kām-kār

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Būy-ı gülle ʿālemi taṭyib ider Yaḥyā ṣabā
10. Nitekim ḫulḳ-ı kerim-i pādişāh-ı kām-kār

ṣabā:

ṣabā:
Mısra: **9**
Sabah rüzgarı

9. Būy-ı gülle ʿālemi taṭyib ider Yaḥyā ṣabā
10. Nitekim ḫulḳ-ı kerim-i pādişāh-ı kām-kār

nitekim:

Nitekim:
Mısra: **10**
Sonuç olarak.

9. Būy-ı gülle ʿālemi taṭyib ider Yaḥyā ṣabā
10. Nitekim ḫulḳ-ı kerim-i pādişāh-ı kām-kār

kim:

kim:
Mısra: **11**
bağlama edatı "ki" II -dır ki

11. Ḥażret-i Sulṭān ʿOsmān Ḫān-ı ʿāli-ḳadr kim
12. İbtihāc eyler bahār-ı devletiyle rüzgār

rüzgār:

rūzgār:
Mısra: **12**
devir, zaman

11. Ḥażret-i Sulṭān ʿOsmān Ḫān-ı ʿāli-ḳadr kim
12. İbtihāc eyler bahār-ı devletiyle rüzgār

:

:
Mısra: **13**

13. 7 Devḥa-i iḳbāl ü baḫtun ser-bülend itsün Ḫudā
14. Her diyār olsun ẓılāl-ı reʾfetünden ḥiṣṣedār

Hudā:

Ḫudā:
Mısra: **13**
Allah

13. 7 Devḥa-i iḳbāl ü baḫtun ser-bülend itsün Ḫudā
14. Her diyār olsun ẓılāl-ı reʾfetünden ḥiṣṣedār

her:

Her:
Mısra: **14**
bütün II her

13. 7 Devḥa-i iḳbāl ü baḫtun ser-bülend itsün Ḫudā
14. Her diyār olsun ẓılāl-ı reʾfetünden ḥiṣṣedār

diyār:

diyār:
Mısra: **14**
Memleket, ülke, yer

13. 7 Devḥa-i iḳbāl ü baḫtun ser-bülend itsün Ḫudā
14. Her diyār olsun ẓılāl-ı reʾfetünden ḥiṣṣedār

dāmān-ı nesim-i nev-bahār:

dāmān-ı nesim-i nev-bahār: -
Mısra: **1**
ilkbahar rüzgarının eteği II ilkbahar rüzgarı

1. Yine der-kār olsa dāmān-ı nesim-i nev-bahār
2. Yine gülşende ṭutuşsa āteş-i şevḳ-i hezār

āteş-i şevḳ-i hezār:

āteş-i şevḳ-i hezār: -
Mısra: **2**
bülbülün aşk ateşi

1. Yine der-kār olsa dāmān-ı nesim-i nev-bahār
2. Yine gülşende ṭutuşsa āteş-i şevḳ-i hezār

der-kār olsa:

der-kār olsa: -
Mısra: **1**
Açığa çıkmak.

1. Yine der-kār olsa dāmān-ı nesi̱m-i nev-bahār
2. Yine gülşende ṭutuşsa āteş-i şevḳ-i hezār

verd-i raʿnā:

***verd-i raʿnā:* -**
Mısra: **3**
Hoş, parlak gül || Sevgili

3. Verd-i raʿnā bezmi germ-ā-germ idüp gülzārda
4. Ṭutsa elde āteşi̱n bādeyle cām-ı zer-nigār

sāye-i evrāḳdan:

***sāye-i evrāḳdan:* -**
Mısra: **5**
yaprakların gölgesi

5. Sāye-i evrāḳdan eşcār ḳursa dāmlar
6. Olsa ṣaḥn-ı bāġda ʿayş u ṣafā mürġi şikār

cām-ı zer-nigār:

***cām-ı zer-nigār:* -**
Mısra: **4**
Altın nakışlı kadeh

3. Verd-i raʿnā bezmi germ-ā-germ idüp gülzārda
4. Ṭutsa elde āteşi̱n bādeyle cām-ı zer-nigār

devlet-i sermā:

***devlet-i sermā:* -**
Mısra: **7**
kış ülkesi

7. Devlet-i sermā ki buz üstündedür bulur şikest
8. Ḫüsrev-i nev-rūz ider cünd-i şitāyı tār-mār

cünd-i şitāyı:

***cünd-i şitāyı:* -**
Mısra: **8**
Kış askeri. || Kar, yağmur.

7. Devlet-i sermā ki buz üstündedür bulur şikest
8. Ḫüsrev-i nev-rūz ider cünd-i şitāyı tār-mār

hulḳ-ı kerim-i pādişāh-ı kām-kār:

***ḫulḳ-ı keri̱m-i pādişāh-ı kām-kār:* -**
Mısra: **10**
muradına ermiş cömert tabiatlı Padişah

9. Būy-ı gülle ʿālemi ṭatyi̱b ider Yaḥyā ṣabā
10. Ni̱tekim ḫulḳ-ı keri̱m-i pādişāh-ı kām-kār

Ḥażret-i sulṭān ʿos̱mān Hān-ı ʿāli-kadr:

***Ḥażret-i sulṭān ʿos̱mān Ḫān-ı ʿāli̱-ḳadr:* -**
Mısra: **11**
Kıymetli Osmanlı Hanedanının kurucusu ve beyliğin ilk padişahı Sultan Osman Han Hazretleri

11. Ḥażret-i Sulṭān ʿOs̱mān Ḫān-ı ʿāli̱-ḳadr kim
12. İbtihāc eyler bahār-ı devletiyle rūzgār

Hüsrev-i nev-rūz:

***Ḫüsrev-i nev-rūz:* -**
Mısra: **8**
İlkbahar Sultanı

7. Devlet-i sermā ki buz üstündedür bulur şikest
8. Ḫüsrev-i nev-rūz ider cünd-i şitāyı tār-mār

tār-mār ider:

***tār-mār ider:* -**
Mısra: **8**
yerle bir etmek, yıkmak

7. Devlet-i sermā ki buz üstündedür bulur şikest
8. Ḫüsrev-i nev-rūz ider cünd-i şitāyı tār-mār

āteşin bādeyle:

***āteşi̱n bādeyle:* -**
Mısra: **4**
Kırmızı şarap.

3. Verd-i raʿnā bezmi germ-ā-germ idüp gülzārda
4. Ṭutsa elde āteşi̱n bādeyle cām-ı zer-nigār

būy-ı gülle:

***būy-ı gülle:* -**
Mısra: **9**
Gülbahçesi kokusu.

9. Būy-ı gülle ʿālemi ṭatyi̱b ider Yaḥyā ṣabā
10. Ni̱tekim ḫulḳ-ı keri̱m-i pādişāh-ı kām-kār

bahār-ı devletiyle:

***bahār-ı devletiyle:* -**
Mısra: **12**
Devletin baharı.

11. Ḥażret-i Sulṭān ʿOs̱mān Ḫān-ı ʿāli̱-ḳadr kim
12. İbtihāc eyler bahār-ı devletiyle rūzgār

devḥa-i iḳbāl ü bahtun:

***devḥa-i iḳbāl ü baḫtun:* -**
Mısra: **13**
baht ve saadet ağacı II baht ve saadetin devamlılığı

13. 7 Devḥa-i iḳbāl ü baḫtun ser-bülend itsün Ḫudā
14. Her diyār olsun ẓılāl-ı reʾfetünden ḥiṣṣedār

taṭyib ider:

***taṭyi̱b ider:* -**
Mısra: **9**
Gönlünü hoş etmek

9. Būy-ı gülle ʿālemi ṭatyi̱b ider Yaḥyā ṣabā
10. Ni̱tekim ḫulḳ-ı keri̱m-i pādişāh-ı kām-kār

ser-bülend itsün:

***ser-bülend itsün:* -**
Mısra: **13**
yüceltmek II artırmak

13. 7 Devḥa-i iḳbāl ü baḫtun ser-bülend itsün Ḫudā
14. Her diyār olsun ẓılāl-ı reʾfetünden ḥiṣṣedār

ẓılāl-ı reʾfetünden:

***ẓılāl-ı reʾfetünden:* -**
Mısra: **14**
merhamet gölgesi

13. 7 Devḥa-i iḳbāl ü baḫtun ser-bülend itsün Ḫudā
14. Her diyār olsun ẓılāl-ı reʾfetünden ḥiṣṣedār

germ-ā-germ idüp:

***germ-ā-germ idüp:* -**
Mısra: **3**
kızıştırmak II sohbeti artırmak

3. Verd-i raʿnā bezmi germ-ā-germ idüp gülzārda
4. Ṭutsa elde āteşi̱n bādeyle cām-ı zer-nigār

elde Ṭutsa:

elde Ṭutsa: -
Mısra: **4**
Elinde tutmak.

3. Verd-i raʿnā bezmi germ-ā-germ idüp gülzārda
4. Ṭutsa elde āteşi̇n bādeyle cām-ı zer-nigār

dāmlar ḳursa:

dāmlar ḳursa: -
Mısra: **5**
Tuzak kurmak.

5. Sāye-i evrāḳdan eşcār ḳursa dāmlar
6. Olsa ṣaḥn-ı bāġda ʿayş u ṣafā mürġi şikār

ṣaḥn-ı bāġda:

ṣaḥn-ı bāġda: -
Mısra: **6**
Bahçe meydanı.

5. Sāye-i evrāḳdan eşcār ḳursa dāmlar
6. Olsa ṣaḥn-ı bāġda ʿayş u ṣafā mürġi şikār

ʿayş u ṣafā mürġi:

ʿayş u ṣafā mürġi: -
Mısra: **6**
yeme içme, eğlenme kuşu

5. Sāye-i evrāḳdan eşcār ḳursa dāmlar
6. Olsa ṣaḥn-ı bāġda ʿayş u ṣafā mürġi şikār

şikār olsa:

şikār olsa: -
Mısra: **6**
avlanmak

5. Sāye-i evrāḳdan eşcār ḳursa dāmlar
6. Olsa ṣaḥn-ı bāġda ʿayş u ṣafā mürġi şikār

şikest bulur:

şikest bulur: -
Mısra: **7**
kırılmak, parçalanmak II yenilmek

7. Devlet-i sermā ki buz üstündedür bulur şikest
8. Ḫüsrev-i nev-rūz ider cünd-i şitāyı tār-mār

İbtihāc eyler:

İbtihāc eyler: -
Mısra: **12**
sevinmek II gönlünü açmak

11. Ḥażret-i Sulṭān ʿOŝmān Ḫān-ı ʿāli̇-ḳadr kim
12. İbtihāc eyler bahār-ı devletiyle rūzgār

ḥiṣṣedār olsun:

ḥiṣṣedār olsun: -
Mısra: **14**
Nasiplenmek

13. 7 Devḥa-i iḳbāl ü baḫtun ser-bülend itsün Ḫudā
14. Her diyār olsun ẓılāl-ı reʾfetünden ḥiṣṣedār

buz üstündedür:

buz üstündedür: -
Mısra: **7**
buzun üzerinde II her an kayıp yok olmaya müsait bir zeminde

7. Devlet-i sermā ki buz üstündedür bulur şikest
8. Ḫüsrev-i nev-rūz ider cünd-i şitāyı tār-mār

baş:

başum: -um
Mısra: **1**
Baş. || Beden.

1. Kūh-ı miḥnetdür başum her sū yaşum ırmāġlar
2. Firḳatüñde çekdigüm ālāmı çekmez ṭāġlar

yaş:

yaşum: -um
Mısra: **1**
gözyaşı

1. Kūh-ı miḥnetdür başum her sū yaşum ırmāġlar
2. Firḳatüñde çekdigüm ālāmı çekmez ṭāġlar

ırmāġ:

ırmāġlar: -lar
Mısra: **1**
Irmak

1. Kūh-ı miḥnetdür başum her sū yaşum ırmāġlar
2. Firḳatüñde çekdigüm ālāmı çekmez ṭāġlar

firḳat:

Firḳatüñde: -üñ, -de
Mısra: **2**
ayrılık

1. Kūh-ı miḥnetdür başum her sū yaşum ırmāġlar
2. Firḳatüñde çekdigüm ālāmı çekmez ṭāġlar

çekmez:

çekmez:
Mısra: **2**
katlanmamak II tahammül etmemek

1. Kūh-ı miḥnetdür başum her sū yaşum ırmāġlar
2. Firḳatüñde çekdigüm ālāmı çekmez ṭāġlar

ṭāġ:

ṭāġlar: -lar
Mısra: **2**
Dağ.

1. Kūh-ı miḥnetdür başum her sū yaşum ırmāġlar
2. Firḳatüñde çekdigüm ālāmı çekmez ṭāġlar

Ṣanma:

Ṣanma:
Mısra: **3**
zannetme, sanma

3. Ṣanma müjgānum ḫayālüñ şāh-bāzın ṣayd ide
4. Ey hümā-sāyem ḳurupdur çeşm-i giryān aġlar

müjgān:

müjgānum: -um
Mısra: **3**
Kirpik.

3. Ṣanma müjgānum ḫayālüñ şāh-bāzın ṣayd ide
4. Ey hümā-sāyem ḳurupdur çeşm-i giryān aġlar

ey:

Ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Ṣanma müjgānum ḫayālüñ şāh-bāzın ṣayd ide
4. Ey hümā-sāyem ḳurupdur çeşm-i giryān aġlar

hümā-sāye:

hümā-sāyem: -m
Mısra: **4**
Saadet ve kutluluk gölgesi II Gölgesinin uğuru, kanatları, çok yükseklerde uçması, Kaf dağında yaşaması gibi yönleriyle ele alınan masal kuşunun gölgesi II sevgili

3. Ṣanma müjgānum ḫayālüñ şāh-bāzın ṣayd ide
4. Ey hümā-sāyem ḳurupdur çeşm-i giryān ağlar

---

egle:

Egleyen: -yen
Mısra: **5**
yapmak II etmek

5. Egleyen zencīr-i zülfüñle ruḫuñ gülzārıdur
6. Yoḫsa ṭutmazdı dil-i şeydāyı degme bāğlar

---

yohsa:

Yoḫsa:
Mısra: **6**
yoksa

5. Egleyen zencīr-i zülfüñle ruḫuñ gülzārıdur
6. Yoḫsa ṭutmazdı dil-i şeydāyı degme bāğlar

ṭutmaz:

ṭutmazdı: -dı
Mısra: **6**
zabt edememek II durduramamak

5. Egleyen zencīr-i zülfüñle ruḫuñ gülzārıdur
6. Yoḫsa ṭutmazdı dil-i şeydāyı degme bāğlar

---

mehcūr:

mehcūr:
Mısra: **7**
ayrı kalmak, uzak olmak.

7. ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler mehçūr aʿdā pür-sürūr
8. ʿAndelībān dūr ṭutmuş ṣaḥn-ı bāğı zāğlar

---

aʿdā:

aʿdā:
Mısra: **7**
düşmanlar, hasımlar

7. ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler mehçūr aʿdā pür-sürūr
8. ʿAndelībān dūr ṭutmuş ṣaḥn-ı bāğı zāğlar

---

pür-sürūr:

pür-sürūr:
Mısra: **7**
Sevinçle dolu.

7. ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler mehçūr aʿdā pür-sürūr
8. ʿAndelībān dūr ṭutmuş ṣaḥn-ı bāğı zāğlar

ʿandelibān:

ʿAndelībān:
Mısra: **8**
Bübüller

7. ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler mehçūr aʿdā pür-sürūr
8. ʿAndelībān dūr ṭutmuş ṣaḥn-ı bāğı zāğlar

---

dūr:

dūr:
Mısra: **8**
uzak

7. ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler mehçūr aʿdā pür-sürūr
8. ʿAndelībān dūr ṭutmuş ṣaḥn-ı bāğı zāğlar

ṭut:

ṭutmuş: -muş
Mısra: **8**
kaplamak II orada bulunmak

7. ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler mehçūr aʿdā pür-sürūr
8. ʿAndelībān dūr ṭutmuş ṣaḥn-ı bāğı zāğlar

---

zāğ:

zāğlar: -lar
Mısra: **8**
Karga.

7. ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler mehçūr aʿdā pür-sürūr
8. ʿAndelībān dūr ṭutmuş ṣaḥn-ı bāğı zāğlar

Ṣolma:

Ṣolmasun: -sun
Mısra: **9**
Tazeliğini, diriliğini veya parlaklığını yitirmemek

9. Ṣolmasun Yaḥyā gülistān-ı belānuñ gülleri
10. Eksük olmasuñ göñülden tāze tāze dāğlar

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ṣolmasun Yaḥyā gülistān-ı belānuñ gülleri
10. Eksük olmasuñ göñülden tāze tāze dāğlar

---

göñül:

göñülden: -den
Mısra: **10**
İnsanın duydu merkezi, yüreğin manevi yönü.

9. Ṣolmasun Yaḥyā gülistān-ı belānuñ gülleri
10. Eksük olmasuñ göñülden tāze tāze dāğlar

---

dāğ:

dāğlar: -lar
Mısra: **10**
Yanık yarası.

9. Ṣolmasun Yaḥyā gülistān-ı belānuñ gülleri
10. Eksük olmasuñ göñülden tāze tāze dāğlar

---

kūh-ı miḥnetdür:

kūh-ı miḥnetdür: -
Mısra: **1**
Gam dağı.

1. Kūh-ı miḥnetdür başum her sū yaşum ırmāğlar
2. Firḳatüñde çekdigüm ālāmı çekmez ṭāğlar

ṣayd ide:

ṣayd ide: -
Mısra: **3**
Avlamak.

3. Ṣanma müjgānum ḫayālüñ şāh-bāzın ṣayd ide
4. Ey hümā-sāyem ḳurupdur çeşm-i giryān ağlar

çeşm-i giryān:

çeşm-i giryān: -
Mısra: **4**
Ağlayan göz

3. Ṣanma müjgānum ḫayālüñ şāh-bāzın ṣayd ide
4. Ey hümā-sāyem ḳurupdur çeşm-i giryān ağlar

zencir-i zülfüñle:

zencir-i zülfüñle: -
Mısra: **5**
saçın zinciri II zincire benzeyen saç

5. Egleyen zencir-i zülfüñle ruhuñ gülzārıdur
6. Yoḫsa ṭutmazdı dil-i şeydāyı degme bāğlar

dil-i şeydāyı:

dil-i şeydāyı: -
Mısra: **6**
çılgın gönül

5. Egleyen zencir-i zülfüñle ruhuñ gülzārıdur
6. Yoḫsa ṭutmazdı dil-i şeydāyı degme bāğlar

ʿĀşıḳ-ı bi-çāreler:

ʿĀşıḳ-ı bi-çāreler: -
Mısra: **7**
Zavallı âşık.

7. ʿĀşıḳ-ı bi-çāreler mehçūr aʿdā pür-sürūr
8. ʿAndelibān dūr ṭutmuş ṣaḥn-ı bāğı zāğlar

ṣaḥn-ı bāğı:

ṣaḥn-ı bāğı: -
Mısra: **8**
Bahçe meydanı.

7. ʿĀşıḳ-ı bi-çāreler mehçūr aʿdā pür-sürūr
8. ʿAndelibān dūr ṭutmuş ṣaḥn-ı bāğı zāğlar

her sū:

her sū: -
Mısra: **1**
her taraf II her tarafta

1. Kūh-ı miḥnetdür başum her sū yaşum ırmāğlar
2. Firḳatüñde çekdigüm ālāmı çekmez ṭāğlar

ālāmı çekdigüm:

ālāmı çekdigüm: -
Mısra: **2**
elem çekmek II sıkıntı yaşamak

1. Kūh-ı miḥnetdür başum her sū yaşum ırmāğlar
2. Firḳatüñde çekdigüm ālāmı çekmez ṭāğlar

ḫayālüñ şāh-bāzın:

ḫayālüñ şāh-bāzın: -
Mısra: **3**
hayal şahini II sevgili

3. Ṣanma müjgānum ḫayālüñ şāh-bāzın ṣayd ide
4. Ey hümā-sāyem ḳurupdur çeşm-i giryān aġlar

ḳurupdur aġlar:

ḳurupdur aġlar: -
Mısra: **4**
gözlerin kuruyup kuruyup ağlaması II sürekli ağlamak

3. Ṣanma müjgānum ḫayālüñ şāh-bāzın ṣayd ide
4. Ey hümā-sāyem ḳurupdur çeşm-i giryān aġlar

ruḫuñ gülzārıdur:

ruḫuñ gülzārıdur: -
Mısra: **5**
yüzün, yanağın gülbahçesi

5. Egleyen zencir-i zülfüñle ruḫuñ gülzārıdur
6. Yoḫsa ṭutmazdı dil-i şeydāyı degme bāğlar

degme bāğlar:

degme bāğlar: -
Mısra: **6**
seçme bağlar II nice bağlar

5. Egleyen zencir-i zülfüñle ruḫuñ gülzārıdur
6. Yoḫsa ṭutmazdı dil-i şeydāyı degme bāğlar

gülistān-ı belānuñ gülleri:

gülistān-ı belānuñ gülleri: -
Mısra: **9**
keder bahçesinin gülleri

9. Ṣolmasun Yaḥyā gülistān-ı belānuñ gülleri
10. Eksük olmasuñ göñülden tāze tāze dāğlar

eksük olmasun:

eksük olmasun: -
Mısra: **10**
her zaman bulunur olmak I hazır ve nazır bulunmak

9. Ṣolmasun Yaḥyā gülistān-ı belānuñ gülleri
10. Eksük olmasuñ göñülden tāze tāze dāğlar

tāze tāze:

tāze tāze: -
Mısra: **10**
yeni yeni, çok yeni I ıztırabı çok yeni olan

9. Ṣolmasun Yaḥyā gülistān-ı belānuñ gülleri
10. Eksük olmasuñ göñülden tāze tāze dāğlar

bize:

bize:
Mısra: **1**
Birinci çokluk şahıs zamiri II âşıklar

1. Sāḳi-i devr bize sāġar-ı ʿişret mi virür
2. Kine-cūdur felek ehl-i dile ruḫṣat mı virür

bize:
Mısra: **14**
âşık II brinci çokluk şahıs zamiri

13. Būse-i laʿl-i lebin ḫaṭṭına taʿliḳ itmiş
14. ʿÖmr-i Yaḥyā bize ol vaʿdeye mühlet mi virür

mi:

mi:
Mısra: **1**
soru edatı

1. Sāḳi-i devr bize sāġar-ı ʿişret mi virür
2. Kine-cūdur felek ehl-i dile ruḫṣat mı virür

mi:
Mısra: **4**
soru edatı

3. Neşvemüzden bilürüz ʿaşḳımuzuñ päklığın
4. Bāde ṣāf olmayıcaḳ ʿādeme ḥālet mi virür

mi:
Mısra: **6**
soru edatı

5. Ḳuvvet-i cāẕibe-i ʿāşıḳ ider kārı hemān
6. Yār tir atmada bāzūsına zaḥmet mi virür

mi:
Mısra: **10**
soru edatı

9. Ḫırka vü tāc ile zāhid kerem it śıḳleti ḳo
10. Ādeme cübbe vü destār

kerāmet mi virür

mi:
Mısra: **14**
soru edatı

13. Būse-i laʿl-i lebin ḫaṭṭına taʿlīḳ itmiş
14. ʿÖmr-i Yaḥyā bize ol vaʿdeye mühlet mi virür

vir:

virür: -ür
Mısra: **1**
sunmak

1. Sāḳi-i devr bize sāġar-ı ʿişret mi virür
2. Ḳine-cūdur felek ehl-i dile ruḫṣat mı virür

virür: -ür
Mısra: **10**
vermek II getirmek II sunmak

9. Ḫırka vü tāc ile zāhid kerem it ŝıḳleti ḳo
10. Ādeme cübbe vü destār kerāmet mi virür

kine-cū:

Ḳine-cūdur: -dur
Mısra: **2**
İntikam almaya çalışan

1. Sāḳi-i devr bize sāġar-ı ʿişret mi virür
2. Ḳine-cūdur felek ehl-i dile ruḫṣat mı virür

felek:

felek:
Mısra: **2**
Devamlı şikâyet edilen kader, baht, talih (olumsuz bağlamda), dünya

1. Sāḳi-i devr bize sāġar-ı ʿişret mi virür
2. Ḳine-cūdur felek ehl-i dile ruḫṣat mı virür

mı:

mı:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Sāḳi-i devr bize sāġar-ı ʿişret mi virür
2. Ḳine-cūdur felek ehl-i dile ruḫṣat mı virür

mı:
Mısra: **8**
soru edatı

7. Kūyına ölmege varsam ider aġyār hücūm
8. İşigi itleri ben ḫasteye rāḥat mı virür

mı:
Mısra: **12**
soru edatı

11. Nefs-i ḫod-rāydan ey dil bu teġāfül nice bir
12. ʿĀḳıl olan kişi hiç düşmene fırṣat mı virür

neşve:

Neşvemüzden: -müzden
Mısra: **3**
Sevinç, keyif.

3. Neşvemüzden bilürüz ʿaşḳımuzuñ pāklıġın
4. Bāde ṣāf olmayıcaḳ ʿādeme ḥālet mi virür

bil:

bilürüz: -ürüz
Mısra: **3**
İdrak etmek, kavramak.

3. Neşvemüzden bilürüz ʿaşḳımuzuñ pāklıġın
4. Bāde ṣāf olmayıcaḳ ʿādeme ḥālet mi virür

ʿaşk:

ʿaşḳımuzuñ: -ımuzuñ
Mısra: **3**
Aşk, sevgi, muhabbet.

3. Neşvemüzden bilürüz ʿaşḳımuzuñ pāklıġın
4. Bāde ṣāf olmayıcaḳ ʿādeme ḥālet mi virür

pāklıġ:

pāklıġın: -ın
Mısra: **3**
saflık, temizlik

3. Neşvemüzden bilürüz ʿaşḳımuzuñ pāklıġın
4. Bāde ṣāf olmayıcaḳ ʿādeme ḥālet mi virür

bāde:

Bāde:
Mısra: **4**
şarap

3. Neşvemüzden bilürüz ʿaşḳımuzuñ pāklıġın
4. Bāde ṣāf olmayıcaḳ ʿādeme ḥālet mi virür

ʿādem:

ʿādeme: -e
Mısra: **4**
insan II âşık

3. Neşvemüzden bilürüz ʿaşḳımuzuñ pāklıġın
4. Bāde ṣāf olmayıcaḳ ʿādeme ḥālet mi virür

id:

ider: -er
Mısra: **5**
yapmak II etmek

5. Ḳuvvet-i cāẕibe-i ʿāşıḳ ider kārı hemān
6. Yār tīr atmada bāzūsına zaḥmet mi virür

kār:

kārı: -ı
Mısra: **5**
iş

5. Ḳuvvet-i cāẕibe-i ʿāşıḳ ider kārı hemān
6. Yār tīr atmada bāzūsına zaḥmet mi virür

hemān:

hemān:
Mısra: **5**
Sürekli, daima II hemen

5. Ḳuvvet-i cāẕibe-i ʿāşıḳ ider kārı hemān
6. Yār tīr atmada bāzūsına zaḥmet mi virür

yār:

Yār: -ı
Mısra: **6**
Sevgili

5. Ḳuvvet-i cāẕibe-i ʿāşıḳ ider kārı hemān
6. Yār tīr atmada bāzūsına zaḥmet mi virür

bāzū:

bāzūsına: -sına
Mısra: **6**
pazı, kol

5. Ḳuvvet-i cāẕibe-i ʿāşıḳ ider kārı hemān
6. Yār tīr atmada bāzūsına

zaḥmet mi virür

mı virür

10. Ādeme cübbe vü destār kerāmet mi virür

kūy:

Kūyına: -ına
Mısra: **7**
(Sevgili'nin) semti, mahallesi

7. Kūyına ölmege varsam ider aġyār hücūm
8. İşigi itleri ben ḫasteye rāḥat mı virür

ölmege:

ölmege:
Mısra: **7**
ölmek için II canını feda etmek amacıyla

7. Kūyına ölmege varsam ider aġyār hücūm
8. İşigi itleri ben ḫasteye rāḥat mı virür

var:

varsam: -sam
Mısra: **7**
gitmek

7. Kūyına ölmege varsam ider aġyār hücūm
8. İşigi itleri ben ḫasteye rāḥat mı virür

aġyār:

aġyār:
Mısra: **7**
rakip, yabancı, başkaları.

7. Kūyına ölmege varsam ider aġyār hücūm
8. İşigi itleri ben ḫasteye rāḥat mı virür

İşig:

İşigi: -i
Mısra: **8**
eşik II kapı, huzur, makam

7. Kūyına ölmege varsam ider aġyār hücūm
8. İşigi itleri ben ḫasteye rāḥat mı virür

it:

itleri: -leri
Mısra: **8**
Köpek, rakip, yabancı.

7. Kūyına ölmege varsam ider aġyār hücūm
8. İşigi itleri ben ḫasteye rāḥat

ben:

ben:
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri II âşık

7. Kūyına ölmege varsam ider aġyār hücūm
8. İşigi itleri ben ḫasteye rāḥat mı virür

haste:

ḫasteye: -ye
Mısra: **8**
hasta II çaresiz âşık

7. Kūyına ölmege varsam ider aġyār hücūm
8. İşigi itleri ben ḫasteye rāḥat mı virür

ile:

ile:
Mısra: **9**
ile birlikte

9. Ḫırka vü tāc ile zāhid kerem it ŝıḳleti ḳo
10. Ādeme cübbe vü destār kerāmet mi virür

zāhid:

zāhid:
Mısra: **9**
Kaba sofu (çok dindar olup irfanı olmayan kimse).

9. Ḫırka vü tāc ile zāhid kerem it ŝıḳleti ḳo
10. Ādeme cübbe vü destār kerāmet mi virür

ŝıḳlet:

ŝıḳleti: -i
Mısra: **9**
Ağırlık II Sıkıntı.

9. Ḫırka vü tāc ile zāhid kerem it ŝıḳleti ḳo
10. Ādeme cübbe vü destār kerāmet mi virür

ḳo:

ḳo:
Mısra: **9**
Bırak! II Terk et!

9. Ḫırka vü tāc ile zāhid kerem it ŝıḳleti ḳo

Ādem:

Ādeme: -e
Mısra: **10**
insan

9. Ḫırka vü tāc ile zāhid kerem it ŝıḳleti ḳo
10. Ādeme cübbe vü destār kerāmet mi virür

kerāmet:

kerāmet:
Mısra: **10**
Cömertlik, lütuf, iyilik

9. Ḫırka vü tāc ile zāhid kerem it ŝıḳleti ḳo
10. Ādeme cübbe vü destār kerāmet mi virür

ey:

ey:
Mısra: **11**
Seslenme edatı.

11. Nefs-i ḫod-rāydan ey dil bu teġāfül nice bir
12. ʿĀḳıl olan kişi hiç düşmene fırṣat mı virür

dil:

dil:
Mısra: **11**
gönül

11. Nefs-i ḫod-rāydan ey dil bu teġāfül nice bir
12. ʿĀḳıl olan kişi hiç düşmene fırṣat mı virür

bu:

bu:
Mısra: **11**
bu, işaret sıfatı

11. Nefs-i ḫod-rāydan ey dil bu teġāfül nice bir
12. ʿĀḳıl olan kişi hiç düşmene fırṣat mı virür

teġāfül:

teġāfül:
Mısra: **11**
görmezden gelme, bilmezlikten gelme

11. Nefs-i ḫod-rāydan ey dil bu teġāfül nice bir

12. ʿĀḳıl olan kişi hiç düşmene fırṣat mı virür

ʿĀḳıl:

ʿĀḳıl:
Mısra: **12**
Akıllı kimse.

11. Nefs-i ḫod-rāydan ey dil bu teġāfül nice bir
12. ʿĀḳıl olan kişi hiç düşmene fırṣat mı virür

---

olan:

olan:
Mısra: **12**
olan kimse

11. Nefs-i ḫod-rāydan ey dil bu teġāfül nice bir
12. ʿĀḳıl olan kişi hiç düşmene fırṣat mı virür

---

kişi:

kişi:
Mısra: **12**
İnsan

11. Nefs-i ḫod-rāydan ey dil bu teġāfül nice bir
12. ʿĀḳıl olan kişi hiç düşmene fırṣat mı virür

---

hiç:

hiç:
Mısra: **12**
hiçbir zaman

11. Nefs-i ḫod-rāydan ey dil bu teġāfül nice bir
12. ʿĀḳıl olan kişi hiç düşmene fırṣat mı virür

---

düşmen:

düşmene: -e
Mısra: **12**
düşman ‖ rakip

11. Nefs-i ḫod-rāydan ey dil bu teġāfül nice bir
12. ʿĀḳıl olan kişi hiç düşmene fırṣat mı virür

ḫaṭṭ:

ḫaṭṭına: -ına
Mısra: **13**
ayva tüyü II hatt yazısına benzeyen ayva tüyü

13. Būse-i laʿl-i lebin ḫaṭṭına taʿlīḳ itmiş

14. ʿÖmr-i Yaḥyā bize ol vaʿdeye mühlet mi virür

---

ol:

ol:
Mısra: **14**
o, işaret sıfatı

13. Būse-i laʿl-i lebin ḫaṭṭına taʿlīḳ itmiş
14. ʿÖmr-i Yaḥyā bize ol vaʿdeye mühlet mi virür

---

vaʿde:

vaʿdeye: -ye
Mısra: **14**
Söz, vaat II süre

13. Būse-i laʿl-i lebin ḫaṭṭına taʿlīḳ itmiş
14. ʿÖmr-i Yaḥyā bize ol vaʿdeye mühlet mi virür

---

sāḳi-i devr:

sāḳi̇-i devr: -
Mısra: **1**
zamanın şarap sunucusu

1. Sāḳi̇-i devr bize sāġar-ı ʿişret mi virür
2. Ki̇ne-cūdur felek ehl-i dile ruḫṣat mı virür

---

sāġar-ı ʿişret:

sāġar-ı ʿişret: -
Mısra: **1**
içki kadehi

1. Sāḳi̇-i devr bize sāġar-ı ʿişret mi virür
2. Ki̇ne-cūdur felek ehl-i dile ruḫṣat mı virür

---

ehl-i dile:

ehl-i dile: -
Mısra: **2**
âşıklar ‖ gönül adamları, ârifler

1. Sāḳi̇-i devr bize sāġar-ı ʿişret mi virür
2. Ki̇ne-cūdur felek ehl-i dile ruḫṣat mı virür

---

ruḫṣat virür:

ruḫṣat virür: -
Mısra: **2**
İzin vermek, müsaade etmek.

1. Sāḳi̇-i devr bize sāġar-ı ʿişret mi virür

2. Ki̇ne-cūdur felek ehl-i dile ruḫṣat mı virür

ṣāf olmayıcaḳ:

ṣāf olmayıcaḳ: -
Mısra: **4**
saflaşmak II arıtılmış olmak

3. Neşvemüzden bilürüz ʿaşḳımuzuñ pāklıġın
4. Bāde ṣāf olmayıcaḳ ʿādeme ḥālet mi virür

ḥālet virür:

ḥālet virür: -
Mısra: **4**
Keyfiyyet vermek

3. Neşvemüzden bilürüz ʿaşḳımuzuñ pāklıġın
4. Bāde ṣāf olmayıcaḳ ʿādeme ḥālet mi virür

Ḳuvvet-i cāẕibe-i ʿāşıḳ:

Ḳuvvet-i cāẕibe-i ʿāşıḳ: -
Mısra: **5**
âşığın cazibesinin gücü

5. Ḳuvvet-i cāẕibe-i ʿāşıḳ ider kārı hemān
6. Yār ti̇r atmada bāzūsına zaḥmet mi virür

---

tir atmada:

ti̇r atmada: -
Mısra: **6**
Ok atmak, sevgilinin kirpik oklarını fırlatması

5. Ḳuvvet-i cāẕibe-i ʿāşıḳ ider kārı hemān
6. Yār ti̇r atmada bāzūsına zaḥmet mi virür

---

zaḥmet virür:

zaḥmet virür: -
Mısra: **6**
zahmet etme II boşuna uğraşma

5. Ḳuvvet-i cāẕibe-i ʿāşıḳ ider kārı hemān
6. Yār ti̇r atmada bāzūsına zaḥmet mi virür

---

hücūm ider:

hücūm ider: -
Mısra: **7**
saldırmak

7. Kūyına ölmege varsam ider

ağyār hücūm
8. İşigi itleri ben ḫasteye rāḥat mı virür

rāḥat virür:

rāḥat virür: -
Mısra: **8**
huzur vermek II rahat bırakmak

7. Kūyına ölmege varsam ider ağyār hücūm
8. İşigi itleri ben ḫasteye rāḥat mı virür

kerem it:

kerem it: -
Mısra: **9**
iyilik etmek

9. Ḫırka vü tāc ile zāhid kerem it ŝıḳleti ḳo
10. Ādeme cübbe vü destār kerāmet mi virür

Hırka vü tāc:

Ḫırka vü tāc: -
Mısra: **9**
Dervişlerin üstlerine giydikleri, biçimi ve rengi mensup oldukları tarîkata göre değişen, kollu, yakasız, pamuklu giyecek ve sarık II hırka ve sarık

9. Ḫırka vü tāc ile zāhid kerem it ŝıḳleti ḳo
10. Ādeme cübbe vü destār kerāmet mi virür

cübbe vü destār:

cübbe vü destār: -
Mısra: **10**
Cüppe ve sarık.

9. Ḫırka vü tāc ile zāhid kerem it ŝıḳleti ḳo
10. Ādeme cübbe vü destār kerāmet mi virür

nefs-i hod-rāydan:

nefs-i ḫod-rāydan: -
Mısra: **11**
Bildiğinden şaşmayan nefis II kendi bildiğini yapan nefis

11. Nefs-i ḫod-rāydan ey dil bu teġāfül nice bir
12. ʿĀḳıl olan kişi hiç düşmene fırṣat mı virür

fırṣat virür:

fırṣat virür: -
Mısra: **12**
fırsat vermek II bir şeye imkan tanımak

11. Nefs-i ḫod-rāydan ey dil bu teġāfül nice bir
12. ʿĀḳıl olan kişi hiç düşmene fırṣat mı virür

būse-i laʿl-i lebin:

būse-i laʿl-i lebin: -
Mısra: **13**
Kırmızı dudağın öpücüğü

13. Būse-i laʿl-i lebin ḫaṭṭına taʿlịk itmiş
14. ʿÖmr-i Yaḥyā bize ol vaʿdeye mühlet mi virür

taʿlik itmiş:

taʿlịk itmiş: -
Mısra: **13**
asılmak II talik yazısı gibi asılı görünmek

13. Būse-i laʿl-i lebin ḫaṭṭına taʿlịk itmiş
14. ʿÖmr-i Yaḥyā bize ol vaʿdeye mühlet mi virür

ʿÖmr-i yaḥyā:

ʿÖmr-i yaḥyā: -
Mısra: **14**
17. yy divan şairi Yahya'nın ömrü

13. Būse-i laʿl-i lebin ḫaṭṭına taʿlịk itmiş
14. ʿÖmr-i Yaḥyā bize ol vaʿdeye mühlet mi virür

mühlet virür:

mühlet virür: -
Mısra: **14**
vakit tanımak

13. Būse-i laʿl-i lebin ḫaṭṭına taʿlịk itmiş
14. ʿÖmr-i Yaḥyā bize ol vaʿdeye mühlet mi virür

nice bir:

nice bir: -
Mısra: **11**
Daha ne kadar, ne vakte kadar.

11. Nefs-i ḫod-rāydan ey dil bu teġāfül nice bir
12. ʿĀḳıl olan kişi hiç düşmene fırṣat mı virür

ile:

ile:
Mısra: **1**
bağlama edatı II ile birlikte

1. Nān-ı ḫuşk ile ḳanāʿat gibi bir niʿmet mi var
2. Künc-i istiġnā gibi bir güşe-i rāḥat mı var

ḳanāʿat:

ḳanāʿat:
Mısra: **1**
Yetinme

1. Nān-ı ḫuşk ile ḳanāʿat gibi bir niʿmet mi var
2. Künc-i istiġnā gibi bir güşe-i rāḥat mı var

gibi:

gibi:
Mısra: **1**
Benzetme edatı ll -e benzer

1. Nān-ı ḫuşk ile ḳanāʿat gibi bir niʿmet mi var
2. Künc-i istiġnā gibi bir güşe-i rāḥat mı var

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer

1. Nān-ı ḫuşk ile ḳanāʿat gibi bir niʿmet mi var
2. Künc-i istiġnā gibi bir güşe-i rāḥat mı var

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Nān-ı ḫuşk ile ḳanāʿat gibi bir niʿmet mi var
2. Künc-i istiġnā gibi bir güşe-i rāḥat mı var

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Nān-ı ḫuşk ile ḳanāʿat gibi bir niʿmet mi var
2. Künc-i istiġnā gibi bir güşe-i rāḥat mı var

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Kimden eylersin ricā kime idersin iltica

4. Ḳanı bir ehl-i mürüvvet kimsede himmet mi var

---

niʿmet:

niʿmet:
Mısra: **1**
nimet, bahşedilmiş rızık

1. Nān-ı ḫuşk ile ḳanāʿat gibi bir niʿmet mi var
2. Künc-i istiġnā gibi bir gūşe-i rāḥat mı var

---

mi:

mi:
Mısra: **1**
soru edatı

1. Nān-ı ḫuşk ile ḳanāʿat gibi bir niʿmet mi var
2. Künc-i istiġnā gibi bir gūşe-i rāḥat mı var

mi:
Mısra: **4**
soru edatı

3. Kimden eylersin ricā kime idersin ilticā
4. Ḳanı bir ehl-i mürüvvet kimsede himmet mi var

mi:
Mısra: **6**
soru edatı

5. İzzet-i dünyā içün memnūnı olmam kimsenüñ
6. Çekmege bār-ı belā-yı minneti ṭāḳat mi var

mi:
Mısra: **8**
soru edatı

7. Her ḳaçan varsañ ṣafā geldüñ denür her gūşeden
8. Varacaḳ pi̇r-i muġān dergāhıdur minnet mi var

mi:
Mısra: **10**
soru edatı

9. Nice demdür saʿy idersin fażl ü dāniş kesbine
10. Yoḫsa Yaḥyā maʿrifet aṣḥābına raġbet mi var

---

var:

var:
Mısra: **1**
var olmak II bulunmak

1. Nān-ı ḫuşk ile ḳanāʿat gibi bir niʿmet mi var
2. Künc-i istiġnā gibi bir gūşe-i rāḥat mı var

var:
Mısra: **2**
bulunmak II var olmak

1. Nān-ı ḫuşk ile ḳanāʿat gibi bir niʿmet mi var
2. Künc-i istiġnā gibi bir gūşe-i rāḥat mı var

var:
Mısra: **4**
bulunmak II sahip olmak

3. Kimden eylersin ricā kime idersin ilticā
4. Ḳanı bir ehl-i mürüvvet kimsede himmet mi var

var:
Mısra: **6**
bulunmak II var olmak

5. İzzet-i dünyā içün memnūnı olmam kimsenüñ
6. Çekmege bār-ı belā-yı minneti ṭāḳat mi var

varsañ: -sa, -ñ
Mısra: **7**
gitmek II ulaşmak

7. Her ḳaçan varsañ ṣafā geldüñ denür her gūşeden
8. Varacaḳ pi̇r-i muġān dergāhıdur minnet mi var

var:
Mısra: **8**
bulunmak II var olmak

7. Her ḳaçan varsañ ṣafā geldüñ denür her gūşeden
8. Varacaḳ pi̇r-i muġān dergāhıdur minnet mi var

var:
Mısra: **10**
bulunmak II var olmak

9. Nice demdür saʿy idersin fażl ü dāniş kesbine
10. Yoḫsa Yaḥyā maʿrifet aṣḥābına raġbet mi var

---

mı:

mı:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Nān-ı ḫuşk ile ḳanāʿat gibi bir niʿmet mi var
2. Künc-i istiġnā gibi bir gūşe-i rāḥat mı var

---

kim:

Kimden: -den
Mısra: **3**
soru zamiri II her kimden

3. Kimden eylersin ricā kime idersin ilticā
4. Ḳanı bir ehl-i mürüvvet kimsede himmet mi var

---

kime:

kime:
Mısra: **3**
Herhangi bir kimseye, her kime.

3. Kimden eylersin ricā kime idersin ilticā
4. Ḳanı bir ehl-i mürüvvet kimsede himmet mi var

Ḳanı:

Ḳanı:
Mısra: **4**
hani, nerede

3. Kimden eylersin ricā kime idersin ilticā
4. Ḳanı bir ehl-i mürüvvet kimsede himmet mi var

---

kimse:

kimsede: -de
Mısra: **4**
Kim, kimse.

3. Kimden eylersin ricā kime idersin ilticā
4. Ḳanı bir ehl-i mürüvvet kimsede himmet mi var

kimsenüñ: -nüñ
Mısra: **5**
Hiç kimse.

5. İzzet-i dünyā içün memnūnı olmam kimsenüñ
6. Çekmege bār-ı belā-yı minneti ṭāḳat mi var

---

himmet:

himmet:
Mısra: **4**
Lütuf, kerem, yardım

3. Kimden eylersin ricā kime idersin ilticā
4. Ḳanı bir ehl-i mürüvvet kimsede himmet mi var

---

içün:

içün:
Mısra: **5**
Amacıyla, maksadıyla.

5. İzzet-i dünyā içün memnūnı olmam kimsenüñ
6. Çekmege bār-ı belā-yı minneti ṭāḳat mi var

Çekmeg:

Çekmege: -e
Mısra: **6**
katlanmak II tahammül etmek.

5. İzzet-i dünyā içün memnūnı olmam kimsenüñ
6. Çekmege bār-ı belā-yı minneti ṭāḳat mi var

ṭāḳat:

ṭāḳat:
Mısra: **6**
Kudret, kuvvet

5. İzzet-i dünyā içün memnūnı olmam kimsenüñ
6. Çekmege bār-ı belā-yı minneti ṭāḳat mi var

den:

denür: -ür
Mısra: **7**
denilmek II diye söylenmek

7. Her ḳaçan varsañ ṣafā geldüñ denür her güşeden
8. Varacaḳ pịr-i muġān dergāhıdur minnet mi var

varacaḳ:

Varacaḳ: -acaḳ
Mısra: **8**
varılacak yer II ulaşılınca

7. Her ḳaçan varsañ ṣafā geldüñ denür her güşeden
8. Varacaḳ pịr-i muġān dergāhıdur minnet mi var

dergāh:

dergāhıdur: -ı, -dur
Mısra: **8**
meyhane ‖ tekke

7. Her ḳaçan varsañ ṣafā geldüñ denür her güşeden
8. Varacaḳ pịr-i muġān dergāhıdur minnet mi var

minnet:

minnet:
Mısra: **8**
sıkıntı II dert II yalvarma

7. Her ḳaçan varsañ ṣafā geldüñ denür her güşeden
8. Varacaḳ pịr-i muġān dergāhıdur minnet mi var

nice:

Nice:
Mısra: **9**
Ne kadar.

9. Nice demdür saʿy idersin fażl ü dāniş kesbine
10. Yoḫsa Yaḥyā maʿrifet aṣḥābına raġbet mi var

dem:

demdür: -dür
Mısra: **9**
Zaman.

9. Nice demdür saʿy idersin fażl ü dāniş kesbine
10. Yoḫsa Yaḥyā maʿrifet aṣḥābına raġbet mi var

kesb:

kesbine: -ine
Mısra: **9**
. edinmek, elde etmek, kazanmak

9. Nice demdür saʿy idersin fażl ü dāniş kesbine
10. Yoḫsa Yaḥyā maʿrifet aṣḥābına raġbet mi var

yoḫsa:

Yoḫsa:
Mısra: **10**
yoksa

9. Nice demdür saʿy idersin fażl ü dāniş kesbine
10. Yoḫsa Yaḥyā maʿrifet aṣḥābına raġbet mi var

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Nice demdür saʿy idersin fażl ü dāniş kesbine
10. Yoḫsa Yaḥyā maʿrifet aṣḥābına raġbet mi var

raġbet:

raġbet:
Mısra: **10**
arzu, meyil, teveccüh ‖ itibar

9. Nice demdür saʿy idersin fażl ü dāniş kesbine
10. Yoḫsa Yaḥyā maʿrifet aṣḥābına raġbet mi var

nān-ı ḫuşk:

nān-ı ḫuşk: -
Mısra: **1**
kuru ekmek

1. Nān-ı ḫuşk ile ḳanāʿat gibi bir niʿmet mi var
2. Künc-i istiġnā gibi bir güşe-i rāḥat mı var

künc-i istiġnā:

künc-i istiġnā: -
Mısra: **2**
Muhtaçsızlık köşesi II naz ve umursamazlık köşesi

1. Nān-ı ḫuşk ile ḳanāʿat gibi bir niʿmet mi var
2. Künc-i istiġnā gibi bir güşe-i rāḥat mı var

güşe-i rāḥat:

güşe-i rāḥat: -
Mısra: **2**
huzur kösesi

1. Nān-ı ḫuşk ile ḳanāʿat gibi bir niʿmet mi var
2. Künc-i istiġnā gibi bir güşe-i rāḥat mı var

ricā eylersin:

ricā eylersin: -
Mısra: **3**
istemek II ummak

3. Kimden eylersin ricā kime idersin ilticā
4. Ḳanı bir ehl-i mürüvvet kimsede himmet mi var

ilticā idersin:

ilticā idersin: -
Mısra: **3**
Sığınmak

3. Kimden eylersin ricā kime idersin ilticā
4. Ḳanı bir ehl-i mürüvvet kimsede himmet mi var

ehl-i mürüvvet:

ehl-i mürüvvet: -
Mısra: **4**
Cömertlik sahipleri.

3. Kimden eylersin ricā kime

idersin ilticā
4. Ḳanı bir ehl-i mürüvvet kimsede himmet mi var

pir-i muġān:

pi̇r-i muġān: -
Mısra: **8**
Meyhaneci II Sevgili.

7. Her ḳaçan varsañ ṣafā geldüñ denür her gūşeden
8. Varacaḳ pi̇r-i muġān dergāhıdur minnet mi var

saʿy idersin:

saʿy idersin: -
Mısra: **9**
çalışmak

9. Nice demdür saʿy idersin faẓl ü dāniş kesbine
10. Yoḫsa Yaḥyā maʿrifet aṣḥābına raġbet mi var

İzzet-i dünyā:

İzzet-i dünyā: -
Mısra: **5**
dünyanın kıymeti II dünyanın sunduğu ikramlar

5. İzzet-i dünyā içün memnūnı olmam kimsenüñ
6. Çekmege bār-ı belā-yı minneti ṭāḳat mi var

bār-ı belā-yı minneti:

bār-ı belā-yı minneti: -
Mısra: **6**
sıkıntı ve bela yükü

5. İzzet-i dünyā içün memnūnı olmam kimsenüñ
6. Çekmege bār-ı belā-yı minneti ṭāḳat mi var

memnūnı olmam:

memnūnı olmam: -
Mısra: **5**
memnuniyet duymayan II hoşnut olmayan II hakimiyet altında olmayan

5. İzzet-i dünyā içün memnūnı olmam kimsenüñ
6. Çekmege bār-ı belā-yı minneti ṭāḳat mi var

faẓl ü dāniş:

faẓl ü dāniş: -
Mısra: **9**
ilim irfan ‖ hüner

9. Nice demdür saʿy idersin faẓl ü dāniş kesbine
10. Yoḫsa Yaḥyā maʿrifet aṣḥābına raġbet mi var

her ḳaçan:

her ḳaçan: -
Mısra: **7**
Her ne zaman

7. Her ḳaçan varsañ ṣafā geldüñ denür her gūşeden
8. Varacaḳ pi̇r-i muġān dergāhıdur minnet mi var

maʿrifet aṣḥābına:

maʿrifet aṣḥābına: -
Mısra: **10**
İlim, hüner sahipleri

9. Nice demdür saʿy idersin faẓl ü dāniş kesbine
10. Yoḫsa Yaḥyā maʿrifet aṣḥābına raġbet mi var

ṣafā geldüñ:

ṣafā geldüñ: -
Mısra: **7**
Hoş gelmek, iyilikler, mutluluklar getirmek.

7. Her ḳaçan varsañ ṣafā geldüñ denür her gūşeden
8. Varacaḳ pi̇r-i muġān dergāhıdur minnet mi var

her gūşeden:

her gūşeden: -
Mısra: **7**
her taraf , her yan.

7. Her ḳaçan varsañ ṣafā geldüñ denür her gūşeden
8. Varacaḳ pi̇r-i muġān dergāhıdur minnet mi var

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Sāġar-ı nāz u şi̇veyi ol iki çeşm-i meste vir
2. Ḫançer-i ḫışm u ki̇neyi ġamze-i ti̇z-deste vir

iki:

iki:
Mısra: **1**
İki II sayı sıfatı.

1. Sāġar-ı nāz u şi̇veyi ol iki çeşm-i meste vir
2. Ḫançer-i ḫışm u ki̇neyi ġamze-i ti̇z-deste vir

vir:

vir:
Mısra: **1**
vermek II sunmak

1. Sāġar-ı nāz u şi̇veyi ol iki çeşm-i meste vir
2. Ḫançer-i ḫışm u ki̇neyi ġamze-i ti̇z-deste vir

vir:
Mısra: **2**
vermek II sunmak

1. Sāġar-ı nāz u şi̇veyi ol iki çeşm-i meste vir
2. Ḫançer-i ḫışm u ki̇neyi ġamze-i ti̇z-deste vir

vir:
Mısra: **4**
vermek II sunmak

3. Gülşen-i dehrden yeter baña o ġonce bāġbān
4. Yoḳ dime isteyenlere gülleri deste deste vir

vir:
Mısra: **6**
vermek II sunmak

5. Biz dimezüz ki mihrveş cām-ı zer olsuñ ey felek
6. Sen bize māh-ı nev gibi bir ḳadeḥ-i şikeste vir

vir:
Mısra: **8**
vermek II sunmak

7. Mest-i müdām-ı laʿlinem ġayr ile görme bir beni
8. Saña sözüm bu sāḳiyā bādeyi mey-pereste vir

vir:
Mısra: **10**
vermek II sunmak

9. Mest-i şarāb-ı ʿaşḳdur zülfüñe baġla göñlüñi
10. Şāḥne-i ġamzesine Yaḥyā anı dest-beste vir

yeter:

yeter:
Mısra: **3**
yeter, kâfi

3. Gülşen-i dehrden yeter baña o ġonce bāġbān
4. Yoḳ dime isteyenlere

gülleri deste deste vir

baña:

baña:
Mısra: **3**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali II âşık

3. Gülşen-i dehrden yeter baña o ġonce bāġbān
4. Yoķ dime isteyenlere gülleri deste deste vir

o:

o:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Gülşen-i dehrden yeter baña o ġonce bāġbān
4. Yoķ dime isteyenlere gülleri deste deste vir

ġonce:

ġonce:
Mısra: **3**
gonca II sevgili

3. Gülşen-i dehrden yeter baña o ġonce bāġbān
4. Yoķ dime isteyenlere gülleri deste deste vir

bāġbān:

bāġbān:
Mısra: **3**
bahçıvan II bağcı

3. Gülşen-i dehrden yeter baña o ġonce bāġbān
4. Yoķ dime isteyenlere gülleri deste deste vir

isteyen:

isteyenlere: -lere
Mısra: **4**
talep eden

3. Gülşen-i dehrden yeter baña o ġonce bāġbān
4. Yoķ dime isteyenlere gülleri deste deste vir

gül:

gülleri: -leri
Mısra: **4**
gül II güzel

3. Gülşen-i dehrden yeter baña o ġonce bāġbān
4. Yoķ dime isteyenlere

gülleri deste deste vir

biz:

Biz:
Mısra: **5**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

5. Biz dimezüz ki mihrveş cām-ı zer olsuñ ey felek
6. Sen bize māh-ı nev gibi bir ķadeḥ-i şikeste vir

bize: -e
Mısra: **6**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

5. Biz dimezüz ki mihrveş cām-ı zer olsuñ ey felek
6. Sen bize māh-ı nev gibi bir ķadeḥ-i şikeste vir

dimez:

dimezüz: -üz
Mısra: **5**
dememek II istememek

5. Biz dimezüz ki mihrveş cām-ı zer olsuñ ey felek
6. Sen bize māh-ı nev gibi bir ķadeḥ-i şikeste vir

ki:

ki:
Mısra: **5**
Ki bağlacı.

5. Biz dimezüz ki mihrveş cām-ı zer olsuñ ey felek
6. Sen bize māh-ı nev gibi bir ķadeḥ-i şikeste vir

mihrveş:

mihrveş:
Mısra: **5**
Güneş gibi.

5. Biz dimezüz ki mihrveş cām-ı zer olsuñ ey felek
6. Sen bize māh-ı nev gibi bir ķadeḥ-i şikeste vir

olsuñ:

olsuñ:
Mısra: **5**
Olmak.

5. Biz dimezüz ki mihrveş cām-ı zer olsuñ ey felek
6. Sen bize māh-ı nev gibi bir ķadeḥ-i şikeste vir

ey:

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Biz dimezüz ki mihrveş cām-ı zer olsuñ ey felek
6. Sen bize māh-ı nev gibi bir ķadeḥ-i şikeste vir

felek:

felek:
Mısra: **5**
Felek, evren, dünya, âlem.

5. Biz dimezüz ki mihrveş cām-ı zer olsuñ ey felek
6. Sen bize māh-ı nev gibi bir ķadeḥ-i şikeste vir

sen:

Sen:
Mısra: **6**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Biz dimezüz ki mihrveş cām-ı zer olsuñ ey felek
6. Sen bize māh-ı nev gibi bir ķadeḥ-i şikeste vir

gibi:

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı ll -e benzer

5. Biz dimezüz ki mihrveş cām-ı zer olsuñ ey felek
6. Sen bize māh-ı nev gibi bir ķadeḥ-i şikeste vir

bir:

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Biz dimezüz ki mihrveş cām-ı zer olsuñ ey felek
6. Sen bize māh-ı nev gibi bir ķadeḥ-i şikeste vir

ġayr:

ġayr:
Mısra: **7**
Başkası, başkaları; rakip.

7. Mest-i müdām-ı laʿlinem ġayr ile görme bir beni
8. Saña sözüm bu sāķiyā bādeyi mey-pereste vir

ile:

ile:
Mısra: **7**
bağlama edatı II ile birlikte

7. Mest-i müdām-ı laʿlinem ġayr ile görme bir beni
8. Saña sözüm bu sāḳiyā bādeyi mey-pereste vir

ben:

beni: -i
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamiri II âşık

7. Mest-i müdām-ı laʿlinem ġayr ile görme bir beni
8. Saña sözüm bu sāḳiyā bādeyi mey-pereste vir

saña:

Saña:
Mısra: **8**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

7. Mest-i müdām-ı laʿlinem ġayr ile görme bir beni
8. Saña sözüm bu sāḳiyā bādeyi mey-pereste vir

sözüm:

sözüm:
Mısra: **8**
söz, söylem II nasihat

7. Mest-i müdām-ı laʿlinem ġayr ile görme bir beni
8. Saña sözüm bu sāḳiyā bādeyi mey-pereste vir

bu:

bu:
Mısra: **8**
Bu, işaret zamiri.

7. Mest-i müdām-ı laʿlinem ġayr ile görme bir beni
8. Saña sözüm bu sāḳiyā bādeyi mey-pereste vir

sāḳiyā:

sāḳiyā:
Mısra: **8**
Ey saki

7. Mest-i müdām-ı laʿlinem ġayr ile görme bir beni
8. Saña sözüm bu sāḳiyā bādeyi mey-pereste vir

bāde:

bādeyi: -yi
Mısra: **8**
Şarap.

7. Mest-i müdām-ı laʿlinem ġayr ile görme bir beni
8. Saña sözüm bu sāḳiyā bādeyi mey-pereste vir

mey-perest:

mey-pereste: -e
Mısra: **8**
İçkiyi taparcasına seven.

7. Mest-i müdām-ı laʿlinem ġayr ile görme bir beni
8. Saña sözüm bu sāḳiyā bādeyi mey-pereste vir

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Mest-i şarāb-ı ʿaşḳdur zülfüñe baġla göñlüñi
10. Şāḥne-i ġamzesine Yaḥyā anı dest-beste vir

a:

anı: -nı
Mısra: **10**
O II işaret zamiri

9. Mest-i şarāb-ı ʿaşḳdur zülfüñe baġla göñlüñi
10. Şāḥne-i ġamzesine Yaḥyā anı dest-beste vir

dest-beste:

dest-beste:
Mısra: **10**
Eli bağlı

9. Mest-i şarāb-ı ʿaşḳdur zülfüñe baġla göñlüñi
10. Şāḥne-i ġamzesine Yaḥyā anı dest-beste vir

sāġar-ı nāz u şīveyi:

sāġar-ı nāz u şīveyi: -
Mısra: **1**
naz ve işve kadehi

1. Sāġar-ı nāz u şīveyi ol iki çeşm-i meste vir
2. Ḫançer-i ḫışm u kīneyi ġamze-i tīz-deste vir

çeşm-i meste:

çeşm-i meste: -
Mısra: **1**
mahmur, baygın göz

1. Sāġar-ı nāz u şīveyi ol iki çeşm-i meste vir
2. Ḫançer-i ḫışm u kīneyi ġamze-i tīz-deste vir

Hançer-i hışm u kineyi:

Ḫançer-i ḫışm u kīneyi: -
Mısra: **2**
intikam almaya çalışan öfkeli hançer II sevgilinin kirpiği II sevgilinin yan bakışı

1. Sāġar-ı nāz u şīveyi ol iki çeşm-i meste vir
2. Ḫançer-i ḫışm u kīneyi ġamze-i tīz-deste vir

ġamze-i tiz-deste:

ġamze-i tīz-deste: -
Mısra: **2**
hızlı hareket eden yan bakış II çabuk iş gören yan bakış

1. Sāġar-ı nāz u şīveyi ol iki çeşm-i meste vir
2. Ḫançer-i ḫışm u kīneyi ġamze-i tīz-deste vir

gülşen-i dehrden:

gülşen-i dehrden: -
Mısra: **3**
Dünya bahçesi. || Dünya.

3. Gülşen-i dehrden yeter baña o ġonce bāġbān
4. Yoḳ dime isteyenlere gülleri deste deste vir

deste deste:

deste deste: -
Mısra: **4**
demet demet

3. Gülşen-i dehrden yeter baña o ġonce bāġbān
4. Yoḳ dime isteyenlere gülleri deste deste vir

mest-i müdām-ı laʿlinem:

mest-i müdām-ı laʿlinem: -
Mısra: **7**
dudağının şarabının sarhoşu II sevgilinin şaraba benzeyen dudağının sarhoşu

7. Mest-i müdām-ı laʿlinem ġayr ile görme bir beni
8. Saña sözüm bu sāḳiyā

bādeyi mey-pereste vir

cām-ı zer:

***cām-ı zer:* -**
Mısra: **5**
altın kadeh

5. Biz dimezüz ki mihrveş cām-ı zer olsuñ ey felek
6. Sen bize māh-ı nev gibi bir ḳadeḥ-i şikeste vir

mest-i şarāb-ı ʿaşḳdur:

***mest-i şarāb-ı ʿaşḳdur:* -**
Mısra: **9**
aşk şarabının sarhoşu

9. Mest-i şarāb-ı ʿaşḳdur zülfüñe bağla göñlüñi
10. Şāḥne-i ġamzesine Yaḥyā anı dest-beste vir

Şāḥne-i ġamzesine:

***Şāḥne-i ġamzesine:* -**
Mısra: **10**
güvenlik memuru olan yan bakış

9. Mest-i şarāb-ı ʿaşḳdur zülfüñe bağla göñlüñi
10. Şāḥne-i ġamzesine Yaḥyā anı dest-beste vir

māh-ı nev:

***māh-ı nev:* -**
Mısra: **6**
yeni ay

5. Biz dimezüz ki mihrveş cām-ı zer olsuñ ey felek
6. Sen bize māh-ı nev gibi bir ḳadeḥ-i şikeste vir

ḳadeḥ-i şikeste:

***ḳadeḥ-i şikeste:* -**
Mısra: **6**
kırık kadeh

5. Biz dimezüz ki mihrveş cām-ı zer olsuñ ey felek
6. Sen bize māh-ı nev gibi bir ḳadeḥ-i şikeste vir

yoḳ dime:

***yoḳ dime:* -**
Mısra: **4**
geri çevirme II yok deme II bulunmuyor deme

3. Gülşen-i dehrden yeter baña o ġonce bāġbān
4. Yoḳ dime isteyenlere gülleri deste deste vir

bir görme:

***bir görme:* -**
Mısra: **7**
aynı değerde görme II bir tutma

7. Mest-i müdām-ı laʿlinem ġayr ile görme bir beni
8. Saña sözüm bu sāḳiyā bādeyi mey-pereste vir

göñlüñi zülfüñe baġla:

***göñlüñi zülfüñe baġla:* -**
Mısra: **9**
gönlünü sevgilinin saçına bağlamak II sevgilinin saçında gönlü asılı kalmak II sevgilin saçına âşık olmak

9. Mest-i şarāb-ı ʿaşḳdur zülfüñe bağla göñlüñi
10. Şāḥne-i ġamzesine Yaḥyā anı dest-beste vir

Ġonce:

Ġoncenüñ: -nüñ
Mısra: **1**
yaprakları henüz açılmamış veya az açılmış çiçek; özellikle de gül tomurcuğu.

1. Ġoncenüñ açsun yine ḳalbin şabā nev-rūzdur
2. Bülbül-i zār eylesün bir ḫoş nevā nev-rūzdur

yine:

yine:
Mısra: **1**
yine, tekrar.

1. Ġoncenüñ açsun yine ḳalbin şabā nev-rūzdur
2. Bülbül-i zār eylesün bir ḫoş nevā nev-rūzdur

şabā:

şabā:
Mısra: **1**
Sabah rüzgarı

1. Ġoncenüñ açsun yine ḳalbin şabā nev-rūzdur
2. Bülbül-i zār eylesün bir ḫoş nevā nev-rūzdur

nev-rūz:

nev-rūzdur: -dur
Mısra: **1**
Baharın ilk günü.

1. Ġoncenüñ açsun yine ḳalbin şabā nev-rūzdur
2. Bülbül-i zār eylesün bir ḫoş nevā nev-rūzdur

nev-rūzdur: -dur
Mısra: **2**
baharın ilk günü

1. Ġoncenüñ açsun yine ḳalbin şabā nev-rūzdur
2. Bülbül-i zār eylesün bir ḫoş nevā nev-rūzdur

nev-rūzdur: -dur
Mısra: **4**
Baharın ilk günü.

3. Şubḥ-dem rāh-ı çemen bi̇gerd ü gil sünbül hevā
4. Gül gibi gülzāra ʿazm it dil-berā nev-rūzdur

nev-rūzdur: -dur
Mısra: **5**
Baharın ilk günü.

5. ʿAndeli̇bi yılda bir nev-rūzdur dil-şād iden
6. Nev-cevānumla geçen her gün baña nev-rūzdur

nev-rūzdur: -dur
Mısra: **6**
Baharın ilk günü.

5. ʿAndeli̇bi yılda bir nev-rūzdur dil-şād iden
6. Nev-cevānumla geçen her gün baña nev-rūzdur

nev-rūzdur: -dur
Mısra: **8**
Baharın ilk günü.

7. Şāh-ı eyvān-ı ḥamel teşri̇f idüp di̇vānını
8. Ehl-i bāġa eylesüñ cūd u seḫā nev-rūzdur

nev-rūzdur: -dur
Mısra: **10**
Baharın ilk günü.

9. Şāddur Yaḥyā ki eyyāmında Sulṭān Aḥmed'üñ
10. Gi̇cesi ḳadr u güñi bayrām veyā nev-rūzdur

bir:

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Ġoncenüñ açsun yine ḳalbin şabā nev-rūzdur
2. Bülbül-i zār eylesün bir ḫoş

nevā nev-rūzdur

berā nev-rūzdur

gün baña nev-rūzdur

hoş:

ḫoş:
Mısra: **2**
Hoş, güzel

1. Ġoncenüñ açsun yine ḳalbin şabā nev-rūzdur
2. Bülbül-i zār eylesün bir ḫoş nevā nev-rūzdur

gülzār:

gülzāra: -a
Mısra: **4**
gül bahçesi ‖ bahçe

3. Ṣubḥ-dem rāh-ı çemen bi̇-gerd ü gil sünbül hevā
4. Gül gibi gülzāra ʿazm it dil-berā nev-rūzdur

divān:

di̇vānını: -ını
Mısra: **7**
Huzur, makam

7. Şāh-ı eyvān-ı ḥamel teşri̇f idüp di̇vānını
8. Ehl-i bāġa eylesüñ cūd u seḫā nev-rūzdur

Ṣubḥ-dem:

Ṣubḥ-dem:
Mısra: **3**
Sabah vaktinde, sabahleyin.

3. Ṣubḥ-dem rāh-ı çemen bi̇-gerd ü gil sünbül hevā
4. Gül gibi gülzāra ʿazm it dil-berā nev-rūzdur

dil-berā:

dil-berā:
Mısra: **4**
ey gönül alan II ey sevgili

3. Ṣubḥ-dem rāh-ı çemen bi̇-gerd ü gil sünbül hevā
4. Gül gibi gülzāra ʿazm it dil-berā nev-rūzdur

Şād:

Şāddur: -dur
Mısra: **9**
Mutluluk

9. Şāddur Yaḥyā ki eyyāmında Sulṭān Aḥmed'üñ
10. Gi̇cesi ḳadr u güñi bayrām veyā nev-rūzdur

sünbül:

sünbül:
Mısra: **3**
Hafif kapalı ve yağmursuz hava için kullanılan sıfat

3. Ṣubḥ-dem rāh-ı çemen bi̇-gerd ü gil sünbül hevā
4. Gül gibi gülzāra ʿazm it dil-berā nev-rūzdur

ʿandelib:

ʿAndeli̇bi: -i
Mısra: **5**
Bülbül II âşık.

5. ʿAndeli̇bi yılda bir nev-rūzdur dil-şād iden
6. Nev-cevānumla geçen her gün baña nev-rūzdur

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Şāddur Yaḥyā ki eyyāmında Sulṭān Aḥmed'üñ
10. Gi̇cesi ḳadr u güñi bayrām veyā nev-rūzdur

hevā:

hevā:
Mısra: **3**
hava

3. Ṣubḥ-dem rāh-ı çemen bi̇-gerd ü gil sünbül hevā
4. Gül gibi gülzāra ʿazm it dil-berā nev-rūzdur

nev-cevān:

Nev-cevānumla: -umla
Mısra: **6**
genç sevgili

5. ʿAndeli̇bi yılda bir nev-rūzdur dil-şād iden
6. Nev-cevānumla geçen her gün baña nev-rūzdur

ki:

ki:
Mısra: **9**
bağlama edatı II çünkü

9. Şāddur Yaḥyā ki eyyāmında Sulṭān Aḥmed'üñ
10. Gi̇cesi ḳadr u güñi bayrām veyā nev-rūzdur

gül:

Gül:
Mısra: **4**
gül

3. Ṣubḥ-dem rāh-ı çemen bi̇-gerd ü gil sünbül hevā
4. Gül gibi gülzāra ʿazm it dil-berā nev-rūzdur

geçen:

geçen:
Mısra: **6**
geçip gitmek II birlikte geçen

5. ʿAndeli̇bi yılda bir nev-rūzdur dil-şād iden
6. Nev-cevānumla geçen her gün baña nev-rūzdur

eyyām:

eyyāmında: -ında
Mısra: **9**
zaman, devir

9. Şāddur Yaḥyā ki eyyāmında Sulṭān Aḥmed'üñ
10. Gi̇cesi ḳadr u güñi bayrām veyā nev-rūzdur

gibi:

gibi:
Mısra: **4**
Benzetme edatı ll -e benzer

3. Ṣubḥ-dem rāh-ı çemen bi̇-gerd ü gil sünbül hevā
4. Gül gibi gülzāra ʿazm it dil-

baña:

baña:
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali II âşık

5. ʿAndeli̇bi yılda bir nev-rūzdur dil-şād iden
6. Nev-cevānumla geçen her

gice:

Gi̇cesi: -si
Mısra: **10**
Gece, geceleyin.

9. Şāddur Yaḥyā ki eyyāmında Sulṭān Aḥmed'üñ
10. Gi̇cesi ḳadr u güñi bayrām

veyā nev-rūzdur

kadr:

ḳadr:
Mısra: **10**
Kadir gecesi kadar hayırlı

9. Şāddur Yaḥyā ki eyyāmında Sulṭān Aḥmed'üñ
10. Gịcesi ḳadr u güñi bayrām veyā nev-rūzdur

u:

u:
Mısra: **10**
ve

9. Şāddur Yaḥyā ki eyyāmında Sulṭān Aḥmed'üñ
10. Gịcesi ḳadr u güñi bayrām veyā nev-rūzdur

gün:

güni: -i
Mısra: **10**
gündüz

9. Şāddur Yaḥyā ki eyyāmında Sulṭān Aḥmed'üñ
10. Gịcesi ḳadr u güñi bayrām veyā nev-rūzdur

bayrām:

bayrām:
Mısra: **10**
bayram ‖ çok mutlu olunan gün ve zaman

9. Şāddur Yaḥyā ki eyyāmında Sulṭān Aḥmed'üñ
10. Gịcesi ḳadr u güñi bayrām veyā nev-rūzdur

veyā:

veyā:
Mısra: **10**
yahut II ya da

9. Şāddur Yaḥyā ki eyyāmında Sulṭān Aḥmed'üñ
10. Gịcesi ḳadr u güñi bayrām veyā nev-rūzdur

ḳalbin açsun:

ḳalbin açsun: -
Mısra: **1**
açılmasını sağlamak II çiçeğin açması II duygularını açmak

1. Ġoncenüñ açsun yine ḳalbin ṣabā nev-rūzdur
2. Bülbül-i zār eylesün bir ḫoş nevā nev-rūzdur

bülbül-i zār:

bülbül-i zār: -
Mısra: **2**
İnleyen bülbül. || âşık.

1. Ġoncenüñ açsun yine ḳalbin ṣabā nev-rūzdur
2. Bülbül-i zār eylesün bir ḫoş nevā nev-rūzdur

nevā eylesün:

nevā eylesün: -
Mısra: **2**
Şarkı söylemek. II derdini şarkılara dökmek

1. Ġoncenüñ açsun yine ḳalbin ṣabā nev-rūzdur
2. Bülbül-i zār eylesün bir ḫoş nevā nev-rūzdur

rāh-ı çemen:

rāh-ı çemen: -
Mısra: **3**
Çimenliğin yolu

3. Ṣubḥ-dem rāh-ı çemen bị-gerd ü gil sünbül hevā
4. Gül gibi gülzāra ʿazm it dil-berā nev-rūzdur

bi-gerd ü gil:

bị-gerd ü gil: -
Mısra: **3**
toz toprak olmamak II tozsuz topraksız ve arınmış

3. Ṣubḥ-dem rāh-ı çemen bị-gerd ü gil sünbül hevā
4. Gül gibi gülzāra ʿazm it dil-berā nev-rūzdur

ʿazm it:

ʿazm it: -
Mısra: **4**
Yönelmek II yola çıkmak II gitmek

3. Ṣubḥ-dem rāh-ı çemen bị-gerd ü gil sünbül hevā
4. Gül gibi gülzāra ʿazm it dil-berā nev-rūzdur

yılda bir:

yılda bir: -
Mısra: **5**
Yılda bir kere.

5. ʿAndeḷibi yılda bir nev-rūzdur dil-şād iden
6. Nev-cevānumla geçen her gün baña nev-rūzdur

dil-şād iden:

dil-şād iden: -
Mısra: **5**
Gönlünü hoş etmek.

5. ʿAndeḷibi yılda bir nev-rūzdur dil-şād iden
6. Nev-cevānumla geçen her gün baña nev-rūzdur

her gün:

her gün: -
Mısra: **6**
her gün

5. ʿAndeḷibi yılda bir nev-rūzdur dil-şād iden
6. Nev-cevānumla geçen her gün baña nev-rūzdur

Şāh-ı eyvān-ı ḥamel:

Şāh-ı eyvān-ı ḥamel: -
Mısra: **7**
Koç burcu sarayının Padişahı

7. Şāh-ı eyvān-ı ḥamel teşrịf idüp dịvānını
8. Ehl-i bāġa eylesüñ cūd u seḫā nev-rūzdur

teşrif idüp:

teşrịf idüp: -
Mısra: **7**
Şereflendirmek, şeref vermek.

7. Şāh-ı eyvān-ı ḥamel teşrịf idüp dịvānını
8. Ehl-i bāġa eylesüñ cūd u seḫā nev-rūzdur

ehl-i bāġa:

ehl-i bāġa: -
Mısra: **8**
Bağın ehli II Meclis ehli II Şairler

7. Şāh-ı eyvān-ı ḥamel teşrịf idüp dịvānını
8. Ehl-i bāġa eylesüñ cūd u seḫā nev-rūzdur

cūd u seḫā eylesüñ:

cūd u seḫā eylesüñ: -
Mısra: **8**
cömertlik ve bağışta bulunmak

7. Şāh-ı eyvān-ı ḥamel teşrif idüp dịvānını
8. Ehl-i bāġa eylesüñ cūd u seḫā nev-rūzdur

sulṭān aḥmed'ün:

sulṭān aḥmed'ün: -
Mısra: **9**
Sultan Ahmed ll Osmanlı Padişahlarından l. Ahmed.

9. Şāddur Yaḥyā ki eyyāmında Sulṭān Aḥmed'üñ
10. Gịcesi ḳadr u güñi bayrām veyā nev-rūzdur

es:

Esdi: -di
Mısra: **1**
Esmek.

1. Esdi kūyından ṣabā ṣād olmaġa bādị budur
2. Ayaġı tozıyla geldi bāʿiŝ-i ṣādị budur

kūy:

kūyından: -ından
Mısra: **1**
(Sevgili'nin) semti, mahallesi

1. Esdi kūyından ṣabā ṣād olmaġa bādị budur
2. Ayaġı tozıyla geldi bāʿiŝ-i ṣādị budur

ṣabā:

ṣabā:
Mısra: **1**
Sabah rüzgarı

1. Esdi kūyından ṣabā ṣād olmaġa bādị budur
2. Ayaġı tozıyla geldi bāʿiŝ-i ṣādị budur

bādi:

bādị:
Mısra: **1**
Sebep olan, sebep olucu.

1. Esdi kūyından ṣabā ṣād olmaġa bādị budur
2. Ayaġı tozıyla geldi bāʿiŝ-i ṣādị budur

bu:

budur: -dur
Mısra: **1**
İşte budur II üzerinde durulan, hakkında söz söylenileni işaret.

1. Esdi kūyından ṣabā ṣād olmaġa bādị budur
2. Ayaġı tozıyla geldi bāʿiŝ-i ṣādị budur

budur: -dur
Mısra: **2**
İşte budur II üzerinde durulan, hakkında söz söylenileni işaret.

1. Esdi kūyından ṣabā ṣād olmaġa bādị budur
2. Ayaġı tozıyla geldi bāʿiŝ-i ṣādị budur

budur: -dur
Mısra: **4**
Budur II üzerinde durulan, hakkında söz söylenileni işaret II böyledir

3. Māniʿ oldı ḫvāb-ı nāza diyü gül açılmamış
4. İncinilmez bülbül-i şeydāya muʿtādı budur

budur: -dur
Mısra: **6**
İşte budur II üzerinde durulan, hakkında söz söylenileni işaret II böyledir

5. Sanʿatıyla ḥaşre dek añdırdı kendin Kūh-ken
6. Kār-ı ʿaşḳuñ işte bir oñmaduḳ ırġadı budur

budur: -dur
Mısra: **8**
İşte budur II üzerinde durulan, hakkında söz söylenileni işaret. II böyledir

7. Şịve-i maḥbūb ẕevḳinden ḫaberdār olmaduñ
8. Bilmedüñ ey Ḳays ʿālem bundadur vādị budur

budur: -dur
Mısra: **10**
İşte budur II üzerinde durulan, hakkında söz söylenileni işaret II böyledir

9. Destüme sāġar alup itdüm riyāyı ber-ṭaraf
10. Pịr-i ʿaşḳuñ baña Yaḥyā şimdi irşādı budur

diyü:

diyü:
Mısra: **3**
Diyerek, deyip.

3. Māniʿ oldı ḫvāb-ı nāza diyü gül açılmamış
4. İncinilmez bülbül-i şeydāya muʿtādı budur

gül:

gül:
Mısra: **3**
Gül. || Sevgili.

3. Māniʿ oldı ḫvāb-ı nāza diyü gül açılmamış
4. İncinilmez bülbül-i şeydāya muʿtādı budur

açılma:

açılmamış: -mış
Mısra: **3**
çiçeğin açılmaması II sevinmemek

3. Māniʿ oldı ḫvāb-ı nāza diyü gül açılmamış
4. İncinilmez bülbül-i şeydāya muʿtādı budur

İncinilmez:

İncinilmez:
Mısra: **4**
Gücenmemek II gönül koymamak

3. Māniʿ oldı ḫvāb-ı nāza diyü gül açılmamış
4. İncinilmez bülbül-i şeydāya muʿtādı budur

muʿtād:

muʿtādı: -ı
Mısra: **4**
alışkanlık

3. Māniʿ oldı ḫvāb-ı nāza diyü gül açılmamış
4. İncinilmez bülbül-i şeydāya muʿtādı budur

sanʿat:

Sanʿatıyla: -ıyla
Mısra: **5**
Ustalık

5. Sanʿatıyla ḥaşre dek añdırdı kendin Kūh-ken
6. Kār-ı ʿaşḳuñ işte bir oñmaduḳ ırġadı budur

añdır:

añdırdı: -dı
Mısra: **5**
Hatırlatmak.

5. Sanʿatıyla ḥaşre dek añdırdı kendin Kūh-ken
6. Kār-ı ʿaşḳuñ işte bir oñmaduḳ ırġadı budur

kendin:

kendin:
Mısra: **5**
kendisini

5. Sanʿatıyla ḥaşre dek añdırdı kendin Kūh-ken
6. Kār-ı ʿaşḳuñ işte bir oñmaduḳ ırġadı budur

kūh-ken:

Kūh-ken:
Mısra: **5**
Dağı delen, dağ kazan II Ferhat ve Şîrîn hikayesindeki Ferhat

5. Sanʿatıyla ḥaşre dek añdırdı kendin Kūh-ken
6. Kār-ı ʿaşḳuñ işte bir oñmaduḳ ırġadı budur

işte:

işte:
Mısra: **6**
İşte, bir kimse, şey veya durumu işâret etmek için kullanılır.

5. Sanʿatıyla ḥaşre dek añdırdı kendin Kūh-ken
6. Kār-ı ʿaşḳuñ işte bir oñmaduḳ ırġadı budur

bir:

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Sanʿatıyla ḥaşre dek añdırdı kendin Kūh-ken
6. Kār-ı ʿaşḳuñ işte bir oñmaduḳ ırġadı budur

oñmaduḳ:

oñmaduḳ:
Mısra: **6**
talihsiz,bedbaht.

5. Sanʿatıyla ḥaşre dek añdırdı kendin Kūh-ken
6. Kār-ı ʿaşḳuñ işte bir oñmaduḳ ırġadı budur

ırġad:

ırġadı: -ı
Mısra: **6**
işçi II emektar

5. Sanʿatıyla ḥaşre dek añdırdı kendin Kūh-ken
6. Kār-ı ʿaşḳuñ işte bir oñmaduḳ ırġadı budur

zevk:

ẕevḳinden: -i, -n, -den
Mısra: **7**
keyif II eğlence

7. Ş̱ive-i maḥbūb ẕevḳinden ḫaberdār olmaduñ
8. Bilmedüñ ey Ḳays ʿālem bundadur vādi̱ budur

bilme:

Bilmedüñ: -düñ
Mısra: **8**
bilmemek II haberdar olmamak

7. Ş̱ive-i maḥbūb ẕevḳinden ḫaberdār olmaduñ
8. Bilmedüñ ey Ḳays ʿālem bundadur vādi̱ budur

ey:

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Ş̱ive-i maḥbūb ẕevḳinden ḫaberdār olmaduñ
8. Bilmedüñ ey Ḳays ʿālem bundadur vādi̱ budur

Kays:

Ḳays:
Mısra: **8**
Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun.

7. Ş̱ive-i maḥbūb ẕevḳinden ḫaberdār olmaduñ
8. Bilmedüñ ey Ḳays ʿālem bundadur vādi̱ budur

ʿālem:

ʿālem:
Mısra: **8**
kâinat, dünyâ ‖ dünyadaki herkes ve her şey

7. Ş̱ive-i maḥbūb ẕevḳinden ḫaberdār olmaduñ
8. Bilmedüñ ey Ḳays ʿālem bundadur vādi̱ budur

bundadur:

bundadur:
Mısra: **8**
Burada

7. Ş̱ive-i maḥbūb ẕevḳinden ḫaberdār olmaduñ
8. Bilmedüñ ey Ḳays ʿālem bundadur vādi̱ budur

vādi:

vādi̱:
Mısra: **8**
Vadi. II Aşk vadisi.

7. Ş̱ive-i maḥbūb ẕevḳinden ḫaberdār olmaduñ
8. Bilmedüñ ey Ḳays ʿālem bundadur vādi̱ budur

sāġar:

sāġar:
Mısra: **9**
kadeh ‖ şarap

9. Destüme sāġar alup itdüm riyāyı ber-ṭaraf
10. Pi̱r-i ʿaşḳuñ baña Yaḥyā şimdi irşādı budur

riyā:

riyāyı: -y, -ı
Mısra: **9**
İki yüzlülük, gösteriş yapma.

9. Destüme sāġar alup itdüm riyāyı ber-ṭaraf
10. Pi̱r-i ʿaşḳuñ baña Yaḥyā şimdi irşādı budur

baña:

baña:
Mısra: **10**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

9. Destüme sāġar alup itdüm riyāyı ber-ṭaraf
10. Pi̱r-i ʿaşḳuñ baña Yaḥyā şimdi irşādı budur

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Destüme sāġar alup itdüm riyāyı ber-ṭaraf
10. Pi̱r-i ʿaşḳuñ baña Yaḥyā şimdi irşādı budur

şimdi:

şimdi:
Mısra: **10**
Şimdi, artık.

9. Destüme sāġar alup itdüm

riyāyı ber-ṭaraf
10. Pi̱r-i ʿaşḳuñ baña Yaḥyā şimdi irşādı budur

irşād:

irşādı: -ı
Mısra: **10**
Doğru yolu gösterme; mânen aydınlatma, uyarma.

9. Destüme sāġar alup itdüm riyāyı ber-ṭaraf
10. Pi̱r-i ʿaşḳuñ baña Yaḥyā şimdi irşādı budur

şād olmaġa:

şād olmaġa: -
Mısra: **1**
mutlu olmak, sevinmek

1. Esdi kūyından ṣabā şād olmaġa bādi̱ budur
2. Ayaġı tozıyla geldi bāʿiŝ-i şādi̱ budur

bāʿiŝ-i şādi:

bāʿiŝ-i şādi̱: -
Mısra: **2**
Mutluluk sebebi

1. Esdi kūyından ṣabā şād olmaġa bādi̱ budur
2. Ayaġı tozıyla geldi bāʿiŝ-i şādi̱ budur

ayaġı tozıyla geldi:

ayaġı tozıyla geldi: -
Mısra: **2**
Gelir gelmez II hemen, dinlenmeden gelmek

1. Esdi kūyından ṣabā şād olmaġa bādi̱ budur
2. Ayaġı tozıyla geldi bāʿiŝ-i şādi̱ budur

māniʿ oldı:

māniʿ oldı: -
Mısra: **3**
engel olmak

3. Māniʿ oldı ḫvāb-ı nāza diyü gül açılmamış
4. İncinilmez bülbül-i şeydāya muʿtādı budur

ḫvāb-ı nāza:

ḫvāb-ı nāza: -
Mısra: **3**
naz uykusu

3. Māniʿ oldı ḫvāb-ı nāza diyü gül açılmamış
4. İncinilmez bülbül-i şeydāya muʿtādı budur

bülbül-i şeydāya:

bülbül-i şeydāya: -
Mısra: **4**
Aşk çılgını bülbül ‖ çılgın âşık.

3. Māniʿ oldı ḫvāb-ı nāza diyü gül açılmamış
4. İncinilmez bülbül-i şeydāya muʿtādı budur

ḥaşre dek:

ḥaşre dek: -
Mısra: **5**
Kıyamete kadar.

5. Sanʿatıyla ḥaşre dek añdırdı kendin Kūh-ken
6. Kār-ı ʿaşḳuñ işte bir oñmaduḳ ırġadı budur

kār-ı ʿaşḳuñ:

kār-ı ʿaşḳuñ: -
Mısra: **6**
Aşk işi

5. Sanʿatıyla ḥaşre dek añdırdı kendin Kūh-ken
6. Kār-ı ʿaşḳuñ işte bir oñmaduḳ ırġadı budur

Şive-i maḥbūb:

Şi̱ve-i maḥbūb: -
Mısra: **7**
sevgilinin işvesi

7. Şi̱ve-i maḥbūb ẕevḳinden ḫaberdār olmaduñ
8. Bilmedüñ ey Ḳays ʿālem bundadur vādi̱ budur

haberdār olmaduñ:

ḫaberdār olmaduñ: -
Mısra: **7**
haberi olmamak II bilmemek

7. Şi̱ve-i maḥbūb ẕevḳinden ḫaberdār olmaduñ
8. Bilmedüñ ey Ḳays ʿālem bundadur vādi̱ budur

ber-ṭaraf itdüm:

ber-ṭaraf itdüm: -
Mısra: **9**
Bir yana itip saf dışı bırakmak, ortadan kaldırmak.

9. Destüme sāġar alup itdüm riyāyı ber-ṭaraf
10. Pi̱r-i ʿaşḳuñ baña Yaḥyā şimdi irşādı budur

destüme alup:

destüme alup: -
Mısra: **9**
Eline almak.

9. Destüme sāġar alup itdüm riyāyı ber-ṭaraf
10. Pi̱r-i ʿaşḳuñ baña Yaḥyā şimdi irşādı budur

pir-i ʿaşḳuñ:

pi̱r-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **10**
aşk erbâbı

9. Destüme sāġar alup itdüm riyāyı ber-ṭaraf
10. Pi̱r-i ʿaşḳuñ baña Yaḥyā şimdi irşādı budur

dem-be-dem:

dem-be-dem:
Mısra: **1**
Her zaman, daima, her an.

1. Çāk-ı si̱nem seyl-i eşkūñ dem-be-dem vādi̱sidür
2. Ṣuları ḫūnin aḳarsa nola ġam vādi̱sidür

vādi:

vādi̱sidür: -sidür
Mısra: **1**
vadi II yer II mekan

1. Çāk-ı si̱nem seyl-i eşkūñ dem-be-dem vādi̱sidür
2. Ṣuları ḫūnin aḳarsa nola ġam vādi̱sidür

vādi̱sidür: -si, -dür
Mısra: **2**
vadi II alan

1. Çāk-ı si̱nem seyl-i eşkūñ dem-be-dem vādi̱sidür
2. Ṣuları ḫūnin aḳarsa nola ġam vādi̱sidür

vādi̱:
Mısra: **4**
vadi II alan

3. Deşt-i ʿaşḳuñ ḫātemiyken Ḳays mihmān olmadı
4. Bilmedi Leylā ki ol vādi̱ Kerem vādi̱sidür

vādi̱sidür: -sidür
Mısra: **4**
vadi II alan

3. Deşt-i ʿaşḳuñ ḫātemiyken Ḳays mihmān olmadı
4. Bilmedi Leylā ki ol vādi̱ Kerem vādi̱sidür

vādi̱sidür: -sidür
Mısra: **6**
vadi II alan

5. Kaʿbe-i vaṣl isteyen elbette uġrar cevrüñe
6. Ol ṭari̱ḳüñ vādi-i nārı sitem vādi̱sidür

vādi̱sidür: -sidür
Mısra: **8**
vadi II alan

7. Ḫānümān-ı ḥüzni vi̱rān eylesüñ seyl-āb-ı mey
8. Bāde aḳsun gelsün ey sāḳi̱ bu Cem vādi̱sidür

vādi̱sidür: -sidür
Mısra: **10**
vadi II alan

9. Peyrevi olup nola Yaḥyā tetebbuʿ eylesem
10. Bu zemi̱n bir kāmil-i ʿāli̱-himem vādi̱sidür

Su:

Şuları: -ları
Mısra: **2**
su II gözyaşı

1. Çāk-ı si̱nem seyl-i eşküñ dem-be-dem vādi̱sidür
2. Şuları ḫūnin aḳarsa nola ġam vādi̱sidür

---

hūnin:

ḫūni̱n:
Mısra: **2**
Kanlı

1. Çāk-ı si̱nem seyl-i eşküñ dem-be-dem vādi̱sidür
2. Şuları ḫūnin aḳarsa nola ġam vādi̱sidür

---

ak:

aḳarsa: -arsa
Mısra: **2**
Akmak, (Sıvılar veya ufak taneli maddeler için) Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek.

1. Çāk-ı si̱nem seyl-i eşküñ dem-be-dem vādi̱sidür
2. Şuları ḫūnin aḳarsa nola ġam vādi̱sidür

---

nola:

nola:
Mısra: **2**
Ne olur? II şaşılmaz.

1. Çāk-ı si̱nem seyl-i eşküñ dem-be-dem vādi̱sidür
2. Şuları ḫūnin aḳarsa nola ġam vādi̱sidür

nola:
Mısra: **9**
Ne olur?

9. Peyrevi olup nola Yaḥyā tetebbuʿ eylesem
10. Bu zemi̱n bir kāmil-i ʿāli̱-himem vādi̱sidür

ġam:

ġam:
Mısra: **2**
kaygı, tasa, keder

1. Çāk-ı si̱nem seyl-i eşküñ dem-be-dem vādi̱sidür
2. Şuları ḫūnin aḳarsa nola ġam vādi̱sidür

Kays:

Ḳays:
Mısra: **3**
Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun.

3. Deşt-i ʿaşḳuñ ḫātemiyken Ḳays mihmān olmadı
4. Bilmedi Leylā ki ol vādi̱ Kerem vādi̱sidür

---

bilme:

Bilmedi: -di
Mısra: **4**
İdrak edememek II kavrayamamak II anlayamamak

3. Deşt-i ʿaşḳuñ ḫātemiyken Ḳays mihmān olmadı
4. Bilmedi Leylā ki ol vādi̱ Kerem vādi̱sidür

---

leylā:

Leylā:
Mısra: **4**
Leyla ile Mecnun hikayesinin kadın kahramanı.

3. Deşt-i ʿaşḳuñ ḫātemiyken Ḳays mihmān olmadı
4. Bilmedi Leylā ki ol vādi̱

Kerem vādi̱sidür

---

ki:

ki:
Mısra: **4**
ki bağlacı II öyle ki

3. Deşt-i ʿaşḳuñ ḫātemiyken Ḳays mihmān olmadı
4. Bilmedi Leylā ki ol vādi̱ Kerem vādi̱sidür

---

ol:

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Deşt-i ʿaşḳuñ ḫātemiyken Ḳays mihmān olmadı
4. Bilmedi Leylā ki ol vādi̱ Kerem vādi̱sidür

Ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Kaʿbe-i vaṣl isteyen elbette uġrar cevrüñe
6. Ol ṭari̱ḳüñ vādi-i nārı sitem vādi̱sidür

---

kerem:

Kerem:
Mısra: **4**
Lutuf, iyilik, ihsan ‖ ululuk, şeref ‖ cömertlik

3. Deşt-i ʿaşḳuñ ḫātemiyken Ḳays mihmān olmadı
4. Bilmedi Leylā ki ol vādi̱ Kerem vādi̱sidür

---

isteyen:

isteyen:
Mısra: **5**
talep eden kişi.

5. Kaʿbe-i vaṣl isteyen elbette uġrar cevrüñe
6. Ol ṭari̱ḳüñ vādi-i nārı sitem vādi̱sidür

---

elbette:

elbette:
Mısra: **5**
mutlaka, hiç şüphesiz, muhakkak

5. Kaʿbe-i vaṣl isteyen elbette uġrar cevrüñe
6. Ol ṭari̱ḳüñ vādi-i nārı sitem vādi̱sidür

ṭarik:

ṭariḳün: -ün
Mısra: **6**
Yol

5. Kaʿbe-i vaṣl isteyen elbette uġrar cevrüñe
6. Ol ṭariḳüñ vādi-i nārı sitem vādịsidür

sitem:

sitem:
Mısra: **6**
Zulüm, eza, cefa.

5. Kaʿbe-i vaṣl isteyen elbette uġrar cevrüñe
6. Ol ṭariḳüñ vādi-i nārı sitem vādịsidür

bāde:

Bāde:
Mısra: **8**
Şarap.

7. Ḫānümān-ı ḥüzni vịrān eylesüñ seyl-āb-ı mey
8. Bāde aḳsun gelsün ey sāḳị bu Cem vādịsidür

ey:

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Ḫānümān-ı ḥüzni vịrān eylesüñ seyl-āb-ı mey
8. Bāde aḳsun gelsün ey sāḳị bu Cem vādịsidür

sāḳi:

sāḳị:
Mısra: **8**
Kadeh, içki sunan

7. Ḫānümān-ı ḥüzni vịrān eylesüñ seyl-āb-ı mey
8. Bāde aḳsun gelsün ey sāḳị bu Cem vādịsidür

bu:

bu:
Mısra: **8**
Bu, işaret zamiri

7. Ḫānümān-ı ḥüzni vịrān eylesüñ seyl-āb-ı mey
8. Bāde aḳsun gelsün ey sāḳị bu Cem vādịsidür

Bu:
Mısra: **10**
bu, işaret sıfatı

9. Peyrevi olup nola Yaḥyā tetebbuʿ eylesem
10. Bu zemịn bir kāmil-i ʿālị-himem vādịsidür

cem:

Cem:
Mısra: **8**
Şarabın mucidi hükümdar
Cem II toplanma

7. Ḫānümān-ı ḥüzni vịrān eylesüñ seyl-āb-ı mey
8. Bāde aḳsun gelsün ey sāḳị bu Cem vādịsidür

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Peyrevi olup nola Yaḥyā tetebbuʿ eylesem
10. Bu zemịn bir kāmil-i ʿālị-himem vādịsidür

zemin:

zemịn:
Mısra: **10**
Ortam

9. Peyrevi olup nola Yaḥyā tetebbuʿ eylesem
10. Bu zemịn bir kāmil-i ʿālị-himem vādịsidür

bir:

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Peyrevi olup nola Yaḥyā tetebbuʿ eylesem
10. Bu zemịn bir kāmil-i ʿālị-himem vādịsidür

Çāk-ı sinem:

Çāk-ı sịnem: -
Mısra: **1**
Yaka yırtığı.

1. Çāk-ı sịnem seyl-i eşküñ dem-be-dem vādịsidür
2. Şuları ḫūnin aḳarsa nola ġam vādịsidür

seyl-i eşküñ:

seyl-i eşküñ: -
Mısra: **1**
gözyaşı seli

1. Çāk-ı sịnem seyl-i eşküñ dem-be-dem vādịsidür
2. Şuları ḫūnin aḳarsa nola ġam vādịsidür

mihmān olmadı:

mihmān olmadı: -
Mısra: **3**
misafir olmamak

3. Deşt-i ʿaşḳuñ ḫātemiyken Ḳays mihmān olmadı
4. Bilmedi Leylā ki ol vādị Kerem vādịsidür

deşt-i ʿaşkun ḫātemiyken:

deşt-i ʿaşḳun ḫātemiyken: -
Mısra: **3**
Aşk çölünün hakimi II aşk çölünün sultanı

3. Deşt-i ʿaşḳuñ ḫātemiyken Ḳays mihmān olmadı
4. Bilmedi Leylā ki ol vādị Kerem vādịsidür

kaʿbe-i vaṣl:

kaʿbe-i vaṣl: -
Mısra: **5**
Kavuşma Kabesi

5. Kaʿbe-i vaṣl isteyen elbette uġrar cevrüñe
6. Ol ṭariḳüñ vādi-i nārı sitem vādịsidür

cevrüne uġrar:

cevrüne uġrar: -
Mısra: **5**
sitemine, eziyetine uğramak II eziyetini görmek

5. Kaʿbe-i vaṣl isteyen elbette uġrar cevrüñe
6. Ol ṭariḳüñ vādi-i nārı sitem vādịsidür

vādi-i nārı:

vādi-i nārı: -
Mısra: **6**
ateş vadisi

5. Kaʿbe-i vaṣl isteyen elbette uġrar cevrüñe
6. Ol ṭariḳüñ vādi-i nārı sitem vādịsidür

Ḫānümān-ı ḥüzni:

Ḫānümān-ı ḥüzni: -
Mısra: **7**
hüzün evi

7. Ḫānümān-ı ḥüzni vi̇rān eylesüñ seyl-āb-ı mey
8. Bāde aḳsun gelsün ey sāḳi̇ bu Cem vādi̇sidür

seyl-āb-ı mey:

seyl-āb-ı mey: -
Mısra: **7**
Şarap seli.

7. Ḫānümān-ı ḥüzni vi̇rān eylesüñ seyl-āb-ı mey
8. Bāde aḳsun gelsün ey sāḳi̇ bu Cem vādi̇sidür

virān eylesün:

vi̇rān eylesün: -
Mısra: **7**
Yıkmak, bozmak

7. Ḫānümān-ı ḥüzni vi̇rān eylesüñ seyl-āb-ı mey
8. Bāde aḳsun gelsün ey sāḳi̇ bu Cem vādi̇sidür

aḳsun gelsün:

aḳsun gelsün: -
Mısra: **8**
akıp gelmek

7. Ḫānümān-ı ḥüzni vi̇rān eylesüñ seyl-āb-ı mey
8. Bāde aḳsun gelsün ey sāḳi̇ bu Cem vādi̇sidür

tetebbuʿ eylesem:

tetebbuʿ eylesem: -
Mısra: **9**
dikkatlice incelemek II etraflıca araştırmak

9. Peyrevi olup nola Yaḥyā tetebbuʿ eylesem
10. Bu zemi̇n bir kāmil-i ʿāli̇-himem vādi̇sidür

peyrevi olup:

peyrevi olup: -
Mısra: **9**
Arkası sıra gitmek II İzinden gitmek

9. Peyrevi olup nola Yaḥyā tetebbuʿ eylesem
10. Bu zemi̇n bir kāmil-i ʿāli̇-himem vādi̇sidür

kāmil-i ʿāli-himem:

kāmil-i ʿāli̇-himem: -
Mısra: **10**
himmeti yüce ve eksiksiz

9. Peyrevi olup nola Yaḥyā tetebbuʿ eylesem
10. Bu zemi̇n bir kāmil-i ʿāli̇-himem vādi̇sidür

yetiş:

yetişüp: -üp
Mısra: **1**
Yetişmek, büyümek.

1. Yer yer yetişüp ḫūb-nefes tāze güzeller
2. Dünyāya ṣalar ḥüsn ile āġāze güzeller

hūb-nefes:

ḫūb-nefes:
Mısra: **1**
güzel nefesli

1. Yer yer yetişüp ḫūb-nefes tāze güzeller
2. Dünyāya ṣalar ḥüsn ile āġāze güzeller

tāze:

tāze:
Mısra: **1**
körpe II genç

1. Yer yer yetişüp ḫūb-nefes tāze güzeller
2. Dünyāya ṣalar ḥüsn ile āġāze güzeller

güzel:

güzeller: -ler
Mısra: **1**
güzel II dilber

1. Yer yer yetişüp ḫūb-nefes tāze güzeller
2. Dünyāya ṣalar ḥüsn ile āġāze güzeller

güzeller: -ler
Mısra: **2**
güzel II dilber

1. Yer yer yetişüp ḫūb-nefes tāze güzeller
2. Dünyāya ṣalar ḥüsn ile āġāze güzeller

güzeller: -ler
Mısra: **4**
güzel II dilber

3. Ben başların ol dil-ber-i ṭannāza niyāza
4. ʿĀşıḳlarına başlayıcaḳ nāza güzeller

güzeller: -ler
Mısra: **6**
güzel II dilber

5. Ṣaḥrāları seyr it nice gülzār iderler
6. İrince bahāra çıḳıcaḳ yaza güzeller

güzeller: -ler
Mısra: **8**
güzel II dilber

7. Olsa ne ḳadar ḥüsn ü melāḥatla ser-efrāz
8. Öykünmeye sen dil-ber-i mümtāza güzeller

güzeller: -ler
Mısra: **10**
güzel II dilber

9. Yaḥyā ḳola gelmezse de ammā nice beñzer
10. Dil murġini ṣayd itmede şeh-bāza güzeller

dünyā:

Dünyāya: -ya
Mısra: **2**
Dünya, yeryüzü

1. Yer yer yetişüp ḫūb-nefes tāze güzeller
2. Dünyāya ṣalar ḥüsn ile āġāze güzeller

hüsn:

ḥüsn:
Mısra: **2**
güzellik

1. Yer yer yetişüp ḫūb-nefes tāze güzeller
2. Dünyāya ṣalar ḥüsn ile āġāze güzeller

ile:

ile:
Mısra: **2**
bağlama edatı II ile birlikte

1. Yer yer yetişüp ḫūb-nefes tāze güzeller
2. Dünyāya ṣalar ḥüsn ile āġāze güzeller

ben:

Ben:
Mısra: **3**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Ben başların ol dil-ber-i ṭannāza niyāza
4. ʿĀşıḳlarına başlayıcaḳ nāza güzeller

başla:

başların: -rın
Mısra: **3**
başlamak

3. Ben başların ol dil-ber-i ṭannāza niyāza
4. ʿĀşıḳlarına başlayıcaḳ nāza güzeller

ol:

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Ben başların ol dil-ber-i ṭannāza niyāza
4. ʿĀşıḳlarına başlayıcaḳ nāza güzeller

niyāz:

niyāza: -a
Mısra: **3**
Yalvarma, rica, istirham

3. Ben başların ol dil-ber-i ṭannāza niyāza
4. ʿĀşıḳlarına başlayıcaḳ nāza güzeller

ʿĀşıḳ:

ʿĀşıḳlarına: -larına
Mısra: **4**
Âşık, seven.

3. Ben başların ol dil-ber-i ṭannāza niyāza
4. ʿĀşıḳlarına başlayıcaḳ nāza güzeller

başlayıcaḳ:

başlayıcaḳ:
Mısra: **4**
başlayınca II başladığı zaman

3. Ben başların ol dil-ber-i ṭannāza niyāza
4. ʿĀşıḳlarına başlayıcaḳ nāza güzeller

nāz:

nāza: -a
Mısra: **4**
İşve, cilve.

3. Ben başların ol dil-ber-i ṭannāza niyāza
4. ʿĀşıḳlarına başlayıcaḳ nāza güzeller

Ṣaḥrā:

Ṣaḥrāları: -ları
Mısra: **5**
kır, ova

5. Ṣaḥrāları seyr it nice gülzār iderler
6. İrince bahāra çıḳıcaḳ yaza güzeller

nice:

nice:
Mısra: **5**
nasıl

5. Ṣaḥrāları seyr it nice gülzār iderler
6. İrince bahāra çıḳıcaḳ yaza güzeller

nice:
Mısra: **9**
nasıl

9. Yaḥyā ḳola gelmezse de ammā nice beñzer
10. Dil mürġini ṣayd itmede şeh-bāza güzeller

gülzār:

gülzār:
Mısra: **5**
gül bahçesi ‖ *bahçe*

5. Ṣaḥrāları seyr it nice gülzār iderler
6. İrince bahāra çıḳıcaḳ yaza güzeller

id:

iderler: -erler
Mısra: **5**
yapmak II etmek

5. Ṣaḥrāları seyr it nice gülzār iderler
6. İrince bahāra çıḳıcaḳ yaza güzeller

İrince:

İrince:
Mısra: **6**
erişmek.

5. Ṣaḥrāları seyr it nice gülzār iderler
6. İrince bahāra çıḳıcaḳ yaza güzeller

bahār:

bahāra: -a
Mısra: **6**
Bahar mevsimi

5. Ṣaḥrāları seyr it nice gülzār iderler
6. İrince bahāra çıḳıcaḳ yaza güzeller

çıḳıcaḳ:

çıḳıcaḳ:
Mısra: **6**
çıkacakları zaman

5. Ṣaḥrāları seyr it nice gülzār iderler
6. İrince bahāra çıḳıcaḳ yaza güzeller

yaz:

yaza: -a
Mısra: **6**
yaz mevsimi

5. Ṣaḥrāları seyr it nice gülzār iderler
6. İrince bahāra çıḳıcaḳ yaza güzeller

olsa:

Olsa:
Mısra: **7**
olması halinde

7. Olsa ne ḳadar ḥüsn ü melāḥatla ser-efrāz
8. Öykünmeye sen dil-ber-i mümtāza güzeller

ser-efrāz:

ser-efrāz:
Mısra: **7**
Başını yukarı kaldıran, yükselten, benzerinden üstün olan.

7. Olsa ne ḳadar ḥüsn ü melāḥatla ser-efrāz
8. Öykünmeye sen dil-ber-i mümtāza güzeller

Öykün:

Öykünmeye: -y, -e
Mısra: **8**
Özenmek, taklit etmeye çalışmak, benzemek istemek.

7. Olsa ne ḳadar ḥüsn ü melāḥatla ser-efrāz
8. Öykünmeye sen dil-ber-i mümtāza güzeller

sen:

sen:
Mısra: **8**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Olsa ne ķadar ḥüsn ü melāḥatla ser-efrāz
8. Öykünmeye sen dil-ber-i mümtāza güzeller

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā ķola gelmezse de ammā nice beñzer
10. Dil mürġini ṣayd itmede şeh-bāza güzeller

kola:

kola:
Mısra: **9**
Ki ola.

9. Yaḥyā ķola gelmezse de ammā nice beñzer
10. Dil mürġini ṣayd itmede şeh-bāza güzeller

gelmez:

gelmezse: -se
Mısra: **9**
gelmez, uğramaz

9. Yaḥyā ķola gelmezse de ammā nice beñzer
10. Dil mürġini ṣayd itmede şeh-bāza güzeller

de:

de:
Mısra: **9**
Bağlama edatı II dahi

9. Yaḥyā ķola gelmezse de ammā nice beñzer
10. Dil mürġini ṣayd itmede şeh-bāza güzeller

ammā:

ammā:
Mısra: **9**
ama

9. Yaḥyā ķola gelmezse de ammā nice beñzer
10. Dil mürġini ṣayd itmede şeh-bāza güzeller

beñze:

beñzer: -r
Mısra: **9**
İki nesne veya kişi arasında ortak yönler bulunmak.

9. Yaḥyā ķola gelmezse de ammā nice beñzer
10. Dil mürġini ṣayd itmede şeh-bāza güzeller

şeh-bāz:

şeh-bāza: -a
Mısra: **10**
Gözleri keskin alıcı kuş. II Sevgili.

9. Yaḥyā ķola gelmezse de ammā nice beñzer
10. Dil mürġini ṣayd itmede şeh-bāza güzeller

yer yer:

yer yer: -
Mısra: **1**
yer yer II zaman zaman II bölge bölge

1. Yer yer yetişüp ḫūb-nefes tāze güzeller
2. Dünyāya ṣalar ḥüsn ile āġāze güzeller

āġāze ṣalar:

āġāze ṣalar: -
Mısra: **2**
şarkı söylemek

1. Yer yer yetişüp ḫūb-nefes tāze güzeller
2. Dünyāya ṣalar ḥüsn ile āġāze güzeller

dil-ber-i ṭannāza:

dil-ber-i ṭannāza: -
Mısra: **3**
Herkesle eğlenen sevgili

3. Ben başların ol dil-ber-i ṭannāza niyāza
4. ʿĀşıķlarına başlayıcaķ nāza güzeller

seyr it:

seyr it: -
Mısra: **5**
Gezmek, gezinmek || temaşa etmek

5. Ṣaḥrāları seyr it nice gülzār iderler
6. İrince bahāra çıķıcaķ yaza güzeller

ḥüsn ü melāḥatla:

ḥüsn ü melāḥatla: -
Mısra: **7**
letafet ve güzellik

7. Olsa ne ķadar ḥüsn ü melāḥatla ser-efrāz
8. Öykünmeye sen dil-ber-i mümtāza güzeller

ne ķadar:

ne ķadar: -
Mısra: **7**
Her ne kadar.

7. Olsa ne ķadar ḥüsn ü melāḥatla ser-efrāz
8. Öykünmeye sen dil-ber-i mümtāza güzeller

dil-ber-i mümtāza:

dil-ber-i mümtāza: -
Mısra: **8**
Seçkin sevgili.

7. Olsa ne ķadar ḥüsn ü melāḥatla ser-efrāz
8. Öykünmeye sen dil-ber-i mümtāza güzeller

ṣayd itmede:

ṣayd itmede: -
Mısra: **10**
Avlamak.

9. Yaḥyā ķola gelmezse de ammā nice beñzer
10. Dil mürġini ṣayd itmede şeh-bāza güzeller

dil mürġini:

dil mürġini: -
Mısra: **10**
Gönül kuşu II âşığın gönlü

9. Yaḥyā ķola gelmezse de ammā nice beñzer
10. Dil mürġini ṣayd itmede şeh-bāza güzeller

māh-ṭalʿat:

māh-ṭalʿatuñ: -uñ
Mısra: **1**
ay yüzlü

1. Şeb-i viṣāli idüp māh-ṭalʿatuñ pür-nūr
2. Göründi ehl-i dile yine bezm-i ʿayş u sürūr

görün:

Göründi: -di
Mısra: **2**
ortaya çıkmak II yolu görünmek

1. Şeb-i viṣāli idüp māh-ṭalʿatuñ pür-nūr
2. Göründi ehl-i dile yine bezm-i ʿayş u sürūr

yine:

yine:
Mısra: **2**
Tekrar.

1. Şeb-i viṣāli idüp māh-ṭalʿatuñ pür-nūr
2. Göründi ehl-i dile yine bezm-i ʿayş u sürūr

o:

O:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. O nūr-ı dīde ki ide bezm-i ʿişreti teşrīf
4. Sevād-ı dīde olur ʿāşıḳa şeb-i deycūr

ki:

ki:
Mısra: **3**
Ki bağlacı.

3. O nūr-ı dīde ki ide bezm-i ʿişreti teşrīf
4. Sevād-ı dīde olur ʿāşıḳa şeb-i deycūr

ki:
Mısra: **8**
Ki bağlacı II zira

7. İrişdi vaḳt-i ṣafā sāḳiyā getür bezme
8. Ṣaḳın ṣaḳın ki olur ḫāṭır-ı ḳadeḥ meksūr

ol:

olur: -ur
Mısra: **4**
olmak II dönüşmek

3. O nūr-ı dīde ki ide bezm-i ʿişreti teşrīf
4. Sevād-ı dīde olur ʿāşıḳa şeb-i deycūr

ola: -a
Mısra: **5**
olmak II gelmek

5. Bahār ola şeb-i meh-tāb ola hemān işidüñ
6. Ne naġmeler ide gülşende bülbül-i mehcūr

ola: -a
Mısra: **5**
Olmak.

5. Bahār ola şeb-i meh-tāb ola hemān işidüñ
6. Ne naġmeler ide gülşende bülbül-i mehcūr

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳa: -a
Mısra: **4**
âşık

3. O nūr-ı dīde ki ide bezm-i ʿişreti teşrīf
4. Sevād-ı dīde olur ʿāşıḳa şeb-i deycūr

bahār:

Bahār:
Mısra: **5**
Bahar mevsimi

5. Bahār ola şeb-i meh-tāb ola hemān işidüñ
6. Ne naġmeler ide gülşende bülbül-i mehcūr

hemān:

hemān:
Mısra: **5**
hemen II sürekli

5. Bahār ola şeb-i meh-tāb ola hemān işidüñ
6. Ne naġmeler ide gülşende bülbül-i mehcūr

işid:

işidüñ: -üñ
Mısra: **5**
duymak II dinlemek

5. Bahār ola şeb-i meh-tāb ola hemān işidüñ
6. Ne naġmeler ide gülşende bülbül-i mehcūr

ne:

Ne:
Mısra: **6**
ne tür II ne kadar çok

5. Bahār ola şeb-i meh-tāb ola hemān işidüñ
6. Ne naġmeler ide gülşende bülbül-i mehcūr

gülşen:

gülşende: -de
Mısra: **6**
Bahçe, gül bahçesi.

5. Bahār ola şeb-i meh-tāb ola hemān işidüñ
6. Ne naġmeler ide gülşende bülbül-i mehcūr

İriş:

İrişdi: -di
Mısra: **7**
Ulaşmak.

7. İrişdi vaḳt-i ṣafā sāḳiyā getür bezme
8. Ṣaḳın ṣaḳın ki olur ḫāṭır-ı ḳadeḥ meksūr

sāḳiyā:

sāḳiyā:
Mısra: **7**
ey saki

7. İrişdi vaḳt-i ṣafā sāḳiyā getür bezme
8. Ṣaḳın ṣaḳın ki olur ḫāṭır-ı ḳadeḥ meksūr

getür:

getür:
Mısra: **7**
Eriştirmek, ulaştırmak.

7. İrişdi vaḳt-i ṣafā sāḳiyā getür bezme
8. Ṣaḳın ṣaḳın ki olur ḫāṭır-ı ḳadeḥ meksūr

bezm:

bezme: -e
Mısra: **7**
Sohbet, yaran sohbeti ‖ ziyafet, işret sohbeti.

7. İrişdi vaḳt-i ṣafā sāḳiyā getür bezme
8. Ṣaḳın ṣaḳın ki olur ḫāṭır-ı ḳadeḥ meksūr

Ṣaḳın:

Ṣaḳın:
Mısra: **8**
kendini gözetmek, korumak

7. İrişdi vaḳt-i ṣafā sāḳiyā getür bezme
8. Ṣaḳın ṣaḳın ki olur ḫāṭır-ı ḳadeḥ meksūr

şaḳın:

şaḳın:
Mısra: **8**
kendini gözetmek, korumak

7. İrişdi vaḳt-i ṣafā sāḳiyā getür bezme
8. Şaḳın ṣaḳın ki olur ḫāṭır-ı ḳadeḥ meksūr

temām:

Temām:
Mısra: **9**
son

9. Temām gịcesidür bezm-i ʿişretüñ Yaḥyā
10. Şarāb-ı şevḳ ile pür oldı sāġar-ı billūr

gice:

gịcesidür: -sidür
Mısra: **9**
Gece.

9. Temām gịcesidür bezm-i ʿişretüñ Yaḥyā
10. Şarāb-ı şevḳ ile pür oldı sāġar-ı billūr

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Temām gịcesidür bezm-i ʿişretüñ Yaḥyā
10. Şarāb-ı şevḳ ile pür oldı sāġar-ı billūr

ile:

ile:
Mısra: **10**
bağlama edatı II ile birlikte

9. Temām gịcesidür bezm-i ʿişretüñ Yaḥyā
10. Şarāb-ı şevḳ ile pür oldı sāġar-ı billūr

Şeb-i viṣāli:

Şeb-i viṣāli: -
Mısra: **1**
Kavuşma gecesi

1. Şeb-i viṣāli idüp māh-ṭalʿatuñ pür-nūr
2. Göründi ehl-i dile yine bezm-i ʿayş u sürūr

pür-nūr idüp:

pür-nūr idüp: -
Mısra: **1**
nurlandırmak

1. Şeb-i viṣāli idüp māh-ṭalʿatuñ pür-nūr
2. Göründi ehl-i dile yine bezm-i ʿayş u sürūr

ehl-i dile:

ehl-i dile: -
Mısra: **2**
âşıklar ‖ *gönül adamları, ârifler*

1. Şeb-i viṣāli idüp māh-ṭalʿatuñ pür-nūr
2. Göründi ehl-i dile yine bezm-i ʿayş u sürūr

bezm-i ʿayş u sürūr:

bezm-i ʿayş u sürūr: -
Mısra: **2**
eğlence ve yeme içme meclisi

1. Şeb-i viṣāli idüp māh-ṭalʿatuñ pür-nūr
2. Göründi ehl-i dile yine bezm-i ʿayş u sürūr

nūr-ı dide:

nūr-ı dịde: -
Mısra: **3**
göz nuru II sevgili

3. O nūr-ı dịde ki ide bezm-i ʿişreti teşrịf
4. Sevād-ı dịde olur ʿāşıḳa şeb-i deycūr

bezm-i ʿişreti:

bezm-i ʿişreti: -
Mısra: **3**
içki meclisi

3. O nūr-ı dịde ki ide bezm-i ʿişreti teşrịf
4. Sevād-ı dịde olur ʿāşıḳa şeb-i deycūr

teşrif ide:

teşrịf ide: -
Mısra: **3**
Şereflendirmek, şeref vermek.

3. O nūr-ı dịde ki ide bezm-i ʿişreti teşrịf
4. Sevād-ı dịde olur ʿāşıḳa şeb-i deycūr

sevād-ı dide:

sevād-ı dịde: -
Mısra: **4**
Gözün karası

3. O nūr-ı dịde ki ide bezm-i ʿişreti teşrịf
4. Sevād-ı dịde olur ʿāşıḳa şeb-i deycūr

şeb-i deycūr:

şeb-i deycūr: -
Mısra: **4**
Karanlık gece.

3. O nūr-ı dịde ki ide bezm-i ʿişreti teşrịf
4. Sevād-ı dịde olur ʿāşıḳa şeb-i deycūr

şeb-i meh-tāb:

şeb-i meh-tāb: -
Mısra: **5**
Mehtaplı, ay ışığı olan gece.

5. Bahār ola şeb-i meh-tāb ola hemān işidüñ
6. Ne naġmeler ide gülşende bülbül-i mehcūr

bülbül-i mehcūr:

bülbül-i mehcūr: -
Mısra: **6**
ayrılık acısı çeken bülbül II sevgiliden ayrı kalmış âşık

5. Bahār ola şeb-i meh-tāb ola hemān işidüñ
6. Ne naġmeler ide gülşende bülbül-i mehcūr

naġmeler ide:

naġmeler ide: -
Mısra: **6**
şarkı söylemek II inlemek

5. Bahār ola şeb-i meh-tāb ola hemān işidüñ
6. Ne naġmeler ide gülşende bülbül-i mehcūr

vaḳt-i ṣafā:

vaḳt-i ṣafā: -
Mısra: **7**
sefa zamanı II eğlence zamanı

7. İrişdi vaḳt-i ṣafā sāḳiyā getür bezme
8. Şaḳın ṣaḳın ki olur ḫāṭır-ı ḳadeḥ meksūr

h̬āṭır-ı ḳadeh:

h̬āṭır-ı ḳadeḥ: -
Mısra: **8**
kadeh, şarap düşüncesi

7. İrişdi vaḳt-i ṣafā sāḳiyā getür bezme
8. Ṣaḳın ṣaḳın ki olur h̬āṭır-ı ḳadeḥ meksūr

meksūr olur:

meksūr olur: -
Mısra: **8**
kırılmak, parçalanmak.

7. İrişdi vaḳt-i ṣafā sāḳiyā getür bezme
8. Ṣaḳın ṣaḳın ki olur h̬āṭır-ı ḳadeḥ meksūr

bezm-i ʿişretüñ:

bezm-i ʿişretüñ: -
Mısra: **9**
içki meclisi

9. Temām gicesidür bezm-i ʿişretüñ Yaḥyā
10. Şarāb-ı şevḳ ile pür oldı sāġar-ı billūr

Şarāb-ı şevk:

Şarāb-ı şevḳ: -
Mısra: **10**
Arzu şarabı.

9. Temām gicesidür bezm-i ʿişretüñ Yaḥyā
10. Şarāb-ı şevḳ ile pür oldı sāġar-ı billūr

pür oldı:

pür oldı: -
Mısra: **10**
dolmak

9. Temām gicesidür bezm-i ʿişretüñ Yaḥyā
10. Şarāb-ı şevḳ ile pür oldı sāġar-ı billūr

sāġar-ı billūr:

sāġar-ı billūr: -
Mısra: **10**
Billurdan kadeh.

9. Temām gicesidür bezm-i ʿişretüñ Yaḥyā
10. Şarāb-ı şevḳ ile pür oldı sāġar-ı billūr

baña:

Baña:
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

1. Baña kan aġladur hicrān deminde çekdügüm ġamlar
2. Gelür bir bir h̬ayāle rūz-ı vaṣluñda geçen demler

hicrān:

hicrān:
Mısra: **1**
ayrılık.

1. Baña kan aġladur hicrān deminde çekdügüm ġamlar
2. Gelür bir bir h̬ayāle rūz-ı vaṣluñda geçen demler

dem:

deminde: -inde
Mısra: **1**
Zaman.

1. Baña kan aġladur hicrān deminde çekdügüm ġamlar
2. Gelür bir bir h̬ayāle rūz-ı vaṣluñda geçen demler

demler: -ler
Mısra: **2**
Zaman.

1. Baña kan aġladur hicrān deminde çekdügüm ġamlar
2. Gelür bir bir h̬ayāle rūz-ı vaṣluñda geçen demler

çekdüg:

çekdügüm: -üm
Mısra: **1**
sıkıntı çekmek

1. Baña kan aġladur hicrān deminde çekdügüm ġamlar
2. Gelür bir bir h̬ayāle rūz-ı vaṣluñda geçen demler

ġam:

ġamlar: -lar
Mısra: **1**
kaygı, tasa, keder

1. Baña kan aġladur hicrān deminde çekdügüm ġamlar
2. Gelür bir bir h̬ayāle rūz-ı vaṣluñda geçen demler

geçen:

geçen:
Mısra: **2**
birlikte geçirilen II geçip giden

1. Baña kan aġladur hicrān deminde çekdügüm ġamlar
2. Gelür bir bir h̬ayāle rūz-ı vaṣluñda geçen demler

dil:

dil:
Mısra: **3**
gönül

3. Güler oynardı dil bāziçegāh añlardı dünyāyı
4. Ḳanı ol şevḳler ol ʿüns ü ḥāletler o ʿālemler

bāziçegāh:

bāziçegāh:
Mısra: **3**
oyun yeri

3. Güler oynardı dil bāziçegāh añlardı dünyāyı
4. Ḳanı ol şevḳler ol ʿüns ü ḥāletler o ʿālemler

añla:

añlardı: -rdı
Mısra: **3**
Sezip kavramak, akıl erdirmek.

3. Güler oynardı dil bāziçegāh añlardı dünyāyı
4. Ḳanı ol şevḳler ol ʿüns ü ḥāletler o ʿālemler

dünyā:

dünyāyı: -yı
Mısra: **3**
dünya II âlem II hayat

3. Güler oynardı dil bāziçegāh añlardı dünyāyı
4. Ḳanı ol şevḳler ol ʿüns ü ḥāletler o ʿālemler

Ḳanı:

Ḳanı:
Mısra: **4**
Hani.

3. Güler oynardı dil bāziçegāh añlardı dünyāyı
4. Ḳanı ol şevḳler ol ʿüns ü ḥāletler o ʿālemler

ol:

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Güler oynardı dil bāzįçegāh
añlardı dünyāyı
4. Ḳanı ol şevḳler ol ʿüns ü
ḥāletler o ʿālemler

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Güler oynardı dil bāzįçegāh
añlardı dünyāyı
4. Ḳanı ol şevḳler ol ʿüns ü
ḥāletler o ʿālemler

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Ziyāfet eyledüñ aʿlā vü
ednāyı nedür bülbül
8. Bülend ü pest ol āvāzeler ol
zįrler bemler

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Ziyāfet eyledüñ aʿlā vü
ednāyı nedür bülbül
8. Bülend ü pest ol āvāzeler ol
zįrler bemler

şevk:

şevḳler: -ler
Mısra: **4**
Gönül meyli, arzu.

3. Güler oynardı dil bāzįçegāh
añlardı dünyāyı
4. Ḳanı ol şevḳler ol ʿüns ü
ḥāletler o ʿālemler

---

o:

o:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Güler oynardı dil bāzįçegāh
añlardı dünyāyı
4. Ḳanı ol şevḳler ol ʿüns ü
ḥāletler o ʿālemler

ʿālem:

ʿālemler: -ler
Mısra: **4**
Eğlence II keyif sürmek

3. Güler oynardı dil bāzįçegāh
añlardı dünyāyı
4. Ḳanı ol şevḳler ol ʿüns ü
ḥāletler o ʿālemler

---

a:

Anuñ: -nuñ
Mısra: **5**
3. teklik şahıs zamiri II o

5. Anuñ her tārı nice ʿāşıḳuñ
ḳaddini bükmişdür
6. Ne añlarsın dilā bį-cā mıdur
zülfindeki ḫamlar

---

her:

her:
Mısra: **5**
Her, her bir

5. Anuñ her tārı nice ʿāşıḳuñ
ḳaddini bükmişdür
6. Ne añlarsın dilā bį-cā mıdur
zülfindeki ḫamlar

---

tār:

tārı: -ı
Mısra: **5**
Tel, saç teli

5. Anuñ her tārı nice ʿāşıḳuñ
ḳaddini bükmişdür
6. Ne añlarsın dilā bį-cā mıdur
zülfindeki ḫamlar

---

nice:

nice:
Mısra: **5**
Pek çok.

5. Anuñ her tārı nice ʿāşıḳuñ
ḳaddini bükmişdür
6. Ne añlarsın dilā bį-cā mıdur
zülfindeki ḫamlar

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳuñ: -uñ
Mısra: **5**
Âşık, seven.

5. Anuñ her tārı nice ʿāşıḳuñ
ḳaddini bükmişdür
6. Ne añlarsın dilā bį-cā mıdur
zülfindeki ḫamlar

---

dilā:

dilā:
Mısra: **6**
Ey gönül

5. Anuñ her tārı nice ʿāşıḳuñ
ḳaddini bükmişdür
6. Ne añlarsın dilā bį-cā mıdur
zülfindeki ḫamlar

---

bį-cā:

bį-cā:
Mısra: **6**
yersiz II sebepsiz

5. Anuñ her tārı nice ʿāşıḳuñ
ḳaddini bükmişdür
6. Ne añlarsın dilā bį-cā mıdur
zülfindeki ḫamlar

---

mıdur:

mıdur:
Mısra: **6**
*"mı" soru edatı ve "-dır"
bildirme ekinin birarada
kullanılmış hali "mıdır?"*

5. Anuñ her tārı nice ʿāşıḳuñ
ḳaddini bükmişdür
6. Ne añlarsın dilā bį-cā mıdur
zülfindeki ḫamlar

---

zülf:

zülfindeki: -indeki
Mısra: **6**
*Yüzün iki cihetinden sarkan
saç, saç büklümü.*

5. Anuñ her tārı nice ʿāşıḳuñ
ḳaddini bükmişdür
6. Ne añlarsın dilā bį-cā mıdur
zülfindeki ḫamlar

---

ham:

ḫamlar: -lar
Mısra: **6**
kıvrım II büklüm

5. Anuñ her tārı nice ʿāşıḳuñ
ḳaddini bükmişdür
6. Ne añlarsın dilā bį-cā mıdur
zülfindeki ḫamlar

---

nedür:

nedür:
Mısra: **7**
nedendir?

7. Ziyāfet eyledüñ aʿlā vü
ednāyı nedür bülbül
8. Bülend ü pest ol āvāzeler ol
zįrler bemler

---

bülbül:

bülbül:
Mısra: **7**
bülbül II âşık

7. Ziyāfet eyledüñ aʿlā vü
ednāyı nedür bülbül
8. Bülend ü pest ol āvāzeler ol
zįrler bemler

āvāze:

āvāzeler: -ler
Mısra: **8**
seda II çığlık II şarkı

7. Ziyāfet eyledüñ aʿlā vü ednāyı nedür bülbül
8. Bülend ü pest ol āvāzeler ol ẕirler bemler

ẕir:

ẕirler: -ler
Mısra: **8**
Alt, aşağı.

7. Ziyāfet eyledüñ aʿlā vü ednāyı nedür bülbül
8. Bülend ü pest ol āvāzeler ol ẕirler bemler

bem:

bemler: -ler
Mısra: **8**
(Ar. bemm) Tambur vb. sazların en kalın sesi veren teli.

7. Ziyāfet eyledüñ aʿlā vü ednāyı nedür bülbül
8. Bülend ü pest ol āvāzeler ol ẕirler bemler

it:

itdi: -di
Mısra: **9**
etmek II eylemek II dönüştürmek

9. Miŝāl-i meclis-i şāh itdi Yaḥyā ṣaḥn-ı gülzārı
10. Muraṣṣaʿ cāma döndürdi gül-i raʿnāyı şeb-nemler

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Miŝāl-i meclis-i şāh itdi Yaḥyā ṣaḥn-ı gülzārı
10. Muraṣṣaʿ cāma döndürdi gül-i raʿnāyı şeb-nemler

döndür:

döndürdi: -di
Mısra: **10**
benzetmek II dönüştürmek

9. Miŝāl-i meclis-i şāh itdi Yaḥyā ṣaḥn-ı gülzārı
10. Muraṣṣaʿ cāma döndürdi gül-i raʿnāyı şeb-nemler

şeb-nem:

şeb-nemler: -ler
Mısra: **10**
çiğ tanesi II göz yaşı

9. Miŝāl-i meclis-i şāh itdi Yaḥyā ṣaḥn-ı gülzārı
10. Muraṣṣaʿ cāma döndürdi gül-i raʿnāyı şeb-nemler

kan aġladur:

kan aġladur: -
Mısra: **1**
Çok eziyet çektirmek, zulmetmek.

1. Baña kan aġladur hicrān deminde çekdügüm ġamlar
2. Gelür bir bir ḫayāle rūz-ı vaṣluñda geçen demler

rūz-ı vaṣluñda:

rūz-ı vaṣluñda: -
Mısra: **2**
Kavuşma günü

1. Baña kan aġladur hicrān deminde çekdügüm ġamlar
2. Gelür bir bir ḫayāle rūz-ı vaṣluñda geçen demler

ḫayāle gelür:

ḫayāle gelür: -
Mısra: **2**
hatıra gelmek II hatırlanmak

1. Baña kan aġladur hicrān deminde çekdügüm ġamlar
2. Gelür bir bir ḫayāle rūz-ı vaṣluñda geçen demler

bir bir:

bir bir: -
Mısra: **2**
tek tek, birer birer

1. Baña kan aġladur hicrān deminde çekdügüm ġamlar
2. Gelür bir bir ḫayāle rūz-ı vaṣluñda geçen demler

güler oynardı:

güler oynardı: -
Mısra: **3**
Gülüp oynamak.

3. Güler oynardı dil bāẕīçegāh añlardı dünyāyı
4. Ḳanı ol şevḳler ol ʿüns ü ḥāletler o ʿālemler

ʿüns ü ḥāletler:

ʿüns ü ḥāletler: -
Mısra: **4**
hal ve hareketler II alışkanlık ve tavırlar

3. Güler oynardı dil bāẕīçegāh añlardı dünyāyı
4. Ḳanı ol şevḳler ol ʿüns ü ḥāletler o ʿālemler

ḳaddini bükmişdür:

ḳaddini bükmişdür: -
Mısra: **5**
boynunu bükmek II çaresiz bırakmak

5. Anuñ her tārı nice ʿāşıḳuñ ḳaddini bükmişdür
6. Ne añlarsın dilā bị-cā mıdur zülfindeki ḫamlar

ne añlarsın:

ne añlarsın: -
Mısra: **6**
Anlamazsın II kavrayamazsın II nerden bileceksin

5. Anuñ her tārı nice ʿāşıḳuñ ḳaddini bükmişdür
6. Ne añlarsın dilā bị-cā mıdur zülfindeki ḫamlar

aʿlā vü ednāyı:

aʿlā vü ednāyı: -
Mısra: **7**
İyi ve kötü

7. Ziyāfet eyledüñ aʿlā vü ednāyı nedür bülbül
8. Bülend ü pest ol āvāzeler ol ẕirler bemler

ziyāfet eyledüñ:

ziyāfet eyledüñ: -
Mısra: **7**
Ziyafet vermek, sunmak.

7. Ziyāfet eyledüñ aʿlā vü ednāyı nedür bülbül
8. Bülend ü pest ol āvāzeler ol ẕirler bemler

bülend ü pest:

bülend ü pest: -
Mısra: **8**
yüksek ve alçak

7. Ziyāfet eyledüñ aʿlā vü ednāyı nedür bülbül
8. Bülend ü pest ol āvāzeler ol ẕirler bemler

miŝāl-i meclis-i şāh:

miŝāl-i meclis-i şāh: -
Mısra: **9**
Padişah meclisi gibi

9. Miŝāl-i meclis-i şāh itdi Yaḥyā ṣaḥn-ı gülzārı
10. Muraṣṣaʿ cāma döndürdi gül-i raʿnāyı şeb-nemler

ṣaḥn-ı gülzārı:

ṣaḥn-ı gülzārı: -
Mısra: **9**
gül bahçesi

9. Miŝāl-i meclis-i şāh itdi Yaḥyā ṣaḥn-ı gülzārı
10. Muraṣṣaʿ cāma döndürdi gül-i raʿnāyı şeb-nemler

---

muraṣṣaʿ cāma:

muraṣṣaʿ cāma: -
Mısra: **10**
kıymetli taşlarla bezenmiş kadeh

9. Miŝāl-i meclis-i şāh itdi Yaḥyā ṣaḥn-ı gülzārı
10. Muraṣṣaʿ cāma döndürdi gül-i raʿnāyı şeb-nemler

---

gül-i raʿnāyı:

gül-i raʿnāyı: -
Mısra: **10**
Bir tarafı sarı, diğer tarafı kırmızı gül II sevgili II güzel görünen gül

9. Miŝāl-i meclis-i şāh itdi Yaḥyā ṣaḥn-ı gülzārı
10. Muraṣṣaʿ cāma döndürdi gül-i raʿnāyı şeb-nemler

---

sine:

Si̱nemde: -mde
Mısra: **1**
göğüs II bağır II gönül

1. Si̱nemde benüm cāna deger dāġlarum var
2. Ölsem de ne ġam di̱de gibi aġlarum var

---

ben:

benüm: -üm
Mısra: **1**
âşık II 1. teklik şahıs zamiri ben

1. Si̱nemde benüm cāna deger dāġlarum var
2. Ölsem de ne ġam di̱de gibi aġlarum var

benüm: -üm
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Maḥbūblaruñ cennet-i kūyın ḳoyabilmem
8. Vāʿiẓ uyamam saña benüm bāġlarum var

---

dāġ:

dāġlarum: -larum
Mısra: **1**
Yara

1. Si̱nemde benüm cāna deger dāġlarum var
2. Ölsem de ne ġam di̱de gibi aġlarum var

---

var:

var:
Mısra: **1**
var II bulunmakta

1. Si̱nemde benüm cāna deger dāġlarum var
2. Ölsem de ne ġam di̱de gibi aġlarum var

var:
Mısra: **2**
var II bulunmakta

1. Si̱nemde benüm cāna deger dāġlarum var
2. Ölsem de ne ġam di̱de gibi aġlarum var

var:
Mısra: **3**
var II olmak

3. Pāyān mı var mi̱ve-i derdüñ dil ü cānda
4. Vaḳtüm kati ḫoş ḥaṣılı çoḳ bāġlarum var

var:
Mısra: **4**
var II bulunmakta

3. Pāyān mı var mi̱ve-i derdüñ dil ü cānda
4. Vaḳtüm kati ḫoş ḥaṣılı çoḳ bāġlarum var

var:
Mısra: **6**
var II bulunmakta

5. Ṣaḥrā-yı selāmet eger olmazsa müyesser
6. Kūhsār-ı ġam u derd gibi ṭaġlarum var

var:
Mısra: **8**
var II bulunmakta

7. Maḥbūblaruñ cennet-i kūyın ḳoyabilmem
8. Vāʿiẓ uyamam saña benüm bāġlarum var

var:
Mısra: **10**
var II bulunmakta

9. Yaḥyā sularum şām u seḥer gülşen-i derdi
10. Çaġlar gice gündüz aḳar ırmaġlarum var

---

de:

de:
Mısra: **2**
bağlama edatı II dahi

1. Si̱nemde benüm cāna deger dāġlarum var
2. Ölsem de ne ġam di̱de gibi aġlarum var

---

dide:

di̱de:
Mısra: **2**
göz

1. Si̱nemde benüm cāna deger dāġlarum var
2. Ölsem de ne ġam di̱de gibi aġlarum var

---

gibi:

gibi:
Mısra: **2**
benzetme edatı ll -e benzer.

1. Si̱nemde benüm cāna deger dāġlarum var
2. Ölsem de ne ġam di̱de gibi aġlarum var

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı ll -e benzer

5. Ṣaḥrā-yı selāmet eger olmazsa müyesser
6. Kūhsār-ı ġam u derd gibi ṭaġlarum var

---

aġ:

aġlarum: -larum
Mısra: **2**
Şekil bakımından delik delik, göz göz olan, fileye benzer örgü

1. Si̱nemde benüm cāna deger dāġlarum var
2. Ölsem de ne ġam di̱de gibi aġlarum var

pāyān:

Pāyān:
Mısra: **3**
Son

3. Pāyān mı var mịve-i derdüñ dil ü cānda
4. Vaḳtüm kati ḫoş ḥaṣılı çoḳ bāġlarum var

mı:

mı:
Mısra: **3**
soru edatı

3. Pāyān mı var mịve-i derdüñ dil ü cānda
4. Vaḳtüm kati ḫoş ḥaṣılı çoḳ bāġlarum var

vakt:

Vaḳtüm: -üm
Mısra: **4**
zaman

3. Pāyān mı var mịve-i derdüñ dil ü cānda
4. Vaḳtüm kati ḫoş ḥaṣılı çoḳ bāġlarum var

katı:

ḳatı:
Mısra: **4**
çok, pek

3. Pāyān mı var mịve-i derdüñ dil ü cānda
4. Vaḳtüm kati ḫoş ḥaṣılı çoḳ bāġlarum var

hoş:

ḫoş:
Mısra: **4**
Hoş, güzel

3. Pāyān mı var mịve-i derdüñ dil ü cānda
4. Vaḳtüm kati ḫoş ḥaṣılı çoḳ bāġlarum var

haṣılı:

ḥaṣılı:
Mısra: **4**
zira II doğrusu

3. Pāyān mı var mịve-i derdüñ dil ü cānda
4. Vaḳtüm kati ḫoş ḥaṣılı çoḳ bāġlarum var

çok:

çoḳ:
Mısra: **4**
Miktarı ziyade olan.

3. Pāyān mı var mịve-i derdüñ dil ü cānda
4. Vaḳtüm kati ḫoş ḥaṣılı çoḳ bāġlarum var

bāġ:

bāġlarum: -larum
Mısra: **4**
bağ bahçe II üzüm bağı

3. Pāyān mı var mịve-i derdüñ dil ü cānda
4. Vaḳtüm kati ḫoş ḥaṣılı çoḳ bāġlarum var

bāġlarum: -larum
Mısra: **8**
bağ bahçe II üzüm bağı

7. Maḥbūblaruñ cennet-i kūyın ḳoyabilmem
8. Vāʿiẓ uyamam saña benüm bāġlarum var

eger:

eger:
Mısra: **5**
Şart edatı, şayet

5. Saḥrā-yı selāmet eger olmazsa müyesser
6. Kūhsār-ı ġam u derd gibi ṭaġlarum var

ṭaġ:

ṭaġlarum: -larum
Mısra: **6**
yara II dağ

5. Saḥrā-yı selāmet eger olmazsa müyesser
6. Kūhsār-ı ġam u derd gibi ṭaġlarum var

maḥbūb:

Maḥbūblarun: -larun
Mısra: **7**
güzel

7. Maḥbūblaruñ cennet-i kūyın ḳoyabilmem
8. Vāʿiẓ uyamam saña benüm bāġlarum var

ḳoyabilme:

ḳoyabilmem: -m
Mısra: **7**
bırakamamak

7. Maḥbūblaruñ cennet-i kūyın ḳoyabilmem
8. Vāʿiẓ uyamam saña benüm bāġlarum var

vāʿiz:

Vāʿiẓ:
Mısra: **8**
Vaaz eden, vâiz.

7. Maḥbūblaruñ cennet-i kūyın ḳoyabilmem
8. Vāʿiẓ uyamam saña benüm bāġlarum var

uy:

uyamam: -amam
Mısra: **8**
Aynı şekilde hareket etmemek II tabi olmamak

7. Maḥbūblaruñ cennet-i kūyın ḳoyabilmem
8. Vāʿiẓ uyamam saña benüm bāġlarum var

saña:

saña:
Mısra: **8**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi II vâiz

7. Maḥbūblaruñ cennet-i kūyın ḳoyabilmem
8. Vāʿiẓ uyamam saña benüm bāġlarum var

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā sularum şām u seḥer gülşen-i derdi
10. Çaġlar gice gündüz aḳar ırmaġlarum var

sula:

sularum: -rum
Mısra: **9**
Sulamak, su vermek.

9. Yaḥyā sularum şām u seḥer gülşen-i derdi
10. Çaġlar gice gündüz aḳar ırmaġlarum var

Çaġla:

Çağlar: -r
Mısra: **10**
Coşkun şekilde akmak.

9. Yaḥyā sularum şām u seḥer gülşen-i derdi
10. Çağlar gice gündüz aḳar ırmağlarum var

gülşen-i derdi:

gülşen-i derdi: -
Mısra: **9**
dert bahçesi II âşığın yüzü

9. Yaḥyā sularum şām u seḥer gülşen-i derdi
10. Çağlar gice gündüz aḳar ırmağlarum var

şām u seḥer:

şām u seḥer: -
Mısra: **9**
gece gündüz II daima

9. Yaḥyā sularum şām u seḥer gülşen-i derdi
10. Çağlar gice gündüz aḳar ırmağlarum var

gice gündüz:

gice gündüz: -
Mısra: **10**
gece gündüz II her zaman

9. Yaḥyā sularum şām u seḥer gülşen-i derdi
10. Çağlar gice gündüz aḳar ırmağlarum var

aḳar ırmağlarum:

aḳar ırmağlarum: -
Mısra: **10**
akan ırmaklar II gözyaşı

9. Yaḥyā sularum şām u seḥer gülşen-i derdi
10. Çağlar gice gündüz aḳar ırmağlarum var

cennet-i kūyın:

cennet-i kūyın: -
Mısra: **7**
Sevgilinin cennet gibi olan mahallesi.

7. Maḥbūblaruñ cennet-i kūyın ḳoyabilmem
8. Vāʿiẓ uyamam saña benüm bāğlarum var

kūhsār-ı ġam u derd:

kūhsār-ı ġam u derd: -
Mısra: **6**
dert ve sıkıntı dağı

5. Saḥrā-yı selāmet eger olmazsa müyesser
6. Kūhsār-ı ġam u derd gibi ṭağlarum var

saḥrā-yı selāmet:

saḥrā-yı selāmet: -
Mısra: **5**
huzur vadisi

5. Saḥrā-yı selāmet eger olmazsa müyesser
6. Kūhsār-ı ġam u derd gibi ṭağlarum var

müyesser olmazsa:

müyesser olmazsa: -
Mısra: **5**
kolay olmamak

5. Saḥrā-yı selāmet eger olmazsa müyesser
6. Kūhsār-ı ġam u derd gibi ṭağlarum var

dil ü cānda:

dil ü cānda: -
Mısra: **3**
Gönül ve can.

3. Pāyān mı var mịve-i derdüñ dil ü cānda
4. Vaḳtüm kati ḫoş ḥaṣılı çoḳ bāğlarum var

mive-i derdün:

mịve-i derdün: -
Mısra: **3**
dert meyvesi

3. Pāyān mı var mịve-i derdüñ dil ü cānda
4. Vaḳtüm kati ḫoş ḥaṣılı çoḳ bāğlarum var

Ölsem ne ġam:

Ölsem ne ġam: -
Mısra: **2**
Ölsem de gam değil II her şeyi yaptım, artık isteğime ulaştım

1. Sịnemde benüm cāna deger dāğlarum var
2. Ölsem de ne ġam dịde gibi ağlarum var

cāna deger:

cāna deger: -
Mısra: **1**
can kadar kıymetli II oldukça değerli

1. Sịnemde benüm cāna deger dāğlarum var
2. Ölsem de ne ġam dịde gibi ağlarum var

ʿĀlem:

ʿĀlemün: -ün
Mısra: **1**
kâinat, dünyâ ‖ dünyadaki herkes ve her şey

1. ʿĀlemüñ ḥüsn-i cihān-ārāyile maḳbūlidür
2. Pādişāh-ı vaḳtdür ol şāh dünyā ḳulıdur

maḳbūl:

maḳbūlidür: -i, -dür
Mısra: **1**
Kabul edilen II Müteber II Beğenilen

1. ʿĀlemüñ ḥüsn-i cihān-ārāyile maḳbūlidür
2. Pādişāh-ı vaḳtdür ol şāh dünyā ḳulıdur

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. ʿĀlemüñ ḥüsn-i cihān-ārāyile maḳbūlidür
2. Pādişāh-ı vaḳtdür ol şāh dünyā ḳulıdur

şāh:

şāh:
Mısra: **2**
sultan II sevgili.

1. ʿĀlemüñ ḥüsn-i cihān-ārāyile maḳbūlidür
2. Pādişāh-ı vaḳtdür ol şāh dünyā ḳulıdur

dāʾimā:

Dāʾimā:
Mısra: **3**
Devamlı, sürekli.

3. Dāʾimā tenden geçerse cāna tịri ġam degül
4. Ṣadr-ı sịne nāvek-i sulṭān-ı ḥüsnüñ yolıdur

cāna:

cāna:
Mısra: **3**
Ey sevgili!

3. Dāʾimā tenden geçerse cāna ti̱ri ġam degül
4. Ṣadr-ı si̱ne nāvek-i sulṭān-ı ḥüsnüñ yolıdur

---

tir:

ti̱ri: -i
Mısra: **3**
ok II sevgilinin yan bakışı II sevgilinin kirpiği

3. Dāʾimā tenden geçerse cāna ti̱ri ġam degül
4. Ṣadr-ı si̱ne nāvek-i sulṭān-ı ḥüsnüñ yolıdur

---

yolı:

yolıdur: -, -dur
Mısra: **4**
yol, güzergah

3. Dāʾimā tenden geçerse cāna ti̱ri ġam degül
4. Ṣadr-ı si̱ne nāvek-i sulṭān-ı ḥüsnüñ yolıdur

Öykün:

Öykünürmüş: -ürmüş
Mısra: **5**
Özenmek, taklite çalışmak, benzemek istemek.

5. Öykünürmüş ḳāmet-i ʿarʿar-ḫırām-ı yāre serv
6. İtdiren aña bu daʿvāyı muḳarrer ṭūlıdur

---

serv:

serv:
Mısra: **5**
Servi ağacı

5. Öykünürmüş ḳāmet-i ʿarʿar-ḫırām-ı yāre serv
6. İtdiren aña bu daʿvāyı muḳarrer ṭūlıdur

İtdir:

İtdiren: -en
Mısra: **6**
yaptırmak II sebep olmak

5. Öykünürmüş ḳāmet-i ʿarʿar-ḫırām-ı yāre serv
6. İtdiren aña bu daʿvāyı muḳarrer ṭūlıdur

---

a:

aña: -ñ, -a
Mısra: **6**
o II işaret zamiri

5. Öykünürmüş ḳāmet-i ʿarʿar-ḫırām-ı yāre serv
6. İtdiren aña bu daʿvāyı muḳarrer ṭūlıdur

anuñ: -nuñ
Mısra: **8**
O, kişi zamiri.

7. Dāmen-i çerḫi dilā ḫūn-ı şafaḳ ṭutsa nola
8. Zi̱r-i ḫāk olup yatanlar hep anuñ maḳtūlidür

Anı: -nı
Mısra: **10**
o II şahıs zamiri

9. Si̱nesin pür-dāġ idüp gögsin geren abdālı gör
10. Anı maġrūr eyleyen Yaḥyā bir iki pulıdur

---

bu:

bu:
Mısra: **6**
bu, işaret sıfatı

5. Öykünürmüş ḳāmet-i ʿarʿar-ḫırām-ı yāre serv
6. İtdiren aña bu daʿvāyı muḳarrer ṭūlıdur

---

daʿvā:

daʿvāyı: -yı
Mısra: **6**
yarış II kavga II mesele

5. Öykünürmüş ḳāmet-i ʿarʿar-ḫırām-ı yāre serv
6. İtdiren aña bu daʿvāyı muḳarrer ṭūlıdur

---

muḳarrer:

muḳarrer:
Mısra: **6**
Şüphesiz

5. Öykünürmüş ḳāmet-i ʿarʿar-ḫırām-ı yāre serv
6. İtdiren aña bu daʿvāyı muḳarrer ṭūlıdur

ṭūl:

ṭūlıdur: -ı, -dur
Mısra: **6**
uzunluk II boyunun uzunluğu

5. Öykünürmüş ḳāmet-i ʿarʿar-ḫırām-ı yāre serv
6. İtdiren aña bu daʿvāyı muḳarrer ṭūlıdur

---

dilā:

dilā: -i
Mısra: **7**
Ey gönül

7. Dāmen-i çerḫi dilā ḫūn-ı şafaḳ ṭutsa nola
8. Zi̱r-i ḫāk olup yatanlar hep anuñ maḳtūlidür

---

tut:

ṭutsa: -sa
Mısra: **7**
tutmak II yakalamak

7. Dāmen-i çerḫi dilā ḫūn-ı şafaḳ ṭutsa nola
8. Zi̱r-i ḫāk olup yatanlar hep anuñ maḳtūlidür

---

nola:

nola:
Mısra: **7**
ne olur, nasıl olur

7. Dāmen-i çerḫi dilā ḫūn-ı şafaḳ ṭutsa nola
8. Zi̱r-i ḫāk olup yatanlar hep anuñ maḳtūlidür

---

hep:

hep:
Mısra: **8**
tamamen, hep.

7. Dāmen-i çerḫi dilā ḫūn-ı şafaḳ ṭutsa nola
8. Zi̱r-i ḫāk olup yatanlar hep anuñ maḳtūlidür

---

maḳtūl:

maḳtūlidür: -idür
Mısra: **8**
Katledilen II Öldürülen

7. Dāmen-i çerḫi dilā ḫūn-ı şafaḳ ṭutsa nola
8. Zi̱r-i ḫāk olup yatanlar hep anuñ maḳtūlidür

---

si̱ne:

Si̱nesin: -sin
Mısra: **9**
göğüs, bağır ‖ gönül yürek

9. Si̱nesin pür-dāġ idüp gögsin geren abdālı gör
10. Anı maġrūr eyleyen Yaḥyā

bir iki pulıdur

bir iki pulıdur

dünyā ḳulıdur

pür-dāġ:

pür-dāġ:
Mısra: **9**
Yarası çok, bol yaralı

9. Si̱nesin pür-dāġ idüp gögsin geren abdālı gör
10. Anı maġrūr eyleyen Yaḥyā bir iki pulıdur

id:

idüp: -üp
Mısra: **9**
Etmek, eylemek.

9. Si̱nesin pür-dāġ idüp gögsin geren abdālı gör
10. Anı maġrūr eyleyen Yaḥyā bir iki pulıdur

abdāl:

abdālı: -ı
Mısra: **9**
kalenderi derviş II perişan âşık

9. Si̱nesin pür-dāġ idüp gögsin geren abdālı gör
10. Anı maġrūr eyleyen Yaḥyā bir iki pulıdur

gör:

gör:
Mısra: **9**
Gör II bak

9. Si̱nesin pür-dāġ idüp gögsin geren abdālı gör
10. Anı maġrūr eyleyen Yaḥyā bir iki pulıdur

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Si̱nesin pür-dāġ idüp gögsin geren abdālı gör
10. Anı maġrūr eyleyen Yaḥyā bir iki pulıdur

pul:

pulıdur: -ıdur
Mısra: **10**
para II akçe II yara

9. Si̱nesin pür-dāġ idüp gögsin geren abdālı gör
10. Anı maġrūr eyleyen Yaḥyā

ḥüsn-i cihān-ārāyile:

ḥüsn-i cihān-ārāyile: -
Mısra: **1**
dünyayı süsleyen güzellik

1. ʿĀlemüñ ḥüsn-i cihān-ārāyile maḳbūlidür
2. Pādişāh-ı vaḳtdür ol şāh dünyā ḳulıdur

ḳāmet-i ʿarʿar-hırām-ı yāre:

ḳāmet-i ʿarʿar-ḫırām-ı yāre: -
Mısra: **5**
Sevgilinin salınan servi görünümlü boyu

5. Öykünürmüş ḳāmet-i ʿarʿar-hırām-ı yāre serv
6. İtdiren aña bu daʿvāyı muḳarrer ṭūlıdur

dāmen-i çerhi:

dāmen-i çerḫi: -
Mısra: **7**
Feleğin eteği II dünyanın eteği

7. Dāmen-i çerḫi dilā ḫūn-ı şafaḳ ṭutsa nola
8. Zi̱r-i ḫāk olup yatanlar hep anuñ maḳtūlidür

hūn-ı şafak:

ḫūn-ı şafaḳ: -
Mısra: **7**
Şafak kanı II Şafak kızıllığı

7. Dāmen-i çerḫi dilā ḫūn-ı şafaḳ ṭutsa nola
8. Zi̱r-i ḫāk olup yatanlar hep anuñ maḳtūlidür

Şadr-ı sine:

Ṣadr-ı si̱ne: -
Mısra: **4**
Göğsün baş köşesi.

3. Dāʾimā tenden geçerse cāna ti̱ri ġam degül
4. Ṣadr-ı si̱ne nāvek-i sulṭān-ı ḥüsnüñ yolıdur

pādişāh-ı vaḳtdür:

pādişāh-ı vaḳtdür: -
Mısra: **2**
Zamanın hükümdarı.

1. ʿĀlemüñ ḥüsn-i cihān-ārāyile maḳbūlidür
2. Pādişāh-ı vaḳtdür ol şāh

dünyā ḳulıdur:

dünyā ḳulıdur: -
Mısra: **2**
dünyada yaşayan bir kul II dünyevî kimse

1. ʿĀlemüñ ḥüsn-i cihān-ārāyile maḳbūlidür
2. Pādişāh-ı vaḳtdür ol şāh dünyā ḳulıdur

ġam degül:

ġam degül: -
Mısra: **3**
Zararı yok II ne çıkar!

3. Dāʾimā tenden geçerse cāna ti̱ri ġam degül
4. Ṣadr-ı si̱ne nāvek-i sulṭān-ı ḥüsnüñ yolıdur

nāvek-i sulṭān-ı ḥüsnüñ:

nāvek-i sulṭān-ı ḥüsnüñ: -
Mısra: **4**
Güzellik sultanının oku II Güzellik sultanının kirpiği.

3. Dāʾimā tenden geçerse cāna ti̱ri ġam degül
4. Ṣadr-ı si̱ne nāvek-i sulṭān-ı ḥüsnüñ yolıdur

zir-i hāk olup yatanlar:

zi̱r-i ḫāk olup yatanlar: -
Mısra: **8**
Can verip toprağın altında yatan kimseler II can verip gömülenler

7. Dāmen-i çerḫi dilā ḫūn-ı şafaḳ ṭutsa nola
8. Zi̱r-i ḫāk olup yatanlar hep anuñ maḳtūlidür

gögsin geren:

gögsin geren: -
Mısra: **9**
gururlanan II övünen kimse

9. Si̱nesin pür-dāġ idüp gögsin geren abdālı gör
10. Anı maġrūr eyleyen Yaḥyā bir iki pulıdur

maġrūr eyleyen:

maġrūr eyleyen: -
Mısra: **10**
kibirli etmek II gururlu kılmak

9. S̲inesin pür-dāġ idüp gögsin geren abdālı gör
10. Anı maġrūr eyleyen Yaḥyā bir iki pulıdur

bir iki:

bir iki: -
Mısra: **10**
birazcık II birkaç

9. S̲inesin pür-dāġ idüp gögsin geren abdālı gör
10. Anı maġrūr eyleyen Yaḥyā bir iki pulıdur

tenden geçerse:

tenden geçerse: -
Mısra: **3**
tenine dokunmak II bedenini yaralamak

3. Dāʾimā tenden geçerse cāna t̲iri ġam degül
4. Ṣadr-ı s̲ine nāvek-i sulṭān-ı ḥüsnüñ yolıdur

Ṣorma:

Ṣormadın: -dın
Mısra: **1**
halini hatırını sormamak II ilgilenmemek II merak etmemek

1. Ṣormadın ġam-ḫāneyi cānā ġaraż gelmek midür
2. Vaʿde-i luṭf eylemiş dirler seni gerçek midür

ġam-hāne:

ġam-ḫāneyi: -y, -i
Mısra: **1**
Keder evi II Gönül.

1. Ṣormadın ġam-ḫāneyi cānā ġaraż gelmek midür
2. Vaʿde-i luṭf eylemiş dirler seni gerçek midür

cānā:

cānā:
Mısra: **1**
Ey sevgili!

1. Ṣormadın ġam-ḫāneyi cānā ġaraż gelmek midür
2. Vaʿde-i luṭf eylemiş dirler seni gerçek midür

midür:

midür:
Mısra: **1**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

1. Ṣormadın ġam-ḫāneyi cānā ġaraż gelmek midür
2. Vaʿde-i luṭf eylemiş dirler seni gerçek midür

midür:
Mısra: **6**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

5. Seng ü āhenden geçer āhum saña itmez es̲er
6. Ḳalbüñ ey nāzük-beden ṭaşdan demirden pek midür

midür:
Mısra: **8**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

7. Ṣanma tenhā küñc-i ḫalvetde dil-i bi̇-çāreyi
8. Senden ayru s̲ineden bir an ġamuñ münfek midür

midür:
Mısra: **10**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

9. Ol ṭabi̇b-i cān u dil el çekdi ben bi̇mārdan
10. Yoḳ mıdur Yaḥyā devāsı derdümüñ çekmek midür

dirler:

dirler:
Mısra: **2**
bahsetmek II konuşmak

1. Ṣormadın ġam-ḫāneyi cānā ġaraż gelmek midür
2. Vaʿde-i luṭf eylemiş dirler seni gerçek midür

sen:

seni: -i
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Ṣormadın ġam-ḫāneyi cānā ġaraż gelmek midür
2. Vaʿde-i luṭf eylemiş dirler seni gerçek midür

Senden: -den
Mısra: **8**
İkinci tekil şahıs zamiri II sevgili

7. Ṣanma tenhā küñc-i ḫalvetde dil-i bi̇-çāreyi
8. Senden ayru s̲ineden bir an ġamuñ münfek midür

iriş:

irişmiş: -miş
Mısra: **3**
ulaşmak II sebep olmak

3. Rūy-ı yāre çeşm-i ʿāşıḳdan irişmiş zaḫm mı
4. Al ābādi̇ varaḳ üzre yā cāy-ı ḥaḳ mıdur

zahm:

zaḫm:
Mısra: **3**
yara

3. Rūy-ı yāre çeşm-i ʿāşıḳdan irişmiş zaḫm mı
4. Al ābādi̇ varaḳ üzre yā cāy-ı ḥaḳ mıdur

mı:

mı:
Mısra: **3**
soru edatı

3. Rūy-ı yāre çeşm-i ʿāşıḳdan irişmiş zaḫm mı
4. Al ābādi̇ varaḳ üzre yā cāy-ı ḥaḳ mıdur

üzre:

üzre:
Mısra: **4**
üzerine

3. Rūy-ı yāre çeşm-i ʿāşıḳdan irişmiş zaḫm mı
4. Al ābādi̇ varaḳ üzre yā cāy-ı ḥaḳ mıdur

yā:

yā:
Mısra: **4**
Ve yahut.

3. Rūy-ı yāre çeşm-i ʿāşıḳdan irişmiş zaḫm mı
4. Al ābādi̇ varaḳ üzre yā cāy-ı ḥaḳ mıdur

mıdur:

mıdur:
Mısra: **4**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

3. Rūy-ı yāre çeşm-i ʿāşıḳdan irişmiş zaḫm mı
4. Al ābādi̇ varaḳ üzre yā cāy-ı ḥaḳ mıdur

geç:

geçer: -er
Mısra: **5**
geçmek II delip geçmek

5. Seng ü āhenden geçer āhum
saña itmez eŝer
6. Ḳalbüñ ey nāzük-beden
ṭaşdan demirden pek midür

āh:

āhum: -um
Mısra: **5**
feryat II inleme

5. Seng ü āhenden geçer āhum
saña itmez eŝer
6. Ḳalbüñ ey nāzük-beden
ṭaşdan demirden pek midür

---

saña:

saña:
Mısra: **5**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi II sevgili

5. Seng ü āhenden geçer āhum
saña itmez eŝer
6. Ḳalbüñ ey nāzük-beden
ṭaşdan demirden pek midür

Kalb:

Ḳalbüñ: -üñ
Mısra: **6**
kalp ‖ gönül

5. Seng ü āhenden geçer āhum
saña itmez eŝer
6. Ḳalbüñ ey nāzük-beden
ṭaşdan demirden pek midür

---

ey:

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Seng ü āhenden geçer āhum
saña itmez eŝer
6. Ḳalbüñ ey nāzük-beden
ṭaşdan demirden pek midür

---

nāzük-beden:

nāzük-beden:
Mısra: **6**
nazik vücutlu, zarif bedenli sevgili

5. Seng ü āhenden geçer āhum
saña itmez eŝer
6. Ḳalbüñ ey nāzük-beden
ṭaşdan demirden pek midür

---

taş:

ṭaşdan: -dan
Mısra: **6**
Kimyasal veya fiziksel durumu değişiklikler gösteren, rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden alan sert ve katı madde II taş.

5. Seng ü āhenden geçer āhum
saña itmez eŝer
6. Ḳalbüñ ey nāzük-beden
ṭaşdan demirden pek midür

---

demir:

demirden: -den
Mısra: **6**
demir madeni

5. Seng ü āhenden geçer āhum
saña itmez eŝer
6. Ḳalbüñ ey nāzük-beden
ṭaşdan demirden pek midür

Şanma:

Şanma:
Mısra: **7**
sanma II zannetme

7. Şanma tenhā küñc-i
ḫalvetde dil-i bi̱-çāreyi
8. Senden ayru si̱neden bir an
ġamuñ münfek midür

---

tenhā:

tenhā:
Mısra: **7**
Yalnız, tek başına

7. Şanma tenhā küñc-i
ḫalvetde dil-i bi̱-çāreyi
8. Senden ayru si̱neden bir an
ġamuñ münfek midür

---

ayru:

ayru:
Mısra: **8**
Ayrı, uzak.

7. Şanma tenhā küñc-i
ḫalvetde dil-i bi̱-çāreyi
8. Senden ayru si̱neden bir an
ġamuñ münfek midür

---

sine:

si̱neden: -den
Mısra: **8**
göğüs, bağır ‖ gönül yürek

7. Şanma tenhā küñc-i
ḫalvetde dil-i bi̱-çāreyi
8. Senden ayru si̱neden bir an
ġamuñ münfek midür

ġam:

ġamuñ: -uñ
Mısra: **8**
kaygı, tasa, keder

7. Şanma tenhā küñc-i
ḫalvetde dil-i bi̱-çāreyi
8. Senden ayru si̱neden bir an
ġamuñ münfek midür

---

münfek:

münfek:
Mısra: **8**
ayrılan II ayrı

7. Şanma tenhā küñc-i
ḫalvetde dil-i bi̱-çāreyi
8. Senden ayru si̱neden bir an
ġamuñ münfek midür

---

ol:

Ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Ol ṭabi̱b-i cān u dil el çekdi
ben bi̱mārdan
10. Yoḳ mıdur Yaḥyā devāsı
derdümüñ çekmek midür

---

ben:

ben:
Mısra: **9**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Ol ṭabi̱b-i cān u dil el çekdi
ben bi̱mārdan
10. Yoḳ mıdur Yaḥyā devāsı
derdümüñ çekmek midür

---

bimār:

bi̱mārdan: -dan
Mısra: **9**
Hasta, dertli.

9. Ol ṭabi̱b-i cān u dil el çekdi
ben bi̱mārdan
10. Yoḳ mıdur Yaḥyā devāsı
derdümüñ çekmek midür

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ol ṭabi̱b-i cān u dil el çekdi
ben bi̱mārdan
10. Yoḳ mıdur Yaḥyā devāsı
derdümüñ çekmek midür

çekmek:

çekmek: -
Mısra: **10**
sıkıntı çekmek II sıkıntıya katlanmak

9. Ol ṭabịb-i cān u dil el çekdi ben bịmārdan
10. Yoḳ mıdur Yaḥyā devāsı derdümüñ çekmek midür

rūy-ı yāre:

rūy-ı yāre: -
Mısra: **3**
Sevgilinin yüzü.

3. Rūy-ı yāre çeşm-i ʿāşıḳdan irişmiş zaḫm mı
4. Al ābādị varaḳ üzre yā cāy-ı ḥaḳ mıdur

çeşm-i ʿāşıḳdan:

çeşm-i ʿāşıḳdan: -
Mısra: **3**
Âşığın nazarı

3. Rūy-ı yāre çeşm-i ʿāşıḳdan irişmiş zaḫm mı
4. Al ābādị varaḳ üzre yā cāy-ı ḥaḳ mıdur

cāy-ı ḥaḳ:

cāy-ı ḥaḳ: -
Mısra: **4**
Hakikat makamı

3. Rūy-ı yāre çeşm-i ʿāşıḳdan irişmiş zaḫm mı
4. Al ābādị varaḳ üzre yā cāy-ı ḥaḳ mıdur

seng ü āhenden:

seng ü āhenden: -
Mısra: **5**
Taş ve demir.

5. Seng ü āhenden geçer āhum saña itmez eŝer
6. Ḳalbüñ ey nāzük-beden ṭaşdan demirden pek midür

dil-i bi-çāreyi:

dil-i bị-çāreyi: -
Mısra: **7**
Çaresiz gönül

7. Ṣanma tenhā küñc-i ḫalvetde dil-i bị-çāreyi
8. Senden ayru sịneden bir an ġamuñ münfek midür

ṭabib-i cān u dil:

ṭabịb-i cān u dil: -
Mısra: **9**
gönül ve can doktoru

9. Ol ṭabịb-i cān u dil el çekdi ben bịmārdan
10. Yoḳ mıdur Yaḥyā devāsı derdümüñ çekmek midür

el çekdi:

el çekdi: -
Mısra: **9**
ilgisini kesmek II uzak durmak

9. Ol ṭabịb-i cān u dil el çekdi ben bịmārdan
10. Yoḳ mıdur Yaḥyā devāsı derdümüñ çekmek midür

pek:

pek: -
Mısra: **6**
sert II katı

5. Seng ü āhenden geçer āhum saña itmez eŝer
6. Ḳalbüñ ey nāzük-beden ṭaşdan demirden pek midür

künc-i ḫalvetde:

künc-i ḫalvetde: -
Mısra: **7**
Yalnızlık köşesi.

7. Ṣanma tenhā küñc-i ḫalvetde dil-i bị-çāreyi
8. Senden ayru sịneden bir an ġamuñ münfek midür

bir an:

bir an: -
Mısra: **8**
Bir an içinde, bir anda.

7. Ṣanma tenhā küñc-i ḫalvetde dil-i bị-çāreyi
8. Senden ayru sịneden bir an ġamuñ münfek midür

yoḳ mıdur:

yoḳ mıdur: -
Mısra: **10**
Var mı?

9. Ol ṭabịb-i cān u dil el çekdi ben bịmārdan
10. Yoḳ mıdur Yaḥyā devāsı derdümüñ çekmek midür

eŝer itmez:

eŝer itmez: -
Mısra: **5**
etkilememek II tesiri olmamak

5. Seng ü āhenden geçer āhum saña itmez eŝer
6. Ḳalbüñ ey nāzük-beden ṭaşdan demirden pek midür

ġaraż gelmek:

ġaraż gelmek: -
Mısra: **1**
kin gütmek II ters davranmak II üzmeye çalışmak

1. Ṣormadın ġam-ḫāneyi cānā ġaraż gelmek midür
2. Vaʿde-i luṭf eylemiş dirler seni gerçek midür

vaʿde-i luṭf eylemiş:

vaʿde-i luṭf eylemiş: -
Mısra: **2**
iyilik vaadinde bulunmak

1. Ṣormadın ġam-ḫāneyi cānā ġaraż gelmek midür
2. Vaʿde-i luṭf eylemiş dirler seni gerçek midür

gerçek midür:

gerçek midür: -
Mısra: **2**
Doğru mu?

1. Ṣormadın ġam-ḫāneyi cānā ġaraż gelmek midür
2. Vaʿde-i luṭf eylemiş dirler seni gerçek midür

al ābādi varaḳ:

al ābādị varaḳ: -
Mısra: **4**
Pembemsi ipekten yapılmış kâğıt II sevgilinin yüzü

3. Rūy-ı yāre çeşm-i ʿāşıḳdan irişmiş zaḫm mı
4. Al ābādị varaḳ üzre yā cāy-ı ḥaḳ mıdur

derdümüñ devāsı:

derdümüñ devāsı: -
Mısra: **10**
derdin devası II derdin ilacı

9. Ol ṭabịb-i cān u dil el çekdi ben bịmārdan
10. Yoḳ mıdur Yaḥyā devāsı derdümüñ çekmek midür

degül:

Degül:
Mısra: **1**
Değil.

1. Degül ebrū yazılmış sūre-i Raḥmānda bir meddür
2. Miŝālin yazmamışdur kātib-i ḳudret ser-āmeddür

ebrū:

ebrū:
Mısra: **1**
kaş

1. Degül ebrū yazılmış sūre-i Raḥmānda bir meddür
2. Miŝālin yazmamışdur kātib-i ḳudret ser-āmeddür

yazılmış:

yazılmış:
Mısra: **1**
yazılı olan

1. Degül ebrū yazılmış sūre-i Raḥmānda bir meddür
2. Miŝālin yazmamışdur kātib-i ḳudret ser-āmeddür

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Degül ebrū yazılmış sūre-i Raḥmānda bir meddür
2. Miŝālin yazmamışdur kātib-i ḳudret ser-āmeddür

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Düketdüm yaşumı derdüñle şeyḫ-i fenn-i ʿaşḳ oldum
8. Yanumda Ḳays-ı şeydā bi-ḫaber bir ṭıfl-ı ebceddür

med:

meddür: -dür
Mısra: **1**
med işareti

1. Degül ebrū yazılmış sūre-i Raḥmānda bir meddür
2. Miŝālin yazmamışdur kātib-i ḳudret ser-āmeddür

miŝāl:

Miŝālin: -in
Mısra: **2**
Benzer.

1. Degül ebrū yazılmış sūre-i Raḥmānda bir meddür
2. Miŝālin yazmamışdur kātib-i ḳudret ser-āmeddür

yazma:

yazmamışdur: -mışdur
Mısra: **2**
yazmamak II yaratmamak

1. Degül ebrū yazılmış sūre-i Raḥmānda bir meddür
2. Miŝālin yazmamışdur kātib-i ḳudret ser-āmeddür

ser-āmed:

ser-āmeddür: -dür
Mısra: **2**
başta bulunan, başta gelen

1. Degül ebrū yazılmış sūre-i Raḥmānda bir meddür
2. Miŝālin yazmamışdur kātib-i ḳudret ser-āmeddür

Kaç:

Ḳaçup: -up
Mısra: **3**
kaçmak II uzak durmak

3. Ḳaçup vāʿiz sözüñden meclisüñde olmazam ḥāżır
4. Sözüñ farżā begensem siretüñ kem ṣūretüñ beddür

vāʿiz:

vāʿiz:
Mısra: **3**
Vaaz eden, vâiz.

3. Ḳaçup vāʿiz sözüñden meclisüñde olmazam ḥāżır
4. Sözüñ farżā begensem siretüñ kem ṣūretüñ beddür

sözünden:

sözünden:
Mısra: **3**
nasihat II söz, söylem

3. Ḳaçup vāʿiz sözüñden meclisüñde olmazam ḥāżır
4. Sözüñ farżā begensem siretüñ kem ṣūretüñ beddür

meclis:

meclisüñde: -üñde
Mısra: **3**
toplantı II meclis

3. Ḳaçup vāʿiz sözüñden meclisüñde olmazam ḥāżır
4. Sözüñ farżā begensem siretüñ kem ṣūretüñ beddür

söz:

Sözüñ: -üñ
Mısra: **4**
söz, söylem

3. Ḳaçup vāʿiz sözüñden meclisüñde olmazam ḥāżır
4. Sözüñ farżā begensem siretüñ kem ṣūretüñ beddür

farżā:

farżā:
Mısra: **4**
farz edelim ki.

3. Ḳaçup vāʿiz sözüñden meclisüñde olmazam ḥāżır
4. Sözüñ farżā begensem siretüñ kem ṣūretüñ beddür

begen:

begensem: -sem
Mısra: **4**
Beğenmek.

3. Ḳaçup vāʿiz sözüñden meclisüñde olmazam ḥāżır
4. Sözüñ farżā begensem siretüñ kem ṣūretüñ beddür

siret:

siretüñ: -üñ
Mısra: **4**
Ahlak.

3. Ḳaçup vāʿiz sözüñden meclisüñde olmazam ḥāżır
4. Sözüñ farżā begensem siretüñ kem ṣūretüñ beddür

kem:

kem:
Mısra: **4**
Kötü, fena.

3. Ḳaçup vāʿiz sözüñden meclisüñde olmazam ḥāżır
4. Sözüñ farżā begensem siretüñ kem ṣūretüñ beddür

ṣūret:

ṣūretüñ: -üñ
Mısra: **4**
Görünüş

3. Ḳaçup vāʿiz sözüñden

meclisüñde olmazam ḥāżır
4. Sözüñ farżā begensem
sịretüñ kem ṣūretüñ beddür

bed:

beddür: -dür
Mısra: **4**
Kötü.

3. Ḳaçup vāʿiz sözüñden
meclisüñde olmazam ḥāżır
4. Sözüñ farżā begensem
sịretüñ kem ṣūretüñ beddür

ben:

Benüm: -üm
Mısra: **5**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Benüm ṣabrum gibi
kūtāhdur vaṣluñ güni māhum
6. Şeb-i hicrüñ senüñ zülf-i
siyāhuñ gibi mümteddür

ṣabr:

ṣabrum: -um
Mısra: **5**
Sabır, dayanma, katlanma.

5. Benüm ṣabrum gibi
kūtāhdur vaṣluñ güni māhum
6. Şeb-i hicrüñ senüñ zülf-i
siyāhuñ gibi mümteddür

gibi:

gibi:
Mısra: **5**
Benzetme edatı ll -e benzer

5. Benüm ṣabrum gibi
kūtāhdur vaṣluñ güni māhum
6. Şeb-i hicrüñ senüñ zülf-i
siyāhuñ gibi mümteddür

gibi:
Mısra: **6**
benzetme edatı ll -e benzer.

5. Benüm ṣabrum gibi
kūtāhdur vaṣluñ güni māhum
6. Şeb-i hicrüñ senüñ zülf-i
siyāhuñ gibi mümteddür

kūtāh:

kūtāhdur: -dur
Mısra: **5**
Kısa

5. Benüm ṣabrum gibi
kūtāhdur vaṣluñ güni māhum
6. Şeb-i hicrüñ senüñ zülf-i
siyāhuñ gibi mümteddür

vaṣl:

vaṣlun: -un
Mısra: **5**
Kavuşma.

5. Benüm ṣabrum gibi
kūtāhdur vaṣluñ güni māhum
6. Şeb-i hicrüñ senüñ zülf-i
siyāhuñ gibi mümteddür

gün:

güni: -i
Mısra: **5**
gün, zaman.

5. Benüm ṣabrum gibi
kūtāhdur vaṣluñ güni māhum
6. Şeb-i hicrüñ senüñ zülf-i
siyāhuñ gibi mümteddür

māh:

māhum: -um
Mısra: **5**
ay yüzlü güzel

5. Benüm ṣabrum gibi
kūtāhdur vaṣluñ güni māhum
6. Şeb-i hicrüñ senüñ zülf-i
siyāhuñ gibi mümteddür

sen:

senüñ: -üñ
Mısra: **6**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Benüm ṣabrum gibi
kūtāhdur vaṣluñ güni māhum
6. Şeb-i hicrüñ senüñ zülf-i
siyāhuñ gibi mümteddür

mümted:

mümteddür: -dür
Mısra: **6**
uzun

5. Benüm ṣabrum gibi
kūtāhdur vaṣluñ güni māhum
6. Şeb-i hicrüñ senüñ zülf-i
siyāhuñ gibi mümteddür

düket:

Düketdüm: -düm
Mısra: **7**
bitirmek

7. Düketdüm yaşumı derdüñle
şeyẖ-i fenn-i ʿaşḳ oldum
8. Yanumda Ḳays-ı şeydā bị-
ẖaber bir ṭıfl-ı ebceddür

yaş:

yaşumı: -umı
Mısra: **7**
gözyaşı

7. Düketdüm yaşumı derdüñle
şeyẖ-i fenn-i ʿaşḳ oldum
8. Yanumda Ḳays-ı şeydā bị-
ẖaber bir ṭıfl-ı ebceddür

derd:

derdüñle: -üñle
Mısra: **7**
dert II keder II aşk

7. Düketdüm yaşumı derdüñle
şeyẖ-i fenn-i ʿaşḳ oldum
8. Yanumda Ḳays-ı şeydā bị-
ẖaber bir ṭıfl-ı ebceddür

ol:

oldum: -du, -m
Mısra: **7**
Olmak II dönüşmek

7. Düketdüm yaşumı derdüñle
şeyẖ-i fenn-i ʿaşḳ oldum
8. Yanumda Ḳays-ı şeydā bị-
ẖaber bir ṭıfl-ı ebceddür

yanımda:

Yanumda: -um, -da
Mısra: **8**
yanı başında II yakınında

7. Düketdüm yaşumı derdüñle
şeyẖ-i fenn-i ʿaşḳ oldum
8. Yanumda Ḳays-ı şeydā bị-
ẖaber bir ṭıfl-ı ebceddür

bi-haber:

bị-ẖaber:
Mısra: **8**
Habersiz, cahil olmak II Bir konu hakkında yeterince bilgi sahibi olmamak.

7. Düketdüm yaşumı derdüñle
şeyẖ-i fenn-i ʿaşḳ oldum
8. Yanumda Ḳays-ı şeydā bị-
ẖaber bir ṭıfl-ı ebceddür

ʿālem:

ʿālemi: -i
Mısra: **9**
kâinat, dünyâ ‖ dünyadaki herkes ve her şey

9. Ḫarāb eylerdi seyl-i eşk-i
çeşmüm ʿālemi Yaḥyā
10. Bi-ḥamdiʿllāh o şāhuñ luṭf
u iḥsānı aña seddür

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḫarāb eylerdi seyl-i eşk-i çeşmüm ʿālemi Yaḥyā
10. Bi-ḥamdiʿllāh o şāhuñ luṭf u iḥsānı aña seddür

bi-ḥamdiʿllāh:

Bi-ḥamdiʿllāh:
Mısra: **10**
Allah'a şükürler olsun

9. Ḫarāb eylerdi seyl-i eşk-i çeşmüm ʿālemi Yaḥyā
10. Bi-ḥamdiʿllāh o şāhuñ luṭf u iḥsānı aña seddür

o:

o:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Ḫarāb eylerdi seyl-i eşk-i çeşmüm ʿālemi Yaḥyā
10. Bi-ḥamdiʿllāh o şāhuñ luṭf u iḥsānı aña seddür

şāh:

şāhuñ: -uñ
Mısra: **10**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

9. Ḫarāb eylerdi seyl-i eşk-i çeşmüm ʿālemi Yaḥyā
10. Bi-ḥamdiʿllāh o şāhuñ luṭf u iḥsānı aña seddür

a:

aña: -ña
Mısra: **10**
O II işaret zamiri

9. Ḫarāb eylerdi seyl-i eşk-i çeşmüm ʿālemi Yaḥyā
10. Bi-ḥamdiʿllāh o şāhuñ luṭf u iḥsānı aña seddür

sed:

seddür: -dür
Mısra: **10**
Engel

9. Ḫarāb eylerdi seyl-i eşk-i çeşmüm ʿālemi Yaḥyā
10. Bi-ḥamdiʿllāh o şāhuñ luṭf u iḥsānı aña seddür

sūre-i raḥmānda:

sūre-i raḥmānda: -
Mısra: **1**
Rahman suresi II Kur'an'ın edebi değeri açısından en üst seviye olarak örnek gösterilen bir suredir.

1. Degül ebrū yazılmış sūre-i Raḥmānda bir meddür
2. Miŝālin yazmamışdur kātib-i ḳudret ser-āmeddür

kātib-i ḳudret:

kātib-i ḳudret: -
Mısra: **2**
kudret sahibi kâtip, Allah.

1. Degül ebrū yazılmış sūre-i Raḥmānda bir meddür
2. Miŝālin yazmamışdur kātib-i ḳudret ser-āmeddür

ḥāżır olmazam:

ḥāżır olmazam: -
Mısra: **3**
hazır olmamak II bulunmamak II varolmamak

3. Ḳaçup vāʿiz sözüñden meclisüñde olmazam ḥāżır
4. Sözüñ farżā begensem ṣiretüñ kem ṣūretüñ beddür

Şeb-i hicrüñ:

Şeb-i hicrüñ: -
Mısra: **6**
ayrılık gecesi

5. Benüm ṣabrum gibi kūtāhdur vaṣluñ güni māhum
6. Şeb-i hicrüñ senüñ zülf-i siyāhuñ gibi mümteddür

zülf-i siyāhuñ:

zülf-i siyāhuñ: -
Mısra: **6**
siyah saç.

5. Benüm ṣabrum gibi kūtāhdur vaṣluñ güni māhum
6. Şeb-i hicrüñ senüñ zülf-i siyāhuñ gibi mümteddür

şeyḫ-i fenn-i ʿaşḳ:

şeyḫ-i fenn-i ʿaşḳ: -
Mısra: **7**
Aşk ilminin üstadı

7. Düketdüm yaşumı derdüñle şeyḫ-i fenn-i ʿaşḳ oldum
8. Yanumda Ḳays-ı şeydā bi-ḫaber bir ṭıfl-ı ebceddür

ṭıfl-ı ebceddür:

ṭıfl-ı ebceddür: -
Mısra: **8**
Ebced okuyan çocuk II Okula yeni başlamış, alfabeyi yeni öğrenen çocuk; herhangi bir şeyi yeni yeni öğrenen, acemi.

7. Düketdüm yaşumı derdüñle şeyḫ-i fenn-i ʿaşḳ oldum
8. Yanumda Ḳays-ı şeydā bi-ḫaber bir ṭıfl-ı ebceddür

seyl-i eşk-i çeşmüm:

seyl-i eşk-i çeşmüm: -
Mısra: **9**
gözyaşı seli

9. Ḫarāb eylerdi seyl-i eşk-i çeşmüm ʿālemi Yaḥyā
10. Bi-ḥamdiʿllāh o şāhuñ luṭf u iḥsānı aña seddür

Kays-ı şeydā:

Ḳays-ı şeydā: -
Mısra: **8**
Tutkun, divane Kays.

7. Düketdüm yaşumı derdüñle şeyḫ-i fenn-i ʿaşḳ oldum
8. Yanumda Ḳays-ı şeydā bi-ḫaber bir ṭıfl-ı ebceddür

luṭf u iḥsānı:

luṭf u iḥsānı: -
Mısra: **10**
cömertlik ve eli açıklık

9. Ḫarāb eylerdi seyl-i eşk-i çeşmüm ʿālemi Yaḥyā
10. Bi-ḥamdiʿllāh o şāhuñ luṭf u iḥsānı aña seddür

Harāb eylerdi:

Ḫarāb eylerdi: -
Mısra: **9**
Yıkmak, viran etmek.

9. Ḫarāb eylerdi seyl-i eşk-i çeşmüm ʿālemi Yaḥyā
10. Bi-ḥamdiʿllāh o şāhuñ luṭf u iḥsānı aña seddür

bir:

Bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bir ḫūb sevdüm ancaḳ o nāzük-beden bilür
2. ʿAşḳında çekdigüm ġam u

derdi bilen bilür

hūb:

ḫūb:
Mısra: **1**
Güzel, sevgili.

1. Bir ḫūb sevdüm ancaḳ o nāzük-beden bilür
2. ʿAşḳında çekdigüm ġam u derdi bilen bilür

sev:

sevdüm: -düm
Mısra: **1**
Sevmek.

1. Bir ḫūb sevdüm ancaḳ o nāzük-beden bilür
2. ʿAşḳında çekdigüm ġam u derdi bilen bilür

sevdigümi: -digümi
Mısra: **3**
sevmek II muhabbet duymak

3. Ümmīd odur ki sevdigümi bilmeye raḳīb
4. Ben sevdigüm o şāh dimez pes neden bilür

sevdigüm: -digüm
Mısra: **4**
sevmek II muhabbet duymak

3. Ümmīd odur ki sevdigümi bilmeye raḳīb
4. Ben sevdigüm o şāh dimez pes neden bilür

ancaḳ:

ancaḳ:
Mısra: **1**
yalnızca, sadece

1. Bir ḫūb sevdüm ancaḳ o nāzük-beden bilür
2. ʿAşḳında çekdigüm ġam u derdi bilen bilür

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Bir ḫūb sevdüm ancaḳ o nāzük-beden bilür
2. ʿAşḳında çekdigüm ġam u derdi bilen bilür

odur: -dur
Mısra: **3**
O, işaret zamiri.

3. Ümmīd odur ki sevdigümi bilmeye raḳīb
4. Ben sevdigüm o şāh dimez pes neden bilür

o:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Ümmīd odur ki sevdigümi bilmeye raḳīb
4. Ben sevdigüm o şāh dimez pes neden bilür

O:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Bī-hūde ṣanma vaṣlına yārüñ emendigüm
6. O ḥāleti o lezzeti laʿlin emen bilür

o:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Bī-hūde ṣanma vaṣlına yārüñ emendigüm
6. O ḥāleti o lezzeti laʿlin emen bilür

o:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Ḥaḳḳā o yār aḥsen-i taḳvīm üzredür
8. Herkes egerçi yārini ḫūb u ḥasen bilür

nāzük-beden:

nāzük-beden:
Mısra: **1**
nazik vücutlu, zarif bedenli sevgili

1. Bir ḫūb sevdüm ancaḳ o nāzük-beden bilür
2. ʿAşḳında çekdigüm ġam u derdi bilen bilür

bil:

bilür: -ür
Mısra: **1**
İdrak etmek, kavramak.

1. Bir ḫūb sevdüm ancaḳ o nāzük-beden bilür
2. ʿAşḳında çekdigüm ġam u derdi bilen bilür

bilür: -ür
Mısra: **2**
anlamak

1. Bir ḫūb sevdüm ancaḳ o nāzük-beden bilür
2. ʿAşḳında çekdigüm ġam u derdi bilen bilür

bilür: -ür
Mısra: **4**
bilmek

3. Ümmīd odur ki sevdigümi bilmeye raḳīb
4. Ben sevdigüm o şāh dimez pes neden bilür

bilür: -ür
Mısra: **6**
bilmek II anlamak

5. Bī-hūde ṣanma vaṣlına yārüñ emendigüm
6. O ḥāleti o lezzeti laʿlin emen bilür

bilür: -ür
Mısra: **8**
bulmak II düşünmek

7. Ḥaḳḳā o yār aḥsen-i taḳvīm üzredür
8. Herkes egerçi yārini ḫūb u ḥasen bilür

bilür: -ür
Mısra: **10**
bilmek II anlamak

9. ʿAşḳı yolında terk-i ser itmekdedür ṣafā
10. Yaḥyā bu ẕevḳi yine başından geçen bilür

ʿaşk:

ʿAşḳında: -ında
Mısra: **2**
Aşk, sevgi, muhabbet.

1. Bir ḫūb sevdüm ancaḳ o nāzük-beden bilür
2. ʿAşḳında çekdigüm ġam u derdi bilen bilür

ʿAşḳı: -ı
Mısra: **9**
aşk

9. ʿAşḳı yolında terk-i ser itmekdedür ṣafā
10. Yaḥyā bu ẕevḳi yine başından geçen bilür

çek:

çekdigüm: -digüm
Mısra: **2**
sıkıntı çekmek II yaşamak

1. Bir ḫūb sevdüm ancaḳ o nāzük-beden bilür
2. ʿAşḳında çekdigüm ġam u derdi bilen bilür

bilen:

bilen:
Mısra: **2**
bilen kimseler II anlayan, idrak edenler

1. Bir ḫūb sevdüm ancaḳ o nāzük-beden bilür
2. ʿAşḳında çekdigüm ġam u derdi bilen bilür

Ümmid:

Ümmi̱d:
Mısra: **3**
ümit II bir şeyin olmasını istemek

3. Ümmi̱d odur ki sevdigümi bilmeye raḳi̱b
4. Ben sevdigüm o şāh dimez pes neden bilür

ki:

ki:
Mısra: **3**
Ki bağlacı.

3. Ümmi̱d odur ki sevdigümi bilmeye raḳi̱b
4. Ben sevdigüm o şāh dimez pes neden bilür

bilme:

bilmeye: -ye
Mısra: **3**
bilmemek II anlamamak

3. Ümmi̱d odur ki sevdigümi bilmeye raḳi̱b
4. Ben sevdigüm o şāh dimez pes neden bilür

rakib:

raḳi̱b:
Mısra: **3**
Rakip II. Düşman.

3. Ümmi̱d odur ki sevdigümi bilmeye raḳi̱b
4. Ben sevdigüm o şāh dimez pes neden bilür

ben:

Ben:
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Ümmi̱d odur ki sevdigümi bilmeye raḳi̱b
4. Ben sevdigüm o şāh dimez pes neden bilür

şāh:

şāh:
Mısra: **4**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

3. Ümmi̱d odur ki sevdigümi bilmeye raḳi̱b
4. Ben sevdigüm o şāh dimez pes neden bilür

dimez:

dimez:
Mısra: **4**
söylememek

3. Ümmi̱d odur ki sevdigümi bilmeye raḳi̱b
4. Ben sevdigüm o şāh dimez pes neden bilür

pes:

pes:
Mısra: **4**
öyleyse

3. Ümmi̱d odur ki sevdigümi bilmeye raḳi̱b
4. Ben sevdigüm o şāh dimez pes neden bilür

neden:

neden:
Mısra: **4**
nasıl

3. Ümmi̱d odur ki sevdigümi bilmeye raḳi̱b
4. Ben sevdigüm o şāh dimez pes neden bilür

bi-hūde:

Bi̱-hūde:
Mısra: **5**
boşuna, boş yere

5. Bi̱-hūde ṣanma vaṣlına yārüñ emendigüm
6. O ḥāleti o leẕẕeti laʿlin emen bilür

ṣanma:

ṣanma:
Mısra: **5**
Sanma! II Zannetme!

5. Bi̱-hūde ṣanma vaṣlına yārüñ emendigüm
6. O ḥāleti o leẕẕeti laʿlin emen bilür

vaṣl:

vaṣlına: -ına
Mısra: **5**
Kavuşma.

5. Bi̱-hūde ṣanma vaṣlına yārüñ emendigüm
6. O ḥāleti o leẕẕeti laʿlin emen bilür

yār:

yārün: -ün
Mısra: **5**
Sevgili

5. Bi̱-hūde ṣanma vaṣlına yārüñ emendigüm
6. O ḥāleti o leẕẕeti laʿlin emen bilür

yār:
Mısra: **7**
Sevgili

7. Ḥaḳḳā o yār aḥsen-i taḳvi̱m üzredür
8. Herkes egerçi yārini ḫūb u ḥasen bilür

yārini: -ini
Mısra: **8**
Sevgili

7. Ḥaḳḳā o yār aḥsen-i taḳvi̱m üzredür
8. Herkes egerçi yārini ḫūb u ḥasen bilür

emen:

emendigüm: -digüm
Mısra: **5**
emek vermek II uğraşmak

5. Bi̱-hūde ṣanma vaṣlına yārüñ emendigüm
6. O ḥāleti o leẕẕeti laʿlin emen bilür

ḥālet:

ḥāleti: -i
Mısra: **6**
hâl, keyfiyet

5. Bi̱-hūde ṣanma vaṣlına yārüñ emendigüm
6. O ḥāleti o leẕẕeti laʿlin emen bilür

lezzet:

leẕẕeti: -i
Mısra: **6**
Tat, zevk

5. Bi̱-hūde ṣanma vaṣlına

yārüñ emendigüm
6. O ḥāleti o leẕẕeti laʿlin emen bilür

Ḥaḳḳā:

Ḥaḳḳā:
Mısra: **7**
Doğrusu, gerçekte

7. Ḥaḳḳā o yār aḥsen-i taḳvīm üzredür
8. Herkes egerçi yārini ḫūb u ḥasen bilür

üzre:

üzredür: -dür
Mısra: **7**
üzerine

7. Ḥaḳḳā o yār aḥsen-i taḳvīm üzredür
8. Herkes egerçi yārini ḫūb u ḥasen bilür

herkes:

Herkes:
Mısra: **8**
herkes.

7. Ḥaḳḳā o yār aḥsen-i taḳvīm üzredür
8. Herkes egerçi yārini ḫūb u ḥasen bilür

egerçi:

egerçi:
Mısra: **8**
Gerçi, doğrusu.

7. Ḥaḳḳā o yār aḥsen-i taḳvīm üzredür
8. Herkes egerçi yārini ḫūb u ḥasen bilür

yol:

yolında: -ında
Mısra: **9**
Uğruna,uğrunda ǁ amaç, maksat.

9. ʿAşḳı yolında terk-i ser itmekdedür ṣafā
10. Yaḥyā bu ẕevḳi yine başından geçen bilür

ṣafā:

ṣafā:
Mısra: **9**
gönül huzuru/şenliği

9. ʿAşḳı yolında terk-i ser itmekdedür ṣafā
10. Yaḥyā bu ẕevḳi yine başından geçen bilür

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. ʿAşḳı yolında terk-i ser itmekdedür ṣafā
10. Yaḥyā bu ẕevḳi yine başından geçen bilür

bu:

bu:
Mısra: **10**
bu, işaret sıfatı

9. ʿAşḳı yolında terk-i ser itmekdedür ṣafā
10. Yaḥyā bu ẕevḳi yine başından geçen bilür

zevk:

ẕevḳi: -i
Mısra: **10**
Tat, lezzet.

9. ʿAşḳı yolında terk-i ser itmekdedür ṣafā
10. Yaḥyā bu ẕevḳi yine başından geçen bilür

yine:

yine:
Mısra: **10**
Yine

9. ʿAşḳı yolında terk-i ser itmekdedür ṣafā
10. Yaḥyā bu ẕevḳi yine başından geçen bilür

ġam u derdi:

ġam u derdi: -
Mısra: **2**
Keder ve sıkıntı.

1. Bir ḫūb sevdüm ancaḳ o nāzük-beden bilür
2. ʿAşḳında çekdigüm ġam u derdi bilen bilür

laʿlin emen:

laʿlin emen: -
Mısra: **6**
dudaklarını öpmek

5. Bī-hūde ṣanma vaṣlına yārüñ emendigüm
6. O ḥāleti o leẕẕeti laʿlin emen bilür

aḥsen-i taḳvim:

aḥsen-i taḳvīm: -
Mısra: **7**
"Yaratılışın en güzeli" En güzel yaratılış, en güzel biçim.

7. Ḥaḳḳā o yār aḥsen-i taḳvīm üzredür
8. Herkes egerçi yārini ḫūb u ḥasen bilür

hūb u ḥasen:

ḫūb u ḥasen: -
Mısra: **8**
iyi ve güzel

7. Ḥaḳḳā o yār aḥsen-i taḳvīm üzredür
8. Herkes egerçi yārini ḫūb u ḥasen bilür

terk-i ser itmekdedür:

terk-i ser itmekdedür: -
Mısra: **9**
başını ortaya koymak II canından vazgeçmek.

9. ʿAşḳı yolında terk-i ser itmekdedür ṣafā
10. Yaḥyā bu ẕevḳi yine başından geçen bilür

başından geçen:

başından geçen: -
Mısra: **10**
Başından geçmiş olan II Daha önce yaşayan

9. ʿAşḳı yolında terk-i ser itmekdedür ṣafā
10. Yaḥyā bu ẕevḳi yine başından geçen bilür

olan:

olan:
Mısra: **1**
olan kimseler

1. Ruḫ-ı yāri esīr-i zülf olan dil-besteler gözler
2. Gice bī-ḫāb olup bīmār olan dāʾim seḥer gözler

dil-beste:

dil-besteler: -ler
Mısra: **1**
Gönül bağlamış, gönül vermiş

1. Ruḫ-ı yāri esi̲r-i zülf olan
dil-besteler gözler
2. Gice bi̲-ḫāb olup bi̲mār olan
dāʾim seḥer gözler

gözle:

gözler: -r
Mısra: **1**
gözetlemek II korumak II seyr etmek

1. Ruḫ-ı yāri esi̲r-i zülf olan
dil-besteler gözler
2. Gice bi̲-ḫāb olup bi̲mār olan
dāʾim seḥer gözler

gözler: -r
Mısra: **2**
beklemek II gözetlemek

1. Ruḫ-ı yāri esi̲r-i zülf olan
dil-besteler gözler
2. Gice bi̲-ḫāb olup bi̲mār olan
dāʾim seḥer gözler

gözler: -r
Mısra: **6**
beklemek II gözlemek

5. Gözin yummaz ruḫını zerd
ider rāh-ı meşaḳḳatde
6. Şu kim nergis gibi ʿālemde
bir ṣāḥib-naẓar gözler

gözler: -r
Mısra: **10**
Nöbet tutmak II korumak II gözetlemek

9. Sirişkümle ten-i ḫāküme
ʿaşḳuñda żarar gelmez
10. Maḥabbet Ḥıżr u İlyās'ı ki
dāʾim baḥr u ber gözler

gözler: -r
Mısra: **12**
gözetlemek II korumak II bir duruma tüm dikkatini sevk etmek.

11. Bu dār-ı köhnenüñ naḳş u
nigārına ḫalel virmeñ
12. Anı ḥāli̲ taṣavvur eylemeñ
kim niçe er gözler

gözler: -r
Mısra: **14**
beklemek II dilemek

13. Gözin açar dem-i tesli̲mde
bi̲mār olan Yaḥyā
14. Maḳām-ı ḳurb-ı Ḥaḳ'da
kendüye bi̲-çāre yer gözler

gice:

Gice:
Mısra: **2**
Gece II geceleyin

1. Ruḫ-ı yāri esi̲r-i zülf olan
dil-besteler gözler
2. Gice bi̲-ḫāb olup bi̲mār olan
dāʾim seḥer gözler

dāʾim:

dāʾim:
Mısra: **2**
Her zaman.

1. Ruḫ-ı yāri esi̲r-i zülf olan
dil-besteler gözler
2. Gice bi̲-ḫāb olup bi̲mār olan
dāʾim seḥer gözler

dāʾim:
Mısra: **10**
Devamlı, sürekli.

9. Sirişkümle ten-i ḫāküme
ʿaşḳuñda żarar gelmez
10. Maḥabbet Ḥıżr u İlyās'ı ki
dāʾim baḥr u ber gözler

seḥer:

seḥer:
Mısra: **2**
Sabah vakti

1. Ruḫ-ı yāri esi̲r-i zülf olan
dil-besteler gözler
2. Gice bi̲-ḫāb olup bi̲mār olan
dāʾim seḥer gözler

nice:

nice:
Mısra: **3**
nasıl

3. Ḫalāṣ itmek elinden ḳuşca
cānı nice mümkindür
4. Iki ebrū kemānın ṭoldurup
ḫançer çeker gözler

mümkindür:

mümkindür:
Mısra: **3**
mümkün II olanaklı

3. Ḫalāṣ itmek elinden ḳuşca
cānı nice mümkindür
4. Iki ebrū kemānın ṭoldurup
ḫançer çeker gözler

İki:

İki:
Mısra: **4**
İki, iki tane.

3. Ḫalāṣ itmek elinden ḳuşca
cānı nice mümkindür
4. Iki ebrū kemānın ṭoldurup
ḫançer çeker gözler

ebrū:

ebrū:
Mısra: **4**
kaş

3. Ḫalāṣ itmek elinden ḳuşca
cānı nice mümkindür
4. Iki ebrū kemānın ṭoldurup
ḫançer çeker gözler

göz:

gözler: -ler
Mısra: **4**
göz II görme organı

3. Ḫalāṣ itmek elinden ḳuşca
cānı nice mümkindür
4. Iki ebrū kemānın ṭoldurup
ḫançer çeker gözler

gözler: -ler
Mısra: **8**
Göz, görme organı.

7. Bir āhūyı şikar itmek diler
dil nice demlerdür
8. Ne ṭāliʿdür düşürmez
fırṣatını şol ḳadar gözler

nergis:

nergis:
Mısra: **6**
nergis çiçeği II âşık

5. Gözin yummaz ruḫını zerd
ider rāh-ı meşaḳḳatde
6. Şu kim nergis gibi ʿālemde
bir ṣāḥib-naẓar gözler

gibi:

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı ll -e benzer.

5. Gözin yummaz ruḫını zerd
ider rāh-ı meşaḳḳatde
6. Şu kim nergis gibi ʿālemde
bir ṣāḥib-naẓar gözler

ʿālem:

ʿālemde: -de
Mısra: **6**
Dünya, evren.

5. Gözin yummaz ruḫını zerd
ider rāh-ı meşaḳḳatde
6. Şu kim nergis gibi ʿālemde
bir ṣāḥib-naẓar gözler

bir:

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Gözin yummaz ruḫını zerd ider rāh-ı meşaḳḳatde
6. Şu kim nergis gibi ʿālemde bir ṣāḥib-naẓar gözler

Bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Bir āhūyı şikar itmek diler dil nice demlerdür
8. Ne ṭāliʿdür düşürmez fırṣatını şol ḳadar gözler

ṣāḥib-naẓar:

ṣāḥib-naẓar:
Mısra: **6**
görüşü kuvvetli

5. Gözin yummaz ruḫını zerd ider rāh-ı meşaḳḳatde
6. Şu kim nergis gibi ʿālemde bir ṣāḥib-naẓar gözler

āhū:

āhūyı: -yı
Mısra: **7**
ceylan II sevgili II sevgilinin gözleri

7. Bir āhūyı şikar itmek diler dil nice demlerdür
8. Ne ṭāliʿdür düşürmez fırṣatını şol ḳadar gözler

---

dile:

diler: -r
Mısra: **7**
istemek, arzulamak

7. Bir āhūyı şikar itmek diler dil nice demlerdür
8. Ne ṭāliʿdür düşürmez fırṣatını şol ḳadar gözler

---

dil:

dil:
Mısra: **7**
gönül

7. Bir āhūyı şikar itmek diler dil nice demlerdür
8. Ne ṭāliʿdür düşürmez fırṣatını şol ḳadar gözler

---

ne:

Ne:
Mısra: **8**
Nasıl.

7. Bir āhūyı şikar itmek diler dil nice demlerdür
8. Ne ṭāliʿdür düşürmez fırṣatını şol ḳadar gözler

ṭāliʿ:

ṭāliʿdür: -dür
Mısra: **8**
Kısmet, baht

7. Bir āhūyı şikar itmek diler dil nice demlerdür
8. Ne ṭāliʿdür düşürmez fırṣatını şol ḳadar gözler

---

sirişk:

Sirişkümle: -ümle
Mısra: **9**
Gözyaşı.

9. Sirişkümle ten-i ḫāküme ʿaşḳuñda żarar gelmez
10. Maḥabbet Ḫıżr u İlyās'ı ki dāʾim baḥr u ber gözler

ʿaşḳ:

ʿaşḳuñda: -uñda
Mısra: **9**
aşk

9. Sirişkümle ten-i ḫāküme ʿaşḳuñda żarar gelmez
10. Maḥabbet Ḫıżr u İlyās'ı ki dāʾim baḥr u ber gözler

---

maḥabbet:

Maḥabbet:
Mısra: **10**
sevgi II muhabbet

9. Sirişkümle ten-i ḫāküme ʿaşḳuñda żarar gelmez
10. Maḥabbet Ḫıżr u İlyās'ı ki dāʾim baḥr u ber gözler

---

ki:

ki:
Mısra: **10**
Ki bağlacı.

9. Sirişkümle ten-i ḫāküme ʿaşḳuñda żarar gelmez
10. Maḥabbet Ḫıżr u İlyās'ı ki dāʾim baḥr u ber gözler

---

bu:

Bu:
Mısra: **11**
bu, işaret sıfatı

11. Bu dār-ı köhnenüñ naḳş u nigārına ḫalel virmeñ
12. Anı ḫāli̇ taṣavvur eylemeñ kim niçe er gözler

---

a:

Anı: -n, -ı
Mısra: **12**
O II işaret zamiri

11. Bu dār-ı köhnenüñ naḳş u nigārına ḫalel virmeñ
12. Anı ḫāli̇ taṣavvur eylemeñ kim niçe er gözler

ḫāli:

ḫāli̇:
Mısra: **12**
Boş

11. Bu dār-ı köhnenüñ naḳş u nigārına ḫalel virmeñ
12. Anı ḫāli̇ taṣavvur eylemeñ kim niçe er gözler

---

kim:

kim:
Mısra: **12**
"ki" bağlacı II zira

11. Bu dār-ı köhnenüñ naḳş u nigārına ḫalel virmeñ
12. Anı ḫāli̇ taṣavvur eylemeñ kim niçe er gözler

---

niçe:

niçe:
Mısra: **12**
Pek çok.

11. Bu dār-ı köhnenüñ naḳş u nigārına ḫalel virmeñ
12. Anı ḫāli̇ taṣavvur eylemeñ kim niçe er gözler

---

er:

er:
Mısra: **12**
yiğit II âşık

11. Bu dār-ı köhnenüñ naḳş u nigārına ḫalel virmeñ
12. Anı ḫāli̇ taṣavvur eylemeñ kim niçe er gözler

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **13**
17. yüzyıl divan şairi

13. Gözin açar dem-i teslịmde bịmār olan Yaḥyā
14. Maḳām-ı ḳurb-ı Ḥaḳ'da kendüye bị-çāre yer gözler

kendüye:

kendüye:
Mısra: **14**
kendine

13. Gözin açar dem-i teslịmde bịmār olan Yaḥyā
14. Maḳām-ı ḳurb-ı Ḥaḳ'da kendüye bị-çāre yer gözler

bi-çāre:

bị-çāre:
Mısra: **14**
çaresizce

13. Gözin açar dem-i teslịmde bịmār olan Yaḥyā
14. Maḳām-ı ḳurb-ı Ḥaḳ'da kendüye bị-çāre yer gözler

yer:

yer:
Mısra: **14**
yer II konum

13. Gözin açar dem-i teslịmde bịmār olan Yaḥyā
14. Maḳām-ı ḳurb-ı Ḥaḳ'da kendüye bị-çāre yer gözler

esir-i zülf:

esịr-i zülf: -
Mısra: **1**
Sevgilinin saçlarının tutsağı.

1. Ruḫ-ı yāri esịr-i zülf olan dil-besteler gözler
2. Gice bị-ḫāb olup bịmār olan dāʾim seḥer gözler

ruḥ-ı yāri:

ruḫ-ı yāri: -
Mısra: **1**
Sevgilinin yanağı.

1. Ruḫ-ı yāri esịr-i zülf olan dil-besteler gözler
2. Gice bị-ḫāb olup bịmār olan dāʾim seḥer gözler

bimār olan:

bịmār olan: -
Mısra: **2**
hasta olmak.

1. Ruḫ-ı yāri esịr-i zülf olan dil-besteler gözler
2. Gice bị-ḫāb olup bịmār olan dāʾim seḥer gözler

bịmār olan: -
Mısra: **13**
hasta olan kimse II zavallı

13. Gözin açar dem-i teslịmde bịmār olan Yaḥyā
14. Maḳām-ı ḳurb-ı Ḥaḳ'da kendüye bị-çāre yer gözler

bi-h∨āb olup:

bị-ḫ∨āb olup: -
Mısra: **2**
Uykusuz kalmak

1. Ruḫ-ı yāri esịr-i zülf olan dil-besteler gözler
2. Gice bị-ḫāb olup bịmār olan dāʾim seḥer gözler

elinden Halāṣ itmek:

elinden Ḫalāṣ itmek: -
Mısra: **3**
Elinden kurtarmak

3. Ḫalāṣ itmek elinden ḳuşca cānı nice mümkindür
4. Iki ebrū kemānın ṭoldurup ḫançer çeker gözler

kuşca cānı:

ḳuşca cānı: -
Mısra: **3**
Kuş kadar, kuş gibi zayıf can.

3. Ḫalāṣ itmek elinden ḳuşca cānı nice mümkindür
4. Iki ebrū kemānın ṭoldurup ḫançer çeker gözler

hançer çeker:

ḫançer çeker: -
Mısra: **4**
Hançer çekmek. || Sevgilinin bakışları veya kirpiğini yönlendirmesi. II saldırmak.

3. Ḫalāṣ itmek elinden ḳuşca cānı nice mümkindür
4. Iki ebrū kemānın ṭoldurup ḫançer çeker gözler

kemānın ṭoldurup:

kemānın ṭoldurup: -
Mısra: **4**
yaya ok takıp fırlatmaya hazır hale getirmek II sevgilin kaşına kirpiğini veya bakışını takıp fırlatmaya hazır hale getirmesi

3. Ḫalāṣ itmek elinden ḳuşca cānı nice mümkindür
4. Iki ebrū kemānın ṭoldurup ḫançer çeker gözler

gözin yummaz:

gözin yummaz: -
Mısra: **5**
gözün yummamak II gözünü kapatmamak II uyku uyumamak

5. Gözin yummaz ruḫını zerd ider rāh-ı meşaḳḳatde
6. Şu kim nergis gibi ʿālemde bir ṣāḥib-naẓar gözler

rāh-ı meşakkatde:

rāh-ı meşaḳḳatde: -
Mısra: **5**
eziyet yolu

5. Gözin yummaz ruḫını zerd ider rāh-ı meşaḳḳatde
6. Şu kim nergis gibi ʿālemde bir ṣāḥib-naẓar gözler

ruhını zerd ider:

ruḫını zerd ider: -
Mısra: **5**
yüzünü sarartmak II rengini soldurmak

5. Gözin yummaz ruḫını zerd ider rāh-ı meşaḳḳatde
6. Şu kim nergis gibi ʿālemde bir ṣāḥib-naẓar gözler

Şu kim:

Şu kim: -
Mısra: **6**
Şöyle ki.

5. Gözin yummaz ruḫını zerd ider rāh-ı meşaḳḳatde
6. Şu kim nergis gibi ʿālemde bir ṣāḥib-naẓar gözler

nice demlerdür:

nice demlerdür: -
Mısra: **7**
nicedir, nice zamandır.

7. Bir āhūyı şikar itmek diler dil nice demlerdür
8. Ne ṭāliʿdür düşürmez fırṣatını şol ḳadar gözler

şikar itmek:

şikar itmek: -
Mısra: **7**

avlamak II kendisine bağlı kılmak

7. Bir āhūyı şikar itmek diler dil nice demlerdür
8. Ne ṭāliʿdür düşürmez fırṣatını şol ḳadar gözler

şol kadar:

şol ḳadar: -
Mısra: **8**
o denli, öyle

7. Bir āhūyı şikar itmek diler dil nice demlerdür
8. Ne ṭāliʿdür düşürmez fırṣatını şol ḳadar gözler

---

fırṣatını düşürmez:

fırṣatını düşürmez: -
Mısra: **8**
fırsatını kaçırmamak II ele geçen imkanı iyi değerlendirmek

7. Bir āhūyı şikar itmek diler dil nice demlerdür
8. Ne ṭāliʿdür düşürmez fırṣatını şol ḳadar gözler

---

ten-i ḫāküme:

ten-i ḫāküme: -
Mısra: **9**
ölümlü beden II topraktan yaratılan beden

9. Sirişkümle ten-i ḫāküme ʿaşḳuñda żarar gelmez
10. Maḥabbet Ḫıżr u İlyās'ı ki dāʾim baḥr u ber gözler

żarar gelmez:

żarar gelmez: -
Mısra: **9**
zararı dokunmamak II zararsız olmak

9. Sirişkümle ten-i ḫāküme ʿaşḳuñda żarar gelmez
10. Maḥabbet Ḫıżr u İlyās'ı ki dāʾim baḥr u ber gözler

Ḫıżr u İlyās'ı:

Ḫıżr u İlyās'ı: -
Mısra: **10**
Hızır ve İlyas Peygamberler II Âb-ı hayât hikayesine göre ölümsüzlük suyunu bulduktan sonra Hızır karada, İlyas da suda yaşamını sürdürmektedir.

9. Sirişkümle ten-i ḫāküme ʿaşḳuñda żarar gelmez
10. Maḥabbet Ḫıżr u İlyās'ı ki dāʾim baḥr u ber gözler

---

dār-ı köhnenüñ:

dār-ı köhnenüñ: -
Mısra: **11**
eskimiş dünya II dünya

11. Bu dār-ı köhnenüñ naḳş u nigārına ḫalel virmeñ
12. Anı ḥāl̤i taṣavvur eylemeñ kim niçe er gözler

---

naḳş u nigārına:

naḳş u nigārına: -
Mısra: **11**
Süsler ve güzellikler

11. Bu dār-ı köhnenüñ naḳş u nigārına ḫalel virmeñ
12. Anı ḥāl̤i taṣavvur eylemeñ kim niçe er gözler

ḫalel virmeñ:

ḫalel virmeñ: -
Mısra: **11**
Zarar vermemek.

11. Bu dār-ı köhnenüñ naḳş u nigārına ḫalel virmeñ
12. Anı ḥāl̤i taṣavvur eylemeñ kim niçe er gözler

---

taṣavvur eylemeñ:

taṣavvur eylemeñ: -
Mısra: **12**
zannetmemek II düşünmemek

11. Bu dār-ı köhnenüñ naḳş u nigārına ḫalel virmeñ
12. Anı ḥāl̤i taṣavvur eylemeñ kim niçe er gözler

---

dem-i teslimde:

dem-i teslįmde: -
Mısra: **13**
İtaat zamanı II boyun eğme vakti

13. Gözin açar dem-i teslįmde bįmār olan Yaḥyā
14. Maḳām-ı ḳurb-ı Ḥaḳ'da kendüye bį-çāre yer gözler

---

gözin açar:

gözin açar: -
Mısra: **13**
dikkatli davranmak II uyanmak

13. Gözin açar dem-i teslįmde bįmār olan Yaḥyā
14. Maḳām-ı ḳurb-ı Ḥaḳ'da kendüye bį-çāre yer gözler

---

maḳām-ı ḳurb-ı Ḥaḳ'da:

maḳām-ı ḳurb-ı Ḥaḳ'da: -
Mısra: **14**
Allah'a yakın makam II Ölüm

13. Gözin açar dem-i teslįmde bįmār olan Yaḥyā
14. Maḳām-ı ḳurb-ı Ḥaḳ'da kendüye bį-çāre yer gözler

---

baḥr u ber:

baḥr u ber: -
Mısra: **10**
Deniz ve kara

9. Sirişkümle ten-i ḫāküme ʿaşḳuñda żarar gelmez
10. Maḥabbet Ḫıżr u İlyās'ı ki dāʾim baḥr u ber gözler

---

yüz:

yüzime: -im, -e
Mısra: **1**
Yüz, suret, çehre.

1. Güle baḳsañ yüzime dildeki āteş gül olur
2. Ḫışm iderseñ ṭutuşur cümle vücūdum kül olur

---

dil:

dildeki: -deki
Mısra: **1**
gönül

1. Güle baḳsañ yüzime dildeki āteş gül olur
2. Ḫışm iderseñ ṭutuşur cümle vücūdum kül olur

āteş:

āteş:
Mısra: **1**
ateş II ıztırap

1. Güle baḳsañ yüzime dildeki āteş gül olur
2. Ḫışm iderseñ ṭutuşur cümle vücūdum kül olur

ṭutuş:

ṭutuşur: -ur
Mısra: **2**
yanmak, ateş almak ‖ 'aşk ateşiyle yanıp tutuşmak

1. Güle baḳsañ yüzime dildeki āteş gül olur

2. Ḫışm iderseñ ṭutuşur cümle vücūdum kül olur

cümle:

cümle:
Mısra: **2**
Bütün

1. Güle baḳsañ yüzime dildeki āteş gül olur
2. Ḫışm iderseñ ṭutuşur cümle vücūdum kül olur

vücūd:

vücūdum: -um
Mısra: **2**
Beden, cisim, varlık.

1. Güle baḳsañ yüzime dildeki āteş gül olur
2. Ḫışm iderseñ ṭutuşur cümle vücūdum kül olur

bülbül:

bülbül:
Mısra: **3**
bülbül II âşık

3. Dil-i dem-besteyi bülbül gibi gūyā itdi
4. Leb-i laʿlüñ ne ʿaceb neşʾesi zibā mül olur

bülbül:
Mısra: **10**
güzel sesiyle bilinen kuş II 'âşık.

9. Ġonceveş yār sükūt itse ḳayırmaz Yaḥyā
10. Gül gibi cām-ı şarābı göricek bülbül olur

gibi:

gibi:
Mısra: **3**
Benzetme edatı ll -e benzer

3. Dil-i dem-besteyi bülbül gibi gūyā itdi
4. Leb-i laʿlüñ ne ʿaceb neşʾesi zibā mül olur

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı ll -e benzer

9. Ġonceveş yār sükūt itse ḳayırmaz Yaḥyā
10. Gül gibi cām-ı şarābı göricek bülbül olur

neşʾe:

neşʾesi: -si
Mısra: **4**
Neşe, mutluluk

3. Dil-i dem-besteyi bülbül gibi gūyā itdi
4. Leb-i laʿlüñ ne ʿaceb neşʾesi zibā mül olur

zibā:

zibā:
Mısra: **4**
Güzel, süslü.

3. Dil-i dem-besteyi bülbül gibi gūyā itdi
4. Leb-i laʿlüñ ne ʿaceb neşʾesi zibā mül olur

mül:

mül:
Mısra: **4**
Şarap

3. Dil-i dem-besteyi bülbül gibi gūyā itdi
4. Leb-i laʿlüñ ne ʿaceb neşʾesi zibā mül olur

ol:

olur: -ur
Mısra: **4**
olmak

3. Dil-i dem-besteyi bülbül gibi gūyā itdi
4. Leb-i laʿlüñ ne ʿaceb neşʾesi zibā mül olur

olur: -ur
Mısra: **6**
olmak II bulunmak

5. Āteş-i cān ile āhum tütünin seyr eyle
6. Gülşen-i ġamda da şūḫum gül olur sünbül olur

olur: -ur
Mısra: **6**
olmak II bulunmak

5. Āteş-i cān ile āhum tütünin seyr eyle
6. Gülşen-i ġamda da şūḫum gül olur sünbül olur

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Māʾilin ol gül-i raʿnāya ki öpmek dilesem
8. Almadın būsesin iki yañaġı gül gül olur

olur: -ur
Mısra: **10**
olmak II dönüşmek

9. Ġonceveş yār sükūt itse ḳayırmaz Yaḥyā
10. Gül gibi cām-ı şarābı göricek bülbül olur

ile:

ile:
Mısra: **5**
bağlama edatı II ile birlikte

5. Āteş-i cān ile āhum tütünin seyr eyle
6. Gülşen-i ġamda da şūḫum gül olur sünbül olur

da:

da:
Mısra: **6**
bağlama edatı II dahi

5. Āteş-i cān ile āhum tütünin seyr eyle
6. Gülşen-i ġamda da şūḫum gül olur sünbül olur

şūḫ:

şūḫum: -um
Mısra: **6**
işveli, cilveli güzel II sevgili

5. Āteş-i cān ile āhum tütünin seyr eyle
6. Gülşen-i ġamda da şūḫum gül olur sünbül olur

gül:

gül:
Mısra: **6**
gül II sevgili

5. Āteş-i cān ile āhum tütünin seyr eyle
6. Gülşen-i ġamda da şūḫum gül olur sünbül olur

Gül:
Mısra: **10**
Gül II Sevgilinin yüzü.

9. Ġonceveş yār sükūt itse ḳayırmaz Yaḥyā
10. Gül gibi cām-ı şarābı göricek bülbül olur

sünbül:

sünbül:
Mısra: **6**
sümbül II sevgilinin saçı

5. Āteş-i cān ile āhum tütünin

seyr eyle
6. Gülşen-i ġamda da şūḫum gül olur sünbül olur

māʾil:

Māʾilin: -in
Mısra: **7**
meyil II istek II eğilim

7. Māʾilin ol gül-i raʿnāya ki öpmek dilesem
8. Almadın būsesin iki yañaġı gül gül olur

ki:

ki: -ur
Mısra: **7**
zira

7. Māʾilin ol gül-i raʿnāya ki öpmek dilesem
8. Almadın būsesin iki yañaġı gül gül olur

öpmek:

öpmek:
Mısra: **7**
Öpmek.

7. Māʾilin ol gül-i raʿnāya ki öpmek dilesem
8. Almadın būsesin iki yañaġı gül gül olur

dile:

dilesem: -sem
Mısra: **7**
istemek, arzulamak

7. Māʾilin ol gül-i raʿnāya ki öpmek dilesem
8. Almadın būsesin iki yañaġı gül gül olur

iki:

iki:
Mısra: **8**
İki, sayı sıfatı

7. Māʾilin ol gül-i raʿnāya ki öpmek dilesem
8. Almadın būsesin iki yañaġı gül gül olur

yañaġ:

yañaġı: -ı
Mısra: **8**
Yanak.

7. Māʾilin ol gül-i raʿnāya ki öpmek dilesem
8. Almadın būsesin iki yañaġı gül gül olur

Ġonceveş:

Ġonceveş:
Mısra: **9**
Gonca gibi.

9. Ġonceveş yār sükūt itse ḳayırmaz Yaḥyā
10. Gül gibi cām-ı şarābı göricek bülbül olur

yār:

yār:
Mısra: **9**
Sevgili

9. Ġonceveş yār sükūt itse ḳayırmaz Yaḥyā
10. Gül gibi cām-ı şarābı göricek bülbül olur

ḳayır:

ḳayırmaz: -maz
Mısra: **9**
ilgilenmemek II önemsememek

9. Ġonceveş yār sükūt itse ḳayırmaz Yaḥyā
10. Gül gibi cām-ı şarābı göricek bülbül olur

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ġonceveş yār sükūt itse ḳayırmaz Yaḥyā
10. Gül gibi cām-ı şarābı göricek bülbül olur

göricek:

göricek:
Mısra: **10**
Gördüğü zaman

9. Ġonceveş yār sükūt itse ḳayırmaz Yaḥyā
10. Gül gibi cām-ı şarābı göricek bülbül olur

cām-ı şarābı:

cām-ı şarābı: -
Mısra: **10**
Şarap kadehi

9. Ġonceveş yār sükūt itse ḳayırmaz Yaḥyā
10. Gül gibi cām-ı şarābı göricek bülbül olur

güle baḳsañ:

güle baḳsañ: -
Mısra: **1**
(Yüzüne) gülerek bakmak.

1. Güle baḳsañ yüzime dildeki āteş gül olur
2. Ḫışm iderseñ ṭutuşur cümle vücūdum kül olur

gül-i raʿnāya:

gül-i raʿnāya: -
Mısra: **7**
Güzel görünen gül ǁ Sevgili.

7. Māʾilin ol gül-i raʿnāya ki öpmek dilesem
8. Almadın būsesin iki yañaġı gül gül olur

gülşen-i ġamda:

gülşen-i ġamda: -
Mısra: **6**
gam bahçesi II gönül

5. Āteş-i cān ile āhum tütünin seyr eyle
6. Gülşen-i ġamda da şūḫum gül olur sünbül olur

dil-i dem-besteyi:

dil-i dem-besteyi: -
Mısra: **3**
Suskun gönül

3. Dil-i dem-besteyi bülbül gibi gūyā itdi
4. Leb-i laʿlüñ ne ʿaceb neşʾesi zibā mül olur

Āteş-i cān:

Āteş-i cān: -
Mısra: **5**
Can yakan ateş.

5. Āteş-i cān ile āhum tütünin seyr eyle
6. Gülşen-i ġamda da şūḫum gül olur sünbül olur

leb-i laʿlüñ:

leb-i laʿlüñ: -
Mısra: **4**
Lâl taşı gibi kırmızı dudak.

3. Dil-i dem-besteyi bülbül gibi gūyā itdi
4. Leb-i laʿlüñ ne ʿaceb neşʾesi

ẕibā mül olur

Hışm iderseñ:

Ḫışm iderseñ: -
Mısra: **2**
Kızmak, öfkelenmek

1. Güle baḳsañ yüzime dildeki āteş gül olur
2. Ḫışm iderseñ ṭutuşur cümle vücūdum kül olur

---

kül olur:

kül olur: -
Mısra: **2**
(Yanarak) kül haline gelmek, bütün varlığını yitirmek.

1. Güle baḳsañ yüzime dildeki āteş gül olur
2. Ḫışm iderseñ ṭutuşur cümle vücūdum kül olur

---

gūyā itdi:

gūyā itdi: -
Mısra: **3**
Konuşturmak, söyletmek.

3. Dil-i dem-besteyi bülbül gibi gūyā itdi
4. Leb-i laʿlüñ ne ʿaceb neşʾesi ẕibā mül olur

---

ne ʿaceb:

ne ʿaceb: -
Mısra: **4**
nasıl

3. Dil-i dem-besteyi bülbül gibi gūyā itdi
4. Leb-i laʿlüñ ne ʿaceb neşʾesi ẕibā mül olur

---

gül olur:

gül olur: -
Mısra: **1**
güle dönmek II çiçeklenmek II Hz. İbrahim'in ateşlere atıldıktan sonra bulunduğu yerin çiçeklik alana dönüşmesine telmih olarak.

1. Güle baḳsañ yüzime dildeki āteş gül olur
2. Ḫışm iderseñ ṭutuşur cümle vücūdum kül olur

āhum tütünin:

āhum tütünin: -
Mısra: **5**
ah dumanı II aşk ateşinin yaktığı gönlünden çıkan ah dumanı

5. Āteş-i cān ile āhum tütünin seyr eyle
6. Gülşen-i ġamda da şūḫum gül olur sünbül olur

---

seyr eyle:

seyr eyle: -
Mısra: **5**
Bakmak, temaşa etmek.

5. Āteş-i cān ile āhum tütünin seyr eyle
6. Gülşen-i ġamda da şūḫum gül olur sünbül olur

---

būsesin almadın:

būsesin almadın: -
Mısra: **8**
öpmeden önce

7. Māʾilin ol gül-i raʿnāya ki öpmek dilesem
8. Almadın būsesin iki yañaġı gül gül olur

---

gül gül olur:

gül gül olur: -
Mısra: **8**
pembe pembe allaşmak II kızarmak II utanmak

7. Māʾilin ol gül-i raʿnāya ki öpmek dilesem
8. Almadın būsesin iki yañaġı gül gül olur

---

sükūt itse:

sükūt itse: -
Mısra: **9**
susmak II sessizleşmek II içe kapanmak

9. Ġonceveş yār sükūt itse ḳayırmaz Yaḥyā
10. Gül gibi cām-ı şarābı göricek bülbül olur

---

yeter:

Yeter:
Mısra: **1**
yeter, kâfi

1. Yeter itdüñ sitemi bu dil-i şeydāya yeter
2. İtdügüñ cevr ü cefālar baña dünyāya yeter

yeter:
Mısra: **1**
yeter, kâfi

1. Yeter itdüñ sitemi bu dil-i şeydāya yeter
2. İtdügüñ cevr ü cefālar baña dünyāya yeter

yeter:
Mısra: **2**
yeter, kâfi

1. Yeter itdüñ sitemi bu dil-i şeydāya yeter
2. İtdügüñ cevr ü cefālar baña dünyāya yeter

yeter:
Mısra: **4**
yeter, kâfi

3. Olmazız minneti altında çenār u servüñ
4. O sehį ḳadd ki ṣala üstümüze sāye yeter

yeter:
Mısra: **6**
yeter, kâfi

5. ʿĀlemüñ ḥüsnini ādem nice inkār itsün
6. Ḥüsnüñ ey ġonce-dehen ʿāleme pįrāye yeter

yeter:
Mısra: **8**
yeter, kâfi

7. Yalıñuz yüġrüġidür şimdi bu meydānuñ o şāh
8. Ḳatı bir dil-ber-i raʿnā o dil-ārāya yeter

yeter:
Mısra: **10**
yeter, kâfi

9. Az zamānda nice biñ derd ḳazan ey Yaḥyā
10. Naḳd-i eşkün ruḫ-ı zerdüñ saña ser-māye yeter

---

bu:

bu:
Mısra: **1**
bu, işaret sıfatı

1. Yeter itdüñ sitemi bu dil-i şeydāya yeter
2. İtdügüñ cevr ü cefālar baña dünyāya yeter

bu:
Mısra: **7**
bu, işaret sıfatı

7. Yalıñuz yüġrüġidür şimdi bu meydānuñ o şāh
8. Ḳatı bir dil-ber-i raʿnā o dil-ārāya yeter

İt:

İtdügüñ: -dügüñ
Mısra: **2**
Etmek, yapmak

1. Yeter itdüñ sitemi bu dil-i şeydāya yeter
2. İtdügüñ cevr ü cefālar baña dünyāya yeter

---

baña:

baña:
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana. II âşık

1. Yeter itdüñ sitemi bu dil-i şeydāya yeter
2. İtdügüñ cevr ü cefālar baña dünyāya yeter

---

dünyā:

dünyāya: -ya
Mısra: **2**
Herkes

1. Yeter itdüñ sitemi bu dil-i şeydāya yeter
2. İtdügüñ cevr ü cefālar baña dünyāya yeter

çenār:

çenār:
Mısra: **3**
çınar ağacı.

3. Olmazız minneti altında çenār u servüñ
4. O sehį ķadd ki şala üstümüze sāye yeter

---

u:

u:
Mısra: **3**
ve

3. Olmazız minneti altında çenār u servüñ
4. O sehį ķadd ki şala üstümüze sāye yeter

---

serv:

servüñ: -üñ
Mısra: **3**
Servi

3. Olmazız minneti altında çenār u servüñ
4. O sehį ķadd ki şala üstümüze sāye yeter

---

o:

O:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Olmazız minneti altında çenār u servüñ
4. O sehį ķadd ki şala üstümüze sāye yeter

o:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Yalıñuz yüğrüğidür şimdi bu meydānuñ o şāh
8. Ķatı bir dil-ber-i raʿnā o dil-ārāya yeter

o:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Yalıñuz yüğrüğidür şimdi bu meydānuñ o şāh
8. Ķatı bir dil-ber-i raʿnā o dil-ārāya yeter

---

ki:

ki:
Mısra: **4**
bağlama edatı II çünkü

3. Olmazız minneti altında çenār u servüñ
4. O sehį ķadd ki şala üstümüze sāye yeter

ʿĀlem:

ʿĀlemün: -ün
Mısra: **5**
dünya II sevgili

5. ʿĀlemüñ ḥüsnini ādem nice inkār itsün
6. Ḥüsnüñ ey ġonce-dehen ʿāleme pįrāye yeter

ḥüsn:

ḥüsnini: -i, -n, -i
Mısra: **5**
güzellik

5. ʿĀlemüñ ḥüsnini ādem nice inkār itsün
6. Ḥüsnüñ ey ġonce-dehen ʿāleme pįrāye yeter

ādem:

ādem:
Mısra: **5**
insan II âşık

5. ʿĀlemüñ ḥüsnini ādem nice inkār itsün
6. Ḥüsnüñ ey ġonce-dehen ʿāleme pįrāye yeter

---

nice:

nice:
Mısra: **5**
nasıl

5. ʿĀlemüñ ḥüsnini ādem nice inkār itsün
6. Ḥüsnüñ ey ġonce-dehen ʿāleme pįrāye yeter

Ḥüsn:

Ḥüsnüñ: -üñ
Mısra: **6**
güzellik

5. ʿĀlemüñ ḥüsnini ādem nice inkār itsün
6. Ḥüsnüñ ey ġonce-dehen ʿāleme pįrāye yeter

---

ey:

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. ʿĀlemüñ ḥüsnini ādem nice inkār itsün
6. Ḥüsnüñ ey ġonce-dehen ʿāleme pįrāye yeter

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Az zamānda nice biñ derd ķazan ey Yaḥyā
10. Naķd-i eşküñ ruḫ-ı zerdüñ saña ser-māye yeter

ġonce-dehen:

ġonce-dehen:
Mısra: **6**
Gonca ağızlı.

5. ʿĀlemüñ ḥüsnini ādem nice inkār itsün
6. Ḥüsnüñ ey ġonce-dehen ʿāleme pįrāye yeter

ʿālem:

ʿāleme: -e
Mısra: **6**
dünya II evren

5. ʿĀlemüñ ḥüsnini ādem nice inkār itsün
6. Ḥüsnüñ ey ġonce-dehen ʿāleme pįrāye yeter

pirāye:

pi̤rāye:
Mısra: **6**
süs, zinet

5. ʿĀlemüñ ḥüsnini ādem nice inkār itsün
6. Ḥüsnüñ ey ġonce-dehen ʿāleme pi̤rāye yeter

şimdi:

şimdi:
Mısra: **7**
Şimdi, artık.

7. Yalıñuz yüġrüġidür şimdi bu meydānuñ o şāh
8. Ḳatı bir dil-ber-i raʿnā o dil-ārāya yeter

meydān:

meydānuñ: -uñ
Mısra: **7**
Geniş yer, açıklık, saha II âlem

7. Yalıñuz yüġrüġidür şimdi bu meydānuñ o şāh
8. Ḳatı bir dil-ber-i raʿnā o dil-ārāya yeter

şāh:

şāh:
Mısra: **7**
padişah, hükümdar ǁ sevgili

7. Yalıñuz yüġrüġidür şimdi bu meydānuñ o şāh
8. Ḳatı bir dil-ber-i raʿnā o dil-ārāya yeter

Katı:

Ḳatı:
Mısra: **8**
sadece

7. Yalıñuz yüġrüġidür şimdi bu meydānuñ o şāh
8. Ḳatı bir dil-ber-i raʿnā o dil-ārāya yeter

bir:

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Yalıñuz yüġrüġidür şimdi bu meydānuñ o şāh
8. Ḳatı bir dil-ber-i raʿnā o dil-ārāya yeter

dil-ārā:

dil-ārāya: -ya
Mısra: **8**
Gönülleri süsleyen

7. Yalıñuz yüġrüġidür şimdi bu meydānuñ o şāh
8. Ḳatı bir dil-ber-i raʿnā o dil-ārāya yeter

derd:

derd:
Mısra: **9**
dert, gam

9. Az zamānda nice biñ derd ḳazan ey Yaḥyā
10. Naḳd-i eşküñ ruḫ-ı zerdüñ saña ser-māye yeter

kazan:

ḳazan:
Mısra: **9**
Kazanmak, elde etmek.

9. Az zamānda nice biñ derd ḳazan ey Yaḥyā
10. Naḳd-i eşküñ ruḫ-ı zerdüñ saña ser-māye yeter

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Az zamānda nice biñ derd ḳazan ey Yaḥyā
10. Naḳd-i eşküñ ruḫ-ı zerdüñ saña ser-māye yeter

saña:

saña:
Mısra: **10**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi. II âşık

9. Az zamānda nice biñ derd ḳazan ey Yaḥyā
10. Naḳd-i eşküñ ruḫ-ı zerdüñ saña ser-māye yeter

ser-māye:

ser-māye:
Mısra: **10**
Varlık, servet

9. Az zamānda nice biñ derd ḳazan ey Yaḥyā
10. Naḳd-i eşküñ ruḫ-ı zerdüñ saña ser-māye yeter

dil-i şeydāya:

dil-i şeydāya: -
Mısra: **1**
Çılgın gönül

1. Yeter itdüñ sitemi bu dil-i şeydāya yeter
2. İtdügüñ cevr ü cefālar baña dünyāya yeter

sitemi itdüñ:

sitemi itdüñ: -
Mısra: **1**
zulmetmek II kötü davranmak II eziyet etmek

1. Yeter itdüñ sitemi bu dil-i şeydāya yeter
2. İtdügüñ cevr ü cefālar baña dünyāya yeter

cevr ü cefālar:

cevr ü cefālar: -
Mısra: **2**
İncitici söz ya da davranışlar

1. Yeter itdüñ sitemi bu dil-i şeydāya yeter
2. İtdügüñ cevr ü cefālar baña dünyāya yeter

minneti altında olmazız:

minneti altında olmazız: -
Mısra: **3**
iyiliğini, yardımını kabul etmemek II iyilik beklememek

3. Olmazız minneti altında çenār u servüñ
4. O sehi̇ ḳadd ki ṣala üstümüze sāye yeter

sehi ḳadd:

sehi̇ ḳadd: -
Mısra: **4**
düzgün boy II fidan boylu

3. Olmazız minneti altında çenār u servüñ
4. O sehi̇ ḳadd ki ṣala üstümüze sāye yeter

üstümüze sāye ṣala:

üstümüze sāye ṣala: -
Mısra: **4**
üstüne gölgesini salmak II iyilikte bulunup koruma altına almak

3. Olmazız minneti altında çenār u servüñ
4. O sehi̇ ḳadd ki ṣala

üstümüze sāye yeter

inkār itsün:

inkār itsün: -
Mısra: **5**
Reddetmek, tanımamak.

5. ʿĀlemüñ ḥüsnini ādem nice inkār itsün
6. Ḥüsnüñ ey ġonce-dehen ʿāleme pi̱rāye yeter

yalıñuz yüġrüġidür:

yalıñuz yüġrüġidür: -
Mısra: **7**
Yalnız koşucu II tek başına yürüyen kişi.

7. Yalıñuz yüġrüġidür şimdi bu meydānuñ o şāh
8. Ḳatı bir dil-ber-i raʿnā o dil-ārāya yeter

dil-ber-i raʿnā:

dil-ber-i raʿnā: -
Mısra: **8**
Hoş ve güzel sevgili.

7. Yalıñuz yüġrüġidür şimdi bu meydānuñ o şāh
8. Ḳatı bir dil-ber-i raʿnā o dil-ārāya yeter

nice biñ:

nice biñ: -
Mısra: **9**
Binlerce.

9. Az zamānda nice biñ derd ḳazan ey Yaḥyā
10. Naḳd-i eşküñ ruḫ-ı zerdüñ saña ser-māye yeter

az zamānda:

az zamānda: -
Mısra: **9**
kısa sürede

9. Az zamānda nice biñ derd ḳazan ey Yaḥyā
10. Naḳd-i eşküñ ruḫ-ı zerdüñ saña ser-māye yeter

naḳd-i eşküñ:

naḳd-i eşküñ: -
Mısra: **10**
Gözyaşı sermayesi.

9. Az zamānda nice biñ derd ḳazan ey Yaḥyā
10. Naḳd-i eşküñ ruḫ-ı zerdüñ saña ser-māye yeter

ruḫ-ı zerdüñ:

ruḫ-ı zerdüñ: -
Mısra: **10**
Solgun yüz.

9. Az zamānda nice biñ derd ḳazan ey Yaḥyā
10. Naḳd-i eşküñ ruḫ-ı zerdüñ saña ser-māye yeter

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Süveydā-yı dil ol gi̱sū-yı ʿanber-sāya düşmişdür
2. Ḫayāl-i ḫāl-i müşgi̱nüñle bir sevdāya düşmişdür

düş:

düşmişdür: -mişdür
Mısra: **1**
içine düşmek II âşık olmak

1. Süveydā-yı dil ol gi̱sū-yı ʿanber-sāya düşmişdür
2. Ḫayāl-i ḫāl-i müşgi̱nüñle bir sevdāya düşmişdür

düşmişdür: -mişdür
Mısra: **6**
kalmak II bir şeyin bir kimseye denk gelen payı

5. Ezelden nāz u istiġnā virilmiş nāzeni̱nāne
6. Niyāz-ı derdmendān ʿāşıḳ-ı şeydāya düşmişdür

düşmişdür: -miş, -dür
Mısra: **8**
Yansımak

7. İder ruḫsārını gül gül açar gül gibi mey yāri
8. Meger kim ʿaks-i rūyı sāġar-ı şahbāya düşmişdür

düşmişdür: -miş, -dür
Mısra: **10**
Gönlü düşmek II âşık olmak

9. Hezārān kān-ı gevherden idüpdür ḳadrini āli̱
10. Ḫayāl-i laʿl-i nābuñ kim dil-i Yaḥyā'ya düşmişdür

bir:

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Süveydā-yı dil ol gi̱sū-yı ʿanber-sāya düşmişdür
2. Ḫayāl-i ḫāl-i müşgi̱nüñle bir sevdāya düşmişdür

:

:
Mısra: **3**

3. 2 Firāḳuñda ruḫuñ fikr eyledükçe dildeki şevḳüm
4. Derūn-ı si̱ne-i māhdur der-i yāre düşmişdür

firāḳ:

Firāḳuñda: -uñda
Mısra: **3**
Ayrılık, hicran.

3. 2 Firāḳuñda ruḫuñ fikr eyledükçe dildeki şevḳüm
4. Derūn-ı si̱ne-i māhdur der-i yāre düşmişdür

ruḫ:

ruḫuñ: -uñ
Mısra: **3**
Yanak, yüz

3. 2 Firāḳuñda ruḫuñ fikr eyledükçe dildeki şevḳüm
4. Derūn-ı si̱ne-i māhdur der-i yāre düşmişdür

dil:

dildeki: -deki
Mısra: **3**
gönül

3. 2 Firāḳuñda ruḫuñ fikr eyledükçe dildeki şevḳüm
4. Derūn-ı si̱ne-i māhdur der-i yāre düşmişdür

şevḳ:

şevḳüm: -üm
Mısra: **3**
heves, arzu

3. 2 Firāḳuñda ruḫuñ fikr eyledükçe dildeki şevḳüm
4. Derūn-ı si̱ne-i māhdur der-i yāre düşmişdür

düşmiş:

düşmişdür: -dür
Mısra: **4**
içine düşmek II âşık olmak

3. 2 Firāḳuñda ruḫuñ fikr eyledükçe dildeki şevḳüm
4. Derūn-ı si̇ne-i māhdur der-i yāre düşmişdür

ezelden:

Ezelden:
Mısra: **5**
çok eskiden beri II başlangıcı belli olmayan zaman, öncesizlik.

5. Ezelden nāz u istiġnā virilmiş nāzeni̇nāne
6. Niyāz-ı derdmendān ʿāşıḳ-ı şeydāya düşmişdür

viril:

virilmiş: -miş
Mısra: **5**
Verilmek II Bağışlanmak

5. Ezelden nāz u istiġnā virilmiş nāzeni̇nāne
6. Niyāz-ı derdmendān ʿāşıḳ-ı şeydāya düşmişdür

nāzenin="nāne:

nāzeni̇nāne:
Mısra: **5**
Narin, ince yapılı. II Sevgili.

5. Ezelden nāz u istiġnā virilmiş nāzeni̇nāne
6. Niyāz-ı derdmendān ʿāşıḳ-ı şeydāya düşmişdür

ruhsār:

ruḫsārını: -ını
Mısra: **7**
yanak ‖ *yüz*

7. İder ruḫsārını gül gül açar gül gibi mey yāri
8. Meger kim ʿaks-i rūyı sāġar-ı şahbāya düşmişdür

mey:

mey:
Mısra: **7**
Şarap

7. İder ruḫsārını gül gül açar gül gibi mey yāri
8. Meger kim ʿaks-i rūyı sāġar-ı şahbāya düşmişdür

yār:

yāri: -i
Mısra: **7**
Sevgili

7. İder ruḫsārını gül gül açar gül gibi mey yāri
8. Meger kim ʿaks-i rūyı sāġar-ı şahbāya düşmişdür

meger:

Meger:
Mısra: **8**
sanki

7. İder ruḫsārını gül gül açar gül gibi mey yāri
8. Meger kim ʿaks-i rūyı sāġar-ı şahbāya düşmişdür

kim:

kim:
Mısra: **8**
ki

7. İder ruḫsārını gül gül açar gül gibi mey yāri
8. Meger kim ʿaks-i rūyı sāġar-ı şahbāya düşmişdür

kim:
Mısra: **10**
ki

9. Hezārān kān-ı gevherden idüpdür ḳadrini āli̇
10. Ḫayāl-i laʿl-i nābuñ kim dil-i Yaḥyā'ya düşmişdür

kim:
Mısra: **13**
ki

13. O serv-i ser-firāz-ı gülsitān-ı di̇n ü devlet kim
14. Mübārek sāyesi aʿlāya vü ednāya düşmişdür

hezārān:

Hezārān:
Mısra: **9**
binlerce, pek çok

9. Hezārān kān-ı gevherden idüpdür ḳadrini āli̇
10. Ḫayāl-i laʿl-i nābuñ kim dil-i Yaḥyā'ya düşmişdür

kadr:

ḳadrini: -i, -n, -i
Mısra: **9**
Değer, kıymet

9. Hezārān kān-ı gevherden idüpdür ḳadrini āli̇
10. Ḫayāl-i laʿl-i nābuñ kim dil-i Yaḥyā'ya düşmişdür

ʿāli:

ʿāli̇:
Mısra: **12**
Yüce, ulu.

11. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ gevher-i naẓmı
12. Dilüñden düşmesüñ ḥaḳḳā ki ʿāli̇ pāya düşmişdür

o:

O:
Mısra: **13**
Üçüncü tekil şahıs zamiri.

13. O serv-i ser-firāz-ı gülsitān-ı di̇n ü devlet kim
14. Mübārek sāyesi aʿlāya vü ednāya düşmişdür

mübārek:

Mübārek:
Mısra: **14**
Hayırlı, uğurlu.

13. O serv-i ser-firāz-ı gülsitān-ı di̇n ü devlet kim
14. Mübārek sāyesi aʿlāya vü ednāya düşmişdür

süveydā-yı dil:

süveydā-yı dil: -
Mısra: **1**
Gönüldeki siyah nokta

1. Süveydā-yı dil ol gi̇sū-yı ʿanber-sāya düşmişdür
2. Ḫayāl-i ḫāl-i müşgi̇nüñle bir sevdāya düşmişdür

gisū-yı ʿanber-sāya:

gi̇sū-yı ʿanber-sāya: -
Mısra: **1**
Anber kokulu saç

1. Süveydā-yı dil ol gi̇sū-yı ʿanber-sāya düşmişdür
2. Ḫayāl-i ḫāl-i müşgi̇nüñle bir sevdāya düşmişdür

Ḫayāl-i ḫāl-i müşginüñle:

Ḫayāl-i ḫāl-i müşgi̇nüñle: -
Mısra: **2**
Misk kokulu benin hayali

1. Süveydā-yı dil ol gi̇sū-yı ʿanber-sāya düşmişdür
2. Ḫayāl-i ḫāl-i müşgi̇nüñle bir sevdāya düşmişdür

sevdāya düşmişdür:

sevdāya düşmişdür: -
Mısra: **2**
Siyah bir şeyin içine düşmek II âşık olmak

1. Süveydā-yı dil ol gisū-yı ʿanber-sāya düşmişdür
2. Ḫayāl-i ḫāl-i müşginüñle bir sevdāya düşmişdür

fikr eyledükçe:

fikr eyledükçe: -
Mısra: **3**
düşünmek II hayal etmek

3. 2 Firāḳuñda ruḫuñ fikr eyledükçe dildeki şevḳüm
4. Derūn-ı sine-i māhdur der-i yāre düşmişdür

derūn-ı sine-i māhdur:

derūn-ı sine-i māhdur: -
Mısra: **4**
Ay'ın gönlü II Ay'ın göğsünün içi, ay'ın kalbi

3. 2 Firāḳuñda ruḫuñ fikr eyledükçe dildeki şevḳüm
4. Derūn-ı sine-i māhdur der-i yāre düşmişdür

der-i yāre:

der-i yāre: -
Mısra: **4**
sevgilinin eşiği II sevgilinin kapısı

3. 2 Firāḳuñda ruḫuñ fikr eyledükçe dildeki şevḳüm
4. Derūn-ı sine-i māhdur der-i yāre düşmişdür

nāz u istiġnā:

nāz u istiġnā: -
Mısra: **5**
Naz ve işve.

5. Ezelden nāz u istiġnā virilmiş nāzeninnāne
6. Niyāz-ı derdmendān ʿāşıḳ-ı şeydāya düşmişdür

niyāz-ı derdmendān:

niyāz-ı derdmendān: -
Mısra: **6**
Dertli yalvarışlar II dert dolu yakarış

5. Ezelden nāz u istiġnā virilmiş nāzeninnāne
6. Niyāz-ı derdmendān ʿāşıḳ-ı şeydāya düşmişdür

ʿāşıḳ-ı şeydāya:

ʿāşıḳ-ı şeydāya: -
Mısra: **6**
Divane âşık II çılgın âşık

5. Ezelden nāz u istiġnā virilmiş nāzeninnāne
6. Niyāz-ı derdmendān ʿāşıḳ-ı şeydāya düşmişdür

gül gül İder:

gül gül İder: -
Mısra: **7**
Pembeleştirmek II pembe pembe etmek

7. İder ruḫsārını gül gül açar gül gibi mey yāri
8. Meger kim ʿaks-i rūyı sāġar-ı şahbāya düşmişdür

gül gibi açar:

gül gibi açar: -
Mısra: **7**
Gül gibi açılıp güzelleşmek II Gül gibi gülüp mutlu olmak

7. İder ruḫsārını gül gül açar gül gibi mey yāri
8. Meger kim ʿaks-i rūyı sāġar-ı şahbāya düşmişdür

ʿaks-i rūyı:

ʿaks-i rūyı: -
Mısra: **8**
Yüzün yansıması

7. İder ruḫsārını gül gül açar gül gibi mey yāri
8. Meger kim ʿaks-i rūyı sāġar-ı şahbāya düşmişdür

sāġar-ı şahbāya:

sāġar-ı şahbāya: -
Mısra: **8**
şarap kadehi

7. İder ruḫsārını gül gül açar gül gibi mey yāri
8. Meger kim ʿaks-i rūyı sāġar-ı şahbāya düşmişdür

kān-ı gevherden:

kān-ı gevherden: -
Mısra: **9**
Cevher madeni

9. Hezārān kān-ı gevherden idüpdür ḳadrini āli
10. Ḫayāl-i laʿl-i nābuñ kim dil-i Yaḥyā'ya düşmişdür

āli idüpdür:

āli idüpdür: -
Mısra: **9**
yüceltmek II üstün tutmak

9. Hezārān kān-ı gevherden idüpdür ḳadrini āli
10. Ḫayāl-i laʿl-i nābuñ kim dil-i Yaḥyā'ya düşmişdür

Ḫayāl-i laʿl-i nābuñ:

Ḫayāl-i laʿl-i nābuñ: -
Mısra: **10**
Saf şaraba benzeyen dudağın hayali

9. Hezārān kān-ı gevherden idüpdür ḳadrini āli
10. Ḫayāl-i laʿl-i nābuñ kim dil-i Yaḥyā'ya düşmişdür

dil-i yaḥyā'ya:

dil-i yaḥyā'ya: -
Mısra: **10**
Yahya'nın gönlü II 17. yy. divan şairi Yahya'nın gönlü

9. Hezārān kān-ı gevherden idüpdür ḳadrini āli
10. Ḫayāl-i laʿl-i nābuñ kim dil-i Yaḥyā'ya düşmişdür

cenāb-ı Ḥażret-i sulṭān murād'uñ:

cenāb-ı Ḥażret-i sulṭān murād'uñ: -
Mısra: **11**
Sultan Murad Han Hazretleri (IV. Murat)

11. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ gevher-i naẓmı
12. Dilüñden düşmesüñ ḥaḳḳā ki ʿāli pāya düşmişdür

gevher-i naẓmı:

gevher-i naẓmı: -
Mısra: **11**
Söz hazinesi. II şiir mücevheri.

11. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ gevher-i naẓmı
12. Dilüñden düşmesüñ ḥaḳḳā ki ʿāli pāya düşmişdür

dilüñden düşmesüñ:

dilüñden düşmesüñ: -
Mısra: **12**
Sürekli hatırlamak II Sürekli dile getirmek

11. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ gevher-i naẓmı
12. Dilüñden düşmesüñ ḥaḳḳā

ki ʿālį pāya düşmişdür

ḥaḳḳā ki:

ḥaḳḳā ki: -
Mısra: **12**
Doğrusu

11. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ gevher-i naẓmı
12. Dilüñden düşmesüñ ḥaḳḳā ki ʿālį pāya düşmişdür

serv-i ser-firāz-ı gülsitān-ı din ü devlet:

serv-i ser-firāz-ı gülsitān-ı dįn ü devlet: -
Mısra: **13**
Din ve devlet bahçesinin emsalsiz servi boylusu

13. O serv-i ser-firāz-ı gülsitān-ı dįn ü devlet kim
14. Mübārek sāyesi aʿlāya vü ednāya düşmişdür

aʿlāya vü ednāya:

aʿlāya vü ednāya: -
Mısra: **14**
iyi kötü II yüksek sıradan

13. O serv-i ser-firāz-ı gülsitān-ı dįn ü devlet kim
14. Mübārek sāyesi aʿlāya vü ednāya düşmişdür

sāyesi düşmişdür:

sāyesi düşmişdür: -
Mısra: **14**
Gölgesi düşmek II Koruması altına almak II İyiliği dokunmak

13. O serv-i ser-firāz-ı gülsitān-ı dįn ü devlet kim
14. Mübārek sāyesi aʿlāya vü ednāya düşmişdür

pāya düşmişdür:

pāya düşmişdür: -
Mısra: **12**
bir makama ulaşmak II bir kimsenin ayağına gitmek

11. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ gevher-i naẓmı
12. Dilüñden düşmesüñ ḥaḳḳā ki ʿālį pāya düşmişdür

olan:

olan:
Mısra: **1**
Olan II var olan

1. Derūn-ı dilde olan ġam şarāb ile açılur
2. Niḳāb-ı şeb gibi kim āftāb ile açılur

ġam:

ġam:
Mısra: **1**
kaygı, tasa, keder

1. Derūn-ı dilde olan ġam şarāb ile açılur
2. Niḳāb-ı şeb gibi kim āftāb ile açılur

şarāb:

şarāb:
Mısra: **1**
Şarap

1. Derūn-ı dilde olan ġam şarāb ile açılur
2. Niḳāb-ı şeb gibi kim āftāb ile açılur

ile:

ile:
Mısra: **1**
Bağlama edatı II ile birlikte

1. Derūn-ı dilde olan ġam şarāb ile açılur
2. Niḳāb-ı şeb gibi kim āftāb ile açılur

ile:
Mısra: **2**
Bağlama edatı II ile birlikte

1. Derūn-ı dilde olan ġam şarāb ile açılur
2. Niḳāb-ı şeb gibi kim āftāb ile açılur

ile:
Mısra: **4**
Bağlama edatı II ile birlikte

3. Cefā idüp aḳıdur eşk-i bülbül-i zārı
4. Çemende ġonce bu yüzden niḳāb ile açılur

ile:
Mısra: **6**
Bağlama edatı II ile birlikte II vasıtasıyla

5. Nola müṭālaʿa-i ṣafḥa-i cemāl itsem
6. Ki müşkilāt-ı mesāʾil kitāb ile açılur

ile:
Mısra: **8**
Bağlama edatı II vasıtasıyla

7. Müdām ol mehi gör ṭatlu dil virür ġayre
8. Baña gelince dehānı ʿitāb ile açılur

ile:
Mısra: **10**
Bağlama edatı II ile birlikte II vesilesiyle

9. Ṭarįḳ-i ʿaşḳdan itme tecāvüz ey Yaḥyā
10. Ki saña rāh-ı Ḫudā bil bu bāb ile açılur

açıl:

açılur: -ur
Mısra: **1**
Ferahlamak, rahatlamak II azalmak

1. Derūn-ı dilde olan ġam şarāb ile açılur
2. Niḳāb-ı şeb gibi kim āftāb ile açılur

açılur: -ur
Mısra: **2**
aydınlanmak II açık hale gelmek

1. Derūn-ı dilde olan ġam şarāb ile açılur
2. Niḳāb-ı şeb gibi kim āftāb ile açılur

açılur: -ur
Mısra: **4**
kapalı konumdan açık konuma gelmek II çiçeğin açılması

3. Cefā idüp aḳıdur eşk-i bülbül-i zārı
4. Çemende ġonce bu yüzden niḳāb ile açılur

açılur: -ur
Mısra: **6**
Ferahlamak II azalmak II çözümlenmek

5. Nola müṭālaʿa-i ṣafḥa-i cemāl itsem
6. Ki müşkilāt-ı mesāʾil kitāb ile açılur

açılur: -ur
Mısra: **10**
Açık hale gelmek

9. Ṭarįḳ-i ʿaşḳdan itme tecāvüz ey Yaḥyā
10. Ki saña rāh-ı Ḫudā bil bu bāb ile açılur

gibi:

gibi:
Mısra: **2**

Benzetme edatı II -e benzer.

1. Derūn-ı dilde olan ġam şarāb ile açılur
2. Niḳāb-ı şeb gibi kim āftāb ile açılur

kim:

kim:
Mısra: **2**
ki

1. Derūn-ı dilde olan ġam şarāb ile açılur
2. Niḳāb-ı şeb gibi kim āftāb ile açılur

āftāb:

āftāb:
Mısra: **2**
Güneş.

1. Derūn-ı dilde olan ġam şarāb ile açılur
2. Niḳāb-ı şeb gibi kim āftāb ile açılur

akıd:

aḳıdur: -ur
Mısra: **3**
akıtmak, akmasını sağlamak.

3. Cefā idüp aḳıdur eşk-i bülbül-i zārı
4. Çemende ġonce bu yüzden niḳāb ile açılur

Çemen:

Çemende: -de
Mısra: **4**
Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer.

3. Cefā idüp aḳıdur eşk-i bülbül-i zārı
4. Çemende ġonce bu yüzden niḳāb ile açılur

ġonce:

ġonce:
Mısra: **4**
Henüz açılmamış gül tomurcuğu

3. Cefā idüp aḳıdur eşk-i bülbül-i zārı
4. Çemende ġonce bu yüzden niḳāb ile açılur

niḳāb:

niḳāb:
Mısra: **4**
örtü II yüz örtüsü

3. Cefā idüp aḳıdur eşk-i bülbül-i zārı
4. Çemende ġonce bu yüzden niḳāb ile açılur

nola:

Nola:
Mısra: **5**
Ne olur? II Ne çıkar?

5. Nola müṭālaʿa-i ṣafḥa-i cemāl itsem
6. Ki müşkilāt-ı mesāʾil kitāb ile açılur

ki:

Ki:
Mısra: **6**
Ki II Öyle ki

5. Nola müṭālaʿa-i ṣafḥa-i cemāl itsem
6. Ki müşkilāt-ı mesāʾil kitāb ile açılur

Ki:
Mısra: **10**
Ki II zira

9. Ṭariḳ-i ʿaşḳdan itme tecāvüz ey Yaḥyā
10. Ki saña rāh-ı Ḫudā bil bu bāb ile açılur

kitāb:

kitāb:
Mısra: **6**
Kitap II Kur'an-ı Kerîm II ilim irfan

5. Nola müṭālaʿa-i ṣafḥa-i cemāl itsem
6. Ki müşkilāt-ı mesāʾil kitāb ile açılur

müdām:

Müdām:
Mısra: **7**
Her zaman, daima, devamlı

7. Müdām ol mehi gör ṭatlu dil virür ġayre
8. Baña gelince dehānı ʿitāb ile açılur

ol:

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Müdām ol mehi gör ṭatlu dil virür ġayre
8. Baña gelince dehānı ʿitāb ile açılur

meh:

mehi: -i
Mısra: **7**
Ay II Sevgili, dilber.

7. Müdām ol mehi gör ṭatlu dil virür ġayre
8. Baña gelince dehānı ʿitāb ile açılur

gör:

gör:
Mısra: **7**
Görmek.

7. Müdām ol mehi gör ṭatlu dil virür ġayre
8. Baña gelince dehānı ʿitāb ile açılur

ġayr:

ġayre: -e
Mısra: **7**
Başkası, öteki, rakip

7. Müdām ol mehi gör ṭatlu dil virür ġayre
8. Baña gelince dehānı ʿitāb ile açılur

baña:

Baña:
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana. II âşık

7. Müdām ol mehi gör ṭatlu dil virür ġayre
8. Baña gelince dehānı ʿitāb ile açılur

gelince:

gelince:
Mısra: **8**
geldiğinde, gelince.

7. Müdām ol mehi gör ṭatlu dil virür ġayre
8. Baña gelince dehānı ʿitāb ile açılur

ʿitāb:

ʿitāb:
Mısra: **8**
Tersleme, azarlama

7. Müdām ol mehi gör ṭatlu dil virür ġayre
8. Baña gelince dehānı ʿitāb ile açılur

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Ṭariḳ-i ʿaşḳdan itme tecāvüz ey Yaḥyā
10. Ki saña rāh-ı Ḫudā bil bu bāb ile açılur

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ṭariḳ-i ʿaşḳdan itme tecāvüz ey Yaḥyā
10. Ki saña rāh-ı Ḫudā bil bu bāb ile açılur

saña:

saña:
Mısra: **10**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

9. Ṭariḳ-i ʿaşḳdan itme tecāvüz ey Yaḥyā
10. Ki saña rāh-ı Ḫudā bil bu bāb ile açılur

bil:

bil:
Mısra: **10**
Bil ki! II İdrak et! II Kavra!

9. Ṭariḳ-i ʿaşḳdan itme tecāvüz ey Yaḥyā
10. Ki saña rāh-ı Ḫudā bil bu bāb ile açılur

bu:

bu:
Mısra: **10**
bu, işaret sıfatı

9. Ṭariḳ-i ʿaşḳdan itme tecāvüz ey Yaḥyā
10. Ki saña rāh-ı Ḫudā bil bu bāb ile açılur

bāb:

bāb:
Mısra: **10**
Kapı II yol

9. Ṭariḳ-i ʿaşḳdan itme tecāvüz ey Yaḥyā
10. Ki saña rāh-ı Ḫudā bil bu bāb ile açılur

derūn-ı dilde:

derūn-ı dilde: -
Mısra: **1**
gönülde II gönlün derinlikleri

1. Derūn-ı dilde olan ġam şarāb ile açılur
2. Niḳāb-ı şeb gibi kim āftāb ile açılur

niḳāb-ı şeb:

niḳāb-ı şeb: -
Mısra: **2**
Gecenin örtüsü II karanlık

1. Derūn-ı dilde olan ġam şarāb ile açılur
2. Niḳāb-ı şeb gibi kim āftāb ile açılur

cefā idüp:

cefā idüp: -
Mısra: **3**
Eziyet etmek.

3. Cefā idüp aḳıdur eşk-i bülbül-i zārı
4. Çemende ġonce bu yüzden niḳāb ile açılur

eşk-i bülbül-i zārı:

eşk-i bülbül-i zārı: -
Mısra: **3**
İnleyen bülbülün gözyaşları

3. Cefā idüp aḳıdur eşk-i bülbül-i zārı
4. Çemende ġonce bu yüzden niḳāb ile açılur

bu yüzden:

bu yüzden: -
Mısra: **4**
Bu nedenle.

3. Cefā idüp aḳıdur eşk-i bülbül-i zārı
4. Çemende ġonce bu yüzden niḳāb ile açılur

müṭālaʿa-i ṣafḥa-i cemāl itsem:

müṭālaʿa-i ṣafḥa-i cemāl itsem: -
Mısra: **5**
Yüzünün güzelliğini dikkatle incelemek

5. Nola müṭālaʿa-i ṣafḥa-i cemāl itsem
6. Ki müşkilāt-ı mesāʾil kitāb ile açılur

müşkilāt-ı mesāʾil:

müşkilāt-ı mesāʾil: -
Mısra: **6**
sıkıntıların zorluğu II meselelerin zorluğu

5. Nola müṭālaʿa-i ṣafḥa-i cemāl itsem
6. Ki müşkilāt-ı mesāʾil kitāb ile açılur

ṭatlu dil virür:

ṭatlu dil virür: -
Mısra: **7**
tatlı dilli davranmak II iyi, hoş davranmak

7. Müdām ol mehi gör ṭatlu dil virür ġayre
8. Baña gelince dehānı ʿitāb ile açılur

dehānı açılur:

dehānı açılur: -
Mısra: **8**
Ağzı açılmak II Söz,kelam etmek

7. Müdām ol mehi gör ṭatlu dil virür ġayre
8. Baña gelince dehānı ʿitāb ile açılur

Ṭariḳ-i ʿaşḳdan:

Ṭariḳ-i ʿaşḳdan: -
Mısra: **9**
Aşk yolu.

9. Ṭariḳ-i ʿaşḳdan itme tecāvüz ey Yaḥyā
10. Ki saña rāh-ı Ḫudā bil bu bāb ile açılur

tecāvüz itme:

tecāvüz itme: -
Mısra: **9**
Öteye geçme!

9. Ṭariḳ-i ʿaşḳdan itme tecāvüz ey Yaḥyā
10. Ki saña rāh-ı Ḫudā bil bu bāb ile açılur

rāh-ı Ḫudā:

rāh-ı Ḫudā: -
Mısra: **10**
Allah yolu

9. Ṭariḳ-i ʿaşḳdan itme tecāvüz ey Yaḥyā
10. Ki saña rāh-ı Ḫudā bil bu bāb ile açılur

gāhi:

gāhi̱:
Mısra: **1**
Bazen, zaman zaman

1. Sirişk ḳaṭreleri gāhi̱ laʿl-i ter görinür
2. Metā-ı ḫurde-furūş içrede neler görinür

görin:

görinür: -ür
Mısra: **1**
Görünmek. II -mış/-miş gibi gelmek.

1. Sirişk ḳaṭreleri gāhi̱ laʿl-i ter görinür
2. Metā-ı ḫurde-furūş içrede neler görinür

görinür: -ür
Mısra: **2**
Görünmek ‖ ortaya çıkmak.

1. Sirişk ḳaṭreleri gāhi̱ laʿl-i ter görinür
2. Metā-ı ḫurde-furūş içrede neler görinür

görinür: -ür
Mısra: **4**
Benzemek, görünüşünde olmak.

3. Ḥari̱m-i kūyuña varduḳça seng-i ri̱zeleri
4. Gözime her biri bir ḳıymeti̱ güher görinür

görinür: -ür
Mısra: **6**
görünmek ‖ ortaya çıkmak.

5. O laʿl-i terde ṣafā şöyledür ki baḳdıḳça
6. ʿAdem diyārına yüz şevḳ ile sefer görinür

görinür: -ür
Mısra: **8**
görünmek II gibi gelmek

7. Ḫayāl-i noḳṭa-i ḫālüñle gelse kūyuñdan
8. ʿAdū-yı kec-naẓara ol sefer saḳar görinür

görinür: -ür
Mısra: **10**
görünmek ‖ ortaya çıkmak.

9. Ḫami̱de ḳāmetüme bir baḳar yoḳ ey Yaḥyā
10. Felek beni şu hilāl itdi kim seḥer görinür

içre:

içrede: -de
Mısra: **2**
içinde

1. Sirişk ḳaṭreleri gāhi̱ laʿl-i ter görinür
2. Metā-ı ḫurde-furūş içrede neler görinür

neler:

neler:
Mısra: **2**
Neler neler II daha neler

1. Sirişk ḳaṭreleri gāhi̱ laʿl-i ter görinür
2. Metā-ı ḫurde-furūş içrede neler görinür

varduḳça:

varduḳça:
Mısra: **3**
varmak, gitmek.

3. Ḥari̱m-i kūyuña varduḳça seng-i ri̱zeleri
4. Gözime her biri bir ḳıymeti̱ güher görinür

göz:

Gözime: -ime
Mısra: **4**
Göz II bana göre

3. Ḥari̱m-i kūyuña varduḳça seng-i ri̱zeleri
4. Gözime her biri bir ḳıymeti̱ güher görinür

bir:

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Ḥari̱m-i kūyuña varduḳça seng-i ri̱zeleri
4. Gözime her biri bir ḳıymeti̱ güher görinür

o:

O:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. O laʿl-i terde ṣafā şöyledür ki baḳdıḳça
6. ʿAdem diyārına yüz şevḳ ile sefer görinür

ṣafā:

ṣafā:
Mısra: **5**
Neşe, mutluluk, zevk.

5. O laʿl-i terde ṣafā şöyledür ki baḳdıḳça
6. ʿAdem diyārına yüz şevḳ ile sefer görinür

şöyle:

şöyledür: -dür
Mısra: **5**
Şunun gibi, şuna benzer biçimde

5. O laʿl-i terde ṣafā şöyledür ki baḳdıḳça
6. ʿAdem diyārına yüz şevḳ ile sefer görinür

ki:

ki:
Mısra: **5**
ki

5. O laʿl-i terde ṣafā şöyledür ki baḳdıḳça
6. ʿAdem diyārına yüz şevḳ ile sefer görinür

baḳdıḳça:

baḳdıḳça:
Mısra: **5**
seyrettiği müddetçe

5. O laʿl-i terde ṣafā şöyledür ki baḳdıḳça
6. ʿAdem diyārına yüz şevḳ ile sefer görinür

yüz:

yüz:
Mısra: **6**
oldukça II çok fazla

5. O laʿl-i terde ṣafā şöyledür ki baḳdıḳça
6. ʿAdem diyārına yüz şevḳ ile sefer görinür

şevḳ:

şevḳ:
Mısra: **6**

Heves II istek

5. O laʿl-i terde ṣafā şöyledür ki baḳdıḳça
6. ʿAdem diyārına yüz şevḳ ile sefer görinür

ile:

ile:
Mısra: **6**
bağlama edatı II ile birlikte

5. O laʿl-i terde ṣafā şöyledür ki baḳdıḳça
6. ʿAdem diyārına yüz şevḳ ile sefer görinür

sefer:

sefer:
Mısra: **6**
Yolculuk, seyahat.

5. O laʿl-i terde ṣafā şöyledür ki baḳdıḳça
6. ʿAdem diyārına yüz şevḳ ile sefer görinür

sefer:
Mısra: **8**
Yolculuk, seyahat.

7. Ḫayāl-i noḳṭa-i ḫālüñle gelse kūyuñdan
8. ʿAdū-yı kec-naẓara ol sefer saḳar görinür

gel:

gelse: -se
Mısra: **7**
Gelmek.

7. Ḫayāl-i noḳṭa-i ḫālüñle gelse kūyuñdan
8. ʿAdū-yı kec-naẓara ol sefer saḳar görinür

kūy:

kūyuñdan: -uñdan
Mısra: **7**
(Sevgili'nin) semti, mahallesi

7. Ḫayāl-i noḳṭa-i ḫālüñle gelse kūyuñdan
8. ʿAdū-yı kec-naẓara ol sefer saḳar görinür

ol:

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Ḫayāl-i noḳṭa-i ḫālüñle gelse kūyuñdan
8. ʿAdū-yı kec-naẓara ol sefer saḳar görinür

saḳar:

saḳar:
Mısra: **8**
Cehennem.

7. Ḫayāl-i noḳṭa-i ḫālüñle gelse kūyuñdan
8. ʿAdū-yı kec-naẓara ol sefer saḳar görinür

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Ḫamīde ḳāmetüme bir baḳar yoḳ ey Yaḥyā
10. Felek beni şu hilāl itdi kim seḥer görinür

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḫamīde ḳāmetüme bir baḳar yoḳ ey Yaḥyā
10. Felek beni şu hilāl itdi kim seḥer görinür

felek:

Felek:
Mısra: **10**
Devamlı şikâyet edilen kader, baht, talih ‖ dünya

9. Ḫamīde ḳāmetüme bir baḳar yoḳ ey Yaḥyā
10. Felek beni şu hilāl itdi kim seḥer görinür

beni:

beni:
Mısra: **10**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Ḫamīde ḳāmetüme bir baḳar yoḳ ey Yaḥyā
10. Felek beni şu hilāl itdi kim seḥer görinür

şu:

şu:
Mısra: **10**
Şu, işaret sıfatı

9. Ḫamīde ḳāmetüme bir baḳar yoḳ ey Yaḥyā
10. Felek beni şu hilāl itdi kim seḥer görinür

kim:

kim:
Mısra: **10**
ki

9. Ḫamīde ḳāmetüme bir baḳar yoḳ ey Yaḥyā
10. Felek beni şu hilāl itdi kim seḥer görinür

seḥer:

seḥer:
Mısra: **10**
Sabah olmağa başladığı vakit.

9. Ḫamīde ḳāmetüme bir baḳar yoḳ ey Yaḥyā
10. Felek beni şu hilāl itdi kim seḥer görinür

sirişk ḳaṭreleri:

sirişk ḳaṭreleri: -
Mısra: **1**
Gözyaşı damlası

1. Sirişk ḳaṭreleri gāhī laʿl-i ter görinür
2. Metā-ı ḫurde-furūş içrede neler görinür

laʿl-i ter:

laʿl-i ter: -
Mısra: **1**
yeni oluşmuş kırmızı lal taşı

1. Sirişk ḳaṭreleri gāhī laʿl-i ter görinür
2. Metā-ı ḫurde-furūş içrede neler görinür

metā-ı hurde-furūş:

metā-ı ḫurde-furūş: -
Mısra: **2**
Eskileri satan kumaş II ihtiyarlamış beden

1. Sirişk ḳaṭreleri gāhī laʿl-i ter görinür
2. Metā-ı ḫurde-furūş içrede neler görinür

Ḥarim-i kūyuña:

Ḥarīm-i kūyuña: -
Mısra: **3**
Sevgilinin bulunduğu yer

3. Ḥarīm-i kūyuña varduḳça seng-i rīzeleri
4. Gözime her biri bir ḳıymetī

güher görinür

seng-i rizeleri:

seng-i rizeleri: -
Mısra: **3**
küçük taş II gözyaşı

3. Ḥarīm-i kūyuña varduḳça seng-i rīzeleri
4. Gözime her biri bir ḳıymetį güher görinür

her biri:

her biri: -
Mısra: **4**
Her bir. II ayrı ayrı hepsi

3. Ḥarīm-i kūyuña varduḳça seng-i rīzeleri
4. Gözime her biri bir ḳıymetį güher görinür

kıymeti güher:

ḳıymetį güher: -
Mısra: **4**
kıymetli taş II mücevher

3. Ḥarīm-i kūyuña varduḳça seng-i rīzeleri
4. Gözime her biri bir ḳıymetį güher görinür

laʿl-i terde:

laʿl-i terde: -
Mısra: **5**
yeni oluşmuş kırmızı lal taşı II gözyaşı

5. O laʿl-i terde ṣafā şöyledür ki baḳdıḳça
6. ʿAdem diyārına yüz şevḳ ile sefer görinür

ʿadem diyārına:

ʿadem diyārına: -
Mısra: **6**
Yokluk diyarı.

5. O laʿl-i terde ṣafā şöyledür ki baḳdıḳça
6. ʿAdem diyārına yüz şevḳ ile sefer görinür

Hayāl-i nokṭa-i ḫālüñle:

Ḫayāl-i noḳṭa-i ḫālüñle: -
Mısra: **7**
(Sevgilinin) nokta beninin hayali

7. Ḫayāl-i noḳṭa-i ḫālüñle gelse kūyuñdan
8. ʿAdū-yı kec-naẓara ol sefer saḳar görinür

ʿadū-yı kec-naẓara:

ʿadū-yı kec-naẓara: -
Mısra: **8**
Kıskanç düşman. || Rakip. II Kötü bakışlı rakip

7. Ḫayāl-i noḳṭa-i ḫālüñle gelse kūyuñdan
8. ʿAdū-yı kec-naẓara ol sefer saḳar görinür

Hamide ḳāmetüme:

Ḫamīde ḳāmetüme: -
Mısra: **9**
Bükülmüş bel II çaresiz durumda olmak

9. Ḫamīde ḳāmetüme bir baḳar yoḳ ey Yaḥyā
10. Felek beni şu hilāl itdi kim seḥer görinür

bir baḳar yoḳ:

bir baḳar yoḳ: -
Mısra: **9**
Kimsenin umursamaması II ilgi ve değer görmemek

9. Ḫamīde ḳāmetüme bir baḳar yoḳ ey Yaḥyā
10. Felek beni şu hilāl itdi kim seḥer görinür

hilāl itdi:

hilāl itdi: -
Mısra: **10**
İki büklüm yapmak II eksik bırakmak

9. Ḫamīde ḳāmetüme bir baḳar yoḳ ey Yaḥyā
10. Felek beni şu hilāl itdi kim seḥer görinür

şeftālū:

şeftālū:
Mısra: **1**
Öpücük

1. Bir iki şeftālū ruḫsāruñdan ey dil-dār vir
2. Zīnet-i gülzārdur zīrā nihāl-i bār-ver

ruhsār:

ruḫsāruñdan: -uñdan
Mısra: **1**
Yanak.

1. Bir iki şeftālū ruḫsāruñdan ey dil-dār vir
2. Zīnet-i gülzārdur zīrā nihāl-i bār-ver

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Bir iki şeftālū ruḫsāruñdan ey dil-dār vir
2. Zīnet-i gülzārdur zīrā nihāl-i bār-ver

Ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Ey ṭabīb-i cān u dil senden vardur derdüme
4. Luṭf ile tiryāk yā ḫışm ile zehr-i mār vir

ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Duḫter-i rez mümkin olmaz mı ʿaceb ey mey-fürūş
8. Bir zamān ṣabr eylerüz tek luṭf idüp iḳrār vir

dil-dār:

dil-dār:
Mısra: **1**
Güzel ǁ sevgili

1. Bir iki şeftālū ruḫsāruñdan ey dil-dār vir
2. Zīnet-i gülzārdur zīrā nihāl-i bār-ver

vir:

vir:
Mısra: **1**
vermek

1. Bir iki şeftālū ruḫsāruñdan ey dil-dār vir
2. Zīnet-i gülzārdur zīrā nihāl-i bār-ver

vir:
Mısra: **4**
vermek II sunmak

3. Ey ṭabīb-i cān u dil senden vardur derdüme
4. Luṭf ile tiryāk yā ḫışm ile zehr-i mār vir

vir:
Mısra: **6**
vermek

5. Öykünürmüş ṭūṭi-i gūyā şehā güftāruña
6. Bulduğın söyler mi ʿāḳil aña birāz ār vir

vir:
Mısra: **10**
vermek II bağoşlamak

9. Müşteri̱ Yaḥyā metāʿ-ı vaṣla naḳd-i cān ile
10. Yā ilāhi̱ hāʾib ü ẖāsir ḳoma bāzār vir

zirā:

zi̱rā:
Mısra: **2**
çünkü

1. Bir iki şeftālū ruẖsāruñdan ey dil-dār vir
2. Zi̱net-i gülzārdur zi̱rā nihāl-i bār-ver

senden:

senden:
Mısra: **3**
Sen, ikinci tekil şahıs zamirinin ayrılma eki almış hali.

3. Ey ṭabi̱b-i cān u dil senden vardur derdüme
4. Luṭf ile tiryāk yā ẖışm ile zehr-i mār vir

var:

vardur: -dur
Mısra: **3**
var II bulunmak

3. Ey ṭabi̱b-i cān u dil senden vardur derdüme
4. Luṭf ile tiryāk yā ẖışm ile zehr-i mār vir

derd:

derdüme: -üme
Mısra: **3**
keder, acı ‖ aşk hastalığı

3. Ey ṭabi̱b-i cān u dil senden vardur derdüme
4. Luṭf ile tiryāk yā ẖışm ile zehr-i mār vir

lutf:

Lutf:
Mısra: **4**
Yardım, iyilik

3. Ey ṭabi̱b-i cān u dil senden vardur derdüme
4. Luṭf ile tiryāk yā ẖışm ile zehr-i mār vir

ile:

ile:
Mısra: **4**
bağlama edatı II ile birlikte

3. Ey ṭabi̱b-i cān u dil senden vardur derdüme
4. Luṭf ile tiryāk yā ẖışm ile zehr-i mār vir

ile:
Mısra: **4**
bağlama edatı II ile birlikte

3. Ey ṭabi̱b-i cān u dil senden vardur derdüme
4. Luṭf ile tiryāk yā ẖışm ile zehr-i mār vir

ile:
Mısra: **9**
Bağlama edatı II ile birlikte

9. Müşteri̱ Yaḥyā metāʿ-ı vaṣla naḳd-i cān ile
10. Yā ilāhi̱ hāʾib ü ẖāsir ḳoma bāzār vir

tiryāk:

tiryāk:
Mısra: **4**
İlaç, panzehir.

3. Ey ṭabi̱b-i cān u dil senden vardur derdüme
4. Luṭf ile tiryāk yā ẖışm ile zehr-i mār vir

yā:

yā:
Mısra: **4**
Ve yahut.

3. Ey ṭabi̱b-i cān u dil senden vardur derdüme
4. Luṭf ile tiryāk yā ẖışm ile zehr-i mār vir

hışm:

ẖışm:
Mısra: **4**
hışım, öfke

3. Ey ṭabi̱b-i cān u dil senden vardur derdüme
4. Luṭf ile tiryāk yā ẖışm ile zehr-i mār vir

Öykün:

Öykünürmüş: -ürmüş
Mısra: **5**
Özenmek, taklite çalışmak, benzemek istemek.

5. Öykünürmüş ṭūṭi-i gūyā şehā güftāruña
6. Bulduğın söyler mi ʿāḳil aña birāz ār vir

şehā:

şehā:
Mısra: **5**
Ey padişah ‖ ey sevgili.

5. Öykünürmüş ṭūṭi-i gūyā şehā güftāruña
6. Bulduğın söyler mi ʿāḳil aña birāz ār vir

güftār:

güftāruña: -uña
Mısra: **5**
Söz, kelam

5. Öykünürmüş ṭūṭi-i gūyā şehā güftāruña
6. Bulduğın söyler mi ʿāḳil aña birāz ār vir

mi:

mi:
Mısra: **6**
soru edatı

5. Öykünürmüş ṭūṭi-i gūyā şehā güftāruña
6. Bulduğın söyler mi ʿāḳil aña birāz ār vir

ʿāḳil:

ʿāḳil:
Mısra: **6**
Akıllı kimse.

5. Öykünürmüş ṭūṭi-i gūyā şehā güftāruña
6. Bulduğın söyler mi ʿāḳil aña birāz ār vir

a:

aña: -ña
Mısra: **6**
O, işaret zamiri

5. Öykünürmüş ṭūṭi-i gūyā şehā güftāruña
6. Bulduğın söyler mi ʿāḳil aña birāz ār vir

birāz:

birāz:
Mısra: **6**
Biraz, azıcık.

5. Öykünürmüş ṭūṭị-i gūyā şehā güftāruña
6. Bulduġın söyler mi ʿāḳil aña birāz ār vir

ār:

ār:
Mısra: **6**
utanma duygusu

5. Öykünürmüş ṭūṭị-i gūyā şehā güftāruña
6. Bulduġın söyler mi ʿāḳil aña birāz ār vir

---

mı:

mı:
Mısra: **7**
soru edatı

7. Duḫter-i rez mümkin olmaz mı ʿaceb ey mey-fürūş
8. Bir zamān ṣabr eylerüz tek luṭf idüp iḳrār vir

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **7**
Acaba

7. Duḫter-i rez mümkin olmaz mı ʿaceb ey mey-fürūş
8. Bir zamān ṣabr eylerüz tek luṭf idüp iḳrār vir

---

mey-fürūş:

mey-fürūş:
Mısra: **7**
Şarap satıcı, meyhaneci

7. Duḫter-i rez mümkin olmaz mı ʿaceb ey mey-fürūş
8. Bir zamān ṣabr eylerüz tek luṭf idüp iḳrār vir

---

tek:

tek:
Mısra: **8**
yeter ki, yalnız

7. Duḫter-i rez mümkin olmaz mı ʿaceb ey mey-fürūş
8. Bir zamān ṣabr eylerüz tek luṭf idüp iḳrār vir

---

müşteri:

Müşterị:
Mısra: **9**
Satın alan

9. Müşterị Yaḥyā metāʿ-ı vaṣla naḳd-i cān ile
10. Yā ilāhị hāʾib ü ḫāsir ḳoma bāzār vir

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Müşterị Yaḥyā metāʿ-ı vaṣla naḳd-i cān ile
10. Yā ilāhị hāʾib ü ḫāsir ḳoma bāzār vir

ḳoma:

ḳoma:
Mısra: **10**
bırakmak, terk etmek.

9. Müşterị Yaḥyā metāʿ-ı vaṣla naḳd-i cān ile
10. Yā ilāhị hāʾib ü ḫāsir ḳoma bāzār vir

---

bāzār:

bāzār:
Mısra: **10**
Pazar, alış veriş.

9. Müşterị Yaḥyā metāʿ-ı vaṣla naḳd-i cān ile
10. Yā ilāhị hāʾib ü ḫāsir ḳoma bāzār vir

---

bir iki:

bir iki: -
Mısra: **1**
birkaç

1. Bir iki şeftālū ruḫsāruñdan ey dil-dār vir
2. Ẕịnet-i gülzārdur ẕịrā nihāl-i bār-ver

---

zinet-i gülzārdur:

ẕịnet-i gülzārdur: -
Mısra: **2**
Gül bahçesinin güzelliği, süsü

1. Bir iki şeftālū ruḫsāruñdan ey dil-dār vir
2. Ẕịnet-i gülzārdur ẕịrā nihāl-i bār-ver

---

nihāl-i bār-ver:

nihāl-i bār-ver: -
Mısra: **2**
meyve veren fidan II sevgili

1. Bir iki şeftālū ruḫsāruñdan ey dil-dār vir
2. Ẕịnet-i gülzārdur ẕịrā nihāl-i bār-ver

ṭabib-i cān u dil:

ṭabịb-i cān u dil: -
Mısra: **3**
gönül ve can doktoru

3. Ey ṭabịb-i cān u dil senden vardur derdüme
4. Luṭf ile tiryāk yā ḫışm ile zehr-i mār vir

---

zehr-i mār:

zehr-i mār: -
Mısra: **4**
Yılan zehri. II hastalığı artıran zehir

3. Ey ṭabịb-i cān u dil senden vardur derdüme
4. Luṭf ile tiryāk yā ḫışm ile zehr-i mār vir

ṭūṭi-i gūyā:

ṭūṭị-i gūyā: -
Mısra: **5**
Konuşan papağan.

5. Öykünürmüş ṭūṭị-i gūyā şehā güftāruña
6. Bulduġın söyler mi ʿāḳil aña birāz ār vir

---

bulduġın söyler:

bulduġın söyler: -
Mısra: **6**
düşünmeden konuşmak II aklına geleni söylemek

5. Öykünürmüş ṭūṭị-i gūyā şehā güftāruña
6. Bulduġın söyler mi ʿāḳil aña birāz ār vir

---

duḫter-i rez:

duḫter-i rez: -
Mısra: **7**
Üzüm kızı ll şarap

7. Duḫter-i rez mümkin olmaz mı ʿaceb ey mey-fürūş
8. Bir zamān ṣabr eylerüz tek luṭf idüp iḳrār vir

---

mümkin olmaz:

***mümkin olmaz:* -**
Mısra: **7**
imkân dahilinde olan. mümkün.

7. Duḫter-i rez mümkin olmaz mı ʿaceb ey mey-fürūş
8. Bir zamān ṣabr eylerüz tek luṭf idüp iḳrār vir

bir zamān:

***bir zamān:* -**
Mısra: **8**
Bir süreliğine

7. Duḫter-i rez mümkin olmaz mı ʿaceb ey mey-fürūş
8. Bir zamān ṣabr eylerüz tek luṭf idüp iḳrār vir

ṣabr eylerüz:

***ṣabr eylerüz:* -**
Mısra: **8**
sabretmek, dayanmak

7. Duḫter-i rez mümkin olmaz mı ʿaceb ey mey-fürūş
8. Bir zamān ṣabr eylerüz tek luṭf idüp iḳrār vir

luṭf idüp:

***luṭf idüp:* -**
Mısra: **8**
bağışlamak, ihsan etmek

7. Duḫter-i rez mümkin olmaz mı ʿaceb ey mey-fürūş
8. Bir zamān ṣabr eylerüz tek luṭf idüp iḳrār vir

iḳrār vir:

***iḳrār vir:* -**
Mısra: **8**
söz vermek

7. Duḫter-i rez mümkin olmaz mı ʿaceb ey mey-fürūş
8. Bir zamān ṣabr eylerüz tek luṭf idüp iḳrār vir

metāʿ-ı vaṣla:

***metāʿ-ı vaṣla:* -**
Mısra: **9**
kıymetli olana kavuşmak

9. Müşteri̇ Yaḥyā metāʿ-ı vaṣla naḳd-i cān ile
10. Yā ilāhi̇ hāʾib ü ḫāsir ḳoma bāzār vir

naḳd-i cān:

***naḳd-i cān:* -**
Mısra: **9**
Can sermayesi

9. Müşteri̇ Yaḥyā metāʿ-ı vaṣla naḳd-i cān ile
10. Yā ilāhi̇ hāʾib ü ḫāsir ḳoma bāzār vir

yā İlāhi:

***yā İlāhi̇:* -**
Mısra: **10**
Ey Allah'ım! II Duaya başlama sözü

9. Müşteri̇ Yaḥyā metāʿ-ı vaṣla naḳd-i cān ile
10. Yā ilāhi̇ hāʾib ü ḫāsir ḳoma bāzār vir

hāʾib ü ḫāsir:

***hāʾib ü ḫāsir:* -**
Mısra: **10**
Mahrum ve eksik II Mahrum ve zulme uğrayan.

9. Müşteri̇ Yaḥyā metāʿ-ı vaṣla naḳd-i cān ile
10. Yā ilāhi̇ hāʾib ü ḫāsir ḳoma bāzār vir

Ḫaṭ:

Ḫaṭ:
Mısra: **1**
ayva tüyü.

1. Ḫaṭ mıdur gird-i ruḫuñda sebze-i cennet midür
2. Yā cemālüñ muṣḥafında āyet-i raḥmet midür

mıdur:

mıdur:
Mısra: **1**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

1. Ḫaṭ mıdur gird-i ruḫuñda sebze-i cennet midür
2. Yā cemālüñ muṣḥafında āyet-i raḥmet midür

mıdur:
Mısra: **6**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

5. Yüz bulup ḫaṭṭuñ Celāli̇veş helāk itdi bizi
6. Mülk-i Rūmı yoḫsa ḫāli̇ buldılar fırṣat mıdur

midür:

midür:
Mısra: **1**
"mı" soru edatı ve "-dır" bildirme ekinin birarada kullanılmış hali "mıdır?"

1. Ḫaṭ mıdur gird-i ruḫuñda sebze-i cennet midür
2. Yā cemālüñ muṣḥafında āyet-i raḥmet midür

midür:
Mısra: **2**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

1. Ḫaṭ mıdur gird-i ruḫuñda sebze-i cennet midür
2. Yā cemālüñ muṣḥafında āyet-i raḥmet midür

midür:
Mısra: **4**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

3. ʿAks-i müjgānum mı düşmişdür zülāl-i laʿlüñe
4. Mūlar düşmiş yāḫud bir sükkeri̇ şerbet midür

midür:
Mısra: **7**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

7. ʿĀşıḳ-ı bi̇-çāreye gelmiş ecel midür ḫaṭṭuñ
8. Yāḫud ol āb-ı ḥayāta cāy olan ẓulmet midür

midür:
Mısra: **8**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

7. ʿĀşıḳ-ı bi̇-çāreye gelmiş ecel midür ḫaṭṭuñ
8. Yāḫud ol āb-ı ḥayāta cāy olan ẓulmet midür

yā:

Yā:
Mısra: **2**
Ve yahut.

1. Ḫaṭ mıdur gird-i ruḫuñda sebze-i cennet midür
2. Yā cemālüñ muṣḥafında āyet-i raḥmet midür

mı:

mı:
Mısra: **3**
soru edatı

3. ʿAks-i müjgānum mı düşmişdür zülāl-i laʿlüñe
4. Mūlar düşmiş yāḫud bir sükkeri̇ şerbet midür

düş:

düşmişdür: -mişdür
Mısra: **3**
düşmek II yansımak

3. ʿAks-i müjgānum mı düşmişdür zülāl-i laʿlüñe
4. Mūlar düşmiş yāḫud bir sükkeri̱ şerbet midür

yāhud:

yāḫud:
Mısra: **4**
Veya.

3. ʿAks-i müjgānum mı düşmişdür zülāl-i laʿlüñe
4. Mūlar düşmiş yāḫud bir sükkeri̱ şerbet midür

Yāḫud:
Mısra: **8**
Veya.

7. ʿĀşıḳ-ı bi̱-çāreye gelmiş ecel midür ḫaṭṭuñ
8. Yāḫud ol āb-ı ḥayāta cāy olan ẓulmet midür

bir:

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. ʿAks-i müjgānum mı düşmişdür zülāl-i laʿlüñe
4. Mūlar düşmiş yāḫud bir sükkeri̱ şerbet midür

hatt:

ḫaṭṭuñ: -uñ
Mısra: **5**
Ayva tüyü.

5. Yüz bulup ḫaṭṭuñ Celāli̱veş helāk itdi bizi
6. Mülk-i Rūmı yoḫsa ḫāli̱ buldılar fırṣat mıdur

ḫaṭṭuñ: -uñ
Mısra: **7**
Ayva tüyü.

7. ʿĀşıḳ-ı bi̱-çāreye gelmiş ecel midür ḫaṭṭuñ
8. Yāḫud ol āb-ı ḥayāta cāy olan ẓulmet midür

celāliveş:

Celāli̱veş:
Mısra: **5**
Celali İsyanları gibi II eşkıyalar gibi

5. Yüz bulup ḫaṭṭuñ Celāli̱veş helāk itdi bizi
6. Mülk-i Rūmı yoḫsa ḫāli̱ buldılar fırṣat mıdur

biz:

bizi: -i
Mısra: **5**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz. II âşıklar

5. Yüz bulup ḫaṭṭuñ Celāli̱veş helāk itdi bizi
6. Mülk-i Rūmı yoḫsa ḫāli̱ buldılar fırṣat mıdur

yohsa:

yoḫsa:
Mısra: **6**
yoksa

5. Yüz bulup ḫaṭṭuñ Celāli̱veş helāk itdi bizi
6. Mülk-i Rūmı yoḫsa ḫāli̱ buldılar fırṣat mıdur

fırṣat:

fırṣat:
Mısra: **6**
Herhangi bir şey için en uygun zaman, imkan

5. Yüz bulup ḫaṭṭuñ Celāli̱veş helāk itdi bizi
6. Mülk-i Rūmı yoḫsa ḫāli̱ buldılar fırṣat mıdur

ol:

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. ʿĀşıḳ-ı bi̱-çāreye gelmiş ecel midür ḫaṭṭuñ
8. Yāḫud ol āb-ı ḥayāta cāy olan ẓulmet midür

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Yazmış ey Yaḥyā kitāb-ı ḥüsnini ḳilk-i ḳażā
10. Ḫaṭ-ı laʿli ol kitāb-ı müstetābuñ ḫatmidür

ẓulmet:

ẓulmet:
Mısra: **8**
Karanlık II sevgilinin ayva tüyü.

7. ʿĀşıḳ-ı bi̱-çāreye gelmiş ecel midür ḫaṭṭuñ
8. Yāḫud ol āb-ı ḥayāta cāy olan ẓulmet midür

yaz:

Yazmış: -mış
Mısra: **9**
yazmak

9. Yazmış ey Yaḥyā kitāb-ı ḥüsnini ḳilk-i ḳażā
10. Ḫaṭ-ı laʿli ol kitāb-ı müstetābuñ ḫatmidür

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Yazmış ey Yaḥyā kitāb-ı ḥüsnini ḳilk-i ḳażā
10. Ḫaṭ-ı laʿli ol kitāb-ı müstetābuñ ḫatmidür

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yazmış ey Yaḥyā kitāb-ı ḥüsnini ḳilk-i ḳażā
10. Ḫaṭ-ı laʿli ol kitāb-ı müstetābuñ ḫatmidür

hatm:

ḫatmidür: -idür
Mısra: **10**
Son II bittiği yer.

9. Yazmış ey Yaḥyā kitāb-ı ḥüsnini ḳilk-i ḳażā
10. Ḫaṭ-ı laʿli ol kitāb-ı müstetābuñ ḫatmidür

yüz bulup:

yüz bulup: Deyim
Mısra: **5**
ilgi ve yakınlık görmek.

5. Yüz bulup ḫaṭṭuñ Celāli̱veş helāk itdi bizi
6. Mülk-i Rūmı yoḫsa ḫāli̱ buldılar fırṣat mıdur

helāk itdi:

helāk itdi: -
Mısra: **5**
Mahvetmek, yok etmek. II Bitkin duruma getirmek, perişan etmek.

5. Yüz bulup ḫaṭṭuñ Celāl̤īveş helāk itdi bizi
6. Mülk-i Rūmı yoḫsa ḫāl̤ī buldılar fırṣat mıdur

ʿĀşıḳ-ı bi-çāreye:

ʿĀşıḳ-ı bi̤-çāreye: -
Mısra: **7**
Çaresiz âşık.

7. ʿĀşıḳ-ı bi̤-çāreye gelmiş ecel midür ḫaṭṭuñ
8. Yāḫud ol āb-ı ḥayāta cāy olan ẓulmet midür

mülk-i rūmı:

mülk-i rūmı: -
Mısra: **6**
Rum Ülkesi II Anadolu yurdu.

5. Yüz bulup ḫaṭṭuñ Celāl̤īveş helāk itdi bizi
6. Mülk-i Rūmı yoḫsa ḫāl̤ī buldılar fırṣat mıdur

āb-ı ḥayāta:

āb-ı ḥayāta: -
Mısra: **8**
Hayat suyu II sevgilinin dudağı.

7. ʿĀşıḳ-ı bi̤-çāreye gelmiş ecel midür ḫaṭṭuñ
8. Yāḫud ol āb-ı ḥayāta cāy olan ẓulmet midür

cāy olan:

cāy olan: -
Mısra: **8**
yer olmak.

7. ʿĀşıḳ-ı bi̤-çāreye gelmiş ecel midür ḫaṭṭuñ
8. Yāḫud ol āb-ı ḥayāta cāy olan ẓulmet midür

kitāb-ı ḥüsnini:

kitāb-ı ḥüsnini: -
Mısra: **9**
Güzellik kitabı.

9. Yazmış ey Yaḥyā kitāb-ı ḥüsnini ḳilk-i ḳażā
10. Ḫaṭṭ-ı laʿli ol kitāb-ı müstetābuñ ḫatmidür

kilk-i ḳażā:

ḳilk-i ḳażā: -
Mısra: **9**
Kaderi yazan kalem II Kudret Eli II Allah

9. Yazmış ey Yaḥyā kitāb-ı ḥüsnini ḳilk-i ḳażā
10. Ḫaṭṭ-ı laʿli ol kitāb-ı müstetābuñ ḫatmidür

Haṭṭ-ı laʿli:

Ḫaṭṭ-ı laʿli: -
Mısra: **10**
Sevgilinin dudağındaki ayva tüyü.

9. Yazmış ey Yaḥyā kitāb-ı ḥüsnini ḳilk-i ḳażā
10. Ḫaṭṭ-ı laʿli ol kitāb-ı müstetābuñ ḫatmidür

hāli buldılar:

ḫāl̤ī buldılar: -
Mısra: **6**
Boş bulmak II başıboş bulmak.

5. Yüz bulup ḫaṭṭuñ Celāl̤īveş helāk itdi bizi
6. Mülk-i Rūmı yoḫsa ḫāl̤ī buldılar fırṣat mıdur

gird-i ruhuñda:

gird-i ruḫuñda: -
Mısra: **1**
Yuvarlak yanak. II Yanağın yuvarlaklığı.

1. Ḫaṭ mıdur gird-i ruḫuñda sebze-i cennet midür
2. Yā cemālüñ muṣḥafında āyet-i raḥmet midür

kitāb-ı müstetābuñ:

kitāb-ı müstetābuñ: -
Mısra: **10**
Hoş bulunan kitap II sevgilinin yüzü

9. Yazmış ey Yaḥyā kitāb-ı ḥüsnini ḳilk-i ḳażā
10. Ḫaṭṭ-ı laʿli ol kitāb-ı müstetābuñ ḫatmidür

zülāl-i laʿlüñe:

zülāl-i laʿlüñe: -
Mısra: **3**
Parlak, güzel dudak.

3. ʿAks-i müjgānum mı düşmişdür zülāl-i laʿlüñe
4. Mūlar düşmiş yāḫud bir sükkeri̤ şerbet midür

ʿaks-i müjgānum:

ʿaks-i müjgānum: -
Mısra: **3**
kirpiklerin yansıması

3. ʿAks-i müjgānum mı düşmişdür zülāl-i laʿlüñe
4. Mūlar düşmiş yāḫud bir sükkeri̤ şerbet midür

sebze-i cennet:

sebze-i cennet: -
Mısra: **1**
cennet yeşilliği

1. Ḫaṭ mıdur gird-i ruḫuñda sebze-i cennet midür
2. Yā cemālüñ muṣḥafında āyet-i raḥmet midür

āyet-i raḥmet:

āyet-i raḥmet: -
Mısra: **2**
Rahmet ayeti

1. Ḫaṭ mıdur gird-i ruḫuñda sebze-i cennet midür
2. Yā cemālüñ muṣḥafında āyet-i raḥmet midür

cemālüñ muṣḥafında:

cemālüñ muṣḥafında: -
Mısra: **2**
Güzellik kitabı

1. Ḫaṭ mıdur gird-i ruḫuñda sebze-i cennet midür
2. Yā cemālüñ muṣḥafında āyet-i raḥmet midür

sükkeri şerbet:

sükkeri̤ şerbet: -
Mısra: **4**
şeker şerbeti

3. ʿAks-i müjgānum mı düşmişdür zülāl-i laʿlüñe
4. Mūlar düşmiş yāḫud bir sükkeri̤ şerbet midür

mūlar düşmiş:

mūlar düşmiş: -
Mısra: **4**
kılların dökülüp düşmesi II bıyıkların çıkması

3. ʿAks-i müjgānum mı düşmişdür zülāl-i laʿlüñe
4. Mūlar düşmiş yāḫud bir sükkeri̤ şerbet midür

ecel gelmiş:

ecel gelmiş: -
Mısra: **7**
Ölümün gelmesi.

7. ʿĀşıḳ-ı bi̱-çāreye gelmiş ecel midür ḫaṭṭuñ
8. Yāḫud ol āb-ı ḥayāta cāy olan ẓulmet midür

---

o:

O:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. O ḫaṭ kim ṣafḥa-i ruḫsāre-i cānāna yazmışlar
2. Tamāma irmemiş tefsi̱rdür Ḳurʾān'a yazmışlar

O:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Muḥaḳḳaḳ kim senüñ sevdā-yı ḫāl-i ʿanberi̱nüñdür
8. O yazu kim cebi̱n-i ʿāşıḳ-ı nālāna yazmışlar

---

haṭ:

ḫaṭ:
Mısra: **1**
ayva tüyü.

1. O ḫaṭ kim ṣafḥa-i ruḫsāre-i cānāna yazmışlar
2. Tamāma irmemiş tefsi̱rdür Ḳurʾān'a yazmışlar

---

kim:

kim:
Mısra: **1**
ki

1. O ḫaṭ kim ṣafḥa-i ruḫsāre-i cānāna yazmışlar
2. Tamāma irmemiş tefsi̱rdür Ḳurʾān'a yazmışlar

kim:
Mısra: **8**
ki

7. Muḥaḳḳaḳ kim senüñ sevdā-yı ḫāl-i ʿanberi̱nüñdür
8. O yazu kim cebi̱n-i ʿāşıḳ-ı nālāna yazmışlar

---

yaz:

yazmışlar: -mışlar
Mısra: **1**
Kaleme almak II yazmak.

1. O ḫaṭ kim ṣafḥa-i ruḫsāre-i cānāna yazmışlar
2. Tamāma irmemiş tefsi̱rdür Ḳurʾān'a yazmışlar

yazmışlar: -mışlar
Mısra: **2**
Kaleme almak II yazmak.

1. O ḫaṭ kim ṣafḥa-i ruḫsāre-i cānāna yazmışlar
2. Tamāma irmemiş tefsi̱rdür Ḳurʾān'a yazmışlar

yazmışlar: -mışlar
Mısra: **4**
Yazmak II nakş etmek II ulaştırmak.

3. İletmişler peyām-ı būy-ı zülfüñ Çi̱n ü Māçine
4. Bahār-ı ḫaṭṭın evṣāfını Hindustān'a yazmışlar

yazmışlar: -mış, -lar
Mısra: **6**
Yazmak, nakş etmek.

5. ʿAceb şāhāne taṣvi̱r eylemişler naḳş-ı zi̱bāñı
6. Yanınca ben gedāyı ḫayli dervi̱şāne yazmışlar

yazmışlar: -mışlar
Mısra: **8**
yazmak

7. Muḥaḳḳaḳ kim senüñ sevdā-yı ḫāl-i ʿanberi̱nüñdür
8. O yazu kim cebi̱n-i ʿāşıḳ-ı nālāna yazmışlar

yazmışlar: -mışlar
Mısra: **10**
Yazmak II çizmek.

9. Ezelden ser-nüviştüm ḥarf-i ġam ḳılmışlar ey Yaḥyā
10. Anuñçündür elif ḳaddüñi levḥ-i cāna yazmışlar

---

tefsir:

tefsi̱rdür: -dür
Mısra: **2**
Yorum II açıklama.

1. O ḫaṭ kim ṣafḥa-i ruḫsāre-i cānāna yazmışlar
2. Tamāma irmemiş tefsi̱rdür Ḳurʾān'a yazmışlar

Ḳurʾān':

Ḳurʾān'a: -a
Mısra: **2**
Kur'an-ı Kerim için

1. O ḫaṭ kim ṣafḥa-i ruḫsāre-i cānāna yazmışlar
2. Tamāma irmemiş tefsi̱rdür Ḳurʾān'a yazmışlar

İlet:

İletmişler: -mişler
Mısra: **3**
Götürmek, ulaştırmak.

3. İletmişler peyām-ı būy-ı zülfüñ Çi̱n ü Māçine
4. Bahār-ı ḫaṭṭın evṣāfını Hindustān'a yazmışlar

---

evṣāf:

evṣāfını: -ını
Mısra: **4**
Güzellikler II Vasıflar, özellikler.

3. İletmişler peyām-ı būy-ı zülfüñ Çi̱n ü Māçine
4. Bahār-ı ḫaṭṭın evṣāfını Hindustān'a yazmışlar

---

hindustān':

Hindustān'a: -a
Mısra: **4**
Hindistan.

3. İletmişler peyām-ı būy-ı zülfüñ Çi̱n ü Māçine
4. Bahār-ı ḫaṭṭın evṣāfını Hindustān'a yazmışlar

ʿaceb:

ʿAceb:
Mısra: **5**
Şaşırtıcı derecede II Hayrette bırakacak kadar.

5. ʿAceb şāhāne taṣvi̱r eylemişler naḳş-ı zi̱bāñı
6. Yanınca ben gedāyı ḫayli dervi̱şāne yazmışlar

şāhāne:

şāhāne:
Mısra: **5**
Harika, çok güzel

5. ʿAceb şāhāne taṣvi̱r eylemişler naḳş-ı zi̱bāñı
6. Yanınca ben gedāyı ḫayli dervi̱şāne yazmışlar

---

yanınca:

Yanınca:
Mısra: **6**
Yanında.

5. ʿAceb şāhāne taṣvi̱r eylemişler naḳş-ı zi̱bāñı
6. Yanınca ben gedāyı ḫayli dervi̱şāne yazmışlar

ben:

ben:
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. ʿAceb şāhāne taṣvi̇r eylemişler naḳş-ı zi̇bāñı
6. Yanınca ben gedāyı ḫayli dervi̇şāne yazmışlar

gedā:

gedāyı: -yı
Mısra: **6**
dilenci ǁ *fakir II âşık.*

5. ʿAceb şāhāne taṣvi̇r eylemişler naḳş-ı zi̇bāñı
6. Yanınca ben gedāyı ḫayli dervi̇şāne yazmışlar

hayli:

ḫayli:
Mısra: **6**
çokça, epeyce, oldukça

5. ʿAceb şāhāne taṣvi̇r eylemişler naḳş-ı zi̇bāñı
6. Yanınca ben gedāyı ḫayli dervi̇şāne yazmışlar

dervişāne:

dervi̇şāne:
Mısra: **6**
Dervişlere yakışır surette.

5. ʿAceb şāhāne taṣvi̇r eylemişler naḳş-ı zi̇bāñı
6. Yanınca ben gedāyı ḫayli dervi̇şāne yazmışlar

sen:

senüñ: -üñ
Mısra: **7**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Muḥaḳḳaḳ kim senüñ sevdā-yı ḫāl-i ʿanberi̇nüñdür
8. O yazu kim cebi̇n-i ʿāşıḳ-ı nālāna yazmışlar

yazu:

yazu:
Mısra: **8**
Yazı II kader

7. Muḥaḳḳaḳ kim senüñ sevdā-yı ḫāl-i ʿanberi̇nüñdür
8. O yazu kim cebi̇n-i ʿāşıḳ-ı nālāna yazmışlar

ezelden:

Ezelden:
Mısra: **9**
Çok eskiden beri II Başlangıcı belli olmayan zaman, öncesizlik II Elest Bezminden beri.

9. Ezelden ser-nüvi̇ştüm ḥarf-i ġam ḳılmışlar ey Yaḥyā
10. Anuñçündür elif ḳaddüñi levḥ-i cāna yazmışlar

ser-nüvişt:

ser-nüvi̇ştüm: -üm
Mısra: **9**
Alın yazısı

9. Ezelden ser-nüvi̇ştüm ḥarf-i ġam ḳılmışlar ey Yaḥyā
10. Anuñçündür elif ḳaddüñi levḥ-i cāna yazmışlar

kıl:

ḳılmışlar: -mışlar
Mısra: **9**
Yapmak II etmek.

9. Ezelden ser-nüvi̇ştüm ḥarf-i ġam ḳılmışlar ey Yaḥyā
10. Anuñçündür elif ḳaddüñi levḥ-i cāna yazmışlar

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Ezelden ser-nüvi̇ştüm ḥarf-i ġam ḳılmışlar ey Yaḥyā
10. Anuñçündür elif ḳaddüñi levḥ-i cāna yazmışlar

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ezelden ser-nüvi̇ştüm ḥarf-i ġam ḳılmışlar ey Yaḥyā
10. Anuñçündür elif ḳaddüñi levḥ-i cāna yazmışlar

anuñçün:

Anuñçündür: -dür
Mısra: **10**
Onun için, bu sebeple

9. Ezelden ser-nüvi̇ştüm ḥarf-i ġam ḳılmışlar ey Yaḥyā
10. Anuñçündür elif ḳaddüñi levḥ-i cāna yazmışlar

şafha-i ruhsāre-i cānāna:

ṣafḥa-i ruḫsāre-i cānāna: -
Mısra: **1**
sevgilinin yüzünün sayfası

1. O ḫaṭ kim ṣafḥa-i ruḫsāre-i cānāna yazmışlar
2. Tamāma irmemiş tefsi̇rdür Ḳurʾān'a yazmışlar

tamāma irmemiş:

tamāma irmemiş: -
Mısra: **2**
Sona ermemek. II tamamlanmamak.

1. O ḫaṭ kim ṣafḥa-i ruḫsāre-i cānāna yazmışlar
2. Tamāma irmemiş tefsi̇rdür Ḳurʾān'a yazmışlar

peyām-ı būy-ı zülfüñ:

peyām-ı būy-ı zülfüñ: -
Mısra: **3**
Sevgilinin saçının kokusunun haberi.

3. İletmişler peyām-ı būy-ı zülfüñ Çi̇n ü Māçine
4. Bahār-ı ḫaṭṭın evṣāfını Hindustān'a yazmışlar

Çin ü māçine:

Çi̇n ü māçine: -
Mısra: **3**
Çin ve Maçin ülkeleri

3. İletmişler peyām-ı būy-ı zülfüñ Çi̇n ü Māçine
4. Bahār-ı ḫaṭṭın evṣāfını Hindustān'a yazmışlar

bahār-ı hattın:

bahār-ı ḫaṭṭın: -
Mısra: **4**
Ayva tüylerinin baharı II Ayva tüylerinin bahar mevsiminde yeşillenmiş hali.

3. İletmişler peyām-ı būy-ı zülfüñ Çi̇n ü Māçine
4. Bahār-ı ḫaṭṭın evṣāfını Hindustān'a yazmışlar

taşvir eylemişler:

taṣvi̇r eylemişler: -
Mısra: **5**
Çizmek II resmini yapmak.

5. ʿAceb şāhāne taṣvi̇r eylemişler naḳş-ı zi̇bāñı
6. Yanınca ben gedāyı ḫayli

dervi̇şāne yazmışlar

nakş-ı zibāñı:

nakş-ı zi̇bāñı: -
Mısra: **5**
Güzel olan resim, süs.

5. ʿAceb şāhāne tasvi̇r eylemişler nakş-ı zi̇bāñı
6. Yanınca ben gedāyı hayli dervi̇şāne yazmışlar

muhakkak kim:

muhakkak kim: -
Mısra: **7**
Muhakkak ki II Şüphesiz ki.

7. Muhakkak kim senüñ sevdā-yı hāl-i ʿanberi̇nüñdür
8. O yazu kim cebi̇n-i ʿāşık-ı nālāna yazmışlar

sevdā-yı hāl-i ʿanberinüñdür:

sevdā-yı hāl-i ʿanberi̇nüñdür: -
Mısra: **7**
Anber kokulu benin sevdası II Anber kokulu benin siyahlığı

7. Muhakkak kim senüñ sevdā-yı hāl-i ʿanberi̇nüñdür
8. O yazu kim cebi̇n-i ʿāşık-ı nālāna yazmışlar

cebin-i ʿāşık-ı nālāna:

cebi̇n-i ʿāşık-ı nālāna: -
Mısra: **8**
İnleyen âşığın alnı II âşığın kaderi

7. Muhakkak kim senüñ sevdā-yı hāl-i ʿanberi̇nüñdür
8. O yazu kim cebi̇n-i ʿāşık-ı nālāna yazmışlar

harf-i ġam:

harf-i ġam: -
Mısra: **9**
Gam harfleri II Talihsiz, dertli II Kara bahtlı.

9. Ezelden ser-nüvi̇ştüm harf-i ġam kılmışlar ey Yahyā
10. Anuñçündür elif kaddüñi levh-i cāna yazmışlar

elif kaddüñi:

elif kaddüñi: -
Mısra: **10**
Elif gibi uzun, ince ve düzgün boy

9. Ezelden ser-nüvi̇ştüm harf-i ġam kılmışlar ey Yahyā
10. Anuñçündür elif kaddüñi levh-i cāna yazmışlar

levh-i cāna:

levh-i cāna: -
Mısra: **10**
Can levhası II Gönül sayfası.

9. Ezelden ser-nüvi̇ştüm harf-i ġam kılmışlar ey Yahyā
10. Anuñçündür elif kaddüñi levh-i cāna yazmışlar

o:

O:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. O gül yüzlüm beni çak böyle nālān eyleyüp neyler
2. Kemi̇ne bülbülüñ hālin peri̇şān eyleyüp neyler

ben:

beni: -i
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamiri. II âşık.

1. O gül yüzlüm beni çak böyle nālān eyleyüp neyler
2. Kemi̇ne bülbülüñ hālin peri̇şān eyleyüp neyler

Beni: -i
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Ne ayak toprağıyam cevrine lāyık olam yārüñ
4. Beni ol şeh-süvārum hāke yeksān eyleyüp neyler

çak:

çak:
Mısra: **1**
tam, tamam

1. O gül yüzlüm beni çak böyle nālān eyleyüp neyler
2. Kemi̇ne bülbülüñ hālin peri̇şān eyleyüp neyler

böyle:

böyle:
Mısra: **1**
Böyle, bu şekilde

1. O gül yüzlüm beni çak böyle nālān eyleyüp neyler
2. Kemi̇ne bülbülüñ hālin peri̇şān eyleyüp neyler

neyler:

neyler:
Mısra: **1**
Ne yapar, ne eder

1. O gül yüzlüm beni çak böyle nālān eyleyüp neyler
2. Kemi̇ne bülbülüñ hālin peri̇şān eyleyüp neyler

neyler:
Mısra: **2**
Ne yapar, ne eder

1. O gül yüzlüm beni çak böyle nālān eyleyüp neyler
2. Kemi̇ne bülbülüñ hālin peri̇şān eyleyüp neyler

neyler:
Mısra: **4**
Ne yapar, ne eder

3. Ne ayak toprağıyam cevrine lāyık olam yārüñ
4. Beni ol şeh-süvārum hāke yeksān eyleyüp neyler

neyler:
Mısra: **6**
Ne yapar, ne eder

5. Tur

urken bir göñül bāğı gibi bir cāy-ı dil-keşde
6. Varup ol ġonce-leb ʿazm-i gülistān eyleyüp neyler

neyler:
Mısra: **8**
Ne yapar, ne eder

7. Raki̇b-i di̇vi ādem mi sanur ki ol peri̇ bilsem
8. Anuñ gibi leʾi̇me bunca ihsān eyleyüp neyler

neyler:
Mısra: **10**
Ne yapar, ne eder

9. Olup Yahyā ile hem-dem semāʿa koydı eflāki
10. Elinden rūzgāruñ āh u efġān eyleyüp neyler

kemine:

Kemi̇ne:
Mısra: **2**
aciz, zavallı.

1. O gül yüzlüm beni çak böyle nālān eyleyüp neyler
2. Kemi̇ne bülbülüñ hālin peri̇şān eyleyüp neyler

bülbül:

bülbülüñ: -üñ
Mısra: **2**
bülbül II âşık

1. O gül yüzlüm beni çaḳ
böyle nālān eyleyüp neyler
2. Kemi̱ne bülbülüñ ḥālin
peri̱şān eyleyüp neyler

ne:

Ne:
Mısra: **3**
Nasıl.

3. Ne ayaḳ ṭoprağıyam cevrine
lāyıḳ olam yārüñ
4. Beni ol şeh-süvārum ḫāke
yeksān eyleyüp neyler

cevr:

cevrine: -ine
Mısra: **3**
eziyet, cefa

3. Ne ayaḳ ṭoprağıyam cevrine
lāyıḳ olam yārüñ
4. Beni ol şeh-süvārum ḫāke
yeksān eyleyüp neyler

yār:

yārüñ: -üñ
Mısra: **3**
Sevgili

3. Ne ayaḳ ṭoprağıyam cevrine
lāyıḳ olam yārüñ
4. Beni ol şeh-süvārum ḫāke
yeksān eyleyüp neyler

ol:

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Ne ayaḳ ṭoprağıyam cevrine
lāyıḳ olam yārüñ
4. Beni ol şeh-süvārum ḫāke
yeksān eyleyüp neyler

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Ṭururken bir göñül bāğı gibi
bir cāy-ı dil-keşde
6. Varup ol ġonce-leb ʿazm-i
gülistān eyleyüp neyler

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Raḳi̱b-i di̱vi ādem mi ṣanur
ki ol peri̱ bilsem
8. Anuñ gibi leʾi̱me bunca
iḥsān eyleyüp neyler

şeh-süvār:

şeh-süvārum: -um
Mısra: **4**
Usta binici II Sevgili

3. Ne ayaḳ ṭoprağıyam cevrine
lāyıḳ olam yārüñ
4. Beni ol şeh-süvārum ḫāke
yeksān eyleyüp neyler

Ṭur:

Ṭururken: -urken
Mısra: **5**
Durmak, yer etmek.

5. Ṭururken bir göñül bāğı gibi
bir cāy-ı dil-keşde
6. Varup ol ġonce-leb ʿazm-i
gülistān eyleyüp neyler

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz
olarak gösteren sayı.

5. Ṭururken bir göñül bāğı gibi
bir cāy-ı dil-keşde
6. Varup ol ġonce-leb ʿazm-i
gülistān eyleyüp neyler

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz
olarak gösteren sayı.

5. Ṭururken bir göñül bāğı gibi
bir cāy-ı dil-keşde
6. Varup ol ġonce-leb ʿazm-i
gülistān eyleyüp neyler

gibi:

gibi:
Mısra: **5**
Benzetme edatı ll -e benzer.

5. Ṭururken bir göñül bāğı gibi
bir cāy-ı dil-keşde
6. Varup ol ġonce-leb ʿazm-i
gülistān eyleyüp neyler

gibi:
Mısra: **8**
Benzetme edatı ll -e benzer

7. Raḳi̱b-i di̱vi ādem mi ṣanur
ki ol peri̱ bilsem
8. Anuñ gibi leʾi̱me bunca
iḥsān eyleyüp neyler

var:

Varup: -up
Mısra: **6**
gitmek

5. Ṭururken bir göñül bāğı gibi
bir cāy-ı dil-keşde
6. Varup ol ġonce-leb ʿazm-i
gülistān eyleyüp neyler

ġonce-leb:

ġonce-leb:
Mısra: **6**
Gonca dudaklı II sevgili.

5. Ṭururken bir göñül bāğı gibi
bir cāy-ı dil-keşde
6. Varup ol ġonce-leb ʿazm-i
gülistān eyleyüp neyler

ādem:

ādem:
Mısra: **7**
İnsan.

7. Raḳi̱b-i di̱vi ādem mi ṣanur
ki ol peri̱ bilsem
8. Anuñ gibi leʾi̱me bunca
iḥsān eyleyüp neyler

mi:

mi:
Mısra: **7**
soru edatı

7. Raḳi̱b-i di̱vi ādem mi ṣanur
ki ol peri̱ bilsem
8. Anuñ gibi leʾi̱me bunca
iḥsān eyleyüp neyler

ṣan:

ṣanur: -ur
Mısra: **7**
Zannetmek.

7. Raḳi̱b-i di̱vi ādem mi ṣanur
ki ol peri̱ bilsem
8. Anuñ gibi leʾi̱me bunca
iḥsān eyleyüp neyler

ki:

ki:
Mısra: **7**
Ki bağlacı.

7. Raḳi̱b-i di̱vi ādem mi ṣanur
ki ol peri̱ bilsem
8. Anuñ gibi leʾi̱me bunca
iḥsān eyleyüp neyler

peri:

peri̇:
Mısra: **7**
Peri II Güzel, Sevgili.

7. Raḳi̇b-i di̇vi ādem mi ṣanur ki ol peri̇ bilsem
8. Anuñ gibi leʾi̇me bunca iḥsān eyleyüp neyler

bil:

bilsem: -sem
Mısra: **7**
İdrak etmek, kavramak.

7. Raḳi̇b-i di̇vi ādem mi ṣanur ki ol peri̇ bilsem
8. Anuñ gibi leʾi̇me bunca iḥsān eyleyüp neyler

a:

Anuñ: -nuñ
Mısra: **8**
3. teklik şahıs zamiri II o

7. Raḳi̇b-i di̇vi ādem mi ṣanur ki ol peri̇ bilsem
8. Anuñ gibi leʾi̇me bunca iḥsān eyleyüp neyler

leʾime:

leʾi̇me:
Mısra: **8**
Alçak, aşağılık.

7. Raḳi̇b-i di̇vi ādem mi ṣanur ki ol peri̇ bilsem
8. Anuñ gibi leʾi̇me bunca iḥsān eyleyüp neyler

bunca:

bunca:
Mısra: **8**
Bu kadar, böylesi

7. Raḳi̇b-i di̇vi ādem mi ṣanur ki ol peri̇ bilsem
8. Anuñ gibi leʾi̇me bunca iḥsān eyleyüp neyler

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Olup Yaḥyā ile hem-dem semāʿa ḳoydı eflāki
10. Elinden rūzgāruñ āh u efġān eyleyüp neyler

ile:

ile:
Mısra: **9**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Olup Yaḥyā ile hem-dem semāʿa ḳoydı eflāki
10. Elinden rūzgāruñ āh u efġān eyleyüp neyler

semāʿ:

semāʿa: -a
Mısra: **9**
gökyüzü

9. Olup Yaḥyā ile hem-dem semāʿa ḳoydı eflāki
10. Elinden rūzgāruñ āh u efġān eyleyüp neyler

ḳoy:

ḳoydı: -dı
Mısra: **9**
Yerleştirmek II yükseltmek.

9. Olup Yaḥyā ile hem-dem semāʿa ḳoydı eflāki
10. Elinden rūzgāruñ āh u efġān eyleyüp neyler

eflāk:

eflāki: -i
Mısra: **9**
felekler; gökyüzü

9. Olup Yaḥyā ile hem-dem semāʿa ḳoydı eflāki
10. Elinden rūzgāruñ āh u efġān eyleyüp neyler

el:

Elinden: -inden
Mısra: **10**
Güç, iktidar, irade.

9. Olup Yaḥyā ile hem-dem semāʿa ḳoydı eflāki
10. Elinden rūzgāruñ āh u efġān eyleyüp neyler

rūzgār:

rūzgāruñ: -uñ
Mısra: **10**
Zaman

9. Olup Yaḥyā ile hem-dem semāʿa ḳoydı eflāki
10. Elinden rūzgāruñ āh u efġān eyleyüp neyler

gül yüzlüm:

gül yüzlüm: -
Mısra: **1**
Gül yüzlü II sevgili.

1. O gül yüzlüm beni çaḳ böyle nālān eyleyüp neyler
2. Kemi̇ne bülbülüñ ḥālin peri̇şān eyleyüp neyler

nālān eyleyüp:

nālān eyleyüp: -
Mısra: **1**
İnletmek, sızlatmak.

1. O gül yüzlüm beni çaḳ böyle nālān eyleyüp neyler
2. Kemi̇ne bülbülüñ ḥālin peri̇şān eyleyüp neyler

ḥālin perişān eyleyüp:

ḥālin peri̇şān eyleyüp: -
Mısra: **2**
Halini perişan eylemek II Perişan bir duruma sokmak II Çaresiz bırakmak.

1. O gül yüzlüm beni çaḳ böyle nālān eyleyüp neyler
2. Kemi̇ne bülbülüñ ḥālin peri̇şān eyleyüp neyler

lāyıḳ olam:

lāyıḳ olam: -
Mısra: **3**
layık olmak, yaraşmak

3. Ne ayaḳ ṭoprağıyam cevrine lāyıḳ olam yārüñ
4. Beni ol şeh-süvārum ḫāke yeksān eyleyüp neyler

ayaḳ ṭoprağıyam:

ayaḳ ṭoprağıyam: -
Mısra: **3**
değersiz kimse, ayaklar altındaki toprak kadar değeri olmayan âşık, sevgilinin ayağının tozu olan âşık.

3. Ne ayaḳ ṭoprağıyam cevrine lāyıḳ olam yārüñ
4. Beni ol şeh-süvārum ḫāke yeksān eyleyüp neyler

ʿazm-i gülistān eyleyüp:

ʿazm-i gülistān eyleyüp: -
Mısra: **6**
Gül bahçesini gezmeye gitmek, dolaşmak.

5. Ṭururken bir göñül bāğı gibi bir cāy-ı dil-keşde
6. Varup ol ġonce-leb ʿazm-i gülistān eyleyüp neyler

ḫāke yeksān eyleyüp:

***ḫāke yeksān eyleyüp:* -**
Mısra: **4**
Toprakla bir etmek II toprak kadar değersiz saymak II öldürmek.

3. Ne ayaḳ ṭoprağıyam cevrine lāyıḳ olam yārüñ
4. Beni ol şeh-süvārum ḫāke yeksān eyleyüp neyler

cāy-ı dil-keşde:

***cāy-ı dil-keşde:* -**
Mısra: **5**
Gönül cezbedici yer.

5. Ṭururken bir göñül bāğı gibi bir cāy-ı dil-keşde
6. Varup ol ġonce-leb ʿazm-i gülistān eyleyüp neyler

göñül bāğı:

***göñül bāğı:* -**
Mısra: **5**
Gönül bağı II sevgi, muhabbet.

5. Ṭururken bir göñül bāğı gibi bir cāy-ı dil-keşde
6. Varup ol ġonce-leb ʿazm-i gülistān eyleyüp neyler

rakib-i divi:

***raḳi̇b-i di̇vi:* -**
Mısra: **7**
Şeytan taifesinden olan rakip.

7. Raḳi̇b-i di̇vi ādem mi ṣanur ki ol peri̇ bilsem
8. Anuñ gibi leʾi̇me bunca iḥsān eyleyüp neyler

iḥsān eyleyüp:

***iḥsān eyleyüp:* -**
Mısra: **8**
Bağışta bulunma, iyilik etme.

7. Raḳi̇b-i di̇vi ādem mi ṣanur ki ol peri̇ bilsem
8. Anuñ gibi leʾi̇me bunca iḥsān eyleyüp neyler

hem-dem olup:

***hem-dem olup:* -**
Mısra: **9**
Arkadaş olmak, yakın ve samimi olmak

9. Olup Yaḥyā ile hem-dem semāʿa ḳoydı eflāki
10. Elinden rūzgāruñ āh u efġān eyleyüp neyler

āh u efġān eyleyüp:

***āh u efġān eyleyüp:* -**
Mısra: **10**
Ağlayıp inlemek II feryat etmek.

9. Olup Yaḥyā ile hem-dem semāʿa ḳoydı eflāki
10. Elinden rūzgāruñ āh u efġān eyleyüp neyler

sāḳiyā:

Sāḳiyā:
Mısra: **1**
Ey içki dağıtan!

1. Sāḳiyā ṭolsa şarāb-ı āl cāma yaraşur
2. Ol gül-endāma döner kim al cāme yaraşur

ṭol:

ṭolsa: -sa
Mısra: **1**
Dolmak

1. Sāḳiyā ṭolsa şarāb-ı āl cāma yaraşur
2. Ol gül-endāma döner kim al cāme yaraşur

cām:

cāma: -a
Mısra: **1**
Kadeh.

1. Sāḳiyā ṭolsa şarāb-ı āl cāma yaraşur
2. Ol gül-endāma döner kim al cāme yaraşur

yaraş:

yaraşur: -ur
Mısra: **1**
Yakışmak, uygun düşmek, layık ve münasip olmak.

1. Sāḳiyā ṭolsa şarāb-ı āl cāma yaraşur
2. Ol gül-endāma döner kim al cāme yaraşur

yaraşur: -ur
Mısra: **2**
yakışmak, uygun düşmek

1. Sāḳiyā ṭolsa şarāb-ı āl cāma yaraşur
2. Ol gül-endāma döner kim al cāme yaraşur

yaraşur: -ur
Mısra: **4**
yakışmak, uygun düşmek

3. Faṣl-ı gülde gül cemālüñ revnāḳ-ı gülzār olur
4. Naḫl-i gül gibi eger gelseñ ḫırāma yaraşur

yaraşur: -ur
Mısra: **6**
yakışmak, uygun düşmek

5. Ḫāk-būs-ı dergehidür ey güneş saña düşen
6. Tāc-ı izzet Ḫüsrev-i ʿāli̇-maḳāma yaraşur

yaraşur: -ur
Mısra: **8**
yakışmak, uygun düşmek

7. Kaʿbe-i medḥüñ ṭavāf itdi yine itmek diler
8. Ḫāmeye min baʿd Abbasi̇ imāme yaraşur

yaraşur: -ur
Mısra: **10**
yakışmak, uygun düşmek

9. Şiʿr-i Yaḥyā nev-ʿarūs-ı medḥüñe ziynet virür
10. Meyl iderseñ naẓm-ı lüʾlüʾ intiẓāma yaşarur

ol:

Ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Sāḳiyā ṭolsa şarāb-ı āl cāma yaraşur
2. Ol gül-endāma döner kim al cāme yaraşur

olur: -ur
Mısra: **3**
Olmak II dönüşmek.

3. Faṣl-ı gülde gül cemālüñ revnāḳ-ı gülzār olur
4. Naḫl-i gül gibi eger gelseñ ḫırāma yaraşur

gül-endām:

gül-endāma: -a
Mısra: **2**
Güzel endâmlı, boyu gül gibi nâzik ve lâtif olan || Sevgili

1. Sāḳiyā ṭolsa şarāb-ı āl cāma yaraşur
2. Ol gül-endāma döner kim al cāme yaraşur

dön:

döner: -er
Mısra: **2**
Benzemek II dönüşmek.

1. Sāḳiyā ṭolsa şarāb-ı āl cāma yaraşur
2. Ol gül-endāma döner kim al cāme yaraşur

kim:

kim:
Mısra: **2**
ki

1. Sāḳiyā ṭolsa şarāb-ı āl cāma yaraşur
2. Ol gül-endāma döner kim al cāme yaraşur

al:

al:
Mısra: **2**
Kırmızı.

1. Sāḳiyā ṭolsa şarāb-ı āl cāma yaraşur
2. Ol gül-endāma döner kim al cāme yaraşur

cāme:

cāme:
Mısra: **2**
Libas, elbise.

1. Sāḳiyā ṭolsa şarāb-ı āl cāma yaraşur
2. Ol gül-endāma döner kim al cāme yaraşur

gibi:

gibi:
Mısra: **4**
Benzetme edatı ll -e benzer

3. Faṣl-ı gülde gül cemālüñ revnāḳ-ı gülzār olur
4. Naḫl-i gül gibi eger gelseñ ḫırāma yaraşur

eger:

eger:
Mısra: **4**
Eğer II şayet.

3. Faṣl-ı gülde gül cemālüñ revnāḳ-ı gülzār olur
4. Naḫl-i gül gibi eger gelseñ ḫırāma yaraşur

gel:

gelseñ: -señ
Mısra: **4**
Gelmek.

3. Faṣl-ı gülde gül cemālüñ revnāḳ-ı gülzār olur
4. Naḫl-i gül gibi eger gelseñ ḫırāma yaraşur

hırām:

ḫırāma: -a
Mısra: **4**
salınış ‖ naz ve edalı yürüyüş

3. Faṣl-ı gülde gül cemālüñ revnāḳ-ı gülzār olur
4. Naḫl-i gül gibi eger gelseñ ḫırāma yaraşur

ey:

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Ḫāk-būs-ı dergehidür ey güneş saña düşen
6. Tāc-ı izzet Ḫüsrev-i ʿālī-maḳāma yaraşur

güneş:

güneş:
Mısra: **5**
Güneş II Güneş yüzlü.

5. Ḫāk-būs-ı dergehidür ey güneş saña düşen
6. Tāc-ı izzet Ḫüsrev-i ʿālī-maḳāma yaraşur

yine:

yine:
Mısra: **7**
Tekrar

7. Kaʿbe-i medḥüñ ṭavāf itdi yine itmek diler
8. Ḫāmeye min baʿd Abbasī imāme yaraşur

itmek:

itmek:
Mısra: **7**
etmek

7. Kaʿbe-i medḥüñ ṭavāf itdi yine itmek diler
8. Ḫāmeye min baʿd Abbasī imāme yaraşur

dile:

diler: -r
Mısra: **7**
istemek, arzulamak

7. Kaʿbe-i medḥüñ ṭavāf itdi yine itmek diler
8. Ḫāmeye min baʿd Abbasī imāme yaraşur

Ḫāme:

Ḫāmeye: -ye
Mısra: **8**
Kalem.

7. Kaʿbe-i medḥüñ ṭavāf itdi yine itmek diler
8. Ḫāmeye min baʿd Abbasī imāme yaraşur

ziynet:

ziynet:
Mısra: **9**
süs, bezek.

9. Şiʿr-i Yaḥyā nev-ʿarūs-ı medḥüñe ziynet virür
10. Meyl iderseñ naẓm-ı lüʾlüʾ intiẓāma yaşarur

vir:

virür: -ür
Mısra: **9**
vermek

9. Şiʿr-i Yaḥyā nev-ʿarūs-ı medḥüñe ziynet virür
10. Meyl iderseñ naẓm-ı lüʾlüʾ intiẓāma yaşarur

intiẓām:

intiẓāma: -a
Mısra: **10**
Düzgünlük, düzen, tertip.

9. Şiʿr-i Yaḥyā nev-ʿarūs-ı medḥüñe ziynet virür
10. Meyl iderseñ naẓm-ı lüʾlüʾ intiẓāma yaşarur

şarāb-ı āl:

şarāb-ı āl: -
Mısra: **1**
Kırmızı şarap

1. Sāḳiyā ṭolsa şarāb-ı āl cāma yaraşur
2. Ol gül-endāma döner kim al cāme yaraşur

meyl iderseñ:

meyl iderseñ: -
Mısra: **10**
Gönül vermek, yönelmek.

9. Şiʿr-i Yaḥyā nev-ʿarūs-ı medḥüñe ziynet virür
10. Meyl iderseñ naẓm-ı lüʾlüʾ intiẓāma yaşarur

kaʿbe-i medḥüñ:

kaʿbe-i medḥüñ: -
Mısra: **7**
Övünmenin Kabe'si.

7. Kaʿbe-i medḥüñ ṭavāf itdi yine itmek diler
8. Ḫāmeye min baʿd Abbasi̱ imāme yaraşur

Ḫāk-būs-ı dergehidür:

Ḫāk-būs-ı dergehidür: -
Mısra: **5**
Bulunduğu yerin toprağını öpme II Dergahının toprağını öpmek.

5. Ḫāk-būs-ı dergehidür ey güneş saña düşen
6. Tāc-ı izzet Ḫüsrev-i ʿāli̱-maḳāma yaraşur

min baʿd:

min baʿd: -
Mısra: **8**
Bundan sonra, bundan böyle.

7. Kaʿbe-i medḥüñ ṭavāf itdi yine itmek diler
8. Ḫāmeye min baʿd Abbasi̱ imāme yaraşur

naḫl-i gül:

naḫl-i gül: -
Mısra: **4**
Gül fidanı

3. Faṣl-ı gülde gül cemālüñ revnāḳ-ı gülzār olur
4. Naḫl-i gül gibi eger gelseñ ḫırāma yaraşur

saña düşen:

saña düşen: -
Mısra: **5**
Sana düşen, senden beklenen

5. Ḫāk-būs-ı dergehidür ey güneş saña düşen
6. Tāc-ı izzet Ḫüsrev-i ʿāli̱-maḳāma yaraşur

ṭavāf itdi:

ṭavāf itdi: -
Mısra: **7**
Dönmek II etrafını dolaşmak.

7. Kaʿbe-i medḥüñ ṭavāf itdi yine itmek diler
8. Ḫāmeye min baʿd Abbasi̱ imāme yaraşur

Şiʿr-i yaḥyā:

Şiʿr-i yaḥyā: -
Mısra: **9**
Yahya'nın şiiri

9. Şiʿr-i Yaḥyā nev-ʿarūs-ı medḥüñe ziynet virür
10. Meyl iderseñ naẓm-ı lüʾlüʾ intiẓāma yaşarur

naẓm-ı lüʾlüʾ:

naẓm-ı lüʾlüʾ: -
Mısra: **10**
İnci dizisi II şiir.

9. Şiʿr-i Yaḥyā nev-ʿarūs-ı medḥüñe ziynet virür
10. Meyl iderseñ naẓm-ı lüʾlüʾ intiẓāma yaşarur

Ḫüsrev-i ʿāli-maḳāma:

Ḫüsrev-i ʿāli̱-maḳāma: -
Mısra: **6**
Yüce makama sahip Padişah.

5. Ḫāk-būs-ı dergehidür ey güneş saña düşen
6. Tāc-ı izzet Ḫüsrev-i ʿāli̱-maḳāma yaraşur

nev-ʿarūs-ı medḥüñe:

nev-ʿarūs-ı medḥüñe: -
Mısra: **9**
Övgünün yeni gelini.

9. Şiʿr-i Yaḥyā nev-ʿarūs-ı medḥüñe ziynet virür
10. Meyl iderseñ naẓm-ı lüʾlüʾ intiẓāma yaşarur

faṣl-ı gülde:

faṣl-ı gülde: -
Mısra: **3**
gül mevsimi II bahar mevsimi.

3. Faṣl-ı gülde gül cemālüñ revnāḳ-ı gülzār olur
4. Naḫl-i gül gibi eger gelseñ ḫırāma yaraşur

gül cemālüñ:

gül cemālüñ: -
Mısra: **3**
(Sevgilinin) gül yüzü.

3. Faṣl-ı gülde gül cemālüñ revnāḳ-ı gülzār olur
4. Naḫl-i gül gibi eger gelseñ ḫırāma yaraşur

revnāḳ-ı gülzār:

revnāḳ-ı gülzār: -
Mısra: **3**
Gül bahçesinin güzeli

3. Faṣl-ı gülde gül cemālüñ revnāḳ-ı gülzār olur
4. Naḫl-i gül gibi eger gelseñ ḫırāma yaraşur

tāc-ı ʿizzet:

tāc-ı ʿizzet: -
Mısra: **6**
Değer, ululuk, yücelik tacı II Yücelik makamı

5. Ḫāk-būs-ı dergehidür ey güneş saña düşen
6. Tāc-ı izzet Ḫüsrev-i ʿāli̱-maḳāma yaraşur

abbasi imāme:

abbasi̱ imāme: -
Mısra: **8**
Siyah sarık.

7. Kaʿbe-i medḥüñ ṭavāf itdi yine itmek diler
8. Ḫāmeye min baʿd Abbasi̱ imāme yaraşur

ʿĀşıḳ:

ʿĀşıḳ:
Mısra: **1**
Âşık, seven.

1. ʿĀşıḳ gezüp cihānı dimeñ genc ü māl arar
2. Bir tāze genc dil-ber-i ṣāḥib-cemāl arar

dimeñ:

dimeñ:
Mısra: **1**
Demeyin II sanmayın.

1. ʿĀşıḳ gezüp cihānı dimeñ genc ü māl arar
2. Bir tāze genc dil-ber-i ṣāḥib-cemāl arar

ara:

arar: -r
Mısra: **1**
Bulmaya çalışmak.

1. ʿĀşıḳ gezüp cihānı dimeñ genc ü māl arar
2. Bir tāze genc dil-ber-i ṣāḥib-cemāl arar

arar: -r
Mısra: **2**
Bulmaya çalışmak.

1. ʿĀşıḳ gezüp cihānı dimeñ genc ü māl arar
2. Bir tāze genc dil-ber-i ṣāḥib-cemāl arar

arar: -r
Mısra: **4**
Bulmaya çalışmak II ilhamın gelmesini beklemek II yazmaya çalışmak.

3. Gül defterini bād ḳarışdurduġı bu kim
4. Vaṣf-ı ruḫuñda bir ġazel-i bi̇-miŝāl arar

arar: -r
Mısra: **5**
Bulmaya çalışmak.

5. Mecmūʿalarda şiʿrüm arar ehl-i ṭabʿ olan
6. Ḫvāce gibi ki şehrde ʿıḳd-ı leʿāl arar

arar: -r
Mısra: **6**
Bulmaya çalışmak.

5. Mecmūʿalarda şiʿrüm arar ehl-i ṭabʿ olan
6. Ḫvāce gibi ki şehrde ʿıḳd-ı leʿāl arar

arar: -r
Mısra: **8**
Bulmaya çalışmak II istemek.

7. Yaḥyā senüñle ülfeti elden ḳomaz müdām
8. Her dil-rübā ki ṣoḥbet-i ehl-i kemāl arar

---

bir:

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. ʿĀşıḳ gezüp cihānı dimeñ genc ü māl arar
2. Bir tāze genc dil-ber-i ṣāḥib-cemāl arar

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Gül defterini bād ḳarışdurduġı bu kim
4. Vaṣf-ı ruḫuñda bir ġazel-i bi̇-miŝāl arar

---

bād:

bād:
Mısra: **3**
Rüzgar.

3. Gül defterini bād ḳarışdurduġı bu kim
4. Vaṣf-ı ruḫuñda bir ġazel-i bi̇-miŝāl arar

ḳarışdur:

ḳarışdurduġı: -duġı
Mısra: **3**
Karıştırmak II bir şeyi bulmaya çalışmak II sayfa çevirmek.

3. Gül defterini bād ḳarışdurduġı bu kim
4. Vaṣf-ı ruḫuñda bir ġazel-i bi̇-miŝāl arar

---

mecmūʿa:

Mecmūʿalarda: -larda
Mısra: **5**
İçinde şiirler, seçilmiş söz ve yazıların bulunduğu metin

5. Mecmūʿalarda şiʿrüm arar ehl-i ṭabʿ olan
6. Ḫvāce gibi ki şehrde ʿıḳd-ı leʿāl arar

şiʿr:

şiʿrüm: -üm
Mısra: **5**
Şiir

5. Mecmūʿalarda şiʿrüm arar ehl-i ṭabʿ olan
6. Ḫvāce gibi ki şehrde ʿıḳd-ı leʿāl arar

---

olan:

olan:
Mısra: **5**
Olan kimse II sahip olan.

5. Mecmūʿalarda şiʿrüm arar ehl-i ṭabʿ olan
6. Ḫvāce gibi ki şehrde ʿıḳd-ı leʿāl arar

Hvāce:

Ḫvāce:
Mısra: **6**
muallim, üstat, hoca.

5. Mecmūʿalarda şiʿrüm arar ehl-i ṭabʿ olan
6. Ḫvāce gibi ki şehrde ʿıḳd-ı leʿāl arar

---

gibi:

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı II -e benzer.

5. Mecmūʿalarda şiʿrüm arar ehl-i ṭabʿ olan
6. Ḫvāce gibi ki şehrde ʿıḳd-ı leʿāl arar

---

ki:

ki:
Mısra: **6**
Ki bağlacı.

5. Mecmūʿalarda şiʿrüm arar ehl-i ṭabʿ olan
6. Ḫvāce gibi ki şehrde ʿıḳd-ı leʿāl arar

ki:
Mısra: **8**
Ki bağlacı.

7. Yaḥyā senüñle ülfeti elden ḳomaz müdām
8. Her dil-rübā ki ṣoḥbet-i ehl-i kemāl arar

şehr:

şehrde: -de
Mısra: **6**
Şehir II büyük yerleşim yeri.

5. Mecmūʿalarda şiʿrüm arar ehl-i ṭabʿ olan
6. Ḫvāce gibi ki şehrde ʿıḳd-ı leʿāl arar

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **7**
17. yüzyıl divan şairi

7. Yaḥyā senüñle ülfeti elden ḳomaz müdām
8. Her dil-rübā ki ṣoḥbet-i ehl-i kemāl arar

---

senüñle:

senüñle:
Mısra: **7**
Seninle birlikte.

7. Yaḥyā senüñle ülfeti elden ḳomaz müdām
8. Her dil-rübā ki ṣoḥbet-i ehl-

i kemāl arar

ülfet:

ülfeti: -i
Mısra: **7**
Görüşüp konuşma; yakın ilişki.

7. Yaḥyā senüñle ülfeti elden ḳomaz müdām
8. Her dil-rübā ki ṣoḥbet-i ehl-i kemāl arar

müdām:

müdām:
Mısra: **7**
hiçbir zaman

7. Yaḥyā senüñle ülfeti elden ḳomaz müdām
8. Her dil-rübā ki ṣoḥbet-i ehl-i kemāl arar

her:

Her:
Mısra: **8**
Her, her bir

7. Yaḥyā senüñle ülfeti elden ḳomaz müdām
8. Her dil-rübā ki ṣoḥbet-i ehl-i kemāl arar

dil-rübā:

dil-rübā:
Mısra: **8**
Gönül kapıcı II güzel

7. Yaḥyā senüñle ülfeti elden ḳomaz müdām
8. Her dil-rübā ki ṣoḥbet-i ehl-i kemāl arar

genc ü māl:

genc ü māl: -
Mısra: **1**
mal ve hazine

1. ʿĀşıḳ gezüp cihānı dimeñ genc ü māl arar
2. Bir tāze genc dil-ber-i ṣāḥib-cemāl arar

cihānı gezüp:

cihānı gezüp: -
Mısra: **1**
Dünyayı dolaşmak.

1. ʿĀşıḳ gezüp cihānı dimeñ genc ü māl arar
2. Bir tāze genc dil-ber-i ṣāḥib-cemāl arar

dil-ber-i ṣāḥib-cemāl:

dil-ber-i ṣāḥib-cemāl: -
Mısra: **2**
Güzellik sahibi sevgili.

1. ʿĀşıḳ gezüp cihānı dimeñ genc ü māl arar
2. Bir tāze genc dil-ber-i ṣāḥib-cemāl arar

tāze genc:

tāze genc: -
Mısra: **2**
Genç II gençliğinin baharında olan II sevgili.

1. ʿĀşıḳ gezüp cihānı dimeñ genc ü māl arar
2. Bir tāze genc dil-ber-i ṣāḥib-cemāl arar

gül defterini:

gül defterini: -
Mısra: **3**
Gül defteri

3. Gül defterini bād ḳarışdurduğı bu kim
4. Vaṣf-ı ruḫuñda bir ġazel-i bi̇-miŝāl arar

bu kim:

bu kim: -
Mısra: **3**
Amacı budur ki

3. Gül defterini bād ḳarışdurduğı bu kim
4. Vaṣf-ı ruḫuñda bir ġazel-i bi̇-miŝāl arar

vaṣf-ı ruhuñda:

vaṣf-ı ruḫuñda: -
Mısra: **4**
Sevgilinin yüzünün/yanağının nitelikleri II sevgilin yüzünün/yanağının güzelliği.

3. Gül defterini bād ḳarışdurduğı bu kim
4. Vaṣf-ı ruḫuñda bir ġazel-i bi̇-miŝāl arar

ġazel-i bi-miŝāl:

ġazel-i bi̇-miŝāl: -
Mısra: **4**
Eşsiz bir gazel II Daha önce yazılmamış kadar güzel bir gazel.

3. Gül defterini bād ḳarışdurduğı bu kim
4. Vaṣf-ı ruḫuñda bir ġazel-i bi̇-miŝāl arar

ehl-i ṭabʿ:

ehl-i ṭabʿ: -
Mısra: **5**
Yaradılış ehli II kabiliyetli kimseler II şairler.

5. Mecmūʿalarda şiʿrüm arar ehl-i ṭabʿ olan
6. Ḫvāce gibi ki şehrde ʿıḳd-ı leʿāl arar

ʿıḳd-ı leʿāl:

ʿıḳd-ı leʿāl: -
Mısra: **6**
İnci gerdanlık

5. Mecmūʿalarda şiʿrüm arar ehl-i ṭabʿ olan
6. Ḫvāce gibi ki şehrde ʿıḳd-ı leʿāl arar

elden ḳomaz:

elden ḳomaz: -
Mısra: **7**
Elden bırakmamak II terk etmemek.

7. Yaḥyā senüñle ülfeti elden ḳomaz müdām
8. Her dil-rübā ki ṣoḥbet-i ehl-i kemāl arar

ṣoḥbet-i ehl-i kemāl:

ṣoḥbet-i ehl-i kemāl: -
Mısra: **8**
İlim ve fazilet sahiplerinin sohbeti II kâmil insanların sohbet.

7. Yaḥyā senüñle ülfeti elden ḳomaz müdām
8. Her dil-rübā ki ṣoḥbet-i ehl-i kemāl arar

sine:

si̇nede: -de
Mısra: **1**
göğüs, bağır ‖ gönül

1. Tāze dāġum si̇nede mihr-i cihān-efrūz olur
2. Yaḳduġuñ gün ey gül-i pākize-rū nev-rūz olur

ol:

olur: -ur
Mısra: **1**
Olmak II dönüşmek.

1. Tāze dāġum sįnede mihr-i cihān-efrūz olur
2. Yaḳduġuñ gün ey gül-i pākize-rū nev-rūz olur

olur: -ur
Mısra: **2**
Olmak II dönüşmek.

1. Tāze dāġum sįnede mihr-i cihān-efrūz olur
2. Yaḳduġuñ gün ey gül-i pākize-rū nev-rūz olur

olur: -ur
Mısra: **5**
Olmak.

5. Şām olur rūzum ruḫına zülfin eylerse niḳāb
6. Luṭf idüp refʿ-i niḳāb eylerse şāmum rūz olur

olur: -ur
Mısra: **6**
Olmak II dönüşmek.

5. Şām olur rūzum ruḫına zülfin eylerse niḳāb
6. Luṭf idüp refʿ-i niḳāb eylerse şāmum rūz olur

olur: -ur
Mısra: **8**
Olmak II dönüşmek.

7. Sįne-i ʿuşşāḳı tįġ-i ġamzesi şad çāk ider
8. Her biri müjgānınuñ bir nāvek-i dil-dūz olur

olur: -ur
Mısra: **10**
Olmak II dönüşmek.

9. Pādişāhum naẓm-ı Yaḥyā ṣaf bir āyįnedür
10. Ṭūṭį-i ṭabʿ-ı suḫan-dāna suḫan-āmūz olur

olur: -ur
Mısra: **12**
Olmak

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ bende-i dergāhınuñ
12. Tā ebed baḫtı saʿįd ü tāliʿi fįrūz olur

---

yaḳ:

Yaḳduġuñ: -duġuñ
Mısra: **2**
ateşe vermek, tutuşturmak.

1. Tāze dāġum sįnede mihr-i cihān-efrūz olur
2. Yaḳduġuñ gün ey gül-i pākize-rū nev-rūz olur

---

gün:

gün:
Mısra: **2**
gün, zaman.

1. Tāze dāġum sįnede mihr-i cihān-efrūz olur
2. Yaḳduġuñ gün ey gül-i pākize-rū nev-rūz olur

---

ey:

ey:
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Tāze dāġum sįnede mihr-i cihān-efrūz olur
2. Yaḳduġuñ gün ey gül-i pākize-rū nev-rūz olur

---

nev-rūz:

nev-rūz:
Mısra: **2**
Baharın ilk günü.

1. Tāze dāġum sįnede mihr-i cihān-efrūz olur
2. Yaḳduġuñ gün ey gül-i pākize-rū nev-rūz olur

---

midür:

midür:
Mısra: **3**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

3. Ḳaṭre-i eşküm midür şeb-nem düşince ġonceye
4. Çāk ider cismin dil-i ʿāşıḳ gibi pür-sūz olur

ġonce:

ġonceye: -ye
Mısra: **3**
Henüz açılmamış gül tomurcuğu

3. Ḳaṭre-i eşküm midür şeb-nem düşince ġonceye
4. Çāk ider cismin dil-i ʿāşıḳ gibi pür-sūz olur

---

cism:

cismiñ: -iñ
Mısra: **4**
Cisim, vücut.

3. Ḳaṭre-i eşküm midür şeb-nem düşince ġonceye
4. Çāk ider cismin dil-i ʿāşıḳ gibi pür-sūz olur

---

gibi:

gibi:
Mısra: **4**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Ḳaṭre-i eşküm midür şeb-nem düşince ġonceye
4. Çāk ider cismin dil-i ʿāşıḳ gibi pür-sūz olur

Şām:

Şām:
Mısra: **5**
Akşam II karanlık.

5. Şām olur rūzum ruḫına zülfin eylerse niḳāb
6. Luṭf idüp refʿ-i niḳāb eylerse şāmum rūz olur

---

rūz:

rūzum: -um
Mısra: **5**
Gündüz

5. Şām olur rūzum ruḫına zülfin eylerse niḳāb
6. Luṭf idüp refʿ-i niḳāb eylerse şāmum rūz olur

rūz:
Mısra: **6**
Gündüz II aydınlık.

5. Şām olur rūzum ruḫına zülfin eylerse niḳāb
6. Luṭf idüp refʿ-i niḳāb eylerse şāmum rūz olur

---

ruh:

ruḫıña: -ıña
Mısra: **5**
Yüz, yanak.

5. Şām olur rūzum ruḫına zülfin eylerse niḳāb
6. Luṭf idüp refʿ-i niḳāb eylerse şāmum rūz olur

---

zülf:

zülfiñ: -iñ
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

5. Şām olur rūzum ruḫına zülfin eylerse niḳāb
6. Luṭf idüp refʿ-i niḳāb eylerse şāmum rūz olur

şām:

şāmum: -um
Mısra: **6**
Akşam II karanlık.

5. Şām olur rūzum ruḫına zülfin eylerse niḳāb
6. Luṭf idüp refʿ-i niḳāb eylerse şāmum rūz olur

şad:

şad:
Mısra: **7**
Yüz II yüzlerce.

7. Sine-i ʿuşşāḳı tiġ-i ġamzesi şad çāk ider
8. Her biri müjgānınuñ bir nāvek-i dil-dūz olur

müjgān:

müjgānınuñ: -ı, -nuñ
Mısra: **8**
Kirpik.

7. Sine-i ʿuşşāḳı tiġ-i ġamzesi şad çāk ider
8. Her biri müjgānınuñ bir nāvek-i dil-dūz olur

bir:

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Sine-i ʿuşşāḳı tiġ-i ġamzesi şad çāk ider
8. Her biri müjgānınuñ bir nāvek-i dil-dūz olur

pādişāh:

Pādişāhum: -um
Mısra: **9**
Hükümdar II padişah.

9. Pādişāhum naẓm-ı Yaḥyā şaf bir āyinedür
10. Ṭūṭi-i ṭabʿ-ı suḫan-dāna suḫan-āmūz olur

suhan-āmūz:

suḫan-āmūz:
Mısra: **10**
Söz öğreten.

9. Pādişāhum naẓm-ı Yaḥyā şaf bir āyinedür
10. Ṭūṭi-i ṭabʿ-ı suḫan-dāna suḫan-āmūz olur

baht:

baḫtı: -ı
Mısra: **12**
Şans, saadet, kutluluk.

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ bende-i dergāhınuñ
12. Tā ebed baḫtı saʿid ü tāliʿi firūz olur

saʿid:

saʿid:
Mısra: **12**
Kutlu, uğurlu.

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ bende-i dergāhınuñ
12. Tā ebed baḫtı saʿid ü tāliʿi firūz olur

ü:

ü:
Mısra: **12**
ve

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ bende-i dergāhınuñ
12. Tā ebed baḫtı saʿid ü tāliʿi firūz olur

tāliʿi:

tāliʿi:
Mısra: **12**
Kısmet, kader, baht.

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ bende-i dergāhınuñ
12. Tā ebed baḫtı saʿid ü tāliʿi firūz olur

firūz:

firūz:
Mısra: **12**
kutlu, mübarek

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ bende-i dergāhınuñ
12. Tā ebed baḫtı saʿid ü tāliʿi firūz olur

mihr-i cihān-efrūz:

mihr-i cihān-efrūz: -
Mısra: **1**
Dünyayı aydınlatan güneş.

1. Tāze dāġum sinede mihr-i cihān-efrūz olur
2. Yaḳduġuñ gün ey gül-i pākize-rū nev-rūz olur

tāze dāġum:

tāze dāġum: -
Mısra: **1**
yeni yara, taze açılmış yara.

1. Tāze dāġum sinede mihr-i cihān-efrūz olur
2. Yaḳduġuñ gün ey gül-i pākize-rū nev-rūz olur

gül-i pākize-rū:

gül-i pākize-rū: -
Mısra: **2**
Temiz yüzlü sevgili

1. Tāze dāġum sinede mihr-i cihān-efrūz olur
2. Yaḳduġuñ gün ey gül-i pākize-rū nev-rūz olur

Kaṭre-i eşküm:

Ḳaṭre-i eşküm: -
Mısra: **3**
gözyaşı damlası

3. Ḳaṭre-i eşküm midür şeb-nem düşince ġonceye
4. Çāk ider cismin dil-i ʿāşıḳ gibi pür-sūz olur

şeb-nem düşince:

şeb-nem düşince: -
Mısra: **3**
Çiğ tanesi düşmek II çiğ tanesinin düştüğü zaman.

3. Ḳaṭre-i eşküm midür şeb-nem düşince ġonceye
4. Çāk ider cismin dil-i ʿāşıḳ gibi pür-sūz olur

Çāk ider:

Çāk ider: -
Mısra: **4**
Yırtılmak II paramparça olmak II büyük bir üzüntü ve çaresizlik içinde bulunmak.

3. Ḳaṭre-i eşküm midür şeb-nem düşince ġonceye
4. Çāk ider cismin dil-i ʿāşıḳ gibi pür-sūz olur

dil-i ʿāşık:

dil-i ʿāşıḳ: -
Mısra: **4**
Âşığın gönlü.

3. Ḳaṭre-i eşküm midür şeb-nem düşince ġonceye
4. Çāk ider cismin dil-i ʿāşıḳ gibi pür-sūz olur

pür-sūz olur:

pür-sūz olur: -
Mısra: **4**
Çok yanık, çok yakıcı olmak

3. Ḳaṭre-i eşküm midür şeb-nem düşince ġonceye
4. Çāk ider cismin dil-i ʿāşıḳ gibi pür-sūz olur

niḳāb eylerse:

niḳāb eylerse: -
Mısra: **5**
Örtü örtmek II kapatmak.

5. Şām olur rūzum ruḫına zülfin eylerse niḳāb
6. Luṭf idüp refʿ-i niḳāb eylerse şāmum rūz olur

luṭf idüp:

luṭf idüp: -
Mısra: **6**
lutf etmek II iyilik yapmak

5. Şām olur rūzum ruḫına zülfin eylerse niḳāb
6. Luṭf idüp refʿ-i niḳāb eylerse şāmum rūz olur

refʿ-i niḳāb eylerse:

refʿ-i niḳāb eylerse: -
Mısra: **6**
Örtüyü kaldırmak II örtüsünü açmak.

5. Şām olur rūzum ruḫına zülfin eylerse niḳāb
6. Luṭf idüp refʿ-i niḳāb eylerse şāmum rūz olur

sine-i ʿuşşāḳı:

si̱ne-i ʿuşşāḳı: -
Mısra: **7**
Âşıkların gönlü II âşıkların bağrı.

7. Si̱ne-i ʿuşşāḳı ti̱ġ-i ġamzesi şad çāk ider
8. Her biri müjgānınuñ bir nāvek-i dil-dūz olur

tiġ-i ġamzesi:

ti̱ġ-i ġamzesi: -
Mısra: **7**
Sevgilinin yan bakış kılıcı.

7. Si̱ne-i ʿuşşāḳı ti̱ġ-i ġamzesi şad çāk ider
8. Her biri müjgānınuñ bir nāvek-i dil-dūz olur

çāk ider:

çāk ider: -
Mısra: **7**
Parçalamak II büyük üzüntü içerisinde bırakmak.

7. Si̱ne-i ʿuşşāḳı ti̱ġ-i ġamzesi şad çāk ider
8. Her biri müjgānınuñ bir nāvek-i dil-dūz olur

nāvek-i dil-dūz:

nāvek-i dil-dūz: -
Mısra: **8**
Gönül delen, kalbe batan ok

7. Si̱ne-i ʿuşşāḳı ti̱ġ-i ġamzesi şad çāk ider
8. Her biri müjgānınuñ bir nāvek-i dil-dūz olur

her biri:

her biri: -
Mısra: **8**
Her biri

7. Si̱ne-i ʿuşşāḳı ti̱ġ-i ġamzesi şad çāk ider
8. Her biri müjgānınuñ bir nāvek-i dil-dūz olur

naẓm-ı yaḥyā:

naẓm-ı yaḥyā: -
Mısra: **9**
Yahya'nın şiiri

9. Pādişāhum naẓm-ı Yaḥyā şaf bir āyi̱nedür
10. Ṭūṭi̱-i ṭabʿ-ı suḫan-dāna suḫan-āmūz olur

ṣaf bir āyinedür:

ṣaf bir āyi̱nedür: -
Mısra: **9**
Kusursuz bir ayna II leke tutmamış, parlak bir ayna.

9. Pādişāhum naẓm-ı Yaḥyā şaf bir āyi̱nedür
10. Ṭūṭi̱-i ṭabʿ-ı suḫan-dāna suḫan-āmūz olur

Ṭūṭi-i ṭabʿ-ı suḫan-dāna:

Ṭūṭi̱-i ṭabʿ-ı suḫan-dāna: -
Mısra: **10**
Papağan gibi tekrara düşen şairler II papağan yaradılışlı söz söyleyenler.

9. Pādişāhum naẓm-ı Yaḥyā şaf bir āyi̱nedür
10. Ṭūṭi̱-i ṭabʿ-ı suḫan-dāna suḫan-āmūz olur

Ḥażret-i sulṭān murād'uñ:

Ḥażret-i sulṭān murād'uñ: -
Mısra: **11**
Sultan Murad Hazretleri (IV. Murad)

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ bende-i dergāhınuñ
12. Tā ebed baḫtı saʿi̱d ü tāliʿi fi̱rūz olur

bende-i dergāhınuñ:

bende-i dergāhınuñ: -
Mısra: **11**
Kapısının kulu.

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ bende-i dergāhınuñ
12. Tā ebed baḫtı saʿi̱d ü tāliʿi fi̱rūz olur

tā ebed:

tā ebed: -
Mısra: **12**
Ebediyete dek II sonsuza kadar.

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ bende-i dergāhınuñ
12. Tā ebed baḫtı saʿi̱d ü tāliʿi fi̱rūz olur

Ḥaḳ:

Ḥaḳ:
Mısra: **1**
Allah.

1. Mihr ü māhı pi̱ş ü pesden Ḥaḳ idüp āyi̱nedār
2. Ṣūret-i ġaybiyye-i elṭāfın itdi ʿāşiḳār

id:

idüp: -üp
Mısra: **1**
Etmek, eylemek.

1. Mihr ü māhı pi̱ş ü pesden Ḥaḳ idüp āyi̱nedār
2. Ṣūret-i ġaybiyye-i elṭāfın itdi ʿāşiḳār

āyinedār:

āyi̱nedār:
Mısra: **1**
Ayna tutucu II ayna tutan.

1. Mihr ü māhı pi̱ş ü pesden Ḥaḳ idüp āyi̱nedār

2. Ṣūret-i ġaybiyye-i elṭāfın itdi ʿāşiḳār

bi-şübhe:

bi̱-şübhe:
Mısra: **3**
Şüphesiz II Tereddütsüz.

3. Göz yumar bi̱-şübhe naḳş-ı ḫāl ü ḫaṭdan ey göñül
4. Çeşm-i idrāke çeke ʿārif ki kuḥl-ı iʿtibār

ey:

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Göz yumar bi̱-şübhe naḳş-ı ḫāl ü ḫaṭdan ey göñül
4. Çeşm-i idrāke çeke ʿārif ki kuḥl-ı iʿtibār

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Mülk-i bāḳi̱de naʿi̱m-i cāvidānı isteyen
6. Cān u ser terk eyler ey Yaḥyā nedür dār u diyār

göñül:

göñül:
Mısra: **3**
gönül

3. Göz yumar bi̱-şübhe naḳş-ı ḫāl ü ḫaṭdan ey göñül
4. Çeşm-i idrāke çeke ʿārif ki kuḥl-ı iʿtibār

ʿārif:

ʿārif:
Mısra: **4**
Bilgi ve irfan sahibi.

3. Göz yumar bi̱-şübhe naḳş-ı ḫāl ü ḫaṭdan ey göñül
4. Çeşm-i idrāke çeke ʿārif ki kuḥl-ı iʿtibār

ki:

ki:
Mısra: **4**
Ki bağlacı.

3. Göz yumar bi̱-şübhe naḳş-ı ḫāl ü ḫaṭdan ey göñül
4. Çeşm-i idrāke çeke ʿārif ki kuḥl-ı iʿtibār

isteyen:

isteyen:
Mısra: **5**
talep eden kişi.

5. Mülk-i bāḳi̱de naʿi̱m-i cāvidānı isteyen
6. Cān u ser terk eyler ey Yaḥyā nedür dār u diyār

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **6**
17. yüzyıl divan şairi

5. Mülk-i bāḳi̱de naʿi̱m-i cāvidānı isteyen
6. Cān u ser terk eyler ey Yaḥyā nedür dār u diyār

nedür:

nedür:
Mısra: **6**
nedir ki II hiç bir zorluğu yoktur

5. Mülk-i bāḳi̱de naʿi̱m-i cāvidānı isteyen
6. Cān u ser terk eyler ey Yaḥyā nedür dār u diyār

dār:

dār:
Mısra: **6**
İdama mahkum olanları asmak için dikilen direk II asılmak.

5. Mülk-i bāḳi̱de naʿi̱m-i cāvidānı isteyen
6. Cān u ser terk eyler ey Yaḥyā nedür dār u diyār

u:

u:
Mısra: **6**
ve

5. Mülk-i bāḳi̱de naʿi̱m-i cāvidānı isteyen
6. Cān u ser terk eyler ey Yaḥyā nedür dār u diyār

diyār:

diyār:
Mısra: **6**
memleket

5. Mülk-i bāḳi̱de naʿi̱m-i cāvidānı isteyen
6. Cān u ser terk eyler ey Yaḥyā nedür dār u diyār

piş ü pesden:

pi̱ş ü pesden: -
Mısra: **1**
Ön ve arka. II önceki ve sonraki

1. Mihr ü māhı pi̱ş ü pesden Ḥaḳ idüp āyi̱nedār
2. Ṣūret-i ġaybiyye-i elṭāfın itdi ʿāşiḳār

mihr ü māhı:

mihr ü māhı: -
Mısra: **1**
Güneş ve Ay

1. Mihr ü māhı pi̱ş ü pesden Ḥaḳ idüp āyi̱nedār
2. Ṣūret-i ġaybiyye-i elṭāfın itdi ʿāşiḳār

Ṣūret-i ġaybiyye-i elṭāfın:

Ṣūret-i ġaybiyye-i elṭāfın: -
Mısra: **2**
Yüzünün görünür olmayan güzelliği.

1. Mihr ü māhı pi̱ş ü pesden Ḥaḳ idüp āyi̱nedār
2. Ṣūret-i ġaybiyye-i elṭāfın itdi ʿāşiḳār

ʿāşiḳār itdi:

ʿāşiḳār itdi: -
Mısra: **2**
ortaya çıkarmak.

1. Mihr ü māhı pi̱ş ü pesden Ḥaḳ idüp āyi̱nedār
2. Ṣūret-i ġaybiyye-i elṭāfın itdi ʿāşiḳār

naḳş-ı ḫāl ü ḫaṭdan:

naḳş-ı ḫāl ü ḫaṭdan: -
Mısra: **3**
Yanaktaki ayva tüyleri ve benin resmi.

3. Göz yumar bi̱-şübhe naḳş-ı ḫāl ü ḫaṭdan ey göñül
4. Çeşm-i idrāke çeke ʿārif ki kuḥl-ı iʿtibār

göz yumar:

göz yumar: -
Mısra: **3**
Görmezden gelmek

3. Göz yumar bi̱-şübhe naḳş-ı ḫāl ü ḫaṭdan ey göñül
4. Çeşm-i idrāke çeke ʿārif ki kuḥl-ı iʿtibār

Çeşm-i idrāke:

***Çeşm-i idrāke:* -**
Mısra: **4**
Gönül gözü II idrak etme gözü.

3. Göz yumar bi̤-şübhe naḳş-ı ḫāl ü ḫaṭdan ey göñül
4. Çeşm-i idrāke çeke ʿārif ki kuḥl-ı iʿtibār

kuḥl-ı iʿtibār çeke:

***kuḥl-ı iʿtibār çeke:* -**
Mısra: **4**
İtibar sürmesi sürmek II itibarlı hale getirmek.

3. Göz yumar bi̤-şübhe naḳş-ı ḫāl ü ḫaṭdan ey göñül
4. Çeşm-i idrāke çeke ʿārif ki kuḥl-ı iʿtibār

mülk-i bāḳide:

***mülk-i bāḳi̤de:* -**
Mısra: **5**
Bâkî, ebedi ülke II ahiret.

5. Mülk-i bāḳi̤de naʿi̤m-i cāvidānı isteyen
6. Cān u ser terk eyler ey Yaḥyā nedür dār u diyār

naʿim-i cāvidānı:

***naʿi̤m-i cāvidānı:* -**
Mısra: **5**
Cennet hurisi II sevgili II genç nimet.

5. Mülk-i bāḳi̤de naʿi̤m-i cāvidānı isteyen
6. Cān u ser terk eyler ey Yaḥyā nedür dār u diyār

cān u ser terk eyler:

***cān u ser terk eyler:* -**
Mısra: **6**
Can ve başını vermeye hazır olmak II ölümü göze almak.

5. Mülk-i bāḳi̤de naʿi̤m-i cāvidānı isteyen
6. Cān u ser terk eyler ey Yaḥyā nedür dār u diyār

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Eyle merdümlük sevād-ı çeşmümi ey eşk-i āz
2. Yāre ʿarż eyle süveydā-yı dilüñ ḥālin biraz

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Sebz ü ḫürrem olmaz ey dil her zamān bāġ-ı vücūd
4. Vire gör ḥükmini her faṣluñ miŝāl-i berg-i rez

Ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Her saçı zenci̤re lāzım mı esi̤r olmaḳ saña
8. Ey göñül bir iki gün ʿālemde bi̤-ḳaydāne gez

yār:

Yāre: -e
Mısra: **2**
Sevgili

1. Eyle merdümlük sevād-ı çeşmümi ey eşk-i āz
2. Yāre ʿarż eyle süveydā-yı dilüñ ḥālin biraz

biraz:

biraz:
Mısra: **2**
Biraz II bir miktar.

1. Eyle merdümlük sevād-ı çeşmümi ey eşk-i āz
2. Yāre ʿarż eyle süveydā-yı dilüñ ḥālin biraz

dil:

dil:
Mısra: **3**
gönül

3. Sebz ü ḫürrem olmaz ey dil her zamān bāġ-ı vücūd
4. Vire gör ḥükmini her faṣluñ miŝāl-i berg-i rez

her:

her:
Mısra: **4**
her, her bir

3. Sebz ü ḫürrem olmaz ey dil her zamān bāġ-ı vücūd
4. Vire gör ḥükmini her faṣluñ miŝāl-i berg-i rez

Her:
Mısra: **7**
Her II bütün

7. Her saçı zenci̤re lāzım mı esi̤r olmaḳ saña
8. Ey göñül bir iki gün ʿālemde bi̤-ḳaydāne gez

faṣl:

faṣluñ: -uñ
Mısra: **4**
Mevsim.

3. Sebz ü ḫürrem olmaz ey dil her zamān bāġ-ı vücūd
4. Vire gör ḥükmini her faṣluñ miŝāl-i berg-i rez

bi̤-ḫaber:

Bi̤-ḫaberdür: -dür
Mısra: **5**
Habersiz II bilgisiz

5. Bi̤-ḫaberdür ʿaşḳdan bilmez maḥabbet neydügin
6. ʿĀşıḳuñ çoḳ sevdigi olmazsa cānından eʿazz

ʿaşḳ:

ʿaşḳdan: -dan
Mısra: **5**
Aşk.

5. Bi̤-ḫaberdür ʿaşḳdan bilmez maḥabbet neydügin
6. ʿĀşıḳuñ çoḳ sevdigi olmazsa cānından eʿazz

bilmez:

bilmez:
Mısra: **5**
Bilmemek II İdrak etmemek, kavramamak.

5. Bi̤-ḫaberdür ʿaşḳdan bilmez maḥabbet neydügin
6. ʿĀşıḳuñ çoḳ sevdigi olmazsa cānından eʿazz

maḥabbet:

maḥabbet:
Mısra: **5**
Aşk, sevgi

5. Bi̤-ḫaberdür ʿaşḳdan bilmez maḥabbet neydügin
6. ʿĀşıḳuñ çoḳ sevdigi olmazsa cānından eʿazz

neydügin:

neydügin:
Mısra: **5**
Ne olduğunu.

5. Bi̇-ḫaberdür ʿaşḳdan bilmez maḥabbet neydügin
6. ʿĀşıḳuñ çoḳ sevdigi olmazsa cānından eʿazz

ʿĀşıḳ:

ʿĀşıḳuñ: -uñ
Mısra: **6**
Âşık, seven.

5. Bi̇-ḫaberdür ʿaşḳdan bilmez maḥabbet neydügin
6. ʿĀşıḳuñ çoḳ sevdigi olmazsa cānından eʿazz

---

olmazsa:

olmazsa:
Mısra: **6**
olmamak

5. Bi̇-ḫaberdür ʿaşḳdan bilmez maḥabbet neydügin
6. ʿĀşıḳuñ çoḳ sevdigi olmazsa cānından eʿazz

---

eʿazz:

eʿazz:
Mısra: **6**
En aziz, en değerli

5. Bi̇-ḫaberdür ʿaşḳdan bilmez maḥabbet neydügin
6. ʿĀşıḳuñ çoḳ sevdigi olmazsa cānından eʿazz

---

saña:

saña:
Mısra: **7**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

7. Her saçı zenci̇re lāzım mı esi̇r olmaḳ saña
8. Ey göñül bir iki gün ʿālemde bi̇-ḳaydāne gez

---

göñül:

göñül:
Mısra: **8**
gönül

7. Her saçı zenci̇re lāzım mı esi̇r olmaḳ saña
8. Ey göñül bir iki gün ʿālemde bi̇-ḳaydāne gez

ʿālem:

ʿālemde: -de
Mısra: **8**
dünyâ

7. Her saçı zenci̇re lāzım mı esi̇r olmaḳ saña
8. Ey göñül bir iki gün ʿālemde bi̇-ḳaydāne gez

---

bi-ḳaydāne:

bi̇-ḳaydāne:
Mısra: **8**
Kayıtsız II bağlı olmadan, özgür.

7. Her saçı zenci̇re lāzım mı esi̇r olmaḳ saña
8. Ey göñül bir iki gün ʿālemde bi̇-ḳaydāne gez

---

gez:

gez:
Mısra: **8**
dolaşmak

7. Her saçı zenci̇re lāzım mı esi̇r olmaḳ saña
8. Ey göñül bir iki gün ʿālemde bi̇-ḳaydāne gez

---

müşkil:

müşḳilin: -i, -n
Mısra: **9**
Zor, güç.

9. Ders-i ʿaşḳuñ müşḳılin Yaḥyā nice ḥall eylesün
10. Söyleyenler kendisin bilmez bilenler söylemez

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ders-i ʿaşḳuñ müşḳılin Yaḥyā nice ḥall eylesün
10. Söyleyenler kendisin bilmez bilenler söylemez

---

nice:

nice:
Mısra: **9**
nasıl

9. Ders-i ʿaşḳuñ müşḳılin Yaḥyā nice ḥall eylesün
10. Söyleyenler kendisin bilmez bilenler söylemez

---

sevād-ı çeşmümi:

sevād-ı çeşmümi: -
Mısra: **1**
gözdeki karalık II gözün siyahlığı

1. Eyle merdümlük sevād-ı çeşmümi ey eşk-i āz
2. Yāre ʿarż eyle süveydā-yı dilüñ ḥālin biraz

---

eşk-i āz:

eşk-i āz: -
Mısra: **1**
Hırslı akan gözyaşı II Aç gözlü gözyaşı.

1. Eyle merdümlük sevād-ı çeşmümi ey eşk-i āz
2. Yāre ʿarż eyle süveydā-yı dilüñ ḥālin biraz

---

merdümlük eyle:

merdümlük eyle: -
Mısra: **1**
İnsanlık etmek II insana yaraşır biçimde davranmak II göz bebeğine dönüştürmek
Kaynak:

1. Eyle merdümlük sevād-ı çeşmümi ey eşk-i āz
2. Yāre ʿarż eyle süveydā-yı dilüñ ḥālin biraz

---

süveydā-yı dilüñ:

süveydā-yı dilüñ: -
Mısra: **2**
Gönüldeki siyah nokta II aşkın merkezi olduğuna inanılan siyah nokta.

1. Eyle merdümlük sevād-ı çeşmümi ey eşk-i āz
2. Yāre ʿarż eyle süveydā-yı dilüñ ḥālin biraz

ḥālin ʿarż eyle:

ḥālin ʿarż eyle: -
Mısra: **2**
Durumunu anlatmak II durumu hakkında bilgi vermek II durumunu göstermek.

1. Eyle merdümlük sevād-ı çeşmümi ey eşk-i āz
2. Yāre ʿarż eyle süveydā-yı dilüñ ḥālin biraz

---

sebz ü ḫürrem olmaz:

sebz ü ḫürrem olmaz: -
Mısra: **3**
Mutlu ve canlı olmamak II taze ve canlı olmamak.

3. Sebz ü ḫürrem olmaz ey dil her zamān bāġ-ı vücūd
4. Vire gör ḥükmini her faṣluñ miŝāl-i berg-i rez

bāġ-ı vücūd:

bāġ-ı vücūd: **-**
Mısra: **3**
beden bahçesi. II maddi varlık.

3. Sebz ü ḫürrem olmaz ey dil her zamān bāġ-ı vücūd
4. Vire gör ḥükmini her faṣluñ miŝāl-i berg-i rez

her zamān:

her zamān: **-**
Mısra: **3**
Daima, sürekli.

3. Sebz ü ḫürrem olmaz ey dil her zamān bāġ-ı vücūd
4. Vire gör ḥükmini her faṣluñ miŝāl-i berg-i rez

miŝāl-i berg-i rez:

miŝāl-i berg-i rez: **-**
Mısra: **4**
üzüm yaprağı gibi

3. Sebz ü ḫürrem olmaz ey dil her zamān bāġ-ı vücūd
4. Vire gör ḥükmini her faṣluñ miŝāl-i berg-i rez

ḥükmini vire gör:

ḥükmini vire gör: **-**
Mısra: **4**
Hükmünü vermek II Enine boyuna düşündükten sonra bir karara, bir kanıya varmak.

3. Sebz ü ḫürrem olmaz ey dil her zamān bāġ-ı vücūd
4. Vire gör ḥükmini her faṣluñ miŝāl-i berg-i rez

bir iki gün:

bir iki gün: **-**
Mısra: **8**
birkaç gün II bir iki gün

7. Her saçı zenci̇re lāzım mı esi̇r olmaḳ saña
8. Ey göñül bir iki gün ʿālemde bi̇-ḳaydāne gez

esir olmaḳ:

esi̇r olmaḳ: **-**
Mısra: **7**
Esir olmak II birine bağlı durumda olmak.

7. Her saçı zenci̇re lāzım mı esi̇r olmaḳ saña
8. Ey göñül bir iki gün ʿālemde bi̇-ḳaydāne gez

lāzım mı:

lāzım mı: **-**
Mısra: **7**
Gerekli mi?

7. Her saçı zenci̇re lāzım mı esi̇r olmaḳ saña
8. Ey göñül bir iki gün ʿālemde bi̇-ḳaydāne gez

saçı zencire:

saçı zenci̇re: **-**
Mısra: **7**
Zincir saçlı II saçının kıvrımları zincir gibi olan

7. Her saçı zenci̇re lāzım mı esi̇r olmaḳ saña
8. Ey göñül bir iki gün ʿālemde bi̇-ḳaydāne gez

ders-i ʿaşḳuñ:

ders-i ʿaşḳuñ: **-**
Mısra: **9**
Aşk dersi.

9. Ders-i ʿaşḳuñ müşkilin Yaḥyā nice ḥall eylesün
10. Söyleyenler kendisin bilmez bilenler söylemez

ḥall eylesün:

ḥall eylesün: **-**
Mısra: **9**
Halletmek, çözmek

9. Ders-i ʿaşḳuñ müşkilin Yaḥyā nice ḥall eylesün
10. Söyleyenler kendisin bilmez bilenler söylemez

cānından çoḳ sevdigi:

cānından çoḳ sevdigi: **-**
Mısra: **6**
Canından, kendisinden çok sevmek

5. Bi̇-ḫaberdür ʿaşḳdan bilmez maḥabbet neydügin
6. ʿĀşıḳuñ çoḳ sevdigi olmazsa cānından eʿazz

söyleyenler kendisin bilmez bilenler söylemez:

söyleyenler kendisin bilmez bilenler söylemez: **-**
Mısra: **10**
Söyleyenler kendisinde değil, kendisini bilenler de söylemez.

9. Ders-i ʿaşḳuñ müşkilin Yaḥyā nice ḥall eylesün
10. Söyleyenler kendisin bilmez bilenler söylemez

um:

Umup: -up
Mısra: **1**
Ümit etmek II Beklemek.

1. Umup nigāh der-i dil-rübāya yüz sürerüz
2. Ayaġına düşerüz ol ricāya yüz sürerüz

nigāh:

nigāh:
Mısra: **1**
Bakış, nazar.

1. Umup nigāh der-i dil-rübāya yüz sürerüz
2. Ayaġına düşerüz ol ricāya yüz sürerüz

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Umup nigāh der-i dil-rübāya yüz sürerüz
2. Ayaġına düşerüz ol ricāya yüz sürerüz

ricā:

ricāya: -ya
Mısra: **2**
makam

1. Umup nigāh der-i dil-rübāya yüz sürerüz
2. Ayaġına düşerüz ol ricāya yüz sürerüz

yol:

Yoluñda: -uñda
Mısra: **3**
Uğruna,uğrunda I amaç, maksat.

3. Yoluñda çekdügümüz bir bir eylerüz taḳri̇r
4. Ṣabā ile varuruz ḫāk-i pāye yüz sürerüz

çek:

çekdügümüz: -dügümüz
Mısra: **3**
Sıkıntı çekmek II eziyet ve

sıkıntı çekmek.

3. Yoluñda çekdügümüz bir bir eylerüz taḳrīr
4. Ṣabā ile varuruz ḫāk-i pāye yüz sürerüz

Ṣabā:

Ṣabā:
Mısra: **4**
Sabah rüzgarı

3. Yoluñda çekdügümüz bir bir eylerüz taḳrīr
4. Ṣabā ile varuruz ḫāk-i pāye yüz sürerüz

ile:

ile:
Mısra: **4**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Yoluñda çekdügümüz bir bir eylerüz taḳrīr
4. Ṣabā ile varuruz ḫāk-i pāye yüz sürerüz

var:

varuruz: -uruz
Mısra: **4**
Gitmek, ulaşmak.

3. Yoluñda çekdügümüz bir bir eylerüz taḳrīr
4. Ṣabā ile varuruz ḫāk-i pāye yüz sürerüz

ṣan:

ṣanuruz: -uruz
Mısra: **5**
Zannetmek.

5. Meger ki gūşe-i dāmān-ı dil-rübā ṣanuruz
6. Görince sāye-i per-i hümāya yüz sürerüz

görince:

Görince:
Mısra: **6**
gördüğü zaman

5. Meger ki gūşe-i dāmān-ı dil-rübā ṣanuruz
6. Görince sāye-i per-i hümāya yüz sürerüz

dökül:

Dökülse: -se
Mısra: **7**
Dökülmek II düşmek.

7. Dökülse rūyına estār-ı Kaʿbe ẓann iderüz
8. Tevāzuʿyile o zülf-i dü-tāya yüz sürerüz

rūy:

rūyına: -ı, -n, -a
Mısra: **7**
Yüz.

7. Dökülse rūyına estār-ı Kaʿbe ẓann iderüz
8. Tevāzuʿyile o zülf-i dü-tāya yüz sürerüz

tevāzuʿ:

Tevāzuʿyile: -yile
Mısra: **8**
Alçak gönüllülük

7. Dökülse rūyına estār-ı Kaʿbe ẓann iderüz
8. Tevāzuʿyile o zülf-i dü-tāya yüz sürerüz

o:

o:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Dökülse rūyına estār-ı Kaʿbe ẓann iderüz
8. Tevāzuʿyile o zülf-i dü-tāya yüz sürerüz

egerçi:

Egerçi:
Mısra: **9**
Gerçi, doğrusu.

9. Egerçi devlet-i pā-būsına irmedük Yaḥyā
10. Miŝāl-i naʿl-i resūl-i Ḫudā'ya yüz sürerüz

irme:

irmedük: -dük
Mısra: **9**
Ulaşmamak II erişememek.

9. Egerçi devlet-i pā-būsına irmedük Yaḥyā
10. Miŝāl-i naʿl-i resūl-i Ḫudā'ya yüz sürerüz

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Egerçi devlet-i pā-būsına irmedük Yaḥyā
10. Miŝāl-i naʿl-i resūl-i Ḫudā'ya yüz sürerüz

der-i dil-rübāya:

der-i dil-rübāya: -
Mısra: **1**
Gönül alan güzelin kapısı II Sevgilinin eşiği.

1. Umup nigāh der-i dil-rübāya yüz sürerüz
2. Ayaġına düşerüz ol ricāya yüz sürerüz

yüz sürerüz:

yüz sürerüz: -
Mısra: **1**
Yüzünü sürmek II Baş eğmek, saygın görülen bir kişinin huzurunda yere kapanmak.

1. Umup nigāh der-i dil-rübāya yüz sürerüz
2. Ayaġına düşerüz ol ricāya yüz sürerüz

yüz sürerüz: -
Mısra: **2**
Yüzünü sürmek II Baş eğmek, saygın görülen bir kişinin huzurunda yere kapanmak.

1. Umup nigāh der-i dil-rübāya yüz sürerüz
2. Ayaġına düşerüz ol ricāya yüz sürerüz

yüz sürerüz: -
Mısra: **4**
Yüzünü sürmek II Baş eğmek, saygın görülen bir kişinin huzurunda yere kapanmak.

3. Yoluñda çekdügümüz bir bir eylerüz taḳrīr
4. Ṣabā ile varuruz ḫāk-i pāye yüz sürerüz

yüz sürerüz: -
Mısra: **6**
Yüzünü sürmek II Baş eğmek, saygın görülen bir kişinin huzurunda yere kapanmak.

5. Meger ki gūşe-i dāmān-ı dil-rübā ṣanuruz
6. Görince sāye-i per-i hümāya yüz sürerüz

yüz sürerüz: -
Mısra: **10**
Yüzünü sürmek II Baş eğmek, saygın görülen bir kişinin huzurunda yere kapanmak.

9. Egerçi devlet-i pā-būsına irmedük Yaḥyā
10. Miŝāl-i naʿl-i resūl-i

Ḫudā'ya yüz süreriz

yüz süreriz: -
Mısra: **8**
Yüzünü sürmek II Baş eğmek, saygın görülen bir kişinin huzurunda yere kapanmak.

7. Dökülse rūyına estār-ı Kaʿbe ẓann iderüz
8. Tevāzuʿyile o zülf-i dü-tāya yüz süreriz

taḳrir eylerüz:

taḳrīr eylerüz: -
Mısra: **3**
Anlatmak.

3. Yoluñda çekdügümüz bir bir eylerüz taḳrīr
4. Ṣabā ile varuruz ḫāk-i pāye yüz süreriz

ẓann iderüz:

ẓann iderüz: -
Mısra: **7**
Sanmak.

7. Dökülse rūyına estār-ı Kaʿbe ẓann iderüz
8. Tevāzuʿyile o zülf-i dü-tāya yüz süreriz

ayağına düşerüz:

ayağına düşerüz: -
Mısra: **2**
Ayağına kapanmak II yalvarmak II saygı gösterip önünde eğilmek

1. Umup nigāh der-i dil-rübāya yüz süreriz
2. Ayağına düşerüz ol ricāya yüz süreriz

bir bir:

bir bir: -
Mısra: **3**
Tek tek, Birer birer.

3. Yoluñda çekdügümüz bir bir eylerüz taḳrīr
4. Ṣabā ile varuruz ḫāk-i pāye yüz süreriz

hāk-i pāye:

ḫāk-i pāye: -
Mısra: **4**
Ayak toprağı.

3. Yoluñda çekdügümüz bir bir eylerüz taḳrīr
4. Ṣabā ile varuruz ḫāk-i pāye yüz süreriz

gūşe-i dāmān-ı dil-rübā:

gūşe-i dāmān-ı dil-rübā: -
Mısra: **5**
Sevgilinin eteğinin ucu II Gönül alan güzelin eteğinin köşesi.

5. Meger ki gūşe-i dāmān-ı dil-rübā ṣanuruz
6. Görince sāye-i per-i hümāya yüz süreriz

miŝāl-i naʿl-i resūl-i Ḫudā'ya:

miŝāl-i naʿl-i resūl-i Ḫudā'ya: -
Mısra: **10**
Allah'ın Resulü'nün ayakkabısı misali

9. Egerçi devlet-i pā-būsına irmedük Yaḥyā
10. Miŝāl-i naʿl-i resūl-i Ḫudā'ya yüz süreriz

sāye-i per-i hümāya:

sāye-i per-i hümāya: -
Mısra: **6**
Hüma kuşunun kanadının gölgesi.

5. Meger ki gūşe-i dāmān-ı dil-rübā ṣanuruz
6. Görince sāye-i per-i hümāya yüz süreriz

estār-ı kaʿbe:

estār-ı kaʿbe: -
Mısra: **7**
Kabe örtüsü II sevgilinin saçı.

7. Dökülse rūyına estār-ı Kaʿbe ẓann iderüz
8. Tevāzuʿyile o zülf-i dü-tāya yüz süreriz

zülf-i dü-tāya:

zülf-i dü-tāya: -
Mısra: **8**
iki büklüm olmuş, kıvrılmış saç

7. Dökülse rūyına estār-ı Kaʿbe ẓann iderüz
8. Tevāzuʿyile o zülf-i dü-tāya yüz süreriz

devlet-i pā-būsına:

devlet-i pā-būsına: -
Mısra: **9**
Ayak öpme saadeti.

9. Egerçi devlet-i pā-būsına irmedük Yaḥyā
10. Miŝāl-i naʿl-i resūl-i Ḫudā'ya yüz süreriz

meger ki:

meger ki: -
Mısra: **5**
Oysa ki.

5. Meger ki gūşe-i dāmān-ı dil-rübā ṣanuruz
6. Görince sāye-i per-i hümāya yüz süreriz

dime:

Dime:
Mısra: **1**
Söyleme, düşünme.

1. Dime ibrām ile ol serv dilā rām olmaz
2. ʿĀşıḳa māʾil olur böyle dil-ārām olmaz

ibrām:

ibrām:
Mısra: **1**
Çok ısrar etme.

1. Dime ibrām ile ol serv dilā rām olmaz
2. ʿĀşıḳa māʾil olur böyle dil-ārām olmaz

ile:

ile:
Mısra: **1**
Bağlama edatı II ile birlikte

1. Dime ibrām ile ol serv dilā rām olmaz
2. ʿĀşıḳa māʾil olur böyle dil-ārām olmaz

ile:
Mısra: **3**
Bağlama edatı II ile birlikte

3. Degme bir aġ ile olmaya göñül mürġi şikār
4. Anı ṣayda ḳara zülfüñ gibi bir dām olmaz

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Dime ibrām ile ol serv dilā rām olmaz
2. ʿĀşıḳa māʾil olur böyle dil-

ārām olmaz

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Bende-i muḫliṣe maḫṣūṣ gerekdür keremüñ
8. Luṭf kim ʿām ola ol ʿāşıḳa inʿām olmaz

serv:

serv:
Mısra: **1**
servi ‖ servi boylu güzel

1. Dime ibrām ile ol serv dilā rām olmaz
2. ʿĀşıḳa māʾil olur böyle dil-ārām olmaz

dilā:

dilā:
Mısra: **1**
Ey gönül

1. Dime ibrām ile ol serv dilā rām olmaz
2. ʿĀşıḳa māʾil olur böyle dil-ārām olmaz

ʿĀşıḳ:

ʿĀşıḳa: -a
Mısra: **2**
Âşık, seven.

1. Dime ibrām ile ol serv dilā rām olmaz
2. ʿĀşıḳa māʾil olur böyle dil-ārām olmaz

böyle:

böyle:
Mısra: **2**
Böyle, bu şekilde

1. Dime ibrām ile ol serv dilā rām olmaz
2. ʿĀşıḳa māʾil olur böyle dil-ārām olmaz

dil-ārām:

dil-ārām:
Mısra: **2**
Gönülleri süsleyen, sevgili

1. Dime ibrām ile ol serv dilā rām olmaz
2. ʿĀşıḳa māʾil olur böyle dil-ārām olmaz

olmaz:

olmaz:
Mısra: **2**
Olmaz II olması mümkün değil.

1. Dime ibrām ile ol serv dilā rām olmaz
2. ʿĀşıḳa māʾil olur böyle dil-ārām olmaz

olmaz:
Mısra: **4**
Olmamak II bulunmamak.

3. Degme bir aġ ile olmaya göñül mürġi şikār
4. Anı ṣayda ḳara zülfüñ gibi bir dām olmaz

olmaz:
Mısra: **6**
Muhakkak olur.

5. Maḥv ider revnaḳ-ı ruḫsāruñı zülf-i siyehüñ
6. Ḳangı gündür ki anuñ āḫiri aḫşām olmaz

olmaz:
Mısra: **8**
Olmamak

7. Bende-i muḫliṣe maḫṣūṣ gerekdür keremüñ
8. Luṭf kim ʿām ola ol ʿāşıḳa inʿām olmaz

olmaz:
Mısra: **10**
Olmamak II bulunmamak.

9. Dāver-i devr-i zamān şāh-ı cihānuñ Yaḥyā
10. Pāy-būsı gibi ehl-i dile bir kām olmaz

degme:

Degme:
Mısra: **3**
herhangi bir, olur olmaz, sıradan

3. Degme bir aġ ile olmaya göñül mürġi şikār
4. Anı ṣayda ḳara zülfüñ gibi bir dām olmaz

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Degme bir aġ ile olmaya göñül mürġi şikār
4. Anı ṣayda ḳara zülfüñ gibi bir dām olmaz

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Degme bir aġ ile olmaya göñül mürġi şikār
4. Anı ṣayda ḳara zülfüñ gibi bir dām olmaz

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Dāver-i devr-i zamān şāh-ı cihānuñ Yaḥyā
10. Pāy-būsı gibi ehl-i dile bir kām olmaz

aġ:

aġ:
Mısra: **3**
Düğümlerden yapılmış tuzak.

3. Degme bir aġ ile olmaya göñül mürġi şikār
4. Anı ṣayda ḳara zülfüñ gibi bir dām olmaz

anı:

Anı:
Mısra: **4**
O, işaret zamiri.

3. Degme bir aġ ile olmaya göñül mürġi şikār
4. Anı ṣayda ḳara zülfüñ gibi bir dām olmaz

ṣayd:

ṣayda: -a
Mısra: **4**
Avlamak.

3. Degme bir aġ ile olmaya göñül mürġi şikār
4. Anı ṣayda ḳara zülfüñ gibi bir dām olmaz

gibi:

gibi:
Mısra: **4**
Benzetme edatı ll -e benzer

3. Degme bir aġ ile olmaya göñül mürġi şikār
4. Anı ṣayda ḳara zülfüñ gibi bir dām olmaz

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı ll -e benzer

9. Dāver-i devr-i zamān şāh-ı cihānuñ Yaḥyā

10. Pāy-būsı gibi ehl-i dile bir kām olmaz

dām:

dām:
Mısra: **4**
Tuzak, ağ.

3. Degme bir aġ ile olmaya göñül mürġi şikār
4. Anı ṣayda ḳara zülfüñ gibi bir dām olmaz

Kanġı:

Ḳanġı:
Mısra: **6**
Hangi

5. Maḥv ider revnaḳ-ı ruḫsāruñı zülf-i siyehüñ
6. Ḳanġı gündür ki anuñ āḫiri aḫşām olmaz

gün:

gündür: -dür
Mısra: **6**
Yirmi dört saatlik zaman dilimi. II zaman.

5. Maḥv ider revnaḳ-ı ruḫsāruñı zülf-i siyehüñ
6. Ḳanġı gündür ki anuñ āḫiri aḫşām olmaz

ki:

ki:
Mısra: **6**
Ki bağlacı.

5. Maḥv ider revnaḳ-ı ruḫsāruñı zülf-i siyehüñ
6. Ḳanġı gündür ki anuñ āḫiri aḫşām olmaz

a:

anuñ: -nuñ
Mısra: **6**
O II işaret zamiri

5. Maḥv ider revnaḳ-ı ruḫsāruñı zülf-i siyehüñ
6. Ḳanġı gündür ki anuñ āḫiri aḫşām olmaz

āhir:

āḫiri: -i
Mısra: **6**
Son.

5. Maḥv ider revnaḳ-ı ruḫsāruñı zülf-i siyehüñ
6. Ḳanġı gündür ki anuñ āḫiri aḫşām olmaz

ahşām:

aḫşām:
Mısra: **6**
Akşam II karanlık.

5. Maḥv ider revnaḳ-ı ruḫsāruñı zülf-i siyehüñ
6. Ḳanġı gündür ki anuñ āḫiri aḫşām olmaz

mahṣūṣ:

maḫṣūṣ:
Mısra: **7**
özel

7. Bende-i muḫliṣe maḫṣūṣ gerekdür keremüñ
8. Luṭf kim ʿām ola ol ʿāşıḳa inʿām olmaz

gerek:

gerekdür: -dür
Mısra: **7**
Lazım, elzem

7. Bende-i muḫliṣe maḫṣūṣ gerekdür keremüñ
8. Luṭf kim ʿām ola ol ʿāşıḳa inʿām olmaz

kerem:

keremüñ: -üñ
Mısra: **7**
Lütuf, bağış, ihsan.

7. Bende-i muḫliṣe maḫṣūṣ gerekdür keremüñ
8. Luṭf kim ʿām ola ol ʿāşıḳa inʿām olmaz

luṭf:

Luṭf:
Mısra: **8**
Yardım, inayet, ihsan.

7. Bende-i muḫliṣe maḫṣūṣ gerekdür keremüñ
8. Luṭf kim ʿām ola ol ʿāşıḳa inʿām olmaz

kim:

kim:
Mısra: **8**
ki

7. Bende-i muḫliṣe maḫṣūṣ gerekdür keremüñ
8. Luṭf kim ʿām ola ol ʿāşıḳa inʿām olmaz

ʿāşık:

ʿāşıḳa: -a
Mısra: **8**
Âşık, seven.

7. Bende-i muḫliṣe maḫṣūṣ gerekdür keremüñ
8. Luṭf kim ʿām ola ol ʿāşıḳa inʿām olmaz

inʿām:

inʿām:
Mısra: **8**
Lutuf, ihsan.

7. Bende-i muḫliṣe maḫṣūṣ gerekdür keremüñ
8. Luṭf kim ʿām ola ol ʿāşıḳa inʿām olmaz

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Dāver-i devr-i zamān şāh-ı cihānuñ Yaḥyā
10. Pāy-būsı gibi ehl-i dile bir kām olmaz

pāy-būs:

Pāy-būsı: -ı
Mısra: **10**
Ayağını öpme.

9. Dāver-i devr-i zamān şāh-ı cihānuñ Yaḥyā
10. Pāy-būsı gibi ehl-i dile bir kām olmaz

kām:

kām:
Mısra: **10**
arzu, istek.

9. Dāver-i devr-i zamān şāh-ı cihānuñ Yaḥyā
10. Pāy-būsı gibi ehl-i dile bir kām olmaz

rām olmaz:

rām olmaz: -
Mısra: **1**
Boyun eğmemek II itaat etmemek.

1. Dime ibrām ile ol serv dilā rām olmaz
2. ʿĀşıḳa māʾil olur böyle dil-

ārām olmaz

mā᾽il olur:

mā᾽il olur: -
Mısra: **2**
meyletmek, yönelmek, istemek

1. Dime ibrām ile ol serv dilā rām olmaz
2. ʿĀşıḳa mā᾽il olur böyle dil-ārām olmaz

şikār olmaya:

şikār olmaya: -
Mısra: **3**
Avlanmamak.

3. Degme bir aġ ile olmaya göñül mürġi şikār
4. Anı ṣayda ḳara zülfüñ gibi bir dām olmaz

göñül mürġi:

göñül mürġi: -
Mısra: **3**
Gönül kuşu.

3. Degme bir aġ ile olmaya göñül mürġi şikār
4. Anı ṣayda ḳara zülfüñ gibi bir dām olmaz

kara zülfüñ:

ḳara zülfüñ: -
Mısra: **4**
siyah saç; sevgilinin siyah saçları.

3. Degme bir aġ ile olmaya göñül mürġi şikār
4. Anı ṣayda ḳara zülfüñ gibi bir dām olmaz

maḥv ider:

maḥv ider: -
Mısra: **5**
Bozmak II gölge düşürmek II kötü hale sokmak.

5. Maḥv ider revnaḳ-ı ruḫsāruñı zülf-i siyehüñ
6. Ḳangı gündür ki anuñ āḫiri aḫşām olmaz

revnaḳ-ı ruḫsāruñı:

revnaḳ-ı ruḫsāruñı: -
Mısra: **5**
Yüzün veya yanağın güzelliği II Yüzün veya yanağın parlaklığı.

5. Maḥv ider revnaḳ-ı ruḫsāruñı zülf-i siyehüñ
6. Ḳangı gündür ki anuñ āḫiri aḫşām olmaz

zülf-i siyehüñ:

zülf-i siyehüñ: -
Mısra: **5**
Siyah saç.

5. Maḥv ider revnaḳ-ı ruḫsāruñı zülf-i siyehüñ
6. Ḳangı gündür ki anuñ āḫiri aḫşām olmaz

bende-i muḫlise:

bende-i muḫlise: -
Mısra: **7**
Halis köle II samimi köle II âşık.

7. Bende-i muḫlişe maḫṣūṣ gerekdür keremüñ
8. Luṭf kim ʿām ola ol ʿāşıḳa inʿām olmaz

ʿām ola:

ʿām ola: -
Mısra: **8**
Genele ulaşmak II Herkese bağışlanmak.

7. Bende-i muḫlişe maḫṣūṣ gerekdür keremüñ
8. Luṭf kim ʿām ola ol ʿāşıḳa inʿām olmaz

dāver-i devr-i zamān:

dāver-i devr-i zamān: -
Mısra: **9**
Zamanın âdil, insaflı ve doğru hükümdarı.

9. Dāver-i devr-i zamān şāh-ı cihānuñ Yaḥyā
10. Pāy-būsı gibi ehl-i dile bir kām olmaz

şāh-ı cihānuñ:

şāh-ı cihānuñ: -
Mısra: **9**
dünya padişahı ‖ sevgili

9. Dāver-i devr-i zamān şāh-ı cihānuñ Yaḥyā
10. Pāy-būsı gibi ehl-i dile bir kām olmaz

ehl-i dile:

ehl-i dile: -
Mısra: **10**
Âşık ‖ gönül ehli.

9. Dāver-i devr-i zamān şāh-ı cihānuñ Yaḥyā
10. Pāy-būsı gibi ehl-i dile bir kām olmaz

Ṭalʿat:

Ṭalʿatuñdur: -uñdur
Mısra: **1**
Güzellik, parlaklık

1. Ṭalʿatuñdur ḫüsrevā mihr-i cihān-efrūzumuz
2. Ḳadr u baḫtuñdur cihānda ʿıydımuz nev-rūzumuz

ḫüsrevā:

ḫüsrevā:
Mısra: **1**
ey padişah ‖ padişahım

1. Ṭalʿatuñdur ḫüsrevā mihr-i cihān-efrūzumuz
2. Ḳadr u baḫtuñdur cihānda ʿıydımuz nev-rūzumuz

cihān:

cihānda: -da
Mısra: **2**
Dünya, âlem, cihân.

1. Ṭalʿatuñdur ḫüsrevā mihr-i cihān-efrūzumuz
2. Ḳadr u baḫtuñdur cihānda ʿıydımuz nev-rūzumuz

ʿıyd:

ʿıydımuz: -ımuz
Mısra: **2**
Bayram

1. Ṭalʿatuñdur ḫüsrevā mihr-i cihān-efrūzumuz
2. Ḳadr u baḫtuñdur cihānda ʿıydımuz nev-rūzumuz

nev-rūz:

nev-rūzumuz: -umuz
Mısra: **2**
Baharın ilk günü. II bayram.

1. Ṭalʿatuñdur ḫüsrevā mihr-i cihān-efrūzumuz
2. Ḳadr u baḫtuñdur cihānda ʿıydımuz nev-rūzumuz

bülbül:

bülbül:
Mısra: **3**
Bülbül II sevenler.

3. Gül açıldı bülbül oldı şād diller şād-kām
4. Ḥamdü liʾllāh kim müsāʿid tāliʿ-i fīrūzumuz

dil:

diller: -ler
Mısra: **3**
gönül

3. Gül açıldı bülbül oldı şād diller şād-kām
4. Ḥamdü liʾllāh kim müsāʿid tāliʿ-i fīrūzumuz

şād-kām:

şād-kām:
Mısra: **3**
İstediğine kavuşup sevinmiş, merâmına erip çok memnun olmuş, sevinçli, mesrur.

3. Gül açıldı bülbül oldı şād diller şād-kām
4. Ḥamdü liʾllāh kim müsāʿid tāliʿ-i fīrūzumuz

kim:

kim:
Mısra: **4**
Bağlama edatı "ki" II çünkü.

3. Gül açıldı bülbül oldı şād diller şād-kām
4. Ḥamdü liʾllāh kim müsāʿid tāliʿ-i fīrūzumuz

müsāʿid:

müsāʿid:
Mısra: **4**
Uygun, elverişli.

3. Gül açıldı bülbül oldı şād diller şād-kām
4. Ḥamdü liʾllāh kim müsāʿid tāliʿ-i fīrūzumuz

es:

Esdi: -di
Mısra: **5**
Esmek II uğramak.

5. Esdi çün bād-ı bahār-ı iltifāt-ı şehriyār
6. Āteşin gül gibi açıldı dil-i pür-sūzumuz

çün:

çün:
Mısra: **5**
Çünkü

5. Esdi çün bād-ı bahār-ı iltifāt-ı şehriyār
6. Āteşin gül gibi açıldı dil-i pür-sūzumuz

gibi:

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı ll -e benzer

5. Esdi çün bād-ı bahār-ı iltifāt-ı şehriyār
6. Āteşin gül gibi açıldı dil-i pür-sūzumuz

açıl:

açıldı: -dı
Mısra: **6**
Açılmak II açık hale gelmek.

5. Esdi çün bād-ı bahār-ı iltifāt-ı şehriyār
6. Āteşin gül gibi açıldı dil-i pür-sūzumuz

devlet:

Devletinde: -inde
Mısra: **7**
Devlet II mutluluk, talih ǁ *makam, haşmet, şan.*

7. Devletinde Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ ḫürremüz
8. Ḳadrdür her gicemiz bayrāmdur her rūzumuz

ḫürrem:

ḫürremüz: -üz
Mısra: **7**
sevinçli, mutlu.

7. Devletinde Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ ḫürremüz
8. Ḳadrdür her gicemiz bayrāmdur her rūzumuz

Kadr:

Ḳadrdür: -dür
Mısra: **8**
Kadir gecesi.

7. Devletinde Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ ḫürremüz
8. Ḳadrdür her gicemiz bayrāmdur her rūzumuz

her:

her:
Mısra: **8**
Her, her bir

7. Devletinde Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ ḫürremüz
8. Ḳadrdür her gicemiz bayrāmdur her rūzumuz

her:
Mısra: **8**
Her, her bir

7. Devletinde Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ ḫürremüz
8. Ḳadrdür her gicemiz bayrāmdur her rūzumuz

gice:

gicemiz: -miz
Mısra: **8**
Gece

7. Devletinde Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ ḫürremüz
8. Ḳadrdür her gicemiz bayrāmdur her rūzumuz

bayrām:

bayrāmdur: -dur
Mısra: **8**
bayram ǁ *çok mutlu olunan gün ve zaman*

7. Devletinde Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ ḫürremüz
8. Ḳadrdür her gicemiz bayrāmdur her rūzumuz

rūz:

rūzumuz: -umuz
Mısra: **8**
Gündüz II gün.

7. Devletinde Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ ḫürremüz
8. Ḳadrdür her gicemiz bayrāmdur her rūzumuz

medḥ:

medḥüñe: -üñe
Mısra: **9**
Övgü.

9. Ṭabʿ-ı Yaḥyā medḥüñe maḳdūrını eyler nisār
10. Hāk-ı pāyuña varur maḥzūnumuz meknūzumuz

makdūr:

maḳdūrını: -ını
Mısra: **9**
Gücünün yettiği kadar II kudretinin el verdiği ölçüde.

9. Ṭabʿ-ı Yaḥyā medḥüñe

maḳdūrını eyler niŝār
10. Hāk-ı pāyuña varur
maḥzūnumuz meknūzumuz

---

var:

varur: -ur
Mısra: **10**
Gitmek II ulaşmak.

9. Ṭabʿ-ı Yaḥyā medḥüñe
maḳdūrını eyler niŝār
10. Hāk-ı pāyuña varur
maḥzūnumuz meknūzumuz

---

maḥzūn:

maḥzūnumuz: -umuz
Mısra: **10**
hüzünlü, kederli.

9. Ṭabʿ-ı Yaḥyā medḥüñe
maḳdūrını eyler niŝār
10. Hāk-ı pāyuña varur
maḥzūnumuz meknūzumuz

---

meknūz:

meknūzumuz: -umuz
Mısra: **10**
gömülmüş, medfun

9. Ṭabʿ-ı Yaḥyā medḥüñe
maḳdūrını eyler niŝār
10. Hāk-ı pāyuña varur
maḥzūnumuz meknūzumuz

---

mihr-i cihān-efrūzumuz:

mihr-i cihān-efrūzumuz: -
Mısra: **1**
Dünyayı aydınlatan güneş.

1. Ṭalʿatuñdur ḫüsrevā mihr-i
cihān-efrūzumuz
2. Ḳadr u baḫtuñdur cihānda
ʿıydımuz nev-rūzumuz

Ḳadr u baḫtuñdur:

Ḳadr u baḫtuñdur: -
Mısra: **2**
Değer, itibar, haysiyet ve talih.

1. Ṭalʿatuñdur ḫüsrevā mihr-i
cihān-efrūzumuz
2. Ḳadr u baḫtuñdur cihānda
ʿıydımuz nev-rūzumuz

---

gül açıldı:

gül açıldı: -
Mısra: **3**
Gülün çiçeklenmesi II bahar mevsiminin gelmesi II sevgilinin ortaya çıkması.

3. Gül açıldı bülbül oldı şād
diller şād-kām
4. Ḥamdü liʾllāh kim müsāʿid
tāliʿ-i fīrūzumuz

şād oldı:

şād oldı: -
Mısra: **3**
Mutlu ve huzurlu olmak.

3. Gül açıldı bülbül oldı şād
diller şād-kām
4. Ḥamdü liʾllāh kim müsāʿid
tāliʿ-i fīrūzumuz

Ḥamdü liʾllāh:

Ḥamdü liʾllāh: -
Mısra: **4**
Hamd, ancak Allah'adır II Çok şükür.

3. Gül açıldı bülbül oldı şād
diller şād-kām
4. Ḥamdü liʾllāh kim müsāʿid
tāliʿ-i fīrūzumuz

---

tāliʿ-i fīrūzumuz:

tāliʿ-i fīrūzumuz: -
Mısra: **4**
Kutlu, mübarek talih.

3. Gül açıldı bülbül oldı şād
diller şād-kām
4. Ḥamdü liʾllāh kim müsāʿid
tāliʿ-i fīrūzumuz

---

bād-ı bahār-ı iltifāt-ı şehriyār:

bād-ı bahār-ı iltifāt-ı şehriyār: -
Mısra: **5**
Padişahın teveccüh, ilgi ve güler yüzünün baharının rüzgarı

5. Esdi çün bād-ı bahār-ı
iltifāt-ı şehriyār
6. Āteşin gül gibi açıldı dil-i
pür-sūzumuz

Āteşin gül:

Āteşin gül: -
Mısra: **6**
Ateş renkli gül II kırmızı gül, çiçek.

5. Esdi çün bād-ı bahār-ı
iltifāt-ı şehriyār
6. Āteşin gül gibi açıldı dil-i
pür-sūzumuz

---

dil-i pür-sūzumuz:

dil-i pür-sūzumuz: -
Mısra: **6**
Iztıraplarla dolu gönül II Çok yanık gönül.

5. Esdi çün bād-ı bahār-ı
iltifāt-ı şehriyār
6. Āteşin gül gibi açıldı dil-i
pür-sūzumuz

Ḥażret-i sulṭān murād'uñ:

Ḥażret-i sulṭān murād'uñ: -
Mısra: **7**
Sultan Murad Hazretleri (IV. Murad)

7. Devletinde Ḥażret-i Sulṭān
Murād'uñ ḫürremüz
8. Ḳadrdür her gicemiz
bayrāmdur her rūzumuz

Ṭabʿ-ı yaḥyā:

Ṭabʿ-ı yaḥyā: -
Mısra: **9**
Yahyâ'nın şairliği.

9. Ṭabʿ-ı Yaḥyā medḥüñe
maḳdūrını eyler niŝār
10. Hāk-ı pāyuña varur
maḥzūnumuz meknūzumuz

---

niŝār eyler:

niŝār eyler: -
Mısra: **9**
saçmak, dağıtmak

9. Ṭabʿ-ı Yaḥyā medḥüñe
maḳdūrını eyler niŝār
10. Hāk-ı pāyuña varur
maḥzūnumuz meknūzumuz

---

hāk-ı pāyuña:

hāk-ı pāyuña: -
Mısra: **10**
Ayak toprağı.

9. Ṭabʿ-ı Yaḥyā medḥüñe
maḳdūrını eyler niŝār
10. Hāk-ı pāyuña varur
maḥzūnumuz meknūzumuz

---

nice:

nice:
Mısra: **1**
nasıl

1. Zülf-i siyeh-i yār nice ḫam-
be-ḫam olmaz
2. Ṭolaşmaya bir nice göñül
aña dem olmaz

---

ham-be-ham:

ḫam-be-ḫam:
Mısra: **1**
Kıvrım kıvrım, büklüm büklüm.

1. Zülf-i siyeh-i yār nice ḫam-be-ḫam olmaz
2. Ṭolaşmaya bir nice göñül aña dem olmaz

---

olmaz:

olmaz:
Mısra: **1**
Olmamak.

1. Zülf-i siyeh-i yār nice ḫam-be-ḫam olmaz
2. Ṭolaşmaya bir nice göñül aña dem olmaz

olmaz:
Mısra: **2**
yok II olmamak.

1. Zülf-i siyeh-i yār nice ḫam-be-ḫam olmaz
2. Ṭolaşmaya bir nice göñül aña dem olmaz

olmaz:
Mısra: **4**
Mümkün olmamak.

3. Mestānelerüñ giryelerin bezmde gördüm
4. Bildüm ki mey-i nābla da defʿ-i ġam olmaz

olmaz:
Mısra: **6**
Olmamak II bulunmamak.

5. Gülşende şehā gül de olur ġonce de ammā
6. Bir sencileyin şūḫ gül-i ġonce-fem olmaz

olmaz:
Mısra: **8**
Olmamak.

7. ʿİşret mi olur olmayıcaḳ baḫt müsāʿid
8. Her cām alan destine hem-ḥāl-i Cem olmaz

Ṭolaşma:

Ṭolaşmaya: -ya
Mısra: **2**
Dolanmak II yakalanmak, tuzağa düşmek.

1. Zülf-i siyeh-i yār nice ḫam-be-ḫam olmaz
2. Ṭolaşmaya bir nice göñül aña dem olmaz

---

göñül:

göñül:
Mısra: **2**
gönül

1. Zülf-i siyeh-i yār nice ḫam-be-ḫam olmaz
2. Ṭolaşmaya bir nice göñül aña dem olmaz

---

a:

aña: -ñ, -a
Mısra: **2**
O II işaret zamiri

1. Zülf-i siyeh-i yār nice ḫam-be-ḫam olmaz
2. Ṭolaşmaya bir nice göñül aña dem olmaz

Aña: -ña
Mısra: **10**
O II işaret zamiri

9. Artırmada Yaḥyā dil-i bį-çāre niyāzı
10. Aña göre olursa eger nāz kem olmaz

---

dem:

dem:
Mısra: **2**
zaman, an

1. Zülf-i siyeh-i yār nice ḫam-be-ḫam olmaz
2. Ṭolaşmaya bir nice göñül aña dem olmaz

---

mestāne:

Mestānelerüñ: -lerüñ
Mısra: **3**
Aşk sarhoşu II kendinden geçmiş II âşık.

3. Mestānelerüñ giryelerin bezmde gördüm
4. Bildüm ki mey-i nābla da defʿ-i ġam olmaz

---

girye:

giryelerin: -lerin
Mısra: **3**
Ağlama, gözyaşı.

3. Mestānelerüñ giryelerin bezmde gördüm
4. Bildüm ki mey-i nābla da defʿ-i ġam olmaz

---

bezm:

bezmde: -de
Mısra: **3**
Sohbet, yaran sohbeti ‖ ziyafet, işret sohbeti.

3. Mestānelerüñ giryelerin bezmde gördüm
4. Bildüm ki mey-i nābla da defʿ-i ġam olmaz

---

gör:

gördüm: -düm
Mısra: **3**
Görmek.

3. Mestānelerüñ giryelerin bezmde gördüm
4. Bildüm ki mey-i nābla da defʿ-i ġam olmaz

---

da:

da:
Mısra: **4**
Dahi anlamındaki bağlaç.

3. Mestānelerüñ giryelerin bezmde gördüm
4. Bildüm ki mey-i nābla da defʿ-i ġam olmaz

---

gülşen:

Gülşende: -de
Mısra: **5**
gül bahçesi ‖ bahçe

5. Gülşende şehā gül de olur ġonce de ammā
6. Bir sencileyin şūḫ gül-i ġonce-fem olmaz

şehā:

şehā:
Mısra: **5**
Ey padişah ‖ ey sevgili.

5. Gülşende şehā gül de olur ġonce de ammā
6. Bir sencileyin şūḫ gül-i ġonce-fem olmaz

---

gül:

gül:
Mısra: **5**
Açılmış, güzelleşmiş gül II güzel.

5. Gülşende şehā gül de olur ġonce de ammā
6. Bir sencileyin şūḫ gül-i ġonce-fem olmaz

---

de:

de:
Mısra: **5**
dahi, de (bağlaç)

5. Gülşende şehā gül de olur ġonce de ammā
6. Bir sencileyin şūḫ gül-i ġonce-fem olmaz

de:
Mısra: **5**
dahi, de (bağlaç)

5. Gülşende şehā gül de olur ġonce de ammā
6. Bir sencileyin şūḫ gül-i ġonce-fem olmaz

---

ol:

olur: -ur
Mısra: **5**
Olmak II bulunmak.

5. Gülşende şehā gül de olur ġonce de ammā
6. Bir sencileyin şūḫ gül-i ġonce-fem olmaz

olur: -ur
Mısra: **7**
Olmak.

7. ʿİşret mi olur olmayıcaḳ baḫt müsāʿid
8. Her cām alan destine hem-ḥāl-i Cem olmaz

olursa: -ursa
Mısra: **10**
Olmak.

9. Artırmada Yaḥyā dil-i bī-çāre niyāzı
10. Aña göre olursa eger nāz kem olmaz

ġonce:

ġonce:
Mısra: **5**
Henüz açılmamış gül tomurcuğu II genç güzel.

5. Gülşende şehā gül de olur ġonce de ammā
6. Bir sencileyin şūḫ gül-i ġonce-fem olmaz

---

ammā:

ammā:
Mısra: **5**
ancak, ama

5. Gülşende şehā gül de olur ġonce de ammā
6. Bir sencileyin şūḫ gül-i ġonce-fem olmaz

---

bir:

Bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Gülşende şehā gül de olur ġonce de ammā
6. Bir sencileyin şūḫ gül-i ġonce-fem olmaz

---

sencileyin:

sencileyin:
Mısra: **6**
senin gibi

5. Gülşende şehā gül de olur ġonce de ammā
6. Bir sencileyin şūḫ gül-i ġonce-fem olmaz

şūḫ:

şūḫ:
Mısra: **6**
İşveli, cilveli ll sevgili

5. Gülşende şehā gül de olur ġonce de ammā
6. Bir sencileyin şūḫ gül-i ġonce-fem olmaz

ʿİşret:

ʿİşret:
Mısra: **7**
Yeme içme II zevk u safa II içki içme.

7. ʿİşret mi olur olmayıcaḳ baḫt müsāʿid
8. Her cām alan destine hem-ḥāl-i Cem olmaz

---

mi:

mi:
Mısra: **7**
soru edatı

7. ʿİşret mi olur olmayıcaḳ baḫt müsāʿid
8. Her cām alan destine hem-ḥāl-i Cem olmaz

---

baht:

baḫt:
Mısra: **7**
Şans, talih

7. ʿİşret mi olur olmayıcaḳ baḫt müsāʿid
8. Her cām alan destine hem-ḥāl-i Cem olmaz

---

her:

Her:
Mısra: **8**
Her.

7. ʿİşret mi olur olmayıcaḳ baḫt müsāʿid
8. Her cām alan destine hem-ḥāl-i Cem olmaz

---

artırma:

Artırmada: -da
Mısra: **9**
Çoğaltmak II fazlalaştırmak.

9. Artırmada Yaḥyā dil-i bī-çāre niyāzı
10. Aña göre olursa eger nāz kem olmaz

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Artırmada Yaḥyā dil-i bī-çāre niyāzı
10. Aña göre olursa eger nāz kem olmaz

---

niyāz:

niyāzı: -ı
Mısra: **9**
Yalvarma, rica, istirham

9. Artırmada Yaḥyā dil-i bī-çāre niyāzı
10. Aña göre olursa eger nāz kem olmaz

---

göre:

göre:
Mısra: **10**
-e göre II -nün nazarından.

9. Artırmada Yaḥyā dil-i bī-çāre niyāzı
10. Aña göre olursa eger nāz kem olmaz

---

eger:

eger:
Mısra: **10**
Eğer

9. Artırmada Yaḥyā dil-i bī-çāre niyāzı
10. Aña göre olursa eger nāz kem olmaz

---

nāz:

nāz:
Mısra: **10**
İşve, cilve.

9. Artırmada Yaḥyā dil-i bi̇-çāre niyāzı
10. Aña göre olursa eger nāz kem olmaz

---

zülf-i siyeh-i yār:

zülf-i siyeh-i yār: -
Mısra: **1**
Sevgilinin siyah saçları.

1. Zülf-i siyeh-i yār nice ḫam-be-ḫam olmaz
2. Ṭolaşmaya bir nice göñül aña dem olmaz

---

bir nice:

bir nice: -
Mısra: **2**
Birçok, pek çok

1. Zülf-i siyeh-i yār nice ḫam-be-ḫam olmaz
2. Ṭolaşmaya bir nice göñül aña dem olmaz

---

bildüm ki:

bildüm ki: -
Mısra: **4**
Anladım ki!

3. Mestānelerüñ giryelerin bezmde gördüm
4. Bildüm ki mey-i nābla da defʿ-i ġam olmaz

---

mey-i nābla:

mey-i nābla: -
Mısra: **4**
halis, saf şarap

3. Mestānelerüñ giryelerin bezmde gördüm
4. Bildüm ki mey-i nābla da defʿ-i ġam olmaz

---

defʿ-i ġam:

defʿ-i ġam: -
Mısra: **4**
Kederi gidermek, sıkıntıdan kurtulmak.

3. Mestānelerüñ giryelerin bezmde gördüm
4. Bildüm ki mey-i nābla da defʿ-i ġam olmaz

---

gül-i ġonce-fem:

gül-i ġonce-fem: -
Mısra: **6**
Gonca dudaklı güzel II sevgili.

5. Gülşende şehā gül de olur ġonce de ammā
6. Bir sencileyin şūḫ gül-i ġonce-fem olmaz

---

müsāʿid olmayıcaḳ:

müsāʿid olmayıcaḳ: -
Mısra: **7**
Uygun olmamak. II uygun olmadığı zaman.

7. ʿİşret mi olur olmayıcaḳ baḫt müsāʿid
8. Her cām alan destine hem-ḥāl-i Cem olmaz

---

hem-ḥāl-i cem:

hem-ḥāl-i cem: -
Mısra: **8**
Şarabın mucidi Cem ile aynı halde olmak II Cem'le aynı şekilde hissetmek.

7. ʿİşret mi olur olmayıcaḳ baḫt müsāʿid
8. Her cām alan destine hem-ḥāl-i Cem olmaz

---

destine cām alan:

destine cām alan: -
Mısra: **8**
Eline içki kadehi alan kimse II içki içen

7. ʿİşret mi olur olmayıcaḳ baḫt müsāʿid
8. Her cām alan destine hem-ḥāl-i Cem olmaz

---

dil-i bi-çāre:

dil-i bi̇-çāre: -
Mısra: **9**
Çaresiz gönül

9. Artırmada Yaḥyā dil-i bi̇-çāre niyāzı
10. Aña göre olursa eger nāz kem olmaz

---

kem olmaz:

kem olmaz: -
Mısra: **10**
Azalmamak.

9. Artırmada Yaḥyā dil-i bi̇-çāre niyāzı
10. Aña göre olursa eger nāz kem olmaz

---

görmek:

görmekle: -le
Mısra: **1**
Görmekle birlikte II görünce.

1. Nʿiẕār olmuş tenüñ görmekle Leylā saña rām olmaz
2. Hümā ṣaydına tār-ı ʿankebūd ey Ḳays dām olmaz

---

leylā:

Leylā:
Mısra: **1**
Leyla ile Mecnun hikayesinin kadın kahramanı.

1. Nʿiẕār olmuş tenüñ görmekle Leylā saña rām olmaz
2. Hümā ṣaydına tār-ı ʿankebūd ey Ḳays dām olmaz

---

saña:

saña:
Mısra: **1**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

1. Nʿiẕār olmuş tenüñ görmekle Leylā saña rām olmaz
2. Hümā ṣaydına tār-ı ʿankebūd ey Ḳays dām olmaz

Saña:
Mısra: **6**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

5. Kemi̇ne bendeñ olmaḳ ʿāşıḳa baḫt u saʿādetdür
6. Saña ey pādişāh-ı ḥüsn kim kem-ter ġulām olmaz

---

ey:

ey:
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Nʿiẕār olmuş tenüñ görmekle Leylā saña rām olmaz
2. Hümā ṣaydına tār-ı ʿankebūd ey Ḳays dām olmaz

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Kemi̇ne bendeñ olmaḳ ʿāşıḳa baḫt u saʿādetdür
6. Saña ey pādişāh-ı ḥüsn kim kem-ter ġulām olmaz

Kays:

Ḳays:
Mısra: **2**
Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun.

1. Nʿiẕār olmuş tenüñ görmekle Leylā saña rām olmaz
2. Hümā ṣaydına tār-ı ʿankebūd ey Ḳays dām olmaz

---

olmaz:

olmaz:
Mısra: **3**
Doğru olmaz

3. Zamān-ı ʿişreti fevt itmek olmaz fırṣat eldeyken
4. Hemi̱şe meclis āmāde hemi̱şe elde cām olmaz

olmaz:
Mısra: **4**
Bulunmamak

3. Zamān-ı ʿişreti fevt itmek olmaz fırṣat eldeyken
4. Hemi̱şe meclis āmāde hemi̱şe elde cām olmaz

olmaz:
Mısra: **6**
Yakışmamak II uygun olmamak.

5. Kemi̱ne bendeñ olmaḳ ʿāşıḳa baḫt u saʿādetdür
6. Saña ey pādişāh-ı ḥüsn kim kem-ter ġulām olmaz

olmaz:
Mısra: **10**
Yok II olmamak.

9. Zebān-ı sükkeri̱ninden o şūḫuñ vaʿde-i vaṣlın
10. İşidüp didi Yaḥyā böyle bir şi̱ri̱n-kelām olmaz

---

hemi̱şe:

Hemi̱şe:
Mısra: **4**
her zaman, hep, devamlı

3. Zamān-ı ʿişreti fevt itmek olmaz fırṣat eldeyken
4. Hemi̱şe meclis āmāde hemi̱şe elde cām olmaz

hemi̱şe:
Mısra: **4**
her zaman, hep, devamlı

3. Zamān-ı ʿişreti fevt itmek olmaz fırṣat eldeyken
4. Hemi̱şe meclis āmāde hemi̱şe elde cām olmaz

---

meclis:

meclis:
Mısra: **4**
Eğlence yeri II zevk ve safa toplantısı.

3. Zamān-ı ʿişreti fevt itmek olmaz fırṣat eldeyken
4. Hemi̱şe meclis āmāde hemi̱şe elde cām olmaz

āmāde:

āmāde:
Mısra: **4**
Hazır, hazırlanmış II mevcut, var.

3. Zamān-ı ʿişreti fevt itmek olmaz fırṣat eldeyken
4. Hemi̱şe meclis āmāde hemi̱şe elde cām olmaz

---

elde:

elde:
Mısra: **4**
Elinde

3. Zamān-ı ʿişreti fevt itmek olmaz fırṣat eldeyken
4. Hemi̱şe meclis āmāde hemi̱şe elde cām olmaz

---

cām:

cām:
Mısra: **4**
Kadeh.

3. Zamān-ı ʿişreti fevt itmek olmaz fırṣat eldeyken
4. Hemi̱şe meclis āmāde hemi̱şe elde cām olmaz

---

olmaḳ:

olmaḳ:
Mısra: **5**
olmak

5. Kemi̱ne bendeñ olmaḳ ʿāşıḳa baḫt u saʿādetdür
6. Saña ey pādişāh-ı ḥüsn kim kem-ter ġulām olmaz

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳa: -a
Mısra: **5**
Âşık, seven.

5. Kemi̱ne bendeñ olmaḳ ʿāşıḳa baḫt u saʿādetdür
6. Saña ey pādişāh-ı ḥüsn kim kem-ter ġulām olmaz

---

kim:

kim:
Mısra: **6**
ki

5. Kemi̱ne bendeñ olmaḳ ʿāşıḳa baḫt u saʿādetdür
6. Saña ey pādişāh-ı ḥüsn kim kem-ter ġulām olmaz

---

ol:

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Nihāyet bulmaz ol yār-i güzi̱nüñ ḥüsni evṣāfı
8. Ḥadi̱s̱-i ḫaṭṭı bitse ḳıṣṣa-i zülfi tamām olmaz

ḥüsn:

ḥüsni: -i
Mısra: **7**
güzellik

7. Nihāyet bulmaz ol yār-i güzi̱nüñ ḥüsni evṣāfı
8. Ḥadi̱s̱-i ḫaṭṭı bitse ḳıṣṣa-i zülfi tamām olmaz

---

evṣāf:

evṣāfı: -ı
Mısra: **7**
Vasıflar, özellikler.

7. Nihāyet bulmaz ol yār-i güzi̱nüñ ḥüsni evṣāfı
8. Ḥadi̱s̱-i ḫaṭṭı bitse ḳıṣṣa-i zülfi tamām olmaz

---

bit:

bitse: -se
Mısra: **8**
Tükenmek.

7. Nihāyet bulmaz ol yār-i güzi̱nüñ ḥüsni evṣāfı
8. Ḥadi̱s̱-i ḫaṭṭı bitse ḳıṣṣa-i zülfi tamām olmaz

---

o:

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Zebān-ı sükkeri̱ninden o şūḫuñ vaʿde-i vaṣlın
10. İşidüp didi Yaḥyā böyle bir şi̱ri̱n-kelām olmaz

şūḫ:

şūḫuñ: -uñ
Mısra: **9**
İşveli, cilveli ll sevgili

9. Zebān-ı sükkerịninden o şūḫuñ vaʿde-i vaṣlın
10. İşidüp didi Yaḥyā böyle bir şịrịn-kelām olmaz

İşid:

İşidüp: -üp
Mısra: **10**
işitince

9. Zebān-ı sükkerịninden o şūḫuñ vaʿde-i vaṣlın
10. İşidüp didi Yaḥyā böyle bir şịrịn-kelām olmaz

di:

didi: -di
Mısra: **10**
Söylemek.

9. Zebān-ı sükkerịninden o şūḫuñ vaʿde-i vaṣlın
10. İşidüp didi Yaḥyā böyle bir şịrịn-kelām olmaz

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Zebān-ı sükkerịninden o şūḫuñ vaʿde-i vaṣlın
10. İşidüp didi Yaḥyā böyle bir şịrịn-kelām olmaz

böyle:

böyle:
Mısra: **10**
Böyle, bu şekilde

9. Zebān-ı sükkerịninden o şūḫuñ vaʿde-i vaṣlın
10. İşidüp didi Yaḥyā böyle bir şịrịn-kelām olmaz

bir:

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Zebān-ı sükkerịninden o şūḫuñ vaʿde-i vaṣlın
10. İşidüp didi Yaḥyā böyle bir şịrịn-kelām olmaz

şirin-kelām:

şịrịn-kelām:
Mısra: **10**
Tatlı söz.

9. Zebān-ı sükkerịninden o şūḫuñ vaʿde-i vaṣlın
10. İşidüp didi Yaḥyā böyle bir şịrịn-kelām olmaz

tār-ı ʿankebūd:

tār-ı ʿankebūd: -
Mısra: **2**
Örümcek ağı.

1. Nʿiẓār olmuş tenüñ görmekle Leylā saña rām olmaz
2. Hümā ṣaydına tār-ı ʿankebūd ey Ḳays dām olmaz

dām olmaz:

dām olmaz: -
Mısra: **2**
tuzak olmamak.

1. Nʿiẓār olmuş tenüñ görmekle Leylā saña rām olmaz
2. Hümā ṣaydına tār-ı ʿankebūd ey Ḳays dām olmaz

hümā ṣaydına:

hümā ṣaydına: -
Mısra: **2**
Gölgesinin uğurluğu, kanatları, çok yükseklerde uçması, Kaf dağında yaşaması gibi yönleriyle ele alınan masal kuşunun avlanması II sevgiliyi kendine âşık etmek.

1. Nʿiẓār olmuş tenüñ görmekle Leylā saña rām olmaz
2. Hümā ṣaydına tār-ı ʿankebūd ey Ḳays dām olmaz

zamān-ı ʿişreti:

zamān-ı ʿişreti: -
Mısra: **3**
Yeme içme, eğlenme zamanı.

3. Zamān-ı ʿişreti fevt itmek olmaz fırṣat eldeyken
4. Hemịşe meclis āmāde hemịşe elde cām olmaz

fevt itmek:

fevt itmek: -
Mısra: **3**
Elden çıkarmak, yitirmek, elden kaçırmak.

3. Zamān-ı ʿişreti fevt itmek olmaz fırṣat eldeyken
4. Hemịşe meclis āmāde hemịşe elde cām olmaz

fırṣat eldeyken:

fırṣat eldeyken: -
Mısra: **3**
Fırsatı varken II fırsatını elde bulunduruyorken

3. Zamān-ı ʿişreti fevt itmek olmaz fırṣat eldeyken
4. Hemịşe meclis āmāde hemịşe elde cām olmaz

baht u saʿādetdür:

baḫt u saʿādetdür: -
Mısra: **5**
baht ve saadet

5. Kemịne bendeñ olmaḳ ʿāşıḳa baḫt u saʿādetdür
6. Saña ey pādişāh-ı ḥüsn kim kem-ter ġulām olmaz

kemine bendeñ:

kemịne bendeñ: -
Mısra: **5**
Eksik, muhtaç köle II âşık.

5. Kemịne bendeñ olmaḳ ʿāşıḳa baḫt u saʿādetdür
6. Saña ey pādişāh-ı ḥüsn kim kem-ter ġulām olmaz

pādişāh-ı ḥüsn:

pādişāh-ı ḥüsn: -
Mısra: **6**
güzellik sultanı. II sevgili.

5. Kemịne bendeñ olmaḳ ʿāşıḳa baḫt u saʿādetdür
6. Saña ey pādişāh-ı ḥüsn kim kem-ter ġulām olmaz

kem-ter ġulām:

kem-ter ġulām: -
Mısra: **6**
değersiz köle

5. Kemịne bendeñ olmaḳ ʿāşıḳa baḫt u saʿādetdür
6. Saña ey pādişāh-ı ḥüsn kim kem-ter ġulām olmaz

nihāyet bulmaz:

nihāyet bulmaz: -
Mısra: **7**
Tükenmemek.

7. Nihāyet bulmaz ol yār-i güzịnüñ ḥüsni evṣāfı

8. Ḥadiṡ-i ḫaṭṭı bitse ḳıṣṣa-i zülfi tamām olmaz

yār-i güzinüñ:

yār-i güzinüñ: -
Mısra: **7**
Seçkin, özel sevgili

7. Nihāyet bulmaz ol yār-i güzinüñ ḥüsni evṣāfı
8. Ḥadiṡ-i ḫaṭṭı bitse ḳıṣṣa-i zülfi tamām olmaz

Hadiŝ-i hattı:

Ḥadiṡ-i ḫaṭṭı: -
Mısra: **8**
Ayva tüylerinin kıssası.

7. Nihāyet bulmaz ol yār-i güzinüñ ḥüsni evṣāfı
8. Ḥadiṡ-i ḫaṭṭı bitse ḳıṣṣa-i zülfi tamām olmaz

kıṣṣa-i zülfi:

ḳıṣṣa-i zülfi: -
Mısra: **8**
Saçların hikayesi

7. Nihāyet bulmaz ol yār-i güzinüñ ḥüsni evṣāfı
8. Ḥadiṡ-i ḫaṭṭı bitse ḳıṣṣa-i zülfi tamām olmaz

tamām olmaz:

tamām olmaz: -
Mısra: **8**
Tükenmemek.

7. Nihāyet bulmaz ol yār-i güzinüñ ḥüsni evṣāfı
8. Ḥadiṡ-i ḫaṭṭı bitse ḳıṣṣa-i zülfi tamām olmaz

zebān-ı sükkerininden:

zebān-ı sükkerininden: -
Mısra: **9**
Şeker gibi tatlı söz söyleyen ağız.

9. Zebān-ı sükkerininden o şūḫuñ vaʿde-i vaṣlın
10. İşidüp didi Yaḥyā böyle bir şirin-kelām olmaz

vaʿde-i vaṣlın:

vaʿde-i vaṣlın: -
Mısra: **9**
Kavuşma vaadi.

9. Zebān-ı sükkerininden o şūḫuñ vaʿde-i vaṣlın
10. İşidüp didi Yaḥyā böyle bir şirin-kelām olmaz

nʿizār olmuş tenüñ:

nʿizār olmuş tenüñ: -
Mısra: **1**
Zayıflamış, güçsüz kalmış beden

1. Nʿizār olmuş tenüñ görmekle Leylā saña rām olmaz
2. Hümā ṣaydına tār-ı ʿankebūd ey Ḳays dām olmaz

rām olmaz:

rām olmaz: -
Mısra: **1**
Boyun eğmemek II itaat etmemek.

1. Nʿizār olmuş tenüñ görmekle Leylā saña rām olmaz
2. Hümā ṣaydına tār-ı ʿankebūd ey Ḳays dām olmaz

bu:

Bu:
Mısra: **1**
bu, işaret sıfatı

1. Bu tāb ile ruḫsāre-i cānāna baḳılmaz
2. Gözler kamaşur mihr-i dıraḫşāna baḳılmaz

tāb:

tāb:
Mısra: **1**
ışık, parıltı

1. Bu tāb ile ruḫsāre-i cānāna baḳılmaz
2. Gözler kamaşur mihr-i dıraḫşāna baḳılmaz

ile:

ile:
Mısra: **1**
Bağlama edayı II ile birlikte

1. Bu tāb ile ruḫsāre-i cānāna baḳılmaz
2. Gözler kamaşur mihr-i dıraḫşāna baḳılmaz

bakılmaz:

baḳılmaz:
Mısra: **1**
Bakılamamak

1. Bu tāb ile ruḫsāre-i cānāna baḳılmaz
2. Gözler kamaşur mihr-i dıraḫşāna baḳılmaz

baḳılmaz:
Mısra: **2**
Bakılamamak

1. Bu tāb ile ruḫsāre-i cānāna baḳılmaz
2. Gözler kamaşur mihr-i dıraḫşāna baḳılmaz

baḳılmaz:
Mısra: **4**
Görmek istenmemek.

3. Evrāḳ-ı bahārı görelüm ṣaḥn-ı çemende
4. Gül mevsimidür defter ü divāna baḳılmaz

baḳılmaz:
Mısra: **6**
Dikkate alınmamak.

5. Kuyuñ dileyen tir-i belādan ḥażer itmez
6. İḳdām olınur menzile bārāna baḳılmaz

baḳılmaz:
Mısra: **8**
Bakılamamak

7. Baḳup ṭurayın dir ruḫ-ı zibāsına ādem
8. İnṣāf odur ki ḫüsrev-i ḫūbāna baḳılmaz

baḳılmaz:
Mısra: **10**
Dikkate alınmamak. II önemsenmemek.

9. Tenhā gidelüm seyre dimiş emr o şāhuñ
10. Yaḥyā burada ḫāṭır-ı yārāna baḳılmaz

görelüm:

görelüm:
Mısra: **3**
görmek

3. Evrāḳ-ı bahārı görelüm ṣaḥn-ı çemende
4. Gül mevsimidür defter ü divāna baḳılmaz

kuy:

Kuyuñ: -uñ
Mısra: **5**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

5. Kuyuñ dileyen ṭır-i belādan
ḥaẓer itmez
6. İḳdām olınur menzile
bārāna baḳılmaz

dile:

dileyen: -yen
Mısra: **5**
istemek, arzulamak

5. Kuyuñ dileyen ṭır-i belādan
ḥaẓer itmez
6. İḳdām olınur menzile
bārāna baḳılmaz

menzil:

menzile: -e
Mısra: **6**
yer, mekân

5. Kuyuñ dileyen ṭır-i belādan
ḥaẓer itmez
6. İḳdām olınur menzile
bārāna baḳılmaz

bārān:

bārāna: -a
Mısra: **6**
Yağmur II engel II bela oklarının yağmuru.

5. Kuyuñ dileyen ṭır-i belādan
ḥaẓer itmez
6. İḳdām olınur menzile
bārāna baḳılmaz

dir:

dir:
Mısra: **7**
Söylemek

7. Baḳup ṭurayın dir ruḫ-ı
zıbāsına ādem
8. İnṣāf odur ki ḫüsrev-i
ḫūbāna baḳılmaz

ādem:

ādem:
Mısra: **7**
İnsan II âşık.

7. Baḳup ṭurayın dir ruḫ-ı
zıbāsına ādem
8. İnṣāf odur ki ḫüsrev-i
ḫūbāna baḳılmaz

tenhā:

Tenhā:
Mısra: **9**
Yalnız, tek başına

9. Tenhā gidelüm seyre dimiş
emr o şāhuñ
10. Yaḥyā burada ḫāṭır-ı
yārāna baḳılmaz

gid:

gidelüm: -elüm
Mısra: **9**
Gitmek.

9. Tenhā gidelüm seyre dimiş
emr o şāhuñ
10. Yaḥyā burada ḫāṭır-ı
yārāna baḳılmaz

seyr:

seyre: -e
Mısra: **9**
Gezinti, gezme.

9. Tenhā gidelüm seyre dimiş
emr o şāhuñ
10. Yaḥyā burada ḫāṭır-ı
yārāna baḳılmaz

di:

dimiş: -miş
Mısra: **9**
Söylemek.

9. Tenhā gidelüm seyre dimiş
emr o şāhuñ
10. Yaḥyā burada ḫāṭır-ı
yārāna baḳılmaz

emr:

emr:
Mısra: **9**
buyruk

9. Tenhā gidelüm seyre dimiş
emr o şāhuñ
10. Yaḥyā burada ḫāṭır-ı
yārāna baḳılmaz

o:

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Tenhā gidelüm seyre dimiş
emr o şāhuñ
10. Yaḥyā burada ḫāṭır-ı
yārāna baḳılmaz

şāh:

şāhuñ: -uñ
Mısra: **9**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

9. Tenhā gidelüm seyre dimiş
emr o şāhuñ
10. Yaḥyā burada ḫāṭır-ı
yārāna baḳılmaz

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Tenhā gidelüm seyre dimiş
emr o şāhuñ
10. Yaḥyā burada ḫāṭır-ı
yārāna baḳılmaz

bura:

burada: -da
Mısra: **10**
bu yer, burası

9. Tenhā gidelüm seyre dimiş
emr o şāhuñ
10. Yaḥyā burada ḫāṭır-ı
yārāna baḳılmaz

ruḫsāre-i cānāna:

ruḫsāre-i cānāna: -
Mısra: **1**
Sevgilinin yanağı II sevgilinin yüzü.

1. Bu tāb ile ruḫsāre-i cānāna
baḳılmaz
2. Gözler kamaşur mihr-i
dıraḫşāna baḳılmaz

mihr-i dıraḫşāna:

mihr-i dıraḫşāna: -
Mısra: **2**
Parlak güneş II sevgili.

1. Bu tāb ile ruḫsāre-i cānāna
baḳılmaz
2. Gözler kamaşur mihr-i
dıraḫşāna baḳılmaz

evrāḳ-ı bahārı:

evrāḳ-ı bahārı: -
Mısra: **3**
Bahar yaprakları II baharın geldiğini haber veren çiçek ve yeşiller

3. Evrāḳ-ı bahārı görelüm
şaḥn-ı çemende
4. Gül mevsimidür defter ü
dıvāna baḳılmaz

şaḥn-ı çemende:

şaḥn-ı çemende: -
Mısra: **3**

çimenlik ‖ bahçe

3. Evrāḳ-ı bahārı görelüm ṣaḥn-ı çemende
4. Gül mevsimidür defter ü dı̱vāna baḳılmaz

gül mevsimidür:

gül mevsimidür: -
Mısra: **4**
gül mevsimi, güllerin açıldığı vakit ‖ ilkbahar

3. Evrāḳ-ı bahārı görelüm ṣaḥn-ı çemende
4. Gül mevsimidür defter ü dı̱vāna baḳılmaz

defter ü divāna:

defter ü dı̱vāna: -
Mısra: **4**
Defter ve kitap.

3. Evrāḳ-ı bahārı görelüm ṣaḥn-ı çemende
4. Gül mevsimidür defter ü dı̱vāna baḳılmaz

hażer itmez:

ḥażer itmez: -
Mısra: **5**
sakınmamak II kaçınmamak.

5. Kuyuñ dileyen tı̱r-i belādan ḥażer itmez
6. İḳdām olınur menzile bārāna baḳılmaz

tir-i belādan:

tı̱r-i belādan: -
Mısra: **5**
Bela oku.

5. Kuyuñ dileyen tı̱r-i belādan ḥażer itmez
6. İḳdām olınur menzile bārāna baḳılmaz

bakup turayın:

baḳup ṭurayın: -
Mısra: **7**
Bakıp durmak II sürekli olarak bakmak.

7. Baḳup ṭurayın dir ruḫ-ı zı̱bāsına ādem
8. İnsāf odur ki ḫüsrev-i ḫūbāna baḳılmaz

ruh-ı zibāsına:

ruḫ-ı zı̱bāsına: -
Mısra: **7**
güzel yüz

7. Baḳup ṭurayın dir ruḫ-ı zı̱bāsına ādem
8. İnsāf odur ki ḫüsrev-i ḫūbāna baḳılmaz

hüsrev-i ḫūbāna:

ḫüsrev-i ḫūbāna: -
Mısra: **8**
Güzellerin sultanı.

7. Baḳup ṭurayın dir ruḫ-ı zı̱bāsına ādem
8. İnsāf odur ki ḫüsrev-i ḫūbāna baḳılmaz

ḫāṭır-ı yārāna:

ḫāṭır-ı yārāna: -
Mısra: **10**
Dostların hatırı. II dostluk.

9. Tenhā gidelüm seyre dimiş emr o şāhuñ
10. Yaḥyā burada ḫāṭır-ı yārāna baḳılmaz

gözler kamaşur:

gözler kamaşur: -
Mısra: **2**
Fazla ışıktan dolayı gözlerin ışığa bakamaması.

1. Bu tāb ile ruḫsāre-i cānāna baḳılmaz
2. Gözler kamaşur mihr-i dıraḫşāna baḳılmaz

İḳdām olınur:

İḳdām olınur: -
Mısra: **6**
Gayret edilmek II çaba sarf edilmek.

5. Kuyuñ dileyen tı̱r-i belādan ḥażer itmez
6. İḳdām olınur menzile bārāna baḳılmaz

İnsāf odur ki:

İnsāf odur ki: -
Mısra: **8**
Adaletli olmak gerekirse II açıkça söylemek gerekirse.

7. Baḳup ṭurayın dir ruḫ-ı zı̱bāsına ādem
8. İnsāf odur ki ḫüsrev-i ḫūbāna baḳılmaz

āh:

āhum: -um
Mısra: **1**
Aşk acısıyla bağırıp çağırma, feryat

1. Firḳat şebi āhum ki ola meşʿale-efrūz
2. Ḳorḳum budur ednā şereri ola cihān-sūz

ki:

ki:
Mısra: **1**
Ki bağlacı.

1. Firḳat şebi āhum ki ola meşʿale-efrūz
2. Ḳorḳum budur ednā şereri ola cihān-sūz

ol:

ola: -a
Mısra: **1**
Olmak II dönüşmek.

1. Firḳat şebi āhum ki ola meşʿale-efrūz
2. Ḳorḳum budur ednā şereri ola cihān-sūz

ola: -a
Mısra: **2**
Olmak.

1. Firḳat şebi āhum ki ola meşʿale-efrūz
2. Ḳorḳum budur ednā şereri ola cihān-sūz

meşʿale:

meşʿale-efrūz:
Mısra: **1**
aydınlık veren ışık

1. Firḳat şebi āhum ki ola meşʿale-efrūz
2. Ḳorḳum budur ednā şereri ola cihān-sūz

cihān-sūz:

cihān-sūz:
Mısra: **2**
dünyayı yakan

1. Firḳat şebi āhum ki ola meşʿale-efrūz
2. Ḳorḳum budur ednā şereri ola cihān-sūz

uc:

ucında: -ında
Mısra: **3**
Uç; kesici, delici aletin uç kısmı

3. Tīr-i müjeñ ucında görüp ḳaṭre-i eşki
4. Üstād işidür bildüm o peykān-ı ciger-dūz

---

gör:

görüp: -üp
Mısra: **3**
Görmek.

3. Tīr-i müjeñ ucında görüp ḳaṭre-i eşki
4. Üstād işidür bildüm o peykān-ı ciger-dūz

---

bil:

bildüm: -düm
Mısra: **4**
İdrak etmek, kavramak.

3. Tīr-i müjeñ ucında görüp ḳaṭre-i eşki
4. Üstād işidür bildüm o peykān-ı ciger-dūz

---

o:

o:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Tīr-i müjeñ ucında görüp ḳaṭre-i eşki
4. Üstād işidür bildüm o peykān-ı ciger-dūz

Ṭūṭi:

Ṭūṭi:
Mısra: **5**
Papağan

5. Ṭūṭi nice söylerdi bu şīrīn kelimātı
6. Olmasa zebānuñ aña cānā suḫan-āmūz

---

nice:

nice:
Mısra: **5**
nasıl

5. Ṭūṭi nice söylerdi bu şīrīn kelimātı
6. Olmasa zebānuñ aña cānā suḫan-āmūz

---

söyle:

söylerdi: -rdi
Mısra: **5**
Demek, söylemek.

5. Ṭūṭi nice söylerdi bu şīrīn kelimātı
6. Olmasa zebānuñ aña cānā suḫan-āmūz

---

bu:

bu:
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. Ṭūṭi nice söylerdi bu şīrīn kelimātı
6. Olmasa zebānuñ aña cānā suḫan-āmūz

---

olmasa:

Olmasa:
Mısra: **6**
Olmaz ise

5. Ṭūṭi nice söylerdi bu şīrīn kelimātı
6. Olmasa zebānuñ aña cānā suḫan-āmūz

---

zebān:

zebānuñ: -uñ
Mısra: **6**
dil ‖ güzel konuşma

5. Ṭūṭi nice söylerdi bu şīrīn kelimātı
6. Olmasa zebānuñ aña cānā suḫan-āmūz

---

aña:

aña:
Mısra: **6**
O II Teklik üçüncü şahıs zamiri.

5. Ṭūṭi nice söylerdi bu şīrīn kelimātı
6. Olmasa zebānuñ aña cānā suḫan-āmūz

---

cānā:

cānā:
Mısra: **6**
Ey sevgili

5. Ṭūṭi nice söylerdi bu şīrīn kelimātı
6. Olmasa zebānuñ aña cānā suḫan-āmūz

---

suḫan-āmūz:

suḫan-āmūz:
Mısra: **6**
Söz öğreten.

5. Ṭūṭi nice söylerdi bu şīrīn kelimātı
6. Olmasa zebānuñ aña cānā suḫan-āmūz

çün:

çün:
Mısra: **7**
-dığı için II için.

7. Şām eyledi çün gündüzümüz ẓulmet-i hicrān
8. Ey şuʿle-i āhum giceyi eyleyelüm rūz

---

gündüz:

gündüzümüz: -ümüz
Mısra: **7**
Günün aydınlık olan kısmı, gün

7. Şām eyledi çün gündüzümüz ẓulmet-i hicrān
8. Ey şuʿle-i āhum giceyi eyleyelüm rūz

---

ey:

Ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Şām eyledi çün gündüzümüz ẓulmet-i hicrān
8. Ey şuʿle-i āhum giceyi eyleyelüm rūz

---

gice:

giceyi: -yi
Mısra: **8**
Gece II karanlık.

7. Şām eyledi çün gündüzümüz ẓulmet-i hicrān
8. Ey şuʿle-i āhum giceyi eyleyelüm rūz

---

eyle:

eyleyelüm: -y, -elü, -m
Mısra: **8**
Etmek II eylemek II döndürmek.

7. Şām eyledi çün gündüzümüz ẓulmet-i hicrān
8. Ey şuʿle-i āhum giceyi eyleyelüm rūz

---

rūz:

rūz:
Mısra: **8**
Gündüz

7. Şām eyledi çün gündüzümüz ẓulmet-i hicrān
8. Ey şuʿle-i āhum giceyi eyleyelüm rūz

yaḥyā':

Yaḥyā'yı: -yı
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā'yı şeb-i hicr ile bir rūz-ı viṣālüñ
10. Bir ḥālete irmiş ki anuñ her güni nev-rūz

ile:

ile:
Mısra: **9**
ve

9. Yaḥyā'yı şeb-i hicr ile bir rūz-ı viṣālüñ
10. Bir ḥālete irmiş ki anuñ her güni nev-rūz

bir:

bir:
Mısra: **9**
Aynı II benzer.

9. Yaḥyā'yı şeb-i hicr ile bir rūz-ı viṣālüñ
10. Bir ḥālete irmiş ki anuñ her güni nev-rūz

anuñ:

anuñ:
Mısra: **10**
Üçüncü tekil şahıs zamiri II o.

9. Yaḥyā'yı şeb-i hicr ile bir rūz-ı viṣālüñ
10. Bir ḥālete irmiş ki anuñ her güni nev-rūz

nev-rūz:

nev-rūz:
Mısra: **10**
Yeni gün II bahar II bayram.

9. Yaḥyā'yı şeb-i hicr ile bir rūz-ı viṣālüñ
10. Bir ḥālete irmiş ki anuñ her güni nev-rūz

tir-i müjeñ:

tīr-i müjeñ: -
Mısra: **3**
Kirpik oku II Musibet oku.

3. Tīr-i müjeñ ucında görüp ḳaṭre-i eşki
4. Üstād işidür bildüm o peykān-ı ciger-dūz

ḳaṭre-i eşki:

ḳaṭre-i eşki: -
Mısra: **3**
gözyaşı damlası

3. Tīr-i müjeñ ucında görüp ḳaṭre-i eşki
4. Üstād işidür bildüm o peykān-ı ciger-dūz

peykān-ı ciger-dūz:

peykān-ı ciger-dūz: -
Mısra: **4**
Ciğeri delip geçen bakışlar.

3. Tīr-i müjeñ ucında görüp ḳaṭre-i eşki
4. Üstād işidür bildüm o peykān-ı ciger-dūz

ẓulmet-i hicrān:

ẓulmet-i hicrān: -
Mısra: **7**
ayrılığın karanlığı

7. Şām eyledi çün gündüzümüz ẓulmet-i hicrān
8. Ey şuʿle-i āhum giceyi eyleyelüm rūz

şuʿle-i āhum:

şuʿle-i āhum: -
Mısra: **8**
Ah alevi, ateşi.

7. Şām eyledi çün gündüzümüz ẓulmet-i hicrān
8. Ey şuʿle-i āhum giceyi eyleyelüm rūz

şeb-i hicr:

şeb-i hicr: -
Mısra: **9**
ayrılık gecesi

9. Yaḥyā'yı şeb-i hicr ile bir rūz-ı viṣālüñ
10. Bir ḥālete irmiş ki anuñ her güni nev-rūz

rūz-ı viṣālüñ:

rūz-ı viṣālüñ: -
Mısra: **9**
kavuşma günü

9. Yaḥyā'yı şeb-i hicr ile bir rūz-ı viṣālüñ
10. Bir ḥālete irmiş ki anuñ her güni nev-rūz

firḳat şebi:

firḳat şebi: -
Mısra: **1**
Ayrılık gecesi.

1. Firḳat şebi āhum ki ola meşʿale-efrūz
2. Ḳorḳum budur ednā şereri ola cihān-sūz

Ḳorḳum budur:

Ḳorḳum budur: -
Mısra: **2**
Korkarım ki II Endişem şudur ki

1. Firḳat şebi āhum ki ola meşʿale-efrūz
2. Ḳorḳum budur ednā şereri ola cihān-sūz

ednā şereri:

ednā şereri: -
Mısra: **2**
Basit bir kıvılcım II değersiz kıvılcım II âşığın çıkardığı kıvılcım.

1. Firḳat şebi āhum ki ola meşʿale-efrūz
2. Ḳorḳum budur ednā şereri ola cihān-sūz

Üstād işidür:

Üstād işidür: -
Mısra: **4**
Ustaca yapılmış bir iş II usta eli değmiş.

3. Tīr-i müjeñ ucında görüp ḳaṭre-i eşki
4. Üstād işidür bildüm o peykān-ı ciger-dūz

şīrīn kelimātı:

şīrīn kelimātı: -
Mısra: **5**
Tatlı söz II Kulağa hoş gelen, memnuniyet veren söz.

5. Ṭūṭī nice söylerdi bu şīrīn kelimātı
6. Olmasa zebānuñ aña cānā suḫan-āmūz

Şām eyledi:

Şām eyledi: -
Mısra: **7**
Karanlık hale getirmek II Gündüzü geceye döndürmek. II Karartmak.

7. Şām eyledi çün gündüzümüz ẓulmet-i hicrān
8. Ey şuʿle-i āhum giceyi eyleyelüm rūz

her güni:

her güni: -
Mısra: **10**
Her gün, daima.

9. Yaḥyā'yı şeb-i hicr ile bir rūz-ı viṣālüñ
10. Bir ḥālete irmiş ki anuñ her güni nev-rūz

bir ḥālete irmiş ki:

bir ḥālete irmiş ki: -
Mısra: **10**
Öyle bir hale dönmüş ki II Öyle bir hal olmuş ki.

9. Yaḥyā'yı şeb-i hicr ile bir rūz-ı viṣālüñ
10. Bir ḥālete irmiş ki anuñ her güni nev-rūz

metāʿı:

metāʿını: -n, -ı
Mısra: **1**
Mal, eşya.

1. Zühd ü riyā metāʿını yārāna atmañuz
2. Anlara ol ḳumāş çıḳışmaz uzatmañuz

yārān:

yārāna: -a
Mısra: **1**
Dostlar, sevgililer.

1. Zühd ü riyā metāʿını yārāna atmañuz
2. Anlara ol ḳumāş çıḳışmaz uzatmañuz

atma:

atmañuz: -ñuz
Mısra: **1**
Uzatmamak II sunmamak.

1. Zühd ü riyā metāʿını yārāna atmañuz
2. Anlara ol ḳumāş çıḳışmaz uzatmañuz

anlar:

Anlara: -a
Mısra: **2**
Üçüncü çokluk şahıs zamiri II onlar.

1. Zühd ü riyā metāʿını yārāna atmañuz
2. Anlara ol ḳumāş çıḳışmaz uzatmañuz

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Zühd ü riyā metāʿını yārāna atmañuz
2. Anlara ol ḳumāş çıḳışmaz uzatmañuz

ḳumāş:

ḳumāş:
Mısra: **2**
Kumaş. II yol.

1. Zühd ü riyā metāʿını yārāna atmañuz
2. Anlara ol ḳumāş çıḳışmaz uzatmañuz

çıḳışma:

çıḳışmaz: -maz
Mısra: **2**
Uygun düşmemek II yaraşmamak.

1. Zühd ü riyā metāʿını yārāna atmañuz
2. Anlara ol ḳumāş çıḳışmaz uzatmañuz

uzatma:

uzatmañuz: -ñuz
Mısra: **2**
Yönlendirmemek II tavsiye etmemek II önermemek.

1. Zühd ü riyā metāʿını yārāna atmañuz
2. Anlara ol ḳumāş çıḳışmaz uzatmañuz

az:

Az:
Mısra: **3**
Az değil II çok

3. Az āb u tāb virmedi bezm-i maḥabbete
4. Mecnūn-ı nā-murādı da yābāna atmañuz

da:

da:
Mısra: **4**
De, da bağlacı.

3. Az āb u tāb virmedi bezm-i maḥabbete
4. Mecnūn-ı nā-murādı da yābāna atmañuz

bes:

Besdür: -dür
Mısra: **5**
Yeter.

5. Besdür ruḫ u lebi bize añmañ gül ü müli
6. Billāh cām-ı ʿayşımuza zehr ḳatmañuz

biz:

bize: -e
Mısra: **5**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

5. Besdür ruḫ u lebi bize añmañ gül ü müli
6. Billāh cām-ı ʿayşımuza zehr ḳatmañuz

añma:

añmañ: -ñ
Mısra: **5**
hatırlamamak

5. Besdür ruḫ u lebi bize añmañ gül ü müli
6. Billāh cām-ı ʿayşımuza zehr ḳatmañuz

billāh:

Billāh:
Mısra: **6**
Allah için

5. Besdür ruḫ u lebi bize añmañ gül ü müli
6. Billāh cām-ı ʿayşımuza zehr ḳatmañuz

buldur:

bulduruñ: -uñ
Mısra: **7**
Bulma işini yaptırmak.

7. Rez duḫterini sāḳī-i devrāna bulduruñ
8. Böyle şeb-i dırāzda ġuṣṣayile yatmañuz

böyle:

Böyle:
Mısra: **8**
Böyle, bu şekilde.

7. Rez duḫterini sāḳi-i devrāna bulduruñ
8. Böyle şeb-i dırāzda ġuṣṣayile yatmañuz

ġuṣṣa:

ġuṣṣayile: -yile
Mısra: **8**
kaygı, tasa

7. Rez duḫterini sāḳi-i devrāna bulduruñ
8. Böyle şeb-i dırāzda ġuṣṣayile yatmañuz

---

yat:

yatmañuz: -mañuz
Mısra: **8**
uyumak

7. Rez duḫterini sāḳi-i devrāna bulduruñ
8. Böyle şeb-i dırāzda ġuṣṣayile yatmañuz

---

yā:

yā:
Mısra: **9**
Yay.

9. Ḫam itdüñüzdi ḳāmet-i Yaḥyā'yı yā gibi
10. Lāyıḳ mı tịrveş anı yābāna atmañuz

---

gibi:

gibi:
Mısra: **9**
Benzetme edatı ll -e benzer

9. Ḫam itdüñüzdi ḳāmet-i Yaḥyā'yı yā gibi
10. Lāyıḳ mı tịrveş anı yābāna atmañuz

---

tirveş:

tịrveş:
Mısra: **10**
Ok gibi.

9. Ḫam itdüñüzdi ḳāmet-i Yaḥyā'yı yā gibi
10. Lāyıḳ mı tịrveş anı yābāna atmañuz

---

anı:

anı:
Mısra: **10**
O, işaret zamiri.

9. Ḫam itdüñüzdi ḳāmet-i Yaḥyā'yı yā gibi
10. Lāyıḳ mı tịrveş anı yābāna atmañuz

---

zühd ü riyā:

zühd ü riyā: -
Mısra: **1**
Züht ve riyakarlık II İki yüzlülük ve ibadette gösteriş peşinde olmak.

1. Zühd ü riyā metāʿını yārāna atmañuz
2. Anlara ol ḳumāş çıḳışmaz uzatmañuz

---

bezm-i maḥabbete:

bezm-i maḥabbete: -
Mısra: **3**
Muhabbet meclisi II sohbet meclisi.

3. Az āb u tāb virmedi bezm-i maḥabbete
4. Mecnūn-ı nā-murādı da yābāna atmañuz

āb u tāb virmedi:

āb u tāb virmedi: -
Mısra: **3**
Parlaklık ve güzellik vermemek II hoşluk ve güzellik katmamak.

3. Az āb u tāb virmedi bezm-i maḥabbete
4. Mecnūn-ı nā-murādı da yābāna atmañuz

---

mecnūn-ı nā-murādı:

mecnūn-ı nā-murādı: -
Mısra: **4**
Muradına eremeyen Mecnun.

3. Az āb u tāb virmedi bezm-i maḥabbete
4. Mecnūn-ı nā-murādı da yābāna atmañuz

---

yābāna atmañuz:

yābāna atmañuz: -
Mısra: **4**
Önem vermemek II üzerinde durmamak. II Çöllere atmak.

3. Az āb u tāb virmedi bezm-i maḥabbete
4. Mecnūn-ı nā-murādı da yābāna atmañuz

yābāna atmañuz: -
Mısra: **10**
Önem vermemek II üzerinde durmamak II hiçe saymak.

9. Ḫam itdüñüzdi ḳāmet-i Yaḥyā'yı yā gibi
10. Lāyıḳ mı tịrveş anı yābāna atmañuz

---

gül ü müli:

gül ü müli: -
Mısra: **5**
Gül ve şarap II sevgilinin yanağı ve dudağı.

5. Besdür ruḫ u lebi bize añmañ gül ü müli
6. Billāh cām-ı ʿayşımuza zehr ḳatmañuz

---

ruḫ u lebi:

ruḫ u lebi: -
Mısra: **5**
Yanak ve dudak.

5. Besdür ruḫ u lebi bize añmañ gül ü müli
6. Billāh cām-ı ʿayşımuza zehr ḳatmañuz

---

cām-ı ʿayşımuza:

cām-ı ʿayşımuza: -
Mısra: **6**
İçki kadehi.

5. Besdür ruḫ u lebi bize añmañ gül ü müli
6. Billāh cām-ı ʿayşımuza zehr ḳatmañuz

---

zehr ḳatmañuz:

zehr ḳatmañuz: -
Mısra: **6**
Zehir katmak II Ağzının tadını bozmak II Bir sevince gölge düşürmek.

5. Besdür ruḫ u lebi bize añmañ gül ü müli
6. Billāh cām-ı ʿayşımuza zehr ḳatmañuz

---

sāḳi-i devrāna:

sāḳi-i devrāna: -
Mısra: **7**
Zamanın sakisi.

7. Rez duḫterini sāḳi-i devrāna bulduruñ
8. Böyle şeb-i dırāzda ġuṣṣayile yatmañuz

---

rez duhterini:

rez duḫterini: -
Mısra: **7**
Üzüm kızı II şarap.

7. Rez duḫterini sāḳī-i devrāna bulduruñ
8. Böyle şeb-i dırāzda ġuṣṣayile yatmañuz

şeb-i dırāzda:

şeb-i dırāzda: -
Mısra: **8**
Uzun gece II upuzun gece.

7. Rez duḫterini sāḳī-i devrāna bulduruñ
8. Böyle şeb-i dırāzda ġuṣṣayile yatmañuz

ḳāmet-i yaḥyā'yı:

ḳāmet-i yaḥyā'yı: -
Mısra: **9**
Yahya'nın boyu II Yahya'nın beli.

9. Ḫam itdüñüzdi ḳāmet-i Yaḥyā'yı yā gibi
10. Lāyıḳ mı tīrveş anı yābāna atmañuz

Ḫam itdüñüzdi:

Ḫam itdüñüzdi: -
Mısra: **9**
Bükmek II iki büklüm etmek.

9. Ḫam itdüñüzdi ḳāmet-i Yaḥyā'yı yā gibi
10. Lāyıḳ mı tīrveş anı yābāna atmañuz

---

lāyıḳ mı:

lāyıḳ mı: -
Mısra: **10**
Hak mıdır? Reva mı?

9. Ḫam itdüñüzdi ḳāmet-i Yaḥyā'yı yā gibi
10. Lāyıḳ mı tīrveş anı yābāna atmañuz

---

bu:

bu:
Mısra: **1**
bu, işaret sıfatı

1. Ḳalur gider bu göñül zülf-i yārdan gelmez
2. Ṣafā-yı şāmı ṭuyan ol diyārdan gelmez

---

göñül:

göñül:
Mısra: **1**
gönül

1. Ḳalur gider bu göñül zülf-i yārdan gelmez
2. Ṣafā-yı şāmı ṭuyan ol diyārdan gelmez

---

gelmez:

gelmez:
Mısra: **1**
Gelmemek II ayrılmamak.

1. Ḳalur gider bu göñül zülf-i yārdan gelmez
2. Ṣafā-yı şāmı ṭuyan ol diyārdan gelmez

gelmez:
Mısra: **2**
Gelmemek II ayrılmamak.

1. Ḳalur gider bu göñül zülf-i yārdan gelmez
2. Ṣafā-yı şāmı ṭuyan ol diyārdan gelmez

gelmez:
Mısra: **4**
Gelmemek II ayrılmamak II dönmemek.

3. Ṣafā-yı meşrebi olan nihāl-i bīd gibi
4. Kenār-ı bāġ u leb-i cūybārdan gelmez

gelmez:
Mısra: **6**
Gelmemek II dönmemek.

5. Kemendine ṭutılur nice nā-tüvān bulınur
6. Bir iki ṣaydsız ol şeh şikārdan gelmez

gelmez:
Mısra: **8**
Çıkmamak II üretilmemek.

7. O neşve kim baña dürdī-i derd-i ʿaşḳ virür
8. Şarāb-ı ṣāfī mey-i ḫoş-güvārdan gelmez

gelmez:
Mısra: **10**
Gelmemek II çıkmamak.

9. Şu şevḳ kim nefes-i pīrden gelür Yaḥyā
10. Dem-i seḥerde nesīm-i bahārdan gelmez

ṭuyan:

ṭuyan:
Mısra: **2**
Duyan kişiler.

1. Ḳalur gider bu göñül zülf-i yārdan gelmez
2. Ṣafā-yı şāmı ṭuyan ol diyārdan gelmez

---

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Ḳalur gider bu göñül zülf-i yārdan gelmez
2. Ṣafā-yı şāmı ṭuyan ol diyārdan gelmez

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Kemendine ṭutılur nice nā-tüvān bulınur
6. Bir iki ṣaydsız ol şeh şikārdan gelmez

---

diyār:

diyārdan: -dan
Mısra: **2**
Memleket, ülke, yer

1. Ḳalur gider bu göñül zülf-i yārdan gelmez
2. Ṣafā-yı şāmı ṭuyan ol diyārdan gelmez

---

olan:

olan:
Mısra: **3**
olan kimse

3. Ṣafā-yı meşrebi olan nihāl-i bīd gibi
4. Kenār-ı bāġ u leb-i cūybārdan gelmez

---

gibi:

gibi:
Mısra: **3**
Benzetme edatı ll -e benzer

3. Ṣafā-yı meşrebi olan nihāl-i bīd gibi
4. Kenār-ı bāġ u leb-i cūybārdan gelmez

---

u:

u:
Mısra: **4**
ve

3. Ṣafā-yı meşrebi olan nihāl-i

bi̇d gibi
4. Kenār-ı bāġ u leb-i cūybārdan gelmez

nice:

nice:
Mısra: **5**
Pek çok.

5. Kemendine ṭutılur nice nā-tüvān bulınur
6. Bir iki ṣaydsız ol şeh şikārdan gelmez

nā-tüvān:

nā-tüvān:
Mısra: **5**
Zayıf, güçsüz çaresiz

5. Kemendine ṭutılur nice nā-tüvān bulınur
6. Bir iki ṣaydsız ol şeh şikārdan gelmez

bulın:

bulınur: -ur
Mısra: **5**
Var olmak, mevcut olmak.

5. Kemendine ṭutılur nice nā-tüvān bulınur
6. Bir iki ṣaydsız ol şeh şikārdan gelmez

ṣayd:

ṣaydsız: -sız
Mısra: **6**
av

5. Kemendine ṭutılur nice nā-tüvān bulınur
6. Bir iki ṣaydsız ol şeh şikārdan gelmez

şeh:

şeh:
Mısra: **6**
Sultan, padişah II Sevgili.

5. Kemendine ṭutılur nice nā-tüvān bulınur
6. Bir iki ṣaydsız ol şeh şikārdan gelmez

şikār:

şikārdan: -dan
Mısra: **6**
Av II avlanma.

5. Kemendine ṭutılur nice nā-tüvān bulınur
6. Bir iki ṣaydsız ol şeh şikārdan gelmez

o:

O:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. O neşve kim baña dürdi̇-i derd-i ʿaşḳ virür
8. Şarāb-ı ṣāfi̇ mey-i ḫoş-güvārdan gelmez

kim:

kim:
Mısra: **7**
ki

7. O neşve kim baña dürdi̇-i derd-i ʿaşḳ virür
8. Şarāb-ı ṣāfi̇ mey-i ḫoş-güvārdan gelmez

kim:
Mısra: **9**
ki

9. Şu şevḳ kim nefes-i pi̇rden gelür Yaḥyā
10. Dem-i seḥerde nesi̇m-i bahārdan gelmez

baña:

baña:
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

7. O neşve kim baña dürdi̇-i derd-i ʿaşḳ virür
8. Şarāb-ı ṣāfi̇ mey-i ḫoş-güvārdan gelmez

Şu:

Şu:
Mısra: **9**
İşaret sıfatı, şu.

9. Şu şevḳ kim nefes-i pi̇rden gelür Yaḥyā
10. Dem-i seḥerde nesi̇m-i bahārdan gelmez

şevk:

şevḳ:
Mısra: **9**
heves, arzu

9. Şu şevḳ kim nefes-i pi̇rden gelür Yaḥyā
10. Dem-i seḥerde nesi̇m-i bahārdan gelmez

gelür:

gelür:
Mısra: **9**
Gelmek II çıkmak.

9. Şu şevḳ kim nefes-i pi̇rden gelür Yaḥyā
10. Dem-i seḥerde nesi̇m-i bahārdan gelmez

yaḥyā:

Yaḥyā: -den
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Şu şevḳ kim nefes-i pi̇rden gelür Yaḥyā
10. Dem-i seḥerde nesi̇m-i bahārdan gelmez

zülf-i yārdan:

zülf-i yārdan: -
Mısra: **1**
Sevgilinin saçı.

1. Ḳalur gider bu göñül zülf-i yārdan gelmez
2. Ṣafā-yı şāmı ṭuyan ol diyārdan gelmez

Kalur gider:

Ḳalur gider: -
Mısra: **1**
Gidip kalmak II Sürekli kalmak.

1. Ḳalur gider bu göñül zülf-i yārdan gelmez
2. Ṣafā-yı şāmı ṭuyan ol diyārdan gelmez

Ṣafā-yı şāmı:

Ṣafā-yı şāmı: -
Mısra: **2**
Gece eğlencesi.

1. Ḳalur gider bu göñül zülf-i yārdan gelmez
2. Ṣafā-yı şāmı ṭuyan ol diyārdan gelmez

Ṣafā-yı meşrebi:

Ṣafā-yı meşrebi: -
Mısra: **3**
yaratılış huzuru,şenliği.

3. Ṣafā-yı meşrebi olan nihāl-i bi̇d gibi
4. Kenār-ı bāġ u leb-i cūybārdan gelmez

nihāl-i bid:

nihāl-i bi̱d: **-**
Mısra: **3**
Söğüt ağacı.

3. Ṣafā-yı meşrebi olan nihāl-i bi̱d gibi
4. Kenār-ı bāġ u leb-i cūybārdan gelmez

kenār-ı bāġ:

kenār-ı bāġ: **-**
Mısra: **4**
bahçe yanı

3. Ṣafā-yı meşrebi olan nihāl-i bi̱d gibi
4. Kenār-ı bāġ u leb-i cūybārdan gelmez

leb-i cūybārdan:

leb-i cūybārdan: **-**
Mısra: **4**
ırmak kıyısı, ırmak kenarı

3. Ṣafā-yı meşrebi olan nihāl-i bi̱d gibi
4. Kenār-ı bāġ u leb-i cūybārdan gelmez

kemendine ṭutılur:

kemendine ṭutılur: **-**
Mısra: **5**
Kemendine tutunmak II sevgilin saçın kıvrımına bağlanmak, tutunmaya çalışmak.

5. Kemendine ṭutılur nice nā-tüvān bulınur
6. Bir iki ṣaydsız ol şeh şikārdan gelmez

bir iki:

bir iki: **-**
Mısra: **6**
birkaç

5. Kemendine ṭutılur nice nā-tüvān bulınur
6. Bir iki ṣaydsız ol şeh şikārdan gelmez

dürdi-i derd-i ʿaşḳ:

dürdi̱-i derd-i ʿaşḳ: **-**
Mısra: **7**
Aşk derdinin tortusu.

7. O neşve kim baña dürdi̱-i derd-i ʿaşḳ virür
8. Şarāb-ı ṣāfi̱ mey-i ḫoş-güvārdan gelmez

neşve virür:

neşve virür: **-**
Mısra: **7**
Neşe vermek

7. O neşve kim baña dürdi̱-i derd-i ʿaşḳ virür
8. Şarāb-ı ṣāfi̱ mey-i ḫoş-güvārdan gelmez

Şarāb-ı ṣāfi:

Şarāb-ı ṣāfi̱: **-**
Mısra: **8**
Saf şarap.

7. O neşve kim baña dürdi̱-i derd-i ʿaşḳ virür
8. Şarāb-ı ṣāfi̱ mey-i ḫoş-güvārdan gelmez

mey-i hoş-güvārdan:

mey-i ḫoş-güvārdan: **-**
Mısra: **8**
Hoş içimli, lezzetli şarap.

7. O neşve kim baña dürdi̱-i derd-i ʿaşḳ virür
8. Şarāb-ı ṣāfi̱ mey-i ḫoş-güvārdan gelmez

nefes-i pirden:

nefes-i pi̱rden: **-**
Mısra: **9**
İhtiyarın nefes II olgun kimse.

9. Şu şevḳ kim nefes-i pi̱rden gelür Yaḥyā
10. Dem-i seḥerde nesi̱m-i bahārdan gelmez

dem-i seḥerde:

dem-i seḥerde: **-**
Mısra: **10**
Sabah vakti

9. Şu şevḳ kim nefes-i pi̱rden gelür Yaḥyā
10. Dem-i seḥerde nesi̱m-i bahārdan gelmez

nesim-i bahārdan:

nesi̱m-i bahārdan: **-**
Mısra: **10**
bahar rüzgarı

9. Şu şevḳ kim nefes-i pi̱rden gelür Yaḥyā
10. Dem-i seḥerde nesi̱m-i bahārdan gelmez

yār:

Yāri: -i
Mısra: **1**
Sevgili

1. Yāri ḳoynumda büyütdüm nola olsa dil-nevāz
2. Naḫl-i tāze yirini sevmekle olur ser-firāz

yārüñ: -üñ
Mısra: **5**
Sevgili

5. Dāmen-i vaṣlına yārüñ nice mümkin dest-res
6. Cāme-i iḳbāl kūteh ḳadd-i istiġnā dırāz

nola:

nola:
Mısra: **1**
Ne olur.

1. Yāri ḳoynumda büyütdüm nola olsa dil-nevāz
2. Naḫl-i tāze yirini sevmekle olur ser-firāz

ol:

olsa: -sa
Mısra: **1**
Olmak.

1. Yāri ḳoynumda büyütdüm nola olsa dil-nevāz
2. Naḫl-i tāze yirini sevmekle olur ser-firāz

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Şi̱ve vü nāz it disem biñ nāz ider ol nāzeni̱n
4. Bu ne istiġnā olur bir nāza ister biñ niyāz

olur: -ur
Mısra: **4**
Olmak.

3. Şi̱ve vü nāz it disem biñ nāz ider ol nāzeni̱n
4. Bu ne istiġnā olur bir nāza ister biñ niyāz

olsa: -sa
Mısra: **7**
Olmak.

7. Hergiz olmazdı naẓi̱rüñ olsa şeftālūlaruñ
8. Ey gül-i gülzār-ı şi̱ve ey nihāl-i bāġ-ı nāz

Ol:
Mısra: **9**

o, işaret sıfatı

9. Ol teẕerv-i ḫoş-ḫırāmı pāk ṭutmış avlamış
10. Var mıdur Yaḥyā gibi ʿuşşāḳ içinde pāk-bāz

dil-nevāz:

dil-nevāz:
Mısra: **1**
Gönül okşayan, alan.

1. Yāri ḳoynumda büyütdüm nola olsa dil-nevāz
2. Naḫl-i tāze yirini sevmekle olur ser-firāz

di:

disem: -sem
Mısra: **3**
Söylemek.

3. Şi̱ve vü nāz it disem biñ nāz ider ol nāzeni̱n
4. Bu ne istiġnā olur bir nāza ister biñ niyāz

biñ:

biñ:
Mısra: **3**
binlerce, pek çok

3. Şi̱ve vü nāz it disem biñ nāz ider ol nāzeni̱n
4. Bu ne istiġnā olur bir nāza ister biñ niyāz

biñ:
Mısra: **4**
binlerce, pek çok

3. Şi̱ve vü nāz it disem biñ nāz ider ol nāzeni̱n
4. Bu ne istiġnā olur bir nāza ister biñ niyāz

nāzenin:

nāzeni̱n:
Mısra: **3**
Narin, ince yapılı. II Sevgili.

3. Şi̱ve vü nāz it disem biñ nāz ider ol nāzeni̱n
4. Bu ne istiġnā olur bir nāza ister biñ niyāz

bu:

Bu:
Mısra: **4**
Bu, işaret zamiri.

3. Şi̱ve vü nāz it disem biñ nāz ider ol nāzeni̱n
4. Bu ne istiġnā olur bir nāza ister biñ niyāz

ne:

ne:
Mısra: **4**
Nasıl.

3. Şi̱ve vü nāz it disem biñ nāz ider ol nāzeni̱n
4. Bu ne istiġnā olur bir nāza ister biñ niyāz

istiġnā:

istiġnā:
Mısra: **4**
nazlanma, nazlı davranma

3. Şi̱ve vü nāz it disem biñ nāz ider ol nāzeni̱n
4. Bu ne istiġnā olur bir nāza ister biñ niyāz

bir:

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Şi̱ve vü nāz it disem biñ nāz ider ol nāzeni̱n
4. Bu ne istiġnā olur bir nāza ister biñ niyāz

nāz:

nāza: -a
Mısra: **4**
İşve, cilve.

3. Şi̱ve vü nāz it disem biñ nāz ider ol nāzeni̱n
4. Bu ne istiġnā olur bir nāza ister biñ niyāz

iste:

ister: -r
Mısra: **4**
Karşılık olarak istemek II talep etmek.

3. Şi̱ve vü nāz it disem biñ nāz ider ol nāzeni̱n
4. Bu ne istiġnā olur bir nāza ister biñ niyāz

niyāz:

niyāz:
Mısra: **4**
Yalvarma, rica, istirham

3. Şi̱ve vü nāz it disem biñ nāz ider ol nāzeni̱n
4. Bu ne istiġnā olur bir nāza ister biñ niyāz

nice:

nice:
Mısra: **5**
nasıl

5. Dāmen-i vaṣlına yārüñ nice mümkin dest-res
6. Cāme-i iḳbāl küteh ḳadd-i istiġnā dırāz

mümkin:

mümkin:
Mısra: **5**
Olabilir II muhtemel, olası.

5. Dāmen-i vaṣlına yārüñ nice mümkin dest-res
6. Cāme-i iḳbāl küteh ḳadd-i istiġnā dırāz

dest-res:

dest-res:
Mısra: **5**
Eli yetişen, muktedir, muvaffak, nail.

5. Dāmen-i vaṣlına yārüñ nice mümkin dest-res
6. Cāme-i iḳbāl küteh ḳadd-i istiġnā dırāz

küteh:

küteh:
Mısra: **6**
küçük

5. Dāmen-i vaṣlına yārüñ nice mümkin dest-res
6. Cāme-i iḳbāl küteh ḳadd-i istiġnā dırāz

dırāz:

dırāz:
Mısra: **6**
uzun

5. Dāmen-i vaṣlına yārüñ nice mümkin dest-res
6. Cāme-i iḳbāl küteh ḳadd-i istiġnā dırāz

hergiz:

Hergiz:
Mısra: **7**
asla, hiçbir zaman, katiyyen.

7. Hergiz olmazdı naẓīrüñ olsa şeftālūlaruñ

8. Ey gül-i gülzār-ı şįve ey nihāl-i bāġ-ı nāz

olmaz:

olmazdı: -dı
Mısra: **7**
Olmamak.

7. Hergiz olmazdı naẓīrüñ olsa şeftālūlaruñ
8. Ey gül-i gülzār-ı şįve ey nihāl-i bāġ-ı nāz

nazir:

naẓīrüñ: -üñ
Mısra: **7**
benzer

7. Hergiz olmazdı naẓīrüñ olsa şeftālūlaruñ
8. Ey gül-i gülzār-ı şįve ey nihāl-i bāġ-ı nāz

şeftālū:

şeftālūlaruñ: -laruñ
Mısra: **7**
sevgilinin şeftaliye benzetilen dudağı

7. Hergiz olmazdı naẓīrüñ olsa şeftālūlaruñ
8. Ey gül-i gülzār-ı şįve ey nihāl-i bāġ-ı nāz

ey:

Ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Hergiz olmazdı naẓīrüñ olsa şeftālūlaruñ
8. Ey gül-i gülzār-ı şįve ey nihāl-i bāġ-ı nāz

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Hergiz olmazdı naẓīrüñ olsa şeftālūlaruñ
8. Ey gül-i gülzār-ı şįve ey nihāl-i bāġ-ı nāz

pāk:

pāk:
Mısra: **9**
Temizce II güzel bir şekilde.

9. Ol teẕerv-i ḫoş-ḫırāmı pāk ṭutmış avlamış
10. Var mıdur Yaḥyā gibi ʿuşşāḳ içinde pāk-bāz

ṭut:

ṭutmış: -mış
Mısra: **9**
yakalamak

9. Ol teẕerv-i ḫoş-ḫırāmı pāk ṭutmış avlamış
10. Var mıdur Yaḥyā gibi ʿuşşāḳ içinde pāk-bāz

avla:

avlamış: -mış
Mısra: **9**
Avlamak, ele geçirmek.

9. Ol teẕerv-i ḫoş-ḫırāmı pāk ṭutmış avlamış
10. Var mıdur Yaḥyā gibi ʿuşşāḳ içinde pāk-bāz

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ol teẕerv-i ḫoş-ḫırāmı pāk ṭutmış avlamış
10. Var mıdur Yaḥyā gibi ʿuşşāḳ içinde pāk-bāz

gibi:

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. Ol teẕerv-i ḫoş-ḫırāmı pāk ṭutmış avlamış
10. Var mıdur Yaḥyā gibi ʿuşşāḳ içinde pāk-bāz

ʿuşşāḳ:

ʿuşşāḳ:
Mısra: **10**
âşıklar

9. Ol teẕerv-i ḫoş-ḫırāmı pāk ṭutmış avlamış
10. Var mıdur Yaḥyā gibi ʿuşşāḳ içinde pāk-bāz

içinde:

içinde:
Mısra: **10**
İçerisinde, arasında

9. Ol teẕerv-i ḫoş-ḫırāmı pāk ṭutmış avlamış
10. Var mıdur Yaḥyā gibi ʿuşşāḳ içinde pāk-bāz

pāk-bāz:

pāk-bāz:
Mısra: **10**
Usta oyuncu II yürekten bağlı aşık.

9. Ol teẕerv-i ḫoş-ḫırāmı pāk ṭutmış avlamış
10. Var mıdur Yaḥyā gibi ʿuşşāḳ içinde pāk-bāz

ḳoynumda büyütdüm:

ḳoynumda büyütdüm: -
Mısra: **1**
Çok fazla değer vermek II gönlünde yer ayırmak.

1. Yāri ḳoynumda büyütdüm nola olsa dil-nevāz
2. Naḫl-i tāze yirini sevmekle olur ser-firāz

nahl-i tāze:

naḫl-i tāze: -
Mısra: **2**
Taze fidan II sevgili.

1. Yāri ḳoynumda büyütdüm nola olsa dil-nevāz
2. Naḫl-i tāze yirini sevmekle olur ser-firāz

ser-firāz olur:

ser-firāz olur: -
Mısra: **2**
Uzamak II Başını yükseklerde olmak II Seçkin olmak.

1. Yāri ḳoynumda büyütdüm nola olsa dil-nevāz
2. Naḫl-i tāze yirini sevmekle olur ser-firāz

yirini sevmekle:

yirini sevmekle: -
Mısra: **2**
bulunduğu yere uyum sağlamak II yerini sevmek.

1. Yāri ḳoynumda büyütdüm nola olsa dil-nevāz
2. Naḫl-i tāze yirini sevmekle olur ser-firāz

nāz ider:

nāz ider: -
Mısra: **3**
Cilve yapmak.

3. Şįve vü nāz it disem biñ nāz ider ol nāzenįn
4. Bu ne istiġnā olur bir nāza ister biñ niyāz

Şive vü nāz it:

Şi̱ve vü nāz it: -
Mısra: **3**
İşve ve naz yapmak.

3. Şi̱ve vü nāz it disem biñ nāz ider ol nāzeni̱n
4. Bu ne istiġnā olur bir nāza ister biñ niyāz

dāmen-i vaṣlına:

dāmen-i vaṣlına: -
Mısra: **5**
Sevgiye kavuşma eteği.

5. Dāmen-i vaṣlına yārüñ nice mümkin dest-res
6. Cāme-i iḳbāl kūteh ḳadd-i istiġnā dırāz

cāme-i ikbāl:

cāme-i iḳbāl: -
Mısra: **6**
mutluluk kadehi II saadet kadehi.

5. Dāmen-i vaṣlına yārüñ nice mümkin dest-res
6. Cāme-i iḳbāl kūteh ḳadd-i istiġnā dırāz

ḳadd-i istiġnā:

ḳadd-i istiġnā: -
Mısra: **6**
Nazlanmanın boyu

5. Dāmen-i vaṣlına yārüñ nice mümkin dest-res
6. Cāme-i iḳbāl kūteh ḳadd-i istiġnā dırāz

gül-i gülzār-ı şive:

gül-i gülzār-ı şi̱ve: -
Mısra: **8**
İşve bahçesinin gülü II sevgili.

7. Hergiz olmazdı naẓi̱rüñ olsa şeftālūlaruñ
8. Ey gül-i gülzār-ı şi̱ve ey nihāl-i bāġ-ı nāz

nihāl-i bāġ-ı nāz:

nihāl-i bāġ-ı nāz: -
Mısra: **8**
Naz bahçesinin fidanı II sevgili.

7. Hergiz olmazdı naẓi̱rüñ olsa şeftālūlaruñ
8. Ey gül-i gülzār-ı şi̱ve ey nihāl-i bāġ-ı nāz

tezerv-i hoş-hırāmı:

teẕerv-i ḫoş-ḫırāmı: -
Mısra: **9**
Yürüyüşü güzel dilber.

9. Ol teẕerv-i ḫoş-ḫırāmı pāk ṭutmış avlamış
10. Var mıdur Yaḥyā gibi ʿuşşāḳ içinde pāk-bāz

var mıdur:

var mıdur: -
Mısra: **10**
Var mıdır? II Yoktur.

9. Ol teẕerv-i ḫoş-ḫırāmı pāk ṭutmış avlamış
10. Var mıdur Yaḥyā gibi ʿuşşāḳ içinde pāk-bāz

necāt:

necāt:
Mısra: **1**
Kurtulma.

1. Giriftār-ı dāmuñ necāt istemez
2. Ölümlük olan dil ḥayāt istemez

istemez:

istemez:
Mısra: **1**
İstememek.

1. Giriftār-ı dāmuñ necāt istemez
2. Ölümlük olan dil ḥayāt istemez

istemez:
Mısra: **2**
İstememek.

1. Giriftār-ı dāmuñ necāt istemez
2. Ölümlük olan dil ḥayāt istemez

istemez:
Mısra: **4**
İstememek II gerek duymamak.

3. Göñül Ḳaysveş sen de āvāre ol
4. Maḥabbet ḳarār u ŝebāt istemez

istemez:
Mısra: **6**
İstememek II gerek duymamak.

5. Meded ṣunma aġyāre cām-ı lebüñ
6. Meẕāḳ-ı erāẕil nebāt istemez

istemez:
Mısra: **8**
İstememek II gerek duymamak.

7. Gözüm mācerā-yı ġam-ı firḳati
8. İder ʿarż ḳilk ü devāt istemez

istemez:
Mısra: **10**
İstememek II beklememek.

9. Şehā luṭf Yaḥyā'ya senden gerek
10. Göñül ġayriden iltifāt istemez

hayāt:

ḥayāt:
Mısra: **2**
Hayat, yaşam.

1. Giriftār-ı dāmuñ necāt istemez
2. Ölümlük olan dil ḥayāt istemez

gönül:

Göñül:
Mısra: **3**
gönül

3. Göñül Ḳaysveş sen de āvāre ol
4. Maḥabbet ḳarār u ŝebāt istemez

Göñül:
Mısra: **10**
gönül

9. Şehā luṭf Yaḥyā'ya senden gerek
10. Göñül ġayriden iltifāt istemez

Kaysveş:

Ḳaysveş:
Mısra: **3**
Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun gibi.

3. Göñül Ḳaysveş sen de āvāre ol
4. Maḥabbet ḳarār u ŝebāt istemez

sen:

sen:
Mısra: **3**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Göñül Ḳaysveş sen de āvāre ol
4. Maḥabbet ḳarār u s̱ebāt istemez

---

de:

de:
Mısra: **3**
Bağlama edatı II dahi

3. Göñül Ḳaysveş sen de āvāre ol
4. Maḥabbet ḳarār u s̱ebāt istemez

---

maḥabbet:

Maḥabbet:
Mısra: **4**
Aşk, sevgi

3. Göñül Ḳaysveş sen de āvāre ol
4. Maḥabbet ḳarār u s̱ebāt istemez

---

meded:

Meded:
Mısra: **5**
Aman. II sakın.

5. Meded ṣunma aġyāre cām-ı lebüñ
6. Meẕāḳ-ı erāẕil nebāt istemez

ṣunma:

ṣunma:
Mısra: **5**
Sunmak II ikram etmek.

5. Meded ṣunma aġyāre cām-ı lebüñ
6. Meẕāḳ-ı erāẕil nebāt istemez

---

aġyār:

aġyāre: -e
Mısra: **5**
rakip, yabancı, başkaları.

5. Meded ṣunma aġyāre cām-ı lebüñ
6. Meẕāḳ-ı erāẕil nebāt istemez

---

nebāt:

nebāt:
Mısra: **6**
tatlı

5. Meded ṣunma aġyāre cām-ı lebüñ
6. Meẕāḳ-ı erāẕil nebāt istemez

---

göz:

Gözüm: -üm
Mısra: **7**
göz

7. Gözüm mācerā-yı ġam-ı firḳati
8. İder ʿarż ḳilk ü devāt istemez

Şehā:

Şehā:
Mısra: **9**
Ey padişah I ey sevgili.

9. Şehā luṭf Yaḥyā'ya senden gerek
10. Göñül ġayriden iltifāt istemez

---

luṭf:

luṭf:
Mısra: **9**
Yardım, inayet, ihsan.

9. Şehā luṭf Yaḥyā'ya senden gerek
10. Göñül ġayriden iltifāt istemez

---

yaḥyā':

Yaḥyā'ya: -ya
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Şehā luṭf Yaḥyā'ya senden gerek
10. Göñül ġayriden iltifāt istemez

---

senden:

senden:
Mısra: **9**
Sen, ikinci tekil şahıs zamirinin ayrılma eki almış hali.

9. Şehā luṭf Yaḥyā'ya senden gerek
10. Göñül ġayriden iltifāt istemez

---

gerek:

gerek:
Mısra: **9**
Olmalı, gerek.

9. Şehā luṭf Yaḥyā'ya senden gerek
10. Göñül ġayriden iltifāt istemez

ġayri:

ġayriden: -den
Mısra: **10**
Başkası

9. Şehā luṭf Yaḥyā'ya senden gerek
10. Göñül ġayriden iltifāt istemez

---

iltifāt:

iltifāt:
Mısra: **10**
Teveccüh, ilgi, güler yüz.

9. Şehā luṭf Yaḥyā'ya senden gerek
10. Göñül ġayriden iltifāt istemez

---

giriftār-ı dāmuñ:

giriftār-ı dāmuñ: -
Mısra: **1**
Tuzağa yakalananlar II müptela olan.

1. Giriftār-ı dāmuñ necāt istemez
2. Ölümlük olan dil ḥayāt istemez

Ölümlük olan dil:

Ölümlük olan dil: -
Mısra: **2**
Ölümlü gönül II ölümlü can.

1. Giriftār-ı dāmuñ necāt istemez
2. Ölümlük olan dil ḥayāt istemez

āvāre ol:

āvāre ol: -
Mısra: **3**
Başı boş gezer olmak II perişan hale gelmek.

3. Göñül Ḳaysveş sen de āvāre ol
4. Maḥabbet ḳarār u s̱ebāt istemez

ḳarār u s̱ebāt:

ḳarār u s̱ebāt: -
Mısra: **4**
Durağanlık ve çalışma II sabit olmak ve çalışmak.

3. Göñül Ḳaysveş sen de āvāre ol
4. Maḥabbet ḳarār u s̱ebāt istemez

cām-ı lebüñ:

cām-ı lebüñ: -
Mısra: **5**
Dudak kadehi

5. Meded ṣunma aġyāre cām-ı lebüñ
6. Meẕāḳ-ı erāẕil nebāt istemez

meẕāḳ-ı erāẕil:

meẕāḳ-ı erāẕil: -
Mısra: **6**
Pek alçak ve soysuz kimselerin damağı.

5. Meded ṣunma aġyāre cām-ı lebüñ
6. Meẕāḳ-ı erāẕil nebāt istemez

mācerā-yı ġam-ı firḳati:

mācerā-yı ġam-ı firḳati: -
Mısra: **7**
Ayrık acısının serüveni.

7. Gözüm mācerā-yı ġam-ı firḳati
8. İder ʿarż ḳilk ü devāt istemez

ḳilk ü devāt:

ḳilk ü devāt: -
Mısra: **8**
Kalem ve divit.

7. Gözüm mācerā-yı ġam-ı firḳati
8. İder ʿarż ḳilk ü devāt istemez

ʿarż İder:

ʿarż İder: -
Mısra: **8**
Göstermek II yansıtmak.

7. Gözüm mācerā-yı ġam-ı firḳati
8. İder ʿarż ḳilk ü devāt istemez

göñül:

Göñül:
Mısra: **1**
gönül

1. Göñül zülfindeki her bir şikenden nā-ümi̇d olmaz
2. O sevdālar anı seyyāḥ-ı Çi̇n itmek baʿi̇d olmaz

zülf:

zülfindeki: -in, -de, -ki
Mısra: **1**
yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi ‖ saç

1. Göñül zülfindeki her bir şikenden nā-ümi̇d olmaz
2. O sevdālar anı seyyāḥ-ı Çi̇n itmek baʿi̇d olmaz

şiken:

şikenden: -den
Mısra: **1**
Kıvrım, büklüm.

1. Göñül zülfindeki her bir şikenden nā-ümi̇d olmaz
2. O sevdālar anı seyyāḥ-ı Çi̇n itmek baʿi̇d olmaz

nā-ümid:

nā-ümi̇d:
Mısra: **1**
Ümitsiz.

1. Göñül zülfindeki her bir şikenden nā-ümi̇d olmaz
2. O sevdālar anı seyyāḥ-ı Çi̇n itmek baʿi̇d olmaz

olmaz:

olmaz:
Mısra: **1**
Olmamak

1. Göñül zülfindeki her bir şikenden nā-ümi̇d olmaz
2. O sevdālar anı seyyāḥ-ı Çi̇n itmek baʿi̇d olmaz

olmaz:
Mısra: **2**
Olmamak

1. Göñül zülfindeki her bir şikenden nā-ümi̇d olmaz
2. O sevdālar anı seyyāḥ-ı Çi̇n itmek baʿi̇d olmaz

olmaz:
Mısra: **4**
Olmamak

3. Zebān-ı ḥāl ü gūş-ı cānları der-kārdur her şeb
4. Dimeñ pervānesiyle şemʿden güft ü şini̇d olmaz

olmaz:
Mısra: **6**
Bulunmamak II olmamak.

5. Metāʿın hi̇çe ṣatar āḳibet sūdāġer-i ʿaşḳuñ
6. Bu bāzār-ı belādur bunda beyʿmen yezi̇d olmaz

olmaz:
Mısra: **8**
Olmamak II bulunmamak.

7. Hezārān rūze vü ʿıyda irişdüm anı bildüm kim
8. Firāḳuñ gibi rūze rūz-ı vaṣluñ gibi ʿıyd olmaz

o:

O:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Göñül zülfindeki her bir şikenden nā-ümi̇d olmaz
2. O sevdālar anı seyyāḥ-ı Çi̇n itmek baʿi̇d olmaz

sevdā:

sevdālar: -lar
Mısra: **2**
aşk ‖ kara, siyah

1. Göñül zülfindeki her bir şikenden nā-ümi̇d olmaz
2. O sevdālar anı seyyāḥ-ı Çi̇n itmek baʿi̇d olmaz

a:

anı: -n, -ı
Mısra: **2**
O, kişi zamiri.

1. Göñül zülfindeki her bir şikenden nā-ümi̇d olmaz
2. O sevdālar anı seyyāḥ-ı Çi̇n itmek baʿi̇d olmaz

anı: -nı
Mısra: **7**
O II işaret zamiri

7. Hezārān rūze vü ʿıyda irişdüm anı bildüm kim
8. Firāḳuñ gibi rūze rūz-ı vaṣluñ gibi ʿıyd olmaz

itmek:

itmek:
Mısra: **2**
Yapmak, etmek.

1. Göñül zülfindeki her bir
şikenden nā-ümīd olmaz
2. O sevdālar anı seyyāḥ-ı Çīn
itmek baʿīd olmaz

baʿid:

baʿīd:
Mısra: **2**
uzak.

1. Göñül zülfindeki her bir
şikenden nā-ümīd olmaz
2. O sevdālar anı seyyāḥ-ı Çīn
itmek baʿīd olmaz

ü:

ü:
Mısra: **3**
ve

3. Zebān-ı ḥāl ü gūş-ı cānları
der-kārdur her şeb
4. Dimeñ pervānesiyle
şemʿden güft ü şinīd olmaz

der-kār:

der-kārdur: -dur
Mısra: **3**
Malum, aşikar, bilinen, belli

3. Zebān-ı ḥāl ü gūş-ı cānları
der-kārdur her şeb
4. Dimeñ pervānesiyle
şemʿden güft ü şinīd olmaz

her:

her:
Mısra: **3**
Her, her bir

3. Zebān-ı ḥāl ü gūş-ı cānları
der-kārdur her şeb
4. Dimeñ pervānesiyle
şemʿden güft ü şinīd olmaz

şeb:

şeb:
Mısra: **3**
gece.

3. Zebān-ı ḥāl ü gūş-ı cānları
der-kārdur her şeb
4. Dimeñ pervānesiyle
şemʿden güft ü şinīd olmaz

dimeñ:

Dimeñ:
Mısra: **4**
Demeyin.

3. Zebān-ı ḥāl ü gūş-ı cānları
der-kārdur her şeb
4. Dimeñ pervānesiyle
şemʿden güft ü şinīd olmaz

pervāne:

pervānesiyle: -siyle
Mısra: **4**
kelebek II âşık

3. Zebān-ı ḥāl ü gūş-ı cānları
der-kārdur her şeb
4. Dimeñ pervānesiyle
şemʿden güft ü şinīd olmaz

şemʿ:

şemʿden: -den
Mısra: **4**
Mum ǁ *Sevgili*

3. Zebān-ı ḥāl ü gūş-ı cānları
der-kārdur her şeb
4. Dimeñ pervānesiyle
şemʿden güft ü şinīd olmaz

metāʿı:

Metāʿın: -n
Mısra: **5**
Mal, eşya.

5. Metāʿın hīçe şatar āḳibet
sūdāġer-i ʿaşḳuñ
6. Bu bāzār-ı belādur bunda
beyʿmen yezīd olmaz

āḳibet:

āḳibet:
Mısra: **5**
Sonunda, nihayet.

5. Metāʿın hīçe şatar āḳibet
sūdāġer-i ʿaşḳuñ
6. Bu bāzār-ı belādur bunda
beyʿmen yezīd olmaz

bu:

Bu:
Mısra: **6**
bu, işaret sıfatı

5. Metāʿın hīçe şatar āḳibet
sūdāġer-i ʿaşḳuñ
6. Bu bāzār-ı belādur bunda
beyʿmen yezīd olmaz

bunda:

bunda:
Mısra: **6**
Burada.

5. Metāʿın hīçe şatar āḳibet
sūdāġer-i ʿaşḳuñ
6. Bu bāzār-ı belādur bunda
beyʿmen yezīd olmaz

beyʿmen:

beyʿmen:
Mısra: **6**
Kötü.

5. Metāʿın hīçe şatar āḳibet
sūdāġer-i ʿaşḳuñ
6. Bu bāzār-ı belādur bunda
beyʿmen yezīd olmaz

yezid:

yezīd:
Mısra: **6**
Yezid II Zalim komutan II Rakip.

5. Metāʿın hīçe şatar āḳibet
sūdāġer-i ʿaşḳuñ
6. Bu bāzār-ı belādur bunda
beyʿmen yezīd olmaz

hezārān:

Hezārān:
Mısra: **7**
binlerce, pek çok

7. Hezārān rūze vü ʿıyda
irişdüm anı bildüm kim
8. Firāḳuñ gibi rūze rūz-ı
vaşluñ gibi ʿıyd olmaz

Hezārān:
Mısra: **10**
binlerce, pek çok

9. Gül-i raʿnā fiġān-ı bülbül-i
şeydāyı gūş itmez
10. Hezārān nāle vü feryād
ider Yaḥyā müfīd olmaz

iriş:

irişdüm: -düm
Mısra: **7**
Ulaşmak II görmek.

7. Hezārān rūze vü ʿıyda
irişdüm anı bildüm kim
8. Firāḳuñ gibi rūze rūz-ı
vaşluñ gibi ʿıyd olmaz

bil:

bildüm: -düm
Mısra: **7**
Tanımak II bilmek II kabul etmek.

7. Hezārān rūze vü ʿıyda
irişdüm anı bildüm kim
8. Firāḳuñ gibi rūze rūz-ı
vaşluñ gibi ʿıyd olmaz

kim:

kim:
Mısra: **7**
çünkü

7. Hezārān rūze vü ʿıyda irişdüm anı bildüm kim
8. Firāḳuñ gibi rūze rūz-ı vaṣluñ gibi ʿıyd olmaz

firāḳ:

Firāḳuñ: -uñ
Mısra: **8**
Ayrılık, hicran.

7. Hezārān rūze vü ʿıyda irişdüm anı bildüm kim
8. Firāḳuñ gibi rūze rūz-ı vaṣluñ gibi ʿıyd olmaz

gibi:

gibi:
Mısra: **8**
Benzetme edatı ll -e benzer

7. Hezārān rūze vü ʿıyda irişdüm anı bildüm kim
8. Firāḳuñ gibi rūze rūz-ı vaṣluñ gibi ʿıyd olmaz

gibi:
Mısra: **8**
Benzetme edatı ll -e benzer.

7. Hezārān rūze vü ʿıyda irişdüm anı bildüm kim
8. Firāḳuñ gibi rūze rūz-ı vaṣluñ gibi ʿıyd olmaz

rūze:

rūze:
Mısra: **8**
Gün, gündüz.

7. Hezārān rūze vü ʿıyda irişdüm anı bildüm kim
8. Firāḳuñ gibi rūze rūz-ı vaṣluñ gibi ʿıyd olmaz

ʿıyd:

ʿıyd:
Mısra: **8**
Bayram

7. Hezārān rūze vü ʿıyda irişdüm anı bildüm kim
8. Firāḳuñ gibi rūze rūz-ı vaṣluñ gibi ʿıyd olmaz

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Gül-i raʿnā fiġān-ı bülbül-i şeydāyı gūş itmez
10. Hezārān nāle vü feryād ider Yaḥyā müfīd olmaz

her bir:

her bir: -
Mısra: **1**
Her bir

1. Göñül zülfindeki her bir şikenden nā-ümīd olmaz
2. O sevdālar anı seyyāḥ-ı Çīn itmek baʿīd olmaz

seyyāḥ-ı Çin:

seyyāḥ-ı Çīn: -
Mısra: **2**
Çin seyyahı II Sevgilinin uzun saçının kıvrımlarının seyyahı

1. Göñül zülfindeki her bir şikenden nā-ümīd olmaz
2. O sevdālar anı seyyāḥ-ı Çīn itmek baʿīd olmaz

zebān-ı ḥāl:

zebān-ı ḥāl: -
Mısra: **3**
Hal dili.

3. Zebān-ı ḥāl ü gūş-ı cānları der-kārdur her şeb
4. Dimeñ pervānesiyle şemʿden güft ü şinīd olmaz

gūş-ı cānları:

gūş-ı cānları: -
Mısra: **3**
Can kulağı

3. Zebān-ı ḥāl ü gūş-ı cānları der-kārdur her şeb
4. Dimeñ pervānesiyle şemʿden güft ü şinīd olmaz

güft ü şinid:

güft ü şinīd: -
Mısra: **4**
Söyleyip işitme II Dedikodu.

3. Zebān-ı ḥāl ü gūş-ı cānları der-kārdur her şeb
4. Dimeñ pervānesiyle şemʿden güft ü şinīd olmaz

sūdāğer-i ʿaşḳuñ:

sūdāğer-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **5**
Aşk tüccarı.

5. Metāʿın hīçe ṣatar āḳibet sūdāğer-i ʿaşḳuñ
6. Bu bāzār-ı belādur bunda beyʿmen yezīd olmaz

hīçe ṣatar:

hīçe ṣatar: -
Mısra: **5**
Yok pahasına vermek II çok ucuza satmak.

5. Metāʿın hīçe ṣatar āḳibet sūdāğer-i ʿaşḳuñ
6. Bu bāzār-ı belādur bunda beyʿmen yezīd olmaz

bāzār-ı belādur:

bāzār-ı belādur: -
Mısra: **6**
Bela pazarı II sıkıntı çarşısı.

5. Metāʿın hīçe ṣatar āḳibet sūdāğer-i ʿaşḳuñ
6. Bu bāzār-ı belādur bunda beyʿmen yezīd olmaz

rūze vü ʿıyda:

rūze vü ʿıyda: -
Mısra: **7**
Gün ve bayram II Bayram, şenlik.

7. Hezārān rūze vü ʿıyda irişdüm anı bildüm kim
8. Firāḳuñ gibi rūze rūz-ı vaṣluñ gibi ʿıyd olmaz

rūz-ı vaṣluñ:

rūz-ı vaṣluñ: -
Mısra: **8**
Vuslat günü.

7. Hezārān rūze vü ʿıyda irişdüm anı bildüm kim
8. Firāḳuñ gibi rūze rūz-ı vaṣluñ gibi ʿıyd olmaz

gül-i raʿnā:

gül-i raʿnā: -
Mısra: **9**
Güzel görünen gül ‖ Sevgili.

9. Gül-i raʿnā fiġān-ı bülbül-i şeydāyı gūş itmez
10. Hezārān nāle vü feryād ider Yaḥyā müfīd olmaz

fiġān-ı bülbül-i şeydāyı:

fiġān-ı bülbül-i şeydāyı: -
Mısra: **9**
Çılgın bülbülün feryadı II Aşk çılgını âşığın feryadı.

9. Gül-i raʿnā fiġān-ı bülbül-i şeydāyı gūş itmez
10. Hezārān nāle vü feryād ider Yaḥyā müfīd olmaz

---

gūş itmez:

gūş itmez: -
Mısra: **9**
Dinlememek II kulak vermemek II önemsememek.

9. Gül-i raʿnā fiġān-ı bülbül-i şeydāyı gūş itmez
10. Hezārān nāle vü feryād ider Yaḥyā müfīd olmaz

---

müfid olmaz:

müfīd olmaz: -
Mısra: **10**
Fayda etmez II bir işe yaramaz.

9. Gül-i raʿnā fiġān-ı bülbül-i şeydāyı gūş itmez
10. Hezārān nāle vü feryād ider Yaḥyā müfīd olmaz

---

nāle vü feryād ider:

nāle vü feryād ider: -
Mısra: **10**
İnleyip feryat etmek

9. Gül-i raʿnā fiġān-ı bülbül-i şeydāyı gūş itmez
10. Hezārān nāle vü feryād ider Yaḥyā müfīd olmaz

---

gönül:

Gönül:
Mısra: **1**
gönül

1. Gönül dīdāruñ özler bāġ-ı rıḍvān ile eglenmez
2. Senüñ şīveñ görenler ḥūr u ġılmān ile eglenmez

---

didār:

dīdāruñ: -uñ
Mısra: **1**
Yüz, çehre.

1. Gönül dīdāruñ özler bāġ-ı rıḍvān ile eglenmez
2. Senüñ şīveñ görenler ḥūr u ġılmān ile eglenmez

özle:

özler: -r
Mısra: **1**
Özlemek, hasret duymak

1. Gönül dīdāruñ özler bāġ-ı rıḍvān ile eglenmez
2. Senüñ şīveñ görenler ḥūr u ġılmān ile eglenmez

---

ile:

ile:
Mısra: **1**
Bağlama edatı II ile.

1. Gönül dīdāruñ özler bāġ-ı rıḍvān ile eglenmez
2. Senüñ şīveñ görenler ḥūr u ġılmān ile eglenmez

ile:
Mısra: **2**
Bağlama edatı II ile.

1. Gönül dīdāruñ özler bāġ-ı rıḍvān ile eglenmez
2. Senüñ şīveñ görenler ḥūr u ġılmān ile eglenmez

ile:
Mısra: **4**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Ġam-ı ʿaşḳuñ arar dünyā ġamı başında cemʿ olsa
4. Belā bezminde gönlüm degme yārān ile eglenmez

ile:
Mısra: **6**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Ḥużūrunı uçurmañ bir iki gün ḳoñ fiġān itsüñ
6. Gider bī-çāre bülbül verd-i ḫandān ile eglenmez

ile:
Mısra: **8**
Bağlama edatı II ile.

7. Muġannī naġmeye āġāz idince ṭurmadı zāhid
8. Meẕāḳı olmayanlar ṣavt u elḥān ile eglenmez

ile:
Mısra: **10**
Bağlama edatı II ile.

9. Cihānuñ ʿizzet ü iḳbālini efsāne bil Yaḥyā
10. Yoluñdan ḳalma kim ʿāḳıl o yalan ile eglenmez

---

eglen:

eglenmez: -mez
Mısra: **1**
Oyalanmamak II vakit geçirmemek.

1. Gönül dīdāruñ özler bāġ-ı rıḍvān ile eglenmez
2. Senüñ şīveñ görenler ḥūr u ġılmān ile eglenmez

---

senüñ:

Senüñ:
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Gönül dīdāruñ özler bāġ-ı rıḍvān ile eglenmez
2. Senüñ şīveñ görenler ḥūr u ġılmān ile eglenmez

şive:

şīveñ: -ñ
Mısra: **2**
Naz, şive.

1. Gönül dīdāruñ özler bāġ-ı rıḍvān ile eglenmez
2. Senüñ şīveñ görenler ḥūr u ġılmān ile eglenmez

---

görenler:

görenler:
Mısra: **2**
gören insanlar

1. Gönül dīdāruñ özler bāġ-ı rıḍvān ile eglenmez
2. Senüñ şīveñ görenler ḥūr u ġılmān ile eglenmez

---

eglenmez:

eglenmez:
Mısra: **2**
Oyalanmak II vakit geçirmek II zevk u safa etmek.

1. Gönül dīdāruñ özler bāġ-ı rıḍvān ile eglenmez
2. Senüñ şīveñ görenler ḥūr u ġılmān ile eglenmez

eglenmez:
Mısra: **4**
Oyalanmamak II vakit geçirmemek II zevk u safa etmemek.

3. Ġam-ı ʿaşḳuñ arar dünyā ġamı başında cemʿ olsa
4. Belā bezminde gönlüm degme yārān ile eglenmez

eglenmez:
Mısra: **6**
Oyalanmamak II vakit geçirmemek II zevk u safa etmemek.

5. Ḥużūrunı uçurmañ bir iki gün ḳoñ fiġān itsüñ

6. Gider bi̇-çāre bülbül verd-i ḫandān ile eglenmez

eglenmez:
Mısra: **8**
Oyalanmamak II vakit geçirmemek II zevk u safa etmemek.

7. Muġanni̇ naġmeye āġāz idince ṭurmadı zāhid
8. Meẕāḳı olmayanlar ṣavt u elḥān ile eglenmez

eglenmez:
Mısra: **10**
Oyalanmamak II vakit geçirmemek.

9. Cihānuñ ʻizzet ü iḳbālini efsāne bil Yaḥyā
10. Yoluñdan ḳalma kim ʻāḳıl o yalan ile eglenmez

ara:

arar: -r
Mısra: **3**
İstemek II vakit geçirmek.

3. Ġam-ı ʿaşḳuñ arar dünyā ġamı başında cemʿ olsa
4. Belā bezminde göñlüm degme yārān ile eglenmez

göñl:

göñlüm: -üm
Mısra: **4**
gönül

3. Ġam-ı ʿaşḳuñ arar dünyā ġamı başında cemʿ olsa
4. Belā bezminde göñlüm degme yārān ile eglenmez

degme:

degme:
Mısra: **4**
herhangi bir, olur olmaz, sıradan

3. Ġam-ı ʿaşḳuñ arar dünyā ġamı başında cemʿ olsa
4. Belā bezminde göñlüm degme yārān ile eglenmez

yārān:

yārān:
Mısra: **4**
Güzel.

3. Ġam-ı ʿaşḳuñ arar dünyā ġamı başında cemʿ olsa
4. Belā bezminde göñlüm degme yārān ile eglenmez

ḳon:

ḳon:
Mısra: **5**
Koyun II bırakın.

5. Ḥuẓūrunı uçurmañ bir iki gün ḳoñ fiġān itsüñ
6. Gider bi̇-çāre bülbül verd-i ḫandān ile eglenmez

gid:

Gider: -er
Mısra: **6**
Gitmek.

5. Ḥuẓūrunı uçurmañ bir iki gün ḳoñ fiġān itsüñ
6. Gider bi̇-çāre bülbül verd-i ḫandān ile eglenmez

bi-çāre:

bi̇-çāre:
Mısra: **6**
Çaresiz, düşkün, zavallı.

5. Ḥuẓūrunı uçurmañ bir iki gün ḳoñ fiġān itsüñ
6. Gider bi̇-çāre bülbül verd-i ḫandān ile eglenmez

bülbül:

bülbül:
Mısra: **6**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

5. Ḥuẓūrunı uçurmañ bir iki gün ḳoñ fiġān itsüñ
6. Gider bi̇-çāre bülbül verd-i ḫandān ile eglenmez

muġanni:

Muġanni̇:
Mısra: **7**
Şarkıcı.

7. Muġanni̇ naġmeye āġāz idince ṭurmadı zāhid
8. Meẕāḳı olmayanlar ṣavt u elḥān ile eglenmez

naġme:

naġmeye: -ye
Mısra: **7**
etkileyici söz II nağme

7. Muġanni̇ naġmeye āġāz idince ṭurmadı zāhid
8. Meẕāḳı olmayanlar ṣavt u elḥān ile eglenmez

ṭurma:

ṭurmadı: -dı
Mısra: **7**
Durmamak.

7. Muġanni̇ naġmeye āġāz idince ṭurmadı zāhid
8. Meẕāḳı olmayanlar ṣavt u elḥān ile eglenmez

zāhid:

zāhid:
Mısra: **7**
Kaba sofu.

7. Muġanni̇ naġmeye āġāz idince ṭurmadı zāhid
8. Meẕāḳı olmayanlar ṣavt u elḥān ile eglenmez

mezāk:

Meẕāḳı: -ı
Mısra: **8**
Zevk, tat.

7. Muġanni̇ naġmeye āġāz idince ṭurmadı zāhid
8. Meẕāḳı olmayanlar ṣavt u elḥān ile eglenmez

olmayan:

olmayanlar: -lar
Mısra: **8**
Olmayan kimseler.

7. Muġanni̇ naġmeye āġāz idince ṭurmadı zāhid
8. Meẕāḳı olmayanlar ṣavt u elḥān ile eglenmez

cihān:

Cihānuñ: -uñ
Mısra: **9**
Dünya, âlem, cihân.

9. Cihānuñ ʻizzet ü iḳbālini efsāne bil Yaḥyā
10. Yoluñdan ḳalma kim ʻāḳıl o yalan ile eglenmez

efsāne:

efsāne:
Mısra: **9**
Efsane, dedikodu

9. Cihānuñ ʻizzet ü iḳbālini efsāne bil Yaḥyā
10. Yoluñdan ḳalma kim ʻāḳıl o yalan ile eglenmez

bil:

bil:
Mısra: **9**
Bil! II düşün!

9. Cihānuñ ʻizzet ü iḳbālini efsāne bil Yaḥyā
10. Yoluñdan ḳalma kim ʻāḳıl o yalan ile eglenmez

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Cihānuñ ʻizzet ü iḳbālini efsāne bil Yaḥyā
10. Yoluñdan ḳalma kim ʻāḳıl o yalan ile eglenmez

---

kim:

kim:
Mısra: **10**
çünkü

9. Cihānuñ ʻizzet ü iḳbālini efsāne bil Yaḥyā
10. Yoluñdan ḳalma kim ʻāḳıl o yalan ile eglenmez

ʻāḳıl:

ʻāḳıl:
Mısra: **10**
Akıllı kimse.

9. Cihānuñ ʻizzet ü iḳbālini efsāne bil Yaḥyā
10. Yoluñdan ḳalma kim ʻāḳıl o yalan ile eglenmez

---

o:

o:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Cihānuñ ʻizzet ü iḳbālini efsāne bil Yaḥyā
10. Yoluñdan ḳalma kim ʻāḳıl o yalan ile eglenmez

---

yalan:

yalan:
Mısra: **10**
Yalan, doğru olmayan şey

9. Cihānuñ ʻizzet ü iḳbālini efsāne bil Yaḥyā
10. Yoluñdan ḳalma kim ʻāḳıl o yalan ile eglenmez

---

bāġ-ı rıḍvān:

bāġ-ı rıḍvān: -
Mısra: **1**
Cennet bahçesi.

1. Göñül dịdāruñ özler bāġ-ı rıḍvān ile eglenmez
2. Senüñ şịveñ görenler ḥūr u ġılmān ile eglenmez

ḥūr u ġılmān:

ḥūr u ġılmān: -
Mısra: **2**
Cennetteki kız ve erkek.

1. Göñül dịdāruñ özler bāġ-ı rıḍvān ile eglenmez
2. Senüñ şịveñ görenler ḥūr u ġılmān ile eglenmez

Ġam-ı ʿaşḳuñ:

Ġam-ı ʿaşḳuñ: -
Mısra: **3**
Aşktan kaynaklı üzüntü, gam

3. Ġam-ı ʿaşḳuñ arar dünyā ġamı başında cemʿ olsa
4. Belā bezminde göñlüm degme yārān ile eglenmez

---

dünyā ġamı:

dünyā ġamı: -
Mısra: **3**
dünya derdi

3. Ġam-ı ʿaşḳuñ arar dünyā ġamı başında cemʿ olsa
4. Belā bezminde göñlüm degme yārān ile eglenmez

---

başında cemʿ olsa:

başında cemʿ olsa: -
Mısra: **3**
Başında toplanmak II etrafında bir araya gelmek.

3. Ġam-ı ʿaşḳuñ arar dünyā ġamı başında cemʿ olsa
4. Belā bezminde göñlüm degme yārān ile eglenmez

---

belā bezminde:

belā bezminde: -
Mısra: **4**
gam, keder meclisi

3. Ġam-ı ʿaşḳuñ arar dünyā ġamı başında cemʿ olsa
4. Belā bezminde göñlüm degme yārān ile eglenmez

---

fiġān itsüñ:

fiġān itsüñ: -
Mısra: **5**
feryat etmek, haykırıp bağırmak.

5. Ḥużūrunı uçurmañ bir iki gün ḳoñ fiġān itsüñ
6. Gider bị-çāre bülbül verd-i ḫandān ile eglenmez

---

bir iki gün:

bir iki gün: -
Mısra: **5**
birkaç gün II bir iki gün

5. Ḥużūrunı uçurmañ bir iki gün ḳoñ fiġān itsüñ
6. Gider bị-çāre bülbül verd-i ḫandān ile eglenmez

Ḥużūrunı uçurmañ:

Ḥużūrunı uçurmañ: -
Mısra: **5**
Huzurunu kaçırmamak.

5. Ḥużūrunı uçurmañ bir iki gün ḳoñ fiġān itsüñ
6. Gider bị-çāre bülbül verd-i ḫandān ile eglenmez

---

verd-i ḫandān:

verd-i ḫandān: -
Mısra: **6**
Yeni açılmış gül. II Sevgili.

5. Ḥużūrunı uçurmañ bir iki gün ḳoñ fiġān itsüñ
6. Gider bị-çāre bülbül verd-i ḫandān ile eglenmez

āġāz idince:

āġāz idince: -
Mısra: **7**
Başladığı zaman.

7. Muġannị naġmeye āġāz idince ṭurmadı zāhid
8. Meẕāḳı olmayanlar ṣavt u elḥān ile eglenmez

ṣavt u elḥān:

ṣavt u elḥān: -
Mısra: **8**
Ses ve şarkı II cıvıltı ve ötüşme.

7. Muġannị naġmeye āġāz idince ṭurmadı zāhid
8. Meẕāḳı olmayanlar ṣavt u elḥān ile eglenmez

ʻizzet ü iḳbālini:

'izzet ü iķbālini: -
Mısra: **9**
Şeref ve iyi talih

9. Cihānuñ 'izzet ü iķbālini efsāne bil Yaḥyā
10. Yoluñdan ķalma kim 'āķıl o yalan ile eglenmez

yoluñdan ķalma:

yoluñdan ķalma: -
Mısra: **10**
Yoluna devam et II Yoluna bak!

9. Cihānuñ 'izzet ü iķbālini efsāne bil Yaḥyā
10. Yoluñdan ķalma kim 'āķıl o yalan ile eglenmez

nice:

Nice:
Mısra: **1**
Birçok, hayli

1. Nice demlerdür ki dil-tengüz mükedder ḥālimüz
2. Bir tebessüm ķıl açılsun ġonce-i iķbālimüz

dem:

demlerdür: -ler, -dür
Mısra: **1**
Zaman.

1. Nice demlerdür ki dil-tengüz mükedder ḥālimüz
2. Bir tebessüm ķıl açılsun ġonce-i iķbālimüz

ki:

ki:
Mısra: **1**
ki

1. Nice demlerdür ki dil-tengüz mükedder ḥālimüz
2. Bir tebessüm ķıl açılsun ġonce-i iķbālimüz

dil-teng:

dil-tengüz: -üz
Mısra: **1**
gönlü kederli, ıztıraplı, kederli.

1. Nice demlerdür ki dil-tengüz mükedder ḥālimüz
2. Bir tebessüm ķıl açılsun ġonce-i iķbālimüz

mükedder:

mükedder:
Mısra: **1**
Kederli.

1. Nice demlerdür ki dil-tengüz mükedder ḥālimüz
2. Bir tebessüm ķıl açılsun ġonce-i iķbālimüz

ḥāl:

ḥālimüz: -i, -müz
Mısra: **1**
hâl, durum

1. Nice demlerdür ki dil-tengüz mükedder ḥālimüz
2. Bir tebessüm ķıl açılsun ġonce-i iķbālimüz

bir:

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Nice demlerdür ki dil-tengüz mükedder ḥālimüz
2. Bir tebessüm ķıl açılsun ġonce-i iķbālimüz

açıl:

açılsun: -sun
Mısra: **2**
Açık hâle gelmek, küşâd olmak. Sıkıntıdan kurtulmak.

1. Nice demlerdür ki dil-tengüz mükedder ḥālimüz
2. Bir tebessüm ķıl açılsun ġonce-i iķbālimüz

içre:

içre:
Mısra: **3**
içinde

3. Nār-ı ġamla pūte-i ʿaşķ içre kāl olduķ dirüz
4. Ḥāl müşķildür eger uymazsa ḥāle ķālimüz

di:

dirüz: -r, -üz
Mısra: **3**
Söylemek.

3. Nār-ı ġamla pūte-i ʿaşķ içre kāl olduķ dirüz
4. Ḥāl müşķildür eger uymazsa ḥāle ķālimüz

Ḥāl:

Ḥāl:
Mısra: **4**
hâl, durum

3. Nār-ı ġamla pūte-i ʿaşķ içre kāl olduķ dirüz
4. Ḥāl müşķildür eger uymazsa ḥāle ķālimüz

müşķil:

müşķildür: -dür
Mısra: **4**
Zor, güç.

3. Nār-ı ġamla pūte-i ʿaşķ içre kāl olduķ dirüz
4. Ḥāl müşķildür eger uymazsa ḥāle ķālimüz

eger:

eger:
Mısra: **4**
şayet

3. Nār-ı ġamla pūte-i ʿaşķ içre kāl olduķ dirüz
4. Ḥāl müşķildür eger uymazsa ḥāle ķālimüz

ķāl:

ķālimüz: -imüz
Mısra: **4**
Bir durum oluşmak, bir hale girmek.

3. Nār-ı ġamla pūte-i ʿaşķ içre kāl olduķ dirüz
4. Ḥāl müşķildür eger uymazsa ḥāle ķālimüz

Şöyle:

Şöyle:
Mısra: **5**
Şu şekilde II şu biçimde.

5. Şöyle eyler lutfı kim ādem ḥicābından erir
6. Aķmasun mı şu gibi yāre dil-i meyyālimüz

eyle:

eyler: -r
Mısra: **5**
Eylemek, yapmak

5. Şöyle eyler lutfı kim ādem ḥicābından erir
6. Aķmasun mı şu gibi yāre dil-i meyyālimüz

lutf:

lutfı: -ı
Mısra: **5**
Yardım, inayet, ihsan.

5. Şöyle eyler luṭfı kim ādem ḥicābından erir
6. Aḳmasun mı şu gibi yāre dil-i meyyālimüz

kim:

kim:
Mısra: **5**
ki

5. Şöyle eyler luṭfı kim ādem ḥicābından erir
6. Aḳmasun mı şu gibi yāre dil-i meyyālimüz

kim:
Mısra: **10**
ki

9. Çıḳmaz oldı nālemüz de żaʿf ile Yaḥyā ʿaceb
10. Ol şeh-i ḫūbāna kim ʿarż eyleye aḥvālimüz

ādem:

ādem:
Mısra: **5**
İnsan.

5. Şöyle eyler luṭfı kim ādem ḥicābından erir
6. Aḳmasun mı şu gibi yāre dil-i meyyālimüz

ḥicāb:

ḥicābından: -ından
Mısra: **5**
Utanma, sıkılma

5. Şöyle eyler luṭfı kim ādem ḥicābından erir
6. Aḳmasun mı şu gibi yāre dil-i meyyālimüz

eri:

erir: -r
Mısra: **5**
Eriyip azalmak II yok olmak.

5. Şöyle eyler luṭfı kim ādem ḥicābından erir
6. Aḳmasun mı şu gibi yāre dil-i meyyālimüz

mı:

mı:
Mısra: **6**
soru edatı

5. Şöyle eyler luṭfı kim ādem ḥicābından erir
6. Aḳmasun mı şu gibi yāre dil-i meyyālimüz

yāre:

yāre:
Mısra: **6**
Sevgili

5. Şöyle eyler luṭfı kim ādem ḥicābından erir
6. Aḳmasun mı şu gibi yāre dil-i meyyālimüz

pāk-meşreb:

Pāk-meşreb:
Mısra: **7**
Temiz yaradılışlı. II İyi huylu.

7. Pāk-meşreb ʿāşıḳuñ māfi'ż-żamiri bellidür
8. Şu gibi ṣāfi dilüz gerd-i kederden sālimüz

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳuñ: -uñ
Mısra: **7**
Âşık, seven.

7. Pāk-meşreb ʿāşıḳuñ māfi'ż-żamiri bellidür
8. Şu gibi ṣāfi dilüz gerd-i kederden sālimüz

māfi'ż-żamir:

māfi'ż-żamiri: -i
Mısra: **7**
Gönülde olan, içinde gizlenen.

7. Pāk-meşreb ʿāşıḳuñ māfi'ż-żamiri bellidür
8. Şu gibi ṣāfi dilüz gerd-i kederden sālimüz

belli:

bellidür: -dür
Mısra: **7**
Bilinmedik bir yanı olmayan, malum.

7. Pāk-meşreb ʿāşıḳuñ māfi'ż-żamiri bellidür
8. Şu gibi ṣāfi dilüz gerd-i kederden sālimüz

dil:

dilüz: -üz
Mısra: **8**
gönül

7. Pāk-meşreb ʿāşıḳuñ māfi'ż-żamiri bellidür
8. Şu gibi ṣāfi dilüz gerd-i kederden sālimüz

sālim:

sālimüz: -üz
Mısra: **8**
Uzak II korkusuz, sıkıntısız.

7. Pāk-meşreb ʿāşıḳuñ māfi'ż-żamiri bellidür
8. Şu gibi ṣāfi dilüz gerd-i kederden sālimüz

nāle:

nālemüz: -müz
Mısra: **9**
inilti, feryat

9. Çıḳmaz oldı nālemüz de żaʿf ile Yaḥyā ʿaceb
10. Ol şeh-i ḫūbāna kim ʿarż eyleye aḥvālimüz

de:

de:
Mısra: **9**
de, da II dahi.

9. Çıḳmaz oldı nālemüz de żaʿf ile Yaḥyā ʿaceb
10. Ol şeh-i ḫūbāna kim ʿarż eyleye aḥvālimüz

żaʿf:

żaʿf:
Mısra: **9**
Güçsüzlük, zayıflık.

9. Çıḳmaz oldı nālemüz de żaʿf ile Yaḥyā ʿaceb
10. Ol şeh-i ḫūbāna kim ʿarż eyleye aḥvālimüz

ile:

ile:
Mısra: **9**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Çıḳmaz oldı nālemüz de żaʿf ile Yaḥyā ʿaceb
10. Ol şeh-i ḫūbāna kim ʿarż eyleye aḥvālimüz

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Çıḳmaz oldı nālemüz de żaʿf ile Yaḥyā ʿaceb

10. Ol şeh-i ḫūbāna kim ʿarż eyleye aḥvālimüz

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **9**
Nasıl.

9. Çıḳmaz oldı nālemüz de żaʿf ile Yaḥyā ʿaceb
10. Ol şeh-i ḫūbāna kim ʿarż eyleye aḥvālimüz

ol:

Ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Çıḳmaz oldı nālemüz de żaʿf ile Yaḥyā ʿaceb
10. Ol şeh-i ḫūbāna kim ʿarż eyleye aḥvālimüz

aḥvāl:

aḥvālimüz: -i, -müz
Mısra: **10**
durum, husus, vaziyet

9. Çıḳmaz oldı nālemüz de żaʿf ile Yaḥyā ʿaceb
10. Ol şeh-i ḫūbāna kim ʿarż eyleye aḥvālimüz

tebessüm ḳıl:

tebessüm ḳıl: -
Mısra: **2**
gülümsemek, hafifçe gülmek

1. Nice demlerdür ki dil-tengüz mükedder ḥālimüz
2. Bir tebessüm ḳıl açılsun ġonce-i iḳbālimüz

ġonce-i iḳbālimüz:

ġonce-i iḳbālimüz: -
Mısra: **2**
Mutluluk goncası II saadet, baht, talih goncası.

1. Nice demlerdür ki dil-tengüz mükedder ḥālimüz
2. Bir tebessüm ḳıl açılsun ġonce-i iḳbālimüz

nār-ı ġamla:

nār-ı ġamla: -
Mısra: **3**
gam ateşi

3. Nār-ı ġamla pūte-i ʿaşḳ içre kāl olduḳ dirüz
4. Ḥāl müşkildür eger uymazsa ḥāle ḳālimüz

pūte-i ʿaşḳ:

pūte-i ʿaşḳ: -
Mısra: **3**
Aşk potası.

3. Nār-ı ġamla pūte-i ʿaşḳ içre kāl olduḳ dirüz
4. Ḥāl müşkildür eger uymazsa ḥāle ḳālimüz

kāl olduk:

kāl olduḳ: -
Mısra: **3**
konuşmak

3. Nār-ı ġamla pūte-i ʿaşḳ içre kāl olduḳ dirüz
4. Ḥāl müşkildür eger uymazsa ḥāle ḳālimüz

ḥāle uymazsa:

ḥāle uymazsa: -
Mısra: **4**
Duruma uymak II Uygun olmak.

3. Nār-ı ġamla pūte-i ʿaşḳ içre kāl olduḳ dirüz
4. Ḥāl müşkildür eger uymazsa ḥāle ḳālimüz

dil-i meyyālimüz:

dil-i meyyālimüz: -
Mısra: **6**
Tutkun gönül

5. Şöyle eyler luṭfı kim ādem ḥicābından erir
6. Aḳmasun mı şu gibi yāre dil-i meyyālimüz

şu gibi aḳmasun:

şu gibi aḳmasun: -
Mısra: **6**
Akın akın gitmek II çok rahat ve hızlı gitmek.

5. Şöyle eyler luṭfı kim ādem ḥicābından erir
6. Aḳmasun mı şu gibi yāre dil-i meyyālimüz

Şu gibi ṣāfi:

Şu gibi ṣāfī: -
Mısra: **8**
Su gibi saf, sade.

7. Pāk-meşreb ʿāşıḳuñ māfi'ż-żamīri bellidür
8. Şu gibi ṣāfī dilüz gerd-i kederden sālimüz

gerd-i kederden:

gerd-i kederden: -
Mısra: **8**
Keder tozu.

7. Pāk-meşreb ʿāşıḳuñ māfi'ż-żamīri bellidür
8. Şu gibi ṣāfī dilüz gerd-i kederden sālimüz

Çıḳmaz oldı:

Çıḳmaz oldı: -
Mısra: **9**
(feryadı) çıkamamak II yükselememek.

9. Çıḳmaz oldı nālemüz de żaʿf ile Yaḥyā ʿaceb
10. Ol şeh-i ḫūbāna kim ʿarż eyleye aḥvālimüz

şeh-i ḫūbāna:

şeh-i ḫūbāna: -
Mısra: **10**
Güzeller padişahı II sevgili.

9. Çıḳmaz oldı nālemüz de żaʿf ile Yaḥyā ʿaceb
10. Ol şeh-i ḫūbāna kim ʿarż eyleye aḥvālimüz

ʿarż eyleye:

ʿarż eyleye: -
Mısra: **10**
Anlatmak II göstermek.

9. Çıḳmaz oldı nālemüz de żaʿf ile Yaḥyā ʿaceb
10. Ol şeh-i ḫūbāna kim ʿarż eyleye aḥvālimüz

bāġ:

Bāġa: -a
Mısra: **1**
Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

1. Bāġa ol naḫl-i revān gelse kim itmez iʿzāz
2. Cümleden serv ider sāyesini pāy-endāz

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Bāġa ol naḫl-i revān gelse kim itmez iʿzāz
2. Cümleden serv ider sāyesini pāy-endāz

olur: -ur
Mısra: **5**
Olmak.

5. Bāʿiŝ-i raġbet olur dil-berüñ istiġnāsı
6. Nemek-i ḥüsndür inṣāf idicek şįve vü nāz

---

gel:

gelse: -se
Mısra: **1**
Gelmek.

1. Bāġa ol naḫl-i revān gelse kim itmez iʿzāz
2. Cümleden serv ider sāyesini pāy-endāz

---

kim:

kim:
Mısra: **1**
ki

1. Bāġa ol naḫl-i revān gelse kim itmez iʿzāz
2. Cümleden serv ider sāyesini pāy-endāz

---

cümle:

Cümleden: -den
Mısra: **2**
Tamamı II bütünü.

1. Bāġa ol naḫl-i revān gelse kim itmez iʿzāz
2. Cümleden serv ider sāyesini pāy-endāz

---

serv:

serv:
Mısra: **2**
Servi II sevgili.

1. Bāġa ol naḫl-i revān gelse kim itmez iʿzāz
2. Cümleden serv ider sāyesini pāy-endāz

---

sāye:

sāyesini: -sini
Mısra: **2**
Gölge ‖ himaye, gözetme

1. Bāġa ol naḫl-i revān gelse kim itmez iʿzāz
2. Cümleden serv ider sāyesini pāy-endāz

---

bir:

Bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Bir nigāh içün iderler yine dünyā nāzın
4. Dil-rubālar ne ḳadar eyleseler şįveyi āz

bir:
Mısra: **12**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

11. Çeşm-i dil-ber nice pinhān ide mecnūnluġın
12. Aña hem-ṣoḥbet iken ġamze gibi bir ġammāz

---

nigāh:

nigāh:
Mısra: **3**
Bakış, nazar.

3. Bir nigāh içün iderler yine dünyā nāzın
4. Dil-rubālar ne ḳadar eyleseler şįveyi āz

---

içün:

içün:
Mısra: **3**
için

3. Bir nigāh içün iderler yine dünyā nāzın
4. Dil-rubālar ne ḳadar eyleseler şįveyi āz

---

yine:

yine:
Mısra: **3**
Tekrar

3. Bir nigāh içün iderler yine dünyā nāzın
4. Dil-rubālar ne ḳadar eyleseler şįveyi āz

---

dünyā:

dünyā:
Mısra: **3**
Dünya kadar II oldukça çok.

3. Bir nigāh içün iderler yine dünyā nāzın
4. Dil-rubālar ne ḳadar eyleseler şįveyi āz

---

dil-rubā:

Dil-rubālar: -lar
Mısra: **4**
Gönül alan II güzel.

3. Bir nigāh içün iderler yine dünyā nāzın
4. Dil-rubālar ne ḳadar eyleseler şįveyi āz

şive:

şįveyi: -yi
Mısra: **4**
Naz, işve.

3. Bir nigāh içün iderler yine dünyā nāzın
4. Dil-rubālar ne ḳadar eyleseler şįveyi āz

---

dil-ber:

dil-berüñ: -üñ
Mısra: **5**
Gönül alan güzel || Sevgili

5. Bāʿiŝ-i raġbet olur dil-berüñ istiġnāsı
6. Nemek-i ḥüsndür inṣāf idicek şįve vü nāz

---

istiġnā:

istiġnāsı: -sı
Mısra: **5**
Kayıtsızlık, nazlanma, isteksizlik

5. Bāʿiŝ-i raġbet olur dil-berüñ istiġnāsı
6. Nemek-i ḥüsndür inṣāf idicek şįve vü nāz

---

birbiri:

Birbirinden: -nden
Mısra: **7**
Birbiri.

7. Birbirinden ne ʿaceb hįç cüdā olmazlar
8. Bilmezin ʿāşıḳ u maʿşūḳ mıdur nāz u niyāz

---

hįç:

hįç:
Mısra: **7**
katiyen, asla

7. Birbirinden ne ʿaceb hįç cüdā olmazlar
8. Bilmezin ʿāşıḳ u maʿşūḳ mıdur nāz u niyāz

---

bilmezin:

Bilmezin:
Mısra: **8**
Bilmiyorum

7. Birbirinden ne ʿaceb hįç cüdā olmazlar
8. Bilmezin ʿāşıķ u maʿşūķ mıdur nāz u niyāz

mıdur:

mıdur:
Mısra: **8**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

7. Birbirinden ne ʿaceb hįç cüdā olmazlar
8. Bilmezin ʿāşıķ u maʿşūķ mıdur nāz u niyāz

uzan:

Uzanup: -up
Mısra: **9**
Uzamak.

9. Uzanup zülfi ķadd-i yār bülend olduķça
10. Dil-i sevdā-zede inkāra düşer dūr u dırāz

zülf:

zülfi: -i
Mısra: **9**
Güzel yüzün iki cihetinden sarkan saç.

9. Uzanup zülfi ķadd-i yār bülend olduķça
10. Dil-i sevdā-zede inkāra düşer dūr u dırāz

nice:

nice:
Mısra: **11**
Nasıl

11. Çeşm-i dil-ber nice pinhān ide mecnūnluğın
12. Aña hem-ṣoḥbet iken ġamze gibi bir ġammāz

mecnūn:

mecnūnluğın: -luğın
Mısra: **11**
deli, çılgın.

11. Çeşm-i dil-ber nice pinhān ide mecnūnluğın
12. Aña hem-ṣoḥbet iken ġamze gibi bir ġammāz

aña:

Aña:
Mısra: **12**
İşaret zamiri II o.

11. Çeşm-i dil-ber nice pinhān ide mecnūnluğın
12. Aña hem-ṣoḥbet iken ġamze gibi bir ġammāz

hem-ṣoḥbet:

hem-ṣoḥbet:
Mısra: **12**
Sohbet arkadaşı, dost

11. Çeşm-i dil-ber nice pinhān ide mecnūnluğın
12. Aña hem-ṣoḥbet iken ġamze gibi bir ġammāz

iken:

iken:
Mısra: **12**
iken zarf fiili II ..dığı zaman

11. Çeşm-i dil-ber nice pinhān ide mecnūnluğın
12. Aña hem-ṣoḥbet iken ġamze gibi bir ġammāz

ġamze:

ġamze:
Mısra: **12**
Yan bakış.

11. Çeşm-i dil-ber nice pinhān ide mecnūnluğın
12. Aña hem-ṣoḥbet iken ġamze gibi bir ġammāz

gibi:

gibi:
Mısra: **12**
benzetme edatı ll -e benzer.

11. Çeşm-i dil-ber nice pinhān ide mecnūnluğın
12. Aña hem-ṣoḥbet iken ġamze gibi bir ġammāz

ġammāz:

ġammāz:
Mısra: **12**
Gamzedici, koğulayıcı.

11. Çeşm-i dil-ber nice pinhān ide mecnūnluğın
12. Aña hem-ṣoḥbet iken ġamze gibi bir ġammāz

ṣabāḥ:

ṣabāḥa: -a
Mısra: **13**
Sabah II aydınlık.

13. Şeb-i hicrānı ṣabāḥa çıķaran Yaḥyā'dur
14. Şemʿler mi duya böyle olıcaķ sūz u güdāz

çıķaran:

çıķaran:
Mısra: **13**
Ulaştıran kimse.

13. Şeb-i hicrānı ṣabāḥa çıķaran Yaḥyā'dur
14. Şemʿler mi duya böyle olıcaķ sūz u güdāz

yaḥyā':

Yaḥyā'dur: -dur
Mısra: **13**
17. yüzyıl divan şairi

13. Şeb-i hicrānı ṣabāḥa çıķaran Yaḥyā'dur
14. Şemʿler mi duya böyle olıcaķ sūz u güdāz

Şemʿ:

Şemʿler: -ler
Mısra: **14**
Mum ǁ *Sevgili*

13. Şeb-i hicrānı ṣabāḥa çıķaran Yaḥyā'dur
14. Şemʿler mi duya böyle olıcaķ sūz u güdāz

mi:

mi:
Mısra: **14**
soru edatı

13. Şeb-i hicrānı ṣabāḥa çıķaran Yaḥyā'dur
14. Şemʿler mi duya böyle olıcaķ sūz u güdāz

duy:

duya: -a
Mısra: **14**
işitmek.

13. Şeb-i hicrānı ṣabāḥa çıķaran Yaḥyā'dur
14. Şemʿler mi duya böyle olıcaķ sūz u güdāz

nahl-i revān:

naẖl-i revān: -
Mısra: **1**
salınarak yürüyen fidan boylu II sevgili

1. Bāġa ol naẖl-i revān gelse kim itmez iʿzāz
2. Cümleden serv ider sāyesini pāy-endāz

iʿzāz itmez:

iʿzāz itmez: -
Mısra: **1**
Ağırlamamak II İzzet ve ikramda bulunmamak.

1. Bāġa ol naẖl-i revān gelse kim itmez iʿzāz
2. Cümleden serv ider sāyesini pāy-endāz

pāy-endāz ider:

pāy-endāz ider: -
Mısra: **2**
Ayağının altına serilen halı yapmak.

1. Bāġa ol naẖl-i revān gelse kim itmez iʿzāz
2. Cümleden serv ider sāyesini pāy-endāz

nāzın iderler:

nāzın iderler: -
Mısra: **3**
Naz ve işve etmek II nazlanmak.

3. Bir nigāh içün iderler yine düñyā nāzın
4. Dil-rubālar ne ḳadar eyleseler şįveyi āz

ne kadar:

ne ḳadar: -
Mısra: **4**
Ne ölçüde.

3. Bir nigāh içün iderler yine düñyā nāzın
4. Dil-rubālar ne ḳadar eyleseler şįveyi āz

āz eyleseler:

āz eyleseler: -
Mısra: **4**
Azaltmak.

3. Bir nigāh içün iderler yine düñyā nāzın
4. Dil-rubālar ne ḳadar eyleseler şįveyi āz

bāʿiŝ-i raġbet:

bāʿiŝ-i raġbet: -
Mısra: **5**
Rağbet sebebi.

5. Bāʿiŝ-i raġbet olur dil-berüñ istiġnāsı
6. Nemek-i ḥüsndür inṣāf idicek şįve vü nāz

nemek-i ḥüsndür:

nemek-i ḥüsndür: -
Mısra: **6**
Güzelliğin tadı.

5. Bāʿiŝ-i raġbet olur dil-berüñ istiġnāsı
6. Nemek-i ḥüsndür inṣāf idicek şįve vü nāz

şįve vü nāz:

şįve vü nāz: -
Mısra: **6**
Naz ve işve

5. Bāʿiŝ-i raġbet olur dil-berüñ istiġnāsı
6. Nemek-i ḥüsndür inṣāf idicek şįve vü nāz

inṣāf idicek:

inṣāf idicek: -
Mısra: **6**
İnsaf etmek, merhamet etmek.

5. Bāʿiŝ-i raġbet olur dil-berüñ istiġnāsı
6. Nemek-i ḥüsndür inṣāf idicek şįve vü nāz

ne ʿaceb:

ne ʿaceb: -
Mısra: **7**
Neden acaba?

7. Birbirinden ne ʿaceb hįç cüdā olmazlar
8. Bilmezin ʿāşıḳ u maʿşūḳ mıdur nāz u niyāz

cüdā olmazlar:

cüdā olmazlar: -
Mısra: **7**
Ayrı kalmamak II ayrı düşmemek.

7. Birbirinden ne ʿaceb hįç cüdā olmazlar
8. Bilmezin ʿāşıḳ u maʿşūḳ mıdur nāz u niyāz

nāz u niyāz:

nāz u niyāz: -
Mısra: **8**
nazlanma ve istekte bulunma

7. Birbirinden ne ʿaceb hįç cüdā olmazlar
8. Bilmezin ʿāşıḳ u maʿşūḳ mıdur nāz u niyāz

ʿāşıḳ u maʿşūḳ:

ʿāşıḳ u maʿşūḳ: -
Mısra: **8**
Seven ve sevilen.

7. Birbirinden ne ʿaceb hįç cüdā olmazlar
8. Bilmezin ʿāşıḳ u maʿşūḳ mıdur nāz u niyāz

kadd-i yār:

ḳadd-i yār: -
Mısra: **9**
Sevgilinin boyu

9. Uzanup zülfi ḳadd-i yār bülend olduḳça
10. Dil-i sevdā-zede inkāra düşer dūr u dırāz

bülend oldukça:

bülend olduḳça: -
Mısra: **9**
Uzadıkça.

9. Uzanup zülfi ḳadd-i yār bülend olduḳça
10. Dil-i sevdā-zede inkāra düşer dūr u dırāz

dil-i sevdā-zede:

dil-i sevdā-zede: -
Mısra: **10**
Sevdalı, âşık gönül.

9. Uzanup zülfi ḳadd-i yār bülend olduḳça
10. Dil-i sevdā-zede inkāra düşer dūr u dırāz

dūr u dırāz:

dūr u dırāz: -
Mısra: **10**
Çok uzun ve uzak.

9. Uzanup zülfi ḳadd-i yār bülend olduḳça
10. Dil-i sevdā-zede inkāra düşer dūr u dırāz

inkāra düşer:

inkāra düşer: -
Mısra: **10**
inkar etmek II kabul etmemek.

9. Uzanup zülfi ḳadd-i yār bülend olduḳça
10. Dil-i sevdā-zede inkāra düşer dūr u dırāz

Çeşm-i dil-ber:

Çeşm-i dil-ber: -
Mısra: **11**
Sevgilinin gözü.

11. Çeşm-i dil-ber nice pinhān ide mecnūnluġın
12. Aña hem-ṣoḥbet iken ġamze gibi bir ġammāz

pinhān ide:

pinhān ide: -
Mısra: **11**
saklamak, gizlemek

11. Çeşm-i dil-ber nice pinhān ide mecnūnluġın
12. Aña hem-ṣoḥbet iken ġamze gibi bir ġammāz

Şeb-i hicrānı:

Şeb-i hicrānı: -
Mısra: **13**
Ayrılık gecesi.

13. Şeb-i hicrānı ṣabāḥa çıḳaran Yaḥyā'dur
14. Şemʿler mi duya böyle olıcaḳ sūz u güdāz

sūz u güdāz:

sūz u güdāz: -
Mısra: **14**
yanıp yakılma, ağlayıp sızlama.

13. Şeb-i hicrānı ṣabāḥa çıḳaran Yaḥyā'dur
14. Şemʿler mi duya böyle olıcaḳ sūz u güdāz

böyle olıcak:

böyle olıcaḳ: -
Mısra: **14**
Böyle olunca II böyle olduğu zaman.

13. Şeb-i hicrānı ṣabāḥa çıḳaran Yaḥyā'dur
14. Şemʿler mi duya böyle olıcaḳ sūz u güdāz

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Seyl oldı gözüm yaşı o meh-rū yine silmez
2. ʿUşşāḳ sirişkinden işiginde geçilmez

meh-rū:

meh-rū:
Mısra: **1**
ay yüzlü ll sevgili.

1. Seyl oldı gözüm yaşı o meh-rū yine silmez
2. ʿUşşāḳ sirişkinden işiginde geçilmez

yine:

yine:
Mısra: **1**
Yine

1. Seyl oldı gözüm yaşı o meh-rū yine silmez
2. ʿUşşāḳ sirişkinden işiginde geçilmez

yine:
Mısra: **5**
Bir daha, tekrar, gene.

5. Bir vech ile ṣarmaşdı yine zülfüñe cānā
6. Miḳrāż-ı sitemle dil-i bı̣-çāre kesilmez

silmez:

silmez:
Mısra: **1**
Silmemek.

1. Seyl oldı gözüm yaşı o meh-rū yine silmez
2. ʿUşşāḳ sirişkinden işiginde geçilmez

ʿuşşāḳ:

ʿUşşāḳ:
Mısra: **2**
âşıklar

1. Seyl oldı gözüm yaşı o meh-rū yine silmez
2. ʿUşşāḳ sirişkinden işiginde geçilmez

sirişk:

sirişkinden: -i, -n, -den
Mısra: **2**
Gözyaşı.

1. Seyl oldı gözüm yaşı o meh-rū yine silmez
2. ʿUşşāḳ sirişkinden işiginde geçilmez

işig:

işiginde: -i, -n, -de
Mısra: **2**
Eşik II Huzur, makam

1. Seyl oldı gözüm yaşı o meh-rū yine silmez
2. ʿUşşāḳ sirişkinden işiginde geçilmez

geçilmez:

geçilmez:
Mısra: **2**
Geçilememek II gidilememek.

1. Seyl oldı gözüm yaşı o meh-rū yine silmez
2. ʿUşşāḳ sirişkinden işiginde geçilmez

ṭutuşmaḳ:

ṭutuşmaḳ:
Mısra: **3**
Tutuşmak II yanmak.

3. Nār-ı elem-i ʿaşḳla ṭutuşmaḳ olur idi
4. Ammā nidelüm kim gözümüñ yaşı yeñilmez

ol:

olur: -ur
Mısra: **3**
Olmak.

3. Nār-ı elem-i ʿaşḳla ṭutuşmaḳ olur idi
4. Ammā nidelüm kim gözümüñ yaşı yeñilmez

Ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Maḥv olsa nebāt aġzına aldıḳça ʿaceb mi
8. Ol laʿl-i şeker-bārı görüp de kim ezilmez

i:

idi: -di
Mısra: **3**
İ- yardımcı fiili.

3. Nār-ı elem-i ʿaşḳla ṭutuşmaḳ olur idi
4. Ammā nidelüm kim gözümüñ yaşı yeñilmez

ammā:

Ammā:
Mısra: **4**
Ancak, ama.

3. Nār-ı elem-i ʿaşḳla ṭutuşmaḳ olur idi
4. Ammā nidelüm kim gözümüñ yaşı yeñilmez

nidelüm:

nidelüm:
Mısra: **4**
ne yapalım

3. Nār-ı elem-i ʿaşḳla ṭutuşmaḳ olur idi
4. Ammā nidelüm kim gözümüñ yaşı yeñilmez

kim:

kim:
Mısra: **4**
ki

3. Nār-ı elem-i ʿaşḳla ṭutuşmaḳ olur idi
4. Ammā nidelüm kim gözümüñ yaşı yeñilmez

kim:
Mısra: **8**
Soru zamiri II kim.

7. Maḥv olsa nebāt aġzına aldıḳça ʿaceb mi
8. Ol laʿl-i şeker-bārı görüp de kim ezilmez

yeñilmez:

yeñilmez:
Mısra: **4**
Galib olmamak.

3. Nār-ı elem-i ʿaşḳla ṭutuşmaḳ olur idi
4. Ammā nidelüm kim gözümüñ yaşı yeñilmez

bir:

Bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Bir vech ile ṣarmaşdı yine zülfüñe cānā
6. Miḳrāż-ı sitemle dil-i bī-çāre kesilmez

Bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Taḳrīr idemem ḥāl-i dil-i zārumı Yaḥyā
10. Bir ḥālete vardum ġam-ı ʿaşḳ ile dinilmez

vech:

vech:
Mısra: **5**
Yüz II yönelme.

5. Bir vech ile ṣarmaşdı yine zülfüñe cānā
6. Miḳrāż-ı sitemle dil-i bī-çāre kesilmez

ile:

ile:
Mısra: **5**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Bir vech ile ṣarmaşdı yine zülfüñe cānā
6. Miḳrāż-ı sitemle dil-i bī-çāre kesilmez

ile:
Mısra: **10**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Taḳrīr idemem ḥāl-i dil-i zārumı Yaḥyā
10. Bir ḥālete vardum ġam-ı ʿaşḳ ile dinilmez

ṣarmaş:

ṣarmaşdı: -dı
Mısra: **5**
Dolaşmak

5. Bir vech ile ṣarmaşdı yine zülfüñe cānā
6. Miḳrāż-ı sitemle dil-i bī-çāre kesilmez

zülf:

zülfüñe: -üñe
Mısra: **5**
yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi ǁ saç.

5. Bir vech ile ṣarmaşdı yine zülfüñe cānā
6. Miḳrāż-ı sitemle dil-i bī-çāre kesilmez

cānā:

cānā:
Mısra: **5**
Ey sevgili! II ey can!

5. Bir vech ile ṣarmaşdı yine zülfüñe cānā
6. Miḳrāż-ı sitemle dil-i bī-çāre kesilmez

kesilmez:

kesilmez:
Mısra: **6**
Kesilmemek II parçalanmamak.

5. Bir vech ile ṣarmaşdı yine zülfüñe cānā
6. Miḳrāż-ı sitemle dil-i bī-çāre kesilmez

nebāt:

nebāt:
Mısra: **7**
Şeker II tatlı.

7. Maḥv olsa nebāt aġzına aldıḳça ʿaceb mi
8. Ol laʿl-i şeker-bārı görüp de kim ezilmez

görüp:

görüp:
Mısra: **8**
görmek

7. Maḥv olsa nebāt aġzına aldıḳça ʿaceb mi
8. Ol laʿl-i şeker-bārı görüp de kim ezilmez

de:

de:
Mısra: **8**
dahi, de (bağlaç)

7. Maḥv olsa nebāt aġzına aldıḳça ʿaceb mi
8. Ol laʿl-i şeker-bārı görüp de kim ezilmez

ezilmez:

ezilmez:
Mısra: **8**
Ezilip büzülmek II iç geçirmek.

7. Maḥv olsa nebāt aġzına aldıḳça ʿaceb mi
8. Ol laʿl-i şeker-bārı görüp de kim ezilmez

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Taḳrīr idemem ḥāl-i dil-i

zārumı Yaḥyā
10. Bir ḥālete vardum ġam-ı ʿaşḳ ile dinilmez

ḥālet:

ḥālete: -e
Mısra: **10**
nitelik, durum, hal

9. Taḳrīr idemem ḥāl-i dil-i zārumı Yaḥyā
10. Bir ḥālete vardum ġam-ı ʿaşḳ ile dinilmez

var:

vardum: -dum
Mısra: **10**
Varmak II ulaşmak II gitmek.

9. Taḳrīr idemem ḥāl-i dil-i zārumı Yaḥyā
10. Bir ḥālete vardum ġam-ı ʿaşḳ ile dinilmez

dinilmez:

dinilmez:
Mısra: **10**
Dinmemek.

9. Taḳrīr idemem ḥāl-i dil-i zārumı Yaḥyā
10. Bir ḥālete vardum ġam-ı ʿaşḳ ile dinilmez

gözüm yaşı:

gözüm yaşı: -
Mısra: **1**
Gözyaşı

1. Seyl oldı gözüm yaşı o meh-rū yine silmez
2. ʿUşşāḳ sirişkinden işiginde geçilmez

seyl oldı:

seyl oldı: -
Mısra: **1**
sel olmak, sel haline gelmek.

1. Seyl oldı gözüm yaşı o meh-rū yine silmez
2. ʿUşşāḳ sirişkinden işiginde geçilmez

nār-ı elem-i ʿaşḳla:

nār-ı elem-i ʿaşḳla: -
Mısra: **3**
Aşk eleminin ateşi

3. Nār-ı elem-i ʿaşḳla ṭutuşmaḳ olur idi

4. Ammā nidelüm kim gözümüñ yaşı yeñilmez

gözümüñ yaşı:

gözümüñ yaşı: -
Mısra: **4**
Gözyaşı.

3. Nār-ı elem-i ʿaşḳla ṭutuşmaḳ olur idi
4. Ammā nidelüm kim gözümüñ yaşı yeñilmez

miḳrāż-ı sitemle:

miḳrāż-ı sitemle: -
Mısra: **6**
Sitem makası.

5. Bir vech ile ṣarmaşdı yine zülfüñe cānā
6. Miḳrāż-ı sitemle dil-i bı̱-çāre kesilmez

dil-i bi-çāre:

dil-i bı̱-çāre: -
Mısra: **6**
Çaresiz gönül

5. Bir vech ile ṣarmaşdı yine zülfüñe cānā
6. Miḳrāż-ı sitemle dil-i bı̱-çāre kesilmez

ʿaceb mi:

ʿaceb mi: -
Mısra: **7**
Tuhaf mı? II Şaşılır mı?

7. Maḥv olsa nebāt aġzına aldıḳça ʿaceb mi
8. Ol laʿl-i şeker-bārı görüp de kim ezilmez

maḥv olsa:

maḥv olsa: -
Mısra: **7**
Yok olmak II perişan olmak II dağılmak.

7. Maḥv olsa nebāt aġzına aldıḳça ʿaceb mi
8. Ol laʿl-i şeker-bārı görüp de kim ezilmez

aġzına aldıḳça:

aġzına aldıḳça: -
Mısra: **7**
Ağzına almak II yemek.

7. Maḥv olsa nebāt aġzına aldıḳça ʿaceb mi

8. Ol laʿl-i şeker-bārı görüp de kim ezilmez

laʿl-i şeker-bārı:

laʿl-i şeker-bārı: -
Mısra: **8**
şeker saçan lal (kırmızı) dudak.

7. Maḥv olsa nebāt aġzına aldıḳça ʿaceb mi
8. Ol laʿl-i şeker-bārı görüp de kim ezilmez

taḳrir idemem:

taḳrı̱r idemem: -
Mısra: **9**
İfade edememek.

9. Taḳrı̱r idemem ḥāl-i dil-i zārumı Yaḥyā
10. Bir ḥālete vardum ġam-ı ʿaşḳ ile dinilmez

ḥāl-i dil-i zārumı:

ḥāl-i dil-i zārumı: -
Mısra: **9**
İnleyen gönlün hâli.

9. Taḳrı̱r idemem ḥāl-i dil-i zārumı Yaḥyā
10. Bir ḥālete vardum ġam-ı ʿaşḳ ile dinilmez

ġam-ı ʿaşḳ:

ġam-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **10**
Aşkın gamı

9. Taḳrı̱r idemem ḥāl-i dil-i zārumı Yaḥyā
10. Bir ḥālete vardum ġam-ı ʿaşḳ ile dinilmez

bir:

Bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bir sencileyin naḫl-i gül-i nāz ele girmez
2. Bir bencileyin bülbül-i dem-sāz ele girmez

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bir sencileyin naḫl-i gül-i nāz ele girmez
2. Bir bencileyin bülbül-i

dem-sāz ele girmez

Bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Bir sencileyin serv-i ser-efrāz buluñmaz
4. Bir bencileyin fāḫte-pervāz ele girmez

Bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Bir sencileyin serv-i ser-efrāz buluñmaz
4. Bir bencileyin fāḫte-pervāz ele girmez

Bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Bir sencileyin sırr-ı maḥabbet bilür olmaz
6. Bir bencileyin hem-dem-i hem-rāz ele girmez

Bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Bir sencileyin sırr-ı maḥabbet bilür olmaz
6. Bir bencileyin hem-dem-i hem-rāz ele girmez

Bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Bir sencileyin gözleri şeh-bāz olur mı
8. Bir bencileyin ṣayd olınur bāz ele girmez

Bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Bir sencileyin gözleri şeh-bāz olur mı
8. Bir bencileyin ṣayd olınur bāz ele girmez

Bir:
Mısra: **9**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Bir sencileyin kim bula Yaḥyā gibi bir ḳul
10. Bir bencileyin dāʿį-i mümtāz ele girmez

bir:
Mısra: **9**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Bir sencileyin kim bula Yaḥyā gibi bir ḳul
10. Bir bencileyin dāʿį-i mümtāz ele girmez

Bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Bir sencileyin kim bula Yaḥyā gibi bir ḳul
10. Bir bencileyin dāʿį-i mümtāz ele girmez

Bir:
Mısra: **11**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

11. Bir sencileyin medḥe sezā pādişeh olmaz
12. Bir bencileyin manṣıba pervāz ele girmez

Bir:
Mısra: **12**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

11. Bir sencileyin medḥe sezā pādişeh olmaz
12. Bir bencileyin manṣıba pervāz ele girmez

---

sencileyin:

sencileyin:
Mısra: **1**
senin gibi

1. Bir sencileyin naḫl-i gül-i nāz ele girmez
2. Bir bencileyin bülbül-i dem-sāz ele girmez

sencileyin:
Mısra: **3**
senin gibi

3. Bir sencileyin serv-i ser-efrāz buluñmaz
4. Bir bencileyin fāḫte-pervāz ele girmez

sencileyin:
Mısra: **5**
senin gibi

5. Bir sencileyin sırr-ı maḥabbet bilür olmaz
6. Bir bencileyin hem-dem-i hem-rāz ele girmez

sencileyin:
Mısra: **7**
senin gibi

7. Bir sencileyin gözleri şeh-bāz olur mı
8. Bir bencileyin ṣayd olınur bāz ele girmez

sencileyin:
Mısra: **9**
senin gibi

9. Bir sencileyin kim bula Yaḥyā gibi bir ḳul
10. Bir bencileyin dāʿį-i mümtāz ele girmez

sencileyin:
Mısra: **11**
senin gibi

11. Bir sencileyin medḥe sezā pādişeh olmaz
12. Bir bencileyin manṣıba pervāz ele girmez

---

bencileyin:

bencileyin:
Mısra: **2**
Benim gibi.

1. Bir sencileyin naḫl-i gül-i nāz ele girmez
2. Bir bencileyin bülbül-i dem-sāz ele girmez

bencileyin:
Mısra: **4**
Benim gibi.

3. Bir sencileyin serv-i ser-efrāz buluñmaz
4. Bir bencileyin fāḫte-pervāz ele girmez

bencileyin:
Mısra: **6**
Benim gibi.

5. Bir sencileyin sırr-ı maḥabbet bilür olmaz
6. Bir bencileyin hem-dem-i hem-rāz ele girmez

bencileyin:
Mısra: **8**
Benim gibi.

7. Bir sencileyin gözleri şeh-bāz olur mı
8. Bir bencileyin ṣayd olınur bāz ele girmez

bencileyin:
Mısra: **10**
Benim gibi.

9. Bir sencileyin kim bula Yaḥyā gibi bir ḳul
10. Bir bencileyin dāʿį-i mümtāz ele girmez

bencileyin:
Mısra: **12**
Benim gibi.

11. Bir sencileyin medḥe sezā pādişeh olmaz
12. Bir bencileyin manṣıba pervāz ele girmez

---

bulunmaz:

bulunmaz:
Mısra: **3**
Yoktur

3. Bir sencileyin serv-i ser-efrāz buluñmaz
4. Bir bencileyin fāḫte-pervāz ele girmez

---

fāhte-pervāz:

fāḫte-pervāz:
Mısra: **4**
Üveyik kuşu gibi uçan II yabani güvercin uçuşlu.

3. Bir sencileyin serv-i ser-efrāz buluñmaz
4. Bir bencileyin fāḫte-pervāz ele girmez

---

göz:

gözleri: -leri
Mısra: **7**
Göz II bakış.

7. Bir sencileyin gözleri şeh-bāz olur mı
8. Bir bencileyin ṣayd olınur bāz ele girmez

şeh-bāz:

şeh-bāz:
Mısra: **7**
Doğan kuşu

7. Bir sencileyin gözleri şeh-bāz olur mı
8. Bir bencileyin ṣayd olınur bāz ele girmez

---

bāz:

bāz:
Mısra: **8**
Doğan kuşu.

7. Bir sencileyin gözleri şeh-bāz olur mı
8. Bir bencileyin ṣayd olınur bāz ele girmez

---

kim:

kim:
Mısra: **9**
Kim

9. Bir sencileyin kim bula Yaḥyā gibi bir ḳul
10. Bir bencileyin dāʿį-i mümtāz ele girmez

---

bul:

bula: -a
Mısra: **9**
Bulmak II erişmek II ulaşmak.

9. Bir sencileyin kim bula Yaḥyā gibi bir ḳul
10. Bir bencileyin dāʿį-i mümtāz ele girmez

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bir sencileyin kim bula Yaḥyā gibi bir ḳul
10. Bir bencileyin dāʿį-i mümtāz ele girmez

---

gibi:

gibi:
Mısra: **9**
Benzerlik bildirir ll -e benzer.

9. Bir sencileyin kim bula Yaḥyā gibi bir ḳul
10. Bir bencileyin dāʿį-i mümtāz ele girmez

ḳul:

ḳul:
Mısra: **9**
Köle, esir, tutsak

9. Bir sencileyin kim bula Yaḥyā gibi bir ḳul
10. Bir bencileyin dāʿį-i mümtāz ele girmez

---

medḥ:

medḥe: -e
Mısra: **11**
Övgü.

11. Bir sencileyin medḥe sezā pādişeh olmaz
12. Bir bencileyin manṣıba pervāz ele girmez

---

sezā:

sezā:
Mısra: **11**
Uygun, münasip

11. Bir sencileyin medḥe sezā pādişeh olmaz
12. Bir bencileyin manṣıba pervāz ele girmez

---

pādişeh:

pādişeh:
Mısra: **11**
padişah. ǁ sevgili.

11. Bir sencileyin medḥe sezā pādişeh olmaz
12. Bir bencileyin manṣıba pervāz ele girmez

---

olmaz:

olmaz:
Mısra: **11**
Olmaz II yoktur.

11. Bir sencileyin medḥe sezā pādişeh olmaz
12. Bir bencileyin manṣıba pervāz ele girmez

---

manṣıb:

manṣıba: -a
Mısra: **12**
Makam, rütbe.

11. Bir sencileyin medḥe sezā pādişeh olmaz
12. Bir bencileyin manṣıba pervāz ele girmez

---

pervāz:

pervāz:
Mısra: **12**
Uçmak II yükselmek.

11. Bir sencileyin medḥe sezā pādişeh olmaz
12. Bir bencileyin manṣıba pervāz ele girmez

---

nahl-i gül-i nāz:

naḫl-i gül-i nāz: -
Mısra: **1**
Naz gülünün fidanı.

1. Bir sencileyin naḫl-i gül-i nāz ele girmez
2. Bir bencileyin bülbül-i dem-sāz ele girmez

---

ele girmez:

ele girmez: -
Mısra: **1**
ele geçmemek II sahip olamamak

1. Bir sencileyin naḫl-i gül-i nāz ele girmez
2. Bir bencileyin bülbül-i dem-sāz ele girmez

ele girmez: -
Mısra: **2**
ele geçmemek II sahip olamamak

1. Bir sencileyin naḫl-i gül-i nāz ele girmez
2. Bir bencileyin bülbül-i dem-sāz ele girmez

ele girmez: -
Mısra: **4**
ele geçmemek II sahip olamamak

3. Bir sencileyin serv-i ser-efrāz buluñmaz
4. Bir bencileyin fāḫte-pervāz ele girmez

ele girmez: -
Mısra: **6**
ele geçmemek II sahip olamamak

5. Bir sencileyin sırr-ı maḥabbet bilür olmaz
6. Bir bencileyin hem-dem-i hem-rāz ele girmez

ele girmez: -
Mısra: **8**
ele geçmemek II sahip olamamak.

7. Bir sencileyin gözleri şeh-bāz olur mı
8. Bir bencileyin ṣayd olınur bāz ele girmez

ele girmez: -
Mısra: **10**
ele geçmemek II sahip olamamak

9. Bir sencileyin kim bula Yaḥyā gibi bir ḳul
10. Bir bencileyin dāʿį-i mümtāz ele girmez

ele girmez: -
Mısra: **12**
ele geçmemek II sahip olamamak.

11. Bir sencileyin medḥe sezā pādişeh olmaz
12. Bir bencileyin manṣıba pervāz ele girmez

---

bülbül-i dem-sāz:

bülbül-i dem-sāz: -
Mısra: **2**
Sırdaş olan bülbül II yakın arkadaş olan âşık.

1. Bir sencileyin naḫl-i gül-i nāz ele girmez
2. Bir bencileyin bülbül-i dem-sāz ele girmez

---

serv-i ser-efrāz:

serv-i ser-efrāz: -
Mısra: **3**
uzun boylu güzel

3. Bir sencileyin serv-i ser-efrāz buluñmaz
4. Bir bencileyin fāḫte-pervāz ele girmez

---

sırr-ı maḥabbet:

sırr-ı maḥabbet: -
Mısra: **5**
Aşkın sırrı.

5. Bir sencileyin sırr-ı maḥabbet bilür olmaz
6. Bir bencileyin hem-dem-i hem-rāz ele girmez

---

bilür olmaz:

bilür olmaz: -
Mısra: **5**
Bilir olmamak II bilmemek.

5. Bir sencileyin sırr-ı maḥabbet bilür olmaz
6. Bir bencileyin hem-dem-i hem-rāz ele girmez

---

hem-dem-i hem-rāz:

hem-dem-i hem-rāz: -
Mısra: **6**
Sırdaş dost

5. Bir sencileyin sırr-ı maḥabbet bilür olmaz
6. Bir bencileyin hem-dem-i hem-rāz ele girmez

---

olur mı:

olur mı: -
Mısra: **7**
Olur mu? II olmaz.

7. Bir sencileyin gözleri şeh-bāz olur mı
8. Bir bencileyin ṣayd olınur bāz ele girmez

ṣayd olınur:

ṣayd olınur: -
Mısra: **8**
Avlanabilen II avlanması kolay.

7. Bir sencileyin gözleri şeh-bāz olur mı
8. Bir bencileyin ṣayd olınur bāz ele girmez

---

dāʿi-i mümtāz:

dāʿį-i mümtāz: -
Mısra: **10**
Dua eden seçkin kimse.

9. Bir sencileyin kim bula Yaḥyā gibi bir ḳul
10. Bir bencileyin dāʿį-i mümtāz ele girmez

---

bir:

Bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bir ser-āmed serv-i ḫoş-reftāra düşdi göñlimüz
2. Yine el virdi hevā āvāre düşdi göñlimüz

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Şemʿ-i bezm-ārā gibi niçün yanup yaḳılmazuz
4. Nā-gehān bir āteşįn ruḫsāra düşdi göñlimüz

Bir:
Mısra: **9**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Bir ḫāzef-pāreyse de Yaḥyā güher ḳadrin bilür
10. Āsitān-ı Ḥażret-i Ḫünkāra düşdi göñlimüz

bir:
Mısra: **12**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ medḥini itdi penāh
12. Jāledür gūyā ki bir gülzāra düşdi göñlimüz

---

ser-āmed:

ser-āmed:
Mısra: **1**
İleri gelen, önde gelen.

1. Bir ser-āmed serv-i ḫoş-reftāra düşdi göñlimüz
2. Yine el virdi hevā āvāre

düşdi göñlimüz

yine:

Yine:
Mısra: **2**
Tekrar.

1. Bir ser-āmed serv-i ḫoş-reftāra düşdi göñlimüz
2. Yine el virdi hevā āvāre düşdi göñlimüz

hevā:

hevā:
Mısra: **2**
Arzu, aşk.

1. Bir ser-āmed serv-i ḫoş-reftāra düşdi göñlimüz
2. Yine el virdi hevā āvāre düşdi göñlimüz

göñl:

göñlimüz: -imüz
Mısra: **2**
Gönül, kalp, yürek.

1. Bir ser-āmed serv-i ḫoş-reftāra düşdi göñlimüz
2. Yine el virdi hevā āvāre düşdi göñlimüz

göñlimüz: -imüz
Mısra: **6**
Gönül, kalp, yürek.

5. ʿAşḳ dāmına ṭutılmaḳdan iderken iḥtirāz
6. Dāne-i ḫālin görince dara düşdi göñlimüz

gibi:

gibi:
Mısra: **3**
Benzetme edatı ll -e benzer

3. Şemʿ-i bezm-ārā gibi niçün yanup yaḳılmazuz
4. Nā-gehān bir āteşi̇n ruḫsāra düşdi göñlimüz

niçün:

niçün:
Mısra: **3**
Neden.

3. Şemʿ-i bezm-ārā gibi niçün yanup yaḳılmazuz
4. Nā-gehān bir āteşi̇n ruḫsāra düşdi göñlimüz

nā-gehān:

Nā-gehān:
Mısra: **4**
Ansızın, birdendire.

3. Şemʿ-i bezm-ārā gibi niçün yanup yaḳılmazuz
4. Nā-gehān bir āteşi̇n ruḫsāra düşdi göñlimüz

ṭutılmaḳ:

ṭutılmaḳdan: -dan
Mısra: **5**
Yakalanmak.

5. ʿAşḳ dāmına ṭutılmaḳdan iderken iḥtirāz
6. Dāne-i ḫālin görince dara düşdi göñlimüz

görince:

görince:
Mısra: **6**
gördüğü zaman

5. ʿAşḳ dāmına ṭutılmaḳdan iderken iḥtirāz
6. Dāne-i ḫālin görince dara düşdi göñlimüz

mı:

mı:
Mısra: **7**
soru edatı

7. Pāy-bend-i ʿaşḳdan bir daḫı olur mı ḫalāṣ
8. Kākül-i pür-pi̇ç-i müşgi̇n-tāra düşdi göñlimüz

ḫāzef-pāre:

ḫāzef-pāreyse: -yse
Mısra: **9**
çanak parçası, çömlek kırığı.

9. Bir ḫāzef-pāreyse de Yaḥyā güher ḳadrin bilür
10. Āsitān-ı Ḥażret-i Ḫünkāra düşdi göñlimüz

de:

de:
Mısra: **9**
Dahi

9. Bir ḫāzef-pāreyse de Yaḥyā güher ḳadrin bilür
10. Āsitān-ı Ḥażret-i Ḫünkāra düşdi göñlimüz

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bir ḫāzef-pāreyse de Yaḥyā güher ḳadrin bilür
10. Āsitān-ı Ḥażret-i Ḫünkāra düşdi göñlimüz

güher:

güher:
Mısra: **9**
Cevher.

9. Bir ḫāzef-pāreyse de Yaḥyā güher ḳadrin bilür
10. Āsitān-ı Ḥażret-i Ḫünkāra düşdi göñlimüz

medḥ:

medḥini: -ini
Mısra: **11**
Övme, övgü

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ medḥini itdi penāh
12. Jāledür gūyā ki bir gülzāra düşdi göñlimüz

jāle:

Jāledür: -dür
Mısra: **12**
Çiğ tanesi.

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ medḥini itdi penāh
12. Jāledür gūyā ki bir gülzāra düşdi göñlimüz

gülzār:

gülzāra: -a
Mısra: **12**
gül bahçesi ‖ bahçe

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ medḥini itdi penāh
12. Jāledür gūyā ki bir gülzāra düşdi göñlimüz

serv-i ḫoş-reftāra:

serv-i ḫoş-reftāra: -
Mısra: **1**
Alımlı yürüyüşü güzel servi, sevgili

1. Bir ser-āmed serv-i ḫoş-reftāra düşdi göñlimüz
2. Yine el virdi hevā āvāre düşdi göñlimüz

göñlimüz düşdi:

gönlimüz düşdi: -
Mısra: **1**
Gönlü düşmek II sevmek II âşık olmak.

1. Bir ser-āmed serv-i ḫoş-reftāra düşdi gönlimüz
2. Yine el virdi hevā āvāre düşdi gönlimüz

gönlimüz düşdi: -
Mısra: **4**
Gönlü düşmek II sevmek II âşık olmak.

3. Şemʿ-i bezm-ārā gibi niçün yanup yaḳılmazuz
4. Nā-gehān bir āteşin ruḫsāra düşdi gönlimüz

gönlimüz düşdi: -
Mısra: **8**
Gönlü düşmek II sevmek II âşık olmak.

7. Pāy-bend-i ʿaşḳdan bir daḫı olur mı ḫalāş
8. Kākül-i pür-piç-i müşgin-tāra düşdi gönlimüz

gönlimüz düşdi: -
Mısra: **10**
Gönlü düşmek II sevmek II âşık olmak.

9. Bir ḫazef-pāreyse de Yaḥyā güher ḳadrin bilür
10. Āsitān-ı Ḥażret-i Ḫünkāra düşdi gönlimüz

gönlimüz düşdi: -
Mısra: **12**
Gönlü düşmek II sevmek II âşık olmak.

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ medḥini itdi penāh
12. Jāledür gūyā ki bir gülzāra düşdi gönlimüz

---

el virdi:

el virdi: -
Mısra: **2**
İzin vermek.

1. Bir ser-āmed serv-i ḫoş-reftāra düşdi gönlimüz
2. Yine el virdi hevā āvāre düşdi gönlimüz

Şemʿ-i bezm-ārā:

Şemʿ-i bezm-ārā: -
Mısra: **3**
Meclisi süsleyen mum.

3. Şemʿ-i bezm-ārā gibi niçün yanup yaḳılmazuz
4. Nā-gehān bir āteşin ruḫsāra düşdi gönlimüz

---

yanup yaḳılmazuz:

yanup yaḳılmazuz: -
Mısra: **3**
Yanmamak II sızlanmamak II şikâyet etmemek.

3. Şemʿ-i bezm-ārā gibi niçün yanup yaḳılmazuz
4. Nā-gehān bir āteşin ruḫsāra düşdi gönlimüz

āteşin ruḫsāra:

āteşin ruḫsāra: -
Mısra: **4**
ateş renkli, kırmızı yanak

3. Şemʿ-i bezm-ārā gibi niçün yanup yaḳılmazuz
4. Nā-gehān bir āteşin ruḫsāra düşdi gönlimüz

ʿaşḳ dāmına:

ʿaşḳ dāmına: -
Mısra: **5**
Aşk tuzağı

5. ʿAşḳ dāmına ṭutılmaḳdan iderken iḥtirāz
6. Dāne-i ḫālin görince dara düşdi gönlimüz

---

iḥtirāz iderken:

iḥtirāz iderken: -
Mısra: **5**
Çekinmek, sakınmak.

5. ʿAşḳ dāmına ṭutılmaḳdan iderken iḥtirāz
6. Dāne-i ḫālin görince dara düşdi gönlimüz

---

dāne-i ḫālin:

dāne-i ḫālin: -
Mısra: **6**
Ben tanesi

5. ʿAşḳ dāmına ṭutılmaḳdan iderken iḥtirāz
6. Dāne-i ḫālin görince dara düşdi gönlimüz

---

dara düşdi:

dara düşdi: -
Mısra: **6**
Dara düşmek II zor durumda kalmak.

5. ʿAşḳ dāmına ṭutılmaḳdan iderken iḥtirāz
6. Dāne-i ḫālin görince dara düşdi gönlimüz

āvāre düşdi:

āvāre düşdi: -
Mısra: **2**
Perişan, şaşkın olmak, başıboş ve kararsız hale gelmek

1. Bir ser-āmed serv-i ḫoş-reftāra düşdi gönlimüz
2. Yine el virdi hevā āvāre düşdi gönlimüz

---

pāy-bend-i ʿaşḳdan:

pāy-bend-i ʿaşḳdan: -
Mısra: **7**
Aşkın ayak bağı

7. Pāy-bend-i ʿaşḳdan bir daḫı olur mı ḫalāş
8. Kākül-i pür-piç-i müşgin-tāra düşdi gönlimüz

---

bir daḫı:

bir daḫı: -
Mısra: **7**
Bir kez bile

7. Pāy-bend-i ʿaşḳdan bir daḫı olur mı ḫalāş
8. Kākül-i pür-piç-i müşgin-tāra düşdi gönlimüz

ḫalāş olur:

ḫalāş olur: -
Mısra: **7**
Kurtulmak

7. Pāy-bend-i ʿaşḳdan bir daḫı olur mı ḫalāş
8. Kākül-i pür-piç-i müşgin-tāra düşdi gönlimüz

---

kākül-i pür-piç-i müşgin-tāra:

kākül-i pür-piç-i müşgin-tāra: -
Mısra: **8**
Misk kokulu ve kıvrım kıvrım olan kakül.

7. Pāy-bend-i ʿaşḳdan bir daḫı olur mı ḫalāş
8. Kākül-i pür-piç-i müşgin-tāra düşdi gönlimüz

ḳadrin bilür:

ḳadrin bilür: -
Mısra: **9**
Kıymet, değer bilmek

9. Bir ḫazef-pāreyse de Yaḥyā güher ḳadrin bilür
10. Āsitān-ı Ḥażret-i Ḫünkāra düşdi gönlimüz

Āsitān-ı Ḥażret-i Ḫünkāra:

Āsitān-ı Ḥażret-i Ḫünkāra: -
Mısra: **10**
Hünkar Hazretlerinin eşiği II Sultan IV. Murad'ın sarayı.

9. Bir ḫāzef-pāreyse de Yaḥyā güher ḳadrin bilür
10. Āsitān-ı Ḥażret-i Ḫünkāra düşdi gönlimüz

Ḥażret-i sulṭān murād'uñ:

Ḥażret-i sulṭān murād'uñ: -
Mısra: **11**
Sultan Murad Hazretleri (IV. Murad)

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ medḥini itdi penāh
12. Jāledür gūyā ki bir gülzāra düşdi gönlimüz

penāh itdi:

penāh itdi: -
Mısra: **11**
Sığınak edinmek

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ medḥini itdi penāh
12. Jāledür gūyā ki bir gülzāra düşdi gönlimüz

gūyā ki:

gūyā ki: -
Mısra: **12**
Sanki.

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ medḥini itdi penāh
12. Jāledür gūyā ki bir gülzāra düşdi gönlimüz

melāl:

Melālüm: -üm
Mısra: **1**
Sıkıntı, gam.

1. Melālüm mübtelā-yı zülf-i cānān olmayan bilmez
2. Benüm ḥālüm esi̱r-i kāfiristān olmayan bilmez

olmayan:

olmayan:
Mısra: **1**
Olmayan kimseler.

1. Melālüm mübtelā-yı zülf-i cānān olmayan bilmez
2. Benüm ḥālüm esi̱r-i kāfiristān olmayan bilmez

bilmez:

bilmez:
Mısra: **1**
Anlamamak.

1. Melālüm mübtelā-yı zülf-i cānān olmayan bilmez
2. Benüm ḥālüm esi̱r-i kāfiristān olmayan bilmez

bilmez:
Mısra: **2**
Anlamamak.

1. Melālüm mübtelā-yı zülf-i cānān olmayan bilmez
2. Benüm ḥālüm esi̱r-i kāfiristān olmayan bilmez

bilmez:
Mısra: **4**
Anlamamak.

3. Bu deñli ġuṣṣalar ġamlar içinde ḫandemüñ sırrın
4. Ġubār-ı ḫaṭṭuñ esrārıyla ḥayrān olmayan bilmez

bilmez:
Mısra: **6**
Anlamamak.

5. Lebin meclisde dil-ber dişledi bildüm nedür ḳaṣdı
6. İñen nāzükdür anı ʿārif-i cān olmayan bilmez

bilmez:
Mısra: **8**
Anlamamak.

7. Cemālüñ muṣḥafında sürḫ-ı laʿlüñ vaḳf-ı āyetdür
8. Bu rāzı vāḳıf-ı esrār-ı Ḳur'ān olmayan bilmez

ben:

Benüm: -üm
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Melālüm mübtelā-yı zülf-i cānān olmayan bilmez
2. Benüm ḥālüm esi̱r-i kāfiristān olmayan bilmez

ḥāl:

ḥālüm: -üm
Mısra: **2**
hâl, durum

1. Melālüm mübtelā-yı zülf-i cānān olmayan bilmez
2. Benüm ḥālüm esi̱r-i kāfiristān olmayan bilmez

olma:

olmayan: -yan
Mısra: **2**
Olmayan kimseler.

1. Melālüm mübtelā-yı zülf-i cānān olmayan bilmez
2. Benüm ḥālüm esi̱r-i kāfiristān olmayan bilmez

olmayan: -yan
Mısra: **4**
Olmayan kimseler.

3. Bu deñli ġuṣṣalar ġamlar içinde ḫandemüñ sırrın
4. Ġubār-ı ḫaṭṭuñ esrārıyla ḥayrān olmayan bilmez

olmayan: -yan
Mısra: **6**
Olmayan kimseler.

5. Lebin meclisde dil-ber dişledi bildüm nedür ḳaṣdı
6. İñen nāzükdür anı ʿārif-i cān olmayan bilmez

olmayan: -yan
Mısra: **8**
Olmayan kimseler.

7. Cemālüñ muṣḥafında sürḫ-ı laʿlüñ vaḳf-ı āyetdür
8. Bu rāzı vāḳıf-ı esrār-ı Ḳur'ān olmayan bilmez

ġuṣṣa:

ġuṣṣalar: -lar
Mısra: **3**
keder

3. Bu deñli ġuṣṣalar ġamlar içinde ḫandemüñ sırrın
4. Ġubār-ı ḫaṭṭuñ esrārıyla ḥayrān olmayan bilmez

ġam:

ġamlar: -lar
Mısra: **3**
Kaygı, tasa,

3. Bu deñli ġuṣṣalar ġamlar içinde ḫandemüñ sırrın
4. Ġubār-ı ḫaṭṭuñ esrārıyla ḥayrān olmayan bilmez

içinde:

içinde:
Mısra: **3**
İçinde, ortamında.

3. Bu deñli ġuṣṣalar ġamlar içinde ḫandemüñ sırrın
4. Ġubār-ı ḫaṭṭuñ esrārıyla ḥayrān olmayan bilmez

hande:

ẖandemüñ: -m, -üñ
Mısra: **3**
Gülüş

3. Bu deñli ġuṣṣalar ġamlar içinde ẖandemüñ sırrın
4. Ġubār-ı ḫaṭṭuñ esrārıyla ḥayrān olmayan bilmez

sırr:

sırrın: -ın
Mısra: **3**
gizli tutulan; kimseye söylenmeyen şey.

3. Bu deñli ġuṣṣalar ġamlar içinde ẖandemüñ sırrın
4. Ġubār-ı ḫaṭṭuñ esrārıyla ḥayrān olmayan bilmez

esrār:

esrārıyla: -ı, -y, -la
Mısra: **4**
sırlar, gizler

3. Bu deñli ġuṣṣalar ġamlar içinde ẖandemüñ sırrın
4. Ġubār-ı ḫaṭṭuñ esrārıyla ḥayrān olmayan bilmez

ḥayrān:

ḥayrān:
Mısra: **4**
Kendinden geçmiş II çok beğenen II şaşırmış.

3. Bu deñli ġuṣṣalar ġamlar içinde ẖandemüñ sırrın
4. Ġubār-ı ḫaṭṭuñ esrārıyla ḥayrān olmayan bilmez

meclis:

meclisde: -de
Mısra: **5**
toplantı, meclis

5. Lebin meclisde dil-ber dişledi bildüm nedür ḳaṣdı
6. İñen nāzükdür anı ʻārif-i cān olmayan bilmez

dil-ber:

dil-ber:
Mısra: **5**
Gönül alan güzel || Sevgili

5. Lebin meclisde dil-ber dişledi bildüm nedür ḳaṣdı
6. İñen nāzükdür anı ʻārif-i cān olmayan bilmez

bil:

bildüm: -düm
Mısra: **5**
İdrak etmek, kavramak.

5. Lebin meclisde dil-ber dişledi bildüm nedür ḳaṣdı
6. İñen nāzükdür anı ʻārif-i cān olmayan bilmez

nedür:

nedür:
Mısra: **5**
Nedir.

5. Lebin meclisde dil-ber dişledi bildüm nedür ḳaṣdı
6. İñen nāzükdür anı ʻārif-i cān olmayan bilmez

ḳaṣd:

ḳaṣdı: -ı
Mısra: **5**
Amaç

5. Lebin meclisde dil-ber dişledi bildüm nedür ḳaṣdı
6. İñen nāzükdür anı ʻārif-i cān olmayan bilmez

İñen:

İñen:
Mısra: **6**
çok, pek, fazla

5. Lebin meclisde dil-ber dişledi bildüm nedür ḳaṣdı
6. İñen nāzükdür anı ʻārif-i cān olmayan bilmez

nāzük:

nāzükdür: -dür
Mısra: **6**
İnce, narin.

5. Lebin meclisde dil-ber dişledi bildüm nedür ḳaṣdı
6. İñen nāzükdür anı ʻārif-i cān olmayan bilmez

anı:

anı:
Mısra: **6**
O, işaret zamiri.

5. Lebin meclisde dil-ber dişledi bildüm nedür ḳaṣdı
6. İñen nāzükdür anı ʻārif-i cān olmayan bilmez

cemāl:

Cemālüñ: -üñ
Mısra: **7**
Güzellik, sevgilinin yüzü.

7. Cemālüñ muṣḥafında sürẖ-ı laʿlüñ vaḳf-ı āyetdür
8. Bu rāzı vāḳıf-ı esrār-ı Ḳur'ān olmayan bilmez

muṣḥaf:

muṣḥafında: -ında
Mısra: **7**
Kitap II Güzellik.

7. Cemālüñ muṣḥafında sürẖ-ı laʿlüñ vaḳf-ı āyetdür
8. Bu rāzı vāḳıf-ı esrār-ı Ḳur'ān olmayan bilmez

bu:

Bu:
Mısra: **8**
bu, işaret sıfatı

7. Cemālüñ muṣḥafında sürẖ-ı laʿlüñ vaḳf-ı āyetdür
8. Bu rāzı vāḳıf-ı esrār-ı Ḳur'ān olmayan bilmez

rāz:

rāzı: -ı
Mısra: **8**
sır

7. Cemālüñ muṣḥafında sürẖ-ı laʿlüñ vaḳf-ı āyetdür
8. Bu rāzı vāḳıf-ı esrār-ı Ḳur'ān olmayan bilmez

mübtelā-yı zülf-i cānān:

mübtelā-yı zülf-i cānān: -
Mısra: **1**
Sevgilinin saçına tutkun

1. Melālüm mübtelā-yı zülf-i cānān olmayan bilmez
2. Benüm ḥālüm esi̱r-i kāfiristān olmayan bilmez

esir-i kāfiristān:

esi̱r-i kāfiristān: -
Mısra: **2**
Kafirler ülkesinin esiri II Sevgilinin siyah saçının esiri.

1. Melālüm mübtelā-yı zülf-i cānān olmayan bilmez
2. Benüm ḥālüm esi̱r-i kāfiristān olmayan bilmez

bu deñli:

bu deñli: -
Mısra: **3**
Bu kadar II böyle.

3. Bu deñli ġuṣṣalar ġamlar içinde ḫandemüñ sırrın
4. Ġubār-ı ḫaṭṭuñ esrārıyla ḥayrān olmayan bilmez

Ġubār-ı ḫaṭṭuñ:

Ġubār-ı ḫaṭṭuñ: -
Mısra: **4**
Ayva tüylerinin tozu II Sevgilinin gubarî yazı kadar küçük olan ayva tüyleri.

3. Bu deñli ġuṣṣalar ġamlar içinde ḫandemüñ sırrın
4. Ġubār-ı ḫaṭṭuñ esrārıyla ḥayrān olmayan bilmez

lebin dişledi:

lebin dişledi: -
Mısra: **5**
Dudaklarını ısırmak.

5. Lebin meclisde dil-ber dişledi bildüm nedür ḳaṣdı
6. İñen nāzükdür anı ʻārif-i cān olmayan bilmez

ʻārif-i cān:

ʻārif-i cān: -
Mısra: **6**
ruhu bilen, maneviyattan anlayan, özü tanıyan

5. Lebin meclisde dil-ber dişledi bildüm nedür ḳaṣdı
6. İñen nāzükdür anı ʻārif-i cān olmayan bilmez

sürḫ-ı laʿlüñ:

sürḫ-ı laʿlüñ: -
Mısra: **7**
Kırmızı dudak. II kırmızı lal taşına benzeyen dudak.

7. Cemālüñ muṣḥafında sürḫ-ı laʿlüñ vaḳf-ı āyetdür
8. Bu rāzı vāḳıf-ı esrār-ı Ḳur'ān olmayan bilmez

vaḳf-ı āyetdür:

vaḳf-ı āyetdür: -
Mısra: **7**
Âyetlerin durağı

7. Cemālüñ muṣḥafında sürḫ-ı laʿlüñ vaḳf-ı āyetdür
8. Bu rāzı vāḳıf-ı esrār-ı Ḳur'ān olmayan bilmez

vāḳıf-ı esrār-ı Ḳur'ān:

vāḳıf-ı esrār-ı Ḳur'ān: -
Mısra: **8**
Kur'ân'ın sırlarına vakıf II Kur'ân'ı anlayan.

7. Cemālüñ muṣḥafında sürḫ-ı laʿlüñ vaḳf-ı āyetdür
8. Bu rāzı vāḳıf-ı esrār-ı Ḳur'ān olmayan bilmez

akıd:

Aḳıdur: -ur
Mısra: **1**
akıtmak, akmasını sağlamak.

1. Aḳıdur cūy-ı sirişkini raḳīb-i nā-kes
2. Kūyuña uġramasun dirsen eger başını kes

kūy:

Kūyuña: -uña
Mısra: **2**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

1. Aḳıdur cūy-ı sirişkini raḳīb-i nā-kes
2. Kūyuña uġramasun dirsen eger başını kes

Kūyına: -ına
Mısra: **9**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

uġramasun:

uġramasun:
Mısra: **2**
Uğramamak II ziyaret etmemek.

1. Aḳıdur cūy-ı sirişkini raḳīb-i nā-kes
2. Kūyuña uġramasun dirsen eger başını kes

dir:

dirseñ: -señ
Mısra: **2**
Söylemek

1. Aḳıdur cūy-ı sirişkini raḳīb-i nā-kes
2. Kūyuña uġramasun dirsen eger başını kes

eger:

eger:
Mısra: **2**
şayet

1. Aḳıdur cūy-ı sirişkini raḳīb-i nā-kes
2. Kūyuña uġramasun dirsen eger başını kes

ezhār:

ezhār:
Mısra: **3**
Çiçekler.

3. Tekye-i bāġda ezhār yetişdi cümle
4. Mürşid-i bād-ı bahār eyledi var ise nefes

yetiş:

yetişdi: -di
Mısra: **3**
Yetişmek II büyümek.

3. Tekye-i bāġda ezhār yetişdi cümle
4. Mürşid-i bād-ı bahār eyledi var ise nefes

cümle:

cümle:
Mısra: **3**
Bütün, hep, tüm

3. Tekye-i bāġda ezhār yetişdi cümle
4. Mürşid-i bād-ı bahār eyledi var ise nefes

var:

var:
Mısra: **4**
Mevcut II var.

3. Tekye-i bāġda ezhār yetişdi cümle
4. Mürşid-i bād-ı bahār eyledi var ise nefes

ise:

ise:
Mısra: **4**
koşul edatı

3. Tekye-i bāġda ezhār yetişdi cümle
4. Mürşid-i bād-ı bahār eyledi var ise nefes

Çekil:

Çeḳilür: -ür
Mısra: **5**
Sürülmek II gitmek.

5. Çeḳilür ḳāfile-i ʿömr diyār-ı ʿademe
6. Nāle-i cān u dil ol ḳāfileye bang-ı ceres

---

ol:

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Çeḳilür ḳāfile-i ʿömr diyār-ı ʿademe
6. Nāle-i cān u dil ol ḳāfileye bang-ı ceres

oldı: -dı
Mısra: **7**
Olmak.

7. Dil ki mānend-i ḥabāb oldı hevāyi̱-meşreb
8. Eyledi bāde-i laʿl-ı leb-i cānānı heves

---

kāfile:

ḳāfileye: -ye
Mısra: **6**
Kervan.

5. Çeḳilür ḳāfile-i ʿömr diyār-ı ʿademe
6. Nāle-i cān u dil ol ḳāfileye bang-ı ceres

---

dil:

Dil:
Mısra: **7**
gönül

7. Dil ki mānend-i ḥabāb oldı hevāyi̱-meşreb
8. Eyledi bāde-i laʿl-ı leb-i cānānı heves

---

ki:

ki:
Mısra: **7**
Ki bağlacı.

7. Dil ki mānend-i ḥabāb oldı hevāyi̱-meşreb
8. Eyledi bāde-i laʿl-ı leb-i cānānı heves

---

hevāyi-meşreb:

hevāyi̱-meşreb:
Mısra: **7**
Nefsine düşkün olan II arzularının peşinden giden.

7. Dil ki mānend-i ḥabāb oldı hevāyi̱-meşreb
8. Eyledi bāde-i laʿl-ı leb-i cānānı heves

---

girye:

girye:
Mısra: **9**
Ağlama, gözyaşı.

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

---

ile:

ile:
Mısra: **9**
Vasıtasıyla.

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

ile:
Mısra: **10**
Vasıtasıyla.

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

---

bāğ:

Bāġa: -a
Mısra: **10**
bahçe

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

---

gelmez:

gelmez:
Mısra: **10**
Gelmek.

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

---

mi:

mi:
Mısra: **10**
soru edatı

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

---

cūy-ı sirişkini:

cūy-ı sirişkini: -
Mısra: **1**
Gözyaşı ırmağı.

1. Aḳıdur cūy-ı sirişkini raḳīb-i nā-kes
2. Kūyuña uġramasun dirsen eger başını kes

---

raḳib-i nā-kes:

raḳīb-i nā-kes: -
Mısra: **1**
Alçak rakip.

1. Aḳıdur cūy-ı sirişkini raḳīb-i nā-kes
2. Kūyuña uġramasun dirsen eger başını kes

---

başını kes:

başını kes: -
Mısra: **2**
Başını kesmek II başını gövdesinden ayırmak II öldürmek.

1. Aḳıdur cūy-ı sirişkini raḳīb-i nā-kes
2. Kūyuña uġramasun dirsen eger başını kes

---

tekye-i bāğda:

tekye-i bāġda: -
Mısra: **3**
Bahçe dergahı II bahçe.

3. Tekye-i bāġda ezhār yetişdi cümle
4. Mürşid-i bād-ı bahār eyledi var ise nefes

---

mürşid-i bād-ı bahār:

mürşid-i bād-ı bahār: -
Mısra: **4**
Bahar rüzgarının mürşidi

3. Tekye-i bāġda ezhār yetişdi

cümle
4. Mürşid-i bād-ı bahār eyledi var ise nefes

nefes eyledi:

nefes eyledi: -
Mısra: **4**
Nefes vermek II üflemek.

3. Tekye-i bāġda ezhār yetişdi cümle
4. Mürşid-i bād-ı bahār eyledi var ise nefes

diyār-ı ʿademe:

diyār-ı ʿademe: -
Mısra: **5**
Yokluk ülkesi.

5. Çeḳilür ḳāfile-i ʿömr diyār-ı ʿademe
6. Nāle-i cān u dil ol ḳāfileye bang-ı ceres

ḳāfile-i ʿömr:

ḳāfile-i ʿömr: -
Mısra: **5**
Ömür kervanı. II Yaşama veya var olma süresi, hayat.

5. Çeḳilür ḳāfile-i ʿömr diyār-ı ʿademe
6. Nāle-i cān u dil ol ḳāfileye bang-ı ceres

nāle-i cān u dil:

nāle-i cān u dil: -
Mısra: **6**
Gönül ve canın feryadı

5. Çeḳilür ḳāfile-i ʿömr diyār-ı ʿademe
6. Nāle-i cān u dil ol ḳāfileye bang-ı ceres

bang-ı ceres:

bang-ı ceres: -
Mısra: **6**
Çan sesi.

5. Çeḳilür ḳāfile-i ʿömr diyār-ı ʿademe
6. Nāle-i cān u dil ol ḳāfileye bang-ı ceres

mānend-i ḥabāb:

mānend-i ḥabāb: -
Mısra: **7**
Su kabarcıkları gibi. || Geçici olan şeyler.

7. Dil ki mānend-i ḥabāb oldı hevāy̱i-meşreb
8. Eyledi bāde-i laʿl-ı leb-i cānānı heves

bāde-i laʿl-i leb-i cānānı:

bāde-i laʿl-i leb-i cānānı: -
Mısra: **8**
Sevgilinin kırmızı dudağının şarabı.

7. Dil ki mānend-i ḥabāb oldı hevāy̱i-meşreb
8. Eyledi bāde-i laʿl-ı leb-i cānānı heves

heves eyledi:

heves eyledi: -
Mısra: **8**
heveslenmek

7. Dil ki mānend-i ḥabāb oldı hevāy̱i-meşreb
8. Eyledi bāde-i laʿl-ı leb-i cānānı heves

vāṣıl olursak:

vāṣıl olursak: -
Mısra: **9**
erişmek, ulaşmak

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

ne ʿaceb:

ne ʿaceb: -
Mısra: **9**
şaşılır mı ?

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

aḳar şu:

aḳar şu: -
Mısra: **10**
ırmak, nehir.

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

niçe has:

niçe ḫas: -
Mısra: **10**
Kendine has bir şekilde.

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

aḳıd:

Aḳıdur: -ur
Mısra: **1**
akıtmak, akmasını sağlamak.

1. Aḳıdur cūy-ı sirişkini raḳīb-i nā-kes
2. Kūyuña uġramasun dirsen eger başını kes

kūy:

Kūyuña: -uña
Mısra: **2**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

1. Aḳıdur cūy-ı sirişkini raḳīb-i nā-kes
2. Kūyuña uġramasun dirsen eger başını kes

Kūyına: -ına
Mısra: **9**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

uġramasun:

uġramasun:
Mısra: **2**
Uğramamak II ziyaret etmemek.

1. Aḳıdur cūy-ı sirişkini raḳīb-i nā-kes
2. Kūyuña uġramasun dirsen eger başını kes

dir:

dirseñ: -señ
Mısra: **2**
Söylemek

1. Aḳıdur cūy-ı sirişkini raḳīb-i nā-kes
2. Kūyuña uġramasun dirsen eger başını kes

eger:

eger:
Mısra: **2**
şayet

1. Aḳıdur cūy-ı sirişkini raḳīb-i nā-kes
2. Kūyuña uġramasun dirsen eger başını kes

ezhār:

ezhār:
Mısra: **3**
Çiçekler.

3. Tekye-i bāġda ezhār yetişdi cümle
4. Mürşid-i bād-ı bahār eyledi var ise nefes

yetiş:

yetişdi: -di
Mısra: **3**
Yetişmek II büyümek.

3. Tekye-i bāġda ezhār yetişdi cümle
4. Mürşid-i bād-ı bahār eyledi var ise nefes

cümle:

cümle:
Mısra: **3**
Bütün, hep, tüm

3. Tekye-i bāġda ezhār yetişdi cümle
4. Mürşid-i bād-ı bahār eyledi var ise nefes

var:

var:
Mısra: **4**
Mevcut II var.

3. Tekye-i bāġda ezhār yetişdi cümle
4. Mürşid-i bād-ı bahār eyledi var ise nefes

ise:

ise:
Mısra: **4**
koşul edatı

3. Tekye-i bāġda ezhār yetişdi cümle
4. Mürşid-i bād-ı bahār eyledi var ise nefes

Çekil:

Çeḳilür: -ür
Mısra: **5**
Sürülmek II gitmek.

5. Çeḳilür ḳāfile-i ʿömr diyār-ı ʿademe
6. Nāle-i cān u dil ol ḳāfileye bang-ı ceres

ol:

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Çeḳilür ḳāfile-i ʿömr diyār-ı ʿademe
6. Nāle-i cān u dil ol ḳāfileye bang-ı ceres

oldı: -dı
Mısra: **7**
Olmak.

7. Dil ki mānend-i ḥabāb oldı hevāyi̱-meşreb
8. Eyledi bāde-i laʿl-ı leb-i cānānı heves

ḳāfile:

ḳāfileye: -ye
Mısra: **6**
Kervan.

5. Çeḳilür ḳāfile-i ʿömr diyār-ı ʿademe
6. Nāle-i cān u dil ol ḳāfileye bang-ı ceres

dil:

Dil:
Mısra: **7**
gönül

7. Dil ki mānend-i ḥabāb oldı hevāyi̱-meşreb
8. Eyledi bāde-i laʿl-ı leb-i cānānı heves

ki:

ki:
Mısra: **7**
Ki bağlacı.

7. Dil ki mānend-i ḥabāb oldı hevāyi̱-meşreb
8. Eyledi bāde-i laʿl-ı leb-i cānānı heves

hevāyi̱-meşreb:

hevāyi̱-meşreb:
Mısra: **7**
Nefsine düşkün olan II arzularının peşinden giden.

7. Dil ki mānend-i ḥabāb oldı hevāyi̱-meşreb
8. Eyledi bāde-i laʿl-ı leb-i cānānı heves

girye:

girye:
Mısra: **9**
Ağlama, gözyaşı.

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

ile:

ile:
Mısra: **9**
Vasıtasıyla.

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

ile:
Mısra: **10**
Vasıtasıyla.

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

bāġ:

Bāġa: -a
Mısra: **10**
bahçe

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

gelmez:

gelmez:
Mısra: **10**
Gelmek.

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

mi:

mi:
Mısra: **10**
soru edatı

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar şu ile Yaḥyā niçe ḫas

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar ṣu ile Yaḥyā niçe ḫas

cūy-ı sirişkini:

***cūy-ı sirişkini:* -**
Mısra: **1**
Gözyaşı ırmağı.

1. Aḳıdur cūy-ı sirişkini raḳīb-i nā-kes
2. Kūyuña uġramasun dirsen eger başını kes

raḳib-i nā-kes:

***raḳīb-i nā-kes:* -**
Mısra: **1**
Alçak rakip.

1. Aḳıdur cūy-ı sirişkini raḳīb-i nā-kes
2. Kūyuña uġramasun dirsen eger başını kes

başını kes:

***başını kes:* -**
Mısra: **2**
Başını kesmek II başını gövdesinden ayırmak II öldürmek.

1. Aḳıdur cūy-ı sirişkini raḳīb-i nā-kes
2. Kūyuña uġramasun dirsen eger başını kes

tekye-i bāġda:

***tekye-i bāġda:* -**
Mısra: **3**
Bahçe dergahı II bahçe.

3. Tekye-i bāġda ezhār yetişdi cümle
4. Mürşid-i bād-ı bahār eyledi var ise nefes

mürşid-i bād-ı bahār:

***mürşid-i bād-ı bahār:* -**
Mısra: **4**
Bahar rüzgarının mürşidi

3. Tekye-i bāġda ezhār yetişdi cümle
4. Mürşid-i bād-ı bahār eyledi var ise nefes

nefes eyledi:

***nefes eyledi:* -**
Mısra: **4**
Nefes vermek II üflemek.

3. Tekye-i bāġda ezhār yetişdi cümle
4. Mürşid-i bād-ı bahār eyledi var ise nefes

diyār-ı ʿademe:

***diyār-ı ʿademe:* -**
Mısra: **5**
Yokluk ülkesi.

5. Çeḳilür ḳāfile-i ʿömr diyār-ı ʿademe
6. Nāle-i cān u dil ol ḳāfileye bang-ı ceres

ḳāfile-i ʿömr:

***ḳāfile-i ʿömr:* -**
Mısra: **5**
Ömür kervanı. II Yaşama veya var olma süresi, hayat.

5. Çeḳilür ḳāfile-i ʿömr diyār-ı ʿademe
6. Nāle-i cān u dil ol ḳāfileye bang-ı ceres

nāle-i cān u dil:

***nāle-i cān u dil:* -**
Mısra: **6**
Gönül ve canın feryadı

5. Çeḳilür ḳāfile-i ʿömr diyār-ı ʿademe
6. Nāle-i cān u dil ol ḳāfileye bang-ı ceres

bang-ı ceres:

***bang-ı ceres:* -**
Mısra: **6**
Çan sesi.

5. Çeḳilür ḳāfile-i ʿömr diyār-ı ʿademe
6. Nāle-i cān u dil ol ḳāfileye bang-ı ceres

mānend-i ḥabāb:

***mānend-i ḥabāb:* -**
Mısra: **7**
Su kabarcıkları gibi. || Geçici olan şeyler.

7. Dil ki mānend-i ḥabāb oldı hevāyi-meşreb
8. Eyledi bāde-i laʿl-ı leb-i cānānı heves

bāde-i laʿl-i leb-i cānānı:

***bāde-i laʿl-i leb-i cānānı:* -**
Mısra: **8**
Sevgilinin kırmızı dudağının şarabı.

7. Dil ki mānend-i ḥabāb oldı hevāyi-meşreb
8. Eyledi bāde-i laʿl-ı leb-i cānānı heves

heves eyledi:

***heves eyledi:* -**
Mısra: **8**
heveslenmek

7. Dil ki mānend-i ḥabāb oldı hevāyi-meşreb
8. Eyledi bāde-i laʿl-ı leb-i cānānı heves

vāṣıl olursak:

***vāṣıl olursak:* -**
Mısra: **9**
erişmek, ulaşmak

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar ṣu ile Yaḥyā niçe ḫas

ne ʿaceb:

***ne ʿaceb:* -**
Mısra: **9**
şaşılır mı ?

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar ṣu ile Yaḥyā niçe ḫas

aḳar ṣu:

***aḳar ṣu:* -**
Mısra: **10**
ırmak, nehir.

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar ṣu ile Yaḥyā niçe ḫas

niçe ḫas:

***niçe ḫas:* -**
Mısra: **10**
Kendine has bir şekilde.

9. Kūyına girye ile vāṣıl olursak ne ʿaceb
10. Bāġa gelmez mi aḳar ṣu ile Yaḥyā niçe ḫas

ile:

ile:
Mısra: **1**
ile bağlacı ll birlikte

1. ʿAşḳ-ı Leylā ile bir āteş-i sūzān iki Ḳays
2. Bilmeyüp dirdi görenler neye ʿüryān idi Ḳays

ile:
Mısra: **3**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Cemʿ idüp bir nice ḫāşāk ile bir ḳaç mürġı
4. Ḥaṣılı muntaẓır-ı maḳdem-i mihmān idi Ḳays

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. ʿAşḳ-ı Leylā ile bir āteş-i sūzān iki Ḳays
2. Bilmeyüp dirdi görenler neye ʿüryān idi Ḳays

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Rūḥ vardı ḥarekāt u sekenātında anuñ
8. Ẓāhirā gerçi ki bir ṣūret-i bį-cān idi Ḳays

iki:

iki:
Mısra: **1**
İki, sayı sıfatı

1. ʿAşḳ-ı Leylā ile bir āteş-i sūzān iki Ḳays
2. Bilmeyüp dirdi görenler neye ʿüryān idi Ḳays

Ḳays:

Ḳays:
Mısra: **1**
Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun.

1. ʿAşḳ-ı Leylā ile bir āteş-i sūzān iki Ḳays
2. Bilmeyüp dirdi görenler neye ʿüryān idi Ḳays

Ḳays:
Mısra: **2**
Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun.

1. ʿAşḳ-ı Leylā ile bir āteş-i sūzān iki Ḳays
2. Bilmeyüp dirdi görenler neye ʿüryān idi Ḳays

Ḳays:
Mısra: **4**
Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun.

3. Cemʿ idüp bir nice ḫāşāk ile bir ḳaç mürġı
4. Ḥaṣılı muntaẓır-ı maḳdem-i mihmān idi Ḳays

Ḳays:
Mısra: **6**
Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun.

5. Ne içün başına üşdürmüş idi mürġānı
6. Bunca ġavġā ne idi ṭut ki Süleymān idi Ḳays

Ḳays:
Mısra: **8**
Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun.

7. Rūḥ vardı ḥarekāt u sekenātında anuñ
8. Ẓāhirā gerçi ki bir ṣūret-i bį-cān idi Ḳays

Ḳays:
Mısra: **10**
Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun.

9. Pā-bürehne ḥarekāt itse ʿaceb mi Yaḥyā
10. Dāʾimā çün ḥarem-i ʿaşḳa pūyān idi Ḳays

bilme:

Bilmeyüp: -yüp
Mısra: **2**
bilmemek II haberdar olmamak

1. ʿAşḳ-ı Leylā ile bir āteş-i sūzān iki Ḳays
2. Bilmeyüp dirdi görenler neye ʿüryān idi Ḳays

di:

dirdi: -r, -di
Mısra: **2**
Söylemek II demek.

1. ʿAşḳ-ı Leylā ile bir āteş-i sūzān iki Ḳays
2. Bilmeyüp dirdi görenler neye ʿüryān idi Ḳays

gören:

görenler: -ler
Mısra: **2**
Gören kimseler

1. ʿAşḳ-ı Leylā ile bir āteş-i sūzān iki Ḳays
2. Bilmeyüp dirdi görenler neye ʿüryān idi Ḳays

neye:

neye:
Mısra: **2**
Neden, niçin

1. ʿAşḳ-ı Leylā ile bir āteş-i sūzān iki Ḳays
2. Bilmeyüp dirdi görenler neye ʿüryān idi Ḳays

ʻüryān:

ʻüryān:
Mısra: **2**
Çıplak.

1. ʿAşḳ-ı Leylā ile bir āteş-i sūzān iki Ḳays
2. Bilmeyüp dirdi görenler neye ʿüryān idi Ḳays

i:

idi: -di
Mısra: **2**
İ- yardımcı fiili.

1. ʿAşḳ-ı Leylā ile bir āteş-i sūzān iki Ḳays
2. Bilmeyüp dirdi görenler neye ʿüryān idi Ḳays

idi: -di
Mısra: **4**
İ- yardımcı fiili.

3. Cemʿ idüp bir nice ḫāşāk ile bir ḳaç mürġı
4. Ḥaṣılı muntaẓır-ı maḳdem-i mihmān idi Ḳays

idi: -di
Mısra: **5**
İ- yardımcı fiili.

5. Ne içün başına üşdürmüş idi mürġānı
6. Bunca ġavġā ne idi ṭut ki Süleymān idi Ḳays

idi: -di
Mısra: **6**
İ- yardımcı fiili.

5. Ne içün başına üşdürmüş idi mürġānı
6. Bunca ġavġā ne idi ṭut ki Süleymān idi Ḳays

idi: -di
Mısra: **6**
İ- yardımcı fiili.

5. Ne içün başına üşdürmüş idi mürġānı
6. Bunca ġavġā ne idi ṭut ki Süleymān idi Ḳays

idi: -di
Mısra: **8**
İ- yardımcı fiili.

7. Rūḥ vardı ḥarekāt u sekenātında anuñ
8. Ẓāhirā gerçi ki bir ṣūret-i bį-cān idi Ḳays

idi: -di
Mısra: **10**
İ- yardımcı fiili.

9. Pā-bürehne ḥarekāt itse ʿaceb mi Yaḥyā
10. Dāʾimā çün ḥarem-i ʿaşḳa pūyān idi Ḳays

ḫāşāk:

ḫāşāk:
Mısra: **3**
ot, çer çöp.

3. Cemʿ idüp bir nice ḫāşāk ile bir ḳaç mürġı
4. Ḥaṣılı muntaẓır-ı maḳdem-i mihmān idi Ḳays

---

mürġ:

mürġı: -ı
Mısra: **3**
Kuş.

3. Cemʿ idüp bir nice ḫāşāk ile bir ḳaç mürġı
4. Ḥaṣılı muntaẓır-ı maḳdem-i mihmān idi Ḳays

Haşılı:

Ḥaşılı:
Mısra: **4**
doğrusu.

3. Cemʿ idüp bir nice ḫāşāk ile bir ḳaç mürġı
4. Ḥaṣılı muntaẓır-ı maḳdem-i mihmān idi Ḳays

---

mürġān:

mürġānı: -ı
Mısra: **5**
Kuşlar.

5. Ne içün başına üşdürmüş idi mürġānı
6. Bunca ġavġā ne idi ṭut ki Süleymān idi Ḳays

---

bunca:

Bunca:
Mısra: **6**
Bu kadar, böylesi

5. Ne içün başına üşdürmüş idi mürġānı
6. Bunca ġavġā ne idi ṭut ki Süleymān idi Ḳays

ġavġā:

ġavġā:
Mısra: **6**
Kavga, dövüş

5. Ne içün başına üşdürmüş idi mürġānı
6. Bunca ġavġā ne idi ṭut ki Süleymān idi Ḳays

---

ne:

ne:
Mısra: **6**
neden

5. Ne içün başına üşdürmüş idi mürġānı
6. Bunca ġavġā ne idi ṭut ki Süleymān idi Ḳays

---

süleymān:

Süleymān:
Mısra: **6**
Hz. Süleyman.

5. Ne içün başına üşdürmüş idi mürġānı
6. Bunca ġavġā ne idi ṭut ki Süleymān idi Ḳays

---

rūḥ:

Rūḥ:
Mısra: **7**
Can II hayat

7. Rūḥ vardı ḥarekāt u sekenātında anuñ
8. Ẓāhirā gerçi ki bir ṣūret-i bį-cān idi Ḳays

---

var:

vardı: -dı
Mısra: **7**
Var II mevcut.

7. Rūḥ vardı ḥarekāt u sekenātında anuñ
8. Ẓāhirā gerçi ki bir ṣūret-i bį-cān idi Ḳays

---

a:

anuñ: -nuñ
Mısra: **7**
O, kişi zamiri.

7. Rūḥ vardı ḥarekāt u sekenātında anuñ
8. Ẓāhirā gerçi ki bir ṣūret-i bį-cān idi Ḳays

Ẓāhirā:

Ẓāhirā:
Mısra: **8**
görünüşte

7. Rūḥ vardı ḥarekāt u sekenātında anuñ
8. Ẓāhirā gerçi ki bir ṣūret-i bį-cān idi Ḳays

---

pā-bürehne:

Pā-bürehne:
Mısra: **9**
Yalın ayak.

9. Pā-bürehne ḥarekāt itse ʿaceb mi Yaḥyā
10. Dāʾimā çün ḥarem-i ʿaşḳa pūyān idi Ḳays

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Pā-bürehne ḥarekāt itse ʿaceb mi Yaḥyā
10. Dāʾimā çün ḥarem-i ʿaşḳa pūyān idi Ḳays

---

dāʾimā:

Dāʾimā:
Mısra: **10**
Devamlı, sürekli.

9. Pā-bürehne ḥarekāt itse ʿaceb mi Yaḥyā
10. Dāʾimā çün ḥarem-i ʿaşḳa pūyān idi Ḳays

çün:

çün:
Mısra: **10**
için

9. Pā-bürehne ḥarekāt itse ʿaceb mi Yaḥyā
10. Dāʾimā çün ḥarem-i ʿaşḳa pūyān idi Ḳays

---

pūyān:

pūyān:
Mısra: **10**
seyirdici, koşan

9. Pā-bürehne ḥarekāt itse ʿaceb mi Yaḥyā
10. Dāʾimā çün ḥarem-i ʿaşḳa pūyān idi Ḳays

ʿaşḳ-ı leylā:

ʿaşḳ-ı leylā: -
Mısra: **1**
Leyla'nın aşkı.

1. ʿAşḳ-ı Leylā ile bir āteş-i sūzān iki Ḳays
2. Bilmeyüp dirdi görenler neye ʿüryān idi Ḳays

āteş-i sūzān:

āteş-i sūzān: -
Mısra: **1**
yakıcı ateş

1. ʿAşḳ-ı Leylā ile bir āteş-i sūzān iki Ḳays
2. Bilmeyüp dirdi görenler neye ʿüryān idi Ḳays

cemʿ idüp:

cemʿ idüp: -
Mısra: **3**
Toplamak.

3. Cemʿ idüp bir nice ḫāşāk ile bir ḳaç mürġı
4. Ḥāṣılı muntaẓır-ı maḳdem-i mihmān idi Ḳays

bir ḳaç:

bir ḳaç: -
Mısra: **3**
Birkaç II biraz.

3. Cemʿ idüp bir nice ḫāşāk ile bir ḳaç mürġı
4. Ḥāṣılı muntaẓır-ı maḳdem-i mihmān idi Ḳays

bir nice:

bir nice: -
Mısra: **3**
Bir hayli, birçok.

3. Cemʿ idüp bir nice ḫāşāk ile bir ḳaç mürġı
4. Ḥāṣılı muntaẓır-ı maḳdem-i mihmān idi Ḳays

muntaẓır-ı maḳdem-i mihmān:

muntaẓır-ı maḳdem-i mihmān: -
Mısra: **4**
Misafirlerinin gelmesini bekleyen.

3. Cemʿ idüp bir nice ḫāşāk ile bir ḳaç mürġı
4. Ḥāṣılı muntaẓır-ı maḳdem-i mihmān idi Ḳays

ne içün:

ne içün: -
Mısra: **5**
Niçin.

5. Ne içün başına üşdürmüş idi mürġānı
6. Bunca ġavġā ne idi ṭut ki Süleymān idi Ḳays

başına üşdürmüş:

başına üşdürmüş: -
Mısra: **5**
Başına toplamak II başına üşüştürmek.

5. Ne içün başına üşdürmüş idi mürġānı
6. Bunca ġavġā ne idi ṭut ki Süleymān idi Ḳays

ṭut ki:

ṭut ki: -
Mısra: **6**
Varsayalım, farzedelim

5. Ne içün başına üşdürmüş idi mürġānı
6. Bunca ġavġā ne idi ṭut ki Süleymān idi Ḳays

ḥarekāt u sekenātında:

ḥarekāt u sekenātında: -
Mısra: **7**
Hal ve hareket II Davranış ve duruş.

7. Rūḥ vardı ḥarekāt u sekenātında anuñ
8. Ẓāhirā gerçi ki bir ṣūret-i bị-cān idi Ḳays

gerçi ki:

gerçi ki: -
Mısra: **8**
Gerçi.

7. Rūḥ vardı ḥarekāt u sekenātında anuñ
8. Ẓāhirā gerçi ki bir ṣūret-i bị-cān idi Ḳays

ṣūret-i bi-cān:

ṣūret-i bị-cān: -
Mısra: **8**
cansız bir suret

7. Rūḥ vardı ḥarekāt u sekenātında anuñ
8. Ẓāhirā gerçi ki bir ṣūret-i bị-cān idi Ḳays

ḥarekāt itse:

ḥarekāt itse: -
Mısra: **9**
Hareket etmek II yürümek.

9. Pā-bürehne ḥarekāt itse ʿaceb mi Yaḥyā
10. Dāʾimā çün ḥarem-i ʿaşḳa pūyān idi Ḳays

ʿaceb mi:

ʿaceb mi: -
Mısra: **9**
Şaşılır mı.

9. Pā-bürehne ḥarekāt itse ʿaceb mi Yaḥyā
10. Dāʾimā çün ḥarem-i ʿaşḳa pūyān idi Ḳays

ḥarem-i ʿaşḳa:

ḥarem-i ʿaşḳa: -
Mısra: **10**
aşk haremi

9. Pā-bürehne ḥarekāt itse ʿaceb mi Yaḥyā
10. Dāʾimā çün ḥarem-i ʿaşḳa pūyān idi Ḳays

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳı: -ı
Mısra: **1**
Âşık, seven.

1. Mümkin mi ide ʿāşıḳı maḥbūbı ferāmūş
2. Hiç ola mı Yūsuf ide Yaʿḳūb'ı ferāmūş

maḥbūb:

maḥbūbı: -ı
Mısra: **1**
Sevilen, sevgili.

1. Mümkin mi ide ʿāşıḳı maḥbūbı ferāmūş
2. Hiç ola mı Yūsuf ide Yaʿḳūb'ı ferāmūş

yūsuf:

Yūsuf:
Mısra: **2**
Hz. Yusuf peygamber.

1. Mümkin mi ide ʿāşıḳı
maḥbūbı ferāmūş
2. Hịç ola mı Yūsuf ide
Yaʿkūb'ı ferāmūş

---

ya ʿkūb':

Yaʿkūb'ı: -ı
Mısra: **2**
Hz. Ya'kûb

1. Mümkin mi ide ʿāşıḳı
maḥbūbı ferāmūş
2. Hịç ola mı Yūsuf ide
Yaʿkūb'ı ferāmūş

---

i:

idi: -di
Mısra: **3**
İ- yardımcı fiili.

3. Derc itmiş idi nāmesine
vaʿde-i vaṣlın
4. Yār itdi mi gönderdügi
mektūbı ferāmūş

---

nāme:

nāmesine: -sine
Mısra: **3**
mektup.

3. Derc itmiş idi nāmesine
vaʿde-i vaṣlın
4. Yār itdi mi gönderdügi
mektūbı ferāmūş

---

yār:

Yār:
Mısra: **4**
Sevgili

3. Derc itmiş idi nāmesine
vaʿde-i vaṣlın
4. Yār itdi mi gönderdügi
mektūbı ferāmūş

---

mi:

mi:
Mısra: **4**
soru edatı

3. Derc itmiş idi nāmesine
vaʿde-i vaṣlın
4. Yār itdi mi gönderdügi
mektūbı ferāmūş

mi:
Mısra: **10**
soru edatı

9. Yādımdadur ol ġonce-
femüñ sözleri Yaḥyā
10. Ṭabʿ ehli ider mi suḫan-
ḫūbı ferāmūş

---

gönder:

gönderdügi: -düg, -i
Mısra: **4**
göndermek II yollamak

3. Derc itmiş idi nāmesine
vaʿde-i vaṣlın
4. Yār itdi mi gönderdügi
mektūbı ferāmūş

---

mektūb:

mektūbı: -ı
Mısra: **4**
Mektup

3. Derc itmiş idi nāmesine
vaʿde-i vaṣlın
4. Yār itdi mi gönderdügi
mektūbı ferāmūş

İtdür:

İtdürdi: -di
Mısra: **5**
Ettirmek II söyletmek.

5. İtdürdi o leblerden olan
ḥüsn-i ḫiṭābuñ
6. Ġamzeñden olan fitne vü
āşūbı ferāmūş

---

o:

o:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. İtdürdi o leblerden olan
ḥüsn-i ḫiṭābuñ
6. Ġamzeñden olan fitne vü
āşūbı ferāmūş

---

leb:

leblerden: -ler, -den
Mısra: **5**
dudak

5. İtdürdi o leblerden olan
ḥüsn-i ḫiṭābuñ
6. Ġamzeñden olan fitne vü
āşūbı ferāmūş

---

olan:

olan:
Mısra: **5**
Olmak

5. İtdürdi o leblerden olan
ḥüsn-i ḫiṭābuñ
6. Ġamzeñden olan fitne vü
āşūbı ferāmūş

Ġamze:

Ġamzeñden: -ñden
Mısra: **6**
Göz ucu ile yan bakış.

5. İtdürdi o leblerden olan
ḥüsn-i ḫiṭābuñ
6. Ġamzeñden olan fitne vü
āşūbı ferāmūş

---

ol:

olan: -an
Mısra: **6**
Olmak.

5. İtdürdi o leblerden olan
ḥüsn-i ḫiṭābuñ
6. Ġamzeñden olan fitne vü
āşūbı ferāmūş

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Ümmịd idersin ki gele
meclise bị-bāk
8. İtdüñ meger ol dil-ber-i
maḥcūbı ferāmūş

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Yādımdadur ol ġonce-
femüñ sözleri Yaḥyā
10. Ṭabʿ ehli ider mi suḫan-
ḫūbı ferāmūş

---

ferāmūş:

ferāmūş:
Mısra: **6**
Unutmak II unutulmuş.

5. İtdürdi o leblerden olan
ḥüsn-i ḫiṭābuñ
6. Ġamzeñden olan fitne vü
āşūbı ferāmūş

---

ki:

ki:
Mısra: **7**
Ki bağlacı.

7. Ümmịd idersin ki gele
meclise bị-bāk
8. İtdüñ meger ol dil-ber-i
maḥcūbı ferāmūş

---

gel:

gele: -e
Mısra: **7**
Gelmek.

7. Ümmi̱d idersin ki gele meclise bi̱-bāk
8. İtdüñ meger ol dil-ber-i maḥcūbı ferāmūş

meclis:

meclise: -e
Mısra: **7**
Oturulacak, toplanılacak yer.

7. Ümmi̱d idersin ki gele meclise bi̱-bāk
8. İtdüñ meger ol dil-ber-i maḥcūbı ferāmūş

bi̱-bāk:

bi̱-bāk:
Mısra: **7**
Korkusuz, çekinmeyen, sakınmayan.

7. Ümmi̱d idersin ki gele meclise bi̱-bāk
8. İtdüñ meger ol dil-ber-i maḥcūbı ferāmūş

meger:

meger:
Mısra: **8**
Meğer

7. Ümmi̱d idersin ki gele meclise bi̱-bāk
8. İtdüñ meger ol dil-ber-i maḥcūbı ferāmūş

yād:

Yādımdadur: -ım, -da, -dur
Mısra: **9**
Hatırlama,anma.

9. Yādımdadur ol ġonce-femüñ sözleri Yaḥyā
10. Ṭabʿ ehli ider mi suḫan-ḫūbı ferāmūş

ġonce-fem:

ġonce-femüñ: -üñ
Mısra: **9**
Gonca ağızlı II Sevgili.

9. Yādımdadur ol ġonce-femüñ sözleri Yaḥyā
10. Ṭabʿ ehli ider mi suḫan-ḫūbı ferāmūş

söz:

sözleri: -leri
Mısra: **9**
söz, söylem

9. Yādımdadur ol ġonce-femüñ sözleri Yaḥyā
10. Ṭabʿ ehli ider mi suḫan-ḫūbı ferāmūş

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yādımdadur ol ġonce-femüñ sözleri Yaḥyā
10. Ṭabʿ ehli ider mi suḫan-ḫūbı ferāmūş

suḫan-ḫūb:

suḫan-ḫūbı: -ı
Mısra: **10**
Güzel söz.

9. Yādımdadur ol ġonce-femüñ sözleri Yaḥyā
10. Ṭabʿ ehli ider mi suḫan-ḫūbı ferāmūş

ferāmūş ide:

ferāmūş ide: -
Mısra: **1**
unutmak

1. Mümkin mi ide ʿāşıḳı maḥbūbı ferāmūş
2. Hiç ola mı Yūsuf ide Yaʿḳūb'ı ferāmūş

ferāmūş ide: -
Mısra: **2**
unutmak

1. Mümkin mi ide ʿāşıḳı maḥbūbı ferāmūş
2. Hiç ola mı Yūsuf ide Yaʿḳūb'ı ferāmūş

mümkin mi:

mümkin mi: -
Mısra: **1**
Mümkün mü? II imkanı var mı?

1. Mümkin mi ide ʿāşıḳı maḥbūbı ferāmūş
2. Hiç ola mı Yūsuf ide Yaʿḳūb'ı ferāmūş

hiç ola mı:

hiç ola mı: -
Mısra: **2**
hiç olur mu? olmaz

1. Mümkin mi ide ʿāşıḳı maḥbūbı ferāmūş
2. Hiç ola mı Yūsuf ide Yaʿḳūb'ı ferāmūş

vaʿde-i vaṣlın:

vaʿde-i vaṣlın: -
Mısra: **3**
Kavuşma vaadi.

3. Derc itmiş idi nāmesine vaʿde-i vaṣlın
4. Yār itdi mi gönderdügi mektūbı ferāmūş

derc itmiş:

derc itmiş: -
Mısra: **3**
Toplayıp bir araya getirmek

3. Derc itmiş idi nāmesine vaʿde-i vaṣlın
4. Yār itdi mi gönderdügi mektūbı ferāmūş

ferāmūş itdi:

ferāmūş itdi: -
Mısra: **4**
Unutmak.

3. Derc itmiş idi nāmesine vaʿde-i vaṣlın
4. Yār itdi mi gönderdügi mektūbı ferāmūş

ḥüsn-i hiṭābuñ:

ḥüsn-i ḫiṭābuñ: -
Mısra: **5**
Sözünün güzelliği.

5. İtdürdi o leblerden olan ḥüsn-i ḫiṭābuñ
6. Ġamzeñden olan fitne vü āşūbı ferāmūş

fitne vü āşūbı:

fitne vü āşūbı: -
Mısra: **6**
Karışıklık ve ortalığı karıştıran.

5. İtdürdi o leblerden olan ḥüsn-i ḫiṭābuñ
6. Ġamzeñden olan fitne vü āşūbı ferāmūş

Ümmid idersin:

Ümmi̱d idersin: -
Mısra: **7**
Ummak, ümit etmek

7. Ümmi̱d idersin ki gele
meclise bi̱-bāk
8. İtdüñ meger ol dil-ber-i
maḥcūbı ferāmūş

dil-ber-i maḥcūbı:

dil-ber-i maḥcūbı: -
Mısra: **8**
Utangaç dilberler

7. Ümmi̱d idersin ki gele
meclise bi̱-bāk
8. İtdüñ meger ol dil-ber-i
maḥcūbı ferāmūş

ferāmūş İtdüñ:

ferāmūş İtdüñ: -
Mısra: **8**
Unutmak.

7. Ümmi̱d idersin ki gele
meclise bi̱-bāk
8. İtdüñ meger ol dil-ber-i
maḥcūbı ferāmūş

ferāmūş ider:

ferāmūş ider: -
Mısra: **10**
unutmak

9. Yādımdadur ol ġonce-
femüñ sözleri Yaḥyā
10. Ṭabʿ ehli ider mi suḫan-
ḫūbı ferāmūş

Ṭabʿ ehli:

Ṭabʿ ehli: -
Mısra: **10**
kabiliyetli, şairlik kabiliyeti olan

9. Yādımdadur ol ġonce-
femüñ sözleri Yaḥyā
10. Ṭabʿ ehli ider mi suḫan-
ḫūbı ferāmūş

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳa: -a
Mısra: **1**
Âşık, seven.

1. Ümmi̱d-i ḫvāb ʿāşıḳa olmaz
ḫayāl imiş
2. Bi̱-çāre yāri düşde de
görmek muḥāl imiş

i:

imiş: -miş
Mısra: **1**
İ- yardımcı fiili.

1. Ümmi̱d-i ḫvāb ʿāşıḳa olmaz
ḫayāl imiş
2. Bi̱-çāre yāri düşde de
görmek muḥāl imiş

imiş: -miş
Mısra: **2**
İ- yardımcı fiili.

1. Ümmi̱d-i ḫvāb ʿāşıḳa olmaz
ḫayāl imiş
2. Bi̱-çāre yāri düşde de
görmek muḥāl imiş

idüm: -düm
Mısra: **3**
İ- yardımcı fiili.

3. Zülfi ucından eyler idüm āh
u nāleyi
4. Ol daḫı bir benüm gibi
āşüfte-ḫāl imiş

imiş: -miş
Mısra: **4**
İ- yardımcı fiili.

3. Zülfi ucından eyler idüm āh
u nāleyi
4. Ol daḫı bir benüm gibi
āşüfte-ḫāl imiş

imiş: -miş
Mısra: **6**
İ- yardımcı fiili.

5. Göstermedi ruḫın bize ol
ġonce bir zamān
6. Ṣoñra açıldı vechini bildük
ki āl imiş

imiş: -miş
Mısra: **8**
İ- yardımcı fiili.

7. Aġlarsa di̱de vechi var
efġān-ı dil nedür
8. Ol ḫod hemi̱şe maḥrem-i
bezm-i viṣāl imiş

imiş: -miş
Mısra: **10**
İ- yardımcı fiili.

9. Dermān olursa senden olur
ey ṭabi̱b-i cān
10. Yaḥyā-yı ḫaste-ḫāl ʿaceb
bi̱-mecāl imiş

bi-çāre:

Bi̱-çāre:
Mısra: **2**
Çaresiz, düşkün, zavallı.

1. Ümmi̱d-i ḫvāb ʿāşıḳa olmaz
ḫayāl imiş
2. Bi̱-çāre yāri düşde de
görmek muḥāl imiş

yār:

yāri: -i
Mısra: **2**
Sevgili

1. Ümmi̱d-i ḫvāb ʿāşıḳa olmaz
ḫayāl imiş
2. Bi̱-çāre yāri düşde de
görmek muḥāl imiş

de:

de:
Mısra: **2**
dahi II -de/-da

1. Ümmi̱d-i ḫvāb ʿāşıḳa olmaz
ḫayāl imiş
2. Bi̱-çāre yāri düşde de
görmek muḥāl imiş

muḥāl:

muḥāl:
Mısra: **2**
Olması, gerçekleşmesi, yapılması mümkün olmayan, imkânsız.

1. Ümmi̱d-i ḫvāb ʿāşıḳa olmaz
ḫayāl imiş
2. Bi̱-çāre yāri düşde de
görmek muḥāl imiş

eyle:

eyler: -r
Mısra: **3**
Etmek II eylemek.

3. Zülfi ucından eyler idüm āh
u nāleyi
4. Ol daḫı bir benüm gibi
āşüfte-ḫāl imiş

bir:

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Zülfi ucından eyler idüm āh
u nāleyi
4. Ol daḫı bir benüm gibi
āşüfte-ḫāl imiş

ben:

benüm: -üm
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Zülfi ucından eyler idüm āh
u nāleyi
4. Ol daḫı bir benüm gibi
āşüfte-ḫāl imiş

gibi:

gibi:
Mısra: **4**
Benzetme edatı ll -e benzer

3. Zülfi ucından eyler idüm āh u nāleyi
4. Ol daḫı bir benüm gibi āşüfte-ḫāl imiş

āşüfte-hāl:

āşüfte-ḫāl:
Mısra: **4**
Hali perişan olan.

3. Zülfi ucından eyler idüm āh u nāleyi
4. Ol daḫı bir benüm gibi āşüfte-ḫāl imiş

bize:

bize:
Mısra: **5**
"Biz" zamirinin yönelme eki almış şekli

5. Göstermedi ruḫın bize ol ġonce bir zamān
6. Ṣoñra açıldı vechini bildük ki āl imiş

ol:

ol:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Göstermedi ruḫın bize ol ġonce bir zamān
6. Ṣoñra açıldı vechini bildük ki āl imiş

Ol:
Mısra: **8**
Teklik üçüncü şahıs zamiri. II o.

7. Aġlarsa dīde vechi var efġān-ı dil nedür
8. Ol ḫod hemīşe maḥrem-i bezm-i viṣāl imiş

olur: -ur
Mısra: **9**
Olmak.

9. Dermān olursa senden olur ey ṭabīb-i cān
10. Yaḥyā-yı ḫaste-ḫāl ʿaceb bī-mecāl imiş

ġonce:

ġonce:
Mısra: **5**
gonca II sevgili

5. Göstermedi ruḫın bize ol ġonce bir zamān
6. Ṣoñra açıldı vechini bildük ki āl imiş

Ṣoñra:

Ṣoñra:
Mısra: **6**
daha ileri bir zamanda.

5. Göstermedi ruḫın bize ol ġonce bir zamān
6. Ṣoñra açıldı vechini bildük ki āl imiş

açıl:

açıldı: -dı
Mısra: **6**
Açık hâle gelmek II küşâd olmak.

5. Göstermedi ruḫın bize ol ġonce bir zamān
6. Ṣoñra açıldı vechini bildük ki āl imiş

vech:

vechini: -i, -n, -i
Mısra: **6**
Çehre, yüz.

5. Göstermedi ruḫın bize ol ġonce bir zamān
6. Ṣoñra açıldı vechini bildük ki āl imiş

bil:

bildük: -dü, -k
Mısra: **6**
İdrak etmek, kavramak.

5. Göstermedi ruḫın bize ol ġonce bir zamān
6. Ṣoñra açıldı vechini bildük ki āl imiş

ki:

ki:
Mısra: **6**
Ki bağlacı.

5. Göstermedi ruḫın bize ol ġonce bir zamān
6. Ṣoñra açıldı vechini bildük ki āl imiş

āl:

āl:
Mısra: **6**
Kırmızı.

5. Göstermedi ruḫın bize ol ġonce bir zamān
6. Ṣoñra açıldı vechini bildük ki āl imiş

ağla:

Aġlarsa: -rsa
Mısra: **7**
gözyaşı dökmek ‖ üzülmek

7. Aġlarsa dīde vechi var efġān-ı dil nedür
8. Ol ḫod hemīşe maḥrem-i bezm-i viṣāl imiş

dide:

dīde:
Mısra: **7**
göz

7. Aġlarsa dīde vechi var efġān-ı dil nedür
8. Ol ḫod hemīşe maḥrem-i bezm-i viṣāl imiş

nedür:

nedür:
Mısra: **7**
Nedir

7. Aġlarsa dīde vechi var efġān-ı dil nedür
8. Ol ḫod hemīşe maḥrem-i bezm-i viṣāl imiş

hod:

ḫod:
Mısra: **8**
Kendi.

7. Aġlarsa dīde vechi var efġān-ı dil nedür
8. Ol ḫod hemīşe maḥrem-i bezm-i viṣāl imiş

hemişe:

hemīşe:
Mısra: **8**
her zaman, hep, devamlı

7. Aġlarsa dīde vechi var efġān-ı dil nedür
8. Ol ḫod hemīşe maḥrem-i bezm-i viṣāl imiş

sen:

senden: -den
Mısra: **9**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Dermān olursa senden olur ey ṭabi̱b-i cān
10. Yaḥyā-yı ḫaste-ḥāl ʿaceb bi̱-mecāl imiş

7. Aġlarsa di̱de vechi var efġān-ı dil nedür
8. Ol ḫod hemi̱şe maḥrem-i bezm-i viṣāl imiş

3. Zülfi ucından eyler idüm āh u nāleyi
4. Ol daḫı bir benüm gibi āşüfte-ḫāl imiş

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Dermān olursa senden olur ey ṭabi̱b-i cān
10. Yaḥyā-yı ḫaste-ḥāl ʿaceb bi̱-mecāl imiş

maḥrem-i bezm-i viṣāl:

maḥrem-i bezm-i viṣāl: -
Mısra: **8**
Kavuşma meclisinin sırdaşı.

7. Aġlarsa di̱de vechi var efġān-ı dil nedür
8. Ol ḫod hemi̱şe maḥrem-i bezm-i viṣāl imiş

ol dahı:

ol daḫı: -
Mısra: **4**
o da, o dahi, o bile

3. Zülfi ucından eyler idüm āh u nāleyi
4. Ol daḫı bir benüm gibi āşüfte-ḫāl imiş

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **10**
Öyle bir, şaşırtıcı.

9. Dermān olursa senden olur ey ṭabi̱b-i cān
10. Yaḥyā-yı ḫaste-ḥāl ʿaceb bi̱-mecāl imiş

ṭabib-i cān:

ṭabi̱b-i cān: -
Mısra: **9**
Gönül doktoru.

9. Dermān olursa senden olur ey ṭabi̱b-i cān
10. Yaḥyā-yı ḫaste-ḥāl ʿaceb bi̱-mecāl imiş

bir zamān:

bir zamān: -
Mısra: **5**
bir zaman, bir süre

5. Göstermedi ruḫın bize ol ġonce bir zamān
6. Ṣoñra açıldı vechini bildük ki āl imiş

bi-mecāl:

bi̱-mecāl:
Mısra: **10**
Mecalsiz, kuvvetsiz, dermansız.

9. Dermān olursa senden olur ey ṭabi̱b-i cān
10. Yaḥyā-yı ḫaste-ḥāl ʿaceb bi̱-mecāl imiş

yaḥyā-yı haste-ḥāl:

yaḥyā-yı ḫaste-ḥāl: -
Mısra: **10**
Hasta durumdaki Yahya.

9. Dermān olursa senden olur ey ṭabi̱b-i cān
10. Yaḥyā-yı ḫaste-ḥāl ʿaceb bi̱-mecāl imiş

ruhın göstermedi:

ruḫın göstermedi: -
Mısra: **5**
Yanak, yüzünü göstermemek II kendisini gizlemek.

5. Göstermedi ruḫın bize ol ġonce bir zamān
6. Ṣoñra açıldı vechini bildük ki āl imiş

Ümmid-i h٧āb:

Ümmi̱d-i ḫ٧āb: -
Mısra: **1**
Uyku ümidi.

1. Ümmi̱d-i ḫvāb ʿāşıḳa olmaz ḫayāl imiş
2. Bi̱-çāre yāri düşde de görmek muḥāl imiş

olmaz hayāl:

olmaz ḫayāl: -
Mısra: **1**
Gerçekleşmesi mümkün görünmeyen hayal.

1. Ümmi̱d-i ḫvāb ʿāşıḳa olmaz ḫayāl imiş
2. Bi̱-çāre yāri düşde de görmek muḥāl imiş

vechi var:

vechi var: -
Mısra: **7**
Yerindedir.

7. Aġlarsa di̱de vechi var efġān-ı dil nedür
8. Ol ḫod hemi̱şe maḥrem-i bezm-i viṣāl imiş

āh u nāleyi:

āh u nāleyi: -
Mısra: **3**
ağlamak ve inlemek

3. Zülfi ucından eyler idüm āh u nāleyi
4. Ol daḫı bir benüm gibi āşüfte-ḫāl imiş

düşde görmek:

düşde görmek: -
Mısra: **2**
Rüyada görmek.

1. Ümmi̱d-i ḫvāb ʿāşıḳa olmaz ḫayāl imiş
2. Bi̱-çāre yāri düşde de görmek muḥāl imiş

dermān olursa:

dermān olursa: -
Mısra: **9**
şifa vermek, iyileştirmek.

9. Dermān olursa senden olur ey ṭabi̱b-i cān
10. Yaḥyā-yı ḫaste-ḥāl ʿaceb bi̱-mecāl imiş

efġān-ı dil:

efġān-ı dil: -
Mısra: **7**
gönlün feryadı

zülfi ucından:

zülfi ucından: -
Mısra: **3**
(Sevgilinin) saçlarının ucu.

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Siyeh zülf ol ruḫ-ı zịbāya düşmiş
2. Güneş üzre ʿacebdür sāye düşmiş

olduğı: -duğı
Mısra: **6**
Olmak II bulunmak.

5. Dil-i āvāre vādịsin begenmiş
6. Yolı Ḳays olduğı ṣaḥrāya düşmiş

Ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. İder erbāb-ı şevḳūñ sūzın efzūn
8. Ol āteş kim derūn-ı nāya düşmiş

---

düş:

düşmiş: -miş
Mısra: **1**
Düşmek II bir şeyi yukarıdan aşağıya doğru kapatmak.

1. Siyeh zülf ol ruḫ-ı zịbāya düşmiş
2. Güneş üzre ʿacebdür sāye düşmiş

düşmiş: -miş
Mısra: **4**
Düşmek II dalmak.

3. Viṣālüñ fikrine ṭalmış dil-i zār
4. Buluñmaz ḳaʿrı bir deryāya düşmiş

düşmiş: -miş
Mısra: **6**
Düşmek II rastlamak II denk düşmek.

5. Dil-i āvāre vādịsin begenmiş
6. Yolı Ḳays olduğı ṣaḥrāya düşmiş

düşmiş: -miş
Mısra: **8**
Denk düşmek II düşmek.

7. İder erbāb-ı şevḳūñ sūzın efzūn
8. Ol āteş kim derūn-ı nāya düşmiş

---

güneş:

Güneş:
Mısra: **2**
Güneş

1. Siyeh zülf ol ruḫ-ı zịbāya düşmiş
2. Güneş üzre ʿacebdür sāye düşmiş

üzre:

üzre:
Mısra: **2**
üzerine

1. Siyeh zülf ol ruḫ-ı zịbāya düşmiş
2. Güneş üzre ʿacebdür sāye düşmiş

ʿacebdür:

ʿacebdür:
Mısra: **2**
Nasıl iştir?

1. Siyeh zülf ol ruḫ-ı zịbāya düşmiş
2. Güneş üzre ʿacebdür sāye düşmiş

---

sāye:

sāye:
Mısra: **2**
Gölge.

1. Siyeh zülf ol ruḫ-ı zịbāya düşmiş
2. Güneş üzre ʿacebdür sāye düşmiş

---

düşmiş:

düşmiş:
Mısra: **2**
Düşmek II bir şeyi yukarıdan aşağıya doğru kapatmak.

1. Siyeh zülf ol ruḫ-ı zịbāya düşmiş
2. Güneş üzre ʿacebdür sāye düşmiş

---

viṣāl:

Viṣālüñ: -üñ
Mısra: **3**
Ulaşmak, kavuşmak.

3. Viṣālüñ fikrine ṭalmış dil-i zār
4. Buluñmaz ḳaʿrı bir deryāya düşmiş

---

fikr:

fikrine: -i, -n, -e
Mısra: **3**
Düşünce, hayal

3. Viṣālüñ fikrine ṭalmış dil-i zār
4. Buluñmaz ḳaʿrı bir deryāya düşmiş

ṭal:

ṭalmış: -mış
Mısra: **3**
Dalmak.

3. Viṣālüñ fikrine ṭalmış dil-i zār
4. Buluñmaz ḳaʿrı bir deryāya düşmiş

---

vādi:

vādịsin: -sin
Mısra: **5**
vadi II alan

5. Dil-i āvāre vādịsin begenmiş
6. Yolı Ḳays olduğı ṣaḥrāya düşmiş

---

begen:

begenmiş: -miş
Mısra: **5**
beğenmek, hoşuna gitmek

5. Dil-i āvāre vādịsin begenmiş
6. Yolı Ḳays olduğı ṣaḥrāya düşmiş

---

yol:

Yolı: -ı
Mısra: **6**
Yol II gidilecek yer.

5. Dil-i āvāre vādịsin begenmiş
6. Yolı Ḳays olduğı ṣaḥrāya düşmiş

Ḳays:

Ḳays:
Mısra: **6**
Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun.

5. Dil-i āvāre vādịsin begenmiş
6. Yolı Ḳays olduğı ṣaḥrāya düşmiş

ṣahrā:

ṣaḥrāya: -y, -a
Mısra: **6**
çöl, susuz ve ıssız geniş arazi

5. Dil-i āvāre vādịsin

begenmiş
6. Yolı Ḳays olduġı ṣaḥrāya düşmiş

sūz:

sūzın: -ın
Mısra: **7**
Yanma, yanık, ateş. II Istırap, keder.

7. İder erbāb-ı şevḳüñ sūzın efzūn
8. Ol āteş kim derūn-ı nāya düşmiş

āteş:

āteş:
Mısra: **8**
Ate, gönül ateşi.

7. İder erbāb-ı şevḳüñ sūzın efzūn
8. Ol āteş kim derūn-ı nāya düşmiş

kim:

kim:
Mısra: **8**
ki

7. İder erbāb-ı şevḳüñ sūzın efzūn
8. Ol āteş kim derūn-ı nāya düşmiş

um:

umarmış: -armış
Mısra: **9**
istemek ‖ beklemek, ümit etmek.

9. Başa çıḳmaḳ umarmış kākülüyle
10. Göñül Yaḥyā ʿaceb sevdāya düşmiş

kākül:

kākülüyle: -iyle
Mısra: **9**
saç, perçem

9. Başa çıḳmaḳ umarmış kākülüyle
10. Göñül Yaḥyā ʿaceb sevdāya düşmiş

göñül:

Göñül:
Mısra: **10**
gönül

9. Başa çıḳmaḳ umarmış kākülüyle
10. Göñül Yaḥyā ʿaceb sevdāya düşmiş

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Başa çıḳmaḳ umarmış kākülüyle
10. Göñül Yaḥyā ʿaceb sevdāya düşmiş

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **10**
şaşırtan, hayrette bırakan, tuhaf

9. Başa çıḳmaḳ umarmış kākülüyle
10. Göñül Yaḥyā ʿaceb sevdāya düşmiş

siyeh zülf:

siyeh zülf: -
Mısra: **1**
Siyah renkteki saç.

1. Siyeh zülf ol ruḫ-ı ẕībāya düşmiş
2. Güneş üzre ʿacebdür sāye düşmiş

ruḫ-ı zibāya:

ruḫ-ı ẕībāya: -
Mısra: **1**
güzel yüz

1. Siyeh zülf ol ruḫ-ı ẕībāya düşmiş
2. Güneş üzre ʿacebdür sāye düşmiş

dil-i zār:

dil-i zār: -
Mısra: **3**
Ağlayan, inleyen gönül.

3. Viṣālüñ fikrine ṭalmış dil-i zār
4. Buluñmaz ḳaʿrı bir deryāya düşmiş

ḳaʿrı bulunmaz bir deryāya:

ḳaʿrı bulunmaz bir deryāya: -
Mısra: **4**
Dipsiz bir okyanus II dibi görünmeyen bir derya.

3. Viṣālüñ fikrine ṭalmış dil-i zār
4. Buluñmaz ḳaʿrı bir deryāya düşmiş

dil-i āvāre:

dil-i āvāre: -
Mısra: **5**
Dağınık, perişan gönül.

5. Dil-i āvāre vādịsin begenmiş
6. Yolı Ḳays olduġı ṣaḥrāya düşmiş

derūn-ı nāya:

derūn-ı nāya: -
Mısra: **8**
Ney'in içi II Ney'in gönlü.

7. İder erbāb-ı şevḳüñ sūzın efzūn
8. Ol āteş kim derūn-ı nāya düşmiş

erbāb-ı şevḳüñ:

erbāb-ı şevḳüñ: -
Mısra: **7**
Neşe, keyif erbabı. || Keyif sahipleri.

7. İder erbāb-ı şevḳüñ sūzın efzūn
8. Ol āteş kim derūn-ı nāya düşmiş

efzūn İder:

efzūn İder: -
Mısra: **7**
Artırmak.

7. İder erbāb-ı şevḳüñ sūzın efzūn
8. Ol āteş kim derūn-ı nāya düşmiş

başa çıḳmaḳ:

başa çıḳmaḳ: -
Mısra: **9**
Üstesinden gelmek II mücadele edebilmek.

9. Başa çıḳmaḳ umarmış kākülüyle
10. Göñül Yaḥyā ʿaceb sevdāya düşmiş

sevdāya düşmiş:

sevdāya düşmiş: -
Mısra: **10**

Âşık olmak II karanlığa boğulmak.

9. Başa çıḳmaḳ umarmış kāküliyle
10. Göñül Yaḥyā ʿaceb sevdāya düşmiş

boyınca:

Boyınca:
Mısra: **1**
Boyuna kadar, çok fazla

1. Boyınca serv-i nāzum zülf-i müşgi̇nin dırāz itmiş
2. Meger pā-būsına müştāḳ olan diller niyāz itmiş

meger:

Meger:
Mısra: **2**
meğer, oysa, oysaki

1. Boyınca serv-i nāzum zülf-i müşgi̇nin dırāz itmiş
2. Meger pā-būsına müştāḳ olan diller niyāz itmiş

pā-būs:

pā-būsına: -ına
Mısra: **2**
Ayak öpme.

1. Boyınca serv-i nāzum zülf-i müşgi̇nin dırāz itmiş
2. Meger pā-būsına müştāḳ olan diller niyāz itmiş

dil:

diller: -ler
Mısra: **2**
gönül II âşık.

1. Boyınca serv-i nāzum zülf-i müşgi̇nin dırāz itmiş
2. Meger pā-būsına müştāḳ olan diller niyāz itmiş

açıl:

Açılmış: -mış
Mısra: **3**
Açık hâle gelmek, küşâd olmak.

3. Açılmış bir nihāl üstünde iki ġonce-i raʿnā
4. İki yār-i muvāfıḳ birbirine keşf-i rāz itmiş

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Açılmış bir nihāl üstünde iki ġonce-i raʿnā
4. İki yār-i muvāfıḳ birbirine keşf-i rāz itmiş

bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Göñül naḳdini almış bi̇-tekellüf bir teveccühle
8. O şūḫ-ı bi̇-vefā cān tuḥfesin almaḳda nāz itmiş

nihāl:

nihāl:
Mısra: **3**
Fidan

3. Açılmış bir nihāl üstünde iki ġonce-i raʿnā
4. İki yār-i muvāfıḳ birbirine keşf-i rāz itmiş

üstünde:

üstünde:
Mısra: **3**
Üstünde, üzerinde.

3. Açılmış bir nihāl üstünde iki ġonce-i raʿnā
4. İki yār-i muvāfıḳ birbirine keşf-i rāz itmiş

iki:

iki:
Mısra: **3**
İki, sayı sıfatı

3. Açılmış bir nihāl üstünde iki ġonce-i raʿnā
4. İki yār-i muvāfıḳ birbirine keşf-i rāz itmiş

İki:

İki:
Mısra: **4**
İki, sayı sıfatı

3. Açılmış bir nihāl üstünde iki ġonce-i raʿnā
4. İki yār-i muvāfıḳ birbirine keşf-i rāz itmiş

birbirine:

birbirine:
Mısra: **4**
Karşılıklı olarak biri ötekini, öteki de onu

3. Açılmış bir nihāl üstünde iki ġonce-i raʿnā
4. İki yār-i muvāfıḳ birbirine keşf-i rāz itmiş

cefā:

Cefālar: -lar
Mısra: **5**
eziyet, sıkıntı

5. Cefālar cevrler kim eylemişdi Ḳays'a Leylā'sı
6. Benüm yār-i cefākārum işitse dirdi āz itmiş

cevr:

cevrler: -ler
Mısra: **5**
Eza, sitem.

5. Cefālar cevrler kim eylemişdi Ḳays'a Leylā'sı
6. Benüm yār-i cefākārum işitse dirdi āz itmiş

kim:

kim:
Mısra: **5**
ki

5. Cefālar cevrler kim eylemişdi Ḳays'a Leylā'sı
6. Benüm yār-i cefākārum işitse dirdi āz itmiş

eyle:

eylemişdi: -mişdi
Mısra: **5**
Etmek II eylemek.

5. Cefālar cevrler kim eylemişdi Ḳays'a Leylā'sı
6. Benüm yār-i cefākārum işitse dirdi āz itmiş

Ḳays':

Ḳays'a: -a
Mısra: **5**
Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun.

5. Cefālar cevrler kim eylemişdi Ḳays'a Leylā'sı
6. Benüm yār-i cefākārum işitse dirdi āz itmiş

leylā':

Leylā'sı: -sı
Mısra: **5**

Leyla ile Mecnun hikayesinin kadın kahramanı.

5. Cefālar cevrler kim eylemişdi Ḳays'a Leylā'sı
6. Benüm yār-i cefākārum işitse dirdi āz itmiş

ben:

Benüm: -üm
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Cefālar cevrler kim eylemişdi Ḳays'a Leylā'sı
6. Benüm yār-i cefākārum işitse dirdi āz itmiş

işit:

işitse: -se
Mısra: **6**
Duymak, haber almak

5. Cefālar cevrler kim eylemişdi Ḳays'a Leylā'sı
6. Benüm yār-i cefākārum işitse dirdi āz itmiş

di:

dirdi: -rdi
Mısra: **6**
Söylemek.

5. Cefālar cevrler kim eylemişdi Ḳays'a Leylā'sı
6. Benüm yār-i cefākārum işitse dirdi āz itmiş

āz:

āz:
Mısra: **6**
nicelik, nitelik, güç, süre, sayı bakımından eksik, çok karşıtı.

5. Cefālar cevrler kim eylemişdi Ḳays'a Leylā'sı
6. Benüm yār-i cefākārum işitse dirdi āz itmiş

it:

itmiş: -miş
Mısra: **6**
etmek, eylemek

5. Cefālar cevrler kim eylemişdi Ḳays'a Leylā'sı
6. Benüm yār-i cefākārum işitse dirdi āz itmiş

itmiş: -miş
Mısra: **10**
etmek, eylemek

9. Te'eŝŝür gördüm ey Yaḥyā gice şemʿ-i şeb-ārāda
10. Yanar var ise pervāne ki āh-ı cān-güdāz itmiş

al:

almış: -mış
Mısra: **7**
almak

7. Göñül naḳdini almış bi̇-tekellüf bir teveccühle
8. O şūḫ-ı bi̇-vefā cān tuḥfesin almaḳda nāz itmiş

bi-tekellüf:

bi̇-tekellüf:
Mısra: **7**
zahmetsiz, sıkıntısız ‖ kendi rızasıyla

7. Göñül naḳdini almış bi̇-tekellüf bir teveccühle
8. O şūḫ-ı bi̇-vefā cān tuḥfesin almaḳda nāz itmiş

teveccüh:

teveccühle: -le
Mısra: **7**
Yönelme, teveccüh etme

7. Göñül naḳdini almış bi̇-tekellüf bir teveccühle
8. O şūḫ-ı bi̇-vefā cān tuḥfesin almaḳda nāz itmiş

o:

O:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Göñül naḳdini almış bi̇-tekellüf bir teveccühle
8. O şūḫ-ı bi̇-vefā cān tuḥfesin almaḳda nāz itmiş

almak:

almaḳda: -da
Mısra: **8**
Elde etmek

7. Göñül naḳdini almış bi̇-tekellüf bir teveccühle
8. O şūḫ-ı bi̇-vefā cān tuḥfesin almaḳda nāz itmiş

te'eŝŝür:

Te'eŝŝür:
Mısra: **9**
Mahzunluk II keder.

9. Te'eŝŝür gördüm ey Yaḥyā gice şemʿ-i şeb-ārāda
10. Yanar var ise pervāne ki āh-ı cān-güdāz itmiş

gör:

gördüm: -düm
Mısra: **9**
Görmek.

9. Te'eŝŝür gördüm ey Yaḥyā gice şemʿ-i şeb-ārāda
10. Yanar var ise pervāne ki āh-ı cān-güdāz itmiş

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Te'eŝŝür gördüm ey Yaḥyā gice şemʿ-i şeb-ārāda
10. Yanar var ise pervāne ki āh-ı cān-güdāz itmiş

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Te'eŝŝür gördüm ey Yaḥyā gice şemʿ-i şeb-ārāda
10. Yanar var ise pervāne ki āh-ı cān-güdāz itmiş

gice:

gice:
Mısra: **9**
Gece, geceleyin.

9. Te'eŝŝür gördüm ey Yaḥyā gice şemʿ-i şeb-ārāda
10. Yanar var ise pervāne ki āh-ı cān-güdāz itmiş

yan:

Yanar: -ar
Mısra: **10**
yanmak

9. Te'eŝŝür gördüm ey Yaḥyā gice şemʿ-i şeb-ārāda
10. Yanar var ise pervāne ki āh-ı cān-güdāz itmiş

var:

var:
Mısra: **10**
var

9. Te'eŝŝür gördüm ey Yaḥyā gice şemʿ-i şeb-ārāda

10. Yanar var ise pervāne ki
āh-ı cān-güdāz itmiş

ise:

ise:
Mısra: **10**
koşul edatı

9. Te'eŝŝür gördüm ey Yaḥyā
gice şemʿ-i şeb-ārāda
10. Yanar var ise pervāne ki
āh-ı cān-güdāz itmiş

pervāne:

pervāne:
Mısra: **10**
ışığın etrafında dönmeyi seven gece kelebeği; âşık.

9. Te'eŝŝür gördüm ey Yaḥyā
gice şemʿ-i şeb-ārāda
10. Yanar var ise pervāne ki
āh-ı cān-güdāz itmiş

ki:

ki:
Mısra: **10**
ki

9. Te'eŝŝür gördüm ey Yaḥyā
gice şemʿ-i şeb-ārāda
10. Yanar var ise pervāne ki
āh-ı cān-güdāz itmiş

serv-i nāzum:

serv-i nāzum: -
Mısra: **1**
İşveli sevgili.

1. Boyınca serv-i nāzum zülf-i
müşg̱inin dırāz itmiş
2. Meger pā-būsına müştāḳ
olan diller niyāz itmiş

zülf-i müşg̱inin:

zülf-i müşg̱inin: -
Mısra: **1**
Misk kokulu zülüf.

1. Boyınca serv-i nāzum zülf-i
müşg̱inin dırāz itmiş
2. Meger pā-būsına müştāḳ
olan diller niyāz itmiş

dırāz itmiş:

dırāz itmiş: -
Mısra: **1**
Uzatmak.

1. Boyınca serv-i nāzum zülf-i
müşg̱inin dırāz itmiş
2. Meger pā-būsına müştāḳ
olan diller niyāz itmiş

müştāḳ olan:

müştāḳ olan: -
Mısra: **2**
Can atan.

1. Boyınca serv-i nāzum zülf-i
müşg̱inin dırāz itmiş
2. Meger pā-būsına müştāḳ
olan diller niyāz itmiş

niyāz itmiş:

niyāz itmiş: -
Mısra: **2**
Yalvarıp yakarmak.

1. Boyınca serv-i nāzum zülf-i
müşg̱inin dırāz itmiş
2. Meger pā-būsına müştāḳ
olan diller niyāz itmiş

ġonce-i raʿnā:

ġonce-i raʿnā: -
Mısra: **3**
İki renkli gül II güzel,parlak gül.

3. Açılmış bir nihāl üstünde
iki ġonce-i raʿnā
4. İki yār-i muvāfıḳ birbirine
keşf-i rāz itmiş

yār-ı muvāfıḳ:

yār-ı muvāfıḳ: -
Mısra: **4**
uygun dost, yaraşır dost ǁ dengi dengine uyan arkadaş

3. Açılmış bir nihāl üstünde
iki ġonce-i raʿnā
4. İki yār-i muvāfıḳ birbirine
keşf-i rāz itmiş

keşf-i rāz itmiş:

keşf-i rāz itmiş: -
Mısra: **4**
Sırlarını açmak. II sırrını anlatmak.

3. Açılmış bir nihāl üstünde
iki ġonce-i raʿnā
4. İki yār-i muvāfıḳ birbirine
keşf-i rāz itmiş

yār-i cefākārum:

yār-i cefākārum: -
Mısra: **6**
Cevr ve cefa eden yar, sevgili.

5. Cefālar cevrler kim
eylemişdi Ḳays'a Leylā'sı
6. Benüm yār-i cefākārum
işitse dirdi āz itmiş

göñül naḳdini:

göñül naḳdini: -
Mısra: **7**
Gönül sermayesi.

7. Göñül naḳdini almış bi̇-
tekellüf bir teveccühle
8. O şūḫ-ı bi̇-vefā cān tuḥfesin
almaḳda nāz itmiş

şūḫ-ı bi̇-vefā:

şūḫ-ı bi̇-vefā: -
Mısra: **8**
Vefasız güzel.

7. Göñül naḳdini almış bi̇-
tekellüf bir teveccühle
8. O şūḫ-ı bi̇-vefā cān tuḥfesin
almaḳda nāz itmiş

cān tuḥfesin:

cān tuḥfesin: -
Mısra: **8**
Can hediyesi.

7. Göñül naḳdini almış bi̇-
tekellüf bir teveccühle
8. O şūḫ-ı bi̇-vefā cān tuḥfesin
almaḳda nāz itmiş

nāz itmiş:

nāz itmiş: -
Mısra: **8**
Nazlanmak

7. Göñül naḳdini almış bi̇-
tekellüf bir teveccühle
8. O şūḫ-ı bi̇-vefā cān tuḥfesin
almaḳda nāz itmiş

şemʿ-i şeb-ārāda:

şemʿ-i şeb-ārāda: -
Mısra: **9**
Geceyi süsleyen mum.

9. Te'eŝŝür gördüm ey Yaḥyā
gice şemʿ-i şeb-ārāda
10. Yanar var ise pervāne ki
āh-ı cān-güdāz itmiş

āh-ı cān-güdāz:

āh-ı cān-güdāz: -
Mısra: **10**
Can eriten ah.

9. Te'eŝŝür gördüm ey Yaḥyā

gice şemʿ-i şeb-ārāda
10. Yanar var ise pervāne ki āh-ı cān-güdāz itmiş

mādām:

Mādām:
Mısra: **1**
Daima

1. Mādām ola ol zülf-i siyehkār müşevveş
2. Eksik mi olur şāne ile dilde keş-ā keş

ol:

ola: -a
Mısra: **1**
Olmak.

1. Mādām ola ol zülf-i siyehkār müşevveş
2. Eksik mi olur şāne ile dilde keş-ā keş

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Mādām ola ol zülf-i siyehkār müşevveş
2. Eksik mi olur şāne ile dilde keş-ā keş

müşevveş:

müşevveş:
Mısra: **1**
Dağınık, perişan.

1. Mādām ola ol zülf-i siyehkār müşevveş
2. Eksik mi olur şāne ile dilde keş-ā keş

şāne:

şāne:
Mısra: **2**
tarak

1. Mādām ola ol zülf-i siyehkār müşevveş
2. Eksik mi olur şāne ile dilde keş-ā keş

ile:

ile:
Mısra: **2**
ile II vasıtasıyla.

1. Mādām ola ol zülf-i siyehkār müşevveş
2. Eksik mi olur şāne ile dilde keş-ā keş

dil:

dilde: -de
Mısra: **2**
gönül

1. Mādām ola ol zülf-i siyehkār müşevveş
2. Eksik mi olur şāne ile dilde keş-ā keş

art:

Artar: -ar
Mısra: **3**
Fazlalaşmak, çoğalmak.

3. Artar mı idi sūz-ı derūnum nefesinden
4. Nāyuñ da derūnında eger olmasa āteş

mı:

mı:
Mısra: **3**
soru edatı

3. Artar mı idi sūz-ı derūnum nefesinden
4. Nāyuñ da derūnında eger olmasa āteş

i:

idi: -di
Mısra: **3**
İ- yardımcı fiili.

3. Artar mı idi sūz-ı derūnum nefesinden
4. Nāyuñ da derūnında eger olmasa āteş

nefes:

nefesinden: -inden
Mısra: **3**
soluk

3. Artar mı idi sūz-ı derūnum nefesinden
4. Nāyuñ da derūnında eger olmasa āteş

nāy:

Nāyuñ: -uñ
Mısra: **4**
Ney.

3. Artar mı idi sūz-ı derūnum nefesinden
4. Nāyuñ da derūnında eger olmasa āteş

da:

da:
Mısra: **4**
De, da bağlacı.

3. Artar mı idi sūz-ı derūnum nefesinden
4. Nāyuñ da derūnında eger olmasa āteş

derūn:

derūnında: -ı, -n, -da
Mısra: **4**
Kalp, yürek, iç, bâtın.

3. Artar mı idi sūz-ı derūnum nefesinden
4. Nāyuñ da derūnında eger olmasa āteş

eger:

eger:
Mısra: **4**
şayet

3. Artar mı idi sūz-ı derūnum nefesinden
4. Nāyuñ da derūnında eger olmasa āteş

olma:

olmasa: -sa
Mısra: **4**
olmamak

3. Artar mı idi sūz-ı derūnum nefesinden
4. Nāyuñ da derūnında eger olmasa āteş

āteş:

āteş:
Mısra: **4**
Ateş II Gönül ateşi, yoğun aşk

3. Artar mı idi sūz-ı derūnum nefesinden
4. Nāyuñ da derūnında eger olmasa āteş

ey:

Eydir: -dir
Mısra: **5**
İyi.

5. Eydir bu ḳadar ḳalmış anuñ naḳş u nigārı
6. Çoḳ seng-i melāmet yidi bu deyr-i münaḳḳaş

kal:

ḳalmış: -mış
Mısra: **5**
Elde bulunmak.

5. Eydir bu ḳadar ḳalmış anuñ naḳş u nigārı
6. Çoḳ seng-i melāmet yidi bu deyr-i münaḳḳaş

anuñ:

anuñ:
Mısra: **5**
o, işaret zamiri

5. Eydir bu ḳadar ḳalmış anuñ naḳş u nigārı
6. Çoḳ seng-i melāmet yidi bu deyr-i münaḳḳaş

Çok:

Çoḳ:
Mısra: **6**
Miktarı ziyade olan.

5. Eydir bu ḳadar ḳalmış anuñ naḳş u nigārı
6. Çoḳ seng-i melāmet yidi bu deyr-i münaḳḳaş

yi:

yidi: -di
Mısra: **6**
Maruz kalmak.

5. Eydir bu ḳadar ḳalmış anuñ naḳş u nigārı
6. Çoḳ seng-i melāmet yidi bu deyr-i münaḳḳaş

bu:

bu:
Mısra: **6**
bu, işaret sıfatı

5. Eydir bu ḳadar ḳalmış anuñ naḳş u nigārı
6. Çoḳ seng-i melāmet yidi bu deyr-i münaḳḳaş

yā:

yā:
Mısra: **7**
Yay II ok atılan gergin yay.

7. Yoḳ yā ḳaşı cevrin çekenüñ ḥadd ü ḥisābı
8. Gūyā ki açıldı yeni dükkān-ı kemān-keş

kaş:

ḳaşı: -ı
Mısra: **7**
kaş

7. Yoḳ yā ḳaşı cevrin çekenüñ ḥadd ü ḥisābı
8. Gūyā ki açıldı yeni dükkān-ı kemān-keş

açıl:

açıldı: -dı
Mısra: **8**
Açık hâle gelmek II işler olmak.

7. Yoḳ yā ḳaşı cevrin çekenüñ ḥadd ü ḥisābı
8. Gūyā ki açıldı yeni dükkān-ı kemān-keş

yeni:

yeni:
Mısra: **8**
Henüz, yakın zaman önce.

7. Yoḳ yā ḳaşı cevrin çekenüñ ḥadd ü ḥisābı
8. Gūyā ki açıldı yeni dükkān-ı kemān-keş

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā ḫaberin mey-kede-i ʿaşḳda aldum
10. Her yirde bulunmaz didiler bāde-i bī-ġışş

bulunmaz:

bulunmaz:
Mısra: **10**
Yoktur

9. Yaḥyā ḫaberin mey-kede-i ʿaşḳda aldum
10. Her yirde bulunmaz didiler bāde-i bī-ġışş

di:

didiler: -diler
Mısra: **10**
Söylemek.

9. Yaḥyā ḫaberin mey-kede-i ʿaşḳda aldum
10. Her yirde bulunmaz didiler bāde-i bī-ġışş

zülf-i siyehkār:

zülf-i siyehkār: -
Mısra: **1**
Simsiyah saç II kötülük yapan saç.

1. Mādām ola ol zülf-i siyehkār müşevveş
2. Eksik mi olur şāne ile dilde keş-ā keş

keş-ā -keş:

keş-ā -keş: -
Mısra: **2**
Çekişme, uğraşma, kavga.

1. Mādām ola ol zülf-i siyehkār müşevveş
2. Eksik mi olur şāne ile dilde keş-ā keş

eksik mi olur:

eksik mi olur: -
Mısra: **2**
Eksik olmaz II daima olur.

1. Mādām ola ol zülf-i siyehkār müşevveş
2. Eksik mi olur şāne ile dilde keş-ā keş

sūz-ı derūnum:

sūz-ı derūnum: -
Mısra: **3**
Gönül yangını II gönül sıkıntısı.

3. Artar mı idi sūz-ı derūnum nefesinden
4. Nāyuñ da derūnında eger olmasa āteş

naḳş u nigārı:

naḳş u nigārı: -
Mısra: **5**
Süsler ve güzellikler

5. Eydir bu ḳadar ḳalmış anuñ naḳş u nigārı
6. Çoḳ seng-i melāmet yidi bu deyr-i münaḳḳaş

bu ḳadar:

bu ḳadar: -
Mısra: **5**
Bu ölçüde, bu miktarda.

5. Eydir bu ḳadar ḳalmış anuñ naḳş u nigārı
6. Çoḳ seng-i melāmet yidi bu deyr-i münaḳḳaş

seng-i melāmet:

seng-i melāmet: -
Mısra: **6**
ayıplama, kınama taşı

5. Eydir bu ḳadar ḳalmış anuñ naḳş u nigārı
6. Çoḳ seng-i melāmet yidi bu deyr-i münaḳḳaş

---

deyr-i münaḳḳaş:

deyr-i münaḳḳaş: -
Mısra: **6**
Nakışlı dünya. II nakışlı yapı.

5. Eydir bu ḳadar ḳalmış anuñ naḳş u nigārı
6. Çoḳ seng-i melāmet yidi bu deyr-i münaḳḳaş

ḥadd ü ḥisābı yoḳ:

ḥadd ü ḥisābı yoḳ: -
Mısra: **7**
Sınırsızca II bir ölçüsü bulunmamak.

7. Yoḳ yā ḳaşı cevrin çekenüñ ḥadd ü ḥisābı
8. Güyā ki açıldı yeni dükkān-ı kemān-keş

---

cevrin çekenüñ:

cevrin çekenüñ: -
Mısra: **7**
Sıkıntısını çekenler II sıkıntı yaşayan.

7. Yoḳ yā ḳaşı cevrin çekenüñ ḥadd ü ḥisābı
8. Güyā ki açıldı yeni dükkān-ı kemān-keş

---

gūyā ki:

gūyā ki: -
Mısra: **8**
Sanki.

7. Yoḳ yā ḳaşı cevrin çekenüñ ḥadd ü ḥisābı
8. Güyā ki açıldı yeni dükkān-ı kemān-keş

---

dükkān-ı kemān-keş:

dükkān-ı kemān-keş: -
Mısra: **8**
Okçu dükkan II ok atmakta mahir dükkan.

7. Yoḳ yā ḳaşı cevrin çekenüñ ḥadd ü ḥisābı
8. Güyā ki açıldı yeni dükkān-ı kemān-keş

---

mey-kede-i ʿaşḳda:

mey-kede-i ʿaşḳda: -
Mısra: **9**
Aşk meyhanesi.

9. Yaḥyā ḫaberin mey-kede-i ʿaşḳda aldum
10. Her yirde bulunmaz didiler bāde-i bi̇-ġışş

ḫaberin aldum:

ḫaberin aldum: -
Mısra: **9**
Haber almak II bilgi edinmek.

9. Yaḥyā ḫaberin mey-kede-i ʿaşḳda aldum
10. Her yirde bulunmaz didiler bāde-i bi̇-ġışş

---

her yirde:

her yirde: -
Mısra: **10**
her yerde, her zaman.

9. Yaḥyā ḫaberin mey-kede-i ʿaşḳda aldum
10. Her yirde bulunmaz didiler bāde-i bi̇-ġışş

---

bāde-i bi-ġışş:

bāde-i bi̇-ġışş: -
Mısra: **10**
saf şarap.

9. Yaḥyā ḫaberin mey-kede-i ʿaşḳda aldum
10. Her yirde bulunmaz didiler bāde-i bi̇-ġışş

---

kim:

kim:
Mısra: **1**
ki

1. Cān riştesi kim ṭurra-i cānāna ṣarılmış
2. Bir tār durur deste-i reyḥāna ṣarılmış

ṣarıl:

ṣarılmış: -mış
Mısra: **1**
Sarılmak II dolanmak II kucaklamak.

1. Cān riştesi kim ṭurra-i cānāna ṣarılmış
2. Bir tār durur deste-i reyḥāna ṣarılmış

ṣarılmış: -mış
Mısra: **2**
Sarılmak II dolanmak II kucaklamak.

1. Cān riştesi kim ṭurra-i cānāna ṣarılmış
2. Bir tār durur deste-i reyḥāna ṣarılmış

ṣarılmış: -mış
Mısra: **4**
Sarılmak II dolanmak II kucaklamak.

3. ʿĀşıḳ ḳad-i dil-dār hevāsıyla çemende
4. Geh serve gehi ʿarʿara geh bāna ṣarılmış

ṣarılmış: -mış
Mısra: **6**
Sarılmak II dolanmak II kucaklamak.

5. Ḥāl-i ruḫınuñ bendesin diyü o māhuñ
6. Āhum işidüp dāmen-i keyvāna ṣarılmış

ṣarılmış: -mış
Mısra: **8**
Sarılmak II dolanmak II kucaklamak.

7. Görmüş ki ḳaçar ʿāşıḳ-ı şeydāya ḳoculmaz
8. Zerri̇n kemeri ol şeh-i ḫūbāna ṣarılmış

ṣarılmış: -mış
Mısra: **10**
Sarılmak II dolanmak II kucaklamak.

9. Yaḥyā ṭolaşur cism-i nʿiżārıyla cihānı
10. Bir köhne ḥaṣi̇re dil-i di̇vāne ṣarılmış

---

bir:

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Cān riştesi kim ṭurra-i cānāna ṣarılmış
2. Bir tār durur deste-i reyḥāna ṣarılmış

Bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Yaḥyā ṭolaşur cism-i nʿiżārıyla cihānı
10. Bir köhne ḥaṣi̇re dil-i di̇vāne ṣarılmış

---

tār:

tār:
Mısra: **2**
Tel, saç teli

1. Cān riştesi kim ṭurra-i cānāna şarılmış
2. Bir tār durur deste-i reyḥāna şarılmış

---

durur:

durur:
Mısra: **2**
-dır bildirme eki.

1. Cān riştesi kim ṭurra-i cānāna şarılmış
2. Bir tār durur deste-i reyḥāna şarılmış

ʿĀşıḳ:

ʿĀşıḳ:
Mısra: **3**
Âşık, seven.

3. ʿĀşıḳ ḳad-i dil-dār hevāsıyla çemende
4. Geh serve gehi ʿarʿara geh bāna şarılmış

---

hevā:

hevāsıyla: -sıyla
Mısra: **3**
Hava II Arzu, aşk.

3. ʿĀşıḳ ḳad-i dil-dār hevāsıyla çemende
4. Geh serve gehi ʿarʿara geh bāna şarılmış

çemen:

çemende: -de
Mısra: **3**
Çimen. || Bahçe.

3. ʿĀşıḳ ḳad-i dil-dār hevāsıyla çemende
4. Geh serve gehi ʿarʿara geh bāna şarılmış

---

geh:

Geh:
Mısra: **4**
Bazen.

3. ʿĀşıḳ ḳad-i dil-dār hevāsıyla çemende
4. Geh serve gehi ʿarʿara geh bāna şarılmış

geh:
Mısra: **4**
bazen de.

3. ʿĀşıḳ ḳad-i dil-dār hevāsıyla çemende
4. Geh serve gehi ʿarʿara geh bāna şarılmış

---

serv:

serve: -e
Mısra: **4**
Servi ağacı

3. ʿĀşıḳ ḳad-i dil-dār hevāsıyla çemende
4. Geh serve gehi ʿarʿara geh bāna şarılmış

---

gehi:

gehi:
Mısra: **4**
bazen

3. ʿĀşıḳ ḳad-i dil-dār hevāsıyla çemende
4. Geh serve gehi ʿarʿara geh bāna şarılmış

ʿarʿar:

ʿarʿara: -a
Mısra: **4**
Servi, dağ servisi.

3. ʿĀşıḳ ḳad-i dil-dār hevāsıyla çemende
4. Geh serve gehi ʿarʿara geh bāna şarılmış

---

bāña:

bāña:
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

3. ʿĀşıḳ ḳad-i dil-dār hevāsıyla çemende
4. Geh serve gehi ʿarʿara geh bāna şarılmış

---

bende:

bendesin: -sin
Mısra: **5**
Kul, köle.

5. Ḥāl-i ruḫınuñ bendesin diyü o māhuñ
6. Āhum işidüp dāmen-i keyvāna şarılmış

---

diyü:

diyü:
Mısra: **5**
Diyerek, deyip.

5. Ḥāl-i ruḫınuñ bendesin diyü o māhuñ
6. Āhum işidüp dāmen-i keyvāna şarılmış

---

o:

o:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Ḥāl-i ruḫınuñ bendesin diyü o māhuñ
6. Āhum işidüp dāmen-i keyvāna şarılmış

---

māhuñ:

māhuñ:
Mısra: **5**
Ay. || Sevgili.

5. Ḥāl-i ruḫınuñ bendesin diyü o māhuñ
6. Āhum işidüp dāmen-i keyvāna şarılmış

Āh:

Āhum: -um
Mısra: **6**
Ah etme, inleme

5. Ḥāl-i ruḫınuñ bendesin diyü o māhuñ
6. Āhum işidüp dāmen-i keyvāna şarılmış

---

işid:

işidüp: -üp
Mısra: **6**
duymak II dinlemek

5. Ḥāl-i ruḫınuñ bendesin diyü o māhuñ
6. Āhum işidüp dāmen-i keyvāna şarılmış

---

gör:

Görmüş: -müş
Mısra: **7**
İdrak etmek II düşünmek II görmek.

7. Görmüş ki ḳaçar ʿāşıḳ-ı şeydāya ḳoculmaz
8. Zerrịn kemeri ol şeh-i ḫūbāna şarılmış

---

ki:

ki:
Mısra: **7**
Ki bağlacı.

7. Görmüş ki ḳaçar ʿāşıḳ-ı

şeydāya ḳoculmaz
8. Zerrīn kemeri ol şeh-i ḫūbāna ṣarılmış

kaç:

ḳaçar: -ar
Mısra: **7**
kaçmak, sakınmak

7. Görmüş ki ḳaçar ʿāşıḳ-ı şeydāya ḳoculmaz
8. Zerrīn kemeri ol şeh-i ḫūbāna ṣarılmış

kocul:

ḳoculmaz: -maz
Mısra: **7**
Sarılmamak II kucaklamamak.

7. Görmüş ki ḳaçar ʿāşıḳ-ı şeydāya ḳoculmaz
8. Zerrīn kemeri ol şeh-i ḫūbāna ṣarılmış

zerrin:

Zerrīn:
Mısra: **8**
Altından yapılmış.

7. Görmüş ki ḳaçar ʿāşıḳ-ı şeydāya ḳoculmaz
8. Zerrīn kemeri ol şeh-i ḫūbāna ṣarılmış

kemer:

kemeri: -i
Mısra: **8**
Kuşak, bel bağı

7. Görmüş ki ḳaçar ʿāşıḳ-ı şeydāya ḳoculmaz
8. Zerrīn kemeri ol şeh-i ḫūbāna ṣarılmış

ol:

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Görmüş ki ḳaçar ʿāşıḳ-ı şeydāya ḳoculmaz
8. Zerrīn kemeri ol şeh-i ḫūbāna ṣarılmış

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā ṭolaşur cism-i nʿiẕārıyla cihānı

10. Bir köhne ḥaṣīre dil-i dīvāne ṣarılmış

tolaş:

ṭolaşur: -ur
Mısra: **9**
Dolaşmak, gezinmek, dolanmak

9. Yaḥyā ṭolaşur cism-i nʿiẕārıyla cihānı
10. Bir köhne ḥaṣīre dil-i dīvāne ṣarılmış

cihān:

cihānı: -ı
Mısra: **9**
Dünya, âlem, cihân.

9. Yaḥyā ṭolaşur cism-i nʿiẕārıyla cihānı
10. Bir köhne ḥaṣīre dil-i dīvāne ṣarılmış

köhne:

köhne:
Mısra: **10**
Eski, eskimiş.

9. Yaḥyā ṭolaşur cism-i nʿiẕārıyla cihānı
10. Bir köhne ḥaṣīre dil-i dīvāne ṣarılmış

ḥaṣīr:

ḥaṣīre: -e
Mısra: **10**
Ottan örülü döşeme II halı, kilim.

9. Yaḥyā ṭolaşur cism-i nʿiẕārıyla cihānı
10. Bir köhne ḥaṣīre dil-i dīvāne ṣarılmış

ṭurra-i cānāna:

ṭurra-i cānāna: -
Mısra: **1**
sevgilinin kakülü

1. Cān riştesi kim ṭurra-i cānāna ṣarılmış
2. Bir tār durur deste-i reyḥāna ṣarılmış

cān riştesi:

cān riştesi: -
Mısra: **1**
can ipliği

1. Cān riştesi kim ṭurra-i

cānāna ṣarılmış
2. Bir tār durur deste-i reyḥāna ṣarılmış

deste-i reyḥāna:

deste-i reyḥāna: -
Mısra: **2**
Reyhan demeti.

1. Cān riştesi kim ṭurra-i cānāna ṣarılmış
2. Bir tār durur deste-i reyḥāna ṣarılmış

ḳad-i dil-dār:

ḳad-i dil-dār: -
Mısra: **3**
Sevgilinin fidan boyu

3. ʿĀşıḳ ḳad-i dil-dār hevāsıyla çemende
4. Geh serve gehi ʿarʿara geh bāna ṣarılmış

Ḫāl-i ruḫınuñ:

Ḫāl-i ruḫınuñ: -
Mısra: **5**
Yüzdeki, yanaktaki ben.

5. Ḫāl-i ruḫınuñ bendesin diyü o māhuñ
6. Āhum işidüp dāmen-i keyvāna ṣarılmış

dāmen-i keyvāna:

dāmen-i keyvāna: -
Mısra: **6**
Zuhal yıldızının eteği.

5. Ḫāl-i ruḫınuñ bendesin diyü o māhuñ
6. Āhum işidüp dāmen-i keyvāna ṣarılmış

ʿāşıḳ-ı şeydāya:

ʿāşıḳ-ı şeydāya: -
Mısra: **7**
Divane âşık.

7. Görmüş ki ḳaçar ʿāşıḳ-ı şeydāya ḳoculmaz
8. Zerrīn kemeri ol şeh-i ḫūbāna ṣarılmış

şeh-i hūbāna:

şeh-i ḫūbāna: -
Mısra: **8**
Güzeller padişahı II sevgili.

7. Görmüş ki ḳaçar ʿāşıḳ-ı şeydāya ḳoculmaz

8. Zerrīn kemeri ol şeh-i ḫūbāna ṣarılmış

cism-i nʿiżārıyla:

cism-i nʿiżārıyla: -
Mısra: **9**
Zayıf beden.

9. Yaḥyā ṭolaşur cism-i nʿiżārıyla cihānı
10. Bir köhne ḥaṣīre dil-i dīvāne ṣarılmış

dil-i dīvāne:

dil-i dīvāne: -
Mısra: **10**
divane gönül

9. Yaḥyā ṭolaşur cism-i nʿiżārıyla cihānı
10. Bir köhne ḥaṣīre dil-i dīvāne ṣarılmış

ruhsār:

Ruḫsāruña: -uña
Mısra: **1**
Yanak.

1. Ruḫsāruña cānā düşer ol süñbül-i gül-pūş
2. Zībā yaraşur ḥaḳ bu ki ol ḥāl-i binā-gūş

cānā:

cānā:
Mısra: **1**
Ey sevgili!

1. Ruḫsāruña cānā düşer ol süñbül-i gül-pūş
2. Zībā yaraşur ḥaḳ bu ki ol ḥāl-i binā-gūş

düş:

düşer: -er
Mısra: **1**
Düşmek II üzerine düşmek.

1. Ruḫsāruña cānā düşer ol süñbül-i gül-pūş
2. Zībā yaraşur ḥaḳ bu ki ol ḥāl-i binā-gūş

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Ruḫsāruña cānā düşer ol süñbül-i gül-pūş
2. Zībā yaraşur ḥaḳ bu ki ol ḥāl-i binā-gūş

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Ruḫsāruña cānā düşer ol süñbül-i gül-pūş
2. Zībā yaraşur ḥaḳ bu ki ol ḥāl-i binā-gūş

zibā:

Zībā:
Mısra: **2**
Güzel, süslü.

1. Ruḫsāruña cānā düşer ol süñbül-i gül-pūş
2. Zībā yaraşur ḥaḳ bu ki ol ḥāl-i binā-gūş

yaraş:

yaraşur: -ur
Mısra: **2**
yakışmak, uygun düşmek

1. Ruḫsāruña cānā düşer ol süñbül-i gül-pūş
2. Zībā yaraşur ḥaḳ bu ki ol ḥāl-i binā-gūş

bir:

Bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Bir cām ile yād itse eger sāḳī-i meclis
4. Eylerdi göñül ġuṣṣa-i devrānı ferāmūş

Bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Tā ḥaşr güñi göz yuma şāhum dü cihāndan
6. Bir gice seni ḫvābda kim itse der-āgūş

Bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Öykündi meger kim dehen-i tengüñe ġonce
8. Bir sille urup aġzına bād eyledi ḫāmūş

cām:

cām:
Mısra: **3**
Kadeh.

3. Bir cām ile yād itse eger sāḳī-i meclis
4. Eylerdi göñül ġuṣṣa-i devrānı ferāmūş

ile:

ile:
Mısra: **3**
birlikte

3. Bir cām ile yād itse eger sāḳī-i meclis
4. Eylerdi göñül ġuṣṣa-i devrānı ferāmūş

eger:

eger:
Mısra: **3**
Eğer

3. Bir cām ile yād itse eger sāḳī-i meclis
4. Eylerdi göñül ġuṣṣa-i devrānı ferāmūş

eger:
Mısra: **10**
Şart edatı, şayet

9. Çıḳmazdı bu deñli dür-i nā-yāb kenāra
10. Yaḥyā'nuñ eger baḥr-i dili eylemese cūş

göñül:

göñül:
Mısra: **4**
gönül

3. Bir cām ile yād itse eger sāḳī-i meclis
4. Eylerdi göñül ġuṣṣa-i devrānı ferāmūş

şāh:

şāhum: -um
Mısra: **5**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

5. Tā ḥaşr güñi göz yuma şāhum dü cihāndan
6. Bir gice seni ḫvābda kim itse der-āgūş

dü:

dü:
Mısra: **5**
İki

5. Tā ḥaşr güñi göz yuma

şāhum dü cihāndan
6. Bir gice seni ḫvābda kim itse der-āġūş

cihān:

cihāndan: -dan
Mısra: **5**
Dünya, âlem, cihân.

5. Tā ḥaşr güñi göz yuma şāhum dü cihāndan
6. Bir gice seni ḫvābda kim itse der-āġūş

gice:

gice:
Mısra: **6**
Gece.

5. Tā ḥaşr güñi göz yuma şāhum dü cihāndan
6. Bir gice seni ḫvābda kim itse der-āġūş

seni:

seni:
Mısra: **6**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Tā ḥaşr güñi göz yuma şāhum dü cihāndan
6. Bir gice seni ḫvābda kim itse der-āġūş

ḫv**āb:**

ḫ**v**ābda: -da
Mısra: **6**
Uyku

5. Tā ḥaşr güñi göz yuma şāhum dü cihāndan
6. Bir gice seni ḫvābda kim itse der-āġūş

kim:

kim:
Mısra: **6**
her kim, her kim ki.

5. Tā ḥaşr güñi göz yuma şāhum dü cihāndan
6. Bir gice seni ḫvābda kim itse der-āġūş

Öykün:

Öykündi: -di
Mısra: **7**
Özenmek, taklite çalışmak, benzemek istemek.

7. Öykündi meger kim dehen-i tengüñe ġonce
8. Bir sille urup aġzına bād eyledi ḫāmūş

ġonce:

ġonce:
Mısra: **7**
Henüz açılmamış gül tomurcuğu II gonca.

7. Öykündi meger kim dehen-i tengüñe ġonce
8. Bir sille urup aġzına bād eyledi ḫāmūş

aġz:

aġzına: -ı, -n, -a
Mısra: **8**
Ağız, dudak.

7. Öykündi meger kim dehen-i tengüñe ġonce
8. Bir sille urup aġzına bād eyledi ḫāmūş

bād:

bād:
Mısra: **8**
Rüzgar.

7. Öykündi meger kim dehen-i tengüñe ġonce
8. Bir sille urup aġzına bād eyledi ḫāmūş

yaḥyā':

Yaḥyā'nuñ: -nuñ
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Çıḳmazdı bu deñli dür-i nā-yāb kenāra
10. Yaḥyā'nuñ eger baḥr-i dili eylemese cūş

süñbül-i gül-pūş:

süñbül-i gül-pūş: -
Mısra: **1**
Gül örten saçlar. II Güle benzer yanağı örten sümbül.

1. Ruḫsāruña cānā düşer ol süñbül-i gül-pūş
2. Zībā yaraşur ḥaḳ bu ki ol ḫāl-i binā-gūş

ḥaḳ bu ki:

ḥaḳ bu ki: -
Mısra: **2**
doğrusu bu ki

1. Ruḫsāruña cānā düşer ol süñbül-i gül-pūş
2. Zībā yaraşur ḥaḳ bu ki ol ḫāl-i binā-gūş

ḫāl-i binā-gūş:

ḫāl-i binā-gūş: -
Mısra: **2**
Kulak memesinin üstündeki ben.

1. Ruḫsāruña cānā düşer ol süñbül-i gül-pūş
2. Zībā yaraşur ḥaḳ bu ki ol ḫāl-i binā-gūş

yād itse:

yād itse: -
Mısra: **3**
Hatırlamak, anmak, bahsetmek

3. Bir cām ile yād itse eger sāḳi-i meclis
4. Eylerdi göñül ġuṣṣa-i devrānı ferāmūş

sāḳi-i meclis:

sāḳi-i meclis: -
Mısra: **3**
Meclisin sakisi

3. Bir cām ile yād itse eger sāḳi-i meclis
4. Eylerdi göñül ġuṣṣa-i devrānı ferāmūş

ġuṣṣa-i devrānı:

ġuṣṣa-i devrānı: -
Mısra: **4**
Feleğin kederi II zamanın sıkıntısı.

3. Bir cām ile yād itse eger sāḳi-i meclis
4. Eylerdi göñül ġuṣṣa-i devrānı ferāmūş

ferāmūş eylerdi:

ferāmūş eylerdi: -
Mısra: **4**
unutmak

3. Bir cām ile yād itse eger sāḳi-i meclis
4. Eylerdi göñül ġuṣṣa-i devrānı ferāmūş

tā ḥaşr güñi:

tā ḥaşr güñi: -
Mısra: **5**

Kıyamet gününe kadar

5. Tā ḥaşr güñi göz yuma şāhum dü cihāndan
6. Bir gice seni ḫvābda kim itse der-āġūş

göz yuma:

göz yuma: -
Mısra: **5**
Gözünü kapatmak II ölmek II uyumak.

5. Tā ḥaşr güñi göz yuma şāhum dü cihāndan
6. Bir gice seni ḫvābda kim itse der-āġūş

der-āġūş itse:

der-āġūş itse: -
Mısra: **6**
Kucaklamak.

5. Tā ḥaşr güñi göz yuma şāhum dü cihāndan
6. Bir gice seni ḫvābda kim itse der-āġūş

meger kim:

meger kim: -
Mısra: **7**
Meğer ki.

7. Öykündi meger kim dehen-i tengüñe ġonce
8. Bir sille urup aġzına bād eyledi ḫāmūş

dehen-i tengüñe:

dehen-i tengüñe: -
Mısra: **7**
Sevgilinin küçücük ağzı

7. Öykündi meger kim dehen-i tengüñe ġonce
8. Bir sille urup aġzına bād eyledi ḫāmūş

sille urup:

sille urup: -
Mısra: **8**
Tokat atmak.

7. Öykündi meger kim dehen-i tengüñe ġonce
8. Bir sille urup aġzına bād eyledi ḫāmūş

ḫāmūş eyledi:

ḫāmūş eyledi: -
Mısra: **8**
Suskun bir hale getirmek, susturmak.

7. Öykündi meger kim dehen-i tengüñe ġonce
8. Bir sille urup aġzına bād eyledi ḫāmūş

bu deñli:

bu deñli: -
Mısra: **9**
Bu kadar II böyle.

9. Çıḳmazdı bu deñli dür-i nā-yāb kenāra
10. Yaḥyā'nuñ eger baḥr-i dili eylemese cūş

dür-i nā-yāb:

dür-i nā-yāb: -
Mısra: **9**
Nadir bulunan inci

9. Çıḳmazdı bu deñli dür-i nā-yāb kenāra
10. Yaḥyā'nuñ eger baḥr-i dili eylemese cūş

kenāra Çıḳmazdı:

kenāra Çıḳmazdı: -
Mısra: **9**
Kenara çıkmamak II kıyıyı görmemek.

9. Çıḳmazdı bu deñli dür-i nā-yāb kenāra
10. Yaḥyā'nuñ eger baḥr-i dili eylemese cūş

baḥr-i dili:

baḥr-i dili: -
Mısra: **10**
gönül denizi

9. Çıḳmazdı bu deñli dür-i nā-yāb kenāra
10. Yaḥyā'nuñ eger baḥr-i dili eylemese cūş

cūş eylemese:

cūş eylemese: -
Mısra: **10**
Coşup taşmak

9. Çıḳmazdı bu deñli dür-i nā-yāb kenāra
10. Yaḥyā'nuñ eger baḥr-i dili eylemese cūş

al:

alur: -ur
Mısra: **1**
almak

1. Dil naḳdin alur ġamzesi itmez anı pürsiş
2. Ol çeşm-i siyehkār iñen şaġ degülmiş

ġamze:

ġamzesi: -si
Mısra: **1**
Süzerek göz ucu ile yan bakış.

1. Dil naḳdin alur ġamzesi itmez anı pürsiş
2. Ol çeşm-i siyehkār iñen şaġ degülmiş

a:

anı: -nı
Mısra: **1**
o II şahıs zamiri

1. Dil naḳdin alur ġamzesi itmez anı pürsiş
2. Ol çeşm-i siyehkār iñen şaġ degülmiş

ol:

Ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Dil naḳdin alur ġamzesi itmez anı pürsiş
2. Ol çeşm-i siyehkār iñen şaġ degülmiş

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Her seng-i cefā kim atar ol yār-i ḫışmnāk
10. Yaḥyā'ya gelür her biri taʿẓīm ü nevāziş

iñen:

iñen:
Mısra: **2**
çok, pek, fazla

1. Dil naḳdin alur ġamzesi itmez anı pürsiş
2. Ol çeşm-i siyehkār iñen şaġ degülmiş

şaġ:

şaġ:
Mısra: **2**
Doğru.

1. Dil naḳdin alur ġamzesi

itmez anı pürsiş
2. Ol çeşm-i siyehkār iñen ṣaġ degülmiş

degül:

degülmiş: -miş
Mısra: **2**
değil

1. Dil naḳdin alur ġamzesi itmez anı pürsiş
2. Ol çeşm-i siyehkār iñen ṣaġ degülmiş

peykān:

Peykānı: -ı
Mısra: **3**
Ok temreni.

3. Peykānı irer cānı keŝer ḫanceri bị-bāk
4. Gūyā ki biri ḥākim u birisi müfettiş

ir:

irer: -er
Mısra: **3**
dokunmak, isabet etmek

3. Peykānı irer cānı keŝer ḫanceri bị-bāk
4. Gūyā ki biri ḥākim u birisi müfettiş

cān:

cānı: -ı
Mısra: **3**
Can, ruh, gönül.

3. Peykānı irer cānı keŝer ḫanceri bị-bāk
4. Gūyā ki biri ḥākim u birisi müfettiş

keŝer:

keŝer:
Mısra: **3**
Kesmek. II Delmek. II İncitmek.

3. Peykānı irer cānı keŝer ḫanceri bị-bāk
4. Gūyā ki biri ḥākim u birisi müfettiş

hancer:

ḫanceri: -i
Mısra: **3**
Hançer, kılıç. II sevgilinin yan bakışı. II sevgilinin kirpikleri.

3. Peykānı irer cānı keŝer ḫanceri bị-bāk
4. Gūyā ki biri ḥākim u birisi müfettiş

bi-bāk:

bị-bāk:
Mısra: **3**
Korkusuzca

3. Peykānı irer cānı keŝer ḫanceri bị-bāk
4. Gūyā ki biri ḥākim u birisi müfettiş

bir:

biri: -i
Mısra: **4**
Bir tane

3. Peykānı irer cānı keŝer ḫanceri bị-bāk
4. Gūyā ki biri ḥākim u birisi müfettiş

ḥākim:

ḥākim:
Mısra: **4**
Hükmeden, buyruğunu yürüten, hâkimiyet kurmuş olan, egemen.

3. Peykānı irer cānı keŝer ḫanceri bị-bāk
4. Gūyā ki biri ḥākim u birisi müfettiş

u:

u:
Mısra: **4**
ve

3. Peykānı irer cānı keŝer ḫanceri bị-bāk
4. Gūyā ki biri ḥākim u birisi müfettiş

birisi:

birisi:
Mısra: **4**
Bir tanesi.

3. Peykānı irer cānı keŝer ḫanceri bị-bāk
4. Gūyā ki biri ḥākim u birisi müfettiş

müfettiş:

müfettiş:
Mısra: **4**
Teftiş edici, eden.

3. Peykānı irer cānı keŝer ḫanceri bị-bāk
4. Gūyā ki biri ḥākim u birisi müfettiş

İşle:

İşler: -r
Mısra: **5**
Yapmak II eylemek.

5. İşler diyü zaḫm-ı dili ḳo nāle vü zārı
6. Zinhār ṣaḳın iş degül ey ġam-zede bu iş

diyü:

diyü:
Mısra: **5**
Diyerek, deyip.

5. İşler diyü zaḫm-ı dili ḳo nāle vü zārı
6. Zinhār ṣaḳın iş degül ey ġam-zede bu iş

ḳo:

ḳo:
Mısra: **5**
Komak, bırakmak

5. İşler diyü zaḫm-ı dili ḳo nāle vü zārı
6. Zinhār ṣaḳın iş degül ey ġam-zede bu iş

zinhār:

Zinhār:
Mısra: **6**
Sakın, asla!

5. İşler diyü zaḫm-ı dili ḳo nāle vü zārı
6. Zinhār ṣaḳın iş degül ey ġam-zede bu iş

ṣaḳın:

ṣaḳın:
Mısra: **6**
kendini gözetmek, korumak

5. İşler diyü zaḫm-ı dili ḳo nāle vü zārı
6. Zinhār ṣaḳın iş degül ey ġam-zede bu iş

ṣaḳın:
Mısra: **7**
Asla.

7. Ferzāne geçüp ṣola ṣaġa ṣalma ṣaḳın at
8. Bu naṭ῾-ı cihānda nice şāha

didiler kiş

ey:

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. İşler diyü zaḫm-ı dili ḳo nāle vü zārı
6. Zinhār ṣaḳın iş degül ey ġam-zede bu iş

ġam-zede:

ġam-zede:
Mısra: **6**
Kedere yakalamış.

5. İşler diyü zaḫm-ı dili ḳo nāle vü zārı
6. Zinhār ṣaḳın iş degül ey ġam-zede bu iş

ferzāne:

Ferzāne:
Mısra: **7**
Âlim, bilgin II deneyim sahibi II satrançta vezir.

7. Ferzāne geçüp ṣola ṣaġa ṣalma ṣaḳın at
8. Bu naṭʿ-ı cihānda nice şāha didiler kiş

geç:

geçüp: -üp
Mısra: **7**
Geçmek II önemsememek II atlamak.

7. Ferzāne geçüp ṣola ṣaġa ṣalma ṣaḳın at
8. Bu naṭʿ-ı cihānda nice şāha didiler kiş

bu:

Bu:
Mısra: **8**
bu, işaret sıfatı

7. Ferzāne geçüp ṣola ṣaġa ṣalma ṣaḳın at
8. Bu naṭʿ-ı cihānda nice şāha didiler kiş

nice:

nice:
Mısra: **8**
Birçok, hayli

7. Ferzāne geçüp ṣola ṣaġa ṣalma ṣaḳın at

8. Bu naṭʿ-ı cihānda nice şāha didiler kiş

şāh:

şāha: -a
Mısra: **8**
Padişah II şah taşı.

7. Ferzāne geçüp ṣola ṣaġa ṣalma ṣaḳın at
8. Bu naṭʿ-ı cihānda nice şāha didiler kiş

di:

didiler: -diler
Mısra: **8**
Söylemek II etmek. II eylemek.

7. Ferzāne geçüp ṣola ṣaġa ṣalma ṣaḳın at
8. Bu naṭʿ-ı cihānda nice şāha didiler kiş

kiş:

kiş:
Mısra: **8**
Satranç oyununda def' etmek II Def etmek.

7. Ferzāne geçüp ṣola ṣaġa ṣalma ṣaḳın at
8. Bu naṭʿ-ı cihānda nice şāha didiler kiş

her:

Her:
Mısra: **9**
Her.

9. Her seng-i cefā kim atar ol yār-i ḫışmnāk
10. Yaḥyā'ya gelür her biri taʿẓim ü nevāziş

kim:

kim:
Mısra: **9**
ki

9. Her seng-i cefā kim atar ol yār-i ḫışmnāk
10. Yaḥyā'ya gelür her biri taʿẓim ü nevāziş

yaḥyā':

Yaḥyā'ya: -ya
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Her seng-i cefā kim atar ol yār-i ḫışmnāk

10. Yaḥyā'ya gelür her biri taʿẓim ü nevāziş

gel:

gelür: -ür
Mısra: **10**
Gelmek II görünmek.

9. Her seng-i cefā kim atar ol yār-i ḫışmnāk
10. Yaḥyā'ya gelür her biri taʿẓim ü nevāziş

dil naḳdin:

dil naḳdin: -
Mısra: **1**
Gönül sermayesi

1. Dil naḳdin alur ġamzesi itmez anı pürsiş
2. Ol çeşm-i siyehkār iñen ṣaġ degülmiş

pürsiş itmez:

pürsiş itmez: -
Mısra: **1**
Sormamak.

1. Dil naḳdin alur ġamzesi itmez anı pürsiş
2. Ol çeşm-i siyehkār iñen ṣaġ degülmiş

çeşm-i siyehkār:

çeşm-i siyehkār: -
Mısra: **2**
Siyah göz II günahkar göz.

1. Dil naḳdin alur ġamzesi itmez anı pürsiş
2. Ol çeşm-i siyehkār iñen ṣaġ degülmiş

gūyā ki:

gūyā ki: -
Mısra: **4**
Sanki.

3. Peykānı irer cānı keŝer ḫanceri bį-bāk
4. Gūyā ki biri ḥākim u birisi müfettiş

zaḫm-ı dili:

zaḫm-ı dili: -
Mısra: **5**
Gönü yarası.

5. İşler diyü zaḫm-ı dili ḳo nāle vü zārı
6. Zinhār ṣaḳın iş degül ey

ġam-zede bu iş

nāle vü zārı:

nāle vü zārı: -
Mısra: **5**
Ağlama ve inleme.

5. İşler diyü zaḫm-ı dili ḳo nāle vü zārı
6. Zinhār ṣaḳın iş degül ey ġam-zede bu iş

bu iş iş degül:

bu iş iş degül: -
Mısra: **6**
Bu iş iş değil II bu iş yapılacak bir şey değil II yapılan şey doğru değil!

5. İşler diyü zaḫm-ı dili ḳo nāle vü zārı
6. Zinhār ṣaḳın iş degül ey ġam-zede bu iş

naṭʿ-ı cihānda:

naṭʿ-ı cihānda: -
Mısra: **8**
Satranç tahtasına benzeyen dünya.

7. Ferzāne geçüp ṣola ṣaġa ṣalma ṣaḳın at
8. Bu naṭʿ-ı cihānda nice şāha didiler kiş

at ṣalma:

at ṣalma: -
Mısra: **7**
Üzerine at salmamak. II satranç taşında at ile hücum etmemek.

7. Ferzāne geçüp ṣola ṣaġa ṣalma ṣaḳın at
8. Bu naṭʿ-ı cihānda nice şāha didiler kiş

ṣola ṣaġa:

ṣola ṣaġa: -
Mısra: **7**
Sağa sola II etraf II her yer.

7. Ferzāne geçüp ṣola ṣaġa ṣalma ṣaḳın at
8. Bu naṭʿ-ı cihānda nice şāha didiler kiş

yār-i hışm-nāk:

yār-i ḫışm-nāk: -
Mısra: **9**
Öfke dolu sevgili.

9. Her seng-i cefā kim atar ol yār-i ḫışmnāk
10. Yaḥyā'ya gelür her biri taʿẓim ü nevāziş

seng-i cefā atar:

seng-i cefā atar: -
Mısra: **9**
Cefa taşı fırlatmak. II cefa etmek.

9. Her seng-i cefā kim atar ol yār-i ḫışmnāk
10. Yaḥyā'ya gelür her biri taʿẓim ü nevāziş

her biri:

her biri: -
Mısra: **10**
Her biri II ayrı ayrı her bir tanesi.

9. Her seng-i cefā kim atar ol yār-i ḫışmnāk
10. Yaḥyā'ya gelür her biri taʿẓim ü nevāziş

taʿzim ü nevāziş:

taʿẓim ü nevāziş: -
Mısra: **10**
Saygı ve iltifat II hürmet ve iltifat.

9. Her seng-i cefā kim atar ol yār-i ḫışmnāk
10. Yaḥyā'ya gelür her biri taʿẓim ü nevāziş

güzellik:

Güzellik:
Mısra: **1**
Güzellik

1. Güzellik olduġına saña muḫtaṣṣ
2. Şehā ebrūn ile çeşmüñ yeter naṣ

ol:

olduġına: -duġına
Mısra: **1**
Olmak.

1. Güzellik olduġına saña muḫtaṣṣ
2. Şehā ebrūn ile çeşmüñ yeter naṣ

oldı: -dı
Mısra: **3**
Olmak.

3. Miŝāl-i devr-i ḫātem oldı meclis
4. Zümürrüd cāmı sāḳīnüñ aña faṣṣ

ol:
Mısra: **9**
Olmak.

9. Hemān dünyāda bị-nām ü nişān ol
10. Budur dünyāda Yaḥyā saña maḫlaṣ

saña:

saña:
Mısra: **1**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

1. Güzellik olduġına saña muḫtaṣṣ
2. Şehā ebrūn ile çeşmüñ yeter naṣ

saña:
Mısra: **10**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

9. Hemān dünyāda bị-nām ü nişān ol
10. Budur dünyāda Yaḥyā saña maḫlaṣ

muhtaṣṣ:

muḫtaṣṣ:
Mısra: **1**
Has kılınmış II İhtisas edilmiş olan.

1. Güzellik olduġına saña muḫtaṣṣ
2. Şehā ebrūn ile çeşmüñ yeter naṣ

Şehā:

Şehā:
Mısra: **2**
Ey padişah I ey sevgili.

1. Güzellik olduġına saña muḫtaṣṣ
2. Şehā ebrūn ile çeşmüñ yeter naṣ

ebrū:

ebrūn: -n
Mısra: **2**
kaş

1. Güzellik olduġına saña muḫtaṣṣ
2. Şehā ebrūn ile çeşmüñ yeter naṣ

ile:

ile:
Mısra: **2**
ve

1. Güzellik olduġına saña muḫtaṣṣ
2. Şehā ebrūn ile çeşmüñ yeter naṣ

ile:
Mısra: **5**
Bağlama edatı II ile birlikte

5. Hezārān naḳd-i cān ile alurlar
6. Hemān meclisde sāḳi̮ ayaġuñ baṣ

çeşm:

çeşmüñ: -üñ
Mısra: **2**
göz

1. Güzellik olduġına saña muḫtaṣṣ
2. Şehā ebrūn ile çeşmüñ yeter naṣ

yeter:

yeter:
Mısra: **2**
yeter, kâfi

1. Güzellik olduġına saña muḫtaṣṣ
2. Şehā ebrūn ile çeşmüñ yeter naṣ

naṣ:

naṣ:
Mısra: **2**
İnsan, beniâdem, halk.

1. Güzellik olduġına saña muḫtaṣṣ
2. Şehā ebrūn ile çeşmüñ yeter naṣ

meclis:

meclis:
Mısra: **3**
toplantı, meclis

3. Miŝāl-i devr-i ḫātem oldı meclis
4. Zümürrüd cāmı sāḳi̮nüñ aña faṣṣ

meclisde: -de
Mısra: **6**
toplantı, meclis

5. Hezārān naḳd-i cān ile alurlar
6. Hemān meclisde sāḳi̮ ayaġuñ baṣ

sāḳi:

sāḳi̮nüñ: -nüñ
Mısra: **4**
Kadeh, içki sunan

3. Miŝāl-i devr-i ḫātem oldı meclis
4. Zümürrüd cāmı sāḳi̮nüñ aña faṣṣ

sāḳi̮:
Mısra: **6**
Kadeh, içki sunan

5. Hezārān naḳd-i cān ile alurlar
6. Hemān meclisde sāḳi̮ ayaġuñ baṣ

aña:

aña:
Mısra: **4**
teklik üçüncü kişi zamiri, o.

3. Miŝāl-i devr-i ḫātem oldı meclis
4. Zümürrüd cāmı sāḳi̮nüñ aña faṣṣ

faṣṣ:

faṣṣ:
Mısra: **4**
Yüzük taşı.

3. Miŝāl-i devr-i ḫātem oldı meclis
4. Zümürrüd cāmı sāḳi̮nüñ aña faṣṣ

hezārān:

Hezārān:
Mısra: **5**
binlerce, pek çok

5. Hezārān naḳd-i cān ile alurlar
6. Hemān meclisde sāḳi̮ ayaġuñ baṣ

al:

alurlar: -urlar
Mısra: **5**
Almak II satın almak.

5. Hezārān naḳd-i cān ile alurlar
6. Hemān meclisde sāḳi̮ ayaġuñ baṣ

hemān:

Hemān:
Mısra: **6**
hemen, vakit kaybetmeden

5. Hezārān naḳd-i cān ile alurlar
6. Hemān meclisde sāḳi̮ ayaġuñ baṣ

Hemān:
Mısra: **9**
Sürekli, daima.

9. Hemān dünyāda bi̮-nām ü nişān ol
10. Budur dünyāda Yaḥyā saña maḫlaṣ

zāhid:

zāhid:
Mısra: **7**
Kaba sofu. || Çok dindar olup irfanı olmayan kimse.

7. Ne bilsüñ meclis-i rindānı zāhid
8. O bezme her kişi olmaz muraḫḫaṣ

o:

O:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Ne bilsüñ meclis-i rindānı zāhid
8. O bezme her kişi olmaz muraḫḫaṣ

bezm:

bezme: -e
Mısra: **8**
Sohbet, yaran sohbeti ‖ ziyafet, işret sohbeti.

7. Ne bilsüñ meclis-i rindānı zāhid
8. O bezme her kişi olmaz muraḫḫaṣ

dünyā:

dünyāda: -da
Mısra: **9**
dünya

9. Hemān dünyāda bi̮-nām ü nişān ol
10. Budur dünyāda Yaḥyā saña maḫlaṣ

dünyāda: -da
Mısra: **10**

dünya

9. Hemān dünyāda bi̮-nām ü nişān ol
10. Budur dünyāda Yaḥyā saña maḫlaṣ

budur:

Budur:
Mısra: **10**
Bu kadar II böyle.

9. Hemān dünyāda bi̮-nām ü nişān ol
10. Budur dünyāda Yaḥyā saña maḫlaṣ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Hemān dünyāda bi̮-nām ü nişān ol
10. Budur dünyāda Yaḥyā saña maḫlaṣ

maḫlaṣ:

maḫlaṣ:
Mısra: **10**
Şâirlerin manzum eserlerinde kullandıkları takma ad. II yeter, kâfi.

9. Hemān dünyāda bi̮-nām ü nişān ol
10. Budur dünyāda Yaḥyā saña maḫlaṣ

miŝāl-i devr-i ḫātem:

miŝāl-i devr-i ḫātem: -
Mısra: **3**
Arapların Tayy kabilesinden cömertliğiyle ünlü İbn Abdullah bin Sa'd'ın zamanı gibi. II hükümdarlık zamanı gibi

3. Miŝāl-i devr-i ḫātem oldı meclis
4. Zümürrüd cāmı sāḳi̮nüñ aña faṣṣ

zümürrüd cāmı:

zümürrüd cāmı: -
Mısra: **4**
Zümrüt renkli kadeh II zümrüt taşıyla işlenmiş kadeh.

3. Miŝāl-i devr-i ḫātem oldı meclis
4. Zümürrüd cāmı sāḳi̮nüñ aña faṣṣ

naḳd-i cān:

naḳd-i cān: -
Mısra: **5**
Can sermayesi

5. Hezārān naḳd-i cān ile alurlar
6. Hemān meclisde sāḳi̮ ayaġuñ baṣ

ayaġuñ baṣ:

ayaġuñ baṣ: -
Mısra: **6**
Gitmek II kadeh almak.

5. Hezārān naḳd-i cān ile alurlar
6. Hemān meclisde sāḳi̮ ayaġuñ baṣ

meclis-i rindānı:

meclis-i rindānı: -
Mısra: **7**
Rindler -dünyayı önemsemeyenler- meclisi

7. Ne bilsüñ meclis-i rindānı zāhid
8. O bezme her kişi olmaz muraḫḫaṣ

ne bilsüñ:

ne bilsüñ: -
Mısra: **7**
Ne bilsin.

7. Ne bilsüñ meclis-i rindānı zāhid
8. O bezme her kişi olmaz muraḫḫaṣ

her kişi:

her kişi: -
Mısra: **8**
herkes

7. Ne bilsüñ meclis-i rindānı zāhid
8. O bezme her kişi olmaz muraḫḫaṣ

muraḫḫaṣ olmaz:

muraḫḫaṣ olmaz: -
Mısra: **8**
İzin sahibi olmamak II ruhsat sahibi olmamak.

7. Ne bilsüñ meclis-i rindānı zāhid
8. O bezme her kişi olmaz muraḫḫaṣ

bi̮-nām ü nişān:

bi̮-nām ü nişān: -
Mısra: **9**
İsimsiz ve esersiz

9. Hemān dünyāda bi̮-nām ü nişān ol
10. Budur dünyāda Yaḥyā saña maḫlaṣ

al:

al:
Mısra: **1**
Pembemsi II al II kırmızı.

1. Rūy-ı dil-ber al kāġaẓ ʿanberi̮n mū anda ḫaṭ
2. Sāyesi müjgānınuñ iʿrāb beñlerdür nuḳaṭ

kāġaẓ:

kāġaẓ:
Mısra: **1**
Kağıt

1. Rūy-ı dil-ber al kāġaẓ ʿanberi̮n mū anda ḫaṭ
2. Sāyesi müjgānınuñ iʿrāb beñlerdür nuḳaṭ

ʿanberi̮n:

ʿanberi̮n:
Mısra: **1**
Güzel kokulu, anber kokulu

1. Rūy-ı dil-ber al kāġaẓ ʿanberi̮n mū anda ḫaṭ
2. Sāyesi müjgānınuñ iʿrāb beñlerdür nuḳaṭ

mū:

mū:
Mısra: **1**
Kıl.

1. Rūy-ı dil-ber al kāġaẓ ʿanberi̮n mū anda ḫaṭ
2. Sāyesi müjgānınuñ iʿrāb beñlerdür nuḳaṭ

anda:

anda:
Mısra: **1**
Orada

1. Rūy-ı dil-ber al kāġaẓ ʿanberi̮n mū anda ḫaṭ
2. Sāyesi müjgānınuñ iʿrāb beñlerdür nuḳaṭ

hat:

ḫaṭ:
Mısra: **1**
Ayva tüyü. II hat yazısı.

1. Rūy-ı dil-ber al kāġaẕ ʿanberi̱n mū anda ḫaṭ
2. Sāyesi müjgānınuñ iʿrāb beñlerdür nuḳaṭ

sāye:

Sāyesi: -si
Mısra: **2**
Gölge. II yansıma.

1. Rūy-ı dil-ber al kāġaẕ ʿanberi̱n mū anda ḫaṭ
2. Sāyesi müjgānınuñ iʿrāb beñlerdür nuḳaṭ

müjgān:

müjgānınuñ: -ı, -nuñ
Mısra: **2**
Kirpik.

1. Rūy-ı dil-ber al kāġaẕ ʿanberi̱n mū anda ḫaṭ
2. Sāyesi müjgānınuñ iʿrāb beñlerdür nuḳaṭ

iʿrāb:

iʿrāb:
Mısra: **2**
Kelimât-ı Arabiyyenin ahirinde değişen hareke veya harf. II süs.

1. Rūy-ı dil-ber al kāġaẕ ʿanberi̱n mū anda ḫaṭ
2. Sāyesi müjgānınuñ iʿrāb beñlerdür nuḳaṭ

ben:

benlerdür: -lerdür
Mısra: **2**
Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah nokta II ben II hâl.

1. Rūy-ı dil-ber al kāġaẕ ʿanberi̱n mū anda ḫaṭ
2. Sāyesi müjgānınuñ iʿrāb beñlerdür nuḳaṭ

nukat:

nuḳaṭ:
Mısra: **2**
Noktalar

1. Rūy-ı dil-ber al kāġaẕ ʿanberi̱n mū anda ḫaṭ
2. Sāyesi müjgānınuñ iʿrāb beñlerdür nuḳaṭ

vücūd:

vücūduñ: -uñ
Mısra: **3**
Beden, cisim, varlık.

3. ʿĀşıḳa Baġdād ıraḳ olmaz vücūduñ fülkini
4. Cūy-ı eşküñ kūy-ı yāre irgürür mānend-ı şaṭṭ

fülk:

fülkini: -ini
Mısra: **3**
Kayık.

3. ʿĀşıḳa Baġdād ıraḳ olmaz vücūduñ fülkini
4. Cūy-ı eşküñ kūy-ı yāre irgürür mānend-ı şaṭṭ

irgür:

irgürür: -ür
Mısra: **4**
Ulaştırmak, eriştirmek.

3. ʿĀşıḳa Baġdād ıraḳ olmaz vücūduñ fülkini
4. Cūy-ı eşküñ kūy-ı yāre irgürür mānend-ı şaṭṭ

ġonce:

ġoncesin: -si, -n
Mısra: **5**
gonca II sevgili

5. Bāġ-ı ḥüsnüñ ġoncesin ṭūṭi̱-i gūyā gösterür
6. Nice sāḥir-pi̱şe olmış ol cevān-ı sebz-ḫaṭṭ

göster:

gösterür: -ür
Mısra: **5**
Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak

5. Bāġ-ı ḥüsnüñ ġoncesin ṭūṭi̱-i gūyā gösterür
6. Nice sāḥir-pi̱şe olmış ol cevān-ı sebz-ḫaṭṭ

nice:

Nice:
Mısra: **6**
nasıl

5. Bāġ-ı ḥüsnüñ ġoncesin ṭūṭi̱-i gūyā gösterür
6. Nice sāḥir-pi̱şe olmış ol cevān-ı sebz-ḫaṭṭ

sāḥir-pişe:

sāḥir-pi̱şe:
Mısra: **6**
sihirbazlık yapmayı huy edinen.

5. Bāġ-ı ḥüsnüñ ġoncesin ṭūṭi̱-i gūyā gösterür
6. Nice sāḥir-pi̱şe olmış ol cevān-ı sebz-ḫaṭṭ

ol:

olmış: -mış
Mısra: **6**
Olmak.

5. Bāġ-ı ḥüsnüñ ġoncesin ṭūṭi̱-i gūyā gösterür
6. Nice sāḥir-pi̱şe olmış ol cevān-ı sebz-ḫaṭṭ

ol:
Mısra: **6**
Olmak.

5. Bāġ-ı ḥüsnüñ ġoncesin ṭūṭi̱-i gūyā gösterür
6. Nice sāḥir-pi̱şe olmış ol cevān-ı sebz-ḫaṭṭ

dil:

dil:
Mısra: **7**
gönül

7. Māʾil olmaz dil zen-i dünyāya bir ḫūb añlayup
8. Bāde-i ġafletle medḥūş olmayan itmez ġalaṭ

bir:

bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Māʾil olmaz dil zen-i dünyāya bir ḫūb añlayup
8. Bāde-i ġafletle medḥūş olmayan itmez ġalaṭ

hūb:

ḫūb:
Mısra: **7**
Güzel II güzelce.

7. Māʾil olmaz dil zen-i dünyāya bir ḫūb añlayup
8. Bāde-i ġafletle medḥūş olmayan itmez ġalaṭ

añla:

añlayup: -yup
Mısra: **7**
Sezip kavramak, akıl erdirmek, hissetmek, tahkik etmek, bilmek.

7. Māʾil olmaz dil zen-i dünyāya bir ḫūb añlayup
8. Bāde-i ġafletle medḥūş olmayan itmez ġalaṭ

yazıl:

Yazılurdı: -urdı
Mısra: **9**
Yazılmak

9. Yazılurdı ḫāṭır-ı mecrūḥ-ı Yaḥyā dostum
10. Kātib-i vaṣfuñ ideydi üstüḫvānından mıḳāṭ

dostum:

dostum:
Mısra: **9**
dost, sevgili.

9. Yazılurdı ḫāṭır-ı mecrūḥ-ı Yaḥyā dostum
10. Kātib-i vaṣfuñ ideydi üstüḫvānından mıḳāṭ

id:

ideydi: -eydi
Mısra: **10**
yapmak II etmek

9. Yazılurdı ḫāṭır-ı mecrūḥ-ı Yaḥyā dostum
10. Kātib-i vaṣfuñ ideydi üstüḫvānından mıḳāṭ

üstüḫᐯān:

üstüḫᐯānından: -ından
Mısra: **10**
Kemik.

9. Yazılurdı ḫāṭır-ı mecrūḥ-ı Yaḥyā dostum
10. Kātib-i vaṣfuñ ideydi üstüḫvānından mıḳāṭ

mıḳāṭ:

mıḳāṭ:
Mısra: **10**
Üzerinde kalem kat' olunan âlet.

9. Yazılurdı ḫāṭır-ı mecrūḥ-ı Yaḥyā dostum
10. Kātib-i vaṣfuñ ideydi üstüḫvānından mıḳāṭ

rūy-ı dil-ber:

rūy-ı dil-ber: -
Mısra: **1**
sevgilinin yüzü

1. Rūy-ı dil-ber al kāġaẕ ʿanberīn mū anda ḫaṭ
2. Sāyesi müjgānınuñ iʿrāb beñlerdür nuḳaṭ

ʿĀşıḳa baġdād ıraḳ olmaz:

ʿĀşıḳa baġdād ıraḳ olmaz: -
Mısra: **3**
Âşığa Bağdat uzak gelmemek II Bağdat'ın âşıklar diyarı olması bağlamında burası âşıkların her an ulaşabileceği yakınlıktadır.

3. ʿĀşıḳa Baġdād ıraḳ olmaz vücūduñ fülkini
4. Cūy-ı eşküñ kūy-ı yāre irgürür mānend-ı şaṭṭ

cūy-ı eşküñ:

cūy-ı eşküñ: -
Mısra: **4**
gözyaşı ırmağı

3. ʿĀşıḳa Baġdād ıraḳ olmaz vücūduñ fülkini
4. Cūy-ı eşküñ kūy-ı yāre irgürür mānend-ı şaṭṭ

kūy-ı yāre:

kūy-ı yāre: -
Mısra: **4**
Sevgilinin semti.

3. ʿĀşıḳa Baġdād ıraḳ olmaz vücūduñ fülkini
4. Cūy-ı eşküñ kūy-ı yāre irgürür mānend-ı şaṭṭ

mānend-ı şaṭṭ:

mānend-ı şaṭṭ: -
Mısra: **4**
Irmak, ırmak kenarına benzer.

3. ʿĀşıḳa Baġdād ıraḳ olmaz vücūduñ fülkini
4. Cūy-ı eşküñ kūy-ı yāre irgürür mānend-ı şaṭṭ

bāġ-ı ḥüsnüñ:

bāġ-ı ḥüsnüñ: -
Mısra: **5**
Güzellik bahçesi

5. Bāġ-ı ḥüsnüñ ġoncesin ṭūṭī-i gūyā gösterür
6. Nice sāḥir-pīşe olmış ol cevān-ı sebz-ḫaṭṭ

ṭūṭī-i gūyā:

ṭūṭī-i gūyā: -
Mısra: **5**
Konuşan papağan.

5. Bāġ-ı ḥüsnüñ ġoncesin ṭūṭī-i gūyā gösterür
6. Nice sāḥir-pīşe olmış ol cevān-ı sebz-ḫaṭṭ

cevān-ı sebz-ḫaṭṭ:

cevān-ı sebz-ḫaṭṭ: -
Mısra: **6**
Ayva tüyleri henüz çıkmaya başlayan genç II sevgili.

5. Bāġ-ı ḥüsnüñ ġoncesin ṭūṭī-i gūyā gösterür
6. Nice sāḥir-pīşe olmış ol cevān-ı sebz-ḫaṭṭ

zen-i dünyāya:

zen-i dünyāya: -
Mısra: **7**
Dünya kadını II Kahpe dünya

7. Māʾil olmaz dil zen-i dünyāya bir ḫūb añlayup
8. Bāde-i ġafletle medḥūş olmayan itmez ġalaṭ

māʾil olmaz:

māʾil olmaz: -
Mısra: **7**
meyilli olmamak II eğilim göstermemek.

7. Māʾil olmaz dil zen-i dünyāya bir ḫūb añlayup
8. Bāde-i ġafletle medḥūş olmayan itmez ġalaṭ

bāde-i ġafletle:

bāde-i ġafletle: -
Mısra: **8**
Gaflet şarabı II umursamazlık şarabı.

7. Māʾil olmaz dil zen-i dünyāya bir ḫūb añlayup
8. Bāde-i ġafletle medḥūş olmayan itmez ġalaṭ

medḥūş olmayan:

medḥūş olmayan: -
Mısra: **8**
Kendinden geçmeyen.

7. Māʾil olmaz dil zen-i dünyāya bir ḫūb añlayup
8. Bāde-i ġafletle medḥūş olmayan itmez ġalaṭ

ġalaṭ itmez:

ġalaṭ itmez: -
Mısra: **8**
Hata yapmamak.

7. Māʾil olmaz dil zen-i dünyāya bir ḫūb añlayup
8. Bāde-i ġafletle medḥūş olmayan itmez ġalaṭ

ḫāṭır-ı mecrūḥ-ı yaḥyā:

ḫāṭır-ı mecrūḥ-ı yaḥyā: -
Mısra: **9**
Yahya'nın yaralı gönlü.

9. Yazılurdı ḫāṭır-ı mecrūḥ-ı Yaḥyā dostum
10. Kātib-i vaṣfuñ ideydi üstüḫvānından mıķāṭ

kātib-i vaṣfuñ:

kātib-i vaṣfuñ: -
Mısra: **10**
Vasf eden yazar II niteleyen katip.

9. Yazılurdı ḫāṭır-ı mecrūḥ-ı Yaḥyā dostum
10. Kātib-i vaṣfuñ ideydi üstüḫvānından mıķāṭ

Ḥācı:

Ḥācınuñ: -nuñ
Mısra: **1**
Din buyruklarını yerine getirmek için hacca gitmiş Müslüman, hacı II zâhit.

1. Ḥācınuñ maķṣūdı Kaʿbe baña kūyuñdur ġaraż
2. Fikri cennet zāhidüñ ʿuşşāķa rūyuñdur ġaraż

maķṣūd:

maķṣūdı: -ı
Mısra: **1**
Amaç, niyet, gaye

1. Ḥācınuñ maķṣūdı Kaʿbe baña kūyuñdur ġaraż
2. Fikri cennet zāhidüñ ʿuşşāķa rūyuñdur ġaraż

kaʿbe:

Kaʿbe:
Mısra: **1**
Müslümanlarca kutsal kabul edilen Mekke'de bulunan bina.

1. Ḥācınuñ maķṣūdı Kaʿbe baña kūyuñdur ġaraż
2. Fikri cennet zāhidüñ ʿuşşāķa rūyuñdur ġaraż

baña:

baña:
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

1. Ḥācınuñ maķṣūdı Kaʿbe baña kūyuñdur ġaraż
2. Fikri cennet zāhidüñ ʿuşşāķa rūyuñdur ġaraż

Baña:
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

3. Mülk-i Çīni itseler temlīk maķbūlüm degül
4. Baña ancaķ çīn-i zülf-i müşg-būyuñdur ġaraż

kūy:

kūyuñdur: -uñ, -dur
Mısra: **1**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

1. Ḥācınuñ maķṣūdı Kaʿbe baña kūyuñdur ġaraż
2. Fikri cennet zāhidüñ ʿuşşāķa rūyuñdur ġaraż

ġaraż:

ġaraż:
Mısra: **1**
arzu, istek

1. Ḥācınuñ maķṣūdı Kaʿbe baña kūyuñdur ġaraż
2. Fikri cennet zāhidüñ ʿuşşāķa rūyuñdur ġaraż

ġaraż:
Mısra: **2**
Arzu, istek II amaç.

1. Ḥācınuñ maķṣūdı Kaʿbe baña kūyuñdur ġaraż
2. Fikri cennet zāhidüñ ʿuşşāķa rūyuñdur ġaraż

ġaraż:
Mısra: **4**
Arzu, istek II maksat.

3. Mülk-i Çīni itseler temlīk maķbūlüm degül
4. Baña ancaķ çīn-i zülf-i müşg-būyuñdur ġaraż

ġaraż:
Mısra: **6**
Arzu, istek II maksat

5. Dāʾimā deşt-i beyābān-ı ṭalebde gezmeden
6. Ey ġazāl-i ṭurfa çıķ kim cüst ü cūyuñdur ġaraż

ġaraż:
Mısra: **8**
Arzu, istek II maksat

7. Bir yire cemʿ olmadan her gūşede erbāb-ı dil
8. Baḥs-i evṣāf-ı cemālüñ güft ü gūyuñdur ġaraż

ġaraż:
Mısra: **10**
Arzu, istek II maksat.

9. Ġonceyi vaṣf eylese Yaḥyā dehānuñdur murād
10. Sünbül-i ḫoş-būyı medḥ eylerse mūyuñdur ġaraż

fikr:

Fikri: -i
Mısra: **2**
Düşünce, hayal

1. Ḥācınuñ maķṣūdı Kaʿbe baña kūyuñdur ġaraż
2. Fikri cennet zāhidüñ ʿuşşāķa rūyuñdur ġaraż

cennet:

cennet:
Mısra: **2**
Gölgelik bahçe anlamında olup ahirette müminlerin, iyi insanların gidecekleri yerdir.

1. Ḥācınuñ maķṣūdı Kaʿbe baña kūyuñdur ġaraż
2. Fikri cennet zāhidüñ ʿuşşāķa rūyuñdur ġaraż

zāhid:

zāhidüñ: -üñ
Mısra: **2**
Sofi, itikad sahibi

1. Ḥācınuñ maķṣūdı Kaʿbe baña kūyuñdur ġaraż
2. Fikri cennet zāhidüñ ʿuşşāķa rūyuñdur ġaraż

ʿuşşāķ:

ʿuşşāķa: -a
Mısra: **2**
âşıklar

1. Ḥācınuñ maķṣūdı Kaʿbe baña kūyuñdur ġaraż
2. Fikri cennet zāhidüñ ʿuşşāķa rūyuñdur ġaraż

rūy:

rūyuñdur: -uñ, -dur
Mısra: **2**
Yüz.

1. Ḥācınuñ maḳṣūdı Kaʿbe baña kūyuñdur ġaraż
2. Fikri cennet zāhidüñ ʿuşşāḳa rūyuñdur ġaraż

maḳbūl:

maḳbūlüm: -üm
Mısra: **3**
Kabul edilen II Mûteber II Beğenilen

3. Mülk-i Çi̱ni itseler temli̱k maḳbūlüm degül
4. Baña ancaḳ çi̱n-i zülf-i müşg-būyuñdur ġaraż

degül:

degül:
Mısra: **3**
Değil.

3. Mülk-i Çi̱ni itseler temli̱k maḳbūlüm degül
4. Baña ancaḳ çi̱n-i zülf-i müşg-būyuñdur ġaraż

ancaḳ:

ancaḳ:
Mısra: **4**
yalnızca, sadece

3. Mülk-i Çi̱ni itseler temli̱k maḳbūlüm degül
4. Baña ancaḳ çi̱n-i zülf-i müşg-būyuñdur ġaraż

dāʾimā:

Dāʾimā:
Mısra: **5**
Devamlı, sürekli.

5. Dāʾimā deşt-i beyābān-ı ṭalebde gezmeden
6. Ey ġazāl-i ṭurfa çıḳ kim cüst ü cūyuñdur ġaraż

gez:

gezmeden: -meden
Mısra: **5**
dolaşmak

5. Dāʾimā deşt-i beyābān-ı ṭalebde gezmeden
6. Ey ġazāl-i ṭurfa çıḳ kim cüst ü cūyuñdur ġaraż

ey:

Ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Dāʾimā deşt-i beyābān-ı ṭalebde gezmeden
6. Ey ġazāl-i ṭurfa çıḳ kim cüst ü cūyuñdur ġaraż

çıḳ:

çıḳ:
Mısra: **6**
Görünmek. II ortaya çıkmak.

5. Dāʾimā deşt-i beyābān-ı ṭalebde gezmeden
6. Ey ġazāl-i ṭurfa çıḳ kim cüst ü cūyuñdur ġaraż

kim:

kim:
Mısra: **6**
çünkü

5. Dāʾimā deşt-i beyābān-ı ṭalebde gezmeden
6. Ey ġazāl-i ṭurfa çıḳ kim cüst ü cūyuñdur ġaraż

her:

her:
Mısra: **7**
Her, her bir

7. Bir yire cemʿ olmadan her gūşede erbāb-ı dil
8. Baḥŝ-i evṣāf-ı cemālüñ güft ü gūyuñdur ġaraż

gūşe:

gūşede: -de
Mısra: **7**
köşe, taraf, yer

7. Bir yire cemʿ olmadan her gūşede erbāb-ı dil
8. Baḥŝ-i evṣāf-ı cemālüñ güft ü gūyuñdur ġaraż

Ġonce:

Ġonceyi: -yi
Mısra: **9**
gonca II sevgili

9. Ġonceyi vaṣf eylese Yaḥyā dehānuñdur murād
10. Sünbül-i ḫoş-būyı medḥ eylerse mūyuñdur ġaraż

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ġonceyi vaṣf eylese Yaḥyā dehānuñdur murād
10. Sünbül-i ḫoş-būyı medḥ eylerse mūyuñdur ġaraż

dehān:

dehānuñdur: -uñdur
Mısra: **9**
Ağız

9. Ġonceyi vaṣf eylese Yaḥyā dehānuñdur murād
10. Sünbül-i ḫoş-būyı medḥ eylerse mūyuñdur ġaraż

murād:

murād:
Mısra: **9**
Maksat, meram, niyet.

9. Ġonceyi vaṣf eylese Yaḥyā dehānuñdur murād
10. Sünbül-i ḫoş-būyı medḥ eylerse mūyuñdur ġaraż

mūy:

mūyuñdur: -uñdur
Mısra: **10**
saç

9. Ġonceyi vaṣf eylese Yaḥyā dehānuñdur murād
10. Sünbül-i ḫoş-būyı medḥ eylerse mūyuñdur ġaraż

temlik itseler:

temli̱k itseler: -
Mısra: **3**
Mülk sahibi etmek II mülk edilmek.

3. Mülk-i Çi̱ni itseler temli̱k maḳbūlüm degül
4. Baña ancaḳ çi̱n-i zülf-i müşg-būyuñdur ġaraż

mülk-i Çi̱ni:

mülk-i Çi̱ni: -
Mısra: **3**
Çin ülkesi.

3. Mülk-i Çi̱ni itseler temli̱k maḳbūlüm degül
4. Baña ancaḳ çi̱n-i zülf-i müşg-būyuñdur ġaraż

çin-i zülf-i müşg-būyuñdur:

çin-i zülf-i müşg-būyuñdur: -
Mısra: **4**
Sevgilinin misk kokulu saçlarının kıvrımı.

3. Mülk-i Çini itseler temlik maķbūlüm degül
4. Baña ancaķ çin-i zülf-i müşg-būyuñdur ġaraż

deşt-i beyābān-ı ṭalebde:

deşt-i beyābān-ı ṭalebde: -
Mısra: **5**
İsteklerin yalnızlık çölü.

5. Dāʾimā deşt-i beyābān-ı ṭalebde gezmeden
6. Ey ġazāl-i ṭurfa çıķ kim cüst ü cūyuñdur ġaraż

ġazāl-i ṭurfa:

ġazāl-i ṭurfa: -
Mısra: **6**
Nadide ve değerli ceylan. II sevgili.

5. Dāʾimā deşt-i beyābān-ı ṭalebde gezmeden
6. Ey ġazāl-i ṭurfa çıķ kim cüst ü cūyuñdur ġaraż

cüst ü cūyuñdur:

cüst ü cūyuñdur: -
Mısra: **6**
Arayıp sorma, araştırma, arama.

5. Dāʾimā deşt-i beyābān-ı ṭalebde gezmeden
6. Ey ġazāl-i ṭurfa çıķ kim cüst ü cūyuñdur ġaraż

bir yire cemʿ olmadan:

bir yire cemʿ olmadan: -
Mısra: **7**
Bir araya gelmek II toplanmak.

7. Bir yire cemʿ olmadan her gūşede erbāb-ı dil
8. Baḥŝ-i evṣāf-ı cemālüñ güft ü gūyuñdur ġaraż

erbāb-ı dil:

erbāb-ı dil: -
Mısra: **7**
gönül erbabı II âşık

7. Bir yire cemʿ olmadan her gūşede erbāb-ı dil
8. Baḥŝ-i evṣāf-ı cemālüñ güft ü gūyuñdur ġaraż

baḥŝ-i evṣāf-ı cemālüñ:

baḥŝ-i evṣāf-ı cemālüñ: -
Mısra: **8**
Yüzünün vasıflarının bahsi

7. Bir yire cemʿ olmadan her gūşede erbāb-ı dil
8. Baḥŝ-i evṣāf-ı cemālüñ güft ü gūyuñdur ġaraż

güft ü gūyuñdur:

güft ü gūyuñdur: -
Mısra: **8**
Konuşmak, istişare etmek

7. Bir yire cemʿ olmadan her gūşede erbāb-ı dil
8. Baḥŝ-i evṣāf-ı cemālüñ güft ü gūyuñdur ġaraż

vaṣf eylese:

vaṣf eylese: -
Mısra: **9**
övmek || güzelliğini dile getirmek

9. Ġonceyi vaṣf eylese Yaḥyā dehānuñdur murād
10. Sünbül-i ḫoş-būyı medḥ eylerse mūyuñdur ġaraż

sünbül-i ḫoş-būyı:

sünbül-i ḫoş-būyı: -
Mısra: **10**
Güzel kokulu sümbül

9. Ġonceyi vaṣf eylese Yaḥyā dehānuñdur murād
10. Sünbül-i ḫoş-būyı medḥ eylerse mūyuñdur ġaraż

medḥ eylerse:

medḥ eylerse: -
Mısra: **10**
Övmek.

9. Ġonceyi vaṣf eylese Yaḥyā dehānuñdur murād
10. Sünbül-i ḫoş-būyı medḥ eylerse mūyuñdur ġaraż

yār:

Yār:
Mısra: **1**
Sevgili

1. Yār nerm olduķça geldi sine-i efġāra ḥaẓẓ
2. Merhem olduķça mülāyim andan eyler yāra ḥaẓẓ

yāra: -a
Mısra: **2**
Sevgili

1. Yār nerm olduķça geldi sine-i efġāra ḥaẓẓ
2. Merhem olduķça mülāyim andan eyler yāra ḥaẓẓ

yāra: -a
Mısra: **10**
Sevgili

9. Miḥnet-i derd ü belā hep ḥaẓẓ -ı ruḥāni olur
10. Çekdügüm ālāmdan Yaḥyā gelürse yāra ḥaẓẓ

gel:

geldi: -di
Mısra: **1**
Gelmek.

1. Yār nerm olduķça geldi sine-i efġāra ḥaẓẓ
2. Merhem olduķça mülāyim andan eyler yāra ḥaẓẓ

gelürse: -ürse
Mısra: **10**
Gelmek II ortaya çıkmak.

9. Miḥnet-i derd ü belā hep ḥaẓẓ -ı ruḥāni olur
10. Çekdügüm ālāmdan Yaḥyā gelürse yāra ḥaẓẓ

hazz:

ḥaẓẓ:
Mısra: **1**
hoşlanma, zevk, mutluluk

1. Yār nerm olduķça geldi sine-i efġāra ḥaẓẓ
2. Merhem olduķça mülāyim andan eyler yāra ḥaẓẓ

ḥaẓẓ:
Mısra: **2**
hoşlanma, zevk, mutluluk

1. Yār nerm olduķça geldi sine-i efġāra ḥaẓẓ
2. Merhem olduķça mülāyim andan eyler yāra ḥaẓẓ

ḥaẓẓ:
Mısra: **4**
hoşlanma, zevk, mutluluk

3. Nūş-ı dārū-yı lebüñdür ḫaste-i ʿaşķa devā
4. Şerbet-i vaṣluñdan olur ʿāşıķ-ı bimāra ḥaẓẓ

ḥaẓẓ:
Mısra: **6**
hoşlanma, zevk, mutluluk

5. ʿAyşdan bi̱-behreyüz ẕevḳ u ṣafādan bi̱-naṣi̱b
6. Çünki geldük ʻāleme itsek ne var bir pāre ḥaẓẓ

ḥaẓẓ:
Mısra: **8**
hoşlanma, zevk, mutluluk

7. Bed-nihād ehl-i dili āzāra lāzım mı sebeb
8. Bülbül-i şeydāya zaḫm urmaḳda var mı ḫāra ḥaẓẓ

ḥaẓẓ:
Mısra: **10**
hoşlanma, zevk, mutluluk

9. Miḥnet-i derd ü belā hep ḥaẓẓ -ı ruḥāni̱ olur
10. Çekdügüm ālāmdan Yaḥyā gelürse yāra ḥaẓẓ

---

merhem:

Merhem:
Mısra: **2**
Merhem, ilaç

1. Yār nerm olduḳça geldi si̱ne-i efġāra ḥaẓẓ
2. Merhem olduḳça mülāyim andan eyler yāra ḥaẓẓ

---

ol:

olduḳça: -duḳça
Mısra: **2**
Olmak.

1. Yār nerm olduḳça geldi si̱ne-i efġāra ḥaẓẓ
2. Merhem olduḳça mülāyim andan eyler yāra ḥaẓẓ

olur: -ur
Mısra: **4**
Olmak.

3. Nūş-ı dārū-yı lebüñdür ḫaste-i ʿaşḳa devā
4. Şerbet-i vaṣluñdan olur ʿāşıḳ-ı bi̱māra ḥaẓẓ

olur: -ur
Mısra: **9**
Olmak.

9. Miḥnet-i derd ü belā hep ḥaẓẓ -ı ruḥāni̱ olur
10. Çekdügüm ālāmdan Yaḥyā gelürse yāra ḥaẓẓ

---

mülāyim:

mülāyim:
Mısra: **2**
Yumuşak.

1. Yār nerm olduḳça geldi si̱ne-i efġāra ḥaẓẓ
2. Merhem olduḳça mülāyim andan eyler yāra ḥaẓẓ

---

andan:

andan:
Mısra: **2**
Ondan.

1. Yār nerm olduḳça geldi si̱ne-i efġāra ḥaẓẓ
2. Merhem olduḳça mülāyim andan eyler yāra ḥaẓẓ

---

eyle:

eyler: -r
Mısra: **2**
Etmek II eylemek.

1. Yār nerm olduḳça geldi si̱ne-i efġāra ḥaẓẓ
2. Merhem olduḳça mülāyim andan eyler yāra ḥaẓẓ

---

devā:

devā:
Mısra: **3**
Tedbir, çare, derman.

3. Nūş-ı dārū-yı lebüñdür ḫaste-i ʿaşḳa devā
4. Şerbet-i vaṣluñdan olur ʿāşıḳ-ı bi̱māra ḥaẓẓ

ʿayş:

ʿAyşdan: -dan
Mısra: **5**
eğlence, zevk u safā

5. ʿAyşdan bi̱-behreyüz ẕevḳ u ṣafādan bi̱-naṣi̱b
6. Çünki geldük ʻāleme itsek ne var bir pāre ḥaẓẓ

---

bi̱-behre:

bi̱-behreyüz: -yüz
Mısra: **5**
Hissesiz, nasipsiz.

5. ʿAyşdan bi̱-behreyüz ẕevḳ u ṣafādan bi̱-naṣi̱b
6. Çünki geldük ʻāleme itsek ne var bir pāre ḥaẓẓ

---

bi̱-naṣi̱b:

bi̱-naṣi̱b:
Mısra: **5**
Nasipsiz, talihsiz.

5. ʿAyşdan bi̱-behreyüz ẕevḳ u ṣafādan bi̱-naṣi̱b
6. Çünki geldük ʻāleme itsek ne var bir pāre ḥaẓẓ

Çünki:

Çünki:
Mısra: **6**
çünkü, zira

5. ʿAyşdan bi̱-behreyüz ẕevḳ u ṣafādan bi̱-naṣi̱b
6. Çünki geldük ʻāleme itsek ne var bir pāre ḥaẓẓ

---

it:

itsek: -sek, -
Mısra: **6**
etmek, eylemek

5. ʿAyşdan bi̱-behreyüz ẕevḳ u ṣafādan bi̱-naṣi̱b
6. Çünki geldük ʻāleme itsek ne var bir pāre ḥaẓẓ

---

bir:

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. ʿAyşdan bi̱-behreyüz ẕevḳ u ṣafādan bi̱-naṣi̱b
6. Çünki geldük ʻāleme itsek ne var bir pāre ḥaẓẓ

---

pāre:

pāre:
Mısra: **6**
hisse, nasip, kısmet

5. ʿAyşdan bi̱-behreyüz ẕevḳ u ṣafādan bi̱-naṣi̱b
6. Çünki geldük ʻāleme itsek ne var bir pāre ḥaẓẓ

---

bed-nihād:

Bed-nihād:
Mısra: **7**
Kötü huylu olmak

7. Bed-nihād ehl-i dili āzāra lāzım mı sebeb
8. Bülbül-i şeydāya zaḫm urmaḳda var mı ḫāra ḥaẓẓ

āzār:

āzāra: -a
Mısra: **7**
Azarlamak, incitmek, kırmak, üzmek.

7. Bed-nihād ehl-i dili āzāra

lāzım mı sebeb
8. Bülbül-i şeydāya zaḫm urmaḳda var mı ḫāra ḥaẓẓ

sebeb:

sebeb:
Mısra: **7**
Neden, gerekçe.

7. Bed-nihād ehl-i dili āzāra lāzım mı sebeb
8. Bülbül-i şeydāya zaḫm urmaḳda var mı ḫāra ḥaẓẓ

hāra:

ḫāra:
Mısra: **8**
Pek katı taş, mermer.

7. Bed-nihād ehl-i dili āzāra lāzım mı sebeb
8. Bülbül-i şeydāya zaḫm urmaḳda var mı ḫāra ḥaẓẓ

hep:

hep:
Mısra: **9**
Daima, her zaman

9. Miḥnet-i derd ü belā hep ḥaẓẓ -ı ruḥānı̱ olur
10. Çekdügüm ālāmdan Yaḥyā gelürse yāra ḥaẓẓ

Çek:

Çekdügüm: -dügüm
Mısra: **10**
Sıkıntı çekmek II katlanmak.

9. Miḥnet-i derd ü belā hep ḥaẓẓ -ı ruḥānı̱ olur
10. Çekdügüm ālāmdan Yaḥyā gelürse yāra ḥaẓẓ

ālām:

ālāmdan: -dan
Mısra: **10**
Elemler, kederler, acılar.

9. Miḥnet-i derd ü belā hep ḥaẓẓ -ı ruḥānı̱ olur
10. Çekdügüm ālāmdan Yaḥyā gelürse yāra ḥaẓẓ

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Miḥnet-i derd ü belā hep ḥaẓẓ -ı ruḥānı̱ olur
10. Çekdügüm ālāmdan Yaḥyā gelürse yāra ḥaẓẓ

sine-i efgāra:

sı̱ne-i efġāra: -
Mısra: **1**
Yaralı gönül.

1. Yār nerm olduḳça geldi sı̱ne-i efġāra ḥaẓẓ
2. Merhem olduḳça mülāyim andan eyler yāra ḥaẓẓ

nerm oldukça:

nerm olduḳça: -
Mısra: **1**
Erimek, yumuşamak II merhamet etmek, acımak.

1. Yār nerm olduḳça geldi sı̱ne-i efġāra ḥaẓẓ
2. Merhem olduḳça mülāyim andan eyler yāra ḥaẓẓ

nūş-ı dārū-yı lebüñdür:

nūş-ı dārū-yı lebüñdür: -
Mısra: **3**
Sevgilinin ilaç dudağını içme.

3. Nūş-ı dārū-yı lebüñdür ḫaste-i ʿaşḳa devā
4. Şerbet-i vaṣluñdan olur ʿāşıḳ-ı bı̱māra ḥaẓẓ

haste-i ʿaşka:

ḫaste-i ʿaşḳa: -
Mısra: **3**
Aşk hastası II âşık

3. Nūş-ı dārū-yı lebüñdür ḫaste-i ʿaşḳa devā
4. Şerbet-i vaṣluñdan olur ʿāşıḳ-ı bı̱māra ḥaẓẓ

Şerbet-i vaşluñdan:

Şerbet-i vaṣluñdan: -
Mısra: **4**
Kavuşma şerbeti.

3. Nūş-ı dārū-yı lebüñdür ḫaste-i ʿaşḳa devā
4. Şerbet-i vaṣluñdan olur ʿāşıḳ-ı bı̱māra ḥaẓẓ

ʿāşık-ı bimāra:

ʿāşıḳ-ı bı̱māra: -
Mısra: **4**
Hasta âşık

3. Nūş-ı dārū-yı lebüñdür ḫaste-i ʿaşḳa devā
4. Şerbet-i vaṣluñdan olur ʿāşıḳ-ı bı̱māra ḥaẓẓ

zevk u şafādan:

ẕevḳ u ṣafādan: -
Mısra: **5**
Zevk ve mutluluk.

5. ʿAyşdan bı̱-behreyüz ẕevḳ u ṣafādan bı̱-naṣı̱b
6. Çünki geldük ʿāleme itsek ne var bir pāre ḥaẓẓ

ʿāleme geldük:

ʿāleme geldük: -
Mısra: **6**
dünyaya gelmek

5. ʿAyşdan bı̱-behreyüz ẕevḳ u ṣafādan bı̱-naṣı̱b
6. Çünki geldük ʿāleme itsek ne var bir pāre ḥaẓẓ

ne var:

ne var: -
Mısra: **6**
Ne olur ki

5. ʿAyşdan bı̱-behreyüz ẕevḳ u ṣafādan bı̱-naṣı̱b
6. Çünki geldük ʿāleme itsek ne var bir pāre ḥaẓẓ

ehl-i dili:

ehl-i dili: -
Mısra: **7**
Gönül ehli.

7. Bed-nihād ehl-i dili āzāra lāzım mı sebeb
8. Bülbül-i şeydāya zaḫm urmaḳda var mı ḫāra ḥaẓẓ

lāzım mı:

lāzım mı: -
Mısra: **7**
Gerekli mi?

7. Bed-nihād ehl-i dili āzāra lāzım mı sebeb
8. Bülbül-i şeydāya zaḫm urmaḳda var mı ḫāra ḥaẓẓ

bülbül-i şeydāya:

bülbül-i şeydāya: -
Mısra: **8**
çılgın bülbül ll âşık

7. Bed-nihād ehl-i dili āzāra lāzım mı sebeb
8. Bülbül-i şeydāya zaḫm

urmaḳda var mı ḫāra ḥaẓẓ

zahm urmakda:

zaḫm urmaḳda: -
Mısra: **8**
Yara açmak

7. Bed-nihād ehl-i dili āzāra lāzım mı sebeb
8. Bülbül-i şeydāya zaḫm urmaḳda var mı ḫāra ḥaẓẓ

var mı:

var mı: -
Mısra: **8**
Var mıdır? II Yoktur.

7. Bed-nihād ehl-i dili āzāra lāzım mı sebeb
8. Bülbül-i şeydāya zaḫm urmaḳda var mı ḫāra ḥaẓẓ

ḥaẓẓ -ı ruḥāni̮:

ḥaẓẓ -ı ruḥāni̮: -
Mısra: **9**
Ruhsal bir haz II manevi mutluluk.

9. Miḥnet-i derd ü belā hep ḥaẓẓ -ı ruḥāni̮ olur
10. Çekdügüm ālāmdan Yaḥyā gelürse yāra ḥaẓẓ

miḥnet-i derd ü belā:

miḥnet-i derd ü belā: -
Mısra: **9**
Dert ve bela sıkıntısı.

9. Miḥnet-i derd ü belā hep ḥaẓẓ -ı ruḥāni̮ olur
10. Çekdügüm ālāmdan Yaḥyā gelürse yāra ḥaẓẓ

zülf:

zülfi: -i
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

1. Ḥalḳa ḥalḳa zülfi dām u iki ḫāli iki zāġ
2. Mürġ-i dil ṣayd itmege beñ gösterüp ḳurmış duzāġ

dām:

dām:
Mısra: **1**
Tuzak, ağ.

1. Ḥalḳa ḥalḳa zülfi dām u iki ḫāli iki zāġ
2. Mürġ-i dil ṣayd itmege beñ gösterüp ḳurmış duzāġ

u:

u:
Mısra: **1**
ve

1. Ḥalḳa ḥalḳa zülfi dām u iki ḫāli iki zāġ
2. Mürġ-i dil ṣayd itmege beñ gösterüp ḳurmış duzāġ

iki:

iki:
Mısra: **1**
İki, sayı sıfatı

1. Ḥalḳa ḥalḳa zülfi dām u iki ḫāli iki zāġ
2. Mürġ-i dil ṣayd itmege beñ gösterüp ḳurmış duzāġ

iki:
Mısra: **1**
İki, sayı sıfatı

1. Ḥalḳa ḥalḳa zülfi dām u iki ḫāli iki zāġ
2. Mürġ-i dil ṣayd itmege beñ gösterüp ḳurmış duzāġ

ḫāl:

ḫāli: -i
Mısra: **1**
ben

1. Ḥalḳa ḥalḳa zülfi dām u iki ḫāli iki zāġ
2. Mürġ-i dil ṣayd itmege beñ gösterüp ḳurmış duzāġ

zāġ:

zāġ:
Mısra: **1**
Karga II siyah renk yönüyle karga.

1. Ḥalḳa ḥalḳa zülfi dām u iki ḫāli iki zāġ
2. Mürġ-i dil ṣayd itmege beñ gösterüp ḳurmış duzāġ

ben:

ben:
Mısra: **2**
Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar, ben, hâl. II Dâneye benzetilen ben.

1. Ḥalḳa ḥalḳa zülfi dām u iki ḫāli iki zāġ
2. Mürġ-i dil ṣayd itmege beñ gösterüp ḳurmış duzāġ

benüm: -üm
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Eşk-i di̮de cūy güller dāġ gülbünler elif
4. ʿĀşıḳ olmışdur benüm gibi meger bir sebze bāġ

göster:

gösterüp: -üp
Mısra: **2**
Göstermek

1. Ḥalḳa ḥalḳa zülfi dām u iki ḫāli iki zāġ
2. Mürġ-i dil ṣayd itmege beñ gösterüp ḳurmış duzāġ

cūy:

cūy:
Mısra: **3**
akarsu

3. Eşk-i di̮de cūy güller dāġ gülbünler elif
4. ʿĀşıḳ olmışdur benüm gibi meger bir sebze bāġ

gül:

güller: -ler
Mısra: **3**
gül

3. Eşk-i di̮de cūy güller dāġ gülbünler elif
4. ʿĀşıḳ olmışdur benüm gibi meger bir sebze bāġ

dāġ:

dāġ:
Mısra: **3**
Yara.

3. Eşk-i di̮de cūy güller dāġ gülbünler elif
4. ʿĀşıḳ olmışdur benüm gibi meger bir sebze bāġ

dāġ:
Mısra: **6**
Yara.

5. Luṭf idüp çekdüñ elifler si̮ne-i bi̮-ki̮neme
6. Oldı ammā kim ḥasūduñ cānına her biri dāġ

gülbün:

gülbünler: -ler
Mısra: **3**
Gül fidanı II sevgili.

3. Eşk-i dịde cūy güller dāġ gülbünler elif
4. ʿĀşıḳ olmışdur benüm gibi meger bir sebze bāġ

elif:

elif:
Mısra: **3**
Elif. || Sevgili.

3. Eşk-i dịde cūy güller dāġ gülbünler elif
4. ʿĀşıḳ olmışdur benüm gibi meger bir sebze bāġ

ʿĀşıḳ:

ʿĀşıḳ:
Mısra: **4**
Âşık, seven.

3. Eşk-i dịde cūy güller dāġ gülbünler elif
4. ʿĀşıḳ olmışdur benüm gibi meger bir sebze bāġ

gibi:

gibi:
Mısra: **4**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Eşk-i dịde cūy güller dāġ gülbünler elif
4. ʿĀşıḳ olmışdur benüm gibi meger bir sebze bāġ

meger:

meger:
Mısra: **4**
Meğer, aslında.

3. Eşk-i dịde cūy güller dāġ gülbünler elif
4. ʿĀşıḳ olmışdur benüm gibi meger bir sebze bāġ

bir:

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Eşk-i dịde cūy güller dāġ gülbünler elif
4. ʿĀşıḳ olmışdur benüm gibi meger bir sebze bāġ

sebz:

sebze: -e
Mısra: **4**
Çimen, yeşillik.

3. Eşk-i dịde cūy güller dāġ gülbünler elif
4. ʿĀşıḳ olmışdur benüm gibi meger bir sebze bāġ

ol:

Oldı: -dı
Mısra: **6**
Olmak.

5. Luṭf idüp çekdüñ elifler sịne-i bị-kịneme
6. Oldı ammā kim ḥasūduñ cānına her biri dāġ

olmaz: -maz
Mısra: **9**
Olmak.

9. Meclis olmaz kim o şāh içün yanup yaḳılmaya
10. İltifāt idüp nola Yaḥyā'yı eylerse çerāġ

ammā:

ammā:
Mısra: **6**
Ancak, ama.

5. Luṭf idüp çekdüñ elifler sịne-i bị-kịneme
6. Oldı ammā kim ḥasūduñ cānına her biri dāġ

kim:

kim:
Mısra: **6**
ki

5. Luṭf idüp çekdüñ elifler sịne-i bị-kịneme
6. Oldı ammā kim ḥasūduñ cānına her biri dāġ

kim:
Mısra: **9**
ki

9. Meclis olmaz kim o şāh içün yanup yaḳılmaya
10. İltifāt idüp nola Yaḥyā'yı eylerse çerāġ

hasūd:

ḥasūduñ: -uñ
Mısra: **6**
Düşman II rakip.

5. Luṭf idüp çekdüñ elifler sịne-i bị-kịneme
6. Oldı ammā kim ḥasūduñ cānına her biri dāġ

cān:

cānına: -ına
Mısra: **6**
beden II gönül II can.

5. Luṭf idüp çekdüñ elifler sịne-i bị-kịneme
6. Oldı ammā kim ḥasūduñ cānına her biri dāġ

lāle:

Lāleyi: -yi
Mısra: **7**
Lale çiçeği.

7. Lāleyi ḫayli perịşān-ḥāl gördüm bāġda
8. Eylemiş sevdā-yı zülfüñ anı muḫtelü'd-dimāġ

hayli:

ḫayli:
Mısra: **7**
çokça, epeyce, oldukça

7. Lāleyi ḫayli perịşān-ḥāl gördüm bāġda
8. Eylemiş sevdā-yı zülfüñ anı muḫtelü'd-dimāġ

perişān-hāl:

perịşān-ḥāl:
Mısra: **7**
Hali perişan, kederli

7. Lāleyi ḫayli perịşān-ḥāl gördüm bāġda
8. Eylemiş sevdā-yı zülfüñ anı muḫtelü'd-dimāġ

gör:

gördüm: -düm
Mısra: **7**
Görmek.

7. Lāleyi ḫayli perịşān-ḥāl gördüm bāġda
8. Eylemiş sevdā-yı zülfüñ anı muḫtelü'd-dimāġ

bāġ:

bāġda: -da
Mısra: **7**
Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

7. Lāleyi ḫayli perịşān-ḥāl gördüm bāġda
8. Eylemiş sevdā-yı zülfüñ anı

muḫtelü'd-dimāġ

eyle:

Eylemiş: -miş
Mısra: **8**
Etmek, eylemek, yapmak.

7. Lāleyi ḫayli perişān-ḥāl gördüm bāġda
8. Eylemiş sevdā-yı zülfüñ anı muḫtelü'd-dimāġ

eylerse: -rse
Mısra: **10**
Etmek, eylemek, yapmak.

9. Meclis olmaz kim o şāh içün yanup yaḳılmaya
10. İltifāt idüp nola Yaḥyā'yı eylerse çerāġ

a:

anı: -nı
Mısra: **8**
O II işaret zamiri

7. Lāleyi ḫayli perişān-ḥāl gördüm bāġda
8. Eylemiş sevdā-yı zülfüñ anı muḫtelü'd-dimāġ

muhtelü'd-dimāġ:

muḫtelü'd-dimāġ:
Mısra: **8**
Aklı fikri bozulmuş II kafası karışmış.

7. Lāleyi ḫayli perişān-ḥāl gördüm bāġda
8. Eylemiş sevdā-yı zülfüñ anı muḫtelü'd-dimāġ

meclis:

Meclis:
Mısra: **9**
toplantı, meclis

9. Meclis olmaz kim o şāh içün yanup yaḳılmaya
10. İltifāt idüp nola Yaḥyā'yı eylerse çerāġ

o:

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Meclis olmaz kim o şāh içün yanup yaḳılmaya
10. İltifāt idüp nola Yaḥyā'yı eylerse çerāġ

şāh:

şāh:
Mısra: **9**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

9. Meclis olmaz kim o şāh içün yanup yaḳılmaya
10. İltifāt idüp nola Yaḥyā'yı eylerse çerāġ

içün:

içün:
Mısra: **9**
için

9. Meclis olmaz kim o şāh içün yanup yaḳılmaya
10. İltifāt idüp nola Yaḥyā'yı eylerse çerāġ

nola:

nola:
Mısra: **10**
ne olur ‖ şaşılır mı? (şaşılmaz)

9. Meclis olmaz kim o şāh içün yanup yaḳılmaya
10. İltifāt idüp nola Yaḥyā'yı eylerse çerāġ

yaḥyā':

Yaḥyā'yı: -yı
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Meclis olmaz kim o şāh içün yanup yaḳılmaya
10. İltifāt idüp nola Yaḥyā'yı eylerse çerāġ

çerāġ:

çerāġ:
Mısra: **10**
Mum, kandil. II aydınlık için yanıp eriyen kandil.

9. Meclis olmaz kim o şāh içün yanup yaḳılmaya
10. İltifāt idüp nola Yaḥyā'yı eylerse çerāġ

Ḥalḳa ḥalḳa:

Ḥalḳa ḥalḳa: -
Mısra: **1**
kıvrım kıvrım

1. Ḥalḳa ḥalḳa zülfi dām u iki ḫāli iki zāġ
2. Mürġ-i dil ṣayd itmege beñ gösterüp ḳurmış duzāġ

mürġ-i dil:

mürġ-i dil: -
Mısra: **2**
Gönül kuşu

1. Ḥalḳa ḥalḳa zülfi dām u iki ḫāli iki zāġ
2. Mürġ-i dil ṣayd itmege beñ gösterüp ḳurmış duzāġ

ṣayd itmege:

ṣayd itmege: -
Mısra: **2**
Avlamak.

1. Ḥalḳa ḥalḳa zülfi dām u iki ḫāli iki zāġ
2. Mürġ-i dil ṣayd itmege beñ gösterüp ḳurmış duzāġ

duzāġ kurmış:

duzāġ ḳurmış: -
Mısra: **2**
Tuzak kurmak

1. Ḥalḳa ḥalḳa zülfi dām u iki ḫāli iki zāġ
2. Mürġ-i dil ṣayd itmege beñ gösterüp ḳurmış duzāġ

eşk-i dide:

eşk-i dịde: -
Mısra: **3**
Gözyaşı.

3. Eşk-i dịde cūy güller dāġ gülbünler elif
4. ʿĀşıḳ olmışdur benüm gibi meger bir sebze bāġ

bāġ olmışdur:

bāġ olmışdur: -
Mısra: **4**
Bağ olmak II bağlanmak II âşık olmak.

3. Eşk-i dịde cūy güller dāġ gülbünler elif
4. ʿĀşıḳ olmışdur benüm gibi meger bir sebze bāġ

luṭf idüp:

luṭf idüp: -
Mısra: **5**
bağışlamak, ihsan etmek

5. Luṭf idüp çekdüñ elifler sịne-i bị-ḳịneme
6. Oldı ammā kim ḥasūduñ cānına her biri dāġ

sine-i bi-kineme:

si̱ne-i bi̱-ki̱neme: -
Mısra: **5**
Kinsiz gönül.

5. Luṭf idüp çekdüñ elifler si̱ne-i bi̱-ki̱neme
6. Oldı ammā kim ḥasūduñ cānına her biri dāġ

elifler çekdüñ:

elifler çekdüñ: -
Mısra: **5**
Vücutta elif şeklinde açılmış yaralar.

5. Luṭf idüp çekdüñ elifler si̱ne-i bi̱-ki̱neme
6. Oldı ammā kim ḥasūduñ cānına her biri dāġ

her biri:

her biri: -
Mısra: **6**
Her bir tanesi.

5. Luṭf idüp çekdüñ elifler si̱ne-i bi̱-ki̱neme
6. Oldı ammā kim ḥasūduñ cānına her biri dāġ

sevdā-yı zülfüñ:

sevdā-yı zülfüñ: -
Mısra: **8**
Saçın sevdası.

7. Lāleyi ḫayli peri̱şān-ḥāl gördüm bāġda
8. Eylemiş sevdā-yı zülfüñ anı muḫtelü'd-dimāġ

yanup yakılmaya:

yanup yaḳılmaya: -
Mısra: **9**
Sızlanmak, şikayet etmek.

9. Meclis olmaz kim o şāh içün yanup yaḳılmaya
10. İltifāt idüp nola Yaḥyā'yı eylerse çerāġ

İltifāt idüp:

İltifāt idüp: -
Mısra: **10**
Teveccüh etmek. İyilik etmek. Lütfetmek.

9. Meclis olmaz kim o şāh içün yanup yaḳılmaya
10. İltifāt idüp nola Yaḥyā'yı eylerse çerāġ

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Āşinā olmasa bir ḳulzüm-i zeḫḫāra ṣadef
2. Mālik olur mı idi ṣadef-ʿi şehvāra ṣadef

ṣadef:

ṣadef:
Mısra: **1**
sedef, inci kabuğu.

1. Āşinā olmasa bir ḳulzüm-i zeḫḫāra ṣadef
2. Mālik olur mı idi ṣadef-ʿi şehvāra ṣadef

ṣadef:
Mısra: **2**
İnci kabuğu.

1. Āşinā olmasa bir ḳulzüm-i zeḫḫāra ṣadef
2. Mālik olur mı idi ṣadef-ʿi şehvāra ṣadef

ṣadef:
Mısra: **4**
sedef, inci kabuğu.

3. Olmadı si̱nesi āyi̱ne-i rūy-ı dil-dār
4. Olmayınca bu temennā ile ṣad-pāre ṣadef

ṣadefde: -de
Mısra: **7**
İstiridye II inci kabuğu.

7. Dür ṣadefde bulınur çüñki ṣadef deryāda
8. Saʿy ü cid baḥrine ġavvās olup ara ṣadef

ṣadef:
Mısra: **7**
İstiridye II inci kabuğu.

7. Dür ṣadefde bulınur çüñki ṣadef deryāda
8. Saʿy ü cid baḥrine ġavvās olup ara ṣadef

ṣadef:
Mısra: **8**
Sedef II inci.

7. Dür ṣadefde bulınur çüñki ṣadef deryāda
8. Saʿy ü cid baḥrine ġavvās olup ara ṣadef

ṣadef:
Mısra: **10**
sedef

9. Feyż-i ni̱şān-ı ʿaṭādur nola Yaḥyā diseler
10. Pāk maʿnāya dür ü naẓm-ı dürer-bāra ṣadef

mı:

mı:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Āşinā olmasa bir ḳulzüm-i zeḫḫāra ṣadef
2. Mālik olur mı idi ṣadef-ʿi şehvāra ṣadef

i:

idi: -di
Mısra: **2**
İ- yardımcı fiili.

1. Āşinā olmasa bir ḳulzüm-i zeḫḫāra ṣadef
2. Mālik olur mı idi ṣadef-ʿi şehvāra ṣadef

olma:

Olmadı: -dı
Mısra: **3**
olmamak

3. Olmadı si̱nesi āyi̱ne-i rūy-ı dil-dār
4. Olmayınca bu temennā ile ṣad-pāre ṣadef

Olmayınca: -yınca
Mısra: **4**
olmamak

3. Olmadı si̱nesi āyi̱ne-i rūy-ı dil-dār
4. Olmayınca bu temennā ile ṣad-pāre ṣadef

sine:

si̱nesi: -si
Mısra: **3**
göğüs, bağır ‖ gönül yürek

3. Olmadı si̱nesi āyi̱ne-i rūy-ı dil-dār
4. Olmayınca bu temennā ile ṣad-pāre ṣadef

si̱neñi: -ñ, -i
Mısra: **5**
göğüs, bağır ‖ gönül, yürek

5. Çāk çāk eyler ise si̱neñi yār incinme
6. Pāre pāre olıcaḳ ḳābil olur kāra ṣadef

bu:

bu:
Mısra: **4**
bu, işaret sıfatı

3. Olmadı si̇nesi āyi̇ne-i rūy-ı dil-dār
4. Olmayınca bu temennā ile ṣad-pāre ṣadef

temennā:

temennā:
Mısra: **4**
Arzu, istek, temennî.

3. Olmadı si̇nesi āyi̇ne-i rūy-ı dil-dār
4. Olmayınca bu temennā ile ṣad-pāre ṣadef

ile:

ile:
Mısra: **4**
Bağlama edatı II vasıtasıyla.

3. Olmadı si̇nesi āyi̇ne-i rūy-ı dil-dār
4. Olmayınca bu temennā ile ṣad-pāre ṣadef

ṣad-pāre:

ṣad-pāre:
Mısra: **4**
yüz parça

3. Olmadı si̇nesi āyi̇ne-i rūy-ı dil-dār
4. Olmayınca bu temennā ile ṣad-pāre ṣadef

ise:

ise:
Mısra: **5**
koşul edatı

5. Çāk çāk eyler ise si̇neñi yār incinme
6. Pāre pāre olıcaḳ ḳābil olur kāra ṣadef

yār:

yār:
Mısra: **5**
Sevgili

5. Çāk çāk eyler ise si̇neñi yār incinme
6. Pāre pāre olıcaḳ ḳābil olur kāra ṣadef

incinme:

incinme:
Mısra: **5**
Üzülmek.

5. Çāk çāk eyler ise si̇neñi yār incinme
6. Pāre pāre olıcaḳ ḳābil olur kāra ṣadef

dür:

Dür:
Mısra: **7**
İnci.

7. Dür ṣadefde bulınur çüñki ṣadef deryāda
8. Saʿy ü cid baḥrine ġavvās olup ara ṣadef

dür:
Mısra: **10**
İnci.

9. Feyż-i ni̇sān-ı ʿaṭādur nola Yaḥyā diseler
10. Pāk maʿnāya dür ü naẓm-ı dürer-bāra ṣadef

bulın:

bulınur: -ur
Mısra: **7**
Var olmak, mevcut olmak.

7. Dür ṣadefde bulınur çüñki ṣadef deryāda
8. Saʿy ü cid baḥrine ġavvās olup ara ṣadef

çünki:

çünki:
Mısra: **7**
çünkü, zira

7. Dür ṣadefde bulınur çüñki ṣadef deryāda
8. Saʿy ü cid baḥrine ġavvās olup ara ṣadef

deryā:

deryāda: -da
Mısra: **7**
deniz

7. Dür ṣadefde bulınur çüñki ṣadef deryāda
8. Saʿy ü cid baḥrine ġavvās olup ara ṣadef

ġavvās:

ġavvās:
Mısra: **8**
Dalgıç.

7. Dür ṣadefde bulınur çüñki ṣadef deryāda
8. Saʿy ü cid baḥrine ġavvās olup ara ṣadef

ol:

olup: -up
Mısra: **8**
Olmak.

7. Dür ṣadefde bulınur çüñki ṣadef deryāda
8. Saʿy ü cid baḥrine ġavvās olup ara ṣadef

ara:

ara:
Mısra: **8**
Bulmaya çalışmak.

7. Dür ṣadefde bulınur çüñki ṣadef deryāda
8. Saʿy ü cid baḥrine ġavvās olup ara ṣadef

nola:

nola:
Mısra: **9**
şaşılmaz

9. Feyż-i ni̇sān-ı ʿaṭādur nola Yaḥyā diseler
10. Pāk maʿnāya dür ü naẓm-ı dürer-bāra ṣadef

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Feyż-i ni̇sān-ı ʿaṭādur nola Yaḥyā diseler
10. Pāk maʿnāya dür ü naẓm-ı dürer-bāra ṣadef

di:

diseler: -seler
Mısra: **9**
Söylemek.

9. Feyż-i ni̇sān-ı ʿaṭādur nola Yaḥyā diseler
10. Pāk maʿnāya dür ü naẓm-ı dürer-bāra ṣadef

ü:

ü:
Mısra: **10**
ve

9. Feyż-i ni̇sān-ı ʿaṭādur nola Yaḥyā diseler

10. Pāk maʿnāya dür ü naẓm-ı dürer-bāra ṣadef

ḳulzüm-i zeḫḫāra:

ḳulzüm-i zeḫḫāra: -
Mısra: **1**
coşkun, dalgalı deniz.

1. Āşinā olmasa bir ḳulzüm-i zeḫḫāra ṣadef
2. Mālik olur mı idi ṣadef-ʿi şehvāra ṣadef

Āşinā olmasa:

Āşinā olmasa: -
Mısra: **1**
Tanıdık olmak, yabancı olmamak II dost olmak.

1. Āşinā olmasa bir ḳulzüm-i zeḫḫāra ṣadef
2. Mālik olur mı idi ṣadef-ʿi şehvāra ṣadef

ṣadef-ʿi şehvāra:

ṣadef-ʿi şehvāra: -
Mısra: **2**
İri, büyük inci II Padişahlara yaraşır inci.

1. Āşinā olmasa bir ḳulzüm-i zeḫḫāra ṣadef
2. Mālik olur mı idi ṣadef-ʿi şehvāra ṣadef

mālik olur:

mālik olur: -
Mısra: **2**
Sahip olmak.

1. Āşinā olmasa bir ḳulzüm-i zeḫḫāra ṣadef
2. Mālik olur mı idi ṣadef-ʿi şehvāra ṣadef

āyine-i rūy-ı dil-dār:

āyi̇ne-i rūy-ı dil-dār: -
Mısra: **3**
Sevgilinin yüzünü gösteren ayna II sevgilin yüz aynası.

3. Olmadı si̇nesi āyi̇ne-i rūy-ı dil-dār
4. Olmayınca bu temennā ile ṣad-pāre ṣadef

Çāk çāk eyler:

Çāk çāk eyler: -
Mısra: **5**
paramparça etmek

5. Çāk çāk eyler ise si̇neñi yār incinme
6. Pāre pāre olıcaḳ ḳābil olur kāra ṣadef

pāre pāre olıcaḳ:

pāre pāre olıcaḳ: -
Mısra: **6**
Parça parça olmak, parçalanmak.

5. Çāk çāk eyler ise si̇neñi yār incinme
6. Pāre pāre olıcaḳ ḳābil olur kāra ṣadef

ḳābil olur:

ḳābil olur: -
Mısra: **6**
Uygun olmak. II istenilen şekilde olmak.

5. Çāk çāk eyler ise si̇neñi yār incinme
6. Pāre pāre olıcaḳ ḳābil olur kāra ṣadef

kāra ṣadef:

kāra ṣadef: -
Mısra: **6**
Kara sedef. II siyah inci.

5. Çāk çāk eyler ise si̇neñi yār incinme
6. Pāre pāre olıcaḳ ḳābil olur kāra ṣadef

saʿy ü cid baḥrine:

saʿy ü cid baḥrine: -
Mısra: **8**
Çalışıp çabalama denizi.

7. Dür ṣadefde bulınur çünki ṣadef deryāda
8. Saʿy ü cid baḥrine ġavvās olup ara ṣadef

feyż-i nisān-ı ʿaṭādur:

feyż-i ni̇sān-ı ʿaṭādur: -
Mısra: **9**
Nisan yağmurunun bereketinin hediyesi.

9. Feyż-i ni̇sān-ı ʿaṭādur nola Yaḥyā diseler
10. Pāk maʿnāya dür ü naẓm-ı dürer-bāra ṣadef

pāk maʿnāya:

pāk maʿnāya: -
Mısra: **10**
Saf mana II güzel, hoşi duru anlam.

9. Feyż-i ni̇sān-ı ʿaṭādur nola Yaḥyā diseler
10. Pāk maʿnāya dür ü naẓm-ı dürer-bāra ṣadef

naẓm-ı dürer-bāra:

naẓm-ı dürer-bāra: -
Mısra: **10**
İnciler yağdıran şiir II inci yüklü şiir.

9. Feyż-i ni̇sān-ı ʿaṭādur nola Yaḥyā diseler
10. Pāk maʿnāya dür ü naẓm-ı dürer-bāra ṣadef

ārām:

ārāmı: -ı
Mısra: **2**
Rahat, huzur.

1. ʿĀrıż-ı zi̇bāna virmiş ḫaṭṭ-ı müşgi̇nüñ şeref
2. ʿĀşıḳ-ı miski̇nüñ ārāmı oldı ber-ṭaraf

mevvāc:

mevvāc:
Mısra: **3**
Dalga.

3. Olmadı peydā melāḥat baḥri mevvāc olalı
4. Dürr-i dendānuñ gibi bir ṣadef-'i laʿli̇n ṣadef

ol:

olalı: -alı
Mısra: **3**
Olmak.

3. Olmadı peydā melāḥat baḥri mevvāc olalı
4. Dürr-i dendānuñ gibi bir ṣadef-'i laʿli̇n ṣadef

gibi:

gibi: Mısra: **4**
Benzetme edatı ll -e benzer

3. Olmadı peydā melāḥat baḥri mevvāc olalı
4. Dürr-i dendānuñ gibi bir ṣadef-'i laʿli̇n ṣadef

bir:

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Olmadı peydā melāḥat baḥri mevvāc olalı
4. Dürr-i dendānuñ gibi bir ṣadef-'i laʿl̠in ṣadef

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Bulmadı bir füls-i aḥmerce yanuñda iʿtibār
6. Naḳd-i ḫūn-ı eşk-i çeşmüm yoḳ yire itdüm telef

---

yanuñda:

yanuñda:
Mısra: **5**
e göre

5. Bulmadı bir füls-i aḥmerce yanuñda iʿtibār
6. Naḳd-i ḫūn-ı eşk-i çeşmüm yoḳ yire itdüm telef

---

ey:

ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Sille-i āh-ı dilümden ey raḳib eyle ḥaẕer
8. Dāʿireñ bil gögsüñi germe iñen mānend-i def

---

raḳib:

raḳib:
Mısra: **7**
Rakip II. Düşman.

7. Sille-i āh-ı dilümden ey raḳib eyle ḥaẕer
8. Dāʿireñ bil gögsüñi germe iñen mānend-i def

---

dāʿire:

Dāʿireñ: -ñ
Mısra: **8**
def

7. Sille-i āh-ı dilümden ey raḳib eyle ḥaẕer
8. Dāʿireñ bil gögsüñi germe iñen mānend-i def

---

bil:

bil:
Mısra: **8**
Kabul et II düşün!

7. Sille-i āh-ı dilümden ey raḳib eyle ḥaẕer
8. Dāʿireñ bil gögsüñi germe iñen mānend-i def

---

gögs:

gögsüñi: -üñ, -i
Mısra: **8**
Göğüs.

7. Sille-i āh-ı dilümden ey raḳib eyle ḥaẕer
8. Dāʿireñ bil gögsüñi germe iñen mānend-i def

---

germe:

germe:
Mısra: **8**
Gerginleştirmemek II germemek.

7. Sille-i āh-ı dilümden ey raḳib eyle ḥaẕer
8. Dāʿireñ bil gögsüñi germe iñen mānend-i def

---

iñen:

iñen:
Mısra: **8**
çok, pek, fazla

7. Sille-i āh-ı dilümden ey raḳib eyle ḥaẕer
8. Dāʿireñ bil gögsüñi germe iñen mānend-i def

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Güşvār itmezse dürr-i naẓmuñı Yaḥyā o şāh
10. Ḳadr u ḳıymet bulmaya ʿālemde mānend-i ḫazef

---

o:

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Güşvār itmezse dürr-i naẓmuñı Yaḥyā o şāh
10. Ḳadr u ḳıymet bulmaya ʿālemde mānend-i ḫazef

şāh:

şāh:
Mısra: **9**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

9. Güşvār itmezse dürr-i naẓmuñı Yaḥyā o şāh
10. Ḳadr u ḳıymet bulmaya ʿālemde mānend-i ḫazef

ʿālem:

ʿālemde: -de
Mısra: **10**
kâinat, dünyâ ‖ dünyadaki herkes ve her şey

9. Güşvār itmezse dürr-i naẓmuñı Yaḥyā o şāh
10. Ḳadr u ḳıymet bulmaya ʿālemde mānend-i ḫazef

ḫaṭṭ-ı müşginüñ:

ḫaṭṭ-ı müşginüñ: -
Mısra: **1**
Misk kokulu ayva tüyü.

1. ʿĀrıż-ı zibāna virmiş ḫaṭṭ-ı müşginüñ şeref
2. ʿĀşıḳ-ı miskinüñ ārāmı oldı ber-ṭaraf

şeref virmiş:

şeref virmiş: -
Mısra: **1**
Şeref vermek; onurlandırmak, şereflendirmek.

1. ʿĀrıż-ı zibāna virmiş ḫaṭṭ-ı müşginüñ şeref
2. ʿĀşıḳ-ı miskinüñ ārāmı oldı ber-ṭaraf

ʿĀşıḳ-ı miskinüñ:

ʿĀşıḳ-ı miskinüñ: -
Mısra: **2**
Âciz, zavallı âşık.

1. ʿĀrıż-ı zibāna virmiş ḫaṭṭ-ı müşginüñ şeref
2. ʿĀşıḳ-ı miskinüñ ārāmı oldı ber-ṭaraf

---

ber-ṭaraf oldı:

ber-ṭaraf oldı: -
Mısra: **2**
Yok olmak.

1. ʿĀrıż-ı zibāna virmiş ḫaṭṭ-ı müşginüñ şeref
2. ʿĀşıḳ-ı miskinüñ ārāmı oldı ber-ṭaraf

ʿĀrıż-ı zibāña:

ʿĀrıż-ı zibāña: -
Mısra: **1**

Güzel yanak

1. ʻĀrıż-ı ziḇāna virmiş ḫaṭṭ-ı müşgīnüñ şeref
2. ʻĀşıḳ-ı miskīnüñ ārāmı oldı ber-ṭaraf

melāḥat baḥri:

melāḥat baḥri: -
Mısra: **3**
güzellik denizi.

3. Olmadı peydā melāḥat baḥri mevvāc olalı
4. Dürr-i dendānuñ gibi bir ṣadef-'i laʿlīn ṣadef

peydā olmadı:

peydā olmadı: -
Mısra: **3**
Ortaya çıkmamak II görünmemek.

3. Olmadı peydā melāḥat baḥri mevvāc olalı
4. Dürr-i dendānuñ gibi bir ṣadef-'i laʿlīn ṣadef

dürr-i dendānuñ:

dürr-i dendānuñ: -
Mısra: **4**
inci gibi dişler

3. Olmadı peydā melāḥat baḥri mevvāc olalı
4. Dürr-i dendānuñ gibi bir ṣadef-'i laʿlīn ṣadef

ṣadef-i laʿlin ṣadef:

ṣadef-i laʿlīn ṣadef: -
Mısra: **4**
Kırmızı renkli sedefin içerisindeki inci II kırmızı inci kabuğunun içine gizlenen inci.

3. Olmadı peydā melāḥat baḥri mevvāc olalı
4. Dürr-i dendānuñ gibi bir ṣadef-'i laʿlīn ṣadef

füls-i aḥmerce:

füls-i aḥmerce: -
Mısra: **5**
Kırmızı bir pul kadar.

5. Bulmadı bir füls-i aḥmerce yanuñda iʿtibār
6. Naḳd-i ḫūn-ı eşk-i çeşmüm yoḳ yire itdüm telef

iʿtibār bulmadı:

iʿtibār bulmadı: -
Mısra: **5**
Saygınlık kazanmamak II değeri olmamak.

5. Bulmadı bir füls-i aḥmerce yanuñda iʿtibār
6. Naḳd-i ḫūn-ı eşk-i çeşmüm yoḳ yire itdüm telef

telef itdüm:

telef itdüm: -
Mısra: **6**
Yok etmek II harcamak.

5. Bulmadı bir füls-i aḥmerce yanuñda iʿtibār
6. Naḳd-i ḫūn-ı eşk-i çeşmüm yoḳ yire itdüm telef

yoḳ yire:

yoḳ yire: -
Mısra: **6**
Gereği yokken, boşu boşuna.

5. Bulmadı bir füls-i aḥmerce yanuñda iʿtibār
6. Naḳd-i ḫūn-ı eşk-i çeşmüm yoḳ yire itdüm telef

naḳd-i ḫūn-ı eşk-i çeşmüm:

naḳd-i ḫūn-ı eşk-i çeşmüm: -
Mısra: **6**
Kanlı gözyaşı nakdi, parası.

5. Bulmadı bir füls-i aḥmerce yanuñda iʿtibār
6. Naḳd-i ḫūn-ı eşk-i çeşmüm yoḳ yire itdüm telef

sille-i āh-ı dilümden:

sille-i āh-ı dilümden: -
Mısra: **7**
Gönül ahının tokadı.

7. Sille-i āh-ı dilümden ey raḳīb eyle ḥaẕer
8. Dāʾireñ bil gögsüñi germe iñen mānend-i def

ḥaẕer eyle:

ḥaẕer eyle: -
Mısra: **7**
Sakınmak, kaçınmak.

7. Sille-i āh-ı dilümden ey raḳīb eyle ḥaẕer
8. Dāʾireñ bil gögsüñi germe iñen mānend-i def

mānend-i def:

mānend-i def: -
Mısra: **8**
Def gibi.

7. Sille-i āh-ı dilümden ey raḳīb eyle ḥaẕer
8. Dāʾireñ bil gögsüñi germe iñen mānend-i def

dürr-i naẓmuñı:

dürr-i naẓmuñı: -
Mısra: **9**
Şiir incisi.

9. Güşvār itmezse dürr-i naẓmuñı Yaḥyā o şāh
10. Ḳadr u ḳıymet bulmaya ʻālemde mānend-i ḥazef

güşvār itmezse:

güşvār itmezse: -
Mısra: **9**
Kulağına küpe olarak takmak II kulak vermek.

9. Güşvār itmezse dürr-i naẓmuñı Yaḥyā o şāh
10. Ḳadr u ḳıymet bulmaya ʻālemde mānend-i ḥazef

Ḳadr u ḳıymet bulmaya:

Ḳadr u ḳıymet bulmaya: -
Mısra: **10**
Kadir kıymet görmemek II değer görmemek.

9. Güşvār itmezse dürr-i naẓmuñı Yaḥyā o şāh
10. Ḳadr u ḳıymet bulmaya ʻālemde mānend-i ḥazef

mānend-i ḥazef:

mānend-i ḥazef: -
Mısra: **10**
Bir çanak parçası kadar II Bir çömlek kırığı gibi.

9. Güşvār itmezse dürr-i naẓmuñı Yaḥyā o şāh
10. Ḳadr u ḳıymet bulmaya ʻālemde mānend-i ḥazef

sen:

Sen:
Mısra: **1**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Sen ḳarīn-i şemʿ-i meclis ben ḥabībümden
2. Bir midür pervāne-sūz-ı vaṣl ile sūz-ı firāḳ

ben:

ben:
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Sen ḳarīn-i şemʿ-i meclis ben ḥabībümden
2. Bir midür pervāne-sūz-ı vaṣl ile sūz-ı firāḳ

ḥabib:

ḥabībümden: -ümden
Mısra: **1**
Sevgili, mahbup

1. Sen ḳarīn-i şemʿ-i meclis ben ḥabībümden
2. Bir midür pervāne-sūz-ı vaṣl ile sūz-ı firāḳ

---

ile:

ile:
Mısra: **2**
ve

1. Sen ḳarīn-i şemʿ-i meclis ben ḥabībümden
2. Bir midür pervāne-sūz-ı vaṣl ile sūz-ı firāḳ

---

kaʿbetü'l-ʿuşşāḳ:

Kaʿbetü'l-ʿuşşāḳ:
Mısra: **3**
Âşıkların Kabesi II âşıklar için kutsal mekan.

3. Kaʿbetü'l-ʿuşşāḳ kūyına irişdürse Ḫudā
4. Döne döne eylesem ol şāha ʿarż-ı iştiyāḳ

---

kūy:

kūyına: -ına
Mısra: **3**
Mekan II yer.

3. Kaʿbetü'l-ʿuşşāḳ kūyına irişdürse Ḫudā
4. Döne döne eylesem ol şāha ʿarż-ı iştiyāḳ

kūyın: -ın
Mısra: **8**
Sevgilinin köyü, mahallesi.

7. Her maḳāmuñ bir maḳāli var Ḥicāz'ı añ baña
8. Eylemez kūyın ḳoyup ʿuşşāḳ āheng-i ıraḳ

---

irişdür:

irişdürse: -se
Mısra: **3**
eriştirmek, ulaştırmak.

3. Kaʿbetü'l-ʿuşşāḳ kūyına irişdürse Ḫudā
4. Döne döne eylesem ol şāha ʿarż-ı iştiyāḳ

Hudā:

Ḫudā:
Mısra: **3**
Allah, Tanrı, Rabb

3. Kaʿbetü'l-ʿuşşāḳ kūyına irişdürse Ḫudā
4. Döne döne eylesem ol şāha ʿarż-ı iştiyāḳ

---

eyle:

eylesem: -sem
Mısra: **4**
Etmek II eylemek.

3. Kaʿbetü'l-ʿuşşāḳ kūyına irişdürse Ḫudā
4. Döne döne eylesem ol şāha ʿarż-ı iştiyāḳ

Eylemez: -mez
Mısra: **8**
Söylemek II etmek.

7. Her maḳāmuñ bir maḳāli var Ḥicāz'ı añ baña
8. Eylemez kūyın ḳoyup ʿuşşāḳ āheng-i ıraḳ

---

ol:

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Kaʿbetü'l-ʿuşşāḳ kūyına irişdürse Ḫudā
4. Döne döne eylesem ol şāha ʿarż-ı iştiyāḳ

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Dest-i iḥsānuñla ẓulmānį ḥicābı refʿ ḳıl
6. Tā kim ol dergāha varam alnum açıḳ yüzüm aḳ

şāh:

şāha: -a
Mısra: **4**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

3. Kaʿbetü'l-ʿuşşāḳ kūyına irişdürse Ḫudā
4. Döne döne eylesem ol şāha ʿarż-ı iştiyāḳ

---

dergāh:

dergāha: -a
Mısra: **6**
Dergah, kapı. II Sevgilinin eşiği.

5. Dest-i iḥsānuñla ẓulmānį ḥicābı refʿ ḳıl
6. Tā kim ol dergāha varam alnum açıḳ yüzüm aḳ

---

var:

varam: -am
Mısra: **6**
Gitmek, ulaşmak.

5. Dest-i iḥsānuñla ẓulmānį ḥicābı refʿ ḳıl
6. Tā kim ol dergāha varam alnum açıḳ yüzüm aḳ

var:
Mısra: **7**
Mevcut

7. Her maḳāmuñ bir maḳāli var Ḥicāz'ı añ baña
8. Eylemez kūyın ḳoyup ʿuşşāḳ āheng-i ıraḳ

---

her:

Her:
Mısra: **7**
Her, her bir

7. Her maḳāmuñ bir maḳāli var Ḥicāz'ı añ baña
8. Eylemez kūyın ḳoyup ʿuşşāḳ āheng-i ıraḳ

---

maḳām:

maḳāmuñ: -uñ
Mısra: **7**
Durulacak yer II müzikteki makam.

7. Her maḳāmuñ bir maḳāli var Ḥicāz'ı añ baña
8. Eylemez kūyın ḳoyup ʿuşşāḳ āheng-i ıraḳ

---

bir:

bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Her maḳāmuñ bir maḳāli var Ḥicāz'ı añ baña
8. Eylemez kūyın ḳoyup ʿuşşāḳ āheng-i ıraḳ

---

maḳāl:

maḳāli: -i
Mısra: **7**

Söylenen söz, söyleyiş.

7. Her maḳāmuñ bir maḳāli var Ḥicāz'ı añ baña
8. Eylemez kūyın ḳoyup ʿuşşāḳ āheng-i ıraḳ

Hicāz':

Ḥicāz'ı: -ı
Mısra: **7**
Müzikte Hicaz makamı. IIMekke ve Medine şehirlerinin bulunduğu coğrafya.

7. Her maḳāmuñ bir maḳāli var Ḥicāz'ı añ baña
8. Eylemez kūyın ḳoyup ʿuşşāḳ āheng-i ıraḳ

---

añ:

añ:
Mısra: **7**
hatırlamak, akla getirmek

7. Her maḳāmuñ bir maḳāli var Ḥicāz'ı añ baña
8. Eylemez kūyın ḳoyup ʿuşşāḳ āheng-i ıraḳ

---

baña:

baña:
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

7. Her maḳāmuñ bir maḳāli var Ḥicāz'ı añ baña
8. Eylemez kūyın ḳoyup ʿuşşāḳ āheng-i ıraḳ

ḳoy:

ḳoyup: -up
Mısra: **8**
Bırakmak.

7. Her maḳāmuñ bir maḳāli var Ḥicāz'ı añ baña
8. Eylemez kūyın ḳoyup ʿuşşāḳ āheng-i ıraḳ

ʿuşşāḳ:

ʿuşşāḳ:
Mısra: **8**
Âşıklar II Uşşâk makamı.

7. Her maḳāmuñ bir maḳāli var Ḥicāz'ı añ baña
8. Eylemez kūyın ḳoyup ʿuşşāḳ āheng-i ıraḳ

Ḳalma:

Ḳalmasun: -sun
Mısra: **9**
Ayrı kalmamak.

9. Ḳalmasun Yaḥyā ten-i fersūdede yoldaşdan
10. Kūy-ı yāre gitmege cān ü dil itmiş ittifāḳ

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḳalmasun Yaḥyā ten-i fersūdede yoldaşdan
10. Kūy-ı yāre gitmege cān ü dil itmiş ittifāḳ

---

yoldaş:

yoldaşdan: -dan
Mısra: **9**
Yol arkadaşı II sevgili.

9. Ḳalmasun Yaḥyā ten-i fersūdede yoldaşdan
10. Kūy-ı yāre gitmege cān ü dil itmiş ittifāḳ

---

gitmeg:

gitmege: -e
Mısra: **10**
Gitmek için.

9. Ḳalmasun Yaḥyā ten-i fersūdede yoldaşdan
10. Kūy-ı yāre gitmege cān ü dil itmiş ittifāḳ

ḳarin-i şemʿ-i meclis:

ḳarin̲-i şemʿ-i meclis: -
Mısra: **1**
Meclisin mumunun yakını

1. Sen ḳarin̲-i şemʿ-i meclis ben ḥabi̲bümden
2. Bir midür pervāne-sūz-ı vaṣl ile sūz-ı firāḳ

---

bir midür:

bir midür: -
Mısra: **2**
Aynı mıdır, benzer midir ?

1. Sen ḳarin̲-i şemʿ-i meclis ben ḥabi̲bümden
2. Bir midür pervāne-sūz-ı vaṣl ile sūz-ı firāḳ

---

pervāne-sūz-ı vaṣl:

pervāne-sūz-ı vaṣl: -
Mısra: **2**
Yanan pervaneye kavuşmak. II İnleyen pervaneye kavuşmak.

1. Sen ḳarin̲-i şemʿ-i meclis ben ḥabi̲bümden
2. Bir midür pervāne-sūz-ı vaṣl ile sūz-ı firāḳ

---

sūz-ı firāḳ:

sūz-ı firāḳ: -
Mısra: **2**
Ayrılık ateşi

1. Sen ḳarin̲-i şemʿ-i meclis ben ḥabi̲bümden
2. Bir midür pervāne-sūz-ı vaṣl ile sūz-ı firāḳ

ʿarż-ı iştiyāḳ:

ʿarż-ı iştiyāḳ: -
Mısra: **4**
Gönül arzusunu sunmak II Özlemini dile getirmek.

3. Kaʿbetü'l-ʿuşşāḳ kūyına irişdürse Ḫudā
4. Döne döne eylesem ol şāha ʿarż-ı iştiyāḳ

---

döne döne:

döne döne: -
Mısra: **4**
dönerek

3. Kaʿbetü'l-ʿuşşāḳ kūyına irişdürse Ḫudā
4. Döne döne eylesem ol şāha ʿarż-ı iştiyāḳ

---

dest-i iḥsānuñla:

dest-i iḥsānuñla: -
Mısra: **5**
Cömertlik, ihsan eli.

5. Dest-i iḥsānuñla ẓulmān̲i ḥicābı refʿ ḳıl
6. Tā kim ol dergāha varam alnum açıḳ yüzüm aḳ

---

refʿ ḳıl:

refʿ ḳıl: -
Mısra: **5**
Kaldırmak II sonlandırmak.

5. Dest-i iḥsānuñla ẓulmān̲i ḥicābı refʿ ḳıl
6. Tā kim ol dergāha varam alnum açıḳ yüzüm aḳ

ẓulmāni ḥicābı:

ẓulmānį ḥicābı: -
Mısra: **5**
Zulüm getiren örtü II karanlık örtü.

5. Dest-i iḥsānuñla ẓulmānį ḥicābı refʿ ḳıl
6. Tā kim ol dergāha varam alnum açıḳ yüzüm aḳ

---

tā kim:

tā kim: -
Mısra: **6**
Ne zaman ki.

5. Dest-i iḥsānuñla ẓulmānį ḥicābı refʿ ḳıl
6. Tā kim ol dergāha varam alnum açıḳ yüzüm aḳ

---

alnum açıḳ yüzüm aḳ:

alnum açıḳ yüzüm aḳ: -
Mısra: **6**
Herhangi bir ayıbı, çekinecek bir durumu olmamak.

5. Dest-i iḥsānuñla ẓulmānį ḥicābı refʿ ḳıl
6. Tā kim ol dergāha varam alnum açıḳ yüzüm aḳ

āheng-i ıraḳ:

āheng-i ıraḳ: -
Mısra: **8**
Irak makamı. II uzağa gitmek II Irak'a yol almak.

7. Her maḳāmuñ bir maḳāli var Ḥicāz'ı añ baña
8. Eylemez küyın ḳoyup ʿuşşāḳ āheng-i ıraḳ

---

ten-i fersūdede:

ten-i fersūdede: -
Mısra: **9**
Yıpranmış beden.

9. Ḳalmasun Yaḥyā ten-i fersūdede yoldaşdan
10. Kūy-ı yāre gitmege cān ü dil itmiş ittifāḳ

---

kūy-ı yāre:

kūy-ı yāre: -
Mısra: **10**
Yarin semti.

9. Ḳalmasun Yaḥyā ten-i fersūdede yoldaşdan
10. Kūy-ı yāre gitmege cān ü dil itmiş ittifāḳ

---

cān ü dil:

cān ü dil: -
Mısra: **10**
Can ve gönül

9. Ḳalmasun Yaḥyā ten-i fersūdede yoldaşdan
10. Kūy-ı yāre gitmege cān ü dil itmiş ittifāḳ

---

ittifāḳ itmiş:

ittifāḳ itmiş: -
Mısra: **10**
Fikir birliğine varmak, birlikte hareket etmek, birleşmek

9. Ḳalmasun Yaḥyā ten-i fersūdede yoldaşdan
10. Kūy-ı yāre gitmege cān ü dil itmiş ittifāḳ

---

bir:

Bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bir dil-rübāya düşdi göñül mübtelāsı çoḳ
2. ʿAşḳuñ ṣafāsı yoḳ degül ammā belāsı çoḳ

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Biñ cāna virmese nola bir būsesini yār
6. Az olıcaḳ metāʿ olur anuñ bahāsı çoḳ

---

dil-rübā:

dil-rübāya: -ya, -
Mısra: **1**
gönül kapıcı ll sevgili.

1. Bir dil-rübāya düşdi göñül mübtelāsı çoḳ
2. ʿAşḳuñ ṣafāsı yoḳ degül ammā belāsı çoḳ

dil-rübāsı: -sı
Mısra: **4**
Gönül kapıcı, mahbube.

3. Şehr-i cemāl o ġamze vü ebrū vü ḫāl ile
4. Ḥaḳḳā ne cāy-ı dil-keş olur dil-rübāsı çoḳ

---

mübtelā:

mübtelāsı: -sı
Mısra: **1**
tutkun, âşık

1. Bir dil-rübāya düşdi göñül mübtelāsı çoḳ
2. ʿAşḳuñ ṣafāsı yoḳ degül ammā belāsı çoḳ

çoḳ:

çoḳ:
Mısra: **1**
Çok

1. Bir dil-rübāya düşdi göñül mübtelāsı çoḳ
2. ʿAşḳuñ ṣafāsı yoḳ degül ammā belāsı çoḳ

çoḳ:
Mısra: **2**
Miktarı ziyade olan.

1. Bir dil-rübāya düşdi göñül mübtelāsı çoḳ
2. ʿAşḳuñ ṣafāsı yoḳ degül ammā belāsı çoḳ

çoḳ:
Mısra: **4**
Çok

3. Şehr-i cemāl o ġamze vü ebrū vü ḫāl ile
4. Ḥaḳḳā ne cāy-ı dil-keş olur dil-rübāsı çoḳ

çoḳ:
Mısra: **6**
Miktarı ziyade olan.

5. Biñ cāna virmese nola bir būsesini yār
6. Az olıcaḳ metāʿ olur anuñ bahāsı çoḳ

çoḳ:
Mısra: **8**
Miktarı ziyade olan.

7. Hiç bir belā mı var ki göñül anı bilmeye
8. Seyyāḥ-ı bį-ḳarāruñ olur āşināsı çoḳ

çoḳ:
Mısra: **10**
Miktarı ziyade olan.

9. Zülf-i siyāh-ı yārde var ṣad-hezār çįn
10. El çek ṭolaşmadan aña Yaḥyā ḫaṭāsı çoḳ

ʿaşḳ:

ʿAşḳuñ: -uñ
Mısra: **2**
Aşk.

1. Bir dil-rübāya düşdi göñül mübtelāsı çoḳ
2. ʿAşḳuñ ṣafāsı yoḳ degül ammā belāsı çoḳ

şafā:

şafāsı: -sı
Mısra: **2**
Kedersizlik, endişesizlik, gönül şenliği.

1. Bir dil-rübāya düşdi göñül mübtelāsı çoķ
2. ʿAşķuñ şafāsı yoķ degül ammā belāsı çoķ

ammā:

ammā:
Mısra: **2**
Ancak, ama.

1. Bir dil-rübāya düşdi göñül mübtelāsı çoķ
2. ʿAşķuñ şafāsı yoķ degül ammā belāsı çoķ

belā:

belāsı: -sı
Mısra: **2**
felaket, musibet

1. Bir dil-rübāya düşdi göñül mübtelāsı çoķ
2. ʿAşķuñ şafāsı yoķ degül ammā belāsı çoķ

belā:
Mısra: **7**
Felaket, afet.

7. Hiç bir belā mı var ki göñül anı bilmeye
8. Seyyāḥ-ı bį-ķarāruñ olur āşināsı çoķ

o:

o:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Şehr-i cemāl o ġamze vü ebrū vü ḫāl ile
4. Ḥaķķā ne cāy-ı dil-keş olur dil-rübāsı çoķ

ġamze:

ġamze:
Mısra: **3**
süzerek göz ucu ile yan bakış

3. Şehr-i cemāl o ġamze vü ebrū vü ḫāl ile
4. Ḥaķķā ne cāy-ı dil-keş olur dil-rübāsı çoķ

vü:

vü:
Mısra: **3**
Ve

3. Şehr-i cemāl o ġamze vü ebrū vü ḫāl ile
4. Ḥaķķā ne cāy-ı dil-keş olur dil-rübāsı çoķ

vü:
Mısra: **3**
Ve

3. Şehr-i cemāl o ġamze vü ebrū vü ḫāl ile
4. Ḥaķķā ne cāy-ı dil-keş olur dil-rübāsı çoķ

ebrū:

ebrū:
Mısra: **3**
kaş

3. Şehr-i cemāl o ġamze vü ebrū vü ḫāl ile
4. Ḥaķķā ne cāy-ı dil-keş olur dil-rübāsı çoķ

ḫāl:

ḫāl:
Mısra: **3**
ben

3. Şehr-i cemāl o ġamze vü ebrū vü ḫāl ile
4. Ḥaķķā ne cāy-ı dil-keş olur dil-rübāsı çoķ

ile:

ile:
Mısra: **3**
İle birlikte

3. Şehr-i cemāl o ġamze vü ebrū vü ḫāl ile
4. Ḥaķķā ne cāy-ı dil-keş olur dil-rübāsı çoķ

Ḥakkā:

Ḥaķķā:
Mısra: **4**
Doğrusu, gerçekte

3. Şehr-i cemāl o ġamze vü ebrū vü ḫāl ile
4. Ḥaķķā ne cāy-ı dil-keş olur dil-rübāsı çoķ

ne:

ne:
Mısra: **4**
Öyle bir.

3. Şehr-i cemāl o ġamze vü ebrū vü ḫāl ile
4. Ḥaķķā ne cāy-ı dil-keş olur dil-rübāsı çoķ

ol:

olur: -ur
Mısra: **4**
Olmak.

3. Şehr-i cemāl o ġamze vü ebrū vü ḫāl ile
4. Ḥaķķā ne cāy-ı dil-keş olur dil-rübāsı çoķ

olıcaķ: -ıcaķ
Mısra: **6**
Olmak.

5. Biñ cāna virmese nola bir būsesini yār
6. Az olıcaķ metāʿ olur anuñ bahāsı çoķ

olur: -ur
Mısra: **6**
Olmak.

5. Biñ cāna virmese nola bir būsesini yār
6. Az olıcaķ metāʿ olur anuñ bahāsı çoķ

olur: -ur
Mısra: **8**
Olmak.

7. Hiç bir belā mı var ki göñül anı bilmeye
8. Seyyāḥ-ı bį-ķarāruñ olur āşināsı çoķ

biñ:

Biñ:
Mısra: **5**
Bin.

5. Biñ cāna virmese nola bir būsesini yār
6. Az olıcaķ metāʿ olur anuñ bahāsı çoķ

cān:

cāna: -a
Mısra: **5**
Âşık II can.

5. Biñ cāna virmese nola bir būsesini yār
6. Az olıcaķ metāʿ olur anuñ bahāsı çoķ

virme:

virmese: -se
Mısra: **5**

Vermememek

5. Biñ cāna virmese nola bir būsesini yār
6. Az olıcaḳ metā' olur anuñ bahāsı çoḳ

nola:

nola:
Mısra: **5**
Şaşılır mı? II Ne olur?

5. Biñ cāna virmese nola bir būsesini yār
6. Az olıcaḳ metā' olur anuñ bahāsı çoḳ

būse:

būsesini: -si, -n, -i
Mısra: **5**
Öpücük.

5. Biñ cāna virmese nola bir būsesini yār
6. Az olıcaḳ metā' olur anuñ bahāsı çoḳ

yār:

yār:
Mısra: **5**
Sevgili

5. Biñ cāna virmese nola bir būsesini yār
6. Az olıcaḳ metā' olur anuñ bahāsı çoḳ

az:

Az:
Mısra: **6**
Nicelik, nitelik, güç, süre, sayı bakımından eksik, çok karşıtı.

5. Biñ cāna virmese nola bir būsesini yār
6. Az olıcaḳ metā' olur anuñ bahāsı çoḳ

metā':

metā':
Mısra: **6**
Mal, eşya.

5. Biñ cāna virmese nola bir būsesini yār
6. Az olıcaḳ metā' olur anuñ bahāsı çoḳ

a:

anuñ: -nuñ
Mısra: **6**
O II işaret zamiri

5. Biñ cāna virmese nola bir būsesini yār
6. Az olıcaḳ metā' olur anuñ bahāsı çoḳ

aña: -ña
Mısra: **10**
O II işaret zamiri

9. Zülf-i siyāh-ı yārde var ṣad-hezār çi̇n
10. El çek ṭolaşmadan aña Yaḥyā ḫaṭāsı çoḳ

bahā:

bahāsı: -sı
Mısra: **6**
Diyet, bedel , karşılık

5. Biñ cāna virmese nola bir būsesini yār
6. Az olıcaḳ metā' olur anuñ bahāsı çoḳ

mı:

mı:
Mısra: **7**
soru edatı

7. Hiç bir belā mı var ki göñül anı bilmeye
8. Seyyāḥ-ı bi̇-ḳarāruñ olur āşināsı çoḳ

var:

var:
Mısra: **7**
Bulunmakta.

7. Hiç bir belā mı var ki göñül anı bilmeye
8. Seyyāḥ-ı bi̇-ḳarāruñ olur āşināsı çoḳ

var:
Mısra: **9**
bulunmakta

9. Zülf-i siyāh-ı yārde var ṣad-hezār çi̇n
10. El çek ṭolaşmadan aña Yaḥyā ḫaṭāsı çoḳ

ki:

ki:
Mısra: **7**
ki

7. Hiç bir belā mı var ki göñül anı bilmeye
8. Seyyāḥ-ı bi̇-ḳarāruñ olur āşināsı çoḳ

göñül:

göñül:
Mısra: **7**
gönül

7. Hiç bir belā mı var ki göñül anı bilmeye
8. Seyyāḥ-ı bi̇-ḳarāruñ olur āşināsı çoḳ

anı:

anı:
Mısra: **7**
Onu

7. Hiç bir belā mı var ki göñül anı bilmeye
8. Seyyāḥ-ı bi̇-ḳarāruñ olur āşināsı çoḳ

bilme:

bilmeye: -ye
Mısra: **7**
bilmemek II anlamamak

7. Hiç bir belā mı var ki göñül anı bilmeye
8. Seyyāḥ-ı bi̇-ḳarāruñ olur āşināsı çoḳ

āşinā:

āşināsı: -sı
Mısra: **8**
bildik, tanıdık

7. Hiç bir belā mı var ki göñül anı bilmeye
8. Seyyāḥ-ı bi̇-ḳarāruñ olur āşināsı çoḳ

ṣad-hezār:

ṣad-hezār:
Mısra: **9**
yüzbinlerce

9. Zülf-i siyāh-ı yārde var ṣad-hezār çi̇n
10. El çek ṭolaşmadan aña Yaḥyā ḫaṭāsı çoḳ

çi̇n:

çi̇n:
Mısra: **9**
Kıvrım II güzellerin çok olduğu Çin ülkesi.

9. Zülf-i siyāh-ı yārde var ṣad-hezār çi̇n
10. El çek ṭolaşmadan aña Yaḥyā ḫaṭāsı çoḳ

ṭolaş:

ṭolaşmadan: -madan
Mısra: **10**
Dolaşmak, gezinmek, dolanmak

9. Zülf-i siyāh-ı yārde var ṣad-hezār çịn
10. El çek ṭolaşmadan aña Yaḥyā ḫaṭāsı çoḳ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Zülf-i siyāh-ı yārde var ṣad-hezār çịn
10. El çek ṭolaşmadan aña Yaḥyā ḫaṭāsı çoḳ

ḫaṭā:

ḫaṭāsı: -sı
Mısra: **10**
Kusur, hata II Çin Halk Cumhuriyeti'nin Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nin güneybatısında bir il.

9. Zülf-i siyāh-ı yārde var ṣad-hezār çịn
10. El çek ṭolaşmadan aña Yaḥyā ḫaṭāsı çoḳ

göñül düşdi:

göñül düşdi: -
Mısra: **1**
Gönül bağlamak II âşık olmak.

1. Bir dil-rübāya düşdi göñül mübtelāsı çoḳ
2. ʿAşḳuñ ṣafāsı yoḳ degül ammā belāsı çoḳ

yoḳ degül:

yoḳ degül: -
Mısra: **2**
Yok değil, var.

1. Bir dil-rübāya düşdi göñül mübtelāsı çoḳ
2. ʿAşḳuñ ṣafāsı yoḳ degül ammā belāsı çoḳ

Şehr-i cemāl:

Şehr-i cemāl: -
Mısra: **3**
Güzellik şehri II Güzel yüzün şehri.

3. Şehr-i cemāl o ġamze vü ebrū vü ḫāl ile
4. Ḥaḳḳā ne cāy-ı dil-keş olur dil-rübāsı çoḳ

cāy-ı dil-keş:

cāy-ı dil-keş: -
Mısra: **4**
Gönül cezbedici yer.

3. Şehr-i cemāl o ġamze vü ebrū vü ḫāl ile
4. Ḥaḳḳā ne cāy-ı dil-keş olur dil-rübāsı çoḳ

hiç bir:

hiç bir: -
Mısra: **7**
hīç bir

7. Hiç bir belā mı var ki göñül anı bilmeye
8. Seyyāḥ-ı bị-ḳarāruñ olur āşināsı çoḳ

seyyāḥ-ı bi-ḳarāruñ:

seyyāḥ-ı bị-ḳarāruñ: -
Mısra: **8**
Durağı olmayan yolcu II Belli bir yerde durmayan seyyah.

7. Hiç bir belā mı var ki göñül anı bilmeye
8. Seyyāḥ-ı bị-ḳarāruñ olur āşināsı çoḳ

zülf-i siyāh-ı yārde:

zülf-i siyāh-ı yārde: -
Mısra: **9**
Sevgilinin siyah saçı.

9. Zülf-i siyāh-ı yārde var ṣad-hezār çịn
10. El çek ṭolaşmadan aña Yaḥyā ḫaṭāsı çoḳ

el çek:

el çek: -
Mısra: **10**
vaz geçmek

9. Zülf-i siyāh-ı yārde var ṣad-hezār çịn
10. El çek ṭolaşmadan aña Yaḥyā ḫaṭāsı çoḳ

eṣ-ṣalā:

Eṣ-ṣalā:
Mısra: **1**
Haberdar etmek, duyurmak

1. Eṣ-ṣalā dest-i irādetle açıldı bāb-ı ʿaşḳ
2. Eylesün cānān ile cān ṣoḥbetin erbāb-ı ʿaşḳ

açıl:

açıldı: -dı
Mısra: **1**
Açık hale gelmek

1. Eṣ-ṣalā dest-i irādetle açıldı bāb-ı ʿaşḳ
2. Eylesün cānān ile cān ṣoḥbetin erbāb-ı ʿaşḳ

cānān:

cānān:
Mısra: **2**
sevgili.

1. Eṣ-ṣalā dest-i irādetle açıldı bāb-ı ʿaşḳ
2. Eylesün cānān ile cān ṣoḥbetin erbāb-ı ʿaşḳ

ile:

ile:
Mısra: **2**
ve

1. Eṣ-ṣalā dest-i irādetle açıldı bāb-ı ʿaşḳ
2. Eylesün cānān ile cān ṣoḥbetin erbāb-ı ʿaşḳ

cān:

cān:
Mısra: **2**
Âşık.

1. Eṣ-ṣalā dest-i irādetle açıldı bāb-ı ʿaşḳ
2. Eylesün cānān ile cān ṣoḥbetin erbāb-ı ʿaşḳ

tek:

tek:
Mısra: **3**
yeter ki.

3. Żāyiʿ olmaz yolda olsuñ tek hemān ḫāşāk-ı dil
4. Bir gün uġrar anı baḥre irgürür seyl-āb-ı ʿaşḳ

hemān:

hemān:
Mısra: **3**
Sürekli, daima.

3. Żāyiʿ olmaz yolda olsuñ tek hemān ḫāşāk-ı dil
4. Bir gün uġrar anı baḥre

irgürür seyl-āb-ı ʿaşḳ

uġra:

uġrar: -r
Mısra: **4**
uğramak II ziyaret etmek

3. Żāyiʿ olmaz yolda olsuñ tek hemān ḫāşāk-ı dil
4. Bir gün uġrar anı baḥre irgürür seyl-āb-ı ʿaşḳ

anı:

anı:
Mısra: **4**
Onu

3. Żāyiʿ olmaz yolda olsuñ tek hemān ḫāşāk-ı dil
4. Bir gün uġrar anı baḥre irgürür seyl-āb-ı ʿaşḳ

baḥr:

baḥre: -e
Mısra: **4**
deniz

3. Żāyiʿ olmaz yolda olsuñ tek hemān ḫāşāk-ı dil
4. Bir gün uġrar anı baḥre irgürür seyl-āb-ı ʿaşḳ

baḥr:
Mısra: **6**
deniz

5. Gevher-i maḳṣūdı deryā-dil olanlardur bulan
6. Degme bir baḥr içre bulunmaz dür-i nā-yāb-ı ʿaşḳ

irgür:

irgürür: -ür
Mısra: **4**
Ulaştırmak, eriştirmek.

3. Żāyiʿ olmaz yolda olsuñ tek hemān ḫāşāk-ı dil
4. Bir gün uġrar anı baḥre irgürür seyl-āb-ı ʿaşḳ

deryā-dil:

deryā-dil:
Mısra: **5**
geniş gönüllü

5. Gevher-i maḳṣūdı deryā-dil olanlardur bulan
6. Degme bir baḥr içre bulunmaz dür-i nā-yāb-ı ʿaşḳ

olan:

olanlardur: -lardur
Mısra: **5**
Olan kimseler.

5. Gevher-i maḳṣūdı deryā-dil olanlardur bulan
6. Degme bir baḥr içre bulunmaz dür-i nā-yāb-ı ʿaşḳ

bul:

bulan: -an
Mısra: **5**
Elde eden kimseler II ulaşan insanlar.

5. Gevher-i maḳṣūdı deryā-dil olanlardur bulan
6. Degme bir baḥr içre bulunmaz dür-i nā-yāb-ı ʿaşḳ

degme:

Degme:
Mısra: **6**
herhangi bir, olur olmaz, sıradan

5. Gevher-i maḳṣūdı deryā-dil olanlardur bulan
6. Degme bir baḥr içre bulunmaz dür-i nā-yāb-ı ʿaşḳ

bir:

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Gevher-i maḳṣūdı deryā-dil olanlardur bulan
6. Degme bir baḥr içre bulunmaz dür-i nā-yāb-ı ʿaşḳ

içre:

içre:
Mısra: **6**
içinde

5. Gevher-i maḳṣūdı deryā-dil olanlardur bulan
6. Degme bir baḥr içre bulunmaz dür-i nā-yāb-ı ʿaşḳ

bulunmaz:

bulunmaz:
Mısra: **6**
Var olmamak II ele geçmemek.

5. Gevher-i maḳṣūdı deryā-dil olanlardur bulan
6. Degme bir baḥr içre bulunmaz dür-i nā-yāb-ı ʿaşḳ

giren:

girenler: -ler
Mısra: **7**
Dahil olanlar.

7. Meclis-i devre girenler itmez ümmīd-i ḫalāṣ
8. Ḳanġı keştīdür ki nā-būd itmedi gird-āb-ı ʿaşḳ

Ḳanġı:

Ḳanġı:
Mısra: **8**
Hangi

7. Meclis-i devre girenler itmez ümmīd-i ḫalāṣ
8. Ḳanġı keştīdür ki nā-būd itmedi gird-āb-ı ʿaşḳ

keşti:

keştīdür: -dür
Mısra: **8**
gemi

7. Meclis-i devre girenler itmez ümmīd-i ḫalāṣ
8. Ḳanġı keştīdür ki nā-būd itmedi gird-āb-ı ʿaşḳ

ki:

ki:
Mısra: **8**
ki

7. Meclis-i devre girenler itmez ümmīd-i ḫalāṣ
8. Ḳanġı keştīdür ki nā-būd itmedi gird-āb-ı ʿaşḳ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Var mı Yaḥyā ẕerrede ol tāb kim ārām ide
10. ʿĀleme pertev ṣalınca mihr-i ʿālem-tāb-ı ʿaşḳ

zerre:

ẕerrede: -de
Mısra: **9**
zerre, çok küçük, güneş ışığında görünen ufacık maddeler

9. Var mı Yaḥyā ẕerrede ol tāb kim ārām ide
10. ʿĀleme pertev ṣalınca mihr-i ʿālem-tāb-ı ʿaşḳ

ol:

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Var mı Yaḥyā ẕerrede ol tāb kim ārām ide
10. ʿĀleme pertev ṣalınca mihr-i ʿālem-tāb-ı ʿaşḳ

tāb:

tāb:
Mısra: **9**
Işık, parıltı.

9. Var mı Yaḥyā ẕerrede ol tāb kim ārām ide
10. ʿĀleme pertev ṣalınca mihr-i ʿālem-tāb-ı ʿaşḳ

kim:

kim:
Mısra: **9**
ki

9. Var mı Yaḥyā ẕerrede ol tāb kim ārām ide
10. ʿĀleme pertev ṣalınca mihr-i ʿālem-tāb-ı ʿaşḳ

dest-i irādetle:

dest-i irādetle: -
Mısra: **1**
İrade eli II kişinin kendi iradesi, isteği.

1. Eṣ-ṣalā dest-i irādetle açıldı bāb-ı ʿaşḳ
2. Eylesün cānān ile cān ṣoḥbetin erbāb-ı ʿaşḳ

bāb-ı ʿaşḳ:

bāb-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **1**
aşk kapısı

1. Eṣ-ṣalā dest-i irādetle açıldı bāb-ı ʿaşḳ
2. Eylesün cānān ile cān ṣoḥbetin erbāb-ı ʿaşḳ

ṣoḥbetin eylesün:

ṣoḥbetin eylesün: -
Mısra: **2**
Sohbet etmek II karşılıklı konuşmak.

1. Eṣ-ṣalā dest-i irādetle açıldı bāb-ı ʿaşḳ
2. Eylesün cānān ile cān ṣoḥbetin erbāb-ı ʿaşḳ

erbāb-ı ʿaşḳ:

erbāb-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **2**
Aşk sahipleri, aşk ehli kimseler.

1. Eṣ-ṣalā dest-i irādetle açıldı bāb-ı ʿaşḳ
2. Eylesün cānān ile cān ṣoḥbetin erbāb-ı ʿaşḳ

Żāyiʿ olmaz:

Żāyiʿ olmaz: -
Mısra: **3**
Ziyan olmamak, boşa gitmemek.

3. Żāyiʿ olmaz yolda olsuñ tek hemān ḫāşāk-ı dil
4. Bir gün uġrar anı baḥre irgürür seyl-āb-ı ʿaşḳ

ḫāşāk-ı dil:

ḫāşāk-ı dil: -
Mısra: **3**
Gönül süprüntüsü.

3. Żāyiʿ olmaz yolda olsuñ tek hemān ḫāşāk-ı dil
4. Bir gün uġrar anı baḥre irgürür seyl-āb-ı ʿaşḳ

yolda olsun:

yolda olsun: -
Mısra: **3**
Yola çıkmak II çıkılan yolda devam etmek.

3. Żāyiʿ olmaz yolda olsuñ tek hemān ḫāşāk-ı dil
4. Bir gün uġrar anı baḥre irgürür seyl-āb-ı ʿaşḳ

bir gün:

bir gün: -
Mısra: **4**
Bir gün, bir zaman.

3. Żāyiʿ olmaz yolda olsuñ tek hemān ḫāşāk-ı dil
4. Bir gün uġrar anı baḥre irgürür seyl-āb-ı ʿaşḳ

seyl-āb-ı ʿaşḳ:

seyl-āb-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **4**
Aşk seli.

3. Żāyiʿ olmaz yolda olsuñ tek hemān ḫāşāk-ı dil
4. Bir gün uġrar anı baḥre irgürür seyl-āb-ı ʿaşḳ

gevher-i maḳṣūdı:

gevher-i maḳṣūdı: -
Mısra: **5**
maksadın cevheri II ulaşılmak istenenin en kıymetlisi.

5. Gevher-i maḳṣūdı deryā-dil olanlardur bulan
6. Degme bir baḥr içre bulunmaz dür-i nā-yāb-ı ʿaşḳ

dür-i nā-yāb-ı ʿaşḳ:

dür-i nā-yāb-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **6**
Aşkın nadide incisi II sevgili.

5. Gevher-i maḳṣūdı deryā-dil olanlardur bulan
6. Degme bir baḥr içre bulunmaz dür-i nā-yāb-ı ʿaşḳ

meclis-i devre:

meclis-i devre: -
Mısra: **7**
Felek meclisi II aşk meclisi II zamanın meclisi.

7. Meclis-i devre girenler itmez ümmịd-i ḫalāṣ
8. Ḳanġı keştịdür ki nā-būd itmedi gird-āb-ı ʿaşḳ

ümmid-i halāṣ itmez:

ümmịd-i ḫalāṣ itmez: -
Mısra: **7**
Kurtuluş ümidinde bulunmamak.

7. Meclis-i devre girenler itmez ümmịd-i ḫalāṣ
8. Ḳanġı keştịdür ki nā-būd itmedi gird-āb-ı ʿaşḳ

gird-āb-ı ʿaşḳ:

gird-āb-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **8**
aşk girdabı

7. Meclis-i devre girenler itmez ümmịd-i ḫalāṣ
8. Ḳanġı keştịdür ki nā-būd itmedi gird-āb-ı ʿaşḳ

nā-būd itmedi:

nā-būd itmedi: -
Mısra: **8**
Yok etmemek ‖ darmadağan etmemek.

7. Meclis-i devre girenler itmez ümmịd-i ḫalāṣ
8. Ḳanġı keştịdür ki nā-būd

itmedi gird-āb-ı ʿaşḳ

var mı:

var mı: -
Mısra: **9**
Var mıdır? II Yoktur.

9. Var mı Yaḥyā ẕerrede ol tāb kim ārām ide
10. ʿĀleme pertev ṣalınca mihr-i ʿālem-tāb-ı ʿaşḳ

mihr-i ʿālem-tāb-ı ʿaşḳ:

mihr-i ʿālem-tāb-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **10**
Aşkın âlemi aydınlatan güneşi. II sevgili.

9. Var mı Yaḥyā ẕerrede ol tāb kim ārām ide
10. ʿĀleme pertev ṣalınca mihr-i ʿālem-tāb-ı ʿaşḳ

ʿĀleme pertev ṣalınca:

ʿĀleme pertev ṣalınca: -
Mısra: **10**
Kainata aydınlık vermek.

9. Var mı Yaḥyā ẕerrede ol tāb kim ārām ide
10. ʿĀleme pertev ṣalınca mihr-i ʿālem-tāb-ı ʿaşḳ

ārām ide:

ārām ide: -
Mısra: **9**
Rahatlatmak, huzur vermek

9. Var mı Yaḥyā ẕerrede ol tāb kim ārām ide
10. ʿĀleme pertev ṣalınca mihr-i ʿālem-tāb-ı ʿaşḳ

olmaz:

olmaz:
Mısra: **1**
Mümkün değil.

1. Ber-murād olmamaḳ olmaz olıcaḳ himmet-i ʿaşḳ
2. Ber-devām ola hemān himmet idüñ devlet-i ʿaşḳ

olıcaḳ:

olıcaḳ:
Mısra: **1**
olduğu zaman

1. Ber-murād olmamaḳ olmaz olıcaḳ himmet-i ʿaşḳ
2. Ber-devām ola hemān

himmet idüñ devlet-i ʿaşḳ

hemān:

hemān:
Mısra: **2**
Sürekli, daima.

1. Ber-murād olmamaḳ olmaz olıcaḳ himmet-i ʿaşḳ
2. Ber-devām ola hemān himmet idüñ devlet-i ʿaşḳ

ʿaşḳ:

ʿAşḳa: -a
Mısra: **3**
Aşk, sevgi, muhabbet.

3. ʿAşḳa keyfiyyet-i bį-keyf dimiş ehl-i meẕāḳ
4. Bāde-i telḫ ile hiç bir mi olur şerbet-i ʿaşḳ

dimiş:

dimiş:
Mısra: **3**
söylemek

3. ʿAşḳa keyfiyyet-i bį-keyf dimiş ehl-i meẕāḳ
4. Bāde-i telḫ ile hiç bir mi olur şerbet-i ʿaşḳ

ile:

ile:
Mısra: **4**
Bağlama edatı II ve.

3. ʿAşḳa keyfiyyet-i bį-keyf dimiş ehl-i meẕāḳ
4. Bāde-i telḫ ile hiç bir mi olur şerbet-i ʿaşḳ

hiç:

hiç:
Mısra: **4**
Hiç II asla.

3. ʿAşḳa keyfiyyet-i bį-keyf dimiş ehl-i meẕāḳ
4. Bāde-i telḫ ile hiç bir mi olur şerbet-i ʿaşḳ

bir:

bir:
Mısra: **4**
Aynı, benzer

3. ʿAşḳa keyfiyyet-i bį-keyf dimiş ehl-i meẕāḳ
4. Bāde-i telḫ ile hiç bir mi

olur şerbet-i ʿaşḳ

mi:

mi:
Mısra: **4**
soru edatı

3. ʿAşḳa keyfiyyet-i bį-keyf dimiş ehl-i meẕāḳ
4. Bāde-i telḫ ile hiç bir mi olur şerbet-i ʿaşḳ

olur:

olur:
Mısra: **4**
Olmak.

3. ʿAşḳa keyfiyyet-i bį-keyf dimiş ehl-i meẕāḳ
4. Bāde-i telḫ ile hiç bir mi olur şerbet-i ʿaşḳ

Hūb:

Ḫūblar: -lar
Mısra: **5**
Güzel.

5. Ḫūblar yolda selāmuña ṭururmış ṭutalum
6. Baḳmaġa ṣaġa ṣola ḳor mı seni ġayret-i ʿaşḳ

yolda:

yolda:
Mısra: **5**
Yol.

5. Ḫūblar yolda selāmuña ṭururmış ṭutalum
6. Baḳmaġa ṣaġa ṣola ḳor mı seni ġayret-i ʿaşḳ

tutalum:

ṭutalum:
Mısra: **5**
Varsayalım, farzedelim

5. Ḫūblar yolda selāmuña ṭururmış ṭutalum
6. Baḳmaġa ṣaġa ṣola ḳor mı seni ġayret-i ʿaşḳ

sen:

seni: -i
Mısra: **6**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Ḫūblar yolda selāmuña ṭururmış ṭutalum
6. Baḳmaġa ṣaġa ṣola ḳor mı

seni ġayret-i ʿaşḳ

zede ḫāṣiyyet-i ʿaşḳ

himmet idüñ devlet-i ʿaşḳ

zerd:

zerd:
Mısra: **7**
Sarı, sararmış, solgun.

7. ʿĀşıḳuñ rūyını zerd ü işin altun eyler
8. Böyledür ey dil-i miḥnet-zede ḫāṣiyyet-i ʿaşḳ

ü:

ü:
Mısra: **7**
ve

7. ʿĀşıḳuñ rūyını zerd ü işin altun eyler
8. Böyledür ey dil-i miḥnet-zede ḫāṣiyyet-i ʿaşḳ

iş:

işin: -in
Mısra: **7**
Uğraş, meşguliyet.

7. ʿĀşıḳuñ rūyını zerd ü işin altun eyler
8. Böyledür ey dil-i miḥnet-zede ḫāṣiyyet-i ʿaşḳ

altun:

altun:
Mısra: **7**
Altın. II Sarı renk.

7. ʿĀşıḳuñ rūyını zerd ü işin altun eyler
8. Böyledür ey dil-i miḥnet-zede ḫāṣiyyet-i ʿaşḳ

eyle:

eyler: -r
Mısra: **7**
etmek, yapmak.

7. ʿĀşıḳuñ rūyını zerd ü işin altun eyler
8. Böyledür ey dil-i miḥnet-zede ḫāṣiyyet-i ʿaşḳ

böyledür:

Böyledür: -dür
Mısra: **8**
Bu tarzda, bu şekilde.

7. ʿĀşıḳuñ rūyını zerd ü işin altun eyler
8. Böyledür ey dil-i miḥnet-

ey:

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. ʿĀşıḳuñ rūyını zerd ü işin altun eyler
8. Böyledür ey dil-i miḥnet-zede ḫāṣiyyet-i ʿaşḳ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bir gün esrār-ı maḥabbet ide Yaḥyā teʾsīr
10. Gözüñe ʿālemi göstermez ola ḥayret-i ʿaşḳ

ol:

ola: -a
Mısra: **10**
Olmak.

9. Bir gün esrār-ı maḥabbet ide Yaḥyā teʾsīr
10. Gözüñe ʿālemi göstermez ola ḥayret-i ʿaşḳ

ber-murād olmamaḳ:

ber-murād olmamaḳ: -
Mısra: **1**
dileğine kavuşmamak.

1. Ber-murād olmamaḳ olmaz olıcaḳ himmet-i ʿaşḳ
2. Ber-devām ola hemān himmet idüñ devlet-i ʿaşḳ

himmet-i ʿaşḳ:

himmet-i ʿaşḳ: -
Mısra: **1**
Aşk keremi II aşkın lütfu.

1. Ber-murād olmamaḳ olmaz olıcaḳ himmet-i ʿaşḳ
2. Ber-devām ola hemān himmet idüñ devlet-i ʿaşḳ

devlet-i ʿaşḳ:

devlet-i ʿaşḳ: -
Mısra: **2**
aşkın mutluluğu.

1. Ber-murād olmamaḳ olmaz olıcaḳ himmet-i ʿaşḳ
2. Ber-devām ola hemān

ber-devām ola:

ber-devām ola: -
Mısra: **2**
daimî, devamlı olmak.

1. Ber-murād olmamaḳ olmaz olıcaḳ himmet-i ʿaşḳ
2. Ber-devām ola hemān himmet idüñ devlet-i ʿaşḳ

himmet idüñ:

himmet idüñ: -
Mısra: **2**
gayret göstermek.

1. Ber-murād olmamaḳ olmaz olıcaḳ himmet-i ʿaşḳ
2. Ber-devām ola hemān himmet idüñ devlet-i ʿaşḳ

keyfiyyet-i bi-keyf:

keyfiyyet-i bi̱-keyf: -
Mısra: **3**
Keyif vermeyen sarhoşluk II hoşa gitmeyen hal.

3. ʿAşḳa keyfiyyet-i bi̱-keyf dimiş ehl-i meẕāḳ
4. Bāde-i telḫ ile hiç bir mi olur şerbet-i ʿaşḳ

ehl-i meẕāḳ:

ehl-i meẕāḳ: -
Mısra: **3**
zevk sahipleri, ehl-i keyf, rind meşrep

3. ʿAşḳa keyfiyyet-i bi̱-keyf dimiş ehl-i meẕāḳ
4. Bāde-i telḫ ile hiç bir mi olur şerbet-i ʿaşḳ

bāde-i telḫ:

bāde-i telḫ: -
Mısra: **4**
Acı şarap.

3. ʿAşḳa keyfiyyet-i bi̱-keyf dimiş ehl-i meẕāḳ
4. Bāde-i telḫ ile hiç bir mi olur şerbet-i ʿaşḳ

şerbet-i ʿaşḳ:

şerbet-i ʿaşḳ: -
Mısra: **4**
Aşk şerbeti.

3. ʿAşḳa keyfiyyet-i bi̱-keyf dimiş ehl-i meẕāḳ

4. Bāde-i telḫ ile hiç bir mi olur şerbet-i ʿaşḳ

selāmuña ṭururmış:

selāmuña ṭururmış: -
Mısra: **5**
Selama durmak II selam vermeye hazırlanmak.

5. Ḫūblar yolda selāmuña ṭururmış ṭutalum
6. Baḳmaġa ṣaġa ṣola ḳor mı seni ġayret-i ʿaşḳ

ġayret-i ʿaşḳ:

ġayret-i ʿaşḳ: -
Mısra: **6**
Aşk maksadı II sevgili.

5. Ḫūblar yolda selāmuña ṭururmış ṭutalum
6. Baḳmaġa ṣaġa ṣola ḳor mı seni ġayret-i ʿaşḳ

ṣola ṣaġa baḳmaġa:

ṣola ṣaġa baḳmaġa: -
Mısra: **6**
Etrafa bakmak II başka bir şeyle ilgilenmek.

5. Ḫūblar yolda selāmuña ṭururmış ṭutalum
6. Baḳmaġa ṣaġa ṣola ḳor mı seni ġayret-i ʿaşḳ

ḳor mı:

ḳor mı: -
Mısra: **6**
Bırakır mı? II bırakmaz.

5. Ḫūblar yolda selāmuña ṭururmış ṭutalum
6. Baḳmaġa ṣaġa ṣola ḳor mı seni ġayret-i ʿaşḳ

ʿĀşıḳuñ rūyını:

ʿĀşıḳuñ rūyını: -
Mısra: **7**
Âşığın yüzü.

7. ʿĀşıḳuñ rūyını zerd ü işin altun eyler
8. Böyledür ey dil-i miḥnet-zede ḫāṣiyyet-i ʿaşḳ

dil-i miḥnet-zede:

dil-i miḥnet-zede: -
Mısra: **8**
Mihnet ve sıkıntı çeken gönül.

7. ʿĀşıḳuñ rūyını zerd ü işin altun eyler
8. Böyledür ey dil-i miḥnet-zede ḫāṣiyyet-i ʿaşḳ

ḫāṣiyyet-i ʿaşḳ:

ḫāṣiyyet-i ʿaşḳ: -
Mısra: **8**
Aşk etkisi II aşkın özelliği.

7. ʿĀşıḳuñ rūyını zerd ü işin altun eyler
8. Böyledür ey dil-i miḥnet-zede ḫāṣiyyet-i ʿaşḳ

bir gün:

bir gün: -
Mısra: **9**
Bir gün, bir zaman.

9. Bir gün esrār-ı maḥabbet ide Yaḥyā teʾs̱īr
10. Gözüñe ʿālemi göstermez ola ḥayret-i ʿaşḳ

esrār-ı maḥabbet:

esrār-ı maḥabbet: -
Mısra: **9**
Aşk esrarı.

9. Bir gün esrār-ı maḥabbet ide Yaḥyā teʾs̱īr
10. Gözüñe ʿālemi göstermez ola ḥayret-i ʿaşḳ

teʾs̱īr ide:

teʾs̱īr ide: -
Mısra: **9**
Etkilemek

9. Bir gün esrār-ı maḥabbet ide Yaḥyā teʾs̱īr
10. Gözüñe ʿālemi göstermez ola ḥayret-i ʿaşḳ

ḥayret-i ʿaşḳ:

ḥayret-i ʿaşḳ: -
Mısra: **10**
Aşk şaşkınlığı II Aşkın hayret makamı

9. Bir gün esrār-ı maḥabbet ide Yaḥyā teʾs̱īr
10. Gözüñe ʿālemi göstermez ola ḥayret-i ʿaşḳ

gözüñe ʿālemi göstermez:

gözüñe ʿālemi göstermez: -
Mısra: **10**
Gözü dünyayı görmemek II Hiçbir şeyi önemsememek. II başka bir şey düşünememek.

9. Bir gün esrār-ı maḥabbet ide Yaḥyā teʾs̱īr
10. Gözüñe ʿālemi göstermez ola ḥayret-i ʿaşḳ

dahı:

daḫı:
Mısra: **1**
Bile, dahi

1. Gūy-ı gerdūna daḫı urulmadan çevgān-ı ʿaşḳ
2. Dil ḫam-ı gīsūñ ile olmuşdı ser-gerdān-ı ʿaşḳ

urul:

urulmadan: -madan
Mısra: **1**
vurulmak II darbesini vurmak.

1. Gūy-ı gerdūna daḫı urulmadan çevgān-ı ʿaşḳ
2. Dil ḫam-ı gīsūñ ile olmuşdı ser-gerdān-ı ʿaşḳ

dil:

Dil:
Mısra: **2**
gönül

1. Gūy-ı gerdūna daḫı urulmadan çevgān-ı ʿaşḳ
2. Dil ḫam-ı gīsūñ ile olmuşdı ser-gerdān-ı ʿaşḳ

Dilde: -de
Mısra: **3**
gönül

3. Dilde deryā-yı maḥabbet mevc-ḫīz olup yine
4. Oldı peydā ḳaṭre-i nā-çīzde ʿummān-ı ʿaşḳ

Dilde: -de
Mısra: **9**
gönül

9. Dilde ol ṭāḳat mı var Yaḥyā musaḫḫar olmaya
10. Ḥükmini icrāya āġāz idicek sulṭān-ı ʿaşḳ

ile:

ile:
Mısra: **2**
İle bağlacı ll birlikte

1. Gūy-ı gerdūna daḫı urulmadan çevgān-ı ʿaşḳ
2. Dil ḫam-ı gīsūñ ile olmuşdı ser-gerdān-ı ʿaşḳ

yine:

yine:
Mısra: **3**
Bir daha, tekrar, gene.

3. Dilde deryā-yı maḥabbet mevc-ḫiz olup yine
4. Oldı peydā ḳaṭre-i nā-çizde ʿummān-ı ʿaşḳ

yap:

yapar: -ar
Mısra: **5**
(Gönül) yapmak II mutlu etmek.

5. Ḫāṭırum ol dem yapar dil-ber ki yıḳmaḳ ḳaṣd ider
6. Kim ḥaḳiḳatde dilā maʿmūrdur viṛān-ı ʿaşḳ

dil-ber:

dil-ber:
Mısra: **5**
Gönül alan güzel || Sevgili

5. Ḫāṭırum ol dem yapar dil-ber ki yıḳmaḳ ḳaṣd ider
6. Kim ḥaḳiḳatde dilā maʿmūrdur viṛān-ı ʿaşḳ

ki:

ki:
Mısra: **5**
ki

5. Ḫāṭırum ol dem yapar dil-ber ki yıḳmaḳ ḳaṣd ider
6. Kim ḥaḳiḳatde dilā maʿmūrdur viṛān-ı ʿaşḳ

kim:

Kim:
Mısra: **6**
ki

5. Ḫāṭırum ol dem yapar dil-ber ki yıḳmaḳ ḳaṣd ider
6. Kim ḥaḳiḳatde dilā maʿmūrdur viṛān-ı ʿaşḳ

ḥaḳikatde:

ḥaḳiḳatde:
Mısra: **6**
gerçekte, aslına bakılırsa

5. Ḫāṭırum ol dem yapar dil-ber ki yıḳmaḳ ḳaṣd ider
6. Kim ḥaḳiḳatde dilā maʿmūrdur viṛān-ı ʿaşḳ

dilā:

dilā:
Mısra: **6**
Ey gönül

5. Ḫāṭırum ol dem yapar dil-ber ki yıḳmaḳ ḳaṣd ider
6. Kim ḥaḳiḳatde dilā maʿmūrdur viṛān-ı ʿaşḳ

maʿmūr:

maʿmūrdur: -dur
Mısra: **6**
Güzel, bayındır, bakımlı

5. Ḫāṭırum ol dem yapar dil-ber ki yıḳmaḳ ḳaṣd ider
6. Kim ḥaḳiḳatde dilā maʿmūrdur viṛān-ı ʿaşḳ

dön:

dönen: -en
Mısra: **7**
Dönmek, kendi etrafında hareket etmek.

7. Hāk-i Mecnūndur dönen ṣaḥrāda ṣanmañ gird-bād
8. İstemez bi̱-çāre ḫāli̱ ḳalduġın meydān-ı ʿaşḳ

ṣaḥrā:

ṣaḥrāda: -da
Mısra: **7**
çöl, susuz ve ıssız geniş arazi

7. Hāk-i Mecnūndur dönen ṣaḥrāda ṣanmañ gird-bād
8. İstemez bi̱-çāre ḫāli̱ ḳalduġın meydān-ı ʿaşḳ

ṣanma:

ṣanmañ: -ñ
Mısra: **7**
Sanmamak II zannetmemek.

7. Hāk-i Mecnūndur dönen ṣaḥrāda ṣanmañ gird-bād
8. İstemez bi̱-çāre ḫāli̱ ḳalduġın meydān-ı ʿaşḳ

gird-bād:

gird-bād:
Mısra: **7**
Döne döne esen şiddetli rüzgar, kasırga, hortum.

7. Hāk-i Mecnūndur dönen ṣaḥrāda ṣanmañ gird-bād
8. İstemez bi̱-çāre ḫāli̱ ḳalduġın meydān-ı ʿaşḳ

İstemez:

İstemez:
Mısra: **8**
Dilememek, arzulamamak.

7. Hāk-i Mecnūndur dönen ṣaḥrāda ṣanmañ gird-bād
8. İstemez bi̱-çāre ḫāli̱ ḳalduġın meydān-ı ʿaşḳ

bi-çāre:

bi̱-çāre:
Mısra: **8**
Çaresiz, düşkün, zavallı.

7. Hāk-i Mecnūndur dönen ṣaḥrāda ṣanmañ gird-bād
8. İstemez bi̱-çāre ḫāli̱ ḳalduġın meydān-ı ʿaşḳ

ol:

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Dilde ol ṭāḳat mı var Yaḥyā musaḫḫar olmaya
10. Ḥükmini icrāya āġāz idicek sulṭān-ı ʿaşḳ

ṭāḳat:

ṭāḳat:
Mısra: **9**
Kudret, kuvvet

9. Dilde ol ṭāḳat mı var Yaḥyā musaḫḫar olmaya
10. Ḥükmini icrāya āġāz idicek sulṭān-ı ʿaşḳ

mı:

mı:
Mısra: **9**
soru edatı

9. Dilde ol ṭāḳat mı var Yaḥyā musaḫḫar olmaya
10. Ḥükmini icrāya āġāz idicek sulṭān-ı ʿaşḳ

var:

var:
Mısra: **9**
var

9. Dilde ol ṭāḳat mı var Yaḥyā musaḫḫar olmaya
10. Ḥükmini icrāya āġāz idicek sulṭān-ı ʿaşḳ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Dilde ol ṭāḳat mı var Yaḥyā musaḫḫar olmaya
10. Ḥükmini icrāya āġāz idicek sulṭān-ı ʿaşḳ

Hükm:

Ḥükmini: -ini
Mısra: **10**
Hüküm, karar

9. Dilde ol ṭāḳat mı var Yaḥyā musaḫḫar olmaya
10. Ḥükmini icrāya āġāz idicek sulṭān-ı ʿaşḳ

icrā:

icrāya: -ya
Mısra: **10**
Yapmak II etmek.

9. Dilde ol ṭāḳat mı var Yaḥyā musaḫḫar olmaya
10. Ḥükmini icrāya āġāz idicek sulṭān-ı ʿaşḳ

gūy-ı gerdūna:

gūy-ı gerdūna: -
Mısra: **1**
Feleğin topu.

1. Gūy-ı gerdūna daḫı urulmadan çevgān-ı ʿaşḳ
2. Dil ḫam-ı gisūñ ile olmuşdı ser-gerdān-ı ʿaşḳ

deryā-yı maḥabbet:

deryā-yı maḥabbet: -
Mısra: **3**
Aşk deryası II sevgi denizi.

3. Dilde deryā-yı maḥabbet mevc-ḫiz olup yine
4. Oldı peydā ḳaṭre-i nā-çizde ʿummān-ı ʿaşḳ

ḳaṭre-i nā-çizde:

ḳaṭre-i nā-çizde: -
Mısra: **4**
Değersiz, hiç hükmünde olan damla II gözyaşı.

3. Dilde deryā-yı maḥabbet mevc-ḫiz olup yine
4. Oldı peydā ḳaṭre-i nā-çizde ʿummān-ı ʿaşḳ

hāk-i mecnūndur:

hāk-i mecnūndur: -
Mısra: **7**
Mecnun'un (mezarının) toprağı. II Mecnunun toprak bedeni.

7. Hāk-i Mecnūndur dönen ṣaḥrāda ṣanmañ gird-bād
8. İstemez bi-çāre ḫāli ḳalduġın meydān-ı ʿaşḳ

çevgān-ı ʿaşḳ:

çevgān-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **1**
Aşk sopası II aşk çengeli II aşk çevgeni.

1. Gūy-ı gerdūna daḫı urulmadan çevgān-ı ʿaşḳ
2. Dil ḫam-ı gisūñ ile olmuşdı ser-gerdān-ı ʿaşḳ

ḫam-ı gisūñ:

ḫam-ı gisūñ: -
Mısra: **2**
Saçın kıvrımı.

1. Gūy-ı gerdūna daḫı urulmadan çevgān-ı ʿaşḳ
2. Dil ḫam-ı gisūñ ile olmuşdı ser-gerdān-ı ʿaşḳ

ser-gerdān-ı ʿaşḳ olmuşdı:

ser-gerdān-ı ʿaşḳ olmuşdı: -
Mısra: **2**
Aşk şaşkınına dönmek II Aşkın perişanı olmak.

1. Gūy-ı gerdūna daḫı urulmadan çevgān-ı ʿaşḳ
2. Dil ḫam-ı gisūñ ile olmuşdı ser-gerdān-ı ʿaşḳ

mevc-hiz olup:

mevc-ḫiz olup: -
Mısra: **3**
Dalgakıran olmak.

3. Dilde deryā-yı maḥabbet mevc-ḫiz olup yine
4. Oldı peydā ḳaṭre-i nā-çizde ʿummān-ı ʿaşḳ

ʿummān-ı ʿaşḳ:

ʿummān-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **4**
Aşk okyanusu.

3. Dilde deryā-yı maḥabbet mevc-ḫiz olup yine
4. Oldı peydā ḳaṭre-i nā-çizde ʿummān-ı ʿaşḳ

peydā oldı:

peydā oldı: -
Mısra: **4**
ortaya çıkmak

3. Dilde deryā-yı maḥabbet mevc-ḫiz olup yine
4. Oldı peydā ḳaṭre-i nā-çizde ʿummān-ı ʿaşḳ

ol dem:

ol dem: -
Mısra: **5**
O zaman.

5. Ḫāṭırum ol dem yapar dil-ber ki yıḳmaḳ ḳaṣd ider
6. Kim ḥaḳiḳatde dilā maʿmūrdur viṛān-ı ʿaşḳ

kaṣd ider:

ḳaṣd ider: -
Mısra: **5**
yönelmek, istemek; arzu etmek.

5. Ḫāṭırum ol dem yapar dil-ber ki yıḳmaḳ ḳaṣd ider
6. Kim ḥaḳiḳatde dilā maʿmūrdur viṛān-ı ʿaşḳ

virān-ı ʿaşḳ:

viṛān-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **6**
Aşk viranesi II gönül II aşk hanesi.

5. Ḫāṭırum ol dem yapar dil-ber ki yıḳmaḳ ḳaṣd ider
6. Kim ḥaḳiḳatde dilā maʿmūrdur viṛān-ı ʿaşḳ

Hāṭırum yıkmak:

Ḫāṭırum yıḳmaḳ: -
Mısra: **5**
Gönül yıkmak II incitmek II kalbini kırmak.

5. Ḫāṭırum ol dem yapar dil-ber ki yıḳmaḳ ḳaṣd ider
6. Kim ḥaḳiḳatde dilā maʿmūrdur viṛān-ı ʿaşḳ

meydān-ı ʿaşḳ:

meydān-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **8**
Aşk meydanı.

7. Hāk-i Mecnūndur dönen ṣaḥrāda ṣanmañ gird-bād
8. İstemez bi-çāre ḫāli ḳalduġın meydān-ı ʿaşḳ

hāli ḳalduġın:

ḫāli̱ ḳalduġın: -
Mısra: **8**
Uzak kalmak. II Boş, tenha kalmak.

7. Hāk-i Mecnūndur dönen ṣaḥrāda ṣanmañ gird-bād
8. İstemez bi̱-çāre ḫāli̱ ḳalduġın meydān-ı ʿaşḳ

musahhar olmaya:

musaḫḫar olmaya: -
Mısra: **9**
Emrine amade olmamak II boyun eğmemek.

9. Dilde ol ṭāḳat mı var Yaḥyā musaḫḫar olmaya
10. Ḥükmini icrāya āġāz idicek sulṭān-ı ʿaşḳ

sulṭān-ı ʿaşḳ:

sulṭān-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **10**
Aşkın sultanı II sevgili

9. Dilde ol ṭāḳat mı var Yaḥyā musaḫḫar olmaya
10. Ḥükmini icrāya āġāz idicek sulṭān-ı ʿaşḳ

āġāz idicek:

āġāz idicek: -
Mısra: **10**
Başlamak.

9. Dilde ol ṭāḳat mı var Yaḥyā musaḫḫar olmaya
10. Ḥükmini icrāya āġāz idicek sulṭān-ı ʿaşḳ

id:

ider: -er
Mısra: **1**
Etmek, eylemek.

1. Āh-ı şerernāk ider bādiye-pūyān-ı ʿaşḳ
2. Hep şerer-i āhdur ri̱g-i beyābān-ı ʿaşḳ

ider: -er
Mısra: **12**
Etmek, eylemek.

11. Dāġ-ı maḥabbet yaḳar si̱nede erbāb-ı ʿaşḳ
12. Meyl-i çerāġān ider her gice sulṭān-ı ʿaşḳ

hep:

Hep:
Mısra: **2**
tamamen, hep.

1. Āh-ı şerernāk ider bādiye-pūyān-ı ʿaşḳ
2. Hep şerer-i āhdur ri̱g-i beyābān-ı ʿaşḳ

dilā:

dilā:
Mısra: **3**
Ey gönül

3. Mümkin olurdı dilā keşti̱-i cāna ḫalāṣ
4. Āteş-i sūzān ile olmasa ṭūfān-ı ʿaşḳ

halāṣ:

ḫalāṣ:
Mısra: **3**
Kurtulmak, kurtuluş.

3. Mümkin olurdı dilā keşti̱-i cāna ḫalāṣ
4. Āteş-i sūzān ile olmasa ṭūfān-ı ʿaşḳ

ile:

ile:
Mısra: **4**
birlikte

3. Mümkin olurdı dilā keşti̱-i cāna ḫalāṣ
4. Āteş-i sūzān ile olmasa ṭūfān-ı ʿaşḳ

ile:
Mısra: **8**
birlikte

7. Ḫavfum odur kim oḳuñ per yaḳa pervāneveş
8. Şevḳüñ ile oldı dil şemʿ-i fürūzān-ı ʿaşḳ

ile:
Mısra: **9**
Sebebiyle.

9. Gerçi ki yanmaḳda dil aḫker-i sūzān ile
10. Li̱k süveydādadur āteş-i pinhān-ı ʿaşḳ

olma:

olmasa: -sa
Mısra: **4**
olmamak

3. Mümkin olurdı dilā keşti̱-i cāna ḫalāṣ
4. Āteş-i sūzān ile olmasa ṭūfān-ı ʿaşḳ

yine:

yine:
Mısra: **5**
Tekrar.

5. Āteş-i dilden yine itdi ʿalevler ẓuhūr
6. Mevclerin gösterür var ise ʻummān-ı ʿaşḳ

ʿalev:

ʿalevler: -ler
Mısra: **5**
Ateşten çıkan parlak ve yanar kıvılcım.

5. Āteş-i dilden yine itdi ʿalevler ẓuhūr
6. Mevclerin gösterür var ise ʻummān-ı ʿaşḳ

mevc:

Mevclerin: -ler, -in
Mısra: **6**
Dalga.

5. Āteş-i dilden yine itdi ʿalevler ẓuhūr
6. Mevclerin gösterür var ise ʻummān-ı ʿaşḳ

göster:

gösterür: -ür
Mısra: **6**
Göstermek II görmesine yol açmak.

5. Āteş-i dilden yine itdi ʿalevler ẓuhūr
6. Mevclerin gösterür var ise ʻummān-ı ʿaşḳ

var:

var:
Mısra: **6**
Mevcut II var.

5. Āteş-i dilden yine itdi ʿalevler ẓuhūr
6. Mevclerin gösterür var ise ʻummān-ı ʿaşḳ

ise:

ise:
Mısra: **6**
koşul edatı

5. Āteş-i dilden yine itdi ʿalevler ẓuhūr

6. Mevclerin gösterür var ise ʿummān-ı ʿaşḳ

Havfum:

Ḫavfum:
Mısra: **7**
Korku.

7. Ḫavfum odur kim oḳuñ per yaḳa pervāneveş
8. Şevḳüñ ile oldı dil şemʿ-i fürūzān-ı ʿaşḳ

ok:

oḳuñ: -uñ
Mısra: **7**
Ok II sevgilinin kirpiği veya yan bakışı.

7. Ḫavfum odur kim oḳuñ per yaḳa pervāneveş
8. Şevḳüñ ile oldı dil şemʿ-i fürūzān-ı ʿaşḳ

per:

per:
Mısra: **7**
Kanat

7. Ḫavfum odur kim oḳuñ per yaḳa pervāneveş
8. Şevḳüñ ile oldı dil şemʿ-i fürūzān-ı ʿaşḳ

yak:

yaḳa: -a
Mısra: **7**
ateşe vermek, tutuşturmak.

7. Ḫavfum odur kim oḳuñ per yaḳa pervāneveş
8. Şevḳüñ ile oldı dil şemʿ-i fürūzān-ı ʿaşḳ

yaḳar: -ar
Mısra: **11**
yakmak ‖ gönlü tutuşturmak, ıstırap çektirmek

11. Dāġ-ı maḥabbet yaḳar sịnede erbāb-ı ʿaşḳ
12. Meyl-i çerāġān ider her gice sulṭān-ı ʿaşḳ

pervāneveş:

pervāneveş:
Mısra: **7**
Kelebek gibi.

7. Ḫavfum odur kim oḳuñ per yaḳa pervāneveş
8. Şevḳüñ ile oldı dil şemʿ-i fürūzān-ı ʿaşḳ

Şevk:

Şevḳüñ: -üñ
Mısra: **8**
Işık II aşk ateşi ‖ arzu II güzellik.

7. Ḫavfum odur kim oḳuñ per yaḳa pervāneveş
8. Şevḳüñ ile oldı dil şemʿ-i fürūzān-ı ʿaşḳ

ol:

oldı: -dı
Mısra: **8**
Olmak.

7. Ḫavfum odur kim oḳuñ per yaḳa pervāneveş
8. Şevḳüñ ile oldı dil şemʿ-i fürūzān-ı ʿaşḳ

dil:

dil:
Mısra: **8**
gönül

7. Ḫavfum odur kim oḳuñ per yaḳa pervāneveş
8. Şevḳüñ ile oldı dil şemʿ-i fürūzān-ı ʿaşḳ

dil:
Mısra: **9**
gönül

9. Gerçi ki yanmaḳda dil aḫker-i sūzān ile
10. Lịk süveydādadur āteş-i pinhān-ı ʿaşḳ

yanmak:

yanmaḳda: -da
Mısra: **9**
yanmak

9. Gerçi ki yanmaḳda dil aḫker-i sūzān ile
10. Lịk süveydādadur āteş-i pinhān-ı ʿaşḳ

lik:

Lịk:
Mısra: **10**
Lakin, ancak, ama

9. Gerçi ki yanmaḳda dil aḫker-i sūzān ile
10. Lịk süveydādadur āteş-i pinhān-ı ʿaşḳ

süveydā:

süveydādadur: -dadur
Mısra: **10**
Yürekte olan siyah nokta. II kara.

9. Gerçi ki yanmaḳda dil aḫker-i sūzān ile
10. Lịk süveydādadur āteş-i pinhān-ı ʿaşḳ

sine:

sịnede: -de
Mısra: **11**
göğüs, bağır ‖ gönül yürek

11. Dāġ-ı maḥabbet yaḳar sịnede erbāb-ı ʿaşḳ
12. Meyl-i çerāġān ider her gice sulṭān-ı ʿaşḳ

dökmez:

Dökmez:
Mısra: **13**
Akıtmamak II dökmemek.

13. Dökmez idi eşk-i germ itmez idi āh-ı serd
14. Sịne-i Yaḥyā eger olmasa sūzān-ı ʿaşḳ

i:

idi: -di
Mısra: **13**
İ- yardımcı fiili.

13. Dökmez idi eşk-i germ itmez idi āh-ı serd
14. Sịne-i Yaḥyā eger olmasa sūzān-ı ʿaşḳ

idi: -di
Mısra: **13**
İ- yardımcı fiili.

13. Dökmez idi eşk-i germ itmez idi āh-ı serd
14. Sịne-i Yaḥyā eger olmasa sūzān-ı ʿaşḳ

itmez:

itmez:
Mısra: **13**
Etmemek II eylememek.

13. Dökmez idi eşk-i germ itmez idi āh-ı serd
14. Sịne-i Yaḥyā eger olmasa sūzān-ı ʿaşḳ

eger:

eger:
Mısra: **14**
Şart edatı, şayet.

13. Dökmez idi eşk-i germ itmez idi āh-ı serd
14. Si̱ne-i Yaḥyā eger olmasa sūzān-ı ʿaşḳ

---

olmasa:

olmasa:
Mısra: **14**
Olmak

13. Dökmez idi eşk-i germ itmez idi āh-ı serd
14. Si̱ne-i Yaḥyā eger olmasa sūzān-ı ʿaşḳ

Āh-ı şerernāk:

Āh-ı şerernāk: -
Mısra: **1**
Kıvılcım saçan ah, feryat.

1. Āh-ı şerernāk ider bādiye-pūyān-ı ʿaşḳ
2. Hep şerer-i āhdur rig̱-i beyābān-ı ʿaşḳ

---

bādiye-pūyān-ı ʿaşḳ:

bādiye-pūyān-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **1**
Aşkın çöldeki gezgini.

1. Āh-ı şerernāk ider bādiye-pūyān-ı ʿaşḳ
2. Hep şerer-i āhdur rig̱-i beyābān-ı ʿaşḳ

şerer-i āhdur:

şerer-i āhdur: -
Mısra: **2**
Ah kıvılcımları.

1. Āh-ı şerernāk ider bādiye-pūyān-ı ʿaşḳ
2. Hep şerer-i āhdur rig̱-i beyābān-ı ʿaşḳ

---

rig̱-i beyābān-ı ʿaşḳ:

rig̱-i beyābān-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **2**
Aşk çölünün kumu.

1. Āh-ı şerernāk ider bādiye-pūyān-ı ʿaşḳ
2. Hep şerer-i āhdur rig̱-i beyābān-ı ʿaşḳ

---

mümkin olurdı:

mümkin olurdı: -
Mısra: **3**
imkân dahilinde olan.
mümkün.

3. Mümkin olurdı dilā keşti̱-i cāna ḫalāṣ
4. Āteş-i sūzān ile olmasa ṭūfān-ı ʿaşḳ

---

keşti-i cāna:

keşti̱-i cāna: -
Mısra: **3**
Can gemisi.

3. Mümkin olurdı dilā keşti̱-i cāna ḫalāṣ
4. Āteş-i sūzān ile olmasa ṭūfān-ı ʿaşḳ

Āteş-i sūzān:

Āteş-i sūzān: -
Mısra: **4**
yakıcı ateş

3. Mümkin olurdı dilā keşti̱-i cāna ḫalāṣ
4. Āteş-i sūzān ile olmasa ṭūfān-ı ʿaşḳ

ṭūfān-ı ʿaşḳ:

ṭūfān-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **4**
Aşk tufanı.

3. Mümkin olurdı dilā keşti̱-i cāna ḫalāṣ
4. Āteş-i sūzān ile olmasa ṭūfān-ı ʿaşḳ

Āteş-i dilden:

Āteş-i dilden: -
Mısra: **5**
Gönül ateşi.

5. Āteş-i dilden yine itdi ʿalevler ẓuhūr
6. Mevclerin gösterür var ise ʻummān-ı ʿaşḳ

ẓuhūr itdi:

ẓuhūr itdi: -
Mısra: **5**
meydana çıkmak.

5. Āteş-i dilden yine itdi ʿalevler ẓuhūr
6. Mevclerin gösterür var ise ʻummān-ı ʿaşḳ

ʻummān-ı ʿaşḳ:

ʻummān-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **6**
Aşk denizi.

5. Āteş-i dilden yine itdi ʿalevler ẓuhūr
6. Mevclerin gösterür var ise ʻummān-ı ʿaşḳ

---

odur kim:

odur kim: -
Mısra: **7**
Odur ki.

7. Ḫavfum odur kim oḳuñ per yaḳa pervāneveş
8. Şevḳüñ ile oldı dil şemʿ-i fürūzān-ı ʿaşḳ

şemʿ-i fürūzān-ı ʿaşḳ:

şemʿ-i fürūzān-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **8**
Aşkın ışıldayan, parlak mumu.

7. Ḫavfum odur kim oḳuñ per yaḳa pervāneveş
8. Şevḳüñ ile oldı dil şemʿ-i fürūzān-ı ʿaşḳ

---

ahker-i sūzān:

aḫker-i sūzān: -
Mısra: **9**
yakıcı kor ateş.

9. Gerçi ki yanmaḳda dil aḫker-i sūzān ile
10. Li̱k süveydādadur āteş-i pinhān-ı ʿaşḳ

āteş-i pinhān-ı ʿaşḳ:

āteş-i pinhān-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **10**
Aşkın gizli ateşi.

9. Gerçi ki yanmaḳda dil aḫker-i sūzān ile
10. Li̱k süveydādadur āteş-i pinhān-ı ʿaşḳ

---

gerçi ki:

gerçi ki: -
Mısra: **9**
Her ne kadar, …ise de

9. Gerçi ki yanmaḳda dil aḫker-i sūzān ile
10. Li̱k süveydādadur āteş-i pinhān-ı ʿaşḳ

---

dāğ-ı maḥabbet:

dāġ-ı maḥabbet: -
Mısra: **11**
Aşk yarası

11. Dāġ-ı maḥabbet yaḳar si̱nede erbāb-ı ʿaşḳ

12. Meyl-i çerāġān ider her gice sulṭān-ı ʿaşḳ

erbāb-ı ʿaşḳ:

erbāb-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **11**
Aşk sahipleri.

11. Dāġ-ı maḥabbet yaḳar si̇nede erbāb-ı ʿaşḳ
12. Meyl-i çerāġān ider her gice sulṭān-ı ʿaşḳ

meyl-i çerāġān:

meyl-i çerāġān: -
Mısra: **12**
Mumun ışığına yönelmek II aydınlığa yönelmek.

11. Dāġ-ı maḥabbet yaḳar si̇nede erbāb-ı ʿaşḳ
12. Meyl-i çerāġān ider her gice sulṭān-ı ʿaşḳ

sulṭān-ı ʿaşḳ:

sulṭān-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **12**
Aşkın sultanı II sevgili

11. Dāġ-ı maḥabbet yaḳar si̇nede erbāb-ı ʿaşḳ
12. Meyl-i çerāġān ider her gice sulṭān-ı ʿaşḳ

her gice:

her gice: -
Mısra: **12**
Her gece

11. Dāġ-ı maḥabbet yaḳar si̇nede erbāb-ı ʿaşḳ
12. Meyl-i çerāġān ider her gice sulṭān-ı ʿaşḳ

eşk-i germ:

eşk-i germ: -
Mısra: **13**
Yakıcı, sıcak gözyaşı II sıcaklığını hiç kaybetmeden sürekli akan gözyaşı.

13. Dökmez idi eşk-i germ itmez idi āh-ı serd
14. Si̇ne-i Yaḥyā eger olmasa sūzān-ı ʿaşḳ

āh-ı serd:

āh-ı serd: -
Mısra: **13**
Soğuk feryat II insanın içini ürperten inilti.

13. Dökmez idi eşk-i germ itmez idi āh-ı serd
14. Si̇ne-i Yaḥyā eger olmasa sūzān-ı ʿaşḳ

sine-i yahyā:

si̇ne-i yaḥyā: -
Mısra: **14**
Yahya'nın bağrı II Yahya'nın gönlü.

13. Dökmez idi eşk-i germ itmez idi āh-ı serd
14. Si̇ne-i Yaḥyā eger olmasa sūzān-ı ʿaşḳ

sūzān-ı ʿaşḳ:

sūzān-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **14**
Aşkın yakıcılığı.

13. Dökmez idi eşk-i germ itmez idi āh-ı serd
14. Si̇ne-i Yaḥyā eger olmasa sūzān-ı ʿaşḳ

eyle:

eyledüm: -düm
Mısra: **2**
etmek, yapmak.

1. Tā ki çalındı gūşıma ḥayyā ʿale'l-felāḥ-ı ʿaşḳ
2. Cām-ı ṣabūḥı eyledüm rātibe-i ṣabāḥ-ı ʿaşḳ

degme:

degme:
Mısra: **3**
herhangi bir, olur olmaz, sıradan

3. Dūr u dırāz-ı rāhdur degme ḥamāma varamaz
4. Ola meger ki nāme-ber mürġ-i sebük-cenāḥ-ı ʿaşḳ

ḥamām:

ḥamāma: -a
Mısra: **3**
Güvercin.

3. Dūr u dırāz-ı rāhdur degme ḥamāma varamaz
4. Ola meger ki nāme-ber mürġ-i sebük-cenāḥ-ı ʿaşḳ

varamaz:

varamaz:
Mısra: **3**
Ulaşamamak.

3. Dūr u dırāz-ı rāhdur degme ḥamāma varamaz
4. Ola meger ki nāme-ber mürġ-i sebük-cenāḥ-ı ʿaşḳ

ol:

Ola: -a
Mısra: **4**
Olmak II gerekmek.

3. Dūr u dırāz-ı rāhdur degme ḥamāma varamaz
4. Ola meger ki nāme-ber mürġ-i sebük-cenāḥ-ı ʿaşḳ

ola: -a
Mısra: **9**
Olmak.

9. Çün ola meyle pür ḳadeḥ bil anı māye-i ferāḥ
10. Nūş ide gör hemi̇şe Yaḥyā bu imiş ṣalāḥ-ı ʿaşḳ

nāme-ber:

nāme-ber:
Mısra: **4**
Mektup götüren kuş II Güvercin.

3. Dūr u dırāz-ı rāhdur degme ḥamāma varamaz
4. Ola meger ki nāme-ber mürġ-i sebük-cenāḥ-ı ʿaşḳ

ey:

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. İtme ʿazi̇met ey gönül kūyına ti̇ġ-ı āhsız
6. Ḳorḳulu yoldur uġrama olmayıcaḳ silāḥ-ı ʿaşḳ

göñül:

göñül:
Mısra: **5**
gönül

5. İtme ʿazi̇met ey gönül kūyına ti̇ġ-ı āhsız
6. Ḳorḳulu yoldur uġrama olmayıcaḳ silāḥ-ı ʿaşḳ

kūy:

kūyına: -ına
Mısra: **5**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve

yaşadığı ortam.

5. İtme ʿaẕimet ey göñül
kūyına tiġ-ı āhsız
6. Ḳorḳulu yoldur uġrama
olmayıcaḳ silāḥ-ı ʿaşḳ

Korkulu:

Ḳorḳulu:
Mısra: **6**
Korkunç II korku dolu.

5. İtme ʿaẕimet ey göñül
kūyına tiġ-ı āhsız
6. Ḳorḳulu yoldur uġrama
olmayıcaḳ silāḥ-ı ʿaşḳ

yol:

yoldur: -dur
Mısra: **6**
yol

5. İtme ʿaẕimet ey göñül
kūyına tiġ-ı āhsız
6. Ḳorḳulu yoldur uġrama
olmayıcaḳ silāḥ-ı ʿaşḳ

uġrama:

uġrama:
Mısra: **6**
Uğramamak II ziyaret etmemek.

5. İtme ʿaẕimet ey göñül
kūyına tiġ-ı āhsız
6. Ḳorḳulu yoldur uġrama
olmayıcaḳ silāḥ-ı ʿaşḳ

olma:

olmayıcaḳ: -yıcaḳ
Mısra: **6**
olmamak

5. İtme ʿaẕimet ey göñül
kūyına tiġ-ı āhsız
6. Ḳorḳulu yoldur uġrama
olmayıcaḳ silāḥ-ı ʿaşḳ

rind:

Rind:
Mısra: **7**
Gönül insanı, arif.

7. Rind hemi̇şe pür-ṭarāb olsa
taʿaccüb eylemeñ
8. Ki̇se tehi̇ ise ne var kāsesi
ṭolu rāh-ı ʿaşḳ

hemi̇şe:

hemi̇şe:
Mısra: **7**
her zaman, hep, devamlı

7. Rind hemi̇şe pür-ṭarāb olsa
taʿaccüb eylemeñ
8. Ki̇se tehi̇ ise ne var kāsesi
ṭolu rāh-ı ʿaşḳ

hemi̇şe:
Mısra: **10**
Her zaman, daima

9. Çün ola meyle pür ḳadeḥ bil
anı māye-i ferāḥ
10. Nūş ide gör hemi̇şe Yaḥyā
bu imiş ṣalāḥ-ı ʿaşḳ

kise:

Ki̇se:
Mısra: **8**
kese, torba

7. Rind hemi̇şe pür-ṭarāb olsa
taʿaccüb eylemeñ
8. Ki̇se tehi̇ ise ne var kāsesi
ṭolu rāh-ı ʿaşḳ

tehi:

tehi̇:
Mısra: **8**
boş

7. Rind hemi̇şe pür-ṭarāb olsa
taʿaccüb eylemeñ
8. Ki̇se tehi̇ ise ne var kāsesi
ṭolu rāh-ı ʿaşḳ

ise:

ise:
Mısra: **8**
koşul edatı

7. Rind hemi̇şe pür-ṭarāb olsa
taʿaccüb eylemeñ
8. Ki̇se tehi̇ ise ne var kāsesi
ṭolu rāh-ı ʿaşḳ

kāse:

kāsesi: -si
Mısra: **8**
Yahyan kap II kadeh II gönül.

7. Rind hemi̇şe pür-ṭarāb olsa
taʿaccüb eylemeñ
8. Ki̇se tehi̇ ise ne var kāsesi
ṭolu rāh-ı ʿaşḳ

tolu:

ṭolu:
Mısra: **8**
Dolu

7. Rind hemi̇şe pür-ṭarāb olsa
taʿaccüb eylemeñ
8. Ki̇se tehi̇ ise ne var kāsesi
ṭolu rāh-ı ʿaşḳ

Çün:

Çün:
Mısra: **9**
Çünkü

9. Çün ola meyle pür ḳadeḥ bil
anı māye-i ferāḥ
10. Nūş ide gör hemi̇şe Yaḥyā
bu imiş ṣalāḥ-ı ʿaşḳ

mey:

meyle: -le
Mısra: **9**
Şarap

9. Çün ola meyle pür ḳadeḥ bil
anı māye-i ferāḥ
10. Nūş ide gör hemi̇şe Yaḥyā
bu imiş ṣalāḥ-ı ʿaşḳ

pür:

pür:
Mısra: **9**
Dolu

9. Çün ola meyle pür ḳadeḥ bil
anı māye-i ferāḥ
10. Nūş ide gör hemi̇şe Yaḥyā
bu imiş ṣalāḥ-ı ʿaşḳ

kadeh:

ḳadeḥ:
Mısra: **9**
Kadeh

9. Çün ola meyle pür ḳadeḥ bil
anı māye-i ferāḥ
10. Nūş ide gör hemi̇şe Yaḥyā
bu imiş ṣalāḥ-ı ʿaşḳ

bil:

bil:
Mısra: **9**
Farzetmek.

9. Çün ola meyle pür ḳadeḥ bil
anı māye-i ferāḥ
10. Nūş ide gör hemi̇şe Yaḥyā
bu imiş ṣalāḥ-ı ʿaşḳ

anı:

anı:
Mısra: **9**
Onu

9. Çün ola meyle pür ḳadeḥ bil
anı māye-i ferāḥ
10. Nūş ide gör hemi̇şe Yaḥyā

bu imiş ṣalāḥ-ı ʿaşḳ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Çün ola meyle pür ḳadeḥ bil anı māye-i ferāḥ
10. Nūş ide gör hemi̱şe Yaḥyā bu imiş ṣalāḥ-ı ʿaşḳ

bu:

bu:
Mısra: **10**
Bu, işaret zamiri.

9. Çün ola meyle pür ḳadeḥ bil anı māye-i ferāḥ
10. Nūş ide gör hemi̱şe Yaḥyā bu imiş ṣalāḥ-ı ʿaşḳ

i:

imiş: -miş
Mısra: **10**
İ- yardımcı fiili.

9. Çün ola meyle pür ḳadeḥ bil anı māye-i ferāḥ
10. Nūş ide gör hemi̱şe Yaḥyā bu imiş ṣalāḥ-ı ʿaşḳ

ḥayyā ʿale'l-felāḥ-ı ʿaşḳ:

ḥayyā ʿale'l-felāḥ-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **1**
Aşkın "Haydi Kurtuluşa" anlamına gelen ve ezana davet sözü. II Aşk ezanı.

1. Tā ki çalındı gūşıma ḥayyā ʿale'l-felāḥ-ı ʿaşḳ
2. Cām-ı ṣabūḥı eyledüm rātibe-i ṣabāḥ-ı ʿaşḳ

tā ki:

tā ki: -
Mısra: **1**
Ne zaman ki.

1. Tā ki çalındı gūşıma ḥayyā ʿale'l-felāḥ-ı ʿaşḳ
2. Cām-ı ṣabūḥı eyledüm rātibe-i ṣabāḥ-ı ʿaşḳ

gūşıma çalındı:

gūşıma çalındı: -
Mısra: **1**
Duymak II haberdar olmak.

1. Tā ki çalındı gūşıma ḥayyā ʿale'l-felāḥ-ı ʿaşḳ

2. Cām-ı ṣabūḥı eyledüm rātibe-i ṣabāḥ-ı ʿaşḳ

rātibe-i ṣabāḥ-ı ʿaşḳ:

rātibe-i ṣabāḥ-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **2**
Aşk sabahının vazifesi.

1. Tā ki çalındı gūşıma ḥayyā ʿale'l-felāḥ-ı ʿaşḳ
2. Cām-ı ṣabūḥı eyledüm rātibe-i ṣabāḥ-ı ʿaşḳ

cām-ı ṣabūḥı:

cām-ı ṣabūḥı: -
Mısra: **2**
sabahleyin mahmurluk gidermek için içilen şarap

1. Tā ki çalındı gūşıma ḥayyā ʿale'l-felāḥ-ı ʿaşḳ
2. Cām-ı ṣabūḥı eyledüm rātibe-i ṣabāḥ-ı ʿaşḳ

dūr u dırāz-ı rāhdur:

dūr u dırāz-ı rāhdur: -
Mısra: **3**
Uzun ve uzak yol

3. Dūr u dırāz-ı rāhdur degme ḥamāma varamaz
4. Ola meger ki nāme-ber mürġ-i sebük-cenāḥ-ı ʿaşḳ

mürġ-i sebük-cenāḥ-ı ʿaşḳ:

mürġ-i sebük-cenāḥ-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **4**
Aşkın hızlı uçan kuşu.

3. Dūr u dırāz-ı rāhdur degme ḥamāma varamaz
4. Ola meger ki nāme-ber mürġ-i sebük-cenāḥ-ı ʿaşḳ

meger ki:

meger ki: -
Mısra: **4**
Halbuki.

3. Dūr u dırāz-ı rāhdur degme ḥamāma varamaz
4. Ola meger ki nāme-ber mürġ-i sebük-cenāḥ-ı ʿaşḳ

tiġ-ı āhsız:

tiġ-ı āhsız: -
Mısra: **5**
Āh oku olmadan II Sevgilinin yan bakışı yahut kirpik oku olmadan.

5. İtme ʿazi̱met ey gönül kūyına tiġ-ı āhsız
6. Ḳorḳulu yoldur uġrama olmayıcaḳ silāḥ-ı ʿaşḳ

ʿazimet İtme:

ʿazi̱met İtme: -
Mısra: **5**
Bir yere yönelme! II gitme!

5. İtme ʿazi̱met ey gönül kūyına tiġ-ı āhsız
6. Ḳorḳulu yoldur uġrama olmayıcaḳ silāḥ-ı ʿaşḳ

silāḥ-ı ʿaşḳ:

silāḥ-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **6**
Aşk silahı.

5. İtme ʿazi̱met ey gönül kūyına tiġ-ı āhsız
6. Ḳorḳulu yoldur uġrama olmayıcaḳ silāḥ-ı ʿaşḳ

taʿaccüb eylemeñ:

taʿaccüb eylemeñ: -
Mısra: **7**
Şaşırmamak.

7. Rind hemi̱şe pür-ṭarāb olsa taʿaccüb eylemeñ
8. Ki̱se tehi̱ ise ne var kāsesi ṭolu rāh-ı ʿaşḳ

pür-ṭarāb olsa:

pür-ṭarāb olsa: -
Mısra: **7**
Eğlence dolu, neşeli olmak.

7. Rind hemi̱şe pür-ṭarāb olsa taʿaccüb eylemeñ
8. Ki̱se tehi̱ ise ne var kāsesi ṭolu rāh-ı ʿaşḳ

ne var:

ne var: -
Mısra: **8**
Ne olur ki

7. Rind hemi̱şe pür-ṭarāb olsa taʿaccüb eylemeñ
8. Ki̱se tehi̱ ise ne var kāsesi ṭolu rāh-ı ʿaşḳ

rāh-ı ʿaşḳ:

rāh-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **8**
Aşk yolu.

7. Rind hemi̱şe pür-ṭarāb olsa

taʿaccüb eylemeñ
8. Ḳiṣe tehį ise ne var kāsesi ṭolu rāh-ı ʿaşḳ

māye-i ferāḥ:

māye-i ferāḥ: -
Mısra: **9**
Ferahlama mayası.

9. Çün ola meyle pür ḳadeḥ bil anı māye-i ferāḥ
10. Nūş ide gör hemįşe Yaḥyā bu imiş ṣalāḥ-ı ʿaşḳ

nūş ide gör:

nūş ide gör: -
Mısra: **10**
İç II içip durmak.

9. Çün ola meyle pür ḳadeḥ bil anı māye-i ferāḥ
10. Nūş ide gör hemįşe Yaḥyā bu imiş ṣalāḥ-ı ʿaşḳ

ṣalāḥ-ı ʿaşḳ:

ṣalāḥ-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **10**
Aşkın doğruluğu.

9. Çün ola meyle pür ḳadeḥ bil anı māye-i ferāḥ
10. Nūş ide gör hemįşe Yaḥyā bu imiş ṣalāḥ-ı ʿaşḳ

ʿaşḳ:

ʿAşḳa: -a
Mısra: **1**
aşk

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāğar mı yoḳ

ḳābil:

ḳābil:
Mısra: **1**
Uygun.

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāğar mı yoḳ

dil:

dil:
Mısra: **1**
gönül

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāğar mı yoḳ

dil:
Mısra: **5**
Gönül II âşık.

5. Görmeziz bir dil ki ṭūṭį gibi güftār eyleye
6. Söyledür mi yoḳ cihānda bilmezem söyler mi yoḳ

mi:

mi:
Mısra: **1**
soru edatı

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāğar mı yoḳ

mi:
Mısra: **1**
soru edatı

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāğar mı yoḳ

mi:
Mısra: **2**
soru edatı

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāğar mı yoḳ

mi:
Mısra: **4**
soru edatı

3. Ġonce-i dil açılup ḫāṭır niçūñ ṣād olmaya
4. Bāğda güller mi yoḳ gülşende bülbüller mi yoḳ

mi:
Mısra: **4**
soru edatı

3. Ġonce-i dil açılup ḫāṭır niçūñ ṣād olmaya
4. Bāğda güller mi yoḳ gülşende bülbüller mi yoḳ

mi:
Mısra: **6**
soru edatı

5. Görmeziz bir dil ki ṭūṭį gibi güftār eyleye
6. Söyledür mi yoḳ cihānda bilmezem söyler mi yoḳ

mi:
Mısra: **6**
soru edatı

5. Görmeziz bir dil ki ṭūṭį gibi güftār eyleye
6. Söyledür mi yoḳ cihānda bilmezem söyler mi yoḳ

mi:
Mısra: **7**
soru edatı

7. Sengden dil kem mi yā seng-i siyāhı laʿl iden
8. Āftāb-ı feyż-baḫşā-yı bülend-aḫter mi yoḳ

mi:
Mısra: **8**
soru edatı

7. Sengden dil kem mi yā seng-i siyāhı laʿl iden
8. Āftāb-ı feyż-baḫşā-yı bülend-aḫter mi yoḳ

mi:
Mısra: **10**
soru edatı

9. Niçün ebkār-ı maʿāni beslemez erbāb-ı naẓm
10. Yoḫsa Yaḥyā gibi üstād-ı suḫan-perver mi yoḳ

yok:

yoḳ:
Mısra: **1**
Yok II mevcut değil.

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāğar mı yoḳ

yoḳ:
Mısra: **1**
Yok II mevcut değil.

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāğar mı yoḳ

yoḳ:
Mısra: **2**
Yok II mevcut değil.

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāğar mı yoḳ

yoḳ:
Mısra: **2**
Yok II mevcut değil.

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāğar mı yoḳ

yoḳ:
Mısra: **2**
Yok II mevcut değil.

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāġar mı yoḳ

yoḳ:
Mısra: **4**
Yok II mevcut değil.

3. Ġonce-i dil açılup ḫāṭır niçüñ şād olmaya
4. Bāġda güller mi yoḳ gülşende bülbüller mi yoḳ

yoḳ:
Mısra: **4**
Yok II mevcut değil.

3. Ġonce-i dil açılup ḫāṭır niçüñ şād olmaya
4. Bāġda güller mi yoḳ gülşende bülbüller mi yoḳ

yoḳ:
Mısra: **6**
Yok II mevcut değil.

5. Görmeziz bir dil ki ṭūṭī gibi güftār eyleye
6. Söyledür mi yoḳ cihānda bilmezem söyler mi yoḳ

yoḳ:
Mısra: **6**
Yok II mevcut değil.

5. Görmeziz bir dil ki ṭūṭī gibi güftār eyleye
6. Söyledür mi yoḳ cihānda bilmezem söyler mi yoḳ

yoḳ:
Mısra: **8**
Yok II mevcut değil.

7. Sengden dil kem mi yā seng-i siyāhı laʿl iden
8. Āftāb-ı feyż-baḫşā-yı bülend-aḫter mi yoḳ

yoḳ:
Mısra: **10**
Yok II mevcut değil.

9. Niçün ebkār-ı maʿāni beslemez erbāb-ı naẓm
10. Yoḫsa Yaḥyā gibi üstād-ı suḫan-perver mi yoḳ

şehr:

şehr:
Mısra: **1**
Şehir

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāġar mı yoḳ

---

içre:

içre:
Mısra: **1**
içinde

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāġar mı yoḳ

---

yā:

yā:
Mısra: **1**
Ve yahut.

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāġar mı yoḳ

yā:
Mısra: **7**
Ve yahut.

7. Sengden dil kem mi yā seng-i siyāhı laʿl iden
8. Āftāb-ı feyż-baḫşā-yı bülend-aḫter mi yoḳ

---

dil-ber:

dil-ber:
Mısra: **1**
Gönül alan güzel || Sevgili

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāġar mı yoḳ

---

mest:

Mest:
Mısra: **2**
Sarhoş, kendinden geçmiş II âşık.

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāġar mı yoḳ

---

meclis:

meclisde: -de
Mısra: **2**
toplantı, meclis II âlem.

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāġar mı yoḳ

---

bilmem:

bilmem:
Mısra: **2**
Bilmemek II anlamamak.

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāġar mı yoḳ

---

mey:

mey:
Mısra: **2**
Şarap II aşk.

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāġar mı yoḳ

---

sāġar:

sāġar:
Mısra: **2**
Şarap II aşk.

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāġar mı yoḳ

---

mı:

mı:
Mısra: **2**
soru edatı

1. ʿAşḳa ḳābil dil mi yoḳ şehr içre yā dil-ber mi yoḳ
2. Mest yoḳ meclisde bilmem mey mi yoḳ sāġar mı yoḳ

---

açıl:

açılup: -up
Mısra: **3**
Açılmak II mutlu olmak.

3. Ġonce-i dil açılup ḫāṭır niçüñ şād olmaya
4. Bāġda güller mi yoḳ gülşende bülbüller mi yoḳ

ḫāṭır:

ḫāṭır:
Mısra: **3**
gönül ǁ kalp

3. Ġonce-i dil açılup ḫāṭır niçüñ şād olmaya
4. Bāġda güller mi yoḳ gülşende bülbüller mi yoḳ

---

niçün:

niçün:
Mısra: **3**
Neden.

3. Ġonce-i dil açılup ḫāṭır niçüñ şād olmaya
4. Bāġda güller mi yoḳ gülşende bülbüller mi yoḳ

Niçün:
Mısra: **9**
Neden.

9. Niçün ebkār-ı maʿāni beslemez erbāb-ı naẓm
10. Yoḫsa Yaḥyā gibi üstād-ı suḫan-perver mi yoḳ

---

bāġ:

Bāġda: -da
Mısra: **4**
Bağ, bahçe II âlem.

3. Ġonce-i dil açılup ḫāṭır niçüñ şād olmaya
4. Bāġda güller mi yoḳ gülşende bülbüller mi yoḳ

---

gül:

güller: -ler
Mısra: **4**
Gül II sevgili.

3. Ġonce-i dil açılup ḫāṭır niçüñ şād olmaya
4. Bāġda güller mi yoḳ gülşende bülbüller mi yoḳ

---

gülşen:

gülşende: -de
Mısra: **4**
Gül bahçesi II âlem.

3. Ġonce-i dil açılup ḫāṭır niçüñ şād olmaya
4. Bāġda güller mi yoḳ gülşende bülbüller mi yoḳ

---

bülbül:

bülbüller: -ler
Mısra: **4**
bülbül II âşık

3. Ġonce-i dil açılup ḫāṭır niçüñ şād olmaya
4. Bāġda güller mi yoḳ gülşende bülbüller mi yoḳ

---

görmez:

Görmeziz: -iz
Mısra: **5**
Görmemek II rastlamamak.

5. Görmeziz bir dil ki ṭūṭį gibi güftār eyleye
6. Söyledür mi yoḳ cihānda bilmezem söyler mi yoḳ

---

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Görmeziz bir dil ki ṭūṭį gibi güftār eyleye
6. Söyledür mi yoḳ cihānda bilmezem söyler mi yoḳ

---

ki:

ki:
Mısra: **5**
ki

5. Görmeziz bir dil ki ṭūṭį gibi güftār eyleye
6. Söyledür mi yoḳ cihānda bilmezem söyler mi yoḳ

ṭūṭį:

ṭūṭį:
Mısra: **5**
Papağan

5. Görmeziz bir dil ki ṭūṭį gibi güftār eyleye
6. Söyledür mi yoḳ cihānda bilmezem söyler mi yoḳ

---

gibi:

gibi:
Mısra: **5**
benzetme edatı ll -e benzer.

5. Görmeziz bir dil ki ṭūṭį gibi güftār eyleye
6. Söyledür mi yoḳ cihānda bilmezem söyler mi yoḳ

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. Niçün ebkār-ı maʿāni beslemez erbāb-ı naẓm
10. Yoḫsa Yaḥyā gibi üstād-ı suḫan-perver mi yoḳ

---

söyledür:

Söyledür:
Mısra: **6**
Söyleten kimse II sevgili.

5. Görmeziz bir dil ki ṭūṭį gibi güftār eyleye
6. Söyledür mi yoḳ cihānda bilmezem söyler mi yoḳ

---

cihān:

cihānda: -da
Mısra: **6**
Dünya, âlem, cihân.

5. Görmeziz bir dil ki ṭūṭį gibi güftār eyleye
6. Söyledür mi yoḳ cihānda bilmezem söyler mi yoḳ

---

bilmezem:

bilmezem:
Mısra: **6**
Bilmiyorum.

5. Görmeziz bir dil ki ṭūṭį gibi güftār eyleye
6. Söyledür mi yoḳ cihānda bilmezem söyler mi yoḳ

---

söyler:

söyler:
Mısra: **6**
Söyleyen II âşık.

5. Görmeziz bir dil ki ṭūṭį gibi güftār eyleye
6. Söyledür mi yoḳ cihānda bilmezem söyler mi yoḳ

---

kem:

kem:
Mısra: **7**
Az, eksik

7. Sengden dil kem mi yā seng-i siyāhı laʿl iden
8. Āftāb-ı feyż-baḫşā-yı bülend-aḫter mi yoḳ

---

besle:

beslemez: -mez
Mısra: **9**
Desteklememek II güzelleştirmemek.

9. Niçün ebkār-ı maʿāni beslemez erbāb-ı naẓm
10. Yoḫsa Yaḥyā gibi üstād-ı suḫan-perver mi yoḳ

---

yohsa:

Yoḫsa:
Mısra: **10**
yoksa, aksi halde

9. Niçün ebkār-ı maʿāni beslemez erbāb-ı naẓm

10. Yoḫsa Yaḥyā gibi üstād-ı suḫan-perver mi yoḳ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Niçün ebkār-ı maʿāni beslemez erbāb-ı naẓm
10. Yoḫsa Yaḥyā gibi üstād-ı suḫan-perver mi yoḳ

Ġonce-i dil:

Ġonce-i dil: -
Mısra: **3**
Gönül goncası II bir gonca gibi içine kapanmış gönül.

3. Ġonce-i dil açılup ḫāṭır niçün şād olmaya
4. Bāġda güller mi yoḳ gülşende bülbüller mi yoḳ

şād olmaya:

şād olmaya: -
Mısra: **3**
Mutlu olmamak II sevinmemek.

3. Ġonce-i dil açılup ḫāṭır niçün şād olmaya
4. Bāġda güller mi yoḳ gülşende bülbüller mi yoḳ

seng-i siyāhı:

seng-i siyāhı: -
Mısra: **7**
Siyah taş II aşktan nasibini almayan yürek.

7. Sengden dil kem mi yā seng-i siyāhı laʿl iden
8. Āftāb-ı feyż-baḫşā-yı bülend-aḫter mi yoḳ

güftār eyleye:

güftār eyleye: -
Mısra: **5**
Söz söylemek II derdini dile getirmek.

5. Görmeziz bir dil ki ṭūṭī gibi güftār eyleye
6. Söyledür mi yoḳ cihānda bilmezem söyler mi yoḳ

sengden dil:

sengden dil: -
Mısra: **7**
Taş gönüllü II sevgili.

7. Sengden dil kem mi yā seng-i siyāhı laʿl iden
8. Āftāb-ı feyż-baḫşā-yı bülend-aḫter mi yoḳ

laʿl iden:

laʿl iden: -
Mısra: **7**
La'l taşına döndüren II sevgili II la'l taşı gibi canlı kılan.

7. Sengden dil kem mi yā seng-i siyāhı laʿl iden
8. Āftāb-ı feyż-baḫşā-yı bülend-aḫter mi yoḳ

Āftāb-ı feyż-baḫşā-yı bülend-aḫter:

Āftāb-ı feyż-baḫşā-yı bülend-aḫter: -
Mısra: **8**
Yıldızı, ışını çok olan bereket bağışlayan güneş II sevgili.

7. Sengden dil kem mi yā seng-i siyāhı laʿl iden
8. Āftāb-ı feyż-baḫşā-yı bülend-aḫter mi yoḳ

ebkār-ı maʿāni:

ebkār-ı maʿāni: -
Mısra: **9**
Daha önce söylenmemiş mânâlar.

9. Niçün ebkār-ı maʿāni beslemez erbāb-ı naẓm
10. Yoḫsa Yaḥyā gibi üstād-ı suḫan-perver mi yoḳ

erbāb-ı naẓm:

erbāb-ı naẓm: -
Mısra: **9**
şairler

9. Niçün ebkār-ı maʿāni beslemez erbāb-ı naẓm
10. Yoḫsa Yaḥyā gibi üstād-ı suḫan-perver mi yoḳ

üstād-ı suḫan-perver:

üstād-ı suḫan-perver: -
Mısra: **10**
Söz üstadı.

9. Niçün ebkār-ı maʿāni beslemez erbāb-ı naẓm
10. Yoḫsa Yaḥyā gibi üstād-ı suḫan-perver mi yoḳ

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Rüstem-i ʿaşḳuñ zebūnı olmaduḳ bir ferd yoḳ
2. Ḥāṣılı anuñ la göñlümce ṭutuşmuş merd yoḳ

ferd:

ferd:
Mısra: **1**
Kişi II insan.

1. Rüstem-i ʿaşḳuñ zebūnı olmaduḳ bir ferd yoḳ
2. Ḥāṣılı anuñ la göñlümce ṭutuşmuş merd yoḳ

yok:

yoḳ:
Mısra: **1**
Yok II mevcut değil.

1. Rüstem-i ʿaşḳuñ zebūnı olmaduḳ bir ferd yoḳ
2. Ḥāṣılı anuñ la göñlümce ṭutuşmuş merd yoḳ

yoḳ:
Mısra: **2**
Yok II mevcut değil.

1. Rüstem-i ʿaşḳuñ zebūnı olmaduḳ bir ferd yoḳ
2. Ḥāṣılı anuñ la göñlümce ṭutuşmuş merd yoḳ

yoḳ:
Mısra: **4**
Yok II mevcut değil.

3. Ḳays çekmiş derd-i ʿaşḳı aña da irişmedüm
4. Kime taḳrīr ideyin ḥāl-i dili hem-derd yoḳ

yoḳ:
Mısra: **6**
Yok II mevcut değil.

5. Cūybār-ı ʿaşḳdan feyż alımazsun ṣofiyā
6. Sende nīlüfer gibi mādām rūy-ı zerd yoḳ

yoḳ:
Mısra: **8**
Yok II mevcut değil.

7. Germ ü serdin çekmeyenler ʿālemüñ ādem midür
8. Vāʿiẓā hiç sende eşk-i germ ü āh-ı serd yoḳ

yoḳ:
Mısra: **10**
Yok II mevcut değil.

9. Göz yaşın Yaḥyā düketdi
āha ṭāḳat ḳalmadı
10. Serv-i nāzum çıḳ ṣalın
kūyuñda gil yoḳ gerd yoḳ

yoḳ:
Mısra: **10**
Yok II mevcut değil.

9. Göz yaşın Yaḥyā düketdi
āha ṭāḳat ḳalmadı
10. Serv-i nāzum çıḳ ṣalın
kūyuñda gil yoḳ gerd yoḳ

Ḥāṣılı:

Ḥāṣılı:
Mısra: **2**
doğrusu.

1. Rüstem-i ʿaşḳuñ zebūnı
olmaduḳ bir ferd yoḳ
2. Ḥāṣılı anuñ la göñlümce
ṭutuşmuş merd yoḳ

anuñla:

anuñla:
Mısra: **2**
Onunla II işaret zamiri.

1. Rüstem-i ʿaşḳuñ zebūnı
olmaduḳ bir ferd yoḳ
2. Ḥāṣılı anuñ la göñlümce
ṭutuşmuş merd yoḳ

:

:
Mısra: **2**

1. Rüstem-i ʿaşḳuñ zebūnı
olmaduḳ bir ferd yoḳ
2. Ḥāṣılı anuñ la göñlümce
ṭutuşmuş merd yoḳ

göñlümce:

göñlümce:
Mısra: **2**
*İstediğim gibi II gönlüme
göre.*

1. Rüstem-i ʿaşḳuñ zebūnı
olmaduḳ bir ferd yoḳ
2. Ḥāṣılı anuñ la göñlümce
ṭutuşmuş merd yoḳ

tutuş:

ṭutuşmuş: -muş
Mısra: **2**
Savaşmak II mücadele etmek.

1. Rüstem-i ʿaşḳuñ zebūnı
olmaduḳ bir ferd yoḳ
2. Ḥāṣılı anuñ la göñlümce
ṭutuşmuş merd yoḳ

merd:

merd:
Mısra: **2**
Yiğit II âşık.

1. Rüstem-i ʿaşḳuñ zebūnı
olmaduḳ bir ferd yoḳ
2. Ḥāṣılı anuñ la göñlümce
ṭutuşmuş merd yoḳ

Kays:

Ḳays:
Mısra: **3**
*Leyla ve Mecnun hikayesinin
erkek kahramanı Mecnun.*

3. Ḳays çekmiş derd-i ʿaşḳı
aña da irişmedüm
4. Kime taḳrīr ideyin ḥāl-i dili
hem-derd yoḳ

çek:

çekmiş: -miş
Mısra: **3**
*Sıkıntı yaşamak II katlanmak,
tahammül etmek.*

3. Ḳays çekmiş derd-i ʿaşḳı
aña da irişmedüm
4. Kime taḳrīr ideyin ḥāl-i dili
hem-derd yoḳ

çekmeyenler: -me, -y, -en, -ler
Mısra: **7**
Yaşamak II katlanmak.

7. Germ ü serdin çekmeyenler
ʿālemüñ ādem midür
8. Vāʿiẓā hiç sende eşk-i germ
ü āh-ı serd yoḳ

aña:

aña: -ña
Mısra: **3**
O II 3. teklik şahıs zamiri

3. Ḳays çekmiş derd-i ʿaşḳı
aña da irişmedüm
4. Kime taḳrīr ideyin ḥāl-i dili
hem-derd yoḳ

da:

da:
Mısra: **3**
Dahi.

3. Ḳays çekmiş derd-i ʿaşḳı
aña da irişmedüm
4. Kime taḳrīr ideyin ḥāl-i dili
hem-derd yoḳ

irişme:

irişmedüm: -düm
Mısra: **3**
Erişmemek II ulaşamamak.

3. Ḳays çekmiş derd-i ʿaşḳı
aña da irişmedüm
4. Kime taḳrīr ideyin ḥāl-i dili
hem-derd yoḳ

kim:

Kime: -e
Mısra: **4**
Her kim.

3. Ḳays çekmiş derd-i ʿaşḳı
aña da irişmedüm
4. Kime taḳrīr ideyin ḥāl-i dili
hem-derd yoḳ

hem-derd:

hem-derd:
Mısra: **4**
Dert ortağı.

3. Ḳays çekmiş derd-i ʿaşḳı
aña da irişmedüm
4. Kime taḳrīr ideyin ḥāl-i dili
hem-derd yoḳ

ṣofiyā:

ṣofiyā:
Mısra: **5**
Ey sofi

5. Cūybār-ı ʿaşḳdan feyż
alımazsun ṣofiyā
6. Sende nįlüfer gibi mādām
rūy-ı zerd yoḳ

sen:

Sende: -de
Mısra: **6**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Cūybār-ı ʿaşḳdan feyż
alımazsun ṣofiyā
6. Sende nįlüfer gibi mādām
rūy-ı zerd yoḳ

sende: -de
Mısra: **8**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Germ ü serdin çekmeyenler
ʿālemüñ ādem midür
8. Vāʿiẓā hiç sende eşk-i germ
ü āh-ı serd yoḳ

nilüfer:

nịlüfer:
Mısra: **6**
Nilüfergiller familyasından, durgun sularda ve havuzlarda yetişen, uzun saplı, yuvarlak ve geniş yaprakları su üzerinde yüzen, beyaz, pembe, mâvi ve sarı büyük çiçekli su bitkisi.

5. Cūybār-ı ʿaşḳdan feyż alımazsun ṣofiyā
6. Sende nịlüfer gibi mādām rūy-ı zerd yoḳ

---

gibi:

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı ll -e benzer

5. Cūybār-ı ʿaşḳdan feyż alımazsun ṣofiyā
6. Sende nịlüfer gibi mādām rūy-ı zerd yoḳ

---

mādām:

mādām:
Mısra: **6**
Daima

5. Cūybār-ı ʿaşḳdan feyż alımazsun ṣofiyā
6. Sende nịlüfer gibi mādām rūy-ı zerd yoḳ

ʿālem:

ʿālemüñ: -üñ
Mısra: **7**
dünya, cihan

7. Germ ü serdin çekmeyenler ʿālemüñ ādem midür
8. Vāʿiẓā hiç sende eşk-i germ ü āh-ı serd yoḳ

ādem:

ādem:
Mısra: **7**
İnsan.

7. Germ ü serdin çekmeyenler ʿālemüñ ādem midür
8. Vāʿiẓā hiç sende eşk-i germ ü āh-ı serd yoḳ

---

midür:

midür:
Mısra: **7**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

7. Germ ü serdin çekmeyenler ʿālemüñ ādem midür
8. Vāʿiẓā hiç sende eşk-i germ ü āh-ı serd yoḳ

---

vāʿiẓā:

Vāʿiẓā:
Mısra: **8**
Ey vaiz.

7. Germ ü serdin çekmeyenler ʿālemüñ ādem midür
8. Vāʿiẓā hiç sende eşk-i germ ü āh-ı serd yoḳ

---

hiç:

hiç:
Mısra: **8**
Yok denecek kadar az, zerre kadar.

7. Germ ü serdin çekmeyenler ʿālemüñ ādem midür
8. Vāʿiẓā hiç sende eşk-i germ ü āh-ı serd yoḳ

ü:

ü:
Mısra: **8**
ve

7. Germ ü serdin çekmeyenler ʿālemüñ ādem midür
8. Vāʿiẓā hiç sende eşk-i germ ü āh-ı serd yoḳ

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Göz yaşın Yaḥyā düketdi āha ṭāḳat ḳalmadı
10. Serv-i nāzum çıḳ ṣalın kūyuñda gil yoḳ gerd yoḳ

---

düket:

düketdi: -di
Mısra: **9**
bitirmek

9. Göz yaşın Yaḥyā düketdi āha ṭāḳat ḳalmadı
10. Serv-i nāzum çıḳ ṣalın kūyuñda gil yoḳ gerd yoḳ

āh:

āha: -a
Mısra: **9**
Ah etme, inleme

9. Göz yaşın Yaḥyā düketdi āha ṭāḳat ḳalmadı
10. Serv-i nāzum çıḳ ṣalın kūyuñda gil yoḳ gerd yoḳ

çık:

çıḳ:
Mısra: **10**
Dışarı çık! II git!

9. Göz yaşın Yaḥyā düketdi āha ṭāḳat ḳalmadı
10. Serv-i nāzum çıḳ ṣalın kūyuñda gil yoḳ gerd yoḳ

ṣalın:

ṣalın:
Mısra: **10**
salınmak

9. Göz yaşın Yaḥyā düketdi āha ṭāḳat ḳalmadı
10. Serv-i nāzum çıḳ ṣalın kūyuñda gil yoḳ gerd yoḳ

---

kūy:

kūyuñda: -uñda
Mısra: **10**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

9. Göz yaşın Yaḥyā düketdi āha ṭāḳat ḳalmadı
10. Serv-i nāzum çıḳ ṣalın kūyuñda gil yoḳ gerd yoḳ

---

gil:

gil:
Mısra: **10**
Toz, toprak II gereksiz her şey II âşık.

9. Göz yaşın Yaḥyā düketdi āha ṭāḳat ḳalmadı
10. Serv-i nāzum çıḳ ṣalın kūyuñda gil yoḳ gerd yoḳ

---

gerd:

gerd:
Mısra: **10**
toz, toprak. II sevgilinin sayısız âşıkları.

9. Göz yaşın Yaḥyā düketdi āha ṭāḳat ḳalmadı
10. Serv-i nāzum çıḳ ṣalın kūyuñda gil yoḳ gerd yoḳ

---

rüstem-i ʿaşḳuñ:

rüstem-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **1**
Aşk Rüstemi II Aşk pehlivanı.

1. Rüstem-i ʿaşḳuñ zebūnı olmaduḳ bir ferd yoḳ
2. Ḥāṣılı anuñ la göñlümce ṭutuşmuş merd yoḳ

zebūnı olmaduḳ:

zebūnı olmaduḳ: -
Mısra: **1**
Mağlup olmak II düşkün olmak.

1. Rüstem-i ʿaşḳuñ zebūnı olmaduḳ bir ferd yoḳ
2. Ḥāṣılı anuñ la göñlümce ṭutuşmuş merd yoḳ

derd-i ʿaşḳı:

derd-i ʿaşḳı: -
Mısra: **3**
Aşk derdi

3. Ḳays çekmiş derd-i ʿaşḳı aña da irişmedüm
4. Kime taḳrīr ideyin ḥāl-i dili hem-derd yoḳ

takrir ideyin:

taḳrīr ideyin: -
Mısra: **4**
İfade etmek.

3. Ḳays çekmiş derd-i ʿaşḳı aña da irişmedüm
4. Kime taḳrīr ideyin ḥāl-i dili hem-derd yoḳ

ḥāl-i dili:

ḥāl-i dili: -
Mısra: **4**
Gönül durumu, ruh hali.

3. Ḳays çekmiş derd-i ʿaşḳı aña da irişmedüm
4. Kime taḳrīr ideyin ḥāl-i dili hem-derd yoḳ

cūybār-ı ʿaşḳdan:

cūybār-ı ʿaşḳdan: -
Mısra: **5**
Aşk ırmağı.

5. Cūybār-ı ʿaşḳdan feyż alımazsun ṣofiyā
6. Sende nīlüfer gibi mādām rūy-ı zerd yoḳ

feyż alımazsun:

feyż alımazsun: -
Mısra: **5**
Feyizlenmek, bereketlenmek

5. Cūybār-ı ʿaşḳdan feyż alımazsun ṣofiyā
6. Sende nīlüfer gibi mādām rūy-ı zerd yoḳ

rūy-ı zerd:

rūy-ı zerd: -
Mısra: **6**
Sarı benizli II Sararmış yüz.

5. Cūybār-ı ʿaşḳdan feyż alımazsun ṣofiyā
6. Sende nīlüfer gibi mādām rūy-ı zerd yoḳ

germ ü serdin:

germ ü serdin: -
Mısra: **7**
Sıcak ve soğuk görmüş; her türlü güçlüğe dayanmış.

7. Germ ü serdin çekmeyenler ʿālemüñ ādem midür
8. Vāʿiẓā hiç sende eşk-i germ ü āh-ı serd yoḳ

eşk-i germ:

eşk-i germ: -
Mısra: **8**
Yakıcı, sıcak gözyaşı.

7. Germ ü serdin çekmeyenler ʿālemüñ ādem midür
8. Vāʿiẓā hiç sende eşk-i germ ü āh-ı serd yoḳ

āh-ı serd:

āh-ı serd: -
Mısra: **8**
Soğuk feryat II insanın içini ürperten inilti.

7. Germ ü serdin çekmeyenler ʿālemüñ ādem midür
8. Vāʿiẓā hiç sende eşk-i germ ü āh-ı serd yoḳ

göz yaşın:

göz yaşın: -
Mısra: **9**
gözyaşı

9. Göz yaşın Yaḥyā düketdi āha ṭāḳat ḳalmadı
10. Serv-i nāzum çıḳ ṣalın kūyuñda gil yoḳ gerd yoḳ

ṭāḳat ḳalmadı:

ṭāḳat ḳalmadı: -
Mısra: **9**
tahammül kalmamak, dayanamamak

9. Göz yaşın Yaḥyā düketdi āha ṭāḳat ḳalmadı
10. Serv-i nāzum çıḳ ṣalın kūyuñda gil yoḳ gerd yoḳ

serv-i nāzum:

serv-i nāzum: -
Mısra: **10**
İşveli sevgili.

9. Göz yaşın Yaḥyā düketdi āha ṭāḳat ḳalmadı
10. Serv-i nāzum çıḳ ṣalın kūyuñda gil yoḳ gerd yoḳ

nola:

nola:
Mısra: **1**
ne olur ‖ şaşılır mı? (şaşılmaz)

1. Penāh olursa nola mihr ü māha sāye-i ʿaşḳ
2. Bülend mertebedür mihrüñ ile pāye-i ʿaşḳ

bülend:

Bülend:
Mısra: **2**
Yüksek, yüce, ulu.

1. Penāh olursa nola mihr ü māha sāye-i ʿaşḳ
2. Bülend mertebedür mihrüñ ile pāye-i ʿaşḳ

mertebe:

mertebedür: -dür
Mısra: **2**
Derece, basamak, rütbe

1. Penāh olursa nola mihr ü māha sāye-i ʿaşḳ
2. Bülend mertebedür mihrüñ ile pāye-i ʿaşḳ

mihr:

mihrüñ: -üñ
Mısra: **2**
Sevgi, aşk II güneş.

1. Penāh olursa nola mihr ü māha sāye-i ʿaşḳ
2. Bülend mertebedür mihrüñ ile pāye-i ʿaşḳ

mihrüñ: -üñ
Mısra: **7**
aşk

7. Egerçi mihrüñ ile ṭoldı ẓerre ẓerre vücūd
8. Henüz alınmadı ey şāh-ı

ḥüsn vāye-i ʿaşḳ

ile:

ile:
Mısra: **2**
birlikte

1. Penāh olursa nola mihr ü māha sāye-i ʿaşḳ
2. Bülend mertebedür mihrüñ ile pāye-i ʿaşḳ

ile:
Mısra: **7**
birlikte

7. Egerçi mihrüñ ile ṭoldı ẕerre ẕerre vücūd
8. Henüz alınmadı ey şāh-ı ḥüsn vāye-i ʿaşḳ

hezār:

Hezār:
Mısra: **3**
pek çok, binlerce.

3. Hezār şi̇ri bu deştüñ zebūn-ı pençesidür
4. Ne şi̇r virdi ʿaceb ṭıfl-ı cāna dāye-i ʿaşḳ

şi̇r:

şi̇ri: -i
Mısra: **3**
Aslan II âşık.

3. Hezār şi̇ri bu deştüñ zebūn-ı pençesidür
4. Ne şi̇r virdi ʿaceb ṭıfl-ı cāna dāye-i ʿaşḳ

bu:

bu:
Mısra: **3**
bu, işaret sıfatı

3. Hezār şi̇ri bu deştüñ zebūn-ı pençesidür
4. Ne şi̇r virdi ʿaceb ṭıfl-ı cāna dāye-i ʿaşḳ

deşt:

deştüñ: -üñ
Mısra: **3**
Meydan II çöl.

3. Hezār şi̇ri bu deştüñ zebūn-ı pençesidür
4. Ne şi̇r virdi ʿaceb ṭıfl-ı cāna dāye-i ʿaşḳ

ne:

Ne:
Mısra: **4**
Nasıl.

3. Hezār şi̇ri bu deştüñ zebūn-ı pençesidür
4. Ne şi̇r virdi ʿaceb ṭıfl-ı cāna dāye-i ʿaşḳ

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **4**
Acaba

3. Hezār şi̇ri bu deştüñ zebūn-ı pençesidür
4. Ne şi̇r virdi ʿaceb ṭıfl-ı cāna dāye-i ʿaşḳ

revāc:

Revāc:
Mısra: **5**
İtibar, değer, kıymet.

5. Revāc ḳomadı bāzār-ı germ-i ḫurşi̇de
6. Derūn-ı dilde ki ḳondı ḫami̇r-i māye-i ʿaşḳ

ḳoma:

ḳomadı: -dı
Mısra: **5**
Bırakmamak.

5. Revāc ḳomadı bāzār-ı germ-i ḫurşi̇de
6. Derūn-ı dilde ki ḳondı ḫami̇r-i māye-i ʿaşḳ

ki:

ki:
Mısra: **6**
dığı zaman

5. Revāc ḳomadı bāzār-ı germ-i ḫurşi̇de
6. Derūn-ı dilde ki ḳondı ḫami̇r-i māye-i ʿaşḳ

ḳon:

ḳondı: -dı
Mısra: **6**
Yerleşmek.

5. Revāc ḳomadı bāzār-ı germ-i ḫurşi̇de
6. Derūn-ı dilde ki ḳondı ḫami̇r-i māye-i ʿaşḳ

egerçi:

Egerçi:
Mısra: **7**
-dığı zaman.

7. Egerçi mihrüñ ile ṭoldı ẕerre ẕerre vücūd
8. Henüz alınmadı ey şāh-ı ḥüsn vāye-i ʿaşḳ

ṭol:

ṭoldı: -dı
Mısra: **7**
Dolmak, birikmek

7. Egerçi mihrüñ ile ṭoldı ẕerre ẕerre vücūd
8. Henüz alınmadı ey şāh-ı ḥüsn vāye-i ʿaşḳ

vücūd:

vücūd:
Mısra: **7**
Beden, cisim, varlık.

7. Egerçi mihrüñ ile ṭoldı ẕerre ẕerre vücūd
8. Henüz alınmadı ey şāh-ı ḥüsn vāye-i ʿaşḳ

henüz:

Henüz:
Mısra: **8**
halâ, daha

7. Egerçi mihrüñ ile ṭoldı ẕerre ẕerre vücūd
8. Henüz alınmadı ey şāh-ı ḥüsn vāye-i ʿaşḳ

alınma:

alınmadı: -dı
Mısra: **8**
Nasiplenmemek II pay almamak.

7. Egerçi mihrüñ ile ṭoldı ẕerre ẕerre vücūd
8. Henüz alınmadı ey şāh-ı ḥüsn vāye-i ʿaşḳ

ey:

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Egerçi mihrüñ ile ṭoldı ẕerre ẕerre vücūd
8. Henüz alınmadı ey şāh-ı ḥüsn vāye-i ʿaşḳ

hemān:

Hemān:
Mısra: **9**
Sürekli, daima.

9. Hemān o şāhdan eksükligüñ dile Yaḥyā
10. Tamām ider seni de derd-i bi̇-nihāye-i ʿaşḳ

o:

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Hemān o şāhdan eksükligüñ dile Yaḥyā
10. Tamām ider seni de derd-i bi̇-nihāye-i ʿaşḳ

şāh:

şāhdan: -dan
Mısra: **9**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

9. Hemān o şāhdan eksükligüñ dile Yaḥyā
10. Tamām ider seni de derd-i bi̇-nihāye-i ʿaşḳ

eksüklig:

eksükligüñ: -üñ
Mısra: **9**
eksiklik II kusur

9. Hemān o şāhdan eksükligüñ dile Yaḥyā
10. Tamām ider seni de derd-i bi̇-nihāye-i ʿaşḳ

dile:

dile:
Mısra: **9**
istemek, arzulamak

9. Hemān o şāhdan eksükligüñ dile Yaḥyā
10. Tamām ider seni de derd-i bi̇-nihāye-i ʿaşḳ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Hemān o şāhdan eksükligüñ dile Yaḥyā
10. Tamām ider seni de derd-i bi̇-nihāye-i ʿaşḳ

sen:

seni: -i
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Hemān o şāhdan eksükligüñ dile Yaḥyā
10. Tamām ider seni de derd-i bi̇-nihāye-i ʿaşḳ

de:

de:
Mısra: **10**
Bağlama edatı II dahi

9. Hemān o şāhdan eksükligüñ dile Yaḥyā
10. Tamām ider seni de derd-i bi̇-nihāye-i ʿaşḳ

sāye-i ʿaşḳ:

sāye-i ʿaşḳ: -
Mısra: **1**
Aşkın gölgesi.

1. Penāh olursa nola mihr ü māha sāye-i ʿaşḳ
2. Bülend mertebedür mihrüñ ile pāye-i ʿaşḳ

mihr ü māha:

mihr ü māha: -
Mısra: **1**
Güneş ve Ay

1. Penāh olursa nola mihr ü māha sāye-i ʿaşḳ
2. Bülend mertebedür mihrüñ ile pāye-i ʿaşḳ

penāh olursa:

penāh olursa: -
Mısra: **1**
sığınak olmak

1. Penāh olursa nola mihr ü māha sāye-i ʿaşḳ
2. Bülend mertebedür mihrüñ ile pāye-i ʿaşḳ

pāye-i ʿaşḳ:

pāye-i ʿaşḳ: -
Mısra: **2**
Aşk makamı II aşkın payesi.

1. Penāh olursa nola mihr ü māha sāye-i ʿaşḳ
2. Bülend mertebedür mihrüñ ile pāye-i ʿaşḳ

dāye-i ʿaşḳ:

dāye-i ʿaşḳ: -
Mısra: **4**
Aşk dadısı.

3. Hezār şi̇ri bu deştüñ zebūn-ı pençesidür
4. Ne şi̇r virdi ʿaceb ṭıfl-ı cāna dāye-i ʿaşḳ

vāye-i ʿaşḳ:

vāye-i ʿaşḳ: -
Mısra: **8**
Aşk nasibi.

7. Egerçi mihrüñ ile ṭoldı ẕerre ẕerre vücūd
8. Henüz alınmadı ey şāh-ı ḥüsn vāye-i ʿaşḳ

derd-i bi̇-nihāye-i ʿaşḳ:

derd-i bi̇-nihāye-i ʿaşḳ: -
Mısra: **10**
Aşkın tükenmek bilmeyen dertleri.

9. Hemān o şāhdan eksükligüñ dile Yaḥyā
10. Tamām ider seni de derd-i bi̇-nihāye-i ʿaşḳ

zebūn-ı pençesidür:

zebūn-ı pençesidür: -
Mısra: **3**
Pençenin düşkünü II Pençenin esiri.

3. Hezār şi̇ri bu deştüñ zebūn-ı pençesidür
4. Ne şi̇r virdi ʿaceb ṭıfl-ı cāna dāye-i ʿaşḳ

şi̇r virdi:

şi̇r virdi: -
Mısra: **4**
Süt vermek II emzirmek.

3. Hezār şi̇ri bu deştüñ zebūn-ı pençesidür
4. Ne şi̇r virdi ʿaceb ṭıfl-ı cāna dāye-i ʿaşḳ

ṭıfl-ı cāna:

ṭıfl-ı cāna: -
Mısra: **4**
Gönül çocuğu.

3. Hezār şi̇ri bu deştüñ zebūn-ı pençesidür
4. Ne şi̇r virdi ʿaceb ṭıfl-ı cāna dāye-i ʿaşḳ

bāzār-ı germ-i hurşide:

bāzār-ı germ-i ḫurşīde: -
Mısra: **5**
Güneşin sıcaklık pazarı.

5. Revāc ḳomadı bāzār-ı germ-i ḫurşīde
6. Derūn-ı dilde ki ḳondı ḫamīr-i māye-i ʿaşḳ

ḫamīr-i māye-i ʿaşḳ:

ḫamīr-i māye-i ʿaşḳ: -
Mısra: **6**
Aşk hamurunun mayası.

5. Revāc ḳomadı bāzār-ı germ-i ḫurşīde
6. Derūn-ı dilde ki ḳondı ḫamīr-i māye-i ʿaşḳ

derūn-ı dilde:

derūn-ı dilde: -
Mısra: **6**
Gönül II gönlün derinlikleri.

5. Revāc ḳomadı bāzār-ı germ-i ḫurşīde
6. Derūn-ı dilde ki ḳondı ḫamīr-i māye-i ʿaşḳ

ẕerre ẕerre:

ẕerre ẕerre: -
Mısra: **7**
damla damla

7. Egerçi mihrüñ ile ṭoldı ẕerre ẕerre vücūd
8. Henüz alınmadı ey şāh-ı ḥüsn vāye-i ʿaşḳ

şāh-ı ḥüsn:

şāh-ı ḥüsn: -
Mısra: **8**
Güzellik sultanı. II Sevgili.

7. Egerçi mihrüñ ile ṭoldı ẕerre ẕerre vücūd
8. Henüz alınmadı ey şāh-ı ḥüsn vāye-i ʿaşḳ

tamām ider:

tamām ider: -
Mısra: **10**
Tamamlamak II kusurlarını örtmek.

9. Hemān o şāhdan eksükligüñ dile Yaḥyā
10. Tamām ider seni de derd-i bī-nihāye-i ʿaşḳ

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Özüñ ey dil yuḳardan ṣanma çüñ bir māh-pāreñ yoḳ
2. Ṭutalum cām-ı aṭlas kendü olmuşsuñ sitāreñ yoḳ

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Seni ʿārifler ilzām itmesün ey sāḳī-i ḳahve
4. Ḳo baḥŝ-i cām u fincānı bilürsin ḫod idāreñ yoḳ

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Belürmez zaḫm-ı tīġ-i ġamzesiyse dilde ey Yaḥyā
10. Ne bilsün yār ḥālüñ ẓāhirā sīneñde yāreñ yoḳ

dil:

dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Özüñ ey dil yuḳardan ṣanma çüñ bir māh-pāreñ yoḳ
2. Ṭutalum cām-ı aṭlas kendü olmuşsuñ sitāreñ yoḳ

dilde: -de
Mısra: **9**
gönül

9. Belürmez zaḫm-ı tīġ-i ġamzesiyse dilde ey Yaḥyā
10. Ne bilsün yār ḥālüñ ẓāhirā sīneñde yāreñ yoḳ

çün:

çün:
Mısra: **1**
Çünkü

1. Özüñ ey dil yuḳardan ṣanma çüñ bir māh-pāreñ yoḳ
2. Ṭutalum cām-ı aṭlas kendü olmuşsuñ sitāreñ yoḳ

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Özüñ ey dil yuḳardan ṣanma çüñ bir māh-pāreñ yoḳ
2. Ṭutalum cām-ı aṭlas kendü olmuşsuñ sitāreñ yoḳ

māh-pāre:

māh-pāreñ: -ñ
Mısra: **1**
Ay parçası. II Sevgili.

1. Özüñ ey dil yuḳardan ṣanma çüñ bir māh-pāreñ yoḳ
2. Ṭutalum cām-ı aṭlas kendü olmuşsuñ sitāreñ yoḳ

yok:

yoḳ:
Mısra: **1**
Yok II mevcut değil.

1. Özüñ ey dil yuḳardan ṣanma çüñ bir māh-pāreñ yoḳ
2. Ṭutalum cām-ı aṭlas kendü olmuşsuñ sitāreñ yoḳ

yoḳ:
Mısra: **2**
Yok II mevcut değil.

1. Özüñ ey dil yuḳardan ṣanma çüñ bir māh-pāreñ yoḳ
2. Ṭutalum cām-ı aṭlas kendü olmuşsuñ sitāreñ yoḳ

yoḳ:
Mısra: **4**
Yok II mevcut değil.

3. Seni ʿārifler ilzām itmesün ey sāḳī-i ḳahve
4. Ḳo baḥŝ-i cām u fincānı bilürsin ḫod idāreñ yoḳ

yoḳ:
Mısra: **6**
Yok II mevcut değil.

5. Hele emvāc-ı deryā-yı ġam-ı dünyāyı bilmezsin
6. Senüñ dervīş eginüñde egerçi ṣof u ḫāreñ yoḳ

yoḳ:
Mısra: **8**
Yok.

7. Dehānum ḥoḳḳasındandur devāsı derdüñüñ dirsin
8. Ṭabībüm ben de bildüm ḫaste-i hicrāna çāreñ yoḳ

yoḳ:
Mısra: **10**
Yok II mevcut değil.

9. Belürmez zaḫm-ı tīġ-i ġamzesiyse dilde ey Yaḥyā
10. Ne bilsün yār ḥālüñ ẓāhirā sīneñde yāreñ yoḳ

Tutalum:

Ṭutalum:
Mısra: **2**
Varsayalım, farzedelim

1. Özüñ ey dil yuḳardan
ṣanma çüñ bir māh-pāreñ yoḳ
2. Ṭutalum cām-ı aṭlas kendü
olmuşsuñ sitāreñ yoḳ

kendü:

kendü:
Mısra: **2**
Kendi.

1. Özüñ ey dil yuḳardan
ṣanma çüñ bir māh-pāreñ yoḳ
2. Ṭutalum cām-ı aṭlas kendü
olmuşsuñ sitāreñ yoḳ

ol:

olmuşsun: -muşsun
Mısra: **2**
Olmak.

1. Özüñ ey dil yuḳardan
ṣanma çüñ bir māh-pāreñ yoḳ
2. Ṭutalum cām-ı aṭlas kendü
olmuşsuñ sitāreñ yoḳ

sitāre:

sitāreñ: -ñ
Mısra: **2**
yıldız ǁ talih, baht

1. Özüñ ey dil yuḳardan
ṣanma çüñ bir māh-pāreñ yoḳ
2. Ṭutalum cām-ı aṭlas kendü
olmuşsuñ sitāreñ yoḳ

sen:

Seni: -i
Mısra: **3**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Seni ʻārifler ilzām itmesün
ey sāḳi̱-i ḳahve
4. Ḳo baḥŝ-i cām u fincānı
bilürsin ḫod idāreñ yoḳ

ʻārif:

ʻārifler: -ler
Mısra: **3**
Âlim, bilgin, marifet ehli.

3. Seni ʻārifler ilzām itmesün
ey sāḳi̱-i ḳahve
4. Ḳo baḥŝ-i cām u fincānı
bilürsin ḫod idāreñ yoḳ

Ko:

Ḳo:
Mısra: **4**
Komak, bırakmak

3. Seni ʻārifler ilzām itmesün
ey sāḳi̱-i ḳahve
4. Ḳo baḥŝ-i cām u fincānı
bilürsin ḫod idāreñ yoḳ

bil:

bilürsin: -ürsin
Mısra: **4**
İdrak etmek, kavramak.

3. Seni ʻārifler ilzām itmesün
ey sāḳi̱-i ḳahve
4. Ḳo baḥŝ-i cām u fincānı
bilürsin ḫod idāreñ yoḳ

bildüm: -düm
Mısra: **8**
İdrak etmek, kavramak.

7. Dehānum ḥoḳḳasındandur
devāsı derdüñüñ dirsin
8. Ṭabi̱büm ben de bildüm
ḫaste-i hicrāna çāreñ yoḳ

hod:

ḫod:
Mısra: **4**
Kendi

3. Seni ʻārifler ilzām itmesün
ey sāḳi̱-i ḳahve
4. Ḳo baḥŝ-i cām u fincānı
bilürsin ḫod idāreñ yoḳ

idāre:

idāreñ: -ñ
Mısra: **4**
İrade.

3. Seni ʻārifler ilzām itmesün
ey sāḳi̱-i ḳahve
4. Ḳo baḥŝ-i cām u fincānı
bilürsin ḫod idāreñ yoḳ

hele:

Hele: -ñ
Mısra: **5**
Özellikle

5. Hele emvāc-ı deryā-yı ġam-
ı düñyāyı bilmezsin
6. Senüñ dervi̱ş eginüñde
egerçi ṣof u ḫāreñ yoḳ

bilmez:

bilmezsin: -sin
Mısra: **5**
Bilmemek.

5. Hele emvāc-ı deryā-yı ġam-
ı düñyāyı bilmezsin
6. Senüñ dervi̱ş eginüñde
egerçi ṣof u ḫāreñ yoḳ

senüñ:

Senüñ:
Mısra: **6**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Hele emvāc-ı deryā-yı ġam-
ı düñyāyı bilmezsin
6. Senüñ dervi̱ş eginüñde
egerçi ṣof u ḫāreñ yoḳ

derviş:

dervi̱ş:
Mısra: **6**
derviş, fakir, kalender

5. Hele emvāc-ı deryā-yı ġam-
ı düñyāyı bilmezsin
6. Senüñ dervi̱ş eginüñde
egerçi ṣof u ḫāreñ yoḳ

egin:

eginüñde: -üñde
Mısra: **6**
Sırt, üst

5. Hele emvāc-ı deryā-yı ġam-
ı düñyāyı bilmezsin
6. Senüñ dervi̱ş eginüñde
egerçi ṣof u ḫāreñ yoḳ

egerçi:

egerçi:
Mısra: **6**
Her ne kadar, ise de, gerçi

5. Hele emvāc-ı deryā-yı ġam-
ı düñyāyı bilmezsin
6. Senüñ dervi̱ş eginüñde
egerçi ṣof u ḫāreñ yoḳ

dehān:

Dehānum: -um
Mısra: **7**
Ağız

7. Dehānum ḥoḳḳasındandur
devāsı derdüñüñ dirsin
8. Ṭabi̱büm ben de bildüm
ḫaste-i hicrāna çāreñ yoḳ

hokka:

ḥoḳḳasındandur: -sı, -n, -dan, -dur
Mısra: **7**
Küçük kutu, ağız.

7. Dehānum ḥoḳḳasındandur
devāsı derdüñüñ dirsin

8. Ṭabi̱büm ben de bildüm
ḫaste-i hicrāna çāreñ yoḳ

---

devā:

devāsı: -sı
Mısra: **7**
İlaç, çare

7. Dehānum ḥoḳḳasındandur
devāsı derdüñüñ dirsin
8. Ṭabi̱büm ben de bildüm
ḫaste-i hicrāna çāreñ yoḳ

---

derd:

derdüñüñ: -üñ, -üñ
Mısra: **7**
dert, gam

7. Dehānum ḥoḳḳasındandur
devāsı derdüñüñ dirsin
8. Ṭabi̱büm ben de bildüm
ḫaste-i hicrāna çāreñ yoḳ

---

di:

dirsin: -rsin
Mısra: **7**
Söylemek.

7. Dehānum ḥoḳḳasındandur
devāsı derdüñüñ dirsin
8. Ṭabi̱büm ben de bildüm
ḫaste-i hicrāna çāreñ yoḳ

Tabib:

Ṭabi̱büm: -üm
Mısra: **8**
Doktor, sevgili

7. Dehānum ḥoḳḳasındandur
devāsı derdüñüñ dirsin
8. Ṭabi̱büm ben de bildüm
ḫaste-i hicrāna çāreñ yoḳ

---

ben:

ben:
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Dehānum ḥoḳḳasındandur
devāsı derdüñüñ dirsin
8. Ṭabi̱büm ben de bildüm
ḫaste-i hicrāna çāreñ yoḳ

---

de:

de:
Mısra: **8**
Bağlama edatı II dahi

7. Dehānum ḥoḳḳasındandur
devāsı derdüñüñ dirsin
8. Ṭabi̱büm ben de bildüm
ḫaste-i hicrāna çāreñ yoḳ

çāre:

çāreñ: -ñ
Mısra: **8**
deva II çözüm yolu, kurtuluş

7. Dehānum ḥoḳḳasındandur
devāsı derdüñüñ dirsin
8. Ṭabi̱büm ben de bildüm
ḫaste-i hicrāna çāreñ yoḳ

---

belür:

Belürmez: -mez
Mısra: **9**
Belirmemek, ortaya çıkmamak, meydana gelmemek.

9. Belürmez zaḫm-ı ti̱ġ-i
ġamzesiyse dilde ey Yaḥyā
10. Ne bilsün yār ḥālüñ ẓāḫirā
si̱neñde yāren yoḳ

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Belürmez zaḫm-ı ti̱ġ-i
ġamzesiyse dilde ey Yaḥyā
10. Ne bilsün yār ḥālüñ ẓāḫirā
si̱neñde yāren yoḳ

---

yār:

yār:
Mısra: **10**
Sevgili

9. Belürmez zaḫm-ı ti̱ġ-i
ġamzesiyse dilde ey Yaḥyā
10. Ne bilsün yār ḥālüñ ẓāḫirā
si̱neñde yāren yoḳ

ḥāl:

ḥālüñ: -üñ
Mısra: **10**
hâl, durum

9. Belürmez zaḫm-ı ti̱ġ-i
ġamzesiyse dilde ey Yaḥyā
10. Ne bilsün yār ḥālüñ ẓāḫirā
si̱neñde yāren yoḳ

---

zāhirā:

ẓāḫirā:
Mısra: **10**
görünüşte

9. Belürmez zaḫm-ı ti̱ġ-i
ġamzesiyse dilde ey Yaḥyā
10. Ne bilsün yār ḥālüñ ẓāḫirā
si̱neñde yāren yoḳ

---

sine:

si̱neñde: -ñde
Mısra: **10**
göğüs, bağır ‖ gönül yürek

9. Belürmez zaḫm-ı ti̱ġ-i
ġamzesiyse dilde ey Yaḥyā
10. Ne bilsün yār ḥālüñ ẓāḫirā
si̱neñde yāren yoḳ

---

yāre:

yāren: -n
Mısra: **10**
Yara II sevgili.

9. Belürmez zaḫm-ı ti̱ġ-i
ġamzesiyse dilde ey Yaḥyā
10. Ne bilsün yār ḥālüñ ẓāḫirā
si̱neñde yāren yoḳ

---

cām-ı aṭlas:

cām-ı aṭlas: -
Mısra: **2**
İpekten sık dokunmuş, yüzü parlak, daima düz renkli, üstünde motif bulunmayan atlas kumaşı gibi kadeh II saten gibi pürüzsüz saf kadeh II gökyüzü gibi kadeh.

1. Özüñ ey dil yuḳardan
ṣanma çüñ bir māh-pāreñ yoḳ
2. Ṭutalum cām-ı aṭlas kendü
olmuşsuñ sitāreñ yoḳ

---

sāḳi-i ḳahve:

sāḳi̱-i ḳahve: -
Mısra: **3**
Kahvehanenin içki sunanı.

3. Seni ʿārifler ilzām itmesün
ey sāḳi̱-i ḳahve
4. Ḳo baḥŝ-i cām u fincānı
bilürsin ḫod idāreñ yoḳ

---

haste-i hicrāna:

ḫaste-i hicrāna: -
Mısra: **8**
Ayrılık hastası II âşık.

7. Dehānum ḥoḳḳasındandur
devāsı derdüñüñ dirsin
8. Ṭabi̱büm ben de bildüm
ḫaste-i hicrāna çāreñ yoḳ

---

zahm-ı tiġ-i ġamzesiyse:

zaḫm-ı ti̱ġ-i ġamzesiyse: -
Mısra: **9**

sevgilinin fırlattığı kirpik yani kılıcın yarası.

9. Belürmez zaḫm-ı tiġ-i ġamzesiyse dilde ey Yaḥyā
10. Ne bilsün yār ḥālüñ ẓāḫirā sineñde yāren yoḳ

ne bilsün:

ne bilsün: -
Mısra: **10**
Ne bilsin. || Bilmez.

9. Belürmez zaḫm-ı tiġ-i ġamzesiyse dilde ey Yaḥyā
10. Ne bilsün yār ḥālüñ ẓāḫirā sineñde yāren yoḳ

emvāc-ı deryā-yı ġam-ı dünyāyı:

emvāc-ı deryā-yı ġam-ı dünyāyı: -
Mısra: **5**
Gam dünyasının denizinin dalgaları.

5. Hele emvāc-ı deryā-yı ġam-ı dünyāyı bilmezsin
6. Senüñ derviş eginüñde egerçi ṣof u ḫāreñ yoḳ

ilzām itmesün:

ilzām itmesün: -
Mısra: **3**
Susturmamak.

3. Seni ʿārifler ilzām itmesün ey sāḳi-i ḳahve
4. Ḳo baḥŝ-i cām u fincānı bilürsin ḫod idāreñ yoḳ

ṣof u ḫāreñ:

ṣof u ḫāreñ: -
Mısra: **6**
Yünlü ve pahallı kumaş.

5. Hele emvāc-ı deryā-yı ġam-ı dünyāyı bilmezsin
6. Senüñ derviş eginüñde egerçi ṣof u ḫāreñ yoḳ

baḥŝ-i cām u fincānı:

baḥŝ-i cām u fincānı: -
Mısra: **4**
Kahve ve şarap bahsi II şarap ve kadeh bahsi.

3. Seni ʿārifler ilzām itmesün ey sāḳi-i ḳahve
4. Ḳo baḥŝ-i cām u fincānı bilürsin ḫod idāreñ yoḳ

Özüñ yuḳardan ṣanma:

Özüñ yuḳardan ṣanma: -
Mısra: **1**
Kendini yükseklerde görme II Kibirlenme.

1. Özüñ ey dil yuḳardan ṣanma çüñ bir māh-pāreñ yoḳ
2. Ṭutalum cām-ı aṭlas kendü olmuşsuñ sitāreñ yoḳ

dil:

Dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Dil meyl iderse gülzāra lāyıḳ
2. Cāy-ı ṣafādur ḫünkāra lāyıḳ

gülzār:

gülzāra: -a
Mısra: **1**
gül bahçesi ‖ bahçe

1. Dil meyl iderse gülzāra lāyıḳ
2. Cāy-ı ṣafādur ḫünkāra lāyıḳ

lāyıḳ:

lāyıḳ:
Mısra: **1**
Yakışır, münasip

1. Dil meyl iderse gülzāra lāyıḳ
2. Cāy-ı ṣafādur ḫünkāra lāyıḳ

lāyıḳ:
Mısra: **2**
Yakışır, münasip

1. Dil meyl iderse gülzāra lāyıḳ
2. Cāy-ı ṣafādur ḫünkāra lāyıḳ

lāyıḳ:
Mısra: **4**
Yakışır, münasip

3. Nev-rūz irişdi gül gibi giyse
4. Gül-gūn ḳabālar dil-dāra lāyıḳ

lāyıḳ:
Mısra: **6**
Yakışır, münasip

5. Ġamzeñ gibi bir ḫançer buluñmaz
6. Ol çeşm-i mest ü ḫūn-ḫāra lāyıḳ

lāyıḳ:
Mısra: **8**
Yakışır, münasip

7. Şiriṇ dehānuñ vaṣf eylemekdür
8. Ṭūṭi-i şekker-güftāra lāyıḳ

lāyıḳ:
Mısra: **10**
Yakışır, münasip

9. Yaḥyā ne mümkin bir şiʿr dimek
10. Sulṭān-ı ʿāli-miḳdāra lāyıḳ

lāyıḳ:
Mısra: **12**
Yakışır, münasip

11. Sulṭān Murād-ı Ġāzi ki ḥaḳḳā
12. Ġāzi dinilmek anlara lāyıḳ

ḫünkār:

ḫünkāra: -a
Mısra: **2**
Sultan II Sevgili

1. Dil meyl iderse gülzāra lāyıḳ
2. Cāy-ı ṣafādur ḫünkāra lāyıḳ

nev-rūz:

Nev-rūz:
Mısra: **3**
Baharın ilk günü. II bayram.

3. Nev-rūz irişdi gül gibi giyse
4. Gül-gūn ḳabālar dil-dāra lāyıḳ

iriş:

irişdi: -di
Mısra: **3**
erişmek, ulaşmak

3. Nev-rūz irişdi gül gibi giyse
4. Gül-gūn ḳabālar dil-dāra lāyıḳ

gül:

gül:
Mısra: **3**
gül

3. Nev-rūz irişdi gül gibi giyse
4. Gül-gūn ḳabālar dil-dāra lāyıḳ

gibi:

gibi:
Mısra: **3**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Nev-rūz irişdi gül gibi giyse
4. Gül-gūn ḳabālar dil-dāra

lâyıḳ

gibi:
Mısra: **5**
benzetme edatı II -e benzer.

5. Ġamzeñ gibi bir ḫançer buluñmaz
6. Ol çeşm-i mest ü ḫūn-ḫāra lâyıḳ

giy:

giyse: -se
Mısra: **3**
Örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek.

3. Nev-rūz irişdi gül gibi giyse
4. Gül-gūn ḳabālar dil-dāra lâyıḳ

dil-dār:

dil-dāra: -a
Mısra: **4**
gönül alan güzel II sevgili

3. Nev-rūz irişdi gül gibi giyse
4. Gül-gūn ḳabālar dil-dāra lâyıḳ

Ġamze:

Ġamzeñ: -ñ
Mısra: **5**
süzerek göz ucu ile yan bakış

5. Ġamzeñ gibi bir ḫançer buluñmaz
6. Ol çeşm-i mest ü ḫūn-ḫāra lâyıḳ

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Ġamzeñ gibi bir ḫançer buluñmaz
6. Ol çeşm-i mest ü ḫūn-ḫāra lâyıḳ

bir:
Mısra: **9**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Yaḥyā ne mümkin bir şiʿr dimek
10. Sulṭān-ı ʿāli̇-miḳdāra lâyıḳ

hançer:

ḫançer:
Mısra: **5**
Hançer, kılıç

5. Ġamzeñ gibi bir ḫançer buluñmaz
6. Ol çeşm-i mest ü ḫūn-ḫāra lâyıḳ

bulunmaz:

bulunmaz:
Mısra: **5**
Yoktur

5. Ġamzeñ gibi bir ḫançer buluñmaz
6. Ol çeşm-i mest ü ḫūn-ḫāra lâyıḳ

ol:

Ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Ġamzeñ gibi bir ḫançer buluñmaz
6. Ol çeşm-i mest ü ḫūn-ḫāra lâyıḳ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā ne mümkin bir şiʿr dimek
10. Sulṭān-ı ʿāli̇-miḳdāra lâyıḳ

ki:

ki:
Mısra: **11**
ki

11. Sulṭān Murād-ı Ġāzi̇ ki ḥaḳḳā
12. Ġāzi̇ dinilmek anlara lâyıḳ

ḥaḳḳā:

ḥaḳḳā:
Mısra: **11**
Doğrusu, gerçekte

11. Sulṭān Murād-ı Ġāzi̇ ki ḥaḳḳā
12. Ġāzi̇ dinilmek anlara lâyıḳ

Ġāzi:

Ġāzi̇:
Mısra: **12**
Gazi II gaza sahibi.

11. Sulṭān Murād-ı Ġāzi̇ ki ḥaḳḳā
12. Ġāzi̇ dinilmek anlara lâyıḳ

dinilmek:

dinilmek:
Mısra: **12**
Diye adlandırılmak.

11. Sulṭān Murād-ı Ġāzi̇ ki ḥaḳḳā
12. Ġāzi̇ dinilmek anlara lâyıḳ

anlar:

anlara: -a
Mısra: **12**
O II saygı ifadesiyle birlikte çoğul ekli kullanılan şahıs zamiri.

11. Sulṭān Murād-ı Ġāzi̇ ki ḥaḳḳā
12. Ġāzi̇ dinilmek anlara lâyıḳ

meyl iderse:

meyl iderse: -
Mısra: **1**
gönül bağlamak, istek ve arzu duymak, yönelmek

1. Dil meyl iderse gülzāra lâyıḳ
2. Cāy-ı ṣafādur ḫünkāra lâyıḳ

cāy-ı ṣafādur:

cāy-ı ṣafādur: -
Mısra: **2**
Sefa yeri II mutluluk sefa.

1. Dil meyl iderse gülzāra lâyıḳ
2. Cāy-ı ṣafādur ḫünkāra lâyıḳ

çeşm-i mest ü ḫūn-ḫāra:

çeşm-i mest ü ḫūn-ḫāra: -
Mısra: **6**
Kan alıcı ve bakanı kendisinden geçiren göz.

5. Ġamzeñ gibi bir ḫançer buluñmaz
6. Ol çeşm-i mest ü ḫūn-ḫāra lâyıḳ

vaṣf eylemekdür:

vaṣf eylemekdür: -
Mısra: **7**
Anlatmak II dile getirmek II nitelemek.

7. Şīri̇n dehānuñ vaṣf

eylemekdür
8. Ṭūṭi̮-i şekker-güftāra lāyıḳ

Ṭūṭi̮-i şekker-güftāra:

Ṭūṭi̮-i şekker-güftāra: -
Mısra: **8**
Şeker sözler saçan papağan II sevgili.

7. Şīri̮n dehānuñ vaṣf eylemekdür
8. Ṭūṭi̮-i şekker-güftāra lāyıḳ

sulṭān-ı ʻāli-mikdāra:

sulṭān-ı ʻāli̮-miḳdāra: -
Mısra: **10**
Yüce Değerde Olan Sultan.

9. Yaḥyā ne mümkin bir şiʿr dimek
10. Sulṭān-ı ʻāli̮-miḳdāra lāyıḳ

sulṭān murād-ı Ġāzi:

sulṭān murād-ı Ġāzi̮: -
Mısra: **11**
Sultan Gazi Murat II IV. Murat.

11. Sulṭān Murād-ı Ġāzi̮ ki ḥaḳḳā
12. Ġāzi̮ dinilmek anlara lāyıḳ

ne mümkin:

ne mümkin: -
Mısra: **9**
Mümkün değil, mümkün mü?

9. Yaḥyā ne mümkin bir şiʿr dimek
10. Sulṭān-ı ʻāli̮-miḳdāra lāyıḳ

gül-gūn kabālar:

gül-gūn ḳabālar: -
Mısra: **4**
Gül renkli kıyafet II gül yaprağı.

3. Nev-rūz irişdi gül gibi giyse
4. Gül-gūn ḳabālar dil-dāra lāyıḳ

şiʿr dimek:

şiʿr dimek: -
Mısra: **9**
Şiir söylemek.

9. Yaḥyā ne mümkin bir şiʿr dimek
10. Sulṭān-ı ʻāli̮-miḳdāra lāyıḳ

Şirin dehānuñ:

Şīri̮n dehānuñ: -
Mısra: **7**
tatlı dil II güzel ağız

7. Şīri̮n dehānuñ vaṣf eylemekdür
8. Ṭūṭi̮-i şekker-güftāra lāyıḳ

Ġam:

Ġamuñdan: -uñdan
Mısra: **1**
Kaygı, tasa,

1. Ġamuñdan her ḳaçan kim nāle vü feryād ider ʿāşıḳ
2. Ḫayāl eyler gögi ʻālemleri berbād ider ʿāşıḳ

kim:

kim:
Mısra: **1**
ki

1. Ġamuñdan her ḳaçan kim nāle vü feryād ider ʿāşıḳ
2. Ḫayāl eyler gögi ʻālemleri berbād ider ʿāşıḳ

kim:
Mısra: **8**
ki

7. Gel ey ʿāşıḳ geçen yāre cefā itme men-i zāre
8. Felek bir gün ṣaḳın kim saña da bi̮-dād ider ʿāşıḳ

ʿāşık:

ʿāşıḳ:
Mısra: **1**
Âşık, seven.

1. Ġamuñdan her ḳaçan kim nāle vü feryād ider ʿāşıḳ
2. Ḫayāl eyler gögi ʻālemleri berbād ider ʿāşıḳ

ʿāşıḳ:
Mısra: **2**
Âşık, seven.

1. Ġamuñdan her ḳaçan kim nāle vü feryād ider ʿāşıḳ
2. Ḫayāl eyler gögi ʻālemleri berbād ider ʿāşıḳ

ʿāşıḳ:
Mısra: **4**
Âşık, seven.

3. Firāḳuñ günlerinde ġuṣṣadan ölmek muḳarrerdi
4. Veli̮ rūz-ı viṣāl-i rūḥ-baḫşuñ yād ider ʿāşıḳ

ʿāşıḳ:
Mısra: **6**
Âşık, seven.

5. Feraḥdan incinür şādi̮liġ el virse ṣafā sürmez
6. Muḥaṣṣal kendisin derd ü ġama muʿtād ider ʿāşıḳ

ʿāşıḳ:
Mısra: **7**
Âşık, seven.

7. Gel ey ʿāşıḳ geçen yāre cefā itme men-i zāre
8. Felek bir gün ṣaḳın kim saña da bi̮-dād ider ʿāşıḳ

ʿāşıḳ:
Mısra: **8**
Âşık, seven.

7. Gel ey ʿāşıḳ geçen yāre cefā itme men-i zāre
8. Felek bir gün ṣaḳın kim saña da bi̮-dād ider ʿāşıḳ

ʿāşıḳ:
Mısra: **10**
Âşık, seven.

9. İdüp Yaḥyā gibi ḳayd-ı cihāndan kendisin āzād
10. Olup ʻālemde bi̮-nām u nişān bir ad ider ʿāşıḳ

göġ:

gögi: -i
Mısra: **2**
Gökyüzü.

1. Ġamuñdan her ḳaçan kim nāle vü feryād ider ʿāşıḳ
2. Ḫayāl eyler gögi ʻālemleri berbād ider ʿāşıḳ

ʻālem:

ʻālemleri: -leri
Mısra: **2**
dünyâ

1. Ġamuñdan her ḳaçan kim nāle vü feryād ider ʿāşıḳ
2. Ḫayāl eyler gögi ʻālemleri berbād ider ʿāşıḳ

ʻālemde: -de
Mısra: **10**
kâinat, dünyâ ‖ dünyadaki herkes ve her şey

9. İdüp Yaḥyā gibi ḳayd-ı cihāndan kendisin āzād
10. Olup ʻālemde bi̮-nām u nişān bir ad ider ʿāşıḳ

firāk:

Firāḳuñ: -uñ
Mısra: **3**
Ayrılık, hicran.

3. Firāḳuñ günlerinde ġuṣṣadan ölmek muḳarrerdi
4. Velį rūz-ı viṣāl-i rūḥ-baḫşuñ yād ider ʿāşıḳ

gün:

günlerinde: -lerinde
Mısra: **3**
gün, zaman.

3. Firāḳuñ günlerinde ġuṣṣadan ölmek muḳarrerdi
4. Velį rūz-ı viṣāl-i rūḥ-baḫşuñ yād ider ʿāşıḳ

ġuṣṣa:

ġuṣṣadan: -dan
Mısra: **3**
keder

3. Firāḳuñ günlerinde ġuṣṣadan ölmek muḳarrerdi
4. Velį rūz-ı viṣāl-i rūḥ-baḫşuñ yād ider ʿāşıḳ

ölmek:

ölmek: -, -
Mısra: **3**
can vermek.

3. Firāḳuñ günlerinde ġuṣṣadan ölmek muḳarrerdi
4. Velį rūz-ı viṣāl-i rūḥ-baḫşuñ yād ider ʿāşıḳ

muḳarrer:

muḳarrerdi: -di
Mısra: **3**
Şüphesiz

3. Firāḳuñ günlerinde ġuṣṣadan ölmek muḳarrerdi
4. Velį rūz-ı viṣāl-i rūḥ-baḫşuñ yād ider ʿāşıḳ

veli:

Velį:
Mısra: **4**
Fakat, ama

3. Firāḳuñ günlerinde ġuṣṣadan ölmek muḳarrerdi
4. Velį rūz-ı viṣāl-i rūḥ-baḫşuñ yād ider ʿāşıḳ

feraḥ:

Feraḥdan: -dan
Mısra: **5**
Sevinç ve mutluluk

5. Feraḥdan incinür şādįliġ el virse ṣafā sürmez
6. Muḥaṣṣal kendisin derd ü ġama muʿtād ider ʿāşıḳ

incin:

incinür: -ür
Mısra: **5**
Üzülmek.

5. Feraḥdan incinür şādįliġ el virse ṣafā sürmez
6. Muḥaṣṣal kendisin derd ü ġama muʿtād ider ʿāşıḳ

şādiliġ:

şādįliġ:
Mısra: **5**
Neşelenme, sevinç.

5. Feraḥdan incinür şādįliġ el virse ṣafā sürmez
6. Muḥaṣṣal kendisin derd ü ġama muʿtād ider ʿāşıḳ

muḥaṣṣal:

Muḥaṣṣal:
Mısra: **6**
hasılı, sözün kısası, sonunda

5. Feraḥdan incinür şādįliġ el virse ṣafā sürmez
6. Muḥaṣṣal kendisin derd ü ġama muʿtād ider ʿāşıḳ

kendi:

kendisin: -si, -n
Mısra: **6**
Kişinin öz varlığı, zâtı.

5. Feraḥdan incinür şādįliġ el virse ṣafā sürmez
6. Muḥaṣṣal kendisin derd ü ġama muʿtād ider ʿāşıḳ

kendisin: -si, -n
Mısra: **9**
Kişinin öz varlığı, zâtı.

9. İdüp Yaḥyā gibi ḳayd-ı cihāndan kendisin āzād
10. Olup ʿālemde bį-nām u nişān bir ad ider ʿāşıḳ

gel:

Gel:
Mısra: **7**
Gelmek.

7. Gel ey ʿāşıḳ geçen yāre cefā itme men-i zāre
8. Felek bir gün ṣaḳın kim saña da bį-dād ider ʿāşıḳ

ey:

ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Gel ey ʿāşıḳ geçen yāre cefā itme men-i zāre
8. Felek bir gün ṣaḳın kim saña da bį-dād ider ʿāşıḳ

geçen:

geçen:
Mısra: **7**
Geçip gitmek.

7. Gel ey ʿāşıḳ geçen yāre cefā itme men-i zāre
8. Felek bir gün ṣaḳın kim saña da bį-dād ider ʿāşıḳ

yār:

yāre: -e
Mısra: **7**
Sevgili

7. Gel ey ʿāşıḳ geçen yāre cefā itme men-i zāre
8. Felek bir gün ṣaḳın kim saña da bį-dād ider ʿāşıḳ

felek:

Felek:
Mısra: **8**
Devamlı şikâyet edilen kader, baht, talih (olumsuz bağlamda) ‖ dünya.

7. Gel ey ʿāşıḳ geçen yāre cefā itme men-i zāre
8. Felek bir gün ṣaḳın kim saña da bį-dād ider ʿāşıḳ

ṣaḳın:

ṣaḳın:
Mısra: **8**
Çekinmek, kendini gözetmek, korumak.

7. Gel ey ʿāşıḳ geçen yāre cefā itme men-i zāre
8. Felek bir gün ṣaḳın kim saña da bį-dād ider ʿāşıḳ

saña:

saña:
Mısra: **8**
Sen zamirinin yönelme

durumu eki almış biçimi.

7. Gel ey ʿāşıḳ geçen yāre cefā itme men-i zāre
8. Felek bir gün şaḳın kim saña da bi̮-dād ider ʿāşıḳ

da:

da:
Mısra: **8**
bağlama edatı II dahi

7. Gel ey ʿāşıḳ geçen yāre cefā itme men-i zāre
8. Felek bir gün şaḳın kim saña da bi̮-dād ider ʿāşıḳ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. İdüp Yaḥyā gibi ḳayd-ı cihāndan kendisin āzād
10. Olup ʻālemde bi̮-nām u nişān bir ad ider ʿāşıḳ

gibi:

gibi:
Mısra: **9**
benzetme edatı ll -e benzer.

9. İdüp Yaḥyā gibi ḳayd-ı cihāndan kendisin āzād
10. Olup ʻālemde bi̮-nām u nişān bir ad ider ʿāşıḳ

bir:

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. İdüp Yaḥyā gibi ḳayd-ı cihāndan kendisin āzād
10. Olup ʻālemde bi̮-nām u nişān bir ad ider ʿāşıḳ

her kaçan:

her ḳaçan: -
Mısra: **1**
Her ne zaman

1. Ġamuñdan her ḳaçan kim nāle vü feryād ider ʿāşıḳ
2. Ḫayāl eyler gögi ʻālemleri berbād ider ʿāşıḳ

nāle vü feryād ider:

nāle vü feryād ider: -
Mısra: **1**
İnleyip feryat etmek

1. Ġamuñdan her ḳaçan kim nāle vü feryād ider ʿāşıḳ
2. Ḫayāl eyler gögi ʻālemleri berbād ider ʿāşıḳ

berbād ider:

berbād ider: -
Mısra: **2**
perişan etmek ‖ yıkmak

1. Ġamuñdan her ḳaçan kim nāle vü feryād ider ʿāşıḳ
2. Ḫayāl eyler gögi ʻālemleri berbād ider ʿāşıḳ

yād ider:

yād ider: -
Mısra: **4**
hatırlamak, anmak

3. Firāḳuñ günlerinde ġuşşadan ölmek muḳarrerdi
4. Veli̮ rūz-ı vişāl-i rūḥ-baḫşuñ yād ider ʿāşıḳ

rūz-ı vişāl-i rūḥ-bahşuñ:

rūz-ı vişāl-i rūḥ-baḫşuñ: -
Mısra: **4**
Canlar bağışlayan kavuşma günü.

3. Firāḳuñ günlerinde ġuşşadan ölmek muḳarrerdi
4. Veli̮ rūz-ı vişāl-i rūḥ-baḫşuñ yād ider ʿāşıḳ

el virse:

el virse: -
Mısra: **5**
El vermek; yardımcı, destek olmak.

5. Feraḥdan incinür şādi̮liġ el virse şafā sürmez
6. Muḥaşşal kendisin derd ü ġama muʿtād ider ʿāşıḳ

kayd-ı cihāndan:

ḳayd-ı cihāndan: -
Mısra: **9**
dünya bağları, dünya endişeleri

9. İdüp Yaḥyā gibi ḳayd-ı cihāndan kendisin āzād
10. Olup ʻālemde bi̮-nām u nişān bir ad ider ʿāşıḳ

Ḫayāl eyler:

Ḫayāl eyler: -
Mısra: **2**
hayal etmek.

1. Ġamuñdan her ḳaçan kim nāle vü feryād ider ʿāşıḳ
2. Ḫayāl eyler gögi ʻālemleri berbād ider ʿāşıḳ

muʿtād ider:

muʿtād ider: -
Mısra: **6**
Alışmak II bağlanmak.

5. Feraḥdan incinür şādi̮liġ el virse şafā sürmez
6. Muḥaşşal kendisin derd ü ġama muʿtād ider ʿāşıḳ

men-i zāre:

men-i zāre: -
Mısra: **7**
İnleyen ben II İnleyen kimseyi.

7. Gel ey ʿāşıḳ geçen yāre cefā itme men-i zāre
8. Felek bir gün şaḳın kim saña da bi̮-dād ider ʿāşıḳ

āzād İdüp:

āzād İdüp: -
Mısra: **9**
Özgür, rahat bırakmak.

9. İdüp Yaḥyā gibi ḳayd-ı cihāndan kendisin āzād
10. Olup ʻālemde bi̮-nām u nişān bir ad ider ʿāşıḳ

derd ü ġama:

derd ü ġama: -
Mısra: **6**
Dert ve üzüntü.

5. Feraḥdan incinür şādi̮liġ el virse şafā sürmez
6. Muḥaşşal kendisin derd ü ġama muʿtād ider ʿāşıḳ

bi-dād ider:

bi̮-dād ider: -
Mısra: **8**
eziyet etmek.

7. Gel ey ʿāşıḳ geçen yāre cefā itme men-i zāre
8. Felek bir gün şaḳın kim saña da bi̮-dād ider ʿāşıḳ

şafā sürmez:

şafā sürmez: -
Mısra: **5**
Eğlenip zevk alamaz hala gelmek

5. Feraḥdan incinür şādịliğ el virse ṣafā sürmez
6. Muḥaṣṣal kendisin derd ü ġama muʿtād ider ʿāşıḳ

cefā itme:

cefā itme: -
Mısra: **7**
Eziyet etmemek.

7. Gel ey ʿāşıḳ geçen yāre cefā itme men-i zāre
8. Felek bir gün ṣaḳın kim saña da bị-dād ider ʿāşıḳ

bir gün:

bir gün: -
Mısra: **8**
Bir gün, bir zaman.

7. Gel ey ʿāşıḳ geçen yāre cefā itme men-i zāre
8. Felek bir gün ṣaḳın kim saña da bị-dād ider ʿāşıḳ

bi-nām u nişān olup:

bị-nām u nişān olup: -
Mısra: **10**
Adı sanı olmamak II Yok olup gitmek

9. İdüp Yaḥyā gibi ḳayd-ı cihāndan kendisin āzād
10. Olup ʻālemde bị-nām u nişān bir ad ider ʿāşıḳ

ad ider:

ad ider: -
Mısra: **10**
Hatırlamak.

9. İdüp Yaḥyā gibi ḳayd-ı cihāndan kendisin āzād
10. Olup ʻālemde bị-nām u nişān bir ad ider ʿāşıḳ

sen:

Sen:
Mısra: **1**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Sen iñleme kim bezm-i maḥabbetde yerüñ yoḳ
2. Mest itdi seni bāde-i laʿli ḫaberüñ yoḳ

seni: -i
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Sen iñleme kim bezm-i maḥabbetde yerüñ yoḳ
2. Mest itdi seni bāde-i laʿli ḫaberüñ yoḳ

iñleme:

iñleme:
Mısra: **1**
inildeme ‖ yakınma

1. Sen iñleme kim bezm-i maḥabbetde yerüñ yoḳ
2. Mest itdi seni bāde-i laʿli ḫaberüñ yoḳ

kim:

kim:
Mısra: **1**
ki

1. Sen iñleme kim bezm-i maḥabbetde yerüñ yoḳ
2. Mest itdi seni bāde-i laʿli ḫaberüñ yoḳ

yer:

yerüñ: -üñ
Mısra: **1**
Kıymet, değer II yer.

1. Sen iñleme kim bezm-i maḥabbetde yerüñ yoḳ
2. Mest itdi seni bāde-i laʿli ḫaberüñ yoḳ

yok:

yoḳ:
Mısra: **1**
Bulunmamak.

1. Sen iñleme kim bezm-i maḥabbetde yerüñ yoḳ
2. Mest itdi seni bāde-i laʿli ḫaberüñ yoḳ

yoḳ:
Mısra: **2**
Yok

1. Sen iñleme kim bezm-i maḥabbetde yerüñ yoḳ
2. Mest itdi seni bāde-i laʿli ḫaberüñ yoḳ

yoḳ:
Mısra: **4**
Bulunmamak.

3. Al olsa yaşuñ ḳana boyansa ruḫ-ı zerdüñ
4. Ümmịd-i viṣāl eyleme çün sịm ü zerüñ yoḳ

yoḳ:
Mısra: **6**
Bulunmamak.

5. Bir mi görürüz nergis-i şehlā ile çeşmüñ
6. Bir göz ucı ile bize ammā naẓaruñ yoḳ

yoḳ:
Mısra: **8**
Yok II mevcut değil.

7. Biñ şevḳ ile ol ḳāmet-i mevẓūna yetişdük
8. Ammā nidelüm bir iki şeftālūlerüñ yoḳ

yoḳ:
Mısra: **10**
Yok II mevcut değil.

9. Peykānuñı Yaḥyā'ya ṣor ey ḳaşı kemānum
10. Bir ancılayın ʿāşıḳ-ı ḫūnịn-cigerüñ yoḳ

haber:

ḫaberüñ: -üñ
Mısra: **2**
Haber, bilgi

1. Sen iñleme kim bezm-i maḥabbetde yerüñ yoḳ
2. Mest itdi seni bāde-i laʿli ḫaberüñ yoḳ

al:

Al:
Mısra: **3**
Kırmızı.

3. Al olsa yaşuñ ḳana boyansa ruḫ-ı zerdüñ
4. Ümmịd-i viṣāl eyleme çün sịm ü zerüñ yoḳ

ol:

olsa: -sa
Mısra: **3**
Olmak.

3. Al olsa yaşuñ ḳana boyansa ruḫ-ı zerdüñ
4. Ümmịd-i viṣāl eyleme çün sịm ü zerüñ yoḳ

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Biñ şevḳ ile ol ḳāmet-i mevẓūna yetişdük
8. Ammā nidelüm bir iki şeftālūlerüñ yoḳ

yaş:

yaşuñ: -uñ
Mısra: **3**
gözyaşı

3. Al olsa yaşuñ ḳana boyansa ruḫ-ı zerdüñ
4. Ümmi̱d-i viṣāl eyleme çün si̱m ü zerüñ yoḳ

çün:

çün:
Mısra: **4**
Çünkü

3. Al olsa yaşuñ ḳana boyansa ruḫ-ı zerdüñ
4. Ümmi̱d-i viṣāl eyleme çün si̱m ü zerüñ yoḳ

---

mi:

mi:
Mısra: **5**
soru edatı

5. Bir mi görürüz nergis-i şehlā ile çeşmüñ
6. Bir göz ucı ile bize ammā naẓaruñ yoḳ

---

ile:

ile:
Mısra: **5**
ve

5. Bir mi görürüz nergis-i şehlā ile çeşmüñ
6. Bir göz ucı ile bize ammā naẓaruñ yoḳ

ile:
Mısra: **7**
birlikte

7. Biñ şevḳ ile ol ḳāmet-i mevẓūna yetişdük
8. Ammā nidelüm bir iki şeftālūlerüñ yoḳ

çeşm:

çeşmüñ: -üñ
Mısra: **5**
göz

5. Bir mi görürüz nergis-i şehlā ile çeşmüñ
6. Bir göz ucı ile bize ammā naẓaruñ yoḳ

---

bir:

Bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Bir mi görürüz nergis-i şehlā ile çeşmüñ
6. Bir göz ucı ile bize ammā naẓaruñ yoḳ

Bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Peykānuñı Yaḥyā'ya ṣor ey ḳaşı kemānum
10. Bir ancılayın ʿāşıḳ-ı ḫūni̱n-cigerüñ yoḳ

---

biz:

bize: -e
Mısra: **6**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

5. Bir mi görürüz nergis-i şehlā ile çeşmüñ
6. Bir göz ucı ile bize ammā naẓaruñ yoḳ

---

ammā:

ammā:
Mısra: **6**
Ancak, ama.

5. Bir mi görürüz nergis-i şehlā ile çeşmüñ
6. Bir göz ucı ile bize ammā naẓaruñ yoḳ

Ammā:
Mısra: **8**
Ancak, ama.

7. Biñ şevḳ ile ol ḳāmet-i mevẓūna yetişdük
8. Ammā nidelüm bir iki şeftālūlerüñ yoḳ

---

biñ:

Biñ:
Mısra: **7**
binlerce, pek çok

7. Biñ şevḳ ile ol ḳāmet-i mevẓūna yetişdük
8. Ammā nidelüm bir iki şeftālūlerüñ yoḳ

şevk:

şevḳ:
Mısra: **7**
Gönül meyli, arzu.

7. Biñ şevḳ ile ol ḳāmet-i mevẓūna yetişdük
8. Ammā nidelüm bir iki şeftālūlerüñ yoḳ

---

yetiş:

yetişdük: -dük
Mısra: **7**
Yetişmek, ulaşmak.

7. Biñ şevḳ ile ol ḳāmet-i mevẓūna yetişdük
8. Ammā nidelüm bir iki şeftālūlerüñ yoḳ

---

nidelüm:

nidelüm:
Mısra: **8**
ne yapalım

7. Biñ şevḳ ile ol ḳāmet-i mevẓūna yetişdük
8. Ammā nidelüm bir iki şeftālūlerüñ yoḳ

şeftālū:

şeftālūlerüñ: -lerüñ
Mısra: **8**
şeftali II sevgillinin şeftaliye benzetilen dudağı

7. Biñ şevḳ ile ol ḳāmet-i mevẓūna yetişdük
8. Ammā nidelüm bir iki şeftālūlerüñ yoḳ

---

peykān:

Peykānuñı: -uñ, -ı
Mısra: **9**
Okun ucundaki sivri demir. || Sevgilinin kirpiği.

9. Peykānuñı Yaḥyā'ya ṣor ey ḳaşı kemānum
10. Bir ancılayın ʿāşıḳ-ı ḫūni̱n-cigerüñ yoḳ

---

yaḥyā':

Yaḥyā'ya: -ya
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Peykānuñı Yaḥyā'ya ṣor ey ḳaşı kemānum
10. Bir ancılayın ʿāşıḳ-ı ḫūni̱n-cigerüñ yoḳ

ṣor:

ṣor:
Mısra: **9**
Sormak II öğrenmek.

9. Peykānuñı Yaḥyā'ya ṣor ey ḳaşı kemānum

10. Bir ancılayın ʿāşıḳ-ı ḫūnịn-cigerüñ yoḳ

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Peykānuñı Yaḥyā'ya şor ey ḳaşı kemānum
10. Bir ancılayın ʿāşıḳ-ı ḫūnịn-cigerüñ yoḳ

ancılayın:

ancılayın:
Mısra: **10**
Onun gibi

9. Peykānuñı Yaḥyā'ya şor ey ḳaşı kemānum
10. Bir ancılayın ʿāşıḳ-ı ḫūnịn-cigerüñ yoḳ

bezm-i maḥabbetde:

bezm-i maḥabbetde: -
Mısra: **1**
aşk meclisi ‖ sohbet meclisi

1. Sen iñleme kim bezm-i maḥabbetde yerüñ yoḳ
2. Mest itdi seni bāde-i laʿli ḫaberüñ yoḳ

bāde-i laʿli:

bāde-i laʿli: -
Mısra: **2**
kırmızı dudağın şarabı

1. Sen iñleme kim bezm-i maḥabbetde yerüñ yoḳ
2. Mest itdi seni bāde-i laʿli ḫaberüñ yoḳ

mest itdi:

mest itdi: -
Mısra: **2**
Sarhoş etmek.

1. Sen iñleme kim bezm-i maḥabbetde yerüñ yoḳ
2. Mest itdi seni bāde-i laʿli ḫaberüñ yoḳ

ruḥ-ı zerdüñ:

ruḫ-ı zerdüñ: -
Mısra: **3**
sararmıs/solgun yüz

3. Al olsa yaşuñ ḳana boyansa ruḫ-ı zerdüñ
4. Ümmịd-i viṣāl eyleme çün sịm ü zerüñ yoḳ

Ümmịd-i viṣāl eyleme:

Ümmịd-i viṣāl eyleme: -
Mısra: **4**
Kavuşmayı ümit etmek.

3. Al olsa yaşuñ ḳana boyansa ruḫ-ı zerdüñ
4. Ümmịd-i viṣāl eyleme çün sịm ü zerüñ yoḳ

sịm ü zerüñ:

sịm ü zerüñ: -
Mısra: **4**
Gümüş ve altın.

3. Al olsa yaşuñ ḳana boyansa ruḫ-ı zerdüñ
4. Ümmịd-i viṣāl eyleme çün sịm ü zerüñ yoḳ

nergis-i şehlā:

nergis-i şehlā: -
Mısra: **5**
Güzel ve baygın bakışlı göz

5. Bir mi görürüz nergis-i şehlā ile çeşmüñ
6. Bir göz ucı ile bize ammā naẓaruñ yoḳ

ḳāmet-i mevzūna:

ḳāmet-i mevzūna: -
Mısra: **7**
ölçülü, düzgün boy II sevgilinin boyu

7. Biñ şevḳ ile ol ḳāmet-i mevẓūna yetişdük
8. Ammā nidelüm bir iki şeftālūlerüñ yoḳ

ʿāşıḳ-ı ḫūnịn-cigerüñ:

ʿāşıḳ-ı ḫūnịn-cigerüñ: -
Mısra: **10**
Ciğeri kanlar içinde kalan aşık.

9. Peykānuñı Yaḥyā'ya şor ey ḳaşı kemānum
10. Bir ancılayın ʿāşıḳ-ı ḫūnịn-cigerüñ yoḳ

ḳana boyansa:

ḳana boyansa: -
Mısra: **3**
Kanla kaplanmak ‖ acı ve keder içerisinde kalmak.

3. Al olsa yaşuñ ḳana boyansa ruḫ-ı zerdüñ
4. Ümmịd-i viṣāl eyleme çün sịm ü zerüñ yoḳ

bir görürüz:

bir görürüz: -
Mısra: **5**
Aynı görmek, birbirine benzetmek

5. Bir mi görürüz nergis-i şehlā ile çeşmüñ
6. Bir göz ucı ile bize ammā naẓaruñ yoḳ

göz ucı ile naẓaruñ:

göz ucı ile naẓaruñ: -
Mısra: **6**
Göz ucu ile bakmak II şöyle bir bakmak.

5. Bir mi görürüz nergis-i şehlā ile çeşmüñ
6. Bir göz ucı ile bize ammā naẓaruñ yoḳ

bir iki:

bir iki: -
Mısra: **8**
Bir iki II bir kaç.

7. Biñ şevḳ ile ol ḳāmet-i mevẓūna yetişdük
8. Ammā nidelüm bir iki şeftālūlerüñ yoḳ

ḳaşı kemānum:

ḳaşı kemānum: -
Mısra: **9**
kaşı yay gibi kavisli olan. || Sevgili.

9. Peykānuñı Yaḥyā'ya şor ey ḳaşı kemānum
10. Bir ancılayın ʿāşıḳ-ı ḫūnịn-cigerüñ yoḳ

bunca:

Bunca:
Mısra: **1**
Bu kadar, böylesi

1. Buñca feryād eylerüm feryād-res bir ferd yoḳ
2. Bu ḫarāb-ābādda beñzer ki [hịç] bir merd yoḳ

feryād-res:

feryād-res:
Mısra: **1**
Feryat edenin imdadına

yetişen, yardım eden.

1. Buñca feryād eylerüm feryād-res bir ferd yoķ
2. Bu ħarāb-ābādda beñzer ki [hiç] bir merd yoķ

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Buñca feryād eylerüm feryād-res bir ferd yoķ
2. Bu ħarāb-ābādda beñzer ki [hiç] bir merd yoķ

bir:
Mısra: **5**
Bir tek.

5. Mā-melek bir cānı var biñ cān ile eyler nis̱ār
6. Şimdi yārān içre Yaḥyā gibi bir cömerd yoķ

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Mā-melek bir cānı var biñ cān ile eyler nis̱ār
6. Şimdi yārān içre Yaḥyā gibi bir cömerd yoķ

ferd:

ferd:
Mısra: **1**
Kişi II insan.

1. Buñca feryād eylerüm feryād-res bir ferd yoķ
2. Bu ħarāb-ābādda beñzer ki [hiç] bir merd yoķ

yok:

yoķ:
Mısra: **1**
Yok II mevcut değil.

1. Buñca feryād eylerüm feryād-res bir ferd yoķ
2. Bu ħarāb-ābādda beñzer ki [hiç] bir merd yoķ

yoķ:
Mısra: **2**
Yok II mevcut değil.

1. Buñca feryād eylerüm feryād-res bir ferd yoķ
2. Bu ħarāb-ābādda beñzer ki [hiç] bir merd yoķ

yoķ:
Mısra: **4**
Yok II mevcut değil.

3. Bu dil-i pür-derdile hem-ḥāl olur ʿāşıķ ķanı
4. Ḥāl ġāyet müşķıl oldı derd çoķ hem-derd yoķ

yoķ:
Mısra: **6**
Yok II mevcut değil.

5. Mā-melek bir cānı var biñ cān ile eyler nis̱ār
6. Şimdi yārān içre Yaḥyā gibi bir cömerd yoķ

bu:

Bu:
Mısra: **2**
Bu, işaret sıfatı

1. Buñca feryād eylerüm feryād-res bir ferd yoķ
2. Bu ħarāb-ābādda beñzer ki [hiç] bir merd yoķ

Bu:
Mısra: **3**
Bu, işaret sıfatı

3. Bu dil-i pür-derdile hem-ḥāl olur ʿāşıķ ķanı
4. Ḥāl ġāyet müşķıl oldı derd çoķ hem-derd yoķ

harāb-ābād:

ħarāb-ābādda: -da
Mısra: **2**
Harabe, yıkık dökük yer.

1. Buñca feryād eylerüm feryād-res bir ferd yoķ
2. Bu ħarāb-ābādda beñzer ki [hiç] bir merd yoķ

beñze:

beñzer: -r
Mısra: **2**
Sanki.

1. Buñca feryād eylerüm feryād-res bir ferd yoķ
2. Bu ħarāb-ābādda beñzer ki [hiç] bir merd yoķ

ki:

ki:
Mısra: **2**
ki

1. Buñca feryād eylerüm feryād-res bir ferd yoķ
2. Bu ħarāb-ābādda beñzer ki [hiç] bir merd yoķ

merd:

merd:
Mısra: **2**
Yiğit,cesur II insan.

1. Buñca feryād eylerüm feryād-res bir ferd yoķ
2. Bu ħarāb-ābādda beñzer ki [hiç] bir merd yoķ

ʿāşık:

ʿāşıķ:
Mısra: **3**
Âşık, seven.

3. Bu dil-i pür-derdile hem-ḥāl olur ʿāşıķ ķanı
4. Ḥāl ġāyet müşķıl oldı derd çoķ hem-derd yoķ

kanı:

ķanı:
Mısra: **3**
hani, nerede

3. Bu dil-i pür-derdile hem-ḥāl olur ʿāşıķ ķanı
4. Ḥāl ġāyet müşķıl oldı derd çoķ hem-derd yoķ

Hāl:

Ḥāl:
Mısra: **4**
hâl, durum

3. Bu dil-i pür-derdile hem-ḥāl olur ʿāşıķ ķanı
4. Ḥāl ġāyet müşķıl oldı derd çoķ hem-derd yoķ

ġāyet:

ġāyet:
Mısra: **4**
çok, pek, epey

3. Bu dil-i pür-derdile hem-ḥāl olur ʿāşıķ ķanı
4. Ḥāl ġāyet müşķıl oldı derd çoķ hem-derd yoķ

derd:

derd:
Mısra: **4**
dert, gam

3. Bu dil-i pür-derdile hem-ḥāl olur ʿāşıķ ķanı
4. Ḥāl ġāyet müşķıl oldı derd

çoḳ hem-derd yoḳ

çok:

çoḳ:
Mısra: **4**
Çok II fazla.

3. Bu dil-i pür-derdile hem-ḥāl olur ʿāşıḳ ḳanı
4. Ḥāl ġāyet müşḳıl oldı derd çoḳ hem-derd yoḳ

hem-derd:

hem-derd:
Mısra: **4**
Dert ortağı.

3. Bu dil-i pür-derdile hem-ḥāl olur ʿāşıḳ ḳanı
4. Ḥāl ġāyet müşḳıl oldı derd çoḳ hem-derd yoḳ

mā-melek:

Mā-melek:
Mısra: **5**
Bir kimsenin sâhip olduğu her şey, varı yoğu, mal varlığı.

5. Mā-melek bir cānı var biñ cān ile eyler nis̱ār
6. Şimdi yārān içre Yaḥyā gibi bir cömerd yoḳ

cān:

cānı: -ı
Mısra: **5**
Can, ruh, gönül.

5. Mā-melek bir cānı var biñ cān ile eyler nis̱ār
6. Şimdi yārān içre Yaḥyā gibi bir cömerd yoḳ

cān:
Mısra: **5**
Can, ruh, gönül.

5. Mā-melek bir cānı var biñ cān ile eyler nis̱ār
6. Şimdi yārān içre Yaḥyā gibi bir cömerd yoḳ

var:

var:
Mısra: **5**
Mevcut.

5. Mā-melek bir cānı var biñ cān ile eyler nis̱ār
6. Şimdi yārān içre Yaḥyā gibi bir cömerd yoḳ

biñ:

biñ:
Mısra: **5**
binlerce, pek çok

5. Mā-melek bir cānı var biñ cān ile eyler nis̱ār
6. Şimdi yārān içre Yaḥyā gibi bir cömerd yoḳ

ile:

ile:
Mısra: **5**
olarak II şeklinde.

5. Mā-melek bir cānı var biñ cān ile eyler nis̱ār
6. Şimdi yārān içre Yaḥyā gibi bir cömerd yoḳ

Şimdi:

Şimdi:
Mısra: **6**
Şimdi, artık.

5. Mā-melek bir cānı var biñ cān ile eyler nis̱ār
6. Şimdi yārān içre Yaḥyā gibi bir cömerd yoḳ

yārān:

yārān:
Mısra: **6**
Arkadaşlar, dostlar.

5. Mā-melek bir cānı var biñ cān ile eyler nis̱ār
6. Şimdi yārān içre Yaḥyā gibi bir cömerd yoḳ

içre:

içre:
Mısra: **6**
içinde

5. Mā-melek bir cānı var biñ cān ile eyler nis̱ār
6. Şimdi yārān içre Yaḥyā gibi bir cömerd yoḳ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **6**
17. yüzyıl divan şairi

5. Mā-melek bir cānı var biñ cān ile eyler nis̱ār
6. Şimdi yārān içre Yaḥyā gibi bir cömerd yoḳ

gibi:

gibi:
Mısra: **6**
Benzerlik bildirir ll -e benzer.

5. Mā-melek bir cānı var biñ cān ile eyler nis̱ār
6. Şimdi yārān içre Yaḥyā gibi bir cömerd yoḳ

cömerd:

cömerd:
Mısra: **6**
Eli açık II cimri olmayan.

5. Mā-melek bir cānı var biñ cān ile eyler nis̱ār
6. Şimdi yārān içre Yaḥyā gibi bir cömerd yoḳ

feryād eylerüm:

feryād eylerüm: -
Mısra: **1**
Ağlama, inleme, feryat etme.

1. Buñca feryād eylerüm feryād-res bir ferd yoḳ
2. Bu ḫarāb-ābādda beñzer ki [hịç] bir merd yoḳ

[hịç] bir:

[hịç] bir: -
Mısra: **2**
hīç bir

1. Buñca feryād eylerüm feryād-res bir ferd yoḳ
2. Bu ḫarāb-ābādda beñzer ki [hịç] bir merd yoḳ

dil-i pür-derdile:

dil-i pür-derdile: -
Mısra: **3**
Çok dertli gönül

3. Bu dil-i pür-derdile hem-ḥāl olur ʿāşıḳ ḳanı
4. Ḥāl ġāyet müşḳıl oldı derd çoḳ hem-derd yoḳ

hem-ḥāl olur:

hem-ḥāl olur: -
Mısra: **3**
Aynı durumda olmak II halden anlamak.

3. Bu dil-i pür-derdile hem-ḥāl olur ʿāşıḳ ḳanı
4. Ḥāl ġāyet müşḳıl oldı derd çoḳ hem-derd yoḳ

müşkil oldı:

müşḳil oldı: -
Mısra: **4**
Zor olmak.

3. Bu dil-i pür-derdile hem-ḥāl olur ʿāşıḳ ḳanı
4. Ḥāl ġāyet müşḳıl oldı derd çoḳ hem-derd yoḳ

---

niŝār eyler:

niŝār eyler: -
Mısra: **5**
Saçmak.

5. Mā-melek bir cānı var biñ cān ile eyler niŝār
6. Şimdi yārān içre Yaḥyā gibi bir cömerd yoḳ

---

sen:

senüñ: -üñ
Mısra: **1**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Revnaḳ-ı ḥüsnüñ degül mi ʿanberi̱n gi̱sū senüñ
2. Görme bir anuñla tekdür sünbül-i ḫoş-bū senüñ

senüñ: -üñ
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Revnaḳ-ı ḥüsnüñ degül mi ʿanberi̱n gi̱sū senüñ
2. Görme bir anuñla tekdür sünbül-i ḫoş-bū senüñ

senüñ: -üñ
Mısra: **4**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Gerçi bir kerre dönüp baḳmaz ġurūr -ı ḥüsn ile
4. Añlamaz mı ḳaṣduñı ammā ki ol āhū senüñ

senüñ: -üñ
Mısra: **6**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Bir nigāhuñla ne var teski̱n-i āşūb eyleseñ
6. Fitne ḫod yanuñda yatar ḳalḳar ey meh-rū senüñ

senüñ: -üñ
Mısra: **8**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Şād imişsüñ dāḫil-i bezm-i viṣāl oldum diyü
8. Bir ḫayālüñdür meger di̱vāne göñlüm o senüñ

---

görme:

Görme:
Mısra: **2**
Görmemek

1. Revnaḳ-ı ḥüsnüñ degül mi ʿanberi̱n gi̱sū senüñ
2. Görme bir anuñla tekdür sünbül-i ḫoş-bū senüñ

---

bir:

bir:
Mısra: **2**
bir

1. Revnaḳ-ı ḥüsnüñ degül mi ʿanberi̱n gi̱sū senüñ
2. Görme bir anuñla tekdür sünbül-i ḫoş-bū senüñ

Bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Bir nigāhuñla ne var teski̱n-i āşūb eyleseñ
6. Fitne ḫod yanuñda yatar ḳalḳar ey meh-rū senüñ

Bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Şād imişsüñ dāḫil-i bezm-i viṣāl oldum diyü
8. Bir ḫayālüñdür meger di̱vāne göñlüm o senüñ

---

a:

anuñla: -nuñla
Mısra: **2**
O II işaret zamiri

1. Revnaḳ-ı ḥüsnüñ degül mi ʿanberi̱n gi̱sū senüñ
2. Görme bir anuñla tekdür sünbül-i ḫoş-bū senüñ

---

tek:

tekdür: -dür
Mısra: **2**
Aynı.

1. Revnaḳ-ı ḥüsnüñ degül mi ʿanberi̱n gi̱sū senüñ
2. Görme bir anuñla tekdür sünbül-i ḫoş-bū senüñ

---

gerçi:

Gerçi:
Mısra: **3**
Gerçi.

3. Gerçi bir kerre dönüp baḳmaz ġurūr -ı ḥüsn ile
4. Añlamaz mı ḳaṣduñı ammā ki ol āhū senüñ

---

ile:

ile:
Mısra: **3**
"-dAn dolayı" anlamında bağlama edatı.

3. Gerçi bir kerre dönüp baḳmaz ġurūr -ı ḥüsn ile
4. Añlamaz mı ḳaṣduñı ammā ki ol āhū senüñ

---

añlamaz:

Añlamaz:
Mısra: **4**
Kavramak, idrak etmek

3. Gerçi bir kerre dönüp baḳmaz ġurūr -ı ḥüsn ile
4. Añlamaz mı ḳaṣduñı ammā ki ol āhū senüñ

---

mı:

mı:
Mısra: **4**
soru edatı

3. Gerçi bir kerre dönüp baḳmaz ġurūr -ı ḥüsn ile
4. Añlamaz mı ḳaṣduñı ammā ki ol āhū senüñ

---

kaṣd:

ḳaṣduñı: -uñ, -ı
Mısra: **4**
Amaç

3. Gerçi bir kerre dönüp baḳmaz ġurūr -ı ḥüsn ile
4. Añlamaz mı ḳaṣduñı ammā ki ol āhū senüñ

---

ammā:

ammā:
Mısra: **4**
ancak, ama

3. Gerçi bir kerre dönüp baḳmaz ġurūr -ı ḥüsn ile
4. Añlamaz mı ḳaṣduñı ammā ki ol āhū senüñ

---

ki:

ki:
Mısra: **4**
Ki bağlacı.

3. Gerçi bir kerre dönüp baḳmaz ġurūr -ı ḥüsn ile
4. Añlamaz mı ḳaṣduñı ammā ki ol āhū senüñ

ol:

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Gerçi bir kerre dönüp baḳmaz ġurūr -ı ḥüsn ile
4. Añlamaz mı ḳaṣduñı ammā ki ol āhū senüñ

āhū:

āhū:
Mısra: **4**
Ceylan ‖ dilber, güzel.

3. Gerçi bir kerre dönüp baḳmaz ġurūr -ı ḥüsn ile
4. Añlamaz mı ḳaṣduñı ammā ki ol āhū senüñ

nigāh:

nigāhuñla: -uñla
Mısra: **5**
Bakış, nazar.

5. Bir nigāhuñla ne var teskīn-i āşūb eyleseñ
6. Fitne ḫod yanuñda yatar ḳalḳar ey meh-rū senüñ

fitne:

Fitne:
Mısra: **6**
Fitneci, ara bozucu.

5. Bir nigāhuñla ne var teskīn-i āşūb eyleseñ
6. Fitne ḫod yanuñda yatar ḳalḳar ey meh-rū senüñ

hod:

ḫod:
Mısra: **6**
bile, dahi

5. Bir nigāhuñla ne var teskīn-i āşūb eyleseñ
6. Fitne ḫod yanuñda yatar ḳalḳar ey meh-rū senüñ

yanuñda:

yanuñda:
Mısra: **6**
Yakın, çevre, civar

5. Bir nigāhuñla ne var teskīn-i āşūb eyleseñ
6. Fitne ḫod yanuñda yatar ḳalḳar ey meh-rū senüñ

ey:

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Bir nigāhuñla ne var teskīn-i āşūb eyleseñ
6. Fitne ḫod yanuñda yatar ḳalḳar ey meh-rū senüñ

ey:
Mısra: **10**
Seslenme edatı.

9. Ṭuydı yārüñ nergis-i fettānına meftūnlıġuñ
10. Düşmez ey Yaḥyā elinden tīġ ü ḫançer sūsenüñ

meh-rū:

meh-rū:
Mısra: **6**
ay yüzlü ll sevgili.

5. Bir nigāhuñla ne var teskīn-i āşūb eyleseñ
6. Fitne ḫod yanuñda yatar ḳalḳar ey meh-rū senüñ

Şād:

Şād:
Mısra: **7**
Mutlu II sevinçli.

7. Şād imişsüñ dāḫil-i bezm-i viṣāl oldum diyü
8. Bir ḫayālüñdür meger dīvāne göñlüm o senüñ

i:

imişsüñ: -mişsüñ
Mısra: **7**
İ- yardımcı fiili.

7. Şād imişsüñ dāḫil-i bezm-i viṣāl oldum diyü
8. Bir ḫayālüñdür meger dīvāne göñlüm o senüñ

diyü:

diyü:
Mısra: **7**
Diyerek, deyip.

7. Şād imişsüñ dāḫil-i bezm-i viṣāl oldum diyü
8. Bir ḫayālüñdür meger dīvāne göñlüm o senüñ

hayāl:

ḫayālüñdür: -üñdür
Mısra: **8**
hayal, fikir

7. Şād imişsüñ dāḫil-i bezm-i viṣāl oldum diyü
8. Bir ḫayālüñdür meger dīvāne göñlüm o senüñ

meger:

meger:
Mısra: **8**
Aslında, oysa ki.

7. Şād imişsüñ dāḫil-i bezm-i viṣāl oldum diyü
8. Bir ḫayālüñdür meger dīvāne göñlüm o senüñ

o:

o:
Mısra: **8**
O, işaret zamiri.

7. Şād imişsüñ dāḫil-i bezm-i viṣāl oldum diyü
8. Bir ḫayālüñdür meger dīvāne göñlüm o senüñ

Ṭuy:

Ṭuydı: -dı
Mısra: **9**
Duymak

9. Ṭuydı yārüñ nergis-i fettānına meftūnlıġuñ
10. Düşmez ey Yaḥyā elinden tīġ ü ḫançer sūsenüñ

yār:

yārüñ: -üñ
Mısra: **9**
Sevgili

9. Ṭuydı yārüñ nergis-i fettānına meftūnlıġuñ
10. Düşmez ey Yaḥyā elinden tīġ ü ḫançer sūsenüñ

meftūnlıġ:

meftūnlıġuñ: -uñ
Mısra: **9**
Gönül verme II tutkunluk II tutulma.

9. Ṭuydı yārüñ nergis-i fettānına meftūnlıġuñ
10. Düşmez ey Yaḥyā elinden tīġ ü ḫançer sūsenüñ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ṭuydı yārüñ nergis-i fettānına meftūnlıġuñ
10. Düşmez ey Yaḥyā elinden tīġ ü ḫançer süsenüñ

süsen:

süsenüñ: -üñ
Mısra: **10**
Yaprakları kılıcı andıran sûsen çiçeği II sevgili.

9. Ṭuydı yārüñ nergis-i fettānına meftūnlıġuñ
10. Düşmez ey Yaḥyā elinden tīġ ü ḫançer süsenüñ

revnaḳ-ı ḥüsnüñ:

revnaḳ-ı ḥüsnüñ: -
Mısra: **1**
Güzellik, tazelik.

1. Revnaḳ-ı ḥüsnüñ degül mi ‘anberīn gīsū senüñ
2. Görme bir anuñla tekdür sünbül-i ḫoş-bū senüñ

sünbül-i ḫoş-bū:

sünbül-i ḫoş-bū: -
Mısra: **2**
hoş kokulu sümbül II sevgilinin hoş kokulu saçları

1. Revnaḳ-ı ḥüsnüñ degül mi ‘anberīn gīsū senüñ
2. Görme bir anuñla tekdür sünbül-i ḫoş-bū senüñ

ġurūr-ı ḥüsn:

ġurūr-ı ḥüsn: -
Mısra: **3**
Güzelliğin kibri.

3. Gerçi bir kerre dönüp baḳmaz ġurūr -ı ḥüsn ile
4. Añlamaz mı ḳaṣduñı ammā ki ol āhū senüñ

degül mi:

degül mi: -
Mısra: **1**
Değil mi? II öyle mi?

1. Revnaḳ-ı ḥüsnüñ degül mi ‘anberīn gīsū senüñ
2. Görme bir anuñla tekdür sünbül-i ḫoş-bū senüñ

‘anberin gisū:

‘anberīn gīsū: -
Mısra: **1**
Anber kokulu saç

1. Revnaḳ-ı ḥüsnüñ degül mi ‘anberīn gīsū senüñ
2. Görme bir anuñla tekdür sünbül-i ḫoş-bū senüñ

bir kerre:

bir kerre: -
Mısra: **3**
bir defacık

3. Gerçi bir kerre dönüp baḳmaz ġurūr -ı ḥüsn ile
4. Añlamaz mı ḳaṣduñı ammā ki ol āhū senüñ

dönüp baḳmaz:

dönüp baḳmaz: -
Mısra: **3**
Dönüp bakmamak II hiç ilgi göstermemek.

3. Gerçi bir kerre dönüp baḳmaz ġurūr -ı ḥüsn ile
4. Añlamaz mı ḳaṣduñı ammā ki ol āhū senüñ

ne var:

ne var: -
Mısra: **5**
Ne olur ki

5. Bir nigāhuñla ne var teskīn-i āşūb eyleseñ
6. Fitne ḫod yanuñda yatar ḳalḳar ey meh-rū senüñ

teskin-i āşūb eyleseñ:

teskīn-i āşūb eyleseñ: -
Mısra: **5**
Kavga ve kargaşayı ortadan kaldırmak II Karışıklığı engellemek.

5. Bir nigāhuñla ne var teskīn-i āşūb eyleseñ
6. Fitne ḫod yanuñda yatar ḳalḳar ey meh-rū senüñ

yatar ḳalḳar:

yatar ḳalḳar: -
Mısra: **6**
Yatıp kalkmak II bir yeri kendisine mekan belirlemek.

5. Bir nigāhuñla ne var teskīn-i āşūb eyleseñ
6. Fitne ḫod yanuñda yatar ḳalḳar ey meh-rū senüñ

dāḫil-i bezm-i viṣāl oldum:

dāḫil-i bezm-i viṣāl oldum: -
Mısra: **7**
Kavuşma meclisine dahil olmak.

7. Ṣād imişsüñ dāḫil-i bezm-i viṣāl oldum diyü
8. Bir ḫayālüñdür meger dīvāne göñlüm o senüñ

divāne göñlüm:

dīvāne göñlüm: -
Mısra: **8**
Deli II âşık gönül.

7. Ṣād imişsüñ dāḫil-i bezm-i viṣāl oldum diyü
8. Bir ḫayālüñdür meger dīvāne göñlüm o senüñ

nergis-i fettānına:

nergis-i fettānına: -
Mısra: **9**
Gönül ayartan, fitneci göz II sevgilinin baygın, etkileyici bakışı.

9. Ṭuydı yārüñ nergis-i fettānına meftūnlıġuñ
10. Düşmez ey Yaḥyā elinden tīġ ü ḫançer süsenüñ

tiġ ü hançer:

tīġ ü ḫançer: -
Mısra: **10**
Kılıç ve hançer. II sevgilinin bakışları ve kirpikleri.

9. Ṭuydı yārüñ nergis-i fettānına meftūnlıġuñ
10. Düşmez ey Yaḥyā elinden tīġ ü ḫançer süsenüñ

elinden düşmez:

elinden düşmez: -
Mısra: **10**
Bir şeyle sürekli ilgilenmek, elden düşürmemek.

9. Ṭuydı yārüñ nergis-i fettānına meftūnlıġuñ
10. Düşmez ey Yaḥyā elinden tīġ ü ḫançer süsenüñ

göñül:

Göñüllerden: -ler, -den
Mısra: **1**
gönül

1. Göñüllerden ṣafā cāmıyla ġam dūr olduġın görsek
2. Ḫarābātuñ yine bir daḫı maʿmūr olduġın görsek

ġam:

ġam:
Mısra: **1**
kaygı, tasa, keder

1. Göñüllerden ṣafā cāmıyla ġam dūr olduġın görsek
2. Ḫarābātuñ yine bir daḫı maʿmūr olduġın görsek

gör:

görsek: -se, -k
Mısra: **1**
Görmek II yaşamak.

1. Göñüllerden ṣafā cāmıyla ġam dūr olduġın görsek
2. Ḫarābātuñ yine bir daḫı maʿmūr olduġın görsek

görsek: -se, -k
Mısra: **2**
Görmek II yaşamak.

1. Göñüllerden ṣafā cāmıyla ġam dūr olduġın görsek
2. Ḫarābātuñ yine bir daḫı maʿmūr olduġın görsek

görsek: -sek
Mısra: **4**
Yaşamak, tecrübe etmek.

3. Żiyāsı düşse cāna aftāb-ı cām-ı şahbānuñ
4. Yine ol ḫāne-i tārik pür-nūr olduġın görsek

görsek: -sek
Mısra: **6**
Görmek II yaşamak.

5. Getürsek meclise cām-ı zümürrüdfāmı ey sāḳi
6. Ḥasūd-ı mār-ṭabʿuñ gözleri kör olduġın görsek

görsek: -sek
Mısra: **8**
Görmek II yaşamak.

7. Dizilse yanına tāze güzeller tāze ʿāşıḳlar
8. Yine pir-i muġānuñ şād u mesrūr olduġın görsek

görsek: -sek
Mısra: **10**
Görmek II yaşamak.

9. Pür olsa naʿra-i mestān ile mey-ḫāneler Yaḥyā
10. Şarāb-ı şevḳ ile her gūşe pür-şūr olduġın görsek

Harābāt:

Ḫarābātuñ: -uñ
Mısra: **2**
Meyhaneler, içki içilen yerler.

1. Göñüllerden ṣafā cāmıyla ġam dūr olduġın görsek
2. Ḫarābātuñ yine bir daḫı maʿmūr olduġın görsek

yine:

yine:
Mısra: **2**
Tekrar.

1. Göñüllerden ṣafā cāmıyla ġam dūr olduġın görsek
2. Ḫarābātuñ yine bir daḫı maʿmūr olduġın görsek

Yine:
Mısra: **4**
Tekrar.

3. Żiyāsı düşse cāna aftāb-ı cām-ı şahbānuñ
4. Yine ol ḫāne-i tārik pür-nūr olduġın görsek

Yine:
Mısra: **8**
Tekrar.

7. Dizilse yanına tāze güzeller tāze ʿāşıḳlar
8. Yine pir-i muġānuñ şād u mesrūr olduġın görsek

Żiyā:

Żiyāsı: -sı
Mısra: **3**
ışık

3. Żiyāsı düşse cāna aftāb-ı cām-ı şahbānuñ
4. Yine ol ḫāne-i tārik pür-nūr olduġın görsek

düş:

düşse: -se
Mısra: **3**
Denk gelmek, yansımak.

3. Żiyāsı düşse cāna aftāb-ı cām-ı şahbānuñ
4. Yine ol ḫāne-i tārik pür-nūr olduġın görsek

cānā:

cānā:
Mısra: **3**
Ey sevgili!

3. Żiyāsı düşse cāna aftāb-ı cām-ı şahbānuñ
4. Yine ol ḫāne-i tārik pür-nūr olduġın görsek

ol:

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Żiyāsı düşse cāna aftāb-ı cām-ı şahbānuñ
4. Yine ol ḫāne-i tārik pür-nūr olduġın görsek

getür:

Getürsek: -sek
Mısra: **5**
Getirmek

5. Getürsek meclise cām-ı zümürrüdfāmı ey sāḳi
6. Ḥasūd-ı mār-ṭabʿuñ gözleri kör olduġın görsek

meclis:

meclise: -e
Mısra: **5**
toplantı, meclis

5. Getürsek meclise cām-ı zümürrüdfāmı ey sāḳi
6. Ḥasūd-ı mār-ṭabʿuñ gözleri kör olduġın görsek

ey:

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Getürsek meclise cām-ı zümürrüdfāmı ey sāḳi
6. Ḥasūd-ı mār-ṭabʿuñ gözleri kör olduġın görsek

sāḳi:

sāḳi:
Mısra: **5**
mecliste içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse

5. Getürsek meclise cām-ı zümürrüdfāmı ey sāḳi
6. Ḥasūd-ı mār-ṭabʿuñ gözleri kör olduġın görsek

dizil:

Dizilse: -se
Mısra: **7**
Sıralanmak.

7. Dizilse yanına tāze güzeller tāze ʿāşıḳlar
8. Yine pi̱r-i muġānuñ şād u mesrūr olduġın görsek

---

yanına:

yanına:
Mısra: **7**
yakını II bulunulan yer

7. Dizilse yanına tāze güzeller tāze ʿāşıḳlar
8. Yine pi̱r-i muġānuñ şād u mesrūr olduġın görsek

---

ile:

ile:
Mısra: **9**
birlikte

9. Pür olsa naʿra-i mestān ile mey-ḫāneler Yaḥyā
10. Şarāb-ı şevḳ ile her gūşe pür-şūr olduġın görsek

ile:
Mısra: **10**
birlikte

9. Pür olsa naʿra-i mestān ile mey-ḫāneler Yaḥyā
10. Şarāb-ı şevḳ ile her gūşe pür-şūr olduġın görsek

---

mey-ḫāne:

mey-ḫāneler: -ler
Mısra: **9**
İçki içilen yer.

9. Pür olsa naʿra-i mestān ile mey-ḫāneler Yaḥyā
10. Şarāb-ı şevḳ ile her gūşe pür-şūr olduġın görsek

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Pür olsa naʿra-i mestān ile mey-ḫāneler Yaḥyā
10. Şarāb-ı şevḳ ile her gūşe pür-şūr olduġın görsek

ḫāne-i tārik:

ḫāne-i tārik: -
Mısra: **4**
Karanlık hane. II gönül.

3. Żiyāsı düşse cāna aftāb-ı cām-ı şahbānuñ
4. Yine ol ḫāne-i tārik pür-nūr olduġın görsek

---

pür-nūr olduġın:

pür-nūr olduġın: -
Mısra: **4**
Nur ile dolmak II aydınlanmak.

3. Żiyāsı düşse cāna aftāb-ı cām-ı şahbānuñ
4. Yine ol ḫāne-i tārik pür-nūr olduġın görsek

ṣafā cāmıyla:

ṣafā cāmıyla: -
Mısra: **1**
eğlence kadehi.

1. Göñüllerden ṣafā cāmıyla ġam dūr olduġın görsek
2. Ḫarābātuñ yine bir daḫı maʿmūr olduġın görsek

---

dūr olduġın:

dūr olduġın: -
Mısra: **1**
Uzak olmak.

1. Göñüllerden ṣafā cāmıyla ġam dūr olduġın görsek
2. Ḫarābātuñ yine bir daḫı maʿmūr olduġın görsek

---

bir dahı:

bir daḫı: -
Mısra: **2**
Bir daha, artık, bundan sonra.

1. Göñüllerden ṣafā cāmıyla ġam dūr olduġın görsek
2. Ḫarābātuñ yine bir daḫı maʿmūr olduġın görsek

---

maʿmūr olduġın:

maʿmūr olduġın: -
Mısra: **2**
imar edilmek, abad olmakI şen olmak, mesrur olmak

1. Göñüllerden ṣafā cāmıyla ġam dūr olduġın görsek
2. Ḫarābātuñ yine bir daḫı maʿmūr olduġın görsek

āftāb-ı cām-ı şahbānuñ:

āftāb-ı cām-ı şahbānuñ: -
Mısra: **3**
İçki kadehinin parıltısı II Kadeh güneşi.

3. Żiyāsı düşse cāna aftāb-ı cām-ı şahbānuñ
4. Yine ol ḫāne-i tārik pür-nūr olduġın görsek

---

cām-ı zümürrüd-fāmı:

cām-ı zümürrüd-fāmı: -
Mısra: **5**
Zümrüt renkli kadeh.

5. Getürsek meclise cām-ı zümürrüdfāmı ey sāḳi̱
6. Ḥasūd-ı mār-ṭabʿuñ gözleri kör olduġın görsek

Ḥasūd-ı mār-ṭabʿuñ:

Ḥasūd-ı mār-ṭabʿuñ: -
Mısra: **6**
Yılan yaradılışlı düşman II rakip.

5. Getürsek meclise cām-ı zümürrüdfāmı ey sāḳi̱
6. Ḥasūd-ı mār-ṭabʿuñ gözleri kör olduġın görsek

---

gözleri kör olduġın:

gözleri kör olduġın: -
Mısra: **6**
Gözleri kör olmak II yılanların gözüne zümrüt taşı tutulduğunda gözlerini kör etmesi II göremez duruma gelmek.

5. Getürsek meclise cām-ı zümürrüdfāmı ey sāḳi̱
6. Ḥasūd-ı mār-ṭabʿuñ gözleri kör olduġın görsek

---

tāze güzeller:

tāze güzeller: -
Mısra: **7**
Genç güzeller.

7. Dizilse yanına tāze güzeller tāze ʿāşıḳlar
8. Yine pi̱r-i muġānuñ şād u mesrūr olduġın görsek

---

tāze ʿāşıḳlar:

tāze ʿāşıḳlar: -
Mısra: **7**
Genç âşıklar II Yeni yeni âşık olmuş kimseler.

7. Dizilse yanına tāze güzeller tāze ʿāşıḳlar
8. Yine pi̱r-i muġānuñ şād u mesrūr olduġın görsek

---

pir-i muġānuñ:

pi̱r-i muġānuñ: -
Mısra: **8**
Meyhaneci II Sevgili.

7. Dizilse yanına tāze güzeller tāze ʿāşıḳlar
8. Yine pi̱r-i muġānuñ şād u mesrūr olduġın görsek

şād u mesrūr olduġın:

şād u mesrūr olduġın: -
Mısra: **8**
Mutlu mesut olmak.

7. Dizilse yanına tāze güzeller tāze ʿāşıḳlar
8. Yine pi̱r-i muġānuñ şād u mesrūr olduġın görsek

naʿra-i mestān:

naʿra-i mestān: -
Mısra: **9**
Sarhoşların narası. II âşıkların narası.

9. Pür olsa naʿra-i mestān ile mey-ḫāneler Yaḥyā
10. Şarāb-ı şevḳ ile her gūşe pür-şūr olduġın görsek

pür olsa:

pür olsa: -
Mısra: **9**
dolmak

9. Pür olsa naʿra-i mestān ile mey-ḫāneler Yaḥyā
10. Şarāb-ı şevḳ ile her gūşe pür-şūr olduġın görsek

Şarāb-ı şevḳ:

Şarāb-ı şevḳ: -
Mısra: **10**
Aşk şarabı.

9. Pür olsa naʿra-i mestān ile mey-ḫāneler Yaḥyā
10. Şarāb-ı şevḳ ile her gūşe pür-şūr olduġın görsek

her gūşe:

her gūşe: -
Mısra: **10**
her taraf , her yan.

9. Pür olsa naʿra-i mestān ile mey-ḫāneler Yaḥyā
10. Şarāb-ı şevḳ ile her gūşe pür-şūr olduġın görsek

pür-şūr olduġın:

pür-şūr olduġın: -
Mısra: **10**
Sevinçle dolu olmak II hareketlenip coşmak.

9. Pür olsa naʿra-i mestān ile mey-ḫāneler Yaḥyā
10. Şarāb-ı şevḳ ile her gūşe pür-şūr olduġın görsek

eglen:

Eglenür: -ür
Mısra: **1**
Hoşça vakit geçirmek II oyalanmak

1. Eglenür seyr-i ruḫuñ fikriyle dil bayrāma dek
2. Yoḫsa eylerdi sefer zülfüñ ġamıyla Şām'a dek

fikr:

fikriyle: -iyle
Mısra: **1**
Düşünce, hayal

1. Eglenür seyr-i ruḫuñ fikriyle dil bayrāma dek
2. Yoḫsa eylerdi sefer zülfüñ ġamıyla Şām'a dek

dil:

dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Eglenür seyr-i ruḫuñ fikriyle dil bayrāma dek
2. Yoḫsa eylerdi sefer zülfüñ ġamıyla Şām'a dek

bayrām:

bayrāma: -a
Mısra: **1**
Bayram.

1. Eglenür seyr-i ruḫuñ fikriyle dil bayrāma dek
2. Yoḫsa eylerdi sefer zülfüñ ġamıyla Şām'a dek

bayrāmda: -da
Mısra: **5**
bayram ‖ çok mutlu olunan gün ve zaman

5. El vireydi niʿmet- i vaṣluñ eger bayrāmda
6. Ġam yimezdi şāʿim-i hicrānuñ ol eyyāma dek

dek:

dek:
Mısra: **1**
Kadar, dek.

1. Eglenür seyr-i ruḫuñ fikriyle dil bayrāma dek
2. Yoḫsa eylerdi sefer zülfüñ ġamıyla Şām'a dek

dek:
Mısra: **2**
Kadar, değin, dek

1. Eglenür seyr-i ruḫuñ fikriyle dil bayrāma dek
2. Yoḫsa eylerdi sefer zülfüñ ġamıyla Şām'a dek

dek:
Mısra: **6**
Kadar, dek.

5. El vireydi niʿmet- i vaṣluñ eger bayrāmda
6. Ġam yimezdi şāʿim-i hicrānuñ ol eyyāma dek

dek:
Mısra: **8**
Kadar, dek.

7. Māl içün nā-dān olur pā-beste-i dām-ı belā
8. Ḥırṣ-ı dāne mürġ-i bi̱-idrāki iltür dāma dek

dek:
Mısra: **10**
Kadar, dek.

9. Mācerāmuz ḫāk-i pāy-ı yāre taḳri̱r itmege
10. Gitsüñ ey Yaḥyā yaşum ol serv-i si̱m-endāma dek

yohsa:

Yoḫsa:
Mısra: **2**
Yoksa

1. Eglenür seyr-i ruḫuñ fikriyle dil bayrāma dek
2. Yoḫsa eylerdi sefer zülfüñ ġamıyla Şām'a dek

zülf:

zülfüñ: -üñ
Mısra: **2**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

1. Eglenür seyr-i ruḫuñ fikriyle dil bayrāma dek
2. Yoḫsa eylerdi sefer zülfüñ ġamıyla Şām'a dek

ġam:

ġamıyla: -ıyla
Mısra: **2**

kaygı, tasa, keder

1. Eglenür seyr-i ruḫuñ fikriyle dil bayrāma dek
2. Yoḫsa eylerdi sefer zülfüñ ġamıyla Şām'a dek

Şām':

Şām'a: -a
Mısra: **2**
Şam şehri II akşam.

1. Eglenür seyr-i ruḫuñ fikriyle dil bayrāma dek
2. Yoḫsa eylerdi sefer zülfüñ ġamıyla Şām'a dek

---

kūy:

kūyuñ: -uñ
Mısra: **3**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

3. Ṣubḥa dek kūyuñ ṭolanduḳ gün yüzüñ göstermedüñ
4. Çıḳmaduñ ey māh-ı tābān bekledük aḫşāma dek

ṭolan:

ṭolanduḳ: -duḳ
Mısra: **3**
Dolanmak, dolaşmak

3. Ṣubḥa dek kūyuñ ṭolanduḳ gün yüzüñ göstermedüñ
4. Çıḳmaduñ ey māh-ı tābān bekledük aḫşāma dek

Çıkma:

Çıḳmaduñ: -duñ
Mısra: **4**
Dışarı çıkmamak II görünmemek.

3. Ṣubḥa dek kūyuñ ṭolanduḳ gün yüzüñ göstermedüñ
4. Çıḳmaduñ ey māh-ı tābān bekledük aḫşāma dek

---

ey:

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Ṣubḥa dek kūyuñ ṭolanduḳ gün yüzüñ göstermedüñ
4. Çıḳmaduñ ey māh-ı tābān bekledük aḫşāma dek

ey:
Mısra: **10**
Seslenme edatı.

9. Mācerāmuz ḫāk-i pāy-ı yāre taḳrīr itmege
10. Gitsüñ ey Yaḥyā yaşum ol serv-i sīm-endāma dek

---

bekle:

bekledük: -dük
Mısra: **4**
Nöbet tutmak.

3. Ṣubḥa dek kūyuñ ṭolanduḳ gün yüzüñ göstermedüñ
4. Çıḳmaduñ ey māh-ı tābān bekledük aḫşāma dek

---

eger:

eger:
Mısra: **5**
Eğer

5. El vireydi niʿmet- i vaṣluñ eger bayrāmda
6. Ġam yimezdi şāʿim-i hicrānuñ ol eyyāma dek

---

ol:

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. El vireydi niʿmet- i vaṣluñ eger bayrāmda
6. Ġam yimezdi şāʿim-i hicrānuñ ol eyyāma dek

olur: -ur
Mısra: **7**
Olmak.

7. Māl içün nā-dān olur pā-beste-i dām-ı belā
8. Ḥırṣ-ı dāne mürġ-i bī-idrāki iltür dāma dek

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Mācerāmuz ḫāk-i pāy-ı yāre taḳrīr itmege
10. Gitsüñ ey Yaḥyā yaşum ol serv-i sīm-endāma dek

---

eyyām:

eyyāma: -a
Mısra: **6**
Günler. II Zaman, devir.

5. El vireydi niʿmet- i vaṣluñ eger bayrāmda
6. Ġam yimezdi şāʿim-i hicrānuñ ol eyyāma dek

---

māl:

Māl:
Mısra: **7**
Varlık, servet.

7. Māl içün nā-dān olur pā-beste-i dām-ı belā
8. Ḥırṣ-ı dāne mürġ-i bī-idrāki iltür dāma dek

---

içün:

içün:
Mısra: **7**
için

7. Māl içün nā-dān olur pā-beste-i dām-ı belā
8. Ḥırṣ-ı dāne mürġ-i bī-idrāki iltür dāma dek

---

nā-dān:

nā-dān:
Mısra: **7**
Cahil, akılsız

7. Māl içün nā-dān olur pā-beste-i dām-ı belā
8. Ḥırṣ-ı dāne mürġ-i bī-idrāki iltür dāma dek

---

iltür:

iltür:
Mısra: **8**
İletmek, götürmek.

7. Māl içün nā-dān olur pā-beste-i dām-ı belā
8. Ḥırṣ-ı dāne mürġ-i bī-idrāki iltür dāma dek

---

dām:

dāma: -a
Mısra: **8**
Tuzak, ağ.

7. Māl içün nā-dān olur pā-beste-i dām-ı belā
8. Ḥırṣ-ı dāne mürġ-i bī-idrāki iltür dāma dek

---

mācerā:

Mācerāmuz: -muz
Mısra: **9**
Baştan geçmiş olay

9. Mācerāmuz ḫāk-i pāy-ı yāre taḳrīr itmege
10. Gitsüñ ey Yaḥyā yaşum ol serv-i sīm-endāma dek

---

git:

Gitsüñ: -süñ
Mısra: **10**
Gitmek, varmak.

9. Mācerāmuz ḫāk-i pāy-ı yāre taḳrīr itmege
10. Gitsüñ ey Yaḥyā yaşum ol serv-i sīm-endāma dek

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Mācerāmuz ḫāk-i pāy-ı yāre taḳrīr itmege
10. Gitsüñ ey Yaḥyā yaşum ol serv-i sīm-endāma dek

---

yaş:

yaşum: -um
Mısra: **10**
gözyaşı

9. Mācerāmuz ḫāk-i pāy-ı yāre taḳrīr itmege
10. Gitsüñ ey Yaḥyā yaşum ol serv-i sīm-endāma dek

---

seyr-i ruḫuñ:

seyr-i ruḫuñ: -
Mısra: **1**
Sevgilinin yüzünün temaşası

1. Eglenür seyr-i ruḫuñ fikriyle dil bayrāma dek
2. Yoḫsa eylerdi sefer zülfüñ ġamıyla Şām'a dek

---

sefer eylerdi:

sefer eylerdi: -
Mısra: **2**
Sefer etmek II gitmek.

1. Eglenür seyr-i ruḫuñ fikriyle dil bayrāma dek
2. Yoḫsa eylerdi sefer zülfüñ ġamıyla Şām'a dek

Ṣubḥa dek:

Ṣubḥa dek: -
Mısra: **3**
Sabaha kadar.

3. Ṣubḥa dek kūyuñ ṭolanduḳ gün yüzüñ göstermedüñ
4. Çıḳmaduñ ey māh-ı tābān bekledük aḫşāma dek

---

gün yüzüñ göstermedüñ:

gün yüzüñ göstermedüñ: -
Mısra: **3**
Sevgilinin güneşe benzeyen yüzünü göstermemesi II görünmemek.

3. Ṣubḥa dek kūyuñ ṭolanduḳ gün yüzüñ göstermedüñ
4. Çıḳmaduñ ey māh-ı tābān bekledük aḫşāma dek

---

māh-ı tābān:

māh-ı tābān: -
Mısra: **4**
Parlak ay II sevgili.

3. Ṣubḥa dek kūyuñ ṭolanduḳ gün yüzüñ göstermedüñ
4. Çıḳmaduñ ey māh-ı tābān bekledük aḫşāma dek

---

aḫşāma dek:

aḫşāma dek: -
Mısra: **4**
Akşama kadar.

3. Ṣubḥa dek kūyuñ ṭolanduḳ gün yüzüñ göstermedüñ
4. Çıḳmaduñ ey māh-ı tābān bekledük aḫşāma dek

---

niʿmet-i vaṣluñ:

niʿmet-i vaṣluñ: -
Mısra: **5**
Kavuşma yiyeceği, bahşişi.

5. El vireydi niʿmet- i vaṣluñ eger bayrāmda
6. Ġam yimezdi ṣāʾim-i hicrānuñ ol eyyāma dek

---

el vireydi:

el vireydi: -
Mısra: **5**
Mümkün olmak.

5. El vireydi niʿmet- i vaṣluñ eger bayrāmda
6. Ġam yimezdi ṣāʾim-i hicrānuñ ol eyyāma dek

Ġam yimezdi:

Ġam yimezdi: -
Mısra: **6**
Dertlenmemek II Tasalanmamak.II Gam ile beslenmemek.

5. El vireydi niʿmet- i vaṣluñ eger bayrāmda
6. Ġam yimezdi ṣāʾim-i hicrānuñ ol eyyāma dek

ṣāʾim-i hicrānuñ:

ṣāʾim-i hicrānuñ: -
Mısra: **6**
Ayrılık orucu.

5. El vireydi niʿmet- i vaṣluñ eger bayrāmda
6. Ġam yimezdi ṣāʾim-i hicrānuñ ol eyyāma dek

---

pā-beste-i dām-ı belā:

pā-beste-i dām-ı belā: -
Mısra: **7**
Bela tuzağında ayağı bağlı olan.

7. Māl içün nā-dān olur pā-beste-i dām-ı belā
8. Ḥırṣ-ı dāne mürġ-i bī-idrāki iltür dāma dek

Ḥırṣ-ı dāne:

Ḥırṣ-ı dāne: -
Mısra: **8**
Dane hırsı. II yemek hırsı.

7. Māl içün nā-dān olur pā-beste-i dām-ı belā
8. Ḥırṣ-ı dāne mürġ-i bī-idrāki iltür dāma dek

---

mürġ-i bi-idrāki:

mürġ-i bī-idrāki: -
Mısra: **8**
Akılsız, düşüncesiz kuş.

7. Māl içün nā-dān olur pā-beste-i dām-ı belā
8. Ḥırṣ-ı dāne mürġ-i bī-idrāki iltür dāma dek

ḫāk-i pāy-ı yāre:

ḫāk-i pāy-ı yāre: -
Mısra: **9**
Sevgilinin ayak toprağı.

9. Mācerāmuz ḫāk-i pāy-ı yāre taḳrīr itmege
10. Gitsüñ ey Yaḥyā yaşum ol serv-i sīm-endāma dek

---

taḳrir itmege:

taḳrīr itmege: -
Mısra: **9**
Anlatmak.

9. Mācerāmuz ḫāk-i pāy-ı yāre taḳrīr itmege
10. Gitsüñ ey Yaḥyā yaşum ol serv-i sīm-endāma dek

---

serv-i sim-endāma:

serv-i sim-endāma: -
Mısra: **10**
Gümüş bedenli sevgili.

9. Mācerāmuz ḫāk-i pāy-ı yāre taḳrir itmege
10. Gitsüñ ey Yaḥyā yaşum ol serv-i sim-endāma dek

---

pervāne:

Pervāneyi: -yi
Mısra: **1**
Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek II âşık.

1. Pervāneyi egerçi yandurdı nāzı şemʿüñ
2. Şimdi żiyāde andan sūz u güdāzı şemʿüñ

---

egerçi:

egerçi:
Mısra: **1**
-dığı için.

1. Pervāneyi egerçi yandurdı nāzı şemʿüñ
2. Şimdi żiyāde andan sūz u güdāzı şemʿüñ

---

yandur:

yandurdı: -dı
Mısra: **1**
Yanmasına sebep olmak, yakmak.

1. Pervāneyi egerçi yandurdı nāzı şemʿüñ
2. Şimdi żiyāde andan sūz u güdāzı şemʿüñ

---

nāz:

nāzı: -ı
Mısra: **1**
İşve, cilve.

1. Pervāneyi egerçi yandurdı nāzı şemʿüñ
2. Şimdi żiyāde andan sūz u güdāzı şemʿüñ

şemʿ:

şemʿüñ: -üñ
Mısra: **1**
Mum ‖ Sevgili

1. Pervāneyi egerçi yandurdı nāzı şemʿüñ
2. Şimdi żiyāde andan sūz u güdāzı şemʿüñ

şemʿüñ: -üñ
Mısra: **2**
Mum II sevgili.

1. Pervāneyi egerçi yandurdı nāzı şemʿüñ
2. Şimdi żiyāde andan sūz u güdāzı şemʿüñ

şemʿüñ: -üñ
Mısra: **4**
Mum II âşık.

3. Aḥvāli yana yana ʿarż itdügüm budur kim
4. Dil-dāra ḫoş gelürmüş ṭarż-ı niyāzı şemʿüñ

şemʿüñ: -üñ
Mısra: **6**
Mum.

5. Eksük degül başından her bār tiġ-i miḥnet
6. Gisūña öykünelden zülf-i dırāzı şemʿüñ

şemʿüñ: -üñ
Mısra: **8**
Mum II âşık.

7. Sūz-ı derūn ḥāli geldi zebāna bir bir
8. Melisde rūşen oldı yārāna rāzı şemʿüñ

şemʿüñ: -üñ
Mısra: **10**
Mum.

9. Maḥv-ı vücūd idince ʿāşıḳ yanup yaḳılsun
10. Yaḥyā anuñla oldı bu imtiyāzı şemʿüñ

Şimdi:

Şimdi:
Mısra: **2**
Şimdi, artık.

1. Pervāneyi egerçi yandurdı nāzı şemʿüñ
2. Şimdi żiyāde andan sūz u güdāzı şemʿüñ

żiyāde:

żiyāde:
Mısra: **2**
Çok

1. Pervāneyi egerçi yandurdı nāzı şemʿüñ
2. Şimdi żiyāde andan sūz u güdāzı şemʿüñ

---

andan:

andan:
Mısra: **2**
Ondan.

1. Pervāneyi egerçi yandurdı nāzı şemʿüñ
2. Şimdi żiyāde andan sūz u güdāzı şemʿüñ

---

aḥvāl:

Aḥvāli: -i
Mısra: **3**
durumlar II içinde bulunulan haller

3. Aḥvāli yana yana ʿarż itdügüm budur kim
4. Dil-dāra ḫoş gelürmüş ṭarż-ı niyāzı şemʿüñ

---

budur:

budur:
Mısra: **3**
Böyledir

3. Aḥvāli yana yana ʿarż itdügüm budur kim
4. Dil-dāra ḫoş gelürmüş ṭarż-ı niyāzı şemʿüñ

---

kim:

kim:
Mısra: **3**
ki

3. Aḥvāli yana yana ʿarż itdügüm budur kim
4. Dil-dāra ḫoş gelürmüş ṭarż-ı niyāzı şemʿüñ

---

dil-dār:

Dil-dāra: -a
Mısra: **4**
Güzel ‖ sevgili

3. Aḥvāli yana yana ʿarż itdügüm budur kim
4. Dil-dāra ḫoş gelürmüş ṭarż-ı niyāzı şemʿüñ

---

baş:

başından: -ından
Mısra: **5**
Baş II üzeri.

5. Eksük degül başından her bār tiġ-i miḥnet
6. Gisūña öykünelden zülf-i dırāzı şemʿüñ

---

gisū:

Gi̇sūña: -ña
Mısra: **6**
Omuz üstüne dökülen saç.

5. Eksük degül başından her bār tiġ-i miḥnet
6. Gi̇sūña öykünelden zülf-i dırāzı şemʿüñ

öykün:

öykünelden: -elden
Mısra: **6**
Özenmek, taklite çalışmak, benzemek istemek.

5. Eksük degül başından her bār tiġ-i miḥnet
6. Gi̇sūña öykünelden zülf-i dırāzı şemʿüñ

ḥāl:

ḥāli: -i
Mısra: **7**
hâl, durum

7. Sūz-ı derūn ḥāli geldi zebāna bir bir
8. Melisde rūşen oldı yārāna rāzı şemʿüñ

meclis:

Meclisde: -de
Mısra: **8**
meclis, toplantı

7. Sūz-ı derūn ḥāli geldi zebāna bir bir
8. Melisde rūşen oldı yārāna rāzı şemʿüñ

yārān:

yārāna: -a
Mısra: **8**
Arkadaşlar, dostlar.

7. Sūz-ı derūn ḥāli geldi zebāna bir bir
8. Melisde rūşen oldı yārāna rāzı şemʿüñ

rāz:

rāzı: -ı
Mısra: **8**
gizlenen şey, sır

7. Sūz-ı derūn ḥāli geldi zebāna bir bir
8. Melisde rūşen oldı yārāna rāzı şemʿüñ

id:

idince: -ince
Mısra: **9**
Etmek, eylemek.

9. Maḥv-ı vücūd idince ʿāşıḳ yanup yaḳılsun
10. Yaḥyā anuñla oldı bu imtiyāzı şemʿüñ

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳ:
Mısra: **9**
Âşık, seven.

9. Maḥv-ı vücūd idince ʿāşıḳ yanup yaḳılsun
10. Yaḥyā anuñla oldı bu imtiyāzı şemʿüñ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Maḥv-ı vücūd idince ʿāşıḳ yanup yaḳılsun
10. Yaḥyā anuñla oldı bu imtiyāzı şemʿüñ

a:

anuñla: -nuñla
Mısra: **10**
O II işaret zamiri

9. Maḥv-ı vücūd idince ʿāşıḳ yanup yaḳılsun
10. Yaḥyā anuñla oldı bu imtiyāzı şemʿüñ

ol:

oldı: -dı
Mısra: **10**
Olmak.

9. Maḥv-ı vücūd idince ʿāşıḳ yanup yaḳılsun
10. Yaḥyā anuñla oldı bu imtiyāzı şemʿüñ

bu:

bu:
Mısra: **10**
Bu, işaret sıfatı

9. Maḥv-ı vücūd idince ʿāşıḳ yanup yaḳılsun
10. Yaḥyā anuñla oldı bu imtiyāzı şemʿüñ

imtiyāz:

imtiyāzı: -ı
Mısra: **10**
Ayrıcalık II seçkinlik.

9. Maḥv-ı vücūd idince ʿāşıḳ yanup yaḳılsun
10. Yaḥyā anuñla oldı bu imtiyāzı şemʿüñ

sūz u güdāzı:

sūz u güdāzı: -
Mısra: **2**
yanıp yakılma, ağlayıp sızlama.

1. Pervāneyi egerçi yandurdı nāzı şemʿüñ
2. Şimdi żiyāde andan sūz u güdāzı şemʿüñ

ʿarż itdügüm:

ʿarż itdügüm: -
Mısra: **3**
Sunmak, arz etmek.

3. Aḥvāli yana yana ʿarż itdügüm budur kim
4. Dil-dāra ḫoş gelürmüş ṭarż-ı niyāzı şemʿüñ

yana yana:

yana yana: -
Mısra: **3**
Tekrar tekrar yanmak, yanarak.

3. Aḥvāli yana yana ʿarż itdügüm budur kim
4. Dil-dāra ḫoş gelürmüş ṭarż-ı niyāzı şemʿüñ

ṭarż-ı niyāzı:

ṭarż-ı niyāzı: -
Mısra: **4**
Yalvarma tarzı II rica, istirhamda bulunma biçimi.

3. Aḥvāli yana yana ʿarż itdügüm budur kim
4. Dil-dāra ḫoş gelürmüş ṭarż-ı niyāzı şemʿüñ

ḫoş gelürmüş:

ḫoş gelürmüş: -
Mısra: **4**
Hoş görünmek II güzel gelmek.

3. Aḥvāli yana yana ʿarż itdügüm budur kim
4. Dil-dāra ḫoş gelürmüş ṭarż-ı niyāzı şemʿüñ

tiġ-i miḥnet:

tiġ-i miḥnet: -
Mısra: **5**
Eziyet kılıcı. II Sevgilinin kirpikleri.

5. Eksük degül başından her bār tiġ-i miḥnet
6. Gisūña öykünelden zülf-i dırāzı şemʿüñ

her bār:

her bār: -
Mısra: **5**
Her defa, daima, her vakit.

5. Eksük degül başından her bār tiġ-i miḥnet
6. Gisūña öykünelden zülf-i dırāzı şemʿüñ

eksük degül:

eksük degül: -
Mısra: **5**
eksik değil, her zaman var

5. Eksük degül başından her bār tiġ-i miḥnet
6. Gisūña öykünelden zülf-i dırāzı şemʿüñ

zülf-i dırāzı:

zülf-i dırāzı: -
Mısra: **6**
Uzun saç. II mumun içerisindeki can ipi.

5. Eksük degül başından her bār tiġ-i miḥnet
6. Gisūña öykünelden zülf-i dırāzı şemʿüñ

sūz-ı derūn:

sūz-ı derūn: -
Mısra: **7**
Gönül yangını

7. Sūz-ı derūn ḥāli geldi zebāna bir bir
8. Melisde rūşen oldı yārāna rāzı şemʿüñ

bir bir:

bir bir: -
Mısra: **7**
Tek tek, Birer birer.

7. Sūz-ı derūn ḥāli geldi zebāna bir bir
8. Melisde rūşen oldı yārāna rāzı şemʿüñ

zebāna geldi:

zebāna geldi: -
Mısra: **7**
Dile dökülmek II dile yansımak.

7. Sūz-ı derūn ḥāli geldi zebāna bir bir
8. Melisde rūşen oldı yārāna rāzı şemʿüñ

rūşen oldı:

rūşen oldı: -
Mısra: **8**
Aşikar olmak, açığa çıkmak. II aydınlanmak II yansımak.

7. Sūz-ı derūn ḥāli geldi zebāna bir bir
8. Melisde rūşen oldı yārāna rāzı şemʿüñ

maḥv-ı vücūd:

maḥv-ı vücūd: -
Mısra: **9**
Vücudu yok etme.

9. Maḥv-ı vücūd idince ʿāşıḳ yanup yaḳılsun
10. Yaḥyā anuñla oldı bu imtiyāzı şemʿüñ

yanup yaḳılsun:

yanup yaḳılsun: -
Mısra: **9**
Feryat ve âh etmek II çok üzülmek II bedenini yakıp kül etmek.

9. Maḥv-ı vücūd idince ʿāşıḳ yanup yaḳılsun
10. Yaḥyā anuñla oldı bu imtiyāzı şemʿüñ

gül:

Gül:
Mısra: **1**
gül

1. Gül sāġarını pür itdi gelüñ pür-ḫurūş oluñ
2. Yaʿni irişdi vaḳt-i ṭarab bāde-nūş oluñ

güle: -e
Mısra: **3**
gül

3. İtdi nesim müjde seḥer nergis ü güle
4. İrdi zamān-ı nefḫa-i ḥāḳ çeşm ü gūş oluñ

sāġar:

sāġarını: -ını
Mısra: **1**
Kadeh

1. Gül sāġarını pür itdi gelüñ pür-ḫurūş oluñ
2. Yaʿni irişdi vaḳt-i ṭarab bāde-nūş oluñ

gelüñ:

gelüñ:
Mısra: **1**
Buyrunuz

1. Gül sāġarını pür itdi gelüñ pür-ḫurūş oluñ
2. Yaʿni irişdi vaḳt-i ṭarab bāde-nūş oluñ

pür-ḫurūş:

pür-ḫurūş:
Mısra: **1**
Coşup eğlenmek.

1. Gül sāġarını pür itdi gelüñ pür-ḫurūş oluñ
2. Yaʿni irişdi vaḳt-i ṭarab bāde-nūş oluñ

ol:

oluñ: -uñ
Mısra: **1**
Olmak.

1. Gül sāġarını pür itdi gelüñ pür-ḫurūş oluñ
2. Yaʿni irişdi vaḳt-i ṭarab bāde-nūş oluñ

oluñ: -uñ
Mısra: **2**
Olmak.

1. Gül sāġarını pür itdi gelüñ pür-ḫurūş oluñ
2. Yaʿni irişdi vaḳt-i ṭarab bāde-nūş oluñ

oluñ: -uñ
Mısra: **8**
Olmak.

7. Zühhāda diñ niçeye dek ḫod-furūşluḳ
8. Pir-i muġāna ḫizmet idüñ mey-fürūş oluñ

oluñ: -uñ
Mısra: **10**
Olmak.

9. Yaḥyā bu demde alsa ele ṭolı cām-ı mey
10. Evrāḳ-ı gülle örtüñ anı ʿayb-pūş oluñ

ya'ni:

Ya'ni:
Mısra: **2**
Sözün kısası, doğrusu.

1. Gül sāġarını pür itdi gelüñ pür-ḫurūş oluñ
2. Yaʿni irişdi vaḳt-i ṭarab bāde-nūş oluñ

iriş:

irişdi: -di
Mısra: **2**
erişmek, gelip çatmak

1. Gül sāġarını pür itdi gelüñ pür-ḫurūş oluñ
2. Yaʿni irişdi vaḳt-i ṭarab bāde-nūş oluñ

bāde-nūş:

bāde-nūş:
Mısra: **2**
Şarap içenler.

1. Gül sāġarını pür itdi gelüñ pür-ḫurūş oluñ
2. Yaʿni irişdi vaḳt-i ṭarab bāde-nūş oluñ

nesim:

nesi̱m:
Mısra: **3**
meltem, esinti, tan yeli, seher yeli

3. İtdi nesi̱m müjde seḥer nergis ü güle
4. İrdi zamān-ı nefḥa-i ḥāḳ çeşm ü gūş oluñ

seher:

seḥer:
Mısra: **3**
Sabah olmağa başladığı vakit.

3. İtdi nesi̱m müjde seḥer nergis ü güle
4. İrdi zamān-ı nefḥa-i ḥāḳ çeşm ü gūş oluñ

nergis:

nergis:
Mısra: **3**
Nergis çiçeği.

3. İtdi nesi̱m müjde seḥer nergis ü güle
4. İrdi zamān-ı nefḥa-i ḥāḳ çeşm ü gūş oluñ

ü:

ü:
Mısra: **3**
ve

3. İtdi nesi̱m müjde seḥer nergis ü güle
4. İrdi zamān-ı nefḥa-i ḥāḳ çeşm ü gūş oluñ

İr:

İrdi: -di
Mısra: **4**
Ulaşmak.

3. İtdi nesi̱m müjde seḥer nergis ü güle
4. İrdi zamān-ı nefḥa-i ḥāḳ çeşm ü gūş oluñ

bülbül:

Bülbüllerüñ: -lerüñ
Mısra: **5**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

5. Bülbüllerüñ fiġānı bu kim mest-i şevḳ iken
6. Dirler ki ḫvāba vardı şeh-i gül ḫāmūş oluñ

fiġān:

fiġānı: -ı
Mısra: **5**
feryat, haykırıp bağırma

5. Bülbüllerüñ fiġānı bu kim mest-i şevḳ iken
6. Dirler ki ḫvāba vardı şeh-i gül ḫāmūş oluñ

iken:

iken:
Mısra: **5**
iken zarf fiili II ..dığı zaman

5. Bülbüllerüñ fiġānı bu kim mest-i şevḳ iken
6. Dirler ki ḫvāba vardı şeh-i gül ḫāmūş oluñ

zühhād:

Zühhāda: -a
Mısra: **7**
Zahidler

7. Zühhāda diñ niçeye dek ḫod-furūşluḳ
8. Pi̱r-i muġāna ḫizmet idüñ mey-fürūş oluñ

din:

din:
Mısra: **7**
Söylenmek, ifade edilmek.

7. Zühhāda diñ niçeye dek ḫod-furūşluḳ
8. Pi̱r-i muġāna ḫizmet idüñ mey-fürūş oluñ

hod-furūşluḳ:

ḫod-furūşluḳ:
Mısra: **7**
Kendini övmek.

7. Zühhāda diñ niçeye dek ḫod-furūşluḳ
8. Pi̱r-i muġāna ḫizmet idüñ mey-fürūş oluñ

mey-fürūş:

mey-fürūş:
Mısra: **8**
Şarap satıcı, meyhaneci

7. Zühhāda diñ niçeye dek ḫod-furūşluḳ
8. Pi̱r-i muġāna ḫizmet idüñ mey-fürūş oluñ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā bu demde alsa ele ṭolı cām-ı mey
10. Evrāḳ-ı gülle örtüñ anı ʿayb-pūş oluñ

bu:

bu:
Mısra: **9**
bu, işaret sıfatı

9. Yaḥyā bu demde alsa ele ṭolı cām-ı mey
10. Evrāḳ-ı gülle örtüñ anı ʿayb-pūş oluñ

dem:

demde: -de
Mısra: **9**
Zaman.

9. Yaḥyā bu demde alsa ele ṭolı cām-ı mey
10. Evrāḳ-ı gülle örtüñ anı ʿayb-pūş oluñ

tolı:

ṭolı:
Mısra: **9**
Dolu.

9. Yaḥyā bu demde alsa ele ṭolı cām-ı mey
10. Evrāḳ-ı gülle örtüñ anı ʿayb-pūş oluñ

ört:

örtüñ: -üñ
Mısra: **10**
Üzerini kapatmak II gizlemek.

9. Yaḥyā bu demde alsa ele ṭolı cām-ı mey
10. Evrāḳ-ı gülle örtüñ anı ʿayb-pūş oluñ

---

a:

anı: -nı
Mısra: **10**
O II işaret zamiri

9. Yaḥyā bu demde alsa ele ṭolı cām-ı mey
10. Evrāḳ-ı gülle örtüñ anı ʿayb-pūş oluñ

ʿayb-pūş:

ʿayb-pūş:
Mısra: **10**
Ayıp, kusur örtenler.

9. Yaḥyā bu demde alsa ele ṭolı cām-ı mey
10. Evrāḳ-ı gülle örtüñ anı ʿayb-pūş oluñ

---

pür itdi:

pür itdi: -
Mısra: **1**
Doldurmak II renklenmek.

1. Gül sāġarını pür itdi gelüñ pür-ḫurūş oluñ
2. Yaʿni irişdi vaḳt-i ṭarab bāde-nūş oluñ

---

vakt-i ṭarab:

vaḳt-i ṭarab: -
Mısra: **2**
Eğlenme zamanı.

1. Gül sāġarını pür itdi gelüñ pür-ḫurūş oluñ
2. Yaʿni irişdi vaḳt-i ṭarab bāde-nūş oluñ

---

müjde İtdi:

müjde İtdi: -
Mısra: **3**
Müjdelemek.

3. İtdi nesi̱m müjde seḥer nergis ü güle
4. İrdi zamān-ı nefḥa-i ḥāḳ çeşm ü gūş oluñ

---

zamān-ı nefḥa-i ḥāḳ:

zamān-ı nefḥa-i ḥāḳ: -
Mısra: **4**
Hakiki kokunun zamanı.

3. İtdi nesi̱m müjde seḥer nergis ü güle
4. İrdi zamān-ı nefḥa-i ḥāḳ çeşm ü gūş oluñ

çeşm ü gūş oluñ:

çeşm ü gūş oluñ: -
Mısra: **4**
Göz kulak olmak II dikkat etmek.

3. İtdi nesi̱m müjde seḥer nergis ü güle
4. İrdi zamān-ı nefḥa-i ḥāḳ çeşm ü gūş oluñ

---

bu kim:

bu kim: -
Mısra: **5**
Bu ki, budur.

5. Bülbüllerüñ fiġānı bu kim mest-i şevḳ iken
6. Dirler ki ḫvāba vardı şeh-i gül ḫāmūş oluñ

---

mest-i şevk:

mest-i şevḳ: -
Mısra: **5**
Arzu, istek sarhoşu. II aşk sarhoşu.

5. Bülbüllerüñ fiġānı bu kim mest-i şevḳ iken
6. Dirler ki ḫvāba vardı şeh-i gül ḫāmūş oluñ

---

dirler ki:

dirler ki: -
Mısra: **6**
derler ki

5. Bülbüllerüñ fiġānı bu kim mest-i şevḳ iken
6. Dirler ki ḫvāba vardı şeh-i gül ḫāmūş oluñ

---

h∨āba vardı:

ḫ∨āba vardı: -
Mısra: **6**
Uykuya dalmak.

5. Bülbüllerüñ fiġānı bu kim mest-i şevḳ iken
6. Dirler ki ḫvāba vardı şeh-i gül ḫāmūş oluñ

şeh-i gül:

şeh-i gül: -
Mısra: **6**
Güllerin sultanı II çiçeklerin sultanı II sevgili.

5. Bülbüllerüñ fiġānı bu kim mest-i şevḳ iken
6. Dirler ki ḫvāba vardı şeh-i gül ḫāmūş oluñ

---

hāmūş oluñ:

ḫāmūş oluñ: -
Mısra: **6**
Suskun olmak, ses çıkarmamak.

5. Bülbüllerüñ fiġānı bu kim mest-i şevḳ iken
6. Dirler ki ḫvāba vardı şeh-i gül ḫāmūş oluñ

---

niçeye dek:

niçeye dek: -
Mısra: **7**
Ne zamana kadar

7. Zühhāda diñ niçeye dek ḫod-furūşluḳ
8. Pi̱r-i muġāna ḫizmet idüñ mey-fürūş oluñ

---

pir-i muġāna:

pi̱r-i muġāna: -
Mısra: **8**
Meyhaneci II Sevgili.

7. Zühhāda diñ niçeye dek ḫod-furūşluḳ
8. Pi̱r-i muġāna ḫizmet idüñ mey-fürūş oluñ

---

hizmet idüñ:

ḫizmet idüñ: -
Mısra: **8**
hizmet etmek

7. Zühhāda diñ niçeye dek ḫod-furūşluḳ
8. Pi̱r-i muġāna ḫizmet idüñ mey-fürūş oluñ

---

cām-ı mey:

cām-ı mey: -
Mısra: **9**
Şarap kadehi

9. Yaḥyā bu demde alsa ele ṭolı cām-ı mey
10. Evrāḳ-ı gülle örtüñ anı ʿayb-pūş oluñ

---

ele alsa:

ele alsa: -
Mısra: **9**
Elinde tutmak, eline almak.

9. Yaḥyā bu demde alsa ele ṭolı cām-ı mey
10. Evrāḳ-ı gülle örtüñ anı ʿayb-pūş oluñ

---

evrāḳ-ı gülle:

evrāḳ-ı gülle: -
Mısra: **10**
Gül yaprakları

9. Yaḥyā bu demde alsa ele ṭolı cām-ı mey
10. Evrāḳ-ı gülle örtüñ anı ʿayb-pūş oluñ

ṭut:

ṭutalum: -alum
Mısra: **1**
Yönelmek, ihtiyar etmek.

1. Reh-i ṭaleb ṭutalum kūy-ı dil-rübā diyerek
2. Ṣafā vü miḥnete yāhū vü merḥabā diyerek

---

diyerek:

diyerek:
Mısra: **1**
Söyleyip II söyleyerek.

1. Reh-i ṭaleb ṭutalum kūy-ı dil-rübā diyerek
2. Ṣafā vü miḥnete yāhū vü merḥabā diyerek

diyerek:
Mısra: **2**
Söyleyip II söyleyerek.

1. Reh-i ṭaleb ṭutalum kūy-ı dil-rübā diyerek
2. Ṣafā vü miḥnete yāhū vü merḥabā diyerek

diyerek:
Mısra: **4**
Söyleyip II söyleyerek.

3. Getürdüñ ey dil-i āvāre sịneye bir bir
4. Ne deñlü ġuṣṣa vü ġam varsa āşinā diyerek

diyerek:
Mısra: **6**
Söyleyip II söyleyerek.

5. Şikenc-i ṭurra-i müşgịnine esịr oldı
6. Belāya uġradı dil zülfine belā diyerek

diyerek:
Mısra: **8**
Söyleyip II söyleyerek.

7. Ḫudā kerịmdür elbette eylemez maḥrūm
8. Murādına irişür her kişi Ḫudā diyerek

diyerek:
Mısra: **10**
Söyleyip II söyleyerek.

9. Açılmadıysa göñül künc-i ḥücrede Yaḥyā
10. Kenār-ı gülşene çıḳ şi’r-i dil-küşā diyerek

Ṣafā:

Ṣafā:
Mısra: **2**
Gönül huzuru

1. Reh-i ṭaleb ṭutalum kūy-ı dil-rübā diyerek
2. Ṣafā vü miḥnete yāhū vü merḥabā diyerek

---

vü:

vü:
Mısra: **2**
Ve

1. Reh-i ṭaleb ṭutalum kūy-ı dil-rübā diyerek
2. Ṣafā vü miḥnete yāhū vü merḥabā diyerek

vü:
Mısra: **2**
Ve

1. Reh-i ṭaleb ṭutalum kūy-ı dil-rübā diyerek
2. Ṣafā vü miḥnete yāhū vü merḥabā diyerek

---

miḥnet:

miḥnete: -e
Mısra: **2**
gam, keder, elem

1. Reh-i ṭaleb ṭutalum kūy-ı dil-rübā diyerek
2. Ṣafā vü miḥnete yāhū vü merḥabā diyerek

---

yāhū:

yāhū:
Mısra: **2**
Allah'a ısmarladık.

1. Reh-i ṭaleb ṭutalum kūy-ı dil-rübā diyerek
2. Ṣafā vü miḥnete yāhū vü merḥabā diyerek

---

merḥabā:

merḥabā:
Mısra: **2**
Hoş geldin.

1. Reh-i ṭaleb ṭutalum kūy-ı dil-rübā diyerek
2. Ṣafā vü miḥnete yāhū vü merḥabā diyerek

---

getür:

Getürdüñ: -düñ
Mısra: **3**
Getirmek

3. Getürdüñ ey dil-i āvāre sịneye bir bir
4. Ne deñlü ġuṣṣa vü ġam varsa āşinā diyerek

---

ey:

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Getürdüñ ey dil-i āvāre sịneye bir bir
4. Ne deñlü ġuṣṣa vü ġam varsa āşinā diyerek

---

sine:

sịneye: -ye
Mısra: **3**
göğüs, bağır ‖ gönül, yürek

3. Getürdüñ ey dil-i āvāre sịneye bir bir
4. Ne deñlü ġuṣṣa vü ġam varsa āşinā diyerek

---

var:

varsa: -sa
Mısra: **4**
var

3. Getürdüñ ey dil-i āvāre sịneye bir bir
4. Ne deñlü ġuṣṣa vü ġam

varsa āşinā diyerek

āşinā:

āşinā:
Mısra: **4**
bildik, tanıdık

3. Getürdüñ ey dil-i āvāre si̲neye bir bir
4. Ne deñlü ġuṣṣa vü ġam varsa āşinā diyerek

dil:

dil:
Mısra: **6**
gönül

5. Şikenc-i ṭurra-i müşgi̲nine esi̲r oldı
6. Belāya uġradı dil zülfine belā diyerek

zülf:

zülfine: -ine
Mısra: **6**
yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi ‖ saç ‖

5. Şikenc-i ṭurra-i müşgi̲nine esi̲r oldı
6. Belāya uġradı dil zülfine belā diyerek

belā:

belā:
Mısra: **6**
felaket, musibet

5. Şikenc-i ṭurra-i müşgi̲nine esi̲r oldı
6. Belāya uġradı dil zülfine belā diyerek

elbette:

elbette:
Mısra: **7**
mutlaka, hiç şüphesiz, muhakkak

7. Ḫudā keri̲mdür elbette eylemez maḥrūm
8. Murādına irişür her kişi Ḫudā diyerek

Hudā:

Ḫudā:
Mısra: **8**
Allah

7. Ḫudā keri̲mdür elbette eylemez maḥrūm
8. Murādına irişür her kişi Ḫudā diyerek

açılma:

Açılmadıysa: -dıysa
Mısra: **9**
Ferahlamamak II rahatlamamak.

9. Açılmadıysa göñül künc-i ḥücrede Yaḥyā
10. Kenār-ı gülşene çıḳ şi'r-i dil-küşā diyerek

göñül:

göñül:
Mısra: **9**
gönül

9. Açılmadıysa göñül künc-i ḥücrede Yaḥyā
10. Kenār-ı gülşene çıḳ şi'r-i dil-küşā diyerek

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Açılmadıysa göñül künc-i ḥücrede Yaḥyā
10. Kenār-ı gülşene çıḳ şi'r-i dil-küşā diyerek

çık:

çıḳ:
Mısra: **10**
Dışarıya varmak, gitmek.

9. Açılmadıysa göñül künc-i ḥücrede Yaḥyā
10. Kenār-ı gülşene çıḳ şi'r-i dil-küşā diyerek

reh-i ṭaleb:

reh-i ṭaleb: -
Mısra: **1**
Talep, istek yolu.

1. Reh-i ṭaleb ṭutalum kūy-ı dil-rübā diyerek
2. Ṣafā vü miḥnete yāhū vü merḥabā diyerek

kūy-ı dil-rübā:

kūy-ı dil-rübā: -
Mısra: **1**
Sevgilinin mahallesi, bulunduğu yer.

1. Reh-i ṭaleb ṭutalum kūy-ı dil-rübā diyerek
2. Ṣafā vü miḥnete yāhū vü merḥabā diyerek

dil-i āvāre:

dil-i āvāre: -
Mısra: **3**
Dağınık, perişan gönül.

3. Getürdüñ ey dil-i āvāre si̲neye bir bir
4. Ne deñlü ġuṣṣa vü ġam varsa āşinā diyerek

bir bir:

bir bir: -
Mısra: **3**
Tek tek, Birer birer.

3. Getürdüñ ey dil-i āvāre si̲neye bir bir
4. Ne deñlü ġuṣṣa vü ġam varsa āşinā diyerek

ne deñlü:

ne deñlü: -
Mısra: **4**
Ne kadar.

3. Getürdüñ ey dil-i āvāre si̲neye bir bir
4. Ne deñlü ġuṣṣa vü ġam varsa āşinā diyerek

ġuṣṣa vü ġam:

ġuṣṣa vü ġam: -
Mısra: **4**
Gam ve keder.

3. Getürdüñ ey dil-i āvāre si̲neye bir bir
4. Ne deñlü ġuṣṣa vü ġam varsa āşinā diyerek

esir oldı:

esi̲r oldı: -
Mısra: **5**
esaret altına alınmak, tutsak olmak

5. Şikenc-i ṭurra-i müşgi̲nine esi̲r oldı
6. Belāya uġradı dil zülfine belā diyerek

Şikenc-i ṭurra-i müşgi̲nine:

Şikenc-i ṭurra-i müşgi̲nine: -
Mısra: **5**
Misk kokulu saçların kıvrımı.

5. Şikenc-i ṭurra-i müşgi̲nine

esi̱r oldı
6. Belāya uġradı dil zülfine belā diyerek

belāya uġradı:

belāya uġradı: -
Mısra: **6**
kötü bir durumla karşılaşmak, musibete maruz kalmak

5. Şikenc-i ṭurra-i müşgi̱nine esi̱r oldı
6. Belāya uġradı dil zülfine belā diyerek

Hudā keri̱mdür:

Ḫudā keri̱mdür: -
Mısra: **7**
Allah büyüktür.

7. Ḫudā keri̱mdür elbette eylemez maḥrūm
8. Murādına irişür her kişi Ḫudā diyerek

maḥrūm eylemez:

maḥrūm eylemez: -
Mısra: **7**
Eksikliğini hissettirmemek.

7. Ḫudā keri̱mdür elbette eylemez maḥrūm
8. Murādına irişür her kişi Ḫudā diyerek

her kişi:

her kişi: -
Mısra: **8**
Herkes.

7. Ḫudā keri̱mdür elbette eylemez maḥrūm
8. Murādına irişür her kişi Ḫudā diyerek

murādına irişür:

murādına irişür: -
Mısra: **8**
İsteğine kavuşmak.

7. Ḫudā keri̱mdür elbette eylemez maḥrūm
8. Murādına irişür her kişi Ḫudā diyerek

künc-i hücrede:

künc-i ḥücrede: -
Mısra: **9**
(Âşığın gam) hücresinin köşesi.

9. Açılmadıysa göñül künc-i ḥücrede Yaḥyā
10. Kenār-ı gülşene çıḳ şi'r-i dil-küşā diyerek

kenār-ı gülşene:

kenār-ı gülşene: -
Mısra: **10**
Bahçe, gül bahçesi kenarı.

9. Açılmadıysa göñül künc-i ḥücrede Yaḥyā
10. Kenār-ı gülşene çıḳ şi'r-i dil-küşā diyerek

şi'r-i dil-küşā:

şi'r-i dil-küşā: -
Mısra: **10**
Gönle ferahlık veren şiir.

9. Açılmadıysa göñül künc-i ḥücrede Yaḥyā
10. Kenār-ı gülşene çıḳ şi'r-i dil-küşā diyerek

didügüñ:

didügüñ:
Mısra: **1**
Söylemek, dile getirmek, demek.

1. 'Ayn-ı ẕillet mi degül devlet-i düñyā didügüñ
2. Ḳatı alçaḳ görinür oldı en aʿla didügüñ

Katı:

Ḳatı:
Mısra: **2**
çok, pek

1. 'Ayn-ı ẕillet mi degül devlet-i düñyā didügüñ
2. Ḳatı alçaḳ görinür oldı en aʿla didügüñ

alçak:

alçaḳ:
Mısra: **2**
aşağılık, sefil.

1. 'Ayn-ı ẕillet mi degül devlet-i düñyā didügüñ
2. Ḳatı alçaḳ görinür oldı en aʿla didügüñ

görin:

görinür: -ür
Mısra: **2**
Benzemek, görünüşünde olmak.

1. 'Ayn-ı ẕillet mi degül devlet-i düñyā didügüñ
2. Ḳatı alçaḳ görinür oldı en aʿla didügüñ

ol:

oldı: -dı
Mısra: **2**
Olmak.

1. 'Ayn-ı ẕillet mi degül devlet-i düñyā didügüñ
2. Ḳatı alçaḳ görinür oldı en aʿla didügüñ

olur: -ur
Mısra: **5**
Olmak.

5. Müntehā-yı emel ü maṭlab-ı aʿlā mı olur
6. Serv-ḳadler var iken sidre vü ṭūbā didügüñ

en:

en:
Mısra: **2**
Başına geldiği sıfatların üstün derecede olduğunu gösteren kelime

1. 'Ayn-ı ẕillet mi degül devlet-i düñyā didügüñ
2. Ḳatı alçaḳ görinür oldı en aʿla didügüñ

aʿla:

aʿla:
Mısra: **2**
yüce.

1. 'Ayn-ı ẕillet mi degül devlet-i düñyā didügüñ
2. Ḳatı alçaḳ görinür oldı en aʿla didügüñ

di:

didügüñ: -düg, -üñ
Mısra: **2**
Söylemek II dile getirmek, demek.

1. 'Ayn-ı ẕillet mi degül devlet-i düñyā didügüñ
2. Ḳatı alçaḳ görinür oldı en aʿla didügüñ

didügüñ: -düg, -üñ
Mısra: **4**
Söylemek II dile getirmek II demek.

3. Küy-ı cānānı ḳoyup anda ṭurur mı ādem
4. Zāhidā bilmemiyüz cennet-i

me’vā didügüñ

didügüñ: -dügüñ
Mısra: **6**
Söylemek II dile getirmek II demek.

5. Müntehā-yı emel ü maṭlab-ı aʿlā mı olur
6. Serv-ḳadler var iken sidre vü ṭūbā didügüñ

didügüñ: -düg, -üñ
Mısra: **8**
Söylemek II dile getirmek II demek.

7. Ḫūbdur eyledügüñ naġmede söz yoḳ ammā
8. Girse gūş-ı güle ey bülbül-i şeydā didügüñ

dirdüñ: -rdüñ
Mısra: **9**
Söylemek.

9. Ḥaẕer it seng-i cefāsından o şūhuñ dirdüñ
10. ʿĀḳibet geldi benüm başuma Yaḥyā didügüñ

didügüñ: -düg, -üñ
Mısra: **10**
Söylemek II dile getirmek II demek.

9. Ḥaẕer it seng-i cefāsından o şūhuñ dirdüñ
10. ʿĀḳibet geldi benüm başuma Yaḥyā didügüñ

---

koy:

ḳoyup: -up
Mısra: **3**
bırakmak, terketmek.

3. Kūy-ı cānānı ḳoyup anda ṭurur mı ādem
4. Zāhidā bilmemiyüz cennet-i me’vā didügüñ

---

anda:

anda:
Mısra: **3**
orada, o tarafta

3. Kūy-ı cānānı ḳoyup anda ṭurur mı ādem
4. Zāhidā bilmemiyüz cennet-i me’vā didügüñ

---

tur:

ṭurur: -ur
Mısra: **3**
Durmak, yer etmek.

3. Kūy-ı cānānı ḳoyup anda ṭurur mı ādem
4. Zāhidā bilmemiyüz cennet-i me’vā didügüñ

---

mı:

mı:
Mısra: **3**
soru edatı

3. Kūy-ı cānānı ḳoyup anda ṭurur mı ādem
4. Zāhidā bilmemiyüz cennet-i me’vā didügüñ

mı:
Mısra: **5**
soru edatı

5. Müntehā-yı emel ü maṭlab-ı aʿlā mı olur
6. Serv-ḳadler var iken sidre vü ṭūbā didügüñ

ādem:

ādem:
Mısra: **3**
insan II âşık

3. Kūy-ı cānānı ḳoyup anda ṭurur mı ādem
4. Zāhidā bilmemiyüz cennet-i me’vā didügüñ

---

zāhidā:

Zāhidā:
Mısra: **4**
Ey zâhid!

3. Kūy-ı cānānı ḳoyup anda ṭurur mı ādem
4. Zāhidā bilmemiyüz cennet-i me’vā didügüñ

---

bilme:

bilmemiyüz: -miyüz
Mısra: **4**
bilmemek II haberdar olmamak

3. Kūy-ı cānānı ḳoyup anda ṭurur mı ādem
4. Zāhidā bilmemiyüz cennet-i me’vā didügüñ

ü:

ü:
Mısra: **5**
ve

5. Müntehā-yı emel ü maṭlab-ı aʿlā mı olur
6. Serv-ḳadler var iken sidre vü ṭūbā didügüñ

---

serv-ḳad:

Serv-ḳadler: -ler
Mısra: **6**
Servi boylu || güzel.

5. Müntehā-yı emel ü maṭlab-ı aʿlā mı olur
6. Serv-ḳadler var iken sidre vü ṭūbā didügüñ

---

var:

var:
Mısra: **6**
var, mevcut.

5. Müntehā-yı emel ü maṭlab-ı aʿlā mı olur
6. Serv-ḳadler var iken sidre vü ṭūbā didügüñ

---

iken:

iken:
Mısra: **6**
Ek-fiilin zarf-fiil eki almış biçimi

5. Müntehā-yı emel ü maṭlab-ı aʿlā mı olur
6. Serv-ḳadler var iken sidre vü ṭūbā didügüñ

Ḫūb:

Ḫūbdur: -dur
Mısra: **7**
Güzel.

7. Ḫūbdur eyledügüñ naġmede söz yoḳ ammā
8. Girse gūş-ı güle ey bülbül-i şeydā didügüñ

---

eyle:

eyledügüñ: -dügüñ
Mısra: **7**
etmek, yapmak.

7. Ḫūbdur eyledügüñ naġmede söz yoḳ ammā
8. Girse gūş-ı güle ey bülbül-i şeydā didügüñ

---

naġme:

naġmede: -de
Mısra: **7**
etkileyici söz II nağme

7. Ḫūbdur eyledügüñ naġmede söz yoḳ ammā
8. Girse gūş-ı güle ey bülbül-i şeydā didügüñ

söz:

söz:
Mısra: **7**
söz, söylem

7. Ḫūbdur eyledügüñ naġmede söz yoḳ ammā
8. Girse gūş-ı güle ey bülbül-i şeydā didügüñ

yok:

yoḳ:
Mısra: **7**
Yok II mevcut değil.

7. Ḫūbdur eyledügüñ naġmede söz yoḳ ammā
8. Girse gūş-ı güle ey bülbül-i şeydā didügüñ

ammā:

ammā:
Mısra: **7**
Ancak, ama.

7. Ḫūbdur eyledügüñ naġmede söz yoḳ ammā
8. Girse gūş-ı güle ey bülbül-i şeydā didügüñ

ey:

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Ḫūbdur eyledügüñ naġmede söz yoḳ ammā
8. Girse gūş-ı güle ey bülbül-i şeydā didügüñ

o:

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Ḥaẕer it seng-i cefāsından o şūhuñ dirdüñ
10. ʻĀḳibet geldi benüm başuma Yaḥyā didügüñ

şūh:

şūhuñ: -uñ
Mısra: **9**
İşveli, cilveli ll sevgili

9. Ḥaẕer it seng-i cefāsından o şūhuñ dirdüñ
10. ʻĀḳibet geldi benüm başuma Yaḥyā didügüñ

ʻĀḳibet:

ʻĀḳibet:
Mısra: **10**
Son, nihayet II Netice, sonuç.

9. Ḥaẕer it seng-i cefāsından o şūhuñ dirdüñ
10. ʻĀḳibet geldi benüm başuma Yaḥyā didügüñ

ben:

benüm: -üm
Mısra: **10**
Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Ḥaẕer it seng-i cefāsından o şūhuñ dirdüñ
10. ʻĀḳibet geldi benüm başuma Yaḥyā didügüñ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḥaẕer it seng-i cefāsından o şūhuñ dirdüñ
10. ʻĀḳibet geldi benüm başuma Yaḥyā didügüñ

ʻayn-ı ẕillet:

ʻayn-ı ẕillet: -
Mısra: **1**
Alçak göz.

1. ʻAyn-ı ẕillet mi degül devlet-i düñyā didügüñ
2. Ḳatı alçaḳ görinür oldı en aʿla didügüñ

kūy-ı cānānı:

kūy-ı cānānı: -
Mısra: **3**
Sevgilinin bulunduğu yer, köy.

3. Kūy-ı cānānı ḳoyup anda ṭurur mı ādem
4. Zāhidā bilmemiyüz cennet-i me'vā didügüñ

müntehā-yı emel:

müntehā-yı emel: -
Mısra: **5**
İsteklerin nihayeti II dileklerin sonu.

5. Müntehā-yı emel ü maṭlab-ı aʿlā mı olur
6. Serv-ḳadler var iken sidre vü ṭūbā didügüñ

bülbül-i şeydā:

bülbül-i şeydā: -
Mısra: **8**
çılgın bülbül ll âşık

7. Ḫūbdur eyledügüñ naġmede söz yoḳ ammā
8. Girse gūş-ı güle ey bülbül-i şeydā didügüñ

cennet-i me'vā:

cennet-i me'vā: -
Mısra: **4**
Kur'an'da adı geçen sekiz cennetten biri.

3. Kūy-ı cānānı ḳoyup anda ṭurur mı ādem
4. Zāhidā bilmemiyüz cennet-i me'vā didügüñ

maṭlab-ı aʿlā:

maṭlab-ı aʿlā: -
Mısra: **5**
Yüce, yüksek maksat.

5. Müntehā-yı emel ü maṭlab-ı aʿlā mı olur
6. Serv-ḳadler var iken sidre vü ṭūbā didügüñ

seng-i cefāsından:

seng-i cefāsından: -
Mısra: **9**
Eziyet taşı.

9. Ḥaẕer it seng-i cefāsından o şūhuñ dirdüñ
10. ʻĀḳibet geldi benüm başuma Yaḥyā didügüñ

Ḥaẕer it:

Ḥaẕer it: -
Mısra: **9**
Çekin, sakın, yapma.

9. Ḥaẕer it seng-i cefāsından o şūhuñ dirdüñ
10. ʻĀḳibet geldi benüm başuma Yaḥyā didügüñ

sidre vü ṭūbā:

sidre vü ṭūbā: -
Mısra: **6**
Sidre ve Tuba ağaçları

5. Müntehā-yı emel ü maṭlab-ı aʿlā mı olur
6. Serv-ḳadler var iken sidre vü ṭūbā didügüñ

devlet-i dünyā:

devlet-i dünyā: -
Mısra: **1**
dünya saadeti ‖ baht II dünya ülkesi.

1. ʻAyn-ı ẕillet mi degül devlet-i dünyā didügüñ
2. Ḳatı alçaḳ görinür oldı en aʿla didügüñ

---

degül mi:

degül mi: -
Mısra: **1**
Değil mi

1. ʻAyn-ı ẕillet mi degül devlet-i dünyā didügüñ
2. Ḳatı alçaḳ görinür oldı en aʿla didügüñ

---

gūş-ı güle girse:

gūş-ı güle girse: -
Mısra: **8**
Gülün kulak vermesi II kulağa benzeyen gülün söyleneni duyması. II gülün söyleneni dinlemesi.

7. Ḫūbdur eyledügüñ naġmede söz yoḳ ammā
8. Girse gūş-ı güle ey bülbül-i şeydā didügüñ

---

başuma geldi:

başuma geldi: -
Mısra: **10**
Kötü bir durumla karşılaşmak II tecrübe etmek II beklenmedik, şaşırtıcı bir olay veya durumla karşılaşmak.

9. Ḫaẕer it seng-i cefāsından o şūḫuñ dirdüñ
10. ʻĀḳibet geldi benüm başuma Yaḥyā didügüñ

Ṣalın:

Ṣalınsun: -sun
Mısra: **1**
Naz ve eda ile yürümek

1. Ṣalınsuñ ʿıyd irişdi yine ḫūbānı Sitanbul'uñ
2. Yine ārāste olsuñ ḳarāmānı Sitanbul'uñ

ʿıyd:

ʿıyd:
Mısra: **1**
Bayram

1. Ṣalınsuñ ʿıyd irişdi yine ḫūbānı Sitanbul'uñ
2. Yine ārāste olsuñ ḳarāmānı Sitanbul'uñ

---

iriş:

irişdi: -di
Mısra: **1**
erişmek, gelip çatmak

1. Ṣalınsuñ ʿıyd irişdi yine ḫūbānı Sitanbul'uñ
2. Yine ārāste olsuñ ḳarāmānı Sitanbul'uñ

---

yine:

yine:
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene.

1. Ṣalınsuñ ʿıyd irişdi yine ḫūbānı Sitanbul'uñ
2. Yine ārāste olsuñ ḳarāmānı Sitanbul'uñ

Yine:
Mısra: **2**
Bir daha, tekrar, gene.

1. Ṣalınsuñ ʿıyd irişdi yine ḫūbānı Sitanbul'uñ
2. Yine ārāste olsuñ ḳarāmānı Sitanbul'uñ

ḫūbān:

ḫūbānı: -ı
Mısra: **1**
Güzeller, dilberler.

1. Ṣalınsuñ ʿıyd irişdi yine ḫūbānı Sitanbul'uñ
2. Yine ārāste olsuñ ḳarāmānı Sitanbul'uñ

---

sitanbul':

Sitanbul'uñ: -uñ
Mısra: **1**
İstanbul.

1. Ṣalınsuñ ʿıyd irişdi yine ḫūbānı Sitanbul'uñ
2. Yine ārāste olsuñ ḳarāmānı Sitanbul'uñ

Sitanbul'uñ: -uñ
Mısra: **2**
İstanbul.

1. Ṣalınsuñ ʿıyd irişdi yine ḫūbānı Sitanbul'uñ
2. Yine ārāste olsuñ ḳarāmānı Sitanbul'uñ

Sitanbul'uñ: -uñ
Mısra: **4**
İstanbul.

3. Ṣafālar kesb idüp ʿuşşāḳ olunsun merḥabā yer yer
4. Vefā meydānına gelsün cevānānı Sitanbul'uñ

Sitanbul'uñ: -uñ
Mısra: **6**
İstanbul.

5. Döner ḫurşīd-i ʻālem-tābına gerdūn-ı gerdānuñ
6. Binüp dolaba her bir māh-ı tābānı Sitanbul'uñ

Sitanbul'uñ: -uñ
Mısra: **8**
İstanbul.

7. Semend-i nāzla yügrük cevānlar seyre çıḳsunlar
8. Pür olsun ḫūblarla At Meydānı Sitanbul'uñ

Sitanbul'uñ: -uñ
Mısra: **10**
İstanbul.

9. Bu şiʿrüñ ḥaḳ budur Yaḥyā ki ġāyet bī-naẓīr oldı
10. Pesend eylerse lāyıḳ ehl-i irfānı Sitanbul'uñ

ḳarāmān:

ḳarāmānı: -ı
Mısra: **2**
Güzeller II Sevgilinin atalarının bulunduğu yerdir.

1. Ṣalınsuñ ʿıyd irişdi yine ḫūbānı Sitanbul'uñ
2. Yine ārāste olsuñ ḳarāmānı Sitanbul'uñ

Ṣafā:

Ṣafālar: -lar
Mısra: **3**
Neşe, mutluluk, zevk.

3. Ṣafālar kesb idüp ʿuşşāḳ olunsun merḥabā yer yer
4. Vefā meydānına gelsün cevānānı Sitanbul'uñ

ʿuşşāḳ:

ʿuşşāḳ:
Mısra: **3**
âşıklar

3. Ṣafālar kesb idüp ʿuşşāḳ olunsun merḥabā yer yer
4. Vefā meydānına gelsün cevānānı Sitanbul'uñ

---

olun:

olunsun: -sun
Mısra: **3**
Olmak, ... hâle gelmek.

3. Ṣafālar kesb idüp ʿuşşāḳ olunsun merḥabā yer yer
4. Vefā meydānına gelsün cevānānı Sitanbul'uñ

merḥabā:

merḥabā:
Mısra: **3**
Selam hitabı II Hatır sormak.

3. Ṣafālar kesb idüp ʿuşşāḳ olunsun merḥabā yer yer
4. Vefā meydānına gelsün cevānānı Sitanbul'uñ

gel:

gelsün: -sün
Mısra: **4**
Gelmek.

3. Ṣafālar kesb idüp ʿuşşāḳ olunsun merḥabā yer yer
4. Vefā meydānına gelsün cevānānı Sitanbul'uñ

cevānān:

cevānānı: -ı
Mısra: **4**
Genç, delikanlı.

3. Ṣafālar kesb idüp ʿuşşāḳ olunsun merḥabā yer yer
4. Vefā meydānına gelsün cevānānı Sitanbul'uñ

dön:

Döner: -er
Mısra: **5**
Dönmek, kendi etrafında hareket etmek. II yönelmek.

5. Döner ḫurşi̱d-i ʻālem-tābına gerdūn-ı gerdānuñ
6. Binüp dolaba her bir māh-ı tābānı Sitanbul'uñ

bin:

Binüp: -üp
Mısra: **6**
Binmek.

5. Döner ḫurşi̱d-i ʻālem-tābına gerdūn-ı gerdānuñ
6. Binüp dolaba her bir māh-ı tābānı Sitanbul'uñ

dolab:

dolaba: -a
Mısra: **6**
dönme dolap.

5. Döner ḫurşi̱d-i ʻālem-tābına gerdūn-ı gerdānuñ
6. Binüp dolaba her bir māh-ı tābānı Sitanbul'uñ

ḫūb:

ḫūblarla: -larla
Mısra: **8**
Güzel.

7. Semend-i nāzla yügrük cevānlar seyre çıḳsunlar
8. Pür olsun ḫūblarla At Meydānı Sitanbul'uñ

bu:

Bu:
Mısra: **9**
bu, işaret sıfatı

9. Bu şiʿrüñ ḥaḳ budur Yaḥyā ki ġāyet bi̱-naẕi̱r oldı
10. Pesend eylerse lāyıḳ ehl-i irfānı Sitanbul'uñ

şiʿr:

şiʿrüñ: -üñ
Mısra: **9**
Şiir.

9. Bu şiʿrüñ ḥaḳ budur Yaḥyā ki ġāyet bi̱-naẕi̱r oldı
10. Pesend eylerse lāyıḳ ehl-i irfānı Sitanbul'uñ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bu şiʿrüñ ḥaḳ budur Yaḥyā ki ġāyet bi̱-naẕi̱r oldı
10. Pesend eylerse lāyıḳ ehl-i irfānı Sitanbul'uñ

ki:

ki: Mısra: **9**
ki

9. Bu şiʿrüñ ḥaḳ budur Yaḥyā ki ġāyet bi̱-naẕi̱r oldı
10. Pesend eylerse lāyıḳ ehl-i irfānı Sitanbul'uñ

ġāyet:

ġāyet:
Mısra: **9**
Oldukça II çok.

9. Bu şiʿrüñ ḥaḳ budur Yaḥyā ki ġāyet bi̱-naẕi̱r oldı
10. Pesend eylerse lāyıḳ ehl-i irfānı Sitanbul'uñ

lāyıḳ:

lāyıḳ:
Mısra: **10**
Yakışır, münasip

9. Bu şiʿrüñ ḥaḳ budur Yaḥyā ki ġāyet bi̱-naẕi̱r oldı
10. Pesend eylerse lāyıḳ ehl-i irfānı Sitanbul'uñ

kesb idüp:

kesb idüp: -
Mısra: **3**
Edinmek, elde etmek, kazanmak.

3. Ṣafālar kesb idüp ʿuşşāḳ olunsun merḥabā yer yer
4. Vefā meydānına gelsün cevānānı Sitanbul'uñ

pür olsun:

pür olsun: -
Mısra: **8**
dolmak

7. Semend-i nāzla yügrük cevānlar seyre çıḳsunlar
8. Pür olsun ḫūblarla At Meydānı Sitanbul'uñ

at meydānı:

at meydānı: -
Mısra: **8**
Sultanahmet Meydanı II Topkapı Sarayı'nın bayram alanı II Eskiden büyük şenliklerin, esnaf alaylarının gerçekleştiği At Meydanı.

7. Semend-i nāzla yügrük cevānlar seyre çıḳsunlar
8. Pür olsun ḫūblarla At Meydānı Sitanbul'uñ

gerdūn-ı gerdānuñ:

gerdūn-ı gerdānuñ: -
Mısra: **5**
Dönen dünya, felek.

5. Döner ḫurşi̱d-i ʻālem-tābına gerdūn-ı gerdānuñ
6. Binüp dolaba her bir māh-ı tābānı Sitanbul'uñ

yer yer:

yer yer: -
Mısra: **3**
Zaman zaman

3. Ṣafālar kesb idüp ʿuşşāḳ olunsun merḥabā yer yer
4. Vefā meydānına gelsün cevānānı Sitanbul'uñ

māh-ı tābānı:

māh-ı tābānı: -
Mısra: **6**
Parlak ay II güzel.

5. Döner ḫurşi̱d-i ʿālem-tābına gerdūn-ı gerdānuñ
6. Binüp dolaba her bir māh-ı tābānı Sitanbul'uñ

hurşid-i ʿālem-tābına:

ḫurşi̱d-i ʿālem-tābına: -
Mısra: **5**
Dünyayı aydınlatan güneş

5. Döner ḫurşi̱d-i ʿālem-tābına gerdūn-ı gerdānuñ
6. Binüp dolaba her bir māh-ı tābānı Sitanbul'uñ

her bir:

her bir: -
Mısra: **6**
Her bir II bütün.

5. Döner ḫurşi̱d-i ʿālem-tābına gerdūn-ı gerdānuñ
6. Binüp dolaba her bir māh-ı tābānı Sitanbul'uñ

pesend eylerse:

pesend eylerse: -
Mısra: **10**
Beğenmek.

9. Bu şiʿrüñ ḥaḳ budur Yaḥyā ki ġāyet bi̱-naẓi̱r oldı
10. Pesend eylerse lāyıḳ ehl-i irfānı Sitanbul'uñ

ehl-i irfānı:

ehl-i irfānı: -
Mısra: **10**
İrfan sahibi, bilgili.

9. Bu şiʿrüñ ḥaḳ budur Yaḥyā ki ġāyet bi̱-naẓi̱r oldı
10. Pesend eylerse lāyıḳ ehl-i irfānı Sitanbul'uñ

seyre çıḳsunlar:

seyre çıḳsunlar: -
Mısra: **7**
Gezintiye çıkmak, dolaşmak.

7. Semend-i nāzla yügrük cevānlar seyre çıḳsunlar
8. Pür olsun ḫūblarla At Meydānı Sitanbul'uñ

semend-i nāzla:

semend-i nāzla: -
Mısra: **7**
Naz atı II sevgili.

7. Semend-i nāzla yügrük cevānlar seyre çıḳsunlar
8. Pür olsun ḫūblarla At Meydānı Sitanbul'uñ

ḥaḳ budur:

ḥaḳ budur: -
Mısra: **9**
doğrusu, gerçekte, aslında

9. Bu şiʿrüñ ḥaḳ budur Yaḥyā ki ġāyet bi̱-naẓi̱r oldı
10. Pesend eylerse lāyıḳ ehl-i irfānı Sitanbul'uñ

ārāste olsun:

ārāste olsun: -
Mısra: **2**
Süslenmek.

1. Ṣalınsuñ ʿıyd irişdi yine ḫūbānı Sitanbul'uñ
2. Yine ārāste olsuñ ḳarāmānı Sitanbul'uñ

vefā meydānına:

vefā meydānına: -
Mısra: **4**
Vefa Meydanı II İstanbul'da bir semt adı.

3. Ṣafālar kesb idüp ʿuşşāḳ olunsun merḥabā yer yer
4. Vefā meydānına gelsün cevānānı Sitanbul'uñ

yügrük cevānlar:

yügrük cevānlar: -
Mısra: **7**
Hızlı koşan genç II hızlı yürüyen gençler.

7. Semend-i nāzla yügrük cevānlar seyre çıḳsunlar
8. Pür olsun ḫūblarla At Meydānı Sitanbul'uñ

bi-naẓir oldı:

bi̱-naẓi̱r oldı: -
Mısra: **9**
benzersiz olmak

9. Bu şiʿrüñ ḥaḳ budur Yaḥyā ki ġāyet bi̱-naẓi̱r oldı
10. Pesend eylerse lāyıḳ ehl-i irfānı Sitanbul'uñ

dik:

Dikdiler: -di, -ler
Mısra: **1**
Saplamak II batırmak.

1. Dikdiler her yāre kim si̱nemde açdı ḫançerüñ
2. Seyrine gel bāġ-ı miḥnetde açılmış güllerüñ

her:

her:
Mısra: **1**
her, her bir

1. Dikdiler her yāre kim si̱nemde açdı ḫançerüñ
2. Seyrine gel bāġ-ı miḥnetde açılmış güllerüñ

yāre:

yāre:
Mısra: **1**
yer, taraf II yara.

1. Dikdiler her yāre kim si̱nemde açdı ḫançerüñ
2. Seyrine gel bāġ-ı miḥnetde açılmış güllerüñ

kim:

kim:
Mısra: **1**
ki

1. Dikdiler her yāre kim si̱nemde açdı ḫançerüñ
2. Seyrine gel bāġ-ı miḥnetde açılmış güllerüñ

sine:

si̱nemde: -mde
Mısra: **1**
göğüs, bağır ǁ gönül, yürek

1. Dikdiler her yāre kim si̱nemde açdı ḫançerüñ
2. Seyrine gel bāġ-ı miḥnetde açılmış güllerüñ

açılmış güllerüñ

dü sāle duḫterüñ

aç:

açdı: -dı
Mısra: **1**
Ortaya çıkarmak II yara açmak.

1. Dikdiler her yāre kim sịnemde açdı ḫançerüñ
2. Seyrine gel bāġ-ı miḥnetde açılmış güllerüñ

hançer:

ḫançerüñ: -üñ
Mısra: **1**
Hançer, kılıç. II sevgilinin yan bakışı. II sevgilinin kirpikleri.

1. Dikdiler her yāre kim sịnemde açdı ḫançerüñ
2. Seyrine gel bāġ-ı miḥnetde açılmış güllerüñ

seyr:

Seyrine: -ine
Mısra: **2**
Gezinti, gezme ‖ temaşa, manzara

1. Dikdiler her yāre kim sịnemde açdı ḫançerüñ
2. Seyrine gel bāġ-ı miḥnetde açılmış güllerüñ

gel:

gel:
Mısra: **2**
Gelmek.

1. Dikdiler her yāre kim sịnemde açdı ḫançerüñ
2. Seyrine gel bāġ-ı miḥnetde açılmış güllerüñ

açılmış:

açılmış:
Mısra: **2**
Kapalı konumdan açık konuma gelen II çiçeğin açılması II ortaya çıkmak.

1. Dikdiler her yāre kim sịnemde açdı ḫançerüñ
2. Seyrine gel bāġ-ı miḥnetde açılmış güllerüñ

gül:

güllerüñ: -lerüñ
Mısra: **2**
Gül II yara.

1. Dikdiler her yāre kim sịnemde açdı ḫançerüñ
2. Seyrine gel bāġ-ı miḥnetde

nice:

nice:
Mısra: **3**
nasıl

3. Vāʿiẓ-i şehre nice ʿāḳil disün pịr-i muġān
4. Adına ümmü'l-ḫabāʾiŝ der dü sāle duḫterüñ

ʿāḳil:

ʿāḳil:
Mısra: **3**
akıllı kimse.

3. Vāʿiẓ-i şehre nice ʿāḳil disün pịr-i muġān
4. Adına ümmü'l-ḫabāʾiŝ der dü sāle duḫterüñ

di:

disün: -sün
Mısra: **3**
Söylemek.

3. Vāʿiẓ-i şehre nice ʿāḳil disün pịr-i muġān
4. Adına ümmü'l-ḫabāʾiŝ der dü sāle duḫterüñ

ad:

Adına: -ına
Mısra: **4**
İsim, nam.

3. Vāʿiẓ-i şehre nice ʿāḳil disün pịr-i muġān
4. Adına ümmü'l-ḫabāʾiŝ der dü sāle duḫterüñ

ümmü'l-ḫabāʾiŝ:

ümmü'l-ḫabāʾiŝ:
Mısra: **4**
Kötülüklerin annesi II şarap.

3. Vāʿiẓ-i şehre nice ʿāḳil disün pịr-i muġān
4. Adına ümmü'l-ḫabāʾiŝ der dü sāle duḫterüñ

de:

der: -r
Mısra: **4**
Söylemek.

3. Vāʿiẓ-i şehre nice ʿāḳil disün pịr-i muġān
4. Adına ümmü'l-ḫabāʾiŝ der

duhter:

duḫterüñ: -üñ
Mısra: **4**
Kız II (şarap) kızı.

3. Vāʿiẓ-i şehre nice ʿāḳil disün pịr-i muġān
4. Adına ümmü'l-ḫabāʾiŝ der dü sāle duḫterüñ

Hançer:

Ḫançerüñ: -üñ
Mısra: **5**
Hançer. II sevgilinin kirpikleri.

5. Ḫançerüñ āyịnesinde görinür şekl-i hilāl
6. Vay rūy-ı mihr göstermezse re'y-i enverüñ

āyịne:

āyịnesinde: -si, -n, -de
Mısra: **5**
Ayna II yansıma.

5. Ḫançerüñ āyịnesinde görinür şekl-i hilāl
6. Vay rūy-ı mihr göstermezse re'y-i enverüñ

görin:

görinür: -ür
Mısra: **5**
Görünmek II yansıma.

5. Ḫançerüñ āyịnesinde görinür şekl-i hilāl
6. Vay rūy-ı mihr göstermezse re'y-i enverüñ

vay:

Vay:
Mısra: **6**
Eyvah, yazık

5. Ḫançerüñ āyịnesinde görinür şekl-i hilāl
6. Vay rūy-ı mihr göstermezse re'y-i enverüñ

göster:

göstermezse: -mezse
Mısra: **6**
Göstermemek II Görülmesini sağlamamak.

5. Ḫançerüñ āyịnesinde görinür şekl-i hilāl

6. Vay rūy-ı mihr göstermezse re'y-i enverüñ

gibi var bir çākerüñ

gibi var bir çākerüñ

meded:

meded:
Mısra: **7**
aman eyvah II yardım, lutuf

7. İḥtirāz eyle meded göz degmesün mecrūḥ olur
8. Ḫaylice nāzükdür ey ġonce-dehen laʿl-i terüñ

Haylice:

Ḫaylice:
Mısra: **8**
Epeyce, oldukça fazla.

7. İḥtirāz eyle meded göz degmesün mecrūḥ olur
8. Ḫaylice nāzükdür ey ġonce-dehen laʿl-i terüñ

nāzük:

nāzükdür: -dür
Mısra: **8**
Narin II hassas.

7. İḥtirāz eyle meded göz degmesün mecrūḥ olur
8. Ḫaylice nāzükdür ey ġonce-dehen laʿl-i terüñ

ey:

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. İḥtirāz eyle meded göz degmesün mecrūḥ olur
8. Ḫaylice nāzükdür ey ġonce-dehen laʿl-i terüñ

ġonce-dehen:

ġonce-dehen:
Mısra: **8**
Gonca ağızlı.

7. İḥtirāz eyle meded göz degmesün mecrūḥ olur
8. Ḫaylice nāzükdür ey ġonce-dehen laʿl-i terüñ

dil-berā:

dil-berā:
Mısra: **9**
Ey gönül alan II ey sevgili

9. İltifāt it dil-berā düñyāya virme ḫāṭıruñ
10. Ḳıymetin bil çüñki Yaḥyā

dünyā:

dünyāya: -ya
Mısra: **9**
dünya

9. İltifāt it dil-berā düñyāya virme ḫāṭıruñ
10. Ḳıymetin bil çüñki Yaḥyā gibi var bir çākerüñ

virme:

virme:
Mısra: **9**
Vermemek II yoğunlaştırmamak.

9. İltifāt it dil-berā düñyāya virme ḫāṭıruñ
10. Ḳıymetin bil çüñki Yaḥyā gibi var bir çākerüñ

ḫāṭır:

ḫāṭıruñ: -uñ
Mısra: **9**
Gönül II zihin.

9. İltifāt it dil-berā düñyāya virme ḫāṭıruñ
10. Ḳıymetin bil çüñki Yaḥyā gibi var bir çākerüñ

çünki:

çünki:
Mısra: **10**
çünkü, zira

9. İltifāt it dil-berā düñyāya virme ḫāṭıruñ
10. Ḳıymetin bil çüñki Yaḥyā gibi var bir çākerüñ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. İltifāt it dil-berā düñyāya virme ḫāṭıruñ
10. Ḳıymetin bil çüñki Yaḥyā gibi var bir çākerüñ

gibi:

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. İltifāt it dil-berā düñyāya virme ḫāṭıruñ
10. Ḳıymetin bil çüñki Yaḥyā

var:

var:
Mısra: **10**
var, mevcut.

9. İltifāt it dil-berā düñyāya virme ḫāṭıruñ
10. Ḳıymetin bil çüñki Yaḥyā gibi var bir çākerüñ

bir:

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. İltifāt it dil-berā düñyāya virme ḫāṭıruñ
10. Ḳıymetin bil çüñki Yaḥyā gibi var bir çākerüñ

çāker:

çākerüñ: -üñ
Mısra: **10**
Kul, köle II âşık.

9. İltifāt it dil-berā düñyāya virme ḫāṭıruñ
10. Ḳıymetin bil çüñki Yaḥyā gibi var bir çākerüñ

bāġ-ı mihnetde:

bāġ-ı miḥnetde: -
Mısra: **2**
Üzüntü, dert bahçesi. II gönül.

1. Dikdiler her yāre kim sīnemde açdı ḫançerüñ
2. Seyrine gel bāġ-ı miḥnetde açılmış güllerüñ

pir-i muġān:

pīr-i muġān: -
Mısra: **3**
Meyhaneci II Sevgili.

3. Vāʿiẓ-i şehre nice ʿāḳil disün pīr-i muġān
4. Adına ümmü'l-ḫabāʾiŝ der dü sāle duḫterüñ

vāʿiẓ-i şehre:

vāʿiẓ-i şehre: -
Mısra: **3**
Şehrin vaaz edeni.

3. Vāʿiẓ-i şehre nice ʿāḳil disün pīr-i muġān
4. Adına ümmü'l-ḫabāʾiŝ der

dü sāle duḫterüñ

şekl-i hilāl:

şekl-i hilāl: -
Mısra: **5**
Hilalin şekli II sevgilinin kaşlarının biçimi.

5. Ḫançerüñ āyịnesinde görinür şekl-i hilāl
6. Vay rūy-ı mihr göstermezse re'y-i enverüñ

re'y-i enverüñ:

re'y-i enverüñ: -
Mısra: **6**
Parlak düşünce II hüküm.

5. Ḫançerüñ āyịnesinde görinür şekl-i hilāl
6. Vay rūy-ı mihr göstermezse re'y-i enverüñ

İḥtirāz eyle:

İḥtirāz eyle: -
Mısra: **7**
Kaçınmak II uzak durmak.

7. İḥtirāz eyle meded göz degmesün mecrūḥ olur
8. Ḫaylice nāzükdür ey ġonce-dehen laʿl-i terüñ

göz degmesün:

göz degmesün: -
Mısra: **7**
Nazar değmek II bir kimsenin enerjisini olumsuz yönde etkileyen bakış.

7. İḥtirāz eyle meded göz degmesün mecrūḥ olur
8. Ḫaylice nāzükdür ey ġonce-dehen laʿl-i terüñ

mecrūḥ olur:

mecrūḥ olur: -
Mısra: **7**
Yaralanmak

7. İḥtirāz eyle meded göz degmesün mecrūḥ olur
8. Ḫaylice nāzükdür ey ġonce-dehen laʿl-i terüñ

laʿl-i terüñ:

laʿl-i terüñ: -
Mısra: **8**
Taze, parlak dudak.

7. İḥtirāz eyle meded göz degmesün mecrūḥ olur
8. Ḫaylice nāzükdür ey ġonce-dehen laʿl-i terüñ

İltifāt it:

İltifāt it: -
Mısra: **9**
yüzünü çevirip bakmak, başını döndürmek

9. İltifāt it dil-berā düñyāya virme ḫāṭıruñ
10. Ḳıymetin bil çüñki Yaḥyā gibi var bir çākerüñ

Ḳıymetin bil:

Ḳıymetin bil: -
Mısra: **10**
Değerini bilmek.

9. İltifāt it dil-berā düñyāya virme ḫāṭıruñ
10. Ḳıymetin bil çüñki Yaḥyā gibi var bir çākerüñ

rūy-ı mihr:

rūy-ı mihr: -
Mısra: **6**
Güneşin yüzü II sevgilinin yüzü.

5. Ḫançerüñ āyịnesinde görinür şekl-i hilāl
6. Vay rūy-ı mihr göstermezse re'y-i enverüñ

dü sāle:

dü sāle: -
Mısra: **4**
iki yaşında II iki yaş.

3. Vāʿiẓ-i şehre nice ʿāḳil disün pịr-i muġān
4. Adına ümmü'l-ḫabāʿiŝ der dü sāle duḫterüñ

açılma:

Açılmaduñ: -duñ
Mısra: **1**
çiçeğin açılmaması II sevinmemek

1. Açılmaduñ incitdi seni zārı hezāruñ
2. Ey ġonce-i ter göñli misüñ bülbül-i zāruñ

incit:

incitdi: -di
Mısra: **1**
Birini üzmek, kırmak, gücendirmek.

1. Açılmaduñ incitdi seni zārı hezāruñ
2. Ey ġonce-i ter göñli misüñ bülbül-i zāruñ

sen:

seni: -i
Mısra: **1**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Açılmaduñ incitdi seni zārı hezāruñ
2. Ey ġonce-i ter göñli misüñ bülbül-i zāruñ

zār:

zārı: -ı
Mısra: **1**
Ağlamak, inlemek

1. Açılmaduñ incitdi seni zārı hezāruñ
2. Ey ġonce-i ter göñli misüñ bülbül-i zāruñ

hezār:

hezāruñ: -uñ
Mısra: **1**
Bülbül.

1. Açılmaduñ incitdi seni zārı hezāruñ
2. Ey ġonce-i ter göñli misüñ bülbül-i zāruñ

ey:

Ey:
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Açılmaduñ incitdi seni zārı hezāruñ
2. Ey ġonce-i ter göñli misüñ bülbül-i zāruñ

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Aġāzı güzel eyledüñ ey bülbül-i şeydā
6. Ḫoş gelmedi ammā dil-i pür-şevḳe ḳarāruñ

göñl:

göñli: -i
Mısra: **2**
Gönül, kalp, yürek.

1. Açılmaduñ incitdi seni zārı hezāruñ
2. Ey ġonce-i ter göñli misüñ

bülbül-i zāruñ

faṣl-ı bahāruñ

pür-şevḳe ḳarāruñ

mi:

misün: -sün
Mısra: **2**
soru edatı

1. Açılmaduñ incitdi seni zārı hezāruñ
2. Ey ġonce-i ter göñli misüñ bülbül-i zāruñ

göñül:

göñül:
Mısra: **3**
gönül

3. Bülbüller öter güller açıḳ şād göñül yoḳ
4. Hịç böyleligin görmemişüz faṣl-ı bahāruñ

ammā:

ammā:
Mısra: **6**
Ancak, ama.

5. Aġāzı güzel eyledüñ ey bülbül-i şeydā
6. Ḫoş gelmedi ammā dil-i pür-şevḳe ḳarāruñ

bülbül:

Bülbüller: -ler
Mısra: **3**
bülbül

3. Bülbüller öter güller açıḳ şād göñül yoḳ
4. Hịç böyleligin görmemişüz faṣl-ı bahāruñ

yok:

yoḳ:
Mısra: **3**
Yok II mevcut değil.

3. Bülbüller öter güller açıḳ şād göñül yoḳ
4. Hịç böyleligin görmemişüz faṣl-ı bahāruñ

karār:

ḳarāruñ: -uñ
Mısra: **6**
Sabit ve sakin olmak.

5. Aġāzı güzel eyledüñ ey bülbül-i şeydā
6. Ḫoş gelmedi ammā dil-i pür-şevḳe ḳarāruñ

öt:

öter: -er
Mısra: **3**
Ötmek.

3. Bülbüller öter güller açıḳ şād göñül yoḳ
4. Hịç böyleligin görmemişüz faṣl-ı bahāruñ

hiç:

Hịç:
Mısra: **4**
Daha önce, evvel.

3. Bülbüller öter güller açıḳ şād göñül yoḳ
4. Hịç böyleligin görmemişüz faṣl-ı bahāruñ

Ḥāl:

Ḥālüñ: -üñ
Mısra: **7**
ben

7. Ḥālüñ ideli ġamze-i ḫūn-ḫvāra taḳarrüb
8. Ḫūn itdi dilin nāfice-i misk-i tātāruñ

gül:

güller: -ler
Mısra: **3**
Gül II çiçek.

3. Bülbüller öter güller açıḳ şād göñül yoḳ
4. Hịç böyleligin görmemişüz faṣl-ı bahāruñ

böyleligin:

böyleligin:
Mısra: **4**
Bu halini II böyle olduğunu.

3. Bülbüller öter güller açıḳ şād göñül yoḳ
4. Hịç böyleligin görmemişüz faṣl-ı bahāruñ

id:

ideli: -eli
Mısra: **7**
Etmek, eylemek.

7. Ḥālüñ ideli ġamze-i ḫūn-ḫvāra taḳarrüb
8. Ḫūn itdi dilin nāfice-i misk-i tātāruñ

açık:

açıḳ:
Mısra: **3**
Açılmış olan II yaprakları açılmak.

3. Bülbüller öter güller açıḳ şād göñül yoḳ
4. Hịç böyleligin görmemişüz faṣl-ı bahāruñ

görme:

görmemişüz: -mişüz
Mısra: **4**
Görmemek II yaşamamak II tecrübe etmemek.

3. Bülbüller öter güller açıḳ şād göñül yoḳ
4. Hịç böyleligin görmemişüz faṣl-ı bahāruñ

takarrüb:

taḳarrüb:
Mısra: **7**
Yaklaşma, yakın olma, yanaşma.

7. Ḥālüñ ideli ġamze-i ḫūn-ḫvāra taḳarrüb
8. Ḫūn itdi dilin nāfice-i misk-i tātāruñ

şād:

şād:
Mısra: **3**
Mutlu, huzurlu.

3. Bülbüller öter güller açıḳ şād göñül yoḳ
4. Hịç böyleligin görmemişüz

aġāz:

Aġāzı: -ı
Mısra: **5**
Başlangıç.

5. Aġāzı güzel eyledüñ ey bülbül-i şeydā
6. Ḫoş gelmedi ammā dil-i

dil:

diliñ: -iñ
Mısra: **8**
Söz, ifade etme, söyleme.

7. Ḥālüñ ideli ġamze-i ḫūn-ḫvāra taḳarrüb
8. Ḫūn itdi dilin nāfice-i misk-

i tātāruñ

dilı: -i

dili: -i
Mısra: **9**
gönül

9. Yaḥyā ḳo dili pārelesün lāle-ṣıfat yār
10. Gülzār-ı ġamuñ revnaḳıdur cism-i figāruñ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā ḳo dili pārelesün lāle-ṣıfat yār
10. Gülzār-ı ġamuñ revnaḳıdur cism-i figāruñ

ko:

ḳo:
Mısra: **9**
Komak, bırakmak

9. Yaḥyā ḳo dili pārelesün lāle-ṣıfat yār
10. Gülzār-ı ġamuñ revnaḳıdur cism-i figāruñ

pārele:

pārelesün: -sün
Mısra: **9**
Parçalamak, yaralamak, üzümek

9. Yaḥyā ḳo dili pārelesün lāle-ṣıfat yār
10. Gülzār-ı ġamuñ revnaḳıdur cism-i figāruñ

lāle-ṣıfat:

lāle-ṣıfat:
Mısra: **9**
lale gibi.

9. Yaḥyā ḳo dili pārelesün lāle-ṣıfat yār
10. Gülzār-ı ġamuñ revnaḳıdur cism-i figāruñ

yār:

yār:
Mısra: **9**
Sevgili

9. Yaḥyā ḳo dili pārelesün lāle-ṣıfat yār
10. Gülzār-ı ġamuñ revnaḳıdur cism-i figāruñ

revnak:

revnaḳıdur: -ıdur
Mısra: **10**
Parlaklık, letafet.

9. Yaḥyā ḳo dili pārelesün lāle-ṣıfat yār
10. Gülzār-ı ġamuñ revnaḳıdur cism-i figāruñ

ġonce-i ter:

ġonce-i ter: -
Mısra: **2**
Taze gonca. II Sevgili.

1. Açılmaduñ incitdi seni zārı hezāruñ
2. Ey ġonce-i ter göñli misüñ bülbül-i zāruñ

bülbül-i zāruñ:

bülbül-i zāruñ: -
Mısra: **2**
İnleyen bülbül. || âşık.

1. Açılmaduñ incitdi seni zārı hezāruñ
2. Ey ġonce-i ter göñli misüñ bülbül-i zāruñ

faṣl-ı bahāruñ:

faṣl-ı bahāruñ: -
Mısra: **4**
Bahar mevsimi

3. Bülbüller öter güller açıḳ şād göñül yoḳ
4. Hiç böyleligin görmemişüz faṣl-ı bahāruñ

güzel eyledüñ:

güzel eyledüñ: -
Mısra: **5**
Güzel yapmak II bir işi güzel başarmak.

5. Aġāzı güzel eyledüñ ey bülbül-i şeydā
6. Ḫoş gelmedi ammā dil-i pür-şevḳe ḳarāruñ

bülbül-i şeydā:

bülbül-i şeydā: -
Mısra: **5**
çılgın bülbül ll âşık

5. Aġāzı güzel eyledüñ ey bülbül-i şeydā
6. Ḫoş gelmedi ammā dil-i pür-şevḳe ḳarāruñ

Hoş gelmedi:

Ḫoş gelmedi: -
Mısra: **6**
Hoşuna gitmemek II hoşa gitmeyen bir şekilde.

5. Aġāzı güzel eyledüñ ey bülbül-i şeydā
6. Ḫoş gelmedi ammā dil-i pür-şevḳe ḳarāruñ

dil-i pür-şevḳe:

dil-i pür-şevḳe: -
Mısra: **6**
Neşe ile dolu gönül.

5. Aġāzı güzel eyledüñ ey bülbül-i şeydā
6. Ḫoş gelmedi ammā dil-i pür-şevḳe ḳarāruñ

ġamze-i hūn-h∨āra:

ġamze-i ḫūn-ḫ∨āra: -
Mısra: **7**
kan emici yan bakışlar

7. Ḥālüñ ideli ġamze-i ḫūn-ḫvāra taḳarrüb
8. Ḫūn itdi dilin nāfice-i misk-i tātāruñ

Ḫūn itdi:

Ḫūn itdi: -
Mısra: **8**
Kan içinde bırakmak.

7. Ḥālüñ ideli ġamze-i ḫūn-ḫvāra taḳarrüb
8. Ḫūn itdi dilin nāfice-i misk-i tātāruñ

nāfice-i misk-i tātāruñ:

nāfice-i misk-i tātāruñ: -
Mısra: **8**
Tatar miskinin göbeği.

7. Ḥālüñ ideli ġamze-i ḫūn-ḫvāra taḳarrüb
8. Ḫūn itdi dilin nāfice-i misk-i tātāruñ

gülzār-ı ġamuñ:

gülzār-ı ġamuñ: -
Mısra: **10**
Gamın gül bahçesi. || Sevgilinin aşkından doğan keder.

9. Yaḥyā ḳo dili pārelesün lāle-ṣıfat yār
10. Gülzār-ı ġamuñ revnaḳıdur cism-i figāruñ

cism-i figāruñ:

cism-i figāruñ: -
Mısra: **10**
Yaralı vücut, beden.

9. Yaḥyā ḳo dili pārelesün lāle-ṣıfat yār
10. Gülzār-ı ġamuñ revnaḳıdur cism-i figāruñ

Ḥüsn:

Ḥüsn:
Mısra: **1**
güzellik

1. Ḥüsn ile mümtāz olaldan verd-i ḫandānuñ senüñ
2. Dāġ-dāruñ lāleler güller perīşānuñ senüñ

ile:

ile:
Mısra: **1**
Bağlama edatı II vasıtasıyla.

1. Ḥüsn ile mümtāz olaldan verd-i ḫandānuñ senüñ
2. Dāġ-dāruñ lāleler güller perīşānuñ senüñ

sen:

senüñ: -üñ
Mısra: **1**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Ḥüsn ile mümtāz olaldan verd-i ḫandānuñ senüñ
2. Dāġ-dāruñ lāleler güller perīşānuñ senüñ

senüñ: -üñ
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Ḥüsn ile mümtāz olaldan verd-i ḫandānuñ senüñ
2. Dāġ-dāruñ lāleler güller perīşānuñ senüñ

senüñ: -üñ
Mısra: **4**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Serv ü ʿarʿar diyeler bāri olayduḳ sāyesi
4. Gelse reftāra ḳaçan naḫl-i ḫırāmānuñ senüñ

senüñ: -üñ
Mısra: **6**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Kārbān-ı Çine ḥācet yoḳ yayıldı ʿāleme
6. Būy-ı zülf-i müşgbār-ı ʿanber-efşānuñ senüñ

senüñ: -üñ
Mısra: **8**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Gül-ʿizārın añduḳ ey dil var ise gülzārda
8. Bülbüli diñletmedi feryād ü efġānuñ senüñ

senüñ: -üñ
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Eyleseñ maḫṣūṣ Yaḥyā'ya cefāñı dostum
10. Luṭf-ı bī-pāyān olur cevr-i firāvānuñ senüñ

dāġ-dār:

Dāġ-dāruñ: -uñ
Mısra: **2**
Yaralı. II yara.

1. Ḥüsn ile mümtāz olaldan verd-i ḫandānuñ senüñ
2. Dāġ-dāruñ lāleler güller perīşānuñ senüñ

lāle:

lāleler: -ler
Mısra: **2**
Lale II Yara.

1. Ḥüsn ile mümtāz olaldan verd-i ḫandānuñ senüñ
2. Dāġ-dāruñ lāleler güller perīşānuñ senüñ

gül:

güller: -ler
Mısra: **2**
Gül

1. Ḥüsn ile mümtāz olaldan verd-i ḫandānuñ senüñ
2. Dāġ-dāruñ lāleler güller perīşānuñ senüñ

perīşān:

perīşānuñ: -uñ
Mısra: **2**
kötü, kederli, üzgün

1. Ḥüsn ile mümtāz olaldan verd-i ḫandānuñ senüñ
2. Dāġ-dāruñ lāleler güller perīşānuñ senüñ

di:

diyeler: -y, -e, -ler
Mısra: **3**
Söylemek.

3. Serv ü ʿarʿar diyeler bāri olayduḳ sāyesi
4. Gelse reftāra ḳaçan naḫl-i ḫırāmānuñ senüñ

bāri:

bāri:
Mısra: **3**
Bari, hiç olmazsa.

3. Serv ü ʿarʿar diyeler bāri olayduḳ sāyesi
4. Gelse reftāra ḳaçan naḫl-i ḫırāmānuñ senüñ

ol:

olayduḳ: -a, -y, -du, -ḳ
Mısra: **3**
Olmak.

3. Serv ü ʿarʿar diyeler bāri olayduḳ sāyesi
4. Gelse reftāra ḳaçan naḫl-i ḫırāmānuñ senüñ

olur: -ur
Mısra: **10**
Olmak.

9. Eyleseñ maḫṣūṣ Yaḥyā'ya cefāñı dostum
10. Luṭf-ı bī-pāyān olur cevr-i firāvānuñ senüñ

sāye:

sāyesi: -si
Mısra: **3**
Gölge.

3. Serv ü ʿarʿar diyeler bāri olayduḳ sāyesi
4. Gelse reftāra ḳaçan naḫl-i ḫırāmānuñ senüñ

kaçan:

ḳaçan:
Mısra: **4**
Ne zaman.

3. Serv ü ʿarʿar diyeler bāri olayduḳ sāyesi
4. Gelse reftāra ḳaçan naḫl-i ḫırāmānuñ senüñ

gül-ʿizār:

Gül-ʿizārın: -ın
Mısra: **7**
Gül yanaklı II sevgili.

7. Gül-ʿizārın añduḳ ey dil var

ise gülzārda
8. Bülbüli diñletmedi feryād ü efġānuñ senüñ

añ:

añduḳ: -du, -ḳ
Mısra: **7**
Adını söylemek, zikretmek.

7. Gül-ʿizārın añduḳ ey dil var ise gülzārda
8. Bülbüli diñletmedi feryād ü efġānuñ senüñ

ey:

ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Gül-ʿizārın añduḳ ey dil var ise gülzārda
8. Bülbüli diñletmedi feryād ü efġānuñ senüñ

dil:

dil:
Mısra: **7**
gönül

7. Gül-ʿizārın añduḳ ey dil var ise gülzārda
8. Bülbüli diñletmedi feryād ü efġānuñ senüñ

gülzār:

gülzārda: -da
Mısra: **7**
gül bahçesi ‖ bahçe

7. Gül-ʿizārın añduḳ ey dil var ise gülzārda
8. Bülbüli diñletmedi feryād ü efġānuñ senüñ

bülbül:

Bülbüli: -i
Mısra: **8**
Bülbül.

7. Gül-ʿizārın añduḳ ey dil var ise gülzārda
8. Bülbüli diñletmedi feryād ü efġānuñ senüñ

diñletme:

diñletmedi: -di
Mısra: **8**
Duyulmasına engel olmak.

7. Gül-ʿizārın añduḳ ey dil var ise gülzārda
8. Bülbüli diñletmedi feryād ü efġānuñ senüñ

eyle:

Eyleseñ: -señ
Mısra: **9**
etmek, yapmak.

9. Eyleseñ maḫṣūṣ Yaḥyā'ya cefāñı dostum
10. Luṭf-ı bi̤-pāyān olur cevr-i firāvānuñ senüñ

mahṣūṣ:

maḫṣūṣ:
Mısra: **9**
Yalnız birine ait olan, hususi.

9. Eyleseñ maḫṣūṣ Yaḥyā'ya cefāñı dostum
10. Luṭf-ı bi̤-pāyān olur cevr-i firāvānuñ senüñ

yaḥyā':

Yaḥyā'ya: -ya
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Eyleseñ maḫṣūṣ Yaḥyā'ya cefāñı dostum
10. Luṭf-ı bi̤-pāyān olur cevr-i firāvānuñ senüñ

cefā:

cefāñı: -ñı
Mısra: **9**
eziyet, sıkıntı

9. Eyleseñ maḫṣūṣ Yaḥyā'ya cefāñı dostum
10. Luṭf-ı bi̤-pāyān olur cevr-i firāvānuñ senüñ

dostum:

dostum:
Mısra: **9**
Sevgilim!

9. Eyleseñ maḫṣūṣ Yaḥyā'ya cefāñı dostum
10. Luṭf-ı bi̤-pāyān olur cevr-i firāvānuñ senüñ

verd-i ḫandānuñ:

verd-i ḫandānuñ: -
Mısra: **1**
Yeni açılmış gül. II Sevgili.

1. Ḥüsn ile mümtāz olaldan verd-i ḫandānuñ senüñ
2. Dāġ-dāruñ lāleler güller peri̤şānuñ senüñ

mümtāz olaldan:

mümtāz olaldan: -
Mısra: **1**
seçkin olmak, üstün tutulmak.

1. Ḥüsn ile mümtāz olaldan verd-i ḫandānuñ senüñ
2. Dāġ-dāruñ lāleler güller peri̤şānuñ senüñ

serv ü ʿarʿar:

serv ü ʿarʿar: -
Mısra: **3**
Servi ve ardıç ağacı. II sevgilinin boyu posu.

3. Serv ü ʿarʿar diyeler bāri olayduḳ sāyesi
4. Gelse reftāra ḳaçan naḫl-i ḫırāmānuñ senüñ

nahl-i hırāmānuñ:

naḫl-i ḫırāmānuñ: -
Mısra: **4**
Naz ile yürüyen fidan boylu. II Sevgili.

3. Serv ü ʿarʿar diyeler bāri olayduḳ sāyesi
4. Gelse reftāra ḳaçan naḫl-i ḫırāmānuñ senüñ

reftāra gelse:

reftāra gelse: -
Mısra: **4**
salınmaya/yürümeye başlamak

3. Serv ü ʿarʿar diyeler bāri olayduḳ sāyesi
4. Gelse reftāra ḳaçan naḫl-i ḫırāmānuñ senüñ

kārbān-ı Çine:

kārbān-ı Çi̤ne: -
Mısra: **5**
Çin kervanı II Çin ülkesinin yolcuları II sevgilinin saçının kıvrımının yolcuları.

5. Kārbān-ı Çine ḥācet yoḳ yayıldı ʿāleme
6. Būy-ı zülf-i müşgbār-ı ʿanber-efşānuñ senüñ

hācet yok:

ḥācet yoḳ: -
Mısra: **5**
Gerek yok, gerekli değil, ihtiyaç duymamak.

5. Kārbān-ı Çine ḥācet yoḳ yayıldı ʿāleme
6. Būy-ı zülf-i müşgbār-ı ‘anber-efşānuñ senüñ

ʿāleme yayıldı:

ʿāleme yayıldı: -
Mısra: **5**
Bütün aleme yayılmak II dünyaya dağılmak.

5. Kārbān-ı Çine ḥācet yoḳ yayıldı ʿāleme
6. Būy-ı zülf-i müşgbār-ı ‘anber-efşānuñ senüñ

būy-ı zülf-i müşgbār-ı ‘anber-efşānuñ:

būy-ı zülf-i müşgbār-ı ‘anber-efşānuñ: -
Mısra: **6**
Anber saçan misk yüklü saçların kokusu.

5. Kārbān-ı Çine ḥācet yoḳ yayıldı ʿāleme
6. Būy-ı zülf-i müşgbār-ı ‘anber-efşānuñ senüñ

var ise:

var ise: -
Mısra: **7**
Eğer varsa.

7. Gül-ʿizārın añduḳ ey dil var ise gülzārda
8. Bülbüli diñletmedi feryād ü efġānuñ senüñ

feryād ü efġānuñ:

feryād ü efġānuñ: -
Mısra: **8**
Bağırıp inlemek.

7. Gül-ʿizārın añduḳ ey dil var ise gülzārda
8. Bülbüli diñletmedi feryād ü efġānuñ senüñ

luṭf-ı bi-pāyān:

luṭf-ı bi̇-pāyān: -
Mısra: **10**
Sonsuz yardım, ihsan.

9. Eyleseñ maḫṣūṣ Yaḥyā'ya cefāñı dostum
10. Luṭf-ı bi̇-pāyān olur cevr-i firāvānuñ senüñ

cevr-i firāvānuñ:

cevr-i firāvānuñ: -
Mısra: **10**
çok eziyet etmek

9. Eyleseñ maḫṣūṣ Yaḥyā'ya cefāñı dostum
10. Luṭf-ı bi̇-pāyān olur cevr-i firāvānuñ senüñ

ol:

Olmuş: -muş
Mısra: **1**
Olmak.

1. Olmuş şarāb-ı nāz ile mestāne gözlerüñ
2. Uymuş yine o ġamze-i fettāna gözlerüñ

olsa: -sa
Mısra: **5**
Olmak.

5. Ādem ne deñlü şi̇r-dil olsa şikār olur
6. İtse ḳaçan nigāh ġazālāna gözlerüñ

ile:

ile:
Mısra: **1**
birlikte

1. Olmuş şarāb-ı nāz ile mestāne gözlerüñ
2. Uymuş yine o ġamze-i fettāna gözlerüñ

mestāne:

mestāne:
Mısra: **1**
Sarhoş olmuş, kendinden geçmiş, mahmur.

1. Olmuş şarāb-ı nāz ile mestāne gözlerüñ
2. Uymuş yine o ġamze-i fettāna gözlerüñ

göz:

gözlerüñ: -lerüñ
Mısra: **1**
göz

1. Olmuş şarāb-ı nāz ile mestāne gözlerüñ
2. Uymuş yine o ġamze-i fettāna gözlerüñ

gözlerüñ: -lerüñ
Mısra: **2**
göz

1. Olmuş şarāb-ı nāz ile mestāne gözlerüñ
2. Uymuş yine o ġamze-i fettāna gözlerüñ

gözlerüñ: -ler, -üñ
Mısra: **4**
göz

3. Başlar hemān süzülmege mānend-i şāh-bāz
4. Ḳaṣd eyledükçe ṣayd-ı dil ü cāna gözlerüñ

gözlerüñ: -ler, -üñ
Mısra: **6**
göz

5. Ādem ne deñlü şi̇r-dil olsa şikār olur
6. İtse ḳaçan nigāh ġazālāna gözlerüñ

gözlerüñ: -lerüñ
Mısra: **8**
göz

7. Görseñ kitāb-ı mihr ü vefāyı sebaḳ sebaḳ
8. Ben söyledükçe baḳmasa yābāna gözlerüñ

gözlerüñ: -lerüñ
Mısra: **10**
göz

9. Yaḥyā gibi olur nice bi̇-çāre dil-figār
10. Ruḫṣat virince ġamze vü müjgāna gözlerüñ

uy:

Uymuş: -muş
Mısra: **2**
Aynı şekilde hareket etmek, uygunluk

1. Olmuş şarāb-ı nāz ile mestāne gözlerüñ
2. Uymuş yine o ġamze-i fettāna gözlerüñ

yine:

yine:
Mısra: **2**
Tekrar.

1. Olmuş şarāb-ı nāz ile mestāne gözlerüñ
2. Uymuş yine o ġamze-i fettāna gözlerüñ

o:

o:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Olmuş şarāb-ı nāz ile mestāne gözlerüñ
2. Uymuş yine o ġamze-i

fettāna gözlerüñ

başla:

Başlar: -r
Mısra: **3**
başlamak

3. Başlar hemān süzülmege mānend-i şāh-bāz
4. Ḳaṣd eyledükçe ṣayd-ı dil ü cāna gözlerüñ

hemān:

hemān:
Mısra: **3**
Hemen II sürekli.

3. Başlar hemān süzülmege mānend-i şāh-bāz
4. Ḳaṣd eyledükçe ṣayd-ı dil ü cāna gözlerüñ

süzülmeg:

süzülmege: -e
Mısra: **3**
Süzülerek uçmak II süzgün olmak.

3. Başlar hemān süzülmege mānend-i şāh-bāz
4. Ḳaṣd eyledükçe ṣayd-ı dil ü cāna gözlerüñ

Ādem:

Ādem:
Mısra: **5**
insan II âşık

5. Ādem ne deñlü şi̇r-dil olsa şikār olur
6. İtse ḳaçan nigāh ġazālāna gözlerüñ

şi̇r-dil:

şi̇r-dil:
Mısra: **5**
aslan yürekli, cesur

5. Ādem ne deñlü şi̇r-dil olsa şikār olur
6. İtse ḳaçan nigāh ġazālāna gözlerüñ

kaçan:

ḳaçan:
Mısra: **6**
Ne zaman.

5. Ādem ne deñlü şi̇r-dil olsa şikār olur
6. İtse ḳaçan nigāh ġazālāna

gözlerüñ

ġazālān:

ġazālāna: -a
Mısra: **6**
Ceylanlar II âşık.

5. Ādem ne deñlü şi̇r-dil olsa şikār olur
6. İtse ḳaçan nigāh ġazālāna gözlerüñ

gör:

Görsen: -se, -n
Mısra: **7**
Görmek. II öğrenmek.

7. Görseñ kitāb-ı mihr ü vefāyı sebaḳ sebaḳ
8. Ben söyledükçe baḳmasa yābāna gözlerüñ

ben:

Ben:
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Görseñ kitāb-ı mihr ü vefāyı sebaḳ sebaḳ
8. Ben söyledükçe baḳmasa yābāna gözlerüñ

söyle:

söyledükçe: -dükçe
Mısra: **8**
Demek, söylemek.

7. Görseñ kitāb-ı mihr ü vefāyı sebaḳ sebaḳ
8. Ben söyledükçe baḳmasa yābāna gözlerüñ

baḳma:

baḳmasa: -sa
Mısra: **8**
Bakmamak II yönelmemek.

7. Görseñ kitāb-ı mihr ü vefāyı sebaḳ sebaḳ
8. Ben söyledükçe baḳmasa yābāna gözlerüñ

yābān:

yābāna: -a
Mısra: **8**
uzak, yabancı el. II rakip.

7. Görseñ kitāb-ı mihr ü vefāyı sebaḳ sebaḳ
8. Ben söyledükçe baḳmasa

yābāna gözlerüñ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā gibi olur nice bi̇-çāre dil-figār
10. Ruḫṣat virince ġamze vü müjgāna gözlerüñ

gibi:

gibi:
Mısra: **9**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. Yaḥyā gibi olur nice bi̇-çāre dil-figār
10. Ruḫṣat virince ġamze vü müjgāna gözlerüñ

nice:

nice:
Mısra: **9**
nasıl

9. Yaḥyā gibi olur nice bi̇-çāre dil-figār
10. Ruḫṣat virince ġamze vü müjgāna gözlerüñ

dil-figār:

dil-figār:
Mısra: **9**
Gönlü yaralı

9. Yaḥyā gibi olur nice bi̇-çāre dil-figār
10. Ruḫṣat virince ġamze vü müjgāna gözlerüñ

ġamze:

ġamze:
Mısra: **10**
Süzerek göz ucu ile yan bakış.

9. Yaḥyā gibi olur nice bi̇-çāre dil-figār
10. Ruḫṣat virince ġamze vü müjgāna gözlerüñ

vü:

vü:
Mısra: **10**
Ve

9. Yaḥyā gibi olur nice bi̇-çāre dil-figār
10. Ruḫṣat virince ġamze vü

müjgāna gözlerüñ

müjgān:

müjgāna: -a
Mısra: **10**
sevgilinin oka benzeyen kirpikleri.

9. Yaḥyā gibi olur nice bi̇-çāre dil-figār
10. Ruḫṣat virince ġamze vü müjgāna gözlerüñ

şarāb-ı nāz:

şarāb-ı nāz: -
Mısra: **1**
Naz, işve şarabı

1. Olmuş şarāb-ı nāz ile mestāne gözlerüñ
2. Uymuş yine o ġamze-i fettāna gözlerüñ

ġamze-i fettāna:

ġamze-i fettāna: -
Mısra: **2**
gönül ayartıcı yan bakış

1. Olmuş şarāb-ı nāz ile mestāne gözlerüñ
2. Uymuş yine o ġamze-i fettāna gözlerüñ

mānend-i şāh-bāz:

mānend-i şāh-bāz: -
Mısra: **3**
Doğan kuşu gibi.

3. Başlar hemān süzülmege mānend-i şāh-bāz
4. Ḳaṣd eyledükçe ṣayd-ı dil ü cāna gözlerüñ

Ḳaṣd eyledükçe:

Ḳaṣd eyledükçe: -
Mısra: **4**
Niyetlenmek.

3. Başlar hemān süzülmege mānend-i şāh-bāz
4. Ḳaṣd eyledükçe ṣayd-ı dil ü cāna gözlerüñ

ṣayd-ı dil ü cāna:

ṣayd-ı dil ü cāna: -
Mısra: **4**
Canı ve gönlü avlama

3. Başlar hemān süzülmege mānend-i şāh-bāz
4. Ḳaṣd eyledükçe ṣayd-ı dil ü

cāna gözlerüñ

ne deñlü:

ne deñlü: -
Mısra: **5**
Ne kadar, her ne kadar

5. Ādem ne deñlü şi̇r-dil olsa şikār olur
6. İtse ḳaçan nigāh ġazālāna gözlerüñ

şikār olur:

şikār olur: -
Mısra: **5**
avlanmak

5. Ādem ne deñlü şi̇r-dil olsa şikār olur
6. İtse ḳaçan nigāh ġazālāna gözlerüñ

nigāh İtse:

nigāh İtse: -
Mısra: **6**
Bakmak.

5. Ādem ne deñlü şi̇r-dil olsa şikār olur
6. İtse ḳaçan nigāh ġazālāna gözlerüñ

sebak sebak:

sebaḳ sebaḳ: -
Mısra: **7**
ders ders, bölüm bölüm

7. Görseñ kitāb-ı mihr ü vefāyı sebaḳ sebaḳ
8. Ben söyledükçe baḳmasa yābāna gözlerüñ

kitāb-ı mihr ü vefāyı:

kitāb-ı mihr ü vefāyı: -
Mısra: **7**
Vefa ve sevgi kitabı.

7. Görseñ kitāb-ı mihr ü vefāyı sebaḳ sebaḳ
8. Ben söyledükçe baḳmasa yābāna gözlerüñ

bi-çāre olur:

bi̇-çāre olur: -
Mısra: **9**
Çaresiz olmak.

9. Yaḥyā gibi olur nice bi̇-çāre dil-figār
10. Ruḫṣat virince ġamze vü

müjgāna gözlerüñ

ruḫṣat virince:

ruḫṣat virince: -
Mısra: **10**
İzin vermek, müsaade etmek.

9. Yaḥyā gibi olur nice bi̇-çāre dil-figār
10. Ruḫṣat virince ġamze vü müjgāna gözlerüñ

sür:

Sürersin: -ersin
Mısra: **1**
Sürmek

1. Sürersin dā'im ey dil pāy-ı yāre çehre-i zerdiñ
2. Dimez mi ol ṭabi̇b-i cān ü dil saña nedür derdiñ

dā'im:

dā'im:
Mısra: **1**
Her zaman.

1. Sürersin dā'im ey dil pāy-ı yāre çehre-i zerdiñ
2. Dimez mi ol ṭabi̇b-i cān ü dil saña nedür derdiñ

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Sürersin dā'im ey dil pāy-ı yāre çehre-i zerdiñ
2. Dimez mi ol ṭabi̇b-i cān ü dil saña nedür derdiñ

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Nişān-ı ti̇r-i ḫışm-i yār olursuñ ey ḳamer bir gün
6. Felekde ḥüsnüñe maġrūr olup gögsüñ ʿaceb gerdiñ

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Felek döne döne şimdi cefālar itsüñ ey Yaḥyā
10. Ne tozlar ḳopara bir dem ola āh-ı cihān-gerdiñ

dil:

dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Süresin dā'im ey dil pāy-ı yāre çehre-i zerdiñ
2. Dimez mi ol ṭabīb-i cān ü dil saña nedür derdiñ

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Süresin dā'im ey dil pāy-ı yāre çehre-i zerdiñ
2. Dimez mi ol ṭabīb-i cān ü dil saña nedür derdiñ

olursun: -ursun
Mısra: **5**
Olmak.

5. Nişān-ı tīr-i ḫışm-i yār olursuñ ey ḳamer bir gün
6. Felekde ḥüsnüñe maġrūr olup gögsüñ ʿaceb gerdiñ

ola: -a
Mısra: **10**
Olmak.

9. Felek döne döne şimdi cefālar itsüñ ey Yaḥyā
10. Ne tozlar ḳopara bir dem ola āh-ı cihān-gerdiñ

saña:

saña:
Mısra: **2**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

1. Süresin dā'im ey dil pāy-ı yāre çehre-i zerdiñ
2. Dimez mi ol ṭabīb-i cān ü dil saña nedür derdiñ

nedür:

nedür:
Mısra: **2**
nedir, nasıldır?

1. Süresin dā'im ey dil pāy-ı yāre çehre-i zerdiñ
2. Dimez mi ol ṭabīb-i cān ü dil saña nedür derdiñ

derd:

derdiñ: -iñ
Mısra: **2**
Keder, acı, zahmet.

1. Süresin dā'im ey dil pāy-ı yāre çehre-i zerdiñ
2. Dimez mi ol ṭabīb-i cān ü dil saña nedür derdiñ

olmaz:

olmaz:
Mısra: **3**
Olmamak

3. Perīşān-ı ḫazān olmaz gül-i raʿnāları ṣolmaz
4. Ne bāġuñ naḫlidür āyā nihāl-i tāze-perverdiñ

ṣolmaz:

ṣolmaz:
Mısra: **3**
Tazeliğini, diriliğini veya parlaklığını yitirmek.

3. Perīşān-ı ḫazān olmaz gül-i raʿnāları ṣolmaz
4. Ne bāġuñ naḫlidür āyā nihāl-i tāze-perverdiñ

ne:

Ne:
Mısra: **4**
Hangi

3. Perīşān-ı ḫazān olmaz gül-i raʿnāları ṣolmaz
4. Ne bāġuñ naḫlidür āyā nihāl-i tāze-perverdiñ

Ne:
Mısra: **10**
Nasıl? II öyle bir II ne kadar?

9. Felek döne döne şimdi cefālar itsüñ ey Yaḥyā
10. Ne tozlar ḳopara bir dem ola āh-ı cihān-gerdiñ

bāġ:

bāġun: -un
Mısra: **4**
Bahçe, yeşillik, çiçekli, ağaçlık yer II dünya.

3. Perīşān-ı ḫazān olmaz gül-i raʿnāları ṣolmaz
4. Ne bāġuñ naḫlidür āyā nihāl-i tāze-perverdiñ

nahl:

naḫlidür: -idür
Mısra: **4**
Fidan.

3. Perīşān-ı ḫazān olmaz gül-i raʿnāları ṣolmaz
4. Ne bāġuñ naḫlidür āyā nihāl-i tāze-perverdiñ

āyā:

āyā:
Mısra: **4**
Acaba.

3. Perīşān-ı ḫazān olmaz gül-i raʿnāları ṣolmaz
4. Ne bāġuñ naḫlidür āyā nihāl-i tāze-perverdiñ

ḳamer:

ḳamer:
Mısra: **5**
ay

5. Nişān-ı tīr-i ḫışm-i yār olursuñ ey ḳamer bir gün
6. Felekde ḥüsnüñe maġrūr olup gögsüñ ʿaceb gerdiñ

felek:

Felekde: -de
Mısra: **6**
Devamlı şikâyet edilen kader, baht, talih (olumsuz bağlamda) ‖ dünya.

5. Nişān-ı tīr-i ḫışm-i yār olursuñ ey ḳamer bir gün
6. Felekde ḥüsnüñe maġrūr olup gögsüñ ʿaceb gerdiñ

Felek:
Mısra: **9**
Devamlı şikâyet edilen kader, baht, talih (olumsuz bağlamda) ‖ dünya.

9. Felek döne döne şimdi cefālar itsüñ ey Yaḥyā
10. Ne tozlar ḳopara bir dem ola āh-ı cihān-gerdiñ

hüsn:

ḥüsnüñe: -üñ, -e
Mısra: **6**
güzellik

5. Nişān-ı tīr-i ḫışm-i yār olursuñ ey ḳamer bir gün
6. Felekde ḥüsnüñe maġrūr olup gögsüñ ʿaceb gerdiñ

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **6**
Nasıl.

5. Nişān-ı tīr-i ḫışm-i yār olursuñ ey ḳamer bir gün
6. Felekde ḥüsnüñe maġrūr olup gögsüñ ʿaceb gerdiñ

vefā:

Vefā:
Mısra: **7**
Sözünde durma, sözü yerine getirme, dostlukta sebat gösterme.

7. Vefā ṣūretlerin gördüm viṣālüñ ārzū itdüm
8. Ruḫuñ pinhān idüp āḫir cefā şeklini gösterdiñ

ṣūret:

ṣūretlerin: -ler, -in
Mısra: **7**
Yüz.

7. Vefā ṣūretlerin gördüm viṣālüñ ārzū itdüm
8. Ruḫuñ pinhān idüp āḫir cefā şeklini gösterdiñ

gör:

gördüm: -düm
Mısra: **7**
görmek, idrak etmek, düşünmek

7. Vefā ṣūretlerin gördüm viṣālüñ ārzū itdüm
8. Ruḫuñ pinhān idüp āḫir cefā şeklini gösterdiñ

viṣāl:

viṣālüñ: -üñ
Mısra: **7**
Ulaşmak, kavuşmak.

7. Vefā ṣūretlerin gördüm viṣālüñ ārzū itdüm
8. Ruḫuñ pinhān idüp āḫir cefā şeklini gösterdiñ

ruh:

Ruḫuñ: -uñ
Mısra: **8**
yanak

7. Vefā ṣūretlerin gördüm viṣālüñ ārzū itdüm
8. Ruḫuñ pinhān idüp āḫir cefā şeklini gösterdiñ

āhir:

āḫir:
Mısra: **8**
sonunda, nihayet

7. Vefā ṣūretlerin gördüm viṣālüñ ārzū itdüm
8. Ruḫuñ pinhān idüp āḫir cefā şeklini gösterdiñ

cefā:

cefā:
Mısra: **8**
eziyet, sıkıntı

7. Vefā ṣūretlerin gördüm viṣālüñ ārzū itdüm
8. Ruḫuñ pinhān idüp āḫir cefā şeklini gösterdiñ

şekl:

şeklini: -ini
Mısra: **8**
Şekil, biçim, görünüş

7. Vefā ṣūretlerin gördüm viṣālüñ ārzū itdüm
8. Ruḫuñ pinhān idüp āḫir cefā şeklini gösterdiñ

göster:

gösterdiñ: -di, -ñ
Mısra: **8**
Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak

7. Vefā ṣūretlerin gördüm viṣālüñ ārzū itdüm
8. Ruḫuñ pinhān idüp āḫir cefā şeklini gösterdiñ

şimdi:

şimdi:
Mısra: **9**
Şimdi, artık.

9. Felek döne döne şimdi cefālar itsüñ ey Yaḥyā
10. Ne tozlar ḳopara bir dem ola āh-ı cihān-gerdiñ

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Felek döne döne şimdi cefālar itsüñ ey Yaḥyā
10. Ne tozlar ḳopara bir dem ola āh-ı cihān-gerdiñ

pāy-ı yāre:

pāy-ı yāre: -
Mısra: **1**
Sevgilinin ayağı.

1. Sürersin dā'im ey dil pāy-ı yāre çehre-i zerdiñ
2. Dimez mi ol ṭabīb-i cān ü dil saña nedür derdiñ

çehre-i zerdiñ:

çehre-i zerdiñ: -
Mısra: **1**
Solgun, sararmış yüz

1. Sürersin dā'im ey dil pāy-ı yāre çehre-i zerdiñ
2. Dimez mi ol ṭabīb-i cān ü dil saña nedür derdiñ

ṭabib-i cān ü dil:

ṭabīb-i cān ü dil: -
Mısra: **2**
Gönül ve can doktoru II sevgili.

1. Sürersin dā'im ey dil pāy-ı yāre çehre-i zerdiñ
2. Dimez mi ol ṭabīb-i cān ü dil saña nedür derdiñ

dimez mi:

dimez mi: -
Mısra: **2**
Diye sormaz mı? II Söylemez mi?

1. Sürersin dā'im ey dil pāy-ı yāre çehre-i zerdiñ
2. Dimez mi ol ṭabīb-i cān ü dil saña nedür derdiñ

perişān-ı hazān:

perīşān-ı ḫazān: -
Mısra: **3**
Sonbaharın karışıklığı II sonbaharın karamsarlığı.

3. Perīşān-ı ḫazān olmaz gül-i raʿnāları ṣolmaz
4. Ne bāğuñ naḫlidür āyā nihāl-i tāze-perverdiñ

gül-i raʿnāları:

gül-i raʿnāları: -
Mısra: **3**
Güzel, parlak görünen gül.

3. Perīşān-ı ḫazān olmaz gül-i raʿnāları ṣolmaz
4. Ne bāğuñ naḫlidür āyā nihāl-i tāze-perverdiñ

nihāl-i tāze-perverdiñ:

nihāl-i tāze-perverdiñ: -
Mısra: **4**
Taze, yeni fidan II sevgili.

3. Perīşān-ı ḫazān olmaz gül-i raʿnāları ṣolmaz
4. Ne bāğuñ naḫlidür āyā nihāl-i tāze-perverdiñ

nişān-ı tir-i hışm-i yār:

nişān-ı tįr-i ḫışm-i yār: -
Mısra: **5**
Sevgilinin öfke okunun hedefi.

5. Nişān-ı tįr-i ḫışm-i yār olursuñ ey ḳamer bir gün
6. Felekde ḥüsnüñe maġrūr olup gögsüñ ʿaceb gerdiñ

bir gün:

bir gün: -
Mısra: **5**
Bir gün, bir zaman.

5. Nişān-ı tįr-i ḫışm-i yār olursuñ ey ḳamer bir gün
6. Felekde ḥüsnüñe maġrūr olup gögsüñ ʿaceb gerdiñ

maġrūr olup:

maġrūr olup: -
Mısra: **6**
Böbürlenmek, gururlanmak.

5. Nişān-ı tįr-i ḫışm-i yār olursuñ ey ḳamer bir gün
6. Felekde ḥüsnüñe maġrūr olup gögsüñ ʿaceb gerdiñ

ārzū itdüm:

ārzū itdüm: -
Mısra: **7**
İstemek.

7. Vefā ṣūretlerin gördüm viṣālüñ ārzū itdüm
8. Ruḫuñ pinhān idüp āḫir cefā şeklini gösterdiñ

pinhān idüp:

pinhān idüp: -
Mısra: **8**
saklamak, gizlemek

7. Vefā ṣūretlerin gördüm viṣālüñ ārzū itdüm
8. Ruḫuñ pinhān idüp āḫir cefā şeklini gösterdiñ

döne döne:

döne döne: -
Mısra: **9**
döne döne, tekrar tekrar.

9. Felek döne döne şimdi cefālar itsüñ ey Yaḥyā
10. Ne tozlar ḳopara bir dem ola āh-ı cihān-gerdiñ

cefālar itsün:

cefālar itsün: -
Mısra: **9**
Eziyet etmek.

9. Felek döne döne şimdi cefālar itsüñ ey Yaḥyā
10. Ne tozlar ḳopara bir dem ola āh-ı cihān-gerdiñ

āh-ı cihān-gerdiñ:

āh-ı cihān-gerdiñ: -
Mısra: **10**
Dünyayı dolaşan ah II Dünya toprağının ahı.

9. Felek döne döne şimdi cefālar itsüñ ey Yaḥyā
10. Ne tozlar ḳopara bir dem ola āh-ı cihān-gerdiñ

bir dem:

bir dem: -
Mısra: **10**
bir zaman

9. Felek döne döne şimdi cefālar itsüñ ey Yaḥyā
10. Ne tozlar ḳopara bir dem ola āh-ı cihān-gerdiñ

tozlar ḳopara:

tozlar ḳopara: -
Mısra: **10**
Toz kaldırma.

9. Felek döne döne şimdi cefālar itsüñ ey Yaḥyā
10. Ne tozlar ḳopara bir dem ola āh-ı cihān-gerdiñ

gögsün gerdiñ:

gögsün gerdiñ: -
Mısra: **6**
Göğsünü kabartmak II böbürlenmek II övünmek.

5. Nişān-ı tįr-i ḫışm-i yār olursuñ ey ḳamer bir gün
6. Felekde ḥüsnüñe maġrūr olup gögsüñ ʿaceb gerdiñ

görme:

görmedük: -dü, -k
Mısra: **1**
Görmemek II karşılaşmamak, tesadüf etmemek.

1. Şįve vü reftāruñı serv-i çemende görmedük
2. Bu ser-āmed ḳāmeti bir nārvende görmedük

görmedük: -dük
Mısra: **2**
Görmemek II karşılaşmamak, tesadüf etmemek.

1. Şįve vü reftāruñı serv-i çemende görmedük
2. Bu ser-āmed ḳāmeti bir nārvende görmedük

görmedük: -dük
Mısra: **4**
Görmemek II karşılaşmamak, tesadüf etmemek.

3. Cāme-i yek-tā ṣıḳar dirler o cism-i nāzüki
4. Böyle terlik bir gül-i nāzük-bedende görmedük

görmedük: -dü, -k
Mısra: **6**
Görmemek II karşılaşmamak, tesadüf etmemek.

5. Başına çıḳmaḳ diler bir iki zerle ādemüñ
6. Nergis-i şehlā gibi var ise ḳande görmedük

görmedük: -dük
Mısra: **8**
Görmemek II karşılaşmamak, tesadüf etmemek.

7. Dürr-i dendān-ı ṣafā-baḫşuñ görenler didiler
8. Böyle pāk u muntaẓam ṣadef ʿAdende görmedük

görmedük: -dük
Mısra: **10**
Görmemek II karşılaşmamak, tesadüf etmemek.

9. Şerḥ iderse ders-i ʿaşḳı yine Yaḥyā şerḥ ider
10. Bir maḥall ḳalmış mıdur zįrā bu fende görmedük

bu:

Bu:
Mısra: **2**
Bu, işaret sıfatı

1. Şįve vü reftāruñı serv-i çemende görmedük
2. Bu ser-āmed ḳāmeti bir nārvende görmedük

bu:
Mısra: **10**
bu, işaret sıfatı

9. Şerḥ iderse ders-i ʿaşḳı yine Yaḥyā şerḥ ider
10. Bir maḥall ḳalmış mıdur zįrā bu fende görmedük

ser-āmed:

ser-āmed:
Mısra: **2**
Bata gelen II uzun.

1. Şi̱ve vü reftāruñı serv-i çemende görmedük
2. Bu ser-āmed ḳāmeti bir nārvende görmedük

---

kāmet:

ḳāmeti: -i
Mısra: **2**
Boy, endam.

1. Şi̱ve vü reftāruñı serv-i çemende görmedük
2. Bu ser-āmed ḳāmeti bir nārvende görmedük

---

bir:

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Şi̱ve vü reftāruñı serv-i çemende görmedük
2. Bu ser-āmed ḳāmeti bir nārvende görmedük

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Cāme-i yek-tā ṣıḳar dirler o cism-i nāzüki
4. Böyle terlik bir gül-i nāzük-bedende görmedük

Bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Şerḥ iderse ders-i ʿaşḳı yine Yaḥyā şerḥ ider
10. Bir maḥall ḳalmış mıdur zi̱rā bu fende görmedük

---

nārven:

nārvende: -de
Mısra: **2**
Yüksek boyuyla bilinen karaağaç.

1. Şi̱ve vü reftāruñı serv-i çemende görmedük
2. Bu ser-āmed ḳāmeti bir nārvende görmedük

şık:

ṣıḳar: -ar
Mısra: **3**
Sıkmak II bunaltmak.

3. Cāme-i yek-tā ṣıḳar dirler o cism-i nāzüki
4. Böyle terlik bir gül-i nāzük-bedende görmedük

---

di:

dirler: -rler
Mısra: **3**
Söylemek.

3. Cāme-i yek-tā ṣıḳar dirler o cism-i nāzüki
4. Böyle terlik bir gül-i nāzük-bedende görmedük

didiler: -diler
Mısra: **7**
Söylemek.

7. Dürr-i dendān-ı ṣafā-baḫşuñ görenler didiler
8. Böyle pāk u muntaẓam ṣadef ʿAdende görmedük

---

o:

o:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Cāme-i yek-tā ṣıḳar dirler o cism-i nāzüki
4. Böyle terlik bir gül-i nāzük-bedende görmedük

---

böyle:

Böyle:
Mısra: **4**
Böyle, bu şekilde

3. Cāme-i yek-tā ṣıḳar dirler o cism-i nāzüki
4. Böyle terlik bir gül-i nāzük-bedende görmedük

Böyle:
Mısra: **8**
Böyle, bu şekilde

7. Dürr-i dendān-ı ṣafā-baḫşuñ görenler didiler
8. Böyle pāk u muntaẓam ṣadef ʿAdende görmedük

---

terlik:

terlik:
Mısra: **4**
tazelik

3. Cāme-i yek-tā ṣıḳar dirler o cism-i nāzüki
4. Böyle terlik bir gül-i nāzük-bedende görmedük

---

dile:

diler: -r
Mısra: **5**
istemek, arzulamak

5. Başına çıḳmaḳ diler bir iki zerle ādemüñ
6. Nergis-i şehlā gibi var ise ḳande görmedük

---

zer:

zerle: -le
Mısra: **5**
Altın.

5. Başına çıḳmaḳ diler bir iki zerle ādemüñ
6. Nergis-i şehlā gibi var ise ḳande görmedük

ādem:

ādemüñ: -üñ
Mısra: **5**
İnsan.

5. Başına çıḳmaḳ diler bir iki zerle ādemüñ
6. Nergis-i şehlā gibi var ise ḳande görmedük

---

gibi:

gibi:
Mısra: **6**
Benzerlik bildirir ll -e benzer.

5. Başına çıḳmaḳ diler bir iki zerle ādemüñ
6. Nergis-i şehlā gibi var ise ḳande görmedük

---

var:

var:
Mısra: **6**
var, mevcut.

5. Başına çıḳmaḳ diler bir iki zerle ādemüñ
6. Nergis-i şehlā gibi var ise ḳande görmedük

---

ise:

ise:
Mısra: **6**
Şart edatı.

5. Başına çıḳmaḳ diler bir iki zerle ādemüñ
6. Nergis-i şehlā gibi var ise ḳande görmedük

---

kande:

ḳande:
Mısra: **6**
Nerede

5. Başına çıḳmaḳ diler bir iki zerle ādemüñ
6. Nergis-i şehlā gibi var ise ḳande görmedük

gören:

görenler: -ler
Mısra: **7**
Gören kişi.

7. Dürr-i dendān-ı ṣafā-baḫşuñ görenler didiler
8. Böyle pāk u muntaẓam ṣadef ʿAdende görmedük

ṣadef:

ṣadef:
Mısra: **8**
Sedef II diş.

7. Dürr-i dendān-ı ṣafā-baḫşuñ görenler didiler
8. Böyle pāk u muntaẓam ṣadef ʿAdende görmedük

ʿaden:

ʿAdende: -de
Mısra: **8**
İçerisinde inci çıkarılmakla meşhur yer.

7. Dürr-i dendān-ı ṣafā-baḫşuñ görenler didiler
8. Böyle pāk u muntaẓam ṣadef ʿAdende görmedük

yine:

yine:
Mısra: **9**
Tekrar.

9. Şerḥ iderse ders-i ʿaşḳı yine Yaḥyā şerḥ ider
10. Bir maḥall ḳalmış mıdur ẕirā bu fende görmedük

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Şerḥ iderse ders-i ʿaşḳı yine Yaḥyā şerḥ ider
10. Bir maḥall ḳalmış mıdur ẕirā bu fende görmedük

maḥall:

maḥall:
Mısra: **10**
Yer II alan.

9. Şerḥ iderse ders-i ʿaşḳı yine Yaḥyā şerḥ ider
10. Bir maḥall ḳalmış mıdur ẕirā bu fende görmedük

ḳal:

ḳalmış: -mış
Mısra: **10**
Elde bulunmak.

9. Şerḥ iderse ders-i ʿaşḳı yine Yaḥyā şerḥ ider
10. Bir maḥall ḳalmış mıdur ẕirā bu fende görmedük

mıdur:

mıdur:
Mısra: **10**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

9. Şerḥ iderse ders-i ʿaşḳı yine Yaḥyā şerḥ ider
10. Bir maḥall ḳalmış mıdur ẕirā bu fende görmedük

ẕirā:

ẕirā:
Mısra: **10**
Çünkü.

9. Şerḥ iderse ders-i ʿaşḳı yine Yaḥyā şerḥ ider
10. Bir maḥall ḳalmış mıdur ẕirā bu fende görmedük

fen:

fende: -de
Mısra: **10**
İlim.

9. Şerḥ iderse ders-i ʿaşḳı yine Yaḥyā şerḥ ider
10. Bir maḥall ḳalmış mıdur ẕirā bu fende görmedük

serv-i çemende:

serv-i çemende: -
Mısra: **1**
Çimenlik servisi. II Servi boylu sevgili.

1. Şive vü reftāruñı serv-i çemende görmedük
2. Bu ser-āmed ḳāmeti bir nārvende görmedük

Şive vü reftāruñı:

Şive vü reftāruñı: -
Mısra: **1**
İşve ve yürüyüş II naz ve salınarak yürüme.

1. Şive vü reftāruñı serv-i çemende görmedük
2. Bu ser-āmed ḳāmeti bir nārvende görmedük

cāme-i yek-tā:

cāme-i yek-tā: -
Mısra: **3**
Tek, eşsiz, benzersiz elbise.

3. Cāme-i yek-tā şıḳar dirler o cism-i nāzüki
4. Böyle terlik bir gül-i nāzük-bedende görmedük

cism-i nāzüki:

cism-i nāzüki: -
Mısra: **3**
Zarif beden.

3. Cāme-i yek-tā şıḳar dirler o cism-i nāzüki
4. Böyle terlik bir gül-i nāzük-bedende görmedük

gül-i nāzük-bedende:

gül-i nāzük-bedende: -
Mısra: **4**
Nazik vücutlu, zarif bedenli gül II zarif bedenli gül.

3. Cāme-i yek-tā şıḳar dirler o cism-i nāzüki
4. Böyle terlik bir gül-i nāzük-bedende görmedük

bir iki:

bir iki: -
Mısra: **5**
birkaç

5. Başına çıḳmaḳ diler bir iki zerle ādemüñ
6. Nergis-i şehlā gibi var ise ḳande görmedük

nergis-i şehlā:

nergis-i şehlā: -
Mısra: **6**
Güzel ve baygın bakışlı göz

5. Başına çıḳmaḳ diler bir iki zerle ādemüñ
6. Nergis-i şehlā gibi var ise ḳande görmedük

dürr-i dendān-ı ṣafā-baḫşuñ:

dürr-i dendān-ı ṣafā-baḫşuñ: -
Mısra: **7**
Mutluluk bağışlayan inci dişler.

7. Dürr-i dendān-ı ṣafā-baḫşuñ görenler didiler
8. Böyle pāk u munṭaẓam ṣadef ʿAdende görmedük

---

pāk u munṭaẓam:

pāk u munṭaẓam: -
Mısra: **8**
Temiz ve düzgün.

7. Dürr-i dendān-ı ṣafā-baḫşuñ görenler didiler
8. Böyle pāk u munṭaẓam ṣadef ʿAdende görmedük

Şerḥ iderse:

Şerḥ iderse: -
Mısra: **9**
Açıklamak, etraflıca anlatmak.

9. Şerḥ iderse ders-i ʿaşḳı yine Yaḥyā şerḥ ider
10. Bir maḥall ḳalmış mıdur ẓirā bu fende görmedük

---

ders-i ʿaşḳı:

ders-i ʿaşḳı: -
Mısra: **9**
aşk dersi

9. Şerḥ iderse ders-i ʿaşḳı yine Yaḥyā şerḥ ider
10. Bir maḥall ḳalmış mıdur ẓirā bu fende görmedük

şerḥ ider:

şerḥ ider: -
Mısra: **9**
Açıklamak, etraflıca anlatmak.

9. Şerḥ iderse ders-i ʿaşḳı yine Yaḥyā şerḥ ider
10. Bir maḥall ḳalmış mıdur ẓirā bu fende görmedük

---

başına çıkmak:

başına çıḳmaḳ: -
Mısra: **5**
Başına yükselecek değerde olmak II başına takmak.

5. Başına çıḳmaḳ diler bir iki zerle ādemüñ
6. Nergis-i şehlā gibi var ise ḳande görmedük

---

saña:

saña:
Mısra: **1**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

1. Düşer mi saña ey dil dāʾim ümmịd-i vefā itmek
2. Güzeller şānıdur gāhị vefā gāhị cefā itmek

---

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Düşer mi saña ey dil dāʾim ümmịd-i vefā itmek
2. Güzeller şānıdur gāhị vefā gāhị cefā itmek

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Ṣafādan ġayrı ben ʿālemde hịç (bir)nesne bilmezdüm
4. Beni ey ʿaşḳ senden oldı ġamla āşinā itmek

---

dil:

dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Düşer mi saña ey dil dāʾim ümmịd-i vefā itmek
2. Güzeller şānıdur gāhị vefā gāhị cefā itmek

---

dāʾim:

dāʾim:
Mısra: **1**
Her zaman.

1. Düşer mi saña ey dil dāʾim ümmịd-i vefā itmek
2. Güzeller şānıdur gāhị vefā gāhị cefā itmek

---

güzel:

Güzeller: -ler
Mısra: **2**
Güzel. || Dilber.

1. Düşer mi saña ey dil dāʾim ümmịd-i vefā itmek
2. Güzeller şānıdur gāhị vefā gāhị cefā itmek

şān:

şānıdur: -ıdur
Mısra: **2**
Yaraşmak II şan, şöhret.

1. Düşer mi saña ey dil dāʾim ümmịd-i vefā itmek
2. Güzeller şānıdur gāhị vefā gāhị cefā itmek

---

gāhi:

gāhị:
Mısra: **2**
bazen

1. Düşer mi saña ey dil dāʾim ümmịd-i vefā itmek
2. Güzeller şānıdur gāhị vefā gāhị cefā itmek

gāhị:
Mısra: **2**
bazen de

1. Düşer mi saña ey dil dāʾim ümmịd-i vefā itmek
2. Güzeller şānıdur gāhị vefā gāhị cefā itmek

---

vefā:

vefā:
Mısra: **2**
Sevgi bağlılığı, sadakat

1. Düşer mi saña ey dil dāʾim ümmịd-i vefā itmek
2. Güzeller şānıdur gāhị vefā gāhị cefā itmek

Safā:

Ṣafādan: -dan
Mısra: **3**
Kedersizlik, endişesizlik, gönül şenliği.

3. Ṣafādan ġayrı ben ʿālemde hịç (bir)nesne bilmezdüm
4. Beni ey ʿaşḳ senden oldı ġamla āşinā itmek

ġayrı:

ġayrı:
Mısra: **3**
başka

3. Ṣafādan ġayrı ben ʿālemde hịç (bir)nesne bilmezdüm
4. Beni ey ʿaşḳ senden oldı ġamla āşinā itmek

---

ben:

ben:
Mısra: **3**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Ṣafādan ġayrı ben ʿālemde hịç (bir)nesne bilmezdüm
4. Beni ey ʿaşḳ senden oldı

ġamla āşinā itmek

Beni: -i
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Ṣafādan ġayrı ben ʻālemde
hịç (bir)nesne bilmezdüm
4. Beni ey ʿaşḳ senden oldı
ġamla āşinā itmek

ʻālem:

ʻālemde: -de
Mısra: **3**
kâinat, dünyâ ‖ dünyadaki herkes ve her şey

3. Ṣafādan ġayrı ben ʻālemde
hịç (bir)nesne bilmezdüm
4. Beni ey ʿaşḳ senden oldı
ġamla āşinā itmek

ʻālem:
Mısra: **11**
kâinat, dünyâ ‖ dünyadaki herkes ve her şey

11. Sözüñde dāverā inṣāf odur
kim başḳa ʻālem var
12. Suḫan mirʼātini ancaḳ olur
ʿālem-nümā itmek

---

hịç(bir):

hịç(bir):
Mısra: **3**
Hiçbir

3. Ṣafādan ġayrı ben ʻālemde
hịç (bir)nesne bilmezdüm
4. Beni ey ʿaşḳ senden oldı
ġamla āşinā itmek

---

nesne:

nesne:
Mısra: **3**
şey, herhangi bir şey

3. Ṣafādan ġayrı ben ʻālemde
hịç (bir)nesne bilmezdüm
4. Beni ey ʿaşḳ senden oldı
ġamla āşinā itmek

---

bilmez:

bilmezdüm: -dü, -m
Mısra: **3**
Bilmemek II önemsememek.

3. Ṣafādan ġayrı ben ʻālemde
hịç (bir)nesne bilmezdüm
4. Beni ey ʿaşḳ senden oldı
ġamla āşinā itmek

ʿaşḳ:

ʿaşḳ:
Mısra: **4**
Aşk, sevgi, muhabbet.

3. Ṣafādan ġayrı ben ʻālemde
hịç (bir)nesne bilmezdüm
4. Beni ey ʿaşḳ senden oldı
ġamla āşinā itmek

---

sen:

senden: -den
Mısra: **4**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Ṣafādan ġayrı ben ʻālemde
hịç (bir)nesne bilmezdüm
4. Beni ey ʿaşḳ senden oldı
ġamla āşinā itmek

---

ol:

oldı: -dı
Mısra: **4**
Olmak.

3. Ṣafādan ġayrı ben ʻālemde
hịç (bir)nesne bilmezdüm
4. Beni ey ʿaşḳ senden oldı
ġamla āşinā itmek

olur: -ur
Mısra: **12**
Olmak.

11. Sözüñde dāverā inṣāf odur
kim başḳa ʻālem var
12. Suḫan mirʼātini ancaḳ olur
ʿālem-nümā itmek

olur: -ur
Mısra: **13**
Olmak.

13. Nice pākịze maʿnālar
ḫayāl itmek olur ammā
14. Nice mümkin şeh-i devrān
gibi nāzük-edā itmek

ġam:

ġamla: -la
Mısra: **4**
kaygı, tasa, keder

3. Ṣafādan ġayrı ben ʻālemde
hịç (bir)nesne bilmezdüm
4. Beni ey ʿaşḳ senden oldı
ġamla āşinā itmek

---

egerçi:

Egerçi:
Mısra: **5**
Gerçi, doğrusu.

5. Egerçi pençe-i ḫūrşịdsin
tāb-ı melāḥatle
6. Bizümle nice bir cāna
ıraḳdan merḥabā itmek

---

biz:

Bizümle: -ümle
Mısra: **6**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

5. Egerçi pençe-i ḫūrşịdsin
tāb-ı melāḥatle
6. Bizümle nice bir cāna
ıraḳdan merḥabā itmek

bizden: -den
Mısra: **10**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

9. Devām-ı devlet-i Sulṭān
Murādı isterüz Yaḥyā
10. İnāyet Ḥażret-i Allāh'dan
bizden duʿā itmek

---

nice:

nice:
Mısra: **6**
nasıl

5. Egerçi pençe-i ḫūrşịdsin
tāb-ı melāḥatle
6. Bizümle nice bir cāna
ıraḳdan merḥabā itmek

Nice:
Mısra: **13**
Pek çok II nasıl?

13. Nice pākịze maʿnālar
ḫayāl itmek olur ammā
14. Nice mümkin şeh-i devrān
gibi nāzük-edā itmek

Nice:
Mısra: **14**
nasıl

13. Nice pākịze maʿnālar
ḫayāl itmek olur ammā
14. Nice mümkin şeh-i devrān
gibi nāzük-edā itmek

---

bir:

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Egerçi pençe-i ḫūrşịdsin
tāb-ı melāḥatle
6. Bizümle nice bir cāna
ıraḳdan merḥabā itmek

bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Ne ʿālemdür ne ḥaẓẓ dur bir müferraḥ cāy-ı ḫurremdür
8. Muvāfıḳ bir iki yārān ile ʿayş u ṣafā itmek

cānā:

cānā:
Mısra: **6**
Ey sevgili!

5. Egerçi pençe-i ḫūrşịdsin tāb-ı melāḥatle
6. Bizümle nice bir cāna ıraḳdan merḥabā itmek

ıraḳdan:

ıraḳdan:
Mısra: **6**
Uzaktan

5. Egerçi pençe-i ḫūrşịdsin tāb-ı melāḥatle
6. Bizümle nice bir cāna ıraḳdan merḥabā itmek

ne:

Ne:
Mısra: **7**
Nasıl

7. Ne ʿālemdür ne ḥaẓẓ dur bir müferraḥ cāy-ı ḫurremdür
8. Muvāfıḳ bir iki yārān ile ʿayş u ṣafā itmek

ne:
Mısra: **7**
Nasıl.

7. Ne ʿālemdür ne ḥaẓẓ dur bir müferraḥ cāy-ı ḫurremdür
8. Muvāfıḳ bir iki yārān ile ʿayş u ṣafā itmek

ʿālem:

ʿālemdür: -dür
Mısra: **7**
dünya

7. Ne ʿālemdür ne ḥaẓẓ dur bir müferraḥ cāy-ı ḫurremdür
8. Muvāfıḳ bir iki yārān ile ʿayş u ṣafā itmek

ḥazz:

ḥaẓẓdur: -dur
Mısra: **7**
Hoşa gitme, hoşlanma.

7. Ne ʿālemdür ne ḥaẓẓ dur bir müferraḥ cāy-ı ḫurremdür
8. Muvāfıḳ bir iki yārān ile ʿayş u ṣafā itmek

:

:
Mısra: **7**

7. Ne ʿālemdür ne ḥaẓẓ dur bir müferraḥ cāy-ı ḫurremdür
8. Muvāfıḳ bir iki yārān ile ʿayş u ṣafā itmek

müferraḥ:

müferraḥ:
Mısra: **7**
Sıkıntıdan, üzüntüden kurtulmuş.

7. Ne ʿālemdür ne ḥaẓẓ dur bir müferraḥ cāy-ı ḫurremdür
8. Muvāfıḳ bir iki yārān ile ʿayş u ṣafā itmek

muvāfıḳ:

Muvāfıḳ:
Mısra: **8**
münasip, uygun

7. Ne ʿālemdür ne ḥaẓẓ dur bir müferraḥ cāy-ı ḫurremdür
8. Muvāfıḳ bir iki yārān ile ʿayş u ṣafā itmek

yārān:

yārān:
Mısra: **8**
Arkadaşlar, dostlar.

7. Ne ʿālemdür ne ḥaẓẓ dur bir müferraḥ cāy-ı ḫurremdür
8. Muvāfıḳ bir iki yārān ile ʿayş u ṣafā itmek

ile:

ile:
Mısra: **8**
birlikte

7. Ne ʿālemdür ne ḥaẓẓ dur bir müferraḥ cāy-ı ḫurremdür
8. Muvāfıḳ bir iki yārān ile ʿayş u ṣafā itmek

iste:

isterüz: -rüz
Mısra: **9**
Talep etmek, arzu etmek.

9. Devām-ı devlet-i Sulṭān Murādı isterüz Yaḥyā
10. İnāyet Ḥażret-i Allāh'dan bizden duʿā itmek

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Devām-ı devlet-i Sulṭān Murādı isterüz Yaḥyā
10. İnāyet Ḥażret-i Allāh'dan bizden duʿā itmek

İnāyet:

İnāyet:
Mısra: **10**
lütuf, ihsan, iyilik.

9. Devām-ı devlet-i Sulṭān Murādı isterüz Yaḥyā
10. İnāyet Ḥażret-i Allāh'dan bizden duʿā itmek

söz:

Sözüñde: -üñde
Mısra: **11**
söz, söylem

11. Sözüñde dāverā inṣāf odur kim başḳa ʻālem var
12. Suḫan mirʼātini ancaḳ olur ʿālem-nümā itmek

dāverā:

dāverā:
Mısra: **11**
Ey âdil padişah.

11. Sözüñde dāverā inṣāf odur kim başḳa ʻālem var
12. Suḫan mirʼātini ancaḳ olur ʿālem-nümā itmek

başḳa:

başḳa:
Mısra: **11**
Başka, diğer

11. Sözüñde dāverā inṣāf odur kim başḳa ʻālem var
12. Suḫan mirʼātini ancaḳ olur ʿālem-nümā itmek

var:

var:
Mısra: **11**
Var II mevcut.

11. Sözüñde dāverā inṣāf odur kim başḳa ʻālem var
12. Suḫan mirʼātini ancaḳ olur ʿālem-nümā itmek

ancak:

ancaḳ:
Mısra: **12**
Ancak o zaman.

11. Sözüñde dāverā inṣāf odur kim başḳa ʻālem var
12. Suḫan mirʼātini ancaḳ olur ʻālem-nümā itmek

ammā:

ammā:
Mısra: **13**
Ancak, ama.

13. Nice pākize maʻnālar ḫayāl itmek olur ammā
14. Nice mümkin şeh-i devrān gibi nāzük-edā itmek

mümkin:

mümkin:
Mısra: **14**
Olabilir; muhtemel, olası.

13. Nice pākize maʻnālar ḫayāl itmek olur ammā
14. Nice mümkin şeh-i devrān gibi nāzük-edā itmek

gibi:

gibi:
Mısra: **14**
Benzetme edatı II -e benzer

13. Nice pākize maʻnālar ḫayāl itmek olur ammā
14. Nice mümkin şeh-i devrān gibi nāzük-edā itmek

düşer mi:

düşer mi: -
Mısra: **1**
Yakışır mı? Yakışık alır mı?

1. Düşer mi saña ey dil dāʾim ümmid-i vefā itmek
2. Güzeller şānıdur gāhi vefā gāhi cefā itmek

ümmid-i vefā itmek:

ümmid-i vefā itmek: -
Mısra: **1**
Vefa ümidinde bulunmak.

1. Düşer mi saña ey dil dāʾim ümmid-i vefā itmek
2. Güzeller şānıdur gāhi vefā gāhi cefā itmek

cefā itmek:

cefā itmek: -
Mısra: **2**
Eziyet etmek II sıkıntı vermek.

1. Düşer mi saña ey dil dāʾim ümmid-i vefā itmek
2. Güzeller şānıdur gāhi vefā gāhi cefā itmek

āşinā itmek:

āşinā itmek: -
Mısra: **4**
Tanışmak II bilmek.

3. Ṣafādan ġayrı ben ʻālemde hiç (bir)nesne bilmezdüm
4. Beni ey ʻaşḳ senden oldı ġamla āşinā itmek

pençe-i hūrşidsin:

pençe-i ḫūrşidsin: -
Mısra: **5**
Güneşin pençesi. II gün ışığı.

5. Egerçi pençe-i ḫūrşidsin tāb-ı melāḥatle
6. Bizümle nice bir cāna ıraḳdan merḥabā itmek

tābʿ-ı melāḥatle:

tābʿ-ı melāḥatle: -
Mısra: **5**
Güzel yaradılış.

5. Egerçi pençe-i ḫūrşidsin tāb-ı melāḥatle
6. Bizümle nice bir cāna ıraḳdan merḥabā itmek

merḥabā itmek:

merḥabā itmek: -
Mısra: **6**
Merhabalaşmak II selamlaşmak.

5. Egerçi pençe-i ḫūrşidsin tāb-ı melāḥatle
6. Bizümle nice bir cāna ıraḳdan merḥabā itmek

cāy-ı hurremdür:

cāy-ı ḫurremdür: -
Mısra: **7**
Gönül açıcı yer

7. Ne ʻālemdür ne ḥaẓẓ dur bir müferraḥ cāy-ı ḫurremdür
8. Muvāfıḳ bir iki yārān ile ʻayş u ṣafā itmek

ʿayş u ṣafā itmek:

ʿayş u ṣafā itmek: -
Mısra: **8**
Eğlenip mutlu olmak.

7. Ne ʻālemdür ne ḥaẓẓ dur bir müferraḥ cāy-ı ḫurremdür
8. Muvāfıḳ bir iki yārān ile ʻayş u ṣafā itmek

bir iki:

bir iki: -
Mısra: **8**
birkaç

7. Ne ʻālemdür ne ḥaẓẓ dur bir müferraḥ cāy-ı ḫurremdür
8. Muvāfıḳ bir iki yārān ile ʻayş u ṣafā itmek

devām-ı devlet-i sulṭān murādı:

devām-ı devlet-i sulṭān murādı: -
Mısra: **9**
Sultan Murad'ın devletinin, saadetinin, bahtının devamı.

9. Devām-ı devlet-i Sulṭān Murādı isterüz Yaḥyā
10. İnāyet Ḥażret-i Allāh'dan bizden duʻā itmek

Ḥażret-i allāh'dan:

Ḥażret-i allāh'dan: -
Mısra: **10**
Yüce Allah.

9. Devām-ı devlet-i Sulṭān Murādı isterüz Yaḥyā
10. İnāyet Ḥażret-i Allāh'dan bizden duʻā itmek

duʿā itmek:

duʿā itmek: -
Mısra: **10**
Allah'a yalvarmak.

9. Devām-ı devlet-i Sulṭān Murādı isterüz Yaḥyā
10. İnāyet Ḥażret-i Allāh'dan bizden duʻā itmek

inṣāf odur kim:

inṣāf odur kim: -
Mısra: **11**
adaletli olmak gerekirse

11. Sözüñde dāverā inṣāf odur kim başḳa ʻālem var
12. Suḫan mirʼātini ancaḳ olur ʻālem-nümā itmek

ʿālem-nümā itmek:

ʿālem-nümā itmek: -
Mısra: **12**
Dünyayı göstermek.

11. Sözüñde dâverā inṣāf odur kim başḳa ʻālem var
12. Suḫan mir'ātini ancaḳ olur ʿālem-nümā itmek

suḫan mir'ātini:

suḫan mir'ātini: -
Mısra: **12**
Söz aynası II sözün etkisi.

11. Sözüñde dâverā inṣāf odur kim başḳa ʻālem var
12. Suḫan mir'ātini ancaḳ olur ʿālem-nümā itmek

ḫayāl itmek:

ḫayāl itmek: -
Mısra: **13**
Hayalini kurmak II düşünmek.

13. Nice pāḳize maʿnālar ḫayāl itmek olur ammā
14. Nice mümkin şeh-i devrān gibi nāzük-edā itmek

pākize maʿnālar:

pāḳize maʿnālar: -
Mısra: **13**
Güzel, orijinal anlam.

13. Nice pāḳize maʿnālar ḫayāl itmek olur ammā
14. Nice mümkin şeh-i devrān gibi nāzük-edā itmek

şeh-i devrān:

şeh-i devrān: -
Mısra: **14**
Dönemin, zamanın padişahı

13. Nice pāḳize maʿnālar ḫayāl itmek olur ammā
14. Nice mümkin şeh-i devrān gibi nāzük-edā itmek

nāzük-edā itmek:

nāzük-edā itmek: -
Mısra: **14**
Nazik, kibar davranmak.

13. Nice pāḳize maʿnālar ḫayāl itmek olur ammā
14. Nice mümkin şeh-i devrān gibi nāzük-edā itmek

dimāġ:

Dimāġum: -um
Mısra: **1**
Burun.

1. Dimāġum alışupdur nükhet-i ḫūbıyla ṣahbānuñ
2. Meşām-ı bülbül-i şeydāya būyı verd-i raʿnānuñ

alış:

alışupdur: -updur
Mısra: **1**
Alışmak II müptela olmak.

1. Dimāġum alışupdur nükhet-i ḫūbıyla ṣahbānuñ
2. Meşām-ı bülbül-i şeydāya būyı verd-i raʿnānuñ

ṣahbā:

ṣahbānuñ: -nuñ
Mısra: **1**
Şarap.

1. Dimāġum alışupdur nükhet-i ḫūbıyla ṣahbānuñ
2. Meşām-ı bülbül-i şeydāya būyı verd-i raʿnānuñ

būy:

būyı: -ı
Mısra: **2**
Koku

1. Dimāġum alışupdur nükhet-i ḫūbıyla ṣahbānuñ
2. Meşām-ı bülbül-i şeydāya būyı verd-i raʿnānuñ

egerçi:

Egerçi:
Mısra: **3**
Gerçi II her ne kadar.

3. Egerçi sāde-rūlar ḥüsnine iḳrārımuz vardur
4. Ne mümkin luṭfını inkār ḫaṭṭ-ı ʻanberāsānuñ

Egerçi:
Mısra: **9**
Her ne kadar, ise de, gerçi.

9. Egerçi ḳoynuñ a girmek naṣib olmadı bir kerre
10. Derūn-ı sinesinden çıḳmadun bir an Yaḥyā'nuñ

sāde-rū:

sāde-rūlar: -lar
Mısra: **3**
Yalın yüzlü, yüzünde tüy bitmemiş, sade görünümlü.

3. Egerçi sāde-rūlar ḥüsnine iḳrārımuz vardur
4. Ne mümkin luṭfını inkār ḫaṭṭ-ı ʻanberāsānuñ

ḥüsn:

ḥüsnine: -ine
Mısra: **3**
güzellik

3. Egerçi sāde-rūlar ḥüsnine iḳrārımuz vardur
4. Ne mümkin luṭfını inkār ḫaṭṭ-ı ʻanberāsānuñ

iḳrār:

iḳrārımuz: -ımuz
Mısra: **3**
söz

3. Egerçi sāde-rūlar ḥüsnine iḳrārımuz vardur
4. Ne mümkin luṭfını inkār ḫaṭṭ-ı ʻanberāsānuñ

var:

vardur: -dur
Mısra: **3**
Var, mevcut.

3. Egerçi sāde-rūlar ḥüsnine iḳrārımuz vardur
4. Ne mümkin luṭfını inkār ḫaṭṭ-ı ʻanberāsānuñ

luṭf:

luṭfını: -ını
Mısra: **4**
Yardım, iyilik

3. Egerçi sāde-rūlar ḥüsnine iḳrārımuz vardur
4. Ne mümkin luṭfını inkār ḫaṭṭ-ı ʻanberāsānuñ

inkār:

inkār:
Mısra: **4**
Kabul ve tasdik etmemek, tanımamak.

3. Egerçi sāde-rūlar ḥüsnine iḳrārımuz vardur
4. Ne mümkin luṭfını inkār ḫaṭṭ-ı ʻanberāsānuñ

eger:

Eger:
Mısra: **5**
Şart edatı, şayet

5. Eger mümkin olursa dest-būsı bir bahāneyle
6. Elinden alı gör şeftālūsın ol naḫl-i zībānuñ

dest-būs:

dest-būsı: -ı
Mısra: **5**
El öpme.

5. Eger mümkin olursa dest-būsı bir bahāneyle
6. Elinden alı gör şeftālūsın ol naḫl-i zībānuñ

şeftālū:

şeftālūsın: -sın
Mısra: **6**
şeftali II sevgillinin şeftaliye benzetilen dudağı

5. Eger mümkin olursa dest-būsı bir bahāneyle
6. Elinden alı gör şeftālūsın ol naḫl-i zībānuñ

ol:

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Eger mümkin olursa dest-būsı bir bahāneyle
6. Elinden alı gör şeftālūsın ol naḫl-i zībānuñ

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Ḳoluñ boynına ṣalmaḳdan cenāb-ı yār ʿālīdür
8. Elüñ irse yeter dāmānına ol serv-i bālānuñ

ʿāli:

ʿālīdür: -dür
Mısra: **7**
Yüce, ulu.

7. Ḳoluñ boynına ṣalmaḳdan cenāb-ı yār ʿālīdür
8. Elüñ irse yeter dāmānına ol serv-i bālānuñ

yet:

yeter: -er
Mısra: **8**
Yeterli, Kafi

7. Ḳoluñ boynına ṣalmaḳdan cenāb-ı yār ʿālīdür
8. Elüñ irse yeter dāmānına ol serv-i bālānuñ

dāmān:

dāmānına: -ına
Mısra: **8**
elbise kenarı, etek.

7. Ḳoluñ boynına ṣalmaḳdan cenāb-ı yār ʿālīdür
8. Elüñ irse yeter dāmānına ol serv-i bālānuñ

bir:

bir:
Mısra: **9**
bir

9. Egerçi ḳoynuñ a girmek naṣīb olmadı bir kerre
10. Derūn-ı sīnesinden çıḳmadun bir an Yaḥyā'nuñ

kerre:

kerre:
Mısra: **9**
defa, kez.

9. Egerçi ḳoynuñ a girmek naṣīb olmadı bir kerre
10. Derūn-ı sīnesinden çıḳmadun bir an Yaḥyā'nuñ

çıḳma:

çıḳmaduñ: -du, -ñ
Mısra: **10**
Ayrılmamak II uzak durmamak.

9. Egerçi ḳoynuñ a girmek naṣīb olmadı bir kerre
10. Derūn-ı sīnesinden çıḳmadun bir an Yaḥyā'nuñ

yaḥyā':

Yaḥyā'nuñ: -nuñ
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Egerçi ḳoynuñ a girmek naṣīb olmadı bir kerre
10. Derūn-ı sīnesinden çıḳmadun bir an Yaḥyā'nuñ

nükhet-i ḫūbıyla:

nükhet-i ḫūbıyla: -
Mısra: **1**
Güzel koku.

1. Dimāğum alışupdur nükhet-i ḫūbıyla ṣahbānuñ
2. Meşām-ı bülbül-i şeydāya būyı verd-i raʿnānuñ

meşām-ı bülbül-i şeydāya:

meşām-ı bülbül-i şeydāya: -
Mısra: **2**
Çılgın bülbülün burnu II āşığın burnu.

1. Dimāğum alışupdur nükhet-i ḫūbıyla ṣahbānuñ
2. Meşām-ı bülbül-i şeydāya būyı verd-i raʿnānuñ

verd-i raʿnānuñ:

verd-i raʿnānuñ: -
Mısra: **2**
Hoş, parlak gül || Sevgili

1. Dimāğum alışupdur nükhet-i ḫūbıyla ṣahbānuñ
2. Meşām-ı bülbül-i şeydāya būyı verd-i raʿnānuñ

ne mümkin:

ne mümkin: -
Mısra: **4**
Mümkün değil, mümkün mü?

3. Egerçi sāde-rūlar ḥüsnine iḳrārımuz vardur
4. Ne mümkin luṭfını inkār ḫaṭṭ-ı ʿanberāsānuñ

ḫaṭṭ-ı ʿanber-āsānuñ:

ḫaṭṭ-ı ʿanber-āsānuñ: -
Mısra: **4**
Anber kokulu ayva tüyü.

3. Egerçi sāde-rūlar ḥüsnine iḳrārımuz vardur
4. Ne mümkin luṭfını inkār ḫaṭṭ-ı ʿanberāsānuñ

mümkin olursa:

mümkin olursa: -
Mısra: **5**
İmkan dahilinde olmak.

5. Eger mümkin olursa dest-būsı bir bahāneyle
6. Elinden alı gör şeftālūsın ol naḫl-i zībānuñ

bir bahāneyle:

bir bahāneyle: -
Mısra: **5**
Bir engel ya da asılsız gerekçenin olmaması

5. Eger mümkin olursa dest-būsı bir bahāneyle

6. Elinden alı gör şeftālūsın ol naḫl-i zibānuñ

elinden alı gör:

elinden alı gör: -
Mısra: **6**
Elinden alıvermek II ele geçirmek.

5. Eger mümkin olursa dest-būsı bir bahāneyle
6. Elinden alı gör şeftālūsın ol naḫl-i zibānuñ

naḫl-i zibānuñ:

naḫl-i zibānuñ: -
Mısra: **6**
Güzel boy II güzel fidan.

5. Eger mümkin olursa dest-būsı bir bahāneyle
6. Elinden alı gör şeftālūsın ol naḫl-i zibānuñ

cenāb-ı yār:

cenāb-ı yār: -
Mısra: **7**
Yüce sevgili.

7. Ḳoluñ boynına ṣalmaḳdan cenāb-ı yār ʿāliḏür
8. Elüñ irse yeter dāmānına ol serv-i bālānuñ

Ḳolun boynına ṣalmaḳdan:

Ḳolun boynına ṣalmaḳdan: -
Mısra: **7**
Kolunu boynuna dolamak II muhabbet göstermek.

7. Ḳoluñ boynına ṣalmaḳdan cenāb-ı yār ʿāliḏür
8. Elüñ irse yeter dāmānına ol serv-i bālānuñ

serv-i bālānuñ:

serv-i bālānuñ: -
Mısra: **8**
Uzun servi II Sevgilinin boyu.

7. Ḳoluñ boynına ṣalmaḳdan cenāb-ı yār ʿāliḏür
8. Elüñ irse yeter dāmānına ol serv-i bālānuñ

naṣib olmadı:

naṣib olmadı: -
Mısra: **9**
Kısmet olmamak, uygun düşmemek.

9. Egerçi ḳoynuñ a girmek naṣib olmadı bir kerre
10. Derūn-ı sinesinden çıḳmadun bir an Yaḥyā'nuñ

ḳoynuña girmek:

ḳoynuña girmek: -
Mısra: **9**
Koynuna girmek II yatmak.

9. Egerçi ḳoynuñ a girmek naṣib olmadı bir kerre
10. Derūn-ı sinesinden çıḳmadun bir an Yaḥyā'nuñ

bir an:

bir an: -
Mısra: **10**
Bir an bile II hiçbir zaman.

9. Egerçi ḳoynuñ a girmek naṣib olmadı bir kerre
10. Derūn-ı sinesinden çıḳmadun bir an Yaḥyā'nuñ

derūn-ı sinesinden:

derūn-ı sinesinden: -
Mısra: **10**
kalp, gönül

9. Egerçi ḳoynuñ a girmek naṣib olmadı bir kerre
10. Derūn-ı sinesinden çıḳmadun bir an Yaḥyā'nuñ

elüñ irse:

elüñ irse: -
Mısra: **8**
Ulaşmak II yetişmek.

7. Ḳoluñ boynına ṣalmaḳdan cenāb-ı yār ʿāliḏür
8. Elüñ irse yeter dāmānına ol serv-i bālānuñ

ol:

oldı: -dı
Mısra: **1**
Olmak.

1. Ādem ṣayılmaz oldı ḳapuñda gedālaruñ
2. Yoḳ mı ḥisābı pādişehüm mübtelālaruñ

oldı: -dı
Mısra: **4**
Olmak.

3. Dil gitdi gerçi yirine ḳondı hezār ġam
4. Biri gider biri gelür oldı belālaruñ

ol:
Mısra: **10**
O, işaret zamiri.

9. Yaḥyā'dan özge kimseye tek eyleme vefā
10. Ḳā'ildür ol ne deñlü olursa cefālaruñ

olursa: -ursa
Mısra: **10**
Olmak.

9. Yaḥyā'dan özge kimseye tek eyleme vefā
10. Ḳā'ildür ol ne deñlü olursa cefālaruñ

kapu:

ḳapuñda: -ñda
Mısra: **1**
Kapı II Makam, huzur

1. Ādem ṣayılmaz oldı ḳapuñda gedālaruñ
2. Yoḳ mı ḥisābı pādişehüm mübtelālaruñ

gedā:

gedālaruñ: -laruñ
Mısra: **1**
dilenci, fakir ‖ düşkün ve yardıma muhtaç âşık

1. Ādem ṣayılmaz oldı ḳapuñda gedālaruñ
2. Yoḳ mı ḥisābı pādişehüm mübtelālaruñ

mı:

mı:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Ādem ṣayılmaz oldı ḳapuñda gedālaruñ
2. Yoḳ mı ḥisābı pādişehüm mübtelālaruñ

pādişeh:

pādişehüm: -üm
Mısra: **2**
padişah ‖ sevgili, güzel

1. Ādem ṣayılmaz oldı ḳapuñda gedālaruñ
2. Yoḳ mı ḥisābı pādişehüm mübtelālaruñ

mübtelā:

mübtelālaruñ: -laruñ
Mısra: **2**
tutkun, âşık

1. Ādem ṣayılmaz oldı ḳapuñda gedālaruñ
2. Yoḳ mı ḥisābı pādişehüm mübtelālaruñ

---

dil:

Dil:
Mısra: **3**
gönül

3. Dil gitdi gerçi yirine ḳondı hezār ġam
4. Biri gider biri gelür oldı belālaruñ

Dil:
Mısra: **5**
gönül

5. Dil pür-heves nesīm-i bahār ise ḫoş-nefes
6. Çıḳ bāġa kim güzelligi vardur hevālaruñ

---

git:

gitdi: -di
Mısra: **3**
Gitmek

3. Dil gitdi gerçi yirine ḳondı hezār ġam
4. Biri gider biri gelür oldı belālaruñ

---

gerçi:

gerçi:
Mısra: **3**
ama

3. Dil gitdi gerçi yirine ḳondı hezār ġam
4. Biri gider biri gelür oldı belālaruñ

---

hezār:

hezār:
Mısra: **3**
Pek çok, binlerce. II bülbül.

3. Dil gitdi gerçi yirine ḳondı hezār ġam
4. Biri gider biri gelür oldı belālaruñ

ġam:

ġam:
Mısra: **3**
kaygı, tasa, keder

3. Dil gitdi gerçi yirine ḳondı hezār ġam
4. Biri gider biri gelür oldı belālaruñ

---

belā:

belālarun: -lar, -un
Mısra: **4**
kötülük, felaket, musibet.

3. Dil gitdi gerçi yirine ḳondı hezār ġam
4. Biri gider biri gelür oldı belālaruñ

---

pür-heves:

pür-heves:
Mısra: **5**
Heveslerle, arzularla dolu.

5. Dil pür-heves nesīm-i bahār ise ḫoş-nefes
6. Çıḳ bāġa kim güzelligi vardur hevālaruñ

---

ise:

ise:
Mısra: **5**
koşul edatı

5. Dil pür-heves nesīm-i bahār ise ḫoş-nefes
6. Çıḳ bāġa kim güzelligi vardur hevālaruñ

---

hoş-nefes:

ḫoş-nefes:
Mısra: **5**
Tatlı nefesli. II güzel soluklu.

5. Dil pür-heves nesīm-i bahār ise ḫoş-nefes
6. Çıḳ bāġa kim güzelligi vardur hevālaruñ

Çıḳ:

Çıḳ:
Mısra: **6**
Dışarıya varmak, gitmek.

5. Dil pür-heves nesīm-i bahār ise ḫoş-nefes
6. Çıḳ bāġa kim güzelligi vardur hevālaruñ

---

bāġ:

bāġa: -a
Mısra: **6**
Yeşillik, çiçekli, ağaçlı yer

5. Dil pür-heves nesīm-i bahār ise ḫoş-nefes
6. Çıḳ bāġa kim güzelligi vardur hevālaruñ

---

kim:

kim:
Mısra: **6**
çünkü

5. Dil pür-heves nesīm-i bahār ise ḫoş-nefes
6. Çıḳ bāġa kim güzelligi vardur hevālaruñ

---

güzellig:

güzelligi: -i
Mısra: **6**
Güzellik

5. Dil pür-heves nesīm-i bahār ise ḫoş-nefes
6. Çıḳ bāġa kim güzelligi vardur hevālaruñ

---

var:

vardur: -dur
Mısra: **6**
var, mevcut.

5. Dil pür-heves nesīm-i bahār ise ḫoş-nefes
6. Çıḳ bāġa kim güzelligi vardur hevālaruñ

---

hevā:

hevālaruñ: -laruñ
Mısra: **6**
Hava II istek, arzu.

5. Dil pür-heves nesīm-i bahār ise ḫoş-nefes
6. Çıḳ bāġa kim güzelligi vardur hevālaruñ

---

al:

alup: -up
Mısra: **7**
almak

7. Cān naḳdini alup unıdurlar revā mıdur
8. Resm-i vefāyı bilmedügi dil-rübālaruñ

---

unıd:

unıdurlar: -urlar
Mısra: **7**
Unutmak, aklından gitmek.

7. Cān naḳdini alup unıdurlar revā mıdur
8. Resm-i vefāyı bilmedügi

dil-rübālaruñ

revā:

revā:
Mısra: **7**
layık, uygun, yaraşır

7. Cān naḳdini alup unıdurlar revā mıdur
8. Resm-i vefāyı bilmedügi dil-rübālaruñ

mıdur:

mıdur:
Mısra: **7**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

7. Cān naḳdini alup unıdurlar revā mıdur
8. Resm-i vefāyı bilmedügi dil-rübālaruñ

bilme:

bilmedügi: -dügi
Mısra: **8**
Bilmemek.

7. Cān naḳdini alup unıdurlar revā mıdur
8. Resm-i vefāyı bilmedügi dil-rübālaruñ

dil-rübā:

dil-rübālaruñ: -laruñ
Mısra: **8**
gönül kapıcı ll sevgili.

7. Cān naḳdini alup unıdurlar revā mıdur
8. Resm-i vefāyı bilmedügi dil-rübālaruñ

yaḥyā':

Yaḥyā'dan: -dan
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā'dan özge kimseye tek eyleme vefā
10. Ḳā'ildür ol ne deñlü olursa cefālaruñ

özge:

özge:
Mısra: **9**
Başkası, gayrı.

9. Yaḥyā'dan özge kimseye tek eyleme vefā
10. Ḳā'ildür ol ne deñlü olursa cefālaruñ

kimse:

kimseye: -ye
Mısra: **9**
Kimse

9. Yaḥyā'dan özge kimseye tek eyleme vefā
10. Ḳā'ildür ol ne deñlü olursa cefālaruñ

tek:

tek:
Mısra: **9**
yeter ki.

9. Yaḥyā'dan özge kimseye tek eyleme vefā
10. Ḳā'ildür ol ne deñlü olursa cefālaruñ

Ḳā'il:

Ḳā'ildür: -dür
Mısra: **10**
Söyleyen, diyen, konuşan.

9. Yaḥyā'dan özge kimseye tek eyleme vefā
10. Ḳā'ildür ol ne deñlü olursa cefālaruñ

cefā:

cefālaruñ: -laruñ
Mısra: **10**
Eziyet, sıkıntı

9. Yaḥyā'dan özge kimseye tek eyleme vefā
10. Ḳā'ildür ol ne deñlü olursa cefālaruñ

Ādem şayılmaz:

Ādem şayılmaz: -
Mısra: **1**
Adamdan sayılmamak II değersiz görülmek II sayılamayacak kadar çok insan.

1. Ādem şayılmaz oldı ḳapuñda gedālaruñ
2. Yoḳ mı ḥisābı pādişehüm mübtelālaruñ

ḥisābı yoḳ:

ḥisābı yoḳ: -
Mısra: **2**
Sınırsızca II sayılamayacak kadar çok II sorgusuzca.

1. Ādem şayılmaz oldı ḳapuñda gedālaruñ
2. Yoḳ mı ḥisābı pādişehüm mübtelālaruñ

yirine ḳondı:

yirine ḳondı: -
Mısra: **3**
Yerine konulmak II yerine geçmek.

3. Dil gitdi gerçi yirine ḳondı hezār ġam
4. Biri gider biri gelür oldı belālaruñ

biri gelür biri gider:

biri gelür biri gider: -
Mısra: **4**
Bir şey eksilir yerini başka bir şey doldurur.

3. Dil gitdi gerçi yirine ḳondı hezār ġam
4. Biri gider biri gelür oldı belālaruñ

nesim-i bahār:

nesįm-i bahār: -
Mısra: **5**
bahar rüzgarı

5. Dil pür-heves nesįm-i bahār ise ḫoş-nefes
6. Çıḳ bāġa kim güzelligi vardur hevālaruñ

cān naḳdini:

cān naḳdini: -
Mısra: **7**
Can sermayesi

7. Cān naḳdini alup unıdurlar revā mıdur
8. Resm-i vefāyı bilmedügi dil-rübālaruñ

resm-i vefāyı:

resm-i vefāyı: -
Mısra: **8**
Vefa II vefa gösterme.

7. Cān naḳdini alup unıdurlar revā mıdur
8. Resm-i vefāyı bilmedügi dil-rübālaruñ

vefā eyleme:

vefā eyleme: -
Mısra: **9**
Vefa göstermek.

9. Yaḥyā'dan özge kimseye
tek eyleme vefā
10. Ḳā'ildür ol ne deñlü olursa
cefālaruñ

ne deñlü:

ne deñlü: -
Mısra: **10**
Nası?l II ne kadar?

9. Yaḥyā'dan özge kimseye
tek eyleme vefā
10. Ḳā'ildür ol ne deñlü olursa
cefālaruñ

umulmaz:

Umulmaz:
Mısra: **1**
Beklenmemek II umulmamak.

1. Umulmaz mı o ṭıfl-ı şūḫdan
şeftālüler virmek
2. Cihānda şimdi mi oldı
nihāl-i tāze ber virmek

mı:

mı:
Mısra: **1**
soru edatı

1. Umulmaz mı o ṭıfl-ı şūḫdan
şeftālüler virmek
2. Cihānda şimdi mi oldı
nihāl-i tāze ber virmek

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Umulmaz mı o ṭıfl-ı şūḫdan
şeftālüler virmek
2. Cihānda şimdi mi oldı
nihāl-i tāze ber virmek

cihān:

Cihānda: -da
Mısra: **2**
Dünya, âlem, cihân.

1. Umulmaz mı o ṭıfl-ı şūḫdan
şeftālüler virmek
2. Cihānda şimdi mi oldı
nihāl-i tāze ber virmek

şimdi:

şimdi:
Mısra: **2**
Şimdi II bundan sonra.

1. Umulmaz mı o ṭıfl-ı şūḫdan
şeftālüler virmek
2. Cihānda şimdi mi oldı
nihāl-i tāze ber virmek

mi:

mi:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Umulmaz mı o ṭıfl-ı şūḫdan
şeftālüler virmek
2. Cihānda şimdi mi oldı
nihāl-i tāze ber virmek

ol:

oldı: -dı
Mısra: **2**
Olmak.

1. Umulmaz mı o ṭıfl-ı şūḫdan
şeftālüler virmek
2. Cihānda şimdi mi oldı
nihāl-i tāze ber virmek

deñlü:

deñlü:
Mısra: **3**
Oldukça II çok.

3. Ḥayāt-ı tāze virmek deñlü
vardur mürde-i ʿaşḳa
4. Cevānı luṭf ile yād
itdiginden bir ḫaber virmek

var:

vardur: -dur
Mısra: **3**
var, mevcut.

3. Ḥayāt-ı tāze virmek deñlü
vardur mürde-i ʿaşḳa
4. Cevānı luṭf ile yād
itdiginden bir ḫaber virmek

cevān:

Cevānı: -ı
Mısra: **4**
Genç, delikanlı.

3. Ḥayāt-ı tāze virmek deñlü
vardur mürde-i ʿaşḳa
4. Cevānı luṭf ile yād
itdiginden bir ḫaber virmek

luṭf:

luṭf:
Mısra: **4**
Yardım, inayet, ihsan.

3. Ḥayāt-ı tāze virmek deñlü
vardur mürde-i ʿaşḳa
4. Cevānı luṭf ile yād
itdiginden bir ḫaber virmek

ile:

ile:
Mısra: **4**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Ḥayāt-ı tāze virmek deñlü
vardur mürde-i ʿaşḳa
4. Cevānı luṭf ile yād
itdiginden bir ḫaber virmek

bir:

bir:
Mısra: **4**
*Herhangi bir varlığı belirsiz
olarak gösteren sayı.*

3. Ḥayāt-ı tāze virmek deñlü
vardur mürde-i ʿaşḳa
4. Cevānı luṭf ile yād
itdiginden bir ḫaber virmek

Çekil:

Çekilmiş: -miş
Mısra: **5**
Gitmek.

5. Çekilmiş meclis-i ʿaşḳa
gelür diyü dil-i zārı
6. ʿAceb mi luṭf-ı ṭabʿ-ı
Ḳays'dan yārāna yer virmek

gel:

gelür: -ür
Mısra: **5**
Gelmek.

5. Çekilmiş meclis-i ʿaşḳa
gelür diyü dil-i zārı
6. ʿAceb mi luṭf-ı ṭabʿ-ı
Ḳays'dan yārāna yer virmek

diyü:

diyü:
Mısra: **5**
Diyerek, deyip.

5. Çekilmiş meclis-i ʿaşḳa
gelür diyü dil-i zārı
6. ʿAceb mi luṭf-ı ṭabʿ-ı
Ḳays'dan yārāna yer virmek

yārān:

yārāna: -a
Mısra: **6**
Arkadaşlar, dostlar.

5. Çekilmiş meclis-i ʿaşḳa

gelür diyü dil-i zārı
6. ʿAceb mi luṭf-ı ṭabʿ-ı
Ḳays'dan yārāna yer virmek

şun:

şun:
Mısra: **7**
Sunmak II ikram etmek.

7. Leb-i şi̱ri̱nüñi şun aġzuma
cānā sözüm diñle
8. Olur ṭūṭiye güftār itmege
bāʿiŝ şeker virmek

aġz:

aġzuma: -uma
Mısra: **7**
Ağız, dudak.

7. Leb-i şi̱ri̱nüñi şun aġzuma
cānā sözüm diñle
8. Olur ṭūṭiye güftār itmege
bāʿiŝ şeker virmek

cānā:

cānā:
Mısra: **7**
Ey sevgili!

7. Leb-i şi̱ri̱nüñi şun aġzuma
cānā sözüm diñle
8. Olur ṭūṭiye güftār itmege
bāʿiŝ şeker virmek

ṭūṭi:

ṭūṭiye: -ye
Mısra: **8**
Papağan.

7. Leb-i şi̱ri̱nüñi şun aġzuma
cānā sözüm diñle
8. Olur ṭūṭiye güftār itmege
bāʿiŝ şeker virmek

şeker:

şeker:
Mısra: **8**
Şeker.

7. Leb-i şi̱ri̱nüñi şun aġzuma
cānā sözüm diñle
8. Olur ṭūṭiye güftār itmege
bāʿiŝ şeker virmek

virmek:

virmek:
Mısra: **8**
*vermek ǁ ihsan etmek,
bağışlamak*

7. Leb-i şi̱ri̱nüñi şun aġzuma
cānā sözüm diñle
8. Olur ṭūṭiye güftār itmege
bāʿiŝ şeker virmek

bes:

besdür: -dür
Mısra: **9**
Yeter, tamam, kâfî.

9. Hümā-yı ʿaşḳ besdür
āşiyān-sāz-ı ser-i Yaḥyā
10. Ne lāzım kendüsine Ḳays-
āsā derd-i ser virmek

kendüsi:

kendüsine: -ne
Mısra: **10**
Kendi, kendisi.

9. Hümā-yı ʿaşḳ besdür
āşiyān-sāz-ı ser-i Yaḥyā
10. Ne lāzım kendüsine Ḳays-
āsā derd-i ser virmek

Ḳays-āsā:

Ḳays-āsā:
Mısra: **10**
Kays gibi.

9. Hümā-yı ʿaşḳ besdür
āşiyān-sāz-ı ser-i Yaḥyā
10. Ne lāzım kendüsine Ḳays-
āsā derd-i ser virmek

ṭıfl-ı şūḫdan:

ṭıfl-ı şūḫdan: -
Mısra: **1**
*şuh sevgili II işveli, cilveli
genç sevgili*

1. Umulmaz mı o ṭıfl-ı şūḫdan
şeftālūler virmek
2. Cihānda şimdi mi oldı
nihāl-i tāze ber virmek

nihāl-i tāze:

nihāl-i tāze: -
Mısra: **2**
Taze fidan. II Sevgili.

1. Umulmaz mı o ṭıfl-ı şūḫdan
şeftālūler virmek
2. Cihānda şimdi mi oldı
nihāl-i tāze ber virmek

şeftālūler virmek:

şeftālūler virmek: -
Mısra: **1**
Öpmek II öpücük vermek.

1. Umulmaz mı o ṭıfl-ı şūḫdan
şeftālūler virmek
2. Cihānda şimdi mi oldı
nihāl-i tāze ber virmek

ber virmek:

ber virmek: -
Mısra: **2**
*Yaprak vermek II meyve
vermek.*

1. Umulmaz mı o ṭıfl-ı şūḫdan
şeftālūler virmek
2. Cihānda şimdi mi oldı
nihāl-i tāze ber virmek

mürde-i ʿaşḳa:

mürde-i ʿaşḳa: -
Mısra: **3**
*Aşk uğruna ölenler II aşkın
ölümü.*

3. Ḥayāt-ı tāze virmek deñlü
vardur mürde-i ʿaşḳa
4. Cevānı luṭf ile yād
itdiginden bir ḫaber virmek

Ḥayāt-ı tāze virmek:

Ḥayāt-ı tāze virmek: -
Mısra: **3**
*Taze hayat, vermek II yenilik,
canlılık katmak.*

3. Ḥayāt-ı tāze virmek deñlü
vardur mürde-i ʿaşḳa
4. Cevānı luṭf ile yād
itdiginden bir ḫaber virmek

ḫaber virmek:

ḫaber virmek: -
Mısra: **4**
*Haber vermek II haberdar
etmek.*

3. Ḥayāt-ı tāze virmek deñlü
vardur mürde-i ʿaşḳa
4. Cevānı luṭf ile yād
itdiginden bir ḫaber virmek

yād itdiginden:

yād itdiginden: -
Mısra: **4**
*Hatırlamak, anmak,
bahsetmek*

3. Ḥayāt-ı tāze virmek deñlü
vardur mürde-i ʿaşḳa
4. Cevānı luṭf ile yād
itdiginden bir ḫaber virmek

meclis-i ʿaşḳa:

***meclis-i ʿaşḳa:* -**
Mısra: **5**
Aşk meclisi.

5. Çekilmiş meclis-i ʿaşḳa gelür diyü dil-i zārı
6. ʿAceb mi luṭf-ı ṭabʿ-ı Ḳays'dan yārāna yer virmek

dil-i zārı:

***dil-i zārı:* -**
Mısra: **5**
Ağlayan, inleyen gönül.

5. Çekilmiş meclis-i ʿaşḳa gelür diyü dil-i zārı
6. ʿAceb mi luṭf-ı ṭabʿ-ı Ḳays'dan yārāna yer virmek

ʿaceb mi:

***ʿaceb mi:* -**
Mısra: **6**
Tuhaf mı, şaşılır mı.

5. Çekilmiş meclis-i ʿaşḳa gelür diyü dil-i zārı
6. ʿAceb mi luṭf-ı ṭabʿ-ı Ḳays'dan yārāna yer virmek

luṭf-ı ṭabʿ-ı Ḳays'dan:

***luṭf-ı ṭabʿ-ı Ḳays'dan:* -**
Mısra: **6**
Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olan Kays'ın iyilik dolu yaradılışı.

5. Çekilmiş meclis-i ʿaşḳa gelür diyü dil-i zārı
6. ʿAceb mi luṭf-ı ṭabʿ-ı Ḳays'dan yārāna yer virmek

yer virmek:

***yer virmek:* -**
Mısra: **6**
Yer ayırmak II Kendi yerini vermek.

5. Çekilmiş meclis-i ʿaşḳa gelür diyü dil-i zārı
6. ʿAceb mi luṭf-ı ṭabʿ-ı Ḳays'dan yārāna yer virmek

leb-i şirinüñi:

***leb-i şi̱ri̱nüñi:* -**
Mısra: **7**
Tatlı dudak.

7. Leb-i şi̱ri̱nüñi şun aġzuma cānā sözüm diñle
8. Olur ṭūṭiye güftār itmege bāʿiŝ şeker virmek

sözüm diñle:

***sözüm diñle:* -**
Mısra: **7**
Nasihat bil! II sözüme kulak ver!

7. Leb-i şi̱ri̱nüñi şun aġzuma cānā sözüm diñle
8. Olur ṭūṭiye güftār itmege bāʿiŝ şeker virmek

güftār itmege:

***güftār itmege:* -**
Mısra: **8**
Söz söylemek. II konuşturmak.

7. Leb-i şi̱ri̱nüñi şun aġzuma cānā sözüm diñle
8. Olur ṭūṭiye güftār itmege bāʿiŝ şeker virmek

bāʿiŝ olur:

***bāʿiŝ olur:* -**
Mısra: **8**
sebep olmak

7. Leb-i şi̱ri̱nüñi şun aġzuma cānā sözüm diñle
8. Olur ṭūṭiye güftār itmege bāʿiŝ şeker virmek

hümā-yı ʿaşḳ:

***hümā-yı ʿaşḳ:* -**
Mısra: **9**
Aşk Hüma'sı II Aşk'ın yükseklerden uçan, ele geçmeyen kuşu.

9. Hümā-yı ʿaşḳ besdür āşiyān-sāz-ı ser-i Yaḥyā
10. Ne lāzım kendüsine Ḳays-āsā derd-i ser virmek

āşiyān-sāz-ı ser-i yaḥyā:

***āşiyān-sāz-ı ser-i yaḥyā:* -**
Mısra: **9**
Yahya'nın başına yuva yapmak.

9. Hümā-yı ʿaşḳ besdür āşiyān-sāz-ı ser-i Yaḥyā
10. Ne lāzım kendüsine Ḳays-āsā derd-i ser virmek

derd-i ser virmek:

***derd-i ser virmek:* -**
Mısra: **10**
Başını ağartmak II Başına bela sarmak.

9. Hümā-yı ʿaşḳ besdür āşiyān-sāz-ı ser-i Yaḥyā
10. Ne lāzım kendüsine Ḳays-āsā derd-i ser virmek

ne lāzım:

***ne lāzım:* -**
Mısra: **10**
ne lüzumu var

9. Hümā-yı ʿaşḳ besdür āşiyān-sāz-ı ser-i Yaḥyā
10. Ne lāzım kendüsine Ḳays-āsā derd-i ser virmek

añla:

Añlayan: -yan
Mısra: **1**
Kavrayan II idrak eden.

1. Añlayan ḥüsnini ey dil girih-i ebrūnuñ
2. Ḫışmgi̱n olduġına ḳatlanur ol meh-rūnuñ

ḥüsn:

ḥüsnini: -i, -n, -i
Mısra: **1**
güzellik

1. Añlayan ḥüsnini ey dil girih-i ebrūnuñ
2. Ḫışmgi̱n olduġına ḳatlanur ol meh-rūnuñ

ḥüsnini: -ini
Mısra: **9**
güzellik

9. Artırur ḥüsnini Yaḥyā sebeb-i raġbet olur
10. Ḳadrini ḫāl-i ruḫı bilsün o müşgi̱n mūnuñ

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Añlayan ḥüsnini ey dil girih-i ebrūnuñ
2. Ḫışmgi̱n olduġına ḳatlanur ol meh-rūnuñ

dil:

dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Añlayan ḥüsnini ey dil girih-i ebrūnuñ
2. Ḫışmgi̱n olduġına ḳatlanur ol meh-rūnuñ

dil:
Mısra: **8**
gönül

7. Luṭf ile kendüye cezb eyledi ḫālinde bulup
8. Ḳalmaz iḥsānınuñ altında dil ol gīsūnuñ

Hışm-gin:

Ḫışm-gin:
Mısra: **2**
kızgın, öfkeli

1. Añlayan ḥüsnini ey dil girih-i ebrūnuñ
2. Ḫışmgin olduġına ḳatlanur ol meh-rūnuñ

ol:

olduġına: -duġ, -ı, -n, -a
Mısra: **2**
Olmak.

1. Añlayan ḥüsnini ey dil girih-i ebrūnuñ
2. Ḫışmgin olduġına ḳatlanur ol meh-rūnuñ

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Añlayan ḥüsnini ey dil girih-i ebrūnuñ
2. Ḫışmgin olduġına ḳatlanur ol meh-rūnuñ

ol:
Mısra: **4**
O, işaret sıfatı.

3. Ṣayd içün pāyına düşmekden olur mı fāriġ
4. Bir nigāhını ġanīmet bilen ol āhūnuñ

ol:
Mısra: **8**
O, işaret sıfatı.

7. Luṭf ile kendüye cezb eyledi ḫālinde bulup
8. Ḳalmaz iḥsānınuñ altında dil ol gīsūnuñ

olur: -ur
Mısra: **9**
Olmak.

9. Artırur ḥüsnini Yaḥyā sebeb-i raġbet olur
10. Ḳadrini ḫāl-i ruḫı bilsün o müşgīn mūnuñ

katlan:

ḳatlanur: -ur
Mısra: **2**
Katlanmak, tahammül etmek

1. Añlayan ḥüsnini ey dil girih-i ebrūnuñ
2. Ḫışmgin olduġına ḳatlanur ol meh-rūnuñ

meh-rū:

meh-rūnuñ: -nuñ
Mısra: **2**
ay yüzlü II sevgili

1. Añlayan ḥüsnini ey dil girih-i ebrūnuñ
2. Ḫışmgin olduġına ḳatlanur ol meh-rūnuñ

Ṣayd:

Ṣayd:
Mısra: **3**
Avlama, avlanmak.

3. Ṣayd içün pāyına düşmekden olur mı fāriġ
4. Bir nigāhını ġanīmet bilen ol āhūnuñ

içün:

içün:
Mısra: **3**
için

3. Ṣayd içün pāyına düşmekden olur mı fāriġ
4. Bir nigāhını ġanīmet bilen ol āhūnuñ

mı:

mı:
Mısra: **3**
soru edatı

3. Ṣayd içün pāyına düşmekden olur mı fāriġ
4. Bir nigāhını ġanīmet bilen ol āhūnuñ

bir:

Bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Ṣayd içün pāyına düşmekden olur mı fāriġ
4. Bir nigāhını ġanīmet bilen ol āhūnuñ

nigāh:

nigāhını: -ı, -n, -ı
Mısra: **4**
Bakış, nazar.

3. Ṣayd içün pāyına düşmekden olur mı fāriġ
4. Bir nigāhını ġanīmet bilen ol āhūnuñ

āhū:

āhūnuñ: -nuñ
Mısra: **4**
ceylan, gazal ǁ dilber, güzel

3. Ṣayd içün pāyına düşmekden olur mı fāriġ
4. Bir nigāhını ġanīmet bilen ol āhūnuñ

i:

idüm: -dü, -m
Mısra: **5**
İ- yardımcı fiili.

5. Ḫaṭṭ-ı nev-ḫastenüñ olmuş idüm meftūnı
6. Evvel-i vaḳt-i ẓuhūrı idi ʻanber-būnuñ

idi: -di
Mısra: **6**
İ- yardımcı fiili.

5. Ḫaṭṭ-ı nev-ḫastenüñ olmuş idüm meftūnı
6. Evvel-i vaḳt-i ẓuhūrı idi ʻanber-būnuñ

ʻanber-bū:

ʻanber-būnuñ: -nuñ
Mısra: **6**
Anber kokulu.

5. Ḫaṭṭ-ı nev-ḫastenüñ olmuş idüm meftūnı
6. Evvel-i vaḳt-i ẓuhūrı idi ʻanber-būnuñ

lutf:

Luṭf:
Mısra: **7**
Yardım, inayet, ihsan.

7. Luṭf ile kendüye cezb eyledi ḫālinde bulup
8. Ḳalmaz iḥsānınuñ altında dil ol gīsūnuñ

ile:

ile:
Mısra: **7**
birlikte

7. Luṭf ile kendüye cezb eyledi ḫālinde bulup
8. Ḳalmaz iḥsānınuñ altında dil ol gīsūnuñ

kendüye:

kendüye:
Mısra: **7**
kendisine

7. Luṭf ile kendüye cezb eyledi ḫālinde bulup
8. Ḳalmaz iḥsānınuñ altında dil ol gisūnuñ

ḫālinde:

ḫālinde:
Mısra: **7**
(Cezb) hali II (kendi) halinde.

7. Luṭf ile kendüye cezb eyledi ḫālinde bulup
8. Ḳalmaz iḥsānınuñ altında dil ol gisūnuñ

bul:

bulup: -up
Mısra: **7**
Bulmak II görmek.

7. Luṭf ile kendüye cezb eyledi ḫālinde bulup
8. Ḳalmaz iḥsānınuñ altında dil ol gisūnuñ

gisū:

gisūnuñ: -nuñ
Mısra: **8**
omuz üstüne dökülen saç

7. Luṭf ile kendüye cezb eyledi ḫālinde bulup
8. Ḳalmaz iḥsānınuñ altında dil ol gisūnuñ

artır:

Artırur: -ur
Mısra: **9**
Çoğaltmak, arttırmak

9. Artırur ḥüsnini Yaḥyā sebeb-i raġbet olur
10. Ḳadrini ḫāl-i ruḫı bilsün o müşgin mūnuñ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Artırur ḥüsnini Yaḥyā sebeb-i raġbet olur
10. Ḳadrini ḫāl-i ruḫı bilsün o müşgin mūnuñ

o:

o:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Artırur ḥüsnini Yaḥyā sebeb-i raġbet olur
10. Ḳadrini ḫāl-i ruḫı bilsün o müşgin mūnuñ

girih-i ebrūnuñ:

girih-i ebrūnuñ: -
Mısra: **1**
Kaş kıvrımı.

1. Añlayan ḥüsnini ey dil girih-i ebrūnuñ
2. Ḫışmgin olduġına ḳatlanur ol meh-rūnuñ

fāriġ olur:

fāriġ olur: -
Mısra: **3**
El çekmek, uzak durmak, vazgeçmek,

3. Ṣayd içün pāyına düşmekden olur mı fāriġ
4. Bir nigāhını ġanimet bilen ol āhūnuñ

pāyına düşmekden:

pāyına düşmekden: -
Mısra: **3**
Ayağına düşmek, ayağına kapanmak.

3. Ṣayd içün pāyına düşmekden olur mı fāriġ
4. Bir nigāhını ġanimet bilen ol āhūnuñ

ġanimet bilen:

ġanimet bilen: -
Mısra: **4**
Kazanç olarak addeden.

3. Ṣayd içün pāyına düşmekden olur mı fāriġ
4. Bir nigāhını ġanimet bilen ol āhūnuñ

Ḫaṭṭ-ı nev-ḫastenüñ:

Ḫaṭṭ-ı nev-ḫastenüñ: -
Mısra: **5**
Yeni belirmeye başlamış ayva tüyü.

5. Ḫaṭṭ-ı nev-ḫastenüñ olmuş idüm meftūnı
6. Evvel-i vaḳt-i ẓuhūrı idi ʿanber-būnuñ

meftūnı olmuş:

meftūnı olmuş: -
Mısra: **5**
tutkunu olmak II âşığı olmak

5. Ḫaṭṭ-ı nev-ḫastenüñ olmuş idüm meftūnı
6. Evvel-i vaḳt-i ẓuhūrı idi ʿanber-būnuñ

evvel-i vaḳt-i ẓuhūrı:

evvel-i vaḳt-i ẓuhūrı: -
Mısra: **6**
Önceden ortaya çıkan.

5. Ḫaṭṭ-ı nev-ḫastenüñ olmuş idüm meftūnı
6. Evvel-i vaḳt-i ẓuhūrı idi ʿanber-būnuñ

cezb eyledi:

cezb eyledi: -
Mısra: **7**
Çekmek II etkisi altına almak.

7. Luṭf ile kendüye cezb eyledi ḫālinde bulup
8. Ḳalmaz iḥsānınuñ altında dil ol gisūnuñ

iḥsānınuñ altında Ḳalmaz:

iḥsānınuñ altında Ḳalmaz: -
Mısra: **8**
Yapılan iyiliğin altında kalmamak II yardımın karşılığını vermek. II iyiliğin örtüsü altında olmak.

7. Luṭf ile kendüye cezb eyledi ḫālinde bulup
8. Ḳalmaz iḥsānınuñ altında dil ol gisūnuñ

sebeb-i raġbet:

sebeb-i raġbet: -
Mısra: **9**
rağbet edilmesine sebep olmak

9. Artırur ḥüsnini Yaḥyā sebeb-i raġbet olur
10. Ḳadrini ḫāl-i ruḫı bilsün o müşgin mūnuñ

ḫāl-i ruḫı:

ḫāl-i ruḫı: -
Mısra: **10**
Yüzdeki ben.

9. Artırur ḥüsnini Yaḥyā sebeb-i raġbet olur
10. Ḳadrini ḫāl-i ruḫı bilsün o müşgin mūnuñ

Ḳadrini bilsün:

Ḳadrini bilsün: -
Mısra: **10**
kıymet bilmek; değer bilmek.

9. Artırur ḥüsnini Yaḥyā sebeb-i raġbet olur
10. Ḳadrini ḫāl-i ruḫı bilsün o müşgin mūnuñ

müşgin mūnuñ:

müşgin mūnuñ: -
Mısra: **10**
Misk kokulu ayva tüyü.

9. Artırur ḥüsnini Yaḥyā sebeb-i raġbet olur
10. Ḳadrini ḫāl-i ruḫı bilsün o müşgin mūnuñ

Şun:

Şunaldan: -aldan
Mısra: **1**
Sunalı beri II uzatalı beri.

1. Şunaldan sāḳi-i miḥnet baña peymāne-i ʿaşḳuñ
2. Benüm ol rūz u şeb medhūş olan mestāne-i ʿaşḳuñ

baña:

baña:
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

1. Şunaldan sāḳi-i miḥnet baña peymāne-i ʿaşḳuñ
2. Benüm ol rūz u şeb medhūş olan mestāne-i ʿaşḳuñ

ben:

Benüm: -üm
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Şunaldan sāḳi-i miḥnet baña peymāne-i ʿaşḳuñ
2. Benüm ol rūz u şeb medhūş olan mestāne-i ʿaşḳuñ

Benüm: -üm
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Benüm ol cām-ı laʿl u gūşe-i ebrū ḫayāliyle
8. Muḳim-i künc-i derdüñ sāḳin-i mey-ḫāne-i ʿaşḳuñ

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Şunaldan sāḳi-i miḥnet baña peymāne-i ʿaşḳuñ
2. Benüm ol rūz u şeb medhūş olan mestāne-i ʿaşḳuñ

olan: -an
Mısra: **4**
Olmak.

3. Şarāb-ı pendi gūş itmez ümid-i ʻaḳl u hūş itmez
4. Esir-i zülf-i müşginüñ olan divāne-i ʿaşḳuñ

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Benüm ol cām-ı laʿl u gūşe-i ebrū ḫayāliyle
8. Muḳim-i künc-i derdüñ sāḳin-i mey-ḫāne-i ʿaşḳuñ

itmez:

itmez:
Mısra: **3**
Etmemek.

3. Şarāb-ı pendi gūş itmez ümid-i ʻaḳl u hūş itmez
4. Esir-i zülf-i müşginüñ olan divāne-i ʿaşḳuñ

a:

aña: -ñ, -a
Mısra: **5**
ona.

5. Żarar virmez aña seyl-i sirişk-i ʿāşıḳ-ı şeydā
6. Esāsı seng-i ġamla muḥkem olmuş ḫāne-i ʿaşḳuñ

esās:

Esāsı: -ı
Mısra: **6**
Temel.

5. Żarar virmez aña seyl-i sirişk-i ʿāşıḳ-ı şeydā
6. Esāsı seng-i ġamla muḥkem olmuş ḫāne-i ʿaşḳuñ

u:

u:
Mısra: **7**
ve

7. Benüm ol cām-ı laʿl u gūşe-i ebrū ḫayāliyle
8. Muḳim-i künc-i derdüñ sāḳin-i mey-ḫāne-i ʿaşḳuñ

ḫayāl:

ḫayāliyle: -iyle
Mısra: **7**
Hayal II düşünce.

7. Benüm ol cām-ı laʿl u gūşe-i ebrū ḫayāliyle
8. Muḳim-i künc-i derdüñ sāḳin-i mey-ḫāne-i ʿaşḳuñ

yıḳ:

yıḳmışdun: -mışdun
Mısra: **9**
Bozmak, tahrip etmek

9. Cefā ṭaşıyla yıḳmışduñ dil-i Yaḥyā'yı sulṭānum
10. Daḫı ābād olunmaz mı ʿaceb virāne-i ʿaşḳuñ

sulṭān:

sulṭānum: -um
Mısra: **9**
padişah ll sevgili.

9. Cefā ṭaşıyla yıḳmışduñ dil-i Yaḥyā'yı sulṭānum
10. Daḫı ābād olunmaz mı ʿaceb virāne-i ʿaşḳuñ

dahı:

Daḫı:
Mısra: **10**
Artık.

9. Cefā ṭaşıyla yıḳmışduñ dil-i Yaḥyā'yı sulṭānum
10. Daḫı ābād olunmaz mı ʿaceb virāne-i ʿaşḳuñ

mı:

mı:
Mısra: **10**
soru edatı

9. Cefā ṭaşıyla yıḳmışduñ dil-i Yaḥyā'yı sulṭānum
10. Daḫı ābād olunmaz mı ʿaceb virāne-i ʿaşḳuñ

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **10**
Acaba

9. Cefā ṭaşıyla yıḳmışduñ dil-i Yaḥyā'yı sulṭānum
10. Daḫı ābād olunmaz mı

ʿaceb vīrāne-i ʿaşḳuñ

dīvāne-i ʿaşḳuñ

olmuş ḫāne-i ʿaşḳuñ

sāḳi-i miḥnet:

***sāḳī-i miḥnet:* -**
Mısra: **1**
dert sâkisi, dert şarabı ikram eden kimse.

1. Şunaldan sāḳī-i miḥnet baña peymāne-i ʿaşḳuñ
2. Benüm ol rūz u şeb medhūş olan mestāne-i ʿaşḳuñ

peymāne-i ʿaşḳuñ:

***peymāne-i ʿaşḳuñ:* -**
Mısra: **1**
Aşk kadehi.

1. Şunaldan sāḳī-i miḥnet baña peymāne-i ʿaşḳuñ
2. Benüm ol rūz u şeb medhūş olan mestāne-i ʿaşḳuñ

rūz u şeb:

***rūz u şeb:* -**
Mısra: **2**
Gündüz ve gece.

1. Şunaldan sāḳī-i miḥnet baña peymāne-i ʿaşḳuñ
2. Benüm ol rūz u şeb medhūş olan mestāne-i ʿaşḳuñ

medhūş olan:

***medḫūş olan:* -**
Mısra: **2**
Kendinden geçen.

1. Şunaldan sāḳī-i miḥnet baña peymāne-i ʿaşḳuñ
2. Benüm ol rūz u şeb medhūş olan mestāne-i ʿaşḳuñ

mestāne-i ʿaşḳuñ:

***mestāne-i ʿaşḳuñ:* -**
Mısra: **2**
Aşk sarhoşu.

1. Şunaldan sāḳī-i miḥnet baña peymāne-i ʿaşḳuñ
2. Benüm ol rūz u şeb medhūş olan mestāne-i ʿaşḳuñ

Şarāb-ı pendi:

***Şarāb-ı pendi:* -**
Mısra: **3**
Nasihat şarabı.

3. Şarāb-ı pendi gūş itmez ümīd-i ʻaḳl u hūş itmez
4. Esīr-i zülf-i müşgīnüñ olan

gūş itmez:

***gūş itmez:* -**
Mısra: **3**
Dinlememek.

3. Şarāb-ı pendi gūş itmez ümīd-i ʻaḳl u hūş itmez
4. Esīr-i zülf-i müşgīnüñ olan dīvāne-i ʿaşḳuñ

ümid-i ʻakl u hūş:

***ümīd-i ʻaḳl u hūş:* -**
Mısra: **3**
Akıl ve anlayış ümidi.

3. Şarāb-ı pendi gūş itmez ümīd-i ʻaḳl u hūş itmez
4. Esīr-i zülf-i müşgīnüñ olan dīvāne-i ʿaşḳuñ

esir-i zülf-i müşginüñ:

***esīr-i zülf-i müşgīnüñ:* -**
Mısra: **4**
Misk kokulu saçların esiri.

3. Şarāb-ı pendi gūş itmez ümīd-i ʻaḳl u hūş itmez
4. Esīr-i zülf-i müşgīnüñ olan dīvāne-i ʿaşḳuñ

divāne-i ʿaşkuñ:

***dīvāne-i ʿaşḳuñ:* -**
Mısra: **4**
Aşk delisi.

3. Şarāb-ı pendi gūş itmez ümīd-i ʻaḳl u hūş itmez
4. Esīr-i zülf-i müşgīnüñ olan dīvāne-i ʿaşḳuñ

seyl-i sirişk-i ʿāşık-ı şeydā:

***seyl-i sirişk-i ʿāşıḳ-ı şeydā:* -**
Mısra: **5**
Çılgın âşığın gözyaşı seli.

5. Żarar virmez aña seyl-i sirişk-i ʿāşıḳ-ı şeydā
6. Esāsı seng-i ġamla muḥkem olmuş ḫāne-i ʿaşḳuñ

Żarar virmez:

***Żarar virmez:* -**
Mısra: **5**
Zarar vermemek.

5. Żarar virmez aña seyl-i sirişk-i ʿāşıḳ-ı şeydā
6. Esāsı seng-i ġamla muḥkem

seng-i ġamla:

***seng-i ġamla:* -**
Mısra: **6**
Gam taşı.

5. Żarar virmez aña seyl-i sirişk-i ʿāşıḳ-ı şeydā
6. Esāsı seng-i ġamla muḥkem olmuş ḫāne-i ʿaşḳuñ

muhkem olmuş:

***muḥkem olmuş:* -**
Mısra: **6**
Sağlam, dayanıklı olmak.

5. Żarar virmez aña seyl-i sirişk-i ʿāşıḳ-ı şeydā
6. Esāsı seng-i ġamla muḥkem olmuş ḫāne-i ʿaşḳuñ

hāne-i ʿaşkuñ:

***ḫāne-i ʿaşḳuñ:* -**
Mısra: **6**
Aşk evi II gönül.

5. Żarar virmez aña seyl-i sirişk-i ʿāşıḳ-ı şeydā
6. Esāsı seng-i ġamla muḥkem olmuş ḫāne-i ʿaşḳuñ

cām-ı laʿl:

***cām-ı laʿl:* -**
Mısra: **7**
lal renkli kadeh II sevgilinin dudağı

7. Benüm ol cām-ı laʿl u gūşe-i ebrū ḫayāliyle
8. Muḳīm-i künc-i derdüñ sāḳin-i mey-ḫāne-i ʿaşḳuñ

gūşe-i ebrū:

***gūşe-i ebrū:* -**
Mısra: **7**
Kaşın köşesi.

7. Benüm ol cām-ı laʿl u gūşe-i ebrū ḫayāliyle
8. Muḳīm-i künc-i derdüñ sāḳin-i mey-ḫāne-i ʿaşḳuñ

muḳim-i künc-i derdün:

***muḳīm-i künc-i derdün:* -**
Mısra: **8**
Dert köşesinin ikamet edeni, sakini.

7. Benüm ol cām-ı laʿl u gūşe-i ebrū ḫayāliyle

8. Muḳīm-i künc-i derdüñ
sāḳin-i mey-ḫāne-i ʿaşḳuñ

sāḳin-i mey-ḫāne-i ʿaşḳuñ:

sāḳin-i mey-ḫāne-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **8**
Aşk meyhanesinin sakinleri II Aşk meyhanesinde bulunanlar.

7. Benüm ol cām-ı laʿl u gūşe-i ebrū ḫayāliyle
8. Muḳīm-i künc-i derdüñ sāḳin-i mey-ḫāne-i ʿaşḳuñ

dil-i yaḥyā'yı:

dil-i yaḥyā'yı: -
Mısra: **9**
Yahya'nın gönlü

9. Cefā ṭaşıyla yıkmışduñ dil-i Yaḥyā'yı sulṭānum
10. Daḫı ābād olunmaz mı ʿaceb vįrāne-i ʿaşḳuñ

cefā ṭaşıyla:

cefā ṭaşıyla: -
Mısra: **9**
Eziyet taşı.

9. Cefā ṭaşıyla yıkmışduñ dil-i Yaḥyā'yı sulṭānum
10. Daḫı ābād olunmaz mı ʿaceb vįrāne-i ʿaşḳuñ

vįrāne-i ʿaşḳuñ:

vįrāne-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **10**
Aşk viranesi II gönül.

9. Cefā ṭaşıyla yıkmışduñ dil-i Yaḥyā'yı sulṭānum
10. Daḫı ābād olunmaz mı ʿaceb vįrāne-i ʿaşḳuñ

ābād olunmaz:

ābād olunmaz: -
Mısra: **10**
şenlenmek, bayındır olmak

9. Cefā ṭaşıyla yıkmışduñ dil-i Yaḥyā'yı sulṭānum
10. Daḫı ābād olunmaz mı ʿaceb vįrāne-i ʿaşḳuñ

göñül:

Göñüller: -ler
Mısra: **1**
gönül

1. Göñüller bend ider siḥr ile efsūn-sāzdur çeşmüñ
2. Ḳamu dil bağlayanlardan şehā mümtāzdur çeşmüñ

siḥr:

siḥr:
Mısra: **1**
Büyü, efsun

1. Göñüller bend ider siḥr ile efsūn-sāzdur çeşmüñ
2. Ḳamu dil bağlayanlardan şehā mümtāzdur çeşmüñ

ile:

ile:
Mısra: **1**
Bağlama edatı II ile birlikte.

1. Göñüller bend ider siḥr ile efsūn-sāzdur çeşmüñ
2. Ḳamu dil bağlayanlardan şehā mümtāzdur çeşmüñ

ile:
Mısra: **7**
birlikte

7. Ṭuyulmaz ṣanma mey nūş eyleyüp aġyār ile cāna
8. Bilürsin fāş ider düñyālara ġammāzdur çeşmüñ

efsūn-sāz:

efsūn-sāzdur: -dur
Mısra: **1**
Büyüleyen II büyüleyici.

1. Göñüller bend ider siḥr ile efsūn-sāzdur çeşmüñ
2. Ḳamu dil bağlayanlardan şehā mümtāzdur çeşmüñ

çeşm:

çeşmüñ: -üñ
Mısra: **1**
göz

1. Göñüller bend ider siḥr ile efsūn-sāzdur çeşmüñ
2. Ḳamu dil bağlayanlardan şehā mümtāzdur çeşmüñ

çeşmüñ: -üñ
Mısra: **2**
göz

1. Göñüller bend ider siḥr ile efsūn-sāzdur çeşmüñ
2. Ḳamu dil bağlayanlardan şehā mümtāzdur çeşmüñ

çeşmüñ: -üñ
Mısra: **4**
göz

3. Müje nāveklerin dāʾim atar ʿuşşāḳ-ı nālāna
4. Birin yire düşürmez şöyle tįr-endāzdur çeşmüñ

çeşmüñ: -üñ
Mısra: **6**
göz

5. Görenler çeşm-i mestüñ didi zįr-i ebruvānuñda
6. Per açmış mürġ-i dil ṣaydına bir şeh-bāzdur çeşmüñ

çeşmüñ: -üñ
Mısra: **8**
göz

7. Ṭuyulmaz ṣanma mey nūş eyleyüp aġyār ile cāna
8. Bilürsin fāş ider düñyālara ġammāzdur çeşmüñ

çeşmüñ: -üñ
Mısra: **10**
göz

9. Nice meyl eyleye Yaḥyā'yile nūş-ı mey-i telḫi
10. Şehā çün dā'imā mest-i şarāb-ı nāzdur çeşmüñ

Ḳamu:

Ḳamu:
Mısra: **2**
Hep, bütün.

1. Göñüller bend ider siḥr ile efsūn-sāzdur çeşmüñ
2. Ḳamu dil bağlayanlardan şehā mümtāzdur çeşmüñ

şehā:

şehā:
Mısra: **2**
Ey padişah ‖ *ey sevgili.*

1. Göñüller bend ider siḥr ile efsūn-sāzdur çeşmüñ
2. Ḳamu dil bağlayanlardan şehā mümtāzdur çeşmüñ

mümtāz:

mümtāzdur: -dur
Mısra: **2**
Seçilmiş, seçkin, imtiyazlı.

1. Göñüller bend ider siḥr ile efsūn-sāzdur çeşmüñ
2. Ḳamu dil bağlayanlardan şehā mümtāzdur çeşmüñ

müje:

Müje:
Mısra: **3**
Kirpik

3. Müje nāveklerin dāʾim atar ʿuşşāḳ-ı nālāna
4. Birin yire düşürmez şöyle tīr-endāzdur çeşmüñ

nāvek:

nāveklerin: -lerin
Mısra: **3**
ok

3. Müje nāveklerin dāʾim atar ʿuşşāḳ-ı nālāna
4. Birin yire düşürmez şöyle tīr-endāzdur çeşmüñ

dāʾim:

dāʾim:
Mısra: **3**
Devamlı, sürekli.

3. Müje nāveklerin dāʾim atar ʿuşşāḳ-ı nālāna
4. Birin yire düşürmez şöyle tīr-endāzdur çeşmüñ

at:

atar: -ar
Mısra: **3**
Atmak, fırlatmak.

3. Müje nāveklerin dāʾim atar ʿuşşāḳ-ı nālāna
4. Birin yire düşürmez şöyle tīr-endāzdur çeşmüñ

birin:

Birin:
Mısra: **4**
Birini; hiçbirini

3. Müje nāveklerin dāʾim atar ʿuşşāḳ-ı nālāna
4. Birin yire düşürmez şöyle tīr-endāzdur çeşmüñ

şöyle:

şöyle:
Mısra: **4**
Şunun gibi, şuna benzer biçimde

3. Müje nāveklerin dāʾim atar ʿuşşāḳ-ı nālāna
4. Birin yire düşürmez şöyle tīr-endāzdur çeşmüñ

tīr-endāz:

tīr-endāzdur: -dur
Mısra: **4**
Ok atıcı, nişancı, iyi ok atan.

3. Müje nāveklerin dāʾim atar ʿuşşāḳ-ı nālāna
4. Birin yire düşürmez şöyle tīr-endāzdur çeşmüñ

gören:

Görenler: -ler
Mısra: **5**
Gören kişi.

5. Görenler çeşm-i mestüñ didi zīr-i ebruvānuñda
6. Per açmış mürġ-i dil ṣaydına bir şeh-bāzdur çeşmüñ

di:

didi: -di
Mısra: **5**
Söylemek.

5. Görenler çeşm-i mestüñ didi zīr-i ebruvānuñda
6. Per açmış mürġ-i dil ṣaydına bir şeh-bāzdur çeşmüñ

ṣayd:

ṣaydına: -ına
Mısra: **6**
Avlama, avlanmak.

5. Görenler çeşm-i mestüñ didi zīr-i ebruvānuñda
6. Per açmış mürġ-i dil ṣaydına bir şeh-bāzdur çeşmüñ

bir:

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Görenler çeşm-i mestüñ didi zīr-i ebruvānuñda
6. Per açmış mürġ-i dil ṣaydına bir şeh-bāzdur çeşmüñ

şeh-bāz:

şeh-bāzdur: -dur
Mısra: **6**
doğan kuşu II avcı

5. Görenler çeşm-i mestüñ didi zīr-i ebruvānuñda
6. Per açmış mürġ-i dil ṣaydına bir şeh-bāzdur çeşmüñ

Ṭuyul:

Ṭuyulmaz: -maz
Mısra: **7**
Duyulmamak II öğrenilmemek.

7. Ṭuyulmaz ṣanma mey nūş eyleyüp aġyār ile cāna
8. Bilürsin fāş ider düñyālara ġammāzdur çeşmüñ

ṣanma:

ṣanma:
Mısra: **7**
zannetme, sanma

7. Ṭuyulmaz ṣanma mey nūş eyleyüp aġyār ile cāna
8. Bilürsin fāş ider düñyālara ġammāzdur çeşmüñ

mey:

mey:
Mısra: **7**
Şarap

7. Ṭuyulmaz ṣanma mey nūş eyleyüp aġyār ile cāna
8. Bilürsin fāş ider düñyālara ġammāzdur çeşmüñ

aġyār:

aġyār:
Mısra: **7**
rakip II düşman

7. Ṭuyulmaz ṣanma mey nūş eyleyüp aġyār ile cāna
8. Bilürsin fāş ider düñyālara ġammāzdur çeşmüñ

cāna:

cāna:
Mısra: **7**
Ey sevgili, ey can, ey gönül.

7. Ṭuyulmaz ṣanma mey nūş eyleyüp aġyār ile cāna
8. Bilürsin fāş ider düñyālara ġammāzdur çeşmüñ

bil:

Bilürsin: -ürsin
Mısra: **8**
bilmek

7. Ṭuyulmaz ṣanma mey nūş eyleyüp aġyār ile cāna
8. Bilürsin fāş ider düñyālara ġammāzdur çeşmüñ

düñyā:

dünyālara: -lara
Mısra: **8**
Yeryüzü, dünya II İnsanlar, herkes

7. Ṭuyulmaz ṣanma mey nūş eyleyüp aġyār ile cāna
8. Bilürsin fāş ider dünyālara ġammāzdur çeşmüñ

ġammāz:

ġammāzdur: -dur
Mısra: **8**
Gamzedici, koğulayıcı.

7. Ṭuyulmaz ṣanma mey nūş eyleyüp aġyār ile cāna
8. Bilürsin fāş ider dünyālara ġammāzdur çeşmüñ

---

nice:

Nice:
Mısra: **9**
nasıl

9. Nice meyl eyleye Yaḥyā'yile nūş-ı mey-i telḫi
10. Şehā çüñ dā'imā mest-i şarāb-ı nāzdur çeşmüñ

---

yaḥyā':

Yaḥyā'yile: -yile
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Nice meyl eyleye Yaḥyā'yile nūş-ı mey-i telḫi
10. Şehā çüñ dā'imā mest-i şarāb-ı nāzdur çeşmüñ

Şehā:

Şehā:
Mısra: **10**
ey padişah, ey sevgili

9. Nice meyl eyleye Yaḥyā'yile nūş-ı mey-i telḫi
10. Şehā çüñ dā'imā mest-i şarāb-ı nāzdur çeşmüñ

çün:

çün:
Mısra: **10**
çünkü, zira

9. Nice meyl eyleye Yaḥyā'yile nūş-ı mey-i telḫi
10. Şehā çüñ dā'imā mest-i şarāb-ı nāzdur çeşmüñ

---

dā'imā:

dā'imā:
Mısra: **10**
Sürekli, devamlı olarak.

9. Nice meyl eyleye Yaḥyā'yile nūş-ı mey-i telḫi
10. Şehā çüñ dā'imā mest-i şarāb-ı nāzdur çeşmüñ

---

bend ider:

bend ider: -
Mısra: **1**
bağlamak ‖ zincirlemek

1. Göñüller bend ider siḥr ile efsūn-sāzdur çeşmüñ
2. Ḳamu dil bağlayanlardan şehā mümtāzdur çeşmüñ

---

dil bağlayanlardan:

dil bağlayanlardan: -
Mısra: **2**
gönül vermek ‖ âşık olmak

1. Göñüller bend ider siḥr ile efsūn-sāzdur çeşmüñ
2. Ḳamu dil bağlayanlardan şehā mümtāzdur çeşmüñ

ʿuşşāḳ-ı nālāna:

ʿuşşāḳ-ı nālāna: -
Mısra: **3**
İnleyen, feryat eden âşıklar.

3. Müje nāveklerin dāʾim atar ʿuşşāḳ-ı nālāna
4. Birin yire düşürmez şöyle tīr-endāzdur çeşmüñ

---

yire düşürmez:

yire düşürmez: -
Mısra: **4**
yere düşürmek

3. Müje nāveklerin dāʾim atar ʿuşşāḳ-ı nālāna
4. Birin yire düşürmez şöyle tīr-endāzdur çeşmüñ

çeşm-i mestüñ:

çeşm-i mestüñ: -
Mısra: **5**
mahmur, baygın göz

5. Görenler çeşm-i mestüñ didi zīr-i ebruvānuñda
6. Per açmış mürġ-i dil şaydına bir şeh-bāzdur çeşmüñ

---

zir-i ebruvānuñda:

zīr-i ebruvānuñda: -
Mısra: **5**
Kaş altı.

5. Görenler çeşm-i mestüñ didi zīr-i ebruvānuñda
6. Per açmış mürġ-i dil şaydına bir şeh-bāzdur çeşmüñ

---

per açmış:

per açmış: -
Mısra: **6**
kanat açmak, uçmak

5. Görenler çeşm-i mestüñ didi zīr-i ebruvānuñda
6. Per açmış mürġ-i dil şaydına bir şeh-bāzdur çeşmüñ

---

mürġ-i dil:

mürġ-i dil: -
Mısra: **6**
Gönül kuşu

5. Görenler çeşm-i mestüñ didi zīr-i ebruvānuñda
6. Per açmış mürġ-i dil şaydına bir şeh-bāzdur çeşmüñ

---

nūş eyleyüp:

nūş eyleyüp: -
Mısra: **7**
İçmek.

7. Ṭuyulmaz ṣanma mey nūş eyleyüp aġyār ile cāna
8. Bilürsin fāş ider dünyālara ġammāzdur çeşmüñ

---

fāş ider:

fāş ider: -
Mısra: **8**
göstermek, açığa çıkarmak

7. Ṭuyulmaz ṣanma mey nūş eyleyüp aġyār ile cāna
8. Bilürsin fāş ider dünyālara ġammāzdur çeşmüñ

---

meyl eyleye:

meyl eyleye: -
Mısra: **9**
Yönelmek, eğilimli olmak.

9. Nice meyl eyleye Yaḥyā'yile nūş-ı mey-i telḫi
10. Şehā çüñ dā'imā mest-i şarāb-ı nāzdur çeşmüñ

---

nūş-ı mey-i telḫi:

nūş-ı mey-i telḫi: -
Mısra: **9**
Acı şarabı içmek.

9. Nice meyl eyleye Yaḥyā'yile nūş-ı mey-i telḫi
10. Şehā çüñ dā'imā mest-i şarāb-ı nāzdur çeşmüñ

mest-i şarāb-ı nāzdur:

mest-i şarāb-ı nāzdur: -
Mısra: **10**
Naz şarabının sarhoşu.

9. Nice meyl eyleye Yaḥyā'yile nūş-ı mey-i telḫi
10. Şehā çüñ dā'imā mest-i şarāb-ı nāzdur çeşmüñ

firāḳ:

Firāḳın: -ın
Mısra: **1**
Ayrılık, hicran.

1. Firāḳın mı çekersin ey gönül bir māh-ı tābānuñ
2. İşitdüm göklere çıḳdı gice feryād u efġānuñ

mı:

mı:
Mısra: **1**
soru edatı

1. Firāḳın mı çekersin ey gönül bir māh-ı tābānuñ
2. İşitdüm göklere çıḳdı gice feryād u efġānuñ

çek:

çekersin: -ersin
Mısra: **1**
Katlanmak, tahammül etmek.

1. Firāḳın mı çekersin ey gönül bir māh-ı tābānuñ
2. İşitdüm göklere çıḳdı gice feryād u efġānuñ

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Firāḳın mı çekersin ey gönül bir māh-ı tābānuñ
2. İşitdüm göklere çıḳdı gice feryād u efġānuñ

gönül:

gönül:
Mısra: **1**
gönül

1. Firāḳın mı çekersin ey gönül bir māh-ı tābānuñ
2. İşitdüm göklere çıḳdı gice feryād u efġānuñ

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Firāḳın mı çekersin ey gönül bir māh-ı tābānuñ
2. İşitdüm göklere çıḳdı gice feryād u efġānuñ

İşit:

İşitdüm: -dü, -m
Mısra: **2**
Duymak, dinlemek.

1. Firāḳın mı çekersin ey gönül bir māh-ı tābānuñ
2. İşitdüm göklere çıḳdı gice feryād u efġānuñ

gice:

gice:
Mısra: **2**
Gece, geceleyin.

1. Firāḳın mı çekersin ey gönül bir māh-ı tābānuñ
2. İşitdüm göklere çıḳdı gice feryād u efġānuñ

o:

O:
Mısra: **3**
O, işaret sıfatı

3. O māhı s̱ineye çekdüñse zinhār eyleme inkār
4. Raḳibā ṭoġrı söyle var ise gögsüñde i̱mānuñ

māh:

māhı: -ı
Mısra: **3**
Ay ‖ Sevgili

3. O māhı s̱ineye çekdüñse zinhār eyleme inkār
4. Raḳibā ṭoġrı söyle var ise gögsüñde i̱mānuñ

zinhār:

zinhār:
Mısra: **3**
Sakın! Sakın ha! Aman!

3. O māhı s̱ineye çekdüñse zinhār eyleme inkār
4. Raḳibā ṭoġrı söyle var ise gögsüñde i̱mānuñ

raḳibā:

Raḳibā:
Mısra: **4**
Ey rakip!

3. O māhı s̱ineye çekdüñse zinhār eyleme inkār
4. Raḳibā ṭoġrı söyle var ise gögsüñde i̱mānuñ

ise:

ise:
Mısra: **4**
koşul edatı

3. O māhı s̱ineye çekdüñse zinhār eyleme inkār
4. Raḳibā ṭoġrı söyle var ise gögsüñde i̱mānuñ

İki:

İki:
Mısra: **5**
İki, sayı sıfatı

5. İki çeşmüm yaşından kūyuñ itdi mecmaʿu'l-baḥreyn
6. Hevā-yı dürr-i dendānuñ ḫayāl-i laʿl-i mercānuñ

çeşm:

çeşmüm: -üm
Mısra: **5**
göz

5. İki çeşmüm yaşından kūyuñ itdi mecmaʿu'l-baḥreyn
6. Hevā-yı dürr-i dendānuñ ḫayāl-i laʿl-i mercānuñ

yaş:

yaşından: -ı, -n, -dan
Mısra: **5**
gözyaşı

5. İki çeşmüm yaşından kūyuñ itdi mecmaʿu'l-baḥreyn
6. Hevā-yı dürr-i dendānuñ ḫayāl-i laʿl-i mercānuñ

kūy:

kûyuñ: -uñ
Mısra: **5**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

5. İki çeşmüm yaşından kûyuñ itdi mecmaʿu'l-baḥreyn
6. Hevā-yı dürr-i dendānuñ ḫayāl-i laʿl-i mercānuñ

it:

itdi: -di
Mısra: **5**
etmek, eylemek

5. İki çeşmüm yaşından kûyuñ itdi mecmaʿu'l-baḥreyn
6. Hevā-yı dürr-i dendānuñ ḫayāl-i laʿl-i mercānuñ

mecmaʿu'l-baḥreyn:

mecmaʿu'l-baḥreyn:
Mısra: **5**
İki denizin birleştiği yer.

5. İki çeşmüm yaşından kûyuñ itdi mecmaʿu'l-baḥreyn
6. Hevā-yı dürr-i dendānuñ ḫayāl-i laʿl-i mercānuñ

gör:

Görür: -ür
Mısra: **7**
Görmek.

7. Görür her şeb işiginde dimez bir kerre ol āfet
8. Nic'olduñ derd-i zülfümle nedür ḥāl-i perīşānuñ

işig:

işiginde: -i, -nde, -
Mısra: **7**
Eşik II Huzur, makam

7. Görür her şeb işiginde dimez bir kerre ol āfet
8. Nic'olduñ derd-i zülfümle nedür ḥāl-i perīşānuñ

di:

dimez: -mez
Mısra: **7**
Söylemek.

7. Görür her şeb işiginde dimez bir kerre ol āfet
8. Nic'olduñ derd-i zülfümle nedür ḥāl-i perīşānuñ

ol:

ol:
Mısra: **7**
O II Teklik üçüncü şahıs zamiri.

7. Görür her şeb işiginde dimez bir kerre ol āfet
8. Nic'olduñ derd-i zülfümle nedür ḥāl-i perīşānuñ

ola: -a
Mısra: **10**
Olmak.

9. Ġubār eylerdi Yaḥyā cism-i zārın reh-güẕāruñda
10. Velī ḳorḳar ki andan ola muġber pāk-dāmānuñ

āfet:

āfet:
Mısra: **7**
Güzel, sevgili

7. Görür her şeb işiginde dimez bir kerre ol āfet
8. Nic'olduñ derd-i zülfümle nedür ḥāl-i perīşānuñ

nic'ol:

Nic'olduñ: -du, -ñ
Mısra: **8**
Nasıl olmak.

7. Görür her şeb işiginde dimez bir kerre ol āfet
8. Nic'olduñ derd-i zülfümle nedür ḥāl-i perīşānuñ

nedür:

nedür:
Mısra: **8**
Nedir.

7. Görür her şeb işiginde dimez bir kerre ol āfet
8. Nic'olduñ derd-i zülfümle nedür ḥāl-i perīşānuñ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ġubār eylerdi Yaḥyā cism-i zārın reh-güẕāruñda
10. Velī ḳorḳar ki andan ola muġber pāk-dāmānuñ

reh-güẕār:

reh-güẕāruñda: -uñda
Mısra: **9**
Geçilen yol, geçit.

9. Ġubār eylerdi Yaḥyā cism-i zārın reh-güẕāruñda
10. Velī ḳorḳar ki andan ola muġber pāk-dāmānuñ

veli:

Velī:
Mısra: **10**
ama, fakat II şöyle ki

9. Ġubār eylerdi Yaḥyā cism-i zārın reh-güẕāruñda
10. Velī ḳorḳar ki andan ola muġber pāk-dāmānuñ

a:

andan: -ndan
Mısra: **10**
3. teklik şahıs zamiri II o

9. Ġubār eylerdi Yaḥyā cism-i zārın reh-güẕāruñda
10. Velī ḳorḳar ki andan ola muġber pāk-dāmānuñ

muġber:

muġber:
Mısra: **10**
Tozlanan II lekelenmek.

9. Ġubār eylerdi Yaḥyā cism-i zārın reh-güẕāruñda
10. Velī ḳorḳar ki andan ola muġber pāk-dāmānuñ

pāk-dāmān:

pāk-dāmānuñ: -uñ
Mısra: **10**
Temiz etek.

9. Ġubār eylerdi Yaḥyā cism-i zārın reh-güẕāruñda
10. Velī ḳorḳar ki andan ola muġber pāk-dāmānuñ

māh-ı tābānuñ:

māh-ı tābānuñ: -
Mısra: **1**
Parlak ay. II Sevgili.

1. Firāḳın mı çekersin ey gönül bir māh-ı tābānuñ
2. İşitdüm göklere çıḳdı gice feryād u efġānuñ

feryād u efġānuñ:

feryād u efġānuñ: -
Mısra: **2**
Bağırıp inlemek.

1. Firāḳın mı çekersin ey

gönül bir māh-ı tābānuñ
2. İşitdüm göklere çıḳdı gice feryād u efġānuñ

göklere çıḳdı:

göklere çıḳdı: -
Mısra: **2**
Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân edişinin bütün âfâkı kaplaması

1. Firāḳın mı çekersin ey gönül bir māh-ı tābānuñ
2. İşitdüm göklere çıḳdı gice feryād u efġānuñ

inkār eyleme:

inkār eyleme: -
Mısra: **3**
Reddetmek, kabul etmemek.

3. O māhı si̱neye çekdüñse zinhār eyleme inkār
4. Raḳi̱bā ṭoġrı söyle var ise gögsüñde i̱mānuñ

si̱neye çekdüñse:

si̱neye çekdüñse: -
Mısra: **3**
Kucaklamak.

3. O māhı si̱neye çekdüñse zinhār eyleme inkār
4. Raḳi̱bā ṭoġrı söyle var ise gögsüñde i̱mānuñ

gögsüñde imānuñ var:

gögsüñde i̱mānuñ var: -
Mısra: **4**
Göğsünde imanı olmak II inancı olmak.

3. O māhı si̱neye çekdüñse zinhār eyleme inkār
4. Raḳi̱bā ṭoġrı söyle var ise gögsüñde i̱mānuñ

ṭoġrı söyle:

ṭoġrı söyle: -
Mısra: **4**
Doğru söyle! II hakikati konuş!

3. O māhı si̱neye çekdüñse zinhār eyleme inkār
4. Raḳi̱bā ṭoġrı söyle var ise gögsüñde i̱mānuñ

hevā-yı dürr-i dendānuñ:

hevā-yı dürr-i dendānuñ: -
Mısra: **6**
İnci dişlerin arzusu.

5. İki çeşmüm yaşından kūyuñ itdi mecmaʿu'l-baḥreyn
6. Hevā-yı dürr-i dendānuñ ḫayāl-i laʿl-i mercānuñ

ḫayāl-i laʿl-i mercānuñ:

ḫayāl-i laʿl-i mercānuñ: -
Mısra: **6**
Mercan renki dudakların hayali.

5. İki çeşmüm yaşından kūyuñ itdi mecmaʿu'l-baḥreyn
6. Hevā-yı dürr-i dendānuñ ḫayāl-i laʿl-i mercānuñ

bir kerre:

bir kerre: -
Mısra: **7**
bir defacık

7. Görür her şeb işiginde dimez bir kerre ol āfet
8. Nic'olduñ derd-i zülfümle nedür ḥāl-i peri̱şānuñ

her şeb:

her şeb: -
Mısra: **7**
her gece

7. Görür her şeb işiginde dimez bir kerre ol āfet
8. Nic'olduñ derd-i zülfümle nedür ḥāl-i peri̱şānuñ

derd-i zülfümle:

derd-i zülfümle: -
Mısra: **8**
Saçların derdi.

7. Görür her şeb işiginde dimez bir kerre ol āfet
8. Nic'olduñ derd-i zülfümle nedür ḥāl-i peri̱şānuñ

ḥāl-i perişānuñ:

ḥāl-i peri̱şānuñ: -
Mısra: **8**
perişan, acınacak durum.

7. Görür her şeb işiginde dimez bir kerre ol āfet
8. Nic'olduñ derd-i zülfümle nedür ḥāl-i peri̱şānuñ

cism-i zārın:

cism-i zārın: -
Mısra: **9**
Ağlayıp inleyen vücut.

9. Ġubār eylerdi Yaḥyā cism-i zārın reh-güẕāruñda
10. Veli̱ ḳorḳar ki andan ola muġber pāk-dāmānuñ

Ġubār eylerdi:

Ġubār eylerdi: -
Mısra: **9**
Tozlandırmak II toz çıkarmak.

9. Ġubār eylerdi Yaḥyā cism-i zārın reh-güẕāruñda
10. Veli̱ ḳorḳar ki andan ola muġber pāk-dāmānuñ

ḳorḳar ki:

ḳorḳar ki: -
Mısra: **10**
Korkusu odur ki II istemez ki.

9. Ġubār eylerdi Yaḥyā cism-i zārın reh-güẕāruñda
10. Veli̱ ḳorḳar ki andan ola muġber pāk-dāmānuñ

degül:

Degül:
Mısra: **1**
Değil, sadece .... değil.

1. Degül serv-i çemen ey naḫl-i ter tenhā hevā-dāruñ
2. Cinān bāġından olmuş Sidre vü Ṭūbā hevā-dāruñ

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Degül serv-i çemen ey naḫl-i ter tenhā hevā-dāruñ
2. Cinān bāġından olmuş Sidre vü Ṭūbā hevā-dāruñ

tenhā:

tenhā:
Mısra: **1**
Yalnız, tek başına

1. Degül serv-i çemen ey naḫl-i ter tenhā hevā-dāruñ
2. Cinān bāġından olmuş Sidre vü Ṭūbā hevā-dāruñ

hevā-dār:

hevā-dāruñ: -uñ
Mısra: **1**
Âşık.

1. Degül serv-i çemen ey naẖl-i ter tenhā hevā-dāruñ
2. Cinān bāġından olmuş Sidre vü Ṭūbā hevā-dāruñ

hevā-dāruñ: -uñ
Mısra: **2**
Âşık.

1. Degül serv-i çemen ey naẖl-i ter tenhā hevā-dāruñ
2. Cinān bāġından olmuş Sidre vü Ṭūbā hevā-dāruñ

hevā-dāruñ: -uñ
Mısra: **4**
Âşık. II heva sahibi, meyilli.

3. Degüldür gird-bād-ı deşt cānā şevḳ-i vaṣluñla
4. Girüpdür raḳṣa niçe bi̮-ser ü bi̮-pā hevā-dāruñ

hevā-dāruñ: -uñ
Mısra: **6**
Âşık II heva sahibi.

5. Ḫayāl-i bāde-i laʿlüñle dāʾim cāma düşmezdi
6. Ger olmasa ḥabāb-ı bāde-i ḥamrā hevā-dāruñ

hevā-dāruñ: -uñ
Mısra: **8**
Âşık.

7. Gözüm gibi degüldür ḳanlı yaşlar dökmeden ẖāli̮
8. Olaldan dil-berā zaẖm-ı dil-i şeydā hevā-dāruñ

hevā-dāruñ: -uñ
Mısra: **10**
Âşık.

9. Ṭaġıtdı ẖırmen-ı ṣabr u ḳarārı bād-ı āhıyla
10. Bulunmaz ḥaṣılı Yaḥyā gibi cānā hevā-dāruñ

---

ol:

olmuş: -muş
Mısra: **2**
Olmak.

1. Degül serv-i çemen ey naẖl-i ter tenhā hevā-dāruñ
2. Cinān bāġından olmuş Sidre vü Ṭūbā hevā-dāruñ

olmasa: -masa
Mısra: **6**
Olmak.

5. Ḫayāl-i bāde-i laʿlüñle dāʾim cāma düşmezdi
6. Ger olmasa ḥabāb-ı bāde-i ḥamrā hevā-dāruñ

---

degüldür:

Degüldür:
Mısra: **3**
değil

3. Degüldür gird-bād-ı deşt cānā şevḳ-i vaṣluñla
4. Girüpdür raḳṣa niçe bi̮-ser ü bi̮-pā hevā-dāruñ

degüldür:
Mısra: **7**
değil

7. Gözüm gibi degüldür ḳanlı yaşlar dökmeden ẖāli̮
8. Olaldan dil-berā zaẖm-ı dil-i şeydā hevā-dāruñ

---

cānā:

cānā:
Mısra: **3**
Ey sevgili, ey can, ey gönül.

3. Degüldür gird-bād-ı deşt cānā şevḳ-i vaṣluñla
4. Girüpdür raḳṣa niçe bi̮-ser ü bi̮-pā hevā-dāruñ

cānā:
Mısra: **10**
Sevgilim, canım, ey dost.

9. Ṭaġıtdı ẖırmen-ı ṣabr u ḳarārı bād-ı āhıyla
10. Bulunmaz ḥaṣılı Yaḥyā gibi cānā hevā-dāruñ

---

niçe:

niçe:
Mısra: **4**
nasıl

3. Degüldür gird-bād-ı deşt cānā şevḳ-i vaṣluñla
4. Girüpdür raḳṣa niçe bi̮-ser ü bi̮-pā hevā-dāruñ

---

dāʾim:

dāʾim:
Mısra: **5**
Her zaman.

5. Ḫayāl-i bāde-i laʿlüñle dāʾim cāma düşmezdi
6. Ger olmasa ḥabāb-ı bāde-i ḥamrā hevā-dāruñ

---

göz:

Gözüm: -üm
Mısra: **7**
göz

7. Gözüm gibi degüldür ḳanlı yaşlar dökmeden ẖāli̮
8. Olaldan dil-berā zaẖm-ı dil-i şeydā hevā-dāruñ

---

gibi:

gibi:
Mısra: **7**
Benzetme edatı II -e benzer

7. Gözüm gibi degüldür ḳanlı yaşlar dökmeden ẖāli̮
8. Olaldan dil-berā zaẖm-ı dil-i şeydā hevā-dāruñ

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. Ṭaġıtdı ẖırmen-ı ṣabr u ḳarārı bād-ı āhıyla
10. Bulunmaz ḥaṣılı Yaḥyā gibi cānā hevā-dāruñ

---

dök:

dökmeden: -meden
Mısra: **7**
Akıtmak, dökmek

7. Gözüm gibi degüldür ḳanlı yaşlar dökmeden ẖāli̮
8. Olaldan dil-berā zaẖm-ı dil-i şeydā hevā-dāruñ

ẖāli:

ẖāli̮:
Mısra: **7**
Boş

7. Gözüm gibi degüldür ḳanlı yaşlar dökmeden ẖāli̮
8. Olaldan dil-berā zaẖm-ı dil-i şeydā hevā-dāruñ

---

olaldan:

Olaldan:
Mısra: **8**
Olduğundan beri.

7. Gözüm gibi degüldür ḳanlı yaşlar dökmeden ẖāli̮
8. Olaldan dil-berā zaẖm-ı dil-i şeydā hevā-dāruñ

---

dil-berā:

dil-berā:
Mısra: **8**
Ey gönül alan II ey sevgili

7. Gözüm gibi degüldür ḳanlı

yaşlar dökmeden ḫāl̮i
8. Olaldan dil-berā zaḫm-ı dil-i şeydā hevā-dāruñ

Ṭağıt:

Ṭağıtdı: -dı
Mısra: **9**
Dağıtmak II savurmak.

9. Ṭağıtdı ḫırmen-ı ṣabr u ḳarārı bād-ı āhıyla
10. Bulunmaz ḥaṣılı Yaḥyā gibi cānā hevā-dāruñ

bulunmaz:

Bulunmaz:
Mısra: **10**
Yoktur

9. Ṭağıtdı ḫırmen-ı ṣabr u ḳarārı bād-ı āhıyla
10. Bulunmaz ḥaṣılı Yaḥyā gibi cānā hevā-dāruñ

ḥaṣılı:

ḥaṣılı:
Mısra: **10**
doğrusu.

9. Ṭağıtdı ḫırmen-ı ṣabr u ḳarārı bād-ı āhıyla
10. Bulunmaz ḥaṣılı Yaḥyā gibi cānā hevā-dāruñ

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ṭağıtdı ḫırmen-ı ṣabr u ḳarārı bād-ı āhıyla
10. Bulunmaz ḥaṣılı Yaḥyā gibi cānā hevā-dāruñ

serv-i çemen:

serv-i çemen: -
Mısra: **1**
çimenlik servisi.

1. Degül serv-i çemen ey naḫl-i ter tenhā hevā-dāruñ
2. Cinān bāğından olmuş Sidre vü Ṭūbā hevā-dāruñ

nahl-i ter:

naḫl-i ter: -
Mısra: **1**
Taze fidan II sevgili.

1. Degül serv-i çemen ey naḫl-i ter tenhā hevā-dāruñ
2. Cinān bāğından olmuş Sidre vü Ṭūbā hevā-dāruñ

sidre vü Ṭūbā:

sidre vü Ṭūbā: -
Mısra: **2**
Sidre ve Tuba ağaçları

1. Degül serv-i çemen ey naḫl-i ter tenhā hevā-dāruñ
2. Cinān bāğından olmuş Sidre vü Ṭūbā hevā-dāruñ

cinān bāğından:

cinān bāğından: -
Mısra: **2**
Cennet bahçesi.

1. Degül serv-i çemen ey naḫl-i ter tenhā hevā-dāruñ
2. Cinān bāğından olmuş Sidre vü Ṭūbā hevā-dāruñ

gird-bād-ı deşt:

gird-bād-ı deşt: -
Mısra: **3**
Çöl hortumu.

3. Degüldür gird-bād-ı deşt cānā şevḳ-i vaṣluñla
4. Girüpdür raḳṣa niçe bi̮-ser ü bi̮-pā hevā-dāruñ

şevk-i vaṣluñla:

şevḳ-i vaṣluñla: -
Mısra: **3**
Kavuşmanın arzusu, isteği.

3. Degüldür gird-bād-ı deşt cānā şevḳ-i vaṣluñla
4. Girüpdür raḳṣa niçe bi̮-ser ü bi̮-pā hevā-dāruñ

Hayāl-i bāde-i laʿlüñle:

Ḫayāl-i bāde-i laʿlüñle: -
Mısra: **5**
Dudak şarabının hayali.

5. Ḫayāl-i bāde-i laʿlüñle dāʾim cāma düşmezdi
6. Ger olmasa ḥabāb-ı bāde-i ḥamrā hevā-dāruñ

ḥabāb-ı bāde-i ḥamrā:

ḥabāb-ı bāde-i ḥamrā: -
Mısra: **6**
Kırmızı şarap kabarcığı.

5. Ḫayāl-i bāde-i laʿlüñle dāʾim cāma düşmezdi
6. Ger olmasa ḥabāb-ı bāde-i ḥamrā hevā-dāruñ

zaḫm-ı dil-i şeydā:

zaḫm-ı dil-i şeydā: -
Mısra: **8**
Çılgın gönlün yarası II âşık olan gönlün yarası.

7. Gözüm gibi degüldür ḳanlı yaşlar dökmeden ḫāl̮i
8. Olaldan dil-berā zaḫm-ı dil-i şeydā hevā-dāruñ

bād-ı āhıyla:

bād-ı āhıyla: -
Mısra: **9**
Ah rüzgârı.

9. Ṭağıtdı ḫırmen-ı ṣabr u ḳarārı bād-ı āhıyla
10. Bulunmaz ḥaṣılı Yaḥyā gibi cānā hevā-dāruñ

hırmen-i ṣabr u ḳarārı:

ḫırmen-i ṣabr u ḳarārı: -
Mısra: **9**
Sabırlı olup durma harmanı.

9. Ṭağıtdı ḫırmen-ı ṣabr u ḳarārı bād-ı āhıyla
10. Bulunmaz ḥaṣılı Yaḥyā gibi cānā hevā-dāruñ

ḳanlı yaşlar:

ḳanlı yaşlar: -
Mısra: **7**
Kanlı gözyaşı.

7. Gözüm gibi degüldür ḳanlı yaşlar dökmeden ḫāl̮i
8. Olaldan dil-berā zaḫm-ı dil-i şeydā hevā-dāruñ

ger:

ger: -
Mısra: **6**
eğer

5. Ḫayāl-i bāde-i laʿlüñle dāʾim cāma düşmezdi
6. Ger olmasa ḥabāb-ı bāde-i ḥamrā hevā-dāruñ

cāma düşmezdi:

cāma düşmezdi: -
Mısra: **5**
Kadehe dolmak II kadehe müptela olmak.

5. Ḫayāl-i bāde-i laʿlüñle dāʾim cāma düşmezdi

6. Ger olmasa ḥabāb-ı bāde-i ḥamrā hevā-dāruñ

bi-ser ü bi-pā:

bi̮-ser ü bi̮-pā: -
Mısra: **4**
Başsız ve ayaksız.

3. Degüldür gird-bād-ı deşt cānā şevḳ-i vaṣluñla
4. Girüpdür raḳṣa niçe bi̮-ser ü bi̮-pā hevā-dāruñ

raḳṣa girüpdür:

raḳṣa girüpdür: -
Mısra: **4**
dans etmek.

3. Degüldür gird-bād-ı deşt cānā şevḳ-i vaṣluñla
4. Girüpdür raḳṣa niçe bi̮-ser ü bi̮-pā hevā-dāruñ

giy:

Giydi: -di
Mısra: **1**
Örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek.

1. Giydi libās-ı ḥüsni leṭāfetle ne boy görüñ
2. Ṣalındı serv gibi ẓarāfet ne boy görüñ

leṭāfet:

leṭāfetle: -le
Mısra: **1**
Güzellik.

1. Giydi libās-ı ḥüsni leṭāfetle ne boy görüñ
2. Ṣalındı serv gibi ẓarāfet ne boy görüñ

ne:

ne:
Mısra: **1**
Nasıl.

1. Giydi libās-ı ḥüsni leṭāfetle ne boy görüñ
2. Ṣalındı serv gibi ẓarāfet ne boy görüñ

ne:
Mısra: **2**
Nasıl.

1. Giydi libās-ı ḥüsni leṭāfetle ne boy görüñ
2. Ṣalındı serv gibi ẓarāfet ne boy görüñ

ne:
Mısra: **4**
Nasıl.

3. Zülf-i siyāhın eyledi ol şāh pāy-māl
4. Erbāb-ı dilde ḥüzn ü melālet ne boy görüñ

ne:
Mısra: **6**
Nasıl.

5. Reftāra geldi ḳāmet-i ʻarʻar-ḫırām-ı dost
6. Şimşād u nārvende ḫacālet ne boy görüñ

ne:
Mısra: **8**
Nasıl.

7. Başdan ayaġa ṣi̮ve vü nāz olmuş ol peri̮
8. Bi̮-çāre ehl-i ʿaşḳda ḥālet ne boy görüñ

ne:
Mısra: **10**
Nasıl.

9. Teşri̮f itdi naẓmuñı ol şeh ḳabūl ile
10. Yaḥyā-yı müstmende ʻināyet ne boy görüñ

boy:

boy:
Mısra: **1**
boy-pos,endâm

1. Giydi libās-ı ḥüsni leṭāfetle ne boy görüñ
2. Ṣalındı serv gibi ẓarāfet ne boy görüñ

boy:
Mısra: **2**
boy-pos,endâm

1. Giydi libās-ı ḥüsni leṭāfetle ne boy görüñ
2. Ṣalındı serv gibi ẓarāfet ne boy görüñ

boy:
Mısra: **4**
boy-pos,endâm

3. Zülf-i siyāhın eyledi ol şāh pāy-māl
4. Erbāb-ı dilde ḥüzn ü melālet ne boy görüñ

boy:
Mısra: **6**
boy-pos,endâm

5. Reftāra geldi ḳāmet-i ʻarʻar-ḫırām-ı dost
6. Şimşād u nārvende ḫacālet ne boy görüñ

boy:
Mısra: **8**
boy-pos,endâm

7. Başdan ayaġa ṣi̮ve vü nāz olmuş ol peri̮
8. Bi̮-çāre ehl-i ʿaşḳda ḥālet ne boy görüñ

boy:
Mısra: **10**
boy-pos,endâm

9. Teşri̮f itdi naẓmuñı ol şeh ḳabūl ile
10. Yaḥyā-yı müstmende ʻināyet ne boy görüñ

gör:

görüñ: -üñ
Mısra: **1**
Görmek.

1. Giydi libās-ı ḥüsni leṭāfetle ne boy görüñ
2. Ṣalındı serv gibi ẓarāfet ne boy görüñ

görüñ: -üñ
Mısra: **2**
Görmek.

1. Giydi libās-ı ḥüsni leṭāfetle ne boy görüñ
2. Ṣalındı serv gibi ẓarāfet ne boy görüñ

görüñ: -üñ
Mısra: **4**
Görmek.

3. Zülf-i siyāhın eyledi ol şāh pāy-māl
4. Erbāb-ı dilde ḥüzn ü melālet ne boy görüñ

görüñ: -üñ
Mısra: **6**
Görmek.

5. Reftāra geldi ḳāmet-i ʻarʻar-ḫırām-ı dost
6. Şimşād u nārvende ḫacālet ne boy görüñ

görüñ: -üñ
Mısra: **8**
Görmek.

7. Başdan ayaġa ṣi̮ve vü nāz olmuş ol peri̮
8. Bi̮-çāre ehl-i ʿaşḳda ḥālet ne boy görüñ

görüñ: -üñ
Mısra: **10**
Görmek.

9. Teşri̇f itdi naẓmuñı ol şeh ḳabūl ile
10. Yaḥyā-yı müstmende ʿināyet ne boy görüñ

<u>**Şalın:**</u>

Şalındı: -dı
Mısra: **2**
Naz ve eda ile yürümek

1. Giydi libās-ı ḥüsni leṭāfetle ne boy görüñ
2. Şalındı serv gibi ẓarāfet ne boy görüñ

<u>**serv:**</u>

serv:
Mısra: **2**
Servi

1. Giydi libās-ı ḥüsni leṭāfetle ne boy görüñ
2. Şalındı serv gibi ẓarāfet ne boy görüñ

<u>**gibi:**</u>

gibi:
Mısra: **2**
Benzerlik bildirir ll -e benzer.

1. Giydi libās-ı ḥüsni leṭāfetle ne boy görüñ
2. Şalındı serv gibi ẓarāfet ne boy görüñ

<u>**ẓarāfet:**</u>

ẓarāfet:
Mısra: **2**
incelik, nezaket

1. Giydi libās-ı ḥüsni leṭāfetle ne boy görüñ
2. Şalındı serv gibi ẓarāfet ne boy görüñ

<u>**ol:**</u>

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Zülf-i siyāhın eyledi ol şāh pāy-māl
4. Erbāb-ı dilde ḥüzn ü melālet ne boy görüñ

olmuş: -muş
Mısra: **7**
Olmak.

7. Başdan ayaġa şi̇ve vü nāz olmuş ol peri̇
8. Bi̇-çāre ehl-i ʿaşḳda ḥālet ne boy görüñ

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Başdan ayaġa şi̇ve vü nāz olmuş ol peri̇
8. Bi̇-çāre ehl-i ʿaşḳda ḥālet ne boy görüñ

ol:
Mısra: **9**
Olmak.

9. Teşri̇f itdi naẓmuñı ol şeh ḳabūl ile
10. Yaḥyā-yı müstmende ʿināyet ne boy görüñ

<u>**şāh:**</u>

şāh:
Mısra: **3**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

3. Zülf-i siyāhın eyledi ol şāh pāy-māl
4. Erbāb-ı dilde ḥüzn ü melālet ne boy görüñ

<u>**hacālet:**</u>

ḥacālet:
Mısra: **6**
Mahcubiyet, utanma

5. Reftāra geldi ḳāmet-i ʿarʿar-ḫırām-ı dost
6. Şimşād u nārvende ḫacālet ne boy görüñ

<u>**peri:**</u>

peri̇:
Mısra: **7**
Güzel, sevgili

7. Başdan ayaġa şi̇ve vü nāz olmuş ol peri̇
8. Bi̇-çāre ehl-i ʿaşḳda ḥālet ne boy görüñ

<u>**bi-çāre:**</u>

Bi̇-çāre:
Mısra: **8**
Çaresiz, düşkün, zavallı.

7. Başdan ayaġa şi̇ve vü nāz olmuş ol peri̇
8. Bi̇-çāre ehl-i ʿaşḳda ḥālet ne boy görüñ

<u>**ḥālet:**</u>

ḥālet:
Mısra: **8**
hâl, keyfiyet

7. Başdan ayaġa şi̇ve vü nāz olmuş ol peri̇
8. Bi̇-çāre ehl-i ʿaşḳda ḥālet ne boy görüñ

<u>**naẓm:**</u>

naẓmuñı: -uñı
Mısra: **9**
Şiir, nazım.

9. Teşri̇f itdi naẓmuñı ol şeh ḳabūl ile
10. Yaḥyā-yı müstmende ʿināyet ne boy görüñ

<u>**şeh:**</u>

şeh:
Mısra: **9**
Sultan, padişah II Sevgili.

9. Teşri̇f itdi naẓmuñı ol şeh ḳabūl ile
10. Yaḥyā-yı müstmende ʿināyet ne boy görüñ

<u>**ḳabūl:**</u>

ḳabūl:
Mısra: **9**
Reddetmeyip almak, kabul.

9. Teşri̇f itdi naẓmuñı ol şeh ḳabūl ile
10. Yaḥyā-yı müstmende ʿināyet ne boy görüñ

<u>**ile:**</u>

ile:
Mısra: **9**
birlikte

9. Teşri̇f itdi naẓmuñı ol şeh ḳabūl ile
10. Yaḥyā-yı müstmende ʿināyet ne boy görüñ

<u>**ʿināyet:**</u>

ʿināyet:
Mısra: **10**
lütuf, ihsan, iyilik.

9. Teşri̇f itdi naẓmuñı ol şeh ḳabūl ile
10. Yaḥyā-yı müstmende ʿināyet ne boy görüñ

<u>**libās-ı hüsni:**</u>

libās-ı ḥüsni: -
Mısra: **1**
Güzellik ve hoşluk elbisesi

1. Giydi libās-ı ḥüsni leṭāfetle ne boy görüñ

2. Şalındı serv gibi ẓarāfet ne boy görüñ

zülf-i siyāhın:

zülf-i siyāhın: -
Mısra: **3**
siyah saç.

3. Zülf-i siyāhın eyledi ol şāh pāy-māl
4. Erbāb-ı dilde ḥüzn ü melālet ne boy görüñ

pāy-māl eyledi:

pāy-māl eyledi: -
Mısra: **3**
perişan etmek, altüst etmek

3. Zülf-i siyāhın eyledi ol şāh pāy-māl
4. Erbāb-ı dilde ḥüzn ü melālet ne boy görüñ

erbāb-ı dilde:

erbāb-ı dilde: -
Mısra: **4**
Gönül erbabı

3. Zülf-i siyāhın eyledi ol şāh pāy-māl
4. Erbāb-ı dilde ḥüzn ü melālet ne boy görüñ

ḥüzn ü melālet:

ḥüzn ü melālet: -
Mısra: **4**
Hüzün ve sıkıntı.

3. Zülf-i siyāhın eyledi ol şāh pāy-māl
4. Erbāb-ı dilde ḥüzn ü melālet ne boy görüñ

ḳāmet-i ʻarʿar-hırām-ı dost:

ḳāmet-i ʻarʿar-ḫırām-ı dost: -
Mısra: **5**
Sevgilinin salınan servi görünümlü boyu.

5. Reftāra geldi ḳāmet-i ʻarʿar-ḫırām-ı dost
6. Şimşād u nārvende ḫacālet ne boy görüñ

reftāra geldi:

reftāra geldi: -
Mısra: **5**
salınmaya/yürümeye başlamak

5. Reftāra geldi ḳāmet-i ʻarʿar-ḫırām-ı dost

6. Şimşād u nārvende ḫacālet ne boy görüñ

Şimşād u nārvende:

Şimşād u nārvende: -
Mısra: **6**
Şimşir ve karaağaç.

5. Reftāra geldi ḳāmet-i ʻarʿar-ḫırām-ı dost
6. Şimşād u nārvende ḫacālet ne boy görüñ

şive vü nāz:

şi̇ve vü nāz: -
Mısra: **7**
işve, cilve, eda ve naz

7. Başdan ayaġa şi̇ve vü nāz olmuş ol peri̇
8. Bi̇-çāre ehl-i ʿaşḳda ḥālet ne boy görüñ

başdan ayaġa:

başdan ayaġa: -
Mısra: **7**
Bütünüyle, tamamıyla.

7. Başdan ayaġa şi̇ve vü nāz olmuş ol peri̇
8. Bi̇-çāre ehl-i ʿaşḳda ḥālet ne boy görüñ

ehl-i ʿaşkda:

ehl-i ʿaşḳda: -
Mısra: **8**
aşk ehli, âşıklar

7. Başdan ayaġa şi̇ve vü nāz olmuş ol peri̇
8. Bi̇-çāre ehl-i ʿaşḳda ḥālet ne boy görüñ

teşrif itdi:

teşri̇f itdi: -
Mısra: **9**
Şereflendirmek.

9. Teşri̇f itdi naẓmuñı ol şeh ḳabūl ile
10. Yaḥyā-yı müstmende ʻināyet ne boy görüñ

yaḥyā-yı müstmende:

yaḥyā-yı müstmende: -
Mısra: **10**
Bîçare, zavallı Yahya.

9. Teşri̇f itdi naẓmuñı ol şeh ḳabūl ile
10. Yaḥyā-yı müstmende

ʻināyet ne boy görüñ

gül:

Gülmesün: -mesün
Mısra: **1**
Gülmemek II mutlu olmamak, sevinmemek.

1. Gülmesün açılmasun bir laḥẓa nālānuñ senüñ
2. Neyler ābād olmaġı ey şāh vi̇rānuñ senüñ

açıl:

açılmasun: -masun
Mısra: **1**
açılmak ll sıkıntıdan kurtulmak, rahatlamak

1. Gülmesün açılmasun bir laḥẓa nālānuñ senüñ
2. Neyler ābād olmaġı ey şāh vi̇rānuñ senüñ

nālān:

nālānuñ: -uñ
Mısra: **1**
inleyen ǁ *acı çeken, üzgün*

1. Gülmesün açılmasun bir laḥẓa nālānuñ senüñ
2. Neyler ābād olmaġı ey şāh vi̇rānuñ senüñ

sen:

senüñ: -üñ
Mısra: **1**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Gülmesün açılmasun bir laḥẓa nālānuñ senüñ
2. Neyler ābād olmaġı ey şāh vi̇rānuñ senüñ

senüñ: -üñ
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Gülmesün açılmasun bir laḥẓa nālānuñ senüñ
2. Neyler ābād olmaġı ey şāh vi̇rānuñ senüñ

senüñ: -üñ
Mısra: **4**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Āteşi̇n ruḫsār ile seyr eyleseñ ol kāfiri
4. Zāhidā hiç şübhesiz gevrerdi i̇mānuñ senüñ

senüñ: -üñ
Mısra: **6**

İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Pādişāhum bu dil-i pür-ḫūnı alduñsa ne var
6. Sịnede niʿme'l-bedeldür ḳanlı peykānuñ senüñ

senüñ: -üñ
Mısra: **8**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Naḳd-i cānuñ almaġ istermiş o şāh-ı mülk-i nāz
8. Virmeyigör aña Yaḥyā var ise cānuñ senüñ

---

neyler:

Neyler:
Mısra: **2**
Ne yapar, ne yapsın!

1. Gülmesün açılmasun bir laḥẓa nālānuñ senüñ
2. Neyler ābād olmaġı ey şāh vịrānuñ senüñ

---

ey:

ey:
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Gülmesün açılmasun bir laḥẓa nālānuñ senüñ
2. Neyler ābād olmaġı ey şāh vịrānuñ senüñ

şāh:

şāh:
Mısra: **2**
Sultan, sevgili

1. Gülmesün açılmasun bir laḥẓa nālānuñ senüñ
2. Neyler ābād olmaġı ey şāh vịrānuñ senüñ

---

virān:

vịrānuñ: -uñ
Mısra: **2**
Yıkık, dökük harap. II virane. II gönül.

1. Gülmesün açılmasun bir laḥẓa nālānuñ senüñ
2. Neyler ābād olmaġı ey şāh vịrānuñ senüñ

---

ile:

ile:
Mısra: **3**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Āteşịn ruḫsār ile seyr eyleseñ ol kāfiri
4. Zāhidā hiç şübhesiz gevrerdi ịmānuñ senüñ

---

ol:

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Āteşịn ruḫsār ile seyr eyleseñ ol kāfiri
4. Zāhidā hiç şübhesiz gevrerdi ịmānuñ senüñ

---

kāfir:

kāfiri: -i
Mısra: **3**
Kafir. || Sevgili.

3. Āteşịn ruḫsār ile seyr eyleseñ ol kāfiri
4. Zāhidā hiç şübhesiz gevrerdi ịmānuñ senüñ

---

zāhidā:

Zāhidā:
Mısra: **4**
Ey zahid

3. Āteşịn ruḫsār ile seyr eyleseñ ol kāfiri
4. Zāhidā hiç şübhesiz gevrerdi ịmānuñ senüñ

---

pādişāh:

Pādişāhum: -um
Mısra: **5**
padişah ‖ sevgili, güzel

5. Pādişāhum bu dil-i pür-ḫūnı alduñsa ne var
6. Sịnede niʿme'l-bedeldür ḳanlı peykānuñ senüñ

---

bu:

bu:
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. Pādişāhum bu dil-i pür-ḫūnı alduñsa ne var
6. Sịnede niʿme'l-bedeldür ḳanlı peykānuñ senüñ

---

al:

alduñsa: -duñsa
Mısra: **5**
Çalmak ‖ kapmak.

5. Pādişāhum bu dil-i pür-ḫūnı alduñsa ne var
6. Sịnede niʿme'l-bedeldür ḳanlı peykānuñ senüñ

almaġ: -maġ
Mısra: **7**
almak

7. Naḳd-i cānuñ almaġ istermiş o şāh-ı mülk-i nāz
8. Virmeyigör aña Yaḥyā var ise cānuñ senüñ

---

sine:

Sịnede: -de
Mısra: **6**
göğüs, bağır ‖ gönül, yürek

5. Pādişāhum bu dil-i pür-ḫūnı alduñsa ne var
6. Sịnede niʿme'l-bedeldür ḳanlı peykānuñ senüñ

---

niʿme'l-bedel:

niʿme'l-bedeldür: -dür
Mısra: **6**
Ne güzel bedel, karşılık.

5. Pādişāhum bu dil-i pür-ḫūnı alduñsa ne var
6. Sịnede niʿme'l-bedeldür ḳanlı peykānuñ senüñ

---

iste:

istermiş: -rmiş
Mısra: **7**
Talep etmek.

7. Naḳd-i cānuñ almaġ istermiş o şāh-ı mülk-i nāz
8. Virmeyigör aña Yaḥyā var ise cānuñ senüñ

---

o:

o:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Naḳd-i cānuñ almaġ istermiş o şāh-ı mülk-i nāz
8. Virmeyigör aña Yaḥyā var ise cānuñ senüñ

---

virmeyigör:

Virmeyigör:
Mısra: **8**
Verme! II hele bir verme!

7. Naḳd-i cānuñ almaġ istermiş o şāh-ı mülk-i nāz
8. Virmeyigör aña Yaḥyā var ise cānuñ senüñ

---

a:

aña: -ña
Mısra: **8**
3. teklik şahıs zamiri II o

7. Naḳd-i cānuñ almaġ istermiş o şāh-ı mülk-i nāz
8. Virmeyigör aña Yaḥyā var ise cānuñ senüñ

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **8**
17. yüzyıl divan şairi

7. Naḳd-i cānuñ almaġ istermiş o şāh-ı mülk-i nāz
8. Virmeyigör aña Yaḥyā var ise cānuñ senüñ

---

cān:

cānuñ: -uñ
Mısra: **8**
Can, ruh, gönül, beden.

7. Naḳd-i cānuñ almaġ istermiş o şāh-ı mülk-i nāz
8. Virmeyigör aña Yaḥyā var ise cānuñ senüñ

---

bir laḥza:

bir laḥza: -
Mısra: **1**
Bir an.

1. Gülmesün açılmasun bir laḥẓa nālānuñ senüñ
2. Neyler ābād olmaġı ey şāh vi̇rānuñ senüñ

ābād olmaġı:

ābād olmaġı: -
Mısra: **2**
şenlenmek, bayındır olmak

1. Gülmesün açılmasun bir laḥẓa nālānuñ senüñ
2. Neyler ābād olmaġı ey şāh vi̇rānuñ senüñ

Āteşin ruhsār:

Āteşi̇n ruḫsār: -
Mısra: **3**
ateş renkli, kırmızı yanak

3. Āteşi̇n ruḫsār ile seyr eyleseñ ol kāfiri
4. Zāhidā hiç şübhesiz gevrerdi i̇mānuñ senüñ

---

seyr eyleseñ:

seyr eyleseñ: -
Mısra: **3**
Bakmak, temaşa etmek.

3. Āteşi̇n ruḫsār ile seyr eyleseñ ol kāfiri
4. Zāhidā hiç şübhesiz gevrerdi i̇mānuñ senüñ

---

imānuñ gevrerdi:

i̇mānuñ gevrerdi: -
Mısra: **4**
Çok sıkıntı çekmek.

3. Āteşi̇n ruḫsār ile seyr eyleseñ ol kāfiri
4. Zāhidā hiç şübhesiz gevrerdi i̇mānuñ senüñ

---

hiç şüphesiz:

hiç şüphesiz: -
Mısra: **4**
Şüphesiz II kesinlikle.

3. Āteşi̇n ruḫsār ile seyr eyleseñ ol kāfiri
4. Zāhidā hiç şübhesiz gevrerdi i̇mānuñ senüñ

---

dil-i pür-ḫūnı:

dil-i pür-ḫūnı: -
Mısra: **5**
Kan dolu gönül II gönlü aşk derdiyle dolu olan.

5. Pādişāhum bu dil-i pür-ḫūnı alduñsa ne var
6. Si̇nede niʿme'l-bedeldür ḳanlı peykānuñ senüñ

---

ne var:

ne var: -
Mısra: **5**
Ne olur ki

5. Pādişāhum bu dil-i pür-ḫūnı alduñsa ne var
6. Si̇nede niʿme'l-bedeldür ḳanlı peykānuñ senüñ

ḳanlı peykānuñ:

ḳanlı peykānuñ: -
Mısra: **6**
Kan döken kirpik II Sevgilinin kan alıcı kirpiği.

5. Pādişāhum bu dil-i pür-ḫūnı alduñsa ne var
6. Si̇nede niʿme'l-bedeldür ḳanlı peykānuñ senüñ

---

naḳd-i cānuñ:

naḳd-i cānuñ: -
Mısra: **7**
Can sermayesi

7. Naḳd-i cānuñ almaġ istermiş o şāh-ı mülk-i nāz
8. Virmeyigör aña Yaḥyā var ise cānuñ senüñ

şāh-ı mülk-i nāz:

şāh-ı mülk-i nāz: -
Mısra: **7**
Naz ülkesinin sultanı II sevgili.

7. Naḳd-i cānuñ almaġ istermiş o şāh-ı mülk-i nāz
8. Virmeyigör aña Yaḥyā var ise cānuñ senüñ

---

var ise:

var ise: -
Mısra: **8**
Varsa.

7. Naḳd-i cānuñ almaġ istermiş o şāh-ı mülk-i nāz
8. Virmeyigör aña Yaḥyā var ise cānuñ senüñ

ḳadd:

ḳaddüñ: -üñ
Mısra: **1**
Boy, kamet.

1. Nihāl-i tāzedür ḳaddüñ dehānuñ ġonce rūyuñ gül
2. Bir iken iki olsun gül açıl ġonce-dehānum gül

---

dehān:

dehānuñ: -uñ
Mısra: **1**
Ağız

1. Nihāl-i tāzedür ḳaddüñ dehānuñ ġonce rūyuñ gül
2. Bir iken iki olsun gül açıl ġonce-dehānum gül

ġonce:

ġonce:
Mısra: **1**
Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk II Sevgilinin ağzı.

1. Nihāl-i tāzedür ḳaddüñ dehānuñ ġonce rūyuñ gül
2. Bir iken iki olsun gül açıl ġonce-dehānum gül

---

rūy:

rūyuñ: -uñ
Mısra: **1**
Yüz.

1. Nihāl-i tāzedür ḳaddüñ dehānuñ ġonce rūyuñ gül
2. Bir iken iki olsun gül açıl ġonce-dehānum gül

gül:

gül:
Mısra: **1**
Gül II Sevgilinin yüzü.

1. Nihāl-i tāzedür ḳaddüñ dehānuñ ġonce rūyuñ gül
2. Bir iken iki olsun gül açıl ġonce-dehānum gül

gül:
Mısra: **2**
Gülmek.

1. Nihāl-i tāzedür ḳaddüñ dehānuñ ġonce rūyuñ gül
2. Bir iken iki olsun gül açıl ġonce-dehānum gül

gül:
Mısra: **2**
Gülmek, mutlu olmak

1. Nihāl-i tāzedür ḳaddüñ dehānuñ ġonce rūyuñ gül
2. Bir iken iki olsun gül açıl ġonce-dehānum gül

açıl:

açıl:
Mısra: **2**
Açık hale gelmek

1. Nihāl-i tāzedür ḳaddüñ dehānuñ ġonce rūyuñ gül
2. Bir iken iki olsun gül açıl ġonce-dehānum gül

ġonce-dehān:

ġonce-dehānum: -um
Mısra: **2**
Gonca ağızlı

1. Nihāl-i tāzedür ḳaddüñ dehānuñ ġonce rūyuñ gül
2. Bir iken iki olsun gül açıl ġonce-dehānum gül

ġayrı:

ġayrı:
Mısra: **3**
artık, bundan böyle

3. Olur ġayrı mükerrer ḥüsn peydā bāġ-ı rūyuñda
4. Bir iki cām içüp olduḳça cānā ruḫlaruñ gül gül

mükerrer:

mükerrer:
Mısra: **3**
Tekrar etme, tekrarlama.

3. Olur ġayrı mükerrer ḥüsn peydā bāġ-ı rūyuñda
4. Bir iki cām içüp olduḳça cānā ruḫlaruñ gül gül

ḥüsn:

ḥüsn:
Mısra: **3**
Güzellik

3. Olur ġayrı mükerrer ḥüsn peydā bāġ-ı rūyuñda
4. Bir iki cām içüp olduḳça cānā ruḫlaruñ gül gül

cām:

cām:
Mısra: **4**
Kadeh.

3. Olur ġayrı mükerrer ḥüsn peydā bāġ-ı rūyuñda
4. Bir iki cām içüp olduḳça cānā ruḫlaruñ gül gül

iç:

içüp: -üp
Mısra: **4**
İçmek.

3. Olur ġayrı mükerrer ḥüsn peydā bāġ-ı rūyuñda
4. Bir iki cām içüp olduḳça cānā ruḫlaruñ gül gül

olduḳça:

olduḳça:
Mısra: **4**
olduğu sürece

3. Olur ġayrı mükerrer ḥüsn peydā bāġ-ı rūyuñda
4. Bir iki cām içüp olduḳça cānā ruḫlaruñ gül gül

cānā:

cānā:
Mısra: **4**
Ey sevgili, ey can, ey gönül.

3. Olur ġayrı mükerrer ḥüsn peydā bāġ-ı rūyuñda
4. Bir iki cām içüp olduḳça cānā ruḫlaruñ gül gül

ruḫ:

ruḫlaruñ: -laruñ
Mısra: **4**
yanak

3. Olur ġayrı mükerrer ḥüsn peydā bāġ-ı rūyuñda
4. Bir iki cām içüp olduḳça cānā ruḫlaruñ gül gül

gülşen:

gülşende: -de
Mısra: **5**
Bahçe, gül bahçesi.

5. Açup bāl ü perin gülşende bir yirde ḳarār itmez
6. Cefā-yı ḫār ile kendin perīşān eyledi bülbül

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Açup bāl ü perin gülşende bir yirde ḳarār itmez
6. Cefā-yı ḫār ile kendin perīşān eyledi bülbül

yir:

yirde: -de
Mısra: **5**
Yer, mekan.

5. Açup bāl ü perin gülşende bir yirde ḳarār itmez
6. Cefā-yı ḫār ile kendin perīşān eyledi bülbül

ile:

ile:
Mısra: **6**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Açup bāl ü perin gülşende bir yirde ḳarār itmez
6. Cefā-yı ḫār ile kendin perīşān eyledi bülbül

kendin:

kendin:
Mısra: **6**
kendisini

5. Açup bāl ü perin gülşende bir yirde ḳarār itmez
6. Cefā-yı ḫār ile kendin

periş̱ān eyledi bülbül

bülbül:

bülbül:
Mısra: **6**
bülbül II âşık

5. Açup bāl ü perin gülşende bir yirde ḳarār itmez
6. Cefā-yı ḫār ile kendin periş̱ān eyledi bülbül

o:

o:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Şemi̱m-i çi̱n-i zülfinden o yārüñ ḥiṣṣe-dār olmuş
8. Ṣabānuñ luṭfını her cānibe neşr itmede sünbül

yār:

yārüñ: -üñ
Mısra: **7**
Sevgili

7. Şemi̱m-i çi̱n-i zülfinden o yārüñ ḥiṣṣe-dār olmuş
8. Ṣabānuñ luṭfını her cānibe neşr itmede sünbül

Ṣabā:

Ṣabānuñ: -nuñ
Mısra: **8**
Sabah rüzgarı

7. Şemi̱m-i çi̱n-i zülfinden o yārüñ ḥiṣṣe-dār olmuş
8. Ṣabānuñ luṭfını her cānibe neşr itmede sünbül

luṭf:

luṭfını: -ını
Mısra: **8**
Yardım, inayet, ihsan.

7. Şemi̱m-i çi̱n-i zülfinden o yārüñ ḥiṣṣe-dār olmuş
8. Ṣabānuñ luṭfını her cānibe neşr itmede sünbül

sünbül:

sünbül:
Mısra: **8**
sümbül II sevgilinin saçı

7. Şemi̱m-i çi̱n-i zülfinden o yārüñ ḥiṣṣe-dār olmuş
8. Ṣabānuñ luṭfını her cānibe neşr itmede sünbül

nice:

Nice:
Mısra: **9**
Nasıl

9. Nice mümkin ṭolusın içmemek şevḳ ehli sāḳi̱nüñ
10. Ki dāʾim ṣunmada yārāna Yaḥyā ṭolu cām-ı mül

mümkin:

mümkin:
Mısra: **9**
Olabilir II muhtemel, olası.

9. Nice mümkin ṭolusın içmemek şevḳ ehli sāḳi̱nüñ
10. Ki dāʾim ṣunmada yārāna Yaḥyā ṭolu cām-ı mül

ṭolu:

ṭolusın: -sın
Mısra: **9**
Şarap kadehi.

9. Nice mümkin ṭolusın içmemek şevḳ ehli sāḳi̱nüñ
10. Ki dāʾim ṣunmada yārāna Yaḥyā ṭolu cām-ı mül

ṭolu: -i
Mısra: **10**
Dolu II içi dolu olan.

9. Nice mümkin ṭolusın içmemek şevḳ ehli sāḳi̱nüñ
10. Ki dāʾim ṣunmada yārāna Yaḥyā ṭolu cām-ı mül

içmemek:

içmemek:
Mısra: **9**
İçmemek II yudumlamamak.

9. Nice mümkin ṭolusın içmemek şevḳ ehli sāḳi̱nüñ
10. Ki dāʾim ṣunmada yārāna Yaḥyā ṭolu cām-ı mül

sāḳi:

sāḳi̱nüñ: -nüñ
Mısra: **9**
Kadeh, içki sunan

9. Nice mümkin ṭolusın içmemek şevḳ ehli sāḳi̱nüñ
10. Ki dāʾim ṣunmada yārāna Yaḥyā ṭolu cām-ı mül

ki:

Ki:
Mısra: **10**
Ki bağlacı.

9. Nice mümkin ṭolusın içmemek şevḳ ehli sāḳi̱nüñ
10. Ki dāʾim ṣunmada yārāna Yaḥyā ṭolu cām-ı mül

dāʾim:

dāʾim:
Mısra: **10**
Her zaman.

9. Nice mümkin ṭolusın içmemek şevḳ ehli sāḳi̱nüñ
10. Ki dāʾim ṣunmada yārāna Yaḥyā ṭolu cām-ı mül

ṣun:

ṣunmada: -mada
Mısra: **10**
uzatmak, vermek I arzetmek

9. Nice mümkin ṭolusın içmemek şevḳ ehli sāḳi̱nüñ
10. Ki dāʾim ṣunmada yārāna Yaḥyā ṭolu cām-ı mül

yārān:

yārāna: -a
Mısra: **10**
Dostlar II sevgililer.

9. Nice mümkin ṭolusın içmemek şevḳ ehli sāḳi̱nüñ
10. Ki dāʾim ṣunmada yārāna Yaḥyā ṭolu cām-ı mül

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Nice mümkin ṭolusın içmemek şevḳ ehli sāḳi̱nüñ
10. Ki dāʾim ṣunmada yārāna Yaḥyā ṭolu cām-ı mül

nihāl-i tāzedür:

nihāl-i tāzedür: -
Mısra: **1**
Taze fidan

1. Nihāl-i tāzedür ḳaddüñ dehānuñ ġonce rūyuñ gül
2. Bir iken iki olsun gül açıl ġonce-dehānum gül

bāġ-ı rūyuñda:

bāġ-ı rūyuñda: -
Mısra: **3**
Yüz bahçesi II Bağa benzeyen güzel yüz.

3. Olur ġayrı mükerrer ḥüsn peydā bāġ-ı rūyuñda
4. Bir iki cām içüp olduḳça cānā ruḫlaruñ gül gül

bir iken iki olsun:

bir iken iki olsun: -
Mısra: **2**
Bir tane iken iki tane olsun II çoğalsın.

1. Nihāl-i tāzedür ḳaddüñ dehānuñ ġonce rūyuñ gül
2. Bir iken iki olsun gül açıl ġonce-dehānum gül

peydā olur:

peydā olur: -
Mısra: **3**
Ortaya çıkmak, belirmek, görünmek.

3. Olur ġayrı mükerrer ḥüsn peydā bāġ-ı rūyuñda
4. Bir iki cām içüp olduḳça cānā ruḫlaruñ gül gül

bir iki:

bir iki: -
Mısra: **4**
birkaç

3. Olur ġayrı mükerrer ḥüsn peydā bāġ-ı rūyuñda
4. Bir iki cām içüp olduḳça cānā ruḫlaruñ gül gül

bāl ü perin açup:

bāl ü perin açup: -
Mısra: **5**
Kanat açmak, uçmak.

5. Açup bāl ü perin gülşende bir yirde ḳarār itmez
6. Cefā-yı ḫār ile kendin perīşān eyledi bülbül

gül gül:

gül gül: -
Mısra: **4**
Pempe pembe allanmak.

3. Olur ġayrı mükerrer ḥüsn peydā bāġ-ı rūyuñda
4. Bir iki cām içüp olduḳça cānā ruḫlaruñ gül gül

cefā-yı ḫār:

cefā-yı ḫār: -
Mısra: **6**
Diken eziyeti. || Sevgilinin eziyeti.

5. Açup bāl ü perin gülşende bir yirde ḳarār itmez
6. Cefā-yı ḫār ile kendin perīşān eyledi bülbül

perīşān eyledi:

perīşān eyledi: -
Mısra: **6**
Sıkıntılı ve kederli eylemek. II perişan etmek.

5. Açup bāl ü perin gülşende bir yirde ḳarār itmez
6. Cefā-yı ḫār ile kendin perīşān eyledi bülbül

ḳarār itmez:

ḳarār itmez: -
Mısra: **5**
Sabit durmamak.

5. Açup bāl ü perin gülşende bir yirde ḳarār itmez
6. Cefā-yı ḫār ile kendin perīşān eyledi bülbül

Şemim-i çin-i zülfinden:

Şemīm-i çīn-i zülfinden: -
Mısra: **7**
Saç lülesinin, büklümünün kokusu.

7. Şemīm-i çīn-i zülfinden o yārüñ ḥiṣṣe-dār olmuş
8. Şabānuñ luṭfını her cānibe neşr itmede sünbül

cām-ı mül:

cām-ı mül: -
Mısra: **10**
Şarap kadehi, şarap.

9. Nice mümkin ṭolusın içmemek şevḳ ehli sāḳīnüñ
10. Ki dāʾim ṣunmada yārāna Yaḥyā ṭolu cām-ı mül

ḥiṣṣe-dār olmuş:

ḥiṣṣe-dār olmuş: -
Mısra: **7**
Nasiplenmek

7. Şemīm-i çīn-i zülfinden o yārüñ ḥiṣṣe-dār olmuş
8. Şabānuñ luṭfını her cānibe neşr itmede sünbül

her cānibe:

her cānibe: -
Mısra: **8**
Her taraf.

7. Şemīm-i çīn-i zülfinden o yārüñ ḥiṣṣe-dār olmuş
8. Şabānuñ luṭfını her cānibe neşr itmede sünbül

neşr itmede:

neşr itmede: -
Mısra: **8**
Neşretmek, yaymak, dağıtmak, saçmak.

7. Şemīm-i çīn-i zülfinden o yārüñ ḥiṣṣe-dār olmuş
8. Şabānuñ luṭfını her cānibe neşr itmede sünbül

şevḳ ehli:

şevḳ ehli: -
Mısra: **9**
Aşk ehli II güzellikten anlayan II arzu ehli.

9. Nice mümkin ṭolusın içmemek şevḳ ehli sāḳīnüñ
10. Ki dāʾim ṣunmada yārāna Yaḥyā ṭolu cām-ı mül

:

:
Mısra: **1**

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ uñ mānendi yoḳdur bir nihāl
2. Naḫl-i gül kūtāh serv-i bāġ ise bī-iʿtidāl

mānend:

mānendi: -i
Mısra: **1**
Benzer, eş, gibi.

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ uñ mānendi yoḳdur bir nihāl
2. Naḫl-i gül kūtāh serv-i bāġ ise bī-iʿtidāl

yoḳ:

yoḳdur: -dur
Mısra: **1**
Bulunmamak II yok.

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ uñ mānendi yoḳdur bir nihāl
2. Naḫl-i gül kūtāh serv-i bāġ ise bī-iʿtidāl

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ uñ mānendi yoḳdur bir nihāl
2. Naḫl-i gül kūtāh serv-i bāġ ise bị-iʿtidāl

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Söylemezsin diyü eyler miydi Yaḥyā iʿtirāz
10. Ol dehān-ı yārde bulmasa bir cāy-ı maḳāl

nihāl:

nihāl:
Mısra: **1**
Fidan II Fidan boy

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ uñ mānendi yoḳdur bir nihāl
2. Naḫl-i gül kūtāh serv-i bāġ ise bị-iʿtidāl

kūtāh:

kūtāh:
Mısra: **2**
Kısa

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ uñ mānendi yoḳdur bir nihāl
2. Naḫl-i gül kūtāh serv-i bāġ ise bị-iʿtidāl

ise:

ise:
Mısra: **2**
koşul edatı

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ uñ mānendi yoḳdur bir nihāl
2. Naḫl-i gül kūtāh serv-i bāġ ise bị-iʿtidāl

bi-iʿtidāl:

bị-iʿtidāl:
Mısra: **2**
Uyumsuz II düzgün olmayan.

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ uñ mānendi yoḳdur bir nihāl
2. Naḫl-i gül kūtāh serv-i bāġ ise bị-iʿtidāl

çignet:

çignetmeden: -meden
Mısra: **3**
Ezdirmek, (atın) ayakları altında bırakmak

3. ʿĀr ider çignetmeden bāri muḥallā eyleñüz
4. Naʿl-i esbin eyleye tā kim miŝāl-i rūy-māl

bāri:

bāri:
Mısra: **3**
Bari, hiç olmazsa.

3. ʿĀr ider çignetmeden bāri muḥallā eyleñüz
4. Naʿl-i esbin eyleye tā kim miŝāl-i rūy-māl

eyle:

eyleye: -ye
Mısra: **4**
etmek, yapmak.

3. ʿĀr ider çignetmeden bāri muḥallā eyleñüz
4. Naʿl-i esbin eyleye tā kim miŝāl-i rūy-māl

ḳatmer:

ḳatmer:
Mısra: **5**
Kat kat.

5. Gülşen-i ʿişretde ḳatmer ḳırmızı gül ṣanuruz
6. Bāde-i gül-gūna ʻaks itdükçe ol ruḫsār-ı āl

ṣan:

ṣanuruz: -uruz
Mısra: **5**
Zannetmek

5. Gülşen-i ʿişretde ḳatmer ḳırmızı gül ṣanuruz
6. Bāde-i gül-gūna ʻaks itdükçe ol ruḫsār-ı āl

ol:

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Gülşen-i ʿişretde ḳatmer ḳırmızı gül ṣanuruz
6. Bāde-i gül-gūna ʻaks itdükçe ol ruḫsār-ı āl

Ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Söylemezsin diyü eyler miydi Yaḥyā iʿtirāz
10. Ol dehān-ı yārde bulmasa bir cāy-ı maḳāl

gel:

gelmezsem: -mez, -se, -m
Mısra: **7**
Gelmek.

7. Ḫāṭır-ı pākine gelmezsem de yārüñ ġam degül
8. Ḳonmasun mir'āt-i ṭabʿ-ı yāre tek gerd-i melāl

de:

de:
Mısra: **7**
Bağlama edatı II dahi

7. Ḫāṭır-ı pākine gelmezsem de yārüñ ġam degül
8. Ḳonmasun mir'āt-i ṭabʿ-ı yāre tek gerd-i melāl

yār:

yārüñ: -üñ
Mısra: **7**
Sevgili

7. Ḫāṭır-ı pākine gelmezsem de yārüñ ġam degül
8. Ḳonmasun mir'āt-i ṭabʿ-ı yāre tek gerd-i melāl

Konma:

Ḳonmasun: -sun
Mısra: **8**
Konmamak II üzerine konmamak.

7. Ḫāṭır-ı pākine gelmezsem de yārüñ ġam degül
8. Ḳonmasun mir'āt-i ṭabʿ-ı yāre tek gerd-i melāl

tek:

tek:
Mısra: **8**
yeter ki.

7. Ḫāṭır-ı pākine gelmezsem de yārüñ ġam degül
8. Ḳonmasun mir'āt-i ṭabʿ-ı yāre tek gerd-i melāl

söyle:

Söylemezsin: -mezsin
Mısra: **9**
Söylememek.

9. Söylemezsin diyü eyler miydi Yaḥyā iʿtirāz
10. Ol dehān-ı yārde bulmasa

bir cāy-ı maḳāl

ise bi̇-iʿtidāl

miŝāl-i rūy-māl

diyü:

diyü:
Mısra: **9**
Diyerek, deyip.

9. Söylemezsin diyü eyler miydi Yaḥyā iʿtirāz
10. Ol dehān-ı yārde bulmasa bir cāy-ı maḳāl

serv-i bāġ:

serv-i bāġ: -
Mısra: **2**
Bağın servisi

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ uñ mānendi yoḳdur bir nihāl
2. Naḫl-i gül kūtāh serv-i bāġ ise bi̇-iʿtidāl

gülşen-i ʿişretde:

gülşen-i ʿişretde: -
Mısra: **5**
içkinin gül bahçesi.

5. Gülşen-i ʿişretde ḳatmer ḳırmızı gül ṣanuruz
6. Bāde-i gül-gūna ‘aks itdükçe ol ruḫsār-ı āl

mi:

miydi: -ydi
Mısra: **9**
soru edatı

9. Söylemezsin diyü eyler miydi Yaḥyā iʿtirāz
10. Ol dehān-ı yārde bulmasa bir cāy-ı maḳāl

muhallā eyleñüz:

muḥallā eyleñüz: -
Mısra: **3**
Süslemek, donatmak, tezyin etmek.

3. ʿĀr ider çignetmeden bāri muḥallā eyleñüz
4. Naʿl-i esbin eyleye tā kim miŝāl-i rūy-māl

kırmızı gül:

ḳırmızı gül: -
Mısra: **5**
Kırmızı gül.

5. Gülşen-i ʿişretde ḳatmer ḳırmızı gül ṣanuruz
6. Bāde-i gül-gūna ‘aks itdükçe ol ruḫsār-ı āl

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Söylemezsin diyü eyler miydi Yaḥyā iʿtirāz
10. Ol dehān-ı yārde bulmasa bir cāy-ı maḳāl

naʿl-i esbin:

naʿl-i esbin: -
Mısra: **4**
At nalı.

3. ʿĀr ider çignetmeden bāri muḥallā eyleñüz
4. Naʿl-i esbin eyleye tā kim miŝāl-i rūy-māl

bāde-i gül-gūna:

bāde-i gül-gūna: -
Mısra: **6**
Gül renkli şarap, kırmızı şarap.

5. Gülşen-i ʿişretde ḳatmer ḳırmızı gül ṣanuruz
6. Bāde-i gül-gūna ‘aks itdükçe ol ruḫsār-ı āl

bulmasa:

bulmasa:
Mısra: **10**
Edinmek, elde etmek

9. Söylemezsin diyü eyler miydi Yaḥyā iʿtirāz
10. Ol dehān-ı yārde bulmasa bir cāy-ı maḳāl

miŝāl-i rūy-māl:

miŝāl-i rūy-māl: -
Mısra: **4**
Yüz sürmeye benzer.

3. ʿĀr ider çignetmeden bāri muḥallā eyleñüz
4. Naʿl-i esbin eyleye tā kim miŝāl-i rūy-māl

‘aks itdükçe:

‘aks itdükçe: -
Mısra: **6**
Yansımak, aksetmek.

5. Gülşen-i ʿişretde ḳatmer ḳırmızı gül ṣanuruz
6. Bāde-i gül-gūna ‘aks itdükçe ol ruḫsār-ı āl

Kāmet-i mevzūnunuñ:

Ḳāmet-i mevzūnunuñ: -
Mısra: **1**
ölçülü, düzgün boy II sevgilinin boyu

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ uñ mānendi yoḳdur bir nihāl
2. Naḫl-i gül kūtāh serv-i bāġ ise bi̇-iʿtidāl

tā kim:

tā kim: -
Mısra: **4**
-e kadar ki.

3. ʿĀr ider çignetmeden bāri muḥallā eyleñüz
4. Naʿl-i esbin eyleye tā kim miŝāl-i rūy-māl

ruhsār-ı āl:

ruḫsār-ı āl: -
Mısra: **6**
Kırmızı, pembe yanak.

5. Gülşen-i ʿişretde ḳatmer ḳırmızı gül ṣanuruz
6. Bāde-i gül-gūna ‘aks itdükçe ol ruḫsār-ı āl

nahl-i gül:

naḫl-i gül: -
Mısra: **2**
Gül fidanı

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ uñ mānendi yoḳdur bir nihāl
2. Naḫl-i gül kūtāh serv-i bāġ

ʿĀr ider:

ʿĀr ider: -
Mısra: **3**
utanmak.

3. ʿĀr ider çignetmeden bāri muḥallā eyleñüz
4. Naʿl-i esbin eyleye tā kim

Ḫāṭır-ı pākine:

Ḫāṭır-ı pākine: -
Mısra: **7**
temiz gönül II temiz düşünce

7. Ḫāṭır-ı pākine gelmezsem de yārüñ ġam degül
8. Ḳonmasun mir'āt-i ṭabʿ-ı

yāre tek gerd-i melāl

ġam degül:

ġam degül: -
Mısra: **7**
Ne çıkar, zararı yok.

7. Ḫāṭır-ı pākine gelmezsem de yārüñ ġam degül
8. Ḳonmasun mir'āt-i ṭabʿ-ı yāre tek gerd-i melāl

mir'āt-i ṭabʿ-ı yāre:

mir'āt-i ṭabʿ-ı yāre: -
Mısra: **8**
Sevgilinin parlak aynası II sevgilinin yüzü.

7. Ḫāṭır-ı pākine gelmezsem de yārüñ ġam degül
8. Ḳonmasun mir'āt-i ṭabʿ-ı yāre tek gerd-i melāl

gerd-i melāl:

gerd-i melāl: -
Mısra: **8**
Hüzün, keder tozu. II bıkkınlık tozu.

7. Ḫāṭır-ı pākine gelmezsem de yārüñ ġam degül
8. Ḳonmasun mir'āt-i ṭabʿ-ı yāre tek gerd-i melāl

iʿtirāz eyler:

iʿtirāz eyler: -
Mısra: **9**
Bir düşünce ya da kararın karşıtını ileri sürmek, karşı çıkmak

9. Söylemezsin diyü eyler miydi Yaḥyā iʿtirāz
10. Ol dehān-ı yārde bulmasa bir cāy-ı maḳāl

dehān-ı yārde:

dehān-ı yārde: -
Mısra: **10**
Sevgilinin ağzı.

9. Söylemezsin diyü eyler miydi Yaḥyā iʿtirāz
10. Ol dehān-ı yārde bulmasa bir cāy-ı maḳāl

cāy-ı maḳāl:

cāy-ı maḳāl: -
Mısra: **10**
Söz, kelam mekanı.

9. Söylemezsin diyü eyler miydi Yaḥyā iʿtirāz
10. Ol dehān-ı yārde bulmasa bir cāy-ı maḳāl

dil-rübā:

Dil-rübā:
Mısra: **1**
Gönül kapan, gönül alan II sevgili.

1. Dil-rübā hercāyi sen āvāre olduñ ey göñül
2. Bir devāsız derd içün bį-çāre olduñ ey göñül

hercāyi:

hercāyi:
Mısra: **1**
Şıpsevdi ‖ sebatsız, kararsız

1. Dil-rübā hercāyi sen āvāre olduñ ey göñül
2. Bir devāsız derd içün bį-çāre olduñ ey göñül

sen:

sen:
Mısra: **1**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Dil-rübā hercāyi sen āvāre olduñ ey göñül
2. Bir devāsız derd içün bį-çāre olduñ ey göñül

seni: -i
Mısra: **3**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Ḳanı insāfuñ seni dil-ber nice alsun ele
4. Varduġunca sen de āteş-pāre olduñ ey göñül

sen:
Mısra: **4**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Ḳanı insāfuñ seni dil-ber nice alsun ele
4. Varduġunca sen de āteş-pāre olduñ ey göñül

Senden: -den
Mısra: **5**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Senden özge daḫı nesnem var mı yāre çekmege
6. Gerçi tįġ-i cevr ile pür-yāre olduñ ey göñül

āvāre:

āvāre:
Mısra: **1**
perişan, derbeder, zavallı

1. Dil-rübā hercāyi sen āvāre olduñ ey göñül
2. Bir devāsız derd içün bį-çāre olduñ ey göñül

ol:

olduñ: -du, -ñ
Mısra: **1**
Olmak.

1. Dil-rübā hercāyi sen āvāre olduñ ey göñül
2. Bir devāsız derd içün bį-çāre olduñ ey göñül

olduñ: -duñ
Mısra: **2**
Olmak.

1. Dil-rübā hercāyi sen āvāre olduñ ey göñül
2. Bir devāsız derd içün bį-çāre olduñ ey göñül

olduñ: -duñ
Mısra: **4**
Olmak.

3. Ḳanı insāfuñ seni dil-ber nice alsun ele
4. Varduġunca sen de āteş-pāre olduñ ey göñül

olduñ: -duñ
Mısra: **6**
Olmak.

5. Senden özge daḫı nesnem var mı yāre çekmege
6. Gerçi tįġ-i cevr ile pür-yāre olduñ ey göñül

olduñ: -duñ
Mısra: **8**
Olmak.

7. Tįri āhenden geçer şemşįri ṭaşa kār ider
8. Ṭutalum āhen yā seng-i ḫāre olduñ ey göñül

olduñ: -duñ
Mısra: **10**
Olmak.

9. Ḫānḳah-ı şehri maʿmūr eyledüñ Yaḥyā gibi
10. Bu ḫarābāt içre kim mey-ḫvāre olduñ ey göñül

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Dil-rübā hercāyi sen āvāre olduñ ey göñül
2. Bir devāsız derd içün bį-çāre olduñ ey göñül

ey:
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Dil-rübā hercāyi sen āvāre olduñ ey göñül
2. Bir devāsız derd içün bį-çāre olduñ ey göñül

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Ḳanı insāfuñ seni dil-ber nice alsun ele
4. Varduġunca sen de āteş-pāre olduñ ey göñül

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Senden özge daḫı nesnem var mı yāre çekmege
6. Gerçi tiġ-i cevr ile pür-yāre olduñ ey göñül

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Tįri āhenden geçer şemşįri ṭaşa kār ider
8. Ṭutalum āhen yā seng-i ḫāre olduñ ey göñül

ey:
Mısra: **10**
Seslenme edatı.

9. Ḫānḳah-ı şehri maʿmūr eyledüñ Yaḥyā gibi
10. Bu ḫarābāt içre kim mey-ḫvāre olduñ ey göñül

göñül:

göñül:
Mısra: **1**
gönül

1. Dil-rübā hercāyi sen āvāre olduñ ey göñül
2. Bir devāsız derd içün bį-çāre olduñ ey göñül

göñül:
Mısra: **2**
gönül

1. Dil-rübā hercāyi sen āvāre olduñ ey göñül
2. Bir devāsız derd içün bį-çāre olduñ ey göñül

göñül:
Mısra: **4**
gönül

3. Ḳanı insāfuñ seni dil-ber nice alsun ele
4. Varduġunca sen de āteş-pāre olduñ ey göñül

göñül:
Mısra: **6**
gönül

5. Senden özge daḫı nesnem var mı yāre çekmege
6. Gerçi tiġ-i cevr ile pür-yāre olduñ ey göñül

göñül:
Mısra: **8**
gönül

7. Tįri āhenden geçer şemşįri ṭaşa kār ider
8. Ṭutalum āhen yā seng-i ḫāre olduñ ey göñül

göñül:
Mısra: **10**
gönül

9. Ḫānḳah-ı şehri maʿmūr eyledüñ Yaḥyā gibi
10. Bu ḫarābāt içre kim mey-ḫvāre olduñ ey göñül

bir:

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Dil-rübā hercāyi sen āvāre olduñ ey göñül
2. Bir devāsız derd içün bį-çāre olduñ ey göñül

içün:

içün:
Mısra: **2**
için

1. Dil-rübā hercāyi sen āvāre olduñ ey göñül
2. Bir devāsız derd içün bį-çāre olduñ ey göñül

bi-çāre:

bį-çāre:
Mısra: **2**
Çaresiz, düşkün, zavallı.

1. Dil-rübā hercāyi sen āvāre olduñ ey göñül
2. Bir devāsız derd içün bį-çāre olduñ ey göñül

Ḳanı:

Ḳanı:
Mısra: **3**
hani, nerede

3. Ḳanı insāfuñ seni dil-ber nice alsun ele
4. Varduġunca sen de āteş-pāre olduñ ey göñül

insāf:

insāfuñ: -uñ
Mısra: **3**
Acıma, merhamet duygusu.

3. Ḳanı insāfuñ seni dil-ber nice alsun ele
4. Varduġunca sen de āteş-pāre olduñ ey göñül

dil-ber:

dil-ber:
Mısra: **3**
Gönül alan güzel || Sevgili

3. Ḳanı insāfuñ seni dil-ber nice alsun ele
4. Varduġunca sen de āteş-pāre olduñ ey göñül

nice:

nice:
Mısra: **3**
nasıl

3. Ḳanı insāfuñ seni dil-ber nice alsun ele
4. Varduġunca sen de āteş-pāre olduñ ey göñül

var:

Varduġunca: -duġ, -unca
Mısra: **4**
Gitmek, ulaşmak.

3. Ḳanı insāfuñ seni dil-ber nice alsun ele
4. Varduġunca sen de āteş-pāre olduñ ey göñül

var:
Mısra: **5**
Mevcut olan II var.

5. Senden özge daḫı nesnem var mı yāre çekmege
6. Gerçi tiġ-i cevr ile pür-yāre olduñ ey göñül

de:

de:
Mısra: **4**
Dahi.

3. Ḳanı insāfuñ seni dil-ber nice alsun ele
4. Varduġunca sen de āteş-pāre olduñ ey göñül

āteş-pāre:

āteş-pāre:
Mısra: **4**
Ateş parçası.

3. Ḳanı insāfuñ seni dil-ber nice alsun ele
4. Varduġunca sen de āteş-pāre olduñ ey göñül

özge:

özge:
Mısra: **5**
Başkası, gayrı.

5. Senden özge daḫı nesnem var mı yāre çekmege
6. Gerçi tiġ-i cevr ile pür-yāre olduñ ey göñül

dahı:

daḫı:
Mısra: **5**
daha

5. Senden özge daḫı nesnem var mı yāre çekmege
6. Gerçi tiġ-i cevr ile pür-yāre olduñ ey göñül

nesne:

nesnem: -m
Mısra: **5**
şey, herhangi bir şey

5. Senden özge daḫı nesnem var mı yāre çekmege
6. Gerçi tiġ-i cevr ile pür-yāre olduñ ey göñül

mı:

mı:
Mısra: **5**
soru edatı

5. Senden özge daḫı nesnem var mı yāre çekmege
6. Gerçi tiġ-i cevr ile pür-yāre olduñ ey göñül

yār:

yāre: -e
Mısra: **5**
Sevgili

5. Senden özge daḫı nesnem var mı yāre çekmege
6. Gerçi tiġ-i cevr ile pür-yāre olduñ ey göñül

çek:

çekmege: -mege
Mısra: **5**
Katlanmak, tahammül etmek.

5. Senden özge daḫı nesnem var mı yāre çekmege
6. Gerçi tiġ-i cevr ile pür-yāre olduñ ey göñül

gerçi:

Gerçi:
Mısra: **6**
her ne kadar, ...ise de; ama, ancak, fakat, lâkin

5. Senden özge daḫı nesnem var mı yāre çekmege
6. Gerçi tiġ-i cevr ile pür-yāre olduñ ey göñül

ile:

ile:
Mısra: **6**
-den dolayı II bağlama edatı.

5. Senden özge daḫı nesnem var mı yāre çekmege
6. Gerçi tiġ-i cevr ile pür-yāre olduñ ey göñül

pür-yāre:

pür-yāre:
Mısra: **6**
Bir çok yara II yara dolu.

5. Senden özge daḫı nesnem var mı yāre çekmege
6. Gerçi tiġ-i cevr ile pür-yāre olduñ ey göñül

tir:

Tḭri: -i
Mısra: **7**
Ok II ok gibi bakış.

7. Tḭri āhenden geçer şemşḭri ṭaşa kār ider
8. Ṭutalum āhen yā seng-i ḫāre olduñ ey göñül

şemşir:

şemşḭri: -i
Mısra: **7**
Kılıç. || Sevgilinin kirpikleri.

7. Tḭri āhenden geçer şemşḭri ṭaşa kār ider
8. Ṭutalum āhen yā seng-i ḫāre olduñ ey göñül

Ṭutalum:

Ṭutalum:
Mısra: **8**
Varsayalım, farzedelim

7. Tḭri āhenden geçer şemşḭri ṭaşa kār ider
8. Ṭutalum āhen yā seng-i ḫāre olduñ ey göñül

āhen:

āhen:
Mısra: **8**
Demir.

7. Tḭri āhenden geçer şemşḭri ṭaşa kār ider
8. Ṭutalum āhen yā seng-i ḫāre olduñ ey göñül

yā:

yā:
Mısra: **8**
Ve yahut.

7. Tḭri āhenden geçer şemşḭri ṭaşa kār ider
8. Ṭutalum āhen yā seng-i ḫāre olduñ ey göñül

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḫānḳah-ı şehri maʿmūr eyledüñ Yaḥyā gibi
10. Bu ḫarābāt içre kim mey-ḫvāre olduñ ey göñül

gibi:

gibi:
Mısra: **9**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. Ḫānḳah-ı şehri maʿmūr eyledüñ Yaḥyā gibi
10. Bu ḫarābāt içre kim mey-ḫvāre olduñ ey göñül

bu:

Bu:
Mısra: **10**
Bu, işaret sıfatı

9. Ḫānḳah-ı şehri maʿmūr eyledüñ Yaḥyā gibi
10. Bu ḫarābāt içre kim mey-ḫvāre olduñ ey göñül

harābāt:

ḫarābāt:
Mısra: **10**
Meyhaneler, içki içilen yerler.

9. Ḫānḳah-ı şehri maʿmūr eyledüñ Yaḥyā gibi
10. Bu ḫarābāt içre kim mey-ḫvāre olduñ ey göñül

içre:

içre:
Mısra: **10**
içinde

9. Ḫānḳah-ı şehri maʿmūr eyledüñ Yaḥyā gibi
10. Bu ḫarābāt içre kim mey-ḫvāre olduñ ey göñül

kim:

kim:
Mısra: **10**
ki

9. Ḫānḳah-ı şehri maʿmūr eyledüñ Yaḥyā gibi
10. Bu ḫarābāt içre kim mey-ḫvāre olduñ ey göñül

mey-h∨ār:

mey-ḫ∨āre: -e
Mısra: **10**
Şarap içen.

9. Ḫānḳah-ı şehri maʿmūr eyledüñ Yaḥyā gibi
10. Bu ḫarābāt içre kim mey-ḫvāre olduñ ey göñül

devāsız derd:

devāsız derd: -
Mısra: **2**
Çaresi olmayan dert, hastalık. II aşk.

1. Dil-rübā hercāyi sen āvāre olduñ ey göñül
2. Bir devāsız derd içün bį-çāre olduñ ey göñül

ele alsun:

ele alsun: -
Mısra: **3**
Ele geçir, eline al.

3. Ḳanı insāfuñ seni dil-ber nice alsun ele
4. Varduġunca sen de āteş-pāre olduñ ey göñül

tiġ-i cevr:

tiġ-i cevr: -
Mısra: **6**
Cefa kılıcı II sevgilinin cefa yüklü kirpikleri veya bakışları.

5. Senden özge daḫı nesnem var mı yāre çekmege
6. Gerçi tiġ-i cevr ile pür-yāre olduñ ey göñül

āhenden geçer:

āhenden geçer: -
Mısra: **7**
Demiri delip geçer II demiri delecek kadar güçlü.

7. Tiri āhenden geçer şemşiri ṭaşa kār ider
8. Ṭutalum āhen yā seng-i ḫāre olduñ ey göñül

ṭaşa kār ider:

ṭaşa kār ider: -
Mısra: **7**
Taşı işleyecek kadar etkili.

7. Tiri āhenden geçer şemşiri ṭaşa kār ider
8. Ṭutalum āhen yā seng-i ḫāre olduñ ey göñül

seng-i ḫāre:

seng-i ḫāre: -
Mısra: **8**
Pek sert kaya veya taş.

7. Tiri āhenden geçer şemşiri ṭaşa kār ider
8. Ṭutalum āhen yā seng-i ḫāre olduñ ey göñül

maʿmūr eyledüñ:

maʿmūr eyledüñ: -
Mısra: **9**
İmar etmek, bayındır hale getirmek.

9. Ḫānḳah-ı şehri maʿmūr eyledüñ Yaḥyā gibi
10. Bu ḫarābāt içre kim mey-ḫvāre olduñ ey göñül

Hānḳāh-ı şehri:

Ḫānḳāh-ı şehri: -
Mısra: **9**
Şehrin tekkesi II meyhane.

9. Ḫānḳah-ı şehri maʿmūr eyledüñ Yaḥyā gibi
10. Bu ḫarābāt içre kim mey-ḫvāre olduñ ey göñül

İr:

İrdi: -di
Mısra: **1**
Ulaşmak.

1. İrdi bahār sen daḫı şād olmaduñ göñül
2. Güllerle ġoncelerle güşād olmaduñ göñül

bahār:

bahār:
Mısra: **1**
Bahar mevsimi

1. İrdi bahār sen daḫı şād olmaduñ göñül
2. Güllerle ġoncelerle güşād olmaduñ göñül

sen:

sen:
Mısra: **1**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. İrdi bahār sen daḫı şād olmaduñ göñül
2. Güllerle ġoncelerle güşād olmaduñ göñül

senüñ: -üñ
Mısra: **3**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Ol şāh-ı ḥüsn nice bilür ḳıymetüñ senüñ
4. Bāzār-ı ʿaşḳ içinde mezād olmaduñ göñül

dahı:

daḫı:
Mısra: **1**
bile, da/de

1. İrdi bahār sen daḫı şād olmaduñ göñül
2. Güllerle ġoncelerle güşād olmaduñ göñül

göñül:

göñül:
Mısra: **1**
gönül

1. İrdi bahār sen daḫı şād

olmaduñ göñül
2. Güllerle ġoncelerle güşād olmaduñ göñül

göñül:
Mısra: **2**
gönül

1. İrdi bahār sen daḫı şād olmaduñ göñül
2. Güllerle ġoncelerle güşād olmaduñ göñül

göñül:
Mısra: **4**
gönül

3. Ol şāh-ı ḥüsn nice bilür ḳıymetüñ senüñ
4. Bāzār-ı ʿaşḳ içinde mezād olmaduñ göñül

göñül:
Mısra: **6**
gönül

5. Fevt itme nā-murādlıġuñ bāri neşvesin
6. Çün bāde-nūş-ı bezm-i murād olmaduñ göñül

göñül:
Mısra: **8**
gönül

7. Bi̇-gānelikle yād ider olmuş raḳi̇bi yār
8. Şükr it Cenāb-ı Ḥaḳḳ'a ki yād olmaduñ göñül

göñül:
Mısra: **10**
gönül

9. Ol şāh-ı ḥüsnüñ iremedüñ pāy-būsına
10. Yaḥyā gibi ki ḫāk-nihād olmaduñ göñül

---

gül:

Güllerle: -lerle
Mısra: **2**
Gül II Güzel, mahbub.

1. İrdi bahār sen daḫı şād olmaduñ göñül
2. Güllerle ġoncelerle güşād olmaduñ göñül

ġonce:

ġoncelerle: -lerle, -
Mısra: **2**
Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk II genç güzeller.

1. İrdi bahār sen daḫı şād olmaduñ göñül
2. Güllerle ġoncelerle güşād olmaduñ göñül

---

ol:

Ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Ol şāh-ı ḥüsn nice bilür ḳıymetüñ senüñ
4. Bāzār-ı ʿaşḳ içinde mezād olmaduñ göñül

olmuş: -muş
Mısra: **7**
Olmak.

7. Bi̇-gānelikle yād ider olmuş raḳi̇bi yār
8. Şükr it Cenāb-ı Ḥaḳḳ'a ki yād olmaduñ göñül

Ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Ol şāh-ı ḥüsnüñ iremedüñ pāy-būsına
10. Yaḥyā gibi ki ḫāk-nihād olmaduñ göñül

---

nice:

nice:
Mısra: **3**
nasıl

3. Ol şāh-ı ḥüsn nice bilür ḳıymetüñ senüñ
4. Bāzār-ı ʿaşḳ içinde mezād olmaduñ göñül

---

bil:

bilür: -ür
Mısra: **3**
İdrak etmek, kavramak.

3. Ol şāh-ı ḥüsn nice bilür ḳıymetüñ senüñ
4. Bāzār-ı ʿaşḳ içinde mezād olmaduñ göñül

ḳıymet:

ḳıymetüñ: -üñ
Mısra: **3**
Değer, kıymet.

3. Ol şāh-ı ḥüsn nice bilür ḳıymetüñ senüñ
4. Bāzār-ı ʿaşḳ içinde mezād olmaduñ göñül

---

içinde:

içinde:
Mısra: **4**
İçinde, ortamında.

3. Ol şāh-ı ḥüsn nice bilür ḳıymetüñ senüñ
4. Bāzār-ı ʿaşḳ içinde mezād olmaduñ göñül

---

nā-murād:

nā-murādlıġuñ: -lıġuñ
Mısra: **5**
Muradına erişememek II isteği yerine gelmemek.

5. Fevt itme nā-murādlıġuñ bāri neşvesin
6. Çün bāde-nūş-ı bezm-i murād olmaduñ göñül

---

bāri:

bāri:
Mısra: **5**
Bari, hiç olmazsa.

5. Fevt itme nā-murādlıġuñ bāri neşvesin
6. Çün bāde-nūş-ı bezm-i murād olmaduñ göñül

---

neşve:

neşvesin: -sin
Mısra: **5**
Sevinç, keyif.

5. Fevt itme nā-murādlıġuñ bāri neşvesin
6. Çün bāde-nūş-ı bezm-i murād olmaduñ göñül

Çün:

Çün:
Mısra: **6**
çünkü, zira.

5. Fevt itme nā-murādlıġuñ bāri neşvesin
6. Çün bāde-nūş-ı bezm-i murād olmaduñ göñül

---

olma:

olmaduñ: -duñ
Mısra: **6**
olmamak

5. Fevt itme nā-murādlıġuñ bāri neşvesin
6. Çün bāde-nūş-ı bezm-i murād olmaduñ göñül

olmaduñ: -duñ
Mısra: **10**
olmamak

9. Ol şāh-ı ḥüsnüñ iremedüñ pāy-būsına
10. Yaḥyā gibi ki ḫāk-nihād olmaduñ göñül

bi-gānelik:

Bi̇-gānelikle: -le
Mısra: **7**
Umursamazlık.

7. Bi̇-gānelikle yād ider olmuş raḳi̇bi yār
8. Şükr it Cenāb-ı Ḥaḳḳ'a ki yād olmaduñ göñül

raḳib:

raḳi̇bi: -i
Mısra: **7**
Rakip II. Düşman.

7. Bi̇-gānelikle yād ider olmuş raḳi̇bi yār
8. Şükr it Cenāb-ı Ḥaḳḳ'a ki yād olmaduñ göñül

yār:

yār:
Mısra: **7**
Sevgili

7. Bi̇-gānelikle yād ider olmuş raḳi̇bi yār
8. Şükr it Cenāb-ı Ḥaḳḳ'a ki yād olmaduñ göñül

ki:

ki:
Mısra: **8**
Ki bağlacı

7. Bi̇-gānelikle yād ider olmuş raḳi̇bi yār
8. Şükr it Cenāb-ı Ḥaḳḳ'a ki yād olmaduñ göñül

ki:
Mısra: **10**
Ki bağlacı.

9. Ol şāh-ı ḥüsnüñ iremedüñ pāy-būsına
10. Yaḥyā gibi ki ḫāk-nihād olmaduñ göñül

ireme:

iremedüñ: -düñ
Mısra: **9**
Ulaşmamak.

9. Ol şāh-ı ḥüsnüñ iremedüñ pāy-būsına
10. Yaḥyā gibi ki ḫāk-nihād olmaduñ göñül

pāy-būs:

pāy-būsına: -ına
Mısra: **9**
Ayağını öpme.

9. Ol şāh-ı ḥüsnüñ iremedüñ pāy-būsına
10. Yaḥyā gibi ki ḫāk-nihād olmaduñ göñül

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ol şāh-ı ḥüsnüñ iremedüñ pāy-būsına
10. Yaḥyā gibi ki ḫāk-nihād olmaduñ göñül

gibi:

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. Ol şāh-ı ḥüsnüñ iremedüñ pāy-būsına
10. Yaḥyā gibi ki ḫāk-nihād olmaduñ göñül

ḫāk-nihād:

ḫāk-nihād:
Mısra: **10**
Toprak yaradılışlı.

9. Ol şāh-ı ḥüsnüñ iremedüñ pāy-būsına
10. Yaḥyā gibi ki ḫāk-nihād olmaduñ göñül

şād olmaduñ:

şād olmaduñ: -
Mısra: **1**
Mutlu olmamak II sevinmemek.

1. İrdi bahār sen daḫı şād olmaduñ göñül
2. Güllerle ġoncelerle güşād olmaduñ göñül

güşād olmaduñ:

güşād olmaduñ: -
Mısra: **2**
Gönlü açılmamak II ferahlayıp mutlu olmamak.

1. İrdi bahār sen daḫı şād olmaduñ göñül
2. Güllerle ġoncelerle güşād olmaduñ göñül

şāh-ı ḥüsn:

şāh-ı ḥüsn: -
Mısra: **3**
Güzellik sultanı. II Sevgili.

3. Ol şāh-ı ḥüsn nice bilür ḳıymetüñ senüñ
4. Bāzār-ı ʿaşḳ içinde mezād olmaduñ göñül

bāzār-ı ʿaşḳ:

bāzār-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **4**
Aşk pazarı.

3. Ol şāh-ı ḥüsn nice bilür ḳıymetüñ senüñ
4. Bāzār-ı ʿaşḳ içinde mezād olmaduñ göñül

mezād olmaduñ:

mezād olmaduñ: -
Mısra: **4**
Açık arttırmaya çıkarılmak II değer verilmek.

3. Ol şāh-ı ḥüsn nice bilür ḳıymetüñ senüñ
4. Bāzār-ı ʿaşḳ içinde mezād olmaduñ göñül

fevt itme:

fevt itme: -
Mısra: **5**
Yitirmek, elden çıkarmak.

5. Fevt itme nā-murādlıġuñ bāri neşvesin
6. Çün bāde-nūş-ı bezm-i murād olmaduñ göñül

bāde-nūş-ı bezm-i murād:

bāde-nūş-ı bezm-i murād: -
Mısra: **6**
İstek meclisinin içki içenleri

5. Fevt itme nā-murādlıġuñ bāri neşvesin
6. Çün bāde-nūş-ı bezm-i murād olmaduñ göñül

cenāb-ı Ḥaḳḳ'a:

cenāb-ı Ḥaḳḳ'a: -
Mısra: **8**
Allah

7. Bi̇-gānelikle yād ider olmuş raḳi̇bi yār
8. Şükr it Cenāb-ı Ḥaḳḳ'a ki yād olmaduñ göñül

Şükr it:

Şükr it: -
Mısra: **8**
Tanrı'ya duyulan minneti dile getirme.

7. Bị-gānelikle yād ider olmuş raķibi yār
8. Şükr it Cenāb-ı Ḥaķķ'a ki yād olmaduñ gönül

yād ider:

yād ider: -
Mısra: **7**
Hatırlamak.

7. Bị-gānelikle yād ider olmuş raķibi yār
8. Şükr it Cenāb-ı Ḥaķķ'a ki yād olmaduñ gönül

yād olmaduñ:

yād olmaduñ: -
Mısra: **8**
Hatırlanmamak.

7. Bị-gānelikle yād ider olmuş raķibi yār
8. Şükr it Cenāb-ı Ḥaķķ'a ki yād olmaduñ gönül

şāh-ı ḥüsnüñ:

şāh-ı ḥüsnüñ: -
Mısra: **9**
Güzellik sultanı. II Sevgili.

9. Ol şāh-ı ḥüsnüñ iremedüñ pāy-būsına
10. Yaḥyā gibi ki ḫāk-nihād olmaduñ gönül

nitekim:

nitekim:
Mısra: **1**
gibi ‖ olduğu gibi

1. Bezm-i ʿaşķa nitekim pervāne geldüñ ey gönül
2. Yan yaķıl ol şemʿ-i ḥüsne yana geldüñ ey gönül

pervāne:

pervāne:
Mısra: **1**
Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek II âşık.

1. Bezm-i ʿaşķa nitekim pervāne geldüñ ey gönül
2. Yan yaķıl ol şemʿ-i ḥüsne yana geldüñ ey gönül

gel:

geldüñ: -düñ
Mısra: **1**
Gelmek.

1. Bezm-i ʿaşķa nitekim pervāne geldüñ ey gönül
2. Yan yaķıl ol şemʿ-i ḥüsne yana geldüñ ey gönül

geldüñ: -düñ
Mısra: **4**
Gelmek.

3. Ḫāṭırum bir nesneden ġāyetde muġberdür dimiş
4. Şübhe yoķdur ḫāṭır-ı cānāna geldüñ ey gönül

geldüñ: -düñ
Mısra: **8**
Gelmek. II denk gelmek.

7. Vaķti geçmiş ʿayş u nūşuñ devri dönmüş sāġaruñ
8. Ḥaẓẓ olunmaz bir ʿaceb devrāna geldüñ ey gönül

geldüñ: -düñ
Mısra: **10**
Gelmek.

9. İşiginde itme Yaḥyā gibi bị-pervā fiġān
10. Āsitān-ı Ḥażret-i sulṭāna geldüñ ey gönül

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Bezm-i ʿaşķa nitekim pervāne geldüñ ey gönül
2. Yan yaķıl ol şemʿ-i ḥüsne yana geldüñ ey gönül

ey:
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Bezm-i ʿaşķa nitekim pervāne geldüñ ey gönül
2. Yan yaķıl ol şemʿ-i ḥüsne yana geldüñ ey gönül

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Ḫāṭırum bir nesneden ġāyetde muġberdür dimiş
4. Şübhe yoķdur ḫāṭır-ı cānāna geldüñ ey gönül

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Eglenilmez diyü ġam çekme bu fānị dünyede
6. Ṭut ki bāġ-ı ʿāleme seyrāna geldüñ ey gönül

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Vaķti geçmiş ʿayş u nūşuñ devri dönmüş sāġaruñ
8. Ḥaẓẓ olunmaz bir ʿaceb devrāna geldüñ ey gönül

ey:
Mısra: **10**
Seslenme edatı.

9. İşiginde itme Yaḥyā gibi bị-pervā fiġān
10. Āsitān-ı Ḥażret-i sulṭāna geldüñ ey gönül

göñül:

göñül:
Mısra: **1**
gönül

1. Bezm-i ʿaşķa nitekim pervāne geldüñ ey gönül
2. Yan yaķıl ol şemʿ-i ḥüsne yana geldüñ ey gönül

göñül:
Mısra: **2**
gönül

1. Bezm-i ʿaşķa nitekim pervāne geldüñ ey gönül
2. Yan yaķıl ol şemʿ-i ḥüsne yana geldüñ ey gönül

göñül:
Mısra: **4**
gönül

3. Ḫāṭırum bir nesneden ġāyetde muġberdür dimiş
4. Şübhe yoķdur ḫāṭır-ı cānāna geldüñ ey gönül

göñül:
Mısra: **6**
gönül

5. Eglenilmez diyü ġam çekme bu fānị dünyede
6. Ṭut ki bāġ-ı ʿāleme seyrāna geldüñ ey gönül

göñül:
Mısra: **8**
gönül

7. Vaķti geçmiş ʿayş u nūşuñ devri dönmüş sāġaruñ
8. Ḥaẓẓ olunmaz bir ʿaceb devrāna geldüñ ey gönül

göñül:
Mısra: **10**
gönül

9. İşiginde itme Yaḥyā gibi bį-pervā fiġān
10. Āsitān-ı Ḥażret-i sulṭāna geldüñ ey göñül

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Bezm-i ʿaşḳa nitekim pervāne geldüñ ey göñül
2. Yan yaḳıl ol şemʿ-i ḥüsne yana geldüñ ey göñül

Ḫāṭır:

Ḫāṭırum: -um
Mısra: **3**
Gönül II düşünce.

3. Ḫāṭırum bir nesneden ġāyetde muġberdür dimiş
4. Şübhe yoḳdur ḫāṭır-ı cānāna geldüñ ey göñül

ġāyet:

ġāyetde: -de
Mısra: **3**
Çok, oldukça

3. Ḫāṭırum bir nesneden ġāyetde muġberdür dimiş
4. Şübhe yoḳdur ḫāṭır-ı cānāna geldüñ ey göñül

muġber:

muġberdür: -dür
Mısra: **3**
Tozlanmış.

3. Ḫāṭırum bir nesneden ġāyetde muġberdür dimiş
4. Şübhe yoḳdur ḫāṭır-ı cānāna geldüñ ey göñül

dimiş:

dimiş:
Mısra: **3**
söylemek

3. Ḫāṭırum bir nesneden ġāyetde muġberdür dimiş
4. Şübhe yoḳdur ḫāṭır-ı cānāna geldüñ ey göñül

eglenil:

Eglenilmez: -mez
Mısra: **5**
Oyalanmak II vakit geçirmek II eğlenmek.

5. Eglenilmez diyü ġam çekme bu fānį dünyede
6. Ṭut ki bāġ-ı ʻāleme seyrāna geldüñ ey göñül

diyü:

diyü:
Mısra: **5**
Diyerek, deyip.

5. Eglenilmez diyü ġam çekme bu fānį dünyede
6. Ṭut ki bāġ-ı ʻāleme seyrāna geldüñ ey göñül

bu:

bu:
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. Eglenilmez diyü ġam çekme bu fānį dünyede
6. Ṭut ki bāġ-ı ʻāleme seyrāna geldüñ ey göñül

fāni:

fānį:
Mısra: **5**
Ölümlü, Geçici.

5. Eglenilmez diyü ġam çekme bu fānį dünyede
6. Ṭut ki bāġ-ı ʻāleme seyrāna geldüñ ey göñül

dünye:

dünyede: -de
Mısra: **5**
dünya, dünya hayatı

5. Eglenilmez diyü ġam çekme bu fānį dünyede
6. Ṭut ki bāġ-ı ʻāleme seyrāna geldüñ ey göñül

sāġar:

sāġaruñ: -uñ
Mısra: **7**
kadeh ‖ şarap

7. Vaḳti geçmiş ʿayş u nūşuñ devri dönmüş sāġaruñ
8. Ḥaẓẓ olunmaz bir ʿaceb devrāna geldüñ ey göñül

devrān:

devrāna: -a
Mısra: **8**
Zaman, devir.

7. Vaḳti geçmiş ʿayş u nūşuñ devri dönmüş sāġaruñ
8. Ḥaẓẓ olunmaz bir ʿaceb devrāna geldüñ ey göñül

İşig:

İşiginde: -inde
Mısra: **9**
Eşik II Huzur, makam

9. İşiginde itme Yaḥyā gibi bį-pervā fiġān
10. Āsitān-ı Ḥażret-i sulṭāna geldüñ ey göñül

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. İşiginde itme Yaḥyā gibi bį-pervā fiġān
10. Āsitān-ı Ḥażret-i sulṭāna geldüñ ey göñül

gibi:

gibi:
Mısra: **9**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. İşiginde itme Yaḥyā gibi bį-pervā fiġān
10. Āsitān-ı Ḥażret-i sulṭāna geldüñ ey göñül

bi-pervā:

bį-pervā:
Mısra: **9**
Korkusuz, çekinmeden.

9. İşiginde itme Yaḥyā gibi bį-pervā fiġān
10. Āsitān-ı Ḥażret-i sulṭāna geldüñ ey göñül

bezm-i ʿaşḳa:

bezm-i ʿaşḳa: -
Mısra: **1**
aşk meclisi

1. Bezm-i ʿaşḳa nitekim pervāne geldüñ ey göñül
2. Yan yaḳıl ol şemʿ-i ḥüsne yana geldüñ ey göñül

şemʿ-i ḥüsne:

***şemʿ-i ḥüsne:* -**
Mısra: **2**
Güzelliğin mumu II sevgili.

1. Bezm-i ʿaşḳa nitekim pervāne geldüñ ey göñül
2. Yan yaḳıl ol şemʿ-i ḥüsne yana geldüñ ey göñül

yana geldüñ:

***yana geldüñ:* -**
Mısra: **2**
Sürekli yanmak, tutuşmak.

1. Bezm-i ʿaşḳa nitekim pervāne geldüñ ey göñül
2. Yan yaḳıl ol şemʿ-i ḥüsne yana geldüñ ey göñül

bir nesneden:

***bir nesneden:* -**
Mısra: **3**
küçük de olsa bir şey.

3. Ḫāṭırum bir nesneden ġāyetde muġberdür dimiş
4. Şübhe yoḳdur ḫāṭır-ı cānāna geldüñ ey göñül

Şübhe yoḳdur:

***Şübhe yoḳdur:* -**
Mısra: **4**
Şüphesiz.

3. Ḫāṭırum bir nesneden ġāyetde muġberdür dimiş
4. Şübhe yoḳdur ḫāṭır-ı cānāna geldüñ ey göñül

ḫāṭır-ı cānāna:

***ḫāṭır-ı cānāna:* -**
Mısra: **4**
Sevgilinin gönlü II sevgilinin hatırı.

3. Ḫāṭırum bir nesneden ġāyetde muġberdür dimiş
4. Şübhe yoḳdur ḫāṭır-ı cānāna geldüñ ey göñül

ġam çekme:

***ġam çekme:* -**
Mısra: **5**
Tasalanmak, üzülmek.

5. Eglenilmez diyü ġam çekme bu fānị dünyede
6. Ṭut ki bāġ-ı ʻāleme seyrāna geldüñ ey göñül

Ṭut ki:

***Ṭut ki:* -**
Mısra: **6**
Varsayalım, farzedelim

5. Eglenilmez diyü ġam çekme bu fānị dünyede
6. Ṭut ki bāġ-ı ʻāleme seyrāna geldüñ ey göñül

bāġ-ı ʻāleme:

***bāġ-ı ʻāleme:* -**
Mısra: **6**
Dünya bahçesi.

5. Eglenilmez diyü ġam çekme bu fānị dünyede
6. Ṭut ki bāġ-ı ʻāleme seyrāna geldüñ ey göñül

seyrāna geldüñ:

***seyrāna geldüñ:* -**
Mısra: **6**
Dolaşmaya gelmek.

5. Eglenilmez diyü ġam çekme bu fānị dünyede
6. Ṭut ki bāġ-ı ʻāleme seyrāna geldüñ ey göñül

ʿayş u nūşuñ:

***ʿayş u nūşuñ:* -**
Mısra: **7**
Yeme ve içme II eğlenme.

7. Vaḳti geçmiş ʿayş u nūşuñ devri dönmüş sāġaruñ
8. Ḥaẓẓ olunmaz bir ʿaceb devrāna geldüñ ey göñül

vaḳti geçmiş:

***vaḳti geçmiş:* -**
Mısra: **7**
Zamanı geçmek.

7. Vaḳti geçmiş ʿayş u nūşuñ devri dönmüş sāġaruñ
8. Ḥaẓẓ olunmaz bir ʿaceb devrāna geldüñ ey göñül

devri dönmüş:

***devri dönmüş:* -**
Mısra: **7**
Zamanı geçmek.

7. Vaḳti geçmiş ʿayş u nūşuñ devri dönmüş sāġaruñ
8. Ḥaẓẓ olunmaz bir ʿaceb devrāna geldüñ ey göñül

bir ʿaceb:

***bir ʿaceb:* -**
Mısra: **8**
Bir şaşırtan II bir hayrette bırakan.

7. Vaḳti geçmiş ʿayş u nūşuñ devri dönmüş sāġaruñ
8. Ḥaẓẓ olunmaz bir ʿaceb devrāna geldüñ ey göñül

Ḥaẓẓ olunmaz:

***Ḥaẓẓ olunmaz:* -**
Mısra: **8**
Mutluluk olunmayan II hoşlanılmayan.

7. Vaḳti geçmiş ʿayş u nūşuñ devri dönmüş sāġaruñ
8. Ḥaẓẓ olunmaz bir ʿaceb devrāna geldüñ ey göñül

fiġān itme:

***fiġān itme:* -**
Mısra: **9**
Bağırıp çağırmak, ağlayıp sızlanmak.

9. İşiginde itme Yaḥyā gibi bị-pervā fiġān
10. Āsitān-ı Ḥażret-i sulṭāna geldüñ ey göñül

Āsitān-ı Ḥażret-i sulṭāna:

***Āsitān-ı Ḥażret-i sulṭāna:* -**
Mısra: **10**
Sultan Hazretlerinin eşiği II sevgilinin sarayının eşiği.

9. İşiginde itme Yaḥyā gibi bị-pervā fiġān
10. Āsitān-ı Ḥażret-i sulṭāna geldüñ ey göñül

yan yaḳıl:

***yan yaḳıl:* -**
Mısra: **2**
Yanıp yakılmak II ağlayıp sızlamak.

1. Bezm-i ʿaşḳa nitekim pervāne geldüñ ey göñül
2. Yan yaḳıl ol şemʿ-i ḥüsne yana geldüñ ey göñül

sünbül:

Sünbüllerüñçün: -ler, -üñ, -çün
Mısra: **1**
sümbül II sevgilinin saçı

1. Sünbüllerüñçüñ oldı perịşān dimāġ-ı dil
2. Ẓāḥir olursa lāle-ṣıfat nola dāġ-ı dil

lāle-ṣıfat:

lāle-ṣıfat:
Mısra: **2**
lale gibi.

1. Sünbüllerüñçüñ oldı perīşān dimāġ-ı dil
2. Ẓāhir olursa lāle-ṣıfat nola dāġ-ı dil

nola:

nola:
Mısra: **2**
Ne olur, nasıl olacak.

1. Sünbüllerüñçüñ oldı perīşān dimāġ-ı dil
2. Ẓāhir olursa lāle-ṣıfat nola dāġ-ı dil

nola:
Mısra: **4**
Şaşılmaz.

3. Gül-ruḫlaruñ maḥabbeti düşdi derūnıma
4. Her dem bahār olursa nola bāġ u rāġ-ı dil

gül-ruh:

Gül-ruḫlaruñ: -laruñ
Mısra: **3**
Gül yüzlü II gül yanaklı II güzel.

3. Gül-ruḫlaruñ maḥabbeti düşdi derūnıma
4. Her dem bahār olursa nola bāġ u rāġ-ı dil

maḥabbet:

maḥabbeti: -i
Mısra: **3**
Aşk, sevgi

3. Gül-ruḫlaruñ maḥabbeti düşdi derūnıma
4. Her dem bahār olursa nola bāġ u rāġ-ı dil

bahār:

bahār:
Mısra: **4**
Bahar mevsimi

3. Gül-ruḫlaruñ maḥabbeti düşdi derūnıma
4. Her dem bahār olursa nola bāġ u rāġ-ı dil

ol:

olursa: -ursa
Mısra: **4**
Olmak.

3. Gül-ruḫlaruñ maḥabbeti düşdi derūnıma
4. Her dem bahār olursa nola bāġ u rāġ-ı dil

ol:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Yaḳdı fetīl-i dāġumı ol āteşīn ʿiẕār
6. İrince rūz-ı ḥaşr söyünmez çerāġ-ı dil

yaḳ:

Yaḳdı: -dı
Mısra: **5**
ateşe vermek, tutuşturmak.

5. Yaḳdı fetīl-i dāġumı ol āteşīn ʿiẕār
6. İrince rūz-ı ḥaşr söyünmez çerāġ-ı dil

İr:

İrince: -ince
Mısra: **6**
Ulaşmak.

5. Yaḳdı fetīl-i dāġumı ol āteşīn ʿiẕār
6. İrince rūz-ı ḥaşr söyünmez çerāġ-ı dil

söyünmez:

söyünmez:
Mısra: **6**
Sönmez

5. Yaḳdı fetīl-i dāġumı ol āteşīn ʿiẕār
6. İrince rūz-ı ḥaşr söyünmez çerāġ-ı dil

ile:

ile:
Mısra: **7**
Bağlama edatı II ile birlikte.

7. Āb-ı revān-ı ḫançer-i ḫūn-rīz-i yār ile
8. Güller bitürdi ḫurrem olup yine bāġ-ı dil

ile:
Mısra: **9**
birlikte

9. Mühr urdı dāġ-ı ġam göricek ʿaşḳuñ ile pür
10. Bir daḫı mümkin olmadı Yaḥyā ferāġ-ı dil

gül:

Güller: -ler
Mısra: **8**
gül

7. Āb-ı revān-ı ḫançer-i ḫūn-rīz-i yār ile
8. Güller bitürdi ḫurrem olup yine bāġ-ı dil

bitür:

bitürdi: -di
Mısra: **8**
Yetiştirmek.

7. Āb-ı revān-ı ḫançer-i ḫūn-rīz-i yār ile
8. Güller bitürdi ḫurrem olup yine bāġ-ı dil

yine:

yine:
Mısra: **8**
yeniden, bir daha, tekrar, gene

7. Āb-ı revān-ı ḫançer-i ḫūn-rīz-i yār ile
8. Güller bitürdi ḫurrem olup yine bāġ-ı dil

göricek:

göricek:
Mısra: **9**
Gördüğü zaman

9. Mühr urdı dāġ-ı ġam göricek ʿaşḳuñ ile pür
10. Bir daḫı mümkin olmadı Yaḥyā ferāġ-ı dil

ʿaşḳ:

ʿaşḳuñ: -uñ
Mısra: **9**
Aşk.

9. Mühr urdı dāġ-ı ġam göricek ʿaşḳuñ ile pür
10. Bir daḫı mümkin olmadı Yaḥyā ferāġ-ı dil

pür:

pür:
Mısra: **9**
Dolu

9. Mühr urdı dāġ-ı ġam göricek ʿaşḳuñ ile pür
10. Bir daḫı mümkin olmadı

Yaḥyā ferāġ-ı dil

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Mühr urdı dāġ-ı ġam göricek ʿaşḳuñ ile pür
10. Bir daḫı mümkin olmadı Yaḥyā ferāġ-ı dil

perişān oldı:

perişān oldı: -
Mısra: **1**
Dağınık olmak ‖ çok üzülmek, kederlenmek.

1. Sünbüllerüñçüñ oldı perişān dimāġ-ı dil
2. Ẓāhir olursa lāle-ṣıfat nola dāġ-ı dil

dimāġ-ı dil:

dimāġ-ı dil: -
Mısra: **1**
Gönlün şuuru.

1. Sünbüllerüñçüñ oldı perişān dimāġ-ı dil
2. Ẓāhir olursa lāle-ṣıfat nola dāġ-ı dil

Ẓāhir olursa:

Ẓāhir olursa: -
Mısra: **2**
Açığa çıkmak II görünür olmak.

1. Sünbüllerüñçüñ oldı perişān dimāġ-ı dil
2. Ẓāhir olursa lāle-ṣıfat nola dāġ-ı dil

dāġ-ı dil:

dāġ-ı dil: -
Mısra: **2**
Gönül yarası

1. Sünbüllerüñçüñ oldı perişān dimāġ-ı dil
2. Ẓāhir olursa lāle-ṣıfat nola dāġ-ı dil

derūnıma düşdi:

derūnıma düşdi: -
Mısra: **3**
Gönlüne düşmek.

3. Gül-ruḫlaruñ maḥabbeti düşdi derūnıma
4. Her dem bahār olursa nola bāġ u rāġ-ı dil

her dem:

her dem: -
Mısra: **4**
Her zaman.

3. Gül-ruḫlaruñ maḥabbeti düşdi derūnıma
4. Her dem bahār olursa nola bāġ u rāġ-ı dil

bāġ u rāġ-ı dil:

bāġ u rāġ-ı dil: -
Mısra: **4**
Gönlün bağı bahçesi.

3. Gül-ruḫlaruñ maḥabbeti düşdi derūnıma
4. Her dem bahār olursa nola bāġ u rāġ-ı dil

āteşīn ʿiẕār:

āteşīn ʿiẕār: -
Mısra: **5**
Ateş yanaklı II kırmızı yanaklı.

5. Yaḳdı fetīl-i dāġumı ol āteşīn ʿiẕār
6. İrince rūz-ı ḥaşr söyünmez çerāġ-ı dil

fetil-i dāġumı:

fetīl-i dāġumı: -
Mısra: **5**
Yaranın mumu II aşk yarasının fitili.

5. Yaḳdı fetīl-i dāġumı ol āteşīn ʿiẕār
6. İrince rūz-ı ḥaşr söyünmez çerāġ-ı dil

rūz-ı ḥaşr:

rūz-ı ḥaşr: -
Mısra: **6**
Kıyamet günü.

5. Yaḳdı fetīl-i dāġumı ol āteşīn ʿiẕār
6. İrince rūz-ı ḥaşr söyünmez çerāġ-ı dil

çerāġ-ı dil:

çerāġ-ı dil: -
Mısra: **6**
Gönül mumu.

5. Yaḳdı fetīl-i dāġumı ol āteşīn ʿiẕār
6. İrince rūz-ı ḥaşr söyünmez çerāġ-ı dil

Āb-ı revān-ı ḫançer-i ḫūn-riz-i yār:

Āb-ı revān-ı ḫançer-i ḫūn-rīz-i yār: -
Mısra: **7**
Sevgilinin akarsu gibi akan, giden kan dökücü kirpikleri veya bakışları.

7. Āb-ı revān-ı ḫançer-i ḫūn-rīz-i yār ile
8. Güller bitürdi ḫurrem olup yine bāġ-ı dil

hurrem olup:

ḫurrem olup: -
Mısra: **8**
Sevinmek, mutlu olmak.

7. Āb-ı revān-ı ḫançer-i ḫūn-rīz-i yār ile
8. Güller bitürdi ḫurrem olup yine bāġ-ı dil

bāġ-ı dil:

bāġ-ı dil: -
Mısra: **8**
gönül bahçesi

7. Āb-ı revān-ı ḫançer-i ḫūn-rīz-i yār ile
8. Güller bitürdi ḫurrem olup yine bāġ-ı dil

dāġ-ı ġam:

dāġ-ı ġam: -
Mısra: **9**
Gam yarası.

9. Mühr urdı dāġ-ı ġam göricek ʿaşḳuñ ile pür
10. Bir daḫı mümkin olmadı Yaḥyā ferāġ-ı dil

mühr urdı:

mühr urdı: -
Mısra: **9**
Kilitlemek, kapatmak

9. Mühr urdı dāġ-ı ġam göricek ʿaşḳuñ ile pür
10. Bir daḫı mümkin olmadı Yaḥyā ferāġ-ı dil

ferāġ-ı dil:

ferāġ-ı dil: -
Mısra: **10**
Gönlün rahatlığı, huzuru.

9. Mühr urdı dāġ-ı ġam göricek ʿaşḳuñ ile pür
10. Bir daḫı mümkin olmadı Yaḥyā ferāġ-ı dil

bir dahı:

bir daḫı: **-**
Mısra: **10**
Bir daha, artık, bundan sonra.

9. Mühr urdı dāġ-ı ġam göricek ʿaşḳuñ ile pür
10. Bir daḫı mümkin olmadı Yaḥyā ferāġ-ı dil

mümkin olmadı:

mümkin olmadı: **-**
Mısra: **10**
İmkan dahilinde olmamak.

9. Mühr urdı dāġ-ı ġam göricek ʿaşḳuñ ile pür
10. Bir daḫı mümkin olmadı Yaḥyā ferāġ-ı dil

giyin:

Giyinüp: -üp
Mısra: **1**
Üstünü örtmek, giyinmek.

1. Giyinüp sürḫ libās içine āl üstine gül
2. Jāleden cāmesinüñ dizdi le'āl üstine gül

sürh:

sürḫ:
Mısra: **1**
Kırmızı.

1. Giyinüp sürḫ libās içine āl üstine gül
2. Jāleden cāmesinüñ dizdi le'āl üstine gül

libās:

libās:
Mısra: **1**
Elbise, giysi.

1. Giyinüp sürḫ libās içine āl üstine gül
2. Jāleden cāmesinüñ dizdi le'āl üstine gül

içine:

içine:
Mısra: **1**
İç

1. Giyinüp sürḫ libās içine āl üstine gül
2. Jāleden cāmesinüñ dizdi le'āl üstine gül

āl:

āl:
Mısra: **1**
Kırmızı.

1. Giyinüp sürḫ libās içine āl üstine gül
2. Jāleden cāmesinüñ dizdi le'āl üstine gül

üstine:

üstine:
Mısra: **1**
üzerine

1. Giyinüp sürḫ libās içine āl üstine gül
2. Jāleden cāmesinüñ dizdi le'āl üstine gül

üstine:
Mısra: **2**
üzerine

1. Giyinüp sürḫ libās içine āl üstine gül
2. Jāleden cāmesinüñ dizdi le'āl üstine gül

üstine:
Mısra: **4**
üzerine

3. Naḫl-bend oldı meger şehr-i gülistānda nesi̱m
4. Ṭurmadan dizmededür bir nice dal üstine gül

üstine:
Mısra: **6**
üzerine

5. Ṣaḥn-ı gülzārda bir ḫūb kenār-ı cūda
6. Cāmesin tāzeleyüp serdi nihāl üstine gül

gül:

gül:
Mısra: **1**
Gül

1. Giyinüp sürḫ libās içine āl üstine gül
2. Jāleden cāmesinüñ dizdi le'āl üstine gül

gül:
Mısra: **2**
Gül

1. Giyinüp sürḫ libās içine āl üstine gül
2. Jāleden cāmesinüñ dizdi le'āl üstine gül

gül:
Mısra: **4**
Gül

3. Naḫl-bend oldı meger şehr-i gülistānda nesi̱m
4. Ṭurmadan dizmededür bir nice dal üstine gül

gül:
Mısra: **6**
Gül

5. Ṣaḥn-ı gülzārda bir ḫūb kenār-ı cūda
6. Cāmesin tāzeleyüp serdi nihāl üstine gül

gül:
Mısra: **7**
Gül

7. Ṣarınup ṣāl ṣoḳunmuş gül o naḫl-i mevzūn
8. Seyr idüñ nice yaraşmışdur o ṣāl üstine gül

gül:
Mısra: **8**
Gül

7. Ṣarınup ṣāl ṣoḳunmuş gül o naḫl-i mevzūn
8. Seyr idüñ nice yaraşmışdur o ṣāl üstine gül

gül:
Mısra: **10**
Gül. || Sevgili.

9. Ḥüsnine ḫaylice maġrūr göründi Yaḥyā
10. İnledür bülbüli ḳalursa bu ḥāl üstine gül

jāle:

Jāleden: -den
Mısra: **2**
Çiğ tanesi.

1. Giyinüp sürḫ libās içine āl üstine gül
2. Jāleden cāmesinüñ dizdi le'āl üstine gül

cāme:

cāmesinüñ: -sinüñ
Mısra: **2**
Libas, elbise.

1. Giyinüp sürḫ libās içine āl üstine gül
2. Jāleden cāmesinüñ dizdi le'āl üstine gül

Cāmesin: -si, -n
Mısra: **6**
Libas, elbise. II gül yaprağı.

5. Ṣaḫn-ı gülzārda bir ḫūb kenār-ı cūda
6. Cāmesin tāzeleyüp serdi nihāl üstine gül

diz:

dizdi: -di
Mısra: **2**
Dizmek II nesneleri yan yana veya tek tek sıralamak.

1. Giyinüp sürḫ libās içine āl üstine gül
2. Jāleden cāmesinüñ dizdi le'āl üstine gül

dizmededür: -mededür
Mısra: **4**
Dizmek II nesneleri yan yana veya tek tek sıralamak.

3. Naḫl-bend oldı meger şehr-i gülistānda nesi̱m
4. Ṭurmadan dizmededür bir nice dal üstine gül

leʿāl:

leʿāl:
Mısra: **2**
inciler.

1. Giyinüp sürḫ libās içine āl üstine gül
2. Jāleden cāmesinüñ dizdi le'āl üstine gül

nahl-bend:

Naḫl-bend:
Mısra: **3**
Nahıl ustası II nakılbend II renkli kâğıt ve mumlar ile çeşitli çiçek ve süslerden yapılmış fidan ustası.

3. Naḫl-bend oldı meger şehr-i gülistānda nesi̱m
4. Ṭurmadan dizmededür bir nice dal üstine gül

ol:

oldı: -dı
Mısra: **3**
Olmak.

3. Naḫl-bend oldı meger şehr-i gülistānda nesi̱m
4. Ṭurmadan dizmededür bir nice dal üstine gül

meger:

meger:
Mısra: **3**
herhalde, demekki, galiba

3. Naḫl-bend oldı meger şehr-i gülistānda nesi̱m
4. Ṭurmadan dizmededür bir nice dal üstine gül

nesim:

nesi̱m:
Mısra: **3**
Sabah rüzgarı

3. Naḫl-bend oldı meger şehr-i gülistānda nesi̱m
4. Ṭurmadan dizmededür bir nice dal üstine gül

Ṭurmadan:

Ṭurmadan:
Mısra: **4**
Durmadan II sürekli olarak.

3. Naḫl-bend oldı meger şehr-i gülistānda nesi̱m
4. Ṭurmadan dizmededür bir nice dal üstine gül

dal:

dal:
Mısra: **4**
Dal II gül dalı.

3. Naḫl-bend oldı meger şehr-i gülistānda nesi̱m
4. Ṭurmadan dizmededür bir nice dal üstine gül

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Ṣaḫn-ı gülzārda bir ḫūb kenār-ı cūda
6. Cāmesin tāzeleyüp serdi nihāl üstine gül

hūb:

ḫūb:
Mısra: **5**
Güzel.

5. Ṣaḫn-ı gülzārda bir ḫūb kenār-ı cūda
6. Cāmesin tāzeleyüp serdi nihāl üstine gül

tāzele:

tāzeleyüp: -yüp
Mısra: **6**
Tazelemek, yenilemek.

5. Ṣaḫn-ı gülzārda bir ḫūb kenār-ı cūda
6. Cāmesin tāzeleyüp serdi nihāl üstine gül

ser:

serdi: -di
Mısra: **6**
Sermek II yaymak II üzerine koymak.

5. Ṣaḫn-ı gülzārda bir ḫūb kenār-ı cūda
6. Cāmesin tāzeleyüp serdi nihāl üstine gül

nihāl:

nihāl:
Mısra: **6**
Fidan

5. Ṣaḫn-ı gülzārda bir ḫūb kenār-ı cūda
6. Cāmesin tāzeleyüp serdi nihāl üstine gül

şokun:

şoḳunmuş: -muş
Mısra: **7**
Takınmak.

7. Ṣarınup şāl şoḳunmuş gül o naḫl-i mevzūn
8. Seyr idüñ nice yaraşmışdur o şāl üstine gül

o:

o:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Ṣarınup şāl şoḳunmuş gül o naḫl-i mevzūn
8. Seyr idüñ nice yaraşmışdur o şāl üstine gül

o:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Ṣarınup şāl şoḳunmuş gül o naḫl-i mevzūn
8. Seyr idüñ nice yaraşmışdur o şāl üstine gül

nice:

nice:
Mısra: **8**
Nasıl

7. Ṣarınup şāl ṣoḳunmuş gül o naḫl-i mevzūn
8. Seyr idüñ nice yaraşmışdur o şāl üstine gül

---

yaraş:

yaraşmışdur: -mışdur
Mısra: **8**
Yakışmak, uygun düşmek, layık ve münasip olmak.

7. Ṣarınup şāl ṣoḳunmuş gül o naḫl-i mevzūn
8. Seyr idüñ nice yaraşmışdur o şāl üstine gül

şāl:

şāl:
Mısra: **8**
Şal II boyna sarılan veya saça örtülen ince kumaş.

7. Ṣarınup şāl ṣoḳunmuş gül o naḫl-i mevzūn
8. Seyr idüñ nice yaraşmışdur o şāl üstine gül

üst:

üstine: -ine
Mısra: **8**
Üzerine.

7. Ṣarınup şāl ṣoḳunmuş gül o naḫl-i mevzūn
8. Seyr idüñ nice yaraşmışdur o şāl üstine gül

Hüsn:

Ḥüsnine: -ine
Mısra: **9**
Güzellik

9. Ḥüsnine ḫaylice maġrūr görüñdi Yaḥyā
10. İnledür bülbüli ḳalursa bu ḥāl üstine gül

---

haylice:

ḫaylice:
Mısra: **9**
Epeyce, oldukça fazla.

9. Ḥüsnine ḫaylice maġrūr görüñdi Yaḥyā
10. İnledür bülbüli ḳalursa bu ḥāl üstine gül

---

maġrūr:

maġrūr:
Mısra: **9**
Gururlanmış, kibirli, mütekebbir.

9. Ḥüsnine ḫaylice maġrūr görüñdi Yaḥyā
10. İnledür bülbüli ḳalursa bu ḥāl üstine gül

---

görüñ:

görüñdi: -di
Mısra: **9**
Gözükmek

9. Ḥüsnine ḫaylice maġrūr görüñdi Yaḥyā
10. İnledür bülbüli ḳalursa bu ḥāl üstine gül

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḥüsnine ḫaylice maġrūr görüñdi Yaḥyā
10. İnledür bülbüli ḳalursa bu ḥāl üstine gül

İnled:

İnledür: -ür
Mısra: **10**
İnletmek, ah ettirmek

9. Ḥüsnine ḫaylice maġrūr görüñdi Yaḥyā
10. İnledür bülbüli ḳalursa bu ḥāl üstine gül

---

bülbül:

bülbüli: -i
Mısra: **10**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

9. Ḥüsnine ḫaylice maġrūr görüñdi Yaḥyā
10. İnledür bülbüli ḳalursa bu ḥāl üstine gül

---

bu:

bu:
Mısra: **10**
bu, işaret sıfatı

9. Ḥüsnine ḫaylice maġrūr görüñdi Yaḥyā
10. İnledür bülbüli ḳalursa bu ḥāl üstine gül

ḥāl:

ḥāl:
Mısra: **10**
hâl, durum

9. Ḥüsnine ḫaylice maġrūr görüñdi Yaḥyā
10. İnledür bülbüli ḳalursa bu ḥāl üstine gül

şehr-i gülistānda:

şehr-i gülistānda: -
Mısra: **3**
Gülbahçesi II gül şehri.

3. Naḫl-bend oldı meger şehr-i gülistānda nesīm
4. Ṭurmadan dizmededür bir nice dal üstine gül

---

bir nice:

bir nice: -
Mısra: **4**
Bir hayli, birçok.

3. Naḫl-bend oldı meger şehr-i gülistānda nesīm
4. Ṭurmadan dizmededür bir nice dal üstine gül

Şaḥn-ı gülzārda:

Şaḥn-ı gülzārda: -
Mısra: **5**
Gül bahçesinin meydanı II gül bahçesi.

5. Ṣaḥn-ı gülzārda bir ḫūb kenār-ı cūda
6. Cāmesin tāzeleyüp serdi nihāl üstine gül

---

kenār-ı cūda:

kenār-ı cūda: -
Mısra: **5**
Cömertlik kıyısı

5. Ṣaḥn-ı gülzārda bir ḫūb kenār-ı cūda
6. Cāmesin tāzeleyüp serdi nihāl üstine gül

---

nahl-i mevzūn:

naḫl-i mevzūn: -
Mısra: **7**
Düzgün fidan II Düzgün ve ölçülü boya sahip sevgili.

7. Ṣarınup şāl ṣoḳunmuş gül o naḫl-i mevzūn
8. Seyr idüñ nice yaraşmışdur o şāl üstine gül

şāl Ṣarınup:

şāl Şarınup: -
Mısra: **7**
Şal örtmek II boynuna şal atmak.

7. Şarınup şāl şoḳunmuş gül o naḫl-i mevzūn
8. Seyr idüñ nice yaraşmışdur o şāl üstine gül

---

seyr idüñ:

seyr idüñ: -
Mısra: **8**
Bakmak, izlemek

7. Şarınup şāl şoḳunmuş gül o naḫl-i mevzūn
8. Seyr idüñ nice yaraşmışdur o şāl üstine gül

üstine ḳalursa:

üstine ḳalursa: -
Mısra: **10**
Üzerine kalmak II üzerine kalmak.

9. Ḥüsnine ḫaylice maġrūr görüñdi Yaḥyā
10. İnledür bülbüli ḳalursa bu ḥāl üstine gül

---

gitmez:

Gitmez:
Mısra: **1**
Gitmemek II kaybolmamak II uzaklaşmamak.

1. Gitmez önüñden gerçi kim bülbüllerüñ evrāḳ-ı gül
2. Ben bildigüm budur hele pervānedür üstād-ı gül

ön:

önüñden: -üñden
Mısra: **1**
Ön II karşı taraf.

1. Gitmez önüñden gerçi kim bülbüllerüñ evrāḳ-ı gül
2. Ben bildigüm budur hele pervānedür üstād-ı gül

---

gerçi:

gerçi:
Mısra: **1**
Gerçi.

1. Gitmez önüñden gerçi kim bülbüllerüñ evrāḳ-ı gül
2. Ben bildigüm budur hele pervānedür üstād-ı gül

---

kim:

kim:
Mısra: **1**
ki

1. Gitmez önüñden gerçi kim bülbüllerüñ evrāḳ-ı gül
2. Ben bildigüm budur hele pervānedür üstād-ı gül

---

bülbül:

bülbüllerüñ: -lerüñ
Mısra: **1**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

1. Gitmez önüñden gerçi kim bülbüllerüñ evrāḳ-ı gül
2. Ben bildigüm budur hele pervānedür üstād-ı gül

bülbül:
Mısra: **3**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

3. Gül meclisinde dāʾimā bülbül şeṭāret itmede
4. Pervāne-i bį-çāreyi nār-ı maḥabbet itdi kül

---

hele:

hele:
Mısra: **2**
Özellikle

1. Gitmez önüñden gerçi kim bülbüllerüñ evrāḳ-ı gül
2. Ben bildigüm budur hele pervānedür üstād-ı gül

---

pervāne:

pervānedür: -dür
Mısra: **2**
Işığın etrafında dönmeyi seven gece kelebeği. II âşık.

1. Gitmez önüñden gerçi kim bülbüllerüñ evrāḳ-ı gül
2. Ben bildigüm budur hele pervānedür üstād-ı gül

pervāneyi: -y, -i
Mısra: **5**
Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek II âşık.

5. Bir bį-güñeh pervāneyi yaḳdı diyü şemʿi görüñ
6. Pāyında ḳayd-ı āhenin boynuñ da piç-ā-piç gull

---

dāʾimā:

dāʾimā:
Mısra: **3**
Devamlı, sürekli.

3. Gül meclisinde dāʾimā bülbül şeṭāret itmede
4. Pervāne-i bį-çāreyi nār-ı maḥabbet itdi kül

---

bir:

Bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Bir bį-güñeh pervāneyi yaḳdı diyü şemʿi görüñ
6. Pāyında ḳayd-ı āhenin boynuñ da piç-ā-piç gull

---

bi-güneh:

bį-güneh:
Mısra: **5**
Günahsız, masum.

5. Bir bį-güñeh pervāneyi yaḳdı diyü şemʿi görüñ
6. Pāyında ḳayd-ı āhenin boynuñ da piç-ā-piç gull

---

yak:

yaḳdı: -dı
Mısra: **5**
Yakmak II ateşe tutuşturmak.

5. Bir bį-güñeh pervāneyi yaḳdı diyü şemʿi görüñ
6. Pāyında ḳayd-ı āhenin boynuñ da piç-ā-piç gull

---

diyü:

diyü:
Mısra: **5**
Diyerek, deyip.

5. Bir bį-güñeh pervāneyi yaḳdı diyü şemʿi görüñ
6. Pāyında ḳayd-ı āhenin boynuñ da piç-ā-piç gull

şemʿ:

şemʿi: -i
Mısra: **5**
Mum II sevgili.

5. Bir bį-güñeh pervāneyi yaḳdı diyü şemʿi görüñ
6. Pāyında ḳayd-ı āhenin boynuñ da piç-ā-piç gull

---

görüñ:

görüñ:
Mısra: **5**
Görün II anlayın.

5. Bir bi̤-güñeh pervāneyi yaḳdı diyü şemʿi görüñ
6. Pāyında ḳayd-ı āhenin boynuñ da piç-ā-piç gull

---

pāy:

Pāyında: -ında
Mısra: **6**
Ayak.

5. Bir bi̤-güñeh pervāneyi yaḳdı diyü şemʿi görüñ
6. Pāyında ḳayd-ı āhenin boynuñ da piç-ā-piç gull

---

boyn:

boynunda: -unda
Mısra: **6**
Gövdenin baş ile omuz arasında kalan bölgesi II boyun.

5. Bir bi̤-güñeh pervāneyi yaḳdı diyü şemʿi görüñ
6. Pāyında ḳayd-ı āhenin boynuñ da piç-ā-piç gull

:

:
Mısra: **6**

5. Bir bi̤-güñeh pervāneyi yaḳdı diyü şemʿi görüñ
6. Pāyında ḳayd-ı āhenin boynuñ da piç-ā-piç gull

---

piç-ā-piç:

piç-ā-piç:
Mısra: **6**
Birbirine dolaşmış II karma karışık.

5. Bir bi̤-güñeh pervāneyi yaḳdı diyü şemʿi görüñ
6. Pāyında ḳayd-ı āhenin boynuñ da piç-ā-piç gull

---

gull:

gull:
Mısra: **6**
Suçlunun boynuna ve bileklerine geçirilen demir halka, zincir, pranga.

5. Bir bi̤-güñeh pervāneyi yaḳdı diyü şemʿi görüñ
6. Pāyında ḳayd-ı āhenin boynuñ da piç-ā-piç gull

---

gel:

gel:
Mısra: **7**
gel hele! ‖ hadi

7. Luṭf eyle gel ġam-ḫāneyi reşk-i gülistān idelüm
8. Ben ebrveş aġlayayum sen gül gibi ey ġonce gül

ġam-hāne:

ġam-ḫāneyi: -yi
Mısra: **7**
Keder evi II Gönül.

7. Luṭf eyle gel ġam-ḫāneyi reşk-i gülistān idelüm
8. Ben ebrveş aġlayayum sen gül gibi ey ġonce gül

---

id:

idelüm: -elüm
Mısra: **7**
Etmek, eylemek.

7. Luṭf eyle gel ġam-ḫāneyi reşk-i gülistān idelüm
8. Ben ebrveş aġlayayum sen gül gibi ey ġonce gül

---

ben:

Ben:
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Luṭf eyle gel ġam-ḫāneyi reşk-i gülistān idelüm
8. Ben ebrveş aġlayayum sen gül gibi ey ġonce gül

---

ebrveş:

ebrveş:
Mısra: **8**
Bulut gibi

7. Luṭf eyle gel ġam-ḫāneyi reşk-i gülistān idelüm
8. Ben ebrveş aġlayayum sen gül gibi ey ġonce gül

---

aġla:

aġlayayum: -yayum
Mısra: **8**
Kederden, teessürden gözyaşı akıtmak.

7. Luṭf eyle gel ġam-ḫāneyi reşk-i gülistān idelüm
8. Ben ebrveş aġlayayum sen gül gibi ey ġonce gül

---

sen:

sen:
Mısra: **8**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Luṭf eyle gel ġam-ḫāneyi reşk-i gülistān idelüm
8. Ben ebrveş aġlayayum sen gül gibi ey ġonce gül

---

gül:

gül:
Mısra: **8**
Gül II gülmek.

7. Luṭf eyle gel ġam-ḫāneyi reşk-i gülistān idelüm
8. Ben ebrveş aġlayayum sen gül gibi ey ġonce gül

gül:
Mısra: **8**
Gül. || Sevgili.

7. Luṭf eyle gel ġam-ḫāneyi reşk-i gülistān idelüm
8. Ben ebrveş aġlayayum sen gül gibi ey ġonce gül

---

gibi:

gibi:
Mısra: **8**
Benzetme edatı ll -e benzer.

7. Luṭf eyle gel ġam-ḫāneyi reşk-i gülistān idelüm
8. Ben ebrveş aġlayayum sen gül gibi ey ġonce gül

---

ey:

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Luṭf eyle gel ġam-ḫāneyi reşk-i gülistān idelüm
8. Ben ebrveş aġlayayum sen gül gibi ey ġonce gül

ġonce:

ġonce:
Mısra: **8**
gonca II sevgili

7. Luṭf eyle gel ġam-ḫāneyi reşk-i gülistān idelüm
8. Ben ebrveş aġlayayum sen gül gibi ey ġonce gül

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā şarāb-ı şevḳ ile peymāne-i dil pür olur
10. Sāḳi̮ gelince meclise destinde ṭolu cām-ı mül

ile:

ile:
Mısra: **9**
Bağlama edatı II ile bilikte, beraber.

9. Yaḥyā şarāb-ı şevḳ ile peymāne-i dil pür olur
10. Sāḳi̮ gelince meclise destinde ṭolu cām-ı mül

sāḳi:

Sāḳi̮:
Mısra: **10**
Kadeh, içki sunan.

9. Yaḥyā şarāb-ı şevḳ ile peymāne-i dil pür olur
10. Sāḳi̮ gelince meclise destinde ṭolu cām-ı mül

gelince:

gelince:
Mısra: **10**
geldiğinde, gelince.

9. Yaḥyā şarāb-ı şevḳ ile peymāne-i dil pür olur
10. Sāḳi̮ gelince meclise destinde ṭolu cām-ı mül

meclis:

meclise: -e
Mısra: **10**
Oturulacak, toplanılacak yer.

9. Yaḥyā şarāb-ı şevḳ ile peymāne-i dil pür olur
10. Sāḳi̮ gelince meclise destinde ṭolu cām-ı mül

dest:

destinde: -inde
Mısra: **10**
El.

9. Yaḥyā şarāb-ı şevḳ ile peymāne-i dil pür olur
10. Sāḳi̮ gelince meclise destinde ṭolu cām-ı mül

ṭolu:

ṭolu:
Mısra: **10**
Dolu

9. Yaḥyā şarāb-ı şevḳ ile peymāne-i dil pür olur
10. Sāḳi̮ gelince meclise destinde ṭolu cām-ı mül

evrāḳ-ı gül:

evrāḳ-ı gül: -
Mısra: **1**
Gül yaprakları

1. Gitmez önüñden gerçi kim bülbüllerüñ evrāḳ-ı gül
2. Ben bildigüm budur hele pervānedür üstād-ı gül

üstād-ı gül:

üstād-ı gül: -
Mısra: **2**
Gülün ustası.

1. Gitmez önüñden gerçi kim bülbüllerüñ evrāḳ-ı gül
2. Ben bildigüm budur hele pervānedür üstād-ı gül

ben bildigüm budur:

ben bildigüm budur: -
Mısra: **2**
Ben onu bilirim ki II Benim bildiğim şudur ki.

1. Gitmez önüñden gerçi kim bülbüllerüñ evrāḳ-ı gül
2. Ben bildigüm budur hele pervānedür üstād-ı gül

şeṭāret itmede:

şeṭāret itmede: -
Mısra: **3**
Sevinmek II şenlik etmek II neşelenmek.

3. Gül meclisinde dāʾimā bülbül şeṭāret itmede
4. Pervāne-i bi̮-çāreyi nār-ı maḥabbet itdi kül

gül meclisinde:

gül meclisinde: -
Mısra: **3**
Gül meclisi II bezm.

3. Gül meclisinde dāʾimā bülbül şeṭāret itmede
4. Pervāne-i bi̮-çāreyi nār-ı maḥabbet itdi kül

pervāne-i bi-çāreyi:

pervāne-i bi̮-çāreyi: -
Mısra: **4**
Çaresiz pervane II âşık.

3. Gül meclisinde dāʾimā bülbül şeṭāret itmede
4. Pervāne-i bi̮-çāreyi nār-ı maḥabbet itdi kül

nār-ı maḥabbet:

nār-ı maḥabbet: -
Mısra: **4**
Sevgi, muhabbet ateşi

3. Gül meclisinde dāʾimā bülbül şeṭāret itmede
4. Pervāne-i bi̮-çāreyi nār-ı maḥabbet itdi kül

kül itdi:

kül itdi: -
Mısra: **4**
Yakmak II yok etmek.

3. Gül meclisinde dāʾimā bülbül şeṭāret itmede
4. Pervāne-i bi̮-çāreyi nār-ı maḥabbet itdi kül

ḳayd-ı āhenin:

ḳayd-ı āheni̮n: -
Mısra: **6**
Demirden bir bağ II pranga.

5. Bir bi̮-güñeh pervāneyi yaḳdı diyü şemʿi görüñ
6. Pāyında ḳayd-ı āheni̮n boynuñ da pi̮ç-ā-pi̮ç gull

luṭf eyle:

luṭf eyle: -
Mısra: **7**
Yardımda bulunmak.

7. Luṭf eyle gel ġam-ḫāneyi reşk-i gülistān idelüm
8. Ben ebrveş aġlayayum sen gül gibi ey ġonce gül

reşk-i gülistān:

reşk-i gülistān: -
Mısra: **7**
gül bahçesinin kıskanılanı.

7. Luṭf eyle gel ġam-ḫāneyi reşk-i gülistān idelüm
8. Ben ebrveş aġlayayum sen gül gibi ey ġonce gül

şarāb-ı şevḳ:

şarāb-ı şevḳ: -
Mısra: **9**
Aşk şarabı.

9. Yaḥyā şarāb-ı şevḳ ile peymāne-i dil pür olur
10. Sāḳi gelince meclise destinde ṭolu cām-ı mül

---

peymāne-i dil:

peymāne-i dil: -
Mısra: **9**
Gönül kadehi.

9. Yaḥyā şarāb-ı şevḳ ile peymāne-i dil pür olur
10. Sāḳi gelince meclise destinde ṭolu cām-ı mül

---

pür olur:

pür olur: -
Mısra: **9**
dolmak

9. Yaḥyā şarāb-ı şevḳ ile peymāne-i dil pür olur
10. Sāḳi gelince meclise destinde ṭolu cām-ı mül

---

cām-ı mül:

cām-ı mül: -
Mısra: **10**
Şarap kadehi, şarap.

9. Yaḥyā şarāb-ı şevḳ ile peymāne-i dil pür olur
10. Sāḳi gelince meclise destinde ṭolu cām-ı mül

ʿandelib:

ʿAndeliḇüñ: -üñ
Mısra: **1**
Bülbül II âşık.

1. ʿAndeliḇüñ ḳanına girmekle mesrūr oldı gül
2. Reng virdi kendüye ḥüsnine maġrūr oldı gül

---

gül:

gül:
Mısra: **1**
Gül. || Sevgili.

1. ʿAndeliḇüñ ḳanına girmekle mesrūr oldı gül
2. Reng virdi kendüye ḥüsnine maġrūr oldı gül

gül:
Mısra: **2**
Gül. || Sevgili.

1. ʿAndeliḇüñ ḳanına girmekle mesrūr oldı gül
2. Reng virdi kendüye ḥüsnine maġrūr oldı gül

gül:
Mısra: **4**
Gül. || Sevgili.

3. Gözi degdi nergisün oldı periṣ̌ān-rūzgār
4. Gerçi bir ḳaç gün çemen mülkinde manẓūr oldı gül

gülden: -den
Mısra: **6**
Gül. || Sevgili.

5. Bāġbān-ı ġayret itdi pāk ṣaḥn-ı gülşeni
6. Aġlama bülbül ki gülden ḫārlar dūr oldı gül

gül:
Mısra: **6**
Gül. || Sevgili.

5. Bāġbān-ı ġayret itdi pāk ṣaḥn-ı gülşeni
6. Aġlama bülbül ki gülden ḫārlar dūr oldı gül

gül:
Mısra: **8**
Gül. || Sevgili.

7. Cennetüñ aġzı ṣuyın akıtdı ḥüsn-i gülsitān
8. Āblar reşk-i zülāl ü ġayret-i ḥūr oldı gül

gül:
Mısra: **10**
Gül. || Sevgili.

9. Sen ṭuyurduñ ḥüsnini dünyāya Yaḥyā dil-berüñ
10. Bülbül-i şūriḏenüñ ʿaşkıyla meşhūr oldı gül

ḥüsn:

ḥüsnine: -ine
Mısra: 2
Güzellik

1. ʿAndeliḇüñ ḳanına girmekle mesrūr oldı gül
2. Reng virdi kendüye ḥüsnine maġrūr oldı gül

ḥüsnini: -ini
Mısra: **9**
Güzellik

9. Sen ṭuyurduñ ḥüsnini dünyāya Yaḥyā dil-berüñ
10. Bülbül-i şūriḏenüñ ʿaşkıyla meşhūr oldı gül

---

nergis:

nergisün: -ün
Mısra: **3**
Şekli göze benzetilen nergis çiçeği II sevgilinin gözleri.

3. Gözi degdi nergisün oldı periṣ̌ān-rūzgār
4. Gerçi bir ḳaç gün çemen mülkinde manẓūr oldı gül

---

gerçi:

Gerçi:
Mısra: **4**
her ne kadar, …ise de; ama, ancak, fakat, lâkin

3. Gözi degdi nergisün oldı periṣ̌ān-rūzgār
4. Gerçi bir ḳaç gün çemen mülkinde manẓūr oldı gül

---

aġlama:

Aġlama:
Mısra: **6**
Gözyaşı dökme! II ağlama!

5. Bāġbān-ı ġayret itdi pāk ṣaḥn-ı gülşeni
6. Aġlama bülbül ki gülden ḫārlar dūr oldı gül

---

bülbül:

bülbül:
Mısra: **6**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

5. Bāġbān-ı ġayret itdi pāk ṣaḥn-ı gülşeni
6. Aġlama bülbül ki gülden ḫārlar dūr oldı gül

---

ki:

ki:
Mısra: **6**
Çünkü II zira.

5. Bāġbān-ı ġayret itdi pāk ṣaḥn-ı gülşeni
6. Aġlama bülbül ki gülden ḫārlar dūr oldı gül

ḫār:

ḫārlar: -lar
Mısra: **6**
Diken

5. Bāġbān-ı ġayret itdi pāk ṣaḥn-ı gülşeni
6. Aġlama bülbül ki gülden ḫārlar dūr oldı gül

cennet:

Cennetüñ: -üñ
Mısra: **7**
Cennet

7. Cennetüñ aġzı ṣuyın akıtdı ḥüsn-i gülsitān
8. Āblar reşk-i zülāl ü ġayret-i ḥūr oldı gül

Āb:

Āblar: -lar
Mısra: **8**
Su, göl, nehir, deniz

7. Cennetüñ aġzı ṣuyın akıtdı ḥüsn-i gülsitān
8. Āblar reşk-i zülāl ü ġayret-i ḥūr oldı gül

ü:

ü:
Mısra: **8**
ve

7. Cennetüñ aġzı ṣuyın akıtdı ḥüsn-i gülsitān
8. Āblar reşk-i zülāl ü ġayret-i ḥūr oldı gül

ol:

oldı: -dı
Mısra: **8**
Olmak.

7. Cennetüñ aġzı ṣuyın akıtdı ḥüsn-i gülsitān
8. Āblar reşk-i zülāl ü ġayret-i ḥūr oldı gül

sen:

Sen:
Mısra: **9**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Sen ṭuyurduñ ḥüsnini dünyāya Yaḥyā dil-berüñ
10. Bülbül-i şūr̤idenüñ ʿaşḳıyla meşhūr oldı gül

ṭuyur:

ṭuyurduñ: -duñ
Mısra: **9**
Duyurmak

9. Sen ṭuyurduñ ḥüsnini dünyāya Yaḥyā dil-berüñ
10. Bülbül-i şūr̤idenüñ ʿaşḳıyla meşhūr oldı gül

dünyā:

dünyāya: -ya
Mısra: **9**
Dünya II âlem II herkes.

9. Sen ṭuyurduñ ḥüsnini dünyāya Yaḥyā dil-berüñ
10. Bülbül-i şūr̤idenüñ ʿaşḳıyla meşhūr oldı gül

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Sen ṭuyurduñ ḥüsnini dünyāya Yaḥyā dil-berüñ
10. Bülbül-i şūr̤idenüñ ʿaşḳıyla meşhūr oldı gül

dil-ber:

dil-berüñ: -üñ
Mısra: **9**
Gönül alan güzel || Sevgili

9. Sen ṭuyurduñ ḥüsnini dünyāya Yaḥyā dil-berüñ
10. Bülbül-i şūr̤idenüñ ʿaşḳıyla meşhūr oldı gül

ʿaşḳ:

ʿaşḳıyla: -ıyla
Mısra: **10**
Aşk II sevgi.

9. Sen ṭuyurduñ ḥüsnini dünyāya Yaḥyā dil-berüñ
10. Bülbül-i şūr̤idenüñ ʿaşḳıyla meşhūr oldı gül

ḳanına girmekle:

ḳanına girmekle: -
Mısra: **1**
Kanını dökmek II öldürmek.

1. ʿAndel̤ibüñ ḳanına girmekle mesrūr oldı gül
2. Reng virdi kendüye ḥüsnine maġrūr oldı gül

mesrūr oldı:

mesrūr oldı: -
Mısra: **1**
Mutlu olmak

1. ʿAndel̤ibüñ ḳanına girmekle mesrūr oldı gül
2. Reng virdi kendüye ḥüsnine maġrūr oldı gül

maġrūr oldı:

maġrūr oldı: -
Mısra: **2**
Böbürlenmek, gururlanmak.

1. ʿAndel̤ibüñ ḳanına girmekle mesrūr oldı gül
2. Reng virdi kendüye ḥüsnine maġrūr oldı gül

kendüye reng virdi:

kendüye reng virdi: -
Mısra: **2**
Kendisini boyamak II kendisini renklendirmek II Gül ü Bülbül için anlatılan hikayede, Gül'ün dikenleriyle Bülbül'ün canına kastetmesi sonucu dökülen kanlarla, Gül'ün beyaz olan rengini kırmızıya boyaması.

1. ʿAndel̤ibüñ ḳanına girmekle mesrūr oldı gül
2. Reng virdi kendüye ḥüsnine maġrūr oldı gül

perişān-rūzgār oldı:

per̤işān-rūzgār oldı: -
Mısra: **3**
Darmadağınık, düşkün bir halde olmak.

3. Gözi degdi nergisün oldı per̤işān-rūzgār
4. Gerçi bir ḳaç gün çemen mülkinde manẓūr oldı gül

gözi degdi:

gözi degdi: -
Mısra: **3**
Nazar değmek II uğursuzluk, kötülük getirdiğine inanılan kıskanç veya hayran bakışlar dolayısıyla kötü bir duruma düşmek.

3. Gözi degdi nergisün oldı per̤işān-rūzgār
4. Gerçi bir ḳaç gün çemen mülkinde manẓūr oldı gül

bir ḳaç gün:

bir ḳaç gün: -
Mısra: **4**
Birkaç gün, az bir zaman dilimi.

3. Gözi degdi nergisün oldı per̤işān-rūzgār
4. Gerçi bir ḳaç gün çemen mülkinde manẓūr oldı gül

çemen mülkinde:

çemen mülkinde: -
Mısra: **4**

Yeşillik, çemenlik ülkesi.

3. Gözi degdi nergisün oldı perīşān-rūzgār
4. Gerçi bir ḳaç gün çemen mülkinde manẓūr oldı gül

manẓūr oldı:

manẓūr oldı: -
Mısra: **4**
Nazar edilmek, bakılmak

3. Gözi degdi nergisün oldı perīşān-rūzgār
4. Gerçi bir ḳaç gün çemen mülkinde manẓūr oldı gül

ṣaḥn-ı gülşeni:

ṣaḥn-ı gülşeni: -
Mısra: **5**
Gülbahçesi || bahçe.

5. Bāġbān-ı ġayret itdi pāk ṣaḥn-ı gülşeni
6. Aġlama bülbül ki gülden ḫārlar dūr oldı gül

bāġbān-ı ġayret:

bāġbān-ı ġayret: -
Mısra: **5**
Sabır ve çalışma bağcısı.

5. Bāġbān-ı ġayret itdi pāk ṣaḥn-ı gülşeni
6. Aġlama bülbül ki gülden ḫārlar dūr oldı gül

pāk itdi:

pāk itdi: -
Mısra: **5**
Temizlemek, arındırmak.

5. Bāġbān-ı ġayret itdi pāk ṣaḥn-ı gülşeni
6. Aġlama bülbül ki gülden ḫārlar dūr oldı gül

dūr oldı:

dūr oldı: -
Mısra: **6**
Arındırılmak II uzaklaştırılmak.

5. Bāġbān-ı ġayret itdi pāk ṣaḥn-ı gülşeni
6. Aġlama bülbül ki gülden ḫārlar dūr oldı gül

aġzı ṣuyın akıtdı:

aġzı ṣuyın akıtdı: -
Mısra: **7**
Çok beğenip isteyecek duruma gelmek II imrenmek.

7. Cennetüñ aġzı ṣuyın akıtdı ḥüsn-i gülsitān
8. Āblar reşk-i zülāl ü ġayret-i ḥūr oldı gül

ḥüsn-i gülsitān:

ḥüsn-i gülsitān: -
Mısra: **7**
Güzellik bahçesi II sevgili.

7. Cennetüñ aġzı ṣuyın akıtdı ḥüsn-i gülsitān
8. Āblar reşk-i zülāl ü ġayret-i ḥūr oldı gül

reşk-i zülāl:

reşk-i zülāl: -
Mısra: **8**
Berrak suyun kıskançlığı.

7. Cennetüñ aġzı ṣuyın akıtdı ḥüsn-i gülsitān
8. Āblar reşk-i zülāl ü ġayret-i ḥūr oldı gül

ġayret-i ḥūr:

ġayret-i ḥūr: -
Mısra: **8**
hurileri kıskandıran dilber

7. Cennetüñ aġzı ṣuyın akıtdı ḥüsn-i gülsitān
8. Āblar reşk-i zülāl ü ġayret-i ḥūr oldı gül

bülbül-i şūrīdenüñ:

bülbül-i şūrīdenüñ: -
Mısra: **10**
çılgın bülbül II âşık

9. Sen ṭuyurduñ ḥüsnini dünyāya Yaḥyā dil-berüñ
10. Bülbül-i şūrīdenüñ ʿaşḳıyla meşhūr oldı gül

meşhūr oldı:

meşhūr oldı: -
Mısra: **10**
Meşhur olmak, bilinmek

9. Sen ṭuyurduñ ḥüsnini dünyāya Yaḥyā dil-berüñ
10. Bülbül-i şūrīdenüñ ʿaşḳıyla meşhūr oldı gül

Ġamze:

Ġamze:
Mısra: **1**
süzerek göz ucu ile yan bakış

1. Ġamze özler dil yā kākül ikiden ḫālī degül
2. Tīġ lāzım aña yā ġull ikiden ḫālī degül

özle:

özler: -r
Mısra: **1**
Özlemek, hasret duymak

1. Ġamze özler dil yā kākül ikiden ḫālī degül
2. Tīġ lāzım aña yā ġull ikiden ḫālī degül

dil:

dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Ġamze özler dil yā kākül ikiden ḫālī degül
2. Tīġ lāzım aña yā ġull ikiden ḫālī degül

yā:

yā:
Mısra: **1**
yahut, veya

1. Ġamze özler dil yā kākül ikiden ḫālī degül
2. Tīġ lāzım aña yā ġull ikiden ḫālī degül

yā:
Mısra: **2**
Ve yahut.

1. Ġamze özler dil yā kākül ikiden ḫālī degül
2. Tīġ lāzım aña yā ġull ikiden ḫālī degül

yā:
Mısra: **6**
Ve yahut.

5. Dil-berā ruḫsār-ı rengīnüñde ḫāl-i ʿanberīn
6. Müşg-i terdür yā ḳaranfül ikiden ḫālī degül

Yā:
Mısra: **9**
Ya.

9. Yā irem ḳaddine Yaḥyā yāḫud olam pāy-māl
10. Yā teraḳḳī yā tenezzül ikiden ḫālī degül

Yā:
Mısra: **10**
Ya

9. Yā irem ḳaddine Yaḥyā yāḫud olam pāy-māl
10. Yā teraḳḳį yā tenezzül ikiden ḫālį degül

yā:
Mısra: **10**
Ve yahut.

9. Yā irem ḳaddine Yaḥyā yāḫud olam pāy-māl
10. Yā teraḳḳį yā tenezzül ikiden ḫālį degül

---

kākül:

kākül:
Mısra: **1**
Saç, perçem

1. Ġamze özler dil yā kākül ikiden ḫālį degül
2. Tįġ lāzım aña yā ġull ikiden ḫālį degül

---

tiġ:

Tįġ:
Mısra: **2**
Ok II Sevgilinin yan bakışı veya kirpiği.

1. Ġamze özler dil yā kākül ikiden ḫālį degül
2. Tįġ lāzım aña yā ġull ikiden ḫālį degül

---

lāzım:

lāzım:
Mısra: **2**
Gerekli.

1. Ġamze özler dil yā kākül ikiden ḫālį degül
2. Tįġ lāzım aña yā ġull ikiden ḫālį degül

---

aña:

aña:
Mısra: **2**
ona

1. Ġamze özler dil yā kākül ikiden ḫālį degül
2. Tįġ lāzım aña yā ġull ikiden ḫālį degül

ġull:

ġull:
Mısra: **2**
Suçlunun boynuna ve bileklerine geçirilen demir halka, zincir, pranga.

1. Ġamze özler dil yā kākül ikiden ḫālį degül
2. Tįġ lāzım aña yā ġull ikiden ḫālį degül

---

dön:

dönmezse: -mezse
Mısra: **3**
Elden ele dönmek II devretmek.

3. Cām-ı mey dönmezse ġam bulmaz nihāyet sāḳiyā
4. Devrdür yāḫūd teselsül ikiden ḫālį degül

ġam:

ġam:
Mısra: **3**
kaygı, tasa, keder

3. Cām-ı mey dönmezse ġam bulmaz nihāyet sāḳiyā
4. Devrdür yāḫūd teselsül ikiden ḫālį degül

---

sāḳiyā:

sāḳiyā:
Mısra: **3**
Ey saki

3. Cām-ı mey dönmezse ġam bulmaz nihāyet sāḳiyā
4. Devrdür yāḫūd teselsül ikiden ḫālį degül

---

devr:

Devrdür: -dür
Mısra: **4**
Şarap kadehinin elden ele dönmesi.

3. Cām-ı mey dönmezse ġam bulmaz nihāyet sāḳiyā
4. Devrdür yāḫūd teselsül ikiden ḫālį degül

---

yāḫūd:

yāḫūd:
Mısra: **4**
Veya.

3. Cām-ı mey dönmezse ġam bulmaz nihāyet sāḳiyā
4. Devrdür yāḫūd teselsül ikiden ḫālį degül

---

teselsül:

teselsül:
Mısra: **4**
Sürekli olmak II zincir gibi sürekli devam etmek.

3. Cām-ı mey dönmezse ġam bulmaz nihāyet sāḳiyā
4. Devrdür yāḫūd teselsül ikiden ḫālį degül

---

dil-berā:

Dil-berā:
Mısra: **5**
Ey gönül alan II ey sevgili

5. Dil-berā ruḫsār-ı renginüñde ḫāl-i ʿanberin
6. Müşg-i terdür yā ḳaranfül ikiden ḫālį degül

---

karanfül:

ḳaranfül:
Mısra: **6**
Karanfil

5. Dil-berā ruḫsār-ı renginüñde ḫāl-i ʿanberin
6. Müşg-i terdür yā ḳaranfül ikiden ḫālį degül

---

ile:

ile:
Mısra: **7**
birlikte

7. Bāde-i nāz ile ser-ḫoşsuñ ya cām-ı meyle mest
8. Ey nigār-ı şūḫ u şen-gül ikiden ḫālį degül

---

ser-hoş:

ser-ḫoşsuñ: -suñ
Mısra: **7**
Sarhoş.

7. Bāde-i nāz ile ser-ḫoşsuñ ya cām-ı meyle mest
8. Ey nigār-ı şūḫ u şen-gül ikiden ḫālį degül

---

ya:

ya:
Mısra: **7**
Ve yahut.

7. Bāde-i nāz ile ser-ḫoşsuñ ya cām-ı meyle mest
8. Ey nigār-ı şūḫ u şen-gül ikiden ḫālį degül

---

mest:

mest:
Mısra: **7**
Sarhoş, kendinden geçmek

7. Bāde-i nāz ile ser-ḫoşsuñ ya cām-ı meyle mest
8. Ey nigār-ı şūḫ u şen-gül ikiden ḫāli̱ degül

---

ey:

Ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Bāde-i nāz ile ser-ḫoşsuñ ya cām-ı meyle mest
8. Ey nigār-ı şūḫ u şen-gül ikiden ḫāli̱ degül

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yā irem ḳaddine Yaḥyā yāḫud olam pāy-māl
10. Yā teraḳḳi̱ yā tenezzül ikiden ḫāli̱ degül

---

yāhud:

yāḫud:
Mısra: **9**
veyahut

9. Yā irem ḳaddine Yaḥyā yāḫud olam pāy-māl
10. Yā teraḳḳi̱ yā tenezzül ikiden ḫāli̱ degül

---

terakki:

teraḳḳi̱:
Mısra: **10**
yükseliş, yücelik.

9. Yā irem ḳaddine Yaḥyā yāḫud olam pāy-māl
10. Yā teraḳḳi̱ yā tenezzül ikiden ḫāli̱ degül

---

tenezzül:

tenezzül:
Mısra: **10**
İnme, nüzul etme.

9. Yā irem ḳaddine Yaḥyā yāḫud olam pāy-māl
10. Yā teraḳḳi̱ yā tenezzül ikiden ḫāli̱ degül

---

ikiden hāli degül:

ikiden ḫāli̱ degül: -
Mısra: **1**
Birbirinden ayrı değil II birbirinden ayrılamaz.

1. Ġamze özler dil yā kākül ikiden ḫāli̱ degül
2. Tiġ̱ lāzım aña yā ġull ikiden ḫāli̱ degül

ikiden ḫāli̱ degül: -
Mısra: **2**
Birbirinden ayrı değil II birbirinden ayrılamaz.

1. Ġamze özler dil yā kākül ikiden ḫāli̱ degül
2. Tiġ̱ lāzım aña yā ġull ikiden ḫāli̱ degül

ikiden ḫāli̱ degül: -
Mısra: **4**
Birbirinden ayrı değil II birbirinden ayrılamaz.

3. Cām-ı mey dönmezse ġam bulmaz nihāyet sāḳiyā
4. Devrdür yāḫūd teselsül ikiden ḫāli̱ degül

ikiden ḫāli̱ degül: -
Mısra: **6**
Birbirinden ayrı değil II birbirinden ayrılamaz.

5. Dil-berā ruḫsār-ı renginüñde ḫāl-i ʿanberi̱n
6. Müşg-i terdür yā ḳaranfül ikiden ḫāli̱ degül

ikiden ḫāli̱ degül: -
Mısra: **8**
Birbirinden ayrı değil II birbirinden ayrılamaz.

7. Bāde-i nāz ile ser-ḫoşsuñ ya cām-ı meyle mest
8. Ey nigār-ı şūḫ u şen-gül ikiden ḫāli̱ degül

ikiden ḫāli̱ degül: -
Mısra: **10**
Birbirinden ayrı değil II birbirinden ayrılamaz.

9. Yā irem ḳaddine Yaḥyā yāḫud olam pāy-māl
10. Yā teraḳḳi̱ yā tenezzül ikiden ḫāli̱ degül

---

cām-ı mey:

cām-ı mey: -
Mısra: **3**
İçki kadehi.

3. Cām-ı mey dönmezse ġam bulmaz nihāyet sāḳiyā
4. Devrdür yāḫūd teselsül ikiden ḫāli̱ degül

---

nihāyet bulmaz:

nihāyet bulmaz: -
Mısra: **3**
Sonlanmamak II tükenmemek.

3. Cām-ı mey dönmezse ġam bulmaz nihāyet sāḳiyā
4. Devrdür yāḫūd teselsül ikiden ḫāli̱ degül

---

ruḥsār-ı renginüñde:

ruḫsār-ı rengi̱nüñde: -
Mısra: **5**
Rengi yerinde olan yanak II Kırmızı, parlak, hoş yanak.

5. Dil-berā ruḫsār-ı renginüñde ḫāl-i ʿanberi̱n
6. Müşg-i terdür yā ḳaranfül ikiden ḫāli̱ degül

ḫāl-i ʿanberin:

ḫāl-i ʿanberi̱n: -
Mısra: **5**
Anber kokulu ben.

5. Dil-berā ruḫsār-ı renginüñde ḫāl-i ʿanberi̱n
6. Müşg-i terdür yā ḳaranfül ikiden ḫāli̱ degül

---

müşg-i terdür:

müşg-i terdür: -
Mısra: **6**
Hoş misk.

5. Dil-berā ruḫsār-ı renginüñde ḫāl-i ʿanberi̱n
6. Müşg-i terdür yā ḳaranfül ikiden ḫāli̱ degül

---

cām-ı meyle:

cām-ı meyle: -
Mısra: **7**
İçki kadehi.

7. Bāde-i nāz ile ser-ḫoşsuñ ya cām-ı meyle mest
8. Ey nigār-ı şūḫ u şen-gül ikiden ḫāli̱ degül

---

bāde-i nāz:

bāde-i nāz: -
Mısra: **7**
naz şarabı

7. Bāde-i nāz ile ser-ḫoşsuñ ya cām-ı meyle mest
8. Ey nigār-ı şūḫ u şen-gül ikiden ḫāli̱ degül

---

nigār-ı şūḫ u şen-gül:

nigār-ı şūẖ u şen-gül: **-**
Mısra: **8**
Mutlu ve şuh sevgili.

7. Bāde-i nāz ile ser-ẖoşsuñ ya cām-ı meyle mest
8. Ey nigār-ı şūẖ u şen-gül ikiden ẖāli̱ degül

pāy-māl olam:

pāy-māl olam: **-**
Mısra: **9**
ayaklar altında kalmak, çiğnenmek, yok olmak, ortadan kalkmak

9. Yā irem ḳaddine Yaḥyā yāẖud olam pāy-māl
10. Yā teraḳḳi̱ yā tenezzül ikiden ẖāli̱ degül

irem ḳaddine:

irem ḳaddine: -
Mısra: **9**
Yüce boylu II sevgili.

9. Yā irem ḳaddine Yaḥyā yāẖud olam pāy-māl
10. Yā teraḳḳi̱ yā tenezzül ikiden ẖāli̱ degül

sine:

Si̱ne:
Mısra: **1**
Gönül, kalp, derun.

1. Si̱ne bir vi̱rānedür genc-i nihāni̱dür göñül
2. Gevher-i ʿaşḳ isteyen bilsün ki kāni̱dür göñül

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Si̱ne bir vi̱rānedür genc-i nihāni̱dür göñül
2. Gevher-i ʿaşḳ isteyen bilsün ki kāni̱dür göñül

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Dil-rübālardan şikāyet itmege ḳādir midür
6. Derd-i ʿaşḳuñ bir belā-keş nā-tüvānıdur göñül

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Di̱de-i cāna çeker sevdā-yı ẖaṭṭuñ kuḥlini
10. ʿĀşıḳuñ bir ābgi̱ne sürmedānıdur göñül

virāne:

vi̱rānedür: -dür
Mısra: **1**
Yıkılmış II harap olmuş.

1. Si̱ne bir vi̱rānedür genc-i nihāni̱dür göñül
2. Gevher-i ʿaşḳ isteyen bilsün ki kāni̱dür göñül

göñül:

göñül:
Mısra: **1**
gönül

1. Si̱ne bir vi̱rānedür genc-i nihāni̱dür göñül
2. Gevher-i ʿaşḳ isteyen bilsün ki kāni̱dür göñül

göñül:
Mısra: **2**
gönül

1. Si̱ne bir vi̱rānedür genc-i nihāni̱dür göñül
2. Gevher-i ʿaşḳ isteyen bilsün ki kāni̱dür göñül

göñül:
Mısra: **4**
gönül

3. Mihrüñe maḥv-ı vücūd itmekle irişmez zevāl
4. Dilde bāḳi̱dür maḥabbet gerçi fāni̱dür göñül

göñül:
Mısra: **6**
gönül

5. Dil-rübālardan şikāyet itmege ḳādir midür
6. Derd-i ʿaşḳuñ bir belā-keş nā-tüvānıdur göñül

göñül:
Mısra: **8**
gönül

7. Ẓıll-ı reʾfetdür duẖān-ı āh-ı dil ʿāşıḳlara
8. Ḫüsrev-i ʿaşḳuñ ḳadi̱mi̱ düdmānıdur göñül

göñül:
Mısra: **10**
gönül

9. Di̱de-i cāna çeker sevdā-yı ẖaṭṭuñ kuḥlini
10. ʿĀşıḳuñ bir ābgi̱ne sürmedānıdur göñül

göñül:
Mısra: **12**
gönül

11. Güşeler kim çeşmüñ eyler ol anı evvel ṭuyar
12. Ḥaḳ bu kim yārān-ı ʿaşḳuñ nüktedānıdur göñül

göñül:
Mısra: **14**
gönül

13. Eylemez Yaḥyā siham-ı ġamzesinden bi̱-nasi̱b
14. Ol kaşı yānuñ meger ẖāṭır-nişānıdur göñül

isteyen:

isteyen:
Mısra: **2**
talep eden kişi.

1. Si̱ne bir vi̱rānedür genc-i nihāni̱dür göñül
2. Gevher-i ʿaşḳ isteyen bilsün ki kāni̱dür göñül

bil:

bilsün: -sün
Mısra: **2**
İdrak etsin ! II bilsin.

1. Si̱ne bir vi̱rānedür genc-i nihāni̱dür göñül
2. Gevher-i ʿaşḳ isteyen bilsün ki kāni̱dür göñül

ki:

ki:
Mısra: **2**
Ki bağlacı.

1. Si̱ne bir vi̱rānedür genc-i nihāni̱dür göñül
2. Gevher-i ʿaşḳ isteyen bilsün ki kāni̱dür göñül

kāni:

kāni̱dür: -dür
Mısra: **2**
İkna olan II tatmin olan.

1. Si̱ne bir vi̱rānedür genc-i nihāni̱dür göñül
2. Gevher-i ʿaşḳ isteyen bilsün ki kāni̱dür göñül

mihr:

Mihrüñe: -üñe
Mısra: **3**
Sevgi, muhabbet, aşk.

3. Mihrüñe maḥv-ı vücūd itmekle irişmez zevāl
4. Dilde bāḳīdür maḥabbet gerçi fānīdür göñül

dil:

Dilde: -de
Mısra: **4**
gönül

3. Mihrüñe maḥv-ı vücūd itmekle irişmez zevāl
4. Dilde bāḳīdür maḥabbet gerçi fānīdür göñül

bāḳi:

bāḳīdür: -dür
Mısra: **4**
Daimi, sonsuz.

3. Mihrüñe maḥv-ı vücūd itmekle irişmez zevāl
4. Dilde bāḳīdür maḥabbet gerçi fānīdür göñül

maḥabbet:

maḥabbet:
Mısra: **4**
Sevmek, sevgi, ruhun bir şeye meyli.

3. Mihrüñe maḥv-ı vücūd itmekle irişmez zevāl
4. Dilde bāḳīdür maḥabbet gerçi fānīdür göñül

gerçi:

gerçi:
Mısra: **4**
Gerçi, aslında, gerçekte.

3. Mihrüñe maḥv-ı vücūd itmekle irişmez zevāl
4. Dilde bāḳīdür maḥabbet gerçi fānīdür göñül

fāni:

fānīdür: -dür
Mısra: **4**
Ölümlü, Geçici.

3. Mihrüñe maḥv-ı vücūd itmekle irişmez zevāl
4. Dilde bāḳīdür maḥabbet gerçi fānīdür göñül

dil-rübā:

Dil-rübālardan: -lardan
Mısra: **5**
Gönül kapan, gönül alan II sevgili.

5. Dil-rübālardan şikāyet itmege ḳādir midür
6. Derd-i ʿaşḳuñ bir belā-keş nā-tüvānıdur göñül

ḳādir:

ḳādir:
Mısra: **5**
Muktedir II gücü yetme.

5. Dil-rübālardan şikāyet itmege ḳādir midür
6. Derd-i ʿaşḳuñ bir belā-keş nā-tüvānıdur göñül

midür:

midür:
Mısra: **5**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

5. Dil-rübālardan şikāyet itmege ḳādir midür
6. Derd-i ʿaşḳuñ bir belā-keş nā-tüvānıdur göñül

belā-keş:

belā-keş:
Mısra: **6**
Bela çeken, sıkıntı içinde olan

5. Dil-rübālardan şikāyet itmege ḳādir midür
6. Derd-i ʿaşḳuñ bir belā-keş nā-tüvānıdur göñül

nā-tüvān:

nā-tüvānıdur: -ıdur
Mısra: **6**
Zayıf, güçsüz, çaresiz

5. Dil-rübālardan şikāyet itmege ḳādir midür
6. Derd-i ʿaşḳuñ bir belā-keş nā-tüvānıdur göñül

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳlara: -lara
Mısra: **7**
Âşık, seven.

7. Ẓıll-ı reʾfetdür duḫān-ı āh-ı dil ʿāşıḳlara
8. Ḫüsrev-i ʿaşḳuñ ḳadīmī dūdmānıdur göñül

ḳadimi:

ḳadīmī:
Mısra: **8**
Başlangıcı olmayacak kadar eski.

7. Ẓıll-ı reʾfetdür duḫān-ı āh-ı dil ʿāşıḳlara
8. Ḫüsrev-i ʿaşḳuñ ḳadīmī dūdmānıdur göñül

dūdmān:

dūdmānıdur: -ıdur
Mısra: **8**
Ocak.

7. Ẓıll-ı reʾfetdür duḫān-ı āh-ı dil ʿāşıḳlara
8. Ḫüsrev-i ʿaşḳuñ ḳadīmī dūdmānıdur göñül

ʿĀşıḳ:

ʿĀşıḳuñ: -uñ
Mısra: **10**
Âşık, seven.

9. Dīde-i cāna çeker sevdā-yı ḫaṭṭuñ kuḥlini
10. ʿĀşıḳuñ bir ābgīne sürmedānıdur göñül

gūşe:

Gūşeler: -ler
Mısra: **11**
Köşe.

11. Gūşeler kim çeşmüñ eyler ol anı evvel ṭuyar
12. Ḥaḳ bu kim yārān-ı ʿaşḳuñ nüktedānıdur göñül

kim:

kim:
Mısra: **11**
ki

11. Gūşeler kim çeşmüñ eyler ol anı evvel ṭuyar
12. Ḥaḳ bu kim yārān-ı ʿaşḳuñ nüktedānıdur göñül

çeşm:

çeşmüñ: -üñ
Mısra: **11**
göz

11. Gūşeler kim çeşmüñ eyler ol anı evvel ṭuyar
12. Ḥaḳ bu kim yārān-ı ʿaşḳuñ nüktedānıdur göñül

eyle:

eyler: -r
Mısra: **11**
Etmek II eylemek.

11. Gūşeler kim çeşmüñ eyler ol anı evvel ṭuyar
12. Ḥaḳ bu kim yārān-ı ʿaşḳuñ nüktedānıdur göñül

---

ol:

ol:
Mısra: **11**
O, işaret zamiri.

11. Gūşeler kim çeşmüñ eyler ol anı evvel ṭuyar
12. Ḥaḳ bu kim yārān-ı ʿaşḳuñ nüktedānıdur göñül

Ol:
Mısra: **14**
o, işaret sıfatı

13. Eylemez Yaḥyā siham-ı ġamzesinden bi̤-naṣi̤b
14. Ol kaşı yānuñ meger ḫāṭır-nişānıdur göñül

---

anı:

anı:
Mısra: **11**
Onu

11. Gūşeler kim çeşmüñ eyler ol anı evvel ṭuyar
12. Ḥaḳ bu kim yārān-ı ʿaşḳuñ nüktedānıdur göñül

---

evvel:

evvel:
Mısra: **11**
Önce.

11. Gūşeler kim çeşmüñ eyler ol anı evvel ṭuyar
12. Ḥaḳ bu kim yārān-ı ʿaşḳuñ nüktedānıdur göñül

ṭuy:

ṭuyar: -ar
Mısra: **11**
Duymak

11. Gūşeler kim çeşmüñ eyler ol anı evvel ṭuyar
12. Ḥaḳ bu kim yārān-ı ʿaşḳuñ nüktedānıdur göñül

---

nüktedān:

nüktedānıdur: -ıdur
Mısra: **12**
İnce manalı sözlerden anlayan.

11. Gūşeler kim çeşmüñ eyler ol anı evvel ṭuyar
12. Ḥaḳ bu kim yārān-ı ʿaşḳuñ nüktedānıdur göñül

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **13**
17. yüzyıl divan şairi

13. Eylemez Yaḥyā siham-ı ġamzesinden bi̤-naṣi̤b
14. Ol kaşı yānuñ meger ḫāṭır-nişānıdur göñül

---

meger:

meger:
Mısra: **14**
Aslında, gerçi

13. Eylemez Yaḥyā siham-ı ġamzesinden bi̤-naṣi̤b
14. Ol kaşı yānuñ meger ḫāṭır-nişānıdur göñül

ḫāṭır-nişān:

ḫāṭır-nişānıdur: -ıdur
Mısra: **14**
Hatırda kalmış II gönülde yer etmiş olan.

13. Eylemez Yaḥyā siham-ı ġamzesinden bi̤-naṣi̤b
14. Ol kaşı yānuñ meger ḫāṭır-nişānıdur göñül

---

genc-i nihānidür:

genc-i nihāni̤dür: -
Mısra: **1**
Gizli hazine.

1. Si̤ne bir vi̤rānedür genc-i nihāni̤dür göñül
2. Gevher-i ʿaşḳ isteyen bilsün ki kāni̤dür göñül

---

gevher-i ʿaşḳ:

gevher-i ʿaşḳ: -
Mısra: **2**
Aşk cevheri.

1. Si̤ne bir vi̤rānedür genc-i nihāni̤dür göñül
2. Gevher-i ʿaşḳ isteyen bilsün ki kāni̤dür göñül

Ẓıll-ı reʾfetdür:

Ẓıll-ı reʾfetdür: -
Mısra: **7**
Merhamet gölgesi.

7. Ẓıll-ı reʾfetdür duḫān-ı āh-ı dil ʿāşıḳlara
8. Ḫüsrev-i ʿaşḳuñ ḳadi̤mi̤ dūdmānıdur göñül

---

maḥv-ı vücūd itmekle:

maḥv-ı vücūd itmekle: -
Mısra: **3**
Vücudunu yok etmek II ölmek.

3. Mihrüñe maḥv-ı vücūd itmekle irişmez zevāl
4. Dilde bāḳi̤dür maḥabbet gerçi fāni̤dür göñül

---

zevāl irişmez:

zevāl irişmez: -
Mısra: **3**
Felaket gelmemek II zarar gelmemek.

3. Mihrüñe maḥv-ı vücūd itmekle irişmez zevāl
4. Dilde bāḳi̤dür maḥabbet gerçi fāni̤dür göñül

şikāyet itmege:

şikāyet itmege: -
Mısra: **5**
Yakınmak II şikayet etmek.

5. Dil-rübālardan şikāyet itmege ḳādir midür
6. Derd-i ʿaşḳuñ bir belā-keş nā-tüvānıdur göñül

---

derd-i ʿaşḳuñ:

derd-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **6**
Aşk derdi

5. Dil-rübālardan şikāyet itmege ḳādir midür
6. Derd-i ʿaşḳuñ bir belā-keş nā-tüvānıdur göñül

---

duḫān-ı āh-ı dil:

duḫān-ı āh-ı dil: -
Mısra: **7**
Gönül âhının dumanı.

7. Ẓıll-ı reʾfetdür duḫān-ı āh-ı dil ʿāşıḳlara
8. Ḫüsrev-i ʿaşḳuñ ḳadi̤mi̤ dūdmānıdur göñül

Hüsrev-i ʿaşḳuñ:

Ḫüsrev-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **8**
Aşk sultanı. II aşkın Hüsrev'i.

7. Ẓıll-ı reʾfetdür duḫān-ı āh-ı dil ʿāşıḳlara
8. Ḫüsrev-i ʿaşḳuñ ḳadīmī dūdmānıdur göñül

dide-i cāna:

dīde-i cāna: -
Mısra: **9**
can gözü, kalbin derinlikleri

9. Dīde-i cāna çeker sevdā-yı ḫaṭṭuñ kuḥlini
10. ʿĀşıḳuñ bir ābgīne sürmedānıdur göñül

sevdā-yı haṭṭuñ:

sevdā-yı ḫaṭṭuñ: -
Mısra: **9**
Ayva tüylerinin siyahlığı.

9. Dīde-i cāna çeker sevdā-yı ḫaṭṭuñ kuḥlini
10. ʿĀşıḳuñ bir ābgīne sürmedānıdur göñül

kuḥlini çeker:

kuḥlini çeker: -
Mısra: **9**
Sürmesini çekmek. II sürme sürmek.

9. Dīde-i cāna çeker sevdā-yı ḫaṭṭuñ kuḥlini
10. ʿĀşıḳuñ bir ābgīne sürmedānıdur göñül

ābgine sürmedānıdur:

ābgīne sürmedānıdur: -
Mısra: **10**
Sürahi şeklinde sürmedan II camdan sürmedan.

9. Dīde-i cāna çeker sevdā-yı ḫaṭṭuñ kuḥlini
10. ʿĀşıḳuñ bir ābgīne sürmedānıdur göñül

Ḥaḳ bu kim:

Ḥaḳ bu kim: -
Mısra: **12**
Doğrusu bu ki.

11. Gūşeler kim çeşmüñ eyler ol anı evvel ṭuyar
12. Ḥaḳ bu kim yārān-ı ʿaşḳuñ nüktedānıdur göñül

yārān-ı ʿaşḳuñ:

yārān-ı ʿaşḳuñ: -
Mısra: **12**
aşk dostları.

11. Gūşeler kim çeşmüñ eyler ol anı evvel ṭuyar
12. Ḥaḳ bu kim yārān-ı ʿaşḳuñ nüktedānıdur göñül

siham-ı ġamzesinden:

siham-ı ġamzesinden: -
Mısra: **13**
(sevgilinin) yan bakış okları

13. Eylemez Yaḥyā siham-ı ġamzesinden bī-naṣīb
14. Ol kaşı yānuñ meger ḫāṭır-nişānıdur göñül

bi-naṣib eylemez:

bī-naṣīb eylemez: -
Mısra: **13**
Nasipsiz bırakmamak II yararlanmasını sağlamamak.

13. Eylemez Yaḥyā siham-ı ġamzesinden bī-naṣīb
14. Ol kaşı yānuñ meger ḫāṭır-nişānıdur göñül

kaşı yānuñ:

kaşı yānuñ: -
Mısra: **14**
Yay kaşlı II sevgili.

13. Eylemez Yaḥyā siham-ı ġamzesinden bī-naṣīb
14. Ol kaşı yānuñ meger ḫāṭır-nişānıdur göñül

bi-çāre:

Bī-çāre:
Mısra: **1**
Çaresiz, düşkün, zavallı.

1. Bī-çāre bülbüle bu idi ārzū-yı gül
2. Gülşende aña göstere her ġonce rūy-ı gül

bülbül:

bülbüle: -e
Mısra: **1**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

1. Bī-çāre bülbüle bu idi ārzū-yı gül
2. Gülşende aña göstere her ġonce rūy-ı gül

bu:

bu:
Mısra: **1**
Bu, işaret zamiri.

1. Bī-çāre bülbüle bu idi ārzū-yı gül
2. Gülşende aña göstere her ġonce rūy-ı gül

Bu:
Mısra: **4**
Bu, işaret zamiri.

3. Bildi ki çāre yoḳ ġam ile söyleşilmeye
4. Bu idi kendi kendi ile güft-gūy-ı gül

i:

idi: -di
Mısra: **1**
İ- yardımcı fiili.

1. Bī-çāre bülbüle bu idi ārzū-yı gül
2. Gülşende aña göstere her ġonce rūy-ı gül

idi: -di
Mısra: **4**
İ- yardımcı fiili.

3. Bildi ki çāre yoḳ ġam ile söyleşilmeye
4. Bu idi kendi kendi ile güft-gūy-ı gül

gülşen:

Gülşende: -de
Mısra: **2**
Bahçe, gül bahçesi.

1. Bī-çāre bülbüle bu idi ārzū-yı gül
2. Gülşende aña göstere her ġonce rūy-ı gül

aña:

aña:
Mısra: **2**
Ona.

1. Bī-çāre bülbüle bu idi ārzū-yı gül
2. Gülşende aña göstere her ġonce rūy-ı gül

göster:

göstere: -e
Mısra: **2**
Göstermek

1. Bī-çāre bülbüle bu idi ārzū-yı gül
2. Gülşende aña göstere her ġonce rūy-ı gül

gösterdi: -di
Mısra: **7**
Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak

7. Deşt-i hevāda kendüyi gösterdi bir zamān
8. Maḥv oldı baḥr-i ʿaşḳa irişince cūy-ı gül

her:

her:
Mısra: **2**
Hep, bütün

1. Bī-çāre bülbüle bu idi ārzū-yı gül
2. Gülşende aña göstere her ġonce rūy-ı gül

ġonce:

ġonce:
Mısra: **2**
Gonca.

1. Bī-çāre bülbüle bu idi ārzū-yı gül
2. Gülşende aña göstere her ġonce rūy-ı gül

ġam:

ġam:
Mısra: **3**
kaygı, tasa, keder

3. Bildi ki çāre yoḳ ġam ile söyleşilmeye
4. Bu idi kendi kendi ile güft-gūy-ı gül

ile:

ile:
Mısra: **3**
birlikte

3. Bildi ki çāre yoḳ ġam ile söyleşilmeye
4. Bu idi kendi kendi ile güft-gūy-ı gül

ile:
Mısra: **4**
birlikte

3. Bildi ki çāre yoḳ ġam ile söyleşilmeye
4. Bu idi kendi kendi ile güft-gūy-ı gül

söyleşilme:

söyleşilmeye: -ye
Mısra: **3**
Karşılıklı konuşmak II sohbet etmek.

3. Bildi ki çāre yoḳ ġam ile söyleşilmeye
4. Bu idi kendi kendi ile güft-gūy-ı gül

şehā:

şehā:
Mısra: **5**
Ey padişah ‖ ey sevgili.

5. Seyr ideli şehā ḫam-ı zülfüñde ḫālüñi
6. Çevgān-ı ārzūyile ser-geşte gūy-ı gül

ḫāl:

ḫālüñi: -üñi
Mısra: **5**
Bedende olan nokta, ben.

5. Seyr ideli şehā ḫam-ı zülfüñde ḫālüñi
6. Çevgān-ı ārzūyile ser-geşte gūy-ı gül

ser-geşte:

ser-geşte:
Mısra: **6**
Sersem II başı dönmüş.

5. Seyr ideli şehā ḫam-ı zülfüñde ḫālüñi
6. Çevgān-ı ārzūyile ser-geşte gūy-ı gül

kendüyi:

kendüyi:
Mısra: **7**
Kendisi

7. Deşt-i hevāda kendüyi gösterdi bir zamān
8. Maḥv oldı baḥr-i ʿaşḳa irişince cūy-ı gül

irişince:

irişince:
Mısra: **8**
Ulaşmak

7. Deşt-i hevāda kendüyi gösterdi bir zamān
8. Maḥv oldı baḥr-i ʿaşḳa irişince cūy-ı gül

dāʾim:

Dāʾim:
Mısra: **10**
Devam eden, devam üzere olan, sürekli.

9. Mestāne çeşmi ehl-i dilüñ ḳanın içmede
10. Dāʾim ṭolup boşalmada Yaḥyā sebū-yı gül

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Mestāne çeşmi ehl-i dilüñ ḳanın içmede
10. Dāʾim ṭolup boşalmada Yaḥyā sebū-yı gül

ārzū-yı gül:

ārzū-yı gül: -
Mısra: **1**
Gülün arzusu II sevgilinin isteği.

1. Bī-çāre bülbüle bu idi ārzū-yı gül
2. Gülşende aña göstere her ġonce rūy-ı gül

rūy-ı gül:

rūy-ı gül: -
Mısra: **2**
Gülün yüzü II sevgilinin yüzü.

1. Bī-çāre bülbüle bu idi ārzū-yı gül
2. Gülşende aña göstere her ġonce rūy-ı gül

çāre yoḳ:

çāre yoḳ: -
Mısra: **3**
Çözüm yolunun, çıkar yolunun bulunmaması.

3. Bildi ki çāre yoḳ ġam ile söyleşilmeye
4. Bu idi kendi kendi ile güft-gūy-ı gül

bildi ki:

bildi ki: -
Mısra: **3**
Bildi ki, anladı ki.

3. Bildi ki çāre yoḳ ġam ile söyleşilmeye
4. Bu idi kendi kendi ile güft-gūy-ı gül

güft-gūy-ı gül:

güft-gūy-ı gül: -
Mısra: **4**

Gülün dedikodusu. II gülün konuşması.

3. Bildi ki çāre yoḳ ġam ile söyleşilmeye
4. Bu idi kendi kendi ile güft-gūy-ı gül

kendi kendi:

kendi kendi: -
Mısra: **4**
Kendi başına.

3. Bildi ki çāre yoḳ ġam ile söyleşilmeye
4. Bu idi kendi kendi ile güft-gūy-ı gül

seyr ideli:

seyr ideli: -
Mısra: **5**
Bakmak, temaşa etmek.

5. Seyr ideli şehā ḫam-ı zülfüñde ḫālüñi
6. Çevgān-ı ārzūyile ser-geşte gūy-ı gül

ham-ı zülfüñde:

ḫam-ı zülfüñde: -
Mısra: **5**
Saç kıvrımı.

5. Seyr ideli şehā ḫam-ı zülfüñde ḫālüñi
6. Çevgān-ı ārzūyile ser-geşte gūy-ı gül

Çevgān-ı ārzūyile:

Çevgān-ı ārzūyile: -
Mısra: **6**
Arzu çevgeni.

5. Seyr ideli şehā ḫam-ı zülfüñde ḫālüñi
6. Çevgān-ı ārzūyile ser-geşte gūy-ı gül

gūy-ı gül:

gūy-ı gül: -
Mısra: **6**
Gülün çevgan oyununda oynanan topu II sevgilinin yanağı.

5. Seyr ideli şehā ḫam-ı zülfüñde ḫālüñi
6. Çevgān-ı ārzūyile ser-geşte gūy-ı gül

deşt-i hevāda:

deşt-i hevāda: -
Mısra: **7**
Arzu çölü.

7. Deşt-i hevāda kendüyi gösterdi bir zamān
8. Maḥv oldı baḥr-i ʿaşḳa irişince cūy-ı gül

bir zamān:

bir zamān: -
Mısra: **7**
bir zaman, bir süre

7. Deşt-i hevāda kendüyi gösterdi bir zamān
8. Maḥv oldı baḥr-i ʿaşḳa irişince cūy-ı gül

maḥv oldı:

maḥv oldı: -
Mısra: **8**
Yok olmak

7. Deşt-i hevāda kendüyi gösterdi bir zamān
8. Maḥv oldı baḥr-i ʿaşḳa irişince cūy-ı gül

cūy-ı gül:

cūy-ı gül: -
Mısra: **8**
Gül ırmağı.

7. Deşt-i hevāda kendüyi gösterdi bir zamān
8. Maḥv oldı baḥr-i ʿaşḳa irişince cūy-ı gül

baḥr-i ʿaşḳa:

baḥr-i ʿaşḳa: -
Mısra: **8**
Aşk denizi.

7. Deşt-i hevāda kendüyi gösterdi bir zamān
8. Maḥv oldı baḥr-i ʿaşḳa irişince cūy-ı gül

mestāne çeşmi:

mestāne çeşmi: -
Mısra: **9**
Baygın göz II sevgilinin kendinden geçiren baygın bakışları.

9. Mestāne çeşmi ehl-i dilüñ ḳanın içmede
10. Dāʾim ṭolup boşalmada Yaḥyā sebū-yı gül

ehl-i dilüñ:

ehl-i dilüñ: -
Mısra: **9**
Gönül ehli II âşık.

9. Mestāne çeşmi ehl-i dilüñ ḳanın içmede
10. Dāʾim ṭolup boşalmada Yaḥyā sebū-yı gül

ḳanın içmede:

ḳanın içmede: -
Mısra: **9**
Kanını içmek II canına kast etmek.

9. Mestāne çeşmi ehl-i dilüñ ḳanın içmede
10. Dāʾim ṭolup boşalmada Yaḥyā sebū-yı gül

sebū-yı gül:

sebū-yı gül: -
Mısra: **10**
Gül testisi.

9. Mestāne çeşmi ehl-i dilüñ ḳanın içmede
10. Dāʾim ṭolup boşalmada Yaḥyā sebū-yı gül

ṭolup boşalmada:

ṭolup boşalmada: -
Mısra: **10**
Bir dolup bir boşalmak II sürekli dolmak.

9. Mestāne çeşmi ehl-i dilüñ ḳanın içmede
10. Dāʾim ṭolup boşalmada Yaḥyā sebū-yı gül

sāġar:

Sāġarı: -ı
Mısra: **1**
Kadeh

1. Sāġarı eyledi sāḳī mey ile māl-ā-māl
2. Meclise duḫter-i rez geldi giyüp cāme-i āl

sāḳi:

sāḳī:
Mısra: **1**
Kadeh sunan, içki dağıtan.

1. Sāġarı eyledi sāḳī mey ile māl-ā-māl
2. Meclise duḫter-i rez geldi giyüp cāme-i āl

sāḳī:
Mısra: **4**

Kadeh sunan, suvarıcı. II Sevgili.

3. Oldı bir al kebūter mey-i nāb ile ḳadeḥ
4. İtdi sāḳi aña engüştini siṃiṇ ḫalḫāl

mey:

mey:
Mısra: **1**
Şarap

1. Sāġarı eyledi sāḳi mey ile māl-ā-māl
2. Meclise duḫter-i rez geldi giyüp cāme-i āl

ile:

ile:
Mısra: **1**
birlikte

1. Sāġarı eyledi sāḳi mey ile māl-ā-māl
2. Meclise duḫter-i rez geldi giyüp cāme-i āl

ile:
Mısra: **3**
birlikte

3. Oldı bir al kebūter mey-i nāb ile ḳadeḥ
4. İtdi sāḳi aña engüştini siṃiṇ ḫalḫāl

meclis:

Meclise: -e
Mısra: **2**
toplantı, meclis

1. Sāġarı eyledi sāḳi mey ile māl-ā-māl
2. Meclise duḫter-i rez geldi giyüp cāme-i āl

gel:

geldi: -di
Mısra: **2**
Gelmek.

1. Sāġarı eyledi sāḳi mey ile māl-ā-māl
2. Meclise duḫter-i rez geldi giyüp cāme-i āl

giy:

giyüp: -üp
Mısra: **2**
Giymek.

1. Sāġarı eyledi sāḳi mey ile māl-ā-māl
2. Meclise duḫter-i rez geldi giyüp cāme-i āl

ol:

Oldı: -dı
Mısra: **3**
Olmak.

3. Oldı bir al kebūter mey-i nāb ile ḳadeḥ
4. İtdi sāḳi aña engüştini siṃiṇ ḫalḫāl

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Oldı bir al kebūter mey-i nāb ile ḳadeḥ
4. İtdi sāḳi aña engüştini siṃiṇ ḫalḫāl

ḳadeḥ:

ḳadeḥ:
Mısra: **3**
Şarap.

3. Oldı bir al kebūter mey-i nāb ile ḳadeḥ
4. İtdi sāḳi aña engüştini siṃiṇ ḫalḫāl

İt:

İtdi: -di
Mısra: **4**
Yapmak.

3. Oldı bir al kebūter mey-i nāb ile ḳadeḥ
4. İtdi sāḳi aña engüştini siṃiṇ ḫalḫāl

aña:

aña:
Mısra: **4**
Ona.

3. Oldı bir al kebūter mey-i nāb ile ḳadeḥ
4. İtdi sāḳi aña engüştini siṃiṇ ḫalḫāl

engüşt:

engüştini: -i, -n, -i
Mısra: **4**
Parmak.

3. Oldı bir al kebūter mey-i nāb ile ḳadeḥ
4. İtdi sāḳi aña engüştini siṃiṇ ḫalḫāl

gözlerüm merdümünüñ ʻaksi:

Gözlerüm:
Mısra: **5**
göz

5. Gözlerüm merdümünüñ ʻaksi yeter rūyuñda
6. Çoḳ gerekmez ruḫ-ı maḥbūbda besdür iki ḫāl

ʻaks:

ʻaksi: -i
Mısra: **5**
Yansıma.

5. Gözlerüm merdümünüñ ʻaksi yeter rūyuñda
6. Çoḳ gerekmez ruḫ-ı maḥbūbda besdür iki ḫāl

yeter:

yeter:
Mısra: **5**
yeter, kâfi

5. Gözlerüm merdümünüñ ʻaksi yeter rūyuñda
6. Çoḳ gerekmez ruḫ-ı maḥbūbda besdür iki ḫāl

rūy:

rūyuñda: -uñda
Mısra: **5**
Yüz.

5. Gözlerüm merdümünüñ ʻaksi yeter rūyuñda
6. Çoḳ gerekmez ruḫ-ı maḥbūbda besdür iki ḫāl

bes:

besdür: -dür
Mısra: **6**
Yeter.

5. Gözlerüm merdümünüñ ʻaksi yeter rūyuñda
6. Çoḳ gerekmez ruḫ-ı maḥbūbda besdür iki ḫāl

iki:

iki:
Mısra: **6**
İki, sayı sıfatı

5. Gözlerüm merdümünüñ ʻaksi yeter rūyuñda
6. Çoḳ gerekmez ruḫ-ı

maḫbūbda besdür iki ḫāl

ḫāl:

ḫāl:
Mısra: **6**
Bedende olan nokta, ben.

5. Gözlerüm merdümünüñ ʻaksi yeter rūyuñda
6. Çoḳ gerekmez ruḫ-ı maḫbūbda besdür iki ḫāl

gül:

güle: -e
Mısra: **7**
Gül. || Sevgili.

7. Bi̱-zebānān-ı çemen ḫālini eyler güle ʿarż
8. Tercemān cümlesine bülbül-i pākize-maḳāl

tercemān:

Tercemān:
Mısra: **8**
Birinin maksadını anlatmaya, bir şeyi tasvir ve ifadeye vasıta olan.

7. Bi̱-zebānān-ı çemen ḫālini eyler güle ʿarż
8. Tercemān cümlesine bülbül-i pāki̱ze-maḳāl

cümlesi:

cümlesine: -ne
Mısra: **8**
Hepsi.

7. Bi̱-zebānān-ı çemen ḫālini eyler güle ʿarż
8. Tercemān cümlesine bülbül-i pāki̱ze-maḳāl

İki:

İki:
Mısra: **9**
İki, sayı sıfatı

9. İki āşüfte biri birini bulmuş Yaḥyā
10. Zülf-i dil-dār u dil-i zār-ı peri̱şān-aḥvāl

āşüfte:

āşüfte:
Mısra: **9**
Avare II karışık.

9. İki āşüfte biri birini bulmuş Yaḥyā
10. Zülf-i dil-dār u dil-i zār-ı peri̱şān-aḥvāl

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. İki āşüfte biri birini bulmuş Yaḥyā
10. Zülf-i dil-dār u dil-i zār-ı peri̱şān-aḥvāl

u:

u:
Mısra: **10**
ve

9. İki āşüfte biri birini bulmuş Yaḥyā
10. Zülf-i dil-dār u dil-i zār-ı peri̱şān-aḥvāl

māl-ā-māl eyledi:

māl-ā-māl eyledi: -
Mısra: **1**
Doldurmak II ağzına kadar doldurmak.

1. Sāġarı eyledi sāḳi̱ mey ile māl-ā-māl
2. Meclise duḫter-i rez geldi giyüp cāme-i āl

duḫter-i rez:

duḫter-i rez: -
Mısra: **2**
Üzüm kızı ll şarap.

1. Sāġarı eyledi sāḳi̱ mey ile māl-ā-māl
2. Meclise duḫter-i rez geldi giyüp cāme-i āl

cāme-i āl:

cāme-i āl: -
Mısra: **2**
kırmızı renkli elbise

1. Sāġarı eyledi sāḳi̱ mey ile māl-ā-māl
2. Meclise duḫter-i rez geldi giyüp cāme-i āl

mey-i nāb:

mey-i nāb: -
Mısra: **3**
halis şarap

3. Oldı bir al kebūter mey-i nāb ile ḳadeḥ

4. İtdi sāḳi̱ aña engüştini si̱mi̱n ḫalḫāl

al kebūter:

al kebūter: -
Mısra: **3**
Kırmızı yıldız.

3. Oldı bir al kebūter mey-i nāb ile ḳadeḥ
4. İtdi sāḳi̱ aña engüştini si̱mi̱n ḫalḫāl

simin halhāl:

si̱mi̱n ḫalḫāl: -
Mısra: **4**
Gümüş halhal II gümüşten yapılan ayak bileziği.

3. Oldı bir al kebūter mey-i nāb ile ḳadeḥ
4. İtdi sāḳi̱ aña engüştini si̱mi̱n ḫalḫāl

gözlerüm merdümünüñ:

gözlerüm merdümünüñ: -
Mısra: **5**
Göz bebeği.

5. Gözlerüm merdümünüñ ʻaksi yeter rūyuñda
6. Çoḳ gerekmez ruḫ-ı maḫbūbda besdür iki ḫāl

ruḫ-ı maḫbūbda:

ruḫ-ı maḫbūbda: -
Mısra: **6**
Sevgilinin yüzü II sevgilinin yanağı.

5. Gözlerüm merdümünüñ ʻaksi yeter rūyuñda
6. Çoḳ gerekmez ruḫ-ı maḫbūbda besdür iki ḫāl

Çoḳ gerekmez:

Çoḳ gerekmez: -
Mısra: **6**
Fazla olmasın! II çok olmasına gerek yok!

5. Gözlerüm merdümünüñ ʻaksi yeter rūyuñda
6. Çoḳ gerekmez ruḫ-ı maḫbūbda besdür iki ḫāl

bi-zebānān-ı çemen:

bi̱-zebānān-ı çemen: -
Mısra: **7**
Çimenliğin dilsizleri II Çimenliğin, bahçenin

suskunları II âşıklar.

7. Bi̱-zebānān-ı çemen ḫālini eyler güle ʿarż
8. Tercemān cümlesine bülbül-i pāḳize-maḳāl

ḫālini ʿarż eyler:

ḫālini ʿarż eyler: -
Mısra: **7**
Durumunu anlatmak.

7. Bi̱-zebānān-ı çemen ḫālini eyler güle ʿarż
8. Tercemān cümlesine bülbül-i pāḳize-maḳāl

bülbül-i pākize-maḳāl:

bülbül-i pāḳize-maḳāl: -
Mısra: **8**
Güzel söz söyleyen bülbül II güzel söz söyleyen âşık.

7. Bi̱-zebānān-ı çemen ḫālini eyler güle ʿarż
8. Tercemān cümlesine bülbül-i pāḳize-maḳāl

biri birini bulmuş:

biri birini bulmuş: -
Mısra: **9**
Birbirine denk gelmek II birbirini bulmak.

9. İki āşüfte biri birini bulmuş Yaḥyā
10. Zülf-i dil-dār u dil-i zār-ı peri̱şān-aḥvāl

zülf-i dil-dār:

zülf-i dil-dār: -
Mısra: **10**
Sevgilinin saçı.

9. İki āşüfte biri birini bulmuş Yaḥyā
10. Zülf-i dil-dār u dil-i zār-ı peri̱şān-aḥvāl

dil-i zār-ı perişān-aḥvāl:

dil-i zār-ı peri̱şān-aḥvāl: -
Mısra: **10**
Perişan haldeki âşık.

9. İki āşüfte biri birini bulmuş Yaḥyā
10. Zülf-i dil-dār u dil-i zār-ı peri̱şān-aḥvāl

ʿiyd:

ʿIydı: -ı
Mısra: **1**
Bayram.

1. ʿIydı ehl-i gülşenüñ nev-rūzdur kim her nihāl
2. Bir yeñi cāmeyle eyler gül gibi ʿarż-ı cemāl

nev-rūz:

nev-rūzdur: -dur
Mısra: **1**
Baharın ilk günü, ilkbahar.

1. ʿIydı ehl-i gülşenüñ nev-rūzdur kim her nihāl
2. Bir yeñi cāmeyle eyler gül gibi ʿarż-ı cemāl

kim:

kim:
Mısra: **1**
çünkü

1. ʿIydı ehl-i gülşenüñ nev-rūzdur kim her nihāl
2. Bir yeñi cāmeyle eyler gül gibi ʿarż-ı cemāl

her:

her:
Mısra: **1**
Her, her bir

1. ʿIydı ehl-i gülşenüñ nev-rūzdur kim her nihāl
2. Bir yeñi cāmeyle eyler gül gibi ʿarż-ı cemāl

nihāl:

nihāl:
Mısra: **1**
Fidan

1. ʿIydı ehl-i gülşenüñ nev-rūzdur kim her nihāl
2. Bir yeñi cāmeyle eyler gül gibi ʿarż-ı cemāl

bir:

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. ʿIydı ehl-i gülşenüñ nev-rūzdur kim her nihāl
2. Bir yeñi cāmeyle eyler gül gibi ʿarż-ı cemāl

yeñi:

yeñi:
Mısra: **2**
Yeni II önceden olmayan, sonradan yapılan.

1. ʿIydı ehl-i gülşenüñ nev-rūzdur kim her nihāl
2. Bir yeñi cāmeyle eyler gül gibi ʿarż-ı cemāl

cāme:

cāmeyle: -yle
Mısra: **2**
Libas, elbise.

1. ʿIydı ehl-i gülşenüñ nev-rūzdur kim her nihāl
2. Bir yeñi cāmeyle eyler gül gibi ʿarż-ı cemāl

gül:

gül:
Mısra: **2**
gül

1. ʿIydı ehl-i gülşenüñ nev-rūzdur kim her nihāl
2. Bir yeñi cāmeyle eyler gül gibi ʿarż-ı cemāl

Gül:
Mısra: **3**
Gül. || Sevgili.

3. Gül çıḳar devletle ʿizzetle zümürrüd taḫtına
4. Eyler erkān-ı çemen pāy-ı seri̱re rūy-māl

gibi:

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. ʿIydı ehl-i gülşenüñ nev-rūzdur kim her nihāl
2. Bir yeñi cāmeyle eyler gül gibi ʿarż-ı cemāl

devlet:

devletle: -le
Mısra: **3**
Haşmet II şan.

3. Gül çıḳar devletle ʿizzetle zümürrüd taḫtına
4. Eyler erkān-ı çemen pāy-ı seri̱re rūy-māl

ʿizzet:

ʿizzetle: -le
Mısra: **3**
Değer, ululuk, yücelik.

3. Gül çıḳar devletle ʿizzetle zümürrüd taḫtına
4. Eyler erkān-ı çemen pāy-ı serịre rūy-māl

zümürrüd:

zümürrüd:
Mısra: **3**
Zümrüt, değerli bir taş.

3. Gül çıḳar devletle ʿizzetle zümürrüd taḫtına
4. Eyler erkān-ı çemen pāy-ı serịre rūy-māl

ol:

ol:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Devr ider ol ʿıydgehde cā-be-cā dolāblar
6. Yaʿni devr-i şevḳdür dillerde olmasun melāl

ol:
Mısra: **11**
o, işaret sıfatı

11. Mihter-i üstādıdur ol ʿıydgehün ʿandelịbi
12. Rūz u şeb pür şevḳdür Yaḥyā aña gelmez melāl

ʿıyd-geh:

ʿıyd-gehde: -de
Mısra: **5**
Bayram yeri.

5. Devr ider ol ʿıydgehde cā-be-cā dolāblar
6. Yaʿni devr-i şevḳdür dillerde olmasun melāl

cā-be-cā:

cā-be-cā:
Mısra: **5**
Yer yer.

5. Devr ider ol ʿıydgehde cā-be-cā dolāblar
6. Yaʿni devr-i şevḳdür dillerde olmasun melāl

dolāb:

dolāblar: -lar
Mısra: **5**
Su değirmeni.

5. Devr ider ol ʿıydgehde cā-be-cā dolāblar
6. Yaʿni devr-i şevḳdür dillerde olmasun melāl

yaʿni:

Yaʿni:
Mısra: **6**
Sözün kısası, doğrusu.

5. Devr ider ol ʿıydgehde cā-be-cā dolāblar
6. Yaʿni devr-i şevḳdür dillerde olmasun melāl

dil:

dillerde: -lerde
Mısra: **6**
gönül

5. Devr ider ol ʿıydgehde cā-be-cā dolāblar
6. Yaʿni devr-i şevḳdür dillerde olmasun melāl

olmasun:

olmasun:
Mısra: **6**
Bulunmamak II olmamak.

5. Devr ider ol ʿıydgehde cā-be-cā dolāblar
6. Yaʿni devr-i şevḳdür dillerde olmasun melāl

melāl:

melāl:
Mısra: **6**
Sıkıntı, gam.

5. Devr ider ol ʿıydgehde cā-be-cā dolāblar
6. Yaʿni devr-i şevḳdür dillerde olmasun melāl

üzre:

üzre:
Mısra: **7**
üzerine

7. Mehd-i şāḫ üzre binüp eṭfāl-i ġonce şād-kām
8. Anları taḥrịḳde der-kār olur bād-ı şimāl

bin:

binüp: -üp
Mısra: **7**
Binmek.

7. Mehd-i şāḫ üzre binüp eṭfāl-i ġonce şād-kām
8. Anları taḥrịḳde der-kār olur bād-ı şimāl

şād-kām:

şād-kām:
Mısra: **7**
İstediğine kavuşup sevinmiş, merâmına erip çok memnun olmuş, sevinçli, mesrur.

7. Mehd-i şāḫ üzre binüp eṭfāl-i ġonce şād-kām
8. Anları taḥrịḳde der-kār olur bād-ı şimāl

anlar:

Anları: -ı
Mısra: **8**
Onlar

7. Mehd-i şāḫ üzre binüp eṭfāl-i ġonce şād-kām
8. Anları taḥrịḳde der-kār olur bād-ı şimāl

taḥrịk:

taḥrịḳde: -de
Mısra: **8**
Uyandırmak II hareketlendirmek.

7. Mehd-i şāḫ üzre binüp eṭfāl-i ġonce şād-kām
8. Anları taḥrịḳde der-kār olur bād-ı şimāl

iki:

iki:
Mısra: **9**
İki, sayı sıfatı

9. Biri birine muḳābil iki tāze naḫl-i gül
10. Ḳarşu ḳarşu śalınur iki cevān-ı bị-misâl

iki:
Mısra: **10**
İki, sayı sıfatı

9. Biri birine muḳābil iki tāze naḫl-i gül
10. Ḳarşu ḳarşu śalınur iki cevān-ı bị-misâl

tāze:

tāze:
Mısra: **9**
Yeni, körpe.

9. Biri birine muḳābil iki tāze naḫl-i gül
10. Ḳarşu ḳarşu śalınur iki cevān-ı bị-misâl

śalın:

şalınur: -ur
Mısra: **10**
Naz ve eda ile yürümek

9. Biri birine muḳābil iki tāze naḫl-i gül
10. Ḳarşu ḳarşu ṣalınur iki cevān-ı bi̱-miŝāl

ʿıydgeh:

ʿıydgehün: -ün
Mısra: **11**
Bayram yeri.

11. Mihter-i üstādıdur ol ʿıydgehün ʿandeli̱bi
12. Rūz u şeb pür şevḳdür Yaḥyā aña gelmez melāl

ʿandelib:

ʿandeli̱bi: -i
Mısra: **11**
Bülbül II âşık.

11. Mihter-i üstādıdur ol ʿıydgehün ʿandeli̱bi
12. Rūz u şeb pür şevḳdür Yaḥyā aña gelmez melāl

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **12**
17. yüzyıl divan şairi

11. Mihter-i üstādıdur ol ʿıydgehün ʿandeli̱bi
12. Rūz u şeb pür şevḳdür Yaḥyā aña gelmez melāl

aña:

aña:
Mısra: **12**
Ona.

11. Mihter-i üstādıdur ol ʿıydgehün ʿandeli̱bi
12. Rūz u şeb pür şevḳdür Yaḥyā aña gelmez melāl

ehl-i gülşenüñ:

ehl-i gülşenüñ: -
Mısra: **1**
Gül bahçesinin ehli II âşık.

1. ʿIydı ehl-i gülşenüñ nevrūzdur kim her nihāl
2. Bir yeñi cāmeyle eyler gül gibi ʿarż-ı cemāl

ʿarż-ı cemāl eyler:

ʿarż-ı cemāl eyler: -
Mısra: **2**
Yüzünü göstermek.

1. ʿIydı ehl-i gülşenüñ nevrūzdur kim her nihāl
2. Bir yeñi cāmeyle eyler gül gibi ʿarż-ı cemāl

tahtına çıkar:

taḫtına çıḳar: -
Mısra: **3**
Tahta çıkmak II hüküm sürmek üzere tahta geçmek.

3. Gül çıḳar devletle ʻizzetle zümürrüd taḫtına
4. Eyler erkān-ı çemen pāy-ı seri̱re rūy-māl

erkān-ı çemen:

erkān-ı çemen: -
Mısra: **4**
Çimenliğin ileri gelenleri II çimenlikteki âşıklar.

3. Gül çıḳar devletle ʻizzetle zümürrüd taḫtına
4. Eyler erkān-ı çemen pāy-ı seri̱re rūy-māl

pāy-ı serire:

pāy-ı seri̱re: -
Mısra: **4**
Tahtın ayağı.

3. Gül çıḳar devletle ʻizzetle zümürrüd taḫtına
4. Eyler erkān-ı çemen pāy-ı seri̱re rūy-māl

rūy-māl eyler:

rūy-māl eyler: -
Mısra: **4**
Yüz sürmek.

3. Gül çıḳar devletle ʻizzetle zümürrüd taḫtına
4. Eyler erkān-ı çemen pāy-ı seri̱re rūy-māl

devr-i şevḳdür:

devr-i şevḳdür: -
Mısra: **6**
Aşk zamanı II Mutluluk veren kadeh.

5. Devr ider ol ʿıydgehde cā-be-cā dolāblar
6. Yaʿni devr-i şevḳdür dillerde olmasun melāl

mehd-i şāh:

mehd-i şāḫ: -
Mısra: **7**
Sultan beşiği.

7. Mehd-i şāḫ üzre binüp eṭfāl-i ġonce şād-kām
8. Anları taḥri̱ḳde der-kār olur bād-ı şimāl

eṭfāl-i ġonce:

eṭfāl-i ġonce: -
Mısra: **7**
Gonca çocuğu.

7. Mehd-i şāḫ üzre binüp eṭfāl-i ġonce şād-kām
8. Anları taḥri̱ḳde der-kār olur bād-ı şimāl

bād-ı şimāl:

bād-ı şimāl: -
Mısra: **8**
Kuzey rüzgarı.

7. Mehd-i şāḫ üzre binüp eṭfāl-i ġonce şād-kām
8. Anları taḥri̱ḳde der-kār olur bād-ı şimāl

der-kār olur:

der-kār olur: -
Mısra: **8**
Açığa çıkmak.

7. Mehd-i şāḫ üzre binüp eṭfāl-i ġonce şād-kām
8. Anları taḥri̱ḳde der-kār olur bād-ı şimāl

nahl-i gül:

naḫl-i gül: -
Mısra: **9**
Gül fidanı.

9. Biri birine muḳābil iki tāze naḫl-i gül
10. Ḳarşu ḳarşu ṣalınur iki cevān-ı bi̱-miŝāl

biri birine muḳābil:

biri birine muḳābil: -
Mısra: **9**
Birbirine karşı II karşı karşıya.

9. Biri birine muḳābil iki tāze naḫl-i gül
10. Ḳarşu ḳarşu ṣalınur iki cevān-ı bi̱-miŝāl

cevān-ı bi-miŝāl:

cevān-ı bi̱-miŝāl: -
Mısra: **10**
Benzersiz güzel II eşsiz güzel.

9. Biri birine muḳābil iki tāze naẖl-i gül
10. Ḳarşu ḳarşu ṣalınur iki cevān-ı bi̱-miŝāl

Ḳarşu ḳarşu:

Ḳarşu ḳarşu: -
Mısra: **10**
Karşı karşıya II karşılıklı olarak.

9. Biri birine muḳābil iki tāze naẖl-i gül
10. Ḳarşu ḳarşu ṣalınur iki cevān-ı bi̱-miŝāl

mihter-i üstādıdur:

mihter-i üstādıdur: -
Mısra: **11**
Üstatların en büyüğü.

11. Mihter-i üstādıdur ol ʿıydgehün ʿandeli̱bi
12. Rūz u şeb pür şevḳdür Yaḥyā aña gelmez melāl

devr ider:

devr ider: -
Mısra: **5**
Dönmek.

5. Devr ider ol ʿıydgehde cā-be-cā dolāblar
6. Yaʿni devr-i şevḳdür dillerde olmasun melāl

rūz u şeb:

rūz u şeb: -
Mısra: **12**
Gündüz ve gece.

11. Mihter-i üstādıdur ol ʿıydgehün ʿandeli̱bi
12. Rūz u şeb pür şevḳdür Yaḥyā aña gelmez melāl

pür şevḳdür:

pür şevḳdür: -
Mısra: **12**
Şevk ile dolu II aşk, sevgi ve istek dolu.

11. Mihter-i üstādıdur ol ʿıydgehün ʿandeli̱bi
12. Rūz u şeb pür şevḳdür Yaḥyā aña gelmez melāl

melāl gelmez:

melāl gelmez: -
Mısra: **12**
Sıkıntı gelmek.

11. Mihter-i üstādıdur ol ʿıydgehün ʿandeli̱bi
12. Rūz u şeb pür şevḳdür Yaḥyā aña gelmez melāl

zülf:

Zülfinüñ: -inüñ
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

1. Zülfinüñ dillerle olan ʿaḳdin itmez yār ḥall
2. İntiẓām-ı mülkine Ḫāḳān-ı Çi̱n virmez ḫalel

dil:

dillerle: -lerle
Mısra: **1**
gönül

1. Zülfinüñ dillerle olan ʿaḳdin itmez yār ḥall
2. İntiẓām-ı mülkine Ḫāḳān-ı Çi̱n virmez ḫalel

dil:
Mısra: **3**
gönül

3. Ḳurtılur çāh-ı zenaẖdāna düşen dil ḳayddan
4. Mübtelā-yı zülfine pā-bend olur ṭūl-ı emel

ol:

olan: -an
Mısra: **1**
Olmak.

1. Zülfinüñ dillerle olan ʿaḳdin itmez yār ḥall
2. İntiẓām-ı mülkine Ḫāḳān-ı Çi̱n virmez ḫalel

ʿaḳd:

ʿaḳdin: -in
Mısra: **1**
Bağ II düğüm.

1. Zülfinüñ dillerle olan ʿaḳdin itmez yār ḥall
2. İntiẓām-ı mülkine Ḫāḳān-ı Çi̱n virmez ḫalel

yār:

yār:
Mısra: **1**
Sevgili

1. Zülfinüñ dillerle olan ʿaḳdin itmez yār ḥall
2. İntiẓām-ı mülkine Ḫāḳān-ı Çi̱n virmez ḫalel

Ḳurtıl:

Ḳurtılur: -ur
Mısra: **3**
Tehlikeli veya kötü bir durumu atlatmak.

3. Ḳurtılur çāh-ı zenaẖdāna düşen dil ḳayddan
4. Mübtelā-yı zülfine pā-bend olur ṭūl-ı emel

düş:

düşen: -en
Mısra: **3**
Yukarıdan aşağıya birdenbire ve bilâ-ihtiyâr inmek, sukut etmek, yukarıdan inmek.

3. Ḳurtılur çāh-ı zenaẖdāna düşen dil ḳayddan
4. Mübtelā-yı zülfine pā-bend olur ṭūl-ı emel

ḳayd:

ḳayddan: -dan
Mısra: **3**
Bağ, zincir.

3. Ḳurtılur çāh-ı zenaẖdāna düşen dil ḳayddan
4. Mübtelā-yı zülfine pā-bend olur ṭūl-ı emel

İşig:

İşiginde: -inde
Mısra: **5**
Eşik II Huzur, makam

5. İşiginde yer idinmişdi dil-i bi̱-çāre de
6. İtleriyle şūr u ġavġāsı degüldür bi̱-muḥāl

de:

de:
Mısra: **5**
Bağlama edatı II de.

5. İşiginde yer idinmişdi dil-i bi̱-çāre de
6. İtleriyle şūr u ġavġāsı degüldür bi̱-muḥāl

İt:

İtleriyle: -ler, -i, -y, -le
Mısra: **6**

Rakip II düşman.

5. İşiginde yer idinmişdi dil-i bį-çāre de
6. İtleriyle şūr u ġavġāsı degüldür bį-muḥāl

saña:

saña:
Mısra: **7**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

7. Ḳadrini bildür saña kendin muʿārıż şanmasun
8. ʿĀrıżuñ ʿarż it güle bir şubḥ-dem gülzāra gel

kendin:

kendin:
Mısra: **7**
kendisini

7. Ḳadrini bildür saña kendin muʿārıż şanmasun
8. ʿĀrıżuñ ʿarż it güle bir şubḥ-dem gülzāra gel

muʿārıż:

muʿārıż:
Mısra: **7**
Karşı gelmek.

7. Ḳadrini bildür saña kendin muʿārıż şanmasun
8. ʿĀrıżuñ ʿarż it güle bir şubḥ-dem gülzāra gel

şanmasun:

şanmasun:
Mısra: **7**
Zannetmesin! II düşünmesin!

7. Ḳadrini bildür saña kendin muʿārıż şanmasun
8. ʿĀrıżuñ ʿarż it güle bir şubḥ-dem gülzāra gel

ʿĀrıż:

ʿĀrıżuñ: -uñ
Mısra: **8**
Yanak

7. Ḳadrini bildür saña kendin muʿārıż şanmasun
8. ʿĀrıżuñ ʿarż it güle bir şubḥ-dem gülzāra gel

gül:

güle: -e
Mısra: **8**

Gül. || Sevgili.

7. Ḳadrini bildür saña kendin muʿārıż şanmasun
8. ʿĀrıżuñ ʿarż it güle bir şubḥ-dem gülzāra gel

bir:

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Ḳadrini bildür saña kendin muʿārıż şanmasun
8. ʿĀrıżuñ ʿarż it güle bir şubḥ-dem gülzāra gel

şubḥ-dem:

şubḥ-dem:
Mısra: **8**
Sabah vaktinde, sabahleyin.

7. Ḳadrini bildür saña kendin muʿārıż şanmasun
8. ʿĀrıżuñ ʿarż it güle bir şubḥ-dem gülzāra gel

gülzār:

gülzāra: -a
Mısra: **8**
Gülbahçesi

7. Ḳadrini bildür saña kendin muʿārıż şanmasun
8. ʿĀrıżuñ ʿarż it güle bir şubḥ-dem gülzāra gel

gel:

gel:
Mısra: **8**
Gelmek.

7. Ḳadrini bildür saña kendin muʿārıż şanmasun
8. ʿĀrıżuñ ʿarż it güle bir şubḥ-dem gülzāra gel

diyü:

diyü:
Mısra: **9**
Diyerek, deyip.

9. Merḥabā itmez diyü āzurde-ḫāṭır olmasun
10. Devlet-i pā-būsı Yaḥyā'ya eger virmezse el

yaḥyā':

Yaḥyā'ya: -ya
Mısra: **10**

17. yüzyıl divan şairi

9. Merḥabā itmez diyü āzurde-ḫāṭır olmasun
10. Devlet-i pā-būsı Yaḥyā'ya eger virmezse el

eger:

eger:
Mısra: **10**
Eğer, şayet.

9. Merḥabā itmez diyü āzurde-ḫāṭır olmasun
10. Devlet-i pā-būsı Yaḥyā'ya eger virmezse el

ḥall itmez:

ḥall itmez: -
Mısra: **1**
Çözmemek.

1. Zülfinüñ dillerle olan ʿaḳdin itmez yār ḥall
2. İntiẓām-ı mülkine Ḫākān-ı Çįn virmez ḫalel

İntiẓām-ı mülkine:

İntiẓām-ı mülkine: -
Mısra: **2**
Ülkenin düzeni.

1. Zülfinüñ dillerle olan ʿaḳdin itmez yār ḥall
2. İntiẓām-ı mülkine Ḫākān-ı Çįn virmez ḫalel

Ḫākān-ı Çįn:

Ḫākān-ı Çįn: -
Mısra: **2**
Çin padişahı. II sevgili.

1. Zülfinüñ dillerle olan ʿaḳdin itmez yār ḥall
2. İntiẓām-ı mülkine Ḫākān-ı Çįn virmez ḫalel

ḫalel virmez:

ḫalel virmez: -
Mısra: **2**
Zarar vermemek II bozmamak.

1. Zülfinüñ dillerle olan ʿaḳdin itmez yār ḥall
2. İntiẓām-ı mülkine Ḫākān-ı Çįn virmez ḫalel

çāh-ı zenaḫdāna:

çāh-ı zenaḫdāna: -
Mısra: **3**
Çene çukurunun kuyusu II

sevgilinin çene çukuru.

3. Ḳurtılur çāh-ı zenaḫdāna düşen dil ḳayddan
4. Mübtelā-yı zülfine pā-bend olur ṭūl-ı emel

---

mübtelā-yı zülfine:

mübtelā-yı zülfine: -
Mısra: **4**
Sevgilinin saçına tutkun II âşık.

3. Ḳurtılur çāh-ı zenaḫdāna düşen dil ḳayddan
4. Mübtelā-yı zülfine pā-bend olur ṭūl-ı emel

ṭūl-ı emel:

ṭūl-ı emel: -
Mısra: **4**
Tükenmeyen arzu.

3. Ḳurtılur çāh-ı zenaḫdāna düşen dil ḳayddan
4. Mübtelā-yı zülfine pā-bend olur ṭūl-ı emel

---

pā-bend olur:

pā-bend olur: -
Mısra: **4**
Ayak bağı olmak II Bir şeyden alıkoymak, engellemek.

3. Ḳurtılur çāh-ı zenaḫdāna düşen dil ḳayddan
4. Mübtelā-yı zülfine pā-bend olur ṭūl-ı emel

---

dil-i bi-çāre:

dil-i bị-çāre: -
Mısra: **5**
Çaresiz gönül

5. İşiginde yer idinmişdi dil-i bị-çāre de
6. İtleriyle şūr u ġavġāsı degüldür bị-muḥāl

---

yer idinmişdi:

yer idinmişdi: -
Mısra: **5**
Yer edinmek II yer sahibi olmak.

5. İşiginde yer idinmişdi dil-i bị-çāre de
6. İtleriyle şūr u ġavġāsı degüldür bị-muḥāl

---

bi-muḥāl degüldür:

bị-muḥāl degüldür: -
Mısra: **6**
İmkansız değil.

5. İşiginde yer idinmişdi dil-i bị-çāre de
6. İtleriyle şūr u ġavġāsı degüldür bị-muḥāl

şūr u ġavġāsı:

şūr u ġavġāsı: -
Mısra: **6**
gürültü patırtılı

5. İşiginde yer idinmişdi dil-i bị-çāre de
6. İtleriyle şūr u ġavġāsı degüldür bị-muḥāl

Ḳadrini bildür:

Ḳadrini bildür: -
Mısra: **7**
Gereken değeri verdirmek II kıymetini bilmek, takdir ettirmek.

7. Ḳadrini bildür saña kendin muʿārıż ṣanmasun
8. ʻĀrıżuñ ʿarż it güle bir ṣubḥ-dem gülzāra gel

ʿarż it:

ʿarż it: -
Mısra: **8**
sunmak.

7. Ḳadrini bildür saña kendin muʿārıż ṣanmasun
8. ʻĀrıżuñ ʿarż it güle bir ṣubḥ-dem gülzāra gel

---

merḥabā itmez:

merḥabā itmez: -
Mısra: **9**
Merhabalaşmak II selamlaşmak.

9. Merḥabā itmez diyü āzurde-ḫāṭır olmasun
10. Devlet-i pā-būsı Yaḥyā'ya eger virmezse el

āzurde-ḫāṭır olmasun:

āzurde-ḫāṭır olmasun: -
Mısra: **9**
Gönlü kırılmak II gücenmek.

9. Merḥabā itmez diyü āzurde-ḫāṭır olmasun
10. Devlet-i pā-būsı Yaḥyā'ya eger virmezse el

---

devlet-i pā-būsı:

devlet-i pā-būsı: -
Mısra: **10**
Ayak öpme saadeti.

9. Merḥabā itmez diyü āzurde-ḫāṭır olmasun
10. Devlet-i pā-būsı Yaḥyā'ya eger virmezse el

---

el virmezse:

el virmezse: -
Mısra: **10**
Mümkün olmamak.

9. Merḥabā itmez diyü āzurde-ḫāṭır olmasun
10. Devlet-i pā-būsı Yaḥyā'ya eger virmezse el

---

yār:

Yār:
Mısra: **1**
Sevgili

1. Yār gülşenden gelür gördüm başında var gül
2. Ol nihāl-i tāzeye olmaz mı āyā bār gül

---

gülşen:

gülşenden: -den
Mısra: **1**
Gülbahçesi

1. Yār gülşenden gelür gördüm başında var gül
2. Ol nihāl-i tāzeye olmaz mı āyā bār gül

---

baş:

başında: -ında
Mısra: **1**
Vücudun üst veya önünde bulunan bölüm, kafa, ser.

1. Yār gülşenden gelür gördüm başında var gül
2. Ol nihāl-i tāzeye olmaz mı āyā bār gül

---

var:

var:
Mısra: **1**
Var II bulunmakta.

1. Yār gülşenden gelür gördüm başında var gül
2. Ol nihāl-i tāzeye olmaz mı āyā bār gül

---

gül:

gül:
Mısra: **1**
Gül II katmerli ve kokulu bir tür çiçek.

1. Yār gülşenden gelür gördüm başında var gül
2. Ol nihāl-i tāzeye olmaz mı āyā bār gül

gül:
Mısra: **2**
Gül II katmerli ve kokulu bir tür çiçek.

1. Yār gülşenden gelür gördüm başında var gül
2. Ol nihāl-i tāzeye olmaz mı āyā bār gül

gül:
Mısra: **6**
Gül II katmerli ve kokulu bir tür çiçek II sevgili.

5. Ġonce-i ra'nāya bülbül itdi ʿarż-ı iştiyāḳ
6. Bülbül-i şeydāya meylin eyledi iẓhār gül

gül:
Mısra: **8**
Gül II katmerli ve kokulu bir tür çiçek II sevgili.

7. Leşker-i ezhārı cemʿ itdi şehen-şāh-ı bahār
8. Ḳad keşīde naḫl sancaḳ-dārdur ser-dār gül

gülleri: -leri
Mısra: **9**
Gül II güzel.

9. Ḫürrem olmasun mı Yaḥyā gülsitānuñ gülleri
10. Naẓmınuñ itdi redīfin Ḥażret-i Ḫünkār gül

gül:
Mısra: **10**
Gül II katmerli ve kokulu bir tür çiçek II sevgili.

9. Ḫürrem olmasun mı Yaḥyā gülsitānuñ gülleri
10. Naẓmınuñ itdi redīfin Ḥażret-i Ḫünkār gül

---

ol:

Ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Yār gülşenden gelür gördüm başında var gül
2. Ol nihāl-i tāzeye olmaz mı āyā bār gül

āyā:

āyā:
Mısra: **2**
Acaba.

1. Yār gülşenden gelür gördüm başında var gül
2. Ol nihāl-i tāzeye olmaz mı āyā bār gül

---

bār:

bār:
Mısra: **2**
Yük, ağırlık

1. Yār gülşenden gelür gördüm başında var gül
2. Ol nihāl-i tāzeye olmaz mı āyā bār gül

---

minnet:

Minnetüm: -üm
Mısra: **3**
Beklenti II yalvarma.

3. Minnetüm sāḳīyedür ben bāġbānı bilmezem
4. Var mı cām-ı mey gibi ʿālemde bir bī-ḫār gül

---

sāḳī:

sāḳīyedür: -yedür
Mısra: **3**
Kadeh sunan, içki dağıtan.

3. Minnetüm sāḳīyedür ben bāġbānı bilmezem
4. Var mı cām-ı mey gibi ʿālemde bir bī-ḫār gül

---

ben:

ben:
Mısra: **3**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Minnetüm sāḳīyedür ben bāġbānı bilmezem
4. Var mı cām-ı mey gibi ʿālemde bir bī-ḫār gül

---

bāġbān:

bāġbānı: -ı
Mısra: **3**
Bağcı, bahçıvan.

3. Minnetüm sāḳīyedür ben bāġbānı bilmezem
4. Var mı cām-ı mey gibi ʿālemde bir bī-ḫār gül

---

bilmezem:

bilmezem:
Mısra: **3**
Bilmiyorum II tanımıyorum.

3. Minnetüm sāḳīyedür ben bāġbānı bilmezem
4. Var mı cām-ı mey gibi ʿālemde bir bī-ḫār gül

---

gibi:

gibi:
Mısra: **4**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Minnetüm sāḳīyedür ben bāġbānı bilmezem
4. Var mı cām-ı mey gibi ʿālemde bir bī-ḫār gül

ʿālem:

ʿālemde: -de
Mısra: **4**
Evren, kainat II dünya.

3. Minnetüm sāḳīyedür ben bāġbānı bilmezem
4. Var mı cām-ı mey gibi ʿālemde bir bī-ḫār gül

---

bir:

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Minnetüm sāḳīyedür ben bāġbānı bilmezem
4. Var mı cām-ı mey gibi ʿālemde bir bī-ḫār gül

---

bülbül:

bülbül:
Mısra: **5**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

5. Ġonce-i ra'nāya bülbül itdi ʿarż-ı iştiyāḳ
6. Bülbül-i şeydāya meylin eyledi iẓhār gül

---

meyl:

meylin: -in
Mısra: **6**
Meyil, yönelme

5. Ġonce-i ra'nāya bülbül itdi ʿarż-ı iştiyāḳ
6. Bülbül-i şeydāya meylin eyledi iẓhār gül

Kad:

Ḳad:
Mısra: **8**
boy, kamet

7. Leşker-i ezhārı cemʿ itdi şehen-şāh-ı bahār
8. Ḳad keşīde naḫl sancaḳ-dārdur ser-dār gül

keşide:

keşīde:
Mısra: **8**
Çekilmiş, çekmiş. II dimdik duran.

7. Leşker-i ezhārı cemʿ itdi şehen-şāh-ı bahār
8. Ḳad keşīde naḫl sancaḳ-dārdur ser-dār gül

nahl:

naḫl:
Mısra: **8**
Fidan.

7. Leşker-i ezhārı cemʿ itdi şehen-şāh-ı bahār
8. Ḳad keşīde naḫl sancaḳ-dārdur ser-dār gül

sancaḳ-dār:

sancaḳ-dārdur: -dur
Mısra: **8**
Sancak sahibi.

7. Leşker-i ezhārı cemʿ itdi şehen-şāh-ı bahār
8. Ḳad keşīde naḫl sancaḳ-dārdur ser-dār gül

ser-dār:

ser-dār:
Mısra: **8**
Komutan

7. Leşker-i ezhārı cemʿ itdi şehen-şāh-ı bahār
8. Ḳad keşīde naḫl sancaḳ-dārdur ser-dār gül

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḫürrem olmasun mı Yaḥyā gülsitānuñ gülleri
10. Naẓmınuñ itdi redīfin Ḥażret-i Ḫünkār gül

gülsitān:

gülsitānuñ: -uñ
Mısra: **9**
gül bahçesi, çiçeklik ‖ *bahçe*

9. Ḫürrem olmasun mı Yaḥyā gülsitānuñ gülleri
10. Naẓmınuñ itdi redīfin Ḥażret-i Ḫünkār gül

naẓm:

Naẓmınuñ: -ınuñ
Mısra: **10**
Şiir, nazım.

9. Ḫürrem olmasun mı Yaḥyā gülsitānuñ gülleri
10. Naẓmınuñ itdi redīfin Ḥażret-i Ḫünkār gül

it:

itdi: -di
Mısra: **10**
Etmek II yapmak.

9. Ḫürrem olmasun mı Yaḥyā gülsitānuñ gülleri
10. Naẓmınuñ itdi redīfin Ḥażret-i Ḫünkār gül

redif:

redīfin: -in
Mısra: **10**
Her beytin sonunda kafiyeden sonra tekrarlanan kelime.

9. Ḫürrem olmasun mı Yaḥyā gülsitānuñ gülleri
10. Naẓmınuñ itdi redīfin Ḥażret-i Ḫünkār gül

gelür gördüm:

gelür gördüm: -
Mısra: **1**
Geldiğini görmek.

1. Yār gülşenden gelür gördüm başında var gül
2. Ol nihāl-i tāzeye olmaz mı āyā bār gül

nihāl-i tāzeye:

nihāl-i tāzeye: -
Mısra: **2**
Taze fidan. II Sevgili.

1. Yār gülşenden gelür gördüm başında var gül
2. Ol nihāl-i tāzeye olmaz mı āyā bār gül

olmaz mı:

olmaz mı: -
Mısra: **2**
Olmaz mı? II olur.

1. Yār gülşenden gelür gördüm başında var gül
2. Ol nihāl-i tāzeye olmaz mı āyā bār gül

cām-ı mey:

cām-ı mey: -
Mısra: **4**
Şarap kadehi

3. Minnetüm sāḳīyedür ben bāġbānı bilmezem
4. Var mı cām-ı mey gibi ʿālemde bir bī-ḫār gül

var mı:

var mı: -
Mısra: **4**
Var mıdır?

3. Minnetüm sāḳīyedür ben bāġbānı bilmezem
4. Var mı cām-ı mey gibi ʿālemde bir bī-ḫār gül

bī-hār gül:

bī-ḫār gül: -
Mısra: **4**
Dikensiz gül II Zahmetsiz gül.

3. Minnetüm sāḳīyedür ben bāġbānı bilmezem
4. Var mı cām-ı mey gibi ʿālemde bir bī-ḫār gül

Ġonce-i raʿnāya:

Ġonce-i raʿnāya: -
Mısra: **5**
İki renkli, güzel, hoş gül II sevgili.

5. Ġonce-i raʿnāya bülbül itdi ʿarż-ı iştiyāḳ
6. Bülbül-i şeydāya meylin eyledi iẓhār gül

ʿarż-ı iştiyāḳ itdi:

ʿarż-ı iştiyāḳ itdi: -
Mısra: **5**
Gönül arzusunu sunmak II özlemini dile getirmek.

5. Ġonce-i raʿnāya bülbül itdi ʿarż-ı iştiyāḳ
6. Bülbül-i şeydāya meylin eyledi iẓhār gül

bülbül-i şeydāya:

bülbül-i şeydāya: -
Mısra: **6**
çılgın bülbül II âşık

5. Ġonce-i ra'nāya bülbül itdi ʿarż-ı iştiyāḳ
6. Bülbül-i şeydāya meylin eyledi iẓhār gül

---

iẓhār eyledi:

iẓhār eyledi: -
Mısra: **6**
göstermek, açığa vurmak

5. Ġonce-i ra'nāya bülbül itdi ʿarż-ı iştiyāḳ
6. Bülbül-i şeydāya meylin eyledi iẓhār gül

---

leşker-i ezhārı:

leşker-i ezhārı: -
Mısra: **7**
Çiçek askerleri.

7. Leşker-i ezhārı cemʿ itdi şehen-şāh-ı bahār
8. Ḳad keşīde naḫl sancaḳ-dārdur ser-dār gül

---

cemʿ itdi:

cemʿ itdi: -
Mısra: **7**
Toplamak II bir araya getirmek.

7. Leşker-i ezhārı cemʿ itdi şehen-şāh-ı bahār
8. Ḳad keşīde naḫl sancaḳ-dārdur ser-dār gül

şehen-şāh-ı bahār:

şehen-şāh-ı bahār: -
Mısra: **7**
Baharın sultanı II sevgili.

7. Leşker-i ezhārı cemʿ itdi şehen-şāh-ı bahār
8. Ḳad keşīde naḫl sancaḳ-dārdur ser-dār gül

Hürrem olmasun mı:

Ḫürrem olmasun mı: -
Mısra: **9**
Gülmesin mi? II açılmasın mı?

9. Ḫürrem olmasun mı Yaḥyā gülsitānuñ gülleri
10. Naẓmınuñ itdi redīfin Ḥażret-i Ḫünkār gül

Ḥażret-i Ḫünkār:

Ḥażret-i Ḫünkār: -
Mısra: **10**
Sultan Hazretleri II yüce sultan.

9. Ḫürrem olmasun mı Yaḥyā gülsitānuñ gülleri
10. Naẓmınuñ itdi redīfin Ḥażret-i Ḫünkār gül

Kopma:

Ḳopmadı: -dı
Mısra: **2**
Kopmamak II ayrılmamak.

1. Sāḳī-i bezmüñ alınmadı elinden cām-ı mül
2. Ḳopmadı şāḫ-ı gül-i ümmīdden bir dāne gül

---

gül:

gül:
Mısra: **2**
Gül II katmerli ve kokulu bir tür çiçek II güzel.

1. Sāḳī-i bezmüñ alınmadı elinden cām-ı mül
2. Ḳopmadı şāḫ-ı gül-i ümmīdden bir dāne gül

güller: -ler
Mısra: **6**
Gül II katmerli ve kokulu bir tür çiçek II güzel.

5. Ben gözüm üzre yaşum şeb-nem gibi itmek nis̱ār
6. Tek hemān güller gibi sen şād olup ey ġonce gül

çık:

çıḳup: -up
Mısra: **3**
Ortaya çıkmak

3. Bād-ı ġayretle çıḳup ben saña göz açdırmazam
4. Gel yaḳup ey kevkeb-i baḫtum vücūdum itme kül

---

ben:

ben:
Mısra: **3**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Bād-ı ġayretle çıḳup ben saña göz açdırmazam
4. Gel yaḳup ey kevkeb-i baḫtum vücūdum itme kül

Ben:
Mısra: **5**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Ben gözüm üzre yaşum şeb-nem gibi itmek nis̱ār
6. Tek hemān güller gibi sen şād olup ey ġonce gül

---

saña:

saña:
Mısra: **3**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

3. Bād-ı ġayretle çıḳup ben saña göz açdırmazam
4. Gel yaḳup ey kevkeb-i baḫtum vücūdum itme kül

---

gel:

Gel:
Mısra: **4**
Gelmek.

3. Bād-ı ġayretle çıḳup ben saña göz açdırmazam
4. Gel yaḳup ey kevkeb-i baḫtum vücūdum itme kül

---

yaḳ:

yaḳup: -up
Mısra: **4**
ateşe vermek, acıtmak.

3. Bād-ı ġayretle çıḳup ben saña göz açdırmazam
4. Gel yaḳup ey kevkeb-i baḫtum vücūdum itme kül

---

ey:

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Bād-ı ġayretle çıḳup ben saña göz açdırmazam
4. Gel yaḳup ey kevkeb-i baḫtum vücūdum itme kül

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Ben gözüm üzre yaşum şeb-nem gibi itmek nis̱ār
6. Tek hemān güller gibi sen şād olup ey ġonce gül

---

vücūd:

vücūdum: -um
Mısra: **4**
Beden, cisim, varlık.

3. Bād-ı ġayretle çıḳup ben saña göz açdırmazam
4. Gel yaḳup ey kevkeb-i baḫtum vücūdum itme kül

göz:

gözüm: -üm
Mısra: **5**
göz

5. Ben gözüm üzre yaşum şeb-nem gibi itmek nis̱ār
6. Tek hemān güller gibi sen şād olup ey ġonce gül

üzre:

üzre:
Mısra: **5**
Üzerinde.

5. Ben gözüm üzre yaşum şeb-nem gibi itmek nis̱ār
6. Tek hemān güller gibi sen şād olup ey ġonce gül

yaş:

yaşum: -um
Mısra: **5**
gözyaşı

5. Ben gözüm üzre yaşum şeb-nem gibi itmek nis̱ār
6. Tek hemān güller gibi sen şād olup ey ġonce gül

şeb-nem:

şeb-nem:
Mısra: **5**
Çiğ tanesi

5. Ben gözüm üzre yaşum şeb-nem gibi itmek nis̱ār
6. Tek hemān güller gibi sen şād olup ey ġonce gül

gibi:

gibi:
Mısra: **5**
Benzetme edatı ll -e benzer.

5. Ben gözüm üzre yaşum şeb-nem gibi itmek nis̱ār
6. Tek hemān güller gibi sen şād olup ey ġonce gül

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı ll -e benzer.

5. Ben gözüm üzre yaşum şeb-nem gibi itmek nis̱ār
6. Tek hemān güller gibi sen şād olup ey ġonce gül

tek:

Tek:
Mısra: **6**
Yeter ki, yalnız

5. Ben gözüm üzre yaşum şeb-nem gibi itmek nis̱ār
6. Tek hemān güller gibi sen şād olup ey ġonce gül

hemān:

hemān:
Mısra: **6**
Sürekli, daima.

5. Ben gözüm üzre yaşum şeb-nem gibi itmek nis̱ār
6. Tek hemān güller gibi sen şād olup ey ġonce gül

sen:

sen:
Mısra: **6**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Ben gözüm üzre yaşum şeb-nem gibi itmek nis̱ār
6. Tek hemān güller gibi sen şād olup ey ġonce gül

hergiz:

hergiz:
Mısra: **7**
Asla

7. ʿĀrıż-ı rengi̇nüñüñ hergiz mis̱ālin görmedüm
8. Şuları gözden geçirdüm gerçi kim mānend-i pül

mis̱āl:

mis̱ālin: -in
Mısra: **7**
Gibi, benzer.

7. ʿĀrıż-ı rengi̇nüñüñ hergiz mis̱ālin görmedüm
8. Şuları gözden geçirdüm gerçi kim mānend-i pül

görme:

görmedüm: -düm
Mısra: **7**
Görmemek II karşılaşmamak, tesadüf etmemek.

7. ʿĀrıż-ı rengi̇nüñüñ hergiz mis̱ālin görmedüm
8. Şuları gözden geçirdüm gerçi kim mānend-i pül

Şu:

Şuları: -lar, -ı
Mısra: **8**
su

7. ʿĀrıż-ı rengi̇nüñüñ hergiz mis̱ālin görmedüm
8. Şuları gözden geçirdüm gerçi kim mānend-i pül

gerçi:

gerçi:
Mısra: **8**
Gerçi.

7. ʿĀrıż-ı rengi̇nüñüñ hergiz mis̱ālin görmedüm
8. Şuları gözden geçirdüm gerçi kim mānend-i pül

kim:

kim:
Mısra: **8**
ki

7. ʿĀrıż-ı rengi̇nüñüñ hergiz mis̱ālin görmedüm
8. Şuları gözden geçirdüm gerçi kim mānend-i pül

iste:

isterüm: -r, -üm
Mısra: **9**
Arzulamak II hayal etmek.

9. Şām-ı vaṣluñ isterüm Yaḥyā dırāz olduġunı
10. Zülf-i yāri oḫşayup dāʾim dirüm yā leyl ṭul

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Şām-ı vaṣluñ isterüm Yaḥyā dırāz olduġunı
10. Zülf-i yāri oḫşayup dāʾim dirüm yā leyl ṭul

dāʾim:

dāʾim:
Mısra: **10**
Her vakit, her zaman, devamlı olarak, sürekli.

9. Şām-ı vaṣluñ isterüm Yaḥyā dırāz olduġunı
10. Zülf-i yāri oḫşayup dāʾim dirüm yā leyl ṭul

di:

dirüm: -rüm
Mısra: **10**
Söylemek.

9. Şām-ı vaṣluñ isterüm Yaḥyā dırāz olduġunı
10. Zülf-i yāri oḫşayup dāʾim dirüm yā leyl ṭul

sāḳi-i bezmüñ:

sāḳi̱-i bezmüñ: -
Mısra: **1**
Meclisin içki sunanı

1. Sāḳi̱-i bezmüñ alınmadı elinden cām-ı mül
2. Ḳopmadı şāḫ-ı gül-i ümmi̱dden bir dāne gül

cām-ı mül:

cām-ı mül: -
Mısra: **1**
Şarap kadehi, şarap.

1. Sāḳi̱-i bezmüñ alınmadı elinden cām-ı mül
2. Ḳopmadı şāḫ-ı gül-i ümmi̱dden bir dāne gül

elinden alınmadı:

elinden alınmadı: -
Mısra: **1**
Bir şeyden mahrum etmemek.

1. Sāḳi̱-i bezmüñ alınmadı elinden cām-ı mül
2. Ḳopmadı şāḫ-ı gül-i ümmi̱dden bir dāne gül

şāh-ı gül-i ümmidden:

şāḫ-ı gül-i ümmi̱dden: -
Mısra: **2**
Ümit gülünün dalı.

1. Sāḳi̱-i bezmüñ alınmadı elinden cām-ı mül
2. Ḳopmadı şāḫ-ı gül-i ümmi̱dden bir dāne gül

bir dāne:

bir dāne: -
Mısra: **2**
bir tane, tek bir

1. Sāḳi̱-i bezmüñ alınmadı elinden cām-ı mül
2. Ḳopmadı şāḫ-ı gül-i ümmi̱dden bir dāne gül

bād-ı ġayretle:

bād-ı ġayretle: -
Mısra: **3**
Gayret rüzgarı II çaba esintisi.

3. Bād-ı ġayretle çıḳup ben saña göz açdırmazam
4. Gel yaḳup ey kevkeb-i baḫtum vücūdum itme kül

göz açdırmazam:

göz açdırmazam: -
Mısra: **3**
Baskı altında bulundurarak başka bir şeyle uğraşmasına fırsat vermemek.

3. Bād-ı ġayretle çıḳup ben saña göz açdırmazam
4. Gel yaḳup ey kevkeb-i baḫtum vücūdum itme kül

kevkeb-i bahtum:

kevkeb-i baḫtum: -
Mısra: **4**
talih yıldızı

3. Bād-ı ġayretle çıḳup ben saña göz açdırmazam
4. Gel yaḳup ey kevkeb-i baḫtum vücūdum itme kül

kül itme:

kül itme: -
Mısra: **4**
Yakma II yok etme.

3. Bād-ı ġayretle çıḳup ben saña göz açdırmazam
4. Gel yaḳup ey kevkeb-i baḫtum vücūdum itme kül

niŝār itmek:

niŝār itmek: -
Mısra: **5**
Saçmak II sürekli akıtmak.

5. Ben gözüm üzre yaşum şebnem gibi itmek niŝār
6. Tek hemān güller gibi sen şād olup ey ġonce gül

şād olup:

şād olup: -
Mısra: **6**
Mutlu olmak.

5. Ben gözüm üzre yaşum şebnem gibi itmek niŝār
6. Tek hemān güller gibi sen şād olup ey ġonce gül

ʿĀrıż-ı renginünüñ:

ʿĀrıż-ı rengi̱nünüñ: -
Mısra: **7**
Parlak, güzel yanak.

7. ʿĀrıż-ı rengi̱nüñüñ hergiz miŝālin görmedüm
8. Şuları gözden geçirdüm gerçi kim mānend-i pül

gözden geçirdüm:

gözden geçirdüm: -
Mısra: **8**
Niteliğini anlamak için bir şeyin her yanına bakmak, incelemek.

7. ʿĀrıż-ı rengi̱nüñüñ hergiz miŝālin görmedüm
8. Şuları gözden geçirdüm gerçi kim mānend-i pül

mānend-i pül:

mānend-i pül: -
Mısra: **8**
Köprü gibi.

7. ʿĀrıż-ı rengi̱nüñüñ hergiz miŝālin görmedüm
8. Şuları gözden geçirdüm gerçi kim mānend-i pül

Şām-ı vaṣluñ:

Şām-ı vaṣluñ: -
Mısra: **9**
Kavuşma gecesi.

9. Şām-ı vaṣluñ isterüm Yaḥyā dırāz olduġunı
10. Zülf-i yāri oḫşayup dāʾim dirüm yā leyl ṭul

dırāz olduġunı:

dırāz olduġunı: -
Mısra: **9**
Uzun olmak II uzamak.

9. Şām-ı vaṣluñ isterüm Yaḥyā dırāz olduġunı
10. Zülf-i yāri oḫşayup dāʾim dirüm yā leyl ṭul

zülf-i yāri ohşayup:

zülf-i yāri oḫşayup: -
Mısra: **10**
Sevgilinin saçını okşamak.

9. Şām-ı vaṣluñ isterüm Yaḥyā dırāz olduġunı
10. Zülf-i yāri oḫşayup dāʾim dirüm yā leyl ṭul

yā leyl ṭūl:

yā leyl ṭūl: -
Mısra: **10**
Ey uzun gece.

9. Şām-ı vaṣluñ isterüm Yaḥyā dırāz olduġunı
10. Zülf-i yāri oḫşayup dāʾim dirüm yā leyl ṭul

ġonce gül:

ġonce gül: -
Mısra: **6**
Gül goncası II sevgili.

5. Ben gözüm üzre yaşum şeb-nem gibi itmek niŝār
6. Tek hemān güller gibi sen şād olup ey ġonce gül

---

dāʾimā:

dāʾimā:
Mısra: **1**
Devamlı, sürekli.

1. Vaṣl-ı gül ü gülşende dāʾimā heves-i bülbül
2. İrişdi bahār oldı feryād-res-i bülbül

İriş:

İrişdi: -di
Mısra: **2**
Gelmek II ulaşmak.

1. Vaṣl-ı gül ü gülşende dāʾimā heves-i bülbül
2. İrişdi bahār oldı feryād-res-i bülbül

---

bahār:

bahār:
Mısra: **2**
Bahar mevsimi

1. Vaṣl-ı gül ü gülşende dāʾimā heves-i bülbül
2. İrişdi bahār oldı feryād-res-i bülbül

---

ol:

oldı: -dı
Mısra: **2**
Olmak.

1. Vaṣl-ı gül ü gülşende dāʾimā heves-i bülbül
2. İrişdi bahār oldı feryād-res-i bülbül

olup: -up
Mısra: **3**
Olmak.

3. Eyyām-ı bahār irdi gül gibi olup sāġar
4. Muṭrib niçün olmazsın sen hem-nefes-i bülbül

olmazsın: -maz, -sın
Mısra: **4**
Olmamak.

3. Eyyām-ı bahār irdi gül gibi olup sāġar
4. Muṭrib niçün olmazsın sen hem-nefes-i bülbül

---

ir:

irdi: -di
Mısra: **3**
Gelmek II ulaşmak.

3. Eyyām-ı bahār irdi gül gibi olup sāġar
4. Muṭrib niçün olmazsın sen hem-nefes-i bülbül

---

gül:

gül:
Mısra: **3**
Gül II katmerli ve hoş kokulu bir tür çiçek.

3. Eyyām-ı bahār irdi gül gibi olup sāġar
4. Muṭrib niçün olmazsın sen hem-nefes-i bülbül

güllerle: -lerle
Mısra: **6**
Gül

5. İster dil-i şeydā kim pür-dāġ ide cismin
6. Zeyn olmada güllerle çün kim ḳafes-i bülbül

gül:
Mısra: **10**
Gül II sevgili.

9. Yaḥyā'ya ġaraż şāhum sensin iki ʻālemde
10. Maʿşūḳ emel-i ʿāşıḳ gül mültemes-i bülbül

---

gibi:

gibi:
Mısra: **3**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Eyyām-ı bahār irdi gül gibi olup sāġar
4. Muṭrib niçün olmazsın sen hem-nefes-i bülbül

---

sāġar:

sāġar:
Mısra: **3**
kadeh ‖ şarap

3. Eyyām-ı bahār irdi gül gibi olup sāġar
4. Muṭrib niçün olmazsın sen hem-nefes-i bülbül

---

muṭrib:

Muṭrib:
Mısra: **4**
Çalgıcı

3. Eyyām-ı bahār irdi gül gibi olup sāġar
4. Muṭrib niçün olmazsın sen hem-nefes-i bülbül

---

niçün:

niçün:
Mısra: **4**
Neden.

3. Eyyām-ı bahār irdi gül gibi olup sāġar
4. Muṭrib niçün olmazsın sen hem-nefes-i bülbül

---

sen:

sen:
Mısra: **4**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Eyyām-ı bahār irdi gül gibi olup sāġar
4. Muṭrib niçün olmazsın sen hem-nefes-i bülbül

sensin: -sin
Mısra: **9**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Yaḥyā'ya ġaraż şāhum sensin iki ʻālemde
10. Maʿşūḳ emel-i ʿāşıḳ gül mültemes-i bülbül

İste:

İster: -r
Mısra: **5**
İstemek II arzu etmek.

5. İster dil-i şeydā kim pür-dāġ ide cismin
6. Zeyn olmada güllerle çün kim ḳafes-i bülbül

---

kim:

kim:
Mısra: **5**
ki

5. İster dil-i şeydā kim pür-dāġ

ide cismin
6. Zeyn olmada güllerle çün kim ḳafes-i bülbül

gül-i raʿnādan
8. Mādām ki bāḳīdür tende nefes-i bülbül

dāʾimā heves-i bülbül
2. İrişdi bahār oldı feryād-res-i bülbül

pür-dāġ:

pür-dāġ:
Mısra: **5**
Yarası çok, bol yaralı

5. İster dil-i şeydā kim pür-dāġ ide cismin
6. Zeyn olmada güllerle çün kim ḳafes-i bülbül

id:

ide: -e
Mısra: **5**
Etmek, eylemek.

5. İster dil-i şeydā kim pür-dāġ ide cismin
6. Zeyn olmada güllerle çün kim ḳafes-i bülbül

cism:

cismin: -in
Mısra: **5**
Beden, vücut.

5. İster dil-i şeydā kim pür-dāġ ide cismin
6. Zeyn olmada güllerle çün kim ḳafes-i bülbül

bülbül:

bülbül:
Mısra: **7**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

7. Mümkin mi ola fāriġ bülbül gül-i raʿnādan
8. Mādām ki bāḳīdür tende nefes-i bülbül

bāki:

bāḳīdür: -dür
Mısra: **8**
Ebedî, sonsuz.

7. Mümkin mi ola fāriġ bülbül gül-i raʿnādan
8. Mādām ki bāḳīdür tende nefes-i bülbül

ten:

tende: -de
Mısra: **8**
Beden, cisim, gövde, vücut.

7. Mümkin mi ola fāriġ bülbül

yaḥyā':

Yaḥyā'ya: -ya
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā'ya ġaraż şāhum sensin iki ʿālemde
10. Maʿşūḳ emel-i ʿāşıḳ gül mültemes-i bülbül

ġaraż:

ġaraż:
Mısra: **9**
gaye, maksat, amaç

9. Yaḥyā'ya ġaraż şāhum sensin iki ʿālemde
10. Maʿşūḳ emel-i ʿāşıḳ gül mültemes-i bülbül

şāhum:

şāhum:
Mısra: **9**
Sultânım! Sevgilim!

9. Yaḥyā'ya ġaraż şāhum sensin iki ʿālemde
10. Maʿşūḳ emel-i ʿāşıḳ gül mültemes-i bülbül

maʿşūḳ:

Maʿşūḳ:
Mısra: **10**
Sevilen II sevgili.

9. Yaḥyā'ya ġaraż şāhum sensin iki ʿālemde
10. Maʿşūḳ emel-i ʿāşıḳ gül mültemes-i bülbül

heves-i bülbül:

heves-i bülbül: -
Mısra: **1**
Bülbülün hevesi II âşığın arzusu.

1. Vaṣl-ı gül ü gülşende dāʾimā heves-i bülbül
2. İrişdi bahār oldı feryād-res-i bülbül

vaṣl-ı gül ü gülşende:

vaṣl-ı gül ü gülşende: -
Mısra: **1**
Gül bahçesi ve güle kavuşma.

1. Vaṣl-ı gül ü gülşende

feryād-res-i bülbül:

feryād-res-i bülbül: -
Mısra: **2**
Bülbülün imdadına yetişen.

1. Vaṣl-ı gül ü gülşende dāʾimā heves-i bülbül
2. İrişdi bahār oldı feryād-res-i bülbül

eyyām-ı bahār:

eyyām-ı bahār: -
Mısra: **3**
Bahar günleri.

3. Eyyām-ı bahār irdi gül gibi olup sāġar
4. Muṭrib niçün olmazsın sen hem-nefes-i bülbül

hem-nefes-i bülbül:

hem-nefes-i bülbül: -
Mısra: **4**
Bülbülün dostu.

3. Eyyām-ı bahār irdi gül gibi olup sāġar
4. Muṭrib niçün olmazsın sen hem-nefes-i bülbül

dil-i şeydā:

dil-i şeydā: -
Mısra: **5**
çılgın gönül

5. İster dil-i şeydā kim pür-dāġ ide cismin
6. Zeyn olmada güllerle çün kim ḳafes-i bülbül

ḳafes-i bülbül:

ḳafes-i bülbül: -
Mısra: **6**
Bülbülün kafesi.

5. İster dil-i şeydā kim pür-dāġ ide cismin
6. Zeyn olmada güllerle çün kim ḳafes-i bülbül

çün kim:

çün kim: -
Mısra: **6**
Çünkü.

5. İster dil-i şeydā kim pür-dāġ ide cismin

6. Zeyn olmada güllerle çün kim ḳafes-i bülbül

zeyn olmada:

zeyn olmada: -
Mısra: **6**
süslenmek, bezenmek

5. İster dil-i şeydā kim pür-dāġ ide cismin
6. Zeyn olmada güllerle çün kim ḳafes-i bülbül

fāriġ ola:

fāriġ ola: -
Mısra: **7**
feragat etmek, geri durmak, uzak kalmak

7. Mümkin mi ola fāriġ bülbül gül-i raʿnādan
8. Mādām ki bāḳidür tende nefes-i bülbül

gül-i raʿnādan:

gül-i raʿnādan: -
Mısra: **7**
Bir tarafı sarı, diğer tarafı kırmızı gül II güzel, parlak gül II sevgili.

7. Mümkin mi ola fāriġ bülbül gül-i raʿnādan
8. Mādām ki bāḳidür tende nefes-i bülbül

mümkin mi:

mümkin mi: -
Mısra: **7**
Mümkün mü? II imkanı var mı?

7. Mümkin mi ola fāriġ bülbül gül-i raʿnādan
8. Mādām ki bāḳidür tende nefes-i bülbül

nefes-i bülbül:

nefes-i bülbül: -
Mısra: **8**
Bülbülün nefesi.

7. Mümkin mi ola fāriġ bülbül gül-i raʿnādan
8. Mādām ki bāḳidür tende nefes-i bülbül

mādām ki:

mādām ki: -
Mısra: **8**
Madem ki. II -dığı için.

7. Mümkin mi ola fāriġ bülbül gül-i raʿnādan
8. Mādām ki bāḳidür tende nefes-i bülbül

iki ʻālemde:

iki ʻālemde: -
Mısra: **9**
dünya ve ahiret

9. Yaḥyā'ya ġaraż şāhum sensin iki ʻālemde
10. Maʿşūḳ emel-i ʿāşıḳ gül mültemes-i bülbül

emel-i ʿāşıḳ:

emel-i ʿāşıḳ: -
Mısra: **10**
Aşığın emeli.

9. Yaḥyā'ya ġaraż şāhum sensin iki ʻālemde
10. Maʿşūḳ emel-i ʿāşıḳ gül mültemes-i bülbül

mültemes-i bülbül:

mültemes-i bülbül: -
Mısra: **10**
Bülbülün arzusu.

9. Yaḥyā'ya ġaraż şāhum sensin iki ʻālemde
10. Maʿşūḳ emel-i ʿāşıḳ gül mültemes-i bülbül

Ḫūb-rū:

Ḫūb-rūlar: -lar
Mısra: **1**
Güzel yüzlüler II güzeller.

1. Ḫūb-rūlar bi̇-ʿaded şehr içre cānān bir degül
2. Nice vi̇rān olmasuñ dil mülki sulṭān bir degül

bi-ʿaded:

bi̇-ʿaded:
Mısra: **1**
Sayısız, pek çok.

1. Ḫūb-rūlar bi̇-ʿaded şehr içre cānān bir degül
2. Nice vi̇rān olmasuñ dil mülki sulṭān bir degül

şehr:

şehr:
Mısra: **1**
Gönül II şehir.

1. Ḫūb-rūlar bi̇-ʿaded şehr içre cānān bir degül
2. Nice vi̇rān olmasuñ dil mülki sulṭān bir degül

içre:

içre:
Mısra: **1**
içinde

1. Ḫūb-rūlar bi̇-ʿaded şehr içre cānān bir degül
2. Nice vi̇rān olmasuñ dil mülki sulṭān bir degül

cānān:

cānān:
Mısra: **1**
Sevgili.

1. Ḫūb-rūlar bi̇-ʿaded şehr içre cānān bir degül
2. Nice vi̇rān olmasuñ dil mülki sulṭān bir degül

nice:

Nice:
Mısra: **2**
Nasıl

1. Ḫūb-rūlar bi̇-ʿaded şehr içre cānān bir degül
2. Nice vi̇rān olmasuñ dil mülki sulṭān bir degül

sulṭān:

sulṭān:
Mısra: **2**
Padişah ll Sevgili.

1. Ḫūb-rūlar bi̇-ʿaded şehr içre cānān bir degül
2. Nice vi̇rān olmasuñ dil mülki sulṭān bir degül

ey:

Ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Vuṣlat olmazsa ḫalāṣ it ti̇ġ-i ḫūn-efşānla
4. Ey ṭabi̇b-i cān u dil ʻālemde dermān bir degül

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Ḥüsn ile bir dānedür gerçi ḳapuñda āftāb
6. Mihr-i rūyuñla yine ey māh-

ı tābān bir degül

‘ālem:

‘ālemde: -de
Mısra: **4**
Evren, kainat II dünya.

3. Vuṣlat olmazsa ḫalāṣ it tiġ-i ḫūn-efşānla
4. Ey ṭabib-i cān u dil ‘ālemde dermān bir degül

dermān:

dermān:
Mısra: **4**
İlâç, çare.

3. Vuṣlat olmazsa ḫalāṣ it tiġ-i ḫūn-efşānla
4. Ey ṭabib-i cān u dil ‘ālemde dermān bir degül

Ḥüsn:

Ḥüsn:
Mısra: **5**
Güzellik

5. Ḥüsn ile bir dānedür gerçi ḳapuñda āftāb
6. Mihr-i rūyuñla yine ey māh-ı tābān bir degül

ile:

ile:
Mısra: **5**
birlikte

5. Ḥüsn ile bir dānedür gerçi ḳapuñda āftāb
6. Mihr-i rūyuñla yine ey māh-ı tābān bir degül

gerçi:

gerçi:
Mısra: **5**
Zaten, işin aslı, doğrusu

5. Ḥüsn ile bir dānedür gerçi ḳapuñda āftāb
6. Mihr-i rūyuñla yine ey māh-ı tābān bir degül

kapu:

ḳapuñda: -ñda
Mısra: **5**
padişah/sevgili kapısı ǁ makam, huzur

5. Ḥüsn ile bir dānedür gerçi ḳapuñda āftāb
6. Mihr-i rūyuñla yine ey māh-

ı tābān bir degül

āftāb:

āftāb:
Mısra: **5**
güneş II sevgili

5. Ḥüsn ile bir dānedür gerçi ḳapuñda āftāb
6. Mihr-i rūyuñla yine ey māh-ı tābān bir degül

yine:

yine:
Mısra: **6**
Yine de.

5. Ḥüsn ile bir dānedür gerçi ḳapuñda āftāb
6. Mihr-i rūyuñla yine ey māh-ı tābān bir degül

bir:

Bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Bir raḳib öldürmede ney ki tevaḳḳufdan murād
8. Yoluña ḳurbān gerek bir demde biñ cān bir degül

rakib:

raḳib:
Mısra: **7**
Rakip II. Düşman.

7. Bir raḳib öldürmede ney ki tevaḳḳufdan murād
8. Yoluña ḳurbān gerek bir demde biñ cān bir degül

öldür:

öldürmede: -mede
Mısra: **7**
öldürmek.

7. Bir raḳib öldürmede ney ki tevaḳḳufdan murād
8. Yoluña ḳurbān gerek bir demde biñ cān bir degül

tevaḳḳuf:

tevaḳḳufdan: -dan
Mısra: **7**
Oyalanma, bekleme

7. Bir raḳib öldürmede ney ki tevaḳḳufdan murād
8. Yoluña ḳurbān gerek bir

demde biñ cān bir degül

murād:

murād:
Mısra: **7**
Maksat, meram, niyet.

7. Bir raḳib öldürmede ney ki tevaḳḳufdan murād
8. Yoluña ḳurbān gerek bir demde biñ cān bir degül

ir:

irdi: -di
Mısra: **9**
Ulaşmak.

9. Şām-ı hicr irdi derūn-ı sinedür menzil ġama
10. Pārele Yaḥyā dil-i sūzānı mihmān bir degül

menzil:

menzil:
Mısra: **9**
Varılacak yer, mesafe.

9. Şām-ı hicr irdi derūn-ı sinedür menzil ġama
10. Pārele Yaḥyā dil-i sūzānı mihmān bir degül

ġam:

ġama: -a
Mısra: **9**
kaygı, tasa, keder

9. Şām-ı hicr irdi derūn-ı sinedür menzil ġama
10. Pārele Yaḥyā dil-i sūzānı mihmān bir degül

pārele:

Pārele:
Mısra: **10**
Parçalamak, yaralamak, üzümek

9. Şām-ı hicr irdi derūn-ı sinedür menzil ġama
10. Pārele Yaḥyā dil-i sūzānı mihmān bir degül

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Şām-ı hicr irdi derūn-ı sinedür menzil ġama
10. Pārele Yaḥyā dil-i sūzānı

mihmān bir degül

mihmān:

mihmān:
Mısra: **10**
Konuk, misafir.

9. Şām-ı hicr irdi derūn-ı sịnedür menzil ġama
10. Pārele Yaḥyā dil-i sūzānı mihmān bir degül

bir degül:

bir degül: -
Mısra: **1**
Bir tane değil.

1. Ḫūb-rūlar bị-ʿaded şehr içre cānān bir degül
2. Nice vịrān olmasuñ dil mülki sulṭān bir degül

bir degül: -
Mısra: **2**
Bir tane değil.

1. Ḫūb-rūlar bị-ʿaded şehr içre cānān bir degül
2. Nice vịrān olmasuñ dil mülki sulṭān bir degül

bir degül: -
Mısra: **4**
Bir tane değil.

3. Vuṣlat olmazsa ḫalāṣ it tịġ-i ḫūn-efşānla
4. Ey ṭabịb-i cān u dil ʿālemde dermān bir degül

bir degül: -
Mısra: **6**
Aynı değil.

5. Ḥüsn ile bir dānedür gerçi ḳapuñda āftāb
6. Mihr-i rūyuñla yine ey māh-ı tābān bir degül

bir degül: -
Mısra: **10**
Bir değil II aynı değil.

9. Şām-ı hicr irdi derūn-ı sịnedür menzil ġama
10. Pārele Yaḥyā dil-i sūzānı mihmān bir degül

bir degül: -
Mısra: **8**
Bir tane değil.

7. Bir raḳịb öldürmede ney ki tevaḳḳufdan murād
8. Yoluña ḳurbān gerek bir demde biñ cān bir degül

virān olmasuñ:

vịrān olmasuñ: -
Mısra: **2**
Yıkılmamak.

1. Ḫūb-rūlar bị-ʿaded şehr içre cānān bir degül
2. Nice vịrān olmasuñ dil mülki sulṭān bir degül

dil mülki:

dil mülki: -
Mısra: **2**
Gönül mülkü II gönül ülkesi.

1. Ḫūb-rūlar bị-ʿaded şehr içre cānān bir degül
2. Nice vịrān olmasuñ dil mülki sulṭān bir degül

halāṣ it:

ḫalāṣ it: -
Mısra: **3**
Kurtarmak

3. Vuṣlat olmazsa ḫalāṣ it tịġ-i ḫūn-efşānla
4. Ey ṭabịb-i cān u dil ʿālemde dermān bir degül

tiġ-i hūn-efşānla:

tịġ-i ḫūn-efşānla: -
Mısra: **3**
Kan döken kirpik II kan döken yan bakış.

3. Vuṣlat olmazsa ḫalāṣ it tịġ-i ḫūn-efşānla
4. Ey ṭabịb-i cān u dil ʿālemde dermān bir degül

vuṣlat olmazsa:

vuṣlat olmazsa: -
Mısra: **3**
ulaşmak, vasıl olmak

3. Vuṣlat olmazsa ḫalāṣ it tịġ-i ḫūn-efşānla
4. Ey ṭabịb-i cān u dil ʿālemde dermān bir degül

ṭabib-i cān u dil:

ṭabịb-i cān u dil: -
Mısra: **4**
Gönlün ve canın doktoru. II sevgili.

3. Vuṣlat olmazsa ḫalāṣ it tịġ-i ḫūn-efşānla
4. Ey ṭabịb-i cān u dil ʿālemde dermān bir degül

bir dānedür:

bir dānedür: -
Mısra: **5**
Eşsiz, yegâne.

5. Ḥüsn ile bir dānedür gerçi ḳapuñda āftāb
6. Mihr-i rūyuñla yine ey māh-ı tābān bir degül

mihr-i rūyuñla:

mihr-i rūyuñla: -
Mısra: **6**
yüzünün güneşi.

5. Ḥüsn ile bir dānedür gerçi ḳapuñda āftāb
6. Mihr-i rūyuñla yine ey māh-ı tābān bir degül

māh-ı tābān:

māh-ı tābān: -
Mısra: **6**
Parlak ay.

5. Ḥüsn ile bir dānedür gerçi ḳapuñda āftāb
6. Mihr-i rūyuñla yine ey māh-ı tābān bir degül

ney ki:

ney ki: -
Mısra: **7**
Ne ki, ne ola ki.

7. Bir raḳịb öldürmede ney ki tevaḳḳufdan murād
8. Yoluña ḳurbān gerek bir demde biñ cān bir degül

biñ cān:

biñ cān: -
Mısra: **8**
Bin can II binlerce can.

7. Bir raḳịb öldürmede ney ki tevaḳḳufdan murād
8. Yoluña ḳurbān gerek bir demde biñ cān bir degül

bir demde:

bir demde: -
Mısra: **8**
Bir an II bir nefeste.

7. Bir raḳịb öldürmede ney ki tevaḳḳufdan murād
8. Yoluña ḳurbān gerek bir demde biñ cān bir degül

yoluña ḳurbān gerek:

yoluña ḳurbān gerek: -
Mısra: **8**
Yolunda can vermek gerek. II uğrunda canını feda etmek gerek.

7. Bir raḳib öldürmede ney ki tevaḳḳufdan murād
8. Yoluña ḳurbān gerek bir demde biñ cān bir degül

Şām-ı hicr:

Şām-ı hicr: -
Mısra: **9**
Ayrılık akşamı.

9. Şām-ı hicr irdi derūn-ı sinedür menzil ġama
10. Pārele Yaḥyā dil-i sūzānı mihmān bir degül

---

derūn-ı sinedür:

derūn-ı sinedür: -
Mısra: **9**
Gönlün içi.

9. Şām-ı hicr irdi derūn-ı sinedür menzil ġama
10. Pārele Yaḥyā dil-i sūzānı mihmān bir degül

---

dil-i sūzānı:

dil-i sūzānı: -
Mısra: **10**
Yanan gönül

9. Şām-ı hicr irdi derūn-ı sinedür menzil ġama
10. Pārele Yaḥyā dil-i sūzānı mihmān bir degül

---

ol:

Ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Ol dem degül midür ki ese rūzgār-ı vaṣl
2. Vaḳt olmadı mı kim ire faṣl-ı bahār-ı vaṣl

---

dem:

dem:
Mısra: **1**
Zaman.

1. Ol dem degül midür ki ese rūzgār-ı vaṣl
2. Vaḳt olmadı mı kim ire faṣl-ı bahār-ı vaṣl

---

ki:

ki:
Mısra: **1**
Ki bağlacı.

1. Ol dem degül midür ki ese rūzgār-ı vaṣl
2. Vaḳt olmadı mı kim ire faṣl-ı bahār-ı vaṣl

---

es:

ese: -e
Mısra: **1**
Esmek.

1. Ol dem degül midür ki ese rūzgār-ı vaṣl
2. Vaḳt olmadı mı kim ire faṣl-ı bahār-ı vaṣl

---

mı:

mı:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Ol dem degül midür ki ese rūzgār-ı vaṣl
2. Vaḳt olmadı mı kim ire faṣl-ı bahār-ı vaṣl

---

kim:

kim:
Mısra: **2**
ki

1. Ol dem degül midür ki ese rūzgār-ı vaṣl
2. Vaḳt olmadı mı kim ire faṣl-ı bahār-ı vaṣl

---

ir:

ire: -e
Mısra: **2**
Ulaşmak.

1. Ol dem degül midür ki ese rūzgār-ı vaṣl
2. Vaḳt olmadı mı kim ire faṣl-ı bahār-ı vaṣl

---

eyle:

eyleseñ: -señ
Mısra: **3**
etmek, yapmak.

3. Vịrāne oldı ḫāne-i dil eyleseñ nola
4. Ben ʿāşıḳ-ı kemịneñi gencịne-dār-ı vaṣl

---

nola:

nola:
Mısra: **3**
Ne olur.

3. Vịrāne oldı ḫāne-i dil eyleseñ nola
4. Ben ʿāşıḳ-ı kemịneñi gencịne-dār-ı vaṣl

---

ben:

Ben:
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Vịrāne oldı ḫāne-i dil eyleseñ nola
4. Ben ʿāşıḳ-ı kemịneñi gencịne-dār-ı vaṣl

---

zülf:

Zülfüñ: -üñ
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

5. Zülfüñ gibi uzuñ gelür ey meh leyāl-ı hicr
6. Az görinür ruḫuñ gibi baña nehār-ı vaṣl

---

gibi:

gibi:
Mısra: **5**
Benzetme edatı ll -e benzer.

5. Zülfüñ gibi uzuñ gelür ey meh leyāl-ı hicr
6. Az görinür ruḫuñ gibi baña nehār-ı vaṣl

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı ll -e benzer.

5. Zülfüñ gibi uzuñ gelür ey meh leyāl-ı hicr
6. Az görinür ruḫuñ gibi baña nehār-ı vaṣl

---

uzun:

uzun:
Mısra: **5**
uzun

5. Zülfüñ gibi uzuñ gelür ey meh leyāl-ı hicr
6. Az görinür ruḫuñ gibi baña nehār-ı vaṣl

---

gel:

gelür: -ür
Mısra: **5**
Gelmek II görünmek.

5. Zülfüñ gibi uzuñ gelür ey meh leyāl-ı hicr
6. Az görinür ruḫuñ gibi baña nehār-ı vaṣl

---

ey:

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Zülfüñ gibi uzuñ gelür ey meh leyāl-ı hicr
6. Az görinür ruḫuñ gibi baña nehār-ı vaṣl

---

meh:

meh:
Mısra: **5**
Ay II Sevgili, dilber.

5. Zülfüñ gibi uzuñ gelür ey meh leyāl-ı hicr
6. Az görinür ruḫuñ gibi baña nehār-ı vaṣl

---

az:

Az:
Mısra: **6**
Miktarı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün altında bulunan, çok olmayan, az olan şey.

5. Zülfüñ gibi uzuñ gelür ey meh leyāl-ı hicr
6. Az görinür ruḫuñ gibi baña nehār-ı vaṣl

---

görin:

görinür: -ür
Mısra: **6**
Gözükmek II görünmek.

5. Zülfüñ gibi uzuñ gelür ey meh leyāl-ı hicr
6. Az görinür ruḫuñ gibi baña nehār-ı vaṣl

---

ruh:

ruḫuñ: -uñ
Mısra: **6**
yanak

5. Zülfüñ gibi uzuñ gelür ey meh leyāl-ı hicr
6. Az görinür ruḫuñ gibi baña nehār-ı vaṣl

---

baña:

baña:
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

5. Zülfüñ gibi uzuñ gelür ey meh leyāl-ı hicr
6. Az görinür ruḫuñ gibi baña nehār-ı vaṣl

şunulma:

şunulmamış: -mış
Mısra: **7**
Sunulmamak II ikram edilmemek.

7. Ḥayf u diriġ bezm-i ezelde şunulmamış
8. Erbāb-ı ṭabʿa cām-ı mey-i ḫoş-güvār-ı vaṣl

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā giderse ḳomasa ḫāşāk-ı ġuṣṣayı
10. Gülzār-ı dilde olsa revān cūybār-ı vaṣl

---

gider:

giderse: -se
Mısra: **9**
Yok etmek II gidermek.

9. Yaḥyā giderse ḳomasa ḫāşāk-ı ġuṣṣayı
10. Gülzār-ı dilde olsa revān cūybār-ı vaṣl

ḳoma:

ḳomasa: -sa
Mısra: **9**
Bırakmamak II komamak.

9. Yaḥyā giderse ḳomasa ḫāşāk-ı ġuṣṣayı
10. Gülzār-ı dilde olsa revān cūybār-ı vaṣl

---

degül midür:

degül midür: -
Mısra: **1**
Değil midir?

1. Ol dem degül midür ki ese rūzgār-ı vaṣl
2. Vaḳt olmadı mı kim ire faṣl-ı bahār-ı vaṣl

---

rūzgār-ı vaṣl:

rūzgār-ı vaṣl: -
Mısra: **1**
Kavuşma rüzgarı.

1. Ol dem degül midür ki ese rūzgār-ı vaṣl
2. Vaḳt olmadı mı kim ire faṣl-ı bahār-ı vaṣl

---

faṣl-ı bahār-ı vaṣl:

faṣl-ı bahār-ı vaṣl: -
Mısra: **2**
Kavuşma mevsiminin baharı.

1. Ol dem degül midür ki ese rūzgār-ı vaṣl
2. Vaḳt olmadı mı kim ire faṣl-ı bahār-ı vaṣl

---

vaḳt olmadı:

vaḳt olmadı: -
Mısra: **2**
Zamanı gelmek II vakti dolmak.

1. Ol dem degül midür ki ese rūzgār-ı vaṣl
2. Vaḳt olmadı mı kim ire faṣl-ı bahār-ı vaṣl

ḫāne-i dil:

ḫāne-i dil: -
Mısra: **3**
Gönül evi.

3. Vi̇rāne oldı ḫāne-i dil eyleseñ nola
4. Ben ʿāşıḳ-ı kemi̇neñi genci̇ne-dār-ı vaṣl

---

vi̇rāne oldı:

vi̇rāne oldı: -
Mısra: **3**
Yıkılma, harap olma.

3. Vi̇rāne oldı ḫāne-i dil eyleseñ nola
4. Ben ʿāşıḳ-ı kemi̇neñi genci̇ne-dār-ı vaṣl

ʿāşıḳ-ı kemineñi:

ʿāşıḳ-ı kemi̇neñi: -
Mısra: **4**
Eksik âşık II kusurlu âşık.

3. Vi̇rāne oldı ḫāne-i dil eyleseñ nola
4. Ben ʿāşıḳ-ı kemi̇neñi genci̇ne-dār-ı vaṣl

---

gencine-dār-ı vaṣl:

gencine-dār-ı vaṣl: -
Mısra: **4**
Kavuşma hazinesi.

3. Vīrāne oldı ḫāne-i dil eyleseñ nola
4. Ben ʿāşıḳ-ı keminеñi gencine-dār-ı vaṣl

---

leyāl-ı hicr:

leyāl-ı hicr: -
Mısra: **5**
Ayrılık geceleri.

5. Zülfüñ gibi uzuñ gelür ey meh leyāl-ı hicr
6. Az görinür ruḫuñ gibi baña nehār-ı vaṣl

---

nehār-ı vaṣl:

nehār-ı vaṣl: -
Mısra: **6**
Kavuşma günü II kavuşmanın sabahı.

5. Zülfüñ gibi uzuñ gelür ey meh leyāl-ı hicr
6. Az görinür ruḫuñ gibi baña nehār-ı vaṣl

Ḥayf u dirīġ:

Ḥayf u dirīġ: -
Mısra: **7**
Yazık ve ziyan olmak.

7. Ḥayf u dirīġ bezm-i ezelde ṣunulmamış
8. Erbāb-ı ṭabʿa cām-ı mey-i ḫoş-güvār-ı vaṣl

---

bezm-i ezelde:

bezm-i ezelde: -
Mısra: **7**
Ezel meclisi.

7. Ḥayf u dirīġ bezm-i ezelde ṣunulmamış
8. Erbāb-ı ṭabʿa cām-ı mey-i ḫoş-güvār-ı vaṣl

---

erbāb-ı ṭabʿa:

erbāb-ı ṭabʿa: -
Mısra: **8**
Marifet, ilim, irfan ehli.

7. Ḥayf u dirīġ bezm-i ezelde ṣunulmamış
8. Erbāb-ı ṭabʿa cām-ı mey-i ḫoş-güvār-ı vaṣl

---

cām-ı mey-i ḫoş-güvār-ı vaṣl:

cām-ı mey-i ḫoş-güvār-ı vaṣl: -
Mısra: **8**
Kavuşmanın hoş içimli şarap kadehi.

7. Ḥayf u dirīġ bezm-i ezelde ṣunulmamış
8. Erbāb-ı ṭabʿa cām-ı mey-i ḫoş-güvār-ı vaṣl

ḫāşāk-ı ġuṣṣayı:

ḫāşāk-ı ġuṣṣayı: -
Mısra: **9**
Gam çöpü.

9. Yaḥyā giderse ḳomasa ḫāşāk-ı ġuṣṣayı
10. Gülzār-ı dilde olsa revān cūybār-ı vaṣl

---

gülzār-ı dilde:

gülzār-ı dilde: -
Mısra: **10**
Gönül bahçesi II gönlün gül bahçesi.

9. Yaḥyā giderse ḳomasa ḫāşāk-ı ġuṣṣayı
10. Gülzār-ı dilde olsa revān cūybār-ı vaṣl

---

revān olsa:

revān olsa: -
Mısra: **10**
Gitmek, akmak

9. Yaḥyā giderse ḳomasa ḫāşāk-ı ġuṣṣayı
10. Gülzār-ı dilde olsa revān cūybār-ı vaṣl

---

cūybār-ı vaṣl:

cūybār-ı vaṣl: -
Mısra: **10**
Kavuşma nehri.

9. Yaḥyā giderse ḳomasa ḫāşāk-ı ġuṣṣayı
10. Gülzār-ı dilde olsa revān cūybār-ı vaṣl

---

hemān:

hemān:
Mısra: **1**
Sürekli, daima.

1. Bāʿiŝ-i fitne hemān kākül-i pür-pīç degül
2. Deheni yoġ idecekdür neçemuz hīç degül

---

degül:

degül:
Mısra: **1**
Değil.

1. Bāʿiŝ-i fitne hemān kākül-i pür-pīç degül
2. Deheni yoġ idecekdür neçemuz hīç degül

degül:
Mısra: **4**
Değil.

3. Ṣafḥa-i sīnemi bir vech ile çizdüm ki görüp
4. Ehl-i taḳvīm didi bildigümüz zīc degül

degül:
Mısra: **6**
Değil.

5. Geçme meyden işidüp pendini şeyḫ-i şehrüñ
6. Bir iki gün hele ʿayş eyle daḫı giç degül

degül:
Mısra: **8**
Değil.

7. Ne revā ʿāşıkı uğratmayasın dāʾireye
8. Vāʿiẓā mesʾele-i ʿaşḳī bu taḫrīc degül

---

neçemüz:

neçemüz:
Mısra: **2**
Nice II pekçok

1. Bāʿiŝ-i fitne hemān kākül-i pür-pīç degül
2. Deheni yoġ idecekdür neçemuz hīç degül

---

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Ṣafḥa-i sīnemi bir vech ile çizdüm ki görüp
4. Ehl-i taḳvīm didi bildigümüz zīc degül

---

vech:

vech:
Mısra: **3**
Tarz, biçim, yol.

3. Ṣafḥa-i sīnemi bir vech ile çizdüm ki görüp
4. Ehl-i taḳvīm didi bildigümüz zīc degül

ile:

ile:
Mısra: **3**
birlikte

3. Ṣafḥa-i s̱inemi bir vech ile çizdüm ki görüp
4. Ehl-i taḳvi̱m didi bildigümüz zi̱c degül

çiz:

çizdüm: -düm
Mısra: **3**
Çizmek II çizerek yazmak.

3. Ṣafḥa-i s̱inemi bir vech ile çizdüm ki görüp
4. Ehl-i taḳvi̱m didi bildigümüz zi̱c degül

ki:

ki:
Mısra: **3**
Ki bağlacı.

3. Ṣafḥa-i s̱inemi bir vech ile çizdüm ki görüp
4. Ehl-i taḳvi̱m didi bildigümüz zi̱c degül

görüp:

görüp:
Mısra: **3**
görünce

3. Ṣafḥa-i s̱inemi bir vech ile çizdüm ki görüp
4. Ehl-i taḳvi̱m didi bildigümüz zi̱c degül

di:

didi: -di
Mısra: **4**
Söylemek.

3. Ṣafḥa-i s̱inemi bir vech ile çizdüm ki görüp
4. Ehl-i taḳvi̱m didi bildigümüz zi̱c degül

bildigümüz:

bildigümüz:
Mısra: **4**
Bilmek II tanımak II anlamak.

3. Ṣafḥa-i s̱inemi bir vech ile çizdüm ki görüp
4. Ehl-i taḳvi̱m didi bildigümüz zi̱c degül

zic:

zi̱c:
Mısra: **4**
Yıldızların hareketi ve duruşu ile ilgili açıklama yapan kitap II yıldızlardan yola çıkarak açıklamada bulunan kitap.

3. Ṣafḥa-i s̱inemi bir vech ile çizdüm ki görüp
4. Ehl-i taḳvi̱m didi bildigümüz zi̱c degül

geçme:

Geçme:
Mısra: **5**
Vazgeçme!

5. Geçme meyden işidüp pendini şeyẖ-i şehrüñ
6. Bir iki gün hele ʿayş eyle daẖı giç degül

mey:

meyden: -den
Mısra: **5**
Şarap

5. Geçme meyden işidüp pendini şeyẖ-i şehrüñ
6. Bir iki gün hele ʿayş eyle daẖı giç degül

hele:

hele:
Mısra: **6**
Bari

5. Geçme meyden işidüp pendini şeyẖ-i şehrüñ
6. Bir iki gün hele ʿayş eyle daẖı giç degül

dahı:

daẖı:
Mısra: **6**
henüz

5. Geçme meyden işidüp pendini şeyẖ-i şehrüñ
6. Bir iki gün hele ʿayş eyle daẖı giç degül

giç:

giç:
Mısra: **6**
geç; belirli zamandan sonra olan.

5. Geçme meyden işidüp pendini şeyẖ-i şehrüñ
6. Bir iki gün hele ʿayş eyle daẖı giç degül

ne:

Ne:
Mısra: **7**
Ne II nasıl?

7. Ne revā ʿāşıḳı uğratmayasın dāʾireye
8. Vāʿiẓā mesʾele-i ʿaşḳi̱ bu taḥri̱c degül

revā:

revā:
Mısra: **7**
Uygun, yaraşır.

7. Ne revā ʿāşıḳı uğratmayasın dāʾireye
8. Vāʿiẓā mesʾele-i ʿaşḳi̱ bu taḥri̱c degül

ʿāşık:

ʿāşıḳı: -ı
Mısra: **7**
Âşık, seven.

7. Ne revā ʿāşıḳı uğratmayasın dāʾireye
8. Vāʿiẓā mesʾele-i ʿaşḳi̱ bu taḥri̱c degül

vāʿiẓā:

Vāʿiẓā:
Mısra: **8**
Ey vaiz.

7. Ne revā ʿāşıḳı uğratmayasın dāʾireye
8. Vāʿiẓā mesʾele-i ʿaşḳi̱ bu taḥri̱c degül

bu:

bu:
Mısra: **8**
Bu, işaret zamiri.

7. Ne revā ʿāşıḳı uğratmayasın dāʾireye
8. Vāʿiẓā mesʾele-i ʿaşḳi̱ bu taḥri̱c degül

taḥri̱c:

taḥri̱c:
Mısra: **8**
Meydana çıkma.

7. Ne revā ʿāşıḳı uğratmayasın dāʾireye
8. Vāʿiẓā mesʾele-i ʿaşḳi̱ bu taḥri̱c degül

yaḥyā':

Yaḥyā'yı: -yı
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ser-girān eyledi Yaḥyā'yı ḫumār -ı firḳat
10. Sāḳiyā ṣubḥ gelüp sāġarı ṣun iç degül

sāḳiyā:

Sāḳiyā:
Mısra: **10**
Ey içki dağıtan!

9. Ser-girān eyledi Yaḥyā'yı ḫumār -ı firḳat
10. Sāḳiyā ṣubḥ gelüp sāġarı ṣun iç degül

ṣubḥ:

ṣubḥ:
Mısra: **10**
Sabah

9. Ser-girān eyledi Yaḥyā'yı ḫumār -ı firḳat
10. Sāḳiyā ṣubḥ gelüp sāġarı ṣun iç degül

gel:

gelüp: -üp
Mısra: **10**
Geldiği zaman.

9. Ser-girān eyledi Yaḥyā'yı ḫumār -ı firḳat
10. Sāḳiyā ṣubḥ gelüp sāġarı ṣun iç degül

sāġar:

sāġarı: -ı
Mısra: **10**
kadeh ‖ şarap

9. Ser-girān eyledi Yaḥyā'yı ḫumār -ı firḳat
10. Sāḳiyā ṣubḥ gelüp sāġarı ṣun iç degül

ṣun:

ṣun:
Mısra: **10**
uzatmak, vermek ‖ arzetmek

9. Ser-girān eyledi Yaḥyā'yı ḫumār -ı firḳat
10. Sāḳiyā ṣubḥ gelüp sāġarı ṣun iç degül

bāʿiŝ-i fitne:

bāʿiŝ-i fitne: -
Mısra: **1**
Fitne sebebi.

1. Bāʿiŝ-i fitne hemān kākül-i pür-piç degül
2. Deheni yoġ idecekdür neçemuz hịç degül

kākül-i pür-piç:

kākül-i pür-piç: -
Mısra: **1**
Kıvrım kıvrım olan kakül.

1. Bāʿiŝ-i fitne hemān kākül-i pür-piç degül
2. Deheni yoġ idecekdür neçemuz hịç degül

deheni yoġ idecekdür:

deheni yoġ idecekdür: -
Mısra: **2**
Ağzını yok olacak kadar kapalı tutmak II ağzını yok etmek II konuşmamak.

1. Bāʿiŝ-i fitne hemān kākül-i pür-piç degül
2. Deheni yoġ idecekdür neçemuz hịç degül

hịç degül:

hịç degül: -
Mısra: **2**
Asla değil, şiddetle reddetmek

1. Bāʿiŝ-i fitne hemān kākül-i pür-piç degül
2. Deheni yoġ idecekdür neçemuz hịç degül

Ṣafḥa-i sinemi:

Ṣafḥa-i sịnemi: -
Mısra: **3**
gögüs, göğüs sayfası

3. Ṣafḥa-i sịnemi bir vech ile çizdüm ki görüp
4. Ehl-i taḳvịm didi bildigümüz zịc degül

ehl-i taḳvim:

ehl-i taḳvịm: -
Mısra: **4**
Mevsimler ve vakitleri düzenlemek için oluşturulan defterin erbabı II zamanı ve mevsimleri hesaplamakta erbap kimse.

3. Ṣafḥa-i sịnemi bir vech ile çizdüm ki görüp
4. Ehl-i taḳvịm didi bildigümüz zịc degül

şeyh-i şehrüñ:

şeyḫ-i şehrüñ: -
Mısra: **5**
Şehrin yaşlısı.

5. Geçme meyden işidüp pendini şeyḫ-i şehrüñ
6. Bir iki gün hele ʿayş eyle daḫı giç degül

pendini işidüp:

pendini işidüp: -
Mısra: **5**
Öğüdünü dinlemek II nasihatine uymak.

5. Geçme meyden işidüp pendini şeyḫ-i şehrüñ
6. Bir iki gün hele ʿayş eyle daḫı giç degül

ʿayş eyle:

ʿayş eyle: -
Mısra: **6**
zevk u safâ sürmek

5. Geçme meyden işidüp pendini şeyḫ-i şehrüñ
6. Bir iki gün hele ʿayş eyle daḫı giç degül

bir iki gün:

bir iki gün: -
Mısra: **6**
Kısa bir zaman dilimi II bir kaç gün.

5. Geçme meyden işidüp pendini şeyḫ-i şehrüñ
6. Bir iki gün hele ʿayş eyle daḫı giç degül

mes'ele-i ʿaşḳi:

mes'ele-i ʿaşḳị: -
Mısra: **8**
Aşk meselesi.

7. Ne revā ʿāşıḳı uġratmayasın dā'ireye
8. Vāʿiẓā mes'ele-i ʿaşḳị bu taḥrịc degül

dāʿireye uġratmayasın:

dāʿireye uġratmayasın: -
Mısra: **7**
Oyuna getirmek II kandırmak.

7. Ne revā ʿāşıḳı uġratmayasın dā'ireye
8. Vāʿiẓā mes'ele-i ʿaşḳị bu taḥrịc degül

ser-girān eyledi:

ser-girān eyledi: -
Mısra: **9**
Çok sarhoş yapmak.

9. Ser-girān eyledi Yaḥyā'yı ḫumār -ı firḳat
10. Sāḳiyā ṣubḥ gelüp sāġarı ṣun iç degül

humār -ı firḳat:

ḫumār -ı firḳat: -
Mısra: **9**
Ayrılığın baş ağrısı.

9. Ser-girān eyledi Yaḥyā'yı ḫumār -ı firḳat
10. Sāḳiyā ṣubḥ gelüp sāġarı ṣun iç degül

iç degül:

iç degül: -
Mısra: **10**
İçme!

9. Ser-girān eyledi Yaḥyā'yı ḫumār -ı firḳat
10. Sāḳiyā ṣubḥ gelüp sāġarı ṣun iç degül

bir:

Bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bir āşūb-ı cihān bir fitne-i devrāna dil virdüm
2. Vefā itmezse de böyle sitemkār olmaya dirdüm

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bir āşūb-ı cihān bir fitne-i devrāna dil virdüm
2. Vefā itmezse de böyle sitemkār olmaya dirdüm

de:

de:
Mısra: **2**
Bağlaç, dahi.

1. Bir āşūb-ı cihān bir fitne-i devrāna dil virdüm
2. Vefā itmezse de böyle sitemkār olmaya dirdüm

de:
Mısra: **10**
dahi, de (bağlaç)

9. Ġıdā-yı rūḥdur cānān ile cān ṣoḥbetin itmek
10. İreydüm ben de Yaḥyā niʿmet-i vaṣla ne ġam yirdüm

böyle:

böyle:
Mısra: **2**
Böyle, bu şekilde

1. Bir āşūb-ı cihān bir fitne-i devrāna dil virdüm
2. Vefā itmezse de böyle sitemkār olmaya dirdüm

di:

dirdüm: -rdüm
Mısra: **2**
Söylemek.

1. Bir āşūb-ı cihān bir fitne-i devrāna dil virdüm
2. Vefā itmezse de böyle sitemkār olmaya dirdüm

dirdüm: -rdüm
Mısra: **5**
Söylemek.

5. İrem dirdüm viṣāli bāġına ol şāh-ı ḫūbānuñ
6. Bi̇-ḥamdi'llāh müyesser oldı aña ölmeden irdüm

Ṭururken:

Ṭururken:
Mısra: **3**
Dururken II Varken

3. Ṭururken cāme-i ten rūḥa rāḥat var mı ʿālemde
4. Ṭutalum kim ṣoyundum Ḳays-ı şeydā şekline girdüm

rūḥ:

rūḥa: -a
Mısra: **3**
Can II ruh.

3. Ṭururken cāme-i ten rūḥa rāḥat var mı ʿālemde
4. Ṭutalum kim ṣoyundum Ḳays-ı şeydā şekline girdüm

rāḥat:

rāḥat:
Mısra: **3**
İç huzuru, gönül ferahlığı.

3. Ṭururken cāme-i ten rūḥa rāḥat var mı ʿālemde
4. Ṭutalum kim ṣoyundum Ḳays-ı şeydā şekline girdüm

ʿālem:

ʿālemde: -de
Mısra: **3**
kâinat, dünyâ ‖ dünyadaki herkes ve her şey

3. Ṭururken cāme-i ten rūḥa rāḥat var mı ʿālemde
4. Ṭutalum kim ṣoyundum Ḳays-ı şeydā şekline girdüm

ṣoyun:

ṣoyundum: -dum
Mısra: **4**
Çırılçıplak olmak II Manevi fazlalıklardan arınmak, kurtulmak; ruh temizliği

3. Ṭururken cāme-i ten rūḥa rāḥat var mı ʿālemde
4. Ṭutalum kim ṣoyundum Ḳays-ı şeydā şekline girdüm

İrem:

İrem:
Mısra: **5**
İrem bağı; cennet bahçesi.

5. İrem dirdüm viṣāli bāġına ol şāh-ı ḫūbānuñ
6. Bi̇-ḥamdi'llāh müyesser oldı aña ölmeden irdüm

ol:

ol:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. İrem dirdüm viṣāli bāġına ol şāh-ı ḫūbānuñ
6. Bi̇-ḥamdi'llāh müyesser oldı aña ölmeden irdüm

bi-ḥamdi'llāh:

Bi̇-ḥamdi'llāh:
Mısra: **6**
Allah'a şükürler olsun

5. İrem dirdüm viṣāli bāġına ol şāh-ı ḫūbānuñ
6. Bi̇-ḥamdi'llāh müyesser oldı aña ölmeden irdüm

aña:

aña:
Mısra: **6**
Ona.

5. İrem dirdüm viṣāli bāġına ol

şāh-ı ḫūbānuñ
6. Bį-ḥamdi'llāh müyesser oldı aña ölmeden irdüm

ölmeden:

ölmeden:
Mısra: **6**
Ölmeden önce.

5. İrem dirdüm viṣāli bāġına ol şāh-ı ḫūbānuñ
6. Bį-ḥamdi'llāh müyesser oldı aña ölmeden irdüm

ir:

irdüm: -düm
Mısra: **6**
Ulaşmak.

5. İrem dirdüm viṣāli bāġına ol şāh-ı ḫūbānuñ
6. Bį-ḥamdi'llāh müyesser oldı aña ölmeden irdüm

i:

idi: -di
Mısra: **7**
İ- yardımcı fiili.

7. Dil-i āvāre ber-ḳayd olmuş idi baña demlerle
8. Ḫalāṣ oldum hele ben anı zülf-i yāre ṭaşırdum

baña:

baña:
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

7. Dil-i āvāre ber-ḳayd olmuş idi baña demlerle
8. Ḫalāṣ oldum hele ben anı zülf-i yāre ṭaşırdum

dem:

demlerle: -ler, -le
Mısra: **7**
Nefes II an II kan.

7. Dil-i āvāre ber-ḳayd olmuş idi baña demlerle
8. Ḫalāṣ oldum hele ben anı zülf-i yāre ṭaşırdum

hele:

hele:
Mısra: **8**
Özellikle

7. Dil-i āvāre ber-ḳayd olmuş idi baña demlerle
8. Ḫalāṣ oldum hele ben anı zülf-i yāre ṭaşırdum

ben:

ben:
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Dil-i āvāre ber-ḳayd olmuş idi baña demlerle
8. Ḫalāṣ oldum hele ben anı zülf-i yāre ṭaşırdum

ben:
Mısra: **10**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Ġıḍā-yı rūḥdur cānān ile cān ṣoḥbetin itmek
10. İreydüm ben de Yaḥyā niʿmet-i vaṣla ne ġam yirdüm

anı:

anı:
Mısra: **8**
Onu

7. Dil-i āvāre ber-ḳayd olmuş idi baña demlerle
8. Ḫalāṣ oldum hele ben anı zülf-i yāre ṭaşırdum

ṭaşı:

ṭaşırdum: -rdum
Mısra: **8**
taşımak

7. Dil-i āvāre ber-ḳayd olmuş idi baña demlerle
8. Ḫalāṣ oldum hele ben anı zülf-i yāre ṭaşırdum

cānān:

cānān:
Mısra: **9**
sevgili.

9. Ġıḍā-yı rūḥdur cānān ile cān ṣoḥbetin itmek
10. İreydüm ben de Yaḥyā niʿmet-i vaṣla ne ġam yirdüm

ile:

ile:
Mısra: **9**
birlikte

9. Ġıḍā-yı rūḥdur cānān ile cān ṣoḥbetin itmek
10. İreydüm ben de Yaḥyā niʿmet-i vaṣla ne ġam yirdüm

cān:

cān:
Mısra: **9**
Can II varlık.

9. Ġıḍā-yı rūḥdur cānān ile cān ṣoḥbetin itmek
10. İreydüm ben de Yaḥyā niʿmet-i vaṣla ne ġam yirdüm

İr:

İreydüm: -eydüm
Mısra: **10**
Ulaşmak.

9. Ġıḍā-yı rūḥdur cānān ile cān ṣoḥbetin itmek
10. İreydüm ben de Yaḥyā niʿmet-i vaṣla ne ġam yirdüm

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ġıḍā-yı rūḥdur cānān ile cān ṣoḥbetin itmek
10. İreydüm ben de Yaḥyā niʿmet-i vaṣla ne ġam yirdüm

āşūb-ı cihān:

āşūb-ı cihān: -
Mısra: **1**
Dünyayı karıştıran II sevgili.

1. Bir āşūb-ı cihān bir fitne-i devrāna dil virdüm
2. Vefā itmezse de böyle sitemkār olmaya dirdüm

fitne-i devrāna:

fitne-i devrāna: -
Mısra: **1**
Zamanın/dünyanın ortalığı karıştıranı II sevgili.

1. Bir āşūb-ı cihān bir fitne-i devrāna dil virdüm
2. Vefā itmezse de böyle sitemkār olmaya dirdüm

dil virdüm:

dil virdüm: -
Mısra: **1**
Gönül vermek, sevmek

1. Bir āşūb-ı cihān bir fitne-i devrāna dil virdüm
2. Vefā itmezse de böyle sitemkār olmaya dirdüm

vefā itmezse:

***vefā itmezse:* -**
Mısra: **2**
Sevgi, sadakat göstermemek.

1. Bir āşūb-ı cihān bir fitne-i devrāna dil virdüm
2. Vefā itmezse de böyle sitemkār olmaya dirdüm

sitemkār olmaya:

***sitemkār olmaya:* -**
Mısra: **2**
Zālim olmamak.

1. Bir āşūb-ı cihān bir fitne-i devrāna dil virdüm
2. Vefā itmezse de böyle sitemkār olmaya dirdüm

cāme-i ten:

***cāme-i ten:* -**
Mısra: **3**
ten elbisesi

3. Ṭururken cāme-i ten rūḥa rāḥat var mı ʿālemde
4. Ṭutalum kim ṣoyundum Ḳays-ı şeydā şekline girdüm

var mı:

***var mı:* -**
Mısra: **3**
Var mı? II yok.

3. Ṭururken cāme-i ten rūḥa rāḥat var mı ʿālemde
4. Ṭutalum kim ṣoyundum Ḳays-ı şeydā şekline girdüm

Ṭutalum kim:

***Ṭutalum kim:* -**
Mısra: **4**
Farzedelim ki.

3. Ṭururken cāme-i ten rūḥa rāḥat var mı ʿālemde
4. Ṭutalum kim ṣoyundum Ḳays-ı şeydā şekline girdüm

Ḳays-ı şeydā:

***Ḳays-ı şeydā:* -**
Mısra: **4**
Çılgın Kays II Leyla ve Mecnun hikayesindeki erkek kahraman olan çılgın Kays.

3. Ṭururken cāme-i ten rūḥa rāḥat var mı ʿālemde
4. Ṭutalum kim ṣoyundum Ḳays-ı şeydā şekline girdüm

şekline girdüm:

***şekline girdüm:* -**
Mısra: **4**
Kılığına bürünmek II dönüşmek.

3. Ṭururken cāme-i ten rūḥa rāḥat var mı ʿālemde
4. Ṭutalum kim ṣoyundum Ḳays-ı şeydā şekline girdüm

viṣāli bāğına:

***viṣāli bāğına:* -**
Mısra: **5**
Kavuşma bağı.

5. İrem dirdüm viṣāli bāğına ol şāh-ı ḫūbānuñ
6. Bi-ḥamdi'llāh müyesser oldı aña ölmeden irdüm

şāh-ı ḫūbānuñ:

***şāh-ı ḫūbānuñ:* -**
Mısra: **5**
Güzeller sultânı, Sevgili

5. İrem dirdüm viṣāli bāğına ol şāh-ı ḫūbānuñ
6. Bi-ḥamdi'llāh müyesser oldı aña ölmeden irdüm

müyesser oldı:

***müyesser oldı:* -**
Mısra: **6**
Nasip olmak.

5. İrem dirdüm viṣāli bāğına ol şāh-ı ḫūbānuñ
6. Bi-ḥamdi'llāh müyesser oldı aña ölmeden irdüm

dil-i āvāre:

***dil-i āvāre:* -**
Mısra: **7**
Dağınık, perişan gönül.

7. Dil-i āvāre ber-ḳayd olmuş idi baña demlerle
8. Ḫalāṣ oldum hele ben anı zülf-i yāre ṭaşırdum

ber-ḳayd olmuş:

***ber-ḳayd olmuş:* -**
Mısra: **7**
Bağlanmak II zincirlenmek.

7. Dil-i āvāre ber-ḳayd olmuş idi baña demlerle
8. Ḫalāṣ oldum hele ben anı zülf-i yāre ṭaşırdum

Ḫalāṣ oldum:

***Ḫalāṣ oldum:* -**
Mısra: **8**
Kurtulmak

7. Dil-i āvāre ber-ḳayd olmuş idi baña demlerle
8. Ḫalāṣ oldum hele ben anı zülf-i yāre ṭaşırdum

zülf-i yāre:

***zülf-i yāre:* -**
Mısra: **8**
Sevgilinin saçı.

7. Dil-i āvāre ber-ḳayd olmuş idi baña demlerle
8. Ḫalāṣ oldum hele ben anı zülf-i yāre ṭaşırdum

niʿmet-i vaṣla:

***niʿmet-i vaṣla:* -**
Mısra: **10**
Kavuşma nimeti.

9. Ġıḍā-yı rūḥdur cānān ile cān ṣoḥbetin itmek
10. İreydüm ben de Yaḥyā niʿmet-i vaṣla ne ġam yirdüm

ne ġam yirdüm:

***ne ġam yirdüm:* -**
Mısra: **10**
Gam yemem II bundan böyle bir şey istemem.

9. Ġıḍā-yı rūḥdur cānān ile cān ṣoḥbetin itmek
10. İreydüm ben de Yaḥyā niʿmet-i vaṣla ne ġam yirdüm

Ġıḍā-yı rūḥdur:

***Ġıḍā-yı rūḥdur:* -**
Mısra: **9**
Ruhun gıdası.

9. Ġıḍā-yı rūḥdur cānān ile cān ṣoḥbetin itmek
10. İreydüm ben de Yaḥyā niʿmet-i vaṣla ne ġam yirdüm

ṣoḥbetin itmek:

***ṣoḥbetin itmek:* -**
Mısra: **9**
Sohbet etmek II tartışmak.

9. Ġıḍā-yı rūḥdur cānān ile cān ṣoḥbetin itmek
10. İreydüm ben de Yaḥyā niʿmet-i vaṣla ne ġam yirdüm

söylemez:

Söylemez:
Mısra: **1**
Söylememek.

1. Söylemez diyü yirilmez o büt-i si̱m-endām
2. Ẕerrece söz yiri yoḳ anda budur ḥaḳḳ-ı kelām

diyü:

diyü:
Mısra: **1**
Diyerek, deyip.

1. Söylemez diyü yirilmez o büt-i si̱m-endām
2. Ẕerrece söz yiri yoḳ anda budur ḥaḳḳ-ı kelām

yiril:

yirilmez: -mez
Mısra: **1**
Eleştirilmek.

1. Söylemez diyü yirilmez o büt-i si̱m-endām
2. Ẕerrece söz yiri yoḳ anda budur ḥaḳḳ-ı kelām

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Söylemez diyü yirilmez o büt-i si̱m-endām
2. Ẕerrece söz yiri yoḳ anda budur ḥaḳḳ-ı kelām

anda:

anda:
Mısra: **2**
Onda.

1. Söylemez diyü yirilmez o büt-i si̱m-endām
2. Ẕerrece söz yiri yoḳ anda budur ḥaḳḳ-ı kelām

ḫaṭṭ:

ḫaṭṭ:
Mısra: **3**
Ayva tüyü.

3. Ṣafḥa-i ḫaddine ḫaṭṭ geldügin işʿār itmiş
4. Gönderüp ʿāşıḳına māye-i müşgin-erḳām

gel:

geldügin: -dügin
Mısra: **3**
Gelmek II çıkmak.

3. Ṣafḥa-i ḫaddine ḫaṭṭ geldügin işʿār itmiş
4. Gönderüp ʿāşıḳına māye-i müşgin-erḳām

gönder:

Gönderüp: -üp
Mısra: **4**
Göndermek II yollamak.

3. Ṣafḥa-i ḫaddine ḫaṭṭ geldügin işʿār itmiş
4. Gönderüp ʿāşıḳına māye-i müşgin-erḳām

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳına: -ına
Mısra: **4**
Âşık, seven.

3. Ṣafḥa-i ḫaddine ḫaṭṭ geldügin işʿār itmiş
4. Gönderüp ʿāşıḳına māye-i müşgin-erḳām

ise:

iseñ: -ñ
Mısra: **6**
koşul edatı

5. Ne ʿaceb rūşen olur ṣaḥn-ı serāy-ı ʿişret
6. Her ne yanına naẓar eyler iseñ ṣāfī cām

ṣāfī:

ṣāfī:
Mısra: **6**
Saf, halis

5. Ne ʿaceb rūşen olur ṣaḥn-ı serāy-ı ʿişret
6. Her ne yanına naẓar eyler iseñ ṣāfī cām

cām:

cām:
Mısra: **6**
Kadeh.

5. Ne ʿaceb rūşen olur ṣaḥn-ı serāy-ı ʿişret
6. Her ne yanına naẓar eyler iseñ ṣāfī cām

saña:

Saña:
Mısra: **7**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

7. Saña kim ḳarşu ṭurur bu yürüyüşle şāhum
8. Ḥaḳḳ bu kim ṭurfa-reviş özge levendāne ḫırām

kim:

kim:
Mısra: **7**
Her kim.

7. Saña kim ḳarşu ṭurur bu yürüyüşle şāhum
8. Ḥaḳḳ bu kim ṭurfa-reviş özge levendāne ḫırām

bu:

bu:
Mısra: **7**
bu, işaret sıfatı

7. Saña kim ḳarşu ṭurur bu yürüyüşle şāhum
8. Ḥaḳḳ bu kim ṭurfa-reviş özge levendāne ḫırām

yürüyüş:

yürüyüşle: -le
Mısra: **7**
yürüme II yürüme biçimi

7. Saña kim ḳarşu ṭurur bu yürüyüşle şāhum
8. Ḥaḳḳ bu kim ṭurfa-reviş özge levendāne ḫırām

şāhum:

şāhum:
Mısra: **7**
Sultânım! Sevgilim!

7. Saña kim ḳarşu ṭurur bu yürüyüşle şāhum
8. Ḥaḳḳ bu kim ṭurfa-reviş özge levendāne ḫırām

ṭurfa:

ṭurfa-reviş:
Mısra: **8**
Tuhaf gidiş II tuhaf tarz, tavır.

7. Saña kim ḳarşu ṭurur bu yürüyüşle şāhum
8. Ḥaḳḳ bu kim ṭurfa-reviş özge levendāne ḫırām

özge:

özge:
Mısra: **8**
Başka, diğer.

7. Saña kim ḳarşu ṭurur bu yürüyüşle şāhum
8. Ḥaḳḳ bu kim ṭurfa-reviş özge levendāne ḫırām

levendāne:

levendāne:
Mısra: **8**
Yiğitçe.

7. Saña kim ḳarşu ṭurur bu yürüyüşle şāhum
8. Ḥaḳḳ bu kim ṭurfa-reviş özge levendāne ḫırām

hırām:

ḫırām:
Mısra: **8**
Salınış ‖ naz ve edalı yürüyüş.

7. Saña kim ḳarşu ṭurur bu yürüyüşle şāhum
8. Ḥaḳḳ bu kim ṭurfa-reviş özge levendāne ḫırām

Şimdi:

Şimdi:
Mısra: **9**
Şimdi II artık.

9. Şimdi yanmaḳda ġam-ı ḫaṭṭuñ ile Yaḥyāveş
10. Daḫı çoḳ puḫte olur pādişehim ʻanber-i ḫām

yanmak:

yanmaḳda: -da
Mısra: **9**
Yanmak II yakılmak.

9. Şimdi yanmaḳda ġam-ı ḫaṭṭuñ ile Yaḥyāveş
10. Daḫı çoḳ puḫte olur pādişehim ʻanber-i ḫām

ile:

ile:
Mısra: **9**
-den dolayı II ile.

9. Şimdi yanmaḳda ġam-ı ḫaṭṭuñ ile Yaḥyāveş
10. Daḫı çoḳ puḫte olur pādişehim ʻanber-i ḫām

yahyāveş:

Yaḥyāveş:
Mısra: **9**
Yahya gibi

9. Şimdi yanmaḳda ġam-ı ḫaṭṭuñ ile Yaḥyāveş
10. Daḫı çoḳ puḫte olur pādişehim ʻanber-i ḫām

dahı:

Daḫı:
Mısra: **10**
daha

9. Şimdi yanmaḳda ġam-ı ḫaṭṭuñ ile Yaḥyāveş
10. Daḫı çoḳ puḫte olur pādişehim ʻanber-i ḫām

çok:

çoḳ:
Mısra: **10**
Çok

9. Şimdi yanmaḳda ġam-ı ḫaṭṭuñ ile Yaḥyāveş
10. Daḫı çoḳ puḫte olur pādişehim ʻanber-i ḫām

puhte:

puḫte:
Mısra: **10**
Kıvama gelmiş,olgun II pişmiş.

9. Şimdi yanmaḳda ġam-ı ḫaṭṭuñ ile Yaḥyāveş
10. Daḫı çoḳ puḫte olur pādişehim ʻanber-i ḫām

ol:

olur: -ur
Mısra: **10**
Olmak.

9. Şimdi yanmaḳda ġam-ı ḫaṭṭuñ ile Yaḥyāveş
10. Daḫı çoḳ puḫte olur pādişehim ʻanber-i ḫām

pādişeh:

pādişehim: -im
Mısra: **10**
padişah. ‖ sevgili.

9. Şimdi yanmaḳda ġam-ı ḫaṭṭuñ ile Yaḥyāveş
10. Daḫı çoḳ puḫte olur pādişehim ʻanber-i ḫām

büt-i sim-endām:

büt-i sim-endām: -
Mısra: **1**
Gümüşten boya posa sahip put kadar güzel sevgili.

1. Söylemez diyü yirilmez o büt-i sim-endām
2. Ẓerrece söz yiri yoḳ anda budur ḥaḳḳ-ı kelām

Şafha-i ḫaddine:

Ṣafḥa-i ḫaddine: -
Mısra: **3**
Yanağının sayfası.

3. Ṣafḥa-i ḫaddine ḫaṭṭ geldügin işʿār itmiş
4. Gönderüp ʿāşıḳına māye-i müşgin-erḳām

māye-i müşgin-erkām:

māye-i müşgin-erḳām: -
Mısra: **4**
Misk kokulu rakamlar sermayesi II misk kokulu rakamlar cevheri.

3. Ṣafḥa-i ḫaddine ḫaṭṭ geldügin işʿār itmiş
4. Gönderüp ʿāşıḳına māye-i müşgin-erḳām

şahn-ı serāy-ı ʿişret:

ṣaḥn-ı serāy-ı ʿişret: -
Mısra: **5**
Yeme içme sarayının olduğu yer II meclis.

5. Ne ʿaceb rūşen olur ṣaḥn-ı serāy-ı ʿişret
6. Her ne yanına naẓar eyler iseñ ṣāfī cām

nazar eyler:

naẓar eyler: -
Mısra: **6**
Bakmak.

5. Ne ʿaceb rūşen olur ṣaḥn-ı serāy-ı ʿişret
6. Her ne yanına naẓar eyler iseñ ṣāfī cām

Zerrece söz yiri yok:

Ẓerrece söz yiri yoḳ: -
Mısra: **2**
Zerre kadar söz söylemeye gerek yok. II azıcık bile söz söylemeye gerek. yok.

1. Söylemez diyü yirilmez o büt-i sim-endām
2. Ẓerrece söz yiri yoḳ anda budur ḥaḳḳ-ı kelām

ḥaḳḳ-ı kelām budur:

ḥaḳḳ-ı kelām budur: -
Mısra: **2**
Sözün doğrusu budur.

1. Söylemez diyü yirilmez o büt-i sim-endām
2. Ẕerrece söz yiri yoḳ anda budur ḥaḳḳ-ı kelām

iş'ār itmiş:

iş'ār itmiş: -
Mısra: **3**
Bildirmek II bildirilmek.

3. Ṣafḥa-i ḥaddine ḫaṭṭ geldügin iş'ār itmiş
4. Gönderüp 'āşıḳına māye-i müşgin-erḳām

ne 'aceb:

ne 'aceb: -
Mısra: **5**
Ne biçim! III nasıl bir!

5. Ne 'aceb rūşen olur ṣaḥn-ı serāy-ı 'işret
6. Her ne yanına naẓar eyler iseñ ṣāfī cām

rūşen olur:

rūşen olur: -
Mısra: **5**
Aydınlanmak.

5. Ne 'aceb rūşen olur ṣaḥn-ı serāy-ı 'işret
6. Her ne yanına naẓar eyler iseñ ṣāfī cām

her ne yanına:

her ne yanına: -
Mısra: **6**
Her ne taraf.

5. Ne 'aceb rūşen olur ṣaḥn-ı serāy-ı 'işret
6. Her ne yanına naẓar eyler iseñ ṣāfī cām

ḳarşu ṭurur:

ḳarşu ṭurur: -
Mısra: **7**
Karşısında durmak, rakip olmak.

7. Saña kim ḳarşu ṭurur bu yürüyüşle şāhum
8. Ḥaḳḳ bu kim ṭurfa-reviş özge levendāne ḫırām

Ḥaḳḳ bu kim:

Ḥaḳḳ bu kim: -
Mısra: **8**
Gerçek bu ki II doğrusu bu ki.

7. Saña kim ḳarşu ṭurur bu yürüyüşle şāhum
8. Ḥaḳḳ bu kim ṭurfa-reviş özge levendāne ḫırām

ġam-ı ḫaṭṭuñ:

ġam-ı ḫaṭṭuñ: -
Mısra: **9**
ayva tüylerinin kederi

9. Şimdi yanmaḳda ġam-ı ḫaṭṭuñ ile Yaḥyāveş
10. Daḫı çoḳ puḫte olur pādişehim 'anber-i ḫām

'anber-i ḫām:

'anber-i ḫām: -
Mısra: **10**
Kıvrımlı amber.

9. Şimdi yanmaḳda ġam-ı ḫaṭṭuñ ile Yaḥyāveş
10. Daḫı çoḳ puḫte olur pādişehim 'anber-i ḫām

yaḳ:

Yaḳdı: -dı
Mısra: **1**
Yakmak II tutuşturmak.

1. Yaḳdı gül āteşini cüñbüş-i dāmān-ı nesim
2. Bülbül-i bāġ olur var ise mihmān-ı nesim

ol:

olur: -ur
Mısra: **2**
Olmak.

1. Yaḳdı gül āteşini cüñbüş-i dāmān-ı nesim
2. Bülbül-i bāġ olur var ise mihmān-ı nesim

Ṭut:

Ṭutdı: -dı
Mısra: **3**
Sarmak II yayılmak.

3. Ṭutdı bezm-i çemeni būy-ı buḫūr-ı Meryem
4. Ḫıḍmetin itdi edā micmere gerdān-ı nesim

Hıḍmet:

Ḫıḍmetin: -in
Mısra: **4**
Hizmet

3. Ṭutdı bezm-i çemeni būy-ı buḫūr-ı Meryem
4. Ḫıḍmetin itdi edā micmere gerdān-ı nesim

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Var mı bir kise tehi şimdi çemen mülkinde
6. Cümle ezhārı ġani eyledi iḥsān-ı nesim

şimdi:

şimdi:
Mısra: **5**
Şimdi II artık.

5. Var mı bir kise tehi şimdi çemen mülkinde
6. Cümle ezhārı ġani eyledi iḥsān-ı nesim

cümle:

Cümle:
Mısra: **6**
Bütün

5. Var mı bir kise tehi şimdi çemen mülkinde
6. Cümle ezhārı ġani eyledi iḥsān-ı nesim

ezhār:

ezhārı: -ı
Mısra: **6**
Çiçekler.

5. Var mı bir kise tehi şimdi çemen mülkinde
6. Cümle ezhārı ġani eyledi iḥsān-ı nesim

Şıġma:

Şıġmadı: -dı
Mısra: **7**
Bir kabın ya da bir yerin içine bütünüyle girememek

7. Şıġmadı ġonceye naḳl eyledi dehliz-i güle
8. Tengdür almadı kālāsını dükkān-ı nesim

ġonce:

ġonceye: -ye
Mısra: **7**
Yaprakları açılmamış gül.

7. Şıġmadı ġonceye naḳl eyledi dehlįz-i güle
8. Tengdür almadı kālāsını dükkān-ı nesįm

teng:

Tengdür: -dür
Mısra: **8**
Dar II küçük.

7. Şıġmadı ġonceye naḳl eyledi dehlįz-i güle
8. Tengdür almadı kālāsını dükkān-ı nesįm

alma:

almadı: -dı
Mısra: **8**
Satın almamak.

7. Şıġmadı ġonceye naḳl eyledi dehlįz-i güle
8. Tengdür almadı kālāsını dükkān-ı nesįm

kālā:

kālāsını: -sını
Mısra: **8**
Kumaş.

7. Şıġmadı ġonceye naḳl eyledi dehlįz-i güle
8. Tengdür almadı kālāsını dükkān-ı nesįm

gibi:

gibi:
Mısra: **9**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. Dil-i Yaḥyā gibi gįsūña nesįm āşüfte
10. Sünbül-i kākül-i ḫoş-būy perįşān-ı nesįm

gisū:

gįsūña: -ña
Mısra: **9**
Omuz üstüne dökülen saç.

9. Dil-i Yaḥyā gibi gįsūña nesįm āşüfte
10. Sünbül-i kākül-i ḫoş-būy perįşān-ı nesįm

nesim:

nesįm:
Mısra: **9**
Rüzgar

9. Dil-i Yaḥyā gibi gįsūña nesįm āşüfte
10. Sünbül-i kākül-i ḫoş-būy perįşān-ı nesįm

āşüfte:

āşüfte:
Mısra: **9**
Karışık, perişan.

9. Dil-i Yaḥyā gibi gįsūña nesįm āşüfte
10. Sünbül-i kākül-i ḫoş-būy perįşān-ı nesįm

cünbüş-i dāmān-ı nesim:

cünbüş-i dāmān-ı nesįm: -
Mısra: **1**
Sabah rüzgarının cümbüşlü, eğlenceli eteği.

1. Yaḳdı gül āteşini cüñbüş-i dāmān-ı nesįm
2. Bülbül-i bāġ olur var ise mihmān-ı nesįm

bülbül-i bāġ:

bülbül-i bāġ: -
Mısra: **2**
Bahçenin bülbülü.

1. Yaḳdı gül āteşini cüñbüş-i dāmān-ı nesįm
2. Bülbül-i bāġ olur var ise mihmān-ı nesįm

mihmān-ı nesim:

mihmān-ı nesįm: -
Mısra: **2**
Nesim rüzgarının misafiri.

1. Yaḳdı gül āteşini cüñbüş-i dāmān-ı nesįm
2. Bülbül-i bāġ olur var ise mihmān-ı nesįm

bezm-i çemeni:

bezm-i çemeni: -
Mısra: **3**
Çimenlik meclisi II seyir II toplanma yeri.

3. Ṭutdı bezm-i çemeni būy-ı buḫūr-ı Meryem
4. Ḫıdmetin itdi edā micmere gerdān-ı nesįm

būy-ı buhūr-ı meryem:

būy-ı buḫūr-ı meryem: -
Mısra: **3**
Çuha çiçeğinin kokusu II çiçekli, kokulu, bazı bitkileri karıştırılarak buhur suyu denen güzel kokulu suyun elde edilmesinde kullanılan bitkinin kokusu.

3. Ṭutdı bezm-i çemeni būy-ı buḫūr-ı Meryem
4. Ḫıdmetin itdi edā micmere gerdān-ı nesįm

iḥsān-ı nesim:

iḥsān-ı nesįm: -
Mısra: **6**
Nesim rüzgarının ihsanı, cömertliği.

5. Var mı bir kįse tehį şimdi çemen mülkinde
6. Cümle ezhārı ġanį eyledi iḥsān-ı nesįm

naḳl eyledi:

naḳl eyledi: -
Mısra: **7**
Aktarmak.

7. Şıġmadı ġonceye naḳl eyledi dehlįz-i güle
8. Tengdür almadı kālāsını dükkān-ı nesįm

dehliz-i güle:

dehlįz-i güle: -
Mısra: **7**
Gülün derinlikleri. II gülün yaprakları arasındaki boşluklar.

7. Şıġmadı ġonceye naḳl eyledi dehlįz-i güle
8. Tengdür almadı kālāsını dükkān-ı nesįm

dükkān-ı nesim:

dükkān-ı nesįm: -
Mısra: **8**
Nesim rüzgarının dükkanı.

7. Şıġmadı ġonceye naḳl eyledi dehlįz-i güle
8. Tengdür almadı kālāsını dükkān-ı nesįm

dil-i yaḥyā:

dil-i yaḥyā: -
Mısra: **9**
Yahya'nın gönlü

9. Dil-i Yaḥyā gibi gīsūña nesīm āşüfte
10. Sünbül-i kākül-i ḫoş-būy perīşān-ı nesīm

---

sünbül-i kākül-i hoş-būy:

sünbül-i kākül-i ḫoş-būy: -
Mısra: **10**
Sümbül saçların kakülünün hoş kokusu.

9. Dil-i Yaḥyā gibi gīsūña nesīm āşüfte
10. Sünbül-i kākül-i ḫoş-būy perīşān-ı nesīm

---

perīşān-ı nesim:

perīşān-ı nesīm: -
Mısra: **10**
Dağınık, karmakarışık olan hafif esintili rüzgar.

9. Dil-i Yaḥyā gibi gīsūña nesīm āşüfte
10. Sünbül-i kākül-i ḫoş-būy perīşān-ı nesīm

---

gül āteşini:

gül āteşini: -
Mısra: **1**
Gülün ateşi.

1. Yaḳdı gül āteşini cüñbüş-i dāmān-ı nesīm
2. Bülbül-i bāġ olur var ise mihmān-ı nesīm

---

var ise:

var ise: -
Mısra: **2**
Var ise II mevcut ise.

1. Yaḳdı gül āteşini cüñbüş-i dāmān-ı nesīm
2. Bülbül-i bāġ olur var ise mihmān-ı nesīm

---

micmere gerdān-ı nesim:

micmere gerdān-ı nesīm: -
Mısra: **4**
Buhurdanlık dolaştıran hafif esen rüzgar.

3. Ṭutdı bezm-i çemeni būy-ı buḫūr-ı Meryem
4. Ḫıdmetin itdi edā micmere gerdān-ı nesīm

---

edā itdi:

edā itdi: -
Mısra: **4**
Yerine getirmek II yapmak.

3. Ṭutdı bezm-i çemeni būy-ı buḫūr-ı Meryem
4. Ḫıdmetin itdi edā micmere gerdān-ı nesīm

çemen mülkinde:

çemen mülkinde: -
Mısra: **5**
Yeşillik, çemenlik ülkesi.

5. Var mı bir kīse tehī şimdi çemen mülkinde
6. Cümle ezhārı ġanī eyledi iḥsān-ı nesīm

---

var mı:

var mı: -
Mısra: **5**
Var mı? II yok.

5. Var mı bir kīse tehī şimdi çemen mülkinde
6. Cümle ezhārı ġanī eyledi iḥsān-ı nesīm

---

tehi kise:

tehī kīse: -
Mısra: **5**
boş kese

5. Var mı bir kīse tehī şimdi çemen mülkinde
6. Cümle ezhārı ġanī eyledi iḥsān-ı nesīm

ġani eyledi:

ġanī eyledi: -
Mısra: **6**
Zenginleştirmek, çoğaltmak.

5. Var mı bir kīse tehī şimdi çemen mülkinde
6. Cümle ezhārı ġanī eyledi iḥsān-ı nesīm

---

viṣāl:

viṣāli: -i
Mısra: **1**
Ulaşmak, kavuşmak.

1. El virse viṣāli baña dil-dār elin öpsem
2. Bir devlete irsem yine ḫünkār elin öpsem

---

baña:

baña:
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

1. El virse viṣāli baña dil-dār elin öpsem
2. Bir devlete irsem yine ḫünkār elin öpsem

---

dil-dār:

dil-dār:
Mısra: **1**
Güzel ‖ sevgili

1. El virse viṣāli baña dil-dār elin öpsem
2. Bir devlete irsem yine ḫünkār elin öpsem

---

bir:

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. El virse viṣāli baña dil-dār elin öpsem
2. Bir devlete irsem yine ḫünkār elin öpsem

Bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Bir būse ricā eyledüm āzürde-dil olmuş
6. ‘Afv itse günāhum benüm ol yār elin öpsem

Bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Nerm eylese Yaḥyā o cevānuñ dil-i saḫtın
10. Bir himmet ider şeyḫ-i mededkār elin öpsem

---

devlet:

devlete: -e
Mısra: **2**
mutluluk, talih ‖ makam, haşmet, şan

1. El virse viṣāli baña dil-dār elin öpsem
2. Bir devlete irsem yine ḫünkār elin öpsem

---

ir:

irsem: -sem
Mısra: **2**
Ulaşmak.

1. El virse viṣāli baña dil-dār elin öpsem

2. Bir devlete irsem yine ḫünkār elin öpsem

yine:

yine:
Mısra: **2**
Tekrar.

1. El virse viṣāli baña dil-dār elin öpsem
2. Bir devlete irsem yine ḫünkār elin öpsem

hünkār:

ḫünkār:
Mısra: **2**
Sultan II Sevgili

1. El virse viṣāli baña dil-dār elin öpsem
2. Bir devlete irsem yine ḫünkār elin öpsem

ruhsār:

Ruḫsārumı: -umı
Mısra: **3**
yanak ‖ yüz

3. Ruḫsārumı zerd itdi ġamı ḳāmetümi ḫam
4. Ḫātem gibi bāri hele her bār elin öpsem

ġam:

ġamı: -ı
Mısra: **3**
kaygı, tasa, keder

3. Ruḫsārumı zerd itdi ġamı ḳāmetümi ḫam
4. Ḫātem gibi bāri hele her bār elin öpsem

ḳāmet:

ḳāmetümi: -ümi
Mısra: **3**
Boy, endam.

3. Ruḫsārumı zerd itdi ġamı ḳāmetümi ḫam
4. Ḫātem gibi bāri hele her bār elin öpsem

ham:

ḫam:
Mısra: **3**
Eğri.

3. Ruḫsārumı zerd itdi ġamı ḳāmetümi ḫam
4. Ḫātem gibi bāri hele her bār elin öpsem

Hātem:

Ḫātem:
Mısra: **4**
Yüzük

3. Ruḫsārumı zerd itdi ġamı ḳāmetümi ḫam
4. Ḫātem gibi bāri hele her bār elin öpsem

gibi:

gibi:
Mısra: **4**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Ruḫsārumı zerd itdi ġamı ḳāmetümi ḫam
4. Ḫātem gibi bāri hele her bār elin öpsem

bāri:

bāri:
Mısra: **4**
Bari, hiç olmazsa.

3. Ruḫsārumı zerd itdi ġamı ḳāmetümi ḫam
4. Ḫātem gibi bāri hele her bār elin öpsem

hele:

hele:
Mısra: **4**
Özellikle

3. Ruḫsārumı zerd itdi ġamı ḳāmetümi ḫam
4. Ḫātem gibi bāri hele her bār elin öpsem

būse:

būse:
Mısra: **5**
Öpücük.

5. Bir būse ricā eyledüm āzürde-dil olmuş
6. ʻAfv itse günāhum benüm ol yār elin öpsem

günāh:

günāhum: -um
Mısra: **6**
günah II suç

5. Bir būse ricā eyledüm āzürde-dil olmuş
6. ʻAfv itse günāhum benüm ol yār elin öpsem

ben:

benüm: -üm
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Bir būse ricā eyledüm āzürde-dil olmuş
6. ʻAfv itse günāhum benüm ol yār elin öpsem

ol:

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Bir būse ricā eyledüm āzürde-dil olmuş
6. ʻAfv itse günāhum benüm ol yār elin öpsem

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Pā-būs ricā eylesem ol şāh-ı cihāndan
8. Luṭf eylemege eylese iḳrār elin öpsem

yār:

yār:
Mısra: **6**
Sevgili

5. Bir būse ricā eyledüm āzürde-dil olmuş
6. ʻAfv itse günāhum benüm ol yār elin öpsem

pā-būs:

Pā-būs:
Mısra: **7**
Ayak öpme.

7. Pā-būs ricā eylesem ol şāh-ı cihāndan
8. Luṭf eylemege eylese iḳrār elin öpsem

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Nerm eylese Yaḥyā o cevānuñ dil-i saḫtın
10. Bir himmet ider şeyḫ-i mededkār elin öpsem

o:

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Nerm eylese Yaḥyā o cevānuñ dil-i saḫtın
10. Bir himmet ider şeyḫ-i mededkār elin öpsem

---

cevān:

cevānuñ: -uñ
Mısra: **9**
Genç.

9. Nerm eylese Yaḥyā o cevānuñ dil-i saḫtın
10. Bir himmet ider şeyḫ-i mededkār elin öpsem

---

elin öpsem:

elin öpsem: -
Mısra: **1**
Elini öpmek.

1. El virse viṣāli baña dil-dār elin öpsem
2. Bir devlete irsem yine ḫünkār elin öpsem

elin öpsem: -
Mısra: **2**
Elini öpmek.

1. El virse viṣāli baña dil-dār elin öpsem
2. Bir devlete irsem yine ḫünkār elin öpsem

elin öpsem: -
Mısra: **4**
Elini öpmek.

3. Ruḫsārumı zerd itdi ġamı ḳāmetümi ḫam
4. Ḫātem gibi bāri hele her bār elin öpsem

elin öpsem: -
Mısra: **6**
Elini öpmek.

5. Bir būse ricā eyledüm āzürde-dil olmuş
6. ʻAfv itse günāhum benüm ol yār elin öpsem

elin öpsem: -
Mısra: **8**
Elini öpmek.

7. Pā-būs ricā eylesem ol şāh-ı cihāndan
8. Luṭf eylemege eylese iḳrār elin öpsem

elin öpsem: -
Mısra: **10**
Elini öpmek.

9. Nerm eylese Yaḥyā o cevānuñ dil-i saḫtın
10. Bir himmet ider şeyḫ-i mededkār elin öpsem

---

el virse:

el virse: -
Mısra: **1**
İzin vermek. II elini vermek.

1. El virse viṣāli baña dil-dār elin öpsem
2. Bir devlete irsem yine ḫünkār elin öpsem

---

zerd itdi:

zerd itdi: -
Mısra: **3**
Sarartmak, soldurmak.

3. Ruḫsārumı zerd itdi ġamı ḳāmetümi ḫam
4. Ḫātem gibi bāri hele her bār elin öpsem

---

her bār:

her bār: -
Mısra: **4**
Her an.

3. Ruḫsārumı zerd itdi ġamı ḳāmetümi ḫam
4. Ḫātem gibi bāri hele her bār elin öpsem

---

ricā eyledüm:

ricā eyledüm: -
Mısra: **5**
istemek II ummak

5. Bir būse ricā eyledüm āzürde-dil olmuş
6. ʻAfv itse günāhum benüm ol yār elin öpsem

āzürde-dil olmuş:

āzürde-dil olmuş: -
Mısra: **5**
İncitilmiş gönüllü olmak.

5. Bir būse ricā eyledüm āzürde-dil olmuş
6. ʻAfv itse günāhum benüm ol yār elin öpsem

ʻafv itse:

ʻafv itse: -
Mısra: **6**
Affetmek.

5. Bir būse ricā eyledüm āzürde-dil olmuş
6. ʻAfv itse günāhum benüm ol yār elin öpsem

---

ricā eylesem:

ricā eylesem: -
Mısra: **7**
istemek II ummak

7. Pā-būs ricā eylesem ol şāh-ı cihāndan
8. Luṭf eylemege eylese iḳrār elin öpsem

şāh-ı cihāndan:

şāh-ı cihāndan: -
Mısra: **7**
dünya padişahı ‖ sevgili

7. Pā-būs ricā eylesem ol şāh-ı cihāndan
8. Luṭf eylemege eylese iḳrār elin öpsem

---

luṭf eylemege:

luṭf eylemege: -
Mısra: **8**
İyilik etmek II yardımda bulunmak.

7. Pā-būs ricā eylesem ol şāh-ı cihāndan
8. Luṭf eylemege eylese iḳrār elin öpsem

---

iḳrār eylese:

iḳrār eylese: -
Mısra: **8**
Kabul etme, tasdik etme.

7. Pā-būs ricā eylesem ol şāh-ı cihāndan
8. Luṭf eylemege eylese iḳrār elin öpsem

---

nerm eylese:

nerm eylese: -
Mısra: **9**
Yumuşatmak.

9. Nerm eylese Yaḥyā o cevānuñ dil-i saḫtın
10. Bir himmet ider şeyḫ-i mededkār elin öpsem

---

dil-i saḫtın:

dil-i saḫtın: -
Mısra: **9**
Katı gönül.

9. Nerm eylese Yaḥyā o cevānuñ dil-i saḫtın
10. Bir himmet ider şeyḫ-i mededkār elin öpsem

himmet ider:

himmet ider: -
Mısra: **10**
yardım etmek.

9. Nerm eylese Yaḥyā o cevānuñ dil-i saḫtın
10. Bir himmet ider şeyḫ-i mededkār elin öpsem

şeyh-i meded-kār:

şeyḫ-i meded-kār: -
Mısra: **10**
Yardımcı, yardım eden Padişah II Yardımcı, yardım eden sevgili.

9. Nerm eylese Yaḥyā o cevānuñ dil-i saḫtın
10. Bir himmet ider şeyḫ-i mededkār elin öpsem

olma:

olmayam: -yam
Mısra: **1**
Olmamak.

1. Mümkin mi mest-i ġamze-i cānāne olmayam
2. Mest olanı sevem yine mestāne olmayam

olmayam: -yam
Mısra: **4**
Olmamak.

3. Hep rūy-ı luṭfıdur görinen ehl-i meclise
4. Ben şemʿ-i ḥüsnüñe nice pervāne olmayam

olmayam: -yam
Mısra: **10**
olmamak

9. Kendüm bilelden oldum esi̇ri güzellerüñ
10. Yaḥyā olur mı ol şeh-i ḫūbāne olmayam

sev:

sevem: -em
Mısra: **2**
Sevmek.

1. Mümkin mi mest-i ġamze-i cānāne olmayam
2. Mest olanı sevem yine mestāne olmayam

yine:

yine:
Mısra: **2**
Tekrar.

1. Mümkin mi mest-i ġamze-i cānāne olmayam
2. Mest olanı sevem yine mestāne olmayam

yine:
Mısra: **6**
yeniden, bir daha, tekrar, gene

5. Ḳaṣdum bu āşinālıḳ idem ehl-i ẕevḳ ile
6. Erbāb-ı ẕevḳden yine bi̇-gāne olmayam

hep:

Hep:
Mısra: **3**
Her zaman.

3. Hep rūy-ı luṭfıdur görinen ehl-i meclise
4. Ben şemʿ-i ḥüsnüñe nice pervāne olmayam

görin:

görinen: -en
Mısra: **3**
Görünen kimse.

3. Hep rūy-ı luṭfıdur görinen ehl-i meclise
4. Ben şemʿ-i ḥüsnüñe nice pervāne olmayam

ben:

Ben:
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Hep rūy-ı luṭfıdur görinen ehl-i meclise
4. Ben şemʿ-i ḥüsnüñe nice pervāne olmayam

beni: -i
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Re'yüm bu bend-i zülfe çekerse göñül beni
8. Uymayam aña ben daḫı di̇vāne olmayam

ben:
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Re'yüm bu bend-i zülfe çekerse göñül beni
8. Uymayam aña ben daḫı di̇vāne olmayam

nice:

nice:
Mısra: **4**
Nasıl

3. Hep rūy-ı luṭfıdur görinen ehl-i meclise
4. Ben şemʿ-i ḥüsnüñe nice pervāne olmayam

pervāne:

pervāne:
Mısra: **4**
Işığın etrafında dönmeyi seven gece kelebeği II âşık.

3. Hep rūy-ı luṭfıdur görinen ehl-i meclise
4. Ben şemʿ-i ḥüsnüñe nice pervāne olmayam

Ḳaṣd:

Ḳaṣdum: -um
Mısra: **5**
Amaç, niyet

5. Ḳaṣdum bu āşinālıḳ idem ehl-i ẕevḳ ile
6. Erbāb-ı ẕevḳden yine bi̇-gāne olmayam

bu:

bu:
Mısra: **5**
Bu, işaret zamiri.

5. Ḳaṣdum bu āşinālıḳ idem ehl-i ẕevḳ ile
6. Erbāb-ı ẕevḳden yine bi̇-gāne olmayam

bu:
Mısra: **7**
bu, işaret sıfatı

7. Re'yüm bu bend-i zülfe çekerse göñül beni
8. Uymayam aña ben daḫı di̇vāne olmayam

ile:

ile:
Mısra: **5**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Ḳaṣdum bu āşinālıḳ idem ehl-i ẕevḳ ile
6. Erbāb-ı ẕevḳden yine bi̇-gāne olmayam

reʾy:

Reʾyüm: -üm
Mısra: **7**
Görüş, düşünce, mütalaa

7. Re'yüm bu bend-i zülfe çekerse göñül beni
8. Uymayam aña ben daḫı dịvāne olmayam

çek:

çekerse: -erse
Mısra: **7**
Çekmek II yönlendirmek,

7. Re'yüm bu bend-i zülfe çekerse göñül beni
8. Uymayam aña ben daḫı dịvāne olmayam

göñül:

göñül:
Mısra: **7**
gönül

7. Re'yüm bu bend-i zülfe çekerse göñül beni
8. Uymayam aña ben daḫı dịvāne olmayam

uyma:

Uymayam: -yam
Mısra: **8**
Bir inanca, bir anlayışa uygun davranışta bulunmamak.

7. Re'yüm bu bend-i zülfe çekerse göñül beni
8. Uymayam aña ben daḫı dịvāne olmayam

aña:

aña:
Mısra: **8**
Ona.

7. Re'yüm bu bend-i zülfe çekerse göñül beni
8. Uymayam aña ben daḫı dịvāne olmayam

dahı:

daḫı:
Mısra: **8**
bile, da/de

7. Re'yüm bu bend-i zülfe çekerse göñül beni
8. Uymayam aña ben daḫı dịvāne olmayam

ol:

oldum: -dum
Mısra: **9**
Olmak.

9. Kendüm bilelden oldum esịri güzellerüñ
10. Yaḥyā olur mı ol şeh-i ḫūbāne olmayam

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Kendüm bilelden oldum esịri güzellerüñ
10. Yaḥyā olur mı ol şeh-i ḫūbāne olmayam

esir:

esịri: -i
Mısra: **9**
tutsak ‖ müptela, düşkün

9. Kendüm bilelden oldum esịri güzellerüñ
10. Yaḥyā olur mı ol şeh-i ḫūbāne olmayam

güzel:

güzellerüñ: -lerüñ
Mısra: **9**
Güzel. || Dilber.

9. Kendüm bilelden oldum esịri güzellerüñ
10. Yaḥyā olur mı ol şeh-i ḫūbāne olmayam

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Kendüm bilelden oldum esịri güzellerüñ
10. Yaḥyā olur mı ol şeh-i ḫūbāne olmayam

mest-i ġamze-i cānāne:

mest-i ġamze-i cānāne: -
Mısra: **1**
Sevgilinin yan bakışlarıyla kendinden geçen.

1. Mümkin mi mest-i ġamze-i cānāne olmayam
2. Mest olanı sevem yine mestāne olmayam

mümkin mi:

mümkin mi: -
Mısra: **1**
Mümkün mü? II imkanı var mı?

1. Mümkin mi mest-i ġamze-i cānāne olmayam
2. Mest olanı sevem yine mestāne olmayam

mest olanı:

mest olanı: -
Mısra: **2**
Kendinden geçen II sarhoş II âşık.

1. Mümkin mi mest-i ġamze-i cānāne olmayam
2. Mest olanı sevem yine mestāne olmayam

mestāne olmayam:

mestāne olmayam: -
Mısra: **2**
Sarhoş olmayan II kendinden geçmeyen.

1. Mümkin mi mest-i ġamze-i cānāne olmayam
2. Mest olanı sevem yine mestāne olmayam

rūy-ı luṭfıdur:

rūy-ı luṭfıdur: -
Mısra: **3**
İyilik yüzü.

3. Hep rūy-ı luṭfıdur görinen ehl-i meclise
4. Ben şemʿ-i ḥüsnüñe nice pervāne olmayam

ehl-i meclise:

ehl-i meclise: -
Mısra: **3**
Meclis ehli, meclistekiler.

3. Hep rūy-ı luṭfıdur görinen ehl-i meclise
4. Ben şemʿ-i ḥüsnüñe nice pervāne olmayam

şemʿ-i ḥüsnüñe:

şemʿ-i ḥüsnüñe: -
Mısra: **4**
Güzelliğin mumu II sevgili.

3. Hep rūy-ı luṭfıdur görinen ehl-i meclise
4. Ben şemʿ-i ḥüsnüñe nice pervāne olmayam

āşinālık idem:

āşinālıḳ idem: -
Mısra: **5**
Dostluk etmek II yakınlık göstermek.

5. Ḳaṣdum bu āşinālıḳ idem ehl-i ẕevḳ ile
6. Erbāb-ı ẕevḳden yine bi̇-gāne olmayam

---

ehl-i zevḳ:

ehl-i ẕevḳ: -
Mısra: **5**
Zevk sahibi.

5. Ḳaṣdum bu āşinālıḳ idem ehl-i ẕevḳ ile
6. Erbāb-ı ẕevḳden yine bi̇-gāne olmayam

---

erbāb-ı zevḳden:

erbāb-ı ẕevḳden: -
Mısra: **6**
Zevk sahibi II eğlenip zevk almayı bilen.

5. Ḳaṣdum bu āşinālıḳ idem ehl-i ẕevḳ ile
6. Erbāb-ı ẕevḳden yine bi̇-gāne olmayam

---

bi-gāne olmayam:

bi̇-gāne olmayam: -
Mısra: **6**
Herhangi bir duruma, kişiye aşina olmamak

5. Ḳaṣdum bu āşinālıḳ idem ehl-i ẕevḳ ile
6. Erbāb-ı ẕevḳden yine bi̇-gāne olmayam

---

bend-i zülfe:

bend-i zülfe: -
Mısra: **7**
Saç bağı II saç örgüsü.

7. Re'yüm bu bend-i zülfe çekerse göñül beni
8. Uymayam aña ben daḫı di̇vāne olmayam

---

divāne olmayam:

di̇vāne olmayam: -
Mısra: **8**
Deliye dönmek. II çılgın âşık olmak.

7. Re'yüm bu bend-i zülfe çekerse göñül beni
8. Uymayam aña ben daḫı di̇vāne olmayam

---

kendüm bilelden:

kendüm bilelden: -
Mısra: **9**
Kendimi bildim bileli.

9. Kendüm bilelden oldum esi̇ri güzellerüñ
10. Yaḥyā olur mı ol şeh-i ḫūbāne olmayam

---

olur mı:

olur mı: -
Mısra: **10**
Olur mu

9. Kendüm bilelden oldum esi̇ri güzellerüñ
10. Yaḥyā olur mı ol şeh-i ḫūbāne olmayam

şeh-i hūbāne:

şeh-i ḫūbāne: -
Mısra: **10**
Güzeller padişahı. II sevgili.

9. Kendüm bilelden oldum esi̇ri güzellerüñ
10. Yaḥyā olur mı ol şeh-i ḫūbāne olmayam

ög:

ögdüm: -düm
Mısra: **1**
Övmek, yüceltmek.

1. ʻAnber ḫaṭın ögdüm ṭamaʿ-ı ḫāma düşürdüm
2. Dil mürġini ḳurtulmayacaḳ dāma düşürdüm

---

düşür:

düşürdüm: -düm
Mısra: **1**
Gönlünü düşürmek.

1. ʻAnber ḫaṭın ögdüm ṭamaʿ-ı ḫāma düşürdüm
2. Dil mürġini ḳurtulmayacaḳ dāma düşürdüm

düşürdüm: -düm
Mısra: **10**
Gönlünü düşürmek II âşık olmak.

9. Yaḥyā dili ol zülf-i girih-gi̇re ki virdim
10. Gird-āb-ı ġam u lücce-i ālāma düşürdüm

---

kūy:

Kūyında: -ında
Mısra: **3**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

3. Kūyında yitirdüm dili ġāyet elemüm var
4. Gūyā ṭolı esrār ile bir nāme düşürdüm

---

yitir:

yitirdüm: -düm
Mısra: **3**
Kaybetmek

3. Kūyında yitirdüm dili ġāyet elemüm var
4. Gūyā ṭolı esrār ile bir nāme düşürdüm

---

dil:

dili: -i
Mısra: **3**
gönül

3. Kūyında yitirdüm dili ġāyet elemüm var
4. Gūyā ṭolı esrār ile bir nāme düşürdüm

ġāyet:

ġāyet:
Mısra: **3**
Çok, oldukça

3. Kūyında yitirdüm dili ġāyet elemüm var
4. Gūyā ṭolı esrār ile bir nāme düşürdüm

---

elem:

elemüm: -üm
Mısra: **3**
Üzüntü, tasa, keder.

3. Kūyında yitirdüm dili ġāyet elemüm var
4. Gūyā ṭolı esrār ile bir nāme düşürdüm

---

var:

var:
Mısra: **3**
Mevcut

3. Kūyında yitirdüm dili ġāyet elemüm var
4. Gūyā ṭolı esrār ile bir nāme düşürdüm

---

gūyā:

Gūyā:
Mısra: **4**
sanki, âdeta.

3. Kūyında yitirdüm dili ġāyet elemüm var
4. Gūyā ṭolı esrār ile bir nāme düşürdüm

ṭolı:

ṭolı:
Mısra: **4**
Dolu. II dopdolu.

3. Kūyında yitirdüm dili ġāyet elemüm var
4. Gūyā ṭolı esrār ile bir nāme düşürdüm

---

esrār:

esrār:
Mısra: **4**
Sırlar, gizler.

3. Kūyında yitirdüm dili ġāyet elemüm var
4. Gūyā ṭolı esrār ile bir nāme düşürdüm

---

ile:

ile:
Mısra: **4**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Kūyında yitirdüm dili ġāyet elemüm var
4. Gūyā ṭolı esrār ile bir nāme düşürdüm

---

bir:

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Kūyında yitirdüm dili ġāyet elemüm var
4. Gūyā ṭolı esrār ile bir nāme düşürdüm

---

gül:

güllere: -lere
Mısra: **5**
Gül

5. Gördüm ki düşer güllere gülzārda şeb-nem
6. Ben göñlümi ol ʿārıż-ı gül-fāma düşürdüm

Gül:
Mısra: **7**
Gül. || Sevgili.

7. Gül şevḳine bülbüller ider nāle vü feryād
8. Şūr̤ideligi ben de o hengāma düşürdüm

---

gülzār:

gülzārda: -da
Mısra: **5**
Gül bahçesi II bahçe.

5. Gördüm ki düşer güllere gülzārda şeb-nem
6. Ben göñlümi ol ʿārıż-ı gül-fāma düşürdüm

---

ben:

Ben:
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Gördüm ki düşer güllere gülzārda şeb-nem
6. Ben göñlümi ol ʿārıż-ı gül-fāma düşürdüm

ben:
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Gül şevḳine bülbüller ider nāle vü feryād
8. Şūr̤ideligi ben de o hengāma düşürdüm

---

ol:

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Gördüm ki düşer güllere gülzārda şeb-nem
6. Ben göñlümi ol ʿārıż-ı gül-fāma düşürdüm

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Yaḥyā dili ol zülf-i girih-gir̤e ki virdim
10. Gird-āb-ı ġam u lücce-i ālāma düşürdüm

şevk:

şevḳine: -ine
Mısra: **7**
Gönül meyli, arzu.

7. Gül şevḳine bülbüller ider nāle vü feryād
8. Şūr̤ideligi ben de o hengāma düşürdüm

---

bülbül:

bülbüller: -ler
Mısra: **7**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

7. Gül şevḳine bülbüller ider nāle vü feryād
8. Şūr̤ideligi ben de o hengāma düşürdüm

Şūridelig:

Şūr̤ideligi: -i
Mısra: **8**
çılgınlık, perişanlık

7. Gül şevḳine bülbüller ider nāle vü feryād
8. Şūr̤ideligi ben de o hengāma düşürdüm

---

de:

de:
Mısra: **8**
Bağlama edatı II dahi

7. Gül şevḳine bülbüller ider nāle vü feryād
8. Şūr̤ideligi ben de o hengāma düşürdüm

---

o:

o:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Gül şevḳine bülbüller ider nāle vü feryād
8. Şūr̤ideligi ben de o hengāma düşürdüm

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā dili ol zülf-i girih-gir̤e ki virdim
10. Gird-āb-ı ġam u lücce-i ālāma düşürdüm

---

ki:

ki:
Mısra: **9**
Zira II çünkü.

9. Yaḥyā dili ol zülf-i girih-gir̤e ki virdim
10. Gird-āb-ı ġam u lücce-i ālāma düşürdüm

---

u:

u:
Mısra: **10**
ve

9. Yaḥyā dili ol zülf-i girih-gīre ki virdim
10. Gird-āb-ı ġam u lücce-i ālāma düşürdüm

ṭamaʿ-ı ḫāma:

ṭamaʿ-ı ḫāma: -
Mısra: **1**
Olgunlaşmamış açgözlülük.

1. ʻAnber ḫaṭın ögdüm ṭamaʿ-ı ḫāma düşürdüm
2. Dil mürġini ḳurtulmayacaḳ dāma düşürdüm

dil mürġini:

dil mürġini: -
Mısra: **2**
Gönül kuşu.

1. ʻAnber ḫaṭın ögdüm ṭamaʿ-ı ḫāma düşürdüm
2. Dil mürġini ḳurtulmayacaḳ dāma düşürdüm

ḳurtulmayacaḳ dāma düşürdüm:

ḳurtulmayacaḳ dāma düşürdüm: -
Mısra: **2**
Kurtuluşu olmayan tuzak II çıkışsız tuzak.

1. ʻAnber ḫaṭın ögdüm ṭamaʿ-ı ḫāma düşürdüm
2. Dil mürġini ḳurtulmayacaḳ dāma düşürdüm

ʻanber ḫaṭın:

ʻanber ḫaṭın: -
Mısra: **1**
Anber kokulu ayva tüyleri.

1. ʻAnber ḫaṭın ögdüm ṭamaʿ-ı ḫāma düşürdüm
2. Dil mürġini ḳurtulmayacaḳ dāma düşürdüm

nāme düşürdüm:

nāme düşürdüm: -
Mısra: **4**
Mektup yazmak.

3. Kūyında yitirdüm dili ġāyet elemüm var
4. Gūyā ṭolı esrār ile bir nāme düşürdüm

gördüm ki:

gördüm ki: -
Mısra: **5**
Gördüm ki II öğrendim ki.

5. Gördüm ki düşer güllere gülzārda şeb-nem
6. Ben göñlümi ol ʿārıż-ı gül-fāma düşürdüm

şeb-nem düşer:

şeb-nem düşer: -
Mısra: **5**
Çiğ tanesi düşmek.

5. Gördüm ki düşer güllere gülzārda şeb-nem
6. Ben göñlümi ol ʿārıż-ı gül-fāma düşürdüm

ʿārıż-ı gül-fāma:

ʿārıż-ı gül-fāma: -
Mısra: **6**
Gül renkli yanak.

5. Gördüm ki düşer güllere gülzārda şeb-nem
6. Ben göñlümi ol ʿārıż-ı gül-fāma düşürdüm

göñlümi düşürdüm:

göñlümi düşürdüm: -
Mısra: **6**
Gönlünü düşürmek II âşık olmak.

5. Gördüm ki düşer güllere gülzārda şeb-nem
6. Ben göñlümi ol ʿārıż-ı gül-fāma düşürdüm

nāle vü feryād ider:

nāle vü feryād ider: -
Mısra: **7**
İnleyip feryat etmek

7. Gül şevḳine bülbüller ider nāle vü feryād
8. Şūrīdeligi ben de o hengāma düşürdüm

hengāma düşürdüm:

hengāma düşürdüm: -
Mısra: **8**
Belli bir zamana denk getirmek.

7. Gül şevḳine bülbüller ider nāle vü feryād
8. Şūrīdeligi ben de o hengāma düşürdüm

zülf-i girih-gīre:

zülf-i girih-gīre: -
Mısra: **9**
Düğümlü ve birbirine dolaşmış saç.

9. Yaḥyā dili ol zülf-i girih-gīre ki virdim
10. Gird-āb-ı ġam u lücce-i ālāma düşürdüm

dili virdim:

dili virdim: -
Mısra: **9**
Gönül vermek II âşık olmak.

9. Yaḥyā dili ol zülf-i girih-gīre ki virdim
10. Gird-āb-ı ġam u lücce-i ālāma düşürdüm

gird-āb-ı ġam:

gird-āb-ı ġam: -
Mısra: **10**
Keder çıkmazı.

9. Yaḥyā dili ol zülf-i girih-gīre ki virdim
10. Gird-āb-ı ġam u lücce-i ālāma düşürdüm

lücce-i ālāma:

lücce-i ālāma: -
Mısra: **10**
Âlemlerin engin denizi.

9. Yaḥyā dili ol zülf-i girih-gīre ki virdim
10. Gird-āb-ı ġam u lücce-i ālāma düşürdüm

ol:

oldur: -dur
Mısra: **1**
O, işaret zamiri.

1. Ṣafā-yı ḫāṭırum oldur seni ṣafāda görem
2. Bu ben belā-keşi hicrānuña vefāda görem

olasın: -asın
Mısra: **3**
Olmak.

3. Hemīşe ḫürrem ü ḫandān u şādmān olasın
4. Hemīşe ġonce-i iḳbālüñi güşāde görem

ol:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Hilāl gibi teraḳḳīde māh-ı tābān ol
6. Fürūġ-ı ḥüsnüñi günden

güne żiyāde görem

sen:

seni: -i
Mısra: **1**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Ṣafā-yı ḫāṭırum oldur seni ṣafāda görem
2. Bu ben belā-keşi hicrānuña vefāda görem

Seni: -i
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Budur duʿāsı saña rūz u şeb Yaḥyā'nuñ
10. Seni ṣafāda vü bed-ḫvāhuñı cefāda gören

ṣafā:

ṣafāda: -da
Mısra: **1**
Kedersizlik, endişesizlik, gönül şenliği.

1. Ṣafā-yı ḫāṭırum oldur seni ṣafāda görem
2. Bu ben belā-keşi hicrānuña vefāda görem

ṣafādur: -dur
Mısra: **7**
Kedersizlik, endişesizlik, gönül şenliği.

7. Ne źevḳdür ne ṣafādur ne ḥaẓdur ey sāḳī
8. Seḥer ḫumārdan açup gözümi bāde görem

ṣafāda: -da
Mısra: **10**
Kedersizlik, endişesizlik, gönül şenliği.

9. Budur duʿāsı saña rūz u şeb Yaḥyā'nuñ
10. Seni ṣafāda vü bed-ḫvāhuñı cefāda gören

gör:

görem: -e, -m
Mısra: **1**
Görmek.

1. Ṣafā-yı ḫāṭırum oldur seni ṣafāda görem
2. Bu ben belā-keşi hicrānuña vefāda görem

görem: -em
Mısra: **2**
Görmek.

1. Ṣafā-yı ḫāṭırum oldur seni ṣafāda görem
2. Bu ben belā-keşi hicrānuña vefāda görem

görem: -em
Mısra: **4**
Görmek.

3. Hemişe ḫürrem ü ḫandān u şādmān olasın
4. Hemişe ġonce-i iḳbālüñi güşāde görem

görem: -e, -m
Mısra: **6**
Görmek.

5. Hilāl gibi teraḳḳīde māh-ı tābān ol
6. Fürūġ-ı ḥüsnüñi günden güne żiyāde görem

görem: -em
Mısra: **8**
Görmek.

7. Ne źevḳdür ne ṣafādur ne ḥaẓdur ey sāḳī
8. Seḥer ḫumārdan açup gözümi bāde görem

bu:

Bu:
Mısra: **2**
Bu, işaret zamiri.

1. Ṣafā-yı ḫāṭırum oldur seni ṣafāda görem
2. Bu ben belā-keşi hicrānuña vefāda görem

ben:

ben:
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Ṣafā-yı ḫāṭırum oldur seni ṣafāda görem
2. Bu ben belā-keşi hicrānuña vefāda görem

belā-keş:

belā-keşi: -i
Mısra: **2**
Bela eken, sıkıntı içinde olan II âşık.

1. Ṣafā-yı ḫāṭırum oldur seni ṣafāda görem
2. Bu ben belā-keşi hicrānuña vefāda görem

hicrān:

hicrānuña: -uña
Mısra: **2**
Ayrılık II ayrılık acısı.

1. Ṣafā-yı ḫāṭırum oldur seni ṣafāda görem
2. Bu ben belā-keşi hicrānuña vefāda görem

vefā:

vefāda: -da
Mısra: **2**
Sözünde durma, sözü yerine getirme, dostlukta sebat gösterme.

1. Ṣafā-yı ḫāṭırum oldur seni ṣafāda görem
2. Bu ben belā-keşi hicrānuña vefāda görem

hemişe:

Hemişe:
Mısra: **3**
Her zaman II daima.

3. Hemişe ḫürrem ü ḫandān u şādmān olasın
4. Hemişe ġonce-i iḳbālüñi güşāde görem

Hemişe:
Mısra: **4**
Her zaman, daima

3. Hemişe ḫürrem ü ḫandān u şādmān olasın
4. Hemişe ġonce-i iḳbālüñi güşāde görem

güşāde:

güşāde:
Mısra: **4**
Açık, açılmış.

3. Hemişe ḫürrem ü ḫandān u şādmān olasın
4. Hemişe ġonce-i iḳbālüñi güşāde görem

hilāl:

Hilāl:
Mısra: **5**
Hilal || yeni ay.

5. Hilāl gibi teraḳḳīde māh-ı tābān ol
6. Fürūġ-ı ḥüsnüñi günden güne żiyāde görem

gibi:

gibi:
Mısra: **5**
Benzetme edatı ll -e benzer.

5. Hilāl gibi teraḳḳīde māh-ı tābān ol
6. Fürūġ-ı ḥüsnüñi günden güne żiyāde görem

---

terakki:

teraḳḳīde: -de
Mısra: **5**
Yükseliş II yücelik.

5. Hilāl gibi teraḳḳīde māh-ı tābān ol
6. Fürūġ-ı ḥüsnüñi günden güne żiyāde görem

żiyāde:

żiyāde:
Mısra: **6**
Çok, fazla.

5. Hilāl gibi teraḳḳīde māh-ı tābān ol
6. Fürūġ-ı ḥüsnüñi günden güne żiyāde görem

---

ne:

Ne:
Mısra: **7**
Nasıl.

7. Ne ẕevḳdür ne ṣafādur ne ḥaẓdur ey sāḳī
8. Seḥer ḫumārdan açup gözümi bāde görem

ne:
Mısra: **7**
Nasıl.

7. Ne ẕevḳdür ne ṣafādur ne ḥaẓdur ey sāḳī
8. Seḥer ḫumārdan açup gözümi bāde görem

ne:
Mısra: **7**
Nasıl.

7. Ne ẕevḳdür ne ṣafādur ne ḥaẓdur ey sāḳī
8. Seḥer ḫumārdan açup gözümi bāde görem

---

zevk:

ẕevḳdür: -dür
Mısra: **7**
Tat, lezzet.

7. Ne ẕevḳdür ne ṣafādur ne ḥaẓdur ey sāḳī
8. Seḥer ḫumārdan açup gözümi bāde görem

---

haz:

ḥaẓdur: -dur
Mısra: **7**
Hoşlanmak II zevk almak.

7. Ne ẕevḳdür ne ṣafādur ne ḥaẓdur ey sāḳī
8. Seḥer ḫumārdan açup gözümi bāde görem

---

ey:

ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Ne ẕevḳdür ne ṣafādur ne ḥaẓdur ey sāḳī
8. Seḥer ḫumārdan açup gözümi bāde görem

---

sāḳi:

sāḳī:
Mısra: **7**
Kadeh, içki sunan.

7. Ne ẕevḳdür ne ṣafādur ne ḥaẓdur ey sāḳī
8. Seḥer ḫumārdan açup gözümi bāde görem

---

seḥer:

Seḥer:
Mısra: **8**
Sabah olmağa başladığı vakit.

7. Ne ẕevḳdür ne ṣafādur ne ḥaẓdur ey sāḳī
8. Seḥer ḫumārdan açup gözümi bāde görem

---

humār:

ḫumārdan: -dan
Mısra: **8**
Baş ağrısı, mahmurluk.

7. Ne ẕevḳdür ne ṣafādur ne ḥaẓdur ey sāḳī
8. Seḥer ḫumārdan açup gözümi bāde görem

---

bāde:

bāde:
Mısra: **8**
Şarap.

7. Ne ẕevḳdür ne ṣafādur ne ḥaẓdur ey sāḳī
8. Seḥer ḫumārdan açup gözümi bāde görem

---

budur:

Budur:
Mısra: **9**
Böyledir II bu şekildedir.

9. Budur duʿāsı saña rūz u şeb Yaḥyā'nuñ
10. Seni ṣafāda vü bed-ḫvāhuñı cefāda gören

---

duʿā:

duʿāsı: -sı
Mısra: **9**
Dua II dilek.

9. Budur duʿāsı saña rūz u şeb Yaḥyā'nuñ
10. Seni ṣafāda vü bed-ḫvāhuñı cefāda gören

---

saña:

saña:
Mısra: **9**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

9. Budur duʿāsı saña rūz u şeb Yaḥyā'nuñ
10. Seni ṣafāda vü bed-ḫvāhuñı cefāda gören

---

yaḥyā':

Yaḥyā'nuñ: -nuñ
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Budur duʿāsı saña rūz u şeb Yaḥyā'nuñ
10. Seni ṣafāda vü bed-ḫvāhuñı cefāda gören

---

vü:

vü:
Mısra: **10**
Ve

9. Budur duʿāsı saña rūz u şeb Yaḥyā'nuñ
10. Seni ṣafāda vü bed-ḫvāhuñı cefāda gören

---

bed-h∨āh:

bed-ḫ∨āhuñı: -uñ, -ı
Mısra: **10**
Fenalık, kötülük.

9. Budur duʿāsı saña rūz u şeb Yaḥyā'nuñ
10. Seni ṣafāda vü bed-ḫvāhuñı cefāda gören

---

cefā:

cefāda: -da
Mısra: **10**
Eziyet, sıkıntı

9. Budur duʿāsı saña rūz u şeb Yaḥyā'nuñ
10. Seni ṣafāda vü bed-ḫvāhuñı cefāda gören

---

gören:

gören:
Mısra: **10**
gören kimse

9. Budur duʿāsı saña rūz u şeb Yaḥyā'nuñ
10. Seni ṣafāda vü bed-ḫvāhuñı cefāda gören

Ṣafā-yı ḫāṭırum:

Ṣafā-yı ḫāṭırum: -
Mısra: **1**
Gönül hoşluğu

1. Ṣafā-yı ḫāṭırum oldur seni ṣafāda görem
2. Bu ben belā-keşi hicrānuña vefāda görem

ḫürrem ü ḫandān u şādmān:

ḫürrem ü ḫandān u şādmān: -
Mısra: **3**
Neşeli, güler yüzlü ve mutlu II şen şakrak.

3. Hemi̱şe ḫürrem ü ḫandān u şādmān olasın
4. Hemi̱şe ġonce-i iḳbālüñi güşāde görem

ġonce-i iḳbālüñi:

ġonce-i iḳbālüñi: -
Mısra: **4**
Mutluluk goncası II saadet, talih goncası.

3. Hemi̱şe ḫürrem ü ḫandān u şādmān olasın
4. Hemi̱şe ġonce-i iḳbālüñi güşāde görem

---

māh-ı tābān:

māh-ı tābān: -
Mısra: **5**
Parlak ay II sevgili.

5. Hilāl gibi teraḳḳi̱de māh-ı tābān ol
6. Fürūġ-ı ḥüsnüñi günden güne żiyāde görem

---

fürūġ-ı ḥüsnüñi:

fürūġ-ı ḥüsnüñi: -
Mısra: **6**
Güzellik ışığı.

5. Hilāl gibi teraḳḳi̱de māh-ı tābān ol
6. Fürūġ-ı ḥüsnüñi günden güne żiyāde görem

---

günden güne:

günden güne: -
Mısra: **6**
Gün geçtikçe, git gide, her gün biraz daha.

5. Hilāl gibi teraḳḳi̱de māh-ı tābān ol
6. Fürūġ-ı ḥüsnüñi günden güne żiyāde görem

---

gözümi açup:

gözümi açup: -
Mısra: **8**
Uyanmak II kendine gelmek.

7. Ne ẕevḳdür ne ṣafādur ne ḥaẓdur ey sāḳi̱
8. Seḥer ḫumārdan açup gözümi bāde görem

---

rūz u şeb:

rūz u şeb: -
Mısra: **9**
Gündüz ve gece.

9. Budur duʿāsı saña rūz u şeb Yaḥyā'nuñ
10. Seni ṣafāda vü bed-ḫvāhuñı cefāda gören

---

bāde:

Bāde:
Mısra: **1**
Şarap.

1. Bāde ile ṭūṭi̱-i āl oldı cām
2. Eyleyelüm ḥalḳa-i rindānı dām

---

ile:

ile:
Mısra: **1**
Ve.

1. Bāde ile ṭūṭi̱-i āl oldı cām
2. Eyleyelüm ḥalḳa-i rindānı dām

---

ol:

oldı: -dı
Mısra: **1**
Olmak II dönüşmek.

1. Bāde ile ṭūṭi̱-i āl oldı cām
2. Eyleyelüm ḥalḳa-i rindānı dām

Ol:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Ol iki zülf-i siyeh-ı ʿanberi̱n
6. Lāle-i ruḫsāra olur iki lām

olur: -ur
Mısra: **6**
Olmak.

5. Ol iki zülf-i siyeh-ı ʿanberi̱n
6. Lāle-i ruḫsāra olur iki lām

---

cām:

cām:
Mısra: **1**
Kadeh.

1. Bāde ile ṭūṭi̱-i āl oldı cām
2. Eyleyelüm ḥalḳa-i rindānı dām

Ṭolı:

Ṭolısı: -sı
Mısra: **3**
Şarap.

3. Ṭolısı dāʾim ola sāḳi̱mizüñ
4. Luṭfı bizi eyledi mest-i müdām

---

sāḳi:

sāḳi̱mizüñ: -mizüñ
Mısra: **3**
Kadeh sunan, içki sunan.

3. Ṭolısı dāʾim ola sāḳi̱mizüñ
4. Luṭfı bizi eyledi mest-i müdām

---

luṭf:

Luṭfı: -ı
Mısra: **4**
Yardım, inayet, ihsan.

3. Ṭolısı dāʾim ola sāḳi̱mizüñ
4. Luṭfı bizi eyledi mest-i müdām

---

biz:

bizi: -i
Mısra: **4**
Birinci çokluk şahıs zamiri,

biz.

3. Ṭolısı dāʾim ola sāḳi̮mizüñ
4. Luṭfı bizi eyledi mest-i müdām

---

iki:

iki:
Mısra: **5**
İki, sayı sıfatı

5. Ol iki zülf-i siyeh-ı ʿanberi̮n
6. Lāle-i ruḫsāra olur iki lām

iki:
Mısra: **6**
İki, sayı sıfatı

5. Ol iki zülf-i siyeh-ı ʿanberi̮n
6. Lāle-i ruḫsāra olur iki lām

---

lām:

lām:
Mısra: **6**
Osmanlı alfabesinde yirmi altıncı harf II lam harfine benzeyen sevgilinin yanaklarına kadar uzanan zülüfleri.

5. Ol iki zülf-i siyeh-ı ʿanberi̮n
6. Lāle-i ruḫsāra olur iki lām

üftāde:

üftādelerüñ: -ler, -üñ
Mısra: **7**
düşkün, zavallı ǁ *âşık*

7. Sāye ṣal üftādelerüñ üstine
8. Seyre çıḳ ey serv-ḳadd-i ḫoş-hırām

üst:

üstine: -i, -n, -e
Mısra: **7**
yukarı, bir şeyin yukarı kısmı, üzeri.

7. Sāye ṣal üftādelerüñ üstine
8. Seyre çıḳ ey serv-ḳadd-i ḫoş-hırām

---

ey:

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Sāye ṣal üftādelerüñ üstine
8. Seyre çıḳ ey serv-ḳadd-i ḫoş-hırām

---

yahyā':

Yaḥyā'nuñ: -nuñ
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḥālini Yaḥyā'nuñ iderseñ su'āl
10. Şāh-ı felek-ḳadre du'ā ṣubḥ u şām

---

du'ā:

du'ā:
Mısra: **10**
Dua etmek II dua.

9. Ḥālini Yaḥyā'nuñ iderseñ su'āl
10. Şāh-ı felek-ḳadre du'ā ṣubḥ u şām

ṭūṭi-i āl:

ṭūṭi̮-i āl: -
Mısra: **1**
Hileci papağan. II kırmızı papağan.

1. Bāde ile ṭūṭi̮-i āl oldı cām
2. Eyleyelüm ḥalḳa-i rindānı dām

ḥalḳa-i rindānı:

ḥalḳa-i rindānı: -
Mısra: **2**
Mecliste rindlerin daire şeklinde dizilmesi veya oturması.

1. Bāde ile ṭūṭi̮-i āl oldı cām
2. Eyleyelüm ḥalḳa-i rindānı dām

---

dām eyleyelüm:

dām eyleyelüm: -
Mısra: **2**
Tuzağa düşürmek II tuzak haline getirmek.

1. Bāde ile ṭūṭi̮-i āl oldı cām
2. Eyleyelüm ḥalḳa-i rindānı dām

---

dāʾim ola:

dāʾim ola: -
Mısra: **3**
Devamlı, sürekli, kalıcı olmak.

3. Ṭolısı dāʾim ola sāḳi̮mizüñ
4. Luṭfı bizi eyledi mest-i müdām

---

mest-i müdām eyledi:

mest-i müdām eyledi: -
Mısra: **4**
Daima mest olmak. II şaraptan dolayı kendinden geçmek, sarhoş olmak.

3. Ṭolısı dāʾim ola sāḳi̮mizüñ
4. Luṭfı bizi eyledi mest-i müdām

---

zülf-i siyeh-i ʿanberin:

zülf-i siyeh-i ʿanberi̮n: -
Mısra: **5**
Amber kokulu siyah saç.

5. Ol iki zülf-i siyeh-ı ʿanberi̮n
6. Lāle-i ruḫsāra olur iki lām

---

lāle-i ruhsāra:

lāle-i ruḫsāra: -
Mısra: **6**
Lale yanak.

5. Ol iki zülf-i siyeh-ı ʿanberi̮n
6. Lāle-i ruḫsāra olur iki lām

---

sāye ṣal:

sāye ṣal: -
Mısra: **7**
Gölge yapmak II gölgelendirmek II korumak.

7. Sāye ṣal üftādelerüñ üstine
8. Seyre çıḳ ey serv-ḳadd-i ḫoş-hırām

---

serv-ḳadd-i hoş-hırām:

serv-ḳadd-i ḫoş-hırām: -
Mısra: **8**
Güzel yürüyüşlü servi boylu sevgili.

7. Sāye ṣal üftādelerüñ üstine
8. Seyre çıḳ ey serv-ḳadd-i ḫoş-hırām

---

seyre çıḳ:

seyre çıḳ: -
Mısra: **8**
Gezintiye çıkmak, dolaşmak.

7. Sāye ṣal üftādelerüñ üstine
8. Seyre çıḳ ey serv-ḳadd-i ḫoş-hırām

Ḥālini su'āl iderseñ:

Ḥālini su'āl iderseñ: -
Mısra: **9**
Halini, hatırını sormak.

9. Ḥālini Yaḥyā'nuñ iderseñ

su'āl
10. Şāh-ı felek-ḳadre du'ā
ṣubḥ u şām

Şāh-ı felek-ḳadre:

Şāh-ı felek-ḳadre: -
Mısra: **10**
Felek kadar yüce olan padişah II sevgili.

9. Ḥālini Yaḥyā'nuñ iderseñ su'āl
10. Şāh-ı felek-ḳadre du'ā
ṣubḥ u şām

ṣubḥ u şām:

ṣubḥ u şām: -
Mısra: **10**
Sabah ve akşam.

9. Ḥālini Yaḥyā'nuñ iderseñ su'āl
10. Şāh-ı felek-ḳadre du'ā
ṣubḥ u şām

---

dāver-i dārā-ḥaşem-i dād-ger:

dāver-i dārā-ḥaşem-i dād-ger: -
Mısra: **11**
Adaletiyle bilinen Dara haşmetli Padişah II sevgili.

11. Dāver-i Dārā-ḥaşem-i dādger
12. Ḫüsrev-i Cem-cāh-ı Sikender-ġulām

Hüsrev-i cem-cāh-ı sikender-ġulām:

Ḫüsrev-i cem-cāh-ı sikender-ġulām: -
Mısra: **12**
İskender'in yolunda giden ve Cem haşmetli Padişah.

11. Dāver-i Dārā-ḥaşem-i dādger
12. Ḫüsrev-i Cem-cāh-ı Sikender-ġulām

---

ecrām-ı felek:

ecrām-ı felek: -
Mısra: **13**
Felek cisimleri. II felekler.

13. Rām olup ecrām-ı felek emrine
14. Devlet ü iḳbāli ola müstedām

---

emrine rām olup:

emrine rām olup: -
Mısra: **13**
Emrine boyun eğmek.

13. Rām olup ecrām-ı felek emrine
14. Devlet ü iḳbāli ola müstedām

---

müstedām ola:

müstedām ola: -
Mısra: **14**
Daim olmak, sürekli olmak.

13. Rām olup ecrām-ı felek emrine
14. Devlet ü iḳbāli ola müstedām

---

devlet ü iḳbāli:

devlet ü iḳbāli: -
Mısra: **14**
Mutluluk ve iyi talih

13. Rām olup ecrām-ı felek emrine
14. Devlet ü iḳbāli ola müstedām

---

var:

varalum: -alum
Mısra: **1**
Gitmek, ulaşmak.

1. Deşt u kūha varalum nāle vü feryād idelüm
2. Ḳays ile Kūh-kenüñ rūḥlarını şād idelüm

Kays:

Ḳays:
Mısra: **2**
Leyla ve Mecnun hikayesindeki Mecnun'un aşk müptelası olmadan önceki adı

1. Deşt u kūha varalum nāle vü feryād idelüm
2. Ḳays ile Kūh-kenüñ rūḥlarını şād idelüm

---

ile:

ile:
Mısra: **2**
Bağlama edatı II ile

1. Deşt u kūha varalum nāle vü feryād idelüm
2. Ḳays ile Kūh-kenüñ rūḥlarını şād idelüm

ile:
Mısra: **10**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Cevr-i eyyāmdan incinmeyelüm Yaḥyā biz
10. ʿAyş u nūş ile geçen günleri de yād idelüm

---

kūh-ken:

Kūh-kenüñ: -üñ
Mısra: **2**
Dağı delen II Ferhad.

1. Deşt u kūha varalum nāle vü feryād idelüm
2. Ḳays ile Kūh-kenüñ rūḥlarını şād idelüm

Ko:

Ḳo:
Mısra: **3**
Komak, bırakmak

3. Ḳo ṣurāḫiyi bize rāh-ı ḫuma hādi̱ ol
4. Seni ey pi̱r-i muġān bāri biz irşād idelüm

ṣurāhi:

ṣurāḫiyi: -yi
Mısra: **3**
İçine şarap konan uzun boyunlu kap.

3. Ḳo ṣurāḫiyi bize rāh-ı ḫuma hādi̱ ol
4. Seni ey pi̱r-i muġān bāri biz irşād idelüm

---

biz:

bize: -e
Mısra: **3**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

3. Ḳo ṣurāḫiyi bize rāh-ı ḫuma hādi̱ ol
4. Seni ey pi̱r-i muġān bāri biz irşād idelüm

biz:
Mısra: **4**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

3. Ḳo ṣurāḫiyi bize rāh-ı ḫuma hādi̱ ol
4. Seni ey pi̱r-i muġān bāri biz irşād idelüm

biz:
Mısra: **9**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

9. Cevr-i eyyāmdan incinmeyelüm Yaḥyā biz
10. ʿAyş u nūş ile geçen günleri de yād idelüm

hādi:

hādi̱:
Mısra: **3**
Hidayet eden, doğru yolu gösteren.

3. Ḳo ṣurāḫi̱yi bize rāh-ı ḫuma hādi̱ ol
4. Seni ey pi̱r-i muġān bāri biz irşād idelüm

ol:

ol:
Mısra: **3**
Olmak.

3. Ḳo ṣurāḫi̱yi bize rāh-ı ḫuma hādi̱ ol
4. Seni ey pi̱r-i muġān bāri biz irşād idelüm

sen:

Seni: -i
Mısra: **4**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Ḳo ṣurāḫi̱yi bize rāh-ı ḫuma hādi̱ ol
4. Seni ey pi̱r-i muġān bāri biz irşād idelüm

ey:

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Ḳo ṣurāḫi̱yi bize rāh-ı ḫuma hādi̱ ol
4. Seni ey pi̱r-i muġān bāri biz irşād idelüm

bāri:

bāri:
Mısra: **4**
Bari, hiç olmazsa.

3. Ḳo ṣurāḫi̱yi bize rāh-ı ḫuma hādi̱ ol
4. Seni ey pi̱r-i muġān bāri biz irşād idelüm

feleg:

Felegüñ: -üñ
Mısra: **5**
Dünya.

5. Felegüñ ṣūret-i iḳbāline aldanmayalum
6. Kendimüz cevr ü cefā çekmege mu'tād idelüm

aldanma:

aldanmayalum: -yalum
Mısra: **5**
Kanmamak II inanmamak.

5. Felegüñ ṣūret-i iḳbāline aldanmayalum
6. Kendimüz cevr ü cefā çekmege mu'tād idelüm

kendi:

Kendimüz: -müz
Mısra: **6**
Kendi

5. Felegüñ ṣūret-i iḳbāline aldanmayalum
6. Kendimüz cevr ü cefā çekmege mu'tād idelüm

ʿaḳl:

ʿaḳlı: -ı
Mısra: **7**
Akıl.

7. Pāy-bend itmeyelüm ʿaḳlı dil-i şeydāya
8. Selb idüp 'aḳlı o pā-besteyi āzād idelüm

'aḳl:

'aḳlı: -ı
Mısra: **8**
Akıl.

7. Pāy-bend itmeyelüm ʿaḳlı dil-i şeydāya
8. Selb idüp 'aḳlı o pā-besteyi āzād idelüm

o:

o:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Pāy-bend itmeyelüm ʿaḳlı dil-i şeydāya
8. Selb idüp 'aḳlı o pā-besteyi āzād idelüm

pā-beste:

pā-besteyi: -yi
Mısra: **8**
Ayağı bağlı.

7. Pāy-bend itmeyelüm ʿaḳlı dil-i şeydāya
8. Selb idüp 'aḳlı o pā-besteyi āzād idelüm

incinme:

incinmeyelüm: -yelüm
Mısra: **9**
Üzülmek.

9. Cevr-i eyyāmdan incinmeyelüm Yaḥyā biz
10. ʿAyş u nūş ile geçen günleri de yād idelüm

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Cevr-i eyyāmdan incinmeyelüm Yaḥyā biz
10. ʿAyş u nūş ile geçen günleri de yād idelüm

de:

de:
Mısra: **10**
Bağlama edatı II de, da.

9. Cevr-i eyyāmdan incinmeyelüm Yaḥyā biz
10. ʿAyş u nūş ile geçen günleri de yād idelüm

deşt u kūha:

deşt u kūha: -
Mısra: **1**
Çöl ve dağ

1. Deşt u kūha varalum nāle vü feryād idelüm
2. Ḳays ile Kūh-kenüñ rūḥlarını şād idelüm

nāle vü feryād idelüm:

nāle vü feryād idelüm: -
Mısra: **1**
İnleyip feryat etmek

1. Deşt u kūha varalum nāle vü feryād idelüm
2. Ḳays ile Kūh-kenüñ rūḥlarını şād idelüm

rūḥlarını şād idelüm:

rūḥlarını şād idelüm: -
Mısra: **2**
Ruhuna huzur vermek II huzurlu ve rahat olmalarını sağlamak.

1. Deşt u kūha varalum nāle vü feryād idelüm
2. Ḳays ile Kūh-kenüñ rūḥlarını şād idelüm

rāh-ı huma:

rāh-ı ḫuma: -
Mısra: **3**
Şarap küpünün yolu.

3. Ḳo ṣurāḫiyi bize rāh-ı ḫuma hādi̱ ol
4. Seni ey pi̱r-i muġān bāri biz irşād idelüm

pir-i muġān:

pi̱r-i muġān: -
Mısra: **4**
Meyhaneci.

3. Ḳo ṣurāḫiyi bize rāh-ı ḫuma hādi̱ ol
4. Seni ey pi̱r-i muġān bāri biz irşād idelüm

irşād idelüm:

irşād idelüm: -
Mısra: **4**
İrşat etmek; doğru yolu göstermek, uyarmak.

3. Ḳo ṣurāḫiyi bize rāh-ı ḫuma hādi̱ ol
4. Seni ey pi̱r-i muġān bāri biz irşād idelüm

ṣūret-i iḳbāline:

ṣūret-i iḳbāline: -
Mısra: **5**
Saadet yüzü.

5. Felegüñ ṣūret-i iḳbāline aldanmayalum
6. Kendimüz cevr ü cefā çekmege mu'tād idelüm

cevr ü cefā çekmege:

cevr ü cefā çekmege: -
Mısra: **6**
Sıkıntı ve eziyet görmek.

5. Felegüñ ṣūret-i iḳbāline aldanmayalum
6. Kendimüz cevr ü cefā çekmege mu'tād idelüm

mu'tād idelüm:

mu'tād idelüm: -
Mısra: **6**
Alışmak II bağlanmak.

5. Felegüñ ṣūret-i iḳbāline aldanmayalum
6. Kendimüz cevr ü cefā çekmege mu'tād idelüm

dil-i şeydāya:

dil-i şeydāya: -
Mısra: **7**
çılgın gönül

7. Pāy-bend itmeyelüm ʿaḳlı dil-i şeydāya
8. Selb idüp 'aḳlı o pā-besteyi āzād idelüm

pāy-bend itmeyelüm:

pāy-bend itmeyelüm: -
Mısra: **7**
Ayağını bağlamak II engel olmak.

7. Pāy-bend itmeyelüm ʿaḳlı dil-i şeydāya
8. Selb idüp 'aḳlı o pā-besteyi āzād idelüm

āzād idelüm:

āzād idelüm: -
Mısra: **8**
Özgür, rahat bırakmak.

7. Pāy-bend itmeyelüm ʿaḳlı dil-i şeydāya
8. Selb idüp 'aḳlı o pā-besteyi āzād idelüm

selb idüp:

selb idüp: -
Mısra: **8**
ortadan kaldırmak, yok etme

7. Pāy-bend itmeyelüm ʿaḳlı dil-i şeydāya
8. Selb idüp 'aḳlı o pā-besteyi āzād idelüm

cevr-i eyyāmdan:

cevr-i eyyāmdan: -
Mısra: **9**
Eziyet günleri.

9. Cevr-i eyyāmdan incinmeyelüm Yaḥyā biz
10. ʿAyş u nūş ile geçen günleri de yād idelüm

yād idelüm:

yād idelüm: -
Mısra: **10**
Hatırlamak II anmak.

9. Cevr-i eyyāmdan incinmeyelüm Yaḥyā biz
10. ʿAyş u nūş ile geçen günleri de yād idelüm

ʿayş u nūş:

ʿayş u nūş: -
Mısra: **10**
Yeme ve içme II eğlenme.

9. Cevr-i eyyāmdan incinmeyelüm Yaḥyā biz
10. ʿAyş u nūş ile geçen günleri de yād idelüm

geçen günleri:

geçen günleri: -
Mısra: **10**
Gelip geçen günler.

9. Cevr-i eyyāmdan incinmeyelüm Yaḥyā biz
10. ʿAyş u nūş ile geçen günleri de yād idelüm

gel:

Gelüñüz: -üñüz
Mısra: **1**
Gelmek.

1. Gelüñüz ʿaşḳ ile di̱vāne vü şeydā olalum
2. Yaḳalar çāk idelüm ḫalḳa temāşā olalum

ʿaşḳ:

ʿaşḳ:
Mısra: **1**
Aşk.

1. Gelüñüz ʿaşḳ ile di̱vāne vü şeydā olalum
2. Yaḳalar çāk idelüm ḫalḳa temāşā olalum

ile:

ile:
Mısra: **1**
Bağlama edatı II ile birlikte.

1. Gelüñüz ʿaşḳ ile di̱vāne vü şeydā olalum
2. Yaḳalar çāk idelüm ḫalḳa temāşā olalum

ile:
Mısra: **3**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Açalum ṭavr-ı niyāz ile göñül āyi̱nesin
4. Göz göre maẓhār-ı envār-ı tecellā olalum

yaka:

Yaḳalar: -lar
Mısra: **2**
Kıyafetin boynu.

1. Gelüñüz ʿaşḳ ile di̇vāne vü şeydā olalum
2. Yaḳalar çāk idelüm ḫalḳa temāşā olalum

---

halk:

ḫalḳa: -a
Mısra: **2**
ahali ‖ insanlar

1. Gelüñüz ʿaşḳ ile di̇vāne vü şeydā olalum
2. Yaḳalar çāk idelüm ḫalḳa temāşā olalum

---

aç:

Açalum: -alum
Mısra: **3**
Açmak II göstermek.

3. Açalum ṭavr-ı niyāz ile göñül āyi̇nesin
4. Göz göre maẓhār-ı envār-ı tecellā olalum

---

kendü:

kendümüze: -müze
Mısra: **5**
Kendi.

5. Virelüm kendümüze mihr-i maḥabbetle vücūd
6. Ẕerreler gibi bu gün biz daḫı peydā olalum

Zerre:

Ẕerreler: -ler
Mısra: **6**
zerre, çok küçük, güneş ışığında görünen ufacık maddeler

5. Virelüm kendümüze mihr-i maḥabbetle vücūd
6. Ẕerreler gibi bu gün biz daḫı peydā olalum

---

gibi:

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı ll -e benzer.

5. Virelüm kendümüze mihr-i maḥabbetle vücūd
6. Ẕerreler gibi bu gün biz daḫı peydā olalum

---

biz:

biz:
Mısra: **6**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

5. Virelüm kendümüze mihr-i maḥabbetle vücūd
6. Ẕerreler gibi bu gün biz daḫı peydā olalum

---

dahı:

daḫı:
Mısra: **6**
de/da.

5. Virelüm kendümüze mihr-i maḥabbetle vücūd
6. Ẕerreler gibi bu gün biz daḫı peydā olalum

---

kal:

ḳalmayalum: -mayalum
Mısra: **7**
Yetinmemek II altında kalmak.

7. Acı dil virdügine ḳalmayalum nā-dānuñ
8. Ey göñül ʿārif isen gel beru deryā olalum

---

nā-dān:

nā-dānuñ: -uñ
Mısra: **7**
Cahil, akılsız

7. Acı dil virdügine ḳalmayalum nā-dānuñ
8. Ey göñül ʿārif isen gel beru deryā olalum

---

ey:

Ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Acı dil virdügine ḳalmayalum nā-dānuñ
8. Ey göñül ʿārif isen gel beru deryā olalum

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Kimi cān naḳdini alsun kimi dil ey Yaḥyā
10. Varup ol çeşmi ḥarāmi̱lere yaġma olalum

---

göñül:

göñül:
Mısra: **8**
gönül

7. Acı dil virdügine ḳalmayalum nā-dānuñ
8. Ey göñül ʿārif isen gel beru deryā olalum

ʿārif:

ʿārif:
Mısra: **8**
Bilge kişi.

7. Acı dil virdügine ḳalmayalum nā-dānuñ
8. Ey göñül ʿārif isen gel beru deryā olalum

---

ise:

isen: -n
Mısra: **8**
Şart edatı.

7. Acı dil virdügine ḳalmayalum nā-dānuñ
8. Ey göñül ʿārif isen gel beru deryā olalum

---

kimi:

Kimi:
Mısra: **9**
Bazısı.

9. Kimi cān naḳdini alsun kimi dil ey Yaḥyā
10. Varup ol çeşmi ḥarāmi̱lere yaġma olalum

kimi:
Mısra: **9**
Bazısı.

9. Kimi cān naḳdini alsun kimi dil ey Yaḥyā
10. Varup ol çeşmi ḥarāmi̱lere yaġma olalum

---

al:

alsun: -sun
Mısra: **9**
Almak II kapmak.

9. Kimi cān naḳdini alsun kimi dil ey Yaḥyā
10. Varup ol çeşmi ḥarāmi̱lere yaġma olalum

---

dil:

dil:
Mısra: **9**
gönül

9. Kimi cān naḳdini alsun kimi dil ey Yaḥyā
10. Varup ol çeşmi ḥarāmi̱lere yaġma olalum

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Kimi cān naḳdini alsun kimi dil ey Yaḥyā
10. Varup ol çeşmi ḥarāmi̱lere yağma olalum

var:

Varup: -up
Mısra: **10**
Gitmek, ulaşmak.

9. Kimi cān naḳdini alsun kimi dil ey Yaḥyā
10. Varup ol çeşmi ḥarāmi̱lere yağma olalum

ol:

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Kimi cān naḳdini alsun kimi dil ey Yaḥyā
10. Varup ol çeşmi ḥarāmi̱lere yağma olalum

divāne vü şeydā olalum:

di̱vāne vü şeydā olalum: -
Mısra: **1**
Deli divane olmak.

1. Gelüñüz ʿaşḳ ile di̱vāne vü şeydā olalum
2. Yaḳalar çāk idelüm ḥalḳa temāşā olalum

çāk idelüm:

çāk idelüm: -
Mısra: **2**
yırtmak ll koparmak.

1. Gelüñüz ʿaşḳ ile di̱vāne vü şeydā olalum
2. Yaḳalar çāk idelüm ḥalḳa temāşā olalum

temāşā olalum:

temāşā olalum: -
Mısra: **2**
Seyr edilen olmak II seyredilmek.

1. Gelüñüz ʿaşḳ ile di̱vāne vü şeydā olalum
2. Yaḳalar çāk idelüm ḥalḳa temāşā olalum

ṭavr-ı niyāz:

ṭavr-ı niyāz: -
Mısra: **3**
Yalvararak II yalvarma, istirhamda bulunma tavrı.

3. Açalum ṭavr-ı niyāz ile göñül āyi̱nesin
4. Göz göre maẓhār-ı envār-ı tecellā olalum

göñül āyinesin:

göñül āyi̱nesin: -
Mısra: **3**
Gönül aynası

3. Açalum ṭavr-ı niyāz ile göñül āyi̱nesin
4. Göz göre maẓhār-ı envār-ı tecellā olalum

göz göre:

göz göre: -
Mısra: **4**
Gözler görsün II herkesin önünde.

3. Açalum ṭavr-ı niyāz ile göñül āyi̱nesin
4. Göz göre maẓhār-ı envār-ı tecellā olalum

maẓhār-ı envār-ı tecellā olalum:

maẓhār-ı envār-ı tecellā olalum: -
Mısra: **4**
tecelli nurlarına mazhar olmak

3. Açalum ṭavr-ı niyāz ile göñül āyi̱nesin
4. Göz göre maẓhār-ı envār-ı tecellā olalum

mihr-i maḥabbetle:

mihr-i maḥabbetle: -
Mısra: **5**
Sevgi güneşi.

5. Virelüm kendümüze mihr-i maḥabbetle vücūd
6. Ẕerreler gibi bu gün biz daḫı peydā olalum

vücūd virelüm:

vücūd virelüm: -
Mısra: **5**
vücut vermek II ortaya çıkmak.

5. Virelüm kendümüze mihr-i maḥabbetle vücūd
6. Ẕerreler gibi bu gün biz daḫı peydā olalum

bu gün:

bu gün: -
Mısra: **6**
Bugün II içinde bulunulan gün II artık.

5. Virelüm kendümüze mihr-i maḥabbetle vücūd
6. Ẕerreler gibi bu gün biz daḫı peydā olalum

peydā olalum:

peydā olalum: -
Mısra: **6**
Ortaya çıkmak, belirmek, görünmek.

5. Virelüm kendümüze mihr-i maḥabbetle vücūd
6. Ẕerreler gibi bu gün biz daḫı peydā olalum

acı dil virdügine:

acı dil virdügine: -
Mısra: **7**
Kötü söylemek II kaba konuşmak.

7. Acı dil virdügine ḳalmayalum nā-dānuñ
8. Ey göñül ʿārif isen gel beru deryā olalum

gel beru:

gel beru: -
Mısra: **8**
gel hele! yaklaş!

7. Acı dil virdügine ḳalmayalum nā-dānuñ
8. Ey göñül ʿārif isen gel beru deryā olalum

deryā olalum:

deryā olalum: -
Mısra: **8**
Deniz kadar bilgili II gönlü geniş II hoşgörülü.

7. Acı dil virdügine ḳalmayalum nā-dānuñ
8. Ey göñül ʿārif isen gel beru deryā olalum

cān nakdini:

cān naḳdini: -
Mısra: **9**
Can sermayesi

9. Kimi cān naḳdini alsun kimi dil ey Yaḥyā
10. Varup ol çeşmi ḥarāmi̱lere yaġma olalum

yaġma olalum:

yaġma olalum: -
Mısra: **10**
Yağmalanmak II parçalanıp dağılmak.

9. Kimi cān naḳdini alsun kimi dil ey Yaḥyā
10. Varup ol çeşmi ḥarāmi̱lere yaġma olalum

çeşmi ḥarāmilere:

çeşmi ḥarāmi̱lere: -
Mısra: **10**
Haydut gözlüler II güzeller.

9. Kimi cān naḳdini alsun kimi dil ey Yaḥyā
10. Varup ol çeşmi ḥarāmi̱lere yaġma olalum

ki:

ki:
Mısra: **1**
Ki bağlacı II zira.

1. Bi̱-rūy u riyā ki hāk-i pāyum
2. Yüz sürmege pāyuña sezāyum

sezā:

sezāyum: -yum
Mısra: **2**
Layık, uygun.

1. Bi̱-rūy u riyā ki hāk-i pāyum
2. Yüz sürmege pāyuña sezāyum

cānā:

Cānā:
Mısra: **3**
Ey sevgili, ey can, ey gönül.

3. Cānā nola pāy-mālüñ olsam
4. Dil-beste-i zülf-i müşg-sāyum

nola:

nola:
Mısra: **3**
Ne olur? II nolsa gerek.

3. Cānā nola pāy-mālüñ olsam
4. Dil-beste-i zülf-i müşg-sāyum

nola:
Mısra: **9**
ne olur || şaşılır mı?

9. Yaḥyā nola vaṣf-ı laʿlin itsem
10. Bir ṭūṭi̱-i sükkeri̱n-edāyum

pāy-māl:

pāy-mālüñ: -üñ
Mısra: **3**
Ayak altında kalmış, ezilmiş.

3. Cānā nola pāy-mālüñ olsam
4. Dil-beste-i zülf-i müşg-sāyum

ol:

olsam: -sam
Mısra: **3**
Olmak.

3. Cānā nola pāy-mālüñ olsam
4. Dil-beste-i zülf-i müşg-sāyum

zāhir:

Zāẖir:
Mısra: **5**
Gerçek, asıl

5. Zāẖir beni sen tehi̱ mi ṣanduñ
6. Mānend-i ḥabāb pür hevāyum

ben:

beni: -i
Mısra: **5**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Zāẖir beni sen tehi̱ mi ṣanduñ
6. Mānend-i ḥabāb pür hevāyum

ben:
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Çekmem mey ü cām minnetin ben
8. Mest-i mey-i laʿl-i dil-rübāyum

sen:

sen:
Mısra: **5**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Zāẖir beni sen tehi̱ mi ṣanduñ
6. Mānend-i ḥabāb pür hevāyum

tehi:

tehi̱:
Mısra: **5**
Boş II işe yaramaz.

5. Zāẖir beni sen tehi̱ mi ṣanduñ
6. Mānend-i ḥabāb pür hevāyum

mi:

mi:
Mısra: **5**
soru edatı

5. Zāẖir beni sen tehi̱ mi ṣanduñ
6. Mānend-i ḥabāb pür hevāyum

ṣan:

ṣanduñ: -duñ
Mısra: **5**
Zannetmek.

5. Zāẖir beni sen tehi̱ mi ṣanduñ
6. Mānend-i ḥabāb pür hevāyum

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā nola vaṣf-ı laʿlin itsem
10. Bir ṭūṭi̱-i sükkeri̱n-edāyum

bir:

Bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Yaḥyā nola vaṣf-ı laʿlin itsem
10. Bir ṭūṭi̱-i sükkeri̱n-edāyum

ise:

isem: -m
Mısra: **13**
Şart edatı.

13. Baş egmez isem de āsmāna
14. Şāhum işigüñde çehre-sāyum

de:

de:
Mısra: **13**
Dahi II de/da.

13. Baş egmez isem de āsmāna
14. Şāhum işigüñde çehre-sāyum

āsmān:

āsmāna: -a
Mısra: **13**
Gök, sema.

13. Baş egmez isem de āsmāna
14. Şāhum işigüñde çehre-sāyum

Şāh:

Şāhum: -um
Mısra: **14**
sultan II sevgili.

13. Baş egmez isem de āsmāna
14. Şāhum işigüñde çehre-sāyum

işig:

işigüñde: -üñde
Mısra: **14**
Eşik II Huzur, makam

13. Baş egmez isem de āsmāna
14. Şāhum işigüñde çehre-sāyum

çehre-sāy:

çehre-sāyum: -um
Mısra: **14**
Yüz süren.

13. Baş egmez isem de āsmāna
14. Şāhum işigüñde çehre-sāyum

hāk-i pāyum:

hāk-i pāyum: -
Mısra: **1**
Ayak toprağı.

1. Bi̇-rūy u riyā ki hāk-i pāyum
2. Yüz sürmege pāyuña sezāyum

bi-rūy u riyā:

bi̇-rūy u riyā: -
Mısra: **1**
Riyasız ve ikiyüzlülük etmeyen.

1. Bi̇-rūy u riyā ki hāk-i pāyum
2. Yüz sürmege pāyuña sezāyum

pāyuña yüz sürmege:

pāyuña yüz sürmege: -
Mısra: **2**
Sevgi ve saygısını göstermek II ayağına kapanmak.

1. Bi̇-rūy u riyā ki hāk-i pāyum
2. Yüz sürmege pāyuña sezāyum

dil-beste-i zülf-i müşg-sāyum:

dil-beste-i zülf-i müşg-sāyum: -
Mısra: **4**
Gönlü bağlayan zülüflerin misk kokusu.

3. Cānā nola pāy-mālüñ olsam
4. Dil-beste-i zülf-i müşg-sāyum

mānend-i ḥabāb:

mānend-i ḥabāb: -
Mısra: **6**
Hava kabarcıkları gibi.

5. Ẓāhir beni sen tehi̇ mi ṣanduñ
6. Mānend-i ḥabāb pür hevāyum

mest-i mey-i laʿl-i dil-rübāyum:

mest-i mey-i laʿl-i dil-rübāyum: -
Mısra: **8**
Gönül alıcı sevgilinin şaraba benzeyen dudağının sarhoşu.

7. Çekmem mey ü cām minnetin ben
8. Mest-i mey-i laʿl-i dil-rübāyum

ṭūṭi-i sükkerin-edāyum:

ṭūṭi̇-i sükkeri̇n-edāyum: -
Mısra: **10**
şeker gibi tatlı söyleyişli papağan.

9. Yaḥyā nola vaṣf-ı laʿlin itsem
10. Bir ṭūṭi̇-i sükkeri̇n-edāyum

sulṭān ʿoŝmān-ı kām-yāba:

sulṭān ʿoŝmān-ı kām-yāba: -
Mısra: **11**
Muradına eren Sultan Osman.

11. Sulṭān ʿOŝmān-ı kām-yāba
12. Dāʿi̇-i ḥaki̇r-i bi̇-riyāyum

dāʿi-i ḥakir-i bi-riyāyum:

dāʿi̇-i ḥaki̇r-i bi̇-riyāyum: -
Mısra: **12**
Riyasız, ikiyüzlü olmayan hakir duacı.

11. Sulṭān ʿOŝmān-ı kām-yāba
12. Dāʿi̇-i ḥaki̇r-i bi̇-riyāyum

baş egmez:

baş egmez: -
Mısra: **13**
Boyun eğmek II itaati altına girmek.

13. Baş egmez isem de āsmāna
14. Şāhum işigüñde çehre-sāyum

vaṣf-ı laʿlin itsem:

vaṣf-ı laʿlin itsem: -
Mısra: **9**
Dudağını vasf etmek.

9. Yaḥyā nola vaṣf-ı laʿlin itsem
10. Bir ṭūṭi̇-i sükkeri̇n-edāyum

pür hevāyum:

pür hevāyum: -
Mısra: **6**
Hava dolu II istek, arzu dolu.

5. Ẓāhir beni sen tehi̇ mi ṣanduñ
6. Mānend-i ḥabāb pür hevāyum

mey ü cām:

mey ü cām: -
Mısra: **7**
Şarap ve kadeh.

7. Çekmem mey ü cām minnetin ben
8. Mest-i mey-i laʿl-i dil-

rübāyum

minnetin Çekmem:

minnetin Çekmem: -
Mısra: **7**
eziyet çekmek, altında ezilmek

7. Çekmem mey ü cām minnetin ben
8. Mest-i mey-i laʿl-i dil-rübāyum

münevver:

Münevver:
Mısra: **1**
Nurlu, parlak.

1. Münevver ṭalʿat-ı ferhundesi bir ḫūbdur bayrām
2. Güneş yüzli hilāl ebrūlı bir maḥbūbdur bayrām

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Münevver ṭalʿat-ı ferhundesi bir ḫūbdur bayrām
2. Güneş yüzli hilāl ebrūlı bir maḥbūbdur bayrām

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Münevver ṭalʿat-ı ferhundesi bir ḫūbdur bayrām
2. Güneş yüzli hilāl ebrūlı bir maḥbūbdur bayrām

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Aña küçük büyük bir cāme-i zibāyı ḥāżırlar
4. ʿAceb maḳbūl-i ʿālemdür ʿaceb merġūbdur bayrām

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Görinür rūze-dār-ı hicre ancaḳ yılda bir kerre
6. Çoġ eglenmez gider bir dil-ber-i maḥcūbdur bayrām

hūb:

ḫūbdur: -dur
Mısra: **1**
Güzel.

1. Münevver ṭalʿat-ı ferhundesi bir ḫūbdur bayrām
2. Güneş yüzli hilāl ebrūlı bir maḥbūbdur bayrām

bayrām:

bayrām:
Mısra: **1**
Bayram ‖ çok mutlu olunan gün ve zaman.

1. Münevver ṭalʿat-ı ferhundesi bir ḫūbdur bayrām
2. Güneş yüzli hilāl ebrūlı bir maḥbūbdur bayrām

bayrām:
Mısra: **2**
Bayram ‖ çok mutlu olunan gün ve zaman.

1. Münevver ṭalʿat-ı ferhundesi bir ḫūbdur bayrām
2. Güneş yüzli hilāl ebrūlı bir maḥbūbdur bayrām

bayrām:
Mısra: **4**
Bayram ‖ çok mutlu olunan gün ve zaman.

3. Aña küçük büyük bir cāme-i zibāyı ḥāżırlar
4. ʿAceb maḳbūl-i ʿālemdür ʿaceb merġūbdur bayrām

bayrām:
Mısra: **6**
Bayram ‖ çok mutlu olunan gün ve zaman.

5. Görinür rūze-dār-ı hicre ancaḳ yılda bir kerre
6. Çoġ eglenmez gider bir dil-ber-i maḥcūbdur bayrām

bayrām:
Mısra: **8**
Bayram ‖ çok mutlu olunan gün ve zaman.

7. Zamānında degül her güşe hāy u hūydan ḫāli
8. Cevān-ı fitne-cū maḥbūb-ı şehr-āşūbdur bayrām

bayrām:
Mısra: **10**
Bayram ‖ çok mutlu olunan gün ve zaman.

9. Seḥer yazmaġiçün evṣāf-ı Sulṭān Aḥmedi Yaḥyā
10. Güneşden zer varaḳ peydā ider zer-kūbdur bayrām

mahbūb:

maḥbūbdur: -dur
Mısra: **2**
Sevgili, güzel

1. Münevver ṭalʿat-ı ferhundesi bir ḫūbdur bayrām
2. Güneş yüzli hilāl ebrūlı bir maḥbūbdur bayrām

aña:

Aña:
Mısra: **3**
Ona.

3. Aña küçük büyük bir cāme-i zibāyı ḥāżırlar
4. ʿAceb maḳbūl-i ʿālemdür ʿaceb merġūbdur bayrām

ḥāżırla:

ḥāżırlar: -r
Mısra: **3**
Hazır hale getirmek.

3. Aña küçük büyük bir cāme-i zibāyı ḥāżırlar
4. ʿAceb maḳbūl-i ʿālemdür ʿaceb merġūbdur bayrām

ʿaceb:

ʿAceb:
Mısra: **4**
Şaşırtan II hayrette bırakan.

3. Aña küçük büyük bir cāme-i zibāyı ḥāżırlar
4. ʿAceb maḳbūl-i ʿālemdür ʿaceb merġūbdur bayrām

ʿaceb:
Mısra: **4**
Şaşırtan II hayrette bırakan.

3. Aña küçük büyük bir cāme-i zibāyı ḥāżırlar
4. ʿAceb maḳbūl-i ʿālemdür ʿaceb merġūbdur bayrām

merġūb:

merġūbdur: -dur
Mısra: **4**
Rağbet olunmuş, beğenilmiş.

3. Aña küçük büyük bir cāme-i zibāyı ḥāżırlar
4. ʿAceb maḳbūl-i ʿālemdür ʿaceb merġūbdur bayrām

görin:

Görinür: -ür
Mısra: **5**
Görünmek ‖ ortaya çıkmak.

5. Görinür rūze-dār-ı hicre

ancaḳ yılda bir kerre
6. Çoġ eglenmez gider bir dil-ber-i maḥcūbdur bayrām

ancaḳ:

ancaḳ:
Mısra: **5**
Sadece, yalnızca

5. Görinür rūze-dār-ı hicre ancaḳ yılda bir kerre
6. Çoġ eglenmez gider bir dil-ber-i maḥcūbdur bayrām

Çoġ:

Çoġ:
Mısra: **6**
Çok, fazla.

5. Görinür rūze-dār-ı hicre ancaḳ yılda bir kerre
6. Çoġ eglenmez gider bir dil-ber-i maḥcūbdur bayrām

eglenmez:

eglenmez:
Mısra: **6**
Oyalanmamak II vakit geçirmemek.

5. Görinür rūze-dār-ı hicre ancaḳ yılda bir kerre
6. Çoġ eglenmez gider bir dil-ber-i maḥcūbdur bayrām

gid:

gider: -er
Mısra: **6**
Uzaklaşmak.

5. Görinür rūze-dār-ı hicre ancaḳ yılda bir kerre
6. Çoġ eglenmez gider bir dil-ber-i maḥcūbdur bayrām

zamān:

Zamānında: -ında
Mısra: **7**
Zaman II dönem.

7. Zamānında degül her gūşe hāy u hūydan ḫāli̱
8. Cevān-ı fitne-cū maḥbūb-ı şehr-āşūbdur bayrām

seher:

Seḥer:
Mısra: **9**
Sabah olmağa başladığı vakit.

9. Seḥer yazmaġiçün evṣāf-ı Sulṭān Aḥmedi Yaḥyā
10. Güneşden zer varaḳ peydā ider zer-kūbdur bayrām

yazmaġ:

yazmaġiçün: -içün
Mısra: **9**
Yazmak II anlatmak.

9. Seḥer yazmaġiçün evṣāf-ı Sulṭān Aḥmedi Yaḥyā
10. Güneşden zer varaḳ peydā ider zer-kūbdur bayrām

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Seḥer yazmaġiçün evṣāf-ı Sulṭān Aḥmedi Yaḥyā
10. Güneşden zer varaḳ peydā ider zer-kūbdur bayrām

güneş:

Güneşden: -den
Mısra: **10**
Güneş

9. Seḥer yazmaġiçün evṣāf-ı Sulṭān Aḥmedi Yaḥyā
10. Güneşden zer varaḳ peydā ider zer-kūbdur bayrām

zer-kūb:

zer-kūbdur: -dur
Mısra: **10**
Altın varak yapan.

9. Seḥer yazmaġiçün evṣāf-ı Sulṭān Aḥmedi Yaḥyā
10. Güneşden zer varaḳ peydā ider zer-kūbdur bayrām

ṭalʿat-ı ferhundesi:

ṭalʿat-ı ferhundesi: -
Mısra: **1**
Nurlu çehre.

1. Münevver ṭalʿat-ı ferhundesi bir ḫūbdur bayrām
2. Güneş yüzli hilāl ebrūlı bir maḥbūbdur bayrām

güneş yüzli:

güneş yüzli: -
Mısra: **2**
Güneş kadar parlak, aydınlık yüzü olan II sevgili.

1. Münevver ṭalʿat-ı ferhundesi bir ḫūbdur bayrām
2. Güneş yüzli hilāl ebrūlı bir maḥbūbdur bayrām

hilāl ebrūlı:

hilāl ebrūlı: -
Mısra: **2**
Hilale benzeyen kaşları olan II sevgili.

1. Münevver ṭalʿat-ı ferhundesi bir ḫūbdur bayrām
2. Güneş yüzli hilāl ebrūlı bir maḥbūbdur bayrām

küçük büyük:

küçük büyük: -
Mısra: **3**
Orta büyüklükte II ne büyük ne küçük.

3. Aña küçük büyük bir cāme-i zi̱bāyı ḥāżırlar
4. ʿAceb maḳbūl-i ʿālemdür ʿaceb merġūbdur bayrām

cāme-i zibāyı:

cāme-i zi̱bāyı: -
Mısra: **3**
Süslü, gösterişli elbise

3. Aña küçük büyük bir cāme-i zi̱bāyı ḥāżırlar
4. ʿAceb maḳbūl-i ʿālemdür ʿaceb merġūbdur bayrām

maḳbūl-i ʿālemdür:

maḳbūl-i ʿālemdür: -
Mısra: **4**
İnsanlar tarafından beğenilen, kabul gören.

3. Aña küçük büyük bir cāme-i zi̱bāyı ḥāżırlar
4. ʿAceb maḳbūl-i ʿālemdür ʿaceb merġūbdur bayrām

yılda bir kerre:

yılda bir kerre: -
Mısra: **5**
Yılda bir kez.

5. Görinür rūze-dār-ı hicre ancaḳ yılda bir kerre
6. Çoġ eglenmez gider bir dil-ber-i maḥcūbdur bayrām

rūze-dār-ı hicre:

rūze-dār-ı hicre: -
Mısra: **5**
Ayrılık orucu.

5. Görinür rūze-dār-ı hicre ancaḳ yılda bir kerre
6. Çoġ eglenmez gider bir dil-ber-i maḥcūbdur bayrām

dil-ber-i maḥcūbdur:

dil-ber-i maḥcūbdur: -
Mısra: **6**
Utangaç güzel, utangaç sevgili.

5. Görinür rūze-dār-ı hicre ancaḳ yılda bir kerre
6. Çoġ eglenmez gider bir dil-ber-i maḥcūbdur bayrām

hāy u hūydan:

hāy u hūydan: -
Mısra: **7**
Gürültülü ses II kargaşa.

7. Zamānında degül her gūşe hāy u hūydan ḫāl̤i
8. Cevān-ı fitne-cū maḥbūb-ı şehr-āşūbdur bayrām

ḫāli degül:

ḫāl̤i degül: -
Mısra: **7**
Uzak değil II boş değil.

7. Zamānında degül her gūşe hāy u hūydan ḫāl̤i
8. Cevān-ı fitne-cū maḥbūb-ı şehr-āşūbdur bayrām

her gūşe:

her gūşe: -
Mısra: **7**
her taraf , her yan.

7. Zamānında degül her gūşe hāy u hūydan ḫāl̤i
8. Cevān-ı fitne-cū maḥbūb-ı şehr-āşūbdur bayrām

cevān-ı fitne-cū:

cevān-ı fitne-cū: -
Mısra: **8**
Fitne çıkaran genç II fitneci güzel.

7. Zamānında degül her gūşe hāy u hūydan ḫāl̤i
8. Cevān-ı fitne-cū maḥbūb-ı şehr-āşūbdur bayrām

maḥbūb-ı şehr-āşūbdur:

maḥbūb-ı şehr-āşūbdur: -
Mısra: **8**
Şehri karıştıran güzel.

7. Zamānında degül her gūşe hāy u hūydan ḫāl̤i
8. Cevān-ı fitne-cū maḥbūb-ı şehr-āşūbdur bayrām

zer varak:

zer varaḳ: -
Mısra: **10**
Altın varak.

9. Seḥer yazmaġiçün evṣāf-ı Sulṭān Aḥmedi Yaḥyā
10. Güneşden zer varaḳ peydā ider zer-kūbdur bayrām

peydā ider:

peydā ider: -
Mısra: **10**
Yapmak II üretmek.

9. Seḥer yazmaġiçün evṣāf-ı Sulṭān Aḥmedi Yaḥyā
10. Güneşden zer varaḳ peydā ider zer-kūbdur bayrām

evṣāf-ı sulṭān aḥmedi:

evṣāf-ı sulṭān aḥmedi: -
Mısra: **9**
Sultan Ahmet'in vasıfları II Sultan I. Ahmet'in nitelikleri.

9. Seḥer yazmaġiçün evṣāf-ı Sulṭān Aḥmedi Yaḥyā
10. Güneşden zer varaḳ peydā ider zer-kūbdur bayrām

aç:

açdı: -dı
Mısra: **1**
Açmak II ferahlatmak.

1. Nesi̮m-i luṭfuñ açdı ġonce-āsā ḳalb-i maḥzūnum
2. Ṣafā bagışladı gūyā açıldı genc-i maḫzūnum

ġonce-āsā:

ġonce-āsā:
Mısra: **1**
Gonca gibi.

1. Nesi̮m-i luṭfuñ açdı ġonce-āsā ḳalb-i maḥzūnum
2. Ṣafā bagışladı gūyā açıldı genc-i maḫzūnum

gūyā:

gūyā:
Mısra: **2**
sanki, âdeta.

1. Nesi̮m-i luṭfuñ açdı ġonce-āsā ḳalb-i maḥzūnum
2. Ṣafā bagışladı gūyā açıldı genc-i maḫzūnum

açıl:

açıldı: -dı
Mısra: **2**
ferahlamak, rahatlamak

1. Nesi̮m-i luṭfuñ açdı ġonce-āsā ḳalb-i maḥzūnum
2. Ṣafā bagışladı gūyā açıldı genc-i maḫzūnum

ile:

ile:
Mısra: **3**
ve

3. Ruḫ-ı zerd ile ʿarż-ı ḥāle ḳaṣd itdükçe dil-dāra
4. Olur māniʿ amān virmez yeñilmez eşk-i gül-gūnum

dil-dār:

dil-dāra: -a
Mısra: **3**
Güzel ‖ sevgili

3. Ruḫ-ı zerd ile ʿarż-ı ḥāle ḳaṣd itdükçe dil-dāra
4. Olur māniʿ amān virmez yeñilmez eşk-i gül-gūnum

yeñilmez:

yeñilmez:
Mısra: **4**
Galib olmak.

3. Ruḫ-ı zerd ile ʿarż-ı ḥāle ḳaṣd itdükçe dil-dāra
4. Olur māniʿ amān virmez yeñilmez eşk-i gül-gūnum

İrişilmez:

İrişilmez:
Mısra: **5**
Ulaşılmaz.

5. İrişilmez ṣanurdı bāġbān serve bi-ḥamdi'llāh
6. Leṭāfetle gülsitānında yetişdi naḫl-i mevzūnum

ṣan:

ṣanurdı: -urdı
Mısra: **5**
Zannetmek.

5. İrişilmez ṣanurdı bāġbān
serve bi-ḥamdi'llāh
6. Leṭāfetle gülsitānında
yetişdi naḫl-i mevzūnum

bāġbān:

bāġbān:
Mısra: **5**
Bağcı, bahçıvan.

5. İrişilmez ṣanurdı bāġbān
serve bi-ḥamdi'llāh
6. Leṭāfetle gülsitānında
yetişdi naḫl-i mevzūnum

serv:

serve: -e
Mısra: **5**
servi ‖ servi boylu güzel

5. İrişilmez ṣanurdı bāġbān
serve bi-ḥamdi'llāh
6. Leṭāfetle gülsitānında
yetişdi naḫl-i mevzūnum

bi-ḥamdi'llāh:

bi-ḥamdi'llāh:
Mısra: **5**
Allah'a şükür olsun.

5. İrişilmez ṣanurdı bāġbān
serve bi-ḥamdi'llāh
6. Leṭāfetle gülsitānında
yetişdi naḫl-i mevzūnum

leṭāfet:

Leṭāfetle: -le
Mısra: **6**
Güzellik.

5. İrişilmez ṣanurdı bāġbān
serve bi-ḥamdi'llāh
6. Leṭāfetle gülsitānında
yetişdi naḫl-i mevzūnum

gülsitān:

gülsitānında: -ında
Mısra: **6**
Gül bahçesi.

5. İrişilmez ṣanurdı bāġbān
serve bi-ḥamdi'llāh
6. Leṭāfetle gülsitānında
yetişdi naḫl-i mevzūnum

yetiş:

yetişdi: -di
Mısra: **6**
Yetişmek II büyümek.

5. İrişilmez ṣanurdı bāġbān
serve bi-ḥamdi'llāh
6. Leṭāfetle gülsitānında
yetişdi naḫl-i mevzūnum

vücūd:

Vücūdum: -um
Mısra: **7**
Beden, cisim, varlık.

7. Vücūdum nā-tüvān itdi
işüm āh u fiġān itdi
8. Senüñ ol çeşm-i fettānuñ
benüm bu cān-ı meftūnum

iş:

işüm: -üm
Mısra: **7**
Yapılan şey, davranış, eylem.

7. Vücūdum nā-tüvān itdi
işüm āh u fiġān itdi
8. Senüñ ol çeşm-i fettānuñ
benüm bu cān-ı meftūnum

sen:

Senüñ: -üñ
Mısra: **8**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Vücūdum nā-tüvān itdi
işüm āh u fiġān itdi
8. Senüñ ol çeşm-i fettānuñ
benüm bu cān-ı meftūnum

ol:

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Vücūdum nā-tüvān itdi
işüm āh u fiġān itdi
8. Senüñ ol çeşm-i fettānuñ
benüm bu cān-ı meftūnum

oldı: -dı
Mısra: **10**
Olmak.

9. Ümīd oldur ki luṭfından
diye şāh-ı felek-rütbet
10. Sözi Yaḥyā'nuñ oldı cümle
maḳbūl-i hümāyūnum

ben:

benüm: -üm
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Vücūdum nā-tüvān itdi
işüm āh u fiġān itdi
8. Senüñ ol çeşm-i fettānuñ
benüm bu cān-ı meftūnum

bu:

bu:
Mısra: **8**
Bu, işaret sıfatı

7. Vücūdum nā-tüvān itdi
işüm āh u fiġān itdi
8. Senüñ ol çeşm-i fettānuñ
benüm bu cān-ı meftūnum

luṭf:

luṭfından: -ı, -n, -dan
Mısra: **9**
Yardım, inayet, ihsan.

9. Ümīd oldur ki luṭfından
diye şāh-ı felek-rütbet
10. Sözi Yaḥyā'nuñ oldı cümle
maḳbūl-i hümāyūnum

diye:

diye:
Mısra: **9**
Diyerek, deyip

9. Ümīd oldur ki luṭfından
diye şāh-ı felek-rütbet
10. Sözi Yaḥyā'nuñ oldı cümle
maḳbūl-i hümāyūnum

söz:

Sözi: -i
Mısra: **10**
Söz, söylem II Şiir.

9. Ümīd oldur ki luṭfından
diye şāh-ı felek-rütbet
10. Sözi Yaḥyā'nuñ oldı cümle
maḳbūl-i hümāyūnum

yaḥyā':

Yaḥyā'nuñ: -nuñ
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ümīd oldur ki luṭfından
diye şāh-ı felek-rütbet
10. Sözi Yaḥyā'nuñ oldı cümle
maḳbūl-i hümāyūnum

cümle:

cümle:
Mısra: **10**
Tamamı II bütünü.

9. Ümīd oldur ki luṭfından
diye şāh-ı felek-rütbet
10. Sözi Yaḥyā'nuñ oldı cümle
maḳbūl-i hümāyūnum

nesim-i luṭfuñ:

nesi̇m-i luṭfuñ: -
Mısra: **1**
Lütuf, iyilik rüzgarı.

1. Nesi̇m-i luṭfuñ açdı ġonce-āsā ḳalb-i maḥzūnum
2. Ṣafā bağışladı gūyā açıldı genc-i maḥzūnum

ḳalb-i maḥzūnum:

ḳalb-i maḥzūnum: -
Mısra: **1**
Dertli, hüzünlü kalp.

1. Nesi̇m-i luṭfuñ açdı ġonce-āsā ḳalb-i maḥzūnum
2. Ṣafā bağışladı gūyā açıldı genc-i maḥzūnum

genc-i maḥzūnum:

genc-i maḥzūnum: -
Mısra: **2**
Hüzünlü hazine II gönül.

1. Nesi̇m-i luṭfuñ açdı ġonce-āsā ḳalb-i maḥzūnum
2. Ṣafā bağışladı gūyā açıldı genc-i maḥzūnum

Ṣafā bağışladı:

Ṣafā bağışladı: -
Mısra: **2**
Safa vermek II huzur ve mutluluk vermek.

1. Nesi̇m-i luṭfuñ açdı ġonce-āsā ḳalb-i maḥzūnum
2. Ṣafā bağışladı gūyā açıldı genc-i maḥzūnum

ruḫ-ı zerd:

ruḫ-ı zerd: -
Mısra: **3**
sarı yanak ll solgun yüz.

3. Ruḫ-ı zerd ile ʿarż-ı ḥāle ḳaṣd itdükçe dil-dāra
4. Olur māniʿ amān virmez yeñilmez eşk-i gül-gūnum

ʿarż-ı ḥāle:

ʿarż-ı ḥāle: -
Mısra: **3**
Gönlünün dileği.

3. Ruḫ-ı zerd ile ʿarż-ı ḥāle ḳaṣd itdükçe dil-dāra
4. Olur māniʿ amān virmez yeñilmez eşk-i gül-gūnum

ḳaṣd itdükçe:

ḳaṣd itdükçe: -
Mısra: **3**
Saldırmak ll yönelmek.

3. Ruḫ-ı zerd ile ʿarż-ı ḥāle ḳaṣd itdükçe dil-dāra
4. Olur māniʿ amān virmez yeñilmez eşk-i gül-gūnum

eşk-i gül-gūnum:

eşk-i gül-gūnum: -
Mısra: **4**
Gül renkli gözyaşı.

3. Ruḫ-ı zerd ile ʿarż-ı ḥāle ḳaṣd itdükçe dil-dāra
4. Olur māniʿ amān virmez yeñilmez eşk-i gül-gūnum

māniʿ olur:

māniʿ olur: -
Mısra: **4**
Engel olmak.

3. Ruḫ-ı zerd ile ʿarż-ı ḥāle ḳaṣd itdükçe dil-dāra
4. Olur māniʿ amān virmez yeñilmez eşk-i gül-gūnum

amān virmez:

amān virmez: -
Mısra: **4**
Rahat bırakmamak II nefes aldırmamak.

3. Ruḫ-ı zerd ile ʿarż-ı ḥāle ḳaṣd itdükçe dil-dāra
4. Olur māniʿ amān virmez yeñilmez eşk-i gül-gūnum

naḫl-i mevzūnum:

naḫl-i mevzūnum: -
Mısra: **6**
Düzgün fidan II Düzgün ve ölçülü boya sahip sevgili.

5. İrişilmez ṣanurdı bāğbān serve bi-ḥamdi'llāh
6. Leṭāfetle gülsitānında yetişdi naḫl-i mevzūnum

nā-tüvān itdi:

nā-tüvān itdi: -
Mısra: **7**
Güçsüz bırakmak II çaresiz kılmak.

7. Vücūdum nā-tüvān itdi işüm āh u fiġān itdi
8. Senüñ ol çeşm-i fettānuñ benüm bu cān-ı meftūnum

āh u fiġān itdi:

āh u fiġān itdi: -
Mısra: **7**
Haykırıp bağırmak.

7. Vücūdum nā-tüvān itdi işüm āh u fiġān itdi
8. Senüñ ol çeşm-i fettānuñ benüm bu cān-ı meftūnum

çeşm-i fettānuñ:

çeşm-i fettānuñ: -
Mısra: **8**
Fitne çıkaran göz

7. Vücūdum nā-tüvān itdi işüm āh u fiġān itdi
8. Senüñ ol çeşm-i fettānuñ benüm bu cān-ı meftūnum

cān-ı meftūnum:

cān-ı meftūnum: -
Mısra: **8**
Âşık olan can II vurulmuş, müptela gönül

7. Vücūdum nā-tüvān itdi işüm āh u fiġān itdi
8. Senüñ ol çeşm-i fettānuñ benüm bu cān-ı meftūnum

şāh-ı felek-rütbet:

şāh-ı felek-rütbet: -
Mısra: **9**
Gökyüzü mertebesindeki sultan II sevgili.

9. Ümi̇d oldur ki luṭfından diye şāh-ı felek-rütbet
10. Sözi Yaḥyā'nuñ oldı cümle maḳbūl-i hümāyūnum

Ümi̇d oldur ki:

Ümi̇d oldur ki: -
Mısra: **9**
Ümit odur ki II isteğim şu ki.

9. Ümi̇d oldur ki luṭfından diye şāh-ı felek-rütbet
10. Sözi Yaḥyā'nuñ oldı cümle maḳbūl-i hümāyūnum

maḳbūl-i hümāyūnum:

maḳbūl-i hümāyūnum: -
Mısra: **10**
Kutlu, kutsal kabul edilen.

9. Ümi̇d oldur ki luṭfından diye şāh-ı felek-rütbet
10. Sözi Yaḥyā'nuñ oldı cümle maḳbūl-i hümāyūnum

Ḫayāl:

Ḫayālüñçün: -üñçün
Mısra: **1**
Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş.

1. Ḫayālüñçün biri birine girdi çünki müjgānum
2. O dem aralarından çıḳdı eşk-i çeşm-i giryānum

çünki:

çünki:
Mısra: **1**
Çünkü II -ın sebebiyle.

1. Ḫayālüñçün biri birine girdi çünki müjgānum
2. O dem aralarından çıḳdı eşk-i çeşm-i giryānum

müjgān:

müjgānum: -um
Mısra: **1**
kirpikler, kirpik

1. Ḫayālüñçün biri birine girdi çünki müjgānum
2. O dem aralarından çıḳdı eşk-i çeşm-i giryānum

görince:

görince:
Mısra: **3**
gördüğü zaman

3. Helāk oldum görince gerdenüñde laʿl-i mengūşuñ
4. Niçün alursın ey rūḥ-ı revānum boynuña ḳanum

gerden:

gerdenüñde: -üñde
Mısra: **3**
boyun, gerdan

3. Helāk oldum görince gerdenüñde laʿl-i mengūşuñ
4. Niçün alursın ey rūḥ-ı revānum boynuña ḳanum

niçün:

Niçün:
Mısra: **4**
Neden.

3. Helāk oldum görince gerdenüñde laʿl-i mengūşuñ
4. Niçün alursın ey rūḥ-ı revānum boynuña ḳanum

ey:

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Helāk oldum görince gerdenüñde laʿl-i mengūşuñ
4. Niçün alursın ey rūḥ-ı revānum boynuña ḳanum

boyn:

boynuña: -uña
Mısra: **4**
Başı bedene bağlayan bölge.

3. Helāk oldum görince gerdenüñde laʿl-i mengūşuñ
4. Niçün alursın ey rūḥ-ı revānum boynuña ḳanum

fiġān:

Fiġān:
Mısra: **5**
Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

5. Fiġān kim girye vü zār ile çıḳdum dīde vü dilden
6. Çıḳardı bendesin gözden göñülden şāh-ı ḫūbānum

kim:

kim:
Mısra: **5**
ki

5. Fiġān kim girye vü zār ile çıḳdum dīde vü dilden
6. Çıḳardı bendesin gözden göñülden şāh-ı ḫūbānum

ile:

ile:
Mısra: **5**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Fiġān kim girye vü zār ile çıḳdum dīde vü dilden
6. Çıḳardı bendesin gözden göñülden şāh-ı ḫūbānum

bende:

bendesin: -sin
Mısra: **6**
Kul, köle II âşık.

5. Fiġān kim girye vü zār ile çıḳdum dīde vü dilden
6. Çıḳardı bendesin gözden göñülden şāh-ı ḫūbānum

ben:

Beni: -i
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Beni yerden yere çalmaḳla ʿuşşāḳ içre kūyuñda
8. Ne añlarsın şikest olur mı mirʼāt-i dil ü cānum

ʿuşşāḳ:

ʿuşşāḳ:
Mısra: **7**
âşıklar

7. Beni yerden yere çalmaḳla ʿuşşāḳ içre kūyuñda
8. Ne añlarsın şikest olur mı mirʼāt-i dil ü cānum

içre:

içre:
Mısra: **7**
içinde

7. Beni yerden yere çalmaḳla ʿuşşāḳ içre kūyuñda
8. Ne añlarsın şikest olur mı mirʼāt-i dil ü cānum

kūy:

kūyuñda: -uñda
Mısra: **7**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

7. Beni yerden yere çalmaḳla ʿuşşāḳ içre kūyuñda
8. Ne añlarsın şikest olur mı mirʼāt-i dil ü cānum

yaḥyā':

Yaḥyā'nuñ: -nuñ
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Naẓar ḳıl luṭf idüp āyįne-i ḳalbine Yaḥyā'nuñ
10. Göre hįç senden özge kimse var mı anda sulṭānum

gör:

Göre: -e
Mısra: **10**
İdrak etmek, düşünmek II görmek.

9. Naẓar ḳıl luṭf idüp āyįne-i ḳalbine Yaḥyā'nuñ
10. Göre hįç senden özge kimse var mı anda sulṭānum

hiç:

hiç:
Mısra: **10**
hiç

9. Naẓar ḳıl luṭf idüp āyine-i ḳalbine Yaḥyā'nuñ
10. Göre hiç senden özge kimse var mı anda sulṭānum

sen:

senden: -den
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Naẓar ḳıl luṭf idüp āyine-i ḳalbine Yaḥyā'nuñ
10. Göre hiç senden özge kimse var mı anda sulṭānum

özge:

özge:
Mısra: **10**
Başkası, gayrı.

9. Naẓar ḳıl luṭf idüp āyine-i ḳalbine Yaḥyā'nuñ
10. Göre hiç senden özge kimse var mı anda sulṭānum

kimse:

kimse:
Mısra: **10**
Kim, kimse.

9. Naẓar ḳıl luṭf idüp āyine-i ḳalbine Yaḥyā'nuñ
10. Göre hiç senden özge kimse var mı anda sulṭānum

anda:

anda:
Mısra: **10**
Orada.

9. Naẓar ḳıl luṭf idüp āyine-i ḳalbine Yaḥyā'nuñ
10. Göre hiç senden özge kimse var mı anda sulṭānum

sulṭānum:

sulṭānum:
Mısra: **10**
sultan ll sevgili

9. Naẓar ḳıl luṭf idüp āyine-i ḳalbine Yaḥyā'nuñ
10. Göre hiç senden özge kimse var mı anda sulṭānum

biri birine girdi:

biri birine girdi: -
Mısra: **1**
Birbirine girmek, karışmak II kavga etmek.

1. Ḫayālüñçün biri birine girdi çünki müjgānum
2. O dem aralarından çıḳdı eşk-i çeşm-i giryānum

o dem:

o dem: -
Mısra: **2**
O zaman.

1. Ḫayālüñçün biri birine girdi çünki müjgānum
2. O dem aralarından çıḳdı eşk-i çeşm-i giryānum

eşk-i çeşm-i giryānum:

eşk-i çeşm-i giryānum: -
Mısra: **2**
Ağlayan gözün yaşı.

1. Ḫayālüñçün biri birine girdi çünki müjgānum
2. O dem aralarından çıḳdı eşk-i çeşm-i giryānum

aralarından çıḳdı:

aralarından çıḳdı: -
Mısra: **2**
Aralarından ayrılmak II aralarında ortaya çıkmak.

1. Ḫayālüñçün biri birine girdi çünki müjgānum
2. O dem aralarından çıḳdı eşk-i çeşm-i giryānum

helāk oldum:

helāk oldum: -
Mısra: **3**
Mahvolmak II perişan hale gelmek II ölmek.

3. Helāk oldum görince gerdenüñde laʿl-i mengūşuñ
4. Niçün alursın ey rūḥ-ı revānum boynuña ḳanum

laʿl-i mengūşuñ:

laʿl-i mengūşuñ: -
Mısra: **3**
Küpe şeklinde lal taşı.

3. Helāk oldum görince gerdenüñde laʿl-i mengūşuñ
4. Niçün alursın ey rūḥ-ı revānum boynuña ḳanum

rūḥ-ı revānum:

rūḥ-ı revānum: -
Mısra: **4**
Ruhun ferahlığı II sevgili.

3. Helāk oldum görince gerdenüñde laʿl-i mengūşuñ
4. Niçün alursın ey rūḥ-ı revānum boynuña ḳanum

ḳanum alursın:

ḳanum alursın: -
Mısra: **4**
Kan almak II kan dökmek II kan renkli bir şey takmak.

3. Helāk oldum görince gerdenüñde laʿl-i mengūşuñ
4. Niçün alursın ey rūḥ-ı revānum boynuña ḳanum

girye vü zār:

girye vü zār: -
Mısra: **5**
Ağlama ve inleme.

5. Fiġān kim girye vü zār ile çıḳdum dīde vü dilden
6. Çıḳardı bendesin gözden göñülden şāh-ı ḫūbānum

dīde vü dilden çıḳdum:

dīde vü dilden çıḳdum: -
Mısra: **5**
Gözden ve gönülden ayrılmak II gözden düşüp gönülden çıkmak.

5. Fiġān kim girye vü zār ile çıḳdum dīde vü dilden
6. Çıḳardı bendesin gözden göñülden şāh-ı ḫūbānum

gözden göñülden Çıḳardı:

gözden göñülden Çıḳardı: -
Mısra: **6**
Gözden ve gönülden ayırmak II gözden düşürüp gönülden çıkarmak II beğenmemek.

5. Fiġān kim girye vü zār ile çıḳdum dīde vü dilden
6. Çıḳardı bendesin gözden göñülden şāh-ı ḫūbānum

şāh-ı ḫūbānum:

şāh-ı ḫūbānum: -
Mısra: **6**
Güzeller sultanı II sevgili.

5. Fiġān kim girye vü zār ile çıḳdum dīde vü dilden
6. Çıḳardı bendesin gözden

gönülden şāh-ı ḫūbānum

yerden yere çalmaḳla:

yerden yere çalmaḳla: -
Mısra: **7**
Yerden yere çalmak II eleştirip rezil etmek II değersizleştirip hor görmek.

7. Beni yerden yere çalmaḳla ʿuşşāḳ içre küyuñda
8. Ne añlarsın şikest olur mı mir'āt-i dil ü cānum

mir'āt-i dil ü cānum:

mir'āt-i dil ü cānum: -
Mısra: **8**
Canın ve gönlün aynası.

7. Beni yerden yere çalmaḳla ʿuşşāḳ içre küyuñda
8. Ne añlarsın şikest olur mı mir'āt-i dil ü cānum

şikest olur mı:

şikest olur mı: -
Mısra: **8**
Kırılır mı? II İncinir mi?

7. Beni yerden yere çalmaḳla ʿuşşāḳ içre küyuñda
8. Ne añlarsın şikest olur mı mir'āt-i dil ü cānum

ne añlarsın:

ne añlarsın: -
Mısra: **8**
Anlamazsın II kavrayamazsın II nerden bileceksin

7. Beni yerden yere çalmaḳla ʿuşşāḳ içre küyuñda
8. Ne añlarsın şikest olur mı mir'āt-i dil ü cānum

naẓar ḳıl:

naẓar ḳıl: -
Mısra: **9**
Bakmak.

9. Naẓar ḳıl luṭf idüp āyine-i ḳalbine Yaḥyā'nuñ
10. Göre hiç senden özge kimse var mı anda sulṭānum

luṭf idüp:

luṭf idüp: -
Mısra: **9**
Bağışlamak, iyilik etmek.

9. Naẓar ḳıl luṭf idüp āyine-i ḳalbine Yaḥyā'nuñ
10. Göre hiç senden özge kimse var mı anda sulṭānum

āyine-i ḳalbine:

āyine-i ḳalbine: -
Mısra: **9**
Kalp aynası.

9. Naẓar ḳıl luṭf idüp āyine-i ḳalbine Yaḥyā'nuñ
10. Göre hiç senden özge kimse var mı anda sulṭānum

var mı:

var mı: -
Mısra: **10**
Var mı? II yok.

9. Naẓar ḳıl luṭf idüp āyine-i ḳalbine Yaḥyā'nuñ
10. Göre hiç senden özge kimse var mı anda sulṭānum

Çek:

Çeküp: -üp
Mısra: **1**
Çekmek II almak.

1. Çeküp cāmı bir iki ḳaṭre ḳoymuş anda cānānum
2. Içince leblerüñ emmiş ḳadar ḥaẓẓ eyledi cānum

cām:

cāmı: -ı
Mısra: **1**
Kadeh.

1. Çeküp cāmı bir iki ḳaṭre ḳoymuş anda cānānum
2. Içince leblerüñ emmiş ḳadar ḥaẓẓ eyledi cānum

ḳaṭre:

ḳaṭre:
Mısra: **1**
Damla.

1. Çeküp cāmı bir iki ḳaṭre ḳoymuş anda cānānum
2. Içince leblerüñ emmiş ḳadar ḥaẓẓ eyledi cānum

ḳoy:

ḳoymuş: -muş
Mısra: **1**
Bırakmak II koymak.

1. Çeküp cāmı bir iki ḳaṭre ḳoymuş anda cānānum
2. Içince leblerüñ emmiş ḳadar ḥaẓẓ eyledi cānum

anda:

anda:
Mısra: **1**
Orada.

1. Çeküp cāmı bir iki ḳaṭre ḳoymuş anda cānānum
2. Içince leblerüñ emmiş ḳadar ḥaẓẓ eyledi cānum

cānān:

cānānum: -um
Mısra: **1**
sevgili.

1. Çeküp cāmı bir iki ḳaṭre ḳoymuş anda cānānum
2. Içince leblerüñ emmiş ḳadar ḥaẓẓ eyledi cānum

İçince:

İçince:
Mısra: **2**
İçtiği zaman.

1. Çeküp cāmı bir iki ḳaṭre ḳoymuş anda cānānum
2. Içince leblerüñ emmiş ḳadar ḥaẓẓ eyledi cānum

ḳadar:

ḳadar:
Mısra: **2**
Ölçüsünde, derecesinde, gibi, dek, miktarda.

1. Çeküp cāmı bir iki ḳaṭre ḳoymuş anda cānānum
2. Içince leblerüñ emmiş ḳadar ḥaẓẓ eyledi cānum

cān:

cānum: -um
Mısra: **2**
Can, ruh, gönül.

1. Çeküp cāmı bir iki ḳaṭre ḳoymuş anda cānānum
2. Içince leblerüñ emmiş ḳadar ḥaẓẓ eyledi cānum

cebin:

Cebīnüñ: -üñ
Mısra: **3**
Alın

3. Cebīnüñ ebruvānuñ ʿārızuñ ḥāl-i ʿiẕāruñdur

4. Meh-i bedrüm hilālüm
āftābum necm-i raḫşānum

ebruvān:

ebruvānuñ: -uñ
Mısra: **3**
Kaşlar.

3. Cebịnüñ ebruvānuñ ʻārızuñ
ḫāl-i ʿiẕāruñdur
4. Meh-i bedrüm hilālüm
āftābum necm-i raḫşānum

ʻārız:

ʻārızuñ: -uñ
Mısra: **3**
Yanak

3. Cebịnüñ ebruvānuñ ʻārızuñ
ḫāl-i ʿiẕāruñdur
4. Meh-i bedrüm hilālüm
āftābum necm-i raḫşānum

hilāl:

hilālüm: -üm
Mısra: **4**
Hilal II yeni ay.

3. Cebịnüñ ebruvānuñ ʻārızuñ
ḫāl-i ʿiẕāruñdur
4. Meh-i bedrüm hilālüm
āftābum necm-i raḫşānum

āftāb:

āftābum: -um
Mısra: **4**
Güneş.

3. Cebịnüñ ebruvānuñ ʻārızuñ
ḫāl-i ʿiẕāruñdur
4. Meh-i bedrüm hilālüm
āftābum necm-i raḫşānum

māyelen:

māyelenmiş: -miş
Mısra: **5**
Mayalanmak.

5. Ḫum-ı dil māyelenmiş dilde
bir cüz'ịce ʿaşḳ olsa
6. Virür bir neşve kim şehri
ṭutar feryād u efġānum

dil:

dilde: -de
Mısra: **5**
gönül

5. Ḫum-ı dil māyelenmiş dilde
bir cüz'ịce ʿaşḳ olsa
6. Virür bir neşve kim şehri
ṭutar feryād u efġānum

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Ḫum-ı dil māyelenmiş dilde
bir cüz'ịce ʿaşḳ olsa
6. Virür bir neşve kim şehri
ṭutar feryād u efġānum

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Ḫum-ı dil māyelenmiş dilde
bir cüz'ịce ʿaşḳ olsa
6. Virür bir neşve kim şehri
ṭutar feryād u efġānum

cüzʾice:

cüz'ịce:
Mısra: **5**
Küçücük.

5. Ḫum-ı dil māyelenmiş dilde
bir cüz'ịce ʿaşḳ olsa
6. Virür bir neşve kim şehri
ṭutar feryād u efġānum

ʿaşḳ:

ʿaşḳ:
Mısra: **5**
aşk

5. Ḫum-ı dil māyelenmiş dilde
bir cüz'ịce ʿaşḳ olsa
6. Virür bir neşve kim şehri
ṭutar feryād u efġānum

ol:

olsa: -sa
Mısra: **5**
Olmak.

5. Ḫum-ı dil māyelenmiş dilde
bir cüz'ịce ʿaşḳ olsa
6. Virür bir neşve kim şehri
ṭutar feryād u efġānum

kim:

kim:
Mısra: **6**
ki

5. Ḫum-ı dil māyelenmiş dilde
bir cüz'ịce ʿaşḳ olsa
6. Virür bir neşve kim şehri
ṭutar feryād u efġānum

şehr:

şehri: -i
Mısra: **6**
Şehir

5. Ḫum-ı dil māyelenmiş dilde
bir cüz'ịce ʿaşḳ olsa
6. Virür bir neşve kim şehri
ṭutar feryād u efġānum

ṭut:

ṭutar: -ar
Mısra: **6**
Tutmak II kaplamak.

5. Ḫum-ı dil māyelenmiş dilde
bir cüz'ịce ʿaşḳ olsa
6. Virür bir neşve kim şehri
ṭutar feryād u efġānum

sen:

Seni: -i
Mısra: **7**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Seni şaḳınduġum çün
söylerüm luṭf eyle incitme
8. Ṣıyup dil şịşesini eyleme
pā-māl sulṭānum

şaḳın:

şaḳınduġum: -duġum
Mısra: **7**
Sakınmak II korumak.

7. Seni şaḳınduġum çün
söylerüm luṭf eyle incitme
8. Ṣıyup dil şịşesini eyleme
pā-māl sulṭānum

çün:

çün:
Mısra: **7**
İçin II nedeniyle.

7. Seni şaḳınduġum çün
söylerüm luṭf eyle incitme
8. Ṣıyup dil şịşesini eyleme
pā-māl sulṭānum

söyle:

söylerüm: -rüm
Mısra: **7**
Demek, söylemek.

7. Seni şaḳınduġum çün
söylerüm luṭf eyle incitme
8. Ṣıyup dil şịşesini eyleme
pā-māl sulṭānum

incitme:

incitme:
Mısra: **7**
Üzme! II incitme!

7. Seni ṣaḳınduġum çün söylerüm luṭf eyle incitme
8. Ṣıyup dil şişesini eyleme pā-māl sulṭānum

Şı:

Ṣıyup: -y, -up
Mısra: **8**
Kırmak

7. Seni ṣaḳınduġum çün söylerüm luṭf eyle incitme
8. Ṣıyup dil şişesini eyleme pā-māl sulṭānum

Ṣıdı: -dı
Mısra: **10**
Kırmak

9. Hele aġyār-ı bed-ḫvāhuñ ayāġın kesdi ey Yaḥyā
10. Ṣıdı dil şişesin varduḳça gerçi şāh-ı ḫūbānum

sulṭānum:

sulṭānum:
Mısra: **8**
padişah ll sevgili

7. Seni ṣaḳınduġum çün söylerüm luṭf eyle incitme
8. Ṣıyup dil şişesini eyleme pā-māl sulṭānum

hele:

Hele:
Mısra: **9**
Özellikle, mademki

9. Hele aġyār-ı bed-ḫvāhuñ ayāġın kesdi ey Yaḥyā
10. Ṣıdı dil şişesin varduḳça gerçi şāh-ı ḫūbānum

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Hele aġyār-ı bed-ḫvāhuñ ayāġın kesdi ey Yaḥyā
10. Ṣıdı dil şişesin varduḳça gerçi şāh-ı ḫūbānum

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Hele aġyār-ı bed-ḫvāhuñ ayāġın kesdi ey Yaḥyā
10. Ṣıdı dil şişesin varduḳça gerçi şāh-ı ḫūbānum

varduḳça:

varduḳça:
Mısra: **10**
varmak, gitmek.

9. Hele aġyār-ı bed-ḫvāhuñ ayāġın kesdi ey Yaḥyā
10. Ṣıdı dil şişesin varduḳça gerçi şāh-ı ḫūbānum

gerçi:

gerçi:
Mısra: **10**
Zaten, işin aslı, doğrusu

9. Hele aġyār-ı bed-ḫvāhuñ ayāġın kesdi ey Yaḥyā
10. Ṣıdı dil şişesin varduḳça gerçi şāh-ı ḫūbānum

bir iki:

bir iki: -
Mısra: **1**
birkaç

1. Çeküp cāmı bir iki ḳaṭre ḳoymuş anda cānānum
2. Içince leblerüñ emmiş ḳadar ḥaẓẓ eyledi cānum

ḥaẓẓ eyledi:

ḥaẓẓ eyledi: -
Mısra: **2**
hoşlanmak, zevk duymak

1. Çeküp cāmı bir iki ḳaṭre ḳoymuş anda cānānum
2. Içince leblerüñ emmiş ḳadar ḥaẓẓ eyledi cānum

leblerüñ emmiş:

leblerüñ emmiş: -
Mısra: **2**
Dudaklarını öpmek, emmek.

1. Çeküp cāmı bir iki ḳaṭre ḳoymuş anda cānānum
2. Içince leblerüñ emmiş ḳadar ḥaẓẓ eyledi cānum

ḫāl-i ʿiẕāruñdur:

ḫāl-i ʿiẕāruñdur: -
Mısra: **3**
Yanaktaki ben.

3. Cebi̇nüñ ebruvānuñ ʿārızuñ ḫāl-i ʿiẕāruñdur
4. Meh-i bedrüm hilālüm āftābum necm-i raḫşānum

meh-i bedrüm:

meh-i bedrüm: -
Mısra: **4**
Dolunay.

3. Cebi̇nüñ ebruvānuñ ʿārızuñ ḫāl-i ʿiẕāruñdur
4. Meh-i bedrüm hilālüm āftābum necm-i raḫşānum

necm-i raḫşānum:

necm-i raḫşānum: -
Mısra: **4**
Parlayan yıldız.

3. Cebi̇nüñ ebruvānuñ ʿārızuñ ḫāl-i ʿiẕāruñdur
4. Meh-i bedrüm hilālüm āftābum necm-i raḫşānum

Ḫum-ı dil:

Ḫum-ı dil: -
Mısra: **5**
Gönül şarabı.

5. Ḫum-ı dil māyelenmiş dilde bir cüz'i̇ce ʿaşḳ olsa
6. Virür bir neşve kim şehri ṭutar feryād u efġānum

feryād u efġānum:

feryād u efġānum: -
Mısra: **6**
Bağırıp inlemek.

5. Ḫum-ı dil māyelenmiş dilde bir cüz'i̇ce ʿaşḳ olsa
6. Virür bir neşve kim şehri ṭutar feryād u efġānum

neşve virür:

neşve virür: -
Mısra: **6**
Neşe vermek

5. Ḫum-ı dil māyelenmiş dilde bir cüz'i̇ce ʿaşḳ olsa
6. Virür bir neşve kim şehri ṭutar feryād u efġānum

ayāġın kesdi:

ayāġın kesdi: -
Mısra: **9**
Ayağını kesmek II gelmesini engellemek II içki içmesini

engellemek.

9. Hele aġyār-ı bed-ḫvāhuñ ayāġın kesdi ey Yaḥyā
10. Ṣıdı dil şişesin varduḳça gerçi şāh-ı ḫūbānum

lutf eyle:

lutf eyle: -
Mısra: **7**
İyi davranmak, hoş muâmele etmek, iyilikte bulunmak.

7. Seni şaḳınduġum çün söylerüm luṭf eyle incitme
8. Ṣıyup dil şişesini eyleme pā-māl sulṭānum

dil şişesini:

dil şişesini: -
Mısra: **8**
Gönül şişesi

7. Seni şaḳınduġum çün söylerüm luṭf eyle incitme
8. Ṣıyup dil şişesini eyleme pā-māl sulṭānum

pā-māl eyleme:

pā-māl eyleme: -
Mısra: **8**
Ayaklar altına almamak II çiğnememek.

7. Seni şaḳınduġum çün söylerüm luṭf eyle incitme
8. Ṣıyup dil şişesini eyleme pā-māl sulṭānum

aġyār-ı bed-h∨āhuñ:

aġyār-ı bed-ḫ∨āhuñ: -
Mısra: **9**
Kötü huylu düşman II kötü mizaçlı rakip.

9. Hele aġyār-ı bed-ḫvāhuñ ayāġın kesdi ey Yaḥyā
10. Ṣıdı dil şişesin varduḳça gerçi şāh-ı ḫūbānum

dil şişesin:

dil şişesin: -
Mısra: **10**
Gönül şişesi

9. Hele aġyār-ı bed-ḫvāhuñ ayāġın kesdi ey Yaḥyā
10. Ṣıdı dil şişesin varduḳça gerçi şāh-ı ḫūbānum

şāh-ı hūbānum:

şāh-ı ḫūbānum: -
Mısra: **10**
Güzeller sultânı, Sevgili

9. Hele aġyār-ı bed-ḫvāhuñ ayāġın kesdi ey Yaḥyā
10. Ṣıdı dil şişesin varduḳça gerçi şāh-ı ḫūbānum

eşk:

Eşkümi: -ümi
Mısra: **1**
Gözyaşı.

1. Eşkümi cūy-ı revān cismümi ḫāşāk itdüm
2. Gülşen-i kūyuña irdüm işümi pāk itdüm

cism:

cismümi: -ümi
Mısra: **1**
Cisim, vücut.

1. Eşkümi cūy-ı revān cismümi ḫāşāk itdüm
2. Gülşen-i kūyuña irdüm işümi pāk itdüm

ir:

irdüm: -düm
Mısra: **2**
Varmak, yetişmek.

1. Eşkümi cūy-ı revān cismümi ḫāşāk itdüm
2. Gülşen-i kūyuña irdüm işümi pāk itdüm

iş:

işümi: -ümi
Mısra: **2**
Yapılan şey, davranış, eylem.

1. Eşkümi cūy-ı revān cismümi ḫāşāk itdüm
2. Gülşen-i kūyuña irdüm işümi pāk itdüm

müyesser:

müyesser:
Mısra: **3**
Kolaylıkla elde edilen.

3. Rūy-māl ola müyesser o kef-i pāya diyü
4. Nice yıl rāh-güẕārında yüzüm ḫāk itdüm

o:

o:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Rūy-māl ola müyesser o kef-i pāya diyü
4. Nice yıl rāh-güẕārında yüzüm ḫāk itdüm

diyü:

diyü:
Mısra: **3**
Diyerek, deyip.

3. Rūy-māl ola müyesser o kef-i pāya diyü
4. Nice yıl rāh-güẕārında yüzüm ḫāk itdüm

rāh-güzār:

rāh-güẕārında: -ında
Mısra: **4**
Geçilen yol, geçit.

3. Rūy-māl ola müyesser o kef-i pāya diyü
4. Nice yıl rāh-güẕārında yüzüm ḫāk itdüm

ʿaşk:

ʿaşḳ:
Mısra: **5**
aşk

5. Āşikār itmege dāġ-ı dili emr eyledi ʿaşḳ
6. Lāleveş bir nice yerden tenümi çāk itdüm

lāleveş:

Lāleveş:
Mısra: **6**
Lale gibi.

5. Āşikār itmege dāġ-ı dili emr eyledi ʿaşḳ
6. Lāleveş bir nice yerden tenümi çāk itdüm

yer:

yerden: -den
Mısra: **6**
Yer II taraf.

5. Āşikār itmege dāġ-ı dili emr eyledi ʿaşḳ
6. Lāleveş bir nice yerden tenümi çāk itdüm

yār:

Yār:
Mısra: **7**
Sevgili

7. Yār ḳorḳum bu ki nāz uyḫusına varmış idi
8. Āsitānında gice nāleyi bį-bāk itdüm

---

i:

idi: -di
Mısra: **7**
İ- yardımcı fiili.

7. Yār ḳorḳum bu ki nāz uyḫusına varmış idi
8. Āsitānında gice nāleyi bį-bāk itdüm

Āsitān:

Āsitānında: -ında
Mısra: **8**
Kapı, eşik ‖ saray.

7. Yār ḳorḳum bu ki nāz uyḫusına varmış idi
8. Āsitānında gice nāleyi bį-bāk itdüm

---

gice:

gice:
Mısra: **8**
Gece.

7. Yār ḳorḳum bu ki nāz uyḫusına varmış idi
8. Āsitānında gice nāleyi bį-bāk itdüm

---

nāle:

nāleyi: -yi
Mısra: **8**
İnilti, feryat

7. Yār ḳorḳum bu ki nāz uyḫusına varmış idi
8. Āsitānında gice nāleyi bį-bāk itdüm

---

ki:

ki:
Mısra: **9**
ki

9. Minnet Allāh'a ki Sulṭān Murād'uñ Yaḥyā
10. Çerḫden ḳadri bülend olduġın idrāk itdüm

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Minnet Allāh'a ki Sulṭān Murād'uñ Yaḥyā
10. Çerḫden ḳadri bülend olduġın idrāk itdüm

Çerḫ:

Çerḫden: -den
Mısra: **10**
Felek.

9. Minnet Allāh'a ki Sulṭān Murād'uñ Yaḥyā
10. Çerḫden ḳadri bülend olduġın idrāk itdüm

ḳadr:

ḳadri: -i
Mısra: **10**
Değer, itibar, haysiyet.

9. Minnet Allāh'a ki Sulṭān Murād'uñ Yaḥyā
10. Çerḫden ḳadri bülend olduġın idrāk itdüm

---

in-şāʿallāh:

in-şāʿallāh:
Mısra: **11**
Allah isterse, Allah nasip etti ise.

11. Bāz-ı himmetle şikārın alup in-şāʿallāh
12. Diye mürġ-i ẓafer i beste-i fitrāk itdüm

---

diye:

Diye:
Mısra: **12**
Diyerek, deyip

11. Bāz-ı himmetle şikārın alup in-şāʿallāh
12. Diye mürġ-i ẓafer i beste-i fitrāk itdüm

:

:
Mısra: **12**

11. Bāz-ı himmetle şikārın alup in-şāʿallāh
12. Diye mürġ-i ẓafer i beste-i fitrāk itdüm

---

cūy-ı revān:

cūy-ı revān: -
Mısra: **1**
Akan ırmak.

1. Eşkümi cūy-ı revān cismümi ḫāşāk itdüm
2. Gülşen-i kūyuña irdüm işümi pāk itdüm

ḫāşāk itdüm:

ḫāşāk itdüm: -
Mısra: **1**
Çöpe döndürmek II değersizleştirmek.

1. Eşkümi cūy-ı revān cismümi ḫāşāk itdüm
2. Gülşen-i kūyuña irdüm işümi pāk itdüm

---

gülşen-i kūyuña:

gülşen-i kūyuña: -
Mısra: **2**
Gül bahçesine benzeyen köy.

1. Eşkümi cūy-ı revān cismümi ḫāşāk itdüm
2. Gülşen-i kūyuña irdüm işümi pāk itdüm

---

pāk itdüm:

pāk itdüm: -
Mısra: **2**
Temizlemek, arındırmak.

1. Eşkümi cūy-ı revān cismümi ḫāşāk itdüm
2. Gülşen-i kūyuña irdüm işümi pāk itdüm

---

kef-i pāya:

kef-i pāya: -
Mısra: **3**
Ayak tabanı

3. Rūy-māl ola müyesser o kef-i pāya diyü
4. Nice yıl rāh-güẕārında yüzüm ḫāk itdüm

---

rūy-māl ola:

rūy-māl ola: -
Mısra: **3**
Yüz sürmek.

3. Rūy-māl ola müyesser o kef-i pāya diyü
4. Nice yıl rāh-güẕārında yüzüm ḫāk itdüm

---

yüzüm ḫāk itdüm:

yüzüm ḫāk itdüm: -
Mısra: **4**
Yüzünü (sevgilinin kapısının eşiğinin) toprağından ayırmamak II yüzünü sürekli yere sürmek.

3. Rūy-māl ola müyesser o kef-i pāya diyü
4. Nice yıl rāh-güẕārında yüzüm ḫāk itdüm

nice yıl:

nice yıl: -
Mısra: **4**
Yıllarca.

3. Rūy-māl ola müyesser o kef-i pāya diyü
4. Nice yıl rāh-güẕārında yüzüm ḫāk itdüm

Āşikār itmege:

Āşikār itmege: -
Mısra: **5**
Ortaya çıkarmak II ifşa etmek.

5. Āşikār itmege dāġ-ı dili emr eyledi ʿaşḳ
6. Lāleveş bir nice yerden tenümi çāk itdüm

dāġ-ı dili:

dāġ-ı dili: -
Mısra: **5**
Gönül yarası

5. Āşikār itmege dāġ-ı dili emr eyledi ʿaşḳ
6. Lāleveş bir nice yerden tenümi çāk itdüm

emr eyledi:

emr eyledi: -
Mısra: **5**
Emretmek II emir vermek.

5. Āşikār itmege dāġ-ı dili emr eyledi ʿaşḳ
6. Lāleveş bir nice yerden tenümi çāk itdüm

bir nice:

bir nice: -
Mısra: **6**
Birçok II pek çok.

5. Āşikār itmege dāġ-ı dili emr eyledi ʿaşḳ
6. Lāleveş bir nice yerden tenümi çāk itdüm

tenümi çāk itdüm:

tenümi çāk itdüm: -
Mısra: **6**
Vücudunu yırtmak II bedenini yaralamak.

5. Āşikār itmege dāġ-ı dili emr eyledi ʿaşḳ
6. Lāleveş bir nice yerden tenümi çāk itdüm

ḳorḳum bu ki:

ḳorḳum bu ki: -
Mısra: **7**
Korkum bu ki II bundan çekiniyorum.

7. Yār ḳorḳum bu ki nāz uyḫusına varmış idi
8. Āsitānında gice nāleyi bį-bāk itdüm

nāz uyhusına varmış:

nāz uyḫusına varmış: -
Mısra: **7**
Naz uykusunu uyumak.

7. Yār ḳorḳum bu ki nāz uyḫusına varmış idi
8. Āsitānında gice nāleyi bį-bāk itdüm

bi-bāk itdüm:

bį-bāk itdüm: -
Mısra: **8**
Korkusuz kılmak II sakınmamak.

7. Yār ḳorḳum bu ki nāz uyḫusına varmış idi
8. Āsitānında gice nāleyi bį-bāk itdüm

sulṭān murād'uñ:

sulṭān murād'uñ: -
Mısra: **9**
Sultan Murat II Murat IV.

9. Minnet Allāh'a ki Sulṭān Murād'uñ Yaḥyā
10. Çerḫden ḳadri bülend olduġın idrāk itdüm

minnet allāh'a:

minnet allāh'a: -
Mısra: **9**
Allah'a şükürler olsun.

9. Minnet Allāh'a ki Sulṭān Murād'uñ Yaḥyā
10. Çerḫden ḳadri bülend olduġın idrāk itdüm

bülend olduġın:

bülend olduġın: -
Mısra: **10**
Yüce II değerli II âlâ.

9. Minnet Allāh'a ki Sulṭān Murād'uñ Yaḥyā
10. Çerḫden ḳadri bülend olduġın idrāk itdüm

idrāk itdüm:

idrāk itdüm: -
Mısra: **10**
Anlamak.

9. Minnet Allāh'a ki Sulṭān Murād'uñ Yaḥyā
10. Çerḫden ḳadri bülend olduġın idrāk itdüm

bāz-ı himmetle:

bāz-ı himmetle: -
Mısra: **11**
Gayret şahini. II lütuf doğanı.

11. Bāz-ı himmetle şikārın alup in-şāʿallāh
12. Diye mürġ-i ẓafer i beste-i fitrāk itdüm

şikārın alup:

şikārın alup: -
Mısra: **11**
Avlanmak.

11. Bāz-ı himmetle şikārın alup in-şāʿallāh
12. Diye mürġ-i ẓafer i beste-i fitrāk itdüm

mürġ-i ẓaferi:

mürġ-i ẓaferi: -
Mısra: **12**
Zafer kuşu.

11. Bāz-ı himmetle şikārın alup in-şāʿallāh
12. Diye mürġ-i ẓafer i beste-i fitrāk itdüm

beste-i fitrāk itdüm:

beste-i fitrāk itdüm: -
Mısra: **12**
Terki kayışının bağlamak II elinde tutmak.

11. Bāz-ı himmetle şikārın alup in-şāʿallāh
12. Diye mürġ-i ẓafer i beste-i fitrāk itdüm

ruhsār:

Ruḫsāruñ: -uñ
Mısra: **1**
yanak ‖ *yüz*

1. Ruḫsāruñ üzre ḫaṭṭ-ı siyeh itmesün hücūm
2. Maġlūb olur mı bir ʿaraba pādişāh-ı Rūm

üzre:

üzre:
Mısra: **1**
Üzere.

1. Ruḫsāruñ üzre ḫaṭṭ-ı siyeh itmesün hücūm
2. Maġlūb olur mı bir ʿaraba pādişāh-ı Rūm

---

mı:

mı:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Ruḫsāruñ üzre ḫaṭṭ-ı siyeh itmesün hücūm
2. Maġlūb olur mı bir ʿaraba pādişāh-ı Rūm

---

bir:

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Ruḫsāruñ üzre ḫaṭṭ-ı siyeh itmesün hücūm
2. Maġlūb olur mı bir ʿaraba pādişāh-ı Rūm

ʿarab:

ʿAraba: -a
Mısra: **2**
Arap kimse II siyah tenli Arap ırkına mensup kimse.

1. Ruḫsāruñ üzre ḫaṭṭ-ı siyeh itmesün hücūm
2. Maġlūb olur mı bir ʿaraba pādişāh-ı Rūm

---

kūy:

Kūyuñ: -uñ
Mısra: **3**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

3. Kūyuñ itine aṭlas u zer-baft şāldur
4. Şāhum sipihr-i aʿẓam ile çarḫ-ı pür-nücūm

---

it:

itine: -ine
Mısra: **3**
İt II rakip.

3. Kūyuñ itine aṭlas u zer-baft şāldur
4. Şāhum sipihr-i aʿẓam ile çarḫ-ı pür-nücūm

şāl:

şāldur: -dur
Mısra: **3**
Şal II boyun veya baş örtüsü.

3. Kūyuñ itine aṭlas u zer-baft şāldur
4. Şāhum sipihr-i aʿẓam ile çarḫ-ı pür-nücūm

Şāhum:

Şāhum:
Mısra: **4**
Sultânım! Sevgilim!

3. Kūyuñ itine aṭlas u zer-baft şāldur
4. Şāhum sipihr-i aʿẓam ile çarḫ-ı pür-nücūm

---

ile:

ile:
Mısra: **4**
ve.

3. Kūyuñ itine aṭlas u zer-baft şāldur
4. Şāhum sipihr-i aʿẓam ile çarḫ-ı pür-nücūm

---

yazmaġ:

yazmaġ:
Mısra: **5**
Yazmak II anlatmak.

5. Fürḳāt-i şebde derd ü ġamum yazmaġ istesem
6. Ṣubḥ irişince şuʿle-i āhum duṭardı mūm

---

iste:

istesem: -sem
Mısra: **5**
Talep etmek.

5. Fürḳāt-i şebde derd ü ġamum yazmaġ istesem
6. Ṣubḥ irişince şuʿle-i āhum duṭardı mūm

---

dil:

Dilden: -den
Mısra: **7**
gönül

7. Dilden muḥāldür gide nakş-ı ḫayāl-i dost
8. Şol dem ki dünyeden gide hep maḥv ola rüsūm

---

muḥāl:

muḥāldür: -dür
Mısra: **7**
Gönülden gerçekleşmesi mümkün olmayan.

7. Dilden muḥāldür gide nakş-ı ḫayāl-i dost
8. Şol dem ki dünyeden gide hep maḥv ola rüsūm

---

gide:

gide:
Mısra: **7**
gitmek

7. Dilden muḥāldür gide nakş-ı ḫayāl-i dost
8. Şol dem ki dünyeden gide hep maḥv ola rüsūm

---

dünye:

dünyeden: -den
Mısra: **8**
dünya

7. Dilden muḥāldür gide nakş-ı ḫayāl-i dost
8. Şol dem ki dünyeden gide hep maḥv ola rüsūm

---

gid:

gide: -e
Mısra: **8**
Gitmek.

7. Dilden muḥāldür gide nakş-ı ḫayāl-i dost
8. Şol dem ki dünyeden gide hep maḥv ola rüsūm

---

hep:

hep:
Mısra: **8**
tamamen, hep.

7. Dilden muḥāldür gide nakş-ı ḫayāl-i dost
8. Şol dem ki dünyeden gide hep maḥv ola rüsūm

---

rüsūm:

rüsūm:
Mısra: **8**
Adet II usul.

7. Dilden muḥāldür gide naḳş-ı ḫayāl-i dost
8. Şol dem ki dünyeden gide hep maḥv ola rüsūm

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā ḳoma elüñden ayāġı ki olmaya
10. Cām-ı şarāb-ı nāb gibi dāfiʿu'l-ġumūm

ayāġ:

ayāġı: -ı
Mısra: **9**
Kadeh. II Şarap.

9. Yaḥyā ḳoma elüñden ayāġı ki olmaya
10. Cām-ı şarāb-ı nāb gibi dāfiʿu'l-ġumūm

ki:

ki:
Mısra: **9**
Ki II zira.

9. Yaḥyā ḳoma elüñden ayāġı ki olmaya
10. Cām-ı şarāb-ı nāb gibi dāfiʿu'l-ġumūm

olma:

olmaya: -ya
Mısra: **9**
olmamak

9. Yaḥyā ḳoma elüñden ayāġı ki olmaya
10. Cām-ı şarāb-ı nāb gibi dāfiʿu'l-ġumūm

gibi:

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. Yaḥyā ḳoma elüñden ayāġı ki olmaya
10. Cām-ı şarāb-ı nāb gibi dāfiʿu'l-ġumūm

dāfiʿu'l-ġumūm:

dāfiʿu'l-ġumūm:
Mısra: **10**
Gamların defi II gamın kederin yok olması.

9. Yaḥyā ḳoma elüñden ayāġı ki olmaya
10. Cām-ı şarāb-ı nāb gibi dāfiʿu'l-ġumūm

ḫaṭṭ-ı siyeh:

ḫaṭṭ-ı siyeh: -
Mısra: **1**
Siyah ayva tüyü.

1. Ruḫsāruñ üzre ḫaṭṭ-ı siyeh itmesün hücūm
2. Maġlūb olur mı bir ʿaraba pādişāh-ı Rūm

hücūm itmesün:

hücūm itmesün: -
Mısra: **1**
Saldırmamak.

1. Ruḫsāruñ üzre ḫaṭṭ-ı siyeh itmesün hücūm
2. Maġlūb olur mı bir ʿaraba pādişāh-ı Rūm

maġlūb olur:

maġlūb olur: -
Mısra: **2**
Yenilmek

1. Ruḫsāruñ üzre ḫaṭṭ-ı siyeh itmesün hücūm
2. Maġlūb olur mı bir ʿaraba pādişāh-ı Rūm

pādişāh-ı rūm:

pādişāh-ı rūm: -
Mısra: **2**
Anadolu Padişahı II aydınlıklar ülkesinin padişahı

1. Ruḫsāruñ üzre ḫaṭṭ-ı siyeh itmesün hücūm
2. Maġlūb olur mı bir ʿaraba pādişāh-ı Rūm

aṭlas u zer-baft:

aṭlas u zer-baft: -
Mısra: **3**
Saten ve altın işlemeli.

3. Kūyuñ itine aṭlas u zer-baft şāldur
4. Şāhum sipihr-i aʿẓam ile çarḫ-ı pür-nücūm

sipihr-i aʿẓam:

sipihr-i aʿẓam: -
Mısra: **4**
En yüce gökyüzü

3. Kūyuñ itine aṭlas u zer-baft şāldur
4. Şāhum sipihr-i aʿẓam ile çarḫ-ı pür-nücūm

çarh-ı pür-nücūm:

çarḫ-ı pür-nücūm: -
Mısra: **4**
Yıldızlarla kaplı felek.

3. Kūyuñ itine aṭlas u zer-baft şāldur
4. Şāhum sipihr-i aʿẓam ile çarḫ-ı pür-nücūm

fürḳāt-i şebde:

fürḳāt-i şebde: -
Mısra: **5**
Gecenin ayrılığı.

5. Fürḳāt-i şebde derd ü ġamum yazmaġ istesem
6. Ṣubḥ irişince şuʿle-i āhum duṭardı mūm

derd ü ġamum:

derd ü ġamum: -
Mısra: **5**
Dert ve üzüntü.

5. Fürḳāt-i şebde derd ü ġamum yazmaġ istesem
6. Ṣubḥ irişince şuʿle-i āhum duṭardı mūm

şuʿle-i āhum:

şuʿle-i āhum: -
Mısra: **6**
Ah alevi, ateşi.

5. Fürḳāt-i şebde derd ü ġamum yazmaġ istesem
6. Ṣubḥ irişince şuʿle-i āhum duṭardı mūm

Ṣubḥ irişince:

Ṣubḥ irişince: -
Mısra: **6**
Sabah olunca.

5. Fürḳāt-i şebde derd ü ġamum yazmaġ istesem
6. Ṣubḥ irişince şuʿle-i āhum duṭardı mūm

mūm duṭardı:

mūm duṭardı: -
Mısra: **6**
Mumu tutuşturmak.

5. Fürḳāt-i şebde derd ü ġamum yazmaġ istesem
6. Ṣubḥ irişince şuʿle-i āhum duṭardı mūm

naḳş-ı ḫayāl-i dost:

naḳş-ı ḫayāl-i dost: -
Mısra: **7**
Dost hayalinin güzelliği.

7. Dilden muḥāldür gide naḳş-ı ḫayāl-i dost
8. Şol dem ki düñyeden gide hep maḥv ola rüsūm

Şol dem ki:

Şol dem ki: -
Mısra: **8**
Şu zaman ki.

7. Dilden muḥāldür gide naḳş-ı ḫayāl-i dost
8. Şol dem ki düñyeden gide hep maḥv ola rüsūm

maḥv ola:

maḥv ola: -
Mısra: **8**
Yol olmak.

7. Dilden muḥāldür gide naḳş-ı ḫayāl-i dost
8. Şol dem ki düñyeden gide hep maḥv ola rüsūm

elüñden ḳoma:

elüñden ḳoma: -
Mısra: **9**
Elden bırakma II elinden düşürme!

9. Yaḥyā ḳoma elüñden ayāġı ki olmaya
10. Cām-ı şarāb-ı nāb gibi dāfiʿu'l-ġumūm

cām-ı şarāb-ı nāb:

cām-ı şarāb-ı nāb: -
Mısra: **10**
Saf şarap kadehi.

9. Yaḥyā ḳoma elüñden ayāġı ki olmaya
10. Cām-ı şarāb-ı nāb gibi dāfiʿu'l-ġumūm

ey:

Ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Ey laʿl-i yār hicri ile ḳan olan yaşum
2. Ṣadef dişi ġamı ile ʿummān olan yaşum

hicr:

hicri: -i
Mısra: **1**
Ayrılık.

1. Ey laʿl-i yār hicri ile ḳan olan yaşum
2. Ṣadef dişi ġamı ile ʿummān olan yaşum

ile:

ile:
Mısra: **1**
Bağlama edatı II ile birlikte.

1. Ey laʿl-i yār hicri ile ḳan olan yaşum
2. Ṣadef dişi ġamı ile ʿummān olan yaşum

ile:
Mısra: **2**
Bağlama edatı II ile birlikte II -den dolayı.

1. Ey laʿl-i yār hicri ile ḳan olan yaşum
2. Ṣadef dişi ġamı ile ʿummān olan yaşum

ile:
Mısra: **4**
Bağlama edatı II ile birlikte II -den dolayı.

3. Vey ḳaṭre-i kemīnesi baḥr-i muḥīṭvār
4. Bād-ı hevā-yı ʿaşḳ ile cūşān olan yaşum

ile:
Mısra: **10**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Ḫāk-i belāda ḳalmaya yā Rab yetīmdür
10. Yaḥyā benüm o ḫāk ile yeksān olan yaşum

kan:

ḳan:
Mısra: **1**
Kan II hayati sıvı.

1. Ey laʿl-i yār hicri ile ḳan olan yaşum
2. Ṣadef dişi ġamı ile ʿummān olan yaşum

ol:

olan: -an
Mısra: **1**
Olmak.

1. Ey laʿl-i yār hicri ile ḳan olan yaşum
2. Ṣadef dişi ġamı ile ʿummān olan yaşum

olan: -an
Mısra: **2**
Olmak.

1. Ey laʿl-i yār hicri ile ḳan olan yaşum
2. Ṣadef dişi ġamı ile ʿummān olan yaşum

olan: -an
Mısra: **4**
Olmak.

3. Vey ḳaṭre-i kemīnesi baḥr-i muḥīṭvār
4. Bād-ı hevā-yı ʿaşḳ ile cūşān olan yaşum

olan: -an
Mısra: **6**
Olmak.

5. Ḳorḳum budur ki ġarḳ ide deryā-yı ġuṣṣaya
6. Keşti-i cānı baḥr-i firāvān olan yaşum

olan: -an
Mısra: **8**
Olmak.

7. Ḫavf eylerin ki ter düşire ḫāk-i rāhıñı
8. Zülfüñ seḥābı şevḳine bārān olan yaşum

olan: -an
Mısra: **10**
Olmak.

9. Ḫāk-i belāda ḳalmaya yā Rab yetīmdür
10. Yaḥyā benüm o ḫāk ile yeksān olan yaşum

yaş:

yaşum: -um
Mısra: **1**
gözyaşı

1. Ey laʿl-i yār hicri ile ḳan olan yaşum
2. Ṣadef dişi ġamı ile ʿummān olan yaşum

yaşum: -um
Mısra: **2**
gözyaşı

1. Ey laʿl-i yār hicri ile ḳan olan yaşum
2. Ṣadef dişi ġamı ile ʿummān olan yaşum

yaşum: -um
Mısra: **4**
gözyaşı

3. Vey ḳaṭre-i kemi̱nesi baḥr-i muḥi̱tvār
4. Bād-ı hevā-yı ʿaşḳ ile cūşān olan yaşum

yaşum: -um
Mısra: **6**
gözyaşı

5. Ḳorḳum budur ki ġarḳ ide deryā-yı ġuṣṣaya
6. Keşti-i cānı baḥr-i firāvān olan yaşum

yaşum: -um
Mısra: **8**
gözyaşı

7. Ḫavf eylerin ki ter düşire ḫāk-i rāhıñı
8. Zülfüñ seḥābı şevḳine bārān olan yaşum

yaşum: -um
Mısra: **10**
gözyaşı

9. Ḫāk-i belāda ḳalmaya yā Rab yeti̱mdür
10. Yaḥyā benüm o ḫāk ile yeksān olan yaşum

ġam:

ġamı: -ı
Mısra: **2**
kaygı, tasa, keder

1. Ey laʿl-i yār hicri ile ḳan olan yaşum
2. Ṣadef dişi ġamı ile ʿummān olan yaşum

ʿummān:

ʿummān:
Mısra: **2**
okyanus

1. Ey laʿl-i yār hicri ile ḳan olan yaşum
2. Ṣadef dişi ġamı ile ʿummān olan yaşum

---

vey:

Vey:
Mısra: **3**
Vay.

3. Vey ḳaṭre-i kemi̱nesi baḥr-i muḥi̱tvār
4. Bād-ı hevā-yı ʿaşḳ ile cūşān olan yaşum

---

cūşān:

cūşān:
Mısra: **4**
Coşkun

3. Vey ḳaṭre-i kemi̱nesi baḥr-i muḥi̱tvār
4. Bād-ı hevā-yı ʿaşḳ ile cūşān olan yaşum

---

ki:

ki:
Mısra: **7**
Ki bağlacı.

7. Ḫavf eylerin ki ter düşire ḫāk-i rāhıñı
8. Zülfüñ seḥābı şevḳine bārān olan yaşum

şevk:

şevḳine: -ine
Mısra: **8**
Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

7. Ḫavf eylerin ki ter düşire ḫāk-i rāhıñı
8. Zülfüñ seḥābı şevḳine bārān olan yaşum

---

bārān:

bārān:
Mısra: **8**
Yağmur

7. Ḫavf eylerin ki ter düşire ḫāk-i rāhıñı
8. Zülfüñ seḥābı şevḳine bārān olan yaşum

ḳalma:

ḳalmaya: -ya
Mısra: **9**
Kalmamak II durmamak.

9. Ḫāk-i belāda ḳalmaya yā Rab yeti̱mdür
10. Yaḥyā benüm o ḫāk ile yeksān olan yaşum

---

yetim:

yeti̱mdür: -dür
Mısra: **9**
Zavallı II yalnız ve şefkate muhtaç.

9. Ḫāk-i belāda ḳalmaya yā Rab yeti̱mdür
10. Yaḥyā benüm o ḫāk ile yeksān olan yaşum

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḫāk-i belāda ḳalmaya yā Rab yeti̱mdür
10. Yaḥyā benüm o ḫāk ile yeksān olan yaşum

---

ben:

benüm: -üm
Mısra: **10**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Ḫāk-i belāda ḳalmaya yā Rab yeti̱mdür
10. Yaḥyā benüm o ḫāk ile yeksān olan yaşum

---

o:

o:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Ḫāk-i belāda ḳalmaya yā Rab yeti̱mdür
10. Yaḥyā benüm o ḫāk ile yeksān olan yaşum

ḫāk:

ḫāk:
Mısra: **10**
Toprak.

9. Ḫāk-i belāda ḳalmaya yā Rab yeti̱mdür
10. Yaḥyā benüm o ḫāk ile yeksān olan yaşum

---

yeksān:

yeksān:
Mısra: **10**
bir, beraber

9. Ḫāk-i belāda ḳalmaya yā Rab yeti̱mdür
10. Yaḥyā benüm o ḫāk ile yeksān olan yaşum

---

laʿl-i yār:

laʿl-i yār: -
Mısra: **1**
Sevgilinin dudağı.

1. Ey laʿl-i yār hicri ile ḳan

olan yaşum
2. Ṣadef dişi ġamı ile ʿummān olan yaşum

Ṣadef dişi:

Ṣadef dişi: -
Mısra: **2**
Sedeften oluşan diş II sedef diş.

1. Ey laʿl-i yār hicri ile ḳan olan yaşum
2. Ṣadef dişi ġamı ile ʿummān olan yaşum

ḳaṭre-i kemi̱nesi:

ḳaṭre-i kemi̱nesi: -
Mısra: **3**
Zavallıcık damla II zavallı gözyaşı.

3. Vey ḳaṭre-i kemi̱nesi baḥr-i muḥiṭvār
4. Bād-ı hevā-yı ʿaşḳ ile cūşān olan yaşum

baḥr-i muḥiṭvār:

baḥr-i muḥiṭvār: -
Mısra: **3**
Tüm denizleri çevreleyen, kapsayan okyanus.

3. Vey ḳaṭre-i kemi̱nesi baḥr-i muḥiṭvār
4. Bād-ı hevā-yı ʿaşḳ ile cūşān olan yaşum

bād-ı hevā-yı ʿaşḳ:

bād-ı hevā-yı ʿaşḳ: -
Mısra: **4**
Aşk arzusunun rüzgarı II aşk havasının rüzgarı.

3. Vey ḳaṭre-i kemi̱nesi baḥr-i muḥiṭvār
4. Bād-ı hevā-yı ʿaşḳ ile cūşān olan yaşum

Ḳorḳum budur ki:

Ḳorḳum budur ki: -
Mısra: **5**
Korkarım ki II endişem budur ki.

5. Ḳorḳum budur ki ġarḳ ide deryā-yı ġuṣṣaya
6. Keşti-i cānı baḥr-i firāvān olan yaşum

ġarḳ ide:

ġarḳ ide: -
Mısra: **5**
Boğmak II batırmak.

5. Ḳorḳum budur ki ġarḳ ide deryā-yı ġuṣṣaya
6. Keşti-i cānı baḥr-i firāvān olan yaşum

deryā-yı ġuṣṣaya:

deryā-yı ġuṣṣaya: -
Mısra: **5**
Gam denizi.

5. Ḳorḳum budur ki ġarḳ ide deryā-yı ġuṣṣaya
6. Keşti-i cānı baḥr-i firāvān olan yaşum

keşti-i cānı:

keşti-i cānı: -
Mısra: **6**
Can gemisi.

5. Ḳorḳum budur ki ġarḳ ide deryā-yı ġuṣṣaya
6. Keşti-i cānı baḥr-i firāvān olan yaşum

baḥr-i firāvān:

baḥr-i firāvān: -
Mısra: **6**
çoşkun deniz

5. Ḳorḳum budur ki ġarḳ ide deryā-yı ġuṣṣaya
6. Keşti-i cānı baḥr-i firāvān olan yaşum

Ḫavf eylerin:

Ḫavf eylerin: -
Mısra: **7**
Korkmak.

7. Ḫavf eylerin ki ter düşire ḫāk-i rāhıñı
8. Zülfüñ seḥābı şevḳine bārān olan yaşum

ḫāk-i rāhıñı:

ḫāk-i rāhıñı: -
Mısra: **7**
Ayak toprağı, tozu.

7. Ḫavf eylerin ki ter düşire ḫāk-i rāhıñı
8. Zülfüñ seḥābı şevḳine bārān olan yaşum

ter düşire:

ter düşire: -
Mısra: **7**
Islatmak II gözyaşı damlası düşürmek.

7. Ḫavf eylerin ki ter düşire ḫāk-i rāhıñı
8. Zülfüñ seḥābı şevḳine bārān olan yaşum

zülfüñ seḥābı:

zülfüñ seḥābı: -
Mısra: **8**
Buluta benzeyen saç II saçların bulutu.

7. Ḫavf eylerin ki ter düşire ḫāk-i rāhıñı
8. Zülfüñ seḥābı şevḳine bārān olan yaşum

Ḫāk-i belāda:

Ḫāk-i belāda: -
Mısra: **9**
Bela toprağı.

9. Ḫāk-i belāda ḳalmaya yā Rab yeti̱mdür
10. Yaḥyā benüm o ḫāk ile yeksān olan yaşum

yā rab:

yā rab: -
Mısra: **9**
Ey Rabbim

9. Ḫāk-i belāda ḳalmaya yā Rab yeti̱mdür
10. Yaḥyā benüm o ḫāk ile yeksān olan yaşum

di:

dirdüm: -rdüm
Mısra: **1**
Söylemek.

1. Bir ẕerrece söz yoḳ dehen-i yārde dirdüm
2. Aġyār ile ger itmese ol ġonce tekellüm

aġyār:

Aġyār:
Mısra: **2**
Yabancı, rakip.

1. Bir ẕerrece söz yoḳ dehen-i yārde dirdüm
2. Aġyār ile ger itmese ol ġonce tekellüm

ile:

ile:
Mısra: **2**
Bağlama edatı II ile.

1. Bir ẕerrece söz yoḳ dehen-i yārde dirdüm
2. Aġyār ile ger itmese ol ġonce tekellüm

ile:
Mısra: **9**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Rengin suḫenüm gül ruḫı şevḳi ile Yaḥyā
10. Bülbül gibi her muṭrib-i bezm ide terennüm

---

ger:

ger:
Mısra: **2**
Eğer, şayet.

1. Bir ẕerrece söz yoḳ dehen-i yārde dirdüm
2. Aġyār ile ger itmese ol ġonce tekellüm

---

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Bir ẕerrece söz yoḳ dehen-i yārde dirdüm
2. Aġyār ile ger itmese ol ġonce tekellüm

ġonce:

ġonce:
Mısra: **2**
gonca II sevgili

1. Bir ẕerrece söz yoḳ dehen-i yārde dirdüm
2. Aġyār ile ger itmese ol ġonce tekellüm

---

var:

Varsam: -sam
Mısra: **3**
Gitmek, ulaşmak.

3. Varsam ġam-ı ḫaṭṭuñla çemenzāra görinür
4. Her tāze benefşe baña mānend-i kej-düm

çemenzār:

çemenzāra: -a
Mısra: **3**
Çimenlik.

3. Varsam ġam-ı ḫaṭṭuñla çemenzāra görinür
4. Her tāze benefşe baña mānend-i kej-düm

---

görin:

görinür: -ür
Mısra: **3**
-mış/-miş gibi gelmek.

3. Varsam ġam-ı ḫaṭṭuñla çemenzāra görinür
4. Her tāze benefşe baña mānend-i kej-düm

---

her:

Her:
Mısra: **4**
Her.

3. Varsam ġam-ı ḫaṭṭuñla çemenzāra görinür
4. Her tāze benefşe baña mānend-i kej-düm

her:
Mısra: **10**
hep, bütün, herkes

9. Rengin suḫenüm gül ruḫı şevḳi ile Yaḥyā
10. Bülbül gibi her muṭrib-i bezm ide terennüm

---

baña:

baña:
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

3. Varsam ġam-ı ḫaṭṭuñla çemenzāra görinür
4. Her tāze benefşe baña mānend-i kej-düm

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **6**
Acaba

5. Ḫaṭṭ-ı ruḫuña āyet-i raḥmet oḳıturken
6. Olmaya ʿaceb sende nedür ḳılca teraḥḥum

---

sen:

sende: -de
Mısra: **6**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Ḫaṭṭ-ı ruḫuña āyet-i raḥmet oḳıturken
6. Olmaya ʿaceb sende nedür ḳılca teraḥḥum

---

nedür:

nedür:
Mısra: **6**
Nasıl? II neden?

5. Ḫaṭṭ-ı ruḫuña āyet-i raḥmet oḳıturken
6. Olmaya ʿaceb sende nedür ḳılca teraḥḥum

---

kılca:

ḳılca:
Mısra: **6**
Kıl kadar II azıcık.

5. Ḫaṭṭ-ı ruḫuña āyet-i raḥmet oḳıturken
6. Olmaya ʿaceb sende nedür ḳılca teraḥḥum

---

gülşen:

Gülşende: -de
Mısra: **8**
Bahçe, gül bahçesi.

7. Destār-ı periṣānını yerden yere çaldı
8. Gülşende ḫazāndan gül-i ter itdi taẓallum

---

hazān:

ḫazāndan: -dan
Mısra: **8**
Sonbahar.

7. Destār-ı periṣānını yerden yere çaldı
8. Gülşende ḫazāndan gül-i ter itdi taẓallum

şevk:

şevḳi: -i
Mısra: **9**
Gönül meyli, arzu.

9. Rengin suḫenüm gül ruḫı şevḳi ile Yaḥyā
10. Bülbül gibi her muṭrib-i bezm ide terennüm

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Rengin suḫenüm gül ruḫı şevḳi ile Yaḥyā
10. Bülbül gibi her muṭrib-i bezm ide terennüm

---

bülbül:

Bülbül:
Mısra: **10**
bülbül II âşık

9. Rengin suḫenüm gül ruḫı şevḳi ile Yaḥyā
10. Bülbül gibi her muṭrib-i bezm ide terennüm

gibi:

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. Rengin suḫenüm gül ruḫı şevḳi ile Yaḥyā
10. Bülbül gibi her muṭrib-i bezm ide terennüm

bir zerrece:

bir ẕerrece: -
Mısra: **1**
Azıcık, zerre kadar

1. Bir ẕerrece söz yoḳ dehen-i yārde dirdüm
2. Aġyār ile ger itmese ol ġonce tekellüm

söz yok:

söz yoḳ: -
Mısra: **1**
Kusur yok! II laf yok.

1. Bir ẕerrece söz yoḳ dehen-i yārde dirdüm
2. Aġyār ile ger itmese ol ġonce tekellüm

dehen-i yārde:

dehen-i yārde: -
Mısra: **1**
Sevgilinin ağzı.

1. Bir ẕerrece söz yoḳ dehen-i yārde dirdüm
2. Aġyār ile ger itmese ol ġonce tekellüm

tekellüm itmese:

tekellüm itmese: -
Mısra: **2**
Konuşmak II sohbet etmek.

1. Bir ẕerrece söz yoḳ dehen-i yārde dirdüm
2. Aġyār ile ger itmese ol ġonce tekellüm

ġam-ı ḫaṭṭuña:

ġam-ı ḫaṭṭuñla: -
Mısra: **3**
ayva tüylerinin kederi

3. Varsam ġam-ı ḫaṭṭuñla çemenzāra görinür
4. Her tāze benefşe baña mānend-i kej-düm

mānend-i kej-düm:

mānend-i kej-düm: -
Mısra: **4**
Akrep gibi tehlikeli II akrep gibi.

3. Varsam ġam-ı ḫaṭṭuñla çemenzāra görinür
4. Her tāze benefşe baña mānend-i kej-düm

tāze benefşe:

tāze benefşe: -
Mısra: **4**
Taze menekşe.

3. Varsam ġam-ı ḫaṭṭuñla çemenzāra görinür
4. Her tāze benefşe baña mānend-i kej-düm

Ḥaṭṭ-ı ruḫuña:

Ḫaṭṭ-ı ruḫuña: -
Mısra: **5**
Yüzdeki ayva tüyleri.

5. Ḫaṭṭ-ı ruḫuña āyet-i raḥmet oḳıturken
6. Olmaya ʿaceb sende nedür ḳılca teraḥḥum

āyet-i raḥmet oḳıturken:

āyet-i raḥmet oḳıturken: -
Mısra: **5**
Rahmet ayeti okutmak II Allah'ın rahmeti bir kimsenin üzerine olsun diye okunan dualar. II genelikle bir kimse öldükten sonra okunan ve Allah'ın rahmeti dilenen dualar.

5. Ḫaṭṭ-ı ruḫuña āyet-i raḥmet oḳıturken
6. Olmaya ʿaceb sende nedür ḳılca teraḥḥum

teraḥḥum olmaya:

teraḥḥum olmaya: -
Mısra: **6**
Merhamet sahibi olmamak.

5. Ḫaṭṭ-ı ruḫuña āyet-i raḥmet oḳıturken
6. Olmaya ʿaceb sende nedür ḳılca teraḥḥum

destār-ı perişānını:

destār-ı perişānını: -
Mısra: **7**
Dağınık sarık

7. Destār-ı perişānını yerden yere çaldı
8. Gülşende ḫazāndan gül-i ter itdi taẓallum

yerden yere çaldı:

yerden yere çaldı: -
Mısra: **7**
Bir yerden başka bir yere atıp durmak II sürükleyip durmak II değersizleştirmek.

7. Destār-ı perişānını yerden yere çaldı
8. Gülşende ḫazāndan gül-i ter itdi taẓallum

taẓallum itdi:

taẓallum itdi: -
Mısra: **8**
Sızlanmak II yanıp yakılmak.

7. Destār-ı perişānını yerden yere çaldı
8. Gülşende ḫazāndan gül-i ter itdi taẓallum

gül-i ter:

gül-i ter: -
Mısra: **8**
Taze gül II Genç güzel.

7. Destār-ı perişānını yerden yere çaldı
8. Gülşende ḫazāndan gül-i ter itdi taẓallum

gül ruhı:

gül ruḫı: -
Mısra: **9**
gül yanak, kırmızı yanak, al yanak.

9. Rengin suḫenüm gül ruḫı şevḳi ile Yaḥyā
10. Bülbül gibi her muṭrib-i bezm ide terennüm

rengin suhenüm:

rengin suḫenüm: -
Mısra: **9**
Renkli, hoş ve güzel şiir.

9. Rengin suḫenüm gül ruḫı

şevḳi ile Yaḥyā
10. Bülbül gibi her muṭrib-i bezm ide terennüm

muṭrib-i bezm:

***muṭrib-i bezm:* -**
Mısra: **10**
Meclisin sazendesi.

9. Rengin suḫenüm gül ruḫı şevḳi ile Yaḥyā
10. Bülbül gibi her muṭrib-i bezm ide terennüm

terennüm ide:

***terennüm ide:* -**
Mısra: **10**
Söylemek

9. Rengin suḫenüm gül ruḫı şevḳi ile Yaḥyā
10. Bülbül gibi her muṭrib-i bezm ide terennüm

luṭf:

Luṭf:
Mısra: **1**
Yardım, inayet, ihsan.

1. Luṭf ile bir nigāh ider söyleyimezse nāzdan
2. Nice şikāyet idelüm ol büt-i dil-nevāzdan

ile:

ile:
Mısra: **1**
İle II bağlama edatı.

1. Luṭf ile bir nigāh ider söyleyimezse nāzdan
2. Nice şikāyet idelüm ol büt-i dil-nevāzdan

söyleyi:

söyleyimezse: -mezse
Mısra: **1**
Söyleyememek.

1. Luṭf ile bir nigāh ider söyleyimezse nāzdan
2. Nice şikāyet idelüm ol büt-i dil-nevāzdan

nāz:

nāzdan: -dan
Mısra: **1**
İşve, cilve.

1. Luṭf ile bir nigāh ider söyleyimezse nāzdan
2. Nice şikāyet idelüm ol büt-i dil-nevāzdan

nāzı: -ı
Mısra: **3**
İşve, cilve.

3. Ġamzesi mest-i nāz ise nāzı da mest-i ġamzedür
4. Ḳanı o kim ḫalāṣ ola mertebe-i niyāzdan

nice:

Nice:
Mısra: **2**
Nasıl

1. Luṭf ile bir nigāh ider söyleyimezse nāzdan
2. Nice şikāyet idelüm ol büt-i dil-nevāzdan

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Luṭf ile bir nigāh ider söyleyimezse nāzdan
2. Nice şikāyet idelüm ol büt-i dil-nevāzdan

Ġamze:

Ġamzesi: -si
Mısra: **3**
süzerek göz ucu ile yan bakış

3. Ġamzesi mest-i nāz ise nāzı da mest-i ġamzedür
4. Ḳanı o kim ḫalāṣ ola mertebe-i niyāzdan

ise:

ise:
Mısra: **3**
koşul edatı

3. Ġamzesi mest-i nāz ise nāzı da mest-i ġamzedür
4. Ḳanı o kim ḫalāṣ ola mertebe-i niyāzdan

da:

da:
Mısra: **3**
De, da bağlacı.

3. Ġamzesi mest-i nāz ise nāzı da mest-i ġamzedür
4. Ḳanı o kim ḫalāṣ ola mertebe-i niyāzdan

Ḳanı:

Ḳanı:
Mısra: **4**
Hani.

3. Ġamzesi mest-i nāz ise nāzı da mest-i ġamzedür
4. Ḳanı o kim ḫalāṣ ola mertebe-i niyāzdan

añlayama:

añlayamam: -m
Mısra: **5**
Kavrayamamak II idrak edememek.

5. Sırrını bād-ı nev-bahār añlayamam ki ṣaḳlaya
6. Ġonceye iʿtimād yoḳ bülbüle keşf-i rāzdan

ki:

ki:
Mısra: **5**
Ki bağlacı.

5. Sırrını bād-ı nev-bahār añlayamam ki ṣaḳlaya
6. Ġonceye iʿtimād yoḳ bülbüle keşf-i rāzdan

Ġonce:

Ġonceye: -ye
Mısra: **6**
Yaprakları açılmamış gül II sevgili.

5. Sırrını bād-ı nev-bahār añlayamam ki ṣaḳlaya
6. Ġonceye iʿtimād yoḳ bülbüle keşf-i rāzdan

bülbül:

bülbüle: -e
Mısra: **6**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

5. Sırrını bād-ı nev-bahār añlayamam ki ṣaḳlaya
6. Ġonceye iʿtimād yoḳ bülbüle keşf-i rāzdan

demren:

Demreni: -i
Mısra: **7**
Ok, mızrak vb. şeylerin ucundaki sivri demir, peykân.

7. Demreni isterüm geçüp s̱inede itmeye ḳarār
8. Ṣaḳınurum gönüldeki āteş-i

cān-güdāzdan

ḳanṭara-i mecazdan

dil-nevāzdan

iste:

isterüm: -rüm
Mısra: **7**
Talep etmek.

7. Demreni isterüm geçüp si̱nede itmeye ḳarār
8. Ṣaḳınurum göñüldeki āteş-i cān-güdāzdan

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Seyl-i hevesle ṭoldı Yaḥyā yine vādi̱-i hevā
10. Geçmege saʿy u himmet it ḳanṭara-i mecazdan

mest-i nāz:

mest-i nāz: -
Mısra: **3**
Naz sarhoşu

3. Ġamzesi mest-i nāz ise nāzı da mest-i ġamzedür
4. Ḳanı o kim ḫalāṣ ola mertebe-i niyāzdan

geç:

geçüp: -üp
Mısra: **7**
Gitmek, uzaklaşmak.

7. Demreni isterüm geçüp si̱nede itmeye ḳarār
8. Ṣaḳınurum göñüldeki āteş-i cān-güdāzdan

yine:

yine:
Mısra: **9**
Tekrar

9. Seyl-i hevesle ṭoldı Yaḥyā yine vādi̱-i hevā
10. Geçmege saʿy u himmet it ḳanṭara-i mecazdan

mest-i ġamzedür:

mest-i ġamzedür: -
Mısra: **3**
Yan bakış sarhoşu.

3. Ġamzesi mest-i nāz ise nāzı da mest-i ġamzedür
4. Ḳanı o kim ḫalāṣ ola mertebe-i niyāzdan

sine:

si̱nede: -de
Mısra: **7**
Gönül, kalp, derun.

7. Demreni isterüm geçüp si̱nede itmeye ḳarār
8. Ṣaḳınurum göñüldeki āteş-i cān-güdāzdan

geçmeg:

Geçmege: -e
Mısra: **10**
Geçmek II geçip gitmek.

9. Seyl-i hevesle ṭoldı Yaḥyā yine vādi̱-i hevā
10. Geçmege saʿy u himmet it ḳanṭara-i mecazdan

mertebe-i niyāzdan:

mertebe-i niyāzdan: -
Mısra: **4**
Yalvarıp yakarma mertebesi.

3. Ġamzesi mest-i nāz ise nāzı da mest-i ġamzedür
4. Ḳanı o kim ḫalāṣ ola mertebe-i niyāzdan

Ṣakın:

Ṣaḳınurum: -urum
Mısra: **8**
Korumak II dikkat etmek.

7. Demreni isterüm geçüp si̱nede itmeye ḳarār
8. Ṣaḳınurum göñüldeki āteş-i cān-güdāzdan

bir nigāh ider:

bir nigāh ider: -
Mısra: **1**
Şöyle bir bakmak II bakmak.

1. Luṭf ile bir nigāh ider söyleyimezse nāzdan
2. Nice şikāyet idelüm ol büt-i dil-nevāzdan

halāṣ ola:

ḫalāṣ ola: -
Mısra: **4**
Kurtulmak

3. Ġamzesi mest-i nāz ise nāzı da mest-i ġamzedür
4. Ḳanı o kim ḫalāṣ ola mertebe-i niyāzdan

göñül:

göñüldeki: -deki
Mısra: **8**
gönül

7. Demreni isterüm geçüp si̱nede itmeye ḳarār
8. Ṣaḳınurum göñüldeki āteş-i cān-güdāzdan

şikāyet idelüm:

şikāyet idelüm: -
Mısra: **2**
şikayet etmek II yakınmak

1. Luṭf ile bir nigāh ider söyleyimezse nāzdan
2. Nice şikāyet idelüm ol büt-i dil-nevāzdan

o kim:

o kim: -
Mısra: **4**
Her kim ki II o ki.

3. Ġamzesi mest-i nāz ise nāzı da mest-i ġamzedür
4. Ḳanı o kim ḫalāṣ ola mertebe-i niyāzdan

ṭol:

ṭoldı: -dı
Mısra: **9**
dolmak, dolup taşmak

9. Seyl-i hevesle ṭoldı Yaḥyā yine vādi̱-i hevā
10. Geçmege saʿy u himmet it

büt-i dil-nevāzdan:

büt-i dil-nevāzdan: -
Mısra: **2**
Gönül okşayan II gönül alan sevgili.

1. Luṭf ile bir nigāh ider söyleyimezse nāzdan
2. Nice şikāyet idelüm ol büt-i

bād-ı nev-bahār:

bād-ı nev-bahār: -
Mısra: **5**
ilkbahar rüzgarı

5. Sırrını bād-ı nev-bahār añlayamam ki ṣaḳlaya
6. Ġonceye iʿtimād yoḳ

bülbüle keşf-i rāzdan

sırrını şaḳlaya:

sırrını şaḳlaya: -
Mısra: **5**
Sır saklamak II bir kimseye ait gizli bir bilgiyi kimseyle paylaşmamak.

5. Sırrını bād-ı nev-bahār añlayamam ki şaḳlaya
6. Ġonceye iʿtimād yoḳ bülbüle keşf-i rāzdan

iʿtimād yoḳ:

iʿtimād yoḳ: -
Mısra: **6**
Güvenilmez II güven yok.

5. Sırrını bād-ı nev-bahār añlayamam ki şaḳlaya
6. Ġonceye iʿtimād yoḳ bülbüle keşf-i rāzdan

keşf-i rāzdan:

keşf-i rāzdan: -
Mısra: **6**
Sırrı ortaya çıkarmak II sırrını açmak.

5. Sırrını bād-ı nev-bahār añlayamam ki şaḳlaya
6. Ġonceye iʿtimād yoḳ bülbüle keşf-i rāzdan

ḳarār itmeye:

ḳarār itmeye: -
Mısra: **7**
Sabit durmak II yer edinmek.

7. Demreni isterüm geçüp sįnede itmeye ḳarār
8. Şaḳınurum göñüldeki āteş-i cān-güdāzdan

āteş-i cān-güdāzdan:

āteş-i cān-güdāzdan: -
Mısra: **8**
Can eriten ateş.

7. Demreni isterüm geçüp sįnede itmeye ḳarār
8. Şaḳınurum göñüldeki āteş-i cān-güdāzdan

seyl-i hevesle:

seyl-i hevesle: -
Mısra: **9**
Heves, arzunun gözyaşı.

9. Seyl-i hevesle ṭoldı Yaḥyā yine vādį-i hevā
10. Geçmege saʿy u himmet it ḳanṭara-i mecazdan

vādi-i hevā:

vādį-i hevā: -
Mısra: **9**
Heves ve arzu vadisi.

9. Seyl-i hevesle ṭoldı Yaḥyā yine vādį-i hevā
10. Geçmege saʿy u himmet it ḳanṭara-i mecazdan

ḳanṭara-i mecazdan:

ḳanṭara-i mecazdan: -
Mısra: **10**
Mecaz köprüsü.

9. Seyl-i hevesle ṭoldı Yaḥyā yine vādį-i hevā
10. Geçmege saʿy u himmet it ḳanṭara-i mecazdan

saʿy u himmet it:

saʿy u himmet it: -
Mısra: **10**
Yardım ve destekte bulunmak.

9. Seyl-i hevesle ṭoldı Yaḥyā yine vādį-i hevā
10. Geçmege saʿy u himmet it ḳanṭara-i mecazdan

bahār:

bahārdan: -dan
Mısra: **1**
Bahar mevsimi

1. Pįrāne ser ne ḥāl ise ḳām al bahārdan
2. ʿĀr itme istiʿare-i şevḳ it hezārdan

hezār:

hezārdan: -dan
Mısra: **2**
Bülbül.

1. Pįrāne ser ne ḥāl ise ḳām al bahārdan
2. ʿĀr itme istiʿare-i şevḳ it hezārdan

nola:

nola:
Mısra: **3**
Nolur? II şaşılır mı?

3. Būs u kenārdan nola geçdüñse ey göñül
4. Geçme kenār-ı bāġ u leb-i cūybārdan

geç:

geçdüñse: -düñse
Mısra: **3**
Vazgeçmek

3. Būs u kenārdan nola geçdüñse ey göñül
4. Geçme kenār-ı bāġ u leb-i cūybārdan

Geçme: -me
Mısra: **4**
Vazgeçme!

3. Būs u kenārdan nola geçdüñse ey göñül
4. Geçme kenār-ı bāġ u leb-i cūybārdan

ey:

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Būs u kenārdan nola geçdüñse ey göñül
4. Geçme kenār-ı bāġ u leb-i cūybārdan

göñül:

göñül:
Mısra: **3**
gönül

3. Būs u kenārdan nola geçdüñse ey göñül
4. Geçme kenār-ı bāġ u leb-i cūybārdan

u:

u:
Mısra: **4**
ve

3. Būs u kenārdan nola geçdüñse ey göñül
4. Geçme kenār-ı bāġ u leb-i cūybārdan

cū:

Cūlar: -lar
Mısra: **6**
Irmak.

5. Berg-i şükūfe eyledi āb-ı revānı zeyn
6. Cūlar da aldı ḥiṣṣelerin rūzgārdan

da:

da:
Mısra: **6**
De, da bağlacı.

5. Berg-i şükūfe eyledi āb-ı revānı zeyn
6. Cūlar da aldı ḥiṣṣelerin rūzgārdan

da:
Mısra: **9**
De, da bağlacı.

9. Deryā-yı aḫḍar-ı çemen olmaḳ da mevc-rīz
10. Ayrılmamaḳ gerek hele Yaḥyā kenārdan

rūzgār:

rūzgārdan: -dan
Mısra: **6**
Yel, esinti II Zaman

5. Berg-i şükūfe eyledi āb-ı revānı zeyn
6. Cūlar da aldı ḥiṣṣelerin rūzgārdan

sen:

Sen:
Mısra: **7**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Sen ʿālemüñde ol ḳo ne dirse disün raḳīb
8. Gülden alur mı būyı ḳaçan zaḫm-ı ḫārdan

ol:

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Sen ʿālemüñde ol ḳo ne dirse disün raḳīb
8. Gülden alur mı būyı ḳaçan zaḫm-ı ḫārdan

rakib:

raḳīb:
Mısra: **7**
Rakip II. Düşman.

7. Sen ʿālemüñde ol ḳo ne dirse disün raḳīb
8. Gülden alur mı būyı ḳaçan zaḫm-ı ḫārdan

gül:

Gülden: -den
Mısra: **8**
Gül

7. Sen ʿālemüñde ol ḳo ne dirse disün raḳīb
8. Gülden alur mı būyı ḳaçan zaḫm-ı ḫārdan

al:

alur: -ur
Mısra: **8**
Almak II çalmak.

7. Sen ʿālemüñde ol ḳo ne dirse disün raḳīb
8. Gülden alur mı būyı ḳaçan zaḫm-ı ḫārdan

mı:

mı:
Mısra: **8**
soru edatı

7. Sen ʿālemüñde ol ḳo ne dirse disün raḳīb
8. Gülden alur mı būyı ḳaçan zaḫm-ı ḫārdan

būy:

būyı: -ı
Mısra: **8**
Koku

7. Sen ʿālemüñde ol ḳo ne dirse disün raḳīb
8. Gülden alur mı būyı ḳaçan zaḫm-ı ḫārdan

kaçan:

ḳaçan:
Mısra: **8**
Ne zaman.

7. Sen ʿālemüñde ol ḳo ne dirse disün raḳīb
8. Gülden alur mı būyı ḳaçan zaḫm-ı ḫārdan

olmak:

olmaḳ:
Mısra: **9**
olmak

9. Deryā-yı aḫḍar-ı çemen olmaḳ da mevc-rīz
10. Ayrılmamaḳ gerek hele Yaḥyā kenārdan

mevc-riz:

mevc-rīz:
Mısra: **9**
Dalga saçan. II dalgalı.

9. Deryā-yı aḫḍar-ı çemen olmaḳ da mevc-rīz
10. Ayrılmamaḳ gerek hele Yaḥyā kenārdan

ayrılma:

Ayrılmamaḳ: -maḳ
Mısra: **10**
Ayrılmamak II uzak durmamak.

9. Deryā-yı aḫḍar-ı çemen olmaḳ da mevc-rīz
10. Ayrılmamaḳ gerek hele Yaḥyā kenārdan

gerek:

gerek:
Mısra: **10**
Gerek.

9. Deryā-yı aḫḍar-ı çemen olmaḳ da mevc-rīz
10. Ayrılmamaḳ gerek hele Yaḥyā kenārdan

hele:

hele:
Mısra: **10**
Özellikle

9. Deryā-yı aḫḍar-ı çemen olmaḳ da mevc-rīz
10. Ayrılmamaḳ gerek hele Yaḥyā kenārdan

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Deryā-yı aḫḍar-ı çemen olmaḳ da mevc-rīz
10. Ayrılmamaḳ gerek hele Yaḥyā kenārdan

kenār:

kenārdan: -dan
Mısra: **10**
Kıyı, kenar II yan.

9. Deryā-yı aḫḍar-ı çemen olmaḳ da mevc-rīz
10. Ayrılmamaḳ gerek hele Yaḥyā kenārdan

kām al:

ḳām al: -
Mısra: **1**
Arzusuna ulaşmak, mutlu olmak.

1. Pi̠rāne ser ne ḥāl ise ḳām al bahārdan
2. ʻĀr itme istiʿare-i şevḳ it hezārdan

ne ḥāl ise:

ne ḥāl ise: -
Mısra: **1**
Nasıl bir durumdaysa II durum ne ise.

1. Pi̠rāne ser ne ḥāl ise ḳām al bahārdan
2. ʻĀr itme istiʿare-i şevḳ it hezārdan

pirāne ser:

pi̠rāne ser: -
Mısra: **1**
Yaşlılık zamanı.

1. Pi̠rāne ser ne ḥāl ise ḳām al bahārdan
2. ʻĀr itme istiʿare-i şevḳ it hezārdan

ʻĀr itme:

ʻĀr itme: -
Mısra: **2**
Utanma!

1. Pi̠rāne ser ne ḥāl ise ḳām al bahārdan
2. ʻĀr itme istiʿare-i şevḳ it hezārdan

istiʿare-i şevḳ it:

istiʿare-i şevḳ it: -
Mısra: **2**
Arzu ve isteğe öykünmek II aşk arzusunu örnek almak.

1. Pi̠rāne ser ne ḥāl ise ḳām al bahārdan
2. ʻĀr itme istiʿare-i şevḳ it hezārdan

būs u kenārdan:

būs u kenārdan: -
Mısra: **3**
Öpme ve kucaklama.

3. Būs u kenārdan nola geçdüñse ey göñül
4. Geçme kenār-ı bāġ u leb-i cūybārdan

kenār-ı bāġ:

kenār-ı bāġ: -
Mısra: **4**
Bağ ve bahçe yanı.

3. Būs u kenārdan nola geçdüñse ey göñül
4. Geçme kenār-ı bāġ u leb-i cūybārdan

leb-i cūybārdan:

leb-i cūybārdan: -
Mısra: **4**
ırmak kıyısı, ırmak kenarı

3. Būs u kenārdan nola geçdüñse ey göñül
4. Geçme kenār-ı bāġ u leb-i cūybārdan

āb-ı revānı:

āb-ı revānı: -
Mısra: **5**
Akar su.

5. Berg-i şükūfe eyledi āb-ı revānı zeyn
6. Cūlar da aldı ḥiṣṣelerin rūzgārdan

zeyn eyledi:

zeyn eyledi: -
Mısra: **5**
süslemek, donatmak

5. Berg-i şükūfe eyledi āb-ı revānı zeyn
6. Cūlar da aldı ḥiṣṣelerin rūzgārdan

berg-i şükūfe:

berg-i şükūfe: -
Mısra: **5**
Çiçek yaprağı.

5. Berg-i şükūfe eyledi āb-ı revānı zeyn
6. Cūlar da aldı ḥiṣṣelerin rūzgārdan

ḥiṣṣelerin aldı:

ḥiṣṣelerin aldı: -
Mısra: **6**
Payını almak II nasiplenmek.

5. Berg-i şükūfe eyledi āb-ı revānı zeyn
6. Cūlar da aldı ḥiṣṣelerin rūzgārdan

ne dirse disün:

ne dirse disün: -
Mısra: **7**
Ne söylerse söylesin! II ne düşünürse düşünsün!

7. Sen ʿālemüñde ol ḳo ne dirse disün raḳi̠b
8. Gülden alur mı būyı ḳaçan zaḫm-ı ḫārdan

ʿālemüñde ḳo:

ʿālemüñde ḳo: -
Mısra: **7**
Kendi haline bırak II kendi dünyasına terk et!

7. Sen ʿālemüñde ol ḳo ne dirse disün raḳi̠b
8. Gülden alur mı būyı ḳaçan zaḫm-ı ḫārdan

zahm-ı hārdan:

zaḫm-ı ḫārdan: -
Mısra: **8**
Diken yarası

7. Sen ʿālemüñde ol ḳo ne dirse disün raḳi̠b
8. Gülden alur mı būyı ḳaçan zaḫm-ı ḫārdan

deryā-yı aḫḍar-ı çemen:

deryā-yı aḫḍar-ı çemen: -
Mısra: **9**
Çimenliğin yemyeşil denizi.

9. Deryā-yı aḫḍar-ı çemen olmaḳ da mevc-ri̠z
10. Ayrılmamaḳ gerek hele Yaḥyā kenārdan

Ġonce:

Ġoncenüñ: -nüñ
Mısra: **2**
Henüz açılmamış çiçek.

1. Gösterür sünbül-i ter zülf-i peri̠şanı ucın
2. Ġoncenüñ kimse daḫı görmedi dāmānı ucın

kimse:

kimse:
Mısra: **2**
Hiç kimse.

1. Gösterür sünbül-i ter zülf-i peri̠şanı ucın
2. Ġoncenüñ kimse daḫı görmedi dāmānı ucın

dahı:

daḫı:
Mısra: **2**
henüz

1. Gösterür sünbül-i ter zülf-i perişanı ucın
2. Ġoncenüñ kimse daḫı görmedi dāmānı ucın

görme:

görmedi: -di
Mısra: **2**
Görmemek II rastlamamak.

1. Gösterür sünbül-i ter zülf-i perişanı ucın
2. Ġoncenüñ kimse daḫı görmedi dāmānı ucın

böyle:

böyle:
Mısra: **3**
Böyle, bu şekilde

3. Māh-ı nev böyle neden ʻāleme ġarrālanmaḳ
4. Hiç bir kimse ısırmış mı anuñ nānı ucın

neden:

neden:
Mısra: **3**
Neden II niçin.

3. Māh-ı nev böyle neden ʻāleme ġarrālanmaḳ
4. Hiç bir kimse ısırmış mı anuñ nānı ucın

ʻālem:

ʻāleme: -e
Mısra: **3**
Kainat, dünya ‖ dünyadaki herkes ve her şey.

3. Māh-ı nev böyle neden ʻāleme ġarrālanmaḳ
4. Hiç bir kimse ısırmış mı anuñ nānı ucın

ġarrālanmaḳ:

ġarrālanmaḳ:
Mısra: **3**
Kibirlenmek II büyüklenmek.

3. Māh-ı nev böyle neden ʻāleme ġarrālanmaḳ
4. Hiç bir kimse ısırmış mı anuñ nānı ucın

ısır:

ısırmış: -mış
Mısra: **4**
Isırmak II yemek II nasiplenmek.

3. Māh-ı nev böyle neden ʻāleme ġarrālanmaḳ
4. Hiç bir kimse ısırmış mı anuñ nānı ucın

mı:

mı:
Mısra: **4**
soru edatı

3. Māh-ı nev böyle neden ʻāleme ġarrālanmaḳ
4. Hiç bir kimse ısırmış mı anuñ nānı ucın

anuñ:

anuñ:
Mısra: **4**
Onun.

3. Māh-ı nev böyle neden ʻāleme ġarrālanmaḳ
4. Hiç bir kimse ısırmış mı anuñ nānı ucın

ceyb:

ceybinden: -inden
Mısra: **5**
Cep. Esvabın bazı yerlerine yapılan kese.

5. Bildirür ḥaddini māh-ı neve ceybinden o māh
6. Her ḳaçan kim çıḳara ḫançer-i bürrānı ucın

o:

o:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Bildirür ḥaddini māh-ı neve ceybinden o māh
6. Her ḳaçan kim çıḳara ḫançer-i bürrānı ucın

māh:

māh:
Mısra: **5**
Ay ‖ Sevgili

5. Bildirür ḥaddini māh-ı neve ceybinden o māh
6. Her ḳaçan kim çıḳara ḫançer-i bürrānı ucın

ʿĀşıḳ:

ʿĀşıḳuñ: -uñ
Mısra: **7**
Âşık, seven.

7. ʿĀşıḳuñ cevr ile ḳanın ḳurıdur ol āfet
8. Tā ki ālūde-i ḫūn itmeye peykānı ucın

cevr:

cevr:
Mısra: **7**
Eziyet, cefa.

7. ʿĀşıḳuñ cevr ile ḳanın ḳurıdur ol āfet
8. Tā ki ālūde-i ḫūn itmeye peykānı ucın

ile:

ile:
Mısra: **7**
Bağlama edatı II ile birlikte.

7. ʿĀşıḳuñ cevr ile ḳanın ḳurıdur ol āfet
8. Tā ki ālūde-i ḫūn itmeye peykānı ucın

ol:

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. ʿĀşıḳuñ cevr ile ḳanın ḳurıdur ol āfet
8. Tā ki ālūde-i ḫūn itmeye peykānı ucın

āfet:

āfet:
Mısra: **7**
Güzel, sevgili.

7. ʿĀşıḳuñ cevr ile ḳanın ḳurıdur ol āfet
8. Tā ki ālūde-i ḫūn itmeye peykānı ucın

pūlād:

pūlād:
Mısra: **9**
Çelik.

9. Dil-i sevda-zede pūlād mıdur ey Yaḥyā
10. Yārüñ endişe ider nāvek-i müjgānı ucın

mıdur:

mıdur:
Mısra: **9**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

9. Dil-i sevda-zede pūlād mıdur ey Yaḥyā
10. Yārüñ endīşe ider nāvek-i müjgānı ucın

---

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Dil-i sevda-zede pūlād mıdur ey Yaḥyā
10. Yārüñ endīşe ider nāvek-i müjgānı ucın

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Dil-i sevda-zede pūlād mıdur ey Yaḥyā
10. Yārüñ endīşe ider nāvek-i müjgānı ucın

---

yār:

Yārüñ: -üñ
Mısra: **10**
Sevgili

9. Dil-i sevda-zede pūlād mıdur ey Yaḥyā
10. Yārüñ endīşe ider nāvek-i müjgānı ucın

---

sünbül-i ter:

sünbül-i ter: -
Mısra: **1**
taze/körpe sümbül ‖ zülüf

1. Gösterür sünbül-i ter zülf-i perīşanı ucın
2. Ġoncenüñ kimse daḫı görmedi dāmānı ucın

---

zülf-i perīşanı:

zülf-i perīşanı: -
Mısra: **1**
Dağınık saç.

1. Gösterür sünbül-i ter zülf-i perīşanı ucın
2. Ġoncenüñ kimse daḫı görmedi dāmānı ucın

---

ucın gösterür:

ucın gösterür: -
Mısra: **1**
(saçının) ucunu göstermek.

1. Gösterür sünbül-i ter zülf-i perīşanı ucın
2. Ġoncenüñ kimse daḫı görmedi dāmānı ucın

---

dāmānı ucın:

dāmānı ucın: -
Mısra: **2**
Eteğin ucu II saçların ucu.

1. Gösterür sünbül-i ter zülf-i perīşanı ucın
2. Ġoncenüñ kimse daḫı görmedi dāmānı ucın

---

māh-ı nev:

māh-ı nev: -
Mısra: **3**
Yeni ay . II Sevgili.

3. Māh-ı nev böyle neden ʻāleme ġarrālanmaḳ
4. Hiç bir kimse ısırmış mı anuñ nānı ucın

---

hiç bir kimse:

hiç bir kimse: -
Mısra: **4**
Hiç kimse.

3. Māh-ı nev böyle neden ʻāleme ġarrālanmaḳ
4. Hiç bir kimse ısırmış mı anuñ nānı ucın

---

nānı ucın:

nānı ucın: -
Mısra: **4**
Ekmeğin ucu.

3. Māh-ı nev böyle neden ʻāleme ġarrālanmaḳ
4. Hiç bir kimse ısırmış mı anuñ nānı ucın

ḥaddini bildirür:

ḥaddini bildirür: -
Mısra: **5**
Haddini bildirmek II bir şeyin hesabını sormak.

5. Bildirür ḥaddini māh-ı neve ceybinden o māh
6. Her ḳaçan kim çıḳara ḫançer-i bürrānı ucın

---

māh-ı neve:

māh-ı neve: -
Mısra: **5**
hilâl, yeni ay

5. Bildirür ḥaddini māh-ı neve ceybinden o māh
6. Her ḳaçan kim çıḳara ḫançer-i bürrānı ucın

---

her ḳaçan kim:

her ḳaçan kim: -
Mısra: **6**
her ne zaman ki...

5. Bildirür ḥaddini māh-ı neve ceybinden o māh
6. Her ḳaçan kim çıḳara ḫançer-i bürrānı ucın

ḫançer-i bürrānı:

ḫançer-i bürrānı: -
Mısra: **6**
Keskin kılıç, hançer II sevgilinin yan bakışı.

5. Bildirür ḥaddini māh-ı neve ceybinden o māh
6. Her ḳaçan kim çıḳara ḫançer-i bürrānı ucın

---

ucın çıḳara:

ucın çıḳara: -
Mısra: **6**
Ucunu çıkartmak II ucunu göstermek.

5. Bildirür ḥaddini māh-ı neve ceybinden o māh
6. Her ḳaçan kim çıḳara ḫançer-i bürrānı ucın

ḳanın ḳurıdur:

ḳanın ḳurıdur: -
Mısra: **7**
Kanını kurutmak II canından bezdirmek.

7. ʿĀşıḳuñ cevr ile ḳanın ḳurıdur ol āfet
8. Tā ki ālūde-i ḫūn itmeye peykānı ucın

---

tā ki:

tā ki: -
Mısra: **8**
Ne zaman ki.

7. ʿĀşıḳuñ cevr ile ḳanın ḳurıdur ol āfet
8. Tā ki ālūde-i ḫūn itmeye peykānı ucın

---

peykānı ucın:

peykānı ucın: -
Mısra: **8**
Temrenin ucu II sevgilinin kirpiklerinin ucu.

7. ʿĀşıḳuñ cevr ile ḳanın ḳurıdur ol āfet
8. Tā ki ālūde-i ḫūn itmeye peykānı ucın

ālūde-i hūn itmeye:

ālūde-i ḫūn itmeye: -
Mısra: **8**
Kan bulaştırmak.

7. ʿĀşıḳuñ cevr ile ḳanın ḳurıdur ol āfet
8. Tā ki ālūde-i ḫūn itmeye peykānı ucın

---

dil-i sevda-zede:

dil-i sevda-zede: -
Mısra: **9**
Sevdalı, âşık gönül.

9. Dil-i sevda-zede pūlād mıdur ey Yaḥyā
10. Yārüñ endīşe ider nāvek-i müjgānı ucın

---

endişe ider:

endīşe ider: -
Mısra: **10**
Kaygı duymak II endişelenmek.

9. Dil-i sevda-zede pūlād mıdur ey Yaḥyā
10. Yārüñ endīşe ider nāvek-i müjgānı ucın

---

nāvek-i müjgānı ucın:

nāvek-i müjgānı ucın: -
Mısra: **10**
Kirpik oklarının ucu, keskin kısmı.

9. Dil-i sevda-zede pūlād mıdur ey Yaḥyā
10. Yārüñ endīşe ider nāvek-i müjgānı ucın

---

sine:

Sīnem: -m
Mısra: **1**
Gönül, kalp, derun II göğüs.

1. Sīnem hedef-i nāvek-i müjgān iderin ben
2. Cevr oḳlarına cānumı ḳurbān iderin ben

---

ben:

ben:
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Sīnem hedef-i nāvek-i müjgān iderin ben
2. Cevr oḳlarına cānumı ḳurbān iderin ben

ben:
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Sīnem hedef-i nāvek-i müjgān iderin ben
2. Cevr oḳlarına cānumı ḳurbān iderin ben

ben:
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Ṣabr eyleyemem ġonce gibi teng-dil olsam
4. Gül gibi hemān çāk-i girībān iderin ben

ben:
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Mādām ki bu āh ile bu gözyaşı vardur
6. ʿĀşıḳ dimesün rāzumı pinhān iderin ben

ben:
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Bir lāle-ruḫuñ ḥasret-i laʿliyle dem-ā-dem
8. Ṣaḥrā vü deri reşk-i Bedaḫşān iderin ben

ben:
Mısra: **10**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Dil-dār elemi hicr ġamı ṭaʿne-i aġyār
10. Yaḥyā bu ḳadar derde ne dermān iderin ben

ġonce:

ġonce:
Mısra: **3**
Henüz açılmamış çiçek tomurcuğu.

3. Ṣabr eyleyemem ġonce gibi teng-dil olsam
4. Gül gibi hemān çāk-i girībān iderin ben

---

gibi:

gibi:
Mısra: **3**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Ṣabr eyleyemem ġonce gibi teng-dil olsam
4. Gül gibi hemān çāk-i girībān iderin ben

gibi:
Mısra: **4**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Ṣabr eyleyemem ġonce gibi teng-dil olsam
4. Gül gibi hemān çāk-i girībān iderin ben

---

gül:

Gül:
Mısra: **4**
çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek

3. Ṣabr eyleyemem ġonce gibi teng-dil olsam
4. Gül gibi hemān çāk-i girībān iderin ben

---

hemān:

hemān:
Mısra: **4**
Hemen II sürekli, daima.

3. Ṣabr eyleyemem ġonce gibi teng-dil olsam
4. Gül gibi hemān çāk-i girībān iderin ben

---

bu:

bu:
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. Mādām ki bu āh ile bu gözyaşı vardur
6. ʿĀşıḳ dimesün rāzumı pinhān iderin ben

bu:
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. Mādām ki bu āh ile bu gözyaşı vardur
6. ʿĀşıḳ dimesün rāzumı pinhān iderin ben

āh:

āh:
Mısra: **5**
Ah etme, inleme

5. Mādām ki bu āh ile bu gözyaşı vardur
6. ʿĀşıḳ dimesün rāzumı pinhān iderin ben

ile:

ile:
Mısra: **5**
ve

5. Mādām ki bu āh ile bu gözyaşı vardur
6. ʿĀşıḳ dimesün rāzumı pinhān iderin ben

gözyaşı:

gözyaşı:
Mısra: **5**
Gözyaşı

5. Mādām ki bu āh ile bu gözyaşı vardur
6. ʿĀşıḳ dimesün rāzumı pinhān iderin ben

var:

vardur: -dur
Mısra: **5**
var, mevcut.

5. Mādām ki bu āh ile bu gözyaşı vardur
6. ʿĀşıḳ dimesün rāzumı pinhān iderin ben

ʿĀşıḳ:

ʿĀşıḳ:
Mısra: **6**
Âşık, seven.

5. Mādām ki bu āh ile bu gözyaşı vardur
6. ʿĀşıḳ dimesün rāzumı pinhān iderin ben

dime:

dimesün: -sün
Mısra: **6**
Söylememek.

5. Mādām ki bu āh ile bu gözyaşı vardur
6. ʿĀşıḳ dimesün rāzumı pinhān iderin ben

bir:

Bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Bir lāle-ruḫuñ ḥasret-i laʿliyle dem-ā-dem
8. Ṣaḥrā vü deri reşk-i Bedaḫşān iderin ben

lāle-ruh:

lāle-ruḫuñ: -uñ
Mısra: **7**
Lâle gibi al yanaklı.

7. Bir lāle-ruḫuñ ḥasret-i laʿliyle dem-ā-dem
8. Ṣaḥrā vü deri reşk-i Bedaḫşān iderin ben

dem-ā-dem:

dem-ā-dem:
Mısra: **7**
Her zaman, daima, her an

7. Bir lāle-ruḫuñ ḥasret-i laʿliyle dem-ā-dem
8. Ṣaḥrā vü deri reşk-i Bedaḫşān iderin ben

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Dil-dār elemi hicr ġamı ṭaʿne-i aġyār
10. Yaḥyā bu ḳadar derde ne dermān iderin ben

derd:

derde: -e
Mısra: **10**
Keder, acı, zahmet.

9. Dil-dār elemi hicr ġamı ṭaʿne-i aġyār
10. Yaḥyā bu ḳadar derde ne dermān iderin ben

ne:

ne:
Mısra: **10**
Nasıl.

9. Dil-dār elemi hicr ġamı ṭaʿne-i aġyār
10. Yaḥyā bu ḳadar derde ne dermān iderin ben

hedef-i nāvek-i müjgān iderin:

hedef-i nāvek-i müjgān iderin: -
Mısra: **1**
Kirpik oklarının hedefi etmek.

1. Sịnem hedef-i nāvek-i müjgān iderin ben
2. Cevr oḳlarına cānumı ḳurbān iderin ben

cevr oḳlarına:

cevr oḳlarına: -
Mısra: **2**
Sitem okları.

1. Sịnem hedef-i nāvek-i müjgān iderin ben
2. Cevr oḳlarına cānumı ḳurbān iderin ben

Ṣabr eyleyemem:

Ṣabr eyleyemem: -
Mısra: **3**
Sabredememek II dayanamamak.

3. Ṣabr eyleyemem ġonce gibi teng-dil olsam
4. Gül gibi hemān çāk-i giri̇bān iderin ben

cānumı ḳurbān iderin:

cānumı ḳurbān iderin: -
Mısra: **2**
Canını feda etmek II uğruna ölmek.

1. Sịnem hedef-i nāvek-i müjgān iderin ben
2. Cevr oḳlarına cānumı ḳurbān iderin ben

teng-dil olsam:

teng-dil olsam: -
Mısra: **3**
Kederli olmak II gönlü daralmak.

3. Ṣabr eyleyemem ġonce gibi teng-dil olsam
4. Gül gibi hemān çāk-i giri̇bān iderin ben

çāk-i giri̇bān iderin:

çāk-i giri̇bān iderin: -
Mısra: **4**
Yakasını yırtmak

3. Ṣabr eyleyemem ġonce gibi teng-dil olsam
4. Gül gibi hemān çāk-i giri̇bān iderin ben

mādām ki:

mādām ki: -
Mısra: **5**
Madem ki. II -dığı için.

5. Mādām ki bu āh ile bu gözyaşı vardur
6. ʿĀşıḳ dimesün rāzumı pinhān iderin ben

rāzumı pinhān iderin:

rāzumı pinhān iderin: -
Mısra: **6**
Sırrını açığa çıkarmak.

5. Mādām ki bu āh ile bu gözyaşı vardur
6. ʿĀşıḳ dimesün rāzumı pinhān iderin ben

ḥasret-i laʿliyle:

ḥasret-i laʿliyle: -
Mısra: **7**
Dudağın hasreti.

7. Bir lāle-ruḫuñ ḥasret-i laʿliyle dem-ā-dem
8. Ṣaḥrā vü deri reşk-i Bedaḥşān iderin ben

reşk-i bedaḥşān iderin:

reşk-i bedaḥşān iderin: -
Mısra: **8**
Lal taşı çıkarılmasıyla ünlü olan Bedehşan'ı kıskanma.

7. Bir lāle-ruḫuñ ḥasret-i laʿliyle dem-ā-dem
8. Ṣaḥrā vü deri reşk-i Bedaḥşān iderin ben

Ṣaḥrā vü deri:

Ṣaḥrā vü deri: -
Mısra: **8**
Çöl ve sahra.

7. Bir lāle-ruḫuñ ḥasret-i laʿliyle dem-ā-dem
8. Ṣaḥrā vü deri reşk-i Bedaḥşān iderin ben

ṭaʿne-i aġyār:

ṭaʿne-i aġyār: -
Mısra: **9**
Başkalarının hor görmeleri, azarlamaları

9. Dil-dār elemi hicr ġamı ṭaʿne-i aġyār
10. Yaḥyā bu ḳadar derde ne dermān iderin ben

hicr ġamı:

hicr ġamı: -
Mısra: **9**
Ayrılık gamı.

9. Dil-dār elemi hicr ġamı ṭaʿne-i aġyār
10. Yaḥyā bu ḳadar derde ne dermān iderin ben

dil-dār elemi:

dil-dār elemi: -
Mısra: **9**
Gönül alıcı sevgilinin elemi.

9. Dil-dār elemi hicr ġamı ṭaʿne-i aġyār
10. Yaḥyā bu ḳadar derde ne dermān iderin ben

bu ḳadar:

bu ḳadar: -
Mısra: **10**
bu denli çok, bunca

9. Dil-dār elemi hicr ġamı ṭaʿne-i aġyār
10. Yaḥyā bu ḳadar derde ne dermān iderin ben

dermān iderin:

dermān iderin: -
Mısra: **10**
Derman olmak II çare bulmak II iyileştirmek.

9. Dil-dār elemi hicr ġamı ṭaʿne-i aġyār
10. Yaḥyā bu ḳadar derde ne dermān iderin ben

yār:

Yār:
Mısra: **1**
Sevgili

1. Yār dirken kimseler rāz-ı nihānuñ ṭuymasun
2. Başladuñ feryāda bülbül nev-cevānuñ ṭuymasun

di:

dirken: -rken
Mısra: **1**
Söylemek.

1. Yār dirken kimseler rāz-ı nihānuñ ṭuymasun
2. Başladuñ feryāda bülbül nev-cevānuñ ṭuymasun

kimseler:

kimseler:
Mısra: **1**
hiç kimse

1. Yār dirken kimseler rāz-ı nihānuñ ṭuymasun
2. Başladuñ feryāda bülbül nev-cevānuñ ṭuymasun

ṭuyma:

ṭuymasun: -sun
Mısra: **1**
İşitmek II haberdar olmak.

1. Yār dirken kimseler rāz-ı nihānuñ ṭuymasun
2. Başladuñ feryāda bülbül nev-cevānuñ ṭuymasun

ṭuymasun: -sun
Mısra: **4**
Hissetmek II fark etmek.

3. Bir ḫayāl itsüñ beni ʿaşḳuñ ki hengām-ı viṣāl
4. Şöyle āġūş ideyin nāzük miyānuñ ṭuymasun

ṭuymasun: -sun
Mısra: **8**
Hissetmemek.

7. Şöyle medḫūş ol ki zaḫm-ı tiġ-i hicr-i dil-beri
8. Tende dil ḥiss itmesün sịneñde cānuñ ṭuymasun

ṭuymasun: -sun
Mısra: **10**
Hissetmemek II anlaşılmamak.

9. Mest-i ʿaşḳ olduñsa Yaḥyāveş açılma kimseye
10. Şaḥne-i devrān ṣaḳın būy-ı dehānuñ ṭuymasun

bülbül:

bülbül:
Mısra: **2**
bülbül II âşık

1. Yār dirken kimseler rāz-ı nihānuñ ṭuymasun
2. Başladuñ feryāda bülbül nev-cevānuñ ṭuymasun

nev-cevān:

nev-cevānuñ: -uñ
Mısra: **2**
genç, delikanlı

1. Yār dirken kimseler rāz-ı nihānuñ ṭuymasun
2. Başladuñ feryāda bülbül nev-cevānuñ ṭuymasun

ṭuy:

ṭuymasun: -masun
Mısra: **2**
İşitmek II haberdar olmak.

1. Yār dirken kimseler rāz-ı nihānuñ ṭuymasun
2. Başladuñ feryāda bülbül

nev-cevānuñ ṭuymasun

ṭuymasun: -masun
Mısra: **6**
Duymamak II öğrenmemek.

5. Kendüñ ol zülf-i ḫam-ender-ḫamda pinhān idegör
6. Zinhār o ṭıfl ammā āşiyānuñ ṭuymasun

bir:

Bir:
Mısra: **3**
Şöyle bir II bir kere.

3. Bir ḫayāl itsüñ beni ʿaşḳuñ ki hengām-ı viṣāl
4. Şöyle āġūş ideyin nāzük miyānuñ ṭuymasun

ben:

beni: -i
Mısra: **3**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Bir ḫayāl itsüñ beni ʿaşḳuñ ki hengām-ı viṣāl
4. Şöyle āġūş ideyin nāzük miyānuñ ṭuymasun

ʿaşḳ:

ʿaşḳuñ: -uñ
Mısra: **3**
aşk

3. Bir ḫayāl itsüñ beni ʿaşḳuñ ki hengām-ı viṣāl
4. Şöyle āġūş ideyin nāzük miyānuñ ṭuymasun

ki:

ki:
Mısra: **3**
Ki bağlacı.

3. Bir ḫayāl itsüñ beni ʿaşḳuñ ki hengām-ı viṣāl
4. Şöyle āġūş ideyin nāzük miyānuñ ṭuymasun

ki:
Mısra: **7**
Ki II çünkü.

7. Şöyle medḥūş ol ki zaḫm-ı tiġ-i hicr-i dil-beri
8. Tende dil ḥiss itmesün sineñde cānuñ ṭuymasun

Şöyle:

Şöyle:
Mısra: **4**
Şu tarzda, şu şekilde, şu yolda

3. Bir ḫayāl itsüñ beni ʿaşḳuñ ki hengām-ı viṣāl
4. Şöyle āġūş ideyin nāzük miyānuñ ṭuymasun

Şöyle:
Mısra: **7**
Şunun gibi, şuna benzer biçimde

7. Şöyle medḥūş ol ki zaḫm-ı tiġ-i hicr-i dil-beri
8. Tende dil ḥiss itmesün sineñde cānuñ ṭuymasun

kendüñ:

Kendüñ:
Mısra: **5**
kendini

5. Kendüñ ol zülf-i ḫam-ender-ḫamda pinhān idegör
6. Zinhār o ṭıfl ammā āşiyānuñ ṭuymasun

ol:

ol:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Kendüñ ol zülf-i ḫam-ender-ḫamda pinhān idegör
6. Zinhār o ṭıfl ammā āşiyānuñ ṭuymasun

olduñsa: -duñsa
Mısra: **9**
Olmak.

9. Mest-i ʿaşḳ olduñsa Yaḥyāveş açılma kimseye
10. Şaḥne-i devrān ṣaḳın būy-ı dehānuñ ṭuymasun

zinhār:

Zinhār:
Mısra: **6**
Sakın, asla!

5. Kendüñ ol zülf-i ḫam-ender-ḫamda pinhān idegör
6. Zinhār o ṭıfl ammā āşiyānuñ ṭuymasun

o:

o:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Kendüñ ol zülf-i ḫam-ender-ḫamda pinhān idegör
6. Zinhār o ṭıfl ammā āşiyānuñ ṭuymasun

ṭıfl:

ṭıfl:
Mısra: **6**
Çocuk, güzel.

5. Kendüñ ol zülf-i ḫam-ender-ḫamda pinhān idegör
6. Zinhār o ṭıfl ammā āşiyānuñ ṭuymasun

ammā:

ammā:
Mısra: **6**
ama.

5. Kendüñ ol zülf-i ḫam-ender-ḫamda pinhān idegör
6. Zinhār o ṭıfl ammā āşiyānuñ ṭuymasun

āşiyān:

āşiyānuñ: -uñ
Mısra: **6**
Yuva, ev, ikametgâh.

5. Kendüñ ol zülf-i ḫam-ender-ḫamda pinhān idegör
6. Zinhār o ṭıfl ammā āşiyānuñ ṭuymasun

ten:

Tende: -de
Mısra: **8**
Beden, cisim, gövde.

7. Şöyle medḥūş ol ki zaḫm-ı tiġ-i hicr-i dil-beri
8. Tende dil ḥiss itmesün sineñde cānuñ ṭuymasun

dil:

dil:
Mısra: **8**
gönül

7. Şöyle medḥūş ol ki zaḫm-ı tiġ-i hicr-i dil-beri
8. Tende dil ḥiss itmesün sineñde cānuñ ṭuymasun

sine:

sineñde: -ñde
Mısra: **8**
göğüs, bağır ‖ gönül, yürek

7. Şöyle medḥūş ol ki zaḫm-ı tiġ-i hicr-i dil-beri
8. Tende dil ḥiss itmesün

sịneñde cānuñ ṭuymasun

nev-cevānuñ ṭuymasun

ṭuymasun

cān:

cānuñ: -uñ
Mısra: **8**
Can, ruh, gönül.

7. Şöyle medḥūş ol ki zaḫm-ı tịġ-i hicr-i dil-beri
8. Tende dil ḥiss itmesün sịneñde cānuñ ṭuymasun

yaḥyāveş:

Yaḥyāveş:
Mısra: **9**
Yahya gibi

9. Mest-i ʿaşḳ olduñsa Yaḥyāveş açılma kimseye
10. Şaḥne-i devrān ṣaḳın būy-ı dehānuñ ṭuymasun

açılma:

açılma:
Mısra: **9**
İçini dökmek, dertleşmek, sırrını paylaşmak.

9. Mest-i ʿaşḳ olduñsa Yaḥyāveş açılma kimseye
10. Şaḥne-i devrān ṣaḳın būy-ı dehānuñ ṭuymasun

kimse:

kimseye: -ye
Mısra: **9**
Hiç kimse.

9. Mest-i ʿaşḳ olduñsa Yaḥyāveş açılma kimseye
10. Şaḥne-i devrān ṣaḳın būy-ı dehānuñ ṭuymasun

ṣaḳın:

ṣaḳın:
Mısra: **10**
Aman II sakın ha!

9. Mest-i ʿaşḳ olduñsa Yaḥyāveş açılma kimseye
10. Şaḥne-i devrān ṣaḳın būy-ı dehānuñ ṭuymasun

rāz-ı nihānuñ:

rāz-ı nihānuñ: -
Mısra: **1**
Gizli sırlar.

1. Yār dirken kimseler rāz-ı nihānuñ ṭuymasun
2. Başladuñ feryāda bülbül

feryāda başladuñ:

feryāda başladuñ: -
Mısra: **2**
Feryada başlamak.

1. Yār dirken kimseler rāz-ı nihānuñ ṭuymasun
2. Başladuñ feryāda bülbül nev-cevānuñ ṭuymasun

hengām-ı viṣāl:

hengām-ı viṣāl: -
Mısra: **3**
Kavuşma zamanı.

3. Bir ḫayāl itsüñ beni ʿaşḳuñ ki hengām-ı viṣāl
4. Şöyle āġūş ideyin nāzük miyānuñ ṭuymasun

ḫayāl itsün:

ḫayāl itsün: -
Mısra: **3**
Hayalini kurmak II düşlemek.

3. Bir ḫayāl itsüñ beni ʿaşḳuñ ki hengām-ı viṣāl
4. Şöyle āġūş ideyin nāzük miyānuñ ṭuymasun

āġūş ideyin:

āġūş ideyin: -
Mısra: **4**
Kucaklama, kolları ile sarma.

3. Bir ḫayāl itsüñ beni ʿaşḳuñ ki hengām-ı viṣāl
4. Şöyle āġūş ideyin nāzük miyānuñ ṭuymasun

nāzük miyānuñ:

nāzük miyānuñ: -
Mısra: **4**
Zarif, hassas bel.

3. Bir ḫayāl itsüñ beni ʿaşḳuñ ki hengām-ı viṣāl
4. Şöyle āġūş ideyin nāzük miyānuñ ṭuymasun

zülf-i ḫam-ender-ḫamda:

zülf-i ḫam-ender-ḫamda: -
Mısra: **5**
Kıvrım kıvrım olan saç.

5. Kendüñ ol zülf-i ḫam-ender-ḫamda pinhān idegör
6. Zịnhār o ṭıfl ammā āşịyānuñ

pinhān idegör:

pinhān idegör: -
Mısra: **5**
saklamak, gizlemek

5. Kendüñ ol zülf-i ḫam-ender-ḫamda pinhān idegör
6. Zịnhār o ṭıfl ammā āşịyānuñ ṭuymasun

zaḫm-ı tịġ-i hicr-i dil-beri:

zaḫm-ı tịġ-i hicr-i dil-beri: -
Mısra: **7**
Sevgiliden ayrılma okunun verdiği yara.

7. Şöyle medḥūş ol ki zaḫm-ı tịġ-i hicr-i dil-beri
8. Tende dil ḥiss itmesün sịneñde cānuñ ṭuymasun

medḥūş ol:

medḥūş ol: -
Mısra: **7**
Divane olmak II hayranlık duymak.

7. Şöyle medḥūş ol ki zaḫm-ı tịġ-i hicr-i dil-beri
8. Tende dil ḥiss itmesün sịneñde cānuñ ṭuymasun

ḥiss itmesün:

ḥiss itmesün: -
Mısra: **8**
Hissetmek II etkilenmek.

7. Şöyle medḥūş ol ki zaḫm-ı tịġ-i hicr-i dil-beri
8. Tende dil ḥiss itmesün sịneñde cānuñ ṭuymasun

mest-i ʿaşḳ:

mest-i ʿaşḳ: -
Mısra: **9**
Aşk sarhoşu.

9. Mest-i ʿaşḳ olduñsa Yaḥyāveş açılma kimseye
10. Şaḥne-i devrān ṣaḳın būy-ı dehānuñ ṭuymasun

Şaḥne-i devrān:

Şaḥne-i devrān: -
Mısra: **10**
Zamanın kadısı.

9. Mest-i ʿaşḳ olduñsa Yaḥyāveş açılma kimseye

10. Şaḥne-i devrān ṣaḳın būy-ı dehānuñ ṭuymasun

būy-ı dehānuñ:

būy-ı dehānuñ: -
Mısra: **10**
Ağız kokusu.

9. Mest-i ʿaşḳ olduñsa Yaḥyāveş açılma kimseye
10. Şaḥne-i devrān ṣaḳın būy-ı dehānuñ ṭuymasun

unutdur:

unutdur:
Mısra: **1**
Unutturmak

1. Ruḫuñ göster unutdur gülsitānuñ verd-i raʿnāsın
2. Ṣalın ḥayretde ḳo bāġ-ı cihānuñ serv-i bālāsın

gülsitān:

gülsitānuñ: -uñ
Mısra: **1**
gül bahçesi, çiçeklik ‖ bahçe

1. Ruḫuñ göster unutdur gülsitānuñ verd-i raʿnāsın
2. Ṣalın ḥayretde ḳo bāġ-ı cihānuñ serv-i bālāsın

Ṣalın:

Ṣalın:
Mısra: **2**
Naz ve eda ile yürümek II salınmak.

1. Ruḫuñ göster unutdur gülsitānuñ verd-i raʿnāsın
2. Ṣalın ḥayretde ḳo bāġ-ı cihānuñ serv-i bālāsın

güzel:

güzel:
Mısra: **3**
dilber

3. Saña beñzer güzel ḫalḳ itmemişdür Ḥażret-i Bari̇
4. ʿAceb mümtāz dil-bersin ʿaceb ḫūb u dil-ārāsın

ʿaceb:

ʿAceb:
Mısra: **4**
Şaşırtıcı derecede.

3. Saña beñzer güzel ḫalḳ itmemişdür Ḥażret-i Bari̇
4. ʿAceb mümtāz dil-bersin ʿaceb ḫūb u dil-ārāsın

ʿaceb:
Mısra: **4**
Şaşırtıcı derecede.

3. Saña beñzer güzel ḫalḳ itmemişdür Ḥażret-i Bari̇
4. ʿAceb mümtāz dil-bersin ʿaceb ḫūb u dil-ārāsın

mümtāz:

mümtāz:
Mısra: **4**
Seçilmiş, seçkin, imtiyazlı.

3. Saña beñzer güzel ḫalḳ itmemişdür Ḥażret-i Bari̇
4. ʿAceb mümtāz dil-bersin ʿaceb ḫūb u dil-ārāsın

dil-ber:

dil-bersin: -sin
Mısra: **4**
Gönül alan, güzel.

3. Saña beñzer güzel ḫalḳ itmemişdür Ḥażret-i Bari̇
4. ʿAceb mümtāz dil-bersin ʿaceb ḫūb u dil-ārāsın

vir:

Virüp: -üp
Mısra: **5**
vermek

5. Virüp varın o laʿl-i terle ol si̇b-i zenaḫdāna
6. Cihānuñ hi̇çe almasun göñül almasın elmasın

var:

varın: -ın
Mısra: **5**
gitmek

5. Virüp varın o laʿl-i terle ol si̇b-i zenaḫdāna
6. Cihānuñ hi̇çe almasun göñül almasın elmasın

o:

o:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Virüp varın o laʿl-i terle ol si̇b-i zenaḫdāna
6. Cihānuñ hi̇çe almasun göñül almasın elmasın

ol:

ol:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Virüp varın o laʿl-i terle ol si̇b-i zenaḫdāna
6. Cihānuñ hi̇çe almasun göñül almasın elmasın

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Ne mümkindür fenādan dem ura Yaḥyā ile Mecnūn
10. Görüñ ol mübtelā-yı miḥnetüñ başında ġavġāsın

cihān:

Cihānuñ: -uñ
Mısra: **6**
Dünya

5. Virüp varın o laʿl-i terle ol si̇b-i zenaḫdāna
6. Cihānuñ hi̇çe almasun göñül almasın elmasın

gören:

Gören:
Mısra: **7**
Gören kişi.

7. Gören āyi̇ne-i ʿālem-nümā-yı cām-ı şahbāyı
8. İdermiş ʿālem-i āb içre dünyānuñ temāşāsın

içre:

içre:
Mısra: **8**
içinde

7. Gören āyi̇ne-i ʿālem-nümā-yı cām-ı şahbāyı
8. İdermiş ʿālem-i āb içre dünyānuñ temāşāsın

dünyā:

dünyānuñ: -nuñ
Mısra: **8**
Cihan, alem, evren.

7. Gören āyi̇ne-i ʿālem-nümā-yı cām-ı şahbāyı
8. İdermiş ʿālem-i āb içre dünyānuñ temāşāsın

fenā:

fenādan: -dan
Mısra: **9**
Yokluk, yok olma

9. Ne mümkindür fenādan
dem ura Yaḥyā ile Mecnūn
10. Görüñ ol mübtelā-yı
miḥnetüñ başında ġavġāsın

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ne mümkindür fenādan
dem ura Yaḥyā ile Mecnūn
10. Görüñ ol mübtelā-yı
miḥnetüñ başında ġavġāsın

ile:

ile:
Mısra: **9**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Ne mümkindür fenādan
dem ura Yaḥyā ile Mecnūn
10. Görüñ ol mübtelā-yı
miḥnetüñ başında ġavġāsın

mecnūn:

Mecnūn:
Mısra: **9**
Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin erkek kahramanı, Kays.

9. Ne mümkindür fenādan
dem ura Yaḥyā ile Mecnūn
10. Görüñ ol mübtelā-yı
miḥnetüñ başında ġavġāsın

görüñ:

Görüñ:
Mısra: **10**
anlamak, sezmek

9. Ne mümkindür fenādan
dem ura Yaḥyā ile Mecnūn
10. Görüñ ol mübtelā-yı
miḥnetüñ başında ġavġāsın

başında:

başında:
Mısra: **10**
Başındaki.

9. Ne mümkindür fenādan
dem ura Yaḥyā ile Mecnūn
10. Görüñ ol mübtelā-yı
miḥnetüñ başında ġavġāsın

ġavġā:

ġavġāsın: -sı, -n
Mısra: **10**
Kavga II gürültü.

9. Ne mümkindür fenādan
dem ura Yaḥyā ile Mecnūn
10. Görüñ ol mübtelā-yı
miḥnetüñ başında ġavġāsın

verd-i raʿnāsın:

verd-i raʿnāsın: -
Mısra: **1**
Yarısı kırmızı, yarısı sarı olan gül. II hoş, parlak gül.

1. Ruḥuñ göster unutdur
gülsitānuñ verd-i raʿnāsın
2. Şalın ḥayretde ḳo bāġ-ı
cihānuñ serv-i bālāsın

ruhuñ göster:

ruḥuñ göster: -
Mısra: **1**
Yanağını veya yüzünü göstermek II görünmek.

1. Ruḥuñ göster unutdur
gülsitānuñ verd-i raʿnāsın
2. Şalın ḥayretde ḳo bāġ-ı
cihānuñ serv-i bālāsın

bāġ-ı cihānuñ:

bāġ-ı cihānuñ: -
Mısra: **2**
Dünya bahçesi

1. Ruḥuñ göster unutdur
gülsitānuñ verd-i raʿnāsın
2. Şalın ḥayretde ḳo bāġ-ı
cihānuñ serv-i bālāsın

serv-i bālāsın:

serv-i bālāsın: -
Mısra: **2**
Uzun boylu servi II uzun boylu sevgili.

1. Ruḥuñ göster unutdur
gülsitānuñ verd-i raʿnāsın
2. Şalın ḥayretde ḳo bāġ-ı
cihānuñ serv-i bālāsın

hayretde ko:

ḥayretde ḳo: -
Mısra: **2**
Hayret içerisinde bırakmak

1. Ruḥuñ göster unutdur
gülsitānuñ verd-i raʿnāsın
2. Şalın ḥayretde ḳo bāġ-ı
cihānuñ serv-i bālāsın

Hażret-i bari:

Ḥażret-i bari̱: -
Mısra: **3**
Yüce Allah.

3. Saña beñzer güzel ḫalḳ
itmemişdür Ḥażret-i Bari̱
4. ʿAceb mümtāz dil-bersin
ʿaceb ḫūb u dil-ārāsın

halk itmemişdür:

ḫalḳ itmemişdür: -
Mısra: **3**
Yaratmamak.

3. Saña beñzer güzel ḫalḳ
itmemişdür Ḥażret-i Bari̱
4. ʿAceb mümtāz dil-bersin
ʿaceb ḫūb u dil-ārāsın

saña beñzer:

saña beñzer: -
Mısra: **3**
Sana benzeyen.

3. Saña beñzer güzel ḫalḳ
itmemişdür Ḥażret-i Bari̱
4. ʿAceb mümtāz dil-bersin
ʿaceb ḫūb u dil-ārāsın

hūb u dil-ārāsın:

ḫūb u dil-ārāsın: -
Mısra: **4**
Güzel ve gönül süsleyen.

3. Saña beñzer güzel ḫalḳ
itmemişdür Ḥażret-i Bari̱
4. ʿAceb mümtāz dil-bersin
ʿaceb ḫūb u dil-ārāsın

laʿl-i terle:

laʿl-i terle: -
Mısra: **5**
Taze dudak.

5. Virüp varın o laʿl-i terle ol
si̱b-i zenaḫdāna
6. Cihānuñ hi̱çe almasun
göñül almasın elmasın

sib-i zenahdāna:

si̱b-i zenaḫdāna: -
Mısra: **5**
Sevgilinin elmayı andıran çene çukuru veya çenesi.

5. Virüp varın o laʿl-i terle ol
si̱b-i zenaḫdāna
6. Cihānuñ hi̱çe almasun
göñül almasın elmasın

göñül elmasın almasın:

gönül elmasın almasın: -
Mısra: **6**
Gönül elmasını almak II gönlü kazanmak.

5. Virüp varın o laʿl-i terle ol sib-i zenaḫdāna
6. Cihānuñ hiçe almasun gönül almasın elmasın

hiçe almasun:

hiçe almasun: -
Mısra: **6**
Değersiz bir karşılıkla almak II önemsememek.

5. Virüp varın o laʿl-i terle ol sib-i zenaḫdāna
6. Cihānuñ hiçe almasun gönül almasın elmasın

āyine-i ʻālem-nümā-yı cām-ı şahbāyı:

āyine-i ʻālem-nümā-yı cām-ı şahbāyı: -
Mısra: **7**
Dünyayı gösteren içki kadehinin aynası.

7. Gören āyine-i ʻālem-nümā-yı cām-ı şahbāyı
8. İdermiş ʻālem-i āb içre dünyānuñ temāşāsın

ʻālem-i āb:

ʻālem-i āb: -
Mısra: **8**
içki meclisi.

7. Gören āyine-i ʻālem-nümā-yı cām-ı şahbāyı
8. İdermiş ʻālem-i āb içre dünyānuñ temāşāsın

temāşāsın İdermiş:

temāşāsın İdermiş: -
Mısra: **8**
Temaşa etmek II seyretmek.

7. Gören āyine-i ʻālem-nümā-yı cām-ı şahbāyı
8. İdermiş ʻālem-i āb içre dünyānuñ temāşāsın

ne mümkindür:

ne mümkindür: -
Mısra: **9**
Mümkün değil.

9. Ne mümkindür fenādan dem ura Yaḥyā ile Mecnūn
10. Görüñ ol mübtelā-yı miḥnetüñ başında ġavġāsın

dem ura:

dem ura: -
Mısra: **9**
Bahsetmek, konuşmak.

9. Ne mümkindür fenādan dem ura Yaḥyā ile Mecnūn
10. Görüñ ol mübtelā-yı miḥnetüñ başında ġavġāsın

mübtelā-yı miḥnetüñ:

mübtelā-yı miḥnetüñ: -
Mısra: **10**
Sıkıntı ve dert müptelası II âşık.

9. Ne mümkindür fenādan dem ura Yaḥyā ile Mecnūn
10. Görüñ ol mübtelā-yı miḥnetüñ başında ġavġāsın

gönül:

gönülde: -de
Mısra: **1**
gönül

1. Ceyş-i ġamuñ gönülde perākende ḳonmasun
2. Mihrüñ ḫazinesine ʿadū dest ṣunmasun

ʿadū:

ʿadū:
Mısra: **2**
Düşman II Rakip

1. Ceyş-i ġamuñ gönülde perākende ḳonmasun
2. Mihrüñ ḫazinesine ʿadū dest ṣunmasun

baht:

baḫtumı: -umı
Mısra: **3**
Şans, talih

3. Bi-dār eyle baḫtumı bu rūzgārda
4. ʻĀlemde bir çerāġ uyandur ki sönmesün

bu:

bu:
Mısra: **3**
Bu, işaret sıfatı

3. Bi-dār eyle baḫtumı bu rūzgārda
4. ʻĀlemde bir çerāġ uyandur ki sönmesün

rūzgār:

rūzgārda: -da
Mısra: **3**
Devir, zaman; esinti,yel.

3. Bi-dār eyle baḫtumı bu rūzgārda
4. ʻĀlemde bir çerāġ uyandur ki sönmesün

ʻĀlem:

ʻĀlemde: -de
Mısra: **4**
Evren, dünya.

3. Bi-dār eyle baḫtumı bu rūzgārda
4. ʻĀlemde bir çerāġ uyandur ki sönmesün

bir:

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Bi-dār eyle baḫtumı bu rūzgārda
4. ʻĀlemde bir çerāġ uyandur ki sönmesün

Bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Sil yaşuñı ki ḳaṭre-i eşküñ ḫayāl-i dost
10. Bir rig-i pāy-sūz ṣanup yine dönmesün

ki:

ki:
Mısra: **4**
Ki II çünkü.

3. Bi-dār eyle baḫtumı bu rūzgārda
4. ʻĀlemde bir çerāġ uyandur ki sönmesün

ki:
Mısra: **9**
Ki II çünkü.

9. Sil yaşuñı ki ḳaṭre-i eşküñ ḫayāl-i dost
10. Bir rig-i pāy-sūz ṣanup yine dönmesün

sön:

sönmesün: -mesün
Mısra: **4**
Sönmemek II yok olmamak.

3. Bi̇-dār eyle baḫtumı bu rūzgārda
4. ʿĀlemde bir çerāġ uyandur ki sönmesün

bülbül:

Bülbül:
Mısra: **5**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

5. Bülbül iñende şāh-ı güle olmasun ḳari̇b
6. Pervāne muġaffel āteş-i sūzāna dönmesün

iñende:

iñende:
Mısra: **5**
Çok, pek, fazla

5. Bülbül iñende şāh-ı güle olmasun ḳari̇b
6. Pervāne muġaffel āteş-i sūzāna dönmesün

pervāne:

Pervāne:
Mısra: **6**
Işığın etrafında dönmeyi seven gece kelebeği II âşık.

5. Bülbül iñende şāh-ı güle olmasun ḳari̇b
6. Pervāne muġaffel āteş-i sūzāna dönmesün

muġaffel:

muġaffel:
Mısra: **6**
Yapacağını ve bundan dolayı başına geleceğini önceden düşünmeyip ihmal eden, gaflette bulunan.

5. Bülbül iñende şāh-ı güle olmasun ḳari̇b
6. Pervāne muġaffel āteş-i sūzāna dönmesün

dönme:

dönmesün: -sün
Mısra: **6**
Dönüşmek

5. Bülbül iñende şāh-ı güle olmasun ḳari̇b
6. Pervāne muġaffel āteş-i sūzāna dönmesün

dönmesün: -sün
Mısra: **10**
dönmemek II vazgeçmemek

9. Sil yaşuñı ki ḳaṭre-i eşkūñ ḫayāl-i dost
10. Bir ri̇g-i pāy-sūz ṣanup yine dönmesün

ḳırmaġ:

ḳırmaġa: -a
Mısra: **7**
Öldürmek, yok etmek.

7. Ḫalḳ-ı cihānı ḳırmaġa ti̇r-i müjeñ yeter
8. Bi̇-hūde ti̇rger çalışup ti̇r yonmasun

yet:

yeter: -er
Mısra: **7**
Yeterli, Kafi

7. Ḫalḳ-ı cihānı ḳırmaġa ti̇r-i müjeñ yeter
8. Bi̇-hūde ti̇rger çalışup ti̇r yonmasun

bi-hūde:

Bi̇-hūde:
Mısra: **8**
Boşuna.

7. Ḫalḳ-ı cihānı ḳırmaġa ti̇r-i müjeñ yeter
8. Bi̇-hūde ti̇rger çalışup ti̇r yonmasun

tir-ger:

ti̇r-ger:
Mısra: **8**
Ok çeken II yay II kaş.

7. Ḫalḳ-ı cihānı ḳırmaġa ti̇r-i müjeñ yeter
8. Bi̇-hūde ti̇rger çalışup ti̇r yonmasun

çalış:

çalışup: -up
Mısra: **8**
Bir şeyin olması, yapılması, elde edilmesi için gereken gayreti göstermek, çaba sarfetmek.

7. Ḫalḳ-ı cihānı ḳırmaġa ti̇r-i müjeñ yeter
8. Bi̇-hūde ti̇rger çalışup ti̇r yonmasun

tir:

ti̇r:
Mısra: **8**
Ok II kirpik.

7. Ḫalḳ-ı cihānı ḳırmaġa ti̇r-i müjeñ yeter
8. Bi̇-hūde ti̇rger çalışup ti̇r yonmasun

yonma:

yonmasun: -ma, -sun
Mısra: **8**
Yontulmak.

7. Ḫalḳ-ı cihānı ḳırmaġa ti̇r-i müjeñ yeter
8. Bi̇-hūde ti̇rger çalışup ti̇r yonmasun

sil:

Sil:
Mısra: **9**
silmek.

9. Sil yaşuñı ki ḳaṭre-i eşkūñ ḫayāl-i dost
10. Bir ri̇g-i pāy-sūz ṣanup yine dönmesün

yaş:

yaşuñı: -uñı
Mısra: **9**
gözyaşı

9. Sil yaşuñı ki ḳaṭre-i eşkūñ ḫayāl-i dost
10. Bir ri̇g-i pāy-sūz ṣanup yine dönmesün

ṣan:

ṣanup: -up
Mısra: **10**
Zannetmek.

9. Sil yaşuñı ki ḳaṭre-i eşkūñ ḫayāl-i dost
10. Bir ri̇g-i pāy-sūz ṣanup yine dönmesün

yine:

yine:
Mısra: **10**
Tekrar.

9. Sil yaşuñı ki ḳaṭre-i eşkūñ ḫayāl-i dost
10. Bir ri̇g-i pāy-sūz ṣanup yine dönmesün

bulınma:

bulınmamış: -mış
Mısra: **11**
Bulunmamak II ele geçmemek.

11. Dürr-i girān-bahā-yı maḥabbet bulınmamış
12. Çoḳdan görinmez ol dil-i Yaḥyā'ya ḳonmasun

Çoḳdan:

Çoḳdan:
Mısra: **12**
Eskiden beri

11. Dürr-i girān-bahā-yı maḥabbet bulınmamış
12. Çoḳdan görinmez ol dil-i Yaḥyā'ya ḳonmasun

görinmez:

görinmez:
Mısra: **12**
Görünmemek II bulunmamak.

11. Dürr-i girān-bahā-yı maḥabbet bulınmamış
12. Çoḳdan görinmez ol dil-i Yaḥyā'ya ḳonmasun

ol:

ol:
Mısra: **12**
o, işaret sıfatı

11. Dürr-i girān-bahā-yı maḥabbet bulınmamış
12. Çoḳdan görinmez ol dil-i Yaḥyā'ya ḳonmasun

konma:

ḳonmasun: -sun
Mısra: **12**
Konmak II denk gelmek.

11. Dürr-i girān-bahā-yı maḥabbet bulınmamış
12. Çoḳdan görinmez ol dil-i Yaḥyā'ya ḳonmasun

ceyş-i ġamuñ:

ceyş-i ġamuñ: -
Mısra: **1**
Gam askeri

1. Ceyş-i ġamuñ göñülde perākende ḳonmasun
2. Mihrüñ ḫazinesine ʿadū dest ṣunmasun

perākende ḳonmasun:

perākende ḳonmasun: -
Mısra: **1**
Saçılmak II dağılmak.

1. Ceyş-i ġamuñ göñülde perākende ḳonmasun
2. Mihrüñ ḫazinesine ʿadū dest ṣunmasun

mihrüñ ḫazinesine:

mihrüñ ḫazinesine: -
Mısra: **2**
Aşk hazinesi II sevgi hazinesi.

1. Ceyş-i ġamuñ göñülde perākende ḳonmasun
2. Mihrüñ ḫazinesine ʿadū dest ṣunmasun

dest ṣunmasun:

dest ṣunmasun: -
Mısra: **2**
El sunmak II El uzatmak, almak istemek.

1. Ceyş-i ġamuñ göñülde perākende ḳonmasun
2. Mihrüñ ḫazinesine ʿadū dest ṣunmasun

bi-dār eyle:

bi-dār eyle: -
Mısra: **3**
Uyandırmak II açmak.

3. Bi-dār eyle baḫtumı bu rūzgārda
4. ʿĀlemde bir çerāġ uyandur ki sönmesün

çerāġ uyandur:

çerāġ uyandur: -
Mısra: **4**
Mum yakmak II iz bırakmak.

3. Bi-dār eyle baḫtumı bu rūzgārda
4. ʿĀlemde bir çerāġ uyandur ki sönmesün

şāh-ı güle:

şāh-ı güle: -
Mısra: **5**
Güllerin padişahı II sevgili.

5. Bülbül iñende şāh-ı güle olmasun ḳarib
6. Pervāne muġaffel āteş-i sūzāna dönmesün

ḳarib olmasun:

ḳarib olmasun: -
Mısra: **5**
Yaklaşmamak II yakınlaşmamak.

5. Bülbül iñende şāh-ı güle olmasun ḳarib
6. Pervāne muġaffel āteş-i sūzāna dönmesün

āteş-i sūzāna:

āteş-i sūzāna: -
Mısra: **6**
Yakıcı ateş

5. Bülbül iñende şāh-ı güle olmasun ḳarib
6. Pervāne muġaffel āteş-i sūzāna dönmesün

Halḳ-ı cihānı:

Ḫalḳ-ı cihānı: -
Mısra: **7**
Bütün insanlar.

7. Ḫalḳ-ı cihānı ḳırmaġa tir-i müjeñ yeter
8. Bi-hūde tirger çalışup tir yonmasun

tir-i müjeñ:

tir-i müjeñ: -
Mısra: **7**
Kirpik oku

7. Ḫalḳ-ı cihānı ḳırmaġa tir-i müjeñ yeter
8. Bi-hūde tirger çalışup tir yonmasun

ḳaṭre-i eşküñ:

ḳaṭre-i eşküñ: -
Mısra: **9**
gözyaşı damlası

9. Sil yaşuñı ki ḳaṭre-i eşküñ ḫayāl-i dost
10. Bir rig-i pāy-sūz ṣanup yine dönmesün

ḫayāl-i dost:

ḫayāl-i dost: -
Mısra: **9**
Sevgilinin hayali.

9. Sil yaşuñı ki ḳaṭre-i eşküñ ḫayāl-i dost
10. Bir rig-i pāy-sūz ṣanup yine dönmesün

rig-i pāy-sūz:

rig̱-i pāy-sūz: -
Mısra: **10**
Ayağı acıtan kum tanesi.

9. Sil yaşuñı ki ḳaṭre-i eşkün ḫayāl-i dost
10. Bir rig̱-i pāy-sūz ṣanup yine dönmesün

---

dürr-i girān-bahā-yı maḥabbet:

dürr-i girān-bahā-yı maḥabbet: -
Mısra: **11**
Değeri çok fazla olan aşk incisi.

11. Dürr-i girān-bahā-yı maḥabbet bulınmamış
12. Çoḳdan görinmez ol dil-i Yaḥyā'ya ḳonmasun

---

dil-i yaḥyā'ya:

dil-i yaḥyā'ya: -
Mısra: **12**
Yahya'nın gönlü

11. Dürr-i girān-bahā-yı maḥabbet bulınmamış
12. Çoḳdan görinmez ol dil-i Yaḥyā'ya ḳonmasun

---

eyle:

eyledigüm: -digüm
Mısra: **2**
Etmek II eylemek.

1. Baḳmaz yüzime d̠ide-i ḫūn-bārı ne bilsün
2. Gelmez yanuma eyledigüm zārı ne bilsün

---

zār:

zārı: -ı
Mısra: **2**
Ağlamak, inlemek

1. Baḳmaz yüzime d̠ide-i ḫūn-bārı ne bilsün
2. Gelmez yanuma eyledigüm zārı ne bilsün

---

rūy:

Rūyında: -ında
Mısra: **3**
Yüz.

3. Rūyında ḳarār itmege yüz ṭutmuş idi dil
4. Ardınca imiş ḫaṭṭ-ı siyehkārı ne bilsün

---

i:

idi: -di
Mısra: **3**
İ- yardımcı fiili.

3. Rūyında ḳarār itmege yüz ṭutmuş idi dil
4. Ardınca imiş ḫaṭṭ-ı siyehkārı ne bilsün

imiş: -miş
Mısra: **4**
İ- yardımcı fiili.

3. Rūyında ḳarār itmege yüz ṭutmuş idi dil
4. Ardınca imiş ḫaṭṭ-ı siyehkārı ne bilsün

---

dil:

dil:
Mısra: **3**
gönül

3. Rūyında ḳarār itmege yüz ṭutmuş idi dil
4. Ardınca imiş ḫaṭṭ-ı siyehkārı ne bilsün

dil:
Mısra: **7**
gönül

7. Her dil ki degül rāh-rev-i Kaʿbe-i kūyuñ
8. Ol yolda olan serzeniş-i ḫarı ne bilsün

---

ardınca:

Ardınca:
Mısra: **4**
Peşinde II arkasında.

3. Rūyında ḳarār itmege yüz ṭutmuş idi dil
4. Ardınca imiş ḫaṭṭ-ı siyehkārı ne bilsün

Şirin:

Şīrīn:
Mısra: **5**
Tatlı.

5. Şīrīn düşürür sözlerin ol laʿl-i şeker-bār
6. Ṭūṭī ötüyor lez̠zet-i güftārı ne bilsün

---

düşür:

düşürür: -ür
Mısra: **5**
Düşürmek II bırakmak.

5. Şīrīn düşürür sözlerin ol laʿl-i şeker-bār
6. Ṭūṭī ötüyor lez̠zet-i güftārı ne bilsün

---

söz:

sözlerin: -lerin
Mısra: **5**
söz, söylem

5. Şīrīn düşürür sözlerin ol laʿl-i şeker-bār
6. Ṭūṭī ötüyor lez̠zet-i güftārı ne bilsün

---

ol:

ol:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Şīrīn düşürür sözlerin ol laʿl-i şeker-bār
6. Ṭūṭī ötüyor lez̠zet-i güftārı ne bilsün

Ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Her dil ki degül rāh-rev-i Kaʿbe-i kūyuñ
8. Ol yolda olan serzeniş-i ḫarı ne bilsün

olan: -an
Mısra: **8**
Olmak.

7. Her dil ki degül rāh-rev-i Kaʿbe-i kūyuñ
8. Ol yolda olan serzeniş-i ḫarı ne bilsün

Ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Yaḥyā ṭutalum eyler eŝer yāre ġubāruñ
10. Ol mest-i mey-i nāz bu esrārı ne bilsün

Ṭūṭī:

Ṭūṭī:
Mısra: **6**
Papağan

5. Şīrīn düşürür sözlerin ol laʿl-i şeker-bār
6. Ṭūṭī ötüyor lez̠zet-i güftārı ne bilsün

öt:

ötüyor: -üyor
Mısra: **6**
Ötmek.

5. Şiri̱n düşürür sözlerin ol laʿl-i şeker-bār
6. Ṭūṭi̱ ötüyor leẕẕet-i güftārı ne bilsün

her:

Her:
Mısra: **7**
Her.

7. Her dil ki degül rāh-rev-i Kaʿbe-i kūyuñ
8. Ol yolda olan serzeniş-i ḫarı ne bilsün

ki:

ki:
Mısra: **7**
Ki bağlacı.

7. Her dil ki degül rāh-rev-i Kaʿbe-i kūyuñ
8. Ol yolda olan serzeniş-i ḫarı ne bilsün

degül:

degül:
Mısra: **7**
Değil.

7. Her dil ki degül rāh-rev-i Kaʿbe-i kūyuñ
8. Ol yolda olan serzeniş-i ḫarı ne bilsün

yol:

yolda: -da
Mısra: **8**
Yol II amaç.

7. Her dil ki degül rāh-rev-i Kaʿbe-i kūyuñ
8. Ol yolda olan serzeniş-i ḫarı ne bilsün

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā ṭutalum eyler eŝer yāre ġubāruñ
10. Ol mest-i mey-i nāz bu esrārı ne bilsün

ṭutalum:

ṭutalum:
Mısra: **9**
Varsayalım, farzedelim

9. Yaḥyā ṭutalum eyler eŝer yāre ġubāruñ
10. Ol mest-i mey-i nāz bu esrārı ne bilsün

yār:

yāre: -e
Mısra: **9**
Sevgili

9. Yaḥyā ṭutalum eyler eŝer yāre ġubāruñ
10. Ol mest-i mey-i nāz bu esrārı ne bilsün

ġubār:

ġubāruñ: -uñ
Mısra: **9**
toz, ince toprak

9. Yaḥyā ṭutalum eyler eŝer yāre ġubāruñ
10. Ol mest-i mey-i nāz bu esrārı ne bilsün

bu:

bu:
Mısra: **10**
Bu, işaret sıfatı

9. Yaḥyā ṭutalum eyler eŝer yāre ġubāruñ
10. Ol mest-i mey-i nāz bu esrārı ne bilsün

esrār:

esrārı: -ı
Mısra: **10**
sırlar, gizler

9. Yaḥyā ṭutalum eyler eŝer yāre ġubāruñ
10. Ol mest-i mey-i nāz bu esrārı ne bilsün

yüzime baḳmaz:

yüzime baḳmaz: -
Mısra: **1**
İlgilenmemek II umursamamak.

1. Baḳmaz yüzime di̱de-i ḫūn-bārı ne bilsün
2. Gelmez yanuma eyledigüm zārı ne bilsün

dide-i hūn-bārı:

di̱de-i ḫūn-bārı: -
Mısra: **1**
Kan saçan göz.

1. Baḳmaz yüzime di̱de-i ḫūn-bārı ne bilsün
2. Gelmez yanuma eyledigüm zārı ne bilsün

ne bilsün:

ne bilsün: -
Mısra: **1**
Ne bilsin. || Bilmez.

1. Baḳmaz yüzime di̱de-i ḫūn-bārı ne bilsün
2. Gelmez yanuma eyledigüm zārı ne bilsün

ne bilsün: -
Mısra: **2**
Nereden bilsin || bilmez II nasıl anlasın?

1. Baḳmaz yüzime di̱de-i ḫūn-bārı ne bilsün
2. Gelmez yanuma eyledigüm zārı ne bilsün

ne bilsün: -
Mısra: **4**
Nereden bilsin || bilmez II nasıl anlasın?

3. Rüyında ḳarār itmege yüz ṭutmuş idi dil
4. Ardınca imiş ḫaṭṭ-ı siyehkārı ne bilsün

ne bilsün: -
Mısra: **6**
Nereden bilsin || bilmez II nasıl anlasın?

5. Şiri̱n düşürür sözlerin ol laʿl-i şeker-bār
6. Ṭūṭi̱ ötüyor leẕẕet-i güftārı ne bilsün

ne bilsün: -
Mısra: **8**
Nereden bilsin || bilmez II nasıl anlasın?

7. Her dil ki degül rāh-rev-i Kaʿbe-i kūyuñ
8. Ol yolda olan serzeniş-i ḫarı ne bilsün

ne bilsün: -
Mısra: **10**
Nereden bilsin || bilmez II nasıl anlasın?

9. Yaḥyā ṭutalum eyler eŝer yāre ġubāruñ
10. Ol mest-i mey-i nāz bu esrārı ne bilsün

ḳarār itmege:

ḳarār itmege: -
Mısra: **3**
Sabit durmak II Oturmak, yerleşmek.

3. Rūyında ḳarār itmege yüz ṭutmuş idi dil
4. Ardınca imiş ḫaṭṭ-ı siyehkārı ne bilsün

yüz ṭutmuş:

yüz ṭutmuş: -
Mısra: **3**
Yönelmek.

3. Rūyında ḳarār itmege yüz ṭutmuş idi dil
4. Ardınca imiş ḫaṭṭ-ı siyehkārı ne bilsün

yanuma gelmez:

yanuma gelmez: -
Mısra: **2**
Yakınına gitmemek.

1. Baḳmaz yüzime dide-i ḫūn-bārı ne bilsün
2. Gelmez yanuma eyledigüm zārı ne bilsün

ḫaṭṭ-ı siyehkārı:

ḫaṭṭ-ı siyehkārı: -
Mısra: **4**
Siyahlı ayva tüyleri.

3. Rūyında ḳarār itmege yüz ṭutmuş idi dil
4. Ardınca imiş ḫaṭṭ-ı siyehkārı ne bilsün

laʿl-i şeker-bār:

laʿl-i şeker-bār: -
Mısra: **5**
Şeker saçan lal II sevgilinin şeker saçan dudakları.

5. Şirin düşürür sözlerin ol laʿl-i şeker-bār
6. Ṭūṭi ötüyor lezzet-i güftārı ne bilsün

lezzet-i güftārı:

lezzet-i güftārı: -
Mısra: **6**
Sözün lezzeti II tatlı söz.

5. Şirin düşürür sözlerin ol laʿl-i şeker-bār
6. Ṭūṭi ötüyor lezzet-i güftārı ne bilsün

rāh-rev-i kaʿbe-i kūyuñ:

rāh-rev-i kaʿbe-i kūyuñ: -
Mısra: **7**
Kabe'yi andıran köyünün yolcusu.

7. Her dil ki degül rāh-rev-i Kaʿbe-i kūyuñ
8. Ol yolda olan serzeniş-i ḫarı ne bilsün

serzeniş-i harı:

serzeniş-i ḫarı: -
Mısra: **8**
Dikenin serzenişi.

7. Her dil ki degül rāh-rev-i Kaʿbe-i kūyuñ
8. Ol yolda olan serzeniş-i ḫarı ne bilsün

mest-i mey-i nāz:

mest-i mey-i nāz: -
Mısra: **10**
Naz şarabının sarhoşu.

9. Yaḥyā ṭutalum eyler eŝer yāre ġubāruñ
10. Ol mest-i mey-i nāz bu esrārı ne bilsün

eŝer eyler:

eŝer eyler: -
Mısra: **9**
İz bırakmak.

9. Yaḥyā ṭutalum eyler eŝer yāre ġubāruñ
10. Ol mest-i mey-i nāz bu esrārı ne bilsün

rūzgār:

Rūzgār:
Mısra: **1**
Zaman, vakit II yel.

1. Rūzgār ile ġubār olursa da cānā beden
2. Ḳomayam tenhā ḫayālüñ dide-i aġyāra ben

ile:

ile:
Mısra: **1**
Bağlama edatı II ile birlikte.

1. Rūzgār ile ġubār olursa da cānā beden
2. Ḳomayam tenhā ḫayālüñ dide-i aġyāra ben

da:

da:
Mısra: **1**
De, da bağlacı.

1. Rūzgār ile ġubār olursa da cānā beden
2. Ḳomayam tenhā ḫayālüñ dide-i aġyāra ben

cānā:

cānā:
Mısra: **1**
Sevgilim, canım, ey dost.

1. Rūzgār ile ġubār olursa da cānā beden
2. Ḳomayam tenhā ḫayālüñ dide-i aġyāra ben

beden:

beden:
Mısra: **1**
Vücut, gövde, cisim, ten

1. Rūzgār ile ġubār olursa da cānā beden
2. Ḳomayam tenhā ḫayālüñ dide-i aġyāra ben

hayāl:

ḫayālüñ: -üñ
Mısra: **2**
Zihinde tasarlanan ve gerçekleşmesi istenen düş I düşünce.

1. Rūzgār ile ġubār olursa da cānā beden
2. Ḳomayam tenhā ḫayālüñ dide-i aġyāra ben

ben:

ben:
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri II âşık.

1. Rūzgār ile ġubār olursa da cānā beden
2. Ḳomayam tenhā ḫayālüñ dide-i aġyāra ben

ne:

neydi: -ydi
Mısra: **3**
Neden II ne idi.

3. Cān uzatmaḳ neydi çarḫuñ döne döne cevrine
4. Nev-cevānum rişte-i cānum ideydi pirehen

nev-cevān:

Nev-cevānum: -um
Mısra: **4**
Genç II genç sevgili.

3. Cān uzatmaķ neydi çarḫuñ döne döne cevrine
4. Nev-cevānum rişte-i cānum ideydi pi̇rehen

Hum:

Ḫumlar: -lar
Mısra: **5**
Şarap küpü.

5. Ḫumlar içre bādenüñ mestāne çūşın seyr idüp
6. Didüm ey pi̇r-i muġān yoķ mı bize ol bādeden

---

içre:

içre:
Mısra: **5**
içinde

5. Ḫumlar içre bādenüñ mestāne çūşın seyr idüp
6. Didüm ey pi̇r-i muġān yoķ mı bize ol bādeden

---

bāde:

bādenüñ: -nüñ
Mısra: **5**
Şarap.

5. Ḫumlar içre bādenüñ mestāne çūşın seyr idüp
6. Didüm ey pi̇r-i muġān yoķ mı bize ol bādeden

bādeden: -den
Mısra: **6**
Şarap.

5. Ḫumlar içre bādenüñ mestāne çūşın seyr idüp
6. Didüm ey pi̇r-i muġān yoķ mı bize ol bādeden

---

mestāne:

mestāne:
Mısra: **5**
Sarhoş olmuş II sarhoşça II kendinden geçmiş.

5. Ḫumlar içre bādenüñ mestāne çūşın seyr idüp
6. Didüm ey pi̇r-i muġān yoķ mı bize ol bādeden

---

cūş:

cūşın: -ın
Mısra: **5**
çoşup taşmak

5. Ḫumlar içre bādenüñ mestāne çūşın seyr idüp
6. Didüm ey pi̇r-i muġān yoķ mı bize ol bādeden

---

di:

Didüm: -düm
Mısra: **6**
Söylemek.

5. Ḫumlar içre bādenüñ mestāne çūşın seyr idüp
6. Didüm ey pi̇r-i muġān yoķ mı bize ol bādeden

---

ey:

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Ḫumlar içre bādenüñ mestāne çūşın seyr idüp
6. Didüm ey pi̇r-i muġān yoķ mı bize ol bādeden

---

biz:

bize: -e
Mısra: **6**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

5. Ḫumlar içre bādenüñ mestāne çūşın seyr idüp
6. Didüm ey pi̇r-i muġān yoķ mı bize ol bādeden

---

ol:

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Ḫumlar içre bādenüñ mestāne çūşın seyr idüp
6. Didüm ey pi̇r-i muġān yoķ mı bize ol bādeden

---

gör:

gördügünce: -dügünce
Mısra: **7**
Gördüğü zaman.

7. Tāze dāġum gördügünce yār eyler iltifāt
8. Reşkden yanup yaķılsa vechi var dāġ-ı kuhen

---

yār:

yār:
Mısra: **7**
Sevgili

7. Tāze dāġum gördügünce yār eyler iltifāt
8. Reşkden yanup yaķılsa vechi var dāġ-ı kuhen

---

reşk:

Reşkden: -den
Mısra: **8**
Kıskançlık.

7. Tāze dāġum gördügünce yār eyler iltifāt
8. Reşkden yanup yaķılsa vechi var dāġ-ı kuhen

ġubār olursa:

ġubār olursa: -
Mısra: **1**
Toprak olmak, toprağa karışmak II ölmek.

1. Rūzgār ile ġubār olursa da cānā beden
2. Ķomayam tenhā ḫayālüñ di̇de-i aġyāra ben

---

dide-i aġyāra:

di̇de-i aġyāra: -
Mısra: **2**
Yabancıların, rakiplerin gözleri.

1. Rūzgār ile ġubār olursa da cānā beden
2. Ķomayam tenhā ḫayālüñ di̇de-i aġyāra ben

---

tenhā Ķomayam:

tenhā Ķomayam: -
Mısra: **2**
Yalnız bırakmamak.

1. Rūzgār ile ġubār olursa da cānā beden
2. Ķomayam tenhā ḫayālüñ di̇de-i aġyāra ben

çarḫuñ cevrine:

çarḫuñ cevrine: -
Mısra: **3**
Feleğin eziyeti II dünyanın verdiği sıkıntı.

3. Cān uzatmaķ neydi çarḫuñ döne döne cevrine
4. Nev-cevānum rişte-i cānum ideydi pi̇rehen

---

döne döne:

döne döne: -
Mısra: **3**

Döne döne II dönüp dolaşıp.

3. Cān uzatmaḳ neydi çarḫuñ döne döne cevrine
4. Nev-cevānum rişte-i cānum ideydi pi̱rehen

cān uzatmak:

***cān uzatmaḳ:* -**
Mısra: **3**
Canını sunmak.

3. Cān uzatmaḳ neydi çarḫuñ döne döne cevrine
4. Nev-cevānum rişte-i cānum ideydi pi̱rehen

rişte-i cānum:

***rişte-i cānum:* -**
Mısra: **4**
Can ipi.

3. Cān uzatmaḳ neydi çarḫuñ döne döne cevrine
4. Nev-cevānum rişte-i cānum ideydi pi̱rehen

pirehen ideydi:

***pi̱rehen ideydi:* -**
Mısra: **4**
Gömlek olmak II korunaklı bir hale büründürmek.

3. Cān uzatmaḳ neydi çarḫuñ döne döne cevrine
4. Nev-cevānum rişte-i cānum ideydi pi̱rehen

seyr idüp:

***seyr idüp:* -**
Mısra: **5**
Bakmak, izlemek II seyretmek.

5. Ḫumlar içre bādenüñ mestāne çūşın seyr idüp
6. Didüm ey pi̱r-i muġān yoḳ mı bize ol bādeden

pir-i muġān:

***pi̱r-i muġān:* -**
Mısra: **6**
Meyhaneci II Sevgili.

5. Ḫumlar içre bādenüñ mestāne çūşın seyr idüp
6. Didüm ey pi̱r-i muġān yoḳ mı bize ol bādeden

yok mı:

***yoḳ mı:* -**
Mısra: **6**
Yok mu?

5. Ḫumlar içre bādenüñ mestāne çūşın seyr idüp
6. Didüm ey pi̱r-i muġān yoḳ mı bize ol bādeden

iltifāt eyler:

***iltifāt eyler:* -**
Mısra: **7**
Rağbet etmek, ilgilenmek.

7. Tāze dāġum gördügünce yār eyler iltifāt
8. Reşkden yanup yaḳılsa vechi var dāġ-ı kuhen

tāze dāġum:

***tāze dāġum:* -**
Mısra: **7**
yeni yara, taze açılmış yara.

7. Tāze dāġum gördügünce yār eyler iltifāt
8. Reşkden yanup yaḳılsa vechi var dāġ-ı kuhen

dāġ-ı kuhen:

***dāġ-ı kuhen:* -**
Mısra: **8**
Eski yara.

7. Tāze dāġum gördügünce yār eyler iltifāt
8. Reşkden yanup yaḳılsa vechi var dāġ-ı kuhen

yanup yakılsa:

***yanup yaḳılsa:* -**
Mısra: **8**
Sızlanmak, şikayet etmek.

7. Tāze dāġum gördügünce yār eyler iltifāt
8. Reşkden yanup yaḳılsa vechi var dāġ-ı kuhen

vechi var:

***vechi var:* -**
Mısra: **8**
Yerindedir II şaşılmaz.

7. Tāze dāġum gördügünce yār eyler iltifāt
8. Reşkden yanup yaḳılsa vechi var dāġ-ı kuhen

Şiʿr-i yahyāveş:

***Şiʿr-i yaḥyāveş:* -**
Mısra: **9**
Yahya'nın şiiri gibi.

9. Şiʿr-i Yaḥyāveş olup reng-i tekellüfden beri̱
10. Bikr-i maʿnāyı güzel gösterse mirʿāt-i suḫān

reng-i tekellüfden:

***reng-i tekellüfden:* -**
Mısra: **9**
Zahmetin rengi II külfetli, sıkıntılı hoşluk.

9. Şiʿr-i Yaḥyāveş olup reng-i tekellüfden beri̱
10. Bikr-i maʿnāyı güzel gösterse mirʿāt-i suḫān

beri olup:

***beri̱ olup:* -**
Mısra: **9**
Kurtulmak.

9. Şiʿr-i Yaḥyāveş olup reng-i tekellüfden beri̱
10. Bikr-i maʿnāyı güzel gösterse mirʿāt-i suḫān

bikr-i maʿnāyı:

***bikr-i maʿnāyı:* -**
Mısra: **10**
Özgün mana II orijinal anlama ve hayal dünyasına sahip.

9. Şiʿr-i Yaḥyāveş olup reng-i tekellüfden beri̱
10. Bikr-i maʿnāyı güzel gösterse mirʿāt-i suḫān

güzel gösterse:

***güzel gösterse:* -**
Mısra: **10**
Güzel göstermek.

9. Şiʿr-i Yaḥyāveş olup reng-i tekellüfden beri̱
10. Bikr-i maʿnāyı güzel gösterse mirʿāt-i suḫān

mirʿāt-i suhān:

***mirʿāt-i suḫān:* -**
Mısra: **10**
Söz aynası.

9. Şiʿr-i Yaḥyāveş olup reng-i tekellüfden beri̱
10. Bikr-i maʿnāyı güzel gösterse mirʿāt-i suḫān

yer:

Yerümde: -üm, -de
Mısra: **1**
Yer, Mekan.

1. Yerümde sābitüm gelse
ḫadeng-i cān-sitān senden
2. Nişān-i tįrüñ olmaḳda ḳaçan
bulmaz nişān senden

---

sābit:

sābitüm: -üm
Mısra: **1**
Yerinde duran, hareketsiz.

1. Yerümde sābitüm gelse
ḫadeng-i cān-sitān senden
2. Nişān-i tįrüñ olmaḳda ḳaçan
bulmaz nişān senden

---

gel:

gelse: -se
Mısra: **1**
Gelmek.

1. Yerümde sābitüm gelse
ḫadeng-i cān-sitān senden
2. Nişān-i tįrüñ olmaḳda ḳaçan
bulmaz nişān senden

gelse: -se
Mısra: **8**
Gelmek.

7. Benüm ḫod sözümi
yazmaġa döymez kāġaẕ u
ḫāme
8. Ne māniʿ gelse cānā nāme-i
rāḥat-resān senden

---

sen:

senden: -den
Mısra: **1**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Yerümde sābitüm gelse
ḫadeng-i cān-sitān senden
2. Nişān-i tįrüñ olmaḳda ḳaçan
bulmaz nişān senden

senden: -den
Mısra: **4**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Zebāna cevrüñ almam
şaḳlarum sūzi derūnumda
4. Dilüm yanar şikāyet itsem
ey nā-mihribān senden

senden: -den
Mısra: **6**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Ṣabā ḫāk-i rehi kim tūtiyā-
yı dįde-i cāndur
6. Birazcık alıgör yārān
umarlar armaġān senden

senden: -den
Mısra: **8**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Benüm ḫod sözümi
yazmaġa döymez kāġaẕ u
ḫāme
8. Ne māniʿ gelse cānā nāme-i
rāḥat-resān senden

senden: -den
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Ne lāzım ʿaşḳda ben
ġālibüm Ḳays'a dimek Yaḥyā
10. Bir iki gün muḳaddemdür
hele ol nā-tüvān senden

---

olmaḳ:

olmaḳda: -da
Mısra: **2**
Olmak

1. Yerümde sābitüm gelse
ḫadeng-i cān-sitān senden
2. Nişān-i tįrüñ olmaḳda ḳaçan
bulmaz nişān senden

ḳaçan:

ḳaçan:
Mısra: **2**
Nasıl II ne zaman.

1. Yerümde sābitüm gelse
ḫadeng-i cān-sitān senden
2. Nişān-i tįrüñ olmaḳda ḳaçan
bulmaz nişān senden

---

senden:

senden:
Mısra: **2**
İkinci teklik şahıs zamiri.

1. Yerümde sābitüm gelse
ḫadeng-i cān-sitān senden
2. Nişān-i tįrüñ olmaḳda ḳaçan
bulmaz nişān senden

---

cevr:

cevrüñ: -üñ
Mısra: **3**
Eza, sitem.

3. Zebāna cevrüñ almam
şaḳlarum sūzi derūnumda
4. Dilüm yanar şikāyet itsem
ey nā-mihribān senden

şaḳla:

şaḳlarum: -rum
Mısra: **3**
Gizlemek.

3. Zebāna cevrüñ almam
şaḳlarum sūzi derūnumda
4. Dilüm yanar şikāyet itsem
ey nā-mihribān senden

---

sūz:

sūzı: -ı
Mısra: **3**
Yakıcı, yakan, ateş.

3. Zebāna cevrüñ almam
şaḳlarum sūzi derūnumda
4. Dilüm yanar şikāyet itsem
ey nā-mihribān senden

---

derūn:

derūnumda: -umda
Mısra: **3**
Kalp, yürek, iç.

3. Zebāna cevrüñ almam
şaḳlarum sūzi derūnumda
4. Dilüm yanar şikāyet itsem
ey nā-mihribān senden

---

ey:

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Zebāna cevrüñ almam
şaḳlarum sūzi derūnumda
4. Dilüm yanar şikāyet itsem
ey nā-mihribān senden

---

nā-mihribān:

nā-mihribān:
Mısra: **4**
Zalim II sevgili.

3. Zebāna cevrüñ almam
şaḳlarum sūzi derūnumda
4. Dilüm yanar şikāyet itsem
ey nā-mihribān senden

Ṣabā:

Ṣabā:
Mısra: **5**
Sabah rüzgarı

5. Ṣabā ḫāk-i rehi kim tūtiyā-
yı dįde-i cāndur
6. Birazcık alıgör yārān
umarlar armaġān senden

---

kim:

kim:
Mısra: **5**
ki

5. Ṣabā ḫāk-i rehi kim tūtiyā-

yı dide-i cāndur
6. Birazcık alıgör yārān umarlar armaġān senden

birazcık:

Birazcık:
Mısra: **6**
Biraz, bir parça, azıcık

5. Ṣabā ḫāk-i rehi kim tūtiyā-yı dide-i cāndur
6. Birazcık alıgör yārān umarlar armaġān senden

yārān:

yārān:
Mısra: **6**
Arkadaşlar, dostlar.

5. Ṣabā ḫāk-i rehi kim tūtiyā-yı dide-i cāndur
6. Birazcık alıgör yārān umarlar armaġān senden

um:

umarlar: -arlar
Mısra: **6**
istemek ‖ beklemek, ümit etmek.

5. Ṣabā ḫāk-i rehi kim tūtiyā-yı dide-i cāndur
6. Birazcık alıgör yārān umarlar armaġān senden

ben:

Benüm: -üm
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Benüm ḫod sözümi yazmaġa döymez kāġaẕ u ḫāme
8. Ne māniʿ gelse cānā nāme-i rāḥat-resān senden

ben:
Mısra: **9**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Ne lāzım ʿaşḳda ben ġālibüm Ḳays'a dimek Yaḥyā
10. Bir iki gün muḳaddemdür hele ol nā-tüvān senden

hod:

ḫod:
Mısra: **7**
Kendi.

7. Benüm ḫod sözümi yazmaġa döymez kāġaẕ u ḫāme
8. Ne māniʿ gelse cānā nāme-i rāḥat-resān senden

söz:

sözümi: -ümi
Mısra: **7**
söz, söylem

7. Benüm ḫod sözümi yazmaġa döymez kāġaẕ u ḫāme
8. Ne māniʿ gelse cānā nāme-i rāḥat-resān senden

yazmaġ:

yazmaġa: -a
Mısra: **7**
Yazmak II anlatmak.

7. Benüm ḫod sözümi yazmaġa döymez kāġaẕ u ḫāme
8. Ne māniʿ gelse cānā nāme-i rāḥat-resān senden

döymez:

döymez:
Mısra: **7**
Dayanamamak II katlanamamak.

7. Benüm ḫod sözümi yazmaġa döymez kāġaẕ u ḫāme
8. Ne māniʿ gelse cānā nāme-i rāḥat-resān senden

cānā:

cānā:
Mısra: **8**
Sevgilim, canım, ey dost.

7. Benüm ḫod sözümi yazmaġa döymez kāġaẕ u ḫāme
8. Ne māniʿ gelse cānā nāme-i rāḥat-resān senden

ʿaşk:

ʿaşḳda: -da
Mısra: **9**
Aşk, sevgi, muhabbet.

9. Ne lāzım ʿaşḳda ben ġālibüm Ḳays'a dimek Yaḥyā
10. Bir iki gün muḳaddemdür hele ol nā-tüvān senden

ġālib:

ġālibüm: -üm
Mısra: **9**
Üstün gelmek

9. Ne lāzım ʿaşḳda ben ġālibüm Ḳays'a dimek Yaḥyā
10. Bir iki gün muḳaddemdür hele ol nā-tüvān senden

Kays':

Ḳays'a: -a
Mısra: **9**
Leyla ve Mecnun anlatısının erkek kahramanı Mecnun.

9. Ne lāzım ʿaşḳda ben ġālibüm Ḳays'a dimek Yaḥyā
10. Bir iki gün muḳaddemdür hele ol nā-tüvān senden

dimek:

dimek:
Mısra: **9**
Söylemek, demek.

9. Ne lāzım ʿaşḳda ben ġālibüm Ḳays'a dimek Yaḥyā
10. Bir iki gün muḳaddemdür hele ol nā-tüvān senden

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ne lāzım ʿaşḳda ben ġālibüm Ḳays'a dimek Yaḥyā
10. Bir iki gün muḳaddemdür hele ol nā-tüvān senden

muḳaddem:

muḳaddemdür: -dür
Mısra: **10**
Önce|| erken.

9. Ne lāzım ʿaşḳda ben ġālibüm Ḳays'a dimek Yaḥyā
10. Bir iki gün muḳaddemdür hele ol nā-tüvān senden

hele:

hele:
Mısra: **10**
Özellikle, mademki

9. Ne lāzım ʿaşḳda ben ġālibüm Ḳays'a dimek Yaḥyā
10. Bir iki gün muḳaddemdür hele ol nā-tüvān senden

ol:

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Ne lāzım ʿaşḳda ben
ġālibüm Ḳays'a dimek Yaḥyā
10. Bir iki gün muḳaddemdür
hele ol nā-tüvān senden

nā-tüvān:

nā-tüvān:
Mısra: **10**
Zayıf, güçsüz, çaresiz

9. Ne lāzım ʿaşḳda ben
ġālibüm Ḳays'a dimek Yaḥyā
10. Bir iki gün muḳaddemdür
hele ol nā-tüvān senden

hadeng-i cān-sitān:

ḫadeng-i cān-sitān: -
Mısra: **1**
Can alıcı ok II sevgilinin kirpikleri.

1. Yerümde sābitüm gelse
ḫadeng-i cān-sitān senden
2. Nişān-i ti̱rüñ olmaḳda ḳaçan
bulmaz nişān senden

nişān-ı tirüñ:

nişān-ı ti̱rüñ: -
Mısra: **2**
Ok izi II sevgilinin kirpik okunun belirtisi.

1. Yerümde sābitüm gelse
ḫadeng-i cān-sitān senden
2. Nişān-i ti̱rüñ olmaḳda ḳaçan
bulmaz nişān senden

nişān bulmaz:

nişān bulmaz: -
Mısra: **2**
İşaret, iz bulmamak.

1. Yerümde sābitüm gelse
ḫadeng-i cān-sitān senden
2. Nişān-i ti̱rüñ olmaḳda ḳaçan
bulmaz nişān senden

zebāna almam:

zebāna almam: -
Mısra: **3**
Ağzına almamak II bahsetmemek.

3. Zebāna cevrüñ almam
ṣaḳlarum sūzi derūnumda
4. Dilüm yanar şikāyet itsem
ey nā-mihribān senden

şikāyet itsem:

şikāyet itsem: -
Mısra: **4**
Yakınmak II şikayet etmek.

3. Zebāna cevrüñ almam
ṣaḳlarum sūzi derūnumda
4. Dilüm yanar şikāyet itsem
ey nā-mihribān senden

dilüm yanar:

dilüm yanar: -
Mısra: **4**
Dili yanmak II bir şeyi söylediğine pişman olmak.

3. Zebāna cevrüñ almam
ṣaḳlarum sūzi derūnumda
4. Dilüm yanar şikāyet itsem
ey nā-mihribān senden

hāk-i rehi:

ḫāk-i rehi: -
Mısra: **5**
Padişah yani sevgilinin yolunun toprağı.

5. Ṣabā ḫāk-i rehi kim tūtiyā-
yı di̱de-i cāndur
6. Birazcık alıgör yārān
umarlar armaġān senden

tūtiyā-yı dide-i cāndur:

tūtiyā-yı di̱de-i cāndur: -
Mısra: **5**
Can gözünün sürmesi.

5. Ṣabā ḫāk-i rehi kim tūtiyā-
yı di̱de-i cāndur
6. Birazcık alıgör yārān
umarlar armaġān senden

armaġān alıgör:

armaġān alıgör: -
Mısra: **6**
Hediye almak.

5. Ṣabā ḫāk-i rehi kim tūtiyā-
yı di̱de-i cāndur
6. Birazcık alıgör yārān
umarlar armaġān senden

kāġaz u hāme:

kāġaẕ u ḫāme: -
Mısra: **7**
Kağıt ve kalem

7. Benüm ḫod sözümi
yazmaġa döymez kāġaẕ u
ḫāme
8. Ne māniʿ gelse cānā nāme-i
rāḥat-resān senden

nāme-i rāḥat-resān:

nāme-i rāḥat-resān: -
Mısra: **8**
Huzura, rahata ulaştıran mektup.

7. Benüm ḫod sözümi
yazmaġa döymez kāġaẕ u
ḫāme
8. Ne māniʿ gelse cānā nāme-i
rāḥat-resān senden

ne māniʿ:

ne māniʿ: -
Mısra: **8**
Ne çıkar?

7. Benüm ḫod sözümi
yazmaġa döymez kāġaẕ u
ḫāme
8. Ne māniʿ gelse cānā nāme-i
rāḥat-resān senden

bir iki gün:

bir iki gün: -
Mısra: **10**
Kısa bir zaman dilimi II bir kaç gün.

9. Ne lāzım ʿaşḳda ben
ġālibüm Ḳays'a dimek Yaḥyā
10. Bir iki gün muḳaddemdür
hele ol nā-tüvān senden

ne lāzım:

ne lāzım: -
Mısra: **9**
Ne gerek.

9. Ne lāzım ʿaşḳda ben
ġālibüm Ḳays'a dimek Yaḥyā
10. Bir iki gün muḳaddemdür
hele ol nā-tüvān senden

ʿaşk:

ʿAşḳ:
Mısra: **1**
Aşk, sevgi, muhabbet.

1. ʿAşḳ elinden gül peri̱şān
lāle de dāġ-ı derūn
2. Ġoncenüñ dünyāyı daḫı
görmemişken baġr ı ḫūn

ʿAşḳ:
Mısra: **3**
Aşk, sevgi, muhabbet.

3. ʿAşḳ teʾsi̱rin görüñ kim ol
ḳadar temki̱n ile
4. Ti̱şe-i Ferhād'dan kendin
ṭaġıtdı bi̱-sütūn

el:

elinden: -inden
Mısra: **1**
Sebebiyle II yüzünden.

1. ʿAşḳ elinden gül peri̱şān lāle de dāġ-ı derūn
2. Ġoncenüñ dünyāyı daḫı görmemişken bagr ı ḫūn

---

gül:

gül:
Mısra: **1**
Gül

1. ʿAşḳ elinden gül peri̱şān lāle de dāġ-ı derūn
2. Ġoncenüñ dünyāyı daḫı görmemişken bagr ı ḫūn

---

peri̱şān:

peri̱şān:
Mısra: **1**
Dağınık, karışık.

1. ʿAşḳ elinden gül peri̱şān lāle de dāġ-ı derūn
2. Ġoncenüñ dünyāyı daḫı görmemişken bagr ı ḫūn

---

lāle:

lāle:
Mısra: **1**
Lale çiçeği.

1. ʿAşḳ elinden gül peri̱şān lāle de dāġ-ı derūn
2. Ġoncenüñ dünyāyı daḫı görmemişken bagr ı ḫūn

---

de:

de:
Mısra: **1**
Dahi II de/da.

1. ʿAşḳ elinden gül peri̱şān lāle de dāġ-ı derūn
2. Ġoncenüñ dünyāyı daḫı görmemişken bagr ı ḫūn

Ġonce:

Ġoncenüñ: -nüñ
Mısra: **2**
Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk II gonca.

1. ʿAşḳ elinden gül peri̱şān lāle de dāġ-ı derūn
2. Ġoncenüñ dünyāyı daḫı görmemişken bagr ı ḫūn

---

dahı:

daḫı:
Mısra: **2**
bile, da/de

1. ʿAşḳ elinden gül peri̱şān lāle de dāġ-ı derūn
2. Ġoncenüñ dünyāyı daḫı görmemişken bagr ı ḫūn

---

bagr:

bağrı: -ı
Mısra: **2**
Bağır, kalp, gönül.

1. ʿAşḳ elinden gül peri̱şān lāle de dāġ-ı derūn
2. Ġoncenüñ dünyāyı daḫı görmemişken bagr ı ḫūn

:

:
Mısra: **2**

1. ʿAşḳ elinden gül peri̱şān lāle de dāġ-ı derūn
2. Ġoncenüñ dünyāyı daḫı görmemişken bagr ı ḫūn

---

hūn:

ḫūn:
Mısra: **2**
Kan.

1. ʿAşḳ elinden gül peri̱şān lāle de dāġ-ı derūn
2. Ġoncenüñ dünyāyı daḫı görmemişken bagr ı ḫūn

---

teʾŝir:

teʾŝi̱rin: -i, -n
Mısra: **3**
etki

3. ʿAşḳ teʾŝi̱rin görüñ kim ol ḳadar temki̱n ile
4. Ti̱şe-i Ferhād'dan kendin ṭağıtdı bi̱-sütūn

---

gör:

görüñ: -üñ
Mısra: **3**
Görmek.

3. ʿAşḳ teʾŝi̱rin görüñ kim ol ḳadar temki̱n ile
4. Ti̱şe-i Ferhād'dan kendin ṭağıtdı bi̱-sütūn

---

kim:

kim:
Mısra: **3**
ki

3. ʿAşḳ teʾŝi̱rin görüñ kim ol ḳadar temki̱n ile
4. Ti̱şe-i Ferhād'dan kendin ṭağıtdı bi̱-sütūn

---

temkin:

temki̱n:
Mısra: **3**
Tedbir

3. ʿAşḳ teʾŝi̱rin görüñ kim ol ḳadar temki̱n ile
4. Ti̱şe-i Ferhād'dan kendin ṭağıtdı bi̱-sütūn

---

ile:

ile:
Mısra: **3**
birlikte

3. ʿAşḳ teʾŝi̱rin görüñ kim ol ḳadar temki̱n ile
4. Ti̱şe-i Ferhād'dan kendin ṭağıtdı bi̱-sütūn

---

kendin:

kendin:
Mısra: **4**
kendisini

3. ʿAşḳ teʾŝi̱rin görüñ kim ol ḳadar temki̱n ile
4. Ti̱şe-i Ferhād'dan kendin ṭağıtdı bi̱-sütūn

ṭağıt:

ṭağıtdı: -dı
Mısra: **4**
Dağıtmak II savurmak.

3. ʿAşḳ teʾŝi̱rin görüñ kim ol ḳadar temki̱n ile
4. Ti̱şe-i Ferhād'dan kendin ṭağıtdı bi̱-sütūn

---

bi-sütūn:

bi̱-sütūn:
Mısra: **4**
Ferhat'ın Şirin aşkına deldiği dağ.

3. ʿAşḳ teʾŝi̱rin görüñ kim ol ḳadar temki̱n ile
4. Ti̱şe-i Ferhād'dan kendin ṭağıtdı bi̱-sütūn

---

dil-ber:

Dil-berüñ: -üñ
Mısra: **5**
Gönül alan, güzel II Sevgili.

5. Dil-berüñ pįrāye-i ḥüsni ruḫ-ı gül-rengidür
6. ʿĀşıḳuñ ser-māye-i kārı sirişk-i lāle-gūn

ʿĀşık:

ʿĀşıḳuñ: -uñ
Mısra: **6**
Âşık, seven.

5. Dil-berüñ pįrāye-i ḥüsni ruḫ-ı gül-rengidür
6. ʿĀşıḳuñ ser-māye-i kārı sirişk-i lāle-gūn

Kanda:

Ḳanda:
Mısra: **7**
Nerede.

7. Ḳanda bir ʿāḳıl ki var nām ü nişāndan bį-naṣįb
8. Ḳays'ı meşhūr itmede dünyāya ʻünvān-ı cünūn

---

bir:

bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Ḳanda bir ʿāḳıl ki var nām ü nişāndan bį-naṣįb
8. Ḳays'ı meşhūr itmede dünyāya ʻünvān-ı cünūn

ʿākıl:

ʿāḳıl:
Mısra: **7**
Akıllı kimse.

7. Ḳanda bir ʿāḳıl ki var nām ü nişāndan bį-naṣįb
8. Ḳays'ı meşhūr itmede dünyāya ʻünvān-ı cünūn

---

ki:

ki:
Mısra: **7**
Ki bağlacı.

7. Ḳanda bir ʿāḳıl ki var nām ü nişāndan bį-naṣįb
8. Ḳays'ı meşhūr itmede dünyāya ʻünvān-ı cünūn

---

var:

var:
Mısra: **7**
var, mevcut.

7. Ḳanda bir ʿāḳıl ki var nām ü nişāndan bį-naṣįb
8. Ḳays'ı meşhūr itmede dünyāya ʻünvān-ı cünūn

---

bi-naṣib:

bį-naṣįb:
Mısra: **7**
Nasipsiz.

7. Ḳanda bir ʿāḳıl ki var nām ü nişāndan bį-naṣįb
8. Ḳays'ı meşhūr itmede dünyāya ʻünvān-ı cünūn

Kays':

Ḳays'ı: -ı
Mısra: **8**
Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun.

7. Ḳanda bir ʿāḳıl ki var nām ü nişāndan bį-naṣįb
8. Ḳays'ı meşhūr itmede dünyāya ʻünvān-ı cünūn

---

dünyā:

dünyāya: -y, -a
Mısra: **8**
dünya

7. Ḳanda bir ʿāḳıl ki var nām ü nişāndan bį-naṣįb
8. Ḳays'ı meşhūr itmede dünyāya ʻünvān-ı cünūn

---

pençe:

Pençesin: -sin
Mısra: **9**
Pençe.

9. Pençesin meydān-ı istiġnāda kimse burmadı
10. Ḳuvvet-i bāzū-yı ʿaşḳuñ itdi Yaḥyā'yı zebūn

---

kimse:

kimse:
Mısra: **9**
Hiç kimse.

9. Pençesin meydān-ı istiġnāda kimse burmadı
10. Ḳuvvet-i bāzū-yı ʿaşḳuñ itdi Yaḥyā'yı zebūn

---

bur:

burmadı: -madı
Mısra: **9**
Bükmek II kıvırmak.

9. Pençesin meydān-ı istiġnāda kimse burmadı
10. Ḳuvvet-i bāzū-yı ʿaşḳuñ itdi Yaḥyā'yı zebūn

---

yaḥyā':

Yaḥyā'yı: -yı
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Pençesin meydān-ı istiġnāda kimse burmadı
10. Ḳuvvet-i bāzū-yı ʿaşḳuñ itdi Yaḥyā'yı zebūn

---

dāġ-ı derūn:

dāġ-ı derūn: -
Mısra: **1**
Gönül yarası.

1. ʿAşḳ elinden gül perįşān lāle de dāġ-ı derūn
2. Ġoncenüñ dünyāyı daḫı görmemişken bağr ı ḫūn

---

dünyāyı görmemişken:

dünyāyı görmemişken: -
Mısra: **2**
Dünyayı görmemek II henüz doğmamak II dünya yüzü görmemek.

1. ʿAşḳ elinden gül perįşān lāle de dāġ-ı derūn
2. Ġoncenüñ dünyāyı daḫı görmemişken bağr ı ḫūn

---

ol ḳadar:

ol ḳadar: -
Mısra: **3**
O kadar, o ölçüde.

3. ʿAşḳ teʾŝįrin görüñ kim ol ḳadar temkįn ile
4. Tįşe-i Ferhād'dan kendin ṭağıtdı bį-sütūn

---

tįşe-i ferhād'dan:

tįşe-i ferhād'dan: -
Mısra: **4**
Ferhadın kazması

3. ʿAşḳ teʾŝįrin görüñ kim ol ḳadar temkįn ile
4. Tįşe-i Ferhād'dan kendin ṭağıtdı bį-sütūn

---

nām ü nişāndan:

nām ü nişāndan: -
Mısra: **7**
Ün, şan, şöhret.

7. Ḳanda bir ʿāḳıl ki var nām ü nişāndan bi̱-naṣi̱b
8. Ḳays'ı meşhūr itmede dünyāya ʻünvān-ı cünūn

pi̱rāye-i ḥüsni:

pi̱rāye-i ḥüsni: -
Mısra: **5**
Güzellik ziyneti.

5. Dil-berüñ pi̱rāye-i ḥüsni ruḫ-ı gül-rengidür
6. ʿĀşıḳuñ ser-māye-i kārı sirişk-i lāle-gūn

ruḫ-ı gül-rengidür:

ruḫ-ı gül-rengidür: -
Mısra: **5**
Gül renkli yanak II sevgilinin gül yüzü.

5. Dil-berüñ pi̱rāye-i ḥüsni ruḫ-ı gül-rengidür
6. ʿĀşıḳuñ ser-māye-i kārı sirişk-i lāle-gūn

meşhūr itmede:

meşhūr itmede: -
Mısra: **8**
Herkesçe bilinmek, tanınmak.

7. Ḳanda bir ʿāḳıl ki var nām ü nişāndan bi̱-naṣi̱b
8. Ḳays'ı meşhūr itmede dünyāya ʻünvān-ı cünūn

ʻünvān-ı cünūn:

ʻünvān-ı cünūn: -
Mısra: **8**
Delilik mertebesi.

7. Ḳanda bir ʿāḳıl ki var nām ü nişāndan bi̱-naṣi̱b
8. Ḳays'ı meşhūr itmede dünyāya ʻünvān-ı cünūn

ser-māye-i kārı:

ser-māye-i kārı: -
Mısra: **6**
Kar sermayesi II kazanç.

5. Dil-berüñ pi̱rāye-i ḥüsni ruḫ-ı gül-rengidür
6. ʿĀşıḳuñ ser-māye-i kārı sirişk-i lāle-gūn

sirişk-i lāle-gūn:

sirişk-i lāle-gūn: -
Mısra: **6**
Lale renkli gözyaşı.

5. Dil-berüñ pi̱rāye-i ḥüsni ruḫ-ı gül-rengidür
6. ʿĀşıḳuñ ser-māye-i kārı sirişk-i lāle-gūn

meydān-ı istiġnāda:

meydān-ı istiġnāda: -
Mısra: **9**
Umursamazlık meydanı II Nazlanma meydanı.

9. Pençesin meydān-ı istiġnāda kimse burmadı
10. Ḳuvvet-i bāzū-yı ʿaşḳuñ itdi Yaḥyā'yı zebūn

Ḳuvvet-i bāzū-yı ʿaşḳuñ:

Ḳuvvet-i bāzū-yı ʿaşḳuñ: -
Mısra: **10**
Aşk pazısının kuvveti.

9. Pençesin meydān-ı istiġnāda kimse burmadı
10. Ḳuvvet-i bāzū-yı ʿaşḳuñ itdi Yaḥyā'yı zebūn

zebūn itdi:

zebūn itdi: -
Mısra: **10**
güçsüz düşürmek, düşkün hale getirmek

9. Pençesin meydān-ı istiġnāda kimse burmadı
10. Ḳuvvet-i bāzū-yı ʿaşḳuñ itdi Yaḥyā'yı zebūn

pervāne:

Pervāne:
Mısra: **1**
Geceleri ışık etrafında dönerek uçan küçük kelebek II âşık.

1. Pervāne gibi yanmayıcaḳ nār-ı ʿaşḳa ten
2. Ol şemʿ-i ḥüsne vaṣl olımazsın cihānda sen

Pervānedür: -dür
Mısra: **5**
Geceleri ışık etrafında dönerek uçan küçük kelebek II âşık.

5. Pervānedür ki bāl ü perin yaḳdı āteşe
6. Şemʿ-i ruḫuñda ḫālüñ eyā serv-i si̱m-ten

Pervāne:
Mısra: **8**
Geceleri ışık etrafında dönerek uçan küçük kelebek. II âşık.

7. Şevḳ-i ruḫuñla şemʿ-i şeb-ārādur ḳamer
8. Pervāne her ṭaraf aña encüm felek legen

Pervāne:
Mısra: **10**
Geceleri ışık etrafında dönerek uçan küçük kelebek II âşık.

9. Yaḥyā'yı yaḳsa nār-ı elem yāre ġam degül
10. Pervāne şemʿe derd ile pervāne yanmadan

pervāne:
Mısra: **10**
Geceleri ışık etrafında dönerek uçan küçük kelebek II âşık.

9. Yaḥyā'yı yaḳsa nār-ı elem yāre ġam degül
10. Pervāne şemʿe derd ile pervāne yanmadan

gibi:

gibi:
Mısra: **1**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Pervāne gibi yanmayıcaḳ nār-ı ʿaşḳa ten
2. Ol şemʿ-i ḥüsne vaṣl olımazsın cihānda sen

yanma:

yanmayıcaḳ: -y, -ıcaḳ
Mısra: **1**
Yanmak. II Keder ve ıstırap çekmek.

1. Pervāne gibi yanmayıcaḳ nār-ı ʿaşḳa ten
2. Ol şemʿ-i ḥüsne vaṣl olımazsın cihānda sen

ten:

ten:
Mısra: **1**
Beden, cisim, gövde, vücut.

1. Pervāne gibi yanmayıcaḳ nār-ı ʿaşḳa ten
2. Ol şemʿ-i ḥüsne vaṣl olımazsın cihānda sen

ol:

Ol:
Mısra: **2**
O, işaret sıfatı.

1. Pervāne gibi yanmayıcaḳ nār-ı ʿaşḳa ten
2. Ol şemʿ-i ḥüsne vaṣl olımazsın cihānda sen

olmuş: -muş
Mısra: **4**
Olmak.

3. Sāġar da yandı üstine pervāneveş anuñ
4. Gice ṣurāḫi olmuş idi şemʿ-i encümen

cihān:

cihānda: -da
Mısra: **2**
Dünya, herkes.

1. Pervāne gibi yanmayıcaḳ nār-ı ʿaşḳa ten
2. Ol şemʿ-i ḥüsne vaṣl olımazsın cihānda sen

sen:

sen:
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Pervāne gibi yanmayıcaḳ nār-ı ʿaşḳa ten
2. Ol şemʿ-i ḥüsne vaṣl olımazsın cihānda sen

sāġar:

Sāġar:
Mısra: **3**
kadeh ‖ şarap

3. Sāġar da yandı üstine pervāneveş anuñ
4. Gice ṣurāḫi olmuş idi şemʿ-i encümen

da:

da:
Mısra: **3**
De, da bağlacı.

3. Sāġar da yandı üstine pervāneveş anuñ
4. Gice ṣurāḫi olmuş idi şemʿ-i encümen

yan:

yandı: -dı
Mısra: **3**
Yanmak II yanmak yakılmak.

3. Sāġar da yandı üstine pervāneveş anuñ
4. Gice ṣurāḫi olmuş idi şemʿ-i encümen

yanmadan: -madan
Mısra: **10**
Yanmak II çok zarar ve ziyan görmek.

9. Yaḥyā'yı yaḳsa nār-ı elem yāre ġam degül
10. Pervāne şemʿe derd ile pervāne yanmadan

üstine:

üstine:
Mısra: **3**
Üzerine II üstüne.

3. Sāġar da yandı üstine pervāneveş anuñ
4. Gice ṣurāḫi olmuş idi şemʿ-i encümen

pervāneveş:

pervāneveş:
Mısra: **3**
Pervane gibi.

3. Sāġar da yandı üstine pervāneveş anuñ
4. Gice ṣurāḫi olmuş idi şemʿ-i encümen

anuñ:

anuñ:
Mısra: **3**
Onun.

3. Sāġar da yandı üstine pervāneveş anuñ
4. Gice ṣurāḫi olmuş idi şemʿ-i encümen

gice:

Gice:
Mısra: **4**
Gece, geceleyin.

3. Sāġar da yandı üstine pervāneveş anuñ
4. Gice ṣurāḫi olmuş idi şemʿ-i encümen

ṣurāhi:

ṣurāḫi:
Mısra: **4**
İçine şarap konan uzun boyunlu kap.

3. Sāġar da yandı üstine pervāneveş anuñ
4. Gice ṣurāḫi olmuş idi şemʿ-i encümen

i:

idi: -di
Mısra: **4**
İ- yardımcı fiili.

3. Sāġar da yandı üstine pervāneveş anuñ
4. Gice ṣurāḫi olmuş idi şemʿ-i encümen

ki:

ki:
Mısra: **5**
Ki bağlacı.

5. Pervānedür ki bāl ü perin yaḳdı āteşe
6. Şemʿ-i ruḫuñda ḫālüñ eyā serv-i sīm-ten

āteş:

āteşe: -e
Mısra: **5**
Ateş II yakıcı, parlayıcı madde.

5. Pervānedür ki bāl ü perin yaḳdı āteşe
6. Şemʿ-i ruḫuñda ḫālüñ eyā serv-i sīm-ten

ḫāl:

ḫālüñ: -üñ
Mısra: **6**
Vücutta meydana gelen nokta, ben

5. Pervānedür ki bāl ü perin yaḳdı āteşe
6. Şemʿ-i ruḫuñda ḫālüñ eyā serv-i sīm-ten

eyā:

eyā:
Mısra: **6**
Ey, seslenme edatı.

5. Pervānedür ki bāl ü perin yaḳdı āteşe
6. Şemʿ-i ruḫuñda ḫālüñ eyā serv-i sīm-ten

ḳamer:

ḳamer:
Mısra: **7**
ay

7. Şevḳ-i ruḫuñla şemʿ-i şeb-ārādur ḳamer
8. Pervāne her ṭaraf aña encüm felek legen

aña:

aña:
Mısra: **8**
Teklik üçüncü şahıs zamiri II o.

7. Şevḳ-i ruḫuñla şemʿ-i şeb-ārādur ḳamer
8. Pervāne her ṭaraf aña encüm felek legen

encüm:

encüm:
Mısra: **8**
yıldız.

7. Şevḳ-i ruḫuñla şemʿ-i şeb-ārādur ḳamer
8. Pervāne her ṭaraf aña encüm felek legen

felek:

felek:
Mısra: **8**
Gökyüzü.

7. Şevḳ-i ruḫuñla şemʿ-i şeb-ārādur ḳamer
8. Pervāne her ṭaraf aña encüm felek legen

legen:

legen:
Mısra: **8**
Yayvan kap.

7. Şevḳ-i ruḫuñla şemʿ-i şeb-ārādur ḳamer
8. Pervāne her ṭaraf aña encüm felek legen

yahyā':

Yaḥyā'yı: -y, -ı
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā'yı yaḳsa nār-ı elem yāre ġam degül
10. Pervāne şemʿe derd ile pervāne yanmadan

yaḳ:

yaḳsa: -sa
Mısra: **9**
ateşe vermek, acıtmak.

9. Yaḥyā'yı yaḳsa nār-ı elem yāre ġam degül
10. Pervāne şemʿe derd ile pervāne yanmadan

yār:

yāre: -e
Mısra: **9**
Sevgili

9. Yaḥyā'yı yaḳsa nār-ı elem yāre ġam degül
10. Pervāne şemʿe derd ile pervāne yanmadan

şemʿ:

şemʿe: -e
Mısra: **10**
Mum II *Sevgili*

9. Yaḥyā'yı yaḳsa nār-ı elem yāre ġam degül
10. Pervāne şemʿe derd ile pervāne yanmadan

derd:

derd:
Mısra: **10**
dert, gam

9. Yaḥyā'yı yaḳsa nār-ı elem yāre ġam degül
10. Pervāne şemʿe derd ile pervāne yanmadan

ile:

ile:
Mısra: **10**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Yaḥyā'yı yaḳsa nār-ı elem yāre ġam degül
10. Pervāne şemʿe derd ile pervāne yanmadan

nār-ı ʿaşḳa:

nār-ı ʿaşḳa: -
Mısra: **1**
Aşk ateşi.

1. Pervāne gibi yanmayıcaḳ nār-ı ʿaşḳa ten
2. Ol şemʿ-i ḥüsne vaṣl olımazsın cihānda sen

şemʿ-i ḥüsne:

şemʿ-i ḥüsne: -
Mısra: **2**
Güzelliğin mumu II sevgili.

1. Pervāne gibi yanmayıcaḳ nār-ı ʿaşḳa ten
2. Ol şemʿ-i ḥüsne vaṣl olımazsın cihānda sen

vaṣl olımazsın:

vaṣl olımazsın: -
Mısra: **2**
Kavuşmak.

1. Pervāne gibi yanmayıcaḳ nār-ı ʿaşḳa ten
2. Ol şemʿ-i ḥüsne vaṣl olımazsın cihānda sen

şemʿ-i encümen:

şemʿ-i encümen: -
Mısra: **4**
Meclisin mumu.

3. Sāġar da yandı üstine pervāneveş anuñ
4. Gice ṣurāḫį olmuş idi şemʿ-i encümen

bāl ü perin yaḳdı:

bāl ü perin yaḳdı: -
Mısra: **5**
Kolunu kanadını yakmak.

5. Pervānedür ki bāl ü perin yaḳdı āteşe
6. Şemʿ-i ruḫuñda ḫālüñ eyā serv-i sįm-ten

Şemʿ-i ruḫuñda:

Şemʿ-i ruḫuñda: -
Mısra: **6**
Yanağın mumu.

5. Pervānedür ki bāl ü perin yaḳdı āteşe
6. Şemʿ-i ruḫuñda ḫālüñ eyā serv-i sįm-ten

serv-i sim-ten:

serv-i sįm-ten: -
Mısra: **6**
Gümüş tenli servi II sevgili.

5. Pervānedür ki bāl ü perin yaḳdı āteşe
6. Şemʿ-i ruḫuñda ḫālüñ eyā serv-i sįm-ten

Şevḳ-i ruḫuñla:

Şevḳ-i ruḫuñla: -
Mısra: **7**
Sevgilinin yanağının parlaklığı II yanağın arzusu.

7. Şevḳ-i ruḫuñla şemʿ-i şeb-ārādur ḳamer
8. Pervāne her ṭaraf aña encüm felek legen

şemʿ-i şeb-ārādur:

şemʿ-i şeb-ārādur: -
Mısra: **7**
Geceyi süsleyen mum.

7. Şevḳ-i ruḫuñla şemʿ-i şeb-ārādur ḳamer
8. Pervāne her ṭaraf aña encüm felek legen

---

her ṭaraf:

her ṭaraf: -
Mısra: **8**
her yer

7. Şevḳ-i ruḫuñla şemʿ-i şeb-ārādur ḳamer
8. Pervāne her ṭaraf aña encüm felek legen

---

nār-ı elem:

nār-ı elem: -
Mısra: **9**
elem ateşi

9. Yaḥyā'yı yaḳsa nār-ı elem yāre ġam degül
10. Pervāne şemʿe derd ile pervāne yanmadan

ġam degül:

ġam degül: -
Mısra: **9**
Sıkıntı değil.

9. Yaḥyā'yı yaḳsa nār-ı elem yāre ġam degül
10. Pervāne şemʿe derd ile pervāne yanmadan

---

iken:

iken:
Mısra: **1**
iken zarf fiili II ..dığı zaman

1. Seyr-i gülşende iken yār büyüklenme iñen
2. Hele her cānibi bir boylaya ey serv-i çemen

---

yār:

yār:
Mısra: **1**
sevgili

1. Seyr-i gülşende iken yār büyüklenme iñen
2. Hele her cānibi bir boylaya ey serv-i çemen

yāre: -e
Mısra: **5**
Sevgili

5. Göñül alınmaġa bāʿiŝ ne diyince yāre
6. Ruḫ-ı ẓibāsını gösterdi didi vech-i ḥasen

Yār:
Mısra: **9**
Sevgili

9. Yār Yaḥyā'ya dimiş vaḳt-i gül ü bülbüldür
10. Ṣubḥ-dem ʿazm idelüm gülşene bir sen bir ben

---

büyüklenme:

büyüklenme:
Mısra: **1**
Kendini üstün görme.

1. Seyr-i gülşende iken yār büyüklenme iñen
2. Hele her cānibi bir boylaya ey serv-i çemen

---

iñen:

iñen:
Mısra: **1**
çok, pek, fazla

1. Seyr-i gülşende iken yār büyüklenme iñen
2. Hele her cānibi bir boylaya ey serv-i çemen

---

hele:

Hele:
Mısra: **2**
Özellikle

1. Seyr-i gülşende iken yār büyüklenme iñen
2. Hele her cānibi bir boylaya ey serv-i çemen

---

bir:

bir:
Mısra: **2**
Öyle bir.

1. Seyr-i gülşende iken yār büyüklenme iñen
2. Hele her cānibi bir boylaya ey serv-i çemen

bir:
Mısra: **10**
bir

9. Yār Yaḥyā'ya dimiş vaḳt-i gül ü bülbüldür
10. Ṣubḥ-dem ʿazm idelüm gülşene bir sen bir ben

bir:
Mısra: **10**
bir

9. Yār Yaḥyā'ya dimiş vaḳt-i gül ü bülbüldür
10. Ṣubḥ-dem ʿazm idelüm gülşene bir sen bir ben

---

boyla:

boylaya: -ya
Mısra: **2**
Boylu boyunca uzanmak II sarmak.

1. Seyr-i gülşende iken yār büyüklenme iñen
2. Hele her cānibi bir boylaya ey serv-i çemen

---

ey:

ey:
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Seyr-i gülşende iken yār büyüklenme iñen
2. Hele her cānibi bir boylaya ey serv-i çemen

---

söyle:

söyledi: -di
Mısra: **3**
Söylemek, demek.

3. Luṭf idüp söyledi ol ṭūṭi-i şīrīn-güftār
4. İşidenler didiler ancaḳ ola luṭf-ı suḫan

---

ol:

ol:
Mısra: **3**
O, işaret sıfatı.

3. Luṭf idüp söyledi ol ṭūṭi-i şīrīn-güftār
4. İşidenler didiler ancaḳ ola luṭf-ı suḫan

ola: -a
Mısra: **4**
Olmak.

3. Luṭf idüp söyledi ol ṭūṭi-i şīrīn-güftār
4. İşidenler didiler ancaḳ ola luṭf-ı suḫan

İşiden:

İşidenler: -ler
Mısra: **4**
Duyanlar, haberdar olan insanlar.

3. Luṭf idüp söyledi ol ṭūṭi-i şiriṇ-güftār
4. İşidenler didiler ancaḳ ola luṭf-ı suḫan

di:

didiler: -diler
Mısra: **4**
Söylemek.

3. Luṭf idüp söyledi ol ṭūṭi-i şiriṇ-güftār
4. İşidenler didiler ancaḳ ola luṭf-ı suḫan

diyince: -y, -ince
Mısra: **5**
Söylemek.

5. Göñül alınmaġa bāʿiŝ ne diyince yāre
6. Ruḫ-ı ziḅāsını gösterdi didi vech-i ḥasen

didi: -di
Mısra: **6**
Söylemek.

5. Göñül alınmaġa bāʿiŝ ne diyince yāre
6. Ruḫ-ı ziḅāsını gösterdi didi vech-i ḥasen

dimiş: -miş
Mısra: **9**
Söylemek.

9. Yār Yaḥyā'ya dimiş vaḳt-i gül ü bülbüldür
10. Ṣubḥ-dem ʿazm idelüm gülşene bir sen bir ben

ancaḳ:

ancaḳ:
Mısra: **4**
Sadece, yalnızca

3. Luṭf idüp söyledi ol ṭūṭi-i şiriṇ-güftār
4. İşidenler didiler ancaḳ ola luṭf-ı suḫan

bāʿiŝ:

bāʿiŝ:
Mısra: **5**
Vesile.

5. Göñül alınmaġa bāʿiŝ ne diyince yāre
6. Ruḫ-ı ziḅāsını gösterdi didi vech-i ḥasen

ne:

ne:
Mısra: **5**
Nedir?

5. Göñül alınmaġa bāʿiŝ ne diyince yāre
6. Ruḫ-ı ziḅāsını gösterdi didi vech-i ḥasen

göster:

gösterdi: -di
Mısra: **6**
Göstermek

5. Göñül alınmaġa bāʿiŝ ne diyince yāre
6. Ruḫ-ı ziḅāsını gösterdi didi vech-i ḥasen

müşg:

Müşgini: -ini
Mısra: **7**
Misk, misk kokusu

7. Müşgini ḫāk-i reh-i yāre idermiş teşbiḥ
8. Daḫı beñzer ki yola gelmemiş āhū-yı Ḫuten

dahı:

Daḫı:
Mısra: **8**
Henüz, daha

7. Müşgini ḫāk-i reh-i yāre idermiş teşbiḥ
8. Daḫı beñzer ki yola gelmemiş āhū-yı Ḫuten

yaḥyā':

Yaḥyā'ya: -ya
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yār Yaḥyā'ya dimiş vaḳt-i gül ü bülbüldür
10. Ṣubḥ-dem ʿazm idelüm gülşene bir sen bir ben

Ṣubḥ-dem:

Ṣubḥ-dem:
Mısra: **10**
Sabah vaktinde, sabahleyin.

9. Yār Yaḥyā'ya dimiş vaḳt-i gül ü bülbüldür
10. Ṣubḥ-dem ʿazm idelüm gülşene bir sen bir ben

gülşen:

gülşene: -e
Mısra: **10**
Bahçe, gül bahçesi.

9. Yār Yaḥyā'ya dimiş vaḳt-i gül ü bülbüldür
10. Ṣubḥ-dem ʿazm idelüm gülşene bir sen bir ben

sen:

sen:
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Yār Yaḥyā'ya dimiş vaḳt-i gül ü bülbüldür
10. Ṣubḥ-dem ʿazm idelüm gülşene bir sen bir ben

ben:

ben:
Mısra: **10**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Yār Yaḥyā'ya dimiş vaḳt-i gül ü bülbüldür
10. Ṣubḥ-dem ʿazm idelüm gülşene bir sen bir ben

seyr-i gülşende:

seyr-i gülşende: -
Mısra: **1**
gülbahçesi gezintisi

1. Seyr-i gülşende iken yār büyüklenme iñen
2. Hele her cānibi bir boylaya ey serv-i çemen

her cānibi:

her cānibi: -
Mısra: **2**
Her taraf.

1. Seyr-i gülşende iken yār büyüklenme iñen
2. Hele her cānibi bir boylaya ey serv-i çemen

serv-i çemen:

serv-i çemen: -
Mısra: **2**
Çimenliğin servisi II sevgili.

1. Seyr-i gülşende iken yār büyüklenme iñen
2. Hele her cānibi bir boylaya ey serv-i çemen

luṭf idüp:

luṭf idüp: -
Mısra: **3**
bağışlamak, ihsan etmek

3. Luṭf idüp söyledi ol ṭūṭį-i şįrįn-güftār
4. İşidenler didiler ancaḳ ola luṭf-ı suḫan

ṭūṭį-i şįrįn-güftār:

ṭūṭį-i şįrįn-güftār: -
Mısra: **3**
Tatlı söz söyleyen papağan II sevgili.

3. Luṭf idüp söyledi ol ṭūṭį-i şįrįn-güftār
4. İşidenler didiler ancaḳ ola luṭf-ı suḫan

luṭf-ı suḫan:

luṭf-ı suḫan: -
Mısra: **4**
Sözün hoşluğu

3. Luṭf idüp söyledi ol ṭūṭį-i şįrįn-güftār
4. İşidenler didiler ancaḳ ola luṭf-ı suḫan

göñül alınmaġa:

göñül alınmaġa: -
Mısra: **5**
Gönül almak II gönül kazanmak.

5. Göñül alınmaġa bāʿiŝ ne diyince yāre
6. Ruḫ-ı zįbāsını gösterdi didi vech-i ḥasen

ruḫ-ı zibāsını:

ruḫ-ı zįbāsını: -
Mısra: **6**
güzel yüz

5. Göñül alınmaġa bāʿiŝ ne diyince yāre
6. Ruḫ-ı zįbāsını gösterdi didi vech-i ḥasen

vech-i ḥasen:

vech-i ḥasen: -
Mısra: **6**
Güzel yüz.

5. Göñül alınmaġa bāʿiŝ ne diyince yāre
6. Ruḫ-ı zįbāsını gösterdi didi vech-i ḥasen

teşbih idermiş:

teşbįh idermiş: -
Mısra: **7**
Benzetmek.

7. Müşgini ḫāk-i reh-i yāre idermiş teşbįh
8. Daḫı beñzer ki yola gelmemiş āhū-yı Ḫuten

ḫāk-i reh-i yāre:

ḫāk-i reh-i yāre: -
Mısra: **7**
Sevgilinin yolundaki toprak.

7. Müşgini ḫāk-i reh-i yāre idermiş teşbįh
8. Daḫı beñzer ki yola gelmemiş āhū-yı Ḫuten

beñzer ki:

beñzer ki: -
Mısra: **8**
Öyle geliyor ki.

7. Müşgini ḫāk-i reh-i yāre idermiş teşbįh
8. Daḫı beñzer ki yola gelmemiş āhū-yı Ḫuten

āhū-yı Ḫuten:

āhū-yı Ḫuten: -
Mısra: **8**
Huten ülkesinin ceylanı.

7. Müşgini ḫāk-i reh-i yāre idermiş teşbįh
8. Daḫı beñzer ki yola gelmemiş āhū-yı Ḫuten

vaḳt-i gül ü bülbüldür:

vaḳt-i gül ü bülbüldür: -
Mısra: **9**
Bülbül ve gül zamanı.

9. Yār Yaḥyā'ya dimiş vaḳt-i gül ü bülbüldür
10. Ṣubḥ-dem ʿazm idelüm gülşene bir sen bir ben

ʿazm idelüm:

ʿazm idelüm: -
Mısra: **10**
Yola koyulmak.

9. Yār Yaḥyā'ya dimiş vaḳt-i gül ü bülbüldür
10. Ṣubḥ-dem ʿazm idelüm gülşene bir sen bir ben

yola gelmemiş:

yola gelmemiş: -
Mısra: **8**
Yola çıkmak, yolda yürümek.

7. Müşgini ḫāk-i reh-i yāre idermiş teşbįh
8. Daḫı beñzer ki yola gelmemiş āhū-yı Ḫuten

göñül:

Göñül:
Mısra: **1**
gönül

1. Göñül umar nice demdür o yār-i ġam-ḫvārın
2. Olursa luṭf-ı ilāhį görür bugün yārin

um:

umar: -ar
Mısra: **1**
istemek ‖ beklemek, ümit etmek.

1. Göñül umar nice demdür o yār-i ġam-ḫvārın
2. Olursa luṭf-ı ilāhį görür bugün yārin

nice:

nice:
Mısra: **1**
Birçok, hayli

1. Göñül umar nice demdür o yār-i ġam-ḫvārın
2. Olursa luṭf-ı ilāhį görür bugün yārin

dem:

demdür: -dür
Mısra: **1**
Zaman.

1. Göñül umar nice demdür o yār-i ġam-ḫvārın
2. Olursa luṭf-ı ilāhį görür bugün yārin

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Göñül umar nice demdür o yār-i ġam-ḫvārın
2. Olursa luṭf-ı ilāhį görür bugün yārin

o:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. ʿAceb degül ki döne kebge öyküñen zāġa
4. Çemende kebg o şūḫuñ görürse reftārın

ol:

Olursa: -ursa
Mısra: **2**
Olmak.

1. Göñül umar nice demdür o yār-i ġam-ḫvārın
2. Olursa luṭf-ı ilāhį görür bugün yārin

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Nuḳūd-ı eşkümi yoluñda dökmeden ḳaçmam
8. Yoġ olsun ol kişi kim saña virmeye varın

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Unutmasun hele Yaḥyā'ya itdügin ol şāh
10. Revā mı añmaya bir öyle ʿāşıḳ-ı zārın

gör:

görür: -ür
Mısra: **2**
Görmek.

1. Göñül umar nice demdür o yār-i ġam-ḫvārın
2. Olursa luṭf-ı ilāhį görür bugün yārin

görürse: -ürse
Mısra: **4**
Görmek.

3. ʿAceb degül ki döne kebge öyküñen zāġa
4. Çemende kebg o şūḫuñ görürse reftārın

gördüm: -düm
Mısra: **6**
Görmek.

5. Ne deñlü zār u zebūn var ise şatılmaḳda
6. ʿAceb revācda gördüm bu ʿaşḳ bāzārın

dön:

döne: -e
Mısra: **3**
Dönmek II dönüşmek.

3. ʿAceb degül ki döne kebge öyküñen zāġa
4. Çemende kebg o şūḫuñ görürse reftārın

kebg:

kebge: -e
Mısra: **3**
Keklik.

3. ʿAceb degül ki döne kebge öyküñen zāġa
4. Çemende kebg o şūḫuñ görürse reftārın

kebg:
Mısra: **4**
Keklik.

3. ʿAceb degül ki döne kebge öyküñen zāġa
4. Çemende kebg o şūḫuñ görürse reftārın

öykün:

öykünen: -en
Mısra: **3**
Özenmek, taklit etmeye çalışmak, benzemek istemek.

3. ʿAceb degül ki döne kebge öyküñen zāġa
4. Çemende kebg o şūḫuñ görürse reftārın

zāġ:

zāġa: -a
Mısra: **3**
Karga.

3. ʿAceb degül ki döne kebge öyküñen zāġa
4. Çemende kebg o şūḫuñ görürse reftārın

Çemen:

Çemende: -de
Mısra: **4**
Çimenlik II bahçe.

3. ʿAceb degül ki döne kebge öyküñen zāġa
4. Çemende kebg o şūḫuñ görürse reftārın

şūḫ:

şūḫuñ: -uñ
Mısra: **4**
İşveli, cilveli II sevgili

3. ʿAceb degül ki döne kebge öyküñen zāġa
4. Çemende kebg o şūḫuñ görürse reftārın

reftār:

reftārın: -ın
Mısra: **4**
Yürüyüş.

3. ʿAceb degül ki döne kebge öyküñen zāġa
4. Çemende kebg o şūḫuñ görürse reftārın

var:

var:
Mısra: **5**
Mevcut

5. Ne deñlü zār u zebūn var ise şatılmaḳda
6. ʿAceb revācda gördüm bu ʿaşḳ bāzārın

varın: -ın
Mısra: **8**
Var olan II sahip olunan II varlık.

7. Nuḳūd-ı eşkümi yoluñda dökmeden ḳaçmam
8. Yoġ olsun ol kişi kim saña virmeye varın

ise:

ise:
Mısra: **5**
Şart edatı.

5. Ne deñlü zār u zebūn var ise şatılmaḳda
6. ʿAceb revācda gördüm bu ʿaşḳ bāzārın

şatılmaḳ:

şatılmaḳda: -da
Mısra: **5**
Satılmak.

5. Ne deñlü zār u zebūn var ise şatılmaḳda
6. ʿAceb revācda gördüm bu ʿaşḳ bāzārın

ʿaceb:

ʿAceb:
Mısra: **6**
şaşırtan, hayrette bırakan, tuhaf

5. Ne deñlü zār u zebūn var ise şatılmaḳda
6. ʿAceb revācda gördüm bu ʿaşḳ bāzārın

revāc:

revācda: -da
Mısra: **6**
İtibar , değer, kıymet.

5. Ne deñlü zār u zebūn var ise ṣatılmaḳda
6. ʿAceb revācda gördüm bu ʿaşḳ bāzārın

bu:

bu:
Mısra: **6**
bu, işaret sıfatı

5. Ne deñlü zār u zebūn var ise ṣatılmaḳda
6. ʿAceb revācda gördüm bu ʿaşḳ bāzārın

yol:

yoluñda: -uñda
Mısra: **7**
Uğruna,uğrunda ‖ amaç, maksat.

7. Nuḳūd-ı eşkümi yoluñda dökmeden ḳaçmam
8. Yoġ olsun ol kişi kim saña virmeye varın

dök:

dökmeden: -meden
Mısra: **7**
Saçmak, serpmek.

7. Nuḳūd-ı eşkümi yoluñda dökmeden ḳaçmam
8. Yoġ olsun ol kişi kim saña virmeye varın

kaç:

ḳaçmam: -mam
Mısra: **7**
Kaçmak.

7. Nuḳūd-ı eşkümi yoluñda dökmeden ḳaçmam
8. Yoġ olsun ol kişi kim saña virmeye varın

kişi:

kişi:
Mısra: **8**
İnsan, şahıs.

7. Nuḳūd-ı eşkümi yoluñda dökmeden ḳaçmam
8. Yoġ olsun ol kişi kim saña virmeye varın

kim:

kim:
Mısra: **8**
ki

7. Nuḳūd-ı eşkümi yoluñda dökmeden ḳaçmam
8. Yoġ olsun ol kişi kim saña virmeye varın

saña:

saña:
Mısra: **8**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

7. Nuḳūd-ı eşkümi yoluñda dökmeden ḳaçmam
8. Yoġ olsun ol kişi kim saña virmeye varın

vir:

virmeye: -meye
Mısra: **8**
Vermemek II bağışlamamak.

7. Nuḳūd-ı eşkümi yoluñda dökmeden ḳaçmam
8. Yoġ olsun ol kişi kim saña virmeye varın

unutma:

Unutmasun: -sun
Mısra: **9**
Aklında kalmamak II hatırlamamak.

9. Unutmasun hele Yaḥyā'ya itdügin ol şāh
10. Revā mı añmaya bir öyle ʿāşıḳ-ı zārın

hele:

hele:
Mısra: **9**
Özellikle

9. Unutmasun hele Yaḥyā'ya itdügin ol şāh
10. Revā mı añmaya bir öyle ʿāşıḳ-ı zārın

yaḥyā':

Yaḥyā'ya: -ya
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Unutmasun hele Yaḥyā'ya itdügin ol şāh
10. Revā mı añmaya bir öyle ʿāşıḳ-ı zārın

it:

itdügin: -dügin
Mısra: **9**
etmek, eylemek

9. Unutmasun hele Yaḥyā'ya itdügin ol şāh
10. Revā mı añmaya bir öyle ʿāşıḳ-ı zārın

şāh:

şāh:
Mısra: **9**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

9. Unutmasun hele Yaḥyā'ya itdügin ol şāh
10. Revā mı añmaya bir öyle ʿāşıḳ-ı zārın

añma:

añmaya: -ya
Mısra: **10**
Dile getirmek II hatırlamak.

9. Unutmasun hele Yaḥyā'ya itdügin ol şāh
10. Revā mı añmaya bir öyle ʿāşıḳ-ı zārın

bir:

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Unutmasun hele Yaḥyā'ya itdügin ol şāh
10. Revā mı añmaya bir öyle ʿāşıḳ-ı zārın

öyle:

öyle:
Mısra: **10**
O şekilde, ona benzer, onun gibi.

9. Unutmasun hele Yaḥyā'ya itdügin ol şāh
10. Revā mı añmaya bir öyle ʿāşıḳ-ı zārın

yār-i ġam-ḫ∨ārın:

yār-i ġam-ḫ∨ārın: -
Mısra: **1**
Gam çeken sevgili II gam veren sevgili.

1. Göñül umar nice demdür o yār-i ġam-ḫvārın
2. Olursa luṭf-ı ilāhį görür bugün yārin

luṭf-ı ilāhi:

luṭf-ı ilāhį: -
Mısra: **2**
Allah'ın ihsan ve inayeti.

1. Göñül umar nice demdür o yār-i ġam-ḫvārın
2. Olursa luṭf-ı ilāhį görür bugün yārin

bugün yarın:

bugün yarın: -
Mısra: **2**
Çok yakında II bugün veya yarın kadar yakın bir zamanda.

1. Göñül umar nice demdür o yār-i ġam-ḫvārın
2. Olursa luṭf-ı ilāhį görür bugün yārin

ʿaceb degül ki:

ʿaceb degül ki: -
Mısra: **3**
Şaşılmaz ki II tuhaf değil ki.

3. ʿAceb degül ki döne kebge öyküñen zāġa
4. Çemende kebg o şūḫuñ görürse reftārın

ne deñlü:

ne deñlü: -
Mısra: **5**
Ne kadar, ne ölçüde.

5. Ne deñlü zār u zebūn var ise ṣatılmaḳda
6. ʿAceb revācda gördüm bu ʿaşḳ bāzārın

zār u zebūn:

zār u zebūn: -
Mısra: **5**
Aciz ve çaresiz.

5. Ne deñlü zār u zebūn var ise ṣatılmaḳda
6. ʿAceb revācda gördüm bu ʿaşḳ bāzārın

ʿaşḳ bāzārın:

ʿaşḳ bāzārın: -
Mısra: **6**
Aşk pazarı.

5. Ne deñlü zār u zebūn var ise ṣatılmaḳda
6. ʿAceb revācda gördüm bu ʿaşḳ bāzārın

nuḳūd-ı eşkümi:

nuḳūd-ı eşkümi: -
Mısra: **7**
Gözyaşı sermayesi.

7. Nuḳūd-ı eşkümi yoluñda dökmeden ḳaçmam
8. Yoġ olsun ol kişi kim saña virmeye varın

yoġ olsun:

yoġ olsun: -
Mısra: **8**
Var olmasın II yok olsun II ölsün!

7. Nuḳūd-ı eşkümi yoluñda dökmeden ḳaçmam
8. Yoġ olsun ol kişi kim saña virmeye varın

revā mı:

revā mı: -
Mısra: **10**
Uygun mu, yaraşır mı?

9. Unutmasun hele Yaḥyā'ya itdügin ol şāh
10. Revā mı añmaya bir öyle ʿāşıḳ-ı zārın

ʿāşıḳ-ı zārın:

ʿāşıḳ-ı zārın: -
Mısra: **10**
Ağlayan, inleyen âşık.

9. Unutmasun hele Yaḥyā'ya itdügin ol şāh
10. Revā mı añmaya bir öyle ʿāşıḳ-ı zārın

git:

gitdükçe: -dükçe
Mısra: **1**
Zaman geçtikçe II devam ettikçe.

1. Bār olmada gitdükçe raḳįb-i ḫar-ı nā-dan
2. Bu böyle ḳalur mı götürür mi bunı devrān

bu:

Bu:
Mısra: **2**
Bu, işaret zamiri.

1. Bār olmada gitdükçe raḳįb-i ḫar-ı nā-dan
2. Bu böyle ḳalur mı götürür mi bunı devrān

bunı: -nı
Mısra: **2**
Bu, işaret zamiri.

1. Bār olmada gitdükçe raḳįb-i ḫar-ı nā-dan
2. Bu böyle ḳalur mı götürür mi bunı devrān

böyle:

böyle:
Mısra: **2**
Böyle, bu şekilde

1. Bār olmada gitdükçe raḳįb-i ḫar-ı nā-dan
2. Bu böyle ḳalur mı götürür mi bunı devrān

götür:

götürür: -ür
Mısra: **2**
Devam ettirmek II sürdürmek II bırakmak.

1. Bār olmada gitdükçe raḳįb-i ḫar-ı nā-dan
2. Bu böyle ḳalur mı götürür mi bunı devrān

mi:

mi:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Bār olmada gitdükçe raḳįb-i ḫar-ı nā-dan
2. Bu böyle ḳalur mı götürür mi bunı devrān

devrān:

devrān:
Mısra: **2**
Felek, zaman

1. Bār olmada gitdükçe raḳįb-i ḫar-ı nā-dan
2. Bu böyle ḳalur mı götürür mi bunı devrān

her:

Her:
Mısra: **3**
Her II bütün.

3. Her şahs-ı girān-cānı el üstüñde ṭutarmış
4. Hįç aña tahammül mi olur ey şeh-i ḫūbān

her:
Mısra: **5**
Her II bütün.

5. Şāhum ḥażer it her şereri ʿāleme besdür
6. Ah eyleyicek derd ile bir

si̱nesi sūzān

hiç:

Hi̱ç:
Mısra: **4**
Hiç.

3. Her şahs-ı girān-cānı el üstüñde ṭutarmış
4. Hi̱ç aña tahammül mi olur ey şeh-i ḫūbān

aña:

aña:
Mısra: **4**
Ona.

3. Her şahs-ı girān-cānı el üstüñde ṭutarmış
4. Hi̱ç aña tahammül mi olur ey şeh-i ḫūbān

ey:

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Her şahs-ı girān-cānı el üstüñde ṭutarmış
4. Hi̱ç aña tahammül mi olur ey şeh-i ḫūbān

Ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Ḳurtulmaz ise nola oḳuñ demreni dilden
8. Ey ḳaşı kemān ḳanlıyı elbette ṭutar ḳan

Şāh:

Şāhum: -um
Mısra: **5**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

5. Şāhum ḥaẕer it her şereri ʿāleme besdür
6. Ah eyleyicek derd ile bir si̱nesi sūzān

şerer:

şereri: -i
Mısra: **5**
Kıvılcım.

5. Şāhum ḥaẕer it her şereri ʿāleme besdür
6. Ah eyleyicek derd ile bir si̱nesi sūzān

ʿālem:

ʿāleme: -e
Mısra: **5**
kâinat, dünyâ ‖ dünyadaki herkes ve her şey

5. Şāhum ḥaẕer it her şereri ʿāleme besdür
6. Ah eyleyicek derd ile bir si̱nesi sūzān

bes:

besdür: -dür
Mısra: **5**
Kafi, yeter, yetişir.

5. Şāhum ḥaẕer it her şereri ʿāleme besdür
6. Ah eyleyicek derd ile bir si̱nesi sūzān

derd:

derd:
Mısra: **6**
Keder, acı, zahmet.

5. Şāhum ḥaẕer it her şereri ʿāleme besdür
6. Ah eyleyicek derd ile bir si̱nesi sūzān

ile:

ile:
Mısra: **6**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Şāhum ḥaẕer it her şereri ʿāleme besdür
6. Ah eyleyicek derd ile bir si̱nesi sūzān

bir:

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Şāhum ḥaẕer it her şereri ʿāleme besdür
6. Ah eyleyicek derd ile bir si̱nesi sūzān

si̱ne:

si̱nesi: -si
Mısra: **6**
göğüs, bağır ‖ gönül, yürek.

5. Şāhum ḥaẕer it her şereri ʿāleme besdür
6. Ah eyleyicek derd ile bir si̱nesi sūzān

sūzān:

sūzān:
Mısra: **6**
Yakıcı, yakan

5. Şāhum ḥaẕer it her şereri ʿāleme besdür
6. Ah eyleyicek derd ile bir si̱nesi sūzān

Ḳurtulmaz:

Ḳurtulmaz:
Mısra: **7**
Kurtulmamak II özgür kalmamak.

7. Ḳurtulmaz ise nola oḳuñ demreni dilden
8. Ey ḳaşı kemān ḳanlıyı elbette ṭutar ḳan

ise:

ise:
Mısra: **7**
Şart edatı.

7. Ḳurtulmaz ise nola oḳuñ demreni dilden
8. Ey ḳaşı kemān ḳanlıyı elbette ṭutar ḳan

ise:
Mısra: **9**
Şart edatı.

9. Yaḥyā nola nā-çi̱z ise de göñli büyükdür
10. Ṣanmañ ele almaḳ anı şāhum ola āsān

nola:

nola:
Mısra: **7**
Ne olur? II şaşılır mı?

7. Ḳurtulmaz ise nola oḳuñ demreni dilden
8. Ey ḳaşı kemān ḳanlıyı elbette ṭutar ḳan

nola:
Mısra: **9**
Ne olur? II şaşılır mı?

9. Yaḥyā nola nā-çi̱z ise de göñli büyükdür
10. Ṣanmañ ele almaḳ anı şāhum ola āsān

dil:

dilden: -den
Mısra: **7**
gönül

7. Ḳurtulmaz ise nola oḳuñ demreni dilden
8. Ey ḳaşı kemān ḳanlıyı elbette ṭutar ḳan

kanlı:

ḳanlıyı: -yı
Mısra: **8**
Kan dökücü II katil.

7. Ḳurtulmaz ise nola oḳuñ demreni dilden
8. Ey ḳaşı kemān ḳanlıyı elbette ṭutar ḳan

elbette:

elbette:
Mısra: **8**
Mutlaka

7. Ḳurtulmaz ise nola oḳuñ demreni dilden
8. Ey ḳaşı kemān ḳanlıyı elbette ṭutar ḳan

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā nola nā-çīz ise de göñli büyükdür
10. Şanmañ ele almaḳ anı şāhum ola āsān

nā-çiz:

nā-çīz:
Mısra: **9**
Hiç hükmünde olan, değersiz, önemsiz, küçük.

9. Yaḥyā nola nā-çīz ise de göñli büyükdür
10. Şanmañ ele almaḳ anı şāhum ola āsān

de:

de:
Mısra: **9**
Dahi II de/da.

9. Yaḥyā nola nā-çīz ise de göñli büyükdür
10. Şanmañ ele almaḳ anı şāhum ola āsān

Şanmañ:

Şanmañ:
Mısra: **10**
zannetmeyin.

9. Yaḥyā nola nā-çīz ise de göñli büyükdür
10. Şanmañ ele almaḳ anı şāhum ola āsān

anı:

anı:
Mısra: **10**
Onu II işaret zamiri.

9. Yaḥyā nola nā-çīz ise de göñli büyükdür
10. Şanmañ ele almaḳ anı şāhum ola āsān

şāh:

şāhum: -um
Mısra: **10**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

9. Yaḥyā nola nā-çīz ise de göñli büyükdür
10. Şanmañ ele almaḳ anı şāhum ola āsān

raḳib-i har-ı nā-dan:

raḳīb-i ḫar-ı nā-dan: -
Mısra: **1**
Cahil ve eşek rakip II eşek kadar cahil düşman.

1. Bār olmada gitdükçe raḳīb-i ḫar-ı nā-dan
2. Bu böyle ḳalur mı götürür mi bunı devrān

bār olmada:

bār olmada: -
Mısra: **1**
Yük olmak II sıkıntı vermek.

1. Bār olmada gitdükçe raḳīb-i ḫar-ı nā-dan
2. Bu böyle ḳalur mı götürür mi bunı devrān

ḳalur mı:

ḳalur mı: -
Mısra: **2**
Kalmaz II devam etmez.

1. Bār olmada gitdükçe raḳīb-i ḫar-ı nā-dan
2. Bu böyle ḳalur mı götürür mi bunı devrān

şahs-ı girān-cānı:

şahs-ı girān-cānı: -
Mısra: **3**
Ağır canlı kimse II sıkıcı insan.

3. Her şahs-ı girān-cānı el üstüñde ṭutarmış
4. Hiç aña tahammül mi olur ey şeh-i ḫūbān

el üstüñde ṭutarmış:

el üstüñde ṭutarmış: -
Mısra: **3**
Çok değer verip sevmek II karşısındakine büyük saygı göstermek.

3. Her şahs-ı girān-cānı el üstüñde ṭutarmış
4. Hiç aña tahammül mi olur ey şeh-i ḫūbān

şeh-i ḫūbān:

şeh-i ḫūbān: -
Mısra: **4**
Güzeller padişahı II sevgili.

3. Her şahs-ı girān-cānı el üstüñde ṭutarmış
4. Hiç aña tahammül mi olur ey şeh-i ḫūbān

tahammül mi olur:

tahammül mi olur: -
Mısra: **4**
Tahammül olur mu II dayanılır mı?

3. Her şahs-ı girān-cānı el üstüñde ṭutarmış
4. Hiç aña tahammül mi olur ey şeh-i ḫūbān

ḥaẕer it:

ḥaẕer it: -
Mısra: **5**
Çekin, sakın, yapma.

5. Şāhum ḥaẕer it her şereri ʿāleme besdür
6. Ah eyleyicek derd ile bir s̱inesi sūzān

ah eyleyicek:

ah eyleyicek: -
Mısra: **6**
Ah etmek.

5. Şāhum ḥaẕer it her şereri ʿāleme besdür
6. Ah eyleyicek derd ile bir s̱inesi sūzān

okuñ demreni:

oḳuñ demreni: -
Mısra: **7**
Ok ucundaki sivri demir II sevgilinin kirpiklerinin ucu.

7. Ḳurtulmaz ise nola oḳuñ demreni dilden
8. Ey ḳaşı kemān ḳanlıyı elbette ṭutar ḳan

---

kaşı kemān:

ḳaşı kemān: -
Mısra: **8**
Keman kaşlı II sevgili.

7. Ḳurtulmaz ise nola oḳuñ demreni dilden
8. Ey ḳaşı kemān ḳanlıyı elbette ṭutar ḳan

---

kan ṭutar:

ḳan ṭutar: -
Mısra: **8**
Kanlı bir şeyin kanı kendisine çekmesi II kanın kanı çekmesi.

7. Ḳurtulmaz ise nola oḳuñ demreni dilden
8. Ey ḳaşı kemān ḳanlıyı elbette ṭutar ḳan

---

göñli büyükdür:

göñli büyükdür: -
Mısra: **9**
Gönlü geniş olmak II gönlü pek çok şeyi sevecek kadar geniş olmak.

9. Yaḥyā nola nā-çiz ise de göñli büyükdür
10. Ṣanmañ ele almaḳ anı şāhum ola āsān

āsān ola:

āsān ola: -
Mısra: **10**
kolaylaşmak, kolay olmak.

9. Yaḥyā nola nā-çiz ise de göñli büyükdür
10. Ṣanmañ ele almaḳ anı şāhum ola āsān

---

ele almaḳ:

ele almaḳ: -
Mısra: **10**
Ele geçirmek.

9. Yaḥyā nola nā-çiz ise de göñli büyükdür
10. Ṣanmañ ele almaḳ anı şāhum ola āsān

---

dilā:

dilā:
Mısra: **1**
Ey gönül

1. Olmazdı dila aña bahā naḳd-i dil ü cān
2. Bir kāse-i nil̲ide eger olmasa hicrān

---

aña:

aña:
Mısra: **1**
O II şahıs zamiri.

1. Olmazdı dila aña bahā naḳd-i dil ü cān
2. Bir kāse-i nil̲ide eger olmasa hicrān

---

bir:

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Olmazdı dila aña bahā naḳd-i dil ü cān
2. Bir kāse-i nil̲ide eger olmasa hicrān

Bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Bir vażʿ-ı ḥasen itdi ḳoyup s̲ineye bir dāġ
8. Bir iki elif çekdi yine eyledi iḥsān

bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Bir vażʿ-ı ḥasen itdi ḳoyup s̲ineye bir dāġ
8. Bir iki elif çekdi yine eyledi iḥsān

bir:
Mısra: **9**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Yaḥyā bize bir pādişeh-i dād-ger olsa
10. ʿAhdinde şikest olmasa ḫāṭır gibi peymān

---

eger:

eger:
Mısra: **2**
Şart edatı, şayet

1. Olmazdı dila aña bahā naḳd-i dil ü cān
2. Bir kāse-i nil̲ide eger olmasa hicrān

ʿĀşıḳ:

ʿĀşıḳ:
Mısra: **3**
Âşık, seven.

3. ʿĀşıḳ nola nā-ciz̲ ise de göñli büyükdür
4. Ṣanma ele almaḳ anı şāhum ola āsān

---

nola:

nola:
Mısra: **3**
şaşılır mı?

3. ʿĀşıḳ nola nā-ciz̲ ise de göñli büyükdür
4. Ṣanma ele almaḳ anı şāhum ola āsān

nola:
Mısra: **6**
Ne çıkar.

5. Ḳurtulmadı dil hār-ı ġam u deşt-i sitemden
6. Çāk olsa nola gül gibi dāmān-ı peris̲ān

---

nā-çiz:

nā-çiz̲:
Mısra: **3**
Hiç hükmünde olan, değersiz, önemsiz, küçük.

3. ʿĀşıḳ nola nā-ciz̲ ise de göñli büyükdür
4. Ṣanma ele almaḳ anı şāhum ola āsān

---

ise:

ise:
Mısra: **3**
Şart edatı.

3. ʿĀşıḳ nola nā-ciz̲ ise de göñli büyükdür
4. Ṣanma ele almaḳ anı şāhum ola āsān

---

de:

de:
Mısra: **3**
Bağlaç, dahi.

3. ʿĀşıḳ nola nā-ciz̲ ise de göñli büyükdür
4. Ṣanma ele almaḳ anı şāhum ola āsān

Şanma:

Şanma:
Mısra: **4**
zannetme, sanma

3. ʿĀşıḳ nola nā-çiz ise de gōñli büyükdür
4. Şanma ele almaḳ anı şāhum ola āsān

anı:

anı:
Mısra: **4**
Onu

3. ʿĀşıḳ nola nā-çiz ise de gōñli büyükdür
4. Şanma ele almaḳ anı şāhum ola āsān

şāh:

şāhum: -um
Mısra: **4**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

3. ʿĀşıḳ nola nā-çiz ise de gōñli büyükdür
4. Şanma ele almaḳ anı şāhum ola āsān

Ḳurtulma:

Ḳurtulmadı: -dı
Mısra: **5**
Kurtulmamak II azat olmamak.

5. Ḳurtulmadı dil hār-ı ġam u deşt-i sitemden
6. Çāk olsa nola gül gibi dāmān-ı perişān

dil:

dil:
Mısra: **5**
gönül

5. Ḳurtulmadı dil hār-ı ġam u deşt-i sitemden
6. Çāk olsa nola gül gibi dāmān-ı perişān

u:

u:
Mısra: **5**
ve

5. Ḳurtulmadı dil hār-ı ġam u deşt-i sitemden
6. Çāk olsa nola gül gibi dāmān-ı perişān

gül:

gül:
Mısra: **6**
gül

5. Ḳurtulmadı dil hār-ı ġam u deşt-i sitemden
6. Çāk olsa nola gül gibi dāmān-ı perişān

gibi:

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı ll -e benzer.

5. Ḳurtulmadı dil hār-ı ġam u deşt-i sitemden
6. Çāk olsa nola gül gibi dāmān-ı perişān

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. Yaḥyā bize bir pādişeh-i dād-ger olsa
10. ʿAhdinde şikest olmasa ḫāṭır gibi peymān

it:

itdi: -di
Mısra: **7**
etmek, eylemek

7. Bir vażʿ-ı ḥasen itdi ḳoyup sineye bir dāġ
8. Bir iki elif çekdi yine eyledi iḥsān

ḳoy:

ḳoyup: -up
Mısra: **7**
Yerleştirmek, koymak II içine yerleştirmek.

7. Bir vażʿ-ı ḥasen itdi ḳoyup sineye bir dāġ
8. Bir iki elif çekdi yine eyledi iḥsān

sine:

sineye: -ye
Mısra: **7**
Gönül, kalp, derun II göğüs.

7. Bir vażʿ-ı ḥasen itdi ḳoyup sineye bir dāġ
8. Bir iki elif çekdi yine eyledi iḥsān

dāġ:

dāġ:
Mısra: **7**
Yara

7. Bir vażʿ-ı ḥasen itdi ḳoyup sineye bir dāġ
8. Bir iki elif çekdi yine eyledi iḥsān

yine:

yine:
Mısra: **8**
Tekrar.

7. Bir vażʿ-ı ḥasen itdi ḳoyup sineye bir dāġ
8. Bir iki elif çekdi yine eyledi iḥsān

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā bize bir pādişeh-i dād-ger olsa
10. ʿAhdinde şikest olmasa ḫāṭır gibi peymān

biz:

bize: -e
Mısra: **9**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

9. Yaḥyā bize bir pādişeh-i dād-ger olsa
10. ʿAhdinde şikest olmasa ḫāṭır gibi peymān

ol:

olsa: -sa
Mısra: **9**
Olmak.

9. Yaḥyā bize bir pādişeh-i dād-ger olsa
10. ʿAhdinde şikest olmasa ḫāṭır gibi peymān

ʿahd:

ʿAhdinde: -inde
Mısra: **10**
yemin, söz.

9. Yaḥyā bize bir pādişeh-i dād-ger olsa
10. ʿAhdinde şikest olmasa ḫāṭır gibi peymān

ḫāṭır:

ḫāṭır:
Mısra: **10**
Gönül

9. Yaḥyā bize bir pādişeh-i dād-ger olsa
10. ʿAhdinde şikest olmasa ḫāṭır gibi peymān

peymān:

peymān:
Mısra: **10**
Kadeh.

9. Yaḥyā bize bir pādişeh-i dād-ger olsa
10. ʿAhdinde şikest olmasa ḫāṭır gibi peymān

naḳd-i dil ü cān:

naḳd-i dil ü cān: -
Mısra: **1**
Can ve gönül parası.

1. Olmazdı dila aña bahā naḳd-i dil ü cān
2. Bir kāse-i nịlịde eger olmasa hicrān

bahā olmazdı:

bahā olmazdı: -
Mısra: **1**
değeri ölçülememek II karşılığı ödenememek.

1. Olmazdı dila aña bahā naḳd-i dil ü cān
2. Bir kāse-i nịlịde eger olmasa hicrān

kāse-i nilide:

kāse-i nịlịde: -
Mısra: **2**
Mavi renkli kase II çivit mavisi kadeh.

1. Olmazdı dila aña bahā naḳd-i dil ü cān
2. Bir kāse-i nịlịde eger olmasa hicrān

hicrān olmasa:

hicrān olmasa: -
Mısra: **2**
Ayrılık olmak II ayrı olmak.

1. Olmazdı dila aña bahā naḳd-i dil ü cān
2. Bir kāse-i nịlịde eger olmasa hicrān

göñli büyükdür:

göñli büyükdür: -
Mısra: **3**
Gönlü geniş olmak II gönlü pek çok şeyi sevecek kadar geniş olmak.

3. ʿĀşıḳ nola nā-cịz ise de göñli büyükdür
4. Ṣanma ele almaḳ anı şāhum ola āsān

ele almaḳ:

ele almaḳ: -
Mısra: **4**
Ele geçirmek.

3. ʿĀşıḳ nola nā-cịz ise de göñli büyükdür
4. Ṣanma ele almaḳ anı şāhum ola āsān

āsān ola:

āsān ola: -
Mısra: **4**
kolaylaşmak, kolay olmak.

3. ʿĀşıḳ nola nā-cịz ise de göñli büyükdür
4. Ṣanma ele almaḳ anı şāhum ola āsān

ḫār-ı ġam:

ḫār-ı ġam: -
Mısra: **5**
Üzüntü dikeni.

5. Ḳurtulmadı dil ḫār-ı ġam u deşt-i sitemden
6. Çāk olsa nola gül gibi dāmān-ı perịşān

deşt-i sitemden:

deşt-i sitemden: -
Mısra: **5**
Sitem çölü.

5. Ḳurtulmadı dil ḫār-ı ġam u deşt-i sitemden
6. Çāk olsa nola gül gibi dāmān-ı perịşān

Çāk olsa:

Çāk olsa: -
Mısra: **6**
Yırtılmak, parçalanmak

5. Ḳurtulmadı dil ḫār-ı ġam u deşt-i sitemden
6. Çāk olsa nola gül gibi dāmān-ı perịşān

dāmān-ı perịşān:

dāmān-ı perịşān: -
Mısra: **6**
Perişan etek.

5. Ḳurtulmadı dil ḫār-ı ġam u deşt-i sitemden
6. Çāk olsa nola gül gibi dāmān-ı perịşān

vażʿ-ı ḥasen:

vażʿ-ı ḥasen: -
Mısra: **7**
Güzellik hali.

7. Bir vażʿ-ı ḥasen itdi ḳoyup sịneye bir dāġ
8. Bir iki elif çekdi yine eyledi iḥsān

iḥsān eyledi:

iḥsān eyledi: -
Mısra: **8**
Bağışta bulunma, iyilik etme.

7. Bir vażʿ-ı ḥasen itdi ḳoyup sịneye bir dāġ
8. Bir iki elif çekdi yine eyledi iḥsān

elif çekdi:

elif çekdi: -
Mısra: **8**
Vücutta elif şeklinde yaralar açmak.

7. Bir vażʿ-ı ḥasen itdi ḳoyup sịneye bir dāġ
8. Bir iki elif çekdi yine eyledi iḥsān

bir iki:

bir iki: -
Mısra: **8**
birkaç

7. Bir vażʿ-ı ḥasen itdi ḳoyup sịneye bir dāġ
8. Bir iki elif çekdi yine eyledi iḥsān

pādişeh-i dād-ger:

pādişeh-i dād-ger: -
Mısra: **9**
Adil padişah.

9. Yaḥyā bize bir pādişeh-i dād-ger olsa
10. ʿAhdinde şikest olmasa ḫāṭır gibi peymān

şikest olmasa:

şikest olmasa: -
Mısra: **10**
kırılmış olmak

9. Yaḥyā bize bir pādişeh-i dād-ger olsa
10. ʿAhdinde şikest olmasa ḫāṭır gibi peymān

gör:

Görince: -ince
Mısra: **1**
Gördüğü zaman.

1. Görince ḫod vücūdum maḥv olur ḳalmaz nişān benden
2. Ne gördi ḳaçdı āyā ol meh-i nā-mihribān benden

hod:

ḫod:
Mısra: **1**
Kendi.

1. Görince ḫod vücūdum maḥv olur ḳalmaz nişān benden
2. Ne gördi ḳaçdı āyā ol meh-i nā-mihribān benden

benden:

benden:
Mısra: **1**
"Ben" şahıs zamirinin ayrılma hali almış şekli

1. Görince ḫod vücūdum maḥv olur ḳalmaz nişān benden
2. Ne gördi ḳaçdı āyā ol meh-i nā-mihribān benden

benden:
Mısra: **2**
"Ben" şahıs zamirinin ayrılma hali almış şekli

1. Görince ḫod vücūdum maḥv olur ḳalmaz nişān benden
2. Ne gördi ḳaçdı āyā ol meh-i nā-mihribān benden

benden:
Mısra: **4**
"Ben" şahıs zamirinin ayrılma hali almış şekli

3. Ne yüzden oldı ise mā-cerā-yı çeşmi ʿarż eyler
4. Varur her gün ayaġın tozına eşk-i revān benden

benden: -den
Mısra: **6**
"Ben" şahıs zamirinin ayrılma hali almış şekli

5. Ruḥı yādıyla dil-dāruñ ṣabāḥ oluñca āh itdüm
6. Ḥarīfāne geçindük şemʿ dil-berden duḫān benden

benden:
Mısra: **8**
"Ben" şahıs zamirinin ayrılma hali almış şekli

7. Seni çün zülfi bend itdi biraz andan da feryād it
8. Nice yıldur idersin ey dil-i şeydā fiġān benden

benden:
Mısra: **10**
"Ben" şahıs zamirinin ayrılma hali almış şekli

9. Leb-i can-baḫşını emdirdi ṭut kim ḳaṣd-ı cān eyler
10. Ne virdi alımaz Yaḥyā ʿaceb ol bī-emān benden

kaç:

ḳaçdı: -dı
Mısra: **2**
Kaçmak, kurtulmak.

1. Görince ḫod vücūdum maḥv olur ḳalmaz nişān benden
2. Ne gördi ḳaçdı āyā ol meh-i nā-mihribān benden

āyā:

āyā:
Mısra: **2**
Acaba.

1. Görince ḫod vücūdum maḥv olur ḳalmaz nişān benden
2. Ne gördi ḳaçdı āyā ol meh-i nā-mihribān benden

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Görince ḫod vücūdum maḥv olur ḳalmaz nişān benden
2. Ne gördi ḳaçdı āyā ol meh-i nā-mihribān benden

oldı: -dı
Mısra: **3**
Olmak.

3. Ne yüzden oldı ise mā-cerā-yı çeşmi ʿarż eyler
4. Varur her gün ayaġın tozına eşk-i revān benden

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Leb-i can-baḫşını emdirdi ṭut kim ḳaṣd-ı cān eyler
10. Ne virdi alımaz Yaḥyā ʿaceb ol bī-emān benden

ise:

ise:
Mısra: **3**
Şart edatı.

3. Ne yüzden oldı ise mā-cerā-yı çeşmi ʿarż eyler
4. Varur her gün ayaġın tozına eşk-i revān benden

var:

Varur: -ur
Mısra: **4**
Gitmek, ulaşmak.

3. Ne yüzden oldı ise mā-cerā-yı çeşmi ʿarż eyler
4. Varur her gün ayaġın tozına eşk-i revān benden

dil-dār:

dil-dāruñ: -uñ
Mısra: **5**
Güzel || sevgili

5. Ruḥı yādıyla dil-dāruñ ṣabāḥ oluñca āh itdüm
6. Ḥarīfāne geçindük şemʿ dil-berden duḫān benden

şemʿ:

şemʿ:
Mısra: **6**
Mum II ışık.

5. Ruḥı yādıyla dil-dāruñ ṣabāḥ oluñca āh itdüm
6. Ḥarīfāne geçindük şemʿ dil-berden duḫān benden

dil-ber:

dil-berden: -den
Mısra: **6**
Gönül alan güzel || Sevgili

5. Ruḥı yādıyla dil-dāruñ ṣabāḥ oluñca āh itdüm
6. Ḥarīfāne geçindük şemʿ dil-berden duḫān benden

duhān:

duḫān:
Mısra: **6**
Duman, tütün.

5. Ruḫı yādıyla dil-dāruñ ṣabāḥ oluñca āh itdüm
6. Ḥarīfāne geçindük şemʿ dil-berden duḫān benden

---

sen:

Seni: -i
Mısra: **7**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Seni çün zülfi bend itdi biraz andan da feryād it
8. Nice yıldur idersin ey dil-i şeydā fiġān benden

çün:

çün:
Mısra: **7**
Çünkü, nedeniyle.

7. Seni çün zülfi bend itdi biraz andan da feryād it
8. Nice yıldur idersin ey dil-i şeydā fiġān benden

---

zülf:

zülfi: -i
Mısra: **7**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

7. Seni çün zülfi bend itdi biraz andan da feryād it
8. Nice yıldur idersin ey dil-i şeydā fiġān benden

---

biraz:

biraz:
Mısra: **7**
Biraz.

7. Seni çün zülfi bend itdi biraz andan da feryād it
8. Nice yıldur idersin ey dil-i şeydā fiġān benden

---

andan:

andan:
Mısra: **7**
Ondan.

7. Seni çün zülfi bend itdi biraz andan da feryād it
8. Nice yıldur idersin ey dil-i şeydā fiġān benden

---

da:

da:
Mısra: **7**
De, da bağlacı.

7. Seni çün zülfi bend itdi biraz andan da feryād it
8. Nice yıldur idersin ey dil-i şeydā fiġān benden

---

ey:

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Seni çün zülfi bend itdi biraz andan da feryād it
8. Nice yıldur idersin ey dil-i şeydā fiġān benden

---

emdir:

emdirdi: -di
Mısra: **9**
Emdirmek II öptürmek.

9. Leb-i can-baḫşını emdirdi ṭut kim ḳaṣd-ı cān eyler
10. Ne virdi alımaz Yaḥyā ʿaceb ol bī-emān benden

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Leb-i can-baḫşını emdirdi ṭut kim ḳaṣd-ı cān eyler
10. Ne virdi alımaz Yaḥyā ʿaceb ol bī-emān benden

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **10**
Nasıl II şaşırtıcı.

9. Leb-i can-baḫşını emdirdi ṭut kim ḳaṣd-ı cān eyler
10. Ne virdi alımaz Yaḥyā ʿaceb ol bī-emān benden

---

bi-emān:

bī-emān:
Mısra: **10**
Hoşgörüsüz, amansız, zalim.

9. Leb-i can-baḫşını emdirdi ṭut kim ḳaṣd-ı cān eyler
10. Ne virdi alımaz Yaḥyā ʿaceb ol bī-emān benden

---

nişān ḳalmaz:

nişān ḳalmaz: -
Mısra: **1**
Bir iz ve işaret kalmamak.

1. Görince ḫod vücūdum maḥv olur ḳalmaz nişān benden
2. Ne gördi ḳaçdı āyā ol meh-i nā-mihribān benden

---

vücūdum maḥv olur:

vücūdum maḥv olur: -
Mısra: **1**
vücudu yok olmak II ölmek.

1. Görince ḫod vücūdum maḥv olur ḳalmaz nişān benden
2. Ne gördi ḳaçdı āyā ol meh-i nā-mihribān benden

---

meh-i nā-mihribān:

meh-i nā-mihribān: -
Mısra: **2**
Acımasız, şefkatsiz sevgili.

1. Görince ḫod vücūdum maḥv olur ḳalmaz nişān benden
2. Ne gördi ḳaçdı āyā ol meh-i nā-mihribān benden

---

ne gördi:

ne gördi: -
Mısra: **2**
Ne sıkıntı yaşadı II ne gördü ki!

1. Görince ḫod vücūdum maḥv olur ḳalmaz nişān benden
2. Ne gördi ḳaçdı āyā ol meh-i nā-mihribān benden

---

mā-cerā-yı çeşmi:

mā-cerā-yı çeşmi: -
Mısra: **3**
Gözün macerası II Gözün aşk serüveni.

3. Ne yüzden oldı ise mā-cerā-yı çeşmi ʿarż eyler
4. Varur her gün ayağın tozına eşk-i revān benden

ʿarż eyler:

ʿarż eyler: -
Mısra: **3**
Sunmak, göstermek, takdim etmek.

3. Ne yüzden oldı ise mā-cerā-yı çeşmi ʿarż eyler
4. Varur her gün ayağın tozına

eşk-i revān benden

berden duḫān benden

8. Nice yıldur idersin ey dil-i şeydā fiġān benden

ne yüzden:

ne yüzden: -
Mısra: **3**
Hangi nedenle.

3. Ne yüzden oldı ise mā-cerā-yı çeşmi ʿarż eyler
4. Varur her gün ayaġın tozına eşk-i revān benden

eşk-i revān:

eşk-i revān: -
Mısra: **4**
Akan gözyaşı.

3. Ne yüzden oldı ise mā-cerā-yı çeşmi ʿarż eyler
4. Varur her gün ayaġın tozına eşk-i revān benden

her gün:

her gün: -
Mısra: **4**
Her gün, daima.

3. Ne yüzden oldı ise mā-cerā-yı çeşmi ʿarż eyler
4. Varur her gün ayaġın tozına eşk-i revān benden

ayaġın tozına:

ayaġın tozına: -
Mısra: **4**
Ayağının tozu II sevgilinin ayağının tozu.

3. Ne yüzden oldı ise mā-cerā-yı çeşmi ʿarż eyler
4. Varur her gün ayaġın tozına eşk-i revān benden

āh itdüm:

āh itdüm: -
Mısra: **5**
İç çekmek, figan etmek.

5. Ruḫı yādıyla dil-dāruñ ṣabāḥ oluñca āh itdüm
6. Ḥarīfāne geçindük şemʿ dil-berden duḫān benden

ruhı yādıyla:

ruḫı yādıyla: -
Mısra: **5**
Sevgilinin yanağını anmak.

5. Ruḫı yādıyla dil-dāruñ ṣabāḥ oluñca āh itdüm
6. Ḥarīfāne geçindük şemʿ dil-

ṣabāḥ olunca:

ṣabāḥ olunca: -
Mısra: **5**
Sabah olduğu vakit.

5. Ruḫı yādıyla dil-dāruñ ṣabāḥ oluñca āh itdüm
6. Ḥarīfāne geçindük şemʿ dil-berden duḫān benden

Harifāne geçindük:

Ḥarīfāne geçindük: -
Mısra: **6**
Ortaklaşa ziyarette bulunmak. II ortaklık etmek.

5. Ruḫı yādıyla dil-dāruñ ṣabāḥ oluñca āh itdüm
6. Ḥarīfāne geçindük şemʿ dil-berden duḫān benden

bend itdi:

bend itdi: -
Mısra: **7**
Bağlamak, hükmü altına almak.

7. Seni çün zülfi bend itdi biraz andan da feryād it
8. Nice yıldur idersin ey dil-i şeydā fiġān benden

nice yıldur:

nice yıldur: -
Mısra: **8**
Yıllardan beri

7. Seni çün zülfi bend itdi biraz andan da feryād it
8. Nice yıldur idersin ey dil-i şeydā fiġān benden

dil-i şeydā:

dil-i şeydā: -
Mısra: **8**
Çılgın gönül

7. Seni çün zülfi bend itdi biraz andan da feryād it
8. Nice yıldur idersin ey dil-i şeydā fiġān benden

fiġān idersin:

fiġān idersin: -
Mısra: **8**
Eyvah etmek, inlemek

7. Seni çün zülfi bend itdi biraz andan da feryād it

leb-i can-bahşını:

leb-i can-baḫşını: -
Mısra: **9**
Can bağışlayan dudak.

9. Leb-i can-baḫşını emdirdi ṭut kim ḳaṣd-ı cān eyler
10. Ne virdi alımaz Yaḥyā ʿaceb ol bī-emān benden

tut kim:

ṭut kim: -
Mısra: **9**
Varsay ki II farz et ki.

9. Leb-i can-baḫşını emdirdi ṭut kim ḳaṣd-ı cān eyler
10. Ne virdi alımaz Yaḥyā ʿaceb ol bī-emān benden

kaṣd-ı cān eyler:

ḳaṣd-ı cān eyler: -
Mısra: **9**
Cana zarar vermek II öldürmeyi amaçlamak.

9. Leb-i can-baḫşını emdirdi ṭut kim ḳaṣd-ı cān eyler
10. Ne virdi alımaz Yaḥyā ʿaceb ol bī-emān benden

ne virdi alımaz:

ne virdi alımaz: -
Mısra: **10**
Hiç bir yarar sağlamadığı halde talepte bulunmak II ne verdi ki alsın!

9. Leb-i can-baḫşını emdirdi ṭut kim ḳaṣd-ı cān eyler
10. Ne virdi alımaz Yaḥyā ʿaceb ol bī-emān benden

feryād it:

feryād it: -
Mısra: **7**
Feryat etmek, sızlanmak.

7. Seni çün zülfi bend itdi biraz andan da feryād it
8. Nice yıldur idersin ey dil-i şeydā fiġān benden

mey:

Mey:
Mısra: **1**
Şarap

1. Mey midür sāġar mıdur
mest-i ḫarābı iñleden
2. Sen misün yā ʿaşḳ mı
muṭrıb rübābı iñleden

midür:

midür:
Mısra: **1**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

1. Mey midür sāġar mıdur
mest-i ḫarābı iñleden
2. Sen misün yā ʿaşḳ mı
muṭrıb rübābı iñleden

sāġar:

sāġar:
Mısra: **1**
Kadeh.

1. Mey midür sāġar mıdur
mest-i ḫarābı iñleden
2. Sen misün yā ʿaşḳ mı
muṭrıb rübābı iñleden

mıdur:

mıdur:
Mısra: **1**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

1. Mey midür sāġar mıdur
mest-i ḫarābı iñleden
2. Sen misün yā ʿaşḳ mı
muṭrıb rübābı iñleden

iñled:

iñleden: -en
Mısra: **1**
İnletmek, ah ettirmek

1. Mey midür sāġar mıdur
mest-i ḫarābı iñleden
2. Sen misün yā ʿaşḳ mı
muṭrıb rübābı iñleden

iñleden: -en
Mısra: **2**
İnletmek, ah ettirmek

1. Mey midür sāġar mıdur
mest-i ḫarābı iñleden
2. Sen misün yā ʿaşḳ mı
muṭrıb rübābı iñleden

iñleden: -en
Mısra: **4**
İnletmek, ah ettirmek

3. Aġlamazdı si̱ḫ-i miḥnet
deldüginden baġrını
4. Āteş-i sūzān-ı ʿaşḳuñdur
kebābı iñleden

iñleden: -en
Mısra: **6**
İnletmek, ah ettirmek

5. Mūrı gör gendümle ʿayş
eyler şikāyet eylemez
6. ʿArżū-yı şehd ü şekkerdir
ẕübābı iñleden

iñleden: -en
Mısra: **8**
İnletmek, ah ettirmek

7. Seng-diller döymeye çarḫ-ı
sitemger cevrine
8. Ġuṣṣa-i devrān degül mi
āsiyābı iñleden

iñleden: -en
Mısra: **10**
İnletmek, ah ettirmek

9. Bir gözi bīmāruñ ey Yaḥyā
teb-i hicrānıdur
10. Pister-i ġamda dil-i pür-
ıżṭırābı iñleden

sen:

Sen:
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Mey midür sāġar mıdur
mest-i ḫarābı iñleden
2. Sen misün yā ʿaşḳ mı
muṭrıb rübābı iñleden

misün:

misün:
Mısra: **2**
Soru edatı.

1. Mey midür sāġar mıdur
mest-i ḫarābı iñleden
2. Sen misün yā ʿaşḳ mı
muṭrıb rübābı iñleden

yā:

yā:
Mısra: **2**
Ve yahut.

1. Mey midür sāġar mıdur
mest-i ḫarābı iñleden
2. Sen misün yā ʿaşḳ mı
muṭrıb rübābı iñleden

ʿaşḳ:

ʿaşḳ:
Mısra: **2**
Aşk, sevgi, muhabbet.

1. Mey midür sāġar mıdur
mest-i ḫarābı iñleden
2. Sen misün yā ʿaşḳ mı
muṭrıb rübābı iñleden

mı:

mı:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Mey midür sāġar mıdur
mest-i ḫarābı iñleden
2. Sen misün yā ʿaşḳ mı
muṭrıb rübābı iñleden

muṭrıb:

muṭrıb:
Mısra: **2**
Çalgıcı

1. Mey midür sāġar mıdur
mest-i ḫarābı iñleden
2. Sen misün yā ʿaşḳ mı
muṭrıb rübābı iñleden

rübāb:

rübābı: -ı
Mısra: **2**
Üzerine deri geçirilmiş ve Hindistan cevizinden yapılmış yuvarlak gövdeli yanık sesli yaylı saz.

1. Mey midür sāġar mıdur
mest-i ḫarābı iñleden
2. Sen misün yā ʿaşḳ mı
muṭrıb rübābı iñleden

aġla:

Aġlamazdı: -mazdı
Mısra: **3**
Kederden, teessürden gözyaşı akıtmak.

3. Aġlamazdı si̱ḫ-i miḥnet
deldüginden baġrını
4. Āteş-i sūzān-ı ʿaşḳuñdur
kebābı iñleden

kebāb:

kebābı: -ı
Mısra: **4**
Kebap II gönül.

3. Aġlamazdı si̱ḫ-i miḥnet
deldüginden baġrını
4. Āteş-i sūzān-ı ʿaşḳuñdur
kebābı iñleden

mūr:

Mūrı: -ı
Mısra: **5**
Karınca

5. Mūrı gör gendümle ʿayş eyler şikāyet eylemez
6. ʿArżū-yı şehd ü şekkerdir ẕübābı iñleden

gör:

gör:
Mısra: **5**
gör!

5. Mūrı gör gendümle ʿayş eyler şikāyet eylemez
6. ʿArżū-yı şehd ü şekkerdir ẕübābı iñleden

gendüm:

gendümle: -le
Mısra: **5**
Buğday.

5. Mūrı gör gendümle ʿayş eyler şikāyet eylemez
6. ʿArżū-yı şehd ü şekkerdir ẕübābı iñleden

ẕübāb:

ẕübābı: -ı
Mısra: **6**
Sinek.

5. Mūrı gör gendümle ʿayş eyler şikāyet eylemez
6. ʿArżū-yı şehd ü şekkerdir ẕübābı iñleden

seng-dil:

Seng-diller: -ler
Mısra: **7**
Taş kalpli II katı gönüllü

7. Seng-diller döymeye çarḫ-ı sitemger cevrine
8. Ġuṣṣa-i devrān degül mi āsiyābı iñleden

döyme:

döymeye: -ye
Mısra: **7**
Tahammül etmek II katlanmak.

7. Seng-diller döymeye çarḫ-ı sitemger cevrine
8. Ġuṣṣa-i devrān degül mi āsiyābı iñleden

cevr:

cevrine: -ine
Mısra: **7**
Eza, sitem.

7. Seng-diller döymeye çarḫ-ı sitemger cevrine
8. Ġuṣṣa-i devrān degül mi āsiyābı iñleden

āsiyāb:

āsiyābı: -ı
Mısra: **8**
su değirmeni. II felek,dünya.

7. Seng-diller döymeye çarḫ-ı sitemger cevrine
8. Ġuṣṣa-i devrān degül mi āsiyābı iñleden

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Bir gözi bīmāruñ ey Yaḥyā teb-i hicrānıdur
10. Pister-i ġamda dil-i pür-ıżṭırābı iñleden

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bir gözi bīmāruñ ey Yaḥyā teb-i hicrānıdur
10. Pister-i ġamda dil-i pür-ıżṭırābı iñleden

mest-i ḫarābı:

mest-i ḫarābı: -
Mısra: **1**
Aşkla kendinden geçmiş, aşk sarhoşu.

1. Mey midür sāġar mıdur mest-i ḫarābı iñleden
2. Sen misün yā ʿaşḳ mı muṭrıb rübābı iñleden

siḫ-i miḥnet:

siḫ-i miḥnet: -
Mısra: **3**
Mihnet ve sıkıntı şişi.

3. Aġlamazdı siḫ-i miḥnet deldüginden baġrını
4. Āteş-i sūzān-ı ʿaşḳuñdur kebābı iñleden

baġrını deldüginden:

baġrını deldüginden: -
Mısra: **3**
Acısı içine işlemek II derinden yaralamak

3. Aġlamazdı siḫ-i miḥnet deldüginden baġrını
4. Āteş-i sūzān-ı ʿaşḳuñdur kebābı iñleden

Āteş-i sūzān-ı ʿaşḳuñdur:

Āteş-i sūzān-ı ʿaşḳuñdur: -
Mısra: **4**
Aşkın yakıcı ateşi.

3. Aġlamazdı siḫ-i miḥnet deldüginden baġrını
4. Āteş-i sūzān-ı ʿaşḳuñdur kebābı iñleden

şikāyet eylemez:

şikāyet eylemez: -
Mısra: **5**
Yakınmak, söylenmek, memnuniyetsizliğini ifade etmek.

5. Mūrı gör gendümle ʿayş eyler şikāyet eylemez
6. ʿArżū-yı şehd ü şekkerdir ẕübābı iñleden

ʿayş eyler:

ʿayş eyler: -
Mısra: **5**
Zevk u safa sürmek.

5. Mūrı gör gendümle ʿayş eyler şikāyet eylemez
6. ʿArżū-yı şehd ü şekkerdir ẕübābı iñleden

ʿarżū-yı şehd ü şekkerdir:

ʿarżū-yı şehd ü şekkerdir: -
Mısra: **6**
Şekerin ve tatlının hevesi.

5. Mūrı gör gendümle ʿayş eyler şikāyet eylemez
6. ʿArżū-yı şehd ü şekkerdir ẕübābı iñleden

çarḫ-ı sitemger:

çarḫ-ı sitemger: -
Mısra: **7**
Zalim felek.

7. Seng-diller döymeye çarḫ-ı sitemger cevrine
8. Ġuṣṣa-i devrān degül mi āsiyābı iñleden

Ġuṣṣa-i devrān:

Ġuṣṣa-i devrān: -
Mısra: **8**

Feleğin kederi II zamanın sıkıntısı.

7. Seng-diller döymeye çarḫ-ı sitemger cevrine
8. Ġuṣṣa-i devrān degül mi āsiyābı iñleden

degül mi:

degül mi: -
Mısra: **8**
Değil mi

7. Seng-diller döymeye çarḫ-ı sitemger cevrine
8. Ġuṣṣa-i devrān degül mi āsiyābı iñleden

bir gözi bīmāruñ:

bir gözi bīmāruñ: -
Mısra: **9**
Gözleri hastalık veren II sevgili.

9. Bir gözi bīmāruñ ey Yaḥyā teb-i hicrānıdur
10. Pister-i ġamda dil-i pür-ıżṭırābı iñleden

teb-i hicrānıdur:

teb-i hicrānıdur: -
Mısra: **9**
Ayrılık sıtması

9. Bir gözi bīmāruñ ey Yaḥyā teb-i hicrānıdur
10. Pister-i ġamda dil-i pür-ıżṭırābı iñleden

pister-i ġamda:

pister-i ġamda: -
Mısra: **10**
gam döşeği

9. Bir gözi bīmāruñ ey Yaḥyā teb-i hicrānıdur
10. Pister-i ġamda dil-i pür-ıżṭırābı iñleden

dil-i pür-ıżṭırābı:

dil-i pür-ıżṭırābı: -
Mısra: **10**
ızdırap dolu gönül

9. Bir gözi bīmāruñ ey Yaḥyā teb-i hicrānıdur
10. Pister-i ġamda dil-i pür-ıżṭırābı iñleden

dil:

dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Menzil al dil ʿaşḳ ile pür-tāb u göz pür-āb iken
2. Teşne-leb yolda ḳalur sālik olan bī-tāb iken

ʿaşḳ:

ʿaşḳ:
Mısra: **1**
Aşk, sevgi, muhabbet.

1. Menzil al dil ʿaşḳ ile pür-tāb u göz pür-āb iken
2. Teşne-leb yolda ḳalur sālik olan bī-tāb iken

ile:

ile:
Mısra: **1**
Bağlama edatı II ile birlikte.

1. Menzil al dil ʿaşḳ ile pür-tāb u göz pür-āb iken
2. Teşne-leb yolda ḳalur sālik olan bī-tāb iken

pür-tāb:

pür-tāb:
Mısra: **1**
Dolu II neşe dolu.

1. Menzil al dil ʿaşḳ ile pür-tāb u göz pür-āb iken
2. Teşne-leb yolda ḳalur sālik olan bī-tāb iken

u:

u:
Mısra: **1**
ve

1. Menzil al dil ʿaşḳ ile pür-tāb u göz pür-āb iken
2. Teşne-leb yolda ḳalur sālik olan bī-tāb iken

göz:

göz:
Mısra: **1**
göz

1. Menzil al dil ʿaşḳ ile pür-tāb u göz pür-āb iken
2. Teşne-leb yolda ḳalur sālik olan bī-tāb iken

pür-āb:

pür-āb:
Mısra: **1**
Gözyaşı dolu.

1. Menzil al dil ʿaşḳ ile pür-tāb u göz pür-āb iken
2. Teşne-leb yolda ḳalur sālik olan bī-tāb iken

iken:

iken:
Mısra: **1**
-dığı zaman II zarf fiil eki.

1. Menzil al dil ʿaşḳ ile pür-tāb u göz pür-āb iken
2. Teşne-leb yolda ḳalur sālik olan bī-tāb iken

iken:
Mısra: **2**
-dığı zaman II zarf fiil eki.

1. Menzil al dil ʿaşḳ ile pür-tāb u göz pür-āb iken
2. Teşne-leb yolda ḳalur sālik olan bī-tāb iken

iken:
Mısra: **4**
-dığı zaman II zarf fiil eki.

3. Nice bir kūy-ı ḍalāletde gezersin der-be-der
4. Dergehi pīr-i muġānuñ mecmaʿ-ı aḥbāb iken

iken:
Mısra: **6**
-dığı zaman II zarf fiil eki.

5. Kūyuña nice çeķilmez ʿāşıḳ-ı bī-çāreler
6. Zülf-i ʻanber-bāruñuñ her tārı bir ḳullāb iken

iken:
Mısra: **8**
-dığı zaman II zarf fiil eki.

7. Hīç revā mıdur ġam-ı dünyāya düşmek ey göñül
8. Bir kenārına irilmez baḥr pür-gird-āb iken

iken:
Mısra: **10**
-dığı zaman II zarf fiil eki.

9. Ṣūret-i iḳbāl-i dünyā aldadur ġāfilleri
10. ʿİşret añlarlar anı Yaḥyā ḫayāl-i ḫvāb iken

teşne-leb:

Teşne-leb:
Mısra: **2**
Dudağı kurumuş.

1. Menzil al dil ʿaşḳ ile pür-tāb u göz pür-āb iken
2. Teşne-leb yolda ḳalur sālik olan bi̱-tāb iken

__sālik:__

sālik:
Mısra: **2**
Bir yolda giden, belli bir yol tutup giden.

1. Menzil al dil ʿaşḳ ile pür-tāb u göz pür-āb iken
2. Teşne-leb yolda ḳalur sālik olan bi̱-tāb iken

__olan:__

olan:
Mısra: **2**
Olan kimse.

1. Menzil al dil ʿaşḳ ile pür-tāb u göz pür-āb iken
2. Teşne-leb yolda ḳalur sālik olan bi̱-tāb iken

__bi-tāb:__

bi̱-tāb:
Mısra: **2**
Takatsiz, dermansız, mecalsiz.

1. Menzil al dil ʿaşḳ ile pür-tāb u göz pür-āb iken
2. Teşne-leb yolda ḳalur sālik olan bi̱-tāb iken

__nice:__

Nice:
Mısra: **3**
Nasıl

3. Nice bir kūy-ı ḍalāletde gezersin der-be-der
4. Dergehi pi̱r-i muġānuñ mecmaʿ-ı aḥbāb iken

nice:
Mısra: **5**
Nasıl

5. Kūyuña nice çeḳilmez ʿāşıḳ-ı bi̱-çāreler
6. Zülf-i ʿanber-bāruñuñ her tārı bir ḳullāb iken

__bir:__

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Nice bir kūy-ı ḍalāletde gezersin der-be-der
4. Dergehi pi̱r-i muġānuñ mecmaʿ-ı aḥbāb iken

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Kūyuña nice çeḳilmez ʿāşıḳ-ı bi̱-çāreler
6. Zülf-i ʿanber-bāruñuñ her tārı bir ḳullāb iken

Bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Hi̱ç revā mıdur ġam-ı dünyāya düşmek ey göñül
8. Bir kenārına irilmez baḥr pür-gird-āb iken

__gez:__

gezersin: -ersin
Mısra: **3**
Dolaşmak.

3. Nice bir kūy-ı ḍalāletde gezersin der-be-der
4. Dergehi pi̱r-i muġānuñ mecmaʿ-ı aḥbāb iken

__der-be-der:__

der-be-der:
Mısra: **3**
Kapı kapı dolaşan serseri.

3. Nice bir kūy-ı ḍalāletde gezersin der-be-der
4. Dergehi pi̱r-i muġānuñ mecmaʿ-ı aḥbāb iken

__dergeh:__

Dergehi: -i
Mısra: **4**
Dergah, tekke

3. Nice bir kūy-ı ḍalāletde gezersin der-be-der
4. Dergehi pi̱r-i muġānuñ mecmaʿ-ı aḥbāb iken

__kūy:__

Kūyuña: -uña
Mısra: **5**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

5. Kūyuña nice çeḳilmez ʿāşıḳ-ı bi̱-çāreler
6. Zülf-i ʿanber-bāruñuñ her tārı bir ḳullāb iken

__çeḳil:__

çeḳilmez: -mez
Mısra: **5**
Gitmek II yönelmek.

5. Kūyuña nice çeḳilmez ʿāşıḳ-ı bi̱-çāreler
6. Zülf-i ʿanber-bāruñuñ her tārı bir ḳullāb iken

__her:__

her:
Mısra: **6**
Her.

5. Kūyuña nice çeḳilmez ʿāşıḳ-ı bi̱-çāreler
6. Zülf-i ʿanber-bāruñuñ her tārı bir ḳullāb iken

__tār:__

tārı: -ı
Mısra: **6**
Tel, saç teli

5. Kūyuña nice çeḳilmez ʿāşıḳ-ı bi̱-çāreler
6. Zülf-i ʿanber-bāruñuñ her tārı bir ḳullāb iken

__ḳullāb:__

ḳullāb:
Mısra: **6**
Çengel.

5. Kūyuña nice çeḳilmez ʿāşıḳ-ı bi̱-çāreler
6. Zülf-i ʿanber-bāruñuñ her tārı bir ḳullāb iken

__düşmek:__

düşmek:
Mısra: **7**
Uğramak II denk gelmek.

7. Hi̱ç revā mıdur ġam-ı dünyāya düşmek ey göñül
8. Bir kenārına irilmez baḥr pür-gird-āb iken

__ey:__

ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Hi̱ç revā mıdur ġam-ı dünyāya düşmek ey göñül
8. Bir kenārına irilmez baḥr pür-gird-āb iken

__göñül:__

ġöñül:
Mısra: **7**
gönül

7. Hi̇ç revā mıdur ġam-ı dünyāya düşmek ey göñül
8. Bir kenārına irilmez baḥr pür-gird-āb iken

kenār:

kenārına: -ı, -n, -a
Mısra: **8**
Kıyı.

7. Hi̇ç revā mıdur ġam-ı dünyāya düşmek ey göñül
8. Bir kenārına irilmez baḥr pür-gird-āb iken

iril:

irilmez: -mez
Mısra: **8**
Ulaşmak II denk gelmek.

7. Hi̇ç revā mıdur ġam-ı dünyāya düşmek ey göñül
8. Bir kenārına irilmez baḥr pür-gird-āb iken

baḥr:

baḥr:
Mısra: **8**
Deniz, derya.

7. Hi̇ç revā mıdur ġam-ı dünyāya düşmek ey göñül
8. Bir kenārına irilmez baḥr pür-gird-āb iken

pür-gird-āb:

pür-gird-āb:
Mısra: **8**
Girdap dolu.

7. Hi̇ç revā mıdur ġam-ı dünyāya düşmek ey göñül
8. Bir kenārına irilmez baḥr pür-gird-āb iken

aldad:

aldadur: -ur
Mısra: **9**
Kandırmak, aldatmak.

9. Ṣūret-i iḳbāl-i dünyā aldadur ġāfilleri
10. ʿİşret añlarlar anı Yaḥyā ḫayāl-i ḫvāb iken

ġāfil:

ġāfilleri: -leri
Mısra: **9**
Yapacağını ve bundan dolayı başına geleceğini önceden düşünmeyip ihmal eden, gaflette bulunan.

9. Ṣūret-i iḳbāl-i dünyā aldadur ġāfilleri
10. ʿİşret añlarlar anı Yaḥyā ḫayāl-i ḫvāb iken

ʿİşret:

ʿİşret:
Mısra: **10**
İçki içme, içki.

9. Ṣūret-i iḳbāl-i dünyā aldadur ġāfilleri
10. ʿİşret añlarlar anı Yaḥyā ḫayāl-i ḫvāb iken

añla:

añlarlar: -rlar
Mısra: **10**
Sezip kavramak, akıl erdirmek.

9. Ṣūret-i iḳbāl-i dünyā aldadur ġāfilleri
10. ʿİşret añlarlar anı Yaḥyā ḫayāl-i ḫvāb iken

anı:

anı:
Mısra: **10**
Onu

9. Ṣūret-i iḳbāl-i dünyā aldadur ġāfilleri
10. ʿİşret añlarlar anı Yaḥyā ḫayāl-i ḫvāb iken

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ṣūret-i iḳbāl-i dünyā aldadur ġāfilleri
10. ʿİşret añlarlar anı Yaḥyā ḫayāl-i ḫvāb iken

menzil al:

menzil al: -
Mısra: **1**
Yol almak

1. Menzil al dil ʿaşḳ ile pür-tāb u göz pür-āb iken
2. Teşne-leb yolda ḳalur sālik olan bi̇-tāb iken

yolda ḳalur:

yolda ḳalur: -
Mısra: **2**
Gideceği yere varamamak II yolunu tamamlayamamak.

1. Menzil al dil ʿaşḳ ile pür-tāb u göz pür-āb iken
2. Teşne-leb yolda ḳalur sālik olan bi̇-tāb iken

kūy-ı ḍalāletde:

kūy-ı ḍalāletde: -
Mısra: **3**
Doğru yoldan ayıran köy, mekan.

3. Nice bir kūy-ı ḍalāletde gezersin der-be-der
4. Dergehi pi̇r-i muġānuñ mecmaʿ-ı aḥbāb iken

pir-i muġānuñ:

pi̇r-i muġānuñ: -
Mısra: **4**
Meyhaneci.

3. Nice bir kūy-ı ḍalāletde gezersin der-be-der
4. Dergehi pi̇r-i muġānuñ mecmaʿ-ı aḥbāb iken

mecmaʿ-ı aḥbāb:

mecmaʿ-ı aḥbāb: -
Mısra: **4**
Dostları bir araya getiren.

3. Nice bir kūy-ı ḍalāletde gezersin der-be-der
4. Dergehi pi̇r-i muġānuñ mecmaʿ-ı aḥbāb iken

ʿāşık-ı bi-çāreler:

ʿāşıḳ-ı bi̇-çāreler: -
Mısra: **5**
Zavallı âşık.

5. Kūyuña nice çeḳilmez ʿāşıḳ-ı bi̇-çāreler
6. Zülf-i ʻanber-bāruñuñ her tārı bir ḳullāb iken

zülf-i ʻanber-bāruñuñ:

zülf-i ʻanber-bāruñuñ: -
Mısra: **6**
Amber kokulu saç.

5. Kūyuña nice çeḳilmez ʿāşıḳ-ı bi̇-çāreler
6. Zülf-i ʻanber-bāruñuñ her tārı bir ḳullāb iken

ġam-ı dünyāya:

ġam-ı dünyāya: -
Mısra: **7**
Dünyanın kederi, tasası.

7. Hiç revā mıdur ġam-ı dünyāya düşmek ey göñül
8. Bir kenārına irilmez baḥr pür-gird-āb iken

hiç revā mıdur:

hiç revā mıdur: -
Mısra: **7**
Uygun mudur? II hiç yakışır mı?

7. Hiç revā mıdur ġam-ı dünyāya düşmek ey göñül
8. Bir kenārına irilmez baḥr pür-gird-āb iken

Ṣūret-i iḳbāl-i dünyā:

Ṣūret-i iḳbāl-i dünyā: -
Mısra: **9**
Dünyanın saadet yüzü.

9. Ṣūret-i iḳbāl-i dünyā aldadur ġāfilleri
10. ʿİşret añlarlar anı Yaḥyā ḫayāl-i ḫvāb iken

ḫayāl-i ḫvāb:

ḫayāl-i ḫvāb: -
Mısra: **10**
düş

9. Ṣūret-i iḳbāl-i dünyā aldadur ġāfilleri
10. ʿİşret añlarlar anı Yaḥyā ḫayāl-i ḫvāb iken

getür:

Getür:
Mısra: **1**
Getirmek

1. Getür cām-ı sürūr-encāmı diller şād-kām olsun
2. Tamām itdi bizi ġam sāḳiyā ġam da tamām olsun

dil:

diller: -ler
Mısra: **1**
gönül

1. Getür cām-ı sürūr-encāmı diller şād-kām olsun
2. Tamām itdi bizi ġam sāḳiyā ġam da tamām olsun

biz:

bizi: -i
Mısra: **2**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

1. Getür cām-ı sürūr-encāmı diller şād-kām olsun
2. Tamām itdi bizi ġam sāḳiyā ġam da tamām olsun

ġam:

ġam:
Mısra: **2**
kaygı, tasa, keder

1. Getür cām-ı sürūr-encāmı diller şād-kām olsun
2. Tamām itdi bizi ġam sāḳiyā ġam da tamām olsun

ġam:
Mısra: **2**
kaygı, tasa, keder

1. Getür cām-ı sürūr-encāmı diller şād-kām olsun
2. Tamām itdi bizi ġam sāḳiyā ġam da tamām olsun

sāḳiyā:

sāḳiyā:
Mısra: **2**
ey saki

1. Getür cām-ı sürūr-encāmı diller şād-kām olsun
2. Tamām itdi bizi ġam sāḳiyā ġam da tamām olsun

da:

da:
Mısra: **2**
De, da bağlacı.

1. Getür cām-ı sürūr-encāmı diller şād-kām olsun
2. Tamām itdi bizi ġam sāḳiyā ġam da tamām olsun

her:

her:
Mısra: **4**
her, her bir

3. Ṣafā virsün derūn-ı cāna tāb-ı āftāb-ı mey
4. Serāy-ı ʿişrete her kāsesi billūr cām olsun

kāse:

kāsesi: -si
Mısra: **4**
Kadeh

3. Ṣafā virsün derūn-ı cāna tāb-ı āftāb-ı mey
4. Serāy-ı ʿişrete her kāsesi billūr cām olsun

ol:

olsun: -sun
Mısra: **4**
Olmak.

3. Ṣafā virsün derūn-ı cāna tāb-ı āftāb-ı mey
4. Serāy-ı ʿişrete her kāsesi billūr cām olsun

olsun: -sun
Mısra: **10**
Olmak.

9. Ṣalınmaḳ olmadı Yaḥyā ile bir kerre kūyuñda
10. Ne olmaz işdür olsun ey teẕerv-i ḫoş-ḫırām olsun

olsun: -sun
Mısra: **10**
Olmak.

9. Ṣalınmaḳ olmadı Yaḥyā ile bir kerre kūyuñda
10. Ne olmaz işdür olsun ey teẕerv-i ḫoş-ḫırām olsun

özge:

özge:
Mısra: **5**
başka

5. Ḫaṭ-ı ʿanber-sirişt-i yār virsün özge keyfiyyet
6. Mey-i gülfāmı laʿl-i nābı miskiyyü'l-ḫitām olsun

bil:

Bilüp: -üp
Mısra: **7**
İdrak etmek, kavramak.

7. Bilüp ʿayş-ı müdāma meylini bį-çāre-i ʿaşḳuñ
8. Şarāb-ı laʿl-i nābın şuñdı dil-ber müstedām olsun

meyl:

meylini: -ini
Mısra: **7**
Meyil, yönelme

7. Bilüp ʿayş-ı müdāma meylini bį-çāre-i ʿaşḳuñ
8. Şarāb-ı laʿl-i nābın şuñdı

dil-ber müstedām olsun

şun:

şundı: -dı
Mısra: **8**
Vermek, uzatmak, takdim etmek.

7. Bilüp ʿayş-ı müdāma meylini bi̇-çāre-i ʿaşḳuñ
8. Şarāb-ı laʿl-i nābın şuñdı dil-ber müstedām olsun

dil-ber:

dil-ber:
Mısra: **8**
Gönül alan, güzel.

7. Bilüp ʿayş-ı müdāma meylini bi̇-çāre-i ʿaşḳuñ
8. Şarāb-ı laʿl-i nābın şuñdı dil-ber müstedām olsun

Şalınmaḳ:

Şalınmaḳ:
Mısra: **9**
naz ve eda ile yürümek, hıraman olmak || gezmek, gezinmek

9. Şalınmaḳ olmadı Yaḥyā ile bir kerre kūyuñda
10. Ne olmaz işdür olsun ey teẕerv-i ḫoş-ḫırām olsun

olma:

olmadı: -dı
Mısra: **9**
olmamak

9. Şalınmaḳ olmadı Yaḥyā ile bir kerre kūyuñda
10. Ne olmaz işdür olsun ey teẕerv-i ḫoş-ḫırām olsun

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Şalınmaḳ olmadı Yaḥyā ile bir kerre kūyuñda
10. Ne olmaz işdür olsun ey teẕerv-i ḫoş-ḫırām olsun

ile:

ile:
Mısra: **9**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Şalınmaḳ olmadı Yaḥyā ile bir kerre kūyuñda
10. Ne olmaz işdür olsun ey teẕerv-i ḫoş-ḫırām olsun

kūy:

kūyuñda: -uñda
Mısra: **9**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

9. Şalınmaḳ olmadı Yaḥyā ile bir kerre kūyuñda
10. Ne olmaz işdür olsun ey teẕerv-i ḫoş-ḫırām olsun

ey:

ey:
Mısra: **10**
Seslenme edatı.

9. Şalınmaḳ olmadı Yaḥyā ile bir kerre kūyuñda
10. Ne olmaz işdür olsun ey teẕerv-i ḫoş-ḫırām olsun

cām-ı sürūr-encāmı:

cām-ı sürūr-encāmı: -
Mısra: **1**
neşe veren kadeh

1. Getür cām-ı sürūr-encāmı diller şād-kām olsun
2. Tamām itdi bizi ġam sāḳiyā ġam da tamām olsun

şād-kām olsun:

şād-kām olsun: -
Mısra: **1**
Çok sevinçli ve mutlu olmak.

1. Getür cām-ı sürūr-encāmı diller şād-kām olsun
2. Tamām itdi bizi ġam sāḳiyā ġam da tamām olsun

tamām itdi:

tamām itdi: -
Mısra: **2**
tüketmek II bitirmek

1. Getür cām-ı sürūr-encāmı diller şād-kām olsun
2. Tamām itdi bizi ġam sāḳiyā ġam da tamām olsun

tamām olsun:

tamām olsun: -
Mısra: **2**
Sona ermek, bitmek.

1. Getür cām-ı sürūr-encāmı diller şād-kām olsun
2. Tamām itdi bizi ġam sāḳiyā ġam da tamām olsun

Şafā virsün:

Şafā virsün: -
Mısra: **3**
Rahatlatmak, mutlu etmek.

3. Şafā virsün derūn-ı cāna tāb-ı āftāb-ı mey
4. Serāy-ı ʿişrete her kāsesi billūr cām olsun

derūn-ı cāna:

derūn-ı cāna: -
Mısra: **3**
Gönlün içi II Kalp.

3. Şafā virsün derūn-ı cāna tāb-ı āftāb-ı mey
4. Serāy-ı ʿişrete her kāsesi billūr cām olsun

tāb-ı āftāb-ı mey:

tāb-ı āftāb-ı mey: -
Mısra: **3**
Şarabın güneşe benzeyen ışıltısı II şarabın renginin parlaklığı.

3. Şafā virsün derūn-ı cāna tāb-ı āftāb-ı mey
4. Serāy-ı ʿişrete her kāsesi billūr cām olsun

serāy-ı ʿişrete:

serāy-ı ʿişrete: -
Mısra: **4**
Yeme içme sarayının olduğu yer II meclis.

3. Şafā virsün derūn-ı cāna tāb-ı āftāb-ı mey
4. Serāy-ı ʿişrete her kāsesi billūr cām olsun

billūr cām:

billūr cām: -
Mısra: **4**
Billurdan kadeh.

3. Şafā virsün derūn-ı cāna tāb-ı āftāb-ı mey
4. Serāy-ı ʿişrete her kāsesi billūr cām olsun

Haṭ-ı ʿanber-sirişt-i yār:

Ḫaṭ-ı ʿanber-sirişt-i yār: -
Mısra: **5**

Sevgilinin amber kokulu ayva tüyleri.

5. Ḫaṭ-ı ‘anber-sirişt-i yār virsün özge keyfiyyet
6. Mey-i gülfāmı laʿl-i nābı miskiyyü'l-ḫitām olsun

keyfiyyet virsün:

keyfiyyet virsün: -
Mısra: **5**
Keyif vermek.

5. Ḫaṭ-ı ‘anber-sirişt-i yār virsün özge keyfiyyet
6. Mey-i gülfāmı laʿl-i nābı miskiyyü'l-ḫitām olsun

mey-i gülfāmı:

mey-i gülfāmı: -
Mısra: **6**
gül renkli şarap

5. Ḫaṭ-ı ‘anber-sirişt-i yār virsün özge keyfiyyet
6. Mey-i gülfāmı laʿl-i nābı miskiyyü'l-ḫitām olsun

laʿl-i nābı:

laʿl-i nābı: -
Mısra: **6**
Berrak dudak.

5. Ḫaṭ-ı ‘anber-sirişt-i yār virsün özge keyfiyyet
6. Mey-i gülfāmı laʿl-i nābı miskiyyü'l-ḫitām olsun

miskiyyü'l-hitām olsun:

miskiyyü'l-ḫitām olsun: -
Mısra: **6**
Güzel bir şekilde son bulsun.

5. Ḫaṭ-ı ‘anber-sirişt-i yār virsün özge keyfiyyet
6. Mey-i gülfāmı laʿl-i nābı miskiyyü'l-ḫitām olsun

ʿayş-ı müdāma:

ʿayş-ı müdāma: -
Mısra: **7**
Şarap eğlencesi.

7. Bilüp ʿayş-ı müdāma meylini bi̇-çāre-i ʿaşḳuñ
8. Şarāb-ı laʿl-i nābın şuñdı dil-ber müstedām olsun

bi-çāre-i ʿaşkuñ:

bi̇-çāre-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **7**
Aşkın çaresizi II âşık.

7. Bilüp ʿayş-ı müdāma meylini bi̇-çāre-i ʿaşḳuñ
8. Şarāb-ı laʿl-i nābın şuñdı dil-ber müstedām olsun

Şarāb-ı laʿl-i nābın:

Şarāb-ı laʿl-i nābın: -
Mısra: **8**
halis dudağın şarabı.

7. Bilüp ʿayş-ı müdāma meylini bi̇-çāre-i ʿaşḳuñ
8. Şarāb-ı laʿl-i nābın şuñdı dil-ber müstedām olsun

müstedām olsun:

müstedām olsun: -
Mısra: **8**
Daim olmak, sürekli olmak.

7. Bilüp ʿayş-ı müdāma meylini bi̇-çāre-i ʿaşḳuñ
8. Şarāb-ı laʿl-i nābın şuñdı dil-ber müstedām olsun

bir kerre:

bir kerre: -
Mısra: **9**
bir defacık

9. Şalınmaḳ olmadı Yaḥyā ile bir kerre küyuñda
10. Ne olmaz işdür olsun ey teẕerv-i ḫoş-ḫırām olsun

tezerv-i hoş-hırām:

teẕerv-i ḫoş-ḫırām: -
Mısra: **10**
Yürüyüşü güzel dilber.

9. Şalınmaḳ olmadı Yaḥyā ile bir kerre küyuñda
10. Ne olmaz işdür olsun ey teẕerv-i ḫoş-ḫırām olsun

ne olmaz işdür:

ne olmaz işdür: -
Mısra: **10**
Gerçekleşmesi mümkün olmayan iş. II bir türlü gerçekleşmeyen iş.

9. Şalınmaḳ olmadı Yaḥyā ile bir kerre küyuñda
10. Ne olmaz işdür olsun ey teẕerv-i ḫoş-ḫırām olsun

mı:

mı:
Mısra: **2**
soru edatı

1. ‘Aḳlum ṭağıdur zülf-i siyehkār-ı peri̇şān
2. Cemʿiyyet-i ḫāṭır mı ḳor efkār-ı peri̇şān

ḳor:

ḳor:
Mısra: **2**
Bırakmak.

1. ‘Aḳlum ṭağıdur zülf-i siyehkār-ı peri̇şān
2. Cemʿiyyet-i ḫāṭır mı ḳor efkār-ı peri̇şān

nice:

nice:
Mısra: **3**
nasıl

3. Esbāb-ı melāḥat nice cemʿ olmuş o şehde
4. Ser-ber mi degül başdan o destār-ı peri̇şān

o:

o:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Esbāb-ı melāḥat nice cemʿ olmuş o şehde
4. Ser-ber mi degül başdan o destār-ı peri̇şān

o:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Esbāb-ı melāḥat nice cemʿ olmuş o şehde
4. Ser-ber mi degül başdan o destār-ı peri̇şān

o:
Mısra: **10**
O, işaret sıfatı

9. Her güşede naẓmuñ oḳınur var ise Yaḥyā
10. Söyletdi o kākül saña eşʿār-ı peri̇şān

şeh:

şehde: -de
Mısra: **3**
Sultan, padişah II Sevgili.

3. Esbāb-ı melāḥat nice cemʿ olmuş o şehde
4. Ser-ber mi degül başdan o

destār-ı perīşān

ı perīşān

cemʿiyyet:

Cemʿiyyete: -e
Mısra: **6**
Topluluk II toplum.

5. Vāʿiẓ bu kerāmet saña besdür ki hemīşe
6. Cemʿiyyete bāʿiŝ ola güftār-ı perīşān

ser-ber:

Ser-ber:
Mısra: **4**
Baş üstünde

3. Esbāb-ı melāḥat nice cemʿ olmuş o şehde
4. Ser-ber mi degül başdan o destār-ı perīşān

kerāmet:

kerāmet:
Mısra: **5**
Cömertlik, lütuf, iyilik

5. Vāʿiẓ bu kerāmet saña besdür ki hemīşe
6. Cemʿiyyete bāʿiŝ ola güftār-ı perīşān

gāhice:

gāhice:
Mısra: **7**
Bazen, ara sıra.

7. ʿUşşāḳ-ı perīşān-dile gāhice görünsün
8. Çāḳ böyle ḥicāb itmesün ol yār-i perīşān

mi:

mi:
Mısra: **4**
soru edatı

3. Esbāb-ı melāḥat nice cemʿ olmuş o şehde
4. Ser-ber mi degül başdan o destār-ı perīşān

saña:

saña:
Mısra: **5**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

5. Vāʿiẓ bu kerāmet saña besdür ki hemīşe
6. Cemʿiyyete bāʿiŝ ola güftār-ı perīşān

saña:
Mısra: **10**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

9. Her gūşede naẓmuñ oḳınur var ise Yaḥyā
10. Söyletdi o kākül saña eşʿār-ı perīşān

görün:

görünsün: -sün
Mısra: **7**
Gözükmek

7. ʿUşşāḳ-ı perīşān-dile gāhice görünsün
8. Çāḳ böyle ḥicāb itmesün ol yār-i perīşān

degül:

degül:
Mısra: **4**
Değil.

3. Esbāb-ı melāḥat nice cemʿ olmuş o şehde
4. Ser-ber mi degül başdan o destār-ı perīşān

Çāḳ:

Çāḳ:
Mısra: **8**
Yırtmak, parçalanmak

7. ʿUşşāḳ-ı perīşān-dile gāhice görünsün
8. Çāḳ böyle ḥicāb itmesün ol yār-i perīşān

başdan:

başdan:
Mısra: **4**
baş, kafa

3. Esbāb-ı melāḥat nice cemʿ olmuş o şehde
4. Ser-ber mi degül başdan o destār-ı perīşān

besdür:

besdür:
Mısra: **5**
yeter, kâfi

5. Vāʿiẓ bu kerāmet saña besdür ki hemīşe
6. Cemʿiyyete bāʿiŝ ola güftār-ı perīşān

böyle:

böyle:
Mısra: **8**
Böyle, bu şekilde

7. ʿUşşāḳ-ı perīşān-dile gāhice görünsün
8. Çāḳ böyle ḥicāb itmesün ol yār-i perīşān

vāʿiẓ:

Vāʿiẓ:
Mısra: **5**
Vaaz eden.

5. Vāʿiẓ bu kerāmet saña besdür ki hemīşe
6. Cemʿiyyete bāʿiŝ ola güftār-ı perīşān

ki:

ki:
Mısra: **5**
Ki bağlacı.

5. Vāʿiẓ bu kerāmet saña besdür ki hemīşe
6. Cemʿiyyete bāʿiŝ ola güftār-ı perīşān

ol:

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. ʿUşşāḳ-ı perīşān-dile gāhice görünsün
8. Çāḳ böyle ḥicāb itmesün ol yār-i perīşān

bu:

bu:
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. Vāʿiẓ bu kerāmet saña besdür ki hemīşe
6. Cemʿiyyete bāʿiŝ ola güftār-

hemīşe:

hemīşe:
Mısra: **5**
Her zaman, daima

5. Vāʿiẓ bu kerāmet saña besdür ki hemīşe
6. Cemʿiyyete bāʿiŝ ola güftār-ı perīşān

nazm:

naẓmuñ: -uñ
Mısra: **9**
Şiir, nazım.

9. Her güşede naẓmuñ oḳınur var ise Yaḥyā
10. Söyletdi o kākül saña eşʿār-ı perīşān

okın:

oḳınur: -ur
Mısra: **9**
okunmak

9. Her güşede naẓmuñ oḳınur var ise Yaḥyā
10. Söyletdi o kākül saña eşʿār-ı perīşān

var:

var:
Mısra: **9**
Mevcut

9. Her güşede naẓmuñ oḳınur var ise Yaḥyā
10. Söyletdi o kākül saña eşʿār-ı perīşān

ise:

ise:
Mısra: **9**
koşul edatı

9. Her güşede naẓmuñ oḳınur var ise Yaḥyā
10. Söyletdi o kākül saña eşʿār-ı perīşān

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Her güşede naẓmuñ oḳınur var ise Yaḥyā
10. Söyletdi o kākül saña eşʿār-ı perīşān

söylet:

Söyletdi: -di
Mısra: **10**
Söyletmek II yazmak.

9. Her güşede naẓmuñ oḳınur var ise Yaḥyā
10. Söyletdi o kākül saña eşʿār-ı perīşān

kākül:

kākül:
Mısra: **10**
saç, perçem

9. Her güşede naẓmuñ oḳınur var ise Yaḥyā
10. Söyletdi o kākül saña eşʿār-ı perīşān

'aḳlum ṭağıdur:

'aḳlum ṭağıdur: -
Mısra: **1**
Kafasını karıştırmak II aklını çelmek.

1. 'Aḳlum ṭağıdur zülf-i siyehkār-ı perīşān
2. Cemʿiyyet-i ḫāṭır mı ḳor efkār-ı perīşān

zülf-i siyehkār-ı perīşān:

zülf-i siyehkār-ı perīşān: -
Mısra: **1**
Siyah saçların dağınıklığı.

1. 'Aḳlum ṭağıdur zülf-i siyehkār-ı perīşān
2. Cemʿiyyet-i ḫāṭır mı ḳor efkār-ı perīşān

cemʿiyyet-i ḫāṭır:

cemʿiyyet-i ḫāṭır: -
Mısra: **2**
Gönül dirliği

1. 'Aḳlum ṭağıdur zülf-i siyehkār-ı perīşān
2. Cemʿiyyet-i ḫāṭır mı ḳor efkār-ı perīşān

efkār-ı perīşān:

efkār-ı perīşān: -
Mısra: **2**
Dağınık düşünceler.

1. 'Aḳlum ṭağıdur zülf-i siyehkār-ı perīşān
2. Cemʿiyyet-i ḫāṭır mı ḳor efkār-ı perīşān

esbāb-ı melāḥat:

esbāb-ı melāḥat: -
Mısra: **3**
Güzellik elbisesi.

3. Esbāb-ı melāḥat nice cemʿ olmuş o şehde
4. Ser-ber mi degül başdan o destār-ı perīşān

cemʿ olmuş:

cemʿ olmuş: -
Mısra: **3**
bir araya gelmek, toplanmak

3. Esbāb-ı melāḥat nice cemʿ olmuş o şehde
4. Ser-ber mi degül başdan o destār-ı perīşān

destār-ı perīşān:

destār-ı perīşān: -
Mısra: **4**
Dağınık sarık

3. Esbāb-ı melāḥat nice cemʿ olmuş o şehde
4. Ser-ber mi degül başdan o destār-ı perīşān

bāʿiŝ ola:

bāʿiŝ ola: -
Mısra: **6**
sebep olmak

5. Vāʿiẓ bu kerāmet saña besdür ki hemīşe
6. Cemʿiyyete bāʿiŝ ola güftār-ı perīşān

güftār-ı perīşān:

güftār-ı perīşān: -
Mısra: **6**
Dağınık söz.

5. Vāʿiẓ bu kerāmet saña besdür ki hemīşe
6. Cemʿiyyete bāʿiŝ ola güftār-ı perīşān

ʿuşşāḳ-ı perīşān-dile:

ʿuşşāḳ-ı perīşān-dile: -
Mısra: **7**
perişan gönüllü âşıklar

7. ʿUşşāḳ-ı perīşān-dile gāhīce görünsün
8. Çāḳ böyle ḥicāb itmesün ol yār-i perīşān

ḥicāb itmesün:

ḥicāb itmesün: -
Mısra: **8**
Utanmak

7. ʿUşşāḳ-ı perīşān-dile gāhīce görünsün
8. Çāḳ böyle ḥicāb itmesün ol yār-i perīşān

yār-i perīşān:

yār-i peri̮şān: -
Mısra: **8**
Dağınık sevgili.

7. ʿUşşāķ-ı peri̮şān-dile gāhi̮ce görünsün
8. Çāķ böyle ḥicāb itmesün ol yār-i peri̮şān

her gūşede:

her gūşede: -
Mısra: **9**
Her bir köşe, her yer

9. Her gūşede naẓmuñ oķınur var ise Yaḥyā
10. Söyletdi o kākül saña eşʿār-ı peri̮şān

eşʿār-ı peri̮şān:

eşʿār-ı peri̮şān: -
Mısra: **10**
Perişan, sıkıntı dolu şiirler.

9. Her gūşede naẓmuñ oķınur var ise Yaḥyā
10. Söyletdi o kākül saña eşʿār-ı peri̮şān

Şeh-bāz:

Şeh-bāz:
Mısra: **1**
doğan kuşu II avcı

1. Şeh-bāz gözüñ ṣayd-ı dil ü cāna süzülsün
2. Zülfüñdeki dil-besteler ey māh çözülsün

göz:

gözüñ: -üñ
Mısra: **1**
göz

1. Şeh-bāz gözüñ ṣayd-ı dil ü cāna süzülsün
2. Zülfüñdeki dil-besteler ey māh çözülsün

süzül:

süzülsün: -sün
Mısra: **1**
Gözün baygın baygın bakması II mahmur bakış.

1. Şeh-bāz gözüñ ṣayd-ı dil ü cāna süzülsün
2. Zülfüñdeki dil-besteler ey māh çözülsün

süzülsün: -sün
Mısra: **10**
Damıtılmak II berrak hale gelmek.

9. Ķalmaya keder ʿaşķuñ ola belki ṣafāsı
10. Yaḥyā gel iñen ivmeyelüm bāde süzülsün

zülf:

Zülfüñdeki: -üñdeki
Mısra: **2**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

1. Şeh-bāz gözüñ ṣayd-ı dil ü cāna süzülsün
2. Zülfüñdeki dil-besteler ey māh çözülsün

dil-beste:

dil-besteler: -ler
Mısra: **2**
Gönül bağlamış, gönül vermiş

1. Şeh-bāz gözüñ ṣayd-ı dil ü cāna süzülsün
2. Zülfüñdeki dil-besteler ey māh çözülsün

ey:

ey:
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Şeh-bāz gözüñ ṣayd-ı dil ü cāna süzülsün
2. Zülfüñdeki dil-besteler ey māh çözülsün

māh:

māh:
Mısra: **2**
Ay II ay yüzlü sevgili.

1. Şeh-bāz gözüñ ṣayd-ı dil ü cāna süzülsün
2. Zülfüñdeki dil-besteler ey māh çözülsün

çözül:

çözülsün: -sün
Mısra: **2**
Açılmak II dağılmak II kurtulmak.

1. Şeh-bāz gözüñ ṣayd-ı dil ü cāna süzülsün
2. Zülfüñdeki dil-besteler ey māh çözülsün

kirpik:

Kirpiklerüñ: -lerüñ
Mısra: **3**
Kirpik II göz kapağının kenarında sıralanmış olan kıllar ve bu kıllardan her biri.

3. Kirpiklerüñ alsun eline ti̮r ü sinānı
4. ʿUşşāķ dizilsün ṣaf-ı peykān düzülsün

ʿuşşāķ:

ʿUşşāķ:
Mısra: **4**
âşıklar

3. Kirpiklerüñ alsun eline ti̮r ü sinānı
4. ʿUşşāķ dizilsün ṣaf-ı peykān düzülsün

dizil:

dizilsün: -sün
Mısra: **4**
Sıralanmak.

3. Kirpiklerüñ alsun eline ti̮r ü sinānı
4. ʿUşşāķ dizilsün ṣaf-ı peykān düzülsün

düzül:

düzülsün: -sün
Mısra: **4**
Dizilmek, sıra sıra olmak.

3. Kirpiklerüñ alsun eline ti̮r ü sinānı
4. ʿUşşāķ dizilsün ṣaf-ı peykān düzülsün

bimār:

Bi̮mār:
Mısra: **5**
Hasta

5. Bi̮mār yatur gördüm işigüñde raķi̮bi
6. Kūyuñda ķoma anı şehā varsun üzülsün

yat:

yatur: -ur
Mısra: **5**
uyumak

5. Bi̮mār yatur gördüm işigüñde raķi̮bi
6. Kūyuñda ķoma anı şehā varsun üzülsün

gör:

gördüm: -düm
Mısra: **5**
Görmek.

5. Bi̮mār yatur gördüm işigüñde raḳi̮bi
6. Kūyuñda ḳoma anı şehā varsun üzülsün

işig:

işigüñde: -üñde
Mısra: **5**
Eşik II Huzur, makam

5. Bi̮mār yatur gördüm işigüñde raḳi̮bi
6. Kūyuñda ḳoma anı şehā varsun üzülsün

raḳib:

raḳi̮bi: -i
Mısra: **5**
Rakip II. Düşman.

5. Bi̮mār yatur gördüm işigüñde raḳi̮bi
6. Kūyuñda ḳoma anı şehā varsun üzülsün

kūy:

Kūyuñda: -uñda
Mısra: **6**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

5. Bi̮mār yatur gördüm işigüñde raḳi̮bi
6. Kūyuñda ḳoma anı şehā varsun üzülsün

ḳoma:

ḳoma:
Mısra: **6**
Bırakmamak II komamak.

5. Bi̮mār yatur gördüm işigüñde raḳi̮bi
6. Kūyuñda ḳoma anı şehā varsun üzülsün

anı:

anı:
Mısra: **6**
Onu

5. Bi̮mār yatur gördüm işigüñde raḳi̮bi
6. Kūyuñda ḳoma anı şehā varsun üzülsün

şehā:

şehā:
Mısra: **6**
Ey padişah ‖ ey sevgili.

5. Bi̮mār yatur gördüm işigüñde raḳi̮bi
6. Kūyuñda ḳoma anı şehā varsun üzülsün

varsun:

varsun:
Mısra: **6**
Varsın öyle olsun II umursama.

5. Bi̮mār yatur gördüm işigüñde raḳi̮bi
6. Kūyuñda ḳoma anı şehā varsun üzülsün

üzül:

üzülsün: -sün
Mısra: **6**
Üzülmek, hüzünlenmek.

5. Bi̮mār yatur gördüm işigüñde raḳi̮bi
6. Kūyuñda ḳoma anı şehā varsun üzülsün

gülşen:

Gülşende: -de
Mısra: **7**
Bahçe, gül bahçesi.

7. Gülşende iken yār neden ġonce açılmaḳ
8. Söyleñ aña bir gūşeyi bulsun da büzülsün

iken:

iken:
Mısra: **7**
iken zarf fiili II ..dığı zaman

7. Gülşende iken yār neden ġonce açılmaḳ
8. Söyleñ aña bir gūşeyi bulsun da büzülsün

yār:

yār:
Mısra: **7**
Sevgili

7. Gülşende iken yār neden ġonce açılmaḳ
8. Söyleñ aña bir gūşeyi bulsun da büzülsün

neden:

neden:
Mısra: **7**
Neden II niçin.

7. Gülşende iken yār neden ġonce açılmaḳ
8. Söyleñ aña bir gūşeyi bulsun da büzülsün

ġonce:

ġonce:
Mısra: **7**
Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk II gonca.

7. Gülşende iken yār neden ġonce açılmaḳ
8. Söyleñ aña bir gūşeyi bulsun da büzülsün

açılmaḳ:

açılmaḳ:
Mısra: **7**
çiçeklenmek ‖ ortalarda görünmek, belirmek

7. Gülşende iken yār neden ġonce açılmaḳ
8. Söyleñ aña bir gūşeyi bulsun da büzülsün

söyle:

Söyleñ: -ñ
Mısra: **8**
Demek, söylemek.

7. Gülşende iken yār neden ġonce açılmaḳ
8. Söyleñ aña bir gūşeyi bulsun da büzülsün

aña:

aña:
Mısra: **8**
Ona.

7. Gülşende iken yār neden ġonce açılmaḳ
8. Söyleñ aña bir gūşeyi bulsun da büzülsün

bir:

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Gülşende iken yār neden ġonce açılmaḳ
8. Söyleñ aña bir gūşeyi bulsun da büzülsün

gūşe:

gūşeyi: -yi
Mısra: **8**
Köşe.

7. Gülşende iken yār neden ġonce açılmaķ
8. Söyleñ aña bir gūşeyi bulsun da büzülsün

bul:

bulsun: -sun
Mısra: **8**
Arayarak temin etmek II elde etmek.

7. Gülşende iken yār neden ġonce açılmaķ
8. Söyleñ aña bir gūşeyi bulsun da büzülsün

da:

da:
Mısra: **8**
De, da bağlacı.

7. Gülşende iken yār neden ġonce açılmaķ
8. Söyleñ aña bir gūşeyi bulsun da büzülsün

büzül:

büzülsün: -sün
Mısra: **8**
solmak

7. Gülşende iken yār neden ġonce açılmaķ
8. Söyleñ aña bir gūşeyi bulsun da büzülsün

Ķalma:

Ķalmaya: -ya
Mısra: **9**
Yok olmak

9. Ķalmaya keder ʿaşķuñ ola belki şafāsı
10. Yaḥyā gel iñen ivmeyelüm bāde süzülsün

keder:

keder:
Mısra: **9**
Gam, ızdırap, elem, hüzün.

9. Ķalmaya keder ʿaşķuñ ola belki şafāsı
10. Yaḥyā gel iñen ivmeyelüm bāde süzülsün

ʿaşķ:

ʿaşķuñ: -uñ
Mısra: **9**
Aşk, sevgi, muhabbet.

9. Ķalmaya keder ʿaşķuñ ola belki şafāsı
10. Yaḥyā gel iñen ivmeyelüm bāde süzülsün

belki:

belki:
Mısra: **9**
Ola ki, bir ihtimal.

9. Ķalmaya keder ʿaşķuñ ola belki şafāsı
10. Yaḥyā gel iñen ivmeyelüm bāde süzülsün

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ķalmaya keder ʿaşķuñ ola belki şafāsı
10. Yaḥyā gel iñen ivmeyelüm bāde süzülsün

gel:

gel:
Mısra: **10**
Gelmek.

9. Ķalmaya keder ʿaşķuñ ola belki şafāsı
10. Yaḥyā gel iñen ivmeyelüm bāde süzülsün

iñen:

iñen:
Mısra: **10**
çok, pek, fazla

9. Ķalmaya keder ʿaşķuñ ola belki şafāsı
10. Yaḥyā gel iñen ivmeyelüm bāde süzülsün

ivme:

ivmeyelüm: -yelüm
Mısra: **10**
Acele etmek, koşmak, çabuk davranmak.

9. Ķalmaya keder ʿaşķuñ ola belki şafāsı
10. Yaḥyā gel iñen ivmeyelüm bāde süzülsün

bāde:

bāde:
Mısra: **10**
Şarap.

9. Ķalmaya keder ʿaşķuñ ola belki şafāsı
10. Yaḥyā gel iñen ivmeyelüm bāde süzülsün

şayd-ı dil ü cāna:

şayd-ı dil ü cāna: -
Mısra: **1**
Canı ve gönlü avlama

1. Şeh-bāz gözüñ şayd-ı dil ü cāna süzülsün
2. Zülfüñdeki dil-besteler ey māh çözülsün

tir ü sinānı:

tīr ü sinānı: -
Mısra: **3**
Ok ve mızrak.

3. Kirpiklerüñ alsun eline tīr ü sinānı
4. ʿUşşāķ dizilsün şaf-ı peykān düzülsün

eline alsun:

eline alsun: -
Mısra: **3**
tutmak, ele almak.

3. Kirpiklerüñ alsun eline tīr ü sinānı
4. ʿUşşāķ dizilsün şaf-ı peykān düzülsün

şaf-ı peykān:

şaf-ı peykān: -
Mısra: **4**
Ok ucunun dizisi.

3. Kirpiklerüñ alsun eline tīr ü sinānı
4. ʿUşşāķ dizilsün şaf-ı peykān düzülsün

şafāsı ola:

şafāsı ola: -
Mısra: **9**
Sefası olmak II mutlu, huzurlu olmak.

9. Ķalmaya keder ʿaşķuñ ola belki şafāsı
10. Yaḥyā gel iñen ivmeyelüm bāde süzülsün

yār:

Yārden: -den
Mısra: **1**
Sevgili

1. Yārden seng-i cefā gelse niçün āh derin
2. Başumı yarsa da yār yarıcañ Allāh derin

yār:
Mısra: **2**
Sevgili

1. Yārden seng-i cefā gelse niçün āh derin
2. Başumı yarsa da yār yarıcañ Allāh derin

---

gel:

gelse: -se
Mısra: **1**
Gelmek.

1. Yārden seng-i cefā gelse niçün āh derin
2. Başumı yarsa da yār yarıcañ Allāh derin

---

niçün:

niçün:
Mısra: **1**
Neden.

1. Yārden seng-i cefā gelse niçün āh derin
2. Başumı yarsa da yār yarıcañ Allāh derin

---

da:

da:
Mısra: **2**
De, da bağlacı.

1. Yārden seng-i cefā gelse niçün āh derin
2. Başumı yarsa da yār yarıcañ Allāh derin

---

yar:

yarıcañ: -ı, -ca, -ñ
Mısra: **2**
Yarmak II kırmak.

1. Yārden seng-i cefā gelse niçün āh derin
2. Başumı yarsa da yār yarıcañ Allāh derin

---

bāġbān:

Bāġbān:
Mısra: **3**
Bağcı, bahçıvan.

3. Bāġbān her ne ḳadar göge çıḳarsa ögerek
4. Ḳadüñe nisbet ile ʿarʿara kūtāh derin

Ḳad:

Ḳadüñe: -üñe
Mısra: **4**
Boy, kâmet

3. Bāġbān her ne ḳadar göge çıḳarsa ögerek
4. Ḳadüñe nisbet ile ʿarʿara kūtāh derin

---

nisbet:

nisbet:
Mısra: **4**
Göre, nazaran, nisbetle.

3. Bāġbān her ne ḳadar göge çıḳarsa ögerek
4. Ḳadüñe nisbet ile ʿarʿara kūtāh derin

---

ile:

ile:
Mısra: **4**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Bāġbān her ne ḳadar göge çıḳarsa ögerek
4. Ḳadüñe nisbet ile ʿarʿara kūtāh derin

ʿarʿar:

ʿarʿara: -a
Mısra: **4**
Servi ağacı.

3. Bāġbān her ne ḳadar göge çıḳarsa ögerek
4. Ḳadüñe nisbet ile ʿarʿara kūtāh derin

---

kūtāh:

kūtāh:
Mısra: **4**
Kısa, boysuz.

3. Bāġbān her ne ḳadar göge çıḳarsa ögerek
4. Ḳadüñe nisbet ile ʿarʿara kūtāh derin

---

de:

derin: -rin
Mısra: **4**
Söylemek.

3. Bāġbān her ne ḳadar göge çıḳarsa ögerek
4. Ḳadüñe nisbet ile ʿarʿara kūtāh derin

derin: -rin
Mısra: **6**
Söylemek.

5. Mest ü medhūş yatan rindi ḫarābāt içre
6. Ḫalḳ gafletde ṣanur ben aña āgāh derin

derin: -rin
Mısra: **8**
Söylemek.

7. İrgüren Kaʿbe-i maḳṣūda maḥabbet yolıdur
8. Ben reh-i ʿaşḳı ḳoyan sālike gümrāh derin

derin: -rin
Mısra: **10**
Söylemek.

9. Her zamān ʿayş u ṣafā vaḳti midür ey Yaḥyā
10. Diñlemezsin sözümi hiç saña geh gāh derin

---

yat:

yatan: -an
Mısra: **5**
uyumak

5. Mest ü medhūş yatan rindi ḫarābāt içre
6. Ḫalḳ gafletde ṣanur ben aña āgāh derin

---

rind:

rindi: -i
Mısra: **5**
Kalender, aldırışsız, dünya işlerini hoş gören

5. Mest ü medhūş yatan rindi ḫarābāt içre
6. Ḫalḳ gafletde ṣanur ben aña āgāh derin

---

harābāt:

ḫarābāt:
Mısra: **5**
Meyhaneler, içki içilen yerler.

5. Mest ü medhūş yatan rindi ḫarābāt içre
6. Ḫalḳ gafletde ṣanur ben aña āgāh derin

---

içre:

içre:
Mısra: **5**

içinde

5. Mest ü medhūş yatan rindi harābāt içre
6. Ḫalḳ gafletde ṣanur ben aña āgāh derin

Halk:

Ḫalḳ:
Mısra: **6**
ahali ‖ insanlar

5. Mest ü medhūş yatan rindi harābāt içre
6. Ḫalḳ gafletde ṣanur ben aña āgāh derin

gaflet:

gafletde: -de
Mısra: **6**
bilinçsizce davranmak, aymazlık etmek.

5. Mest ü medhūş yatan rindi harābāt içre
6. Ḫalḳ gafletde ṣanur ben aña āgāh derin

şan:

ṣanur: -ur
Mısra: **6**
Zannetmek.

5. Mest ü medhūş yatan rindi harābāt içre
6. Ḫalḳ gafletde ṣanur ben aña āgāh derin

ben:

ben:
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Mest ü medhūş yatan rindi harābāt içre
6. Ḫalḳ gafletde ṣanur ben aña āgāh derin

Ben:
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. İrgüren Kaʿbe-i maḳṣūda maḥabbet yolıdur
8. Ben reh-i ʿaşḳı ḳoyan sālike gümrāh derin

aña:

aña:
Mısra: **6**
Ona.

5. Mest ü medhūş yatan rindi harābāt içre
6. Ḫalḳ gafletde ṣanur ben aña āgāh derin

āgāh:

āgāh:
Mısra: **6**
Haberi olan, haberli, haberdar.

5. Mest ü medhūş yatan rindi harābāt içre
6. Ḫalḳ gafletde ṣanur ben aña āgāh derin

İrgüren:

İrgüren:
Mısra: **7**
Ulaştıran II eriştiren.

7. İrgüren Kaʿbe-i maḳṣūda maḥabbet yolıdur
8. Ben reh-i ʿaşḳı ḳoyan sālike gümrāh derin

ḳoyan:

ḳoyan:
Mısra: **8**
Bırakan II terk eden.

7. İrgüren Kaʿbe-i maḳṣūda maḥabbet yolıdur
8. Ben reh-i ʿaşḳı ḳoyan sālike gümrāh derin

sālik:

sālike: -e
Mısra: **8**
Bir yolda giden, belli bir yol tutup giden.

7. İrgüren Kaʿbe-i maḳṣūda maḥabbet yolıdur
8. Ben reh-i ʿaşḳı ḳoyan sālike gümrāh derin

gümrāh:

gümrāh:
Mısra: **8**
Yolunu şaşırmış, doğru yoldan ayrılmış.

7. İrgüren Kaʿbe-i maḳṣūda maḥabbet yolıdur
8. Ben reh-i ʿaşḳı ḳoyan sālike gümrāh derin

midür:

midür:
Mısra: **9**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

9. Her zamān ʿayş u ṣafā vaḳti midür ey Yaḥyā
10. Diñlemezsin sözümi hįç saña geh gāh derin

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Her zamān ʿayş u ṣafā vaḳti midür ey Yaḥyā
10. Diñlemezsin sözümi hįç saña geh gāh derin

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Her zamān ʿayş u ṣafā vaḳti midür ey Yaḥyā
10. Diñlemezsin sözümi hįç saña geh gāh derin

hiç:

hįç:
Mısra: **10**
katiyen, asla

9. Her zamān ʿayş u ṣafā vaḳti midür ey Yaḥyā
10. Diñlemezsin sözümi hįç saña geh gāh derin

saña:

saña:
Mısra: **10**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

9. Her zamān ʿayş u ṣafā vaḳti midür ey Yaḥyā
10. Diñlemezsin sözümi hįç saña geh gāh derin

seng-i cefā:

seng-i cefā: -
Mısra: **1**
Eziyet taşı.

1. Yārden seng-i cefā gelse niçün āh derin
2. Başumı yarsa da yār yarıcañ Allāh derin

başumı yarsa:

başumı yarsa: -
Mısra: **2**
Kafasını kırmak II kötü

davranmak.

1. Yārden seng-i cefā gelse niçün āh derin
2. Başumı yarsa da yār yarıcañ Allāh derin

āh derin:

āh derin: -
Mısra: **1**
Ah çekmek II feryat etmek.

1. Yārden seng-i cefā gelse niçün āh derin
2. Başumı yarsa da yār yarıcañ Allāh derin

allāh derin:

allāh derin: -
Mısra: **2**
Ya Allah demek II Allah'a şükretmek II Bir işe başlarken güç kazanmak için söylenen bir söz

1. Yārden seng-i cefā gelse niçün āh derin
2. Başumı yarsa da yār yarıcañ Allāh derin

her ne ḳadar:

her ne ḳadar: -
Mısra: **3**
Her ne kadar.

3. Bāġbān her ne ḳadar göge çıḳarsa ögerek
4. Ḳadūñe nisbet ile ʿarʿara kūtāh derin

ögerek göge çıḳarsa:

ögerek göge çıḳarsa: -
Mısra: **3**
Çok fazla övmek II övgüden göklere çıkarmak.

3. Bāġbān her ne ḳadar göge çıḳarsa ögerek
4. Ḳadūñe nisbet ile ʿarʿara kūtāh derin

mest ü medhūş:

mest ü medḥūş: -
Mısra: **5**
Sarhoş ve kendinden geçmiş.

5. Mest ü medḥūş yatan rindi ḫarābāt içre
6. Ḫalḳ gafletde ṣanur ben aña āgāh derin

kaʿbe-i maḳṣūda:

kaʿbe-i maḳṣūda: -
Mısra: **7**
maksatların Kabe'si II en büyük maksat.

7. İrgüren Kaʿbe-i maḳṣūda maḥabbet yolıdur
8. Ben reh-i ʿaşḳı ḳoyan sālike gümrāh derin

maḥabbet yolıdur:

maḥabbet yolıdur: -
Mısra: **7**
Sevgi, aşk yolu.

7. İrgüren Kaʿbe-i maḳṣūda maḥabbet yolıdur
8. Ben reh-i ʿaşḳı ḳoyan sālike gümrāh derin

reh-i ʿaşḳı:

reh-i ʿaşḳı: -
Mısra: **8**
Aşk yolu

7. İrgüren Kaʿbe-i maḳṣūda maḥabbet yolıdur
8. Ben reh-i ʿaşḳı ḳoyan sālike gümrāh derin

her zamān:

her zamān: -
Mısra: **9**
Her zaman.

9. Her zamān ʿayş u ṣafā vaḳti midür ey Yaḥyā
10. Diñlemezsin sözümi hiç saña geh gāh derin

ʿayş u ṣafā vaḳti:

ʿayş u ṣafā vaḳti: -
Mısra: **9**
Yeme, içme ve eğlenme zamanı.

9. Her zamān ʿayş u ṣafā vaḳti midür ey Yaḥyā
10. Diñlemezsin sözümi hiç saña geh gāh derin

geh gāh:

geh gāh: -
Mısra: **10**
Bazen, bazı bazı, ara sıra.

9. Her zamān ʿayş u ṣafā vaḳti midür ey Yaḥyā
10. Diñlemezsin sözümi hiç saña geh gāh derin

sözümi diñlemezsin:

sözümi diñlemezsin: -
Mısra: **10**
Sözüne kulak vermemek II nasihat edileni dikkate almamak.

9. Her zamān ʿayş u ṣafā vaḳti midür ey Yaḥyā
10. Diñlemezsin sözümi hiç saña geh gāh derin

gülşen:

gülşen:
Mısra: **1**
Bahçe, gül bahçesi.

1. Maḳām-ı ḫūbdur gülşen o gül-ruḫsār diñlensün
2. Nevāya başlasun dil bülbül-i gülzār diñlensün

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Maḳām-ı ḫūbdur gülşen o gül-ruḫsār diñlensün
2. Nevāya başlasun dil bülbül-i gülzār diñlensün

gül-ruhsār:

gül-ruḫsār:
Mısra: **1**
Gül yanaklı II sevgili.

1. Maḳām-ı ḫūbdur gülşen o gül-ruḫsār diñlensün
2. Nevāya başlasun dil bülbül-i gülzār diñlensün

diñlen:

diñlensün: -sün
Mısra: **1**
dinlenmek II durmak

1. Maḳām-ı ḫūbdur gülşen o gül-ruḫsār diñlensün
2. Nevāya başlasun dil bülbül-i gülzār diñlensün

diñlensün: -sün
Mısra: **2**
dinlenmek II durmak

1. Maḳām-ı ḫūbdur gülşen o gül-ruḫsār diñlensün
2. Nevāya başlasun dil bülbül-i gülzār diñlensün

diñlensün: -sün
Mısra: **4**
dinlenmek II durmak

3. Belā bezminde ḳaddüm

çeng olup cismümdeki regler
4. Fiġān u nāle ḳılsun muṭribā
evtār diñlensün

diñlensün: -sün
Mısra: **6**
dinlenmek II durmak

5. Dil-i şeydāya hem-dem nice
dil bir yire cemʿ olsun
6. Ṣafālar eylesün ʿuşşāḳ
mūsiḳār diñlensün

diñlensün: -sün
Mısra: **8**
dinlenmek II durmak

7. Zamān-ı ʿayşdur meclis
gerekdür ṣaḥn-ı gülşende
8. Uzatmasun sözi vāʿiẓ de bir
miḳdār diñlensün

diñlensün: -sün
Mısra: **10**
dinlenmek II durmak

9. Varup feryādlar ḳıl bi̱-
sütūna ḳarşu ey ʿāşıḳ
10. Sanup Ferhādını rāḥat
bulup kuhsār diñlensün

diñlensün: -sün
Mısra: **12**
dinlenmek II durmak

11. Belā vādi̱lerinde seyl-i
eşküm çaġlasun aḳsun
12. Başın ol ṭaşdan ṭaşa dögen
enhār diñlensün

diñlensün: -sün
Mısra: **14**
dinlenmek II durmak

13. Oḳı şi̱ri̱n-lebi vaṣfındaki
eşʿāruñ ey Yaḥyā
14. Biraz meclisde ṭūṭi̱-i şeker-
güftār diñlensün

---

dil:

dil:
Mısra: **2**
gönül

1. Maḳām-ı ḫūbdur gülşen o
gül-ruḫsār diñlensün
2. Nevāya başlasun dil bülbül-
i gülzār diñlensün

dil:
Mısra: **5**
gönül

5. Dil-i şeydāya hem-dem nice
dil bir yire cemʿ olsun
6. Ṣafālar eylesün ʿuşşāḳ
mūsiḳār diñlensün

---

cism:

cismümdeki: -ümdeki
Mısra: **3**
Beden, vücut.

3. Belā bezminde ḳaddüm
çeng olup cismümdeki regler
4. Fiġān u nāle ḳılsun muṭribā
evtār diñlensün

---

reg:

regler: -ler
Mısra: **3**
Damar.

3. Belā bezminde ḳaddüm
çeng olup cismümdeki regler
4. Fiġān u nāle ḳılsun muṭribā
evtār diñlensün

---

muṭribā:

muṭribā:
Mısra: **4**
Ey çalgıcı

3. Belā bezminde ḳaddüm
çeng olup cismümdeki regler
4. Fiġān u nāle ḳılsun muṭribā
evtār diñlensün

---

evtār:

evtār:
Mısra: **4**
saz telleri.

3. Belā bezminde ḳaddüm
çeng olup cismümdeki regler
4. Fiġān u nāle ḳılsun muṭribā
evtār diñlensün

---

hem-dem:

hem-dem:
Mısra: **5**
Dost, arkadaş

5. Dil-i şeydāya hem-dem nice
dil bir yire cemʿ olsun
6. Ṣafālar eylesün ʿuşşāḳ
mūsiḳār diñlensün

---

nice:

nice:
Mısra: **5**
Pek çok.

5. Dil-i şeydāya hem-dem nice
dil bir yire cemʿ olsun
6. Ṣafālar eylesün ʿuşşāḳ
mūsiḳār diñlensün

ʿuşşāḳ:

ʿuşşāḳ:
Mısra: **6**
âşıklar

5. Dil-i şeydāya hem-dem nice
dil bir yire cemʿ olsun
6. Ṣafālar eylesün ʿuşşāḳ
mūsiḳār diñlensün

---

mūsiḳār:

mūsiḳār:
Mısra: **6**
*birkaç neyin bir araya
getirilmesiyle oluşan nefesli
saz, mıskal*

5. Dil-i şeydāya hem-dem nice
dil bir yire cemʿ olsun
6. Ṣafālar eylesün ʿuşşāḳ
mūsiḳār diñlensün

---

meclis:

meclis:
Mısra: **7**
toplantı, meclis

7. Zamān-ı ʿayşdur meclis
gerekdür ṣaḥn-ı gülşende
8. Uzatmasun sözi vāʿiẓ de bir
miḳdār diñlensün

meclisde: -de
Mısra: **14**
toplantı, meclis

13. Oḳı şi̱ri̱n-lebi vaṣfındaki
eşʿāruñ ey Yaḥyā
14. Biraz meclisde ṭūṭi̱-i şeker-
güftār diñlensün

---

gerek:

gerekdür: -dür
Mısra: **7**
lazım

7. Zamān-ı ʿayşdur meclis
gerekdür ṣaḥn-ı gülşende
8. Uzatmasun sözi vāʿiẓ de bir
miḳdār diñlensün

---

vāʿiẓ:

vāʿiẓ:
Mısra: **8**
Vaaz eden.

7. Zamān-ı ʿayşdur meclis
gerekdür ṣaḥn-ı gülşende
8. Uzatmasun sözi vāʿiẓ de bir
miḳdār diñlensün

---

de:

de:
Mısra: **8**
Dahi II de/de.

7. Zamān-ı ʿayşdur meclis gerekdür ṣaḥn-ı gülşende
8. Uzatmasun sözi vāʿiẓ de bir miḳdār diñlensün

var:

Varup: -up
Mısra: **9**
Gitmek, ulaşmak.

9. Varup feryādlar ḳıl bi̇-sütūna ḳarşu ey ʿāşıḳ
10. Sanup Ferhādını rāḥat bulup kuhsār diñlensün

bi-sütūn:

bi̇-sütūna: -a
Mısra: **9**
Ferhat'ın Şirin aşkına deldiği dağ.

9. Varup feryādlar ḳıl bi̇-sütūna ḳarşu ey ʿāşıḳ
10. Sanup Ferhādını rāḥat bulup kuhsār diñlensün

karşu:

ḳarşu:
Mısra: **9**
-e doğru

9. Varup feryādlar ḳıl bi̇-sütūna ḳarşu ey ʿāşıḳ
10. Sanup Ferhādını rāḥat bulup kuhsār diñlensün

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Varup feryādlar ḳıl bi̇-sütūna ḳarşu ey ʿāşıḳ
10. Sanup Ferhādını rāḥat bulup kuhsār diñlensün

ey:
Mısra: **13**
Seslenme edatı.

13. Oḳı şi̇ri̇n-lebi vaṣfındaki eşʿāruñ ey Yaḥyā
14. Biraz meclisde ṭūṭi̇-i şeker-güftār diñlensün

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳ:
Mısra: **9**
Âşık, seven.

9. Varup feryādlar ḳıl bi̇-sütūna ḳarşu ey ʿāşıḳ
10. Sanup Ferhādını rāḥat bulup kuhsār diñlensün

san:

Sanup: -up
Mısra: **10**
Zannetmek.

9. Varup feryādlar ḳıl bi̇-sütūna ḳarşu ey ʿāşıḳ
10. Sanup Ferhādını rāḥat bulup kuhsār diñlensün

ferhād:

Ferhādını: -ını
Mısra: **10**
Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk hikâyelerinin başkahramanı.

9. Varup feryādlar ḳıl bi̇-sütūna ḳarşu ey ʿāşıḳ
10. Sanup Ferhādını rāḥat bulup kuhsār diñlensün

kuhsār:

kuhsār:
Mısra: **10**
dağlar.

9. Varup feryādlar ḳıl bi̇-sütūna ḳarşu ey ʿāşıḳ
10. Sanup Ferhādını rāḥat bulup kuhsār diñlensün

çağla:

çaġlasun: -sun
Mısra: **11**
coşkun biçimde akmak, coşmak.

11. Belā vādi̇lerinde seyl-i eşküm çaġlasun aḳsun
12. Başın ol ṭaşdan ṭaşa dögen enhār diñlensün

ak:

aḳsun: -sun
Mısra: **11**
akmak II damlamak

11. Belā vādi̇lerinde seyl-i eşküm çaġlasun aḳsun
12. Başın ol ṭaşdan ṭaşa dögen enhār diñlensün

ol:

ol:
Mısra: **12**
o, işaret sıfatı

11. Belā vādi̇lerinde seyl-i eşküm çaġlasun aḳsun
12. Başın ol ṭaşdan ṭaşa dögen enhār diñlensün

enhār:

enhār:
Mısra: **12**
ırmaklar

11. Belā vādi̇lerinde seyl-i eşküm çaġlasun aḳsun
12. Başın ol ṭaşdan ṭaşa dögen enhār diñlensün

oḳı:

Oḳı:
Mısra: **13**
Okumak.

13. Oḳı şi̇ri̇n-lebi vaṣfındaki eşʿāruñ ey Yaḥyā
14. Biraz meclisde ṭūṭi̇-i şeker-güftār diñlensün

şirin-leb:

şi̇ri̇n-lebi: -i
Mısra: **13**
Tatlı, hoş dudak.

13. Oḳı şi̇ri̇n-lebi vaṣfındaki eşʿāruñ ey Yaḥyā
14. Biraz meclisde ṭūṭi̇-i şeker-güftār diñlensün

vaṣf:

vaṣfındaki: -ındaki
Mısra: **13**
Nitelik, özellik, ayrıcalık.

13. Oḳı şi̇ri̇n-lebi vaṣfındaki eşʿāruñ ey Yaḥyā
14. Biraz meclisde ṭūṭi̇-i şeker-güftār diñlensün

eşʿār:

eşʿāruñ: -uñ
Mısra: **13**
Şiirler

13. Oḳı şi̇ri̇n-lebi vaṣfındaki eşʿāruñ ey Yaḥyā
14. Biraz meclisde ṭūṭi̇-i şeker-güftār diñlensün

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **13**
17. yüzyıl divan şairi

13. Oḳı şi̇ri̇n-lebi vaṣfındaki eşʿāruñ ey Yaḥyā

14. Biraz meclisde ṭūṭī-i şeker-güftār diñlensün

biraz:

Biraz:
Mısra: **14**
Biraz.

13. Oḳı şīrīn-lebi vaṣfındaki eşʿāruñ ey Yaḥyā
14. Biraz meclisde ṭūṭī-i şeker-güftār diñlensün

maḳām-ı hūbdur:

maḳām-ı ḫūbdur: -
Mısra: **1**
Güzellik makamı.

1. Maḳām-ı ḫūbdur gülşen o gül-ruḫsār diñlensün
2. Nevāya başlasun dil bülbül-i gülzār diñlensün

nevāya başlasun:

nevāya başlasun: -
Mısra: **2**
Şarkı söylemek II ahenge başlamak.

1. Maḳām-ı ḫūbdur gülşen o gül-ruḫsār diñlensün
2. Nevāya başlasun dil bülbül-i gülzār diñlensün

bülbül-i gülzār:

bülbül-i gülzār: -
Mısra: **2**
gül bahçesinin bülbülü

1. Maḳām-ı ḫūbdur gülşen o gül-ruḫsār diñlensün
2. Nevāya başlasun dil bülbül-i gülzār diñlensün

belā bezminde:

belā bezminde: -
Mısra: **3**
gam, keder meclisi

3. Belā bezminde ḳaddüm çeng olup cismümdeki regler
4. Fiġān u nāle ḳılsun muṭribā evtār diñlensün

kaddüm çeng olup:

ḳaddüm çeng olup: -
Mısra: **3**
Boyu bükülmek II beli bükülmek II çok üzüntülü bir halde olmak.

3. Belā bezminde ḳaddüm çeng olup cismümdeki regler
4. Fiġān u nāle ḳılsun muṭribā evtār diñlensün

fiġān u nāle kılsun:

fiġān u nāle ḳılsun: -
Mısra: **4**
Ağlayıp inlemek.

3. Belā bezminde ḳaddüm çeng olup cismümdeki regler
4. Fiġān u nāle ḳılsun muṭribā evtār diñlensün

dil-i şeydāya:

dil-i şeydāya: -
Mısra: **5**
Çılgın gönül

5. Dil-i şeydāya hem-dem nice dil bir yire cemʿ olsun
6. Ṣafālar eylesün ʿuşşāḳ mūsiḳār diñlensün

bir yire cemʿ olsun:

bir yire cemʿ olsun: -
Mısra: **5**
Bir araya gelmek II toplanmak.

5. Dil-i şeydāya hem-dem nice dil bir yire cemʿ olsun
6. Ṣafālar eylesün ʿuşşāḳ mūsiḳār diñlensün

Ṣafālar eylesün:

Ṣafālar eylesün: -
Mısra: **6**
Eğlenmek, neşelenmek.

5. Dil-i şeydāya hem-dem nice dil bir yire cemʿ olsun
6. Ṣafālar eylesün ʿuşşāḳ mūsiḳār diñlensün

zamān-ı ʿayşdur:

zamān-ı ʿayşdur: -
Mısra: **7**
Yeme, içme, eğlenme zamanı.

7. Zamān-ı ʿayşdur meclis gerekdür ṣaḥn-ı gülşende
8. Uzatmasun sözi vāʿiẓ de bir miḳdār diñlensün

ṣaḥn-ı gülşende:

ṣaḥn-ı gülşende: -
Mısra: **7**
Gülbahçesi ‖ bahçe.

7. Zamān-ı ʿayşdur meclis gerekdür ṣaḥn-ı gülşende
8. Uzatmasun sözi vāʿiẓ de bir miḳdār diñlensün

bir miḳdār:

bir miḳdār: -
Mısra: **8**
Biraz.

7. Zamān-ı ʿayşdur meclis gerekdür ṣaḥn-ı gülşende
8. Uzatmasun sözi vāʿiẓ de bir miḳdār diñlensün

sözi uzatmasun:

sözi uzatmasun: -
Mısra: **8**
Sözü uzatma, gereğinden fazla konuşma.

7. Zamān-ı ʿayşdur meclis gerekdür ṣaḥn-ı gülşende
8. Uzatmasun sözi vāʿiẓ de bir miḳdār diñlensün

feryādlar kıl:

feryādlar ḳıl: -
Mısra: **9**
Feryat, figan etmek.

9. Varup feryādlar ḳıl bī-sütūna ḳarşu ey ʿāşıḳ
10. Sanup Ferhādını rāḥat bulup kuhsār diñlensün

rāḥat bulup:

rāḥat bulup: -
Mısra: **10**
rahatlamak, huzura kavuşmak.

9. Varup feryādlar ḳıl bī-sütūna ḳarşu ey ʿāşıḳ
10. Sanup Ferhādını rāḥat bulup kuhsār diñlensün

belā vādīlerinde:

belā vādīlerinde: -
Mısra: **11**
Sıkıntı çekilen yer. || Dünya.

11. Belā vādīlerinde seyl-i eşküm çağlasun aḳsun
12. Başın ol ṭaşdan ṭaşa dögen enhār diñlensün

seyl-i eşküm:

seyl-i eşküm: -
Mısra: **11**
gözyaşı seli

11. Belā vādilerinde seyl-i eşküm çaġlasun aḳsun
12. Başın ol ṭaşdan ṭaşa dögen enhār diñlensün

başın ṭaşdan ṭaşa dögen:

başın ṭaşdan ṭaşa dögen: -
Mısra: **12**
Çaresiz kalarak kahırlanmak II başını o taştan diğer taşa vurmak.

11. Belā vādilerinde seyl-i eşküm çaġlasun aḳsun
12. Başın ol ṭaşdan ṭaşa dögen enhār diñlensün

ṭūṭi-i şeker-güftār:

ṭūṭi-i şeker-güftār: -
Mısra: **14**
Şeker sözlü papağan.

13. Oḳı şirin-lebi vaṣfındaki eşʿāruñ ey Yaḥyā
14. Biraz meclisde ṭūṭi-i şeker-güftār diñlensün

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳ:
Mısra: **1**
Âşık, seven.

1. Ḥiṣṣedār olmazsa ʿāşıḳ ṭāliʿ-i firūzdan
2. Nice şād u ḫurrem olur ʿıydden nev-rūzdan

nice:

Nice:
Mısra: **2**
Pek çok II öyle bir.

1. Ḥiṣṣedār olmazsa ʿāşıḳ ṭāliʿ-i firūzdan
2. Nice şād u ḫurrem olur ʿıydden nev-rūzdan

ʿıyd:

ʿıydden: -den
Mısra: **2**
Bayram

1. Ḥiṣṣedār olmazsa ʿāşıḳ ṭāliʿ-i firūzdan
2. Nice şād u ḫurrem olur ʿıydden nev-rūzdan

nev-rūz:

nev-rūzdan: -dan
Mısra: **2**
Baharın ilk günü, ilkbahar.

1. Ḥiṣṣedār olmazsa ʿāşıḳ ṭāliʿ-i firūzdan
2. Nice şād u ḫurrem olur ʿıydden nev-rūzdan

nev-rūzdan: -dan
Mısra: **10**
Baharın ilk günü.

9. Ġonce ṭıflın açmadı Yaḥyā hezāruñ naġmesi
10. Bi-ḫaberdür daḫı ol ʿuşşāḳdan nev-rūzdan

neylesün:

Neylesün:
Mısra: **3**
Ne yapsın?

3. Neylesün nev-rūz u ʿıyduñ geldügin erbāb-ı ʿaşḳ
4. Āteş-i ġam gitse ḳānūn-ı dil-i pür-sūzdan

gel:

geldügin: -dügin
Mısra: **3**
Gelme II geliş.

3. Neylesün nev-rūz u ʿıyduñ geldügin erbāb-ı ʿaşḳ
4. Āteş-i ġam gitse ḳānūn-ı dil-i pür-sūzdan

geldi: -di
Mısra: **7**
Gelmek.

7. Ġarbdan daḫı yaḳında geldi bād-ı nev-bahār
8. Ḳomadı bir nesne zir-i ḫākde meknūzdan

git:

gitse: -se
Mısra: **4**
Gitmek, uzaklaşmak

3. Neylesün nev-rūz u ʿıyduñ geldügin erbāb-ı ʿaşḳ
4. Āteş-i ġam gitse ḳānūn-ı dil-i pür-sūzdan

Şākir:

Şākirüz: -üz
Mısra: **6**
Şükreden.

5. Cāme-i inʿām ehl-i cāha ḳomaz iḥtiyāc
6. Şākirüz elṭāf-ı ḫūrşid-i cihān-efrūzdan

Ġarb:

Ġarbdan: -dan
Mısra: **7**
Batı.

7. Ġarbdan daḫı yaḳında geldi bād-ı nev-bahār
8. Ḳomadı bir nesne zir-i ḫākde meknūzdan

dahı:

daḫı:
Mısra: **7**
daha

7. Ġarbdan daḫı yaḳında geldi bād-ı nev-bahār
8. Ḳomadı bir nesne zir-i ḫākde meknūzdan

daḫı:
Mısra: **10**
Bile, da/de

9. Ġonce ṭıflın açmadı Yaḥyā hezāruñ naġmesi
10. Bi-ḫaberdür daḫı ol ʿuşşāḳdan nev-rūzdan

yakında:

yaḳında:
Mısra: **7**
Yakın, yakın bir vakit.

7. Ġarbdan daḫı yaḳında geldi bād-ı nev-bahār
8. Ḳomadı bir nesne zir-i ḫākde meknūzdan

Koma:

Ḳomadı: -dı
Mısra: **8**
bırakmamak, terk etmemek

7. Ġarbdan daḫı yaḳında geldi bād-ı nev-bahār
8. Ḳomadı bir nesne zir-i ḫākde meknūzdan

meknūz:

meknūzdan: -dan
Mısra: **8**
gömülmüş, medfun

7. Ġarbdan daḫı yaḳında geldi bād-ı nev-bahār
8. Ḳomadı bir nesne zir-i ḫākde meknūzdan

açma:

açmadı: -dı
Mısra: **9**

Yaprakları açmamak II açılmamak.

9. Ġonce ṭıflın açmadı Yaḥyā hezāruñ naġmesi
10. Bį-ḫaberdür daḫı ol ʿuşşāḳdan nev-rūzdan

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ġonce ṭıflın açmadı Yaḥyā hezāruñ naġmesi
10. Bį-ḫaberdür daḫı ol ʿuşşāḳdan nev-rūzdan

---

bi-haber:

Bį-ḫaberdür: -dür
Mısra: **10**
Habersiz

9. Ġonce ṭıflın açmadı Yaḥyā hezāruñ naġmesi
10. Bį-ḫaberdür daḫı ol ʿuşşāḳdan nev-rūzdan

---

ol:

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Ġonce ṭıflın açmadı Yaḥyā hezāruñ naġmesi
10. Bį-ḫaberdür daḫı ol ʿuşşāḳdan nev-rūzdan

ʿuşşāḳ:

ʿuşşāḳdan: -dan
Mısra: **10**
âşıklar II uşşak makamı.

9. Ġonce ṭıflın açmadı Yaḥyā hezāruñ naġmesi
10. Bį-ḫaberdür daḫı ol ʿuşşāḳdan nev-rūzdan

Ḥiṣṣedār olmazsa:

Ḥiṣṣedār olmazsa: -
Mısra: **1**
Pay sahibi olmak II nasiplenmek.

1. Ḥiṣṣedār olmazsa ʿāşıḳ ṭāliʿ-i fįrūzdan
2. Nice şād u ḫurrem olur ʿıydden nev-rūzdan

ṭāliʿ-i fįrūzdan:

ṭāliʿ-i fįrūzdan: -
Mısra: **1**
Kutlu, mübarek talih.

1. Ḥiṣṣedār olmazsa ʿāşıḳ ṭāliʿ-i fįrūzdan
2. Nice şād u ḫurrem olur ʿıydden nev-rūzdan

şād u ḫurrem olur:

şād u ḫurrem olur: -
Mısra: **2**
mutlu, mesut olmak.

1. Ḥiṣṣedār olmazsa ʿāşıḳ ṭāliʿ-i fįrūzdan
2. Nice şād u ḫurrem olur ʿıydden nev-rūzdan

---

nev-rūz u ʿıyduñ:

nev-rūz u ʿıyduñ: -
Mısra: **3**
İlkbahar ve bayram.

3. Neylesün nev-rūz u ʿıyduñ geldügin erbāb-ı ʿaşḳ
4. Āteş-i ġam gitse ḳānūn-ı dil-i pür-sūzdan

---

erbāb-ı ʿaşḳ:

erbāb-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **3**
Aşk ehli kimseler || âşıklar.

3. Neylesün nev-rūz u ʿıyduñ geldügin erbāb-ı ʿaşḳ
4. Āteş-i ġam gitse ḳānūn-ı dil-i pür-sūzdan

Āteş-i ġam:

Āteş-i ġam: -
Mısra: **4**
Gam ateşi.

3. Neylesün nev-rūz u ʿıyduñ geldügin erbāb-ı ʿaşḳ
4. Āteş-i ġam gitse ḳānūn-ı dil-i pür-sūzdan

ḳānūn-ı dil-i pür-sūzdan:

ḳānūn-ı dil-i pür-sūzdan: -
Mısra: **4**
Gönlü elem dolu olan kanun aleti.

3. Neylesün nev-rūz u ʿıyduñ geldügin erbāb-ı ʿaşḳ
4. Āteş-i ġam gitse ḳānūn-ı dil-i pür-sūzdan

---

cāme-i inʿām:

cāme-i inʿām: -
Mısra: **5**
Lütuf, ihsan elbisesi II nimet elbisesi.

5. Cāme-i inʿām ehl-i cāha ḳomaz iḥtiyāc
6. Şākirüz elṭāf-ı ḫūrşįd-i cihān-efrūzdan

---

ehl-i cāha:

ehl-i cāha: -
Mısra: **5**
Makam, itibar sahipleri.

5. Cāme-i inʿām ehl-i cāha ḳomaz iḥtiyāc
6. Şākirüz elṭāf-ı ḫūrşįd-i cihān-efrūzdan

---

iḥtiyāc ḳomaz:

iḥtiyāc ḳomaz: -
Mısra: **5**
İhtiyaç bırakmamak.

5. Cāme-i inʿām ehl-i cāha ḳomaz iḥtiyāc
6. Şākirüz elṭāf-ı ḫūrşįd-i cihān-efrūzdan

---

elṭāf-ı ḫūrşįd-i cihān-efrūzdan:

elṭāf-ı ḫūrşįd-i cihān-efrūzdan: -
Mısra: **6**
Dünyayı aydınlatan güneşin lütufları.

5. Cāme-i inʿām ehl-i cāha ḳomaz iḥtiyāc
6. Şākirüz elṭāf-ı ḫūrşįd-i cihān-efrūzdan

---

bād-ı nev-bahār:

bād-ı nev-bahār: -
Mısra: **7**
ilkbahar rüzgarı

7. Ġarbdan daḫı yaḳında geldi bād-ı nev-bahār
8. Ḳomadı bir nesne zįr-i ḫākde meknūzdan

---

bir nesne:

bir nesne: -
Mısra: **8**
küçük de olsa bir şey.

7. Ġarbdan daḫı yaḳında geldi bād-ı nev-bahār
8. Ḳomadı bir nesne zįr-i ḫākde meknūzdan

---

zįr-i ḫākde:

zi̇r-i ḫākde: -
Mısra: **8**
Toprağın altında.

7. Ġarbdan daḫı yaḳında geldi bād-ı nev-bahār
8. Ḳomadı bir nesne zi̇r-i ḫākde meknūzdan

hezāruñ naġmesi:

hezāruñ naġmesi: -
Mısra: **9**
Bülbülün nağmesi.

9. Ġonce ṭıflın açmadı Yaḥyā hezāruñ naġmesi
10. Bi̇-ḫaberdür daḫı ol ʿuşşāḳdan nev-rūzdan

Ġonce ṭıflın:

Ġonce ṭıflın: -
Mısra: **9**
Gonca çocuğu II sevgili.

9. Ġonce ṭıflın açmadı Yaḥyā hezāruñ naġmesi
10. Bi̇-ḫaberdür daḫı ol ʿuşşāḳdan nev-rūzdan

bülbül:

bülbül:
Mısra: **2**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

1. Mihrbānlıḳ gördi ḫūrşi̇d-i cihān-efrūzdan
2. Germ olup bülbül nevāya başladı nev-rūzdan

nev-rūz:

nev-rūzdan: -dan
Mısra: **2**
Baharın ilk günü, ilkbahar.

1. Mihrbānlıḳ gördi ḫūrşi̇d-i cihān-efrūzdan
2. Germ olup bülbül nevāya başladı nev-rūzdan

Ġonce:

Ġonceler: -ler
Mısra: **3**
Yaprakları açılmamış çiçek.

3. Ġonceler açılsa da görsek maḥabbet āteşin
4. Var mı bir dil kim ola ḫāli̇ bu demde sūzdan

açıl:

açılsa: -sa
Mısra: **3**
Çiçeğin açılması II açmak.

3. Ġonceler açılsa da görsek maḥabbet āteşin
4. Var mı bir dil kim ola ḫāli̇ bu demde sūzdan

da:

da:
Mısra: **3**
De/da II dahi.

3. Ġonceler açılsa da görsek maḥabbet āteşin
4. Var mı bir dil kim ola ḫāli̇ bu demde sūzdan

gör:

görsek: -se, -k
Mısra: **3**
Görmek II anlamak.

3. Ġonceler açılsa da görsek maḥabbet āteşin
4. Var mı bir dil kim ola ḫāli̇ bu demde sūzdan

bir:

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Ġonceler açılsa da görsek maḥabbet āteşin
4. Var mı bir dil kim ola ḫāli̇ bu demde sūzdan

dil:

dil:
Mısra: **4**
gönül

3. Ġonceler açılsa da görsek maḥabbet āteşin
4. Var mı bir dil kim ola ḫāli̇ bu demde sūzdan

kim:

kim:
Mısra: **4**
Ki.

3. Ġonceler açılsa da görsek maḥabbet āteşin
4. Var mı bir dil kim ola ḫāli̇ bu demde sūzdan

sūz:

sūzdan: -dan
Mısra: **4**
Yanma, yanık, ateş. II Istırap, keder.

3. Ġonceler açılsa da görsek maḥabbet āteşin
4. Var mı bir dil kim ola ḫāli̇ bu demde sūzdan

geçme:

Geçmedi: -di
Mısra: **6**
Geçmemek II sığmamak.

5. Sūzen-i dil-dūz-ı ġamzeñ geçdi cāna gerçi kim
6. Geçmedi cān riştesi ol sūzen-i dil-dūzdan

ol:

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Sūzen-i dil-dūz-ı ġamzeñ geçdi cāna gerçi kim
6. Geçmedi cān riştesi ol sūzen-i dil-dūzdan

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Ġamze-i cādū-yı dil-berde ne ṭāḳat var idi
8. Fitneler ögrenmese ol çeşm-i siḥr-āmūzdan

i:

idi: -di
Mısra: **7**
i- ek fiili.

7. Ġamze-i cādū-yı dil-berde ne ṭāḳat var idi
8. Fitneler ögrenmese ol çeşm-i siḥr-āmūzdan

fitne:

Fitneler: -ler
Mısra: **8**
Karışıklık, fesat, kargaşalık

7. Ġamze-i cādū-yı dil-berde ne ṭāḳat var idi
8. Fitneler ögrenmese ol çeşm-i siḥr-āmūzdan

ögrenme:

ögrenmese: -se
Mısra: **8**
Öğrenmemek.

7. Ġamze-i cādū-yı dil-berde ne ṭāḳat var idi
8. Fitneler ögrenmese ol çeşm-i siḥr-āmūzdan

şevk:

şevḳine: -ine
Mısra: **9**
Gönül meyli, arzu.

9. Meşʿal-i gül şevḳine seyr idegör şeb-tā-seḥer
10. Giceyi farḳ itmek olmaz şimdi Yaḥyā rūzdan

şeb-tā-seḥer:

şeb-tā-seḥer:
Mısra: **9**
Akşamdan sabaha kadar.

9. Meşʿal-i gül şevḳine seyr idegör şeb-tā-seḥer
10. Giceyi farḳ itmek olmaz şimdi Yaḥyā rūzdan

gice:

Giceyi: -yi
Mısra: **10**
Gece.

9. Meşʿal-i gül şevḳine seyr idegör şeb-tā-seḥer
10. Giceyi farḳ itmek olmaz şimdi Yaḥyā rūzdan

şimdi:

şimdi:
Mısra: **10**
Şimdi II artık.

9. Meşʿal-i gül şevḳine seyr idegör şeb-tā-seḥer
10. Giceyi farḳ itmek olmaz şimdi Yaḥyā rūzdan

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Meşʿal-i gül şevḳine seyr idegör şeb-tā-seḥer
10. Giceyi farḳ itmek olmaz şimdi Yaḥyā rūzdan

rūz:

rūzdan: -dan
Mısra: **10**
Gündüz

9. Meşʿal-i gül şevḳine seyr idegör şeb-tā-seḥer
10. Giceyi farḳ itmek olmaz şimdi Yaḥyā rūzdan

ḫūrşid-i cihān-efrūzdan:

ḫūrşi̱d-i cihān-efrūzdan: -
Mısra: **1**
Dünyayı aydınlatan güneş II sevgili.

1. Mihrbānlıḳ gördi ḫūrşi̱d-i cihān-efrūzdan
2. Germ olup bülbül nevāya başladı nev-rūzdan

mihrbānlıḳ gördi:

mihrbānlıḳ gördi: -
Mısra: **1**
Sevgi, şefkat görmek II sevilmek.

1. Mihrbānlıḳ gördi ḫūrşi̱d-i cihān-efrūzdan
2. Germ olup bülbül nevāya başladı nev-rūzdan

germ olup:

germ olup: -
Mısra: **2**
Coşmak.

1. Mihrbānlıḳ gördi ḫūrşi̱d-i cihān-efrūzdan
2. Germ olup bülbül nevāya başladı nev-rūzdan

nevāya başladı:

nevāya başladı: -
Mısra: **2**
Nağmeye, ahenge başlamak.

1. Mihrbānlıḳ gördi ḫūrşi̱d-i cihān-efrūzdan
2. Germ olup bülbül nevāya başladı nev-rūzdan

maḥabbet āteşin:

maḥabbet āteşin: -
Mısra: **3**
muhabbet ateşi || aşk ateşi.

3. Ġonceler açılsa da görsek maḥabbet āteşin
4. Var mı bir dil kim ola ḫāli̱ bu demde sūzdan

bu demde:

bu demde: -
Mısra: **4**
Bu zaman.

3. Ġonceler açılsa da görsek maḥabbet āteşin
4. Var mı bir dil kim ola ḫāli̱ bu demde sūzdan

ḫāli ola:

ḫāli̱ ola: -
Mısra: **4**
Boş, her şeyden arınmış olmak.

3. Ġonceler açılsa da görsek maḥabbet āteşin
4. Var mı bir dil kim ola ḫāli̱ bu demde sūzdan

var mı:

var mı: -
Mısra: **4**
Mevcut mu?

3. Ġonceler açılsa da görsek maḥabbet āteşin
4. Var mı bir dil kim ola ḫāli̱ bu demde sūzdan

sūzen-i dil-dūz-ı ġamzeñ:

sūzen-i dil-dūz-ı ġamzeñ: -
Mısra: **5**
Gönle batan gamzelerin iğnesi.

5. Sūzen-i dil-dūz-ı ġamzeñ geçdi cāna gerçi kim
6. Geçmedi cān riştesi ol sūzen-i dil-dūzdan

cāna geçdi:

cāna geçdi: -
Mısra: **5**
Canı delip geçmek II candan geçmek.

5. Sūzen-i dil-dūz-ı ġamzeñ geçdi cāna gerçi kim
6. Geçmedi cān riştesi ol sūzen-i dil-dūzdan

gerçi kim:

gerçi kim: -
Mısra: **5**
Her ne kadar, ...ise de

5. Sūzen-i dil-dūz-ı ġamzeñ geçdi cāna gerçi kim
6. Geçmedi cān riştesi ol sūzen-i dil-dūzdan

cān riştesi:

cān riştesi: -
Mısra: **6**

can ipliği

5. Sūzen-i dil-dūz-ı ġamzeñ geçdi cāna gerçi kim
6. Geçmedi cān riştesi ol sūzen-i dil-dūzdan

sūzen-i dil-dūzdan:

sūzen-i dil-dūzdan: -
Mısra: **6**
Gönle batan iğne.

5. Sūzen-i dil-dūz-ı ġamzeñ geçdi cāna gerçi kim
6. Geçmedi cān riştesi ol sūzen-i dil-dūzdan

Ġamze-i cādū-yı dil-berde:

Ġamze-i cādū-yı dil-berde: -
Mısra: **7**
Sevgilinin cadıyı andıran yan bakışları.

7. Ġamze-i cādū-yı dil-berde ne ṭāḳat var idi
8. Fitneler ögrenmese ol çeşm-i siḥr-āmūzdan

ne ṭāḳat var:

ne ṭāḳat var: -
Mısra: **7**
Ne kadar da çok takati var II takatsiz.

7. Ġamze-i cādū-yı dil-berde ne ṭāḳat var idi
8. Fitneler ögrenmese ol çeşm-i siḥr-āmūzdan

çeşm-i siḥr-āmūzdan:

çeşm-i siḥr-āmūzdan: -
Mısra: **8**
Büyüleyici göz, sihirli göz.

7. Ġamze-i cādū-yı dil-berde ne ṭāḳat var idi
8. Fitneler ögrenmese ol çeşm-i siḥr-āmūzdan

meşʿal-i gül:

meşʿal-i gül: -
Mısra: **9**
Gülün meşalesi II sevgilinin parıltısı.

9. Meşʿal-i gül şevḳine seyr idegör şeb-tā-seḥer
10. Giceyi farḳ itmek olmaz şimdi Yaḥyā rūzdan

seyr idegör:

seyr idegör: -
Mısra: **9**
Bakmak, izlemek

9. Meşʿal-i gül şevḳine seyr idegör şeb-tā-seḥer
10. Giceyi farḳ itmek olmaz şimdi Yaḥyā rūzdan

farḳ itmek olmaz:

farḳ itmek olmaz: -
Mısra: **10**
Fark edilememek II birbirine karıştırmak.

9. Meşʿal-i gül şevḳine seyr idegör şeb-tā-seḥer
10. Giceyi farḳ itmek olmaz şimdi Yaḥyā rūzdan

yaḳlaş:

Yaḳlaşdı: -dı
Mısra: **1**
Yaklaştırmak.

1. Yaḳlaşdı diyü ḫaṭṭını geçme o güzelden
2. Kim gördi ki evvel öle bir kimse ecelden

diyü:

diyü:
Mısra: **1**
Diyerek, deyip.

1. Yaḳlaşdı diyü ḫaṭṭını geçme o güzelden
2. Kim gördi ki evvel öle bir kimse ecelden

hatt:

ḫaṭṭını: -ını
Mısra: **1**
Ayva tüyü.

1. Yaḳlaşdı diyü ḫaṭṭını geçme o güzelden
2. Kim gördi ki evvel öle bir kimse ecelden

geçme:

geçme:
Mısra: **1**
Vazgeçme!

1. Yaḳlaşdı diyü ḫaṭṭını geçme o güzelden
2. Kim gördi ki evvel öle bir kimse ecelden

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Yaḳlaşdı diyü ḫaṭṭını geçme o güzelden
2. Kim gördi ki evvel öle bir kimse ecelden

o:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Yārüñ ki meyānındadur ol ḫancer-i ġaddār
10. Şimden girü Yaḥyā geçemezsin sen o belden

güzel:

güzelden: -den
Mısra: **1**
güzel II dilber

1. Yaḳlaşdı diyü ḫaṭṭını geçme o güzelden
2. Kim gördi ki evvel öle bir kimse ecelden

ol:

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Dilden geçen ol şāhı der-āġūşdur ammā
4. Dāmānına ṣarılmadur ancaḳ gelen elden

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Yārüñ ki meyānındadur ol ḫancer-i ġaddār
10. Şimden girü Yaḥyā geçemezsin sen o belden

şāh:

şāhı: -ı
Mısra: **3**
padişah, hükümdar ‖ *sevgili*

3. Dilden geçen ol şāhı der-āġūşdur ammā
4. Dāmānına ṣarılmadur ancaḳ gelen elden

der-āġūş:

der-āġūşdur: -dur
Mısra: **3**
Kucaklama.

3. Dilden geçen ol şāhı der-āġūşdur ammā
4. Dāmānına ṣarılmadur ancaḳ

gelen elden

ammā:

ammā:
Mısra: **3**
Ancak, ama.

3. Dilden geçen ol şāhı der-āġūşdur ammā
4. Dāmānına ṣarılmadur ancaḳ gelen elden

ancak:

ancaḳ:
Mısra: **4**
yalnızca, sadece

3. Dilden geçen ol şāhı der-āġūşdur ammā
4. Dāmānına ṣarılmadur ancaḳ gelen elden

biz:

bizden: -den
Mısra: **5**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

5. Şimden girü bizden kerem it luṭfuñı kesme
6. Öldük meded ey sāḳi-i gül-çehre keselden

Öldük:

Öldük:
Mısra: **6**
Mahvolduk!

5. Şimden girü bizden kerem it luṭfuñı kesme
6. Öldük meded ey sāḳi-i gül-çehre keselden

meded:

meded:
Mısra: **6**
Yardım

5. Şimden girü bizden kerem it luṭfuñı kesme
6. Öldük meded ey sāḳi-i gül-çehre keselden

ey:

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Şimden girü bizden kerem it luṭfuñı kesme
6. Öldük meded ey sāḳi-i gül-

çehre keselden

kesel:

keselden: -den
Mısra: **6**
Tembellik, uyuşukluk.

5. Şimden girü bizden kerem it luṭfuñı kesme
6. Öldük meded ey sāḳi-i gül-çehre keselden

u:

u:
Mısra: **7**
ve

7. Ezdi yüregüm seng-i ġam u derd-i firāḳuñ
8. Ḳısmet baña endūh ü belā imiş ezelden

Kısmet:

Ḳısmet:
Mısra: **8**
Nasip.

7. Ezdi yüregüm seng-i ġam u derd-i firāḳuñ
8. Ḳısmet baña endūh ü belā imiş ezelden

baña:

baña:
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

7. Ezdi yüregüm seng-i ġam u derd-i firāḳuñ
8. Ḳısmet baña endūh ü belā imiş ezelden

i:

imiş: -miş
Mısra: **8**
i- ek fiili.

7. Ezdi yüregüm seng-i ġam u derd-i firāḳuñ
8. Ḳısmet baña endūh ü belā imiş ezelden

ezelden:

ezelden:
Mısra: **8**
ezelden beri, çok eskiden.

7. Ezdi yüregüm seng-i ġam u derd-i firāḳuñ
8. Ḳısmet baña endūh ü belā

imiş ezelden

yār:

Yārüñ: -üñ
Mısra: **9**
Sevgili

9. Yārüñ ki meyānındadur ol ḫancer-i ġaddār
10. Şimden girü Yaḥyā geçemezsin sen o belden

ki:

ki:
Mısra: **9**
Ki bağlacı.

9. Yārüñ ki meyānındadur ol ḫancer-i ġaddār
10. Şimden girü Yaḥyā geçemezsin sen o belden

meyān:

meyānındadur: -ındadur
Mısra: **9**
bel

9. Yārüñ ki meyānındadur ol ḫancer-i ġaddār
10. Şimden girü Yaḥyā geçemezsin sen o belden

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yārüñ ki meyānındadur ol ḫancer-i ġaddār
10. Şimden girü Yaḥyā geçemezsin sen o belden

geç:

geçemezsin: -emezsin
Mısra: **10**
Vazgeçememek II geçip gidememek.

9. Yārüñ ki meyānındadur ol ḫancer-i ġaddār
10. Şimden girü Yaḥyā geçemezsin sen o belden

sen:

sen:
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Yārüñ ki meyānındadur ol ḫancer-i ġaddār
10. Şimden girü Yaḥyā

geçemezsin sen o belden

bel:

belden: -den
Mısra: **10**
Bel.

9. Yārüñ ki meyānındadur ol ḫancer-i ġaddār
10. Şimden girü Yaḥyā geçemezsin sen o belden

bir kimse:

bir kimse: -
Mısra: **2**
Herhangi biri.

1. Yaḳlaşdı diyü ḫaṭṭını geçme o güzelden
2. Kim gördi ki evvel öle bir kimse ecelden

ecelden evvel öle:

ecelden evvel öle: -
Mısra: **2**
Ölmeden önce ölmek II ölüm vakti erişmeden ölmek.

1. Yaḳlaşdı diyü ḫaṭṭını geçme o güzelden
2. Kim gördi ki evvel öle bir kimse ecelden

kim gördi ki:

kim gördi ki: -
Mısra: **2**
Kimse görmedi II olması mümkün mü?

1. Yaḳlaşdı diyü ḫaṭṭını geçme o güzelden
2. Kim gördi ki evvel öle bir kimse ecelden

dilden geçen:

dilden geçen: -
Mısra: **3**
Gönülden geçen II gönlün arzuladığı şey.

3. Dilden geçen ol şāhı der-āġūşdur ammā
4. Dāmānına ṣarılmadur ancaḳ gelen elden

dāmānına ṣarılmadur:

dāmānına ṣarılmadur: -
Mısra: **4**
Eteğine sarılmak.

3. Dilden geçen ol şāhı der-āġūşdur ammā
4. Dāmānına ṣarılmadur ancaḳ gelen elden

elden gelen:

elden gelen: -
Mısra: **4**
Yapılabilecek şey II yapılabilen.

3. Dilden geçen ol şāhı der-āġūşdur ammā
4. Dāmānına ṣarılmadur ancaḳ gelen elden

Şimden girü:

Şimden girü: -
Mısra: **5**
artık, bundan sonra

5. Şimden girü bizden kerem it luṭfuñı kesme
6. Öldük meded ey sāḳi-i gül-çehre keselden

Şimden girü: -
Mısra: **10**
artık, bundan sonra

9. Yārüñ ki meyānındadur ol ḫancer-i ġaddār
10. Şimden girü Yaḥyā geçemezsin sen o belden

kerem it:

kerem it: -
Mısra: **5**
İyilik etmek.

5. Şimden girü bizden kerem it luṭfuñı kesme
6. Öldük meded ey sāḳi-i gül-çehre keselden

luṭfuñı kesme:

luṭfuñı kesme: -
Mısra: **5**
İyilik ve ihsandan vazgeçme!

5. Şimden girü bizden kerem it luṭfuñı kesme
6. Öldük meded ey sāḳi-i gül-çehre keselden

sāḳi-i gül-çehre:

sāḳi-i gül-çehre: -
Mısra: **6**
Gül yüzlü saki.

5. Şimden girü bizden kerem it luṭfuñı kesme
6. Öldük meded ey sāḳi-i gül-çehre keselden

yüregüm ezdi:

yüregüm ezdi: -
Mısra: **7**
İçi burkulmak II çok fazla üzmek.

7. Ezdi yüregüm seng-i ġam u derd-i firāḳuñ
8. Ḳısmet baña endūh ü belā imiş ezelden

seng-i ġam:

seng-i ġam: -
Mısra: **7**
Üzüntü taşı.

7. Ezdi yüregüm seng-i ġam u derd-i firāḳuñ
8. Ḳısmet baña endūh ü belā imiş ezelden

derd-i firāḳuñ:

derd-i firāḳuñ: -
Mısra: **7**
ayrılık derdi

7. Ezdi yüregüm seng-i ġam u derd-i firāḳuñ
8. Ḳısmet baña endūh ü belā imiş ezelden

endūh u belā:

endūh u belā: -
Mısra: **8**
Dert ve sıkıntı.

7. Ezdi yüregüm seng-i ġam u derd-i firāḳuñ
8. Ḳısmet baña endūh ü belā imiş ezelden

hancer-i ġaddār:

ḫancer-i ġaddār: -
Mısra: **9**
Eziyet veren, acımasız hançer.

9. Yārüñ ki meyānındadur ol ḫancer-i ġaddār
10. Şimden girü Yaḥyā geçemezsin sen o belden

Şı:

Şıma: -ma
Mısra: **1**
Kırma!

1. Şıma āyine-i ḳalbüm ḫaẓer ḳıl inkisārumdan
2. Beni ḫāk ile yeksān eyleme ṣaḳın ġubārumdan

inkisār:

inkisārumdan: -umdan
Mısra: **1**
Kırgınlık, incinme

1. Şıma āyine-i ḳalbüm ḥażer ḳıl inkisārumdan
2. Beni ḫāk ile yeksān eyleme şaḳın ġubārumdan

ben:

Beni: -i
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Şıma āyine-i ḳalbüm ḥażer ḳıl inkisārumdan
2. Beni ḫāk ile yeksān eyleme şaḳın ġubārumdan

ben:
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. ʿAceb nice bulupdur ben naḥifi derd ü ġam bilsem
8. Nişān ḫod ḳalmamışdur żaʿf ile cism-i nizārumdan

şaḳın:

şaḳın:
Mısra: **2**
sakın

1. Şıma āyine-i ḳalbüm ḥażer ḳıl inkisārumdan
2. Beni ḫāk ile yeksān eyleme şaḳın ġubārumdan

ġubār:

ġubārumdan: -umdan
Mısra: **2**
toz, ince toprak

1. Şıma āyine-i ḳalbüm ḥażer ḳıl inkisārumdan
2. Beni ḫāk ile yeksān eyleme şaḳın ġubārumdan

neşāṭ:

neşāṭum: -um
Mısra: **3**
Mutluluk ve sevinç

3. Yele virdi neşāṭum kār u bārın bād-ı āhumla
4. Fiġān baḫt-ı siyāhumdan şikāyet rūzgārumdan

fiġān:

Fiġān:
Mısra: **4**
feryat, haykırıp bağırma

3. Yele virdi neşāṭum kār u bārın bād-ı āhumla
4. Fiġān baḫt-ı siyāhumdan şikāyet rūzgārumdan

şikāyet:

şikāyet:
Mısra: **4**
sızlanma, yakınma

3. Yele virdi neşāṭum kār u bārın bād-ı āhumla
4. Fiġān baḫt-ı siyāhumdan şikāyet rūzgārumdan

rūzgār:

rūzgārumdan: -umdan
Mısra: **4**
devir, zaman

3. Yele virdi neşāṭum kār u bārın bād-ı āhumla
4. Fiġān baḫt-ı siyāhumdan şikāyet rūzgārumdan

biri:

Biri:
Mısra: **5**
Bir tanesi

5. Biri ḫūrşīd-i ʿālem-tāb u biri māh-ı bedr olmuş
6. Çıḳup iki şerer eflāke āh-ı pür-şerārumdan

biri:
Mısra: **5**
Bir tanesi

5. Biri ḫūrşīd-i ʿālem-tāb u biri māh-ı bedr olmuş
6. Çıḳup iki şerer eflāke āh-ı pür-şerārumdan

u:

u:
Mısra: **5**
ve

5. Biri ḫūrşīd-i ʿālem-tāb u biri māh-ı bedr olmuş
6. Çıḳup iki şerer eflāke āh-ı pür-şerārumdan

ol:

olmuş: -muş
Mısra: **5**
Olmak.

5. Biri ḫūrşīd-i ʿālem-tāb u biri māh-ı bedr olmuş
6. Çıḳup iki şerer eflāke āh-ı pür-şerārumdan

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Ricām oldur Ḫudādan ol ḳıyāmet ḳaddi göstersin
10. Şu dem kim gözüm açup ṭuram ey Yaḥyā mezārumdan

Çıḳ:

Çıḳup: -up
Mısra: **6**
yükselmek

5. Biri ḫūrşīd-i ʿālem-tāb u biri māh-ı bedr olmuş
6. Çıḳup iki şerer eflāke āh-ı pür-şerārumdan

iki:

iki:
Mısra: **6**
İki, sayı sıfatı

5. Biri ḫūrşīd-i ʿālem-tāb u biri māh-ı bedr olmuş
6. Çıḳup iki şerer eflāke āh-ı pür-şerārumdan

şerer:

şerer:
Mısra: **6**
Kıvılcım.

5. Biri ḫūrşīd-i ʿālem-tāb u biri māh-ı bedr olmuş
6. Çıḳup iki şerer eflāke āh-ı pür-şerārumdan

eflāk:

eflāke: -e
Mısra: **6**
Gökyüzü.

5. Biri ḫūrşīd-i ʿālem-tāb u biri māh-ı bedr olmuş
6. Çıḳup iki şerer eflāke āh-ı pür-şerārumdan

ʿaceb:

ʿAceb:
Mısra: **7**
Acaba

7. ʿAceb nice bulupdur ben naḥifi derd ü ġam bilsem
8. Nişān ḫod ḳalmamışdur żaʿf ile cism-i nizārumdan

nice:

nice:
Mısra: **7**
nasıl

7. ʿAceb nice bulupdur ben naḫifi derd ü ġam bilsem
8. Nişān ḫod ḳalmamışdur żaʿf ile cism-i nizārumdan

bul:

bulupdur: -updur
Mısra: **7**
Ermek, ulaşmak.

7. ʿAceb nice bulupdur ben naḫifi derd ü ġam bilsem
8. Nişān ḫod ḳalmamışdur żaʿf ile cism-i nizārumdan

nahif:

naḫifi: -i
Mısra: **7**
Arık, çelimsiz, zayıf.

7. ʿAceb nice bulupdur ben naḫifi derd ü ġam bilsem
8. Nişān ḫod ḳalmamışdur żaʿf ile cism-i nizārumdan

bil:

bilsem: -se, -m
Mısra: **7**
İdrak etmek, kavramak.

7. ʿAceb nice bulupdur ben naḫifi derd ü ġam bilsem
8. Nişān ḫod ḳalmamışdur żaʿf ile cism-i nizārumdan

nişān:

Nişān:
Mısra: **8**
iz, işaret, belirti

7. ʿAceb nice bulupdur ben naḫifi derd ü ġam bilsem
8. Nişān ḫod ḳalmamışdur żaʿf ile cism-i nizārumdan

hod:

ḫod:
Mısra: **8**
Kendi.

7. ʿAceb nice bulupdur ben naḫifi derd ü ġam bilsem
8. Nişān ḫod ḳalmamışdur żaʿf ile cism-i nizārumdan

kalma:

ḳalmamışdur: -mışdur
Mısra: **8**
var olmamak, yok olmak

7. ʿAceb nice bulupdur ben naḫifi derd ü ġam bilsem
8. Nişān ḫod ḳalmamışdur żaʿf ile cism-i nizārumdan

żaʿf:

żaʿf:
Mısra: **8**
Güçsüzlük, zayıflık.

7. ʿAceb nice bulupdur ben naḫifi derd ü ġam bilsem
8. Nişān ḫod ḳalmamışdur żaʿf ile cism-i nizārumdan

ile:

ile:
Mısra: **8**
Bağlama edatı II ile birlikte.

7. ʿAceb nice bulupdur ben naḫifi derd ü ġam bilsem
8. Nişān ḫod ḳalmamışdur żaʿf ile cism-i nizārumdan

göster:

göstersin: -sin
Mısra: **9**
Göstermek

9. Ricām oldur Ḫudādan ol ḳıyāmet ḳaddi göstersin
10. Şu dem kim gözüm açup ṭuram ey Yaḥyā mezārumdan

ey:

ey:
Mısra: **10**
Seslenme edatı.

9. Ricām oldur Ḫudādan ol ḳıyāmet ḳaddi göstersin
10. Şu dem kim gözüm açup ṭuram ey Yaḥyā mezārumdan

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ricām oldur Ḫudādan ol ḳıyāmet ḳaddi göstersin
10. Şu dem kim gözüm açup ṭuram ey Yaḥyā mezārumdan

mezār:

mezārumdan: -um, -dan
Mısra: **10**
Bir kimsenin öldükten sonra gömüldüğü yer, kabir.

9. Ricām oldur Ḫudādan ol ḳıyāmet ḳaddi göstersin
10. Şu dem kim gözüm açup ṭuram ey Yaḥyā mezārumdan

āyine-i ḳalbüm:

āyi̇ne-i ḳalbüm: -
Mısra: **1**
Kalp aynası.

1. Şıma āyi̇ne-i ḳalbüm ḥażer ḳıl inkisārumdan
2. Beni ḫāk ile yeksān eyleme şakın ġubārumdan

hażer kıl:

ḥażer ḳıl: -
Mısra: **1**
Sakınmak, çekinmek.

1. Şıma āyi̇ne-i ḳalbüm ḥażer ḳıl inkisārumdan
2. Beni ḫāk ile yeksān eyleme şakın ġubārumdan

ḫāk ile yeksān eyleme:

ḫāk ile yeksān eyleme: -
Mısra: **2**
Toprakla bir tutmak II değersiz bulmak.

1. Şıma āyi̇ne-i ḳalbüm ḥażer ḳıl inkisārumdan
2. Beni ḫāk ile yeksān eyleme şakın ġubārumdan

yele virdi:

yele virdi: -
Mısra: **3**
Savurup telef etmek, boşuna harcamak.

3. Yele virdi neşāṭum kār u bārın bād-ı āhumla
4. Fiġān baḫt-ı siyāhumdan şikāyet rüzgārumdan

bād-ı āhumla:

bād-ı āhumla: -
Mısra: **3**
Ah rüzgarı

3. Yele virdi neşāṭum kār u bārın bād-ı āhumla
4. Fiġān baḫt-ı siyāhumdan şikāyet rüzgārumdan

kār u bārın:

kār u bārın: -
Mısra: **3**
İç güç, kazanç.

3. Yele virdi neşāṭum kār u bārın bād-ı āhumla
4. Fiġān baḫt-ı siyāhumdan şikāyet rūzgārumdan

---

baht-ı siyāhumdan:

baḫt-ı siyāhumdan: -
Mısra: **4**
kötü talih, kara yazı

3. Yele virdi neşāṭum kār u bārın bād-ı āhumla
4. Fiġān baḫt-ı siyāhumdan şikāyet rūzgārumdan

---

hūrşid-i ʿālem-tāb:

ḫūrşid-i ʿālem-tāb: -
Mısra: **5**
dünyayı aydınlatan güneş

5. Biri ḫūrşid-i ʿālem-tāb u biri māh-ı bedr olmuş
6. Çıḳup iki şerer eflāke āh-ı pür-şerārumdan

---

māh-ı bedr:

māh-ı bedr: -
Mısra: **5**
Dolunay.

5. Biri ḫūrşid-i ʿālem-tāb u biri māh-ı bedr olmuş
6. Çıḳup iki şerer eflāke āh-ı pür-şerārumdan

āh-ı pür-şerārumdan:

āh-ı pür-şerārumdan: -
Mısra: **6**
Kıvılcımlarla dolu ah.

5. Biri ḫūrşid-i ʿālem-tāb u biri māh-ı bedr olmuş
6. Çıḳup iki şerer eflāke āh-ı pür-şerārumdan

---

derd ü ġam:

derd ü ġam: -
Mısra: **7**
Dert ve üzüntü.

7. ʿAceb nice bulupdur ben naḫifi derd ü ġam bilsem
8. Nişān ḫod ḳalmamışdur żaʿf ile cism-i nizārumdan

---

cism-i nizārumdan:

cism-i nizārumdan: -
Mısra: **8**
Zayıf beden.

7. ʿAceb nice bulupdur ben naḫifi derd ü ġam bilsem
8. Nişān ḫod ḳalmamışdur żaʿf ile cism-i nizārumdan

Hudādan ricām oldur:

Ḫudādan ricām oldur: -
Mısra: **9**
Allah'tan dileğim odur ki II Allah'tan şunu dilerim.

9. Ricām oldur Ḫudādan ol ḳıyāmet ḳaddi göstersin
10. Şu dem kim gözüm açup ṭuram ey Yaḥyā mezārumdan

---

kıyāmet kaddi:

ḳıyāmet ḳaddi: -
Mısra: **9**
Boyu uzun ince sevgili II boyu uzun.

9. Ricām oldur Ḫudādan ol ḳıyāmet ḳaddi göstersin
10. Şu dem kim gözüm açup ṭuram ey Yaḥyā mezārumdan

Şu dem kim:

Şu dem kim: -
Mısra: **10**
O zaman ki II öyleyse.

9. Ricām oldur Ḫudādan ol ḳıyāmet ḳaddi göstersin
10. Şu dem kim gözüm açup ṭuram ey Yaḥyā mezārumdan

---

gözüm açup ṭuram:

gözüm açup ṭuram: -
Mısra: **10**
Gözü sürekli açık beklemek II çok dikkatli olmak.

9. Ricām oldur Ḫudādan ol ḳıyāmet ḳaddi göstersin
10. Şu dem kim gözüm açup ṭuram ey Yaḥyā mezārumdan

---

kaçan:

ḳaçan:
Mısra: **1**
Ne zaman.

1. Olur gül gül ḳaçan şeftālular alsam ʿiẕārından
2. Bu bāġuñ meyvesi evvel irişirmiş bahārından

ʿizār:

ʿiẕārından: -ından
Mısra: **1**
Yüz, yanak

1. Olur gül gül ḳaçan şeftālular alsam ʿiẕārından
2. Bu bāġuñ meyvesi evvel irişirmiş bahārından

---

bu:

Bu:
Mısra: **2**
bu, işaret sıfatı

1. Olur gül gül ḳaçan şeftālular alsam ʿiẕārından
2. Bu bāġuñ meyvesi evvel irişirmiş bahārından

---

bāġ:

bāġuñ: -uñ
Mısra: **2**
Bağ, bahçe.

1. Olur gül gül ḳaçan şeftālular alsam ʿiẕārından
2. Bu bāġuñ meyvesi evvel irişirmiş bahārından

---

meyve:

meyvesi: -si
Mısra: **2**
Meyve , mahsul.

1. Olur gül gül ḳaçan şeftālular alsam ʿiẕārından
2. Bu bāġuñ meyvesi evvel irişirmiş bahārından

---

degüld:

Degüldür: -ür
Mısra: **3**
değil

3. Degüldür gūşvār-ı laʿl bir ṣadefʿ-i lālādur
4. Görinür sürḫ yārüñ reng-i rūy-ı tāb-dārından

---

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Degüldür gūşvār-ı laʿl bir ṣadefʿ-i lālādur
4. Görinür sürḫ yārüñ reng-i rūy-ı tāb-dārından

---

görin:

Görinür: -ür
Mısra: **4**
Görünmek.

3. Degüldür güşvār-ı laʿl bir ṣadef`-i lālādur
4. Görinür sürḫ yārüñ reng-i rūy-ı tāb-dārından

sürh:

sürḫ:
Mısra: **4**
Kırmızı.

3. Degüldür güşvār-ı laʿl bir ṣadef`-i lālādur
4. Görinür sürḫ yārüñ reng-i rūy-ı tāb-dārından

yār:

yārüñ: -üñ
Mısra: **4**
Sevgili

3. Degüldür güşvār-ı laʿl bir ṣadef`-i lālādur
4. Görinür sürḫ yārüñ reng-i rūy-ı tāb-dārından

Şehā:

Şehā:
Mısra: **5**
ey padişah, ey sevgili

5. Şehā pür-dāġ sīnem tāze tāze zaḫm-ı tīġüñle
6. Baña yegdür cihānuñ gülşeninden lālezārından

pür-dāġ:

pür-dāġ:
Mısra: **5**
Yarası çok, bol yaralı

5. Şehā pür-dāġ sīnem tāze tāze zaḫm-ı tīġüñle
6. Baña yegdür cihānuñ gülşeninden lālezārından

sine:

sīnem: -m
Mısra: **5**
Gönül, kalp, derun II göğüs.

5. Şehā pür-dāġ sīnem tāze tāze zaḫm-ı tīġüñle
6. Baña yegdür cihānuñ gülşeninden lālezārından

baña:

Baña:
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

5. Şehā pür-dāġ sīnem tāze tāze zaḫm-ı tīġüñle
6. Baña yegdür cihānuñ gülşeninden lālezārından

yegdür:

yegdür:
Mısra: **6**
İyi, daha iyi

5. Şehā pür-dāġ sīnem tāze tāze zaḫm-ı tīġüñle
6. Baña yegdür cihānuñ gülşeninden lālezārından

cihān:

cihānuñ: -uñ
Mısra: **6**
Dünya

5. Şehā pür-dāġ sīnem tāze tāze zaḫm-ı tīġüñle
6. Baña yegdür cihānuñ gülşeninden lālezārından

gülşen:

gülşeninden: -inden
Mısra: **6**
Bahçe, gül bahçesi.

5. Şehā pür-dāġ sīnem tāze tāze zaḫm-ı tīġüñle
6. Baña yegdür cihānuñ gülşeninden lālezārından

lālezār:

lālezārından: -ından
Mısra: **6**
lale bahçesi

5. Şehā pür-dāġ sīnem tāze tāze zaḫm-ı tīġüñle
6. Baña yegdür cihānuñ gülşeninden lālezārından

İlet:

İletdüñ: -düñ
Mısra: **7**
Götürmek, ulaştırmak.

7. İletdüñ būy-ı zülfin nāfenüñ bağrını ḫūn itdüñ
8. O miskīni çıḳarduñ ey ṣabā āḫir diyārından

o:

O:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. İletdüñ būy-ı zülfin nāfenüñ bağrını ḫūn itdüñ
8. O miskīni çıḳarduñ ey ṣabā āḫir diyārından

o:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Yaṭur deşt-i belāda tāb-ı ġamdan teşne-leb Yaḥyā
10. İçürmez mi o ḫūnı daḫı tīġ-i āb-dārından

miskin:

miskīni: -i
Mısra: **8**
Misk kokulu.

7. İletdüñ būy-ı zülfin nāfenüñ bağrını ḫūn itdüñ
8. O miskīni çıḳarduñ ey ṣabā āḫir diyārından

çıkar:

çıḳarduñ: -duñ
Mısra: **8**
Çıkartmak.

7. İletdüñ būy-ı zülfin nāfenüñ bağrını ḫūn itdüñ
8. O miskīni çıḳarduñ ey ṣabā āḫir diyārından

ey:

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. İletdüñ būy-ı zülfin nāfenüñ bağrını ḫūn itdüñ
8. O miskīni çıḳarduñ ey ṣabā āḫir diyārından

ṣabā:

ṣabā:
Mısra: **8**
Sabah rüzgarı

7. İletdüñ būy-ı zülfin nāfenüñ bağrını ḫūn itdüñ
8. O miskīni çıḳarduñ ey ṣabā āḫir diyārından

yaṭ:

Yaṭur: -ur
Mısra: **9**
uyumak

9. Yaṭur deşt-i belāda tāb-ı

ġamdan teşne-leb Yaḥyā
10. İçürmez mi o ḫūnı daḫı
tiġ-i āb-dārından

teşne-leb:

teşne-leb:
Mısra: **9**
çok susamış

9. Yaṭur deşt-i belāda tāb-ı
ġamdan teşne-leb Yaḥyā
10. İçürmez mi o ḫūnı daḫı
tiġ-i āb-dārından

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaṭur deşt-i belāda tāb-ı
ġamdan teşne-leb Yaḥyā
10. İçürmez mi o ḫūnı daḫı
tiġ-i āb-dārından

İçür:

İçürmez: -mez
Mısra: **10**
içmesini sağlamak

9. Yaṭur deşt-i belāda tāb-ı
ġamdan teşne-leb Yaḥyā
10. İçürmez mi o ḫūnı daḫı
tiġ-i āb-dārından

mi:

mi:
Mısra: **10**
soru edatı

9. Yaṭur deşt-i belāda tāb-ı
ġamdan teşne-leb Yaḥyā
10. İçürmez mi o ḫūnı daḫı
tiġ-i āb-dārından

ḫūn:

ḫūnı: -ı
Mısra: **10**
Kan.

9. Yaṭur deşt-i belāda tāb-ı
ġamdan teşne-leb Yaḥyā
10. İçürmez mi o ḫūnı daḫı
tiġ-i āb-dārından

daḫı:

daḫı:
Mısra: **10**
De, bir de.

9. Yaṭur deşt-i belāda tāb-ı
ġamdan teşne-leb Yaḥyā
10. İçürmez mi o ḫūnı daḫı
tiġ-i āb-dārından

şeftālular alsam:

şeftālular alsam: -
Mısra: **1**
Öpmek.

1. Olur gül gül ḳaçan
şeftālular alsam ʿiẕārından
2. Bu bāġuñ meyvesi evvel
irişirmiş bahārından

gül gül olur:

gül gül olur: -
Mısra: **1**
*Pembe pembe allanmak II
kızarmak II utanmak.*

1. Olur gül gül ḳaçan
şeftālular alsam ʿiẕārından
2. Bu bāġuñ meyvesi evvel
irişirmiş bahārından

bahārından evvel irişirmiş:

bahārından evvel irişirmiş: -
Mısra: **2**
*Mevsiminden önce yetişmek II
beklenen zamandan önce
gelmek.*

1. Olur gül gül ḳaçan
şeftālular alsam ʿiẕārından
2. Bu bāġuñ meyvesi evvel
irişirmiş bahārından

gūşvār-ı laʿl:

gūşvār-ı laʿl: -
Mısra: **3**
*Lal taşından yapılmış küpe II
lal renkli küpe.*

3. Degüldür gūşvār-ı laʿl bir
ṣadefʾ-i lālādur
4. Görinür sürḫ yārüñ reng-i
rūy-ı tāb-dārından

ṣadef-i lālādur:

ṣadef-i lālādur: -
Mısra: **3**
Parlak sedef.

3. Degüldür gūşvār-ı laʿl bir
ṣadefʾ-i lālādur
4. Görinür sürḫ yārüñ reng-i
rūy-ı tāb-dārından

reng-i rūy-ı tāb-dārından:

reng-i rūy-ı tāb-dārından: -
Mısra: **4**
Parlak yüzün rengi.

3. Degüldür gūşvār-ı laʿl bir
ṣadefʾ-i lālādur
4. Görinür sürḫ yārüñ reng-i
rūy-ı tāb-dārından

tāze tāze:

tāze tāze: -
Mısra: **5**
Yeni yeni II yeni oluşmuş.

5. Şehā pür-dāġ sinem tāze
tāze zaḫm-ı tiġüñle
6. Baña yegdür cihānuñ
gülşeninden lālezārından

zaḫm-ı tiġüñle:

zaḫm-ı tiġüñle: -
Mısra: **5**
Kılıç yarası.

5. Şehā pür-dāġ sinem tāze
tāze zaḫm-ı tiġüñle
6. Baña yegdür cihānuñ
gülşeninden lālezārından

būy-ı zülfin:

būy-ı zülfin: -
Mısra: **7**
Saç kokusu.

7. İletdüñ būy-ı zülfin nāfenüñ
baġrını ḫūn itdüñ
8. O miskini çıḳarduñ ey ṣabā
āḫir diyārından

nāfenüñ baġrını:

nāfenüñ baġrını: -
Mısra: **7**
Ceylanın bağrı.

7. İletdüñ būy-ı zülfin nāfenüñ
baġrını ḫūn itdüñ
8. O miskini çıḳarduñ ey ṣabā
āḫir diyārından

ḫūn itdüñ:

ḫūn itdüñ: -
Mısra: **7**
Kan içinde bırakmak.

7. İletdüñ būy-ı zülfin nāfenüñ
baġrını ḫūn itdüñ
8. O miskini çıḳarduñ ey ṣabā
āḫir diyārından

āḫir diyārından:

āḫir diyārından: -
Mısra: **8**
Son ülke II son yer.

7. İletdüñ būy-ı zülfin nāfenüñ bağrını ḫūn itdüñ
8. O miskīni çıḳarduñ ey ṣabā āḫir diyārından

deşt-i belāda:

deşt-i belāda: -
Mısra: **9**
Keder çölü.

9. Yaṭur deşt-i belāda tāb-ı ġamdan teşne-leb Yaḥyā
10. İçürmez mi o ḫūnı daḫı tīġ-i āb-dārından

tāb-ı ġamdan:

tāb-ı ġamdan: -
Mısra: **9**
Gam ateşi.

9. Yaṭur deşt-i belāda tāb-ı ġamdan teşne-leb Yaḥyā
10. İçürmez mi o ḫūnı daḫı tīġ-i āb-dārından

tīġ-i āb-dārından:

tīġ-i āb-dārından: -
Mısra: **10**
Keskin, parlak kılıç.

9. Yaṭur deşt-i belāda tāb-ı ġamdan teşne-leb Yaḥyā
10. İçürmez mi o ḫūnı daḫı tīġ-i āb-dārından

vefā:

vefāsın: -sın
Mısra: **1**
Sevgi bağlılığı, sadakat

1. Dirīġ itmez vefāsın ʿāşıḳ-ı bī-ṣabr u hūşundan
2. Nice ḥaẓẓ itmesün dil sāde-rūnuñ bāde-nūşundan

nice:

Nice:
Mısra: **2**
nasıl

1. Dirīġ itmez vefāsın ʿāşıḳ-ı bī-ṣabr u hūşundan
2. Nice ḥaẓẓ itmesün dil sāde-rūnuñ bāde-nūşundan

dil:

dil:
Mısra: **2**
gönül

1. Dirīġ itmez vefāsın ʿāşıḳ-ı

bī-ṣabr u hūşundan
2. Nice ḥaẓẓ itmesün dil sāde-rūnuñ bāde-nūşundan

sāde-rū:

sāde-rūnuñ: -nuñ
Mısra: **2**
Yüzünde tüy bitmemiş II sade görünümlü.

1. Dirīġ itmez vefāsın ʿāşıḳ-ı bī-ṣabr u hūşundan
2. Nice ḥaẓẓ itmesün dil sāde-rūnuñ bāde-nūşundan

bāde-nūş:

bāde-nūşundan: -undan
Mısra: 2
Şarap içenler.

1. Dirīġ itmez vefāsın ʿāşıḳ-ı bī-ṣabr u hūşundan
2. Nice ḥaẓẓ itmesün dil sāde-rūnuñ bāde-nūşundan

ṣaḳın:

ṣaḳın:
Mısra: **3**
kendini gözetmek, korumak

3. Esās-ı kār u bār-ı ḥüsnüñi ṣaḳın ḫarāb eyler
4. Ḥaẕer ḳıl seyl-i eşk-i ʿāşıḳuñ cūş u ḫurūşundan

düş:

Düşer: -er
Mısra: **5**
Kalmak.

5. Düşer tenhāda zāhid şüphesiz pāy-ı ḫum-ı meyde
6. Düşürmez gerçi kim seccādesin ẓāḥirde dūşundan

tenhā:

tenhāda: -da
Mısra: **5**
Yalnız, ıssız.

5. Düşer tenhāda zāhid şüphesiz pāy-ı ḫum-ı meyde
6. Düşürmez gerçi kim seccādesin ẓāḥirde dūşundan

zāhid:

zāhid:
Mısra: **5**
Kaba sofu. || Çok dindar olup irfanı olmayan kimse.

5. Düşer tenhāda zāhid şüphesiz pāy-ı ḫum-ı meyde
6. Düşürmez gerçi kim seccādesin ẓāḥirde dūşundan

şüphesiz:

şüphesiz:
Mısra: **5**
Kuşkusuz.

5. Düşer tenhāda zāhid şüphesiz pāy-ı ḫum-ı meyde
6. Düşürmez gerçi kim seccādesin ẓāḥirde dūşundan

ẓāḥirde:

ẓāḥirde:
Mısra: **6**
Görünürde.

5. Düşer tenhāda zāhid şüphesiz pāy-ı ḫum-ı meyde
6. Düşürmez gerçi kim seccādesin ẓāḥirde dūşundan

meded:

Meded:
Mısra: **8**
Aman! II yardım!

7. Görinmez bir belādur ʿāşıḳ-ı bī-ṣabr u ārāma
8. Meded göstermesün zülf-i siyāhın kelle-pūşundan

göstermesün:

göstermesün:
Mısra: **8**
Allah korusun II Allah göstermesin.

7. Görinmez bir belādur ʿāşıḳ-ı bī-ṣabr u ārāma
8. Meded göstermesün zülf-i siyāhın kelle-pūşundan

göricek:

Göricek:
Mısra: **9**
Gördüğü zaman

9. Göricek cān ile naḳd-i revānı ʿāḳibet Yaḥyā
10. Lebüñ ḳandini bāzār-ı vefā şekker-fürūşundan

cān:

cān:
Mısra: **9**
Can, ruh, gönül.

9. Göricek cān ile naḳd-i
revānı ʿāḳibet Yaḥyā
10. Lebüñ ḳandini bāzār-ı vefā
şekker-fürūşundan

ile:

ile:
Mısra: **9**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Göricek cān ile naḳd-i
revānı ʿāḳibet Yaḥyā
10. Lebüñ ḳandini bāzār-ı vefā
şekker-fürūşundan

ʿāḳıbet:

ʿāḳıbet:
Mısra: **9**
Sonunda, nihayet.

9. Göricek cān ile naḳd-i
revānı ʿāḳibet Yaḥyā
10. Lebüñ ḳandini bāzār-ı vefā
şekker-fürūşundan

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Göricek cān ile naḳd-i
revānı ʿāḳibet Yaḥyā
10. Lebüñ ḳandini bāzār-ı vefā
şekker-fürūşundan

leb:

Lebüñ: -üñ
Mısra: **10**
Dudak.

9. Göricek cān ile naḳd-i
revānı ʿāḳibet Yaḥyā
10. Lebüñ ḳandini bāzār-ı vefā
şekker-fürūşundan

kand:

ḳandini: -ini
Mısra: **10**
Şeker.

9. Göricek cān ile naḳd-i
revānı ʿāḳibet Yaḥyā
10. Lebüñ ḳandini bāzār-ı vefā
şekker-fürūşundan

şekker-fürūş:

şekker-fürūşundan: -u, -n, -dan
Mısra: **10**
Şeker satan.

9. Göricek cān ile naḳd-i
revānı ʿāḳibet Yaḥyā
10. Lebüñ ḳandini bāzār-ı vefā
şekker-fürūşundan

ʿāşıḳ-ı bi-ṣabr u hūşundan:

ʿāşıḳ-ı bi̇-ṣabr u hūşundan: -
Mısra: **1**
Akılsız ve sabırsız âşık.

1. Diriġ itmez vefāsın ʿāşıḳ-ı
bi̇-ṣabr u hūşundan
2. Nice ḥaẓẓ itmesün dil sāde-
rūnuñ bāde-nūşundan

diriġ itmez:

diriġ itmez: -
Mısra: **1**
Esirgemek, sakınmak.

1. Diriġ itmez vefāsın ʿāşıḳ-ı
bi̇-ṣabr u hūşundan
2. Nice ḥaẓẓ itmesün dil sāde-
rūnuñ bāde-nūşundan

ḥaẓẓ itmesün:

ḥaẓẓ itmesün: -
Mısra: **2**
sevinmek, hoşnut olmak

1. Diriġ itmez vefāsın ʿāşıḳ-ı
bi̇-ṣabr u hūşundan
2. Nice ḥaẓẓ itmesün dil sāde-
rūnuñ bāde-nūşundan

ḫarāb eyler:

ḫarāb eyler: -
Mısra: **3**
Yıkmak, viran etmek.

3. Esās-ı kār u bār-ı ḥüsnüñi
şaḳın ḫarāb eyler
4. Ḥażer ḳıl seyl-i eşk-i
ʿāşıḳuñ cūş u ḫurūşundan

esās-ı kār u bār-ı ḥüsnüñi:

esās-ı kār u bār-ı ḥüsnüñi: -
Mısra: **3**
*Güzellik işinin ve güzelliğin
esası.*

3. Esās-ı kār u bār-ı ḥüsnüñi
şaḳın ḫarāb eyler
4. Ḥażer ḳıl seyl-i eşk-i
ʿāşıḳuñ cūş u ḫurūşundan

Ḥażer ḳıl:

Ḥażer ḳıl: -
Mısra: **4**
Sakınmak, çekinmek.

3. Esās-ı kār u bār-ı ḥüsnüñi
şaḳın ḫarāb eyler
4. Ḥażer ḳıl seyl-i eşk-i
ʿāşıḳuñ cūş u ḫurūşundan

seyl-i eşk-i ʿāşıḳuñ:

seyl-i eşk-i ʿāşıḳuñ: -
Mısra: **4**
Âşığın gözyaşı seli.

3. Esās-ı kār u bār-ı ḥüsnüñi
şaḳın ḫarāb eyler
4. Ḥażer ḳıl seyl-i eşk-i
ʿāşıḳuñ cūş u ḫurūşundan

cūş u hurūşundan:

cūş u ḫurūşundan: -
Mısra: **4**
Coşup taşmak

3. Esās-ı kār u bār-ı ḥüsnüñi
şaḳın ḫarāb eyler
4. Ḥażer ḳıl seyl-i eşk-i
ʿāşıḳuñ cūş u ḫurūşundan

pāy-ı hum-ı meyde:

pāy-ı ḫum-ı meyde: -
Mısra: **5**
*Şarap küpünün dibi. II şarap
küpünün kadehi.*

5. Düşer tenhāda zāhid
şüphesiz pāy-ı ḫum-ı meyde
6. Düşürmez gerçi kim
seccādesin ẓāhirde dūşundan

seccādesin dūşundan düşürmez:

seccādesin dūşundan düşürmez: -
Mısra: **6**
*Seccadesini omzundan
düşürmemek II sürekli ibadet
eder vaziyette görünmek.*

5. Düşer tenhāda zāhid
şüphesiz pāy-ı ḫum-ı meyde
6. Düşürmez gerçi kim
seccādesin ẓāhirde dūşundan

gerçi kim:

gerçi kim: -
Mısra: **6**
Her ne kadar.

5. Düşer tenhāda zāhid
şüphesiz pāy-ı ḫum-ı meyde
6. Düşürmez gerçi kim
seccādesin ẓāhirde dūşundan

görinmez bir belādur:

görinmez bir belādur: -
Mısra: **7**
Görünür olmayan bir sıkıntı.

7. Görinmez bir belādur ʿāşıḳ-ı bi̱-ṣabr u ārāma
8. Meded göstermesün zülf-i siyāhın kelle-pūşundan

ʿāşıḳ-ı bi-ṣabr u ārāma:

ʿāşıḳ-ı bi̱-ṣabr u ārāma: -
Mısra: **7**
Huzursuz ve sabırsız âşık.

7. Görinmez bir belādur ʿāşıḳ-ı bi̱-ṣabr u ārāma
8. Meded göstermesün zülf-i siyāhın kelle-pūşundan

zülf-i siyāhın kelle-pūşundan:

zülf-i siyāhın kelle-pūşundan: -
Mısra: **8**
Başı örten siyah saç.

7. Görinmez bir belādur ʿāşıḳ-ı bi̱-ṣabr u ārāma
8. Meded göstermesün zülf-i siyāhın kelle-pūşundan

naḳd-i revānı:

naḳd-i revānı: -
Mısra: **9**
Can sermayesi.

9. Göricek cān ile naḳd-i revānı ʿāḳibet Yaḥyā
10. Lebüñ ḳandini bāzār-ı vefā şekker-fürūşundan

bāzār-ı vefā:

bāzār-ı vefā: -
Mısra: **10**
Vefa pazarı.

9. Göricek cān ile naḳd-i revānı ʿāḳibet Yaḥyā
10. Lebüñ ḳandini bāzār-ı vefā şekker-fürūşundan

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Düketdi ṣabrını göñlüm o laʿl-i nāba düşelden
2. Ḳomadı varını ḫarc eyledi şarāba düşelden

Koma:

Ḳomadı: -dı
Mısra: **2**
Bırakmamak.

1. Düketdi ṣabrını göñlüm o laʿl-i nāba düşelden
2. Ḳomadı varını ḫarc eyledi şarāba düşelden

var:

varını: -ını
Mısra: **2**
Varlık.

1. Düketdi ṣabrını göñlüm o laʿl-i nāba düşelden
2. Ḳomadı varını ḫarc eyledi şarāba düşelden

göz:

Gözime: -ime
Mısra: **3**
göz

3. Gözime ʿaks-i ruḫuñ düşmek ile yanmada göñlüm
4. Hevā-yı dil ḳatı germ oldı cemre āba düşelden

düşmek:

düşmek:
Mısra: **3**
Yansımak.

3. Gözime ʿaks-i ruḫuñ düşmek ile yanmada göñlüm
4. Hevā-yı dil ḳatı germ oldı cemre āba düşelden

ile:

ile:
Mısra: **3**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Gözime ʿaks-i ruḫuñ düşmek ile yanmada göñlüm
4. Hevā-yı dil ḳatı germ oldı cemre āba düşelden

ile:
Mısra: **8**
Bağlama edatı II ile birlikte.

7. Ne ıżṭırāb-ı keş-ā-keşdedür bu cān-ı belā-keş
8. Cefā-yı şāne ile zülfüñ ıżṭırāba düşelden

katı:

ḳatı:
Mısra: **4**
çok, pek

3. Gözime ʿaks-i ruḫuñ düşmek ile yanmada göñlüm
4. Hevā-yı dil ḳatı germ oldı cemre āba düşelden

hiç:

hiç:
Mısra: **5**
Hiç, asla.

5. İrişdi başı göge hiç ayağı yer mi başar gör
6. Fütāde-dil der-i yār-i felek-cenāba düşelden

gör:

gör:
Mısra: **5**
İdrak etmek, düşünmek.

5. İrişdi başı göge hiç ayağı yer mi başar gör
6. Fütāde-dil der-i yār-i felek-cenāba düşelden

ne:

Ne:
Mısra: **7**
Nasıl

7. Ne ıżṭırāb-ı keş-ā-keşdedür bu cān-ı belā-keş
8. Cefā-yı şāne ile zülfüñ ıżṭırāba düşelden

bu:

bu:
Mısra: **7**
bu, işaret sıfatı

7. Ne ıżṭırāb-ı keş-ā-keşdedür bu cān-ı belā-keş
8. Cefā-yı şāne ile zülfüñ ıżṭırāba düşelden

zülf:

zülfüñ: -üñ
Mısra: **8**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

7. Ne ıżṭırāb-ı keş-ā-keşdedür bu cān-ı belā-keş
8. Cefā-yı şāne ile zülfüñ ıżṭırāba düşelden

añla:

añladum: -dum
Mısra: **9**
Sezip kavramak, akıl erdirmek.

9. Ḥicāb-ı vuṣlat-ı yār añladum vücūdumı Yaḥyā
10. Ne ḥālet idecegüm bilmem ol ḥicāba düşelden

vücūd:

vücūdumı: -umı
Mısra: **9**
Beden, cisim, varlık.

9. Ḥicāb-ı vuṣlat-ı yār añladum vücūdumı Yaḥyā
10. Ne ḥālet idecegüm bilmem ol ḥicāba düşelden

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḥicāb-ı vuṣlat-ı yār añladum vücūdumı Yaḥyā
10. Ne ḥālet idecegüm bilmem ol ḥicāba düşelden

ol:

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Ḥicāb-ı vuṣlat-ı yār añladum vücūdumı Yaḥyā
10. Ne ḥālet idecegüm bilmem ol ḥicāba düşelden

ṣabrını düketdi:

ṣabrını düketdi: -
Mısra: **1**
Sabrını tüketmek II hiç sabrı kalmamak.

1. Düketdi ṣabrını göñlüm o laʿl-i nāba düşelden
2. Ḳomadı varını ḫarc eyledi şarāba düşelden

laʿl-i nāba:

laʿl-i nāba: -
Mısra: **1**
Saf dudak.

1. Düketdi ṣabrını göñlüm o laʿl-i nāba düşelden
2. Ḳomadı varını ḫarc eyledi şarāba düşelden

göñlüm düşelden:

göñlüm düşelden: -
Mısra: **1**
Gönlü düşmek II âşık olmak.

1. Düketdi ṣabrını göñlüm o laʿl-i nāba düşelden
2. Ḳomadı varını ḫarc eyledi şarāba düşelden

ḫarc eyledi:

ḫarc eyledi: -
Mısra: **2**
Harcamak, sarf etmek.

1. Düketdi ṣabrını göñlüm o laʿl-i nāba düşelden
2. Ḳomadı varını ḫarc eyledi şarāba düşelden

şarāba düşelden:

şarāba düşelden: -
Mısra: **2**
Şaraba müptela olmak.

1. Düketdi ṣabrını göñlüm o laʿl-i nāba düşelden
2. Ḳomadı varını ḫarc eyledi şarāba düşelden

göñlüm yanmada:

göñlüm yanmada: -
Mısra: **3**
Gönlü yanmak II içi sızlamak.

3. Gözime ʿaks-i ruḫuñ düşmek ile yanmada göñlüm
4. Hevā-yı dil ḳatı germ oldı cemre āba düşelden

ʿaks-i ruḫuñ:

ʿaks-i ruḫuñ: -
Mısra: **3**
Yanağın yansıması.

3. Gözime ʿaks-i ruḫuñ düşmek ile yanmada göñlüm
4. Hevā-yı dil ḳatı germ oldı cemre āba düşelden

hevā-yı dil:

hevā-yı dil: -
Mısra: **4**
Gönlün arzusu II gönlün havası.

3. Gözime ʿaks-i ruḫuñ düşmek ile yanmada göñlüm
4. Hevā-yı dil ḳatı germ oldı cemre āba düşelden

germ oldı:

germ oldı: -
Mısra: **4**
Isınmak II kızışmak.

3. Gözime ʿaks-i ruḫuñ düşmek ile yanmada göñlüm
4. Hevā-yı dil ḳatı germ oldı cemre āba düşelden

cemre āba düşelden:

cemre āba düşelden: -
Mısra: **4**
Suya cemre düşmek II baharın başlayıp havaların ısınmasının habercisi olarak cemrenin suya düşmesi.

3. Gözime ʿaks-i ruḫuñ düşmek ile yanmada göñlüm
4. Hevā-yı dil ḳatı germ oldı cemre āba düşelden

başı göğe İrişdi:

başı göğe İrişdi: -
Mısra: **5**
Başı göğe ulaşmak II beklenmedik bir mutluluğa kavuşmak.

5. İrişdi başı göge hiç ayağı yer mi başar gör
6. Fütāde-dil der-i yār-i felek-cenāba düşelden

ayağı yer mi başar:

ayağı yer mi başar: -
Mısra: **5**
Ayağı yere basmamak II çok mutlu ve neşeli olmak.

5. İrişdi başı göge hiç ayağı yer mi başar gör
6. Fütāde-dil der-i yār-i felek-cenāba düşelden

der-i yār-i felek-cenāba:

der-i yār-i felek-cenāba: -
Mısra: **6**
Felek makamlı sevgilinin kapısı.

5. İrişdi başı göge hiç ayağı yer mi başar gör
6. Fütāde-dil der-i yār-i felek-cenāba düşelden

fütāde-dil düşelden:

fütāde-dil düşelden: -
Mısra: **6**
Düşkün, çaresiz gönlün âşık olması, sevmesi.

5. İrişdi başı göge hiç ayağı yer mi başar gör
6. Fütāde-dil der-i yār-i felek-cenāba düşelden

cān-ı belā-keş:

cān-ı belā-keş: -
Mısra: **7**
bela çeken can

7. Ne ıżṭırāb-ı keş-ā-keşdedür
bu cān-ı belā-keş
8. Cefā-yı şāne ile zülfüñ
ıżṭırāba düşelden

ıżṭırāb-ı keş-ā-keşdedür:

ıżṭırāb-ı keş-ā-keşdedür: **-**
Mısra: **7**
Sıkıntılı, kavga çıkaran ıstırap.

7. Ne ıżṭırāb-ı keş-ā-keşdedür
bu cān-ı belā-keş
8. Cefā-yı şāne ile zülfüñ
ıżṭırāba düşelden

cefā-yı şāne:

cefā-yı şāne: **-**
Mısra: **8**
Tarağın eziyeti.

7. Ne ıżṭırāb-ı keş-ā-keşdedür
bu cān-ı belā-keş
8. Cefā-yı şāne ile zülfüñ
ıżṭırāba düşelden

ıżṭırāba düşelden:

ıżṭırāba düşelden: **-**
Mısra: **8**
Acı çekmek, sıkıntıya düşmek.

7. Ne ıżṭırāb-ı keş-ā-keşdedür
bu cān-ı belā-keş
8. Cefā-yı şāne ile zülfüñ
ıżṭırāba düşelden

Ḥicāb-ı vuṣlat-ı yār:

Ḥicāb-ı vuṣlat-ı yār: **-**
Mısra: **9**
Sevgiliye kavuşmanın verdiği utanma.

9. Ḥicāb-ı vuṣlat-ı yār
añladum vücūdumı Yaḥyā
10. Ne ḥālet idecegüm bilmem
ol ḥicāba düşelden

ḥicāba düşelden:

ḥicāba düşelden: **-**
Mısra: **10**
Utanmak

9. Ḥicāb-ı vuṣlat-ı yār
añladum vücūdumı Yaḥyā
10. Ne ḥālet idecegüm bilmem
ol ḥicāba düşelden

ne ḥālet idecegüm bilmem:

ne ḥālet idecegüm bilmem: **-**
Mısra: **10**
Ne yapacağını bilememek II çok çaresiz kalmak.

9. Ḥicāb-ı vuṣlat-ı yār
añladum vücūdumı Yaḥyā
10. Ne ḥālet idecegüm bilmem
ol ḥicāba düşelden

bir:

Bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bir güzel sev kim aña her
nev-cevān reşk eylesün
2. Cān gibi s̱ineñde yer itsün
cihān reşk eylesün

güzel:

güzel:
Mısra: **1**
Güzel. || Dilber.

1. Bir güzel sev kim aña her
nev-cevān reşk eylesün
2. Cān gibi s̱ineñde yer itsün
cihān reşk eylesün

sev:

sev:
Mısra: **1**
Sevmek.

1. Bir güzel sev kim aña her
nev-cevān reşk eylesün
2. Cān gibi s̱ineñde yer itsün
cihān reşk eylesün

kim:

kim:
Mısra: **1**
Ki bağlacı.

1. Bir güzel sev kim aña her
nev-cevān reşk eylesün
2. Cān gibi s̱ineñde yer itsün
cihān reşk eylesün

a:

aña: -ñ, -a
Mısra: **1**
3. teklik şahıs zamiri II o

1. Bir güzel sev kim aña her
nev-cevān reşk eylesün
2. Cān gibi s̱ineñde yer itsün
cihān reşk eylesün

her:

her:
Mısra: **1**
Her, her bir

1. Bir güzel sev kim aña her
nev-cevān reşk eylesün
2. Cān gibi s̱ineñde yer itsün
cihān reşk eylesün

nev-cevān:

nev-cevān:
Mısra: **1**
genç, delikanlı

1. Bir güzel sev kim aña her
nev-cevān reşk eylesün
2. Cān gibi s̱ineñde yer itsün
cihān reşk eylesün

cān:

Cān:
Mısra: **2**
Can, ruh, gönül.

1. Bir güzel sev kim aña her
nev-cevān reşk eylesün
2. Cān gibi s̱ineñde yer itsün
cihān reşk eylesün

gibi:

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Bir güzel sev kim aña her
nev-cevān reşk eylesün
2. Cān gibi s̱ineñde yer itsün
cihān reşk eylesün

sine:

s̱ineñde: -ñ, -de
Mısra: **2**
göğüs, bağır ǁ gönül, yürek

1. Bir güzel sev kim aña her
nev-cevān reşk eylesün
2. Cān gibi s̱ineñde yer itsün
cihān reşk eylesün

cihān:

cihān:
Mısra: **2**
alem, dünya, dünya halkı

1. Bir güzel sev kim aña her
nev-cevān reşk eylesün
2. Cān gibi s̱ineñde yer itsün
cihān reşk eylesün

hezār:

hezāruñ: -uñ
Mısra: **4**
Bülbül.

3. Sine-i pür-dāġdan dil mürġi ḳılsun nāleler
4. Şıḳlıġı diñsün hezāruñ gülsitān reşk eylesün

---

gülsitān:

gülsitān:
Mısra: **4**
gül bahçesi, çiçeklik ‖ bahçe

3. Sine-i pür-dāġdan dil mürġi ḳılsun nāleler
4. Şıḳlıġı diñsün hezāruñ gülsitān reşk eylesün

---

ey:

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Olma ey rūḥ-ı revān ḫalvetde vü keŝretde dūr
6. Tā görüp üñs ü ṣafāmuz ins ü cān reşk eylesün

---

tā:

Tā:
Mısra: **6**
Değin, dek, kadar

5. Olma ey rūḥ-ı revān ḫalvetde vü keŝretde dūr
6. Tā görüp üñs ü ṣafāmuz ins ü cān reşk eylesün

---

gör:

görüp: -üp
Mısra: **6**
Görmek.

5. Olma ey rūḥ-ı revān ḫalvetde vü keŝretde dūr
6. Tā görüp üñs ü ṣafāmuz ins ü cān reşk eylesün

---

faḳr:

faḳr:
Mısra: **7**
fakirlik ‖ alçakgönüllülük

7. Ülfet it faḳr ile tesḫir it gedālıḳ ʿālemin
8. Şöyle ḫoş-ḥāl ol ki şāh-ı kāmrān reşk eylesün

---

ile:

ile:
Mısra: **7**
Bağlama edatı II ile birlikte.

7. Ülfet it faḳr ile tesḫir it gedālıḳ ʿālemin
8. Şöyle ḫoş-ḥāl ol ki şāh-ı kāmrān reşk eylesün

---

gedālıḳ:

gedālıḳ:
Mısra: **7**
Kulluk, düşkünlük.

7. Ülfet it faḳr ile tesḫir it gedālıḳ ʿālemin
8. Şöyle ḫoş-ḥāl ol ki şāh-ı kāmrān reşk eylesün

ʿālem:

ʿālemin: -in
Mısra: **7**
Kainat, dünya ‖ dünyadaki herkes ve her şey.

7. Ülfet it faḳr ile tesḫir it gedālıḳ ʿālemin
8. Şöyle ḫoş-ḥāl ol ki şāh-ı kāmrān reşk eylesün

Şöyle:

Şöyle:
Mısra: **8**
Öyle bir, o kadar çok.

7. Ülfet it faḳr ile tesḫir it gedālıḳ ʿālemin
8. Şöyle ḫoş-ḥāl ol ki şāh-ı kāmrān reşk eylesün

---

ki:

ki:
Mısra: **8**
Ki bağlacı.

7. Ülfet it faḳr ile tesḫir it gedālıḳ ʿālemin
8. Şöyle ḫoş-ḥāl ol ki şāh-ı kāmrān reşk eylesün

---

söz:

sözüñ: -üñ
Mısra: **9**
Söz, söylem II Şiir.

9. Çeşme-i ḥayvānuñ aġzı ṣuyın aḳıtsun sözüñ
10. Ḫıżr işitsün anı Yaḥyā her zamān reşk eylesün

Ḫıżr:

Ḫıżr:
Mısra: **10**
Âb-ı hayat içtiği için ölümsüzlüğe erdiğine, bereketi temsil ettiğine ve kul sıkıştığında imdadına yetiştiğine inanılan kimse.

9. Çeşme-i ḥayvānuñ aġzı ṣuyın aḳıtsun sözüñ
10. Ḫıżr işitsün anı Yaḥyā her zamān reşk eylesün

---

işit:

işitsün: -sün
Mısra: **10**
Duymak, haber almak

9. Çeşme-i ḥayvānuñ aġzı ṣuyın aḳıtsun sözüñ
10. Ḫıżr işitsün anı Yaḥyā her zamān reşk eylesün

---

anı:

anı:
Mısra: **10**
Onu

9. Çeşme-i ḥayvānuñ aġzı ṣuyın aḳıtsun sözüñ
10. Ḫıżr işitsün anı Yaḥyā her zamān reşk eylesün

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Çeşme-i ḥayvānuñ aġzı ṣuyın aḳıtsun sözüñ
10. Ḫıżr işitsün anı Yaḥyā her zamān reşk eylesün

---

reşk eylesün:

reşk eylesün: -
Mısra: **1**
Kıskanmak.

1. Bir güzel sev kim aña her nev-cevān reşk eylesün
2. Cān gibi sineñde yer itsün cihān reşk eylesün

reşk eylesün: -
Mısra: **2**
Kıskanmak.

1. Bir güzel sev kim aña her nev-cevān reşk eylesün
2. Cān gibi sineñde yer itsün cihān reşk eylesün

reşk eylesün: -
Mısra: **4**
Kıskanmak.

3. Si̱ne-i pür-dāġdan dil mürġi ḳılsun nāleler
4. Şıḳlıġı diñsün hezāruñ gülsitān reşk eylesün

reşk eylesün: -
Mısra: **6**
Kıskanmak.

5. Olma ey rūḥ-ı revān ḫalvetde vü keŝretde dūr
6. Tā görüp üñs ü ṣafāmuz ins ü cān reşk eylesün

reşk eylesün: -
Mısra: **8**
Kıskanmak.

7. Ülfet it faḳr ile tesḫir it gedālıḳ ʿālemin
8. Şöyle ḫoş-ḥāl ol ki şāh-ı kāmrān reşk eylesün

reşk eylesün: -
Mısra: **10**
Kıskanmak.

9. Çeşme-i ḥayvānuñ aġzı ṣuyın aḳıtsun sözüñ
10. Ḥıżr işitsün anı Yaḥyā her zamān reşk eylesün

---

yer itsün:

yer itsün: -
Mısra: **2**
Yerleşip kalmak

1. Bir güzel sev kim aña her nev-cevān reşk eylesün
2. Cān gibi si̱neñde yer itsün cihān reşk eylesün

---

si̱ne-i pür-dāġdan:

si̱ne-i pür-dāġdan: -
Mısra: **3**
Yara dolu göğüs.

3. Si̱ne-i pür-dāġdan dil mürġi ḳılsun nāleler
4. Şıḳlıġı diñsün hezāruñ gülsitān reşk eylesün

---

dil mürġi:

dil mürġi: -
Mısra: **3**
Gönül kuşu.

3. Si̱ne-i pür-dāġdan dil mürġi ḳılsun nāleler
4. Şıḳlıġı diñsün hezāruñ gülsitān reşk eylesün

---

nāleler ḳılsun:

nāleler ḳılsun: -
Mısra: **3**
inlemek, figan etmek

3. Si̱ne-i pür-dāġdan dil mürġi ḳılsun nāleler
4. Şıḳlıġı diñsün hezāruñ gülsitān reşk eylesün

Şıḳlıġı dinsün:

Şıḳlıġı dinsün: -
Mısra: **4**
Islığı, nağmesi dinmek II feryadı azalmak.

3. Si̱ne-i pür-dāġdan dil mürġi ḳılsun nāleler
4. Şıḳlıġı diñsün hezāruñ gülsitān reşk eylesün

---

dūr olma:

dūr olma: -
Mısra: **5**
Uzak olmamak.

5. Olma ey rūḥ-ı revān ḫalvetde vü keŝretde dūr
6. Tā görüp üñs ü ṣafāmuz ins ü cān reşk eylesün

---

rūḥ-ı revān:

rūḥ-ı revān: -
Mısra: **5**
Canlı ruh

5. Olma ey rūḥ-ı revān ḫalvetde vü keŝretde dūr
6. Tā görüp üñs ü ṣafāmuz ins ü cān reşk eylesün

ḫalvetde vü keŝretde:

ḫalvetde vü keŝretde: -
Mısra: **5**
Yalnızlık ve çokluk.

5. Olma ey rūḥ-ı revān ḫalvetde vü keŝretde dūr
6. Tā görüp üñs ü ṣafāmuz ins ü cān reşk eylesün

---

her zamān:

her zamān: -
Mısra: **10**
Her zaman.

9. Çeşme-i ḥayvānuñ aġzı ṣuyın aḳıtsun sözüñ
10. Ḥıżr işitsün anı Yaḥyā her zamān reşk eylesün

Çeşme-i ḥayvānuñ:

Çeşme-i ḥayvānuñ: -
Mısra: **9**
Hayat çeşmesi II İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan suyun pınarı.

9. Çeşme-i ḥayvānuñ aġzı ṣuyın aḳıtsun sözüñ
10. Ḥıżr işitsün anı Yaḥyā her zamān reşk eylesün

---

aġzı ṣuyın aḳıtsun:

aġzı ṣuyın aḳıtsun: -
Mısra: **9**
Çok beğenip isteyecek duruma gelmek II imrenmek.

9. Çeşme-i ḥayvānuñ aġzı ṣuyın aḳıtsun sözüñ
10. Ḥıżr işitsün anı Yaḥyā her zamān reşk eylesün

şāh-ı kāmrān:

şāh-ı kāmrān: -
Mısra: **8**
Muradına ermiş/muzaffer padişah ‖ sevgili

7. Ülfet it faḳr ile tesḫir it gedālıḳ ʿālemin
8. Şöyle ḫoş-ḥāl ol ki şāh-ı kāmrān reşk eylesün

---

hoş-ḥāl ol:

ḫoş-ḥāl ol: -
Mısra: **8**
Memnun olmak.

7. Ülfet it faḳr ile tesḫir it gedālıḳ ʿālemin
8. Şöyle ḫoş-ḥāl ol ki şāh-ı kāmrān reşk eylesün

---

ins ü cān:

ins ü cān: -
Mısra: **6**
insanlar ve cinler

5. Olma ey rūḥ-ı revān ḫalvetde vü keŝretde dūr
6. Tā görüp üñs ü ṣafāmuz ins ü cān reşk eylesün

üns ü ṣafāmuz:

üns ü ṣafāmuz: -
Mısra: **6**
Yakınlık ve samimiyet.

5. Olma ey rūḥ-ı revān ḫalvetde vü keŝretde dūr
6. Tā görüp üñs ü ṣafāmuz ins ü cān reşk eylesün

Ülfet it:

Ülfet it: -
Mısra: **7**
Samimiyet göstermek II muhabbet etmek.

7. Ülfet it faḳr ile tesḫir it gedālıḳ ʿālemin
8. Şöyle ḫoş-ḥāl ol ki şāh-ı kāmrān reşk eylesün

---

teshir it:

tesḫir it: -
Mısra: **7**
Büyülemek.

7. Ülfet it faḳr ile tesḫir it gedālıḳ ʿālemin
8. Şöyle ḫoş-ḥāl ol ki şāh-ı kāmrān reşk eylesün

---

feryād:

feryāda: -a
Mısra: **1**
Bağırıp çağırma, inleme.

1. Ḳomayup ṭāḳatim feryāda nālān olmasun dirsün
2. Gözüm yaşını alursun da giryān olmasun dirsün

---

nālān:

nālān:
Mısra: **1**
İnlemek, sızlamak

1. Ḳomayup ṭāḳatim feryāda nālān olmasun dirsün
2. Gözüm yaşını alursun da giryān olmasun dirsün

---

olma:

olmasun: -sun
Mısra: **1**
olmamak

1. Ḳomayup ṭāḳatim feryāda nālān olmasun dirsün
2. Gözüm yaşını alursun da giryān olmasun dirsün

---

di:

dirsün: -rsün
Mısra: **1**
Söylemek.

1. Ḳomayup ṭāḳatim feryāda nālān olmasun dirsün
2. Gözüm yaşını alursun da giryān olmasun dirsün

dirsün: -r, -sün
Mısra: **2**
Söylemek.

1. Ḳomayup ṭāḳatim feryāda nālān olmasun dirsün
2. Gözüm yaşını alursun da giryān olmasun dirsün

dirsün: -rsün
Mısra: **4**
Söylemek.

3. Cefā ṭaşıyla mir'āt-i dilüm ṣād-pāre eylersün
4. Ne mümkindür yine ḫāṭır perişān olmasun dirsün

dirsün: -rsün
Mısra: **6**
Söylemek.

5. Melāḥat mülküni tesḫir idüp şemşir-i ġamzeñle
6. Güzellik kişverinde ġayrı sulṭān olmasun dirsün

dirsün: -rsün
Mısra: **8**
Söylemek.

7. Benüm ẓann itdügim bu kim ġurūr -ı ḥüsn ile bir gün
8. Felek de mihr-i raḫşān māh-ı tābān olmasun dirsün

dirsün: -r, -sün
Mısra: **10**
Söylemek.

9. Nice ḳul olmasun Yaḥyā saña ey pādişāh-ı ḥüsn
10. Yolumda senden ögze kimse ḳurbān olmasun dirsün

---

da:

da:
Mısra: **2**
De, da bağlacı.

1. Ḳomayup ṭāḳatim feryāda nālān olmasun dirsün
2. Gözüm yaşını alursun da giryān olmasun dirsün

---

yine:

yine:
Mısra: **4**
Yine

3. Cefā ṭaşıyla mir'āt-i dilüm ṣād-pāre eylersün
4. Ne mümkindür yine ḫāṭır perişān olmasun dirsün

ġayrı:

ġayrı:
Mısra: **6**
başka

5. Melāḥat mülküni tesḫir idüp şemşir-i ġamzeñle
6. Güzellik kişverinde ġayrı sulṭān olmasun dirsün

---

sulṭān:

sulṭān:
Mısra: **6**
padişah ll sevgili.

5. Melāḥat mülküni tesḫir idüp şemşir-i ġamzeñle
6. Güzellik kişverinde ġayrı sulṭān olmasun dirsün

---

ol:

olmasun: -masun
Mısra: **6**
Olmak.

5. Melāḥat mülküni tesḫir idüp şemşir-i ġamzeñle
6. Güzellik kişverinde ġayrı sulṭān olmasun dirsün

olmasun: -masun
Mısra: **8**
Olmak.

7. Benüm ẓann itdügim bu kim ġurūr -ı ḥüsn ile bir gün
8. Felek de mihr-i raḫşān māh-ı tābān olmasun dirsün

---

ben:

Benüm: -üm
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Benüm ẓann itdügim bu kim ġurūr -ı ḥüsn ile bir gün
8. Felek de mihr-i raḫşān māh-ı tābān olmasun dirsün

---

ile:

ile:
Mısra: **7**
Bağlama edatı II ile birlikte.

7. Benüm ẓann itdügim bu kim ġurūr -ı ḥüsn ile bir gün
8. Felek de mihr-i raḫşān māh-ı tābān olmasun dirsün

---

felek:

Felek:
Mısra: **8**
Gökyüzü, felek, devran, alem

7. Benüm ẓann itdügim bu

kim ġurūr -ı ḥüsn ile bir gün
8. Felek de mihr-i raḫşān māh-ı tābān olmasun dirsün

de:

de:
Mısra: **8**
de/da II dahi.

7. Benüm ẓann itdügim bu kim ġurūr -ı ḥüsn ile bir gün
8. Felek de mihr-i raḫşān māh-ı tābān olmasun dirsün

nice:

Nice:
Mısra: **9**
nasıl

9. Nice ḳul olmasun Yaḥyā saña ey pādişāh-ı ḥüsn
10. Yolumda senden ögze kimse ḳurbān olmasun dirsün

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Nice ḳul olmasun Yaḥyā saña ey pādişāh-ı ḥüsn
10. Yolumda senden ögze kimse ḳurbān olmasun dirsün

saña:

saña:
Mısra: **9**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

9. Nice ḳul olmasun Yaḥyā saña ey pādişāh-ı ḥüsn
10. Yolumda senden ögze kimse ḳurbān olmasun dirsün

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Nice ḳul olmasun Yaḥyā saña ey pādişāh-ı ḥüsn
10. Yolumda senden ögze kimse ḳurbān olmasun dirsün

yol:

Yolumda: -umda
Mısra: **10**
Uğruna,uğrunda ‖ amaç, maksat.

9. Nice ḳul olmasun Yaḥyā saña ey pādişāh-ı ḥüsn
10. Yolumda senden ögze kimse ḳurbān olmasun dirsün

kimse:

kimse:
Mısra: **10**
Hiç kimse.

9. Nice ḳul olmasun Yaḥyā saña ey pādişāh-ı ḥüsn
10. Yolumda senden ögze kimse ḳurbān olmasun dirsün

ṭāḳatim Ḳomayup:

ṭāḳatim Ḳomayup: -
Mısra: **1**
Takat bırakmamak II halsiz kalmak.

1. Ḳomayup ṭāḳatim feryāda nālān olmasun dirsün
2. Gözüm yaşını alursun da giryān olmasun dirsün

giryān olmasun:

giryān olmasun: -
Mısra: **2**
Gözyaşı dökmek II ağlamak.

1. Ḳomayup ṭāḳatim feryāda nālān olmasun dirsün
2. Gözüm yaşını alursun da giryān olmasun dirsün

gözüm yaşını alursun:

gözüm yaşını alursun: -
Mısra: **2**
Gözyaşı akıtmak.

1. Ḳomayup ṭāḳatim feryāda nālān olmasun dirsün
2. Gözüm yaşını alursun da giryān olmasun dirsün

cefā ṭaşıyla:

cefā ṭaşıyla: -
Mısra: **3**
Eziyet taşı. II Eziyet çektirme.

3. Cefā ṭaşıyla mir'āt-i dilüm şād-pāre eylersün
4. Ne mümkindür yine ḫāṭır perişān olmasun dirsün

mir'āt-i dilüm:

mir'āt-i dilüm: -
Mısra: **3**
Gönül aynası.

3. Cefā ṭaşıyla mir'āt-i dilüm şād-pāre eylersün
4. Ne mümkindür yine ḫāṭır perişān olmasun dirsün

şād-pāre eylersün:

şād-pāre eylersün: -
Mısra: **3**
Yüz parça etmek.

3. Cefā ṭaşıyla mir'āt-i dilüm şād-pāre eylersün
4. Ne mümkindür yine ḫāṭır perişān olmasun dirsün

ne mümkindür:

ne mümkindür: -
Mısra: **4**
Mümkün değil, mümkün mü?

3. Cefā ṭaşıyla mir'āt-i dilüm şād-pāre eylersün
4. Ne mümkindür yine ḫāṭır perişān olmasun dirsün

ḫāṭır perişān olmasun:

ḫāṭır perişān olmasun: -
Mısra: **4**
Gönlü perişan olmak II üzülüp yıpranmak.

3. Cefā ṭaşıyla mir'āt-i dilüm şād-pāre eylersün
4. Ne mümkindür yine ḫāṭır perişān olmasun dirsün

melāḥat mülküni:

melāḥat mülküni: -
Mısra: **5**
Güzellik ülkesi.

5. Melāḥat mülküni tesḫir idüp şemşir-i ġamzeñle
6. Güzellik kişverinde ġayrı sulṭān olmasun dirsün

teshir idüp:

tesḫir idüp: -
Mısra: **5**
Büyülemek, ele geçirmek, teslim almak.

5. Melāḥat mülküni tesḫir idüp şemşir-i ġamzeñle
6. Güzellik kişverinde ġayrı sulṭān olmasun dirsün

şemşir-i ġamzeñle:

şemşir-i ġamzeñle: -
Mısra: **5**
Yan bakış kılıcı.

5. Melāḥat mülküni tesḫīr idüp şemşīr-i ġamzeñle
6. Güzellik kişverinde ġayrı sulṭān olmasun dirsün

güzellik kişverinde:

güzellik kişverinde: -
Mısra: **6**
Güzellik ülkesi.

5. Melāḥat mülküni tesḫīr idüp şemşīr-i ġamzeñle
6. Güzellik kişverinde ġayrı sulṭān olmasun dirsün

ẓann itdügim:

ẓann itdügim: -
Mısra: **7**
Sanmak.

7. Benüm ẓann itdügim bu kim ġurūr -ı ḥüsn ile bir gün
8. Felek de mihr-i raḫşān māh-ı tābān olmasun dirsün

bu kim:

bu kim: -
Mısra: **7**
Bu ki, budur.

7. Benüm ẓann itdügim bu kim ġurūr -ı ḥüsn ile bir gün
8. Felek de mihr-i raḫşān māh-ı tābān olmasun dirsün

pādişāh-ı ḥüsn:

pādişāh-ı ḥüsn: -
Mısra: **9**
Güzellik padişahı.

9. Nice ḳul olmasun Yaḥyā saña ey pādişāh-ı ḥüsn
10. Yolumda senden ögze kimse ḳurbān olmasun dirsün

ḳul olmasun:

ḳul olmasun: -
Mısra: **9**
Hükmüne girmek, bağlanmak I hizmette bulunmak.

9. Nice ḳul olmasun Yaḥyā saña ey pādişāh-ı ḥüsn
10. Yolumda senden ögze kimse ḳurbān olmasun dirsün

ġurūr -ı ḥüsn:

ġurūr -ı ḥüsn: -
Mısra: **7**
Güzelliğin kibri.

7. Benüm ẓann itdügim bu kim ġurūr -ı ḥüsn ile bir gün
8. Felek de mihr-i raḫşān māh-ı tābān olmasun dirsün

bir gün:

bir gün: -
Mısra: **7**
Bir gün, bir zaman.

7. Benüm ẓann itdügim bu kim ġurūr -ı ḥüsn ile bir gün
8. Felek de mihr-i raḫşān māh-ı tābān olmasun dirsün

mihr-i raḫşān:

mihr-i raḫşān: -
Mısra: **8**
Parlak güneş.

7. Benüm ẓann itdügim bu kim ġurūr -ı ḥüsn ile bir gün
8. Felek de mihr-i raḫşān māh-ı tābān olmasun dirsün

māh-ı tābān:

māh-ı tābān: -
Mısra: **8**
Parlak ay II sevgili.

7. Benüm ẓann itdügim bu kim ġurūr -ı ḥüsn ile bir gün
8. Felek de mihr-i raḫşān māh-ı tābān olmasun dirsün

ḳurbān olmasun:

ḳurbān olmasun: -
Mısra: **10**
Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek, kurban olmak.

9. Nice ḳul olmasun Yaḥyā saña ey pādişāh-ı ḥüsn
10. Yolumda senden ögze kimse ḳurbān olmasun dirsün

senden özge:

senden özge: -
Mısra: **10**
Senden başka.

9. Nice ḳul olmasun Yaḥyā saña ey pādişāh-ı ḥüsn
10. Yolumda senden ögze kimse ḳurbān olmasun dirsün

Hūb:

Ḫūblar: -lar
Mısra: **1**
Güzel.

1. Ḫūblar zānū-be-zānū cām-ı zerrīn der-miyān
2. Bir gül-i ṣad-bergdür gūyā o bezm-i dilsitān

zānū-be-zānū:

zānū-be-zānū:
Mısra: **1**
Diz dize.

1. Ḫūblar zānū-be-zānū cām-ı zerrīn der-miyān
2. Bir gül-i ṣad-bergdür gūyā o bezm-i dilsitān

der-miyān:

der-miyān:
Mısra: **1**
Arasında

1. Ḫūblar zānū-be-zānū cām-ı zerrīn der-miyān
2. Bir gül-i ṣad-bergdür gūyā o bezm-i dilsitān

bir:

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Ḫūblar zānū-be-zānū cām-ı zerrīn der-miyān
2. Bir gül-i ṣad-bergdür gūyā o bezm-i dilsitān

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Gül dizüp zerrīn ḳadeḥ eṭrāfına bir kāsede
4. Eyledi erbāb-ı meclis zīynet-i bezm-i cihān

gūyā:

gūyā:
Mısra: **2**
Sanki, âdeta

1. Ḫūblar zānū-be-zānū cām-ı zerrīn der-miyān
2. Bir gül-i ṣad-bergdür gūyā o bezm-i dilsitān

gūyā:
Mısra: **7**
sanki.

7. Rişte-i āla dizer gūyā nice yāḳūt-ı nāb
8. Devr idüp ol meclisi cām-ı

şarāb-ı erġuvān

o:

o:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Ḫūblar zānū-be-zānū cām-ı zerrīn der-miyān
2. Bir gül-i ṣad-bergdür gūyā o bezm-i dilsitān

gül:

Gül:
Mısra: **3**
Katmerli ve kokulu çiçek II gül.

3. Gül dizüp zerrīn ḳadeḥ eṭrāfına bir kāsede
4. Eyledi erbāb-ı meclis zīynet-i bezm-i cihān

diz:

dizüp: -üp
Mısra: **3**
Dizmek II nesneleri yan yana veya tek tek sıralamak.

3. Gül dizüp zerrīn ḳadeḥ eṭrāfına bir kāsede
4. Eyledi erbāb-ı meclis zīynet-i bezm-i cihān

dizer: -er
Mısra: **7**
Dizmek II nesneleri yan yana veya tek tek sıralamak.

7. Rişte-i āla dizer gūyā nice yāḳūt-ı nāb
8. Devr idüp ol meclisi cām-ı şarāb-ı erġuvān

etrāf:

eṭrāfına: -ına
Mısra: **3**
çevre

3. Gül dizüp zerrīn ḳadeḥ eṭrāfına bir kāsede
4. Eyledi erbāb-ı meclis zīynet-i bezm-i cihān

kāse:

kāsede: -de
Mısra: **3**
Yayvan kap

3. Gül dizüp zerrīn ḳadeḥ eṭrāfına bir kāsede
4. Eyledi erbāb-ı meclis zīynet-i bezm-i cihān

eyle:

Eyledi: -di
Mısra: **4**
Etmek, yapmak.

3. Gül dizüp zerrīn ḳadeḥ eṭrāfına bir kāsede
4. Eyledi erbāb-ı meclis zīynet-i bezm-i cihān

ile:

ile:
Mısra: **5**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Ṣaḥn-ı gülzāre virüp revnaḳ gül-i raʿnā ile
6. Çevresin rengīn gül-i zībā ṭonatmış bāġbān

Çevre:

Çevresin: -sin
Mısra: **6**
etraf, çevre

5. Ṣaḥn-ı gülzāre virüp revnaḳ gül-i raʿnā ile
6. Çevresin rengīn gül-i zībā ṭonatmış bāġbān

rengīn:

rengīn:
Mısra: **6**
hoş, güzel ‖ parlak

5. Ṣaḥn-ı gülzāre virüp revnaḳ gül-i raʿnā ile
6. Çevresin rengīn gül-i zībā ṭonatmış bāġbān

ṭonat:

ṭonatmış: -mış
Mısra: **6**
süslemek, bezemek

5. Ṣaḥn-ı gülzāre virüp revnaḳ gül-i raʿnā ile
6. Çevresin rengīn gül-i zībā ṭonatmış bāġbān

bāġbān:

bāġbān:
Mısra: **6**
Bağcı, bahçıvan.

5. Ṣaḥn-ı gülzāre virüp revnaḳ gül-i raʿnā ile
6. Çevresin rengīn gül-i zībā ṭonatmış bāġbān

nice:

nice:
Mısra: **7**
Pek çok.

7. Rişte-i āla dizer gūyā nice yāḳūt-ı nāb
8. Devr idüp ol meclisi cām-ı şarāb-ı erġuvān

ol:

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Rişte-i āla dizer gūyā nice yāḳūt-ı nāb
8. Devr idüp ol meclisi cām-ı şarāb-ı erġuvān

Oldı: -dı
Mısra: **10**
Olmak.

9. Gül gül itdi ʿārıż-ı ḫūbānı Yaḥyā tāb-ı mey
10. Oldı şemʿ-i meclis-ārā her ṭaraf pertev-resān

meclis:

meclisi: -i
Mısra: **8**
toplantı, meclis

7. Rişte-i āla dizer gūyā nice yāḳūt-ı nāb
8. Devr idüp ol meclisi cām-ı şarāb-ı erġuvān

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Gül gül itdi ʿārıż-ı ḫūbānı Yaḥyā tāb-ı mey
10. Oldı şemʿ-i meclis-ārā her ṭaraf pertev-resān

pertev-resān:

pertev-resān:
Mısra: **10**
Alevleri yükselen II alev çıkaran.

9. Gül gül itdi ʿārıż-ı ḫūbānı Yaḥyā tāb-ı mey
10. Oldı şemʿ-i meclis-ārā her ṭaraf pertev-resān

cām-ı zerrin:

***cām-ı zerrīn:* -**
Mısra: **1**
Altın kadeh

1. Ḫūblar zānū-be-zānū cām-ı zerrīn der-miyān
2. Bir gül-i ṣad-bergdür gūyā o bezm-i dilsitān

gül-i ṣad-bergdür:

***gül-i ṣad-bergdür:* -**
Mısra: **2**
Yüz yapraklı gül

1. Ḫūblar zānū-be-zānū cām-ı zerrīn der-miyān
2. Bir gül-i ṣad-bergdür gūyā o bezm-i dilsitān

bezm-i dilsitān:

***bezm-i dilsitān:* -**
Mısra: **2**
Gönülleri fetheden meclis.

1. Ḫūblar zānū-be-zānū cām-ı zerrīn der-miyān
2. Bir gül-i ṣad-bergdür gūyā o bezm-i dilsitān

zerrīn ḳadeḥ:

***zerrīn ḳadeḥ:* -**
Mısra: **3**
Altın kadeh.

3. Gül dizüp zerrīn ḳadeḥ eṭrāfına bir kāsede
4. Eyledi erbāb-ı meclis zīynet-i bezm-i cihān

erbāb-ı meclis:

***erbāb-ı meclis:* -**
Mısra: **4**
Meclis sakinleri.

3. Gül dizüp zerrīn ḳadeḥ eṭrāfına bir kāsede
4. Eyledi erbāb-ı meclis zīynet-i bezm-i cihān

zīynet-i bezm-i cihān:

***zīynet-i bezm-i cihān:* -**
Mısra: **4**
Dünya meclisinin süsü.

3. Gül dizüp zerrīn ḳadeḥ eṭrāfına bir kāsede
4. Eyledi erbāb-ı meclis zīynet-i bezm-i cihān

Ṣaḥn-ı gülzāre:

***Ṣaḥn-ı gülzāre:* -**
Mısra: **5**
Gül bahçesinin meydanı II gül bahçesi.

5. Ṣaḥn-ı gülzāre virüp revnaḳ gül-i raʿnā ile
6. Çevresin rengīn gül-i zībā ṭonatmış bāġbān

revnaḳ virüp:

***revnaḳ virüp:* -**
Mısra: **5**
güzelleştirmek

5. Ṣaḥn-ı gülzāre virüp revnaḳ gül-i raʿnā ile
6. Çevresin rengīn gül-i zībā ṭonatmış bāġbān

gül-i raʿnā:

***gül-i raʿnā:* -**
Mısra: **5**
Bir tarafı sarı, diğer tarafı kırmızı gül II güzel, parlak gül.

5. Ṣaḥn-ı gülzāre virüp revnaḳ gül-i raʿnā ile
6. Çevresin rengīn gül-i zībā ṭonatmış bāġbān

gül-i zībā:

***gül-i zībā:* -**
Mısra: **6**
Güzel gül

5. Ṣaḥn-ı gülzāre virüp revnaḳ gül-i raʿnā ile
6. Çevresin rengīn gül-i zībā ṭonatmış bāġbān

rişte-i āla:

***rişte-i āla:* -**
Mısra: **7**
Kırmızı ip.

7. Rişte-i āla dizer gūyā nice yāḳūt-ı nāb
8. Devr idüp ol meclisi cām-ı şarāb-ı erġuvān

yāḳūt-ı nāb:

***yāḳūt-ı nāb:* -**
Mısra: **7**
Saf, katıksız yakut parçası II dudak.

7. Rişte-i āla dizer gūyā nice yāḳūt-ı nāb
8. Devr idüp ol meclisi cām-ı şarāb-ı erġuvān

cām-ı şarāb-ı erġuvān:

***cām-ı şarāb-ı erġuvān:* -**
Mısra: **8**
Erguvan renkli şarap kadehi.

7. Rişte-i āla dizer gūyā nice yāḳūt-ı nāb
8. Devr idüp ol meclisi cām-ı şarāb-ı erġuvān

devr idüp:

***devr idüp:* -**
Mısra: **8**
Döndürmek.

7. Rişte-i āla dizer gūyā nice yāḳūt-ı nāb
8. Devr idüp ol meclisi cām-ı şarāb-ı erġuvān

gül gül itdi:

***gül gül itdi:* -**
Mısra: **9**
Kızarmak II gül gibi yer yer kızarmak.

9. Gül gül itdi ʿārıż-ı ḫūbānı Yaḥyā tāb-ı mey
10. Oldı şemʿ-i meclis-ārā her ṭaraf pertev-resān

ʿārıż-ı hūbānı:

***ʿārıż-ı ḫūbānı:* -**
Mısra: **9**
Güzellerin yanağı.

9. Gül gül itdi ʿārıż-ı ḫūbānı Yaḥyā tāb-ı mey
10. Oldı şemʿ-i meclis-ārā her ṭaraf pertev-resān

tāb-ı mey:

***tāb-ı mey:* -**
Mısra: **9**
şarabın ateşi, harareti

9. Gül gül itdi ʿārıż-ı ḫūbānı Yaḥyā tāb-ı mey
10. Oldı şemʿ-i meclis-ārā her ṭaraf pertev-resān

şemʿ-i meclis-ārā:

***şemʿ-i meclis-ārā:* -**
Mısra: **10**
Meclisi süsleyen mum.

9. Gül gül itdi ʿārıż-ı ḫūbānı Yaḥyā tāb-ı mey
10. Oldı şemʿ-i meclis-ārā her ṭaraf pertev-resān

her ṭaraf:

her ṭaraf: -
Mısra: **10**
her yer

9. Gül gül itdi ʿārıż-ı ḫūbānı Yaḥyā tāb-ı mey
10. Oldı şemʿ-i meclis-ārā her ṭaraf pertev-resān

sāḳi:

Sāḳiye: -y, -e
Mısra: **1**
Kadeh, içki sunan

1. Sāḳiye diñüz bezme yine bāde getürsün
2. Bir bir hep unutduḳlarımuz yāda getürsün

di:

diñüz: -ñüz
Mısra: **1**
Söylemek.

1. Sāḳiye diñüz bezme yine bāde getürsün
2. Bir bir hep unutduḳlarımuz yāda getürsün

dir: -r
Mısra: **7**
Söylemek.

7. Cevr oḳları delsün dir ise baġrını ʿāşıḳ
8. Kirpiklerüñi ḫāṭır-ı nā-şāda getürsün

bezm:

bezme: -e
Mısra: **1**
Meclis

1. Sāḳiye diñüz bezme yine bāde getürsün
2. Bir bir hep unutduḳlarımuz yāda getürsün

yine:

yine:
Mısra: **1**
Tekrar.

1. Sāḳiye diñüz bezme yine bāde getürsün
2. Bir bir hep unutduḳlarımuz yāda getürsün

bāde:

bāde:
Mısra: **1**
Şarap.

1. Sāḳiye diñüz bezme yine bāde getürsün
2. Bir bir hep unutduḳlarımuz yāda getürsün

getür:

getürsün: -sün
Mısra: **1**
Getirmek

1. Sāḳiye diñüz bezme yine bāde getürsün
2. Bir bir hep unutduḳlarımuz yāda getürsün

getürsün: -sün
Mısra: **6**
Getirmek II iletmek.

5. Mecnūn gibi yābāna giden bü'l-heves-i ʿaşḳ
6. Ḥall itmedügi müşḳili üstāda getürsün

getürsün: -sün
Mısra: **8**
Getirmek II iletmek.

7. Cevr oḳları delsün dir ise baġrını ʿāşıḳ
8. Kirpiklerüñi ḫāṭır-ı nā-şāda getürsün

getürsün: -sün
Mısra: **10**
Göstermek.

9. Maḳṭa'da idüp medḥ ser-i zülfüñi Yaḥyā
10. Vaṣf-ı ḳad-i mevzūnuñı bālāda getürsün

hep:

hep:
Mısra: **2**
Tüm

1. Sāḳiye diñüz bezme yine bāde getürsün
2. Bir bir hep unutduḳlarımuz yāda getürsün

unut:

unutduḳlarımuz: -duḳ, -lar, -ı, -muz
Mısra: **2**
Aklında kalmamak II hatırlamamak.

1. Sāḳiye diñüz bezme yine bāde getürsün
2. Bir bir hep unutduḳlarımuz yāda getürsün

gül:

Gül:
Mısra: **3**
gül

3. Gül gibi ṣunup her birine cām-ı leb-ā-leb
4. Bezm ehlini bülbül gibi feryāda getürsün

gibi:

gibi:
Mısra: **3**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Gül gibi ṣunup her birine cām-ı leb-ā-leb
4. Bezm ehlini bülbül gibi feryāda getürsün

gibi:
Mısra: **4**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Gül gibi ṣunup her birine cām-ı leb-ā-leb
4. Bezm ehlini bülbül gibi feryāda getürsün

gibi:
Mısra: **5**
Benzetme edatı ll -e benzer.

5. Mecnūn gibi yābāna giden bü'l-heves-i ʿaşḳ
6. Ḥall itmedügi müşḳili üstāda getürsün

ṣun:

ṣunup: -up
Mısra: **3**
Uzatmak, vermek ǁ arzetmek

3. Gül gibi ṣunup her birine cām-ı leb-ā-leb
4. Bezm ehlini bülbül gibi feryāda getürsün

bülbül:

bülbül:
Mısra: **4**
bülbül II âşık

3. Gül gibi ṣunup her birine cām-ı leb-ā-leb
4. Bezm ehlini bülbül gibi feryāda getürsün

mecnūn:

Mecnūn:
Mısra: **5**
Leylâ ile Mecnûn hikayesinin erkek kahramanı Kays II

çılgın.

5. Mecnūn gibi yābāna giden bü'l-heves-i ʿaşḳ
6. Ḥall itmedügi müşkịli üstāda getürsün

---

yābān:

yābāna: -a
Mısra: **5**
Çöl, sahra.

5. Mecnūn gibi yābāna giden bü'l-heves-i ʿaşḳ
6. Ḥall itmedügi müşkịli üstāda getürsün

---

gid:

giden: -en
Mısra: **5**
Gitmek.

5. Mecnūn gibi yābāna giden bü'l-heves-i ʿaşḳ
6. Ḥall itmedügi müşkịli üstāda getürsün

---

müşkil:

müşkịli: -i
Mısra: **6**
sorun, mesele

5. Mecnūn gibi yābāna giden bü'l-heves-i ʿaşḳ
6. Ḥall itmedügi müşkịli üstāda getürsün

üstād:

üstāda: -a
Mısra: **6**
Öğretici, öğretmen

5. Mecnūn gibi yābāna giden bü'l-heves-i ʿaşḳ
6. Ḥall itmedügi müşkịli üstāda getürsün

---

ise:

ise:
Mısra: **7**
Şart edatı.

7. Cevr oḳları delsün dir ise bağrını ʿāşıḳ
8. Kirpiklerüñi ḫāṭır-ı nā-şāda getürsün

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳ:
Mısra: **7**
Âşık, seven.

7. Cevr oḳları delsün dir ise bağrını ʿāşıḳ
8. Kirpiklerüñi ḫāṭır-ı nā-şāda getürsün

---

kirpik:

Kirpiklerüñi: -lerüñi
Mısra: **8**
Kirpik II göz kapağının kenarında sıralanmış olan kıllar ve bu kıllardan her biri.

7. Cevr oḳları delsün dir ise bağrını ʿāşıḳ
8. Kirpiklerüñi ḫāṭır-ı nā-şāda getürsün

---

maḳṭa':

Maḳṭa'da: -da
Mısra: **9**
Gazelin son beyti.

9. Maḳṭa'da idüp medḥ ser-i zülfüñi Yaḥyā
10. Vaṣf-ı ḳad-i mevzūnuñı bālāda getürsün

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Maḳṭa'da idüp medḥ ser-i zülfüñi Yaḥyā
10. Vaṣf-ı ḳad-i mevzūnuñı bālāda getürsün

---

bālā:

bālāda: -da
Mısra: **10**
Yüksek II yüce.

9. Maḳṭa'da idüp medḥ ser-i zülfüñi Yaḥyā
10. Vaṣf-ı ḳad-i mevzūnuñı bālāda getürsün

---

bir bir:

bir bir: -
Mısra: **2**
tek tek, birer birer

1. Sāḳịye diñüz bezme yine bāde getürsün
2. Bir bir hep unutduḳlarımuz yāda getürsün

---

yāda getürsün:

yāda getürsün: -
Mısra: **2**
Hatırlatmak.

1. Sāḳịye diñüz bezme yine bāde getürsün
2. Bir bir hep unutduḳlarımuz yāda getürsün

---

her birine:

her birine: -
Mısra: **3**
Her bir kimse.

3. Gül gibi ṣunup her birine cām-ı leb-ā-leb
4. Bezm ehlini bülbül gibi feryāda getürsün

---

cām-ı leb-ā-leb:

cām-ı leb-ā-leb: -
Mısra: **3**
Ağzına kadar dolu olan kadeh.

3. Gül gibi ṣunup her birine cām-ı leb-ā-leb
4. Bezm ehlini bülbül gibi feryāda getürsün

---

bezm ehlini:

bezm ehlini: -
Mısra: **4**
Eğlence meclisine katılan kişi.

3. Gül gibi ṣunup her birine cām-ı leb-ā-leb
4. Bezm ehlini bülbül gibi feryāda getürsün

---

feryāda getürsün:

feryāda getürsün: -
Mısra: **4**
Feryat ettirmek.

3. Gül gibi ṣunup her birine cām-ı leb-ā-leb
4. Bezm ehlini bülbül gibi feryāda getürsün

---

büʿl-heves-i ʿaşḳ:

büʿl-heves-i ʿaşḳ: -
Mısra: **5**
Aşkın heveslisi.

5. Mecnūn gibi yābāna giden bü'l-heves-i ʿaşḳ
6. Ḥall itmedügi müşkịli üstāda getürsün

Ḥall itmedügi:

Ḥall itmedügi: -
Mısra: **6**
Çözmemek.

5. Mecnūn gibi yābāna giden bü'l-heves-i ʿaşḳ
6. Ḥall itmedügi müşkili üstāda getürsün

cevr okları:

cevr oḳları: -
Mısra: **7**
Sitem okları.

7. Cevr oḳları delsün dir ise bağrını ʿāşıḳ
8. Kirpiklerüñi ḫāṭır-ı nā-şāda getürsün

bağrını delsün:

bağrını delsün: -
Mısra: **7**
Acıdan, üzüntüden harap olmak II derinden yaralanmak.

7. Cevr oḳları delsün dir ise bağrını ʿāşıḳ
8. Kirpiklerüñi ḫāṭır-ı nā-şāda getürsün

ḫāṭır-ı nā-şāda:

ḫāṭır-ı nā-şāda: -
Mısra: **8**
Mutsuz, gamlı gönül.

7. Cevr oḳları delsün dir ise bağrını ʿāşıḳ
8. Kirpiklerüñi ḫāṭır-ı nā-şāda getürsün

medḥ idüp:

medḥ idüp: -
Mısra: **9**
Övmek.

9. Maḳṭa'da idüp medḥ ser-i zülfüñi Yaḥyā
10. Vaṣf-ı ḳad-i mevzūnuñı bālāda getürsün

ser-i zülfüñi:

ser-i zülfüñi: -
Mısra: **9**
Zülfün ucu.

9. Maḳṭa'da idüp medḥ ser-i zülfüñi Yaḥyā
10. Vaṣf-ı ḳad-i mevzūnuñı bālāda getürsün

vaṣf-ı kad-i mevzūnuñı:

vaṣf-ı ḳad-i mevzūnuñı: -
Mısra: **10**
Ölçülü, düzgün boyun vasıfları.

9. Maḳṭa'da idüp medḥ ser-i zülfüñi Yaḥyā
10. Vaṣf-ı ḳad-i mevzūnuñı bālāda getürsün

hercā':

Hercā'iye: -iye
Mısra: **1**
Şıpsevdi ‖ sebatsız.

1. Hercā'iye dil virme ki āvāre olursun
2. Dermān bulımazsın ḳatı bi̱-çāre olursun

ki:

ki:
Mısra: **1**
Zira II çünkü.

1. Hercā'iye dil virme ki āvāre olursun
2. Dermān bulımazsın ḳatı bi̱-çāre olursun

ki:
Mısra: **4**
Çünkü.

3. Bir pāre ṣafā üzre ol ey āyi̱ne-i dil
4. Her seng-dile düşme ki biñ pāre olursun

ki:
Mısra: **5**
Ki bağlacı.

5. Dirsün ki nice vāṣıl olur dil-bere ʿāşıḳ
6. Ġam çekme göñül yalvara yalvara olursun

ki:
Mısra: **7**
Ki bağlacı.

7. Her gün ki görünseñ olur ol gün bize bayrām
8. Cānā ne ʿaceb dil-ber-i meh-pāre olursun

ki:
Mısra: **10**
Zira.

9. Ḫūni̱ gözi kim ḫançer ile ti̱ġ ile oynar
10. Yaḥyā aña ulaşma ki pür-yāre olursun

katı:

ḳatı:
Mısra: **2**
çok, pek

1. Hercā'iye dil virme ki āvāre olursun
2. Dermān bulımazsın ḳatı bi̱-çāre olursun

ṣafā:

ṣafā:
Mısra: **3**
Kedersizlik, endişesizlik, gönül şenliği.

3. Bir pāre ṣafā üzre ol ey āyi̱ne-i dil
4. Her seng-dile düşme ki biñ pāre olursun

üzre:

üzre:
Mısra: **3**
Üzeri II içerisinde.

3. Bir pāre ṣafā üzre ol ey āyi̱ne-i dil
4. Her seng-dile düşme ki biñ pāre olursun

ol:

ol:
Mısra: **3**
Olmak.

3. Bir pāre ṣafā üzre ol ey āyi̱ne-i dil
4. Her seng-dile düşme ki biñ pāre olursun

olursun: -ursun
Mısra: **8**
Olmak.

7. Her gün ki görünseñ olur ol gün bize bayrām
8. Cānā ne ʿaceb dil-ber-i meh-pāre olursun

ey:

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Bir pāre ṣafā üzre ol ey āyi̱ne-i dil
4. Her seng-dile düşme ki biñ pāre olursun

her:

Her:
Mısra: **4**
Her II herhangi bir.

3. Bir pāre ṣafā üzre ol ey āyi̱ne-i dil

4. Her seng-dile düşme ki biñ pāre olursun

seng-dil:

seng-dile: -e
Mısra: **4**
Taş kalpli II katı gönüllü

3. Bir pāre ṣafā üzre ol ey āyine-i dil
4. Her seng-dile düşme ki biñ pāre olursun

düşme:

düşme:
Mısra: **4**
Denk gelmek.

3. Bir pāre ṣafā üzre ol ey āyine-i dil
4. Her seng-dile düşme ki biñ pāre olursun

di:

Dirsün: -rsün
Mısra: **5**
Söylemek.

5. Dirsün ki nice vāṣıl olur dil-bere ʿāşıḳ
6. Ġam çekme göñül yalvara yalvara olursun

nice:

nice:
Mısra: **5**
nasıl

5. Dirsün ki nice vāṣıl olur dil-bere ʿāşıḳ
6. Ġam çekme göñül yalvara yalvara olursun

dil-ber:

dil-bere: -e
Mısra: **5**
Gönül alan, güzel.

5. Dirsün ki nice vāṣıl olur dil-bere ʿāşıḳ
6. Ġam çekme göñül yalvara yalvara olursun

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳ:
Mısra: **5**
Âşık, seven.

5. Dirsün ki nice vāṣıl olur dil-bere ʿāşıḳ
6. Ġam çekme göñül yalvara yalvara olursun

göñül:

göñül:
Mısra: **6**
gönül

5. Dirsün ki nice vāṣıl olur dil-bere ʿāşıḳ
6. Ġam çekme göñül yalvara yalvara olursun

görün:

görünseñ: -se, -ñ
Mısra: **7**
Görünmek II kendisini göstermek.

7. Her gün ki görünseñ olur ol gün bize bayrām
8. Cānā ne ʿaceb dil-ber-i meh-pāre olursun

biz:

bize: -e
Mısra: **7**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

7. Her gün ki görünseñ olur ol gün bize bayrām
8. Cānā ne ʿaceb dil-ber-i meh-pāre olursun

cānā:

Cānā:
Mısra: **8**
Ey sevgili!

7. Her gün ki görünseñ olur ol gün bize bayrām
8. Cānā ne ʿaceb dil-ber-i meh-pāre olursun

kim:

kim:
Mısra: **9**
ki

9. Ḫūnį gözi kim ḫançer ile tiġ ile oynar
10. Yaḥyā aña ulaşma ki pür-yāre olursun

hançer:

ḫançer:
Mısra: **9**
Hançer, kılıç

9. Ḫūnį gözi kim ḫançer ile tiġ ile oynar
10. Yaḥyā aña ulaşma ki pür-yāre olursun

ile:

ile:
Mısra: **9**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Ḫūnį gözi kim ḫançer ile tiġ ile oynar
10. Yaḥyā aña ulaşma ki pür-yāre olursun

ile:
Mısra: **9**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Ḫūnį gözi kim ḫançer ile tiġ ile oynar
10. Yaḥyā aña ulaşma ki pür-yāre olursun

tiġ:

tiġ:
Mısra: **9**
Kılıç

9. Ḫūnį gözi kim ḫançer ile tiġ ile oynar
10. Yaḥyā aña ulaşma ki pür-yāre olursun

oyna:

oynar: -r
Mısra: **9**
Oynamak.

9. Ḫūnį gözi kim ḫançer ile tiġ ile oynar
10. Yaḥyā aña ulaşma ki pür-yāre olursun

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḫūnį gözi kim ḫançer ile tiġ ile oynar
10. Yaḥyā aña ulaşma ki pür-yāre olursun

aña:

aña:
Mısra: **10**
Ona.

9. Ḫūnį gözi kim ḫançer ile tiġ ile oynar
10. Yaḥyā aña ulaşma ki pür-yāre olursun

ulaşma:

ulaşma:
Mısra: **10**
Erişmek II yaklaşmak.

9. Ḫūnı̱ gözi kim ḫançer ile tıġ ile oynar
10. Yaḥyā aña ulaşma ki pür-yāre olursun

dil virme:

dil virme: -
Mısra: **1**
Gönül vermek

1. Hercā'iye dil virme ki āvāre olursun
2. Dermān bulımazsın ḳatı bı̱-çāre olursun

āvāre olursun:

āvāre olursun: -
Mısra: **1**
Başı boş gezer olmak II perişan hale gelmek.

1. Hercā'iye dil virme ki āvāre olursun
2. Dermān bulımazsın ḳatı bı̱-çāre olursun

dermān bulımazsın:

dermān bulımazsın: -
Mısra: **2**
derman bulamamak II çaresiz olmak

1. Hercā'iye dil virme ki āvāre olursun
2. Dermān bulımazsın ḳatı bı̱-çāre olursun

bi-çāre olursun:

bı̱-çāre olursun: -
Mısra: **2**
Çaresiz olmak.

1. Hercā'iye dil virme ki āvāre olursun
2. Dermān bulımazsın ḳatı bı̱-çāre olursun

āyine-i dil:

āyı̱ne-i dil: -
Mısra: **3**
gönül aynası

3. Bir pāre ṣafā üzre ol ey āyı̱ne-i dil
4. Her seng-dile düşme ki biñ pāre olursun

bir pāre:

bir pāre: -
Mısra: **3**
birazcık

3. Bir pāre ṣafā üzre ol ey āyı̱ne-i dil
4. Her seng-dile düşme ki biñ pāre olursun

biñ pāre olursun:

biñ pāre olursun: -
Mısra: **4**
Binlerce parçaya ayrılmak II pek çok parçaya ayrılmak.

3. Bir pāre ṣafā üzre ol ey āyı̱ne-i dil
4. Her seng-dile düşme ki biñ pāre olursun

vāṣıl olur:

vāṣıl olur: -
Mısra: **5**
ulaşmak, erişmek, kavuşmak

5. Dirsün ki nice vāṣıl olur dil-bere ʿāşıḳ
6. Ġam çekme göñül yalvara yalvara olursun

Ġam çekme:

Ġam çekme: -
Mısra: **6**
Tasalanmak, üzülmek.

5. Dirsün ki nice vāṣıl olur dil-bere ʿāşıḳ
6. Ġam çekme göñül yalvara yalvara olursun

yalvara yalvara olursun:

yalvara yalvara olursun: -
Mısra: **6**
Sürekli yalvaran II daima yardım isteyen.

5. Dirsün ki nice vāṣıl olur dil-bere ʿāşıḳ
6. Ġam çekme göñül yalvara yalvara olursun

her gün:

her gün: -
Mısra: **7**
Her gün, daima.

7. Her gün ki görünseñ olur ol gün bize bayrām
8. Cānā ne ʿaceb dil-ber-i meh-pāre olursun

bayrām olur:

bayrām olur: -
Mısra: **7**
Bayramın gelmesi II mutluluğun, huzurun gelmesi.

7. Her gün ki görünseñ olur ol gün bize bayrām
8. Cānā ne ʿaceb dil-ber-i meh-pāre olursun

ol gün:

ol gün: -
Mısra: **7**
O gün.

7. Her gün ki görünseñ olur ol gün bize bayrām
8. Cānā ne ʿaceb dil-ber-i meh-pāre olursun

ne ʿaceb:

ne ʿaceb: -
Mısra: **8**
şaşılır mı ?

7. Her gün ki görünseñ olur ol gün bize bayrām
8. Cānā ne ʿaceb dil-ber-i meh-pāre olursun

dil-ber-i meh-pāre:

dil-ber-i meh-pāre: -
Mısra: **8**
Ay yüzlü güzel II sevgili.

7. Her gün ki görünseñ olur ol gün bize bayrām
8. Cānā ne ʿaceb dil-ber-i meh-pāre olursun

Hūni gözi:

Ḫūnı̱ gözi: -
Mısra: **9**
Kanlı göz II kan alıcı göz.

9. Ḫūnı̱ gözi kim ḫançer ile tıġ ile oynar
10. Yaḥyā aña ulaşma ki pür-yāre olursun

pür-yāre olursun:

pür-yāre olursun: -
Mısra: **10**
Yara dolmak II bir sürü yara sahibi olmak.

9. Ḫūnı̱ gözi kim ḫançer ile tıġ ile oynar
10. Yaḥyā aña ulaşma ki pür-yāre olursun

bir:

Bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bir çāre bulmaz derdine bį-çāre göñlüm neylesün
2. Bir cāy-ı āsāyiş mi var āvāre göñlüm neylesün

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bir çāre bulmaz derdine bį-çāre göñlüm neylesün
2. Bir cāy-ı āsāyiş mi var āvāre göñlüm neylesün

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Şol şerḥalar kim eyledi şemşįr-i ġamzeñ dil-berā
6. Yoḳ şerḥe ḳābil bir pür-yāre göñlüm neylesün

derd:

derdine: -ine
Mısra: **1**
dert, gam

1. Bir çāre bulmaz derdine bį-çāre göñlüm neylesün
2. Bir cāy-ı āsāyiş mi var āvāre göñlüm neylesün

neylesün:

neylesün:
Mısra: **1**
Ne yapsın?

1. Bir çāre bulmaz derdine bį-çāre göñlüm neylesün
2. Bir cāy-ı āsāyiş mi var āvāre göñlüm neylesün

neylesün:
Mısra: **2**
Ne yapsın?

1. Bir çāre bulmaz derdine bį-çāre göñlüm neylesün
2. Bir cāy-ı āsāyiş mi var āvāre göñlüm neylesün

neylesün:
Mısra: **4**
Ne yapsın?

3. Seng-i cefā ile yıḳup dil-dār mir'āt-i dili
4. Yine dürüst olmaḳ diler ṣad pāre göñlüm neylesün

neylesün:
Mısra: **6**
Ne yapsın?

5. Şol şerḥalar kim eyledi şemşįr-i ġamzeñ dil-berā
6. Yoḳ şerḥe ḳābil bir pür-yāre göñlüm neylesün

neylesün:
Mısra: **8**
Ne yapsın?

7. Dirsin nigāh-ı luṭfumı dilden murād itmek gerek
8. Çeşmüñ uyar ol ġamze-i mekkāre göñlüm neylesün

neylesün:
Mısra: **10**
Ne yapsın?

9. Her gül mey-i āl ile pür-peymānedür Yaḥyā bu gün
10. Gül devri kendin itmesün mey-ḫvāre göñlüm neylesün

mi:

mi:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Bir çāre bulmaz derdine bį-çāre göñlüm neylesün
2. Bir cāy-ı āsāyiş mi var āvāre göñlüm neylesün

var:

var:
Mısra: **2**
Mevcut

1. Bir çāre bulmaz derdine bį-çāre göñlüm neylesün
2. Bir cāy-ı āsāyiş mi var āvāre göñlüm neylesün

ile:

ile:
Mısra: **3**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Seng-i cefā ile yıḳup dil-dār mir'āt-i dili
4. Yine dürüst olmaḳ diler ṣad pāre göñlüm neylesün

ile:
Mısra: **9**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Her gül mey-i āl ile pür-peymānedür Yaḥyā bu gün
10. Gül devri kendin itmesün mey-ḫvāre göñlüm neylesün

yık:

yıḳup: -up
Mısra: **3**
Bozmak, tahrip etmek

3. Seng-i cefā ile yıḳup dil-dār mir'āt-i dili
4. Yine dürüst olmaḳ diler ṣad pāre göñlüm neylesün

dil-dār:

dil-dār:
Mısra: **3**
gönül alan güzel II sevgili

3. Seng-i cefā ile yıḳup dil-dār mir'āt-i dili
4. Yine dürüst olmaḳ diler ṣad pāre göñlüm neylesün

yine:

Yine:
Mısra: **4**
Tekrar.

3. Seng-i cefā ile yıḳup dil-dār mir'āt-i dili
4. Yine dürüst olmaḳ diler ṣad pāre göñlüm neylesün

dile:

diler: -r
Mısra: **4**
istemek, arzulamak

3. Seng-i cefā ile yıḳup dil-dār mir'āt-i dili
4. Yine dürüst olmaḳ diler ṣad pāre göñlüm neylesün

göñl:

göñlüm: -üm
Mısra: **4**
gönül

3. Seng-i cefā ile yıḳup dil-dār mir'āt-i dili
4. Yine dürüst olmaḳ diler ṣad pāre göñlüm neylesün

göñlüm: -üm
Mısra: **8**
gönül

7. Dirsin nigāh-ı luṭfumı dilden murād itmek gerek
8. Çeşmüñ uyar ol ġamze-i mekkāre göñlüm neylesün

gönlüm: -üm
Mısra: **10**
gönül

9. Her gül mey-i āl ile pür-peymānedür Yaḥyā bu gün
10. Gül devri kendin itmesün mey-ḫvāre gönlüm neylesün

şerḥe: -e
Mısra: **6**
Açıklama

5. Şol şerḥalar kim eyledi şemşi̱r-i ġamzeñ dil-berā
6. Yoḳ şerḥe ḳābil bir pür-yāre gönlüm neylesün

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Dirsin nigāh-ı luṭfumı dilden murād itmek gerek
8. Çeşmüñ uyar ol ġamze-i mekkāre gönlüm neylesün

Şol:

Şol:
Mısra: **5**
Şu, o

5. Şol şerḥalar kim eyledi şemşi̱r-i ġamzeñ dil-berā
6. Yoḳ şerḥe ḳābil bir pür-yāre gönlüm neylesün

di:

Dirsin: -rsin
Mısra: **7**
Söylemek.

7. Dirsin nigāh-ı luṭfumı dilden murād itmek gerek
8. Çeşmüñ uyar ol ġamze-i mekkāre gönlüm neylesün

her:

Her:
Mısra: **9**
Her, her bir

9. Her gül mey-i āl ile pür-peymānedür Yaḥyā bu gün
10. Gül devri kendin itmesün mey-ḫvāre gönlüm neylesün

şerḥa:

şerḥalar: -lar
Mısra: **5**
Yarık ll yara.

5. Şol şerḥalar kim eyledi şemşi̱r-i ġamzeñ dil-berā
6. Yoḳ şerḥe ḳābil bir pür-yāre gönlüm neylesün

dil:

dilden: -den
Mısra: **7**
gönül

7. Dirsin nigāh-ı luṭfumı dilden murād itmek gerek
8. Çeşmüñ uyar ol ġamze-i mekkāre gönlüm neylesün

gül:

gül:
Mısra: **9**
gül

9. Her gül mey-i āl ile pür-peymānedür Yaḥyā bu gün
10. Gül devri kendin itmesün mey-ḫvāre gönlüm neylesün

kim:

kim:
Mısra: **5**
Ki.

5. Şol şerḥalar kim eyledi şemşi̱r-i ġamzeñ dil-berā
6. Yoḳ şerḥe ḳābil bir pür-yāre gönlüm neylesün

gerek:

gerek:
Mısra: **7**
Gerek.

7. Dirsin nigāh-ı luṭfumı dilden murād itmek gerek
8. Çeşmüñ uyar ol ġamze-i mekkāre gönlüm neylesün

pür-peymāne:

pür-peymānedür: -dür
Mısra: **9**
Dolu kadeh.

9. Her gül mey-i āl ile pür-peymānedür Yaḥyā bu gün
10. Gül devri kendin itmesün mey-ḫvāre gönlüm neylesün

eyle:

eyledi: -di
Mısra: **5**
etmek, yapmak.

5. Şol şerḥalar kim eyledi şemşi̱r-i ġamzeñ dil-berā
6. Yoḳ şerḥe ḳābil bir pür-yāre gönlüm neylesün

Çeşm:

Çeşmüñ: -üñ
Mısra: **8**
göz

7. Dirsin nigāh-ı luṭfumı dilden murād itmek gerek
8. Çeşmüñ uyar ol ġamze-i mekkāre gönlüm neylesün

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Her gül mey-i āl ile pür-peymānedür Yaḥyā bu gün
10. Gül devri kendin itmesün mey-ḫvāre gönlüm neylesün

dil-berā:

dil-berā:
Mısra: **5**
Ey gönül alan II ey sevgili

5. Şol şerḥalar kim eyledi şemşi̱r-i ġamzeñ dil-berā
6. Yoḳ şerḥe ḳābil bir pür-yāre gönlüm neylesün

uy:

uyar: -ar
Mısra: **8**
Uymak.

7. Dirsin nigāh-ı luṭfumı dilden murād itmek gerek
8. Çeşmüñ uyar ol ġamze-i mekkāre gönlüm neylesün

kendin:

kendin:
Mısra: **10**
kendisini

9. Her gül mey-i āl ile pür-peymānedür Yaḥyā bu gün
10. Gül devri kendin itmesün mey-ḫvāre gönlüm neylesün

şerḥ:

ol:

itme:

itmesün: -sün
Mısra: **10**
etmemek

9. Her gül mey-i āl ile pür-peymānedür Yaḥyā bu gün
10. Gül devri kendin itmesün mey-ḫvāre göñlüm neylesün

---

mey-ḫvāre:

mey-ḫvāre:
Mısra: **10**
şarap içen, işret eden, ayyaş.

9. Her gül mey-i āl ile pür-peymānedür Yaḥyā bu gün
10. Gül devri kendin itmesün mey-ḫvāre göñlüm neylesün

---

bi-çāre göñlüm:

bi̯-çāre göñlüm: -
Mısra: **1**
çaresiz gönül

1. Bir çāre bulmaz derdine bi̯-çāre göñlüm neylesün
2. Bir cāy-ı āsāyiş mi var āvāre göñlüm neylesün

---

cāy-ı āsāyiş:

cāy-ı āsāyiş: -
Mısra: **2**
Huzurlu bir yer.

1. Bir çāre bulmaz derdine bi̯-çāre göñlüm neylesün
2. Bir cāy-ı āsāyiş mi var āvāre göñlüm neylesün

āvāre göñlüm:

āvāre göñlüm: -
Mısra: **2**
Başıboş gönül II çılgın gönül.

1. Bir çāre bulmaz derdine bi̯-çāre göñlüm neylesün
2. Bir cāy-ı āsāyiş mi var āvāre göñlüm neylesün

---

seng-i cefā:

seng-i cefā: -
Mısra: **3**
Eziyet taşı.

3. Seng-i cefā ile yıḳup dil-dār mir'āt-i dili
4. Yine dürüst olmaḳ diler ṣad pāre göñlüm neylesün

çāre bulmaz:

çāre bulmaz: -
Mısra: **1**
Çaresiz kalmak II derman bulamamak.

1. Bir çāre bulmaz derdine bi̯-çāre göñlüm neylesün
2. Bir cāy-ı āsāyiş mi var āvāre göñlüm neylesün

---

mir'āt-i dili:

mir'āt-i dili: -
Mısra: **3**
Gönül aynası.

3. Seng-i cefā ile yıḳup dil-dār mir'āt-i dili
4. Yine dürüst olmaḳ diler ṣad pāre göñlüm neylesün

---

dürüst olmaḳ:

dürüst olmaḳ: -
Mısra: **4**
Dürüst olmak.

3. Seng-i cefā ile yıḳup dil-dār mir'āt-i dili
4. Yine dürüst olmaḳ diler ṣad pāre göñlüm neylesün

ṣad pāre:

ṣad pāre: -
Mısra: **4**
Yüz parça II paramparça II çok kırgın.

3. Seng-i cefā ile yıḳup dil-dār mir'āt-i dili
4. Yine dürüst olmaḳ diler ṣad pāre göñlüm neylesün

şemşir-i ġamzeñ:

şemşi̯r-i ġamzeñ: -
Mısra: **5**
Yan bakış kılıcı.

5. Şol şerḥalar kim eyledi şemşi̯r-i ġamzeñ dil-berā
6. Yoḳ şerḥe ḳābil bir pür-yāre göñlüm neylesün

---

pür-yāre göñlüm:

pür-yāre göñlüm: -
Mısra: **6**
Yaralarla dolu gönül.

5. Şol şerḥalar kim eyledi şemşi̯r-i ġamzeñ dil-berā
6. Yoḳ şerḥe ḳābil bir pür-yāre göñlüm neylesün

ḳābil yoḳ:

ḳābil yoḳ: -
Mısra: **6**
Gerek yok.

5. Şol şerḥalar kim eyledi şemşi̯r-i ġamzeñ dil-berā
6. Yoḳ şerḥe ḳābil bir pür-yāre göñlüm neylesün

---

nigāh-ı luṭfumı:

nigāh-ı luṭfumı: -
Mısra: **7**
Lutuf, ihsan bakışları.

7. Dirsin nigāh-ı luṭfumı dilden murād itmek gerek
8. Çeşmüñ uyar ol ġamze-i mekkāre göñlüm neylesün

---

murād itmek:

murād itmek: -
Mısra: **7**
İstemek II arzulamak.

7. Dirsin nigāh-ı luṭfumı dilden murād itmek gerek
8. Çeşmüñ uyar ol ġamze-i mekkāre göñlüm neylesün

ġamze-i mekkāre:

ġamze-i mekkāre: -
Mısra: **8**
Hilekar yan bakış.

7. Dirsin nigāh-ı luṭfumı dilden murād itmek gerek
8. Çeşmüñ uyar ol ġamze-i mekkāre göñlüm neylesün

---

mey-i āl:

mey-i āl: -
Mısra: **9**
Kırmızı şarap

9. Her gül mey-i āl ile pür-peymānedür Yaḥyā bu gün
10. Gül devri kendin itmesün mey-ḫvāre göñlüm neylesün

---

bu gün:

bu gün: -
Mısra: **9**
şimdi, şu zaman

9. Her gül mey-i āl ile pür-peymānedür Yaḥyā bu gün
10. Gül devri kendin itmesün mey-ḫvāre göñlüm neylesün

---

gül devri:

gül devri: -
Mısra: **10**
gül mevsimi

9. Her gül mey-i āl ile pür-peymānedür Yaḥyā bu gün
10. Gül devri kendin itmesün mey-ḫvāre göñlüm neylesün

---

gibi:

gibi:
Mısra: **1**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Rūy-ı ʿāşıķ gibi ey berg-i ḫazān kim zerdsin
2. Var ise ol naḫl-i bāġ-ı ḥüsn içün pür-derdsin

gibi:
Mısra: **3**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Sen de ey āhum olup eşk-i revānum gibi germ
4. İncidirsin ḫāṭır-ı ʿuşşāķı ġāyet serdsin

---

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Rūy-ı ʿāşıķ gibi ey berg-i ḫazān kim zerdsin
2. Var ise ol naḫl-i bāġ-ı ḥüsn içün pür-derdsin

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Sen de ey āhum olup eşk-i revānum gibi germ
4. İncidirsin ḫāṭır-ı ʿuşşāķı ġāyet serdsin

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Gözine girseñ ʿadūnuñ nola ey Yaḥyā bugün
10. Sen de rāh-ı ʿaşķda pā-māl olan bir gerdsin

---

kim:

kim:
Mısra: **1**
ki

1. Rūy-ı ʿāşıķ gibi ey berg-i ḫazān kim zerdsin
2. Var ise ol naḫl-i bāġ-ı ḥüsn içün pür-derdsin

---

zerd:

zerdsin: -sin
Mısra: **1**
Sarı.

1. Rūy-ı ʿāşıķ gibi ey berg-i ḫazān kim zerdsin
2. Var ise ol naḫl-i bāġ-ı ḥüsn içün pür-derdsin

---

var:

Var:
Mısra: **2**
Mevcut

1. Rūy-ı ʿāşıķ gibi ey berg-i ḫazān kim zerdsin
2. Var ise ol naḫl-i bāġ-ı ḥüsn içün pür-derdsin

---

ise:

ise:
Mısra: **2**
Şart edatı.

1. Rūy-ı ʿāşıķ gibi ey berg-i ḫazān kim zerdsin
2. Var ise ol naḫl-i bāġ-ı ḥüsn içün pür-derdsin

---

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Rūy-ı ʿāşıķ gibi ey berg-i ḫazān kim zerdsin
2. Var ise ol naḫl-i bāġ-ı ḥüsn içün pür-derdsin

---

içün:

içün:
Mısra: **2**
için

1. Rūy-ı ʿāşıķ gibi ey berg-i ḫazān kim zerdsin
2. Var ise ol naḫl-i bāġ-ı ḥüsn içün pür-derdsin

---

pür-derd:

pür-derdsin: -sin
Mısra: **2**
Çok dertli

1. Rūy-ı ʿāşıķ gibi ey berg-i ḫazān kim zerdsin
2. Var ise ol naḫl-i bāġ-ı ḥüsn içün pür-derdsin

---

sen:

Sen:
Mısra: **3**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Sen de ey āhum olup eşk-i revānum gibi germ
4. İncidirsin ḫāṭır-ı ʿuşşāķı ġāyet serdsin

Sen:
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Gözine girseñ ʿadūnuñ nola ey Yaḥyā bugün
10. Sen de rāh-ı ʿaşķda pā-māl olan bir gerdsin

---

de:

de:
Mısra: **3**
Dahi II de/da.

3. Sen de ey āhum olup eşk-i revānum gibi germ
4. İncidirsin ḫāṭır-ı ʿuşşāķı ġāyet serdsin

de:
Mısra: **10**
Dahi II de/da.

9. Gözine girseñ ʿadūnuñ nola ey Yaḥyā bugün
10. Sen de rāh-ı ʿaşķda pā-māl olan bir gerdsin

āh:

āhum: -um
Mısra: **3**
Ah etme, inleme

3. Sen de ey āhum olup eşk-i revānum gibi germ
4. İncidirsin ḫāṭır-ı ʿuşşāķı ġāyet serdsin

İncid:

İncidirsin: -irsin
Mısra: **4**
Zarar vermek.

3. Sen de ey āhum olup eşk-i revānum gibi germ
4. İncidirsin ḫāṭır-ı ʿuşşāķı ġāyet serdsin

ġāyet:

ġāyet:
Mısra: **4**
çok, pek, epey

3. Sen de ey āhum olup eşk-i revānum gibi germ
4. İncidirsin ḫāṭır-ı ʿuşşāķı

ġāyet serdsin

serd:

serdsin: -sin
Mısra: **4**
Soğuk II Sert, haşin

3. Sen de ey āhum olup eşk-i revānum gibi germ
4. İncidirsin ḫāṭır-ı ʿuşşāḳı ġāyet serdsin

bakma:

baḳmayan: -yan
Mısra: **5**
Bakmayan kimse II yönelmeyen.

5. Gerçek erdür baḳmayan naḳş-ı nigār-ı ʿāleme
6. Māʾil-i ārāyiş-i dünyā degülsin merdsin

degül:

degülsin: -sin
Mısra: **6**
Değil.

5. Gerçek erdür baḳmayan naḳş-ı nigār-ı ʿāleme
6. Māʾil-i ārāyiş-i dünyā degülsin merdsin

merd:

merdsin: -sin
Mısra: **6**
Adam.

5. Gerçek erdür baḳmayan naḳş-ı nigār-ı ʿāleme
6. Māʾil-i ārāyiş-i dünyā degülsin merdsin

saña:

Saña:
Mısra: **7**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

7. Saña erbāb-ı maḥabbet içre olur mı naẓir
8. Yalıñız yolına cān virmekde yārüñ ferdsin

içre:

içre:
Mısra: **7**
içinde

7. Saña erbāb-ı maḥabbet içre olur mı naẓir

8. Yalıñız yolına cān virmekde yārüñ ferdsin

naẓir:

naẓir:
Mısra: **7**
Benzer II eş.

7. Saña erbāb-ı maḥabbet içre olur mı naẓir
8. Yalıñız yolına cān virmekde yārüñ ferdsin

yalıñız:

Yalıñız:
Mısra: **8**
Sadece.

7. Saña erbāb-ı maḥabbet içre olur mı naẓir
8. Yalıñız yolına cān virmekde yārüñ ferdsin

yār:

yārüñ: -üñ
Mısra: **8**
Sevgili

7. Saña erbāb-ı maḥabbet içre olur mı naẓir
8. Yalıñız yolına cān virmekde yārüñ ferdsin

ferd:

ferdsin: -sin
Mısra: **8**
Tek II yalnız.

7. Saña erbāb-ı maḥabbet içre olur mı naẓir
8. Yalıñız yolına cān virmekde yārüñ ferdsin

ʻadū:

ʻadūnuñ: -nuñ
Mısra: **9**
Düşman II Rakip

9. Gözine girseñ ʻadūnuñ nola ey Yaḥyā bugün
10. Sen de rāh-ı ʿaşḳda pā-māl olan bir gerdsin

nola:

nola:
Mısra: **9**
Ne olur II şaşılır mı?

9. Gözine girseñ ʻadūnuñ nola ey Yaḥyā bugün
10. Sen de rāh-ı ʿaşḳda pā-māl

olan bir gerdsin

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Gözine girseñ ʻadūnuñ nola ey Yaḥyā bugün
10. Sen de rāh-ı ʿaşḳda pā-māl olan bir gerdsin

bugün:

bugün:
Mısra: **9**
İçinde bulunulan zaman, gün

9. Gözine girseñ ʻadūnuñ nola ey Yaḥyā bugün
10. Sen de rāh-ı ʿaşḳda pā-māl olan bir gerdsin

bir:

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Gözine girseñ ʻadūnuñ nola ey Yaḥyā bugün
10. Sen de rāh-ı ʿaşḳda pā-māl olan bir gerdsin

gerd:

gerdsin: -sin
Mısra: **10**
Toz, toprak, gubar.

9. Gözine girseñ ʻadūnuñ nola ey Yaḥyā bugün
10. Sen de rāh-ı ʿaşḳda pā-māl olan bir gerdsin

rūy-ı ʿāşıḳ:

rūy-ı ʿāşıḳ: -
Mısra: **1**
Âşığın yüzü.

1. Rūy-ı ʿāşıḳ gibi ey berg-i ḫazān kim zerdsin
2. Var ise ol naḫl-i bāġ-ı ḥüsn içün pür-derdsin

berg-i ḫazān:

berg-i ḫazān: -
Mısra: **1**
hazan yaprağı

1. Rūy-ı ʿāşıḳ gibi ey berg-i ḫazān kim zerdsin
2. Var ise ol naḫl-i bāġ-ı ḥüsn

içün pür-derdsin

6. Māʾil-i ārāyiş-i dünyā degülsin merdsin

olan bir gerdsin

nahl-i bāġ-ı ḥüsn:

naḫl-i bāġ-ı ḥüsn: -
Mısra: **2**
Güzellik bağının fidanı II sevgili.

1. Rūy-ı ʿāşıḳ gibi ey berg-i ḫazān kim zerdsin
2. Var ise ol naḫl-i bāġ-ı ḥüsn içün pür-derdsin

germ olup:

germ olup: -
Mısra: **3**
Coşmak II hareketlenmek.

3. Sen de ey āhum olup eşk-i revānum gibi germ
4. İncidirsin ḫāṭır-ı ʿuşşāḳı ġāyet serdsin

eşk-i revānum:

eşk-i revānum: -
Mısra: **3**
Akan gözyaşı.

3. Sen de ey āhum olup eşk-i revānum gibi germ
4. İncidirsin ḫāṭır-ı ʿuşşāḳı ġāyet serdsin

hāṭır-ı ʿuşşākı:

ḫāṭır-ı ʿuşşāḳı: -
Mısra: **4**
Âşıkların gönlü.

3. Sen de ey āhum olup eşk-i revānum gibi germ
4. İncidirsin ḫāṭır-ı ʿuşşāḳı ġāyet serdsin

nakş-ı nigār-ı ʿāleme:

naḳş-ı nigār-ı ʿāleme: -
Mısra: **5**
Dünyanın sevgilisinin güzelliği.

5. Gerçek erdür baḳmayan naḳş-ı nigār-ı ʿāleme
6. Māʾil-i ārāyiş-i dünyā degülsin merdsin

gerçek erdür:

gerçek erdür: -
Mısra: **5**
Hakiki adam II gerçek eren.

5. Gerçek erdür baḳmayan naḳş-ı nigār-ı ʿāleme

māʾil-i ārāyiş-i dünyā:

māʾil-i ārāyiş-i dünyā: -
Mısra: **6**
Dünya süsüne eğimli olan.

5. Gerçek erdür baḳmayan naḳş-ı nigār-ı ʿāleme
6. Māʾil-i ārāyiş-i dünyā degülsin merdsin

erbāb-ı maḥabbet:

erbāb-ı maḥabbet: -
Mısra: **7**
âşıklar

7. Saña erbāb-ı maḥabbet içre olur mı naẓīr
8. Yalıñız yolına cān virmekde yārüñ ferdsin

olur mı:

olur mı: -
Mısra: **7**
Olur mu? II olmaz.

7. Saña erbāb-ı maḥabbet içre olur mı naẓīr
8. Yalıñız yolına cān virmekde yārüñ ferdsin

yolına cān virmekde:

yolına cān virmekde: -
Mısra: **8**
uğrunda ölmek

7. Saña erbāb-ı maḥabbet içre olur mı naẓīr
8. Yalıñız yolına cān virmekde yārüñ ferdsin

gözine girseñ:

gözine girseñ: -
Mısra: **9**
Beğenisini kazanmak.

9. Gözine girseñ ʻadūnuñ nola ey Yaḥyā bugün
10. Sen de rāh-ı ʿaşḳda pā-māl olan bir gerdsin

rāh-ı ʿaşḳda:

rāh-ı ʿaşḳda: -
Mısra: **10**
Aşk yolu.

9. Gözine girseñ ʻadūnuñ nola ey Yaḥyā bugün
10. Sen de rāh-ı ʿaşḳda pā-māl

pā-māl olan:

pā-māl olan: -
Mısra: **10**
ayaklar altında ezilmek.

9. Gözine girseñ ʻadūnuñ nola ey Yaḥyā bugün
10. Sen de rāh-ı ʿaşḳda pā-māl olan bir gerdsin

göñül:

Göñül:
Mısra: **1**
gönül

1. Göñül şol mürġe döndi ḳurtulınca lāne ḳaydından
2. Giriftār ola bir dām-ı belāya dāne ḳaydından

şol:

şol:
Mısra: **1**
Şu, o, bu

1. Göñül şol mürġe döndi ḳurtulınca lāne ḳaydından
2. Giriftār ola bir dām-ı belāya dāne ḳaydından

mürġ:

mürġe: -e
Mısra: **1**
Kuş.

1. Göñül şol mürġe döndi ḳurtulınca lāne ḳaydından
2. Giriftār ola bir dām-ı belāya dāne ḳaydından

dön:

döndi: -di
Mısra: **1**
Dönüşmek.

1. Göñül şol mürġe döndi ḳurtulınca lāne ḳaydından
2. Giriftār ola bir dām-ı belāya dāne ḳaydından

kurtul:

ḳurtulınca: -ınca
Mısra: **1**
Kurtulmak.

1. Göñül şol mürġe döndi ḳurtulınca lāne ḳaydından
2. Giriftār ola bir dām-ı belāya

dāne ḳaydından

ḳurtuldı: -dı
Mısra: **4**
Kurtulmak II özgür olmak.

3. Giriftār olayazdı pay-bend-i ʿaḳd-ı Leylā'ya
4. Ḳaçup ṣaḥrālara ḳurtuldı Mecnūn ḫāne ḳaydından

lāne:

lāne:
Mısra: **1**
Yuva, ev.

1. Göñül şol mürġe döndi ḳurtulınca lāne ḳaydından
2. Giriftār ola bir dām-ı belāya dāne ḳaydından

kayd:

ḳaydından: -ı, -n, -dan
Mısra: **1**
Bağ, zincir.

1. Göñül şol mürġe döndi ḳurtulınca lāne ḳaydından
2. Giriftār ola bir dām-ı belāya dāne ḳaydından

ḳaydından: -ından
Mısra: **2**
Esaret.

1. Göñül şol mürġe döndi ḳurtulınca lāne ḳaydından
2. Giriftār ola bir dām-ı belāya dāne ḳaydından

ḳaydından: -ından
Mısra: **4**
Esaret.

3. Giriftār olayazdı pay-bend-i ʿaḳd-ı Leylā'ya
4. Ḳaçup ṣaḥrālara ḳurtuldı Mecnūn ḫāne ḳaydından

ḳaydından: -ından
Mısra: **6**
Esaret.

5. Dil-i şeydā ider āmāde her tārına bir cānı
6. Ḫalāṣ olsun diyü gisū-yı yāri şāne ḳaydından

ḳaydından: -ından
Mısra: **8**
Esaret.

7. Varup Mecnūn'ı bulsam derdleşsem deşt ü ṣaḥrāda
8. Disem bir bir aña çekdüklerüm bi-gāne ḳaydından

ḳaydından: -ından
Mısra: **10**
Esaret.

9. Dırāz olduḳça efzūn olmada dil-besteler Yaḥyā
10. Muḥaṣṣal ḳurtuluş yoḳ kākül-i cānāne ḳaydından

bir:

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Göñül şol mürġe döndi ḳurtulınca lāne ḳaydından
2. Giriftār ola bir dām-ı belāya dāne ḳaydından

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Dil-i şeydā ider āmāde her tārına bir cānı
6. Ḫalāṣ olsun diyü gisū-yı yāri şāne ḳaydından

dāne:

dāne:
Mısra: **2**
Tane II yem.

1. Göñül şol mürġe döndi ḳurtulınca lāne ḳaydından
2. Giriftār ola bir dām-ı belāya dāne ḳaydından

Kaç:

Ḳaçup: -up
Mısra: **4**
Gitmek II kaçmak.

3. Giriftār olayazdı pay-bend-i ʿaḳd-ı Leylā'ya
4. Ḳaçup ṣaḥrālara ḳurtuldı Mecnūn ḫāne ḳaydından

ṣahrā:

ṣaḥrālara: -lara
Mısra: **4**
Çöl.

3. Giriftār olayazdı pay-bend-i ʿaḳd-ı Leylā'ya
4. Ḳaçup ṣaḥrālara ḳurtuldı Mecnūn ḫāne ḳaydından

mecnūn:

Mecnūn:
Mısra: **4**
Leylâ ile Mecnun hikayelerinin erkek kahramanı.

3. Giriftār olayazdı pay-bend-i ʿaḳd-ı Leylā'ya
4. Ḳaçup ṣaḥrālara ḳurtuldı Mecnūn ḫāne ḳaydından

hāne:

ḫāne:
Mısra: **4**
Ev, mesken

3. Giriftār olayazdı pay-bend-i ʿaḳd-ı Leylā'ya
4. Ḳaçup ṣaḥrālara ḳurtuldı Mecnūn ḫāne ḳaydından

her:

her:
Mısra: **5**
Her, her bir

5. Dil-i şeydā ider āmāde her tārına bir cānı
6. Ḫalāṣ olsun diyü gisū-yı yāri şāne ḳaydından

tār:

tārına: -ına
Mısra: **5**
Tel, saç teli

5. Dil-i şeydā ider āmāde her tārına bir cānı
6. Ḫalāṣ olsun diyü gisū-yı yāri şāne ḳaydından

cān:

cānı: -ı
Mısra: **5**
Can, ruh, gönül.

5. Dil-i şeydā ider āmāde her tārına bir cānı
6. Ḫalāṣ olsun diyü gisū-yı yāri şāne ḳaydından

diyü:

diyü:
Mısra: **6**
Diyerek, deyip.

5. Dil-i şeydā ider āmāde her tārına bir cānı
6. Ḫalāṣ olsun diyü gisū-yı yāri şāne ḳaydından

şāne:

şāne:
Mısra: **6**

tarak

5. Dil-i şeydā ider āmāde her tārına bir cānı
6. Ḫalāṣ olsun diyü gīsū-yı yāri şāne ḳaydından

---

var:

Varup: -up
Mısra: **7**
Gitmek II ulaşmak.

7. Varup Mecnūn'ı bulsam derdleşsem deşt ü ṣaḥrāda
8. Disem bir bir aña çekdüklerüm bi̇-gāne ḳaydından

---

mecnūn':

Mecnūn'ı: -ı
Mısra: **7**
Leylâ ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olan Kays.

7. Varup Mecnūn'ı bulsam derdleşsem deşt ü ṣaḥrāda
8. Disem bir bir aña çekdüklerüm bi̇-gāne ḳaydından

---

bul:

bulsam: -sam
Mısra: **7**
Bulmak II ulaşmak.

7. Varup Mecnūn'ı bulsam derdleşsem deşt ü ṣaḥrāda
8. Disem bir bir aña çekdüklerüm bi̇-gāne ḳaydından

---

derdleş:

derdleşsem: -se, -m
Mısra: **7**
Dertleşmek II derdini anlatmak.

7. Varup Mecnūn'ı bulsam derdleşsem deşt ü ṣaḥrāda
8. Disem bir bir aña çekdüklerüm bi̇-gāne ḳaydından

---

di:

Disem: -sem
Mısra: **8**
Söylemek.

7. Varup Mecnūn'ı bulsam derdleşsem deşt ü ṣaḥrāda
8. Disem bir bir aña çekdüklerüm bi̇-gāne ḳaydından

---

a:

aña: -ña
Mısra: **8**
3. tekil şahıs zamiri II o.

7. Varup Mecnūn'ı bulsam derdleşsem deşt ü ṣaḥrāda
8. Disem bir bir aña çekdüklerüm bi̇-gāne ḳaydından

çek:

çekdüklerüm: -düklerüm
Mısra: **8**
Yaşanılan sıkıntı.

7. Varup Mecnūn'ı bulsam derdleşsem deşt ü ṣaḥrāda
8. Disem bir bir aña çekdüklerüm bi̇-gāne ḳaydından

---

bi̇-gāne:

bi̇-gāne:
Mısra: **8**
Kayıtsızlık, umursamamazlık, tanımamazlıktan gelme

7. Varup Mecnūn'ı bulsam derdleşsem deşt ü ṣaḥrāda
8. Disem bir bir aña çekdüklerüm bi̇-gāne ḳaydından

---

dil-beste:

dil-besteler: -ler
Mısra: **9**
Gönül bağlamış II âşık.

9. Dırāz olduḳça efzūn olmada dil-besteler Yaḥyā
10. Muḥaṣṣal ḳurtuluş yoḳ kākül-i cānāne ḳaydından

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Dırāz olduḳça efzūn olmada dil-besteler Yaḥyā
10. Muḥaṣṣal ḳurtuluş yoḳ kākül-i cānāne ḳaydından

---

muhaṣṣal:

Muḥaṣṣal:
Mısra: **10**
hasılı, sözün kısası, sonunda

9. Dırāz olduḳça efzūn olmada dil-besteler Yaḥyā
10. Muḥaṣṣal ḳurtuluş yoḳ kākül-i cānāne ḳaydından

---

dām-ı belāya:

dām-ı belāya: -
Mısra: **2**
Bela tuzağı.

1. Göñül şol mürġe döndi ḳurtulınca lāne ḳaydından
2. Giriftār ola bir dām-ı belāya dāne ḳaydından

---

giriftār ola:

giriftār ola: -
Mısra: **2**
Esir olmak.

1. Göñül şol mürġe döndi ḳurtulınca lāne ḳaydından
2. Giriftār ola bir dām-ı belāya dāne ḳaydından

---

pay-bend-i ʿaḳd-ı leylā'ya:

pay-bend-i ʿaḳd-ı leylā'ya: -
Mısra: **3**
Leyla'ya aşkın ayak bağı II Leyla ve Mecnun hikayesindeki kadın kahramanın aşkının ayak bağı.

3. Giriftār olayazdı pay-bend-i ʿaḳd-ı Leylā'ya
4. Ḳaçup ṣaḥrālara ḳurtuldı Mecnūn ḫāne ḳaydından

---

giriftār olayazdı:

giriftār olayazdı: -
Mısra: **3**
Esir olmak.

3. Giriftār olayazdı pay-bend-i ʿaḳd-ı Leylā'ya
4. Ḳaçup ṣaḥrālara ḳurtuldı Mecnūn ḫāne ḳaydından

---

dil-i şeydā:

dil-i şeydā: -
Mısra: **5**
Çılgın gönül

5. Dil-i şeydā ider āmāde her tārına bir cānı
6. Ḫalāṣ olsun diyü gīsū-yı yāri şāne ḳaydından

āmāde ider:

āmāde ider: -
Mısra: **5**
Hazır hale getirmek.

5. Dil-i şeydā ider āmāde her

tārına bir cānı
6. Ḫalāṣ olsun diyü gīsū-yı yāri şāne ḳaydından

Halāṣ olsun:

Ḫalāṣ olsun: -
Mısra: **6**
Kurtulmak

5. Dil-i şeydā ider āmāde her tārına bir cānı
6. Ḫalāṣ olsun diyü gīsū-yı yāri şāne ḳaydından

gīsū-yı yāri:

gīsū-yı yāri: -
Mısra: **6**
Sevgilinin saçı.

5. Dil-i şeydā ider āmāde her tārına bir cānı
6. Ḫalāṣ olsun diyü gīsū-yı yāri şāne ḳaydından

deşt ü ṣaḥrāda:

deşt ü ṣaḥrāda: -
Mısra: **7**
Çöl ve bozkır.

7. Varup Mecnūn'ı bulsam derdleşsem deşt ü ṣaḥrāda
8. Disem bir bir aña çekdüklerüm bī-gāne ḳaydından

bir bir:

bir bir: -
Mısra: **8**
tek tek, birer birer

7. Varup Mecnūn'ı bulsam derdleşsem deşt ü ṣaḥrāda
8. Disem bir bir aña çekdüklerüm bī-gāne ḳaydından

dırāz olduḳça:

dırāz olduḳça: -
Mısra: **9**
Uzun olmak II uzamak.

9. Dırāz olduḳça efzūn olmada dil-besteler Yaḥyā
10. Muḥaṣṣal ḳurtuluş yoḳ kākül-i cānāne ḳaydından

efzūn olmada:

efzūn olmada: -
Mısra: **9**
artmak, çoğalmak

9. Dırāz olduḳça efzūn olmada dil-besteler Yaḥyā
10. Muḥaṣṣal ḳurtuluş yoḳ kākül-i cānāne ḳaydından

ḳurtuluş yoḳ:

ḳurtuluş yoḳ: -
Mısra: **10**
Kurtuluş yok.

9. Dırāz olduḳça efzūn olmada dil-besteler Yaḥyā
10. Muḥaṣṣal ḳurtuluş yoḳ kākül-i cānāne ḳaydından

kākül-i cānāne:

kākül-i cānāne: -
Mısra: **10**
Sevgilinin perçemi.

9. Dırāz olduḳça efzūn olmada dil-besteler Yaḥyā
10. Muḥaṣṣal ḳurtuluş yoḳ kākül-i cānāne ḳaydından

ile:

ile:
Mısra: **1**
Bağlama edatı II ile birlikte.

1. Şīve vü nāz ile ol serv-i ḫırāmān yürisün
2. Bī-kerān leşker ile rāyet-i sulṭān yürisün

ile:
Mısra: **2**
Bağlama edatı II ile birlikte.

1. Şīve vü nāz ile ol serv-i ḫırāmān yürisün
2. Bī-kerān leşker ile rāyet-i sulṭān yürisün

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Şīve vü nāz ile ol serv-i ḫırāmān yürisün
2. Bī-kerān leşker ile rāyet-i sulṭān yürisün

yüri:

yürisün: -sün
Mısra: **1**
Yürümek II salınmak.

1. Şīve vü nāz ile ol serv-i ḫırāmān yürisün
2. Bī-kerān leşker ile rāyet-i sulṭān yürisün

yürisün: -sün
Mısra: **2**
İlerlemek II yürümek.

1. Şīve vü nāz ile ol serv-i ḫırāmān yürisün
2. Bī-kerān leşker ile rāyet-i sulṭān yürisün

yürisün: -sün
Mısra: **6**
Gitmek.

5. Eli ayağı yolına ṭuta mey ṣun sāḳi
6. Dir iseñ cānı gelüp ḫaste-i hicrān yürisün

Yürisün: -sün
Mısra: **8**
Gitmek.

7. Bādbānını ḥabābuñ yine pür itdi hevā
8. Yürisün zevraḳ-ı cām-ı mey-i raḫşān yürisün

yürisün: -sün
Mısra: **8**
Gitmek.

7. Bādbānını ḥabābuñ yine pür itdi hevā
8. Yürisün zevraḳ-ı cām-ı mey-i raḫşān yürisün

yürisün: -sün
Mısra: **10**
Yol almak, mesafe katetmek.

9. Çünki āsāyişe imkān yoġ içinde Yaḥyā
10. Bir dem evvel bu sitem-ḫāne-i vīrān yürisün

bī-kerān:

Bī-kerān:
Mısra: **2**
Sonsuz II pek çok.

1. Şīve vü nāz ile ol serv-i ḫırāmān yürisün
2. Bī-kerān leşker ile rāyet-i sulṭān yürisün

leşker:

leşker:
Mısra: **2**
Asker.

1. Şīve vü nāz ile ol serv-i ḫırāmān yürisün
2. Bī-kerān leşker ile rāyet-i sulṭān yürisün

döndür:

döndür:
Mısra: **3**
Dönüştürmek II benzetmek.

3. Erġuvān şekline döndür tenüm ey di̱de benüm
4. Naḫl-i miḥnetdür aña şu yerine ḳan yürisün

ten:

tenüm: -üm
Mısra: **3**
Beden, cisim, gövde.

3. Erġuvān şekline döndür tenüm ey di̱de benüm
4. Naḫl-i miḥnetdür aña şu yerine ḳan yürisün

ey:

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Erġuvān şekline döndür tenüm ey di̱de benüm
4. Naḫl-i miḥnetdür aña şu yerine ḳan yürisün

dide:

di̱de:
Mısra: **3**
göz

3. Erġuvān şekline döndür tenüm ey di̱de benüm
4. Naḫl-i miḥnetdür aña şu yerine ḳan yürisün

ben:

benüm: -üm
Mısra: **3**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Erġuvān şekline döndür tenüm ey di̱de benüm
4. Naḫl-i miḥnetdür aña şu yerine ḳan yürisün

a:

aña: -ñ, -a
Mısra: **4**
O, işaret zamiri.

3. Erġuvān şekline döndür tenüm ey di̱de benüm
4. Naḫl-i miḥnetdür aña şu yerine ḳan yürisün

mey:

mey:
Mısra: **5**
Şarap

5. Eli ayaġı yolına ṭuta mey şun sāḳi
6. Dir iseñ cānı gelüp ḫaste-i hicrān yürisün

şun:

şun:
Mısra: **5**
uzatmak, vermek ‖ arzetmek

5. Eli ayaġı yolına ṭuta mey şun sāḳi
6. Dir iseñ cānı gelüp ḫaste-i hicrān yürisün

sāḳi:

sāḳi:
Mısra: **5**
Kadeh, içki sunan

5. Eli ayaġı yolına ṭuta mey şun sāḳi
6. Dir iseñ cānı gelüp ḫaste-i hicrān yürisün

di:

Dir: -r
Mısra: **6**
Söylemek.

5. Eli ayaġı yolına ṭuta mey şun sāḳi
6. Dir iseñ cānı gelüp ḫaste-i hicrān yürisün

ise:

iseñ: -ñ
Mısra: **6**
koşul edatı

5. Eli ayaġı yolına ṭuta mey şun sāḳi
6. Dir iseñ cānı gelüp ḫaste-i hicrān yürisün

cān:

cānı: -ı
Mısra: **6**
Can, ruh, beden.

5. Eli ayaġı yolına ṭuta mey şun sāḳi
6. Dir iseñ cānı gelüp ḫaste-i hicrān yürisün

gel:

gelüp: -üp
Mısra: **6**
Gelmek.

5. Eli ayaġı yolına ṭuta mey şun sāḳi
6. Dir iseñ cānı gelüp ḫaste-i hicrān yürisün

yine:

yine:
Mısra: **7**
Tekrar.

7. Bādbānını ḥabābuñ yine pür itdi hevā
8. Yürisün zevraḳ-ı cām-ı mey-i raḫşān yürisün

Çünki:

Çünki:
Mısra: **9**
çünkü, zira

9. Çünki āsāyişe imkān yoġ içinde Yaḥyā
10. Bir dem evvel bu sitem-ḫāne-i vi̱rān yürisün

āsāyiş:

āsāyişe: -e
Mısra: **9**
dinlenmek, rahata ermek, huzur bulmak

9. Çünki āsāyişe imkān yoġ içinde Yaḥyā
10. Bir dem evvel bu sitem-ḫāne-i vi̱rān yürisün

içinde:

içinde:
Mısra: **9**
İçinde, ortamında.

9. Çünki āsāyişe imkān yoġ içinde Yaḥyā
10. Bir dem evvel bu sitem-ḫāne-i vi̱rān yürisün

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Çünki āsāyişe imkān yoġ içinde Yaḥyā
10. Bir dem evvel bu sitem-ḫāne-i vi̱rān yürisün

bu:

bu:
Mısra: **10**
bu, işaret sıfatı

9. Çünki āsāyişe imkān yoġ içinde Yaḥyā
10. Bir dem evvel bu sitem-ḫāne-i vi̇rān yürisün

Şive vü nāz:

Şi̇ve vü nāz: -
Mısra: **1**
Naz ve işve

1. Şi̇ve vü nāz ile ol serv-i ḫırāmān yürisün
2. Bi̇-kerān leşker ile rāyet-i sulṭān yürisün

serv-i hırāmān:

serv-i ḫırāmān: -
Mısra: **1**
Salınarak yürüyen servi II sevgili.

1. Şi̇ve vü nāz ile ol serv-i ḫırāmān yürisün
2. Bi̇-kerān leşker ile rāyet-i sulṭān yürisün

rāyet-i sulṭān:

rāyet-i sulṭān: -
Mısra: **2**
Sultanın sancağı.

1. Şi̇ve vü nāz ile ol serv-i ḫırāmān yürisün
2. Bi̇-kerān leşker ile rāyet-i sulṭān yürisün

erġuvān şekline:

erġuvān şekline: -
Mısra: **3**
Kırmızı renkli erguvan çiçeği.

3. Erġuvān şekline döndür tenüm ey di̇de benüm
4. Naḫl-i miḥnetdür aña şu yerine ḳan yürisün

nahl-i miḥnetdür:

naḫl-i miḥnetdür: -
Mısra: **4**
Sıkıntı ve zorluk fidanı.

3. Erġuvān şekline döndür tenüm ey di̇de benüm
4. Naḫl-i miḥnetdür aña şu yerine ḳan yürisün

şu yerine ḳan yürisün:

şu yerine ḳan yürisün: -
Mısra: **4**
Su yerine kan aksın II su yerine kanla sulansın.

3. Erġuvān şekline döndür tenüm ey di̇de benüm
4. Naḫl-i miḥnetdür aña şu yerine ḳan yürisün

eli ayaġı yolına ṭuta:

eli ayaġı yolına ṭuta: -
Mısra: **5**
Eli kadeh tutsun.

5. Eli ayaġı yolına ṭuta mey şun sāḳi
6. Dir iseñ cānı gelüp ḫaste-i hicrān yürisün

ḫaste-i hicrān:

ḫaste-i hicrān: -
Mısra: **6**
Ayrılık hastası II âşık.

5. Eli ayaġı yolına ṭuta mey şun sāḳi
6. Dir iseñ cānı gelüp ḫaste-i hicrān yürisün

ḥabābun bādbānını:

ḥabābun bādbānını: -
Mısra: **7**
Hava kabarcığının yelkeni.

7. Bādbānını ḥabābuñ yine pür itdi hevā
8. Yürisün zevraḳ-ı cām-ı mey-i raḫşān yürisün

pür hevā itdi:

pür hevā itdi: -
Mısra: **7**
Hava doldurmak.

7. Bādbānını ḥabābuñ yine pür itdi hevā
8. Yürisün zevraḳ-ı cām-ı mey-i raḫşān yürisün

zevraḳ-ı cām-ı mey-i raḫşān:

zevraḳ-ı cām-ı mey-i raḫşān: -
Mısra: **8**
Parlak, ışıltılı şarap kadehinin kayığı.

7. Bādbānını ḥabābuñ yine pür itdi hevā
8. Yürisün zevraḳ-ı cām-ı mey-i raḫşān yürisün

imkān yoġ:

imkān yoġ: -
Mısra: **9**
Olanaksız II mümkün değil.

9. Çünki āsāyişe imkān yoġ içinde Yaḥyā
10. Bir dem evvel bu sitem-ḫāne-i vi̇rān yürisün

sitem-ḫāne-i virān:

sitem-ḫāne-i vi̇rān: -
Mısra: **10**
Yıkık dökük sitem evi II gönül.

9. Çünki āsāyişe imkān yoġ içinde Yaḥyā
10. Bir dem evvel bu sitem-ḫāne-i vi̇rān yürisün

bir dem evvel:

bir dem evvel: -
Mısra: **10**
Bir an önce.

9. Çünki āsāyişe imkān yoġ içinde Yaḥyā
10. Bir dem evvel bu sitem-ḫāne-i vi̇rān yürisün

cānā:

cānā:
Mısra: **1**
Ey sevgili!

1. Naḫl-i ḳaddüñden ḫaber alduḳca cānā bāddan
2. Ser-fürū itmez mi vardur servden şimşāddan

bād:

bāddan: -dan
Mısra: **1**
Rüzgar.

1. Naḫl-i ḳaddüñden ḫaber alduḳca cānā bāddan
2. Ser-fürū itmez mi vardur servden şimşāddan

mi:

mi:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Naḫl-i ḳaddüñden ḫaber alduḳca cānā bāddan
2. Ser-fürū itmez mi vardur servden şimşāddan

mi:
Mısra: **4**
soru edatı

3. ʿĀşıḳ-ı mehcūrı şāhum

yādlerden ṣaymayup
4. Luṭflarla añduġun bir dem gider mi yāddan

var:

vardur: -dur
Mısra: **2**
Mevcut

1. Naḫl-i ḳaddüñden ḫaber alduḳca cānā bāddan
2. Ser-fürū itmez mi vardur servden şimşāddan

serv:

servden: -den
Mısra: **2**
Servi II Sevgilinin uzun boyu.

1. Naḫl-i ḳaddüñden ḫaber alduḳca cānā bāddan
2. Ser-fürū itmez mi vardur servden şimşāddan

şimşād:

şimşāddan: -dan
Mısra: **2**
Şimşir ağacı II. Sevgilinin boyu

1. Naḫl-i ḳaddüñden ḫaber alduḳca cānā bāddan
2. Ser-fürū itmez mi vardur servden şimşāddan

şāh:

şāhum: -um
Mısra: **3**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

3. ʿĀşıḳ-ı mehcūrı şāhum yādlerden ṣaymayup
4. Luṭflarla añduġun bir dem gider mi yāddan

yād:

yādlardan: -lardan
Mısra: **3**
Hatıra.

3. ʿĀşıḳ-ı mehcūrı şāhum yādlerden ṣaymayup
4. Luṭflarla añduġun bir dem gider mi yāddan

ṣayma:

ṣaymayup: -yup
Mısra: **3**
Yerine koymamak II kabul etmemek.

3. ʿĀşıḳ-ı mehcūrı şāhum yādlerden ṣaymayup
4. Luṭflarla añduġun bir dem gider mi yāddan

luṭf:

Luṭflarla: -lar, -la
Mısra: **4**
Yardım, inayet, ihsan.

3. ʿĀşıḳ-ı mehcūrı şāhum yādlerden ṣaymayup
4. Luṭflarla añduġun bir dem gider mi yāddan

añ:

añduġun: -duġun
Mısra: **4**
Hatırlamak II anımsamak.

3. ʿĀşıḳ-ı mehcūrı şāhum yādlerden ṣaymayup
4. Luṭflarla añduġun bir dem gider mi yāddan

geçme:

Geçmedüñ: -düñ
Mısra: **6**
Delip geçmemek.

5. Müstedām ol si̱ne-i bi̱-ki̱nede idüñ ḳarār
6. Geçmedüñ ey ti̱r-i dil-ber ḫāṭır-ı nā-şāddan

ey:

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Müstedām ol si̱ne-i bi̱-ki̱nede idüñ ḳarār
6. Geçmedüñ ey ti̱r-i dil-ber ḫāṭır-ı nā-şāddan

Ḥüsn:

Ḥüsnine: -i, -n, -e
Mısra: **7**
güzellik

7. Ḥüsnine maġrūr olup gül gūşına ḳoymazsa da
8. Bülbül-i şūri̱de geçmez nāle vü feryāddan

gül:

gül:
Mısra: **7**
Katmerli ve kokulu olan çiçek II gül.

7. Ḥüsnine maġrūr olup gül gūşına ḳoymazsa da
8. Bülbül-i şūri̱de geçmez nāle vü feryāddan

da:

da:
Mısra: **7**
De, da bağlacı.

7. Ḥüsnine maġrūr olup gül gūşına ḳoymazsa da
8. Bülbül-i şūri̱de geçmez nāle vü feryāddan

geç:

geçmez: -mez
Mısra: **8**
Vazgeçmemek.

7. Ḥüsnine maġrūr olup gül gūşına ḳoymazsa da
8. Bülbül-i şūri̱de geçmez nāle vü feryāddan

pi̱şe:

pi̱şesi: -si
Mısra: **9**
Sanatkar.

9. Geşt-i deşt ü kūhdur erbāb-ı ʿaşḳuñ pi̱şesi
10. Bir revişdür kim ḳalupdur Ḳays'dan Ferhād'dan

bir:

Bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Geşt-i deşt ü kūhdur erbāb-ı ʿaşḳuñ pi̱şesi
10. Bir revişdür kim ḳalupdur Ḳays'dan Ferhād'dan

reviş:

revişdür: -dür
Mısra: **10**
Gidiş, tarz, tavır, üslûp.

9. Geşt-i deşt ü kūhdur erbāb-ı ʿaşḳuñ pi̱şesi
10. Bir revişdür kim ḳalupdur Ḳays'dan Ferhād'dan

kim:

kim:
Mısra: **10**
ki

9. Geşt-i deşt ü kūhdur erbāb-ı ʿaşkuñ pişesi
10. Bir revişdür kim ḳalupdur Ḳays'dan Ferhād'dan

kal:

ḳalupdur: -updur
Mısra: **10**
Yadigar olmak II kalmak.

9. Geşt-i deşt ü kūhdur erbāb-ı ʿaşkuñ pişesi
10. Bir revişdür kim ḳalupdur Ḳays'dan Ferhād'dan

Kays':

Ḳays'dan: -dan
Mısra: **10**
Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun.

9. Geşt-i deşt ü kūhdur erbāb-ı ʿaşkuñ pişesi
10. Bir revişdür kim ḳalupdur Ḳays'dan Ferhād'dan

ferhād':

Ferhād'dan: -dan
Mısra: **10**
Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk hikâyelerinin başkahramanı.

9. Geşt-i deşt ü kūhdur erbāb-ı ʿaşkuñ pişesi
10. Bir revişdür kim ḳalupdur Ḳays'dan Ferhād'dan

feyż:

feyżidür: -idür
Mısra: **11**
Nîmet, bağış, ihsan, kerem.

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ feyżidür Yaḥyā sözüñ
12. Ol şeh-i āl̲i-himemden ḳalma istimdāddan

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **11**
17. yüzyıl divan şairi

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ feyżidür Yaḥyā sözüñ
12. Ol şeh-i āl̲i-himemden ḳalma istimdāddan

söz:

sözüñ: -üñ
Mısra: **11**
söz II şiir

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ feyżidür Yaḥyā sözüñ
12. Ol şeh-i āl̲i-himemden ḳalma istimdāddan

ol:

Ol:
Mısra: **12**
o, işaret sıfatı

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ feyżidür Yaḥyā sözüñ
12. Ol şeh-i āl̲i-himemden ḳalma istimdāddan

kalma:

ḳalma:
Mısra: **12**
Kalmak II yadigar olmak.

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ feyżidür Yaḥyā sözüñ
12. Ol şeh-i āl̲i-himemden ḳalma istimdāddan

istimdād:

istimdāddan: -dan
Mısra: **12**
Yardım.

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ feyżidür Yaḥyā sözüñ
12. Ol şeh-i āl̲i-himemden ḳalma istimdāddan

nahl-i ḳaddüñden:

naḫl-i ḳaddüñden: -
Mısra: **1**
Fidan boy

1. Naḫl-i ḳaddüñden ḫaber alduḳca cānā bāddan
2. Ser-fürū itmez mi vardur servden şimşāddan

haber alduḳça:

ḫaber alduḳça: -
Mısra: **1**
Haber almak II bilgi edinmek.

1. Naḫl-i ḳaddüñden ḫaber alduḳca cānā bāddan
2. Ser-fürū itmez mi vardur servden şimşāddan

ser-fürū itmez:

ser-fürū itmez: -
Mısra: **2**
Baş eğmek.

1. Naḫl-i ḳaddüñden ḫaber alduḳca cānā bāddan
2. Ser-fürū itmez mi vardur servden şimşāddan

ʿĀşıḳ-ı mehcūrı:

ʿĀşıḳ-ı mehcūrı: -
Mısra: **3**
ayrı düşmüş âşık

3. ʿĀşıḳ-ı mehcūrı şāhum yādlerden şaymayup
4. Luṭflarla añduġun bir dem gider mi yāddan

bir dem:

bir dem: -
Mısra: **4**
bir an, hiçbir zaman

3. ʿĀşıḳ-ı mehcūrı şāhum yādlerden şaymayup
4. Luṭflarla añduġun bir dem gider mi yāddan

yāddan gider:

yāddan gider: -
Mısra: **4**
Hatırlanmamak II hatırdan, gönülden çıkmak.

3. ʿĀşıḳ-ı mehcūrı şāhum yādlerden şaymayup
4. Luṭflarla añduġun bir dem gider mi yāddan

müstedām ol:

müstedām ol: -
Mısra: **5**
Daim olmak.

5. Müstedām ol s̲ine-i bi̲-ki̲nede idüñ ḳarār
6. Geçmedüñ ey ti̲r-i dil-ber ḫāṭır-ı nā-şāddan

sine-i bi-kinede:

s̲ine-i bi̲-ki̲nede: -
Mısra: **5**
Kin bulunmayan gönül.

5. Müstedām ol s̲ine-i bi̲-ki̲nede idüñ ḳarār
6. Geçmedüñ ey ti̲r-i dil-ber ḫāṭır-ı nā-şāddan

ḳarār idün:

ḳarār idün: -
Mısra: **5**
durmak II yerleşmek

5. Müstedām ol si̱ne-i bi̱-ki̱nede idüñ ḳarār
6. Geçmedüñ ey ti̱r-i dil-ber ḫāṭır-ı nā-şāddan

tir-i dil-ber:

ti̱r-i dil-ber: -
Mısra: **6**
Sevgilinin kirpik oku II sevgilinin yan bakış oku.

5. Müstedām ol si̱ne-i bi̱-ki̱nede idüñ ḳarār
6. Geçmedüñ ey ti̱r-i dil-ber ḫāṭır-ı nā-şāddan

ḫāṭır-ı nā-şāddan:

ḫāṭır-ı nā-şāddan: -
Mısra: **6**
Mutsuz, gamlı gönül.

5. Müstedām ol si̱ne-i bi̱-ki̱nede idüñ ḳarār
6. Geçmedüñ ey ti̱r-i dil-ber ḫāṭır-ı nā-şāddan

maġrūr olup:

maġrūr olup: -
Mısra: **7**
Böbürlenmek II gururlanmak.

7. Ḥüsnine maġrūr olup gül gūşına ḳoymazsa da
8. Bülbül-i şūri̱de geçmez nāle vü feryāddan

gūşına ḳoymazsa:

gūşına ḳoymazsa: -
Mısra: **7**
Dinlemek.

7. Ḥüsnine maġrūr olup gül gūşına ḳoymazsa da
8. Bülbül-i şūri̱de geçmez nāle vü feryāddan

bülbül-i şūride:

bülbül-i şūri̱de: -
Mısra: **8**
çılgın bülbül II âşık

7. Ḥüsnine maġrūr olup gül gūşına ḳoymazsa da
8. Bülbül-i şūri̱de geçmez nāle vü feryāddan

nāle vü feryāddan:

nāle vü feryāddan: -
Mısra: **8**
İnleyip sızlanmak.

7. Ḥüsnine maġrūr olup gül gūşına ḳoymazsa da
8. Bülbül-i şūri̱de geçmez nāle vü feryāddan

geşt-i deşt ü kūhdur:

geşt-i deşt ü kūhdur: -
Mısra: **9**
Dağ ve çölün gezgini.

9. Geşt-i deşt ü kūhdur erbāb-ı ʿaşḳuñ pi̱şesi
10. Bir revişdür kim ḳalupdur Ḳays'dan Ferhād'dan

erbāb-ı ʿaşḳuñ:

erbāb-ı ʿaşḳuñ: -
Mısra: **9**
Aşk ehli kimseler || âşıklar.

9. Geşt-i deşt ü kūhdur erbāb-ı ʿaşḳuñ pi̱şesi
10. Bir revişdür kim ḳalupdur Ḳays'dan Ferhād'dan

Ḥażret-i sulṭān murād'uñ:

Ḥażret-i sulṭān murād'uñ: -
Mısra: **11**
Sultan Murad Hazretleri II IV. Murad.

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ feyżidür Yaḥyā sözüñ
12. Ol şeh-i āli̱-himemden ḳalma istimdāddan

şeh-i āli-himemden:

şeh-i āli̱-himemden: -
Mısra: **12**
Himmeti yüksek olan Padişah

11. Ḥażret-i Sulṭān Murād'uñ feyżidür Yaḥyā sözüñ
12. Ol şeh-i āli̱-himemden ḳalma istimdāddan

Ḫande:

Ḫandeye: -y, -e
Mısra: **1**
Gülme, gülüş

1. Ḫandeye ol dehen-i tengde çün yoḳ imkān
2. Bir tebessüm de mi mümkin degül ey ġonce-dehān

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Ḫandeye ol dehen-i tengde çün yoḳ imkān
2. Bir tebessüm de mi mümkin degül ey ġonce-dehān

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Bu gelür ḫāṭıra ol yār ile ḥālüñ Yaḥyā
10. Bir kitāb eyleyesin nāmı ola pi̱r ü cevān

ola: -a
Mısra: **10**
Olmak.

9. Bu gelür ḫāṭıra ol yār ile ḥālüñ Yaḥyā
10. Bir kitāb eyleyesin nāmı ola pi̱r ü cevān

çün:

çün:
Mısra: **1**
-dığı için

1. Ḫandeye ol dehen-i tengde çün yoḳ imkān
2. Bir tebessüm de mi mümkin degül ey ġonce-dehān

çün:
Mısra: **4**
-ınca/-ince.

3. Ġayri ezhār gül ü lāleye hem-reng olımaz
4. Sāġar-ı ʿişreti çün anlara şunmuş devrān

bir:

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Ḫandeye ol dehen-i tengde çün yoḳ imkān
2. Bir tebessüm de mi mümkin degül ey ġonce-dehān

Bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Bu gelür ḫāṭıra ol yār ile ḥālüñ Yaḥyā
10. Bir kitāb eyleyesin nāmı ola pi̱r ü cevān

tebessüm:

tebessüm:
Mısra: **2**

Gülümseme.

1. Ḫandeye ol dehen-i tengde çün yoḳ imkān
2. Bir tebessüm de mi mümkin degül ey ġonce-dehān

---

de:

de:
Mısra: **2**
Dahi II de/da.

1. Ḫandeye ol dehen-i tengde çün yoḳ imkān
2. Bir tebessüm de mi mümkin degül ey ġonce-dehān

---

mi:

mi:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Ḫandeye ol dehen-i tengde çün yoḳ imkān
2. Bir tebessüm de mi mümkin degül ey ġonce-dehān

---

ey:

ey:
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Ḫandeye ol dehen-i tengde çün yoḳ imkān
2. Bir tebessüm de mi mümkin degül ey ġonce-dehān

ġonce-dehān:

ġonce-dehān:
Mısra: **2**
Gonca ağızlı

1. Ḫandeye ol dehen-i tengde çün yoḳ imkān
2. Bir tebessüm de mi mümkin degül ey ġonce-dehān

Ġayri:

Ġayri:
Mısra: **3**
başka

3. Ġayri ezhār gül ü lāleye hem-reng olımaz
4. Sāġar-ı ʿişreti çün anlara şunmuş devrān

---

ezhār:

ezhār:
Mısra: **3**
Çiçekler.

3. Ġayri ezhār gül ü lāleye hem-reng olımaz
4. Sāġar-ı ʿişreti çün anlara şunmuş devrān

---

gül:

gül:
Mısra: **3**
gül

3. Ġayri ezhār gül ü lāleye hem-reng olımaz
4. Sāġar-ı ʿişreti çün anlara şunmuş devrān

ü:

ü:
Mısra: **3**
ve

3. Ġayri ezhār gül ü lāleye hem-reng olımaz
4. Sāġar-ı ʿişreti çün anlara şunmuş devrān

---

lāle:

lāleye: -ye
Mısra: **3**
Zambakgillerden yaprakları uzun ve mızrağı andırır, çiçeği ise kadehe benzer çok renkli bir çiçek.

3. Ġayri ezhār gül ü lāleye hem-reng olımaz
4. Sāġar-ı ʿişreti çün anlara şunmuş devrān

---

hem-reng:

hem-reng:
Mısra: **3**
Aynı renkli olmak.

3. Ġayri ezhār gül ü lāleye hem-reng olımaz
4. Sāġar-ı ʿişreti çün anlara şunmuş devrān

---

olımaz:

olımaz:
Mısra: **3**
Olmamak.

3. Ġayri ezhār gül ü lāleye hem-reng olımaz
4. Sāġar-ı ʿişreti çün anlara şunmuş devrān

---

anlara:

anlara:
Mısra: **4**
Onlar.

3. Ġayri ezhār gül ü lāleye hem-reng olımaz
4. Sāġar-ı ʿişreti çün anlara şunmuş devrān

şun:

şunmuş: -muş
Mısra: **4**
Vermek, uzatmak, takdim etmek.

3. Ġayri ezhār gül ü lāleye hem-reng olımaz
4. Sāġar-ı ʿişreti çün anlara şunmuş devrān

---

devrān:

devrān:
Mısra: **4**
Felek, zaman

3. Ġayri ezhār gül ü lāleye hem-reng olımaz
4. Sāġar-ı ʿişreti çün anlara şunmuş devrān

---

bülbül:

Bülbüle: -e
Mısra: **5**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

5. Bülbüle ʿaşḳ-ı gülüñ ʿāḳibetin gösterdi
6. Gāh tīr itdi ṣabā ṣāḫ-ı güli gāhi kemān

ʿāḳıbet:

ʿāḳıbetin: -in
Mısra: **5**
Son, nihayet II Netice, sonuç.

5. Bülbüle ʿaşḳ-ı gülüñ ʿāḳibetin gösterdi
6. Gāh tīr itdi ṣabā ṣāḫ-ı güli gāhi kemān

---

göster:

gösterdi: -di
Mısra: **5**
Görülmesini sağlamak II göstermek.

5. Bülbüle ʿaşḳ-ı gülüñ ʿāḳibetin gösterdi
6. Gāh tīr itdi ṣabā ṣāḫ-ı güli gāhi kemān

---

gāh:

Gāh:
Mısra: **6**
bazen

5. Bülbüle ʿaşḳ-ı gülüñ ʿāḳibetin gösterdi
6. Gāh tı̱r itdi ṣabā şāḫ-ı güli gāhi kemān

tir:

tı̱r:
Mısra: **6**
Ok.

5. Bülbüle ʿaşḳ-ı gülüñ ʿāḳibetin gösterdi
6. Gāh tı̱r itdi ṣabā şāḫ-ı güli gāhi kemān

it:

itdi: -di
Mısra: **6**
etmek, eylemek

5. Bülbüle ʿaşḳ-ı gülüñ ʿāḳibetin gösterdi
6. Gāh tı̱r itdi ṣabā şāḫ-ı güli gāhi kemān

ṣabā:

ṣabā:
Mısra: **6**
Sabah rüzgarı

5. Bülbüle ʿaşḳ-ı gülüñ ʿāḳibetin gösterdi
6. Gāh tı̱r itdi ṣabā şāḫ-ı güli gāhi kemān

gāhi:

gāhi:
Mısra: **6**
bazen

5. Bülbüle ʿaşḳ-ı gülüñ ʿāḳibetin gösterdi
6. Gāh tı̱r itdi ṣabā şāḫ-ı güli gāhi kemān

kemān:

kemān:
Mısra: **6**
yay

5. Bülbüle ʿaşḳ-ı gülüñ ʿāḳibetin gösterdi
6. Gāh tı̱r itdi ṣabā şāḫ-ı güli gāhi kemān

Şimdilik:

Şimdilik:
Mısra: **7**
şimdi, şu zamanda | yaşanılan bu zamanda

7. Şimdilik bülbül ü gül nāz u niyāzı ḳomasun
8. Bu ṣafā demlerini bulmayalar nice zamān

ḳo:

ḳomasun: -masun
Mısra: **7**
Bırakmamak II terk etmemek.

7. Şimdilik bülbül ü gül nāz u niyāzı ḳomasun
8. Bu ṣafā demlerini bulmayalar nice zamān

bu:

Bu:
Mısra: **8**
bu, işaret sıfatı

7. Şimdilik bülbül ü gül nāz u niyāzı ḳomasun
8. Bu ṣafā demlerini bulmayalar nice zamān

Bu:
Mısra: **9**
Bu, işaret zamiri.

9. Bu gelür ḫāṭıra ol yār ile ḥālüñ Yaḥyā
10. Bir kitāb eyleyesin nāmı ola pı̱r ü cevān

ṣafā:

ṣafā:
Mısra: **8**
Kedersizlik, endişesizlik, gönül şenliği.

7. Şimdilik bülbül ü gül nāz u niyāzı ḳomasun
8. Bu ṣafā demlerini bulmayalar nice zamān

dem:

demlerini: -ler, -i, -n, -i
Mısra: **8**
Zaman.

7. Şimdilik bülbül ü gül nāz u niyāzı ḳomasun
8. Bu ṣafā demlerini bulmayalar nice zamān

bulma:

bulmayalar: -yalar
Mısra: **8**
Elde etmemek II ulaşmamak.

7. Şimdilik bülbül ü gül nāz u niyāzı ḳomasun
8. Bu ṣafā demlerini bulmayalar nice zamān

yār:

yār:
Mısra: **9**
Sevgili

9. Bu gelür ḫāṭıra ol yār ile ḥālüñ Yaḥyā
10. Bir kitāb eyleyesin nāmı ola pı̱r ü cevān

ile:

ile:
Mısra: **9**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Bu gelür ḫāṭıra ol yār ile ḥālüñ Yaḥyā
10. Bir kitāb eyleyesin nāmı ola pı̱r ü cevān

ḥāl:

ḥālüñ: -üñ
Mısra: **9**
hâl, durum

9. Bu gelür ḫāṭıra ol yār ile ḥālüñ Yaḥyā
10. Bir kitāb eyleyesin nāmı ola pı̱r ü cevān

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bu gelür ḫāṭıra ol yār ile ḥālüñ Yaḥyā
10. Bir kitāb eyleyesin nāmı ola pı̱r ü cevān

nām:

nāmı: -ı
Mısra: **10**
ad

9. Bu gelür ḫāṭıra ol yār ile ḥālüñ Yaḥyā
10. Bir kitāb eyleyesin nāmı ola pı̱r ü cevān

dehen-i tengde:

dehen-i tengde: -
Mısra: **1**
Küçük ve dar ağız.

1. Ḫandeye ol dehen-i tengde çün yoḳ imkān
2. Bir tebessüm de mi mümkin degül ey ġonce-dehān

imkān yoḳ:

imkān yoḳ: -
Mısra: **1**
Olanak yok, mümkün değil.

1. Ḫandeye ol dehen-i tengde çün yoḳ imkān
2. Bir tebessüm de mi mümkin degül ey ġonce-dehān

mümkin degül:

mümkin degül: -
Mısra: **2**
İmkansız.

1. Ḫandeye ol dehen-i tengde çün yoḳ imkān
2. Bir tebessüm de mi mümkin degül ey ġonce-dehān

sāġar-ı ʿişreti:

sāġar-ı ʿişreti: -
Mısra: **4**
içki kadehi

3. Ġayri ezhār gül ü lāleye hem-reng olımaz
4. Sāġar-ı ʿişreti çün anlara ṣunmuş devrān

ʿaşḳ-ı gülüñ:

ʿaşḳ-ı gülüñ: -
Mısra: **5**
Gülün aşkı.

5. Bülbüle ʿaşḳ-ı gülüñ ʿāḳibetin gösterdi
6. Gāh tīr itdi ṣabā şāḫ-ı güli gāhi kemān

şāh-ı güli:

şāḫ-ı güli: -
Mısra: **6**
Gül dalı

5. Bülbüle ʿaşḳ-ı gülüñ ʿāḳibetin gösterdi
6. Gāh tīr itdi ṣabā şāḫ-ı güli gāhi kemān

bülbül ü gül:

bülbül ü gül: -
Mısra: **7**
Bülbül ve gül II âşık ve sevgili.

7. Şimdilik bülbül ü gül nāz u niyāzı ḳomasun
8. Bu ṣafā demlerini bulmayalar nice zamān

nāz u niyāzı:

nāz u niyāzı: -
Mısra: **7**
Yalvarıp yakarmak.

7. Şimdilik bülbül ü gül nāz u niyāzı ḳomasun
8. Bu ṣafā demlerini bulmayalar nice zamān

nice zamān:

nice zamān: -
Mısra: **8**
Çok zaman.

7. Şimdilik bülbül ü gül nāz u niyāzı ḳomasun
8. Bu ṣafā demlerini bulmayalar nice zamān

ḫāṭıra gelür:

ḫāṭıra gelür: -
Mısra: **9**
Hatıra gelmek, anımsamak.

9. Bu gelür ḫāṭıra ol yār ile ḥālüñ Yaḥyā
10. Bir kitāb eyleyesin nāmı ola pīr ü cevān

pīr ü cevān:

pīr ü cevān: -
Mısra: **10**
ihtiyar ve genç

9. Bu gelür ḫāṭıra ol yār ile ḥālüñ Yaḥyā
10. Bir kitāb eyleyesin nāmı ola pīr ü cevān

kitāb eyleyesin:

kitāb eyleyesin: -
Mısra: **10**
Kitap yazmak II kitap haline getirmek.

9. Bu gelür ḫāṭıra ol yār ile ḥālüñ Yaḥyā
10. Bir kitāb eyleyesin nāmı ola pīr ü cevān

ile:

ile:
Mısra: **1**
Bağlama edatı II ile birlikte.

1. Ḳad-i mevzūn ile bir serv-i dil-ārāsın sen
2. İrişilmez saña cānā iñen aʿlāsın sen

ile:
Mısra: **13**
Bağlama edatı II ile birlikte.

13. Nām ile Ḥażret-i Sulṭān Murād-ı Ġāzi
14. ʻAdl ile mihr-i żiyā-güster-i dünyāsın sen

ile:
Mısra: **14**
Bağlama edatı II ile birlikte.

13. Nām ile Ḥażret-i Sulṭān Murād-ı Ġāzi
14. ʻAdl ile mihr-i żiyā-güster-i dünyāsın sen

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Ḳad-i mevzūn ile bir serv-i dil-ārāsın sen
2. İrişilmez saña cānā iñen aʿlāsın sen

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Umaram şāh-ı cihānum da diye Yaḥyā'ya
10. Gülşen-i medḥüme bir bülbül-i gūyāsın sen

sen:

sen:
Mısra: **1**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Ḳad-i mevzūn ile bir serv-i dil-ārāsın sen
2. İrişilmez saña cānā iñen aʿlāsın sen

sen:
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Ḳad-i mevzūn ile bir serv-i dil-ārāsın sen
2. İrişilmez saña cānā iñen aʿlāsın sen

sen:
Mısra: **4**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Gelicek bezme ṣafālar görinür yārāna

4. ʿAceb ey cām ne mirʾāt-ı mücellāsın sen

sen:
Mısra: **6**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Gülşenüñ ġoncesi de gerçi güzeldür ammā
6. Ehl-i dil istedigi ġonce-i raʿnāsın sen

sen:
Mısra: **8**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Luṭf-ı cān-baḫş-ı şeh-i ʿālemi gördükde didüm
8. Mürdeye cān virür enfās-ı Mesīḥā'sın sen

sen:
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Umaram şāh-ı cihānum da diye Yaḥyā'ya
10. Gülşen-i medḥüme bir bülbül-i gūyāsın sen

sen:
Mısra: **12**
İkinci tekil şahıs zamiri.

11. Sehldür şānuña nisbetle göñüller yapmaḳ
12. Bāni-i beyt-i Ḫudā Kaʿbe-i ʿulyāsın sen

sen:
Mısra: **14**
İkinci tekil şahıs zamiri.

13. Nām ile Ḥażret-i Sulṭān Murād-ı Ġāzi
14. ʻAdl ile mihr-i żiyā-güster-i dünyāsın sen

İrişil:

İrişilmez: -mez
Mısra: **2**
Ulaşılmaz.

1. Ḳad-i mevzūn ile bir serv-i dil-ārāsın sen
2. İrişilmez saña cānā iñen aʿlāsın sen

---

saña:

saña:
Mısra: **2**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

1. Ḳad-i mevzūn ile bir serv-i dil-ārāsın sen
2. İrişilmez saña cānā iñen aʿlāsın sen

---

cānā:

cānā:
Mısra: **2**
Ey sevgili!

1. Ḳad-i mevzūn ile bir serv-i dil-ārāsın sen
2. İrişilmez saña cānā iñen aʿlāsın sen

---

iñen:

iñen:
Mısra: **2**
çok, pek, fazla

1. Ḳad-i mevzūn ile bir serv-i dil-ārāsın sen
2. İrişilmez saña cānā iñen aʿlāsın sen

---

aʿlā:

aʿlāsın: -sın
Mısra: **2**
Yüce II ulu.

1. Ḳad-i mevzūn ile bir serv-i dil-ārāsın sen
2. İrişilmez saña cānā iñen aʿlāsın sen

---

gelicek:

Gelicek:
Mısra: **3**
Geldiği zaman.

3. Gelicek bezme ṣafālar görinür yārāna
4. ʿAceb ey cām ne mirʾāt-ı mücellāsın sen

---

bezm:

bezme: -e
Mısra: **3**
Meclis, ortam.

3. Gelicek bezme ṣafālar görinür yārāna
4. ʿAceb ey cām ne mirʾāt-ı mücellāsın sen

---

yārān:

yārāna: -a
Mısra: **3**
dostlar

3. Gelicek bezme ṣafālar görinür yārāna
4. ʿAceb ey cām ne mirʾāt-ı mücellāsın sen

ʿaceb:

ʿAceb:
Mısra: **4**
Hayrette bırakan.

3. Gelicek bezme ṣafālar görinür yārāna
4. ʿAceb ey cām ne mirʾāt-ı mücellāsın sen

---

ey:

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Gelicek bezme ṣafālar görinür yārāna
4. ʿAceb ey cām ne mirʾāt-ı mücellāsın sen

---

cām:

cām:
Mısra: **4**
Kadeh.

3. Gelicek bezme ṣafālar görinür yārāna
4. ʿAceb ey cām ne mirʾāt-ı mücellāsın sen

---

ne:

ne:
Mısra: **4**
Nasıl II nasıl bir.

3. Gelicek bezme ṣafālar görinür yārāna
4. ʿAceb ey cām ne mirʾāt-ı mücellāsın sen

---

gülşen:

Gülşenüñ: -üñ
Mısra: **5**
Bahçe, gül bahçesi.

5. Gülşenüñ ġoncesi de gerçi güzeldür ammā
6. Ehl-i dil istedigi ġonce-i raʿnāsın sen

ġonce:

ġoncesi: -si
Mısra: **5**
Yaprakları henüz açılmamış veya az açılmış çiçek.

5. Gülşenüñ ġoncesi de gerçi güzeldür ammā
6. Ehl-i dil istedigi ġonce-i raʿnāsın sen

---

de:

de:
Mısra: **5**
Dahi II de/da.

5. Gülşenüñ ġoncesi de gerçi güzeldür ammā
6. Ehl-i dil istedigi ġonce-i raʿnāsın sen

gerçi:

gerçi:
Mısra: **5**
Gerçi, aslında, gerçekte.

5. Gülşenüñ ġoncesi de gerçi güzeldür ammā
6. Ehl-i dil istedigi ġonce-i raʿnāsın sen

güzel:

güzeldür: -dür
Mısra: **5**
güzel, hoş.

5. Gülşenüñ ġoncesi de gerçi güzeldür ammā
6. Ehl-i dil istedigi ġonce-i raʿnāsın sen

ammā:

ammā:
Mısra: **5**
Ancak, ama.

5. Gülşenüñ ġoncesi de gerçi güzeldür ammā
6. Ehl-i dil istedigi ġonce-i raʿnāsın sen

iste:

istedigi: -digi
Mısra: **6**
Talep edilen II arzulanan.

5. Gülşenüñ ġoncesi de gerçi güzeldür ammā
6. Ehl-i dil istedigi ġonce-i raʿnāsın sen

gördükde:

gördükde:
Mısra: **7**
Görünce, gördüğü zaman.

7. Luṭf-ı cān-baḫş-ı şeh-i ʿālemi gördükde didüm
8. Mürdeye cān virür enfās-ı Mesīḥā'sın sen

di:

didüm: -dü, -m
Mısra: **7**
Söylemek.

7. Luṭf-ı cān-baḫş-ı şeh-i ʿālemi gördükde didüm
8. Mürdeye cān virür enfās-ı Mesīḥā'sın sen

um:

Umaram: -aram
Mısra: **9**
Ummak, ümit etmek,

9. Umaram şāh-ı cihānum da diye Yaḥyā'ya
10. Gülşen-i medḥüme bir bülbül-i gūyāsın sen

da:

da:
Mısra: **9**
De, da bağlacı.

9. Umaram şāh-ı cihānum da diye Yaḥyā'ya
10. Gülşen-i medḥüme bir bülbül-i gūyāsın sen

diye:

diye:
Mısra: **9**
Diyerek, deyip

9. Umaram şāh-ı cihānum da diye Yaḥyā'ya
10. Gülşen-i medḥüme bir bülbül-i gūyāsın sen

yaḥyā':

Yaḥyā'ya: -ya
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Umaram şāh-ı cihānum da diye Yaḥyā'ya
10. Gülşen-i medḥüme bir bülbül-i gūyāsın sen

sehl:

Sehldür: -dür
Mısra: **11**
Kolay.

11. Sehldür şānuña nisbetle göñüller yapmaḳ
12. Bāni-i beyt-i Ḫudā Kaʿbe-i ʿulyāsın sen

şān:

şānuña: -uña
Mısra: **11**
Şan ve şöhret.

11. Sehldür şānuña nisbetle göñüller yapmaḳ
12. Bāni-i beyt-i Ḫudā Kaʿbe-i ʿulyāsın sen

nisbetle:

nisbetle: -dür
Mısra: **11**
Kıyas edilirse, göre.

11. Sehldür şānuña nisbetle göñüller yapmaḳ
12. Bāni-i beyt-i Ḫudā Kaʿbe-i ʿulyāsın sen

nām:

Nām:
Mısra: **13**
Ad II Şan,şöhret

13. Nām ile Ḥażret-i Sulṭān Murād-ı Ġāzi
14. ʻAdl ile mihr-i żiyā-güster-i dünyāsın sen

ʻadl:

ʻAdl:
Mısra: **14**
Adalet.

13. Nām ile Ḥażret-i Sulṭān Murād-ı Ġāzi
14. ʻAdl ile mihr-i żiyā-güster-i dünyāsın sen

Kad-i mevzūn:

Ḳad-i mevzūn: -
Mısra: **1**
Düzgün, ölçülü boy.

1. Ḳad-i mevzūn ile bir serv-i dil-ārāsın sen
2. İrişilmez saña cānā iñen aʿlāsın sen

serv-i dil-ārāsın:

serv-i dil-ārāsın: -
Mısra: **1**
gönül süsleyen servi II sevgili

1. Ḳad-i mevzūn ile bir serv-i dil-ārāsın sen
2. İrişilmez saña cānā iñen aʿlāsın sen

şafālar görinür:

ṣafālar görinür: -
Mısra: **3**
Huzur ve saadet gelmek.

3. Gelicek bezme ṣafālar görinür yārāna
4. ʿAceb ey cām ne mir’āt-ı mücellāsın sen

mir’āt-ı mücellāsın:

mir’āt-ı mücellāsın: -
Mısra: **4**
Parlak, aydınlık ayna.

3. Gelicek bezme ṣafālar görinür yārāna
4. ʿAceb ey cām ne mir’āt-ı mücellāsın sen

ehl-i dil:

ehl-i dil: -
Mısra: **6**
Gönül ehli, âşıklar.

5. Gülşenüñ ġoncesi de gerçi güzeldür ammā
6. Ehl-i dil istedigi ġonce-i raʿnāsın sen

ġonce-i raʿnāsın:

ġonce-i raʿnāsın: -
Mısra: **6**
İki renkli gül II güzel,parlak gül.

5. Gülşenüñ ġoncesi de gerçi güzeldür ammā
6. Ehl-i dil istedigi ġonce-i raʿnāsın sen

luṭf-ı cān-bahş-ı şeh-i ʿālemi:

luṭf-ı cān-baḫş-ı şeh-i ʿālemi: -
Mısra: **7**
Dünyaya can bağışlayan padişahın lütfu.

7. Luṭf-ı cān-baḫş-ı şeh-i ʿālemi gördükde didüm
8. Mürdeye cān virür enfās-ı Mesiḫā'sın sen

enfās-ı mesiḫā'sın:

enfās-ı mesiḫā'sın: -
Mısra: **8**
Hz. İsa'nın ölüleri dirilten nefesi.

7. Luṭf-ı cān-baḫş-ı şeh-i ʿālemi gördükde didüm
8. Mürdeye cān virür enfās-ı Mesiḫā'sın sen

şāh-ı cihānum:

şāh-ı cihānum: -
Mısra: **9**
Cihan şahı.

9. Umaram şāh-ı cihānum da diye Yaḥyā'ya
10. Gülşen-i medḥüme bir bülbül-i gūyāsın sen

Ḥażret-i sulṭān murād-ı Ġāzi:

Ḥażret-i sulṭān murād-ı Ġāzi: -
Mısra: **13**
Sultan Gazi Murat Han II IV. Murat.

13. Nām ile Ḥażret-i Sulṭān Murād-ı Ġāzi
14. ʿAdl ile mihr-i żiyā-güster-i dünyāsın sen

mihr-i żiyā-güster-i dünyāsın:

mihr-i żiyā-güster-i dünyāsın: -
Mısra: **14**
Dünyaya ışık yayan güneş.

13. Nām ile Ḥażret-i Sulṭān Murād-ı Ġāzi
14. ʿAdl ile mihr-i żiyā-güster-i dünyāsın sen

gülşen-i medḥüme:

gülşen-i medḥüme: -
Mısra: **10**
Övgünün gül bahçesi

9. Umaram şāh-ı cihānum da diye Yaḥyā'ya
10. Gülşen-i medḥüme bir bülbül-i gūyāsın sen

bülbül-i gūyāsın:

bülbül-i gūyāsın: -
Mısra: **10**
Söyleyen bülbül, konuşan bülbül.

9. Umaram şāh-ı cihānum da diye Yaḥyā'ya
10. Gülşen-i medḥüme bir bülbül-i gūyāsın sen

bāni-i beyt-i Ḫudā:

bāni-i beyt-i Ḫudā: -
Mısra: **12**
Allah'ın bina ettiği ev.

11. Sehldür şānuña nisbetle göñüller yapmaḳ
12. Bāni-i beyt-i Ḫudā Kaʿbe-i ʿulyāsın sen

kaʿbe-i ʿulyāsın:

kaʿbe-i ʿulyāsın: -
Mısra: **12**
Yüce Kabe.

11. Sehldür şānuña nisbetle göñüller yapmaḳ
12. Bāni-i beyt-i Ḫudā Kaʿbe-i ʿulyāsın sen

göñüller yapmaḳ:

göñüller yapmaḳ: -
Mısra: **11**
Gönül yapmak II iyi davranışlarla kimilerini kendine bağlamak, herkese iyi davranmak.

11. Sehldür şānuña nisbetle göñüller yapmaḳ
12. Bāni-i beyt-i Ḫudā Kaʿbe-i ʿulyāsın sen

mürdeye cān virür:

mürdeye cān virür: -
Mısra: **8**
Ölüleri diriltmek.

7. Luṭf-ı cān-baḫş-ı şeh-i ʿālemi gördükde didüm
8. Mürdeye cān virür enfās-ı Mesiḫā'sın sen

uçur:

Uçurdum: -dum
Mısra: **1**
Uçurmak, özgür bırakmak, uçmasına sebep olmak.

1. Uçurdum murġ-ı cānı āşiyān-ı ʿālem-i tenden
2. Ḫalāṣ oldum ġam-ı hicrān ile ġavġā-yı ʿālemden

ile:

ile:
Mısra: **2**
Bağlama edatı II ile birlikte.

1. Uçurdum murġ-ı cānı āşiyān-ı ʿālem-i tenden
2. Ḫalāṣ oldum ġam-ı hicrān ile ġavġā-yı ʿālemden

ben:

Ben:
Mısra: **3**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Ben ol serv-i revāna āḫiret ḥaḳḳın helāl itdüm
4. Ḳıyāmetde daḫı rencįde-ḫāṭır olmasun benden

ol:

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Ben ol serv-i revāna āḫiret ḥaḳḳın helāl itdüm
4. Ḳıyāmetde daḫı rencide-ḫāṭır olmasun benden

olurdı: -urdı
Mısra: **5**
Ne güzel olurdu!

5. Uyurken öpmek olurdı seni ey ġonce-leb ammā
6. Elüm varmaz bir gül ḳoparmaġa bu gülşenden

ol:
Mısra: **10**
Üçüncü teklik şahıs zamiri, O.

9. Bulınmaz bi̇-vefā ʿālemde bir gün yüzli ey Yaḥyā
10. Sen andan rāżı vü ḫoşnūd olasın ol daḫı senden

Kıyāmet:

Ḳıyāmetde: -de
Mısra: **4**
Kıyamet günü.

3. Ben ol serv-i revāna āḫiret ḥaḳḳın helāl itdüm
4. Ḳıyāmetde daḫı rencide-ḫāṭır olmasun benden

dahı:

daḫı:
Mısra: **4**
Dahi II de/da.

3. Ben ol serv-i revāna āḫiret ḥaḳḳın helāl itdüm
4. Ḳıyāmetde daḫı rencide-ḫāṭır olmasun benden

daḫı:
Mısra: **10**
de/da.

9. Bulınmaz bi̇-vefā ʿālemde bir gün yüzli ey Yaḥyā
10. Sen andan rāżı vü ḫoşnūd olasın ol daḫı senden

benden:

benden:
Mısra: **4**
Benden dolayı.

3. Ben ol serv-i revāna āḫiret ḥaḳḳın helāl itdüm
4. Ḳıyāmetde daḫı rencide-ḫāṭır olmasun benden

uyurken:

Uyurken:
Mısra: **5**
Uykuda olduğu sırada

5. Uyurken öpmek olurdı seni ey ġonce-leb ammā
6. Elüm varmaz bir gül ḳoparmaġa bu gülşenden

öpmek:

öpmek:
Mısra: **5**
Öpmek.

5. Uyurken öpmek olurdı seni ey ġonce-leb ammā
6. Elüm varmaz bir gül ḳoparmaġa bu gülşenden

sen:

seni: -i
Mısra: **5**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Uyurken öpmek olurdı seni ey ġonce-leb ammā
6. Elüm varmaz bir gül ḳoparmaġa bu gülşenden

Sen:
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Bulınmaz bi̇-vefā ʿālemde bir gün yüzli ey Yaḥyā
10. Sen andan rāżı vü ḫoşnūd olasın ol daḫı senden

senden: -den
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Bulınmaz bi̇-vefā ʿālemde bir gün yüzli ey Yaḥyā
10. Sen andan rāżı vü ḫoşnūd olasın ol daḫı senden

ey:

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Uyurken öpmek olurdı seni ey ġonce-leb ammā
6. Elüm varmaz bir gül ḳoparmaġa bu gülşenden

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Bulınmaz bi̇-vefā ʿālemde bir gün yüzli ey Yaḥyā
10. Sen andan rāżı vü ḫoşnūd olasın ol daḫı senden

ġonce-leb:

ġonce-leb:
Mısra: **5**
Gonca dudaklı.

5. Uyurken öpmek olurdı seni ey ġonce-leb ammā
6. Elüm varmaz bir gül ḳoparmaġa bu gülşenden

ammā:

ammā:
Mısra: **5**
Ancak, ama.

5. Uyurken öpmek olurdı seni ey ġonce-leb ammā
6. Elüm varmaz bir gül ḳoparmaġa bu gülşenden

bir:

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Uyurken öpmek olurdı seni ey ġonce-leb ammā
6. Elüm varmaz bir gül ḳoparmaġa bu gülşenden

bir:
Mısra: **9**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Bulınmaz bi̇-vefā ʿālemde bir gün yüzli ey Yaḥyā
10. Sen andan rāżı vü ḫoşnūd olasın ol daḫı senden

gül:

gül:
Mısra: **6**
gül

5. Uyurken öpmek olurdı seni ey ġonce-leb ammā
6. Elüm varmaz bir gül ḳoparmaġa bu gülşenden

koparmaġ:

ḳoparmaġa: -a
Mısra: **6**
Kopartmak II dalından koparmak.

5. Uyurken öpmek olurdı seni ey ġonce-leb ammā

6. Elüm varmaz bir gül ḳoparmaġa bu gülşenden

bu:

bu:
Mısra: **6**
bu, işaret sıfatı

5. Uyurken öpmek olurdı seni ey ġonce-leb ammā
6. Elüm varmaz bir gül ḳoparmaġa bu gülşenden

bu:
Mısra: **8**
bu, işaret sıfatı

7. Nigār-ı naḳş-ı taṣvīrüñ gözümden olmadı ḥālį
8. Ḫayālüñ çıḳmadı bir laḥẓa bu cāy-ı muʿayyenden

gülşen:

gülşenden: -den
Mısra: **6**
Bahçe, gül bahçesi.

5. Uyurken öpmek olurdı seni ey ġonce-leb ammā
6. Elüm varmaz bir gül ḳoparmaġa bu gülşenden

bulınmaz:

Bulınmaz:
Mısra: **9**
Var olmamak II görülmemek.

9. Bulınmaz bį-vefā ʿālemde bir gün yüzli ey Yaḥyā
10. Sen andan rāżı vü ḫoşnūd olasın ol daḫı senden

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bulınmaz bį-vefā ʿālemde bir gün yüzli ey Yaḥyā
10. Sen andan rāżı vü ḫoşnūd olasın ol daḫı senden

andan:

andan:
Mısra: **10**
Üçüncü teklik şahıs zamiri, O.

9. Bulınmaz bį-vefā ʿālemde bir gün yüzli ey Yaḥyā
10. Sen andan rāżı vü ḫoşnūd olasın ol daḫı senden

murġ-ı cānı:

murġ-ı cānı: -
Mısra: **1**
Can kuşu.

1. Uçurdum murġ-ı cānı āşiyān-ı ʿālem-i tenden
2. Ḫalāṣ oldum ġam-ı hicrān ile ġavġā-yı ʿālemden

āşiyān-ı ʿālem-i tenden:

āşiyān-ı ʿālem-i tenden: -
Mısra: **1**
Ten âleminin yuvası.

1. Uçurdum murġ-ı cānı āşiyān-ı ʿālem-i tenden
2. Ḫalāṣ oldum ġam-ı hicrān ile ġavġā-yı ʿālemden

Halāṣ oldum:

Ḫalāṣ oldum: -
Mısra: **2**
Kurtulmak

1. Uçurdum murġ-ı cānı āşiyān-ı ʿālem-i tenden
2. Ḫalāṣ oldum ġam-ı hicrān ile ġavġā-yı ʿālemden

ġam-ı hicrān:

ġam-ı hicrān: -
Mısra: **2**
ayrılık acısı

1. Uçurdum murġ-ı cānı āşiyān-ı ʿālem-i tenden
2. Ḫalāṣ oldum ġam-ı hicrān ile ġavġā-yı ʿālemden

ġavġā-yı ʿālemden:

ġavġā-yı ʿālemden: -
Mısra: **2**
dünyanın kavgası.

1. Uçurdum murġ-ı cānı āşiyān-ı ʿālem-i tenden
2. Ḫalāṣ oldum ġam-ı hicrān ile ġavġā-yı ʿālemden

serv-i revāna:

serv-i revāna: -
Mısra: **3**
Salınan servi II Uzun boylu sevgili.

3. Ben ol serv-i revāna āḫiret ḥaḳḳın helāl itdüm
4. Ḳıyāmetde daḫı rencįde-ḫāṭır olmasun benden

āhiret hakkın:

āḫiret ḥaḳḳın: -
Mısra: **3**
Ahirete kalan hak II ahirette sorulacak hak.

3. Ben ol serv-i revāna āḫiret ḥaḳḳın helāl itdüm
4. Ḳıyāmetde daḫı rencįde-ḫāṭır olmasun benden

helāl itdüm:

helāl itdüm: -
Mısra: **3**
helal etmek

3. Ben ol serv-i revāna āḫiret ḥaḳḳın helāl itdüm
4. Ḳıyāmetde daḫı rencįde-ḫāṭır olmasun benden

rencide-hātır olmasun:

rencįde-ḫāṭır olmasun: -
Mısra: **4**
Gönlü kırılmak.

3. Ben ol serv-i revāna āḫiret ḥaḳḳın helāl itdüm
4. Ḳıyāmetde daḫı rencįde-ḫāṭır olmasun benden

elüm varmaz:

elüm varmaz: -
Mısra: **6**
Bir işi yapmaya gönlü razı olmamak.

5. Uyurken öpmek olurdı seni ey ġonce-leb ammā
6. Elüm varmaz bir gül ḳoparmaġa bu gülşenden

nigār-ı nakş-ı tasvirün:

nigār-ı naḳş-ı taṣvįrün: -
Mısra: **7**
Sevgilinin güzelliğinin hayali.

7. Nigār-ı naḳş-ı taṣvīrüñ gözümden olmadı ḥālį
8. Ḫayālüñ çıḳmadı bir laḥẓa bu cāy-ı muʿayyenden

gözümden hāli olmadı:

gözümden ḫālį olmadı: -
Mısra: **7**
Gözünden eksik olmamak II daima gözlerinin önünde olmak.

7. Nigār-ı naḳş-ı taṣvīrüñ gözümden olmadı ḥālį
8. Ḫayālüñ çıḳmadı bir laḥẓa

bu cāy-ı muʿayyenden

cāy-ı muʿayyenden:

cāy-ı muʿayyenden: -
Mısra: **8**
Bilindik yer.

7. Nigār-ı naḳş-ı taṣvīrüñ gözümden olmadı ḥāli
8. Ḫayālüñ çıḳmadı bir laḥẓa bu cāy-ı muʿayyenden

bir laḥẓa:

bir laḥẓa: -
Mısra: **8**
Bir an.

7. Nigār-ı naḳş-ı taṣvīrüñ gözümden olmadı ḥāli
8. Ḫayālüñ çıḳmadı bir laḥẓa bu cāy-ı muʿayyenden

Ḫayālüñ çıḳmadı:

Ḫayālüñ çıḳmadı: -
Mısra: **8**
Hayali eksik olmamak II hayali hiç gitmemek.

7. Nigār-ı naḳş-ı taṣvīrüñ gözümden olmadı ḥāli
8. Ḫayālüñ çıḳmadı bir laḥẓa bu cāy-ı muʿayyenden

gün yüzli:

gün yüzli: -
Mısra: **9**
Güneş yüzlü II sevgili.

9. Bulınmaz bī-vefā ʿālemde bir gün yüzli ey Yaḥyā
10. Sen andan rāżı vü ḫoşnūd olasın ol daḫı senden

bī-vefā ʿālemde:

bī-vefā ʿālemde: -
Mısra: **9**
Vafasız felek II vefasız dünya.

9. Bulınmaz bī-vefā ʿālemde bir gün yüzli ey Yaḥyā
10. Sen andan rāżı vü ḫoşnūd olasın ol daḫı senden

rāżı vü ḫoşnūd olasın:

rāżı vü ḫoşnūd olasın: -
Mısra: **10**
Razı ve memnun olmak.

9. Bulınmaz bī-vefā ʿālemde bir gün yüzli ey Yaḥyā
10. Sen andan rāżı vü ḫoşnūd olasın ol daḫı senden

ben:

Benüm: -üm
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Benüm ol derd ile Mecnūn gibi ṭağlara düşen
2. ʿAkl ü fikri yitirüp vālih ü āvāre düşen

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Benüm ol derd ile Mecnūn gibi ṭağlara düşen
2. ʿAkl ü fikri yitirüp vālih ü āvāre düşen

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Ġamzesinden o şehüñ kimdür iden cānı ḫalāṣ
8. Ḳurtulur mı göñül ol ḫançer-i ġaddāre düşen

ol:
Mısra: **10**
O, işaret sıfatı.

9. Sāyeveş pāyına düşmek ne idi ey Yaḥyā
10. Bilse dil-dār nedür ol gözi mekkāre düşen

derd:

derd:
Mısra: **1**
Keder, acı, zahmet.

1. Benüm ol derd ile Mecnūn gibi ṭağlara düşen
2. ʿAkl ü fikri yitirüp vālih ü āvāre düşen

ile:

ile:
Mısra: **1**
Bağlama edatı II ile birlikte.

1. Benüm ol derd ile Mecnūn gibi ṭağlara düşen
2. ʿAkl ü fikri yitirüp vālih ü āvāre düşen

mecnūn:

Mecnūn:
Mısra: **1**
Leyla ve Mecnun anlatısının erkek kahramanı, Kays

1. Benüm ol derd ile Mecnūn gibi ṭağlara düşen
2. ʿAkl ü fikri yitirüp vālih ü āvāre düşen

gibi:

gibi:
Mısra: **1**
Benzetme edatı II -e benzer.

1. Benüm ol derd ile Mecnūn gibi ṭağlara düşen
2. ʿAkl ü fikri yitirüp vālih ü āvāre düşen

pāy-būs:

Pāy-būsına: -ına
Mısra: **3**
Ayağını öpme.

3. Pāy-būsına irem dirseñ eger ey dil-i zār
4. Ḫāk olur reh-güzerinde o sitem-kāre düşen

ir:

irem: -em
Mısra: **3**
Ulaşmak.

3. Pāy-būsına irem dirseñ eger ey dil-i zār
4. Ḫāk olur reh-güzerinde o sitem-kāre düşen

di:

dirseñ: -rseñ
Mısra: **3**
Söylemek.

3. Pāy-būsına irem dirseñ eger ey dil-i zār
4. Ḫāk olur reh-güzerinde o sitem-kāre düşen

eger:

eger:
Mısra: **3**
şayet

3. Pāy-būsına irem dirseñ eger ey dil-i zār
4. Ḫāk olur reh-güzerinde o sitem-kāre düşen

ey:

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Pāy-būsına irem dirseñ eger ey dil-i zār
4. Ḫāk olur reh-güzerinde o sitem-kāre düşen

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Sāyeveş pāyına düşmek ne idi ey Yaḥyā
10. Bilse dil-dār nedür ol gözi mekkāre düşen

reh-güzer:

reh-güzerinde: -inde
Mısra: **4**
Geçit, geçecek yol.

3. Pāy-būsına irem dirseñ eger ey dil-i zār
4. Ḫāk olur reh-güzerinde o sitem-kāre düşen

o:

o:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Pāy-būsına irem dirseñ eger ey dil-i zār
4. Ḫāk olur reh-güzerinde o sitem-kāre düşen

o:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Ġamzesinden o şehüñ kimdür iden cānı ḫalāṣ
8. Ḳurtulur mı göñül ol ḫançer-i ġaddāre düşen

sitem-kār:

sitem-kāre: -e
Mısra: **4**
Eziyet, cefa ve zulüm eden

3. Pāy-būsına irem dirseñ eger ey dil-i zār
4. Ḫāk olur reh-güzerinde o sitem-kāre düşen

düş:

düşen: -en
Mısra: **4**
Müptela olmak.

3. Pāy-būsına irem dirseñ eger ey dil-i zār
4. Ḫāk olur reh-güzerinde o sitem-kāre düşen

düşen: -en
Mısra: **6**
Âşık olmak II müptela olmak.

5. Ḫūblar her biri bir ʿāşıḳı taʿyīn itmiş
6. Dil-i üftāde-i bī-çāre imiş yāre düşen

düşen: -en
Mısra: **8**
Müptela olmak.

7. Ġamzesinden o şehüñ kimdür iden cānı ḫalāṣ
8. Ḳurtulur mı göñül ol ḫançer-i ġaddāre düşen

düşen: -en
Mısra: **10**
Müptela olmak.

9. Sāyeveş pāyına düşmek ne idi ey Yaḥyā
10. Bilse dil-dār nedür ol gözi mekkāre düşen

Hūb:

Ḫūblar: -lar
Mısra: **5**
Güzel.

5. Ḫūblar her biri bir ʿāşıḳı taʿyīn itmiş
6. Dil-i üftāde-i bī-çāre imiş yāre düşen

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Ḫūblar her biri bir ʿāşıḳı taʿyīn itmiş
6. Dil-i üftāde-i bī-çāre imiş yāre düşen

ʿāşık:

ʿāşıḳı: -ı
Mısra: **5**
âşık

5. Ḫūblar her biri bir ʿāşıḳı taʿyīn itmiş
6. Dil-i üftāde-i bī-çāre imiş yāre düşen

i:

imiş: -miş
Mısra: **6**
İ- yardımcı fiili.

5. Ḫūblar her biri bir ʿāşıḳı taʿyīn itmiş
6. Dil-i üftāde-i bī-çāre imiş yāre düşen

idi: -di
Mısra: **9**
İ- yardımcı fiili.

9. Sāyeveş pāyına düşmek ne idi ey Yaḥyā
10. Bilse dil-dār nedür ol gözi mekkāre düşen

yār:

yāre: -e
Mısra: **6**
Sevgili

5. Ḫūblar her biri bir ʿāşıḳı taʿyīn itmiş
6. Dil-i üftāde-i bī-çāre imiş yāre düşen

Ġamze:

Ġamzesinden: -sinden
Mısra: **7**
süzerek göz ucu ile yan bakış

7. Ġamzesinden o şehüñ kimdür iden cānı ḫalāṣ
8. Ḳurtulur mı göñül ol ḫançer-i ġaddāre düşen

şeh:

şehüñ: -üñ
Mısra: **7**
Sultan, padişah II Sevgili.

7. Ġamzesinden o şehüñ kimdür iden cānı ḫalāṣ
8. Ḳurtulur mı göñül ol ḫançer-i ġaddāre düşen

kimdür:

kimdür:
Mısra: **7**
Kimdir? Hangi kimsedir? anlamında soru zamiri.

7. Ġamzesinden o şehüñ kimdür iden cānı ḫalāṣ
8. Ḳurtulur mı göñül ol ḫançer-i ġaddāre düşen

cān:

cānı: -ı
Mısra: **7**
Can, ruh, gönül.

7. Ġamzesinden o şehüñ kimdür iden cānı ḫalāṣ
8. Ḳurtulur mı göñül ol

ḫançer-i ġaddāre düşen

Kurtul:

Ḳurtulur: -ur
Mısra: **8**
Kurtulmak II özgür olmak.

7. Ġamzesinden o şehüñ kimdür iden cānı ḫalāṣ
8. Ḳurtulur mı göñül ol ḫançer-i ġaddāre düşen

mı:

mı:
Mısra: **8**
soru edatı

7. Ġamzesinden o şehüñ kimdür iden cānı ḫalāṣ
8. Ḳurtulur mı göñül ol ḫançer-i ġaddāre düşen

göñül:

göñül:
Mısra: **8**
gönül

7. Ġamzesinden o şehüñ kimdür iden cānı ḫalāṣ
8. Ḳurtulur mı göñül ol ḫançer-i ġaddāre düşen

sāyeveş:

Sāyeveş:
Mısra: **9**
Gölge gibi.

9. Sāyeveş pāyına düşmek ne idi ey Yaḥyā
10. Bilse dil-dār nedür ol gözi mekkāre düşen

ne:

ne:
Mısra: **9**
Soru zamiri.

9. Sāyeveş pāyına düşmek ne idi ey Yaḥyā
10. Bilse dil-dār nedür ol gözi mekkāre düşen

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Sāyeveş pāyına düşmek ne idi ey Yaḥyā
10. Bilse dil-dār nedür ol gözi

mekkāre düşen

bil:

Bilse: -se
Mısra: **10**
İdrak etmek, kavramak.

9. Sāyeveş pāyına düşmek ne idi ey Yaḥyā
10. Bilse dil-dār nedür ol gözi mekkāre düşen

dil-dār:

dil-dār:
Mısra: **10**
Güzel ‖ sevgili

9. Sāyeveş pāyına düşmek ne idi ey Yaḥyā
10. Bilse dil-dār nedür ol gözi mekkāre düşen

nedür:

nedür:
Mısra: **10**
Nedir?

9. Sāyeveş pāyına düşmek ne idi ey Yaḥyā
10. Bilse dil-dār nedür ol gözi mekkāre düşen

ṭaġlara düşen:

ṭaġlara düşen: -
Mısra: **1**
Büyük bir keder sebebiyle yerini yurdunu terkedip dolaşmak

1. Benüm ol derd ile Mecnūn gibi ṭaġlara düşen
2. ʻAkl ü fikri yitirüp vālih ü āvāre düşen

ʻakl ü fikri yitirüp:

ʻakl ü fikri yitirüp: -
Mısra: **2**
Aklını, fikrini yitirmek II delirmek.

1. Benüm ol derd ile Mecnūn gibi ṭaġlara düşen
2. ʻAkl ü fikri yitirüp vālih ü āvāre düşen

vālih ü āvāre düşen:

vālih ü āvāre düşen: -
Mısra: **2**
Yalnız ve başıboş kalmak.

1. Benüm ol derd ile Mecnūn

gibi ṭaġlara düşen
2. ʻAkl ü fikri yitirüp vālih ü āvāre düşen

dil-i zār:

dil-i zār: -
Mısra: **3**
Ağlayan, inleyen gönül.

3. Pāy-būsına irem dirseñ eger ey dil-i zār
4. Ḫāk olur reh-güzerinde o sitem-kāre düşen

Hāk olur:

Ḫāk olur: -
Mısra: **4**
Toprak olma || Ölmek.

3. Pāy-būsına irem dirseñ eger ey dil-i zār
4. Ḫāk olur reh-güzerinde o sitem-kāre düşen

her biri:

her biri: -
Mısra: **5**
Her biri.

5. Ḫūblar her biri bir ʿāşıḳı taʿyīn itmiş
6. Dil-i üftāde-i bī-çāre imiş yāre düşen

taʿyin itmiş:

taʿyīn itmiş: -
Mısra: **5**
Atamak II görevlendirmek.

5. Ḫūblar her biri bir ʿāşıḳı taʿyīn itmiş
6. Dil-i üftāde-i bī-çāre imiş yāre düşen

dil-i üftāde-i bi-çāre:

dil-i üftāde-i bī-çāre: -
Mısra: **6**
Çaresiz gönlün tutkunu II âşık.

5. Ḫūblar her biri bir ʿāşıḳı taʿyīn itmiş
6. Dil-i üftāde-i bī-çāre imiş yāre düşen

halāṣ iden:

ḫalāṣ iden: -
Mısra: **7**
Kurtarmak.

7. Ġamzesinden o şehüñ kimdür iden cānı ḫalāṣ

8. Ḳurtulur mı göñül ol
ḫançer-i ġaddāre düşen

hançer-i ġaddāre:

ḫançer-i ġaddāre: -
Mısra: **8**
Eziyet veren, acımasız hançer.

7. Ġamzesinden o şehüñ
kimdür iden cānı ḫalāṣ
8. Ḳurtulur mı göñül ol
ḫançer-i ġaddāre düşen

pāyına düşmek:

pāyına düşmek: -
Mısra: **9**
Ayağına düşmek.

9. Sāyeveş pāyına düşmek ne
idi ey Yaḥyā
10. Bilse dil-dār nedür ol gözi
mekkāre düşen

gözi mekkāre:

gözi mekkāre: -
Mısra: **10**
hilekâr göz

9. Sāyeveş pāyına düşmek ne
idi ey Yaḥyā
10. Bilse dil-dār nedür ol gözi
mekkāre düşen

gel:

Gelse: -se
Mısra: **1**
Gelmek II erişmek.

1. Gelse yaz Aḥmed eline
kāsesin alsa ḳaçan
2. Şāh-i gülde gül ṭıbaḳ olmuş
ṣanur anı gören

yaz:

yaz:
Mısra: **1**
yaz mevsimi

1. Gelse yaz Aḥmed eline
kāsesin alsa ḳaçan
2. Şāh-i gülde gül ṭıbaḳ olmuş
ṣanur anı gören

ahmed:

Aḥmed:
Mısra: **1**
*Ahmed II kase gösterisinde
ünlü isim.*

1. Gelse yaz Aḥmed eline
kāsesin alsa ḳaçan

2. Şāh-i gülde gül ṭıbaḳ olmuş
ṣanur anı gören

kaçan:

ḳaçan:
Mısra: **1**
Ne zaman.

1. Gelse yaz Aḥmed eline
kāsesin alsa ḳaçan
2. Şāh-i gülde gül ṭıbaḳ olmuş
ṣanur anı gören

gül:

gül:
Mısra: **2**
gül

1. Gelse yaz Aḥmed eline
kāsesin alsa ḳaçan
2. Şāh-i gülde gül ṭıbaḳ olmuş
ṣanur anı gören

şan:

ṣanur: -ur
Mısra: **2**
Zannetmek.

1. Gelse yaz Aḥmed eline
kāsesin alsa ḳaçan
2. Şāh-i gülde gül ṭıbaḳ olmuş
ṣanur anı gören

a:

anı: -nı
Mısra: **2**
O II işaret zamiri

1. Gelse yaz Aḥmed eline
kāsesin alsa ḳaçan
2. Şāh-i gülde gül ṭıbaḳ olmuş
ṣanur anı gören

gör:

gören: -en
Mısra: **2**
Gören kimse.

1. Gelse yaz Aḥmed eline
kāsesin alsa ḳaçan
2. Şāh-i gülde gül ṭıbaḳ olmuş
ṣanur anı gören

gör:
Mısra: **3**
Görmek.

3. Meclis içre raḳṣ iderken gör
o naḫl-i ṭāyezi
4. Ey cinān ṭāvūsunı cevlān
iderken görmeyen

meclis:

Meclis:
Mısra: **3**
toplantı, meclis

3. Meclis içre raḳṣ iderken gör
o naḫl-i ṭāyezi
4. Ey cinān ṭāvūsunı cevlān
iderken görmeyen

içre:

içre:
Mısra: **3**
içinde

3. Meclis içre raḳṣ iderken gör
o naḫl-i ṭāyezi
4. Ey cinān ṭāvūsunı cevlān
iderken görmeyen

o:

o:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Meclis içre raḳṣ iderken gör
o naḫl-i ṭāyezi
4. Ey cinān ṭāvūsunı cevlān
iderken görmeyen

ey:

Ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Meclis içre raḳṣ iderken gör
o naḫl-i ṭāyezi
4. Ey cinān ṭāvūsunı cevlān
iderken görmeyen

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Ḳanda oynadurlar ey meh
kāse-i mihr ü mehi
6. Kāseler yanında kim
oynadur ol sim̱in-ẕeḳan

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Maṭlaʿ-ı şems-i hüñerdür
naẓmum ey Yaḥyā benüm
10. Dāʾima şiʿrümde Aḥmed
Şāhum añsam nola ben

görme:

görmeyen: -yen
Mısra: **4**
Görmemek

3. Meclis içre raḳṣ iderken gör o naḫl-i ṭāyezi
4. Ey cinān ṭāvūsunı cevlān iderken görmeyen

Ḳanda:

Ḳanda:
Mısra: **5**
Nerede.

5. Ḳanda oynadurlar ey meh kāse-i mihr ü mehi
6. Kāseler yanında kim oynadur ol si̱mi̱n-ẕeḳan

oynad:

oynadurlar: -urlar
Mısra: **5**
Oynatma, hareket ettirme.

5. Ḳanda oynadurlar ey meh kāse-i mihr ü mehi
6. Kāseler yanında kim oynadur ol si̱mi̱n-ẕeḳan

oynadur: -ur
Mısra: **6**
Oynatma, hareket ettirme.

5. Ḳanda oynadurlar ey meh kāse-i mihr ü mehi
6. Kāseler yanında kim oynadur ol si̱mi̱n-ẕeḳan

meh:

meh:
Mısra: **5**
Ay II Sevgili, dilber.

5. Ḳanda oynadurlar ey meh kāse-i mihr ü mehi
6. Kāseler yanında kim oynadur ol si̱mi̱n-ẕeḳan

kāse:

Kāseler: -ler
Mısra: **6**
Yayvan kap II tas.

5. Ḳanda oynadurlar ey meh kāse-i mihr ü mehi
6. Kāseler yanında kim oynadur ol si̱mi̱n-ẕeḳan

yanında:

yanında:
Mısra: **6**
Yanında.

5. Ḳanda oynadurlar ey meh kāse-i mihr ü mehi
6. Kāseler yanında kim oynadur ol si̱mi̱n-ẕeḳan

kim:

kim:
Mısra: **6**
ki

5. Ḳanda oynadurlar ey meh kāse-i mihr ü mehi
6. Kāseler yanında kim oynadur ol si̱mi̱n-ẕeḳan

ol:

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Ḳanda oynadurlar ey meh kāse-i mihr ü mehi
6. Kāseler yanında kim oynadur ol si̱mi̱n-ẕeḳan

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Ṭağıdup ʿaḳlın peri̱şān-ḥāl olur erbāb-ı dil
8. Her ḳaçan kim kākülin ṭağıtsa ol nāzük-beden

simin-zeḳan:

si̱mi̱n-ẕeḳan:
Mısra: **6**
Gümüş çene çukuru

5. Ḳanda oynadurlar ey meh kāse-i mihr ü mehi
6. Kāseler yanında kim oynadur ol si̱mi̱n-ẕeḳan

nāzük-beden:

nāzük-beden:
Mısra: **8**
nazik vücutlu, zarif bedenli sevgili

7. Ṭağıdup ʿaḳlın peri̱şān-ḥāl olur erbāb-ı dil
8. Her ḳaçan kim kākülin ṭağıtsa ol nāzük-beden

naẓm:

naẓmum: -um
Mısra: **9**
Şiir, nazım.

9. Maṭlaʿ-ı şems-i hüñerdür naẓmum ey Yaḥyā benüm
10. Dāʾima şiʿrümde Aḥmed Şāhum añsam nola ben

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Maṭlaʿ-ı şems-i hüñerdür naẓmum ey Yaḥyā benüm
10. Dāʾima şiʿrümde Aḥmed Şāhum añsam nola ben

ben:

benüm: -üm
Mısra: **9**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Maṭlaʿ-ı şems-i hüñerdür naẓmum ey Yaḥyā benüm
10. Dāʾima şiʿrümde Aḥmed Şāhum añsam nola ben

ben:
Mısra: **10**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Maṭlaʿ-ı şems-i hüñerdür naẓmum ey Yaḥyā benüm
10. Dāʾima şiʿrümde Aḥmed Şāhum añsam nola ben

dāʾima:

Dāʾima:
Mısra: **10**
Her vakit, her zaman, devamlı olarak, sürekli.

9. Maṭlaʿ-ı şems-i hüñerdür naẓmum ey Yaḥyā benüm
10. Dāʾima şiʿrümde Aḥmed Şāhum añsam nola ben

şiʿr:

şiʿrümde: -ümde
Mısra: **10**
şiir

9. Maṭlaʿ-ı şems-i hüñerdür naẓmum ey Yaḥyā benüm
10. Dāʾima şiʿrümde Aḥmed Şāhum añsam nola ben

añ:

añsam: -sam
Mısra: **10**
Dile getirmek, söylemek, hatırlatmak.

9. Maṭlaʿ-ı şems-i hüñerdür naẓmum ey Yaḥyā benüm
10. Dāʾima şiʿrümde Aḥmed Şāhum añsam nola ben

nola:

nola:
Mısra: **10**
Nolsa, nolsa gerek.

9. Maṭlaʿ-ı şems-i hüñerdür naẓmum ey Yaḥyā benüm
10. Dāʾima şiʿrümde Aḥmed Şāhum añsam nola ben

eline kāsesin alsa:

***eline kāsesin alsa:* -**
Mısra: **1**
Eline kase almak II Gösterisini yapmak için eline kase almak.

1. Gelse yaz Aḥmed eline kāsesin alsa ḳaçan
2. Şāh-i gülde gül ṭıbaḳ olmuş ṣanur anı gören

Şāh-i gülde:

***Şāh-i gülde:* -**
Mısra: **2**
Güllerin şahı

1. Gelse yaz Aḥmed eline kāsesin alsa ḳaçan
2. Şāh-i gülde gül ṭıbaḳ olmuş ṣanur anı gören

tıbak olmuş:

***ṭıbaḳ olmuş:* -**
Mısra: **2**
Tabakalara ayrılmak.

1. Gelse yaz Aḥmed eline kāsesin alsa ḳaçan
2. Şāh-i gülde gül ṭıbaḳ olmuş ṣanur anı gören

raks iderken:

***raḳṣ iderken:* -**
Mısra: **3**
Dans etmek.

3. Meclis içre raḳṣ iderken gör o naḫl-i tāyezi
4. Ey cinān ṭāvūsunı cevlān iderken görmeyen

nahl-i tāzeyi:

***naḫl-i tāzeyi:* -**
Mısra: **3**
Taze fidan II sevgili.

3. Meclis içre raḳṣ iderken gör o naḫl-i tāyezi
4. Ey cinān ṭāvūsunı cevlān iderken görmeyen

cinān ṭāvūsunı:

***cinān ṭāvūsunı:* -**
Mısra: **4**
Cennet tavusu.

3. Meclis içre raḳṣ iderken gör o naḫl-i tāyezi
4. Ey cinān ṭāvūsunı cevlān iderken görmeyen

cevlān iderken:

***cevlān iderken:* -**
Mısra: **4**
Gezmek, dolaşmak.

3. Meclis içre raḳṣ iderken gör o naḫl-i tāyezi
4. Ey cinān ṭāvūsunı cevlān iderken görmeyen

kāse-i mihr ü mehi:

***kāse-i mihr ü mehi:* -**
Mısra: **5**
Ay ve güneş kasesi.

5. Ḳanda oynadurlar ey meh kāse-i mihr ü mehi
6. Kāseler yanında kim oynadur ol sīmīn-ẕeḳan

erbāb-ı dil:

***erbāb-ı dil:* -**
Mısra: **7**
gönül erbabı II âşık

7. Ṭağıdup ʿaḳlın perīşān-ḥāl olur erbāb-ı dil
8. Her ḳaçan kim kākülin ṭağıtsa ol nāzük-beden

ʿaklın Tağıdup:

***ʿaḳlın Ṭağıdup:* -**
Mısra: **7**
Kafasını karıştırmak.

7. Ṭağıdup ʿaḳlın perīşān-ḥāl olur erbāb-ı dil
8. Her ḳaçan kim kākülin ṭağıtsa ol nāzük-beden

perīşān-ḥāl olur:

***perīşān-ḥāl olur:* -**
Mısra: **7**
Acınacak durumda olmak, durumu perişan olmak.

7. Ṭağıdup ʿaḳlın perīşān-ḥāl olur erbāb-ı dil
8. Her ḳaçan kim kākülin ṭağıtsa ol nāzük-beden

her ḳaçan kim:

***her ḳaçan kim:* -**
Mısra: **8**
Her ne zaman ki.

7. Ṭağıdup ʿaḳlın perīşān-ḥāl olur erbāb-ı dil
8. Her ḳaçan kim kākülin ṭağıtsa ol nāzük-beden

kākülin ṭağıtsa:

***kākülin ṭağıtsa:* -**
Mısra: **8**
Saçlarını dağıtmak.

7. Ṭağıdup ʿaḳlın perīşān-ḥāl olur erbāb-ı dil
8. Her ḳaçan kim kākülin ṭağıtsa ol nāzük-beden

maṭlaʿ-ı şems-i hünerdür:

***maṭlaʿ-ı şems-i hünerdür:* -**
Mısra: **9**
Hüner güneşinin matlası.

9. Maṭlaʿ-ı şems-i hüñerdür naẓmum ey Yaḥyā benüm
10. Dāʾima şiʿrümde Aḥmed Şāhum añsam nola ben

aḥmed Şāhum:

***aḥmed Şāhum:* -**
Mısra: **10**
Ahmed Padişah II tabak çevirmede mahir ünlü isim.

9. Maṭlaʿ-ı şems-i hüñerdür naẓmum ey Yaḥyā benüm
10. Dāʾima şiʿrümde Aḥmed Şāhum añsam nola ben

ṣu:

ṣuyundan: -yundan
Mısra: **1**
Şarap.

1. Mest-i ḫarāb oldum pīr-i muġān ṣuyundan
2. Bir iki zevraḳ ile geçdüm cihān ṣuyundan

ṣuyundan: -yundan
Mısra: **6**
Şarap.

5. Bu bāğuñ aldı herkes ḥaẓẓını bāġbānā
6. Zühhād mīvesinden ben nā-tüvān ṣuyundan

ṣuyundan: -yundan
Mısra: **8**
Gözyaşı.

7. Ruḫsār-ı zerdüm üzre akıtma eşk-i çeşmüm
8. Şāhum ḥaẕer gerekdür faṣl-ı

ḫazān ṣuyundan

yabān ṣuyundan

tüvān ṣuyundan

zevraḳ:

zevraḳ:
Mısra: **2**
kadeh ‖ sandal

1. Mest-i ḫarāb oldum pi̤r-i muġān ṣuyundan
2. Bir iki zevraḳ ile geçdüm cihān ṣuyundan

ile:

ile:
Mısra: **2**
Bağlama edatı II ile birlikte.

1. Mest-i ḫarāb oldum pi̤r-i muġān ṣuyundan
2. Bir iki zevraḳ ile geçdüm cihān ṣuyundan

geç:

geçdüm: -dü, -m
Mısra: **2**
Vazgeçmek II bir taraftan başka bir tarafa geçmek.

1. Mest-i ḫarāb oldum pi̤r-i muġān ṣuyundan
2. Bir iki zevraḳ ile geçdüm cihān ṣuyundan

iken:

iken:
Mısra: **3**
iken zarf fiili II ..dığı zaman

3. Sāḳi̤-i bezm elinde var iken āb-ı engūr
4. Bilmem ne ḥaẓẓ idersin ṣūfi̤ yabān ṣuyundan

bilmem:

Bilmem:
Mısra: **4**
Bilmemek, anlamamak.

3. Sāḳi̤-i bezm elinde var iken āb-ı engūr
4. Bilmem ne ḥaẓẓ idersin ṣūfi̤ yabān ṣuyundan

ne:

ne:
Mısra: **4**
Nasıl.

3. Sāḳi̤-i bezm elinde var iken āb-ı engūr
4. Bilmem ne ḥaẓẓ idersin ṣūfi̤

ṣūfi:

ṣūfi̤:
Mısra: **4**
Kaba sofu.

3. Sāḳi̤-i bezm elinde var iken āb-ı engūr
4. Bilmem ne ḥaẓẓ idersin ṣūfi̤ yabān ṣuyundan

bu:

Bu:
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. Bu bāġuñ aldı herkes ḥaẓẓını bāġbānā
6. Zühhād mi̤vesinden ben nā-tüvān ṣuyundan

bāġ:

bāġuñ: -uñ
Mısra: **5**
Bağ, bahçe.

5. Bu bāġuñ aldı herkes ḥaẓẓını bāġbānā
6. Zühhād mi̤vesinden ben nā-tüvān ṣuyundan

herkes:

herkes:
Mısra: **5**
İnsanların bütünü, cümle âlem

5. Bu bāġuñ aldı herkes ḥaẓẓını bāġbānā
6. Zühhād mi̤vesinden ben nā-tüvān ṣuyundan

bāġbānā:

bāġbānā:
Mısra: **5**
Ey bağcı.

5. Bu bāġuñ aldı herkes ḥaẓẓını bāġbānā
6. Zühhād mi̤vesinden ben nā-tüvān ṣuyundan

zühhād:

Zühhād:
Mısra: **6**
Zahidler

5. Bu bāġuñ aldı herkes ḥaẓẓını bāġbānā
6. Zühhād mi̤vesinden ben nā-

mive:

mi̤vesinden: -sinden
Mısra: **6**
Meyve, yemiş

5. Bu bāġuñ aldı herkes ḥaẓẓını bāġbānā
6. Zühhād mi̤vesinden ben nā-tüvān ṣuyundan

ben:

ben:
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Bu bāġuñ aldı herkes ḥaẓẓını bāġbānā
6. Zühhād mi̤vesinden ben nā-tüvān ṣuyundan

nā-tüvān:

nā-tüvān:
Mısra: **6**
Zayıf, güçsüz, çaresiz

5. Bu bāġuñ aldı herkes ḥaẓẓını bāġbānā
6. Zühhād mi̤vesinden ben nā-tüvān ṣuyundan

üzre:

üzre:
Mısra: **7**
üzerine

7. Ruḫsār-ı zerdüm üzre aḳıtma eşk-i çeşmüm
8. Şāhum ḥaẕer gerekdür faṣl-ı ḫazān ṣuyundan

aḳıtma:

aḳıtma:
Mısra: **7**
Dökmek II damlatmak.

7. Ruḫsār-ı zerdüm üzre aḳıtma eşk-i çeşmüm
8. Şāhum ḥaẕer gerekdür faṣl-ı ḫazān ṣuyundan

Şāh:

Şāhum: -um
Mısra: **8**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

7. Ruḫsār-ı zerdüm üzre aḳıtma eşk-i çeşmüm
8. Şāhum ḥaẕer gerekdür faṣl-ı

ḥazān ṣuyundan

hazer:

ḥaẕer:
Mısra: **8**
Sakınma, korunma.

7. Ruḫsār-ı zerdüm üzre aḳıtma eşk-i çeşmüm
8. Şāhum ḥaẕer gerekdür faṣl-ı ḥazān ṣuyundan

gerek:

gerekdür: -dür
Mısra: **8**
Lazım, elzem

7. Ruḫsār-ı zerdüm üzre aḳıtma eşk-i çeşmüm
8. Şāhum ḥaẕer gerekdür faṣl-ı ḥazān ṣuyundan

bul:

Buldı: -dı
Mısra: **9**
Ermek, ulaşmak.

9. Buldı lebin emenler hep ʿömr-i cāvidānį
10. Virdi nişāne laʿli Yaḥyā cinān ṣuyundan

hep:

hep:
Mısra: **9**
tamamen, hep.

9. Buldı lebin emenler hep ʿömr-i cāvidānį
10. Virdi nişāne laʿli Yaḥyā cinān ṣuyundan

laʿl:

laʿli: -i
Mısra: **10**
Dudak.

9. Buldı lebin emenler hep ʿömr-i cāvidānį
10. Virdi nişāne laʿli Yaḥyā cinān ṣuyundan

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Buldı lebin emenler hep ʿömr-i cāvidānį
10. Virdi nişāne laʿli Yaḥyā

cinān ṣuyundan

mest-i harāb oldum:

mest-i ḫarāb oldum: -
Mısra: **1**
Aşkla kendinden geçmek, aşk sarhoşu olmak.

1. Mest-i ḫarāb oldum pįr-i muġān ṣuyundan
2. Bir iki zevraḳ ile geçdüm cihān ṣuyundan

pir-i muġān:

pįr-i muġān: -
Mısra: **1**
Meyhaneci.

1. Mest-i ḫarāb oldum pįr-i muġān ṣuyundan
2. Bir iki zevraḳ ile geçdüm cihān ṣuyundan

bir iki:

bir iki: -
Mısra: **2**
birkaç

1. Mest-i ḫarāb oldum pįr-i muġān ṣuyundan
2. Bir iki zevraḳ ile geçdüm cihān ṣuyundan

cihān ṣuyundan:

cihān ṣuyundan: -
Mısra: **2**
Dünyadaki denizler II dünyanın suyu II içme suyu.

1. Mest-i ḫarāb oldum pįr-i muġān ṣuyundan
2. Bir iki zevraḳ ile geçdüm cihān ṣuyundan

sāḳi-i bezm:

sāḳį-i bezm: -
Mısra: **3**
Meclisinin içki dağıtanı.

3. Sāḳį-i bezm elinde var iken āb-ı engūr
4. Bilmem ne ḥaẓẓ idersin ṣūfį yabān ṣuyundan

āb-ı engūr:

āb-ı engūr: -
Mısra: **3**
Üzüm suyu II şarap.

3. Sāḳį-i bezm elinde var iken āb-ı engūr

4. Bilmem ne ḥaẓẓ idersin ṣūfį yabān ṣuyundan

elinde var:

elinde var: -
Mısra: **3**
Elinde bulunmak II mevcut olmak.

3. Sāḳį-i bezm elinde var iken āb-ı engūr
4. Bilmem ne ḥaẓẓ idersin ṣūfį yabān ṣuyundan

hazẓ idersin:

ḥaẓẓ idersin: -
Mısra: **4**
Hoşlanmak, zevk almak.

3. Sāḳį-i bezm elinde var iken āb-ı engūr
4. Bilmem ne ḥaẓẓ idersin ṣūfį yabān ṣuyundan

yabān ṣuyundan:

yabān ṣuyundan: -
Mısra: **4**
Yabancı su II başka içecekler.

3. Sāḳį-i bezm elinde var iken āb-ı engūr
4. Bilmem ne ḥaẓẓ idersin ṣūfį yabān ṣuyundan

ḥaẓẓını aldı:

ḥaẓẓını aldı: -
Mısra: **5**
Keyfini sürmek II tat almak.

5. Bu bāġuñ aldı herkes ḥaẓẓını bāġbānā
6. Zühhād mįvesinden ben nā-tüvān ṣuyundan

ruhsār-ı zerdüm:

ruḫsār-ı zerdüm: -
Mısra: **7**
Solgun yüz.

7. Ruḫsār-ı zerdüm üzre aḳıtma eşk-i çeşmüm
8. Şāhum ḥaẕer gerekdür faṣl-ı ḥazān ṣuyundan

eşk-i çeşmüm:

eşk-i çeşmüm: -
Mısra: **7**
gözyaşı

7. Ruḫsār-ı zerdüm üzre aḳıtma eşk-i çeşmüm

8. Şāhum ḥażer gerekdür faṣl-ı ḫazān ṣuyundan

faṣl-ı hazān:

faṣl-ı ḫazān: -
Mısra: **8**
Güz mevsimi

7. Ruḫsār-ı zerdüm üzre aḳıtma eşk-i çeşmüm
8. Şāhum ḥażer gerekdür faṣl-ı ḫazān ṣuyundan

ʿömr-i cāvidāni:

ʿömr-i cāvidānį: -
Mısra: **9**
sonsuz hayat

9. Buldı lebin emenler hep ʿömr-i cāvidānį
10. Virdi nişāne laʿli Yaḥyā cinān ṣuyundan

lebin emenler:

lebin emenler: -
Mısra: **9**
Dudağını öpen kimseler.

9. Buldı lebin emenler hep ʿömr-i cāvidānį
10. Virdi nişāne laʿli Yaḥyā cinān ṣuyundan

nişāne virdi:

nişāne virdi: -
Mısra: **10**
İz , nişane vermek, göstermek.

9. Buldı lebin emenler hep ʿömr-i cāvidānį
10. Virdi nişāne laʿli Yaḥyā cinān ṣuyundan

cinān ṣuyundan:

cinān ṣuyundan: -
Mısra: **10**
Cennet suyu.

9. Buldı lebin emenler hep ʿömr-i cāvidānį
10. Virdi nişāne laʿli Yaḥyā cinān ṣuyundan

derūn:

Derūnumda: -umda
Mısra: **1**
Kalp, yürek, iç, bâtın.

1. Derūnumda maḥabbet şemʿini yaḳ nār-ı ʿaşḳuñdan
2. Münevver eyle göñlüm ḫānesin envār-ı ʿaşḳuñdan

Çü:

Çü:
Mısra: **3**
-dığı için

3. Çü pįr-i ḫānḳāh-ı ʿaşḳuñ itdüm luṭfına tekye
4. Bu abdālı da maḥrūm eyleme esrār-ı ʿaşḳuñdan

lutf:

lutfına: -ı, -n, -a
Mısra: **3**
Yardım, inayet, ihsan.

3. Çü pįr-i ḫānḳāh-ı ʿaşḳuñ itdüm luṭfına tekye
4. Bu abdālı da maḥrūm eyleme esrār-ı ʿaşḳuñdan

bu:

Bu:
Mısra: **4**
bu, işaret sıfatı

3. Çü pįr-i ḫānḳāh-ı ʿaşḳuñ itdüm luṭfına tekye
4. Bu abdālı da maḥrūm eyleme esrār-ı ʿaşḳuñdan

abdāl:

abdālı: -ı
Mısra: **4**
derviş II perişan âşık

3. Çü pįr-i ḫānḳāh-ı ʿaşḳuñ itdüm luṭfına tekye
4. Bu abdālı da maḥrūm eyleme esrār-ı ʿaşḳuñdan

da:

da:
Mısra: **4**
De, da bağlacı.

3. Çü pįr-i ḫānḳāh-ı ʿaşḳuñ itdüm luṭfına tekye
4. Bu abdālı da maḥrūm eyleme esrār-ı ʿaşḳuñdan

ne:

Ne:
Mısra: **5**
Ne tür II pek çok.

5. Ne miḥnetler ḳazanmışdur göñül rāh-ı maḥabbetde
6. Bį-ḥamdi'llāh ki çoḳdur aṣṣımuz bāzār-ı ʿaşḳuñda

miḥnet:

miḥnetler: -ler
Mısra: **5**
gam, keder, elem

5. Ne miḥnetler ḳazanmışdur göñül rāh-ı maḥabbetde
6. Bį-ḥamdi'llāh ki çoḳdur aṣṣımuz bāzār-ı ʿaşḳuñda

kazan:

ḳazanmışdur: -mışdur
Mısra: **5**
Kazanmak, elde etmek.

5. Ne miḥnetler ḳazanmışdur göñül rāh-ı maḥabbetde
6. Bį-ḥamdi'llāh ki çoḳdur aṣṣımuz bāzār-ı ʿaşḳuñda

göñül:

göñül:
Mısra: **5**
gönül

5. Ne miḥnetler ḳazanmışdur göñül rāh-ı maḥabbetde
6. Bį-ḥamdi'llāh ki çoḳdur aṣṣımuz bāzār-ı ʿaşḳuñda

bi-ḥamdi'llāh:

Bį-ḥamdi'llāh:
Mısra: **6**
Allah'a şükürler olsun

5. Ne miḥnetler ḳazanmışdur göñül rāh-ı maḥabbetde
6. Bį-ḥamdi'llāh ki çoḳdur aṣṣımuz bāzār-ı ʿaşḳuñda

ki:

ki:
Mısra: **6**
Zira.

5. Ne miḥnetler ḳazanmışdur göñül rāh-ı maḥabbetde
6. Bį-ḥamdi'llāh ki çoḳdur aṣṣımuz bāzār-ı ʿaşḳuñda

çok:

çoḳdur: -dur
Mısra: **6**
Miktarı ziyade olan.

5. Ne miḥnetler ḳazanmışdur göñül rāh-ı maḥabbetde
6. Bį-ḥamdi'llāh ki çoḳdur aṣṣımuz bāzār-ı ʿaşḳuñda

aşşımuz bāzār-ı ʿaşḳuñda

ḫānesin envār-ı ʿaşḳuñdan

4. Bu abdālı da maḥrūm
eyleme esrār-ı ʿaşḳuñdan

aşşı:

aşşımuz: -muz
Mısra: **6**
Fayda, kar

5. Ne miḥnetler ḳazanmışdur
göñül rāh-ı maḥabbetde
6. Bi̇-ḥamdi'llāh ki çoḳdur
aşşımuz bāzār-ı ʿaşḳuñda

cemāl:

Cemālüñ: -üñ
Mısra: **7**
Güzellik, sevgilinin yüzü.

7. Cemālüñ şevḳıne şām u
seḥer feryādlar ḳılsun
8. Ayırma bülbül-i şūri̇deñi
gülzār-ı ʿaşḳuñdan

şevḳ:

şevḳine: -i, -n, -e
Mısra: **7**
Gönül meyli, arzu.

7. Cemālüñ şevḳıne şām u
seḥer feryādlar ḳılsun
8. Ayırma bülbül-i şūri̇deñi
gülzār-ı ʿaşḳuñdan

ayırma:

Ayırma:
Mısra: **8**
*Uzaklaştırmamak II
ayırmamak.*

7. Cemālüñ şevḳıne şām u
seḥer feryādlar ḳılsun
8. Ayırma bülbül-i şūri̇deñi
gülzār-ı ʿaşḳuñdan

nār-ı ʿaşḳuñdan:

nār-ı ʿaşḳuñdan: -
Mısra: **1**
Aşk ateşi.

1. Derūnumda maḥabbet
şemʿini yaḳ nār-ı ʿaşḳuñdan
2. Münevver eyle göñlüm
ḫānesin envār-ı ʿaşḳuñdan

maḥabbet şemʿini yaḳ:

maḥabbet şemʿini yaḳ: -
Mısra: **1**
Aşk, sevgi mumunu yakmak.

1. Derūnumda maḥabbet
şemʿini yaḳ nār-ı ʿaşḳuñdan
2. Münevver eyle göñlüm

münevver eyle:

münevver eyle: -
Mısra: **2**
Nurlandırmak, aydınlatmak.

1. Derūnumda maḥabbet
şemʿini yaḳ nār-ı ʿaşḳuñdan
2. Münevver eyle göñlüm
ḫānesin envār-ı ʿaşḳuñdan

göñlüm ḫānesin:

göñlüm ḫānesin: -
Mısra: **2**
gönül evi

1. Derūnumda maḥabbet
şemʿini yaḳ nār-ı ʿaşḳuñdan
2. Münevver eyle göñlüm
ḫānesin envār-ı ʿaşḳuñdan

envār-ı ʿaşḳuñdan:

envār-ı ʿaşḳuñdan: -
Mısra: **2**
Aşk nuru.

1. Derūnumda maḥabbet
şemʿini yaḳ nār-ı ʿaşḳuñdan
2. Münevver eyle göñlüm
ḫānesin envār-ı ʿaşḳuñdan

tekye itdüm:

tekye itdüm: -
Mısra: **3**
*Dervişlere mahsus ikametgah
yapmak II ibadetgaha
dönüştürmek.*

3. Çü pi̇r-i ḫānḳāh-ı ʿaşḳuñ
itdüm luṭfına tekye
4. Bu abdālı da maḥrūm
eyleme esrār-ı ʿaşḳuñdan

pi̇r-i ḫānḳāh-ı ʿaşḳuñ:

pi̇r-i ḫānḳāh-ı ʿaşḳuñ: -
Mısra: **3**
Aşk dergahının piri.

3. Çü pi̇r-i ḫānḳāh-ı ʿaşḳuñ
itdüm luṭfına tekye
4. Bu abdālı da maḥrūm
eyleme esrār-ı ʿaşḳuñdan

maḥrūm eyleme:

maḥrūm eyleme: -
Mısra: **4**
Eksikliğini hissettirmemek.

3. Çü pi̇r-i ḫānḳāh-ı ʿaşḳuñ
itdüm luṭfına tekye

esrār-ı ʿaşḳuñdan:

esrār-ı ʿaşḳuñdan: -
Mısra: **4**
Aşkın sırları.

3. Çü pi̇r-i ḫānḳāh-ı ʿaşḳuñ
itdüm luṭfına tekye
4. Bu abdālı da maḥrūm
eyleme esrār-ı ʿaşḳuñdan

rāh-ı maḥabbetde:

rāh-ı maḥabbetde: -
Mısra: **5**
Aşk yolu

5. Ne miḥnetler ḳazanmışdur
göñül rāh-ı maḥabbetde
6. Bi̇-ḥamdi'llāh ki çoḳdur
aşşımuz bāzār-ı ʿaşḳuñda

bāzār-ı ʿaşḳuñda:

bāzār-ı ʿaşḳuñda: -
Mısra: **6**
Aşk pazarı.

5. Ne miḥnetler ḳazanmışdur
göñül rāh-ı maḥabbetde
6. Bi̇-ḥamdi'llāh ki çoḳdur
aşşımuz bāzār-ı ʿaşḳuñda

feryādlar ḳılsun:

feryādlar ḳılsun: -
Mısra: **7**
Feryat, figan etmek.

7. Cemālüñ şevḳıne şām u
seḥer feryādlar ḳılsun
8. Ayırma bülbül-i şūri̇deñi
gülzār-ı ʿaşḳuñdan

şām u seḥer:

şām u seḥer: -
Mısra: **7**
Akşam ve sabah.

7. Cemālüñ şevḳıne şām u
seḥer feryādlar ḳılsun
8. Ayırma bülbül-i şūri̇deñi
gülzār-ı ʿaşḳuñdan

bülbül-i şūri̇deñi:

bülbül-i şūri̇deñi: -
Mısra: **8**
çılgın bülbül

7. Cemālüñ şevḳıne şām u
seḥer feryādlar ḳılsun
8. Ayırma bülbül-i şūri̇deñi

gülzār-ı ʿaşḳuñdan

gülzār-ı ʿaşḳuñdan:

gülzār-ı ʿaşḳuñdan: -
Mısra: **8**
Aşkın gül bahçesi.

7. Cemālüñ şevḳıne şām u seḥer feryādlar ḳılsun
8. Ayırma bülbül-i şūriḏeñi gülzār-ı ʿaşḳuñdan

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Aldı göñlüm bir cevān-ı ḫūb-rūy u tünd-ḫū
2. Ġamze-i ser-tiẕi ḫūniį çeşm-i mesti fitne-cū

Bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Bir elif yazdı ḫayāl-i ḳaddi levḥ-i siẕnede
8. Diẕde ṭurmaz yaş döker itmez ḳabūl-i şüst ü şū

Bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Gūyiyā Yaḥyā bu şiʿr ol maṭlaʿ-ı ziẕbā ile
10. Bir cevān-ı tāzedür mevzūn ḳadd ü ḫūb-rū

hūni:

ḫūniį:
Mısra: **2**
Kanlı katil.

1. Aldı göñlüm bir cevān-ı ḫūb-rūy u tünd-ḫū
2. Ġamze-i ser-tiẕi ḫūniį çeşm-i mesti fitne-cū

fitne-cū:

fitne-cū:
Mısra: **2**
Fitne arayan, fesatçı, fitneci.

1. Aldı göñlüm bir cevān-ı ḫūb-rūy u tünd-ḫū
2. Ġamze-i ser-tiẕi ḫūniį çeşm-i mesti fitne-cū

yalıñuz:

Yalıñuz:
Mısra: **3**
Yalnız, yalnızca.

3. Yalıñuz bu ten degül ḳılca ḳalupdur cān daḫı
4. Az müddetde o giẕsūlar beni ḳıldı dü mū

bu:

bu:
Mısra: **3**
bu, işaret sıfatı

3. Yalıñuz bu ten degül ḳılca ḳalupdur cān daḫı
4. Az müddetde o giẕsūlar beni ḳıldı dü mū

bu:
Mısra: **5**
Bu, işaret zamiri.

5. Rūy-ı ʿāşıḳ zaʿferān-renk olduġınuñ vechi bu
6. Laʿline şiẕrinlik yazar o ḫaṭṭ-ı müşg-bū

bu:
Mısra: **9**
bu, işaret sıfatı

9. Gūyiyā Yaḥyā bu şiʿr ol maṭlaʿ-ı ziẕbā ile
10. Bir cevān-ı tāzedür mevzūn ḳadd ü ḫūb-rū

ten:

ten:
Mısra: **3**
Beden, cisim, gövde, vücut.

3. Yalıñuz bu ten degül ḳılca ḳalupdur cān daḫı
4. Az müddetde o giẕsūlar beni ḳıldı dü mū

degül:

degül:
Mısra: **3**
Değil.

3. Yalıñuz bu ten degül ḳılca ḳalupdur cān daḫı
4. Az müddetde o giẕsūlar beni ḳıldı dü mū

cān:

cān:
Mısra: **3**
ruh

3. Yalıñuz bu ten degül ḳılca ḳalupdur cān daḫı
4. Az müddetde o giẕsūlar beni ḳıldı dü mū

dahı:

daḫı:
Mısra: **3**
bile, da/de

3. Yalıñuz bu ten degül ḳılca ḳalupdur cān daḫı
4. Az müddetde o giẕsūlar beni ḳıldı dü mū

o:

o:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Yalıñuz bu ten degül ḳılca ḳalupdur cān daḫı
4. Az müddetde o giẕsūlar beni ḳıldı dü mū

o:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Rūy-ı ʿāşıḳ zaʿferān-renk olduġınuñ vechi bu
6. Laʿline şiẕrinlik yazar o ḫaṭṭ-ı müşg-bū

gisū:

giẕsūlar: -lar
Mısra: **4**
Omuz üstüne dökülen saç.

3. Yalıñuz bu ten degül ḳılca ḳalupdur cān daḫı
4. Az müddetde o giẕsūlar beni ḳıldı dü mū

ben:

beni: -i
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Yalıñuz bu ten degül ḳılca ḳalupdur cān daḫı
4. Az müddetde o giẕsūlar beni ḳıldı dü mū

zaʿferān-renk:

zaʿferān-renk:
Mısra: **5**
Safran gibi sarı renk.

5. Rūy-ı ʿāşıḳ zaʿferān-renk olduġınuñ vechi bu
6. Laʿline şiẕrinlik yazar o ḫaṭṭ-ı müşg-bū

ol:

olduġınuñ: -duġınuñ
Mısra: **5**
Olmak.

5. Rūy-ı ʿāşıḳ zaʿferān-renk olduġınuñ vechi bu
6. Laʿline şīrīnlik yazar o ḫaṭṭ-ı müşg-bū

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Gūyiyā Yaḥyā bu şiʿr ol maṭlaʿ-ı zībā ile
10. Bir cevān-ı tāzedür mevzūn ḳadd ü ḫūb-rū

vech:

vechi: -i
Mısra: **5**
Gösterge.

5. Rūy-ı ʿāşıḳ zaʿferān-renk olduġınuñ vechi bu
6. Laʿline şīrīnlik yazar o ḫaṭṭ-ı müşg-bū

laʿl:

Laʿline: -ine
Mısra: **6**
Dudak.

5. Rūy-ı ʿāşıḳ zaʿferān-renk olduġınuñ vechi bu
6. Laʿline şīrīnlik yazar o ḫaṭṭ-ı müşg-bū

dide:

Dīde:
Mısra: **8**
göz

7. Bir elif yazdı ḫayāl-i ḳaddi levh-i sīnede
8. Dīde ṭurmaz yaş döker itmez ḳabūl-i şüst ü şū

ṭurmaz:

ṭurmaz:
Mısra: **8**
Durmadan

7. Bir elif yazdı ḫayāl-i ḳaddi levh-i sīnede
8. Dīde ṭurmaz yaş döker itmez ḳabūl-i şüst ü şū

gūyiyā:

Gūyiyā:
Mısra: **9**
Adeta.

9. Gūyiyā Yaḥyā bu şiʿr ol maṭlaʿ-ı zībā ile
10. Bir cevān-ı tāzedür mevzūn ḳadd ü ḫūb-rū

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Gūyiyā Yaḥyā bu şiʿr ol maṭlaʿ-ı zībā ile
10. Bir cevān-ı tāzedür mevzūn ḳadd ü ḫūb-rū

şiʿr:

şiʿr:
Mısra: **9**
Şiir

9. Gūyiyā Yaḥyā bu şiʿr ol maṭlaʿ-ı zībā ile
10. Bir cevān-ı tāzedür mevzūn ḳadd ü ḫūb-rū

ile:

ile:
Mısra: **9**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Gūyiyā Yaḥyā bu şiʿr ol maṭlaʿ-ı zībā ile
10. Bir cevān-ı tāzedür mevzūn ḳadd ü ḫūb-rū

ü:

ü:
Mısra: **10**
ve

9. Gūyiyā Yaḥyā bu şiʿr ol maṭlaʿ-ı zībā ile
10. Bir cevān-ı tāzedür mevzūn ḳadd ü ḫūb-rū

ḫūb-rū:

ḫūb-rū:
Mısra: **10**
Güzel yüz.

9. Gūyiyā Yaḥyā bu şiʿr ol maṭlaʿ-ı zībā ile
10. Bir cevān-ı tāzedür mevzūn ḳadd ü ḫūb-rū

cevān-ı ḫūb-rūy u tünd-ḫū:

cevān-ı ḫūb-rūy u tünd-ḫū: -
Mısra: **1**
Sert tabiatlı ve güzel yüzlü genç.

1. Aldı göñlüm bir cevān-ı ḫūb-rūy u tünd-ḫū
2. Ġamze-i ser-tīzi ḫūnī çeşm-i mesti fitne-cū

göñlüm aldı:

göñlüm aldı: -
Mısra: **1**
Gönül çalmak II kendisine âşık etmek.

1. Aldı göñlüm bir cevān-ı ḫūb-rūy u tünd-ḫū
2. Ġamze-i ser-tīzi ḫūnī çeşm-i mesti fitne-cū

Ġamze-i ser-tizi:

Ġamze-i ser-tīzi: -
Mısra: **2**
Keskin yan bakış.

1. Aldı göñlüm bir cevān-ı ḫūb-rūy u tünd-ḫū
2. Ġamze-i ser-tīzi ḫūnī çeşm-i mesti fitne-cū

çeşm-i mesti:

çeşm-i mesti: -
Mısra: **2**
mahmur, baygın göz

1. Aldı göñlüm bir cevān-ı ḫūb-rūy u tünd-ḫū
2. Ġamze-i ser-tīzi ḫūnī çeşm-i mesti fitne-cū

ḳılca ḳalupdur:

ḳılca ḳalupdur: -
Mısra: **3**
Canı kıl gibi kalmak II Dayanacak gücün, sabrın, tahammülün kalmaması.

3. Yalıñuz bu ten degül ḳılca ḳalupdur cān daḫı
4. Az müddetde o gīsūlar beni ḳıldı dü mū

az müddetde:

az müddetde: -
Mısra: **4**
Kısa zamanda.

3. Yalıñuz bu ten degül ḳılca ḳalupdur cān daḫı
4. Az müddetde o gīsūlar beni ḳıldı dü mū

dü mū ḳıldı:

dü mū ḳıldı: -
Mısra: **4**
İki büklüm etmek II zayıf, çelimsiz ve güçsüz bırakmak.

3. Yalıñuz bu ten degül ḳılca ḳalupdur cān daḫı
4. Az müddetde o gīsūlar beni ḳıldı dü mū

rūy-ı ʿāşıḳ:

rūy-ı ʿāşıḳ: -
Mısra: **5**
Âşığın yüzü.

5. Rūy-ı ʿāşıḳ zaʿferān-renk olduġınuñ vechi bu
6. Laʿline şīrīnlik yazar o ḫaṭṭ-ı müşg-bū

ḫaṭṭ-ı müşg-bū:

ḫaṭṭ-ı müşg-bū: -
Mısra: **6**
Misk kokulu ayva tüyü II misk kokulu hat yazısı.

5. Rūy-ı ʿāşıḳ zaʿferān-renk olduġınuñ vechi bu
6. Laʿline şīrīnlik yazar o ḫaṭṭ-ı müşg-bū

şīrīnlik yazar:

şīrīnlik yazar: -
Mısra: **6**
Güzellik, tatlılık (muskası) yazmak II güzel bir şekilde yazmak.

5. Rūy-ı ʿāşıḳ zaʿferān-renk olduġınuñ vechi bu
6. Laʿline şīrīnlik yazar o ḫaṭṭ-ı müşg-bū

ḫayāl-i ḳaddi:

ḫayāl-i ḳaddi: -
Mısra: **7**
Sevgilinin boyunun hayali.

7. Bir elif yazdı ḫayāl-i ḳaddi levh-i sīnede
8. Dīde ṭurmaz yaş döker itmez ḳabūl-i şüst ü şū

levh-i sīnede:

levh-i sīnede: -
Mısra: **7**
Göğüs levhası.

7. Bir elif yazdı ḫayāl-i ḳaddi levh-i sīnede
8. Dīde ṭurmaz yaş döker itmez ḳabūl-i şüst ü şū

elif yazdı:

elif yazdı: -
Mısra: **7**
Elif çekmek II elif şeklinde yara açmak.

7. Bir elif yazdı ḫayāl-i ḳaddi levh-i sīnede
8. Dīde ṭurmaz yaş döker itmez ḳabūl-i şüst ü şū

ḳabūl-i şüst ü şū itmez:

ḳabūl-i şüst ü şū itmez: -
Mısra: **8**
Yıkanıp paklanmayı kabul etmemek.

7. Bir elif yazdı ḫayāl-i ḳaddi levh-i sīnede
8. Dīde ṭurmaz yaş döker itmez ḳabūl-i şüst ü şū

yaş döker:

yaş döker: -
Mısra: **8**
Ağlamak.

7. Bir elif yazdı ḫayāl-i ḳaddi levh-i sīnede
8. Dīde ṭurmaz yaş döker itmez ḳabūl-i şüst ü şū

maṭla'-ı zībā:

maṭla'-ı zībā: -
Mısra: **9**
Güzel matla beyti.

9. Gūyiyā Yaḥyā bu şiʿr ol maṭla'-ı zībā ile
10. Bir cevān-ı tāzedür mevzūn ḳadd ü ḫūb-rū

cevān-ı tāzedür:

cevān-ı tāzedür: -
Mısra: **10**
Genç II genç güzel.

9. Gūyiyā Yaḥyā bu şiʿr ol maṭla'-ı zībā ile
10. Bir cevān-ı tāzedür mevzūn ḳadd ü ḫūb-rū

mevzūn ḳadd:

mevzūn ḳadd: -
Mısra: **10**
Uzun ve düzgün boy.

9. Gūyiyā Yaḥyā bu şiʿr ol maṭla'-ı zībā ile
10. Bir cevān-ı tāzedür mevzūn ḳadd ü ḫūb-rū

serv-ḳadd:

serv-ḳaddüñçün: -üñçün
Mısra: **1**
Servi boylu

1. Cūy-ı eşküm serv-ḳaddüñçüñ ḳo aḳsun sū-be-sū
2. Būstān-ı kūyuñ arayı ṭolansun kū-be-kū

ḳo:

ḳo:
Mısra: **1**
Komak, bırakmak

1. Cūy-ı eşküm serv-ḳaddüñçüñ ḳo aḳsun sū-be-sū
2. Būstān-ı kūyuñ arayı ṭolansun kū-be-kū

aḳ:

aḳsun: -sun
Mısra: **1**
Akmak II dökülmek.

1. Cūy-ı eşküm serv-ḳaddüñçüñ ḳo aḳsun sū-be-sū
2. Būstān-ı kūyuñ arayı ṭolansun kū-be-kū

sū-be-sū:

sū-be-sū:
Mısra: **1**
Taraf taraf, her taraf, her yan.

1. Cūy-ı eşküm serv-ḳaddüñçüñ ḳo aḳsun sū-be-sū
2. Būstān-ı kūyuñ arayı ṭolansun kū-be-kū

ara:

arayı: -yı
Mısra: **2**
ara, orta, iç, arasına

1. Cūy-ı eşküm serv-ḳaddüñçüñ ḳo aḳsun sū-be-sū
2. Būstān-ı kūyuñ arayı ṭolansun kū-be-kū

ṭolan:

ṭolansun: -sun
Mısra: **2**
Dolanmak.

1. Cūy-ı eşküm serv-ḳaddüñçüñ ḳo aḳsun sū-be-sū
2. Būstān-ı kūyuñ arayı ṭolansun kū-be-kū

kū-be-kū:

kū-be-kū:
Mısra: **2**
Sokak sokak, mahalle mahalle.

1. Cūy-ı eşküm serv-ḳaddüñçüñ ḳo aḳsun sū-be-sū
2. Būstān-ı kūyuñ arayı ṭolansun kū-be-kū

her:

Her:
Mısra: **3**
Her, her bir

3. Her ḳılı zencir-i ġam her tārı bir mār-ı elem
4. Böyledür ol zülf-i pür-ḫam diḳḳat itdüm mū-be-mū

her:
Mısra: **3**
Her, her bir

3. Her ḳılı zencir-i ġam her tārı bir mār-ı elem
4. Böyledür ol zülf-i pür-ḫam diḳḳat itdüm mū-be-mū

kıl:

ḳılı: -ı
Mısra: **3**
Saç teli.

3. Her ḳılı zencir-i ġam her tārı bir mār-ı elem
4. Böyledür ol zülf-i pür-ḫam diḳḳat itdüm mū-be-mū

tār:

tārı: -ı
Mısra: **3**
Saç teli II saç büklümü.

3. Her ḳılı zencir-i ġam her tārı bir mār-ı elem
4. Böyledür ol zülf-i pür-ḫam diḳḳat itdüm mū-be-mū

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Her ḳılı zencir-i ġam her tārı bir mār-ı elem
4. Böyledür ol zülf-i pür-ḫam diḳḳat itdüm mū-be-mū

böyledür:

Böyledür:
Mısra: **4**
Bu tarzda, bu şekilde.

3. Her ḳılı zencir-i ġam her tārı bir mār-ı elem
4. Böyledür ol zülf-i pür-ḫam diḳḳat itdüm mū-be-mū

ol:

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Her ḳılı zencir-i ġam her tārı bir mār-ı elem
4. Böyledür ol zülf-i pür-ḫam diḳḳat itdüm mū-be-mū

mū-be-mū:

mū-be-mū:
Mısra: **4**
inceden inceye

3. Her ḳılı zencir-i ġam her tārı bir mār-ı elem
4. Böyledür ol zülf-i pür-ḫam diḳḳat itdüm mū-be-mū

dil-dār:

dil-dār:
Mısra: **5**
gönül alan güzel II sevgili

5. Daʿvi-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş dil-dār ile
6. Lāzım oldı yār ile mir'ātı itmek rū-be-rū

ile:

ile:
Mısra: **5**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Daʿvi-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş dil-dār ile
6. Lāzım oldı yār ile mir'ātı itmek rū-be-rū

ile:
Mısra: **6**
ve.

5. Daʿvi-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş dil-dār ile
6. Lāzım oldı yār ile mir'ātı itmek rū-be-rū

ile:
Mısra: **10**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Ġoncedür gülzār-ı derd ü ġamda Yaḥyā'nuñ hemān
10. Renk-beste göñli tāze dāğlar ile bū-be-bū

yār:

yār:
Mısra: **6**
sevgili

5. Daʿvi-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş dil-dār ile
6. Lāzım oldı yār ile mir'ātı itmek rū-be-rū

mir'āt:

mir'ātı: -ı
Mısra: **6**
Ayna.

5. Daʿvi-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş dil-dār ile
6. Lāzım oldı yār ile mir'ātı itmek rū-be-rū

hergiz:

hergiz:
Mısra: **7**
Asla

7. ʿĀrıż-ı renginüñüñ hergiz miŝālin görmedüm
8. Pül gibi gözden geçürdüm şuları hep cū-be-cū

miŝāl:

miŝālin: -in
Mısra: **7**
Gibi, benzer.

7. ʿĀrıż-ı renginüñüñ hergiz miŝālin görmedüm
8. Pül gibi gözden geçürdüm şuları hep cū-be-cū

görme:

görmedüm: -düm
Mısra: **7**
Görmemek II karşılaşmamak, tesadüf etmemek.

7. ʿĀrıż-ı renginüñüñ hergiz miŝālin görmedüm
8. Pül gibi gözden geçürdüm şuları hep cū-be-cū

pül:

Pül:
Mısra: **8**
Pul,akça.

7. ʿĀrıż-ı renginüñüñ hergiz miŝālin görmedüm
8. Pül gibi gözden geçürdüm

şuları hep cū-be-cū

dāğlar ile bū-be-bū

diḳḳat itdüm mū-be-mū

gibi:

gibi:
Mısra: **8**
Benzetme edatı II -e benzer.

7. ʿĀrıż-ı rengīnüñüñ hergiz miŝālin görmedüm
8. Pül gibi gözden geçürdüm şuları hep cū-be-cū

ṣu:

şuları: -ları
Mısra: **8**
Gözyaşı II su.

7. ʿĀrıż-ı rengīnüñüñ hergiz miŝālin görmedüm
8. Pül gibi gözden geçürdüm şuları hep cū-be-cū

hep:

hep:
Mısra: **8**
Tamamen, hep.

7. ʿĀrıż-ı rengīnüñüñ hergiz miŝālin görmedüm
8. Pül gibi gözden geçürdüm şuları hep cū-be-cū

cū-be-cū:

cū-be-cū:
Mısra: **8**
Taraf taraf II araya araya.

7. ʿĀrıż-ı rengīnüñüñ hergiz miŝālin görmedüm
8. Pül gibi gözden geçürdüm şuları hep cū-be-cū

Ġonce:

Ġoncedür: -dür
Mısra: **9**
Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk.

9. Ġoncedür gülzār-ı derd ü ġamda Yaḥyā'nuñ hemān
10. Renk-beste göñli tāze dāğlar ile bū-be-bū

yaḥyā':

Yaḥyā'nuñ: -nuñ
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ġoncedür gülzār-ı derd ü ġamda Yaḥyā'nuñ hemān
10. Renk-beste göñli tāze

hemān:

hemān:
Mısra: **9**
Sürekli, daima.

9. Ġoncedür gülzār-ı derd ü ġamda Yaḥyā'nuñ hemān
10. Renk-beste göñli tāze dāğlar ile bū-be-bū

bū-be-bū:

bū-be-bū:
Mısra: **10**
Kokulu II çeşit çeşit kokmak.

9. Ġoncedür gülzār-ı derd ü ġamda Yaḥyā'nuñ hemān
10. Renk-beste göñli tāze dāğlar ile bū-be-bū

cūy-ı eşküm:

cūy-ı eşküm: -
Mısra: **1**
gözyaşı ırmağı

1. Cūy-ı eşküm serv-ḳaddüñçüñ ḳo aḳsun sū-be-sū
2. Būstān-ı kūyuñ arayı ṭolansun kū-be-kū

būstān-ı kūyuñ:

būstān-ı kūyuñ: -
Mısra: **2**
Köyün bahçesi II sevgilinin bulunduğu yerin bahçesi.

1. Cūy-ı eşküm serv-ḳaddüñçüñ ḳo aḳsun sū-be-sū
2. Būstān-ı kūyuñ arayı ṭolansun kū-be-kū

zencir-i ġam:

zencīr-i ġam: -
Mısra: **3**
Dert zinciri.

3. Her ḳılı zencīr-i ġam her tārı bir mār-ı elem
4. Böyledür ol zülf-i pür-ḫam diḳḳat itdüm mū-be-mū

mār-ı elem:

mār-ı elem: -
Mısra: **3**
Keder veren yılan.

3. Her ḳılı zencīr-i ġam her tārı bir mār-ı elem
4. Böyledür ol zülf-i pür-ḫam

zülf-i pür-ḫam:

zülf-i pür-ḫam: -
Mısra: **4**
Kıvrımlarla dolu saç.

3. Her ḳılı zencīr-i ġam her tārı bir mār-ı elem
4. Böyledür ol zülf-i pür-ḫam diḳḳat itdüm mū-be-mū

diḳḳat itdüm:

diḳḳat itdüm: -
Mısra: **4**
Düşüncelerini bir nokta üzerinde toplamak II dikkatli olmak.

3. Her ḳılı zencīr-i ġam her tārı bir mār-ı elem
4. Böyledür ol zülf-i pür-ḫam diḳḳat itdüm mū-be-mū

daʿvi-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş:

daʿvi-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş: -
Mısra: **5**
Güzellik ve hoşluk davasına tutuşmak.

5. Daʿvi-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş dil-dār ile
6. Lāzım oldı yār ile mir'ātı itmek rū-be-rū

lāzım oldı:

lāzım oldı: -
Mısra: **6**
gerekmek

5. Daʿvi-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş dil-dār ile
6. Lāzım oldı yār ile mir'ātı itmek rū-be-rū

rū-be-rū itmek:

rū-be-rū itmek: -
Mısra: **6**
Yüz yüze getirmek II karşı karşıya getirmek.

5. Daʿvi-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş dil-dār ile
6. Lāzım oldı yār ile mir'ātı itmek rū-be-rū

ʿĀrıż-ı rengīnüñüñ:

ʿĀrıż-ı rengīnüñüñ: -
Mısra: **7**
Parlak, güzel yanak.

7. ʿĀrıż-ı renginüñüñ hergiz miŝālin görmedüm
8. Pül gibi gözden geçürdüm ṣuları hep cū-be-cū

gözden geçürdüm:

gözden geçürdüm: -
Mısra: **8**
Bir şeyi daha iyi tanımak, anlamak için incelemek.

7. ʿĀrıż-ı renginüñüñ hergiz miŝālin görmedüm
8. Pül gibi gözden geçürdüm ṣuları hep cū-be-cū

gülzār-ı derd ü ġamda:

gülzār-ı derd ü ġamda: -
Mısra: **9**
Dert ve kederin gül bahçesi.

9. Ġoncedür gülzār-ı derd ü ġamda Yaḥyā'nuñ hemān
10. Renk-beste göñli tāze dāġlar ile bū-be-bū

tāze dāġlar:

tāze dāġlar: -
Mısra: **10**
yeni yara, taze açılmış yara.

9. Ġoncedür gülzār-ı derd ü ġamda Yaḥyā'nuñ hemān
10. Renk-beste göñli tāze dāġlar ile bū-be-bū

renk-beste göñli:

renk-beste göñli: -
Mısra: **10**
Rengarenk gönül.

9. Ġoncedür gülzār-ı derd ü ġamda Yaḥyā'nuñ hemān
10. Renk-beste göñli tāze dāġlar ile bū-be-bū

cān:

Cān:
Mısra: **1**
Can II takat.

1. Cān mı vardur ārzū-mend-i viṣālüñ olmaya
2. Dil mi vardur teşne-i āb-ı zülālüñ olmaya

mı:

mı:
Mısra: **1**
soru edatı

1. Cān mı vardur ārzū-mend-i viṣālüñ olmaya
2. Dil mi vardur teşne-i āb-ı zülālüñ olmaya

var:

vardur: -dur
Mısra: **1**
Mevcut

1. Cān mı vardur ārzū-mend-i viṣālüñ olmaya
2. Dil mi vardur teşne-i āb-ı zülālüñ olmaya

vardur: -dur
Mısra: **2**
Mevcut

1. Cān mı vardur ārzū-mend-i viṣālüñ olmaya
2. Dil mi vardur teşne-i āb-ı zülālüñ olmaya

olma:

olmaya: -y, -a
Mısra: **1**
Olmak

1. Cān mı vardur ārzū-mend-i viṣālüñ olmaya
2. Dil mi vardur teşne-i āb-ı zülālüñ olmaya

olmaya: -ya
Mısra: **2**
Olmak

1. Cān mı vardur ārzū-mend-i viṣālüñ olmaya
2. Dil mi vardur teşne-i āb-ı zülālüñ olmaya

dil:

Dil:
Mısra: **2**
gönül

1. Cān mı vardur ārzū-mend-i viṣālüñ olmaya
2. Dil mi vardur teşne-i āb-ı zülālüñ olmaya

mi:

mi:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Cān mı vardur ārzū-mend-i viṣālüñ olmaya
2. Dil mi vardur teşne-i āb-ı zülālüñ olmaya

bir:

Bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Bir göñül var mı ser-i zülfüñde ārām itmeyüp
4. Nāz ile reftāra gelsen pāy-mālüñ olmaya

göñül:

göñül:
Mısra: **3**
gönül

3. Bir göñül var mı ser-i zülfüñde ārām itmeyüp
4. Nāz ile reftāra gelsen pāy-mālüñ olmaya

nāz:

Nāz:
Mısra: **4**
İşve, cilve.

3. Bir göñül var mı ser-i zülfüñde ārām itmeyüp
4. Nāz ile reftāra gelsen pāy-mālüñ olmaya

ile:

ile:
Mısra: **4**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Bir göñül var mı ser-i zülfüñde ārām itmeyüp
4. Nāz ile reftāra gelsen pāy-mālüñ olmaya

reftār:

reftāra: -a
Mısra: **4**
Yürüme

3. Bir göñül var mı ser-i zülfüñde ārām itmeyüp
4. Nāz ile reftāra gelsen pāy-mālüñ olmaya

gel:

gelsen: -sen
Mısra: **4**
Gelmek.

3. Bir göñül var mı ser-i zülfüñde ārām itmeyüp
4. Nāz ile reftāra gelsen pāy-mālüñ olmaya

pāy-māl:

pāy-mālüñ: -üñ
Mısra: **4**
Ayak altında kalmış, ezilmiş.

3. Bir göñül var mı ser-i zülfüñde ārām itmeyüp
4. Nāz ile reftāra gelsen pāy-mālüñ olmaya

---

ol:

olmaya: -maya
Mısra: **4**
Olmak.

3. Bir göñül var mı ser-i zülfüñde ārām itmeyüp
4. Nāz ile reftāra gelsen pāy-mālüñ olmaya

olmaya: -maya
Mısra: **6**
Olmak.

5. Dāmdur zülf-i siyāhuñ dānedür ḫāl-i ruḫuñ
6. Ḳangı ādemdür ki ṣayd-ı zülf ü ḫālüñ olmaya

olmaya: -maya
Mısra: **8**
Olmak.

7. Gökde uçarsa hümāveş mürġ-i dil bī-ḳadrdur
8. Şöyle kim pervāne-i şemʿ-i cemālüñ olmaya

olmaya: -maya
Mısra: **10**
Olmak.

9. Dirsün āġūş eyledüm yārüñ miyān-ı nāzükin
10. ʿAkl bāver eylemez Yaḥyā ḫayālüñ olmaya

---

dām:

Dāmdur: -dur
Mısra: **5**
Tuzak, ağ.

5. Dāmdur zülf-i siyāhuñ dānedür ḫāl-i ruḫuñ
6. Ḳangı ādemdür ki ṣayd-ı zülf ü ḫālüñ olmaya

---

dāne:

dānedür: -dür
Mısra: **5**
Kuş yemi.

5. Dāmdur zülf-i siyāhuñ dānedür ḫāl-i ruḫuñ
6. Ḳangı ādemdür ki ṣayd-ı zülf ü ḫālüñ olmaya

Ḳangı:

Ḳangı:
Mısra: **6**
Hangi

5. Dāmdur zülf-i siyāhuñ dānedür ḫāl-i ruḫuñ
6. Ḳangı ādemdür ki ṣayd-ı zülf ü ḫālüñ olmaya

ādem:

ādemdür: -dür
Mısra: **6**
İnsan.

5. Dāmdur zülf-i siyāhuñ dānedür ḫāl-i ruḫuñ
6. Ḳangı ādemdür ki ṣayd-ı zülf ü ḫālüñ olmaya

---

ki:

ki:
Mısra: **6**
Ki bağlacı.

5. Dāmdur zülf-i siyāhuñ dānedür ḫāl-i ruḫuñ
6. Ḳangı ādemdür ki ṣayd-ı zülf ü ḫālüñ olmaya

---

gök:

Gökde: -de
Mısra: **7**
gök, gökyüzü

7. Gökde uçarsa hümāveş mürġ-i dil bī-ḳadrdur
8. Şöyle kim pervāne-i şemʿ-i cemālüñ olmaya

---

uç:

uçarsa: -arsa
Mısra: **7**
uçmak, havalanmak

7. Gökde uçarsa hümāveş mürġ-i dil bī-ḳadrdur
8. Şöyle kim pervāne-i şemʿ-i cemālüñ olmaya

---

hümāveş:

hümāveş:
Mısra: **7**
Hüma kuşu gibi.

7. Gökde uçarsa hümāveş mürġ-i dil bī-ḳadrdur
8. Şöyle kim pervāne-i şemʿ-i cemālüñ olmaya

---

bi-kadr:

bī-ḳadrdur: -dur
Mısra: **7**
Değersiz, itibarsız.

7. Gökde uçarsa hümāveş mürġ-i dil bī-ḳadrdur
8. Şöyle kim pervāne-i şemʿ-i cemālüñ olmaya

---

di:

Dirsün: -rsün
Mısra: **9**
Söylemek.

9. Dirsün āġūş eyledüm yārüñ miyān-ı nāzükin
10. ʿAkl bāver eylemez Yaḥyā ḫayālüñ olmaya

---

yār:

yārüñ: -üñ
Mısra: **9**
Sevgili

9. Dirsün āġūş eyledüm yārüñ miyān-ı nāzükin
10. ʿAkl bāver eylemez Yaḥyā ḫayālüñ olmaya

ʿakl:

ʿAkl:
Mısra: **10**
Akıl.

9. Dirsün āġūş eyledüm yārüñ miyān-ı nāzükin
10. ʿAkl bāver eylemez Yaḥyā ḫayālüñ olmaya

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Dirsün āġūş eyledüm yārüñ miyān-ı nāzükin
10. ʿAkl bāver eylemez Yaḥyā ḫayālüñ olmaya

ḫayāl:

ḫayālüñ: -üñ
Mısra: **10**
hayal

9. Dirsün āġūş eyledüm yārüñ miyān-ı nāzükin
10. ʿAkl bāver eylemez Yaḥyā ḫayālüñ olmaya

ārzū-mend-i viṣālüñ:

ārzū-mend-i viṣālüñ: -
Mısra: **1**
Kavuşmaya istekli.

1. Cān mı vardur ārzū-mend-i viṣālüñ olmaya
2. Dil mi vardur teşne-i āb-ı zülālüñ olmaya

teşne-i āb-ı zülālüñ:

teşne-i āb-ı zülālüñ: -
Mısra: **2**
Sevgilinin berrak dudağının suyuna susamış olan.

1. Cān mı vardur ārzū-mend-i viṣālüñ olmaya
2. Dil mi vardur teşne-i āb-ı zülālüñ olmaya

ser-i zülfüñde:

ser-i zülfüñde: -
Mısra: **3**
Zülfün ucu.

3. Bir göñül var mı ser-i zülfüñde ārām itmeyüp
4. Nāz ile reftāra gelsen pāy-mālüñ olmaya

var mı:

var mı: -
Mısra: **3**
Var mı? II yok.

3. Bir göñül var mı ser-i zülfüñde ārām itmeyüp
4. Nāz ile reftāra gelsen pāy-mālüñ olmaya

ārām itmeyüp:

ārām itmeyüp: -
Mısra: **3**
durup dinlenmek, nefeslenmek

3. Bir göñül var mı ser-i zülfüñde ārām itmeyüp
4. Nāz ile reftāra gelsen pāy-mālüñ olmaya

zülf-i siyāhuñ:

zülf-i siyāhuñ: -
Mısra: **5**
siyah saç.

5. Dāmdur zülf-i siyāhuñ dānedür ḫāl-i ruḫuñ
6. Ḳangı ādemdür ki ṣayd-ı zülf ü ḫālüñ olmaya

ḫāl-i ruḫuñ:

ḫāl-i ruḫuñ: -
Mısra: **5**
Yanak beni.

5. Dāmdur zülf-i siyāhuñ dānedür ḫāl-i ruḫuñ
6. Ḳangı ādemdür ki ṣayd-ı zülf ü ḫālüñ olmaya

ṣayd-ı zülf ü ḫālüñ:

ṣayd-ı zülf ü ḫālüñ: -
Mısra: **6**
Benin ve saçın avı.

5. Dāmdur zülf-i siyāhuñ dānedür ḫāl-i ruḫuñ
6. Ḳangı ādemdür ki ṣayd-ı zülf ü ḫālüñ olmaya

mürġ-i dil:

mürġ-i dil: -
Mısra: **7**
Gönül kuşu

7. Gökde uçarsa hümāveş mürġ-i dil bi̱-ḳadrdur
8. Şöyle kim pervāne-i şemʿ-i cemālüñ olmaya

pervāne-i şemʿ-i cemālüñ:

pervāne-i şemʿ-i cemālüñ: -
Mısra: **8**
Yüz mumunun pervanesi.

7. Gökde uçarsa hümāveş mürġ-i dil bi̱-ḳadrdur
8. Şöyle kim pervāne-i şemʿ-i cemālüñ olmaya

Şöyle kim:

Şöyle kim: -
Mısra: **8**
Şöyle ki, şuna benzer.

7. Gökde uçarsa hümāveş mürġ-i dil bi̱-ḳadrdur
8. Şöyle kim pervāne-i şemʿ-i cemālüñ olmaya

miyān-ı nāzükin:

miyān-ı nāzükin: -
Mısra: **9**
Zarif bel.

9. Dirsün āġūş eyledüm yārüñ miyān-ı nāzükin
10. ʿAkl bāver eylemez Yaḥyā ḫayālüñ olmaya

āġūş eyledüm:

āġūş eyledüm: -
Mısra: **9**
Kucaklamak, sarmak.

9. Dirsün āġūş eyledüm yārüñ miyān-ı nāzükin
10. ʿAkl bāver eylemez Yaḥyā ḫayālüñ olmaya

bāver eylemez:

bāver eylemez: -
Mısra: **10**
İnanma, tasdik etme.

9. Dirsün āġūş eyledüm yārüñ miyān-ı nāzükin
10. ʿAkl bāver eylemez Yaḥyā ḫayālüñ olmaya

İriş:

İrişür: -ür
Mısra: **1**
Ulaşmak.

1. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-berden nesi̱m esse
2. Ḫuṣūṣā çi̱n-i zülfinden gelüp ʿanber-şemi̱m esse

İrişür: -ür
Mısra: **10**
Ulaşmak.

9. Gelür ti̱ri muvāfıḳ rūzgār olursa ey Yaḥyā
10. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-berden nesi̱m esse

cān:

cāna: -a
Mısra: **1**
Can, ruh, gönül.

1. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-berden nesi̱m esse
2. Ḫuṣūṣā çi̱n-i zülfinden gelüp ʿanber-şemi̱m esse

cāna: -a
Mısra: **10**
Can, ruh, gönül.

9. Gelür ti̱ri muvāfıḳ rūzgār olursa ey Yaḥyā
10. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-berden nesi̱m esse

rāḥat:

rāḥat:
Mısra: **1**
İç huzuru, gönül ferahlığı.

1. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-berden nesi̱m esse
2. Ḫuṣūṣā çi̱n-i zülfinden

gelüp ʿanber-şemi̮m esse

rāḥat:
Mısra: **10**
Huzur, mutluluk.

9. Gelür ti̮ri muvāfıḳ rüzgār olursa ey Yaḥyā
10. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-berden nesi̮m esse

---

nesim:

nesi̮m:
Mısra: **1**
Hafif hafif esen, hoş ve latif rüzgâr.

1. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-berden nesi̮m esse
2. Ḫuṣūṣā çi̮n-i zülfinden gelüp ʿanber-şemi̮m esse

nesi̮m:
Mısra: **10**
Hafif hafif esen, hoş ve latif rüzgâr.

9. Gelür ti̮ri muvāfıḳ rüzgār olursa ey Yaḥyā
10. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-berden nesi̮m esse

---

es:

esse: -se
Mısra: **1**
Esmek.

1. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-berden nesi̮m esse
2. Ḫuṣūṣā çi̮n-i zülfinden gelüp ʿanber-şemi̮m esse

esse: -se
Mısra: **2**
Esmek.

1. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-berden nesi̮m esse
2. Ḫuṣūṣā çi̮n-i zülfinden gelüp ʿanber-şemi̮m esse

esse: -se
Mısra: **4**
Esmek.

3. Semūm-ı herc-i yārüñ ehl-i ʿaşḳa itdügin itmez
4. Hevā olsa cehennem āteşi nār-ı caḥi̮m esse

esmiş: -miş
Mısra: **5**
Esmek.

5. Raḳi̮b-i nā-ḳabūl esmiş ṣavurmuş yāri incitmiş
6. Aġrıdur ādemüñ başın hevā ġāyet ḥami̮m esse

esse: -se
Mısra: **6**
Esmek.

5. Raḳi̮b-i nā-ḳabūl esmiş ṣavurmuş yāri incitmiş
6. Aġrıdur ādemüñ başın hevā ġāyet ḥami̮m esse

esse: -se
Mısra: **8**
Esmek.

7. Ḳalur mı bāġ-ı dilde bir açılmaduḳ gül-i ümmi̮d
8. Nesi̮m-i himmet ü iḥsānuñ ey şāh-ı keri̮m esse

esse: -se
Mısra: **10**
Esmek.

9. Gelür ti̮ri muvāfıḳ rüzgār olursa ey Yaḥyā
10. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-berden nesi̮m esse

Ḫuṣūṣā:

Ḫuṣūṣā:
Mısra: **2**
Özellikle.

1. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-berden nesi̮m esse
2. Ḫuṣūṣā çi̮n-i zülfinden gelüp ʿanber-şemi̮m esse

---

gel:

gelüp: -üp
Mısra: **2**
Gelmek II ulaşmak.

1. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-berden nesi̮m esse
2. Ḫuṣūṣā çi̮n-i zülfinden gelüp ʿanber-şemi̮m esse

Gelür: -ür
Mısra: **9**
Gelmek II ulaşmak.

9. Gelür ti̮ri muvāfıḳ rüzgār olursa ey Yaḥyā
10. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-berden nesi̮m esse

ʿanber-şemim:

ʿanber-şemi̮m:
Mısra: **2**
Anber kokusu.

1. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-berden nesi̮m esse
2. Ḫuṣūṣā çi̮n-i zülfinden gelüp ʿanber-şemi̮m esse

---

it:

itdügin: -dügin
Mısra: **3**
etmek, eylemek

3. Semūm-ı herc-i yārüñ ehl-i ʿaşḳa itdügin itmez
4. Hevā olsa cehennem āteşi nār-ı caḥi̮m esse

itmez: -mez
Mısra: **3**
etmek, eylemek

3. Semūm-ı herc-i yārüñ ehl-i ʿaşḳa itdügin itmez
4. Hevā olsa cehennem āteşi nār-ı caḥi̮m esse

---

hevā:

Hevā:
Mısra: **4**
Hava

3. Semūm-ı herc-i yārüñ ehl-i ʿaşḳa itdügin itmez
4. Hevā olsa cehennem āteşi nār-ı caḥi̮m esse

hevā:
Mısra: **6**
Hava

5. Raḳi̮b-i nā-ḳabūl esmiş ṣavurmuş yāri incitmiş
6. Aġrıdur ādemüñ başın hevā ġāyet ḥami̮m esse

---

ol:

olsa: -sa
Mısra: **4**
Olmak.

3. Semūm-ı herc-i yārüñ ehl-i ʿaşḳa itdügin itmez
4. Hevā olsa cehennem āteşi nār-ı caḥi̮m esse

ṣavur:

ṣavurmuş: -muş
Mısra: **5**
Bir yerden başka bir yere sürüklemek II savurmak.

5. Raḳi̮b-i nā-ḳabūl esmiş ṣavurmuş yāri incitmiş
6. Aġrıdur ādemüñ başın hevā ġāyet ḥami̮m esse

---

yār:

yāri: -i
Mısra: **5**
Sevgili.

5. Raḳib-i nā-ḳabūl esmiş
ṣavurmuş yāri incitmiş
6. Aġrıdur ādemüñ başın hevā
ġāyet ḥamịm esse

incit:

incitmiş: -miş
Mısra: **5**
Zarar vermek, acıtmak.

5. Raḳib-i nā-ḳabūl esmiş
ṣavurmuş yāri incitmiş
6. Aġrıdur ādemüñ başın hevā
ġāyet ḥamịm esse

ādem:

ādemüñ: -üñ
Mısra: **6**
İnsan.

5. Raḳib-i nā-ḳabūl esmiş
ṣavurmuş yāri incitmiş
6. Aġrıdur ādemüñ başın hevā
ġāyet ḥamịm esse

ġāyet:

ġāyet:
Mısra: **6**
çok, pek, epey

5. Raḳib-i nā-ḳabūl esmiş
ṣavurmuş yāri incitmiş
6. Aġrıdur ādemüñ başın hevā
ġāyet ḥamịm esse

ḥamim:

ḥamịm:
Mısra: **6**
Çok sıcak.

5. Raḳib-i nā-ḳabūl esmiş
ṣavurmuş yāri incitmiş
6. Aġrıdur ādemüñ başın hevā
ġāyet ḥamịm esse

bir:

bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Ḳalur mı bāġ-ı dilde bir
açılmaduḳ gül-i ümmịd
8. Nesịm-i himmet ü iḥsānuñ
ey şāh-ı kerịm esse

açılmaduk:

açılmaduḳ:
Mısra: **7**
Açılmamış.

7. Ḳalur mı bāġ-ı dilde bir
açılmaduḳ gül-i ümmịd
8. Nesịm-i himmet ü iḥsānuñ
ey şāh-ı kerịm esse

ey:

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Ḳalur mı bāġ-ı dilde bir
açılmaduḳ gül-i ümmịd
8. Nesịm-i himmet ü iḥsānuñ
ey şāh-ı kerịm esse

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Gelür tịri muvāfıḳ rūzgār
olursa ey Yaḥyā
10. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-
berden nesịm esse

tir:

tịri: -i
Mısra: **9**
Ok.

9. Gelür tịri muvāfıḳ rūzgār
olursa ey Yaḥyā
10. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-
berden nesịm esse

rūzgār:

rūzgār:
Mısra: **9**
Yel, esinti II Zaman

9. Gelür tịri muvāfıḳ rūzgār
olursa ey Yaḥyā
10. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-
berden nesịm esse

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Gelür tịri muvāfıḳ rūzgār
olursa ey Yaḥyā
10. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-
berden nesịm esse

kūy-ı dil-berden:

kūy-ı dil-berden: -
Mısra: **1**
Sevgilinin köyü, mahallesi.

1. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-
berden nesịm esse
2. Ḫuṣūṣā çịn-i zülfinden
gelüp ʻanber-şemịm esse

kūy-ı dil-berden: -
Mısra: **10**
Sevgilinin köyü, mahallesi.

9. Gelür tịri muvāfıḳ rūzgār
olursa ey Yaḥyā
10. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-
berden nesịm esse

çin-i zülfinden:

çịn-i zülfinden: -
Mısra: **2**
Saç kıvrımı II saç büklümü.

1. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dil-
berden nesịm esse
2. Ḫuṣūṣā çịn-i zülfinden
gelüp ʻanber-şemịm esse

semūm-ı herc-i yārüñ:

semūm-ı herc-i yārüñ: -
Mısra: **3**
Sevgilinin karışık, ortalığı karıştıran rüzgarı.

3. Semūm-ı herc-i yārüñ ehl-i
ʿaşḳa itdügin itmez
4. Hevā olsa cehennem āteşi
nār-ı caḥịm esse

ehl-i ʿaşka:

ehl-i ʿaşḳa: -
Mısra: **3**
Aşk ehli II âşık.

3. Semūm-ı herc-i yārüñ ehl-i
ʿaşḳa itdügin itmez
4. Hevā olsa cehennem āteşi
nār-ı caḥịm esse

nār-ı caḥim:

nār-ı caḥịm: -
Mısra: **4**
cehennem ateşi

3. Semūm-ı herc-i yārüñ ehl-i
ʿaşḳa itdügin itmez
4. Hevā olsa cehennem āteşi
nār-ı caḥịm esse

cehennem āteşi:

cehennem āteşi: -
Mısra: **4**
Cehennem ateşi II azabı yüksek olan ateş.

3. Semūm-ı herc-i yārüñ ehl-i
ʿaşḳa itdügin itmez
4. Hevā olsa cehennem āteşi
nār-ı caḥịm esse

raḳib-i nā-ḳabūl:

raḳib-i nā-ḳabūl: -
Mısra: **5**
Kabul edilemeyen düşman II Kabiliyetsiz rakip.

5. Raḳib-i nā-ḳabūl esmiş ṣavurmuş yāri incitmiş
6. Aġrıdur ādemüñ başın hevā ġāyet ḥamīm esse

---

başın aġrıdur:

başın aġrıdur: -
Mısra: **6**
Başını ağrıtmak II zarar vermek.

5. Raḳib-i nā-ḳabūl esmiş ṣavurmuş yāri incitmiş
6. Aġrıdur ādemüñ başın hevā ġāyet ḥamīm esse

---

gül-i ümmid:

gül-i ümmiḍ: -
Mısra: **7**
Ümit gülü

7. Ḳalur mı bāġ-ı dilde bir açılmaduḳ gül-i ümmiḍ
8. Nesiṃ-i himmet ü iḥsānuñ ey şāh-ı keriṃ esse

---

bāġ-ı dilde:

bāġ-ı dilde: -
Mısra: **7**
gönül bahçesi

7. Ḳalur mı bāġ-ı dilde bir açılmaduḳ gül-i ümmiḍ
8. Nesiṃ-i himmet ü iḥsānuñ ey şāh-ı keriṃ esse

Kalur mı:

Ḳalur mı: -
Mısra: **7**
Kalmaz II devam etmez.

7. Ḳalur mı bāġ-ı dilde bir açılmaduḳ gül-i ümmiḍ
8. Nesiṃ-i himmet ü iḥsānuñ ey şāh-ı keriṃ esse

---

nesim-i himmet ü iḥsānuñ:

nesiṃ-i himmet ü iḥsānuñ: -
Mısra: **8**
İyilik ve yardım rüzgarı.

7. Ḳalur mı bāġ-ı dilde bir açılmaduḳ gül-i ümmiḍ
8. Nesiṃ-i himmet ü iḥsānuñ ey şāh-ı keriṃ esse

şāh-ı kerim:

şāh-ı keriṃ: -
Mısra: **8**
Cömert padişah II sevgili.

7. Ḳalur mı bāġ-ı dilde bir açılmaduḳ gül-i ümmiḍ
8. Nesiṃ-i himmet ü iḥsānuñ ey şāh-ı keriṃ esse

---

muvāfık olursa:

muvāfiḳ olursa: -
Mısra: **9**
Uygun olmak.

9. Gelür tiri muvāfiḳ rūzgār olursa ey Yaḥyā
10. İrişür cāna rāḥat kūy-ı dilberden nesiṃ esse

---

geç:

Geçersin: -ersin
Mısra: **1**
Gitmek II oradan oraya geçmek.

1. Geçersin her güle ʿāşıḳ ḳaçarsın āldan āla
2. Ŝebātuñ yoḳdur ey bülbül ḳonarsın daldan dala

---

her:

her:
Mısra: **1**
Hep, bütün.

1. Geçersin her güle ʿāşıḳ ḳaçarsın āldan āla
2. Ŝebātuñ yoḳdur ey bülbül ḳonarsın daldan dala

her:
Mısra: **7**
Hep, bütün.

7. Nola her ʿıydde pā-būsuñı ḳadr ü şeref bilsem
8. Baña ser-māye-i ʿayş u ṣafādur sālden sāle

---

gül:

güle: -e
Mısra: **1**
Sevgili II güzel II gül.

1. Geçersin her güle ʿāşıḳ ḳaçarsın āldan āla
2. Ŝebātuñ yoḳdur ey bülbül ḳonarsın daldan dala

ʿāşık:

ʿāşıḳ:
Mısra: **1**
Âşık, seven.

1. Geçersin her güle ʿāşıḳ ḳaçarsın āldan āla
2. Ŝebātuñ yoḳdur ey bülbül ḳonarsın daldan dala

Ŝebāt:

Ŝebātuñ: -uñ
Mısra: **2**
Karar II sabit olmak.

1. Geçersin her güle ʿāşıḳ ḳaçarsın āldan āla
2. Ŝebātuñ yoḳdur ey bülbül ḳonarsın daldan dala

---

yok:

yoḳdur: -dur
Mısra: **2**
Yok II mevcut değil.

1. Geçersin her güle ʿāşıḳ ḳaçarsın āldan āla
2. Ŝebātuñ yoḳdur ey bülbül ḳonarsın daldan dala

---

ey:

ey:
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Geçersin her güle ʿāşıḳ ḳaçarsın āldan āla
2. Ŝebātuñ yoḳdur ey bülbül ḳonarsın daldan dala

---

bülbül:

bülbül:
Mısra: **2**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

1. Geçersin her güle ʿāşıḳ ḳaçarsın āldan āla
2. Ŝebātuñ yoḳdur ey bülbül ḳonarsın daldan dala

---

egerçi:

egerçi:
Mısra: **4**
Gerçi, doğrusu.

3. ʿUbūdiyyet maḳāmından çıḳar mı ʿāşıḳ-ı şeydā
4. Düşer sevdā-yı ʿaşḳuñla egerçi ḥālden ḥāle

ġayr:

ġayre: -e
Mısra: **5**
Başkası, öteki, rakip

5. Sözüm diñle kelām-ı ehl-i
ḥāli ġayre beñzetme
6. Bilürsin vāʿiẓā çoḳ farḳ
vardur ḳālden ḳāle

beñzetme:

beñzetme:
Mısra: **5**
Benzetmek II aynı kefede değerlendirmek.

5. Sözüm diñle kelām-ı ehl-i
ḥāli ġayre beñzetme
6. Bilürsin vāʿiẓā çoḳ farḳ
vardur ḳālden ḳāle

bilürsin:

Bilürsin:
Mısra: **6**
anlamak II bilgi sahibi olmak

5. Sözüm diñle kelām-ı ehl-i
ḥāli ġayre beñzetme
6. Bilürsin vāʿiẓā çoḳ farḳ
vardur ḳālden ḳāle

vāʿiẓā:

vāʿiẓā:
Mısra: **6**
Ey vaiz.

5. Sözüm diñle kelām-ı ehl-i
ḥāli ġayre beñzetme
6. Bilürsin vāʿiẓā çoḳ farḳ
vardur ḳālden ḳāle

çoḳ:

çoḳ:
Mısra: **6**
Çok, fazla

5. Sözüm diñle kelām-ı ehl-i
ḥāli ġayre beñzetme
6. Bilürsin vāʿiẓā çoḳ farḳ
vardur ḳālden ḳāle

nola:

Nola:
Mısra: **7**
Ne olur? Ne çıkar?

7. Nola her ʿıydde pā-būsuñı
ḳadr ü şeref bilsem
8. Baña ser-māye-i ʿayş u
ṣafādur sālden sāle

ʿıyd:

ʿıydde: -de
Mısra: **7**
Bayram

7. Nola her ʿıydde pā-būsuñı
ḳadr ü şeref bilsem
8. Baña ser-māye-i ʿayş u
ṣafādur sālden sāle

pā-būs:

pā-būsuñı: -uñı
Mısra: **7**
Ayak öpme.

7. Nola her ʿıydde pā-būsuñı
ḳadr ü şeref bilsem
8. Baña ser-māye-i ʿayş u
ṣafādur sālden sāle

bil:

bilsem: -sem
Mısra: **7**
Bilmek II erişmek.

7. Nola her ʿıydde pā-būsuñı
ḳadr ü şeref bilsem
8. Baña ser-māye-i ʿayş u
ṣafādur sālden sāle

baña:

Baña:
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

7. Nola her ʿıydde pā-būsuñı
ḳadr ü şeref bilsem
8. Baña ser-māye-i ʿayş u
ṣafādur sālden sāle

İşiden:

İşidenler: -ler
Mısra: **10**
işiten, duyan

9. Dil-i zāruñ fiġān u nālesin
cism-i nizārumdan
10. İşidenler didi Yaḥyā
ölürmiş nālden nāle

di:

didi: -di
Mısra: **10**
Söylemek.

9. Dil-i zāruñ fiġān u nālesin
cism-i nizārumdan
10. İşidenler didi Yaḥyā
ölürmiş nālden nāle

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Dil-i zāruñ fiġān u nālesin
cism-i nizārumdan
10. İşidenler didi Yaḥyā
ölürmiş nālden nāle

öl:

ölürmiş: -ür, -miş
Mısra: **10**
Ölmek.

9. Dil-i zāruñ fiġān u nālesin
cism-i nizārumdan
10. İşidenler didi Yaḥyā
ölürmiş nālden nāle

āldan āla ḳaçarsın:

āldan āla ḳaçarsın: -
Mısra: **1**
Kırmızı bir renkten diğerine geçmek II kırmızı bir gülden başka bir güle geçmek.

1. Geçersin her güle ʿāşıḳ
ḳaçarsın āldan āla
2. S̱ebātuñ yoḳdur ey bülbül
ḳonarsın daldan dala

daldan dala ḳonarsın:

daldan dala ḳonarsın: -
Mısra: **2**
Bir yerden başka bir yere gitmek II bir yerde karar kılmamak II şıpsevdi olmak.

1. Geçersin her güle ʿāşıḳ
ḳaçarsın āldan āla
2. S̱ebātuñ yoḳdur ey bülbül
ḳonarsın daldan dala

ʿubūdiyyet maḳāmından:

ʿubūdiyyet maḳāmından: -
Mısra: **3**
Bendelik, kulluk kölelik makamı II kendisinden tam anlamıyla vazgeçip hedefe yönelen kimselerin makamı.

3. ʿUbūdiyyet maḳāmından
çıḳar mı ʿāşıḳ-ı şeydā
4. Düşer sevdā-yı ʿaşḳuñla
egerçi ḥālden ḥāle

ʿāşıḳ-ı şeydā:

ʿāşıḳ-ı şeydā: -
Mısra: **3**
Divane âşık.

3. ʿUbūdiyyet maḳāmından
çıḳar mı ʿāşıḳ-ı şeydā
4. Düşer sevdā-yı ʿaşḳuñla
egerçi ḥālden ḥāle

çıḳar mı:

çıḳar mı: -
Mısra: **3**
Vazgeçer mi? II ayrılır mı?

3. ʿUbūdiyyet maḳāmından çıḳar mı ʿāşıḳ-ı şeydā
4. Düşer sevdā-yı ʿaşḳuñla egerçi ḥālden ḥāle

sevdā-yı ʿaşḳuñla:

sevdā-yı ʿaşḳuñla: -
Mısra: **4**
Zihni ve gönlü çepeçevre kuşatan aşırı sevgi.

3. ʿUbūdiyyet maḳāmından çıḳar mı ʿāşıḳ-ı şeydā
4. Düşer sevdā-yı ʿaşḳuñla egerçi ḥālden ḥāle

ḥālden ḥāle düşer:

ḥālden ḥāle düşer: -
Mısra: **4**
Bir halden başka bir hale geçmek II kötü duruma düşmek.

3. ʿUbūdiyyet maḳāmından çıḳar mı ʿāşıḳ-ı şeydā
4. Düşer sevdā-yı ʿaşḳuñla egerçi ḥālden ḥāle

nālden nāle:

nālden nāle: -
Mısra: **10**
Üzüntüden üzüntüye II feryatlarla.

9. Dil-i zāruñ fiġān u nālesin cism-i nizārumdan
10. İşidenler didi Yaḥyā ölürmiş nālden nāle

dil-i zāruñ:

dil-i zāruñ: -
Mısra: **9**
Ağlayan, inleyen gönül.

9. Dil-i zāruñ fiġān u nālesin cism-i nizārumdan
10. İşidenler didi Yaḥyā ölürmiş nālden nāle

cism-i nizārumdan:

cism-i nizārumdan: -
Mısra: **9**
Zayıf beden.

9. Dil-i zāruñ fiġān u nālesin cism-i nizārumdan
10. İşidenler didi Yaḥyā ölürmiş nālden nāle

fiġān u nālesin:

fiġān u nālesin: -
Mısra: **9**
Feryat ve İnilti.

9. Dil-i zāruñ fiġān u nālesin cism-i nizārumdan
10. İşidenler didi Yaḥyā ölürmiş nālden nāle

ḳadr ü şeref:

ḳadr ü şeref: -
Mısra: **7**
Şeref ve itibar.

7. Nola her ʿıydde pā-būsuñı ḳadr ü şeref bilsem
8. Baña ser-māye-i ʿayş u ṣafādur sālden sāle

ḳālden ḳāle:

ḳālden ḳāle: -
Mısra: **6**
Sözden söze II anlatımdan anlatıma.

5. Sözüm diñle kelām-ı ehl-i ḥāli ġayre beñzetme
6. Bilürsin vāʿiẓā çoḳ farḳ vardur ḳālden ḳāle

farḳ vardur:

farḳ vardur: -
Mısra: **6**
Fark olur II farklıdır.

5. Sözüm diñle kelām-ı ehl-i ḥāli ġayre beñzetme
6. Bilürsin vāʿiẓā çoḳ farḳ vardur ḳālden ḳāle

sālden sāle:

sālden sāle: -
Mısra: **8**
Yıldan yıla II yıl yıl.

7. Nola her ʿıydde pā-būsuñı ḳadr ü şeref bilsem
8. Baña ser-māye-i ʿayş u ṣafādur sālden sāle

ser-māye-i ʿayş u ṣafādur:

ser-māye-i ʿayş u ṣafādur: -
Mısra: **8**
Yeme içme, eğlenme sermayesi.

7. Nola her ʿıydde pā-būsuñı ḳadr ü şeref bilsem
8. Baña ser-māye-i ʿayş u ṣafādur sālden sāle

kelām-ı ehl-i ḥāli:

kelām-ı ehl-i ḥāli: -
Mısra: **5**
Hâl ehlinin sözü.

5. Sözüm diñle kelām-ı ehl-i ḥāli ġayre beñzetme
6. Bilürsin vāʿiẓā çoḳ farḳ vardur ḳālden ḳāle

sözüm diñle:

sözüm diñle: -
Mısra: **5**
Nasihat bil! II sözüme kulak ver!

5. Sözüm diñle kelām-ı ehl-i ḥāli ġayre beñzetme
6. Bilürsin vāʿiẓā çoḳ farḳ vardur ḳālden ḳāle

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Sevdā-yı ser-i zülfüñi elden ḳomam ey māh
2. Ser-rişte-i ʿaşḳ eldedür el-minetü li'llāh

māh:

māh:
Mısra: **1**
Ay ‖ Sevgili

1. Sevdā-yı ser-i zülfüñi elden ḳomam ey māh
2. Ser-rişte-i ʿaşḳ eldedür el-minetü li'llāh

māhuñ: -uñ
Mısra: **9**
Ay ‖ Sevgili

9. Hem āh iderin ḳaçduġına benden o māhuñ
10. Hem ḫavf iderin kim anı Yaḥyā ṭuta ol āh

elde:

eldedür: -dür
Mısra: **2**
Elinde II hakimiyetinde.

1. Sevdā-yı ser-i zülfüñi elden ḳomam ey māh
2. Ser-rişte-i ʿaşḳ eldedür el-minetü li'llāh

ʿaşḳ:

ʿAşḳuñ: -uñ
Mısra: **3**
Aşk.

3. ʿAşḳuñ nice düşvār idügin her kişi bilmez
4. Bir ben bilürin çekdigimi bir de bir Allāh

nice:

nice:
Mısra: **3**
Ne kadar II nasıl bir?

3. ʿAşḳuñ nice düşvār idügin her kişi bilmez
4. Bir ben bilürin çekdigimi bir de bir Allāh

bil:

bilmez: -mez
Mısra: **3**
İdrak etmek, kavramak.

3. ʿAşḳuñ nice düşvār idügin her kişi bilmez
4. Bir ben bilürin çekdigimi bir de bir Allāh

ne:

neler: -ler
Mısra: **5**
Neler neler II ne tür şeyler.

5. Her gice neler çekdigimi künc-i belāda
6. Dünyālara her ṣubḥ yayar āh-ı seḥergāh

çek:

çekdigimi: -digimi
Mısra: **5**
Yaşamak II tahammül etmek.

5. Her gice neler çekdigimi künc-i belāda
6. Dünyālara her ṣubḥ yayar āh-ı seḥergāh

dünyā:

Dünyālara: -lara
Mısra: **6**
Cihan II âlem II evren.

5. Her gice neler çekdigimi künc-i belāda
6. Dünyālara her ṣubḥ yayar āh-ı seḥergāh

yay:

yayar: -ar
Mısra: **6**
Yaymak II duyurmak.

5. Her gice neler çekdigimi künc-i belāda
6. Dünyālara her ṣubḥ yayar āh-ı seḥergāh

İncin:

İncinmez: -mez
Mısra: **7**
Zarar görmek II gönül koymak, gücüne gitmek.

7. İncinmez idüm çıḳduġına ḫāne-i tenden
8. Cān olsa eger nāvek-i cānān ile hem-rāh

i:

idüm: -dü, -m
Mısra: **7**
İ- yardımcı fiili.

7. İncinmez idüm çıḳduġına ḫāne-i tenden
8. Cān olsa eger nāvek-i cānān ile hem-rāh

çık:

çıḳduġına: -duġ, -ı, -n, -a
Mısra: **7**
Dışarı çıkmak II ayrılmak.

7. İncinmez idüm çıḳduġına ḫāne-i tenden
8. Cān olsa eger nāvek-i cānān ile hem-rāh

cān:

Cān:
Mısra: **8**
Can, ruh, gönül.

7. İncinmez idüm çıḳduġına ḫāne-i tenden
8. Cān olsa eger nāvek-i cānān ile hem-rāh

ol:

olsa: -sa
Mısra: **8**
Olmak.

7. İncinmez idüm çıḳduġına ḫāne-i tenden
8. Cān olsa eger nāvek-i cānān ile hem-rāh

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Hem āh iderin ḳaçduġına benden o māhuñ
10. Hem ḫavf iderin kim anı Yaḥyā ṭuta ol āh

eger:

eger:
Mısra: **8**
Şart edatı, şayet.

7. İncinmez idüm çıḳduġına ḫāne-i tenden
8. Cān olsa eger nāvek-i cānān ile hem-rāh

ile:

ile:
Mısra: **8**
Bağlama edatı II ile birlikte.

7. İncinmez idüm çıḳduġına ḫāne-i tenden
8. Cān olsa eger nāvek-i cānān ile hem-rāh

hem-rāh:

hem-rāh:
Mısra: **8**
Yol arkadaşı, yoldaş.

7. İncinmez idüm çıḳduġına ḫāne-i tenden
8. Cān olsa eger nāvek-i cānān ile hem-rāh

hem:

Hem:
Mısra: **9**
Hem

9. Hem āh iderin ḳaçduġına benden o māhuñ
10. Hem ḫavf iderin kim anı Yaḥyā ṭuta ol āh

Hem:
Mısra: **10**
üstelik, bir de

9. Hem āh iderin ḳaçduġına benden o māhuñ
10. Hem ḫavf iderin kim anı Yaḥyā ṭuta ol āh

kaç:

ḳaçduġına: -duġına
Mısra: **9**
Kaçmak II uzaklaşmak.

9. Hem āh iderin ḳaçduġına benden o māhuñ
10. Hem ḫavf iderin kim anı Yaḥyā ṭuta ol āh

ben:

benden: -den
Mısra: **9**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Hem āh iderin ḳaçduğına benden o māhuñ
10. Hem ḫavf iderin kim anı Yaḥyā ṭuta ol āh

o:

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Hem āh iderin ḳaçduğına benden o māhuñ
10. Hem ḫavf iderin kim anı Yaḥyā ṭuta ol āh

a:

anı: -n, -ı
Mısra: **10**
O.

9. Hem āh iderin ḳaçduğına benden o māhuñ
10. Hem ḫavf iderin kim anı Yaḥyā ṭuta ol āh

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Hem āh iderin ḳaçduğına benden o māhuñ
10. Hem ḫavf iderin kim anı Yaḥyā ṭuta ol āh

sevdā-yı ser-i zülfüñi:

sevdā-yı ser-i zülfüñi: -
Mısra: **1**
Saçının ucunun sevdası.

1. Sevdā-yı ser-i zülfüñi elden ḳomam ey māh
2. Ser-rişte-i ʿaşḳ eldedür el-minetü li'llāh

elden ḳomam:

elden ḳomam: -
Mısra: **1**
Elden bırakmamak II vazgeçmemek.

1. Sevdā-yı ser-i zülfüñi elden ḳomam ey māh
2. Ser-rişte-i ʿaşḳ eldedür el-minetü li'llāh

ser-rişte-i ʿaşḳ:

ser-rişte-i ʿaşḳ: -
Mısra: **2**
Aşk ipinin ucu.

1. Sevdā-yı ser-i zülfüñi elden ḳomam ey māh
2. Ser-rişte-i ʿaşḳ eldedür el-minetü li'llāh

el-minetü li'llāh:

el-minetü li'llāh: -
Mısra: **2**
Minnet sadece Allah'a aittir.

1. Sevdā-yı ser-i zülfüñi elden ḳomam ey māh
2. Ser-rişte-i ʿaşḳ eldedür el-minetü li'llāh

her kişi:

her kişi: -
Mısra: **3**
Herkes.

3. ʿAşḳuñ nice düşvār idügin her kişi bilmez
4. Bir ben bilürin çekdigimi bir de bir Allāh

düşvār idügin:

düşvār idügin: -
Mısra: **3**
Sıkıntıda olmak.

3. ʿAşḳuñ nice düşvār idügin her kişi bilmez
4. Bir ben bilürin çekdigimi bir de bir Allāh

bir ben bilürin çekdigimi bir de bir allāh:

bir ben bilürin çekdigimi bir de bir allāh: -
Mısra: **4**
Yaşadığım sıkıntıyı bir ben bilirim bir de Allah II Allah'tan başka kimse yaşadığım sıkıntıyı bilmez, anlayamaz.

3. ʿAşḳuñ nice düşvār idügin her kişi bilmez
4. Bir ben bilürin çekdigimi bir de bir Allāh

her gice:

her gice: -
Mısra: **5**
Her gece

5. Her gice neler çekdigimi künc-i belāda
6. Dünyālara her ṣubḥ yayar āh-ı seḥergāh

künc-i belāda:

künc-i belāda: -
Mısra: **5**
Bela köşesi.

5. Her gice neler çekdigimi künc-i belāda
6. Dünyālara her ṣubḥ yayar āh-ı seḥergāh

āh-ı sehergāh:

āh-ı seḥergāh: -
Mısra: **6**
Seher vakti feryadı

5. Her gice neler çekdigimi künc-i belāda
6. Dünyālara her ṣubḥ yayar āh-ı seḥergāh

her ṣubḥ:

her ṣubḥ: -
Mısra: **6**
Her sabah.

5. Her gice neler çekdigimi künc-i belāda
6. Dünyālara her ṣubḥ yayar āh-ı seḥergāh

hāne-i tenden:

ḫāne-i tenden: -
Mısra: **7**
Beden evi

7. İncinmez idüm çıḳduğına ḫāne-i tenden
8. Cān olsa eger nāvek-i cānān ile hem-rāh

havf iderin kim:

ḫavf iderin kim: -
Mısra: **10**
Korkarım ki.

9. Hem āh iderin ḳaçduğına benden o māhuñ
10. Hem ḫavf iderin kim anı Yaḥyā ṭuta ol āh

nāvek-i cānān:

nāvek-i cānān: -
Mısra: **8**
Sevgilinin oku

7. İncinmez idüm çıḳduğına ḫāne-i tenden
8. Cān olsa eger nāvek-i cānān

ile hem-rāh

āh ṭuta:

āh ṭuta: -
Mısra: **10**
Ahı sarmak.

9. Hem āh iderin ḳaçduġına benden o māhuñ
10. Hem ḫavf iderin kim anı Yaḥyā ṭuta ol āh

āh iderin:

āh iderin: -
Mısra: **9**
Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

9. Hem āh iderin ḳaçduġına benden o māhuñ
10. Hem ḫavf iderin kim anı Yaḥyā ṭuta ol āh

yār:

Yār:
Mısra: **1**
Sevgili

1. Yār açılsa biraz bāde-i nāb olsa bize
2. Gelse sāḳi̇ sebeb-i refʿ-i ḥicāb olsa bize

yār:
Mısra: **10**
Sevgili

9. Ḳanda var tāze güzel diyü ṣorardıḳ Yaḥyā
10. Sonra tenhā bulıcaḳ yār cevāb olsa bize

açıl:

açılsa: -sa
Mısra: **1**
Açık hâle gelmek II içini dökmek.

1. Yār açılsa biraz bāde-i nāb olsa bize
2. Gelse sāḳi̇ sebeb-i refʿ-i ḥicāb olsa bize

biraz:

biraz:
Mısra: **1**
Biraz, azıcık.

1. Yār açılsa biraz bāde-i nāb olsa bize
2. Gelse sāḳi̇ sebeb-i refʿ-i ḥicāb olsa bize

ol:

olsa: -sa
Mısra: **1**
Olmak.

1. Yār açılsa biraz bāde-i nāb olsa bize
2. Gelse sāḳi̇ sebeb-i refʿ-i ḥicāb olsa bize

olan: -an
Mısra: **3**
Olmak.

3. Tāc-ı Dārā'da olan gevheri biz neyleyelüm
4. Cām-ı Cem'de ḳonılan laʿl-i müẕāb olsa bize

olsa: -sa
Mısra: **4**
Olmak.

3. Tāc-ı Dārā'da olan gevheri biz neyleyelüm
4. Cām-ı Cem'de ḳonılan laʿl-i müẕāb olsa bize

olsa: -sa
Mısra: **6**
Olmak.

5. Bāde-i ḫum-ı mecāzi̇ bize teʾşi̇r itmez
6. Eski mey-ḫvārelerüz köhne şarāb olsa bize

biz:

bize: -e
Mısra: **1**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

1. Yār açılsa biraz bāde-i nāb olsa bize
2. Gelse sāḳi̇ sebeb-i refʿ-i ḥicāb olsa bize

bize: -e
Mısra: **2**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

1. Yār açılsa biraz bāde-i nāb olsa bize
2. Gelse sāḳi̇ sebeb-i refʿ-i ḥicāb olsa bize

biz:
Mısra: **3**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

3. Tāc-ı Dārā'da olan gevheri biz neyleyelüm
4. Cām-ı Cem'de ḳonılan laʿl-i müẕāb olsa bize

bize: -e
Mısra: **4**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

3. Tāc-ı Dārā'da olan gevheri biz neyleyelüm
4. Cām-ı Cem'de ḳonılan laʿl-i müẕāb olsa bize

bize: -e
Mısra: **5**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

5. Bāde-i ḫum-ı mecāzi̇ bize teʾşi̇r itmez
6. Eski mey-ḫvārelerüz köhne şarāb olsa bize

bize: -e
Mısra: **6**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

5. Bāde-i ḫum-ı mecāzi̇ bize teʾşi̇r itmez
6. Eski mey-ḫvārelerüz köhne şarāb olsa bize

biz:
Mısra: **7**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

7. Ehl-i dil düşmeni ḥussāda ʿaceb nitdük biz
8. Şād olur her biri bir gūne ʿaẕāb olsa bize

bize: -e
Mısra: **8**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

7. Ehl-i dil düşmeni ḥussāda ʿaceb nitdük biz
8. Şād olur her biri bir gūne ʿaẕāb olsa bize

bize: -e
Mısra: **10**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

9. Ḳanda var tāze güzel diyü ṣorardıḳ Yaḥyā
10. Sonra tenhā bulıcaḳ yār cevāb olsa bize

gel:

Gelse: -se
Mısra: **2**
Gelmek.

1. Yār açılsa biraz bāde-i nāb olsa bize
2. Gelse sāḳi̇ sebeb-i refʿ-i ḥicāb olsa bize

sāḳi:

sāḳi̱:
Mısra: **2**
Kadeh sunan, içki dağıtan.

1. Yār açılsa biraz bāde-i nāb olsa bize
2. Gelse sāḳi̱ sebeb-i refʽ-i ḥicāb olsa bize

gevher:

gevheri: -i
Mısra: **3**
Cevher, mücevher.

3. Tāc-ı Dārā'da olan gevheri biz neyleyelüm
4. Cām-ı Cem'de ḳonılan laʿl-i müẕāb olsa bize

neyleyelüm:

neyleyelüm:
Mısra: **3**
Ne yapalım?

3. Tāc-ı Dārā'da olan gevheri biz neyleyelüm
4. Cām-ı Cem'de ḳonılan laʿl-i müẕāb olsa bize

ḳonıl:

ḳonılan: -an
Mısra: **4**
İçine konulmak II doldurulmak.

3. Tāc-ı Dārā'da olan gevheri biz neyleyelüm
4. Cām-ı Cem'de ḳonılan laʿl-i müẕāb olsa bize

eski:

Eski:
Mısra: **6**
Önceki, çok önceden beri var olan.

5. Bāde-i ḫum-ı mecāzi̱ bize teʾs̱i̱r itmez
6. Eski mey-ḫvārelerüz köhne şarāb olsa bize

mey-hᵛāre:

mey-ḫᵛārelerüz: -lerüz
Mısra: **6**
şarap içen, işret eden, ayyaş.

5. Bāde-i ḫum-ı mecāzi̱ bize teʾs̱i̱r itmez
6. Eski mey-ḫvārelerüz köhne şarāb olsa bize

ḥussād:

ḥussāda: -a
Mısra: **7**
Hasetçiler II kıskanç kimseler II rakipler.

7. Ehl-i dil düşmeni ḥussāda ʿaceb nitdük biz
8. Şād olur her biri bir gūne ʿaẕāb olsa bize

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **7**
Acaba

7. Ehl-i dil düşmeni ḥussāda ʿaceb nitdük biz
8. Şād olur her biri bir gūne ʿaẕāb olsa bize

nit:

nitdük: -dük
Mısra: **7**
Neylemek.

7. Ehl-i dil düşmeni ḥussāda ʿaceb nitdük biz
8. Şād olur her biri bir gūne ʿaẕāb olsa bize

Ḳanda:

Ḳanda:
Mısra: **9**
Nerede.

9. Ḳanda var tāze güzel diyü ṣorardıḳ Yaḥyā
10. Sonra tenhā bulıcaḳ yār cevāb olsa bize

var:

var:
Mısra: **9**
bulunmakta

9. Ḳanda var tāze güzel diyü ṣorardıḳ Yaḥyā
10. Sonra tenhā bulıcaḳ yār cevāb olsa bize

diyü:

diyü:
Mısra: **9**
Diyerek, deyip.

9. Ḳanda var tāze güzel diyü ṣorardıḳ Yaḥyā
10. Sonra tenhā bulıcaḳ yār cevāb olsa bize

ṣor:

ṣorardıḳ: -ardıḳ
Mısra: **9**
Sormak, araştırmak.

9. Ḳanda var tāze güzel diyü ṣorardıḳ Yaḥyā
10. Sonra tenhā bulıcaḳ yār cevāb olsa bize

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḳanda var tāze güzel diyü ṣorardıḳ Yaḥyā
10. Sonra tenhā bulıcaḳ yār cevāb olsa bize

sonra:

Sonra:
Mısra: **10**
daha ileri bir zamanda.

9. Ḳanda var tāze güzel diyü ṣorardıḳ Yaḥyā
10. Sonra tenhā bulıcaḳ yār cevāb olsa bize

bāde-i nāb:

bāde-i nāb: -
Mısra: **1**
Saf şarap

1. Yār açılsa biraz bāde-i nāb olsa bize
2. Gelse sāḳi̱ sebeb-i refʽ-i ḥicāb olsa bize

sebeb-i refʽ-i ḥicāb olsa:

sebeb-i refʽ-i ḥicāb olsa: -
Mısra: **2**
Örtünmeye sebep olmak II utanma örtüsünü örtünmeye sebep olmak.

1. Yār açılsa biraz bāde-i nāb olsa bize
2. Gelse sāḳi̱ sebeb-i refʽ-i ḥicāb olsa bize

tāc-ı dārā'da:

tāc-ı dārā'da: -
Mısra: **3**
Eski İran'ın meşhur bir şahı Dara'nın başındaki taç. II Hükümdarın başındaki taç.

3. Tāc-ı Dārā'da olan gevheri biz neyleyelüm
4. Cām-ı Cem'de ḳonılan laʿl-i müẕāb olsa bize

cām-ı cem'de:

cām-ı cem'de: -
Mısra: **4**
Şarabın mucidi eski İran padişahlarından Cem'in içki kadehi.

3. Tāc-ı Dārā'da olan gevheri biz neyleyelüm
4. Cām-ı Cem'de ḳonılan laʿl-i müẕāb olsa bize

laʿl-i müẕāb:

laʿl-i müẕāb: -
Mısra: **4**
Erimiş la'l gibi olan şarap.

3. Tāc-ı Dārā'da olan gevheri biz neyleyelüm
4. Cām-ı Cem'de ḳonılan laʿl-i müẕāb olsa bize

bāde-i ḫum-ı mecāzi:

bāde-i ḫum-ı mecāẕi: -
Mısra: **5**
Mecaz kadehinin şarabı.

5. Bāde-i ḫum-ı mecāẕi bize teʾŝir itmez
6. Eski mey-ḫvārelerüz köhne şarāb olsa bize

teʾŝir itmez:

teʾŝir itmez: -
Mısra: **5**
etki etmemek

5. Bāde-i ḫum-ı mecāẕi bize teʾŝir itmez
6. Eski mey-ḫvārelerüz köhne şarāb olsa bize

köhne şarāb:

köhne şarāb: -
Mısra: **6**
Yıllanmış şarap II eskidikçe değeri artan şarap.

5. Bāde-i ḫum-ı mecāẕi bize teʾŝir itmez
6. Eski mey-ḫvārelerüz köhne şarāb olsa bize

ehl-i dil düşmeni:

ehl-i dil düşmeni: -
Mısra: **7**
Gönül ehlinin düşmanı II rakip.

7. Ehl-i dil düşmeni ḥussāda ʿaceb nitdük biz
8. Şād olur her biri bir gūne ʿaẕāb olsa bize

Şād olur:

Şād olur: -
Mısra: **8**
Mutlu ve huzurlu olmak.

7. Ehl-i dil düşmeni ḥussāda ʿaceb nitdük biz
8. Şād olur her biri bir gūne ʿaẕāb olsa bize

her biri:

her biri: -
Mısra: **8**
Her bir tanesi.

7. Ehl-i dil düşmeni ḥussāda ʿaceb nitdük biz
8. Şād olur her biri bir gūne ʿaẕāb olsa bize

bir gūne:

bir gūne: -
Mısra: **8**
bir tür, bir çeşit

7. Ehl-i dil düşmeni ḥussāda ʿaceb nitdük biz
8. Şād olur her biri bir gūne ʿaẕāb olsa bize

ʿaẕāb olsa:

ʿaẕāb olsa: -
Mısra: **8**
Eziyet olmak.

7. Ehl-i dil düşmeni ḥussāda ʿaceb nitdük biz
8. Şād olur her biri bir gūne ʿaẕāb olsa bize

tāze güzel:

tāze güzel: -
Mısra: **9**
Genç güzel.

9. Ḳanda var tāze güzel diyü şorardıḳ Yaḥyā
10. Sonra tenhā bulıcaḳ yār cevāb olsa bize

tenhā bulıcaḳ:

tenhā bulıcaḳ: -
Mısra: **10**
Yalnız görmek, yalnız yakalamak

9. Ḳanda var tāze güzel diyü şorardıḳ Yaḥyā
10. Sonra tenhā bulıcaḳ yār cevāb olsa bize

cevāb olsa:

cevāb olsa: -
Mısra: **10**
Cevap vermek II karşılık vermek.

9. Ḳanda var tāze güzel diyü şorardıḳ Yaḥyā
10. Sonra tenhā bulıcaḳ yār cevāb olsa bize

her:

Her:
Mısra: **1**
Her, her bir

1. Her ḳaṭre-i eşküm ki aḳar ḳan arasında
2. Ṣadef gibidür ṣubḥa-i mercān arasında

ki:

ki:
Mısra: **1**
Ki bağlacı.

1. Her ḳaṭre-i eşküm ki aḳar ḳan arasında
2. Ṣadef gibidür ṣubḥa-i mercān arasında

aḳ:

aḳar: -ar
Mısra: **1**
Akmak II dökülmek.

1. Her ḳaṭre-i eşküm ki aḳar ḳan arasında
2. Ṣadef gibidür ṣubḥa-i mercān arasında

Ṣadef:

Ṣadef:
Mısra: **2**
Sedef.

1. Her ḳaṭre-i eşküm ki aḳar ḳan arasında
2. Ṣadef gibidür ṣubḥa-i mercān arasında

gibi:

gibidür: -dür
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Her ḳaṭre-i eşküm ki aḳar ḳan arasında
2. Ṣadef gibidür ṣubḥa-i mercān arasında

ara:

arasında: -sında
Mısra: **2**
ara, arasında

1. Her ḳaṭre-i eşküm ki aḳar ḳan arasında
2. Ṣadef gibidür ṣubḥa-i mercān arasında

arasında: -sı, -n, -da
Mısra: **10**
Aralarında.

9. Yaḥyā beni mi buldı hemān kāfir-i zülfi
10. Bend eyleyecek buñca müselmān arasında

bir:

Bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Zülf-i siyehinden kesilür mi dil-i şeydā
4. Bir rābıṭadur cān ile cānān arasında

Bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Olmaḳda güzellikde o meh Yūsuf-ı s̱ānī
6. Bir fitne ḳopar ḳorḳarın iḫvān arasında

rābıṭa:

rābıṭadur: -dur
Mısra: **4**
Bağ II köprü.

3. Zülf-i siyehinden kesilür mi dil-i şeydā
4. Bir rābıṭadur cān ile cānān arasında

cān:

cān:
Mısra: **4**
Can, ruh, gönül.

3. Zülf-i siyehinden kesilür mi dil-i şeydā
4. Bir rābıṭadur cān ile cānān arasında

cān:
Mısra: **8**
Can, ruh, gönül.

7. Faṣl itmese aralarını ḫançer-i hicrān
8. Ġavġa uzanurdı ten ile cān arasında

ile:

ile:
Mısra: **4**
ve

3. Zülf-i siyehinden kesilür mi dil-i şeydā
4. Bir rābıṭadur cān ile cānān arasında

ile:
Mısra: **8**
ve.

7. Faṣl itmese aralarını ḫançer-i hicrān
8. Ġavġa uzanurdı ten ile cān arasında

cānān:

cānān:
Mısra: **4**
Sevgili.

3. Zülf-i siyehinden kesilür mi dil-i şeydā
4. Bir rābıṭadur cān ile cānān arasında

arasında:

arasında:
Mısra: **4**
Ortasında.

3. Zülf-i siyehinden kesilür mi dil-i şeydā
4. Bir rābıṭadur cān ile cānān arasında

arasında:
Mısra: **6**
İçinde

5. Olmaḳda güzellikde o meh Yūsuf-ı s̱ānī
6. Bir fitne ḳopar ḳorḳarın iḫvān arasında

arasında:
Mısra: **8**
Ortasında.

7. Faṣl itmese aralarını ḫançer-i hicrān
8. Ġavġa uzanurdı ten ile cān arasında

ol:

Olmaḳda: -maḳda
Mısra: **5**
Olmak.

5. Olmaḳda güzellikde o meh Yūsuf-ı s̱ānī
6. Bir fitne ḳopar ḳorḳarın iḫvān arasında

güzellik:

güzellikde: -de
Mısra: **5**
Güzellik

5. Olmaḳda güzellikde o meh Yūsuf-ı s̱ānī
6. Bir fitne ḳopar ḳorḳarın iḫvān arasında

o:

o:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Olmaḳda güzellikde o meh Yūsuf-ı s̱ānī
6. Bir fitne ḳopar ḳorḳarın iḫvān arasında

meh:

meh:
Mısra: **5**
ay II sevgili.

5. Olmaḳda güzellikde o meh Yūsuf-ı s̱ānī
6. Bir fitne ḳopar ḳorḳarın iḫvān arasında

korḳarın:

ḳorḳarın:
Mısra: **6**
korkarım ki

5. Olmaḳda güzellikde o meh Yūsuf-ı s̱ānī
6. Bir fitne ḳopar ḳorḳarın iḫvān arasında

iḫvān:

iḫvān:
Mısra: **6**
Samimi dost, arkadaş.

5. Olmaḳda güzellikde o meh Yūsuf-ı s̱ānī
6. Bir fitne ḳopar ḳorḳarın iḫvān arasında

Ġavġa:

Ġavġa:
Mısra: **8**
Döğüşme, gürültü.

7. Faṣl itmese aralarını ḫançer-i hicrān
8. Ġavġa uzanurdı ten ile cān arasında

uzan:

uzanurdı: -urdı
Mısra: **8**
Uzamak.

7. Faṣl itmese aralarını ḫançer-i hicrān
8. Ġavġa uzanurdı ten ile cān arasında

ten:

ten:
Mısra: **8**
Beden, cisim, gövde, vücut.

7. Faṣl itmese aralarını ḫançer-i hicrān
8. Ġavġa uzanurdı ten ile cān arasında

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā beni mi buldı hemān kāfir-i zülfi
10. Bend eyleyecek buñca müselmān arasında

ben:

beni: -i
Mısra: **9**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Yaḥyā beni mi buldı hemān kāfir-i zülfi
10. Bend eyleyecek buñca müselmān arasında

mi:

mi:
Mısra: **9**
soru edatı

9. Yaḥyā beni mi buldı hemān kāfir-i zülfi
10. Bend eyleyecek buñca müselmān arasında

bul:

buldı: -dı
Mısra: **9**
Rast gelmek II denk gelmek.

9. Yaḥyā beni mi buldı hemān kāfir-i zülfi
10. Bend eyleyecek buñca müselmān arasında

hemān:

hemān:
Mısra: **9**
Sürekli, daima.

9. Yaḥyā beni mi buldı hemān kāfir-i zülfi
10. Bend eyleyecek buñca müselmān arasında

bunca:

bunca:
Mısra: **10**
Bu kadar, böylesi

9. Yaḥyā beni mi buldı hemān kāfir-i zülfi
10. Bend eyleyecek buñca müselmān arasında

müselmān:

müselmān:
Mısra: **10**
Müslüman

9. Yaḥyā beni mi buldı hemān kāfir-i zülfi
10. Bend eyleyecek buñca müselmān arasında

ḳaṭre-i eşküm:

ḳaṭre-i eşküm: -
Mısra: **1**
Gözyaşı damlası.

1. Her ḳaṭre-i eşküm ki aḳar ḳan arasında
2. Ṣadef gibidür ṣubḥa-i mercān arasında

ḳan arasında:

ḳan arasında: -
Mısra: **1**
Kanlı kanlı II kanlar içinde.

1. Her ḳaṭre-i eşküm ki aḳar ḳan arasında
2. Ṣadef gibidür ṣubḥa-i mercān arasında

ṣubḥa-i mercān:

ṣubḥa-i mercān: -
Mısra: **2**
Mercan tespih.

1. Her ḳaṭre-i eşküm ki aḳar ḳan arasında
2. Ṣadef gibidür ṣubḥa-i mercān arasında

zülf-i siyehinden:

zülf-i siyehinden: -
Mısra: **3**
Siyah saç.

3. Zülf-i siyehinden kesilür mi dil-i şeydā
4. Bir rābıṭadur cān ile cānān arasında

dil-i şeydā:

dil-i şeydā: -
Mısra: **3**
Çılgın gönül

3. Zülf-i siyehinden kesilür mi dil-i şeydā
4. Bir rābıṭadur cān ile cānān arasında

kesilür mi:

kesilür mi: -
Mısra: **3**
Vazgeçer mi?

3. Zülf-i siyehinden kesilür mi dil-i şeydā
4. Bir rābıṭadur cān ile cānān arasında

yūsuf-ı ŝâni:

yūsuf-ı ŝānį: -
Mısra: **5**
İkinci Yusuf. (Güzellik bağlamında).

5. Olmaḳda güzellikde o meh Yūsuf-ı ŝānį
6. Bir fitne ḳopar ḳorḳarın iḫvān arasında

fitne ḳopar:

fitne ḳopar: -
Mısra: **6**
İkilik ve kargaşa ortamının meydana gelmesi.

5. Olmaḳda güzellikde o meh Yūsuf-ı ŝānį
6. Bir fitne ḳopar ḳorḳarın iḫvān arasında

hançer-i hicrān:

ḫançer-i hicrān: -
Mısra: **7**
Ayrılık hançeri.

7. Faṣl itmese aralarını ḫançer-

i hicrān
8. Ġavġa uzanurdı ten ile cān arasında

kāfir-i zülfi:

kāfir-i zülfi: -
Mısra: **9**
Saçların karalığı, siyahlığı.

9. Yaḥyā beni mi buldı hemān kāfir-i zülfi
10. Bend eyleyecek buñca müselmān arasında

aralarını faṣl itmese:

aralarını faṣl itmese: -
Mısra: **7**
Aralarını ayırmak.

7. Faṣl itmese aralarını ḫançer-i hicrān
8. Ġavġa uzanurdı ten ile cān arasında

bend eyleyecek:

bend eyleyecek: -
Mısra: **10**
bağlamak

9. Yaḥyā beni mi buldı hemān kāfir-i zülfi
10. Bend eyleyecek buñca müselmān arasında

cān:

Cāna: -a
Mısra: **1**
Can, ruh, gönül.

1. Cāna ḫaṭ-ı yāḳūti̇ yazan ol dehen üzre
2. Bir noḳṭa ḳomış sürḫ ile gūyā ẕeḳan üzre

yaz:

yazan: -an
Mısra: **1**
Kaleme almak.

1. Cāna ḫaṭ-ı yāḳūti̇ yazan ol dehen üzre
2. Bir noḳṭa ḳomış sürḫ ile gūyā ẕeḳan üzre

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Cāna ḫaṭ-ı yāḳūti̇ yazan ol dehen üzre
2. Bir noḳṭa ḳomış sürḫ ile gūyā ẕeḳan üzre

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Pi̇rāheni ḥıfẓ eyler eŝer yelden o māhı
8. Ditrer ṭurur ol Yūsuf-ı gül pi̇rehen üzre

dehen:

dehen:
Mısra: **1**
Dudak

1. Cāna ḫaṭ-ı yāḳūti̇ yazan ol dehen üzre
2. Bir noḳṭa ḳomış sürḫ ile gūyā ẕeḳan üzre

üzre:

üzre:
Mısra: **1**
üzerine

1. Cāna ḫaṭ-ı yāḳūti̇ yazan ol dehen üzre
2. Bir noḳṭa ḳomış sürḫ ile gūyā ẕeḳan üzre

üzre:
Mısra: **2**
üzere,üzerine

1. Cāna ḫaṭ-ı yāḳūti̇ yazan ol dehen üzre
2. Bir noḳṭa ḳomış sürḫ ile gūyā ẕeḳan üzre

üzre:
Mısra: **4**
üzerine

3. Ḫāl-i siyehüñ ʿārıż-ı zi̇bāña yaraşmış
4. Zülfüñ ne güzel düşmiş o vech-i ḥasen üzre

üzre:
Mısra: **6**
Üzerinde.

5. Zülfüñde göñül ġamzen ile eglenür ey māh
6. Cān-bāz gibi ti̇ġ ile oynar resen üzre

üzre:
Mısra: **8**
-den dolayı.

7. Pi̇rāheni ḥıfẓ eyler eŝer yelden o māhı
8. Ditrer ṭurur ol Yūsuf-ı gül pi̇rehen üzre

üzre:
Mısra: **10**
Üzerinde.

9. Yaḥyā o şehüñ cevheri̇-i laʿlini söylet
10. Yāḳūtı neden kim ṭuta dürr-i ʿAden üzre

bir:

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Cāna ḫaṭ-ı yāḳūti̇ yazan ol dehen üzre
2. Bir noḳṭa ḳomış sürḫ ile gūyā ẕeḳan üzre

nokṭa:

noḳṭa:
Mısra: **2**
Nokta II dudak.

1. Cāna ḫaṭ-ı yāḳūti̇ yazan ol dehen üzre
2. Bir noḳṭa ḳomış sürḫ ile gūyā ẕeḳan üzre

ko:

ḳomış: -mış
Mısra: **2**
Kondurmak II koymak.

1. Cāna ḫaṭ-ı yāḳūti̇ yazan ol dehen üzre
2. Bir noḳṭa ḳomış sürḫ ile gūyā ẕeḳan üzre

sürh:

sürḫ:
Mısra: **2**
Kırmızı.

1. Cāna ḫaṭ-ı yāḳūti̇ yazan ol dehen üzre
2. Bir noḳṭa ḳomış sürḫ ile gūyā ẕeḳan üzre

ile:

ile:
Mısra: **2**
Bağlama edatı II ile.

1. Cāna ḫaṭ-ı yāḳūti̇ yazan ol dehen üzre
2. Bir noḳṭa ḳomış sürḫ ile gūyā ẕeḳan üzre

ile:
Mısra: **5**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Zülfüñde göñül ġamzen ile eglenür ey māh
6. Cān-bāz gibi tiġ ile oynar resen üzre

ile:
Mısra: **6**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Zülfüñde göñül ġamzen ile eglenür ey māh
6. Cān-bāz gibi tiġ ile oynar resen üzre

gūyā:

gūyā:
Mısra: **2**
sanki

1. Cāna ḫaṭ-ı yāḳūti̱ yazan ol dehen üzre
2. Bir noḳṭa ḳomış sürḫ ile gūyā ẓeḳan üzre

zeḳan:

ẓeḳan:
Mısra: **2**
Çene II çene çukuru.

1. Cāna ḫaṭ-ı yāḳūti̱ yazan ol dehen üzre
2. Bir noḳṭa ḳomış sürḫ ile gūyā ẓeḳan üzre

yaraş:

yaraşmış: -mış
Mısra: **3**
Yakışmak, uygun düşmek, layık ve münasip olmak.

3. Ḫāl-i siyehüñ ʿārıż-ı zi̱bāña yaraşmış
4. Zülfüñ ne güzel düşmiş o vech-i ḥasen üzre

zülf:

Zülfüñ: -üñ
Mısra: **4**
Güzel yüzün iki cihetinden sarkan saç.

3. Ḫāl-i siyehüñ ʿārıż-ı zi̱bāña yaraşmış
4. Zülfüñ ne güzel düşmiş o vech-i ḥasen üzre

Zülfüñde: -üñde
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

5. Zülfüñde göñül ġamzen ile eglenür ey māh
6. Cān-bāz gibi tiġ ile oynar resen üzre

ne:

ne:
Mısra: **4**
Ne kadar.

3. Ḫāl-i siyehüñ ʿārıż-ı zi̱bāña yaraşmış
4. Zülfüñ ne güzel düşmiş o vech-i ḥasen üzre

güzel:

güzel:
Mısra: **4**
güzel, hoş.

3. Ḫāl-i siyehüñ ʿārıż-ı zi̱bāña yaraşmış
4. Zülfüñ ne güzel düşmiş o vech-i ḥasen üzre

düş:

düşmiş: -miş
Mısra: **4**
Üzerine düşmek.

3. Ḫāl-i siyehüñ ʿārıż-ı zi̱bāña yaraşmış
4. Zülfüñ ne güzel düşmiş o vech-i ḥasen üzre

o:

o:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Ḫāl-i siyehüñ ʿārıż-ı zi̱bāña yaraşmış
4. Zülfüñ ne güzel düşmiş o vech-i ḥasen üzre

o:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Pi̱rāheni ḥıfẓ eyler eŝer yelden o māhı
8. Ditrer ṭurur ol Yūsuf-ı gül pi̱rehen üzre

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Yaḥyā o şehüñ cevheri̱-i laʿlini söylet
10. Yāḳūtı neden kim ṭuta dürr-i ʿAden üzre

göñül:

göñül:
Mısra: **5**
gönül

5. Zülfüñde göñül ġamzen ile eglenür ey māh
6. Cān-bāz gibi tiġ ile oynar resen üzre

ġamze:

ġamzen: -n
Mısra: **5**
Göz ucu ile yan bakış.

5. Zülfüñde göñül ġamzen ile eglenür ey māh
6. Cān-bāz gibi tiġ ile oynar resen üzre

eglen:

eglenür: -ür
Mısra: **5**
Eğlenmek, hoşça vakit geçirmek

5. Zülfüñde göñül ġamzen ile eglenür ey māh
6. Cān-bāz gibi tiġ ile oynar resen üzre

ey:

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Zülfüñde göñül ġamzen ile eglenür ey māh
6. Cān-bāz gibi tiġ ile oynar resen üzre

māh:

māh:
Mısra: **5**
Ay ‖ Sevgili

5. Zülfüñde göñül ġamzen ile eglenür ey māh
6. Cān-bāz gibi tiġ ile oynar resen üzre

māhı: -ı
Mısra: **7**
Ay ‖ Sevgili

7. Pi̱rāheni ḥıfẓ eyler eŝer yelden o māhı
8. Ditrer ṭurur ol Yūsuf-ı gül pi̱rehen üzre

cān-bāz:

Cān-bāz:
Mısra: **6**
Canıyla oynayan II İpte yürüyerek maharetini gösteren kimse.

5. Zülfüñde göñül ġamzen ile eglenür ey māh

6. Cān-bāz gibi tiġ ile oynar resen üzre

---

gibi:

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı ll -e benzer.

5. Zülfüñde göñül ġamzen ile eglenür ey māh
6. Cān-bāz gibi tiġ ile oynar resen üzre

---

tiġ:

tiġ:
Mısra: **6**
Kılıç

5. Zülfüñde göñül ġamzen ile eglenür ey māh
6. Cān-bāz gibi tiġ ile oynar resen üzre

---

oyna:

oynar: -r
Mısra: **6**
Oynamak.

5. Zülfüñde göñül ġamzen ile eglenür ey māh
6. Cān-bāz gibi tiġ ile oynar resen üzre

---

resen:

resen:
Mısra: **6**
İp.

5. Zülfüñde göñül ġamzen ile eglenür ey māh
6. Cān-bāz gibi tiġ ile oynar resen üzre

---

pirāhen:

Pirāheni: -i
Mısra: **7**
Gömlek

7. Pirāheni ḥıfẓ eyler eŝer yelden o māhı
8. Ditrer ṭurur ol Yūsuf-ı gül pirehen üzre

---

pirehen:

pirehen:
Mısra: **8**
Gömlek

7. Pirāheni ḥıfẓ eyler eŝer yelden o māhı
8. Ditrer ṭurur ol Yūsuf-ı gül pirehen üzre

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā o şehüñ cevheri-i laʿlini söylet
10. Yāḳūtı neden kim ṭuta dürr-i ʿAden üzre

şeh:

şehüñ: -üñ
Mısra: **9**
Sultan, padişah II Sevgili.

9. Yaḥyā o şehüñ cevheri-i laʿlini söylet
10. Yāḳūtı neden kim ṭuta dürr-i ʿAden üzre

---

söylet:

söylet:
Mısra: **9**
Söyletmek II konuşturmak.

9. Yaḥyā o şehüñ cevheri-i laʿlini söylet
10. Yāḳūtı neden kim ṭuta dürr-i ʿAden üzre

---

yāḳūt:

Yāḳūtı: -ı
Mısra: **10**
Yakut II Sevgilinin dudağı.

9. Yaḥyā o şehüñ cevheri-i laʿlini söylet
10. Yāḳūtı neden kim ṭuta dürr-i ʿAden üzre

---

neden:

neden:
Mısra: **10**
Niçin, hangi sebepten.

9. Yaḥyā o şehüñ cevheri-i laʿlini söylet
10. Yāḳūtı neden kim ṭuta dürr-i ʿAden üzre

---

cevheri-i laʿlini:

cevheri-i laʿlini: -
Mısra: **9**
Mücevher kıymetinde dudak II Lal taşına benzeyen dudağın mücevheri.

9. Yaḥyā o şehüñ cevheri-i laʿlini söylet

10. Yāḳūtı neden kim ṭuta dürr-i ʿAden üzre

---

dürr-i ʿaden:

dürr-i ʿaden: -
Mısra: **10**
Aden'den çıkartılan inci II sevgilinin dişleri.

9. Yaḥyā o şehüñ cevheri-i laʿlini söylet
10. Yāḳūtı neden kim ṭuta dürr-i ʿAden üzre

---

yūsuf-ı gül:

yūsuf-ı gül: -
Mısra: **8**
Gül yüzlü Yusuf II güllerin Yusuf'u, II güllerin en güzeli.

7. Pirāheni ḥıfẓ eyler eŝer yelden o māhı
8. Ditrer ṭurur ol Yūsuf-ı gül pirehen üzre

---

ditrer ṭurur:

ditrer ṭurur: -
Mısra: **8**
Titreyip durmak.

7. Pirāheni ḥıfẓ eyler eŝer yelden o māhı
8. Ditrer ṭurur ol Yūsuf-ı gül pirehen üzre

ṭuta kim:

ṭuta kim: -
Mısra: **10**
Tutsun ki.

9. Yaḥyā o şehüñ cevheri-i laʿlini söylet
10. Yāḳūtı neden kim ṭuta dürr-i ʿAden üzre

ḥıfẓ eyler:

ḥıfẓ eyler: -
Mısra: **7**
Korumak.

7. Pirāheni ḥıfẓ eyler eŝer yelden o māhı
8. Ditrer ṭurur ol Yūsuf-ı gül pirehen üzre

---

eŝer yelden:

eŝer yelden: -
Mısra: **7**
Esen rüzgar.

7. Pirāheni ḥıfẓ eyler eŝer

yelden o māhı
8. Ditrer ṭurur ol Yūsuf-ı gül pịrehen üzre

haṭ-ı yāḳūti:

ḫaṭ-ı yāḳūtị: -
Mısra: **1**
Yakut renkli ayva tüyleri.

1. Cāna ḫaṭ-ı yāḳūtị yazan ol dehen üzre
2. Bir noḳṭa ḳomış sürḫ ile gūyā ẕeḳan üzre

Ḫāl-i siyehüñ:

Ḫāl-i siyehüñ: -
Mısra: **3**
Siyah ben.

3. Ḫāl-i siyehüñ ʿārıż-ı zịbāña yaraşmış
4. Zülfüñ ne güzel düşmiş o vech-i ḥasen üzre

ʿārıż-ı zibāña:

ʿārıż-ı zịbāña: -
Mısra: **3**
Güzel yanak

3. Ḫāl-i siyehüñ ʿārıż-ı zịbāña yaraşmış
4. Zülfüñ ne güzel düşmiş o vech-i ḥasen üzre

vech-i ḥasen:

vech-i ḥasen: -
Mısra: **4**
Güzel yüz.

3. Ḫāl-i siyehüñ ʿārıż-ı zịbāña yaraşmış
4. Zülfüñ ne güzel düşmiş o vech-i ḥasen üzre

meşām:

meşāmum: -um
Mısra: **1**
Burun

1. Muʿaṭṭar ḳıl meşāmum būy-ı zülf-i müşgbāruñla
2. Müñevver eyle cismüm mihr-i rūy-ı tāb-dāruñla

cism:

cismüm: -üm
Mısra: **2**
Cisim, vücut.

1. Muʿaṭṭar ḳıl meşāmum būy-

ı zülf-i müşgbāruñla
2. Müñevver eyle cismüm mihr-i rūy-ı tāb-dāruñla

göñül:

göñül:
Mısra: **3**
gönül

3. Ölür virmez göñül peykānuñı şaḳlar derūnında
4. ʿAdem iḳlịmine ʿazm itmez illā yādigāruñla

peykān:

peykānuñı: -uñı
Mısra: **3**
Okun ucundaki sivri demir. || Sevgilinin kirpiği.

3. Ölür virmez göñül peykānuñı şaḳlar derūnında
4. ʿAdem iḳlịmine ʿazm itmez illā yādigāruñla

şaḳla:

şaḳlar: -r
Mısra: **3**
Gizlemek.

3. Ölür virmez göñül peykānuñı şaḳlar derūnında
4. ʿAdem iḳlịmine ʿazm itmez illā yādigāruñla

derūn:

derūnında: -ı, -n, -da
Mısra: **3**
Kalp, yürek, iç.

3. Ölür virmez göñül peykānuñı şaḳlar derūnında
4. ʿAdem iḳlịmine ʿazm itmez illā yādigāruñla

illā:

illā:
Mısra: **4**
-den başka, -den sonra

3. Ölür virmez göñül peykānuñı şaḳlar derūnında
4. ʿAdem iḳlịmine ʿazm itmez illā yādigāruñla

yādigār:

yādigāruñla: -uñla
Mısra: **4**
hatıra, anı

3. Ölür virmez göñül

peykānuñı şaḳlar derūnında
4. ʿAdem iḳlịmine ʿazm itmez illā yādigāruñla

hicr:

hicrüñle: -üñle
Mısra: **5**
Ayrılık.

5. Büküldi ḳāmetüm hicrüñle cānā nā-tüvān oldum
6. Ne var bir kez viṣāle ḳābil olsañ iḫtiyāruñla

cānā:

cānā:
Mısra: **5**
Ey sevgili!

5. Büküldi ḳāmetüm hicrüñle cānā nā-tüvān oldum
6. Ne var bir kez viṣāle ḳābil olsañ iḫtiyāruñla

viṣāl:

viṣāle: -e
Mısra: **6**
kavuşma

5. Büküldi ḳāmetüm hicrüñle cānā nā-tüvān oldum
6. Ne var bir kez viṣāle ḳābil olsañ iḫtiyāruñla

iḫtiyār:

iḫtiyāruñla: -uñ, -la
Mısra: **6**
İrade II istek.

5. Büküldi ḳāmetüm hicrüñle cānā nā-tüvān oldum
6. Ne var bir kez viṣāle ḳābil olsañ iḫtiyāruñla

vücūd:

Vücūduñda: -uñda
Mısra: **7**
Beden, cisim, varlık.

7. Vücūduñda keŝāfetden eŝer ḳalmasun ey ʿāşıḳ
8. Ṣabāveş ṣalınam dirseñ çemende gül-ʿiẕāruñla

keŝāfet:

keŝāfetden: -den
Mısra: **7**
Bulanıklık II açık ve berrak olmama II kir, pislik.

7. Vücūduñda keŝāfetden eŝer

ḳalmasun ey ʿāşıḳ
8. Şabāveş ṣalınam dirseñ
çemende gül-ʿiẕāruñla

ey:

ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Vücūduñda keŝāfetden eŝer
ḳalmasun ey ʿāşıḳ
8. Şabāveş ṣalınam dirseñ
çemende gül-ʿiẕāruñla

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳ:
Mısra: **7**
Âşık, seven.

7. Vücūduñda keŝāfetden eŝer
ḳalmasun ey ʿāşıḳ
8. Şabāveş ṣalınam dirseñ
çemende gül-ʿiẕāruñla

Şabāveş:

Şabāveş:
Mısra: **8**
Saba rüzgarı gibi.

7. Vücūduñda keŝāfetden eŝer
ḳalmasun ey ʿāşıḳ
8. Şabāveş ṣalınam dirseñ
çemende gül-ʿiẕāruñla

ṣalın:

ṣalınam: -am
Mısra: **8**
Salınmak, sallanmak

7. Vücūduñda keŝāfetden eŝer
ḳalmasun ey ʿāşıḳ
8. Şabāveş ṣalınam dirseñ
çemende gül-ʿiẕāruñla

di:

dirseñ: -rseñ
Mısra: **8**
Söylemek.

7. Vücūduñda keŝāfetden eŝer
ḳalmasun ey ʿāşıḳ
8. Şabāveş ṣalınam dirseñ
çemende gül-ʿiẕāruñla

Dimezsin: -mezsin
Mısra: **9**
Söylemek.

9. Dimezsin ḳanda aḫşāmlar o
meh daḫı uyursun sen
10. Uyutmazsın egerçi ḫalḳı
Yaḥyā āh u zāruñla

çemen:

çemende: -de
Mısra: **8**
Çimen. || Bahçe.

7. Vücūduñda keŝāfetden eŝer
ḳalmasun ey ʿāşıḳ
8. Şabāveş ṣalınam dirseñ
çemende gül-ʿiẕāruñla

gül-ʿiẕār:

gül-ʿiẕāruñla: -uñla
Mısra: **8**
Gül yanak.

7. Vücūduñda keŝāfetden eŝer
ḳalmasun ey ʿāşıḳ
8. Şabāveş ṣalınam dirseñ
çemende gül-ʿiẕāruñla

ḳanda:

ḳanda:
Mısra: **9**
Nerede.

9. Dimezsin ḳanda aḫşāmlar o
meh daḫı uyursun sen
10. Uyutmazsın egerçi ḫalḳı
Yaḥyā āh u zāruñla

aḫşām:

aḫşāmlar: -lar
Mısra: **9**
Akşam.

9. Dimezsin ḳanda aḫşāmlar o
meh daḫı uyursun sen
10. Uyutmazsın egerçi ḫalḳı
Yaḥyā āh u zāruñla

o:

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Dimezsin ḳanda aḫşāmlar o
meh daḫı uyursun sen
10. Uyutmazsın egerçi ḫalḳı
Yaḥyā āh u zāruñla

meh:

meh:
Mısra: **9**
ay II sevgili.

9. Dimezsin ḳanda aḫşāmlar o
meh daḫı uyursun sen
10. Uyutmazsın egerçi ḫalḳı
Yaḥyā āh u zāruñla

daḫı:

daḫı:
Mısra: **9**
Yine

9. Dimezsin ḳanda aḫşāmlar o
meh daḫı uyursun sen
10. Uyutmazsın egerçi ḫalḳı
Yaḥyā āh u zāruñla

uyu:

uyursun: -rsun
Mısra: **9**
uyumak, uyku halini almak

9. Dimezsin ḳanda aḫşāmlar o
meh daḫı uyursun sen
10. Uyutmazsın egerçi ḫalḳı
Yaḥyā āh u zāruñla

sen:

sen:
Mısra: **9**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Dimezsin ḳanda aḫşāmlar o
meh daḫı uyursun sen
10. Uyutmazsın egerçi ḫalḳı
Yaḥyā āh u zāruñla

uyut:

Uyutmazsın: -mazsın
Mısra: **10**
uyutmamak.

9. Dimezsin ḳanda aḫşāmlar o
meh daḫı uyursun sen
10. Uyutmazsın egerçi ḫalḳı
Yaḥyā āh u zāruñla

egerçi:

egerçi:
Mısra: **10**
Doğrusu.

9. Dimezsin ḳanda aḫşāmlar o
meh daḫı uyursun sen
10. Uyutmazsın egerçi ḫalḳı
Yaḥyā āh u zāruñla

ḫalḳ:

ḫalḳı: -ı
Mısra: **10**
ahali ‖ insanlar

9. Dimezsin ḳanda aḫşāmlar o
meh daḫı uyursun sen
10. Uyutmazsın egerçi ḫalḳı
Yaḥyā āh u zāruñla

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Dimezsin ḳanda aḫşāmlar o meh daḫı uyursun sen
10. Uyutmazsın egerçi ḫalḳı Yaḥyā āh u zāruñla

būy-ı zülf-i müşgbāruñla:

būy-ı zülf-i müşgbāruñla: -
Mısra: **1**
Misk yüklü saçların kokusu.

1. Muʿaṭṭar ḳıl meşāmum būy-ı zülf-i müşgbāruñla
2. Müñevver eyle cismüm mihr-i rūy-ı tāb-dāruñla

muʿaṭṭar ḳıl:

muʿaṭṭar ḳıl: -
Mısra: **1**
Güzel kokulara bürüme.

1. Muʿaṭṭar ḳıl meşāmum būy-ı zülf-i müşgbāruñla
2. Müñevver eyle cismüm mihr-i rūy-ı tāb-dāruñla

münevver eyle:

münevver eyle: -
Mısra: **2**
Nurlandırmak, aydınlatmak.

1. Muʿaṭṭar ḳıl meşāmum būy-ı zülf-i müşgbāruñla
2. Müñevver eyle cismüm mihr-i rūy-ı tāb-dāruñla

mihr-i rūy-ı tāb-dāruñla:

mihr-i rūy-ı tāb-dāruñla: -
Mısra: **2**
Parlak yüz güneşi.

1. Muʿaṭṭar ḳıl meşāmum būy-ı zülf-i müşgbāruñla
2. Müñevver eyle cismüm mihr-i rūy-ı tāb-dāruñla

Ölür virmez:

Ölür virmez: -
Mısra: **3**
Ölse de vermez II asla vermez.

3. Ölür virmez göñül peykānuñı ṣaḳlar derūnında
4. ʿAdem iḳlịmine ʿazm itmez illā yādigāruñla

ʿazm itmez:

ʿazm itmez: -
Mısra: **4**
Yönelmek II yola çıkmak II gitmek

3. Ölür virmez göñül peykānuñı ṣaḳlar derūnında
4. ʿAdem iḳlịmine ʿazm itmez illā yādigāruñla

ʿadem iḳlimine:

ʿadem iḳlịmine: -
Mısra: **4**
yokluk ülkesi, ölüm

3. Ölür virmez göñül peykānuñı ṣaḳlar derūnında
4. ʿAdem iḳlịmine ʿazm itmez illā yādigāruñla

nā-tüvān oldum:

nā-tüvān oldum: -
Mısra: **5**
güçsüz düşmek, çaresiz olmak

5. Büküldi ḳāmetüm hicrüñle cānā nā-tüvān oldum
6. Ne var bir kez viṣāle ḳābil olsañ iḫtiyāruñla

ḳāmetüm büküldi:

ḳāmetüm büküldi: -
Mısra: **5**
Beli bükülmek II çaresiz kalmak.

5. Büküldi ḳāmetüm hicrüñle cānā nā-tüvān oldum
6. Ne var bir kez viṣāle ḳābil olsañ iḫtiyāruñla

ne var:

ne var: -
Mısra: **6**
Ne olur ki!

5. Büküldi ḳāmetüm hicrüñle cānā nā-tüvān oldum
6. Ne var bir kez viṣāle ḳābil olsañ iḫtiyāruñla

bir kez:

bir kez: -
Mısra: **6**
Bir defa II bir kerecik.

5. Büküldi ḳāmetüm hicrüñle cānā nā-tüvān oldum
6. Ne var bir kez viṣāle ḳābil olsañ iḫtiyāruñla

ḳābil olsañ:

ḳābil olsañ: -
Mısra: **6**
Mümkün olmak.

5. Büküldi ḳāmetüm hicrüñle cānā nā-tüvān oldum
6. Ne var bir kez viṣāle ḳābil olsañ iḫtiyāruñla

eŝer ḳalmasun:

eŝer ḳalmasun: -
Mısra: **7**
hiçbir belirti, iz olmamak

7. Vücūduñda keŝāfetden eŝer ḳalmasun ey ʿāşıḳ
8. Ṣabāveş ṣalınam dirseñ çemende gül-ʿiẕāruñla

āh u zāruñla:

āh u zāruñla: -
Mısra: **10**
Ağlayıp inlemek.

9. Dimezsin ḳanda aḫşāmlar o meh daḫı uyursun sen
10. Uyutmazsın egerçi ḫalḳı Yaḥyā āh u zāruñla

būy:

būyın: -ın
Mısra: **1**
Koku

1. Gül ruḫuñ būyın ṣabādan aldı āb-ı Edrene
2. Ben de bildüm ki olur erzān gül-āb-ı Edrene

ṣabā:

ṣabādan: -dan
Mısra: **1**
Kuzey doğudan esen hafif ve tatlı rüzgar.

1. Gül ruḫuñ būyın ṣabādan aldı āb-ı Edrene
2. Ben de bildüm ki olur erzān gül-āb-ı Edrene

al:

aldı: -dı
Mısra: **1**
almak

1. Gül ruḫuñ būyın ṣabādan aldı āb-ı Edrene
2. Ben de bildüm ki olur erzān gül-āb-ı Edrene

ben:

Ben:
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Gül ruḫuñ būyın ṣabādan aldı āb-ı Edrene
2. Ben de bildüm ki olur erzān gül-āb-ı Edrene

---

de:

de:
Mısra: **2**
Dahi II de/da.

1. Gül ruḫuñ būyın ṣabādan aldı āb-ı Edrene
2. Ben de bildüm ki olur erzān gül-āb-ı Edrene

Şöyle:

Şöyle:
Mısra: **3**
Şu şekilde II şunun gibi.

3. Şöyle maʿmūr oldı ḫūbān-ı Sitānbul ile kim
4. Cāydur bir gence her künc-i ḫārāb-ı Edrene

---

ile:

ile:
Mısra: **3**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Şöyle maʿmūr oldı ḫūbān-ı Sitānbul ile kim
4. Cāydur bir gence her künc-i ḫārāb-ı Edrene

ile:
Mısra: **5**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Özge ʿālem virdi luṭf ile o şehr-i dil-keşe
6. ʿĀlemüñ sulṭānı şāh-ı kām-yāb-ı Edrene

---

kim:

kim:
Mısra: **3**
ki

3. Şöyle maʿmūr oldı ḫūbān-ı Sitānbul ile kim
4. Cāydur bir gence her künc-i ḫārāb-ı Edrene

kim:
Mısra: **7**
ki

7. Ḥażret-i Sulṭān Murād ol şāh-ı ʿālī-ḳadr kim
8. Pāy-būsıyla muʿaẓẓamdur cenāb-ı Edrene

kim:
Mısra: **15**
ki

15. İltifātuñ bir ṣafā bağışladı Yaḥyā'ya kim
16. Virmeye bir meste ol ḥāli şarāb-ı Edrene

---

cāy:

Cāydur: -dur
Mısra: **4**
Yer II mekan.

3. Şöyle maʿmūr oldı ḫūbān-ı Sitānbul ile kim
4. Cāydur bir gence her künc-i ḫārāb-ı Edrene

---

genc:

gence: -e
Mısra: **4**
Genç.

3. Şöyle maʿmūr oldı ḫūbān-ı Sitānbul ile kim
4. Cāydur bir gence her künc-i ḫārāb-ı Edrene

Özge:

Özge:
Mısra: **5**
Başka, diğer

5. Özge ʿālem virdi luṭf ile o şehr-i dil-keşe
6. ʿĀlemüñ sulṭānı şāh-ı kām-yāb-ı Edrene

ʿālem:

ʿālem:
Mısra: **5**
dünya II evren

5. Özge ʿālem virdi luṭf ile o şehr-i dil-keşe
6. ʿĀlemüñ sulṭānı şāh-ı kām-yāb-ı Edrene

---

vir:

virdi: -di
Mısra: **5**
Bağışlamak, ihsan etmek.

5. Özge ʿālem virdi luṭf ile o şehr-i dil-keşe
6. ʿĀlemüñ sulṭānı şāh-ı kām-yāb-ı Edrene

virüp: -üp
Mısra: **11**
Bağışlamak, ihsan etmek.

11. Şemme-i luṭfuñ virüp ḫāṣiyyet-i müşg ü gül-āb
12. Ḳadr ü ḳıymet bulmada āb ü türāb-ı Edrene

Virmeye: -meye
Mısra: **16**
Vermemek II sağlamamak.

15. İltifātuñ bir ṣafā bağışladı Yaḥyā'ya kim
16. Virmeye bir meste ol ḥāli şarāb-ı Edrene

---

luṭf:

luṭf:
Mısra: **5**
Yardım, iyilik

5. Özge ʿālem virdi luṭf ile o şehr-i dil-keşe
6. ʿĀlemüñ sulṭānı şāh-ı kām-yāb-ı Edrene

---

o:

o:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Özge ʿālem virdi luṭf ile o şehr-i dil-keşe
6. ʿĀlemüñ sulṭānı şāh-ı kām-yāb-ı Edrene

ʿĀlem:

ʿĀlemüñ: -üñ
Mısra: **6**
dünya, cihan

5. Özge ʿālem virdi luṭf ile o şehr-i dil-keşe
6. ʿĀlemüñ sulṭānı şāh-ı kām-yāb-ı Edrene

---

sulṭān:

sulṭānı: -ı
Mısra: **6**
Padişah.

5. Özge ʿālem virdi luṭf ile o şehr-i dil-keşe
6. ʿĀlemüñ sulṭānı şāh-ı kām-yāb-ı Edrene

---

ol:

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Ḥażret-i Sulṭān Murād ol

şāh-ı ʿāl̤ī-ḳadr kim
8. Pāy-būsıyla muʿaẓẓamdur cenāb-ı Edrene

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Maḳdemiyle şöyle rifʿat buldı ol şehr-i güzi̇n
10. Nüh sipihre ṭaʿn ider şimdi ḳıbāb-ı Edrene

ol:
Mısra: **16**
o, işaret sıfatı

15. İltifātuñ bir ṣafā bağışladı Yaḥyā'ya kim
16. Virmeye bir meste ol ḥāli şarāb-ı Edrene

---

pāy-būs:

Pāy-būsıyla: -ıyla
Mısra: **8**
Ayağını öpme.

7. Ḥażret-i Sulṭān Murād ol şāh-ı ʿāl̤ī-ḳadr kim
8. Pāy-būsıyla muʿaẓẓamdur cenāb-ı Edrene

---

muʿaẓẓam:

muʿaẓẓamdur: -dur
Mısra: **8**
Yüce II ulu.

7. Ḥażret-i Sulṭān Murād ol şāh-ı ʿāl̤ī-ḳadr kim
8. Pāy-būsıyla muʿaẓẓamdur cenāb-ı Edrene

---

maḳdem:

Maḳdemiyle: -i, -y, -le
Mısra: **9**
gelme, geliş

9. Maḳdemiyle şöyle rifʿat buldı ol şehr-i güzi̇n
10. Nüh sipihre ṭaʿn ider şimdi ḳıbāb-ı Edrene

şöyle:

şöyle:
Mısra: **9**
Öyle II şu şekilde.

9. Maḳdemiyle şöyle rifʿat buldı ol şehr-i güzi̇n
10. Nüh sipihre ṭaʿn ider şimdi ḳıbāb-ı Edrene

şimdi:

şimdi:
Mısra: **10**
Şimdi II artık.

9. Maḳdemiyle şöyle rifʿat buldı ol şehr-i güzi̇n
10. Nüh sipihre ṭaʿn ider şimdi ḳıbāb-ı Edrene

---

anı:

Anı:
Mısra: **13**
Onu

13. Anı döndermişdi pi̇r-i köhne-sāle rüzgār
14. Ḥamdü li'llāh yine ʻavd itdi şebāb-ı Edrene

---

dönder:

döndermişdi: -mişdi
Mısra: **13**
Döndürmek II dönüştürmek.

13. Anı döndermişdi pi̇r-i köhne-sāle rüzgār
14. Ḥamdü li'llāh yine ʻavd itdi şebāb-ı Edrene

---

rüzgār:

rüzgār:
Mısra: **13**
devir, zaman

13. Anı döndermişdi pi̇r-i köhne-sāle rüzgār
14. Ḥamdü li'llāh yine ʻavd itdi şebāb-ı Edrene

---

yine:

yine:
Mısra: **14**
Tekrar.

13. Anı döndermişdi pi̇r-i köhne-sāle rüzgār
14. Ḥamdü li'llāh yine ʻavd itdi şebāb-ı Edrene

İltifāt:

İltifātuñ: -uñ
Mısra: **15**
Teveccüh, ilgi, güler yüz

15. İltifātuñ bir ṣafā bağışladı Yaḥyā'ya kim
16. Virmeye bir meste ol ḥāli şarāb-ı Edrene

---

bir:

bir:
Mısra: **15**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

15. İltifātuñ bir ṣafā bağışladı Yaḥyā'ya kim
16. Virmeye bir meste ol ḥāli şarāb-ı Edrene

bir:
Mısra: **16**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

15. İltifātuñ bir ṣafā bağışladı Yaḥyā'ya kim
16. Virmeye bir meste ol ḥāli şarāb-ı Edrene

---

yaḥyā':

Yaḥyā'ya: -ya
Mısra: **15**
17. yüzyıl divan şairi

15. İltifātuñ bir ṣafā bağışladı Yaḥyā'ya kim
16. Virmeye bir meste ol ḥāli şarāb-ı Edrene

---

mest:

meste: -e
Mısra: **16**
Sarhoş

15. İltifātuñ bir ṣafā bağışladı Yaḥyā'ya kim
16. Virmeye bir meste ol ḥāli şarāb-ı Edrene

ḥāl:

ḥāli: -i
Mısra: **16**
Keyfiyet II hâl, durum.

15. İltifātuñ bir ṣafā bağışladı Yaḥyā'ya kim
16. Virmeye bir meste ol ḥāli şarāb-ı Edrene

---

gül ruhuñ:

gül ruḫuñ: -
Mısra: **1**
gül yanak

1. Gül ruḫuñ būyın ṣabādan aldı āb-ı Edrene
2. Ben de bildüm ki olur erzān gül-āb-ı Edrene

āb-ı edrene:

āb-ı edrene: -
Mısra: **1**
Edirne'nin suyu.

1. Gül ruḫuñ būyın ṣabādan aldı āb-ı Edrene
2. Ben de bildüm ki olur erzān gül-āb-ı Edrene

bildüm ki:

bildüm ki: -
Mısra: **2**
Sandım ki!

1. Gül ruḫuñ būyın ṣabādan aldı āb-ı Edrene
2. Ben de bildüm ki olur erzān gül-āb-ı Edrene

erzān olur:

erzān olur: -
Mısra: **2**
Ucuzlamak.

1. Gül ruḫuñ būyın ṣabādan aldı āb-ı Edrene
2. Ben de bildüm ki olur erzān gül-āb-ı Edrene

gül-āb-ı edrene:

gül-āb-ı edrene: -
Mısra: **2**
Edirne'nin gül suyu.

1. Gül ruḫuñ būyın ṣabādan aldı āb-ı Edrene
2. Ben de bildüm ki olur erzān gül-āb-ı Edrene

hūbān-ı sitānbul:

ḫūbān-ı sitānbul: -
Mısra: **3**
İstanbul güzelleri.

3. Şöyle maʿmūr oldı ḫūbān-ı Sitānbul ile kim
4. Cāydur bir gence her künc-i ḫārāb-ı Edrene

maʿmūr oldı:

maʿmūr oldı: -
Mısra: **3**
Güzelleşmek.

3. Şöyle maʿmūr oldı ḫūbān-ı Sitānbul ile kim
4. Cāydur bir gence her künc-i ḫārāb-ı Edrene

künc-i ḫārāb-ı edrene:

künc-i ḫārāb-ı edrene: -
Mısra: **4**
Edirne'nin meyhane köşesi.

3. Şöyle maʿmūr oldı ḫūbān-ı Sitānbul ile kim
4. Cāydur bir gence her künc-i ḫārāb-ı Edrene

her bir:

her bir: -
Mısra: **4**
bütün, her bir

3. Şöyle maʿmūr oldı ḫūbān-ı Sitānbul ile kim
4. Cāydur bir gence her künc-i ḫārāb-ı Edrene

şehr-i dil-keşe:

şehr-i dil-keşe: -
Mısra: **5**
Gönül cezbedici şehir.

5. Özge ʿālem virdi luṭf ile o şehr-i dil-keşe
6. ʿĀlemüñ sulṭānı şāh-ı kām-yāb-ı Edrene

pir-i köhne-sāle:

pi̇r-i köhne-sāle: -
Mısra: **13**
Eskimiş, yıllanmış bir hal II oldukça yaşlı bir ihtiyar.

13. Anı döndermişdi pi̇r-i köhne-sāle rüzgār
14. Ḥamdü li'llāh yine ʿavd itdi şebāb-ı Edrene

āb ü türāb-ı edrene:

āb ü türāb-ı edrene: -
Mısra: **12**
Edirne'nin toprağı ve suyu.

11. Şemme-i luṭfuñ virüp ḥāṣiyyet-i müşg ü gül-āb
12. Ḳadr ü ḳıymet bulmada āb ü türāb-ı Edrene

Ḳadr ü ḳıymet bulmada:

Ḳadr ü ḳıymet bulmada: -
Mısra: **12**
Kadir kıymet görmek II değer görmek.

11. Şemme-i luṭfuñ virüp ḥāṣiyyet-i müşg ü gül-āb
12. Ḳadr ü ḳıymet bulmada āb ü türāb-ı Edrene

Ḥamdü li'llāh:

Ḥamdü li'llāh: -
Mısra: **14**
Allah'a hamdolsun, elhamdülillâh.

13. Anı döndermişdi pi̇r-i köhne-sāle rüzgār
14. Ḥamdü li'llāh yine ʿavd itdi şebāb-ı Edrene

ʿavd itdi:

ʿavd itdi: -
Mısra: **14**
Avdet etmek II dönüp gelmek.

13. Anı döndermişdi pi̇r-i köhne-sāle rüzgār
14. Ḥamdü li'llāh yine ʿavd itdi şebāb-ı Edrene

şebāb-ı edrene:

şebāb-ı edrene: -
Mısra: **14**
Edirne'nin gençliği, tazeliği.

13. Anı döndermişdi pi̇r-i köhne-sāle rüzgār
14. Ḥamdü li'llāh yine ʿavd itdi şebāb-ı Edrene

ṣafā bağışladı:

ṣafā bağışladı: -
Mısra: **15**
Safa vermek II huzur ve mutluluk vermek.

15. İltifātuñ bir ṣafā bağışladı Yaḥyā'ya kim
16. Virmeye bir meste ol ḥāli şarāb-ı Edrene

şarāb-ı edrene:

şarāb-ı edrene: -
Mısra: **16**
Edirne'nin şarabı.

15. İltifātuñ bir ṣafā bağışladı Yaḥyā'ya kim
16. Virmeye bir meste ol ḥāli şarāb-ı Edrene

Şemme-i luṭfuñ:

Şemme-i luṭfuñ: -
Mısra: **11**
İyiliğin küçük bir parçası

11. Şemme-i luṭfuñ virüp ḥāṣiyyet-i müşg ü gül-āb
12. Ḳadr ü ḳıymet bulmada āb ü türāb-ı Edrene

ḥāṣiyyet-i müşg ü gül-āb:

ḥāṣiyyet-i müşg ü gül-āb: -
Mısra: **11**

Gül suyu ve misk kokusunun niteliği, keyfiyeti.

11. Şemme-i luṭfuñ virüp ḫāṣiyyet-i müşg ü gül-āb
12. Ḳadr ü ḳıymet bulmada āb ü türāb-ı Edrene

nüh sipihre:

nüh sipihre: -
Mısra: **10**
Dokuz gök.

9. Maḳdemiyle şöyle rifʿat buldı ol şehr-i güzi̇n
10. Nüh sipihre ṭaʿn ider şimdi ḳıbāb-ı Edrene

kıbāb-ı edrene:

ḳıbāb-ı edrene: -
Mısra: **10**
Edirne'nin kubbeleri.

9. Maḳdemiyle şöyle rifʿat buldı ol şehr-i güzi̇n
10. Nüh sipihre ṭaʿn ider şimdi ḳıbāb-ı Edrene

şāh-ı ʿāli-ḳadr:

şāh-ı ʿāli̇-ḳadr: -
Mısra: **7**
Yüce kıymetli Padişah.

7. Ḥażret-i Sulṭān Murād ol şāh-ı ʿāli̇-ḳadr kim
8. Pāy-būsıyla muʿaẓẓamdur cenāb-ı Edrene

cenāb-ı edrene:

cenāb-ı edrene: -
Mısra: **8**
Şerefli, yüce Edirne.

7. Ḥażret-i Sulṭān Murād ol şāh-ı ʿāli̇-ḳadr kim
8. Pāy-būsıyla muʿaẓẓamdur cenāb-ı Edrene

rifʿat buldı:

rifʿat buldı: -
Mısra: **9**
yücelik kazanmak, rütbe elde etmek

9. Maḳdemiyle şöyle rifʿat buldı ol şehr-i güzi̇n
10. Nüh sipihre ṭaʿn ider şimdi ḳıbāb-ı Edrene

şehr-i güzin:

şehr-i güzi̇n: -
Mısra: **9**
Seçkin şehir.

9. Maḳdemiyle şöyle rifʿat buldı ol şehr-i güzi̇n
10. Nüh sipihre ṭaʿn ider şimdi ḳıbāb-ı Edrene

Ḥażret-i sulṭān murād:

Ḥażret-i sulṭān murād: -
Mısra: **7**
Sultan Murad Hazretleri II IV. Murad.

7. Ḥażret-i Sulṭān Murād ol şāh-ı ʿāli̇-ḳadr kim
8. Pāy-būsıyla muʿaẓẓamdur cenāb-ı Edrene

ṭañ ider:

ṭañ ider: -
Mısra: **10**
Ayıplamak, kınamak.

9. Maḳdemiyle şöyle rifʿat buldı ol şehr-i güzi̇n
10. Nüh sipihre ṭaʿn ider şimdi ḳıbāb-ı Edrene

şāh-ı kām-yāb-ı edrene:

şāh-ı kām-yāb-ı edrene: -
Mısra: **6**
Edirne'nin muradına ermiş, talihli hükümdarı.

5. Özge ʿālem virdi luṭf ile o şehr-i dil-keşe
6. ʿĀlemüñ sulṭānı şāh-ı kām-yāb-ı Edrene

dāġ:

Dāğlar: -lar
Mısra: **1**
Yanık yarası.

1. Dāğlar dāne elifler dām si̇nem dāmgāh
2. Ṣayd olunmaz bir hümā fikriyle ʿömrüm geçdi āh

dāne:

dāne:
Mısra: **1**
Kuş yemi.

1. Dāğlar dāne elifler dām si̇nem dāmgāh
2. Ṣayd olunmaz bir hümā fikriyle ʿömrüm geçdi āh

elif:

elifler: -ler
Mısra: **1**
Vücutta elif şeklinde açılmış yara.

1. Dāğlar dāne elifler dām si̇nem dāmgāh
2. Ṣayd olunmaz bir hümā fikriyle ʿömrüm geçdi āh

dām:

dām:
Mısra: **1**
Tuzak, ağ.

1. Dāğlar dāne elifler dām si̇nem dāmgāh
2. Ṣayd olunmaz bir hümā fikriyle ʿömrüm geçdi āh

sine:

si̇nem: -m
Mısra: **1**
göğüs, bağır ‖ gönül, yürek

1. Dāğlar dāne elifler dām si̇nem dāmgāh
2. Ṣayd olunmaz bir hümā fikriyle ʿömrüm geçdi āh

dāmgāh:

dāmgāh:
Mısra: **1**
Tuzak.

1. Dāğlar dāne elifler dām si̇nem dāmgāh
2. Ṣayd olunmaz bir hümā fikriyle ʿömrüm geçdi āh

bir:

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Dāğlar dāne elifler dām si̇nem dāmgāh
2. Ṣayd olunmaz bir hümā fikriyle ʿömrüm geçdi āh

hümā:

hümā:
Mısra: **2**
Talih kuşu. II Sevgili.

1. Dāğlar dāne elifler dām si̇nem dāmgāh
2. Ṣayd olunmaz bir hümā fikriyle ʿömrüm geçdi āh

fikr:

fikriyle: -iyle
Mısra: **2**
Düşünce, hayal

1. Dāğlar dāne elifler dām sịnem dāmgāh
2. Şayd olunmaz bir hümā fikriyle ʿömrüm geçdi āh

āh:

āh:
Mısra: **2**
Ah

1. Dāğlar dāne elifler dām sịnem dāmgāh
2. Şayd olunmaz bir hümā fikriyle ʿömrüm geçdi āh

reh-güẕār:

Reh-güẕārına: -ına
Mısra: **3**
Geçilen yol, geçit.

3. Reh-güẕārına yüzüm sürmek muḳārrer añlasam
4. Çoḳdan eylerdüm bu cān-ı nā-tüvānı rū-be-rāh

muḳārrer:

muḳārrer:
Mısra: **3**
Kesin, şüphesiz

3. Reh-güẕārına yüzüm sürmek muḳārrer añlasam
4. Çoḳdan eylerdüm bu cān-ı nā-tüvānı rū-be-rāh

añla:

añlasam: -sam
Mısra: **3**
Sezip kavramak, akıl erdirmek.

3. Reh-güẕārına yüzüm sürmek muḳārrer añlasam
4. Çoḳdan eylerdüm bu cān-ı nā-tüvānı rū-be-rāh

Çoḳdan:

Çoḳdan:
Mısra: **4**
çok zaman önce

3. Reh-güẕārına yüzüm sürmek muḳārrer añlasam
4. Çoḳdan eylerdüm bu cān-ı nā-tüvānı rū-be-rāh

eyle:

eylerdüm: -rdüm
Mısra: **4**
etmek, yapmak.

3. Reh-güẕārına yüzüm sürmek muḳārrer añlasam
4. Çoḳdan eylerdüm bu cān-ı nā-tüvānı rū-be-rāh

bu:

bu:
Mısra: **4**
bu, işaret sıfatı

3. Reh-güẕārına yüzüm sürmek muḳārrer añlasam
4. Çoḳdan eylerdüm bu cān-ı nā-tüvānı rū-be-rāh

rū-be-rāh:

rū-be-rāh:
Mısra: **4**
Gitmeye hazır olmak.

3. Reh-güẕārına yüzüm sürmek muḳārrer añlasam
4. Çoḳdan eylerdüm bu cān-ı nā-tüvānı rū-be-rāh

miski:

miski:
Mısra: **6**
Misk kokulu

5. Birbirine uymuş esḫvāb-ı cemāl-i dil-rübā
6. Kākül-i ḫoş-būyı miski çeşm ü ebrūlar siyāh

çeşm:

çeşm:
Mısra: **6**
göz

5. Birbirine uymuş esḫvāb-ı cemāl-i dil-rübā
6. Kākül-i ḫoş-būyı miski çeşm ü ebrūlar siyāh

ü:

ü:
Mısra: **6**
ve

5. Birbirine uymuş esḫvāb-ı cemāl-i dil-rübā
6. Kākül-i ḫoş-būyı miski çeşm ü ebrūlar siyāh

ebrū:

ebrūlar: -lar
Mısra: **6**
kaş

5. Birbirine uymuş esḫvāb-ı cemāl-i dil-rübā
6. Kākül-i ḫoş-būyı miski çeşm ü ebrūlar siyāh

siyāh:

siyāh:
Mısra: **6**
kara

5. Birbirine uymuş esḫvāb-ı cemāl-i dil-rübā
6. Kākül-i ḫoş-būyı miski çeşm ü ebrūlar siyāh

lemʿa:

Lemʿasından: -sından
Mısra: **7**
Parıltı, parlaklık.

7. Lemʿasından ʿaşḳımuñ pür-şevḳ ṣaḥn-ı meykede
8. Şuʿlesinden şevḳimüñ pür-nūr künc-i ḫānḳāh

ʿaşḳ:

ʿaşḳımuñ: -ımuñ
Mısra: **7**
aşk

7. Lemʿasından ʿaşḳımuñ pür-şevḳ ṣaḥn-ı meykede
8. Şuʿlesinden şevḳimüñ pür-nūr künc-i ḫānḳāh

pür-şevḳ:

pür-şevḳ:
Mısra: **7**
Neşe ile dolu.

7. Lemʿasından ʿaşḳımuñ pür-şevḳ ṣaḥn-ı meykede
8. Şuʿlesinden şevḳimüñ pür-nūr künc-i ḫānḳāh

Şuʿle:

Şuʿlesinden: -sinden
Mısra: **8**
alev II ışık

7. Lemʿasından ʿaşḳımuñ pür-şevḳ ṣaḥn-ı meykede
8. Şuʿlesinden şevḳimüñ pür-nūr künc-i ḫānḳāh

şevḳ:

şevḳimüñ: -im, -üñ
Mısra: **8**
Gönül meyli, arzu.

7. Lemʿasından ʿaşḳımuñ pür-şevḳ ṣaḥn-ı meykede
8. Şuʿlesinden şevḳimüñ pür-nūr künc-i ḫānḳāh

---

pür-nūr:

pür-nūr:
Mısra: **8**
Nurla dolu

7. Lemʿasından ʿaşḳımuñ pür-şevḳ ṣaḥn-ı meykede
8. Şuʿlesinden şevḳimüñ pür-nūr künc-i ḫānḳāh

---

tir:

Ti̱rine: -ine
Mısra: **9**
Ok.

9. Ti̱rine Yaḥyā nişān eylerse olma münḥari̱f
10. Göz ucıyla yārdan yetmez mi bir kerre nigāh

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ti̱rine Yaḥyā nişān eylerse olma münḥari̱f
10. Göz ucıyla yārdan yetmez mi bir kerre nigāh

---

yār:

yārdan: -dan
Mısra: **10**
Sevgili

9. Ti̱rine Yaḥyā nişān eylerse olma münḥari̱f
10. Göz ucıyla yārdan yetmez mi bir kerre nigāh

---

nigāh:

nigāh:
Mısra: **10**
Bakış, nazar.

9. Ti̱rine Yaḥyā nişān eylerse olma münḥari̱f
10. Göz ucıyla yārdan yetmez mi bir kerre nigāh

Ṣayd olunmaz:

Ṣayd olunmaz: -
Mısra: **2**
Avlanmaz II Ele geçmez.

1. Dāğlar dāne elifler dām si̱nem dāmgāh
2. Ṣayd olunmaz bir hümā fikriyle ʿömrüm geçdi āh

ʿömrüm geçdi:

ʿömrüm geçdi: -
Mısra: **2**
yaşamak

1. Dāğlar dāne elifler dām si̱nem dāmgāh
2. Ṣayd olunmaz bir hümā fikriyle ʿömrüm geçdi āh

---

yüzüm sürmek:

yüzüm sürmek: -
Mısra: **3**
Ayağına kapanmak II hürmetinden ayağına eğilip yüzünü sürmek.

3. Reh-güẕārına yüzüm sürmek muḳārrer añlasam
4. Çoḳdan eylerdüm bu cān-ı nā-tüvānı rū-be-rāh

---

cān-ı nā-tüvānı:

cān-ı nā-tüvānı: -
Mısra: **4**
Güçsüz, zayıf can.

3. Reh-güẕārına yüzüm sürmek muḳārrer añlasam
4. Çoḳdan eylerdüm bu cān-ı nā-tüvānı rū-be-rāh

---

esḫāb-ı cemāl-i dil-rübā:

esḫāb-ı cemāl-i dil-rübā: -
Mısra: **5**
Gönül alan güzelin kıyafetleri.

5. Birbirine uymuş esḫvāb-ı cemāl-i dil-rübā
6. Kākül-i ḫoş-būyı miski çeşm ü ebrūlar siyāh

---

birbirine uymuş:

birbirine uymuş: -
Mısra: **5**
Birbirine uyum sağlamak.

5. Birbirine uymuş esḫvāb-ı cemāl-i dil-rübā
6. Kākül-i ḫoş-būyı miski çeşm ü ebrūlar siyāh

---

kākül-i ḫoş-būyı:

kākül-i ḫoş-būyı: -
Mısra: **6**
Sevgilinin güzel kokan saçı, perçemi.

5. Birbirine uymuş esḫvāb-ı cemāl-i dil-rübā
6. Kākül-i ḫoş-būyı miski çeşm ü ebrūlar siyāh

ṣaḥn-ı meykede:

ṣaḥn-ı meykede: -
Mısra: **7**
Meyhane II içki içilen yer.

7. Lemʿasından ʿaşḳımuñ pür-şevḳ ṣaḥn-ı meykede
8. Şuʿlesinden şevḳimüñ pür-nūr künc-i ḫānḳāh

---

künc-i ḫānḳāh:

künc-i ḫānḳāh: -
Mısra: **8**
Meyhane.

7. Lemʿasından ʿaşḳımuñ pür-şevḳ ṣaḥn-ı meykede
8. Şuʿlesinden şevḳimüñ pür-nūr künc-i ḫānḳāh

---

münḥari̱f olma:

münḥari̱f olma: -
Mısra: **9**
Eğilme!

9. Ti̱rine Yaḥyā nişān eylerse olma münḥari̱f
10. Göz ucıyla yārdan yetmez mi bir kerre nigāh

---

nişān eylerse:

nişān eylerse: -
Mısra: **9**
Hedef yapmak, nişan almak.

9. Ti̱rine Yaḥyā nişān eylerse olma münḥari̱f
10. Göz ucıyla yārdan yetmez mi bir kerre nigāh

---

bir kerre:

bir kerre: -
Mısra: **10**
bir defacık

9. Ti̱rine Yaḥyā nişān eylerse olma münḥari̱f
10. Göz ucıyla yārdan yetmez mi bir kerre nigāh

---

yetmez mi:

yetmez mi: -
Mısra: **10**
Yeterli değil mi? Kâfî değil mi?

9. Ṭirine Yaḥyā nişān eylerse olma münḥarif
10. Göz ucıyla yārdan yetmez mi bir kerre nigāh

---

göz ucıyla:

göz ucıyla: -
Mısra: **10**
Göz ucu

9. Ṭirine Yaḥyā nişān eylerse olma münḥarif
10. Göz ucıyla yārdan yetmez mi bir kerre nigāh

Ṣakın:

Ṣaḳın:
Mısra: **1**
Sakın II asla.

1. Ṣaḳın pervāne bāl ü per açup şemʿe yaḳın olma
2. Yaňar düşuňdaḳi ol şāl-ı kibriṭi emin olma

---

pervāne:

pervāne:
Mısra: **1**
Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek II âşık.

1. Ṣaḳın pervāne bāl ü per açup şemʿe yaḳın olma
2. Yaňar düşuňdaḳi ol şāl-ı kibriṭi emin olma

şemʿ:

şemʿe: -e
Mısra: **1**
Mum ǁ Sevgili

1. Ṣaḳın pervāne bāl ü per açup şemʿe yaḳın olma
2. Yaňar düşuňdaḳi ol şāl-ı kibriṭi emin olma

---

yaḳın:

yaḳın:
Mısra: **1**
Çok az bir ara ile ayrılmış olan II yakın.

1. Ṣaḳın pervāne bāl ü per açup şemʿe yaḳın olma
2. Yaňar düşuňdaḳi ol şāl-ı kibriṭi emin olma

---

olma:

olma:
Mısra: **1**
Olma!

1. Ṣaḳın pervāne bāl ü per açup şemʿe yaḳın olma
2. Yaňar düşuňdaḳi ol şāl-ı kibriṭi emin olma

olma:
Mısra: **10**
Olma!

9. Cihān-ı bi-ŝebāt içre ġam u şādi ber-ā-berdür
10. Eger şād olmaduňsa ġam degül Yaḥyā ḥazin olma

---

yan:

Yanar: -ar
Mısra: **2**
yanmak

1. Ṣaḳın pervāne bāl ü per açup şemʿe yaḳın olma
2. Yaňar düşuňdaḳi ol şāl-ı kibriṭi emin olma

---

düş:

düşuňdaḳi: -uňdaḳi
Mısra: **2**
Omuz.

1. Ṣaḳın pervāne bāl ü per açup şemʿe yaḳın olma
2. Yaňar düşuňdaḳi ol şāl-ı kibriṭi emin olma

---

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Ṣaḳın pervāne bāl ü per açup şemʿe yaḳın olma
2. Yaňar düşuňdaḳi ol şāl-ı kibriṭi emin olma

olmuşsın: -muşsın
Mısra: **5**
Olmak.

5. Ṭutalum gözi açıḳlardan olmuşsın be hey zāhid
6. Ḫudā Settārdur ṭaʿn itme rinde ʿayb-bin olma

olma: -ma
Mısra: **6**
Olma!

5. Ṭutalum gözi açıḳlardan olmuşsın be hey zāhid
6. Ḫudā Settārdur ṭaʿn itme rinde ʿayb-bin olma

olma: -ma
Mısra: **8**
Olma!

7. Serir-i nāz u istiġnāya geç devletle ʿizzetle
8. Şeh-i ḥüsn ü bahāsın ġayrlarla hem-nişin olma

---

ey:

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Perişān olma ey gül bülbülüň āh u enininden
4. Niyāz-i bülbül-i zārı götürmez nāzenin olma

---

gül:

gül:
Mısra: **3**
Gül. || Sevgili.

3. Perişān olma ey gül bülbülüň āh u enininden
4. Niyāz-i bülbül-i zārı götürmez nāzenin olma

---

bülbül:

bülbülüň: -üň
Mısra: **3**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

3. Perişān olma ey gül bülbülüň āh u enininden
4. Niyāz-i bülbül-i zārı götürmez nāzenin olma

---

götür:

götürmez: -mez
Mısra: **4**
Uzaklaştırmak II yok olmasına sebep olmak.

3. Perişān olma ey gül bülbülüň āh u enininden
4. Niyāz-i bülbül-i zārı götürmez nāzenin olma

Ṭutalum:

Ṭutalum:
Mısra: **5**
Varsayalım, farzedelim

5. Ṭutalum gözi açıḳlardan olmuşsın be hey zāhid
6. Ḫudā Settārdur ṭaʿn itme rinde ʿayb-bin olma

---

zāhid:

zāhid:
Mısra: **5**
Kaba sofu.

5. Ṭutalum gözi açıḳlardan olmuşsın be hey zāhid
6. Ḫudā Settārdur ṭaʿn itme rinde ʿayb-bīn olma

Hudā:

Ḫudā:
Mısra: **6**
Allah.

5. Ṭutalum gözi açıḳlardan olmuşsın be hey zāhid
6. Ḫudā Settārdur ṭaʿn itme rinde ʿayb-bīn olma

---

settār:

Settārdur: -dur
Mısra: **6**
Ayıpları örten Allah.

5. Ṭutalum gözi açıḳlardan olmuşsın be hey zāhid
6. Ḫudā Settārdur ṭaʿn itme rinde ʿayb-bīn olma

---

rind:

rinde: -e
Mısra: **6**
Kalender, aldırışsız, dünya işlerini hoş gören

5. Ṭutalum gözi açıḳlardan olmuşsın be hey zāhid
6. Ḫudā Settārdur ṭaʿn itme rinde ʿayb-bīn olma

ʿayb-bin:

ʿayb-bīn:
Mısra: **6**
Kusur bulucu.

5. Ṭutalum gözi açıḳlardan olmuşsın be hey zāhid
6. Ḫudā Settārdur ṭaʿn itme rinde ʿayb-bīn olma

---

geç:

geç:
Mısra: **7**
Çıkmak II yükselmek.

7. Serīr-i nāz u istiġnāya geç devletle ʿizzetle
8. Şeh-i ḥüsn ü bahāsın ġayrlarla hem-nişīn olma

---

devlet:

devletle: -le
Mısra: **7**
mutluluk, talih ‖ makam, haşmet, şan

7. Serīr-i nāz u istiġnāya geç devletle ʿizzetle
8. Şeh-i ḥüsn ü bahāsın ġayrlarla hem-nişīn olma

ʿizzet:

ʿizzetle: -le
Mısra: **7**
Değer, ululuk, yücelik.

7. Serīr-i nāz u istiġnāya geç devletle ʿizzetle
8. Şeh-i ḥüsn ü bahāsın ġayrlarla hem-nişīn olma

ġayr:

ġayrlarla: -larla
Mısra: **8**
Başkası, öteki, rakip

7. Serīr-i nāz u istiġnāya geç devletle ʿizzetle
8. Şeh-i ḥüsn ü bahāsın ġayrlarla hem-nişīn olma

---

hem-nişin:

hem-nişīn:
Mısra: **8**
Can dostu

7. Serīr-i nāz u istiġnāya geç devletle ʿizzetle
8. Şeh-i ḥüsn ü bahāsın ġayrlarla hem-nişīn olma

---

içre:

içre:
Mısra: **9**
içinde

9. Cihān-ı bī-ŝebāt içre ġam u şādī ber-ā-berdür
10. Eger şād olmaduñsa ġam degül Yaḥyā ḥazīn olma

---

ber-ā-ber:

ber-ā-berdür: -dür
Mısra: **9**
birlikte

9. Cihān-ı bī-ŝebāt içre ġam u şādī ber-ā-berdür
10. Eger şād olmaduñsa ġam degül Yaḥyā ḥazīn olma

---

eger:

Eger:
Mısra: **10**
şayet

9. Cihān-ı bī-ŝebāt içre ġam u şādī ber-ā-berdür
10. Eger şād olmaduñsa ġam degül Yaḥyā ḥazīn olma

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Cihān-ı bī-ŝebāt içre ġam u şādī ber-ā-berdür
10. Eger şād olmaduñsa ġam degül Yaḥyā ḥazīn olma

ḥazin:

ḥazīn:
Mısra: **10**
hüzünlü

9. Cihān-ı bī-ŝebāt içre ġam u şādī ber-ā-berdür
10. Eger şād olmaduñsa ġam degül Yaḥyā ḥazīn olma

---

bāl ü per açup:

bāl ü per açup: -
Mısra: **1**
kanat açmak, uçmak

1. Şaḳın pervāne bāl ü per açup şemʿe yaḳın olma
2. Yañar düşuñdaḳi ol şāl-ı kibrītī emīn olma

şāl-ı kibriti:

şāl-ı kibrītī: -
Mısra: **2**
Kırmızı renkli şal.

1. Şaḳın pervāne bāl ü per açup şemʿe yaḳın olma
2. Yañar düşuñdaḳi ol şāl-ı kibrītī emīn olma

---

emin olma:

emīn olma: -
Mısra: **2**
İnanma! II güvenme!

1. Şaḳın pervāne bāl ü per açup şemʿe yaḳın olma
2. Yañar düşuñdaḳi ol şāl-ı kibrītī emīn olma

---

perişān olma:

periṣ̌ān olma: -
Mısra: **3**
Kederli, üzgün, darmadağın bir halde olma!

3. Periṣ̌ān olma ey gül bülbülüñ āh u eninінden
4. Niyāz-i bülbül-i zārı götürmez nāzenin olma

āh u enininden:

āh u enininden: -
Mısra: **3**
Ağlayıp inlemek.

3. Periṣān olma ey gül bülbülüñ āh u enininden
4. Niyāz-i bülbül-i zārı götürmez nāzenin olma

---

niyāz-i bülbül-i zārı:

niyāz-i bülbül-i zārı: -
Mısra: **4**
İnleyen bülbülün yalvarıp yakarması II âşığın inlemesi.

3. Periṣān olma ey gül bülbülüñ āh u enininden
4. Niyāz-i bülbül-i zārı götürmez nāzenin olma

---

nāzenin olma:

nāzenin olma: -
Mısra: **4**
Narin olma!

3. Periṣān olma ey gül bülbülüñ āh u enininden
4. Niyāz-i bülbül-i zārı götürmez nāzenin olma

---

be hey:

be hey: -
Mısra: **5**
Hey, behey II çıkışma bildirmek için kullanılan bir söz.

5. Ṭutalum gözi açıḳlardan olmuşsın be hey zāhid
6. Ḫudā Settārdur ṭaʿn itme rinde ʿayb-bin olma

---

gözi açıḳlardan:

gözi açıḳlardan: -
Mısra: **5**
İşini bilen, çıkarını sağlamakta becerikli, açıkgöz.

5. Ṭutalum gözi açıḳlardan olmuşsın be hey zāhid
6. Ḫudā Settārdur ṭaʿn itme rinde ʿayb-bin olma

ṭaʿn itme:

ṭaʿn itme: -
Mısra: **6**
Ayıplama!

5. Ṭutalum gözi açıḳlardan olmuşsın be hey zāhid
6. Ḫudā Settārdur ṭaʿn itme rinde ʿayb-bin olma

---

serir-i nāz u istiġnāya:

serir-i nāz u istiġnāya: -
Mısra: **7**
Naz ve işve tahtı.

7. Serir-i nāz u istiġnāya geç devletle ʿizzetle
8. Şeh-i ḥüsn ü bahāsın ġayrlarla hem-nişin olma

Şeh-i ḥüsn ü bahāsın:

Şeh-i ḥüsn ü bahāsın: -
Mısra: **8**
Kıymet ve güzellik sultanı.

7. Serir-i nāz u istiġnāya geç devletle ʿizzetle
8. Şeh-i ḥüsn ü bahāsın ġayrlarla hem-nişin olma

---

cihān-ı bi-ŝebāt:

cihān-ı bi-ŝebāt: -
Mısra: **9**
Kararsız dünya.

9. Cihān-ı bi-ŝebāt içre ġam u şādi ber-ā-berdür
10. Eger şād olmaduñsa ġam degül Yaḥyā ḥazin olma

ġam u şādi:

ġam u şādi: -
Mısra: **9**
Üzüntü ve sevinç.

9. Cihān-ı bi-ŝebāt içre ġam u şādi ber-ā-berdür
10. Eger şād olmaduñsa ġam degül Yaḥyā ḥazin olma

şād olmaduñsa:

şād olmaduñsa: -
Mısra: **10**
Mutlu ve huzurlu olmamak.

9. Cihān-ı bi-ŝebāt içre ġam u şādi ber-ā-berdür
10. Eger şād olmaduñsa ġam degül Yaḥyā ḥazin olma

ġam degül:

ġam degül: -
Mısra: **10**
ne çıkar, zararı yok, aldırma!

9. Cihān-ı bi-ŝebāt içre ġam u şādi ber-ā-berdür
10. Eger şād olmaduñsa ġam degül Yaḥyā ḥazin olma

---

dil-ber:

Dil-ber:
Mısra: **1**
Gönül alan güzel || Sevgili

1. Dil-ber giceyle gelse raḳib āgeh olmasa
2. Ol rū-siyāh sāye gibi hem-reh olmasa

---

gice:

giceyle: -yle
Mısra: **1**
Gece.

1. Dil-ber giceyle gelse raḳib āgeh olmasa
2. Ol rū-siyāh sāye gibi hem-reh olmasa

---

gel:

gelse: -se
Mısra: **1**
Gelmek.

1. Dil-ber giceyle gelse raḳib āgeh olmasa
2. Ol rū-siyāh sāye gibi hem-reh olmasa

---

raḳib:

raḳib:
Mısra: **1**
Rakip II. Düşman.

1. Dil-ber giceyle gelse raḳib āgeh olmasa
2. Ol rū-siyāh sāye gibi hem-reh olmasa

---

ol:

Ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Dil-ber giceyle gelse raḳib āgeh olmasa
2. Ol rū-siyāh sāye gibi hem-reh olmasa

olmasa: -masa
Mısra: **2**

Olmamak.

1. Dil-ber giceyle gelse raḳīb āgeh olmasa
2. Ol rū-siyāh sāye gibi hem-reh olmasa

olsa: -sa
Mısra: **3**
Olmak.

3. Naḫl-i emel ne deñlü dırāz olsa ḫūb idi
4. Dest-i ḥayāt u ḳadd-i beḳā kūteh olmasa

olmasa: -masa
Mısra: **4**
Olmamak.

3. Naḫl-i emel ne deñlü dırāz olsa ḫūb idi
4. Dest-i ḥayāt u ḳadd-i beḳā kūteh olmasa

olmasa: -masa
Mısra: **6**
Olmak.

5. Zāhid bu deñlü ŝıḳlet-i tāc u ḳabā ile
6. Uçmaḳ ümịdin itmez idi ebleh olmasa

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Maʿmūrdur mülāḥaẓa-i yārla göñül
8. Ḥālüm ḫarāb olurdı eger ol şeh olmasa

olmasa: -masa
Mısra: **8**
Olmak.

7. Maʿmūrdur mülāḥaẓa-i yārla göñül
8. Ḥālüm ḫarāb olurdı eger ol şeh olmasa

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Beñzetmez idi rūyına Yaḥyā gül-i teri
10. Ezhār içinde cümleden ol eşbeh olmasa

olmasa: -masa
Mısra: **10**
Olmak.

9. Beñzetmez idi rūyına Yaḥyā gül-i teri
10. Ezhār içinde cümleden ol eşbeh olmasa

---

rū-siyāh:

rū-siyāh:
Mısra: **2**
Yüzü kara.

1. Dil-ber giceyle gelse raḳīb āgeh olmasa
2. Ol rū-siyāh sāye gibi hem-reh olmasa

---

sāye:

sāye:
Mısra: **2**
Gölge.

1. Dil-ber giceyle gelse raḳīb āgeh olmasa
2. Ol rū-siyāh sāye gibi hem-reh olmasa

---

gibi:

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Dil-ber giceyle gelse raḳīb āgeh olmasa
2. Ol rū-siyāh sāye gibi hem-reh olmasa

---

hem-reh:

hem-reh:
Mısra: **2**
Yol arkadaşı, yoldaş.

1. Dil-ber giceyle gelse raḳīb āgeh olmasa
2. Ol rū-siyāh sāye gibi hem-reh olmasa

---

dırāz:

dırāz:
Mısra: **3**
uzun

3. Naḫl-i emel ne deñlü dırāz olsa ḫūb idi
4. Dest-i ḥayāt u ḳadd-i beḳā kūteh olmasa

ḫūb:

ḫūb:
Mısra: **3**
İyi, güzel

3. Naḫl-i emel ne deñlü dırāz olsa ḫūb idi
4. Dest-i ḥayāt u ḳadd-i beḳā kūteh olmasa

---

i:

idi: -di
Mısra: **3**
İ- yardımcı fiili.

3. Naḫl-i emel ne deñlü dırāz olsa ḫūb idi
4. Dest-i ḥayāt u ḳadd-i beḳā kūteh olmasa

idi: -di
Mısra: **6**
İ- yardımcı fiili.

5. Zāhid bu deñlü ŝıḳlet-i tāc u ḳabā ile
6. Uçmaḳ ümịdin itmez idi ebleh olmasa

idi: -di
Mısra: **9**
İ- yardımcı fiili.

9. Beñzetmez idi rūyına Yaḥyā gül-i teri
10. Ezhār içinde cümleden ol eşbeh olmasa

---

u:

u:
Mısra: **4**
ve

3. Naḫl-i emel ne deñlü dırāz olsa ḫūb idi
4. Dest-i ḥayāt u ḳadd-i beḳā kūteh olmasa

---

kūteh:

kūteh:
Mısra: **4**
Kısa

3. Naḫl-i emel ne deñlü dırāz olsa ḫūb idi
4. Dest-i ḥayāt u ḳadd-i beḳā kūteh olmasa

---

zāhid:

Zāhid:
Mısra: **5**
Kaba sofu.

5. Zāhid bu deñlü ŝıḳlet-i tāc u ḳabā ile
6. Uçmaḳ ümịdin itmez idi ebleh olmasa

---

ile:

ile:
Mısra: **5**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Zāhid bu deñlü ŝıḳlet-i tāc u ḳabā ile
6. Uçmaḳ ümịdin itmez idi

ebleh olmasa

eşbeh olmasa

eşbeh olmasa

ebleh:

ebleh:
Mısra: **6**
Ahmak, safderun, bön.

5. Zāhid bu deñlü s̀ıḳlet-i tāc u ḳabā ile
6. Uçmaḳ ümīdin itmez idi ebleh olmasa

maʿmūr:

Maʿmūrdur: -dur
Mısra: **7**
Güzel, bayındır, bakımlı

7. Maʿmūrdur mülāḥaẓa-i yārla göñül
8. Ḥālüm ḫarāb olurdı eger ol şeh olmasa

göñül:

göñül:
Mısra: **7**
gönül

7. Maʿmūrdur mülāḥaẓa-i yārla göñül
8. Ḥālüm ḫarāb olurdı eger ol şeh olmasa

eger:

eger:
Mısra: **8**
şayet

7. Maʿmūrdur mülāḥaẓa-i yārla göñül
8. Ḥālüm ḫarāb olurdı eger ol şeh olmasa

şeh:

şeh:
Mısra: **8**
Sultan, padişah II Sevgili.

7. Maʿmūrdur mülāḥaẓa-i yārla göñül
8. Ḥālüm ḫarāb olurdı eger ol şeh olmasa

beñzet:

Beñzetmez: -mez
Mısra: **9**
Benzetmek

9. Beñzetmez idi rūyına Yaḥyā gül-i teri
10. Ezhār içinde cümleden ol

rūy:

rūyına: -ına
Mısra: **9**
Yüz.

9. Beñzetmez idi rūyına Yaḥyā gül-i teri
10. Ezhār içinde cümleden ol eşbeh olmasa

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Beñzetmez idi rūyına Yaḥyā gül-i teri
10. Ezhār içinde cümleden ol eşbeh olmasa

ezhār:

Ezhār:
Mısra: **10**
Çiçekler.

9. Beñzetmez idi rūyına Yaḥyā gül-i teri
10. Ezhār içinde cümleden ol eşbeh olmasa

içinde:

içinde:
Mısra: **10**
İçinde, ortamında.

9. Beñzetmez idi rūyına Yaḥyā gül-i teri
10. Ezhār içinde cümleden ol eşbeh olmasa

cümleden:

cümleden:
Mısra: **10**
Tamamen.

9. Beñzetmez idi rūyına Yaḥyā gül-i teri
10. Ezhār içinde cümleden ol eşbeh olmasa

eşbeh:

eşbeh:
Mısra: **10**
En iyi.

9. Beñzetmez idi rūyına Yaḥyā gül-i teri
10. Ezhār içinde cümleden ol

āgeh olmasa:

āgeh olmasa: -
Mısra: **1**
Uyanık olmamak II habersiz olmak.

1. Dil-ber giceyle gelse raḳīb āgeh olmasa
2. Ol rū-siyāh sāye gibi hem-reh olmasa

naḫl-i emel:

naḫl-i emel: -
Mısra: **3**
Arzu fidanı

3. Naḫl-i emel ne deñlü dırāz olsa ḫūb idi
4. Dest-i ḥayāt u ḳadd-i beḳā kūteh olmasa

ne deñlü:

ne deñlü: -
Mısra: **3**
Ne kadar, ne ölçüde.

3. Naḫl-i emel ne deñlü dırāz olsa ḫūb idi
4. Dest-i ḥayāt u ḳadd-i beḳā kūteh olmasa

dest-i ḥayāt:

dest-i ḥayāt: -
Mısra: **4**
Hayatın eli.

3. Naḫl-i emel ne deñlü dırāz olsa ḫūb idi
4. Dest-i ḥayāt u ḳadd-i beḳā kūteh olmasa

ḳadd-i beḳā:

ḳadd-i beḳā: -
Mısra: **4**
Ebediyetin boyu.

3. Naḫl-i emel ne deñlü dırāz olsa ḫūb idi
4. Dest-i ḥayāt u ḳadd-i beḳā kūteh olmasa

bu deñlü:

bu deñlü: -
Mısra: **5**
bu kadar, bu kadar çok

5. Zāhid bu deñlü s̀ıḳlet-i tāc u ḳabā ile
6. Uçmaḳ ümīdin itmez idi

ebleh olmasa

ŝıḳlet-i tāc u ḳabā:

ŝıḳlet-i tāc u ḳabā: -
Mısra: **5**
Taç ve hırkanın ağırlığı II makam ve mevkinin verdiği ağırlık.

5. Zāhid bu deñlü ŝıḳlet-i tāc u ḳabā ile
6. Uçmaḳ ümi̇din itmez idi ebleh olmasa

uçmaḳ ümi̇din itmez:

uçmaḳ ümi̇din itmez: -
Mısra: **6**
Cennet hayali kurmak.

5. Zāhid bu deñlü ŝıḳlet-i tāc u ḳabā ile
6. Uçmaḳ ümi̇din itmez idi ebleh olmasa

mülāḥaẓa-i yārla:

mülāḥaẓa-i yārla: -
Mısra: **7**
Sevgilinin düşüncesi II sevgilinin hayali.

7. Maʿmūrdur mülāḥaẓa-i yārla göñül
8. Ḥālüm ḫarāb olurdı eger ol şeh olmasa

Ḥālüm ḫarāb olurdı:

Ḥālüm ḫarāb olurdı: -
Mısra: **8**
Bitkin, perişan olmak II kötü duruma düşmek.

7. Maʿmūrdur mülāḥaẓa-i yārla göñül
8. Ḥālüm ḫarāb olurdı eger ol şeh olmasa

gül-i teri:

gül-i teri: -
Mısra: **9**
Taze gül II Genç güzel.

9. Beñzetmez idi rūyına Yaḥyā gül-i teri
10. Ezhār içinde cümleden ol eşbeh olmasa

di:

dime: -me
Mısra: **1**
Söyleme!

1. Göñlüm açılmaz dime cānā bahār olsun hele
2. Evme ʿayşa mürġ-i zerri̇n-per şi̇kār olsun hele

diyen: -yen
Mısra: **9**
Söyleyen kimse.

9. Dostum yoluñda ölmek iḫtiyār itdüm diyen
10. Cām-ı ʿaşḳuñ nūş idüp bi̇-iḫtiyār olsun hele

cānā:

cānā:
Mısra: **1**
ey sevgili! II ey can!

1. Göñlüm açılmaz dime cānā bahār olsun hele
2. Evme ʿayşa mürġ-i zerri̇n-per şi̇kār olsun hele

bahār:

bahār:
Mısra: **1**
Bahar mevsimi

1. Göñlüm açılmaz dime cānā bahār olsun hele
2. Evme ʿayşa mürġ-i zerri̇n-per şi̇kār olsun hele

ol:

olsun: -sun
Mısra: **1**
Olmak.

1. Göñlüm açılmaz dime cānā bahār olsun hele
2. Evme ʿayşa mürġ-i zerri̇n-per şi̇kār olsun hele

olsun: -sun
Mısra: **4**
Olmak.

3. Güç degüldür yāri tehnā eylemek aġyārdan
4. Ṭāliʿüm olsun müsāʿid yār yār olsun hele

olsun: -sun
Mısra: **12**
Olmak.

11. Olma Yaḥyā luṭfına maġrūr o ṭıfl-ı nev-resüñ
12. Ḳadr-i ḥüsni fehm ider bir şi̇vekār olsun hele

hele:

hele:
Mısra: **1**
Hiç olmazsa II bari.

1. Göñlüm açılmaz dime cānā bahār olsun hele
2. Evme ʿayşa mürġ-i zerri̇n-per şi̇kār olsun hele

hele:
Mısra: **2**
Hele bir.

1. Göñlüm açılmaz dime cānā bahār olsun hele
2. Evme ʿayşa mürġ-i zerri̇n-per şi̇kār olsun hele

hele:
Mısra: **4**
Hele bir.

3. Güç degüldür yāri tehnā eylemek aġyārdan
4. Ṭāliʿüm olsun müsāʿid yār yār olsun hele

hele:
Mısra: **6**
özellikle II hele

5. Gözine girmek ḥasūduñ nicolur seyr idesin
6. Cism-i zārum reh-güẕārında ġubār olsun hele

hele:
Mısra: **8**
Özellikle

7. Sūzuma ḫūrşi̇d-i ʿālem-tābı çerḫüñ döymeye
8. Āteş-i dāġ-ı nihānum āşikār olsun hele

hele:
Mısra: **10**
Hele bir.

9. Dostum yoluñda ölmek iḫtiyār itdüm diyen
10. Cām-ı ʿaşḳuñ nūş idüp bi̇-iḫtiyār olsun hele

hele:
Mısra: **12**
özellikle II hele

11. Olma Yaḥyā luṭfına maġrūr o ṭıfl-ı nev-resüñ
12. Ḳadr-i ḥüsni fehm ider bir şi̇vekār olsun hele

yār:

yāri: -i
Mısra: **3**
Sevgili

3. Güç degüldür yāri tehnā eylemek aġyārdan
4. Ṭāliʿüm olsun müsāʿid yār

yār olsun hele

yār:
Mısra: **4**
Sevgili

3. Güç degüldür yāri tehnā eylemek aġyārdan
4. Ṭāli'üm olsun müsāʿid yār yār olsun hele

yār:
Mısra: **4**
Sevgili

3. Güç degüldür yāri tehnā eylemek aġyārdan
4. Ṭāli'üm olsun müsāʿid yār yār olsun hele

---

aġyār:

aġyārdan: -dan
Mısra: **3**
Rakipler, düşmanlar.

3. Güç degüldür yāri tehnā eylemek aġyārdan
4. Ṭāli'üm olsun müsāʿid yār yār olsun hele

Ṭāli':

Ṭāli'üm: -üm
Mısra: **4**
Kısmet, baht

3. Güç degüldür yāri tehnā eylemek aġyārdan
4. Ṭāli'üm olsun müsāʿid yār yār olsun hele

ḥasūd:

ḥasūduñ: -uñ
Mısra: **5**
Hasetçi, kıskanç ‖ düşman.

5. Gözine girmek ḥasūduñ nicolur seyr idesin
6. Cism-i zārum reh-güẕārında ġubār olsun hele

---

nicolur:

nicolur:
Mısra: **5**
nasıl olur

5. Gözine girmek ḥasūduñ nicolur seyr idesin
6. Cism-i zārum reh-güẕārında ġubār olsun hele

---

reh-güẕār:

reh-güẕārında: -ında
Mısra: **6**
Geçilen yol, geçit.

5. Gözine girmek ḥasūduñ nicolur seyr idesin
6. Cism-i zārum reh-güẕārında ġubār olsun hele

---

sūz:

Sūzuma: -uma
Mısra: **7**
Yanma, ıztırap, acı

7. Sūzuma ḫūrşi̱d-i ʿālem-tābı çerḫüñ döymeye
8. Āteş-i dāġ-ı nihānum āşikār olsun hele

çerḫ:

çerḫüñ: -üñ
Mısra: **7**
Dünya ‖ âlem.

7. Sūzuma ḫūrşi̱d-i ʿālem-tābı çerḫüñ döymeye
8. Āteş-i dāġ-ı nihānum āşikār olsun hele

---

döyme:

döymeye: -ye
Mısra: **7**
Tahammül etmek, katlanmak, dayanmak.

7. Sūzuma ḫūrşi̱d-i ʿālem-tābı çerḫüñ döymeye
8. Āteş-i dāġ-ı nihānum āşikār olsun hele

---

dostum:

Dostum:
Mısra: **9**
Sevgilim!

9. Dostum yoluñda ölmek iḫtiyār itdüm diyen
10. Cām-ı ʿaşḳuñ nūş idüp bi̱-iḫtiyār olsun hele

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **11**
17. yüzyıl divan şairi

11. Olma Yaḥyā luṭfına maġrūr o ṭıfl-ı nev-resüñ
12. Ḳadr-i ḥüsni fehm ider bir şi̱vekār olsun hele

---

luṭf:

luṭfına: -ına
Mısra: **11**
Yardım, inayet, ihsan.

11. Olma Yaḥyā luṭfına maġrūr o ṭıfl-ı nev-resüñ
12. Ḳadr-i ḥüsni fehm ider bir şi̱vekār olsun hele

---

o:

o:
Mısra: **11**
o, işaret sıfatı

11. Olma Yaḥyā luṭfına maġrūr o ṭıfl-ı nev-resüñ
12. Ḳadr-i ḥüsni fehm ider bir şi̱vekār olsun hele

---

bir:

bir:
Mısra: **12**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

11. Olma Yaḥyā luṭfına maġrūr o ṭıfl-ı nev-resüñ
12. Ḳadr-i ḥüsni fehm ider bir şi̱vekār olsun hele

şi̱vekār:

şi̱vekār:
Mısra: **12**
İşveli, cilveli

11. Olma Yaḥyā luṭfına maġrūr o ṭıfl-ı nev-resüñ
12. Ḳadr-i ḥüsni fehm ider bir şi̱vekār olsun hele

---

göñlüm açılmaz:

göñlüm açılmaz: -
Mısra: **1**
neşelenmek, ferahlamak

1. Göñlüm açılmaz dime cānā bahār olsun hele
2. Evme ʿayşa mürġ-i zerri̱n-per şi̱kār olsun hele

---

mürġ-i zerri̱n-per:

mürġ-i zerri̱n-per: -
Mısra: **2**
Altın kanatlı kuş.

1. Göñlüm açılmaz dime cānā bahār olsun hele
2. Evme ʿayşa mürġ-i zerri̱n-per şi̱kār olsun hele

şi̱kār olsun:

şi̱kār olsun: -
Mısra: **2**
avlanmak

1. Göñlüm açılmaz dime cānā bahār olsun hele
2. Evme ʿayşa mürġ-i zerri̱n-per şi̱kār olsun hele

evme ʿayşa:

evme ʿayşa: -
Mısra: **2**
Hızlıca yapılan eğlence II hemencecik kurulan eğlence meclisi.

1. Göñlüm açılmaz dime cānā bahār olsun hele
2. Evme ʿayşa mürġ-i zerri̱n-per şi̱kār olsun hele

güç degüldür:

güç degüldür: -
Mısra: **3**
Zor değil!

3. Güç degüldür yāri tehnā eylemek aġyārdan
4. Ṭāliʿüm olsun müsāʿid yār yār olsun hele

tehnā eylemek:

tehnā eylemek: -
Mısra: **3**
Ayırmak II yalnız bırakmak.

3. Güç degüldür yāri tehnā eylemek aġyārdan
4. Ṭāliʿüm olsun müsāʿid yār yār olsun hele

müsāʿid olsun:

müsāʿid olsun: -
Mısra: **4**
Uygun, elverişli olmak

3. Güç degüldür yāri tehnā eylemek aġyārdan
4. Ṭāliʿüm olsun müsāʿid yār yār olsun hele

gözine girmek:

gözine girmek: -
Mısra: **5**
Beğeni ve güven kazanmak.

5. Gözine girmek ḥasūduñ nicolur seyr idesin
6. Cism-i zārum reh-güẕārında ġubār olsun hele

seyr idesin:

seyr idesin: -
Mısra: **5**
Bakmak, izlemek

5. Gözine girmek ḥasūduñ nicolur seyr idesin
6. Cism-i zārum reh-güẕārında ġubār olsun hele

cism-i zārum:

cism-i zārum: -
Mısra: **6**
Ağlayıp inleyen vücut.

5. Gözine girmek ḥasūduñ nicolur seyr idesin
6. Cism-i zārum reh-güẕārında ġubār olsun hele

ġubār olsun:

ġubār olsun: -
Mısra: **6**
Toprak olmak, toprağa karışmak II ölmek.

5. Gözine girmek ḥasūduñ nicolur seyr idesin
6. Cism-i zārum reh-güẕārında ġubār olsun hele

hūrşid-i ʿālem-tābı:

ḫūrşi̱d-i ʿālem-tābı: -
Mısra: **7**
dünyayı aydınlatan güneş

7. Sūzuma ḫūrşi̱d-i ʿālem-tābı çerḫüñ döymeye
8. Āteş-i dāġ-ı nihānum āşikār olsun hele

Āteş-i dāġ-ı nihānum:

Āteş-i dāġ-ı nihānum: -
Mısra: **8**
Saklı yaranın ateşi

7. Sūzuma ḫūrşi̱d-i ʿālem-tābı çerḫüñ döymeye
8. Āteş-i dāġ-ı nihānum āşikār olsun hele

āşikār olsun:

āşikār olsun: -
Mısra: **8**
Ortaya çıkmak.

7. Sūzuma ḫūrşi̱d-i ʿālem-tābı çerḫüñ döymeye
8. Āteş-i dāġ-ı nihānum āşikār olsun hele

yoluñda ölmek:

yoluñda ölmek: -
Mısra: **9**
Birinin, bir şeyin uğrunda can vermek.

9. Dostum yoluñda ölmek iḫtiyār itdüm diyen
10. Cām-ı ʿaşḳuñ nūş idüp bi̱-iḫtiyār olsun hele

ihtiyār itdüm:

iḫtiyār itdüm: -
Mısra: **9**
İstemek.

9. Dostum yoluñda ölmek iḫtiyār itdüm diyen
10. Cām-ı ʿaşḳuñ nūş idüp bi̱-iḫtiyār olsun hele

cām-ı ʿaşkuñ:

cām-ı ʿaşḳuñ: -
Mısra: **10**
Aşk kadehi.

9. Dostum yoluñda ölmek iḫtiyār itdüm diyen
10. Cām-ı ʿaşḳuñ nūş idüp bi̱-iḫtiyār olsun hele

nūş idüp:

nūş idüp: -
Mısra: **10**
İçmek, yudumlamak.

9. Dostum yoluñda ölmek iḫtiyār itdüm diyen
10. Cām-ı ʿaşḳuñ nūş idüp bi̱-iḫtiyār olsun hele

bi-ihtiyār olsun:

bi̱-iḫtiyār olsun: -
Mısra: **10**
Aklı, iradesi kontrolünden çıkmak II kendinden geçmek.

9. Dostum yoluñda ölmek iḫtiyār itdüm diyen
10. Cām-ı ʿaşḳuñ nūş idüp bi̱-iḫtiyār olsun hele

tıfl-ı nev-resüñ:

ṭıfl-ı nev-resüñ: -
Mısra: **11**
Yeni yetme çocuk II Sevgili.

11. Olma Yaḥyā luṭfına maġrūr o ṭıfl-ı nev-resüñ
12. Ḳadr-i ḥüsni fehm ider bir şi̱vekār olsun hele

maġrūr olma:

maġrūr olma: -
Mısra: **11**
Aldanmak II kibirlenmek.

11. Olma Yaḥyā luṭfına maġrūr o ṭıfl-ı nev-resüñ
12. Ḳadr-i ḥüsni fehm ider bir şivekār olsun hele

Kadr-i ḥüsni:

Ḳadr-i ḥüsni: -
Mısra: **12**
Güzelliğin kıymeti.

11. Olma Yaḥyā luṭfına maġrūr o ṭıfl-ı nev-resüñ
12. Ḳadr-i ḥüsni fehm ider bir şivekār olsun hele

fehm ider:

fehm ider: -
Mısra: **12**
Anlamak, idrak etmek, kavramak.

11. Olma Yaḥyā luṭfına maġrūr o ṭıfl-ı nev-resüñ
12. Ḳadr-i ḥüsni fehm ider bir şivekār olsun hele

gül:

Gül:
Mısra: **1**
Gül

1. Gül gibi ḫurrem olup neşve vü āvāze ile
2. Bülbüle ġonce kesel virmese ḫamyāze ile

gibi:

gibi:
Mısra: **1**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Gül gibi ḫurrem olup neşve vü āvāze ile
2. Bülbüle ġonce kesel virmese ḫamyāze ile

ile:

ile:
Mısra: **1**
Bağlama edatı II ile birlikte.

1. Gül gibi ḫurrem olup neşve vü āvāze ile
2. Bülbüle ġonce kesel virmese ḫamyāze ile

ile:
Mısra: **2**
Bağlama edatı II ile birlikte.

1. Gül gibi ḫurrem olup neşve vü āvāze ile
2. Bülbüle ġonce kesel virmese ḫamyāze ile

ile:
Mısra: **4**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Bāġda şāḫ-ı güli gör ne ṣafādur fehm it
4. Ṣaḥn-ı gülşende ṣalınmaḳ bir iki tāze ile

ile:
Mısra: **6**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Rāstdur ḳāmetine ḫilʿat-i nāz ol servüñ
6. Eylemez şiveleri gerçi ki endāze ile

ile:
Mısra: **8**
Bağlama edatı II ile birlikte.

7. Dil perīşān-ı sitem rişte-i ümmīd żaʿīf
8. Bend olur ṣanma o mecmūʿa bu şīrāze ile

ile:
Mısra: **10**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Ḥüsn ʻālemde Ḫudā-dād gerekdür Yaḥyā
10. Ne ḳadar ʿālem ola ġāliye vü ġāze ile

bülbül:

Bülbüle: -e
Mısra: **2**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

1. Gül gibi ḫurrem olup neşve vü āvāze ile
2. Bülbüle ġonce kesel virmese ḫamyāze ile

ġonce:

ġonce:
Mısra: **2**
Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk.

1. Gül gibi ḫurrem olup neşve vü āvāze ile
2. Bülbüle ġonce kesel virmese ḫamyāze ile

kesel:

ḫamyāze:
Mısra: **2**
Esnemek

1. Gül gibi ḫurrem olup neşve vü āvāze ile
2. Bülbüle ġonce kesel virmese ḫamyāze ile

bāġ:

Bāġda: -da
Mısra: **3**
Bağ, bahçe.

3. Bāġda şāḫ-ı güli gör ne ṣafādur fehm it
4. Ṣaḥn-ı gülşende ṣalınmaḳ bir iki tāze ile

gör:

gör:
Mısra: **3**
gör!

3. Bāġda şāḫ-ı güli gör ne ṣafādur fehm it
4. Ṣaḥn-ı gülşende ṣalınmaḳ bir iki tāze ile

ne:

ne:
Mısra: **3**
ne kadar, çok

3. Bāġda şāḫ-ı güli gör ne ṣafādur fehm it
4. Ṣaḥn-ı gülşende ṣalınmaḳ bir iki tāze ile

ṣafā:

ṣafādur: -dur
Mısra: **3**
Neşe, mutluluk, zevk.

3. Bāġda şāḫ-ı güli gör ne ṣafādur fehm it
4. Ṣaḥn-ı gülşende ṣalınmaḳ bir iki tāze ile

ṣalınmaḳ:

ṣalınmaḳ:
Mısra: **4**
naz ve eda ile yürümek, hıraman olmak **I** *gezmek, gezinmek*

3. Bāġda şāḫ-ı güli gör ne ṣafādur fehm it
4. Ṣaḥn-ı gülşende ṣalınmaḳ bir iki tāze ile

tāze:

tāze:
Mısra: **4**
Körpe II genç.

3. Bāġda şāḫ-ı güli gör ne ṣafādur fehm it
4. Ṣaḥn-ı gülşende ṣalınmaḳ bir iki tāze ile

rāstdur:

Rāstdur:
Mısra: **5**
Hakikate uygun II doğru.

5. Rāstdur ḳāmetine ḫilʿat-i nāz ol servüñ
6. Eylemez şị̄veleri gerçi ki endāze ile

ḳāmet:

ḳāmetine: -ine
Mısra: **5**
Boy, endam.

5. Rāstdur ḳāmetine ḫilʿat-i nāz ol servüñ
6. Eylemez şị̄veleri gerçi ki endāze ile

ol:

ol:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Rāstdur ḳāmetine ḫilʿat-i nāz ol servüñ
6. Eylemez şị̄veleri gerçi ki endāze ile

ola: -a
Mısra: **10**
Olmak.

9. Ḥüsn ʿālemde Ḫudā-dād gerekdür Yaḥyā
10. Ne ḳadar ʿālem ola ġāliye vü ġāze ile

serv:

servüñ: -üñ
Mısra: **5**
servi ‖ servi boylu güzel

5. Rāstdur ḳāmetine ḫilʿat-i nāz ol servüñ
6. Eylemez şị̄veleri gerçi ki endāze ile

eylemez:

Eylemez:
Mısra: **6**
etmek, yapmak.

5. Rāstdur ḳāmetine ḫilʿat-i nāz ol servüñ
6. Eylemez şị̄veleri gerçi ki endāze ile

şīve:

şị̄veleri: -leri
Mısra: **6**
Naz, şive.

5. Rāstdur ḳāmetine ḫilʿat-i nāz ol servüñ
6. Eylemez şị̄veleri gerçi ki endāze ile

endāze:

endāze:
Mısra: **6**
Ölçü

5. Rāstdur ḳāmetine ḫilʿat-i nāz ol servüñ
6. Eylemez şị̄veleri gerçi ki endāze ile

dil:

Dil:
Mısra: **7**
gönül

7. Dil perị̄şān-ı sitem rişte-i ümmị̄d żaʿị̄f
8. Bend olur ṣanma o mecmūʿa bu şị̄rāze ile

żaʿif:

żaʿif:
Mısra: **7**
Zayıf, kuvvetsiz.

7. Dil perị̄şān-ı sitem rişte-i ümmị̄d żaʿị̄f
8. Bend olur ṣanma o mecmūʿa bu şị̄rāze ile

ṣanma:

ṣanma:
Mısra: **8**
zannetme, sanma

7. Dil perị̄şān-ı sitem rişte-i ümmị̄d żaʿị̄f
8. Bend olur ṣanma o mecmūʿa bu şị̄rāze ile

o:

o:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Dil perị̄şān-ı sitem rişte-i ümmị̄d żaʿị̄f
8. Bend olur ṣanma o mecmūʿa bu şị̄rāze ile

mecmūʿa:

mecmūʿa:
Mısra: **8**
İçinde şiirler, seçilmiş söz ve yazılar bulunan el yazması kitap II gönül.

7. Dil perị̄şān-ı sitem rişte-i ümmị̄d żaʿị̄f
8. Bend olur ṣanma o mecmūʿa bu şị̄rāze ile

bu:

bu:
Mısra: **8**
bu, işaret sıfatı

7. Dil perị̄şān-ı sitem rişte-i ümmị̄d żaʿị̄f
8. Bend olur ṣanma o mecmūʿa bu şị̄rāze ile

şirāze:

şị̄rāze:
Mısra: **8**
Kitap cildini tutan ibrişim.

7. Dil perị̄şān-ı sitem rişte-i ümmị̄d żaʿị̄f
8. Bend olur ṣanma o mecmūʿa bu şị̄rāze ile

Ḥüsn:

Ḥüsn:
Mısra: **9**
güzellik

9. Ḥüsn ʿālemde Ḫudā-dād gerekdür Yaḥyā
10. Ne ḳadar ʿālem ola ġāliye vü ġāze ile

ʿālem:

ʿālemde: -de
Mısra: **9**
dünya II evren

9. Ḥüsn ʿālemde Ḫudā-dād gerekdür Yaḥyā
10. Ne ḳadar ʿālem ola ġāliye vü ġāze ile

Hudā-dād:

Ḫudā-dād:
Mısra: **9**
Allah vergisi.

9. Ḥüsn ʿālemde Ḫudā-dād

gerekdür Yaḥyā
10. Ne ḳadar ʿālem ola ġāliye vü ġāze ile

gerek:

gerekdür: -dür
Mısra: **9**
Olmalı.

9. Ḥüsn ʻālemde Ḫudā-dād gerekdür Yaḥyā
10. Ne ḳadar ʿālem ola ġāliye vü ġāze ile

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḥüsn ʻālemde Ḫudā-dād gerekdür Yaḥyā
10. Ne ḳadar ʿālem ola ġāliye vü ġāze ile

ʿālem:

ʿālem:
Mısra: **10**
dünya, cihan

9. Ḥüsn ʻālemde Ḫudā-dād gerekdür Yaḥyā
10. Ne ḳadar ʿālem ola ġāliye vü ġāze ile

hurrem olup:

ḫurrem olup: -
Mısra: **1**
Sevinmek, mutlu olmak.

1. Gül gibi ḫurrem olup neşve vü āvāze ile
2. Bülbüle ġonce kesel virmese ḫamyāze ile

neşve vü āvāze:

neşve vü āvāze: -
Mısra: **1**
Sevinç ve coşku.

1. Gül gibi ḫurrem olup neşve vü āvāze ile
2. Bülbüle ġonce kesel virmese ḫamyāze ile

kesel virmese:

kesel virmese: -
Mısra: **2**
Gevşeklik, tembellik.

1. Gül gibi ḫurrem olup neşve vü āvāze ile
2. Bülbüle ġonce kesel virmese ḫamyāze ile

fehm it:

fehm it: -
Mısra: **3**
İdrak et! II anla!

3. Bāġda şāḫ-ı güli gör ne ṣafādur fehm it
4. Ṣaḥn-ı gülşende ṣalınmaḳ bir iki tāze ile

şāh-ı güli:

şāh-ı güli: -
Mısra: **3**
Güllerin padişahı II sevgili.

3. Bāġda şāḫ-ı güli gör ne ṣafādur fehm it
4. Ṣaḥn-ı gülşende ṣalınmaḳ bir iki tāze ile

Ṣaḥn-ı gülşende:

Ṣaḥn-ı gülşende: -
Mısra: **4**
Gülbahçesi ǁ bahçe.

3. Bāġda şāḫ-ı güli gör ne ṣafādur fehm it
4. Ṣaḥn-ı gülşende ṣalınmaḳ bir iki tāze ile

bir iki:

bir iki: -
Mısra: **4**
birkaç

3. Bāġda şāḫ-ı güli gör ne ṣafādur fehm it
4. Ṣaḥn-ı gülşende ṣalınmaḳ bir iki tāze ile

hilʿat-i nāz:

ḫilʿat-i nāz: -
Mısra: **5**
Cilve kaftanı II Naz kostümü

5. Rāstdur ḳāmetine ḫilʿat-i nāz ol servüñ
6. Eylemez şīveleri gerçi ki endāze ile

gerçi ki:

gerçi ki: -
Mısra: **6**
Gerçi.

5. Rāstdur ḳāmetine ḫilʿat-i nāz ol servüñ
6. Eylemez şīveleri gerçi ki endāze ile

perişān-ı sitem:

perīşān-ı sitem: -
Mısra: **7**
Sitemin verdiği perişanlık.

7. Dil perīşān-ı sitem rişte-i ümmīd żaʿīf
8. Bend olur ṣanma o mecmūʿa bu şīrāze ile

rişte-i ümmid:

rişte-i ümmīd: -
Mısra: **7**
Ümit ipliği.

7. Dil perīşān-ı sitem rişte-i ümmīd żaʿīf
8. Bend olur ṣanma o mecmūʿa bu şīrāze ile

bend olur:

bend olur: -
Mısra: **8**
Bağlanmak II toparlanmak.

7. Dil perīşān-ı sitem rişte-i ümmīd żaʿīf
8. Bend olur ṣanma o mecmūʿa bu şīrāze ile

ġāliye vü ġāze:

ġāliye vü ġāze: -
Mısra: **10**
Misk koku ve allık.

9. Ḥüsn ʻālemde Ḫudā-dād gerekdür Yaḥyā
10. Ne ḳadar ʿālem ola ġāliye vü ġāze ile

ne kadar:

ne ḳadar: -
Mısra: **10**
Ne ölçüde.

9. Ḥüsn ʻālemde Ḫudā-dād gerekdür Yaḥyā
10. Ne ḳadar ʿālem ola ġāliye vü ġāze ile

sünbül:

sünbül:
Mısra: **1**
Sünbül II Saç.

1. Ṣaḥn-ı zemīni sünbül beñzetdi āsmāne
2. Bir naḳş-ı dil-keş olup uydı

zemi̱n zamāne

beñzet:

beñzetdi: -di
Mısra: **1**
benzer duruma getirmek.

1. Ṣaḥn-ı zemi̱ni sünbül beñzetdi āsmāne
2. Bir naḳş-ı dil-keş olup uydı zemi̱n zamāne

āsmān:

āsmāne: -e
Mısra: **1**
gök, gökyüzü

1. Ṣaḥn-ı zemi̱ni sünbül beñzetdi āsmāne
2. Bir naḳş-ı dil-keş olup uydı zemi̱n zamāne

bir:

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Ṣaḥn-ı zemi̱ni sünbül beñzetdi āsmāne
2. Bir naḳş-ı dil-keş olup uydı zemi̱n zamāne

uy:

uydı: -dı
Mısra: **2**
Aynı şekilde hareket etmek II benzemek.

1. Ṣaḥn-ı zemi̱ni sünbül beñzetdi āsmāne
2. Bir naḳş-ı dil-keş olup uydı zemi̱n zamāne

zemin:

zemi̱n:
Mısra: **2**
yer I yeryüzü

1. Ṣaḥn-ı zemi̱ni sünbül beñzetdi āsmāne
2. Bir naḳş-ı dil-keş olup uydı zemi̱n zamāne

zamān:

zamāne: -e
Mısra: **2**
Zaman, durum, şart, elverişli hal

1. Ṣaḥn-ı zemi̱ni sünbül beñzetdi āsmāne
2. Bir naḳş-ı dil-keş olup uydı zemi̱n zamāne

üzre:

üzre:
Mısra: **3**
Üzerinde.

3. Ş̱āḫ-ı gül üzre ġonce döndi dil-i hezāra
4. Her tāze verd-i raʿnā maḥbūb-ı dil-sitāne

üzre:
Mısra: **9**
üzerine

9. Silk-i belāġat üzre dürr ü güher dizerseñ
10. Yaḥyā naẓi̱r olur mı naẓm-ı cihān-sitāne

ġonce:

ġonce:
Mısra: **3**
Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk.

3. Ş̱āḫ-ı gül üzre ġonce döndi dil-i hezāra
4. Her tāze verd-i raʿnā maḥbūb-ı dil-sitāne

dön:

döndi: -di
Mısra: **3**
Dönmek.

3. Ş̱āḫ-ı gül üzre ġonce döndi dil-i hezāra
4. Her tāze verd-i raʿnā maḥbūb-ı dil-sitāne

döndi: -di
Mısra: **17**
Benzemek II dönüşmek.

17. Esdi nesi̱m-i ʿadlüñ ʿālem cināna döndi
18. Bezm-i cihānda şāhum ʿayş eyle cāvidāne

her:

Her:
Mısra: **4**
Her, her bir

3. Ş̱āḫ-ı gül üzre ġonce döndi dil-i hezāra
4. Her tāze verd-i raʿnā maḥbūb-ı dil-sitāne

tāze:

tāze:
Mısra: **4**
Yeni, körpe.

3. Ş̱āḫ-ı gül üzre ġonce döndi dil-i hezāra
4. Her tāze verd-i raʿnā maḥbūb-ı dil-sitāne

pür-nūr:

Pür-nūr:
Mısra: **5**
nurlu, nurla dolu

5. Pür-nūr idi żiyā-yı cām ile gice meclis
6. Ḳomamış idi ḥācet şemʿe mey-i şebāne

i:

idi: -di
Mısra: **5**
İ- yardımcı fiili.

5. Pür-nūr idi żiyā-yı cām ile gice meclis
6. Ḳomamış idi ḥācet şemʿe mey-i şebāne

idi: -di
Mısra: **6**
İ- yardımcı fiili.

5. Pür-nūr idi żiyā-yı cām ile gice meclis
6. Ḳomamış idi ḥācet şemʿe mey-i şebāne

ile:

ile:
Mısra: **5**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Pür-nūr idi żiyā-yı cām ile gice meclis
6. Ḳomamış idi ḥācet şemʿe mey-i şebāne

gice:

gice:
Mısra: **5**
Gece, geceleyin.

5. Pür-nūr idi żiyā-yı cām ile gice meclis
6. Ḳomamış idi ḥācet şemʿe mey-i şebāne

meclis:

meclis:
Mısra: **5**
toplantı, meclis

5. Pür-nūr idi żiyā-yı cām ile

gice meclis
6. Ḳomamış idi ḥācet şemʿe mey-i şebāne

şemʿ:

şemʿe: -e
Mısra: **6**
Mum.

5. Pür-nūr idi żiyā-yı cām ile gice meclis
6. Ḳomamış idi ḥācet şemʿe mey-i şebāne

---

bi-māye:

bi̇-māye:
Mısra: **7**
Sermayesi olmayan, fakir

7. Mey-ḫāne güşesinde bi̇-māye rind-i müflis
8. Cām-ı şarāb elinde ʿişret ider Cemāne

---

elinde:

elinde:
Mısra: **8**
Elinde tutmak, bulundurmak.

7. Mey-ḫāne güşesinde bi̇-māye rind-i müflis
8. Cām-ı şarāb elinde ʿişret ider Cemāne

---

cemāne:

Cemāne:
Mısra: **8**
Cem gibi II İçkinin mucidi kabul edilen Cem gibi.

7. Mey-ḫāne güşesinde bi̇-māye rind-i müflis
8. Cām-ı şarāb elinde ʿişret ider Cemāne

---

diz:

dizerseñ: -erseñ
Mısra: **9**
Nesneleri yan yana veya tek tek sıralamak.

9. Silk-i belāġat üzre dürr ü güher dizerseñ
10. Yaḥyā naẓi̇r olur mı naẓm-ı cihān-sitāne

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Silk-i belāġat üzre dürr ü güher dizerseñ
10. Yaḥyā naẓi̇r olur mı naẓm-ı cihān-sitāne

---

mı:

mı:
Mısra: **10**
soru edatı

9. Silk-i belāġat üzre dürr ü güher dizerseñ
10. Yaḥyā naẓi̇r olur mı naẓm-ı cihān-sitāne

---

sulṭān:

sulṭān:
Mısra: **11**
Padişah.

11. ʿOŝmān Ḫān-ı Ġāzi̇ sulṭān ebu'l-meġāzi̇
12. Kim dād-ı ḥaḳdur aña evżāʿ-ı Rüstemāne

---

ebu'l-meġāzi:

ebu'l-meġāzi̇:
Mısra: **11**
Gazilerin babası.

11. ʿOŝmān Ḫān-ı Ġāzi̇ sulṭān ebu'l-meġāzi̇
12. Kim dād-ı ḥaḳdur aña evżāʿ-ı Rüstemāne

---

kim:

Kim:
Mısra: **12**
Zira II ki.

11. ʿOŝmān Ḫān-ı Ġāzi̇ sulṭān ebu'l-meġāzi̇
12. Kim dād-ı ḥaḳdur aña evżāʿ-ı Rüstemāne

---

aña:

aña:
Mısra: **12**
Ona.

11. ʿOŝmān Ḫān-ı Ġāzi̇ sulṭān ebu'l-meġāzi̇
12. Kim dād-ı ḥaḳdur aña evżāʿ-ı Rüstemāne

---

mi:

mi:
Mısra: **13**
soru edatı

13. Bir dem mi var ki olmaz

mānend-i bi̇d lerzān
14. Bir kerre bād-ı ḫışmı ṭoḳunmaġile bāna

---

var:

var:
Mısra: **13**
Bulunmakta.

13. Bir dem mi var ki olmaz mānend-i bi̇d lerzān
14. Bir kerre bād-ı ḫışmı ṭoḳunmaġile bāna

---

ki:

ki:
Mısra: **13**
Ki bağlacı.

13. Bir dem mi var ki olmaz mānend-i bi̇d lerzān
14. Bir kerre bād-ı ḫışmı ṭoḳunmaġile bāna

ṭoḳunmaġ:

ṭoḳunmaġile: -ile
Mısra: **14**
dokunmakla II temas etmek ile

13. Bir dem mi var ki olmaz mānend-i bi̇d lerzān
14. Bir kerre bād-ı ḫışmı ṭoḳunmaġile bāna

---

bāna:

bāna:
Mısra: **14**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

13. Bir dem mi var ki olmaz mānend-i bi̇d lerzān
14. Bir kerre bād-ı ḫışmı ṭoḳunmaġile bāna

---

bih:

bi̇hinden: -inden
Mısra: **15**
Kök, asıl.

15. Bildi ki bād-ı ḳahrı bi̇hinden anı sarsar
16. Baş egdi bi̇-tereddüd şāh-ı cihān-sitāne

---

anı:

anı:
Mısra: **15**
Onu

15. Bildi ki bād-ı ḳahrı

bi̇hinden anı sarsar
16. Baş egdi bi̇-tereddüd şāh-ı cihān-sitāne

sars:

sarsar: -ar
Mısra: **15**
Sallamak II sarsmak.

15. Bildi ki bād-ı ķahrı bi̇hinden anı sarsar
16. Baş egdi bi̇-tereddüd şāh-ı cihān-sitāne

bi-tereddüd:

bi̇-tereddüd:
Mısra: **16**
tereddütsüz.

15. Bildi ki bād-ı ķahrı bi̇hinden anı sarsar
16. Baş egdi bi̇-tereddüd şāh-ı cihān-sitāne

es:

Esdi: -di
Mısra: **17**
Esmek.

17. Esdi nesi̇m-i ʿadlüñ ʿālem cināna döndi
18. Bezm-i cihānda şāhum ʿayş eyle cāvidāne

ʿālem:

ʿālem:
Mısra: **17**
dünya, cihan

17. Esdi nesi̇m-i ʿadlüñ ʿālem cināna döndi
18. Bezm-i cihānda şāhum ʿayş eyle cāvidāne

cinān:

cināna: -a
Mısra: **17**
Cennetler

17. Esdi nesi̇m-i ʿadlüñ ʿālem cināna döndi
18. Bezm-i cihānda şāhum ʿayş eyle cāvidāne

şāh:

şāhum: -um
Mısra: **18**
Padişah

17. Esdi nesi̇m-i ʿadlüñ ʿālem cināna döndi
18. Bezm-i cihānda şāhum ʿayş eyle cāvidāne

cāvidāne:

cāvidāne:
Mısra: **18**
Ebedi olarak.

17. Esdi nesi̇m-i ʿadlüñ ʿālem cināna döndi
18. Bezm-i cihānda şāhum ʿayş eyle cāvidāne

Şaḥn-ı zemini:

Şaḥn-ı zemi̇ni: -
Mısra: **1**
Yeryüzü meydanı.

1. Şaḥn-ı zemi̇ni sünbül beñzetdi āsmāne
2. Bir naķş-ı dil-keş olup uydı zemi̇n zamāne

naķş-ı dil-keş olup:

naķş-ı dil-keş olup: -
Mısra: **2**
Gönül çelen bir manzara II gönül büyüleyen görüntü veya resim.

1. Şaḥn-ı zemi̇ni sünbül beñzetdi āsmāne
2. Bir naķş-ı dil-keş olup uydı zemi̇n zamāne

Şāḫ-ı gül:

Şāḫ-ı gül: -
Mısra: **3**
gül dalı

3. Şāḫ-ı gül üzre ġonce döndi dil-i hezāra
4. Her tāze verd-i raʿnā maḥbūb-ı dil-sitāne

dil-i hezāra:

dil-i hezāra: -
Mısra: **3**
Bülbülün gönlü.

3. Şāḫ-ı gül üzre ġonce döndi dil-i hezāra
4. Her tāze verd-i raʿnā maḥbūb-ı dil-sitāne

verd-i raʿnā:

verd-i raʿnā: -
Mısra: **4**
Hoş, parlak gül

3. Şāḫ-ı gül üzre ġonce döndi dil-i hezāra
4. Her tāze verd-i raʿnā maḥbūb-ı dil-sitāne

maḥbūb-ı dil-sitāne:

maḥbūb-ı dil-sitāne: -
Mısra: **4**
Gönül alan güzel.

3. Şāḫ-ı gül üzre ġonce döndi dil-i hezāra
4. Her tāze verd-i raʿnā maḥbūb-ı dil-sitāne

żiyā-yı cām:

żiyā-yı cām: -
Mısra: **5**
Kadehin parıltısı.

5. Pür-nūr idi żiyā-yı cām ile gice meclis
6. Ķomamış idi ḥācet şemʿe mey-i şebāne

ḥācet Ķomamış:

ḥācet Ķomamış: -
Mısra: **6**
İhtiyaç bırakmamak II muhtaç etmemek.

5. Pür-nūr idi żiyā-yı cām ile gice meclis
6. Ķomamış idi ḥācet şemʿe mey-i şebāne

mey-i şebāne:

mey-i şebāne: -
Mısra: **6**
Gece şarabı.

5. Pür-nūr idi żiyā-yı cām ile gice meclis
6. Ķomamış idi ḥācet şemʿe mey-i şebāne

mey-hāne güşesinde:

mey-ḫāne güşesinde: -
Mısra: **7**
Meyhane köşesi.

7. Mey-ḫāne güşesinde bi̇-māye rind-i müflis
8. Cām-ı şarāb elinde ʿişret ider Cemāne

rind-i müflis:

rind-i müflis: -
Mısra: **7**
Parasız pulsuz âşık II sermayesini kaybetmiş rint.

7. Mey-ḫāne güşesinde bi̇-māye rind-i müflis
8. Cām-ı şarāb elinde ʿişret ider Cemāne

cām-ı şarāb:

cām-ı şarāb: -
Mısra: **8**
Şarap kadehi

7. Mey-ḫāne güşesinde bi̇-māye rind-i müflis
8. Cām-ı şarāb elinde ʿişret ider Cemāne

ʿişret ider:

ʿişret ider: -
Mısra: **8**
İçki içmek.

7. Mey-ḫāne güşesinde bi̇-māye rind-i müflis
8. Cām-ı şarāb elinde ʿişret ider Cemāne

silk-i belāġat:

silk-i belāġat: -
Mısra: **9**
Belagat ipi II güzel söz söylemeye dayalı ilmin ipi.

9. Silk-i belāġat üzre dürr ü güher dizerseñ
10. Yaḥyā naẓi̇r olur mı naẓm-ı cihān-sitāne

dürr ü güher:

dürr ü güher: -
Mısra: **9**
inci ve mücevher

9. Silk-i belāġat üzre dürr ü güher dizerseñ
10. Yaḥyā naẓi̇r olur mı naẓm-ı cihān-sitāne

naẓir olur:

naẓi̇r olur: -
Mısra: **10**
Benzemek.

9. Silk-i belāġat üzre dürr ü güher dizerseñ
10. Yaḥyā naẓi̇r olur mı naẓm-ı cihān-sitāne

naẓm-ı cihān-sitāne:

naẓm-ı cihān-sitāne: -
Mısra: **10**
Dünya bahçesinin nazmı.

9. Silk-i belāġat üzre dürr ü güher dizerseñ
10. Yaḥyā naẓi̇r olur mı naẓm-ı cihān-sitāne

ʿoŝmān Ḫān-ı Ġāzi:

ʿoŝmān Ḫān-ı Ġāzi̇: -
Mısra: **11**
Sultan Osman II Osmanlı Devletinin kurucusu Sultan Osman.

11. ʿOŝmān Ḫān-ı Ġāzi̇ sulṭān ebu'l-meġāzi̇
12. Kim dād-ı ḥaḳdur aña evżāʿ-ı Rüstemāne

evżāʿ-ı rüstemāne:

evżāʿ-ı rüstemāne: -
Mısra: **12**
Rüstem'in hali gibi.

11. ʿOŝmān Ḫān-ı Ġāzi̇ sulṭān ebu'l-meġāzi̇
12. Kim dād-ı ḥaḳdur aña evżāʿ-ı Rüstemāne

dād-ı Ḥaḳdur:

dād-ı Ḥaḳdur: -
Mısra: **12**
Allah vergisi, İlahi takdir

11. ʿOŝmān Ḫān-ı Ġāzi̇ sulṭān ebu'l-meġāzi̇
12. Kim dād-ı ḥaḳdur aña evżāʿ-ı Rüstemāne

bir dem:

bir dem: -
Mısra: **13**
bir zaman

13. Bir dem mi var ki olmaz mānend-i bi̇d lerzān
14. Bir kerre bād-ı ḫışmı ṭoḳunmaġile bāna

mānend-i bid:

mānend-i bi̇d: -
Mısra: **13**
Söğüt ağacı gibi.

13. Bir dem mi var ki olmaz mānend-i bi̇d lerzān
14. Bir kerre bād-ı ḫışmı ṭoḳunmaġile bāna

bir kerre:

bir kerre: -
Mısra: **14**
bir defa.

13. Bir dem mi var ki olmaz mānend-i bi̇d lerzān
14. Bir kerre bād-ı ḫışmı ṭoḳunmaġile bāna

bād-ı hışmı:

bād-ı ḫışmı: -
Mısra: **14**
Öfke rüzgarı.

13. Bir dem mi var ki olmaz mānend-i bi̇d lerzān
14. Bir kerre bād-ı ḫışmı ṭoḳunmaġile bāna

lerzān olmaz:

lerzān olmaz: -
Mısra: **13**
Titremek.

13. Bir dem mi var ki olmaz mānend-i bi̇d lerzān
14. Bir kerre bād-ı ḫışmı ṭoḳunmaġile bāna

bād-ı ḳahrı:

bād-ı ḳahrı: -
Mısra: **15**
Kahredici rüzgar.

15. Bildi ki bād-ı ḳahrı bi̇hinden anı sarsar
16. Baş egdi bi̇-tereddüd şāh-ı cihān-sitāne

bildi ki:

bildi ki: -
Mısra: **15**
Bildi ki, anladı ki.

15. Bildi ki bād-ı ḳahrı bi̇hinden anı sarsar
16. Baş egdi bi̇-tereddüd şāh-ı cihān-sitāne

baş egdi:

baş egdi: -
Mısra: **16**
Güçlünün buyruğuna uymayı kabul etmek.

15. Bildi ki bād-ı ḳahrı bi̇hinden anı sarsar
16. Baş egdi bi̇-tereddüd şāh-ı cihān-sitāne

şāh-ı cihān-sitāne:

şāh-ı cihān-sitāne: -
Mısra: **16**
Dünya Padişahı.

15. Bildi ki bād-ı ḳahrı bịhinden anı sarsar
16. Baş egdi bị-tereddüd şāh-ı cihān-sitāne

nesim-i ʿadlüñ:

nesịm-i ʿadlüñ: -
Mısra: **17**
Adalet rüzgarı

17. Esdi nesịm-i ʿadlüñ ʿālem cināna döndi
18. Bezm-i cihānda şāhum ʿayş eyle cāvidāne

bezm-i cihānda:

bezm-i cihānda: -
Mısra: **18**
Dünya meclisi

17. Esdi nesịm-i ʿadlüñ ʿālem cināna döndi
18. Bezm-i cihānda şāhum ʿayş eyle cāvidāne

ʿayş eyle:

ʿayş eyle: -
Mısra: **18**
Zevk u safa sürmek.

17. Esdi nesịm-i ʿadlüñ ʿālem cināna döndi
18. Bezm-i cihānda şāhum ʿayş eyle cāvidāne

ṭuy:

ṭuymazdı: -mazdı
Mısra: **1**
Duymak; hissetmek, anlamak

1. Būy-ı vefā ṭuymazdı dil ol ḫaṭṭ-ı müşgịn olmasa
2. Gülzārdan olmaz ṣafā seyr-i reyāḥịn olmasa

dil:

dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Būy-ı vefā ṭuymazdı dil ol ḫaṭṭ-ı müşgịn olmasa
2. Gülzārdan olmaz ṣafā seyr-i reyāḥịn olmasa

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Būy-ı vefā ṭuymazdı dil ol ḫaṭṭ-ı müşgịn olmasa
2. Gülzārdan olmaz ṣafā seyr-i reyāḥịn olmasa

olmasa: -masa
Mısra: **1**
Olmak.

1. Būy-ı vefā ṭuymazdı dil ol ḫaṭṭ-ı müşgịn olmasa
2. Gülzārdan olmaz ṣafā seyr-i reyāḥịn olmasa

olmaz: -maz
Mısra: **2**
Olmak.

1. Būy-ı vefā ṭuymazdı dil ol ḫaṭṭ-ı müşgịn olmasa
2. Gülzārdan olmaz ṣafā seyr-i reyāḥịn olmasa

olmasa: -masa
Mısra: **2**
Olmak.

1. Būy-ı vefā ṭuymazdı dil ol ḫaṭṭ-ı müşgịn olmasa
2. Gülzārdan olmaz ṣafā seyr-i reyāḥịn olmasa

olmasa: -masa
Mısra: **4**
Olmak.

3. ʿAḳl u ḳarār u ṣabrumı yaġma iderse ġam degül
4. Tātār ġamzen dil-berā ġāretger-i dịn olmasa

olmasa: -masa
Mısra: **6**
Olmak.

5. Cānā nezāketle lebüñ beñzer ṭoḳundı bādeye
6. Böyle ḳızarmazdı eger ġāyetde rengịn olmasa

olmasa: -ma, -sa
Mısra: **8**
Olmak.

7. ʿĀlem görinmezdi şehā ben mübtelānuñ gözine
8. Ḫāk-i ḥarịmüñ sürme-i çeşm-i cihān-bịn olmasa

olmasa: -masa
Mısra: **10**
Olmak.

9. Şiʿrüñ o yār-i nāzenịn almazdı Yaḥyā aġzına
10. Laʿl-i revān-baḫşı gibi rengịn ü şịrịn olmasa

gülzār:

Gülzārdan: -dan
Mısra: **2**
gül bahçesi ‖ bahçe

1. Būy-ı vefā ṭuymazdı dil ol ḫaṭṭ-ı müşgịn olmasa
2. Gülzārdan olmaz ṣafā seyr-i reyāḥịn olmasa

ṣafā:

ṣafā:
Mısra: **2**
Kedersizlik, endişesizlik, gönül şenliği.

1. Būy-ı vefā ṭuymazdı dil ol ḫaṭṭ-ı müşgịn olmasa
2. Gülzārdan olmaz ṣafā seyr-i reyāḥịn olmasa

tātār:

Tātār:
Mısra: **4**
Zalim, acımasız, gaddar

3. ʿAḳl u ḳarār u ṣabrumı yaġma iderse ġam degül
4. Tātār ġamzen dil-berā ġāretger-i dịn olmasa

ġamze:

ġamzen: -n
Mısra: **4**
Süzerek göz ucu ile yan bakış.

3. ʿAḳl u ḳarār u ṣabrumı yaġma iderse ġam degül
4. Tātār ġamzen dil-berā ġāretger-i dịn olmasa

dil-berā:

dil-berā:
Mısra: **4**
Ey gönül alan II ey sevgili

3. ʿAḳl u ḳarār u ṣabrumı yaġma iderse ġam degül
4. Tātār ġamzen dil-berā ġāretger-i dịn olmasa

cānā:

Cānā:
Mısra: **5**
Ey sevgili, ey can, ey gönül.

5. Cānā nezāketle lebüñ beñzer ṭoḳundı bādeye
6. Böyle ḳızarmazdı eger ġāyetde rengịn olmasa

nezāket:

nezāketle: -le
Mısra: **5**
Naziklik, incelik, zariflik.

5. Cānā nezāketle lebüñ beñzer ṭoḳundı bādeye
6. Böyle ḳızarmazdı eger ġāyetde rengi̱n olmasa

leb:

lebüñ: -üñ
Mısra: **5**
dudak

5. Cānā nezāketle lebüñ beñzer ṭoḳundı bādeye
6. Böyle ḳızarmazdı eger ġāyetde rengi̱n olmasa

beñzer:

beñzer:
Mısra: **5**
Gibi görünmek.

5. Cānā nezāketle lebüñ beñzer ṭoḳundı bādeye
6. Böyle ḳızarmazdı eger ġāyetde rengi̱n olmasa

ṭoḳun:

ṭoḳundı: -dı
Mısra: **5**
dokunmak, değmek.

5. Cānā nezāketle lebüñ beñzer ṭoḳundı bādeye
6. Böyle ḳızarmazdı eger ġāyetde rengi̱n olmasa

bāde:

bādeye: -ye
Mısra: **5**
Kadeh.

5. Cānā nezāketle lebüñ beñzer ṭoḳundı bādeye
6. Böyle ḳızarmazdı eger ġāyetde rengi̱n olmasa

böyle:

Böyle:
Mısra: **6**
Böyle, bu şekilde

5. Cānā nezāketle lebüñ beñzer ṭoḳundı bādeye
6. Böyle ḳızarmazdı eger ġāyetde rengi̱n olmasa

ḳızar:

ḳızarmazdı: -mazdı
Mısra: **6**
Kırmızı veya ona yakın bir renk almak

5. Cānā nezāketle lebüñ beñzer ṭoḳundı bādeye
6. Böyle ḳızarmazdı eger ġāyetde rengi̱n olmasa

eger:

eger:
Mısra: **6**
şayet

5. Cānā nezāketle lebüñ beñzer ṭoḳundı bādeye
6. Böyle ḳızarmazdı eger ġāyetde rengi̱n olmasa

ġāyetde:

ġāyetde:
Mısra: **6**
Çok fazla.

5. Cānā nezāketle lebüñ beñzer ṭoḳundı bādeye
6. Böyle ḳızarmazdı eger ġāyetde rengi̱n olmasa

rengi̱n:

rengi̱n:
Mısra: **6**
Renkli II rengini almış.

5. Cānā nezāketle lebüñ beñzer ṭoḳundı bādeye
6. Böyle ḳızarmazdı eger ġāyetde rengi̱n olmasa

rengi̱n:
Mısra: **10**
hoş, güzel ‖ parlak

9. Şiʿrüñ o yār-i nāzeni̱n almazdı Yaḥyā aġzına
10. Laʿl-i revān-baḫşı gibi rengi̱n ü şiri̱n olmasa

şehā:

şehā:
Mısra: **7**
Ey padişah ‖ ey sevgili.

7. ʿĀlem görinmezdi şehā ben mübtelānuñ gözine
8. Ḫāk-i ḥari̱müñ sürme-i çeşm-i cihān-bi̱n olmasa

ben:

ben:
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. ʿĀlem görinmezdi şehā ben mübtelānuñ gözine
8. Ḫāk-i ḥari̱müñ sürme-i çeşm-i cihān-bi̱n olmasa

mübtelā:

mübtelānuñ: -nuñ
Mısra: **7**
tutkun, âşık

7. ʿĀlem görinmezdi şehā ben mübtelānuñ gözine
8. Ḫāk-i ḥari̱müñ sürme-i çeşm-i cihān-bi̱n olmasa

Şiʿr:

Şiʿrüñ: -üñ
Mısra: **9**
Şiir

9. Şiʿrüñ o yār-i nāzeni̱n almazdı Yaḥyā aġzına
10. Laʿl-i revān-baḫşı gibi rengi̱n ü şiri̱n olmasa

o:

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Şiʿrüñ o yār-i nāzeni̱n almazdı Yaḥyā aġzına
10. Laʿl-i revān-baḫşı gibi rengi̱n ü şiri̱n olmasa

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Şiʿrüñ o yār-i nāzeni̱n almazdı Yaḥyā aġzına
10. Laʿl-i revān-baḫşı gibi rengi̱n ü şiri̱n olmasa

gibi:

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. Şiʿrüñ o yār-i nāzeni̱n almazdı Yaḥyā aġzına
10. Laʿl-i revān-baḫşı gibi rengi̱n ü şiri̱n olmasa

ü:

ü:
Mısra: **10**
ve

9. Şiʿrüñ o yār-i nāzeni̱n

almazdı Yaḥyā aġzına
10. Laʿl-i revān-baḫşı gibi
rengīn ü şīrīn olmasa

şirin:

şīrīn:
Mısra: **10**
Tatlı.

9. Şiʿrüñ o yār-i nāzenīn
almazdı Yaḥyā aġzına
10. Laʿl-i revān-baḫşı gibi
rengīn ü şīrīn olmasa

būy-ı vefā:

būy-ı vefā: -
Mısra: **1**
Vefa kokusu.

1. Būy-ı vefā ṭuymazdı dil ol
ḫaṭṭ-ı müşgīn olmasa
2. Gülzārdan olmaz ṣafā seyr-i
reyāḥīn olmasa

ḫaṭṭ-ı müşgin:

ḫaṭṭ-ı müşgīn: -
Mısra: **1**
Misk kokulu ayva tüyü.

1. Būy-ı vefā ṭuymazdı dil ol
ḫaṭṭ-ı müşgīn olmasa
2. Gülzārdan olmaz ṣafā seyr-i
reyāḥīn olmasa

seyr-i reyāḥin:

seyr-i reyāḥīn: -
Mısra: **2**
Reyhan temaşası II reyhan gezintisi.

1. Būy-ı vefā ṭuymazdı dil ol
ḫaṭṭ-ı müşgīn olmasa
2. Gülzārdan olmaz ṣafā seyr-i
reyāḥīn olmasa

ʿaḳl u ḳarār u ṣabrumı:

ʿaḳl u ḳarār u ṣabrumı: -
Mısra: **3**
Akıl, karar ve sabır.

3. ʿAḳl u ḳarār u ṣabrumı
yaġma iderse ġam degül
4. Tātār ġamzen dil-berā
ġāretger-i dīn olmasa

yaġma iderse:

yaġma iderse: -
Mısra: **3**
Bozmak II tahrip etmek.

3. ʿAḳl u ḳarār u ṣabrumı
yaġma iderse ġam degül
4. Tātār ġamzen dil-berā
ġāretger-i dīn olmasa

ġāretger-i din:

ġāretger-i dīn: -
Mısra: **4**
Din yağmacısı.

3. ʿAḳl u ḳarār u ṣabrumı
yaġma iderse ġam degül
4. Tātār ġamzen dil-berā
ġāretger-i dīn olmasa

gözine ʿĀlem görinmezdi:

gözine ʿĀlem görinmezdi: -
Mısra: **7**
Gözüne hiçbir şey görünmemek II umutsuzluk ve karamsarlık içinde olmak.

7. ʿĀlem görinmezdi şehā ben
mübtelānuñ gözine
8. Ḫāk-i ḥarīmüñ sürme-i
çeşm-i cihān-bīn olmasa

Ḫāk-i ḥarimüñ:

Ḫāk-i ḥarīmüñ: -
Mısra: **8**
Mukaddes toprak.

7. ʿĀlem görinmezdi şehā ben
mübtelānuñ gözine
8. Ḫāk-i ḥarīmüñ sürme-i
çeşm-i cihān-bīn olmasa

sürme-i çeşm-i cihān-bin:

sürme-i çeşm-i cihān-bīn: -
Mısra: **8**
Dünyayı gören gözün sürmesi.

7. ʿĀlem görinmezdi şehā ben
mübtelānuñ gözine
8. Ḫāk-i ḥarīmüñ sürme-i
çeşm-i cihān-bīn olmasa

yār-i nāzenin:

yār-i nāzenīn: -
Mısra: **9**
Nazlı sevgili.

9. Şiʿrüñ o yār-i nāzenīn
almazdı Yaḥyā aġzına
10. Laʿl-i revān-baḫşı gibi
rengīn ü şīrīn olmasa

aġzına almazdı:

aġzına almazdı: -
Mısra: **9**
Anmamak.

9. Şiʿrüñ o yār-i nāzenīn
almazdı Yaḥyā aġzına
10. Laʿl-i revān-baḫşı gibi
rengīn ü şīrīn olmasa

laʿl-i revān-baḫşı:

laʿl-i revān-baḫşı: -
Mısra: **10**
Cana can katan dudak.

9. Şiʿrüñ o yār-i nāzenīn
almazdı Yaḥyā aġzına
10. Laʿl-i revān-baḫşı gibi
rengīn ü şīrīn olmasa

ġam degül:

ġam degül: -
Mısra: **3**
ne çıkar, zararı yok, aldırma!

3. ʿAḳl u ḳarār u ṣabrumı
yaġma iderse ġam degül
4. Tātār ġamzen dil-berā
ġāretger-i dīn olmasa

şemʿ:

şemʿün: -ün
Mısra: **1**
Mum ‖ Sevgili

1. Girer ḳoynına şemʿün gice
pīrāhenle pervāne
2. Derūnında yer itmişdür dil-i
rūşenle pervāne

şemʿin: -in
Mısra: **5**
Mum.

5. Yaḳup şemʿin kitāb-ı ʿaşḳ
oḳur bir suḫte var mı
6. Dilā bī-vech meşhūr olmadı
ol fenle pervāne

şemʿ:
Mısra: **8**
Mum II âşık.

7. Saña ʿāşıḳ benüm yanumda
ġayruñ nāmın añdırma
8. Añılmaz şemʿ ile bülbül
gül-i gülşenle pervāne

şemʿ:
Mısra: **10**
Mum ‖ Sevgili

9. Ne deñlü nā-tüvān olsam da
ḳaçmam ʿaşḳdan Yaḥyā
10. Ṭutuşdı şemʿ ile gördüm o
lāġar tenle pervāne

gice:

gice:
Mısra: **1**
Gece, geceleyin.

1. Girer ḳoynına şemʿün gice pi̱rāhenle pervāne
2. Derūnında yer itmişdür dil-i rūşenle pervāne

pirāhen:

pi̱rāhenle: -le
Mısra: **1**
gömlek

1. Girer ḳoynına şemʿün gice pi̱rāhenle pervāne
2. Derūnında yer itmişdür dil-i rūşenle pervāne

pervāne:

pervāne:
Mısra: **1**
ışığın özellikle mum ışığının etrafında dönmeyi seven gece kelebeği II âşık.

1. Girer ḳoynına şemʿün gice pi̱rāhenle pervāne
2. Derūnında yer itmişdür dil-i rūşenle pervāne

pervāne:
Mısra: **2**
ışığın etrafında dönmeyi seven gece kelebeği; âşık.

1. Girer ḳoynına şemʿün gice pi̱rāhenle pervāne
2. Derūnında yer itmişdür dil-i rūşenle pervāne

pervāne:
Mısra: **4**
ışığın etrafında dönmeyi seven gece kelebeği; âşık.

3. Gül ü şemʿüñ yaḳar āteşlerin dāʾim söyindürmez
4. Nefesle ʿandeli̱b-i bi̱-nevā dāmenle pervāne

pervāne:
Mısra: **6**
ışığın etrafında dönmeyi seven gece kelebeği; âşık.

5. Yaḳup şemʿin kitāb-ı ʿaşḳ oḳur bir suḫte var mı
6. Dilā bi̱-vech meşhūr olmadı ol fenle pervāne

pervāne:
Mısra: **8**
Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek II âşık.

7. Saña ʿāşıḳ benüm yanumda ġayruñ nāmın añdırma
8. Añılmaz şemʿ ile bülbül gül-i gülşenle pervāne

pervāne:
Mısra: **10**
Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek II âşık.

9. Ne deñlü nā-tüvān olsam da ḳaçmam ʿaşḳdan Yaḥyā
10. Ṭutuşdı şemʿ ile gördüm o lāġar tenle pervāne

yaḳ:

yaḳar: -ar
Mısra: **3**
ateşe vermek, acıtmak.

3. Gül ü şemʿüñ yaḳar āteşlerin dāʾim söyindürmez
4. Nefesle ʿandeli̱b-i bi̱-nevā dāmenle pervāne

Yaḳup: -up
Mısra: **5**
ateşe vermek, tutuşturmak.

5. Yaḳup şemʿin kitāb-ı ʿaşḳ oḳur bir suḫte var mı
6. Dilā bi̱-vech meşhūr olmadı ol fenle pervāne

āteş:

āteşlerin: -lerin
Mısra: **3**
Ateş.

3. Gül ü şemʿüñ yaḳar āteşlerin dāʾim söyindürmez
4. Nefesle ʿandeli̱b-i bi̱-nevā dāmenle pervāne

dāʾim:

dāʾim:
Mısra: **3**
Devamlı, sürekli.

3. Gül ü şemʿüñ yaḳar āteşlerin dāʾim söyindürmez
4. Nefesle ʿandeli̱b-i bi̱-nevā dāmenle pervāne

söyindürmez:

söyindürmez:
Mısra: **3**
Söndürmemek.

3. Gül ü şemʿüñ yaḳar āteşlerin dāʾim söyindürmez
4. Nefesle ʿandeli̱b-i bi̱-nevā dāmenle pervāne

nefes:

Nefesle: -le
Mısra: **4**
soluk

3. Gül ü şemʿüñ yaḳar āteşlerin dāʾim söyindürmez
4. Nefesle ʿandeli̱b-i bi̱-nevā dāmenle pervāne

dāmen:

dāmenle: -le
Mısra: **4**
Etek II çevre.

3. Gül ü şemʿüñ yaḳar āteşlerin dāʾim söyindürmez
4. Nefesle ʿandeli̱b-i bi̱-nevā dāmenle pervāne

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Yaḳup şemʿin kitāb-ı ʿaşḳ oḳur bir suḫte var mı
6. Dilā bi̱-vech meşhūr olmadı ol fenle pervāne

suhte:

suḫte:
Mısra: **5**
Yanmış, yanık.

5. Yaḳup şemʿin kitāb-ı ʿaşḳ oḳur bir suḫte var mı
6. Dilā bi̱-vech meşhūr olmadı ol fenle pervāne

dilā:

Dilā:
Mısra: **6**
Ey gönül

5. Yaḳup şemʿin kitāb-ı ʿaşḳ oḳur bir suḫte var mı
6. Dilā bi̱-vech meşhūr olmadı ol fenle pervāne

bi-vech:

bi̱-vech:
Mısra: **6**
Sebepsiz.

5. Yaḳup şemʿin kitāb-ı ʿaşḳ oḳur bir suḫte var mı
6. Dilā bi̱-vech meşhūr olmadı ol fenle pervāne

ol:

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Yaḳup şemʿin kitāb-ı ʿaşḳ
oḳur bir suḫte var mı
6. Dilā bį-vech meşhūr olmadı
ol fenle pervāne

fen:

fenle: -le
Mısra: **6**
İlim.

5. Yaḳup şemʿin kitāb-ı ʿaşḳ
oḳur bir suḫte var mı
6. Dilā bį-vech meşhūr olmadı
ol fenle pervāne

saña:

Saña:
Mısra: **7**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

7. Saña ʿāşıḳ benüm yanumda
ġayruñ nāmın añdırma
8. Añılmaz şemʿ ile bülbül
gül-i gülşenle pervāne

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳ:
Mısra: **7**
Âşık, seven.

7. Saña ʿāşıḳ benüm yanumda
ġayruñ nāmın añdırma
8. Añılmaz şemʿ ile bülbül
gül-i gülşenle pervāne

ben:

benüm: -üm
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Saña ʿāşıḳ benüm yanumda
ġayruñ nāmın añdırma
8. Añılmaz şemʿ ile bülbül
gül-i gülşenle pervāne

yanumda:

yanumda:
Mısra: **7**
Bulunulan yer II yan, taraf.

7. Saña ʿāşıḳ benüm yanumda
ġayruñ nāmın añdırma
8. Añılmaz şemʿ ile bülbül
gül-i gülşenle pervāne

ġayr:

ġayruñ: -uñ
Mısra: **7**
Rakip II başkası.

7. Saña ʿāşıḳ benüm yanumda
ġayruñ nāmın añdırma
8. Añılmaz şemʿ ile bülbül
gül-i gülşenle pervāne

nām:

nāmın: -ın
Mısra: **7**
ad

7. Saña ʿāşıḳ benüm yanumda
ġayruñ nāmın añdırma
8. Añılmaz şemʿ ile bülbül
gül-i gülşenle pervāne

añdır:

añdırma: -ma
Mısra: **7**
Hatırlatmak.

7. Saña ʿāşıḳ benüm yanumda
ġayruñ nāmın añdırma
8. Añılmaz şemʿ ile bülbül
gül-i gülşenle pervāne

añıl:

Añılmaz: -maz
Mısra: **8**
Anılmak, zikredilmek, anımsanmak.

7. Saña ʿāşıḳ benüm yanumda
ġayruñ nāmın añdırma
8. Añılmaz şemʿ ile bülbül
gül-i gülşenle pervāne

ile:

ile:
Mısra: **8**
Bağlama edatı II ile birlikte.

7. Saña ʿāşıḳ benüm yanumda
ġayruñ nāmın añdırma
8. Añılmaz şemʿ ile bülbül
gül-i gülşenle pervāne

ile:
Mısra: **10**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Ne deñlü nā-tüvān olsam da
ḳaçmam ʿaşḳdan Yaḥyā
10. Ṭutuşdı şemʿ ile gördüm o
lāġar tenle pervāne

bülbül:

bülbül:
Mısra: **8**
güzel sesiyle bilinen kuş II âşık

7. Saña ʿāşıḳ benüm yanumda
ġayruñ nāmın añdırma
8. Añılmaz şemʿ ile bülbül
gül-i gülşenle pervāne

da:

da:
Mısra: **9**
De, da bağlacı.

9. Ne deñlü nā-tüvān olsam da
ḳaçmam ʿaşḳdan Yaḥyā
10. Ṭutuşdı şemʿ ile gördüm o
lāġar tenle pervāne

kaçma:

ḳaçmam: -m
Mısra: **9**
Uzak durmamak II kaçmamak.

9. Ne deñlü nā-tüvān olsam da
ḳaçmam ʿaşḳdan Yaḥyā
10. Ṭutuşdı şemʿ ile gördüm o
lāġar tenle pervāne

ʿaşḳ:

ʿaşḳdan: -dan
Mısra: **9**
Aşk, sevgi, muhabbet.

9. Ne deñlü nā-tüvān olsam da
ḳaçmam ʿaşḳdan Yaḥyā
10. Ṭutuşdı şemʿ ile gördüm o
lāġar tenle pervāne

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ne deñlü nā-tüvān olsam da
ḳaçmam ʿaşḳdan Yaḥyā
10. Ṭutuşdı şemʿ ile gördüm o
lāġar tenle pervāne

Tutuş:

Ṭutuşdı: -dı
Mısra: **10**
Tutuşmak II yanmak.

9. Ne deñlü nā-tüvān olsam da
ḳaçmam ʿaşḳdan Yaḥyā
10. Ṭutuşdı şemʿ ile gördüm o
lāġar tenle pervāne

gör:

gördüm: -düm
Mısra: **10**
Görmek.

9. Ne deñlü nā-tüvān olsam da
ḳaçmam ʿaşḳdan Yaḥyā
10. Ṭutuşdı şemʿ ile gördüm o

lāġar tenle pervāne

rūşenle pervāne

gül-i gülşenle pervāne

o:

o:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Ne deñlü nā-tüvān olsam da ḳaçmam ʿaşḳdan Yaḥyā
10. Ṭutuşdı şemʿ ile gördüm o lāġar tenle pervāne

lāġar:

lāġar:
Mısra: **10**
Solgun, zayıf.

9. Ne deñlü nā-tüvān olsam da ḳaçmam ʿaşḳdan Yaḥyā
10. Ṭutuşdı şemʿ ile gördüm o lāġar tenle pervāne

ten:

tenle: -le
Mısra: **10**
Beden, cisim, gövde, vücut.

9. Ne deñlü nā-tüvān olsam da ḳaçmam ʿaşḳdan Yaḥyā
10. Ṭutuşdı şemʿ ile gördüm o lāġar tenle pervāne

koynına girer:

ḳoynına girer: -
Mısra: **1**
Koynuna girip yakınlaşmak.

1. Girer ḳoynına şemʿün gice pi̱rāhenle pervāne
2. Derūnında yer itmişdür dil-i rūşenle pervāne

dil-i rūşenle:

dil-i rūşenle: -
Mısra: **2**
Parlak, aydınlık gönül.

1. Girer ḳoynına şemʿün gice pi̱rāhenle pervāne
2. Derūnında yer itmişdür dil-i rūşenle pervāne

derūnında yer itmişdür:

derūnında yer itmişdür: -
Mısra: **2**
Kalbinde yer etmek II sevmek.

1. Girer ḳoynına şemʿün gice pi̱rāhenle pervāne
2. Derūnında yer itmişdür dil-i

gül ü şemʿüñ:

gül ü şemʿüñ: -
Mısra: **3**
Gül ve mum.

3. Gül ü şemʿüñ yaḳar āteşlerin dāʾim söyindürmez
4. Nefesle ʿandeli̱b-i bi̱-nevā dāmenle pervāne

ʿandelib-i bi-nevā:

ʿandeli̱b-i bi̱-nevā: -
Mısra: **4**
Zavallı bülbül.

3. Gül ü şemʿüñ yaḳar āteşlerin dāʾim söyindürmez
4. Nefesle ʿandeli̱b-i bi̱-nevā dāmenle pervāne

var mı:

var mı: -
Mısra: **5**
Var mı? II yok.

5. Yaḳup şemʿin kitāb-ı ʿaşḳ oḳur bir suḫte var mı
6. Dilā bi̱-vech meşhūr olmadı ol fenle pervāne

kitāb-ı ʿaşk okur:

kitāb-ı ʿaşḳ oḳur: -
Mısra: **5**
Aşk kitabını okumak.

5. Yaḳup şemʿin kitāb-ı ʿaşḳ oḳur bir suḫte var mı
6. Dilā bi̱-vech meşhūr olmadı ol fenle pervāne

meşhūr olmadı:

meşhūr olmadı: -
Mısra: **6**
meşhur olmak II ün salmak

5. Yaḳup şemʿin kitāb-ı ʿaşḳ oḳur bir suḫte var mı
6. Dilā bi̱-vech meşhūr olmadı ol fenle pervāne

gül-i gülşenle:

gül-i gülşenle: -
Mısra: **8**
gül bahçesinin gülü

7. Saña ʿāşıḳ benüm yanumda ġayruñ nāmın añdırma
8. Añılmaz şemʿ ile bülbül

ne deñlü:

ne deñlü: -
Mısra: **9**
Ne kadar, ne ölçüde.

9. Ne deñlü nā-tüvān olsam da ḳaçmam ʿaşḳdan Yaḥyā
10. Ṭutuşdı şemʿ ile gördüm o lāġar tenle pervāne

nā-tüvān olsam:

nā-tüvān olsam: -
Mısra: **9**
güçsüz düşmek, çaresiz olmak

9. Ne deñlü nā-tüvān olsam da ḳaçmam ʿaşḳdan Yaḥyā
10. Ṭutuşdı şemʿ ile gördüm o lāġar tenle pervāne

bāde:

Bādeyi: -yi
Mısra: **1**
Şarap.

1. Bādeyi bir ḫumdan içsek kim ferāġı olmasa
2. Bir şarābuñ mesti olsaḳ kim yasāġı olmasa

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bādeyi bir ḫumdan içsek kim ferāġı olmasa
2. Bir şarābuñ mesti olsaḳ kim yasāġı olmasa

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bādeyi bir ḫumdan içsek kim ferāġı olmasa
2. Bir şarābuñ mesti olsaḳ kim yasāġı olmasa

hum:

ḫumdan: -dan
Mısra: **1**
şarap küpü

1. Bādeyi bir ḫumdan içsek kim ferāġı olmasa
2. Bir şarābuñ mesti olsaḳ kim yasāġı olmasa

iç:

içsek: -sek
Mısra: **1**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak II içmek.

1. Bādeyi bir ḫumdan içsek kim ferāġı olmasa
2. Bir şarābuñ mesti olsaḳ kim yasāġı olmasa

kim:

kim:
Mısra: **1**
ki

1. Bādeyi bir ḫumdan içsek kim ferāġı olmasa
2. Bir şarābuñ mesti olsaḳ kim yasāġı olmasa

kim:
Mısra: **2**
ki

1. Bādeyi bir ḫumdan içsek kim ferāġı olmasa
2. Bir şarābuñ mesti olsaḳ kim yasāġı olmasa

şarāb:

şarābuñ: -uñ
Mısra: **2**
Şarap

1. Bādeyi bir ḫumdan içsek kim ferāġı olmasa
2. Bir şarābuñ mesti olsaḳ kim yasāġı olmasa

mest:

mesti: -i
Mısra: **2**
Sarhoş

1. Bādeyi bir ḫumdan içsek kim ferāġı olmasa
2. Bir şarābuñ mesti olsaḳ kim yasāġı olmasa

ol:

olsaḳ: -saḳ
Mısra: **2**
Olmak.

1. Bādeyi bir ḫumdan içsek kim ferāġı olmasa
2. Bir şarābuñ mesti olsaḳ kim yasāġı olmasa

olmasa: -masa
Mısra: **2**
Olmak.

1. Bādeyi bir ḫumdan içsek kim ferāġı olmasa
2. Bir şarābuñ mesti olsaḳ kim yasāġı olmasa

olmasa: -ma, -sa
Mısra: **6**
Olmak.

5. Dilleri baġlar idüp ṭarf-ı külāhuñdan ẓuhūr
6. Kākülüñ böyle ḫurūc itmezdi bāġı olmasa

olmasa: -masa
Mısra: **8**
Olmak.

7. Nice āsāyiş iderdi öyle bir vi̱rānede
8. Si̱ne sulṭān-ı ġamuñ eski ocaġı olmasa

olmazdı: -mazdı
Mısra: **9**
Olmak.

9. Sözleri Yaḥyā'nuñ olmazdı bu resme sūznāk
10. Nār-ı hicrān ile yanmış dilde dāġı olmasa

olmasa: -masa
Mısra: **10**
Olmak.

9. Sözleri Yaḥyā'nuñ olmazdı bu resme sūznāk
10. Nār-ı hicrān ile yanmış dilde dāġı olmasa

yasāġ:

yasāġı: -ı
Mısra: **2**
Yasak II engel.

1. Bādeyi bir ḫumdan içsek kim ferāġı olmasa
2. Bir şarābuñ mesti olsaḳ kim yasāġı olmasa

kanda:

ḳanda:
Mısra: **3**
Nerede.

3. Düzd ġamzeñ ḳanda gizlerdi alup naḳd-i dili
4. Gūşe-i çeşmüñ eger anuñ yataġı olmasa

gizle:

gizlerdi: -rdi
Mısra: **3**
Gizlemek, saklamak.

3. Düzd ġamzeñ ḳanda gizlerdi alup naḳd-i dili
4. Gūşe-i çeşmüñ eger anuñ yataġı olmasa

al:

alup: -up
Mısra: **3**
Çalmak I almak.

3. Düzd ġamzeñ ḳanda gizlerdi alup naḳd-i dili
4. Gūşe-i çeşmüñ eger anuñ yataġı olmasa

eger:

eger:
Mısra: **4**
şayet

3. Düzd ġamzeñ ḳanda gizlerdi alup naḳd-i dili
4. Gūşe-i çeşmüñ eger anuñ yataġı olmasa

anuñ:

anuñ:
Mısra: **4**
Onun.

3. Düzd ġamzeñ ḳanda gizlerdi alup naḳd-i dili
4. Gūşe-i çeşmüñ eger anuñ yataġı olmasa

yataġ:

yataġı: -ı
Mısra: **4**
Yatak II barınak.

3. Düzd ġamzeñ ḳanda gizlerdi alup naḳd-i dili
4. Gūşe-i çeşmüñ eger anuñ yataġı olmasa

olma:

olmasa: -sa
Mısra: **4**
Olmamak.

3. Düzd ġamzeñ ḳanda gizlerdi alup naḳd-i dili
4. Gūşe-i çeşmüñ eger anuñ yataġı olmasa

kākül:

Kākülüñ: -üñ
Mısra: **6**
Saç, perçem

5. Dilleri baġlar idüp ṭarf-ı

külāhuñdan ẓuhūr
6. Kākülüñ böyle ḫurūc itmezdi bāġi̱ olmasa

8. Si̱ne sulṭān-ı ġamuñ eski ocaġı olmasa

10. Nār-ı hicrān ile yanmış dilde dāġı olmasa

böyle:

böyle:
Mısra: **6**
Böyle, bu şekilde

5. Dilleri baġlar idüp ṭarf-ı külāhuñdan ẓuhūr
6. Kākülüñ böyle ḫurūc itmezdi bāġi̱ olmasa

bāġi̱:

bāġi̱:
Mısra: **6**
Serkeş, asi.

5. Dilleri baġlar idüp ṭarf-ı külāhuñdan ẓuhūr
6. Kākülüñ böyle ḫurūc itmezdi bāġi̱ olmasa

nice:

Nice:
Mısra: **7**
nasıl

7. Nice āsāyiş iderdi öyle bir vi̱rānede
8. Si̱ne sulṭān-ı ġamuñ eski ocaġı olmasa

virāne:

vi̱rānede: -de
Mısra: **7**
yıkık dökük, harâb olmuş

7. Nice āsāyiş iderdi öyle bir vi̱rānede
8. Si̱ne sulṭān-ı ġamuñ eski ocaġı olmasa

sine:

Si̱ne:
Mısra: **8**
göğüs, bağır ‖ *gönül, yürek*

7. Nice āsāyiş iderdi öyle bir vi̱rānede
8. Si̱ne sulṭān-ı ġamuñ eski ocaġı olmasa

eski:

eski:
Mısra: **8**
Önceden beri var olan II eski.

7. Nice āsāyiş iderdi öyle bir vi̱rānede

ocaġ:

ocaġı: -ı
Mısra: **8**
Ocak II ateş yakılan yer II dergah.

7. Nice āsāyiş iderdi öyle bir vi̱rānede
8. Si̱ne sulṭān-ı ġamuñ eski ocaġı olmasa

söz:

Sözleri: -leri
Mısra: **9**
Söz II söylem II şiir.

9. Sözleri Yaḥyā'nuñ olmazdı bu resme sūznāk
10. Nār-ı hicrān ile yanmış dilde dāġı olmasa

yaḥyā':

Yaḥyā'nuñ: -nuñ
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Sözleri Yaḥyā'nuñ olmazdı bu resme sūznāk
10. Nār-ı hicrān ile yanmış dilde dāġı olmasa

bu:

bu:
Mısra: **9**
bu, işaret sıfatı

9. Sözleri Yaḥyā'nuñ olmazdı bu resme sūznāk
10. Nār-ı hicrān ile yanmış dilde dāġı olmasa

resm:

resme: -e
Mısra: **9**
şekil, tarz, suret

9. Sözleri Yaḥyā'nuñ olmazdı bu resme sūznāk
10. Nār-ı hicrān ile yanmış dilde dāġı olmasa

sūznāk:

sūznāk:
Mısra: **9**
Yakıcı, ateşli.

9. Sözleri Yaḥyā'nuñ olmazdı bu resme sūznāk

ile:

ile:
Mısra: **10**
birlikte

9. Sözleri Yaḥyā'nuñ olmazdı bu resme sūznāk
10. Nār-ı hicrān ile yanmış dilde dāġı olmasa

dāġ:

dāġı: -ı
Mısra: **10**
Yara

9. Sözleri Yaḥyā'nuñ olmazdı bu resme sūznāk
10. Nār-ı hicrān ile yanmış dilde dāġı olmasa

ferāġı olmasa:

ferāġı olmasa: -
Mısra: **1**
Dinlenmemek II ara vermemek.

1. Bādeyi bir ḫumdan içsek kim ferāġı olmasa
2. Bir şarābuñ mesti olsaḳ kim yasāġı olmasa

naḳd-i dili:

naḳd-i dili: -
Mısra: **3**
Gönül sermayesi

3. Düzd ġamzeñ ḳanda gizlerdi alup naḳd-i dili
4. Gūşe-i çeşmüñ eger anuñ yataġı olmasa

düzd ġamzeñ:

düzd ġamzeñ: -
Mısra: **3**
Gönül çalan etkileyici yan bakış.

3. Düzd ġamzeñ ḳanda gizlerdi alup naḳd-i dili
4. Gūşe-i çeşmüñ eger anuñ yataġı olmasa

gūşe-i çeşmüñ:

gūşe-i çeşmüñ: -
Mısra: **4**
Göz ucu.

3. Düzd ġamzeñ ḳanda

gizlerdi alup naḳd-i dili
4. Gūşe-i çeşmüñ eger anuñ yatağı olmasa

dilleri bağlar:

dilleri bağlar: -
Mısra: **5**
Gönülleri bağlamak II kendisine âşık etmek.

5. Dilleri bağlar idüp ṭarf-ı külāhuñdan ẓuhūr
6. Kākülüñ böyle ḫurūc itmezdi bāği olmasa

ṭarf-ı külāhuñdan:

ṭarf-ı külāhuñdan: -
Mısra: **5**
Külahın ucu.

5. Dilleri bağlar idüp ṭarf-ı külāhuñdan ẓuhūr
6. Kākülüñ böyle ḫurūc itmezdi bāği olmasa

ẓuhūr idüp:

ẓuhūr idüp: -
Mısra: **5**
Ortaya çıkmak.

5. Dilleri bağlar idüp ṭarf-ı külāhuñdan ẓuhūr
6. Kākülüñ böyle ḫurūc itmezdi bāği olmasa

ḫurūc itmezdi:

ḫurūc itmezdi: -
Mısra: **6**
Dışarı çıkarmak.

5. Dilleri bağlar idüp ṭarf-ı külāhuñdan ẓuhūr
6. Kākülüñ böyle ḫurūc itmezdi bāği olmasa

āsāyiş iderdi:

āsāyiş iderdi: -
Mısra: **7**
Dinlenmek II rahata ermek II huzur bulmak.

7. Nice āsāyiş iderdi öyle bir vīrānede
8. Sīne sulṭān-ı ġamuñ eski ocağı olmasa

öyle bir:

öyle bir: -
Mısra: **7**
Bu tarzda, bu şekilde.

7. Nice āsāyiş iderdi öyle bir vīrānede
8. Sīne sulṭān-ı ġamuñ eski ocağı olmasa

sulṭān-ı ġamuñ:

sulṭān-ı ġamuñ: -
Mısra: **8**
Gam sultanı

7. Nice āsāyiş iderdi öyle bir vīrānede
8. Sīne sulṭān-ı ġamuñ eski ocağı olmasa

nār-ı hicrān:

nār-ı hicrān: -
Mısra: **10**
Ayrılık ateşi.

9. Sözleri Yaḥyā'nuñ olmazdı bu resme sūznāk
10. Nār-ı hicrān ile yanmış dilde dāğı olmasa

yanmış dilde:

yanmış dilde: -
Mısra: **10**
Yanık gönül II yaralı gönül.

9. Sözleri Yaḥyā'nuñ olmazdı bu resme sūznāk
10. Nār-ı hicrān ile yanmış dilde dāğı olmasa

ney:

Ney:
Mısra: **1**
Kamıştan yapılmış bir arşın uzunluğunda nefesli çalgı II âşık.

1. Ney gibi bir ʿāşıḳ-ı dem-sāz buldum kendüme
2. Sırr-ı ʿaşḳı söylerüm hem-rāz buldum kendüme

gibi:

gibi:
Mısra: **1**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Ney gibi bir ʿāşıḳ-ı dem-sāz buldum kendüme
2. Sırr-ı ʿaşḳı söylerüm hem-rāz buldum kendüme

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Ney gibi bir ʿāşıḳ-ı dem-sāz buldum kendüme
2. Sırr-ı ʿaşḳı söylerüm hem-rāz buldum kendüme

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Her kişi bir kebg-reftārı şikār itmek diler
4. Ben de bir ṣayd idecek şeh-bāz buldum kendüme

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Her kişi bir kebg-reftārı şikār itmek diler
4. Ben de bir ṣayd idecek şeh-bāz buldum kendüme

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. ʿArżū eylerdi bir maḥbūb-ı müsteŝnāyı dil
6. Bir müñāsib dil-ber-i mümtāz buldum kendüme

Bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. ʿArżū eylerdi bir maḥbūb-ı müsteŝnāyı dil
6. Bir müñāsib dil-ber-i mümtāz buldum kendüme

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Eglenilmez künc-i ġamda gördüm ey Yaḥyā bu şeb
10. N'ālemi taḥrīḳ ider bir sāz buldum kendüme

bul:

buldum: -dum
Mısra: **1**
Elde etmek, ulaşmak.

1. Ney gibi bir ʿāşıḳ-ı dem-sāz buldum kendüme
2. Sırr-ı ʿaşḳı söylerüm hem-rāz buldum kendüme

buldum: -dum
Mısra: **2**
Ermek, ulaşmak.

1. Ney gibi bir ʿāşıḳ-ı dem-sāz

buldum kendüme
2. Sırr-ı ʿaşḳı söylerüm hem-rāz buldum kendüme

buldum: -dum
Mısra: **4**
Elde etmek, ulaşmak.

3. Her kişi bir kebg-reftārı şikār itmek diler
4. Ben de bir ṣayd idecek şeh-bāz buldum kendüme

buldum: -dum
Mısra: **6**
Elde etmek, ulaşmak.

5. ʿArżū eylerdi bir maḥbūb-ı müsteŝnāyı dil
6. Bir münāsib dil-ber-i mümtāz buldum kendüme

buldum: -dum
Mısra: **10**
Elde etmek, ulaşmak.

9. Eglenilmez künc-i ġamda gördüm ey Yaḥyā bu şeb
10. N'ālemi taḥrīḳ ider bir sāz buldum kendüme

---

kendü:

kendüme: -me
Mısra: **1**
Kendi.

1. Ney gibi bir ʿāşıḳ-ı dem-sāz buldum kendüme
2. Sırr-ı ʿaşḳı söylerüm hem-rāz buldum kendüme

kendüme: -me
Mısra: **2**
Kendi.

1. Ney gibi bir ʿāşıḳ-ı dem-sāz buldum kendüme
2. Sırr-ı ʿaşḳı söylerüm hem-rāz buldum kendüme

kendüme: -me
Mısra: **4**
Kendi.

3. Her kişi bir kebg-reftārı şikār itmek diler
4. Ben de bir ṣayd idecek şeh-bāz buldum kendüme

kendüme: -me
Mısra: **6**
Kendi.

5. ʿArżū eylerdi bir maḥbūb-ı müsteŝnāyı dil
6. Bir münāsib dil-ber-i mümtāz buldum kendüme

kendüme: -m, -e
Mısra: **8**
Kendi.

7. Çoḳ mı gördüñ bir iki peymāne mey-nūş eylesek
8. Ben de bu ḫumuñ şarābın az buldum kendüme

kendüme: -me
Mısra: **10**
Kendi.

9. Eglenilmez künc-i ġamda gördüm ey Yaḥyā bu şeb
10. N'ālemi taḥrīḳ ider bir sāz buldum kendüme

---

söyle:

söylerüm: -rüm
Mısra: **2**
Söylemek II anlatmak.

1. Ney gibi bir ʿāşıḳ-ı dem-sāz buldum kendüme
2. Sırr-ı ʿaşḳı söylerüm hem-rāz buldum kendüme

---

hem-rāz:

hem-rāz:
Mısra: **2**
sırdaş

1. Ney gibi bir ʿāşıḳ-ı dem-sāz buldum kendüme
2. Sırr-ı ʿaşḳı söylerüm hem-rāz buldum kendüme

---

kebg-reftār:

kebg-reftārı: -ı
Mısra: **3**
Keklik yürüyüşlü II sevgili.

3. Her kişi bir kebg-reftārı şikār itmek diler
4. Ben de bir ṣayd idecek şeh-bāz buldum kendüme

---

dile:

diler: -r
Mısra: **3**
istemek, arzulamak

3. Her kişi bir kebg-reftārı şikār itmek diler
4. Ben de bir ṣayd idecek şeh-bāz buldum kendüme

---

ben:

Ben:
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Her kişi bir kebg-reftārı şikār itmek diler
4. Ben de bir ṣayd idecek şeh-bāz buldum kendüme

Ben:
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Çoḳ mı gördüñ bir iki peymāne mey-nūş eylesek
8. Ben de bu ḫumuñ şarābın az buldum kendüme

---

de:

de:
Mısra: **4**
dahi, de

3. Her kişi bir kebg-reftārı şikār itmek diler
4. Ben de bir ṣayd idecek şeh-bāz buldum kendüme

de:
Mısra: **8**
dahi, de.

7. Çoḳ mı gördüñ bir iki peymāne mey-nūş eylesek
8. Ben de bu ḫumuñ şarābın az buldum kendüme

şeh-bāz:

şeh-bāz:
Mısra: **4**
doğan kuşu II avcı

3. Her kişi bir kebg-reftārı şikār itmek diler
4. Ben de bir ṣayd idecek şeh-bāz buldum kendüme

---

dil:

dil:
Mısra: **5**
gönül

5. ʿArżū eylerdi bir maḥbūb-ı müsteŝnāyı dil
6. Bir münāsib dil-ber-i mümtāz buldum kendüme

---

münāsib:

münāsib:
Mısra: **6**
uygun

5. ʿArżū eylerdi bir maḥbūb-ı müsteŝnāyı dil
6. Bir münāsib dil-ber-i mümtāz buldum kendüme

---

peymāne:

peymāne:
Mısra: **7**
Kadeh.

7. Çoḳ mı gördüñ bir iki peymāne mey-nūş eylesek
8. Ben de bu ḫumuñ şarābın az buldum kendüme

---

mey-nūş:

mey-nūş:
Mısra: **7**
İçki içen.

7. Çoḳ mı gördüñ bir iki peymāne mey-nūş eylesek
8. Ben de bu ḫumuñ şarābın az buldum kendüme

---

eyle:

eylesek: -se, -k
Mısra: **7**
etmek, yapmak.

7. Çoḳ mı gördüñ bir iki peymāne mey-nūş eylesek
8. Ben de bu ḫumuñ şarābın az buldum kendüme

---

bu:

bu:
Mısra: **8**
bu, işaret sıfatı

7. Çoḳ mı gördüñ bir iki peymāne mey-nūş eylesek
8. Ben de bu ḫumuñ şarābın az buldum kendüme

bu:
Mısra: **9**
bu, işaret sıfatı

9. Eglenilmez künc-i ġamda gördüm ey Yaḥyā bu şeb
10. N'ālemi taḥrīḳ ider bir sāz buldum kendüme

---

hum:

ḫumuñ: -uñ
Mısra: **8**
şarap küpü

7. Çoḳ mı gördüñ bir iki peymāne mey-nūş eylesek
8. Ben de bu ḫumuñ şarābın az buldum kendüme

şarāb:

şarābın: -ın
Mısra: **8**
Şarap

7. Çoḳ mı gördüñ bir iki peymāne mey-nūş eylesek
8. Ben de bu ḫumuñ şarābın az buldum kendüme

---

eglenil:

Eglenilmez: -mez
Mısra: **9**
Oyalanmak II vakit geçirmek II eğlenmek.

9. Eglenilmez künc-i ġamda gördüm ey Yaḥyā bu şeb
10. N'ālemi taḥrīḳ ider bir sāz buldum kendüme

---

gör:

gördüm: -düm
Mısra: **9**
Görmek.

9. Eglenilmez künc-i ġamda gördüm ey Yaḥyā bu şeb
10. N'ālemi taḥrīḳ ider bir sāz buldum kendüme

---

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Eglenilmez künc-i ġamda gördüm ey Yaḥyā bu şeb
10. N'ālemi taḥrīḳ ider bir sāz buldum kendüme

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Eglenilmez künc-i ġamda gördüm ey Yaḥyā bu şeb
10. N'ālemi taḥrīḳ ider bir sāz buldum kendüme

şeb:

şeb:
Mısra: **9**
Gece.

9. Eglenilmez künc-i ġamda gördüm ey Yaḥyā bu şeb
10. N'ālemi taḥrīḳ ider bir sāz buldum kendüme

---

n'āle:

N'ālemi: -mi
Mısra: **10**
inilti, feryat

9. Eglenilmez künc-i ġamda gördüm ey Yaḥyā bu şeb
10. N'ālemi taḥrīḳ ider bir sāz buldum kendüme

---

sāz:

sāz:
Mısra: **10**
Çalgı aleti.

9. Eglenilmez künc-i ġamda gördüm ey Yaḥyā bu şeb
10. N'ālemi taḥrīḳ ider bir sāz buldum kendüme

ʿāşıḳ-ı dem-sāz:

ʿāşıḳ-ı dem-sāz: -
Mısra: **1**
Sırdaş âşık II dost ve sevecen âşık.

1. Ney gibi bir ʿāşıḳ-ı dem-sāz buldum kendüme
2. Sırr-ı ʿaşḳı söylerüm hem-rāz buldum kendüme

---

sırr-ı ʿaşḳı:

sırr-ı ʿaşḳı: -
Mısra: **2**
Aşk sırrı.

1. Ney gibi bir ʿāşıḳ-ı dem-sāz buldum kendüme
2. Sırr-ı ʿaşḳı söylerüm hem-rāz buldum kendüme

---

her kişi:

her kişi: -
Mısra: **3**
herkes

3. Her kişi bir kebg-reftārı şikār itmek diler
4. Ben de bir ṣayd idecek şeh-bāz buldum kendüme

şikār itmek:

şikār itmek: -
Mısra: **3**
gönlünü avlamak II kendisine âşık etmek

3. Her kişi bir kebg-reftārı şikār itmek diler
4. Ben de bir ṣayd idecek şeh-bāz buldum kendüme

ṣayd idecek:

ṣayd idecek: -
Mısra: **4**
Avlamak.

3. Her kişi bir kebg-reftārı şikār itmek diler
4. Ben de bir şayd idecek şeh-bāz buldum kendüme

maḥbūb-ı müsteŝnāyı:

maḥbūb-ı müsteŝnāyı: -
Mısra: **5**
Özel, ayrıcalıklı sevgili

5. ʿArżū eylerdi bir maḥbūb-ı müsteŝnāyı dil
6. Bir müñāsib dil-ber-i mümtāz buldum kendüme

ʿarżū eylerdi:

ʿarżū eylerdi: -
Mısra: **5**
İstek duymak, istemek.

5. ʿArżū eylerdi bir maḥbūb-ı müsteŝnāyı dil
6. Bir müñāsib dil-ber-i mümtāz buldum kendüme

dil-ber-i mümtāz:

dil-ber-i mümtāz: -
Mısra: **6**
Seçkin sevgili.

5. ʿArżū eylerdi bir maḥbūb-ı müsteŝnāyı dil
6. Bir müñāsib dil-ber-i mümtāz buldum kendüme

bir iki:

bir iki: -
Mısra: **7**
birkaç

7. Çoḳ mı gördüñ bir iki peymāne mey-nūş eylesek
8. Ben de bu ḫumuñ şarābın az buldum kendüme

Çoḳ mı gördüñ:

Çoḳ mı gördüñ: -
Mısra: **7**
Çok görmek II fazla bulmak.

7. Çoḳ mı gördüñ bir iki peymāne mey-nūş eylesek
8. Ben de bu ḫumuñ şarābın az buldum kendüme

az buldum:

az buldum: -
Mısra: **8**
Yeterli bulmamak.

7. Çoḳ mı gördüñ bir iki peymāne mey-nūş eylesek
8. Ben de bu ḫumuñ şarābın az buldum kendüme

künc-i ġamda:

künc-i ġamda: -
Mısra: **9**
Üzüntü köşesi

9. Eglenilmez künc-i ġamda gördüm ey Yaḥyā bu şeb
10. N'ālemi taḥriḳ ider bir sāz buldum kendüme

taḥrik ider:

taḥriḳ ider: -
Mısra: **10**
Harekete geçirmek II kışkırtmak.

9. Eglenilmez künc-i ġamda gördüm ey Yaḥyā bu şeb
10. N'ālemi taḥriḳ ider bir sāz buldum kendüme

görince:

Görince:
Mısra: **1**
gördüğü zaman

1. Görince dāġını penbeyle dil o şāh ḳolında
2. Sefīd bāz ḫayāl itdi pādişāh ḳolında

dāġ:

dāġını: -ını
Mısra: **1**
Yara

1. Görince dāġını penbeyle dil o şāh ḳolında
2. Sefīd bāz ḫayāl itdi pādişāh ḳolında

penbe:

penbeyle: -yle
Mısra: **1**
Pamuk.

1. Görince dāġını penbeyle dil o şāh ḳolında
2. Sefīd bāz ḫayāl itdi pādişāh ḳolında

dil:

dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Görince dāġını penbeyle dil o şāh ḳolında
2. Sefīd bāz ḫayāl itdi pādişāh ḳolında

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Görince dāġını penbeyle dil o şāh ḳolında
2. Sefīd bāz ḫayāl itdi pādişāh ḳolında

şāh:

şāh:
Mısra: **1**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

1. Görince dāġını penbeyle dil o şāh ḳolında
2. Sefīd bāz ḫayāl itdi pādişāh ḳolında

kol:

ḳolında: -ında
Mısra: **1**
Kol II vücudun elden başlayıp omza kadar devam eden bölümü.

1. Görince dāġını penbeyle dil o şāh ḳolında
2. Sefīd bāz ḫayāl itdi pādişāh ḳolında

ḳolında: -ında
Mısra: **8**
Kolunda II yanında II beraberinde.

7. Ḳul oğlılarda da vardur nice efendiler ammā
8. Ne pādişāh güzeller olur sipāh ḳolında

ḳolında: -ında
Mısra: **10**
Kol II kucak.

9. Ölür mi ḫāne-i Yaḥyā'ya luṭf idüp gele dil-ber
10. Uyuya nāz ile geh sīnesinde gāh ḳolında

sefid:

Sefīd:
Mısra: **2**
Beyaz, ak

1. Görince dāġını penbeyle dil o şāh ḳolında
2. Sefīd bāz ḫayāl itdi pādişāh ḳolında

bāz:

bāz:
Mısra: **2**
Doğan II yırtıcı kuş.

1. Görince dāğını penbeyle dil o şāh ḳolında
2. Sefīd bāz ḫayāl itdi pādişāh ḳolında

pādişāh:

pādişāh:
Mısra: **2**
Sultan, padişah

1. Görince dāğını penbeyle dil o şāh ḳolında
2. Sefīd bāz ḫayāl itdi pādişāh ḳolında

kolında:

ḳolında:
Mısra: **2**
Kol II koluna oturtmuş vaziyette.

1. Görince dāğını penbeyle dil o şāh ḳolında
2. Sefīd bāz ḫayāl itdi pādişāh ḳolında

ḳolında:
Mısra: **4**
kol.

3. Ümīd odur ki süveydā-yı dilden ide sevādın
4. İderse sūzen ile yār naḳş-ı āh ḳolında

id:

ide: -e
Mısra: **3**
Etmek, eylemek.

3. Ümīd odur ki süveydā-yı dilden ide sevādın
4. İderse sūzen ile yār naḳş-ı āh ḳolında

sevād:

sevādın: -ın
Mısra: **3**
Siyahlık, karalık II yazı, karalama II gümüş üstüne siyahla işleme, nakış,

3. Ümīd odur ki süveydā-yı dilden ide sevādın
4. İderse sūzen ile yār naḳş-ı āh ḳolında

İd:

İderse: -erse
Mısra: **4**
Etmek, eylemek.

3. Ümīd odur ki süveydā-yı dilden ide sevādın
4. İderse sūzen ile yār naḳş-ı āh ḳolında

sūzen:

sūzen:
Mısra: **4**
İğne.

3. Ümīd odur ki süveydā-yı dilden ide sevādın
4. İderse sūzen ile yār naḳş-ı āh ḳolında

ile:

ile:
Mısra: **4**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Ümīd odur ki süveydā-yı dilden ide sevādın
4. İderse sūzen ile yār naḳş-ı āh ḳolında

ile:
Mısra: **10**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Ölür mi ḫāne-i Yaḥyā'ya luṭf idüp gele dil-ber
10. Uyuya nāz ile geh sīnesinde gāh ḳolında

yār:

yār:
Mısra: **4**
Sevgili

3. Ümīd odur ki süveydā-yı dilden ide sevādın
4. İderse sūzen ile yār naḳş-ı āh ḳolında

tıfl:

ṭıfl:
Mısra: **6**
çocuk

5. Ḳomadı cāẕibe-i ḥüsni tab Rüstem-i dilde
6. Ne var ṭıfl ise ḳuvvet ḳomış ilāh ḳolında

ise:

ise:
Mısra: **6**
koşul edatı

5. Ḳomadı cāẕibe-i ḥüsni tab Rüstem-i dilde
6. Ne var ṭıfl ise ḳuvvet ḳomış ilāh ḳolında

İlāh:

İlāh:
Mısra: **6**
Yaratıcı, Allah

5. Ḳomadı cāẕibe-i ḥüsni tab Rüstem-i dilde
6. Ne var ṭıfl ise ḳuvvet ḳomış ilāh ḳolında

da:

da:
Mısra: **7**
De, da bağlacı.

7. Ḳul oğlılarda da vardur nice efendiler ammā
8. Ne pādişāh güzeller olur sipāh ḳolında

vardur:

vardur:
Mısra: **7**
Var II mevcut.

7. Ḳul oğlılarda da vardur nice efendiler ammā
8. Ne pādişāh güzeller olur sipāh ḳolında

nice:

nice:
Mısra: **7**
Birçok, hayli

7. Ḳul oğlılarda da vardur nice efendiler ammā
8. Ne pādişāh güzeller olur sipāh ḳolında

efendi:

efendiler: -ler
Mısra: **7**
Buyruğu yürüyen, sözü geçen kimse II efendi.

7. Ḳul oğlılarda da vardur nice efendiler ammā
8. Ne pādişāh güzeller olur sipāh ḳolında

ammā:

ammā:
Mısra: **7**
Ancak, ama.

7. Ḳul oğlılarda da vardur nice

efendiler ammā
8. Ne pādişāh güzeller olur sipāh ḳolında

ne:

Ne:
Mısra: **8**
Ne II ne çok II ne kadar da.

7. Ḳul oğlılarda da vardur nice efendiler ammā
8. Ne pādişāh güzeller olur sipāh ḳolında

ol:

olur: -ur
Mısra: **8**
Olmak.

7. Ḳul oğlılarda da vardur nice efendiler ammā
8. Ne pādişāh güzeller olur sipāh ḳolında

sipāh:

sipāh:
Mısra: **8**
Asker, ordu.

7. Ḳul oğlılarda da vardur nice efendiler ammā
8. Ne pādişāh güzeller olur sipāh ḳolında

gel:

gele: -e
Mısra: **9**
Gelmek.

9. Ölür mi ḫāne-i Yaḥyā'ya luṭf idüp gele dil-ber
10. Uyuya nāz ile geh si̱nesinde gāh ḳolında

dil-ber:

dil-ber:
Mısra: **9**
Gönül alan güzel || Sevgili

9. Ölür mi ḫāne-i Yaḥyā'ya luṭf idüp gele dil-ber
10. Uyuya nāz ile geh si̱nesinde gāh ḳolında

uyu:

Uyuya: -ya
Mısra: **10**
uyumak, uyku halini almak

9. Ölür mi ḫāne-i Yaḥyā'ya luṭf idüp gele dil-ber
10. Uyuya nāz ile geh si̱nesinde gāh ḳolında

nāz:

nāz:
Mısra: **10**
İşve, cilve.

9. Ölür mi ḫāne-i Yaḥyā'ya luṭf idüp gele dil-ber
10. Uyuya nāz ile geh si̱nesinde gāh ḳolında

geh:

geh:
Mısra: **10**
Bazen.

9. Ölür mi ḫāne-i Yaḥyā'ya luṭf idüp gele dil-ber
10. Uyuya nāz ile geh si̱nesinde gāh ḳolında

sine:

si̱nesinde: -sinde
Mısra: **10**
Göğüs II bağır.

9. Ölür mi ḫāne-i Yaḥyā'ya luṭf idüp gele dil-ber
10. Uyuya nāz ile geh si̱nesinde gāh ḳolında

gāh:

gāh:
Mısra: **10**
bazen

9. Ölür mi ḫāne-i Yaḥyā'ya luṭf idüp gele dil-ber
10. Uyuya nāz ile geh si̱nesinde gāh ḳolında

ḫayāl itdi:

ḫayāl itdi: -
Mısra: 2
Düşünmek, tasavvur etmek.

1. Görince dāğını penbeyle dil o şāh ḳolında
2. Sefi̇d bāz ḫayāl itdi pādişāh ḳolında

Ümid odur ki:

Ümi̱d odur ki: -
Mısra: **3**
Umulan o ki II ümit o ki.

3. Ümi̱d odur ki süveydā-yı dilden ide sevādın
4. İderse sūzen ile yār naḳş-ı āh ḳolında

süveydā-yı dilden:

süveydā-yı dilden: -
Mısra: **3**
Gönüldeki siyah nokta

3. Ümi̱d odur ki süveydā-yı dilden ide sevādın
4. İderse sūzen ile yār naḳş-ı āh ḳolında

nakş-ı āh:

naḳş-ı āh: -
Mısra: **4**
Âh süsü II âh resmi.

3. Ümi̱d odur ki süveydā-yı dilden ide sevādın
4. İderse sūzen ile yār naḳş-ı āh ḳolında

rüstem-i dilde:

rüstem-i dilde: -
Mısra: **5**
Gönlün Rüstem'i II Gönlün Şeh-nâme'de Zâl'ın dillere destan kahramanlıklarıyla anılan oğlu Rüstem'i.

5. Ḳomadı cāẕibe-i ḥüsni tab Rüstem-i dilde
6. Ne var ṭıfl ise ḳuvvet ḳomış ilāh ḳolında

cāẕibe-i ḥüsni:

cāẕibe-i ḥüsni: -
Mısra: **5**
Güzelliğinin cazibesi.

5. Ḳomadı cāẕibe-i ḥüsni tab Rüstem-i dilde
6. Ne var ṭıfl ise ḳuvvet ḳomış ilāh ḳolında

tab Ḳomadı:

tab Ḳomadı: -
Mısra: **5**
Takat bırakmamak.

5. Ḳomadı cāẕibe-i ḥüsni tab Rüstem-i dilde
6. Ne var ṭıfl ise ḳuvvet ḳomış ilāh ḳolında

ne var:

ne var: -
Mısra: **6**
Ne olur ki

5. Ḳomadı cāẕibe-i ḥüsni tab

Rüstem-i dilde
6. Ne var ṭıfl ise ḳuvvet ḳomış ilāh ḳolında

kolında ḳuvvet komış:

ḳolında ḳuvvet ḳomış: -
Mısra: **6**
Koluna güç vermek II güçlü kuvvetli olmasını sağlamak.

5. Ḳomadı cāẕibe-i ḥüsni tab Rüstem-i dilde
6. Ne var ṭıfl ise ḳuvvet ḳomış ilāh ḳolında

Ḳul oğlılarda:

Ḳul oğlılarda: -
Mısra: **7**
asker olarak yetiştirilen yeniçeri genci

7. Ḳul oğlılarda da vardur nice efendiler ammā
8. Ne pādişāh güzeller olur sipāh ḳolında

pādişāh güzeller:

pādişāh güzeller: -
Mısra: **8**
Padişah denilecek kadar güzel II çok güzel.

7. Ḳul oğlılarda da vardur nice efendiler ammā
8. Ne pādişāh güzeller olur sipāh ḳolında

hāne-i yaḥyā'ya:

ḫāne-i yaḥyā'ya: -
Mısra: **9**
Yahya'nın evi.

9. Ölür mi ḫāne-i Yaḥyā'ya luṭf idüp gele dil-ber
10. Uyuya nāz ile geh sịnesinde gāh ḳolında

luṭf idüp:

luṭf idüp: -
Mısra: **9**
Bağışlamak, iyilik etmek.

9. Ölür mi ḫāne-i Yaḥyā'ya luṭf idüp gele dil-ber
10. Uyuya nāz ile geh sịnesinde gāh ḳolında

Ölür mi:

Ölür mi: -
Mısra: **9**
Ne olur ki II ölür mü sanki.

9. Ölür mi ḫāne-i Yaḥyā'ya luṭf idüp gele dil-ber
10. Uyuya nāz ile geh sịnesinde gāh ḳolında

ol:

Ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Ol dil-rübā bezme gele nịm mest ola
2. Mānend-i cürʿa ġayrilerüñ ḳadri pest ola

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Dil-berler içre ʿaşḳ ola ol nev-cevāna kim
4. Ḳadr-i maḥabbeti bile ʿāşıḳ-perest ola

dil-rübā:

dil-rübā:
Mısra: **1**
gönül alan ll sevgili.

1. Ol dil-rübā bezme gele nịm mest ola
2. Mānend-i cürʿa ġayrilerüñ ḳadri pest ola

bezm:

bezme: -e
Mısra: **1**
Meclis,toplantı.

1. Ol dil-rübā bezme gele nịm mest ola
2. Mānend-i cürʿa ġayrilerüñ ḳadri pest ola

gel:

gele: -e
Mısra: **1**
Gelmek.

1. Ol dil-rübā bezme gele nịm mest ola
2. Mānend-i cürʿa ġayrilerüñ ḳadri pest ola

ġayri:

ġayrilerüñ: -lerüñ
Mısra: **2**
Başkası II rakipler.

1. Ol dil-rübā bezme gele nịm mest ola
2. Mānend-i cürʿa ġayrilerüñ ḳadri pest ola

kadr:

ḳadri: -i
Mısra: **2**
Değer, itibar, haysiyet.

1. Ol dil-rübā bezme gele nịm mest ola
2. Mānend-i cürʿa ġayrilerüñ ḳadri pest ola

dil-ber:

Dil-berler: -ler
Mısra: **3**
Gönül alan II güzel.

3. Dil-berler içre ʿaşḳ ola ol nev-cevāna kim
4. Ḳadr-i maḥabbeti bile ʿāşıḳ-perest ola

içre:

içre:
Mısra: **3**
içinde

3. Dil-berler içre ʿaşḳ ola ol nev-cevāna kim
4. Ḳadr-i maḥabbeti bile ʿāşıḳ-perest ola

nev-cevān:

nev-cevāna: -a
Mısra: **3**
genç, delikanlı

3. Dil-berler içre ʿaşḳ ola ol nev-cevāna kim
4. Ḳadr-i maḥabbeti bile ʿāşıḳ-perest ola

kim:

kim:
Mısra: **3**
ki

3. Dil-berler içre ʿaşḳ ola ol nev-cevāna kim
4. Ḳadr-i maḥabbeti bile ʿāşıḳ-perest ola

bile:

bile:
Mısra: **4**
Dahi, de.

3. Dil-berler içre ʿaşḳ ola ol nev-cevāna kim
4. Ḳadr-i maḥabbeti bile ʿāşıḳ-

perest ola

o:

o:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Nerd oynaduḳ o şūḫ ile bir būse ḳavl idüp
6. Ammā didüm şu şarṭ ile cānā ki dest ola

o:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Çeksün elin o serv-i revāna ulaşmasun
8. Şāḫ-ı çenār gibi şu kim teng-dest ola

şūh:

şūḫ:
Mısra: **5**
İşveli, cilveli ll sevgili

5. Nerd oynaduḳ o şūḫ ile bir būse ḳavl idüp
6. Ammā didüm şu şarṭ ile cānā ki dest ola

ile:

ile:
Mısra: **5**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Nerd oynaduḳ o şūḫ ile bir būse ḳavl idüp
6. Ammā didüm şu şarṭ ile cānā ki dest ola

ile:
Mısra: **6**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Nerd oynaduḳ o şūḫ ile bir būse ḳavl idüp
6. Ammā didüm şu şarṭ ile cānā ki dest ola

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Nerd oynaduḳ o şūḫ ile bir būse ḳavl idüp
6. Ammā didüm şu şarṭ ile cānā ki dest ola

būse:

būse:
Mısra: **5**
Öpücük

5. Nerd oynaduḳ o şūḫ ile bir būse ḳavl idüp
6. Ammā didüm şu şarṭ ile cānā ki dest ola

ammā:

Ammā:
Mısra: **6**
Ancak, ama.

5. Nerd oynaduḳ o şūḫ ile bir būse ḳavl idüp
6. Ammā didüm şu şarṭ ile cānā ki dest ola

di:

didüm: -düm
Mısra: **6**
Söylemek.

5. Nerd oynaduḳ o şūḫ ile bir būse ḳavl idüp
6. Ammā didüm şu şarṭ ile cānā ki dest ola

şu:

şu:
Mısra: **6**
İşaret sıfatı, şu.

5. Nerd oynaduḳ o şūḫ ile bir būse ḳavl idüp
6. Ammā didüm şu şarṭ ile cānā ki dest ola

şarṭ:

şarṭ:
Mısra: **6**
Şart, kural.

5. Nerd oynaduḳ o şūḫ ile bir būse ḳavl idüp
6. Ammā didüm şu şarṭ ile cānā ki dest ola

cānā:

cānā:
Mısra: **6**
Ey sevgili!

5. Nerd oynaduḳ o şūḫ ile bir būse ḳavl idüp
6. Ammā didüm şu şarṭ ile cānā ki dest ola

ki:

ki:
Mısra: **6**
Ki bağlacı.

5. Nerd oynaduḳ o şūḫ ile bir būse ḳavl idüp
6. Ammā didüm şu şarṭ ile cānā ki dest ola

ki:
Mısra: **10**
Ki bağlacı.

9. Hüşyārlıḳ ümīdini eyler mi tā ebed
10. Yaḥyā ki mest-i bāde-i bezm-i elest ola

ulaş:

ulaşmasun: -masun
Mısra: **7**
Yetişmemek II ulaşmamak.

7. Çeksün elin o serv-i revāna ulaşmasun
8. Şāḫ-ı çenār gibi şu kim teng-dest ola

gibi:

gibi:
Mısra: **8**
benzetme edatı ll -e benzer.

7. Çeksün elin o serv-i revāna ulaşmasun
8. Şāḫ-ı çenār gibi şu kim teng-dest ola

hüşyārlıḳ:

Hüşyārlıḳ:
Mısra: **9**
Uyanıklık, kendinde olma durumu

9. Hüşyārlıḳ ümīdini eyler mi tā ebed
10. Yaḥyā ki mest-i bāde-i bezm-i elest ola

mi:

mi:
Mısra: **9**
soru edatı

9. Hüşyārlıḳ ümīdini eyler mi tā ebed
10. Yaḥyā ki mest-i bāde-i bezm-i elest ola

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Hüşyārlıḳ ümīdini eyler mi tā ebed
10. Yaḥyā ki mest-i bāde-i bezm-i elest ola

---

nim mest ola:

nīm mest ola: -
Mısra: **1**
Yarı sarhoş olmak II çakırkeyif olmak.

1. Ol dil-rübā bezme gele nīm mest ola
2. Mānend-i cürʿa ġayrilerüñ ḳadri pest ola

---

mānend-i cürʿa:

mānend-i cürʿa: -
Mısra: **2**
Bir yudum şarap gibi.

1. Ol dil-rübā bezme gele nīm mest ola
2. Mānend-i cürʿa ġayrilerüñ ḳadri pest ola

---

pest ola:

pest ola: -
Mısra: **2**
hor görülmek, gözden düşmek

1. Ol dil-rübā bezme gele nīm mest ola
2. Mānend-i cürʿa ġayrilerüñ ḳadri pest ola

ʿaşḳ ola:

ʿaşḳ ola: -
Mısra: **3**
Aşk olsun II aferin.

3. Dil-berler içre ʿaşḳ ola ol nev-cevāna kim
4. Ḳadr-i maḥabbeti bile ʿāşıḳ-perest ola

Ḳadr-i maḥabbeti:

Ḳadr-i maḥabbeti: -
Mısra: **4**
Sevginin, aşkın kıymeti.

3. Dil-berler içre ʿaşḳ ola ol nev-cevāna kim
4. Ḳadr-i maḥabbeti bile ʿāşıḳ-perest ola

ʿāşıḳ-perest ola:

ʿāşıḳ-perest ola: -
Mısra: **4**
Aşk tutkunu olmak.

3. Dil-berler içre ʿaşḳ ola ol nev-cevāna kim
4. Ḳadr-i maḥabbeti bile ʿāşıḳ-perest ola

---

nerd oynaduḳ:

nerd oynaduḳ: -
Mısra: **5**
Tavla oynamak.

5. Nerd oynaduḳ o şūḫ ile bir būse ḳavl idüp
6. Ammā didüm şu şarṭ ile cānā ki dest ola

ḳavl idüp:

ḳavl idüp: -
Mısra: **5**
Sözleşmek II iddialaşmak.

5. Nerd oynaduḳ o şūḫ ile bir būse ḳavl idüp
6. Ammā didüm şu şarṭ ile cānā ki dest ola

---

dest ola:

dest ola: -
Mısra: **6**
Yardım olmak.

5. Nerd oynaduḳ o şūḫ ile bir būse ḳavl idüp
6. Ammā didüm şu şarṭ ile cānā ki dest ola

---

serv-i revāna:

serv-i revāna: -
Mısra: **7**
Salınan servi II Uzun boylu sevgili.

7. Çeksün elin o serv-i revāna ulaşmasun
8. Şāḫ-ı çenār gibi şu kim teng-dest ola

---

elin Çeksün:

elin Çeksün: -
Mısra: **7**
Uzak durmak II elini çekmekç

7. Çeksün elin o serv-i revāna ulaşmasun
8. Şāḫ-ı çenār gibi şu kim teng-dest ola

Şāḫ-ı çenār:

Şāḫ-ı çenār: -
Mısra: **8**
Çınar dalı.

7. Çeksün elin o serv-i revāna ulaşmasun
8. Şāḫ-ı çenār gibi şu kim teng-dest ola

---

teng-dest ola:

teng-dest ola: -
Mısra: **8**
Cimri II eli dar olmak.

7. Çeksün elin o serv-i revāna ulaşmasun
8. Şāḫ-ı çenār gibi şu kim teng-dest ola

şu kim:

şu kim: -
Mısra: **8**
Şu ki II şöyle ki.

7. Çeksün elin o serv-i revāna ulaşmasun
8. Şāḫ-ı çenār gibi şu kim teng-dest ola

---

tā ebed:

tā ebed: -
Mısra: **9**
Sonsuza kadar.

9. Hüşyārlıḳ ümīdini eyler mi tā ebed
10. Yaḥyā ki mest-i bāde-i bezm-i elest ola

ümidini eyler:

ümīdini eyler: -
Mısra: **9**
Arzu edilen bir iyiliği bekleme II umma II umut etme.

9. Hüşyārlıḳ ümīdini eyler mi tā ebed
10. Yaḥyā ki mest-i bāde-i bezm-i elest ola

---

mest-i bāde-i bezm-i elest ola:

mest-i bāde-i bezm-i elest ola: -
Mısra: **10**
Elest meclisinin yani ruhlar dünyaya gelmeden önce toplanılan meclisin şarabının sarhoşu olmak.

9. Hüşyārlıḳ ümīdini eyler mi tā ebed
10. Yaḥyā ki mest-i bāde-i bezm-i elest ola

---

sine:

S̱inemde: -mde
Mısra: **2**
göğüs, bağır ‖ gönül, yürek

1. Ārām idemem būs u kenār eylemeyince
2. S̱inemde gelüp yār ḳarār eylemeyince

---

gel:

gelüp: -üp
Mısra: **2**
Gelmek.

1. Ārām idemem būs u kenār eylemeyince
2. S̱inemde gelüp yār ḳarār eylemeyince

---

yār:

yār:
Mısra: **2**
Sevgili

1. Ārām idemem būs u kenār eylemeyince
2. S̱inemde gelüp yār ḳarār eylemeyince

yār:
Mısra: **7**
Sevgili

7. Ol yār işiginde bize yer ḳomadı aġyār
8. Olmadı göñül terk-i diyār eylemeyince

---

ol:

Ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Fāriġ olamam deşt-i ṭalebde tek ü pūdan
4. Ol gözleri āhūyı şikār eylemeyince

Ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Ol yār işiginde bize yer ḳomadı aġyār
8. Olmadı göñül terk-i diyār eylemeyince

Olmadı: -madı
Mısra: **8**
Olmak.

7. Ol yār işiginde bize yer ḳomadı aġyār
8. Olmadı göñül terk-i diyār eylemeyince

---

işig:

işiginde: -inde
Mısra: **7**
eşik II kapı, huzur, makam

7. Ol yār işiginde bize yer ḳomadı aġyār
8. Olmadı göñül terk-i diyār eylemeyince

---

biz:

bize: -e
Mısra: **7**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

7. Ol yār işiginde bize yer ḳomadı aġyār
8. Olmadı göñül terk-i diyār eylemeyince

---

aġyār:

aġyār:
Mısra: **7**
Yabancı, rakip.

7. Ol yār işiginde bize yer ḳomadı aġyār
8. Olmadı göñül terk-i diyār eylemeyince

---

göñül:

göñül:
Mısra: **8**
gönül

7. Ol yār işiginde bize yer ḳomadı aġyār
8. Olmadı göñül terk-i diyār eylemeyince

---

baḳıl:

baḳılmaz: -maz
Mısra: **9**
Bakılmamak II teveccüh etmemek.

9. Bāzār-ı maḥabbetde ruḫ-ı zerde baḳılmaz
10. Tā şırma-keş-i ʿaşḳı ʿayār eylemeyince

---

tā:

Tā:
Mısra: **10**
-e kadar.

9. Bāzār-ı maḥabbetde ruḫ-ı zerde baḳılmaz
10. Tā şırma-keş-i ʿaşḳı ʿayār eylemeyince

---

başla:

başladı: -dı
Mısra: **11**
Bir işi yapmak üzere harekete geçmek

11. Ḳan aġlamaġa başladı zaḫm-ı dil-i Yaḥyā
12. Açılmadı çaḳ cānına kār eylemeyince

---

cān:

cānına: -ına
Mısra: **12**
Can, ruh, gönül.

11. Ḳan aġlamaġa başladı zaḫm-ı dil-i Yaḥyā
12. Açılmadı çaḳ cānına kār eylemeyince

Ārām idemem:

Ārām idemem: -
Mısra: **1**
Rahatlamamak II huzursuz olmak.

1. Ārām idemem būs u kenār eylemeyince
2. S̱inemde gelüp yār ḳarār eylemeyince

---

būs u kenār eylemeyince:

būs u kenār eylemeyince: -
Mısra: **1**
Öpüp kucaklamak.

1. Ārām idemem būs u kenār eylemeyince
2. S̱inemde gelüp yār ḳarār eylemeyince

ḳarār eylemeyince:

ḳarār eylemeyince: -
Mısra: **2**
Sabit durmak, kalmak, yerleşmek

1. Ārām idemem būs u kenār eylemeyince
2. S̱inemde gelüp yār ḳarār eylemeyince

---

fāriġ olamam:

fāriġ olamam: -
Mısra: **3**
feragat etmek, geri durmak, uzak kalmak

3. Fāriġ olamam deşt-i ṭalebde tek ü pūdan
4. Ol gözleri āhūyı şikār

eylemeyince

---

deşt-i ṭalebde:

***deşt-i ṭalebde:* -**
Mısra: **3**
İstek çölü.

3. Fāriġ olamam deşt-i ṭalebde tek ü pūdan
4. Ol gözleri āhūyı şikār eylemeyince

---

tek ü pūdan:

***tek ü pūdan:* -**
Mısra: **3**
Koşuşturma.

3. Fāriġ olamam deşt-i ṭalebde tek ü pūdan
4. Ol gözleri āhūyı şikār eylemeyince

---

gözleri āhūyı:

***gözleri āhūyı:* -**
Mısra: **4**
Gözleri ahu gibi iri ve güzel olan II ahu gözlü sevgili.

3. Fāriġ olamam deşt-i ṭalebde tek ü pūdan
4. Ol gözleri āhūyı şikār eylemeyince

şikār eylemeyince:

***şikār eylemeyince:* -**
Mısra: **4**
Avlamak.

3. Fāriġ olamam deşt-i ṭalebde tek ü pūdan
4. Ol gözleri āhūyı şikār eylemeyince

---

feryād u fiġānum:

***feryād u fiġānum:* -**
Mısra: **5**
ağlayıp inlemek

5. ʿAyb eylemeñüz her gice feryād u fiġānum
6. Rāḥat bulamam nāle vü zār eylemeyince

---

her gice:

***her gice:* -**
Mısra: **5**
Her gece

5. ʿAyb eylemeñüz her gice feryād u fiġānum
6. Rāḥat bulamam nāle vü zār eylemeyince

ʿayb eylemeñüz:

***ʿayb eylemeñüz:* -**
Mısra: **5**
kınamak, ayıplamak.

5. ʿAyb eylemeñüz her gice feryād u fiġānum
6. Rāḥat bulamam nāle vü zār eylemeyince

---

nāle vü zār eylemeyince:

***nāle vü zār eylemeyince:* -**
Mısra: **6**
Ağlayıp, inlemek.

5. ʿAyb eylemeñüz her gice feryād u fiġānum
6. Rāḥat bulamam nāle vü zār eylemeyince

---

rāḥat bulamam:

***rāḥat bulamam:* -**
Mısra: **6**
rahatlamak, huzura kavuşmak.

5. ʿAyb eylemeñüz her gice feryād u fiġānum
6. Rāḥat bulamam nāle vü zār eylemeyince

---

yer ḳomadı:

***yer ḳomadı:* -**
Mısra: **7**
Yer bırakmamak.

7. Ol yār işiginde bize yer ḳomadı aġyār
8. Olmadı göñül terk-i diyār eylemeyince

---

terk-i diyār eylemeyince:

***terk-i diyār eylemeyince:* -**
Mısra: **8**
Memleketini terk etmek II bulunduğu yerden uzaklaşmak.

7. Ol yār işiginde bize yer ḳomadı aġyār
8. Olmadı göñül terk-i diyār eylemeyince

---

bāzār-ı maḥabbetde:

***bāzār-ı maḥabbetde:* -**
Mısra: **9**
Aşk pazarı.

9. Bāzār-ı maḥabbetde ruḫ-ı zerde baḳılmaz
10. Tā şırma-keş-i ʿaşḳı ʿayār eylemeyince

---

ruḫ-ı zerde:

***ruḫ-ı zerde:* -**
Mısra: **9**
Solgun yüz.

9. Bāzār-ı maḥabbetde ruḫ-ı zerde baḳılmaz
10. Tā şırma-keş-i ʿaşḳı ʿayār eylemeyince

şırma-keş-i ʿaşḳı:

***şırma-keş-i ʿaşḳı:* -**
Mısra: **10**
Aşkın sırma çekeni.

9. Bāzār-ı maḥabbetde ruḫ-ı zerde baḳılmaz
10. Tā şırma-keş-i ʿaşḳı ʿayār eylemeyince

ʿayār eylemeyince:

***ʿayār eylemeyince:* -**
Mısra: **10**
Ayarlamak II ölçmek.

9. Bāzār-ı maḥabbetde ruḫ-ı zerde baḳılmaz
10. Tā şırma-keş-i ʿaşḳı ʿayār eylemeyince

Ḳan aġlamaġa:

***Ḳan aġlamaġa:* -**
Mısra: **11**
Büyük bir üzüntü içinde olup yakınmak.

11. Ḳan aġlamaġa başladı zaḫm-ı dil-i Yaḥyā
12. Açılmadı çaḳ cānına kār eylemeyince

---

zaḫm-ı dil-i yaḥyā:

***zaḫm-ı dil-i yaḥyā:* -**
Mısra: **11**
Yahya'nın gönül yarası.

11. Ḳan aġlamaġa başladı zaḫm-ı dil-i Yaḥyā
12. Açılmadı çaḳ cānına kār eylemeyince

---

kār eylemeyince:

***kār eylemeyince:* -**
Mısra: **12**
Etki etmek.

11. Ḳan aġlamaġa başladı zaḫm-ı dil-i Yaḥyā

12. Açılmadı çaḳ cānına kār eylemeyince

çaḳ açılmadı:

çaḳ açılmadı: -
Mısra: **12**
Yarık olmamak II yara açılmamak.

11. Ḳan ağlamaġa başladı zaḫm-ı dil-i Yaḥyā
12. Açılmadı çaḳ cānına kār eylemeyince

ey:

Ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Ey kūy-ı ḫarābātı gezen ḫāne-be-ḫāne
2. Ey der-be-der itmiş seni evżā'-ı zamāne

Ey:
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Ey kūy-ı ḫarābātı gezen ḫāne-be-ḫāne
2. Ey der-be-der itmiş seni evżā'-ı zamāne

gez:

gezen: -en
Mısra: **1**
Gezmek II dolaşmak.

1. Ey kūy-ı ḫarābātı gezen ḫāne-be-ḫāne
2. Ey der-be-der itmiş seni evżā'-ı zamāne

hāne-be-ḫāne:

ḫāne-be-ḫāne:
Mısra: **1**
Ev ev.

1. Ey kūy-ı ḫarābātı gezen ḫāne-be-ḫāne
2. Ey der-be-der itmiş seni evżā'-ı zamāne

der-be-der:

der-be-der:
Mısra: **2**
Kapı kapı dolaşan serseri.

1. Ey kūy-ı ḫarābātı gezen ḫāne-be-ḫāne
2. Ey der-be-der itmiş seni evżā'-ı zamāne

it:

itmiş: -miş
Mısra: **2**
etmek, eylemek

1. Ey kūy-ı ḫarābātı gezen ḫāne-be-ḫāne
2. Ey der-be-der itmiş seni evżā'-ı zamāne

sen:

seni: -i
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Ey kūy-ı ḫarābātı gezen ḫāne-be-ḫāne
2. Ey der-be-der itmiş seni evżā'-ı zamāne

müşkil:

Müşkillerimüz: -ler, -i, -müz
Mısra: **3**
sorun, mesele

3. Müşkillerimüz ḥalline mey-ḫāneye varduḳ
4. Ḥācet ḳomadı muġ-beçeler pi̱r-i muġāne

ḥall:

ḥalline: -ine
Mısra: **3**
Çözmek, üstesinden gelmek

3. Müşkillerimüz ḥalline mey-ḫāneye varduḳ
4. Ḥācet ḳomadı muġ-beçeler pi̱r-i muġāne

mey-hāne:

mey-ḫāneye: -ye
Mısra: **3**
İçki içilen yer.

3. Müşkillerimüz ḥalline mey-ḫāneye varduḳ
4. Ḥācet ḳomadı muġ-beçeler pi̱r-i muġāne

var:

varduḳ: -duḳ
Mısra: **3**
Gitmek, ulaşmak.

3. Müşkillerimüz ḥalline mey-ḫāneye varduḳ
4. Ḥācet ḳomadı muġ-beçeler pi̱r-i muġāne

muġ-beçe:

muġ-beçeler: -ler
Mısra: **4**
Meyhaneci çocuğu

3. Müşkillerimüz ḥalline mey-ḫāneye varduḳ
4. Ḥācet ḳomadı muġ-beçeler pi̱r-i muġāne

üzre:

üzre:
Mısra: **5**
üzerine

5. Berg-i rez-i bāġ üzre döküp cürʿa-i cāmı
6. Gül mevsimi ḥükmin virelüm faṣl-ı ḫazāne

dök:

döküp: -üp
Mısra: **5**
Akıtmak, dökmek

5. Berg-i rez-i bāġ üzre döküp cürʿa-i cāmı
6. Gül mevsimi ḥükmin virelüm faṣl-ı ḫazāne

pervāne:

Pervāne:
Mısra: **7**
Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek II âşık.

7. Pervāne niçün şemʿ-i şeb-ārāya ṭoḳundı
8. Yoḳ ṭāḳati çün şuʿle-i şemşi̱r-zebāne

Pervāne:
Mısra: **10**
Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek II âşık.

9. Yaḥyā ṭolaşur ṭurmayup eṭrāfını şemʿüñ
10. Pervāne arar var ise yanmaġa bahāne

niçün:

niçün:
Mısra: **7**
Neden.

7. Pervāne niçün şemʿ-i şeb-ārāya ṭoḳundı
8. Yoḳ ṭāḳati çün şuʿle-i şemşi̱r-zebāne

ṭoḳun:

ṭoḳundı: -dı
Mısra: **7**
dokunmak, değmek.

7. Pervāne niçün şemʿ-i şeb-ārāya ṭoḳundı
8. Yoḳ ṭāḳati çün şuʿle-i şemşi̱r-zebāne

çün:

çün:
Mısra: **8**
Zira.

7. Pervāne niçün şemʿ-i şeb-ārāya ṭoḳundı
8. Yoḳ ṭāḳati çün şuʿle-i şemşi̱r-zebāne

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā ṭolaşur ṭurmayup eṭrāfını şemʿüñ
10. Pervāne arar var ise yanmaġa bahāne

ṭolaş:

ṭolaşur: -ur
Mısra: **9**
Dolaşmak, gezinmek, dolanmak

9. Yaḥyā ṭolaşur ṭurmayup eṭrāfını şemʿüñ
10. Pervāne arar var ise yanmaġa bahāne

ṭurmayup:

ṭurmayup:
Mısra: **9**
devamlı, durmaksızın

9. Yaḥyā ṭolaşur ṭurmayup eṭrāfını şemʿüñ
10. Pervāne arar var ise yanmaġa bahāne

---

eṭrāf:

eṭrāfını: -ını
Mısra: **9**
Yanı, çevresi, kenarı.

9. Yaḥyā ṭolaşur ṭurmayup eṭrāfını şemʿüñ
10. Pervāne arar var ise yanmaġa bahāne

şemʿ:

şemʿüñ: -üñ
Mısra: **9**
Mum ‖ Sevgili

9. Yaḥyā ṭolaşur ṭurmayup eṭrāfını şemʿüñ
10. Pervāne arar var ise yanmaġa bahāne

---

yanmaġ:

yanmaġa: -a
Mısra: **10**
Yanmak

9. Yaḥyā ṭolaşur ṭurmayup eṭrāfını şemʿüñ
10. Pervāne arar var ise yanmaġa bahāne

---

kūy-ı ḫarābātı:

kūy-ı ḫarābātı: -
Mısra: **1**
içki içilen yer II meyhane

1. Ey kūy-ı ḫarābātı gezen ḫāne-be-ḫāne
2. Ey der-be-der itmiş seni evżāʻ-ı zamāne

---

evżāʻ-ı zamāne:

evżāʻ-ı zamāne: -
Mısra: **2**
Zamanın halleri II feleğin durumu.

1. Ey kūy-ı ḫarābātı gezen ḫāne-be-ḫāne
2. Ey der-be-der itmiş seni evżāʻ-ı zamāne

---

pi̱r-i muġāne:

pi̱r-i muġāne: -
Mısra: **4**
Meyhaneci II Sevgili.

3. Müşkillerimüz ḥalline mey-ḫāneye varduḳ
4. Ḥācet ḳomadı muġ-beçeler pi̱r-i muġāne

Ḥācet ḳomadı:

Ḥācet ḳomadı: -
Mısra: **4**
İhtiyaç bırakmamak II muhtaç etmemek.

3. Müşkillerimüz ḥalline mey-ḫāneye varduḳ
4. Ḥācet ḳomadı muġ-beçeler pi̱r-i muġāne

---

berg-i rez-i bāġ:

berg-i rez-i bāġ: -
Mısra: **5**
Bağın üzüm yaprağı.

5. Berg-i rez-i bāġ üzre döküp cürʿa-i cāmı
6. Gül mevsimi ḥükmin virelüm faṣl-ı ḫazāne

---

cürʿa-i cāmı:

cürʿa-i cāmı: -
Mısra: **5**
Kadeh yudumu, damlası.

5. Berg-i rez-i bāġ üzre döküp cürʿa-i cāmı
6. Gül mevsimi ḥükmin virelüm faṣl-ı ḫazāne

---

gül mevsimi:

gül mevsimi: -
Mısra: **6**
gül mevsimi, güllerin açıldığı vakit ‖ ilkbahar

5. Berg-i rez-i bāġ üzre döküp cürʿa-i cāmı
6. Gül mevsimi ḥükmin virelüm faṣl-ı ḫazāne

ḥükmin virelüm:

ḥükmin virelüm: -
Mısra: **6**
Hüküm vermek II karar vermek.

5. Berg-i rez-i bāġ üzre döküp cürʿa-i cāmı
6. Gül mevsimi ḥükmin virelüm faṣl-ı ḫazāne

---

faṣl-ı ḫazāne:

faṣl-ı ḫazāne: -
Mısra: **6**
güz, sonbahar

5. Berg-i rez-i bāġ üzre döküp cürʿa-i cāmı
6. Gül mevsimi ḥükmin virelüm faṣl-ı ḫazāne

şemʿ-i şeb-ārāya:

şemʿ-i şeb-ārāya: -
Mısra: **7**
Geceyi süsleyen mum.

7. Pervāne niçün şemʿ-i şeb-ārāya ṭoḳundı
8. Yoḳ ṭāḳati çün şuʿle-i şemşi̱r-zebāne

ṭāḳati yoḳ:

ṭāḳati yoḳ: -
Mısra: **8**
Gücü yok II kuvvetsiz.

7. Pervāne niçün şemʿ-i şeb-ārāya ṭoḳundı
8. Yoḳ ṭāḳati çün şuʿle-i şemşir-zebāne

şuʿle-i şemşir-zebāne:

şuʿle-i şemşir-zebāne: -
Mısra: **8**
Kılıç gibi keskin ağızlı ışık.

7. Pervāne niçün şemʿ-i şeb-ārāya ṭoḳundı
8. Yoḳ ṭāḳati çün şuʿle-i şemşir-zebāne

---

var ise:

var ise: -
Mısra: **10**
Varsa.

9. Yaḥyā ṭolaşur ṭurmayup eṭrāfını şemʿüñ
10. Pervāne arar var ise yanmaġa bahāne

---

bahāne arar:

bahāne arar: -
Mısra: **10**
Bahane aramak II sebep bulmak.

9. Yaḥyā ṭolaşur ṭurmayup eṭrāfını şemʿüñ
10. Pervāne arar var ise yanmaġa bahāne

---

gülmedük:

Gülmedük:
Mısra: **1**
gülmemek, mutlu olmamak

1. Gülmedük devrinde rāḥat virmedi bir ān bize
2. Çoḳ ṭolaşdı çoḳ cefālar eyledi devrān bize

---

devr:

devrinde: -inde
Mısra: **1**
zaman

1. Gülmedük devrinde rāḥat virmedi bir ān bize
2. Çoḳ ṭolaşdı çoḳ cefālar eyledi devrān bize

---

biz:

bize: -e
Mısra: **1**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

1. Gülmedük devrinde rāḥat virmedi bir ān bize
2. Çoḳ ṭolaşdı çoḳ cefālar eyledi devrān bize

bize: -e
Mısra: **2**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

1. Gülmedük devrinde rāḥat virmedi bir ān bize
2. Çoḳ ṭolaşdı çoḳ cefālar eyledi devrān bize

bize: -e
Mısra: **4**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

3. Ṭurmaz eglersen nigāh-ı luṭfuñı bi-gāneye
4. Çoḳ mıdur ey çeşmi fettān ol ḳadar iẕʿān bize

bize: -e
Mısra: **6**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

5. Dāmen-i ʿİsā'ya el irmez görinmez āb-ı Ḫıżr
6. Senden olur ey ṭabib-i cān u dil dermān bize

bize: -e
Mısra: **8**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

7. Ey ecel sen de teḳāżā itme alma cānımuz
8. Lāzım olur virmege cānāna naḳd-i cān bize

Biz:
Mısra: **9**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

9. Biz o Cemʿüz şiʿrimüz şiʿrāya feyż-i nūr ider
10. Reşk ider Yaḥyā felekde encüm-i raḫşān bize

bize: -e
Mısra: **10**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

9. Biz o Cemʿüz şiʿrimüz şiʿrāya feyż-i nūr ider
10. Reşk ider Yaḥyā felekde encüm-i raḫşān bize

Çok:

Çoḳ:
Mısra: **2**
Çok

1. Gülmedük devrinde rāḥat virmedi bir ān bize
2. Çoḳ ṭolaşdı çoḳ cefālar eyledi devrān bize

---

tolaş:

ṭolaşdı: -dı
Mısra: **2**
Dolaşmak, gezinmek, dolanmak

1. Gülmedük devrinde rāḥat virmedi bir ān bize
2. Çoḳ ṭolaşdı çoḳ cefālar eyledi devrān bize

çok:

çoḳ:
Mısra: **2**
Miktarı ziyade olan.

1. Gülmedük devrinde rāḥat virmedi bir ān bize
2. Çoḳ ṭolaşdı çoḳ cefālar eyledi devrān bize

---

devrān:

devrān:
Mısra: **2**
Felek, zaman

1. Gülmedük devrinde rāḥat virmedi bir ān bize
2. Çoḳ ṭolaşdı çoḳ cefālar eyledi devrān bize

Ṭur:

Ṭurmaz: -maz
Mısra: **3**
Durmayıp II durmadan.

3. Ṭurmaz eglersen nigāh-ı luṭfuñı bi-gāneye
4. Çoḳ mıdur ey çeşmi fettān ol ḳadar iẕʿān bize

---

egle:

eglersen: -rsen
Mısra: **3**
Etmek II eylemek.

3. Ṭurmaz eglersen nigāh-ı luṭfuñı bi-gāneye
4. Çoḳ mıdur ey çeşmi fettān ol ḳadar iẕʿān bize

---

bi-gāne:

bi̇-gāneye: -ye
Mısra: **3**
Yabancı II rakip.

3. Ṭurmaz eglersen nigāh-ı luṭfuñı bi̇-gāneye
4. Çoḳ mıdur ey çeşmi fettān ol ḳadar iẕʿān bize

ey:

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Ṭurmaz eglersen nigāh-ı luṭfuñı bi̇-gāneye
4. Çoḳ mıdur ey çeşmi fettān ol ḳadar iẕʿān bize

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Dāmen-i ʿĪsā'ya el irmez görinmez āb-ı Ḫıżr
6. Senden olur ey ṭabi̇b-i cān u dil dermān bize

Ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Ey ecel sen de teḳāżā itme alma cānımuz
8. Lāzım olur virmege cānāna naḳd-i cān bize

iẕʿān:

iẕʿān:
Mısra: **4**
Anlayış, kavrayış, feraset.

3. Ṭurmaz eglersen nigāh-ı luṭfuñı bi̇-gāneye
4. Çoḳ mıdur ey çeşmi fettān ol ḳadar iẕʿān bize

görin:

görinmez: -mez
Mısra: **5**
Görünmemek.

5. Dāmen-i ʿĪsā'ya el irmez görinmez āb-ı Ḫıżr
6. Senden olur ey ṭabi̇b-i cān u dil dermān bize

senden:

Senden:
Mısra: **6**
Senden yana II seninle.

5. Dāmen-i ʿĪsā'ya el irmez görinmez āb-ı Ḫıżr
6. Senden olur ey ṭabi̇b-i cān u dil dermān bize

ecel:

ecel:
Mısra: **7**
ölüm anı, hayatın sonu, ölüm

7. Ey ecel sen de teḳāżā itme alma cānımuz
8. Lāzım olur virmege cānāna naḳd-i cān bize

sen:

sen:
Mısra: **7**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Ey ecel sen de teḳāżā itme alma cānımuz
8. Lāzım olur virmege cānāna naḳd-i cān bize

de:

de:
Mısra: **7**
dahi, de.

7. Ey ecel sen de teḳāżā itme alma cānımuz
8. Lāzım olur virmege cānāna naḳd-i cān bize

virmeg:

virmege: -e
Mısra: **8**
Vermek.

7. Ey ecel sen de teḳāżā itme alma cānımuz
8. Lāzım olur virmege cānāna naḳd-i cān bize

cānān:

cānāna: -a
Mısra: **8**
sevgili.

7. Ey ecel sen de teḳāżā itme alma cānımuz
8. Lāzım olur virmege cānāna naḳd-i cān bize

o:

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Biz o Cemʿüz şiʿrimüz şiʿrāya feyż-i nūr ider
10. Reşk ider Yaḥyā felekde encüm-i raḫşān bize

cemʿ:

Cemʿüz: -üz
Mısra: **9**
İran'ın Pişdadiyan sülasinden gelen ve şarabı icat eden şahıs olarak Klasik şiirde zikredilen bir hükümdardır.

9. Biz o Cemʿüz şiʿrimüz şiʿrāya feyż-i nūr ider
10. Reşk ider Yaḥyā felekde encüm-i raḫşān bize

şiʿr:

şiʿrimüz: -imüz
Mısra: **9**
Şiir

9. Biz o Cemʿüz şiʿrimüz şiʿrāya feyż-i nūr ider
10. Reşk ider Yaḥyā felekde encüm-i raḫşān bize

şiʿrā:

şiʿrāya: -y, -a
Mısra: **9**
Gökyüzündeki iki meşhur yıldız.

9. Biz o Cemʿüz şiʿrimüz şiʿrāya feyż-i nūr ider
10. Reşk ider Yaḥyā felekde encüm-i raḫşān bize

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Biz o Cemʿüz şiʿrimüz şiʿrāya feyż-i nūr ider
10. Reşk ider Yaḥyā felekde encüm-i raḫşān bize

felek:

felekde: -de
Mısra: **10**
Gökyüzü, sema.

9. Biz o Cemʿüz şiʿrimüz şiʿrāya feyż-i nūr ider
10. Reşk ider Yaḥyā felekde encüm-i raḫşān bize

rāḥat virmedi:

rāḥat virmedi: -
Mısra: **1**
Huzur vermemek.

1. Gülmedük devrinde rāḥat virmedi bir ān bize
2. Çoḳ ṭolaşdı çoḳ cefālar eyledi devrān bize

bir ān:

bir ān: -
Mısra: **1**
Bir an bile II hiçbir zaman.

1. Gülmedük devrinde rāḥat virmedi bir ān bize
2. Çoḳ ṭolaşdı çoḳ cefālar eyledi devrān bize

cefālar eyledi:

cefālar eyledi: -
Mısra: **2**
zulmetmek, eziyet etmek

1. Gülmedük devrinde rāḥat virmedi bir ān bize
2. Çoḳ ṭolaşdı çoḳ cefālar eyledi devrān bize

nigāh-ı luṭfuñı:

nigāh-ı luṭfuñı: -
Mısra: **3**
Lutuf, ihsan bakışı.

3. Ṭurmaz eglersen nigāh-ı luṭfuñı bi̇-gāneye
4. Çoḳ mıdur ey çeşmi fettān ol ḳadar iẕʿān bize

Çoḳ mıdur:

Çoḳ mıdur: -
Mısra: **4**
Çok mu? II ne ki?

3. Ṭurmaz eglersen nigāh-ı luṭfuñı bi̇-gāneye
4. Çoḳ mıdur ey çeşmi fettān ol ḳadar iẕʿān bize

ol ḳadar:

ol ḳadar: -
Mısra: **4**
O kadar, o ölçüde.

3. Ṭurmaz eglersen nigāh-ı luṭfuñı bi̇-gāneye
4. Çoḳ mıdur ey çeşmi fettān ol ḳadar iẕʿān bize

çeşmi fettān:

çeşmi fettān: -
Mısra: **4**
Fitne çıkaran gözlü II sevgili.

3. Ṭurmaz eglersen nigāh-ı luṭfuñı bi̇-gāneye
4. Çoḳ mıdur ey çeşmi fettān ol ḳadar iẕʿān bize

dāmen-i ʻİsā'ya:

dāmen-i ʻİsā'ya: -
Mısra: **5**
İsa'nın eteği II İsa'nın yakını.

5. Dāmen-i ʻİsā'ya el irmez görinmez āb-ı Ḫıżr
6. Senden olur ey ṭabi̇b-i cān u dil dermān bize

āb-ı Hıżr:

āb-ı Ḫıżr: -
Mısra: **5**
İçene ebedî hayat bağışlayan efsanevî su.

5. Dāmen-i ʻİsā'ya el irmez görinmez āb-ı Ḫıżr
6. Senden olur ey ṭabi̇b-i cān u dil dermān bize

el irmez:

el irmez: -
Mısra: **5**
Ulaşmamak II yetişmemek II uzanmamak.

5. Dāmen-i ʻİsā'ya el irmez görinmez āb-ı Ḫıżr
6. Senden olur ey ṭabi̇b-i cān u dil dermān bize

ṭabi̇b-i cān u dil:

ṭabi̇b-i cān u dil: -
Mısra: **6**
Gönül ve ruh doktoru

5. Dāmen-i ʻİsā'ya el irmez görinmez āb-ı Ḫıżr
6. Senden olur ey ṭabi̇b-i cān u dil dermān bize

dermān olur:

dermān olur: -
Mısra: **6**
Şifa vermek, iyileştirmek.

5. Dāmen-i ʻİsā'ya el irmez görinmez āb-ı Ḫıżr
6. Senden olur ey ṭabi̇b-i cān u dil dermān bize

teḳāżā itme:

teḳāżā itme: -
Mısra: **7**
Sıkıştırma! II zorlama!

7. Ey ecel sen de teḳāżā itme alma cānımuz
8. Lāzım olur virmege cānāna naḳd-i cān bize

cānımuz alma:

cānımuz alma: -
Mısra: **7**
Öldürme! II canını alma!

7. Ey ecel sen de teḳāżā itme alma cānımuz
8. Lāzım olur virmege cānāna naḳd-i cān bize

naḳd-i cān:

naḳd-i cān: -
Mısra: **8**
Can sermayesi

7. Ey ecel sen de teḳāżā itme alma cānımuz
8. Lāzım olur virmege cānāna naḳd-i cān bize

lāzım olur:

lāzım olur: -
Mısra: **8**
gerekmek

7. Ey ecel sen de teḳāżā itme alma cānımuz
8. Lāzım olur virmege cānāna naḳd-i cān bize

encüm-i raḫşān:

encüm-i raḫşān: -
Mısra: **10**
Parlak yıldızlar.

9. Biz o Cemʿüz şiʿrimüz şiʿrāya feyż-i nūr ider
10. Reşk ider Yaḥyā felekde encüm-i raḫşān bize

reşk ider:

reşk ider: -
Mısra: **10**
Kıskanmak.

9. Biz o Cemʿüz şiʿrimüz şiʿrāya feyż-i nūr ider
10. Reşk ider Yaḥyā felekde encüm-i raḫşān bize

feyż-i nūr ider:

feyż-i nūr ider: -
Mısra: **9**
Nur saçmak, etrafı aydınlatmak.

9. Biz o Cemʿüz şiʿrimüz şiʿrāya feyż-i nūr ider
10. Reşk ider Yaḥyā felekde encüm-i raḫşān bize

yār:

Yāre: -e
Mısra: **1**
Sevgili

1. Yāre irişdüm sirişk-i çeşm-i nā-bīnāyile
2. Kaʿbe-i ʿulyāya vardum gūyiyā deryāyile

iriş:

irişdüm: -düm
Mısra: **1**
Ulaşmak.

1. Yāre irişdüm sirişk-i çeşm-i nā-bīnāyile
2. Kaʿbe-i ʿulyāya vardum gūyiyā deryāyile

var:

vardum: -dum
Mısra: **2**
Gitmek, ulaşmak.

1. Yāre irişdüm sirişk-i çeşm-i nā-bīnāyile
2. Kaʿbe-i ʿulyāya vardum gūyiyā deryāyile

gūyiyā:

gūyiyā:
Mısra: **2**
sanki

1. Yāre irişdüm sirişk-i çeşm-i nā-bīnāyile
2. Kaʿbe-i ʿulyāya vardum gūyiyā deryāyile

deryā:

deryāyile: -yile
Mısra: **2**
deniz

1. Yāre irişdüm sirişk-i çeşm-i nā-bīnāyile
2. Kaʿbe-i ʿulyāya vardum gūyiyā deryāyile

zülf:

Zülfüñüñ: -üñüñ
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

3. Zülfüñüñ bir şemmesin umar nesīm-i nev-bahār
4. Geşt ider Çīn ü Ḫıṭāyı ṭurmaz ol sevdāyile

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Zülfüñüñ bir şemmesin umar nesīm-i nev-bahār
4. Geşt ider Çīn ü Ḫıṭāyı ṭurmaz ol sevdāyile

şemme:

şemmesin: -si, -n
Mısra: **3**
Saç teli II koku.

3. Zülfüñüñ bir şemmesin umar nesīm-i nev-bahār
4. Geşt ider Çīn ü Ḫıṭāyı ṭurmaz ol sevdāyile

um:

umar: -ar
Mısra: **3**
istemek ‖ beklemek, ümit etmek.

3. Zülfüñüñ bir şemmesin umar nesīm-i nev-bahār
4. Geşt ider Çīn ü Ḫıṭāyı ṭurmaz ol sevdāyile

ṭurmaz:

ṭurmaz:
Mısra: **4**
Devamlı, durmaksızın

3. Zülfüñüñ bir şemmesin umar nesīm-i nev-bahār
4. Geşt ider Çīn ü Ḫıṭāyı ṭurmaz ol sevdāyile

ol:

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Zülfüñüñ bir şemmesin umar nesīm-i nev-bahār
4. Geşt ider Çīn ü Ḫıṭāyı ṭurmaz ol sevdāyile

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Dāʾimā ʿuşşāḳı öldürmekde istiġnā ider
6. Öldürür āḫir bizi ol şūḫ istiġnāyile

sevdā:

sevdāyile: -yile
Mısra: **4**
Heves, arzu, şiddetli eğilim II aşk

3. Zülfüñüñ bir şemmesin umar nesīm-i nev-bahār
4. Geşt ider Çīn ü Ḫıṭāyı ṭurmaz ol sevdāyile

dāʾimā:

Dāʾimā:
Mısra: **5**
Devamlı, sürekli.

5. Dāʾimā ʿuşşāḳı öldürmekde istiġnā ider
6. Öldürür āḫir bizi ol şūḫ istiġnāyile

ʿuşşāk:

ʿuşşāḳı: -ı
Mısra: **5**
âşıklar

5. Dāʾimā ʿuşşāḳı öldürmekde istiġnā ider
6. Öldürür āḫir bizi ol şūḫ istiġnāyile

öldür:

öldürmekde: -mekde
Mısra: **5**
Bir canlının hayatına son vermek

5. Dāʾimā ʿuşşāḳı öldürmekde istiġnā ider
6. Öldürür āḫir bizi ol şūḫ istiġnāyile

Öldür:

Öldürür: -ür
Mısra: **6**
Öldürmek II zarar vermek.

5. Dāʾimā ʿuşşāḳı öldürmekde istiġnā ider
6. Öldürür āḫir bizi ol şūḫ istiġnāyile

āḫir:

āḫir:
Mısra: **6**
sonunda, nihayet

5. Dāʾimā ʿuşşāḳı öldürmekde istiġnā ider

6. Öldürür āḫir bizi ol şūḫ istiġnāyile

---

biz:

bizi: -i
Mısra: **6**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz II âşıklar.

5. Dāʾimā ʿuşşāḳı öldürmekde istiġnā ider
6. Öldürür āḫir bizi ol şūḫ istiġnāyile

şūḫ:

şūḫ:
Mısra: **6**
İşveli, cilveli ll sevgili

5. Dāʾimā ʿuşşāḳı öldürmekde istiġnā ider
6. Öldürür āḫir bizi ol şūḫ istiġnāyile

---

istiġnā:

istiġnāyile: -yile
Mısra: **6**
Kayıtsızlık, nazlanma, isteksizlik

5. Dāʾimā ʿuşşāḳı öldürmekde istiġnā ider
6. Öldürür āḫir bizi ol şūḫ istiġnāyile

---

yat:

yatur: -ur
Mısra: **7**
Bir yere veya bir şeyin üzerine uzanmak, yaslanmak.

7. Mevc urur yatur çemen cānā yem-i aḫżar-miŝâl
8. Faṣlıdur seyr-i kenāruñ zevraḳ-ı şahbāyile

çemen:

çemen:
Mısra: **7**
Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer.

7. Mevc urur yatur çemen cānā yem-i aḫżar-miŝâl
8. Faṣlıdur seyr-i kenāruñ zevraḳ-ı şahbāyile

---

cānā:

cānā:
Mısra: **7**
Ey sevgili!

7. Mevc urur yatur çemen cānā yem-i aḫżar-miŝâl
8. Faṣlıdur seyr-i kenāruñ zevraḳ-ı şahbāyile

---

faṣl:

Faṣlıdur: -ıdur
Mısra: **8**
Mevsim.

7. Mevc urur yatur çemen cānā yem-i aḫżar-miŝâl
8. Faṣlıdur seyr-i kenāruñ zevraḳ-ı şahbāyile

---

derd:

derdüm: -üm
Mısra: **9**
Keder, acı, zahmet.

9. Bi̇-ḥisāb olduġına derdüm bu yetmez mi deli̇l
10. Żaʿfdan cismümde Yaḥyā üstüḫvānum ṣayıla

---

bu:

bu:
Mısra: **9**
Bu, işaret sıfatı

9. Bi̇-ḥisāb olduġına derdüm bu yetmez mi deli̇l
10. Żaʿfdan cismümde Yaḥyā üstüḫvānum ṣayıla

---

deli̇l:

deli̇l:
Mısra: **9**
İşaret, iz, alamet

9. Bi̇-ḥisāb olduġına derdüm bu yetmez mi deli̇l
10. Żaʿfdan cismümde Yaḥyā üstüḫvānum ṣayıla

Żaʿf:

Żaʿfdan: -dan
Mısra: **10**
Güçsüzlük, zayıflık.

9. Bi̇-ḥisāb olduġına derdüm bu yetmez mi deli̇l
10. Żaʿfdan cismümde Yaḥyā üstüḫvānum ṣayıla

---

cism:

cismümde: -ümde
Mısra: **10**
Cisim, vücut.

9. Bi̇-ḥisāb olduġına derdüm bu yetmez mi deli̇l
10. Żaʿfdan cismümde Yaḥyā üstüḫvānum ṣayıla

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bi̇-ḥisāb olduġına derdüm bu yetmez mi deli̇l
10. Żaʿfdan cismümde Yaḥyā üstüḫvānum ṣayıla

---

sirişk-i çeşm-i nā-binâyile:

sirişk-i çeşm-i nā-bi̇nāyile: -
Mısra: **1**
Görmeyen gözlerin yaşı.

1. Yāre irişdüm sirişk-i çeşm-i nā-bi̇nāyile
2. Kaʿbe-i ʿulyāya vardum güyiyā deryāyile

---

kaʿbe-i ʿulyāya:

kaʿbe-i ʿulyāya: -
Mısra: **2**
Yüce Kabe.

1. Yāre irişdüm sirişk-i çeşm-i nā-bi̇nāyile
2. Kaʿbe-i ʿulyāya vardum güyiyā deryāyile

---

nesim-i nev-bahār:

nesi̇m-i nev-bahār: -
Mısra: **3**
ilkbaharın esintisi

3. Zülfüñüñ bir şemmesin umar nesi̇m-i nev-bahār
4. Geşt ider Çi̇n ü Ḫıṭāyı ṭurmaz ol sevdāyile

---

geşt ider:

geşt ider: -
Mısra: **4**
dolaşmak

3. Zülfüñüñ bir şemmesin umar nesi̇m-i nev-bahār
4. Geşt ider Çi̇n ü Ḫıṭāyı ṭurmaz ol sevdāyile

Çin ü Hıtāyı:

Çi̇n ü Ḫıṭāyı: -
Mısra: **4**
Çin ve güzel koku timsali olarak düşünülen Hıta ülkesi.

3. Zülfüñüñ bir şemmesin umar nesi̱m-i nev-bahār
4. Geşt ider Çi̱n ü Ḫıṭāyı ṭurmaz ol sevdāyile

istiġnā ider:

istiġnā ider: -
Mısra: **5**
Kayıtsızlık II nazlanma.

5. Dāʾimā ʿuşşāḳı öldürmekde istiġnā ider
6. Öldürür āḫir bizi ol şūḫ istiġnāyile

mevc urur:

mevc urur: -
Mısra: **7**
dalgalanmak

7. Mevc urur yatur çemen cānā yem-i aḫżar-miŝāl
8. Faṣlıdur seyr-i kenāruñ zevraḳ-ı şahbāyile

yem-i aḫżar-miŝāl:

yem-i aḫżar-miŝāl: -
Mısra: **7**
Yeşil bir deniz gibi.

7. Mevc urur yatur çemen cānā yem-i aḫżar-miŝāl
8. Faṣlıdur seyr-i kenāruñ zevraḳ-ı şahbāyile

seyr-i kenāruñ:

seyr-i kenāruñ: -
Mısra: **8**
Kıyı gezintisi.

7. Mevc urur yatur çemen cānā yem-i aḫżar-miŝāl
8. Faṣlıdur seyr-i kenāruñ zevraḳ-ı şahbāyile

zevraḳ-ı şahbāyile:

zevraḳ-ı şahbāyile: -
Mısra: **8**
Şarap sandalı II şarap kadehi.

7. Mevc urur yatur çemen cānā yem-i aḫżar-miŝāl
8. Faṣlıdur seyr-i kenāruñ zevraḳ-ı şahbāyile

üstüḫᵛānum ṣayıla:

üstüḫᵛānum ṣayıla: -
Mısra: **10**
Kemikleri sayılmak II kemikleri sayılacak derecede zayıf olmak.

9. Bi̱-ḥisāb olduġına derdüm bu yetmez mi deli̱l
10. Żaʿfdan cismümde Yaḥyā üstüḫvānum ṣayıla

bi-ḥisāb olduġına:

bi̱-ḥisāb olduġına: -
Mısra: **9**
Sayısız olmak II pek çok olmak.

9. Bi̱-ḥisāb olduġına derdüm bu yetmez mi deli̱l
10. Żaʿfdan cismümde Yaḥyā üstüḫvānum ṣayıla

yetmez mi:

yetmez mi: -
Mısra: **9**
Yeterli değil mi? Kâfi değil mi?

9. Bi̱-ḥisāb olduġına derdüm bu yetmez mi deli̱l
10. Żaʿfdan cismümde Yaḥyā üstüḫvānum ṣayıla

bil:

Bilsem: -sem
Mısra: **1**
İdrak etmek, kavramak.

1. Bilsem ki si̱ne yārelerinden o yāre ne
2. Çekmek görindi ey dil-i bi̱-ṣabr çāre ne

ki:

ki:
Mısra: **1**
Ki bağlacı.

1. Bilsem ki si̱ne yārelerinden o yāre ne
2. Çekmek görindi ey dil-i bi̱-ṣabr çāre ne

si̱ne:

si̱ne:
Mısra: **1**
göğüs, bağır ‖ gönül, yürek

1. Bilsem ki si̱ne yārelerinden o yāre ne
2. Çekmek görindi ey dil-i bi̱-ṣabr çāre ne

yāre:

yārelerinden: -lerinden
Mısra: **1**
yara

1. Bilsem ki si̱ne yārelerinden o yāre ne
2. Çekmek görindi ey dil-i bi̱-ṣabr çāre ne

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Bilsem ki si̱ne yārelerinden o yāre ne
2. Çekmek görindi ey dil-i bi̱-ṣabr çāre ne

yār:

yāre: -e
Mısra: **1**
Sevgili

1. Bilsem ki si̱ne yārelerinden o yāre ne
2. Çekmek görindi ey dil-i bi̱-ṣabr çāre ne

yāre: -e
Mısra: **4**
Sevgili

3. Bu tengnā-yı ġamdan ider cānımuz ḫalāṣ
4. Cān virmeye mi si̱ne-i mecrūḥı yāre ne

Yārüñ: -üñ
Mısra: **5**
Sevgili

5. Yārüñ yanında ġayri güzel eylemez ẓuhūr
6. Hiç māh ider mi mihr ile ḳaṣd-ı muḳārene

ne:

ne:
Mısra: **1**
Ona ne! II ne ilgilendirir ki!

1. Bilsem ki si̱ne yārelerinden o yāre ne
2. Çekmek görindi ey dil-i bi̱-ṣabr çāre ne

ne:
Mısra: **2**
Nedir?

1. Bilsem ki si̱ne yārelerinden o yāre ne
2. Çekmek görindi ey dil-i bi̱-ṣabr çāre ne

ne:
Mısra: **4**
Ne ki!

3. Bu tengnā-yı ġamdan ider cānımuz ḫalāṣ
4. Cān virmeye mi si̱ne-i mecrūḥı yāre ne

ne:
Mısra: **8**
Ne ki!

7. Tek gülsitān-ı ḥüsnüñi Ḥaḳ ḫurrem eylesün
8. Devr-i ruḫuñda gül gibi tāze bahāra ne

ne:
Mısra: **10**
Ne II nasıl bir şey?

9. ʿIyd irdi naḳd-i cāna ise hiç revāc yoḳ
10. Yaḥyā ne ḥāżır eyledüñ ol gül-ʿiẕāra ne

ne:
Mısra: **10**
Ne II nasıl bir şey?

9. ʿIyd irdi naḳd-i cāna ise hiç revāc yoḳ
10. Yaḥyā ne ḥāżır eyledüñ ol gül-ʿiẕāra ne

Çekmek:

Çekmek:
Mısra: **2**
sıkıntı çekmek II sıkıntıya katlanmak

1. Bilsem ki si̱ne yārelerinden o yāre ne
2. Çekmek görindi ey dil-i bi̱-ṣabr çāre ne

---

görin:

görindi: -di
Mısra: **2**
Gerekmek.

1. Bilsem ki si̱ne yārelerinden o yāre ne
2. Çekmek görindi ey dil-i bi̱-ṣabr çāre ne

---

ey:

ey:
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Bilsem ki si̱ne yārelerinden o yāre ne
2. Çekmek görindi ey dil-i bi̱-ṣabr çāre ne

çāre:

çāre:
Mısra: **2**
Deva, çözüm, çıkar yol.

1. Bilsem ki si̱ne yārelerinden o yāre ne
2. Çekmek görindi ey dil-i bi̱-ṣabr çāre ne

---

bu:

Bu:
Mısra: **3**
bu, işaret sıfatı

3. Bu tengnā-yı ġamdan ider cānımuz ḫalāṣ
4. Cān virmeye mi si̱ne-i mecrūḥı yāre ne

---

cān:

cānımuz: -ımuz
Mısra: **3**
Can II varlık.

3. Bu tengnā-yı ġamdan ider cānımuz ḫalāṣ
4. Cān virmeye mi si̱ne-i mecrūḥı yāre ne

---

mi:

mi:
Mısra: **4**
soru edatı

3. Bu tengnā-yı ġamdan ider cānımuz ḫalāṣ
4. Cān virmeye mi si̱ne-i mecrūḥı yāre ne

mi:
Mısra: **6**
soru edatı

5. Yārüñ yanında ġayri güzel eylemez ẓuhūr
6. Hiç māh ider mi mihr ile ḳaṣd-ı muḳārene

---

yanında:

yanında:
Mısra: **5**
Yan II civar.

5. Yārüñ yanında ġayri güzel eylemez ẓuhūr
6. Hiç māh ider mi mihr ile ḳaṣd-ı muḳārene

ġayri:

ġayri:
Mısra: **5**
başka

5. Yārüñ yanında ġayri güzel eylemez ẓuhūr
6. Hiç māh ider mi mihr ile ḳaṣd-ı muḳārene

---

güzel:

güzel:
Mısra: **5**
Güzel II dilber.

5. Yārüñ yanında ġayri güzel eylemez ẓuhūr
6. Hiç māh ider mi mihr ile ḳaṣd-ı muḳārene

---

hiç:

Hiç:
Mısra: **6**
Hiç II asla.

5. Yārüñ yanında ġayri güzel eylemez ẓuhūr
6. Hiç māh ider mi mihr ile ḳaṣd-ı muḳārene

hiç:
Mısra: **9**
Hiç II pek.

9. ʿIyd irdi naḳd-i cāna ise hiç revāc yoḳ
10. Yaḥyā ne ḥāżır eyledüñ ol gül-ʿiẕāra ne

---

māh:

māh:
Mısra: **6**
Ay, kamer.

5. Yārüñ yanında ġayri güzel eylemez ẓuhūr
6. Hiç māh ider mi mihr ile ḳaṣd-ı muḳārene

---

mihr:

mihr:
Mısra: **6**
Güneş.

5. Yārüñ yanında ġayri güzel eylemez ẓuhūr
6. Hiç māh ider mi mihr ile ḳaṣd-ı muḳārene

---

ile:

ile:
Mısra: **6**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Yārüñ yanında ġayri güzel eylemez ẓuhūr
6. Hiç māh ider mi mihr ile ḳaṣd-ı muḳārene

tek:

Tek:
Mısra: **7**
yeter ki, yalnız

7. Tek gülsitān-ı ḥüsnüñi Ḥaḳ ḫurrem eylesün
8. Devr-i ruḫuñda gül gibi tāze bahāra ne

Hak:

Ḥaḳ:
Mısra: **7**
Allah.

7. Tek gülsitān-ı ḥüsnüñi Ḥaḳ ḫurrem eylesün
8. Devr-i ruḫuñda gül gibi tāze bahāra ne

gül:

gül:
Mısra: **8**
gül

7. Tek gülsitān-ı ḥüsnüñi Ḥaḳ ḫurrem eylesün
8. Devr-i ruḫuñda gül gibi tāze bahāra ne

gibi:

gibi:
Mısra: **8**
Benzetme edatı ll -e benzer.

7. Tek gülsitān-ı ḥüsnüñi Ḥaḳ ḫurrem eylesün
8. Devr-i ruḫuñda gül gibi tāze bahāra ne

ʿiyd:

ʿIyd:
Mısra: **9**
Bayram

9. ʿIyd irdi naḳd-i cāna ise hiç revāc yoḳ
10. Yaḥyā ne ḥāżır eyledüñ ol gül-ʿiẕāra ne

ir:

irdi: -di
Mısra: **9**
gelmek

9. ʿIyd irdi naḳd-i cāna ise hiç revāc yoḳ
10. Yaḥyā ne ḥāżır eyledüñ ol gül-ʿiẕāra ne

ise:

ise:
Mısra: **9**
koşul edatı

9. ʿIyd irdi naḳd-i cāna ise hiç revāc yoḳ
10. Yaḥyā ne ḥāżır eyledüñ ol gül-ʿiẕāra ne

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. ʿIyd irdi naḳd-i cāna ise hiç revāc yoḳ
10. Yaḥyā ne ḥāżır eyledüñ ol gül-ʿiẕāra ne

ol:

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. ʿIyd irdi naḳd-i cāna ise hiç revāc yoḳ
10. Yaḥyā ne ḥāżır eyledüñ ol gül-ʿiẕāra ne

gül-ʿiẕār:

gül-ʿiẕāra: -a
Mısra: **10**
Gül yanaklı II sevgili.

9. ʿIyd irdi naḳd-i cāna ise hiç revāc yoḳ
10. Yaḥyā ne ḥāżır eyledüñ ol gül-ʿiẕāra ne

dil-i bi-ṣabr:

dil-i bi̇-ṣabr: -
Mısra: **2**
Sabırsız gönül.

1. Bilsem ki si̇ne yārelerinden o yāre ne
2. Çekmek görindi ey dil-i bi̇-ṣabr çāre ne

tengnā-yı ġamdan:

tengnā-yı ġamdan: -
Mısra: **3**
Gam sıkıntısı II gam dünyası.

3. Bu tengnā-yı ġamdan ider cānımuz ḫalāṣ
4. Cān virmeye mi si̇ne-i mecrūḥı yāre ne

halāṣ ider:

ḫalāṣ ider: -
Mısra: **3**
Kurtarmak.

3. Bu tengnā-yı ġamdan ider cānımuz ḫalāṣ
4. Cān virmeye mi si̇ne-i mecrūḥı yāre ne

sine-i mecrūḥı:

si̇ne-i mecrūḥı: -
Mısra: **4**
Yaralı gönül.

3. Bu tengnā-yı ġamdan ider cānımuz ḫalāṣ
4. Cān virmeye mi si̇ne-i mecrūḥı yāre ne

cān virmeye:

cān virmeye: -
Mısra: **4**
Bir şey uğruna canını feda etmek.

3. Bu tengnā-yı ġamdan ider cānımuz ḫalāṣ
4. Cān virmeye mi si̇ne-i mecrūḥı yāre ne

ẓuhūr eylemez:

ẓuhūr eylemez: -
Mısra: **5**
görünmek, ortaya çıkmak

5. Yārüñ yanında ġayri güzel eylemez ẓuhūr
6. Hiç māh ider mi mihr ile ḳaṣd-ı muḳārene

ḳaṣd-ı muḳārene ider:

ḳaṣd-ı muḳārene ider: -
Mısra: **6**
Yakın görünmeyi amaçlamak II yaklaşmayı istemek.

5. Yārüñ yanında ġayri güzel eylemez ẓuhūr
6. Hiç māh ider mi mihr ile ḳaṣd-ı muḳārene

hurrem eylesün:

ḫurrem eylesün: -
Mısra: **7**
mutlu etmek, sevindirmek.

7. Tek gülsitān-ı ḥüsnüñi Ḥaḳ ḫurrem eylesün
8. Devr-i ruḫuñda gül gibi tāze bahāra ne

gülsitān-ı ḥüsnüñi:

gülsitān-ı ḥüsnüñi: -
Mısra: **7**
Güzelliğin gül bahçesi.

7. Tek gülsitān-ı ḥüsnüñi Ḥaḳ ḫurrem eylesün
8. Devr-i ruḫuñda gül gibi tāze bahāra ne

devr-i ruḫuñda:

devr-i ruḫuñda: -
Mısra: **8**
Yanağın çevresi.

7. Tek gülsitān-ı ḥüsnüñi Ḥaḳ ḫurrem eylesün
8. Devr-i ruḫuñda gül gibi tāze bahāra ne

ḥāżır eyledüñ:

ḥāżır eyledüñ: -
Mısra: **10**
Hazırlamak.

9. ʿIyd irdi naḳd-i cāna ise hiç revāc yoḳ
10. Yaḥyā ne ḥāżır eyledüñ ol gül-ʿiẕāra ne

naḳd-i cāna:

naḳd-i cāna: -
Mısra: **9**
Can sermayesi

9. ʿIyd irdi naḳd-i cāna ise hiç revāc yoḳ
10. Yaḥyā ne ḥāżır eyledüñ ol gül-ʿiẕāra ne

tāze bahāra:

tāze bahāra: -
Mısra: **8**
ilkbahar

7. Tek gülsitān-ı ḥüsnüñi Ḥaḳ ḫurrem eylesün
8. Devr-i ruḫuñda gül gibi tāze bahāra ne

revāc yoḳ:

revāc yoḳ: -
Mısra: **9**
İtibar, değer, kıymet yok.

9. ʿIyd irdi naḳd-i cāna ise hiç revāc yoḳ
10. Yaḥyā ne ḥāżır eyledüñ ol gül-ʿiẕāra ne

vir:

Virdi: -di
Mısra: **1**
vermek

1. Virdi kemāl-i ḥüsn Ḥaḳ ol māh-pāreye
2. Bedr oldı ṭāliʿümde naẓar ḳıl sitāreye

Virdi: -di
Mısra: **10**
vermek

9. Yaḥyā ne ḥāl var naẓar-ı ehl-i ʿaşḳda
10. Virdi ʿaḳīḳ ḥāletini seng-i ḫāreye

Ḥaḳ:

Ḥaḳ:
Mısra: **1**
Allah.

1. Virdi kemāl-i ḥüsn Ḥaḳ ol māh-pāreye
2. Bedr oldı ṭāliʿümde naẓar ḳıl sitāreye

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Virdi kemāl-i ḥüsn Ḥaḳ ol māh-pāreye
2. Bedr oldı ṭāliʿümde naẓar ḳıl sitāreye

oldı: -dı
Mısra: **2**
Olmak II görünmek.

1. Virdi kemāl-i ḥüsn Ḥaḳ ol māh-pāreye
2. Bedr oldı ṭāliʿümde naẓar ḳıl sitāreye

māh-pāre:

māh-pāreye: -ye
Mısra: **1**
Ay parçası. II Sevgili.

1. Virdi kemāl-i ḥüsn Ḥaḳ ol māh-pāreye
2. Bedr oldı ṭāliʿümde naẓar ḳıl sitāreye

bedr:

Bedr:
Mısra: **2**
Dolunay.

1. Virdi kemāl-i ḥüsn Ḥaḳ ol māh-pāreye
2. Bedr oldı ṭāliʿümde naẓar ḳıl sitāreye

ṭāliʿ:

ṭāliʿümde: -ümde
Mısra: **2**
Kısmet, baht

1. Virdi kemāl-i ḥüsn Ḥaḳ ol māh-pāreye
2. Bedr oldı ṭāliʿümde naẓar ḳıl sitāreye

göñül:

göñüldeki: -deki
Mısra: **3**
gönül

3. Ḥaḳ ṣaḳlasun göñüldeki āteş belürmesün
4. Döymez cihān u ḫalḳ-ı cihān bir şerāyeye

göñülleri: -leri
Mısra: **7**
Gönül II âşık.

7. Zülfüñ biri birine ḳatardı göñülleri
8. Gāhice girmeyeydi eger şāne araya

āteş:

āteş:
Mısra: **3**
Ateş II aşk ateşi.

3. Ḥaḳ ṣaḳlasun göñüldeki āteş belürmesün
4. Döymez cihān u ḫalḳ-ı cihān bir şerāyeye

belür:

belürmesün: -mesün
Mısra: **3**
Belirmek, görünmek.

3. Ḥaḳ ṣaḳlasun göñüldeki āteş belürmesün
4. Döymez cihān u ḫalḳ-ı cihān bir şerāyeye

döy:

Döymez: -mez
Mısra: **4**
Dayanmak, tahammül etmek.

3. Ḥaḳ ṣaḳlasun göñüldeki āteş belürmesün
4. Döymez cihān u ḫalḳ-ı cihān bir şerāyeye

bir:

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Ḥaḳ ṣaḳlasun göñüldeki āteş belürmesün
4. Döymez cihān u ḫalḳ-ı cihān bir şerāyeye

şerāre:

şerāreye: -ye
Mısra: **4**
kıvılcım.

3. Ḥaḳ ṣaḳlasun göñüldeki āteş belürmesün
4. Döymez cihān u ḫalḳ-ı cihān bir şerāyeye

söyle:

Söylerdi: -r, -di
Mısra: **6**
Demek, söylemek.

5. Ağızlarını merhem-i luṭfuñla ṭutmasañ
6. Söylerdi sinem üzre benim yāre yāreye

sine:

sinem: -m
Mısra: **6**
göğüs, bağır ‖ gönül, yürek

5. Ağızlarını merhem-i luṭfuñla ṭutmasañ
6. Söylerdi sinem üzre benim yāre yāreye

üzre:

üzre:
Mısra: **6**
Üzerinde.

5. Ağızlarını merhem-i luṭfuñla ṭutmasañ
6. Söylerdi sinem üzre benim yāre yāreye

ben:

benim: -im
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Ağızlarını merhem-i luṭfuñla ṭutmasañ
6. Söylerdi sinem üzre benim yāre yāreye

zülf:

Zülfüñ: -üñ
Mısra: **7**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

7. Zülfüñ biri birine ḳatardı göñülleri
8. Gāhice girmeyeydi eger şāne araya

gāhice:

Gāhice:
Mısra: **8**
Yer yer.

7. Zülfüñ biri birine ḳatardı göñülleri
8. Gāhice girmeyeydi eger şāne araya

eger:

eger:
Mısra: **8**
Şart edatı, şayet.

7. Zülfüñ biri birine ḳatardı göñülleri
8. Gāhice girmeyeydi eger şāne araya

şāne:

şāne:
Mısra: **8**
tarak

7. Zülfüñ biri birine ḳatardı göñülleri
8. Gāhice girmeyeydi eger şāne araya

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā ne ḥāl var naẓar-ı ehl-i ʿaşḳda
10. Virdi ʿaḳīḳ ḥāletini seng-i ḫāreye

ʿaḳīḳ:

ʿaḳīḳ:
Mısra: **10**
Maruf kıymetli kırmızı taş.

9. Yaḥyā ne ḥāl var naẓar-ı ehl-i ʿaşḳda
10. Virdi ʿaḳīḳ ḥāletini seng-i ḫāreye

ḥālet:

ḥāletini: -ini
Mısra: **10**
nitelik, durum, hal

9. Yaḥyā ne ḥāl var naẓar-ı ehl-i ʿaşḳda
10. Virdi ʿaḳīḳ ḥāletini seng-i ḫāreye

kemāl-i ḥüsn:

kemāl-i ḥüsn: -
Mısra: **1**
Güzelliğin mükemmelliği, olgunluğu.

1. Virdi kemāl-i ḥüsn Ḥaḳ ol māh-pāreye
2. Bedr oldı ṭāliʿümde naẓar ḳıl sitāreye

sitāreye naẓar kıl:

sitāreye naẓar ḳıl: -
Mısra: **2**
Burcunu değerlendirmek II falına bakmak.

1. Virdi kemāl-i ḥüsn Ḥaḳ ol māh-pāreye
2. Bedr oldı ṭāliʿümde naẓar ḳıl sitāreye

Ḥaḳ ṣaḳlasun:

Ḥaḳ ṣaḳlasun: -
Mısra: **3**
Allah esirgesin.

3. Ḥaḳ ṣaḳlasun göñüldeki āteş belürmesün
4. Döymez cihān u ḫalḳ-ı cihān bir şerāyeye

cihān u ḫalḳ-ı cihān:

cihān u ḫalḳ-ı cihān: -
Mısra: **4**
Dünya ve dünya halkı.

3. Ḥaḳ ṣaḳlasun göñüldeki āteş belürmesün
4. Döymez cihān u ḫalḳ-ı cihān bir şerāyeye

ağızlarını ṭutmasañ:

ağızlarını ṭutmasañ: -
Mısra: **5**
Dedikodu yapmalarını engellemek.

5. Ağızlarını merhem-i luṭfuñla ṭutmasañ
6. Söylerdi sinem üzre benim yāre yāreye

merhem-i luṭfuñla:

merhem-i luṭfuñla: -
Mısra: **5**
İyilik merhemi II lütuf devası.

5. Ağızlarını merhem-i luṭfuñla ṭutmasañ
6. Söylerdi si̱nem üzre benim yāre yāreye

biri birine ḳatardı:

biri birine ḳatardı: -
Mısra: **7**
Birbirine katmak II huzursuzluk çıkarmak II kavga çıkarmak.

7. Zülfüñ biri birine ḳatardı göñülleri
8. Gāhi̱ce girmeyeydi eger şāne araya

araya girmeyeydi:

araya girmeyeydi: -
Mısra: **8**
Ayırmak, uzaklaştırmak.

7. Zülfüñ biri birine ḳatardı göñülleri
8. Gāhi̱ce girmeyeydi eger şāne araya

naẓar-ı ehl-i ʿaşḳda:

naẓar-ı ehl-i ʿaşḳda: -
Mısra: **9**
Aşk ehlinin bakışı.

9. Yaḥyā ne ḥāl var naẓar-ı ehl-i ʿaşḳda
10. Virdi ʿaḳi̱ḳ ḥāletini seng-i ḫāreye

seng-i ḫāreye:

seng-i ḫāreye: -
Mısra: **10**
Pek sert kaya veya taş.

9. Yaḥyā ne ḥāl var naẓar-ı ehl-i ʿaşḳda
10. Virdi ʿaḳi̱ḳ ḥāletini seng-i ḫāreye

ne ḥāl var:

ne ḥāl var: -
Mısra: **9**
Ne var ki!

9. Yaḥyā ne ḥāl var naẓar-ı ehl-i ʿaşḳda
10. Virdi ʿaḳi̱ḳ ḥāletini seng-i ḫāreye

yāre yāreye:

yāre yāreye: -
Mısra: **6**
Yara halinde II sürekli yâr diyerek II yarıp yarıp.

5. Ağızlarını merhem-i luṭfuñla ṭutmasañ
6. Söylerdi si̱nem üzre benim yāre yāreye

ki:

ki:
Mısra: **1**
Ki bağlacı.

1. Ḳanlı peykānı ki bu si̱ne-i ʻüryāna çıḳa
2. Beñzer ol ġonce-i nev-resteye dükkāna çıḳa

ki:
Mısra: **8**
Ki bağlacı.

7. ʿĀşıḳ-ı ḫaste-i hicrüñ nice çıḳmaz cānı
8. Ḫançer-i yār ki ḳaṣd-ı dil-i nālāna çıḳa

bu:

bu:
Mısra: **1**
bu, işaret sıfatı

1. Ḳanlı peykānı ki bu si̱ne-i ʻüryāna çıḳa
2. Beñzer ol ġonce-i nev-resteye dükkāna çıḳa

çık:

çıḳa: -a
Mısra: **1**
Saplanmak II için çıkmak.

1. Ḳanlı peykānı ki bu si̱ne-i ʻüryāna çıḳa
2. Beñzer ol ġonce-i nev-resteye dükkāna çıḳa

çıḳa: -a
Mısra: **4**
Değmek II saplanmak.

3. Oḳuñuñ si̱neye degdi birisi biri dile
4. Umarın pādişehüm birisi de cāna çıḳa

çıḳa: -a
Mısra: **8**
Ulaşmak II saplanmak.

7. ʿĀşıḳ-ı ḫaste-i hicrüñ nice çıḳmaz cānı
8. Ḫançer-i yār ki ḳaṣd-ı dil-i nālāna çıḳa

çıḳa: -a
Mısra: **10**
Çıkmak II ulaşmak.

9. Reh-i ʿaşḳındayuz ol serv-ḳadüñ ey Yaḥyā
10. Ḳorḳaruz kim yolumuz vādi-i hicrāna çıḳa

beñzer:

Beñzer:
Mısra: **2**
Benzemek.

1. Ḳanlı peykānı ki bu si̱ne-i ʻüryāna çıḳa
2. Beñzer ol ġonce-i nev-resteye dükkāna çıḳa

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Ḳanlı peykānı ki bu si̱ne-i ʻüryāna çıḳa
2. Beñzer ol ġonce-i nev-resteye dükkāna çıḳa

ol:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Ne ḳıyāmet ḳopa ol ḳāmet-i mevzūnuñçün
6. Ne temāşā ola şāhum hele seyrāna çıḳa

ola: -a
Mısra: **6**
Olmak.

5. Ne ḳıyāmet ḳopa ol ḳāmet-i mevzūnuñçün
6. Ne temāşā ola şāhum hele seyrāna çıḳa

ol:
Mısra: **9**
O, işaret sıfatı.

9. Reh-i ʿaşḳındayuz ol serv-ḳadüñ ey Yaḥyā
10. Ḳorḳaruz kim yolumuz vādi-i hicrāna çıḳa

ok:

Oḳuñuñ: -unuñ
Mısra: **3**
Savaş aleti II Kirpik

3. Oḳuñuñ si̱neye degdi birisi biri dile
4. Umarın pādişehüm birisi de

cāna çıḳa

---

sine:

si̱neye: -ye
Mısra: **3**
Göğüs, bağır.

3. Oḳuñuñ si̱neye degdi birisi biri dile
4. Umarın pādişehüm birisi de cāna çıḳa

---

deg:

degdi: -di
Mısra: **3**
ulaşmak, erişmek

3. Oḳuñuñ si̱neye degdi birisi biri dile
4. Umarın pādişehüm birisi de cāna çıḳa

---

birisi:

birisi:
Mısra: **3**
Bir tanesi.

3. Oḳuñuñ si̱neye degdi birisi biri dile
4. Umarın pādişehüm birisi de cāna çıḳa

birisi:
Mısra: **4**
Bir tanesi.

3. Oḳuñuñ si̱neye degdi birisi biri dile
4. Umarın pādişehüm birisi de cāna çıḳa

---

biri:

biri:
Mısra: **3**
Bir tanesi

3. Oḳuñuñ si̱neye degdi birisi biri dile
4. Umarın pādişehüm birisi de cāna çıḳa

---

dil:

dile: -e
Mısra: **3**
gönül

3. Oḳuñuñ si̱neye degdi birisi biri dile
4. Umarın pādişehüm birisi de cāna çıḳa

---

umarın:

Umarın:
Mısra: **4**
Beklemek, temenni etmek.

3. Oḳuñuñ si̱neye degdi birisi biri dile
4. Umarın pādişehüm birisi de cāna çıḳa

---

pādişehüm:

pādişehüm:
Mısra: **4**
Padişah II sevgili.

3. Oḳuñuñ si̱neye degdi birisi biri dile
4. Umarın pādişehüm birisi de cāna çıḳa

---

de:

de:
Mısra: **4**
dahi, de.

3. Oḳuñuñ si̱neye degdi birisi biri dile
4. Umarın pādişehüm birisi de cāna çıḳa

---

cān:

cāna: -a
Mısra: **4**
Can, ruh.

3. Oḳuñuñ si̱neye degdi birisi biri dile
4. Umarın pādişehüm birisi de cāna çıḳa

---

ne:

Ne:
Mısra: **5**
Ne çok II öyle bir.

5. Ne ḳıyāmet ḳopa ol ḳāmet-i mevzūnuñçün
6. Ne temāşā ola şāhum hele seyrāna çıḳa

Ne:
Mısra: **6**
Nasıl.

5. Ne ḳıyāmet ḳopa ol ḳāmet-i mevzūnuñçün
6. Ne temāşā ola şāhum hele seyrāna çıḳa

---

temāşā:

temāşā:
Mısra: **6**
Eğlence, haz, safa.

5. Ne ḳıyāmet ḳopa ol ḳāmet-i mevzūnuñçün
6. Ne temāşā ola şāhum hele seyrāna çıḳa

şāhum:

şāhum:
Mısra: **6**
padişah, hükümdar II sevgili.

5. Ne ḳıyāmet ḳopa ol ḳāmet-i mevzūnuñçün
6. Ne temāşā ola şāhum hele seyrāna çıḳa

---

hele:

hele:
Mısra: **6**
Hele bir.

5. Ne ḳıyāmet ḳopa ol ḳāmet-i mevzūnuñçün
6. Ne temāşā ola şāhum hele seyrāna çıḳa

---

nice:

nice:
Mısra: **7**
nasıl

7. ʿĀşıḳ-ı ḫaste-i hicrüñ nice çıḳmaz cānı
8. Ḫançer-i yār ki ḳaṣd-ı dil-i nālāna çıḳa

---

serv-ḳad:

serv-ḳadüñ: -üñ
Mısra: **9**
Servi boylu || Sevgili

9. Reh-i ʿaşḳındayuz ol serv-ḳadüñ ey Yaḥyā
10. Ḳorḳaruz kim yolumuz vādi-i hicrāna çıḳa

---

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Reh-i ʿaşḳındayuz ol serv-ḳadüñ ey Yaḥyā
10. Ḳorḳaruz kim yolumuz vādi-i hicrāna çıḳa

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Reh-i ʿaşḳındayuz ol serv-ḳadüñ ey Yaḥyā
10. Ḳorḳaruz kim yolumuz vādi-i hicrāna çıḳa

yol:

yolumuz: -umuz
Mısra: **10**
Yol II amaç, maksat.

9. Reh-i ʿaşḳındayuz ol serv-ḳadüñ ey Yaḥyā
10. Ḳorḳaruz kim yolumuz vādi-i hicrāna çıḳa

si̱ne-i ʻüryāna:

si̱ne-i ʻüryāna: -
Mısra: **1**
Çıplak göğüs.

1. Ḳanlı peykānı ki bu si̱ne-i ʿüryāna çıḳa
2. Beñzer ol ġonce-i nev-resteye dükkāna çıḳa

Ḳanlı peykānı:

Ḳanlı peykānı: -
Mısra: **1**
Kan döken kirpik II Sevgilinin kan alıcı kirpiği.

1. Ḳanlı peykānı ki bu si̱ne-i ʿüryāna çıḳa
2. Beñzer ol ġonce-i nev-resteye dükkāna çıḳa

ġonce-i nev-resteye:

ġonce-i nev-resteye: -
Mısra: **2**
Yeni yetişmiş, taze gonca II sevgili.

1. Ḳanlı peykānı ki bu si̱ne-i ʿüryāna çıḳa
2. Beñzer ol ġonce-i nev-resteye dükkāna çıḳa

ḳāmet-i mevzūnuñçün:

ḳāmet-i mevzūnuñçün: -
Mısra: **5**
Ölçülü boy.

5. Ne ḳıyāmet ḳopa ol ḳāmet-i mevzūnuñçün
6. Ne temāşā ola şāhum hele seyrāna çıḳa

ḳıyāmet ḳopa:

ḳıyāmet ḳopa: -
Mısra: **5**
Bir yerde çok gürültü ve telaş olmak II ortalığın birbirine girmesi.

5. Ne ḳıyāmet ḳopa ol ḳāmet-i mevzūnuñçün
6. Ne temāşā ola şāhum hele seyrāna çıḳa

cānı çıḳmaz:

cānı çıḳmaz: -
Mısra: **7**
ölmek, son nefesini vermek

7. ʿĀşıḳ-ı ḫaste-i hicrüñ nice çıḳmaz cānı
8. Ḫançer-i yār ki ḳaṣd-ı dil-i nālāna çıḳa

ʿĀşıḳ-ı ḫaste-i hicrüñ:

ʿĀşıḳ-ı ḫaste-i hicrüñ: -
Mısra: **7**
Ayrılığın hasta âşığı.

7. ʿĀşıḳ-ı ḫaste-i hicrüñ nice çıḳmaz cānı
8. Ḫançer-i yār ki ḳaṣd-ı dil-i nālāna çıḳa

Ḫançer-i yār:

Ḫançer-i yār: -
Mısra: **8**
Sevgilinin kılıcı II sevgilinin yan bakışı.

7. ʿĀşıḳ-ı ḫaste-i hicrüñ nice çıḳmaz cānı
8. Ḫançer-i yār ki ḳaṣd-ı dil-i nālāna çıḳa

ḳaṣd-ı dil-i nālāna:

ḳaṣd-ı dil-i nālāna: -
Mısra: **8**
İnleyen gönlün amacı.

7. ʿĀşıḳ-ı ḫaste-i hicrüñ nice çıḳmaz cānı
8. Ḫançer-i yār ki ḳaṣd-ı dil-i nālāna çıḳa

reh-i ʿaşḳındayuz:

reh-i ʿaşḳındayuz: -
Mısra: **9**
Aşk yolu

9. Reh-i ʿaşḳındayuz ol serv-ḳadüñ ey Yaḥyā
10. Ḳorḳaruz kim yolumuz vādi-i hicrāna çıḳa

Ḳorḳaruz kim:

Ḳorḳaruz kim: -
Mısra: **10**
Korkumuz odur ki.

9. Reh-i ʿaşḳındayuz ol serv-ḳadüñ ey Yaḥyā
10. Ḳorḳaruz kim yolumuz vādi-i hicrāna çıḳa

vādi-i hicrāna:

vādi-i hicrāna: -
Mısra: **10**
Ayrılık vadisi.

9. Reh-i ʿaşḳındayuz ol serv-ḳadüñ ey Yaḥyā
10. Ḳorḳaruz kim yolumuz vādi-i hicrāna çıḳa

seyrāna çıḳa:

seyrāna çıḳa: -
Mısra: **6**
gezintiye çıkmak

5. Ne ḳıyāmet ḳopa ol ḳāmet-i mevzūnuñçün
6. Ne temāşā ola şāhum hele seyrāna çıḳa

dükkāna çıḳa:

dükkāna çıḳa: -
Mısra: **2**
Çarşıya çıkmak II dükkana gitmek.

1. Ḳanlı peykānı ki bu si̱ne-i ʿüryāna çıḳa
2. Beñzer ol ġonce-i nev-resteye dükkāna çıḳa

bu:

bu:
Mısra: **1**
bu, işaret sıfatı

1. Olsa pür bāde-i devletle bu nüh peymāne
2. Ḳaṭresin virmeye sāḳi̱lerimüz yārāne

bu:
Mısra: **6**
Bu, işaret sıfatı

5. Ne ḳadar var ise ehl-i dile var dilde maḥal
6. Yer yoḳ ammā yine bu vüsʿat ile nā-dāne

Ḳaṭre:

Ḳaṭresin: -sin
Mısra: **2**
Damla.

1. Olsa pür bāde-i devletle bu nüh peymāne
2. Ḳaṭresin virmeye sāḳi̱lerimüz yārāne

virme:

virmeye: -ye
Mısra: **2**
Vermemek

1. Olsa pür bāde-i devletle bu nüh peymāne
2. Ḳaṭresin virmeye sāḳi̱lerimüz yārāne

sāḳi:

sāḳi̱lerimüz: -ler, -i, -müz
Mısra: **2**
Kadeh, içki sunan

1. Olsa pür bāde-i devletle bu nüh peymāne
2. Ḳaṭresin virmeye sāḳi̱lerimüz yārāne

yārān:

yārāne: -e
Mısra: **2**
dostlar

1. Olsa pür bāde-i devletle bu nüh peymāne
2. Ḳaṭresin virmeye sāḳi̱lerimüz yārāne

nā-dān:

nā-dān:
Mısra: **3**
Cahil, akılsız

3. Ṣadr-ı mey-ḫānede nā-dān oṭura var mı cevāb
4. Ṣorsaḳ ey pi̱r-i muġān vechini güstaḫāne

nā-dāne: -e
Mısra: **6**
Cahil, akılsız

5. Ne ḳadar var ise ehl-i dile var dilde maḥal
6. Yer yoḳ ammā yine bu vüsʿat ile nā-dāne

oṭur:

oṭura: -a
Mısra: **3**
Oturmak.

3. Ṣadr-ı mey-ḫānede nā-dān oṭura var mı cevāb
4. Ṣorsaḳ ey pi̱r-i muġān vechini güstaḫāne

cevāb:

cevāb:
Mısra: **3**
Açıklama II cevap.

3. Ṣadr-ı mey-ḫānede nā-dān oṭura var mı cevāb
4. Ṣorsaḳ ey pi̱r-i muġān vechini güstaḫāne

Ṣor:

Ṣorsaḳ: -saḳ
Mısra: **4**
sormak

3. Ṣadr-ı mey-ḫānede nā-dān oṭura var mı cevāb
4. Ṣorsaḳ ey pi̱r-i muġān vechini güstaḫāne

ey:

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Ṣadr-ı mey-ḫānede nā-dān oṭura var mı cevāb
4. Ṣorsaḳ ey pi̱r-i muġān vechini güstaḫāne

vech:

vechini: -ini
Mısra: **4**
Yönelme II yöneliş.

3. Ṣadr-ı mey-ḫānede nā-dān oṭura var mı cevāb
4. Ṣorsaḳ ey pi̱r-i muġān vechini güstaḫāne

güstaḫāne:

güstaḫāne:
Mısra: **4**
Küstahça II edepsizce.

3. Ṣadr-ı mey-ḫānede nā-dān oṭura var mı cevāb
4. Ṣorsaḳ ey pi̱r-i muġān vechini güstaḫāne

var:

var:
Mısra: **5**
Mevcut

5. Ne ḳadar var ise ehl-i dile var dilde maḥal
6. Yer yoḳ ammā yine bu vüsʿat ile nā-dāne

dil:

dilde: -de
Mısra: **5**
gönül

5. Ne ḳadar var ise ehl-i dile var dilde maḥal
6. Yer yoḳ ammā yine bu vüsʿat ile nā-dāne

maḥal:

maḥal:
Mısra: **5**
yer, mekan.

5. Ne ḳadar var ise ehl-i dile var dilde maḥal
6. Yer yoḳ ammā yine bu vüsʿat ile nā-dāne

yer:

Yer:
Mısra: **6**
Yer II mekan.

5. Ne ḳadar var ise ehl-i dile var dilde maḥal
6. Yer yoḳ ammā yine bu vüsʿat ile nā-dāne

yok:

yoḳ:
Mısra: **6**
Mevcut değil.

5. Ne ḳadar var ise ehl-i dile var dilde maḥal
6. Yer yoḳ ammā yine bu vüsʿat ile nā-dāne

ammā:

ammā:
Mısra: **6**
Ancak, ama.

5. Ne ḳadar var ise ehl-i dile var dilde maḥal
6. Yer yoḳ ammā yine bu vüsʿat ile nā-dāne

yine:

yine:
Mısra: **6**
yine, tekrar.

5. Ne ḳadar var ise ehl-i dile var dilde maḥal
6. Yer yoḳ ammā yine bu vüsʿat ile nā-dāne

vüsʿat:

vüsʿat:
Mısra: **6**
Genişlik

5. Ne ḳadar var ise ehl-i dile var dilde maḥal
6. Yer yoḳ ammā yine bu vüsʿat ile nā-dāne

---

ile:

ile:
Mısra: **6**
birlikte

5. Ne ḳadar var ise ehl-i dile var dilde maḥal
6. Yer yoḳ ammā yine bu vüsʿat ile nā-dāne

ḳurtul:

ḳurtulavüz: -avüz
Mısra: **7**
Kurtulmak II özgür olmak.

7. Ola mı ḳurtulavüz tāc ü ḳabā ḳaydından
8. Gezevüz ʿālem-i ıṭlāḳda dervi̱şāne

ḳayd:

ḳaydından: -ından
Mısra: **7**
Bağ, zincir.

7. Ola mı ḳurtulavüz tāc ü ḳabā ḳaydından
8. Gezevüz ʿālem-i ıṭlāḳda dervi̱şāne

---

gez:

Gezevüz: -e, -vüz
Mısra: **8**
Gezmek II dolaşmak.

7. Ola mı ḳurtulavüz tāc ü ḳabā ḳaydından
8. Gezevüz ʿālem-i ıṭlāḳda dervi̱şāne

---

dervişāne:

dervi̱şāne:
Mısra: **8**
Derviş gibi.

7. Ola mı ḳurtulavüz tāc ü ḳabā ḳaydından
8. Gezevüz ʿālem-i ıṭlāḳda dervi̱şāne

---

biz:

Bize: -e
Mısra: **9**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

9. Bize bir sāḳi̱-i ḫūş-ṭabʿ gerekdür Yaḥyā
10. Pür idüp cāmı şuna ehl-i dile rindāne

---

bir:

bir:
Mısra: **9**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Bize bir sāḳi̱-i ḫūş-ṭabʿ gerekdür Yaḥyā
10. Pür idüp cāmı şuna ehl-i dile rindāne

---

gerek:

gerekdür: -dür
Mısra: **9**
Lazım, elzem

9. Bize bir sāḳi̱-i ḫūş-ṭabʿ gerekdür Yaḥyā
10. Pür idüp cāmı şuna ehl-i dile rindāne

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bize bir sāḳi̱-i ḫūş-ṭabʿ gerekdür Yaḥyā
10. Pür idüp cāmı şuna ehl-i dile rindāne

---

cām:

cāmı: -ı
Mısra: **10**
Kadeh.

9. Bize bir sāḳi̱-i ḫūş-ṭabʿ gerekdür Yaḥyā
10. Pür idüp cāmı şuna ehl-i dile rindāne

şun:

şuna: -a
Mısra: **10**
uzatmak, vermek ‖ arzetmek

9. Bize bir sāḳi̱-i ḫūş-ṭabʿ gerekdür Yaḥyā
10. Pür idüp cāmı şuna ehl-i dile rindāne

---

rindāne:

rindāne:
Mısra: **10**
Rintlere yakışır tarzda ll kalenderce

9. Bize bir sāḳi̱-i ḫūş-ṭabʿ gerekdür Yaḥyā
10. Pür idüp cāmı şuna ehl-i dile rindāne

---

bāde-i devletle:

bāde-i devletle: -
Mısra: **1**
Saadet şarabı.

1. Olsa pür bāde-i devletle bu nüh peymāne
2. Ḳaṭresin virmeye sāḳi̱lerimüz yārāne

---

pür olsa:

pür olsa: -
Mısra: **1**
dolmak

1. Olsa pür bāde-i devletle bu nüh peymāne
2. Ḳaṭresin virmeye sāḳi̱lerimüz yārāne

Ṣadr-ı mey-ḫānede:

Ṣadr-ı mey-ḫānede: -
Mısra: **3**
Meyhanenin baş köşesi.

3. Ṣadr-ı mey-ḫānede nā-dān oṭura var mı cevāb
4. Ṣorsaḳ ey pi̱r-i muġān vechini güstaḫāne

---

var mı:

var mı: -
Mısra: **3**
Var mı? II yok.

3. Ṣadr-ı mey-ḫānede nā-dān oṭura var mı cevāb
4. Ṣorsaḳ ey pi̱r-i muġān vechini güstaḫāne

---

pir-i muġān:

pi̱r-i muġān: -
Mısra: **4**
Meyhaneci II Sevgili.

3. Ṣadr-ı mey-ḫānede nā-dān oṭura var mı cevāb
4. Ṣorsaḳ ey pi̱r-i muġān vechini güstaḫāne

---

ne ḳadar:

ne ḳadar: -
Mısra: **5**
Ne ölçüde.

5. Ne ḳadar var ise ehl-i dile var dilde maḥal
6. Yer yoḳ ammā yine bu vüsʿat ile nā-dāne

---

ehl-i dile:

ehl-i dile: -
Mısra: **5**
âşıklar ‖ gönül adamları.

5. Ne ḳadar var ise ehl-i dile var dilde maḥal
6. Yer yoḳ ammā yine bu vüsʿat ile nā-dāne

ehl-i dile: -
Mısra: **10**
Gönül ehli II âşık.

9. Bize bir sāḳi-i ḫūş-ṭabʿ gerekdür Yaḥyā
10. Pür idüp cāmı şuna ehl-i dile rindāne

---

var ise:

var ise: -
Mısra: **5**
Bulunmakta ise.

5. Ne ḳadar var ise ehl-i dile var dilde maḥal
6. Yer yoḳ ammā yine bu vüsʿat ile nā-dāne

---

ola mı:

ola mı: -
Mısra: **7**
Olur mu? II mümkün mü?

7. Ola mı ḳurtulavüz tāc ü ḳabā ḳaydından
8. Gezevüz ʿālem-i ıṭlāḳda dervişāne

---

tāc ü ḳabā:

tāc ü ḳabā: -
Mısra: **7**
Tac ve kaftan II makam-mevki, maddiyat.

7. Ola mı ḳurtulavüz tāc ü ḳabā ḳaydından
8. Gezevüz ʿālem-i ıṭlāḳda dervişāne

ʿālem-i ıṭlāḳda:

ʿālem-i ıṭlāḳda: -
Mısra: **8**
Âlem-i lahut da denilen İlahî âlem.

7. Ola mı ḳurtulavüz tāc ü ḳabā ḳaydından
8. Gezevüz ʿālem-i ıṭlāḳda dervişāne

---

pür idüp:

pür idüp: -
Mısra: **10**
Doldurmak.

9. Bize bir sāḳi-i ḫūş-ṭabʿ gerekdür Yaḥyā
10. Pür idüp cāmı şuna ehl-i dile rindāne

---

sāḳi-i hūş-ṭabʿ:

sāḳi-i hūş-ṭabʿ: -
Mısra: **9**
İyi huylu sâkî.

9. Bize bir sāḳi-i ḫūş-ṭabʿ gerekdür Yaḥyā
10. Pür idüp cāmı şuna ehl-i dile rindāne

---

nüh peymāne:

nüh peymāne: -
Mısra: **1**
Dokuz feleği gösteren kadeh II dokuz kadeh.

1. Olsa pür bāde-i devletle bu nüh peymāne
2. Ḳaṭresin virmeye sāḳilerimüz yārāne

---

dil:

Dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Dil incinmez olursa tiġ-i ġamla sine ṣad-pāre
2. Ne ġam dervişe olsa ḫırka-i peşmine ṣad-pāre

dil:
Mısra: **8**
gönül

7. Ṣadef gibi başarsa bağrına ol dürr-i yek-tāyı
8. Ḳayırmaz olsa ey dil sine-i bi-kine ṣad-pāre

---

incin:

incinmez: -mez
Mısra: **1**
incinme, rahatsız olma

1. Dil incinmez olursa tiġ-i ġamla sine ṣad-pāre
2. Ne ġam dervişe olsa ḫırka-i peşmine ṣad-pāre

---

ol:

olursa: -ursa
Mısra: **1**
Olmak.

1. Dil incinmez olursa tiġ-i ġamla sine ṣad-pāre
2. Ne ġam dervişe olsa ḫırka-i peşmine ṣad-pāre

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Ṣadef gibi başarsa bağrına ol dürr-i yek-tāyı
8. Ḳayırmaz olsa ey dil sine-i bi-kine ṣad-pāre

olsa: -sa
Mısra: **8**
Olmak.

7. Ṣadef gibi başarsa bağrına ol dürr-i yek-tāyı
8. Ḳayırmaz olsa ey dil sine-i bi-kine ṣad-pāre

---

sine:

sine:
Mısra: **1**
göğüs, bağır ‖ gönül, yürek

1. Dil incinmez olursa tiġ-i ġamla sine ṣad-pāre
2. Ne ġam dervişe olsa ḫırka-i peşmine ṣad-pāre

ṣad-pāre:

ṣad-pāre:
Mısra: **1**
Yüz parça.

1. Dil incinmez olursa tiġ-i ġamla sine ṣad-pāre
2. Ne ġam dervişe olsa ḫırka-i peşmine ṣad-pāre

ṣad-pāre:
Mısra: **4**
Yüz parça.

3. Şikest irmiş göñül mir'ātine seng-i ḥavādisden
4. Hele yüz gösteren bir gerçi kim āyine ṣad-pāre

ṣad-pāre:
Mısra: **6**
Yüz parça.

5. Nice ṭuyulmasun rāz-ı nihānum çāk-ı sinemden
6. Cihān ʿayyār ile memlū der-

i genc̱ine ṣad-pāre

ṣad-pāre:
Mısra: **8**
Yüz parça.

7. Ṣadef gibi başarsa bağrına ol dürr-i yek-tāyı
8. Ḳayırmaz olsa ey dil sịne-i bị-kịne ṣad-pāre

ṣad-pāre:
Mısra: **10**
Yüz parça.

9. Gül-i ṣad-berge döndürdi dil-i Yaḥyāʿyı şemşịrüñ
10. Açıldı ġonceāsā gerçi ammā yine ṣad-pāre

derviş:

dervịşe: -e
Mısra: **2**
derviş, fakir, kalender

1. Dil incinmez olursa tịġ-i ġamla sịne ṣad-pāre
2. Ne ġam dervịşe olsa ḫırka-i peşmịne ṣad-pāre

hele:

Hele:
Mısra: **4**
Özellikle

3. Şikest irmiş göñül mir'ātine seng-i ḥavādiŝden
4. Hele yüz gösteren bir gerçi kim āyịne ṣad-pāre

bir:

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Şikest irmiş göñül mir'ātine seng-i ḥavādiŝden
4. Hele yüz gösteren bir gerçi kim āyịne ṣad-pāre

āyine:

āyịne:
Mısra: **4**
Ayna

3. Şikest irmiş göñül mir'ātine seng-i ḥavādiŝden
4. Hele yüz gösteren bir gerçi kim āyịne ṣad-pāre

nice:

Nice:
Mısra: **5**
nasıl

5. Nice ṭuyulmasun rāz-ı nihānum çāk-ı sịnemden
6. Cihān ʿayyār ile memlū der-i genc̱ine ṣad-pāre

ṭuyulma:

ṭuyulmasun: -sun
Mısra: **5**
Duyulmamak II öğrenilmemek.

5. Nice ṭuyulmasun rāz-ı nihānum çāk-ı sịnemden
6. Cihān ʿayyār ile memlū der-i genc̱ine ṣad-pāre

cihān:

Cihān:
Mısra: **6**
Dünya

5. Nice ṭuyulmasun rāz-ı nihānum çāk-ı sịnemden
6. Cihān ʿayyār ile memlū der-i genc̱ine ṣad-pāre

ʿayyār:

ʿayyār:
Mısra: **6**
aldatan, hileci

5. Nice ṭuyulmasun rāz-ı nihānum çāk-ı sịnemden
6. Cihān ʿayyār ile memlū der-i genc̱ine ṣad-pāre

ile:

ile:
Mısra: **6**
İle bağlacı

5. Nice ṭuyulmasun rāz-ı nihānum çāk-ı sịnemden
6. Cihān ʿayyār ile memlū der-i genc̱ine ṣad-pāre

memlū:

memlū:
Mısra: **6**
Dolu, dopdolu.

5. Nice ṭuyulmasun rāz-ı nihānum çāk-ı sịnemden
6. Cihān ʿayyār ile memlū der-i genc̱ine ṣad-pāre

Ṣadef:

Ṣadef:
Mısra: **7**
sedef

7. Ṣadef gibi başarsa bağrına ol dürr-i yek-tāyı
8. Ḳayırmaz olsa ey dil sịne-i bị-kịne ṣad-pāre

gibi:

gibi:
Mısra: **7**
Benzetme edatı ll -e benzer.

7. Ṣadef gibi başarsa bağrına ol dürr-i yek-tāyı
8. Ḳayırmaz olsa ey dil sịne-i bị-kịne ṣad-pāre

Ḳayır:

Ḳayırmaz: -maz
Mısra: **8**
İlgilenip korumak II gözetmek, himaye etmek.

7. Ṣadef gibi başarsa bağrına ol dürr-i yek-tāyı
8. Ḳayırmaz olsa ey dil sịne-i bị-kịne ṣad-pāre

ey:

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Ṣadef gibi başarsa bağrına ol dürr-i yek-tāyı
8. Ḳayırmaz olsa ey dil sịne-i bị-kịne ṣad-pāre

döndür:

döndürdi: -di
Mısra: **9**
benzetmek II dönüştürmek

9. Gül-i ṣad-berge döndürdi dil-i Yaḥyāʿyı şemşịrüñ
10. Açıldı ġonceāsā gerçi ammā yine ṣad-pāre

şemşir:

şemşịrüñ: -üñ
Mısra: **9**
kılıç

9. Gül-i ṣad-berge döndürdi dil-i Yaḥyāʿyı şemşịrüñ
10. Açıldı ġonceāsā gerçi ammā yine ṣad-pāre

açıl:

Açıldı: -dı
Mısra: **10**
Açık hale gelmek.

9. Gül-i ṣad-berge döndürdi dil-i Yaḥyāʿyı şemşi̱rüñ
10. Açıldı ġonceāsā gerçi ammā yine ṣad-pāre

ġonce-āsā:

ġonce-āsā:
Mısra: **10**
Gonca gibi.

9. Gül-i ṣad-berge döndürdi dil-i Yaḥyāʿyı şemşi̱rüñ
10. Açıldı ġonceāsā gerçi ammā yine ṣad-pāre

---

gerçi:

gerçi:
Mısra: **10**
Gerçi, aslında, gerçekte.

9. Gül-i ṣad-berge döndürdi dil-i Yaḥyāʿyı şemşi̱rüñ
10. Açıldı ġonceāsā gerçi ammā yine ṣad-pāre

---

ammā:

ammā:
Mısra: **10**
Ancak, ama.

9. Gül-i ṣad-berge döndürdi dil-i Yaḥyāʿyı şemşi̱rüñ
10. Açıldı ġonceāsā gerçi ammā yine ṣad-pāre

---

yine:

yine:
Mısra: **10**
Yine de.

9. Gül-i ṣad-berge döndürdi dil-i Yaḥyāʿyı şemşi̱rüñ
10. Açıldı ġonceāsā gerçi ammā yine ṣad-pāre

---

tiġ-i ġamla:

tiġ-i ġamla: -
Mısra: **1**
Sevgilinin yan bakış kılıcı.

1. Dil incinmez olursa ti̱ġ-i ġamla si̱ne ṣad-pāre
2. Ne ġam dervi̱şe olsa ḫırka-i peşmi̱ne ṣad-pāre

---

ne ġam:

ne ġam: -
Mısra: **2**
Gam değil, dert değil

1. Dil incinmez olursa ti̱ġ-i ġamla si̱ne ṣad-pāre
2. Ne ġam dervi̱şe olsa ḫırka-i peşmi̱ne ṣad-pāre

ṣad-pāre olsa:

ṣad-pāre olsa: -
Mısra: **2**
Yüz parça olmak.

1. Dil incinmez olursa ti̱ġ-i ġamla si̱ne ṣad-pāre
2. Ne ġam dervi̱şe olsa ḫırka-i peşmi̱ne ṣad-pāre

---

seng-i ḥavādiŝden:

seng-i ḥavādiŝden: -
Mısra: **3**
felaketler taşı

3. Şikest irmiş göñül mir'ātine seng-i ḥavādiŝden
4. Hele yüz gösteren bir gerçi kim āyi̱ne ṣad-pāre

---

hırka-i peşmine:

ḫırka-i peşmi̱ne: -
Mısra: **2**
Yünden hırka, sof ǁ sûfîlere mahsus kabâ.

1. Dil incinmez olursa ti̱ġ-i ġamla si̱ne ṣad-pāre
2. Ne ġam dervi̱şe olsa ḫırka-i peşmi̱ne ṣad-pāre

---

göñül mir'ātine:

göñül mir'ātine: -
Mısra: **3**
Gönül aynası.

3. Şikest irmiş göñül mir'ātine seng-i ḥavādiŝden
4. Hele yüz gösteren bir gerçi kim āyi̱ne ṣad-pāre

---

rāz-ı nihānum:

rāz-ı nihānum: -
Mısra: **5**
Gizli sır.

5. Nice ṭuyulmasun rāz-ı nihānum çāk-ı si̱nemden
6. Cihān ʿayyār ile memlū der-i genci̱ne ṣad-pāre

çāk-ı sinemden:

çāk-ı si̱nemden: -
Mısra: **5**
Yaka yırtığı.

5. Nice ṭuyulmasun rāz-ı nihānum çāk-ı si̱nemden
6. Cihān ʿayyār ile memlū der-i genci̱ne ṣad-pāre

---

der-i gencine:

der-i genci̱ne: -
Mısra: **6**
Hazine eşiği, kapısı.

5. Nice ṭuyulmasun rāz-ı nihānum çāk-ı si̱nemden
6. Cihān ʿayyār ile memlū der-i genci̱ne ṣad-pāre

---

dürr-i yek-tāyı:

dürr-i yek-tāyı: -
Mısra: **7**
Eşsiz inci.

7. Ṣadef gibi başarsa bağrına ol dürr-i yek-tāyı
8. Ḳayırmaz olsa ey dil si̱ne-i bi̱-ki̱ne ṣad-pāre

Şikest irmiş:

Şikest irmiş: -
Mısra: **3**
Kırılmış ǁ kırık.

3. Şikest irmiş göñül mir'ātine seng-i ḥavādiŝden
4. Hele yüz gösteren bir gerçi kim āyi̱ne ṣad-pāre

---

dil-i yaḥyāʿyı:

dil-i yaḥyāʿyı: -
Mısra: **9**
Yahya'nın gönlü

9. Gül-i ṣad-berge döndürdi dil-i Yaḥyāʿyı şemşi̱rüñ
10. Açıldı ġonceāsā gerçi ammā yine ṣad-pāre

---

gül-i ṣad-berge:

gül-i ṣad-berge: -
Mısra: **9**
Yüz yapraklı gül

9. Gül-i ṣad-berge döndürdi dil-i Yaḥyāʿyı şemşi̱rüñ
10. Açıldı ġonceāsā gerçi ammā yine ṣad-pāre

---

bağrına başarsa:

bağrına başarsa: -
Mısra: **7**
Kucağına almak, kollarıyla sıkıca sarmak; birini sevgi ve şefkatle yanına alıp korumak, yetiştirmek

7. Ṣadef gibi başarsa bağrına ol dürr-i yek-tāyı
8. Ḳayırmaz olsa ey dil sịne-i bị-kịne ṣad-pāre

---

sine-i bi-kine:

sịne-i bị-kịne: -
Mısra: **8**
Kin bulunmayan gönül.

7. Ṣadef gibi başarsa bağrına ol dürr-i yek-tāyı
8. Ḳayırmaz olsa ey dil sịne-i bị-kịne ṣad-pāre

---

yüz gösteren:

yüz gösteren: -
Mısra: **4**
Karşısındaki şekli aynen yansıtmak. II yüzünü göstermek.

3. Şikest irmiş göñül mir'ātine seng-i ḥavādiŝden
4. Hele yüz gösteren bir gerçi kim āyịne ṣad-pāre

---

gerçi kim:

gerçi kim: -
Mısra: **4**
Her ne kadar.

3. Şikest irmiş göñül mir'ātine seng-i ḥavādiŝden
4. Hele yüz gösteren bir gerçi kim āyịne ṣad-pāre

Çekinmek:

Çekinmekden: -den
Mısra: **1**
Çekinmek II çekingen davranmak.

1. Çekinmekden göñül ḫāḷị degüldür sūy-ı cānāne
2. İlişmişdür gözi beñzer ḫam-ı gịsū-yı cānāne

---

gönül:

göñül:
Mısra: **1**
gönül

1. Çekinmekden göñül ḫāḷị degüldür sūy-ı cānāne
2. İlişmişdür gözi beñzer ḫam-ı gịsū-yı cānāne

---

hāli:

ḫāḷị:
Mısra: **1**
Uzak

1. Çekinmekden göñül ḫāḷị degüldür sūy-ı cānāne
2. İlişmişdür gözi beñzer ḫam-ı gịsū-yı cānāne

---

degül:

degüldür: -dür
Mısra: **1**
Değil.

1. Çekinmekden göñül ḫāḷị degüldür sūy-ı cānāne
2. İlişmişdür gözi beñzer ḫam-ı gịsū-yı cānāne

---

beñze:

beñzer: -r
Mısra: **2**
İki nesne veya kişi arasında ortak yönler bulunmak.

1. Çekinmekden göñül ḫāḷị degüldür sūy-ı cānāne
2. İlişmişdür gözi beñzer ḫam-ı gịsū-yı cānāne

---

ne:

Ne:
Mısra: **3**
Nasıl.

3. Ne ḥaẓẓ kim ʿāşıḳa yüz göstere cānān yüzündendür
4. ʿAceb mi çeşm-i cān müştāḳ olursa rūy-ı cānāne

ḥazz:

ḥaẓẓ:
Mısra: **3**
Hoşa gitme, hoşlanma.

3. Ne ḥaẓẓ kim ʿāşıḳa yüz göstere cānān yüzündendür
4. ʿAceb mi çeşm-i cān müştāḳ olursa rūy-ı cānāne

---

kim:

kim:
Mısra: **3**
ki

3. Ne ḥaẓẓ kim ʿāşıḳa yüz göstere cānān yüzündendür
4. ʿAceb mi çeşm-i cān müştāḳ olursa rūy-ı cānāne

ʿāşık:

ʿāşıḳa: -a
Mısra: **3**
Âşık, seven.

3. Ne ḥaẓẓ kim ʿāşıḳa yüz göstere cānān yüzündendür
4. ʿAceb mi çeşm-i cān müştāḳ olursa rūy-ı cānāne

---

cānān:

cānān:
Mısra: **3**
Sevgili ‖ dost

3. Ne ḥaẓẓ kim ʿāşıḳa yüz göstere cānān yüzündendür
4. ʿAceb mi çeşm-i cān müştāḳ olursa rūy-ı cānāne

---

yüzünden:

yüzündendür: -dür
Mısra: **3**
-den dolayı II sebebiyle

3. Ne ḥaẓẓ kim ʿāşıḳa yüz göstere cānān yüzündendür
4. ʿAceb mi çeşm-i cān müştāḳ olursa rūy-ı cānāne

Tolaşma:

Ṭolaşmam: -m
Mısra: **5**
Dolanmak II yakalanmak, tuzağa düşmek.

5. Ṭolaşmam kākül-i müşgịnine çoḳ başlı āfetdür
6. Fedā olsun dil ü cān ġamze vü ebrū-yı cānāne

Ṣabā:

Ṣabā:
Mısra: **7**
Poyrazdan esen lâtif rüzgâr.

7. Ṣabā bir daḫı bār olmaḳ mı teklịf itmek anlarsıñ
8. Ne var ben ḫāki bir kerre iletseñ kūy-ı cānāne

---

mı:

mı:
Mısra: **7**
soru edatı

7. Ṣabā bir daḫı bār olmaḳ mı teklịf itmek anlarsıñ
8. Ne var ben ḫāki bir kerre

iletseñ küy-ı cānāne

anla:

anlarsıñ: -r, -sın
Mısra: **7**
Bilmek II anlamak.

7. Ṣabā bir daḫı bār olmaḳ mı
teklīf itmek anlarsıñ
8. Ne var ben ḫāki bir kerre
iletseñ küy-ı cānāne

ben:

ben:
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Ṣabā bir daḫı bār olmaḳ mı
teklīf itmek anlarsıñ
8. Ne var ben ḫāki bir kerre
iletseñ küy-ı cānāne

ḫāk:

ḫāki: -i
Mısra: **8**
Toprak II zavallı âşık.

7. Ṣabā bir daḫı bār olmaḳ mı
teklīf itmek anlarsıñ
8. Ne var ben ḫāki bir kerre
iletseñ küy-ı cānāne

ilet:

iletseñ: -señ
Mısra: **8**
Götürmek, ulaştırmak.

7. Ṣabā bir daḫı bār olmaḳ mı
teklīf itmek anlarsıñ
8. Ne var ben ḫāki bir kerre
iletseñ küy-ı cānāne

Çemen:

Çemende: -de
Mısra: **9**
Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer.

9. Çemende bülbülüñ
feryādına bāʿiŝ nedür bildüm
10. Meşām-ı cāna gülden irdi
Yaḥyā büy-ı cānāne

bülbül:

bülbülüñ: -üñ
Mısra: **9**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

9. Çemende bülbülüñ
feryādına bāʿiŝ nedür bildüm

10. Meşām-ı cāna gülden irdi
Yaḥyā büy-ı cānāne

feryād:

feryādına: -ına
Mısra: **9**
haykırış, çığlık, bağırtı

9. Çemende bülbülüñ
feryādına bāʿiŝ nedür bildüm
10. Meşām-ı cāna gülden irdi
Yaḥyā büy-ı cānāne

bāʿiŝ:

bāʿiŝ:
Mısra: **9**
Sebep olan.

9. Çemende bülbülüñ
feryādına bāʿiŝ nedür bildüm
10. Meşām-ı cāna gülden irdi
Yaḥyā büy-ı cānāne

nedür:

nedür:
Mısra: **9**
Nedir.

9. Çemende bülbülüñ
feryādına bāʿiŝ nedür bildüm
10. Meşām-ı cāna gülden irdi
Yaḥyā büy-ı cānāne

bil:

bildüm: -düm
Mısra: **9**
İdrak etmek, kavramak.

9. Çemende bülbülüñ
feryādına bāʿiŝ nedür bildüm
10. Meşām-ı cāna gülden irdi
Yaḥyā büy-ı cānāne

gül:

gülden: -den
Mısra: **10**
gül

9. Çemende bülbülüñ
feryādına bāʿiŝ nedür bildüm
10. Meşām-ı cāna gülden irdi
Yaḥyā büy-ı cānāne

ir:

irdi: -di
Mısra: **10**
Ulaşmak.

9. Çemende bülbülüñ
feryādına bāʿiŝ nedür bildüm
10. Meşām-ı cāna gülden irdi

Yaḥyā büy-ı cānāne

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Çemende bülbülüñ
feryādına bāʿiŝ nedür bildüm
10. Meşām-ı cāna gülden irdi
Yaḥyā büy-ı cānāne

sūy-ı cānāne:

sūy-ı cānāne: -
Mısra: **1**
sevgilinin yakını.

1. Çekinmekden göñül ḫālī
degüldür sūy-ı cānāne
2. İlişmişdür gözi beñzer ḫam-ı gisū-yı cānāne

gözi İlişmişdür:

gözi İlişmişdür: -
Mısra: **2**
Rastgele görmek.

1. Çekinmekden göñül ḫālī
degüldür sūy-ı cānāne
2. İlişmişdür gözi beñzer ḫam-ı gisū-yı cānāne

ham-ı gisū-yı cānāne:

ḫam-ı gisū-yı cānāne: -
Mısra: **2**
Sevgilinin saçlarının kıvrımı.

1. Çekinmekden göñül ḫālī
degüldür sūy-ı cānāne
2. İlişmişdür gözi beñzer ḫam-ı gisū-yı cānāne

yüz göstere:

yüz göstere: -
Mısra: **3**
Kendini göstermek, görünür olmak, ortaya çıkmak, belirmek II İlgili görünmek, yüz vermek.

3. Ne ḥaẓẓ kim ʿāşıḳa yüz
göstere cānān yüzündendür
4. ʿAceb mi çeşm-i cān
müştāḳ olursa rūy-ı cānāne

ʿaceb mi:

ʿaceb mi: -
Mısra: **4**
Şaşılır mı.

3. Ne ḥaẓẓ kim ʿāşıḳa yüz

göstere cānān yüzündendür
4. ʿAceb mi çeşm-i cān
müştāḳ olursa rūy-ı cānāne

çeşm-i cān:

çeşm-i cān: -
Mısra: **4**
Can gözü.

3. Ne ḥaẓẓ kim ʿāşıḳa yüz
göstere cānān yüzündendür
4. ʿAceb mi çeşm-i cān
müştāḳ olursa rūy-ı cānāne

---

müştāḳ olursa:

müştāḳ olursa: -
Mısra: **4**
Susamak II iştiyaklı olmak.

3. Ne ḥaẓẓ kim ʿāşıḳa yüz
göstere cānān yüzündendür
4. ʿAceb mi çeşm-i cān
müştāḳ olursa rūy-ı cānāne

---

rūy-ı cānāne:

rūy-ı cānāne: -
Mısra: **4**
Sevgilinin yüzü.

3. Ne ḥaẓẓ kim ʿāşıḳa yüz
göstere cānān yüzündendür
4. ʿAceb mi çeşm-i cān
müştāḳ olursa rūy-ı cānāne

---

kākül-i müşginine:

kākül-i müşginine: -
Mısra: **5**
misk kokulu saç

5. Ṭolaşmam kākül-i
müşginine çoḳ başlı āfetdür
6. Fedā olsun dil ü cān ġamze
vü ebrū-yı cānāne

çoḳ başlı āfetdür:

çoḳ başlı āfetdür: -
Mısra: **5**
Çok başlı bir güzel.

5. Ṭolaşmam kākül-i
müşginine çoḳ başlı āfetdür
6. Fedā olsun dil ü cān ġamze
vü ebrū-yı cānāne

---

fedā olsun:

fedā olsun: -
Mısra: **6**
Feda olsun II onun uğrunda harcansın.

5. Ṭolaşmam kākül-i

müşginine çoḳ başlı āfetdür
6. Fedā olsun dil ü cān ġamze
vü ebrū-yı cānāne

---

dil ü cān:

dil ü cān: -
Mısra: **6**
Gönül ve can.

5. Ṭolaşmam kākül-i
müşginine çoḳ başlı āfetdür
6. Fedā olsun dil ü cān ġamze
vü ebrū-yı cānāne

ġamze vü ebrū-yı cānāne:

ġamze vü ebrū-yı cānāne: -
Mısra: **6**
Sevgilinin kaşları ve yan bakışları.

5. Ṭolaşmam kākül-i
müşginine çoḳ başlı āfetdür
6. Fedā olsun dil ü cān ġamze
vü ebrū-yı cānāne

---

bir daḫı:

bir daḫı: -
Mısra: **7**
Bir daha, artık, bundan sonra.

7. Ṣabā bir daḫı bār olmaḳ mı
teklif itmek anlarsıñ
8. Ne var ben ḫāki bir kerre
iletseñ kūy-ı cānāne

---

teklif itmek:

teklif itmek: -
Mısra: **7**
Teklif etmek.

7. Ṣabā bir daḫı bār olmaḳ mı
teklif itmek anlarsıñ
8. Ne var ben ḫāki bir kerre
iletseñ kūy-ı cānāne

---

bār olmaḳ:

bār olmaḳ: -
Mısra: **7**
Yük olmak.

7. Ṣabā bir daḫı bār olmaḳ mı
teklif itmek anlarsıñ
8. Ne var ben ḫāki bir kerre
iletseñ kūy-ı cānāne

---

kūy-ı cānāne:

kūy-ı cānāne: -
Mısra: **8**
Sevgilinin köyü.

7. Ṣabā bir daḫı bār olmaḳ mı

teklif itmek anlarsıñ
8. Ne var ben ḫāki bir kerre
iletseñ kūy-ı cānāne

---

bir kerre:

bir kerre: -
Mısra: **8**
bir defacık

7. Ṣabā bir daḫı bār olmaḳ mı
teklif itmek anlarsıñ
8. Ne var ben ḫāki bir kerre
iletseñ kūy-ı cānāne

---

ne var:

ne var: -
Mısra: **8**
Ne olur ki.

7. Ṣabā bir daḫı bār olmaḳ mı
teklif itmek anlarsıñ
8. Ne var ben ḫāki bir kerre
iletseñ kūy-ı cānāne

---

meşām-ı cāna:

meşām-ı cāna: -
Mısra: **10**
Can burnu.

9. Çemende bülbülüñ
feryādına bāʿiŝ nedür bildüm
10. Meşām-ı cāna gülden irdi
Yaḥyā būy-ı cānāne

---

būy-ı cānāne:

būy-ı cānāne: -
Mısra: **10**
Sevgilinin kokusu.

9. Çemende bülbülüñ
feryādına bāʿiŝ nedür bildüm
10. Meşām-ı cāna gülden irdi
Yaḥyā būy-ı cānāne

---

dile:

dilerse: -rse
Mısra: **1**
istemek, arzulamak

1. Şikār itmek dilerse ʿāşıḳ-ı
nā-şāddan ḳaçma
2. Seni şeh-bāzum el üzre
ṭutan ṣayyāddan ḳaçma

ḳaçma:

ḳaçma:
Mısra: **1**
Uzaklaşma! II kaçma!

1. Şikār itmek dilerse ʿāşıḳ-ı
nā-şāddan ḳaçma

2. Seni şeh-bāzum el üzre
ṭutan ṣayyāddan ḳaçma

ḳaçma:
Mısra: **2**
Uzak durma! II kaçma!

1. Şikār itmek dilerse ʿāşıḳ-ı
nā-şāddan ḳaçma
2. Seni şeh-bāzum el üzre
ṭutan ṣayyāddan ḳaçma

ḳaçma:
Mısra: **4**
Uzak durma! II kaçma!

3. Tek itsün āzmāyiş ḫançer-i
ser-tįz-i ḫūn-rįzün
4. Gögüs ger ḳarşu var ol
ġamze-i cellāddan ḳaçma

ḳaçma:
Mısra: **6**
*Uzak durma! II kaçma! II
sakınma!*

5. Çıḳarma pāy-ı dilden ḳayd-ı
bend-i miḥnet-i ʿaşḳuñ
6. Ḳul olduḳ cān ile ol şāha
çün bį-dāddan ḳaçma

ḳaçma:
Mısra: **8**
*Uzak durma! II kaçma! II
sakınma!*

7. Ṭutarsa gül gibi gūş-ı ḳabūli
nāle-i ʿaşḳa
8. İşiginde varup bülbül gibi
feryāddan ḳaçma

ḳaçma:
Mısra: **10**
Uzak durma! II kaçma!

9. Eger pāḳize-gülıḳ ṭarżını
ögrenmek isterseñ
10. İşit cān ile Yaḥyā'nuñ
sözin üstāddan ḳaçma

---

sen:

Seni: -i
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Şikār itmek dilerse ʿāşıḳ-ı
nā-şāddan ḳaçma
2. Seni şeh-bāzum el üzre
ṭutan ṣayyāddan ḳaçma

şeh-bāz:

şeh-bāzum: -um
Mısra: **2**
Doğan kuşu II sevgili.

1. Şikār itmek dilerse ʿāşıḳ-ı
nā-şāddan ḳaçma
2. Seni şeh-bāzum el üzre
ṭutan ṣayyāddan ḳaçma

ṣayyād:

ṣayyāddan: -dan
Mısra: **2**
Avcı II âşık.

1. Şikār itmek dilerse ʿāşıḳ-ı
nā-şāddan ḳaçma
2. Seni şeh-bāzum el üzre
ṭutan ṣayyāddan ḳaçma

---

tek:

Tek:
Mısra: **3**
yeter ki, yalnız

3. Tek itsün āzmāyiş ḫançer-i
ser-tįz-i ḫūn-rįzün
4. Gögüs ger ḳarşu var ol
ġamze-i cellāddan ḳaçma

---

gögüs:

Gögüs:
Mısra: **4**
göğüs

3. Tek itsün āzmāyiş ḫançer-i
ser-tįz-i ḫūn-rįzün
4. Gögüs ger ḳarşu var ol
ġamze-i cellāddan ḳaçma

---

ger:

ger:
Mısra: **4**
Eğer, şayet.

3. Tek itsün āzmāyiş ḫançer-i
ser-tįz-i ḫūn-rįzün
4. Gögüs ger ḳarşu var ol
ġamze-i cellāddan ḳaçma

---

ol:

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Tek itsün āzmāyiş ḫançer-i
ser-tįz-i ḫūn-rįzün
4. Gögüs ger ḳarşu var ol
ġamze-i cellāddan ḳaçma

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Çıḳarma pāy-ı dilden ḳayd-ı
bend-i miḥnet-i ʿaşḳuñ
6. Ḳul olduḳ cān ile ol şāha
çün bį-dāddan ḳaçma

Çıḳarma:

Çıḳarma:
Mısra: **5**
Kurtarma! II çıkartma!

5. Çıḳarma pāy-ı dilden ḳayd-ı
bend-i miḥnet-i ʿaşḳuñ
6. Ḳul olduḳ cān ile ol şāha
çün bį-dāddan ḳaçma

---

cān:

cān:
Mısra: **6**
Can, ruh, gönül.

5. Çıḳarma pāy-ı dilden ḳayd-ı
bend-i miḥnet-i ʿaşḳuñ
6. Ḳul olduḳ cān ile ol şāha
çün bį-dāddan ḳaçma

---

ile:

ile:
Mısra: **6**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Çıḳarma pāy-ı dilden ḳayd-ı
bend-i miḥnet-i ʿaşḳuñ
6. Ḳul olduḳ cān ile ol şāha
çün bį-dāddan ḳaçma

şāh:

şāha: -a
Mısra: **6**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

5. Çıḳarma pāy-ı dilden ḳayd-ı
bend-i miḥnet-i ʿaşḳuñ
6. Ḳul olduḳ cān ile ol şāha
çün bį-dāddan ḳaçma

çün:

çün:
Mısra: **6**
Bunun için II bu sebeple.

5. Çıḳarma pāy-ı dilden ḳayd-ı
bend-i miḥnet-i ʿaşḳuñ
6. Ḳul olduḳ cān ile ol şāha
çün bį-dāddan ḳaçma

---

bi-dād:

bį-dāddan: -dan
Mısra: **6**
zulüm, eziyet, adaletsizlik.

5. Çıḳarma pāy-ı dilden ḳayd-ı
bend-i miḥnet-i ʿaşḳuñ
6. Ḳul olduḳ cān ile ol şāha
çün bį-dāddan ḳaçma

---

gül:

gül:
Mısra: **7**
Gül. || Sevgili.

7. Ṭutarsa gül gibi gūş-ı ḳabūli nāle-i ʿaşḳa
8. İşiginde varup bülbül gibi feryāddan ḳaçma

---

gibi:

gibi:
Mısra: **7**
Benzetme edatı ll -e benzer.

7. Ṭutarsa gül gibi gūş-ı ḳabūli nāle-i ʿaşḳa
8. İşiginde varup bülbül gibi feryāddan ḳaçma

gibi:
Mısra: **8**
Benzetme edatı ll -e benzer.

7. Ṭutarsa gül gibi gūş-ı ḳabūli nāle-i ʿaşḳa
8. İşiginde varup bülbül gibi feryāddan ḳaçma

İşig:

İşiginde: -inde
Mısra: **8**
Eşik II Huzur, makam

7. Ṭutarsa gül gibi gūş-ı ḳabūli nāle-i ʿaşḳa
8. İşiginde varup bülbül gibi feryāddan ḳaçma

---

var:

varup: -up
Mısra: **8**
Gitmek, ulaşmak.

7. Ṭutarsa gül gibi gūş-ı ḳabūli nāle-i ʿaşḳa
8. İşiginde varup bülbül gibi feryāddan ḳaçma

---

bülbül:

bülbül:
Mısra: **8**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

7. Ṭutarsa gül gibi gūş-ı ḳabūli nāle-i ʿaşḳa
8. İşiginde varup bülbül gibi feryāddan ḳaçma

---

feryād:

feryāddan: -dan
Mısra: **8**
haykırış, çığlık, bağırtı

7. Ṭutarsa gül gibi gūş-ı ḳabūli nāle-i ʿaşḳa
8. İşiginde varup bülbül gibi feryāddan ḳaçma

---

eger:

Eger:
Mısra: **9**
Şart edatı, şayet.

9. Eger pāḳize-gūlıḳ ṭarżını ögrenmek isterseñ
10. İşit cān ile Yaḥyā'nuñ sözin üstāddan ḳaçma

---

pākize-gūlıḳ:

pāḳize-gūlıḳ: -lıḳ
Mısra: **9**
Açık ve güzel söylemek.

9. Eger pāḳize-gūlıḳ ṭarżını ögrenmek isterseñ
10. İşit cān ile Yaḥyā'nuñ sözin üstāddan ḳaçma

ṭarż:

ṭarżını: -ını
Mısra: **9**
Biçim, şekil, sûret, üslûp.

9. Eger pāḳize-gūlıḳ ṭarżını ögrenmek isterseñ
10. İşit cān ile Yaḥyā'nuñ sözin üstāddan ḳaçma

ögrenmek:

ögrenmek:
Mısra: **9**
Öğrenmek.

9. Eger pāḳize-gūlıḳ ṭarżını ögrenmek isterseñ
10. İşit cān ile Yaḥyā'nuñ sözin üstāddan ḳaçma

---

iste:

isterseñ: -rseñ
Mısra: **9**
Talep etmek.

9. Eger pāḳize-gūlıḳ ṭarżını ögrenmek isterseñ
10. İşit cān ile Yaḥyā'nuñ sözin üstāddan ḳaçma

---

yaḥyā':

Yaḥyā'nuñ: -nuñ
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Eger pāḳize-gūlıḳ ṭarżını ögrenmek isterseñ
10. İşit cān ile Yaḥyā'nuñ sözin üstāddan ḳaçma

---

söz:

sözin: -in
Mısra: **10**
Söz, söylem II Şiir.

9. Eger pāḳize-gūlıḳ ṭarżını ögrenmek isterseñ
10. İşit cān ile Yaḥyā'nuñ sözin üstāddan ḳaçma

üstād:

üstāddan: -dan
Mısra: **10**
Öğretici, öğretmen II mâhir.

9. Eger pāḳize-gūlıḳ ṭarżını ögrenmek isterseñ
10. İşit cān ile Yaḥyā'nuñ sözin üstāddan ḳaçma

Şikār itmek:

Şikār itmek: -
Mısra: **1**
avlamak II kendisine bağlı kılmak

1. Şikār itmek dilerse ʿāşıḳ-ı nā-şāddan ḳaçma
2. Seni şeh-bāzum el üzre ṭutan şayyāddan ḳaçma

ʿāşıḳ-ı nā-şāddan:

ʿāşıḳ-ı nā-şāddan: -
Mısra: **1**
Gamlı, kederli âşık.

1. Şikār itmek dilerse ʿāşıḳ-ı nā-şāddan ḳaçma
2. Seni şeh-bāzum el üzre ṭutan şayyāddan ḳaçma

---

hançer-i ser-tiz-i hūn-rizün:

ḫançer-i ser-tiz-i ḫūn-riżün: -
Mısra: **3**
Kan dökücü ve ucu sivri hançer II sevgilinin kan döken sivri kirpikleri veya yan bakışları.

3. Tek itsün āzmāyiş ḫançer-i ser-tiz-i ḫūn-riżün
4. Gögüs ger ḳarşu var ol ġamze-i cellāddan ḳaçma

---

el üzre ṭutan:

el üzre ṭutan: -
Mısra: **2**

Bir kimseye ya da bir şeye çok saygı ve sevgi göstermek.

1. Şikār itmek dilerse ʿāşıḳ-ı nā-şāddan ḳaçma
2. Seni şeh-bāzum el üzre ṭutan ṣayyāddan ḳaçma

āzmāyiş itsün:

āzmāyiş itsün: -
Mısra: **3**
Denemek II tecrübe etmek.

3. Tek itsün āzmāyiş ḫançer-i ser-tīz-i ḫūn-rīzün
4. Gögüs ger ḳarşu var ol ġamze-i cellāddan ḳaçma

ġamze-i cellāddan:

ġamze-i cellāddan: -
Mısra: **4**
Acımasız, cellada benzer yan bakış.

3. Tek itsün āzmāyiş ḫançer-i ser-tīz-i ḫūn-rīzün
4. Gögüs ger ḳarşu var ol ġamze-i cellāddan ḳaçma

ḳarşu var:

ḳarşu var: -
Mısra: **4**
karşılamak, birini karşılamak amacıyla öne çıkmak

3. Tek itsün āzmāyiş ḫançer-i ser-tīz-i ḫūn-rīzün
4. Gögüs ger ḳarşu var ol ġamze-i cellāddan ḳaçma

---

pāy-ı dilden:

pāy-ı dilden: -
Mısra: **5**
Gönül ayağı.

5. Çıḳarma pāy-ı dilden ḳayd-ı bend-i miḥnet-i ʿaşḳuñ
6. Ḳul olduḳ cān ile ol şāha çün bī-dāddan ḳaçma

ḳayd-ı bend-i miḥnet-i ʿaşḳuñ:

ḳayd-ı bend-i miḥnet-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **5**
Aşkın sıkıntı zinciri.

5. Çıḳarma pāy-ı dilden ḳayd-ı bend-i miḥnet-i ʿaşḳuñ
6. Ḳul olduḳ cān ile ol şāha çün bī-dāddan ḳaçma

Ḳul olduḳ:

Ḳul olduḳ: -
Mısra: **6**
Kul köle olmak.

5. Çıḳarma pāy-ı dilden ḳayd-ı bend-i miḥnet-i ʿaşḳuñ
6. Ḳul olduḳ cān ile ol şāha çün bī-dāddan ḳaçma

---

nāle-i ʿaşḳa:

nāle-i ʿaşḳa: -
Mısra: **7**
Aşkın feryadı.

7. Ṭutarsa gül gibi gūş-ı ḳabūli nāle-i ʿaşḳa
8. İşiginde varup bülbül gibi feryāddan ḳaçma

---

gūş-ı ḳabūli Ṭutarsa:

gūş-ı ḳabūli Ṭutarsa: -
Mısra: **7**
Can kulağı ile dinlemek.

7. Ṭutarsa gül gibi gūş-ı ḳabūli nāle-i ʿaşḳa
8. İşiginde varup bülbül gibi feryāddan ḳaçma

---

cān ile İşit:

cān ile İşit: -
Mısra: **10**
Can kulağı ile dinlemek II her şeyi anlamak üzere dinlemek.

9. Eger pākīze-gūlıḳ ṭarżını ögrenmek isterseñ
10. İşit cān ile Yaḥyā'nuñ sözin üstāddan ḳaçma

Ḫünkār:

Ḫünkāra: -a
Mısra: **1**
Sultan II Sevgili

1. Ḫünkāra lāyıḳ eyledi bāġ u gülistānı yine
2. Ḫiẕmetlerin itdi edā nev-rūz-ı sulṭānī yine

---

yine:

yine:
Mısra: **1**
yine, tekrar.

1. Ḫünkāra lāyıḳ eyledi bāġ u gülistānı yine
2. Ḫiẕmetlerin itdi edā nev-rūz-ı sulṭānī yine

yine:
Mısra: **2**
Bir daha, tekrar, gene.

1. Ḫünkāra lāyıḳ eyledi bāġ u gülistānı yine
2. Ḫiẕmetlerin itdi edā nev-rūz-ı sulṭānī yine

yine:
Mısra: **4**
yine, tekrar.

3. Gülşende her reh gūyiyā bir çārsū-yı miskdür
4. Her cānibinde ġoncenüñ açıldı dükkānı yine

yine:
Mısra: **6**
Tekrar.

5. Bī-minnet-i sāḳī olup gülşende cām-ı gülle mest
6. Bī-tār muṭrib diñledük bülbülden elḥānı yine

yine:
Mısra: **8**
Bir daha, tekrar, gene.

7. Germiyyet-i bezm-i güle itmez taḥammül ġonceler
8. Seyr eyleñüz dāmāne dek çāk-i girībānı yine

yine:
Mısra: **10**
Bir daha, tekrar, gene.

9. Seyr it nice cān-baḫş eŝer Yaḥyā nesīm-i nev-bahār
10. Taḥrīḳ ider bir gūşeye ilişe yārānı yine

Ḫiẕmet:

Ḫiẕmetlerin: -lerin
Mısra: **2**
İş görmek, çalışmak, başkalarının işini yapmak.

1. Ḫünkāra lāyıḳ eyledi bāġ u gülistānı yine
2. Ḫiẕmetlerin itdi edā nev-rūz-ı sulṭānī yine

---

gülşen:

Gülşende: -de
Mısra: **3**
gül bahçesi ǁ bahçe

3. Gülşende her reh gūyiyā bir çārsū-yı miskdür
4. Her cānibinde ġoncenüñ açıldı dükkānı yine

gülşende: -de
Mısra: **5**
gül bahçesi ǁ bahçe

5. Bī-minnet-i sāḳī olup gülşende cām-ı gülle mest
6. Bī-tār muṭrib diñledük

bülbülden elḥānı yine

her:

her:
Mısra: **3**
Her, her bir

3. Gülşende her reh gūyiyā bir çārsū-yı miskdür
4. Her cānibinde ġoncenüñ açıldı dükkānı yine

Her:
Mısra: **4**
Her, her bir

3. Gülşende her reh gūyiyā bir çārsū-yı miskdür
4. Her cānibinde ġoncenüñ açıldı dükkānı yine

reh:

reh:
Mısra: **3**
Yol.

3. Gülşende her reh gūyiyā bir çārsū-yı miskdür
4. Her cānibinde ġoncenüñ açıldı dükkānı yine

gūyiyā:

gūyiyā:
Mısra: **3**
sanki

3. Gülşende her reh gūyiyā bir çārsū-yı miskdür
4. Her cānibinde ġoncenüñ açıldı dükkānı yine

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Gülşende her reh gūyiyā bir çārsū-yı miskdür
4. Her cānibinde ġoncenüñ açıldı dükkānı yine

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Seyr it nice cān-baḫş eŝer Yaḥyā nesi̇m-i nev-bahār
10. Taḥri̇k ider bir gūşeye ilişe yārānı yine

cānib:

cānibinde: -inde
Mısra: **4**
Taraf, cihet, yan.

3. Gülşende her reh gūyiyā bir çārsū-yı miskdür
4. Her cānibinde ġoncenüñ açıldı dükkānı yine

ġonce:

ġoncenüñ: -nüñ
Mısra: **4**
yaprakları henüz açılmamış veya az açılmış çiçek; özellikle de gül tomurcuğu.

3. Gülşende her reh gūyiyā bir çārsū-yı miskdür
4. Her cānibinde ġoncenüñ açıldı dükkānı yine

ġonceler: -ler
Mısra: **7**
Henüz açılmamış gül tomurcuğu

7. Germiyyet-i bezm-i güle itmez taḥammül ġonceler
8. Seyr eyleñüz dāmāne dek çāk-i giri̇bānı yine

bi-tār:

Bi̇-tār:
Mısra: **6**
Çalgısız II çalgısı olmayan.

5. Bi̇-minnet-i sāḳi̇ olup gülşende cām-ı gülle mest
6. Bi̇-tār muṭrib diñledük bülbülden elḥānı yine

muṭrib:

muṭrib:
Mısra: **6**
Çalgıcı, çalgı çalan.

5. Bi̇-minnet-i sāḳi̇ olup gülşende cām-ı gülle mest
6. Bi̇-tār muṭrib diñledük bülbülden elḥānı yine

diñle:

diñledük: -dük
Mısra: **6**
Kulak vermek, dinlemek

5. Bi̇-minnet-i sāḳi̇ olup gülşende cām-ı gülle mest
6. Bi̇-tār muṭrib diñledük bülbülden elḥānı yine

bülbül:

bülbülden: -den
Mısra: **6**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

5. Bi̇-minnet-i sāḳi̇ olup gülşende cām-ı gülle mest
6. Bi̇-tār muṭrib diñledük bülbülden elḥānı yine

elḥān:

elḥānı: -ı
Mısra: **6**
Şarkılar, nağmeler.

5. Bi̇-minnet-i sāḳi̇ olup gülşende cām-ı gülle mest
6. Bi̇-tār muṭrib diñledük bülbülden elḥānı yine

dāmān:

dāmāne: -e
Mısra: **8**
Etek.

7. Germiyyet-i bezm-i güle itmez taḥammül ġonceler
8. Seyr eyleñüz dāmāne dek çāk-i giri̇bānı yine

dek:

dek:
Mısra: **8**
Kadar, dek.

7. Germiyyet-i bezm-i güle itmez taḥammül ġonceler
8. Seyr eyleñüz dāmāne dek çāk-i giri̇bānı yine

nice:

nice:
Mısra: **9**
nasıl

9. Seyr it nice cān-baḫş eŝer Yaḥyā nesi̇m-i nev-bahār
10. Taḥri̇k ider bir gūşeye ilişe yārānı yine

cān-baḫş:

cān-baḫş:
Mısra: **9**
Can veren II can bağışlayan.

9. Seyr it nice cān-baḫş eŝer Yaḥyā nesi̇m-i nev-bahār
10. Taḥri̇k ider bir gūşeye ilişe yārānı yine

eŝ:

eŝer: -er
Mısra: **9**

Esmek.

9. Seyr it nice cān-bahş eŝer
Yaḥyā nesim-i nev-bahār
10. Taḥrik ider bir gūşeye ilişe
yārānı yine

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Seyr it nice cān-bahş eŝer
Yaḥyā nesim-i nev-bahār
10. Taḥrik ider bir gūşeye ilişe
yārānı yine

gūşe:

gūşeye: -ye
Mısra: **10**
köşe, taraf, yer

9. Seyr it nice cān-bahş eŝer
Yaḥyā nesim-i nev-bahār
10. Taḥrik ider bir gūşeye ilişe
yārānı yine

iliş:

ilişe: -e
Mısra: **10**
Dokunmak, temas etmek.

9. Seyr it nice cān-bahş eŝer
Yaḥyā nesim-i nev-bahār
10. Taḥrik ider bir gūşeye ilişe
yārānı yine

yārān:

yārānı: -ı
Mısra: **10**
Dostlar II sevgililer.

9. Seyr it nice cān-bahş eŝer
Yaḥyā nesim-i nev-bahār
10. Taḥrik ider bir gūşeye ilişe
yārānı yine

lāyıḳ eyledi:

lāyıḳ eyledi: -
Mısra: **1**
yakışır, yaraşır yapmak

1. Ḫünkāra lāyıḳ eyledi bāğ u
gülistānı yine
2. Ḫizmetlerin itdi edā nev-
rūz-ı sulṭāni yine

bāğ u gülistānı:

bāğ u gülistānı: -
Mısra: **1**
Bağ ve bahçe.

1. Ḫünkāra lāyıḳ eyledi bāğ u
gülistānı yine
2. Ḫizmetlerin itdi edā nev-
rūz-ı sulṭāni yine

nev-rūz-ı sulṭāni:

nev-rūz-ı sulṭāni: -
Mısra: **2**
bahar ekinoksu (21 Mart)

1. Ḫünkāra lāyıḳ eyledi bāğ u
gülistānı yine
2. Ḫizmetlerin itdi edā nev-
rūz-ı sulṭāni yine

edā itdi:

edā itdi: -
Mısra: **2**
Yerine getirmek II yapmak.

1. Ḫünkāra lāyıḳ eyledi bāğ u
gülistānı yine
2. Ḫizmetlerin itdi edā nev-
rūz-ı sulṭāni yine

çārsū-yı miskdür:

çārsū-yı miskdür: -
Mısra: **3**
Misk çarşısı.

3. Gülşende her reh gūyiyā bir
çārsū-yı miskdür
4. Her cānibinde ġoncenüñ
açıldı dükkānı yine

dükkānı açıldı:

dükkānı açıldı: -
Mısra: **4**
*Açık alan oluşturmak II satış
için dükkanını açmak.*

3. Gülşende her reh gūyiyā bir
çārsū-yı miskdür
4. Her cānibinde ġoncenüñ
açıldı dükkānı yine

bi-minnet-i sāḳi:

bi-minnet-i sāḳi: -
Mısra: **5**
*Lütuf sahibi içki dağıtan II
karşılıksız yardımda bulunan
sâkî.*

5. Bi-minnet-i sāḳi olup
gülşende cām-ı gülle mest
6. Bi-tār muṭrib diñledük
bülbülden elḥānı yine

cām-ı gülle:

cām-ı gülle: -
Mısra: **5**
Gül renkli şarap II gül kadehi.

5. Bi-minnet-i sāḳi olup
gülşende cām-ı gülle mest
6. Bi-tār muṭrib diñledük
bülbülden elḥānı yine

mest olup:

mest olup: -
Mısra: **5**
*Kendinden geçmek, sarhoş
olmak.*

5. Bi-minnet-i sāḳi olup
gülşende cām-ı gülle mest
6. Bi-tār muṭrib diñledük
bülbülden elḥānı yine

germiyyet-i bezm-i güle:

germiyyet-i bezm-i güle: -
Mısra: **7**
*Gül meclisinin samimiyeti II
gül meclisindeki sıcaklık.*

7. Germiyyet-i bezm-i güle
itmez taḥammül ġonceler
8. Seyr eyleñüz dāmāne dek
çāk-i giribānı yine

taḥammül itmez:

taḥammül itmez: -
Mısra: **7**
Dayanmamak II katlanmamak.

7. Germiyyet-i bezm-i güle
itmez taḥammül ġonceler
8. Seyr eyleñüz dāmāne dek
çāk-i giribānı yine

seyr eyleñüz:

seyr eyleñüz: -
Mısra: **8**
Bakmak, temaşa etmek.

7. Germiyyet-i bezm-i güle
itmez taḥammül ġonceler
8. Seyr eyleñüz dāmāne dek
çāk-i giribānı yine

çāk-i giribānı:

çāk-i giribānı: -
Mısra: **8**
Yırtık yaka.

7. Germiyyet-i bezm-i güle
itmez taḥammül ġonceler
8. Seyr eyleñüz dāmāne dek
çāk-i giribānı yine

seyr it:

seyr it: -
Mısra: **9**
Seyretmek, bakmak

9. Seyr it nice cān-bahş eŝer Yaḥyā nesi̇m-i nev-bahār
10. Taḥri̇k ider bir gūşeye ilişe yārānı yine

---

nesim-i nev-bahār:

nesi̇m-i nev-bahār: -
Mısra: **9**
İlkbahar rüzgarı

9. Seyr it nice cān-bahş eŝer Yaḥyā nesi̇m-i nev-bahār
10. Taḥri̇k ider bir gūşeye ilişe yārānı yine

---

taḥrik ider:

taḥri̇k ider: -
Mısra: **10**
Harekete geçirmek II kışkırtmak.

9. Seyr it nice cān-bahş eŝer Yaḥyā nesi̇m-i nev-bahār
10. Taḥri̇k ider bir gūşeye ilişe yārānı yine

---

ir:

irdi: -di
Mısra: **1**
Ulaşmak II gelmek.

1. Faṣl-ı bahār irdi güle bülbül mülāḳi̇dür yine
2. Meclis o meclis mey o mey sāḳi̇ o sāḳi̇dür yine

---

gül:

güle: -e
Mısra: **1**
Gül. || Sevgili.

1. Faṣl-ı bahār irdi güle bülbül mülāḳi̇dür yine
2. Meclis o meclis mey o mey sāḳi̇ o sāḳi̇dür yine

Gül:
Mısra: **5**
Gül. || Sevgili.

5. Gül vaṣlıdur pür-şevḳ iden şimdi hezārı bāġda
6. Lāl idecek bi̇-çāreyi derd-i firāḳıdur yine

---

bülbül:

bülbül:
Mısra: **1**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

1. Faṣl-ı bahār irdi güle bülbül mülāḳi̇dür yine
2. Meclis o meclis mey o mey sāḳi̇ o sāḳi̇dür yine

---

mülāki:

mülāḳi̇dür: -dür
Mısra: **1**
görüşmek ‖ kavuşmak.

1. Faṣl-ı bahār irdi güle bülbül mülāḳi̇dür yine
2. Meclis o meclis mey o mey sāḳi̇ o sāḳi̇dür yine

---

yine:

yine:
Mısra: **1**
Tekrar.

1. Faṣl-ı bahār irdi güle bülbül mülāḳi̇dür yine
2. Meclis o meclis mey o mey sāḳi̇ o sāḳi̇dür yine

yine:
Mısra: **2**
Tekrar.

1. Faṣl-ı bahār irdi güle bülbül mülāḳi̇dür yine
2. Meclis o meclis mey o mey sāḳi̇ o sāḳi̇dür yine

yine:
Mısra: **4**
Yine

3. Her naḫl-i tāze bāġda biri birine ṣarılur
4. Ẓevḳ u ṣafā hengāmıdur vaḳt-i telāḳi̇dür yine

yine:
Mısra: **6**
Tekrar.

5. Gül vaṣlıdur pür-şevḳ iden şimdi hezārı bāġda
6. Lāl idecek bi̇-çāreyi derd-i firāḳıdur yine

yine:
Mısra: **8**
Yine

7. Sāḳi̇ şarāb-ı telḫüñi dānā içer nā-dān içer
8. Ẕevḳin alan bu neşvenüñ ehl-i meẕāḳi̇dür yine

yine:
Mısra: **10**
Tekrar.

9. Yaḥyā ḳalupdur ḫāṭırum ol pür-cefāya gerçi kim
10. Ammā ki şevḳ-i ṣoḥbeti ḫāṭırda bāḳi̇dür yine

---

meclis:

Meclis:
Mısra: **2**
toplantı, meclis

1. Faṣl-ı bahār irdi güle bülbül mülāḳi̇dür yine
2. Meclis o meclis mey o mey sāḳi̇ o sāḳi̇dür yine

meclis:
Mısra: **2**
toplantı, meclis

1. Faṣl-ı bahār irdi güle bülbül mülāḳi̇dür yine
2. Meclis o meclis mey o mey sāḳi̇ o sāḳi̇dür yine

---

o:

o:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Faṣl-ı bahār irdi güle bülbül mülāḳi̇dür yine
2. Meclis o meclis mey o mey sāḳi̇ o sāḳi̇dür yine

o:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Faṣl-ı bahār irdi güle bülbül mülāḳi̇dür yine
2. Meclis o meclis mey o mey sāḳi̇ o sāḳi̇dür yine

o:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Faṣl-ı bahār irdi güle bülbül mülāḳi̇dür yine
2. Meclis o meclis mey o mey sāḳi̇ o sāḳi̇dür yine

---

mey:

mey:
Mısra: **2**
Şarap

1. Faṣl-ı bahār irdi güle bülbül mülāḳi̇dür yine
2. Meclis o meclis mey o mey sāḳi̇ o sāḳi̇dür yine

mey:
Mısra: **2**
Şarap

1. Faṣl-ı bahār irdi güle bülbül mülāḳi̇dür yine
2. Meclis o meclis mey o mey

sāḳi o sāḳidür yine

sāki:

sāḳi:
Mısra: **2**
Kadeh, içki sunan

1. Faṣl-ı bahār irdi güle bülbül mülāḳidür yine
2. Meclis o meclis mey o mey sāḳi o sāḳidür yine

sāḳidür: -dür
Mısra: **2**
Kadeh, içki sunan

1. Faṣl-ı bahār irdi güle bülbül mülāḳidür yine
2. Meclis o meclis mey o mey sāḳi o sāḳidür yine

Sāḳi:
Mısra: **7**
Kadeh sunan, içki dağıtan.

7. Sāḳi şarāb-ı telḫüñi dānā içer nā-dān içer
8. Ẕevḳin alan bu neşvenüñ ehl-i meẕāḳidür yine

her:

Her:
Mısra: **3**
Her, her bir

3. Her naḫl-i tāze bāġda biri birine ṣarılur
4. Ẕevḳ u ṣafā hengāmıdur vaḳt-i telāḳidür yine

bāġ:

bāġda: -da
Mısra: **3**
Bağ, bahçe.

3. Her naḫl-i tāze bāġda biri birine ṣarılur
4. Ẕevḳ u ṣafā hengāmıdur vaḳt-i telāḳidür yine

bāġda: -da
Mısra: **5**
Bağ, bahçe.

5. Gül vaṣlıdur pür-şevḳ iden şimdi hezārı bāġda
6. Lāl idecek bi̇-çāreyi derd-i firāḳıdur yine

vaṣl:

vaṣlıdur: -ıdur
Mısra: **5**
Kavuşma.

5. Gül vaṣlıdur pür-şevḳ iden şimdi hezārı bāġda
6. Lāl idecek bi̇-çāreyi derd-i firāḳıdur yine

şimdi:

şimdi:
Mısra: **5**
Şimdi, artık.

5. Gül vaṣlıdur pür-şevḳ iden şimdi hezārı bāġda
6. Lāl idecek bi̇-çāreyi derd-i firāḳıdur yine

hezār:

hezārı: -ı
Mısra: **5**
Bülbül II âşık.

5. Gül vaṣlıdur pür-şevḳ iden şimdi hezārı bāġda
6. Lāl idecek bi̇-çāreyi derd-i firāḳıdur yine

bi-çāre:

bi̇-çāreyi: -y, -i
Mısra: **6**
Çaresiz, düşkün, zavallı II âşık.

5. Gül vaṣlıdur pür-şevḳ iden şimdi hezārı bāġda
6. Lāl idecek bi̇-çāreyi derd-i firāḳıdur yine

dānā:

dānā:
Mısra: **7**
ârif, âlim, fâzıl

7. Sāḳi şarāb-ı telḫüñi dānā içer nā-dān içer
8. Ẕevḳin alan bu neşvenüñ ehl-i meẕāḳidür yine

iç:

içer: -er
Mısra: **7**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

7. Sāḳi şarāb-ı telḫüñi dānā içer nā-dān içer
8. Ẕevḳin alan bu neşvenüñ ehl-i meẕāḳidür yine

içer: -er
Mısra: **7**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

7. Sāḳi şarāb-ı telḫüñi dānā içer nā-dān içer
8. Ẕevḳin alan bu neşvenüñ ehl-i meẕāḳidür yine

nā-dān:

nā-dān:
Mısra: **7**
Cahil, akılsız

7. Sāḳi şarāb-ı telḫüñi dānā içer nā-dān içer
8. Ẕevḳin alan bu neşvenüñ ehl-i meẕāḳidür yine

bu:

bu:
Mısra: **8**
Bu, işaret sıfatı

7. Sāḳi şarāb-ı telḫüñi dānā içer nā-dān içer
8. Ẕevḳin alan bu neşvenüñ ehl-i meẕāḳidür yine

neşve:

neşvenüñ: -nüñ
Mısra: **8**
Sevinç, keyif.

7. Sāḳi şarāb-ı telḫüñi dānā içer nā-dān içer
8. Ẕevḳin alan bu neşvenüñ ehl-i meẕāḳidür yine

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā ḳalupdur ḫāṭırum ol pür-cefāya gerçi kim
10. Ammā ki şevḳ-i ṣoḥbeti ḫāṭırda bāḳidür yine

ol:

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Yaḥyā ḳalupdur ḫāṭırum ol pür-cefāya gerçi kim
10. Ammā ki şevḳ-i ṣoḥbeti ḫāṭırda bāḳidür yine

pür-cefā:

pür-cefāya: -ya
Mısra: **9**
Cefası çok

9. Yaḥyā ḳalupdur ḫāṭırum ol pür-cefāya gerçi kim
10. Ammā ki şevḳ-i ṣoḥbeti

ẖāṭırda bāḳīdür yine

hāṭır:

ẖāṭırda: -da
Mısra: **10**
Gönül, kalp; akıl, zihin.

9. Yaḥyā ḳalupdur ẖāṭırum ol pür-cefāya gerçi kim
10. Ammā ki şevḳ-i ṣoḥbeti ẖāṭırda bāḳīdür yine

bāki:

bāḳīdür: -dür
Mısra: **10**
Ezeli II ölümsüz.

9. Yaḥyā ḳalupdur ẖāṭırum ol pür-cefāya gerçi kim
10. Ammā ki şevḳ-i ṣoḥbeti ẖāṭırda bāḳīdür yine

faṣl-ı bahār:

faṣl-ı bahār: -
Mısra: **1**
Bahar mevsimi

1. Faṣl-ı bahār irdi güle bülbül mülāḳīdür yine
2. Meclis o meclis mey o mey sāḳī o sāḳīdür yine

nahl-i tāze:

naẖl-i tāze: -
Mısra: **3**
Taze fidan II güzel.

3. Her naẖl-i tāze bāġda biri birine ṣarılur
4. Ẕevḳ u ṣafā hengāmıdur vaḳt-i telāḳīdür yine

biri birine ṣarılur:

biri birine ṣarılur: -
Mısra: **3**
Birbirine sarılmak II birbirine dolanmak.

3. Her naẖl-i tāze bāġda biri birine ṣarılur
4. Ẕevḳ u ṣafā hengāmıdur vaḳt-i telāḳīdür yine

vaḳt-i telāḳīdür:

vaḳt-i telāḳīdür: -
Mısra: **4**
Buluşma zamanı.

3. Her naẖl-i tāze bāġda biri birine ṣarılur
4. Ẕevḳ u ṣafā hengāmıdur

vaḳt-i telāḳīdür yine

Zevk u ṣafā hengāmıdur:

Ẕevḳ u ṣafā hengāmıdur: -
Mısra: **4**
Yeme içme, eğlenme zamanı.

3. Her naẖl-i tāze bāġda biri birine ṣarılur
4. Ẕevḳ u ṣafā hengāmıdur vaḳt-i telāḳīdür yine

pür-şevk iden:

pür-şevḳ iden: -
Mısra: **5**
Neşe ve keyifle doldurmak.

5. Gül vaṣlıdur pür-şevḳ iden şimdi hezārı bāġda
6. Lāl idecek bī-çāreyi derd-i firāḳıdur yine

derd-i firāḳıdur:

derd-i firāḳıdur: -
Mısra: **6**
ayrılık derdi

5. Gül vaṣlıdur pür-şevḳ iden şimdi hezārı bāġda
6. Lāl idecek bī-çāreyi derd-i firāḳıdur yine

lāl idecek:

lāl idecek: -
Mısra: **6**
Susturmak.

5. Gül vaṣlıdur pür-şevḳ iden şimdi hezārı bāġda
6. Lāl idecek bī-çāreyi derd-i firāḳıdur yine

şarāb-ı telhüñi:

şarāb-ı telẖüñi: -
Mısra: **7**
Acı şarap II acılaşmış şarap.

7. Sāḳī şarāb-ı telẖüñi dānā içer nā-dān içer
8. Ẕevḳin alan bu neşvenüñ ehl-i meẕāḳīdür yine

ehl-i mezāḳidür:

ehl-i meẕāḳīdür: -
Mısra: **8**
Zevk sahibi.

7. Sāḳī şarāb-ı telẖüñi dānā içer nā-dān içer
8. Ẕevḳin alan bu neşvenüñ

ehl-i meẕāḳīdür yine

Zevḳin alan:

Ẕevḳin alan: -
Mısra: **8**
Bir şeyin zevkini alan II bir şeyin tadına varan kimse.

7. Sāḳī şarāb-ı telẖüñi dānā içer nā-dān içer
8. Ẕevḳin alan bu neşvenüñ ehl-i meẕāḳīdür yine

hāṭırum ḳalupdur:

ẖāṭırum ḳalupdur: -
Mısra: **9**
Gönlü kalmak II bir şeyi çok isteyip de elde edememek II gücenmek.

9. Yaḥyā ḳalupdur ẖāṭırum ol pür-cefāya gerçi kim
10. Ammā ki şevḳ-i ṣoḥbeti ẖāṭırda bāḳīdür yine

gerçi kim:

gerçi kim: -
Mısra: **9**
Her ne kadar.

9. Yaḥyā ḳalupdur ẖāṭırum ol pür-cefāya gerçi kim
10. Ammā ki şevḳ-i ṣoḥbeti ẖāṭırda bāḳīdür yine

ammā ki:

ammā ki: -
Mısra: **10**
Ama, ancak

9. Yaḥyā ḳalupdur ẖāṭırum ol pür-cefāya gerçi kim
10. Ammā ki şevḳ-i ṣoḥbeti ẖāṭırda bāḳīdür yine

şevḳ-i ṣoḥbeti:

şevḳ-i ṣoḥbeti: -
Mısra: **10**
Bir kişiyle karşılıklı konuşup görüşmenin neşesi veya yakın dostluk etmenin neşesi.

9. Yaḥyā ḳalupdur ẖāṭırum ol pür-cefāya gerçi kim
10. Ammā ki şevḳ-i ṣoḥbeti ẖāṭırda bāḳīdür yine

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz

olarak gösteren sayı.

1. Şikeste bir sifāl olsun nemiz var sāġar-ı Cemde
2. Ġaraż bir neşʾe taḥṣīl eylemekdür bezm-i ʿālemde

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Şikeste bir sifāl olsun nemiz var sāġar-ı Cemde
2. Ġaraż bir neşʾe taḥṣīl eylemekdür bezm-i ʿālemde

bir:
Mısra: **3**
Bir tek. II herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Ṣabā bir şemmesin neşr itmemişdür sünbülistāna
4. O būy-ı cān-feżādan kim ḳonulmış çīn-i perçemde

ol:

olsun: -sun
Mısra: **1**
Olmak.

1. Şikeste bir sifāl olsun nemiz var sāġar-ı Cemde
2. Ġaraż bir neşʾe taḥṣīl eylemekdür bezm-i ʿālemde

ol:
Mısra: **8**
O, işaret sıfatı.

7. Ḫıṭādan çīn-i tār-ı müşg-bārın ṣaḳınur gūyā
8. Hemīşe ser-be-zānūdur göñül ol zülf-i pür-ḫamda

oldı: -dı
Mısra: **12**
Olmak.

11. Dem-i İsā'mıdur enfāsı sulṭān-ı felek-ḳadrüñ
12. Ḥayāt-ı nev nümāyān eyler oldı mürde-i ġamda

Ġaraż:

Ġaraż:
Mısra: **2**
gaye, maksat, amaç

1. Şikeste bir sifāl olsun nemiz var sāġar-ı Cemde
2. Ġaraż bir neşʾe taḥṣīl eylemekdür bezm-i ʿālemde

neşʾe:

neşʾe:
Mısra: **2**
Neşe, mutluluk

1. Şikeste bir sifāl olsun nemiz var sāġar-ı Cemde
2. Ġaraż bir neşʾe taḥṣīl eylemekdür bezm-i ʿālemde

Ṣabā:

Ṣabā:
Mısra: **3**
Sabah rüzgarı

3. Ṣabā bir şemmesin neşr itmemişdür sünbülistāna
4. O būy-ı cān-feżādan kim ḳonulmış çīn-i perçemde

şemme:

şemmesin: -sin
Mısra: **3**
Koku

3. Ṣabā bir şemmesin neşr itmemişdür sünbülistāna
4. O būy-ı cān-feżādan kim ḳonulmış çīn-i perçemde

sünbülistān:

sünbülistāna: -a
Mısra: **3**
Sümbül bahçesi

3. Ṣabā bir şemmesin neşr itmemişdür sünbülistāna
4. O būy-ı cān-feżādan kim ḳonulmış çīn-i perçemde

o:

O:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Ṣabā bir şemmesin neşr itmemişdür sünbülistāna
4. O būy-ı cān-feżādan kim ḳonulmış çīn-i perçemde

kim:

kim:
Mısra: **4**
ki

3. Ṣabā bir şemmesin neşr itmemişdür sünbülistāna
4. O būy-ı cān-feżādan kim ḳonulmış çīn-i perçemde

ḳonul:

ḳonulmış: -mış
Mısra: **4**
Konulmak, yerleştirilmek.

3. Ṣabā bir şemmesin neşr itmemişdür sünbülistāna
4. O būy-ı cān-feżādan kim ḳonulmış çīn-i perçemde

uyma:

uyma:
Mısra: **5**
Aynı şekilde hareket etmemek, aldanmamak.

5. Sipihr-i pür-cefāya uyma cānā bī-cefālıḳda
6. Ḥaḳīḳatdur hemān lāzım olan ʿālemde ādemde

cānā:

cānā:
Mısra: **5**
Ey sevgili, ey can, ey gönül.

5. Sipihr-i pür-cefāya uyma cānā bī-cefālıḳda
6. Ḥaḳīḳatdur hemān lāzım olan ʿālemde ādemde

bī-cefālıḳ:

bī-cefālıḳda: -da
Mısra: **5**
Cefasızlık.

5. Sipihr-i pür-cefāya uyma cānā bī-cefālıḳda
6. Ḥaḳīḳatdur hemān lāzım olan ʿālemde ādemde

Ḥaḳīḳat:

Ḥaḳīḳatdur: -dur
Mısra: **6**
Doğru olan, asıl.

5. Sipihr-i pür-cefāya uyma cānā bī-cefālıḳda
6. Ḥaḳīḳatdur hemān lāzım olan ʿālemde ādemde

hemān:

hemān:
Mısra: **6**
her zaman, daima

5. Sipihr-i pür-cefāya uyma cānā bī-cefālıḳda
6. Ḥaḳīḳatdur hemān lāzım olan ʿālemde ādemde

ʿālem:

ʻālemde: -de
Mısra: **6**
Evren, kainat.

5. Sipihr-i pür-cefāya uyma cānā bi̇-cefālıḳda
6. Ḥaḳiḳatdur hemān lāzım olan ʻālemde ādemde

<u>**ādem:**</u>

ādemde: -de
Mısra: **6**
İnsan.

5. Sipihr-i pür-cefāya uyma cānā bi̇-cefālıḳda
6. Ḥaḳiḳatdur hemān lāzım olan ʻālemde ādemde

<u>**Hıṭā:**</u>

Ḫıṭādan: -dan
Mısra: **7**
Kuzey Çin II misk kokusu ve güzelleriyle meşhur yer.

7. Ḫıṭādan çi̇n-i tār-ı müşg-bārın şaḳınur gūyā
8. Hemi̇şe ser-be-zānūdur gönül ol zülf-i pür-ḫamda

<u>**şaḳın:**</u>

şaḳınur: -ur
Mısra: **7**
kendini gözetmek, korumak

7. Ḫıṭādan çi̇n-i tār-ı müşg-bārın şaḳınur gūyā
8. Hemi̇şe ser-be-zānūdur gönül ol zülf-i pür-ḫamda

<u>**gūyā:**</u>

gūyā:
Mısra: **7**
sanki

7. Ḫıṭādan çi̇n-i tār-ı müşg-bārın şaḳınur gūyā
8. Hemi̇şe ser-be-zānūdur gönül ol zülf-i pür-ḫamda

<u>**hemişe:**</u>

Hemi̇şe:
Mısra: **8**
Her zaman, daima

7. Ḫıṭādan çi̇n-i tār-ı müşg-bārın şaḳınur gūyā
8. Hemi̇şe ser-be-zānūdur gönül ol zülf-i pür-ḫamda

<u>**ser-be-zānū:**</u>

ser-be-zānūdur: -dur
Mısra: **8**
Başından dizine kadar.

7. Ḫıṭādan çi̇n-i tār-ı müşg-bārın şaḳınur gūyā
8. Hemi̇şe ser-be-zānūdur gönül ol zülf-i pür-ḫamda

<u>**göñül:**</u>

göñül:
Mısra: **8**
gönül

7. Ḫıṭādan çi̇n-i tār-ı müşg-bārın şaḳınur gūyā
8. Hemi̇şe ser-be-zānūdur gönül ol zülf-i pür-ḫamda

<u>**nice:**</u>

nice:
Mısra: **9**
nasıl

9. Derūn-ı ḫüsrev-i gülde yer itmek nice mümkindür
10. Eger Yaḥyā ṣafā-yı ḫāṭır olmayaydı şeb-nemde

<u>**mümkin:**</u>

mümkindür: -dür
Mısra: **9**
Olabilir II muhtemel, olası.

9. Derūn-ı ḫüsrev-i gülde yer itmek nice mümkindür
10. Eger Yaḥyā ṣafā-yı ḫāṭır olmayaydı şeb-nemde

<u>**eger:**</u>

Eger:
Mısra: **10**
Şart edatı, şayet.

9. Derūn-ı ḫüsrev-i gülde yer itmek nice mümkindür
10. Eger Yaḥyā ṣafā-yı ḫāṭır olmayaydı şeb-nemde

<u>**yaḥyā:**</u>

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Derūn-ı ḫüsrev-i gülde yer itmek nice mümkindür
10. Eger Yaḥyā ṣafā-yı ḫāṭır olmayaydı şeb-nemde

<u>**şeb-nem:**</u>

şeb-nemde: -de
Mısra: **10**
Çiğ, gözyaşı.

9. Derūn-ı ḫüsrev-i gülde yer itmek nice mümkindür
10. Eger Yaḥyā ṣafā-yı ḫāṭır olmayaydı şeb-nemde

<u>**enfās:**</u>

enfāsı: -ı
Mısra: **11**
Nefesler, soluklar

11. Dem-i İsā'mıdur enfāsı sulṭān-ı felek-ḳadrüñ
12. Ḥayāt-ı nev nümāyān eyler oldı mürde-i ġamda

<u>**ṣahbā:**</u>

ṣahbā:
Mısra: **13**
Şarap.

13. Meẕāk erbābı ṣahbā minnetin şimden girü çekmez
14. Bu keyfiyyet ki var naẓm-ı şehinşāh-ı muʿaẓẓamda

<u>**bu:**</u>

Bu:
Mısra: **14**
bu, işaret sıfatı

13. Meẕāk erbābı ṣahbā minnetin şimden girü çekmez
14. Bu keyfiyyet ki var naẓm-ı şehinşāh-ı muʿaẓẓamda

bu:
Mısra: **18**
bu, işaret sıfatı

17. Müheyyā eylesün esbāb-ı bezm-i devletin Mevlā
18. Ṣafādan olmasun ḫāli bu nüzhetgāh-ı ḫurremde

<u>**keyfiyyet:**</u>

keyfiyyet:
Mısra: **14**
durum, hal.

13. Meẕāk erbābı ṣahbā minnetin şimden girü çekmez
14. Bu keyfiyyet ki var naẓm-ı şehinşāh-ı muʿaẓẓamda

<u>**ki:**</u>

ki:
Mısra: **14**
Ki bağlacı.

13. Meẕāk erbābı ṣahbā

minnetin şimden girü çekmez
14. Bu keyfiyyet ki var naẓm-ı şehinşāh-ı muʿaẓẓamda

ki:
Mısra: **15**
Ki bağlacı.

15. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān ʿOs̱mān Ḫān ki devrinde
16. Felek feyż-i pey-ā-peyde cihān ʿayş-ı dem-ā-demde

---

var:

var:
Mısra: **14**
Mevcut

13. Meẕāḳ erbābı ṣahbā minnetin şimden girü çekmez
14. Bu keyfiyyet ki var naẓm-ı şehinşāh-ı muʿaẓẓamda

---

devr:

devrinde: -inde
Mısra: **15**
Devir, çağ

15. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān ʿOs̱mān Ḫān ki devrinde
16. Felek feyż-i pey-ā-peyde cihān ʿayş-ı dem-ā-demde

---

felek:

Felek:
Mısra: **16**
Devamlı şikayet edilen kader II dünya.

15. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān ʿOs̱mān Ḫān ki devrinde
16. Felek feyż-i pey-ā-peyde cihān ʿayş-ı dem-ā-demde

---

cihān:

cihān:
Mısra: **16**
Dünya

15. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān ʿOs̱mān Ḫān ki devrinde
16. Felek feyż-i pey-ā-peyde cihān ʿayş-ı dem-ā-demde

---

mevlā:

Mevlā:
Mısra: **17**
Allah

17. Müheyyā eylesün esbāb-ı bezm-i devletin Mevlā
18. Ṣafādan olmasun ḫāli bu nüzhetgāh-ı ḫurremde

Ṣafā:

Ṣafādan: -dan
Mısra: **18**
Kedersizlik, endişesizlik, gönül şenliği.

17. Müheyyā eylesün esbāb-ı bezm-i devletin Mevlā
18. Ṣafādan olmasun ḫāli bu nüzhetgāh-ı ḫurremde

Şikeste sifāl:

Şikeste sifāl: -
Mısra: **1**
Kırık çömlek.

1. Şikeste bir sifāl olsun nemiz var sāġar-ı Cemde
2. Ġaraż bir neşʾe taḥṣīl eylemekdür bezm-i ʿālemde

---

sāġar-ı cemde:

sāġar-ı cemde: -
Mısra: **1**
Cem'in kadehi.

1. Şikeste bir sifāl olsun nemiz var sāġar-ı Cemde
2. Ġaraż bir neşʾe taḥṣīl eylemekdür bezm-i ʿālemde

---

nemiz var:

nemiz var: -
Mısra: **1**
Neyimiz var ki!

1. Şikeste bir sifāl olsun nemiz var sāġar-ı Cemde
2. Ġaraż bir neşʾe taḥṣīl eylemekdür bezm-i ʿālemde

---

taḥṣīl eylemekdür:

taḥṣīl eylemekdür: -
Mısra: **2**
Elde etmek II kazanmak.

1. Şikeste bir sifāl olsun nemiz var sāġar-ı Cemde
2. Ġaraż bir neşʾe taḥṣīl eylemekdür bezm-i ʿālemde

---

bezm-i ʿālemde:

bezm-i ʿālemde: -
Mısra: **2**
Âlem meclisi II dünya.

1. Şikeste bir sifāl olsun nemiz var sāġar-ı Cemde
2. Ġaraż bir neşʾe taḥṣīl eylemekdür bezm-i ʿālemde

---

neşr itmemişdür:

neşr itmemişdür: -
Mısra: **3**
Neşretmek, yaymak, dağıtmak, saçmak.

3. Ṣabā bir şemmesin neşr itmemişdür sünbülistāna
4. O būy-ı cān-feżādan kim ḳonulmış çīn-i perçemde

---

būy-ı cān-feżādan:

būy-ı cān-feżādan: -
Mısra: **4**
Mutluluk arttıran koku II can veren koku.

3. Ṣabā bir şemmesin neşr itmemişdür sünbülistāna
4. O būy-ı cān-feżādan kim ḳonulmış çīn-i perçemde

çīn-i perçemde:

çīn-i perçemde: -
Mısra: **4**
Kaküllerin kıvrımı.

3. Ṣabā bir şemmesin neşr itmemişdür sünbülistāna
4. O būy-ı cān-feżādan kim ḳonulmış çīn-i perçemde

---

sipihr-i pür-cefāya:

sipihr-i pür-cefāya: -
Mısra: **5**
Sıkıntı yüklü felek.

5. Sipihr-i pür-cefāya uyma cānā bī-cefālıḳda
6. Ḥaḳīḳatdur hemān lāzım olan ʿālemde ādemde

---

lāzım olan:

lāzım olan: -
Mısra: **6**
Gerekmek.

5. Sipihr-i pür-cefāya uyma cānā bī-cefālıḳda
6. Ḥaḳīḳatdur hemān lāzım olan ʿālemde ādemde

çīn-i tār-ı müşg-bārın:

çīn-i tār-ı müşg-bārın: -
Mısra: **7**
Misk kokulu saçın kıvrımı.

7. Ḫıṭādan çīn-i tār-ı müşg-bārın ṣaḳınur gūyā
8. Hemīşe ser-be-zānūdur gönül ol zülf-i pür-ḫamda

zülf-i pür-ḫamda:

zülf-i pür-ḫamda: -
Mısra: **8**
Kıvrımlarla dolu saç.

7. Ḫıṭādan çin-i tār-ı müşg-bārın ṣaḳınur gūyā
8. Hemişe ser-be-zānūdur göñül ol zülf-i pür-ḫamda

derūn-ı hüsrev-i gülde:

derūn-ı ḫüsrev-i gülde: -
Mısra: **9**
Gül padişahının gönlü II sevgilinin gönlü.

9. Derūn-ı ḫüsrev-i gülde yer itmek nice mümkindür
10. Eger Yaḥyā ṣafā-yı ḫāṭır olmayaydı şeb-nemde

yer itmek:

yer itmek: -
Mısra: **9**
Yer edinmek II yerleşmek.

9. Derūn-ı ḫüsrev-i gülde yer itmek nice mümkindür
10. Eger Yaḥyā ṣafā-yı ḫāṭır olmayaydı şeb-nemde

ṣafā-yı ḫāṭır olmayaydı:

ṣafā-yı ḫāṭır olmayaydı: -
Mısra: **10**
Gönlün şen olması.

9. Derūn-ı ḫüsrev-i gülde yer itmek nice mümkindür
10. Eger Yaḥyā ṣafā-yı ḫāṭır olmayaydı şeb-nemde

dem-i İsā'mıdur:

dem-i İsā'mıdur: -
Mısra: **11**
Hz. İsa' nın nefesi II Hz. İsa' nın ölüleri dirilten nefesi.

11. Dem-i İsā'mıdur enfāsı sulṭān-ı felek-ḳadrüñ
12. Ḥayāt-ı nev nümāyān eyler oldı mürde-i ġamda

sulṭān-ı felek-ḳadrüñ:

sulṭān-ı felek-ḳadrüñ: -
Mısra: **11**
Değeri, şanı felekler kadar yüce olan Sultan.

11. Dem-i İsā'mıdur enfāsı sulṭān-ı felek-ḳadrüñ
12. Ḥayāt-ı nev nümāyān eyler oldı mürde-i ġamda

Ḥayāt-ı nev:

Ḥayāt-ı nev: -
Mısra: **12**
yeni hayat

11. Dem-i İsā'mıdur enfāsı sulṭān-ı felek-ḳadrüñ
12. Ḥayāt-ı nev nümāyān eyler oldı mürde-i ġamda

nümāyān eyler:

nümāyān eyler: -
Mısra: **12**
Görünmek.

11. Dem-i İsā'mıdur enfāsı sulṭān-ı felek-ḳadrüñ
12. Ḥayāt-ı nev nümāyān eyler oldı mürde-i ġamda

mürde-i ġamda:

mürde-i ġamda: -
Mısra: **12**
Gamdan ölen kimse II âşık.

11. Dem-i İsā'mıdur enfāsı sulṭān-ı felek-ḳadrüñ
12. Ḥayāt-ı nev nümāyān eyler oldı mürde-i ġamda

meẕāk erbābı:

meẕāk erbābı: -
Mısra: **13**
Zevk erbabı.

13. Meẕāk erbābı ṣahbā minnetin şimden girü çekmez
14. Bu keyfiyyet ki var naẓm-ı şehinşāh-ı muʿaẓẓamda

şimden girü:

şimden girü: -
Mısra: **13**
artık, bundan sonra

13. Meẕāk erbābı ṣahbā minnetin şimden girü çekmez
14. Bu keyfiyyet ki var naẓm-ı şehinşāh-ı muʿaẓẓamda

minnetin çekmez:

minnetin çekmez: -
Mısra: **13**
eziyet çekmek, altında ezilmek

13. Meẕāk erbābı ṣahbā minnetin şimden girü çekmez
14. Bu keyfiyyet ki var naẓm-ı şehinşāh-ı muʿaẓẓamda

naẓm-ı şehinşāh-ı muʿaẓẓamda:

naẓm-ı şehinşāh-ı muʿaẓẓamda: -
Mısra: **14**
Yüce padişahlar padişahının şiiri.

13. Meẕāk erbābı ṣahbā minnetin şimden girü çekmez
14. Bu keyfiyyet ki var naẓm-ı şehinşāh-ı muʿaẓẓamda

cenāb-ı Ḥażret-i sulṭān ʿoŝmān Ḫān:

cenāb-ı Ḥażret-i sulṭān ʿoŝmān Ḫān: -
Mısra: **15**
Sultan Osman Han Hazretleri.

15. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān ʿOŝmān Ḫān ki devrinde
16. Felek feyż-i pey-ā-peyde cihān ʿayş-ı dem-ā-demde

feyż-i pey-ā-peyde:

feyż-i pey-ā-peyde: -
Mısra: **16**
Birbiri ardınca gelen feyz, bereket.

15. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān ʿOŝmān Ḫān ki devrinde
16. Felek feyż-i pey-ā-peyde cihān ʿayş-ı dem-ā-demde

ʿayş-ı dem-ā-demde:

ʿayş-ı dem-ā-demde: -
Mısra: **16**
Daima yapılan eğlence.

15. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān ʿOŝmān Ḫān ki devrinde
16. Felek feyż-i pey-ā-peyde cihān ʿayş-ı dem-ā-demde

müheyyā eylesün:

müheyyā eylesün: -
Mısra: **17**
Hazırlamak

17. Müheyyā eylesün esbāb-ı bezm-i devletin Mevlā
18. Ṣafādan olmasun ḫāli bu nüzhetgāh-ı ḫurremde

esbāb-ı bezm-i devletin:

esbāb-ı bezm-i devletin: -
Mısra: **17**
Saadet, baht ve makam meclisinin elbisesi.

17. Müheyyā eylesün esbāb-ı bezm-i devletin Mevlā
18. Ṣafādan olmasun ḫāli bu nüzhetgāh-ı ḫurremde

nüzhetgāh-ı hurremde:

nüzhetgāh-ı ḫurremde: -
Mısra: **18**
Gönül açan mesire yeri.

17. Müheyyā eylesün esbāb-ı bezm-i devletin Mevlā
18. Ṣafādan olmasun ḫāli bu nüzhetgāh-ı ḫurremde

hāli olmasun:

ḫāli olmasun: -
Mısra: **18**
Uzak olmamak II ayrı kalmamak.

17. Müheyyā eylesün esbāb-ı bezm-i devletin Mevlā
18. Ṣafādan olmasun ḫāli bu nüzhetgāh-ı ḫurremde

var:

var:
Mısra: **1**
Mevcut

1. Mūydan ince meyān-ı dil-rubādur var ise
2. Yoḳ dehānından nişān sırr-ı Ḫudādur var ise

var:
Mısra: **2**
Mevcut

1. Mūydan ince meyān-ı dil-rubādur var ise
2. Yoḳ dehānından nişān sırr-ı Ḫudādur var ise

var:
Mısra: **4**
Mevcut

3. Nice günlerdür ki hịç nām u nişānı yoḳ dilüñ
4. Bir kemend-i cān-şikāra mübtelādur var ise

var:
Mısra: **6**
Mevcut

5. Hiç söz yoḳdur dehānından dimiş erbāb-ı dil
6. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste-i hicre şifādur var ise

var:
Mısra: **8**
Mevcut

7. Cevher-i ḫāk-i deriñ ümmịdine düşmüş göñül
8. Olmadı saʿy u ṭaleble kịmyādur var ise

vardur: -dur
Mısra: **9**
bulunmakta

9. Dostum Yaḥyā'ya da bir niyyetüm vardur didüñ
10. Neydügin bildirmedüñ ḳaṣduñ cefādur var ise

var:
Mısra: **10**
Mevcut

9. Dostum Yaḥyā'ya da bir niyyetüm vardur didüñ
10. Neydügin bildirmedüñ ḳaṣduñ cefādur var ise

ise:

ise:
Mısra: **1**
Şart edatı.

1. Mūydan ince meyān-ı dil-rubādur var ise
2. Yoḳ dehānından nişān sırr-ı Ḫudādur var ise

ise:
Mısra: **2**
Şart edatı.

1. Mūydan ince meyān-ı dil-rubādur var ise
2. Yoḳ dehānından nişān sırr-ı Ḫudādur var ise

ise:
Mısra: **4**
Şart edatı.

3. Nice günlerdür ki hịç nām u nişānı yoḳ dilüñ
4. Bir kemend-i cān-şikāra mübtelādur var ise

ise:
Mısra: **6**
Şart edatı.

5. Hiç söz yoḳdur dehānından dimiş erbāb-ı dil
6. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste-i hicre şifādur var ise

ise:
Mısra: **8**
Şart edatı.

7. Cevher-i ḫāk-i deriñ ümmịdine düşmüş göñül
8. Olmadı saʿy u ṭaleble kịmyādur var ise

ise:
Mısra: **10**
Şart edatı.

9. Dostum Yaḥyā'ya da bir niyyetüm vardur didüñ
10. Neydügin bildirmedüñ ḳaṣduñ cefādur var ise

dehān:

dehānından: -ı, -n, -dan
Mısra: **2**
Ağız

1. Mūydan ince meyān-ı dil-rubādur var ise
2. Yoḳ dehānından nişān sırr-ı Ḫudādur var ise

dehānından: -ından
Mısra: **5**
Ağız

5. Hiç söz yoḳdur dehānından dimiş erbāb-ı dil
6. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste-i hicre şifādur var ise

nice:

Nice:
Mısra: **3**
Pek çok.

3. Nice günlerdür ki hịç nām u nişānı yoḳ dilüñ
4. Bir kemend-i cān-şikāra mübtelādur var ise

gün:

günlerdür: -lerdür
Mısra: **3**
Gün, zaman.

3. Nice günlerdür ki hịç nām u nişānı yoḳ dilüñ
4. Bir kemend-i cān-şikāra mübtelādur var ise

ki:

ki:
Mısra: **3**
Ki bağlacı.

3. Nice günlerdür ki hịç nām u nişānı yoḳ dilüñ
4. Bir kemend-i cān-şikāra mübtelādur var ise

hiç:

hịç:
Mısra: **3**
hiçbir

3. Nice günlerdür ki hịç nām u nişānı yoḳ dilüñ
4. Bir kemend-i cān-şikāra mübtelādur var ise

yok:

yoḳ:
Mısra: **3**
Bulunmamak.

3. Nice günlerdür ki hįç nām u nişānı yoḳ dilüñ
4. Bir kemend-i cān-şikāra mübtelādur var ise

---

dil:

dilün: -ün
Mısra: **3**
gönül

3. Nice günlerdür ki hįç nām u nişānı yoḳ dilüñ
4. Bir kemend-i cān-şikāra mübtelādur var ise

---

bir:

Bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Nice günlerdür ki hįç nām u nişānı yoḳ dilüñ
4. Bir kemend-i cān-şikāra mübtelādur var ise

bir:
Mısra: **9**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Dostum Yaḥyā'ya da bir niyyetüm vardur didüñ
10. Neydügin bildirmedüñ ḳaṣduñ cefādur var ise

---

mübtelā:

mübtelādur: -dur
Mısra: **4**
tutkun, âşık

3. Nice günlerdür ki hįç nām u nişānı yoḳ dilüñ
4. Bir kemend-i cān-şikāra mübtelādur var ise

---

hiç:

Hiç:
Mısra: **5**
Asla.

5. Hiç söz yoḳdur dehānından dimiş erbāb-ı dil
6. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste-i hicre şifādur var ise

---

di:

dimiş: -miş
Mısra: **5**
Söylemek.

5. Hiç söz yoḳdur dehānından dimiş erbāb-ı dil
6. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste-i hicre şifādur var ise

didüñ: -düñ
Mısra: **9**
Söylemek.

9. Dostum Yaḥyā'ya da bir niyyetüm vardur didüñ
10. Neydügin bildirmedüñ ḳaṣduñ cefādur var ise

şifā:

şifādur: -dur
Mısra: **6**
Deva II iyileştirici.

5. Hiç söz yoḳdur dehānından dimiş erbāb-ı dil
6. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste-i hicre şifādur var ise

---

göñül:

göñül:
Mısra: **7**
gönül

7. Cevher-i ḫāk-i deriñ ümmįdine düşmüş göñül
8. Olmadı saʿy u ṭaleble kįmyādur var ise

---

ol:

Olmadı: -ma, -dı
Mısra: **8**
Olmak.

7. Cevher-i ḫāk-i deriñ ümmįdine düşmüş göñül
8. Olmadı saʿy u ṭaleble kįmyādur var ise

---

kimyā:

kįmyādur: -dur
Mısra: **8**
İksir, ilaç.

7. Cevher-i ḫāk-i deriñ ümmįdine düşmüş göñül
8. Olmadı saʿy u ṭaleble kįmyādur var ise

---

dost:

Dostum: -um
Mısra: **9**
arkadaş,dost

9. Dostum Yaḥyā'ya da bir niyyetüm vardur didüñ
10. Neydügin bildirmedüñ ḳaṣduñ cefādur var ise

---

yaḥyā':

Yaḥyā'ya: -ya
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Dostum Yaḥyā'ya da bir niyyetüm vardur didüñ
10. Neydügin bildirmedüñ ḳaṣduñ cefādur var ise

---

da:

da:
Mısra: **9**
De, da bağlacı.

9. Dostum Yaḥyā'ya da bir niyyetüm vardur didüñ
10. Neydügin bildirmedüñ ḳaṣduñ cefādur var ise

---

niyyet:

niyyetüm: -üm
Mısra: **9**
İstek II amaç.

9. Dostum Yaḥyā'ya da bir niyyetüm vardur didüñ
10. Neydügin bildirmedüñ ḳaṣduñ cefādur var ise

---

neydügin:

Neydügin:
Mısra: **10**
Ne olduğunu.

9. Dostum Yaḥyā'ya da bir niyyetüm vardur didüñ
10. Neydügin bildirmedüñ ḳaṣduñ cefādur var ise

---

bildirme:

bildirmedüñ: -düñ
Mısra: **10**
Açıklamamak II söylememek.

9. Dostum Yaḥyā'ya da bir niyyetüm vardur didüñ
10. Neydügin bildirmedüñ ḳaṣduñ cefādur var ise

ḳaṣd:

ḳaṣduñ: -uñ
Mısra: **10**
Amaç

9. Dostum Yaḥyā'ya da bir niyyetüm vardur didüñ

10. Neydügin bildirmedüñ
ḳaṣduñ cefādur var ise

---

cefā:

cefādur: -dur
Mısra: **10**
Eziyet, sıkıntı

9. Dostum Yaḥyā'ya da bir
niyyetüm vardur didüñ
10. Neydügin bildirmedüñ
ḳaṣduñ cefādur var ise

---

mūydan ince meyān-ı dil-rubādur:

mūydan ince meyān-ı dil-rubādur: -
Mısra: **1**
Kıldan daha ince bele sahip güzel.

1. Mūydan ince meyān-ı dil-
rubādur var ise
2. Yoḳ dehānından nişān sırr-ı
Ḫudādur var ise

---

sırr-ı Hudādur:

sırr-ı Ḫudādur: -
Mısra: **2**
Allah'ın sırrı.

1. Mūydan ince meyān-ı dil-
rubādur var ise
2. Yoḳ dehānından nişān sırr-ı
Ḫudādur var ise

---

nişān yoḳ:

nişān yoḳ: -
Mısra: **2**
İz yok II görünmez.

1. Mūydan ince meyān-ı dil-
rubādur var ise
2. Yoḳ dehānından nişān sırr-ı
Ḫudādur var ise

---

nām u nişānı:

nām u nişānı: -
Mısra: **3**
Ad ve san II iz, işaret.

3. Nice günlerdür ki hīç nām u
nişānı yoḳ dilüñ
4. Bir kemend-i cān-şikāra
mübtelādur var ise

---

kemend-i cān-şikāra:

kemend-i cān-şikāra: -
Mısra: **4**
Gönül avlayan saç kıvrımı II can avlayan saç büklümü.

3. Nice günlerdür ki hīç nām u
nişānı yoḳ dilüñ
4. Bir kemend-i cān-şikāra
mübtelādur var ise

---

erbāb-ı dil:

erbāb-ı dil: -
Mısra: **5**
gönül erbabı II âşık

5. Hiç söz yoḳdur dehānından
dimiş erbāb-ı dil
6. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste-i hicre
şifādur var ise

---

söz yoḳdur:

söz yoḳdur: -
Mısra: **5**
Kusur yok!, laf yok II konuşmaz.

5. Hiç söz yoḳdur dehānından
dimiş erbāb-ı dil
6. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste-i hicre
şifādur var ise

ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste-i hicre:

ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste-i hicre: -
Mısra: **6**
Ayrılığın gönlü hasta âşığı.

5. Hiç söz yoḳdur dehānından
dimiş erbāb-ı dil
6. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste-i hicre
şifādur var ise

---

cevher-i ḫāk-i deriñ:

cevher-i ḫāk-i deriñ: -
Mısra: **7**
Sevgilinin kapısının toprağının cevheri.

7. Cevher-i ḫāk-i deriñ
ümmīdine düşmüş göñül
8. Olmadı saʿy u ṭaleble
kīmyādur var ise

ümmidine düşmüş:

ümmīdine düşmüş: -
Mısra: **7**
Ümit etmek II ummak.

7. Cevher-i ḫāk-i deriñ
ümmīdine düşmüş göñül
8. Olmadı saʿy u ṭaleble
kīmyādur var ise

---

saʿy u ṭaleble:

saʿy u ṭaleble: -
Mısra: **8**
İstek ve çaba.

7. Cevher-i ḫāk-i deriñ
ümmīdine düşmüş göñül
8. Olmadı saʿy u ṭaleble
kīmyādur var ise

---

nice:

Nice:
Mısra: **1**
Pek çok.

1. Nice ṣabra yer ḳalur çün yer
ide o yār dilde
2. Ḥarekāt-ı dil-firībi ḳoya mı
ḳarār dilde

nice:
Mısra: **4**
Pek çok.

3. Teni şerḥa şerḥa ḳılsa ḳılıcı
bilürdi adum
4. Ki dil ile şerḥe gelmez nice
ġuṣṣa var dilde

nice:
Mısra: **6**
Pek çok.

5. Gözimüñ yaşı dükendi daḫı
ḫūn-ı dil dükenmez
6. Var iken cefā ṭaşıyla nice
inkisār dilde

ṣabr:

ṣabra: -a
Mısra: **1**
Sabır, dayanma, katlanma.

1. Nice ṣabra yer ḳalur çün yer
ide o yār dilde
2. Ḥarekāt-ı dil-firībi ḳoya mı
ḳarār dilde

çün:

çün:
Mısra: **1**
Zira.

1. Nice ṣabra yer ḳalur çün yer
ide o yār dilde
2. Ḥarekāt-ı dil-firībi ḳoya mı
ḳarār dilde

---

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Nice ṣabra yer ḳalur çün yer
ide o yār dilde
2. Ḥarekāt-ı dil-firībi ḳoya mı
ḳarār dilde

---

yār:

yār:
Mısra: **1**
Sevgili

1. Nice ṣabra yer ḳalur çün yer ide o yār dilde
2. Ḥarekāt-ı dil-firibi ḳoya mı ḳarār dilde

dil:

dilde: -de
Mısra: **1**
gönül

1. Nice ṣabra yer ḳalur çün yer ide o yār dilde
2. Ḥarekāt-ı dil-firibi ḳoya mı ḳarār dilde

dilde: -de
Mısra: **2**
gönül

1. Nice ṣabra yer ḳalur çün yer ide o yār dilde
2. Ḥarekāt-ı dil-firibi ḳoya mı ḳarār dilde

dil:
Mısra: **4**
gönül

3. Teni şerḥa şerḥa ḳılsa ḳılıcı bilürdi adum
4. Ki dil ile şerḥe gelmez nice ġuṣṣa var dilde

dilde: -de
Mısra: **4**
gönül

3. Teni şerḥa şerḥa ḳılsa ḳılıcı bilürdi adum
4. Ki dil ile şerḥe gelmez nice ġuṣṣa var dilde

dilde: -de
Mısra: **6**
gönül

5. Gözimüñ yaşı dükendi daḫı ḫūn-ı dil dükenmez
6. Var iken cefā ṭaşıyla nice inkisār dilde

dilde: -de
Mısra: **8**
gönül

7. Ġam-ı laʿli ile çeşmüm şeb ü rūz girye eyler
8. Söyünür mi degme ṣudan görüñ ol şerār dilde

ten:

Teni: -i
Mısra: **3**
Beden, cisim, gövde, vücut.

3. Teni şerḥa şerḥa ḳılsa ḳılıcı bilürdi adum
4. Ki dil ile şerḥe gelmez nice ġuṣṣa var dilde

kılıc:

ḳılıcı: -ı
Mısra: **3**
kılıç ll sevgilinin kirpikleri.

3. Teni şerḥa şerḥa ḳılsa ḳılıcı bilürdi adum
4. Ki dil ile şerḥe gelmez nice ġuṣṣa var dilde

ki:

Ki:
Mısra: **4**
Zira.

3. Teni şerḥa şerḥa ḳılsa ḳılıcı bilürdi adum
4. Ki dil ile şerḥe gelmez nice ġuṣṣa var dilde

ile:

ile:
Mısra: **4**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Teni şerḥa şerḥa ḳılsa ḳılıcı bilürdi adum
4. Ki dil ile şerḥe gelmez nice ġuṣṣa var dilde

ile:
Mısra: **7**
Bağlama edatı II ile birlikte.

7. Ġam-ı laʿli ile çeşmüm şeb ü rūz girye eyler
8. Söyünür mi degme ṣudan görüñ ol şerār dilde

ġuṣṣa:

ġuṣṣa: -ı
Mısra: **4**
gam, keder, tasa

3. Teni şerḥa şerḥa ḳılsa ḳılıcı bilürdi adum
4. Ki dil ile şerḥe gelmez nice ġuṣṣa var dilde

var:

var:
Mısra: **4**
Bulunmakta.

3. Teni şerḥa şerḥa ḳılsa ḳılıcı bilürdi adum
4. Ki dil ile şerḥe gelmez nice ġuṣṣa var dilde

Var:
Mısra: **6**
Mevcut

5. Gözimüñ yaşı dükendi daḫı ḫūn-ı dil dükenmez
6. Var iken cefā ṭaşıyla nice inkisār dilde

düken:

dükendi: -di
Mısra: **5**
Bitmek, sona ermek.

5. Gözimüñ yaşı dükendi daḫı ḫūn-ı dil dükenmez
6. Var iken cefā ṭaşıyla nice inkisār dilde

dahı:

daḫı:
Mısra: **5**
henüz

5. Gözimüñ yaşı dükendi daḫı ḫūn-ı dil dükenmez
6. Var iken cefā ṭaşıyla nice inkisār dilde

dükenmez:

dükenmez:
Mısra: **5**
Tükenmez, bitmez

5. Gözimüñ yaşı dükendi daḫı ḫūn-ı dil dükenmez
6. Var iken cefā ṭaşıyla nice inkisār dilde

iken:

iken:
Mısra: **6**
iken zarf fiili II ..dığı zaman

5. Gözimüñ yaşı dükendi daḫı ḫūn-ı dil dükenmez
6. Var iken cefā ṭaşıyla nice inkisār dilde

inkisār:

inkisār:
Mısra: **6**
Kırgınlık, incinme

5. Gözimüñ yaşı dükendi daḫı ḫūn-ı dil dükenmez
6. Var iken cefā ṭaşıyla nice inkisār dilde

çeşm:

çeşmüm: -üm
Mısra: **7**
göz

7. Ġam-ı laʿli ile çeşmüm şeb ü rūz girye eyler
8. Söyünür mi degme şudan görüñ ol şerār dilde

söyün:

Söyünür: -ür
Mısra: **8**
Sönmek

7. Ġam-ı laʿli ile çeşmüm şeb ü rūz girye eyler
8. Söyünür mi degme şudan görüñ ol şerār dilde

mi:

mi:
Mısra: **8**
soru edatı

7. Ġam-ı laʿli ile çeşmüm şeb ü rūz girye eyler
8. Söyünür mi degme şudan görüñ ol şerār dilde

gör:

görüñ: -üñ
Mısra: **8**
İdrak etmek, düşünmek.

7. Ġam-ı laʿli ile çeşmüm şeb ü rūz girye eyler
8. Söyünür mi degme şudan görüñ ol şerār dilde

ol:

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Ġam-ı laʿli ile çeşmüm şeb ü rūz girye eyler
8. Söyünür mi degme şudan görüñ ol şerār dilde

şerār:

şerār:
Mısra: **8**
Kıvılcım II ateş.

7. Ġam-ı laʿli ile çeşmüm şeb ü rūz girye eyler
8. Söyünür mi degme şudan görüñ ol şerār dilde

yine:

Yine:
Mısra: **9**
Tekrar.

9. Yine cān-ı nā-tüvāna şu sepildi oḳlarından
10. Reşeḥāt-ı luṭfı Yaḥyā ḳomadı ġubār dilde

ok:

oḳlarından: -larından
Mısra: **9**
Ok II sevgilinin kirpiği.

9. Yine cān-ı nā-tüvāna şu sepildi oḳlarından
10. Reşeḥāt-ı luṭfı Yaḥyā ḳomadı ġubār dilde

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yine cān-ı nā-tüvāna şu sepildi oḳlarından
10. Reşeḥāt-ı luṭfı Yaḥyā ḳomadı ġubār dilde

yer ide:

yer ide: -
Mısra: **1**
Yer edinmek II yer sahibi olmak.

1. Nice ṣabra yer ḳalur çün yer ide o yār dilde
2. Ḥarekāt-ı dil-firību ḳoya mı ḳarār dilde

yer ḳalur:

yer ḳalur: -
Mısra: **1**
Yer kalmak II alan kalmak.

1. Nice ṣabra yer ḳalur çün yer ide o yār dilde
2. Ḥarekāt-ı dil-firību ḳoya mı ḳarār dilde

Ḥarekāt-ı dil-firibi:

Ḥarekāt-ı dil-firību: -
Mısra: **2**
Gönül alan hareketler, yönelmeler.

1. Nice ṣabra yer ḳalur çün yer ide o yār dilde
2. Ḥarekāt-ı dil-firību ḳoya mı ḳarār dilde

ḳarār ḳoya mı:

ḳarār ḳoya mı: -
Mısra: **2**
Kararlılık bırakır mı? II sabit bırakır mı?

1. Nice ṣabra yer ḳalur çün yer ide o yār dilde
2. Ḥarekāt-ı dil-firību ḳoya mı ḳarār dilde

şerḥa şerḥa kılsa:

şerḥa şerḥa ḳılsa: -
Mısra: **3**
Param parça etmek.

3. Teni şerḥa şerḥa ḳılsa ḳılıcı bilürdi adum
4. Ki dil ile şerḥe gelmez nice ġuṣṣa var dilde

şerḥe gelmez:

şerḥe gelmez: -
Mısra: **4**
Açıklanmaz II ifade edilemez.

3. Teni şerḥa şerḥa ḳılsa ḳılıcı bilürdi adum
4. Ki dil ile şerḥe gelmez nice ġuṣṣa var dilde

ḫūn-ı dil:

ḫūn-ı dil: -
Mısra: **5**
gönül kanı

5. Gözimüñ yaşı dükendi daḫı ḫūn-ı dil dükenmez
6. Var iken cefā taşıyla nice inkisār dilde

gözimüñ yaşı:

gözimüñ yaşı: -
Mısra: **5**
gözyaşı

5. Gözimüñ yaşı dükendi daḫı ḫūn-ı dil dükenmez
6. Var iken cefā taşıyla nice inkisār dilde

cefā taşıyla:

cefā taşıyla: -
Mısra: **6**
Eziyet taşı. II Eziyet çektirme.

5. Gözimüñ yaşı dükendi daḫı ḫūn-ı dil dükenmez
6. Var iken cefā taşıyla nice inkisār dilde

Ġam-ı laʿli:

Ġam-ı laʿli: -
Mısra: **7**
Sevgilinin dudaklarının verdiği gam.

7. Ġam-ı laʿli ile çeşmüm şeb ü rūz girye eyler
8. Söyünür mi degme ṣudan görüñ ol şerār dilde

---

girye eyler:

girye eyler: -
Mısra: **7**
Ağlamak.

7. Ġam-ı laʿli ile çeşmüm şeb ü rūz girye eyler
8. Söyünür mi degme ṣudan görüñ ol şerār dilde

şeb ü rūz:

şeb ü rūz: -
Mısra: **7**
Gece ve gündüz.

7. Ġam-ı laʿli ile çeşmüm şeb ü rūz girye eyler
8. Söyünür mi degme ṣudan görüñ ol şerār dilde

---

cān-ı nā-tüvāna:

cān-ı nā-tüvāna: -
Mısra: **9**
Güçsüz, zayıf can.

9. Yine cān-ı nā-tüvāna ṣu sepildi oḳlarından
10. Reşeḥāt-ı luṭfı Yaḥyā ḳomadı ġubār dilde

ṣu sepildi:

ṣu sepildi: -
Mısra: **9**
Su serpmek II Rahatlamak

9. Yine cān-ı nā-tüvāna ṣu sepildi oḳlarından
10. Reşeḥāt-ı luṭfı Yaḥyā ḳomadı ġubār dilde

---

reşeḥāt-ı luṭfı:

reşeḥāt-ı luṭfı: -
Mısra: **10**
Lütuf damlaları II gözyaşı.

9. Yine cān-ı nā-tüvāna ṣu sepildi oḳlarından
10. Reşeḥāt-ı luṭfı Yaḥyā ḳomadı ġubār dilde

---

dilde ġubār ḳomadı:

dilde ġubār ḳomadı: -
Mısra: **10**
Gönülde toz bırakmamak II âşığın göz yaşlarından dolayı gönüldeki tozların temizlemesi.

9. Yine cān-ı nā-tüvāna ṣu sepildi oḳlarından
10. Reşeḥāt-ı luṭfı Yaḥyā ḳomadı ġubār dilde

---

degme ṣudan:

degme ṣudan: -
Mısra: **8**
Değme su II sıradan su.

7. Ġam-ı laʿli ile çeşmüm şeb ü rūz girye eyler
8. Söyünür mi degme ṣudan görüñ ol şerār dilde

---

adum bilürdi:

adum bilürdi: -
Mısra: **3**
Adı gibi bilmek II tanımak.

3. Teni şerḥa şerḥa ḳılsa ḳılıcı bilürdi adum
4. Ki dil ile şerḥe gelmez nice ġuṣṣa var dilde

---

hem-dem:

hem-demdür: -dür
Mısra: **1**
Dost, arkadaş

1. Çeşm-i pür-ḫūna ḫayāl-ı laʿli hem-demdür hele
2. Ġayre ḥācet yoḳ göñül hem cām hem Cem'dür hele

---

hele:

hele:
Mısra: **1**
Özellikle

1. Çeşm-i pür-ḫūna ḫayāl-ı laʿli hem-demdür hele
2. Ġayre ḥācet yoḳ göñül hem cām hem Cem'dür hele

hele:
Mısra: **2**
Özellikle

1. Çeşm-i pür-ḫūna ḫayāl-ı laʿli hem-demdür hele
2. Ġayre ḥācet yoḳ göñül hem cām hem Cem'dür hele

hele:
Mısra: **4**
Özellikle

3. Ādeme olur perį-rūlar görünmez bir belā
4. Cevr iderse ḳāʾilüz ol şūḫ ādemdür hele

hele:
Mısra: **6**
Özellikle

5. Vāʿiẓā çaḳ böyle ẕemm itmek olur mı bādeyi
6. Her ne deñli zaḫm olursa dilde merhemdür hele

hele:
Mısra: **8**
Özellikle

7. Ḫor baḳma gel ḫarābātuñ ḳadeḥ-cerrārına
8. Ġam degül ceybi tehį olduysa bį-ġamdur hele

hele:
Mısra: **10**
Özellikle

9. Gör ḳuṣūr eyler mi Yaḥyā vaṣf-ı laʿlüñ itmede
10. Leblerüñ bir kerre ol leb-teşneye emdür hele

Ġayr:

Ġayre: -e
Mısra: **2**
Başkası, öteki, rakip

1. Çeşm-i pür-ḫūna ḫayāl-ı laʿli hem-demdür hele
2. Ġayre ḥācet yoḳ göñül hem cām hem Cem'dür hele

---

göñül:

göñül:
Mısra: **2**
gönül

1. Çeşm-i pür-ḫūna ḫayāl-ı laʿli hem-demdür hele
2. Ġayre ḥācet yoḳ göñül hem cām hem Cem'dür hele

---

hem:

hem:
Mısra: **2**
Hem

1. Çeşm-i pür-ḫūna ḫayāl-ı laʿli hem-demdür hele
2. Ġayre ḥācet yoḳ göñül hem cām hem Cem'dür hele

hem:
Mısra: **2**
üstelik, bir de

1. Çeşm-i pür-ḫūna ḫayāl-ı laʿli hem-demdür hele

2. Ġayre ḥācet yoḳ göñül hem cām hem Cem'dür hele

cām:

cām:
Mısra: **2**
Kadeh II şarap.

1. Çeşm-i pür-ḫūna ḫayāl-ı laʿli hem-demdür hele
2. Ġayre ḥācet yoḳ göñül hem cām hem Cem'dür hele

cem':

Cem'dür: -dür
Mısra: **2**
Şarap içen II Şarabı icat eden hükümdar Cem.

1. Çeşm-i pür-ḫūna ḫayāl-ı laʿli hem-demdür hele
2. Ġayre ḥācet yoḳ göñül hem cām hem Cem'dür hele

Ādem:

Ādeme: -e
Mısra: **3**
İnsan.

3. Ādeme olur perį-rūlar görünmez bir belā
4. Cevr iderse ḳāʿilüz ol şūḫ ādemdür hele

ol:

olur: -ur
Mısra: **3**
Olmak.

3. Ādeme olur perį-rūlar görünmez bir belā
4. Cevr iderse ḳāʿilüz ol şūḫ ādemdür hele

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Ādeme olur perį-rūlar görünmez bir belā
4. Cevr iderse ḳāʿilüz ol şūḫ ādemdür hele

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Gör ḳuṣūr eyler mi Yaḥyā vaṣf-ı laʿlüñ itmede
10. Leblerüñ bir kerre ol leb-teşneye emdür hele

peri-rū:

perį-rūlar: -lar
Mısra: **3**
Peri yüzlü II güzel.

3. Ādeme olur perį-rūlar görünmez bir belā
4. Cevr iderse ḳāʿilüz ol şūḫ ādemdür hele

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Ādeme olur perį-rūlar görünmez bir belā
4. Cevr iderse ḳāʿilüz ol şūḫ ādemdür hele

ḳāʿil:

ḳāʿilüz: -üz
Mısra: **4**
Razı olan, kabul eden

3. Ādeme olur perį-rūlar görünmez bir belā
4. Cevr iderse ḳāʿilüz ol şūḫ ādemdür hele

şūḫ:

şūḫ:
Mısra: **4**
İşveli, cilveli ll sevgili

3. Ādeme olur perį-rūlar görünmez bir belā
4. Cevr iderse ḳāʿilüz ol şūḫ ādemdür hele

ādem:

ādemdür: -dür
Mısra: **4**
İnsan.

3. Ādeme olur perį-rūlar görünmez bir belā
4. Cevr iderse ḳāʿilüz ol şūḫ ādemdür hele

vāʿiẓā:

Vāʿiẓā:
Mısra: **5**
Ey vaiz.

5. Vāʿiẓā çaḳ böyle ẕemm itmek olur mı bādeyi
6. Her ne deñli zaḫm olursa dilde merhemdür hele

çak:

çak:
Mısra: **5**
Saf, sade, halis

5. Vāʿiẓā çaḳ böyle ẕemm itmek olur mı bādeyi
6. Her ne deñli zaḫm olursa dilde merhemdür hele

böyle:

böyle:
Mısra: **5**
Böyle, bu şekilde

5. Vāʿiẓā çaḳ böyle ẕemm itmek olur mı bādeyi
6. Her ne deñli zaḫm olursa dilde merhemdür hele

bāde:

bādeyi: -yi
Mısra: **5**
Şarap.

5. Vāʿiẓā çaḳ böyle ẕemm itmek olur mı bādeyi
6. Her ne deñli zaḫm olursa dilde merhemdür hele

dil:

dilde: -de
Mısra: **6**
gönül

5. Vāʿiẓā çaḳ böyle ẕemm itmek olur mı bādeyi
6. Her ne deñli zaḫm olursa dilde merhemdür hele

merhem:

merhemdür: -dür
Mısra: **6**
Merhem, ilaç

5. Vāʿiẓā çaḳ böyle ẕemm itmek olur mı bādeyi
6. Her ne deñli zaḫm olursa dilde merhemdür hele

gel:

gel:
Mısra: **7**
Gel! II yaklaş!

7. Ḫor baḳma gel ḫarābātuñ ḳadeḥ-cerrārına
8. Ġam degül ceybi tehį olduysa bį-ġamdur hele

harābāt:

ḫarābātuñ: -uñ
Mısra: **7**
meyhane.

7. Ḫor baḳma gel ḫarābātuñ ḳadeḥ-cerrārına
8. Ġam degül ceybi tehi̇ olduysa bi̇-ġamdur hele

---

kadeḥ-cerrār:

ḳadeḥ-cerrārına: -ı, -n, -a
Mısra: **7**
Kadeh dilenen.

7. Ḫor baḳma gel ḫarābātuñ ḳadeḥ-cerrārına
8. Ġam degül ceybi tehi̇ olduysa bi̇-ġamdur hele

---

bi-ġam:

bi̇-ġamdur: -dur
Mısra: **8**
Dertsiz, kaygısız.

7. Ḫor baḳma gel ḫarābātuñ ḳadeḥ-cerrārına
8. Ġam degül ceybi tehi̇ olduysa bi̇-ġamdur hele

---

gör:

Gör:
Mısra: **9**
gör!

9. Gör ḳuṣūr eyler mi Yaḥyā vaṣf-ı laʿlüñ itmede
10. Leblerüñ bir kerre ol leb-teşneye emdür hele

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Gör ḳuṣūr eyler mi Yaḥyā vaṣf-ı laʿlüñ itmede
10. Leblerüñ bir kerre ol leb-teşneye emdür hele

---

leb:

Leblerüñ: -lerüñ
Mısra: **10**
dudak

9. Gör ḳuṣūr eyler mi Yaḥyā vaṣf-ı laʿlüñ itmede
10. Leblerüñ bir kerre ol leb-teşneye emdür hele

---

leb-teşne:

leb-teşneye: -ye
Mısra: **10**
Susamış

9. Gör ḳuṣūr eyler mi Yaḥyā vaṣf-ı laʿlüñ itmede
10. Leblerüñ bir kerre ol leb-teşneye emdür hele

---

em:

emdür: -dür
Mısra: **10**
İlaç II deva.

9. Gör ḳuṣūr eyler mi Yaḥyā vaṣf-ı laʿlüñ itmede
10. Leblerüñ bir kerre ol leb-teşneye emdür hele

Çeşm-i pür-ḫūna:

Çeşm-i pür-ḫūna: -
Mısra: **1**
Kanla dolu göz.

1. Çeşm-i pür-ḫūna ḫayāl-ı laʿli hem-demdür hele
2. Ġayre ḥācet yoḳ göñül hem cām hem Cem'dür hele

ḫayāl-ı laʿli:

ḫayāl-ı laʿli: -
Mısra: **1**
Sevgilinin dudağının hayali.

1. Çeşm-i pür-ḫūna ḫayāl-ı laʿli hem-demdür hele
2. Ġayre ḥācet yoḳ göñül hem cām hem Cem'dür hele

ḥācet yok:

ḥācet yoḳ: -
Mısra: **2**
Gerek yok

1. Çeşm-i pür-ḫūna ḫayāl-ı laʿli hem-demdür hele
2. Ġayre ḥācet yoḳ göñül hem cām hem Cem'dür hele

---

görünmez belā:

görünmez belā: -
Mısra: **3**
Görünmeyen bela II aşk belası.

3. Ādeme olur peri̇-rūlar görünmez bir belā
4. Cevr iderse ḳāʿilüz ol şūḫ ādemdür hele

---

cevr iderse:

cevr iderse: -
Mısra: **4**
Cefa çektirmek

3. Ādeme olur peri̇-rūlar görünmez bir belā
4. Cevr iderse ḳāʿilüz ol şūḫ ādemdür hele

ẕemm itmek:

ẕemm itmek: -
Mısra: **5**
Yermek.

5. Vāʿiẓā çaḳ böyle ẕemm itmek olur mı bādeyi
6. Her ne deñli zaḫm olursa dilde merhemdür hele

---

olur mı:

olur mı: -
Mısra: **5**
Olur mu? II olmaz.

5. Vāʿiẓā çaḳ böyle ẕemm itmek olur mı bādeyi
6. Her ne deñli zaḫm olursa dilde merhemdür hele

---

her ne deñli:

her ne deñli: -
Mısra: **6**
Her ne kadar.

5. Vāʿiẓā çaḳ böyle ẕemm itmek olur mı bādeyi
6. Her ne deñli zaḫm olursa dilde merhemdür hele

---

zaḫm olursa:

zaḫm olursa: -
Mısra: **6**
Yara olmak.

5. Vāʿiẓā çaḳ böyle ẕemm itmek olur mı bādeyi
6. Her ne deñli zaḫm olursa dilde merhemdür hele

Ḫor baḳma:

Ḫor baḳma: -
Mısra: **7**
Hor görme!

7. Ḫor baḳma gel ḫarābātuñ ḳadeḥ-cerrārına
8. Ġam degül ceybi tehi̇ olduysa bi̇-ġamdur hele

Ġam degül:

Ġam degül: -
Mısra: **8**
ne çıkar, zararı yok, aldırma!

7. Ḫor baḳma gel ḫarābātuñ ḳadeḥ-cerrārına
8. Ġam degül ceybi tehị olduysa bị-ġamdur hele

ceybi tehị olduysa:

ceybi tehị olduysa: -
Mısra: **8**
Cebi boşalmak II parasız kalmak.

7. Ḫor baḳma gel ḫarābātuñ ḳadeḥ-cerrārına
8. Ġam degül ceybi tehị olduysa bị-ġamdur hele

vaṣf-ı laʿlüñ itmede:

vaṣf-ı laʿlüñ itmede: -
Mısra: **9**
Sevgilinin dudağını övmek, anlatmak.

9. Gör ḳuṣūr eyler mi Yaḥyā vaṣf-ı laʿlüñ itmede
10. Leblerüñ bir kerre ol leb-teşneye emdür hele

ḳuṣūr eyler mi:

ḳuṣūr eyler mi: -
Mısra: **9**
Hata yapar mı?

9. Gör ḳuṣūr eyler mi Yaḥyā vaṣf-ı laʿlüñ itmede
10. Leblerüñ bir kerre ol leb-teşneye emdür hele

bir kerre:

bir kerre: -
Mısra: **10**
bir defa.

9. Gör ḳuṣūr eyler mi Yaḥyā vaṣf-ı laʿlüñ itmede
10. Leblerüñ bir kerre ol leb-teşneye emdür hele

gerçi:

Gerçi:
Mısra: **1**
Her ne kadar

1. Gerçi baġlandı dil ol ṭurra-i müşg-efşāne
2. Pāre pāre ideyor kendüyi ammā şāne

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Gerçi baġlandı dil ol ṭurra-i müşg-efşāne
2. Pāre pāre ideyor kendüyi ammā şāne

kendü:

kendüyi: -yi
Mısra: **2**
Kendisini.

1. Gerçi baġlandı dil ol ṭurra-i müşg-efşāne
2. Pāre pāre ideyor kendüyi ammā şāne

ammā:

ammā:
Mısra: **2**
Ancak, ama.

1. Gerçi baġlandı dil ol ṭurra-i müşg-efşāne
2. Pāre pāre ideyor kendüyi ammā şāne

şāne:

şāne:
Mısra: **2**
tarak

1. Gerçi baġlandı dil ol ṭurra-i müşg-efşāne
2. Pāre pāre ideyor kendüyi ammā şāne

ey:

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Evvel-i bezmdür ey ġonce ḳızışsun meclis
4. Gül gibi çāk-ı girībān irişür dāmāna

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Dir imişsin yoluma cān vire mi ʿāşıḳ-ı zār
8. Gönder ey ḳaşı kemān tīri ne minnet cāna

ġonce:

ġonce:
Mısra: **3**
gonca II sevgili

3. Evvel-i bezmdür ey ġonce ḳızışsun meclis
4. Gül gibi çāk-ı girībān irişür dāmāna

ḳızış:

ḳızışsun: -sun
Mısra: **3**
Coşmak II eğlenmek.

3. Evvel-i bezmdür ey ġonce ḳızışsun meclis
4. Gül gibi çāk-ı girībān irişür dāmāna

meclis:

meclis:
Mısra: **3**
toplantı II meclis

3. Evvel-i bezmdür ey ġonce ḳızışsun meclis
4. Gül gibi çāk-ı girībān irişür dāmāna

gül:

Gül:
Mısra: **4**
gül

3. Evvel-i bezmdür ey ġonce ḳızışsun meclis
4. Gül gibi çāk-ı girībān irişür dāmāna

gibi:

gibi:
Mısra: **4**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Evvel-i bezmdür ey ġonce ḳızışsun meclis
4. Gül gibi çāk-ı girībān irişür dāmāna

iriş:

irişür: -ür
Mısra: **4**
Ulaşmak.

3. Evvel-i bezmdür ey ġonce ḳızışsun meclis
4. Gül gibi çāk-ı girībān irişür dāmāna

dāmān:

dāmāna: -a
Mısra: **4**
Etek.

3. Evvel-i bezmdür ey ġonce ḳızışsun meclis

4. Gül gibi çāk-ı girịbān irişür dāmāna

Ġamze:

Ġamzeler: -ler
Mısra: **5**
süzerek göz ucu ile yan bakış

5. Ġamzeler mest-i mey-i nāz o şeh mest-i şarāb
6. Biz de ʿāşıḳ gel e bir ʿaşḳ idelüm mestāne

o:

o:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Ġamzeler mest-i mey-i nāz o şeh mest-i şarāb
6. Biz de ʿāşıḳ gel e bir ʿaşḳ idelüm mestāne

şeh:

şeh:
Mısra: **5**
Sultan, padişah II Sevgili.

5. Ġamzeler mest-i mey-i nāz o şeh mest-i şarāb
6. Biz de ʿāşıḳ gel e bir ʿaşḳ idelüm mestāne

biz:

Biz:
Mısra: **6**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

5. Ġamzeler mest-i mey-i nāz o şeh mest-i şarāb
6. Biz de ʿāşıḳ gel e bir ʿaşḳ idelüm mestāne

de:

de:
Mısra: **6**
de/da.

5. Ġamzeler mest-i mey-i nāz o şeh mest-i şarāb
6. Biz de ʿāşıḳ gel e bir ʿaşḳ idelüm mestāne

de:
Mısra: **12**
dahi, de

11. Ḳuvvet-i ṭabʿla ṣad şükr ki ilḥāḳ itdi
12. Suḫan iḳlịmini de memleket-i ʿOs̱mān'a

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳ:
Mısra: **6**
Âşık, seven.

5. Ġamzeler mest-i mey-i nāz o şeh mest-i şarāb
6. Biz de ʿāşıḳ gel e bir ʿaşḳ idelüm mestāne

gel:

gel:
Mısra: **6**
Gelmek.

5. Ġamzeler mest-i mey-i nāz o şeh mest-i şarāb
6. Biz de ʿāşıḳ gel e bir ʿaşḳ idelüm mestāne

e:

e:
Mısra: **6**
Ey.

5. Ġamzeler mest-i mey-i nāz o şeh mest-i şarāb
6. Biz de ʿāşıḳ gel e bir ʿaşḳ idelüm mestāne

bir:

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Ġamzeler mest-i mey-i nāz o şeh mest-i şarāb
6. Biz de ʿāşıḳ gel e bir ʿaşḳ idelüm mestāne

mestāne:

mestāne:
Mısra: **6**
Sarhoşçasına, kendinden geçmişçesine

5. Ġamzeler mest-i mey-i nāz o şeh mest-i şarāb
6. Biz de ʿāşıḳ gel e bir ʿaşḳ idelüm mestāne

di:

Dir: -r
Mısra: **7**
Söylemek.

7. Dir imişsin yoluma cān vire mi ʿāşıḳ-ı zār
8. Gönder ey ḳaşı kemān tịri ne minnet cāna

i:

imişsin: -mişsin
Mısra: **7**
İ- yardımcı fiili.

7. Dir imişsin yoluma cān vire mi ʿāşıḳ-ı zār
8. Gönder ey ḳaşı kemān tịri ne minnet cāna

mi:

mi:
Mısra: **7**
soru edatı

7. Dir imişsin yoluma cān vire mi ʿāşıḳ-ı zār
8. Gönder ey ḳaşı kemān tịri ne minnet cāna

gönder:

Gönder:
Mısra: **8**
Yollamak, fırlatmak.

7. Dir imişsin yoluma cān vire mi ʿāşıḳ-ı zār
8. Gönder ey ḳaşı kemān tịri ne minnet cāna

tir:

tịri: -i
Mısra: **8**
Ok.

7. Dir imişsin yoluma cān vire mi ʿāşıḳ-ı zār
8. Gönder ey ḳaşı kemān tịri ne minnet cāna

ne:

ne:
Mısra: **8**
Öyle bir.

7. Dir imişsin yoluma cān vire mi ʿāşıḳ-ı zār
8. Gönder ey ḳaşı kemān tịri ne minnet cāna

minnet:

minnet:
Mısra: **8**
iyilik, lutuf

7. Dir imişsin yoluma cān vire mi ʿāşıḳ-ı zār
8. Gönder ey ḳaşı kemān tịri ne minnet cāna

cān:

cāna: -a
Mısra: **8**
Can, ruh, gönül.

7. Dir imişsin yoluma cān vire mi ʿāşıḳ-ı zār
8. Gönder ey ḳaşı kemān tīri ne minnet cāna

nice:

Nice:
Mısra: **9**
nasıl

9. Nice beñzer bu ḫazef-pāreleri Yaḥyā'nuñ
10. Dür-i pākīze-i naẓm-ı şeh-i ʿālī-şāna

beñze:

beñzer: -r
Mısra: **9**
Benzemek

9. Nice beñzer bu ḫazef-pāreleri Yaḥyā'nuñ
10. Dür-i pākīze-i naẓm-ı şeh-i ʿālī-şāna

bu:

bu:
Mısra: **9**
bu, işaret sıfatı

9. Nice beñzer bu ḫazef-pāreleri Yaḥyā'nuñ
10. Dür-i pākīze-i naẓm-ı şeh-i ʿālī-şāna

hazef-pāre:

ḫazef-pāreleri: -leri
Mısra: **9**
çanak parçası, çömlek kırığı.

9. Nice beñzer bu ḫazef-pāreleri Yaḥyā'nuñ
10. Dür-i pākīze-i naẓm-ı şeh-i ʿālī-şāna

yahyā':

Yaḥyā'nuñ: -nuñ
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Nice beñzer bu ḫazef-pāreleri Yaḥyā'nuñ
10. Dür-i pākīze-i naẓm-ı şeh-i ʿālī-şāna

ki:

ki:
Mısra: **11**
Ki bağlacı.

11. Ḳuvvet-i ṭabʿla ṣad şükr ki ilḥāḳ itdi
12. Suḫan iklīmini de memleket-i ʿOs̱mān'a

vir:

vire: -e
Mısra: **14**
Vermek II bağışlamak.

13. Ḥaşre dek ḳāʾim ola ṣalṭanat-ı dīvānı
14. Nuḥ ʿömrin vire Ḥaḳḳ pādişeh-i devrāna

Ḥakk:

Ḥaḳḳ:
Mısra: **14**
Allah

13. Ḥaşre dek ḳāʾim ola ṣalṭanat-ı dīvānı
14. Nuḥ ʿömrin vire Ḥaḳḳ pādişeh-i devrāna

ṭurra-i müşg-efşāne:

ṭurra-i müşg-efşāne: -
Mısra: **1**
Misk saçan saç.

1. Gerçi bağlandı dil ol ṭurra-i müşg-efşāne
2. Pāre pāre ideyor kendüyi ammā şāne

dil bağlandı:

dil bağlandı: -
Mısra: **1**
gönül vermek ‖ âşık olmak

1. Gerçi bağlandı dil ol ṭurra-i müşg-efşāne
2. Pāre pāre ideyor kendüyi ammā şāne

pāre pāre ideyor:

pāre pāre ideyor: -
Mısra: **2**
Parça parça etmek II paramparça etmek.

1. Gerçi bağlandı dil ol ṭurra-i müşg-efşāne
2. Pāre pāre ideyor kendüyi ammā şāne

evvel-i bezmdür:

evvel-i bezmdür: -
Mısra: **3**
Meclisin önde geleni.

3. Evvel-i bezmdür ey ġonce ḳızışsun meclis
4. Gül gibi çāk-ı girībān irişür dāmāna

çāk-ı girībān:

çāk-ı girībān: -
Mısra: **4**
Yaka yırtığı.

3. Evvel-i bezmdür ey ġonce ḳızışsun meclis
4. Gül gibi çāk-ı girībān irişür dāmāna

mest-i mey-i nāz:

mest-i mey-i nāz: -
Mısra: **5**
Naz şarabının sarhoşu.

5. Ġamzeler mest-i mey-i nāz o şeh mest-i şarāb
6. Biz de ʿāşıḳ gel e bir ʿaşḳ idelüm mestāne

mest-i şarāb:

mest-i şarāb: -
Mısra: **5**
Şarap sarhoşu.

5. Ġamzeler mest-i mey-i nāz o şeh mest-i şarāb
6. Biz de ʿāşıḳ gel e bir ʿaşḳ idelüm mestāne

ʿaşk idelüm:

ʿaşḳ idelüm: -
Mısra: **6**
Aşka gelmek II aşk sohbeti etmek.

5. Ġamzeler mest-i mey-i nāz o şeh mest-i şarāb
6. Biz de ʿāşıḳ gel e bir ʿaşḳ idelüm mestāne

yoluma cān vire:

yoluma cān vire: -
Mısra: **7**
Uğrunda ölmek.

7. Dir imişsin yoluma cān vire mi ʿāşıḳ-ı zār
8. Gönder ey ḳaşı kemān tīri ne minnet cāna

ʿāşık-ı zār:

ʿāşıḳ-ı zār: -
Mısra: **7**
Ağlayan aşık

7. Dir imişsin yoluma cān vire mi ʿāşıḳ-ı zār
8. Gönder ey ḳaşı kemān tiri ne minnet cāna

ḳaşı kemān:

ḳaşı kemān: -
Mısra: **8**
Keman kaşlı II sevgili.

7. Dir imişsin yoluma cān vire mi ʿāşıḳ-ı zār
8. Gönder ey ḳaşı kemān tiri ne minnet cāna

dür-i pākize-i naẓm-ı şeh-i ʿāli-şāna:

dür-i pākize-i naẓm-ı şeh-i ʿāli-şāna: -
Mısra: **10**
Şöhreti yüce padişahın nazmının temiz ve güzel incisi.

9. Nice beñzer bu ḫazef-pāreleri Yaḥyā'nuñ
10. Dür-i pākize-i naẓm-ı şeh-i ʿāli-şāna

ṣad şükr:

ṣad şükr: -
Mısra: **11**
Allah'a binlerce şükürler olsun.

11. Ḳuvvet-i ṭabʿla ṣad şükr ki ilḥāḳ itdi
12. Suḫan iklimini de memleket-i ʿOŝmān'a

Ḳuvvet-i ṭabʿla:

Ḳuvvet-i ṭabʿla: -
Mısra: **11**
Şairlik kabiliyeti

11. Ḳuvvet-i ṭabʿla ṣad şükr ki ilḥāḳ itdi
12. Suḫan iklimini de memleket-i ʿOŝmān'a

ilḥāḳ itdi:

ilḥāḳ itdi: -
Mısra: **11**
Yaratmak.

11. Ḳuvvet-i ṭabʿla ṣad şükr ki ilḥāḳ itdi
12. Suḫan iklimini de memleket-i ʿOŝmān'a

suḫan iklimini:

suḫan iklimini: -
Mısra: **12**
Söz ülkesi II şiir iklimi.

11. Ḳuvvet-i ṭabʿla ṣad şükr ki ilḥāḳ itdi
12. Suḫan iklimini de memleket-i ʿOŝmān'a

memleket-i ʿoŝmān'a:

memleket-i ʿoŝmān'a: -
Mısra: **12**
Osmanlı ülkesi II Sultan Osman'ın ülkesi.

11. Ḳuvvet-i ṭabʿla ṣad şükr ki ilḥāḳ itdi
12. Suḫan iklimini de memleket-i ʿOŝmān'a

Ḥaşre dek:

Ḥaşre dek: -
Mısra: **13**
Kıyamete kadar.

13. Ḥaşre dek ḳāʾim ola salṭanat-ı divānı
14. Nuḥ ʿömrin vire Ḥaḳḳ pādişeh-i devrāna

ḳāʾim ola:

ḳāʾim ola: -
Mısra: **13**
Ayakta durmak II devam etmek II var olmak.

13. Ḥaşre dek ḳāʾim ola salṭanat-ı divānı
14. Nuḥ ʿömrin vire Ḥaḳḳ pādişeh-i devrāna

salṭanat-ı divānı:

salṭanat-ı divānı: -
Mısra: **13**
Hükümdarlık süresi II Padişahın tahtta kalması.

13. Ḥaşre dek ḳāʾim ola salṭanat-ı divānı
14. Nuḥ ʿömrin vire Ḥaḳḳ pādişeh-i devrāna

pādişeh-i devrāna:

pādişeh-i devrāna: -
Mısra: **14**
Zamanın padişahı.

13. Ḥaşre dek ḳāʾim ola salṭanat-ı divānı
14. Nuḥ ʿömrin vire Ḥaḳḳ pādişeh-i devrāna

nuḥ ʿömrin:

nuḥ ʿömrin: -
Mısra: **14**
Hz. Nuh'un uzun ömrü.

13. Ḥaşre dek ḳāʾim ola salṭanat-ı divānı
14. Nuḥ ʿömrin vire Ḥaḳḳ pādişeh-i devrāna

tenhā:

tenhā:
Mısra: **1**
Yalnız, tek başına

1. Yüz urdum yire tenhā añlayup dil-dār yanında
2. Ḫaṭā itdüm yire düşdi yüzüm aġyār yanında

añla:

añlayup: -yup
Mısra: **1**
Zannetmek II düşünmek.

1. Yüz urdum yire tenhā añlayup dil-dār yanında
2. Ḫaṭā itdüm yire düşdi yüzüm aġyār yanında

dil-dār:

dil-dār:
Mısra: **1**
gönül alan güzel II sevgili

1. Yüz urdum yire tenhā añlayup dil-dār yanında
2. Ḫaṭā itdüm yire düşdi yüzüm aġyār yanında

yanında:

yanında:
Mısra: **1**
Yan, çevre, yakın.

1. Yüz urdum yire tenhā añlayup dil-dār yanında
2. Ḫaṭā itdüm yire düşdi yüzüm aġyār yanında

yanında:
Mısra: **2**
Çevre, etraf, civar II bir kimsenin nezdinde.

1. Yüz urdum yire tenhā añlayup dil-dār yanında
2. Ḫaṭā itdüm yire düşdi yüzüm aġyār yanında

yanında:
Mısra: **8**
Çevre, etraf, civar II bir kimsenin nezdinde.

7. Yanuñdan nic'olur ayırmasañ ben ʿāşıḳ-ı zārı

8. Geh olur bir gedā maḳbūl olur ḫünkār yanında

aġyār:

aġyār:
Mısra: **2**
rakip, yabancı, başkaları.

1. Yüz urdum yire tenhā añlayup dil-dār yanında
2. Ḫaṭā itdüm yire düşdi yüzüm aġyār yanında

dahı:

daḫı:
Mısra: **3**
daha

3. Dili çalar daḫı bir hindī iken tiġ-ı ḫūn-rizi
4. Neden çaḳ böyle maḳbūl olmaḳ ol ḫūn-ḫvār yanında

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Dili çalar daḫı bir hindī iken tiġ-ı ḫūn-rizi
4. Neden çaḳ böyle maḳbūl olmaḳ ol ḫūn-ḫvār yanında

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Bu gülşende şu kimse şād olup gül gibi açılsun
6. Ki sen gül-çehreveş bir ġonce-i ter var yanında

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Yanuñdan nic'olur ayırmasañ ben ʿāşıḳ-ı zārı
8. Geh olur bir gedā maḳbūl olur ḫünkār yanında

hindi:

hindī:
Mısra: **3**
Hintli II Siyah renk bağlamında Hintli.

3. Dili çalar daḫı bir hindī iken tiġ-ı ḫūn-rizi
4. Neden çaḳ böyle maḳbūl olmaḳ ol ḫūn-ḫvār yanında

iken:

iken:
Mısra: **3**
Ek fiilin zarffiil eki almış biçimi II -dığı zaman

3. Dili çalar daḫı bir hindī iken tiġ-ı ḫūn-rizi
4. Neden çaḳ böyle maḳbūl olmaḳ ol ḫūn-ḫvār yanında

neden:

Neden:
Mısra: **4**
Neden II niçin.

3. Dili çalar daḫı bir hindī iken tiġ-ı ḫūn-rizi
4. Neden çaḳ böyle maḳbūl olmaḳ ol ḫūn-ḫvār yanında

çak:

çaḳ:
Mısra: **4**
tam, tamam

3. Dili çalar daḫı bir hindī iken tiġ-ı ḫūn-rizi
4. Neden çaḳ böyle maḳbūl olmaḳ ol ḫūn-ḫvār yanında

böyle:

böyle:
Mısra: **4**
Böyle, bu şekilde

3. Dili çalar daḫı bir hindī iken tiġ-ı ḫūn-rizi
4. Neden çaḳ böyle maḳbūl olmaḳ ol ḫūn-ḫvār yanında

ol:

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Dili çalar daḫı bir hindī iken tiġ-ı ḫūn-rizi
4. Neden çaḳ böyle maḳbūl olmaḳ ol ḫūn-ḫvār yanında

olsa: -sa
Mısra: **9**
Olmak.

9. Zamāne tāzesi Ḳays olsa Yaḥyā iʿtibār itmez
10. O ʿāşıḳ kim bulunmaz dirhem ü dīnār yanında

hūn-h∨ār:

ḫūn-ḫ∨ār:
Mısra: **4**
Kan içen, kan dökücü, zalim.

3. Dili çalar daḫı bir hindī iken tiġ-ı ḫūn-rizi
4. Neden çaḳ böyle maḳbūl olmaḳ ol ḫūn-ḫvār yanında

yan:

yanında: -ında
Mısra: **4**
Çevre, etraf, civar II bir kimsenin nezdinde.

3. Dili çalar daḫı bir hindī iken tiġ-ı ḫūn-rizi
4. Neden çaḳ böyle maḳbūl olmaḳ ol ḫūn-ḫvār yanında

yanında: -ında
Mısra: **6**
Çevre, etraf, civar.

5. Bu gülşende şu kimse şād olup gül gibi açılsun
6. Ki sen gül-çehreveş bir ġonce-i ter var yanında

Yanuñdan: -uñdan
Mısra: **7**
Çevre, etraf, civar.

7. Yanuñdan nic'olur ayırmasañ ben ʿāşıḳ-ı zārı
8. Geh olur bir gedā maḳbūl olur ḫünkār yanında

yanında: -ında
Mısra: **10**
Çevre, etraf, civar II nezdinde.

9. Zamāne tāzesi Ḳays olsa Yaḥyā iʿtibār itmez
10. O ʿāşıḳ kim bulunmaz dirhem ü dīnār yanında

bu:

Bu:
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. Bu gülşende şu kimse şād olup gül gibi açılsun
6. Ki sen gül-çehreveş bir ġonce-i ter var yanında

gülşen:

gülşende: -de
Mısra: **5**
Bahçe, gül bahçesi.

5. Bu gülşende şu kimse şād olup gül gibi açılsun
6. Ki sen gül-çehreveş bir ġonce-i ter var yanında

gül:

gül:
Mısra: **5**
Katmerli ve kokulu olan çiçek II gül.

5. Bu gülşende şu kimse şād olup gül gibi açılsun
6. Ki sen gül-çehreveş bir ġonce-i ter var yanında

gibi:

gibi:
Mısra: **5**
Benzetme edatı ll -e benzer.

5. Bu gülşende şu kimse şād olup gül gibi açılsun
6. Ki sen gül-çehreveş bir ġonce-i ter var yanında

açıl:

açılsun: -sun
Mısra: **5**
Açık hale gelmek, çiçeklenmek; neşelenmek.

5. Bu gülşende şu kimse şād olup gül gibi açılsun
6. Ki sen gül-çehreveş bir ġonce-i ter var yanında

ki:

Ki:
Mısra: **6**
Ki bağlacı.

5. Bu gülşende şu kimse şād olup gül gibi açılsun
6. Ki sen gül-çehreveş bir ġonce-i ter var yanında

sen:

sen:
Mısra: **6**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Bu gülşende şu kimse şād olup gül gibi açılsun
6. Ki sen gül-çehreveş bir ġonce-i ter var yanında

gül-çehre-veş:

gül-çehre-veş:
Mısra: **6**
Gül yüzlüye benzer.

5. Bu gülşende şu kimse şād olup gül gibi açılsun
6. Ki sen gül-çehreveş bir ġonce-i ter var yanında

var:

var:
Mısra: **6**
Mevcut

5. Bu gülşende şu kimse şād olup gül gibi açılsun
6. Ki sen gül-çehreveş bir ġonce-i ter var yanında

nic'olur:

nic'olur:
Mısra: **7**
Nasıl olur?

7. Yanuñdan nic'olur ayırmasañ ben ʿāşıḳ-ı zārı
8. Geh olur bir gedā maḳbūl olur ḫünkār yanında

ayırma:

ayırmasan: -san
Mısra: **7**
Ayrı durmamak II uzaklaştırmamak.

7. Yanuñdan nic'olur ayırmasañ ben ʿāşıḳ-ı zārı
8. Geh olur bir gedā maḳbūl olur ḫünkār yanında

ben:

ben:
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Yanuñdan nic'olur ayırmasañ ben ʿāşıḳ-ı zārı
8. Geh olur bir gedā maḳbūl olur ḫünkār yanında

gedā:

gedā:
Mısra: **8**
dilenci ǁ fakir

7. Yanuñdan nic'olur ayırmasañ ben ʿāşıḳ-ı zārı
8. Geh olur bir gedā maḳbūl olur ḫünkār yanında

ḫünkār:

ḫünkār:
Mısra: **8**
Sultan, padişah.

7. Yanuñdan nic'olur ayırmasañ ben ʿāşıḳ-ı zārı
8. Geh olur bir gedā maḳbūl olur ḫünkār yanında

Ḳays:

Ḳays:
Mısra: **9**
Leyla ve Mecnun anlatısının erkek kahramanı Mecnun.

9. Zamāne tāzesi Ḳays olsa Yaḥyā iʿtibār itmez
10. O ʿāşıḳ kim bulunmaz dirhem ü dịnār yanında

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Zamāne tāzesi Ḳays olsa Yaḥyā iʿtibār itmez
10. O ʿāşıḳ kim bulunmaz dirhem ü dịnār yanında

o:

O:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Zamāne tāzesi Ḳays olsa Yaḥyā iʿtibār itmez
10. O ʿāşıḳ kim bulunmaz dirhem ü dịnār yanında

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳ:
Mısra: **10**
Âşık, seven.

9. Zamāne tāzesi Ḳays olsa Yaḥyā iʿtibār itmez
10. O ʿāşıḳ kim bulunmaz dirhem ü dịnār yanında

kim:

kim:
Mısra: **10**
ki

9. Zamāne tāzesi Ḳays olsa Yaḥyā iʿtibār itmez
10. O ʿāşıḳ kim bulunmaz dirhem ü dịnār yanında

bulunmaz:

bulunmaz:
Mısra: **10**
Görünmez II yer almaz II yoktur.

9. Zamāne tāzesi Ḳays olsa Yaḥyā iʿtibār itmez
10. O ʿāşıḳ kim bulunmaz dirhem ü dịnār yanında

Ḫaṭā itdüm:

Ḫaṭā itdüm: -
Mısra: **2**
Yanlış yapmak.

1. Yüz urdum yire tenhā añlayup dil-dār yanında
2. Ḫaṭā itdüm yire düşdi yüzüm aġyār yanında

yüz yire urdum:

yüz yire urdum: -
Mısra: **1**
Yüzü yere değdirmek II yüzünü yerlere sürmek.

1. Yüz urdum yire tenhā añlayup dil-dār yanında
2. Ḫaṭā itdüm yire düşdi yüzüm aġyār yanında

yüzüm yire düşdi:

yüzüm yire düşdi: -
Mısra: **2**
Utanmak II mahcup hissetmek.

1. Yüz urdum yire tenhā añlayup dil-dār yanında
2. Ḫaṭā itdüm yire düşdi yüzüm aġyār yanında

tiġ-ı ḫūn-rizi:

tiġ-ı ḫūn-rizi: -
Mısra: **3**
Kan dökücü kılıç II sevgilinin kirpikleri.

3. Dili çalar daḫı bir hindi̇ iken tiġ-ı ḫūn-rizi
4. Neden çaḳ böyle maḳbūl olmaḳ ol ḫūn-ḫvār yanında

dili çalar:

dili çalar: -
Mısra: **3**
Gönül çalan II gönül hırsızı.

3. Dili çalar daḫı bir hindi̇ iken tiġ-ı ḫūn-rizi
4. Neden çaḳ böyle maḳbūl olmaḳ ol ḫūn-ḫvār yanında

maḳbūl olmaḳ:

maḳbūl olmaḳ: -
Mısra: **4**
Kabul edilen II beğenilen.

3. Dili çalar daḫı bir hindi̇ iken tiġ-ı ḫūn-rizi
4. Neden çaḳ böyle maḳbūl olmaḳ ol ḫūn-ḫvār yanında

şād olup:

şād olup: -
Mısra: **5**
Mutlu olmak II gülmek.

5. Bu gülşende şu kimse şād olup gül gibi açılsun
6. Ki sen gül-çehreveş bir ġonce-i ter var yanında

şu kimse:

şu kimse: -
Mısra: **5**
Şu kişi ki.

5. Bu gülşende şu kimse şād olup gül gibi açılsun
6. Ki sen gül-çehreveş bir ġonce-i ter var yanında

ġonce-i ter:

ġonce-i ter: -
Mısra: **6**
Taze gonca.

5. Bu gülşende şu kimse şād olup gül gibi açılsun
6. Ki sen gül-çehreveş bir ġonce-i ter var yanında

ʿāşıḳ-ı zārı:

ʿāşıḳ-ı zārı: -
Mısra: **7**
Ağlayan, inleyen âşık.

7. Yanuñdan nic'olur ayırmasañ ben ʿāşıḳ-ı zārı
8. Geh olur bir gedā maḳbūl olur ḫünkār yanında

maḳbūl olur:

maḳbūl olur: -
Mısra: **8**
Beğenilmek, kabul edilmek.

7. Yanuñdan nic'olur ayırmasañ ben ʿāşıḳ-ı zārı
8. Geh olur bir gedā maḳbūl olur ḫünkār yanında

geh olur:

geh olur: -
Mısra: **8**
Bazen II an olur.

7. Yanuñdan nic'olur ayırmasañ ben ʿāşıḳ-ı zārı
8. Geh olur bir gedā maḳbūl olur ḫünkār yanında

iʿtibār itmez:

iʿtibār itmez: -
Mısra: **9**
Rağbet etmemek II önem vermemek.

9. Zamāne tāzesi Ḳays olsa Yaḥyā iʿtibār itmez
10. O ʿāşıḳ kim bulunmaz dirhem ü di̇nār yanında

dirhem ü dinār:

dirhem ü di̇nār: -
Mısra: **10**
Para pul II gümüş ve altın.

9. Zamāne tāzesi Ḳays olsa Yaḥyā iʿtibār itmez
10. O ʿāşıḳ kim bulunmaz dirhem ü di̇nār yanında

zamāne tāzesi:

zamāne tāzesi: -
Mısra: **9**
Zamanın genci II dönemin gözdesi.

9. Zamāne tāzesi Ḳays olsa Yaḥyā iʿtibār itmez
10. O ʿāşıḳ kim bulunmaz dirhem ü di̇nār yanında

ġam-fersūd:

ġam-fersūd:
Mısra: **1**
Gamdan yıpranmış.

1. İtmeyeydüm girye ġam-fersūd dirdüm bādeye
2. Ḳılmasam āh āteş-i bi̇-dūd dirdüm bādeye

di:

dirdüm: -rdüm
Mısra: **1**
Söylemek.

1. İtmeyeydüm girye ġam-fersūd dirdüm bādeye
2. Ḳılmasam āh āteş-i bi̇-dūd dirdüm bādeye

dirdüm: -rdüm
Mısra: **2**
Söylemek.

1. İtmeyeydüm girye ġam-fersūd dirdüm bādeye
2. Ḳılmasam āh āteş-i bi̇-dūd dirdüm bādeye

dirdüm: -rdüm
Mısra: **4**
Söylemek.

3. Olmasa bāʿiŝ leb-i şīrīn-i yāri emmege
4. Bir şarāb-ı telḫ-i zehr-ālūd dirdüm bādeye

dirdüm: -rdüm
Mısra: **5**
Söylemek.

5. Yār sāḳī olsa dirdüm meclisde devr-i ḳamer
6. Cām ṣunsa kevkeb-i mesʿūd dirdüm bādeye

dirdüm: -rdüm
Mısra: **6**
Söylemek.

5. Yār sāḳī olsa dirdüm meclisde devr-i ḳamer
6. Cām ṣunsa kevkeb-i mesʿūd dirdüm bādeye

didiler: -diler
Mısra: **7**
Söylemek.

7. ʿAks-i ruḫsāruñla mir'āt-i Sikender didiler
8. Ben Ḫalīl'üm āteş-i Nemrūd dirdüm bādeye

dirdüm: -rdüm
Mısra: **8**
Söylemek.

7. ʿAks-i ruḫsāruñla mir'āt-i Sikender didiler
8. Ben Ḫalīl'üm āteş-i Nemrūd dirdüm bādeye

diyeydüm: -y, -e, -y, -dü, -m
Mısra: **10**
Söylemek.

9. Duḫter-i rez diyü tavṣīf itdiler Yaḥyā meyi
10. Ben diyeydüm şāhid-i maḳṣūd dirdüm bādeye

dirdüm: -rdüm
Mısra: **10**
Söylemek.

9. Duḫter-i rez diyü tavṣīf itdiler Yaḥyā meyi
10. Ben diyeydüm şāhid-i maḳṣūd dirdüm bādeye

---

bāde:

bādeye: -ye
Mısra: **1**
Şarap.

1. İtmeyeydüm girye ġam-fersūd dirdüm bādeye
2. Ḳılmasam āh āteş-i bī-dūd dirdüm bādeye

bādeye: -ye
Mısra: **2**
Şarap.

1. İtmeyeydüm girye ġam-fersūd dirdüm bādeye
2. Ḳılmasam āh āteş-i bī-dūd dirdüm bādeye

bādeye: -y, -e
Mısra: **4**
Şarap.

3. Olmasa bāʿiŝ leb-i şīrīn-i yāri emmege
4. Bir şarāb-ı telḫ-i zehr-ālūd dirdüm bādeye

bādeye: -ye
Mısra: **6**
Şarap.

5. Yār sāḳī olsa dirdüm meclisde devr-i ḳamer
6. Cām ṣunsa kevkeb-i mesʿūd dirdüm bādeye

bādeye: -ye
Mısra: **8**
Şarap.

7. ʿAks-i ruḫsāruñla mir'āt-i Sikender didiler
8. Ben Ḫalīl'üm āteş-i Nemrūd dirdüm bādeye

bādeye: -ye
Mısra: **10**
Şarap.

9. Duḫter-i rez diyü tavṣīf itdiler Yaḥyā meyi
10. Ben diyeydüm şāhid-i maḳṣūd dirdüm bādeye

---

emmeg:

emmege: -e
Mısra: **3**
Öpmek II emmek.

3. Olmasa bāʿiŝ leb-i şīrīn-i yāri emmege
4. Bir şarāb-ı telḫ-i zehr-ālūd dirdüm bādeye

---

bir:

Bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Olmasa bāʿiŝ leb-i şīrīn-i yāri emmege
4. Bir şarāb-ı telḫ-i zehr-ālūd dirdüm bādeye

---

yār:

Yār:
Mısra: **5**
Sevgili

5. Yār sāḳī olsa dirdüm meclisde devr-i ḳamer
6. Cām ṣunsa kevkeb-i mesʿūd dirdüm bādeye

---

sāḳī:

sāḳī:
Mısra: **5**
Kadeh, içki sunan

5. Yār sāḳī olsa dirdüm meclisde devr-i ḳamer
6. Cām ṣunsa kevkeb-i mesʿūd dirdüm bādeye

---

ol:

olsa: -sa
Mısra: **5**
Olmak.

5. Yār sāḳī olsa dirdüm meclisde devr-i ḳamer
6. Cām ṣunsa kevkeb-i mesʿūd dirdüm bādeye

---

meclis:

meclisde: -de
Mısra: **5**
toplantı, meclis

5. Yār sāḳī olsa dirdüm meclisde devr-i ḳamer
6. Cām ṣunsa kevkeb-i mesʿūd dirdüm bādeye

---

cām:

Cām:
Mısra: **6**
Kadeh.

5. Yār sāḳī olsa dirdüm meclisde devr-i ḳamer
6. Cām ṣunsa kevkeb-i mesʿūd dirdüm bādeye

ṣun:

ṣunsa: -sa
Mısra: **6**
uzatmak, vermek | *arzetmek*

5. Yār sāḳī olsa dirdüm meclisde devr-i ḳamer
6. Cām ṣunsa kevkeb-i mesʿūd dirdüm bādeye

---

ben:

Ben:
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. ʿAks-i ruḫsāruñla mir’āt-i Sikender didiler
8. Ben Ḫalįl'üm āteş-i Nemrūd dirdüm bādeye

Ben:
Mısra: **10**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Duḫter-i rez diyü tavṣįf itdiler Yaḥyā meyi
10. Ben diyeydüm şāhid-i maķṣūd dirdüm bādeye

Halil':

Ḫalįl'üm: -üm
Mısra: **8**
Hz. İbrahim II Ateş dolu bir dağa atılan Hz. İbrahim.

7. ʿAks-i ruḫsāruñla mir’āt-i Sikender didiler
8. Ben Ḫalįl'üm āteş-i Nemrūd dirdüm bādeye

diyü:

diyü:
Mısra: **9**
Diyerek, deyip.

9. Duḫter-i rez diyü tavṣįf itdiler Yaḥyā meyi
10. Ben diyeydüm şāhid-i maķṣūd dirdüm bādeye

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Duḫter-i rez diyü tavṣįf itdiler Yaḥyā meyi
10. Ben diyeydüm şāhid-i maķṣūd dirdüm bādeye

mey:

meyi: -i
Mısra: **9**
Şarap

9. Duḫter-i rez diyü tavṣįf itdiler Yaḥyā meyi
10. Ben diyeydüm şāhid-i maķṣūd dirdüm bādeye

girye İtmeyeydüm:

girye İtmeyeydüm: -
Mısra: **1**
Ağlamak, üzülmek.

1. İtmeyeydüm girye ġam-fersūd dirdüm bādeye
2. Ķılmasam āh āteş-i bį-dūd dirdüm bādeye

āteş-i bi-dūd:

āteş-i bį-dūd: -
Mısra: **2**
Dumansız ateş.

1. İtmeyeydüm girye ġam-fersūd dirdüm bādeye
2. Ķılmasam āh āteş-i bį-dūd dirdüm bādeye

āh Ķılmasam:

āh Ķılmasam: -
Mısra: **2**
Ah etmek.

1. İtmeyeydüm girye ġam-fersūd dirdüm bādeye
2. Ķılmasam āh āteş-i bį-dūd dirdüm bādeye

leb-i şirin-i yāri:

leb-i şįrįn-i yāri: -
Mısra: **3**
Sevgilinin tatlı dudağı.

3. Olmasa bāʿiŝ leb-i şįrįn-i yāri emmege
4. Bir şarāb-ı telḫ-i zehr-ālūd dirdüm bādeye

bāʿiŝ olmasa:

bāʿiŝ olmasa: -
Mısra: **3**
vesile olmak, sebep olmak.

3. Olmasa bāʿiŝ leb-i şįrįn-i yāri emmege
4. Bir şarāb-ı telḫ-i zehr-ālūd dirdüm bādeye

şarāb-ı telh-i zehr-ālūd:

şarāb-ı telḫ-i zehr-ālūd: -
Mısra: **4**
Zehre bulaşmış, zehirli ve acı şarap.

3. Olmasa bāʿiŝ leb-i şįrįn-i yāri emmege
4. Bir şarāb-ı telḫ-i zehr-ālūd dirdüm bādeye

devr-i ķamer:

devr-i ķamer: -
Mısra: **5**
Hilal vakti. || Bayram zamanı.

5. Yār sāķį olsa dirdüm meclisde devr-i ķamer
6. Cām ṣunsa kevkeb-i mesʿūd dirdüm bādeye

kevkeb-i mesʿūd:

kevkeb-i mesʿūd: -
Mısra: **6**
Uğurlu yıldız II mutluluk saçan yıldız.

5. Yār sāķį olsa dirdüm meclisde devr-i ķamer
6. Cām ṣunsa kevkeb-i mesʿūd dirdüm bādeye

ʿaks-i ruhsāruñla:

ʿaks-i ruḫsāruñla: -
Mısra: **7**
Yanağın yansıması.

7. ʿAks-i ruḫsāruñla mir’āt-i Sikender didiler
8. Ben Ḫalįl'üm āteş-i Nemrūd dirdüm bādeye

mir’āt-i sikender:

mir’āt-i sikender: -
Mısra: **7**
İskender'in aynası.

7. ʿAks-i ruḫsāruñla mir’āt-i Sikender didiler
8. Ben Ḫalįl'üm āteş-i Nemrūd dirdüm bādeye

āteş-i nemrūd:

āteş-i nemrūd: -
Mısra: **8**
Nemrud'un Hz. İbrahim'i yakmak için hazırlattığı ateş.

7. ʿAks-i ruḫsāruñla mir’āt-i Sikender didiler
8. Ben Ḫalįl'üm āteş-i Nemrūd dirdüm bādeye

duhter-i rez:

duḫter-i rez: -
Mısra: **9**
Üzüm kızı.

9. Duḫter-i rez diyü tavṣįf itdiler Yaḥyā meyi
10. Ben diyeydüm şāhid-i maķṣūd dirdüm bādeye

tavşif itdiler:

tavṣįf itdiler: -
Mısra: **9**
vasıflandırmak, nitelemek

9. Duḫter-i rez diyü tavṣif itdiler Yaḥyā meyi
10. Ben diyeydüm şāhid-i maḳṣūd dirdüm bādeye

şāhid-i maḳṣūd:

şāhid-i maḳṣūd: -
Mısra: **10**
Arzu edilen sevgili.

9. Duḫter-i rez diyü tavṣif itdiler Yaḥyā meyi
10. Ben diyeydüm şāhid-i maḳṣūd dirdüm bādeye

---

dem-ā-dem:

Dem-ā-dem:
Mısra: **1**
Her zaman, daima, her an

1. Dem-ā-dem gūşe-i mey-ḫānede ḫumlar gelür cūşa
2. Naṣib olmadı zühhāda cihānda böyle bir gūşe

---

hum:

ḫumlar: -lar
Mısra: **1**
Şarap küpü.

1. Dem-ā-dem gūşe-i mey-ḫānede ḫumlar gelür cūşa
2. Naṣib olmadı zühhāda cihānda böyle bir gūşe

---

zühhād:

zühhāda: -a
Mısra: **2**
Zahidler

1. Dem-ā-dem gūşe-i mey-ḫānede ḫumlar gelür cūşa
2. Naṣib olmadı zühhāda cihānda böyle bir gūşe

---

cihān:

cihānda: -da
Mısra: **2**
Dünya

1. Dem-ā-dem gūşe-i mey-ḫānede ḫumlar gelür cūşa
2. Naṣib olmadı zühhāda cihānda böyle bir gūşe

---

gūşe:

gūşe:
Mısra: **2**
Köşe.

1. Dem-ā-dem gūşe-i mey-ḫānede ḫumlar gelür cūşa
2. Naṣib olmadı zühhāda cihānda böyle bir gūşe

gūşe:
Mısra: **10**
köşe, taraf, yer

9. Naṣibüm künc-i miḥnetde ġam-ı ġamzeyle ḫūn-ı dil
10. Ḳanā'at ehline Yaḥyā yeter bir gūşe bir tūşe

Tutalum:

Ṭutalum:
Mısra: **3**
Varsayalım, farzedelim

3. Ṭutalum ben ġarībi luṭf ile añmaġa bāʿiŝ yoḳ
4. Sebeb ne ey cefā-cū itdügüñ cevri ferāmūşa

---

ben:

ben:
Mısra: **3**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Ṭutalum ben ġarībi luṭf ile añmaġa bāʿiŝ yoḳ
4. Sebeb ne ey cefā-cū itdügüñ cevri ferāmūşa

ġarib:

ġarībi: -i
Mısra: **3**
Kimsesiz, zavallı, biçare.

3. Ṭutalum ben ġarībi luṭf ile añmaġa bāʿiŝ yoḳ
4. Sebeb ne ey cefā-cū itdügüñ cevri ferāmūşa

---

lutf:

luṭf:
Mısra: **3**
Yardım, inayet, ihsan.

3. Ṭutalum ben ġarībi luṭf ile añmaġa bāʿiŝ yoḳ
4. Sebeb ne ey cefā-cū itdügüñ cevri ferāmūşa

---

ile:

ile:
Mısra: **3**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Ṭutalum ben ġarībi luṭf ile añmaġa bāʿiŝ yoḳ
4. Sebeb ne ey cefā-cū itdügüñ cevri ferāmūşa

---

añmaġ:

añmaġa: -a
Mısra: **3**
Hatırlamak II yad etmek.

3. Ṭutalum ben ġarībi luṭf ile añmaġa bāʿiŝ yoḳ
4. Sebeb ne ey cefā-cū itdügüñ cevri ferāmūşa

---

sebeb:

Sebeb:
Mısra: **4**
Neden, gerekçe.

3. Ṭutalum ben ġarībi luṭf ile añmaġa bāʿiŝ yoḳ
4. Sebeb ne ey cefā-cū itdügüñ cevri ferāmūşa

---

ne:

ne:
Mısra: **4**
Nedir?

3. Ṭutalum ben ġarībi luṭf ile añmaġa bāʿiŝ yoḳ
4. Sebeb ne ey cefā-cū itdügüñ cevri ferāmūşa

---

ey:

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Ṭutalum ben ġarībi luṭf ile añmaġa bāʿiŝ yoḳ
4. Sebeb ne ey cefā-cū itdügüñ cevri ferāmūşa

---

cefā-cū:

cefā-cū:
Mısra: **4**
Zalim II gaddar II acımasız.

3. Ṭutalum ben ġarībi luṭf ile añmaġa bāʿiŝ yoḳ
4. Sebeb ne ey cefā-cū itdügüñ cevri ferāmūşa

---

ferāmūş:

ferāmūşa: -a
Mısra: **4**
unutmak

3. Ṭutalum ben ġarībi luṭf ile añmaġa bāʿiŝ yoḳ
4. Sebeb ne ey cefā-cū itdügüñ cevri ferāmūşa

---

ser-be-mühr:

ser-be-mühr:
Mısra: **5**
Ağzın ucunda II ağzı mühürlü olarak.

5. Biraz daḫı ḳalur mı ser-be-mühr ol ḫüsrevānī ḫum
6. Elüñ degmez mi (ey) pīr-i muġān bir kerre ser-pūşa

---

ol:

ol:
Mısra: **5**
O, işaret sıfatı.

5. Biraz daḫı ḳalur mı ser-be-mühr ol ḫüsrevānī ḫum
6. Elüñ degmez mi (ey) pīr-i muġān bir kerre ser-pūşa

oldı: -dı
Mısra: **7**
Olmak.

7. Cem-i devrānı oldı cām-ı gerdānıyla dünyānuñ
8. Sipihrüñ seyr idüñ iḳbālin ol rind-i ḳadeḥ-nūşa

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Cem-i devrānı oldı cām-ı gerdānıyla dünyānuñ
8. Sipihrüñ seyr idüñ iḳbālin ol rind-i ḳadeḥ-nūşa

---

mi:

mi:
Mısra: **6**
soru edatı

5. Biraz daḫı ḳalur mı ser-be-mühr ol ḫüsrevānī ḫum
6. Elüñ degmez mi (ey) pīr-i muġān bir kerre ser-pūşa

(ey):

(ey):
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Biraz daḫı ḳalur mı ser-be-mühr ol ḫüsrevānī ḫum
6. Elüñ degmez mi (ey) pīr-i muġān bir kerre ser-pūşa

---

ser-pūş:

ser-pūşa: -a
Mısra: **6**
Başa giyilen her türlü kisve ll kapak.

5. Biraz daḫı ḳalur mı ser-be-mühr ol ḫüsrevānī ḫum
6. Elüñ degmez mi (ey) pīr-i muġān bir kerre ser-pūşa

---

dünyā:

dünyānuñ: -nuñ
Mısra: **7**
Dünya II âlem II herkes.

7. Cem-i devrānı oldı cām-ı gerdānıyla dünyānuñ
8. Sipihrüñ seyr idüñ iḳbālin ol rind-i ḳadeḥ-nūşa

---

sipihr:

Sipihrün: -ün
Mısra: **8**
felek ‖ gök ‖ talih

7. Cem-i devrānı oldı cām-ı gerdānıyla dünyānuñ
8. Sipihrüñ seyr idüñ iḳbālin ol rind-i ḳadeḥ-nūşa

---

iḳbāl:

iḳbālin: -in
Mısra: **8**
Mutluluk, saadet, baht, talih

7. Cem-i devrānı oldı cām-ı gerdānıyla dünyānuñ
8. Sipihrüñ seyr idüñ iḳbālin ol rind-i ḳadeḥ-nūşa

---

naṣib:

Naṣībüm: -üm
Mısra: **9**
Nasip, kısmet

9. Naṣībüm künc-i miḥnetde ġam-ı ġamzeyle ḫūn-ı dil
10. Ḳanā'at ehline Yaḥyā yeter bir gūşe bir tūşe

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Naṣībüm künc-i miḥnetde ġam-ı ġamzeyle ḫūn-ı dil
10. Ḳanā'at ehline Yaḥyā yeter bir gūşe bir tūşe

---

yeter:

yeter:
Mısra: **10**
yeter, kâfi

9. Naṣībüm künc-i miḥnetde ġam-ı ġamzeyle ḫūn-ı dil
10. Ḳanā'at ehline Yaḥyā yeter bir gūşe bir tūşe

---

bir:

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Naṣībüm künc-i miḥnetde ġam-ı ġamzeyle ḫūn-ı dil
10. Ḳanā'at ehline Yaḥyā yeter bir gūşe bir tūşe

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Naṣībüm künc-i miḥnetde ġam-ı ġamzeyle ḫūn-ı dil
10. Ḳanā'at ehline Yaḥyā yeter bir gūşe bir tūşe

---

tūşe:

tūşe:
Mısra: **10**
Azık, ölmeyecek kadar yenecek şey.

9. Naṣībüm künc-i miḥnetde ġam-ı ġamzeyle ḫūn-ı dil
10. Ḳanā'at ehline Yaḥyā yeter bir gūşe bir tūşe

---

gūşe-i mey-hānede:

gūşe-i mey-ḫānede: -
Mısra: **1**
Meyhane köşesi

1. Dem-ā-dem gūşe-i mey-ḫānede ḫumlar gelür cūşa
2. Naṣīb olmadı zühhāda cihānda böyle bir gūşe

---

cūşa gelür:

cūşa gelür: -
Mısra: **1**
Coşmak, galeyana gelmek.

1. Dem-ā-dem gūşe-i mey-ḫānede ḫumlar gelür cūşa
2. Naṣīb olmadı zühhāda cihānda böyle bir gūşe

---

naṣib olmadı:

naṣīb olmadı: -
Mısra: **2**
kısmet olmak

1. Dem-ā-dem gūşe-i mey-ḫānede ḫumlar gelür cūşa
2. Naṣīb olmadı zühhāda cihānda böyle bir gūşe

2. Naṣib olmadı zühhāda cihānda böyle bir güşe

6. Elüñ degmez mi (ey) pịr-i muġān bir kerre ser-pūşa

8. Sipihrüñ seyr idüñ iḳbālin ol rind-i ḳadeḥ-nūşa

---

böyle bir:

böyle bir: -
Mısra: **2**
Bu tarzda, bu şekilde.

1. Dem-ā-dem gūşe-i mey-ḫānede ḫumlar gelür cūşa
2. Naṣib olmadı zühhāda cihānda böyle bir güşe

---

cevri itdügüñ:

cevri itdügüñ: -
Mısra: **4**
Eziyet etmek.

3. Ṭutalum ben ġarịbi luṭf ile añmaġa bāʿiŝ yoḳ
4. Sebeb ne ey cefā-cū itdügüñ cevri ferāmūşa

---

biraz dahı:

biraz daḫı: -
Mısra: **5**
Biraz daha II az daha.

5. Biraz daḫı ḳalur mı ser-be-mühr ol ḫüsrevānị ḫum
6. Elüñ degmez mi (ey) pịr-i muġān bir kerre ser-pūşa

---

kalur mı:

ḳalur mı: -
Mısra: **5**
Kalır mı? II durur mu?

5. Biraz daḫı ḳalur mı ser-be-mühr ol ḫüsrevānị ḫum
6. Elüñ degmez mi (ey) pịr-i muġān bir kerre ser-pūşa

---

hüsrevāni hum:

ḫüsrevānị ḫum: -
Mısra: **5**
Hükümdara layık şarap II çok iyi şarap.

5. Biraz daḫı ḳalur mı ser-be-mühr ol ḫüsrevānị ḫum
6. Elüñ degmez mi (ey) pịr-i muġān bir kerre ser-pūşa

---

pir-i muġān:

pịr-i muġān: -
Mısra: **6**
Meyhaneci.

5. Biraz daḫı ḳalur mı ser-be-mühr ol ḫüsrevānị ḫum

---

bir kerre:

bir kerre: -
Mısra: **6**
bir defacık

5. Biraz daḫı ḳalur mı ser-be-mühr ol ḫüsrevānị ḫum
6. Elüñ degmez mi (ey) pịr-i muġān bir kerre ser-pūşa

---

elüñ degmez:

elüñ degmez: -
Mısra: **6**
Eli değmek II dokunmak.

5. Biraz daḫı ḳalur mı ser-be-mühr ol ḫüsrevānị ḫum
6. Elüñ degmez mi (ey) pịr-i muġān bir kerre ser-pūşa

---

cām-ı gerdānıyla:

cām-ı gerdānıyla: -
Mısra: **7**
Dönen kadeh II baş döndüren kadeh.

7. Cem-i devrānı oldı cām-ı gerdānıyla dünyānuñ
8. Sipihrüñ seyr idüñ iḳbālin ol rind-i ḳadeḥ-nūşa

---

cem-i devrānı:

cem-i devrānı: -
Mısra: **7**
Devrin Cem'i

7. Cem-i devrānı oldı cām-ı gerdānıyla dünyānuñ
8. Sipihrüñ seyr idüñ iḳbālin ol rind-i ḳadeḥ-nūşa

---

rind-i ḳadeḥ-nūşa:

rind-i ḳadeḥ-nūşa: -
Mısra: **8**
Şarap içen rind.

7. Cem-i devrānı oldı cām-ı gerdānıyla dünyānuñ
8. Sipihrüñ seyr idüñ iḳbālin ol rind-i ḳadeḥ-nūşa

---

seyr idün:

seyr idün: -
Mısra: **8**
Bakmak, temaşa etmek.

7. Cem-i devrānı oldı cām-ı gerdānıyla dünyānuñ

---

künc-i miḥnetde:

künc-i miḥnetde: -
Mısra: **9**
Kederle dolu olan köşe. II Dünya.

9. Naṣibüm künc-i miḥnetde ġam-ı ġamzeyle ḫūn-ı dil
10. Ḳanāʿat ehline Yaḥyā yeter bir güşe bir tūşe

ġam-ı ġamzeyle:

ġam-ı ġamzeyle: -
Mısra: **9**
Sevgilinin yan bakışının verdiği keder.

9. Naṣibüm künc-i miḥnetde ġam-ı ġamzeyle ḫūn-ı dil
10. Ḳanāʿat ehline Yaḥyā yeter bir güşe bir tūşe

---

hūn-ı dil:

ḫūn-ı dil: -
Mısra: **9**
gönül kanı

9. Naṣibüm künc-i miḥnetde ġam-ı ġamzeyle ḫūn-ı dil
10. Ḳanāʿat ehline Yaḥyā yeter bir güşe bir tūşe

Ḳanāʿat ehline:

Ḳanāʿat ehline: -
Mısra: **10**
Kanaatkâr.

9. Naṣibüm künc-i miḥnetde ġam-ı ġamzeyle ḫūn-ı dil
10. Ḳanāʿat ehline Yaḥyā yeter bir güşe bir tūşe

---

bāʿiŝ yoḳ:

bāʿiŝ yoḳ: -
Mısra: **3**
Sebep yok.

3. Ṭutalum ben ġarịbi luṭf ile añmaġa bāʿiŝ yoḳ
4. Sebeb ne ey cefā-cū itdügüñ cevri ferāmūşa

---

naṣib:

Naṣibi: -i
Mısra: **1**
pay, hisse.

1. Naṣib i dịdenüñ āb u dilüñ

tāb oldı ḳısmetde
2. Gözüm ser-māyeyi ḫarcandı dil ammā ticāretde

:

:
Mısra: **1**

1. Naṣib i di̱denüñ āb u dilüñ tāb oldı ḳısmetde
2. Gözüm ser-māyeyi ḫarcandı dil ammā ticāretde

dide:

di̱denüñ: -nüñ
Mısra: **1**
göz

1. Naṣib i di̱denüñ āb u dilüñ tāb oldı ḳısmetde
2. Gözüm ser-māyeyi ḫarcandı dil ammā ticāretde

āb:

āb:
Mısra: **1**
Gözyaşı.

1. Naṣib i di̱denüñ āb u dilüñ tāb oldı ḳısmetde
2. Gözüm ser-māyeyi ḫarcandı dil ammā ticāretde

u:

u:
Mısra: **1**
ve

1. Naṣib i di̱denüñ āb u dilüñ tāb oldı ḳısmetde
2. Gözüm ser-māyeyi ḫarcandı dil ammā ticāretde

dil:

dilüñ: -üñ
Mısra: **1**
gönül

1. Naṣib i di̱denüñ āb u dilüñ tāb oldı ḳısmetde
2. Gözüm ser-māyeyi ḫarcandı dil ammā ticāretde

dil:
Mısra: **2**
gönül

1. Naṣib i di̱denüñ āb u dilüñ tāb oldı ḳısmetde
2. Gözüm ser-māyeyi ḫarcandı dil ammā ticāretde

ḳısmet:

ḳısmetde: -de
Mısra: **1**
Kısmet II pay.

1. Naṣib i di̱denüñ āb u dilüñ tāb oldı ḳısmetde
2. Gözüm ser-māyeyi ḫarcandı dil ammā ticāretde

göz:

Gözüm: -üm
Mısra: **2**
göz

1. Naṣib i di̱denüñ āb u dilüñ tāb oldı ḳısmetde
2. Gözüm ser-māyeyi ḫarcandı dil ammā ticāretde

ser-māye:

ser-māyeyi: -yi
Mısra: **2**
Varlık, servet

1. Naṣib i di̱denüñ āb u dilüñ tāb oldı ḳısmetde
2. Gözüm ser-māyeyi ḫarcandı dil ammā ticāretde

ḫarcan:

ḫarcandı: -dı
Mısra: **2**
Harcamak, tüketmek.

1. Naṣib i di̱denüñ āb u dilüñ tāb oldı ḳısmetde
2. Gözüm ser-māyeyi ḫarcandı dil ammā ticāretde

ammā:

ammā:
Mısra: **2**
Ancak, ama.

1. Naṣib i di̱denüñ āb u dilüñ tāb oldı ḳısmetde
2. Gözüm ser-māyeyi ḫarcandı dil ammā ticāretde

ticāret:

ticāretde: -de
Mısra: **2**
Ticaret ile meşgul II alış-verişte.

1. Naṣib i di̱denüñ āb u dilüñ tāb oldı ḳısmetde
2. Gözüm ser-māyeyi ḫarcandı dil ammā ticāretde

felek:

Felek:
Mısra: **3**
Talih, baht.

3. Felek bir ġamla her şeb ḫāṭır-ı maḥzūnumuz yoḳlar
4. Bizi eglencesiz mi añlar āyā künc-i miḥnetde

bir:

bir:
Mısra: **3**
bir

3. Felek bir ġamla her şeb ḫāṭır-ı maḥzūnumuz yoḳlar
4. Bizi eglencesiz mi añlar āyā künc-i miḥnetde

bir:
Mısra: **5**
bir

5. Şarāb-ı telḫ-i bezm-i ġamda bir lez̠z̠et bulur ʿāşıḳ
6. Ḳomamışlar meger ol çāşn̠iyi cām-ı ʿişretde

ġam:

ġamla: -la
Mısra: **3**
kaygı, tasa, keder

3. Felek bir ġamla her şeb ḫāṭır-ı maḥzūnumuz yoḳlar
4. Bizi eglencesiz mi añlar āyā künc-i miḥnetde

yoḳla:

yoḳlar: -r
Mısra: **3**
Yoklamak II hal hatır sorma.

3. Felek bir ġamla her şeb ḫāṭır-ı maḥzūnumuz yoḳlar
4. Bizi eglencesiz mi añlar āyā künc-i miḥnetde

biz:

Bizi: -i
Mısra: **4**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

3. Felek bir ġamla her şeb ḫāṭır-ı maḥzūnumuz yoḳlar
4. Bizi eglencesiz mi añlar āyā künc-i miḥnetde

eglence:

eglencesiz: -siz
Mısra: **4**
Hoş vakit geçirmeden yoksun II keyifsiz.

3. Felek bir ġamla her şeb ḫāṭır-ı maḥzūnumuz yoḳlar
4. Bizi eglencesiz mi añlar āyā künc-i miḥnetde

---

mi:

mi:
Mısra: **4**
soru edatı

3. Felek bir ġamla her şeb ḫāṭır-ı maḥzūnumuz yoḳlar
4. Bizi eglencesiz mi añlar āyā künc-i miḥnetde

---

añla:

añlar: -r
Mısra: **4**
Zannetmek II düşünmek.

3. Felek bir ġamla her şeb ḫāṭır-ı maḥzūnumuz yoḳlar
4. Bizi eglencesiz mi añlar āyā künc-i miḥnetde

āyā:

āyā:
Mısra: **4**
Acaba.

3. Felek bir ġamla her şeb ḫāṭır-ı maḥzūnumuz yoḳlar
4. Bizi eglencesiz mi añlar āyā künc-i miḥnetde

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳ:
Mısra: **5**
Âşık, seven.

5. Şarāb-ı telḫ-i bezm-i ġamda bir leẕẕet bulur ʿāşıḳ
6. Ḳomamışlar meger ol çāşn̲iyi cām-ı ʿişretde

Koma:

Ḳomamışlar: -mışlar
Mısra: **6**
Bırakmamak.

5. Şarāb-ı telḫ-i bezm-i ġamda bir leẕẕet bulur ʿāşıḳ
6. Ḳomamışlar meger ol çāşn̲iyi cām-ı ʿişretde

---

meger:

meger:
Mısra: **6**
Meger, ancak.

5. Şarāb-ı telḫ-i bezm-i ġamda bir leẕẕet bulur ʿāşıḳ
6. Ḳomamışlar meger ol çāşn̲iyi cām-ı ʿişretde

---

ol:

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Şarāb-ı telḫ-i bezm-i ġamda bir leẕẕet bulur ʿāşıḳ
6. Ḳomamışlar meger ol çāşn̲iyi cām-ı ʿişretde

çāşni:

çāşn̲iyi: -yi
Mısra: **6**
Lezzet, tat II şarap.

5. Şarāb-ı telḫ-i bezm-i ġamda bir leẕẕet bulur ʿāşıḳ
6. Ḳomamışlar meger ol çāşn̲iyi cām-ı ʿişretde

---

meded:

Meded:
Mısra: **7**
aman eyvah II yardım, lutuf

7. Meded ey şeh-süvār-ı ḥüsn esb-i nāza çignetme
8. Görince ʿāşıḳ-ı üftādeyi ḫāk-i meẕelletde

---

ey:

ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Meded ey şeh-süvār-ı ḥüsn esb-i nāza çignetme
8. Görince ʿāşıḳ-ı üftādeyi ḫāk-i meẕelletde

çignetme:

çignetme:
Mısra: **7**
Ezdirme! II ayaklar altında bırakma!

7. Meded ey şeh-süvār-ı ḥüsn esb-i nāza çignetme
8. Görince ʿāşıḳ-ı üftādeyi ḫāk-i meẕelletde

---

görince:

Görince:
Mısra: **8**
gördüğü zaman

7. Meded ey şeh-süvār-ı ḥüsn esb-i nāza çignetme
8. Görince ʿāşıḳ-ı üftādeyi ḫāk-i meẕelletde

---

güzel:

Güzelsin: -sin
Mısra: **9**
güzel, hoş.

9. Güzelsin saña şāhum ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ geçer çoḳdur
10. Baḳarsañ ḥaḳḳ ile Yaḥyā gibi yoḳdur ḥaḳiḳatde

---

saña:

saña:
Mısra: **9**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

9. Güzelsin saña şāhum ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ geçer çoḳdur
10. Baḳarsañ ḥaḳḳ ile Yaḥyā gibi yoḳdur ḥaḳiḳatde

şāh:

şāhum: -um
Mısra: **9**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

9. Güzelsin saña şāhum ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ geçer çoḳdur
10. Baḳarsañ ḥaḳḳ ile Yaḥyā gibi yoḳdur ḥaḳiḳatde

---

geç:

geçer: -er
Mısra: **9**
Gönlü geçen II gelip geçmek.

9. Güzelsin saña şāhum ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ geçer çoḳdur
10. Baḳarsañ ḥaḳḳ ile Yaḥyā gibi yoḳdur ḥaḳiḳatde

çoḳ:

çoḳdur: -dur
Mısra: **9**
Fazla.

9. Güzelsin saña şāhum ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ geçer çoḳdur
10. Baḳarsañ ḥaḳḳ ile Yaḥyā gibi yoḳdur ḥaḳiḳatde

---

baḳ:

Baḳarsañ: -ar, -sa, -ñ
Mısra: **10**
Bakmak II düşünmek II anlamak.

9. Güzelsin saña şāhum ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ geçer çoḳdur
10. Baḳarsañ ḥaḳḳ ile Yaḥyā gibi yoḳdur ḥaḳīḳatde

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Güzelsin saña şāhum ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ geçer çoḳdur
10. Baḳarsañ ḥaḳḳ ile Yaḥyā gibi yoḳdur ḥaḳīḳatde

gibi:

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı II -e benzer.

9. Güzelsin saña şāhum ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ geçer çoḳdur
10. Baḳarsañ ḥaḳḳ ile Yaḥyā gibi yoḳdur ḥaḳīḳatde

yoḳdur:

yoḳdur:
Mısra: **10**
Yoktur, bulunmamaktadır.

9. Güzelsin saña şāhum ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ geçer çoḳdur
10. Baḳarsañ ḥaḳḳ ile Yaḥyā gibi yoḳdur ḥaḳīḳatde

ḥaḳīḳatde:

ḥaḳīḳatde:
Mısra: **10**
gerçekte, aslına bakılırsa

9. Güzelsin saña şāhum ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ geçer çoḳdur
10. Baḳarsañ ḥaḳḳ ile Yaḥyā gibi yoḳdur ḥaḳīḳatde

tāb oldı:

tāb oldı: -
Mısra: **1**
Aydınlanmak II parlamak.

1. Naṣīb i dīdenüñ āb u dilüñ tāb oldı ḳısmetde
2. Gözüm ser-māyeyi ḫarcandı dil ammā ticāretde

her şeb:

her şeb: -
Mısra: **3**
her gece

3. Felek bir ġamla her şeb ḫāṭır-ı maḥzūnumuz yoḳlar
4. Bizi eglencesiz mi añlar āyā künc-i miḥnetde

ḫāṭır-ı maḥzūnumuz:

ḫāṭır-ı maḥzūnumuz: -
Mısra: **3**
hüzünlü gönül

3. Felek bir ġamla her şeb ḫāṭır-ı maḥzūnumuz yoḳlar
4. Bizi eglencesiz mi añlar āyā künc-i miḥnetde

künc-i miḥnetde:

künc-i miḥnetde: -
Mısra: **4**
Kederle dolu olan köşe. II Dünya.

3. Felek bir ġamla her şeb ḫāṭır-ı maḥzūnumuz yoḳlar
4. Bizi eglencesiz mi añlar āyā künc-i miḥnetde

Şarāb-ı telḫ-i bezm-i ġamda:

Şarāb-ı telḫ-i bezm-i ġamda: -
Mısra: **5**
Gam meclisinin acı şarabı.

5. Şarāb-ı telḫ-i bezm-i ġamda bir lezzet bulur ʿāşıḳ
6. Ḳomamışlar meger ol çāşniyi cām-ı ʿişretde

lezzet bulur:

lezzet bulur: -
Mısra: **5**
Tat almak.

5. Şarāb-ı telḫ-i bezm-i ġamda bir lezzet bulur ʿāşıḳ
6. Ḳomamışlar meger ol çāşniyi cām-ı ʿişretde

cām-ı ʿişretde:

cām-ı ʿişretde: -
Mısra: **6**
İçki kadehi II yaşam kadehi.

5. Şarāb-ı telḫ-i bezm-i ġamda bir lezzet bulur ʿāşıḳ
6. Ḳomamışlar meger ol çāşniyi cām-ı ʿişretde

şeh-süvār-ı ḥüsn:

şeh-süvār-ı ḥüsn: -
Mısra: **7**
Güzelliğin usta binicisi.

7. Meded ey şeh-süvār-ı ḥüsn esb-i nāza çignetme
8. Görince ʿāşıḳ-ı üftādeyi ḫāk-i mezelletde

esb-i nāza:

esb-i nāza: -
Mısra: **7**
naz atı

7. Meded ey şeh-süvār-ı ḥüsn esb-i nāza çignetme
8. Görince ʿāşıḳ-ı üftādeyi ḫāk-i mezelletde

ʿāşıḳ-ı üftādeyi:

ʿāşıḳ-ı üftādeyi: -
Mısra: **8**
Tutkun âşık.

7. Meded ey şeh-süvār-ı ḥüsn esb-i nāza çignetme
8. Görince ʿāşıḳ-ı üftādeyi ḫāk-i mezelletde

ḫāk-i mezelletde:

ḫāk-i mezelletde: -
Mısra: **8**
ayaklar altında

7. Meded ey şeh-süvār-ı ḥüsn esb-i nāza çignetme
8. Görince ʿāşıḳ-ı üftādeyi ḫāk-i mezelletde

ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ:

ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ: -
Mısra: **9**
sadık âşık II hakiki âşık

9. Güzelsin saña şāhum ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ geçer çoḳdur
10. Baḳarsañ ḥaḳḳ ile Yaḥyā gibi yoḳdur ḥaḳīḳatde

ḥaḳḳ ile:

ḥaḳḳ ile: -
Mısra: **10**
Hakikatli olarak II doğrulukla.

9. Güzelsin saña şāhum ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ geçer çoḳdur
10. Baḳarsañ ḥaḳḳ ile Yaḥyā gibi yoḳdur ḥaḳīḳatde

ne:

Ne:
Mısra: **1**
Ne kadar II oldukça.

1. Ne diller var o zülf-i pịç-pịçe mübtelālarda
2. Ne ādem cānları ḳurtulmadı ḳaldı belālarda

Ne:
Mısra: **2**
Ne kadar çok II oldukça.

1. Ne diller var o zülf-i pịç-pịçe mübtelālarda
2. Ne ādem cānları ḳurtulmadı ḳaldı belālarda

---

dil:

diller: -ler
Mısra: **1**
gönül

1. Ne diller var o zülf-i pịç-pịçe mübtelālarda
2. Ne ādem cānları ḳurtulmadı ḳaldı belālarda

---

var:

var:
Mısra: **1**
var, mevcut.

1. Ne diller var o zülf-i pịç-pịçe mübtelālarda
2. Ne ādem cānları ḳurtulmadı ḳaldı belālarda

var:
Mısra: **10**
Mevcut

9. İrişdi yine Yaḥyā feyż-i ebr-i luṭf-ı yezdānį
10. Ṭarāvet var çemenlerde leṭāfetle var hevālarda

var:
Mısra: **10**
Gitmek, ulaşmak.

9. İrişdi yine Yaḥyā feyż-i ebr-i luṭf-ı yezdānį
10. Ṭarāvet var çemenlerde leṭāfetle var hevālarda

---

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Ne diller var o zülf-i pịç-pịçe mübtelālarda
2. Ne ādem cānları ḳurtulmadı ḳaldı belālarda

---

mübtelā:

mübtelālarda: -larda
Mısra: **1**
tutkun, âşık

1. Ne diller var o zülf-i pịç-pịçe mübtelālarda
2. Ne ādem cānları ḳurtulmadı ḳaldı belālarda

ādem:

ādem:
Mısra: **2**
İnsan.

1. Ne diller var o zülf-i pịç-pịçe mübtelālarda
2. Ne ādem cānları ḳurtulmadı ḳaldı belālarda

ḳahr:

ḳahr:
Mısra: **3**
Kuvvet II sıkıntı.

3. Çalarsın yerlere ḳahr ile mir'āt-i dili ammā
4. Ele alur çoġ olur anı şāhum dil-rübālarda

---

ile:

ile:
Mısra: **3**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Çalarsın yerlere ḳahr ile mir'āt-i dili ammā
4. Ele alur çoġ olur anı şāhum dil-rübālarda

---

ammā:

ammā:
Mısra: **3**
Ancak, ama.

3. Çalarsın yerlere ḳahr ile mir'āt-i dili ammā
4. Ele alur çoġ olur anı şāhum dil-rübālarda

---

anı:

anı:
Mısra: **4**
O, işaret zamiri.

3. Çalarsın yerlere ḳahr ile mir'āt-i dili ammā
4. Ele alur çoġ olur anı şāhum dil-rübālarda

şāhum:

şāhum:
Mısra: **4**
sultan, sevgili

3. Çalarsın yerlere ḳahr ile mir'āt-i dili ammā
4. Ele alur çoġ olur anı şāhum dil-rübālarda

---

dil-rübā:

dil-rübālarda: -larda
Mısra: **4**
gönül çalan, gönül hırsızı I güzel, sevgili

3. Çalarsın yerlere ḳahr ile mir'āt-i dili ammā
4. Ele alur çoġ olur anı şāhum dil-rübālarda

ġam:

ġamun: -un
Mısra: **5**
kaygı, tasa, keder

5. Feraḥ gelmez ġamuñ āvāre dilden bir dem ayrılmaz
6. Beni bir yād ider yoḳ yādlarda āşinālarda

---

ayrılmaz:

ayrılmaz:
Mısra: **5**
bir yerden, bir kimseden, bir şeyden uzaklaşmamak.

5. Feraḥ gelmez ġamuñ āvāre dilden bir dem ayrılmaz
6. Beni bir yād ider yoḳ yādlarda āşinālarda

---

ben:

Beni: -i
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Feraḥ gelmez ġamuñ āvāre dilden bir dem ayrılmaz
6. Beni bir yād ider yoḳ yādlarda āşinālarda

---

bir:

bir:
Mısra: **6**
Bir II hiçbir.

5. Feraḥ gelmez ġamuñ āvāre dilden bir dem ayrılmaz
6. Beni bir yād ider yoḳ yādlarda āşinālarda

---

yoḳ:

yoḳ:
Mısra: **6**
Yok II mevcut değil.

5. Feraḥ gelmez ġamuñ āvāre dilden bir dem ayrılmaz
6. Beni bir yād ider yoḳ yādlarda āşinālarda

---

yād:

yādlarda: -larda
Mısra: **6**
Hatıra.

5. Feraḥ gelmez ġamuñ āvāre dilden bir dem ayrılmaz
6. Beni bir yād ider yoḳ yādlarda āşinālarda

āşinā:

āşinālarda: -larda
Mısra: **6**
Bilinenler II tanıdık.

5. Feraḥ gelmez ġamuñ āvāre dilden bir dem ayrılmaz
6. Beni bir yād ider yoḳ yādlarda āşinālarda

---

faḳir:

Faḳir:
Mısra: **8**
Yoksul, muhtaç.

7. Ḳanāʿat gencine mālik olup künc-i selāmetde
8. Faḳir olur şeh-i devrāna baş egmez gedālarda

---

ol:

olur: -ur
Mısra: **8**
Olmak.

7. Ḳanāʿat gencine mālik olup künc-i selāmetde
8. Faḳir olur şeh-i devrāna baş egmez gedālarda

---

gedā:

gedālarda: -larda
Mısra: **8**
dilenci ‖ fakir

7. Ḳanāʿat gencine mālik olup künc-i selāmetde
8. Faḳir olur şeh-i devrāna baş egmez gedālarda

İriş:

İrişdi: -di
Mısra: **9**
Ulaşmak.

9. İrişdi yine Yaḥyā feyż-i ebr-i luṭf-ı yezdāni̱
10. Ṭarāvet var çemenlerde leṭāfetle var hevālarda

---

yine:

yine:
Mısra: **9**
Tekrar.

9. İrişdi yine Yaḥyā feyż-i ebr-i luṭf-ı yezdāni̱
10. Ṭarāvet var çemenlerde leṭāfetle var hevālarda

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. İrişdi yine Yaḥyā feyż-i ebr-i luṭf-ı yezdāni̱
10. Ṭarāvet var çemenlerde leṭāfetle var hevālarda

Ṭarāvet:

Ṭarāvet:
Mısra: **10**
tazelik

9. İrişdi yine Yaḥyā feyż-i ebr-i luṭf-ı yezdāni̱
10. Ṭarāvet var çemenlerde leṭāfetle var hevālarda

çemen:

çemenlerde: -lerde
Mısra: **10**
Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer.

9. İrişdi yine Yaḥyā feyż-i ebr-i luṭf-ı yezdāni̱
10. Ṭarāvet var çemenlerde leṭāfetle var hevālarda

---

leṭāfet:

leṭāfetle: -le
Mısra: **10**
Latiflik, hoşluk

9. İrişdi yine Yaḥyā feyż-i ebr-i luṭf-ı yezdāni̱
10. Ṭarāvet var çemenlerde leṭāfetle var hevālarda

---

hevā:

hevālarda: -larda
Mısra: **10**
Hava II arzu, istek.

9. İrişdi yine Yaḥyā feyż-i ebr-i luṭf-ı yezdāni̱
10. Ṭarāvet var çemenlerde leṭāfetle var hevālarda

---

zülf-i piç-piçe:

zülf-i pi̇ç-pi̇çe: -
Mısra: **1**
Kıvrım kıvrım olan saç.

1. Ne diller var o zülf-i pi̇ç-pi̇çe mübtelālarda
2. Ne ādem cānları ḳurtulmadı ḳaldı belālarda

---

belālarda ḳaldı:

belālarda ḳaldı: -
Mısra: **2**
Belada kalmak II sıkıntıdan kurtulmamak.

1. Ne diller var o zülf-i pi̇ç-pi̇çe mübtelālarda
2. Ne ādem cānları ḳurtulmadı ḳaldı belālarda

---

cānları ḳurtulmadı:

cānları ḳurtulmadı: -
Mısra: **2**
Canı kurtulmamak II başı dertte olmak II ölmek.

1. Ne diller var o zülf-i pi̇ç-pi̇çe mübtelālarda
2. Ne ādem cānları ḳurtulmadı ḳaldı belālarda

---

mir'āt-i dili:

mir'āt-i dili: -
Mısra: **3**
Gönül aynası.

3. Çalarsın yerlere ḳahr ile mir'āt-i dili ammā
4. Ele alur çoġ olur anı şāhum dil-rübālarda

---

yerlere Çalarsın:

yerlere Çalarsın: -
Mısra: **3**
Yere fırlatmak.

3. Çalarsın yerlere ḳahr ile mir'āt-i dili ammā
4. Ele alur çoġ olur anı şāhum dil-rübālarda

---

ele alur:

ele alur: -
Mısra: **4**
Ele geçir, eline al.

3. Çalarsın yerlere ḳahr ile mirʾāt-i dili ammā
4. Ele alur çoġ olur anı şāhum dil-rübālarda

çoġ olur:

çoġ olur: -
Mısra: **4**
çok olmak, çok bulunmak

3. Çalarsın yerlere ḳahr ile mirʾāt-i dili ammā
4. Ele alur çoġ olur anı şāhum dil-rübālarda

bir dem:

bir dem: -
Mısra: **5**
bir zaman

5. Ferah gelmez ġamuñ āvāre dilden bir dem ayrılmaz
6. Beni bir yād ider yoḳ yādlarda āşinālarda

feraḥ gelmez:

feraḥ gelmez: -
Mısra: **5**
Rahatlamamak II huzura kavuşmamak.

5. Feraḥ gelmez ġamuñ āvāre dilden bir dem ayrılmaz
6. Beni bir yād ider yoḳ yādlarda āşinālarda

āvāre dilden:

āvāre dilden: -
Mısra: **5**
perişan gönül

5. Feraḥ gelmez ġamuñ āvāre dilden bir dem ayrılmaz
6. Beni bir yād ider yoḳ yādlarda āşinālarda

yād ider:

yād ider: -
Mısra: **6**
Hatırlayan kimse.

5. Feraḥ gelmez ġamuñ āvāre dilden bir dem ayrılmaz
6. Beni bir yād ider yoḳ yādlarda āşinālarda

Ḳanāʿat gencine:

Ḳanāʿat gencine: -
Mısra: 7
Tokgözlülük hazinesi.

7. Ḳanāʿat gencine mālik olup künc-i selāmetde
8. Faḳir olur şeh-i devrāna baş egmez gedālarda

mālik olup:

mālik olup: -
Mısra: 7
Sahip olmak.

7. Ḳanāʿat gencine mālik olup künc-i selāmetde
8. Faḳir olur şeh-i devrāna baş egmez gedālarda

künc-i selāmetde:

künc-i selāmetde: -
Mısra: **7**
Huzur köşesi II kurtuluş köşesi.

7. Ḳanāʿat gencine mālik olup künc-i selāmetde
8. Faḳir olur şeh-i devrāna baş egmez gedālarda

şeh-i devrāna:

şeh-i devrāna: -
Mısra: **8**
Dönemin, zamanın padişahı

7. Ḳanāʿat gencine mālik olup künc-i selāmetde
8. Faḳir olur şeh-i devrāna baş egmez gedālarda

baş egmez:

baş egmez: -
Mısra: **8**
Boyun eğmemek.

7. Ḳanāʿat gencine mālik olup künc-i selāmetde
8. Faḳir olur şeh-i devrāna baş egmez gedālarda

feyż-i ebr-i luṭf-ı yezdāni:

feyż-i ebr-i luṭf-ı yezdāni̮: -
Mısra: **9**
Allah'ın lütuf bulutunun bereketi.

9. İrişdi yine Yaḥyā feyż-i ebr-i luṭf-ı yezdāni̮
10. Ṭarāvet var çemenlerde leṭāfetle var hevālarda

elinde:

elinde:
Mısra: **1**
Elinde tutmak, bulundurmak.

1. Ṭolı piyāle elinde şarāb-ı nāb gözinde
2. Degül o māhveşüñ çarḫ u āftāb gözinde

gözinde:

gözinde:
Mısra: **1**
İsteği olmak II elde etmediği bir şeye karşı isteği sürmek.

1. Ṭolı piyāle elinde şarāb-ı nāb gözinde
2. Degül o māhveşüñ çarḫ u āftāb gözinde

gözinde:
Mısra: **6**
İsteği olmak II elde etmediği bir şeye karşı isteği sürmek.

5. Ne baḳdı ḳadd-i dü-tāma ne göñlümi ele aldı
6. Ne ṭıfl olur ki ḥaḳir ola şeyḫ ü şāb gözinde

gözinde:
Mısra: **14**
Göz.

13. Efendi żāhir u bāṭın diler ḳuluñ ola Yaḥyā
14. Ḳapuña yüz sürer āteş dilinde āb gözinde

o:

o:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Ṭolı piyāle elinde şarāb-ı nāb gözinde
2. Degül o māhveşüñ çarḫ u āftāb gözinde

o:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Kimüñ ḥużūruñı uçurmadı o gözleri şeh-bāz
8. ʿAceb mi ḫaste-i ʿaşḳuñ uçarsa ḫvāb gözinde

māhveş:

māhveşüñ: -üñ
Mısra: **2**
Aya benzeyen || Sevgili.

1. Ṭolı piyāle elinde şarāb-ı nāb gözinde
2. Degül o māhveşüñ çarḫ u āftāb gözinde

var:

var:
Mısra: **3**
var

3. Şişüp ḳabarması var ḫayli devr-i sāġar-ı meyde
4. Ḥabābuñ añlamazın ola nüh ḳıbāb gözinde

var:
Mısra: **10**
Mevcut

9. Gelür mi ʿaynına nergislerüñ çemende naẓar ḳıl
10. Bu deñlü eşk-i firāvān ki var seḥāb gözinde

hayli:

ḫayli:
Mısra: **3**
Çokça, epeyce, oldukça

3. Şişüp ḳabarması var ḫayli devr-i sāġar-ı meyde
4. Ḥabābuñ añlamazın ola nüh ḳıbāb gözinde

Habāb:

Ḥabābun: -un
Mısra: **4**
Şarap köpüğü.

3. Şişüp ḳabarması var ḫayli devr-i sāġar-ı meyde
4. Ḥabābuñ añlamazın ola nüh ḳıbāb gözinde

añlamaz:

añlamazın: -ın
Mısra: **4**
Kavramamak II sezmemek.

3. Şişüp ḳabarması var ḫayli devr-i sāġar-ı meyde
4. Ḥabābuñ añlamazın ola nüh ḳıbāb gözinde

ne:

Ne:
Mısra: **5**
ne

5. Ne baḳdı ḳadd-i dü-tāma ne göñlümi ele aldı
6. Ne ṭıfl olur ki ḥaḳīr ola şeyḫ ü şāb gözinde

ne:
Mısra: **5**
Ne de.

5. Ne baḳdı ḳadd-i dü-tāma ne göñlümi ele aldı
6. Ne ṭıfl olur ki ḥaḳīr ola şeyḫ ü şāb gözinde

Ne:
Mısra: **6**
Nasıl.

5. Ne baḳdı ḳadd-i dü-tāma ne göñlümi ele aldı
6. Ne ṭıfl olur ki ḥaḳīr ola şeyḫ ü şāb gözinde

bak:

baḳdı: -dı
Mısra: **5**
Görmek, dikkat etmek.

5. Ne baḳdı ḳadd-i dü-tāma ne göñlümi ele aldı
6. Ne ṭıfl olur ki ḥaḳīr ola şeyḫ ü şāb gözinde

tıfl:

ṭıfl:
Mısra: **6**
Çocuk, güzel.

5. Ne baḳdı ḳadd-i dü-tāma ne göñlümi ele aldı
6. Ne ṭıfl olur ki ḥaḳīr ola şeyḫ ü şāb gözinde

ol:

olur: -ur
Mısra: **6**
Olmak.

5. Ne baḳdı ḳadd-i dü-tāma ne göñlümi ele aldı
6. Ne ṭıfl olur ki ḥaḳīr ola şeyḫ ü şāb gözinde

ola: -a
Mısra: **13**
Olmak.

13. Efendi żāhir u bāṭın diler ḳuluñ ola Yaḥyā
14. Ḳapuña yüz sürer āteş dilinde āb gözinde

ki:

ki:
Mısra: **6**
Ki bağlacı.

5. Ne baḳdı ḳadd-i dü-tāma ne göñlümi ele aldı
6. Ne ṭıfl olur ki ḥaḳīr ola şeyḫ ü şāb gözinde

ki:
Mısra: **10**
Ki bağlacı.

9. Gelür mi ʿaynına nergislerüñ çemende naẓar ḳıl
10. Bu deñlü eşk-i firāvān ki var seḥāb gözinde

kim:

Kimün: -ün
Mısra: **7**
Kimler kimler II herkes.

7. Kimüñ ḥużūruñı uçurmadı o gözleri şeh-bāz
8. ʿAceb mi ḫaste-i ʿaşḳuñ uçarsa ḫvāb gözinde

ʿayn:

ʿaynına: -ına
Mısra: **9**
göz

9. Gelür mi ʿaynına nergislerüñ çemende naẓar ḳıl
10. Bu deñlü eşk-i firāvān ki var seḥāb gözinde

nergis:

nergislerüñ: -lerüñ
Mısra: **9**
Nergis II Sevgilinin gözleri.

9. Gelür mi ʿaynına nergislerüñ çemende naẓar ḳıl
10. Bu deñlü eşk-i firāvān ki var seḥāb gözinde

çemen:

çemende: -de
Mısra: **9**
Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer.

9. Gelür mi ʿaynına nergislerüñ çemende naẓar ḳıl
10. Bu deñlü eşk-i firāvān ki var seḥāb gözinde

gönül:

Göñülde: -de
Mısra: **11**
gönül

11. Göñülde ṣabrı dükendi gözüñde yaş ise bī-ḥadd
12. Belālı ʿāşıḳ-ı zāruñ hemān ḥesāb gözinde

göz:

gözünde: -ünde
Mısra: **11**
göz

11. Göñülde ṣabrı dükendi
gözüñde yaş ise bi̇-ḥadd
12. Belālı ʿāşıḳ-ı zāruñ hemān
ḥesāb gözinde

gözinde: -inde
Mısra: **12**
İsteği olmak II elde etmediği bir şeye karşı isteği sürmek.

11. Göñülde ṣabrı dükendi
gözüñde yaş ise bi̇-ḥadd
12. Belālı ʿāşıḳ-ı zāruñ hemān
ḥesāb gözinde

---

yaş:

yaş:
Mısra: **11**
gözyaşı

11. Göñülde ṣabrı dükendi
gözüñde yaş ise bi̇-ḥadd
12. Belālı ʿāşıḳ-ı zāruñ hemān
ḥesāb gözinde

---

ise:

ise:
Mısra: **11**
koşul edatı

11. Göñülde ṣabrı dükendi
gözüñde yaş ise bi̇-ḥadd
12. Belālı ʿāşıḳ-ı zāruñ hemān
ḥesāb gözinde

---

bi-ḥadd:

bi̇-ḥadd:
Mısra: **11**
Sınırsız, pek çok.

11. Göñülde ṣabrı dükendi
gözüñde yaş ise bi̇-ḥadd
12. Belālı ʿāşıḳ-ı zāruñ hemān
ḥesāb gözinde

---

belālı:

Belālı:
Mısra: **12**
Müşkil, sıkıntılı.

11. Göñülde ṣabrı dükendi
gözüñde yaş ise bi̇-ḥadd
12. Belālı ʿāşıḳ-ı zāruñ hemān
ḥesāb gözinde

---

hemān:

hemān:
Mısra: **12**
Sürekli, daima.

11. Göñülde ṣabrı dükendi
gözüñde yaş ise bi̇-ḥadd
12. Belālı ʿāşıḳ-ı zāruñ hemān
ḥesāb gözinde

ḥesāb:

ḥesāb:
Mısra: **12**
Hesap II plan.

11. Göñülde ṣabrı dükendi
gözüñde yaş ise bi̇-ḥadd
12. Belālı ʿāşıḳ-ı zāruñ hemān
ḥesāb gözinde

---

efendi:

Efendi:
Mısra: **13**
efendi!

13. Efendi żāhir u bāṭın diler
ḳuluñ ola Yaḥyā
14. Ḳapuña yüz sürer āteş
dilinde āb gözinde

---

dile:

diler: -r
Mısra: **13**
istemek, arzulamak

13. Efendi żāhir u bāṭın diler
ḳuluñ ola Yaḥyā
14. Ḳapuña yüz sürer āteş
dilinde āb gözinde

---

kul:

ḳulun: -un
Mısra: **13**
Köle, esir, tutsak

13. Efendi żāhir u bāṭın diler
ḳuluñ ola Yaḥyā
14. Ḳapuña yüz sürer āteş
dilinde āb gözinde

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **13**
17. yüzyıl divan şairi

13. Efendi żāhir u bāṭın diler
ḳuluñ ola Yaḥyā
14. Ḳapuña yüz sürer āteş
dilinde āb gözinde

āteş:

āteş:
Mısra: **14**
Ateş II azap.

13. Efendi żāhir u bāṭın diler
ḳuluñ ola Yaḥyā
14. Ḳapuña yüz sürer āteş
dilinde āb gözinde

---

dil:

dilinde: -inde
Mısra: **14**
gönül

13. Efendi żāhir u bāṭın diler
ḳuluñ ola Yaḥyā
14. Ḳapuña yüz sürer āteş
dilinde āb gözinde

āb:

āb:
Mısra: **14**
Gözyaşı.

13. Efendi żāhir u bāṭın diler
ḳuluñ ola Yaḥyā
14. Ḳapuña yüz sürer āteş
dilinde āb gözinde

Ṭolı piyāle:

Ṭolı piyāle: -
Mısra: **1**
Dolu kadeh.

1. Ṭolı piyāle elinde şarāb-ı
nāb gözinde
2. Degül o māhveşüñ çarḫ u
āftāb gözinde

şarāb-ı nāb:

şarāb-ı nāb: -
Mısra: **1**
Saf şarap kadehi.

1. Ṭolı piyāle elinde şarāb-ı
nāb gözinde
2. Degül o māhveşüñ çarḫ u
āftāb gözinde

çarḫ u āftāb:

çarḫ u āftāb: -
Mısra: **2**
Gökyüzü ve güneş II dünya ve güneş.

1. Ṭolı piyāle elinde şarāb-ı
nāb gözinde
2. Degül o māhveşüñ çarḫ u
āftāb gözinde

---

gözinde degül:

gözinde degül: -
Mısra: **2**
İsteği olmamak II elde etmediği bir şeye karşı isteği sürmemek.

1. Ṭolı piyāle elinde şarāb-ı nāb gözinde
2. Degül o māhveşüñ çarḫ u āftāb gözinde

devr-i sāġar-ı meyde:

devr-i sāġar-ı meyde: -
Mısra: **3**
Şarap kadehinin dönüşü II şarap kadehinin çalkalanması.

3. Şişüp ḳabarması var ḫayli devr-i sāġar-ı meyde
4. Ḥabābuñ añlamazın ola nüh ḳıbāb gözinde

Şişüp ḳabarması:

Şişüp ḳabarması: -
Mısra: **3**
Şarabın kabarcık oluşturması.

3. Şişüp ḳabarması var ḫayli devr-i sāġar-ı meyde
4. Ḥabābuñ añlamazın ola nüh ḳıbāb gözinde

nüh ḳıbāb:

nüh ḳıbāb: -
Mısra: **4**
Dokuz kubbe. || Dokuz felek.

3. Şişüp ḳabarması var ḫayli devr-i sāġar-ı meyde
4. Ḥabābuñ añlamazın ola nüh ḳıbāb gözinde

gözinde ola:

gözinde ola: -
Mısra: **4**
İsteği olmak II elde etmediği bir şeye karşı isteği sürmek.

3. Şişüp ḳabarması var ḫayli devr-i sāġar-ı meyde
4. Ḥabābuñ añlamazın ola nüh ḳıbāb gözinde

ḳadd-i dü-tāma:

ḳadd-i dü-tāma: -
Mısra: **5**
İki kat olmuş, eğrilmiş, bükülmüş boy.

5. Ne baḳdı ḳadd-i dü-tāma ne göñlümi ele aldı
6. Ne ṭıfl olur ki ḥaḳīr ola şeyḫ ü şāb gözinde

göñlümi ele aldı:

göñlümi ele aldı: -
Mısra: **5**
Gönlünü ele geçirmek II mutlu etmek.

5. Ne baḳdı ḳadd-i dü-tāma ne göñlümi ele aldı
6. Ne ṭıfl olur ki ḥaḳīr ola şeyḫ ü şāb gözinde

şeyḫ ü şāb:

şeyḫ ü şāb: -
Mısra: **6**
İhtiyar ve genç.

5. Ne baḳdı ḳadd-i dü-tāma ne göñlümi ele aldı
6. Ne ṭıfl olur ki ḥaḳīr ola şeyḫ ü şāb gözinde

ḥaḳir ola:

ḥaḳīr ola: -
Mısra: **6**
Değersiz olmak.

5. Ne baḳdı ḳadd-i dü-tāma ne göñlümi ele aldı
6. Ne ṭıfl olur ki ḥaḳīr ola şeyḫ ü şāb gözinde

ḥużūrunı uçurmadı:

ḥużūrunı uçurmadı: -
Mısra: **7**
Huzurunu kaçırmamak.

7. Kimüñ ḥużūruñı uçurmadı o gözleri şeh-bāz
8. ʿAceb mi ḫaste-i ʿaşḳuñ uçarsa ḫvāb gözinde

gözleri şeh-bāz:

gözleri şeh-bāz: -
Mısra: **7**
Şahin gibi avcı gözleri olan II sevgili.

7. Kimüñ ḥużūruñı uçurmadı o gözleri şeh-bāz
8. ʿAceb mi ḫaste-i ʿaşḳuñ uçarsa ḫvāb gözinde

ʿaceb mi:

ʿaceb mi: -
Mısra: **8**
Şaşılır mı

7. Kimüñ ḥużūruñı uçurmadı o gözleri şeh-bāz
8. ʿAceb mi ḫaste-i ʿaşḳuñ uçarsa ḫvāb gözinde

gözinde hᵛāb uçarsa:

gözinde ḫᵛāb uçarsa: -
Mısra: **8**
Gözünde uyku kalmamak II uykusu kaçmak.

7. Kimüñ ḥużūruñı uçurmadı o gözleri şeh-bāz
8. ʿAceb mi ḫaste-i ʿaşḳuñ uçarsa ḫvāb gözinde

haste-i ʿaşkuñ:

ḫaste-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **8**
Aşk hastası II âşık

7. Kimüñ ḥużūruñı uçurmadı o gözleri şeh-bāz
8. ʿAceb mi ḫaste-i ʿaşḳuñ uçarsa ḫvāb gözinde

naẓar kıl:

naẓar ḳıl: -
Mısra: **9**
Bakmak.

9. Gelür mi ʿaynına nergislerüñ çemende naẓar ḳıl
10. Bu deñlü eşk-i firāvān ki var seḥāb gözinde

gelür mi:

gelür mi: -
Mısra: **9**
gelir mi

9. Gelür mi ʿaynına nergislerüñ çemende naẓar ḳıl
10. Bu deñlü eşk-i firāvān ki var seḥāb gözinde

bu deñlü:

bu deñlü: -
Mısra: **10**
bu kadar, bu kadar çok

9. Gelür mi ʿaynına nergislerüñ çemende naẓar ḳıl
10. Bu deñlü eşk-i firāvān ki var seḥāb gözinde

eşk-i firāvān:

eşk-i firāvān: -
Mısra: **10**
Bol göz yaşı.

9. Gelür mi ʿaynına nergislerüñ çemende naẓar ḳıl
10. Bu deñlü eşk-i firāvān ki var seḥāb gözinde

seḥāb gözinde:

seḥāb gözinde: -
Mısra: **10**
Bulutların gözü.

9. Gelür mi ʿaynına nergislerüñ çemende naẓar ḳıl
10. Bu deñlü eşk-i firāvān ki var seḥāb gözinde

ṣabrı dükendi:

ṣabrı dükendi: -
Mısra: **11**
Sabrı kalmamak.

11. Göñülde ṣabrı dükendi gözüñde yaş ise bi̱-ḥadd
12. Belālı ʿāşıḳ-ı zāruñ hemān ḥesāb gözinde

ʿāşıḳ-ı zārun:

ʿāşıḳ-ı zārun: -
Mısra: **12**
Ağlayan, inleyen âşık.

11. Göñülde ṣabrı dükendi gözüñde yaş ise bi̱-ḥadd
12. Belālı ʿāşıḳ-ı zāruñ hemān ḥesāb gözinde

żāhir u bāṭın:

żāhir u bāṭın: -
Mısra: **13**
Açık ve gizli.

13. Efendi żāhir u bāṭın diler ḳuluñ ola Yaḥyā
14. Ḳapuña yüz sürer āteş dilinde āb gözinde

Kapuña yüz sürer:

Ḳapuña yüz sürer: -
Mısra: **14**
Kapısına yüz sürmek; aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek.

13. Efendi żāhir u bāṭın diler ḳuluñ ola Yaḥyā
14. Ḳapuña yüz sürer āteş dilinde āb gözinde

---

cānān:

cānānımuz: -ımuz
Mısra: **1**
sevgili.

1. Belā-yı hicri bi̱-cān eyledi cānānımuz gelse
2. Muḥaṣṣal görsek ol rūḥ-ı revānı cānımuz gelse

---

gel:

gelse: -se
Mısra: **1**
Gelmek.

1. Belā-yı hicri bi̱-cān eyledi cānānımuz gelse
2. Muḥaṣṣal görsek ol rūḥ-ı revānı cānımuz gelse

gelse: -se
Mısra: **2**
Gelmek.

1. Belā-yı hicri bi̱-cān eyledi cānānımuz gelse
2. Muḥaṣṣal görsek ol rūḥ-ı revānı cānımuz gelse

gelse: -se
Mısra: **4**
Gelmek.

3. Ḳoyup üftādesin aġyār ile niçün gider bilsek
4. Bizi ağlatmasa ol ġonce-i ḫandānımuz gelse

gelse: -se
Mısra: **6**
Gelmek.

5. Kebāb itdi dil-i sūzānı tāb-ı nār-ı hicrānı
6. Hemān şimden giri luṭf eylese mihmānımuz gelse

gelse: -se
Mısra: **8**
Gelmek.

7. Nażardan dūr olaldan mülk-i dil ġāyet ḫarāb oldı
8. Yapılsa gönlümüz ol şāh-ı ʿāli̱-şānımuz gelse

gelse: -se
Mısra: **10**
Gelmek.

9. Gözine teng ü tār oldı cihān yıllardur ey Yaḥyā
10. Gözin aydın dise ʿālem meh-i tābānımuz gelse

---

muḥaṣṣal:

Muḥaṣṣal:
Mısra: **2**
hasılı, sözün kısası, sonunda

1. Belā-yı hicri bi̱-cān eyledi cānānımuz gelse
2. Muḥaṣṣal görsek ol rūḥ-ı revānı cānımuz gelse

---

gör:

görsek: -sek
Mısra: **2**
Görmek.

1. Belā-yı hicri bi̱-cān eyledi cānānımuz gelse
2. Muḥaṣṣal görsek ol rūḥ-ı revānı cānımuz gelse

---

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Belā-yı hicri bi̱-cān eyledi cānānımuz gelse
2. Muḥaṣṣal görsek ol rūḥ-ı revānı cānımuz gelse

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Ḳoyup üftādesin aġyār ile niçün gider bilsek
4. Bizi ağlatmasa ol ġonce-i ḫandānımuz gelse

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Nażardan dūr olaldan mülk-i dil ġāyet ḫarāb oldı
8. Yapılsa gönlümüz ol şāh-ı ʿāli̱-şānımuz gelse

---

cān:

cānımuz: -ı, -muz
Mısra: **2**
Can, ruh, gönül.

1. Belā-yı hicri bi̱-cān eyledi cānānımuz gelse
2. Muḥaṣṣal görsek ol rūḥ-ı revānı cānımuz gelse

Koy:

Ḳoyup: -up
Mısra: **3**
Bırakmak.

3. Ḳoyup üftādesin aġyār ile niçün gider bilsek
4. Bizi ağlatmasa ol ġonce-i ḫandānımuz gelse

üftāde:

üftādesin: -sin
Mısra: **3**
düşkün, zavallı ‖ âşık

3. Ḳoyup üftādesin aġyār ile niçün gider bilsek
4. Bizi ağlatmasa ol ġonce-i ḫandānımuz gelse

---

aġyār:

aġyār:
Mısra: **3**
rakip, yabancı, başkaları.

3. Ḳoyup üftādesin aġyār ile niçün gider bilsek
4. Bizi ağlatmasa ol ġonce-i ḫandānımuz gelse

ile:

ile:
Mısra: **3**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Ḳoyup üftādesin aġyār ile niçün gider bilsek
4. Bizi ağlatmasa ol ġonce-i ḫandānımuz gelse

niçün:

niçün:
Mısra: **3**
Neden.

3. Ḳoyup üftādesin aġyār ile niçün gider bilsek
4. Bizi ağlatmasa ol ġonce-i ḫandānımuz gelse

gid:

gider: -er
Mısra: **3**
terk etmek, bırakıp gitmek

3. Ḳoyup üftādesin aġyār ile niçün gider bilsek
4. Bizi ağlatmasa ol ġonce-i ḫandānımuz gelse

bil:

bilsek: -sek
Mısra: **3**
İdrak etmek, kavramak.

3. Ḳoyup üftādesin aġyār ile niçün gider bilsek
4. Bizi ağlatmasa ol ġonce-i ḫandānımuz gelse

biz:

Bizi: -i
Mısra: **4**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

3. Ḳoyup üftādesin aġyār ile niçün gider bilsek
4. Bizi ağlatmasa ol ġonce-i ḫandānımuz gelse

ağlat:

ağlatmasa: -masa
Mısra: **4**
birisinin ağlamasına sebep olmak. II üzmek, kederlendirmek.

3. Ḳoyup üftādesin aġyār ile niçün gider bilsek
4. Bizi ağlatmasa ol ġonce-i ḫandānımuz gelse

hemān:

Hemān:
Mısra: **6**
Artık.

5. Kebāb itdi dil-i sūzānı tāb-ı nār-ı hicrānı
6. Hemān şimden giri luṭf eylese mihmānımuz gelse

mihmān:

mihmānımuz: -ımuz
Mısra: **6**
Konuk, misafir.

5. Kebāb itdi dil-i sūzānı tāb-ı nār-ı hicrānı
6. Hemān şimden giri luṭf eylese mihmānımuz gelse

naẓar:

Naẓardan: -dan
Mısra: **7**
Bakış

7. Naẓardan dūr olaldan mülk-i dil ġāyet ḫarāb oldı
8. Yapılsa göñlümüz ol şāh-ı ʿālį-şānımuz gelse

ġāyet:

ġāyet:
Mısra: **7**
çok, pek, epey

7. Naẓardan dūr olaldan mülk-i dil ġāyet ḫarāb oldı
8. Yapılsa göñlümüz ol şāh-ı ʿālį-şānımuz gelse

yıllardur:

yıllardur:
Mısra: **9**
yıllar yılı

9. Gözine teng ü tār oldı cihān yıllardur ey Yaḥyā
10. Gözin aydın dise ʿālem meh-i tābānımuz gelse

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Gözine teng ü tār oldı cihān yıllardur ey Yaḥyā
10. Gözin aydın dise ʿālem meh-i tābānımuz gelse

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Gözine teng ü tār oldı cihān yıllardur ey Yaḥyā
10. Gözin aydın dise ʿālem meh-i tābānımuz gelse

di:

dise: -se
Mısra: **10**
Söylemek.

9. Gözine teng ü tār oldı cihān yıllardur ey Yaḥyā
10. Gözin aydın dise ʿālem meh-i tābānımuz gelse

ʿālem:

ʿālem:
Mısra: **10**
Herkes

9. Gözine teng ü tār oldı cihān yıllardur ey Yaḥyā
10. Gözin aydın dise ʿālem meh-i tābānımuz gelse

belā-yı hicri:

belā-yı hicri: -
Mısra: **1**
Ayrılık belası.

1. Belā-yı hicri bį-cān eyledi cānānımuz gelse
2. Muḥaṣṣal görsek ol rūḥ-ı revānı cānımuz gelse

bi-cān eyledi:

bį-cān eyledi: -
Mısra: **1**
Cansız eylemek II canını almak.

1. Belā-yı hicri bį-cān eyledi cānānımuz gelse
2. Muḥaṣṣal görsek ol rūḥ-ı revānı cānımuz gelse

rūḥ-ı revānı:

rūḥ-ı revānı: -
Mısra: **2**
Hayat, yaşam kaynağı; sevgili

1. Belā-yı hicri bi̱-cān eyledi cānānımuz gelse
2. Muḥaṣṣal görsek ol rūḥ-ı revānı cānımuz gelse

ġonce-i ḫandānımuz:

ġonce-i ḫandānımuz: -
Mısra: **4**
Gülen, açılan gonca.

3. Ḳoyup üftādesin aġyār ile niçün gider bilsek
4. Bizi aġlatmasa ol ġonce-i ḫandānımuz gelse

dil-i sūzānı:

dil-i sūzānı: -
Mısra: **5**
Yanmış yürek.

5. Kebāb itdi dil-i sūzānı tāb-ı nār-ı hicrānı
6. Hemān şimden giri luṭf eylese mihmānımuz gelse

tāb-ı nār-ı hicrānı:

tāb-ı nār-ı hicrānı: -
Mısra: **5**
Ayrılık ateşinin kıvılcımı.

5. Kebāb itdi dil-i sūzānı tāb-ı nār-ı hicrānı
6. Hemān şimden giri luṭf eylese mihmānımuz gelse

kebāb itdi:

kebāb itdi: -
Mısra: **5**
Yakmak.

5. Kebāb itdi dil-i sūzānı tāb-ı nār-ı hicrānı
6. Hemān şimden giri luṭf eylese mihmānımuz gelse

luṭf eylese:

luṭf eylese: -
Mısra: **6**
İyi davranmak, hoş muâmele etmek, iyilikte bulunmak.

5. Kebāb itdi dil-i sūzānı tāb-ı nār-ı hicrānı
6. Hemān şimden giri luṭf eylese mihmānımuz gelse

şimden girü:

şimden girü: -
Mısra: **6**
Bundan sonra.

5. Kebāb itdi dil-i sūzānı tāb-ı nār-ı hicrānı
6. Hemān şimden giri luṭf eylese mihmānımuz gelse

mülk-i dil:

mülk-i dil: -
Mısra: **7**
gönül ülkesi.

7. Naẓardan dūr olaldan mülk-i dil ġāyet ḫarāb oldı
8. Yapılsa göñlümüz ol şāh-ı ʿāli̱-şānımuz gelse

ḫarāb oldı:

ḫarāb oldı: -
Mısra: **7**
Yıkılmak, tahrip olmak.

7. Naẓardan dūr olaldan mülk-i dil ġāyet ḫarāb oldı
8. Yapılsa göñlümüz ol şāh-ı ʿāli̱-şānımuz gelse

dūr olaldan:

dūr olaldan: -
Mısra: **7**
Uzak kalalı beri.

7. Naẓardan dūr olaldan mülk-i dil ġāyet ḫarāb oldı
8. Yapılsa göñlümüz ol şāh-ı ʿāli̱-şānımuz gelse

göñlümüz yapılsa:

göñlümüz yapılsa: -
Mısra: **8**
Gönlünü hoş etmek.

7. Naẓardan dūr olaldan mülk-i dil ġāyet ḫarāb oldı
8. Yapılsa göñlümüz ol şāh-ı ʿāli̱-şānımuz gelse

şāh-ı ʿāli-şānımuz:

şāh-ı ʿāli̱-şānımuz: -
Mısra: **8**
Şanı yüksek padişah.

7. Naẓardan dūr olaldan mülk-i dil ġāyet ḫarāb oldı
8. Yapılsa göñlümüz ol şāh-ı ʿāli̱-şānımuz gelse

cihān gözine teng ü tār oldı:

cihān gözine teng ü tār oldı: -
Mısra: **9**
Dünya gözüne dar gelmek II çok sıkıntı içerisinde olmak.

9. Gözine teng ü tār oldı cihān yıllardur ey Yaḥyā
10. Gözin aydın dise ʿālem meh-i tābānımuz gelse

gözin aydın:

gözin aydın: -
Mısra: **10**
Gözün aydın II müjdeli bir haber için söylenen söz.

9. Gözine teng ü tār oldı cihān yıllardur ey Yaḥyā
10. Gözin aydın dise ʿālem meh-i tābānımuz gelse

meh-i tābānımuz:

meh-i tābānımuz: -
Mısra: **10**
parlak ay

9. Gözine teng ü tār oldı cihān yıllardur ey Yaḥyā
10. Gözin aydın dise ʿālem meh-i tābānımuz gelse

reşk:

Reşkimüz: -imüz
Mısra: **1**
Kıskançlık.

1. Reşkimüz ḳalmadı hi̱ç eski zamān ʿālemine
2. Cāmını gördüñ a irişmedüñ ise Cemine

ḳalma:

ḳalmadı: -dı
Mısra: **1**
Tükenmek

1. Reşkimüz ḳalmadı hi̱ç eski zamān ʿālemine
2. Cāmını gördüñ a irişmedüñ ise Cemine

hiç:

hi̱ç:
Mısra: **1**
katiyen, asla

1. Reşkimüz ḳalmadı hi̱ç eski zamān ʿālemine
2. Cāmını gördüñ a irişmedüñ ise Cemine

cām:

Cāmını: -ını
Mısra: **2**
Kadeh.

1. Reşkimüz ḳalmadı hiç eski zamān ʿālemine
2. Cāmını gördüñ a irişmedüñ ise Cemine

gör:

gördün: -dün
Mısra: **2**
Görmek II yetişmek.

1. Reşkimüz ḳalmadı hiç eski zamān ʿālemine
2. Cāmını gördüñ a irişmedüñ ise Cemine

a:

a:
Mısra: **2**
Ya II ama.

1. Reşkimüz ḳalmadı hiç eski zamān ʿālemine
2. Cāmını gördüñ a irişmedüñ ise Cemine

irişme:

irişmedün: -dün
Mısra: **2**
Erişmemek II ulaşamamak.

1. Reşkimüz ḳalmadı hiç eski zamān ʿālemine
2. Cāmını gördüñ a irişmedüñ ise Cemine

ise:

ise:
Mısra: **2**
Şart edatı.

1. Reşkimüz ḳalmadı hiç eski zamān ʿālemine
2. Cāmını gördüñ a irişmedüñ ise Cemine

cem:

Cemine: -ine
Mısra: **2**
İran hükümdarlarından şarabın mucidi saylan Cem.

1. Reşkimüz ḳalmadı hiç eski zamān ʿālemine
2. Cāmını gördüñ a irişmedüñ ise Cemine

katı:

ḳatı:
Mısra: **3**
Çok, pek, pek çok.

3. Başa çıḳdı ḳatı yüz buldı yuḳardanlıġı var
4. Bu göñül baġlanalı bir güzelüñ perçemine

yuḳardanlıġ:

yuḳardanlıġı: -ı
Mısra: **3**
Merdiven II yukarı çıkmasını sağlayan.

3. Başa çıḳdı ḳatı yüz buldı yuḳardanlıġı var
4. Bu göñül baġlanalı bir güzelüñ perçemine

var:

var:
Mısra: **3**
var

3. Başa çıḳdı ḳatı yüz buldı yuḳardanlıġı var
4. Bu göñül baġlanalı bir güzelüñ perçemine

bu:

Bu:
Mısra: **4**
bu, işaret sıfatı

3. Başa çıḳdı ḳatı yüz buldı yuḳardanlıġı var
4. Bu göñül baġlanalı bir güzelüñ perçemine

bir:

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Başa çıḳdı ḳatı yüz buldı yuḳardanlıġı var
4. Bu göñül baġlanalı bir güzelüñ perçemine

bir:
Mısra: **6**
Şöyle bir.

5. Ne ṣafālar sürer ādem ne çeker derd ü elem
6. ʻĀlemüñ bir baḳıcaḳ sūrı ile mātemine

güzel:

güzelün: -ün
Mısra: **4**
Güzel. || Dilber.

3. Başa çıḳdı ḳatı yüz buldı yuḳardanlıġı var
4. Bu göñül baġlanalı bir güzelüñ perçemine

perçem:

perçemine: -ine
Mısra: **4**
Kakül, tepede bırakılan saç.

3. Başa çıḳdı ḳatı yüz buldı yuḳardanlıġı var
4. Bu göñül baġlanalı bir güzelüñ perçemine

ne:

Ne:
Mısra: **5**
Ne kadar II ne çok.

5. Ne ṣafālar sürer ādem ne çeker derd ü elem
6. ʻĀlemüñ bir baḳıcaḳ sūrı ile mātemine

ne:
Mısra: **5**
Ne kadar II ne çok.

5. Ne ṣafālar sürer ādem ne çeker derd ü elem
6. ʻĀlemüñ bir baḳıcaḳ sūrı ile mātemine

ādem:

ādem:
Mısra: **5**
İnsan.

5. Ne ṣafālar sürer ādem ne çeker derd ü elem
6. ʻĀlemüñ bir baḳıcaḳ sūrı ile mātemine

ʻĀlem:

ʻĀlemüñ: -üñ
Mısra: **6**
Dünya || dünyadaki herkes ve her şey.

5. Ne ṣafālar sürer ādem ne çeker derd ü elem
6. ʻĀlemüñ bir baḳıcaḳ sūrı ile mātemine

bak:

baḳıcaḳ: -ıcaḳ
Mısra: **6**
Seyretmek II temaşa etmek.

5. Ne ṣafālar sürer ādem ne çeker derd ü elem
6. ʻĀlemüñ bir baḳıcaḳ sūrı ile

mātemine

iki sersemine

muġānuñ demine

sūr:

sūrı: -ı
Mısra: **6**
düğün, şölen

5. Ne ṣafālar sürer ādem ne çeker derd ü elem
6. ʿĀlemüñ bir baḳıcaḳ sūrı ile mātemine

ile:

ile:
Mısra: **6**
ve.

5. Ne ṣafālar sürer ādem ne çeker derd ü elem
6. ʿĀlemüñ bir baḳıcaḳ sūrı ile mātemine

mātem:

mātemine: -i, -n, -e
Mısra: **6**
Keder, üzüntü II yas.

5. Ne ṣafālar sürer ādem ne çeker derd ü elem
6. ʿĀlemüñ bir baḳıcaḳ sūrı ile mātemine

meykede:

meykede:
Mısra: **7**
Meyhane, içki içilen yer.

7. Gel beru meykede ser-ḫoşlarını seyr eyle
8. Ḫanḳāhuñ ne baḳarsın bir iki sersemine

ser-hoş:

ser-ḫoşlarını: -larını
Mısra: **7**
Sarhoş.

7. Gel beru meykede ser-ḫoşlarını seyr eyle
8. Ḫanḳāhuñ ne baḳarsın bir iki sersemine

Hanḳāh:

Ḫanḳāhuñ: -uñ
Mısra: **8**
Tekke.

7. Gel beru meykede ser-ḫoşlarını seyr eyle
8. Ḫanḳāhuñ ne baḳarsın bir

sersem:

sersemine: -ine
Mısra: **8**
bir şeyleri düşünmeden yapan, kendinde olmayan

7. Gel beru meykede ser-ḫoşlarını seyr eyle
8. Ḫanḳāhuñ ne baḳarsın bir iki sersemine

tekyelen:

tekyelenüp: -üp
Mısra: **9**
Konaklamak.

9. Gūşe-i meykedede tekyelenüp ey Yaḥyā
10. Geliñüz hū diyelüm pịr-i muġānuñ demine

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Gūşe-i meykedede tekyelenüp ey Yaḥyā
10. Geliñüz hū diyelüm pịr-i muġānuñ demine

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Gūşe-i meykedede tekyelenüp ey Yaḥyā
10. Geliñüz hū diyelüm pịr-i muġānuñ demine

gel:

Geliñüz: -i, -ñüz
Mısra: **10**
Gelmek.

9. Gūşe-i meykedede tekyelenüp ey Yaḥyā
10. Geliñüz hū diyelüm pịr-i muġānuñ demine

dem:

demine: -ine
Mısra: **10**
Nefes II zaman.

9. Gūşe-i meykedede tekyelenüp ey Yaḥyā
10. Geliñüz hū diyelüm pịr-i

başa çıḳdı:

başa çıḳdı: Deyim
Mısra: **3**
Yüz bulup tepeye çıkmak II yükselmek.

3. Başa çıḳdı ḳatı yüz buldı yuḳardanlıġı var
4. Bu göñül bağlanalı bir güzelüñ perçemine

eski zamān ʿālemine:

eski zamān ʿālemine: -
Mısra: **1**
Eski dünya II daha önceki dönemler.

1. Reşkimüz ḳalmadı hįç eski zamān ʿālemine
2. Cāmını gördüñ a irişmedüñ ise Cemine

yüz buldı:

yüz buldı: -
Mısra: **3**
İlgi ve yakınlık görmek II kendisine gösterilen hoşgörüden yararlanıp şımarmak

3. Başa çıḳdı ḳatı yüz buldı yuḳardanlıġı var
4. Bu göñül bağlanalı bir güzelüñ perçemine

göñül bağlanalı:

göñül bağlanalı: -
Mısra: **4**
Gönlün bağlanması II âşık olmak.

3. Başa çıḳdı ḳatı yüz buldı yuḳardanlıġı var
4. Bu göñül bağlanalı bir güzelüñ perçemine

derd ü elem çeker:

derd ü elem çeker: -
Mısra: **5**
Dert ve keder çekmek.

5. Ne ṣafālar sürer ādem ne çeker derd ü elem
6. ʿĀlemüñ bir baḳıcaḳ sūrı ile mātemine

ṣafālar sürer:

ṣafālar sürer: -
Mısra: **5**

Eğlenmek, üzüntü ve kederden uzak olmak.

5. Ne ṣafālar sürer ādem ne çeker derd ü elem
6. ʿĀlemüñ bir baḳıcaḳ sūrı ile mātemine

---

gel beru:

gel beru: -
Mısra: **7**
Yakınlaşmak.

7. Gel beru meykede ser-ḫoşlarını seyr eyle
8. Ḫanḳāhuñ ne baḳarsın bir iki sersemine

---

seyr eyle:

seyr eyle: -
Mısra: **7**
Bakmak, temaşa etmek.

7. Gel beru meykede ser-ḫoşlarını seyr eyle
8. Ḫanḳāhuñ ne baḳarsın bir iki sersemine

---

bir iki:

bir iki: -
Mısra: **8**
birkaç

7. Gel beru meykede ser-ḫoşlarını seyr eyle
8. Ḫanḳāhuñ ne baḳarsın bir iki sersemine

---

ne baḳarsın:

ne baḳarsın: -
Mısra: **8**
Umursama! II ne diye önemsersin!

7. Gel beru meykede ser-ḫoşlarını seyr eyle
8. Ḫanḳāhuñ ne baḳarsın bir iki sersemine

---

gūşe-i meykedede:

gūşe-i meykedede: -
Mısra: **9**
Meyhane köşesi.

9. Gūşe-i meykedede tekyelenüp ey Yaḥyā
10. Geliñüz hū diyelüm pi̱r-i muġānuñ demine

---

hū diyelüm:

hū diyelüm: -
Mısra: **10**
Allah diyelim II Allah'ın adıyla başlayalım.

9. Gūşe-i meykedede tekyelenüp ey Yaḥyā
10. Geliñüz hū diyelüm pi̱r-i muġānuñ demine

---

pi̱r-i muġānuñ:

pi̱r-i muġānuñ: -
Mısra: **10**
Meyhaneci II Sevgili.

9. Gūşe-i meykedede tekyelenüp ey Yaḥyā
10. Geliñüz hū diyelüm pi̱r-i muġānuñ demine

---

dide:

Di̱deden: -den
Mısra: **1**
göz

1. Di̱deden şu sepdigüm bu si̱ne-i sūzānuma
2. Ḳorḳarın teʾsi̱r ide sūz-ı dilüm cānānuma

---

bu:

bu:
Mısra: **1**
Bu, işaret sıfatı

1. Di̱deden şu sepdigüm bu si̱ne-i sūzānuma
2. Ḳorḳarın teʾsi̱r ide sūz-ı dilüm cānānuma

Ḳorḳarın:

Ḳorḳarın:
Mısra: **2**
Korkarım ki.

1. Di̱deden şu sepdigüm bu si̱ne-i sūzānuma
2. Ḳorḳarın teʾsi̱r ide sūz-ı dilüm cānānuma

---

cānān:

cānānuma: -uma
Mısra: **2**
sevgili

1. Di̱deden şu sepdigüm bu si̱ne-i sūzānuma
2. Ḳorḳarın teʾsi̱r ide sūz-ı dilüm cānānuma

---

ile:

ile:
Mısra: **3**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Ḳurṣ-ı dāġum ti̱ġ-i ḫūn-ri̱z ile eyler çāk çāk
4. Ṭurmaz etmek ṭoġrar o bi̱-raḥm dil-ber ḳanuma

ile:
Mısra: **10**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Söyle elbette kime ʿāşıḳsın ey Yaḥyā diseñ
10. Biñ ḥicāb ile cevābını disem sulṭānuma

Ṭurmaz:

Ṭurmaz:
Mısra: **4**
Devamlı, durmaksızın

3. Ḳurṣ-ı dāġum ti̱ġ-i ḫūn-ri̱z ile eyler çāk çāk
4. Ṭurmaz etmek ṭoġrar o bi̱-raḥm dil-ber ḳanuma

---

o:

o:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Ḳurṣ-ı dāġum ti̱ġ-i ḫūn-ri̱z ile eyler çāk çāk
4. Ṭurmaz etmek ṭoġrar o bi̱-raḥm dil-ber ḳanuma

Ġayr:

Ġayrdan: -dan
Mısra: **5**
Başkası, öteki, rakip

5. Ġayrdan dil ḫānesin dil-dār içün ḳıldum tehi̱
6. Yer ider ḳalbümde ol dil-ber gelürse yanuma

---

dil-dār:

dil-dār:
Mısra: **5**
Güzel ǁ sevgili

5. Ġayrdan dil ḫānesin dil-dār içün ḳıldum tehi̱
6. Yer ider ḳalbümde ol dil-ber gelürse yanuma

---

içün:

içün:
Mısra: **5**
Amacıyla, maksadıyla.

5. Ġayrdan dil ḫānesin dil-dār

içün ḳıldum tehi̮
6. Yer ider ḳalbümde ol dil-ber gelürse yanuma

ol:

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Ġayrdan dil ḫānesin dil-dār içün ḳıldum tehi̮
6. Yer ider ḳalbümde ol dil-ber gelürse yanuma

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Seyre gitse her ḳaçan ṣatmaḳ diler ben bendesin
8. Ḳul gerekmez mi ʿaceb ol ḫüsrev-i ḫūbānuma

dil-ber:

dil-ber:
Mısra: **6**
Gönül alan güzel || Sevgili

5. Ġayrdan dil ḫānesin dil-dār içün ḳıldum tehi̮
6. Yer ider ḳalbümde ol dil-ber gelürse yanuma

gel:

gelürse: -ürse
Mısra: **6**
Gelmek.

5. Ġayrdan dil ḫānesin dil-dār içün ḳıldum tehi̮
6. Yer ider ḳalbümde ol dil-ber gelürse yanuma

yan:

yanuma: -uma
Mısra: **6**
Civar II yakın II etraf.

5. Ġayrdan dil ḫānesin dil-dār içün ḳıldum tehi̮
6. Yer ider ḳalbümde ol dil-ber gelürse yanuma

ṣatmaḳ:

ṣatmaḳ:
Mısra: **7**
Parayla satmak II satıp kurtulmak.

7. Seyre gitse her ḳaçan ṣatmaḳ diler ben bendesin
8. Ḳul gerekmez mi ʿaceb ol ḫüsrev-i ḫūbānuma

dile:

diler: -r
Mısra: **7**
istemek, arzulamak

7. Seyre gitse her ḳaçan ṣatmaḳ diler ben bendesin
8. Ḳul gerekmez mi ʿaceb ol ḫüsrev-i ḫūbānuma

ben:

ben:
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Seyre gitse her ḳaçan ṣatmaḳ diler ben bendesin
8. Ḳul gerekmez mi ʿaceb ol ḫüsrev-i ḫūbānuma

bende:

bendesin: -sin
Mısra: **7**
Kul, köle.

7. Seyre gitse her ḳaçan ṣatmaḳ diler ben bendesin
8. Ḳul gerekmez mi ʿaceb ol ḫüsrev-i ḫūbānuma

Ḳul:

Ḳul:
Mısra: **8**
Köle, esir, tutsak

7. Seyre gitse her ḳaçan ṣatmaḳ diler ben bendesin
8. Ḳul gerekmez mi ʿaceb ol ḫüsrev-i ḫūbānuma

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **8**
Acaba

7. Seyre gitse her ḳaçan ṣatmaḳ diler ben bendesin
8. Ḳul gerekmez mi ʿaceb ol ḫüsrev-i ḫūbānuma

söyle:

Söyle:
Mısra: **9**
Demek, söylemek.

9. Söyle elbette kime ʿāşıḳsın ey Yaḥyā diseñ
10. Biñ ḥicāb ile cevābını disem sulṭānuma

elbette:

elbette:
Mısra: **9**
tabii ki, elbette

9. Söyle elbette kime ʿāşıḳsın ey Yaḥyā diseñ
10. Biñ ḥicāb ile cevābını disem sulṭānuma

kime:

kime:
Mısra: **9**
Kime

9. Söyle elbette kime ʿāşıḳsın ey Yaḥyā diseñ
10. Biñ ḥicāb ile cevābını disem sulṭānuma

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳsın: -sın
Mısra: **9**
Âşık olmak II gönülden bağlanmak.

9. Söyle elbette kime ʿāşıḳsın ey Yaḥyā diseñ
10. Biñ ḥicāb ile cevābını disem sulṭānuma

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Söyle elbette kime ʿāşıḳsın ey Yaḥyā diseñ
10. Biñ ḥicāb ile cevābını disem sulṭānuma

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Söyle elbette kime ʿāşıḳsın ey Yaḥyā diseñ
10. Biñ ḥicāb ile cevābını disem sulṭānuma

di:

disen: -sen
Mısra: **9**
Sormak II demek.

9. Söyle elbette kime ʿāşıḳsın ey Yaḥyā diseñ
10. Biñ ḥicāb ile cevābını disem sulṭānuma

disem: -sem
Mısra: **10**
Söylemek.

9. Söyle elbette kime ʿāşıḳsın ey Yaḥyā diseñ
10. Biñ ḥicāb ile cevābını disem sulṭānuma

biñ:

Biñ:
Mısra: **10**
binlerce, pek çok

9. Söyle elbette kime ʿāşıḳsın ey Yaḥyā diseñ
10. Biñ ḥicāb ile cevābını disem sulṭānuma

ḥicāb:

ḥicāb:
Mısra: **10**
Utanma, sıkılma

9. Söyle elbette kime ʿāşıḳsın ey Yaḥyā diseñ
10. Biñ ḥicāb ile cevābını disem sulṭānuma

cevāb:

cevābını: -ını
Mısra: **10**
Cevap, yanıt.

9. Söyle elbette kime ʿāşıḳsın ey Yaḥyā diseñ
10. Biñ ḥicāb ile cevābını disem sulṭānuma

sulṭān:

sulṭānuma: -uma
Mısra: **10**
padişah ll sevgili.

9. Söyle elbette kime ʿāşıḳsın ey Yaḥyā diseñ
10. Biñ ḥicāb ile cevābını disem sulṭānuma

şu sepdigüm:

şu sepdigüm: -
Mısra: **1**
İçini rahatlatmak II ferahlatmak II gözyaşı ile ıslatmak.

1. Dīdeden şu sepdigüm bu sīne-i sūzānuma
2. Ḳorḳarın teʾs̱īr ide sūz-ı dilüm cānānuma

sine-i sūzānuma:

sīne-i sūzānuma: -
Mısra: **1**
Yaralı gönül.

1. Dīdeden şu sepdigüm bu sīne-i sūzānuma
2. Ḳorḳarın teʾs̱īr ide sūz-ı dilüm cānānuma

teʾs̱īr ide:

teʾs̱īr ide: -
Mısra: **2**
Etkilemek

1. Dīdeden şu sepdigüm bu sīne-i sūzānuma
2. Ḳorḳarın teʾs̱īr ide sūz-ı dilüm cānānuma

sūz-ı dilüm:

sūz-ı dilüm: -
Mısra: **2**
gönül ateşi

1. Dīdeden şu sepdigüm bu sīne-i sūzānuma
2. Ḳorḳarın teʾs̱īr ide sūz-ı dilüm cānānuma

Ḳurş-ı dāğum:

Ḳurş-ı dāğum: -
Mısra: **3**
Yaranın görünen yüzü.

3. Ḳurş-ı dāğum tīġ-i ḫūn-rīz ile eyler çāk çāk
4. Ṭurmaz etmek ṭoġrar o bī-raḥm dil-ber ḳanuma

tīġ-i hūn-riz:

tīġ-i ḫūn-rīz: -
Mısra: **3**
Kan dökücü kılıç II sevgilinin kirpikleri.

3. Ḳurş-ı dāğum tīġ-i ḫūn-rīz ile eyler çāk çāk
4. Ṭurmaz etmek ṭoġrar o bī-raḥm dil-ber ḳanuma

çāk çāk eyler:

çāk çāk eyler: -
Mısra: **3**
paramparça etmek

3. Ḳurş-ı dāğum tīġ-i ḫūn-rīz ile eyler çāk çāk
4. Ṭurmaz etmek ṭoġrar o bī-raḥm dil-ber ḳanuma

bi-raḥm dil-ber:

bī-raḥm dil-ber: -
Mısra: **4**
Acımasız sevgili.

3. Ḳurş-ı dāğum tīġ-i ḫūn-rīz ile eyler çāk çāk
4. Ṭurmaz etmek ṭoġrar o bī-raḥm dil-ber ḳanuma

ḳanuma etmek ṭoġrar:

ḳanuma etmek ṭoġrar: -
Mısra: **4**
Kanına banmak için ekmek doğramak II sevgilinin âşığın kanlı durumunu umursamayıp ondan keyif alması.

3. Ḳurş-ı dāğum tīġ-i ḫūn-rīz ile eyler çāk çāk
4. Ṭurmaz etmek ṭoġrar o bī-raḥm dil-ber ḳanuma

dil ḫānesin:

dil ḫānesin: -
Mısra: **5**
gönül evi, gönül sarayı.

5. Ġayrdan dil ḫānesin dil-dār içün ḳıldum tehī
6. Yer ider ḳalbümde ol dil-ber gelürse yanuma

tehi ḳıldum:

tehī ḳıldum: -
Mısra: **5**
Boşaltmak II boş bırakmak.

5. Ġayrdan dil ḫānesin dil-dār içün ḳıldum tehī
6. Yer ider ḳalbümde ol dil-ber gelürse yanuma

ḳalbümde yer ider:

ḳalbümde yer ider: -
Mısra: **6**
Kalbinde yer etmek II kalbine yerleşmek.

5. Ġayrdan dil ḫānesin dil-dār içün ḳıldum tehī
6. Yer ider ḳalbümde ol dil-ber gelürse yanuma

seyre gitse:

seyre gitse: -
Mısra: **7**
Dolaşmaya çıkmak.

7. Seyre gitse her ḳaçan ṣatmaḳ diler ben bendesin
8. Ḳul gerekmez mi ʿaceb ol ḫüsrev-i ḫūbānuma

her kaçan:

her ḳaçan: -
Mısra: **7**
Her ne zaman

7. Seyre gitse her ḳaçan ṣatmaḳ diler ben bendesin
8. Ḳul gerekmez mi ʿaceb ol ẖüsrev-i ẖūbānuma

---

hüsrev-i hūbānuma:

ẖüsrev-i ẖūbānuma: -
Mısra: **8**
Güzellerin sultanı.

7. Seyre gitse her ḳaçan ṣatmaḳ diler ben bendesin
8. Ḳul gerekmez mi ʿaceb ol ẖüsrev-i ẖūbānuma

---

gerekmez mi:

gerekmez mi: -
Mısra: **8**
Gerekli değil mi?

7. Seyre gitse her ḳaçan ṣatmaḳ diler ben bendesin
8. Ḳul gerekmez mi ʿaceb ol ẖüsrev-i ẖūbānuma

---

bu:

Bu:
Mısra: **1**
bu, işaret sıfatı

1. Bu faṣl içinde ki her güşe oldı pür gül ü lāle
2. Zebān-ı ḥāl ile dir mey görüñ piyāle piyāle

---

faṣl:

faṣl:
Mısra: **1**
Mevsim.

1. Bu faṣl içinde ki her güşe oldı pür gül ü lāle
2. Zebān-ı ḥāl ile dir mey görüñ piyāle piyāle

---

içinde:

içinde:
Mısra: **1**
İçinde, ortamında.

1. Bu faṣl içinde ki her güşe oldı pür gül ü lāle
2. Zebān-ı ḥāl ile dir mey görüñ piyāle piyāle

---

ki:

ki:
Mısra: **1**
Ki bağlacı.

1. Bu faṣl içinde ki her güşe oldı pür gül ü lāle
2. Zebān-ı ḥāl ile dir mey görüñ piyāle piyāle

---

her:

her:
Mısra: **1**
Her, her bir

1. Bu faṣl içinde ki her güşe oldı pür gül ü lāle
2. Zebān-ı ḥāl ile dir mey görüñ piyāle piyāle

---

güşe:

güşe:
Mısra: **1**
Köşe.

1. Bu faṣl içinde ki her güşe oldı pür gül ü lāle
2. Zebān-ı ḥāl ile dir mey görüñ piyāle piyāle

---

ile:

ile:
Mısra: **2**
Bağlama edatı II ile birlikte.

1. Bu faṣl içinde ki her güşe oldı pür gül ü lāle
2. Zebān-ı ḥāl ile dir mey görüñ piyāle piyāle

ile:
Mısra: **7**
Bağlama edatı II ile birlikte.

7. Midād-ı şevḳ ile pür eylesem nola gice gündüz
8. Ṣaẖife-i dili üstād-ı ʿaşḳ virdi ḳabāle

ile:
Mısra: **9**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Şu şarṭ ile ṭutarın tīr-i yāre sinemi Yaḥyā
10. Çeküp ẖadengini alursa dilde demreni ḳala

---

di:

dir: -r
Mısra: **2**
Söylemek.

1. Bu faṣl içinde ki her güşe oldı pür gül ü lāle
2. Zebān-ı ḥāl ile dir mey görüñ piyāle piyāle

---

mey:

mey:
Mısra: **2**
Şarap

1. Bu faṣl içinde ki her güşe oldı pür gül ü lāle
2. Zebān-ı ḥāl ile dir mey görüñ piyāle piyāle

---

gör:

görüñ: -üñ
Mısra: **2**
İdrak etmek, düşünmek.

1. Bu faṣl içinde ki her güşe oldı pür gül ü lāle
2. Zebān-ı ḥāl ile dir mey görüñ piyāle piyāle

Çoġ:

Çoġ:
Mısra: **3**
Çok, fazla.

3. Çoġ oldı ḥaḳḳı bizüm üstümüzde bāde-furūşuñ
4. Ṣalāḥ odur ideyüz anı luṭf-ı Ḥaḳḳa ḥavāle

---

biz:

bizüm: -üm
Mısra: **3**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

3. Çoġ oldı ḥaḳḳı bizüm üstümüzde bāde-furūşuñ
4. Ṣalāḥ odur ideyüz anı luṭf-ı Ḥaḳḳa ḥavāle

---

bāde-furūş:

bāde-furūşuñ: -uñ
Mısra: **3**
Meyhaneci II içki satan.

3. Çoġ oldı ḥaḳḳı bizüm üstümüzde bāde-furūşuñ
4. Ṣalāḥ odur ideyüz anı luṭf-ı Ḥaḳḳa ḥavāle

Ṣalāḥ:

Ṣalāḥ:
Mısra: **4**
Bozuk olmayıp iyi olma II iyilik.

3. Çoġ oldı ḥaḳḳı bizüm üstümüzde bāde-furūşuñ

4. Ṣalāḥ odur ideyüz anı luṭf-ı Ḥaḳḳa ḥavāle

---

o:

odur: -dur
Mısra: **4**
O, işaret zamiri.

3. Çoġ oldı ḥaḳḳı bizüm üstümüzde bāde-furūşuñ
4. Ṣalāḥ odur ideyüz anı luṭf-ı Ḥaḳḳa ḥavāle

---

anı:

anı:
Mısra: **4**
Onu

3. Çoġ oldı ḥaḳḳı bizüm üstümüzde bāde-furūşuñ
4. Ṣalāḥ odur ideyüz anı luṭf-ı Ḥaḳḳa ḥavāle

Çü:

Çü:
Mısra: **5**
Çünkü

5. Çü ġamze ḫışm ider eyler nigāh-ı luṭfı nevāziş
6. Fedā hezār dil-i ʿāşıḳ ol celāl ü cemāle

ġamze:

ġamze:
Mısra: **5**
süzerek göz ucu ile yan bakış

5. Çü ġamze ḫışm ider eyler nigāh-ı luṭfı nevāziş
6. Fedā hezār dil-i ʿāşıḳ ol celāl ü cemāle

---

fedā:

Fedā:
Mısra: **6**
Feda olsun.

5. Çü ġamze ḫışm ider eyler nigāh-ı luṭfı nevāziş
6. Fedā hezār dil-i ʿāşıḳ ol celāl ü cemāle

---

hezār:

hezār:
Mısra: **6**
pek çok, binlerce.

5. Çü ġamze ḫışm ider eyler nigāh-ı luṭfı nevāziş
6. Fedā hezār dil-i ʿāşıḳ ol celāl ü cemāle

---

ol:

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Çü ġamze ḫışm ider eyler nigāh-ı luṭfı nevāziş
6. Fedā hezār dil-i ʿāşıḳ ol celāl ü cemāle

---

nola:

nola:
Mısra: **7**
Ne olur? Ne çıkar?

7. Midād-ı şevḳ ile pür eylesem nola gice gündüz
8. Ṣaḥife-i dili üstād-ı ʿaşḳ virdi ḳabāle

Şu:

Şu:
Mısra: **9**
İşaret sıfatı, şu.

9. Şu şarṭ ile ṭutarın tīr-i yāre sinemi Yaḥyā
10. Çeküp ḫadengini alursa dilde demreni ḳala

şart:

şarṭ:
Mısra: **9**
Şart, kural.

9. Şu şarṭ ile ṭutarın tīr-i yāre sinemi Yaḥyā
10. Çeküp ḫadengini alursa dilde demreni ḳala

---

tut:

ṭutarın: -arın
Mısra: **9**
Tutmak.

9. Şu şarṭ ile ṭutarın tīr-i yāre sinemi Yaḥyā
10. Çeküp ḫadengini alursa dilde demreni ḳala

---

sine:

sinemi: -mi
Mısra: **9**
göğüs, bağır ‖ gönül, yürek

9. Şu şarṭ ile ṭutarın tīr-i yāre sinemi Yaḥyā
10. Çeküp ḫadengini alursa dilde demreni ḳala

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Şu şarṭ ile ṭutarın tīr-i yāre sinemi Yaḥyā
10. Çeküp ḫadengini alursa dilde demreni ḳala

---

hadeng:

ḫadengini: -ini
Mısra: **10**
Ok.

9. Şu şarṭ ile ṭutarın tīr-i yāre sinemi Yaḥyā
10. Çeküp ḫadengini alursa dilde demreni ḳala

---

dil:

dilde: -de
Mısra: **10**
gönül

9. Şu şarṭ ile ṭutarın tīr-i yāre sinemi Yaḥyā
10. Çeküp ḫadengini alursa dilde demreni ḳala

---

demren:

demreni: -i
Mısra: **10**
Ok, mızrak vb. şeylerin ucundaki sivri demir, peykân.

9. Şu şarṭ ile ṭutarın tīr-i yāre sinemi Yaḥyā
10. Çeküp ḫadengini alursa dilde demreni ḳala

ḳal:

ḳala: -a
Mısra: **10**
Durmak, hareket etmemek.

9. Şu şarṭ ile ṭutarın tīr-i yāre sinemi Yaḥyā
10. Çeküp ḫadengini alursa dilde demreni ḳala

---

pür oldı:

pür oldı: -
Mısra: **1**
dolmak

1. Bu faṣl içinde ki her gūşe oldı pür gül ü lāle
2. Zebān-ı ḥāl ile dir mey

görüñ piyāle piyāle

gül ü lāle:

gül ü lāle: -
Mısra: **1**
Gül ve lale.

1. Bu faṣl içinde ki her gūşe
oldı pür gül ü lāle
2. Zebān-ı ḥāl ile dir mey
görüñ piyāle piyāle

zebān-ı hāl:

zebān-ı ḥāl: -
Mısra: **2**
Hal dili.

1. Bu faṣl içinde ki her gūşe
oldı pür gül ü lāle
2. Zebān-ı ḥāl ile dir mey
görüñ piyāle piyāle

piyāle piyāle:

piyāle piyāle: -
Mısra: **2**
Kadeh kadeh.

1. Bu faṣl içinde ki her gūşe
oldı pür gül ü lāle
2. Zebān-ı ḥāl ile dir mey
görüñ piyāle piyāle

üstümüzde hakkı oldı:

üstümüzde ḥaḳḳı oldı: -
Mısra: **3**
*Hakkı geçmek II üstünde
emeği olmak.*

3. Çoġ oldı ḥaḳḳı bizüm
üstümüzde bāde-furūşuñ
4. Ṣalāḥ odur ideyüz anı luṭf-ı
Ḥaḳḳa ḥavāle

luṭf-ı Hakka:

luṭf-ı Ḥaḳḳa: -
Mısra: **4**
Allah'ın ihsanı.

3. Çoġ oldı ḥaḳḳı bizüm
üstümüzde bāde-furūşuñ
4. Ṣalāḥ odur ideyüz anı luṭf-ı
Ḥaḳḳa ḥavāle

havāle ideyüz:

ḥavāle ideyüz: -
Mısra: **4**
Göndermek.

3. Çoġ oldı ḥaḳḳı bizüm
üstümüzde bāde-furūşuñ
4. Ṣalāḥ odur ideyüz anı luṭf-ı

Ḥaḳḳa ḥavāle

hışm ider:

ḥışm ider: -
Mısra: **5**
Kızmak, öfkelenmek

5. Çü ġamze ḥışm ider eyler
nigāh-ı luṭfı nevāziş
6. Fedā hezār dil-i ʿāşıḳ ol
celāl ü cemāle

nevāziş eyler:

nevāziş eyler: -
Mısra: **5**
*Okşama II gönül alma II iltifat
etme.*

5. Çü ġamze ḥışm ider eyler
nigāh-ı luṭfı nevāziş
6. Fedā hezār dil-i ʿāşıḳ ol
celāl ü cemāle

nigāh-ı luṭfı:

nigāh-ı luṭfı: -
Mısra: **5**
Lutuf, ihsan bakışı.

5. Çü ġamze ḥışm ider eyler
nigāh-ı luṭfı nevāziş
6. Fedā hezār dil-i ʿāşıḳ ol
celāl ü cemāle

dil-i ʿāşık:

dil-i ʿāşıḳ: -
Mısra: **6**
Âşığın gönlü.

5. Çü ġamze ḥışm ider eyler
nigāh-ı luṭfı nevāziş
6. Fedā hezār dil-i ʿāşıḳ ol
celāl ü cemāle

celāl ü cemāle:

celāl ü cemāle: -
Mısra: **6**
Yücelik ve güzellik.

5. Çü ġamze ḥışm ider eyler
nigāh-ı luṭfı nevāziş
6. Fedā hezār dil-i ʿāşıḳ ol
celāl ü cemāle

midād-ı şevk:

midād-ı şevḳ: -
Mısra: **7**
Şevk kalemi II arzu mürekkebi.

7. Midād-ı şevḳ ile pür
eylesem nola gice gündüz
8. Ṣaḥife-i dili üstād-ı ʿaşḳ

virdi ḳabāle

pür eylesem:

pür eylesem: -
Mısra: **7**
Çoğaltmak, arttırmak

7. Midād-ı şevḳ ile pür
eylesem nola gice gündüz
8. Ṣaḥife-i dili üstād-ı ʿaşḳ
virdi ḳabāle

gice gündüz:

gice gündüz: -
Mısra: **7**
gece gündüz II her zaman

7. Midād-ı şevḳ ile pür
eylesem nola gice gündüz
8. Ṣaḥife-i dili üstād-ı ʿaşḳ
virdi ḳabāle

Ṣahife-i dili:

Ṣaḥife-i dili: -
Mısra: **8**
Gönül sayfası.

7. Midād-ı şevḳ ile pür
eylesem nola gice gündüz
8. Ṣaḥife-i dili üstād-ı ʿaşḳ
virdi ḳabāle

üstād-ı ʿaşk:

üstād-ı ʿaşḳ: -
Mısra: **8**
Aşk üstadı.

7. Midād-ı şevḳ ile pür
eylesem nola gice gündüz
8. Ṣaḥife-i dili üstād-ı ʿaşḳ
virdi ḳabāle

kabāle virdi:

ḳabāle virdi: -
Mısra: **8**
*Vergi vermek II pazarlık
yapmak.*

7. Midād-ı şevḳ ile pür
eylesem nola gice gündüz
8. Ṣaḥife-i dili üstād-ı ʿaşḳ
virdi ḳabāle

tir-i yāre:

ṭir-i yāre: -
Mısra: **9**
*Sevgilinin oku. || Sevgilinin
bakışları veya kirpikleri.*

9. Şu şarṭ ile ṭutarın ṭir-i yāre
sinemi Yaḥyā

10. Çeküp ḫadengini alursa dilde demreni ḳala

Çeküp alursa:

Çeküp alursa: -
Mısra: **10**
Almak II çıkarmak.

9. Şu şarṭ ile ṭutarın tịr-i yāre sịnemi Yaḥyā
10. Çeküp ḫadengini alursa dilde demreni ḳala

es:

eselden: -elden
Mısra: **1**
Esmek.

1. Bād-ı bahār eselden ezhār-ı ülfet üzre
2. Yārān biri birine meyl ü maḥabbet üzre

üzre:

üzre:
Mısra: **1**
üzerine

1. Bād-ı bahār eselden ezhār-ı ülfet üzre
2. Yārān biri birine meyl ü maḥabbet üzre

üzre:
Mısra: **2**
üzerine

1. Bād-ı bahār eselden ezhār-ı ülfet üzre
2. Yārān biri birine meyl ü maḥabbet üzre

üzre:
Mısra: **4**
üzerine

3. Şimden girü semenler göñlüñcek olsa cā'iz
4. Günden güne hevālar olur leṭāfetle üzre

üzre:
Mısra: **6**
Üzerinde.

5. Luṭfuñ eliyle ey gül ṭopraġdan götür kim
6. Düşmüş yaṭur benefşe ḫāk-i meẕellet üzre

üzre:
Mısra: **8**
üzerine

7. Üstinden ehl-i bāġun yavuz yel esdirür mi
8. Şāh-ı bahār olaldan mülkin ḥimāyet üzre

üzre:
Mısra: **10**
Üzerinde.

9. Sulṭān-ı dād-güster ʿOs̱mān Ḫān'ı Yaḥyā
10. Pāyende ide Mevlā taḫt-ı saʿādet üzre

yārān:

Yārān:
Mısra: **2**
Arkadaşlar, dostlar.

1. Bād-ı bahār eselden ezhār-ı ülfet üzre
2. Yārān biri birine meyl ü maḥabbet üzre

semen:

semenler: -ler
Mısra: **3**
Yasemin

3. Şimden girü semenler göñlüñcek olsa cā'iz
4. Günden güne hevālar olur leṭāfetle üzre

göñlüñcek:

göñlüñcek:
Mısra: **3**
Gönlüne göre.

3. Şimden girü semenler göñlüñcek olsa cā'iz
4. Günden güne hevālar olur leṭāfetle üzre

hevā:

hevālar: -lar
Mısra: **4**
Heves, ihtiras, istek.

3. Şimden girü semenler göñlüñcek olsa cā'iz
4. Günden güne hevālar olur leṭāfetle üzre

ol:

olur: -ur
Mısra: **4**
Olmak.

3. Şimden girü semenler göñlüñcek olsa cā'iz
4. Günden güne hevālar olur leṭāfetle üzre

leṭāfet:

leṭāfetle: -le
Mısra: **4**
Latiflik, hoşluk

3. Şimden girü semenler göñlüñcek olsa cā'iz
4. Günden güne hevālar olur leṭāfetle üzre

lutf:

Luṭfuñ: -uñ
Mısra: **5**
Yardım, inayet, ihsan.

5. Luṭfuñ eliyle ey gül ṭopraġdan götür kim
6. Düşmüş yaṭur benefşe ḫāk-i meẕellet üzre

eliyle:

eliyle:
Mısra: **5**
vasıta II destek

5. Luṭfuñ eliyle ey gül ṭopraġdan götür kim
6. Düşmüş yaṭur benefşe ḫāk-i meẕellet üzre

ey:

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Luṭfuñ eliyle ey gül ṭopraġdan götür kim
6. Düşmüş yaṭur benefşe ḫāk-i meẕellet üzre

gül:

gül:
Mısra: **5**
Gül. || Sevgili.

5. Luṭfuñ eliyle ey gül ṭopraġdan götür kim
6. Düşmüş yaṭur benefşe ḫāk-i meẕellet üzre

kim:

kim:
Mısra: **5**
ki

5. Luṭfuñ eliyle ey gül ṭopraġdan götür kim
6. Düşmüş yaṭur benefşe ḫāk-i meẕellet üzre

düş:

Düşmüş: -müş
Mısra: **6**
Düşmek II devrilmek.

5. Luṭfuñ eliyle ey gül ṭopraġdan götür kim
6. Düşmüş yaṭur benefşe ḫāk-i meẕellet üzre

yaṭ:

yaṭur: -ur
Mısra: **6**
Uyumak II uzanmak.

5. Luṭfuñ eliyle ey gül ṭopraġdan götür kim
6. Düşmüş yaṭur benefşe ḫāk-i meẕellet üzre

benefşe:

benefşe:
Mısra: **6**
Menekşe çiçeği

5. Luṭfuñ eliyle ey gül ṭopraġdan götür kim
6. Düşmüş yaṭur benefşe ḫāk-i meẕellet üzre

Üstinden:

Üstinden:
Mısra: **7**
Üzerinden.

7. Üstinden ehl-i bāġun yavuz yel esdirür mi
8. Şāh-ı bahār olaldan mülkin ḥimāyet üzre

yavuz:

yavuz:
Mısra: **7**
Kötü, fena.

7. Üstinden ehl-i bāġun yavuz yel esdirür mi
8. Şāh-ı bahār olaldan mülkin ḥimāyet üzre

yel:

yel:
Mısra: **7**
Rüzgar.

7. Üstinden ehl-i bāġun yavuz yel esdirür mi
8. Şāh-ı bahār olaldan mülkin ḥimāyet üzre

esdir:

esdirür: -ür
Mısra: **7**
Esmek II estirmek.

7. Üstinden ehl-i bāġun yavuz yel esdirür mi
8. Şāh-ı bahār olaldan mülkin ḥimāyet üzre

mi:

mi:
Mısra: **7**
soru edatı

7. Üstinden ehl-i bāġun yavuz yel esdirür mi
8. Şāh-ı bahār olaldan mülkin ḥimāyet üzre

olaldan:

olaldan:
Mısra: **8**
Olduğundan beri.

7. Üstinden ehl-i bāġun yavuz yel esdirür mi
8. Şāh-ı bahār olaldan mülkin ḥimāyet üzre

mülk:

mülkin: -in
Mısra: **8**
sahip olunan yer.

7. Üstinden ehl-i bāġun yavuz yel esdirür mi
8. Şāh-ı bahār olaldan mülkin ḥimāyet üzre

ḥimāyet:

ḥimāyet:
Mısra: **8**
Koruma, esirgeme.

7. Üstinden ehl-i bāġun yavuz yel esdirür mi
8. Şāh-ı bahār olaldan mülkin ḥimāyet üzre

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Sulṭān-ı dād-güster ʿOsmān Ḫān'ı Yaḥyā
10. Pāyende ide Mevlā taḫt-ı saʿādet üzre

mevlā:

Mevlā:
Mısra: **10**
Allah.

9. Sulṭān-ı dād-güster ʿOsmān Ḫān'ı Yaḥyā
10. Pāyende ide Mevlā taḫt-ı saʿādet üzre

bād-ı bahār:

bād-ı bahār: -
Mısra: **1**
Bahar rüzgarı.

1. Bād-ı bahār eselden ezhār-ı ülfet üzre
2. Yārān biri birine meyl ü maḥabbet üzre

ezhār-ı ülfet:

ezhār-ı ülfet: -
Mısra: **1**
Samimiyet çiçekleri.

1. Bād-ı bahār eselden ezhār-ı ülfet üzre
2. Yārān biri birine meyl ü maḥabbet üzre

biri birine:

biri birine: -
Mısra: **2**
Birbirine.

1. Bād-ı bahār eselden ezhār-ı ülfet üzre
2. Yārān biri birine meyl ü maḥabbet üzre

meyl ü maḥabbet:

meyl ü maḥabbet: -
Mısra: **2**
Yönelmek II sevgiyle ve neşeyle sohbet etmek.

1. Bād-ı bahār eselden ezhār-ı ülfet üzre
2. Yārān biri birine meyl ü maḥabbet üzre

Şimden girü:

Şimden girü: -
Mısra: **3**
artık, bundan sonra

3. Şimden girü semenler gönlüñcek olsa cāʾiz
4. Günden güne hevālar olur leṭāfetle üzre

cāʾiz olsa:

cā'iz olsa: -
Mısra: **3**
Yapılmasında mahzur olmayan uygun.

3. Şimden girü semenler göñlüñcek olsa cā'iz
4. Günden güne hevālar olur leṭāfetle üzre

günden güne:

günden güne: -
Mısra: **4**
gün geçtikçe, her gün biraz daha, gün günden

3. Şimden girü semenler göñlüñcek olsa cā'iz
4. Günden güne hevālar olur leṭāfetle üzre

topraġdan götür:

ṭopraġdan götür: -
Mısra: **5**
Toprağın üstünden kaldırmak II toz toprağın içinden çıkarmak.

5. Luṭfuñ eliyle ey gül ṭopraġdan götür kim
6. Düşmüş yaṭur benefşe ḫāk-i meẕellet üzre

hāk-i mezellet:

ḫāk-i meẕellet: -
Mısra: **6**
ayaklar altında

5. Luṭfuñ eliyle ey gül ṭopraġdan götür kim
6. Düşmüş yaṭur benefşe ḫāk-i meẕellet üzre

ehl-i bāğun:

ehl-i bāġun: -
Mısra: **7**
Bağ ehli II meyhaneci II meclis ehli.

7. Üstinden ehl-i bāġun yavuz yel esdirür mi
8. Şāh-ı bahār olaldan mülkin ḥimāyet üzre

Şāh-ı bahār:

Şāh-ı bahār: -
Mısra: **8**
Baharın sultanı II sevgili.

7. Üstinden ehl-i bāġun yavuz yel esdirür mi
8. Şāh-ı bahār olaldan mülkin ḥimāyet üzre

sulṭān-ı dād-güster ʿoŝmān Ḫān'ı:

sulṭān-ı dād-güster ʿoŝmān Ḫān'ı: -
Mısra: **9**
Adalet yayan Sultan Osman.

9. Sulṭān-ı dād-güster ʿOŝmān Ḫān'ı Yaḥyā
10. Pāyende ide Mevlā taḫt-ı saʿādet üzre

pāyende ide:

pāyende ide: -
Mısra: **10**
Devamlı kılmak.

9. Sulṭān-ı dād-güster ʿOŝmān Ḫān'ı Yaḥyā
10. Pāyende ide Mevlā taḫt-ı saʿādet üzre

taht-ı saʿādet:

taḫt-ı saʿādet: -
Mısra: **10**
Mutluluk tahtı.

9. Sulṭān-ı dād-güster ʿOŝmān Ḫān'ı Yaḥyā
10. Pāyende ide Mevlā taḫt-ı saʿādet üzre

ʿuşşāķ:

ʿuşşāķa: -a
Mısra: **1**
âşıklar

1. Ṣarīr-i bāb-ı cennetdür nevā-yı nāy ʿuşşāķa
2. Semāʿitsün ṣadā-yı fetḥ irişdi cān-ı müştāķa

iriş:

irişdi: -di
Mısra: **2**
Ulaşmak.

1. Ṣarīr-i bāb-ı cennetdür nevā-yı nāy ʿuşşāķa
2. Semāʿitsün ṣadā-yı fetḥ irişdi cān-ı müştāķa

dön:

Dönerler: -erler
Mısra: **3**
Dönmek, kendi etrafında hareket etmek.

3. Dönerler mevlevīler ʿaşķdan nāy urdıġınca dem
4. Nesīm-i nev-bahār esdikce gerdān olan evrāķa

mevlevi:

mevlevīler: -ler
Mısra: **3**
Hazret-i Mevlânâ'ya mensup kimseler II Mevlevîler.

3. Dönerler mevlevīler ʿaşķdan nāy urdıġınca dem
4. Nesīm-i nev-bahār esdikce gerdān olan evrāķa

ʿaşkdan:

ʿaşķdan:
Mısra: **3**
Aşktan dolayı II aşk ile.

3. Dönerler mevlevīler ʿaşķdan nāy urdıġınca dem
4. Nesīm-i nev-bahār esdikce gerdān olan evrāķa

dem:

dem:
Mısra: **3**
Nefes.

3. Dönerler mevlevīler ʿaşķdan nāy urdıġınca dem
4. Nesīm-i nev-bahār esdikce gerdān olan evrāķa

es:

esdikce: -dikce
Mısra: **4**
Esmek.

3. Dönerler mevlevīler ʿaşķdan nāy urdıġınca dem
4. Nesīm-i nev-bahār esdikce gerdān olan evrāķa

evrāķ:

evrāķa: -a
Mısra: **4**
Kağıt II yapraklar.

3. Dönerler mevlevīler ʿaşķdan nāy urdıġınca dem
4. Nesīm-i nev-bahār esdikce gerdān olan evrāķa

felek:

Feleklerde: -lerde
Mısra: **5**
Gökyüzü.

5. Feleklerde meleklerde semāʿ itmez mi ķalmışdur
6. ʿAceb āvāze ṣaldı nāy-ı Mevlānā bu nüh ṭāķa

melek:

meleklerde: -lerde
Mısra: **5**
Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıkların her biri II melek.

5. Feleklerde meleklerde semāʿ itmez mi ḳalmışdur
6. ʿAceb āvāze ṣaldı nāy-ı Mevlānā bu nüh ṭāḳa

mi:

mi:
Mısra: **5**
soru edatı

5. Feleklerde meleklerde semāʿ itmez mi ḳalmışdur
6. ʿAceb āvāze ṣaldı nāy-ı Mevlānā bu nüh ṭāḳa

ḳal:

ḳalmışdur: -mışdur
Mısra: **5**
Kalmış mıdır? II kalmamıştır.

5. Feleklerde meleklerde semāʿ itmez mi ḳalmışdur
6. ʿAceb āvāze ṣaldı nāy-ı Mevlānā bu nüh ṭāḳa

ʿaceb:

ʿAceb:
Mısra: **6**
Öyle bir, şaşırtıcı.

5. Feleklerde meleklerde semāʿ itmez mi ḳalmışdur
6. ʿAceb āvāze ṣaldı nāy-ı Mevlānā bu nüh ṭāḳa

bu:

bu:
Mısra: **6**
bu, işaret sıfatı

5. Feleklerde meleklerde semāʿ itmez mi ḳalmışdur
6. ʿAceb āvāze ṣaldı nāy-ı Mevlānā bu nüh ṭāḳa

ey:

ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Göñül bāġını ḫurrem itdi ey ney ṭib-i enfāsuñ
8. Yayıldı nefḫa-i bād-ı bahārį gibi āfāḳa

ney:

ney:
Mısra: **7**
İçi yanık kamış, nay

7. Göñül bāġını ḫurrem itdi ey ney ṭib-i enfāsuñ
8. Yayıldı nefḫa-i bād-ı bahārį gibi āfāḳa

yayıl:

Yayıldı: -dı
Mısra: **8**
yayılmak.

7. Göñül bāġını ḫurrem itdi ey ney ṭib-i enfāsuñ
8. Yayıldı nefḫa-i bād-ı bahārį gibi āfāḳa

gibi:

gibi:
Mısra: **8**
Benzetme edatı ll -e benzer.

7. Göñül bāġını ḫurrem itdi ey ney ṭib-i enfāsuñ
8. Yayıldı nefḫa-i bād-ı bahārį gibi āfāḳa

āfāḳ:

āfāḳa: -a
Mısra: **8**
Her yer, etraf II gökyüzü.

7. Göñül bāġını ḫurrem itdi ey ney ṭib-i enfāsuñ
8. Yayıldı nefḫa-i bād-ı bahārį gibi āfāḳa

cihān:

Cihānda: -da
Mısra: **9**
Dünya, herkes.

9. Cihānda nāydan hiç kimse incinmiş midür Yaḥyā
10. Derūn ḫāli gerekmiş ġayrdan tehẕib-i aḫlāḳa

nāy:

nāydan: -dan
Mısra: **9**
Kamış II ney.

9. Cihānda nāydan hiç kimse incinmiş midür Yaḥyā
10. Derūn ḫāli gerekmiş ġayrdan tehẕib-i aḫlāḳa

incin:

incinmiş: -miş
Mısra: **9**
Rahatsız olmak.

9. Cihānda nāydan hiç kimse incinmiş midür Yaḥyā
10. Derūn ḫāli gerekmiş ġayrdan tehẕib-i aḫlāḳa

midür:

midür:
Mısra: **9**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

9. Cihānda nāydan hiç kimse incinmiş midür Yaḥyā
10. Derūn ḫāli gerekmiş ġayrdan tehẕib-i aḫlāḳa

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Cihānda nāydan hiç kimse incinmiş midür Yaḥyā
10. Derūn ḫāli gerekmiş ġayrdan tehẕib-i aḫlāḳa

derūn:

Derūn:
Mısra: **10**
Kalp, yürek, iç, bâtın.

9. Cihānda nāydan hiç kimse incinmiş midür Yaḥyā
10. Derūn ḫāli gerekmiş ġayrdan tehẕib-i aḫlāḳa

ḫāl:

ḫāli: -i
Mısra: **10**
hâl, durum

9. Cihānda nāydan hiç kimse incinmiş midür Yaḥyā
10. Derūn ḫāli gerekmiş ġayrdan tehẕib-i aḫlāḳa

gerek:

gerekmiş: -miş
Mısra: **10**
Lazım, elzem

9. Cihānda nāydan hiç kimse incinmiş midür Yaḥyā
10. Derūn ḫāli gerekmiş ġayrdan tehẕib-i aḫlāḳa

ġayr:

ġayrdan: -dan
Mısra: **10**
Başkası, öteki, rakip

9. Cihānda nāydan hiç kimse incinmiş midür Yaḥyā
10. Derūn ḥāli gerekmiş ġayrdan tehẕib-i aḫlāḳa

Ṣarir-i bāb-ı cennetdür:

Ṣarīr-i bāb-ı cennetdür: -
Mısra: **1**
Cennet kapısının cızırtısı

1. Ṣarīr-i bāb-ı cennetdür nevā-yı nāy ʿuşşāḳa
2. Semā ʿitsün ṣadā-yı fetḥ irişdi cān-ı müştāḳa

nevā-yı nāy:

nevā-yı nāy: -
Mısra: **1**
neyin nağmesi.

1. Ṣarīr-i bāb-ı cennetdür nevā-yı nāy ʿuşşāḳa
2. Semā ʿitsün ṣadā-yı fetḥ irişdi cān-ı müştāḳa

cān-ı müştāḳa:

cān-ı müştāḳa: -
Mısra: **2**
Çok arzu eden, çok isteyen can.

1. Ṣarīr-i bāb-ı cennetdür nevā-yı nāy ʿuşşāḳa
2. Semā ʿitsün ṣadā-yı fetḥ irişdi cān-ı müştāḳa

ṣadā-yı fetḥ:

ṣadā-yı fetḥ: -
Mısra: **2**
Açılma sesi II ele geçirmenin sedası.

1. Ṣarīr-i bāb-ı cennetdür nevā-yı nāy ʿuşşāḳa
2. Semā ʿitsün ṣadā-yı fetḥ irişdi cān-ı müştāḳa

semāʿ itsün:

semāʿ itsün: -
Mısra: **2**
Dönmek II dans etmek.

1. Ṣarīr-i bāb-ı cennetdür nevā-yı nāy ʿuşşāḳa
2. Semā ʿitsün ṣadā-yı fetḥ irişdi cān-ı müştāḳa

nāy urdığınca:

nāy urdığınca: -
Mısra: **3**
Ney üflemek.

3. Dönerler mevleviler ʿaşḳdan nāy urdığınca dem
4. Nesīm-i nev-bahār esdikce gerdān olan evrāḳa

nesim-i nev-bahār:

nesīm-i nev-bahār: -
Mısra: **4**
İlkbahar rüzgarı

3. Dönerler mevleviler ʿaşḳdan nāy urdığınca dem
4. Nesīm-i nev-bahār esdikce gerdān olan evrāḳa

gerdān olan:

gerdān olan: -
Mısra: **4**
Dönmek.

3. Dönerler mevleviler ʿaşḳdan nāy urdığınca dem
4. Nesīm-i nev-bahār esdikce gerdān olan evrāḳa

semāʿ itmez:

semāʿ itmez: -
Mısra: **5**
Dönmek II dans etmek.

5. Feleklerde meleklerde semāʿ itmez mi ḳalmışdur
6. ʿAceb āvāze ṣaldı nāy-ı Mevlānā bu nüh ṭāḳa

nāy-ı mevlānā:

nāy-ı mevlānā: -
Mısra: **6**
Mevlânâ'nın neyi.

5. Feleklerde meleklerde semāʿ itmez mi ḳalmışdur
6. ʿAceb āvāze ṣaldı nāy-ı Mevlānā bu nüh ṭāḳa

nüh ṭāka:

nüh ṭāka: -
Mısra: **6**
Dokuz kat felek.

5. Feleklerde meleklerde semāʿ itmez mi ḳalmışdur
6. ʿAceb āvāze ṣaldı nāy-ı Mevlānā bu nüh ṭāḳa

āvāze ṣaldı:

āvāze ṣaldı: -
Mısra: **6**
Yüksek sesle seslenmek, bağırmak.

5. Feleklerde meleklerde semāʿ itmez mi ḳalmışdur
6. ʿAceb āvāze ṣaldı nāy-ı Mevlānā bu nüh ṭāḳa

göñül bāġını:

göñül bāġını: -
Mısra: **7**
Gönül bağı II sevgi, muhabbet.

7. Göñül bāġını ḫurrem itdi ey ney ṭīb-i enfāsuñ
8. Yayıldı nefḫa-i bād-ı bahārī gibi āfāḳa

ṭib-i enfāsuñ:

ṭīb-i enfāsuñ: -
Mısra: **7**
Nefeslerin hoş kokusu

7. Göñül bāġını ḫurrem itdi ey ney ṭīb-i enfāsuñ
8. Yayıldı nefḫa-i bād-ı bahārī gibi āfāḳa

hurrem itdi:

ḫurrem itdi: -
Mısra: **7**
sevinçli etmek, sevindirmek.

7. Göñül bāġını ḫurrem itdi ey ney ṭīb-i enfāsuñ
8. Yayıldı nefḫa-i bād-ı bahārī gibi āfāḳa

nefha-i bād-ı bahāri:

nefḫa-i bād-ı bahārī: -
Mısra: **8**
Bahar rüzgarının kokusu.

7. Göñül bāġını ḫurrem itdi ey ney ṭīb-i enfāsuñ
8. Yayıldı nefḫa-i bād-ı bahārī gibi āfāḳa

hiç kimse:

hiç kimse: -
Mısra: **9**
Bir kişi bile.

9. Cihānda nāydan hiç kimse incinmiş midür Yaḥyā
10. Derūn ḥāli gerekmiş ġayrdan tehẕib-i aḫlāḳa

tehzib-i ahlāḳa:

tehẕib-i aḫlāḳa: -
Mısra: **10**
Ahlakı düzeltmek.

9. Cihānda nāydan hiç kimse incinmiş midür Yaḥyā
10. Derūn ḫāli gerekmiş ġayrdan tehẕib-i aḫlāḳa

Tolaş:

Ṭolaşup: -up
Mısra: **1**
Dokunmak ‖ içinde dolaşmak.

1. Ṭolaşup kākül-i ‘anber-şiken-i cānāne
2. Ne ḳadar ḫāṭır-ı maḥzūna ṭoḳandı şāne

tokan:

ṭoḳandı: -dı
Mısra: **2**
Dokunmak II temas etmek.

1. Ṭolaşup kākül-i ‘anber-şiken-i cānāne
2. Ne ḳadar ḫāṭır-ı maḥzūna ṭoḳandı şāne

şāne:

şāne:
Mısra: **2**
tarak

1. Ṭolaşup kākül-i ‘anber-şiken-i cānāne
2. Ne ḳadar ḫāṭır-ı maḥzūna ṭoḳandı şāne

şāne:
Mısra: **4**
tarak

3. Bu ḳadar dilleri mecrūḥ u perişān itme
4. Degme ey şāne o gisū-yı ʿabir-efşāne

dil:

dilleri: -leri
Mısra: **3**
gönül

3. Bu ḳadar dilleri mecrūḥ u perişān itme
4. Degme ey şāne o gisū-yı ʿabir-efşāne

degme:

Degme:
Mısra: **4**
Dokunma!

3. Bu ḳadar dilleri mecrūḥ u perişān itme
4. Degme ey şāne o gisū-yı ʿabir-efşāne

ey:

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Bu ḳadar dilleri mecrūḥ u perişān itme
4. Degme ey şāne o gisū-yı ʿabir-efşāne

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. İşigin bekleyelüm ey dil-i şeydā yārüñ
6. Ḳays yetmez mi bize gitmeyelüm yābāne

ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Çünki geldüñ hele bir pāre ṭur ey nāvek-i yār
8. Āşinā olmadan olmaḳ ne revā bi-gāne

o:

o:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Bu ḳadar dilleri mecrūḥ u perişān itme
4. Degme ey şāne o gisū-yı ʿabir-efşāne

İşig:

İşigin: -in
Mısra: **5**
Eşik II Huzur, makam

5. İşigin bekleyelüm ey dil-i şeydā yārüñ
6. Ḳays yetmez mi bize gitmeyelüm yābāne

bekle:

bekleyelüm: -yelüm
Mısra: **5**
Beklemek, durmak

5. İşigin bekleyelüm ey dil-i şeydā yārüñ
6. Ḳays yetmez mi bize gitmeyelüm yābāne

yār:

yārüñ: -üñ
Mısra: **5**
Sevgili ‖ dost.

5. İşigin bekleyelüm ey dil-i şeydā yārüñ
6. Ḳays yetmez mi bize gitmeyelüm yābāne

Yār:
Mısra: **10**
Sevgili

9. Dil-i Yaḥyā'ya nice ṣıġsa gerek bunca ġumūm
10. Yār bilmez mi ʿaceb teng idügin ġam-ḫāne

Kays:

Ḳays:
Mısra: **6**
Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun.

5. İşigin bekleyelüm ey dil-i şeydā yārüñ
6. Ḳays yetmez mi bize gitmeyelüm yābāne

biz:

bize: -e
Mısra: **6**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

5. İşigin bekleyelüm ey dil-i şeydā yārüñ
6. Ḳays yetmez mi bize gitmeyelüm yābāne

Çünki:

Çünki:
Mısra: **7**
çünkü.

7. Çünki geldüñ hele bir pāre ṭur ey nāvek-i yār
8. Āşinā olmadan olmaḳ ne revā bi-gāne

gel:

geldüñ: -düñ
Mısra: **7**
Gelmek.

7. Çünki geldüñ hele bir pāre ṭur ey nāvek-i yār
8. Āşinā olmadan olmaḳ ne revā bi-gāne

hele:

hele:
Mısra: **7**
Hele bir.

7. Çünki geldüñ hele bir pāre ṭur ey nāvek-i yār
8. Āşinā olmadan olmaḳ ne revā bi̱-gāne

ṭur:

ṭur:
Mısra: **7**
Durmak, beklemek.

7. Çünki geldüñ hele bir pāre ṭur ey nāvek-i yār
8. Āşinā olmadan olmaḳ ne revā bi̱-gāne

nice:

nice:
Mısra: **9**
nasıl

9. Dil-i Yaḥyā'ya nice ṣığsa gerek bunca ġumūm
10. Yār bilmez mi ʿaceb teng idügin ġam-ḫāne

ṣığ:

ṣığsa: -sa
Mısra: **9**
Sığmak II yerleşmek.

9. Dil-i Yaḥyā'ya nice ṣığsa gerek bunca ġumūm
10. Yār bilmez mi ʿaceb teng idügin ġam-ḫāne

gerek:

gerek:
Mısra: **9**
-malı, -meli .

9. Dil-i Yaḥyā'ya nice ṣığsa gerek bunca ġumūm
10. Yār bilmez mi ʿaceb teng idügin ġam-ḫāne

bunca:

bunca:
Mısra: **9**
Bu kadar, böylesi

9. Dil-i Yaḥyā'ya nice ṣığsa gerek bunca ġumūm
10. Yār bilmez mi ʿaceb teng idügin ġam-ḫāne

ġumūm:

ġumūm:
Mısra: **9**
kederler.

9. Dil-i Yaḥyā'ya nice ṣığsa gerek bunca ġumūm
10. Yār bilmez mi ʿaceb teng idügin ġam-ḫāne

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **10**
Acaba

9. Dil-i Yaḥyā'ya nice ṣığsa gerek bunca ġumūm
10. Yār bilmez mi ʿaceb teng idügin ġam-ḫāne

ġam-ḫāne:

ġam-ḫāne:
Mısra: **10**
Keder evi II Gönül.

9. Dil-i Yaḥyā'ya nice ṣığsa gerek bunca ġumūm
10. Yār bilmez mi ʿaceb teng idügin ġam-ḫāne

kākül-i ‘anber-şiken-i cānāne:

kākül-i ‘anber-şiken-i cānāne: -
Mısra: **1**
Sevgilinin amber kokulu kakülü.

1. Ṭolaşup kākül-i ‘anber-şiken-i cānāne
2. Ne ḳadar ḫāṭır-ı maḥzūna ṭoḳandı şāne

ḫāṭır-ı maḥzūna:

ḫāṭır-ı maḥzūna: -
Mısra: **2**
hüzünlü gönül

1. Ṭolaşup kākül-i ‘anber-şiken-i cānāne
2. Ne ḳadar ḫāṭır-ı maḥzūna ṭoḳandı şāne

ne ḳadar:

ne ḳadar: -
Mısra: **2**
Ne kadar çok.

1. Ṭolaşup kākül-i ‘anber-şiken-i cānāne
2. Ne ḳadar ḫāṭır-ı maḥzūna ṭoḳandı şāne

bu ḳadar:

bu ḳadar: -
Mısra: **3**
Bu denli.

3. Bu ḳadar dilleri mecrūḥ u peri̱şān itme
4. Degme ey şāne o gi̱sū-yı ʿabi̱r-efşāne

mecrūḥ u peri̱şān itme:

mecrūḥ u peri̱şān itme: -
Mısra: **3**
Yaralayıp dağıtmak.

3. Bu ḳadar dilleri mecrūḥ u peri̱şān itme
4. Degme ey şāne o gi̱sū-yı ʿabi̱r-efşāne

gi̱sū-yı ʿabir-efşāne:

gi̱sū-yı ʿabi̱r-efşāne: -
Mısra: **4**
Güzel koku saçan saç

3. Bu ḳadar dilleri mecrūḥ u peri̱şān itme
4. Degme ey şāne o gi̱sū-yı ʿabi̱r-efşāne

dil-i şeydā:

dil-i şeydā: -
Mısra: **5**
çılgın gönül

5. İşigin bekleyelüm ey dil-i şeydā yārüñ
6. Ḳays yetmez mi bize gitmeyelüm yābāne

dil-i yaḥyā'ya:

dil-i yaḥyā'ya: -
Mısra: **9**
Yahya'nın gönlü

9. Dil-i Yaḥyā'ya nice ṣığsa gerek bunca ġumūm
10. Yār bilmez mi ʿaceb teng idügin ġam-ḫāne

yetmez mi:

yetmez mi: -
Mısra: **6**
Yetmez mi? Yeter elbette.

5. İşigin bekleyelüm ey dil-i şeydā yārüñ
6. Ḳays yetmez mi bize gitmeyelüm yābāne

yābāne gitmeyelüm:

yābāne gitmeyelüm: -
Mısra: **6**
Çöllere düşmek II Mecnûn gibi delirip çöllere düşmek.

5. İşigin bekleyelüm ey dil-i şeydā yārüñ
6. Ḳays yetmez mi bize gitmeyelüm yābāne

nāvek-i yār:

nāvek-i yār: -
Mısra: **7**
Sevgilinin oku.

7. Çünki geldüñ hele bir pāre ṭur ey nāvek-i yār
8. Āşinā olmadan olmaḳ ne revā bį-gāne

bir pāre:

bir pāre: -
Mısra: **7**
birazcık

7. Çünki geldüñ hele bir pāre ṭur ey nāvek-i yār
8. Āşinā olmadan olmaḳ ne revā bį-gāne

Āşinā olmadan:

Āşinā olmadan: -
Mısra: **8**
Tanışmamak II yakınlaşmamak.

7. Çünki geldüñ hele bir pāre ṭur ey nāvek-i yār
8. Āşinā olmadan olmaḳ ne revā bį-gāne

bi-gāne olmaḳ:

bį-gāne olmaḳ: -
Mısra: **8**
Yabancı olmak II ayrı kalmak.

7. Çünki geldüñ hele bir pāre ṭur ey nāvek-i yār
8. Āşinā olmadan olmaḳ ne revā bį-gāne

ne revā:

ne revā: -
Mısra: **8**
reva mıdır?

7. Çünki geldüñ hele bir pāre ṭur ey nāvek-i yār
8. Āşinā olmadan olmaḳ ne revā bį-gāne

bilmez mi:

bilmez mi: -
Mısra: **10**
bilmiyor mu

9. Dil-i Yaḥyā'ya nice ṣıġsa gerek bunca ġumūm
10. Yār bilmez mi ʿaceb teng idügin ġam-ḫāne

teng idügin:

teng idügin: -
Mısra: **10**
Dar olmak.

9. Dil-i Yaḥyā'ya nice ṣıġsa gerek bunca ġumūm
10. Yār bilmez mi ʿaceb teng idügin ġam-ḫāne

nola:

nola:
Mısra: **1**
ne olur I şaşılır mı?

1. Dil-i şeydā nola meyl eylemezse vaṣl-ı cānāne
2. Ne zaḥmetler çeküpdür alışınca derd-i hicrāne

ne:

Ne:
Mısra: **2**
ne kadar, çok

1. Dil-i şeydā nola meyl eylemezse vaṣl-ı cānāne
2. Ne zaḥmetler çeküpdür alışınca derd-i hicrāne

ne:
Mısra: **8**
ne

7. Gice pervānelerle bezmi germ-ā-germ idi şemʿüñ
8. Seḥer baḳdum ne şem-i meclis-ārā var ne pervāne

ne:
Mısra: **8**
Ne de.

7. Gice pervānelerle bezmi germ-ā-germ idi şemʿüñ
8. Seḥer baḳdum ne şem-i meclis-ārā var ne pervāne

alış:

alışınca: -ınca
Mısra: **2**
Alışmak II müptela olmak.

1. Dil-i şeydā nola meyl eylemezse vaṣl-ı cānāne
2. Ne zaḥmetler çeküpdür alışınca derd-i hicrāne

beñzet:

beñzetmişdüm: -mişdüm
Mısra: **3**
Benzetmek II aynı kefede değerlendirmek.

3. Nihāl-i bānı ḳadd-i yāre beñzetmişdüm incinmiş
4. Anı nice yetişdirmişler ol şāh-ı cihānbāne

incin:

incinmiş: -miş
Mısra: **3**
Gücenmek, gönül koymak, gücüne gitmek

3. Nihāl-i bānı ḳadd-i yāre beñzetmişdüm incinmiş
4. Anı nice yetişdirmişler ol şāh-ı cihānbāne

anı:

Anı:
Mısra: **4**
Onu

3. Nihāl-i bānı ḳadd-i yāre beñzetmişdüm incinmiş
4. Anı nice yetişdirmişler ol şāh-ı cihānbāne

nice:

nice:
Mısra: **4**
nasıl

3. Nihāl-i bānı ḳadd-i yāre beñzetmişdüm incinmiş
4. Anı nice yetişdirmişler ol şāh-ı cihānbāne

yetişdir:

yetişdirmişler: -mişler
Mısra: **4**
Yetiştirmek, büyütmek.

3. Nihāl-i bānı ḳadd-i yāre beñzetmişdüm incinmiş
4. Anı nice yetişdirmişler ol şāh-ı cihānbāne

ol:

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Nihāl-i bānı ḳadd-i yāre beñzetmişdüm incinmiş

4. Anı nice yetişdirmişler ol
şāh-ı cihānbāne

olan: -an
Mısra: **10**
Olmak.

9. Bu meclisden hemān ʿuzlet-
güzīn olmaḳ gerek Yaḥyā
10. Taḥammül eylemez ʿāḳıl
olan evżāʻ-ı mestāne

niçün:

Niçün:
Mısra: **5**
Neden.

5. Niçün cām-ı muṣaffāyı
getürmez sāḳī-i meclis
6. Bizümle ʻahd ü peymān
eyledi ṭurmaz mı peymāne

getür:

getürmez: -mez
Mısra: **5**
getirmek ǁ sunmak, takdim etmek

5. Niçün cām-ı muṣaffāyı
getürmez sāḳī-i meclis
6. Bizümle ʻahd ü peymān
eyledi ṭurmaz mı peymāne

biz:

Bizümle: -ümle
Mısra: **6**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

5. Niçün cām-ı muṣaffāyı
getürmez sāḳī-i meclis
6. Bizümle ʻahd ü peymān
eyledi ṭurmaz mı peymāne

ṭur:

ṭurmaz: -maz
Mısra: **6**
Durmak, beklemek.

5. Niçün cām-ı muṣaffāyı
getürmez sāḳī-i meclis
6. Bizümle ʻahd ü peymān
eyledi ṭurmaz mı peymāne

mı:

mı:
Mısra: **6**
soru edatı

5. Niçün cām-ı muṣaffāyı
getürmez sāḳī-i meclis
6. Bizümle ʻahd ü peymān
eyledi ṭurmaz mı peymāne

peymāne:

peymāne:
Mısra: **6**
Kadeh.

5. Niçün cām-ı muṣaffāyı
getürmez sāḳī-i meclis
6. Bizümle ʻahd ü peymān
eyledi ṭurmaz mı peymāne

gice:

Gice:
Mısra: **7**
Gece.

7. Gice pervānelerle bezmi
germ-ā-germ idi şemʿüñ
8. Seḥer baḳdum ne şem-i
meclis-ārā var ne pervāne

pervāne:

pervānelerle: -lerle
Mısra: **7**
Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek II âşık.

7. Gice pervānelerle bezmi
germ-ā-germ idi şemʿüñ
8. Seḥer baḳdum ne şem-i
meclis-ārā var ne pervāne

pervāne:
Mısra: **8**
Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek II âşık.

7. Gice pervānelerle bezmi
germ-ā-germ idi şemʿüñ
8. Seḥer baḳdum ne şem-i
meclis-ārā var ne pervāne

bezm:

bezmi: -i
Mısra: **7**
Sohbet, yaran sohbeti ǁ ziyafet, işret sohbeti.

7. Gice pervānelerle bezmi
germ-ā-germ idi şemʿüñ
8. Seḥer baḳdum ne şem-i
meclis-ārā var ne pervāne

germ-ā-germ:

germ-ā-germ:
Mısra: **7**
Samimi.

7. Gice pervānelerle bezmi
germ-ā-germ idi şemʿüñ
8. Seḥer baḳdum ne şem-i
meclis-ārā var ne pervāne

i:

idi: -di
Mısra: **7**
İ- yardımcı fiili.

7. Gice pervānelerle bezmi
germ-ā-germ idi şemʿüñ
8. Seḥer baḳdum ne şem-i
meclis-ārā var ne pervāne

şemʿ:

şemʿüñ: -üñ
Mısra: **7**
Mum ǁ Sevgili

7. Gice pervānelerle bezmi
germ-ā-germ idi şemʿüñ
8. Seḥer baḳdum ne şem-i
meclis-ārā var ne pervāne

seḥer:

Seḥer:
Mısra: **8**
Sabah vakti

7. Gice pervānelerle bezmi
germ-ā-germ idi şemʿüñ
8. Seḥer baḳdum ne şem-i
meclis-ārā var ne pervāne

baḳ:

baḳdum: -dum
Mısra: **8**
Bakmak.

7. Gice pervānelerle bezmi
germ-ā-germ idi şemʿüñ
8. Seḥer baḳdum ne şem-i
meclis-ārā var ne pervāne

var:

var:
Mısra: **8**
Mevcut

7. Gice pervānelerle bezmi
germ-ā-germ idi şemʿüñ
8. Seḥer baḳdum ne şem-i
meclis-ārā var ne pervāne

bu:

Bu:
Mısra: **9**
bu, işaret sıfatı

9. Bu meclisden hemān ʿuzlet-
güzīn olmaḳ gerek Yaḥyā
10. Taḥammül eylemez ʿāḳıl
olan evżāʻ-ı mestāne

meclis:

meclisden: -den
Mısra: **9**
Oturulacak, toplanılacak yer.

9. Bu meclisden hemān ʿuzlet-güzịn olmaḳ gerek Yaḥyā
10. Taḥammül eylemez ʿāḳıl olan evżāʿ-ı mestāne

hemān:

hemān:
Mısra: **9**
hemen

9. Bu meclisden hemān ʿuzlet-güzịn olmaḳ gerek Yaḥyā
10. Taḥammül eylemez ʿāḳıl olan evżāʿ-ı mestāne

gerek:

gerek:
Mısra: **9**
Lazım, elzem

9. Bu meclisden hemān ʿuzlet-güzịn olmaḳ gerek Yaḥyā
10. Taḥammül eylemez ʿāḳıl olan evżāʿ-ı mestāne

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bu meclisden hemān ʿuzlet-güzịn olmaḳ gerek Yaḥyā
10. Taḥammül eylemez ʿāḳıl olan evżāʿ-ı mestāne

ʿāḳıl:

ʿāḳıl:
Mısra: **10**
Akıllı kimse.

9. Bu meclisden hemān ʿuzlet-güzịn olmaḳ gerek Yaḥyā
10. Taḥammül eylemez ʿāḳıl olan evżāʿ-ı mestāne

dil-i şeydā:

dil-i şeydā: -
Mısra: **1**
çılgın gönül

1. Dil-i şeydā nola meyl eylemezse vaṣl-ı cānāne
2. Ne zaḥmetler çeküpdür alışınca derd-i hicrāne

vaṣl-ı cānāne:

vaṣl-ı cānāne: -
Mısra: **1**
Sevgiliye kavuşma.

1. Dil-i şeydā nola meyl eylemezse vaṣl-ı cānāne
2. Ne zaḥmetler çeküpdür alışınca derd-i hicrāne

meyl eylemezse:

meyl eylemezse: -
Mısra: **1**
Yönelmek, eğilimli olmak.

1. Dil-i şeydā nola meyl eylemezse vaṣl-ı cānāne
2. Ne zaḥmetler çeküpdür alışınca derd-i hicrāne

derd-i hicrāne:

derd-i hicrāne: -
Mısra: **2**
ayrılık derdi

1. Dil-i şeydā nola meyl eylemezse vaṣl-ı cānāne
2. Ne zaḥmetler çeküpdür alışınca derd-i hicrāne

zaḥmetler çeküpdür:

zaḥmetler çeküpdür: -
Mısra: **2**
Güçlükle karşılaşmak, sıkıntıya katlanmak

1. Dil-i şeydā nola meyl eylemezse vaṣl-ı cānāne
2. Ne zaḥmetler çeküpdür alışınca derd-i hicrāne

nihāl-i bānı:

nihāl-i bānı: -
Mısra: **3**
Söğüt ağacı fidanı.

3. Nihāl-i bānı ḳadd-i yāre beñzetmişdüm incinmiş
4. Anı nice yetişdirmişler ol şāh-ı cihānbāne

ḳadd-i yāre:

ḳadd-i yāre: -
Mısra: **3**
Sevgilinin boyu

3. Nihāl-i bānı ḳadd-i yāre beñzetmişdüm incinmiş
4. Anı nice yetişdirmişler ol şāh-ı cihānbāne

şāh-ı cihānbāne:

şāh-ı cihānbāne: -
Mısra: **4**
Dünyanın hükümdarı padişah II dünyayı gözeten sultan.

3. Nihāl-i bānı ḳadd-i yāre beñzetmişdüm incinmiş
4. Anı nice yetişdirmişler ol şāh-ı cihānbāne

cām-ı muṣaffāyı:

cām-ı muṣaffāyı: -
Mısra: **5**
Arıtılmış berrak şarap

5. Niçün cām-ı muṣaffāyı getürmez sāḳị-i meclis
6. Bizümle ʿahd ü peymān eyledi ṭurmaz mı peymāne

sāḳị-i meclis:

sāḳị-i meclis: -
Mısra: **5**
Meclisin sakisi

5. Niçün cām-ı muṣaffāyı getürmez sāḳị-i meclis
6. Bizümle ʿahd ü peymān eyledi ṭurmaz mı peymāne

ʿahd ü peymān eyledi:

ʿahd ü peymān eyledi: -
Mısra: **6**
Söz vermek, yemin etmek

5. Niçün cām-ı muṣaffāyı getürmez sāḳị-i meclis
6. Bizümle ʿahd ü peymān eyledi ṭurmaz mı peymāne

ʿuzlet-güzịn olmaḳ:

ʿuzlet-güzịn olmaḳ: -
Mısra: **9**
Yalnız kalmak II tenha ve hoş bir yere çekilmek.

9. Bu meclisden hemān ʿuzlet-güzịn olmaḳ gerek Yaḥyā
10. Taḥammül eylemez ʿāḳıl olan evżāʿ-ı mestāne

taḥammül eylemez:

taḥammül eylemez: -
Mısra: **10**
Dayanmamak II katlanmamak.

9. Bu meclisden hemān ʿuzlet-güzịn olmaḳ gerek Yaḥyā
10. Taḥammül eylemez ʿāḳıl olan evżāʿ-ı mestāne

evżāʿ-ı mestāne:

evżāʻ-ı mestāne: -
Mısra: **10**
Sarhoş bir halde.

9. Bu meclisden hemān ʿuzlet-güzin olmaḳ gerek Yaḥyā
10. Taḥammül eylemez ʿāḳıl olan evżāʻ-ı mestāne

şemʿ-i meclis-ārā:

şemʿ-i meclis-ārā: -
Mısra: **8**
Meclisi süsleyen mum.

7. Gice pervānelerle bezmi germ-ā-germ idi şemʿüñ
8. Seḥer baḳdum ne şem-i meclis-ārā var ne pervāne

ben:

Benümledür: -ümledür
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Benümledür dir imiş būy zülf-i cānāne
2. Ḫaber nesi̱mdedür müjde sünbülistāne

di:

dir: -r
Mısra: **1**
Söylemek.

1. Benümledür dir imiş būy zülf-i cānāne
2. Ḫaber nesi̱mdedür müjde sünbülistāne

i:

imiş: -miş
Mısra: **1**
İ- yardımcı fiili.

1. Benümledür dir imiş būy zülf-i cānāne
2. Ḫaber nesi̱mdedür müjde sünbülistāne

būy:

būy:
Mısra: **1**
Koku

1. Benümledür dir imiş būy zülf-i cānāne
2. Ḫaber nesi̱mdedür müjde sünbülistāne

Haber:

Ḫaber:
Mısra: **2**
Haber, bilgi

1. Benümledür dir imiş būy zülf-i cānāne
2. Ḫaber nesi̱mdedür müjde sünbülistāne

nesim:

nesi̱mdedür: -dedür
Mısra: **2**
rüzgar II esinti

1. Benümledür dir imiş būy zülf-i cānāne
2. Ḫaber nesi̱mdedür müjde sünbülistāne

müjde:

müjde:
Mısra: **2**
Sevinç haberi, beşaret.

1. Benümledür dir imiş būy zülf-i cānāne
2. Ḫaber nesi̱mdedür müjde sünbülistāne

sünbülistān:

sünbülistāne: -e
Mısra: **2**
Sümbül bahçesi

1. Benümledür dir imiş būy zülf-i cānāne
2. Ḫaber nesi̱mdedür müjde sünbülistāne

güzel:

Güzel:
Mısra: **3**
güzel, hoş.

3. Güzel göründi bize gice sāḳi̱-i meclis
4. Gözinde neşve-i bāde elinde peymāne

görün:

göründi: -di
Mısra: **3**
Görünmek II gözükmek.

3. Güzel göründi bize gice sāḳi̱-i meclis
4. Gözinde neşve-i bāde elinde peymāne

biz:

bize: -e
Mısra: **3**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

3. Güzel göründi bize gice sāḳi̱-i meclis
4. Gözinde neşve-i bāde elinde peymāne

gice:

gice:
Mısra: **3**
Gece.

3. Güzel göründi bize gice sāḳi̱-i meclis
4. Gözinde neşve-i bāde elinde peymāne

gözinde:

Gözinde:
Mısra: **4**
İsteği olmak II elde etmediği bir şeye karşı isteği sürmek.

3. Güzel göründi bize gice sāḳi̱-i meclis
4. Gözinde neşve-i bāde elinde peymāne

elinde:

elinde:
Mısra: **4**
Elinde tutmak, bulundurmak.

3. Güzel göründi bize gice sāḳi̱-i meclis
4. Gözinde neşve-i bāde elinde peymāne

peymāne:

peymāne:
Mısra: **4**
Kadeh.

3. Güzel göründi bize gice sāḳi̱-i meclis
4. Gözinde neşve-i bāde elinde peymāne

anı:

anı:
Mısra: **5**
Onu

5. Helāk iderdi anı reşk-i si̱ne-i mecrūḥ
6. Yetişmeseydi şehā nāveküñ eger cāne

yetişme:

Yetişmeseydi: -se, -y, -di
Mısra: **6**
Ulaşmamak II değmemek.

5. Helāk iderdi anı reşk-i sīne-i mecrūḥ
6. Yetişmeseydi şehā nāvekūñ eger cāne

şehā:

şehā:
Mısra: **6**
Ey padişah ‖ ey sevgili.

5. Helāk iderdi anı reşk-i sīne-i mecrūḥ
6. Yetişmeseydi şehā nāvekūñ eger cāne

nāvek:

nāvekūñ: -ūñ
Mısra: **6**
Ok. || Sevgilinin kirpiği.

5. Helāk iderdi anı reşk-i sīne-i mecrūḥ
6. Yetişmeseydi şehā nāvekūñ eger cāne

eger:

eger:
Mısra: **6**
Şart edatı, şayet

5. Helāk iderdi anı reşk-i sīne-i mecrūḥ
6. Yetişmeseydi şehā nāvekūñ eger cāne

cān:

cāne: -e
Mısra: **6**
Can, ruh, gönül.

5. Helāk iderdi anı reşk-i sīne-i mecrūḥ
6. Yetişmeseydi şehā nāvekūñ eger cāne

Ḳo:

Ḳo:
Mısra: **7**
Komak, bırakmak

7. Ḳo Ḳays ḳıṣṣasını kūh-ken ḥikāyetini
8. Ḥadīs̱-i ʿaşḳ u maḥabbet degüldür efsāne

degüldür:

degüldür:
Mısra: **8**
Değildir.

7. Ḳo Ḳays ḳıṣṣasını kūh-ken ḥikāyetini
8. Ḥadīs̱-i ʿaşḳ u maḥabbet degüldür efsāne

efsāne:

efsāne:
Mısra: **8**
Masal II efsane.

7. Ḳo Ḳays ḳıṣṣasını kūh-ken ḥikāyetini
8. Ḥadīs̱-i ʿaşḳ u maḥabbet degüldür efsāne

Şu:

Şu:
Mısra: **9**
İşaret sıfatı, şu.

9. Şu sır ki cāyı süveydā-yı dildedür Yaḥyā
10. Anı ne bülbül-i şeydā bilür ne pervāne

sır:

sır:
Mısra: **9**
Giz.

9. Şu sır ki cāyı süveydā-yı dildedür Yaḥyā
10. Anı ne bülbül-i şeydā bilür ne pervāne

ki:

ki:
Mısra: **9**
Ki bağlacı.

9. Şu sır ki cāyı süveydā-yı dildedür Yaḥyā
10. Anı ne bülbül-i şeydā bilür ne pervāne

cāy:

cāyı: -ı
Mısra: **9**
Yer, mahal, makam

9. Şu sır ki cāyı süveydā-yı dildedür Yaḥyā
10. Anı ne bülbül-i şeydā bilür ne pervāne

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Şu sır ki cāyı süveydā-yı dildedür Yaḥyā
10. Anı ne bülbül-i şeydā bilür ne pervāne

a:

Anı: -n, -ı
Mısra: **10**
O II işaret zamiri

9. Şu sır ki cāyı süveydā-yı dildedür Yaḥyā
10. Anı ne bülbül-i şeydā bilür ne pervāne

ne:

ne:
Mısra: **10**
Ne.

9. Şu sır ki cāyı süveydā-yı dildedür Yaḥyā
10. Anı ne bülbül-i şeydā bilür ne pervāne

ne:
Mısra: **10**
Ne, ne de

9. Şu sır ki cāyı süveydā-yı dildedür Yaḥyā
10. Anı ne bülbül-i şeydā bilür ne pervāne

bil:

bilür: -ür
Mısra: **10**
İdrak etmek, kavramak.

9. Şu sır ki cāyı süveydā-yı dildedür Yaḥyā
10. Anı ne bülbül-i şeydā bilür ne pervāne

pervāne:

pervāne:
Mısra: **10**
Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek II âşık.

9. Şu sır ki cāyı süveydā-yı dildedür Yaḥyā
10. Anı ne bülbül-i şeydā bilür ne pervāne

zülf-i cānāne:

zülf-i cānāne: -
Mısra: **1**
Sevgilinin saçı.

1. Benümledür dir imiş būy zülf-i cānāne
2. Ḫaber nesi̮mdedür müjde sünbülistāne

sāḳi̮-i meclis:

sāḳi̮-i meclis: -
Mısra: **3**
Meclisin sakisi

3. Güzel göründi bize gice sāḳi̮-i meclis
4. Gözinde neşve-i bāde elinde peymāne

neşve-i bāde:

neşve-i bāde: -
Mısra: **4**
Keyif veren şarap II şarabın keyfi.

3. Güzel göründi bize gice sāḳi̮-i meclis
4. Gözinde neşve-i bāde elinde peymāne

helāk iderdi:

helāk iderdi: -
Mısra: **5**
Öldürmek II mahvetmek.

5. Helāk iderdi anı reşk-i si̮ne-i mecrūḥ
6. Yetişmeseydi şehā nāveküñ eger cāne

reşk-i si̮ne-i mecrūḥ:

reşk-i si̮ne-i mecrūḥ: -
Mısra: **5**
Yaralı gönlün kıskançlığı.

5. Helāk iderdi anı reşk-i si̮ne-i mecrūḥ
6. Yetişmeseydi şehā nāveküñ eger cāne

Ḳays ḳıṣṣasını:

Ḳays ḳıṣṣasını: -
Mısra: **7**
Leyla ve Mecnun hikayesi II Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun'un hikayesi.

7. Ḳo Ḳays ḳıṣṣasını kūh-ken ḥikāyetini
8. Ḥadi̮ŝ-i ʿaşḳ u maḥabbet degüldür efsāne

kūh-ken ḥikāyetini:

kūh-ken ḥikāyetini: -
Mısra: **7**
Ferhat ile Şirin hikayesi II Ferhat'ın hikayesi.

7. Ḳo Ḳays ḳıṣṣasını kūh-ken ḥikāyetini
8. Ḥadi̮ŝ-i ʿaşḳ u maḥabbet degüldür efsāne

Ḥadi̮ŝ-i ʿaşḳ u maḥabbet:

Ḥadi̮ŝ-i ʿaşḳ u maḥabbet: -
Mısra: **8**
Aşk ve sevgi hikayesi.

7. Ḳo Ḳays ḳıṣṣasını kūh-ken ḥikāyetini
8. Ḥadi̮ŝ-i ʿaşḳ u maḥabbet degüldür efsāne

süveydā-yı dildedür:

süveydā-yı dildedür: -
Mısra: **9**
Gönüldeki siyah nokta

9. Şu sır ki cāyı süveydā-yı dildedür Yaḥyā
10. Anı ne bülbül-i şeydā bilür ne pervāne

bülbül-i şeydā:

bülbül-i şeydā: -
Mısra: **10**
çılgın bülbül ll âşık

9. Şu sır ki cāyı süveydā-yı dildedür Yaḥyā
10. Anı ne bülbül-i şeydā bilür ne pervāne

bir:

Bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bir dil ki ḳarār eyleye zülf-i siyehüñde
2. Āsūdedür ol sāye-i ṭarf-ı külehüñde

bir:
Mısra: **4**
bir

3. Biñ cān ile ʿāşıḳ nice olmaz saña ḳurbān
4. Biñ mürdeye cān virmek olur bir nigehüñde

dil:

dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Bir dil ki ḳarār eyleye zülf-i siyehüñde
2. Āsūdedür ol sāye-i ṭarf-ı külehüñde

ki:

ki:
Mısra: **1**
Ki bağlacı.

1. Bir dil ki ḳarār eyleye zülf-i siyehüñde
2. Āsūdedür ol sāye-i ṭarf-ı külehüñde

ki:
Mısra: **6**
Ki bağlacı.

5. Yā dāmenüñüñ yā ser-i zülfüñ eŝeridür
6. Bu būy-ı dil-āvi̮z ki var ḫāk-i rehüñde

Āsūde:

Āsūdedür: -dür
Mısra: **2**
gönül rahatlığı,huzurlu

1. Bir dil ki ḳarār eyleye zülf-i siyehüñde
2. Āsūdedür ol sāye-i ṭarf-ı külehüñde

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Bir dil ki ḳarār eyleye zülf-i siyehüñde
2. Āsūdedür ol sāye-i ṭarf-ı külehüñde

olur: -ur
Mısra: **4**
Olmak.

3. Biñ cān ile ʿāşıḳ nice olmaz saña ḳurbān
4. Biñ mürdeye cān virmek olur bir nigehüñde

biñ:

Biñ:
Mısra: **3**
binlerce, pek çok

3. Biñ cān ile ʿāşıḳ nice olmaz saña ḳurbān
4. Biñ mürdeye cān virmek olur bir nigehüñde

Biñ:
Mısra: **4**
binlerce, pek çok

3. Biñ cān ile ʿāşıķ nice olmaz saña ķurbān
4. Biñ mürdeye cān virmek olur bir nigehüñde

---

cān:

cān:
Mısra: **3**
Can, ruh, gönül.

3. Biñ cān ile ʿāşıķ nice olmaz saña ķurbān
4. Biñ mürdeye cān virmek olur bir nigehüñde

---

ile:

ile:
Mısra: **3**
Bağlama edatı II ile birlikte.

3. Biñ cān ile ʿāşıķ nice olmaz saña ķurbān
4. Biñ mürdeye cān virmek olur bir nigehüñde

ʿāşıķ:

ʿāşıķ:
Mısra: **3**
Âşık, seven.

3. Biñ cān ile ʿāşıķ nice olmaz saña ķurbān
4. Biñ mürdeye cān virmek olur bir nigehüñde

---

nice:

nice:
Mısra: **3**
nasıl

3. Biñ cān ile ʿāşıķ nice olmaz saña ķurbān
4. Biñ mürdeye cān virmek olur bir nigehüñde

---

saña:

saña:
Mısra: **3**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

3. Biñ cān ile ʿāşıķ nice olmaz saña ķurbān
4. Biñ mürdeye cān virmek olur bir nigehüñde

---

mürde:

mürdeye: -ye
Mısra: **4**
Ölü, ölmüş

3. Biñ cān ile ʿāşıķ nice olmaz saña ķurbān
4. Biñ mürdeye cān virmek olur bir nigehüñde

---

nigeh:

nigehüñde: -üñde
Mısra: **4**
bakış, nazar

3. Biñ cān ile ʿāşıķ nice olmaz saña ķurbān
4. Biñ mürdeye cān virmek olur bir nigehüñde

---

yā:

Yā:
Mısra: **5**
Ya

5. Yā dāmenüñüñ yā ser-i zülfüñ eŝeridür
6. Bu būy-ı dil-āvīz ki var ħāk-i rehüñde

yā:
Mısra: **5**
Ve yahut.

5. Yā dāmenüñüñ yā ser-i zülfüñ eŝeridür
6. Bu būy-ı dil-āvīz ki var ħāk-i rehüñde

---

dāmen:

dāmenüñüñ: -üñüñ
Mısra: **5**
Etek.

5. Yā dāmenüñüñ yā ser-i zülfüñ eŝeridür
6. Bu būy-ı dil-āvīz ki var ħāk-i rehüñde

---

eŝer:

eŝeridür: -idür
Mısra: **5**
Ürün II yapıt.

5. Yā dāmenüñüñ yā ser-i zülfüñ eŝeridür
6. Bu būy-ı dil-āvīz ki var ħāk-i rehüñde

---

bu:

Bu:
Mısra: **6**
bu, işaret sıfatı

5. Yā dāmenüñüñ yā ser-i zülfüñ eŝeridür
6. Bu būy-ı dil-āvīz ki var ħāk-i rehüñde

---

var:

var:
Mısra: **6**
Bulunmakta.

5. Yā dāmenüñüñ yā ser-i zülfüñ eŝeridür
6. Bu būy-ı dil-āvīz ki var ħāk-i rehüñde

---

ey:

Ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Ey çerħ bize şīveyi sen böyle m'derdün
8. An olsa eger yār gibi mihr ü mehüñde

çerh:

çerħ:
Mısra: **7**
Felek, dünya, zaman

7. Ey çerħ bize şīveyi sen böyle m'derdün
8. An olsa eger yār gibi mihr ü mehüñde

---

biz:

bize: -e
Mısra: **7**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

7. Ey çerħ bize şīveyi sen böyle m'derdün
8. An olsa eger yār gibi mihr ü mehüñde

şive:

şīveyi: -yi
Mısra: **7**
Naz, şive.

7. Ey çerħ bize şīveyi sen böyle m'derdün
8. An olsa eger yār gibi mihr ü mehüñde

---

sen:

sen:
Mısra: **7**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Ey çerħ bize şīveyi sen

böyle m’derdün
8. An olsa eger yār gibi mihr ü mehüñde

seni: -i
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Baḫtı uyanup devleti eylerdi der-āġūş
10. Yaḥyā seni bulaydı şehā ḫvābgehüñde

böyle:

böyle:
Mısra: **7**
Böyle, bu şekilde

7. Ey çerḫ bize şiveyi sen böyle m’derdün
8. An olsa eger yār gibi mihr ü mehüñde

m’derdün:

m’derdün:
Mısra: **7**
Mi ederdin II yapar mıydın?

7. Ey çerḫ bize şiveyi sen böyle m’derdün
8. An olsa eger yār gibi mihr ü mehüñde

eger:

eger:
Mısra: **8**
Şart edatı, şayet

7. Ey çerḫ bize şiveyi sen böyle m’derdün
8. An olsa eger yār gibi mihr ü mehüñde

yār:

yār:
Mısra: **8**
Sevgili

7. Ey çerḫ bize şiveyi sen böyle m’derdün
8. An olsa eger yār gibi mihr ü mehüñde

gibi:

gibi:
Mısra: **8**
Benzetme edatı ll -e benzer.

7. Ey çerḫ bize şiveyi sen böyle m’derdün
8. An olsa eger yār gibi mihr ü mehüñde

devlet:

devleti: -i
Mısra: **9**
mutluluk, talih I makam, haşmet, şan

9. Baḫtı uyanup devleti eylerdi der-āġūş
10. Yaḥyā seni bulaydı şehā ḫvābgehüñde

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Baḫtı uyanup devleti eylerdi der-āġūş
10. Yaḥyā seni bulaydı şehā ḫvābgehüñde

bul:

bulaydı: -aydı
Mısra: **10**
Bulmak II görmek.

9. Baḫtı uyanup devleti eylerdi der-āġūş
10. Yaḥyā seni bulaydı şehā ḫvābgehüñde

şehā:

şehā:
Mısra: **10**
ey padişah, ey sevgili

9. Baḫtı uyanup devleti eylerdi der-āġūş
10. Yaḥyā seni bulaydı şehā ḫvābgehüñde

ḫvābgeh:

ḫvābgehüñde: -üñde
Mısra: **10**
Yatak odası

9. Baḫtı uyanup devleti eylerdi der-āġūş
10. Yaḥyā seni bulaydı şehā ḫvābgehüñde

ḳarār eyleye:

ḳarār eyleye: -
Mısra: **1**
Sabit durmak, kalmak, yerleşmek

1. Bir dil ki ḳarār eyleye zülf-i siyehüñde
2. Āsūdedür ol sāye-i ṭarf-ı külehüñde

zülf-i siyehüñde:

zülf-i siyehüñde: -
Mısra: **1**
Siyah saç.

1. Bir dil ki ḳarār eyleye zülf-i siyehüñde
2. Āsūdedür ol sāye-i ṭarf-ı külehüñde

sāye-i ṭarf-ı külehüñde:

sāye-i ṭarf-ı külehüñde: -
Mısra: **2**
Külahın kenarının gölgesi.

1. Bir dil ki ḳarār eyleye zülf-i siyehüñde
2. Āsūdedür ol sāye-i ṭarf-ı külehüñde

ḳurbān olmaz:

ḳurbān olmaz: -
Mısra: **3**
kurban olmak II uğruna kendini feda etmek.

3. Biñ cān ile ʿāşıḳ nice olmaz saña ḳurbān
4. Biñ mürdeye cān virmek olur bir nigehüñde

cān virmek:

cān virmek: -
Mısra: **4**
Canlandırmak II hayata döndürmek II can bağışlamak.

3. Biñ cān ile ʿāşıḳ nice olmaz saña ḳurbān
4. Biñ mürdeye cān virmek olur bir nigehüñde

ser-i zülfüñ:

ser-i zülfüñ: -
Mısra: **5**
Zülfün ucu.

5. Yā dāmenüñüñ yā ser-i zülfüñ eṡeridür
6. Bu būy-ı dil-āviz ki var ḫāk-i rehüñde

būy-ı dil-āviz:

būy-ı dil-āviz: -
Mısra: **6**
Gönül alan koku.

5. Yā dāmenüñüñ yā ser-i zülfüñ eṡeridür
6. Bu būy-ı dil-āviz ki var ḫāk-i rehüñde

ḫāk-i rehüñde:

ḫāk-i rehüñde: -
Mısra: **6**
Yolunun toprağı

5. Yā dāmenüñüñ yā ser-i zülfüñ eŝeridür
6. Bu būy-ı dil-āviz ki var ḫāk-i rehüñde

bahtı uyanup:

baḫtı uyanup: -
Mısra: **9**
Şansı yaver gitmek II yıldızı parlamak.

9. Baḫtı uyanup devleti eylerdi der-āġūş
10. Yaḥyā seni bulaydı şehā ḫvābgehüñde

der-āğūş eylerdi:

der-āġūş eylerdi: -
Mısra: **9**
kucaklamak

9. Baḫtı uyanup devleti eylerdi der-āġūş
10. Yaḥyā seni bulaydı şehā ḫvābgehüñde

mihr ü mehüñde:

mihr ü mehüñde: -
Mısra: **8**
Güneş ve ay

7. Ey çerḫ bize şiveyi sen böyle m'derdün
8. An olsa eger yār gibi mihr ü mehüñde

an olsa:

an olsa: -
Mısra: **8**
Zamanı gelmek II an olur.

7. Ey çerḫ bize şiveyi sen böyle m'derdün
8. An olsa eger yār gibi mihr ü mehüñde

yaklaş:

yaḳlaşsa: -sa
Mısra: **1**
Yakın duruma gelmek, aradaki zaman veya mesâfe azalacak şekilde ilerlemek.

1. İki göñül bir olup vaṣl-ı yār yaḳlaşsa
2. Hevālar olsa mülāyim bahār yaḳlaşsa

yaḳlaşsa: -sa
Mısra: **2**
Yakın duruma gelmek, aradaki zaman veya mesâfe azalacak şekilde ilerlemek.

1. İki göñül bir olup vaṣl-ı yār yaḳlaşsa
2. Hevālar olsa mülāyim bahār yaḳlaşsa

yaḳlaşsa: -sa
Mısra: **4**
Yaklaşmak.

3. Meyān-ı lücce-i ġamda geçürdük eyyāmı
4. Necāt ümidine düşsek kenār yaḳlaşsa

yaḳlaşsa: -sa
Mısra: **6**
Yakın duruma gelmek, aradaki zaman veya mesâfe azalacak şekilde ilerlemek.

5. Ṣafā gelür dil ü cāna nesim eŝer ṣanırum
6. Semend-i nāz ile ol şeh-süvār yaḳlaşsa

yaḳlaşsa: -sa
Mısra: **8**
Yakın duruma gelmek, aradaki zaman veya mesâfe azalacak şekilde ilerlemek.

7. Bahār ʿālemin itsek benefşezāra baḳup
8. Ḳosaḳ ġurūr ı ḫaṭṭ-ı müşg-bār yaḳlaşsa

yaḳlaşsa: -sa
Mısra: **10**
Yaklaşmak.

9. Göñül açılmaġa meyl itse ġonceveş Yaḥyā
10. Zamān-ı şevḳ ü neşāṭ-ı hezār yaḳlaşsa

hevā:

Hevālar: -lar
Mısra: **2**
Hava II mevsim.

1. İki göñül bir olup vaṣl-ı yār yaḳlaşsa
2. Hevālar olsa mülāyim bahār yaḳlaşsa

bahār:

bahār:
Mısra: **2**
Bahar mevsimi

1. İki göñül bir olup vaṣl-ı yār yaḳlaşsa
2. Hevālar olsa mülāyim bahār yaḳlaşsa

Bahār:
Mısra: **7**
Bahar mevsimi

7. Bahār ʿālemin itsek benefşezāra baḳup
8. Ḳosaḳ ġurūr ı ḫaṭṭ-ı müşg-bār yaḳlaşsa

geçür:

geçürdük: -dük
Mısra: **3**
Geçirmek II sürdürmek.

3. Meyān-ı lücce-i ġamda geçürdük eyyāmı
4. Necāt ümidine düşsek kenār yaḳlaşsa

eyyām:

eyyāmı: -ı
Mısra: **3**
Günler

3. Meyān-ı lücce-i ġamda geçürdük eyyāmı
4. Necāt ümidine düşsek kenār yaḳlaşsa

necāt:

Necāt:
Mısra: **4**
Kurtuluş.

3. Meyān-ı lücce-i ġamda geçürdük eyyāmı
4. Necāt ümidine düşsek kenār yaḳlaşsa

kenār:

kenār:
Mısra: **4**
Kıyı II rahatlık bölgesi.

3. Meyān-ı lücce-i ġamda geçürdük eyyāmı
4. Necāt ümidine düşsek kenār yaḳlaşsa

nesim:

nesim:
Mısra: **5**
Hafif hafif esen, hoş ve latif rüzgâr.

5. Ṣafā gelür dil ü cāna nesim eŝer ṣanırum
6. Semend-i nāz ile ol şeh-süvār yaḳlaşsa

eŝ:

eŝer: -er
Mısra: **5**
Esmek.

5. Ṣafā gelür dil ü cāna nesim̱ eŝer ṣanırum
6. Semend-i nāz ile ol şeh-süvār yaḳlaşsa

ṣan:

ṣanırum: -ırum
Mısra: **5**
Zannetmek.

5. Ṣafā gelür dil ü cāna nesim̱ eŝer ṣanırum
6. Semend-i nāz ile ol şeh-süvār yaḳlaşsa

ile:

ile:
Mısra: **6**
Bağlama edatı II ile birlikte.

5. Ṣafā gelür dil ü cāna nesim̱ eŝer ṣanırum
6. Semend-i nāz ile ol şeh-süvār yaḳlaşsa

ol:

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Ṣafā gelür dil ü cāna nesim̱ eŝer ṣanırum
6. Semend-i nāz ile ol şeh-süvār yaḳlaşsa

şeh-süvār:

şeh-süvār:
Mısra: **6**
Usta binici II Sevgili

5. Ṣafā gelür dil ü cāna nesim̱ eŝer ṣanırum
6. Semend-i nāz ile ol şeh-süvār yaḳlaşsa

benefşezār:

benefşezāra: -a
Mısra: **7**
Menekşe bahçesi

7. Bahār ʿālemin itsek benefşezāra baḳup
8. Ḳosaḳ ġurūr ı ḫaṭṭ-ı müşg-bār yaḳlaşsa

baḳ:

baḳup: -up
Mısra: **7**
Bakmak.

7. Bahār ʿālemin itsek benefşezāra baḳup
8. Ḳosaḳ ġurūr ı ḫaṭṭ-ı müşg-bār yaḳlaşsa

:

:
Mısra: **8**

7. Bahār ʿālemin itsek benefşezāra baḳup
8. Ḳosaḳ ġurūr ı ḫaṭṭ-ı müşg-bār yaḳlaşsa

göñül:

Göñül:
Mısra: **9**
gönül

9. Göñül açılmaġa meyl itse ġonceveş Yaḥyā
10. Zamān-ı şevḳ ü neşāṭ-ı hezār yaḳlaşsa

açılmaġ:

açılmaġa: -a
Mısra: **9**
Ferahlamak II huzurlu ve mutlu olmak.

9. Göñül açılmaġa meyl itse ġonceveş Yaḥyā
10. Zamān-ı şevḳ ü neşāṭ-ı hezār yaḳlaşsa

ġonceveş:

ġonceveş:
Mısra: **9**
Gonca gibi.

9. Göñül açılmaġa meyl itse ġonceveş Yaḥyā
10. Zamān-ı şevḳ ü neşāṭ-ı hezār yaḳlaşsa

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Göñül açılmaġa meyl itse ġonceveş Yaḥyā
10. Zamān-ı şevḳ ü neşāṭ-ı hezār yaḳlaşsa

ü:

ü:
Mısra: **10**
ve

9. Göñül açılmaġa meyl itse ġonceveş Yaḥyā
10. Zamān-ı şevḳ ü neşāṭ-ı hezār yaḳlaşsa

İki göñül bir olup:

İki göñül bir olup: -
Mısra: **1**
İki gönül bir olur II iki kişinin birbirini sevmesi.

1. İki göñül bir olup vaṣl-ı yār yaḳlaşsa
2. Hevālar olsa mülāyim bahār yaḳlaşsa

vaṣl-ı yār:

vaṣl-ı yār: -
Mısra: **1**
sevgiliye kavuşma

1. İki göñül bir olup vaṣl-ı yār yaḳlaşsa
2. Hevālar olsa mülāyim bahār yaḳlaşsa

mülāyim olsa:

mülāyim olsa: -
Mısra: **2**
Ilımak II yumuşamak.

1. İki göñül bir olup vaṣl-ı yār yaḳlaşsa
2. Hevālar olsa mülāyim bahār yaḳlaşsa

meyān-ı lücce-i ġamda:

meyān-ı lücce-i ġamda: -
Mısra: **3**
Gam girdabının ortası II gam girdabının arası.

3. Meyān-ı lücce-i ġamda geçürdük eyyāmı
4. Necāt ümidine düşsek kenār yaḳlaşsa

ümidine düşsek:

ümidine düşsek: -
Mısra: **4**
Ümide kapılmak.

3. Meyān-ı lücce-i ġamda geçürdük eyyāmı
4. Necāt ümidine düşsek kenār yaḳlaşsa

dil ü cāna:

dil ü cāna: -
Mısra: **5**
Gönül ve can.

5. Ṣafā gelür dil ü cāna nesīm eŝer ṣanırum
6. Semend-i nāz ile ol şeh-süvār yaḳlaşsa

Ṣafā gelür:

Ṣafā gelür: -
Mısra: **5**
Huzur ve mutluluk getirmek.

5. Ṣafā gelür dil ü cāna nesīm eŝer ṣanırum
6. Semend-i nāz ile ol şeh-süvār yaḳlaşsa

semend-i nāz:

semend-i nāz: -
Mısra: **6**
Naz atı

5. Ṣafā gelür dil ü cāna nesīm eŝer ṣanırum
6. Semend-i nāz ile ol şeh-süvār yaḳlaşsa

ālemin itsek:

ālemin itsek: -
Mısra: **7**
Eğlenmek.

7. Bahār ʿālemin itsek benefşezāra baḳup
8. Ḳosaḳ ġurūr ı ḫaṭṭ-ı müşg-bār yaḳlaşsa

ġurūrı Ḳosak:

ġurūrı Ḳosaḳ: -
Mısra: **8**
Gururunu bir kenara bırakmak.

7. Bahār ʿālemin itsek benefşezāra baḳup
8. Ḳosaḳ ġurūr ı ḫaṭṭ-ı müşg-bār yaḳlaşsa

ḫaṭṭ-ı müşg-bār:

ḫaṭṭ-ı müşg-bār: -
Mısra: **8**
Misk kokulu ayva tüyü.

7. Bahār ʿālemin itsek benefşezāra baḳup
8. Ḳosaḳ ġurūr ı ḫaṭṭ-ı müşg-bār yaḳlaşsa

meyl itse:

meyl itse: -
Mısra: **9**
Yönelmek, eğilim göstermek

9. Göñül açılmaġa meyl itse ġonceveş Yaḥyā
10. Zamān-ı şevḳ ü neşāṭ-ı hezār yaḳlaşsa

zamān-ı şevk:

zamān-ı şevḳ: -
Mısra: **10**
Aşk zamanı.

9. Göñül açılmaġa meyl itse ġonceveş Yaḥyā
10. Zamān-ı şevḳ ü neşāṭ-ı hezār yaḳlaşsa

neşāṭ-ı hezār:

neşāṭ-ı hezār: -
Mısra: **10**
Bülbülün mutluluğu II binlerce mutluluk, heyecan.

9. Göñül açılmaġa meyl itse ġonceveş Yaḥyā
10. Zamān-ı şevḳ ü neşāṭ-ı hezār yaḳlaşsa

rūy:

Rūyuñ: -uñ
Mısra: **1**
Yüz.

1. Rūyuñ gibi gül mi bulınur güller içinde
2. Yā bu dil-i şeydā gibi bülbüller içinde

gibi:

gibi:
Mısra: **1**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Rūyuñ gibi gül mi bulınur güller içinde
2. Yā bu dil-i şeydā gibi bülbüller içinde

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Rūyuñ gibi gül mi bulınur güller içinde
2. Yā bu dil-i şeydā gibi bülbüller içinde

gibidür: -dür
Mısra: **8**
Benzetme edatı ll -e benzer.

7. Bülbüllerüñ ey gül nicedür dilleri dirseñ
8. Şol aḫker-i sūzān gibidür küller içinde

gül:

gül:
Mısra: **1**
Gül II güzel.

1. Rūyuñ gibi gül mi bulınur güller içinde
2. Yā bu dil-i şeydā gibi bülbüller içinde

güller: -ler
Mısra: **1**
Gül II güzel.

1. Rūyuñ gibi gül mi bulınur güller içinde
2. Yā bu dil-i şeydā gibi bülbüller içinde

gül:
Mısra: **7**
Gül II Güzel, mahbub.

7. Bülbüllerüñ ey gül nicedür dilleri dirseñ
8. Şol aḫker-i sūzān gibidür küller içinde

mi:

mi:
Mısra: **1**
soru edatı

1. Rūyuñ gibi gül mi bulınur güller içinde
2. Yā bu dil-i şeydā gibi bülbüller içinde

bulın:

bulınur: -ur
Mısra: **1**
Var olmak, mevcut olmak.

1. Rūyuñ gibi gül mi bulınur güller içinde
2. Yā bu dil-i şeydā gibi bülbüller içinde

içinde:

içinde:
Mısra: **1**
İçinde, ortamında.

1. Rūyuñ gibi gül mi bulınur güller içinde
2. Yā bu dil-i şeydā gibi bülbüller içinde

içinde:
Mısra: **2**
Arasında.

1. Rūyuñ gibi gül mi bulınur güller içinde
2. Yā bu dil-i şeydā gibi bülbüller içinde

içinde:
Mısra: **4**
İçinde, ortamında.

3. Gör ʿārıżını zülf-i perīşān arasında
4. Seyr it açılan lāleyi sünbüller içinde

içinde:
Mısra: **6**
Arasında.

5. Ey mūġ-peçe envāʿı da olsa mey-i nābuñ
6. Ben mest-i şarāb-ı lebüñüm müller içinde

içinde:
Mısra: **8**
İçinde, ortamında.

7. Bülbüllerüñ ey gül nicedür dilleri dirseñ
8. Şol aḫker-i sūzān gibidür küller içinde

içinde:
Mısra: **10**
Arasında.

9. Yaḥyā o şehüñ dāġları fikri ile bu dil
10. Bir şişedür ol var ḳaranfüller içinde

---

yā:

Yā:
Mısra: **2**
Ve yahut.

1. Rūyuñ gibi gül mi bulınur güller içinde
2. Yā bu dil-i şeydā gibi bülbüller içinde

---

bu:

bu:
Mısra: **2**
bu, işaret sıfatı

1. Rūyuñ gibi gül mi bulınur güller içinde
2. Yā bu dil-i şeydā gibi bülbüller içinde

bu:
Mısra: **9**
bu, işaret sıfatı

9. Yaḥyā o şehüñ dāġları fikri ile bu dil
10. Bir şişedür ol var ḳaranfüller içinde

---

bülbül:

bülbüller: -ler
Mısra: **2**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

1. Rūyuñ gibi gül mi bulınur güller içinde
2. Yā bu dil-i şeydā gibi bülbüller içinde

Bülbüllerüñ: -lerüñ
Mısra: **7**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

7. Bülbüllerüñ ey gül nicedür dilleri dirseñ
8. Şol aḫker-i sūzān gibidür küller içinde

---

gör:

Gör:
Mısra: **3**
gör!

3. Gör ʿārıżını zülf-i perīşān arasında
4. Seyr it açılan lāleyi sünbüller içinde

ʿārıż:

ʿārıżını: -ını
Mısra: **3**
Yanak

3. Gör ʿārıżını zülf-i perīşān arasında
4. Seyr it açılan lāleyi sünbüller içinde

---

arasında:

arasında:
Mısra: **3**
İçinde

3. Gör ʿārıżını zülf-i perīşān arasında
4. Seyr it açılan lāleyi sünbüller içinde

---

açıl:

açılan: -an
Mısra: **4**
Açık hale gelmek, çiçeklenmek.

3. Gör ʿārıżını zülf-i perīşān arasında
4. Seyr it açılan lāleyi sünbüller içinde

---

lāle:

lāleyi: -yi
Mısra: **4**
Maruf çiçek, yanak. II Sevgilinin yanağı.

3. Gör ʿārıżını zülf-i perīşān arasında
4. Seyr it açılan lāleyi sünbüller içinde

---

sünbül:

sünbüller: -ler
Mısra: **4**
Sünbül II Saç.

3. Gör ʿārıżını zülf-i perīşān arasında
4. Seyr it açılan lāleyi sünbüller içinde

---

ey:

Ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Ey mūġ-peçe envāʿı da olsa mey-i nābuñ
6. Ben mest-i şarāb-ı lebüñüm müller içinde

ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Bülbüllerüñ ey gül nicedür dilleri dirseñ
8. Şol aḫker-i sūzān gibidür küller içinde

---

mūġ-peçe:

mūġ-peçe:
Mısra: **5**
Meyhaneci çırağı.

5. Ey mūġ-peçe envāʿı da olsa mey-i nābuñ
6. Ben mest-i şarāb-ı lebüñüm müller içinde

---

envāʿ:

envāʿı: -ı
Mısra: **5**
Türlü türlü II çeşit.

5. Ey mūġ-peçe envāʿı da olsa mey-i nābuñ
6. Ben mest-i şarāb-ı lebüñüm müller içinde

---

da:

da:
Mısra: **5**
de/da bağlacı II dahi

5. Ey mūg-peçe envāʿı da olsa mey-i nābuñ
6. Ben mest-i şarāb-ı lebüñüm müller içinde

---

ol:

olsa: -sa
Mısra: **5**
Bulunmak.

5. Ey mūg-peçe envāʿı da olsa mey-i nābuñ
6. Ben mest-i şarāb-ı lebüñüm müller içinde

ol:
Mısra: **10**
O, işaret zamiri.

9. Yaḥyā o şehüñ dāğları fikri ile bu dil
10. Bir şişedür ol var ḳaranfüller içinde

---

ben:

Ben:
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Ey mūg-peçe envāʿı da olsa mey-i nābuñ
6. Ben mest-i şarāb-ı lebüñüm müller içinde

---

mül:

müller: -ler
Mısra: **6**
Şarap

5. Ey mūg-peçe envāʿı da olsa mey-i nābuñ
6. Ben mest-i şarāb-ı lebüñüm müller içinde

---

nicedür:

nicedür:
Mısra: **7**
nasıl

7. Bülbüllerüñ ey gül nicedür dilleri dirseñ
8. Şol aḫker-i sūzān gibidür küller içinde

---

dil:

dilleri: -leri
Mısra: **7**
gönül

7. Bülbüllerüñ ey gül nicedür dilleri dirseñ
8. Şol aḫker-i sūzān gibidür küller içinde

dil:
Mısra: **9**
gönül

9. Yaḥyā o şehüñ dāğları fikri ile bu dil
10. Bir şişedür ol var ḳaranfüller içinde

---

di:

dirseñ: -rseñ
Mısra: **7**
Söylemek.

7. Bülbüllerüñ ey gül nicedür dilleri dirseñ
8. Şol aḫker-i sūzān gibidür küller içinde

Şol:

Şol:
Mısra: **8**
Şu, işaret sıfatı.

7. Bülbüllerüñ ey gül nicedür dilleri dirseñ
8. Şol aḫker-i sūzān gibidür küller içinde

---

kül:

küller: -ler
Mısra: **8**
Kül.

7. Bülbüllerüñ ey gül nicedür dilleri dirseñ
8. Şol aḫker-i sūzān gibidür küller içinde

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā o şehüñ dāğları fikri ile bu dil
10. Bir şişedür ol var ḳaranfüller içinde

---

o:

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Yaḥyā o şehüñ dāğları fikri ile bu dil
10. Bir şişedür ol var ḳaranfüller içinde

şeh:

şehüñ: -üñ
Mısra: **9**
Sultan, padişah II Sevgili.

9. Yaḥyā o şehüñ dāğları fikri ile bu dil
10. Bir şişedür ol var ḳaranfüller içinde

---

dāğ:

dāğları: -ları
Mısra: **9**
Yanık yarası.

9. Yaḥyā o şehüñ dāğları fikri ile bu dil
10. Bir şişedür ol var ḳaranfüller içinde

---

fikr:

fikri: -i
Mısra: **9**
fikir

9. Yaḥyā o şehüñ dāğları fikri ile bu dil
10. Bir şişedür ol var ḳaranfüller içinde

---

ile:

ile:
Mısra: **9**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Yaḥyā o şehüñ dāğları fikri ile bu dil
10. Bir şişedür ol var ḳaranfüller içinde

---

bir:

Bir:
Mısra: **10**
bir

9. Yaḥyā o şehüñ dāğları fikri ile bu dil
10. Bir şişedür ol var ḳaranfüller içinde

şişe:

şişedür: -dür
Mısra: **10**
şīşe

9. Yaḥyā o şehüñ dāğları fikri ile bu dil
10. Bir şişedür ol var ḳaranfüller içinde

---

var:

var:
Mısra: **10**
bulunmakta

9. Yaḥyā o şehüñ dāğları fikri ile bu dil
10. Bir şişedür ol var ḳaranfüller içinde

ḳaranfül:

ḳaranfüller: -ler
Mısra: **10**
Karanfil

9. Yaḥyā o şehüñ dāğları fikri ile bu dil
10. Bir şişedür ol var ḳaranfüller içinde

dil-i şeydā:

dil-i şeydā: -
Mısra: **2**
çılgın gönül

1. Rūyuñ gibi gül mi bulınur güller içinde
2. Yā bu dil-i şeydā gibi bülbüller içinde

zülf-i perişān:

zülf-i perişān: -
Mısra: **3**
dağınık saç

3. Gör ʿārıżını zülf-i perişān arasında
4. Seyr it açılan lāleyi sünbüller içinde

seyr it:

seyr it: -
Mısra: **4**
Seyretmek, bakmak

3. Gör ʿārıżını zülf-i perişān arasında
4. Seyr it açılan lāleyi sünbüller içinde

mey-i nābuñ:

mey-i nābuñ: -
Mısra: **5**
halis şarap

5. Ey mūg-peçe envāʿı da olsa mey-i nābuñ
6. Ben mest-i şarāb-ı lebüñüm müller içinde

mest-i şarāb-ı lebüñüm:

mest-i şarāb-ı lebüñüm: -
Mısra: **6**
Sevgilinin dudaklarının şarabının sarhoşu.

5. Ey mūg-peçe envāʿı da olsa mey-i nābuñ
6. Ben mest-i şarāb-ı lebüñüm müller içinde

aḫker-i sūzān:

aḫker-i sūzān: -
Mısra: **8**
yakıcı kor ateş.

7. Bülbüllerüñ ey gül nicedür dilleri dirseñ
8. Şol aḫker-i sūzān gibidür küller içinde

söz:

Sözüm: -üm
Mısra: **1**
söz, söylem II şiir

1. Sözüm nesīm-i seḥerdür bahār vaṣfında
2. Aḳarṣudur suḫanum cūybār vaṣfında

bahār:

bahār:
Mısra: **1**
Bahar mevsimi

1. Sözüm nesīm-i seḥerdür bahār vaṣfında
2. Aḳarṣudur suḫanum cūybār vaṣfında

Bahār:
Mısra: **9**
Bahar mevsimi

9. Bahār medḥini ancaḳ ben itmezem Yaḥyā
10. Benümle hem-nefes olur hezār vaṣfında

vaṣf:

vaṣfında: -ında
Mısra: **1**
Nitelik, özellik.

1. Sözüm nesīm-i seḥerdür bahār vaṣfında
2. Aḳarṣudur suḫanum cūybār vaṣfında

vaṣfında: -ında
Mısra: **2**
Nitelik, özellik.

1. Sözüm nesīm-i seḥerdür bahār vaṣfında
2. Aḳarṣudur suḫanum cūybār vaṣfında

vaṣfında: -ında
Mısra: **4**
İçin II niteliğinde.

3. Kenāra eyledi her naḫl-i tāzeyi māʾil
4. Ne fikr-i tāze ki itdüm kenār vaṣfında

vaṣfında: -ında
Mısra: **8**
İçin II niteliğinde.

7. Güzel edālar ile gülsitānı medḥ itdüm
8. Dinilmedi daḫı bir gül-ʿiẕār vaṣfında

vaṣfında: -ında
Mısra: **10**
Gibi II niteliğinde.

9. Bahār medḥini ancaḳ ben itmezem Yaḥyā
10. Benümle hem-nefes olur hezār vaṣfında

aḳarṣu:

Aḳarṣudur: -dur
Mısra: **2**
Akarsu.

1. Sözüm nesīm-i seḥerdür bahār vaṣfında
2. Aḳarṣudur suḫanum cūybār vaṣfında

suḫan:

suḫanum: -um
Mısra: **2**
şiir, söz

1. Sözüm nesīm-i seḥerdür bahār vaṣfında
2. Aḳarṣudur suḫanum cūybār vaṣfında

cūybār:

cūybār:
Mısra: **2**
Irmak, nehir, akarsu.

1. Sözüm nesīm-i seḥerdür bahār vaṣfında
2. Aḳarṣudur suḫanum cūybār vaṣfında

kenār:

Kenāra: -a
Mısra: **3**
Kıyı.

3. Kenāra eyledi her naḫl-i tāzeyi māʾil
4. Ne fikr-i tāze ki itdüm kenār vaṣfında

kenār:
Mısra: **4**
sahil

3. Kenāra eyledi her naḫl-i tāzeyi māʾil
4. Ne fikr-i tāze ki itdüm kenār vaṣfında

eyle:

eyledi: -di
Mısra: **3**
etmek, yapmak.

3. Kenāra eyledi her naḫl-i tāzeyi māʾil
4. Ne fikr-i tāze ki itdüm kenār vaṣfında

her:

her:
Mısra: **3**
Her, her bir

3. Kenāra eyledi her naḫl-i tāzeyi māʾil
4. Ne fikr-i tāze ki itdüm kenār vaṣfında

māʾil:

māʾil:
Mısra: **3**
Meyilli, istekli, hevesli

3. Kenāra eyledi her naḫl-i tāzeyi māʾil
4. Ne fikr-i tāze ki itdüm kenār vaṣfında

ne:

Ne:
Mısra: **4**
Nasıl.

3. Kenāra eyledi her naḫl-i tāzeyi māʾil
4. Ne fikr-i tāze ki itdüm kenār vaṣfında

ki:

ki:
Mısra: **4**
Ki bağlacı.

3. Kenāra eyledi her naḫl-i tāzeyi māʾil
4. Ne fikr-i tāze ki itdüm kenār vaṣfında

it:

itdüm: -düm
Mısra: **4**
etmek, eylemek

3. Kenāra eyledi her naḫl-i tāzeyi māʾil
4. Ne fikr-i tāze ki itdüm kenār vaṣfında

itmezem: -mezem
Mısra: **9**
etmek, eylemek

9. Bahār medḥini ancaḳ ben itmezem Yaḥyā
10. Benümle hem-nefes olur hezār vaṣfında

sünbül:

sünbül:
Mısra: **5**
Sünbül II Saç.

5. Żiyāde eyledi çīn-i cebīnini sünbül
6. Işitdi naẓmumı zülf-i nigār vaṣfında

İşit:

İşitdi: -di
Mısra: **6**
İşitmek, duymak.

5. Żiyāde eyledi çīn-i cebīnini sünbül
6. Işitdi naẓmumı zülf-i nigār vaṣfında

naẓm:

naẓmumı: -umı
Mısra: **6**
Şiir, nazım.

5. Żiyāde eyledi çīn-i cebīnini sünbül
6. Işitdi naẓmumı zülf-i nigār vaṣfında

vaṣfında:

vaṣfında:
Mısra: **6**
Nitelik, özellik.

5. Żiyāde eyledi çīn-i cebīnini sünbül
6. Işitdi naẓmumı zülf-i nigār vaṣfında

güzel:

Güzel:
Mısra: **7**
güzel, hoş.

7. Güzel edālar ile gülsitānı medḥ itdüm
8. Dinilmedi daḫı bir gül-ʿiẕār vaṣfında

edā:

edālar: -lar
Mısra: **7**
söyleyiş, terennüm

7. Güzel edālar ile gülsitānı medḥ itdüm
8. Dinilmedi daḫı bir gül-ʿiẕār vaṣfında

ile:

ile:
Mısra: **7**
Bağlama edatı II ile birlikte.

7. Güzel edālar ile gülsitānı medḥ itdüm
8. Dinilmedi daḫı bir gül-ʿiẕār vaṣfında

gülsitān:

gülsitānı: -ı
Mısra: **7**
gül bahçesi, çiçeklik ǁ bahçe

7. Güzel edālar ile gülsitānı medḥ itdüm
8. Dinilmedi daḫı bir gül-ʿiẕār vaṣfında

dinilme:

Dinilmedi: -di
Mısra: **8**
Söylenmemek.

7. Güzel edālar ile gülsitānı medḥ itdüm
8. Dinilmedi daḫı bir gül-ʿiẕār vaṣfında

dahı:

daḫı:
Mısra: **8**
henüz

7. Güzel edālar ile gülsitānı medḥ itdüm
8. Dinilmedi daḫı bir gül-ʿiẕār vaṣfında

bir:

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Güzel edālar ile gülsitānı medḥ itdüm
8. Dinilmedi daḫı bir gül-ʿiẕār vaṣfında

gül-ʿiẕār:

gül-ʿiẕār:
Mısra: **8**
Gül yanaklı II sevgili.

7. Güzel edālar ile gülsitānı medḥ itdüm
8. Dinilmedi daḫı bir gül-ʿiẕār vaṣfında

medḥ:

medḥini: -ini
Mısra: **9**
Övgü.

9. Bahār medḥini ancaḳ ben itmezem Yaḥyā
10. Benümle hem-nefes olur hezār vaṣfında

ancaḳ:

ancaḳ:
Mısra: **9**
yalnızca, sadece

9. Bahār medḥini ancaḳ ben itmezem Yaḥyā
10. Benümle hem-nefes olur hezār vaṣfında

ben:

ben:
Mısra: **9**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Bahār medḥini ancaḳ ben itmezem Yaḥyā
10. Benümle hem-nefes olur hezār vaṣfında

Benümle: -ümle
Mısra: **10**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Bahār medḥini ancaḳ ben itmezem Yaḥyā
10. Benümle hem-nefes olur hezār vaṣfında

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bahār medḥini ancaḳ ben itmezem Yaḥyā
10. Benümle hem-nefes olur hezār vaṣfında

hem-nefes:

hem-nefes:
Mısra: **10**
Arkadaş, dost.

9. Bahār medḥini ancaḳ ben itmezem Yaḥyā
10. Benümle hem-nefes olur hezār vaṣfında

ol:

olur: -ur
Mısra: **10**
Olmak.

9. Bahār medḥini ancaḳ ben itmezem Yaḥyā
10. Benümle hem-nefes olur hezār vaṣfında

hezār:

hezār:
Mısra: **10**
Bülbül.

9. Bahār medḥini ancaḳ ben itmezem Yaḥyā
10. Benümle hem-nefes olur hezār vaṣfında

nesim-i seḥerdür:

nesim-i seḥerdür: -
Mısra: **1**
Seher esintisi.

1. Sözüm nesim-i seḥerdür bahār vaṣfında
2. Aḳarṣudur suḫanum cūybār vaṣfında

naḫl-i tāzeyi:

naḫl-i tāzeyi: -
Mısra: **3**
Taze fidan II sevgili.

3. Kenāra eyledi her naḫl-i tāzeyi māʾil
4. Ne fikr-i tāze ki itdüm kenār vaṣfında

fikr-i tāze:

fikr-i tāze: -
Mısra: **4**
Orijinal düşünce II yeni fikir.

3. Kenāra eyledi her naḫl-i tāzeyi māʾil
4. Ne fikr-i tāze ki itdüm kenār vaṣfında

çin-i cebinini:

çin-i cebinini: -
Mısra: **5**
alın buruşukluğu║kızma, surat asma.

5. Żiyāde eyledi çin-i cebinini sünbül
6. Işitdi naẓmumı zülf-i nigār vaṣfında

Żiyāde eyledi:

Żiyāde eyledi: -
Mısra: **5**
Fazlalaştırmak

5. Żiyāde eyledi çin-i cebinini sünbül
6. Işitdi naẓmumı zülf-i nigār vaṣfında

medḥ itdüm:

medḥ itdüm: -
Mısra: **7**
Övmek.

7. Güzel edālar ile gülsitānı medḥ itdüm
8. Dinilmedi daḫı bir gül-ʿiẕār vaṣfında

zülf-i nigār:

zülf-i nigār: -
Mısra: **6**
Sevgilinin saçı

5. Żiyāde eyledi çin-i cebinini sünbül
6. Işitdi naẓmumı zülf-i nigār vaṣfında

yine:

yine:
Mısra: **1**
Tekrar.

1. Ele cām-ı şarāb alsañ yine sāḳi bahār olsa
2. Şaçılsa curʿalar yer yer çemenler lālezār olsa

yine:
Mısra: **3**
Tekrar.

3. Ṣabā būy-ı güli neşr itse yine ṣaḥn-ı gülşende
4. Yine her ġoncenüñ rāz-ı derūnı ʿāşıḳār olsa

Yine:
Mısra: **4**
Bir daha, tekrar, gene.

3. Ṣabā būy-ı güli neşr itse yine ṣaḥn-ı gülşende
4. Yine her ġoncenüñ rāz-ı derūnı ʿāşıḳār olsa

ola: -a
Mısra: **12**
Olmak.

11. Leʿāl-i naẓmını kim görse dir ol baḥr-i irfānuñ
12. Ne mümkindür ola mānendi deryā dür-nis̱ār olsa

her:
Mısra: **4**
Her, her bir

3. Ṣabā būy-ı güli neşr itse yine ṣaḥn-ı gülşende
4. Yine her ġoncenüñ rāz-ı derūnı ʿāşıḳār olsa

---

sāḳi:

sāḳi̇:
Mısra: **1**
Kadeh, içki sunan

1. Ele cām-ı şarāb alsañ yine sāḳi̇ bahār olsa
2. Ṣaçılsa curʿalar yer yer çemenler lālezār olsa

---

bahār:

bahār:
Mısra: **1**
Bahar mevsimi

1. Ele cām-ı şarāb alsañ yine sāḳi̇ bahār olsa
2. Ṣaçılsa curʿalar yer yer çemenler lālezār olsa

---

ol:

olsa: -sa
Mısra: **1**
Olmak.

1. Ele cām-ı şarāb alsañ yine sāḳi̇ bahār olsa
2. Ṣaçılsa curʿalar yer yer çemenler lālezār olsa

olsa: -sa
Mısra: **2**
Olmak II dönüşmek.

1. Ele cām-ı şarāb alsañ yine sāḳi̇ bahār olsa
2. Ṣaçılsa curʿalar yer yer çemenler lālezār olsa

olsa: -sa
Mısra: **10**
Olmak.

9. Bahār-ı ʿadlidür Sulṭān Murād-ı dād-āyi̇nüñ
10. Nola şevḳ ehli Yaḥyā bāġ medḥinde hezār olsa

ol:
Mısra: **11**
o, işaret sıfatı

11. Leʿāl-i naẓmını kim görse dir ol baḥr-i irfānuñ
12. Ne mümkindür ola mānendi deryā dür-nis̱ār olsa

Ṣaçıl:

Ṣaçılsa: -sa
Mısra: **2**
Ortalığa dağılmak, serpilmek.

1. Ele cām-ı şarāb alsañ yine sāḳi̇ bahār olsa
2. Ṣaçılsa curʿalar yer yer çemenler lālezār olsa

---

curʿa:

curʿalar: -lar
Mısra: **2**
Yudum, için.

1. Ele cām-ı şarāb alsañ yine sāḳi̇ bahār olsa
2. Ṣaçılsa curʿalar yer yer çemenler lālezār olsa

çemen:

çemenler: -ler
Mısra: **2**
Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer.

1. Ele cām-ı şarāb alsañ yine sāḳi̇ bahār olsa
2. Ṣaçılsa curʿalar yer yer çemenler lālezār olsa

---

lālezār:

lālezār:
Mısra: **2**
lale bahçesi

1. Ele cām-ı şarāb alsañ yine sāḳi̇ bahār olsa
2. Ṣaçılsa curʿalar yer yer çemenler lālezār olsa

Ṣabā:

Ṣabā:
Mısra: **3**
Kuzey doğudan esen hafif ve tatlı rüzgar.

3. Ṣabā būy-ı güli neşr itse yine ṣaḥn-ı gülşende
4. Yine her ġoncenüñ rāz-ı derūnı ʿāşıḳār olsa

---

her:

ġonce:

ġoncenüñ: -nüñ
Mısra: **4**
Henüz açılmamış gül tomurcuğu

3. Ṣabā būy-ı güli neşr itse yine ṣaḥn-ı gülşende
4. Yine her ġoncenüñ rāz-ı derūnı ʿāşıḳār olsa

---

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Kenār-ı cūyda bir servi kenār itmek ümi̇diyle
6. Aḳarṣular gibi şūri̇de diller bi̇-ḳarār olsa

---

servi:

servi:
Mısra: **5**
servi, servi boylu güzel

5. Kenār-ı cūyda bir servi kenār itmek ümi̇diyle
6. Aḳarṣular gibi şūri̇de diller bi̇-ḳarār olsa

ümid:

ümi̇diyle: -iyle
Mısra: **5**
umma, umut.

5. Kenār-ı cūyda bir servi kenār itmek ümi̇diyle
6. Aḳarṣular gibi şūri̇de diller bi̇-ḳarār olsa

---

aḳarṣu:

Aḳarṣular: -lar
Mısra: **6**
Akarsu.

5. Kenār-ı cūyda bir servi kenār itmek ümi̇diyle
6. Aḳarṣular gibi şūri̇de diller bi̇-ḳarār olsa

---

gibi:

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı ll -e benzer.

5. Kenār-ı cūyda bir servi kenār itmek ümi̱diyle
6. Aḳarṣular gibi şūri̱de diller bi̱-ḳarār olsa

gibi:
Mısra: **7**
Benzetme edatı ll -e benzer.

7. Gehi̱ itse tebessüm ġonceveş geh gül gibi ḫande
8. Güzel yār-i güzi̱nüm gibi şūḫ u şi̱vekār olsa

gibi:
Mısra: **8**
Benzetme edatı ll -e benzer.

7. Gehi̱ itse tebessüm ġonceveş geh gül gibi ḫande
8. Güzel yār-i güzi̱nüm gibi şūḫ u şi̱vekār olsa

şūride:

şūri̱de:
Mısra: **6**
Zavallı, perişan.

5. Kenār-ı cūyda bir servi kenār itmek ümi̱diyle
6. Aḳarṣular gibi şūri̱de diller bi̱-ḳarār olsa

---

dil:

diller: -ler
Mısra: **6**
gönül

5. Kenār-ı cūyda bir servi kenār itmek ümi̱diyle
6. Aḳarṣular gibi şūri̱de diller bi̱-ḳarār olsa

---

gehi:

Gehi̱:
Mısra: **7**
Bazen, ara sıra

7. Gehi̱ itse tebessüm ġonceveş geh gül gibi ḫande
8. Güzel yār-i güzi̱nüm gibi şūḫ u şi̱vekār olsa

ġonce-veş:

ġonce-veş:
Mısra: **7**
Gonca gibi.

7. Gehi̱ itse tebessüm ġonceveş geh gül gibi ḫande
8. Güzel yār-i güzi̱nüm gibi şūḫ u şi̱vekār olsa

---

geh:

geh:
Mısra: **7**
Bazen, ara sıra.

7. Gehi̱ itse tebessüm ġonceveş geh gül gibi ḫande
8. Güzel yār-i güzi̱nüm gibi şūḫ u şi̱vekār olsa

---

gül:

gül:
Mısra: **7**
gül

7. Gehi̱ itse tebessüm ġonceveş geh gül gibi ḫande
8. Güzel yār-i güzi̱nüm gibi şūḫ u şi̱vekār olsa

ḫande:

ḫande:
Mısra: **7**
Gülme, gülüş

7. Gehi̱ itse tebessüm ġonceveş geh gül gibi ḫande
8. Güzel yār-i güzi̱nüm gibi şūḫ u şi̱vekār olsa

---

güzel:

Güzel:
Mısra: **8**
dilber

7. Gehi̱ itse tebessüm ġonceveş geh gül gibi ḫande
8. Güzel yār-i güzi̱nüm gibi şūḫ u şi̱vekār olsa

---

nola:

Nola:
Mısra: **10**
ne olur.

9. Bahār-ı ʿadlidür Sulṭān Murād-ı dād-āyi̱nüñ
10. Nola şevḳ ehli Yaḥyā bāġ medḥinde hezār olsa

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bahār-ı ʿadlidür Sulṭān Murād-ı dād-āyi̱nüñ
10. Nola şevḳ ehli Yaḥyā bāġ medḥinde hezār olsa

---

bāġ:

bāġ:
Mısra: **10**
Bağ, bahçe.

9. Bahār-ı ʿadlidür Sulṭān Murād-ı dād-āyi̱nüñ
10. Nola şevḳ ehli Yaḥyā bāġ medḥinde hezār olsa

---

medḥ:

medḥinde: -inde
Mısra: **10**
Övgü.

9. Bahār-ı ʿadlidür Sulṭān Murād-ı dād-āyi̱nüñ
10. Nola şevḳ ehli Yaḥyā bāġ medḥinde hezār olsa

---

hezār:

hezār:
Mısra: **10**
Bülbül.

9. Bahār-ı ʿadlidür Sulṭān Murād-ı dād-āyi̱nüñ
10. Nola şevḳ ehli Yaḥyā bāġ medḥinde hezār olsa

---

kim:

kim:
Mısra: **11**
Her kim.

11. Leʿāl-i naẓmını kim görse dir ol baḥr-i irfānuñ
12. Ne mümkindür ola mānendi deryā dür-niŝār olsa

---

gör:

görse: -se
Mısra: **11**
Görmek.

11. Leʿāl-i naẓmını kim görse dir ol baḥr-i irfānuñ
12. Ne mümkindür ola mānendi deryā dür-niŝār olsa

---

di:

dir: -r
Mısra: **11**
Söylemek.

11. Leʿāl-i naẓmını kim görse dir ol baḥr-i irfānuñ
12. Ne mümkindür ola

mānendi deryā dür-nis̱ār olsa

derūnı ʿāşıḳār olsa

bi̱-ḳarār olsa

mānend:

mānendi: -i
Mısra: **12**
Benzer

11. Leʿāl-i naẓmını kim görse dir ol baḥr-i irfānuñ
12. Ne mümkindür ola mānendi deryā dür-nis̱ār olsa

deryā:

deryā:
Mısra: **12**
deniz

11. Leʿāl-i naẓmını kim görse dir ol baḥr-i irfānuñ
12. Ne mümkindür ola mānendi deryā dür-nis̱ār olsa

cām-ı şarāb:

cām-ı şarāb: -
Mısra: **1**
Şarap kadehi

1. Ele cām-ı şarāb alsañ yine sāḳi̱ bahār olsa
2. Şaçılsa curʿalar yer yer çemenler lālezār olsa

ele alsañ:

ele alsañ: -
Mısra: **1**
Elinde tutmak, eline almak.

1. Ele cām-ı şarāb alsañ yine sāḳi̱ bahār olsa
2. Şaçılsa curʿalar yer yer çemenler lālezār olsa

yer yer:

yer yer: -
Mısra: **2**
yer yer, bölge bölge

1. Ele cām-ı şarāb alsañ yine sāḳi̱ bahār olsa
2. Şaçılsa curʿalar yer yer çemenler lālezār olsa

būy-ı güli:

būy-ı güli: -
Mısra: **3**
Gül kokusu.

3. Ṣabā būy-ı güli neşr itse yine ṣaḥn-ı gülşende
4. Yine her ġoncenüñ rāz-ı

neşr itse:

neşr itse: -
Mısra: **3**
Neşretmek, yaymak, dağıtmak, saçmak.

3. Ṣabā būy-ı güli neşr itse yine ṣaḥn-ı gülşende
4. Yine her ġoncenüñ rāz-ı derūnı ʿāşıḳār olsa

ṣaḥn-ı gülşende:

ṣaḥn-ı gülşende: -
Mısra: **3**
Gülbahçesi || bahçe.

3. Ṣabā būy-ı güli neşr itse yine ṣaḥn-ı gülşende
4. Yine her ġoncenüñ rāz-ı derūnı ʿāşıḳār olsa

rāz-ı derūnı:

rāz-ı derūnı: -
Mısra: **4**
Gönlün sırrı.

3. Ṣabā būy-ı güli neşr itse yine ṣaḥn-ı gülşende
4. Yine her ġoncenüñ rāz-ı derūnı ʿāşıḳār olsa

ʿāşıḳār olsa:

ʿāşıḳār olsa: -
Mısra: **4**
Ortaya çıkmak.

3. Ṣabā būy-ı güli neşr itse yine ṣaḥn-ı gülşende
4. Yine her ġoncenüñ rāz-ı derūnı ʿāşıḳār olsa

kenār-ı cūyda:

kenār-ı cūyda: -
Mısra: **5**
Irmak kenarı

5. Kenār-ı cūyda bir servi kenār itmek ümi̱diyle
6. Aḳarṣular gibi şūri̱de diller bi̱-ḳarār olsa

kenār itmek:

kenār itmek: -
Mısra: **5**
Kucaklamak.

5. Kenār-ı cūyda bir servi kenār itmek ümi̱diyle
6. Aḳarṣular gibi şūri̱de diller

bi-ḳarār olsa:

bi̱-ḳarār olsa: -
Mısra: **6**
Durmamak, sabit kalmamak, sürekli dönüp durmak

5. Kenār-ı cūyda bir servi kenār itmek ümi̱diyle
6. Aḳarṣular gibi şūri̱de diller bi̱-ḳarār olsa

tebessüm itse:

tebessüm itse: -
Mısra: **7**
Gülümsemek II açmak.

7. Gehi̱ itse tebessüm ġonceveş geh gül gibi ḫande
8. Güzel yār-i güzi̱nüm gibi şūḫ u şi̱vekār olsa

yār-i güzinüm:

yār-i güzi̱nüm: -
Mısra: **8**
Seçkin, özel sevgili

7. Gehi̱ itse tebessüm ġonceveş geh gül gibi ḫande
8. Güzel yār-i güzi̱nüm gibi şūḫ u şi̱vekār olsa

şūḫ u şivekār olsa:

şūḫ u şi̱vekār olsa: -
Mısra: **8**
Nazlı ve işveli olmak.

7. Gehi̱ itse tebessüm ġonceveş geh gül gibi ḫande
8. Güzel yār-i güzi̱nüm gibi şūḫ u şi̱vekār olsa

bahār-ı ʿadlidür:

bahār-ı ʿadlidür: -
Mısra: **9**
Adalet baharı

9. Bahār-ı ʿadlidür Sulṭān Murād-ı dād-āyi̱nüñ
10. Nola şevḳ ehli Yaḥyā bāġ medḥinde hezār olsa

sulṭān murād-ı dād-āyinüñ:

sulṭān murād-ı dād-āyi̱nüñ: -
Mısra: **9**
Adalet sahibi Sultan Murad (IV. Murat)

9. Bahār-ı ʿadlidür Sulṭān Murād-ı dād-āyi̱nüñ

10. Nola şevḳ ehli Yaḥyā bāġ medḥinde hezār olsa

şevḳ ehli:

şevḳ ehli: -
Mısra: **10**
Aşk ehli II âşık.

9. Bahār-ı ʿadlidür Sulṭān Murād-ı dād-āyīnüñ
10. Nola şevḳ ehli Yaḥyā bāġ medḥinde hezār olsa

leʿāl-i naẓmını:

leʿāl-i naẓmını: -
Mısra: **11**
Şiir incileri.

11. Leʿāl-i naẓmını kim görse dir ol baḥr-i irfānuñ
12. Ne mümkindür ola mānendi deryā dür-niŝār olsa

baḥr-i irfānuñ:

baḥr-i irfānuñ: -
Mısra: **11**
İlim denizi II irfan denizi.

11. Leʿāl-i naẓmını kim görse dir ol baḥr-i irfānuñ
12. Ne mümkindür ola mānendi deryā dür-niŝār olsa

dür-niŝār olsa:

dür-niŝār olsa: -
Mısra: **12**
inci saçmak.

11. Leʿāl-i naẓmını kim görse dir ol baḥr-i irfānuñ
12. Ne mümkindür ola mānendi deryā dür-niŝār olsa

ne mümkindür:

ne mümkindür: -
Mısra: **12**
Mümkün değil, mümkün mü?

11. Leʿāl-i naẓmını kim görse dir ol baḥr-i irfānuñ
12. Ne mümkindür ola mānendi deryā dür-niŝār olsa

dil:

Dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Dil māʾil oldı sāʿidinüñ tāze dāġına
2. Bülbül gibi diler ki ḳona gül budaġına

sāʿidi:

sāʿidinüñ: -nüñ
Mısra: **1**
Bilek.

1. Dil māʾil oldı sāʿidinüñ tāze dāġına
2. Bülbül gibi diler ki ḳona gül budaġına

bülbül:

Bülbül:
Mısra: **2**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

1. Dil māʾil oldı sāʿidinüñ tāze dāġına
2. Bülbül gibi diler ki ḳona gül budaġına

gibi:

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Dil māʾil oldı sāʿidinüñ tāze dāġına
2. Bülbül gibi diler ki ḳona gül budaġına

dile:

diler: -r
Mısra: **2**
istemek, arzulamak

1. Dil māʾil oldı sāʿidinüñ tāze dāġına
2. Bülbül gibi diler ki ḳona gül budaġına

ki:

ki:
Mısra: **2**
Ki bağlacı.

1. Dil māʾil oldı sāʿidinüñ tāze dāġına
2. Bülbül gibi diler ki ḳona gül budaġına

ḳon:

ḳona: -a
Mısra: **2**
Konmak II yerleşmek.

1. Dil māʾil oldı sāʿidinüñ tāze dāġına
2. Bülbül gibi diler ki ḳona gül budaġına

açıl:

Açıldı: -dı
Mısra: **3**
ferahlamak, rahatlamak

3. Açıldı itdi bülbül-i şeydāya iltifāt
4. Bilmem ṣabā ne söyledi verdüñ ḳulaġına

bilmem:

Bilmem:
Mısra: **4**
Bilmemek.

3. Açıldı itdi bülbül-i şeydāya iltifāt
4. Bilmem ṣabā ne söyledi verdüñ ḳulaġına

ṣabā:

ṣabā:
Mısra: **4**
Kuzey doğudan esen hafif ve tatlı rüzgar.

3. Açıldı itdi bülbül-i şeydāya iltifāt
4. Bilmem ṣabā ne söyledi verdüñ ḳulaġına

ne:

ne:
Mısra: **4**
ne

3. Açıldı itdi bülbül-i şeydāya iltifāt
4. Bilmem ṣabā ne söyledi verdüñ ḳulaġına

söyle:

söyledi: -di
Mısra: **4**
Demek, söylemek.

3. Açıldı itdi bülbül-i şeydāya iltifāt
4. Bilmem ṣabā ne söyledi verdüñ ḳulaġına

verd:

verdüñ: -üñ
Mısra: **4**
Gül.

3. Açıldı itdi bülbül-i şeydāya iltifāt
4. Bilmem ṣabā ne söyledi

verdüñ ḳulağına

cāmuñ dudağına

güller yañağına

kulağ:

ḳulağına: -ına
Mısra: **4**
Kulak.

3. Açıldı itdi bülbül-i şeydāya iltifāt
4. Bilmem ṣabā ne söyledi verdüñ ḳulağına

yār:

Yārüñ: -üñ
Mısra: **6**
Sevgili

5. Ṣandum öpüşdi birbiriyle iki cevān
6. Yārüñ degince lebleri cāmuñ dudağına

Ġonce:

Ġonce:
Mısra: **8**
Gonca.

7. Gülzāra rağbet eyleseler nola beñzedi
8. Ġonce dehān-ı dil-bere güller yañağına

Ṣan:

Ṣandum: -dum
Mısra: **5**
Zannetmek.

5. Ṣandum öpüşdi birbiriyle iki cevān
6. Yārüñ degince lebleri cāmuñ dudağına

deg:

degince: -ince
Mısra: **6**
Değdiği zaman II temas edince.

5. Ṣandum öpüşdi birbiriyle iki cevān
6. Yārüñ degince lebleri cāmuñ dudağına

gül:

güller: -ler
Mısra: **8**
gül

7. Gülzāra rağbet eyleseler nola beñzedi
8. Ġonce dehān-ı dil-bere güller yañağına

öpüş:

öpüşdi: -di
Mısra: **5**
birbirini öpmek.

5. Ṣandum öpüşdi birbiriyle iki cevān
6. Yārüñ degince lebleri cāmuñ dudağına

leb:

lebleri: -leri
Mısra: **6**
dudak

5. Ṣandum öpüşdi birbiriyle iki cevān
6. Yārüñ degince lebleri cāmuñ dudağına

yañağ:

yañağına: -ına
Mısra: **8**
Yanak.

7. Gülzāra rağbet eyleseler nola beñzedi
8. Ġonce dehān-ı dil-bere güller yañağına

birbiri:

birbiriyle: -yle
Mısra: **5**
Birbiri.

5. Ṣandum öpüşdi birbiriyle iki cevān
6. Yārüñ degince lebleri cāmuñ dudağına

gülzār:

Gülzāra: -a
Mısra: **7**
gül bahçesi ‖ bahçe

7. Gülzāra rağbet eyleseler nola beñzedi
8. Ġonce dehān-ı dil-bere güller yañağına

feyż:

feyżi: -i
Mısra: **9**
Bereket, bolluk

9. Ehl-i meẕāḳa feyżi çü sāḳī-i bezm ider
10. Yaḥyā ʿaceb mi her biri düşse ayağına

iki:

iki:
Mısra: **5**
İki, sayı sıfatı

5. Ṣandum öpüşdi birbiriyle iki cevān
6. Yārüñ degince lebleri cāmuñ dudağına

nola:

nola:
Mısra: **7**
şaşılır mı?

7. Gülzāra rağbet eyleseler nola beñzedi
8. Ġonce dehān-ı dil-bere güller yañağına

çü:

çü:
Mısra: **9**
-dığında.

9. Ehl-i meẕāḳa feyżi çü sāḳī-i bezm ider
10. Yaḥyā ʿaceb mi her biri düşse ayağına

cevān:

cevān:
Mısra: **5**
Genç, delikanlı.

5. Ṣandum öpüşdi birbiriyle iki cevān
6. Yārüñ degince lebleri

beñze:

beñzedi: -di
Mısra: **7**
benzemek, andırmak

7. Gülzāra rağbet eyleseler nola beñzedi
8. Ġonce dehān-ı dil-bere

id:

ider: -er
Mısra: **9**
Etmek, eylemek.

9. Ehl-i meẕāḳa feyżi çü sāḳī-i bezm ider
10. Yaḥyā ʿaceb mi her biri

düşse ayağına

verdüñ ḳulağına

düşse ayağına

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ehl-i meẕāḳa feyżi çü sāḳi̇-i bezm ider
10. Yaḥyā ʿaceb mi her biri düşse ayağına

māʾil oldı:

māʾil oldı: -
Mısra: **1**
meyletmek, yönelmek, istemek

1. Dil māʾil oldı sāʿidinüñ tāze dāġına
2. Bülbül gibi diler ki ḳona gül budağına

tāze dāġına:

tāze dāġına: -
Mısra: **1**
Yeni yara

1. Dil māʾil oldı sāʿidinüñ tāze dāġına
2. Bülbül gibi diler ki ḳona gül budağına

gül budağına:

gül budağına: -
Mısra: **2**
Gül dalı.

1. Dil māʾil oldı sāʿidinüñ tāze dāġına
2. Bülbül gibi diler ki ḳona gül budağına

iltifāt itdi:

iltifāt itdi: -
Mısra: **3**
Değer vermek, ilgi göstermek.

3. Açıldı itdi bülbül-i şeydāya iltifāt
4. Bilmem ṣabā ne söyledi verdüñ ḳulağına

bülbül-i şeydāya:

bülbül-i şeydāya: -
Mısra: **3**
çılgın bülbül II âşık

3. Açıldı itdi bülbül-i şeydāya iltifāt
4. Bilmem ṣabā ne söyledi

cāmun dudağına:

cāmun dudağına: -
Mısra: **6**
Kadehin ağzı.

5. Ṣandum öpüşdi birbiriyle iki cevān
6. Yārüñ degince lebleri cāmuñ dudağına

raġbet eyleseler:

raġbet eyleseler: -
Mısra: **7**
İstemek, dilemek.

7. Gülzāra raġbet eyleseler nola beñzedi
8. Ġonce dehān-ı dil-bere güller yañağına

dehān-ı dil-bere:

dehān-ı dil-bere: -
Mısra: **8**
Sevgilinin ağzı.

7. Gülzāra raġbet eyleseler nola beñzedi
8. Ġonce dehān-ı dil-bere güller yañağına

ehl-i meẕāḳa:

ehl-i meẕāḳa: -
Mısra: **9**
Lezzet sahipleri.

9. Ehl-i meẕāḳa feyżi çü sāḳi̇-i bezm ider
10. Yaḥyā ʿaceb mi her biri düşse ayağına

sāḳi-i bezm:

sāḳi̇-i bezm: -
Mısra: **9**
Meclisinin içki dağıtanı.

9. Ehl-i meẕāḳa feyżi çü sāḳi̇-i bezm ider
10. Yaḥyā ʿaceb mi her biri düşse ayağına

ʿaceb mi:

ʿaceb mi: -
Mısra: **10**
Şaşılır mı

9. Ehl-i meẕāḳa feyżi çü sāḳi̇-i bezm ider
10. Yaḥyā ʿaceb mi her biri

her biri:

her biri: -
Mısra: **10**
Her biri.

9. Ehl-i meẕāḳa feyżi çü sāḳi̇-i bezm ider
10. Yaḥyā ʿaceb mi her biri düşse ayağına

ayağına düşse:

ayağına düşse: -
Mısra: **10**
Dengeyi kaybederek yere kapanmak II şaraba düşkün olmak.

9. Ehl-i meẕāḳa feyżi çü sāḳi̇-i bezm ider
10. Yaḥyā ʿaceb mi her biri düşse ayağına

bahār:

Bahār:
Mısra: **1**
Bahar mevsimi

1. Bahār olsa açılsa ġonce-i gül gülsitān gülse
2. Hevānuñ iʿtidālinden yine rūy-ı cihān gülse

ol:

olsa: -sa
Mısra: **1**
Olmak.

1. Bahār olsa açılsa ġonce-i gül gülsitān gülse
2. Hevānuñ iʿtidālinden yine rūy-ı cihān gülse

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Ne fevt olurdı bi̇-çāre sürūruñdan da aġlardı
6. Yüzine ʿāşıḳ-ı giryānuñ ol nā-mihribān gülse

açıl:

açılsa: -sa
Mısra: **1**
Açık hale gelmek

1. Bahār olsa açılsa ġonce-i gül gülsitān gülse
2. Hevānuñ iʿtidālinden yine rūy-ı cihān gülse

gülsitān:

gülsitān:
Mısra: **1**
gül bahçesi, çiçeklik ‖ bahçe

1. Bahār olsa açılsa ġonce-i gül gülsitān gülse
2. Hevānuñ iʿtidālinden yine rūy-ı cihān gülse

gül:

gülse: -se
Mısra: **1**
Gülmek, mutlu olmak

1. Bahār olsa açılsa ġonce-i gül gülsitān gülse
2. Hevānuñ iʿtidālinden yine rūy-ı cihān gülse

gülse: -se
Mısra: **2**
Sevinmek II mutlu olmak.

1. Bahār olsa açılsa ġonce-i gül gülsitān gülse
2. Hevānuñ iʿtidālinden yine rūy-ı cihān gülse

gülse: -se
Mısra: **4**
Gülmek, mutlu olmak

3. Ne ʿālemdür açılmaḳ gülşenüñ bir verd-i raʿnāsı
4. Ne ḫālet-baḫş olur meclisde bir nāzük-cevān gülse

gülse: -se
Mısra: **8**
Gülmek.

7. Bulup gülzārı ḫāli̇ her ṭaraf reftārını zāġın
8. Görüp kebg-i ḫırāmān ḳahḳahayla bir zamān gülse

gülse: -se
Mısra: **10**
Gülmek, mutlu olmak

9. Birisi ağlamayınca biri gülmez heman Yaḥyā
10. Ṣurāḥi̇ ağlasa cām-ı şarāb-ı erguvān gülse

hevā:

Hevānuñ: -nuñ
Mısra: **2**
hava

1. Bahār olsa açılsa ġonce-i gül gülsitān gülse
2. Hevānuñ iʿtidālinden yine rūy-ı cihān gülse

iʿtidāl:

iʿtidālinden: -inden
Mısra: **2**
Ilık II ılıman.

1. Bahār olsa açılsa ġonce-i gül gülsitān gülse
2. Hevānuñ iʿtidālinden yine rūy-ı cihān gülse

yine:

yine:
Mısra: **2**
Tekrar.

1. Bahār olsa açılsa ġonce-i gül gülsitān gülse
2. Hevānuñ iʿtidālinden yine rūy-ı cihān gülse

ne:

Ne:
Mısra: **3**
Nasıl? II nasıl bir?

3. Ne ʿālemdür açılmaḳ gülşenüñ bir verd-i raʿnāsı
4. Ne ḫālet-baḫş olur meclisde bir nāzük-cevān gülse

Ne:
Mısra: **4**
Nasıl? II nasıl bir?

3. Ne ʿālemdür açılmaḳ gülşenüñ bir verd-i raʿnāsı
4. Ne ḫālet-baḫş olur meclisde bir nāzük-cevān gülse

Ne:
Mısra: **5**
Nasıl.

5. Ne fevt olurdı bi̇-çāre sürūruñdan da ağlardı
6. Yüzine ʿāşıḳ-ı giryānuñ ol nā-mihribān gülse

ʿālem:

ʿālemdür: -dür
Mısra: **3**
dünya

3. Ne ʿālemdür açılmaḳ gülşenüñ bir verd-i raʿnāsı
4. Ne ḫālet-baḫş olur meclisde bir nāzük-cevān gülse

açılmak:

açılmaḳ:
Mısra: **3**
Çiçeklenmek.

3. Ne ʿālemdür açılmaḳ gülşenüñ bir verd-i raʿnāsı
4. Ne ḫālet-baḫş olur meclisde bir nāzük-cevān gülse

gülşen:

gülşenüñ: -üñ
Mısra: **3**
Bahçe, gül bahçesi.

3. Ne ʿālemdür açılmaḳ gülşenüñ bir verd-i raʿnāsı
4. Ne ḫālet-baḫş olur meclisde bir nāzük-cevān gülse

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Ne ʿālemdür açılmaḳ gülşenüñ bir verd-i raʿnāsı
4. Ne ḫālet-baḫş olur meclisde bir nāzük-cevān gülse

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Ne ʿālemdür açılmaḳ gülşenüñ bir verd-i raʿnāsı
4. Ne ḫālet-baḫş olur meclisde bir nāzük-cevān gülse

meclis:

meclisde: -de
Mısra: **4**
Oturulacak, toplanılacak yer.

3. Ne ʿālemdür açılmaḳ gülşenüñ bir verd-i raʿnāsı
4. Ne ḫālet-baḫş olur meclisde bir nāzük-cevān gülse

nāzük-cevān:

nāzük-cevān:
Mısra: **4**
Zarif genç.

3. Ne ʿālemdür açılmaḳ gülşenüñ bir verd-i raʿnāsı
4. Ne ḫālet-baḫş olur meclisde bir nāzük-cevān gülse

bi-çāre:

bi̇-çāre:
Mısra: **5**
Çaresiz, düşkün, zavallı.

5. Ne fevt olurdı bi̇-çāre sürūruñdan da ağlardı
6. Yüzine ʿāşıḳ-ı giryānuñ ol

nā-mihribān gülse

sürūr:

sürūruñdan: -uñdan
Mısra: **5**
Sevinç, mutluluk

5. Ne fevt olurdı bi̇-çāre sürūruñdan da aġlardı
6. Yüzine ʿāşıḳ-ı giryānuñ ol nā-mihribān gülse

da:

da:
Mısra: **5**
De, da bağlacı.

5. Ne fevt olurdı bi̇-çāre sürūruñdan da aġlardı
6. Yüzine ʿāşıḳ-ı giryānuñ ol nā-mihribān gülse

aġla:

aġlardı: -rdı
Mısra: **5**
gözyaşı dökmek ‖ üzülmek

5. Ne fevt olurdı bi̇-çāre sürūruñdan da aġlardı
6. Yüzine ʿāşıḳ-ı giryānuñ ol nā-mihribān gülse

aġlamayınca: -mayınca
Mısra: **9**
Kederden, teessürden gözyaşı akıtmak.

9. Birisi aġlamayınca biri gülmez heman Yaḥyā
10. Ṣurāḫi̇ aġlasa cām-ı şarāb-ı erguvān gülse

aġlasa: -sa
Mısra: **10**
Gözyaşı dökmek.

9. Birisi aġlamayınca biri gülmez heman Yaḥyā
10. Ṣurāḫi̇ aġlasa cām-ı şarāb-ı erguvān gülse

nā-mihribān:

nā-mihribān:
Mısra: **6**
Zalim II sevgili.

5. Ne fevt olurdı bi̇-çāre sürūruñdan da aġlardı
6. Yüzine ʿāşıḳ-ı giryānuñ ol nā-mihribān gülse

bul:

Bulup: -up
Mısra: **7**
Bulmak

7. Bulup gülzārı ḫāli̇ her ṭaraf reftārını zāġın
8. Görüp kebg-i ḫırāmān ḳahḳahayla bir zamān gülse

gülzār:

gülzārı: -ı
Mısra: **7**
gül bahçesi ‖ bahçe

7. Bulup gülzārı ḫāli̇ her ṭaraf reftārını zāġın
8. Görüp kebg-i ḫırāmān ḳahḳahayla bir zamān gülse

ḫāli:

ḫāli̇:
Mısra: **7**
Boş

7. Bulup gülzārı ḫāli̇ her ṭaraf reftārını zāġın
8. Görüp kebg-i ḫırāmān ḳahḳahayla bir zamān gülse

reftār:

reftārını: -ını
Mısra: **7**
Yürüme

7. Bulup gülzārı ḫāli̇ her ṭaraf reftārını zāġın
8. Görüp kebg-i ḫırāmān ḳahḳahayla bir zamān gülse

zāġ:

zāġın: -ın
Mısra: **7**
Karga.

7. Bulup gülzārı ḫāli̇ her ṭaraf reftārını zāġın
8. Görüp kebg-i ḫırāmān ḳahḳahayla bir zamān gülse

gör:

Görüp: -üp
Mısra: **8**
Görmek.

7. Bulup gülzārı ḫāli̇ her ṭaraf reftārını zāġın
8. Görüp kebg-i ḫırāmān ḳahḳahayla bir zamān gülse

ḳahḳaha:

ḳahḳahayla: -yla
Mısra: **8**
Yüksek sesle, aşırı gülmek.

7. Bulup gülzārı ḫāli̇ her ṭaraf reftārını zāġın
8. Görüp kebg-i ḫırāmān ḳahḳahayla bir zamān gülse

birisi:

Birisi:
Mısra: **9**
Bir tanesi.

9. Birisi aġlamayınca biri gülmez heman Yaḥyā
10. Ṣurāḫi̇ aġlasa cām-ı şarāb-ı erguvān gülse

biri:

biri:
Mısra: **9**
Bir tanesi

9. Birisi aġlamayınca biri gülmez heman Yaḥyā
10. Ṣurāḫi̇ aġlasa cām-ı şarāb-ı erguvān gülse

gülmez:

gülmez:
Mısra: **9**
mutlu olmamak II gülmemek

9. Birisi aġlamayınca biri gülmez heman Yaḥyā
10. Ṣurāḫi̇ aġlasa cām-ı şarāb-ı erguvān gülse

heman:

heman:
Mısra: **9**
O anda

9. Birisi aġlamayınca biri gülmez heman Yaḥyā
10. Ṣurāḫi̇ aġlasa cām-ı şarāb-ı erguvān gülse

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Birisi aġlamayınca biri gülmez heman Yaḥyā
10. Ṣurāḫi̇ aġlasa cām-ı şarāb-ı erguvān gülse

Ṣurāḫi:

Şurāḫi̮:
Mısra: **10**
İçine şarap konan uzun boyunlu kap.

9. Birisi ağlamayınca biri gülmez heman Yaḥyā
10. Şurāḫi̮ ağlasa cām-ı şarāb-ı erguvān gülse

ġonce-i gül:

ġonce-i gül: -
Mısra: **1**
gül goncası

1. Bahār olsa açılsa ġonce-i gül gülsitān gülse
2. Hevānuñ iʿtidālinden yine rūy-ı cihān gülse

rūy-ı cihān:

rūy-ı cihān: -
Mısra: **2**
yer yüzü

1. Bahār olsa açılsa ġonce-i gül gülsitān gülse
2. Hevānuñ iʿtidālinden yine rūy-ı cihān gülse

verd-i raʿnāsı:

verd-i raʿnāsı: -
Mısra: **3**
Hoş, parlak gül

3. Ne ʿālemdür açılmaḳ gülşenüñ bir verd-i raʿnāsı
4. Ne ḥālet-baḫş olur meclisde bir nāzük-cevān gülse

hālet-bahş olur:

ḥālet-baḫş olur: -
Mısra: **4**
Güzel, güzellik veren olmak.

3. Ne ʿālemdür açılmaḳ gülşenüñ bir verd-i raʿnāsı
4. Ne ḥālet-baḫş olur meclisde bir nāzük-cevān gülse

fevt olurdı:

fevt olurdı: -
Mısra: **5**
Ölmek.

5. Ne fevt olurdı bi̇-çāre sürūruñdan da ağlardı
6. Yüzine ʿāşıḳ-ı giryānuñ ol nā-mihribān gülse

yüzine gülse:

yüzine gülse: -
Mısra: **6**
gülümsemek, sevgi göstermek

5. Ne fevt olurdı bi̇-çāre sürūruñdan da ağlardı
6. Yüzine ʿāşıḳ-ı giryānuñ ol nā-mihribān gülse

ʿāşıḳ-ı giryānuñ:

ʿāşıḳ-ı giryānuñ: -
Mısra: **6**
Ağlayan, inleyen âşık

5. Ne fevt olurdı bi̇-çāre sürūruñdan da ağlardı
6. Yüzine ʿāşıḳ-ı giryānuñ ol nā-mihribān gülse

her ṭaraf:

her ṭaraf: -
Mısra: **7**
her yer

7. Bulup gülzārı ḫāli̇ her ṭaraf reftārını zāġın
8. Görüp kebg-i ḫırāmān ḳahḳahayla bir zamān gülse

kebg-i hırāmān:

kebg-i ḫırāmān: -
Mısra: **8**
Salınan keklik II sevgili

7. Bulup gülzārı ḫāli̇ her ṭaraf reftārını zāġın
8. Görüp kebg-i ḫırāmān ḳahḳahayla bir zamān gülse

bir zamān:

bir zamān: -
Mısra: **8**
bir zaman, bir süre

7. Bulup gülzārı ḫāli̇ her ṭaraf reftārını zāġın
8. Görüp kebg-i ḫırāmān ḳahḳahayla bir zamān gülse

cām-ı şarāb-ı erguvān:

cām-ı şarāb-ı erguvān: -
Mısra: **10**
Erguvan renkli şarap kadehi.

9. Birisi ağlamayınca biri gülmez heman Yaḥyā
10. Şurāḫi̮ ağlasa cām-ı şarāb-ı erguvān gülse

olan:

olan:
Mısra: **1**
olan kimse

1. Olur mı ʿāşıḳ-ı zār olan ādem āsūde
2. Ne iḥtimāl ola hem mübtelā hem āsūde

ādem:

ādem:
Mısra: **1**
İnsan.

1. Olur mı ʿāşıḳ-ı zār olan ādem āsūde
2. Ne iḥtimāl ola hem mübtelā hem āsūde

hem:

hem:
Mısra: **2**
Hem

1. Olur mı ʿāşıḳ-ı zār olan ādem āsūde
2. Ne iḥtimāl ola hem mübtelā hem āsūde

hem:
Mısra: **2**
Ayrıca, ilave olarak

1. Olur mı ʿāşıḳ-ı zār olan ādem āsūde
2. Ne iḥtimāl ola hem mübtelā hem āsūde

āsūde:

āsūde:
Mısra: **2**
mutlu, rahat, sıkıntı ve üzüntülerden uzak

1. Olur mı ʿāşıḳ-ı zār olan ādem āsūde
2. Ne iḥtimāl ola hem mübtelā hem āsūde

āsūde:
Mısra: **4**
mutlu, rahat, sıkıntı ve üzüntülerden uzak

3. Dem-i viṣāl ricāsı ki var derūnında
4. Olur mı ʿāşıḳ-ı mehcūr bir dem āsūde

āsūde:
Mısra: **6**
mutlu, rahat, sıkıntı ve üzüntülerden uzak

5. Ḫalāṣ ümi̇dini itmezse ber ṭaraf olmaz
6. Esi̇r-i silsile-i zülf-i pür-ḫam āsūde

ricā:

ricāsı: -sı
Mısra: **3**
Umma II ümit etme.

3. Dem-i viṣāl ricāsı ki var derūnında
4. Olur mı ʿāşıḳ-ı mehcūr bir dem āsūde

ki:

ki:
Mısra: **3**
Ki bağlacı.

3. Dem-i viṣāl ricāsı ki var derūnında
4. Olur mı ʿāşıḳ-ı mehcūr bir dem āsūde

Ki:
Mısra: **10**
Ki bağlacı.

9. Duʿā gerek şeh-i devrāna cān ile Yaḥyā
10. Ki oldı sāye-i adlinde ʻālem āsūde

var:

var:
Mısra: **3**
Mevcut

3. Dem-i viṣāl ricāsı ki var derūnında
4. Olur mı ʿāşıḳ-ı mehcūr bir dem āsūde

derūn:

derūnında: -ında
Mısra: **3**
Kalp, yürek, iç, bâtın.

3. Dem-i viṣāl ricāsı ki var derūnında
4. Olur mı ʿāşıḳ-ı mehcūr bir dem āsūde

Halāṣ:

Ḫalāṣ:
Mısra: **5**
Kurtulma, kurtuluş.

5. Ḫalāṣ ümi̇dini itmezse ber ṭaraf olmaz
6. Esi̇r-i silsile-i zülf-i pür-ḫam āsūde

murād:

Murādı: -ı
Mısra: **7**
Maksat, meram, niyet.

7. Murādı neyse ġamuñ vir göñül ḫilāf itme
8. Sen olmaduñsa ḳo olsun dilā ġam āsūde

neyse:

neyse:
Mısra: **7**
ne olursa olsun

7. Murādı neyse ġamuñ vir göñül ḫilāf itme
8. Sen olmaduñsa ḳo olsun dilā ġam āsūde

ġam:

ġamuñ: -uñ
Mısra: **7**
kaygı, tasa, keder

7. Murādı neyse ġamuñ vir göñül ḫilāf itme
8. Sen olmaduñsa ḳo olsun dilā ġam āsūde

ġam:
Mısra: **8**
kaygı, tasa, keder

7. Murādı neyse ġamuñ vir göñül ḫilāf itme
8. Sen olmaduñsa ḳo olsun dilā ġam āsūde

vir:

vir:
Mısra: **7**
vermek

7. Murādı neyse ġamuñ vir göñül ḫilāf itme
8. Sen olmaduñsa ḳo olsun dilā ġam āsūde

göñül:

göñül:
Mısra: **7**
gönül

7. Murādı neyse ġamuñ vir göñül ḫilāf itme
8. Sen olmaduñsa ḳo olsun dilā ġam āsūde

sen:

Sen:
Mısra: **8**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Murādı neyse ġamuñ vir göñül ḫilāf itme
8. Sen olmaduñsa ḳo olsun dilā ġam āsūde

olma:

olmaduñsa: -du, -ñ, -sa
Mısra: **8**
olmamak

7. Murādı neyse ġamuñ vir göñül ḫilāf itme
8. Sen olmaduñsa ḳo olsun dilā ġam āsūde

ko:

ḳo:
Mısra: **8**
bırak!

7. Murādı neyse ġamuñ vir göñül ḫilāf itme
8. Sen olmaduñsa ḳo olsun dilā ġam āsūde

dilā:

dilā:
Mısra: **8**
Ey gönül

7. Murādı neyse ġamuñ vir göñül ḫilāf itme
8. Sen olmaduñsa ḳo olsun dilā ġam āsūde

duʿā:

Duʿā:
Mısra: **9**
Allah'a yalvarma; niyaz.

9. Duʿā gerek şeh-i devrāna cān ile Yaḥyā
10. Ki oldı sāye-i adlinde ʻālem āsūde

gerek:

gerek:
Mısra: **9**
Lazım, elzem

9. Duʿā gerek şeh-i devrāna cān ile Yaḥyā
10. Ki oldı sāye-i adlinde ʻālem āsūde

cān:

cān:
Mısra: **9**
Can, ruh, gönül.

9. Duʿā gerek şeh-i devrāna cān ile Yaḥyā

10. Ki oldı sāye-i adlinde ʻālem āsūde

ile:

ile:
Mısra: **9**
İle birlikte.

9. Duʿā gerek şeh-i devrāna cān ile Yaḥyā
10. Ki oldı sāye-i adlinde ʻālem āsūde

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Duʿā gerek şeh-i devrāna cān ile Yaḥyā
10. Ki oldı sāye-i adlinde ʻālem āsūde

ʻālem:

ʻālem:
Mısra: **10**
dünya

9. Duʿā gerek şeh-i devrāna cān ile Yaḥyā
10. Ki oldı sāye-i adlinde ʻālem āsūde

ʿāşıḳ-ı zār:

ʿāşıḳ-ı zār: -
Mısra: **1**
Ağlayan, inleyen âşık.

1. Olur mı ʿāşıḳ-ı zār olan ādem āsūde
2. Ne iḥtimāl ola hem mübtelā hem āsūde

āsūde olur mı:

āsūde olur mı: -
Mısra: **1**
Mutlu, rahat, sıkıntı ve üzüntülerden uzak olur mu?

1. Olur mı ʿāşıḳ-ı zār olan ādem āsūde
2. Ne iḥtimāl ola hem mübtelā hem āsūde

mübtelā ola:

mübtelā ola: -
Mısra: **2**
Tutulmak.

1. Olur mı ʿāşıḳ-ı zār olan ādem āsūde
2. Ne iḥtimāl ola hem mübtelā hem āsūde

ne iḥtimāl:

ne iḥtimāl: -
Mısra: **2**
İhtimal dahilinde değil II ne mümkün.

1. Olur mı ʿāşıḳ-ı zār olan ādem āsūde
2. Ne iḥtimāl ola hem mübtelā hem āsūde

dem-i viṣāl:

dem-i viṣāl: -
Mısra: **3**
kavuşma zamanı

3. Dem-i viṣāl ricāsı ki var derūnında
4. Olur mı ʿāşıḳ-ı mehcūr bir dem āsūde

olur mı:

olur mı: -
Mısra: **4**
Olur mu? II olmaz.

3. Dem-i viṣāl ricāsı ki var derūnında
4. Olur mı ʿāşıḳ-ı mehcūr bir dem āsūde

ʿāşıḳ-ı mehcūr:

ʿāşıḳ-ı mehcūr: -
Mısra: **4**
ayrı düşmüş âşık

3. Dem-i viṣāl ricāsı ki var derūnında
4. Olur mı ʿāşıḳ-ı mehcūr bir dem āsūde

bir dem:

bir dem: -
Mısra: **4**
bir zaman

3. Dem-i viṣāl ricāsı ki var derūnında
4. Olur mı ʿāşıḳ-ı mehcūr bir dem āsūde

ber ṭaraf olmaz:

ber ṭaraf olmaz: -
Mısra: **5**
Ortadan kalkmak II yok olmak.

5. Ḫalāṣ ümi̇dini itmezse ber ṭaraf olmaz
6. Esi̇r-i silsile-i zülf-i pür-ḫam āsūde

ümidini itmezse:

ümi̇dini itmezse: -
Mısra: **5**
Ummak II ümit etmek.

5. Ḫalāṣ ümi̇dini itmezse ber ṭaraf olmaz
6. Esi̇r-i silsile-i zülf-i pür-ḫam āsūde

esir-i silsile-i zülf-i pür-ham:

esi̇r-i silsile-i zülf-i pür-ḫam: -
Mısra: **6**
Kıvrımlarla dolu saçın büklümlerinin esiri.

5. Ḫalāṣ ümi̇dini itmezse ber ṭaraf olmaz
6. Esi̇r-i silsile-i zülf-i pür-ḫam āsūde

hilāf itme:

ḫilāf itme: -
Mısra: **7**
Karşı durma! II muhalif olma!

7. Murādı neyse ġamuñ vir göñül ḫilāf itme
8. Sen olmaduñsa ḳo olsun dilā ġam āsūde

āsūde olsun:

āsūde olsun: -
Mısra: **8**
Mutlu, rahat, sıkıntı ve üzüntülerden uzak olmak.

7. Murādı neyse ġamuñ vir göñül ḫilāf itme
8. Sen olmaduñsa ḳo olsun dilā ġam āsūde

şeh-i devrāna:

şeh-i devrāna: -
Mısra: **9**
Devrin hükümdarı.

9. Duʿā gerek şeh-i devrāna cān ile Yaḥyā
10. Ki oldı sāye-i adlinde ʻālem āsūde

āsūde oldı:

āsūde oldı: -
Mısra: **10**
Mutlu, rahat, sıkıntı ve üzüntülerden uzak olmak.

9. Duʿā gerek şeh-i devrāna cān ile Yaḥyā
10. Ki oldı sāye-i adlinde ʿālem āsūde

sāye-i ʿadlinde:

sāye-i ʿadlinde: -
Mısra: **10**
Adaletin gölgesi.

9. Duʿā gerek şeh-i devrāna cān ile Yaḥyā
10. Ki oldı sāye-i adlinde ʿālem āsūde

Hūb:

Ḫūbdur: -dur
Mısra: **1**
İyi, güzel

1. Ḫūbdur nāzı da yārūñ severin nāzını da
2. Şịvenüñ ḫoş göririn çoğını da azını da

nāz:

nāzı: -ı
Mısra: **1**
İşve, cilve.

1. Ḫūbdur nāzı da yārūñ severin nāzını da
2. Şịvenüñ ḫoş göririn çoğını da azını da

nāzını: -ını
Mısra: **1**
İşve, cilve.

1. Ḫūbdur nāzı da yārūñ severin nāzını da
2. Şịvenüñ ḫoş göririn çoğını da azını da

da:

da:
Mısra: **1**
De, da bağlacı.

1. Ḫūbdur nāzı da yārūñ severin nāzını da
2. Şịvenüñ ḫoş göririn çoğını da azını da

da:
Mısra: **1**
Dahi, bile

1. Ḫūbdur nāzı da yārūñ severin nāzını da
2. Şịvenüñ ḫoş göririn çoğını da azını da

da:
Mısra: **2**
Dahi II de/da II bile.

1. Ḫūbdur nāzı da yārūñ severin nāzını da
2. Şịvenüñ ḫoş göririn çoğını da azını da

da:
Mısra: **2**
Dahi II de/da II bile.

1. Ḫūbdur nāzı da yārūñ severin nāzını da
2. Şịvenüñ ḫoş göririn çoğını da azını da

da:
Mısra: **4**
Dahi II de/da II bile.

3. Ḫaddiñi yār yanında bilüp ey dil fikr it
4. Çeşm-i fettānını da ġamze-i ġammāzını da

da:
Mısra: **4**
Dahi II de/da II bile.

3. Ḫaddiñi yār yanında bilüp ey dil fikr it
4. Çeşm-i fettānını da ġamze-i ġammāzını da

da:
Mısra: **6**
Dahi II de/da II bile.

5. Dil yañar ʿūd-ṣıfat gāh iniler nāy-miŝāl
6. Bezmüñ āmāde ider sözini de sāzını da

da:
Mısra: **8**
Dahi II de/da II bile.

7. Gülşen-i ʿālem-i ʿaşḳuñ benüm ol bülbüli kim
8. ʿĀlemüñ bir bilürim ḳışını da yazını da

da:
Mısra: **8**
Dahi II de/da II bile.

7. Gülşen-i ʿālem-i ʿaşḳuñ benüm ol bülbüli kim
8. ʿĀlemüñ bir bilürim ḳışını da yazını da

da:
Mısra: **10**
Dahi II de/da II bile.

9. Bulmadum bülbül-i gülzārdan eksik Yaḥyā
10. Muṭribüñ şevḳını da naġme vü āvāzını da

da:
Mısra: **10**
Dahi II de/da II bile.

9. Bulmadum bülbül-i gülzārdan eksik Yaḥyā
10. Muṭribüñ şevḳını da naġme vü āvāzını da

yār:

yārūñ: -üñ
Mısra: **1**
Sevgili

1. Ḫūbdur nāzı da yārūñ severin nāzını da
2. Şịvenüñ ḫoş göririn çoğını da azını da

yār:
Mısra: **3**
Sevgili

3. Ḫaddiñi yār yanında bilüp ey dil fikr it
4. Çeşm-i fettānını da ġamze-i ġammāzını da

sev:

severin: -erin
Mısra: **1**
Sevmek.

1. Ḫūbdur nāzı da yārūñ severin nāzını da
2. Şịvenüñ ḫoş göririn çoğını da azını da

Şive:

Şịvenüñ: -nüñ
Mısra: **2**
Naz, işve.

1. Ḫūbdur nāzı da yārūñ severin nāzını da
2. Şịvenüñ ḫoş göririn çoğını da azını da

çoġ:

çoğını: -ını
Mısra: **2**
Çok, fazla.

1. Ḫūbdur nāzı da yārūñ severin nāzını da
2. Şịvenüñ ḫoş göririn çoğını da azını da

az:

azını: -ını
Mısra: **2**
Miktarı çok olmayan II az.

1. Ḫūbdur nāzı da yārūñ

severin nāzını da
2. Şivenüñ ḫoş göririn çoğını da azını da

yan:

yanında: -ında
Mısra: **3**
yan, yakın

3. Ḥaddiñi yār yanında bilüp ey dil fikr it
4. Çeşm-i fettānını da ġamze-i ġammāzını da

yanar: -ar
Mısra: **5**
Yanmak. II Keder ve ıstırap çekmek.

5. Dil yañar ʿūd-ṣıfat gāh iniler nāy-miŝāl
6. Bezmüñ āmāde ider sözini de sāzını da

ey:

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Ḥaddiñi yār yanında bilüp ey dil fikr it
4. Çeşm-i fettānını da ġamze-i ġammāzını da

dil:

dil:
Mısra: **3**
gönül

3. Ḥaddiñi yār yanında bilüp ey dil fikr it
4. Çeşm-i fettānını da ġamze-i ġammāzını da

Dil:
Mısra: **5**
gönül

5. Dil yañar ʿūd-ṣıfat gāh iniler nāy-miŝāl
6. Bezmüñ āmāde ider sözini de sāzını da

ʿūd-ṣıfat:

ʿūd-ṣıfat:
Mısra: **5**
Ud gibi.

5. Dil yañar ʿūd-ṣıfat gāh iniler nāy-miŝāl
6. Bezmüñ āmāde ider sözini de sāzını da

gāh:

gāh:
Mısra: **5**
bazen

5. Dil yañar ʿūd-ṣıfat gāh iniler nāy-miŝāl
6. Bezmüñ āmāde ider sözini de sāzını da

inile:

iniler: -r
Mısra: **5**
İnlemek, sızlanmak

5. Dil yañar ʿūd-ṣıfat gāh iniler nāy-miŝāl
6. Bezmüñ āmāde ider sözini de sāzını da

nāy-miŝāl:

nāy-miŝāl:
Mısra: **5**
Ney gibi.

5. Dil yañar ʿūd-ṣıfat gāh iniler nāy-miŝāl
6. Bezmüñ āmāde ider sözini de sāzını da

bezm:

Bezmüñ: -üñ
Mısra: **6**
Sohbet, yaran sohbeti ǁ ziyafet, işret sohbeti.

5. Dil yañar ʿūd-ṣıfat gāh iniler nāy-miŝāl
6. Bezmüñ āmāde ider sözini de sāzını da

söz:

sözini: -ini
Mısra: **6**
Söz, söylem II şarkı.

5. Dil yañar ʿūd-ṣıfat gāh iniler nāy-miŝāl
6. Bezmüñ āmāde ider sözini de sāzını da

de:

de:
Mısra: **6**
Dahi II de/da II bile.

5. Dil yañar ʿūd-ṣıfat gāh iniler nāy-miŝāl
6. Bezmüñ āmāde ider sözini de sāzını da

sāz:

sāzını: -ı, -nı
Mısra: **6**
Her çeşit mûsikî âletine verilen isim, çalgı.

5. Dil yañar ʿūd-ṣıfat gāh iniler nāy-miŝāl
6. Bezmüñ āmāde ider sözini de sāzını da

ben:

benüm: -üm
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Gülşen-i ʿālem-i ʿaşḳuñ benüm ol bülbüli kim
8. ʿĀlemüñ bir bilürim ḳışını da yazını da

ol:

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Gülşen-i ʿālem-i ʿaşḳuñ benüm ol bülbüli kim
8. ʿĀlemüñ bir bilürim ḳışını da yazını da

bülbül:

bülbüli: -i
Mısra: **7**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

7. Gülşen-i ʿālem-i ʿaşḳuñ benüm ol bülbüli kim
8. ʿĀlemüñ bir bilürim ḳışını da yazını da

kim:

kim:
Mısra: **7**
ki

7. Gülşen-i ʿālem-i ʿaşḳuñ benüm ol bülbüli kim
8. ʿĀlemüñ bir bilürim ḳışını da yazını da

ʿĀlem:

ʿĀlemüñ: -üñ
Mısra: **8**
dünya II evren

7. Gülşen-i ʿālem-i ʿaşḳuñ benüm ol bülbüli kim
8. ʿĀlemüñ bir bilürim ḳışını da yazını da

bir:

bir:
Mısra: **8**
Bir tek.

7. Gülşen-i ʿālem-i ʿaşḳuñ benüm ol bülbüli kim
8. ʿĀlemüñ bir bilürim ḳışını da yazını da

şevḳını: -ını
Mısra: **10**
Gönül meyli, arzu.

9. Bulmadum bülbül-i gülzārdan eksik Yaḥyā
10. Muṭribüñ şevḳını da naġme vü āvāzını da

āmāde ider: -
Mısra: **6**
Hazır hale getirmek.

5. Dil yañar ʿūd-ṣıfat gāh iniler nāy-miŝāl
6. Bezmüñ āmāde ider sözini de sāzını da

bil:

bilürim: -ürim
Mısra: **8**
Bilmek II tanımak.

7. Gülşen-i ʿālem-i ʿaşḳuñ benüm ol bülbüli kim
8. ʿĀlemüñ bir bilürim ḳışını da yazını da

hoş göririn:

ḫoş göririn: -
Mısra: **2**
İyi davranmak, kusurlarını görmezden gelmek

1. Ḫūbdur nāzı da yārüñ severin nāzını da
2. Şivenüñ ḫoş göririn çoġını da azını da

gülşen-i ʻālem-i ʿaşḳuñ:

gülşen-i ʻālem-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **7**
Aşk âleminin bahçesi II aşk dünyasının gül bahçesi.

7. Gülşen-i ʿālem-i ʿaşḳuñ benüm ol bülbüli kim
8. ʿĀlemüñ bir bilürim ḳışını da yazını da

kış:

ḳışını: -ını
Mısra: **8**
Kış mevsimi II zor zamanlar.

7. Gülşen-i ʿālem-i ʿaşḳuñ benüm ol bülbüli kim
8. ʿĀlemüñ bir bilürim ḳışını da yazını da

fikr it:

fikr it: -
Mısra: **3**
Düşünmek.

3. Ḫaddiñi yār yanında bilüp ey dil fikr it
4. Çeşm-i fettānını da ġamze-i ġammāzını da

eksik bulmadum:

eksik bulmadum: -
Mısra: **9**
Eksik, kusur bulmamak.

9. Bulmadum bülbül-i gülzārdan eksik Yaḥyā
10. Muṭribüñ şevḳını da naġme vü āvāzını da

yaz:

yazını: -ını
Mısra: **8**
Yaz mevsimi II huzurlu, mutlu zamanlar.

7. Gülşen-i ʿālem-i ʿaşḳuñ benüm ol bülbüli kim
8. ʿĀlemüñ bir bilürim ḳışını da yazını da

Haddiñi bilüp:

Ḫaddiñi bilüp: -
Mısra: **3**
Sınırlarını, hudutlarını bilmek.

3. Ḫaddiñi yār yanında bilüp ey dil fikr it
4. Çeşm-i fettānını da ġamze-i ġammāzını da

bülbül-i gülzārdan:

bülbül-i gülzārdan: -
Mısra: **9**
gül bahçesinin bülbülü

9. Bulmadum bülbül-i gülzārdan eksik Yaḥyā
10. Muṭribüñ şevḳını da naġme vü āvāzını da

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bulmadum bülbül-i gülzārdan eksik Yaḥyā
10. Muṭribüñ şevḳını da naġme vü āvāzını da

Çeşm-i fettānını:

Çeşm-i fettānını: -
Mısra: **4**
Fitne çıkaran göz

3. Ḫaddiñi yār yanında bilüp ey dil fikr it
4. Çeşm-i fettānını da ġamze-i ġammāzını da

naġme vü āvāzını:

naġme vü āvāzını: -
Mısra: **10**
Söz ve şarkı.

9. Bulmadum bülbül-i gülzārdan eksik Yaḥyā
10. Muṭribüñ şevḳını da naġme vü āvāzını da

muṭrib:

Muṭribüñ: -üñ
Mısra: **10**
sazende ‖ *hanende*

9. Bulmadum bülbül-i gülzārdan eksik Yaḥyā
10. Muṭribüñ şevḳını da naġme vü āvāzını da

ġamze-i ġammāzını:

ġamze-i ġammāzını: -
Mısra: **4**
fitneci yan bakış.

3. Ḫaddiñi yār yanında bilüp ey dil fikr it
4. Çeşm-i fettānını da ġamze-i ġammāzını da

bülbül:

Bülbüller: -ler
Mısra: **1**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

1. Bülbüller öter revnaḳ-ı gülzār yerinde
2. Ammā ki bulunmaz bu dil-i zār yerinde

Bülbül:
Mısra: **7**
Güzel sesiyle bilinen kuş II

şevḳ:

āmāde ider:

âşık.

7. Bülbül şaḳınur sūz-ı dilinden güli yoḫsa
8. Bir āh idicek ḳalmaya bir ḫār yerinde

öt:

öter: -er
Mısra: **1**
Ötmek.

1. Bülbüller öter revnaḳ-ı gülzār yerinde
2. Ammā ki bulunmaz bu dil-i zār yerinde

---

yer:

yerinde: -inde
Mısra: **1**
yer, mekan

1. Bülbüller öter revnaḳ-ı gülzār yerinde
2. Ammā ki bulunmaz bu dil-i zār yerinde

yerinde: -inde
Mısra: **2**
Bulunulan alan II mekan.

1. Bülbüller öter revnaḳ-ı gülzār yerinde
2. Ammā ki bulunmaz bu dil-i zār yerinde

yerinde: -inde
Mısra: **4**
yer, mekan

3. Biñ cān ile almaḳ ne idi vaṣlı metāʿın
4. Naḳdini dil aldırmasa bāzār yerinde

yerinde: -inde
Mısra: **6**
Bulunulan alan II mekan.

5. Dil taḫtıdur ol pādişehüñ ġayr ḳonulmaz
6. Ruḫsat mı olur kimseye ḥünkār yerinde

yerinde: -inde
Mısra: **8**
yer, mekan

7. Bülbül şaḳınur sūz-ı dilinden güli yoḫsa
8. Bir āh idicek ḳalmaya bir ḫār yerinde

yerinde: -inde
Mısra: **10**
yer, mekan

9. Kūyında bulup yāri raḳībi bile sürdük
10. Yaḥyā hele bulundı bize yār yerinde

---

bulun:

bulunmaz: -maz
Mısra: **2**
Bulunmamak II var olmamak.

1. Bülbüller öter revnaḳ-ı gülzār yerinde
2. Ammā ki bulunmaz bu dil-i zār yerinde

bulundı: -dı
Mısra: **10**
Rast gelmek.

9. Kūyında bulup yāri raḳībi bile sürdük
10. Yaḥyā hele bulundı bize yār yerinde

---

bu:

bu:
Mısra: **2**
bu, işaret sıfatı

1. Bülbüller öter revnaḳ-ı gülzār yerinde
2. Ammā ki bulunmaz bu dil-i zār yerinde

---

biñ:

Biñ:
Mısra: **3**
binlerce, pek çok

3. Biñ cān ile almaḳ ne idi vaṣlı metāʿın
4. Naḳdini dil aldırmasa bāzār yerinde

---

cān:

cān:
Mısra: **3**
Can, ruh, gönül.

3. Biñ cān ile almaḳ ne idi vaṣlı metāʿın
4. Naḳdini dil aldırmasa bāzār yerinde

---

ile:

ile:
Mısra: **3**
İle birlikte.

3. Biñ cān ile almaḳ ne idi vaṣlı metāʿın
4. Naḳdini dil aldırmasa bāzār yerinde

---

almaḳ:

almaḳ:
Mısra: **3**
Elde etmek

3. Biñ cān ile almaḳ ne idi vaṣlı metāʿın
4. Naḳdini dil aldırmasa bāzār yerinde

---

ne:

ne:
Mısra: **3**
Ne II nasıl?

3. Biñ cān ile almaḳ ne idi vaṣlı metāʿın
4. Naḳdini dil aldırmasa bāzār yerinde

---

i:

idi: -di
Mısra: **3**
İ- yardımcı fiili.

3. Biñ cān ile almaḳ ne idi vaṣlı metāʿın
4. Naḳdini dil aldırmasa bāzār yerinde

---

vaṣl:

vaṣlı: -ı
Mısra: **3**
Kavuşma.

3. Biñ cān ile almaḳ ne idi vaṣlı metāʿın
4. Naḳdini dil aldırmasa bāzār yerinde

---

metāʿ:

metāʿın: -ın
Mısra: **3**
varlık, sermaye.

3. Biñ cān ile almaḳ ne idi vaṣlı metāʿın
4. Naḳdini dil aldırmasa bāzār yerinde

---

aldır:

aldırmasa: -masa
Mısra: **4**
Satın aldırtmak II almak.

3. Biñ cān ile almaḳ ne idi vaṣlı metāʿın
4. Naḳdini dil aldırmasa bāzār yerinde

---

bāzār:

bāzār:
Mısra: **4**
Pazar, alışveriş, pazarlık

3. Biñ cān ile almaḳ ne idi vaṣlı metāʿın
4. Naḳdini dil aldırmasa bāzār yerinde

ol:

ol:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Dil taḫtıdur ol pādişehüñ ġayr ḳonulmaz
6. Ruḫsat mı olur kimseye ḥünkār yerinde

pādişeh:

pādişehüñ: -üñ
Mısra: **5**
padişah ‖ sevgili, güzel

5. Dil taḫtıdur ol pādişehüñ ġayr ḳonulmaz
6. Ruḫsat mı olur kimseye ḥünkār yerinde

ġayr:

ġayr:
Mısra: **5**
Rakip II başkası.

5. Dil taḫtıdur ol pādişehüñ ġayr ḳonulmaz
6. Ruḫsat mı olur kimseye ḥünkār yerinde

konul:

ḳonulmaz: -maz
Mısra: **5**
Konulmamak II yerleştirilmemek.

5. Dil taḫtıdur ol pādişehüñ ġayr ḳonulmaz
6. Ruḫsat mı olur kimseye ḥünkār yerinde

ruhsat:

Ruḫsat:
Mısra: **6**
İzin, müsaade

5. Dil taḫtıdur ol pādişehüñ ġayr ḳonulmaz
6. Ruḫsat mı olur kimseye ḥünkār yerinde

kimse:

kimseye: -ye
Mısra: **6**
Kim, kimse.

5. Dil taḫtıdur ol pādişehüñ ġayr ḳonulmaz
6. Ruḫsat mı olur kimseye ḥünkār yerinde

hünkār:

ḥünkār:
Mısra: **6**
Sultan, padişah.

5. Dil taḫtıdur ol pādişehüñ ġayr ḳonulmaz
6. Ruḫsat mı olur kimseye ḥünkār yerinde

şakın:

ṣaḳınur: -ur
Mısra: **7**
kendini gözetmek, korumak

7. Bülbül ṣaḳınur sūz-ı dilinden güli yoḫsa
8. Bir āh idicek ḳalmaya bir ḫār yerinde

gül:

güli: -i
Mısra: **7**
Gül II Güzel, mahbub.

7. Bülbül ṣaḳınur sūz-ı dilinden güli yoḫsa
8. Bir āh idicek ḳalmaya bir ḫār yerinde

yohsa:

yoḫsa:
Mısra: **7**
yoksa

7. Bülbül ṣaḳınur sūz-ı dilinden güli yoḫsa
8. Bir āh idicek ḳalmaya bir ḫār yerinde

bir:

Bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Bülbül ṣaḳınur sūz-ı dilinden güli yoḫsa
8. Bir āh idicek ḳalmaya bir ḫār yerinde

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Bülbül ṣaḳınur sūz-ı dilinden güli yoḫsa
8. Bir āh idicek ḳalmaya bir ḫār yerinde

kalma:

ḳalmaya: -ya
Mısra: **8**
var olmamak, yok olmak

7. Bülbül ṣaḳınur sūz-ı dilinden güli yoḫsa
8. Bir āh idicek ḳalmaya bir ḫār yerinde

hār:

ḫār:
Mısra: **8**
Diken

7. Bülbül ṣaḳınur sūz-ı dilinden güli yoḫsa
8. Bir āh idicek ḳalmaya bir ḫār yerinde

kūy:

Kūyında: -ında
Mısra: **9**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

9. Kūyında bulup yāri raḳībi bile sürdük
10. Yaḥyā hele bulundı bize yār yerinde

bul:

bulup: -up
Mısra: **9**
Elde etmek, ulaşmak.

9. Kūyında bulup yāri raḳībi bile sürdük
10. Yaḥyā hele bulundı bize yār yerinde

yār:

yāri: -i
Mısra: **9**
Sevgili

9. Kūyında bulup yāri raḳībi bile sürdük
10. Yaḥyā hele bulundı bize yār yerinde

yār:
Mısra: **10**

Sevgili

9. Kūyında bulup yāri raḳībi bile sürdük
10. Yaḥyā hele bulundı bize yār yerinde

---

rakib:

raḳībi: -i
Mısra: **9**
Rakip II. Düşman.

9. Kūyında bulup yāri raḳībi bile sürdük
10. Yaḥyā hele bulundı bize yār yerinde

---

bile:

bile:
Mısra: **9**
Dahi, de.

9. Kūyında bulup yāri raḳībi bile sürdük
10. Yaḥyā hele bulundı bize yār yerinde

---

sür:

sürdük: -dük
Mısra: **9**
Kovmak, uzaklaştırmak.

9. Kūyında bulup yāri raḳībi bile sürdük
10. Yaḥyā hele bulundı bize yār yerinde

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Kūyında bulup yāri raḳībi bile sürdük
10. Yaḥyā hele bulundı bize yār yerinde

---

hele:

hele:
Mısra: **10**
Özellikle

9. Kūyında bulup yāri raḳībi bile sürdük
10. Yaḥyā hele bulundı bize yār yerinde

---

biz:

bize: -e
Mısra: **10**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

9. Kūyında bulup yāri raḳībi bile sürdük
10. Yaḥyā hele bulundı bize yār yerinde

---

revnaḳ-ı gülzār:

revnaḳ-ı gülzār: -
Mısra: **1**
Gül bahçesinin güzelliği.

1. Bülbüller öter revnaḳ-ı gülzār yerinde
2. Ammā ki bulunmaz bu dil-i zār yerinde

---

ammā ki:

ammā ki: -
Mısra: **2**
Ama, ne var ki.

1. Bülbüller öter revnaḳ-ı gülzār yerinde
2. Ammā ki bulunmaz bu dil-i zār yerinde

---

dil-i zār:

dil-i zār: -
Mısra: **2**
Ağlayan, inleyen gönül.

1. Bülbüller öter revnaḳ-ı gülzār yerinde
2. Ammā ki bulunmaz bu dil-i zār yerinde

---

dil naḳdini:

dil naḳdini: -
Mısra: **4**
Gönül sermayesi

3. Biñ cān ile almaḳ ne idi vaṣlı metāʿın
4. Naḳdini dil aldırmasa bāzār yerinde

---

dil taḫtıdur:

dil taḫtıdur: -
Mısra: **5**
Gönül tahtı.

5. Dil taḫtıdur ol pādişehüñ ġayr ḳonulmaz
6. Ruḫsat mı olur kimseye ḫünkār yerinde

---

olur mı:

olur mı: -
Mısra: **6**
Olur mu? II olmaz.

5. Dil taḫtıdur ol pādişehüñ ġayr ḳonulmaz
6. Ruḫsat mı olur kimseye ḫünkār yerinde

---

sūz-ı dilinden:

sūz-ı dilinden: -
Mısra: **7**
gönül ateşi

7. Bülbül ṣaḳınur sūz-ı dilinden güli yoḫsa
8. Bir āh idicek ḳalmaya bir ḫār yerinde

āh idicek:

āh idicek: -
Mısra: **8**
Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

7. Bülbül ṣaḳınur sūz-ı dilinden güli yoḫsa
8. Bir āh idicek ḳalmaya bir ḫār yerinde

---

gör:

göricek: -icek
Mısra: **1**
Görmek.

1. Naḳd-i eşki göricek dịde-i giryānumda
2. Ḫalḳ gencịne var añlar dil-i vịrānumda

Ḫalḳ:

Ḫalḳ:
Mısra: **2**
ahali ǁ insanlar

1. Naḳd-i eşki göricek dịde-i giryānumda
2. Ḫalḳ gencịne var añlar dil-i vịrānumda

---

gencịne:

gencịne:
Mısra: **2**
Hazine.

1. Naḳd-i eşki göricek dịde-i giryānumda
2. Ḫalḳ gencịne var añlar dil-i vịrānumda

---

var:

var:
Mısra: **2**

var

1. Naḳd-i eşki göricek d̤ide-i giryānumda
2. Ḫalḳ genc̤ine var añlar dil-i vi̤rānumda

a:

anlar: -nlar
Mısra: **2**
Onlar.

1. Naḳd-i eşki göricek d̤ide-i giryānumda
2. Ḫalḳ genc̤ine var añlar dil-i vi̤rānumda

ol:

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Türk ü tāz eyledi ol şāh-süvār-ı meydān
4. Nāvek-i ġamzeleri oynadı çaḳ cānumda

oyna:

oynadı: -dı
Mısra: **4**
Oynama II hareket etme.

3. Türk ü tāz eyledi ol şāh-süvār-ı meydān
4. Nāvek-i ġamzeleri oynadı çaḳ cānumda

çak:

çak:
Mısra: **4**
Tam.

3. Türk ü tāz eyledi ol şāh-süvār-ı meydān
4. Nāvek-i ġamzeleri oynadı çaḳ cānumda

cān:

cānumda: -umda
Mısra: **4**
Can, ruh, gönül.

3. Türk ü tāz eyledi ol şāh-süvār-ı meydān
4. Nāvek-i ġamzeleri oynadı çaḳ cānumda

dökil:

dökilür: -ür
Mısra: **5**
Dökülmek II düşmek.

5. Çeşm-i terden dökılür oḳlaruñuñ peykānı
6. Tāb-ı dilden eriyüp si̤ne-i sūzānumda

ok:

oḳlaruñuñ: -laruñuñ
Mısra: **5**
Ok II sevgilinin kirpiği veya yan bakışı.

5. Çeşm-i terden dökılür oḳlaruñuñ peykānı
6. Tāb-ı dilden eriyüp si̤ne-i sūzānumda

peykān:

peykānı: -ı
Mısra: **5**
Okun ucundaki sivri demir.

5. Çeşm-i terden dökılür oḳlaruñuñ peykānı
6. Tāb-ı dilden eriyüp si̤ne-i sūzānumda

eri:

eriyüp: -yüp
Mısra: **6**
Erimek, saflaştırmak.

5. Çeşm-i terden dökılür oḳlaruñuñ peykānı
6. Tāb-ı dilden eriyüp si̤ne-i sūzānumda

himmet:

Himmetüñ: -üñ
Mısra: **7**
Lütuf, kerem, yardım

7. Himmetüñ şeh-peri ey vāʿiẓ-i bi̤-hūde-maḳāl
8. Olmaya per-i meges deñlü benüm yanumda

şeh-per:

şeh-peri: -i
Mısra: **7**
Kuşun kanadındaki en uzun tüy.

7. Himmetüñ şeh-peri ey vāʿiẓ-i bi̤-hūde-maḳāl
8. Olmaya per-i meges deñlü benüm yanumda

ey:

ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Himmetüñ şeh-peri ey vāʿiẓ-i bi̤-hūde-maḳāl
8. Olmaya per-i meges deñlü benüm yanumda

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. İñledür ʿālemi ʿaşḳuñ ṭuyulur ey Yaḥyā
10. Ācizüm iñlemege külbe-i aḥzānumda

olma:

Olmaya: -ya
Mısra: **8**
olmamak

7. Himmetüñ şeh-peri ey vāʿiẓ-i bi̤-hūde-maḳāl
8. Olmaya per-i meges deñlü benüm yanumda

deñlü:

deñlü:
Mısra: **8**
Ölçü, miktar

7. Himmetüñ şeh-peri ey vāʿiẓ-i bi̤-hūde-maḳāl
8. Olmaya per-i meges deñlü benüm yanumda

ben:

benüm: -üm
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Himmetüñ şeh-peri ey vāʿiẓ-i bi̤-hūde-maḳāl
8. Olmaya per-i meges deñlü benüm yanumda

yan:

yanumda: -umda
Mısra: **8**
Taraf, yakın

7. Himmetüñ şeh-peri ey vāʿiẓ-i bi̤-hūde-maḳāl
8. Olmaya per-i meges deñlü benüm yanumda

İñled:

İñledür: -ür
Mısra: **9**
İnletmek, ah ettirmek

9. İñledür ʿālemi ʿaşḳuñ ṭuyulur ey Yaḥyā
10. Ācizüm iñlemege külbe-i

ahzānumda

ʿālem:

ʿālemi: -i
Mısra: **9**
dünya

9. İñledür ʿālemi ʿaşḳuñ ṭuyulur ey Yaḥyā
10. Ācizüm iñlemege külbe-i aḥzānumda

ʿaşk:

ʿaşḳuñ: -uñ
Mısra: **9**
Aşk, sevgi, muhabbet.

9. İñledür ʿālemi ʿaşḳuñ ṭuyulur ey Yaḥyā
10. Ācizüm iñlemege külbe-i aḥzānumda

ṭuyul:

ṭuyulur: -ur
Mısra: **9**
Duyulmak

9. İñledür ʿālemi ʿaşḳuñ ṭuyulur ey Yaḥyā
10. Ācizüm iñlemege külbe-i aḥzānumda

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. İñledür ʿālemi ʿaşḳuñ ṭuyulur ey Yaḥyā
10. Ācizüm iñlemege külbe-i aḥzānumda

ʿĀciz:

ʿĀcizüm: -üm
Mısra: **10**
Güçsüz, zayıf, beceriksiz.

9. İñledür ʿālemi ʿaşḳuñ ṭuyulur ey Yaḥyā
10. Ācizüm iñlemege külbe-i aḥzānumda

iñlemeg:

iñlemege: -e
Mısra: **10**
İnlemek II yakınmak.

9. İñledür ʿālemi ʿaşḳuñ ṭuyulur ey Yaḥyā
10. Ācizüm iñlemege külbe-i

aḥzānumda

naḳd-i eşki:

naḳd-i eşki: -
Mısra: **1**
Gözyaşı sermayesi.

1. Naḳd-i eşki göricek di̱de-i giryānumda
2. Ḫalḳ genci̱ne var añlar dil-i vi̱rānumda

dide-i giryānumda:

di̱de-i giryānumda: -
Mısra: **1**
ağlayan göz

1. Naḳd-i eşki göricek di̱de-i giryānumda
2. Ḫalḳ genci̱ne var añlar dil-i vi̱rānumda

dil-i virānumda:

dil-i vi̱rānumda: -
Mısra: **2**
Yıkık, harap gönül.

1. Naḳd-i eşki göricek di̱de-i giryānumda
2. Ḫalḳ genci̱ne var añlar dil-i vi̱rānumda

şāh-süvār-ı meydān:

şāh-süvār-ı meydān: -
Mısra: **3**
Meydanın iyi at binicisi II sevgili.

3. Türk ü tāz eyledi ol şāh-süvār-ı meydān
4. Nāvek-i ġamzeleri oynadı çaḳ cānumda

türk ü tāz eyledi:

türk ü tāz eyledi: -
Mısra: **3**
Saldırarak yağmalama.

3. Türk ü tāz eyledi ol şāh-süvār-ı meydān
4. Nāvek-i ġamzeleri oynadı çaḳ cānumda

nāvek-i ġamzeleri:

nāvek-i ġamzeleri: -
Mısra: **4**
Sevgilinin etkili, yan bakış okları.

3. Türk ü tāz eyledi ol şāh-süvār-ı meydān

4. Nāvek-i ġamzeleri oynadı çaḳ cānumda

Çeşm-i terden:

Çeşm-i terden: -
Mısra: **5**
Canlılığı ve parlaklığı fazla olan göz.

5. Çeşm-i terden döḳülür oḳlaruñuñ peykānı
6. Tāb-ı dilden eriyüp si̱ne-i sūzānumda

tāb-ı dilden:

tāb-ı dilden: -
Mısra: **6**
Gönül ateşi.

5. Çeşm-i terden döḳülür oḳlaruñuñ peykānı
6. Tāb-ı dilden eriyüp si̱ne-i sūzānumda

sine-i sūzānumda:

si̱ne-i sūzānumda: -
Mısra: **6**
Yanan bağır, yanan sine.

5. Çeşm-i terden döḳülür oḳlaruñuñ peykānı
6. Tāb-ı dilden eriyüp si̱ne-i sūzānumda

vāʿiẓ-i bi̱-hūde-maḳāl:

vāʿiẓ-i bi̱-hūde-maḳāl: -
Mısra: **7**
Boşa söz söyleyen vaiz.

7. Himmetüñ şeh-peri ey vāʿiẓ-i bi̱-hūde-maḳāl
8. Olmaya per-i meges deñlü benüm yanumda

per-i meges:

per-i meges: -
Mısra: **8**
Sineğin kanadı.

7. Himmetüñ şeh-peri ey vāʿiẓ-i bi̱-hūde-maḳāl
8. Olmaya per-i meges deñlü benüm yanumda

külbe-i aḥzānumda:

külbe-i aḥzānumda: -
Mısra: **10**
Hüzünler kulübesi ll gönül.

9. İñledür ʿālemi ʿaşḳuñ ṭuyulur ey Yaḥyā

10. Ācizüm iñlemege külbe-i aḥzānumda

Ṭutul:

Ṭutuldı: -dı
Mısra: **1**
yakalanmak

1. Ṭutuldı bülbül-i dil dām-ı zülf-i pür-ḫamda
2. Diri̱ġ ḳaldı o bi̱-çāre ġuṣṣa vü ġamda

diriġ:

Diri̱ġ:
Mısra: **2**
Eyvah

1. Ṭutuldı bülbül-i dil dām-ı zülf-i pür-ḫamda
2. Diri̱ġ ḳaldı o bi̱-çāre ġuṣṣa vü ġamda

kal:

ḳaldı: -dı
Mısra: **2**
Sabit durmak II mahsur kalmak.

1. Ṭutuldı bülbül-i dil dām-ı zülf-i pür-ḫamda
2. Diri̱ġ ḳaldı o bi̱-çāre ġuṣṣa vü ġamda

o:

o:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Ṭutuldı bülbül-i dil dām-ı zülf-i pür-ḫamda
2. Diri̱ġ ḳaldı o bi̱-çāre ġuṣṣa vü ġamda

o:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Yeterdi ḳāmet-i bālāsı fikri ey Yaḥyā
10. Başuma başḳa belā oldı āh o perçem de

bi-çāre:

bi̱-çāre:
Mısra: **2**
Çaresiz, düşkün, zavallı.

1. Ṭutuldı bülbül-i dil dām-ı zülf-i pür-ḫamda
2. Diri̱ġ ḳaldı o bi̱-çāre ġuṣṣa vü ġamda

yüz:

Yüzime: -ime
Mısra: **3**
Yüz, suret, çehre.

3. Yüzime bir güle baḳmaz mı ol gül-i raʿnā
4. Gül-i murādum açılmaz mı bāġ-ı ʿālemde

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Yüzime bir güle baḳmaz mı ol gül-i raʿnā
4. Gül-i murādum açılmaz mı bāġ-ı ʿālemde

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Ṣorarsa derdine bir çāre ḫaste-dil-i ʿāşıḳ
6. Şarāb-ı laʿlüñi gel ey ṭabi̱b-i cān em de

mı:

mı:
Mısra: **3**
soru edatı

3. Yüzime bir güle baḳmaz mı ol gül-i raʿnā
4. Gül-i murādum açılmaz mı bāġ-ı ʿālemde

mı:
Mısra: **4**
soru edatı

3. Yüzime bir güle baḳmaz mı ol gül-i raʿnā
4. Gül-i murādum açılmaz mı bāġ-ı ʿālemde

ol:

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Yüzime bir güle baḳmaz mı ol gül-i raʿnā
4. Gül-i murādum açılmaz mı bāġ-ı ʿālemde

açıl:

açılmaz: -maz
Mısra: **4**
Açık hale gelmek, çiçeklenmek; neşelenmek.

3. Yüzime bir güle baḳmaz mı ol gül-i raʿnā
4. Gül-i murādum açılmaz mı bāġ-ı ʿālemde

Sor:

Ṣorarsa: -arsa
Mısra: **5**
sormak

5. Ṣorarsa derdine bir çāre ḫaste-dil-i ʿāşıḳ
6. Şarāb-ı laʿlüñi gel ey ṭabi̱b-i cān em de

derd:

derdine: -ine
Mısra: **5**
Keder, acı, zahmet.

5. Ṣorarsa derdine bir çāre ḫaste-dil-i ʿāşıḳ
6. Şarāb-ı laʿlüñi gel ey ṭabi̱b-i cān em de

çāre:

çāre:
Mısra: **5**
İlâç, tedbir.

5. Ṣorarsa derdine bir çāre ḫaste-dil-i ʿāşıḳ
6. Şarāb-ı laʿlüñi gel ey ṭabi̱b-i cān em de

gel:

gel:
Mısra: **6**
Gelmek.

5. Ṣorarsa derdine bir çāre ḫaste-dil-i ʿāşıḳ
6. Şarāb-ı laʿlüñi gel ey ṭabi̱b-i cān em de

ey:

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Ṣorarsa derdine bir çāre ḫaste-dil-i ʿāşıḳ
6. Şarāb-ı laʿlüñi gel ey ṭabi̱b-i cān em de

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Yeterdi ḳāmet-i bālāsı fikri ey Yaḥyā

10. Başuma başķa belā oldı āh o perçem de

em:

em:
Mısra: **6**
Öpmek.

5. Śorarsa derdine bir çāre ḫaste-dil-i ʿāşıķ
6. Şarāb-ı laʿlüñi gel ey ṭabįb-i cān em de

de:

de:
Mısra: **6**
Söyle!

5. Śorarsa derdine bir çāre ḫaste-dil-i ʿāşıķ
6. Şarāb-ı laʿlüñi gel ey ṭabįb-i cān em de

de:
Mısra: **10**
Dahi.

9. Yeterdi ķāmet-i bālāsı fikri ey Yaḥyā
10. Başuma başķa belā oldı āh o perçem de

içün:

içün:
Mısra: **7**
için

7. Şehįd-i ʿaşķuñ içün ķara başlıdur zülfüñ
8. Ṭurur müdām anuñ çün libās-ı mātemde

zülf:

zülfüñ: -üñ
Mısra: **7**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

7. Şehįd-i ʿaşķuñ içün ķara başlıdur zülfüñ
8. Ṭurur müdām anuñ çün libās-ı mātemde

Ṭur:

Ṭurur: -ur
Mısra: **8**
Durmak II var olmak.

7. Şehįd-i ʿaşķuñ içün ķara başlıdur zülfüñ
8. Ṭurur müdām anuñ çün libās-ı mātemde

müdām:

müdām:
Mısra: **8**
Her zaman, daima, devamlı

7. Şehįd-i ʿaşķuñ içün ķara başlıdur zülfüñ
8. Ṭurur müdām anuñ çün libās-ı mātemde

yet:

Yeterdi: -er, -di
Mısra: **9**
Yeterli, Kafi

9. Yeterdi ķāmet-i bālāsı fikri ey Yaḥyā
10. Başuma başķa belā oldı āh o perçem de

fikr:

fikri: -i
Mısra: **9**
Düşünce, endişe.

9. Yeterdi ķāmet-i bālāsı fikri ey Yaḥyā
10. Başuma başķa belā oldı āh o perçem de

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yeterdi ķāmet-i bālāsı fikri ey Yaḥyā
10. Başuma başķa belā oldı āh o perçem de

başķa:

başķa:
Mısra: **10**
Başka türlü.

9. Yeterdi ķāmet-i bālāsı fikri ey Yaḥyā
10. Başuma başķa belā oldı āh o perçem de

āh:

āh:
Mısra: **10**
Ah II vah!

9. Yeterdi ķāmet-i bālāsı fikri ey Yaḥyā
10. Başuma başķa belā oldı āh o perçem de

perçem:

perçem:
Mısra: **10**
Alna düşen kısa saç demeti, kakül.

9. Yeterdi ķāmet-i bālāsı fikri ey Yaḥyā
10. Başuma başķa belā oldı āh o perçem de

bülbül-i dil:

bülbül-i dil: -
Mısra: **1**
gönül bülbülü.

1. Ṭutuldı bülbül-i dil dām-ı zülf-i pür-ḫamda
2. Dirįġ ķaldı o bį-çāre ġuśśa vü ġamda

dām-ı zülf-i pür-ḫamda:

dām-ı zülf-i pür-ḫamda: -
Mısra: **1**
Kıvrımlarla dolu saç tuzağı.

1. Ṭutuldı bülbül-i dil dām-ı zülf-i pür-ḫamda
2. Dirįġ ķaldı o bį-çāre ġuśśa vü ġamda

ġuśśa vü ġamda:

ġuśśa vü ġamda: -
Mısra: **2**
Gam ve keder.

1. Ṭutuldı bülbül-i dil dām-ı zülf-i pür-ḫamda
2. Dirįġ ķaldı o bį-çāre ġuśśa vü ġamda

güle baķmaz:

güle baķmaz: -
Mısra: **3**
Gülerek bakmak II gülümsemek.

3. Yüzime bir güle baķmaz mı ol gül-i raʿnā
4. Gül-i murādum açılmaz mı bāġ-ı ʿālemde

gül-i raʿnā:

gül-i raʿnā: -
Mısra: **3**
Bir tarafı sarı, diğer tarafı kırmızı gül II güzel, parlak gül.

3. Yüzime bir güle baķmaz mı ol gül-i raʿnā
4. Gül-i murādum açılmaz mı bāġ-ı ʿālemde

gül-i murādum:

gül-i murādum: -
Mısra: **4**
muradın gülü

3. Yüzime bir güle baḳmaz mı ol gül-i raʿnā
4. Gül-i murādum açılmaz mı bāġ-ı ʿālemde

bāġ-ı ʿālemde:

bāġ-ı ʿālemde: -
Mısra: **4**
Dünya bahçesi.

3. Yüzime bir güle baḳmaz mı ol gül-i raʿnā
4. Gül-i murādum açılmaz mı bāġ-ı ʿālemde

haste-dil-i ʿāşık:

ḫaste-dil-i ʿāşıḳ: -
Mısra: **5**
Âşığın hasta gönlü.

5. Ṣorarsa derdine bir çāre ḫaste-dil-i ʿāşıḳ
6. Şarāb-ı laʿlüñi gel ey ṭabi̱b-i cān em de

Şarāb-ı laʿlüñi:

Şarāb-ı laʿlüñi: -
Mısra: **6**
Lale renkli, kırmızı dudak.

5. Ṣorarsa derdine bir çāre ḫaste-dil-i ʿāşıḳ
6. Şarāb-ı laʿlüñi gel ey ṭabi̱b-i cān em de

ṭabib-i cān:

ṭabi̱b-i cān: -
Mısra: **6**
Gönül doktoru.

5. Ṣorarsa derdine bir çāre ḫaste-dil-i ʿāşıḳ
6. Şarāb-ı laʿlüñi gel ey ṭabi̱b-i cān em de

Şehid-i ʿaşḳuñ:

Şehi̱d-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **7**
Aşk şehidi, aşka can vermiş kimse.

7. Şehi̱d-i ʿaşḳuñ içün ḳara başlıdur zülfüñ
8. Ṭurur müdām anuñ çün libās-ı mātemde

ḳara başlıdur:

ḳara başlıdur: -
Mısra: **7**
Yasta olmak II karalar bağlamak.

7. Şehi̱d-i ʿaşḳuñ içün ḳara başlıdur zülfüñ
8. Ṭurur müdām anuñ çün libās-ı mātemde

anuñ çün:

anuñ çün: -
Mısra: **8**
Onun için.

7. Şehi̱d-i ʿaşḳuñ içün ḳara başlıdur zülfüñ
8. Ṭurur müdām anuñ çün libās-ı mātemde

libās-ı mātemde:

libās-ı mātemde: -
Mısra: **8**
Yas elbisesi II karalar içinde olduğunu gösteren kıyafet.

7. Şehi̱d-i ʿaşḳuñ içün ḳara başlıdur zülfüñ
8. Ṭurur müdām anuñ çün libās-ı mātemde

ḳāmet-i bālāsı:

ḳāmet-i bālāsı: -
Mısra: **9**
Uzun boy.

9. Yeterdi ḳāmet-i bālāsı fikri ey Yaḥyā
10. Başuma başḳa belā oldı āh o perçem de

başuma belā oldı:

başuma belā oldı: -
Mısra: **10**
Başına bela olmak II sıkıntı oluşturmak.

9. Yeterdi ḳāmet-i bālāsı fikri ey Yaḥyā
10. Başuma başḳa belā oldı āh o perçem de

söyle:

Söyleñüz: -ñüz
Mısra: **1**
Demek, söylemek.

1. Söyleñüz benden o ḫūrşi̱d-i cihān-ārāya
2. Ḳoculurken ḳomasun pi̱rehenin araya

ben:

benden: -den
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Söyleñüz benden o ḫūrşi̱d-i cihān-ārāya
2. Ḳoculurken ḳomasun pi̱rehenin araya

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Söyleñüz benden o ḫūrşi̱d-i cihān-ārāya
2. Ḳoculurken ḳomasun pi̱rehenin araya

o:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Ey dil alçaḳlıġı ḳo himmeti ʿāli̱ eyle
8. Māʾil ol cān u göñülden o sehi̱-bālāya

o:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Ne selāmın alur anuñ ne virür aña selām
10. Neden incindi ʿaceb bilsem o şeh Yaḥyā'ya

Ḳoc:

Ḳoculurken: -ulurken
Mısra: **2**
Kucaklanmak II sarılmak.

1. Söyleñüz benden o ḫūrşi̱d-i cihān-ārāya
2. Ḳoculurken ḳomasun pi̱rehenin araya

ḳo:

ḳomasun: -masun
Mısra: **2**
Koymamak.

1. Söyleñüz benden o ḫūrşi̱d-i cihān-ārāya
2. Ḳoculurken ḳomasun pi̱rehenin araya

ḳo:
Mısra: **7**
bırakmak

7. Ey dil alçaḳlıġı ḳo himmeti ʿālį eyle
8. Māʾil ol cān u göñülden o sehį-bālāya

pirehen:

pįrehenin: -in
Mısra: **2**
Gömlek

1. Söyleñüz benden o ḫūrşįd-i cihān-ārāya
2. Ḳoculurken ḳomasun pįrehenin araya

ara:

araya: -ya
Mısra: **2**
ara, orta, iç, arasına

1. Söyleñüz benden o ḫūrşįd-i cihān-ārāya
2. Ḳoculurken ḳomasun pįrehenin araya

ʿaşḳ:

ʿAşḳ:
Mısra: **3**
aşk

3. ʿAşḳ bir sırr-ı ilāhįdür anı fāş itmez
4. Göñleginden şaḳınur kim düşe bu sevdāya

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. ʿAşḳ bir sırr-ı ilāhįdür anı fāş itmez
4. Göñleginden şaḳınur kim düşe bu sevdāya

anı:

anı:
Mısra: **3**
Onu

3. ʿAşḳ bir sırr-ı ilāhįdür anı fāş itmez
4. Göñleginden şaḳınur kim düşe bu sevdāya

göñleg:

Göñleginden: -inden
Mısra: **4**
Gömlek

3. ʿAşḳ bir sırr-ı ilāhįdür anı fāş itmez
4. Göñleginden şaḳınur kim düşe bu sevdāya

şaḳın:

şaḳınur: -ur
Mısra: **4**
kendini gözetmek, korumak

3. ʿAşḳ bir sırr-ı ilāhįdür anı fāş itmez
4. Göñleginden şaḳınur kim düşe bu sevdāya

kim:

kim:
Mısra: **4**
ki

3. ʿAşḳ bir sırr-ı ilāhįdür anı fāş itmez
4. Göñleginden şaḳınur kim düşe bu sevdāya

bu:

bu:
Mısra: **4**
bu, işaret sıfatı

3. ʿAşḳ bir sırr-ı ilāhįdür anı fāş itmez
4. Göñleginden şaḳınur kim düşe bu sevdāya

Ṣoñra:

Ṣoñra:
Mısra: **5**
Sonra

5. Ṣoñra ferdā-yı ḳıyāmetde cevāb isterler
6. Ṣalma bį-çāreñi ey şāh-ı kerem ferdāya

cevāb:

cevāb:
Mısra: **5**
Cevap, yanıt.

5. Ṣoñra ferdā-yı ḳıyāmetde cevāb isterler
6. Ṣalma bį-çāreñi ey şāh-ı kerem ferdāya

iste:

isterler: -rler
Mısra: **5**
Talep etmek.

5. Ṣoñra ferdā-yı ḳıyāmetde cevāb isterler
6. Ṣalma bį-çāreñi ey şāh-ı kerem ferdāya

bi-çāre:

bį-çāreñi: -ñi
Mısra: **6**
Çaresiz, düşkün, zavallı.

5. Ṣoñra ferdā-yı ḳıyāmetde cevāb isterler
6. Ṣalma bį-çāreñi ey şāh-ı kerem ferdāya

ey:

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Ṣoñra ferdā-yı ḳıyāmetde cevāb isterler
6. Ṣalma bį-çāreñi ey şāh-ı kerem ferdāya

Ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Ey dil alçaḳlıġı ḳo himmeti ʿālį eyle
8. Māʾil ol cān u göñülden o sehį-bālāya

dil:

dil:
Mısra: **7**
gönül

7. Ey dil alçaḳlıġı ḳo himmeti ʿālį eyle
8. Māʾil ol cān u göñülden o sehį-bālāya

alçaḳlıġ:

alçaḳlıġı: -ı
Mısra: **7**
Alçak gönüllü.

7. Ey dil alçaḳlıġı ḳo himmeti ʿālį eyle
8. Māʾil ol cān u göñülden o sehį-bālāya

himmet:

himmeti: -i
Mısra: **7**
Lütuf, kerem, yardım

7. Ey dil alçaḳlıġı ḳo himmeti ʿālį eyle
8. Māʾil ol cān u göñülden o sehį-bālāya

āli:

āli̇:
Mısra: **7**
Yüce, ulu.

7. Ey dil alçaḳlıġı ḳo himmeti ʿāli̇ eyle
8. Māʾil ol cān u göñülden o sehi̇-bālāya

eyle:

eyle:
Mısra: **7**
etmek, yapmak.

7. Ey dil alçaḳlıġı ḳo himmeti ʿāli̇ eyle
8. Māʾil ol cān u göñülden o sehi̇-bālāya

sehi-bālā:

sehi̇-bālāya: -ya
Mısra: **8**
Düzgün, uzun boylu.

7. Ey dil alçaḳlıġı ḳo himmeti ʿāli̇ eyle
8. Māʾil ol cān u göñülden o sehi̇-bālāya

ne:

Ne:
Mısra: **9**
Ne...ne de bağlama edatı.

9. Ne selāmın alur anuñ ne virür aña selām
10. Neden incindi ʿaceb bilsem o şeh Yaḥyā'ya

ne:
Mısra: **9**
Ne...ne de bağlama edatı.

9. Ne selāmın alur anuñ ne virür aña selām
10. Neden incindi ʿaceb bilsem o şeh Yaḥyā'ya

anuñ:

anuñ:
Mısra: **9**
Onun.

9. Ne selāmın alur anuñ ne virür aña selām
10. Neden incindi ʿaceb bilsem o şeh Yaḥyā'ya

aña:

aña:
Mısra: **9**
Ona.

9. Ne selāmın alur anuñ ne virür aña selām
10. Neden incindi ʿaceb bilsem o şeh Yaḥyā'ya

neden:

Neden:
Mısra: **10**
Niçin, hangi sebepten.

9. Ne selāmın alur anuñ ne virür aña selām
10. Neden incindi ʿaceb bilsem o şeh Yaḥyā'ya

incin:

incindi: -di
Mısra: **10**
Rahatsız olmak.

9. Ne selāmın alur anuñ ne virür aña selām
10. Neden incindi ʿaceb bilsem o şeh Yaḥyā'ya

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **10**
Acaba

9. Ne selāmın alur anuñ ne virür aña selām
10. Neden incindi ʿaceb bilsem o şeh Yaḥyā'ya

bil:

bilsem: -sem
Mısra: **10**
İdrak etmek, kavramak.

9. Ne selāmın alur anuñ ne virür aña selām
10. Neden incindi ʿaceb bilsem o şeh Yaḥyā'ya

şeh:

şeh:
Mısra: **10**
Sultan, padişah.

9. Ne selāmın alur anuñ ne virür aña selām
10. Neden incindi ʿaceb bilsem o şeh Yaḥyā'ya

yaḥyā:

Yaḥyā'ya: -'ya
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ne selāmın alur anuñ ne virür aña selām
10. Neden incindi ʿaceb bilsem o şeh Yaḥyā'ya

ḫūrşid-i cihān-ārāya:

ḫūrşi̇d-i cihān-ārāya: -
Mısra: **1**
Dünyayı süsleyen güneş

1. Söyleñüz benden o ḫūrşi̇d-i cihān-ārāya
2. Ḳoculurken ḳomasun pi̇rehenin araya

sırr-ı ilāhidür:

sırr-ı ilāhi̇dür: -
Mısra: **3**
İlahi sır.

3. ʿAşḳ bir sırr-ı ilāhi̇dür anı fāş itmez
4. Göñleginden şaḳınur kim düşe bu sevdāya

fāş itmez:

fāş itmez: -
Mısra: **3**
Ortaya çıkarmamak.

3. ʿAşḳ bir sırr-ı ilāhi̇dür anı fāş itmez
4. Göñleginden şaḳınur kim düşe bu sevdāya

sevdāya düşe:

sevdāya düşe: -
Mısra: **4**
Âşık olmak.

3. ʿAşḳ bir sırr-ı ilāhi̇dür anı fāş itmez
4. Göñleginden şaḳınur kim düşe bu sevdāya

ferdā-yı ḳıyāmetde:

ferdā-yı ḳıyāmetde: -
Mısra: **5**
Kıyametin sonrası

5. Ṣoñra ferdā-yı ḳıyāmetde cevāb isterler
6. Ṣalma bi̇-çāreñi ey şāh-ı kerem ferdāya

şāh-ı kerem:

şāh-ı kerem: -
Mısra: **6**
Cömert sultan

5. Ṣoñra ferdā-yı ḳıyāmetde cevāb isterler
6. Ṣalma bį-çāreñi ey şāh-ı kerem ferdāya

---

ferdāya Ṣalma:

ferdāya Ṣalma: -
Mısra: **6**
Yarına bırakmak II ertelemek II başından savmak.

5. Ṣoñra ferdā-yı ḳıyāmetde cevāb isterler
6. Ṣalma bį-çāreñi ey şāh-ı kerem ferdāya

---

cān u göñülden:

cān u göñülden: -
Mısra: **8**
derinden, yürekten

7. Ey dil alçaḳlığı ḳo himmeti ʿālį eyle
8. Māʾil ol cān u göñülden o sehį-bālāya

---

māʾil ol:

māʾil ol: -
Mısra: **8**
Hevesli, istekli olmak

7. Ey dil alçaḳlığı ḳo himmeti ʿālį eyle
8. Māʾil ol cān u göñülden o sehį-bālāya

---

selāmın alur:

selāmın alur: -
Mısra: **9**
birinin selamına karşılık vermek, "ve aleyküm selâm" diyerek, cevap vermek.

9. Ne selāmın alur anuñ ne virür aña selām
10. Neden incindi ʿaceb bilsem o şeh Yaḥyā'ya

---

selām virür:

selām virür: -
Mısra: **9**
selam vermek

9. Ne selāmın alur anuñ ne virür aña selām
10. Neden incindi ʿaceb bilsem o şeh Yaḥyā'ya

---

raḳib:

Raḳib:
Mısra: **1**
Rakip II. Düşman.

1. Raḳib o çeşm-i ġazālāne yārüñ ardınca
2. Hemān ol it gibidür kim şikāruñ ardınca

---

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Raḳib o çeşm-i ġazālāne yārüñ ardınca
2. Hemān ol it gibidür kim şikāruñ ardınca

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Oḳı duʿāları Yaḥyā o şeh ḥamāʿil-vār
10. Ḳolını boynına sen dil-figāruñ ardınca

---

yār:

yārüñ: -üñ
Mısra: **1**
Sevgili

1. Raḳib o çeşm-i ġazālāne yārüñ ardınca
2. Hemān ol it gibidür kim şikāruñ ardınca

---

ardınca:

ardınca:
Mısra: **1**
Peşinde II arkasında.

1. Raḳib o çeşm-i ġazālāne yārüñ ardınca
2. Hemān ol it gibidür kim şikāruñ ardınca

ardınca:
Mısra: **2**
Peşinde II arkasında.

1. Raḳib o çeşm-i ġazālāne yārüñ ardınca
2. Hemān ol it gibidür kim şikāruñ ardınca

ardınca:
Mısra: **4**
Peşinde II arkasında.

3. Cefā vü ẓulmi ḳo kim cān u dille bendelerüñ
4. Duʿālar eyleye sen şehriyāruñ ardınca

ardınca:
Mısra: **6**
Arkasından.

5. Ṣolar ruḫuñ güli zinhār olma gel maġrūr
6. Gelen ḫazāndur efendi bahāruñ ardınca

ardınca:
Mısra: **8**
Arkasından.

7. Ṣafā-yı rūz-ı ruḫuñ maḥv ider ḫaṭ-ı şeb-reng
8. Ḳarañu gice ulaşur nehāruñ ardınca

ardınca:
Mısra: **10**
Arkasından.

9. Oḳı duʿāları Yaḥyā o şeh ḥamāʿil-vār
10. Ḳolını boynına sen dil-figāruñ ardınca

---

hemān:

Hemān:
Mısra: **2**
Sürekli, daima.

1. Raḳib o çeşm-i ġazālāne yārüñ ardınca
2. Hemān ol it gibidür kim şikāruñ ardınca

---

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Raḳib o çeşm-i ġazālāne yārüñ ardınca
2. Hemān ol it gibidür kim şikāruñ ardınca

---

it:

it:
Mısra: **2**
Köpek, rakip, yabancı.

1. Raḳib o çeşm-i ġazālāne yārüñ ardınca
2. Hemān ol it gibidür kim şikāruñ ardınca

---

gibi:

gibidür: -dür
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Raḳib o çeşm-i ġazālāne yārüñ ardınca
2. Hemān ol it gibidür kim

şikārıñ ardınca

kim:

kim:
Mısra: **2**
ki

1. Raḳib o çeşm-i ġazālāne yārüñ ardınca
2. Hemān ol it gibidür kim şikārıñ ardınca

kim:
Mısra: **3**
Ki II çünkü.

3. Cefā vü ẓulmi ḳo kim cān u dille bendelerüñ
4. Duʿālar eyleye sen şehriyāruñ ardınca

şikār:

şikāruñ: -uñ
Mısra: **2**
Av II avlanma.

1. Raḳib o çeşm-i ġazālāne yārüñ ardınca
2. Hemān ol it gibidür kim şikāruñ ardınca

ko:

ḳo:
Mısra: **3**
Komak, bırakmak

3. Cefā vü ẓulmi ḳo kim cān u dille bendelerüñ
4. Duʿālar eyleye sen şehriyāruñ ardınca

bende:

bendelerüñ: -lerüñ
Mısra: **3**
Kul, köle.

3. Cefā vü ẓulmi ḳo kim cān u dille bendelerüñ
4. Duʿālar eyleye sen şehriyāruñ ardınca

sen:

sen:
Mısra: **4**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Cefā vü ẓulmi ḳo kim cān u dille bendelerüñ
4. Duʿālar eyleye sen şehriyāruñ ardınca

sen:
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Oḳı duʿāları Yaḥyā o şeh ḥamāʿil-vār
10. Ḳolını boynına sen dil-figāruñ ardınca

şehriyār:

şehriyāruñ: -uñ
Mısra: **4**
padişah ‖ sevgili

3. Cefā vü ẓulmi ḳo kim cān u dille bendelerüñ
4. Duʿālar eyleye sen şehriyāruñ ardınca

zinhār:

zinhār:
Mısra: **5**
Sakın, asla!

5. Ṣolar ruḫuñ güli zinhār olma gel maġrūr
6. Gelen ḫazāndur efendi bahāruñ ardınca

gel:

gel:
Mısra: **5**
Gelmek.

5. Ṣolar ruḫuñ güli zinhār olma gel maġrūr
6. Gelen ḫazāndur efendi bahāruñ ardınca

Gelen: -en
Mısra: **6**
Gelmek.

5. Ṣolar ruḫuñ güli zinhār olma gel maġrūr
6. Gelen ḫazāndur efendi bahāruñ ardınca

hazān:

ḫazāndur: -dur
Mısra: **6**
Sonbahar II zor zamanlar.

5. Ṣolar ruḫuñ güli zinhār olma gel maġrūr
6. Gelen ḫazāndur efendi bahāruñ ardınca

efendi:

efendi:
Mısra: **6**
efendi!

5. Ṣolar ruḫuñ güli zinhār olma gel maġrūr
6. Gelen ḫazāndur efendi bahāruñ ardınca

bahār:

bahāruñ: -uñ
Mısra: **6**
Bahar mevsimi II eğlence ve kavuşma zamanı.

5. Ṣolar ruḫuñ güli zinhār olma gel maġrūr
6. Gelen ḫazāndur efendi bahāruñ ardınca

ulaş:

ulaşur: -ur
Mısra: **8**
Yetişmek, erişmek.

7. Ṣafā-yı rūz-ı ruḫuñ maḥv ider ḫaṭ-ı şeb-reng
8. Ḳarañu gice ulaşur nehāruñ ardınca

nehār:

nehāruñ: -uñ
Mısra: **8**
gündüz ‖ aydınlık günler, mutlu zamanlar

7. Ṣafā-yı rūz-ı ruḫuñ maḥv ider ḫaṭ-ı şeb-reng
8. Ḳarañu gice ulaşur nehāruñ ardınca

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Oḳı duʿāları Yaḥyā o şeh ḥamāʿil-vār
10. Ḳolını boynına sen dil-figāruñ ardınca

şeh:

şeh:
Mısra: **9**
Sultan, padişah II Sevgili.

9. Oḳı duʿāları Yaḥyā o şeh ḥamāʿil-vār
10. Ḳolını boynına sen dil-figāruñ ardınca

hamāʿil-vār:

ḥamāʿil-vār:
Mısra: **9**
Muska gibi II tılsım gibi.

9. Oḳı duʿāları Yaḥyā o şeh ḥamāʿil-vār
10. Ḳolını boynına sen dil-figāruñ ardınca

Kol:

Ḳolını: -ını
Mısra: **10**
Kol.

9. Oḳı duʿāları Yaḥyā o şeh ḥamāʿil-vār
10. Ḳolını boynına sen dil-figāruñ ardınca

boyn:

boynına: -ına
Mısra: **10**
Başı bedene bağlayan bölge.

9. Oḳı duʿāları Yaḥyā o şeh ḥamāʿil-vār
10. Ḳolını boynına sen dil-figāruñ ardınca

dil-figār:

dil-figāruñ: -uñ
Mısra: **10**
Gönlü yaralı II âşık.

9. Oḳı duʿāları Yaḥyā o şeh ḥamāʿil-vār
10. Ḳolını boynına sen dil-figāruñ ardınca

çeşm-i ġazālāne:

çeşm-i ġazālāne: -
Mısra: **1**
Ceylan gözleri gibi II güzel göz.

1. Raḳib o çeşm-i ġazālāne yārüñ ardınca
2. Hemān ol it gibidür kim şikāruñ ardınca

cefā vü ẓulmi:

cefā vü ẓulmi: -
Mısra: **3**
Eziyet ve acımasızca davranma.

3. Cefā vü ẓulmi ḳo kim cān u dille bendelerüñ
4. Duʿālar eyleye sen şehriyāruñ ardınca

cān u dille:

cān u dille: -
Mısra: **3**
Can ve gönül

3. Cefā vü ẓulmi ḳo kim cān u dille bendelerüñ
4. Duʿālar eyleye sen şehriyāruñ ardınca

duʿālar eyleye:

duʿālar eyleye: -
Mısra: **4**
Dua etmek.

3. Cefā vü ẓulmi ḳo kim cān u dille bendelerüñ
4. Duʿālar eyleye sen şehriyāruñ ardınca

maġrūr olma:

maġrūr olma: -
Mısra: **5**
Böbürlenme! II kibirlenme!

5. Ṣolar ruḫuñ güli zinhār olma gel maġrūr
6. Gelen ḫazāndur efendi bahāruñ ardınca

ruhun güli Ṣolar:

ruḫun güli Ṣolar: -
Mısra: **5**
Yanağın rengi solmak II yanağın eski güzelliği kalmaz.

5. Ṣolar ruḫuñ güli zinhār olma gel maġrūr
6. Gelen ḫazāndur efendi bahāruñ ardınca

Ṣafā-yı rūz-ı ruhun:

Ṣafā-yı rūz-ı ruḫun: -
Mısra: **7**
Yanağın güzelliğinin verdiği hoşluk.

7. Ṣafā-yı rūz-ı ruḫuñ maḥv ider ḫaṭ-ı şeb-reng
8. Ḳarañu gice ulaşur nehāruñ ardınca

mahv ider:

maḥv ider: -
Mısra: **7**
Ortadan kaldırmak, yok etmek.

7. Ṣafā-yı rūz-ı ruḫuñ maḥv ider ḫaṭ-ı şeb-reng
8. Ḳarañu gice ulaşur nehāruñ ardınca

haṭ-ı şeb-reng:

ḫaṭ-ı şeb-reng: -
Mısra: **7**
Gece renkli ayva tüyleri II siyah ayva tüyü.

7. Ṣafā-yı rūz-ı ruḫuñ maḥv ider ḫaṭ-ı şeb-reng
8. Ḳarañu gice ulaşur nehāruñ ardınca

Ḳarañu gice:

Ḳarañu gice: -
Mısra: **8**
Karanlık gece II olumsuzlukların geldiği zaman.

7. Ṣafā-yı rūz-ı ruḫuñ maḥv ider ḫaṭ-ı şeb-reng
8. Ḳarañu gice ulaşur nehāruñ ardınca

duʿāları okı:

duʿāları oḳı: -
Mısra: **9**
Dua okumak II Allah'a sığınmak.

9. Oḳı duʿāları Yaḥyā o şeh ḥamāʿil-vār
10. Ḳolını boynına sen dil-figāruñ ardınca

Şeh-süvār:

Şeh-süvārum: -um
Mısra: **1**
Usta binici II Sevgili

1. Şeh-süvārum ʿazm ḳılmış yine ṣaḥrā seyrine
2. Çıḳmış ol şāhuñ temāşādur ki dünyā seyrine

yine:

yine:
Mısra: **1**
Tekrar.

1. Şeh-süvārum ʿazm ḳılmış yine ṣaḥrā seyrine
2. Çıḳmış ol şāhuñ temāşādur ki dünyā seyrine

ṣahrā:

ṣaḥrā:
Mısra: **1**
kır, ova

1. Şeh-süvārum ʿazm ḳılmış yine ṣaḥrā seyrine
2. Çıḳmış ol şāhuñ temāşādur ki dünyā seyrine

seyr:

seyrine: -ine
Mısra: **1**
Gezinti, gezme ‖ temaşa, manzara

1. Şeh-süvārum ʿazm ḳılmış yine ṣaḥrā seyrine
2. Çıḳmış ol şāhuñ temāşādur ki dünyā seyrine

seyrine: -ine
Mısra: **4**
Gezinti, gezme ‖ temaşa, manzara

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferriḥ güşedür gel anda deryā seyrine

seyrine: -ine
Mısra: **6**
Gezinti, gezme ‖ temaşa, manzara

5. Al ele āyįneñi seyr it ruḫuñ āyįnesin
6. Meyl iderseñ miŝli yoḳ maḥbūb-ı zįbā seyrine

seyrine: -ine
Mısra: **8**
Gezinti, gezme ‖ temaşa, manzara

7. Ṣaḥn-ı sįnem gül gül itdüm tāze tāze dāġ ile
8. Faṣl-ı güldür gülşene gel verd-i raʿnā seyrine

seyrine: -ine
Mısra: **10**
Bakmak, seyretmek.

9. Cān çekişmekde ne var Yaḥyā gelürse ol cevān
10. Ṭıfldur meyl eyleye şāyed ki ġavġā seyrine

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Şeh-süvārum ʿazm ḳılmış yine ṣaḥrā seyrine
2. Çıḳmış ol şāhuñ temāşādur ki dünyā seyrine

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Cān çekişmekde ne var Yaḥyā gelürse ol cevān
10. Ṭıfldur meyl eyleye şāyed ki ġavġā seyrine

şāh:

şāhuñ: -uñ
Mısra: **2**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

1. Şeh-süvārum ʿazm ḳılmış yine ṣaḥrā seyrine
2. Çıḳmış ol şāhuñ temāşādur ki dünyā seyrine

temāşā:

temāşādur: -dur
Mısra: **2**
Eğlence, haz, safa

1. Şeh-süvārum ʿazm ḳılmış yine ṣaḥrā seyrine
2. Çıḳmış ol şāhuñ temāşādur ki dünyā seyrine

ki:

ki:
Mısra: **2**
Ki bağlacı.

1. Şeh-süvārum ʿazm ḳılmış yine ṣaḥrā seyrine
2. Çıḳmış ol şāhuñ temāşādur ki dünyā seyrine

ki:
Mısra: **10**
Ki bağlacı.

9. Cān çekişmekde ne var Yaḥyā gelürse ol cevān
10. Ṭıfldur meyl eyleye şāyed ki ġavġā seyrine

dünyā:

dünyā:
Mısra: **2**
dünya

1. Şeh-süvārum ʿazm ḳılmış yine ṣaḥrā seyrine
2. Çıḳmış ol şāhuñ temāşādur ki dünyā seyrine

Çeşm:

Çeşmüme: -üme
Mısra: **3**
göz

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferriḥ güşedür gel anda deryā seyrine

gel:

gel:
Mısra: **3**
Gelmek.

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferriḥ güşedür gel anda deryā seyrine

gel:
Mısra: **4**
Gelmek.

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferriḥ güşedür gel anda deryā seyrine

gel:
Mısra: **8**
Gelmek.

7. Ṣaḥn-ı sįnem gül gül itdüm tāze tāze dāġ ile
8. Faṣl-ı güldür gülşene gel verd-i raʿnā seyrine

gelürse: -ürse
Mısra: **9**
Gelmek.

9. Cān çekişmekde ne var Yaḥyā gelürse ol cevān
10. Ṭıfldur meyl eyleye şāyed ki ġavġā seyrine

ey:

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferriḥ güşedür gel anda deryā seyrine

eşk:

eşkümi: -ümi
Mısra: **3**
Gözyaşı.

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferriḥ güşedür gel anda deryā seyrine

bir:

Bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferriḥ güşedür gel anda deryā seyrine

müferriḥ:

müferriḥ:
Mısra: **4**
İç açıcı, ferahlatıcı, huzur verici

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferriḥ gūşedür gel anda deryā seyrine

gūşe:

gūşedür: -dür
Mısra: **4**
Köşe.

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferriḥ gūşedür gel anda deryā seyrine

anda:

anda:
Mısra: **4**
Orada

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferriḥ gūşedür gel anda deryā seyrine

deryā:

deryā:
Mısra: **4**
deniz

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferriḥ gūşedür gel anda deryā seyrine

āyine:

āyi̇neñi: -ñi
Mısra: **5**
ayna

5. Al ele āyi̇neñi seyr it ruḫuñ āyi̇nesin
6. Meyl iderseñ miŝli yoḳ maḥbūb-ı zi̇bā seyrine

ile:

ile:
Mısra: **7**
İle birlikte.

7. Ṣaḥn-ı si̇nem gül gül itdüm tāze tāze dāġ ile
8. Faṣl-ı güldür gülşene gel verd-i raʿnā seyrine

gülşen:

gülşene: -e
Mısra: **8**
Bahçe, gül bahçesi.

7. Ṣaḥn-ı si̇nem gül gül itdüm tāze tāze dāġ ile
8. Faṣl-ı güldür gülşene gel verd-i raʿnā seyrine

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Cān çekişmekde ne var Yaḥyā gelürse ol cevān
10. Ṭıfldur meyl eyleye şāyed ki ġavġā seyrine

cevān:

cevān:
Mısra: **9**
Genç II Sevgili.

9. Cān çekişmekde ne var Yaḥyā gelürse ol cevān
10. Ṭıfldur meyl eyleye şāyed ki ġavġā seyrine

Tıfl:

Ṭıfldur: -dur
Mısra: **10**
Çocuk, güzel.

9. Cān çekişmekde ne var Yaḥyā gelürse ol cevān
10. Ṭıfldur meyl eyleye şāyed ki ġavġā seyrine

şāyed:

şāyed:
Mısra: **10**
Belki, ola ki, olabilir ki.

9. Cān çekişmekde ne var Yaḥyā gelürse ol cevān
10. Ṭıfldur meyl eyleye şāyed ki ġavġā seyrine

ġavġā:

ġavġā:
Mısra: **10**
Döğüşme, gürültü.

9. Cān çekişmekde ne var Yaḥyā gelürse ol cevān
10. Ṭıfldur meyl eyleye şāyed ki ġavġā seyrine

ʿazm ḳılmış:

ʿazm ḳılmış: -
Mısra: **1**
Yönelmek II gitmek.

1. Şeh-süvārum ʿazm ḳılmış yine ṣaḥrā seyrine
2. Çıḳmış ol şāhuñ temāşādur ki dünyā seyrine

seyrine Çıkmış:

seyrine Çıḳmış: -
Mısra: **2**
Gezmek II dolaşmak.

1. Şeh-süvārum ʿazm ḳılmış yine ṣaḥrā seyrine
2. Çıḳmış ol şāhuñ temāşādur ki dünyā seyrine

hayāl-i dost:

ḫayāl-i dost: -
Mısra: **3**
Sevgilinin hayali.

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferriḥ gūşedür gel anda deryā seyrine

seyr it:

seyr it: -
Mısra: **3**
Seyretmek, bakmak

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferriḥ gūşedür gel anda deryā seyrine

seyr it: -
Mısra: **5**
Seyretmek, bakmak

5. Al ele āyi̇neñi seyr it ruḫuñ āyi̇nesin
6. Meyl iderseñ miŝli yoḳ maḥbūb-ı zi̇bā seyrine

ele al:

ele al: -
Mısra: **5**
Elinde tutmak, eline almak.

5. Al ele āyi̇neñi seyr it ruḫuñ āyi̇nesin
6. Meyl iderseñ miŝli yoḳ maḥbūb-ı zi̇bā seyrine

ruhun āyinesin:

ruḫun āyi̇nesin: -
Mısra: **5**

Yanağın aynası II aynaya benzeyen yanak.

5. Al ele āyi̮neñi seyr it ruḫuñ āyi̮nesin
6. Meyl iderseñ miŝli yoḳ maḥbūb-ı zi̮bā seyrine

meyl iderseñ:

meyl iderseñ: -
Mısra: **6**
Gönül vermek, yönelmek.

5. Al ele āyi̮neñi seyr it ruḫuñ āyi̮nesin
6. Meyl iderseñ miŝli yoḳ maḥbūb-ı zi̮bā seyrine

miŝli yoḳ:

miŝli yoḳ: -
Mısra: **6**
Eşi benzeri yok.

5. Al ele āyi̮neñi seyr it ruḫuñ āyi̮nesin
6. Meyl iderseñ miŝli yoḳ maḥbūb-ı zi̮bā seyrine

maḥbūb-ı zibā:

maḥbūb-ı zi̮bā: -
Mısra: **6**
güzel sevgili

5. Al ele āyi̮neñi seyr it ruḫuñ āyi̮nesin
6. Meyl iderseñ miŝli yoḳ maḥbūb-ı zi̮bā seyrine

Ṣaḥn-ı sinem:

Ṣaḥn-ı si̮nem: -
Mısra: **7**
Göğüs.

7. Ṣaḥn-ı si̮nem gül gül itdüm tāze tāze dāġ ile
8. Faṣl-ı güldür gülşene gel verd-i raʿnā seyrine

tāze tāze dāġ:

tāze tāze dāġ: -
Mısra: **7**
Yeni oluşan yara.

7. Ṣaḥn-ı si̮nem gül gül itdüm tāze tāze dāġ ile
8. Faṣl-ı güldür gülşene gel verd-i raʿnā seyrine

gül gül itdüm:

gül gül itdüm: -
Mısra: **7**
Kızarmak II gül gibi yer yer kızarmak.

7. Ṣaḥn-ı si̮nem gül gül itdüm tāze tāze dāġ ile
8. Faṣl-ı güldür gülşene gel verd-i raʿnā seyrine

faṣl-ı güldür:

faṣl-ı güldür: -
Mısra: **8**
gül mevsimi II bahar mevsimi.

7. Ṣaḥn-ı si̮nem gül gül itdüm tāze tāze dāġ ile
8. Faṣl-ı güldür gülşene gel verd-i raʿnā seyrine

verd-i raʿnā:

verd-i raʿnā: -
Mısra: **8**
Hoş, parlak gül

7. Ṣaḥn-ı si̮nem gül gül itdüm tāze tāze dāġ ile
8. Faṣl-ı güldür gülşene gel verd-i raʿnā seyrine

cān çekişmekde:

cān çekişmekde: -
Mısra: **9**
Ölmek üzere olmak II canıyla uğraşmak.

9. Cān çekişmekde ne var Yaḥyā gelürse ol cevān
10. Ṭıfldur meyl eyleye şāyed ki ġavġā seyrine

ne var:

ne var: -
Mısra: **9**
Ne olur ki

9. Cān çekişmekde ne var Yaḥyā gelürse ol cevān
10. Ṭıfldur meyl eyleye şāyed ki ġavġā seyrine

meyl eyleye:

meyl eyleye: -
Mısra: **10**
Yönelmek, eğilimli olmak.

9. Cān çekişmekde ne var Yaḥyā gelürse ol cevān
10. Ṭıfldur meyl eyleye şāyed ki ġavġā seyrine

gör:

Görüp: -üp
Mısra: **1**
Görmek.

1. Görüp ruḫuñ gül-i cennet gibi leṭāfetlede
2. Ḳızardı ḳaldı çemen gülleri ḫacāletde

ruḫ:

ruḫuñ: -uñ
Mısra: **1**
yanak

1. Görüp ruḫuñ gül-i cennet gibi leṭāfetlede
2. Ḳızardı ḳaldı çemen gülleri ḫacāletde

gibi:

gibi:
Mısra: **1**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Görüp ruḫuñ gül-i cennet gibi leṭāfetlede
2. Ḳızardı ḳaldı çemen gülleri ḫacāletde

leṭāfet:

leṭāfetlede: -lede
Mısra: **1**
Latiflik, hoşluk

1. Görüp ruḫuñ gül-i cennet gibi leṭāfetlede
2. Ḳızardı ḳaldı çemen gülleri ḫacāletde

Kızar:

Ḳızardı: -dı
Mısra: **2**
Rengi kırmızıya dönmek II utancından kızarmak.

1. Görüp ruḫuñ gül-i cennet gibi leṭāfetlede
2. Ḳızardı ḳaldı çemen gülleri ḫacāletde

ḳal:

ḳaldı: -dı
Mısra: **2**
Bir durum oluşmak, bir hale girmek.

1. Görüp ruḫuñ gül-i cennet gibi leṭāfetlede
2. Ḳızardı ḳaldı çemen gülleri ḫacāletde

ḳalasın: -asın
Mısra: **10**
Bir durumunda içinde olmak,

bulunmak.

9. Şehā firāḳ ile Yaḥyā ḳuluñ ölüp gitdi
10. Hemi̇şe sen ḳalasın ṣıḥḥat u selāmetde

çemen:

çemen:
Mısra: **2**
Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer.

1. Görüp ruḫuñ gül-i cennet gibi leṭāfetlede
2. Ḳızardı ḳaldı çemen gülleri ḫacāletde

gül:

gülleri: -leri
Mısra: **2**
gül

1. Görüp ruḫuñ gül-i cennet gibi leṭāfetlede
2. Ḳızardı ḳaldı çemen gülleri ḫacāletde

hacālet:

ḫacāletde: -de
Mısra: **2**
Mahcubiyet, utanma

1. Görüp ruḫuñ gül-i cennet gibi leṭāfetlede
2. Ḳızardı ḳaldı çemen gülleri ḫacāletde

o:

O:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. O naḫl-i gülşen-i ḥüsn ü bahā ʿaceb beñzer
4. Nihāl-i Sidre vü Ṭūbā'ya ḳadd ü ḳāmetde

O:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Uyup sözine raḳi̇büñ benümle söyleşmez
8. O serv-ḳāmet ile söyleşem ḳıyāmetde

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **3**
Öyle bir, şaşırtıcı.

3. O naḫl-i gülşen-i ḥüsn ü bahā ʿaceb beñzer
4. Nihāl-i Sidre vü Ṭūbā'ya ḳadd ü ḳāmetde

beñze:

beñzer: -r
Mısra: **3**
İki nesne veya kişi arasında ortak yönler bulunmak.

3. O naḫl-i gülşen-i ḥüsn ü bahā ʿaceb beñzer
4. Nihāl-i Sidre vü Ṭūbā'ya ḳadd ü ḳāmetde

viṣāl:

Viṣāle: -e
Mısra: **5**
Ulaşmak, kavuşmak.

5. Viṣāle vaʿde idüp ṣoñ ucı ider maḥrūm
6. Cefā ider baña ol bi̇-vefā nihāyetde

ṣon:

ṣon:
Mısra: **5**
Bitiş, nihayet

5. Viṣāle vaʿde idüp ṣoñ ucı ider maḥrūm
6. Cefā ider baña ol bi̇-vefā nihāyetde

uc:

ucı: -ı
Mısra: **5**
Sınır,had.

5. Viṣāle vaʿde idüp ṣoñ ucı ider maḥrūm
6. Cefā ider baña ol bi̇-vefā nihāyetde

baña:

baña:
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

5. Viṣāle vaʿde idüp ṣoñ ucı ider maḥrūm
6. Cefā ider baña ol bi̇-vefā nihāyetde

ol:

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Viṣāle vaʿde idüp ṣoñ ucı ider maḥrūm
6. Cefā ider baña ol bi̇-vefā nihāyetde

bi-vefā:

bi̇-vefā:
Mısra: **6**
Vefasız

5. Viṣāle vaʿde idüp ṣoñ ucı ider maḥrūm
6. Cefā ider baña ol bi̇-vefā nihāyetde

nihāyet:

nihāyetde: -de
Mısra: **6**
Sonunda

5. Viṣāle vaʿde idüp ṣoñ ucı ider maḥrūm
6. Cefā ider baña ol bi̇-vefā nihāyetde

rakib:

raḳi̇büñ: -üñ
Mısra: **7**
Rakip II. Düşman.

7. Uyup sözine raḳi̇büñ benümle söyleşmez
8. O serv-ḳāmet ile söyleşem ḳıyāmetde

ben:

benümle: -ümle
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Uyup sözine raḳi̇büñ benümle söyleşmez
8. O serv-ḳāmet ile söyleşem ḳıyāmetde

söyleş:

söyleşmez: -mez
Mısra: **7**
Konuşmamak II sohbet etmemek.

7. Uyup sözine raḳi̇büñ benümle söyleşmez
8. O serv-ḳāmet ile söyleşem ḳıyāmetde

söyleşem: -em
Mısra: **8**
karşılıklı konuşmak, sohbet etmek

7. Uyup sözine raḳi̇büñ benümle söyleşmez
8. O serv-ḳāmet ile söyleşem

ḳıyāmetde

serv-ḳāmet:

serv-ḳāmet:
Mısra: **8**
Servi boylu

7. Uyup sözine raḳi̇büñ benümle söyleşmez
8. O serv-ḳāmet ile söyleşem ḳıyāmetde

ile:

ile:
Mısra: **8**
Bağlama edatı II ile birlikte.

7. Uyup sözine raḳi̇büñ benümle söyleşmez
8. O serv-ḳāmet ile söyleşem ḳıyāmetde

ile:
Mısra: **9**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Şehā firāḳ ile Yaḥyā ḳuluñ ölüp gitdi
10. Hemi̇şe sen ḳalasın ṣıḥḥat u selāmetde

kıyāmet:

ḳıyāmetde: -de
Mısra: **8**
Kıyamet günü.

7. Uyup sözine raḳi̇büñ benümle söyleşmez
8. O serv-ḳāmet ile söyleşem ḳıyāmetde

Şehā:

Şehā:
Mısra: **9**
Ey padişah ‖ ey sevgili.

9. Şehā firāḳ ile Yaḥyā ḳuluñ ölüp gitdi
10. Hemi̇şe sen ḳalasın ṣıḥḥat u selāmetde

firāḳ:

firāḳ:
Mısra: **9**
Ayrılık, hicran.

9. Şehā firāḳ ile Yaḥyā ḳuluñ ölüp gitdi
10. Hemi̇şe sen ḳalasın ṣıḥḥat u selāmetde

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Şehā firāḳ ile Yaḥyā ḳuluñ ölüp gitdi
10. Hemi̇şe sen ḳalasın ṣıḥḥat u selāmetde

kul:

ḳuluñ: -uñ
Mısra: **9**
Köle, esir, tutsak

9. Şehā firāḳ ile Yaḥyā ḳuluñ ölüp gitdi
10. Hemi̇şe sen ḳalasın ṣıḥḥat u selāmetde

hemişe:

Hemi̇şe:
Mısra: **10**
Her zaman, daima

9. Şehā firāḳ ile Yaḥyā ḳuluñ ölüp gitdi
10. Hemi̇şe sen ḳalasın ṣıḥḥat u selāmetde

sen:

sen:
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Şehā firāḳ ile Yaḥyā ḳuluñ ölüp gitdi
10. Hemi̇şe sen ḳalasın ṣıḥḥat u selāmetde

gül-i cennet:

gül-i cennet: -
Mısra: **1**
Cennet gülü.

1. Görüp ruḫuñ gül-i cennet gibi leṭāfetlede
2. Ḳızardı ḳaldı çemen gülleri ḫacāletde

nahl-i gülşen-i hüsn ü bahā:

naḫl-i gülşen-i ḥüsn ü bahā: -
Mısra: **3**
Kıymet ve güzellik bahçesinin fidanı.

3. O naḫl-i gülşen-i ḥüsn ü bahā ʿaceb beñzer
4. Nihāl-i Sidre vü Ṭūbā'ya ḳadd ü ḳāmetde

nihāl-i sidre vü Ṭūbā'ya:

nihāl-i sidre vü Ṭūbā'ya: -
Mısra: **4**
Cennetteki Tuba ve Sidre ağaçlarının fidanı.

3. O naḫl-i gülşen-i ḥüsn ü bahā ʿaceb beñzer
4. Nihāl-i Sidre vü Ṭūbā'ya ḳadd ü ḳāmetde

ḳadd ü ḳāmetde:

ḳadd ü ḳāmetde: -
Mısra: **4**
Boy, pos, endam.

3. O naḫl-i gülşen-i ḥüsn ü bahā ʿaceb beñzer
4. Nihāl-i Sidre vü Ṭūbā'ya ḳadd ü ḳāmetde

maḥrūm ider:

maḥrūm ider: -
Mısra: **5**
yoksun bırakmak, engellemek

5. Viṣāle vaʿde idüp ṣoñ ucı ider maḥrūm
6. Cefā ider baña ol bi̇-vefā nihāyetde

vaʿde idüp:

vaʿde idüp: -
Mısra: **5**
Vaad etmek.

5. Viṣāle vaʿde idüp ṣoñ ucı ider maḥrūm
6. Cefā ider baña ol bi̇-vefā nihāyetde

cefā ider:

cefā ider: -
Mısra: **6**
Eziyet etmek.

5. Viṣāle vaʿde idüp ṣoñ ucı ider maḥrūm
6. Cefā ider baña ol bi̇-vefā nihāyetde

sözine uyup:

sözine uyup: -
Mısra: **7**
söze itimat etmek; sözüne kanmak

7. Uyup sözine raḳi̇büñ benümle söyleşmez
8. O serv-ḳāmet ile söyleşem ḳıyāmetde

ölüp gitdi:

ölüp gitdi: -
Mısra: **9**
Yok olmak II ölmek.

9. Şehā firāḳ ile Yaḥyā ḳuluñ ölüp gitdi
10. Hemīşe sen ḳalasın ṣıḥḥat u selāmetde

ṣıḥḥat u selāmetde:

ṣıḥḥat u selāmetde: -
Mısra: **10**
Sağlık ve iyilik.

9. Şehā firāḳ ile Yaḥyā ḳuluñ ölüp gitdi
10. Hemīşe sen ḳalasın ṣıḥḥat u selāmetde

eşk:

Eşkdür: -dür
Mısra: **1**
Gözyaşı.

1. Eşkdür ṣanmañ gelen çeşm-i melāl-āmīzine
2. Āb virür ġamze-i ḫūn-rīzi tīġ-i tīzine

ṣanmañ:

ṣanmañ:
Mısra: **1**
sanmamak

1. Eşkdür ṣanmañ gelen çeşm-i melāl-āmīzine
2. Āb virür ġamze-i ḫūn-rīzi tīġ-i tīzine

gel:

gelen: -en
Mısra: **1**
Gelmek.

1. Eşkdür ṣanmañ gelen çeşm-i melāl-āmīzine
2. Āb virür ġamze-i ḫūn-rīzi tīġ-i tīzine

nice:

Nice:
Mısra: **3**
Çok, pek çok, birçok

3. Nice başlar kesmesün yā nice ḳanlar dökmesün
4. İki yüzlidür dimişler ḫançer-i ḫūn-rīzine

nice:
Mısra: **3**
Birçok, hayli

3. Nice başlar kesmesün yā nice ḳanlar dökmesün
4. İki yüzlidür dimişler ḫançer-i ḫūn-rīzine

yā:

yā:
Mısra: **3**
Ve yahut.

3. Nice başlar kesmesün yā nice ḳanlar dökmesün
4. İki yüzlidür dimişler ḫançer-i ḫūn-rīzine

di:

dimişler: -mişler
Mısra: **4**
Söylemek.

3. Nice başlar kesmesün yā nice ḳanlar dökmesün
4. İki yüzlidür dimişler ḫançer-i ḫūn-rīzine

girye:

Girye:
Mısra: **5**
Ağlama, gözyaşı.

5. Girye ile eyledüm gīsū-yı müşgīninde cāy
6. Ekş-i gül-gūn ile yitdüm zülfinüñ şeb-dīzine

ile:

ile:
Mısra: **5**
İle birlikte.

5. Girye ile eyledüm gīsū-yı müşgīninde cāy
6. Ekş-i gül-gūn ile yitdüm zülfinüñ şeb-dīzine

ile:
Mısra: **6**
İle birlikte.

5. Girye ile eyledüm gīsū-yı müşgīninde cāy
6. Ekş-i gül-gūn ile yitdüm zülfinüñ şeb-dīzine

yit:

yitdüm: -düm
Mısra: **6**
yetişmek, erişmek, ulaşmak

5. Girye ile eyledüm gīsū-yı müşgīninde cāy
6. Ekş-i gül-gūn ile yitdüm zülfinüñ şeb-dīzine

seḥergāhi:

seḥergāhī:
Mısra: **7**
Seher vakti.

7. Ḫvābdan ḳalḳup seḥergāhī açılmaz nāz ider
8. Gülşenüñ beñzer hemān bir ġonce-i nev-ḫīzine

açılmaz:

açılmaz:
Mısra: **7**
Açılmamak II çiçeklenmemek.

7. Ḫvābdan ḳalḳup seḥergāhī açılmaz nāz ider
8. Gülşenüñ beñzer hemān bir ġonce-i nev-ḫīzine

gülşen:

Gülşenüñ: -üñ
Mısra: **8**
Bahçe, gül bahçesi.

7. Ḫvābdan ḳalḳup seḥergāhī açılmaz nāz ider
8. Gülşenüñ beñzer hemān bir ġonce-i nev-ḫīzine

beñze:

beñzer: -r
Mısra: **8**
İki nesne veya kişi arasında ortak yönler bulunmak.

7. Ḫvābdan ḳalḳup seḥergāhī açılmaz nāz ider
8. Gülşenüñ beñzer hemān bir ġonce-i nev-ḫīzine

hemān:

hemān:
Mısra: **8**
hemen

7. Ḫvābdan ḳalḳup seḥergāhī açılmaz nāz ider
8. Gülşenüñ beñzer hemān bir ġonce-i nev-ḫīzine

bir:

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Ḫvābdan ḳalḳup seḥergāhị açılmaz nāz ider
8. Gülşenüñ beñzer hemān bir ġonce-i nev-ḫịzine

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Āsitān-ı yāri Yaḥyā reşk-i gülzār eyledüm
10. Ḳanlı yaş döküp kilāb-ı küy-ı yārüñ izine

eyle:

eyledüm: -düm
Mısra: **9**
etmek, yapmak.

9. Āsitān-ı yāri Yaḥyā reşk-i gülzār eyledüm
10. Ḳanlı yaş döküp kilāb-ı küy-ı yārüñ izine

iz:

izine: -ine
Mısra: **10**
İz, işaret.

9. Āsitān-ı yāri Yaḥyā reşk-i gülzār eyledüm
10. Ḳanlı yaş döküp kilāb-ı küy-ı yārüñ izine

çeşm-i melāl-āmịzine:

çeşm-i melāl-āmịzine: -
Mısra: **1**
Sıkıntı öğreten göz II sıkıntı dolu gözler.

1. Eşkdür şanmañ gelen çeşm-i melāl-āmịzine
2. Āb virür ġamze-i ḫūn-rịzi tịġ-i tịzine

ġamze-i hūn-rizi:

ġamze-i ḫūn-rịzi: -
Mısra: **2**
Kan dökücü yan bakış.

1. Eşkdür şanmañ gelen çeşm-i melāl-āmịzine
2. Āb virür ġamze-i ḫūn-rịzi tịġ-i tịzine

tiġ-i tizine:

tịġ-i tịzine: -
Mısra: **2**
Keskin kılıç.

1. Eşkdür şanmañ gelen çeşm-i melāl-āmịzine
2. Āb virür ġamze-i ḫūn-rịzi tịġ-i tịzine

Āb virür:

Āb virür: -
Mısra: **2**
Su vermek II çelikten yapılan kılıcı keskinleştirmek ve sert bir hale getirmek için ona su ilave etmek.

1. Eşkdür şanmañ gelen çeşm-i melāl-āmịzine
2. Āb virür ġamze-i ḫūn-rịzi tịġ-i tịzine

ḳanlar dökmesün:

ḳanlar dökmesün: -
Mısra: **3**
Kan dökmek, adam öldürmek.

3. Nice başlar kesmesün yā nice ḳanlar dökmesün
4. İki yüzlidür dimişler ḫançer-i ḫūn-rịzine

başlar kesmesün:

başlar kesmesün: -
Mısra: **3**
Baş kesmek.

3. Nice başlar kesmesün yā nice ḳanlar dökmesün
4. İki yüzlidür dimişler ḫançer-i ḫūn-rịzine

İki yüzlidür:

İki yüzlidür: -
Mısra: **4**
İki yüzlü II iki yüzü de kullanılan.

3. Nice başlar kesmesün yā nice ḳanlar dökmesün
4. İki yüzlidür dimişler ḫançer-i ḫūn-rịzine

hançer-i hūn-rizine:

ḫançer-i ḫūn-rịzine: -
Mısra: **4**
Kan dökücü hançer.

3. Nice başlar kesmesün yā nice ḳanlar dökmesün
4. İki yüzlidür dimişler ḫançer-i ḫūn-rịzine

cāy eyledüm:

cāy eyledüm: -
Mısra: **5**
Yerleşmek.

5. Girye ile eyledüm gịsū-yı müşgịninde cāy
6. Ekş-i gül-gūn ile yitdüm zülfinüñ şeb-dịzine

gisū-yı müşginінde:

gịsū-yı müşgịninde: -
Mısra: **5**
Misk kokulu saç

5. Girye ile eyledüm gịsū-yı müşgịninde cāy
6. Ekş-i gül-gūn ile yitdüm zülfinüñ şeb-dịzine

ekş-i gül-gūn:

ekş-i gül-gūn: -
Mısra: **6**
Gül renkli göz yaşı ile.

5. Girye ile eyledüm gịsū-yı müşgịninde cāy
6. Ekş-i gül-gūn ile yitdüm zülfinüñ şeb-dịzine

zülfinüñ şeb-dizine:

zülfinüñ şeb-dịzine: -
Mısra: **6**
Güzel yüzün iki cihetinden sarkan saçın siyahlığı.

5. Girye ile eyledüm gịsū-yı müşgịninde cāy
6. Ekş-i gül-gūn ile yitdüm zülfinüñ şeb-dịzine

H∨ābdan ḳalḳup:

Ḫ∨ābdan ḳalḳup: -
Mısra: **7**
Uykudan uyanmak.

7. Ḫvābdan ḳalḳup seḥergāhị açılmaz nāz ider
8. Gülşenüñ beñzer hemān bir ġonce-i nev-ḫịzine

nāz ider:

nāz ider: -
Mısra: **7**
Cilve yapmak.

7. Ḫvābdan ḳalḳup seḥergāhị açılmaz nāz ider
8. Gülşenüñ beñzer hemān bir ġonce-i nev-ḫịzine

ġonce-i nev-hizine:

ġonce-i nev-ḫizine: -
Mısra: **8**
Yeni çıkmış gonca.

7. Ḫvābdan ḳalḳup seḥergāhī açılmaz nāz ider
8. Gülşenüñ beñzer hemān bir ġonce-i nev-ḫizine

reşk-i gülzār:

reşk-i gülzār: -
Mısra: **9**
Gül bahçesine duyulan kıskançlık.

9. Āsitān-ı yāri Yaḥyā reşk-i gülzār eyledüm
10. Ḳanlı yaş döküp kilāb-ı kūy-ı yārüñ izine

Āsitān-ı yāri:

Āsitān-ı yāri: -
Mısra: **9**
sevgilinin eşiği

9. Āsitān-ı yāri Yaḥyā reşk-i gülzār eyledüm
10. Ḳanlı yaş döküp kilāb-ı kūy-ı yārüñ izine

Kanlı yaş döküp:

Ḳanlı yaş döküp: -
Mısra: **10**
Kanlı göz yaşı dökmek.

9. Āsitān-ı yāri Yaḥyā reşk-i gülzār eyledüm
10. Ḳanlı yaş döküp kilāb-ı kūy-ı yārüñ izine

kilāb-ı kūy-ı yārüñ:

kilāb-ı kūy-ı yārüñ: -
Mısra: **10**
Sevgilinin mahallesinin köpekleri.

9. Āsitān-ı yāri Yaḥyā reşk-i gülzār eyledüm
10. Ḳanlı yaş döküp kilāb-ı kūy-ı yārüñ izine

jāle:

Jāleden: -den
Mısra: **1**
Çiğ tanesi. Rivayete göre çiğ tanesi yılanın ağzına düşerse zehir, istiridyenin içine düşerse sedef meydana gelmektedir.

1. Jāleden ṣadef' idüp her verd-i ālüñ gūşına
2. Bāġbān beñzetmez ol nāzük-nihālüñ gūşına

ṣadef:

ṣadef:
Mısra: **1**
sedef

1. Jāleden ṣadef' idüp her verd-i ālüñ gūşına
2. Bāġbān beñzetmez ol nāzük-nihālüñ gūşına

id:

idüp: -üp
Mısra: **1**
Etmek II oluşturmak.

1. Jāleden ṣadef' idüp her verd-i ālüñ gūşına
2. Bāġbān beñzetmez ol nāzük-nihālüñ gūşına

her:

her:
Mısra: **1**
Her, her bir

1. Jāleden ṣadef' idüp her verd-i ālüñ gūşına
2. Bāġbān beñzetmez ol nāzük-nihālüñ gūşına

Her:
Mısra: **3**
Her, her bir

3. Her kemerden nāleler peydā olur Ferhādvār
4. İrse ey şīrīn-dehen n'ālem cibālüñ gūşına

Her:
Mısra: **9**
Her, her bir

9. Her ṣedef bir ṣadef-i şehvār imiş Yaḥyā meger
10. Sözlerüñ irgürdiler baḥr-i le'ālüñ gūşına

gūş:

gūşına: -ına
Mısra: **1**
Kulak.

1. Jāleden ṣadef' idüp her verd-i ālüñ gūşına
2. Bāġbān beñzetmez ol nāzük-nihālüñ gūşına

gūşına: -ına
Mısra: **2**
Kulak.

1. Jāleden ṣadef' idüp her verd-i ālüñ gūşına
2. Bāġbān beñzetmez ol nāzük-nihālüñ gūşına

gūşına: -ına
Mısra: **4**
Kulak.

3. Her kemerden nāleler peydā olur Ferhādvār
4. İrse ey şīrīn-dehen n'ālem cibālüñ gūşına

gūşına: -ına
Mısra: **6**
Kulak.

5. Māh-ı nev yanındaġı necmi görüp ol meh dimiş
6. Kim ḳodı dürr-i bināgūşum hilālüñ gūşına

gūşına: -ına
Mısra: **8**
Kulak.

7. Ṭoḳınur elbette bir bī-çāre 'āşıḳ ḳalbine
8. Bilmezem tīri ne dir ol meh-cemālüñ gūşına

gūşına: -ına
Mısra: **10**
Kulak.

9. Her ṣedef bir ṣadef-i şehvār imiş Yaḥyā meger
10. Sözlerüñ irgürdiler baḥr-i le'ālüñ gūşına

bāġbān:

Bāġbān:
Mısra: **2**
Bağcı, bahçıvan.

1. Jāleden ṣadef' idüp her verd-i ālüñ gūşına
2. Bāġbān beñzetmez ol nāzük-nihālüñ gūşına

beñzetmez:

beñzetmez:
Mısra: **2**
Benzetmemek II iki şey arasında ortak yön bulmaya çalışmamak.

1. Jāleden ṣadef' idüp her verd-i ālüñ gūşına
2. Bāġbān beñzetmez ol nāzük-nihālüñ gūşına

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Jāleden ṣadef' idüp her verd-i ālüñ gūşına

2. Bāġbān beñzetmez ol nāzük-nihālüñ gūşına

ol:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Māh-ı nev yanındağı necmi görüp ol meh dimiş
6. Kim ḳodı dürr-i bināgūşum hilālüñ gūşına

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Ṭoḳınur elbette bir bi̤-çāre ʿāşıḳ ḳalbine
8. Bilmezem ti̤ri ne dir ol meh-cemālüñ gūşına

---

nāzük-nihāl:

nāzük-nihālüñ: -üñ
Mısra: **2**
Zarif fidan II fidan boylu sevgili.

1. Jāleden ṣadef' idüp her verd-i ālüñ gūşına
2. Bāġbān beñzetmez ol nāzük-nihālüñ gūşına

---

kemer:

kemerden: -den
Mısra: **3**
tak, kubbe

3. Her kemerden nāleler peydā olur Ferhādvār
4. İrse ey şi̤ri̤n-dehen nʿālem cibālüñ gūşına

---

nāle:

nāleler: -ler
Mısra: **3**
inilti, feryat

3. Her kemerden nāleler peydā olur Ferhādvār
4. İrse ey şi̤ri̤n-dehen nʿālem cibālüñ gūşına

nālem: -m
Mısra: **4**
inilti, feryat

3. Her kemerden nāleler peydā olur Ferhādvār
4. İrse ey şi̤ri̤n-dehen nʿālem cibālüñ gūşına

---

ferhādvār:

Ferhādvār:
Mısra: **3**
Ferhad gibi

3. Her kemerden nāleler peydā olur Ferhādvār
4. İrse ey şi̤ri̤n-dehen nʿālem cibālüñ gūşına

İr:

İrse: -se
Mısra: **4**
Ulaşmak.

3. Her kemerden nāleler peydā olur Ferhādvār
4. İrse ey şi̤ri̤n-dehen nʿālem cibālüñ gūşına

---

ey:

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Her kemerden nāleler peydā olur Ferhādvār
4. İrse ey şi̤ri̤n-dehen nʿālem cibālüñ gūşına

şirin-dehen:

şi̤ri̤n-dehen:
Mısra: **4**
Tatlı dilli II Sevgili

3. Her kemerden nāleler peydā olur Ferhādvār
4. İrse ey şi̤ri̤n-dehen nʿālem cibālüñ gūşına

---

cibāl:

cibālüñ: -üñ
Mısra: **4**
dağlar.

3. Her kemerden nāleler peydā olur Ferhādvār
4. İrse ey şi̤ri̤n-dehen nʿālem cibālüñ gūşına

---

yan:

yanındağı: -ındağı
Mısra: **5**
Taraf, yakın

5. Māh-ı nev yanındağı necmi görüp ol meh dimiş
6. Kim ḳodı dürr-i bināgūşum hilālüñ gūşına

---

necm:

necmi: -i
Mısra: **5**
Yıldız.

5. Māh-ı nev yanındağı necmi görüp ol meh dimiş
6. Kim ḳodı dürr-i bināgūşum hilālüñ gūşına

---

gör:

görüp: -üp
Mısra: **5**
Görmek.

5. Māh-ı nev yanındağı necmi görüp ol meh dimiş
6. Kim ḳodı dürr-i bināgūşum hilālüñ gūşına

---

meh:

meh:
Mısra: **5**
Ay II Sevgili, dilber.

5. Māh-ı nev yanındağı necmi görüp ol meh dimiş
6. Kim ḳodı dürr-i bināgūşum hilālüñ gūşına

---

di:

dimiş: -miş
Mısra: **5**
Söylemek.

5. Māh-ı nev yanındağı necmi görüp ol meh dimiş
6. Kim ḳodı dürr-i bināgūşum hilālüñ gūşına

dir: -r
Mısra: **8**
Söylemek.

7. Ṭoḳınur elbette bir bi̤-çāre ʿāşıḳ ḳalbine
8. Bilmezem ti̤ri ne dir ol meh-cemālüñ gūşına

---

kim:

Kim:
Mısra: **6**
Her kim.

5. Māh-ı nev yanındağı necmi görüp ol meh dimiş
6. Kim ḳodı dürr-i bināgūşum hilālüñ gūşına

---

ko:

ḳodı: -dı
Mısra: **6**
Koymak II takmak.

5. Māh-ı nev yanındağı necmi görüp ol meh dimiş
6. Kim ḳodı dürr-i bināgūşum

hilālüñ gūşına

hilāl:

hilālüñ: -üñ
Mısra: **6**
Yeni ay.

5. Māh-ı nev yanındaġı necmi görüp ol meh dimiş
6. Kim ḳodı dürr-i bināgūşum hilālüñ gūşına

elbette:

elbette:
Mısra: **7**
mutlaka, hiç şüphesiz, muhakkak

7. Ṭoḳınur elbette bir bį-çāre ʿāşıḳ ḳalbine
8. Bilmezem tįri ne dir ol meh-cemālüñ gūşına

bir:

bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Ṭoḳınur elbette bir bį-çāre ʿāşıḳ ḳalbine
8. Bilmezem tįri ne dir ol meh-cemālüñ gūşına

bir:
Mısra: **9**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Her ṣedef bir ṣadef-i şehvār imiş Yaḥyā meger
10. Sözlerüñ irgürdiler baḥr-i leʿālüñ gūşına

bilmezem:

Bilmezem:
Mısra: **8**
Bilmem ki.

7. Ṭoḳınur elbette bir bį-çāre ʿāşıḳ ḳalbine
8. Bilmezem tįri ne dir ol meh-cemālüñ gūşına

tir:

tįri: -i
Mısra: **8**
Ok.

7. Ṭoḳınur elbette bir bį-çāre ʿāşıḳ ḳalbine
8. Bilmezem tįri ne dir ol meh-cemālüñ gūşına

ne:

ne:
Mısra: **8**
ne

7. Ṭoḳınur elbette bir bį-çāre ʿāşıḳ ḳalbine
8. Bilmezem tįri ne dir ol meh-cemālüñ gūşına

meh-cemāl:

meh-cemālüñ: -üñ
Mısra: **8**
Ay yüzü II sevgili.

7. Ṭoḳınur elbette bir bį-çāre ʿāşıḳ ḳalbine
8. Bilmezem tįri ne dir ol meh-cemālüñ gūşına

ṣedef:

ṣedef:
Mısra: **9**
Sedef.

9. Her ṣedef bir ṣadef-i şehvār imiş Yaḥyā meger
10. Sözlerüñ irgürdiler baḥr-i leʿālüñ gūşına

i:

imiş: -miş
Mısra: **9**
İ- yardımcı fiili.

9. Her ṣedef bir ṣadef-i şehvār imiş Yaḥyā meger
10. Sözlerüñ irgürdiler baḥr-i leʿālüñ gūşına

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Her ṣedef bir ṣadef-i şehvār imiş Yaḥyā meger
10. Sözlerüñ irgürdiler baḥr-i leʿālüñ gūşına

meger:

meger:
Mısra: **9**
Meğer, aslında.

9. Her ṣedef bir ṣadef-i şehvār imiş Yaḥyā meger
10. Sözlerüñ irgürdiler baḥr-i leʿālüñ gūşına

söz:

Sözlerüñ: -lerüñ
Mısra: **10**
söz, söylem

9. Her ṣedef bir ṣadef-i şehvār imiş Yaḥyā meger
10. Sözlerüñ irgürdiler baḥr-i leʿālüñ gūşına

irgür:

irgürdiler: -diler
Mısra: **10**
Ulaştırmak, eriştirmek.

9. Her ṣedef bir ṣadef-i şehvār imiş Yaḥyā meger
10. Sözlerüñ irgürdiler baḥr-i leʿālüñ gūşına

verd-i ālüñ:

verd-i ālüñ: -
Mısra: **1**
Kırmızı gül

1. Jāleden ṣadef' idüp her verd-i ālüñ gūşına
2. Bāġbān beñzetmez ol nāzük-nihālüñ gūşına

peydā olur:

peydā olur: -
Mısra: **3**
Ortaya çıkmak, belirmek, görünmek.

3. Her kemerden nāleler peydā olur Ferhādvār
4. İrse ey şįrįn-dehen nʿālem cibālüñ gūşına

māh-ı nev:

māh-ı nev: -
Mısra: **5**
Yeni ay . II Sevgili.

5. Māh-ı nev yanındaġı necmi görüp ol meh dimiş
6. Kim ḳodı dürr-i bināgūşum hilālüñ gūşına

dürr-i bināgūşum:

dürr-i bināgūşum: -
Mısra: **6**
İnci küpe II kulağın incisi.

5. Māh-ı nev yanındaġı necmi görüp ol meh dimiş
6. Kim ḳodı dürr-i bināgūşum hilālüñ gūşına

bi̇-çāre ʿāşıḳ:

bi̇-çāre ʿāşıḳ: -
Mısra: **7**
Çaresiz, zavallı âşık.

7. Ṭoḳınur elbette bir bi̇-çāre ʿāşıḳ ḳalbine
8. Bilmezem ti̇ri ne dir ol meh-cemālüñ gūşına

ḳalbine Ṭoḳınur:

ḳalbine Ṭoḳınur: -
Mısra: **7**
Kalbine dokunmak II kalbine temas etmek.

7. Ṭoḳınur elbette bir bi̇-çāre ʿāşıḳ ḳalbine
8. Bilmezem ti̇ri ne dir ol meh-cemālüñ gūşına

ṣadef-i şehvār:

ṣadef-i şehvār: -
Mısra: **9**
İri, büyük inci II Padişahlara yaraşır inci.

9. Her ṣedef bir ṣadef-i şehvār imiş Yaḥyā meger
10. Sözlerüñ irgürdiler baḥr-i le'ālüñ gūşına

baḥr-i le'ālüñ:

baḥr-i le'ālüñ: -
Mısra: **10**
İnci denizi.

9. Her ṣedef bir ṣadef-i şehvār imiş Yaḥyā meger
10. Sözlerüñ irgürdiler baḥr-i le'ālüñ gūşına

ḳandil-veş:

ḳandi̇l-veş:
Mısra: **1**
Kandil gibi.

1. Bağlayup ḳandilveş göñlüm ṣaçuñ ḳullābına
2. Cāmiʿ-i ḥüsnüñde revnaḳdur ḳaşuñ miḥrābına

revnaḳ:

revnaḳdur: -dur
Mısra: **2**
Parlaklık, letafet.

1. Bağlayup ḳandilveş göñlüm ṣaçuñ ḳullābına
2. Cāmiʿ-i ḥüsnüñde revnaḳdur ḳaşuñ miḥrābına

dil:

Dil:
Mısra: **3**
gönül

3. Dil ider zülfinde ol çāh-ı zenaḫdānı ḫayāl
4. Ṣarḳacaḳ yerdür beli̇ fikr-i ami̇k aṣḥābına

zülf:

zülfinde: -inde
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

3. Dil ider zülfinde ol çāh-ı zenaḫdānı ḫayāl
4. Ṣarḳacaḳ yerdür beli̇ fikr-i ami̇k aṣḥābına

ol:

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Dil ider zülfinde ol çāh-ı zenaḫdānı ḫayāl
4. Ṣarḳacaḳ yerdür beli̇ fikr-i ami̇k aṣḥābına

beli̇:

beli̇:
Mısra: **4**
evet

3. Dil ider zülfinde ol çāh-ı zenaḫdānı ḫayāl
4. Ṣarḳacaḳ yerdür beli̇ fikr-i ami̇k aṣḥābına

aṣḥāb:

aṣḥābına: -ına
Mısra: **4**
sahipler, malikler

3. Dil ider zülfinde ol çāh-ı zenaḫdānı ḫayāl
4. Ṣarḳacaḳ yerdür beli̇ fikr-i ami̇k aṣḥābına

Ḫıżr:

Ḫıżr:
Mısra: **5**
Âbıhayat içtiği için ölümsüzlüğe erdiğine, bereketi temsil ettiğine ve kul sıkıştığında imdâdına yetiştiğine inanılan, bir görüşe göre peygamber, bir görüşe göre velî olan zat II yeşil.

5. Ḫıżr irişürse ḫaṭ-ı ruḫsārı bulurlar ḫalāṣ
6. Baḥr-i ʿaşḳ içre düşenler nāfenüñ gird-ābına

iriş:

irişürse: -ürse
Mısra: **5**
erişmek, yetişmek, ulaşmak

5. Ḫıżr irişürse ḫaṭ-ı ruḫsārı bulurlar ḫalāṣ
6. Baḥr-i ʿaşḳ içre düşenler nāfenüñ gird-ābına

içre:

içre:
Mısra: **6**
-a/-e, içine

5. Ḫıżr irişürse ḫaṭ-ı ruḫsārı bulurlar ḫalāṣ
6. Baḥr-i ʿaşḳ içre düşenler nāfenüñ gird-ābına

düşen:

düşenler: -ler
Mısra: **6**
Düşen kimse.

5. Ḫıżr irişürse ḫaṭ-ı ruḫsārı bulurlar ḫalāṣ
6. Baḥr-i ʿaşḳ içre düşenler nāfenüñ gird-ābına

nāfe:

nāfenüñ: -nüñ
Mısra: **6**
Misk II güzel koku.

5. Ḫıżr irişürse ḫaṭ-ı ruḫsārı bulurlar ḫalāṣ
6. Baḥr-i ʿaşḳ içre düşenler nāfenüñ gird-ābına

gird-āb:

gird-ābına: -ına
Mısra: **6**
Su çevrintisi II denizlerde, nehirlerde suların döndüğü tehlikeli bölge II girdap.

5. Ḫıżr irişürse ḫaṭ-ı ruḫsārı bulurlar ḫalāṣ
6. Baḥr-i ʿaşḳ içre düşenler nāfenüñ gird-ābına

bāde:

Bādenüñ: -nüñ
Mısra: **7**
Şarap.

7. Bādenüñ cūş u ḫurūşından eŝer yoḳ şimdiliḳ
8. Bir zamān ile şıġışmazdı egerçi ḳabına

şimdiliḳ:

şimdiliḳ:
Mısra: **7**
İçinde bulunulan zamanda, bu anda

7. Bādenüñ cūş u ḫurūşından eŝer yoḳ şimdiliḳ
8. Bir zamān ile şıġışmazdı egerçi ḳabına

ile:

ile:
Mısra: **8**
İle birlikte.

7. Bādenüñ cūş u ḫurūşından eŝer yoḳ şimdiliḳ
8. Bir zamān ile şıġışmazdı egerçi ḳabına

egerçi:

egerçi:
Mısra: **8**
Gerçi, doğrusu.

7. Bādenüñ cūş u ḫurūşından eŝer yoḳ şimdiliḳ
8. Bir zamān ile şıġışmazdı egerçi ḳabına

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḳāmet-i ḫam-geşte Yaḥyā ḳorḳarum bulur fenā
10. Degme bir pül pāyidār olmaz yaşum seyl-ābına

ḳorḳarum:

ḳorḳarum:
Mısra: **9**
korkarım ki

9. Ḳāmet-i ḫam-geşte Yaḥyā ḳorḳarum bulur fenā
10. Degme bir pül pāyidār olmaz yaşum seyl-ābına

degme:

Degme:
Mısra: **10**
herhangi bir, olur olmaz, sıradan

9. Ḳāmet-i ḫam-geşte Yaḥyā ḳorḳarum bulur fenā
10. Degme bir pül pāyidār olmaz yaşum seyl-ābına

bir:

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Ḳāmet-i ḫam-geşte Yaḥyā ḳorḳarum bulur fenā
10. Degme bir pül pāyidār olmaz yaşum seyl-ābına

pül:

pül:
Mısra: **10**
Pul, füls, akça.

9. Ḳāmet-i ḫam-geşte Yaḥyā ḳorḳarum bulur fenā
10. Degme bir pül pāyidār olmaz yaşum seyl-ābına

yaş:

yaşum: -um
Mısra: **10**
gözyaşı

9. Ḳāmet-i ḫam-geşte Yaḥyā ḳorḳarum bulur fenā
10. Degme bir pül pāyidār olmaz yaşum seyl-ābına

seyl-āb:

seyl-ābına: -ına
Mısra: **10**
Sel.

9. Ḳāmet-i ḫam-geşte Yaḥyā ḳorḳarum bulur fenā
10. Degme bir pül pāyidār olmaz yaşum seyl-ābına

göñlüm baġlayup:

göñlüm baġlayup: -
Mısra: **1**
Gönlünü bağlamak II kendisine âşık etmek.

1. Baġlayup ḳandilveş göñlüm şaçuñ ḳullābına
2. Cāmiʿ-i ḥüsnüñde revnaḳdur ḳaşuñ miḥrābına

şaçuñ ḳullābına:

şaçuñ ḳullābına: -
Mısra: **1**
Saç kıvrımı II saç çengeli.

1. Baġlayup ḳandilveş göñlüm şaçuñ ḳullābına
2. Cāmiʿ-i ḥüsnüñde revnaḳdur ḳaşuñ miḥrābına

cāmiʿ-i ḥüsnüñde:

cāmiʿ-i ḥüsnüñde: -
Mısra: **2**
Güzellik camisi II güzelliği toplayan.

1. Baġlayup ḳandilveş göñlüm şaçuñ ḳullābına
2. Cāmiʿ-i ḥüsnüñde revnaḳdur ḳaşuñ miḥrābına

ḳaşuñ miḥrābına:

ḳaşuñ miḥrābına: -
Mısra: **2**
Kaşın kavisli kısmı II kaşın mihrabı.

1. Baġlayup ḳandilveş göñlüm şaçuñ ḳullābına
2. Cāmiʿ-i ḥüsnüñde revnaḳdur ḳaşuñ miḥrābına

çāh-ı zenahdānı:

çāh-ı zenaḫdānı: -
Mısra: **3**
Çene çukuru

3. Dil ider zülfinde ol çāh-ı zenaḫdānı ḫayāl
4. Şarḳacaḳ yerdür beli̱ fikr-i ami̱ḳ aṣḥābına

ḫayāl ider:

ḫayāl ider: -
Mısra: **3**
Düşlemek.

3. Dil ider zülfinde ol çāh-ı zenaḫdānı ḫayāl
4. Şarḳacaḳ yerdür beli̱ fikr-i ami̱ḳ aṣḥābına

fikr-i amiḳ:

fikr-i ami̱ḳ: -
Mısra: **4**
Derin düşünce.

3. Dil ider zülfinde ol çāh-ı zenaḫdānı ḫayāl
4. Şarḳacaḳ yerdür beli̱ fikr-i ami̱ḳ aṣḥābına

Şarḳacaḳ yerdür:

Şarḳacaḳ yerdür: -
Mısra: **4**
Asılacak yer II tutunacak alan.

3. Dil ider zülfinde ol çāh-ı zenaḫdānı ḫayāl
4. Şarḳacaḳ yerdür beli̇ fikr-i ami̇k aṣḥābına

ḫaṭ-ı ruḫsārı:

ḫaṭ-ı ruḫsārı: -
Mısra: **5**
yanaktaki ayva tüyleri

5. Ḫıżr irişürse ḫaṭ-ı ruḫsārı bulurlar ḫalāṣ
6. Baḥr-i ʿaşḳ içre düşenler nāfenüñ gird-ābına

ḫalāṣ bulurlar:

ḫalāṣ bulurlar: -
Mısra: **5**
Kurtulmak, azat olmak.

5. Ḫıżr irişürse ḫaṭ-ı ruḫsārı bulurlar ḫalāṣ
6. Baḥr-i ʿaşḳ içre düşenler nāfenüñ gird-ābına

---

baḥr-i ʿaşḳ:

baḥr-i ʿaşḳ: -
Mısra: **6**
Aşk denizi.

5. Ḫıżr irişürse ḫaṭ-ı ruḫsārı bulurlar ḫalāṣ
6. Baḥr-i ʿaşḳ içre düşenler nāfenüñ gird-ābına

---

eŝer yoḳ:

eŝer yoḳ: -
Mısra: **7**
eser yok ll emare/işaret yok.

7. Bādenüñ cūş u ḫurūşından eŝer yoḳ şimdiliḳ
8. Bir zamān ile şıġışmazdı egerçi ḳabına

---

cūş u ḫurūşından:

cūş u ḫurūşından: -
Mısra: **7**
Coşup taşmak

7. Bādenüñ cūş u ḫurūşından eŝer yoḳ şimdiliḳ
8. Bir zamān ile şıġışmazdı egerçi ḳabına

---

bir zamān:

bir zamān: -
Mısra: **8**
Bir zaman

7. Bādenüñ cūş u ḫurūşından eŝer yoḳ şimdiliḳ
8. Bir zamān ile şıġışmazdı egerçi ḳabına

ḳabına şıġışmazdı:

ḳabına şıġışmazdı: -
Mısra: **8**
İçi içine sığmamak II fazlasıyla eğlenip coşmak.

7. Bādenüñ cūş u ḫurūşından eŝer yoḳ şimdiliḳ
8. Bir zamān ile şıġışmazdı egerçi ḳabına

Ḳāmet-i ḫam-geşte:

Ḳāmet-i ḫam-geşte: -
Mısra: **9**
bükülmüş boy

9. Ḳāmet-i ḫam-geşte Yaḥyā ḳorḳarum bulur fenā
10. Degme bir pül pāyidār olmaz yaşum seyl-ābına

---

fenā bulur:

fenā bulur: -
Mısra: **9**
yok olmak, ortadan kalkmak

9. Ḳāmet-i ḫam-geşte Yaḥyā ḳorḳarum bulur fenā
10. Degme bir pül pāyidār olmaz yaşum seyl-ābına

---

pāyidār olmaz:

pāyidār olmaz: -
Mısra: **10**
Ebedi olmamak II kalıcı olmamak.

9. Ḳāmet-i ḫam-geşte Yaḥyā ḳorḳarum bulur fenā
10. Degme bir pül pāyidār olmaz yaşum seyl-ābına

---

varıl:

Varılurdı: -urdı
Mısra: **1**
Ulaşmak II gitmek.

1. Varılurdı ruḫuñuñ yādına gülzārlara
2. Dil-ḫırāş eylemeyeydi baḳıcaḳ ḫārlara

---

ruh:

ruḫuñuñ: -uñuñ
Mısra: **1**
yanak

1. Varılurdı ruḫuñuñ yādına gülzārlara
2. Dil-ḫırāş eylemeyeydi baḳıcaḳ ḫārlara

---

yād:

yādına: -ına
Mısra: **1**
Hatırlama,anma.

1. Varılurdı ruḫuñuñ yādına gülzārlara
2. Dil-ḫırāş eylemeyeydi baḳıcaḳ ḫārlara

---

gülzār:

gülzārlara: -lara
Mısra: **1**
gül bahçesi ‖ bahçe

1. Varılurdı ruḫuñuñ yādına gülzārlara
2. Dil-ḫırāş eylemeyeydi baḳıcaḳ ḫārlara

---

baḳıcak:

baḳıcaḳ:
Mısra: **2**
Bakarken.

1. Varılurdı ruḫuñuñ yādına gülzārlara
2. Dil-ḫırāş eylemeyeydi baḳıcaḳ ḫārlara

ḫār:

ḫārlara: -lara
Mısra: **2**
Diken II Rakip.

1. Varılurdı ruḫuñuñ yādına gülzārlara
2. Dil-ḫırāş eylemeyeydi baḳıcaḳ ḫārlara

---

yine:

Yine:
Mısra: **3**
Bir daha, tekrar, gene.

3. Yine ʿuşşāḳ ṭurur mı ḳıra şemşi̇r-i helāk
4. Merḥamet yoḳ mı şehā daḫı günehkārlara

ʿuşşāḳ:

ʿuşşāḳ:
Mısra: **3**
âşıklar

3. Yine ʿuşşāḳ ṭurur mı ḳıra şemşi̇r-i helāk
4. Merḥamet yoḳ mı şehā daḫı günehkārlara

ʿuşşāḳ:
Mısra: **7**
âşıklar

7. Kūh-ı ġamdan nola ʿuşşāḳ düşerse ḫāke
8. Yarlardan uçar ey dil döşenen yārlara

---

kır:

ḳıra: -a
Mısra: **3**
Parçalamak

3. Yine ʿuşşāḳ ṭurur mı ḳıra şemşi̇r-i helāk
4. Merḥamet yoḳ mı şehā daḫı günehkārlara

---

merḥamet:

Merḥamet:
Mısra: **4**
Acıma.

3. Yine ʿuşşāḳ ṭurur mı ḳıra şemşi̇r-i helāk
4. Merḥamet yoḳ mı şehā daḫı günehkārlara

şehā:

şehā:
Mısra: **4**
Ey padişah ǁ ey sevgili.

3. Yine ʿuşşāḳ ṭurur mı ḳıra şemşi̇r-i helāk
4. Merḥamet yoḳ mı şehā daḫı günehkārlara

---

dahı:

daḫı:
Mısra: **4**
daha

3. Yine ʿuşşāḳ ṭurur mı ḳıra şemşi̇r-i helāk
4. Merḥamet yoḳ mı şehā daḫı günehkārlara

---

günehkār:

günehkārlara: -lara
Mısra: **4**
günahkar, günah işleyen

3. Yine ʿuşşāḳ ṭurur mı ḳıra şemşi̇r-i helāk
4. Merḥamet yoḳ mı şehā daḫı günehkārlara

---

añmā:

Añmā:
Mısra: **5**
hatırlamamak

5. Añmā Mecnūn ile Ferhād'ı bu fenni bilene
6. Gel ḳıyās itme bizi bir iki bi̇-kārlara

---

mecnūn:

Mecnūn:
Mısra: **5**
Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin erkek kahramanı, Kays.

5. Añmā Mecnūn ile Ferhād'ı bu fenni bilene
6. Gel ḳıyās itme bizi bir iki bi̇-kārlara

---

ile:

ile:
Mısra: **5**
ve.

5. Añmā Mecnūn ile Ferhād'ı bu fenni bilene
6. Gel ḳıyās itme bizi bir iki bi̇-kārlara

---

ferhād:

Ferhād'ı: -ı
Mısra: **5**
Hüsrev ile Şîrîn hikâyesinin baş kahramanlarından.

5. Añmā Mecnūn ile Ferhād'ı bu fenni bilene
6. Gel ḳıyās itme bizi bir iki bi̇-kārlara

---

bu:

bu:
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. Añmā Mecnūn ile Ferhād'ı bu fenni bilene
6. Gel ḳıyās itme bizi bir iki bi̇-kārlara

---

fenn:

fenni: -i
Mısra: **5**
ilim

5. Añmā Mecnūn ile Ferhād'ı bu fenni bilene
6. Gel ḳıyās itme bizi bir iki bi̇-kārlara

---

bilen:

bilene: -e
Mısra: **5**
Bilen kimse

5. Añmā Mecnūn ile Ferhād'ı bu fenni bilene
6. Gel ḳıyās itme bizi bir iki bi̇-kārlara

---

gel:

Gel:
Mısra: **6**
Gel vazgeç!

5. Añmā Mecnūn ile Ferhād'ı bu fenni bilene
6. Gel ḳıyās itme bizi bir iki bi̇-kārlara

---

biz:

bizi: -i
Mısra: **6**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

5. Añmā Mecnūn ile Ferhād'ı bu fenni bilene
6. Gel ḳıyās itme bizi bir iki bi̇-kārlara

---

bi̇-kār:

bi̇-kārlara: -lara
Mısra: **6**
İşsiz, başıboş.

5. Añmā Mecnūn ile Ferhād'ı bu fenni bilene
6. Gel ḳıyās itme bizi bir iki bi̇-kārlara

---

nola:

nola:
Mısra: **7**
ne olur ǁ şaşılır mı?

7. Kūh-ı ġamdan nola ʿuşşāḳ düşerse ḫāke
8. Yarlardan uçar ey dil döşenen yārlara

---

ey:

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Kūh-ı ġamdan nola ʿuşşāḳ düşerse ḫāke
8. Yarlardan uçar ey dil döşenen yārlara

---

dil:

dil:
Mısra: **8**
gönül

7. Kūh-ı ġamdan nola ʿuşşāḳ düşerse ḫāke
8. Yarlardan uçar ey dil döşenen yārlara

---

döşen:

döşenen: -en
Mısra: **8**
Serilen II dönenen.

7. Kūh-ı ġamdan nola ʿuşşāḳ düşerse ḫāke
8. Yarlardan uçar ey dil döşenen yārlara

---

yār:

yārlara: -lara
Mısra: **8**
Sevgili ‖ dost.

7. Kūh-ı ġamdan nola ʿuşşāḳ düşerse ḫāke
8. Yarlardan uçar ey dil döşenen yārlara

---

hele:

Hele:
Mısra: **9**
Özellikle

9. Hele Yaḥyā beni eylerdi ġam u ġuṣṣa helāk
10. O ṭabi̮b-i dil ü cān baḳmasa bi̮mārlara

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Hele Yaḥyā beni eylerdi ġam u ġuṣṣa helāk
10. O ṭabi̮b-i dil ü cān baḳmasa bi̮mārlara

---

ben:

beni: -i
Mısra: **9**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Hele Yaḥyā beni eylerdi
ġam u ġuṣṣa helāk
10. O ṭabi̮b-i dil ü cān baḳmasa bi̮mārlara

---

o:

O:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Hele Yaḥyā beni eylerdi ġam u ġuṣṣa helāk
10. O ṭabi̮b-i dil ü cān baḳmasa bi̮mārlara

---

baḳ:

baḳmasa: -masa
Mısra: **10**
Bakmak II ilgilenmek.

9. Hele Yaḥyā beni eylerdi ġam u ġuṣṣa helāk
10. O ṭabi̮b-i dil ü cān baḳmasa bi̮mārlara

---

bimār:

bi̮mārlara: -lara
Mısra: **10**
Hasta, dertli.

9. Hele Yaḥyā beni eylerdi ġam u ġuṣṣa helāk
10. O ṭabi̮b-i dil ü cān baḳmasa bi̮mārlara

---

dil-ḫırāş eylemeyeydi:

dil-ḫırāş eylemeyeydi: -
Mısra: **2**
Yüreğini yaralamak.

1. Varılurdı ruḫuñuñ yādına gülzārlara
2. Dil-ḫırāş eylemeyeydi baḳıcaḳ ḫārlara

ṭurur mı:

ṭurur mı: -
Mısra: **3**
Durur mu? II durmaz.

3. Yine ʿuşşāḳ ṭurur mı ḳıra şemşi̮r-i helāk
4. Merḥamet yoḳ mı şehā daḫı günehkārlara

şemşir-i helāk:

şemşi̮r-i helāk: -
Mısra: **3**
Öldürücü kılıç II mahvedici kılıç.

3. Yine ʿuşşāḳ ṭurur mı ḳıra
şemşi̮r-i helāk
4. Merḥamet yoḳ mı şehā daḫı günehkārlara

---

yoḳ mı:

yoḳ mı: -
Mısra: **4**
Yok mu?

3. Yine ʿuşşāḳ ṭurur mı ḳıra şemşi̮r-i helāk
4. Merḥamet yoḳ mı şehā daḫı günehkārlara

ḳıyās itme:

ḳıyās itme: -
Mısra: **6**
Mukayese etmek, karşılaştırmak.

5. Añmā Mecnūn ile Ferhād'ı bu fenni bilene
6. Gel ḳıyās itme bizi bir iki bi̮-kārlara

---

bir iki:

bir iki: -
Mısra: **6**
birkaç

5. Añmā Mecnūn ile Ferhād'ı bu fenni bilene
6. Gel ḳıyās itme bizi bir iki bi̮-kārlara

---

kūh-ı ġamdan:

kūh-ı ġamdan: -
Mısra: **7**
Gam dağı

7. Kūh-ı ġamdan nola ʿuşşāḳ düşerse ḫāke
8. Yarlardan uçar ey dil döşenen yārlara

---

hāke düşerse:

ḫāke düşerse: -
Mısra: **7**
toprağa düşmek ll ölüm.

7. Kūh-ı ġamdan nola ʿuşşāḳ düşerse ḫāke
8. Yarlardan uçar ey dil döşenen yārlara

---

yarlardan uçar:

yarlardan uçar: -
Mısra: **8**
Uçurumdan uçmak II ölümle yüzleşmek.

7. Kūh-ı ġamdan nola ʿuşşāḳ düşerse ḫāke
8. Yarlardan uçar ey dil döşenen yārlara

helāk eylerdi:

helāk eylerdi: -
Mısra: **9**
Mahvetmek, perişan etmek

9. Hele Yaḥyā beni eylerdi ġam u ġuṣṣa helāk
10. O ṭabi̇b-i dil ü cān baḳmasa bi̇mārlara

ġam u ġuṣṣa:

ġam u ġuṣṣa: -
Mısra: **9**
Keder ve tasa.

9. Hele Yaḥyā beni eylerdi ġam u ġuṣṣa helāk
10. O ṭabi̇b-i dil ü cān baḳmasa bi̇mārlara

ṭabi̇b-i dil ü cān:

ṭabi̇b-i dil ü cān: -
Mısra: **10**
gönül ve can doktoru

9. Hele Yaḥyā beni eylerdi ġam u ġuṣṣa helāk
10. O ṭabi̇b-i dil ü cān baḳmasa bi̇mārlara

dolāb:

dolāb:
Mısra: **1**
Su değirmeni.

1. Ḫam idüp ḳaddümi dolāb eyle
2. Aḳıdup yaşumı seyl-āb eyle

eyle:

eyle:
Mısra: **1**
Etmek.

1. Ḫam idüp ḳaddümi dolāb eyle
2. Aḳıdup yaşumı seyl-āb eyle

eyle:
Mısra: **2**
etmek, yapmak.

1. Ḫam idüp ḳaddümi dolāb eyle
2. Aḳıdup yaşumı seyl-āb eyle

eyle:
Mısra: **4**
etmek, yapmak.

3. Eşküm enhārını her sūya döküp
4. Sebzezār-ı ġamı si̇r-āb eyle

eyle:
Mısra: **6**
Etmek II eylemek.

5. Götürüp burḳaʿ-i zülfüñ yüzden
6. Ḳarañu giceyi meh-tāb eyle

eyle:
Mısra: **8**
Etmek II eylemek.

7. Ağız açma lebüñ emmek umana
8. Gevher-i laʿlüñi nā-yāb eyle

eyle:
Mısra: **14**
Etmek II eylemek.

13. Kim didi zülfine sarmaş Yaḥyā
14. Sen seni beste-i esbāb eyle

akıd:

Aḳıdup: -up
Mısra: **2**
Gözyaşı dökmek.

1. Ḫam idüp ḳaddümi dolāb eyle
2. Aḳıdup yaşumı seyl-āb eyle

yaş:

yaşumı: -umı
Mısra: **2**
gözyaşı

1. Ḫam idüp ḳaddümi dolāb eyle
2. Aḳıdup yaşumı seyl-āb eyle

seyl-āb:

seyl-āb:
Mısra: **2**
Sel.

1. Ḫam idüp ḳaddümi dolāb eyle
2. Aḳıdup yaşumı seyl-āb eyle

eşk:

Eşküm: -üm
Mısra: **3**
Gözyaşı.

3. Eşküm enhārını her sūya döküp
4. Sebzezār-ı ġamı si̇r-āb eyle

enhār:

enhārını: -ını
Mısra: **3**
ırmaklar

3. Eşküm enhārını her sūya döküp
4. Sebzezār-ı ġamı si̇r-āb eyle

dök:

döküp: -üp
Mısra: **3**
Akıtmak, dökmek

3. Eşküm enhārını her sūya döküp
4. Sebzezār-ı ġamı si̇r-āb eyle

sir-āb:

si̇r-āb:
Mısra: **4**
Suya kanmış.

3. Eşküm enhārını her sūya döküp
4. Sebzezār-ı ġamı si̇r-āb eyle

meh-tāb:

meh-tāb:
Mısra: **6**
Ay aydınlığı, ay ışığı

5. Götürüp burḳaʿ-i zülfüñ yüzden
6. Ḳarañu giceyi meh-tāb eyle

leb:

lebüñ: -üñ
Mısra: **7**
dudak

7. Ağız açma lebüñ emmek umana
8. Gevher-i laʿlüñi nā-yāb eyle

emmek:

emmek:
Mısra: **7**
öpmek

7. Ağız açma lebüñ emmek umana
8. Gevher-i laʿlüñi nā-yāb eyle

um:

umana: -an, -a
Mısra: **7**
istemek ǁ *beklemek, ümit etmek.*

7. Ağız açma lebüñ emmek umana
8. Gevher-i laʿlüñi nā-yāb eyle

umaruz: -aruz
Mısra: **9**
istemek ǁ *beklemek, ümit etmek.*

9. Teşneyüz şerbet-i laʿlüñ umaruz
10. Luṭf u iḥsānuñı işrāb eyle

---

nā-yāb:

nā-yāb:
Mısra: **8**
Bulunmaz

7. Ağız açma lebüñ emmek umana
8. Gevher-i laʿlüñi nā-yāb eyle

---

teşne:

Teşneyüz: -yüz
Mısra: **9**
susamış ǁ *çok hevesli, çok arzulu*

9. Teşneyüz şerbet-i laʿlüñ umaruz
10. Luṭf u iḥsānuñı işrāb eyle

---

dehen:

Deheni: -i
Mısra: **11**
Dudak

11. Deheni vaṣfını i̇cāz itdüñ
12. Kāküli medḥini ıṭnāb eyle

---

vaṣf:

vaṣfını: -ını
Mısra: **11**
Nitelik, özellik, ayrıcalık.

11. Deheni vaṣfını i̇cāz itdüñ
12. Kāküli medḥini ıṭnāb eyle

---

kākül:

Kāküli: -i
Mısra: **12**
Saç, perçem

11. Deheni vaṣfını i̇cāz itdüñ
12. Kāküli medḥini ıṭnāb eyle

---

medḥ:

medḥini: -ini
Mısra: **12**
Övgü.

11. Deheni vaṣfını i̇cāz itdüñ
12. Kāküli medḥini ıṭnāb eyle

---

kim:

Kim:
Mısra: **13**
Her kim

13. Kim didi zülfine sarmaş Yaḥyā
14. Sen seni beste-i esbāb eyle

---

di:

didi: -di
Mısra: **13**
Söylemek.

13. Kim didi zülfine sarmaş Yaḥyā
14. Sen seni beste-i esbāb eyle

---

zülf:

zülfine: -ine
Mısra: **13**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

13. Kim didi zülfine sarmaş Yaḥyā
14. Sen seni beste-i esbāb eyle

---

sarmaş:

sarmaş:
Mısra: **13**
Dolanmak, sarılmak.

13. Kim didi zülfine sarmaş Yaḥyā
14. Sen seni beste-i esbāb eyle

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **13**
17. yüzyıl divan şairi

13. Kim didi zülfine sarmaş Yaḥyā
14. Sen seni beste-i esbāb eyle

---

sen:

Sen:
Mısra: **14**
İkinci tekil şahıs zamiri.

13. Kim didi zülfine sarmaş Yaḥyā
14. Sen seni beste-i esbāb eyle

seni: -i
Mısra: **14**
İkinci tekil şahıs zamiri.

13. Kim didi zülfine sarmaş Yaḥyā
14. Sen seni beste-i esbāb eyle

ḳaddümi Ḫam idüp:

ḳaddümi Ḫam idüp: -
Mısra: **1**
Belini bükmek II çaresiz ve zavallı bir duruma düşürmek.

1. Ḫam idüp ḳaddümi dolāb eyle
2. Aḳıdup yaşumı seyl-āb eyle

---

luṭf u iḥsānuñı:

luṭf u iḥsānuñı: -
Mısra: **10**
cömertlik ve eli açıklık

9. Teşneyüz şerbet-i laʿlüñ umaruz
10. Luṭf u iḥsānuñı işrāb eyle

---

sebzezār-ı ġamı:

sebzezār-ı ġamı: -
Mısra: **4**
Gamın sebze bahçesi II gam çimenliği.

3. Eşküm enhārını her sūya döküp
4. Sebzezār-ı ġamı sįr-āb eyle

---

her sūya:

her sūya: -
Mısra: **3**
Her yön, her taraf.

3. Eşküm enhārını her sūya döküp
4. Sebzezār-ı ġamı sįr-āb eyle

---

burḳaʿ-i zülfüñ:

burḳaʿ-i zülfüñ: -
Mısra: **5**
Saç örtüsü.

5. Götürüp burḳaʿ-i zülfüñ yüzden
6. Ḳarañu giceyi meh-tāb eyle

Ḳarañu giceyi:

Ḳarañu giceyi: -
Mısra: **6**
Karanlık gece II olumsuzlukların geldiği zaman.

5. Götürüp burḳaʿ-i zülfüñ yüzden
6. Ḳarañu giceyi meh-tāb eyle

yüzden götürüp:

yüzden götürüp: -
Mısra: **5**
Yüzünden kaldırmak II yüzünü açmak.

5. Götürüp burḳaʿ-i zülfüñ yüzden
6. Ḳarañu giceyi meh-tāb eyle

ağız açma:

ağız açma: -
Mısra: **7**
Fırsat vermemek II dudaklarını sunma.

7. Ağız açma lebüñ emmek umana
8. Gevher-i laʿlüñi nā-yāb eyle

gevher-i laʿlüñi:

gevher-i laʿlüñi: -
Mısra: **8**
Dudak cevheri.

7. Ağız açma lebüñ emmek umana
8. Gevher-i laʿlüñi nā-yāb eyle

şerbet-i laʿlüñ:

şerbet-i laʿlüñ: -
Mısra: **9**
Dudağın şerbeti.

9. Teşneyüz şerbet-i laʿlüñ umaruz
10. Luṭf u iḥsānuñı işrāb eyle

işrāb eyle:

işrāb eyle: -
Mısra: **10**
İçirmek.

9. Teşneyüz şerbet-i laʿlüñ umaruz
10. Luṭf u iḥsānuñı işrāb eyle

icāz itdüñ:

i̇cāz itdüñ: -
Mısra: **11**
Kısa kesmek II kısaltmak.

11. Deheni vaṣfını i̇cāz itdüñ
12. Kāküli medḥini ıṭnāb eyle

ıṭnāb eyle:

ıṭnāb eyle: -
Mısra: **12**
Sözü uzatma, gereksiz ayrıntıya boğma.

11. Deheni vaṣfını i̇cāz itdüñ
12. Kāküli medḥini ıṭnāb eyle

beste-i esbāb:

beste-i esbāb: -
Mısra: **14**
Vesileler bağı.

13. Kim didi zülfine sarmaş Yaḥyā
14. Sen seni beste-i esbāb eyle

gülsitān:

Gülsitān:
Mısra: **1**
gül bahçesi, çiçeklik ‖ bahçe

1. Gülsitān reşk-i cinān oldı yine
2. ʿĀlem-i pi̇r cevān oldı yine

ol:

oldı: -dı
Mısra: **1**
Olmak.

1. Gülsitān reşk-i cinān oldı yine
2. ʿĀlem-i pi̇r cevān oldı yine

oldı: -dı
Mısra: **6**
Olmak.

5. Bi̇de eşcār ḫilāf eylemeyüp
6. Mülket-i gülşene bān oldı yine

oldı: -dı
Mısra: **10**
Olmak.

9. Eylerem anda ṣafālar Yaḥyā
10. Çünki bir ḫūb zamān oldı yine

yine:

yine:
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene.

1. Gülsitān reşk-i cinān oldı yine
2. ʿĀlem-i pi̇r cevān oldı yine

yine:
Mısra: **2**
Yine

1. Gülsitān reşk-i cinān oldı yine
2. ʿĀlem-i pi̇r cevān oldı yine

yine:
Mısra: **4**
yine, tekrar.

3. Virdi emvāt-ı nebātāta ḥayāt
4. Cūylar rūḥ-ı revān oldı yine

yine:
Mısra: **6**
yine, tekrar.

5. Bi̇de eşcār ḫilāf eylemeyüp
6. Mülket-i gülşene bān oldı yine

yine:
Mısra: **8**
yine, tekrar.

7. Nice demdi ṣoyılurdı eşcār
8. Şimdiliḳ emn ü emān oldı yine

yine:
Mısra: **10**
yine, tekrar.

9. Eylerem anda ṣafālar Yaḥyā
10. Çünki bir ḫūb zamān oldı yine

cūy:

Cūylar: -lar
Mısra: **4**
akarsu, ırmak

3. Virdi emvāt-ı nebātāta ḥayāt
4. Cūylar rūḥ-ı revān oldı yine

bid:

Bi̇de: -e
Mısra: **5**
Söğüt ağacı.

5. Bi̇de eşcār ḫilāf eylemeyüp
6. Mülket-i gülşene bān oldı yine

eşcār:

eşcār:
Mısra: **5**

Ağaçlar.

5. Bi̇de eşcār ḫilāf eylemeyüp
6. Mülket-i gülşene bān oldı yine

eşcār:
Mısra: **7**
Ağaçlar.

7. Nice demdi şoyılurdı eşcār
8. Şimdilıḳ emn ü emān oldı yine

---

bān:

bān:
Mısra: **6**
Söğüt.

5. Bi̇de eşcār ḫilāf eylemeyüp
6. Mülket-i gülşene bān oldı yine

şoyıl:

şoyılurdı: -urdı
Mısra: **7**
Kabukları soyulmak II zarar görmek.

7. Nice demdi şoyılurdı eşcār
8. Şimdilıḳ emn ü emān oldı yine

Şimdilik:

Şimdilik:
Mısra: **8**
İçinde bulunulan zamanda, bu anda

7. Nice demdi şoyılurdı eşcār
8. Şimdilıḳ emn ü emān oldı yine

---

anda:

anda:
Mısra: **9**
Orada

9. Eylerem anda şafālar Yaḥyā
10. Çünki bir ḫūb zamān oldı yine

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Eylerem anda şafālar Yaḥyā
10. Çünki bir ḫūb zamān oldı yine

Çünki:

Çünki:
Mısra: **10**
çünkü, zira

9. Eylerem anda şafālar Yaḥyā
10. Çünki bir ḫūb zamān oldı yine

---

bir:

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Eylerem anda şafālar Yaḥyā
10. Çünki bir ḫūb zamān oldı yine

ḫūb:

ḫūb:
Mısra: **10**
İyi, güzel

9. Eylerem anda şafālar Yaḥyā
10. Çünki bir ḫūb zamān oldı yine

---

zamān:

zamān:
Mısra: **10**
Vakit, sıra

9. Eylerem anda şafālar Yaḥyā
10. Çünki bir ḫūb zamān oldı yine

---

reşk-i cinān:

reşk-i cinān: -
Mısra: **1**
Cennet kıskançlığı.

1. Gülsitān reşk-i cinān oldı yine
2. ʿĀlem-i pi̇r cevān oldı yine

ʿĀlem-i pi̇r:

ʿĀlem-i pi̇r: -
Mısra: **2**
Dünyanın yaşlısı.

1. Gülsitān reşk-i cinān oldı yine
2. ʿĀlem-i pi̇r cevān oldı yine

---

cevān oldı:

cevān oldı: -
Mısra: **2**
Gençleşmek.

1. Gülsitān reşk-i cinān oldı yine
2. ʿĀlem-i pi̇r cevān oldı yine

ḥayāt virdi:

ḥayāt virdi: -
Mısra: **3**
Hayat vermek, canlandırmak, can vermek.

3. Virdi emvāt-ı nebātāta ḥayāt
4. Cūylar rūḥ-ı revān oldı yine

---

emvāt-ı nebātāta:

emvāt-ı nebātāta: -
Mısra: **3**
Ölüp solmuş bitkiler.

3. Virdi emvāt-ı nebātāta ḥayāt
4. Cūylar rūḥ-ı revān oldı yine

---

rūḥ-ı revān oldı:

rūḥ-ı revān oldı: -
Mısra: **4**
Ruha ferahlık vermek II can bağışlamak.

3. Virdi emvāt-ı nebātāta ḥayāt
4. Cūylar rūḥ-ı revān oldı yine

ḫilāf eylemeyüp:

ḫilāf eylemeyüp: -
Mısra: **5**
Muhalif olmak II karşı çıkmak.

5. Bi̇de eşcār ḫilāf eylemeyüp
6. Mülket-i gülşene bān oldı yine

---

mülket-i gülşene:

mülket-i gülşene: -
Mısra: **6**
Güller ülkesi II gül bahçesi memleketi.

5. Bi̇de eşcār ḫilāf eylemeyüp
6. Mülket-i gülşene bān oldı yine

---

nice demdi:

nice demdi: -
Mısra: **7**
Uzun zamandan beri.

7. Nice demdi şoyılurdı eşcār
8. Şimdilıḳ emn ü emān oldı

yine

emn ü emān oldı:

emn ü emān oldı: -
Mısra: **8**
Huzur ve güvenin oluşması.

7. Nice demdi ṣoyılurdı eşcār
8. Şimdilıḳ emn ü emān oldı yine

ṣafālar eylerem:

ṣafālar eylerem: -
Mısra: **9**
Eğlenmek, neşelenmek.

9. Eylerem anda ṣafālar Yaḥyā
10. Çünki bir ḫūb zamān oldı yine

zülf:

Zülfüñ: -üñ
Mısra: **1**
Güzel yüzün iki cihetinden sarkan saç.

1. Zülfüñ ḳoḳusı müşg olup nāf-ı Ḥaleb'de
2. Raġbet mi ḳodı ʿanbere eknāf-ı Ḥaleb'de

koḳu:

ḳoḳusı: -sı
Mısra: **1**
Koku.

1. Zülfüñ ḳoḳusı müşg olup nāf-ı Ḥaleb'de
2. Raġbet mi ḳodı ʿanbere eknāf-ı Ḥaleb'de

ʿanber:

ʿanbere: -e
Mısra: **2**
Maruf güzel kokulu madde.

1. Zülfüñ ḳoḳusı müşg olup nāf-ı Ḥaleb'de
2. Raġbet mi ḳodı ʿanbere eknāf-ı Ḥaleb'de

luṭf:

Luṭfuñ: -uñ
Mısra: **3**
Yardım, inayet, ihsan.

3. Luṭfuñ yili cān-baḫş olup esdükde ḳalur mı
4. Bir seng ki gül virmeye eṭrāf-ı Ḥaleb'de

yil:

yili: -i
Mısra: **3**
yel,rüzgar.

3. Luṭfuñ yili cān-baḫş olup esdükde ḳalur mı
4. Bir seng ki gül virmeye eṭrāf-ı Ḥaleb'de

es:

esdükde: -dükde
Mısra: **3**
Esmek.

3. Luṭfuñ yili cān-baḫş olup esdükde ḳalur mı
4. Bir seng ki gül virmeye eṭrāf-ı Ḥaleb'de

bir:

Bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Luṭfuñ yili cān-baḫş olup esdükde ḳalur mı
4. Bir seng ki gül virmeye eṭrāf-ı Ḥaleb'de

bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Beñzer ruḫ-ı rengin ile bir ġonce-i āle
8. Bir ṭıfla düşürdüm dili eşrāf-ı Ḥaleb'de

Bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Beñzer ruḫ-ı rengin ile bir ġonce-i āle
8. Bir ṭıfla düşürdüm dili eşrāf-ı Ḥaleb'de

seng:

seng:
Mısra: **4**
Taş.

3. Luṭfuñ yili cān-baḫş olup esdükde ḳalur mı
4. Bir seng ki gül virmeye eṭrāf-ı Ḥaleb'de

ki:

ki:
Mısra: **4**
Ki bağlacı.

3. Luṭfuñ yili cān-baḫş olup esdükde ḳalur mı
4. Bir seng ki gül virmeye eṭrāf-ı Ḥaleb'de

gül:

gül:
Mısra: **4**
gül

3. Luṭfuñ yili cān-baḫş olup esdükde ḳalur mı
4. Bir seng ki gül virmeye eṭrāf-ı Ḥaleb'de

virme:

virmeye: -ye
Mısra: **4**
Üretilmemek II yetişememek.

3. Luṭfuñ yili cān-baḫş olup esdükde ḳalur mı
4. Bir seng ki gül virmeye eṭrāf-ı Ḥaleb'de

emmek:

emmek:
Mısra: **5**
İçmek II öpmek.

5. Cām-ı leb-i şirinüñi emmek ne ṣafādur
6. Bu neşve ʿaceb var mı mey-i ṣāf-ı Ḥaleb'de

ne:

ne:
Mısra: **5**
Ne II ne kadar da.

5. Cām-ı leb-i şirinüñi emmek ne ṣafādur
6. Bu neşve ʿaceb var mı mey-i ṣāf-ı Ḥaleb'de

ṣafā:

ṣafādur: -dur
Mısra: **5**
Hoş II güzel.

5. Cām-ı leb-i şirinüñi emmek ne ṣafādur
6. Bu neşve ʿaceb var mı mey-i ṣāf-ı Ḥaleb'de

bu:

Bu:
Mısra: **6**
Bu, işaret sıfatı

5. Cām-ı leb-i şirīnüñi emmek ne ṣafādur
6. Bu neşve ʿaceb var mı mey-i ṣāf-ı Ḥaleb'de

neşve:

neşve:
Mısra: **6**
Sevinç, keyif.

5. Cām-ı leb-i şirīnüñi emmek ne ṣafādur
6. Bu neşve ʿaceb var mı mey-i ṣāf-ı Ḥaleb'de

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **6**
Acaba

5. Cām-ı leb-i şirīnüñi emmek ne ṣafādur
6. Bu neşve ʿaceb var mı mey-i ṣāf-ı Ḥaleb'de

beñze:

Beñzer: -r
Mısra: **7**
Bazı taraflarıyla veya bütünüyle başka bir şeyi andırmak, uygunluk göstermek II Hatırlatmak

7. Beñzer ruḫ-ı rengin ile bir ġonce-i āle
8. Bir ṭıfla düşürdüm dili eşrāf-ı Ḥaleb'de

ile:

ile:
Mısra: **7**
Bağlama edatı II ile birlikte.

7. Beñzer ruḫ-ı rengin ile bir ġonce-i āle
8. Bir ṭıfla düşürdüm dili eşrāf-ı Ḥaleb'de

ṭıfl:

ṭıfla: -a
Mısra: **8**
Çocuk, güzel.

7. Beñzer ruḫ-ı rengin ile bir ġonce-i āle
8. Bir ṭıfla düşürdüm dili eşrāf-ı Ḥaleb'de

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā ide Vaṣṣāf daḫı ṭabʿuña inṣāf
10. Ḫoş şiʿr didüñ ḥaḳ bu ki evṣāf-ı Ḥaleb'de

vaṣṣāf:

Vaṣṣāf:
Mısra: **9**
Vasf eden II niteleyen II Ünlü isim Vassâf.

9. Yaḥyā ide Vaṣṣāf daḫı ṭabʿuña inṣāf
10. Ḫoş şiʿr didüñ ḥaḳ bu ki evṣāf-ı Ḥaleb'de

daḫı:

daḫı:
Mısra: **9**
Bile, da/de

9. Yaḥyā ide Vaṣṣāf daḫı ṭabʿuña inṣāf
10. Ḫoş şiʿr didüñ ḥaḳ bu ki evṣāf-ı Ḥaleb'de

ṭabʿ:

ṭabʿuña: -uña
Mısra: **9**
Şairlik yeteneği.

9. Yaḥyā ide Vaṣṣāf daḫı ṭabʿuña inṣāf
10. Ḫoş şiʿr didüñ ḥaḳ bu ki evṣāf-ı Ḥaleb'de

Ḫoş:

Ḫoş:
Mısra: **10**
Hoş, güzel

9. Yaḥyā ide Vaṣṣāf daḫı ṭabʿuña inṣāf
10. Ḫoş şiʿr didüñ ḥaḳ bu ki evṣāf-ı Ḥaleb'de

şiʿr:

şiʿr:
Mısra: **10**
Şiir

9. Yaḥyā ide Vaṣṣāf daḫı ṭabʿuña inṣāf
10. Ḫoş şiʿr didüñ ḥaḳ bu ki evṣāf-ı Ḥaleb'de

di:

didüñ: -düñ
Mısra: **10**
Söylemek.

9. Yaḥyā ide Vaṣṣāf daḫı ṭabʿuña inṣāf
10. Ḫoş şiʿr didüñ ḥaḳ bu ki evṣāf-ı Ḥaleb'de

nāf-ı Ḥaleb'de:

nāf-ı Ḥaleb'de: -
Mısra: **1**
Halep'in nafesi, misk kokusu.

1. Zülfüñ ḳoḳusı müşg olup nāf-ı Ḥaleb'de
2. Raġbet mi ḳodı ʿanbere eknāf-ı Ḥaleb'de

müşg olup:

müşg olup: -
Mısra: **1**
Mis kokusu ile dolmak.

1. Zülfüñ ḳoḳusı müşg olup nāf-ı Ḥaleb'de
2. Raġbet mi ḳodı ʿanbere eknāf-ı Ḥaleb'de

eknāf-ı Ḥaleb'de:

eknāf-ı Ḥaleb'de: -
Mısra: **2**
Haleb'in çevresi.

1. Zülfüñ ḳoḳusı müşg olup nāf-ı Ḥaleb'de
2. Raġbet mi ḳodı ʿanbere eknāf-ı Ḥaleb'de

raġbet mi ḳodı:

raġbet mi ḳodı: -
Mısra: **2**
Rağbet mi bıraktı?

1. Zülfüñ ḳoḳusı müşg olup nāf-ı Ḥaleb'de
2. Raġbet mi ḳodı ʿanbere eknāf-ı Ḥaleb'de

cān-bahş olup:

cān-baḫş olup: -
Mısra: **3**
Can bağışlayıcı olmak

3. Luṭfuñ yili cān-baḫş olup esdükde ḳalur mı
4. Bir seng ki gül virmeye eṭrāf-ı Ḥaleb'de

ḳalur mı:

ḳalur mı: -
Mısra: **3**
Kalır mı? Kalmaz.

3. Luṭfuñ yili cān-baḫş olup esdükde ḳalur mı
4. Bir seng ki gül virmeye eṭrāf-ı Ḥaleb'de

eṭrāf-ı Ḥaleb'de:

eṭrāf-ı Ḥaleb'de: -
Mısra: **4**
Haleb'in civarı.

3. Luṭfuñ yili cān-baḫş olup esdükde ḳalur mı
4. Bir seng ki gül virmeye eṭrāf-ı Ḥaleb'de

cām-ı leb-i şirinüñi:

cām-ı leb-i şiri̱nüñi: -
Mısra: **5**
Tatlı dudağının kadehi.

5. Cām-ı leb-i şiri̱nüñi emmek ne ṣafādur
6. Bu neşve ʿaceb var mı mey-i ṣāf-ı Ḥaleb'de

var mı:

var mı: -
Mısra: **6**
Var mı? II bulunur mu?

5. Cām-ı leb-i şiri̱nüñi emmek ne ṣafādur
6. Bu neşve ʿaceb var mı mey-i ṣāf-ı Ḥaleb'de

mey-i ṣāf-ı Ḥaleb'de:

mey-i ṣāf-ı Ḥaleb'de: -
Mısra: **6**
Halep'in saf şarabı.

5. Cām-ı leb-i şiri̱nüñi emmek ne ṣafādur
6. Bu neşve ʿaceb var mı mey-i ṣāf-ı Ḥaleb'de

ruḫ-ı rengin:

ruḫ-ı rengi̱n: -
Mısra: **7**
Hoş ve güzel yanak.

7. Beñzer ruḫ-ı rengi̱n ile bir ġonce-i āle
8. Bir ṭıfla düşürdüm dili eşrāf-ı Ḥaleb'de

ġonce-i āle:

ġonce-i āle: -
Mısra: **7**
kırmızı gonca.

7. Beñzer ruḫ-ı rengi̱n ile bir ġonce-i āle
8. Bir ṭıfla düşürdüm dili eşrāf-ı Ḥaleb'de

dili düşürdüm:

dili düşürdüm: -
Mısra: **8**
Gönlünü düşürmek II âşık olmak.

7. Beñzer ruḫ-ı rengi̱n ile bir ġonce-i āle
8. Bir ṭıfla düşürdüm dili eşrāf-ı Ḥaleb'de

eşrāf-ı Ḥaleb'de:

eşrāf-ı Ḥaleb'de: -
Mısra: **8**
Halep halkı.

7. Beñzer ruḫ-ı rengi̱n ile bir ġonce-i āle
8. Bir ṭıfla düşürdüm dili eşrāf-ı Ḥaleb'de

inṣāf ide:

inṣāf ide: -
Mısra: **9**
Âdil davranmak II insaflı olmak.

9. Yaḥyā ide Vaṣṣāf daḫı ṭabʿuña inṣāf
10. Ḫoş şiʿr didüñ ḥaḳ bu ki evṣāf-ı Ḥaleb'de

ḥaḳ bu ki:

ḥaḳ bu ki: -
Mısra: **10**
Doğrusu, gerçekte, aslında.

9. Yaḥyā ide Vaṣṣāf daḫı ṭabʿuña inṣāf
10. Ḫoş şiʿr didüñ ḥaḳ bu ki evṣāf-ı Ḥaleb'de

evṣāf-ı Ḥaleb'de:

evṣāf-ı Ḥaleb'de: -
Mısra: **10**
Halep şehrinin nitelikleri.

9. Yaḥyā ide Vaṣṣāf daḫı ṭabʿuña inṣāf
10. Ḫoş şiʿr didüñ ḥaḳ bu ki evṣāf-ı Ḥaleb'de

yine:

yine:
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene.

1. ʿĀlemi tāzeledi yine bahār-ı tāze
2. Faṣl-ı güldür bulagör sen daḫı yār-i tāze

yine:
Mısra: **6**
Yeniden, tekrar.

5. Eski peymānlaruñı şāhum uñutduñ gitdüñ
6. İdelüm bāri yine ḳavl ü ḳarār-ı tāze

yine:
Mısra: **10**
yine, tekrar.

9. Hep görenler didi bu ṭarz-ı nevi ey Yaḥyā
10. Maʿrifet naḫli virüpdür yine bār-ı tāze

bulagör:

bulagör:
Mısra: **2**
Bulup görmek.

1. ʿĀlemi tāzeledi yine bahār-ı tāze
2. Faṣl-ı güldür bulagör sen daḫı yār-i tāze

sen:

sen:
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. ʿĀlemi tāzeledi yine bahār-ı tāze
2. Faṣl-ı güldür bulagör sen daḫı yār-i tāze

dahı:

daḫı:
Mısra: **2**
Dahi II da/de.

1. ʿĀlemi tāzeledi yine bahār-ı tāze
2. Faṣl-ı güldür bulagör sen daḫı yār-i tāze

şāhum:

şāhum:
Mısra: **5**
Sultânım! Sevgilim!

5. Eski peymānlaruñı şāhum uñutduñ gitdüñ
6. İdelüm bāri yine ḳavl ü

ḳarār-ı tāze

ı tāze

yine bār-ı tāze

bāri:

bāri:
Mısra: **6**
Bari, hiç olmazsa.

5. Eski peymānlaruñı şāhum uñutduñ gitdüñ
6. İdelüm bāri yine ḳavl ü ḳarār-ı tāze

nedür:

nedür:
Mısra: **7**
Nedir ki!

7. Ġam-ı dirịne nedür bāde olunca dirịn
8. Sāḳi-i bezmde bir lāle-ʿiẕār-ı tāze

bāde:

bāde:
Mısra: **7**
Şarap.

7. Ġam-ı dirịne nedür bāde olunca dirịn
8. Sāḳi-i bezmde bir lāle-ʿiẕār-ı tāze

olunca:

olunca:
Mısra: **7**
Olduğu zaman.

7. Ġam-ı dirịne nedür bāde olunca dirịn
8. Sāḳi-i bezmde bir lāle-ʿiẕār-ı tāze

dirin:

dirịn:
Mısra: **7**
Eski, kadim.

7. Ġam-ı dirịne nedür bāde olunca dirịn
8. Sāḳi-i bezmde bir lāle-ʿiẕār-ı tāze

bir:

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Ġam-ı dirịne nedür bāde olunca dirịn
8. Sāḳi-i bezmde bir lāle-ʿiẕār-

hep:

Hep:
Mısra: **9**
Hep, herkes, bütün.

9. Hep görenler didi bu ṭarz-ı nevi ey Yaḥyā
10. Maʿrifet naḫli virüpdür yine bār-ı tāze

görenler:

görenler:
Mısra: **9**
Gören kimseler

9. Hep görenler didi bu ṭarz-ı nevi ey Yaḥyā
10. Maʿrifet naḫli virüpdür yine bār-ı tāze

di:

didi: -di
Mısra: **9**
Söylemek.

9. Hep görenler didi bu ṭarz-ı nevi ey Yaḥyā
10. Maʿrifet naḫli virüpdür yine bār-ı tāze

bu:

bu:
Mısra: **9**
bu, işaret sıfatı

9. Hep görenler didi bu ṭarz-ı nevi ey Yaḥyā
10. Maʿrifet naḫli virüpdür yine bār-ı tāze

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Hep görenler didi bu ṭarz-ı nevi ey Yaḥyā
10. Maʿrifet naḫli virüpdür yine bār-ı tāze

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Hep görenler didi bu ṭarz-ı nevi ey Yaḥyā
10. Maʿrifet naḫli virüpdür

vir:

virüpdür: -üpdür
Mısra: **10**
vermek

9. Hep görenler didi bu ṭarz-ı nevi ey Yaḥyā
10. Maʿrifet naḫli virüpdür yine bār-ı tāze

bahār-ı tāze:

bahār-ı tāze: -
Mısra: **1**
Taze bahar II yeni gelen bahar.

1. ʿĀlemi tāzeledi yine bahār-ı tāze
2. Faṣl-ı güldür bulagör sen daḫı yār-i tāze

ʿĀlemi tāzeledi:

ʿĀlemi tāzeledi: -
Mısra: **1**
Dünyaya ferahlık vermek II dünyayı yenilemek.

1. ʿĀlemi tāzeledi yine bahār-ı tāze
2. Faṣl-ı güldür bulagör sen daḫı yār-i tāze

faṣl-ı güldür:

faṣl-ı güldür: -
Mısra: **2**
gül mevsimi II bahar mevsimi.

1. ʿĀlemi tāzeledi yine bahār-ı tāze
2. Faṣl-ı güldür bulagör sen daḫı yār-i tāze

yār-ı tāze:

yār-ı tāze: -
Mısra: **2**
Yeni sevgili II genç sevgili.

1. ʿĀlemi tāzeledi yine bahār-ı tāze
2. Faṣl-ı güldür bulagör sen daḫı yār-i tāze

bülbül-i gülşen-i ʿayş u ṭarab u ʿişretdür:

bülbül-i gülşen-i ʿayş u ṭarab u ʿişretdür: -
Mısra: **3**
Yeme içme ve eğlenme gül bahçesinin bülbülü.

3. Bülbül-i gülşen-i ʿayş u ṭarab u ʿişretdür
4. Dil-ber-i ḫoş-nefes-i naġme-güẕār-ı tāze

dil-ber-i hoş-nefes-i naġme-güẕār-ı tāze:

dil-ber-i ḫoş-nefes-i naġme-güẕār-ı tāze: -
Mısra: **4**
Hoş sesi olan ve güzel şarkı söyleyen genç sevgili.

3. Bülbül-i gülşen-i ʿayş u ṭarab u ʿişretdür
4. Dil-ber-i ḫoş-nefes-i naġme-güẕār-ı tāze

eski peymānlaruñı:

eski peymānlaruñı: -
Mısra: **5**
Önceden verilmiş sözler II eski söz.

5. Eski peymānlaruñı şāhum uñutduñ gitdüñ
6. İdelüm bāri yine ḳavl ü ḳarār-ı tāze

unutduñ gitdüñ:

unutduñ gitdüñ: -
Mısra: **5**
Unutup gitmek II hatırlamamak.

5. Eski peymānlaruñı şāhum uñutduñ gitdüñ
6. İdelüm bāri yine ḳavl ü ḳarār-ı tāze

kavl ü ḳarār-ı tāze İdelüm:

ḳavl ü ḳarār-ı tāze İdelüm: -
Mısra: **6**
Yeniden konuşup sözleşmek.

5. Eski peymānlaruñı şāhum uñutduñ gitdüñ
6. İdelüm bāri yine ḳavl ü ḳarār-ı tāze

Ġam-ı dirine:

Ġam-ı diṟiṉe: -
Mısra: **7**
Eskiden beri var olan keder II eski gam.

7. Ġam-ı diṟiṉe nedür bāde olunca diṟiṉ
8. Sāḳi-i bezmde bir lāle-ʿiẕār-ı tāze

lāle-ʿiẕār-ı tāze:

lāle-ʿiẕār-ı tāze: -
Mısra: **8**
Taze bir lale II yeni bir lale yüzlü.

7. Ġam-ı diṟiṉe nedür bāde olunca diṟiṉ
8. Sāḳi-i bezmde bir lāle-ʿiẕār-ı tāze

sāḳi-i bezmde:

sāḳi-i bezmde: -
Mısra: **8**
Meclisinin içki dağıtanı.

7. Ġam-ı diṟiṉe nedür bāde olunca diṟiṉ
8. Sāḳi-i bezmde bir lāle-ʿiẕār-ı tāze

maʿrifet nahli:

maʿrifet naḫli: -
Mısra: **10**
Marifet fidanı.

9. Hep görenler didi bu ṭarz-ı nevi ey Yaḥyā
10. Maʿrifet naḫli virüpdür yine bār-ı tāze

bār-ı tāze:

bār-ı tāze: -
Mısra: **10**
Taze meyve.

9. Hep görenler didi bu ṭarz-ı nevi ey Yaḥyā
10. Maʿrifet naḫli virüpdür yine bār-ı tāze

ṭarz-ı nevi:

ṭarz-ı nevi: -
Mısra: **9**
Yeni bir tarz, üslup II Nev'i'nin tarzı.

9. Hep görenler didi bu ṭarz-ı nevi ey Yaḥyā
10. Maʿrifet naḫli virüpdür yine bār-ı tāze

gülşen:

gülşen:
Mısra: **1**
Bahçe, gül bahçesi.

1. Bir zamān gülşen degül mʿıydi sarāy-ı Edrene
2. Söylemez mi bülbül-i destān-serā-yı Edrene

gülşeni: -i
Mısra: **3**
Bahçe, gül bahçesi.

3. Bir feżādur pür ḫas u ḫāşāk her bir gülşeni
4. Reşk-i gülşenmiş zamān ile ḳażā-yı Edrene

bir:

Bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Bir feżādur pür ḫas u ḫāşāk her bir gülşeni
4. Reşk-i gülşenmiş zamān ile ḳażā-yı Edrene

feżā:

feżādur: -dur
Mısra: **3**
Geniş ova, yer, alan.

3. Bir feżādur pür ḫas u ḫāşāk her bir gülşeni
4. Reşk-i gülşenmiş zamān ile ḳażā-yı Edrene

dil-güşā:

Dil-güşā:
Mısra: **6**
Gönül açan, kalbe ferah veren.

5. Dil-ḫırāş eyler naẓar ḳılduḳça miḥnet artırur
6. Dil-güşā her bir maḳām-ı ġam-zidā-yı Edrene

bāde:

Bādeden: -den
Mısra: **7**
Şarap.

7. Bādeden ḫāl̤i eŝer yoḳ ʿaşḳdan bir kimsede
8. Bi̤-sebeb memdūḥ imiş āb u hevā-yı Edrene

hāli:

ḫāl̤i:
Mısra: **7**
Hiç.

7. Bādeden ḫāl̤i eŝer yoḳ ʿaşḳdan bir kimsede
8. Bi̤-sebeb memdūḥ imiş āb u hevā-yı Edrene

ʿaşk:

ʿaşḳdan: -dan
Mısra: **7**

aşk

7. Bādeden ḫāli̱ eŝer yoḳ ʿaşḳdan bir kimsede
8. Bi̱-sebeb memdūḥ imiş āb u hevā-yı Edrene

bi-sebeb:

Bi̱-sebeb:
Mısra: **8**
Sebepsiz.

7. Bādeden ḫāli̱ eŝer yoḳ ʿaşḳdan bir kimsede
8. Bi̱-sebeb memdūḥ imiş āb u hevā-yı Edrene

memdūḥ:

memdūḥ:
Mısra: **8**
Övülmüş.

7. Bādeden ḫāli̱ eŝer yoḳ ʿaşḳdan bir kimsede
8. Bi̱-sebeb memdūḥ imiş āb u hevā-yı Edrene

i:

imiş: -miş
Mısra: **8**
İ- yardımcı fiili.

7. Bādeden ḫāli̱ eŝer yoḳ ʿaşḳdan bir kimsede
8. Bi̱-sebeb memdūḥ imiş āb u hevā-yı Edrene

edrene:

Edrene:
Mısra: **9**
Edirne.

9. Edrene Yaḥyā ayaḳlanmış ayaḳlansun diyü
10. Maḳdem-i şāhı umar bāy u gedā-yı Edrene

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Edrene Yaḥyā ayaḳlanmış ayaḳlansun diyü
10. Maḳdem-i şāhı umar bāy u gedā-yı Edrene

ayaḳlan:

ayaḳlanmış: -mış
Mısra: **9**
İsyan etmek II ayaklanmak.

9. Edrene Yaḥyā ayaḳlanmış ayaḳlansun diyü
10. Maḳdem-i şāhı umar bāy u gedā-yı Edrene

ayaḳlansun: -sun
Mısra: **9**
İsyan etmek II ayaklanmak.

9. Edrene Yaḥyā ayaḳlanmış ayaḳlansun diyü
10. Maḳdem-i şāhı umar bāy u gedā-yı Edrene

diyü:

diyü:
Mısra: **9**
Diyerek, deyip.

9. Edrene Yaḥyā ayaḳlanmış ayaḳlansun diyü
10. Maḳdem-i şāhı umar bāy u gedā-yı Edrene

um:

umar: -ar
Mısra: **10**
istemek ‖ beklemek, ümit etmek.

9. Edrene Yaḥyā ayaḳlanmış ayaḳlansun diyü
10. Maḳdem-i şāhı umar bāy u gedā-yı Edrene

bir zamān:

bir zamān: -
Mısra: **1**
Bir dönem.

1. Bir zamān gülşen degül mʿıydi sarāy-ı Edrene
2. Söylemez mi bülbül-i destān-serā-yı Edrene

degül miydi:

degül miydi: -
Mısra: **1**
Değil miydi? II öyleydi.

1. Bir zamān gülşen degül mʿıydi sarāy-ı Edrene
2. Söylemez mi bülbül-i destān-serā-yı Edrene

sarāy-ı edrene:

sarāy-ı edrene: -
Mısra: **1**
Edirne sarayı.

1. Bir zamān gülşen degül mʿıydi sarāy-ı Edrene
2. Söylemez mi bülbül-i destān-serā-yı Edrene

söylemez mi:

söylemez mi: -
Mısra: **2**
Anlatmaz mı?

1. Bir zamān gülşen degül mʿıydi sarāy-ı Edrene
2. Söylemez mi bülbül-i destān-serā-yı Edrene

bülbül-i destān-serā-yı edrene:

bülbül-i destān-serā-yı edrene: -
Mısra: **2**
Edirne'nin destan anlatan bülbülü.

1. Bir zamān gülşen degül mʿıydi sarāy-ı Edrene
2. Söylemez mi bülbül-i destān-serā-yı Edrene

her bir:

her bir: -
Mısra: **3**
Her biri

3. Bir feżādur pür ḫas u ḫāşāk her bir gülşeni
4. Reşk-i gülşenmiş zamān ile ḳażā-yı Edrene

her bir: -
Mısra: **6**
Hepsi, tüm.

5. Dil-ḫırāş eyler naẓar ḳıldukça miḥnet artırur
6. Dil-güşā her bir maḳām-ı ġam-zidā-yı Edrene

pür has u ḫāşāk:

pür ḫas u ḫāşāk: -
Mısra: **3**
Çer çöp dolu II zor ve sapa dolu.

3. Bir feżādur pür ḫas u ḫāşāk her bir gülşeni
4. Reşk-i gülşenmiş zamān ile ḳażā-yı Edrene

reşk-i gülşenmiş:

reşk-i gülşenmiş: -
Mısra: **4**
Gül bahçesinin kıskançlığı.

3. Bir feżādur pür ḫas u ḫāşāk her bir gülşeni
4. Reşk-i gülşenmiş zamān ile ḳażā-yı Edrene

każā-yı edrene:

ḳażā-yı edrene: -
Mısra: **4**
Edirne kazası.

3. Bir feżādur pür ḫas u ḫāşāk her bir gülşeni
4. Reşk-i gülşenmiş zamān ile ḳażā-yı Edrene

zamān ile:

zamān ile: -
Mısra: **4**
Zamanla, zamanın geçmesiyle

3. Bir feżādur pür ḫas u ḫāşāk her bir gülşeni
4. Reşk-i gülşenmiş zamān ile ḳażā-yı Edrene

dil-hırāş eyler:

dil-ḫırāş eyler: -
Mısra: **5**
Bağrı tırmalamak, yüreği delmek.

5. Dil-ḫırāş eyler naẓar ḳıldukça miḥnet artırur
6. Dil-güşā her bir maḳām-ı ġam-zidā-yı Edrene

nazar kıldukça:

naẓar ḳıldukça: -
Mısra: **5**
Baktıkça.

5. Dil-ḫırāş eyler naẓar ḳıldukça miḥnet artırur
6. Dil-güşā her bir maḳām-ı ġam-zidā-yı Edrene

mihnet artırur:

miḥnet artırur: -
Mısra: **5**
Sıkıntı artırmak.

5. Dil-ḫırāş eyler naẓar ḳıldukça miḥnet artırur
6. Dil-güşā her bir maḳām-ı ġam-zidā-yı Edrene

makām-ı ġam-zidā-yı edrene:

maḳām-ı ġam-zidā-yı edrene: -
Mısra: **6**
Edirne'nin gam artıran makamı.

5. Dil-ḫırāş eyler naẓar ḳıldukça miḥnet artırur
6. Dil-güşā her bir maḳām-ı ġam-zidā-yı Edrene

eŝer yok:

eŝer yoḳ: -
Mısra: **7**
Etkisi olmamak.

7. Bādeden ḫāl̤i eŝer yoḳ ʿaşḳdan bir kimsede
8. Bi̤-sebeb memdūḥ imiş āb u hevā-yı Edrene

bir kimsede:

bir kimsede: -
Mısra: **7**
Hiç kimse.

7. Bādeden ḫāl̤i eŝer yoḳ ʿaşḳdan bir kimsede
8. Bi̤-sebeb memdūḥ imiş āb u hevā-yı Edrene

āb u hevā-yı edrene:

āb u hevā-yı edrene: -
Mısra: **8**
Edirne'nin havası ve suyu.

7. Bādeden ḫāl̤i eŝer yoḳ ʿaşḳdan bir kimsede
8. Bi̤-sebeb memdūḥ imiş āb u hevā-yı Edrene

bāy u gedā-yı edrene:

bāy u gedā-yı edrene: -
Mısra: **10**
Edirne'nin zengini ve yoksulu II Edirne halkı.

9. Edrene Yaḥyā ayaḳlanmış ayaḳlansun diyü
10. Maḳdem-i şāhı umar bāy u gedā-yı Edrene

makdem-i şāhı:

maḳdem-i şāhı: -
Mısra: **10**
Padişahın gelişi.

9. Edrene Yaḥyā ayaḳlanmış ayaḳlansun diyü
10. Maḳdem-i şāhı umar bāy u gedā-yı Edrene

zamāne:

Zamāne:
Mısra: **1**
baht, talih, felek.

1. Zamāne reşk iderek gerdiş-i piyālemüze
2. Ne zehr ḳatsa gerekdür görüñ nevālemüze

ne:

Ne:
Mısra: **2**
Ne II nasıl bir?

1. Zamāne reşk iderek gerdiş-i piyālemüze
2. Ne zehr ḳatsa gerekdür görüñ nevālemüze

zehr:

zehr:
Mısra: **2**
Zehir II öldürücü sıvı II kötülük.

1. Zamāne reşk iderek gerdiş-i piyālemüze
2. Ne zehr ḳatsa gerekdür görüñ nevālemüze

kat:

ḳatsa: -sa
Mısra: **2**
İlave etmek.

1. Zamāne reşk iderek gerdiş-i piyālemüze
2. Ne zehr ḳatsa gerekdür görüñ nevālemüze

gerek:

gerekdür: -dür
Mısra: **2**
Lazım, elzem

1. Zamāne reşk iderek gerdiş-i piyālemüze
2. Ne zehr ḳatsa gerekdür görüñ nevālemüze

görüñ:

görüñ:
Mısra: **2**
Bakın! Görün!

1. Zamāne reşk iderek gerdiş-i piyālemüze
2. Ne zehr ḳatsa gerekdür görüñ nevālemüze

nevāle:

nevālemüze: -müze
Mısra: **2**
Katık II yiyecek.

1. Zamāne reşk iderek gerdiş-i piyālemüze
2. Ne zehr ḳatsa gerekdür görüñ nevālemüze

geç:

Geçer: -er
Mısra: **3**
Delip geçmek.

3. Geçer siperlerini bu sipihr-i nüh ṭonuñ
4. Felekde ḥā'il olur yoḳ ḫadeng-i nālemüze

siper:

siperlerini: -lerini
Mısra: **3**
Kalkan, ardına gizlenecek şey.

3. Geçer siperlerini bu sipihr-i nüh ṭonuñ
4. Felekde ḥā'il olur yoḳ ḫadeng-i nālemüze

bu:

bu:
Mısra: **3**
bu, işaret sıfatı

3. Geçer siperlerini bu sipihr-i nüh ṭonuñ
4. Felekde ḥā'il olur yoḳ ḫadeng-i nālemüze

felek:

Felekde: -de
Mısra: **4**
Gökyüzü II felek.

3. Geçer siperlerini bu sipihr-i nüh ṭonuñ
4. Felekde ḥā'il olur yoḳ ḫadeng-i nālemüze

yoḳ:

yoḳ:
Mısra: **4**
Bulunmamak.

3. Geçer siperlerini bu sipihr-i nüh ṭonuñ
4. Felekde ḥā'il olur yoḳ ḫadeng-i nālemüze

bahār:

Bahār:
Mısra: **5**
Bahar mevsimi

5. Bahār gülşeni beñzetdi lāle vü gül ile
6. Cevān-ı lāle-ḫad-i ʿanberīn-külālemüze

gülşen:

gülşeni: -i
Mısra: **5**
Bahçe, gül bahçesi.

5. Bahār gülşeni beñzetdi lāle vü gül ile
6. Cevān-ı lāle-ḫad-i ʿanberīn-külālemüze

beñzet:

beñzetdi: -di
Mısra: **5**
benzer duruma getirmek.

5. Bahār gülşeni beñzetdi lāle vü gül ile
6. Cevān-ı lāle-ḫad-i ʿanberīn-külālemüze

lāle:

lāle:
Mısra: **5**
Lale çiçeği.

5. Bahār gülşeni beñzetdi lāle vü gül ile
6. Cevān-ı lāle-ḫad-i ʿanberīn-külālemüze

vü:

vü:
Mısra: **5**
Ve

5. Bahār gülşeni beñzetdi lāle vü gül ile
6. Cevān-ı lāle-ḫad-i ʿanberīn-külālemüze

gül:

gül:
Mısra: **5**
gül

5. Bahār gülşeni beñzetdi lāle vü gül ile
6. Cevān-ı lāle-ḫad-i ʿanberīn-külālemüze

ile:

ile:
Mısra: **5**
İle birlikte.

5. Bahār gülşeni beñzetdi lāle vü gül ile
6. Cevān-ı lāle-ḫad-i ʿanberīn-külālemüze

göñül:

Göñülde: -de
Mısra: **7**
gönül

7. Göñülde dāġ-ı sīne ṣanmañuz ki ḫüsrev-i ʿaşḳ
8. Ḳabūl ḫatemini urmuş durur ḳabālemüze

ṣanma:

ṣanmañuz: -ñuz
Mısra: **7**
Zannetmemek!

7. Göñülde dāġ-ı sīne ṣanmañuz ki ḫüsrev-i ʿaşḳ
8. Ḳabūl ḫatemini urmuş durur ḳabālemüze

ki:

ki:
Mısra: **7**
Ki bağlacı.

7. Göñülde dāġ-ı sīne ṣanmañuz ki ḫüsrev-i ʿaşḳ
8. Ḳabūl ḫatemini urmuş durur ḳabālemüze

durur:

durur:
Mısra: **8**
-dır/-dur bildirme eki.

7. Göñülde dāġ-ı sīne ṣanmañuz ki ḫüsrev-i ʿaşḳ
8. Ḳabūl ḫatemini urmuş durur ḳabālemüze

ḳabāle:

ḳabālemüze: -müz, -e
Mısra: **8**
Pazarlanan ürün.

7. Göñülde dāġ-ı sīne ṣanmañuz ki ḫüsrev-i ʿaşḳ
8. Ḳabūl ḫatemini urmuş durur ḳabālemüze

bil:

Bilürdi: -ürdi
Mısra: **9**
Tanımak.

9. Bilürdi ʿāşıḳ-ı ḫūnīn dilin o şeh Yaḥyā
10. Baḳaydı ḳabrimüz üstinde sürḫ lālemüze

o:

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Bilürdi ʿāşıḳ-ı ḫūni̇n dilin o şeh Yaḥyā
10. Baḳaydı ḳabrimüz üstinde sürḫ lālemüze

şeh:

şeh:
Mısra: **9**
Sultan, padişah II Sevgili.

9. Bilürdi ʿāşıḳ-ı ḫūni̇n dilin o şeh Yaḥyā
10. Baḳaydı ḳabrimüz üstinde sürḫ lālemüze

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bilürdi ʿāşıḳ-ı ḫūni̇n dilin o şeh Yaḥyā
10. Baḳaydı ḳabrimüz üstinde sürḫ lālemüze

bak:

Baḳaydı: -aydı
Mısra: **10**
Görmek, dikkat etmek.

9. Bilürdi ʿāşıḳ-ı ḫūni̇n dilin o şeh Yaḥyā
10. Baḳaydı ḳabrimüz üstinde sürḫ lālemüze

kabr:

ḳabrimüz: -imüz
Mısra: **10**
Mezar II göğüs, bağır.

9. Bilürdi ʿāşıḳ-ı ḫūni̇n dilin o şeh Yaḥyā
10. Baḳaydı ḳabrimüz üstinde sürḫ lālemüze

üstinde:

üstinde:
Mısra: **10**
Üstünde.

9. Bilürdi ʿāşıḳ-ı ḫūni̇n dilin o şeh Yaḥyā
10. Baḳaydı ḳabrimüz üstinde sürḫ lālemüze

reşk iderek:

reşk iderek: -
Mısra: **1**
Kıskanmak.

1. Zamāne reşk iderek gerdiş-i piyālemüze
2. Ne zehr ḳatsa gerekdür görüñ nevālemüze

gerdiş-i piyālemüze:

gerdiş-i piyālemüze: -
Mısra: **1**
Kadehin devretmesi.

1. Zamāne reşk iderek gerdiş-i piyālemüze
2. Ne zehr ḳatsa gerekdür görüñ nevālemüze

sipihr-i nüh ṭonuñ:

sipihr-i nüh ṭonuñ: -
Mısra: **3**
Dokuz kat gökyüzü.

3. Geçer siperlerini bu sipihr-i nüh ṭonuñ
4. Felekde ḥā'il olur yoḳ ḫadeng-i nālemüze

ḥā'il olur:

ḥā'il olur: -
Mısra: **4**
Engel olmak II örtmek.

3. Geçer siperlerini bu sipihr-i nüh ṭonuñ
4. Felekde ḥā'il olur yoḳ ḫadeng-i nālemüze

hadeng-i nālemüze:

ḫadeng-i nālemüze: -
Mısra: **4**
İnilti, feryat oku.

3. Geçer siperlerini bu sipihr-i nüh ṭonuñ
4. Felekde ḥā'il olur yoḳ ḫadeng-i nālemüze

cevān-ı lāle-had-i ʿanberin-külālemüze:

cevān-ı lāle-ḫad-i ʿanberi̇n-külālemüze: -
Mısra: **6**
Anber kokulu kaküllü ve lale yanaklı güzel.

5. Bahār gülşeni beñzetdi lāle vü gül ile
6. Cevān-ı lāle-ḫad-i ʿanberi̇n-külālemüze

dāġ-ı sine:

dāġ-ı si̇ne: -
Mısra: **7**
Sinedeki yara

7. Göñülde dāġ-ı si̇ne ṣanmañuz ki ḫüsrev-i ʿaşḳ
8. Ḳabūl ḫatemini urmuş durur ḳabālemüze

hüsrev-i ʿaşk:

ḫüsrev-i ʿaşḳ: -
Mısra: **7**
Aşk sultanı. II aşkın Hüsrev'i.

7. Göñülde dāġ-ı si̇ne ṣanmañuz ki ḫüsrev-i ʿaşḳ
8. Ḳabūl ḫatemini urmuş durur ḳabālemüze

Ḳabūl hatemini urmuş:

Ḳabūl ḫatemini urmuş: -
Mısra: **8**
Onay mührünü vurmak.

7. Göñülde dāġ-ı si̇ne ṣanmañuz ki ḫüsrev-i ʿaşḳ
8. Ḳabūl ḫatemini urmuş durur ḳabālemüze

ʿāşıḳ-ı hūnin dilin:

ʿāşıḳ-ı ḫūni̇n dilin: -
Mısra: **9**
Gönlü yaralı âşık II yüreği kan ağlayan âşık.

9. Bilürdi ʿāşıḳ-ı ḫūni̇n dilin o şeh Yaḥyā
10. Baḳaydı ḳabrimüz üstinde sürḫ lālemüze

sürh lālemüze:

sürḫ lālemüze: -
Mısra: **10**
Kırmızı laleler II kırmızı laleye benzeyen yaralar.

9. Bilürdi ʿāşıḳ-ı ḫūni̇n dilin o şeh Yaḥyā
10. Baḳaydı ḳabrimüz üstinde sürḫ lālemüze

devlet:

Devlete: -e
Mısra: **2**
mutluluk, talih ‖ *makam, haşmet, şan*

1. Her kimüñ neyyi̇r-i iḳbāli ola tābende
2. Devlete mālik olup nāmını ḳor pāyende

olunca:

olunca:
Mısra: **3**
Olduğu zaman.

3. Devr iden cām-ı ġam olunca ṭarab nice olur
4. Ṭutalum zühre ola bezmimüze sāzende

ṭarab:

ṭarab:
Mısra: **3**
Eğlence, şenlik

3. Devr iden cām-ı ġam olunca ṭarab nice olur
4. Ṭutalum zühre ola bezmimüze sāzende

Ṭutalum:

Ṭutalum:
Mısra: **4**
Varsayalım, farzedelim

3. Devr iden cām-ı ġam olunca ṭarab nice olur
4. Ṭutalum zühre ola bezmimüze sāzende

zühre:

zühre:
Mısra: **4**
Çoban yıldızı II bu yıldızın etkisindeki burçlar güzel, zarif, zevk sahibi, zeki, maharetli ve sanatkar olurlar.

3. Devr iden cām-ı ġam olunca ṭarab nice olur
4. Ṭutalum zühre ola bezmimüze sāzende

ol:

ola: -a
Mısra: **4**
Olmak.

3. Devr iden cām-ı ġam olunca ṭarab nice olur
4. Ṭutalum zühre ola bezmimüze sāzende

ola: -a
Mısra: **6**
Olmak.

5. Ṭağlar bār-ı ġam-ı ʿaşḳa taḥammül itmez
6. Ne ḳadar ṭāḳat ola ey dil-i şeydā sende

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Sevdi pīrāne-ser ol lāle-ʿiẕārı Yaḥyā
10. Ḳış güninde ne ḳadar ḥaẓẓ olına gülşende

bezm:

bezmimüze: -i, -müz, -e
Mısra: **4**
Sohbet, yaran sohbeti ‖ ziyafet, işret sohbeti.

3. Devr iden cām-ı ġam olunca ṭarab nice olur
4. Ṭutalum zühre ola bezmimüze sāzende

sāzende:

sāzende:
Mısra: **4**
Saz çalan II mutrib.

3. Devr iden cām-ı ġam olunca ṭarab nice olur
4. Ṭutalum zühre ola bezmimüze sāzende

Ṭaġ:

Ṭaġlar: -lar
Mısra: **5**
Dağ II sabır göstergesi olarak dağ motifi.

5. Ṭağlar bār-ı ġam-ı ʿaşḳa taḥammül itmez
6. Ne ḳadar ṭāḳat ola ey dil-i şeydā sende

ṭāḳat:

ṭāḳat:
Mısra: **6**
Kudret, kuvvet

5. Ṭağlar bār-ı ġam-ı ʿaşḳa taḥammül itmez
6. Ne ḳadar ṭāḳat ola ey dil-i şeydā sende

ey:

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Ṭağlar bār-ı ġam-ı ʿaşḳa taḥammül itmez
6. Ne ḳadar ṭāḳat ola ey dil-i şeydā sende

sen:

sende: -de
Mısra: **6**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Ṭağlar bār-ı ġam-ı ʿaşḳa taḥammül itmez
6. Ne ḳadar ṭāḳat ola ey dil-i şeydā sende

gibi:

gibi:
Mısra: **7**
Benzetme edatı ll -e benzer.

7. Ḫoş gelüp bāġ-ı cinān gibi ḥarīm-i kūyuñ
8. Unudur gitmegi bir daḫı gören āyende

unud:

Unudur: -ur
Mısra: **8**
unutmak, akıldan çıkarmak.

7. Ḫoş gelüp bāġ-ı cinān gibi ḥarīm-i kūyuñ
8. Unudur gitmegi bir daḫı gören āyende

gitmeg:

gitmegi: -i
Mısra: **8**
Gitmek II geri dönmek.

7. Ḫoş gelüp bāġ-ı cinān gibi ḥarīm-i kūyuñ
8. Unudur gitmegi bir daḫı gören āyende

gören:

gören:
Mısra: **8**
gören kimse

7. Ḫoş gelüp bāġ-ı cinān gibi ḥarīm-i kūyuñ
8. Unudur gitmegi bir daḫı gören āyende

āyende:

āyende:
Mısra: **8**
Gelici, gelen.

7. Ḫoş gelüp bāġ-ı cinān gibi ḥarīm-i kūyuñ
8. Unudur gitmegi bir daḫı gören āyende

sev:

Sevdi: -di
Mısra: **9**
Sevmek.

9. Sevdi pīrāne-ser ol lāle-

ʿiẕārı Yaḥyā
10. Ḳış güninde ne ḳadar ḥaẓẓ olına gülşende

pirāne-ser:

pi̱rāne-ser:
Mısra: **9**
Yaşlılık zamanı

9. Sevdi pi̱rāne-ser ol lāle-ʿiẕārı Yaḥyā
10. Ḳış güninde ne ḳadar ḥaẓẓ olına gülşende

lāle-ʿiẕār:

lāle-ʿiẕārı: -ı
Mısra: **9**
Lale yanaklı.

9. Sevdi pi̱rāne-ser ol lāle-ʿiẕārı Yaḥyā
10. Ḳış güninde ne ḳadar ḥaẓẓ olına gülşende

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Sevdi pi̱rāne-ser ol lāle-ʿiẕārı Yaḥyā
10. Ḳış güninde ne ḳadar ḥaẓẓ olına gülşende

gülşen:

gülşende: -de
Mısra: **10**
Bahçe, gül bahçesi.

9. Sevdi pi̱rāne-ser ol lāle-ʿiẕārı Yaḥyā
10. Ḳış güninde ne ḳadar ḥaẓẓ olına gülşende

her kimüñ:

her kimüñ: -
Mısra: **1**
hangi kimse ki

1. Her kimüñ neyyi̱r-i iḳbāli ola tābende
2. Devlete mālik olup nāmını ḳor pāyende

neyyir-i ikbāli:

neyyi̱r-i iḳbāli: -
Mısra: **1**
Bahtın nuru.

1. Her kimüñ neyyi̱r-i iḳbāli ola tābende
2. Devlete mālik olup nāmını ḳor pāyende

tābende ola:

tābende ola: -
Mısra: **1**
Parlamak, parıl parıl olmak.

1. Her kimüñ neyyi̱r-i iḳbāli ola tābende
2. Devlete mālik olup nāmını ḳor pāyende

mālik olup:

mālik olup: -
Mısra: **2**
Sahip olmak.

1. Her kimüñ neyyi̱r-i iḳbāli ola tābende
2. Devlete mālik olup nāmını ḳor pāyende

nāmını pāyende ḳor:

nāmını pāyende ḳor: -
Mısra: **2**
Adını ebedi kılmak II unutulmaz olmak.

1. Her kimüñ neyyi̱r-i iḳbāli ola tābende
2. Devlete mālik olup nāmını ḳor pāyende

devr iden:

devr iden: -
Mısra: **3**
Dönmek.

3. Devr iden cām-ı ġam olunca ṭarab nice olur
4. Ṭutalum zühre ola bezmimüze sāzende

cām-ı ġam:

cām-ı ġam: -
Mısra: **3**
gam kadehi, dert şarabı.

3. Devr iden cām-ı ġam olunca ṭarab nice olur
4. Ṭutalum zühre ola bezmimüze sāzende

nice olur:

nice olur: -
Mısra: **3**
Nasıl olur?

3. Devr iden cām-ı ġam olunca ṭarab nice olur
4. Ṭutalum zühre ola bezmimüze sāzende

bār-ı ġam-ı ʿaşḳa:

bār-ı ġam-ı ʿaşḳa: -
Mısra: **5**
Aşk gamının yükü.

5. Ṭağlar bār-ı ġam-ı ʿaşḳa taḥammül itmez
6. Ne ḳadar ṭāḳat ola ey dil-i şeydā sende

taḥammül itmez:

taḥammül itmez: -
Mısra: **5**
Dayanmamak II katlanmamak.

5. Ṭağlar bār-ı ġam-ı ʿaşḳa taḥammül itmez
6. Ne ḳadar ṭāḳat ola ey dil-i şeydā sende

ne ḳadar:

ne ḳadar: -
Mısra: **6**
Ne ölçüde.

5. Ṭağlar bār-ı ġam-ı ʿaşḳa taḥammül itmez
6. Ne ḳadar ṭāḳat ola ey dil-i şeydā sende

ne ḳadar: -
Mısra: **10**
Ne ölçüde.

9. Sevdi pi̱rāne-ser ol lāle-ʿiẕārı Yaḥyā
10. Ḳış güninde ne ḳadar ḥaẓẓ olına gülşende

dil-i şeydā:

dil-i şeydā: -
Mısra: **6**
Çılgın gönül

5. Ṭağlar bār-ı ġam-ı ʿaşḳa taḥammül itmez
6. Ne ḳadar ṭāḳat ola ey dil-i şeydā sende

bāġ-ı cinān:

bāġ-ı cinān: -
Mısra: **7**
Cennetteki gül bahçeleri

7. Ḫoş gelüp bāġ-ı cinān gibi ḫari̱m-i kūyuñ
8. Unudur gitmegi bir daḫı gören āyende

ḥarim-i kūyuñ:

ḥarim-i kūyuñ: -
Mısra: **7**
Sevgilinin bulunduğu yer

7. Ḫoş gelüp bāġ-ı cinān gibi ḥarim-i kūyuñ
8. Unudur gitmegi bir daḫı gören āyende

Hoş gelüp:

Ḫoş gelüp: -
Mısra: **7**
İyi gelmek II hoş ve güzel bir etki bırakmak.

7. Ḫoş gelüp bāġ-ı cinān gibi ḥarim-i kūyuñ
8. Unudur gitmegi bir daḫı gören āyende

bir dahı:

bir daḫı: -
Mısra: **8**
Bir daha, artık, bundan sonra.

7. Ḫoş gelüp bāġ-ı cinān gibi ḥarim-i kūyuñ
8. Unudur gitmegi bir daḫı gören āyende

Kış güninde:

Ḳış güninde: -
Mısra: **10**
Kış günü II hayatın son demleri.

9. Sevdi pirāne-ser ol lāle-ʿiẕārı Yaḥyā
10. Ḳış güninde ne ḳadar ḥaẓẓ olına gülşende

hazz olına:

ḥaẓẓ olına: -
Mısra: **10**
Keyif almak II hoş vakit geçirmek.

9. Sevdi pirāne-ser ol lāle-ʿiẕārı Yaḥyā
10. Ḳış güninde ne ḳadar ḥaẓẓ olına gülşende

nergis:

Nergis:
Mısra: **1**
Nergis çiçeği II sevgilinin gözleri.

1. Nergis ü lāle çemen ṣaḥnına geldi cām ile
2. Sāḳiyā cāmı pür eyle bāde-i gülfām ile

ü:

ü:
Mısra: **1**
ve

1. Nergis ü lāle çemen ṣaḥnına geldi cām ile
2. Sāḳiyā cāmı pür eyle bāde-i gülfām ile

lāle:

lāle:
Mısra: **1**
Lale çiçeği II sevgilinin yanakları.

1. Nergis ü lāle çemen ṣaḥnına geldi cām ile
2. Sāḳiyā cāmı pür eyle bāde-i gülfām ile

gel:

geldi: -di
Mısra: **1**
Gelmek.

1. Nergis ü lāle çemen ṣaḥnına geldi cām ile
2. Sāḳiyā cāmı pür eyle bāde-i gülfām ile

cām:

cām:
Mısra: **1**
Kadeh.

1. Nergis ü lāle çemen ṣaḥnına geldi cām ile
2. Sāḳiyā cāmı pür eyle bāde-i gülfām ile

cāmı: -ı
Mısra: **2**
Kadeh.

1. Nergis ü lāle çemen ṣaḥnına geldi cām ile
2. Sāḳiyā cāmı pür eyle bāde-i gülfām ile

cām:
Mısra: **6**
Kadeh.

5. Ol dem irmişdür ki bir ḫoş bezm bünyād eyleyüp
6. Vireler ziynet serāy-ı ʿayşa yer yer cām ile

ile:

ile:
Mısra: **1**
İle birlikte II bağlama edatı.

1. Nergis ü lāle çemen ṣaḥnına geldi cām ile
2. Sāḳiyā cāmı pür eyle bāde-i gülfām ile

ile:
Mısra: **2**
İle.

1. Nergis ü lāle çemen ṣaḥnına geldi cām ile
2. Sāḳiyā cāmı pür eyle bāde-i gülfām ile

ile:
Mısra: **4**
İle birlikte II bağlama edatı.

3. Bāġa şefḳatlü bahārı şöyle ziynet virdi kim
4. Gülşene ʻazm it dilā bir gözleri bādām ile

ile:
Mısra: **6**
İle birlikte II bağlama edatı.

5. Ol dem irmişdür ki bir ḫoş bezm bünyād eyleyüp
6. Vireler ziynet serāy-ı ʿayşa yer yer cām ile

ile:
Mısra: **8**
İle birlikte II bağlama edatı.

7. Mevc urur ṣanmañ çemen sayyād-ı bād-ı nev-bahār
8. Ṣubḥ-dem ʿayş u ṣafā murġını avlar dām ile

sāḳiyā:

Sāḳiyā:
Mısra: **2**
Ey saki

1. Nergis ü lāle çemen ṣaḥnına geldi cām ile
2. Sāḳiyā cāmı pür eyle bāde-i gülfām ile

bāġ:

Bāġa: -a
Mısra: **3**
Bağ II bahçe.

3. Bāġa şefḳatlü bahārı şöyle ziynet virdi kim
4. Gülşene ʻazm it dilā bir gözleri bādām ile

şöyle:

şöyle:
Mısra: **3**
Öylesine.

3. Bāġa şefḳatlü bahārı şöyle ziynet virdi kim
4. Gülşene ʻazm it dilā bir gözleri bādām ile

kim:

kim:
Mısra: **3**
ki

3. Bāġa şefḳatlü bahārı şöyle ziynet virdi kim
4. Gülşene ʻazm it dilā bir gözleri bādām ile

gülşen:

Gülşene: -e
Mısra: **4**
Bahçe, gül bahçesi.

3. Bāġa şefḳatlü bahārı şöyle ziynet virdi kim
4. Gülşene ʻazm it dilā bir gözleri bādām ile

dilā:

dilā:
Mısra: **4**
Ey gönül

3. Bāġa şefḳatlü bahārı şöyle ziynet virdi kim
4. Gülşene ʻazm it dilā bir gözleri bādām ile

bir:

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Bāġa şefḳatlü bahārı şöyle ziynet virdi kim
4. Gülşene ʻazm it dilā bir gözleri bādām ile

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Ol dem irmişdür ki bir ḫoş bezm bünyād eyleyüp
6. Vireler ziynet serāy-ı ʿayşa yer yer cām ile

ir:

irmişdür: -mişdür
Mısra: **5**
Ulaşmak.

5. Ol dem irmişdür ki bir ḫoş bezm bünyād eyleyüp
6. Vireler ziynet serāy-ı ʿayşa yer yer cām ile

ki:

ki:
Mısra: **5**
Ki bağlacı.

5. Ol dem irmişdür ki bir ḫoş bezm bünyād eyleyüp
6. Vireler ziynet serāy-ı ʿayşa yer yer cām ile

hoş:

ḫoş:
Mısra: **5**
Hoş, güzel

5. Ol dem irmişdür ki bir ḫoş bezm bünyād eyleyüp
6. Vireler ziynet serāy-ı ʿayşa yer yer cām ile

bezm:

bezm:
Mısra: **5**
Sohbet, yaran sohbeti ‖ ziyafet, işret sohbeti.

5. Ol dem irmişdür ki bir ḫoş bezm bünyād eyleyüp
6. Vireler ziynet serāy-ı ʿayşa yer yer cām ile

şanmañ:

şanmañ:
Mısra: **7**
Zannetmeyin!

7. Mevc urur şanmañ çemen sayyād-ı bād-ı nev-bahār
8. Şubḥ-dem ʿayş u şafā murġını avlar dām ile

çemen:

çemen:
Mısra: **7**
Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer.

7. Mevc urur şanmañ çemen sayyād-ı bād-ı nev-bahār
8. Şubḥ-dem ʿayş u şafā murġını avlar dām ile

Şubḥ-dem:

Şubḥ-dem:
Mısra: **8**
Sabah vaktinde, sabahleyin.

7. Mevc urur şanmañ çemen sayyād-ı bād-ı nev-bahār
8. Şubḥ-dem ʿayş u şafā murġını avlar dām ile

avla:

avlar: -r
Mısra: **8**
Ele geçirmek.

7. Mevc urur şanmañ çemen sayyād-ı bād-ı nev-bahār
8. Şubḥ-dem ʿayş u şafā murġını avlar dām ile

dām:

dām:
Mısra: **8**
Tuzak, ağ.

7. Mevc urur şanmañ çemen sayyād-ı bād-ı nev-bahār
8. Şubḥ-dem ʿayş u şafā murġını avlar dām ile

çemen şaḥnına:

çemen şaḥnına: -
Mısra: **1**
bahçe, çimenlik

1. Nergis ü lāle çemen şaḥnına geldi cām ile
2. Sāḳiyā cāmı pür eyle bāde-i gülfām ile

pür eyle:

pür eyle: -
Mısra: **2**
Doldur

1. Nergis ü lāle çemen şaḥnına geldi cām ile
2. Sāḳiyā cāmı pür eyle bāde-i gülfām ile

bāde-i gülfām:

bāde-i gülfām: -
Mısra: **2**
Gül renkli şarap

1. Nergis ü lāle çemen şaḥnına geldi cām ile
2. Sāḳiyā cāmı pür eyle bāde-i gülfām ile

ziynet virdi:

ziynet virdi: -
Mısra: **3**
Süslemek.

3. Bāġa şefḳatlü bahārı şöyle ziynet virdi kim
4. Gülşene ʻazm it dilā bir gözleri bādām ile

şefkatlü bahārı:

şefḳatlü bahārı: -
Mısra: **3**
Şefkatli bahar II ilkbahar.

3. Bāġa şefḳatlü bahārı şöyle ziynet virdi kim
4. Gülşene ʻazm it dilā bir gözleri bādām ile

ʻazm it:

ʻazm it: -
Mısra: **4**
Yönelmek, yola çıkmak, niyetlenmek.

3. Bāġa şefḳatlü bahārı şöyle ziynet virdi kim
4. Gülşene ʻazm it dilā bir gözleri bādām ile

gözleri bādām:

gözleri bādām: -
Mısra: **4**
Badem gözlü II sevgili.

3. Bāġa şefḳatlü bahārı şöyle ziynet virdi kim
4. Gülşene ʻazm it dilā bir gözleri bādām ile

ol dem:

ol dem: -
Mısra: **5**
O zaman.

5. Ol dem irmişdür ki bir ḫoş bezm bünyād eyleyüp
6. Vireler ziynet serāy-ı ʿayşa yer yer cām ile

serāy-ı ʿayşa:

serāy-ı ʿayşa: -
Mısra: **6**
Eğlence sarayı.

5. Ol dem irmişdür ki bir ḫoş bezm bünyād eyleyüp
6. Vireler ziynet serāy-ı ʿayşa yer yer cām ile

yer yer:

yer yer: -
Mısra: **6**
Zaman zaman

5. Ol dem irmişdür ki bir ḫoş bezm bünyād eyleyüp
6. Vireler ziynet serāy-ı ʿayşa yer yer cām ile

ziynet vireler:

ziynet vireler: -
Mısra: **6**
Güzelleştirmek.

5. Ol dem irmişdür ki bir ḫoş bezm bünyād eyleyüp
6. Vireler ziynet serāy-ı ʿayşa yer yer cām ile

mevc urur:

mevc urur: -
Mısra: **7**
Dalgalandırmak.

7. Mevc urur ṣanmañ çemen ṣayyād-ı bād-ı nev-bahār
8. Ṣubḥ-dem ʿayş u ṣafā murġını avlar dām ile

ṣayyād-ı bād-ı nev-bahār:

ṣayyād-ı bād-ı nev-bahār: -
Mısra: **7**
İlkbahar rüzgarı avcısı.

7. Mevc urur ṣanmañ çemen ṣayyād-ı bād-ı nev-bahār
8. Ṣubḥ-dem ʿayş u ṣafā murġını avlar dām ile

ʿayş u ṣafā murġını:

ʿayş u ṣafā murġını: -
Mısra: **8**
yeme içme, eğlenme kuşu

7. Mevc urur ṣanmañ çemen ṣayyād-ı bād-ı nev-bahār
8. Ṣubḥ-dem ʿayş u ṣafā murġını avlar dām ile

bünyād eyleyüp:

bünyād eyleyüp: -
Mısra: **5**
Yapmak II oluşturmak.

5. Ol dem irmişdür ki bir ḫoş bezm bünyād eyleyüp
6. Vireler ziynet serāy-ı ʿayşa yer yer cām ile

ile:

ile:
Mısra: **1**
İle birlikte II bağlama edatı.

1. Vaṣl-ı gül ile bülbül şād olmaġa yaḳlaşdı
2. Mehcūr-ı sitem-dīde yād olmaġa yaḳlaşdı

ile:
Mısra: **10**
İle birlikte II bağlama edatı.

9. Yād itmez olaldan yār Yaḥyā dil-i şeydāyı
10. Hicrān ile düşdi yād olmaġa yaḳlaşdı

bülbül:

bülbül:
Mısra: **1**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

1. Vaṣl-ı gül ile bülbül şād olmaġa yaḳlaşdı
2. Mehcūr-ı sitem-dīde yād olmaġa yaḳlaşdı

bülbüller: -ler
Mısra: **5**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

5. Feryādını bülbüller şimden girü diñletsün
6. Divān-ı şeh-i gülde dād olmaġa yaḳlaşdı

yaklaş:

yaḳlaşdı: -dı
Mısra: **1**
-e başlamak.

1. Vaṣl-ı gül ile bülbül şād olmaġa yaḳlaşdı
2. Mehcūr-ı sitem-dīde yād olmaġa yaḳlaşdı

yaḳlaşdı: -dı
Mısra: **2**
-e başlamak.

1. Vaṣl-ı gül ile bülbül şād olmaġa yaḳlaşdı
2. Mehcūr-ı sitem-dīde yād olmaġa yaḳlaşdı

yaḳlaşdı: -dı
Mısra: **4**
-e başlamak.

3. Sulṭān-ı bahār idüp mülk-i çemeni tesḫīr
4. Maḥkūmı Süleymānveş bād olmaġa yaḳlaşdı

yaḳlaşdı: -dı
Mısra: **6**
-e başlamak.

5. Feryādını bülbüller şimden

girü diñletsün
6. Divān-ı şeh-i gülde dād olmaġa yaḳlaşdı

yaḳlaşdı: -dı
Mısra: **8**
-e başlamak.

7. Şeh-bāz-ı ḫadeng-i yār āġāz-ı şikār itdi
8. Mürġ-i dil-i zār aña zād olmaġa yaḳlaşdı

yaḳlaşdı: -dı
Mısra: **10**
-e başlamak.

9. Yād itmez olaldan yār Yaḥyā dil-i şeydāyı
10. Hicrān ile düşdi yād olmaġa yaḳlaşdı

---

maḥkūm:

Maḥkūmı: -ı
Mısra: **4**
Birinin hükmü altında bulunan, tâbi.

3. Sulṭān-ı bahār idüp mülk-i çemeni tesḫīr
4. Maḥkūmı Süleymānveş bād olmaġa yaḳlaşdı

---

süleymānveş:

Süleymānveş:
Mısra: **4**
Süleyman gibi.

3. Sulṭān-ı bahār idüp mülk-i çemeni tesḫīr
4. Maḥkūmı Süleymānveş bād olmaġa yaḳlaşdı

---

feryād:

Feryādını: -ını
Mısra: **5**
haykırış, çığlık, bağırtı

5. Feryādını bülbüller şimden girü diñletsün
6. Divān-ı şeh-i gülde dād olmaġa yaḳlaşdı

---

diñlet:

diñletsün: -sün
Mısra: **5**
Dinlemesini sağlamak II duyurmak.

5. Feryādını bülbüller şimden girü diñletsün
6. Divān-ı şeh-i gülde dād olmaġa yaḳlaşdı

---

aña:

aña:
Mısra: **8**
Ona.

7. Şeh-bāz-ı ḫadeng-i yār āġāz-ı şikār itdi
8. Mürġ-i dil-i zār aña zād olmaġa yaḳlaşdı

---

olaldan:

olaldan:
Mısra: **9**
Olduğundan beri.

9. Yād itmez olaldan yār Yaḥyā dil-i şeydāyı
10. Hicrān ile düşdi yād olmaġa yaḳlaşdı

---

yār:

yār:
Mısra: **9**
Sevgili

9. Yād itmez olaldan yār Yaḥyā dil-i şeydāyı
10. Hicrān ile düşdi yād olmaġa yaḳlaşdı

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yād itmez olaldan yār Yaḥyā dil-i şeydāyı
10. Hicrān ile düşdi yād olmaġa yaḳlaşdı

---

hicrān:

Hicrān:
Mısra: **10**
Ayrılık.

9. Yād itmez olaldan yār Yaḥyā dil-i şeydāyı
10. Hicrān ile düşdi yād olmaġa yaḳlaşdı

---

düş:

düşdi: -di
Mısra: **10**
Müptela olmak II düşkün olmak II itibardan düşmek.

9. Yād itmez olaldan yār Yaḥyā dil-i şeydāyı
10. Hicrān ile düşdi yād olmaġa yaḳlaşdı

---

vaṣl-ı gül:

vaṣl-ı gül: -
Mısra: **1**
Güle kavuşma, ulaşma.

1. Vaṣl-ı gül ile bülbül şād olmaġa yaḳlaşdı
2. Mehcūr-ı sitem-dīde yād olmaġa yaḳlaşdı

şād olmaġa:

şād olmaġa: -
Mısra: **1**
mutlu olmak, sevinmek

1. Vaṣl-ı gül ile bülbül şād olmaġa yaḳlaşdı
2. Mehcūr-ı sitem-dīde yād olmaġa yaḳlaşdı

---

mehcūr-ı sitem-dide:

mehcūr-ı sitem-dīde: -
Mısra: **2**
Haksızlık gören ayrılmış II eziyet çeken âşık.

1. Vaṣl-ı gül ile bülbül şād olmaġa yaḳlaşdı
2. Mehcūr-ı sitem-dīde yād olmaġa yaḳlaşdı

---

yād olmaġa:

yād olmaġa: -
Mısra: **2**
Hatırlanmak, anılmak.

1. Vaṣl-ı gül ile bülbül şād olmaġa yaḳlaşdı
2. Mehcūr-ı sitem-dīde yād olmaġa yaḳlaşdı

yād olmaġa: -
Mısra: **10**
Hatırlanmak, anılmak.

9. Yād itmez olaldan yār Yaḥyā dil-i şeydāyı
10. Hicrān ile düşdi yād olmaġa yaḳlaşdı

---

sulṭān-ı bahār:

sulṭān-ı bahār: -
Mısra: **3**
bahar sultanı.

3. Sulṭān-ı bahār idüp mülk-i çemeni tesḫīr
4. Maḥkūmı Süleymānveş bād olmaġa yaḳlaşdı

---

mülk-i çemeni:

mülk-i çemeni: -
Mısra: **3**
Çimen mülkü, yeşillik yer.

3. Sulṭān-ı bahār idüp mülk-i çemeni tesḫir
4. Maḥkūmı Süleymānveş bād olmaġa yaḳlaşdı

teshir idüp:

tesḫir idüp: -
Mısra: **3**
Büyülemek, ele geçirmek, teslim almak.

3. Sulṭān-ı bahār idüp mülk-i çemeni tesḫir
4. Maḥkūmı Süleymānveş bād olmaġa yaḳlaşdı

bād olmaġa:

bād olmaġa: -
Mısra: **4**
Rüzgar olmak II güç kazanmak II esip gürlemek.

3. Sulṭān-ı bahār idüp mülk-i çemeni tesḫir
4. Maḥkūmı Süleymānveş bād olmaġa yaḳlaşdı

şimden girü:

şimden girü: -
Mısra: **5**
artık, bundan sonra

5. Feryādını bülbüller şimden girü diñletsün
6. Divān-ı şeh-i gülde dād olmaġa yaḳlaşdı

divān-ı şeh-i gülde:

divān-ı şeh-i gülde: -
Mısra: **6**
Güllerin şahının divanı, meclisi.

5. Feryādını bülbüller şimden girü diñletsün
6. Divān-ı şeh-i gülde dād olmaġa yaḳlaşdı

dād olmaġa:

dād olmaġa: -
Mısra: **6**
Adaletin oluşması.

5. Feryādını bülbüller şimden girü diñletsün
6. Divān-ı şeh-i gülde dād olmaġa yaḳlaşdı

Şeh-bāz-ı hadeng-i yār:

Şeh-bāz-ı ḫadeng-i yār: -
Mısra: **7**
Sevgilinin ok atan şahini.

7. Şeh-bāz-ı ḫadeng-i yār āġāz-ı şikār itdi
8. Mürġ-i dil-i zār aña zād olmaġa yaḳlaşdı

āġāz-ı şikār itdi:

āġāz-ı şikār itdi: -
Mısra: **7**
Ava başlamak.

7. Şeh-bāz-ı ḫadeng-i yār āġāz-ı şikār itdi
8. Mürġ-i dil-i zār aña zād olmaġa yaḳlaşdı

mürġ-i dil-i zār:

mürġ-i dil-i zār: -
Mısra: **8**
İnleyen gönül kuşu.

7. Şeh-bāz-ı ḫadeng-i yār āġāz-ı şikār itdi
8. Mürġ-i dil-i zār aña zād olmaġa yaḳlaşdı

zād olmaġa:

zād olmaġa: -
Mısra: **8**
Yiyecek, azık olmak.

7. Şeh-bāz-ı ḫadeng-i yār āġāz-ı şikār itdi
8. Mürġ-i dil-i zār aña zād olmaġa yaḳlaşdı

dil-i şeydāyı:

dil-i şeydāyı: -
Mısra: **9**
Çılgın gönül

9. Yād itmez olaldan yār Yaḥyā dil-i şeydāyı
10. Hicrān ile düşdi yād olmaġa yaḳlaşdı

yād itmez:

yād itmez: -
Mısra: **9**
Hatırlamamak II anmamak.

9. Yād itmez olaldan yār Yaḥyā dil-i şeydāyı
10. Hicrān ile düşdi yād olmaġa yaḳlaşdı

ile:

ile:
Mısra: **1**
İle birlikte.

1. Tiġ-i ġam ile sīnede kim yāre açıldı
2. Şaḳlayamadı zaḫmını dil yāre açıldı

sine:

sīnede: -de
Mısra: **1**
göğüs, bağır ‖ gönül, yürek

1. Tiġ-i ġam ile sīnede kim yāre açıldı
2. Şaḳlayamadı zaḫmını dil yāre açıldı

kim:

kim:
Mısra: **1**
ki

1. Tiġ-i ġam ile sīnede kim yāre açıldı
2. Şaḳlayamadı zaḫmını dil yāre açıldı

Şaḳlayama:

Şaḳlayamadı: -dı
Mısra: **2**
gizleyememek

1. Tiġ-i ġam ile sīnede kim yāre açıldı
2. Şaḳlayamadı zaḫmını dil yāre açıldı

zahm:

zaḫmını: -ı, -n, -ı
Mısra: **2**
yara

1. Tiġ-i ġam ile sīnede kim yāre açıldı
2. Şaḳlayamadı zaḫmını dil yāre açıldı

dil:

dil:
Mısra: **2**
gönül

1. Tiġ-i ġam ile sīnede kim yāre açıldı
2. Şaḳlayamadı zaḫmını dil yāre açıldı

gönül:

göñül:
Mısra: **3**
gönül

3. Ṣad pāre göñül biñde birin yārelerinden
4. Şerḥ eyledi dil-dārına bir pāre açıldı

yāre:

yārelerinden: -lerinden
Mısra: **3**
Yara.

3. Ṣad pāre göñül biñde birin yārelerinden
4. Şerḥ eyledi dil-dārına bir pāre açıldı

dil-dār:

dil-dārına: -ına
Mısra: **4**
gönül alan güzel II sevgili

3. Ṣad pāre göñül biñde birin yārelerinden
4. Şerḥ eyledi dil-dārına bir pāre açıldı

açıl:

açıldı: -dı
Mısra: **4**
Kendini anlatmak II içini dökmek.

3. Ṣad pāre göñül biñde birin yārelerinden
4. Şerḥ eyledi dil-dārına bir pāre açıldı

açıldı: -dı
Mısra: **6**
Çekingen olmamak II rahatça konuşabilmek.

5. Gül gibi ele sāġar alınca bu ne sırdur
6. Ol ġonce-dehen başladı güftāre açıldı

açıldı: -dı
Mısra: **10**
Açık hale gelmek.

9. Yaḥyā'ya kerem bābını yār eyledi dīvār
10. Ḥayfā ki der-i himmeti aġyāre açıldı

gül:

Gül:
Mısra: **5**
gül

5. Gül gibi ele sāġar alınca bu ne sırdur
6. Ol ġonce-dehen başladı güftāre açıldı

gibi:

gibi:
Mısra: **5**
Benzetme edatı ll -e benzer.

5. Gül gibi ele sāġar alınca bu ne sırdur
6. Ol ġonce-dehen başladı güftāre açıldı

bu:

bu:
Mısra: **5**
Bu, işaret zamiri.

5. Gül gibi ele sāġar alınca bu ne sırdur
6. Ol ġonce-dehen başladı güftāre açıldı

ne:

ne:
Mısra: **5**
Nasıl.

5. Gül gibi ele sāġar alınca bu ne sırdur
6. Ol ġonce-dehen başladı güftāre açıldı

sır:

sırdur: -dur
Mısra: **5**
Gizem.

5. Gül gibi ele sāġar alınca bu ne sırdur
6. Ol ġonce-dehen başladı güftāre açıldı

ol:

Ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Gül gibi ele sāġar alınca bu ne sırdur
6. Ol ġonce-dehen başladı güftāre açıldı

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Ḳaldırdı yüzinden ol perī zülfi niḳābın
8. Baḫt-ı siyeh-i ʿāşıḳ-ı bī-çāre açıldı

ġonce-dehen:

ġonce-dehen:
Mısra: **6**
Gonca ağızlı.

5. Gül gibi ele sāġar alınca bu ne sırdur
6. Ol ġonce-dehen başladı güftāre açıldı

peri:

perī:
Mısra: **7**
Peri gibi güzel sevgili.

7. Ḳaldırdı yüzinden ol perī zülfi niḳābın
8. Baḫt-ı siyeh-i ʿāşıḳ-ı bī-çāre açıldı

yaḥyā:

Yaḥyā'ya: -y, -a
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā'ya kerem bābını yār eyledi dīvār
10. Ḥayfā ki der-i himmeti aġyāre açıldı

yār:

yār:
Mısra: **9**
Sevgili

9. Yaḥyā'ya kerem bābını yār eyledi dīvār
10. Ḥayfā ki der-i himmeti aġyāre açıldı

aġyār:

aġyāre: -e
Mısra: **10**
rakip, yabancı, başkaları.

9. Yaḥyā'ya kerem bābını yār eyledi dīvār
10. Ḥayfā ki der-i himmeti aġyāre açıldı

tiġ-i ġam:

tīġ-i ġam: -
Mısra: **1**
Keder kılıcı.

1. Tīġ-i ġam ile sīnede kim yāre açıldı
2. Şaḳlayamadı zaḫmını dil yāre açıldı

yāre açıldı:

yāre açıldı: -
Mısra: **1**
Yara açılmak II yara oluşmak.

1. Tiġ-i ġam ile sinede kim yāre açıldı
2. Şaḳlayamadı zaḫmını dil yāre açıldı

yāre açıldı: -
Mısra: **2**
Sevgiliye içini dökmek II yara açılmak.

1. Tiġ-i ġam ile sinede kim yāre açıldı
2. Şaḳlayamadı zaḫmını dil yāre açıldı

Ṣad pāre:

Ṣad pāre: -
Mısra: **3**
Yüz parça.

3. Ṣad pāre göñül biñde birin yārelerinden
4. Şerḥ eyledi dil-dārına bir pāre açıldı

biñde birin:

biñde birin: -
Mısra: **3**
Binde biri II çok azı.

3. Ṣad pāre göñül biñde birin yārelerinden
4. Şerḥ eyledi dil-dārına bir pāre açıldı

Şerḥ eyledi:

Şerḥ eyledi: -
Mısra: **4**
Açıklamak.

3. Ṣad pāre göñül biñde birin yārelerinden
4. Şerḥ eyledi dil-dārına bir pāre açıldı

bir pāre:

bir pāre: -
Mısra: **4**
birazcık

3. Ṣad pāre göñül biñde birin yārelerinden
4. Şerḥ eyledi dil-dārına bir pāre açıldı

ele sāġar alınca:

ele sāġar alınca: -
Mısra: **5**
Ele kadeh almak.

5. Gül gibi ele sāġar alınca bu ne sırdur
6. Ol ġonce-dehen başladı güftāre açıldı

güftāre başladı:

güftāre başladı: -
Mısra: **6**
Konuşmaya başlamak.

5. Gül gibi ele sāġar alınca bu ne sırdur
6. Ol ġonce-dehen başladı güftāre açıldı

zülfi niḳābın:

zülfi niḳābın: -
Mısra: **7**
Saç örtüsü.

7. Ḳaldırdı yüzinden ol peri zülfi niḳābın
8. Baḫt-ı siyeh-i ʿāşıḳ-ı bi-çāre açıldı

yüzinden Ḳaldırdı:

yüzinden Ḳaldırdı: -
Mısra: **7**
Yüzünden kaldırmak II yüzünü açmak.

7. Ḳaldırdı yüzinden ol peri zülfi niḳābın
8. Baḫt-ı siyeh-i ʿāşıḳ-ı bi-çāre açıldı

baht-ı siyeh-i ʿāşıḳ-ı bi-çāre açıldı:

baḫt-ı siyeh-i ʿāşıḳ-ı bi-çāre açıldı: -
Mısra: **8**
Çaresiz âşığın kara bahtı açıldı.

7. Ḳaldırdı yüzinden ol peri zülfi niḳābın
8. Baḫt-ı siyeh-i ʿāşıḳ-ı bi-çāre açıldı

kerem bābını:

kerem bābını: -
Mısra: **9**
Cömertlik kapısı

9. Yaḥyā'ya kerem bābını yār eyledi divār
10. Ḥayfā ki der-i himmeti aġyāre açıldı

divār eyledi:

divār eyledi: -
Mısra: **9**
Duvar gibi etmek II duvar gibi geçilmez ve kapalı kılmak.

9. Yaḥyā'ya kerem bābını yār eyledi divār
10. Ḥayfā ki der-i himmeti aġyāre açıldı

Ḥayfā ki:

Ḥayfā ki: -
Mısra: **10**
yazık ki

9. Yaḥyā'ya kerem bābını yār eyledi divār
10. Ḥayfā ki der-i himmeti aġyāre açıldı

der-i himmeti:

der-i himmeti: -
Mısra: **10**
Himmet kapısı.

9. Yaḥyā'ya kerem bābını yār eyledi divār
10. Ḥayfā ki der-i himmeti aġyāre açıldı

meclis:

Meclisde: -de
Mısra: **1**
Cemiyet, zevk ve sefa toplantısı

1. Meclisde ṭolu piyāle döndi
2. Bedr olmuş idi hilāle döndi

dön:

döndi: -di
Mısra: **1**
Dönmek II elden ele devretmek.

1. Meclisde ṭolu piyāle döndi
2. Bedr olmuş idi hilāle döndi

döndi: -di
Mısra: **2**
Dönüşmek.

1. Meclisde ṭolu piyāle döndi
2. Bedr olmuş idi hilāle döndi

döndi: -di
Mısra: **4**
Dönüşmek.

3. Ser-geşte-i ʿaşḳuñuñ sirişki
4. Dolābdaki zülāle döndi

döndi: -di
Mısra: **6**

Dönüşmek.

5. Şemʿ-i ruḫuña ṭolaşaraḳ dil
6. Pervāne-i bi̇-mecāle döndi

döndi: -di
Mısra: **8**
Dönüşmek.

7. Göñlümde hemi̇şe zülf-i pür-piç
8. Gird-āb-ı yem-ı ḫayāle döndi

döndi: -di
Mısra: **10**
Dönüşmek II benzemek.

9. Zülfin ṭağıdup girince raḳṣa
10. Ṭāvūs-ı güşāde-bāle döndi

döndi: -di
Mısra: **12**
Dönüşmek II benzemek.

11. Cevr eylemede raḳi̇be uydı
12. Gerdūnda o bed fiʿāle döndi

döndi: -di
Mısra: **14**
Dönüşmek.

13. Ferhād'ı arayı gitdi Yaḥyā
14. Kūhsāra varınca nāle döndi

---

bedr:

Bedr:
Mısra: **2**
Dolunay.

1. Meclisde ṭolu piyāle döndi
2. Bedr olmuş idi hilāle döndi

---

ol:

olmuş: -muş
Mısra: **2**
Olmak.

1. Meclisde ṭolu piyāle döndi
2. Bedr olmuş idi hilāle döndi

---

i:

idi: -di
Mısra: **2**
İ- yardımcı fiili.

1. Meclisde ṭolu piyāle döndi
2. Bedr olmuş idi hilāle döndi

---

hilāl:

hilāle: -e
Mısra: **2**
hilal, yeni ay

1. Meclisde ṭolu piyāle döndi
2. Bedr olmuş idi hilāle döndi

---

sirişk:

sirişki: -i
Mısra: **3**
Gözyaşı.

3. Ser-geşte-i ʿaşḳuñuñ sirişki
4. Dolābdaki zülāle döndi

---

dolāb:

Dolābdaki: -daki
Mısra: **4**
Su değirmeni.

3. Ser-geşte-i ʿaşḳuñuñ sirişki
4. Dolābdaki zülāle döndi

---

zülāl:

zülāle: -e
Mısra: **4**
Safi, hafif, soğuk, güzel su.

3. Ser-geşte-i ʿaşḳuñuñ sirişki
4. Dolābdaki zülāle döndi

ṭolaş:

ṭolaşaraḳ: -araḳ
Mısra: **5**
Dolanmak II müptela olmak.

5. Şemʿ-i ruḫuña ṭolaşaraḳ dil
6. Pervāne-i bi̇-mecāle döndi

---

dil:

dil:
Mısra: **5**
gönül

5. Şemʿ-i ruḫuña ṭolaşaraḳ dil
6. Pervāne-i bi̇-mecāle döndi

---

göñl:

Göñlümde: -ümde
Mısra: **7**
Gönül

7. Göñlümde hemi̇şe zülf-i pür-piç
8. Gird-āb-ı yem-ı ḫayāle döndi

---

hemi̇şe:

hemi̇şe:
Mısra: **7**
her zaman, hep, devamlı

7. Göñlümde hemi̇şe zülf-i pür-piç
8. Gird-āb-ı yem-ı ḫayāle döndi

---

raḳib:

raḳi̇be: -e
Mısra: **11**
Rakip II. Düşman.

11. Cevr eylemede raḳi̇be uydı
12. Gerdūnda o bed fiʿāle döndi

---

uy:

uydı: -dı
Mısra: **11**
Aynı şekilde hareket etmek II benzemek.

11. Cevr eylemede raḳi̇be uydı
12. Gerdūnda o bed fiʿāle döndi

---

gerdūn:

Gerdūnda: -da
Mısra: **12**
Felek, çarh, baht.

11. Cevr eylemede raḳi̇be uydı
12. Gerdūnda o bed fiʿāle döndi

---

o:

o:
Mısra: **12**
o, işaret sıfatı

11. Cevr eylemede raḳi̇be uydı
12. Gerdūnda o bed fiʿāle döndi

---

ferhād:

Ferhād'ı: -ı
Mısra: **13**
Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk hikâyelerinin başkahramanı.

13. Ferhād'ı arayı gitdi Yaḥyā
14. Kūhsāra varınca nāle döndi

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **13**
17. yüzyıl divan şairi

13. Ferhād'ı arayı gitdi Yaḥyā
14. Kūhsāra varınca nāle döndi

kūhsār:

Kūhsāra: -a
Mısra: **14**
Dağ

13. Ferhād'ı arayı gitdi Yaḥyā
14. Kūhsāra varınca nāle döndi

var:

varınca: -ınca
Mısra: **14**
Gitmek, ulaşmak.

13. Ferhād'ı arayı gitdi Yaḥyā
14. Kūhsāra varınca nāle döndi

nāle:

nāle:
Mısra: **14**
inilti, feryat

13. Ferhād'ı arayı gitdi Yaḥyā
14. Kūhsāra varınca nāle döndi

ṭolu piyāle:

ṭolu piyāle: -
Mısra: **1**
Şarap dolu kadeh.

1. Meclisde ṭolu piyāle döndi
2. Bedr olmuş idi hilāle döndi

ser-geşte-i ʿaşḳuñuñ:

ser-geşte-i ʿaşḳuñuñ: -
Mısra: **3**
Aşkından başı döneni II âşık.

3. Ser-geşte-i ʿaşḳuñuñ sirişki
4. Dolābdaki zülāle döndi

Şemʿ-i ruhuña:

Şemʿ-i ruḫuña: -
Mısra: **5**
Yanağının mumu.

5. Şemʿ-i ruḫuña ṭolaşaraḳ dil
6. Pervāne-i bį-mecāle döndi

pervāne-i bi-mecāle:

pervāne-i bį-mecāle: -
Mısra: **6**
Takati kalmayan pervane.

5. Şemʿ-i ruḫuña ṭolaşaraḳ dil
6. Pervāne-i bį-mecāle döndi

zülf-i pür-piç:

zülf-i pür-piç: -
Mısra: **7**
kıvrım kıvrım olan saç.

7. Göñlümde hemįşe zülf-i pür-piç
8. Gird-āb-ı yem-ı ḫayāle döndi

gird-āb-ı yem-i hayāle:

gird-āb-ı yem-i ḫayāle: -
Mısra: **8**
Hayal denizinin girdabı.

7. Göñlümde hemįşe zülf-i pür-piç
8. Gird-āb-ı yem-ı ḫayāle döndi

zülfin ṭağıdup:

zülfin ṭağıdup: -
Mısra: **9**
saçlarını savurmak II saçını çözmek

9. Zülfin ṭağıdup girince raḳṣa
10. Ṭāvūs-ı güşāde-bāle döndi

raḳṣa girince:

raḳṣa girince: -
Mısra: **9**
Raks etmek, dans etmek

9. Zülfin ṭağıdup girince raḳṣa
10. Ṭāvūs-ı güşāde-bāle döndi

Ṭāvūs-ı güşāde-bāle:

Ṭāvūs-ı güşāde-bāle: -
Mısra: **10**
Kanatlarını açan tavus kuşu.

9. Zülfin ṭağıdup girince raḳṣa
10. Ṭāvūs-ı güşāde-bāle döndi

cevr eylemede:

cevr eylemede: -
Mısra: **11**
Eziyet etmek.

11. Cevr eylemede raḳįbe uydı
12. Gerdūnda o bed fiʿāle döndi

bed fiʿāle:

bed fiʿāle: -
Mısra: **12**
Kötü işler işleyen kimse.

11. Cevr eylemede raḳįbe uydı
12. Gerdūnda o bed fiʿāle döndi

arayı gitdi:

arayı gitdi: -
Mısra: **13**
Aramaya gitmek II bulmaya çalışmak.

13. Ferhād'ı arayı gitdi Yaḥyā
14. Kūhsāra varınca nāle döndi

Ṭoldur:

Ṭoldur:
Mısra: **1**
Doldurmak II boşaltmak.

1. Ṭoldur ḳadeḥe şarāb-ı nābı
2. Fevt itme ṣafā-yı māh-tābı

kadeh:

ḳadeḥe: -e
Mısra: **1**
Kadeh

1. Ṭoldur ḳadeḥe şarāb-ı nābı
2. Fevt itme ṣafā-yı māh-tābı

ser-pūş:

Ser-pūşını: -ını
Mısra: **3**
Başa giyilen her türlü kisve.

3. Ser-pūşını al ḥicābı ḳaldur
4. Şun sāġar-ı lāle-gūn niḳābı

al:

al:
Mısra: **3**
almak

3. Ser-pūşını al ḥicābı ḳaldur
4. Şun sāġar-ı lāle-gūn niḳābı

hicāb:

ḥicābı: -ı
Mısra: **3**
Perde, örtü, engel

3. Ser-pūşını al ḥicābı ḳaldur

4. Şun sāġar-ı lāle-gūn niḳābı

ḳaldur:

ḳaldur:
Mısra: **3**
Ortadan kaldırmak.

3. Ser-pūşını al ḥicābı ḳaldur
4. Şun sāġar-ı lāle-gūn niḳābı

Şun:

Şun:
Mısra: **4**
uzatmak, vermek ‖ arzetmek

3. Ser-pūşını al ḥicābı ḳaldur
4. Şun sāġar-ı lāle-gūn niḳābı

niḳāb:

niḳābı: -ı
Mısra: **4**
Yüz örtüsü, peçe, yaşmak.

3. Ser-pūşını al ḥicābı ḳaldur
4. Şun sāġar-ı lāle-gūn niḳābı

şarāb:

şarābı: -ı
Mısra: **6**
Şarap

5. Bị-renc-i ḫumār -ı derd-i serdür
6. Erbāb-ı maḥabbetüñ şarābı

dün:

Dün:
Mısra: **8**
Dün, önceki gün.

7. Hicrān sitemin ḥikāyet eyler
8. Dün bezmde diñledüm rübābı

bezm:

bezmde: -de
Mısra: **8**
Sohbet, yaran sohbeti ‖ ziyafet, işret sohbeti.

7. Hicrān sitemin ḥikāyet eyler
8. Dün bezmde diñledüm rübābı

diñle:

diñledüm: -düm
Mısra: **8**
Kulak vermek

7. Hicrān sitemin ḥikāyet eyler
8. Dün bezmde diñledüm rübābı

rübāb:

rübābı: -ı
Mısra: **8**
Üzerine deri geçirilmiş ve Hindistan cevizinden yapılmış yuvarlak gövdeli yanık sesli yaylı saz.

7. Hicrān sitemin ḥikāyet eyler
8. Dün bezmde diñledüm rübābı

dil:

Dil:
Mısra: **9**
gönül

9. Dil sūz-ı derūnını yazardı
10. Ṭutuşmasa ḫāme vü kitābı

yaz:

yazardı: -ardı
Mısra: **9**
Kaleme almak.

9. Dil sūz-ı derūnını yazardı
10. Ṭutuşmasa ḫāme vü kitābı

Ṭutuşma:

Ṭutuşmasa: -sa
Mısra: **10**
Tutuşmak II yanmak.

9. Dil sūz-ı derūnını yazardı
10. Ṭutuşmasa ḫāme vü kitābı

yaḥyā':

Yaḥyā'yı: -yı
Mısra: **11**
17. yüzyıl divan şairi

11. Yaḥyā'yı helāk iderdi ol şāh
12. Mecz itmese luṭf ile ʻitābı

ol:

ol:
Mısra: **11**
o, işaret sıfatı

11. Yaḥyā'yı helāk iderdi ol şāh
12. Mecz itmese luṭf ile ʻitābı

Ol:
Mısra: **15**
o, işaret sıfatı

15. Ol şāh-ı cihān ki heybetinden
16. Defʿ olmaya mihrüñ ıżṭırābı

Olsa: -sa
Mısra: **18**
Olmak.

17. Bị-şübhe olurdı dāʾimā bedr
18. Olsa meh-i nev eger riḳābı

şāh:

şāh:
Mısra: **11**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

11. Yaḥyā'yı helāk iderdi ol şāh
12. Mecz itmese luṭf ile ʻitābı

luṭf:

luṭf:
Mısra: **12**
Yardım, inayet, ihsan.

11. Yaḥyā'yı helāk iderdi ol şāh
12. Mecz itmese luṭf ile ʻitābı

ile:

ile:
Mısra: **12**
İle birlikte.

11. Yaḥyā'yı helāk iderdi ol şāh
12. Mecz itmese luṭf ile ʻitābı

itāb:

itābı: -ı
Mısra: **12**
Azarlama

11. Yaḥyā'yı helāk iderdi ol şāh
12. Mecz itmese luṭf ile ʻitābı

Ḥaḳ:

Ḥaḳ:
Mısra: **13**
Allah.

13. Ḥaḳ eyleye dāʾimā muzaffer
14. Sulṭān ʿOŝmān-ı kām-yābı

dāʾimā:

dāʾimā:
Mısra: **13**
Devamlı, sürekli.

13. Ḥaḳ eyleye dāʾimā muzaffer
14. Sulṭān ʿOsmān-ı kām-yābı

dāʾimā:
Mısra: **17**
her vakit, sürekli olarak.

17. Bị-şübhe olurdı dāʾimā bedr
18. Olsa meh-i nev eger riḳābı

ki:

ki:
Mısra: **15**
Ki bağlacı.

15. Ol şāh-ı cihān ki heybetinden
16. Defʿ olmaya mihrüñ ıżṭırābı

heybet:

heybetinden: -inden
Mısra: **15**
Büyüklük, azamet.

15. Ol şāh-ı cihān ki heybetinden
16. Defʿ olmaya mihrüñ ıżṭırābı

bi-şübhe:

Bị-şübhe:
Mısra: **17**
Tereddütsüz

17. Bị-şübhe olurdı dāʾimā bedr
18. Olsa meh-i nev eger riḳābı

eger:

eger:
Mısra: **18**
Eğer

17. Bị-şübhe olurdı dāʾimā bedr
18. Olsa meh-i nev eger riḳābı

riḳāb:

riḳābı: -ı
Mısra: **18**
Üzengi.

17. Bị-şübhe olurdı dāʾimā bedr
18. Olsa meh-i nev eger riḳābı

şarāb-ı nābı:

şarāb-ı nābı: -
Mısra: **1**
Saf şarap.

1. Ṭoldur ḳadeḥe şarāb-ı nābı
2. Fevt itme ṣafā-yı māh-tābı

ṣafā-yı māh-tābı:

ṣafā-yı māh-tābı: -
Mısra: **2**
Ay ışığının verdiği huzur.

1. Ṭoldur ḳadeḥe şarāb-ı nābı
2. Fevt itme ṣafā-yı māh-tābı

fevt itme:

fevt itme: -
Mısra: **2**
boşa geçirmek, heba etmek.

1. Ṭoldur ḳadeḥe şarāb-ı nābı
2. Fevt itme ṣafā-yı māh-tābı

sāġar-ı lāle-gūn:

sāġar-ı lāle-gūn: -
Mısra: **4**
Kırmızı renkli şarap.

3. Ser-pūşını al ḥicābı ḳaldur
4. Şun sāġar-ı lāle-gūn niḳābı

bi-renc-i ḫumār-ı derd-i serdür:

bị-renc-i ḫumār-ı derd-i serdür: -
Mısra: **5**
Dertli başın sıkıntı vermeyen sarhoşluğu.

5. Bị-renc-i ḫumār -ı derd-i serdür
6. Erbāb-ı maḥabbetüñ şarābı

erbāb-ı maḥabbetüñ:

erbāb-ı maḥabbetüñ: -
Mısra: **6**
aşk erbabı II âşıklar

5. Bị-renc-i ḫumār -ı derd-i serdür
6. Erbāb-ı maḥabbetüñ şarābı

hicrān sitemin:

hicrān sitemin: -
Mısra: **7**
Ayrılık sitemi.

7. Hicrān sitemin ḥikāyet eyler
8. Dün bezmde diñledüm rübābı

hikāyet eyler:

ḥikāyet eyler: -
Mısra: **7**
Anlatmak.

7. Hicrān sitemin ḥikāyet eyler
8. Dün bezmde diñledüm rübābı

sūz-ı derūnını:

sūz-ı derūnını: -
Mısra: **9**
Gönül yangını II gönül sıkıntısı.

9. Dil sūz-ı derūnını yazardı
10. Ṭutuşmasa ḫāme vü kitābı

ḫāme vü kitābı:

ḫāme vü kitābı: -
Mısra: **10**
Kalem ve kitap.

9. Dil sūz-ı derūnını yazardı
10. Ṭutuşmasa ḫāme vü kitābı

helāk iderdi:

helāk iderdi: -
Mısra: **11**
Öldürmek II mahvetmek.

11. Yaḥyā'yı helāk iderdi ol şāh
12. Mecz itmese luṭf ile ʻitābı

mecz itmese:

mecz itmese: -
Mısra: **12**
Delirtmek.

11. Yaḥyā'yı helāk iderdi ol şāh
12. Mecz itmese luṭf ile ʻitābı

muzaffer eyleye:

muzaffer eyleye: -
Mısra: **13**
üstün getirmek, zaferler kazandırmak

13. Ḥaḳ eyleye dāʾimā muzaffer
14. Sulṭān ʿOsmān-ı kām-yābı

şāh-ı cihān:

şāh-ı cihān: -
Mısra: **15**
cihan padişahı

15. Ol şāh-ı cihān ki heybetinden
16. Defʿ olmaya mihrüñ ıżṭırābı

defʿ olmaya:

defʿ olmaya: -
Mısra: **16**
Yok olmak.

15. Ol şāh-ı cihān ki heybetinden
16. Defʿ olmaya mihrüñ ıżṭırābı

mihrüñ ıżṭırābı:

mihrüñ ıżṭırābı: -
Mısra: **16**
Aşk ıstırabı.

15. Ol şāh-ı cihān ki heybetinden
16. Defʿ olmaya mihrüñ ıżṭırābı

sulṭān ʿoŝmān-ı kām-yābı:

sulṭān ʿoŝmān-ı kām-yābı: -
Mısra: **14**
Muradına eren Sultan Osman.

13. Ḥaḳ eyleye dāʾimā muzaffer
14. Sulṭān ʿOŝmān-ı kām-yābı

bedr olurdı:

bedr olurdı: -
Mısra: **17**
Dolunay gibi kusursuz ve eksiksiz olmak.

17. Bī-şübhe olurdı dāʾimā bedr
18. Olsa meh-i nev eger riḳābı

meh-i nev:

meh-i nev: -
Mısra: **18**
Hilâl

17. Bī-şübhe olurdı dāʾimā bedr
18. Olsa meh-i nev eger riḳābı

bunca:

Bunca:
Mısra: **1**
bu kadar çok, böylesi

1. Bunca göñülleri kim kendüye yār aḳıtdı
2. Bāġ-ı maḥabbet içre bir cūybār aḳıtdı

kim:

kim:
Mısra: **1**
Her kim

1. Bunca göñülleri kim kendüye yār aḳıtdı
2. Bāġ-ı maḥabbet içre bir cūybār aḳıtdı

kendüye:

kendüye:
Mısra: **1**
kendine

1. Bunca göñülleri kim kendüye yār aḳıtdı
2. Bāġ-ı maḥabbet içre bir cūybār aḳıtdı

yār:

yār:
Mısra: **1**
Sevgili

1. Bunca göñülleri kim kendüye yār aḳıtdı
2. Bāġ-ı maḥabbet içre bir cūybār aḳıtdı

içre:

içre:
Mısra: **2**
içinde

1. Bunca göñülleri kim kendüye yār aḳıtdı
2. Bāġ-ı maḥabbet içre bir cūybār aḳıtdı

içre:
Mısra: **5**
içinde

5. Eşk-i revānum içre ʿaks eyledi o ruḫlār
6. Gül mevsiminde cūlar berg-i bahār aḳıtdı

bir:

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bunca göñülleri kim kendüye yār aḳıtdı
2. Bāġ-ı maḥabbet içre bir cūybār aḳıtdı

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Gülzār-ı maʿrifetde mizāb-ı ḫāmesinden
10. Ṭabʿ-ı ṣafā-şiʿārum bir çeşmesār aḳıtdı

bir:
Mısra: **11**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

11. Her ḳangı gülsitānda bir çeşme varsa Yaḥyā
12. Aġzı ṣuyın bu şiʿr-i leẕẕet-şiʿār aḳıtdı

cūybār:

cūybār:
Mısra: **2**
Irmak II sevgili.

1. Bunca göñülleri kim kendüye yār aḳıtdı
2. Bāġ-ı maḥabbet içre bir cūybār aḳıtdı

akıt:

aḳıtdı: -dı
Mısra: **2**
Gönülleri akıtmak II âşık etmek.

1. Bunca göñülleri kim kendüye yār aḳıtdı
2. Bāġ-ı maḥabbet içre bir cūybār aḳıtdı

aḳıtdı: -dı
Mısra: **4**
Götürmek II aktarmak.

3. Mercān-ı ḫūn-ı dilden ṣadef-yi eşk-i terden
4. Bāzār-ı ʿaşḳa herkes çoḳ yādigār aḳıtdı

aḳıtdı: -dı
Mısra: **6**
Taşımak II götürmek.

5. Eşk-i revānum içre ʿaks eyledi o ruḫlār
6. Gül mevsiminde cūlar berg-i bahār aḳıtdı

aḳıtdı: -dı
Mısra: **8**
Akmasını sağlamak II sulamak.

7. Destine ṣubḥa alup mānend-i şeyḫ ʿābid
8. Enhārı ayaġına yine çenār aḳıtdı

aḳıtdı: -dı
Mısra: **10**
Akmasını sağlamak II üretmek.

9. Gülzār-ı maʿrifetde mizāb-ı ḫāmesinden
10. Ṭabʿ-ı ṣafā-şiʿārum bir çeşmesār aḳıtdı

herkes:

herkes:
Mısra: **4**
Herkes, birçokları.

3. Mercān-ı ḫūn-ı dilden ṣadef-yi eşk-i terden
4. Bāzār-ı ʿaşḳa herkes çoḳ yādigār aḳıtdı

çoḳ:

çoḳ:
Mısra: **4**
Çok

3. Mercān-ı ḫūn-ı dilden ṣadef-yi eşk-i terden
4. Bāzār-ı ʿaşḳa herkes çoḳ yādigār aḳıtdı

yādigār:

yādigār:
Mısra: **4**
hatıra, anı

3. Mercān-ı ḫūn-ı dilden ṣadef-yi eşk-i terden
4. Bāzār-ı ʿaşḳa herkes çoḳ yādigār aḳıtdı

o:

o:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Eşk-i revānum içre ʿaks eyledi o ruḫlār
6. Gül mevsiminde cūlar berg-i bahār aḳıtdı

ruh:

ruḫlār: -lār
Mısra: **5**
yanak

5. Eşk-i revānum içre ʿaks eyledi o ruḫlār
6. Gül mevsiminde cūlar berg-i bahār aḳıtdı

cū:

cūlar: -lar
Mısra: **6**
Nehir.

5. Eşk-i revānum içre ʿaks eyledi o ruḫlār
6. Gül mevsiminde cūlar berg-i bahār aḳıtdı

enhār:

Enhārı: -ı
Mısra: **8**
ırmaklar

7. Destine ṣubḥa alup mānend-i şeyḫ ʿābid
8. Enhārı ayaġına yine çenār aḳıtdı

yine:

yine:
Mısra: **8**
Bir daha, tekrar, gene.

7. Destine ṣubḥa alup mānend-i şeyḫ ʿābid
8. Enhārı ayaġına yine çenār aḳıtdı

çeşmesār:

çeşmesār:
Mısra: **10**
Çeşmesi çok olan yer.

9. Gülzār-ı maʿrifetde mizāb-ı ḫāmesinden
10. Ṭabʿ-ı ṣafā-şiʿārum bir çeşmesār aḳıtdı

gülsitān:

gülsitānda: -da
Mısra: **11**
gül bahçesi, çiçeklik ǁ bahçe

11. Her ḳangı gülsitānda bir çeşme varsa Yaḥyā
12. Aġzı ṣuyın bu şiʿr-i leẕẕet-şiʿār aḳıtdı

çeşme:

çeşme:
Mısra: **11**
çeşme.

11. Her ḳangı gülsitānda bir çeşme varsa Yaḥyā
12. Aġzı ṣuyın bu şiʿr-i leẕẕet-şiʿār aḳıtdı

var:

varsa: -sa
Mısra: **11**
Bulunmakta.

11. Her ḳangı gülsitānda bir çeşme varsa Yaḥyā
12. Aġzı ṣuyın bu şiʿr-i leẕẕet-şiʿār aḳıtdı

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **11**
17. yüzyıl divan şairi

11. Her ḳangı gülsitānda bir çeşme varsa Yaḥyā
12. Aġzı ṣuyın bu şiʿr-i leẕẕet-şiʿār aḳıtdı

bu:

bu:
Mısra: **12**
bu, işaret sıfatı

11. Her ḳangı gülsitānda bir çeşme varsa Yaḥyā
12. Aġzı ṣuyın bu şiʿr-i leẕẕet-şiʿār aḳıtdı

göñülleri aḳıtdı:

göñülleri aḳıtdı: -
Mısra: **1**
Âşık etmek II kendine yönlendirmek.

1. Bunca göñülleri kim kendüye yār aḳıtdı
2. Bāġ-ı maḥabbet içre bir cūybār aḳıtdı

bāġ-ı maḥabbet:

bāġ-ı maḥabbet: -
Mısra: **2**
Muhabbet bağı, bahçesi.

1. Bunca göñülleri kim kendüye yār aḳıtdı
2. Bāġ-ı maḥabbet içre bir cūybār aḳıtdı

mercān-ı ḫūn-ı dilden:

mercān-ı ḫūn-ı dilden: -
Mısra: **3**
Gönül kanının mercanı.

3. Mercān-ı ḫūn-ı dilden ṣadef-yi eşk-i terden
4. Bāzār-ı ʿaşḳa herkes çoḳ

yādigār aḳıtdı

i bahār aḳıtdı

çeşmesār aḳıtdı

lüʾlüʾ-yi eşk-i terden:

lüʾlüʾ-yi eşk-i terden: -
Mısra: **3**
Gözyaşı incileri.

3. Mercān-ı ḫūn-ı dilden ṣadef-yi eşk-i terden
4. Bāzār-ı ʿaşḳa herkes çoḳ yādigār aḳıtdı

bāzār-ı ʿaşḳa:

bāzār-ı ʿaşḳa: -
Mısra: **4**
Aşk pazarı.

3. Mercān-ı ḫūn-ı dilden ṣadef-yi eşk-i terden
4. Bāzār-ı ʿaşḳa herkes çoḳ yādigār aḳıtdı

eşk-i revānum:

eşk-i revānum: -
Mısra: **5**
Akan gözyaşı.

5. Eşk-i revānum içre ʿaks eyledi o ruḫlār
6. Gül mevsiminde cūlar berg-i bahār aḳıtdı

ʿaks eyledi:

ʿaks eyledi: -
Mısra: **5**
Yansımak.

5. Eşk-i revānum içre ʿaks eyledi o ruḫlār
6. Gül mevsiminde cūlar berg-i bahār aḳıtdı

gül mevsiminde:

gül mevsiminde: -
Mısra: **6**
gül mevsimi, güllerin açıldığı vakit ‖ ilkbahar

5. Eşk-i revānum içre ʿaks eyledi o ruḫlār
6. Gül mevsiminde cūlar berg-i bahār aḳıtdı

berg-i bahār:

berg-i bahār: -
Mısra: **6**
Bahar yaprakları.

5. Eşk-i revānum içre ʿaks eyledi o ruḫlār
6. Gül mevsiminde cūlar berg-

mānend-i şeyḫ ʿābid:

mānend-i şeyḫ ʿābid: -
Mısra: **7**
İbadet eden şeyhler gibi.

7. Destine ṣubḥa alup mānend-i şeyḫ ʿābid
8. Enhārı ayağına yine çenār aḳıtdı

destine ṣubḥa alup:

destine ṣubḥa alup: -
Mısra: **7**
Eline tespih almak.

7. Destine ṣubḥa alup mānend-i şeyḫ ʿābid
8. Enhārı ayağına yine çenār aḳıtdı

çenār ayağına:

çenār ayağına: -
Mısra: **8**
Çınarın dibi.

7. Destine ṣubḥa alup mānend-i şeyḫ ʿābid
8. Enhārı ayağına yine çenār aḳıtdı

gülzār-ı maʿrifetde:

gülzār-ı maʿrifetde: -
Mısra: **9**
Hünerin gül bahçesi.

9. Gülzār-ı maʿrifetde mizāb-ı ḫāmesinden
10. Ṭabʿ-ı ṣafā-şiʿārum bir çeşmesār aḳıtdı

mizāb-ı ḫāmesinden:

mizāb-ı ḫāmesinden: -
Mısra: **9**
Kalemin oluğu.

9. Gülzār-ı maʿrifetde mizāb-ı ḫāmesinden
10. Ṭabʿ-ı ṣafā-şiʿārum bir çeşmesār aḳıtdı

Ṭabʿ-ı ṣafā-şiʿārum:

Ṭabʿ-ı ṣafā-şiʿārum: -
Mısra: **10**
Safa getiren yaradılış.

9. Gülzār-ı maʿrifetde mizāb-ı ḫāmesinden
10. Ṭabʿ-ı ṣafā-şiʿārum bir

her ḳangı:

her ḳangı: -
Mısra: **11**
Hangi.

11. Her ḳangı gülsitānda bir çeşme varsa Yaḥyā
12. Ağzı ṣuyın bu şiʿr-i lezẕet-şiʿār aḳıtdı

ağzı ṣuyın aḳıtdı:

ağzı ṣuyın aḳıtdı: -
Mısra: **12**
Çok beğenip isteyecek duruma gelmek II imrenmek.

11. Her ḳangı gülsitānda bir çeşme varsa Yaḥyā
12. Ağzı ṣuyın bu şiʿr-i lezẕet-şiʿār aḳıtdı

şiʿr-i lezẕet-şiʿār:

şiʿr-i lezẕet-şiʿār: -
Mısra: **12**
Lezzet veren şiir.

11. Her ḳangı gülsitānda bir çeşme varsa Yaḥyā
12. Ağzı ṣuyın bu şiʿr-i lezẕet-şiʿār aḳıtdı

laʿl:

Laʿlüñe: -üñ, -e
Mısra: **1**
Dudak.

1. Laʿlüñe meylüm görenler mey-perest añlar beni
2. İşiden feryādumı yollarda mest añlar beni

meyl:

meylüm: -üm
Mısra: **1**
Meyil, yönelme

1. Laʿlüñe meylüm görenler mey-perest añlar beni
2. İşiden feryādumı yollarda mest añlar beni

gören:

görenler: -ler
Mısra: **1**
gören kimseler

1. Laʿlüñe meylüm görenler mey-perest añlar beni
2. İşiden feryādumı yollarda

mest añlar beni

görenler: -ler
Mısra: **4**
gören kimse

3. Ḳadrümi ʿālį naẓarlardur benüm ʿālį bilen
4. Ḫāk-i ẕilletde görenler gerçi pest añlar beni

---

mey-perest:

mey-perest:
Mısra: **1**
İçkiyi taparcasına seven.

1. Laʿlüñe meylüm görenler mey-perest añlar beni
2. İşiden feryādumı yollarda mest añlar beni

---

añla:

añlar: -r
Mısra: **1**
Zannetmek II düşünmek.

1. Laʿlüñe meylüm görenler mey-perest añlar beni
2. İşiden feryādumı yollarda mest añlar beni

añlar: -r
Mısra: **2**
Zannetmek II düşünmek.

1. Laʿlüñe meylüm görenler mey-perest añlar beni
2. İşiden feryādumı yollarda mest añlar beni

añlar: -r
Mısra: **4**
Zannetmek II düşünmek.

3. Ḳadrümi ʿālį naẓarlardur benüm ʿālį bilen
4. Ḫāk-i ẕilletde görenler gerçi pest añlar beni

Añlamaz: -maz
Mısra: **5**
Kavramamak II bilmemek.

5. Añlamaz keyfiyyet-i ḥāl-i dilüm hüşyār olan
6. Mest-i cām-ı bāde-i bezm-i elest añlar beni

añlar: -r
Mısra: **6**
Bilmek II anlamak.

5. Añlamaz keyfiyyet-i ḥāl-i dilüm hüşyār olan
6. Mest-i cām-ı bāde-i bezm-i elest añlar beni

añlar: -r
Mısra: **8**
Zannetmek II düşünmek.

7. Eyleyüp dünyāya meyl illerle eyler iḫtilāṭ
8. Girmez ol āfet elüme teng-dest añlar beni

añlar: -r
Mısra: **10**
Zannetmek II düşünmek.

9. Luṭfını ol mū-miyānuñ gör ki bir cevr eylese
10. Ṣarılur Yaḥyā hemān ḫāṭır-şikest añlar beni

---

ben:

beni: -i
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Laʿlüñe meylüm görenler mey-perest añlar beni
2. İşiden feryādumı yollarda mest añlar beni

beni: -i
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Laʿlüñe meylüm görenler mey-perest añlar beni
2. İşiden feryādumı yollarda mest añlar beni

benüm: -üm
Mısra: **3**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Ḳadrümi ʿālį naẓarlardur benüm ʿālį bilen
4. Ḫāk-i ẕilletde görenler gerçi pest añlar beni

beni: -i
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Ḳadrümi ʿālį naẓarlardur benüm ʿālį bilen
4. Ḫāk-i ẕilletde görenler gerçi pest añlar beni

beni: -i
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Añlamaz keyfiyyet-i ḥāl-i dilüm hüşyār olan
6. Mest-i cām-ı bāde-i bezm-i elest añlar beni

beni: -i
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Eyleyüp dünyāya meyl illerle eyler iḫtilāṭ
8. Girmez ol āfet elüme teng-dest añlar beni

beni: -i
Mısra: **10**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Luṭfını ol mū-miyānuñ gör ki bir cevr eylese
10. Ṣarılur Yaḥyā hemān ḫāṭır-şikest añlar beni

İşiden:

İşiden:
Mısra: **2**
Duyanlar, haberdar olan insanlar.

1. Laʿlüñe meylüm görenler mey-perest añlar beni
2. İşiden feryādumı yollarda mest añlar beni

---

feryād:

feryādumı: -umı
Mısra: **2**
haykırış, çığlık, bağırtı

1. Laʿlüñe meylüm görenler mey-perest añlar beni
2. İşiden feryādumı yollarda mest añlar beni

---

yol:

yollarda: -larda
Mısra: **2**
yol

1. Laʿlüñe meylüm görenler mey-perest añlar beni
2. İşiden feryādumı yollarda mest añlar beni

---

mest:

mest:
Mısra: **2**
Sarhoş, kendinden geçmiş.

1. Laʿlüñe meylüm görenler mey-perest añlar beni
2. İşiden feryādumı yollarda mest añlar beni

Kadr:

Ḳadrümi: -ümi
Mısra: **3**
Değer, itibar, haysiyet.

3. Ḳadrümi ʿālį naẓarlardur benüm ʿālį bilen
4. Ḫāk-i ẕilletde görenler gerçi pest añlar beni

gerçi:

gerçi:
Mısra: **4**
Gerçi.

3. Ḳadrümi ʿālī naẓarlardur benüm ʻālī bilen
4. Ḫāk-i ẕilletde görenler gerçi pest añlar beni

pest:

pest:
Mısra: **4**
Alçak, aşağı

3. Ḳadrümi ʿālī naẓarlardur benüm ʻālī bilen
4. Ḫāk-i ẕilletde görenler gerçi pest añlar beni

hüşyār:

hüşyār:
Mısra: **5**
Akıllı, uyanık.

5. Añlamaz keyfiyyet-i ḥāl-i dilüm hüşyār olan
6. Mest-i cām-ı bāde-i bezm-i elest añlar beni

olan:

olan:
Mısra: **5**
olan kimse

5. Añlamaz keyfiyyet-i ḥāl-i dilüm hüşyār olan
6. Mest-i cām-ı bāde-i bezm-i elest añlar beni

dünyā:

dünyāya: -ya
Mısra: **7**
Dünya II dünyaya ait her şey.

7. Eyleyüp dünyāya meyl illerle eyler iḫtilāṭ
8. Girmez ol āfet elüme teng-dest añlar beni

il:

illerle: -ler, -le
Mısra: **7**
Yabancılar, başkaları, herkes.

7. Eyleyüp dünyāya meyl illerle eyler iḫtilāṭ
8. Girmez ol āfet elüme teng-dest añlar beni

ol:

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Eyleyüp dünyāya meyl illerle eyler iḫtilāṭ
8. Girmez ol āfet elüme teng-dest añlar beni

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Luṭfını ol mū-miyānuñ gör ki bir cevr eylese
10. Ṣarılur Yaḥyā hemān ḫāṭır-şikest añlar beni

āfet:

āfet:
Mısra: **8**
Bela. || Güzel.

7. Eyleyüp dünyāya meyl illerle eyler iḫtilāṭ
8. Girmez ol āfet elüme teng-dest añlar beni

teng-dest:

teng-dest:
Mısra: **8**
Eli küçük.

7. Eyleyüp dünyāya meyl illerle eyler iḫtilāṭ
8. Girmez ol āfet elüme teng-dest añlar beni

luṭf:

Luṭfını: -ını
Mısra: **9**
Yardım, inayet, ihsan.

9. Luṭfını ol mū-miyānuñ gör ki bir cevr eylese
10. Ṣarılur Yaḥyā hemān ḫāṭır-şikest añlar beni

mū-miyān:

mū-miyānuñ: -uñ
Mısra: **9**
İnce belli.

9. Luṭfını ol mū-miyānuñ gör ki bir cevr eylese
10. Ṣarılur Yaḥyā hemān ḫāṭır-şikest añlar beni

gör:

gör:
Mısra: **9**
gör!

9. Luṭfını ol mū-miyānuñ gör ki bir cevr eylese
10. Ṣarılur Yaḥyā hemān ḫāṭır-şikest añlar beni

ki:

ki:
Mısra: **9**
Ki bağlacı.

9. Luṭfını ol mū-miyānuñ gör ki bir cevr eylese
10. Ṣarılur Yaḥyā hemān ḫāṭır-şikest añlar beni

bir:

bir:
Mısra: **9**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Luṭfını ol mū-miyānuñ gör ki bir cevr eylese
10. Ṣarılur Yaḥyā hemān ḫāṭır-şikest añlar beni

Ṣarıl:

Ṣarılur: -ur
Mısra: **10**
Sarılmak II dolanmak.

9. Luṭfını ol mū-miyānuñ gör ki bir cevr eylese
10. Ṣarılur Yaḥyā hemān ḫāṭır-şikest añlar beni

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Luṭfını ol mū-miyānuñ gör ki bir cevr eylese
10. Ṣarılur Yaḥyā hemān ḫāṭır-şikest añlar beni

hemān:

hemān:
Mısra: **10**
Sürekli, daima.

9. Luṭfını ol mū-miyānuñ gör ki bir cevr eylese
10. Ṣarılur Yaḥyā hemān ḫāṭır-şikest añlar beni

ḫāṭır-şikest:

ḫāṭır-şikest:
Mısra: **10**

Gönlü kırık.

9. Luṭfını ol mū-miyānuñ gör ki bir cevr eylese
10. Ṣarılur Yaḥyā hemān ḫāṭır-şikest añlar beni

āli bilen:

ālị bilen: -
Mısra: **3**
Yüce, ulu bilen kimse.

3. Ḳadrümi ʿālị naẓarlardur benüm ʿālị bilen
4. Ḫāk-i ẕilletde görenler gerçi pest añlar beni

āli naẓarlardur:

ālị naẓarlardur: -
Mısra: **3**
Değerli, kıymetli bakış.

3. Ḳadrümi ʿālị naẓarlardur benüm ʿālị bilen
4. Ḫāk-i ẕilletde görenler gerçi pest añlar beni

Ḫāk-i ẕilletde:

Ḫāk-i ẕilletde: -
Mısra: **4**
Tevazu toprağı

3. Ḳadrümi ʿālị naẓarlardur benüm ʿālị bilen
4. Ḫāk-i ẕilletde görenler gerçi pest añlar beni

keyfiyyet-i ḥāl-i dilüm:

keyfiyyet-i ḥāl-i dilüm: -
Mısra: **5**
Gönül hoşluğu.

5. Añlamaz keyfiyyet-i ḥāl-i dilüm hüşyār olan
6. Mest-i cām-ı bāde-i bezm-i elest añlar beni

mest-i cām-ı bāde-i bezm-i elest:

mest-i cām-ı bāde-i bezm-i elest: -
Mısra: **6**
Elest meclisindeki şarap kadehinin sarhoşu.

5. Añlamaz keyfiyyet-i ḥāl-i dilüm hüşyār olan
6. Mest-i cām-ı bāde-i bezm-i elest añlar beni

meyl eyleyüp:

meyl eyleyüp: -
Mısra: **7**
Yönelmek, eğilimli olmak.

7. Eyleyüp dünyāya meyl illerle eyler iḫtilāṭ
8. Girmez ol āfet elüme teng-dest añlar beni

ihtilāt eyler:

iḫtilāṭ eyler: -
Mısra: **7**
Sıkı fıkı olmak.

7. Eyleyüp dünyāya meyl illerle eyler iḫtilāṭ
8. Girmez ol āfet elüme teng-dest añlar beni

elüme girmez:

elüme girmez: -
Mısra: **8**
Ele sığmaz II ele avuca sığmayan.

7. Eyleyüp dünyāya meyl illerle eyler iḫtilāṭ
8. Girmez ol āfet elüme teng-dest añlar beni

cevr eylese:

cevr eylese: -
Mısra: **9**
Eziyet etmek.

9. Luṭfını ol mū-miyānuñ gör ki bir cevr eylese
10. Ṣarılur Yaḥyā hemān ḫāṭır-şikest añlar beni

bul:

buldı: -dı
Mısra: **1**
Ermek, ulaşmak.

1. Ḥayāt-ı tāze buldı yine ʿālem nev-bahār oldı
2. Güzellendi çemen bir lāle-ḫadd ü gül-ʿiẕār oldı

yine:

yine:
Mısra: **1**
Tekrar.

1. Ḥayāt-ı tāze buldı yine ʿālem nev-bahār oldı
2. Güzellendi çemen bir lāle-ḫadd ü gül-ʿiẕār oldı

ʿālem:

ʿālem:
Mısra: **1**
dünya ‖ dünyadaki insanlar, herkes, ahali

1. Ḥayāt-ı tāze buldı yine ʿālem nev-bahār oldı
2. Güzellendi çemen bir lāle-ḫadd ü gül-ʿiẕār oldı

nev-bahār:

nev-bahār:
Mısra: **1**
İlkbahar II genç

1. Ḥayāt-ı tāze buldı yine ʿālem nev-bahār oldı
2. Güzellendi çemen bir lāle-ḫadd ü gül-ʿiẕār oldı

ol:

oldı: -dı
Mısra: **1**
Olmak.

1. Ḥayāt-ı tāze buldı yine ʿālem nev-bahār oldı
2. Güzellendi çemen bir lāle-ḫadd ü gül-ʿiẕār oldı

oldı: -dı
Mısra: **2**
Olmak II dönüşmek.

1. Ḥayāt-ı tāze buldı yine ʿālem nev-bahār oldı
2. Güzellendi çemen bir lāle-ḫadd ü gül-ʿiẕār oldı

oldı: -dı
Mısra: **4**
Olmak II dönüşmek.

3. Gehị eyler tebessüm bülbüle gāhị ider ḫande
4. Çemende ġonce bir maḥbūb-ı şūḫ-ı şịvekār oldı

oldı: -dı
Mısra: **6**
Olmak.

5. İñen üstüne düşme ʿandelịbā münḥarịf itme
6. Ki şöyle nāzük oldı naḫl-i gül kim bergi bār oldı

güzellen:

Güzellendi: -di
Mısra: **2**
Güzelleşmek II doğanın canlanması.

1. Ḥayāt-ı tāze buldı yine ʿālem nev-bahār oldı
2. Güzellendi çemen bir lāle-ḫadd ü gül-ʿiẕār oldı

çemen:

çemen:
Mısra: **2**
Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer.

1. Ḥayāt-ı tāze buldı yine ʿālem nev-bahār oldı
2. Güzellendi çemen bir lāle-ḫadd ü gül-ʿiẕār oldı

bir:

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Ḥayāt-ı tāze buldı yine ʿālem nev-bahār oldı
2. Güzellendi çemen bir lāle-ḫadd ü gül-ʿiẕār oldı

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Gehi̇ eyler tebessüm bülbüle gāhi̇ ider ḫande
4. Çemende ġonce bir maḥbūb-ı şūḫ-ı şi̇vekār oldı

lāle-ḫadd:

lāle-ḫadd:
Mısra: **2**
Lale yanaklı.

1. Ḥayāt-ı tāze buldı yine ʿālem nev-bahār oldı
2. Güzellendi çemen bir lāle-ḫadd ü gül-ʿiẕār oldı

ü:

ü:
Mısra: **2**
ve

1. Ḥayāt-ı tāze buldı yine ʿālem nev-bahār oldı
2. Güzellendi çemen bir lāle-ḫadd ü gül-ʿiẕār oldı

gül-ʿiẕār:

gül-ʿiẕār:
Mısra: **2**
Gül yanaklı.

1. Ḥayāt-ı tāze buldı yine ʿālem nev-bahār oldı
2. Güzellendi çemen bir lāle-ḫadd ü gül-ʿiẕār oldı

gehi:

Gehi̇:
Mısra: **3**
Bazen, ara sıra

3. Gehi̇ eyler tebessüm bülbüle gāhi̇ ider ḫande
4. Çemende ġonce bir maḥbūb-ı şūḫ-ı şi̇vekār oldı

bülbül:

bülbüle: -e
Mısra: **3**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

3. Gehi̇ eyler tebessüm bülbüle gāhi̇ ider ḫande
4. Çemende ġonce bir maḥbūb-ı şūḫ-ı şi̇vekār oldı

bülbül:
Mısra: **7**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

7. Bu naḳş-ı ḫūbı bülbül gördi āheng-i nevā itdi
8. Bu ṭarz-ı tāzeyi seyr itdi cūlar bi̇-ḳarār oldı

gāhi:

gāhi̇:
Mısra: **3**
Bazen, zaman zaman

3. Gehi̇ eyler tebessüm bülbüle gāhi̇ ider ḫande
4. Çemende ġonce bir maḥbūb-ı şūḫ-ı şi̇vekār oldı

Çemen:

Çemende: -de
Mısra: **4**
Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer.

3. Gehi̇ eyler tebessüm bülbüle gāhi̇ ider ḫande
4. Çemende ġonce bir maḥbūb-ı şūḫ-ı şi̇vekār oldı

ġonce:

ġonce:
Mısra: **4**
Gonca.

3. Gehi̇ eyler tebessüm bülbüle gāhi̇ ider ḫande
4. Çemende ġonce bir maḥbūb-ı şūḫ-ı şi̇vekār oldı

İñen:

İñen:
Mısra: **5**
çok, pek, fazla

5. İñen üstüne düşme ʿandeli̇bā münḥari̇f itme
6. Ki şöyle nāzük oldı naḫl-i gül kim bergi bār oldı

ʿandelibā:

ʿandeli̇bā:
Mısra: **5**
bülbül II âşık

5. İñen üstüne düşme ʿandeli̇bā münḥari̇f itme
6. Ki şöyle nāzük oldı naḫl-i gül kim bergi bār oldı

ki:

Ki:
Mısra: **6**
Zira.

5. İñen üstüne düşme ʿandeli̇bā münḥari̇f itme
6. Ki şöyle nāzük oldı naḫl-i gül kim bergi bār oldı

şöyle:

şöyle:
Mısra: **6**
O kadar.

5. İñen üstüne düşme ʿandeli̇bā münḥari̇f itme
6. Ki şöyle nāzük oldı naḫl-i gül kim bergi bār oldı

nāzük:

nāzük:
Mısra: **6**
İnce, narin.

5. İñen üstüne düşme ʿandeli̇bā münḥari̇f itme
6. Ki şöyle nāzük oldı naḫl-i gül kim bergi bār oldı

kim:

kim:
Mısra: **6**
-dığı için.

5. İñen üstüne düşme ʿandeli̇bā münḥari̇f itme
6. Ki şöyle nāzük oldı naḫl-i gül kim bergi bār oldı

berg:

bergi: -i
Mısra: **6**
Yaprak.

5. İñen üstüne düşme ʿandelibā münḥarif itme
6. Ki şöyle nāzük oldı naḫl-i gül kim bergi bār oldı

bu:

Bu:
Mısra: **7**
bu, işaret sıfatı

7. Bu naḳş-ı ḫūbı bülbül gördi āheng-i nevā itdi
8. Bu ṭarz-ı tāzeyi seyr itdi cūlar bi̱-ḳarār oldı

Bu:
Mısra: **8**
bu, işaret sıfatı

7. Bu naḳş-ı ḫūbı bülbül gördi āheng-i nevā itdi
8. Bu ṭarz-ı tāzeyi seyr itdi cūlar bi̱-ḳarār oldı

gör:

gördi: -di
Mısra: **7**
Görmek.

7. Bu naḳş-ı ḫūbı bülbül gördi āheng-i nevā itdi
8. Bu ṭarz-ı tāzeyi seyr itdi cūlar bi̱-ḳarār oldı

cū:

cūlar: -lar
Mısra: **8**
Nehir.

7. Bu naḳş-ı ḫūbı bülbül gördi āheng-i nevā itdi
8. Bu ṭarz-ı tāzeyi seyr itdi cūlar bi̱-ḳarār oldı

her:

her:
Mısra: **9**
Her, her bir

9. Kenār-ı cūdaki her seddi söyletseñ eger Yaḥyā
10. Zebān-ı ḥāl ile dir mevsim-i seyr-i kenār oldı

sedd:

seddi: -i
Mısra: **9**
Engel, mani

9. Kenār-ı cūdaki her seddi söyletseñ eger Yaḥyā
10. Zebān-ı ḥāl ile dir mevsim-i seyr-i kenār oldı

söylet:

söyletseñ: -señ
Mısra: **9**
Konuşturmak, dile getirmek

9. Kenār-ı cūdaki her seddi söyletseñ eger Yaḥyā
10. Zebān-ı ḥāl ile dir mevsim-i seyr-i kenār oldı

eger:

eger:
Mısra: **9**
Eğer

9. Kenār-ı cūdaki her seddi söyletseñ eger Yaḥyā
10. Zebān-ı ḥāl ile dir mevsim-i seyr-i kenār oldı

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Kenār-ı cūdaki her seddi söyletseñ eger Yaḥyā
10. Zebān-ı ḥāl ile dir mevsim-i seyr-i kenār oldı

ile:

ile:
Mısra: **10**
Bağlama edatı II vasıtasıyla.

9. Kenār-ı cūdaki her seddi söyletseñ eger Yaḥyā
10. Zebān-ı ḥāl ile dir mevsim-i seyr-i kenār oldı

di:

dir: -r
Mısra: **10**
Söylemek.

9. Kenār-ı cūdaki her seddi söyletseñ eger Yaḥyā
10. Zebān-ı ḥāl ile dir mevsim-i seyr-i kenār oldı

Ḥayāt-ı tāze:

Ḥayāt-ı tāze: -
Mısra: **1**
taze hayat, yenilik, canlılık

1. Ḥayāt-ı tāze buldı yine ʿālem nev-bahār oldı
2. Güzellendi çemen bir lāle-ḫadd ü gül-ʿiẕār oldı

hande ider:

ḫande ider: -
Mısra: **3**
Gülmek.

3. Gehi̱ eyler tebessüm bülbüle gāhi̱ ider ḫande
4. Çemende ġonce bir maḥbūb-ı şūḫ-ı şi̱vekār oldı

tebessüm eyler:

tebessüm eyler: -
Mısra: **3**
Gülümsemek.

3. Gehi̱ eyler tebessüm bülbüle gāhi̱ ider ḫande
4. Çemende ġonce bir maḥbūb-ı şūḫ-ı şi̱vekār oldı

maḥbūb-ı şūḫ-ı şi̱vekār:

maḥbūb-ı şūḫ-ı şi̱vekār: -
Mısra: **4**
İşveli ve şuh sevgili.

3. Gehi̱ eyler tebessüm bülbüle gāhi̱ ider ḫande
4. Çemende ġonce bir maḥbūb-ı şūḫ-ı şi̱vekār oldı

üstüne düşme:

üstüne düşme: -
Mısra: **5**
Fazlasıyla ilgilenmek II tamamen ilgi gösterilene yönelmek.

5. İñen üstüne düşme ʿandeli̱bā münḥari̱f itme
6. Ki şöyle nāzük oldı naḫl-i gül kim bergi bār oldı

münḥarif itme:

münḥarif itme: -
Mısra: **5**
Eğilme!

5. İñen üstüne düşme ʿandeli̱bā münḥari̱f itme
6. Ki şöyle nāzük oldı naḫl-i gül kim bergi bār oldı

nahl-i gül:

naḫl-i gül: -
Mısra: **6**
Gül fidanı

5. İñen üstüne düşme ʿandeli̱bā münḥari̱f itme

6. Ki şöyle nāzük oldı naḫl-i gül kim bergi bār oldı

bār oldı:

bār oldı: -
Mısra: **6**
Meyve vermek.

5. İñen üstüne düşme ʿandelįbā münḥarif itme
6. Ki şöyle nāzük oldı naḫl-i gül kim bergi bār oldı

naķş-ı ħūbı:

naķş-ı ḫūbı: -
Mısra: **7**
Güzelliğin süsü II güzellik.

7. Bu naķş-ı ḫūbı bülbül gördi āheng-i nevā itdi
8. Bu ṭarz-ı tāzeyi seyr itdi cūlar bį-ķarār oldı

āheng-i nevā itdi:

āheng-i nevā itdi: -
Mısra: **7**
Ahenkli söz söylemek II neva makamıyla şarkı söylemek.

7. Bu naķş-ı ḫūbı bülbül gördi āheng-i nevā itdi
8. Bu ṭarz-ı tāzeyi seyr itdi cūlar bį-ķarār oldı

ṭarz-ı tāzeyi:

ṭarz-ı tāzeyi: -
Mısra: **8**
Orijinal tarz II yeni tarz.

7. Bu naķş-ı ḫūbı bülbül gördi āheng-i nevā itdi
8. Bu ṭarz-ı tāzeyi seyr itdi cūlar bį-ķarār oldı

seyr itdi:

seyr itdi: -
Mısra: **8**
Seyretmek, bakmak

7. Bu naķş-ı ḫūbı bülbül gördi āheng-i nevā itdi
8. Bu ṭarz-ı tāzeyi seyr itdi cūlar bį-ķarār oldı

bi-ķarār oldı:

bį-ķarār oldı: -
Mısra: **8**
Kararsız olmak II bir yerde sabit durmamak.

7. Bu naķş-ı ḫūbı bülbül gördi āheng-i nevā itdi
8. Bu ṭarz-ı tāzeyi seyr itdi cūlar bį-ķarār oldı

kenār-ı cūdaki:

kenār-ı cūdaki: -
Mısra: **9**
Irmak kenarı

9. Kenār-ı cūdaki her seddi söyletseñ eger Yaḥyā
10. Zebān-ı ḥāl ile dir mevsim-i seyr-i kenār oldı

zebān-ı ḥāl:

zebān-ı ḥāl: -
Mısra: **10**
Hal dili.

9. Kenār-ı cūdaki her seddi söyletseñ eger Yaḥyā
10. Zebān-ı ḥāl ile dir mevsim-i seyr-i kenār oldı

mevsim-i seyr-i kenār oldı:

mevsim-i seyr-i kenār oldı: -
Mısra: **10**
Kıyı gezintilerinin mevsimi olmak.

9. Kenār-ı cūdaki her seddi söyletseñ eger Yaḥyā
10. Zebān-ı ḥāl ile dir mevsim-i seyr-i kenār oldı

göñül:

Göñül:
Mısra: **1**
gönül

1. Göñül efkār-ı pįç-ā-pįç-i zülfüñle zebūn oldı
2. Belā bu en iyü tedbįri zencįr-i cünūn oldı

belā:

Belā:
Mısra: **2**
Musibet II evet.

1. Göñül efkār-ı pįç-ā-pįç-i zülfüñle zebūn oldı
2. Belā bu en iyü tedbįri zencįr-i cünūn oldı

bu:

bu:
Mısra: **2**
bu, işaret sıfatı

1. Göñül efkār-ı pįç-ā-pįç-i zülfüñle zebūn oldı
2. Belā bu en iyü tedbįri zencįr-i cünūn oldı

tedbir:

tedbįri: -i
Mısra: **2**
Önlem alma.

1. Göñül efkār-ı pįç-ā-pįç-i zülfüñle zebūn oldı
2. Belā bu en iyü tedbįri zencįr-i cünūn oldı

ne:

Ne:
Mısra: **3**
Ne II ne kadar çok.

3. Ne ķanlar yutdı gör raġbet bulınca nāfe-i miskįn
4. Ṣaçun hep żāyiʿ itdi daḫı şimdi bağrı ḫūn oldı

Ne:
Mısra: **5**
ne

5. Ne sırr olsun bu kim bir noķṭa düşdi kilk-i ķudretden
6. Ruḫ-ı ḫūbāna ziynet lāleye dāġ-ı derūn oldı

gör:

gör:
Mısra: **3**
gör!

3. Ne ķanlar yutdı gör raġbet bulınca nāfe-i miskįn
4. Ṣaçun hep żāyiʿ itdi daḫı şimdi bağrı ḫūn oldı

Saç:

Ṣaçuñ: -uñ
Mısra: **4**
Saç

3. Ne ķanlar yutdı gör raġbet bulınca nāfe-i miskįn
4. Ṣaçun hep żāyiʿ itdi daḫı şimdi bağrı ḫūn oldı

hep:

hep:
Mısra: **4**
tamamen, hep.

3. Ne ķanlar yutdı gör raġbet bulınca nāfe-i miskįn
4. Ṣaçun hep żāyiʿ itdi daḫı şimdi bağrı ḫūn oldı

dahı:

daḫı:
Mısra: **4**
daha

3. Ne ḳanlar yutdı gör raġbet bulınca nāfe-i miskīn
4. Şaçun hep żāyiʿ itdi daḫı şimdi bağrı ḫūn oldı

şimdi:

şimdi:
Mısra: **4**
Şimdi.

3. Ne ḳanlar yutdı gör raġbet bulınca nāfe-i miskīn
4. Şaçun hep żāyiʿ itdi daḫı şimdi bağrı ḫūn oldı

sırr:

sırr:
Mısra: **5**
gizli tutulan; kimseye söylenmeyen şey.

5. Ne sırr olsun bu kim bir noḳṭa düşdi kilk-i ḳudretden
6. Ruḫ-ı ḫūbāna ziynet lāleye dāġ-ı derūn oldı

ol:

olsun: -sun
Mısra: **5**
Olmak.

5. Ne sırr olsun bu kim bir noḳṭa düşdi kilk-i ḳudretden
6. Ruḫ-ı ḫūbāna ziynet lāleye dāġ-ı derūn oldı

ol:
Mısra: **10**
o

9. Bilenler fenn-i ʿaşḳı bilmemekle faḫr ider Yaḥyā
10. ʿAceb dīvānedür zuʿmınca ol kim ẕü-fünūn oldı

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Ne sırr olsun bu kim bir noḳṭa düşdi kilk-i ḳudretden
6. Ruḫ-ı ḫūbāna ziynet lāleye dāġ-ı derūn oldı

noḳṭa:

noḳṭa:
Mısra: **5**
Nokta II dudak.

5. Ne sırr olsun bu kim bir noḳṭa düşdi kilk-i ḳudretden
6. Ruḫ-ı ḫūbāna ziynet lāleye dāġ-ı derūn oldı

düş:

düşdi: -di
Mısra: **5**
Düşmek II yazılmak.

5. Ne sırr olsun bu kim bir noḳṭa düşdi kilk-i ḳudretden
6. Ruḫ-ı ḫūbāna ziynet lāleye dāġ-ı derūn oldı

ziynet:

ziynet:
Mısra: **6**
süs, bezek.

5. Ne sırr olsun bu kim bir noḳṭa düşdi kilk-i ḳudretden
6. Ruḫ-ı ḫūbāna ziynet lāleye dāġ-ı derūn oldı

lāle:

lāleye: -ye
Mısra: **6**
Lale çiçeği.

5. Ne sırr olsun bu kim bir noḳṭa düşdi kilk-i ḳudretden
6. Ruḫ-ı ḫūbāna ziynet lāleye dāġ-ı derūn oldı

İriş:

İrişür: -ür
Mısra: **7**
erişmek, ulaşmak

7. İrişür Kaʿbe-i maḳṣūda ḳalmaz rāh-ı miḥnetde
8. Aña kim pertev-i nūr-ı cemālüñ reh-nümūn oldı

ḳalmaz:

ḳalmaz:
Mısra: **7**
Sürekli olarak bulunmamak.

7. İrişür Kaʿbe-i maḳṣūda ḳalmaz rāh-ı miḥnetde
8. Aña kim pertev-i nūr-ı cemālüñ reh-nümūn oldı

aña:

Aña:
Mısra: **8**
Ona.

7. İrişür Kaʿbe-i maḳṣūda ḳalmaz rāh-ı miḥnetde
8. Aña kim pertev-i nūr-ı cemālüñ reh-nümūn oldı

kim:

kim:
Mısra: **8**
ki

7. İrişür Kaʿbe-i maḳṣūda ḳalmaz rāh-ı miḥnetde
8. Aña kim pertev-i nūr-ı cemālüñ reh-nümūn oldı

kim:
Mısra: **10**
ki

9. Bilenler fenn-i ʿaşḳı bilmemekle faḫr ider Yaḥyā
10. ʿAceb dīvānedür zuʿmınca ol kim ẕü-fünūn oldı

bilen:

Bilenler: -ler
Mısra: **9**
bilen kimseler II anlayan, idrak edenler

9. Bilenler fenn-i ʿaşḳı bilmemekle faḫr ider Yaḥyā
10. ʿAceb dīvānedür zuʿmınca ol kim ẕü-fünūn oldı

bilmemek:

bilmemekle: -le
Mısra: **9**
İdrak etmemek II anlamamak.

9. Bilenler fenn-i ʿaşḳı bilmemekle faḫr ider Yaḥyā
10. ʿAceb dīvānedür zuʿmınca ol kim ẕü-fünūn oldı

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bilenler fenn-i ʿaşḳı bilmemekle faḫr ider Yaḥyā
10. ʿAceb dīvānedür zuʿmınca ol kim ẕü-fünūn oldı

ʿaceb:

ʿAceb:
Mısra: **10**
Öyle bir, şaşırtıcı.

9. Bilenler fenn-i ʿaşḳı bilmemekle faḫr ider Yaḥyā
10. ʿAceb di̱vānedür zuʿmınca ol kim ẕü-fünūn oldı

---

divāne:

di̱vānedür: -dür
Mısra: **10**
Deli, mecnun.

9. Bilenler fenn-i ʿaşḳı bilmemekle faḫr ider Yaḥyā
10. ʿAceb di̱vānedür zuʿmınca ol kim ẕü-fünūn oldı

---

zuʿm:

zuʿmınca: -ınca
Mısra: **10**
asılsız idda, batıl inanç

9. Bilenler fenn-i ʿaşḳı bilmemekle faḫr ider Yaḥyā
10. ʿAceb di̱vānedür zuʿmınca ol kim ẕü-fünūn oldı

---

efkār-ı piç-ā-piç-i zülfüñle:

efkār-ı pi̱ç-ā-pi̱ç-i zülfüñle: -
Mısra: **1**
Büklüm büklüm olan saçın hayali.

1. Göñül efkār-ı pi̱ç-ā-pi̱ç-i zülfüñle zebūn oldı
2. Belā bu en iyü tedbi̱ri zenci̱r-i cünūn oldı

---

zebūn oldı:

zebūn oldı: -
Mısra: **1**
güçsüzleşmek, çaresizleşmek ll yenilmek.

1. Göñül efkār-ı pi̱ç-ā-pi̱ç-i zülfüñle zebūn oldı
2. Belā bu en iyü tedbi̱ri zenci̱r-i cünūn oldı

---

zencir-i cünūn oldı:

zenci̱r-i cünūn oldı: -
Mısra: **2**
Delilik zincirine dönüşmek II sevgilinin saçının zincirinin cünunu olmak.

1. Göñül efkār-ı pi̱ç-ā-pi̱ç-i zülfüñle zebūn oldı
2. Belā bu en iyü tedbi̱ri zenci̱r-i cünūn oldı

---

en iyü:

en iyü: -
Mısra: **2**
En iyi II hepsinden daha iyi.

1. Göñül efkār-ı pi̱ç-ā-pi̱ç-i zülfüñle zebūn oldı
2. Belā bu en iyü tedbi̱ri zenci̱r-i cünūn oldı

ḳanlar yutdı:

ḳanlar yutdı: -
Mısra: **3**
Zulme, eziyete maruz kalmak, sıkıntı çekmek II kan yutmak.

3. Ne ḳanlar yutdı gör raġbet bulınca nāfe-i miski̱n
4. Şaçun hep żāyiʿ itdi daḫı şimdi bağrı ḫūn oldı

---

raġbet bulınca:

raġbet bulınca: -
Mısra: **3**
Rağbet görmek II beğenilir olmak.

3. Ne ḳanlar yutdı gör raġbet bulınca nāfe-i miski̱n
4. Şaçun hep żāyiʿ itdi daḫı şimdi bağrı ḫūn oldı

---

nāfe-i miskin:

nāfe-i miski̱n: -
Mısra: **3**
Misk kokulu ceylan göbeği.

3. Ne ḳanlar yutdı gör raġbet bulınca nāfe-i miski̱n
4. Şaçun hep żāyiʿ itdi daḫı şimdi bağrı ḫūn oldı

żāyiʿ itdi:

żāyiʿ itdi: -
Mısra: **4**
Mahvetmek, yok etmek, yazık etmek.

3. Ne ḳanlar yutdı gör raġbet bulınca nāfe-i miski̱n
4. Şaçun hep żāyiʿ itdi daḫı şimdi bağrı ḫūn oldı

---

bu kim:

bu kim: -
Mısra: **5**
Bu ki, budur.

5. Ne sırr olsun bu kim bir noḳṭa düşdi kilk-i ḳudretden
6. Ruḫ-ı ḫūbāna ziynet lāleye dāġ-ı derūn oldı

---

kilk-i ḳudretden:

kilk-i ḳudretden: -
Mısra: **5**
Kudret kalemi.

5. Ne sırr olsun bu kim bir noḳṭa düşdi kilk-i ḳudretden
6. Ruḫ-ı ḫūbāna ziynet lāleye dāġ-ı derūn oldı

---

ruḫ-ı ḫūbāna:

ruḫ-ı ḫūbāna: -
Mısra: **6**
güzellerin yanağı.

5. Ne sırr olsun bu kim bir noḳṭa düşdi kilk-i ḳudretden
6. Ruḫ-ı ḫūbāna ziynet lāleye dāġ-ı derūn oldı

---

dāġ-ı derūn oldı:

dāġ-ı derūn oldı: -
Mısra: **6**
Gönül yarası olmak.

5. Ne sırr olsun bu kim bir noḳṭa düşdi kilk-i ḳudretden
6. Ruḫ-ı ḫūbāna ziynet lāleye dāġ-ı derūn oldı

---

kaʿbe-i maḳṣūda:

kaʿbe-i maḳṣūda: -
Mısra: **7**
maksatların Kabe'si

7. İrişür Kaʿbe-i maḳṣūda ḳalmaz rāh-ı miḥnetde
8. Aña kim pertev-i nūr-ı cemālüñ reh-nümūn oldı

---

rāh-ı miḥnetde:

rāh-ı miḥnetde: -
Mısra: **7**
Sıkıntı ve zorluk dolu yol.

7. İrişür Kaʿbe-i maḳṣūda ḳalmaz rāh-ı miḥnetde
8. Aña kim pertev-i nūr-ı cemālüñ reh-nümūn oldı

---

pertev-i nūr-ı cemālüñ:

pertev-i nūr-ı cemālüñ: -
Mısra: **8**
Yüz nurunun parlaklığı.

7. İrişür Kaʿbe-i maḳṣūda ḳalmaz rāh-ı miḥnetde
8. Aña kim pertev-i nūr-ı cemālüñ reh-nümūn oldı

---

reh-nümūn oldı:

reh-nümūn oldı: -
Mısra: **8**
Yol göstermek.

7. İrişür Kaʿbe-i maḳṣūda ḳalmaz rāh-ı miḥnetde
8. Aña kim pertev-i nūr-ı cemālüñ reh-nümūn oldı

---

fenn-i ʿaşkı:

fenn-i ʿaşḳı: -
Mısra: **9**
Aşk ilmi.

9. Bilenler fenn-i ʿaşḳı bilmemekle faḫr ider Yaḥyā
10. ʿAceb dįvānedür zuʿmınca ol kim ẕü-fünūn oldı

---

fahr ider:

faḫr ider: -
Mısra: **9**
Övünmek.

9. Bilenler fenn-i ʿaşḳı bilmemekle faḫr ider Yaḥyā
10. ʿAceb dįvānedür zuʿmınca ol kim ẕü-fünūn oldı

---

zü-fünūn oldı:

ẕü-fünūn oldı: -
Mısra: **10**
Bilgili, hünerli kişi olmak.

9. Bilenler fenn-i ʿaşḳı bilmemekle faḫr ider Yaḥyā
10. ʿAceb dįvānedür zuʿmınca ol kim ẕü-fünūn oldı

---

bağrı hūn oldı:

bağrı ḫūn oldı: -
Mısra: **4**
Yüreği kanlarla dolmak II dert ve kederden çok fazla üzülmek.

3. Ne ḳanlar yutdı gör raġbet bulınca nāfe-i miskįn
4. Ṣaçun hep żāyiʿ itdi daḫı şimdi bagrı ḫūn oldı

---

dil:

dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Düşelden dil hevā-yı ʿaşḳa bį-ṣabr u şekįb oldı
2. Hele āvārelikde ber-ḳarār olmaḳ naṣįb oldı

dilden: -den
Mısra: **3**
gönül

3. Ne dil-berden ne dilden bir ḫaber almaġa var çāre
4. Ṣorarsan ʿāşıḳ-ı bį-çārenüñ ḥāli ġarįb oldı

---

hele:

Hele:
Mısra: **2**
Özellikle

1. Düşelden dil hevā-yı ʿaşḳa bį-ṣabr u şekįb oldı
2. Hele āvārelikde ber-ḳarār olmaḳ naṣįb oldı

āvārelik:

āvārelikde: -de
Mısra: **2**
Avarelik, serserilik

1. Düşelden dil hevā-yı ʿaşḳa bį-ṣabr u şekįb oldı
2. Hele āvārelikde ber-ḳarār olmaḳ naṣįb oldı

---

ne:

Ne:
Mısra: **3**
ne

3. Ne dil-berden ne dilden bir ḫaber almaġa var çāre
4. Ṣorarsan ʿāşıḳ-ı bį-çārenüñ ḥāli ġarįb oldı

ne:
Mısra: **3**
ne

3. Ne dil-berden ne dilden bir ḫaber almaġa var çāre
4. Ṣorarsan ʿāşıḳ-ı bį-çārenüñ ḥāli ġarįb oldı

---

dil-ber:

dil-berden: -den
Mısra: **3**
Gönül alan, güzel.

3. Ne dil-berden ne dilden bir ḫaber almaġa var çāre
4. Ṣorarsan ʿāşıḳ-ı bį-çārenüñ ḥāli ġarįb oldı

dil-ber:
Mısra: **10**
Gönül alan, güzel.

9. Ḫalāṣ olmaḳ ne mümkin ʿaşḳ elinden neylesün Yaḥyā
10. Gönül varduḳça meyyāl oldı dil-ber dil-firįb oldı

---

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Ne dil-berden ne dilden bir ḫaber almaġa var çāre
4. Ṣorarsan ʿāşıḳ-ı bį-çārenüñ ḥāli ġarįb oldı

bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Temāşā eyledüm gülşende her gül bir ḳulaġ olmuş
8. Meger var ise her mürġi bu bāġuñ ʿandelįb oldı

---

var:

var:
Mısra: **3**
Mevcut

3. Ne dil-berden ne dilden bir ḫaber almaġa var çāre
4. Ṣorarsan ʿāşıḳ-ı bį-çārenüñ ḥāli ġarįb oldı

var:
Mısra: **8**
Bulunmakta.

7. Temāşā eyledüm gülşende her gül bir ḳulaġ olmuş
8. Meger var ise her mürġi bu bāġuñ ʿandelįb oldı

varduḳça: -duḳça
Mısra: **10**
Gitmek, ulaşmak.

9. Ḫalāṣ olmaḳ ne mümkin ʿaşḳ elinden neylesün Yaḥyā
10. Gönül varduḳça meyyāl oldı dil-ber dil-firįb oldı

çāre:

çāre:
Mısra: **3**
İlâç, tedbir.

3. Ne dil-berden ne dilden bir ḫaber almaġa var çāre
4. Ṣorarsan ʿāşıḳ-ı bį-çārenüñ ḥāli ġarįb oldı

Şor:

Ṣorarsan: -arsan
Mısra: **4**
Sormak, araştırmak.

3. Ne dil-berden ne dilden bir ḫaber almaġa var çāre
4. Ṣorarsan ʿāşıḳ-ı bį-çārenüñ

ḥāli ġarīb oldı

bu:

Bu:
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. Bu emvāc-ı belā içre
bulınca sāḥil-i cūdı
6. Mekān-ı keştī-i dil geh firāz
u geh nişīb oldı

bu:
Mısra: **8**
bu, işaret sıfatı

7. Temāşā eyledüm gülşende
her gül bir ḳulaġ olmuş
8. Meger var ise her mürġi bu
bāġuñ ʿandelīb oldı

içre:

içre:
Mısra: **5**
içinde

5. Bu emvāc-ı belā içre
bulınca sāḥil-i cūdı
6. Mekān-ı keştī-i dil geh firāz
u geh nişīb oldı

bul:

bulınca: -ınca
Mısra: **5**
Bulmak

5. Bu emvāc-ı belā içre
bulınca sāḥil-i cūdı
6. Mekān-ı keştī-i dil geh firāz
u geh nişīb oldı

geh:

geh:
Mısra: **6**
Bazen, ara sıra.

5. Bu emvāc-ı belā içre
bulınca sāḥil-i cūdı
6. Mekān-ı keştī-i dil geh firāz
u geh nişīb oldı

geh:
Mısra: **6**
Bazen, ara sıra.

5. Bu emvāc-ı belā içre
bulınca sāḥil-i cūdı
6. Mekān-ı keştī-i dil geh firāz
u geh nişīb oldı

firāz:

firāz:
Mısra: **6**
Yükselmek.

5. Bu emvāc-ı belā içre
bulınca sāḥil-i cūdı
6. Mekān-ı keştī-i dil geh firāz
u geh nişīb oldı

u:

u:
Mısra: **6**
ve

5. Bu emvāc-ı belā içre
bulınca sāḥil-i cūdı
6. Mekān-ı keştī-i dil geh firāz
u geh nişīb oldı

nişīb:

nişīb:
Mısra: **6**
Alçalmak.

5. Bu emvāc-ı belā içre
bulınca sāḥil-i cūdı
6. Mekān-ı keştī-i dil geh firāz
u geh nişīb oldı

ol:

oldı: -dı
Mısra: **6**
Olmak.

5. Bu emvāc-ı belā içre
bulınca sāḥil-i cūdı
6. Mekān-ı keştī-i dil geh firāz
u geh nişīb oldı

olmuş: -muş
Mısra: **7**
Olmak.

7. Temāşā eyledüm gülşende
her gül bir ḳulaġ olmuş
8. Meger var ise her mürġi bu
bāġuñ ʿandelīb oldı

oldı: -dı
Mısra: **8**
Olmak.

7. Temāşā eyledüm gülşende
her gül bir ḳulaġ olmuş
8. Meger var ise her mürġi bu
bāġuñ ʿandelīb oldı

gülşen:

gülşende: -de
Mısra: **7**
Bahçe, gül bahçesi.

7. Temāşā eyledüm gülşende
her gül bir ḳulaġ olmuş
8. Meger var ise her mürġi bu
bāġuñ ʿandelīb oldı

her:

her:
Mısra: **7**
Her, her bir

7. Temāşā eyledüm gülşende
her gül bir ḳulaġ olmuş
8. Meger var ise her mürġi bu
bāġuñ ʿandelīb oldı

her:
Mısra: **8**
Her.

7. Temāşā eyledüm gülşende
her gül bir ḳulaġ olmuş
8. Meger var ise her mürġi bu
bāġuñ ʿandelīb oldı

gül:

gül:
Mısra: **7**
gül

7. Temāşā eyledüm gülşende
her gül bir ḳulaġ olmuş
8. Meger var ise her mürġi bu
bāġuñ ʿandelīb oldı

kulaġ:

ḳulaġ:
Mısra: **7**
Kulak.

7. Temāşā eyledüm gülşende
her gül bir ḳulaġ olmuş
8. Meger var ise her mürġi bu
bāġuñ ʿandelīb oldı

meger:

Meger:
Mısra: **8**
Meğer, aslında.

7. Temāşā eyledüm gülşende
her gül bir ḳulaġ olmuş
8. Meger var ise her mürġi bu
bāġuñ ʿandelīb oldı

ise:

ise:
Mısra: **8**
koşul edatı

7. Temāşā eyledüm gülşende
her gül bir ḳulaġ olmuş
8. Meger var ise her mürġi bu
bāġuñ ʿandelīb oldı

mürġ:

mürġi: -i
Mısra: **8**
Kuş.

7. Temāşā eyledüm gülşende her gül bir ḳulaġ olmuş
8. Meger var ise her mürġi bu bāġuñ ʿandelib oldı

bāġ:

bāġuñ: -uñ
Mısra: **8**
Bağ, bahçe.

7. Temāşā eyledüm gülşende her gül bir ḳulaġ olmuş
8. Meger var ise her mürġi bu bāġuñ ʿandelib oldı

ʿandelib:

ʿandelib:
Mısra: **8**
Bülbül.

7. Temāşā eyledüm gülşende her gül bir ḳulaġ olmuş
8. Meger var ise her mürġi bu bāġuñ ʿandelib oldı

ʿaşḳ:

ʿaşḳ:
Mısra: **9**
aşk

9. Ḫalāṣ olmaḳ ne mümkin ʿaşḳ elinden neylesün Yaḥyā
10. Göñül vardukça meyyāl oldı dil-ber dil-firib oldı

elinden:

elinden:
Mısra: **9**
Sahiplik, mülkiyet; irade

9. Ḫalāṣ olmaḳ ne mümkin ʿaşḳ elinden neylesün Yaḥyā
10. Göñül vardukça meyyāl oldı dil-ber dil-firib oldı

neylesün:

neylesün:
Mısra: **9**
Ne yapsın?

9. Ḫalāṣ olmaḳ ne mümkin ʿaşḳ elinden neylesün Yaḥyā
10. Göñül vardukça meyyāl oldı dil-ber dil-firib oldı

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḫalāṣ olmaḳ ne mümkin ʿaşḳ elinden neylesün Yaḥyā
10. Göñül vardukça meyyāl oldı dil-ber dil-firib oldı

göñül:

Göñül:
Mısra: **10**
gönül

9. Ḫalāṣ olmaḳ ne mümkin ʿaşḳ elinden neylesün Yaḥyā
10. Göñül vardukça meyyāl oldı dil-ber dil-firib oldı

bi-ṣabr u şekib oldı:

bi-ṣabr u şekib oldı: -
Mısra: **1**
Sabırsız ve tahammülsüz olmak.

1. Düşelden dil hevā-yı ʿaşḳa bi-ṣabr u şekib oldı
2. Hele āvārelikde ber-ḳarār olmaḳ naṣib oldı

hevā-yı ʿaşḳa düşelden:

hevā-yı ʿaşḳa düşelden: -
Mısra: **1**
Aşk arzusuna kapılmak.

1. Düşelden dil hevā-yı ʿaşḳa bi-ṣabr u şekib oldı
2. Hele āvārelikde ber-ḳarār olmaḳ naṣib oldı

ber-ḳarār olmaḳ:

ber-ḳarār olmaḳ: -
Mısra: **2**
bir yerde veya bir hal üzere karar kılmak, aynı kararda devam etmek, devamlı olmak

1. Düşelden dil hevā-yı ʿaşḳa bi-ṣabr u şekib oldı
2. Hele āvārelikde ber-ḳarār olmaḳ naṣib oldı

naṣib oldı:

naṣib oldı: -
Mısra: **2**
Kısmet olmak, uygun düşmek.

1. Düşelden dil hevā-yı ʿaşḳa bi-ṣabr u şekib oldı
2. Hele āvārelikde ber-ḳarār olmaḳ naṣib oldı

ḫaber almaġa:

ḫaber almaġa: -
Mısra: **3**
Bilgi edinmek.

3. Ne dil-berden ne dilden bir ḫaber almaġa var çāre
4. Ṣorarsan ʿāşıḳ-ı bi-çārenüñ ḥāli ġarib oldı

ʿāşıḳ-ı bi-çārenüñ:

ʿāşıḳ-ı bi-çārenüñ: -
Mısra: **4**
Zavallı âşık.

3. Ne dil-berden ne dilden bir ḫaber almaġa var çāre
4. Ṣorarsan ʿāşıḳ-ı bi-çārenüñ ḥāli ġarib oldı

ḥāli ġarib oldı:

ḥāli ġarib oldı: -
Mısra: **4**
Hali, tavrı acayipleşmek.

3. Ne dil-berden ne dilden bir ḫaber almaġa var çāre
4. Ṣorarsan ʿāşıḳ-ı bi-çārenüñ ḥāli ġarib oldı

emvāc-ı belā:

emvāc-ı belā: -
Mısra: **5**
bela dalgası

5. Bu emvāc-ı belā içre bulınca sāḥil-i cūdı
6. Mekān-ı keşti-i dil geh firāz u geh nişib oldı

sāḥil-i cūdı:

sāḥil-i cūdı: -
Mısra: **5**
Cömertlik kıyısı.

5. Bu emvāc-ı belā içre bulınca sāḥil-i cūdı
6. Mekān-ı keşti-i dil geh firāz u geh nişib oldı

mekān-ı keşti-i dil:

mekān-ı keşti-i dil: -
Mısra: **6**
Gönül kayığının mekanı.

5. Bu emvāc-ı belā içre bulınca sāḥil-i cūdı
6. Mekān-ı keşti-i dil geh firāz u geh nişib oldı

temāşā eyledüm:

temāşā eyledüm: -
Mısra: **7**
Seyretmek.

7. Temāşā eyledüm gülşende her gül bir ḳulaġ olmuş
8. Meger var ise her mürġi bu bāġuñ ʿandelib oldı

Halāṣ olmak:

Ḫalāṣ olmaḳ: -
Mısra: **9**
Kurtulmak, kurtuluşa ermek.

9. Ḫalāṣ olmaḳ ne mümkin ʿaşḳ elinden neylesün Yaḥyā
10. Göñül varduḳça meyyāl oldı dil-ber dil-firib oldı

ne mümkin:

ne mümkin: -
Mısra: **9**
Mümkün değil.

9. Ḫalāṣ olmaḳ ne mümkin ʿaşḳ elinden neylesün Yaḥyā
10. Göñül varduḳça meyyāl oldı dil-ber dil-firib oldı

meyyāl oldı:

meyyāl oldı: -
Mısra: **10**
Bağımlı, eğilimli olmak

9. Ḫalāṣ olmaḳ ne mümkin ʿaşḳ elinden neylesün Yaḥyā
10. Göñül varduḳça meyyāl oldı dil-ber dil-firib oldı

dil-firib oldı:

dil-firib oldı: -
Mısra: **10**
Gönül aldatmak.

9. Ḫalāṣ olmaḳ ne mümkin ʿaşḳ elinden neylesün Yaḥyā
10. Göñül varduḳça meyyāl oldı dil-ber dil-firib oldı

ben:

Benümle: -ümle
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Benümle ḥaşre ol ḳaddi ḳıyāmet māyil olmaz mı
2. Ḳıyāmet var dimez mi yoḫsa ḥaşre ḳāyil olmaz mı

ḥaşre:

ḥaşre:
Mısra: **1**
Kıyamete kadar.

1. Benümle ḥaşre ol ḳaddi ḳıyāmet māyil olmaz mı
2. Ḳıyāmet var dimez mi yoḫsa ḥaşre ḳāyil olmaz mı

ḥaşre:
Mısra: **2**
Kıyamete kadar.

1. Benümle ḥaşre ol ḳaddi ḳıyāmet māyil olmaz mı
2. Ḳıyāmet var dimez mi yoḫsa ḥaşre ḳāyil olmaz mı

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Benümle ḥaşre ol ḳaddi ḳıyāmet māyil olmaz mı
2. Ḳıyāmet var dimez mi yoḫsa ḥaşre ḳāyil olmaz mı

mı:

mı:
Mısra: **1**
soru edatı

1. Benümle ḥaşre ol ḳaddi ḳıyāmet māyil olmaz mı
2. Ḳıyāmet var dimez mi yoḫsa ḥaşre ḳāyil olmaz mı

mı:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Benümle ḥaşre ol ḳaddi ḳıyāmet māyil olmaz mı
2. Ḳıyāmet var dimez mi yoḫsa ḥaşre ḳāyil olmaz mı

mı:
Mısra: **4**
soru edatı

3. Vefā toḫmı ekilmez mi bu ʿālem kiştzārında
4. Ṣafālar kesb olunmaz mı ferahlar ḥaṣıl olmaz mı

mı:
Mısra: **4**
soru edatı

3. Vefā toḫmı ekilmez mi bu ʿālem kiştzārında
4. Ṣafālar kesb olunmaz mı ferahlar ḥaṣıl olmaz mı

mı:
Mısra: **6**
soru edatı

5. Viṣālüñ mihri ṭoġmaz mı ẓalām-ı hicr gitmez mi
6. Saʿādet ṣubḥı irmez mi şeb-i ġam zāyil olmaz mı

mı:
Mısra: **8**
soru edatı

7. Ümid-i vaṣl idersin cismüñi şad çāk ḳılmazsın
8. Viṣāl-i yāre ey dil cāme-i ten ḥāyil olmaz mı

mı:
Mısra: **10**
soru edatı

9. Feleklerde melekler āh u zārumdan oṭurmazken
10. O serve kār ḳılmaz yoḫsa Yaḥyā vāṣıl olmaz mı

Kıyāmet:

Ḳıyāmet:
Mısra: **2**
Öteki dünyada bütün ölülerin kalkıp dirilmesi.

1. Benümle ḥaşre ol ḳaddi ḳıyāmet māyil olmaz mı
2. Ḳıyāmet var dimez mi yoḫsa ḥaşre ḳāyil olmaz mı

var:

var:
Mısra: **2**
Mevcut

1. Benümle ḥaşre ol ḳaddi ḳıyāmet māyil olmaz mı
2. Ḳıyāmet var dimez mi yoḫsa ḥaşre ḳāyil olmaz mı

di:

dimez: -mez
Mısra: **2**
Söylemek.

1. Benümle ḥaşre ol ḳaddi ḳıyāmet māyil olmaz mı
2. Ḳıyāmet var dimez mi yoḫsa ḥaşre ḳāyil olmaz mı

mi:

mi:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Benümle ḥaşre ol ḳaddi ḳıyāmet māyil olmaz mı
2. Ḳıyāmet var dimez mi yoḫsa ḥaşre ḳāyil olmaz mı

mi:
Mısra: **5**
soru edatı

5. Viṣālüñ mihri ṭoġmaz mı
ẓalām-ı hicr gitmez mi
6. Saʿādet ṣubḥı irmez mi şeb-
i ġam zāyil olmaz mı

mi:
Mısra: **6**
soru edatı

5. Viṣālüñ mihri ṭoġmaz mı
ẓalām-ı hicr gitmez mi
6. Saʿādet ṣubḥı irmez mi şeb-
i ġam zāyil olmaz mı

yohsa:

yoḫsa:
Mısra: **2**
yoksa

1. Benümle ḥaşre ol ḳaddi
ḳıyāmet māyil olmaz mı
2. Ḳıyāmet var dimez mi
yoḫsa ḥaşre ḳāyil olmaz mı

yoḫsa:
Mısra: **10**
yoksa

9. Feleklerde melekler āh u
zārumdan oṭurmazken
10. O serve kār ḳılmaz yoḫsa
Yaḥyā vāṣıl olmaz mı

bu:

bu:
Mısra: **3**
bu, işaret sıfatı

3. Vefā toḫmı ekilmez mi bu
ʿālem kiştzārında
4. Ṣafālar kesb olunmaz mı
feraḥlar ḥāṣıl olmaz mı

ʿālem:

ʿālem:
Mısra: **3**
dünya

3. Vefā toḫmı ekilmez mi bu
ʿālem kiştzārında
4. Ṣafālar kesb olunmaz mı
feraḥlar ḥāṣıl olmaz mı

kişt-zār:

kişt-zārında: -ında
Mısra: **3**
Tarla.

3. Vefā toḫmı ekilmez mi bu
ʿālem kiştzārında
4. Ṣafālar kesb olunmaz mı
feraḥlar ḥāṣıl olmaz mı

Ṣafā:

Ṣafālar: -lar
Mısra: **4**
Kedersizlik, endişesizlik, gönül şenliği.

3. Vefā toḫmı ekilmez mi bu
ʿālem kiştzārında
4. Ṣafālar kesb olunmaz mı
feraḥlar ḥāṣıl olmaz mı

ferah:

feraḥlar: -lar
Mısra: **4**
Sevinç ve mutluluk

3. Vefā toḫmı ekilmez mi bu
ʿālem kiştzārında
4. Ṣafālar kesb olunmaz mı
feraḥlar ḥāṣıl olmaz mı

git:

gitmez: -mez
Mısra: **5**
sona ermek

5. Viṣālüñ mihri ṭoġmaz mı
ẓalām-ı hicr gitmez mi
6. Saʿādet ṣubḥı irmez mi şeb-
i ġam zāyil olmaz mı

ir:

irmez: -mez
Mısra: **6**
Ermek II ulaşmak.

5. Viṣālüñ mihri ṭoġmaz mı
ẓalām-ı hicr gitmez mi
6. Saʿādet ṣubḥı irmez mi şeb-
i ġam zāyil olmaz mı

cism:

cismüñi: -üñi
Mısra: **7**
Cisim, vücut.

7. Ümi̱d-i vaṣl idersin cismüñi
ṣad çāk ḳılmazsın
8. Viṣāl-i yāre ey dil cāme-i
ten ḥāyil olmaz mı

ṣad:

ṣad:
Mısra: **7**
Yüz II yüzlerce.

7. Ümi̱d-i vaṣl idersin cismüñi
ṣad çāk ḳılmazsın
8. Viṣāl-i yāre ey dil cāme-i
ten ḥāyil olmaz mı

ey:

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Ümi̱d-i vaṣl idersin cismüñi
ṣad çāk ḳılmazsın
8. Viṣāl-i yāre ey dil cāme-i
ten ḥāyil olmaz mı

dil:

dil:
Mısra: **8**
gönül

7. Ümi̱d-i vaṣl idersin cismüñi
ṣad çāk ḳılmazsın
8. Viṣāl-i yāre ey dil cāme-i
ten ḥāyil olmaz mı

felek:

Feleklerde: -lerde
Mısra: **9**
Gökyüzü.

9. Feleklerde melekler āh u
zārumdan oṭurmazken
10. O serve kār ḳılmaz yoḫsa
Yaḥyā vāṣıl olmaz mı

melek:

melekler: -ler
Mısra: **9**
Melek

9. Feleklerde melekler āh u
zārumdan oṭurmazken
10. O serve kār ḳılmaz yoḫsa
Yaḥyā vāṣıl olmaz mı

oṭur:

oṭurmazken: -mazken
Mısra: **9**
Oturmak, ikamet etmek, bulunmak.

9. Feleklerde melekler āh u
zārumdan oṭurmazken
10. O serve kār ḳılmaz yoḫsa
Yaḥyā vāṣıl olmaz mı

o:

O:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Feleklerde melekler āh u
zārumdan oṭurmazken
10. O serve kār ḳılmaz yoḫsa

Yaḫyā vāṣıl olmaz mı

serv:

serve: -e
Mısra: **10**
servi ‖ servi boylu güzel

9. Feleklerde melekler āh u zārumdan oṭurmazken
10. O serve kār ḳılmaz yoḫsa Yaḫyā vāṣıl olmaz mı

yaḥyā:

Yaḫyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Feleklerde melekler āh u zārumdan oṭurmazken
10. O serve kār ḳılmaz yoḫsa Yaḫyā vāṣıl olmaz mı

māyil olmaz:

māyil olmaz: -
Mısra: **1**
meyletmek, ilgi göstermek, gönül vermek.

1. Benümle ḥaşre ol ḳaddi ḳıyāmet māyil olmaz mı
2. Ḳıyāmet var dimez mi yoḫsa ḥaşre ḳāyil olmaz mı

kaddi kıyāmet:

ḳaddi ḳıyāmet: -
Mısra: **1**
Uzun boylu dilber.

1. Benümle ḥaşre ol ḳaddi ḳıyāmet māyil olmaz mı
2. Ḳıyāmet var dimez mi yoḫsa ḥaşre ḳāyil olmaz mı

ḳāyil olmaz:

ḳāyil olmaz: -
Mısra: **2**
Razı olmak.

1. Benümle ḥaşre ol ḳaddi ḳıyāmet māyil olmaz mı
2. Ḳıyāmet var dimez mi yoḫsa ḥaşre ḳāyil olmaz mı

vefā toḫmı ekilmez mi:

vefā toḫmı ekilmez mi: -
Mısra: **3**
Vefa, sadakat tohumu ekilmez mi? II vefa gösterilmez mi?

3. Vefā toḫmı ekilmez mi bu ʿālem kiştzārında
4. Ṣafālar kesb olunmaz mı feraḥlar ḥaṣıl olmaz mı

kesb olunmaz:

kesb olunmaz: -
Mısra: **4**
Edinmek, elde etmek, kazanmak.

3. Vefā toḫmı ekilmez mi bu ʿālem kiştzārında
4. Ṣafālar kesb olunmaz mı feraḥlar ḥaṣıl olmaz mı

ḥaṣıl olmaz:

ḥaṣıl olmaz: -
Mısra: **4**
Meydana gelmek,ortaya çıkmak

3. Vefā toḫmı ekilmez mi bu ʿālem kiştzārında
4. Ṣafālar kesb olunmaz mı feraḥlar ḥaṣıl olmaz mı

ẓalām-ı hicr:

ẓalām-ı hicr: -
Mısra: **5**
Ayrılığın karanlığı.

5. Viṣālüñ mihri ṭoġmaz mı ẓalām-ı hicr gitmez mi
6. Saʿādet ṣubḥı irmez mi şeb-i ġam zāyil olmaz mı

viṣālüñ mihri ṭoġmaz mı:

viṣālüñ mihri ṭoġmaz mı: -
Mısra: **5**
Kavuşma güneşi doğmaz mı? II kavuşma zamanı yakın olmaz mı?

5. Viṣālüñ mihri ṭoġmaz mı ẓalām-ı hicr gitmez mi
6. Saʿādet ṣubḥı irmez mi şeb-i ġam zāyil olmaz mı

saʿādet ṣubḥı:

saʿādet ṣubḥı: -
Mısra: **6**
Mutluluk sabahı.

5. Viṣālüñ mihri ṭoġmaz mı ẓalām-ı hicr gitmez mi
6. Saʿādet ṣubḥı irmez mi şeb-i ġam zāyil olmaz mı

şeb-i ġam:

şeb-i ġam: -
Mısra: **6**
Gam gecesi.

5. Viṣālüñ mihri ṭoġmaz mı ẓalām-ı hicr gitmez mi
6. Saʿādet ṣubḥı irmez mi şeb-i ġam zāyil olmaz mı

zāyil olmaz:

zāyil olmaz: -
Mısra: **6**
sona ermek, yok olmak.

5. Viṣālüñ mihri ṭoġmaz mı ẓalām-ı hicr gitmez mi
6. Saʿādet ṣubḥı irmez mi şeb-i ġam zāyil olmaz mı

Ümid-i vaṣl idersin:

Ümi̇d-i vaṣl idersin: -
Mısra: **7**
Kavuşmayı ümit etmek.

7. Ümi̇d-i vaṣl idersin cismüñi ṣad çāk ḳılmazsın
8. Viṣāl-i yāre ey dil cāme-i ten ḥāyil olmaz mı

çāk ḳılmazsın:

çāk ḳılmazsın: -
Mısra: **7**
Paramparça yapmak.

7. Ümi̇d-i vaṣl idersin cismüñi ṣad çāk ḳılmazsın
8. Viṣāl-i yāre ey dil cāme-i ten ḥāyil olmaz mı

viṣāl-i yāre:

viṣāl-i yāre: -
Mısra: **8**
Sevgiliye kavuşma.

7. Ümi̇d-i vaṣl idersin cismüñi ṣad çāk ḳılmazsın
8. Viṣāl-i yāre ey dil cāme-i ten ḥāyil olmaz mı

cāme-i ten:

cāme-i ten: -
Mısra: **8**
ten elbisesi

7. Ümi̇d-i vaṣl idersin cismüñi ṣad çāk ḳılmazsın
8. Viṣāl-i yāre ey dil cāme-i ten ḥāyil olmaz mı

ḥāyil olmaz:

ḥāyil olmaz: -
Mısra: **8**
perde olmak, engellemek.

7. Ümid-i vaṣl idersin cismüñi ṣad çāk ḳılmazsın
8. Viṣāl-i yāre ey dil cāme-i ten ḥāyil olmaz mı

āh u zārumdan:

āh u zārumdan: -
Mısra: **9**
Ağlayıp inlemek.

9. Feleklerde melekler āh u zārumdan oṭurmazken
10. O serve kār ḳılmaz yoḫsa Yaḥyā vāṣıl olmaz mı

vāṣıl olmaz:

vāṣıl olmaz: -
Mısra: **10**
erişmek, ulaşmak

9. Feleklerde melekler āh u zārumdan oṭurmazken
10. O serve kār ḳılmaz yoḫsa Yaḥyā vāṣıl olmaz mı

kār ḳılmaz:

kār ḳılmaz: -
Mısra: **10**
Etki etmemek II kazanç sağlamamak.

9. Feleklerde melekler āh u zārumdan oṭurmazken
10. O serve kār ḳılmaz yoḫsa Yaḥyā vāṣıl olmaz mı

bir:

Bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bir niyāz ile lebin emdirdi çoḳ nāz itmedi
2. Luṭf u iḥsānı baña çoḳ sevdigüm āz itmedi

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Ṣayd-ı mürġ-i cāhdan bir laḥẓa fāriġ-bāl olup
8. Çeşm-i āzi ḳanı bir şeh-bāz kim bāz itmedi

niyāz:

niyāz:
Mısra: **1**
Yalvarma, rica, istirham

1. Bir niyāz ile lebin emdirdi çoḳ nāz itmedi
2. Luṭf u iḥsānı baña çoḳ sevdigüm āz itmedi

ile:

ile:
Mısra: **1**
İle birlikte.

1. Bir niyāz ile lebin emdirdi çoḳ nāz itmedi
2. Luṭf u iḥsānı baña çoḳ sevdigüm āz itmedi

çoḳ:

çoḳ:
Mısra: **1**
Çok, fazla

1. Bir niyāz ile lebin emdirdi çoḳ nāz itmedi
2. Luṭf u iḥsānı baña çoḳ sevdigüm āz itmedi

çoḳ:
Mısra: **2**
Miktarı ziyade olan.

1. Bir niyāz ile lebin emdirdi çoḳ nāz itmedi
2. Luṭf u iḥsānı baña çoḳ sevdigüm āz itmedi

baña:

baña:
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

1. Bir niyāz ile lebin emdirdi çoḳ nāz itmedi
2. Luṭf u iḥsānı baña çoḳ sevdigüm āz itmedi

sevdigüm:

sevdigüm:
Mısra: **2**
Sevdiğim kişi.

1. Bir niyāz ile lebin emdirdi çoḳ nāz itmedi
2. Luṭf u iḥsānı baña çoḳ sevdigüm āz itmedi

mülāyim:

mülāyim:
Mısra: **3**
Yumuşak.

3. Eyledi ḳānūn-ı ʿuşşāḳa mülāyim naġmeler
4. Muṭrib-i bezme hezār aḥsent nā-sāz itmedi

ṣaḳla:

ṣaḳladı: -dı
Mısra: **5**
Gizlemek.

5. Cān u dilden ṣaḳladı ʿāşıḳ ġamuñ esrārını
6. Āşināyān-ı ḳadīmi maḥrem-i rāz itmedi

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳ:
Mısra: **5**
Âşık, seven.

5. Cān u dilden ṣaḳladı ʿāşıḳ ġamuñ esrārını
6. Āşināyān-ı ḳadīmi maḥrem-i rāz itmedi

ḳanı:

ḳanı:
Mısra: **8**
Hani.

7. Ṣayd-ı mürġ-i cāhdan bir laḥẓa fāriġ-bāl olup
8. Çeşm-i āzi ḳanı bir şeh-bāz kim bāz itmedi

şeh-bāz:

şeh-bāz:
Mısra: **8**
doğan kuşu II avcı

7. Ṣayd-ı mürġ-i cāhdan bir laḥẓa fāriġ-bāl olup
8. Çeşm-i āzi ḳanı bir şeh-bāz kim bāz itmedi

şeh-bāzı: -ı
Mısra: **10**
Doğan kuşu

9. Evc-i istiġnādan ey Yaḥyā tenezzül eyleyüp
10. Himmetüm şeh-bāzı alçaḳlarda pervāz itmedi

kim:

kim:
Mısra: **8**
ki

7. Ṣayd-ı mürġ-i cāhdan bir laḥẓa fāriġ-bāl olup
8. Çeşm-i āzi ḳanı bir şeh-bāz kim bāz itmedi

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Evc-i istiġnādan ey Yaḥyā tenezzül eyleyüp
10. Himmetüm şeh-bāzı alçaḳlarda pervāz itmedi

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Evc-i istiġnādan ey Yaḥyā tenezzül eyleyüp
10. Himmetüm şeh-bāzı alçaḳlarda pervāz itmedi

---

himmet:

Himmetüm: -üm
Mısra: **10**
Lütuf, kerem, yardım

9. Evc-i istiġnādan ey Yaḥyā tenezzül eyleyüp
10. Himmetüm şeh-bāzı alçaḳlarda pervāz itmedi

---

alçaḳ:

alçaḳlarda: -larda
Mısra: **10**
Yere yakın

9. Evc-i istiġnādan ey Yaḥyā tenezzül eyleyüp
10. Himmetüm şeh-bāzı alçaḳlarda pervāz itmedi

---

nāz itmedi:

nāz itmedi: -
Mısra: **1**
Nazlanmak

1. Bir niyāz ile lebin emdirdi çoḳ nāz itmedi
2. Luṭf u iḥsānı baña çoḳ sevdigüm āz itmedi

---

lebin emdirdi:

lebin emdirdi: -
Mısra: **1**
Dudağını öptürmek.

1. Bir niyāz ile lebin emdirdi çoḳ nāz itmedi
2. Luṭf u iḥsānı baña çoḳ sevdigüm āz itmedi

---

luṭf u iḥsānı:

luṭf u iḥsānı: -
Mısra: **2**
cömertlik ve eli açıklık

1. Bir niyāz ile lebin emdirdi çoḳ nāz itmedi
2. Luṭf u iḥsānı baña çoḳ sevdigüm āz itmedi

āz itmedi:

āz itmedi: -
Mısra: **2**
Az etmemek II miktarını az bırakmamak.

1. Bir niyāz ile lebin emdirdi çoḳ nāz itmedi
2. Luṭf u iḥsānı baña çoḳ sevdigüm āz itmedi

ḳānūn-ı ʿuşşāḳa:

ḳānūn-ı ʿuşşāḳa: -
Mısra: **3**
Âşıkların kanunu II âşıkların kanun sazı .

3. Eyledi ḳānūn-ı ʿuşşāḳa mülāyim naġmeler
4. Muṭrib-i bezme hezār aḥsent nā-sāz itmedi

---

naġmeler eyledi:

naġmeler eyledi: -
Mısra: **3**
Şarkılar söyletmek.

3. Eyledi ḳānūn-ı ʿuşşāḳa mülāyim naġmeler
4. Muṭrib-i bezme hezār aḥsent nā-sāz itmedi

---

muṭrib-i bezme:

muṭrib-i bezme: -
Mısra: **4**
Meclisin sazendesi.

3. Eyledi ḳānūn-ı ʿuşşāḳa mülāyim naġmeler
4. Muṭrib-i bezme hezār aḥsent nā-sāz itmedi

---

nā-sāz itmedi:

nā-sāz itmedi: -
Mısra: **4**
Uyumsuzluk etmemek.

3. Eyledi ḳānūn-ı ʿuşşāḳa mülāyim naġmeler
4. Muṭrib-i bezme hezār aḥsent nā-sāz itmedi

---

hezār aḥsent:

hezār aḥsent: -
Mısra: **4**
binlerce aferin!

3. Eyledi ḳānūn-ı ʿuşşāḳa mülāyim naġmeler
4. Muṭrib-i bezme hezār aḥsent nā-sāz itmedi

---

cān u dilden:

cān u dilden: -
Mısra: **5**
Can ve gönül

5. Cān u dilden ṣaḳladı ʿāşıḳ ġamuñ esrārını
6. Āşināyān-ı ḳadīmi maḥrem-i rāz itmedi

ġamuñ esrārını:

ġamuñ esrārını: -
Mısra: **5**
Gam sırları.

5. Cān u dilden ṣaḳladı ʿāşıḳ ġamuñ esrārını
6. Āşināyān-ı ḳadīmi maḥrem-i rāz itmedi

Āşināyān-ı ḳadīmi:

Āşināyān-ı ḳadīmi: -
Mısra: **6**
Eski tanıdıklar.

5. Cān u dilden ṣaḳladı ʿāşıḳ ġamuñ esrārını
6. Āşināyān-ı ḳadīmi maḥrem-i rāz itmedi

---

maḥrem-i rāz itmedi:

maḥrem-i rāz itmedi: -
Mısra: **6**
Sırdaş etmemek.

5. Cān u dilden ṣaḳladı ʿāşıḳ ġamuñ esrārını
6. Āşināyān-ı ḳadīmi maḥrem-i rāz itmedi

Ṣayd-ı mürġ-i cāhdan:

Ṣayd-ı mürġ-i cāhdan: -
Mısra: **7**
Çukurdaki kuşu avlama.

7. Ṣayd-ı mürġ-i cāhdan bir laḥẓa fāriġ-bāl olup
8. Çeşm-i āzi ḳanı bir şeh-bāz kim bāz itmedi

---

bir laḥẓa:

bir laḥẓa: -
Mısra: **7**
Bir an.

7. Ṣayd-ı mürġ-i cāhdan bir laḥẓa fāriġ-bāl olup
8. Çeşm-i āzi ḳanı bir şeh-bāz kim bāz itmedi

---

fāriġ-bāl olup:

fāriġ-bāl olup: -
Mısra: **7**
Özgür olmak II her türlü bağdan kurtulmak.

7. Ṣayd-ı mürġ-i cāhdan bir laḥẓa fāriġ-bāl olup
8. Çeşm-i āzi ḳanı bir şeh-bāz kim bāz itmedi

---

bāz itmedi:

bāz itmedi: -
Mısra: **8**
Açmak.

7. Ṣayd-ı mürġ-i cāhdan bir laḥẓa fāriġ-bāl olup
8. Çeşm-i āzi ḳanı bir şeh-bāz kim bāz itmedi

---

tenezzül eyleyüp:

tenezzül eyleyüp: -
Mısra: **9**
Alçak gönüllü olmak.

9. Evc-i istiġnādan ey Yaḥyā tenezzül eyleyüp
10. Himmetüm şeh-bāzı alçaḳlarda pervāz itmedi

---

evc-i istiġnādan:

evc-i istiġnādan: -
Mısra: **9**
Tokgözlülük, ihtiyaçsızlık zirvesi

9. Evc-i istiġnādan ey Yaḥyā tenezzül eyleyüp
10. Himmetüm şeh-bāzı alçaḳlarda pervāz itmedi

---

pervāz itmedi:

pervāz itmedi: -
Mısra: **10**
Uçmamak.

9. Evc-i istiġnādan ey Yaḥyā tenezzül eyleyüp
10. Himmetüm şeh-bāzı alçaḳlarda pervāz itmedi

Çeşm-i āzı:

Çeşm-i āzı: -
Mısra: **8**
Hırs gözü II yarı aralıklı göz.

7. Ṣayd-ı mürġ-i cāhdan bir laḥẓa fāriġ-bāl olup
8. Çeşm-i āzi ḳanı bir şeh-bāz kim bāz itmedi

---

yār:

yār:
Mısra: **1**
Sevgili

1. Aldı göñlüm yār evvel ṣoñra vīrān eyledi
2. Āh kim dil mülküñi alan tālān eyledi

---

evvel:

evvel:
Mısra: **1**
Önce.

1. Aldı göñlüm yār evvel ṣoñra vīrān eyledi
2. Āh kim dil mülküñi alan tālān eyledi

ṣoñra:

ṣoñra:
Mısra: **1**
Sonra

1. Aldı göñlüm yār evvel ṣoñra vīrān eyledi
2. Āh kim dil mülküñi alan tālān eyledi

ḳāmet:

ḳāmetüñ: -üñ
Mısra: **3**
Boy, endam.

3. Bāġ-ı ḥüsne ḳāmetüñ serv-i ser-efrāz eyleyen
4. Ben ḥaḳīri sāyeveş ḫāk ile yeksān eyledi

---

ben:

Ben:
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Bāġ-ı ḥüsne ḳāmetüñ serv-i ser-efrāz eyleyen
4. Ben ḥaḳīri sāyeveş ḫāk ile yeksān eyledi

ḥaḳīr:

ḥaḳīri: -i
Mısra: **4**
Değersiz, aşağı II âşık.

3. Bāġ-ı ḥüsne ḳāmetüñ serv-i ser-efrāz eyleyen
4. Ben ḥaḳīri sāyeveş ḫāk ile yeksān eyledi

---

sāyeveş:

sāyeveş:
Mısra: **4**
Gölge gibi.

3. Bāġ-ı ḥüsne ḳāmetüñ serv-i ser-efrāz eyleyen
4. Ben ḥaḳīri sāyeveş ḫāk ile yeksān eyledi

---

bir:

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. ʿAşḳ bārını götürmezken zemīn ü āsumān
8. ʿAvn-i ḥaḳḳ bir nā-tüvāna anı āsān eyledi

---

nā-tüvān:

nā-tüvāna: -a
Mısra: **8**
Zayıf, güçsüz çaresiz

7. ʿAşḳ bārını götürmezken zemīn ü āsumān
8. ʿAvn-i ḥaḳḳ bir nā-tüvāna anı āsān eyledi

---

anı:

anı:
Mısra: **8**
Onu

7. ʿAşḳ bārını götürmezken zemīn ü āsumān
8. ʿAvn-i ḥaḳḳ bir nā-tüvāna anı āsān eyledi

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. ʿAşḳdan ḳurtulmadan Yaḥyā ölüm yegdür baña
10. Ḳangı ʿāşıḳdur ki derd-i ʿaşḳa dermān eyledi

ölüm:

ölüm:
Mısra: **9**
Ölmek, yaşamı sona ermek

9. ʿAşḳdan ḳurtulmadan Yaḥyā ölüm yegdür baña
10. Ḳanġı ʿāşıḳdur ki derd-i ʿaşḳa dermān eyledi

---

yeg:

yegdür: -dür
Mısra: **9**
daha iyi, daha üstün

9. ʿAşḳdan ḳurtulmadan Yaḥyā ölüm yegdür baña
10. Ḳanġı ʿāşıḳdur ki derd-i ʿaşḳa dermān eyledi

---

baña:

baña:
Mısra: **9**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

9. ʿAşḳdan ḳurtulmadan Yaḥyā ölüm yegdür baña
10. Ḳanġı ʿāşıḳdur ki derd-i ʿaşḳa dermān eyledi

Kanġı:

Ḳanġı:
Mısra: **10**
Hangi

9. ʿAşḳdan ḳurtulmadan Yaḥyā ölüm yegdür baña
10. Ḳanġı ʿāşıḳdur ki derd-i ʿaşḳa dermān eyledi

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳdur: -dur
Mısra: **10**
âşık

9. ʿAşḳdan ḳurtulmadan Yaḥyā ölüm yegdür baña
10. Ḳanġı ʿāşıḳdur ki derd-i ʿaşḳa dermān eyledi

---

ki:

ki:
Mısra: **10**
ki

9. ʿAşḳdan ḳurtulmadan Yaḥyā ölüm yegdür baña
10. Ḳanġı ʿāşıḳdur ki derd-i ʿaşḳa dermān eyledi

---

göñlüm aldı:

göñlüm aldı: -
Mısra: **1**
Gönül çalmak II kendisine âşık etmek.

1. Aldı göñlüm yār evvel ṣoñra vīrān eyledi
2. Āh kim dil mülküñi alan tālān eyledi

---

virān eyledi:

vīrān eyledi: -
Mısra: **1**
Yıkmak, bozmak

1. Aldı göñlüm yār evvel ṣoñra vīrān eyledi
2. Āh kim dil mülküñi alan tālān eyledi

Āh kim:

Āh kim: -
Mısra: **2**
Ne yazık ki

1. Aldı göñlüm yār evvel ṣoñra vīrān eyledi
2. Āh kim dil mülküñi alan tālān eyledi

---

tālān eyledi:

tālān eyledi: -
Mısra: **2**
Mahvetmek II bozmak.

1. Aldı göñlüm yār evvel ṣoñra vīrān eyledi
2. Āh kim dil mülküñi alan tālān eyledi

---

dil mülküni alan:

dil mülküni alan: -
Mısra: **2**
Gönül ülkesini çalan kimse II sevgili.

1. Aldı göñlüm yār evvel ṣoñra vīrān eyledi
2. Āh kim dil mülküñi alan tālān eyledi

---

bāġ-ı ḥüsne:

bāġ-ı ḥüsne: -
Mısra: **3**
Güzellik bahçesi

3. Bāġ-ı ḥüsne ḳāmetüñ serv-i ser-efrāz eyleyen
4. Ben ḥaḳīri sāyeveş ḫāk ile yeksān eyledi

---

serv-i ser-efrāz eyleyen:

serv-i ser-efrāz eyleyen: -
Mısra: **3**
Başı yükseklerde olan serviye dönüştürmek.

3. Bāġ-ı ḥüsne ḳāmetüñ serv-i ser-efrāz eyleyen
4. Ben ḥaḳīri sāyeveş ḫāk ile yeksān eyledi

ḫāk ile yeksān eyledi:

ḫāk ile yeksān eyledi: -
Mısra: **4**
Toprakla bir tutmak II değersiz bulmak.

3. Bāġ-ı ḥüsne ḳāmetüñ serv-i ser-efrāz eyleyen
4. Ben ḥaḳīri sāyeveş ḫāk ile yeksān eyledi

Katre-i nā-çizden:

Ḳaṭre-i nā-çīzden: -
Mısra: **5**
Değersiz, hiç hükmünde olan damla

5. Ḳaṭre-i nā-çīzden kemter ṭutanlar kendüyi
6. Ḳaṭreyi deryā idüp deryāyı ʿummān eyledi

---

kendüyi kemter ṭutanlar:

kendüyi kemter ṭutanlar: -
Mısra: **5**
Kendisini daha değersiz görmek.

5. Ḳaṭre-i nā-çīzden kemter ṭutanlar kendüyi
6. Ḳaṭreyi deryā idüp deryāyı ʿummān eyledi

Katreyi deryā idüp deryāyı ʿummān eyledi:

Ḳaṭreyi deryā idüp deryāyı ʿummān eyledi: -
Mısra: **6**
Damlayı deryaya, deryayı okyanusa dönüştürmek II küçücük bir şeyden değerli büyük bir şey elde etmek.

5. Ḳaṭre-i nā-çīzden kemter ṭutanlar kendüyi
6. Ḳaṭreyi deryā idüp deryāyı ʿummān eyledi

---

zemin ü āsumān:

zemīn ü āsumān: -
Mısra: **7**
Yeryüzü ve gökyüzü.

7. ʿAşḳ bārını götürmezken zemīn ü āsumān

8. ʻAvn-i ḥaḳḳ bir nā-tüvāna
anı āsān eyledi

ʿaşḳ bārını götürmezken:

ʿaşḳ bārını götürmezken: -
Mısra: **7**
Aşk yükünü taşıyamamak.

7. ʿAşḳ bārını götürmezken
zemi̇n ü āsumān
8. ʻAvn-i ḥaḳḳ bir nā-tüvāna
anı āsān eyledi

ʻavn-i hakk:

ʻavn-i ḥaḳḳ: -
Mısra: **8**
Allah'ın yardımı II Avnullah.

7. ʿAşḳ bārını götürmezken
zemi̇n ü āsumān
8. ʻAvn-i ḥaḳḳ bir nā-tüvāna
anı āsān eyledi

āsān eyledi:

āsān eyledi: -
Mısra: **8**
Kolaylaştırmak.

7. ʿAşḳ bārını götürmezken
zemi̇n ü āsumān
8. ʻAvn-i ḥaḳḳ bir nā-tüvāna
anı āsān eyledi

ʿaşḳdan ḳurtulmadan:

ʿaşḳdan ḳurtulmadan: -
Mısra: **9**
Aşktan kurtulmamak II sürekli aşk halinde olmak.

9. ʿAşḳdan ḳurtulmadan
Yaḥyā ölüm yegdür baña
10. Ḳanġı ʿāşıḳdur ki derd-i
ʿaşḳa dermān eyledi

derd-i ʿaşḳa:

derd-i ʿaşḳa: -
Mısra: **10**
Aşk derdi

9. ʿAşḳdan ḳurtulmadan
Yaḥyā ölüm yegdür baña
10. Ḳanġı ʿāşıḳdur ki derd-i
ʿaşḳa dermān eyledi

dermān eyledi:

dermān eyledi: -
Mısra: **10**
şifa vermek, iyileştirmek

9. ʿAşḳdan ḳurtulmadan
Yaḥyā ölüm yegdür baña
10. Ḳanġı ʿāşıḳdur ki derd-i
ʿaşḳa dermān eyledi

ki:

ki:
Mısra: **1**
bile, dahi

1. Kāfir ḫaṭṭı ki yāruñ ḥüsni
bāġın bozmadı
2. Kimseler hi̇ç bāde-i laʿli
yasāġın bozmadı

yār:

yārüñ: -üñ
Mısra: **1**
Sevgili

1. Kāfir ḫaṭṭı ki yāruñ ḥüsni
bāġın bozmadı
2. Kimseler hi̇ç bāde-i laʿli
yasāġın bozmadı

boz:

bozmadı: -madı
Mısra: **1**
Tahrip etmemek II zarar vermemek.

1. Kāfir ḫaṭṭı ki yāruñ ḥüsni
bāġın bozmadı
2. Kimseler hi̇ç bāde-i laʿli
yasāġın bozmadı

bozmadı: -madı
Mısra: **4**
Bozmak II talan etmek.

3. Dilde dāʾim āteş-i ʿaşḳı
yaḳar dāġ üzre dāġ
4. Ḥamdü li'llāh rūzgār ol şevḳ
ocaġın bozmadı

Bozmayınca: -mayınca
Mısra: **6**
Yenmek II galip gelmek.

5. Ceyş-i miḥnet defʿine
serdār-ı pür-dildür ḥabāb
6. Bozmayınca düşmeni seyr it
otaġın bozmadı

bozmadı: -madı
Mısra: **6**
Tahrip etmek, zarar vermek.

5. Ceyş-i miḥnet defʿine
serdār-ı pür-dildür ḥabāb
6. Bozmayınca düşmeni seyr it
otaġın bozmadı

kimse:

Kimseler: -ler
Mısra: **2**
Kim, kimse.

1. Kāfir ḫaṭṭı ki yāruñ ḥüsni
bāġın bozmadı
2. Kimseler hi̇ç bāde-i laʿli
yasāġın bozmadı

hiç:

hi̇ç:
Mısra: **2**
asla.

1. Kāfir ḫaṭṭı ki yāruñ ḥüsni
bāġın bozmadı
2. Kimseler hi̇ç bāde-i laʿli
yasāġın bozmadı

dil:

Dilde: -de
Mısra: **3**
gönül

3. Dilde dāʾim āteş-i ʿaşḳı
yaḳar dāġ üzre dāġ
4. Ḥamdü li'llāh rūzgār ol şevḳ
ocaġın bozmadı

dili: -i
Mısra: **7**
gönül

7. Bi̇-ḳarār itdi dili ṭaġıtdı dil-
ber kākülü
8. ʿAndeli̇büñ tāzeler şimdi
yataġın bozmadı

dāʾim:

dāʾim:
Mısra: **3**
Sürekli, devamlı olarak.

3. Dilde dāʾim āteş-i ʿaşḳı
yaḳar dāġ üzre dāġ
4. Ḥamdü li'llāh rūzgār ol şevḳ
ocaġın bozmadı

yak:

yaḳar: -ar
Mısra: **3**
ateşe vermek, acıtmak.

3. Dilde dāʾim āteş-i ʿaşḳı
yaḳar dāġ üzre dāġ
4. Ḥamdü li'llāh rūzgār ol şevḳ
ocaġın bozmadı

rūzgār:

rūzgār:
Mısra: **4**
Devir, zaman; esinti,yel.

3. Dilde dāʾim āteş-i ʿaşḳı
yaḳar dāġ üzre dāġ
4. Ḥamdü li'llāh rūzgār ol şevḳ

ocağın bozmadı

ol:

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Dilde dā'im āteş-i ʿaşḳı yaḳar dāğ üzre dāğ
4. Ḥamdü li'llāh rūzgār ol şevḳ ocağın bozmadı

defʿ:

defʿine: -ine
Mısra: **5**
Def edilmek II uzaklaştırılmak.

5. Ceyş-i miḥnet defʿine serdār-ı pür-dildür ḥabāb
6. Bozmayınca düşmeni seyr it otağın bozmadı

ḥabāb:

ḥabāb:
Mısra: **5**
Su üzerinde oluşan hava kabarcığı.

5. Ceyş-i miḥnet defʿine serdār-ı pür-dildür ḥabāb
6. Bozmayınca düşmeni seyr it otağın bozmadı

düşmen:

düşmeni: -i
Mısra: **6**
düşman

5. Ceyş-i miḥnet defʿine serdār-ı pür-dildür ḥabāb
6. Bozmayınca düşmeni seyr it otağın bozmadı

otağ:

otağın: -ın
Mısra: **6**
Büyük çadır, büyüklere mahsus yüksek etekli geniş ve süslü çadır

5. Ceyş-i miḥnet defʿine serdār-ı pür-dildür ḥabāb
6. Bozmayınca düşmeni seyr it otağın bozmadı

ṭağıt:

ṭağıtdı: -dı
Mısra: **7**
Dağıtmak II savurmak.

7. Bi̱-ḳarār itdi dili ṭağıtdı dil-ber kākülі
8. ʿAndeli̱būñ tāzeler şimdi yatağın bozmadı

dil-ber:

dil-ber:
Mısra: **7**
Gönül alan, güzel.

7. Bi̱-ḳarār itdi dili ṭağıtdı dil-ber kākülі
8. ʿAndeli̱būñ tāzeler şimdi yatağın bozmadı

kākül:

kākülі: -i
Mısra: **7**
saç, perçem

7. Bi̱-ḳarār itdi dili ṭağıtdı dil-ber kākülі
8. ʿAndeli̱būñ tāzeler şimdi yatağın bozmadı

ʿandelib:

ʿAndeli̱būñ: -üñ
Mısra: **8**
Bülbül II âşık.

7. Bi̱-ḳarār itdi dili ṭağıtdı dil-ber kākülі
8. ʿAndeli̱būñ tāzeler şimdi yatağın bozmadı

tāze:

tāzeler: -ler
Mısra: **8**
Genç güzelleri.

7. Bi̱-ḳarār itdi dili ṭağıtdı dil-ber kākülі
8. ʿAndeli̱būñ tāzeler şimdi yatağın bozmadı

şimdi:

şimdi:
Mısra: **8**
Şimdilik.

7. Bi̱-ḳarār itdi dili ṭağıtdı dil-ber kākülі
8. ʿAndeli̱būñ tāzeler şimdi yatağın bozmadı

gerçi:

Gerçi:
Mısra: **9**
Zaten, işin aslı, doğrusu

9. Gerçi āhen-dilsün ammā eyle Yaḥyā'dan ḥaẕer
10. Kim anuñ pūlādlar āhı yarağın bozmadı

āhen-dil:

āhen-dilsün: -sün
Mısra: **9**
Gönlü demir gibi katı.

9. Gerçi āhen-dilsün ammā eyle Yaḥyā'dan ḥaẕer
10. Kim anuñ pūlādlar āhı yarağın bozmadı

ammā:

ammā:
Mısra: **9**
Ancak, ama.

9. Gerçi āhen-dilsün ammā eyle Yaḥyā'dan ḥaẕer
10. Kim anuñ pūlādlar āhı yarağın bozmadı

yaḥyā:

Yaḥyā'dan: -dan
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Gerçi āhen-dilsün ammā eyle Yaḥyā'dan ḥaẕer
10. Kim anuñ pūlādlar āhı yarağın bozmadı

kim:

Kim:
Mısra: **10**
Zira.

9. Gerçi āhen-dilsün ammā eyle Yaḥyā'dan ḥaẕer
10. Kim anuñ pūlādlar āhı yarağın bozmadı

anuñ:

anuñ:
Mısra: **10**
Onun.

9. Gerçi āhen-dilsün ammā eyle Yaḥyā'dan ḥaẕer
10. Kim anuñ pūlādlar āhı yarağın bozmadı

pūlād:

pūlādlar: -lar
Mısra: **10**
Çelik.

9. Gerçi āhen-dilsün ammā eyle Yaḥyā'dan ḥaẕer
10. Kim anuñ pūlādlar āhı

yarağın bozmadı

yasāğın bozmadı

serdār-ı pür-dildür ḥabāb
6. Bozmayınca düşmeni seyr it
otağın bozmadı

āh:

āhı: -ı
Mısra: **10**
Ah etme, inleme

9. Gerçi āhen-dilsün ammā
eyle Yaḥyā'dan ḥaẕer
10. Kim anuñ pūlādlar āhı
yarağın bozmadı

yarağ:

yarağın: -ın
Mısra: **10**
Teçhizat, araç gereç.

9. Gerçi āhen-dilsün ammā
eyle Yaḥyā'dan ḥaẕer
10. Kim anuñ pūlādlar āhı
yarağın bozmadı

bozma:

bozmadı: -dı
Mısra: **10**
Tahrip etmemek II zarar vermemek.

9. Gerçi āhen-dilsün ammā
eyle Yaḥyā'dan ḥaẕer
10. Kim anuñ pūlādlar āhı
yarağın bozmadı

kāfir ḫaṭṭı:

kāfir ḫaṭṭı: -
Mısra: **1**
Siyah ayva tüyü.

1. Kāfir ḫaṭṭı ki yāruñ ḥüsni
bāğın bozmadı
2. Kimseler hiç bāde-i laʿli
yasāğın bozmadı

ḥüsni bāğın:

ḥüsni bāğın: -
Mısra: **1**
Güzellik bahçesi.

1. Kāfir ḫaṭṭı ki yāruñ ḥüsni
bāğın bozmadı
2. Kimseler hiç bāde-i laʿli
yasāğın bozmadı

bāde-i laʿli:

bāde-i laʿli: -
Mısra: **2**
Kırmızı şarap.

1. Kāfir ḫaṭṭı ki yāruñ ḥüsni
bāğın bozmadı
2. Kimseler hiç bāde-i laʿli

yasāğın bozmadı:

yasāğın bozmadı: -
Mısra: **2**
Yasak bozmak II kuralları ihlal etmek.

1. Kāfir ḫaṭṭı ki yāruñ ḥüsni
bāğın bozmadı
2. Kimseler hiç bāde-i laʿli
yasāğın bozmadı

āteş-i ʿaşḳı:

āteş-i ʿaşḳı: -
Mısra: **3**
Aşk ateşi.

3. Dilde dā'im āteş-i ʿaşḳı
yaḳar dāğ üzre dāğ
4. Ḥamdü li'llāh rūzgār ol şevḳ
ocağın bozmadı

dāğ üzre dāğ:

dāğ üzre dāğ: -
Mısra: **3**
Yara üstüne yara, üst üste yaralamak. || Çok üzülmek.

3. Dilde dā'im āteş-i ʿaşḳı
yaḳar dāğ üzre dāğ
4. Ḥamdü li'llāh rūzgār ol şevḳ
ocağın bozmadı

Ḥamdü li'llāh:

Ḥamdü li'llāh: -
Mısra: **4**
Allah'a hamdolsun, elhamdülillâh.

3. Dilde dā'im āteş-i ʿaşḳı
yaḳar dāğ üzre dāğ
4. Ḥamdü li'llāh rūzgār ol şevḳ
ocağın bozmadı

şevḳ ocağın:

şevḳ ocağın: -
Mısra: **4**
Aşk, arzu ocağı II gönül.

3. Dilde dā'im āteş-i ʿaşḳı
yaḳar dāğ üzre dāğ
4. Ḥamdü li'llāh rūzgār ol şevḳ
ocağın bozmadı

ceyş-i miḥnet:

ceyş-i miḥnet: -
Mısra: **5**
Zorluk ve sıkıntı askerleri.

5. Ceyş-i miḥnet defʿine

serdār-ı pür-dildür:

serdār-ı pür-dildür: -
Mısra: **5**
Cesur komutan.

5. Ceyş-i miḥnet defʿine
serdār-ı pür-dildür ḥabāb
6. Bozmayınca düşmeni seyr it
otağın bozmadı

seyr it:

seyr it: -
Mısra: **6**
Seyretmek, bakmak

5. Ceyş-i miḥnet defʿine
serdār-ı pür-dildür ḥabāb
6. Bozmayınca düşmeni seyr it
otağın bozmadı

bi-ḳarār itdi:

bi̇-ḳarār itdi: -
Mısra: **7**
Karasız kılmak II sabit durmamak.

7. Bi̇-ḳarār itdi dili ṭağıtdı dil-
ber kākülü
8. ʿAndeli̇büñ tāzeler şimdi
yatağın bozmadı

yatağın bozmadı:

yatağın bozmadı: -
Mısra: **8**
Düzenini bozmak II viran etmek.

7. Bi̇-ḳarār itdi dili ṭağıtdı dil-
ber kākülü
8. ʿAndeli̇büñ tāzeler şimdi
yatağın bozmadı

ḥaẕer eyle:

ḥaẕer eyle: -
Mısra: **9**
Sakınmak, kaçınmak.

9. Gerçi āhen-dilsün ammā
eyle Yaḥyā'dan ḥaẕer
10. Kim anuñ pūlādlar āhı
yarağın bozmadı

zülf:

Zülfüñe: -üñe
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

1. Zülfüñe bağlandı dil zenci̱re ḥācet ḳalmadı
2. Ḳaldı ol uṣlanmadan tedbi̱re ḥācet ḳalmadı

zencir:

zenci̱re: -e
Mısra: **1**
Zincir, pranga.

1. Zülfüñe bağlandı dil zenci̱re ḥācet ḳalmadı
2. Ḳaldı ol uṣlanmadan tedbi̱re ḥācet ḳalmadı

Kal:

Ḳaldı: -dı
Mısra: **2**
Bulunmak.

1. Zülfüñe bağlandı dil zenci̱re ḥācet ḳalmadı
2. Ḳaldı ol uṣlanmadan tedbi̱re ḥācet ḳalmadı

ol:

ol:
Mısra: **2**
O, işaret zamiri.

1. Zülfüñe bağlandı dil zenci̱re ḥācet ḳalmadı
2. Ḳaldı ol uṣlanmadan tedbi̱re ḥācet ḳalmadı

uṣlan:

uṣlanmadan: -madan
Mısra: **2**
Akıllanmak, aklı başına gelmek.

1. Zülfüñe bağlandı dil zenci̱re ḥācet ḳalmadı
2. Ḳaldı ol uṣlanmadan tedbi̱re ḥācet ḳalmadı

tedbir:

tedbi̱re: -e
Mısra: **2**
Önlem.

1. Zülfüñe bağlandı dil zenci̱re ḥācet ḳalmadı
2. Ḳaldı ol uṣlanmadan tedbi̱re ḥācet ḳalmadı

şemşir:

şemşi̱rüñe: -üñe
Mısra: **3**
Kılıç. || Sevgilinin kirpikleri.

3. Ḳarşu vardum şol ḳadar şemşi̱rüñe nāz eyledüñ
4. Nāzuñ öldürdi beni şemşi̱re ḥācet ḳalmadı

şemşi̱re: -e
Mısra: **4**
kılıç

3. Ḳarşu vardum şol ḳadar şemşi̱rüñe nāz eyledüñ
4. Nāzuñ öldürdi beni şemşi̱re ḥācet ḳalmadı

nāz:

Nāzuñ: -uñ
Mısra: **4**
İşve, cilve.

3. Ḳarşu vardum şol ḳadar şemşi̱rüñe nāz eyledüñ
4. Nāzuñ öldürdi beni şemşi̱re ḥācet ḳalmadı

öldür:

öldürdi: -di
Mısra: **4**
Bir canlının hayatına son vermek

3. Ḳarşu vardum şol ḳadar şemşi̱rüñe nāz eyledüñ
4. Nāzuñ öldürdi beni şemşi̱re ḥācet ḳalmadı

ben:

beni: -i
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Ḳarşu vardum şol ḳadar şemşi̱rüñe nāz eyledüñ
4. Nāzuñ öldürdi beni şemşi̱re ḥācet ḳalmadı

i:

imiş: -miş
Mısra: **5**
İ- yardımcı fiili.

5. Derd-i ʿaşḳuñ bir dükenmez genc imiş ey şāh-ı ḥüsn
6. Aña vāṣıl olalı iksi̱re ḥācet ḳalmadı

ey:

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Derd-i ʿaşḳuñ bir dükenmez genc imiş ey şāh-ı ḥüsn
6. Aña vāṣıl olalı iksi̱re ḥācet ḳalmadı

aña:

Aña:
Mısra: **6**
Ona.

5. Derd-i ʿaşḳuñ bir dükenmez genc imiş ey şāh-ı ḥüsn
6. Aña vāṣıl olalı iksi̱re ḥācet ḳalmadı

iksir:

iksi̱re: -e
Mısra: **6**
İlaç, madde, sihirli karışım.

5. Derd-i ʿaşḳuñ bir dükenmez genc imiş ey şāh-ı ḥüsn
6. Aña vāṣıl olalı iksi̱re ḥācet ḳalmadı

Kaş:

Ḳaşlaruñ: -laruñ
Mısra: **7**
kaş

7. Ḳaşlaruñ ḳavs-i ḳażā her bir müjen ti̱r-i belā
8. Devr-i ḥüsnüñde kemān u ti̱re ḥācet ḳalmadı

müje:

müjen: -n
Mısra: **7**
Kirpik

7. Ḳaşlaruñ ḳavs-i ḳażā her bir müjen ti̱r-i belā
8. Devr-i ḥüsnüñde kemān u ti̱re ḥācet ḳalmadı

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Heybet-i ʿaşḳ urdı Yaḥyā aġzıña mühr-i sükūt
10. Yār bildi ḥāliñi taḳri̱re ḥācet ḳalmadı

yār:

Yār:
Mısra: **10**
Sevgili

9. Heybet-i ʿaşḳ urdı Yaḥyā aġzıña mühr-i sükūt
10. Yār bildi ḥāliñi taḳri̱re

ḥācet ḳalmadı

taḳrir:

taḳrīre: -e
Mısra: **10**
Anlatmak, ifade etmek.

9. Heybet-i ʿaşḳ urdı Yaḥyā aġzına mühr-i sükūt
10. Yār bildi ḥāliñi taḳrīre ḥācet ḳalmadı

hācet kalmadı:

ḥācet ḳalmadı: -
Mısra: **1**
İhtiyaç kalmamak II gerekli olmamak.

1. Zülfüñe baġlandı dil zencīre ḥācet ḳalmadı
2. Ḳaldı ol uṣlanmadan tedbīre ḥācet ḳalmadı

ḥācet ḳalmadı: -
Mısra: **2**
İhtiyaç kalmamak II gerekli olmamak.

1. Zülfüñe baġlandı dil zencīre ḥācet ḳalmadı
2. Ḳaldı ol uṣlanmadan tedbīre ḥācet ḳalmadı

ḥācet ḳalmadı: -
Mısra: **4**
İhtiyaç kalmamak II gerekli olmamak.

3. Ḳarşu vardum şol ḳadar şemşīrüñe nāz eyledüñ
4. Nāzuñ öldürdi beni şemşīre ḥācet ḳalmadı

ḥācet ḳalmadı: -
Mısra: **6**
İhtiyaç kalmamak II gerekli olmamak.

5. Derd-i ʿaşḳuñ bir dükenmez genc imiş ey şāh-ı ḥüsn
6. Aña vāṣıl olalı iksīre ḥācet ḳalmadı

ḥācet ḳalmadı: -
Mısra: **8**
İhtiyaç kalmamak II gerekli olmamak.

7. Ḳaşlaruñ ḳavs-i ḳażā her bir müjen tīr-i belā
8. Devr-i ḥüsnüñde kemān u tīre ḥācet ḳalmadı

ḥācet ḳalmadı: -
Mısra: **10**
İhtiyaç kalmamak II gerekli olmamak.

9. Heybet-i ʿaşḳ urdı Yaḥyā aġzına mühr-i sükūt
10. Yār bildi ḥāliñi taḳrīre ḥācet ḳalmadı

dil baġlandı:

dil baġlandı: -
Mısra: **1**
Âşık olmak II bağlanmak.

1. Zülfüñe baġlandı dil zencīre ḥācet ḳalmadı
2. Ḳaldı ol uṣlanmadan tedbīre ḥācet ḳalmadı

nāz eyledüñ:

nāz eyledüñ: -
Mısra: **3**
nazlanmak

3. Ḳarşu vardum şol ḳadar şemşīrüñe nāz eyledüñ
4. Nāzuñ öldürdi beni şemşīre ḥācet ḳalmadı

şol ḳadar:

şol ḳadar: -
Mısra: **3**
o denli, öyle

3. Ḳarşu vardum şol ḳadar şemşīrüñe nāz eyledüñ
4. Nāzuñ öldürdi beni şemşīre ḥācet ḳalmadı

Ḳarşu vardum:

Ḳarşu vardum: -
Mısra: **3**
karşılamak, birini karşılamak amacıyla öne çıkmak

3. Ḳarşu vardum şol ḳadar şemşīrüñe nāz eyledüñ
4. Nāzuñ öldürdi beni şemşīre ḥācet ḳalmadı

derd-i ʿaşḳuñ:

derd-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **5**
Aşk derdi

5. Derd-i ʿaşḳuñ bir dükenmez genc imiş ey şāh-ı ḥüsn
6. Aña vāṣıl olalı iksīre ḥācet ḳalmadı

şāh-ı hüsn:

şāh-ı ḥüsn: -
Mısra: **5**
Güzellik padişahı.

5. Derd-i ʿaşḳuñ bir dükenmez genc imiş ey şāh-ı ḥüsn
6. Aña vāṣıl olalı iksīre ḥācet ḳalmadı

dükenmez bir genc:

dükenmez bir genc: -
Mısra: **5**
Eksilmeyen bir hazine.

5. Derd-i ʿaşḳuñ bir dükenmez genc imiş ey şāh-ı ḥüsn
6. Aña vāṣıl olalı iksīre ḥācet ḳalmadı

vāṣıl olalı:

vāṣıl olalı: -
Mısra: **6**
erişmek, ulaşmak

5. Derd-i ʿaşḳuñ bir dükenmez genc imiş ey şāh-ı ḥüsn
6. Aña vāṣıl olalı iksīre ḥācet ḳalmadı

ḳavs-i ḳażā:

ḳavs-i ḳażā: -
Mısra: **7**
kaza yayı II baht, talih, kader.

7. Ḳaşlaruñ ḳavs-i ḳażā her bir müjen tīr-i belā
8. Devr-i ḥüsnüñde kemān u tīre ḥācet ḳalmadı

tīr-i belā:

tīr-i belā: -
Mısra: **7**
Bela oku.

7. Ḳaşlaruñ ḳavs-i ḳażā her bir müjen tīr-i belā
8. Devr-i ḥüsnüñde kemān u tīre ḥācet ḳalmadı

her bir:

her bir: -
Mısra: **7**
Her bir.

7. Ḳaşlaruñ ḳavs-i ḳażā her bir müjen tīr-i belā
8. Devr-i ḥüsnüñde kemān u tīre ḥācet ḳalmadı

devr-i hüsnüñde:

devr-i ḥüsnüñde: -
Mısra: **8**
Güzellik zamanı.

7. Ḳaşlaruñ ḳavs-i ḳażā her bir müjen tīr-i belā

8. Devr-i ḥüsnüñde kemān u tīre ḥācet ḳalmadı

kemān u tire:

kemān u tīre: -
Mısra: **8**
yay ve ok.

7. Ḳaşlaruñ ḳavs-i ḳażā her bir müjen tīr-i belā
8. Devr-i ḥüsnüñde kemān u tīre ḥācet ḳalmadı

heybet-i ʿaşk:

heybet-i ʿaşḳ: -
Mısra: **9**
Aşk heybeti II aşkın görkemi.

9. Heybet-i ʿaşḳ urdı Yaḥyā aġzıña mühr-i sükūt
10. Yār bildi ḥāliñi taḳrīre ḥācet ḳalmadı

aġzıña mühr-i sükūt urdı:

aġzıña mühr-i sükūt urdı: -
Mısra: **9**
Ağzına sessizlik mührünü vurmak.

9. Heybet-i ʿaşḳ urdı Yaḥyā aġzıña mühr-i sükūt
10. Yār bildi ḥāliñi taḳrīre ḥācet ḳalmadı

ḥāliñi bildi:

ḥāliñi bildi: -
Mısra: **10**
Durumunu anlamak.

9. Heybet-i ʿaşḳ urdı Yaḥyā aġzıña mühr-i sükūt
10. Yār bildi ḥāliñi taḳrīre ḥācet ḳalmadı

gül:

gül:
Mısra: **1**
gül

1. Cülūs itdi serīr-i bāġa gül irdi ṣafā devri
2. Be zāhid ḥalḳa-i rindāna gel gitdi riyā devri

ir:

irdi: -di
Mısra: **1**
ulaşmak, erişmek

1. Cülūs itdi serīr-i bāġa gül irdi ṣafā devri
2. Be zāhid ḥalḳa-i rindāna gel gitdi riyā devri

irdi: -di
Mısra: **4**
ulaşmak, erişmek

3. Mey-i āl ile pür peymāne-i gül bezm-i gülşende
4. Ṣafālar sür göñül kim irdi cām-ı dil-güşā devri

be:

Be:
Mısra: **2**
A! II bre.

1. Cülūs itdi serīr-i bāġa gül irdi ṣafā devri
2. Be zāhid ḥalḳa-i rindāna gel gitdi riyā devri

zāhid:

zāhid:
Mısra: **2**
Kaba sofu.

1. Cülūs itdi serīr-i bāġa gül irdi ṣafā devri
2. Be zāhid ḥalḳa-i rindāna gel gitdi riyā devri

gel:

gel:
Mısra: **2**
Gelmek.

1. Cülūs itdi serīr-i bāġa gül irdi ṣafā devri
2. Be zāhid ḥalḳa-i rindāna gel gitdi riyā devri

git:

gitdi: -di
Mısra: **2**
Gitmek II uzaklaşmak.

1. Cülūs itdi serīr-i bāġa gül irdi ṣafā devri
2. Be zāhid ḥalḳa-i rindāna gel gitdi riyā devri

ile:

ile:
Mısra: **3**
İle birlikte.

3. Mey-i āl ile pür peymāne-i gül bezm-i gülşende
4. Ṣafālar sür göñül kim irdi cām-ı dil-güşā devri

ile:
Mısra: **5**
İle birlikte.

5. Ṣabā taḥrīḳ ile ḳoydı semāʿa cümle ezhārı
6. Daḫı ʿālemde mesmūʿ olmadı böyle hevā devri

ile:
Mısra: **7**
İle birlikte.

7. Olup gülzār-ı dehri çeşme-i ḫūrşīd ile dāʿir
8. Cihān bāġını ser-sebz itdi dolāb-ı semā devri

pür:

pür:
Mısra: **3**
Dolu

3. Mey-i āl ile pür peymāne-i gül bezm-i gülşende
4. Ṣafālar sür göñül kim irdi cām-ı dil-güşā devri

göñül:

göñül:
Mısra: **4**
gönül

3. Mey-i āl ile pür peymāne-i gül bezm-i gülşende
4. Ṣafālar sür göñül kim irdi cām-ı dil-güşā devri

kim:

kim:
Mısra: **4**
ki

3. Mey-i āl ile pür peymāne-i gül bezm-i gülşende
4. Ṣafālar sür göñül kim irdi cām-ı dil-güşā devri

Ṣabā:

Ṣabā:
Mısra: **5**
Sabah rüzgarı

5. Ṣabā taḥrīḳ ile ḳoydı semāʿa cümle ezhārı
6. Daḫı ʿālemde mesmūʿ olmadı böyle hevā devri

taḥrik:

taḥrīḳ:
Mısra: **5**
Hareketlendirmek

5. Ṣabā taḥrīḳ ile ḳoydı semāʿa

cümle ezhārı
6. Daḫı ʻālemde mesmūʿ olmadı böyle hevā devri

koy:

ḳoydı: -dı
Mısra: **5**
Yerleştirmek, koymak; içine yerleştirmek.

5. Ṣabā taḥriḳ ile ḳoydı semāʿa cümle ezhārı
6. Daḫı ʻālemde mesmūʿ olmadı böyle hevā devri

semāʿ:

semāʿa: -a
Mısra: **5**
Gökyüzü.

5. Ṣabā taḥriḳ ile ḳoydı semāʿa cümle ezhārı
6. Daḫı ʻālemde mesmūʿ olmadı böyle hevā devri

cümle:

cümle:
Mısra: **5**
Bütün

5. Ṣabā taḥriḳ ile ḳoydı semāʿa cümle ezhārı
6. Daḫı ʻālemde mesmūʿ olmadı böyle hevā devri

ezhār:

ezhārı: -ı
Mısra: **5**
Çiçekler.

5. Ṣabā taḥriḳ ile ḳoydı semāʿa cümle ezhārı
6. Daḫı ʻālemde mesmūʿ olmadı böyle hevā devri

dahı:

Daḫı:
Mısra: **6**
daha

5. Ṣabā taḥriḳ ile ḳoydı semāʿa cümle ezhārı
6. Daḫı ʻālemde mesmūʿ olmadı böyle hevā devri

ʻālem:

ʻālemde: -de
Mısra: **6**
dünyâ

5. Ṣabā taḥriḳ ile ḳoydı semāʿa

cümle ezhārı
6. Daḫı ʻālemde mesmūʿ olmadı böyle hevā devri

böyle:

böyle:
Mısra: **6**
Böyle, bu şekilde

5. Ṣabā taḥriḳ ile ḳoydı semāʿa cümle ezhārı
6. Daḫı ʻālemde mesmūʿ olmadı böyle hevā devri

felek:

Felek:
Mısra: **9**
Gökyüzü.

9. Felek ḳuṭb-ı Murādı̱ üzre dönsün dāʾim ey Yaḥyā
10. Ki ġāyet ḫoş gelüpdür şāh-ı devrānuñ baña devri

üzre:

üzre:
Mısra: **9**
Üzerinde.

9. Felek ḳuṭb-ı Murādı̱ üzre dönsün dāʾim ey Yaḥyā
10. Ki ġāyet ḫoş gelüpdür şāh-ı devrānuñ baña devri

dön:

dönsün: -sün
Mısra: **9**
Dönmek, kendi etrafında hareket etmek.

9. Felek ḳuṭb-ı Murādı̱ üzre dönsün dāʾim ey Yaḥyā
10. Ki ġāyet ḫoş gelüpdür şāh-ı devrānuñ baña devri

dāʾim:

dāʾim:
Mısra: **9**
Her zaman.

9. Felek ḳuṭb-ı Murādı̱ üzre dönsün dāʾim ey Yaḥyā
10. Ki ġāyet ḫoş gelüpdür şāh-ı devrānuñ baña devri

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Felek ḳuṭb-ı Murādı̱ üzre

dönsün dāʾim ey Yaḥyā
10. Ki ġāyet ḫoş gelüpdür şāh-ı devrānuñ baña devri

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Felek ḳuṭb-ı Murādı̱ üzre dönsün dāʾim ey Yaḥyā
10. Ki ġāyet ḫoş gelüpdür şāh-ı devrānuñ baña devri

ki:

Ki:
Mısra: **10**
Zira.

9. Felek ḳuṭb-ı Murādı̱ üzre dönsün dāʾim ey Yaḥyā
10. Ki ġāyet ḫoş gelüpdür şāh-ı devrānuñ baña devri

ġāyet:

ġāyet:
Mısra: **10**
çok, pek, epey

9. Felek ḳuṭb-ı Murādı̱ üzre dönsün dāʾim ey Yaḥyā
10. Ki ġāyet ḫoş gelüpdür şāh-ı devrānuñ baña devri

baña:

baña:
Mısra: **10**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

9. Felek ḳuṭb-ı Murādı̱ üzre dönsün dāʾim ey Yaḥyā
10. Ki ġāyet ḫoş gelüpdür şāh-ı devrānuñ baña devri

devr:

devri: -i
Mısra: **10**
zaman

9. Felek ḳuṭb-ı Murādı̱ üzre dönsün dāʾim ey Yaḥyā
10. Ki ġāyet ḫoş gelüpdür şāh-ı devrānuñ baña devri

cülūs itdi:

cülūs itdi: -
Mısra: **1**
Oturmak, tahta geçmek.

1. Cülūs itdi serı̱r-i bāġa gül

irdi ṣafā devri
2. Be zāhid ḥalḳa-i rindāna gel
gitdi riyā devri

---

serir-i bāġa:

serḭr-i bāġa: -
Mısra: **1**
Bağ, bahçenin tahtı.

1. Cülūs itdi serḭr-i bāġa gül
irdi ṣafā devri
2. Be zāhid ḥalḳa-i rindāna gel
gitdi riyā devri

ṣafā devri:

ṣafā devri: -
Mısra: **1**
Safa ve huzur zamanı.

1. Cülūs itdi serḭr-i bāġa gül
irdi ṣafā devri
2. Be zāhid ḥalḳa-i rindāna gel
gitdi riyā devri

ḥalḳa-i rindāna:

ḥalḳa-i rindāna: -
Mısra: **2**
rindlerin çevrelediği halka

1. Cülūs itdi serḭr-i bāġa gül
irdi ṣafā devri
2. Be zāhid ḥalḳa-i rindāna gel
gitdi riyā devri

---

mey-i āl:

mey-i āl: -
Mısra: **3**
Kırmızı şarap

3. Mey-i āl ile pür peymāne-i
gül bezm-i gülşende
4. Ṣafālar sür göñül kim irdi
cām-ı dil-güşā devri

---

peymāne-i gül:

peymāne-i gül: -
Mısra: **3**
Gül kadehi II gül renkli şarap kadehi.

3. Mey-i āl ile pür peymāne-i
gül bezm-i gülşende
4. Ṣafālar sür göñül kim irdi
cām-ı dil-güşā devri

---

bezm-i gülşende:

bezm-i gülşende: -
Mısra: **3**
Gül bahçesinin meclisi.

3. Mey-i āl ile pür peymāne-i
gül bezm-i gülşende
4. Ṣafālar sür göñül kim irdi
cām-ı dil-güşā devri

Ṣafālar sür:

Ṣafālar sür: -
Mısra: **4**
Eğlenmek, üzüntü ve kederden uzak olmak.

3. Mey-i āl ile pür peymāne-i
gül bezm-i gülşende
4. Ṣafālar sür göñül kim irdi
cām-ı dil-güşā devri

---

cām-ı dil-güşā devri:

cām-ı dil-güşā devri: -
Mısra: **4**
Gönle ferahlık veren kadehin zamanı.

3. Mey-i āl ile pür peymāne-i
gül bezm-i gülşende
4. Ṣafālar sür göñül kim irdi
cām-ı dil-güşā devri

---

riyā devri:

riyā devri: -
Mısra: **2**
İki yüzlülük zamanı.

1. Cülūs itdi serḭr-i bāġa gül
irdi ṣafā devri
2. Be zāhid ḥalḳa-i rindāna gel
gitdi riyā devri

---

hevā devri:

hevā devri: -
Mısra: **6**
Arzu ve istek zamanı II hava değişimi II hava zamanı.

5. Ṣabā taḥrḭk ile ḳoydı semāʿa
cümle ezhārı
6. Daḫı ʻālemde mesmūʿ
olmadı böyle hevā devri

---

mesmūʿ olmadı:

mesmūʿ olmadı: -
Mısra: **6**
İşitilmemek.

5. Ṣabā taḥrḭk ile ḳoydı semāʿa
cümle ezhārı
6. Daḫı ʻālemde mesmūʿ
olmadı böyle hevā devri

---

gülzār-ı dehri:

gülzār-ı dehri: -
Mısra: **7**
Dünya bahçesi. II Dünya.

7. Olup gülzār-ı dehri çeşme-i
ḫūrşḭd ile dāʾir
8. Cihān bāġını ser-sebz itdi
dolāb-ı semā devri

çeşme-i hūrşid:

çeşme-i ḫūrşḭd: -
Mısra: **7**
Güneş çeşmesi, pınarı.

7. Olup gülzār-ı dehri çeşme-i
ḫūrşḭd ile dāʾir
8. Cihān bāġını ser-sebz itdi
dolāb-ı semā devri

---

dāʾir olup:

dāʾir olup: -
Mısra: **7**
Halka oluşturmak.

7. Olup gülzār-ı dehri çeşme-i
ḫūrşḭd ile dāʾir
8. Cihān bāġını ser-sebz itdi
dolāb-ı semā devri

---

ser-sebz itdi:

ser-sebz itdi: -
Mısra: **8**
Tazelemek, yemyeşil etmek.

7. Olup gülzār-ı dehri çeşme-i
ḫūrşḭd ile dāʾir
8. Cihān bāġını ser-sebz itdi
dolāb-ı semā devri

---

cihān bāġını:

cihān bāġını: -
Mısra: **8**
Dünya bahçesi.

7. Olup gülzār-ı dehri çeşme-i
ḫūrşḭd ile dāʾir
8. Cihān bāġını ser-sebz itdi
dolāb-ı semā devri

---

dolāb-ı semā devri:

dolāb-ı semā devri: -
Mısra: **8**
Gökyüzü değirmeninin dönüşü.

7. Olup gülzār-ı dehri çeşme-i
ḫūrşḭd ile dāʾir
8. Cihān bāġını ser-sebz itdi
dolāb-ı semā devri

ḳuṭb-ı murādi:

ḳuṭb-ı murādḭ: -
Mısra: **9**
Sultan Murad'ın ekseni II arzu

ekseni.

9. Felek ḳuṭb-ı Murādı̱ üzre dönsün dāʾim ey Yaḥyā
10. Ki ġāyet ḫoş gelüpdür şāh-ı devrānuñ baña devri

şāh-ı devrānuñ:

şāh-ı devrānuñ: -
Mısra: **10**
Zamanın padişahı.

9. Felek ḳuṭb-ı Murādı̱ üzre dönsün dāʾim ey Yaḥyā
10. Ki ġāyet ḫoş gelüpdür şāh-ı devrānuñ baña devri

hoş gelüpdür:

ḫoş gelüpdür: -
Mısra: **10**
İyi bir etki yaratmak.

9. Felek ḳuṭb-ı Murādı̱ üzre dönsün dāʾim ey Yaḥyā
10. Ki ġāyet ḫoş gelüpdür şāh-ı devrānuñ baña devri

deryā:

deryā:
Mısra: **1**
deniz

1. Sirişki dānesin deryā idince dem-be-dem dökdi
2. Gözüm ṭutdı o kebg-i ḫūb u ḫoş-reftārı yem dökdi

id:

idince: -ince
Mısra: **1**
Etmek, eylemek.

1. Sirişki dānesin deryā idince dem-be-dem dökdi
2. Gözüm ṭutdı o kebg-i ḫūb u ḫoş-reftārı yem dökdi

dem-be-dem:

dem-be-dem:
Mısra: **1**
Her zaman, daima, her an.

1. Sirişki dānesin deryā idince dem-be-dem dökdi
2. Gözüm ṭutdı o kebg-i ḫūb u ḫoş-reftārı yem dökdi

dök:

dökdi: -di
Mısra: **1**
Akıtmak, dökmek

1. Sirişki dānesin deryā idince dem-be-dem dökdi
2. Gözüm ṭutdı o kebg-i ḫūb u ḫoş-reftārı yem dökdi

dökdi: -di
Mısra: **6**
Savurmak II saçlarını açmak.

5. Göñüller mürġini gūyā ki ṣayda dāmlar ḳurdı
6. Cemāli bāġına dil-ber ki zülf-i ḫam-be-ḫam dökdi

dökdi: -di
Mısra: **8**
saçmak, dağıtmak

7. Döküldi gözlerümden ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ḫūn-ālūd
8. Nihāl-i ġuṣṣayum ezhārumı bād-ı sitem dökdi

dökdi: -di
Mısra: **10**
Boşaltmak II dökmek.

9. Dil-i pür-ḫūn ki bezm-i ġamda ḳanlar aġladı Yaḥyā
10. Şu meste döndi kim cāmını hem ṭoldurdı hem dökdi

o:

o:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Sirişki dānesin deryā idince dem-be-dem dökdi
2. Gözüm ṭutdı o kebg-i ḫūb u ḫoş-reftārı yem dökdi

degül:

Degül:
Mısra: **3**
Değil.

3. Degül dāġ u elif ten ṣafḥasında kātib-i miḥnet
4. Başumda yazılan ālāmı cemʿ itdi raḳam dökdi

ṣayd:

ṣayda: -a
Mısra: **5**
av

5. Göñüller mürġini gūyā ki ṣayda dāmlar ḳurdı
6. Cemāli bāġına dil-ber ki zülf-i ḫam-be-ḫam dökdi

dil-ber:

dil-ber:
Mısra: **6**
Gönül alan, güzel.

5. Göñüller mürġini gūyā ki ṣayda dāmlar ḳurdı
6. Cemāli bāġına dil-ber ki zülf-i ḫam-be-ḫam dökdi

ki:

ki:
Mısra: **6**
Ki bağlacı.

5. Göñüller mürġini gūyā ki ṣayda dāmlar ḳurdı
6. Cemāli bāġına dil-ber ki zülf-i ḫam-be-ḫam dökdi

ki:
Mısra: **9**
Ki bağlacı.

9. Dil-i pür-ḫūn ki bezm-i ġamda ḳanlar aġladı Yaḥyā
10. Şu meste döndi kim cāmını hem ṭoldurdı hem dökdi

dökül:

Döküldi: -di
Mısra: **7**
Dökülmek, akmak.

7. Döküldi gözlerümden ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ḫūn-ālūd
8. Nihāl-i ġuṣṣayum ezhārumı bād-ı sitem dökdi

göz:

gözlerümden: -lerümden
Mısra: **7**
göz

7. Döküldi gözlerümden ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ḫūn-ālūd
8. Nihāl-i ġuṣṣayum ezhārumı bād-ı sitem dökdi

ezhār:

ezhārumı: -umı
Mısra: **8**
Çiçekler.

7. Döküldi gözlerümden ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ḫūn-ālūd
8. Nihāl-i ġuṣṣayum ezhārumı bād-ı sitem dökdi

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Dil-i pür-ḫūn ki bezm-i ġamda ḳanlar aġladı Yaḥyā
10. Şu meste döndi kim cāmını hem ṭoldurdı hem dökdi

Şu:

Şu:
Mısra: **10**
İşaret sıfatı, şu.

9. Dil-i pür-ḫūn ki bezm-i ġamda ḳanlar aġladı Yaḥyā
10. Şu meste döndi kim cāmını hem ṭoldurdı hem dökdi

mest:

meste: -e
Mısra: **10**
Sarhoş

9. Dil-i pür-ḫūn ki bezm-i ġamda ḳanlar aġladı Yaḥyā
10. Şu meste döndi kim cāmını hem ṭoldurdı hem dökdi

dön:

döndi: -di
Mısra: **10**
benzemek, andırmak

9. Dil-i pür-ḫūn ki bezm-i ġamda ḳanlar aġladı Yaḥyā
10. Şu meste döndi kim cāmını hem ṭoldurdı hem dökdi

kim:

kim:
Mısra: **10**
ki

9. Dil-i pür-ḫūn ki bezm-i ġamda ḳanlar aġladı Yaḥyā
10. Şu meste döndi kim cāmını hem ṭoldurdı hem dökdi

cām:

cāmını: -ını
Mısra: **10**
Kadeh.

9. Dil-i pür-ḫūn ki bezm-i ġamda ḳanlar aġladı Yaḥyā
10. Şu meste döndi kim cāmını hem ṭoldurdı hem dökdi

hem:

hem:
Mısra: **10**
Hem

9. Dil-i pür-ḫūn ki bezm-i ġamda ḳanlar aġladı Yaḥyā
10. Şu meste döndi kim cāmını hem ṭoldurdı hem dökdi

hem:
Mısra: **10**
hem de

9. Dil-i pür-ḫūn ki bezm-i ġamda ḳanlar aġladı Yaḥyā
10. Şu meste döndi kim cāmını hem ṭoldurdı hem dökdi

ṭoldur:

ṭoldurdı: -dı
Mısra: **10**
Doldurmak.

9. Dil-i pür-ḫūn ki bezm-i ġamda ḳanlar aġladı Yaḥyā
10. Şu meste döndi kim cāmını hem ṭoldurdı hem dökdi

sirişki dānesin:

sirişki dānesin: -
Mısra: **1**
Göz yaşı damlası.

1. Sirişki dānesin deryā idince dem-be-dem dökdi
2. Gözüm ṭutdı o kebg-i ḫūb u ḫoş-reftārı yem dökdi

kebg-i ḫūb u ḫoş-reftārı:

kebg-i ḫūb u ḫoş-reftārı: -
Mısra: **2**
Hoş yürüyüşlü ve güzel görünümlü keklik II sevgili.

1. Sirişki dānesin deryā idince dem-be-dem dökdi
2. Gözüm ṭutdı o kebg-i ḫūb u ḫoş-reftārı yem dökdi

yem dökdi:

yem dökdi: -
Mısra: **2**
Etrafa yem dökmek II denizler kadar gözyaşı dökmek.

1. Sirişki dānesin deryā idince dem-be-dem dökdi
2. Gözüm ṭutdı o kebg-i ḫūb u ḫoş-reftārı yem dökdi

gözüm ṭutdı:

gözüm ṭutdı: -
Mısra: **2**
Beğenmek veya bir şeyden hoşlanmak.

1. Sirişki dānesin deryā idince dem-be-dem dökdi
2. Gözüm ṭutdı o kebg-i ḫūb u ḫoş-reftārı yem dökdi

kātib-i miḥnet:

kātib-i miḥnet: -
Mısra: **3**
Sıkıntı yazan II zorlukları kaleme alan.

3. Degül dāġ u elif ten ṣafḥasında kātib-i miḥnet
4. Başumda yazılan ālāmı cem‘ itdi raḳam dökdi

dāġ u elif:

dāġ u elif: -
Mısra: **3**
Yara ve elif biçiminde yırtıklar.

3. Degül dāġ u elif ten ṣafḥasında kātib-i miḥnet
4. Başumda yazılan ālāmı cem‘ itdi raḳam dökdi

ten ṣafḥasında:

ten ṣafḥasında: -
Mısra: **3**
Ten sayfası II ten levhası.

3. Degül dāġ u elif ten ṣafḥasında kātib-i miḥnet
4. Başumda yazılan ālāmı cem‘ itdi raḳam dökdi

cem‘ itdi:

cem‘ itdi: -
Mısra: **4**
Toplamak II bir araya getirmek.

3. Degül dāġ u elif ten ṣafḥasında kātib-i miḥnet
4. Başumda yazılan ālāmı cem‘ itdi raḳam dökdi

raḳam dökdi:

raḳam dökdi: -
Mısra: **4**
Saymak, hesaplamak

3. Degül dāġ u elif ten ṣafḥasında kātib-i miḥnet
4. Başumda yazılan ālāmı cem‘ itdi raḳam dökdi

başumda yazılan ālāmı:

başumda yazılan ālāmı: -
Mısra: **4**
Başında yazılan elemler II bir kimsenin çektiği zorluklar, sıkıntılar.

3. Degül dāğ u elif ten ṣafḥasında kātib-i miḥnet
4. Başumda yazılan ālāmı cem‘ itdi raḳam dökdi

gūyā ki:

gūyā ki: -
Mısra: **5**
Sanki.

5. Göñüller murġini gūyā ki ṣayda dāmlar ḳurdı
6. Cemāli bāġına dil-ber ki zülf-i ḫam-be-ḫam dökdi

göñüller mürġini:

göñüller mürġini: -
Mısra: **5**
Gönül kuşu.

5. Göñüller mürġini gūyā ki ṣayda dāmlar ḳurdı
6. Cemāli bāġına dil-ber ki zülf-i ḫam-be-ḫam dökdi

dāmlar ḳurdı:

dāmlar ḳurdı: -
Mısra: **5**
Tuzak kurmak.

5. Göñüller mürġini gūyā ki ṣayda dāmlar ḳurdı
6. Cemāli bāġına dil-ber ki zülf-i ḫam-be-ḫam dökdi

cemāli bāġına:

cemāli bāġına: -
Mısra: **6**
Güzellik bağı II yüz güzelliğinin bahçesi.

5. Göñüller mürġini gūyā ki ṣayda dāmlar ḳurdı
6. Cemāli bāġına dil-ber ki zülf-i ḫam-be-ḫam dökdi

zülf-i ḫam-be-ḫam:

zülf-i ḫam-be-ḫam: -
Mısra: **6**
büklüm büklüm olan saçlar

5. Göñüller mürġini gūyā ki ṣayda dāmlar ḳurdı
6. Cemāli bāġına dil-ber ki zülf-i ḫam-be-ḫam dökdi

eşk-i ḫūn-ālūd:

eşk-i ḫūn-ālūd: -
Mısra: **7**
Kanlı göz yaşı.

7. Döküldi gözlerümden ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ḫūn-ālūd
8. Nihāl-i ġuṣṣayum ezhārumı bād-ı sitem dökdi

ḳaṭre ḳaṭre:

ḳaṭre ḳaṭre: -
Mısra: **7**
damla damla

7. Döküldi gözlerümden ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ḫūn-ālūd
8. Nihāl-i ġuṣṣayum ezhārumı bād-ı sitem dökdi

nihāl-i ġuṣṣayum:

nihāl-i ġuṣṣayum: -
Mısra: **8**
Keder fidanı.

7. Döküldi gözlerümden ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ḫūn-ālūd
8. Nihāl-i ġuṣṣayum ezhārumı bād-ı sitem dökdi

bād-ı sitem:

bād-ı sitem: -
Mısra: **8**
sitem rüzgarı

7. Döküldi gözlerümden ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ḫūn-ālūd
8. Nihāl-i ġuṣṣayum ezhārumı bād-ı sitem dökdi

dil-i pür-ḫūn:

dil-i pür-ḫūn: -
Mısra: **9**
Kanlı gönül.

9. Dil-i pür-ḫūn ki bezm-i ġamda ḳanlar ağladı Yaḥyā
10. Şu meste döndi kim cāmını hem ṭoldurdı hem dökdi

bezm-i ġamda:

bezm-i ġamda: -
Mısra: **9**
gam meclisi

9. Dil-i pür-ḫūn ki bezm-i ġamda ḳanlar ağladı Yaḥyā
10. Şu meste döndi kim cāmını hem ṭoldurdı hem dökdi

ḳanlar ağladı:

ḳanlar ağladı: -
Mısra: **9**
kanlı gözyaşı dökmek ‖ çok üzülmek

9. Dil-i pür-ḫūn ki bezm-i ġamda ḳanlar ağladı Yaḥyā
10. Şu meste döndi kim cāmını hem ṭoldurdı hem dökdi

dön:

döndi: -di
Mısra: **1**
benzemek, andırmak, ...gibi olmak

1. Nāle-i bīmāra döndi bülbülüñ āvāzesi
2. Pür-kesel ‘ālem ʿaceb mi ġoncenüñ ḫamyāzesi

bülbül:

bülbülüñ: -üñ
Mısra: **1**
güzel sesiyle bilinen kuş II âşık

1. Nāle-i bīmāra döndi bülbülüñ āvāzesi
2. Pür-kesel ‘ālem ʿaceb mi ġoncenüñ ḫamyāzesi

Bülbülüñ: -üñ
Mısra: **5**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

5. Bülbülüñ ser-māye-i şevḳin düketdi ‘āḳibet
6. Rūzgār-ı pür-cefānuñ cevr-i bī-endāzesi

āvāze:

āvāzesi: -si
Mısra: **1**
ses II çığlık

1. Nāle-i bīmāra döndi bülbülüñ āvāzesi
2. Pür-kesel ‘ālem ʿaceb mi ġoncenüñ ḫamyāzesi

pür-kesel:

Pür-kesel:
Mısra: **2**
Tembellik dolu.

1. Nāle-i bīmāra döndi bülbülüñ āvāzesi
2. Pür-kesel ‘ālem ʿaceb mi ġoncenüñ ḫamyāzesi

ʻālem:

ʻālem:
Mısra: **2**
dünyâ

1. Nāle-i bi̮māra döndi bülbülüñ āvāzesi
2. Pür-kesel ʻālem ʿaceb mi ġoncenüñ ḫamyāzesi

rūzgār:

Rūzgār:
Mısra: **3**
Devir, zaman; esinti,yel.

3. Rūzgār āḫir peri̮şān itdi gül mecmūʿasın
4. Rişte-i cān-ı hezār imiş meger şi̮rāzesi

āhir:

āḫir:
Mısra: **3**
sonunda, nihayet

3. Rūzgār āḫir peri̮şān itdi gül mecmūʿasın
4. Rişte-i cān-ı hezār imiş meger şi̮rāzesi

i:

imiş: -miş
Mısra: **4**
İ- yardımcı fiili.

3. Rūzgār āḫir peri̮şān itdi gül mecmūʿasın
4. Rişte-i cān-ı hezār imiş meger şi̮rāzesi

meger:

meger:
Mısra: **4**
Meğer, aslında.

3. Rūzgār āḫir peri̮şān itdi gül mecmūʿasın
4. Rişte-i cān-ı hezār imiş meger şi̮rāzesi

şirāze:

şi̮rāzesi: -si
Mısra: **4**
Kitap cildini tutan ibrişim.

3. Rūzgār āḫir peri̮şān itdi gül mecmūʿasın
4. Rişte-i cān-ı hezār imiş meger şi̮rāzesi

düket:

düketdi: -di
Mısra: **5**
tüketmek, bitirmek

5. Bülbülüñ ser-māye-i şevḳin düketdi ʻāḳibet
6. Rūzgār-ı pür-cefānuñ cevr-i bi̮-endāzesi

ʻāḳıbet:

ʻāḳıbet:
Mısra: **5**
Sonunda, nihayet.

5. Bülbülüñ ser-māye-i şevḳin düketdi ʻāḳibet
6. Rūzgār-ı pür-cefānuñ cevr-i bi̮-endāzesi

gül:

Gül:
Mısra: **7**
gül

7. Gül peri̮şān olmasun mı görmez oldı ġonceyi
8. ʿĀşıḳuñ ḥāli nolur gitse yanından tāzesi

mı:

mı:
Mısra: **7**
soru edatı

7. Gül peri̮şān olmasun mı görmez oldı ġonceyi
8. ʿĀşıḳuñ ḥāli nolur gitse yanından tāzesi

ġonce:

ġonceyi: -yi
Mısra: **7**
Gonca.

7. Gül peri̮şān olmasun mı görmez oldı ġonceyi
8. ʿĀşıḳuñ ḥāli nolur gitse yanından tāzesi

ʿĀşık:

ʿĀşıḳuñ: -uñ
Mısra: **8**
Âşık, seven.

7. Gül peri̮şān olmasun mı görmez oldı ġonceyi
8. ʿĀşıḳuñ ḥāli nolur gitse yanından tāzesi

ḥāl:

ḥāli: -i
Mısra: **8**
hâl, durum

7. Gül peri̮şān olmasun mı görmez oldı ġonceyi
8. ʿĀşıḳuñ ḥāli nolur gitse yanından tāzesi

nolur:

nolur:
Mısra: **8**
Nasıl olur?

7. Gül peri̮şān olmasun mı görmez oldı ġonceyi
8. ʿĀşıḳuñ ḥāli nolur gitse yanından tāzesi

git:

gitse: -se
Mısra: **8**
Gitmek II uzaklaşmak.

7. Gül peri̮şān olmasun mı görmez oldı ġonceyi
8. ʿĀşıḳuñ ḥāli nolur gitse yanından tāzesi

yanından:

yanından:
Mısra: **8**
Yan, yakın, civar.

7. Gül peri̮şān olmasun mı görmez oldı ġonceyi
8. ʿĀşıḳuñ ḥāli nolur gitse yanından tāzesi

tāze:

tāzesi: -si
Mısra: **8**
Körpe, genç sevgili.

7. Gül peri̮şān olmasun mı görmez oldı ġonceyi
8. ʿĀşıḳuñ ḥāli nolur gitse yanından tāzesi

gülşen:

Gülşenüñ: -üñ
Mısra: **9**
Bahçe, gül bahçesi.

9. Gülşenüñ geçdise vaḳti gelmesün Yaḥyā keder
10. Pür-ṣafā olsun hemān mey-ḫānenüñ dervāzesi

gel:

gelmesün: -mesün
Mısra: **9**
Gelmemek II uğramamak.

9. Gülşenüñ geçdise vaḳti gelmesün Yaḥyā keder
10. Pür-ṣafā olsun hemān mey-ḫānenüñ dervāzesi

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Gülşenüñ geçdise vaḳti gelmesün Yaḥyā keder
10. Pür-ṣafā olsun hemān mey-ḫānenüñ dervāzesi

---

keder:

keder:
Mısra: **9**
Gam, ızdırap, elem, hüzün.

9. Gülşenüñ geçdise vaḳti gelmesün Yaḥyā keder
10. Pür-ṣafā olsun hemān mey-ḫānenüñ dervāzesi

---

hemān:

hemān:
Mısra: **10**
Sürekli, daima.

9. Gülşenüñ geçdise vaḳti gelmesün Yaḥyā keder
10. Pür-ṣafā olsun hemān mey-ḫānenüñ dervāzesi

---

mey-hāne:

mey-ḫānenüñ: -nüñ
Mısra: **10**
İçki içilen yer.

9. Gülşenüñ geçdise vaḳti gelmesün Yaḥyā keder
10. Pür-ṣafā olsun hemān mey-ḫānenüñ dervāzesi

---

dervāze:

dervāzesi: -si
Mısra: **10**
Kapı

9. Gülşenüñ geçdise vaḳti gelmesün Yaḥyā keder
10. Pür-ṣafā olsun hemān mey-ḫānenüñ dervāzesi

---

nāle-i bimāra:

nāle-i bįmāra: -
Mısra: **1**
Hasta inlemesi.

1. Nāle-i bįmāra döndi bülbülüñ āvāzesi
2. Pür-kesel ʿālem ʿaceb mi ġoncenüñ ḫamyāzesi

ġoncenüñ ḫamyāzesi:

ġoncenüñ ḫamyāzesi: -
Mısra: **2**
Goncanın esnemesi.

1. Nāle-i bįmāra döndi bülbülüñ āvāzesi
2. Pür-kesel ʿālem ʿaceb mi ġoncenüñ ḫamyāzesi

ʿaceb mi:

ʿaceb mi: -
Mısra: **2**
Şaşılır mı

1. Nāle-i bįmāra döndi bülbülüñ āvāzesi
2. Pür-kesel ʿālem ʿaceb mi ġoncenüñ ḫamyāzesi

---

perįşān itdi:

perįşān itdi: -
Mısra: **3**
Perişan etmek, mahvetmek, bozmak.

3. Rūzgār āḫir perįşān itdi gül mecmūʿasın
4. Rişte-i cān-ı hezār imiş meger şįrāzesi

---

gül mecmūʿasın:

gül mecmūʿasın: -
Mısra: **3**
Gül defteri.

3. Rūzgār āḫir perįşān itdi gül mecmūʿasın
4. Rişte-i cān-ı hezār imiş meger şįrāzesi

---

rişte-i cān-ı hezār:

rişte-i cān-ı hezār: -
Mısra: **4**
Bülbülün can ipi.

3. Rūzgār āḫir perįşān itdi gül mecmūʿasın
4. Rişte-i cān-ı hezār imiş meger şįrāzesi

---

ser-māye-i şevḳin:

ser-māye-i şevḳin: -
Mısra: **5**
Aşk sermayesi.

5. Bülbülüñ ser-māye-i şevḳin düketdi ʿāḳibet
6. Rūzgār-ı pür-cefānuñ cevr-i bį-endāzesi

---

rūzgār-ı pür-cefānuñ:

rūzgār-ı pür-cefānuñ: -
Mısra: **6**
Cefa dolu yel II çok eziyet veren zaman.

5. Bülbülüñ ser-māye-i şevḳin düketdi ʿāḳibet
6. Rūzgār-ı pür-cefānuñ cevr-i bį-endāzesi

---

cevr-i bi-endāzesi:

cevr-i bį-endāzesi: -
Mısra: **6**
Ölçülemeyecek derecede çok zahmet.

5. Bülbülüñ ser-māye-i şevḳin düketdi ʿāḳibet
6. Rūzgār-ı pür-cefānuñ cevr-i bį-endāzesi

---

perįşān olmasun:

perįşān olmasun: -
Mısra: **7**
kederli, üzgün, darmadağın bir halde olmak.

7. Gül perįşān olmasun mı görmez oldı ġonceyi
8. ʿĀşıḳuñ ḥāli nolur gitse yanından tāzesi

---

görmez oldı:

görmez oldı: -
Mısra: **7**
Görmemeye başlamak.

7. Gül perįşān olmasun mı görmez oldı ġonceyi
8. ʿĀşıḳuñ ḥāli nolur gitse yanından tāzesi

---

vaḳti geçdise:

vaḳti geçdise: -
Mısra: **9**
Zamanı geçmek.

9. Gülşenüñ geçdise vaḳti gelmesün Yaḥyā keder
10. Pür-ṣafā olsun hemān mey-ḫānenüñ dervāzesi

---

pür-ṣafā olsun:

pür-ṣafā olsun: -
Mısra: **10**
Gönül huzuruyla dopdolu olmak.

9. Gülşenüñ geçdise vaḳti gelmesün Yaḥyā keder
10. Pür-ṣafā olsun hemān mey-ḫānenüñ dervāzesi

---

dil-ber:

Dil-ber:
Mısra: **1**
Gönül alan, güzel.

1. Dil-ber dil-i dįvāneyi uṣlandı ṣanur mı
2. Mecnūn ġam-ı Leylādan ölince uṣanur mı

---

uṣlan:

uṣlandı: -dı
Mısra: **1**
Akıllanmak, aklı başına gelmek.

1. Dil-ber dil-i dįvāneyi uṣlandı ṣanur mı
2. Mecnūn ġam-ı Leylādan ölince uṣanur mı

ṣan:

ṣanur: -ur
Mısra: **1**
Zannetmek.

1. Dil-ber dil-i dįvāneyi uṣlandı ṣanur mı
2. Mecnūn ġam-ı Leylādan ölince uṣanur mı

---

mı:

mı:
Mısra: **1**
soru edatı

1. Dil-ber dil-i dįvāneyi uṣlandı ṣanur mı
2. Mecnūn ġam-ı Leylādan ölince uṣanur mı

mı:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Dil-ber dil-i dįvāneyi uṣlandı ṣanur mı
2. Mecnūn ġam-ı Leylādan ölince uṣanur mı

mı:
Mısra: **4**
soru edatı

3. Ser-māyesini reng-i zer-i dįde düketdi
4. Bu zerd ruḫum bir daḫı ala boyanur mı

mı:
Mısra: **6**
soru edatı

5. Eglenmese gelse o melek rūḥumı virsem
6. Cānum çıḳayor daḫı ʿaceb oyalanur mı

mı:
Mısra: **8**
soru edatı

7. Meclisde niçün duḫter-i rez böyle ḳızardı
8. Ey sāḳi-i gül-çehre lebüñden utanur mı

mı:
Mısra: **10**
soru edatı

9. Bir luʿb ile ṣayd eylemek istersin o ṭıflı
10. Bilseñ nice fettāndur o Yaḥyā inanur mı

---

mecnūn:

Mecnūn:
Mısra: **2**
Leylâ ile Mecnun hikâyesinin erkek kahramanı, Kays.

1. Dil-ber dil-i dįvāneyi uṣlandı ṣanur mı
2. Mecnūn ġam-ı Leylādan ölince uṣanur mı

öl:

ölince: -ince
Mısra: **2**
Yaşamaz olmak, can vermek.

1. Dil-ber dil-i dįvāneyi uṣlandı ṣanur mı
2. Mecnūn ġam-ı Leylādan ölince uṣanur mı

---

uṣan:

uṣanur: -ur
Mısra: **2**
Bıkmak

1. Dil-ber dil-i dįvāneyi uṣlandı ṣanur mı
2. Mecnūn ġam-ı Leylādan ölince uṣanur mı

---

ser-māye:

Ser-māyesini: -sini
Mısra: **3**
Varlık, servet

3. Ser-māyesini reng-i zer-i dįde düketdi
4. Bu zerd ruḫum bir daḫı ala boyanur mı

---

düket:

düketdi: -di
Mısra: **3**
tüketmek, bitirmek

3. Ser-māyesini reng-i zer-i dįde düketdi
4. Bu zerd ruḫum bir daḫı ala boyanur mı

---

bu:

Bu:
Mısra: **4**
bu, işaret sıfatı

3. Ser-māyesini reng-i zer-i dįde düketdi
4. Bu zerd ruḫum bir daḫı ala boyanur mı

---

eglen:

Eglenmese: -mese
Mısra: **5**
Oyalanmamak.

5. Eglenmese gelse o melek rūḥumı virsem
6. Cānum çıḳayor daḫı ʿaceb oyalanur mı

---

gel:

gelse: -se
Mısra: **5**
Gelmek.

5. Eglenmese gelse o melek rūḥumı virsem
6. Cānum çıḳayor daḫı ʿaceb oyalanur mı

---

o:

o:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Eglenmese gelse o melek rūḥumı virsem
6. Cānum çıḳayor daḫı ʿaceb oyalanur mı

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Bir luʿb ile ṣayd eylemek

istersin o ṭıflı
10. Bilseñ nice fettāndur o Yaḥyā inanur mı

o:
Mısra: **10**
O, işaret zamiri.

9. Bir luʿb ile ṣayd eylemek istersin o ṭıflı
10. Bilseñ nice fettāndur o Yaḥyā inanur mı

melek:

melek:
Mısra: **5**
Melek. || Sevgili.

5. Eglenmese gelse o melek rūḥumı virsem
6. Cānum çıḳayor daḫı ʿaceb oyalanur mı

dahı:

daḫı:
Mısra: **6**
daha

5. Eglenmese gelse o melek rūḥumı virsem
6. Cānum çıḳayor daḫı ʿaceb oyalanur mı

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **6**
Acaba

5. Eglenmese gelse o melek rūḥumı virsem
6. Cānum çıḳayor daḫı ʿaceb oyalanur mı

oyalan:

oyalanur: -ur
Mısra: **6**
Meşgul olup kalmak II boşa zaman harcamak.

5. Eglenmese gelse o melek rūḥumı virsem
6. Cānum çıḳayor daḫı ʿaceb oyalanur mı

meclis:

Meclisde: -de
Mısra: **7**
Oturulacak, toplanılacak yer.

7. Meclisde niçün duḫter-i rez böyle ḳızardı
8. Ey sāḳi-i gül-çehre lebüñden utanur mı

niçün:

niçün:
Mısra: **7**
Neden.

7. Meclisde niçün duḫter-i rez böyle ḳızardı
8. Ey sāḳi-i gül-çehre lebüñden utanur mı

böyle:

böyle:
Mısra: **7**
Böyle, bu şekilde

7. Meclisde niçün duḫter-i rez böyle ḳızardı
8. Ey sāḳi-i gül-çehre lebüñden utanur mı

kızar:

ḳızardı: -dı
Mısra: **7**
Kırmızı veya ona yakın bir renk almak

7. Meclisde niçün duḫter-i rez böyle ḳızardı
8. Ey sāḳi-i gül-çehre lebüñden utanur mı

ey:

Ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Meclisde niçün duḫter-i rez böyle ḳızardı
8. Ey sāḳi-i gül-çehre lebüñden utanur mı

leb:

lebüñden: -üñden
Mısra: **8**
dudak

7. Meclisde niçün duḫter-i rez böyle ḳızardı
8. Ey sāḳi-i gül-çehre lebüñden utanur mı

utan:

utanur: -ur
Mısra: **8**
mahçup olmak

7. Meclisde niçün duḫter-i rez böyle ḳızardı
8. Ey sāḳi-i gül-çehre lebüñden utanur mı

bir:

Bir:
Mısra: **9**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Bir luʿb ile ṣayd eylemek istersin o ṭıflı
10. Bilseñ nice fettāndur o Yaḥyā inanur mı

luʿb:

luʿb:
Mısra: **9**
Oyun II hile.

9. Bir luʿb ile ṣayd eylemek istersin o ṭıflı
10. Bilseñ nice fettāndur o Yaḥyā inanur mı

ile:

ile:
Mısra: **9**
İle birlikte.

9. Bir luʿb ile ṣayd eylemek istersin o ṭıflı
10. Bilseñ nice fettāndur o Yaḥyā inanur mı

iste:

istersin: -rsin
Mısra: **9**
Talep etmek.

9. Bir luʿb ile ṣayd eylemek istersin o ṭıflı
10. Bilseñ nice fettāndur o Yaḥyā inanur mı

tıfl:

ṭıflı: -ı
Mısra: **9**
Çocuk, güzel.

9. Bir luʿb ile ṣayd eylemek istersin o ṭıflı
10. Bilseñ nice fettāndur o Yaḥyā inanur mı

bil:

Bilseñ: -señ
Mısra: **10**
İdrak etmek, kavramak.

9. Bir luʿb ile ṣayd eylemek istersin o ṭıflı
10. Bilseñ nice fettāndur o Yaḥyā inanur mı

nice:

nice:
Mısra: **10**
Ne kadar.

9. Bir luʿb ile ṣayd eylemek istersin o ṭıflı
10. Bilseñ nice fettāndur o Yaḥyā inanur mı

fettān:

fettāndur: -dur
Mısra: **10**
Güzelliği ile ortalığı karıştıran.

9. Bir luʿb ile ṣayd eylemek istersin o ṭıflı
10. Bilseñ nice fettāndur o Yaḥyā inanur mı

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Bir luʿb ile ṣayd eylemek istersin o ṭıflı
10. Bilseñ nice fettāndur o Yaḥyā inanur mı

inan:

inanur: -ur
Mısra: **10**
İnanmak II güvenmek.

9. Bir luʿb ile ṣayd eylemek istersin o ṭıflı
10. Bilseñ nice fettāndur o Yaḥyā inanur mı

dil-i divāneyi:

dil-i dįvāneyi: -
Mısra: **1**
Deli gönül.

1. Dil-ber dil-i dįvāneyi uṣlandı ṣanur mı
2. Mecnūn ġam-ı Leylādan ölince uṣanur mı

ġam-ı leylādan:

ġam-ı leylādan: -
Mısra: **2**
Leyla'nın kederi.

1. Dil-ber dil-i dįvāneyi uṣlandı ṣanur mı
2. Mecnūn ġam-ı Leylādan ölince uṣanur mı

reng-i zer-i dide:

reng-i zer-i dįde: -
Mısra: **3**
Gözün altın rengi II gözyaşı.

3. Ser-māyesini reng-i zer-i dįde düketdi
4. Bu zerd ruḫum bir daḫı ala boyanur mı

zerd ruhum:

zerd ruḫum: -
Mısra: **4**
Sarmış, soluk yüz.

3. Ser-māyesini reng-i zer-i dįde düketdi
4. Bu zerd ruḫum bir daḫı ala boyanur mı

bir dahı:

bir daḫı: -
Mısra: **4**
Bir daha, artık, bundan sonra.

3. Ser-māyesini reng-i zer-i dįde düketdi
4. Bu zerd ruḫum bir daḫı ala boyanur mı

ala boyanur:

ala boyanur: -
Mısra: **4**
Kızarmak II kırmızıya dönmek.

3. Ser-māyesini reng-i zer-i dįde düketdi
4. Bu zerd ruḫum bir daḫı ala boyanur mı

rūḥumı virsem:

rūḥumı virsem: -
Mısra: **5**
Canını bağışlamak.

5. Eglenmese gelse o melek rūḥumı virsem
6. Cānum çıḳayor daḫı ʿaceb oyalanur mı

cānum çıḳayor:

cānum çıḳayor: -
Mısra: **6**
Ölmek

5. Eglenmese gelse o melek rūḥumı virsem
6. Cānum çıḳayor daḫı ʿaceb oyalanur mı

duḫter-i rez:

duḫter-i rez: -
Mısra: **7**
Üzüm kızı II şarap

7. Meclisde niçün duḫter-i rez böyle ḳızardı
8. Ey sāḳi-i gül-çehre lebüñden utanur mı

sāḳi-i gül-çehre:

sāḳi-i gül-çehre: -
Mısra: **8**
Gül yüzlü içki dağıtan

7. Meclisde niçün duḫter-i rez böyle ḳızardı
8. Ey sāḳi-i gül-çehre lebüñden utanur mı

ṣayd eylemek:

ṣayd eylemek: -
Mısra: **9**
Avlamak.

9. Bir luʿb ile ṣayd eylemek istersin o ṭıflı
10. Bilseñ nice fettāndur o Yaḥyā inanur mı

ol:

Ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Ol ġonce tāb-ı bāde-i gül-fāma döymedi
2. Çāk itdi sįnesin bir iki cāma döymedi

ġonce:

ġonce:
Mısra: **1**
gonca II sevgili

1. Ol ġonce tāb-ı bāde-i gül-fāma döymedi
2. Çāk itdi sįnesin bir iki cāma döymedi

döy:

döymedi: -medi
Mısra: **1**
Dayanmamak II tahammül edememek.

1. Ol ġonce tāb-ı bāde-i gül-fāma döymedi
2. Çāk itdi sįnesin bir iki cāma döymedi

sine:

si̮nesin: -sin
Mısra: **2**
göğüs, bağır ‖ gönül, yürek

1. Ol ġonce tāb-ı bāde-i gül-fāma döymedi
2. Çāk itdi si̮nesin bir iki cāma döymedi

cām:

cāma: -a
Mısra: **2**
Kadeh.

1. Ol ġonce tāb-ı bāde-i gül-fāma döymedi
2. Çāk itdi si̮nesin bir iki cāma döymedi

döyme:

döymedi: -di
Mısra: **2**
Dayanmamak II tahammül edememek.

1. Ol ġonce tāb-ı bāde-i gül-fāma döymedi
2. Çāk itdi si̮nesin bir iki cāma döymedi

döymedi: -di
Mısra: **4**
Dayanmamak II tahammül edememek.

3. Ḫūn-ı dili düketdi o ḫūn-ḫvār ġamzeler
4. Bir şi̮şe iki mest-i mey-āşāma döymedi

döymedi: -di
Mısra: **6**
Dayanmamak II tahammül edememek.

5. Telḫ itmedi raḳi̮be uyup yār bezmimüz
6. Ḳaldı bizümle bir gice ibrāma döymedi

döymedi: -di
Mısra: **8**
Dayanmamak II tahammül edememek.

7. Leylā ġam ile virdi fenāya vücūdını
8. Bi̮-çāre Ḳays miḥnet-i eyyāma döymedi

döymedi: -di
Mısra: **10**
Dayanmamak II tahammül edememek.

9. Yaḥyā o şāha sūz-ı dilüm yazmaḳ istedüm
10. Yandı ṭutuşdı nāme-i ġam ḫāme döymedi

düket:

düketdi: -di
Mısra: **3**
tüketmek, bitirmek

3. Ḫūn-ı dili düketdi o ḫūn-ḫvār ġamzeler
4. Bir şi̮şe iki mest-i mey-āşāma döymedi

o:

o:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Ḫūn-ı dili düketdi o ḫūn-ḫvār ġamzeler
4. Bir şi̮şe iki mest-i mey-āşāma döymedi

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Yaḥyā o şāha sūz-ı dilüm yazmaḳ istedüm
10. Yandı ṭutuşdı nāme-i ġam ḫāme döymedi

bir:

Bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Ḫūn-ı dili düketdi o ḫūn-ḫvār ġamzeler
4. Bir şi̮şe iki mest-i mey-āşāma döymedi

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Telḫ itmedi raḳi̮be uyup yār bezmimüz
6. Ḳaldı bizümle bir gice ibrāma döymedi

şi̮şe:

şi̮şe:
Mısra: **4**
Şişe

3. Ḫūn-ı dili düketdi o ḫūn-ḫvār ġamzeler
4. Bir şi̮şe iki mest-i mey-āşāma döymedi

iki:

iki:
Mısra: **4**
İki, sayı sıfatı

3. Ḫūn-ı dili düketdi o ḫūn-ḫvār ġamzeler
4. Bir şi̮şe iki mest-i mey-āşāma döymedi

raḳi̮b:

raḳi̮be: -e
Mısra: **5**
Rakip II. Düşman.

5. Telḫ itmedi raḳi̮be uyup yār bezmimüz
6. Ḳaldı bizümle bir gice ibrāma döymedi

uy:

uyup: -up
Mısra: **5**
Aynı şekilde hareket etmek II benzemek.

5. Telḫ itmedi raḳi̮be uyup yār bezmimüz
6. Ḳaldı bizümle bir gice ibrāma döymedi

yār:

yār:
Mısra: **5**
Sevgili

5. Telḫ itmedi raḳi̮be uyup yār bezmimüz
6. Ḳaldı bizümle bir gice ibrāma döymedi

bezm:

bezmimüz: -imüz
Mısra: **5**
Sohbet, yaran sohbeti ‖ ziyafet, işret sohbeti.

5. Telḫ itmedi raḳi̮be uyup yār bezmimüz
6. Ḳaldı bizümle bir gice ibrāma döymedi

Kal:

Ḳaldı: -dı
Mısra: **6**
Sabit durmak, değişmemek.

5. Telḫ itmedi raḳi̮be uyup yār bezmimüz
6. Ḳaldı bizümle bir gice ibrāma döymedi

biz:

bizümle: -ümle
Mısra: **6**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

5. Telḫ itmedi raḳibe uyup yār bezmimüz
6. Ḳaldı bizümle bir gice ibrāma döymedi

gice:

gice:
Mısra: **6**
gece, gece vakti.

5. Telḫ itmedi raḳibe uyup yār bezmimüz
6. Ḳaldı bizümle bir gice ibrāma döymedi

ibrām:

ibrāma: -a
Mısra: **6**
Çok ısrar etme.

5. Telḫ itmedi raḳibe uyup yār bezmimüz
6. Ḳaldı bizümle bir gice ibrāma döymedi

leylā:

Leylā:
Mısra: **7**
Leyla ile Mecnun hikayesinin kadın kahramanı.

7. Leylā ġam ile virdi fenāya vücūdını
8. Bi̇-çāre Ḳays miḥnet-i eyyāma döymedi

ġam:

ġam:
Mısra: **7**
kaygı, tasa, keder

7. Leylā ġam ile virdi fenāya vücūdını
8. Bi̇-çāre Ḳays miḥnet-i eyyāma döymedi

ile:

ile:
Mısra: **7**
İle birlikte.

7. Leylā ġam ile virdi fenāya vücūdını
8. Bi̇-çāre Ḳays miḥnet-i eyyāma döymedi

bi-çāre:

Bi̇-çāre:
Mısra: **8**
Çaresiz, düşkün, zavallı.

7. Leylā ġam ile virdi fenāya vücūdını
8. Bi̇-çāre Ḳays miḥnet-i eyyāma döymedi

Ḳays:

Ḳays:
Mısra: **8**
Leyla ve Mecnun anlatısının erkek kahramanı Mecnun.

7. Leylā ġam ile virdi fenāya vücūdını
8. Bi̇-çāre Ḳays miḥnet-i eyyāma döymedi

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā o şāha sūz-ı dilüm yazmaḳ istedüm
10. Yandı ṭutuşdı nāme-i ġam ḫāme döymedi

şāh:

şāha: -a
Mısra: **9**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

9. Yaḥyā o şāha sūz-ı dilüm yazmaḳ istedüm
10. Yandı ṭutuşdı nāme-i ġam ḫāme döymedi

yazmak:

yazmaḳ:
Mısra: **9**
Yazmak II kaleme almak.

9. Yaḥyā o şāha sūz-ı dilüm yazmaḳ istedüm
10. Yandı ṭutuşdı nāme-i ġam ḫāme döymedi

iste:

istedüm: -düm
Mısra: **9**
Talep etmek.

9. Yaḥyā o şāha sūz-ı dilüm yazmaḳ istedüm
10. Yandı ṭutuşdı nāme-i ġam ḫāme döymedi

hāme:

ḫāme:
Mısra: **10**
Kalem.

9. Yaḥyā o şāha sūz-ı dilüm yazmaḳ istedüm
10. Yandı ṭutuşdı nāme-i ġam ḫāme döymedi

tāb-ı bāde-i gül-fāma:

tāb-ı bāde-i gül-fāma: -
Mısra: **1**
Gül renkli şarabın ışıltısı.

1. Ol ġonce tāb-ı bāde-i gül-fāma döymedi
2. Çāk itdi si̇nesin bir iki cāma döymedi

Çāk itdi:

Çāk itdi: -
Mısra: **2**
yırtmak, parçalamak.

1. Ol ġonce tāb-ı bāde-i gül-fāma döymedi
2. Çāk itdi si̇nesin bir iki cāma döymedi

bir iki:

bir iki: -
Mısra: **2**
birkaç

1. Ol ġonce tāb-ı bāde-i gül-fāma döymedi
2. Çāk itdi si̇nesin bir iki cāma döymedi

hūn-h∨ār ġamzeler:

ḫūn-ḫ∨ār ġamzeler: -
Mısra: **3**
Kan dökücü yan bakış II zalim yan bakış.

3. Ḫūn-ı dili düketdi o ḫūn-ḫvār ġamzeler
4. Bir şi̇şe iki mest-i mey-āşāma döymedi

Hūn-ı dili:

Ḫūn-ı dili: -
Mısra: **3**
gönül kanı

3. Ḫūn-ı dili düketdi o ḫūn-ḫvār ġamzeler
4. Bir şi̇şe iki mest-i mey-āşāma döymedi

mest-i mey-āşāma:

mest-i mey-āşāma: -
Mısra: **4**
Şarap içen mest.

3. Ḫūn-ı dili düketdi o ḫūn-ḫvār ġamzeler
4. Bir şişe iki mest-i mey-āşāma döymedi

---

telḫ itmedi:

telḫ itmedi: -
Mısra: **5**
Acılaştırmak II tadını kaçırmak II bozmak.

5. Telḫ itmedi raḳībe uyup yār bezmimüz
6. Ḳaldı bizümle bir gice ibrāma döymedi

---

vücūdını fenāya virdi:

vücūdını fenāya virdi: -
Mısra: **7**
Ölmek II yoklukta son bulmak.

7. Leylā ġam ile virdi fenāya vücūdını
8. Bį-çāre Ḳays miḥnet-i eyyāma döymedi

---

miḥnet-i eyyāma:

miḥnet-i eyyāma: -
Mısra: **8**
zamanın ızdırabı

7. Leylā ġam ile virdi fenāya vücūdını
8. Bį-çāre Ḳays miḥnet-i eyyāma döymedi

---

sūz-ı dilüm:

sūz-ı dilüm: -
Mısra: **9**
gönül ateşi

9. Yaḥyā o şāha sūz-ı dilüm yazmaḳ istedüm
10. Yandı ṭutuşdı nāme-i ġam ḫāme döymedi

---

yandı ṭutuşdı:

yandı ṭutuşdı: -
Mısra: **10**
Yanıp tutuşmak.

9. Yaḥyā o şāha sūz-ı dilüm yazmaḳ istedüm
10. Yandı ṭutuşdı nāme-i ġam ḫāme döymedi

---

nāme-i ġam:

nāme-i ġam: -
Mısra: **10**
Gam mektubu.

9. Yaḥyā o şāha sūz-ı dilüm yazmaḳ istedüm
10. Yandı ṭutuşdı nāme-i ġam ḫāme döymedi

---

gitmez:

gitmez:
Mısra: **1**
Kalıcı olmak II yok olmamak.

1. Mest-i cām-ı ʿaşḳdur gitmez dem-ā-dem neşvesi
2. Vardur mestāne göñlümde benüm Cem neşvesi

---

dem-ā-dem:

dem-ā-dem:
Mısra: **1**
Her zaman, daima, her an.

1. Mest-i cām-ı ʿaşḳdur gitmez dem-ā-dem neşvesi
2. Vardur mestāne göñlümde benüm Cem neşvesi

---

neşve:

neşvesi: -si
Mısra: **1**
Sevinç, keyif.

1. Mest-i cām-ı ʿaşḳdur gitmez dem-ā-dem neşvesi
2. Vardur mestāne göñlümde benüm Cem neşvesi

neşvesi: -si
Mısra: **4**
Sevinç, keyif.

3. Tāc-ı Edhem neşʾesin terk itme bāri zāhidā
4. Çünki yoḳdur sende İbrāhim Edhem neşvesi

neşvesi: -si
Mısra: **6**
Sevinç, keyif.

5. Sāḳi-i bezm-i maḥabbet cām-ı miḥnet kim şunar
6. Hem ḫumār ı ḫoş gelür baña anuñ hem neşvesi

neşvesi: -si
Mısra: **8**
Sevinç, keyif.

7. Baş ḳaldırmayup içmek istesek sāḳį nola
8. Ser-girān itdi bizi peymāne-i ġam neşvesi

---

var:

Vardur: -dur
Mısra: **2**
bulunmakta

1. Mest-i cām-ı ʿaşḳdur gitmez dem-ā-dem neşvesi
2. Vardur mestāne göñlümde benüm Cem neşvesi

---

ben:

benüm: -üm
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Mest-i cām-ı ʿaşḳdur gitmez dem-ā-dem neşvesi
2. Vardur mestāne göñlümde benüm Cem neşvesi

---

neşʾe:

neşʾesin: -sin
Mısra: **3**
Neşe, mutluluk

3. Tāc-ı Edhem neşʾesin terk itme bāri zāhidā
4. Çünki yoḳdur sende İbrāhim Edhem neşvesi

---

bāri:

bāri:
Mısra: **3**
Bari, hiç olmazsa.

3. Tāc-ı Edhem neşʾesin terk itme bāri zāhidā
4. Çünki yoḳdur sende İbrāhim Edhem neşvesi

---

zāhidā:

zāhidā:
Mısra: **3**
Ey zahid

3. Tāc-ı Edhem neşʾesin terk itme bāri zāhidā
4. Çünki yoḳdur sende İbrāhim Edhem neşvesi

Çünki:

Çünki:
Mısra: **4**
çünkü, zira

3. Tāc-ı Edhem neşʾesin terk itme bāri zāhidā
4. Çünki yoḳdur sende İbrāhim Edhem neşvesi

---

yok:

yoḳdur: -dur
Mısra: **4**
Bulunmamak.

3. Tāc-ı Edhem neşʾesin terk itme bāri zāhidā
4. Çünki yoḳdur sende İbrāhim Edhem neşvesi

sen:

sende: -de
Mısra: **4**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Tāc-ı Edhem neşʾesin terk itme bāri zāhidā
4. Çünki yoḳdur sende İbrāhim Edhem neşvesi

kim:

kim:
Mısra: **5**
ki

5. Sāḳi-i bezm-i maḥabbet cām-ı miḥnet kim şunar
6. Hem ḫumār ı ḫoş gelür baña anuñ hem neşvesi

şun:

şunar: -ar
Mısra: **5**
uzatmak, vermek ‖ arzetmek

5. Sāḳi-i bezm-i maḥabbet cām-ı miḥnet kim şunar
6. Hem ḫumār ı ḫoş gelür baña anuñ hem neşvesi

hem:

Hem:
Mısra: **6**
Hem

5. Sāḳi-i bezm-i maḥabbet cām-ı miḥnet kim şunar
6. Hem ḫumār ı ḫoş gelür baña anuñ hem neşvesi

hem:
Mısra: **6**
üstelik, bir de

5. Sāḳi-i bezm-i maḥabbet cām-ı miḥnet kim şunar
6. Hem ḫumār ı ḫoş gelür baña anuñ hem neşvesi

humār:

ḫumārı: -ı
Mısra: **6**
Baş ağrısı, mahmurluk.

5. Sāḳi-i bezm-i maḥabbet cām-ı miḥnet kim şunar
6. Hem ḫumār ı ḫoş gelür baña anuñ hem neşvesi

:

:
Mısra: **6**

5. Sāḳi-i bezm-i maḥabbet cām-ı miḥnet kim şunar
6. Hem ḫumār ı ḫoş gelür baña anuñ hem neşvesi

baña:

baña:
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

5. Sāḳi-i bezm-i maḥabbet cām-ı miḥnet kim şunar
6. Hem ḫumār ı ḫoş gelür baña anuñ hem neşvesi

anuñ:

anuñ:
Mısra: **6**
Onun.

5. Sāḳi-i bezm-i maḥabbet cām-ı miḥnet kim şunar
6. Hem ḫumār ı ḫoş gelür baña anuñ hem neşvesi

içmek:

içmek:
Mısra: **7**
Yudumlamak

7. Baş ḳaldırmayup içmek istesek sāḳi nola
8. Ser-girān itdi bizi peymāne-i ġam neşvesi

iste:

istesek: -sek
Mısra: **7**
Talep etmek.

7. Baş ḳaldırmayup içmek istesek sāḳi nola
8. Ser-girān itdi bizi peymāne-i ġam neşvesi

sāḳi:

sāḳi:
Mısra: **7**
Kadeh, içki sunan

7. Baş ḳaldırmayup içmek istesek sāḳi nola
8. Ser-girān itdi bizi peymāne-i ġam neşvesi

nola:

nola:
Mısra: **7**
ne olur, nasıl olur

7. Baş ḳaldırmayup içmek istesek sāḳi nola
8. Ser-girān itdi bizi peymāne-i ġam neşvesi

biz:

bizi: -i
Mısra: **8**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

7. Baş ḳaldırmayup içmek istesek sāḳi nola
8. Ser-girān itdi bizi peymāne-i ġam neşvesi

yaḥyā:

Yaḥyā'yı: -y, -ı
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Neşvedār itmişdi Yaḥyā'yı mey-i bezm-i elest
10. Daḫı peydā olmadın ʿālemde ādem neşvesi

dahı:

Daḫı:
Mısra: **10**
henüz

9. Neşvedār itmişdi Yaḥyā'yı mey-i bezm-i elest
10. Daḫı peydā olmadın ʿālemde ādem neşvesi

ʿālem:

ʿālemde: -de
Mısra: **10**
dünya

9. Neşvedār itmişdi Yaḥyā'yı mey-i bezm-i elest
10. Daḫı peydā olmadın ʿālemde ādem neşvesi

mest-i cām-ı ʿaşḳdur:

mest-i cām-ı ʿaşḳdur: -
Mısra: **1**
Aşk kadehinin sarhoşu.

1. Mest-i cām-ı ʿaşḳdur gitmez

dem-ā-dem neşvesi
2. Vardur mestāne gōñlümde benüm Cem neşvesi

mestāne gōñlümde:

mestāne gōñlümde: -
Mısra: **2**
Aşk sarhoşu olmuş gönül.

1. Mest-i cām-ı ʿaşḳdur gitmez dem-ā-dem neşvesi
2. Vardur mestāne gōñlümde benüm Cem neşvesi

cem neşvesi:

cem neşvesi: -
Mısra: **2**
Hükümdarların yaşadığı keyif II Hükümdar Cem'in keyfi.

1. Mest-i cām-ı ʿaşḳdur gitmez dem-ā-dem neşvesi
2. Vardur mestāne gōñlümde benüm Cem neşvesi

terk itme:

terk itme: -
Mısra: **3**
bırakmak, vazgeçmek, uzaklaşmak

3. Tāc-ı Edhem neşʾesin terk itme bāri zāhidā
4. Çünki yoḳdur sende İbrāhim Edhem neşvesi

tāc-ı edhem:

tāc-ı edhem: -
Mısra: **3**
Edhem'in tacı II taç ve tahtını terk ederek fakrı tercih eden İbrahim b. Edhem.

3. Tāc-ı Edhem neşʾesin terk itme bāri zāhidā
4. Çünki yoḳdur sende İbrāhim Edhem neşvesi

İbrāhim edhem:

İbrāhim edhem: -
Mısra: **4**
Taç ve tahtını terk ederek fakrı tercih eden İbrahim b. Edhem.

3. Tāc-ı Edhem neşʾesin terk itme bāri zāhidā
4. Çünki yoḳdur sende İbrāhim Edhem neşvesi

sāḳi-i bezm-i maḥabbet:

sāḳi-i bezm-i maḥabbet: -
Mısra: **5**
Muhabbet meclisinin içki dağıtanı.

5. Sāḳi-i bezm-i maḥabbet cām-ı miḥnet kim şunar
6. Hem ḫumār ı ḫoş gelür baña anuñ hem neşvesi

cām-ı miḥnet:

cām-ı miḥnet: -
Mısra: **5**
Sıkıntı kadehi

5. Sāḳi-i bezm-i maḥabbet cām-ı miḥnet kim şunar
6. Hem ḫumār ı ḫoş gelür baña anuñ hem neşvesi

ḫoş gelür:

ḫoş gelür: -
Mısra: **6**
İyi bir etki yaratmak.

5. Sāḳi-i bezm-i maḥabbet cām-ı miḥnet kim şunar
6. Hem ḫumār ı ḫoş gelür baña anuñ hem neşvesi

baş ḳaldırmayup:

baş ḳaldırmayup: -
Mısra: **7**
İtiraz etmemek II isyanda bulunmamak.

7. Baş ḳaldırmayup içmek istesek sāḳi nola
8. Ser-girān itdi bizi peymāne-i ġam neşvesi

ser-girān itdi:

ser-girān itdi: -
Mısra: **8**
Çok sarhoş etmek II başını ağırlaştırmak.

7. Baş ḳaldırmayup içmek istesek sāḳi nola
8. Ser-girān itdi bizi peymāne-i ġam neşvesi

peymāne-i ġam:

peymāne-i ġam: -
Mısra: **8**
Dert kadehi

7. Baş ḳaldırmayup içmek istesek sāḳi nola
8. Ser-girān itdi bizi peymāne-i ġam neşvesi

neşvedār itmişdi:

neşvedār itmişdi: -
Mısra: **9**
Mutlu kılmak.

9. Neşvedār itmişdi Yaḥyā'yı mey-i bezm-i elest
10. Daḫı peydā olmadın ʿālemde ādem neşvesi

mey-i bezm-i elest:

mey-i bezm-i elest: -
Mısra: **9**
Elest meclisinin şarabı II sözleşme meclisinin şarabı.

9. Neşvedār itmişdi Yaḥyā'yı mey-i bezm-i elest
10. Daḫı peydā olmadın ʿālemde ādem neşvesi

peydā olmadın:

peydā olmadın: -
Mısra: **10**
Ortaya çıkmamak II görünmemek.

9. Neşvedār itmişdi Yaḥyā'yı mey-i bezm-i elest
10. Daḫı peydā olmadın ʿālemde ādem neşvesi

ādem neşvesi:

ādem neşvesi: -
Mısra: **10**
İnsani keyif ve mutluluklar.

9. Neşvedār itmişdi Yaḥyā'yı mey-i bezm-i elest
10. Daḫı peydā olmadın ʿālemde ādem neşvesi

nice:

Nice:
Mısra: **3**
nasıl

3. Nice ti̱r-endāzdur seyr eyle ol ebrū-kemān
4. Ti̱r-i cevr ile deler şınmaz yine dil şi̱şesi

tir-endāz:

ti̱r-endāzdur: -dur
Mısra: **3**
Ok atıcı, nişancı, iyi ok atan.

3. Nice ti̱r-endāzdur seyr eyle ol ebrū-kemān
4. Ti̱r-i cevr ile deler şınmaz yine dil şi̱şesi

ol:

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Nice tịr-endāzdur seyr eyle ol ebrū-kemān
4. Tịr-i cevr ile deler şınmaz yine dil şịşesi

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Başına ṭoḳunmayınca bilmedi Ferhād'ı gör
8. Bị-sütūna neyledi ol bị-nevānuñ tịşesi

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Başına ḳonmuş hümā-yı nāz Yaḥyā ol şehüñ
10. Ṣanma ebrū alnına sāye ṣalupdur rịşesi

---

ebrū-kemān:

ebrū-kemān:
Mısra: **3**
Kaşları yay gibi kavisli olan sevgili.

3. Nice tịr-endāzdur seyr eyle ol ebrū-kemān
4. Tịr-i cevr ile deler şınmaz yine dil şịşesi

---

ile:

ile:
Mısra: **4**
Aracılığıyla.

3. Nice tịr-endāzdur seyr eyle ol ebrū-kemān
4. Tịr-i cevr ile deler şınmaz yine dil şịşesi

---

del:

deler: -er
Mısra: **4**
Delik açmak.

3. Nice tịr-endāzdur seyr eyle ol ebrū-kemān
4. Tịr-i cevr ile deler şınmaz yine dil şịşesi

şın:

şınmaz: -maz
Mısra: **4**
Kırılmamak.

3. Nice tịr-endāzdur seyr eyle ol ebrū-kemān
4. Tịr-i cevr ile deler şınmaz yine dil şịşesi

---

yine:

yine:
Mısra: **4**
Tekrar.

3. Nice tịr-endāzdur seyr eyle ol ebrū-kemān
4. Tịr-i cevr ile deler şınmaz yine dil şịşesi

---

rūy:

Rūyını: -ını
Mısra: **5**
Yüz.

5. Rūyını zerd ü tenin pür-dāġ idelden ehl-i derd
6. Menzil-i şịr ü pelenk oldı maḥabbet pịşesi

---

zerd:

zerd:
Mısra: **5**
Sarı, sararmış, solgun.

5. Rūyını zerd ü tenin pür-dāġ idelden ehl-i derd
6. Menzil-i şịr ü pelenk oldı maḥabbet pịşesi

ü:

ü:
Mısra: **5**
ve

5. Rūyını zerd ü tenin pür-dāġ idelden ehl-i derd
6. Menzil-i şịr ü pelenk oldı maḥabbet pịşesi

---

ten:

tenin: -i, -n
Mısra: **5**
Beden, cisim, gövde, vücut.

5. Rūyını zerd ü tenin pür-dāġ idelden ehl-i derd
6. Menzil-i şịr ü pelenk oldı maḥabbet pịşesi

---

bilme:

bilmedi: -di
Mısra: **7**
İdrak edememek II kavrayamamak II anlayamamak

7. Başına ṭoḳunmayınca bilmedi Ferhād'ı gör
8. Bị-sütūna neyledi ol bị-nevānuñ tịşesi

---

ferhād:

Ferhād'ı: -ı
Mısra: **7**
Klasik edebiyatta mesnevilere konu olan Fars kökenli Hüsrev ü Şîrîn ve Ferhâd ü Şîrîn aşk hikâyelerinin ünlü erkek kahramanı.

7. Başına ṭoḳunmayınca bilmedi Ferhād'ı gör
8. Bị-sütūna neyledi ol bị-nevānuñ tịşesi

---

gör:

gör:
Mısra: **7**
İdrak etmek, düşünmek.

7. Başına ṭoḳunmayınca bilmedi Ferhād'ı gör
8. Bị-sütūna neyledi ol bị-nevānuñ tịşesi

---

bị-sütūn:

Bị-sütūna: -a
Mısra: **8**
Ferhat'ın Şirin aşkına deldiği dağ.

7. Başına ṭoḳunmayınca bilmedi Ferhād'ı gör
8. Bị-sütūna neyledi ol bị-nevānuñ tịşesi

---

neyledi:

neyledi:
Mısra: **8**
Ne hale getirdi.

7. Başına ṭoḳunmayınca bilmedi Ferhād'ı gör
8. Bị-sütūna neyledi ol bị-nevānuñ tịşesi

---

bị-nevā:

bị-nevānuñ: -nuñ
Mısra: **8**
Sessiz sedasız II Zavallı.

7. Başına ṭoḳunmayınca bilmedi Ferhād'ı gör
8. Bị-sütūna neyledi ol bị-nevānuñ tịşesi

---

tịşe:

tịşesi: -si
Mısra: **8**

Kazma.

7. Başına ṭoḳunmayınca bilmedi Ferhād'ı gör
8. Bi̇-sütūna neyledi ol bi̇-nevānuñ ti̇şesi

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Başına ḳonmuş hümā-yı nāz Yaḥyā ol şehüñ
10. Ṣanma ebrū alnına sāye ṣalupdur ri̇şesi

şeh:

şehüñ: -üñ
Mısra: **9**
Sultan, padişah II Sevgili.

9. Başına ḳonmuş hümā-yı nāz Yaḥyā ol şehüñ
10. Ṣanma ebrū alnına sāye ṣalupdur ri̇şesi

Ṣanma:

Ṣanma:
Mısra: **10**
zannetme, sanma

9. Başına ḳonmuş hümā-yı nāz Yaḥyā ol şehüñ
10. Ṣanma ebrū alnına sāye ṣalupdur ri̇şesi

---

aln:

alnına: -ına
Mısra: **10**
Alın.

9. Başına ḳonmuş hümā-yı nāz Yaḥyā ol şehüñ
10. Ṣanma ebrū alnına sāye ṣalupdur ri̇şesi

---

fikr-i zülf-i ḫam-be-ḫam:

fikr-i zülf-i ḫam-be-ḫam: -
Mısra: **1**
Kıvrım kıvrım olan saçların düşüncesi.

1. Fikr-i zülf-i ḫam-be-ḫam erbāb-ı ʿaşḳuñ pişesi
2. Ġam ḳili̇din açmadur ehl-i dilüñ endi̇şesi

---

erbāb-ı ʿaşḳuñ pişesi:

erbāb-ı ʿaşḳuñ pişesi: -
Mısra: **1**
Aşk erbabının mesleği II âşığın uğraşı.

1. Fikr-i zülf-i ḫam-be-ḫam erbāb-ı ʿaşḳuñ pişesi
2. Ġam ḳili̇din açmadur ehl-i dilüñ endi̇şesi

---

ehl-i dilüñ endişesi:

ehl-i dilüñ endi̇şesi: -
Mısra: **2**
Gönül ehlinin düşüncesi, arzusu.

1. Fikr-i zülf-i ḫam-be-ḫam erbāb-ı ʿaşḳuñ pişesi
2. Ġam ḳili̇din açmadur ehl-i dilüñ endi̇şesi

Ġam ḳili̇din açmadur:

Ġam ḳili̇din açmadur: -
Mısra: **2**
Gam kilidini açmak II gamdan kurtulup rahata ermek.

1. Fikr-i zülf-i ḫam-be-ḫam erbāb-ı ʿaşḳuñ pişesi
2. Ġam ḳili̇din açmadur ehl-i dilüñ endi̇şesi

---

seyr eyle:

seyr eyle: -
Mısra: **3**
Bakmak, temaşa etmek.

3. Nice ti̇r-endāzdur seyr eyle ol ebrū-kemān
4. Ti̇r-i cevr ile deler şınmaz yine dil şişesi

---

tir-i cevr:

ti̇r-i cevr: -
Mısra: **4**
Cefa oku.

3. Nice ti̇r-endāzdur seyr eyle ol ebrū-kemān
4. Ti̇r-i cevr ile deler şınmaz yine dil şişesi

---

dil şişesi:

dil şişesi: -
Mısra: **4**
Gönül şişesi

3. Nice ti̇r-endāzdur seyr eyle ol ebrū-kemān
4. Ti̇r-i cevr ile deler şınmaz yine dil şişesi

---

pür-dāġ idelden:

pür-dāġ idelden: -
Mısra: **5**
Yara bere içinde bırakmak II çok fazla yara açmak.

5. Rūyını zerd ü tenin pür-dāġ idelden ehl-i derd
6. Menzil-i şi̇r ü pelenk oldı maḥabbet pi̇şesi

---

ehl-i derd:

ehl-i derd: -
Mısra: **5**
Dert ehli.

5. Rūyını zerd ü tenin pür-dāġ idelden ehl-i derd
6. Menzil-i şi̇r ü pelenk oldı maḥabbet pi̇şesi

---

menzil-i şir ü pelenk oldı:

menzil-i şi̇r ü pelenk oldı: -
Mısra: **6**
Kaplan ve aslanların sığınağına dönüşmek.

5. Rūyını zerd ü tenin pür-dāġ idelden ehl-i derd
6. Menzil-i şi̇r ü pelenk oldı maḥabbet pi̇şesi

---

maḥabbet pi̇şesi:

maḥabbet pi̇şesi: -
Mısra: **6**
Aşk ustası.

5. Rūyını zerd ü tenin pür-dāġ idelden ehl-i derd
6. Menzil-i şi̇r ü pelenk oldı maḥabbet pi̇şesi

---

başına ṭoḳunmayınca:

başına ṭoḳunmayınca: -
Mısra: **7**
Başına değmek II başını yaralamak.

7. Başına ṭoḳunmayınca bilmedi Ferhād'ı gör
8. Bi̇-sütūna neyledi ol bi̇-nevānuñ ti̇şesi

---

hümā-yı nāz:

hümā-yı nāz: -
Mısra: **9**
Naz kuşu II cilve hüması.

9. Başına ḳonmuş hümā-yı nāz Yaḥyā ol şehüñ
10. Ṣanma ebrū alnına sāye ṣalupdur ri̇şesi

---

başına ḳonmuş:

başına ḳonmuş: -
Mısra: **9**
Başına konmak II şans, itibar, zenginlik ve mutluluk göstergesi olarak başına devlet kuşu konmak.

9. Başına ḳonmuş hümā-yı nāz Yaḥyā ol şehüñ
10. Ṣanma ebrū alnına sāye ṣalupdur ri̮şesi

---

sāye ṣalupdur:

sāye ṣalupdur: -
Mısra: **10**
gölge yapmak, gölgelendirmek

9. Başına ḳonmuş hümā-yı nāz Yaḥyā ol şehüñ
10. Ṣanma ebrū alnına sāye ṣalupdur ri̮şesi

---

ebrū ri̮şesi:

ebrū ri̮şesi: -
Mısra: **10**
Saç püskülü.

9. Başına ḳonmuş hümā-yı nāz Yaḥyā ol şehüñ
10. Ṣanma ebrū alnına sāye ṣalupdur ri̮şesi

---

sen:

Sen:
Mısra: **1**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Sen gülüp açılmada gülşende verd-i ter gibi
2. Ben gözüm yaşına ġarḳ olmaḳda ni̮lüfer gibi

---

gülşen:

gülşende: -de
Mısra: **1**
Bahçe, gül bahçesi.

1. Sen gülüp açılmada gülşende verd-i ter gibi
2. Ben gözüm yaşına ġarḳ olmaḳda ni̮lüfer gibi

---

gibi:

gibi:
Mısra: **1**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Sen gülüp açılmada gülşende verd-i ter gibi
2. Ben gözüm yaşına ġarḳ olmaḳda ni̮lüfer gibi

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Sen gülüp açılmada gülşende verd-i ter gibi
2. Ben gözüm yaşına ġarḳ olmaḳda ni̮lüfer gibi

gibi:
Mısra: **4**
benzetme edatı ll -e benzer.

3. Cūy-ı eşküm başdan aşdı ʿaşḳum efżūn olalı
4. Deştde seyl-āb ile ṭuġyān iden ṣular gibi

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı ll -e benzer.

5. Ḳanda bir medḥūş-ı mey görsek zebūn u pāy-māl
6. Mest-i ʿaşḳuñ her biri baḳılsa şi̮r-i ner gibi

gibi:
Mısra: **8**
Benzetme edatı ll -e benzer.

7. Yoḳ yire derd-i dilüñ ṣorma ṭabi̮b-i ġāfile
8. Bir bilür yoḳdur anı ʿālemde hi̮ç dil-ber gibi

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. Olagör her yirde ol merd-i Ḫudānuñ peyrevi
10. Er gibi baş ayaġuñ meydāna Yaḥyā er gibi

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. Olagör her yirde ol merd-i Ḫudānuñ peyrevi
10. Er gibi baş ayaġuñ meydāna Yaḥyā er gibi

---

ben:

Ben: Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Sen gülüp açılmada gülşende verd-i ter gibi
2. Ben gözüm yaşına ġarḳ olmaḳda ni̮lüfer gibi

---

nilüfer:

ni̮lüfer:
Mısra: **2**
Nilüfergiller familyasından, durgun sularda ve havuzlarda yetişen, uzun saplı, yuvarlak ve geniş yaprakları su üzerinde yüzen, beyaz, pembe, mâvi ve sarı büyük çiçekli su bitkisi.

1. Sen gülüp açılmada gülşende verd-i ter gibi
2. Ben gözüm yaşına ġarḳ olmaḳda ni̮lüfer gibi

ʿaşḳ:

ʿaşḳum: -um
Mısra: **3**
Aşk, sevgi, muhabbet.

3. Cūy-ı eşküm başdan aşdı ʿaşḳum efżūn olalı
4. Deştde seyl-āb ile ṭuġyān iden ṣular gibi

---

deşt:

Deştde: -de
Mısra: **4**
kır, ova

3. Cūy-ı eşküm başdan aşdı ʿaşḳum efżūn olalı
4. Deştde seyl-āb ile ṭuġyān iden ṣular gibi

---

seyl-āb:

seyl-āb:
Mısra: **4**
Sel.

3. Cūy-ı eşküm başdan aşdı ʿaşḳum efżūn olalı
4. Deştde seyl-āb ile ṭuġyān iden ṣular gibi

---

ile:

ile:
Mısra: **4**
İle birlikte.

3. Cūy-ı eşküm başdan aşdı ʿaşḳum efżūn olalı
4. Deştde seyl-āb ile ṭuġyān iden ṣular gibi

ṣu:

ṣular: -lar
Mısra: **4**
su

3. Cūy-ı eşküm başdan aşdı ʿaşḳum efżūn olalı
4. Deştde seyl-āb ile ṭuġyān iden ṣular gibi

Ḳanda:

Ḳanda:
Mısra: **5**
Nerede.

5. Ḳanda bir medhūş-ı mey görsek zebūn u pāy-māl
6. Mest-i ʿaşḳuñ her biri baḳılsa şi̇r-i ner gibi

---

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Ḳanda bir medhūş-ı mey görsek zebūn u pāy-māl
6. Mest-i ʿaşḳuñ her biri baḳılsa şi̇r-i ner gibi

---

gör:

görsek: -sek
Mısra: **5**
Görmek II tesadüf etmek.

5. Ḳanda bir medhūş-ı mey görsek zebūn u pāy-māl
6. Mest-i ʿaşḳuñ her biri baḳılsa şi̇r-i ner gibi

---

baḳıl:

baḳılsa: -sa
Mısra: **6**
Bakılıp korunmak II iyi muamele görüp özenle bakılmak.

5. Ḳanda bir medhūş-ı mey görsek zebūn u pāy-māl
6. Mest-i ʿaşḳuñ her biri baḳılsa şi̇r-i ner gibi

ṣorma:

ṣorma:
Mısra: **7**
sormamak II öğrenmeye çalışmamak

7. Yoḳ yire derd-i dilüñ ṣorma ṭabi̇b-i ġāfile
8. Bir bilür yoḳdur anı ʿālemde hi̇ç dil-ber gibi

---

anı:

anı:
Mısra: **8**
Onu

7. Yoḳ yire derd-i dilüñ ṣorma ṭabi̇b-i ġāfile
8. Bir bilür yoḳdur anı ʿālemde hi̇ç dil-ber gibi

ʿālem:

ʿālemde: -de
Mısra: **8**
dünyâ

7. Yoḳ yire derd-i dilüñ ṣorma ṭabi̇b-i ġāfile
8. Bir bilür yoḳdur anı ʿālemde hi̇ç dil-ber gibi

---

hiç:

hi̇ç:
Mısra: **8**
Asla.

7. Yoḳ yire derd-i dilüñ ṣorma ṭabi̇b-i ġāfile
8. Bir bilür yoḳdur anı ʿālemde hi̇ç dil-ber gibi

---

dil-ber:

dil-ber:
Mısra: **8**
Gönül alan, güzel.

7. Yoḳ yire derd-i dilüñ ṣorma ṭabi̇b-i ġāfile
8. Bir bilür yoḳdur anı ʿālemde hi̇ç dil-ber gibi

---

olagör:

Olagör:
Mısra: **9**
Olmak.

9. Olagör her yirde ol merd-i Ḫudānuñ peyrevi
10. Er gibi baş ayaġuñ meydāna Yaḥyā er gibi

---

ol:

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Olagör her yirde ol merd-i Ḫudānuñ peyrevi
10. Er gibi baş ayaġuñ meydāna Yaḥyā er gibi

---

er:

Er:
Mısra: **10**
yiğit, erkek

9. Olagör her yirde ol merd-i Ḫudānuñ peyrevi
10. Er gibi baş ayaġuñ meydāna Yaḥyā er gibi

er:
Mısra: **10**
yiğit, erkek

9. Olagör her yirde ol merd-i Ḫudānuñ peyrevi
10. Er gibi baş ayaġuñ meydāna Yaḥyā er gibi

---

meydān:

meydāna: -a
Mısra: **10**
meydan, yer, saha.

9. Olagör her yirde ol merd-i Ḫudānuñ peyrevi
10. Er gibi baş ayaġuñ meydāna Yaḥyā er gibi

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Olagör her yirde ol merd-i Ḫudānuñ peyrevi
10. Er gibi baş ayaġuñ meydāna Yaḥyā er gibi

---

verd-i ter:

verd-i ter: -
Mısra: **1**
Taze gül.

1. Sen gülüp açılmada gülşende verd-i ter gibi
2. Ben gözüm yaşına ġarḳ olmaḳda ni̇lüfer gibi

---

gülüp açılmada:

gülüp açılmada: -
Mısra: **1**
Gülmek II neşelenmek, sevinmek.

1. Sen gülüp açılmada gülşende verd-i ter gibi
2. Ben gözüm yaşına ġarḳ olmaḳda ni̇lüfer gibi

---

gözüm yaşına:

gözüm yaşına: -
Mısra: **2**
Gözyaşı

1. Sen gülüp açılmada gülşende verd-i ter gibi
2. Ben gözüm yaşına ġarḳ olmaḳda ni̇lüfer gibi

ġarḳ olmaḳda:

ġarḳ olmaḳda: -
Mısra: **2**

Boğulmak.

1. Sen gülüp açılmada gülşende verd-i ter gibi
2. Ben gözüm yaşına ġarḳ olmaḳda nilüfer gibi

cūy-ı eşküm:

cūy-ı eşküm: -
Mısra: **3**
gözyaşı ırmağı

3. Cūy-ı eşküm başdan aşdı ʿaşḳum efżūn olalı
4. Deştde seyl-āb ile ṭuġyān iden ṣular gibi

başdan aşdı:

başdan aşdı: -
Mısra: **3**
Çok fazla, haddinden fazla

3. Cūy-ı eşküm başdan aşdı ʿaşḳum efżūn olalı
4. Deştde seyl-āb ile ṭuġyān iden ṣular gibi

efżūn olalı:

efżūn olalı: -
Mısra: **3**
artmak, çoğalmak

3. Cūy-ı eşküm başdan aşdı ʿaşḳum efżūn olalı
4. Deştde seyl-āb ile ṭuġyān iden ṣular gibi

ṭuġyān iden:

ṭuġyān iden: -
Mısra: **4**
Coşup taşmak.

3. Cūy-ı eşküm başdan aşdı ʿaşḳum efżūn olalı
4. Deştde seyl-āb ile ṭuġyān iden ṣular gibi

medhūş-ı mey:

medhūş-ı mey: -
Mısra: **5**
Şarap sarhoşu.

5. Ḳanda bir medhūş-ı mey görsek zebūn u pāy-māl
6. Mest-i ʿaşḳuñ her biri baḳılsa şir-i ner gibi

zebūn u pāy-māl:

zebūn u pāy-māl: -
Mısra: **5**
Güçsüz ve hakir.

5. Ḳanda bir medhūş-ı mey görsek zebūn u pāy-māl
6. Mest-i ʿaşḳuñ her biri baḳılsa şir-i ner gibi

mest-i ʿaşḳuñ:

mest-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **6**
Aşk sarhoşu.

5. Ḳanda bir medhūş-ı mey görsek zebūn u pāy-māl
6. Mest-i ʿaşḳuñ her biri baḳılsa şir-i ner gibi

her biri:

her biri: -
Mısra: **6**
Ayrı ayrı her biri II her bir tanesi.

5. Ḳanda bir medhūş-ı mey görsek zebūn u pāy-māl
6. Mest-i ʿaşḳuñ her biri baḳılsa şir-i ner gibi

şir-i ner:

şir-i ner: -
Mısra: **6**
Erkek aslan.

5. Ḳanda bir medhūş-ı mey görsek zebūn u pāy-māl
6. Mest-i ʿaşḳuñ her biri baḳılsa şir-i ner gibi

yoḳ yire:

yoḳ yire: -
Mısra: **7**
Gereği yokken, boşu boşuna.

7. Yoḳ yire derd-i dilüñ ṣorma ṭabib-i ġāfile
8. Bir bilür yoḳdur anı ʿālemde hiç dil-ber gibi

ṭabib-i ġāfile:

ṭabib-i ġāfile: -
Mısra: **7**
Gafil tabib II habersiz doktor.

7. Yoḳ yire derd-i dilüñ ṣorma ṭabib-i ġāfile
8. Bir bilür yoḳdur anı ʿālemde hiç dil-ber gibi

derd-i dilüñ:

derd-i dilüñ: -
Mısra: **7**
gönül derdi.

7. Yoḳ yire derd-i dilüñ ṣorma ṭabib-i ġāfile
8. Bir bilür yoḳdur anı ʿālemde hiç dil-ber gibi

bir bilür yoḳdur:

bir bilür yoḳdur: -
Mısra: **8**
Durumdan anlayan kimse yok.

7. Yoḳ yire derd-i dilüñ ṣorma ṭabib-i ġāfile
8. Bir bilür yoḳdur anı ʿālemde hiç dil-ber gibi

her yirde:

her yirde: -
Mısra: **9**
her taraf

9. Olagör her yirde ol merd-i Ḫudānuñ peyrevi
10. Er gibi baş ayaġuñ meydāna Yaḥyā er gibi

merd-i Hudānuñ peyrevi:

merd-i Ḫudānuñ peyrevi: -
Mısra: **9**
Allah dostunun takipçisi.

9. Olagör her yirde ol merd-i Ḫudānuñ peyrevi
10. Er gibi baş ayaġuñ meydāna Yaḥyā er gibi

ayaġuñ baş:

ayaġuñ baş: -
Mısra: **10**
Ayağını basmak II varlığını ispatlamak.

9. Olagör her yirde ol merd-i Ḫudānuñ peyrevi
10. Er gibi baş ayaġuñ meydāna Yaḥyā er gibi

cām:

cāma: -a
Mısra: **1**
Kadeh.

1. Defʿ-i ġamda olmazız muḥtāc cāma Cem gibi
2. ʿĀşıḳuz biz ʿāşıḳa eglence olmaz ġam gibi

cem:

Cem:
Mısra: **1**
İran'ın Pişdadiyan sülasinden

gelen ve şarabı icat eden şahıs olarak Klasik şiirde zikredilen bir hükümdardır.

1. Defʿ-i ġamda olmazız muḥtāc cāma Cem gibi
2. ʿĀşıḳuz biz ʿāşıḳa eglence olmaz ġam gibi

gibi:

gibi:
Mısra: **1**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Defʿ-i ġamda olmazız muḥtāc cāma Cem gibi
2. ʿĀşıḳuz biz ʿāşıḳa eglence olmaz ġam gibi

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Defʿ-i ġamda olmazız muḥtāc cāma Cem gibi
2. ʿĀşıḳuz biz ʿāşıḳa eglence olmaz ġam gibi

gibi:
Mısra: **4**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Baḥr iseñ de ḳaṭre-i nā-çīz göster kendiñi
4. Göñline gir ey gönül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

gibi:
Mısra: **8**
Benzetme edatı ll -e benzer.

7. Baḥr-ı ʿaşḳuñ bir kenārın bulmadı bī-çāre dil
8. Düşdi bir gird-āba ol zülf-ı ḫam-ender-ḫam gibi

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. Beñzemez eşʿār-ı ġayre sözlerüñde rūḥ var
10. Sırr-ı ġaybī ṭabʿuña Yaḥyā senüñ mülhem gibi

ʿĀşıḳ:

ʿĀşıḳuz: -uz
Mısra: **2**
Âşık, seven.

1. Defʿ-i ġamda olmazız muḥtāc cāma Cem gibi
2. ʿĀşıḳuz biz ʿāşıḳa eglence olmaz ġam gibi

biz:

biz:
Mısra: **2**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

1. Defʿ-i ġamda olmazız muḥtāc cāma Cem gibi
2. ʿĀşıḳuz biz ʿāşıḳa eglence olmaz ġam gibi

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳa: -a
Mısra: **2**
Âşık, seven.

1. Defʿ-i ġamda olmazız muḥtāc cāma Cem gibi
2. ʿĀşıḳuz biz ʿāşıḳa eglence olmaz ġam gibi

eglence:

eglence:
Mısra: **2**
gönül eğlendirecek, hoş vakit geçirtecek şey.

1. Defʿ-i ġamda olmazız muḥtāc cāma Cem gibi
2. ʿĀşıḳuz biz ʿāşıḳa eglence olmaz ġam gibi

olmaz:

olmaz:
Mısra: **2**
Yoktur.

1. Defʿ-i ġamda olmazız muḥtāc cāma Cem gibi
2. ʿĀşıḳuz biz ʿāşıḳa eglence olmaz ġam gibi

ġam:

ġam:
Mısra: **2**
kaygı, tasa, keder

1. Defʿ-i ġamda olmazız muḥtāc cāma Cem gibi
2. ʿĀşıḳuz biz ʿāşıḳa eglence olmaz ġam gibi

baḥr:

Baḥr:
Mısra: **3**
deniz

3. Baḥr iseñ de ḳaṭre-i nā-çīz göster kendiñi
4. Göñline gir ey gönül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

ise:

iseñ: -ñ
Mısra: **3**
koşul edatı

3. Baḥr iseñ de ḳaṭre-i nā-çīz göster kendiñi
4. Göñline gir ey gönül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

de:

de:
Mısra: **3**
Dahi.

3. Baḥr iseñ de ḳaṭre-i nā-çīz göster kendiñi
4. Göñline gir ey gönül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

ey:

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Baḥr iseñ de ḳaṭre-i nā-çīz göster kendiñi
4. Göñline gir ey gönül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

göñül:

göñül:
Mısra: **4**
gönül

3. Baḥr iseñ de ḳaṭre-i nā-çīz göster kendiñi
4. Göñline gir ey gönül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

ol:

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Baḥr iseñ de ḳaṭre-i nā-çīz göster kendiñi
4. Göñline gir ey gönül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Baḥr-ı ʿaşḳuñ bir kenārın bulmadı bī-çāre dil
8. Düşdi bir gird-āba ol zülf-ı ḫam-ender-ḫam gibi

ġonce:

ġoncenüñ: -nüñ
Mısra: **4**
Gonca.

3. Baḥr iseñ de ḳaṭre-i nā-çīz

göster kendiñi
4. Göñline gir ey göñül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

şeb-nem:

şeb-nem:
Mısra: **4**
çiğ.

3. Baḥr iseñ de ḳaṭre-i nā-çīz göster kendiñi
4. Göñline gir ey göñül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

Ḳanda:

Ḳanda:
Mısra: **5**
Nerede.

5. Ḳanda bir ehl-i kerem varsa yaşatmaz rūzgār
6. Yir yüzinde şimdi bir ādem mi var ādem gibi

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Ḳanda bir ehl-i kerem varsa yaşatmaz rūzgār
6. Yir yüzinde şimdi bir ādem mi var ādem gibi

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Ḳanda bir ehl-i kerem varsa yaşatmaz rūzgār
6. Yir yüzinde şimdi bir ādem mi var ādem gibi

bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Baḥr-ı ʿaşḳuñ bir kenārın bulmadı bī-çāre dil
8. Düşdi bir gird-āba ol zülf-ı ḫam-ender-ḫam gibi

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Baḥr-ı ʿaşḳuñ bir kenārın bulmadı bī-çāre dil
8. Düşdi bir gird-āba ol zülf-ı ḫam-ender-ḫam gibi

var:

varsa: -sa
Mısra: **5**
Mevcut

5. Ḳanda bir ehl-i kerem varsa yaşatmaz rūzgār
6. Yir yüzinde şimdi bir ādem mi var ādem gibi

var:
Mısra: **6**
Bulunmakta.

5. Ḳanda bir ehl-i kerem varsa yaşatmaz rūzgār
6. Yir yüzinde şimdi bir ādem mi var ādem gibi

yaşat:

yaşatmaz: -maz
Mısra: **5**
Yaşatmamak II ebedi kılmamak.

5. Ḳanda bir ehl-i kerem varsa yaşatmaz rūzgār
6. Yir yüzinde şimdi bir ādem mi var ādem gibi

rūzgār:

rūzgār:
Mısra: **5**
devir, zaman

5. Ḳanda bir ehl-i kerem varsa yaşatmaz rūzgār
6. Yir yüzinde şimdi bir ādem mi var ādem gibi

şimdi:

şimdi:
Mısra: **6**
Şimdi, artık.

5. Ḳanda bir ehl-i kerem varsa yaşatmaz rūzgār
6. Yir yüzinde şimdi bir ādem mi var ādem gibi

mi:

mi:
Mısra: **6**
soru edatı

5. Ḳanda bir ehl-i kerem varsa yaşatmaz rūzgār
6. Yir yüzinde şimdi bir ādem mi var ādem gibi

kenār:

kenārın: -ın
Mısra: **7**
Kıyı II huzura varılacak alan.

7. Baḥr-ı ʿaşḳuñ bir kenārın bulmadı bī-çāre dil
8. Düşdi bir gird-āba ol zülf-ı ḫam-ender-ḫam gibi

bulma:

bulmadı: -dı
Mısra: **7**
Elde etmemek II ulaşmamak.

7. Baḥr-ı ʿaşḳuñ bir kenārın bulmadı bī-çāre dil
8. Düşdi bir gird-āba ol zülf-ı ḫam-ender-ḫam gibi

düş:

Düşdi: -di
Mısra: **8**
Düşmek II rast gelmek.

7. Baḥr-ı ʿaşḳuñ bir kenārın bulmadı bī-çāre dil
8. Düşdi bir gird-āba ol zülf-ı ḫam-ender-ḫam gibi

gird-āb:

gird-āba: -a
Mısra: **8**
Su çevrintisi II denizlerde, nehirlerde suların döndüğü tehlikeli bölge II girdap.

7. Baḥr-ı ʿaşḳuñ bir kenārın bulmadı bī-çāre dil
8. Düşdi bir gird-āba ol zülf-ı ḫam-ender-ḫam gibi

beñzemez:

Beñzemez:
Mısra: **9**
Benzememek II andırmamak.

9. Beñzemez eşʿār-ı ġayre sözlerüñde rūḥ var
10. Sırr-ı ġaybī ṭabʿuña Yaḥyā senüñ mülhem gibi

söz:

sözlerüñde: -lerüñde
Mısra: **9**
söz, söylem

9. Beñzemez eşʿār-ı ġayre sözlerüñde rūḥ var
10. Sırr-ı ġaybī ṭabʿuña Yaḥyā senüñ mülhem gibi

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Beñzemez eşʿār-ı ġayre sözlerüñde rūḥ var
10. Sırr-ı ġaybį ṭabʿuña Yaḥyā senüñ mülhem gibi

sen:

senüñ: -üñ
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Beñzemez eşʿār-ı ġayre sözlerüñde rūḥ var
10. Sırr-ı ġaybį ṭabʿuña Yaḥyā senüñ mülhem gibi

mülhem:

mülhem:
Mısra: **10**
İlhâm edilmiş.

9. Beñzemez eşʿār-ı ġayre sözlerüñde rūḥ var
10. Sırr-ı ġaybį ṭabʿuña Yaḥyā senüñ mülhem gibi

defʿ-i ġamda:

defʿ-i ġamda: -
Mısra: **1**
Kederi gidermek, sıkıntıdan kurtulmak.

1. Defʿ-i ġamda olmazız muḥtāc cāma Cem gibi
2. ʿĀşıḳuz biz ʿāşıḳa eglence olmaz ġam gibi

muḥtāc olmazız:

muḥtāc olmazız: -
Mısra: **1**
İhtiyaç duymamak.

1. Defʿ-i ġamda olmazız muḥtāc cāma Cem gibi
2. ʿĀşıḳuz biz ʿāşıḳa eglence olmaz ġam gibi

ḳaṭre-i nā-çiz:

ḳaṭre-i nā-çiz: -
Mısra: **3**
Değersiz, hiç hükmünde olan damla

3. Baḥr iseñ de ḳaṭre-i nā-çiz göster kendiñi
4. Göñline gir ey göñül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

kendini göster:

kendini göster: -
Mısra: **3**
Kişinin kendisini yansıtması.

3. Baḥr iseñ de ḳaṭre-i nā-çiz göster kendiñi
4. Göñline gir ey göñül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

göñline gir:

göñline gir: -
Mısra: **4**
gönlünü kazanmak

3. Baḥr iseñ de ḳaṭre-i nā-çiz göster kendiñi
4. Göñline gir ey göñül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

ehl-i kerem:

ehl-i kerem: -
Mısra: **5**
Cömertlik ve iyilik sahibi.

5. Ḳanda bir ehl-i kerem varsa yaşatmaz rūzgār
6. Yir yüzinde şimdi bir ādem mi var ādem gibi

ādem gibi ādem:

ādem gibi ādem: -
Mısra: **6**
İnsan gibi insan II her yönüyle örnek gösterilebilecek kimse.

5. Ḳanda bir ehl-i kerem varsa yaşatmaz rūzgār
6. Yir yüzinde şimdi bir ādem mi var ādem gibi

yir yüzinde:

yir yüzinde: -
Mısra: **6**
Yeryüzü, dünya.

5. Ḳanda bir ehl-i kerem varsa yaşatmaz rūzgār
6. Yir yüzinde şimdi bir ādem mi var ādem gibi

baḥr-ı ʿaşḳuñ:

baḥr-ı ʿaşḳuñ: -
Mısra: **7**
Aşk denizi.

7. Baḥr-ı ʿaşḳuñ bir kenārın bulmadı bį-çāre dil
8. Düşdi bir gird-āba ol zülf-ı ḫam-ender-ḫam gibi

bi-çāre dil:

bį-çāre dil: -
Mısra: **7**
Çaresiz, zavallı gönül.

7. Baḥr-ı ʿaşḳuñ bir kenārın bulmadı bį-çāre dil
8. Düşdi bir gird-āba ol zülf-ı ḫam-ender-ḫam gibi

zülf-i ḫam-ender-ḫam:

zülf-i ḫam-ender-ḫam: -
Mısra: **8**
Kıvrım kıvrım olan saç.

7. Baḥr-ı ʿaşḳuñ bir kenārın bulmadı bį-çāre dil
8. Düşdi bir gird-āba ol zülf-ı ḫam-ender-ḫam gibi

eşʿār-ı ġayre:

eşʿār-ı ġayre: -
Mısra: **9**
Başkalarının şiirleri.

9. Beñzemez eşʿār-ı ġayre sözlerüñde rūḥ var
10. Sırr-ı ġaybį ṭabʿuña Yaḥyā senüñ mülhem gibi

rūḥ var:

rūḥ var: -
Mısra: **9**
Can var II hayat var.

9. Beñzemez eşʿār-ı ġayre sözlerüñde rūḥ var
10. Sırr-ı ġaybį ṭabʿuña Yaḥyā senüñ mülhem gibi

sırr-ı ġaybi ṭabʿuña:

sırr-ı ġaybį ṭabʿuña: -
Mısra: **10**
Gizliliğin sırları ile donatılan yaradılış.

9. Beñzemez eşʿār-ı ġayre sözlerüñde rūḥ var
10. Sırr-ı ġaybį ṭabʿuña Yaḥyā senüñ mülhem gibi

dilā:

Dilā:
Mısra: **1**
Ey gönül

1. Dilā bār-ı viṣāle dest-i himmetle irilmez mi
2. Nesįm-i luṭf esmez mi o naḫl-i nāz egilmez mi

es:

esmez: -mez
Mısra: **2**

Esmek.

1. Dilā bār-ı viṣāle dest-i himmetle irilmez mi
2. Nesi̱m-i luṭf esmez mi o naẖl-i nāz egilmez mi

mi:

mi:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Dilā bār-ı viṣāle dest-i himmetle irilmez mi
2. Nesi̱m-i luṭf esmez mi o naẖl-i nāz egilmez mi

mi:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Dilā bār-ı viṣāle dest-i himmetle irilmez mi
2. Nesi̱m-i luṭf esmez mi o naẖl-i nāz egilmez mi

mi:
Mısra: **4**
soru edatı

3. Tebessüm itdügince ġoncenüñ meftūn olur bülbül
4. Derūnı ḳat ḳat olduġın daẖı bi̱-çāre bilmez mi

mi:
Mısra: **6**
soru edatı

5. Göñül senden kesilmez sen cefādan vaz gelmezsin
6. Yine incinme dirsin cān u dilden incinilmez mi

mi:
Mısra: **8**
soru edatı

7. Gül-i bāġuñ elinde dest-māli nola al olsa
8. Hezārān bülbülüñ her dem gözi yaşı silinmez mi

mi:
Mısra: **10**
soru edatı

9. Ḳayurmaz seyl-i ġam ṭaşsun gerekse başdan aşsun
10. Kümeyt-i bāde-i gül-gūn ile Yaḥyā geçilmez mi

o:

o:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Dilā bār-ı viṣāle dest-i himmetle irilmez mi
2. Nesi̱m-i luṭf esmez mi o naẖl-i nāz egilmez mi

egil:

egilmez: -mez
Mısra: **2**
Eğilmek

1. Dilā bār-ı viṣāle dest-i himmetle irilmez mi
2. Nesi̱m-i luṭf esmez mi o naẖl-i nāz egilmez mi

ġonce:

ġoncenüñ: -nüñ
Mısra: **3**
gonca II sevgili

3. Tebessüm itdügince ġoncenüñ meftūn olur bülbül
4. Derūnı ḳat ḳat olduġın daẖı bi̱-çāre bilmez mi

bülbül:

bülbül:
Mısra: **3**
güzel sesiyle bilinen kuş II âşık

3. Tebessüm itdügince ġoncenüñ meftūn olur bülbül
4. Derūnı ḳat ḳat olduġın daẖı bi̱-çāre bilmez mi

derūn:

Derūnı: -ı
Mısra: **4**
İç.

3. Tebessüm itdügince ġoncenüñ meftūn olur bülbül
4. Derūnı ḳat ḳat olduġın daẖı bi̱-çāre bilmez mi

dahı:

daẖı:
Mısra: **4**
bile, da/de

3. Tebessüm itdügince ġoncenüñ meftūn olur bülbül
4. Derūnı ḳat ḳat olduġın daẖı bi̱-çāre bilmez mi

bi-çāre:

bi̱-çāre:
Mısra: **4**
Çaresiz, düşkün, zavallı.

3. Tebessüm itdügince ġoncenüñ meftūn olur bülbül
4. Derūnı ḳat ḳat olduġın daẖı bi̱-çāre bilmez mi

bil:

bilmez: -mez
Mısra: **4**
İdrak etmek, kavramak.

3. Tebessüm itdügince ġoncenüñ meftūn olur bülbül
4. Derūnı ḳat ḳat olduġın daẖı bi̱-çāre bilmez mi

gönül:

Göñül:
Mısra: **5**
gönül

5. Göñül senden kesilmez sen cefādan vaz gelmezsin
6. Yine incinme dirsin cān u dilden incinilmez mi

sen:

senden: -den
Mısra: **5**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Göñül senden kesilmez sen cefādan vaz gelmezsin
6. Yine incinme dirsin cān u dilden incinilmez mi

sen:
Mısra: **5**
İkinci tekil şahıs zamiri.

5. Göñül senden kesilmez sen cefādan vaz gelmezsin
6. Yine incinme dirsin cān u dilden incinilmez mi

kesil:

kesilmez: -mez
Mısra: **5**
Vazgeçmek II ayrılmak II uzaklaşmak.

5. Göñül senden kesilmez sen cefādan vaz gelmezsin
6. Yine incinme dirsin cān u dilden incinilmez mi

cefā:

cefādan: -dan
Mısra: **5**
eziyet, sıkıntı

5. Göñül senden kesilmez sen cefādan vaz gelmezsin
6. Yine incinme dirsin cān u dilden incinilmez mi

yine:

Yine:
Mısra: **6**
Bir daha, tekrar, gene.

5. Göñül senden kesilmez sen cefādan vaz gelmezsin
6. Yine incinme dirsin cān u dilden incinilmez mi

incinme:

incinme:
Mısra: **6**
birinin herhangi bir davranışı yüzünden üzüntü duymak, gücenmek, kırılmak.

5. Göñül senden kesilmez sen cefādan vaz gelmezsin
6. Yine incinme dirsin cān u dilden incinilmez mi

di:

dirsin: -rsin
Mısra: **6**
Söylemek.

5. Göñül senden kesilmez sen cefādan vaz gelmezsin
6. Yine incinme dirsin cān u dilden incinilmez mi

incin:

incinilmez: -ilmez
Mısra: **6**
Gücenmek, gönül koymak, gücüne gitmek

5. Göñül senden kesilmez sen cefādan vaz gelmezsin
6. Yine incinme dirsin cān u dilden incinilmez mi

elinde:

elinde:
Mısra: **7**
Elinde tutmak, bulundurmak.

7. Gül-i bāġuñ elinde dest-māli nola al olsa
8. Hezārān bülbülüñ her dem gözi yaşı silinmez mi

dest-māl:

dest-māli: -i
Mısra: **7**
Mendil

7. Gül-i bāġuñ elinde dest-māli nola al olsa
8. Hezārān bülbülüñ her dem gözi yaşı silinmez mi

nola:

nola:
Mısra: **7**
Ne olur.

7. Gül-i bāġuñ elinde dest-māli nola al olsa
8. Hezārān bülbülüñ her dem gözi yaşı silinmez mi

al:

al:
Mısra: **7**
Kırmızı.

7. Gül-i bāġuñ elinde dest-māli nola al olsa
8. Hezārān bülbülüñ her dem gözi yaşı silinmez mi

ol:

olsa: -sa
Mısra: **7**
Olmak.

7. Gül-i bāġuñ elinde dest-māli nola al olsa
8. Hezārān bülbülüñ her dem gözi yaşı silinmez mi

Ḳayur:

Ḳayurmaz: -maz
Mısra: **9**
Önemli değil.

9. Ḳayurmaz seyl-i ġam ṭaşsun gerekse başdan aşsun
10. Kümeyt-i bāde-i gül-gūn ile Yaḥyā geçilmez mi

ṭaş:

ṭaşsun: -sun
Mısra: **9**
Taşmak II bulunduğu alana sığmamak.

9. Ḳayurmaz seyl-i ġam ṭaşsun gerekse başdan aşsun
10. Kümeyt-i bāde-i gül-gūn ile Yaḥyā geçilmez mi

gerekse:

gerekse:
Mısra: **9**
Gerekirse.

9. Ḳayurmaz seyl-i ġam ṭaşsun gerekse başdan aşsun
10. Kümeyt-i bāde-i gül-gūn ile Yaḥyā geçilmez mi

ile:

ile:
Mısra: **10**
İle birlikte II vasıtasıyla.

9. Ḳayurmaz seyl-i ġam ṭaşsun gerekse başdan aşsun
10. Kümeyt-i bāde-i gül-gūn ile Yaḥyā geçilmez mi

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḳayurmaz seyl-i ġam ṭaşsun gerekse başdan aşsun
10. Kümeyt-i bāde-i gül-gūn ile Yaḥyā geçilmez mi

geçil:

geçilmez: -mez
Mısra: **10**
Aşılmak, geçilmek

9. Ḳayurmaz seyl-i ġam ṭaşsun gerekse başdan aşsun
10. Kümeyt-i bāde-i gül-gūn ile Yaḥyā geçilmez mi

bār-ı viṣāle:

bār-ı viṣāle: -
Mısra: **1**
Kavuşma zamanı.

1. Dilā bār-ı viṣāle dest-i himmetle irilmez mi
2. Nesi̇m-i luṭf esmez mi o naḫl-i nāz egilmez mi

dest-i himmetle:

dest-i himmetle: -
Mısra: **1**
Yardım eli.

1. Dilā bār-ı viṣāle dest-i himmetle irilmez mi
2. Nesi̇m-i luṭf esmez mi o naḫl-i nāz egilmez mi

irilmez mi:

irilmez mi: -
Mısra: **1**
Ulaşılır mı?

1. Dilā bār-ı viṣāle dest-i himmetle irilmez mi
2. Nesi̇m-i luṭf esmez mi o naḫl-i nāz egilmez mi

nesim-i lutf:

***nesim-i lutf:* -**
Mısra: **2**
Lütuf, iyilik rüzgarı.

1. Dilā bār-ı viṣāle dest-i himmetle irilmez mi
2. Nesīm-i luṭf esmez mi o naḫl-i nāz egilmez mi

nahl-i nāz:

***naḫl-i nāz:* -**
Mısra: **2**
Naz fidanı II sevgili.

1. Dilā bār-ı viṣāle dest-i himmetle irilmez mi
2. Nesīm-i luṭf esmez mi o naḫl-i nāz egilmez mi

meftūn olur:

***meftūn olur:* -**
Mısra: **3**
Tutkun, tutulmuş olmak

3. Tebessüm itdügince ġoncenüñ meftūn olur bülbül
4. Derūnı ḳat ḳat olduġın daḫı bī-çāre bilmez mi

tebessüm itdügince:

***tebessüm itdügince:* -**
Mısra: **3**
gülümsemek

3. Tebessüm itdügince ġoncenüñ meftūn olur bülbül
4. Derūnı ḳat ḳat olduġın daḫı bī-çāre bilmez mi

ḳat ḳat olduġın:

***ḳat ḳat olduġın:* -**
Mısra: **4**
Katman katman olmak.

3. Tebessüm itdügince ġoncenüñ meftūn olur bülbül
4. Derūnı ḳat ḳat olduġın daḫı bī-çāre bilmez mi

vaz gelmezsin:

***vaz gelmezsin:* -**
Mısra: **5**
Vaz geçmek

5. Göñül senden kesilmez sen cefādan vaz gelmezsin
6. Yine incinme dirsin cān u dilden incinilmez mi

cān u dilden:

***cān u dilden:* -**
Mısra: **6**
Can ve gönül

5. Göñül senden kesilmez sen cefādan vaz gelmezsin
6. Yine incinme dirsin cān u dilden incinilmez mi

gül-i bāġuñ:

***gül-i bāġuñ:* -**
Mısra: **7**
Bahçenin gülü.

7. Gül-i bāġuñ elinde dest-māli nola al olsa
8. Hezārān bülbülüñ her dem gözi yaşı silinmez mi

gözi yaşı silinmez:

***gözi yaşı silinmez:* -**
Mısra: **8**
Göz yaşının silinmesi II göz yaşının son bulması.

7. Gül-i bāġuñ elinde dest-māli nola al olsa
8. Hezārān bülbülüñ her dem gözi yaşı silinmez mi

her dem:

***her dem:* -**
Mısra: **8**
Her zaman.

7. Gül-i bāġuñ elinde dest-māli nola al olsa
8. Hezārān bülbülüñ her dem gözi yaşı silinmez mi

hezārān bülbülüñ:

***hezārān bülbülüñ:* -**
Mısra: **8**
Binlerce bülbül II binlerce âşık.

7. Gül-i bāġuñ elinde dest-māli nola al olsa
8. Hezārān bülbülüñ her dem gözi yaşı silinmez mi

seyl-i ġam:

***seyl-i ġam:* -**
Mısra: **9**
Gam seli.

9. Ḳayurmaz seyl-i ġam ṭaşsun gerekse başdan aşsun
10. Kümeyt-i bāde-i gül-gūn ile Yaḥyā geçilmez mi

başdan aşsun:

***başdan aşsun:* -**
Mısra: **9**
Başından aşmak II en uç sınırı da geçmek.

9. Ḳayurmaz seyl-i ġam ṭaşsun gerekse başdan aşsun
10. Kümeyt-i bāde-i gül-gūn ile Yaḥyā geçilmez mi

kümeyt-i bāde-i gül-gūn:

***kümeyt-i bāde-i gül-gūn:* -**
Mısra: **10**
Gül renkli şarap atı.

9. Ḳayurmaz seyl-i ġam ṭaşsun gerekse başdan aşsun
10. Kümeyt-i bāde-i gül-gūn ile Yaḥyā geçilmez mi

dil:

dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Açdı dil bāl ü per-i himmeti pervāne gibi
2. Şevḳ ile şuʿle-i şemʿ-i ruḫuña yane gibi

pervāne:

pervāne:
Mısra: **1**
Işığın etrafında dönmeyi seven gece kelebeği. II âşık.

1. Açdı dil bāl ü per-i himmeti pervāne gibi
2. Şevḳ ile şuʿle-i şemʿ-i ruḫuña yane gibi

gibi:

gibi:
Mısra: **1**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Açdı dil bāl ü per-i himmeti pervāne gibi
2. Şevḳ ile şuʿle-i şemʿ-i ruḫuña yane gibi

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Açdı dil bāl ü per-i himmeti pervāne gibi
2. Şevḳ ile şuʿle-i şemʿ-i ruḫuña yane gibi

gibi:
Mısra: **4**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Ḥalḳa-i ẕikrde gör baġr ı delik ʿāşıḳları

4. Dest-i ḳudretde döner sübḥa-i ṣad dāne gibi

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı ll -e benzer.

5. Her yaña baş alup gitmege bir ḥā'il yoḳ
6. Mesken olmaz dil-i dįvāneye vįrāne gibi

gibi:
Mısra: **8**
Benzetme edatı ll -e benzer.

7. Dil mi virdüm saña kim şįve vü nāzuñ götürem
8. Ey felek cevri ḳoya cānuma cānāne gibi

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. Āşinādur dil-i Yaḥyā ile gerçi ġam-ı yār
10. Dāʾimā cevr ü cefāda yine bį-gāne gibi

Şevḳ:

Şevḳ:
Mısra: **2**
Gönül meyli, arzu.

1. Açdı dil bāl ü per-i himmeti pervāne gibi
2. Şevḳ ile şuʿle-i şemʿ-i ruḫuña yane gibi

---

ile:

ile:
Mısra: **2**
İle birlikte.

1. Açdı dil bāl ü per-i himmeti pervāne gibi
2. Şevḳ ile şuʿle-i şemʿ-i ruḫuña yane gibi

ile:
Mısra: **9**
İle birlikte.

9. Āşinādur dil-i Yaḥyā ile gerçi ġam-ı yār
10. Dāʾimā cevr ü cefāda yine bį-gāne gibi

---

yan:

yane: -e
Mısra: **2**
Yanmak II çok zarar ve ziyan görmek.

1. Açdı dil bāl ü per-i himmeti pervāne gibi
2. Şevḳ ile şuʿle-i şemʿ-i ruḫuña yane gibi

---

gör:

gör:
Mısra: **3**
gör!

3. Ḥalḳa-i ẕikrde gör bağr ı delik ʿāşıḳları
4. Dest-i ḳudretde döner sübḥa-i ṣad dāne gibi

---

dön:

döner: -er
Mısra: **4**
Dönmek II tespih tanelerini döndürmek II tespih çekmek.

3. Ḥalḳa-i ẕikrde gör bağr ı delik ʿāşıḳları
4. Dest-i ḳudretde döner sübḥa-i ṣad dāne gibi

---

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Her yaña baş alup gitmege bir ḥā'il yoḳ
6. Mesken olmaz dil-i dįvāneye vįrāne gibi

---

virāne:

vįrāne:
Mısra: **6**
Yıkılmış II harap olmuş.

5. Her yaña baş alup gitmege bir ḥā'il yoḳ
6. Mesken olmaz dil-i dįvāneye vįrāne gibi

---

mi:

mi:
Mısra: **7**
soru edatı

7. Dil mi virdüm saña kim şįve vü nāzuñ götürem
8. Ey felek cevri ḳoya cānuma cānāne gibi

---

saña:

saña:
Mısra: **7**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

7. Dil mi virdüm saña kim şįve vü nāzuñ götürem
8. Ey felek cevri ḳoya cānuma cānāne gibi

---

kim:

kim:
Mısra: **7**
Ki bağlacı.

7. Dil mi virdüm saña kim şįve vü nāzuñ götürem
8. Ey felek cevri ḳoya cānuma cānāne gibi

---

götür:

götürem: -em
Mısra: **7**
Dayanmak, taşımak,katlanmak.

7. Dil mi virdüm saña kim şįve vü nāzuñ götürem
8. Ey felek cevri ḳoya cānuma cānāne gibi

---

ey:

Ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Dil mi virdüm saña kim şįve vü nāzuñ götürem
8. Ey felek cevri ḳoya cānuma cānāne gibi

---

felek:

felek:
Mısra: **8**
Devamlı şikâyet edilen kader, baht, talih

7. Dil mi virdüm saña kim şįve vü nāzuñ götürem
8. Ey felek cevri ḳoya cānuma cānāne gibi

---

cevr:

cevri: -i
Mısra: **8**
Eza, sitem.

7. Dil mi virdüm saña kim şįve vü nāzuñ götürem
8. Ey felek cevri ḳoya cānuma cānāne gibi

---

koy:

ḳoya: -a
Mısra: **8**
koymak, bırakmak

7. Dil mi virdüm saña kim
şive vü nāzuñ götürem
8. Ey felek cevri ḳoya cānuma
cānāne gibi

---

cān:

cānuma: -uma
Mısra: **8**
Can, ruh, gönül.

7. Dil mi virdüm saña kim
şive vü nāzuñ götürem
8. Ey felek cevri ḳoya cānuma
cānāne gibi

---

cānāne:

cānāne:
Mısra: **8**
Sevgili.

7. Dil mi virdüm saña kim
şive vü nāzuñ götürem
8. Ey felek cevri ḳoya cānuma
cānāne gibi

Āşinā:

Āşinādur: -dur
Mısra: **9**
bildik, tanıdık

9. Āşinādur dil-i Yaḥyā ile
gerçi ġam-ı yār
10. Dāʾimā cevr ü cefāda yine
bi̤-gāne gibi

---

gerçi:

gerçi:
Mısra: **9**
Gerçi, aslında, gerçekte.

9. Āşinādur dil-i Yaḥyā ile
gerçi ġam-ı yār
10. Dāʾimā cevr ü cefāda yine
bi̤-gāne gibi

---

dāʾimā:

Dāʾimā:
Mısra: **10**
her vakit, sürekli olarak.

9. Āşinādur dil-i Yaḥyā ile
gerçi ġam-ı yār
10. Dāʾimā cevr ü cefāda yine
bi̤-gāne gibi

---

yine:

yine:
Mısra: **10**
Bir daha, tekrar, gene.

9. Āşinādur dil-i Yaḥyā ile
gerçi ġam-ı yār
10. Dāʾimā cevr ü cefāda yine
bi̤-gāne gibi

---

bi-gāne:

bi̤-gāne:
Mısra: **10**
kayıtsız, ilgisiz; yabancı.

9. Āşinādur dil-i Yaḥyā ile
gerçi ġam-ı yār
10. Dāʾimā cevr ü cefāda yine
bi̤-gāne gibi

---

bāl ü per-i himmeti açdı:

bāl ü per-i himmeti açdı: -
Mısra: **1**
*İyilik ve lütuf kolunu, kanadını
açmak.*

1. Açdı dil bāl ü per-i himmeti
pervāne gibi
2. Şevḳ ile şuʿle-i şemʿ-i
ruḫuña yane gibi

şuʿle-i şemʿ-i ruḫuña:

şuʿle-i şemʿ-i ruḫuña: -
Mısra: **2**
Yanağının mumunun ışıltısı.

1. Açdı dil bāl ü per-i himmeti
pervāne gibi
2. Şevḳ ile şuʿle-i şemʿ-i
ruḫuña yane gibi

---

cevr ü cefāda:

cevr ü cefāda: -
Mısra: **10**
Eziyet ve sıkıntı

9. Āşinādur dil-i Yaḥyā ile
gerçi ġam-ı yār
10. Dāʾimā cevr ü cefāda yine
bi̤-gāne gibi

---

dil-i yaḥyā:

dil-i yaḥyā: -
Mısra: **9**
Yahya'nın gönlü

9. Āşinādur dil-i Yaḥyā ile
gerçi ġam-ı yār
10. Dāʾimā cevr ü cefāda yine
bi̤-gāne gibi

ġam-ı yār:

ġam-ı yār: -
Mısra: **9**
Sevgilinin gamı.

9. Āşinādur dil-i Yaḥyā ile
gerçi ġam-ı yār
10. Dāʾimā cevr ü cefāda yine
bi̤-gāne gibi

---

dil virdüm:

dil virdüm: -
Mısra: **7**
Gönül vermek, sevmek

7. Dil mi virdüm saña kim
şi̤ve vü nāzuñ götürem
8. Ey felek cevri ḳoya cānuma
cānāne gibi

şi̤ve vü nāzuñ:

şi̤ve vü nāzuñ: -
Mısra: **7**
Naz ve işve

7. Dil mi virdüm saña kim
şi̤ve vü nāzuñ götürem
8. Ey felek cevri ḳoya cānuma
cānāne gibi

---

mesken olmaz:

mesken olmaz: -
Mısra: **6**
Mekan edinmek, yerleşmek

5. Her yaña baş alup gitmege
bir ḫā'il yoḳ
6. Mesken olmaz dil-i
di̤vāneye vi̤rāne gibi

---

dil-i di̤vāneye:

dil-i di̤vāneye: -
Mısra: **6**
Deli gönül.

5. Her yaña baş alup gitmege
bir ḫā'il yoḳ
6. Mesken olmaz dil-i
di̤vāneye vi̤rāne gibi

---

baş alup gitmege:

baş alup gitmege: -
Mısra: **5**
*Başını alıp gitmek II nereye
gideceğini bildirmeden, izin
almadan gitmek.*

5. Her yaña baş alup gitmege
bir ḫā'il yoḳ
6. Mesken olmaz dil-i
di̤vāneye vi̤rāne gibi

---

her yaña:

her yaña: -
Mısra: **5**
Her taraf, her yön

5. Her yaña baş alup gitmege bir ḥā'il yoḳ
6. Mesken olmaz dil-i di̤vāneye vi̤rāne gibi

ḥā'il yok:

ḥā'il yoḳ: -
Mısra: **5**
Engel yok.

5. Her yaña baş alup gitmege bir ḥā'il yoḳ
6. Mesken olmaz dil-i di̤vāneye vi̤rāne gibi

dest-i ḳudretde:

dest-i ḳudretde: -
Mısra: **4**
Kudret eli

3. Ḥalḳa-i ẕikrde gör bağr ı delik ʿāşıḳları
4. Dest-i ḳudretde döner sübḥa-i ṣad dāne gibi

sübḥa-i ṣad dāne:

sübḥa-i ṣad dāne: -
Mısra: **4**
İçinde yüz tane boncuk olan tespih.

3. Ḥalḳa-i ẕikrde gör bağr ı delik ʿāşıḳları
4. Dest-i ḳudretde döner sübḥa-i ṣad dāne gibi

Ḥalḳa-i ẕikrde:

Ḥalḳa-i ẕikrde: -
Mısra: **3**
Tasavvufta, zikir esnasında daire şeklinde oturmak.

3. Ḥalḳa-i ẕikrde gör bağr ı delik ʿāşıḳları
4. Dest-i ḳudretde döner sübḥa-i ṣad dāne gibi

bağrı delik ʿāşıḳları:

bağrı delik ʿāşıḳları: -
Mısra: **3**
Acılı âşıklar II bağrı yanık âşıklar.

3. Ḥalḳa-i ẕikrde gör bağr ı delik ʿāşıḳları
4. Dest-i ḳudretde döner sübḥa-i ṣad dāne gibi

girme:

girmedi: -di
Mısra: **1**
İçine girmemek.

1. Ḳanuma girdi girmedi ḥammāma ol peri̤
2. Ḥammām gibi odlara yaḳup bu çākeri

ḥammām:

ḥammāma: -a
Mısra: **1**
Hamam, sıcak kaplıca.

1. Ḳanuma girdi girmedi ḥammāma ol peri̤
2. Ḥammām gibi odlara yaḳup bu çākeri

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Ḳanuma girdi girmedi ḥammāma ol peri̤
2. Ḥammām gibi odlara yaḳup bu çākeri

olur: -ur
Mısra: **8**
Olmak.

7. Ḥammām içini beñzedirüm cāy-ı maḥşere
8. Kim olur anda şāh gedānuñ ber-ā-beri

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Yaḥyā şu ḳoymaġiçün ayaġına ol mehüñ
10. Gūyā ki ṭas idindi felek mihr-i enveri

peri:

peri̤:
Mısra: **1**
Peri II Güzel, Sevgili.

1. Ḳanuma girdi girmedi ḥammāma ol peri̤
2. Ḥammām gibi odlara yaḳup bu çākeri

Hammām:

Ḥammām:
Mısra: **2**
Hamam, sıcak kaplıca.

1. Ḳanuma girdi girmedi ḥammāma ol peri̤
2. Ḥammām gibi odlara yaḳup bu çākeri

Ḥammām:
Mısra: **4**
Hamam, sıcak kaplıca.

3. Ḫalvetde nūr görmek ise ḳaṣdı zāhidüñ
4. Ḥammām içinde görsün o māh-ı müñevveri

Ḥammām:
Mısra: **7**
Hamam, sıcak kaplıca.

7. Ḥammām içini beñzedirüm cāy-ı maḥşere
8. Kim olur anda şāh gedānuñ ber-ā-beri

gibi:

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Ḳanuma girdi girmedi ḥammāma ol peri̤
2. Ḥammām gibi odlara yaḳup bu çākeri

bu:

bu:
Mısra: **2**
bu, işaret sıfatı

1. Ḳanuma girdi girmedi ḥammāma ol peri̤
2. Ḥammām gibi odlara yaḳup bu çākeri

çāker:

çākeri: -i
Mısra: **2**
Kul, köle, bende.

1. Ḳanuma girdi girmedi ḥammāma ol peri̤
2. Ḥammām gibi odlara yaḳup bu çākeri

Ḫalvet:

Ḫalvetde: -de
Mısra: **3**
Yalnız kalma, tenhaya çekilme, tenhalık.

3. Ḫalvetde nūr görmek ise ḳaṣdı zāhidüñ
4. Ḥammām içinde görsün o māh-ı müñevveri

nūr:

nūr:
Mısra: **3**
Işık II güzellik.

3. Ḫalvetde nūr görmek ise ḳaṣdı zāhidüñ
4. Ḥammām içinde görsün o māh-ı müñevveri

---

görmek:

görmek:
Mısra: **3**
Görmek

3. Ḫalvetde nūr görmek ise ḳaṣdı zāhidüñ
4. Ḥammām içinde görsün o māh-ı müñevveri

---

ise:

ise:
Mısra: **3**
koşul edatı

3. Ḫalvetde nūr görmek ise ḳaṣdı zāhidüñ
4. Ḥammām içinde görsün o māh-ı müñevveri

ḳaṣd:

ḳaṣdı: -ı
Mısra: **3**
Amaç, niyet

3. Ḫalvetde nūr görmek ise ḳaṣdı zāhidüñ
4. Ḥammām içinde görsün o māh-ı müñevveri

---

zāhid:

zāhidüñ: -üñ
Mısra: **3**
Kaba sofu.

3. Ḫalvetde nūr görmek ise ḳaṣdı zāhidüñ
4. Ḥammām içinde görsün o māh-ı müñevveri

---

içinde:

içinde:
Mısra: **4**
İçinde, ortamında.

3. Ḫalvetde nūr görmek ise ḳaṣdı zāhidüñ
4. Ḥammām içinde görsün o māh-ı müñevveri

---

gör:

görsün: -sün
Mısra: **4**
Görmek.

3. Ḫalvetde nūr görmek ise ḳaṣdı zāhidüñ
4. Ḥammām içinde görsün o māh-ı müñevveri

---

o:

o:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Ḫalvetde nūr görmek ise ḳaṣdı zāhidüñ
4. Ḥammām içinde görsün o māh-ı müñevveri

---

bir:

Bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Bir ḥimmet eyleñ ola ki ḥammāma gire yār
6. Ey başı ḳaba yalın ayaḳ Rūm erenleri

---

yār:

yār:
Mısra: **5**
Sevgili

5. Bir ḥimmet eyleñ ola ki ḥammāma gire yār
6. Ey başı ḳaba yalın ayaḳ Rūm erenleri

---

ey:

Ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Bir ḥimmet eyleñ ola ki ḥammāma gire yār
6. Ey başı ḳaba yalın ayaḳ Rūm erenleri

---

iç:

içini: -ini
Mısra: **7**
İç kısım.

7. Ḥammām içini beñzedirüm cāy-ı mahşere
8. Kim olur anda şāh gedānuñ ber-ā-beri

---

beñzed:

beñzedirüm: -irüm
Mısra: **7**
Benzetmek.

7. Ḥammām içini beñzedirüm cāy-ı mahşere
8. Kim olur anda şāh gedānuñ ber-ā-beri

---

kim:

Kim:
Mısra: **8**
ki

7. Ḥammām içini beñzedirüm cāy-ı mahşere
8. Kim olur anda şāh gedānuñ ber-ā-beri

---

anda:

anda:
Mısra: **8**
Orada

7. Ḥammām içini beñzedirüm cāy-ı mahşere
8. Kim olur anda şāh gedānuñ ber-ā-beri

şāh:

şāh:
Mısra: **8**
Padişah

7. Ḥammām içini beñzedirüm cāy-ı mahşere
8. Kim olur anda şāh gedānuñ ber-ā-beri

---

gedā:

gedānuñ: -nuñ
Mısra: **8**
dilenci ‖ fakir

7. Ḥammām içini beñzedirüm cāy-ı mahşere
8. Kim olur anda şāh gedānuñ ber-ā-beri

---

ber-ā-beri:

ber-ā-beri:
Mısra: **8**
Eşit, denk.

7. Ḥammām içini beñzedirüm cāy-ı mahşere
8. Kim olur anda şāh gedānuñ ber-ā-beri

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā şu ḳoymaġiçün ayaġına ol mehüñ
10. Gūyā ki ṭas idindi felek mihr-i enveri

---

meh:

mehüñ: -üñ
Mısra: **9**
Ay II Sevgili, dilber.

9. Yaḥyā şu ḳoymaġiçün ayaġına ol mehüñ
10. Gūyā ki ṭas idindi felek mihr-i enveri

ṭas:

ṭas:
Mısra: **10**
Tas II kap.

9. Yaḥyā şu ḳoymaġiçün ayaġına ol mehüñ
10. Gūyā ki ṭas idindi felek mihr-i enveri

---

idin:

idindi: -di
Mısra: **10**
Etmek II dönüştürmek.

9. Yaḥyā şu ḳoymaġiçün ayaġına ol mehüñ
10. Gūyā ki ṭas idindi felek mihr-i enveri

---

felek:

felek:
Mısra: **10**
Gökyüzü II talih.

9. Yaḥyā şu ḳoymaġiçün ayaġına ol mehüñ
10. Gūyā ki ṭas idindi felek mihr-i enveri

Kanuma girdi:

Ḳanuma girdi: -
Mısra: **1**
Bir kimsenin felakete düşmesine veya ziyan olmasına yol açmak II kandırmak.

1. Ḳanuma girdi girmedi ḥammāma ol peri̇
2. Ḥammām gibi odlara yaḳup bu çākeri

---

odlara yakup:

odlara yaḳup: -
Mısra: **2**
Ateşlerde yakmak II Çok acı çektirmek.

1. Ḳanuma girdi girmedi ḥammāma ol peri̇
2. Ḥammām gibi odlara yaḳup bu çākeri

---

māh-ı münevveri:

māh-ı münevveri: -
Mısra: **4**
Parlak ay.

3. Ḫalvetde nūr görmek ise ḳaṣdı zāhidüñ
4. Ḥammām içinde görsün o māh-ı müñevveri

---

himmet eyleñ:

ḥimmet eyleñ: -
Mısra: **5**
Yardım etmek.

5. Bir ḥimmet eyleñ ola ki ḥammāma gire yār
6. Ey başı ḳaba yalın ayaḳ Rūm erenleri

ḥammāma gire:

ḥammāma gire: -
Mısra: **5**
Hamama girmek.

5. Bir ḥimmet eyleñ ola ki ḥammāma gire yār
6. Ey başı ḳaba yalın ayaḳ Rūm erenleri

---

ola ki:

ola ki: -
Mısra: **5**
Ola ki

5. Bir ḥimmet eyleñ ola ki ḥammāma gire yār
6. Ey başı ḳaba yalın ayaḳ Rūm erenleri

---

başı ḳaba yalın ayaḳ rūm erenleri:

başı ḳaba yalın ayaḳ rūm erenleri: -
Mısra: **6**
Başı kazınmış, ayakları çıplak Anadolu erenleri. II Kalenderilerin dış görünümü gereği başlarını tıraşlayıp ayaklarını çıplak bırakmalarına istinaden.

5. Bir ḥimmet eyleñ ola ki ḥammāma gire yār
6. Ey başı ḳaba yalın ayaḳ Rūm erenleri

---

cāy-ı mahşere:

cāy-ı mahşere: -
Mısra: **7**
Mahşer yeri.

7. Ḥammām içini beñzedirüm cāy-ı mahşere
8. Kim olur anda şāh gedānuñ ber-ā-beri

---

ayaġına şu ḳoymaġiçün:

ayaġına şu ḳoymaġiçün: -
Mısra: **9**
Ayağına su dökmek II ayaklarını yıkamak.

9. Yaḥyā şu ḳoymaġiçün ayaġına ol mehüñ
10. Gūyā ki ṭas idindi felek mihr-i enveri

---

gūyā ki:

gūyā ki: -
Mısra: **10**
Sanki.

9. Yaḥyā şu ḳoymaġiçün ayaġına ol mehüñ
10. Gūyā ki ṭas idindi felek mihr-i enveri

---

mihr-i enveri:

mihr-i enveri: -
Mısra: **10**
Parlak güneş.

9. Yaḥyā şu ḳoymaġiçün ayaġına ol mehüñ
10. Gūyā ki ṭas idindi felek mihr-i enveri

Çok:

Çoḳ:
Mısra: **1**
Çok, fazla

1. Çoḳ zamāndur miḥnet-i hicrüñden aġlar ey peri̇
2. Yaşlıdur nola aġardıysa gözüm merdümleri

---

zamān:

zamāndur: -dur
Mısra: **1**
Zaman

1. Çoḳ zamāndur miḥnet-i hicrüñden aġlar ey peri̇
2. Yaşlıdur nola aġardıysa gözüm merdümleri

ağla:

ağlar: -r
Mısra: **1**
gözyaşı dökmek ‖ üzülmek

1. Çoḳ zamāndur miḥnet-i hicrüñden ağlar ey perı̇
2. Yaşlıdur nola ağardıysa gözüm merdümleri

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Çoḳ zamāndur miḥnet-i hicrüñden ağlar ey perı̇
2. Yaşlıdur nola ağardıysa gözüm merdümleri

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Bülbülüñ cānını yaḳdı nār-ı ḳahruñ odlara
6. Zār zār iñletdüñ ey gül bir avuç ḫākisteri

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Baḫşi ḳo tāb-ı cemāl ile zebānuñ küteh it
8. Bezm-i şehdür ḳıl ḥaẕer ey şemʿ virmekden seri

peri:

perı̇:
Mısra: **1**
Peri II Güzel, Sevgili.

1. Çoḳ zamāndur miḥnet-i hicrüñden ağlar ey perı̇
2. Yaşlıdur nola ağardıysa gözüm merdümleri

yaşlı:

Yaşlıdur: -dur
Mısra: **2**
Gözü yaş dolu II yaşı geçkin olan.

1. Çoḳ zamāndur miḥnet-i hicrüñden ağlar ey perı̇
2. Yaşlıdur nola ağardıysa gözüm merdümleri

nola:

nola:
Mısra: **2**
Ne olur? II şaşılır mı?

1. Çoḳ zamāndur miḥnet-i hicrüñden ağlar ey perı̇
2. Yaşlıdur nola ağardıysa gözüm merdümleri

ağar:

ağardıysa: -dıysa
Mısra: **2**
Beyazlaşmak II rengi solmak.

1. Çoḳ zamāndur miḥnet-i hicrüñden ağlar ey perı̇
2. Yaşlıdur nola ağardıysa gözüm merdümleri

dil:

Dil:
Mısra: **3**
gönül

3. Dil berı̇dür ʿaybdan ʿaşḳından ammā neylesün
4. Ehl-i ʿaşḳuñ ḳadrini bilmez zamāne dil-beri

berid:

berı̇dür: -ür
Mısra: **3**
Uzak.

3. Dil berı̇dür ʿaybdan ʿaşḳından ammā neylesün
4. Ehl-i ʿaşḳuñ ḳadrini bilmez zamāne dil-beri

ʿayb:

ʿaybdan: -dan
Mısra: **3**
Utanç veren kusur, hata

3. Dil berı̇dür ʿaybdan ʿaşḳından ammā neylesün
4. Ehl-i ʿaşḳuñ ḳadrini bilmez zamāne dil-beri

ʿaşḳ:

ʿaşḳından: -ından
Mısra: **3**
Aşk, sevgi, muhabbet.

3. Dil berı̇dür ʿaybdan ʿaşḳından ammā neylesün
4. Ehl-i ʿaşḳuñ ḳadrini bilmez zamāne dil-beri

ammā:

ammā:
Mısra: **3**
Ancak, ama.

3. Dil berı̇dür ʿaybdan ʿaşḳından ammā neylesün
4. Ehl-i ʿaşḳuñ ḳadrini bilmez zamāne dil-beri

neylesün:

neylesün:
Mısra: **3**
Ne yapsın?

3. Dil berı̇dür ʿaybdan ʿaşḳından ammā neylesün
4. Ehl-i ʿaşḳuñ ḳadrini bilmez zamāne dil-beri

bülbül:

Bülbülüñ: -üñ
Mısra: **5**
güzel sesiyle bilinen kuş II âşık

5. Bülbülüñ cānını yaḳdı nār-ı ḳahruñ odlara
6. Zār zār iñletdüñ ey gül bir avuç ḫākisteri

od:

odlara: -lara
Mısra: **5**
Ateş

5. Bülbülüñ cānını yaḳdı nār-ı ḳahruñ odlara
6. Zār zār iñletdüñ ey gül bir avuç ḫākisteri

gül:

gül:
Mısra: **6**
Gül. || Sevgili.

5. Bülbülüñ cānını yaḳdı nār-ı ḳahruñ odlara
6. Zār zār iñletdüñ ey gül bir avuç ḫākisteri

ile:

ile:
Mısra: **7**
İle birlikte.

7. Baḫşi ḳo tāb-ı cemāl ile zebānuñ küteh it
8. Bezm-i şehdür ḳıl ḥaẕer ey şemʿ virmekden seri

şemʿ:

şemʿ:
Mısra: **8**
Mum II âşık.

7. Baḥŝi ḳo tāb-ı cemāl ile
zebānuñ küteh it
8. Bezm-i şehdür ḳıl ḥaẕer ey
şemʿ virmekden seri

ḫüsrevlik:

ḫüsrevliḳler: -ler
Mısra: **9**
Hüsrev ü Şirin mesnevisindeki erkek kahraman olan Hüsrev gibi davranmak II padişah gibi tavır göstermek.

9. Şiʿr-i şirinüñde ḫüsrevliḳler
itdüñ ḥaḳ bu kim
10. Āferinler saña Yaḥyā
sözüñüñ olduñ eri

it:

itdüñ: -dü, -ñ
Mısra: **9**
etmek, eylemek

9. Şiʿr-i şirinüñde ḫüsrevliḳler
itdüñ ḥaḳ bu kim
10. Āferinler saña Yaḥyā
sözüñüñ olduñ eri

Āferin:

Āferinler: -ler
Mısra: **10**
Takdir ve övgü sözü II bravo.

9. Şiʿr-i şirinüñde ḫüsrevliḳler
itdüñ ḥaḳ bu kim
10. Āferinler saña Yaḥyā
sözüñüñ olduñ eri

saña:

saña:
Mısra: **10**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

9. Şiʿr-i şirinüñde ḫüsrevliḳler
itdüñ ḥaḳ bu kim
10. Āferinler saña Yaḥyā
sözüñüñ olduñ eri

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Şiʿr-i şirinüñde ḫüsrevliḳler
itdüñ ḥaḳ bu kim
10. Āferinler saña Yaḥyā
sözüñüñ olduñ eri

miḥnet-i hicrüñden:

miḥnet-i hicrüñden: -
Mısra: **1**
Ayrılık sıkıntısı.

1. Çoḳ zamāndur miḥnet-i
hicrüñden aġlar ey peri
2. Yaşlıdur nola aġardıysa
gözüm merdümleri

gözüm merdümleri:

gözüm merdümleri: -
Mısra: **2**
Göz bebekleri.

1. Çoḳ zamāndur miḥnet-i
hicrüñden aġlar ey peri
2. Yaşlıdur nola aġardıysa
gözüm merdümleri

ehl-i ʿaşḳuñ:

ehl-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **4**
aşk ehli, âşıklar

3. Dil beridür ʿaybdan
ʿaşkından ammā neylesün
4. Ehl-i ʿaşḳuñ ḳadrini bilmez
zamāne dil-beri

ḳadrini bilmez:

ḳadrini bilmez: -
Mısra: **4**
Değerini bilmemek II kıymetini anlamamak.

3. Dil beridür ʿaybdan
ʿaşkından ammā neylesün
4. Ehl-i ʿaşḳuñ ḳadrini bilmez
zamāne dil-beri

zamāne dil-beri:

zamāne dil-beri: -
Mısra: **4**
Zamanın güzelleri II içinde bulunulan devrin sevgilileri.

3. Dil beridür ʿaybdan
ʿaşkından ammā neylesün
4. Ehl-i ʿaşḳuñ ḳadrini bilmez
zamāne dil-beri

cānını yaḳdı:

cānını yaḳdı: -
Mısra: **5**
Canını acıtmak II eziyet vermek.

5. Bülbülüñ cānını yaḳdı nār-ı
ḳahruñ odlara
6. Zār zār iñletdüñ ey gül bir
avuç ḫākisteri

nār-ı ḳahruñ:

nār-ı ḳahruñ: -
Mısra: **5**
Kahır ateşi.

5. Bülbülüñ cānını yaḳdı nār-ı
ḳahruñ odlara
6. Zār zār iñletdüñ ey gül bir
avuç ḫākisteri

zār zār iñletdüñ:

zār zār iñletdüñ: -
Mısra: **6**
İnim inim inletmek II çok eza ve cefa çektirmek.

5. Bülbülüñ cānını yaḳdı nār-ı
ḳahruñ odlara
6. Zār zār iñletdüñ ey gül bir
avuç ḫākisteri

bir avuç ḫākisteri:

bir avuç ḫākisteri: -
Mısra: **6**
Bir avuç toprak II toprak kadar değersiz âşık.

5. Bülbülüñ cānını yaḳdı nār-ı
ḳahruñ odlara
6. Zār zār iñletdüñ ey gül bir
avuç ḫākisteri

baḥŝi ḳo:

baḥŝi ḳo: -
Mısra: **7**
Konuşmayı bırak! II iddialaşma!

7. Baḥŝi ḳo tāb-ı cemāl ile
zebānuñ küteh it
8. Bezm-i şehdür ḳıl ḥaẕer ey
şemʿ virmekden seri

tāb-ı cemāl:

tāb-ı cemāl: -
Mısra: **7**
Yüz güzelliğinin parlaklığı.

7. Baḥŝi ḳo tāb-ı cemāl ile
zebānuñ küteh it
8. Bezm-i şehdür ḳıl ḥaẕer ey
şemʿ virmekden seri

zebānuñ küteh it:

zebānuñ küteh it: -
Mısra: **7**
Gereksiz yere ve fazlaca konuşma! II daha az konuş!

7. Baḥŝi ḳo tāb-ı cemāl ile
zebānuñ küteh it
8. Bezm-i şehdür ḳıl ḥaẕer ey
şemʿ virmekden seri

hazer kıl:

ḥaẕer ḳıl: -
Mısra: **8**
Sakın! II çekin!

7. Baḫşi ḳo tāb-ı cemāl ile zebānuñ küteh it
8. Bezm-i şehdür ḳıl ḥaẕer ey şemʿ virmekden seri

bezm-i şehdür:

bezm-i şehdür: -
Mısra: **8**
Hükümdar meclisi II padişahlara yaraşır meclis.

7. Baḫşi ḳo tāb-ı cemāl ile zebānuñ küteh it
8. Bezm-i şehdür ḳıl ḥaẕer ey şemʿ virmekden seri

seri virmekden:

seri virmekden: -
Mısra: **8**
Başını bağışlamak II uğrunda ölmek.

7. Baḫşi ḳo tāb-ı cemāl ile zebānuñ küteh it
8. Bezm-i şehdür ḳıl ḥaẕer ey şemʿ virmekden seri

Şiʿr-i şirinüñde:

Şiʿr-i şi̇ri̇nüñde: -
Mısra: **9**
Şirin'in şiiri II tatlı, hoş şiir.

9. Şiʿr-i şirinüñde ḫüsrevliḳler itdüñ ḥaḳ bu kim
10. Āferi̇nler saña Yaḥyā sözüñüñ olduñ eri

hak bu kim:

ḥaḳ bu kim: -
Mısra: **9**
doğrusu bu ki.

9. Şiʿr-i şirinüñde ḫüsrevliḳler itdüñ ḥaḳ bu kim
10. Āferi̇nler saña Yaḥyā sözüñüñ olduñ eri

sözüñüñ eri olduñ:

sözüñüñ eri olduñ: -
Mısra: **10**
Sözünü yerine getirmek II verdiği sözü hakkıyla yapmak.

9. Şiʿr-i şirinüñde ḫüsrevliḳler itdüñ ḥaḳ bu kim
10. Āferi̇nler saña Yaḥyā sözüñüñ olduñ eri

yār:

yār:
Mısra: **1**
Sevgili

1. Siḥr eyledi alınca ele yār sāġarı
2. Bir ẕerre içre itdi nihān mihr-i enveri

sāġar:

sāġarı: -ı
Mısra: **1**
kadeh ‖ şarap

1. Siḥr eyledi alınca ele yār sāġarı
2. Bir ẕerre içre itdi nihān mihr-i enveri

bir:

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Siḥr eyledi alınca ele yār sāġarı
2. Bir ẕerre içre itdi nihān mihr-i enveri

zerre:

ẕerre:
Mısra: **2**
Çok küçük şey II ağız.

1. Siḥr eyledi alınca ele yār sāġarı
2. Bir ẕerre içre itdi nihān mihr-i enveri

içre:

içre:
Mısra: **2**
içinde

1. Siḥr eyledi alınca ele yār sāġarı
2. Bir ẕerre içre itdi nihān mihr-i enveri

tir:

Ti̇rüñ: -üñ
Mısra: **3**
Ok.

3. Ti̇rüñ ki ṭoġrılup gelicek ṣadr-ı si̇neye
4. Peykānuñuñ yürekde şehā bellidür yeri

ki:

ki:
Mısra: **3**
Ki bağlacı.

3. Ti̇rüñ ki ṭoġrılup gelicek ṣadr-ı si̇neye
4. Peykānuñuñ yürekde şehā bellidür yeri

peykān:

Peykānuñuñ: -uñuñ
Mısra: **4**
Okun ucundaki sivri demir. || Sevgilinin kirpiği.

3. Ti̇rüñ ki ṭoġrılup gelicek ṣadr-ı si̇neye
4. Peykānuñuñ yürekde şehā bellidür yeri

yürek:

yürekde: -de
Mısra: **4**
Gönül II kalp.

3. Ti̇rüñ ki ṭoġrılup gelicek ṣadr-ı si̇neye
4. Peykānuñuñ yürekde şehā bellidür yeri

şehā:

şehā:
Mısra: **4**
Ey padişah ‖ ey sevgili.

3. Ti̇rüñ ki ṭoġrılup gelicek ṣadr-ı si̇neye
4. Peykānuñuñ yürekde şehā bellidür yeri

beñzet:

Beñzetdi: -di
Mısra: **5**
benzer duruma getirmek

5. Beñzetdi serv-ḳaddüñi naḫl-i ṣanevbere
6. Baġlandı tār-ı zülfüñe ḳalb-i ṣanevberi̇

serv-ḳadd:

serv-ḳaddüni: -üni
Mısra: **5**
Servi boy.

5. Beñzetdi serv-ḳaddüñi naḫl-i ṣanevbere
6. Baġlandı tār-ı zülfüñe ḳalb-i ṣanevberi̇

baġlan:

Baġlandı: -dı
Mısra: **6**
Tutunmak II bağlanmak II âşık olmak.

5. Beñzetdi serv-ḳaddüñi naḫl-i şanevbere
6. Baġlandı tār-ı zülfüñe ḳalb-i şanevberi̇

sāḳi:

Sāḳi̇:
Mısra: **7**
Kadeh, içki sunan

7. Sāḳi̇ başaḳ düşürse bizi şaḥne-i zamān
8. Cām-ı ʿaraḳ şunuñ aña oldur ayaḳ teri

biz:

bizi: -i
Mısra: **7**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

7. Sāḳi̇ başaḳ düşürse bizi şaḥne-i zamān
8. Cām-ı ʿaraḳ şunuñ aña oldur ayaḳ teri

şun:

şunuñ: -uñ
Mısra: **8**
uzatmak, vermek ǁ arzetmek

7. Sāḳi̇ başaḳ düşürse bizi şaḥne-i zamān
8. Cām-ı ʿaraḳ şunuñ aña oldur ayaḳ teri

aña:

aña:
Mısra: **8**
Ona.

7. Sāḳi̇ başaḳ düşürse bizi şaḥne-i zamān
8. Cām-ı ʿaraḳ şunuñ aña oldur ayaḳ teri

ol:

oldur: -dur
Mısra: **8**
O

7. Sāḳi̇ başaḳ düşürse bizi şaḥne-i zamān
8. Cām-ı ʿaraḳ şunuñ aña oldur ayaḳ teri

Ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Yaḥyā nüḳūd-ı eşküñe kim iʿtibār ider
10. Ol mihre naḳd-i encüm ile māh müşteri

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā nüḳūd-ı eşküñe kim iʿtibār ider
10. Ol mihre naḳd-i encüm ile māh müşteri

kim:

kim:
Mısra: **9**
Her kim.

9. Yaḥyā nüḳūd-ı eşküñe kim iʿtibār ider
10. Ol mihre naḳd-i encüm ile māh müşteri

mihr:

mihre: -e
Mısra: **10**
Güneş. || Sevgili.

9. Yaḥyā nüḳūd-ı eşküñe kim iʿtibār ider
10. Ol mihre naḳd-i encüm ile māh müşteri

ile:

ile:
Mısra: **10**
İle birlikte II ve.

9. Yaḥyā nüḳūd-ı eşküñe kim iʿtibār ider
10. Ol mihre naḳd-i encüm ile māh müşteri

māh:

māh:
Mısra: **10**
ay

9. Yaḥyā nüḳūd-ı eşküñe kim iʿtibār ider
10. Ol mihre naḳd-i encüm ile māh müşteri

müşteri:

müşteri:
Mısra: **10**
Alıcı II talep eden.

9. Yaḥyā nüḳūd-ı eşküñe kim iʿtibār ider
10. Ol mihre naḳd-i encüm ile māh müşteri

siḥr eyledi:

siḥr eyledi: -
Mısra: **1**
Sihir yapmak.

1. Siḥr eyledi alınca ele yār sāġarı
2. Bir ẕerre içre itdi nihān mihr-i enveri

ele alınca:

ele alınca: -
Mısra: **1**
Elinde tutmak, eline almak.

1. Siḥr eyledi alınca ele yār sāġarı
2. Bir ẕerre içre itdi nihān mihr-i enveri

mihr-i enveri:

mihr-i enveri: -
Mısra: **2**
Parlak güneş II şarap.

1. Siḥr eyledi alınca ele yār sāġarı
2. Bir ẕerre içre itdi nihān mihr-i enveri

nihān itdi:

nihān itdi: -
Mısra: **2**
Gizlemek, saklamak.

1. Siḥr eyledi alınca ele yār sāġarı
2. Bir ẕerre içre itdi nihān mihr-i enveri

ṭoġrılup gelicek:

ṭoġrılup gelicek: -
Mısra: **3**
Bir şeye hazırlanıp gitmek II yönelip gitmek.

3. Ti̇rüñ ki ṭoġrılup gelicek ṣadr-ı si̇neye
4. Peykānuñuñ yürekde şehā bellidür yeri

ṣadr-ı sineye:

ṣadr-ı s̱ineye: **-**
Mısra: **3**
Göğsün baş köşesi.

3. Tịrüñ ki ṭoġrılup gelicek ṣadr-ı s̱ineye
4. Peykānuñuñ yürekde şehā bellidür yeri

yeri bellidür:

yeri bellidür: **-**
Mısra: **4**
Yeri görünür olmak II bir şeyin fark edilecek durumda olması.

3. Tịrüñ ki ṭoġrılup gelicek ṣadr-ı s̱ineye
4. Peykānuñuñ yürekde şehā bellidür yeri

naḫl-i ṣanevbere:

naḫl-i ṣanevbere: **-**
Mısra: **5**
Çam ağacı fidanı.

5. Beñzetdi serv-ḳaddüñi naḫl-i ṣanevbere
6. Baġlandı tār-ı zülfüñe ḳalb-i ṣanevberị

tār-ı zülfüñe:

tār-ı zülfüñe: **-**
Mısra: **6**
Saç teli.

5. Beñzetdi serv-ḳaddüñi naḫl-i ṣanevbere
6. Baġlandı tār-ı zülfüñe ḳalb-i ṣanevberị

ḳalb-i ṣanevberi:

ḳalb-i ṣanevberị: **-**
Mısra: **6**
Çam ağacına benzeyen kalp.

5. Beñzetdi serv-ḳaddüñi naḫl-i ṣanevbere
6. Baġlandı tār-ı zülfüñe ḳalb-i ṣanevberị

şaḥne-i zamān:

şaḥne-i zamān: **-**
Mısra: **7**
Zamanın zabıtası.

7. Sāḳị başaḳ düşürse bizi şaḥne-i zamān
8. Cām-ı ʿaraḳ şunuñ aña oldur ayaḳ teri

cām-ı ʿaraḳ:

cām-ı ʿaraḳ: **-**
Mısra: **8**
Rakı kadehi.

7. Sāḳị başaḳ düşürse bizi şaḥne-i zamān
8. Cām-ı ʿaraḳ şunuñ aña oldur ayaḳ teri

ayaḳ teri:

ayaḳ teri: **-**
Mısra: **8**
Gelip iş yapan kimseye verilen ücret, hizmet ücreti.

7. Sāḳị başaḳ düşürse bizi şaḥne-i zamān
8. Cām-ı ʿaraḳ şunuñ aña oldur ayaḳ teri

nüḳūd-ı eşküñe:

nüḳūd-ı eşküñe: **-**
Mısra: **9**
Gözyaşı sermayesi.

9. Yaḥyā nüḳūd-ı eşküñe kim iʿtibār ider
10. Ol mihre naḳd-i encüm ile māh müşteri

iʿtibār ider:

iʿtibār ider: **-**
Mısra: **9**
Saygı göstermek, saymak, değer vermek

9. Yaḥyā nüḳūd-ı eşküñe kim iʿtibār ider
10. Ol mihre naḳd-i encüm ile māh müşteri

naḳd-i encüm:

naḳd-i encüm: **-**
Mısra: **10**
Yıldız sermayesi.

9. Yaḥyā nüḳūd-ı eşküñe kim iʿtibār ider
10. Ol mihre naḳd-i encüm ile māh müşteri

başaḳ düşürse:

başaḳ düşürse: **-**
Mısra: **7**
Oyuna getirmek.

7. Sāḳị başaḳ düşürse bizi şaḥne-i zamān
8. Cām-ı ʿaraḳ şunuñ aña oldur ayaḳ teri

bilmez:

bilmez:
Mısra: **1**
Anlamamak II idrak etmemek.

1. Āsịb-i ḫazān bilmez ʿaşḳuñ gül ü gülzārı
2. Bülbülleri bu bāġuñ her demde ider zārı

ʿaşḳ:

ʿaşḳuñ: -uñ
Mısra: **1**
Aşk, sevgi, muhabbet.

1. Āsịb-i ḫazān bilmez ʿaşḳuñ gül ü gülzārı
2. Bülbülleri bu bāġuñ her demde ider zārı

bülbül:

Bülbülleri: -leri
Mısra: **2**
güzel sesiyle bilinen kuş II âşık

1. Āsịb-i ḫazān bilmez ʿaşḳuñ gül ü gülzārı
2. Bülbülleri bu bāġuñ her demde ider zārı

bu:

bu:
Mısra: **2**
bu, işaret sıfatı

1. Āsịb-i ḫazān bilmez ʿaşḳuñ gül ü gülzārı
2. Bülbülleri bu bāġuñ her demde ider zārı

bāġ:

bāġuñ: -uñ
Mısra: **2**
Bağ, bahçe.

1. Āsịb-i ḫazān bilmez ʿaşḳuñ gül ü gülzārı
2. Bülbülleri bu bāġuñ her demde ider zārı

pervāne:

Pervāneleri: -leri
Mısra: **3**
Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek II âşık.

3. Pervāneleri bezmüñ cān naḳdini yandırdı
4. Ol şemʿ-i şeb-ārānuñ germ olmada bāzārı

bezm:

bezmüñ: -üñ
Mısra: **3**
Sohbet, yaran sohbeti ‖ ziyafet, işret sohbeti.

3. Pervāneleri bezmüñ cān naḳdini yandırdı
4. Ol şemʿ-i şeb-ārānuñ germ olmada bāzārı

yandır:

yandırdı: -dı
Mısra: **3**
Yanmasına sebep olmak, yakmak.

3. Pervāneleri bezmüñ cān naḳdini yandırdı
4. Ol şemʿ-i şeb-ārānuñ germ olmada bāzārı

ol:

Ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Pervāneleri bezmüñ cān naḳdini yandırdı
4. Ol şemʿ-i şeb-ārānuñ germ olmada bāzārı

Ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Cān rāh-ı maḥabbetde bir būy-ı ṣafā aldı
6. Ol rāyiḥādan buldum ben ẖāne-i ḥammārı

bāzār:

bāzārı: -ı
Mısra: **4**
Pazar, alışveriş, pazarlık

3. Pervāneleri bezmüñ cān naḳdini yandırdı
4. Ol şemʿ-i şeb-ārānuñ germ olmada bāzārı

cān:

Cān:
Mısra: **5**
Can, ruh, gönül.

5. Cān rāh-ı maḥabbetde bir būy-ı ṣafā aldı
6. Ol rāyiḥādan buldum ben ẖāne-i ḥammārı

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Cān rāh-ı maḥabbetde bir būy-ı ṣafā aldı
6. Ol rāyiḥādan buldum ben ẖāne-i ḥammārı

al:

aldı: -dı
Mısra: **5**
Almak II duymak.

5. Cān rāh-ı maḥabbetde bir būy-ı ṣafā aldı
6. Ol rāyiḥādan buldum ben ẖāne-i ḥammārı

rāyiḥā:

rāyiḥādan: -dan
Mısra: **6**
koku.

5. Cān rāh-ı maḥabbetde bir būy-ı ṣafā aldı
6. Ol rāyiḥādan buldum ben ẖāne-i ḥammārı

bul:

buldum: -dum
Mısra: **6**
Ermek, ulaşmak.

5. Cān rāh-ı maḥabbetde bir būy-ı ṣafā aldı
6. Ol rāyiḥādan buldum ben ẖāne-i ḥammārı

ben:

ben:
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Cān rāh-ı maḥabbetde bir būy-ı ṣafā aldı
6. Ol rāyiḥādan buldum ben ẖāne-i ḥammārı

cism:

Cismüñdeki: -üñdeki
Mısra: **7**
Cisim, vücut.

7. Cismüñdeki her bir reg feryād u enị̄n eyler
8. ʿAşḳ ola saña muṭrib söyletdüñ a evtārı

reg:

reg:
Mısra: **7**
Damar.

7. Cismüñdeki her bir reg feryād u enị̄n eyler
8. ʿAşḳ ola saña muṭrib söyletdüñ a evtārı

saña:

saña:
Mısra: **8**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

7. Cismüñdeki her bir reg feryād u enị̄n eyler
8. ʿAşḳ ola saña muṭrib söyletdüñ a evtārı

muṭrib:

muṭrib:
Mısra: **8**
Çalgıcı

7. Cismüñdeki her bir reg feryād u enị̄n eyler
8. ʿAşḳ ola saña muṭrib söyletdüñ a evtārı

söylet:

söyletdüñ: -düñ
Mısra: **8**
Adeta konuşturmak II bir müzik aletini çok güzel çalmak.

7. Cismüñdeki her bir reg feryād u enị̄n eyler
8. ʿAşḳ ola saña muṭrib söyletdüñ a evtārı

a:

a:
Mısra: **8**
ey

7. Cismüñdeki her bir reg feryād u enị̄n eyler
8. ʿAşḳ ola saña muṭrib söyletdüñ a evtārı

evtār:

evtārı: -ı
Mısra: **8**
saz telleri.

7. Cismüñdeki her bir reg feryād u enị̄n eyler
8. ʿAşḳ ola saña muṭrib söyletdüñ a evtārı

yaḥyā:

Yaḥyā'da: -da
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā'da reh-i ʿaşḳuñ bārına taḥammül yoḳ
10. Ser-menzile irişdür ey ḳudreti çoḳ Bāri̱

---

bār:

bārına: -ına
Mısra: **9**
yük ‖ keder, ıztırap

9. Yaḥyā'da reh-i ʿaşḳuñ bārına taḥammül yoḳ
10. Ser-menzile irişdür ey ḳudreti çoḳ Bāri̱

---

ser-menzil:

Ser-menzile: -e
Mısra: **10**
Varılacak nokta,durak.

9. Yaḥyā'da reh-i ʿaşḳuñ bārına taḥammül yoḳ
10. Ser-menzile irişdür ey ḳudreti çoḳ Bāri̱

---

irişdür:

irişdür:
Mısra: **10**
Ulaştırmak.

9. Yaḥyā'da reh-i ʿaşḳuñ bārına taḥammül yoḳ
10. Ser-menzile irişdür ey ḳudreti çoḳ Bāri̱

---

ey:

ey:
Mısra: **10**
Seslenme edatı.

9. Yaḥyā'da reh-i ʿaşḳuñ bārına taḥammül yoḳ
10. Ser-menzile irişdür ey ḳudreti çoḳ Bāri̱

ḳudret:

ḳudreti: -i
Mısra: **10**
Güç II kudret.

9. Yaḥyā'da reh-i ʿaşḳuñ bārına taḥammül yoḳ
10. Ser-menzile irişdür ey ḳudreti çoḳ Bāri̱

çoḳ:

çoḳ:
Mısra: **10**
Çok II fazla.

9. Yaḥyā'da reh-i ʿaşḳuñ bārına taḥammül yoḳ
10. Ser-menzile irişdür ey ḳudreti çoḳ Bāri̱

---

bāri:

Bāri̱:
Mısra: **10**
Allah.

9. Yaḥyā'da reh-i ʿaşḳuñ bārına taḥammül yoḳ
10. Ser-menzile irişdür ey ḳudreti çoḳ Bāri̱

Āsib-i hazān:

Āsi̱b-i ḫazān: -
Mısra: **1**
Sonbaharın zararı II zarar getiren sonbahar.

1. Āsi̱b-i ḫazān bilmez ʿaşḳuñ gül ü gülzārı
2. Bülbülleri bu bāġuñ her demde ider zārı

---

gül ü gülzārı:

gül ü gülzārı: -
Mısra: **1**
Gül ve gül bahçesi.

1. Āsi̱b-i ḫazān bilmez ʿaşḳuñ gül ü gülzārı
2. Bülbülleri bu bāġuñ her demde ider zārı

---

zārı ider:

zārı ider: -
Mısra: **2**
Ağlamak, inlemek.

1. Āsi̱b-i ḫazān bilmez ʿaşḳuñ gül ü gülzārı
2. Bülbülleri bu bāġuñ her demde ider zārı

---

her demde:

her demde: -
Mısra: **2**
Her zaman.

1. Āsi̱b-i ḫazān bilmez ʿaşḳuñ gül ü gülzārı
2. Bülbülleri bu bāġuñ her demde ider zārı

---

cān naḳdini:

cān naḳdini: -
Mısra: **3**
Can sermayesi

3. Pervāneleri bezmüñ cān naḳdini yandırdı
4. Ol şemʿ-i şeb-ārānuñ germ olmada bāzārı

şemʿ-i şeb-ārānuñ:

şemʿ-i şeb-ārānuñ: -
Mısra: **4**
Geceyi süsleyen mum.

3. Pervāneleri bezmüñ cān naḳdini yandırdı
4. Ol şemʿ-i şeb-ārānuñ germ olmada bāzārı

---

germ olmada:

germ olmada: -
Mısra: **4**
Artmak II kalabalıklaşmak.

3. Pervāneleri bezmüñ cān naḳdini yandırdı
4. Ol şemʿ-i şeb-ārānuñ germ olmada bāzārı

---

rāh-ı maḥabbetde:

rāh-ı maḥabbetde: -
Mısra: **5**
Aşk yolu

5. Cān rāh-ı maḥabbetde bir būy-ı ṣafā aldı
6. Ol rāyiḥādan buldum ben ḫāne-i ḫammārı

---

būy-ı ṣafā:

būy-ı ṣafā: -
Mısra: **5**
Huzur veren koku.

5. Cān rāh-ı maḥabbetde bir būy-ı ṣafā aldı
6. Ol rāyiḥādan buldum ben ḫāne-i ḫammārı

ḫāne-i ḫammārı:

ḫāne-i ḫammārı: -
Mısra: **6**
Meyhane

5. Cān rāh-ı maḥabbetde bir būy-ı ṣafā aldı
6. Ol rāyiḥādan buldum ben ḫāne-i ḫammārı

---

her bir:

her bir: -
Mısra: **7**
Her bir.

7. Cismüñdeki her bir reg feryād u enin eyler
8. ʿAşķ ola saña muṭrib söyletdüñ a evtārı

feryād u enin eyler:

feryād u enin eyler: -
Mısra: **7**
Feryat figan eylemek.

7. Cismüñdeki her bir reg feryād u enin eyler
8. ʿAşķ ola saña muṭrib söyletdüñ a evtārı

ʿaşķ ola:

ʿaşķ ola: -
Mısra: **8**
Bravo!

7. Cismüñdeki her bir reg feryād u enin eyler
8. ʿAşķ ola saña muṭrib söyletdüñ a evtārı

reh-i ʿaşķuñ:

reh-i ʿaşķuñ: -
Mısra: **9**
Aşk yolu

9. Yaḥyā'da reh-i ʿaşķuñ bārına taḥammül yoķ
10. Ser-menzile irişdür ey ķudreti çoķ Bārı

taḥammül yok:

taḥammül yoķ: -
Mısra: **9**
Takat yok II dayanacak güç yok.

9. Yaḥyā'da reh-i ʿaşķuñ bārına taḥammül yoķ
10. Ser-menzile irişdür ey ķudreti çoķ Bārı

belki:

Belki:
Mısra: **1**
Bir ihtimal.

1. Belki āzürde ide pāy-ı ḫayāl-i yāri
2. Ķaş kirpiklerüm olmasa ķalendervārı

Kaş:

Ķaş:
Mısra: **2**
Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar.

1. Belki āzürde ide pāy-ı ḫayāl-i yāri
2. Ķaş kirpiklerüm olmasa ķalendervārı

kirpik:

kirpiklerüm: -lerüm
Mısra: **2**
Kirpik II göz kapağının kenarında sıralanmış olan kıllar ve bu kıllardan her biri.

1. Belki āzürde ide pāy-ı ḫayāl-i yāri
2. Ķaş kirpiklerüm olmasa ķalendervārı

olma:

olmasa: -sa
Mısra: **2**
olmamak

1. Belki āzürde ide pāy-ı ḫayāl-i yāri
2. Ķaş kirpiklerüm olmasa ķalendervārı

ķalendervāri:

ķalendervārı:
Mısra: **2**
Gösterişsiz, sade derviş gibi.

1. Belki āzürde ide pāy-ı ḫayāl-i yāri
2. Ķaş kirpiklerüm olmasa ķalendervārı

eşk:

Eşk:
Mısra: **3**
Gözyaşı.

3. Eşk çün ķanlu degüldür yolını pāk itsün
4. Hiç geçilmez didiler reh-güẕer-i dil-dārı

çün:

çün:
Mısra: **3**
Zira II -dığı için.

3. Eşk çün ķanlu degüldür yolını pāk itsün
4. Hiç geçilmez didiler reh-güẕer-i dil-dārı

yol:

yolını: -ını
Mısra: **3**
Geçit II yol.

3. Eşk çün ķanlu degüldür yolını pāk itsün
4. Hiç geçilmez didiler reh-güẕer-i dil-dārı

hiç:

Hiç:
Mısra: **4**
katiyen, asla

3. Eşk çün ķanlu degüldür yolını pāk itsün
4. Hiç geçilmez didiler reh-güẕer-i dil-dārı

geçilmez:

geçilmez:
Mısra: **4**
Gidilmemek II üzerinden geçilmemek.

3. Eşk çün ķanlu degüldür yolını pāk itsün
4. Hiç geçilmez didiler reh-güẕer-i dil-dārı

di:

didiler: -diler
Mısra: **4**
Söylemek.

3. Eşk çün ķanlu degüldür yolını pāk itsün
4. Hiç geçilmez didiler reh-güẕer-i dil-dārı

bu:

Bu:
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. Bu ten-i zerd ü nʿiẕār ile şarıldum yāre
6. Bilmeyen şandı ķuşanmış kemer-i zer-tārı

ile:

ile:
Mısra: **5**
İle birlikte.

5. Bu ten-i zerd ü nʿiẕār ile şarıldum yāre
6. Bilmeyen şandı ķuşanmış kemer-i zer-tārı

şarıl:

şarıldum: -dum
Mısra: **5**
Sarılmak II kucaklamak.

5. Bu ten-i zerd ü nʿiẕār ile şarıldum yāre
6. Bilmeyen şandı ḳuşanmış kemer-i zer-tārı

---

yār:

yāre: -e
Mısra: **5**
Sevgili

5. Bu ten-i zerd ü nʿiẕār ile şarıldum yāre
6. Bilmeyen şandı ḳuşanmış kemer-i zer-tārı

yārini: -ini
Mısra: **7**
Sevgili

7. Şaḳınur yārini āyịnedeki ʿaksinden
8. İstemez dil baḳa mir'āta o gül-ruḫsārı

---

bilmeyen:

Bilmeyen:
Mısra: **6**
Bilmeyen, haberdar olmayan.

5. Bu ten-i zerd ü nʿiẕār ile şarıldum yāre
6. Bilmeyen şandı ḳuşanmış kemer-i zer-tārı

şan:

şandı: -dı
Mısra: **6**
Zannetmek.

5. Bu ten-i zerd ü nʿiẕār ile şarıldum yāre
6. Bilmeyen şandı ḳuşanmış kemer-i zer-tārı

ḳuşan:

ḳuşanmış: -mış
Mısra: **6**
Kuşanmak, giyinmek.

5. Bu ten-i zerd ü nʿiẕār ile şarıldum yāre
6. Bilmeyen şandı ḳuşanmış kemer-i zer-tārı

Şaḳın:

Şaḳınur: -ur
Mısra: **7**
Korumak, gözetmek, esirgemek.

7. Şaḳınur yārini āyịnedeki ʿaksinden
8. İstemez dil baḳa mir'āta o gül-ruḫsārı

İstemez:

İstemez:
Mısra: **8**
Dilememek, arzulamamak.

7. Şaḳınur yārini āyịnedeki ʿaksinden
8. İstemez dil baḳa mir'āta o gül-ruḫsārı

---

dil:

dil:
Mısra: **8**
gönül

7. Şaḳınur yārini āyịnedeki ʿaksinden
8. İstemez dil baḳa mir'āta o gül-ruḫsārı

---

o:

o:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Şaḳınur yārini āyịnedeki ʿaksinden
8. İstemez dil baḳa mir'āta o gül-ruḫsārı

---

gül-ruhsār:

gül-ruḫsārı: -ı
Mısra: **8**
Gül yanaklı II sevgili.

7. Şaḳınur yārini āyịnedeki ʿaksinden
8. İstemez dil baḳa mir'āta o gül-ruḫsārı

---

geç:

geçermiş: -ermiş
Mısra: **9**
Geçip gitmek.

9. Baş açıḳ ʿāşıḳ-ı şūrịde geçermiş Yaḥyā
10. Girev-i bāde-i nāb eylemesün destārı

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Baş açıḳ ʿāşıḳ-ı şūrịde geçermiş Yaḥyā
10. Girev-i bāde-i nāb eylemesün destārı

---

eyleme:

eylemesün: -sün
Mısra: **10**
Yapmamak II etmemek.

9. Baş açıḳ ʿāşıḳ-ı şūrịde geçermiş Yaḥyā
10. Girev-i bāde-i nāb eylemesün destārı

---

destār:

destārı: -ı
Mısra: **10**
sarık

9. Baş açıḳ ʿāşıḳ-ı şūrịde geçermiş Yaḥyā
10. Girev-i bāde-i nāb eylemesün destārı

āzürde ide:

āzürde ide: -
Mısra: **1**
İncitmek, kırmak.

1. Belki āzürde ide pāy-ı ḫayāl-i yāri
2. Ḳaş kirpiklerüm olmasa ḳalendervārị

---

pāy-ı ḫayāl-i yāri:

pāy-ı ḫayāl-i yāri: -
Mısra: **1**
Sevgilinin ayağının hayali.

1. Belki āzürde ide pāy-ı ḫayāl-i yāri
2. Ḳaş kirpiklerüm olmasa ḳalendervārị

ḳanlu degüldür:

ḳanlu degüldür: -
Mısra: **3**
Kan dolu olmamak.

3. Eşk çün ḳanlu degüldür yolını pāk itsün
4. Hiç geçilmez didiler reh-güẕer-i dil-dārı

---

pāk itsün:

pāk itsün: -
Mısra: **3**
Temizlemek, arındırmak.

3. Eşk çün ḳanlu degüldür yolını pāk itsün

4. Hiç geçilmez didiler reh-güẕer-i dil-dārı

reh-güzer-i dil-dārı:

reh-güẕer-i dil-dārı: -
Mısra: **4**
Sevgilinin yolu II sevgilinin geçtiği yol.

3. Eşk çün ḳanlu degüldür yolını pāk itsün
4. Hiç geçilmez didiler reh-güẕer-i dil-dārı

ten-i zerd ü nizār:

ten-i zerd ü nizār: -
Mısra: **5**
Zayıf ve sararmış, solgun beden.

5. Bu ten-i zerd ü nʿiẕār ile ṣarıldum yāre
6. Bilmeyen ṣandı ḳuşanmış kemer-i zer-tārı

kemer-i zer-tārı:

kemer-i zer-tārı: -
Mısra: **6**
Altın telli kemer.

5. Bu ten-i zerd ü nʿiẕār ile ṣarıldum yāre
6. Bilmeyen ṣandı ḳuşanmış kemer-i zer-tārı

āyinedeki ʿaksinden:

āyịnedeki ʿaksinden: -
Mısra: **7**
Aynada yansıma.

7. Şaḳınur yārini āyịnedeki ʿaksinden
8. İstemez dil baḳa mir'āta o gül-ruḫsārı

mir'āta baḳa:

mir'āta baḳa: -
Mısra: **8**
Aynaya bakmak II kendi aksini görmek için aynaya bakmak.

7. Şaḳınur yārini āyịnedeki ʿaksinden
8. İstemez dil baḳa mir'āta o gül-ruḫsārı

ʿāşıḳ-ı şūride:

ʿāşıḳ-ı şūrịde: -
Mısra: **9**
divane âşık

9. Baş açıḳ ʿāşıḳ-ı şūrịde geçermiş Yaḥyā
10. Girev-i bāde-i nāb eylemesün destārı

baş açık:

baş açıḳ: -
Mısra: **9**
Kafası kazınmış II başına bir şey takılı olmayan II baş açık yalın ayak perişan bir halde olmak.

9. Baş açıḳ ʿāşıḳ-ı şūrịde geçermiş Yaḥyā
10. Girev-i bāde-i nāb eylemesün destārı

girev-i bāde-i nāb:

girev-i bāde-i nāb: -
Mısra: **10**
Saf şarabı rehin almak II saf şarabı almaya çalışmak.

9. Baş açıḳ ʿāşıḳ-ı şūrịde geçermiş Yaḥyā
10. Girev-i bāde-i nāb eylemesün destārı

bir:

Bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bir āfet-i devrān yine araladı şehri
2. Hercāyiligi mihr gibi meh gibi şehrị

Bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Sensiz baña gülzārda her gülbüñ-i ġonce
4. Bir mār görinür deheninde ola zehri

yine:

yine:
Mısra: **1**
yeniden, bir daha, tekrar

1. Bir āfet-i devrān yine araladı şehri
2. Hercāyiligi mihr gibi meh gibi şehrị

arala:

araladı: -dı
Mısra: **1**
Aralamak II açmak.

1. Bir āfet-i devrān yine araladı şehri
2. Hercāyiligi mihr gibi meh gibi şehrị

şehr:

şehri: -i
Mısra: **1**
Şehir II gönül.

1. Bir āfet-i devrān yine araladı şehri
2. Hercāyiligi mihr gibi meh gibi şehrị

hercāyilig:

Hercāyiligi: -i
Mısra: **2**
Her yerde bulunan II sabit durmayan.

1. Bir āfet-i devrān yine araladı şehri
2. Hercāyiligi mihr gibi meh gibi şehrị

mihr:

mihr:
Mısra: **2**
Güneş.

1. Bir āfet-i devrān yine araladı şehri
2. Hercāyiligi mihr gibi meh gibi şehrị

gibi:

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Bir āfet-i devrān yine araladı şehri
2. Hercāyiligi mihr gibi meh gibi şehrị

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Bir āfet-i devrān yine araladı şehri
2. Hercāyiligi mihr gibi meh gibi şehrị

meh:

meh:
Mısra: **2**
ay

1. Bir āfet-i devrān yine araladı şehri
2. Hercāyiligi mihr gibi meh

gibi şehri̇

şehri:

şehri̇:
Mısra: **2**
Şehirli II nazik kimse.

1. Bir āfet-i devrān yine aradı şehri
2. Hercāyiligi mihr gibi meh gibi şehri̇

sensiz:

Sensiz:
Mısra: **3**
sen olmadan

3. Sensiz baña gülzārda her gülbüñ-i ġonce
4. Bir mār görinür deheninde ola zehri

baña:

baña:
Mısra: **3**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

3. Sensiz baña gülzārda her gülbüñ-i ġonce
4. Bir mār görinür deheninde ola zehri

gülzār:

gülzārda: -da
Mısra: **3**
gül bahçesi ‖ bahçe

3. Sensiz baña gülzārda her gülbüñ-i ġonce
4. Bir mār görinür deheninde ola zehri

her:

her:
Mısra: **3**
Her, her bir

3. Sensiz baña gülzārda her gülbüñ-i ġonce
4. Bir mār görinür deheninde ola zehri

mār:

mār:
Mısra: **4**
Yılan

3. Sensiz baña gülzārda her gülbüñ-i ġonce
4. Bir mār görinür deheninde

ola zehri

görin:

görinür: -ür
Mısra: **4**
-mış/-miş gibi gelmek.

3. Sensiz baña gülzārda her gülbüñ-i ġonce
4. Bir mār görinür deheninde ola zehri

zāhid:

Zāhid:
Mısra: **5**
Sofi, itikad sahibi

5. Zāhid gözedür diyü şarāb içmeyelüm mi
6. Öldürdi bizi defʿ idebilsek ġam-ı dehri

gözed:

gözedür: -ür
Mısra: **5**
gözlemek, gözetlemek

5. Zāhid gözedür diyü şarāb içmeyelüm mi
6. Öldürdi bizi defʿ idebilsek ġam-ı dehri

diyü:

diyü:
Mısra: **5**
Diyerek, deyip.

5. Zāhid gözedür diyü şarāb içmeyelüm mi
6. Öldürdi bizi defʿ idebilsek ġam-ı dehri

şarāb:

şarāb:
Mısra: **5**
Şarap

5. Zāhid gözedür diyü şarāb içmeyelüm mi
6. Öldürdi bizi defʿ idebilsek ġam-ı dehri

içme:

içmeyelüm: -yelüm
Mısra: **5**
İçmemek II yudumlamamak.

5. Zāhid gözedür diyü şarāb içmeyelüm mi
6. Öldürdi bizi defʿ idebilsek

ġam-ı dehri

mi:

mi:
Mısra: **5**
soru edatı

5. Zāhid gözedür diyü şarāb içmeyelüm mi
6. Öldürdi bizi defʿ idebilsek ġam-ı dehri

Öldür:

Öldürdi: -di
Mısra: **6**
Bir canlının hayatına son vermek

5. Zāhid gözedür diyü şarāb içmeyelüm mi
6. Öldürdi bizi defʿ idebilsek ġam-ı dehri

biz:

bizi: -i
Mısra: **6**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

5. Zāhid gözedür diyü şarāb içmeyelüm mi
6. Öldürdi bizi defʿ idebilsek ġam-ı dehri

bizüm: -üm
Mısra: **9**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

9. Yaḥyā işimüz itdi bizüm şükr ü şikāyet
10. Laʿl-i lebinüñ ġamzesinüñ luṭf ile ḳahrı

Çok:

Çoḳ:
Mısra: **7**
Çok II fazla.

7. Çoḳ ḳıymadılar duḫter-i rez sehl ele girdi
8. Aġırlığına göre degülmiş hele mehri

kıyma:

ḳıymadılar: -dılar
Mısra: **7**
Kötülük etmemek II kötü davranmamak.

7. Çoḳ ḳıymadılar duḫter-i rez sehl ele girdi
8. Aġırlığına göre degülmiş

hele mehri

degül:

degülmiş: -miş
Mısra: **8**
Değil.

7. Çoḳ ḳıymadılar duḫter-i rez sehl ele girdi
8. Ağırlığına göre degülmiş hele mehri

hele:

hele:
Mısra: **8**
Hele ki II özellikle.

7. Çoḳ ḳıymadılar duḫter-i rez sehl ele girdi
8. Ağırlığına göre degülmiş hele mehri

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā işimüz itdi bizüm şükr ü şikāyet
10. Laʿl-i lebinüñ ġamzesinüñ luṭf ile ḳahrı

iş:

işimüz: -imüz
Mısra: **9**
Uğraş, meşguliyet.

9. Yaḥyā işimüz itdi bizüm şükr ü şikāyet
10. Laʿl-i lebinüñ ġamzesinüñ luṭf ile ḳahrı

ġamze:

ġamzesinüñ: -sinüñ
Mısra: **10**
süzerek göz ucu ile yan bakış

9. Yaḥyā işimüz itdi bizüm şükr ü şikāyet
10. Laʿl-i lebinüñ ġamzesinüñ luṭf ile ḳahrı

luṭf:

luṭf:
Mısra: **10**
Yardım, inayet, ihsan.

9. Yaḥyā işimüz itdi bizüm şükr ü şikāyet
10. Laʿl-i lebinüñ ġamzesinüñ luṭf ile ḳahrı

ile:

ile:
Mısra: **10**
ve.

9. Yaḥyā işimüz itdi bizüm şükr ü şikāyet
10. Laʿl-i lebinüñ ġamzesinüñ luṭf ile ḳahrı

kahr:

ḳahrı: -ı
Mısra: **10**
Zorlama II öfke II sıkıntı.

9. Yaḥyā işimüz itdi bizüm şükr ü şikāyet
10. Laʿl-i lebinüñ ġamzesinüñ luṭf ile ḳahrı

āfet-i devrān:

āfet-i devrān: -
Mısra: **1**
Dünya güzeli II zamanın güzeli.

1. Bir āfet-i devrān yine araladı şehri
2. Hercāyiligi mihr gibi meh gibi şehri

gülbün-i ġonce:

gülbün-i ġonce: -
Mısra: **3**
Gül fidanı goncası.

3. Sensiz baña gülzārda her gülbüñ-i ġonce
4. Bir mār görinür deheninde ola zehri

zehri deheninde ola:

zehri deheninde ola: -
Mısra: **4**
Zehri ağzında olmak II diliyle zehirleyen, kötü sözler söyleyen.

3. Sensiz baña gülzārda her gülbüñ-i ġonce
4. Bir mār görinür deheninde ola zehri

defʿ idebilsek:

defʿ idebilsek: -
Mısra: **6**
Ortadan kaldırmak, yok etmek, gidermek

5. Zāhid gözedür diyü şarāb içmeyelüm mi
6. Öldürdi bizi defʿ idebilsek ġam-ı dehri

ġam-ı dehri:

ġam-ı dehri: -
Mısra: **6**
dünyanın gamı

5. Zāhid gözedür diyü şarāb içmeyelüm mi
6. Öldürdi bizi defʿ idebilsek ġam-ı dehri

ele sehl girdi:

ele sehl girdi: -
Mısra: **7**
Ele kolayca geçmek II zorlamadan ele geçmek.

7. Çoḳ ḳıymadılar duḫter-i rez sehl ele girdi
8. Ağırlığına göre degülmiş hele mehri

duhter-i rez:

duḫter-i rez: -
Mısra: **7**
Üzüm kızı ll şarap

7. Çoḳ ḳıymadılar duḫter-i rez sehl ele girdi
8. Ağırlığına göre degülmiş hele mehri

mehri ağırlığına göre:

mehri ağırlığına göre: -
Mısra: **8**
Bir kimse ile evlenildiğinde İslam hukukuna göre erkeğin kıza, kızın istediği bir miktar para, altın vs. ödemesine mehir denir. Mehri ağırlığına göre olmak, evlenilen kadının pahaca yüksek bir miktara evlendirildiğini göstermektedir. II değeri ağırlığına göre olmak.

7. Çoḳ ḳıymadılar duḫter-i rez sehl ele girdi
8. Ağırlığına göre degülmiş hele mehri

şükr ü şikāyet itdi:

şükr ü şikāyet itdi: -
Mısra: **9**
Şükür ve minnet; şikayet ve yakınma.

9. Yaḥyā işimüz itdi bizüm şükr ü şikāyet
10. Laʿl-i lebinüñ ġamzesinüñ

lutf ile ḳahrı

laˁl-i lebinüñ:

laˁl-i lebinüñ: -
Mısra: **10**
Dudağın saflığı, parlaklığı.

9. Yaḥyā işimüz itdi bizüm şükr ü şikāyet
10. Laˁl-i lebinüñ ġamzesinüñ luṭf ile ḳahrı

dil:

Dilüñ: -üñ
Mısra: **1**
gönül

1. Dilüñ bir kez ṣınuḳ mir'ātine baḳdı yüzin dürdi
2. Tecellā-yı cemālin var ise dil-dār çoḳ gördi

bak:

baḳdı: -dı
Mısra: **1**
Bakmak II nazar etmek.

1. Dilüñ bir kez ṣınuḳ mir'ātine baḳdı yüzin dürdi
2. Tecellā-yı cemālin var ise dil-dār çoḳ gördi

var:

var:
Mısra: **2**
Mevcut

1. Dilüñ bir kez ṣınuḳ mir'ātine baḳdı yüzin dürdi
2. Tecellā-yı cemālin var ise dil-dār çoḳ gördi

ise:

ise:
Mısra: **2**
koşul edatı

1. Dilüñ bir kez ṣınuḳ mir'ātine baḳdı yüzin dürdi
2. Tecellā-yı cemālin var ise dil-dār çoḳ gördi

dil-dār:

dil-dār:
Mısra: **2**
gönül alan güzel II sevgili

1. Dilüñ bir kez ṣınuḳ mir'ātine baḳdı yüzin dürdi
2. Tecellā-yı cemālin var ise

dil-dār çoḳ gördi

ṣakın:

ṣaḳınur: -ur
Mısra: **3**
kendini gözetmek, korumak

3. 'Abīr-i ḫāk-i pāyın ṣaḳınur bir ḳaṭre yaş dökmez
4. O ˁāşıḳ kim ayaġuñ tozına bir kez yüzin sürdi

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. 'Abīr-i ḫāk-i pāyın ṣaḳınur bir ḳaṭre yaş dökmez
4. O ˁāşıḳ kim ayaġuñ tozına bir kez yüzin sürdi

ḳaṭre:

ḳaṭre:
Mısra: **3**
Damla.

3. 'Abīr-i ḫāk-i pāyın ṣaḳınur bir ḳaṭre yaş dökmez
4. O ˁāşıḳ kim ayaġuñ tozına bir kez yüzin sürdi

o:

O:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. 'Abīr-i ḫāk-i pāyın ṣaḳınur bir ḳaṭre yaş dökmez
4. O ˁāşıḳ kim ayaġuñ tozına bir kez yüzin sürdi

ˁāşıḳ:

ˁāşıḳ:
Mısra: **4**
Âşık, seven.

3. 'Abīr-i ḫāk-i pāyın ṣaḳınur bir ḳaṭre yaş dökmez
4. O ˁāşıḳ kim ayaġuñ tozına bir kez yüzin sürdi

kim:

kim:
Mısra: **4**
ki

3. 'Abīr-i ḫāk-i pāyın ṣaḳınur bir ḳaṭre yaş dökmez
4. O ˁāşıḳ kim ayaġuñ tozına

bir kez yüzin sürdi

kim:
Mısra: **6**
ki

5. Kerem ḳıl ben ġubārı ey ṣabā irgür der-i yāre
6. Di kim bī-çāreyi hicrān ġamı bir ḥāle irgürdi

ben:

ben:
Mısra: **5**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Kerem ḳıl ben ġubārı ey ṣabā irgür der-i yāre
6. Di kim bī-çāreyi hicrān ġamı bir ḥāle irgürdi

ġubār:

ġubārı: -ı
Mısra: **5**
Toz II âşık.

5. Kerem ḳıl ben ġubārı ey ṣabā irgür der-i yāre
6. Di kim bī-çāreyi hicrān ġamı bir ḥāle irgürdi

ey:

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Kerem ḳıl ben ġubārı ey ṣabā irgür der-i yāre
6. Di kim bī-çāreyi hicrān ġamı bir ḥāle irgürdi

ṣabā:

ṣabā:
Mısra: **5**
Sabah rüzgarı

5. Kerem ḳıl ben ġubārı ey ṣabā irgür der-i yāre
6. Di kim bī-çāreyi hicrān ġamı bir ḥāle irgürdi

irgür:

irgür:
Mısra: **5**
Ulaştırmak, eriştirmek.

5. Kerem ḳıl ben ġubārı ey ṣabā irgür der-i yāre
6. Di kim bī-çāreyi hicrān ġamı bir ḥāle irgürdi

di:

Di:
Mısra: **6**
Söylemek.

5. Kerem ḳıl ben ġubārı ey ṣabā irgür der-i yāre
6. Di kim bi̱-çāreyi hicrān ġamı bir ḥāle irgürdi

bi-çāre:

bi̱-çāreyi: -yi
Mısra: **6**
Çaresiz, düşkün, zavallı II âşık.

5. Kerem ḳıl ben ġubārı ey ṣabā irgür der-i yāre
6. Di kim bi̱-çāreyi hicrān ġamı bir ḥāle irgürdi

rakib:

raḳi̱büñ: -üñ
Mısra: **7**
Rakip II. Düşman.

7. Nişān-ı seng-i cevr itse raḳi̱büñ kellesin derdüm
8. Güzel fehm eyledi maḳṣūdımı çaḳ başına urdı

kelle:

kellesin: -sin
Mısra: **7**
Kelle,baş.

7. Nişān-ı seng-i cevr itse raḳi̱büñ kellesin derdüm
8. Güzel fehm eyledi maḳṣūdımı çaḳ başına urdı

de:

derdüm: -rdüm
Mısra: **7**
Söylemek.

7. Nişān-ı seng-i cevr itse raḳi̱büñ kellesin derdüm
8. Güzel fehm eyledi maḳṣūdımı çaḳ başına urdı

güzel:

Güzel:
Mısra: **8**
İyi II iyice.

7. Nişān-ı seng-i cevr itse raḳi̱büñ kellesin derdüm
8. Güzel fehm eyledi maḳṣūdımı çaḳ başına urdı

maḳṣūd:

maḳṣūdımı: -ımı
Mısra: **8**
Amaç, niyet, gaye

7. Nişān-ı seng-i cevr itse raḳi̱büñ kellesin derdüm
8. Güzel fehm eyledi maḳṣūdımı çaḳ başına urdı

çaḳ:

çaḳ:
Mısra: **8**
Tam.

7. Nişān-ı seng-i cevr itse raḳi̱büñ kellesin derdüm
8. Güzel fehm eyledi maḳṣūdımı çaḳ başına urdı

hele:

Hele:
Mısra: **9**
Hele bir.

9. Hele rūz-ı su'āl olsun da görsün yār Yaḥyā'yı
10. Ne bir dem yüzine baḳdı ne bir kez ḫāṭırın ṣordı

da:

da:
Mısra: **9**
De, da bağlacı.

9. Hele rūz-ı su'āl olsun da görsün yār Yaḥyā'yı
10. Ne bir dem yüzine baḳdı ne bir kez ḫāṭırın ṣordı

görsün:

görsün:
Mısra: **9**
görmek II anlamak

9. Hele rūz-ı su'āl olsun da görsün yār Yaḥyā'yı
10. Ne bir dem yüzine baḳdı ne bir kez ḫāṭırın ṣordı

yār:

yār:
Mısra: **9**
Sevgili

9. Hele rūz-ı su'āl olsun da görsün yār Yaḥyā'yı
10. Ne bir dem yüzine baḳdı ne bir kez ḫāṭırın ṣordı

yaḥyā':

Yaḥyā'yı: -y, -ı
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Hele rūz-ı su'āl olsun da görsün yār Yaḥyā'yı
10. Ne bir dem yüzine baḳdı ne bir kez ḫāṭırın ṣordı

ne:

Ne:
Mısra: **10**
Ne... ne de bağlama edatı.

9. Hele rūz-ı su'āl olsun da görsün yār Yaḥyā'yı
10. Ne bir dem yüzine baḳdı ne bir kez ḫāṭırın ṣordı

ne:
Mısra: **10**
Ne... ne de bağlama edatı.

9. Hele rūz-ı su'āl olsun da görsün yār Yaḥyā'yı
10. Ne bir dem yüzine baḳdı ne bir kez ḫāṭırın ṣordı

yüzin dürdi:

yüzin dürdi: -
Mısra: **1**
Yüzünü buruşturmak II beğenmemek.

1. Dilüñ bir kez ṣınuḳ mir'ātine baḳdı yüzin dürdi
2. Tecellā-yı cemālin var ise dil-dār çoḳ gördi

ṣınuḳ mir'ātine:

ṣınuḳ mir'ātine: -
Mısra: **1**
Kırık ayna II gönül.

1. Dilüñ bir kez ṣınuḳ mir'ātine baḳdı yüzin dürdi
2. Tecellā-yı cemālin var ise dil-dār çoḳ gördi

bir kez:

bir kez: -
Mısra: **1**
Bir kez

1. Dilüñ bir kez ṣınuḳ mir'ātine baḳdı yüzin dürdi
2. Tecellā-yı cemālin var ise dil-dār çoḳ gördi

bir kez: -
Mısra: **4**
Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.

3. 'Abi̱r-i ḫāk-i pāyın ṣaḳınur bir ḳaṭre yaş dökmez

4. O ʿāşıḳ kim ayaġuñ tozına bir kez yüzin sürdi

bir kez: -
Mısra: **10**
Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.

9. Hele rūz-ı su'āl olsun da görsün yār Yaḥyā'yı
10. Ne bir dem yüzine baḳdı ne bir kez ḫāṭırın ṣordı

---

tecellā-yı cemālin:

tecellā-yı cemālin: -
Mısra: **2**
Güzellik tecellisi

1. Dilüñ bir kez ṣınuḳ mir'ātine baḳdı yüzin dürdi
2. Tecellā-yı cemālin var ise dil-dār çoḳ gördi

çoḳ gördi:

çoḳ gördi: -
Mısra: **2**
Çok görmek II bir kimseyi bir şeye değer görmemek.

1. Dilüñ bir kez ṣınuḳ mir'ātine baḳdı yüzin dürdi
2. Tecellā-yı cemālin var ise dil-dār çoḳ gördi

'abir-i hāk-i pāyın:

'abi̇r-i ḫāk-i pāyın: -
Mısra: **3**
Ayak toprağının güzel kokusu.

3. 'Abi̇r-i ḫāk-i pāyın ṣaḳınur bir ḳaṭre yaş dökmez
4. O ʿāşıḳ kim ayaġuñ tozına bir kez yüzin sürdi

---

yaş dökmez:

yaş dökmez: -
Mısra: **3**
Ağlamamak II gözyaşı dökmemek.

3. 'Abi̇r-i ḫāk-i pāyın ṣaḳınur bir ḳaṭre yaş dökmez
4. O ʿāşıḳ kim ayaġuñ tozına bir kez yüzin sürdi

---

ayaġuñ tozına yüzin sürdi:

ayaġuñ tozına yüzin sürdi: -
Mısra: **4**
Sevgilinin ayağının tozuna yüzünü sürmek.

3. 'Abi̇r-i ḫāk-i pāyın ṣaḳınur bir ḳaṭre yaş dökmez
4. O ʿāşıḳ kim ayaġuñ tozına bir kez yüzin sürdi

---

kerem ḳıl:

kerem ḳıl: -
Mısra: **5**
cömertlik etmek, ihsan ve inâyet göstermek

5. Kerem ḳıl ben ġubārı ey ṣabā irgür der-i yāre
6. Di kim bi̇-çāreyi hicrān ġamı bir ḥāle irgürdi

---

der-i yāre:

der-i yāre: -
Mısra: **5**
sevgilinin eşiği II sevgilinin kapısı

5. Kerem ḳıl ben ġubārı ey ṣabā irgür der-i yāre
6. Di kim bi̇-çāreyi hicrān ġamı bir ḥāle irgürdi

---

hicrān ġamı:

hicrān ġamı: -
Mısra: **6**
ayrılık derdi

5. Kerem ḳıl ben ġubārı ey ṣabā irgür der-i yāre
6. Di kim bi̇-çāreyi hicrān ġamı bir ḥāle irgürdi

---

bir ḥāle irgürdi:

bir ḥāle irgürdi: -
Mısra: **6**
Farklı bir hale döndürmek II acayip bir hale dönmek.

5. Kerem ḳıl ben ġubārı ey ṣabā irgür der-i yāre
6. Di kim bi̇-çāreyi hicrān ġamı bir ḥāle irgürdi

---

nişān-ı seng-i cevr itse:

nişān-ı seng-i cevr itse: -
Mısra: **7**
Eziyet taşı atmak.

7. Nişān-ı seng-i cevr itse raḳi̇būñ kellesin derdüm
8. Güzel fehm eyledi maḳṣūdımı çaḳ başına urdı

---

başına urdı:

başına urdı: -
Mısra: **8**
Başına vurmak.

7. Nişān-ı seng-i cevr itse raḳi̇būñ kellesin derdüm
8. Güzel fehm eyledi maḳṣūdımı çaḳ başına urdı

---

fehm eyledi:

fehm eyledi: -
Mısra: **8**
Anlamak.

7. Nişān-ı seng-i cevr itse raḳi̇būñ kellesin derdüm
8. Güzel fehm eyledi maḳṣūdımı çaḳ başına urdı

---

rūz-ı su'āl olsun:

rūz-ı su'āl olsun: -
Mısra: **9**
Sual günü gelmek II mahşerde hesap sorulmak.

9. Hele rūz-ı su'āl olsun da görsün yār Yaḥyā'yı
10. Ne bir dem yüzine baḳdı ne bir kez ḫāṭırın ṣordı

ḫāṭırın ṣordı:

ḫāṭırın ṣordı: -
Mısra: **10**
Halini hatırını sormak II ilgi gösterip konuşmak.

9. Hele rūz-ı su'āl olsun da görsün yār Yaḥyā'yı
10. Ne bir dem yüzine baḳdı ne bir kez ḫāṭırın ṣordı

---

bir dem:

bir dem: -
Mısra: **10**
bir an

9. Hele rūz-ı su'āl olsun da görsün yār Yaḥyā'yı
10. Ne bir dem yüzine baḳdı ne bir kez ḫāṭırın ṣordı

---

yüzine baḳdı:

yüzine baḳdı: -
Mısra: **10**
Yüzüne bakmak II değer vermek II ilgi göstermek.

9. Hele rūz-ı su'āl olsun da görsün yār Yaḥyā'yı
10. Ne bir dem yüzine baḳdı ne bir kez ḫāṭırın ṣordı

İriş:

İrişsün: -sün
Mısra: **1**

erişmek, yetişmek, ulaşmak

1. İrişsün ʿıyd olsun bādeye ruḫṣat da gör seyri
2. Ḳalur mı bir tehi̱ sāġar hilāl-i ʿıyddan ġayri

ʿıyd:

ʿıyd:
Mısra: **1**
Bayram

1. İrişsün ʿıyd olsun bādeye ruḫṣat da gör seyri
2. Ḳalur mı bir tehi̱ sāġar hilāl-i ʿıyddan ġayri

ol:

olsun: -sun
Mısra: **1**
Olmak.

1. İrişsün ʿıyd olsun bādeye ruḫṣat da gör seyri
2. Ḳalur mı bir tehi̱ sāġar hilāl-i ʿıyddan ġayri

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Niçün terk eylesün mey-ḫāne küncin rind-i mey-ḫvāre
4. Ne zāhiddür ne rāhib neylesün ol mescid ü deyri

bāde:

bādeye: -ye
Mısra: **1**
Şarap.

1. İrişsün ʿıyd olsun bādeye ruḫṣat da gör seyri
2. Ḳalur mı bir tehi̱ sāġar hilāl-i ʿıyddan ġayri

ruḫṣat:

ruḫṣat:
Mısra: **1**
İzin, müsaade

1. İrişsün ʿıyd olsun bādeye ruḫṣat da gör seyri
2. Ḳalur mı bir tehi̱ sāġar hilāl-i ʿıyddan ġayri

da:

da:
Mısra: **1**
De, da bağlacı.

1. İrişsün ʿıyd olsun bādeye ruḫṣat da gör seyri
2. Ḳalur mı bir tehi̱ sāġar hilāl-i ʿıyddan ġayri

gör:

gör:
Mısra: **1**
gör!

1. İrişsün ʿıyd olsun bādeye ruḫṣat da gör seyri
2. Ḳalur mı bir tehi̱ sāġar hilāl-i ʿıyddan ġayri

Görüp: -üp
Mısra: **9**
Görmek.

9. Görüp cām-ı ḥabābı bezm-i meyde añla ey Yaḥyā
10. Tehi̱ olmaz felekler cüñbişi seyyāreler seyri

seyr:

seyri: -i
Mısra: **1**
Gezinti, gezme ‖ temaşa, manzara

1. İrişsün ʿıyd olsun bādeye ruḫṣat da gör seyri
2. Ḳalur mı bir tehi̱ sāġar hilāl-i ʿıyddan ġayri

bir:

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. İrişsün ʿıyd olsun bādeye ruḫṣat da gör seyri
2. Ḳalur mı bir tehi̱ sāġar hilāl-i ʿıyddan ġayri

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Şunar dergāhına kim varsa bir cām-ı ḥayāt-efzā
6. ʿAceb devletlüdür pi̱r-i muġān mebẕūldür ḫayrı

tehi̱:

tehi̱:
Mısra: **2**
boş

1. İrişsün ʿıyd olsun bādeye ruḫṣat da gör seyri
2. Ḳalur mı bir tehi̱ sāġar hilāl-i ʿıyddan ġayri

sāġar:

sāġar:
Mısra: **2**
Kadeh

1. İrişsün ʿıyd olsun bādeye ruḫṣat da gör seyri
2. Ḳalur mı bir tehi̱ sāġar hilāl-i ʿıyddan ġayri

sāġardaḳi: -daḳi
Mısra: **7**
Kadeh

7. Mey-i cān-baḫş ile sāġardaḳi her mürġ naḳşından
8. İşitdür sāḳiyā gūş-ı meẕāḳa manṭıḳu'ṭ-ṭayrı

ġayri:

ġayri:
Mısra: **2**
başka

1. İrişsün ʿıyd olsun bādeye ruḫṣat da gör seyri
2. Ḳalur mı bir tehi̱ sāġar hilāl-i ʿıyddan ġayri

niçün:

Niçün:
Mısra: **3**
Neden.

3. Niçün terk eylesün mey-ḫāne küncin rind-i mey-ḫvāre
4. Ne zāhiddür ne rāhib neylesün ol mescid ü deyri

ne:

Ne:
Mısra: **4**
Ne...ne de bağlama edatı.

3. Niçün terk eylesün mey-ḫāne küncin rind-i mey-ḫvāre
4. Ne zāhiddür ne rāhib neylesün ol mescid ü deyri

ne:
Mısra: **4**
Ne...ne de bağlama edatı.

3. Niçün terk eylesün mey-ḫāne küncin rind-i mey-ḫvāre
4. Ne zāhiddür ne rāhib neylesün ol mescid ü deyri

zāhid:

zāhiddür: -dür
Mısra: **4**
Sofi, itikad sahibi

3. Niçün terk eylesün mey-ḫāne küncin rind-i mey-ḫvāre
4. Ne zāhiddür ne rāhib

neylesün ol mescid ü deyri

rāhib:

rāhib:
Mısra: **4**
Rahip, papaz

3. Niçün terk eylesün mey-ḫāne küncin rind-i mey-ḫvāre
4. Ne zāhiddür ne rāhib neylesün ol mescid ü deyri

neylesün:

neylesün:
Mısra: **4**
Ne yapsın?

3. Niçün terk eylesün mey-ḫāne küncin rind-i mey-ḫvāre
4. Ne zāhiddür ne rāhib neylesün ol mescid ü deyri

Şun:

Şunar: -ar
Mısra: **5**
uzatmak, vermek ǁ arzetmek

5. Şunar dergāhına kim varsa bir cām-ı ḥāyāt-efzā
6. ʿAceb devletlüdür pi̇r-i muġān mebẕūldür ḫayrı

dergāh:

dergāhına: -ına
Mısra: **5**
Meyhane.

5. Şunar dergāhına kim varsa bir cām-ı ḥāyāt-efzā
6. ʿAceb devletlüdür pi̇r-i muġān mebẕūldür ḫayrı

kim:

kim:
Mısra: **5**
Her kim.

5. Şunar dergāhına kim varsa bir cām-ı ḥāyāt-efzā
6. ʿAceb devletlüdür pi̇r-i muġān mebẕūldür ḫayrı

var:

varsa: -sa
Mısra: **5**
var

5. Şunar dergāhına kim varsa bir cām-ı ḥāyāt-efzā
6. ʿAceb devletlüdür pi̇r-i

muġān mebẕūldür ḫayrı

ʿaceb:

ʿAceb:
Mısra: **6**
şaşırtıcı.

5. Şunar dergāhına kim varsa bir cām-ı ḥāyāt-efzā
6. ʿAceb devletlüdür pi̇r-i muġān mebẕūldür ḫayrı

devletlü:

devletlüdür: -dür
Mısra: **6**
kutlu, talihli, bahtı iyi

5. Şunar dergāhına kim varsa bir cām-ı ḥāyāt-efzā
6. ʿAceb devletlüdür pi̇r-i muġān mebẕūldür ḫayrı

mebẕūl:

mebẕūldür: -dür
Mısra: **6**
Bol.

5. Şunar dergāhına kim varsa bir cām-ı ḥāyāt-efzā
6. ʿAceb devletlüdür pi̇r-i muġān mebẕūldür ḫayrı

ḫayr:

ḫayrı: -ı
Mısra: **6**
İyilik.

5. Şunar dergāhına kim varsa bir cām-ı ḥāyāt-efzā
6. ʿAceb devletlüdür pi̇r-i muġān mebẕūldür ḫayrı

ile:

ile:
Mısra: **7**
İle birlikte.

7. Mey-i cān-baḫş ile sāġardaḳi her mürġ naḳşından
8. İşitdür sāḳiyā gūş-ı meẕāḳa manṭıḳu'ṭ-ṭayrı

her:

her:
Mısra: **7**
Her, her bir

7. Mey-i cān-baḫş ile sāġardaḳi her mürġ naḳşından
8. İşitdür sāḳiyā gūş-ı meẕāḳa

manṭıḳu'ṭ-ṭayrı

İşitdür:

İşitdür:
Mısra: **8**
İşittirmek, duyurtmak.

7. Mey-i cān-baḫş ile sāġardaḳi her mürġ naḳşından
8. İşitdür sāḳiyā gūş-ı meẕāḳa manṭıḳu'ṭ-ṭayrı

sāḳiyā:

sāḳiyā:
Mısra: **8**
Ey saki

7. Mey-i cān-baḫş ile sāġardaḳi her mürġ naḳşından
8. İşitdür sāḳiyā gūş-ı meẕāḳa manṭıḳu'ṭ-ṭayrı

manṭıḳu'ṭ-ṭayr:

manṭıḳu'ṭ-ṭayrı: -ı
Mısra: **8**
Feridüddin Attar'ın ünlü mesnevisi; kuş dili.

7. Mey-i cān-baḫş ile sāġardaḳi her mürġ naḳşından
8. İşitdür sāḳiyā gūş-ı meẕāḳa manṭıḳu'ṭ-ṭayrı

añla:

añla:
Mısra: **9**
Sezip kavramak, akıl erdirmek.

9. Görüp cām-ı ḥabābı bezm-i meyde añla ey Yaḥyā
10. Tehi̇ olmaz felekler cüñbişi seyyāreler seyri

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Görüp cām-ı ḥabābı bezm-i meyde añla ey Yaḥyā
10. Tehi̇ olmaz felekler cüñbişi seyyāreler seyri

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Görüp cām-ı ḥabābı bezm-i meyde añla ey Yaḥyā

10. Tehi̱ olmaz felekler
cüñbişi seyyāreler seyri

Ḳalur mı:

***Ḳalur mı:* -**
Mısra: **2**
Kalır mı? Kalmaz.

1. İrişsün ʿıyd olsun bādeye
ruḫṣat da gör seyri
2. Ḳalur mı bir tehi̱ sāġar
hilāl-i ʿıyddan ġayri

hilāl-i ʿıyddan:

***hilāl-i ʿıyddan:* -**
Mısra: **2**
*Bayram hilali II bayram
vaktini haber veren hilal.*

1. İrişsün ʿıyd olsun bādeye
ruḫṣat da gör seyri
2. Ḳalur mı bir tehi̱ sāġar
hilāl-i ʿıyddan ġayri

terk eylesün:

***terk eylesün:* -**
Mısra: **3**
Bırakmak, vazgeçmek.

3. Niçün terk eylesün mey-
ḫāne küncin rind-i mey-ḫvāre
4. Ne zāhiddür ne rāhib
neylesün ol mescid ü deyri

mey-ḫāne küncin:

***mey-ḫāne küncin:* -**
Mısra: **3**
Meyhane köşesi.

3. Niçün terk eylesün mey-
ḫāne küncin rind-i mey-ḫvāre
4. Ne zāhiddür ne rāhib
neylesün ol mescid ü deyri

rind-i mey-h̬vāre:

***rind-i mey-ḫ̬vāre:* -**
Mısra: **3**
Şarap içen gönül adamı.

3. Niçün terk eylesün mey-
ḫāne küncin rind-i mey-ḫvāre
4. Ne zāhiddür ne rāhib
neylesün ol mescid ü deyri

mescid ü deyri:

***mescid ü deyri:* -**
Mısra: **4**
Mescit ve kilise.

3. Niçün terk eylesün mey-
ḫāne küncin rind-i mey-ḫvāre
4. Ne zāhiddür ne rāhib
neylesün ol mescid ü deyri

cām-ı ḥāyāt-efzā:

***cām-ı ḥāyāt-efzā:* -**
Mısra: **5**
Can bağışlayan kadeh.

5. Ṣunar dergāhına kim varsa
bir cām-ı ḥāyāt-efzā
6. ʿAceb devletlüdür pi̱r-i
muġān mebẕūldür ḫayrı

pi̱r-i muġān:

***pi̱r-i muġān:* -**
Mısra: **6**
Meyhaneci.

5. Ṣunar dergāhına kim varsa
bir cām-ı ḥāyāt-efzā
6. ʿAceb devletlüdür pi̱r-i
muġān mebẕūldür ḫayrı

mey-i cān-baḫş:

***mey-i cān-baḫş:* -**
Mısra: **7**
Can bağışlayan şarap.

7. Mey-i cān-baḫş ile
sāġardaḳi her mürġ naḳşından
8. İşitdür sāḳiyā gūş-ı meẕāḳa
manṭıḳu'ṭ-ṭayrı

mürġ naḳşından:

***mürġ naḳşından:* -**
Mısra: **7**
Kuş resmi.

7. Mey-i cān-baḫş ile
sāġardaḳi her mürġ naḳşından
8. İşitdür sāḳiyā gūş-ı meẕāḳa
manṭıḳu'ṭ-ṭayrı

gūş-ı meẕāḳa:

***gūş-ı meẕāḳa:* -**
Mısra: **8**
Zevk kulağı.

7. Mey-i cān-baḫş ile
sāġardaḳi her mürġ naḳşından
8. İşitdür sāḳiyā gūş-ı meẕāḳa
manṭıḳu'ṭ-ṭayrı

cām-ı ḥabābı:

***cām-ı ḥabābı:* -**
Mısra: **9**
Kadehteki kabarcık.

9. Görüp cām-ı ḥabābı bezm-i
meyde añla ey Yaḥyā
10. Tehi̱ olmaz felekler
cüñbişi seyyāreler seyri

bezm-i meyde:

***bezm-i meyde:* -**
Mısra: **9**
Şarap meclisi

9. Görüp cām-ı ḥabābı bezm-i
meyde añla ey Yaḥyā
10. Tehi̱ olmaz felekler
cüñbişi seyyāreler seyri

tehi olmaz:

***tehi̱ olmaz:* -**
Mısra: **10**
Boş olmaz.

9. Görüp cām-ı ḥabābı bezm-i
meyde añla ey Yaḥyā
10. Tehi̱ olmaz felekler
cüñbişi seyyāreler seyri

seyyāreler seyri:

***seyyāreler seyri:* -**
Mısra: **10**
Yıldızların hareketi.

9. Görüp cām-ı ḥabābı bezm-i
meyde añla ey Yaḥyā
10. Tehi̱ olmaz felekler
cüñbişi seyyāreler seyri

felekler cünbişi:

***felekler cünbişi:* -**
Mısra: **10**
*Gökyüzünün canlılığı,
hareketliliği.*

9. Görüp cām-ı ḥabābı bezm-i
meyde añla ey Yaḥyā
10. Tehi̱ olmaz felekler
cüñbişi seyyāreler seyri

Āḫir:

Āḫir:
Mısra: **1**
sonunda, nihayet

1. Āḫir gülüñ ġurūrı helāk ide
bülbüli
2. Pervāneyi oda yaḳa şemʿüñ
teġafüli

gül:

gülüñ: -üñ
Mısra: **1**
Gül. || Sevgili.

1. Āḫir gülüñ ġurūrı helāk ide
bülbüli
2. Pervāneyi oda yaḳa şemʿüñ

teġafüli

güli: -i
Mısra: **8**
Gül. || Sevgili.

7. Ey ḫār sen de ḳurtılacaġuñ bilür misin
8. Pür-āteş itme bülbül-i bi̱-çāreye güli

ġurūr:

ġurūrı: -ı
Mısra: **1**
Kendini beğenme, büyüklük taslama, kibir.

1. Āḫir gülüñ ġurūrı helāk ide bülbüli
2. Pervāneyi oda yaḳa şemʿüñ teġafüli

---

bülbül:

bülbüli: -i
Mısra: **1**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

1. Āḫir gülüñ ġurūrı helāk ide bülbüli
2. Pervāneyi oda yaḳa şemʿüñ teġafüli

---

pervāne:

Pervāneyi: -yi
Mısra: **2**
Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek II âşık.

1. Āḫir gülüñ ġurūrı helāk ide bülbüli
2. Pervāneyi oda yaḳa şemʿüñ teġafüli

---

zülf:

Zülfi: -i
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

3. Zülfi yanında kim dü cihān ḳıymeti degül
4. Ey bāġbān iñende ögüp şatma sünbüli

---

yanında:

yanında:
Mısra: **3**
-e göre II kıyasla.

3. Zülfi yanında kim dü cihān ḳıymeti degül
4. Ey bāġbān iñende ögüp şatma sünbüli

---

kim:

kim:
Mısra: **3**
ki

3. Zülfi yanında kim dü cihān ḳıymeti degül
4. Ey bāġbān iñende ögüp şatma sünbüli

---

ey:

Ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Zülfi yanında kim dü cihān ḳıymeti degül
4. Ey bāġbān iñende ögüp şatma sünbüli

Ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Ey ḫār sen de ḳurtılacaġuñ bilür misin
8. Pür-āteş itme bülbül-i bi̱-çāreye güli

---

bāġbān:

bāġbān:
Mısra: **4**
Bağcı, bahçıvan.

3. Zülfi yanında kim dü cihān ḳıymeti degül
4. Ey bāġbān iñende ögüp şatma sünbüli

---

iñende:

iñende:
Mısra: **4**
Çok, pek, fazla

3. Zülfi yanında kim dü cihān ḳıymeti degül
4. Ey bāġbān iñende ögüp şatma sünbüli

ög:

ögüp: -üp
Mısra: **4**
Övmek, yüceltmek.

3. Zülfi yanında kim dü cihān ḳıymeti degül
4. Ey bāġbān iñende ögüp şatma sünbüli

şatma:

şatma:
Mısra: **4**
Parayla satmak II vermek.

3. Zülfi yanında kim dü cihān ḳıymeti degül
4. Ey bāġbān iñende ögüp şatma sünbüli

---

sünbül:

sünbüli: -i
Mısra: **4**
sümbül çiçeği II sevgilinin saçı

3. Zülfi yanında kim dü cihān ḳıymeti degül
4. Ey bāġbān iñende ögüp şatma sünbüli

---

mecnūn:

Mecnūn:
Mısra: **5**
Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin erkek kahramanı, Kays.

5. Mecnūn ne çekdügin ne bilürem cihānda ben
6. Yārüñ başımda olmasa sevdā-yı kākülі

---

cihān:

cihānda: -da
Mısra: **5**
Dünya

5. Mecnūn ne çekdügin ne bilürem cihānda ben
6. Yārüñ başımda olmasa sevdā-yı kākülі

---

ben:

ben:
Mısra: **5**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Mecnūn ne çekdügin ne bilürem cihānda ben
6. Yārüñ başımda olmasa sevdā-yı kākülі

---

yār:

Yārüñ: -üñ
Mısra: **6**
Sevgili

5. Mecnūn ne çekdügin ne bilürem cihānda ben
6. Yārüñ başımda olmasa sevdā-yı kākülі

ḫār:

ḫār:
Mısra: **7**
diken

7. Ey ḫār sen de ḳurtılacaġuñ bilür misin
8. Pür-āteş itme bülbül-i bį-çāreye güli

sen:

sen:
Mısra: **7**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Ey ḫār sen de ḳurtılacaġuñ bilür misin
8. Pür-āteş itme bülbül-i bį-çāreye güli

de:

de:
Mısra: **7**
Dahi.

7. Ey ḫār sen de ḳurtılacaġuñ bilür misin
8. Pür-āteş itme bülbül-i bį-çāreye güli

kurtıl:

ḳurtılacaġuñ: -acaġuñ
Mısra: **7**
Kurtulmak II azat olmak.

7. Ey ḫār sen de ḳurtılacaġuñ bilür misin
8. Pür-āteş itme bülbül-i bį-çāreye güli

ü:

ü:
Mısra: **9**
ve

9. Eṣḥāb-ı derde dāġ-ı dil ü eşk-i çeşmi bes
10. Erbāb-ı ʿayş u ʿişrete Yaḥyā gül ü müli

bes:

bes:
Mısra: **9**
Yeter.

9. Eṣḥāb-ı derde dāġ-ı dil ü eşk-i çeşmi bes
10. Erbāb-ı ʿayş u ʿişrete Yaḥyā gül ü müli

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Eṣḥāb-ı derde dāġ-ı dil ü eşk-i çeşmi bes
10. Erbāb-ı ʿayş u ʿişrete Yaḥyā gül ü müli

helāk ide:

helāk ide: -
Mısra: **1**
Öldürmek

1. Āḫir gülüñ ġurūrı helāk ide bülbüli
2. Pervāneyi oda yaḳa şemʿüñ teġafüli

oda yaka:

oda yaḳa: -
Mısra: **2**
ateşe vermek, yakmak

1. Āḫir gülüñ ġurūrı helāk ide bülbüli
2. Pervāneyi oda yaḳa şemʿüñ teġafüli

şemʿüñ teġafüli:

şemʿüñ teġafüli: -
Mısra: **2**
Mumum umursamaz oluşu II sevgilinin ilgisizliği.

1. Āḫir gülüñ ġurūrı helāk ide bülbüli
2. Pervāneyi oda yaḳa şemʿüñ teġafüli

dü cihān:

dü cihān: -
Mısra: **3**
İki dünya II dünya ve ahiret.

3. Zülfi yanında kim dü cihān ḳıymeti degül
4. Ey bāġbān iñende ögüp ṣatma sünbüli

ḳıymeti degül:

ḳıymetį degül: -
Mısra: **3**
Kıymetli değil II değeri yok.

3. Zülfi yanında kim dü cihān ḳıymeti degül
4. Ey bāġbān iñende ögüp ṣatma sünbüli

ne bilürem:

ne bilürem: -
Mısra: **5**
Nereden bileyim?

5. Mecnūn ne çekdügin ne bilürem cihānda ben
6. Yārüñ başımda olmasa sevdā-yı kākülі

ne çekdügin:

ne çekdügin: -
Mısra: **5**
Neler çektiğini.

5. Mecnūn ne çekdügin ne bilürem cihānda ben
6. Yārüñ başımda olmasa sevdā-yı kākülі

sevdā-yı kākülі:

sevdā-yı kākülі: -
Mısra: **6**
Sevgilinin saçının sevdası.

5. Mecnūn ne çekdügin ne bilürem cihānda ben
6. Yārüñ başımda olmasa sevdā-yı kākülі

başımda olmasa:

başımda olmasa: -
Mısra: **6**
Başında olmak II müptela olmak.

5. Mecnūn ne çekdügin ne bilürem cihānda ben
6. Yārüñ başımda olmasa sevdā-yı kākülі

bilür misin:

bilür misin: -
Mısra: **7**
Biliyor musun? II düşünüyor musun?

7. Ey ḫār sen de ḳurtılacaġuñ bilür misin
8. Pür-āteş itme bülbül-i bį-çāreye güli

bülbül-i bi-çāreye:

bülbül-i bį-çāreye: -
Mısra: **8**
Çaresiz bülbül ll âşık.

7. Ey ḫār sen de ḳurtılacaġuñ bilür misin
8. Pür-āteş itme bülbül-i bį-çāreye güli

pür-āteş itme:

pür-āteş itme: -
Mısra: **8**
Ateşler içinde bırakma!

7. Ey ḫār sen de ḳurtılacaġuñ bilür misin
8. Pür-āteş itme bülbül-i bī-çāreye güli

eṣḥāb-ı derde:

eṣḥāb-ı derde: -
Mısra: **9**
Dert sahipleri II âşıklar.

9. Eṣḥāb-ı derde dāġ-ı dil ü eşk-i çeşmi bes
10. Erbāb-ı ʿayş u ʿişrete Yaḥyā gül ü müli

dāġ-ı dil:

dāġ-ı dil: -
Mısra: **9**
Gönül yarası

9. Eṣḥāb-ı derde dāġ-ı dil ü eşk-i çeşmi bes
10. Erbāb-ı ʿayş u ʿişrete Yaḥyā gül ü müli

eşk-i çeşmi:

eşk-i çeşmi: -
Mısra: **9**
gözyaşı

9. Eṣḥāb-ı derde dāġ-ı dil ü eşk-i çeşmi bes
10. Erbāb-ı ʿayş u ʿişrete Yaḥyā gül ü müli

erbāb-ı ʿayş u ʿişrete:

erbāb-ı ʿayş u ʿişrete: -
Mısra: **10**
Yeme, içme ve eğlenme erbabı.

9. Eṣḥāb-ı derde dāġ-ı dil ü eşk-i çeşmi bes
10. Erbāb-ı ʿayş u ʿişrete Yaḥyā gül ü müli

gül ü müli:

gül ü müli: -
Mısra: **10**
gül ve şarap.

9. Eṣḥāb-ı derde dāġ-ı dil ü eşk-i çeşmi bes
10. Erbāb-ı ʿayş u ʿişrete Yaḥyā gül ü müli

aġlad:

Aġladur: -ur
Mısra: **1**
gözyaşı döktürmek II üzmek

1. Aġladur erbāb-ı ʿaşḳı ārzū-yı kākül̇i
2. ʿĀlemi bārān ider gāhi hevā-yı sünbüli

ʿĀlem:

ʿĀlemi: -i
Mısra: **2**
dünya

1. Aġladur erbāb-ı ʿaşḳı ārzū-yı kāküli
2. ʿĀlemi bārān ider gāhi hevā-yı sünbüli

gāhi:

gāhi:
Mısra: **2**
Bazen, zaman zaman

1. Aġladur erbāb-ı ʿaşḳı ārzū-yı kāküli
2. ʿĀlemi bārān ider gāhi hevā-yı sünbüli

ise:

ise:
Mısra: **3**
koşul edatı

3. Bülbül-i şeydā ʿaceb mi mest-i bī-pervā ise
4. Gülsitānuñ bir ṭolu peymānedür her bir güli

gülsitān:

Gülsitānuñ: -uñ
Mısra: **4**
gül bahçesi, çiçeklik ‖ bahçe

3. Bülbül-i şeydā ʿaceb mi mest-i bī-pervā ise
4. Gülsitānuñ bir ṭolu peymānedür her bir güli

gül:

güli: -i
Mısra: **4**
gül

3. Bülbül-i şeydā ʿaceb mi mest-i bī-pervā ise
4. Gülsitānuñ bir ṭolu peymānedür her bir güli

hele:

hele:
Mısra: **5**
hele

5. Cān ḳulaġın ṭut hele sāḳī alup cāmı ele
6. Ḳıṣṣa-i pür-ḥiṣṣe-i Cemdür ṣurāḥī ḳulḳuli

sāḳi:

sāḳī:
Mısra: **5**
Kadeh, içki sunan

5. Cān ḳulaġın ṭut hele sāḳī alup cāmı ele
6. Ḳıṣṣa-i pür-ḥiṣṣe-i Cemdür ṣurāḥī ḳulḳuli

cām:

cāmı: -ı
Mısra: **5**
Kadeh.

5. Cān ḳulaġın ṭut hele sāḳī alup cāmı ele
6. Ḳıṣṣa-i pür-ḥiṣṣe-i Cemdür ṣurāḥī ḳulḳuli

ḳorḳarın:

ḳorḳarın:
Mısra: **7**
Korkarım ki.

7. Serv-i bāġuñ ḳorḳarın başında bir ġavġā ḳopar
8. Gülşen içre neydi mürġānuñ seḥergeh ġulġuli

bir:

bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Serv-i bāġuñ ḳorḳarın başında bir ġavġā ḳopar
8. Gülşen içre neydi mürġānuñ seḥergeh ġulġuli

gülşen:

Gülşen:
Mısra: **8**
Bahçe, gül bahçesi.

7. Serv-i bāġuñ ḳorḳarın başında bir ġavġā ḳopar
8. Gülşen içre neydi mürġānuñ seḥergeh ġulġuli

içre:

içre:
Mısra: **8**
içinde

7. Serv-i bāġuñ ḳorḳarın başında bir ġavġā ḳopar
8. Gülşen içre neydi mürġānuñ seḥergeh ġulġuli

neydi:

neydi:
Mısra: **8**
ne idi

7. Serv-i bāġuñ ḳorḳarın başında bir ġavġā ḳopar
8. Gülşen içre neydi mürġānuñ seḥergeh ġulġuli

mürġān:

mürġānuñ: -uñ
Mısra: **8**
Kuşlar.

7. Serv-i bāġuñ ḳorḳarın başında bir ġavġā ḳopar
8. Gülşen içre neydi mürġānuñ seḥergeh ġulġuli

seḥergeh:

seḥergeh:
Mısra: **8**
Seher vakti.

7. Serv-i bāġuñ ḳorḳarın başında bir ġavġā ḳopar
8. Gülşen içre neydi mürġānuñ seḥergeh ġulġuli

ġulġul:

ġulġuli: -i
Mısra: **8**
kuru gürültü

7. Serv-i bāġuñ ḳorḳarın başında bir ġavġā ḳopar
8. Gülşen içre neydi mürġānuñ seḥergeh ġulġuli

yaḳ:

yaḳsa: -sa
Mısra: **9**
ateşe vermek, acıtmak.

9. Nār-ı miḥnet yaḳsa da ḳalmaz ḥażiż-i ḫākda
10. Bād-ı himmetle çıḳar eflāke Yaḥyā'nuñ küli

da:

da:
Mısra: **9**
De, da bağlacı.

9. Nār-ı miḥnet yaḳsa da ḳalmaz ḥażiż-i ḫākda
10. Bād-ı himmetle çıḳar eflāke Yaḥyā'nuñ küli

ḳalmaz:

ḳalmaz:
Mısra: **9**
Kalıcı olmamak.

9. Nār-ı miḥnet yaḳsa da ḳalmaz ḥażiż-i ḫākda
10. Bād-ı himmetle çıḳar eflāke Yaḥyā'nuñ küli

yaḥyā:

Yaḥyā'nuñ: -nuñ
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Nār-ı miḥnet yaḳsa da ḳalmaz ḥażiż-i ḫākda
10. Bād-ı himmetle çıḳar eflāke Yaḥyā'nuñ küli

kül:

küli: -i
Mısra: **10**
Kül, yanıp bittikten sonra kalan kısım

9. Nār-ı miḥnet yaḳsa da ḳalmaz ḥażiż-i ḫākda
10. Bād-ı himmetle çıḳar eflāke Yaḥyā'nuñ küli

erbāb-ı ʿaşḳı:

erbāb-ı ʿaşḳı: -
Mısra: **1**
Aşk ehli kimseler || âşıklar.

1. Aġladur erbāb-ı ʿaşḳı ārzū-yı kākülí
2. ʻĀlemi bārān ider gāhi hevā-yı sünbüli

ārzū-yı kākülí:

ārzū-yı kākülí: -
Mısra: **1**
Sevgilinin saçlarının arzusu, düşüncesi

1. Aġladur erbāb-ı ʿaşḳı ārzū-yı kākülí
2. ʻĀlemi bārān ider gāhi hevā-yı sünbüli

bārān ider:

bārān ider: -
Mısra: **2**
Yağmurlar içinde bırakmak.

1. Aġladur erbāb-ı ʿaşḳı ārzū-yı kākülí
2. ʻĀlemi bārān ider gāhi hevā-yı sünbüli

hevā-yı sünbüli:

hevā-yı sünbüli: -
Mısra: **2**
Sevgilinin sümbül saçlarının arzusu.

1. Aġladur erbāb-ı ʿaşḳı ārzū-yı kākülí
2. ʻĀlemi bārān ider gāhi hevā-yı sünbüli

bülbül-i şeydā:

bülbül-i şeydā: -
Mısra: **3**
çılgın bülbül ll âşık

3. Bülbül-i şeydā ʿaceb mi mest-i bį-pervā ise
4. Gülsitānuñ bir ṭolu peymānedür her bir güli

ʿaceb mi:

ʿaceb mi: -
Mısra: **3**
Şaşılır mı.

3. Bülbül-i şeydā ʿaceb mi mest-i bį-pervā ise
4. Gülsitānuñ bir ṭolu peymānedür her bir güli

mest-i bi-pervā:

mest-i bį-pervā: -
Mısra: **3**
Çekinmeyen sarhoş.

3. Bülbül-i şeydā ʿaceb mi mest-i bį-pervā ise
4. Gülsitānuñ bir ṭolu peymānedür her bir güli

her bir:

her bir: -
Mısra: **4**
Her bir.

3. Bülbül-i şeydā ʿaceb mi mest-i bį-pervā ise
4. Gülsitānuñ bir ṭolu peymānedür her bir güli

bir ṭolu peymānedür:

bir ṭolu peymānedür: -
Mısra: **4**
Şarap dolu kadeh.

3. Bülbül-i şeydā ʿaceb mi mest-i bī-pervā ise
4. Gülsitānuñ bir ṭolu peymānedür her bir güli

ele alup:

ele alup: -
Mısra: **5**
Elinde tutmak, eline almak.

5. Cān ḳulaġın ṭut hele sāḳī alup cāmı ele
6. Ḳıṣṣa-i pür-ḥiṣṣe-i Cemdür ṣurāḥī ḳulḳuli

cān ḳulaġın ṭut:

cān ḳulaġın ṭut: -
Mısra: **5**
Bütün benliğiyle, büyük bir dikkatle dinlemek.

5. Cān ḳulaġın ṭut hele sāḳī alup cāmı ele
6. Ḳıṣṣa-i pür-ḥiṣṣe-i Cemdür ṣurāḥī ḳulḳuli

Kıṣṣa-i pür-ḥiṣṣe-i cemdür:

Ḳıṣṣa-i pür-ḥiṣṣe-i cemdür: -
Mısra: **6**
Sultan Cem'in çok anlam çıkarılacak hikayesi.

5. Cān ḳulaġın ṭut hele sāḳī alup cāmı ele
6. Ḳıṣṣa-i pür-ḥiṣṣe-i Cemdür ṣurāḥī ḳulḳuli

ṣurāḥī ḳulḳuli:

ṣurāḥī ḳulḳuli: -
Mısra: **6**
Sürahinin şarap dökülürken çıkardığı ses.

5. Cān ḳulaġın ṭut hele sāḳī alup cāmı ele
6. Ḳıṣṣa-i pür-ḥiṣṣe-i Cemdür ṣurāḥī ḳulḳuli

serv-i bāġuñ:

serv-i bāġuñ: -
Mısra: **7**
Bağın servisi

7. Serv-i bāġuñ ḳorḳarın başında bir ġavġā ḳopar
8. Gülşen içre neydi mürġānuñ seḥergeh ġulġuli

başında ġavġā ḳopar:

başında ġavġā ḳopar: -
Mısra: **7**
Başında kavga çıkmak.

7. Serv-i bāġuñ ḳorḳarın başında bir ġavġā ḳopar
8. Gülşen içre neydi mürġānuñ seḥergeh ġulġuli

nār-ı miḥnet:

nār-ı miḥnet: -
Mısra: **9**
gam ateşi

9. Nār-ı miḥnet yaḳsa da ḳalmaz ḥażīż-i ḫākda
10. Bād-ı himmetle çıḳar eflāke Yaḥyā'nuñ küli

ḥażīż-i ḫākda:

ḥażīż-i ḫākda: -
Mısra: **9**
Toprağın en aşağısı.

9. Nār-ı miḥnet yaḳsa da ḳalmaz ḥażīż-i ḫākda
10. Bād-ı himmetle çıḳar eflāke Yaḥyā'nuñ küli

bād-ı himmetle:

bād-ı himmetle: -
Mısra: **10**
Lütuf rüzgarı.

9. Nār-ı miḥnet yaḳsa da ḳalmaz ḥażīż-i ḫākda
10. Bād-ı himmetle çıḳar eflāke Yaḥyā'nuñ küli

eflāke çıḳar:

eflāke çıḳar: -
Mısra: **10**
göğe çıkan, yükselen

9. Nār-ı miḥnet yaḳsa da ḳalmaz ḥażīż-i ḫākda
10. Bād-ı himmetle çıḳar eflāke Yaḥyā'nuñ küli

gibi:

gibi:
Mısra: **1**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Ḳaṭre ḳaṭre göz yaşın dök dīde-i pür-nem gibi
2. Göñlüñe gir ey göñül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Ḳaṭre ḳaṭre göz yaşın dök dīde-i pür-nem gibi
2. Göñlüñe gir ey göñül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

gibi:
Mısra: **4**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Dünyede nām ü nişān bulmaḳ dilerseñ ey göñül
4. Bir mehüñ mihrini naḳş it sīnede merhem gibi

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı II -e benzer

5. Kāse kāse baña ḳan yutdurdı sāḳī-i felek
6. Ekş-i çeşmüm sīneden nola gelürse dem gibi

gibi:
Mısra: **8**
Benzetme edatı II -e benzer.

7. Ḫānḳāh-ı dehr ṭoldı nāle-i ʿuşşāḳdan
8. Cāygāh-ı şīven ü menzilgeh-i mātem gibi

gibi:
Mısra: **9**
Benzetme edatı II -e benzer.

9. Cürʿa gibi ʿāḳıbet ḫāk-i fenādur menzilüñ
10. Ṭutalum kim ṣalṭanat cāmını çekdüñ Cem gibi

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı II -e benzer.

9. Cürʿa gibi ʿāḳıbet ḫāk-i fenādur menzilüñ
10. Ṭutalum kim ṣalṭanat cāmını çekdüñ Cem gibi

gibi:
Mısra: **11**
Benzetme edatı II -e benzer.

11. Nice yıl gibi gelür bir anı derd-i firḳatüñ
12. Vaṣluñuñ biñ sāli ammā gelmeye bir dem gibi

gibi:
Mısra: **12**
Benzetme edatı ll -e benzer.

11. Nice yıl gibi gelür bir anı derd-i firḳatüñ
12. Vaṣluñuñ biñ sāli ammā gelmeye bir dem gibi

gibi:
Mısra: **14**
Benzetme edatı II -e benzer.

13. Dāʾimā Yaḥyā maḥabbet gülşenin pür-nem iden

14. Ḥāk-rāh-ı āsitān-ı ḫvāce-i ʿālem gibi

ey:

ey:
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Ḳaṭre ḳaṭre göz yaşın dök diḍe-i pür-nem gibi
2. Göñlüñe gir ey göñül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Dünyede nām ü nişān bulmaḳ dilerseñ ey göñül
4. Bir mehüñ mihrini naḳş it sịnede merhem gibi

göñül:

göñül:
Mısra: **2**
gönül

1. Ḳaṭre ḳaṭre göz yaşın dök diḍe-i pür-nem gibi
2. Göñlüñe gir ey göñül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

göñül:
Mısra: **3**
gönül

3. Dünyede nām ü nişān bulmaḳ dilerseñ ey göñül
4. Bir mehüñ mihrini naḳş it sịnede merhem gibi

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Ḳaṭre ḳaṭre göz yaşın dök diḍe-i pür-nem gibi
2. Göñlüñe gir ey göñül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

ġonce:

ġoncenüñ: -nüñ
Mısra: **2**
gonca II sevgili

1. Ḳaṭre ḳaṭre göz yaşın dök diḍe-i pür-nem gibi
2. Göñlüñe gir ey göñül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

şeb-nem:

şeb-nem:
Mısra: **2**
Çiğ tanesi.

1. Ḳaṭre ḳaṭre göz yaşın dök diḍe-i pür-nem gibi
2. Göñlüñe gir ey göñül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

dünye:

Dünyede: -de
Mısra: **3**
Dünya

3. Dünyede nām ü nişān bulmaḳ dilerseñ ey göñül
4. Bir mehüñ mihrini naḳş it sịnede merhem gibi

bulmaḳ:

bulmaḳ:
Mısra: **3**
temin etmek.

3. Dünyede nām ü nişān bulmaḳ dilerseñ ey göñül
4. Bir mehüñ mihrini naḳş it sịnede merhem gibi

dile:

dilerseñ: -rseñ
Mısra: **3**
istemek, arzulamak

3. Dünyede nām ü nişān bulmaḳ dilerseñ ey göñül
4. Bir mehüñ mihrini naḳş it sịnede merhem gibi

bir:

Bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Dünyede nām ü nişān bulmaḳ dilerseñ ey göñül
4. Bir mehüñ mihrini naḳş it sịnede merhem gibi

meh:

mehüñ: -üñ
Mısra: **4**
ay

3. Dünyede nām ü nişān bulmaḳ dilerseñ ey göñül
4. Bir mehüñ mihrini naḳş it sịnede merhem gibi

mihr:

mihrini: -ini
Mısra: **4**
Güneş II sevgi.

3. Dünyede nām ü nişān bulmaḳ dilerseñ ey göñül
4. Bir mehüñ mihrini naḳş it sịnede merhem gibi

sine:

sịnede: -de
Mısra: **4**
göğüs, bağır ‖ gönül, yürek

3. Dünyede nām ü nişān bulmaḳ dilerseñ ey göñül
4. Bir mehüñ mihrini naḳş it sịnede merhem gibi

sịneden: -den
Mısra: **6**
göğüs, bağır ‖ gönül, yürek

5. Kāse kāse baña ḳan yutdurdı sāḳị-i felek
6. Ekş-i çeşmüm sịneden nola gelürse dem gibi

merhem:

merhem:
Mısra: **4**
Merhem, ilaç

3. Dünyede nām ü nişān bulmaḳ dilerseñ ey göñül
4. Bir mehüñ mihrini naḳş it sịnede merhem gibi

baña:

baña:
Mısra: **5**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

5. Kāse kāse baña ḳan yutdurdı sāḳị-i felek
6. Ekş-i çeşmüm sịneden nola gelürse dem gibi

nola:

nola:
Mısra: **6**
Nolsa, nolsa gerek.

5. Kāse kāse baña ḳan yutdurdı sāḳị-i felek
6. Ekş-i çeşmüm sịneden nola gelürse dem gibi

gel:

gelürse: -ürse
Mısra: **6**
Gelmek.

5. Kāse kāse baña ḳan yutdurdı sāḳi̇-i felek
6. Ekş-i çeşmüm si̇neden nola gelürse dem gibi

gelür: -ür
Mısra: **11**
Gibi gelmek.

11. Nice yıl gibi gelür bir anı derd-i firḳatüñ
12. Vaṣluñuñ biñ sāli ammā gelmeye bir dem gibi

---

dem:

dem:
Mısra: **6**
kan

5. Kāse kāse baña ḳan yutdurdı sāḳi̇-i felek
6. Ekş-i çeşmüm si̇neden nola gelürse dem gibi

ṭol:

ṭoldı: -dı
Mısra: **7**
dolmak, dolup taşmak

7. H̱ānḳāh-ı dehr ṭoldı nāle-i ʿuşşāḳdan
8. Cāygāh-ı şi̇ven ü menzilgeh-i mātem gibi

ü:

ü:
Mısra: **8**
ve

7. H̱ānḳāh-ı dehr ṭoldı nāle-i ʿuşşāḳdan
8. Cāygāh-ı şi̇ven ü menzilgeh-i mātem gibi

---

cürʿa:

Cürʿa:
Mısra: **9**
Damla, yudum.

9. Cürʿa gibi ʿāḳıbet ẖāk-i fenādur menzilüñ
10. Ṭutalum kim ṣalṭanat cāmını çekdüñ Cem gibi

ʿāḳıbet:

ʿāḳıbet:
Mısra: **9**
Sonunda, nihayet.

9. Cürʿa gibi ʿāḳıbet ẖāk-i fenādur menzilüñ
10. Ṭutalum kim ṣalṭanat cāmını çekdüñ Cem gibi

---

menzil:

menzilüñ: -üñ
Mısra: **9**
yer, mekân

9. Cürʿa gibi ʿāḳıbet ẖāk-i fenādur menzilüñ
10. Ṭutalum kim ṣalṭanat cāmını çekdüñ Cem gibi

çek:

çekdüñ: -düñ
Mısra: **10**
İçmek.

9. Cürʿa gibi ʿāḳıbet ẖāk-i fenādur menzilüñ
10. Ṭutalum kim ṣalṭanat cāmını çekdüñ Cem gibi

---

cem:

Cem:
Mısra: **10**
İran'ın Pişdadiyan sülasinden gelen ve şarabı icat eden şahıs olarak Klasik şiirde zikredilen bir hükümdardır.

9. Cürʿa gibi ʿāḳıbet ẖāk-i fenādur menzilüñ
10. Ṭutalum kim ṣalṭanat cāmını çekdüñ Cem gibi

---

nice:

Nice:
Mısra: **11**
Pek çok.

11. Nice yıl gibi gelür bir anı derd-i firḳatüñ
12. Vaṣluñuñ biñ sāli ammā gelmeye bir dem gibi

---

yıl:

yıl:
Mısra: **11**
Sene, yıl.

11. Nice yıl gibi gelür bir anı derd-i firḳatüñ
12. Vaṣluñuñ biñ sāli ammā gelmeye bir dem gibi

---

vaṣl:

Vaṣluñuñ: -uñuñ
Mısra: **12**
Kavuşma.

11. Nice yıl gibi gelür bir anı derd-i firḳatüñ
12. Vaṣluñuñ biñ sāli ammā gelmeye bir dem gibi

---

biñ:

biñ:
Mısra: **12**
Bin.

11. Nice yıl gibi gelür bir anı derd-i firḳatüñ
12. Vaṣluñuñ biñ sāli ammā gelmeye bir dem gibi

---

sāl:

sāli: -i
Mısra: **12**
Yıl II sene.

11. Nice yıl gibi gelür bir anı derd-i firḳatüñ
12. Vaṣluñuñ biñ sāli ammā gelmeye bir dem gibi

---

ammā:

ammā:
Mısra: **12**
Ancak, ama.

11. Nice yıl gibi gelür bir anı derd-i firḳatüñ
12. Vaṣluñuñ biñ sāli ammā gelmeye bir dem gibi

---

gelme:

gelmeye: -ye
Mısra: **12**
gelmemek

11. Nice yıl gibi gelür bir anı derd-i firḳatüñ
12. Vaṣluñuñ biñ sāli ammā gelmeye bir dem gibi

---

dāʾimā:

Dāʾimā:
Mısra: **13**
her vakit, sürekli olarak.

13. Dāʾimā Yaḥyā maḥabbet gülşenin pür-nem iden
14. H̱āk-rāh-ı āsitān-ı ẖvāce-i ʿālem gibi

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **13**
17. yüzyıl divan şairi

13. Dāʾimā Yaḥyā maḥabbet gülşenin pür-nem iden
14. H̱āk-rāh-ı āsitān-ı ẖvāce-i ʿālem gibi

Ḳaṭre ḳaṭre dök:

Ḳaṭre ḳaṭre dök: -
Mısra: **1**
Damla damla dökmek.

1. Ḳaṭre ḳaṭre göz yaşın dök dįde-i pür-nem gibi
2. Göñlüñe gir ey göñül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

göz yaşın:

göz yaşın: -
Mısra: **1**
gözyaşı

1. Ḳaṭre ḳaṭre göz yaşın dök dįde-i pür-nem gibi
2. Göñlüñe gir ey göñül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

dide-i pür-nem:

dįde-i pür-nem: -
Mısra: **1**
yaşla dolu göz

1. Ḳaṭre ḳaṭre göz yaşın dök dįde-i pür-nem gibi
2. Göñlüñe gir ey göñül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

göñlüne gir:

göñlüne gir: -
Mısra: **2**
Birinin dikkatini ve sevgisini kazanmak

1. Ḳaṭre ḳaṭre göz yaşın dök dįde-i pür-nem gibi
2. Göñlüñe gir ey göñül ol ġoncenüñ şeb-nem gibi

nām ü nişān:

nām ü nişān: -
Mısra: **3**
Ün, şan, şöhret.

3. Dünyede nām ü nişān bulmaḳ dilerseñ ey göñül
4. Bir mehüñ mihrini naḳş it sįnede merhem gibi

naḳş it:

naḳş it: -
Mısra: **4**
Resmetmek II çizmek.

3. Dünyede nām ü nişān bulmaḳ dilerseñ ey göñül
4. Bir mehüñ mihrini naḳş it sįnede merhem gibi

kāse kāse:

kāse kāse: -
Mısra: **5**
çanak çanak I bol bol

5. Kāse kāse baña ḳan yutdurdı sāḳį-i felek
6. Ekş-i çeşmüm sįneden nola gelürse dem gibi

ḳan yutdurdı:

ḳan yutdurdı: -
Mısra: **5**
Kan yutturmak II kan renkli şarap içirmek II acı çektirmek.

5. Kāse kāse baña ḳan yutdurdı sāḳį-i felek
6. Ekş-i çeşmüm sįneden nola gelürse dem gibi

sāḳi-i felek:

sāḳį-i felek: -
Mısra: **5**
Feleğin sakisi II kaderin sakisi.

5. Kāse kāse baña ḳan yutdurdı sāḳį-i felek
6. Ekş-i çeşmüm sįneden nola gelürse dem gibi

eşk-i çeşmüm:

eşk-i çeşmüm: -
Mısra: **6**
gözyaşı

5. Kāse kāse baña ḳan yutdurdı sāḳį-i felek
6. Ekş-i çeşmüm sįneden nola gelürse dem gibi

Ḥānḳāh-ı dehr:

Ḫānḳāh-ı dehr: -
Mısra: **7**
Dünya tekkesi.

7. Ḫānḳāh-ı dehr ṭoldı nāle-i ʿuşşāḳdan
8. Cāygāh-ı şįven ü menzilgeh-i mātem gibi

nāle-i ʿuşşāḳdan:

nāle-i ʿuşşāḳdan: -
Mısra: **7**
Âşıkların feryadı.

7. Ḫānḳāh-ı dehr ṭoldı nāle-i ʿuşşāḳdan
8. Cāygāh-ı şįven ü menzilgeh-i mātem gibi

cāygāh-ı şiven:

cāygāh-ı şįven: -
Mısra: **8**
Matem yeri.

7. Ḫānḳāh-ı dehr ṭoldı nāle-i ʿuşşāḳdan
8. Cāygāh-ı şįven ü menzilgeh-i mātem gibi

menzilgeh-i mātem:

menzilgeh-i mātem: -
Mısra: **8**
Yas yeri.

7. Ḫānḳāh-ı dehr ṭoldı nāle-i ʿuşşāḳdan
8. Cāygāh-ı şįven ü menzilgeh-i mātem gibi

ḫāk-i fenādur:

ḫāk-i fenādur: -
Mısra: **9**
Yokluk toprağı

9. Cürʿa gibi ʿāḳıbet ḫāk-i fenādur menzilüñ
10. Ṭutalum kim salṭanat cāmını çekdüñ Cem gibi

Ṭutalum kim:

Ṭutalum kim: -
Mısra: **10**
Farzedelim ki.

9. Cürʿa gibi ʿāḳıbet ḫāk-i fenādur menzilüñ
10. Ṭutalum kim salṭanat cāmını çekdüñ Cem gibi

salṭanat cāmını:

salṭanat cāmını: -
Mısra: **10**
Saltanat kadehi.

9. Cürʿa gibi ʿāḳıbet ḫāk-i fenādur menzilüñ
10. Ṭutalum kim salṭanat cāmını çekdüñ Cem gibi

bir anı:

bir anı: -
Mısra: **11**
Çok kısa süre.

11. Nice yıl gibi gelür bir anı derd-i firḳatüñ
12. Vaṣluñuñ biñ sāli ammā gelmeye bir dem gibi

derd-i firḳatüñ:

derd-i firḳatüñ: **-**
Mısra: **11**
Ayrılık derdi.

11. Nice yıl gibi gelür bir anı derd-i firḳatüñ
12. Vaṣluñuñ biñ sāli ammā gelmeye bir dem gibi

---

bir dem:

bir dem: **-**
Mısra: **12**
bir zaman

11. Nice yıl gibi gelür bir anı derd-i firḳatüñ
12. Vaṣluñuñ biñ sāli ammā gelmeye bir dem gibi

---

maḥabbet gülşenin:

maḥabbet gülşenin: **-**
Mısra: **13**
Aşk bahçesi

13. Dāʾimā Yaḥyā maḥabbet gülşenin pür-nem iden
14. Ḫāk-rāh-ı āsitān-ı ḫvāce-i ʿālem gibi

---

pür-nem iden:

pür-nem iden: **-**
Mısra: **13**
Sular içinde bırakmak II sulamak.

13. Dāʾimā Yaḥyā maḥabbet gülşenin pür-nem iden
14. Ḫāk-rāh-ı āsitān-ı ḫvāce-i ʿālem gibi

Ḫāk-rāh-ı āsitān-ı hᵛāce-i ʿālem:

Ḫāk-rāh-ı āsitān-ı ḫᵛāce-i ʿālem: **-**
Mısra: **14**
Dünya hocasının kapısının eşiğinin yolundaki toprak.

13. Dāʾimā Yaḥyā maḥabbet gülşenin pür-nem iden
14. Ḫāk-rāh-ı āsitān-ı ḫvāce-i ʿālem gibi

---

ol:

olaydı: -aydı
Mısra: **1**
Olmak.

1. Göz yaşında ḥālet-i şeb-nem olaydı kāşki
2. Ġonce-i dil gül gibi ḫurrem olaydı kāşki

olaydı: -aydı
Mısra: **4**
Olmak.

3. Ḳangı bi̇-inṣāfdan ḳaldı ki ḳānūn-ı riyā
4. Vażʿ-ı āyi̇n eyleyen hep Cem olaydı kāşki

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Her ḳaçan kūyına varırsam görinmez gizlenür
6. Vara vara ol peri̇ ādem olaydı kāşki

olaydı: -aydı
Mısra: **6**
Olmak.

5. Her ḳaçan kūyına varırsam görinmez gizlenür
6. Vara vara ol peri̇ ādem olaydı kāşki

olaydı: -aydı
Mısra: **10**
Olmak.

9. Virdi Yaḥyā miḥnet-i eyyām-ı ʿālemden ferāġ
10. Kim ṣafā itmezdi bir ʿālem olaydı kāşki

---

kāşki:

kāşki̇:
Mısra: **1**
Keşke.

1. Göz yaşında ḥālet-i şeb-nem olaydı kāşki
2. Ġonce-i dil gül gibi ḫurrem olaydı kāşki

kāşki̇:
Mısra: **2**
Keşke.

1. Göz yaşında ḥālet-i şeb-nem olaydı kāşki
2. Ġonce-i dil gül gibi ḫurrem olaydı kāşki

kāşki̇:
Mısra: **4**
Keşke.

3. Ḳangı bi̇-inṣāfdan ḳaldı ki ḳānūn-ı riyā
4. Vażʿ-ı āyi̇n eyleyen hep Cem olaydı kāşki

kāşki̇:
Mısra: **6**
Keşke.

5. Her ḳaçan kūyına varırsam görinmez gizlenür
6. Vara vara ol peri̇ ādem olaydı kāşki

kāşki̇:
Mısra: **8**
Keşke.

7. Miḥnet-i ʿaşḳuñ ṣafāsın ben ideydüm yalıñuz
8. Ḫalḳ-ı ʿālem dāʾimā bi̇-ġam olaydı kāşki

kāşki̇:
Mısra: **10**
Keşke.

9. Virdi Yaḥyā miḥnet-i eyyām-ı ʿālemden ferāġ
10. Kim ṣafā itmezdi bir ʿālem olaydı kāşki

---

gül:

gül:
Mısra: **2**
gül

1. Göz yaşında ḥālet-i şeb-nem olaydı kāşki
2. Ġonce-i dil gül gibi ḫurrem olaydı kāşki

---

gibi:

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Göz yaşında ḥālet-i şeb-nem olaydı kāşki
2. Ġonce-i dil gül gibi ḫurrem olaydı kāşki

Kanġı:

Ḳanġı:
Mısra: **3**
Hangi

3. Ḳangı bi̇-inṣāfdan ḳaldı ki ḳānūn-ı riyā
4. Vażʿ-ı āyi̇n eyleyen hep Cem olaydı kāşki

---

bi-inṣāf:

bi̇-inṣāfdan: -dan
Mısra: **3**
İnsafsız, merhametsiz.

3. Ḳangı bi̇-inṣāfdan ḳaldı ki ḳānūn-ı riyā
4. Vażʿ-ı āyi̇n eyleyen hep Cem olaydı kāşki

---

kal:

ḳaldı: -dı
Mısra: **3**
Kalmak II yadigar olmak.

3. Ḳanġı bi̇-inṣāfdan ḳaldı ki ḳānūn-ı riyā
4. Vażʿ-ı āyi̇n eyleyen hep Cem olaydı kāşki

ki:

ki:
Mısra: **3**
Ki bağlacı.

3. Ḳanġı bi̇-inṣāfdan ḳaldı ki ḳānūn-ı riyā
4. Vażʿ-ı āyi̇n eyleyen hep Cem olaydı kāşki

hep:

hep:
Mısra: **4**
her zaman

3. Ḳanġı bi̇-inṣāfdan ḳaldı ki ḳānūn-ı riyā
4. Vażʿ-ı āyi̇n eyleyen hep Cem olaydı kāşki

cem:

Cem:
Mısra: **4**
İran'ın Pişdadiyan sülasinden gelen ve şarabı icat eden şahıs olarak Klasik şiirde zikredilen bir hükümdardır.

3. Ḳanġı bi̇-inṣāfdan ḳaldı ki ḳānūn-ı riyā
4. Vażʿ-ı āyi̇n eyleyen hep Cem olaydı kāşki

kūy:

kūyına: -ına
Mısra: **5**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

5. Her ḳaçan kūyına varırsam görinmez gizlenür
6. Vara vara ol peri̇ ādem olaydı kāşki

var:

varırsam: -ırsam
Mısra: **5**
Gitmek, ulaşmak.

5. Her ḳaçan kūyına varırsam görinmez gizlenür
6. Vara vara ol peri̇ ādem olaydı kāşki

peri:

peri̇:
Mısra: **6**
Peri II Güzel, Sevgili.

5. Her ḳaçan kūyına varırsam görinmez gizlenür
6. Vara vara ol peri̇ ādem olaydı kāşki

ādem:

ādem:
Mısra: **6**
İnsan.

5. Her ḳaçan kūyına varırsam görinmez gizlenür
6. Vara vara ol peri̇ ādem olaydı kāşki

ben:

ben:
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Miḥnet-i ʿaşḳuñ ṣafāsın ben ideydüm yalıñuz
8. Ḫalḳ-ı ʿālem dāʾimā bi̇-ġam olaydı kāşki

yalıñuz:

yalıñuz:
Mısra: **7**
Yalnız, yalnızca.

7. Miḥnet-i ʿaşḳuñ ṣafāsın ben ideydüm yalıñuz
8. Ḫalḳ-ı ʿālem dāʾimā bi̇-ġam olaydı kāşki

dāʾimā:

dāʾimā:
Mısra: **8**
Daima, her zaman

7. Miḥnet-i ʿaşḳuñ ṣafāsın ben ideydüm yalıñuz
8. Ḫalḳ-ı ʿālem dāʾimā bi̇-ġam olaydı kāşki

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Virdi Yaḥyā miḥnet-i eyyām-ı ʿālemden ferāġ
10. Kim ṣafā itmezdi bir ʿālem olaydı kāşki

kim:

Kim:
Mısra: **10**
Her kim.

9. Virdi Yaḥyā miḥnet-i eyyām-ı ʿālemden ferāġ
10. Kim ṣafā itmezdi bir ʿālem olaydı kāşki

bir:

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Virdi Yaḥyā miḥnet-i eyyām-ı ʿālemden ferāġ
10. Kim ṣafā itmezdi bir ʿālem olaydı kāşki

ʿālem:

ʿālem:
Mısra: **10**
Eğlence, içki toplantısı.

9. Virdi Yaḥyā miḥnet-i eyyām-ı ʿālemden ferāġ
10. Kim ṣafā itmezdi bir ʿālem olaydı kāşki

göz yaşında:

göz yaşında: -
Mısra: **1**
gözyaşı

1. Göz yaşında ḥālet-i şeb-nem olaydı kāşki
2. Ġonce-i dil gül gibi ḫurrem olaydı kāşki

ḥālet-i şeb-nem:

ḥālet-i şeb-nem: -
Mısra: **1**
Çiğ tanesinin hali, niteliği.

1. Göz yaşında ḥālet-i şeb-nem olaydı kāşki
2. Ġonce-i dil gül gibi ḫurrem olaydı kāşki

Ġonce-i dil:

Ġonce-i dil: -
Mısra: **2**
Gönül goncası II bir gonca gibi içine kapanmış gönül.

1. Göz yaşında ḥālet-i şeb-nem olaydı kāşki
2. Ġonce-i dil gül gibi ḫurrem olaydı kāşki

hurrem olaydı:

ḫurrem olaydı: -
Mısra: **2**
Neşelenmek II açılmak.

1. Göz yaşında ḥālet-i şeb-nem olaydı kāşki
2. Ġonce-i dil gül gibi ḫurrem olaydı kāşki

ḳānūn-ı riyā:

ḳānūn-ı riyā: -
Mısra: **3**
İki yüzlülük yasası.

3. Ḳangı bi̇-inṣāfdan ḳaldı ki ḳānūn-ı riyā
4. Vażʿ-ı āyi̇n eyleyen hep Cem olaydı kāşki

vażʿ-ı āyin eyleyen:

vażʿ-ı āyi̇n eyleyen: -
Mısra: **4**
Bir adabı yerine getirmek II dua etmek.

3. Ḳangı bi̇-inṣāfdan ḳaldı ki ḳānūn-ı riyā
4. Vażʿ-ı āyi̇n eyleyen hep Cem olaydı kāşki

her ḳaçan:

her ḳaçan: -
Mısra: **5**
Her ne zaman

5. Her ḳaçan kūyına varırsam görinmez gizlenür
6. Vara vara ol peri̇ ādem olaydı kāşki

görinmez gizlenür:

görinmez gizlenür: -
Mısra: **5**
Görünmeden gizlenmek.

5. Her ḳaçan kūyına varırsam görinmez gizlenür
6. Vara vara ol peri̇ ādem olaydı kāşki

vara vara:

vara vara: -
Mısra: **6**
Gide gide II varıp sonunda.

5. Her ḳaçan kūyına varırsam görinmez gizlenür
6. Vara vara ol peri̇ ādem olaydı kāşki

miḥnet-i ʿaşḳuñ:

miḥnet-i ʿaşḳuñ: -
Mısra: **7**
Aşk derdi.

7. Miḥnet-i ʿaşḳuñ ṣafāsın ben ideydüm yalıñuz
8. Ḫalḳ-ı ʿālem dāʾimā bi̇-ġam olaydı kāşki

ṣafāsın ideydüm:

ṣafāsın ideydüm: -
Mısra: **7**
Keyif sürmek II eğlenmek.

7. Miḥnet-i ʿaşḳuñ ṣafāsın ben ideydüm yalıñuz
8. Ḫalḳ-ı ʿālem dāʾimā bi̇-ġam olaydı kāşki

Halḳ-ı ʿālem:

Ḫalḳ-ı ʿālem: -
Mısra: **8**
Dünya halkı, herkes.

7. Miḥnet-i ʿaşḳuñ ṣafāsın ben ideydüm yalıñuz
8. Ḫalḳ-ı ʿālem dāʾimā bi̇-ġam olaydı kāşki

bi̇-ġam olaydı:

bi̇-ġam olaydı: -
Mısra: **8**
Kedersiz olmak.

7. Miḥnet-i ʿaşḳuñ ṣafāsın ben ideydüm yalıñuz
8. Ḫalḳ-ı ʿālem dāʾimā bi̇-ġam olaydı kāşki

miḥnet-i eyyām-ı ʿālemden:

miḥnet-i eyyām-ı ʿālemden: -
Mısra: **9**
Dünyadaki zamanın verdiği sıkıntı.

9. Virdi Yaḥyā miḥnet-i eyyām-ı ʿālemden ferāġ
10. Kim ṣafā itmezdi bir ʿālem olaydı kāşki

ferāġ virdi:

ferāġ virdi: -
Mısra: **9**
Kurtarmak || İlgisini kesmek.

9. Virdi Yaḥyā miḥnet-i eyyām-ı ʿālemden ferāġ
10. Kim ṣafā itmezdi bir ʿālem olaydı kāşki

ṣafā itmezdi:

ṣafā itmezdi: -
Mısra: **10**
Neşelenmek, keyiflenmek.

9. Virdi Yaḥyā miḥnet-i eyyām-ı ʿālemden ferāġ
10. Kim ṣafā itmezdi bir ʿālem olaydı kāşki

bülbül:

bülbüli: -i
Mısra: **1**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

1. Ṣoḥbet-i gül ḫurrem eyler bir iki gün bülbüli
2. Meclis-ārālıḳlar eyler eglenür egler güli

bülbül:
Mısra: **7**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

7. Sāġar-ı gülden nice mest oldı bülbül sāḳiyā
8. Vaḳtidür bizden diri̇ġ itme meded cām-ı müli

eglen:

eglenür: -ür
Mısra: **2**
Hoşça vakit geçirmek, oyalanmak

1. Ṣoḥbet-i gül ḫurrem eyler bir iki gün bülbüli
2. Meclis-ārālıḳlar eyler eglenür egler güli

egle:

egler: -r
Mısra: **2**
Eğlendirmek II hoşça vakit geçirtmek.

1. Ṣoḥbet-i gül ḫurrem eyler bir iki gün bülbüli
2. Meclis-ārālıḳlar eyler eglenür egler güli

gül:

güli: -i
Mısra: **2**
gül

1. Ṣoḥbet-i gül ḫurrem eyler bir iki gün bülbüli
2. Meclis-ārālıḳlar eyler eglenür egler güli

ol:

Oldı: -dı
Mısra: **3**
Olmak II dönüşmek.

3. Oldı gülşen bir cevān-ı kāmrān kim giydigi
4. Gāh gül-gūnį ķabā gāhi libās-ı sünbülį

Ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Şübhe yoķdur kim çıķar bį-çāre diller başdan
6. Ol şehüñ ţarf-ı külāhından çıķarsa kākülį

olursa: -ursa
Mısra: **9**
Olmak.

9. Himmet-i sāķį olursa ġamla söyleşmek nedür
10. Eksik olmasun hemān Yaĥyā śurāĥį ķulķulı

gülşen:

gülşen:
Mısra: **3**
Bahçe, gül bahçesi.

3. Oldı gülşen bir cevān-ı kāmrān kim giydigi
4. Gāh gül-gūnį ķabā gāhi libās-ı sünbülį

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Oldı gülşen bir cevān-ı kāmrān kim giydigi
4. Gāh gül-gūnį ķabā gāhi libās-ı sünbülį

kim:

kim:
Mısra: **3**
ki

3. Oldı gülşen bir cevān-ı kāmrān kim giydigi
4. Gāh gül-gūnį ķabā gāhi libās-ı sünbülį

kim:
Mısra: **5**
ki

5. Şübhe yoķdur kim çıķar bį-çāre diller başdan
6. Ol şehüñ ţarf-ı külāhından çıķarsa kākülį

giy:

giydigi: -digi
Mısra: **3**
Giysi II giyecek.

3. Oldı gülşen bir cevān-ı kāmrān kim giydigi
4. Gāh gül-gūnį ķabā gāhi libās-ı sünbülį

gāh:

Gāh:
Mısra: **4**
bazen

3. Oldı gülşen bir cevān-ı kāmrān kim giydigi
4. Gāh gül-gūnį ķabā gāhi libās-ı sünbülį

gāhi:

gāhį:
Mısra: **4**
bazen de

3. Oldı gülşen bir cevān-ı kāmrān kim giydigi
4. Gāh gül-gūnį ķabā gāhi libās-ı sünbülį

şeh:

şehüñ: -üñ
Mısra: **6**
Sultan, padişah II Sevgili.

5. Şübhe yoķdur kim çıķar bį-çāre diller başdan
6. Ol şehüñ ţarf-ı külāhından çıķarsa kākülį

çık:

çıķarsa: -arsa
Mısra: **6**
Görünmek.

5. Şübhe yoķdur kim çıķar bį-çāre diller başdan
6. Ol şehüñ ţarf-ı külāhından çıķarsa kākülį

kākül:

kākülį: -i
Mısra: **6**
saç, perçem

5. Şübhe yoķdur kim çıķar bį-çāre diller başdan
6. Ol şehüñ ţarf-ı külāhından çıķarsa kākülį

nice:

nice:
Mısra: **7**
Nasıl II ne kadar da çok.

7. Sāġar-ı gülden nice mest oldı bülbül sāķiyā
8. Vaķtidür bizden dirįġ itme meded cām-ı müli

sāķiyā:

sāķiyā:
Mısra: **7**
ey kadeh sunan!

7. Sāġar-ı gülden nice mest oldı bülbül sāķiyā
8. Vaķtidür bizden dirįġ itme meded cām-ı müli

vakt:

Vaķtidür: -idür
Mısra: **8**
Zamanı gelmiştir!

7. Sāġar-ı gülden nice mest oldı bülbül sāķiyā
8. Vaķtidür bizden dirįġ itme meded cām-ı müli

biz:

bizden: -den
Mısra: **8**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

7. Sāġar-ı gülden nice mest oldı bülbül sāķiyā
8. Vaķtidür bizden dirįġ itme meded cām-ı müli

meded:

meded:
Mısra: **8**
Yardım

7. Sāġar-ı gülden nice mest oldı bülbül sāķiyā
8. Vaķtidür bizden dirįġ itme meded cām-ı müli

ġam:

ġamla: -la
Mısra: **9**
kaygı, tasa, keder

9. Himmet-i sāķį olursa ġamla söyleşmek nedür
10. Eksik olmasun hemān

Yaḥyā ṣurāḥį ḳulḳulı

söyleşmek:

söyleşmek:
Mısra: **9**
Karşılıklı konuşma

9. Himmet-i sāḳį olursa ġamla söyleşmek nedür
10. Eksik olmasun hemān Yaḥyā ṣurāḥį ḳulḳulı

nedür:

nedür:
Mısra: **9**
Nedir

9. Himmet-i sāḳį olursa ġamla söyleşmek nedür
10. Eksik olmasun hemān Yaḥyā ṣurāḥį ḳulḳulı

hemān:

hemān:
Mısra: **10**
Sürekli, daima.

9. Himmet-i sāḳį olursa ġamla söyleşmek nedür
10. Eksik olmasun hemān Yaḥyā ṣurāḥį ḳulḳulı

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Himmet-i sāḳį olursa ġamla söyleşmek nedür
10. Eksik olmasun hemān Yaḥyā ṣurāḥį ḳulḳulı

bir iki gün:

bir iki gün: -
Mısra: **1**
birkaç gün II bir iki gün

1. Ṣoḥbet-i gül ḫurrem eyler bir iki gün bülbüli
2. Meclis-ārālıḳlar eyler eglenür egler güli

Ṣoḥbet-i gül:

Ṣoḥbet-i gül: -
Mısra: **1**
Sevgili ile sohbet.

1. Ṣoḥbet-i gül ḫurrem eyler bir iki gün bülbüli
2. Meclis-ārālıḳlar eyler eglenür egler güli

hurrem eyler:

ḫurrem eyler: -
Mısra: **1**
mutlu etmek, sevindirmek.

1. Ṣoḥbet-i gül ḫurrem eyler bir iki gün bülbüli
2. Meclis-ārālıḳlar eyler eglenür egler güli

meclis-ārālıḳlar eyler:

meclis-ārālıḳlar eyler: -
Mısra: **2**
Meclisi güzelleştirmek II sohbet toplantısına renk katmak.

1. Ṣoḥbet-i gül ḫurrem eyler bir iki gün bülbüli
2. Meclis-ārālıḳlar eyler eglenür egler güli

cevān-ı kāmrān:

cevān-ı kāmrān: -
Mısra: **3**
İkbal sahibi genç.

3. Oldı gülşen bir cevān-ı kāmrān kim giydigi
4. Gāh gül-gūnį ḳabā gāhi libās-ı sünbülį

gül-gūni ḳabā:

gül-gūnį ḳabā: -
Mısra: **4**
Gül renkli elbise.

3. Oldı gülşen bir cevān-ı kāmrān kim giydigi
4. Gāh gül-gūnį ḳabā gāhi libās-ı sünbülį

libās-ı sünbüli:

libās-ı sünbülį: -
Mısra: **4**
Sümbül renkli elbise II mavi ve laciverde yakın renkte elbise.

3. Oldı gülşen bir cevān-ı kāmrān kim giydigi
4. Gāh gül-gūnį ḳabā gāhi libās-ı sünbülį

Şübhe yokdur:

Şübhe yoḳdur: -
Mısra: **5**
Şüphesiz.

5. Şübhe yoḳdur kim çıḳar bį-çāre diller başdan
6. Ol şehüñ ṭarf-ı külāhından çıḳarsa kāküli

bi-çāre diller:

bį-çāre diller: -
Mısra: **5**
Çaresiz, zavallı gönül II âşık.

5. Şübhe yoḳdur kim çıḳar bį-çāre diller başdan
6. Ol şehüñ ṭarf-ı külāhından çıḳarsa kāküli

başdan çıḳar:

başdan çıḳar: -
Mısra: **5**
Yoldan sapmak II ayartılmak II âşık olmak.

5. Şübhe yoḳdur kim çıḳar bį-çāre diller başdan
6. Ol şehüñ ṭarf-ı külāhından çıḳarsa kāküli

ṭarf-ı külāhından:

ṭarf-ı külāhından: -
Mısra: **6**
Külahının ucu.

5. Şübhe yoḳdur kim çıḳar bį-çāre diller başdan
6. Ol şehüñ ṭarf-ı külāhından çıḳarsa kāküli

sāġar-ı gülden:

sāġar-ı gülden: -
Mısra: **7**
Gül şarabı II gül renkli şarap.

7. Sāġar-ı gülden nice mest oldı bülbül sāḳiyā
8. Vaḳtidür bizden diriġ itme meded cām-ı müli

mest oldı:

mest oldı: -
Mısra: **7**
Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

7. Sāġar-ı gülden nice mest oldı bülbül sāḳiyā
8. Vaḳtidür bizden diriġ itme meded cām-ı müli

diriġ itme:

diriġ itme: -
Mısra: **8**
Esirgemek, sakınmak.

7. Sāġar-ı gülden nice mest oldı bülbül sāḳiyā
8. Vaḳtidür bizden diriġ itme meded cām-ı müli

cām-ı müli:

cām-ı müli: -
Mısra: **8**
Şarap kadehi, şarap.

7. Sāġar-ı gülden nice mest oldı bülbül sāḳiyā
8. Vaḳtidür bizden diriġ itme meded cām-ı müli

himmet-i sāḳi:

himmet-i sāḳi: -
Mısra: **9**
İçki dağıtan kimsenin iyiliği ve lütfu.

9. Himmet-i sāḳi olursa ġamla söyleşmek nedür
10. Eksik olmasun hemān Yaḥyā ṣurāḥi ḳulḳulı

eksik olmasun:

eksik olmasun: -
Mısra: **10**
Eksilmesin!

9. Himmet-i sāḳi olursa ġamla söyleşmek nedür
10. Eksik olmasun hemān Yaḥyā ṣurāḥi ḳulḳulı

ṣurāḥi ḳulḳulı:

ṣurāḥi ḳulḳulı: -
Mısra: **10**
Sürahinin şarap dökülürken çıkardığı ses.

9. Himmet-i sāḳi olursa ġamla söyleşmek nedür
10. Eksik olmasun hemān Yaḥyā ṣurāḥi ḳulḳulı

ya:

Ya:
Mısra: **2**
Ve yahut.

1. Çeşmümde ḫayālüñ geleli ḫvāb mı ḳaldı
2. Ya hicrüñ ile aġlamadan āb mı ḳaldı

hicr:

hicrüñ: -üñ
Mısra: **2**
Ayrılık.

1. Çeşmümde ḫayālüñ geleli ḫvāb mı ḳaldı
2. Ya hicrüñ ile aġlamadan āb mı ḳaldı

ile:

ile:
Mısra: **2**
-den dolayı.

1. Çeşmümde ḫayālüñ geleli ḫvāb mı ḳaldı
2. Ya hicrüñ ile aġlamadan āb mı ḳaldı

aġlama:

aġlamadan: -dan
Mısra: **2**
Ağlamak.

1. Çeşmümde ḫayālüñ geleli ḫvāb mı ḳaldı
2. Ya hicrüñ ile aġlamadan āb mı ḳaldı

āb:

āb:
Mısra: **2**
Su II gözyaşı.

1. Çeşmümde ḫayālüñ geleli ḫvāb mı ḳaldı
2. Ya hicrüñ ile aġlamadan āb mı ḳaldı

mı:

mı:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Çeşmümde ḫayālüñ geleli ḫvāb mı ḳaldı
2. Ya hicrüñ ile aġlamadan āb mı ḳaldı

mı:
Mısra: **4**
soru edatı

3. ʿAşḳ āteşi cānā beni yandurdı kül itdi
4. Yanmaġa saña sūz-ı dili tāb mı ḳadı

mı:
Mısra: **6**
soru edatı

5. ʿAşḳuñ beni āvāre idüp der-be-der itdi
6. Kūyuñda yüzüñ sürmedigüm bāb mı ḳaldı

mı:
Mısra: **8**
soru edatı

7. Çin-i ḫaṭ u çāh-ı ẕekanuñ ḫūb bilür dil
8. Bir boylamaduḳ lücce vü gird-āb mı ḳaldı

mı:
Mısra: **10**
soru edatı

9. İḫvān-ı zamāndan seni Yaḥyā bir añar yoḳ
10. Nāz eyleyecek ādeme aḥbāb mı ḳaldı

ḳal:

ḳaldı: -dı
Mısra: **2**
Kalmak II bulunmak.

1. Çeşmümde ḫayālüñ geleli ḫvāb mı ḳaldı
2. Ya hicrüñ ile aġlamadan āb mı ḳaldı

ḳaldı: -dı
Mısra: **4**
Bulunmak.

3. ʿAşḳ āteşi cānā beni yandurdı kül itdi
4. Yanmaġa saña sūz-ı dili tāb mı ḳadı

ḳaldı: -dı
Mısra: **6**
Kalmak II bulunmak.

5. ʿAşḳuñ beni āvāre idüp der-be-der itdi
6. Kūyuñda yüzüñ sürmedigüm bāb mı ḳaldı

ḳaldı: -dı
Mısra: **8**
Kalmak II bulunmak.

7. Çin-i ḫaṭ u çāh-ı ẕekanuñ ḫūb bilür dil
8. Bir boylamaduḳ lücce vü gird-āb mı ḳaldı

ḳaldı: -dı
Mısra: **10**
Kalmak II bulunmak.

9. İḫvān-ı zamāndan seni Yaḥyā bir añar yoḳ
10. Nāz eyleyecek ādeme aḥbāb mı ḳaldı

cānā:

cānā:
Mısra: **3**
Ey sevgili, ey can, ey gönül.

3. ʿAşḳ āteşi cānā beni yandurdı kül itdi
4. Yanmaġa saña sūz-ı dili tāb mı ḳadı

ben:

beni: -i
Mısra: **3**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. ʿAşḳ āteşi cānā beni yandurdı kül itdi
4. Yanmaġa saña sūz-ı dili tāb mı ḳadı

beni: -i
Mısra: **5**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. ʿAşḳuñ beni āvāre idüp der-be-der itdi
6. Kūyuñda yüzüñ sürmedigüm bāb mı ḳaldı

yandur:

yandurdı: -dı
Mısra: **3**
yakmak

3. ʿAşḳ āteşi cānā beni yandurdı kül itdi
4. Yanmaġa saña sūz-ı dili tāb mı ḳadı

yanmaġ:

Yanmaġa: -a
Mısra: **4**
Yanmak

3. ʿAşḳ āteşi cānā beni yandurdı kül itdi
4. Yanmaġa saña sūz-ı dili tāb mı ḳadı

saña:

saña:
Mısra: **4**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

3. ʿAşḳ āteşi cānā beni yandurdı kül itdi
4. Yanmaġa saña sūz-ı dili tāb mı ḳadı

tāb:

tāb:
Mısra: **4**
Güç kuvvet, takat II ışık, parıltı.

3. ʿAşḳ āteşi cānā beni yandurdı kül itdi
4. Yanmaġa saña sūz-ı dili tāb mı ḳadı

ʿaşḳ:

ʿAşḳuñ: -uñ
Mısra: **5**
Aşk, sevgi, muhabbet.

5. ʿAşḳuñ beni āvāre idüp der-be-der itdi
6. Kūyuñda yüzüñ sürmedigüm bāb mı ḳaldı

kūy:

Kūyuñda: -uñda
Mısra: **6**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

5. ʿAşḳuñ beni āvāre idüp der-be-der itdi
6. Kūyuñda yüzüñ sürmedigüm bāb mı ḳaldı

bāb:

bāb:
Mısra: **6**
Kapı

5. ʿAşḳuñ beni āvāre idüp der-be-der itdi
6. Kūyuñda yüzüñ sürmedigüm bāb mı ḳaldı

u:

u:
Mısra: **7**
ve

7. Çi̱n-i ḫaṭ u çāh-ı ẕekanuñ ḫūb bilür dil
8. Bir boylamaduḳ lücce vü gird-āb mı ḳaldı

dil:

dil:
Mısra: **7**
gönül

7. Çi̱n-i ḫaṭ u çāh-ı ẕekanuñ ḫūb bilür dil
8. Bir boylamaduḳ lücce vü gird-āb mı ḳaldı

bir:

Bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Çi̱n-i ḫaṭ u çāh-ı ẕekanuñ ḫūb bilür dil
8. Bir boylamaduḳ lücce vü gird-āb mı ḳaldı

bir:
Mısra: **9**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. İḫvān-ı zamāndan seni Yaḥyā bir añar yoḳ
10. Nāz eyleyecek ādeme aḥbāb mı ḳaldı

boylamaduk:

boylamaduḳ:
Mısra: **8**
Gidilmeyen.

7. Çi̱n-i ḫaṭ u çāh-ı ẕekanuñ ḫūb bilür dil
8. Bir boylamaduḳ lücce vü gird-āb mı ḳaldı

sen:

seni: -i
Mısra: **9**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. İḫvān-ı zamāndan seni Yaḥyā bir añar yoḳ
10. Nāz eyleyecek ādeme aḥbāb mı ḳaldı

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. İḫvān-ı zamāndan seni Yaḥyā bir añar yoḳ
10. Nāz eyleyecek ādeme aḥbāb mı ḳaldı

añar:

añar:
Mısra: **9**
Anımsayan kimse.

9. İḫvān-ı zamāndan seni Yaḥyā bir añar yoḳ
10. Nāz eyleyecek ādeme aḥbāb mı ḳaldı

yok:

yoḳ:
Mısra: **9**
Bulunmamak.

9. İḫvān-ı zamāndan seni Yaḥyā bir añar yoḳ
10. Nāz eyleyecek ādeme aḥbāb mı ḳaldı

ādem:

ādeme: -e
Mısra: **10**
İnsan.

9. İḫvān-ı zamāndan seni Yaḥyā bir añar yoḳ
10. Nāz eyleyecek ādeme aḥbāb mı ḳaldı

aḥbāb:

aḥbāb:
Mısra: **10**
Dostlar, bildik, tanıdık

9. İḫvān-ı zamāndan seni Yaḥyā bir añar yoḳ
10. Nāz eyleyecek ādeme aḥbāb mı ḳaldı

Çeşmümde h∨āb mı ḳaldı:

Çeşmümde ḫ∨āb mı ḳaldı: -
Mısra: **1**
Gözünde uyku kalmamak II uykusu kaçmak.

1. Çeşmümde ḫayālüñ geleli ḫvāb mı ḳaldı
2. Ya hicrüñ ile aġlamadan āb mı ḳaldı

ḫayālüñ geleli:

ḫayālüñ geleli: -
Mısra: **1**
Hayali canlanmak.

1. Çeşmümde ḫayālüñ geleli ḫvāb mı ḳaldı
2. Ya hicrüñ ile aġlamadan āb mı ḳaldı

ʿaşḳ āteşi:

ʿaşḳ āteşi: -
Mısra: **3**
Aşk ateşi.

3. ʿAşḳ āteşi cānā beni yandurdı kül itdi
4. Yanmaġa saña sūz-ı dili tāb mı ḳadı

kül itdi:

kül itdi: -
Mısra: **3**
Yakmak II yok etmek.

3. ʿAşḳ āteşi cānā beni yandurdı kül itdi
4. Yanmaġa saña sūz-ı dili tāb mı ḳadı

sūz-ı dili:

sūz-ı dili: -
Mısra: **4**
gönül ateşi

3. ʿAşḳ āteşi cānā beni yandurdı kül itdi
4. Yanmaġa saña sūz-ı dili tāb mı ḳadı

āvāre idüp:

āvāre idüp: -
Mısra: **5**
Bir kimseyi işinden alıkoymak, başıboş bırakmak.

5. ʿAşḳuñ beni āvāre idüp der-be-der itdi
6. Kūyuñda yüzüñ sürmedigüm bāb mı ḳaldı

der-be-der itdi:

der-be-der itdi: -
Mısra: **5**
Serseri, dağınık II perişan biri hale getirmek.

5. ʿAşḳuñ beni āvāre idüp der-be-der itdi
6. Kūyuñda yüzüñ sürmedigüm bāb mı ḳaldı

yüzüñ sürmedigüm:

yüzüñ sürmedigüm: -
Mısra: **6**
Yüzünü sürmek II yüzünü toprağa sürmek.

5. ʿAşḳuñ beni āvāre idüp der-be-der itdi
6. Kūyuñda yüzüñ sürmedigüm bāb mı ḳaldı

ḫūb bilür:

ḫūb bilür: -
Mısra: **7**
İyi tanımak.

7. Çin-i ḫaṭ u çāh-ı ẓekanuñ ḫūb bilür dil
8. Bir boylamaduḳ lücce vü gird-āb mı ḳaldı

Çin-i ḫaṭ:

Çin-i ḫaṭ: -
Mısra: **7**
Ayva tüylerinin kıvrımı.

7. Çin-i ḫaṭ u çāh-ı ẓekanuñ ḫūb bilür dil
8. Bir boylamaduḳ lücce vü gird-āb mı ḳaldı

çāh-ı ẓekanuñ:

çāh-ı ẓekanuñ: -
Mısra: **7**
Çene çukuru

7. Çin-i ḫaṭ u çāh-ı ẓekanuñ ḫūb bilür dil
8. Bir boylamaduḳ lücce vü gird-āb mı ḳaldı

lücce vü gird-āb:

lücce vü gird-āb: -
Mısra: **8**
Girdap ve derinlik.

7. Çin-i ḫaṭ u çāh-ı ẓekanuñ ḫūb bilür dil
8. Bir boylamaduḳ lücce vü gird-āb mı ḳaldı

İḫvān-ı zamāndan:

İḫvān-ı zamāndan: -
Mısra: **9**
Dönemin can dostları.

9. İḫvān-ı zamāndan seni Yaḥyā bir añar yoḳ
10. Nāz eyleyecek ādeme aḥbāb mı ḳaldı

nāz eyleyecek:

nāz eyleyecek: -
Mısra: **10**
nazlanmak

9. İḫvān-ı zamāndan seni Yaḥyā bir añar yoḳ
10. Nāz eyleyecek ādeme aḥbāb mı ḳaldı

ṭuyurma:

ṭuyurmadı: -dı
Mısra: **1**
Hissettirmemek.

1. ʿAşḳuñ ṣafāsı degme cefāyı ṭuyurmadı
2. Germiyyet-i şarāb şitāyı ṭuyurmadı

ṭuyurmadı: -dı
Mısra: **2**
Hissettirmemek.

1. ʿAşḳuñ ṣafāsı degme cefāyı ṭuyurmadı
2. Germiyyet-i şarāb şitāyı ṭuyurmadı

ṭuyurmadı: -dı
Mısra: **4**
Hissettirmemek.

3. Mecnūna fikr-i sūzen-i müjgān-ı dil-rübā
4. Āzār-ı ḫār-ı deşt-i belāyı ṭuyurmadı

ṭuyurmadı: -dı
Mısra: **6**
Hissettirmemek.

5. Hiç yoḳ degüldi bezm-i cihānuñ da ʿālemi
6. Nā-dān mükedder itdi ṣafāyı ṭuyurmadı

ṭuyurmadı: -dı
Mısra: **8**
Çaktırmamak.

7. Dāʿvā-yı zühdi gösterelüm biz de vāʿiẓe
8. Nā-dān ṣanur ki zerḳ u riyāyı ṭuyurmadı

ṭuyurmadı: -dı
Mısra: **10**
Bildirmemek.

9. Müjgānı tīr ile dile bildürdi ḳıṣṣayı
10. Ṣanmañ ki aña sırr-ı ḳażāyı ṭuyurmadı

ṭuyurmadı: -dı
Mısra: **12**
Hissettirmemek.

11. Teşrīf itdi ḫāne-i Yaḥyā'yı gerçi yār
12. Ẕevḳ-i viṣāli bīm-i cüdāyı ṭuyurmadı

şitā:

şitāyı: -yı
Mısra: **2**
Kış II soğukluk.

1. ʿAşḳuñ ṣafāsı degme cefāyı ṭuyurmadı
2. Germiyyet-i şarāb şitāyı ṭuyurmadı

---

mecnūn:

Mecnūna: -a
Mısra: **3**
Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin erkek kahramanı, Kays.

3. Mecnūna fikr-i sūzen-i müjgān-ı dil-rübā
4. Āzār-ı ḫār-ı deşt-i belāyı ṭuyurmadı

---

da:

da:
Mısra: **5**
De, da bağlacı.

5. Hiç yoḳ degüldi bezm-i cihānuñ da ʿālemi
6. Nā-dān mükedder itdi ṣafāyı ṭuyurmadı

ʿālem:

ʿālemi: -i
Mısra: **5**
Eğlence.

5. Hiç yoḳ degüldi bezm-i cihānuñ da ʿālemi
6. Nā-dān mükedder itdi ṣafāyı ṭuyurmadı

---

nā-dān:

Nā-dān:
Mısra: **6**
Cahil, akılsız

5. Hiç yoḳ degüldi bezm-i cihānuñ da ʿālemi
6. Nā-dān mükedder itdi ṣafāyı ṭuyurmadı

Nā-dān:
Mısra: **8**
Cahil, akılsız

7. Dāʿvā-yı zühdi gösterelüm biz de vāʿiẓe
8. Nā-dān ṣanur ki zerḳ u riyāyı ṭuyurmadı

ṣafā:

ṣafāyı: -yı
Mısra: **6**
Kedersizlik, endişesizlik, gönül şenliği.

5. Hiç yoḳ degüldi bezm-i cihānuñ da ʿālemi
6. Nā-dān mükedder itdi ṣafāyı ṭuyurmadı

---

göster:

gösterelüm: -e, -lü, -m
Mısra: **7**
Görülmesini sağlamak.

7. Dāʿvā-yı zühdi gösterelüm biz de vāʿiẓe
8. Nā-dān ṣanur ki zerḳ u riyāyı ṭuyurmadı

---

biz:

biz:
Mısra: **7**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

7. Dāʿvā-yı zühdi gösterelüm biz de vāʿiẓe
8. Nā-dān ṣanur ki zerḳ u riyāyı ṭuyurmadı

---

de:

de:
Mısra: **7**
de/da.

7. Dāʿvā-yı zühdi gösterelüm biz de vāʿiẓe
8. Nā-dān ṣanur ki zerḳ u riyāyı ṭuyurmadı

---

vāʿiz:

vāʿiẓe: -e
Mısra: **7**
Dini öğütlerde bulunan kişi.

7. Dāʿvā-yı zühdi gösterelüm biz de vāʿiẓe
8. Nā-dān ṣanur ki zerḳ u riyāyı ṭuyurmadı

ṣan:

ṣanur: -ur
Mısra: **8**
Zannetmek.

7. Dāʿvā-yı zühdi gösterelüm biz de vāʿiẓe
8. Nā-dān ṣanur ki zerḳ u riyāyı ṭuyurmadı

---

ki:

ki:
Mısra: **8**
Ki bağlacı.

7. Dāʿvā-yı zühdi gösterelüm biz de vāʿiẓe
8. Nā-dān ṣanur ki zerḳ u riyāyı ṭuyurmadı

ki:
Mısra: **10**
Ki bağlacı.

9. Müjgānı tīr ile dile bildürdi ḳıṣṣayı
10. Ṣanmañ ki aña sırr-ı ḳażāyı ṭuyurmadı

---

müjgān:

Müjgānı: -ı
Mısra: **9**
Kirpikler

9. Müjgānı tīr ile dile bildürdi ḳıṣṣayı
10. Ṣanmañ ki aña sırr-ı ḳażāyı ṭuyurmadı

tir:

ṯir:
Mısra: **9**
Ok.

9. Müjgānı ṯir ile dile bildürdi ḳışṣayı
10. Ṣanmañ ki aña sırr-ı ḳażāyı ṭuyurmadı

ile:

ile:
Mısra: **9**
Vasıtasıyla.

9. Müjgānı ṯir ile dile bildürdi ḳışṣayı
10. Ṣanmañ ki aña sırr-ı ḳażāyı ṭuyurmadı

dil:

dile: -e
Mısra: **9**
gönül

9. Müjgānı ṯir ile dile bildürdi ḳışṣayı
10. Ṣanmañ ki aña sırr-ı ḳażāyı ṭuyurmadı

bildür:

bildürdi: -di
Mısra: **9**
anlatmak, ifade etmek

9. Müjgānı ṯir ile dile bildürdi ḳışṣayı
10. Ṣanmañ ki aña sırr-ı ḳażāyı ṭuyurmadı

kışṣa:

ḳışṣayı: -yı
Mısra: **9**
Hikaye

9. Müjgānı ṯir ile dile bildürdi ḳışṣayı
10. Ṣanmañ ki aña sırr-ı ḳażāyı ṭuyurmadı

Ṣanmañ:

Ṣanmañ:
Mısra: **10**
Zannetmeyin!

9. Müjgānı ṯir ile dile bildürdi ḳışṣayı
10. Ṣanmañ ki aña sırr-ı ḳażāyı ṭuyurmadı

aña:

aña:
Mısra: **10**
Ona.

9. Müjgānı ṯir ile dile bildürdi ḳışṣayı
10. Ṣanmañ ki aña sırr-ı ḳażāyı ṭuyurmadı

gerçi:

gerçi:
Mısra: **11**
Zaten, işin aslı, doğrusu

11. Teşrīf itdi ḫāne-i Yaḥyā'yı gerçi yār
12. Ẕevḳ-i viṣāli bīm-i cüdāyı ṭuyurmadı

yār:

yār:
Mısra: **11**
Sevgili

11. Teşrīf itdi ḫāne-i Yaḥyā'yı gerçi yār
12. Ẕevḳ-i viṣāli bīm-i cüdāyı ṭuyurmadı

ʿaşkuñ şafāsı:

ʿaşḳuñ ṣafāsı: -
Mısra: **1**
Aşkın verdiği hoşluk, güzellik.

1. ʿAşḳuñ ṣafāsı degme cefāyı ṭuyurmadı
2. Germiyyet-i şarāb şitāyı ṭuyurmadı

degme cefāyı:

degme cefāyı: -
Mısra: **1**
Sıradan cefa II öylesine bir sıkıntı.

1. ʿAşḳuñ ṣafāsı degme cefāyı ṭuyurmadı
2. Germiyyet-i şarāb şitāyı ṭuyurmadı

germiyyet-i şarāb:

germiyyet-i şarāb: -
Mısra: **2**
Şarabın verdiği sıcaklık hissi.

1. ʿAşḳuñ ṣafāsı degme cefāyı ṭuyurmadı
2. Germiyyet-i şarāb şitāyı ṭuyurmadı

fikr-i sūzen-i müjgān-ı dil-rübā:

fikr-i sūzen-i müjgān-ı dil-rübā: -
Mısra: **3**
Gönül alan sevgilinin kirpiklerinin verdiği acı hissi.

3. Mecnūna fikr-i sūzen-i müjgān-ı dil-rübā
4. Āzār-ı ḫār-ı deşt-i belāyı ṭuyurmadı

Āzār-ı hār-ı deşt-i belāyı:

Āzār-ı ḫār-ı deşt-i belāyı: -
Mısra: **4**
Bela çölünün dikenin incitici etkisi.

3. Mecnūna fikr-i sūzen-i müjgān-ı dil-rübā
4. Āzār-ı ḫār-ı deşt-i belāyı ṭuyurmadı

hiç yok degüldi:

hiç yoḳ degüldi: -
Mısra: **5**
Hiçbir zaman yapılmıyor değildi II az da olsa vardı.

5. Hiç yoḳ degüldi bezm-i cihānuñ da ʿālemi
6. Nā-dān mükedder itdi ṣafāyı ṭuyurmadı

bezm-i cihānuñ:

bezm-i cihānuñ: -
Mısra: **5**
Dünya meclisi

5. Hiç yoḳ degüldi bezm-i cihānuñ da ʿālemi
6. Nā-dān mükedder itdi ṣafāyı ṭuyurmadı

mükedder itdi:

mükedder itdi: -
Mısra: **6**
Kederlendirmek.

5. Hiç yoḳ degüldi bezm-i cihānuñ da ʿālemi
6. Nā-dān mükedder itdi ṣafāyı ṭuyurmadı

dāʿvā-yı zühdi:

dāʿvā-yı zühdi: -
Mısra: **7**
Züht davası II dünyaya rağbet etmeme, kendini ibadete verme davası.

7. Dāʿvā-yı zühdi gösterelüm biz de vāʿiże
8. Nā-dān ṣanur ki zerḳ u

riyāyı ṭuyurmadı

ṭuyurmadı

zerḳ u riyāyı:

zerḳ u riyāyı: -
Mısra: **8**
Hile ve ikiyüzlülük.

7. Dāʿvā-yı zühdi gösterelüm biz de vāʿiẓe
8. Nā-dān ṣanur ki zerḳ u riyāyı ṭuyurmadı

sırr-ı ḳażāyı:

sırr-ı ḳażāyı: -
Mısra: **10**
Kaderin sırrı.

9. Müjgānı tị̄r ile dile bildürdi ḳıṣṣayı
10. Ṣanmañ ki aña sırr-ı ḳażāyı ṭuyurmadı

teşrif itdi:

teşrif itdi: -
Mısra: **11**
Şereflendirmek.

11. Teşrị̄f itdi ḫāne-i Yaḥyā'yı gerçi yār
12. Ẕevḳ-i viṣāli bị̄m-i cüdāyı ṭuyurmadı

hāne-i yahyā'yı:

ḫāne-i yaḥyā'yı: -
Mısra: **11**
Yahya'nın evi II Yahya'nın gönlü.

11. Teşrị̄f itdi ḫāne-i Yaḥyā'yı gerçi yār
12. Ẕevḳ-i viṣāli bị̄m-i cüdāyı ṭuyurmadı

Zevḳ-i viṣāli:

Ẕevḳ-i viṣāli: -
Mısra: **12**
Kavuşma zevki

11. Teşrị̄f itdi ḫāne-i Yaḥyā'yı gerçi yār
12. Ẕevḳ-i viṣāli bị̄m-i cüdāyı ṭuyurmadı

bim-i cüdāyı:

bị̄m-i cüdāyı: -
Mısra: **12**
Ayrılık korkusu.

11. Teşrị̄f itdi ḫāne-i Yaḥyā'yı gerçi yār
12. Ẕevḳ-i viṣāli bị̄m-i cüdāyı

Şeb-nem:

Şeb-nem:
Mısra: **1**
çiğ.

1. Şeb-nem gibi dil ġonce-i ḫandānuña düşdi
2. Yūsuf gibi cān çāh-ı zenaḫdānuña düşdi

gibi:

gibi:
Mısra: **1**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Şeb-nem gibi dil ġonce-i ḫandānuña düşdi
2. Yūsuf gibi cān çāh-ı zenaḫdānuña düşdi

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Şeb-nem gibi dil ġonce-i ḫandānuña düşdi
2. Yūsuf gibi cān çāh-ı zenaḫdānuña düşdi

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı ll -e benzer.

5. Her nire ki ʿazm eyledüñ ey serv-i revānum
6. Sāyeñ gibi üftāde göñül yanuña düşdi

yūsuf:

Yūsuf:
Mısra: **2**
Hz. Yusuf II Hz. Yakub'un oğlu Hz. Yusuf. Mısır'a sultan olması, kardeşleri tarafından kuyuya atılıp ölüme terk edilmesi ve güzelliği yönüyle Klasik Türk şiirinde söz konusu edilmektedir.

1. Şeb-nem gibi dil ġonce-i ḫandānuña düşdi
2. Yūsuf gibi cān çāh-ı zenaḫdānuña düşdi

cān:

cān:
Mısra: **2**
Can, ruh, gönül.

1. Şeb-nem gibi dil ġonce-i ḫandānuña düşdi
2. Yūsuf gibi cān çāh-ı zenaḫdānuña düşdi

düş:

düşdi: -di
Mısra: **2**
Âşık olmak II düşmek.

1. Şeb-nem gibi dil ġonce-i ḫandānuña düşdi
2. Yūsuf gibi cān çāh-ı zenaḫdānuña düşdi

düşdi: -di
Mısra: **4**
Takılmak II tuzağa düşmek.

3. Yüksekde uçardı ḳatı şeh-bāz-ı dil āḫir
4. Dām-ı ser-i gị̄sū-yı perị̄şānuña düşdi

düşdi: -di
Mısra: **10**
Bağlı olmak II yakalanmak.

9. Yaḥyā'yı nola eylesen ey şāh ʿiyādet
10. Bị̄-tāb yaṭur pister-i hicrānuña düşdi

katı:

ḳaṭı:
Mısra: **3**
Dahi II çok, pek çok.

3. Yüksekde uçardı ḳatı şeh-bāz-ı dil āḫir
4. Dām-ı ser-i gị̄sū-yı perị̄şānuña düşdi

āhir:

āḫir:
Mısra: **3**
Sonsuza kadar, ebediyen

3. Yüksekde uçardı ḳatı şeh-bāz-ı dil āḫir
4. Dām-ı ser-i gị̄sū-yı perị̄şānuña düşdi

ki:

ki:
Mısra: **5**
ki

5. Her nire ki ʿazm eyledüñ ey serv-i revānum
6. Sāyeñ gibi üftāde göñül yanuña düşdi

ki:
Mısra: **8**
Zira II çünkü.

7. Ṣarḳar etegüñ öpmege ol kākül-i miskị̄n
8. Luṭf it ḳoma ayaḳda ki

dāmānuña düşdi

ey:

ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Her nire ki ʿazm eyledüñ ey serv-i revānum
6. Sāyeñ gibi üftāde gönül yanuña düşdi

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Yaḥyā'yı nola eylesen ey şāh ʿiyādet
10. Bį-tāb yaṭur pister-i hicrānuña düşdi

sāye:

Sāyeñ: -ñ
Mısra: **6**
Gölge.

5. Her nire ki ʿazm eyledüñ ey serv-i revānum
6. Sāyeñ gibi üftāde gönül yanuña düşdi

Şarḳ:

Şarḳar: -ar
Mısra: **7**
Aşağıya doğru uzanmak.

7. Şarḳar etegüñ öpmege ol kākül-i miskįn
8. Luṭf it ḳoma ayaḳda ki dāmānuña düşdi

ol:

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Şarḳar etegüñ öpmege ol kākül-i miskįn
8. Luṭf it ḳoma ayaḳda ki dāmānuña düşdi

yaḥyā:

Yaḥyā'yı: -y, -ı
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā'yı nola eylesen ey şāh ʿiyādet
10. Bį-tāb yaṭur pister-i hicrānuña düşdi

nola:

nola:
Mısra: **9**
ne olur.

9. Yaḥyā'yı nola eylesen ey şāh ʿiyādet
10. Bį-tāb yaṭur pister-i hicrānuña düşdi

şāh:

şāh:
Mısra: **9**
Sultan, sevgili

9. Yaḥyā'yı nola eylesen ey şāh ʿiyādet
10. Bį-tāb yaṭur pister-i hicrānuña düşdi

bi-tāb:

Bį-tāb:
Mısra: **10**
Takatsiz, dermansız, mecalsiz.

9. Yaḥyā'yı nola eylesen ey şāh ʿiyādet
10. Bį-tāb yaṭur pister-i hicrānuña düşdi

yaṭ:

yaṭur: -ur
Mısra: **10**
Boylu boyunca uzanmak II yatmak.

9. Yaḥyā'yı nola eylesen ey şāh ʿiyādet
10. Bį-tāb yaṭur pister-i hicrānuña düşdi

dil düşdi:

dil düşdi: -
Mısra: **1**
Gönlü düşmek II âşık olmak.

1. Şeb-nem gibi dil ġonce-i ḫandānuña düşdi
2. Yūsuf gibi cān çāh-ı zenaḫdānuña düşdi

ġonce-i ḫandānuña:

ġonce-i ḫandānuña: -
Mısra: **1**
Gülen, açılan gonca.

1. Şeb-nem gibi dil ġonce-i ḫandānuña düşdi
2. Yūsuf gibi cān çāh-ı zenaḫdānuña düşdi

çāh-ı zenaḫdānuña:

çāh-ı zenaḫdānuña: -
Mısra: **2**
Çene çukuru

1. Şeb-nem gibi dil ġonce-i ḫandānuña düşdi
2. Yūsuf gibi cān çāh-ı zenaḫdānuña düşdi

şeh-bāz-ı dil:

şeh-bāz-ı dil: -
Mısra: **3**
Gönül doğanı.

3. Yüksekde uçardı ḳatı şeh-bāz-ı dil āḫir
4. Dām-ı ser-i gįsū-yı perįşānuña düşdi

yüksekde uçardı:

yüksekde uçardı: -
Mısra: **3**
Yükseklerde uçmak.

3. Yüksekde uçardı ḳatı şeh-bāz-ı dil āḫir
4. Dām-ı ser-i gįsū-yı perįşānuña düşdi

dām-ı ser-i gisū-yı perişānuña:

dām-ı ser-i gįsū-yı perįşānuña: -
Mısra: **4**
Dağınık saçların ucundaki tuzak.

3. Yüksekde uçardı ḳatı şeh-bāz-ı dil āḫir
4. Dām-ı ser-i gįsū-yı perįşānuña düşdi

serv-i revānum:

serv-i revānum: -
Mısra: **5**
Salınan servi II Uzun boylu sevgili.

5. Her nire ki ʿazm eyledüñ ey serv-i revānum
6. Sāyeñ gibi üftāde gönül yanuña düşdi

ʿazm eyledüñ:

*ʿ**azm eyledüñ:*** -
Mısra: **5**
gitmek, yönelmek

5. Her nire ki ʿazm eyledüñ ey serv-i revānum
6. Sāyeñ gibi üftāde gönül yanuña düşdi

her nire:

her nire: -
Mısra: **5**
Her nereye.

5. Her nire ki ʿazm eyledüñ ey serv-i revānum
6. Sāyeñ gibi üftāde göñül yanuña düşdi

üftāde göñül:

üftāde göñül: -
Mısra: **6**
Düşkün gönül.

5. Her nire ki ʿazm eyledüñ ey serv-i revānum
6. Sāyeñ gibi üftāde göñül yanuña düşdi

yanuña düşdi:

yanuña düşdi: -
Mısra: **6**
Yanına düşmek II yanında yer almak II yansımak.

5. Her nire ki ʿazm eyledüñ ey serv-i revānum
6. Sāyeñ gibi üftāde göñül yanuña düşdi

etegüñ öpmege:

etegüñ öpmege: -
Mısra: **7**
Etek öpmek II saygı belirtisi olarak eğilip eteğini öpmek.

7. Şarḳar etegüñ öpmege ol kākül-i misḳin
8. Luṭf it ḳoma ayaḳda ki dāmānuña düşdi

kākül-i misḳin:

kākül-i misḳin: -
Mısra: **7**
Sevgilinin misk kokulu kakülü.

7. Şarḳar etegüñ öpmege ol kākül-i misḳin
8. Luṭf it ḳoma ayaḳda ki dāmānuña düşdi

luṭf it:

luṭf it: -
Mısra: **8**
iyilikte bulunmak

7. Şarḳar etegüñ öpmege ol kākül-i misḳin
8. Luṭf it ḳoma ayaḳda ki dāmānuña düşdi

ayaḳda ḳoma:

ayaḳda ḳoma: -
Mısra: **8**
Ayakta bırakma! II geri çevirme!

7. Şarḳar etegüñ öpmege ol kākül-i misḳin
8. Luṭf it ḳoma ayaḳda ki dāmānuña düşdi

dāmānuña düşdi:

dāmānuña düşdi: -
Mısra: **8**
Eteğine düşmek II yere kadar eğilip alçalmak.

7. Şarḳar etegüñ öpmege ol kākül-i misḳin
8. Luṭf it ḳoma ayaḳda ki dāmānuña düşdi

ʿıyādet eylesen:

ʿıyādet eylesen: -
Mısra: **9**
Hatırını sormak.

9. Yaḥyā'yı nola eylesen ey şāh ʿiyādet
10. Bi̇-tāb yaṭur pister-i hicrānuña düşdi

pister-i hicrānuña:

pister-i hicrānuña: -
Mısra: **10**
Ayrılık döşeği.

9. Yaḥyā'yı nola eylesen ey şāh ʿiyādet
10. Bi̇-tāb yaṭur pister-i hicrānuña düşdi

ol:

Ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Ol māh-liḳā zülf-i siyehkārını çözdi
2. Şan Çi̇n ü Ḫıtā tāciridür bārını çözdi

Ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Encüm ṭaġılup ṣanma ṭulūʿ eyledi ḫūrşi̇d
6. Ol si̇m-beden tügme-i zer-tārını çözdi

Ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Yaḥyā diledi ṣarıla aña kemer-āsā
10. Ol kāfir-i bed-ki̇ş ki zünnārını çözdi

māh-liḳā:

māh-liḳā:
Mısra: **1**
Ay yüzlü

1. Ol māh-liḳā zülf-i siyehkārını çözdi
2. Şan Çi̇n ü Ḫıtā tāciridür bārını çözdi

çöz:

çözdi: -di
Mısra: **1**
Çözmek, açmak

1. Ol māh-liḳā zülf-i siyehkārını çözdi
2. Şan Çi̇n ü Ḫıtā tāciridür bārını çözdi

çözdi: -di
Mısra: **2**
Açmak.

1. Ol māh-liḳā zülf-i siyehkārını çözdi
2. Şan Çi̇n ü Ḫıtā tāciridür bārını çözdi

çözdi: -di
Mısra: **4**
Açmak.

3. Bir aḳ güli eyledi bir ṭıfl peri̇şān
4. Dil-ber ki alup destine destārını çözdi

çözdi: -di
Mısra: **6**
Çözmek, açmak

5. Encüm ṭaġılup ṣanma ṭulūʿ eyledi ḫūrşi̇d
6. Ol si̇m-beden tügme-i zer-tārını çözdi

çözdi: -di
Mısra: **8**
Çözmek, açmak

7. Müjde idicek ey gül-i ter bād-ı ḳudūmuñ
8. Her ġonce hemān ki̇se-i di̇nārını çözdi

çözdi: -di
Mısra: **10**
Çözmek, açmak

9. Yaḥyā diledi ṣarıla aña kemer-āsā

10. Ol kâfir-i bed-kiş ki zünnārını çözdi

Şan:

Şan:
Mısra: **2**
sanki, güya

1. Ol māh-liķā zülf-i siyehkārını çözdi
2. Şan Çin ü Ḫıtā tāciridür bārını çözdi

bār:

bārını: -ını
Mısra: **2**
Yük II bohça.

1. Ol māh-liķā zülf-i siyehkārını çözdi
2. Şan Çin ü Ḫıtā tāciridür bārını çözdi

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Bir aķ güli eyledi bir ṭıfl perişān
4. Dil-ber ki alup destine destārını çözdi

ṭıfl:

ṭıfl:
Mısra: **3**
Çocuk, güzel.

3. Bir aķ güli eyledi bir ṭıfl perişān
4. Dil-ber ki alup destine destārını çözdi

dil-ber:

Dil-ber:
Mısra: **4**
Gönül alan, güzel

3. Bir aķ güli eyledi bir ṭıfl perişān
4. Dil-ber ki alup destine destārını çözdi

ki:

ki:
Mısra: **4**
ki

3. Bir aķ güli eyledi bir ṭıfl perişān
4. Dil-ber ki alup destine destārını çözdi

ki:
Mısra: **10**
Ki bağlacı.

9. Yaḥyā diledi şarıla aña kemer-āsā
10. Ol kâfir-i bed-kiş ki zünnārını çözdi

destār:

destārını: -ını
Mısra: **4**
Başa sarılan sargı II tülbent II örgü.

3. Bir aķ güli eyledi bir ṭıfl perişān
4. Dil-ber ki alup destine destārını çözdi

encüm:

Encüm:
Mısra: **5**
yıldız.

5. Encüm ṭağılup şanma ṭulūʿ eyledi ḫūrşid
6. Ol sim-beden tügme-i zer-tārını çözdi

ṭağıl:

ṭağılup: -up
Mısra: **5**
Dağılmak II yok olmak.

5. Encüm ṭağılup şanma ṭulūʿ eyledi ḫūrşid
6. Ol sim-beden tügme-i zer-tārını çözdi

şanma:

şanma:
Mısra: **5**
zannetme, sanma

5. Encüm ṭağılup şanma ṭulūʿ eyledi ḫūrşid
6. Ol sim-beden tügme-i zer-tārını çözdi

ḫūrşid:

ḫūrşid:
Mısra: **5**
Güneş.

5. Encüm ṭağılup şanma ṭulūʿ eyledi ḫūrşid
6. Ol sim-beden tügme-i zer-tārını çözdi

sim-beden:

sim-beden:
Mısra: **6**
Gümüş bedenli.

5. Encüm ṭağılup şanma ṭulūʿ eyledi ḫūrşid
6. Ol sim-beden tügme-i zer-tārını çözdi

ey:

ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Müjde idicek ey gül-i ter bād-ı ķudūmuñ
8. Her ġonce hemān kise-i dinārını çözdi

her:

Her:
Mısra: **8**
Her, her bir

7. Müjde idicek ey gül-i ter bād-ı ķudūmuñ
8. Her ġonce hemān kise-i dinārını çözdi

ġonce:

ġonce:
Mısra: **8**
Gonca II güzel.

7. Müjde idicek ey gül-i ter bād-ı ķudūmuñ
8. Her ġonce hemān kise-i dinārını çözdi

hemān:

hemān:
Mısra: **8**
hemen

7. Müjde idicek ey gül-i ter bād-ı ķudūmuñ
8. Her ġonce hemān kise-i dinārını çözdi

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā diledi şarıla aña kemer-āsā
10. Ol kâfir-i bed-kiş ki zünnārını çözdi

dile:

diledi: -di
Mısra: **9**
istemek, arzulamak

9. Yaḥyā diledi ṣarıla aña kemer-āsā
10. Ol kāfir-i bed-kịş ki zünnārını çözdi

ṣarıl:

ṣarıla: -a
Mısra: **9**
Sarılmak II beline dolanmak.

9. Yaḥyā diledi ṣarıla aña kemer-āsā
10. Ol kāfir-i bed-kịş ki zünnārını çözdi

aña:

aña:
Mısra: **9**
Ona.

9. Yaḥyā diledi ṣarıla aña kemer-āsā
10. Ol kāfir-i bed-kịş ki zünnārını çözdi

kemer-āsā:

kemer-āsā:
Mısra: **9**
Kemer gibi.

9. Yaḥyā diledi ṣarıla aña kemer-āsā
10. Ol kāfir-i bed-kịş ki zünnārını çözdi

zünnār:

zünnārını: -ını
Mısra: **10**
Papazların kuşandıkları ip, kuşak.

9. Yaḥyā diledi ṣarıla aña kemer-āsā
10. Ol kāfir-i bed-kịş ki zünnārını çözdi

zülf-i siyehkārını:

zülf-i siyehkārını: -
Mısra: **1**
Simsiyah saç II kötülük yapan saç.

1. Ol māh-liḳā zülf-i siyehkārını çözdi
2. Şan Çịn ü Ḫıtā tāciridür bārını çözdi

Çịn ü Ḫıtā tāciridür:

Çịn ü Ḫıtā tāciridür: -
Mısra: **2**
Çin ve Hıta'nın tüccarları II Güzel koku ve güzellik bağlamında anılan Çin ve Hıta tüccarları.

1. Ol māh-liḳā zülf-i siyehkārını çözdi
2. Şan Çịn ü Ḫıtā tāciridür bārını çözdi

perịşān eyledi:

perịşān eyledi: -
Mısra: **3**
Dağıtmak II mahvetmek.

3. Bir aḳ güli eyledi bir ṭıfl perịşān
4. Dil-ber ki alup destine destārını çözdi

aḳ bir güli:

aḳ bir güli: -
Mısra: **3**
Beyaz bir gül.

3. Bir aḳ güli eyledi bir ṭıfl perịşān
4. Dil-ber ki alup destine destārını çözdi

destine alup:

destine alup: -
Mısra: **4**
Bir şeyi eline alma, eliyle tutma.

3. Bir aḳ güli eyledi bir ṭıfl perịşān
4. Dil-ber ki alup destine destārını çözdi

ṭulūʿ eyledi:

ṭulūʿ eyledi: -
Mısra: **5**
Doğmak, görünmek

5. Encüm ṭaġılup ṣanma ṭulūʿ eyledi ḫūrşịd
6. Ol sịm-beden tügme-i zer-tārını çözdi

tügme-i zer-tārını:

tügme-i zer-tārını: -
Mısra: **6**
Altın işlemeli düğme.

5. Encüm ṭaġılup ṣanma ṭulūʿ eyledi ḫūrşịd
6. Ol sịm-beden tügme-i zer-tārını çözdi

müjde idicek:

müjde idicek: -
Mısra: **7**
Müjdelemek II güzel haber vermek.

7. Müjde idicek ey gül-i ter bād-ı ḳudūmuñ
8. Her ġonce hemān kịse-i dịnārını çözdi

gül-i ter:

gül-i ter: -
Mısra: **7**
Taze gül.

7. Müjde idicek ey gül-i ter bād-ı ḳudūmuñ
8. Her ġonce hemān kịse-i dịnārını çözdi

bād-ı ḳudūmuñ:

bād-ı ḳudūmuñ: -
Mısra: **7**
Gelen rüzgar II rüzgar davulu.

7. Müjde idicek ey gül-i ter bād-ı ḳudūmuñ
8. Her ġonce hemān kịse-i dịnārını çözdi

kịse-i dịnārını:

kịse-i dịnārını: -
Mısra: **8**
Dinar kesesi.

7. Müjde idicek ey gül-i ter bād-ı ḳudūmuñ
8. Her ġonce hemān kịse-i dịnārını çözdi

kāfir-i bed-kịş:

kāfir-i bed-kịş: -
Mısra: **10**
Kötü kâfir, dinsiz.

9. Yaḥyā diledi ṣarıla aña kemer-āsā
10. Ol kāfir-i bed-kịş ki zünnārını çözdi

nice:

Nice:
Mısra: **1**
nasıl

1. Nice elden düşürür cām-ı ṣafā-encāmı
2. Gūş iden nām-ı Cem'i ṣıyt u

şadā-yı cāmı

gel:

Geldi: -di
Mısra: **3**
Gelmek.

3. Geldi gül gibi mey-i āl ile sāḳi̮ gülerek
4. Şöyle gösterdi ki irişdi bahār eyyāmı

gel:
Mısra: **6**
Gelmek.

5. Seḥeri̮ bāde-i gül-renge bulaşmış yārān
6. Sāḳiyā gel görelüm biz de mey-i gülfāmı

geldi: -di
Mısra: **8**
Gelmek.

7. Gelmeyince gözine bāde nigāh itmedi yār
8. Güyiyā geldi bahār açdı gül-i bādāmi̮

gül:

gül:
Mısra: **3**
gül

3. Geldi gül gibi mey-i āl ile sāḳi̮ gülerek
4. Şöyle gösterdi ki irişdi bahār eyyāmı

gibi:

gibi:
Mısra: **3**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Geldi gül gibi mey-i āl ile sāḳi̮ gülerek
4. Şöyle gösterdi ki irişdi bahār eyyāmı

ile:

ile:
Mısra: **3**
İle birlikte.

3. Geldi gül gibi mey-i āl ile sāḳi̮ gülerek
4. Şöyle gösterdi ki irişdi bahār eyyāmı

sāḳi:

sāḳi̮:
Mısra: **3**
Kadeh, içki sunan

3. Geldi gül gibi mey-i āl ile sāḳi̮ gülerek
4. Şöyle gösterdi ki irişdi bahār eyyāmı

gülerek:

gülerek:
Mısra: **3**
gülmek

3. Geldi gül gibi mey-i āl ile sāḳi̮ gülerek
4. Şöyle gösterdi ki irişdi bahār eyyāmı

Şöyle:

Şöyle:
Mısra: **4**
Şunun gibi, şuna benzer biçimde

3. Geldi gül gibi mey-i āl ile sāḳi̮ gülerek
4. Şöyle gösterdi ki irişdi bahār eyyāmı

göster:

gösterdi: -di
Mısra: **4**
Göstermek

3. Geldi gül gibi mey-i āl ile sāḳi̮ gülerek
4. Şöyle gösterdi ki irişdi bahār eyyāmı

ki:

ki:
Mısra: **4**
Ki bağlacı.

3. Geldi gül gibi mey-i āl ile sāḳi̮ gülerek
4. Şöyle gösterdi ki irişdi bahār eyyāmı

iriş:

irişdi: -di
Mısra: **4**
erişmek, ulaşmak

3. Geldi gül gibi mey-i āl ile sāḳi̮ gülerek
4. Şöyle gösterdi ki irişdi bahār eyyāmı

seḥeri:

Seḥeri̮:
Mısra: **5**
seher vakti.

5. Seḥeri̮ bāde-i gül-renge bulaşmış yārān
6. Sāḳiyā gel görelüm biz de mey-i gülfāmı

bulaş:

bulaşmış: -mış
Mısra: **5**
bulaşmak II yakınlık kurmak

5. Seḥeri̮ bāde-i gül-renge bulaşmış yārān
6. Sāḳiyā gel görelüm biz de mey-i gülfāmı

yārān:

yārān:
Mısra: **5**
Arkadaşlar, dostlar.

5. Seḥeri̮ bāde-i gül-renge bulaşmış yārān
6. Sāḳiyā gel görelüm biz de mey-i gülfāmı

sāḳiyā:

Sāḳiyā:
Mısra: **6**
ey kadeh sunan!

5. Seḥeri̮ bāde-i gül-renge bulaşmış yārān
6. Sāḳiyā gel görelüm biz de mey-i gülfāmı

görelüm:

görelüm:
Mısra: **6**
Bakalım

5. Seḥeri̮ bāde-i gül-renge bulaşmış yārān
6. Sāḳiyā gel görelüm biz de mey-i gülfāmı

biz:

biz:
Mısra: **6**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

5. Seḥeri̮ bāde-i gül-renge bulaşmış yārān
6. Sāḳiyā gel görelüm biz de mey-i gülfāmı

de:

de:
Mısra: **6**
de/da II dahi.

5. Seḥerį bāde-i gül-renge bulaşmış yārān
6. Sāķiyā gel görelüm biz de mey-i gülfāmı

de:
Mısra: **9**
dahi, de (bağlaç)

9. Lāleyi bāġda gördük de açılduķ Yaḥyā
10. Bir ķadeḥ meyle unutduķ bu ķadar ālāmı

bāde:

bāde:
Mısra: **7**
Şarap.

7. Gelmeyince gözine bāde nigāh itmedi yār
8. Gūyiyā geldi bahār açdı gül-i bādāmį

yār:

yār:
Mısra: **7**
Sevgili

7. Gelmeyince gözine bāde nigāh itmedi yār
8. Gūyiyā geldi bahār açdı gül-i bādāmį

gūyiyā:

Gūyiyā:
Mısra: **8**
sanki

7. Gelmeyince gözine bāde nigāh itmedi yār
8. Gūyiyā geldi bahār açdı gül-i bādāmį

bahār:

bahār:
Mısra: **8**
Bahar mevsimi

7. Gelmeyince gözine bāde nigāh itmedi yār
8. Gūyiyā geldi bahār açdı gül-i bādāmį

aç:

açdı: -dı
Mısra: **8**
açmak, çiçeklenmek

7. Gelmeyince gözine bāde nigāh itmedi yār
8. Gūyiyā geldi bahār açdı gül-i bādāmį

lāle:

Lāleyi: -yi
Mısra: **9**
Lale çiçeği.

9. Lāleyi bāġda gördük de açılduķ Yaḥyā
10. Bir ķadeḥ meyle unutduķ bu ķadar ālāmı

bāġ:

bāġda: -da
Mısra: **9**
bahçe

9. Lāleyi bāġda gördük de açılduķ Yaḥyā
10. Bir ķadeḥ meyle unutduķ bu ķadar ālāmı

gör:

gördük: -dük
Mısra: **9**
Görmek.

9. Lāleyi bāġda gördük de açılduķ Yaḥyā
10. Bir ķadeḥ meyle unutduķ bu ķadar ālāmı

açıl:

açılduķ: -duķ
Mısra: **9**
Keyiflenmek.

9. Lāleyi bāġda gördük de açılduķ Yaḥyā
10. Bir ķadeḥ meyle unutduķ bu ķadar ālāmı

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Lāleyi bāġda gördük de açılduķ Yaḥyā
10. Bir ķadeḥ meyle unutduķ bu ķadar ālāmı

bir:

Bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Lāleyi bāġda gördük de açılduķ Yaḥyā
10. Bir ķadeḥ meyle unutduķ bu ķadar ālāmı

ķadeḥ:

ķadeḥ:
Mısra: **10**
Kadeh

9. Lāleyi bāġda gördük de açılduķ Yaḥyā
10. Bir ķadeḥ meyle unutduķ bu ķadar ālāmı

mey:

meyle: -le
Mısra: **10**
Şarap

9. Lāleyi bāġda gördük de açılduķ Yaḥyā
10. Bir ķadeḥ meyle unutduķ bu ķadar ālāmı

unut:

unutduķ: -duķ
Mısra: **10**
Akılda kalmamak

9. Lāleyi bāġda gördük de açılduķ Yaḥyā
10. Bir ķadeḥ meyle unutduķ bu ķadar ālāmı

ālām:

ālāmı: -ı
Mısra: **10**
Elemler, kederler, acılar.

9. Lāleyi bāġda gördük de açılduķ Yaḥyā
10. Bir ķadeḥ meyle unutduķ bu ķadar ālāmı

elden düşürür:

elden düşürür: -
Mısra: **1**
Elden bırakmak II eline almamak.

1. Nice elden düşürür cām-ı şafā-encāmı
2. Gūş iden nām-ı Cem'i şıyt u şadā-yı cāmı

cām-ı şafā-encāmı:

cām-ı şafā-encāmı: -
Mısra: **1**
Huzur veren kadeh.

1. Nice elden düşürür cām-ı

şafā-encāmı
2. Gūş iden nām-ı Cem'i şıyt u şadā-yı cāmı

gūş iden:

gūş iden: -
Mısra: **2**
Duymak.

1. Nice elden düşürür cām-ı şafā-encāmı
2. Gūş iden nām-ı Cem'i şıyt u şadā-yı cāmı

nām-ı cem'i:

nām-ı cem'i: -
Mısra: **2**
Cem'in şöhreti.

1. Nice elden düşürür cām-ı şafā-encāmı
2. Gūş iden nām-ı Cem'i şıyt u şadā-yı cāmı

şıyt u şadā-yı cāmı:

şıyt u şadā-yı cāmı: -
Mısra: **2**
Kadehin sesi ve verdiği coşku.

1. Nice elden düşürür cām-ı şafā-encāmı
2. Gūş iden nām-ı Cem'i şıyt u şadā-yı cāmı

mey-i āl:

mey-i āl: -
Mısra: **3**
Kırmızı şarap

3. Geldi gül gibi mey-i āl ile sāḳi gülerek
4. Şöyle gösterdi ki irişdi bahār eyyāmı

bahār eyyāmı:

bahār eyyāmı: -
Mısra: **4**
bahar günleri

3. Geldi gül gibi mey-i āl ile sāḳi gülerek
4. Şöyle gösterdi ki irişdi bahār eyyāmı

bāde-i gül-renge:

bāde-i gül-renge: -
Mısra: **5**
Gül renkli şarap.

5. Seḥeri bāde-i gül-renge bulaşmış yārān
6. Sāḳiyā gel görelüm biz de mey-i gülfāmı

mey-i gülfāmı:

mey-i gülfāmı: -
Mısra: **6**
Gül renkli şarap

5. Seḥeri bāde-i gül-renge bulaşmış yārān
6. Sāḳiyā gel görelüm biz de mey-i gülfāmı

nigāh itmedi:

nigāh itmedi: -
Mısra: **7**
Bakmamak.

7. Gelmeyince gözine bāde nigāh itmedi yār
8. Gūyiyā geldi bahār açdı gül-i bādāmi

gözine gelmeyince:

gözine gelmeyince: -
Mısra: **7**
Gözünün önüne gelmek II gözüne görünmek.

7. Gelmeyince gözine bāde nigāh itmedi yār
8. Gūyiyā geldi bahār açdı gül-i bādāmi

gül-i bādāmi:

gül-i bādāmi: -
Mısra: **8**
Badem şeklinde yaprakları olan gül.

7. Gelmeyince gözine bāde nigāh itmedi yār
8. Gūyiyā geldi bahār açdı gül-i bādāmi

bu ḳadar:

bu ḳadar: -
Mısra: **10**
bu denli çok, bunca

9. Lāleyi bāġda gördük de açılduḳ Yaḥyā
10. Bir ḳadeḥ meyle unutduḳ bu ḳadar ālāmı

Koma:

Ḳomadı: -dı
Mısra: **1**
Bırakmamak.

1. Ḳomadı bezmi teşrif itmege teb ṭutdı cānānı
2. Ḳoñuz bi-tāb ʿāşıḳ iñlesün kim ḫastedür cānı

bezm:

bezmi: -i
Mısra: **1**
Sohbet, yaran sohbeti II ziyafet, işret sohbeti.

1. Ḳomadı bezmi teşrif itmege teb ṭutdı cānānı
2. Ḳoñuz bi-tāb ʿāşıḳ iñlesün kim ḫastedür cānı

cānān:

cānānı: -ı
Mısra: **1**
sevgili.

1. Ḳomadı bezmi teşrif itmege teb ṭutdı cānānı
2. Ḳoñuz bi-tāb ʿāşıḳ iñlesün kim ḫastedür cānı

Ko:

Ḳoñuz: -ñuz
Mısra: **2**
bırakmak

1. Ḳomadı bezmi teşrif itmege teb ṭutdı cānānı
2. Ḳoñuz bi-tāb ʿāşıḳ iñlesün kim ḫastedür cānı

iñle:

iñlesün: -sün
Mısra: **2**
inlemek II yakınmak

1. Ḳomadı bezmi teşrif itmege teb ṭutdı cānānı
2. Ḳoñuz bi-tāb ʿāşıḳ iñlesün kim ḫastedür cānı

kim:

kim:
Mısra: **2**
Zira.

1. Ḳomadı bezmi teşrif itmege teb ṭutdı cānānı
2. Ḳoñuz bi-tāb ʿāşıḳ iñlesün kim ḫastedür cānı

haste:

ḫastedür: -dür
Mısra: **2**
hasta

1. Ḳomadı bezmi teşrif itmege

teb ṭutdı cānānı
2. Ḳoñuz bį-tāb ʿāşıḳ iñlesün kim ḫastedür cānı

cān:

cānı: -ı
Mısra: **2**
Beden, vücut; gönül

1. Ḳomadı bezmi teşrįf itmege teb ṭutdı cānānı
2. Ḳoñuz bį-tāb ʿāşıḳ iñlesün kim ḫastedür cānı

Koy:

Ḳoya: -a
Mısra: **3**
Bırakmak.

3. Ḳoya ey teb ḳoya bį-raḥm imişsin ḳanı insāfuñ
4. Revā mıdur perįşān eylemeñ ol verd-i ḫandānı

ey:

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Ḳoya ey teb ḳoya bį-raḥm imişsin ḳanı insāfuñ
4. Revā mıdur perįşān eylemeñ ol verd-i ḫandānı

teb:

teb:
Mısra: **3**
Sıtma.

3. Ḳoya ey teb ḳoya bį-raḥm imişsin ḳanı insāfuñ
4. Revā mıdur perįşān eylemeñ ol verd-i ḫandānı

koy:

ḳoya: -a
Mısra: **3**
Bırakmak.

3. Ḳoya ey teb ḳoya bį-raḥm imişsin ḳanı insāfuñ
4. Revā mıdur perįşān eylemeñ ol verd-i ḫandānı

bi-raḥm:

bį-raḥm:
Mısra: **3**
Acımasız.

3. Ḳoya ey teb ḳoya bį-raḥm imişsin ḳanı insāfuñ
4. Revā mıdur perįşān eylemeñ ol verd-i ḫandānı

i:

imişsin: -mişsin
Mısra: **3**
İ- yardımcı fiili.

3. Ḳoya ey teb ḳoya bį-raḥm imişsin ḳanı insāfuñ
4. Revā mıdur perįşān eylemeñ ol verd-i ḫandānı

ḳanı:

ḳanı:
Mısra: **3**
hani, nerede

3. Ḳoya ey teb ḳoya bį-raḥm imişsin ḳanı insāfuñ
4. Revā mıdur perįşān eylemeñ ol verd-i ḫandānı

insāf:

insāfuñ: -uñ
Mısra: **3**
Acıma duygusuna, merhamete ve vicdana dayalı adalet.

3. Ḳoya ey teb ḳoya bį-raḥm imişsin ḳanı insāfuñ
4. Revā mıdur perįşān eylemeñ ol verd-i ḫandānı

ol:

ol:
Mısra: **4**
O, işaret sıfatı.

3. Ḳoya ey teb ḳoya bį-raḥm imişsin ḳanı insāfuñ
4. Revā mıdur perįşān eylemeñ ol verd-i ḫandānı

olsa: -sa
Mısra: **6**
Olmak.

5. ʿAceb bir başına dermānı yoḳ bį-çāredür ʿāşıḳ
6. Ḫalāṣ eylerdi başın derdmendüñ olsa dermānı

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Girihler oldı peydā rişte-i cānında Yaḥyā'nuñ
10. Görince tāb-ı tebden mużṭarib ol necm-i raḫşānı

ʿaceb:

ʿAceb:
Mısra: **5**
Acaba

5. ʿAceb bir başına dermānı yoḳ bį-çāredür ʿāşıḳ
6. Ḫalāṣ eylerdi başın derdmendüñ olsa dermānı

bi-çāre:

bį-çāredür: -dür
Mısra: **5**
Çaresiz, düşkün, zavallı.

5. ʿAceb bir başına dermānı yoḳ bį-çāredür ʿāşıḳ
6. Ḫalāṣ eylerdi başın derdmendüñ olsa dermānı

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳ:
Mısra: **5**
Âşık, seven.

5. ʿAceb bir başına dermānı yoḳ bį-çāredür ʿāşıḳ
6. Ḫalāṣ eylerdi başın derdmendüñ olsa dermānı

derd-mend:

derd-mendüñ: -üñ
Mısra: **6**
dertli ‖ âşık.

5. ʿAceb bir başına dermānı yoḳ bį-çāredür ʿāşıḳ
6. Ḫalāṣ eylerdi başın derdmendüñ olsa dermānı

dermān:

dermānı: -ı
Mısra: **6**
İlâç, çare.

5. ʿAceb bir başına dermānı yoḳ bį-çāredür ʿāşıḳ
6. Ḫalāṣ eylerdi başın derdmendüñ olsa dermānı

gör:

görüp: -üp
Mısra: **7**
Görmek.

7. ʿAraḳ-rįz olduġın gül-berg-i raʿnāyı görüp bildüm
8. Gül-āb ile devā eyler ṭabįb-i luṭf-ı Yezdānį

Görince: -ince
Mısra: **10**
Görmek.

9. Girihler oldı peydā rişte-i

cānında Yaḥyā'nuñ
10. Görince tāb-ı tebden
mużṭarib ol necm-i raḫşānı

bil:

bildüm: -düm
Mısra: **7**
Farkında olmak.

7. ʿArak-riz olduġın gül-berg-i raʿnāyı görüp bildüm
8. Gül-āb ile devā eyler ṭabib-i luṭf-ı Yezdāni

gül-āb:

Gül-āb:
Mısra: **8**
Gül suyu

7. ʿArak-riz olduġın gül-berg-i raʿnāyı görüp bildüm
8. Gül-āb ile devā eyler ṭabib-i luṭf-ı Yezdāni

ile:

ile:
Mısra: **8**
İle II yardımıyla.

7. ʿArak-riz olduġın gül-berg-i raʿnāyı görüp bildüm
8. Gül-āb ile devā eyler ṭabib-i luṭf-ı Yezdāni

girih:

Girihler: -ler
Mısra: **9**
Düğüm, sıkıntı II kabarcık.

9. Girihler oldı peydā rişte-i cānında Yaḥyā'nuñ
10. Görince tāb-ı tebden mużṭarib ol necm-i raḫşānı

yaḥyā:

Yaḥyā'nuñ: -nuñ
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Girihler oldı peydā rişte-i cānında Yaḥyā'nuñ
10. Görince tāb-ı tebden mużṭarib ol necm-i raḫşānı

mużṭarib:

mużṭarib:
Mısra: **10**
Sıkıntılı, ızdıraplı .

9. Girihler oldı peydā rişte-i cānında Yaḥyā'nuñ
10. Görince tāb-ı tebden mużṭarib ol necm-i raḫşānı

teb ṭutdı:

teb ṭutdı: -
Mısra: **1**
Sıtma tutmak II titreme gelmek.

1. Ḳomadı bezmi teşrif itmege teb ṭutdı cānānı
2. Ḳoñuz bi-tāb ʿāşıḳ iñlesün kim ḫastedür cānı

teşrif itmege:

teşrif itmege: -
Mısra: **1**
Şereflendirmek.

1. Ḳomadı bezmi teşrif itmege teb ṭutdı cānānı
2. Ḳoñuz bi-tāb ʿāşıḳ iñlesün kim ḫastedür cānı

bi-tāb ʿāşıḳ:

bi-tāb ʿāşıḳ: -
Mısra: **2**
Takatsiz âşık.

1. Ḳomadı bezmi teşrif itmege teb ṭutdı cānānı
2. Ḳoñuz bi-tāb ʿāşıḳ iñlesün kim ḫastedür cānı

revā mıdur:

revā mıdur: -
Mısra: **4**
Uygun mudur? II hiç yakışır mı?

3. Ḳoya ey teb ḳoya bi-raḥm imişsin ḳanı insāfuñ
4. Revā mıdur perişān eylemeñ ol verd-i ḫandānı

perişān eylemeñ:

perişān eylemeñ: -
Mısra: **4**
Mahvetmemek II rahat bırakmak.

3. Ḳoya ey teb ḳoya bi-raḥm imişsin ḳanı insāfuñ
4. Revā mıdur perişān eylemeñ ol verd-i ḫandānı

verd-i ḫandānı:

verd-i ḫandānı: -
Mısra: **4**
Yeni açılmış gül. II Sevgili.

3. Ḳoya ey teb ḳoya bi-raḥm imişsin ḳanı insāfuñ
4. Revā mıdur perişān eylemeñ ol verd-i ḫandānı

bir başına:

bir başına: -
Mısra: **5**
Tek başına II yalnız.

5. ʿAceb bir başına dermānı yoḳ bi-çāredür ʿāşıḳ
6. Ḫalāṣ eylerdi başın derdmendüñ olsa dermānı

dermānı yoḳ:

dermānı yoḳ: -
Mısra: **5**
Dermansız.

5. ʿAceb bir başına dermānı yoḳ bi-çāredür ʿāşıḳ
6. Ḫalāṣ eylerdi başın derdmendüñ olsa dermānı

başın Ḫalāṣ eylerdi:

başın Ḫalāṣ eylerdi: -
Mısra: **6**
Başını feda etmek.

5. ʿAceb bir başına dermānı yoḳ bi-çāredür ʿāşıḳ
6. Ḫalāṣ eylerdi başın derdmendüñ olsa dermānı

ʿaraḳ-riz olduġın:

ʿaraḳ-riz olduġın: -
Mısra: **7**
Ter içinde kalmak.

7. ʿArak-riz olduġın gül-berg-i raʿnāyı görüp bildüm
8. Gül-āb ile devā eyler ṭabib-i luṭf-ı Yezdāni

gül-berg-i raʿnāyı:

gül-berg-i raʿnāyı: -
Mısra: **7**
Güzel gül yaprağı II sevgili.

7. ʿArak-riz olduġın gül-berg-i raʿnāyı görüp bildüm
8. Gül-āb ile devā eyler ṭabib-i luṭf-ı Yezdāni

devā eyler:

devā eyler: -
Mısra: **8**
şifa vermek, iyileştirmek

7. ʿArak-riz olduġın gül-berg-i

raʿnāyı görüp bildüm
8. Gül-āb ile devā eyler ṭabįb-i luṭf-ı Yezdānį

ṭabib-i luṭf-ı yezdāni:

ṭabįb-i luṭf-ı yezdānį: -
Mısra: **8**
Allah'ın lütfu olan tabip.

7. ʿArak-rįz olduġın gül-berg-i raʿnāyı görüp bildüm
8. Gül-āb ile devā eyler ṭabįb-i luṭf-ı Yezdānį

peydā oldı:

peydā oldı: -
Mısra: **9**
ortaya çıkmak

9. Girihler oldı peydā rişte-i cānında Yaḥyā'nuñ
10. Görince tāb-ı tebden mużṭarįb ol necm-i raḫşānı

rişte-i cānında:

rişte-i cānında: -
Mısra: **9**
can ipi

9. Girihler oldı peydā rişte-i cānında Yaḥyā'nuñ
10. Görince tāb-ı tebden mużṭarįb ol necm-i raḫşānı

tāb-ı tebden:

tāb-ı tebden: -
Mısra: **10**
Sıtma ateşi.

9. Girihler oldı peydā rişte-i cānında Yaḥyā'nuñ
10. Görince tāb-ı tebden mużṭarįb ol necm-i raḫşānı

necm-i raḫşānı:

necm-i raḫşānı: -
Mısra: **10**
Parlayan yıldız.

9. Girihler oldı peydā rişte-i cānında Yaḥyā'nuñ
10. Görince tāb-ı tebden mużṭarįb ol necm-i raḫşānı

yak:

yaḳdum: -dum
Mısra: **1**
ateşe vermek, acıtmak.

1. Aḳıtdum yaşumı yaḳdum fitįl-i dāġ-ı sūzānı
2. Benüm şimdi maḥabbet bezminüñ şemʿ-i şebistānı

ben:

Benüm: -üm
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Aḳıtdum yaşumı yaḳdum fitįl-i dāġ-ı sūzānı
2. Benüm şimdi maḥabbet bezminüñ şemʿ-i şebistānı

şimdi:

şimdi:
Mısra: **2**
Şimdi II artık.

1. Aḳıtdum yaşumı yaḳdum fitįl-i dāġ-ı sūzānı
2. Benüm şimdi maḥabbet bezminüñ şemʿ-i şebistānı

var:

varsa: -sa
Mısra: **3**
Mevcut

3. Ne deñli ʿāşıḳ-ı şūrįde varsa aña dil virmiş
4. ʿAceb āşüfteler cemʿ eylemiş zülf-i perįşānı

aña:

aña:
Mısra: **3**
Ona.

3. Ne deñli ʿāşıḳ-ı şūrįde varsa aña dil virmiş
4. ʿAceb āşüfteler cemʿ eylemiş zülf-i perįşānı

ʿaceb:

ʿAceb:
Mısra: **4**
Öyle bir, şaşırtıcı.

3. Ne deñli ʿāşıḳ-ı şūrįde varsa aña dil virmiş
4. ʿAceb āşüfteler cemʿ eylemiş zülf-i perįşānı

āşüfte:

āşüfteler: -ler
Mısra: **4**
Sevgiden kendinden geçen

3. Ne deñli ʿāşıḳ-ı şūrįde varsa aña dil virmiş
4. ʿAceb āşüfteler cemʿ eylemiş zülf-i perįşānı

başdur:

başdur:
Mısra: **5**
Bastırmak.

5. Sirişk-i çeşme başdur nār-ı ġam dilde ṭutuşduḳca
6. Gözüñe yeñdiri gör āteş-i sūzān-ı hicrānı

dil:

dilde: -de
Mısra: **5**
gönül

5. Sirişk-i çeşme başdur nār-ı ġam dilde ṭutuşduḳca
6. Gözüñe yeñdiri gör āteş-i sūzān-ı hicrānı

tutuş:

ṭutuşduḳca: -duḳca
Mısra: **5**
Yanmak

5. Sirişk-i çeşme başdur nār-ı ġam dilde ṭutuşduḳca
6. Gözüñe yeñdiri gör āteş-i sūzān-ı hicrānı

göz:

Gözüñe: -üñe
Mısra: **6**
göz

5. Sirişk-i çeşme başdur nār-ı ġam dilde ṭutuşduḳca
6. Gözüñe yeñdiri gör āteş-i sūzān-ı hicrānı

yığıl:

Yığılsun: -sun
Mısra: **7**
Toplanmak, birikmek.

7. Yığılsun ḳo cefā ṭaşı derūn-ı ḫāne-i dilde
8. Yapar bir gün olur ol şāh-ı ʿādil ḳalb-i vįrānı

ko:

ḳo:
Mısra: **7**
bırak!

7. Yığılsun ḳo cefā ṭaşı derūn-ı ḫāne-i dilde
8. Yapar bir gün olur ol şāh-ı

ʿādil ḳalb-i vīrānı

yap:

Yapar: -ar
Mısra: **8**
Tamir etmek II yapmak.

7. Yığılsun ḳo cefā ṭaşı derūn-ı ḫāne-i dilde
8. Yapar bir gün olur ol şāh-ı ʿādil ḳalb-i vīrānı

ol:

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Yığılsun ḳo cefā ṭaşı derūn-ı ḫāne-i dilde
8. Yapar bir gün olur ol şāh-ı ʿādil ḳalb-i vīrānı

ṭurmaz:

ṭurmaz:
Mısra: **9**
Durmadan

9. Kemān ü tīr ü ḫançer cemʿin eyler ṭurmaz ey Yaḥyā
10. Yine bir fitne peydā itmek ister çeşm-i fettānı

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Kemān ü tīr ü ḫançer cemʿin eyler ṭurmaz ey Yaḥyā
10. Yine bir fitne peydā itmek ister çeşm-i fettānı

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Kemān ü tīr ü ḫançer cemʿin eyler ṭurmaz ey Yaḥyā
10. Yine bir fitne peydā itmek ister çeşm-i fettānı

yine:

Yine:
Mısra: **10**
Tekrar.

9. Kemān ü tīr ü ḫançer cemʿin eyler ṭurmaz ey Yaḥyā
10. Yine bir fitne peydā itmek

ister çeşm-i fettānı

bir:

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Kemān ü tīr ü ḫançer cemʿin eyler ṭurmaz ey Yaḥyā
10. Yine bir fitne peydā itmek ister çeşm-i fettānı

fitne:

fitne:
Mısra: **10**
Belâ, mihnet.

9. Kemān ü tīr ü ḫançer cemʿin eyler ṭurmaz ey Yaḥyā
10. Yine bir fitne peydā itmek ister çeşm-i fettānı

iste:

ister: -r
Mısra: **10**
Talep etmek.

9. Kemān ü tīr ü ḫançer cemʿin eyler ṭurmaz ey Yaḥyā
10. Yine bir fitne peydā itmek ister çeşm-i fettānı

yaşumı aḳıtdum:

yaşumı aḳıtdum: -
Mısra: **1**
Gözyaşı dökmek.

1. Aḳıtdum yaşumı yaḳdum fitīl-i dāġ-ı sūzānı
2. Benüm şimdi maḥabbet bezminüñ şemʿ-i şebistānı

fitīl-i dāġ-ı sūzānı:

fitīl-i dāġ-ı sūzānı: -
Mısra: **1**
Acılı yaranın fitili.

1. Aḳıtdum yaşumı yaḳdum fitīl-i dāġ-ı sūzānı
2. Benüm şimdi maḥabbet bezminüñ şemʿ-i şebistānı

maḥabbet bezminüñ:

maḥabbet bezminüñ: -
Mısra: **2**
Aşk meclisi.

1. Aḳıtdum yaşumı yaḳdum fitīl-i dāġ-ı sūzānı
2. Benüm şimdi maḥabbet

bezminüñ şemʿ-i şebistānı

şemʿ-i şebistānı:

şemʿ-i şebistānı: -
Mısra: **2**
Geceyi aydınlatan mum.

1. Aḳıtdum yaşumı yaḳdum fitīl-i dāġ-ı sūzānı
2. Benüm şimdi maḥabbet bezminüñ şemʿ-i şebistānı

ne deñli:

ne deñli: -
Mısra: **3**
Ne kadar.

3. Ne deñli ʿāşıḳ-ı şūrīde varsa aña dil virmiş
4. ʿAceb āşüfteler cemʿ eylemiş zülf-i perīşānı

ʿāşıḳ-ı şūride:

ʿāşıḳ-ı şūrīde: -
Mısra: **3**
divane âşık

3. Ne deñli ʿāşıḳ-ı şūrīde varsa aña dil virmiş
4. ʿAceb āşüfteler cemʿ eylemiş zülf-i perīşānı

dil virmiş:

dil virmiş: -
Mısra: **3**
Gönül vermek, sevmek

3. Ne deñli ʿāşıḳ-ı şūrīde varsa aña dil virmiş
4. ʿAceb āşüfteler cemʿ eylemiş zülf-i perīşānı

cemʿ eylemiş:

cemʿ eylemiş: -
Mısra: **4**
Toplanmak II sarmak.

3. Ne deñli ʿāşıḳ-ı şūrīde varsa aña dil virmiş
4. ʿAceb āşüfteler cemʿ eylemiş zülf-i perīşānı

zülf-i perīşānı:

zülf-i perīşānı: -
Mısra: **4**
dağınık saç

3. Ne deñli ʿāşıḳ-ı şūrīde varsa aña dil virmiş
4. ʿAceb āşüfteler cemʿ

eylemiş zülf-i perīşānı

<u>**sirişk-i çeşme:**</u>

sirişk-i çeşme: -
Mısra: **5**
Gözyaşı.

5. Sirişk-i çeşme başdur nār-ı ġam dilde ṭutuşdukça
6. Gözüñe yeñdiri gör āteş-i sūzān-ı hicrānı

<u>**nār-ı ġam:**</u>

nār-ı ġam: -
Mısra: **5**
gam ateşi

5. Sirişk-i çeşme başdur nār-ı ġam dilde ṭutuşdukça
6. Gözüñe yeñdiri gör āteş-i sūzān-ı hicrānı

<u>**āteş-i sūzān-ı hicrānı:**</u>

āteş-i sūzān-ı hicrānı: -
Mısra: **6**
Ayrılık acısının ateşi.

5. Sirişk-i çeşme başdur nār-ı ġam dilde ṭutuşdukça
6. Gözüñe yeñdiri gör āteş-i sūzān-ı hicrānı

<u>**yeñdiri gör:**</u>

yeñdiri gör: -
Mısra: **6**
Yenik bırakmak II mağlup etmek.

5. Sirişk-i çeşme başdur nār-ı ġam dilde ṭutuşdukça
6. Gözüñe yeñdiri gör āteş-i sūzān-ı hicrānı

<u>**cefā ṭaşı:**</u>

cefā ṭaşı: -
Mısra: **7**
Eziyet taşı.

7. Yıġılsun ḳo cefā ṭaşı derūn-ı ḫāne-i dilde
8. Yapar bir gün olur ol şāh-ı ʿādil ḳalb-i vīrānı

<u>**derūn-ı ḫāne-i dilde:**</u>

derūn-ı ḫāne-i dilde: -
Mısra: **7**
Gönül evinin içi II gönül evinin derinlikleri.

7. Yıġılsun ḳo cefā ṭaşı derūn-ı ḫāne-i dilde
8. Yapar bir gün olur ol şāh-ı ʿādil ḳalb-i vīrānı

<u>**bir gün olur:**</u>

bir gün olur: -
Mısra: **8**
Zamanı gelir II gün olur.

7. Yıġılsun ḳo cefā ṭaşı derūn-ı ḫāne-i dilde
8. Yapar bir gün olur ol şāh-ı ʿādil ḳalb-i vīrānı

<u>**şāh-ı ʿādil:**</u>

şāh-ı ʿādil: -
Mısra: **8**
Adaletli sultan.

7. Yıġılsun ḳo cefā ṭaşı derūn-ı ḫāne-i dilde
8. Yapar bir gün olur ol şāh-ı ʿādil ḳalb-i vīrānı

<u>**ḳalb-i virānı:**</u>

ḳalb-i vīrānı: -
Mısra: **8**
Harap, yıkık kalp.

7. Yıġılsun ḳo cefā ṭaşı derūn-ı ḫāne-i dilde
8. Yapar bir gün olur ol şāh-ı ʿādil ḳalb-i vīrānı

<u>**kemān ü tir ü hançer:**</u>

kemān ü tīr ü ḫançer: -
Mısra: **9**
Yay, ok ve kılıç.

9. Kemān ü tīr ü ḫançer cemʿin eyler ṭurmaz ey Yaḥyā
10. Yine bir fitne peydā itmek ister çeşm-i fettānı

<u>**cemʿin eyler:**</u>

cemʿin eyler: -
Mısra: **9**
Toplanmak.

9. Kemān ü tīr ü ḫançer cemʿin eyler ṭurmaz ey Yaḥyā
10. Yine bir fitne peydā itmek ister çeşm-i fettānı

<u>**peydā itmek:**</u>

peydā itmek: -
Mısra: **10**
Ortaya çıkarmak.

9. Kemān ü tīr ü ḫançer cemʿin eyler ṭurmaz ey Yaḥyā
10. Yine bir fitne peydā itmek ister çeşm-i fettānı

<u>**çeşm-i fettānı:**</u>

çeşm-i fettānı: -
Mısra: **10**
Fitne çıkaran göz

9. Kemān ü tīr ü ḫançer cemʿin eyler ṭurmaz ey Yaḥyā
10. Yine bir fitne peydā itmek ister çeşm-i fettānı

<u>**pey-ā-pey:**</u>

Pey-ā-pey:
Mısra: **1**
Birbiri ardınca, birbirinin ardı sıra.

1. Pey-ā-pey ṣun baña luṭf eyle sāḳī cām-ı gerdānı
2. Yeter aġırladuñ rıṭl-ı girānla ġayrı yārānı

<u>**ṣun:**</u>

ṣun:
Mısra: **1**
uzatmak, vermek ‖ arzetmek

1. Pey-ā-pey ṣun baña luṭf eyle sāḳī cām-ı gerdānı
2. Yeter aġırladuñ rıṭl-ı girānla ġayrı yārānı

<u>**baña:**</u>

baña:
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

1. Pey-ā-pey ṣun baña luṭf eyle sāḳī cām-ı gerdānı
2. Yeter aġırladuñ rıṭl-ı girānla ġayrı yārānı

<u>**sāḳi:**</u>

sāḳī:
Mısra: **1**
Kadeh, içki sunan

1. Pey-ā-pey ṣun baña luṭf eyle sāḳī cām-ı gerdānı
2. Yeter aġırladuñ rıṭl-ı girānla ġayrı yārānı

<u>**yeter:**</u>

Yeter:
Mısra: **2**
yeter, kâfi

1. Pey-ā-pey ṣun baña luṭf eyle sāḳī cām-ı gerdānı

2. Yeter ağırladuñ rıṭl-ı girānla ġayrı yārānı

ağırla:

ağırladuñ: -duñ
Mısra: **2**
İkramda bulunmak, saygı göstermek.

1. Pey-ā-pey ṣun baña luṭf eyle sāḳi̱ cām-ı gerdānı
2. Yeter ağırladuñ rıṭl-ı girānla ġayrı yārānı

ġayrı:

ġayrı:
Mısra: **2**
Artık.

1. Pey-ā-pey ṣun baña luṭf eyle sāḳi̱ cām-ı gerdānı
2. Yeter ağırladuñ rıṭl-ı girānla ġayrı yārānı

yārān:

yārānı: -ı
Mısra: **2**
dostlar

1. Pey-ā-pey ṣun baña luṭf eyle sāḳi̱ cām-ı gerdānı
2. Yeter ağırladuñ rıṭl-ı girānla ġayrı yārānı

ne:

Ne:
Mısra: **3**
Ne kadar II nasıl.

3. Ne ʿizzet buldı ise şemme-i luṭfuñla bulmuşdur
4. Bu gülzāruñ eger verdi eger nesri̱n ü reyḥānı

ise:

ise:
Mısra: **3**
koşul edatı

3. Ne ʿizzet buldı ise şemme-i luṭfuñla bulmuşdur
4. Bu gülzāruñ eger verdi eger nesri̱n ü reyḥānı

bul:

bulmuşdur: -muşdur
Mısra: **3**
Bulmak II görmek.

3. Ne ʿizzet buldı ise şemme-i luṭfuñla bulmuşdur
4. Bu gülzāruñ eger verdi eger nesri̱n ü reyḥānı

bu:

Bu:
Mısra: **4**
bu, işaret sıfatı

3. Ne ʿizzet buldı ise şemme-i luṭfuñla bulmuşdur
4. Bu gülzāruñ eger verdi eger nesri̱n ü reyḥānı

gülzār:

gülzāruñ: -uñ
Mısra: **4**
gül bahçesi ‖ bahçe

3. Ne ʿizzet buldı ise şemme-i luṭfuñla bulmuşdur
4. Bu gülzāruñ eger verdi eger nesri̱n ü reyḥānı

eger:

eger:
Mısra: **4**
Eğer

3. Ne ʿizzet buldı ise şemme-i luṭfuñla bulmuşdur
4. Bu gülzāruñ eger verdi eger nesri̱n ü reyḥānı

eger:
Mısra: **4**
veya.

3. Ne ʿizzet buldı ise şemme-i luṭfuñla bulmuşdur
4. Bu gülzāruñ eger verdi eger nesri̱n ü reyḥānı

verd:

verdi: -i
Mısra: **4**
Gül.

3. Ne ʿizzet buldı ise şemme-i luṭfuñla bulmuşdur
4. Bu gülzāruñ eger verdi eger nesri̱n ü reyḥānı

nesrin:

nesri̱n:
Mısra: **4**
Hoş kokulu, yabangülü olarak da bilinen çiçek

3. Ne ʿizzet buldı ise şemme-i luṭfuñla bulmuşdur
4. Bu gülzāruñ eger verdi eger nesri̱n ü reyḥānı

ü:

ü:
Mısra: **4**
ve

3. Ne ʿizzet buldı ise şemme-i luṭfuñla bulmuşdur
4. Bu gülzāruñ eger verdi eger nesri̱n ü reyḥānı

reyḥān:

reyḥānı: -ı
Mısra: **4**
Fesleğen denilen güzel kokulu bir bitki.

3. Ne ʿizzet buldı ise şemme-i luṭfuñla bulmuşdur
4. Bu gülzāruñ eger verdi eger nesri̱n ü reyḥānı

biri:

Biri:
Mısra: **5**
Bir tanesi

5. Biri āşüfte-i kūyuñ biri ser-geşte-i rūyuñ
6. Zemi̱nüñ verd-i ḫandānı sipihrüñ māh-ı tābānı

biri:
Mısra: **5**
Bir tanesi

5. Biri āşüfte-i kūyuñ biri ser-geşte-i rūyuñ
6. Zemi̱nüñ verd-i ḫandānı sipihrüñ māh-ı tābānı

zemin:

Zemi̱nüñ: -üñ
Mısra: **6**
Yeryüzü

5. Biri āşüfte-i kūyuñ biri ser-geşte-i rūyuñ
6. Zemi̱nüñ verd-i ḫandānı sipihrüñ māh-ı tābānı

sipihr:

sipihrüñ: -üñ
Mısra: **6**
Gök, sema

5. Biri āşüfte-i kūyuñ biri ser-geşte-i rūyuñ
6. Zemi̱nüñ verd-i ḫandānı sipihrüñ māh-ı tābānı

niçün:

Niçün:
Mısra: **7**
Neden.

7. Niçün uyup hevā-yı ġayra ser-keşlik ider bilsem
8. Leṭāfetle bāġınuñ her ḳad çeken serv-i ḫırāmanı

---

uy:

uyup: -up
Mısra: **7**
Aynı şekilde hareket etmek, uygunluk

7. Niçün uyup hevā-yı ġayra ser-keşlik ider bilsem
8. Leṭāfetle bāġınuñ her ḳad çeken serv-i ḫırāmanı

---

bilsem:

bilsem:
Mısra: **7**
bir bilsem II bir anlasam

7. Niçün uyup hevā-yı ġayra ser-keşlik ider bilsem
8. Leṭāfetle bāġınuñ her ḳad çeken serv-i ḫırāmanı

---

leṭāfet:

Leṭāfetle: -le
Mısra: **8**
Güzellik.

7. Niçün uyup hevā-yı ġayra ser-keşlik ider bilsem
8. Leṭāfetle bāġınuñ her ḳad çeken serv-i ḫırāmanı

---

bāġ:

bāġınuñ: -ınuñ
Mısra: **8**
bahçe

7. Niçün uyup hevā-yı ġayra ser-keşlik ider bilsem
8. Leṭāfetle bāġınuñ her ḳad çeken serv-i ḫırāmanı

---

her:

her:
Mısra: **8**
Her, her bir

7. Niçün uyup hevā-yı ġayra ser-keşlik ider bilsem
8. Leṭāfetle bāġınuñ her ḳad çeken serv-i ḫırāmanı

---

meger:

Meger:
Mısra: **9**
sanki

9. Meger sūz-ı dilümden aña Yaḥyā bir şerer düşdi
10. Ṣabāḥ olınca yandı meclisüñ şemʿ-i şebistānı

---

aña:

aña:
Mısra: **9**
Oraya.

9. Meger sūz-ı dilümden aña Yaḥyā bir şerer düşdi
10. Ṣabāḥ olınca yandı meclisüñ şemʿ-i şebistānı

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Meger sūz-ı dilümden aña Yaḥyā bir şerer düşdi
10. Ṣabāḥ olınca yandı meclisüñ şemʿ-i şebistānı

---

bir:

bir:
Mısra: **9**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Meger sūz-ı dilümden aña Yaḥyā bir şerer düşdi
10. Ṣabāḥ olınca yandı meclisüñ şemʿ-i şebistānı

şerer:

şerer:
Mısra: **9**
Kıvılcım.

9. Meger sūz-ı dilümden aña Yaḥyā bir şerer düşdi
10. Ṣabāḥ olınca yandı meclisüñ şemʿ-i şebistānı

---

düş:

düşdi: -di
Mısra: **9**
Düşmek II rast gelmek.

9. Meger sūz-ı dilümden aña Yaḥyā bir şerer düşdi
10. Ṣabāḥ olınca yandı meclisüñ şemʿ-i şebistānı

Ṣabāḥ:

Ṣabāḥ:
Mısra: **10**
Sabah.

9. Meger sūz-ı dilümden aña Yaḥyā bir şerer düşdi
10. Ṣabāḥ olınca yandı meclisüñ şemʿ-i şebistānı

---

olınca:

olınca:
Mısra: **10**
olduğu zaman.

9. Meger sūz-ı dilümden aña Yaḥyā bir şerer düşdi
10. Ṣabāḥ olınca yandı meclisüñ şemʿ-i şebistānı

---

yan:

yandı: -dı
Mısra: **10**
yanmak

9. Meger sūz-ı dilümden aña Yaḥyā bir şerer düşdi
10. Ṣabāḥ olınca yandı meclisüñ şemʿ-i şebistānı

---

meclis:

meclisüñ: -üñ
Mısra: **10**
Toplantı.

9. Meger sūz-ı dilümden aña Yaḥyā bir şerer düşdi
10. Ṣabāḥ olınca yandı meclisüñ şemʿ-i şebistānı

---

luṭf eyle:

luṭf eyle: -
Mısra: **1**
Yardımda bulunmak.

1. Pey-ā-pey ṣun baña luṭf eyle sāḳī cām-ı gerdānı
2. Yeter aġırladuñ rıṭl-ı girānla ġayrı yārānı

---

cām-ı gerdānı:

cām-ı gerdānı: -
Mısra: **1**
Yuvarlak kadeh II baş döndüren kadeh.

1. Pey-ā-pey ṣun baña luṭf eyle sāḳī cām-ı gerdānı
2. Yeter aġırladuñ rıṭl-ı girānla ġayrı yārānı

---

rıṭl-ı girānla:

rıṭl-ı girānla: -
Mısra: **2**
Ağır ve dolu kadeh.

1. Pey-ā-pey ṣun baña luṭf eyle sāḳi̱ cām-ı gerdānı
2. Yeter ağırladuñ rıṭl-ı girānla ġayrı yārānı

ʿizzet buldı:

ʿizzet buldı: -
Mısra: **3**
İkram ve itibar görmek.

3. Ne ʿizzet buldı ise şemme-i luṭfuñla bulmuşdur
4. Bu gülzāruñ eger verdi eger nesri̱n ü reyḥānı

şemme-i luṭfuñla:

şemme-i luṭfuñla: -
Mısra: **3**
Tek bir lütuf II lütuf kokusu.

3. Ne ʿizzet buldı ise şemme-i luṭfuñla bulmuşdur
4. Bu gülzāruñ eger verdi eger nesri̱n ü reyḥānı

āşüfte-i kūyuñ:

āşüfte-i kūyuñ: -
Mısra: **5**
Sevgilinin bulunduğu yerin müptelası.

5. Biri āşüfte-i kūyuñ biri ser-geşte-i rūyuñ
6. Zemi̱nüñ verd-i ḫandānı sipihrüñ māh-ı tābānı

ser-geşte-i rūyuñ:

ser-geşte-i rūyuñ: -
Mısra: **5**
Sevgilinin yüzünün güzelliğinden başı dönmüş.

5. Biri āşüfte-i kūyuñ biri ser-geşte-i rūyuñ
6. Zemi̱nüñ verd-i ḫandānı sipihrüñ māh-ı tābānı

verd-i ḫandānı:

verd-i ḫandānı: -
Mısra: **6**
Yeni açılmış gül. II Sevgili.

5. Biri āşüfte-i kūyuñ biri ser-geşte-i rūyuñ
6. Zemi̱nüñ verd-i ḫandānı sipihrüñ māh-ı tābānı

māh-ı tābānı:

māh-ı tābānı: -
Mısra: **6**
Parlak ay.

5. Biri āşüfte-i kūyuñ biri ser-geşte-i rūyuñ
6. Zemi̱nüñ verd-i ḫandānı sipihrüñ māh-ı tābānı

hevā-yı ġayra:

hevā-yı ġayra: -
Mısra: **7**
Başkalarının havası

7. Niçün uyup hevā-yı ġayra ser-keşlik ider bilsem
8. Leṭāfetle bāġınuñ her ḳad çeken serv-i ḫırāmanı

ser-keşlik ider:

ser-keşlik ider: -
Mısra: **7**
İtaat etmemek, dik başlılık göstermek

7. Niçün uyup hevā-yı ġayra ser-keşlik ider bilsem
8. Leṭāfetle bāġınuñ her ḳad çeken serv-i ḫırāmanı

ḳad çeken:

ḳad çeken: -
Mısra: **8**
boy atmak II boyu posu uzamak

7. Niçün uyup hevā-yı ġayra ser-keşlik ider bilsem
8. Leṭāfetle bāġınuñ her ḳad çeken serv-i ḫırāmanı

serv-i ḫırāmanı:

serv-i ḫırāmanı: -
Mısra: **8**
salınarak yürüyen servi

7. Niçün uyup hevā-yı ġayra ser-keşlik ider bilsem
8. Leṭāfetle bāġınuñ her ḳad çeken serv-i ḫırāmanı

sūz-ı dilümden:

sūz-ı dilümden: -
Mısra: **9**
gönül ateşi

9. Meger sūz-ı dilümden aña Yaḥyā bir şerer düşdi
10. Ṣabāḥ olınca yandı meclisüñ şemʿ-i şebistānı

şemʿ-i şebistānı:

şemʿ-i şebistānı: -
Mısra: **10**
Geceyi aydınlatan mum.

9. Meger sūz-ı dilümden aña Yaḥyā bir şerer düşdi
10. Ṣabāḥ olınca yandı meclisüñ şemʿ-i şebistānı

görince:

görince:
Mısra: **1**
gördüğü zaman

1. Gözüm ışırdı görince o laʿl-ı ḫandānı
2. Nişanladum lebinüñ yaresiyle cānānı

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Gözüm ışırdı görince o laʿl-ı ḫandānı
2. Nişanladum lebinüñ yaresiyle cānānı

nişanla:

Nişanladum: -dum
Mısra: **2**
Nişanlamak II evlendirmek üzere sözleşmek II işaretlemek.

1. Gözüm ışırdı görince o laʿl-ı ḫandānı
2. Nişanladum lebinüñ yaresiyle cānānı

leb:

lebinüñ: -inüñ
Mısra: **2**
dudak

1. Gözüm ışırdı görince o laʿl-ı ḫandānı
2. Nişanladum lebinüñ yaresiyle cānānı

lebiyle: -iyle
Mısra: **9**
dudak

9. Ġazelde ol mehi Yaḥyā lebiyle vaṣf itsün
10. Şekerle beslesün ol ṭūṭi̱-i suḫan-dānı

yare:

yaresiyle: -siyle
Mısra: **2**

yara

1. Gözüm ışırdı görince o laʿl-ı ḫandānı
2. Nişanladum lebinüñ yaresiyle cānānı

cānān:

cānānı: -ı
Mısra: **2**
sevgili.

1. Gözüm ışırdı görince o laʿl-ı ḫandānı
2. Nişanladum lebinüñ yaresiyle cānānı

hūb-rū:

ḫūb-rūlar: -lar
Mısra: **3**
Güzel yüz.

3. Kim ola ḳarşu ṭura ḫūb-rūlar içre aña
4. Meger ki āyịnede ʿaks-ı rūy-ı raḫşānı

içre:

içre:
Mısra: **3**
içinde

3. Kim ola ḳarşu ṭura ḫūb-rūlar içre aña
4. Meger ki āyịnede ʿaks-ı rūy-ı raḫşānı

aña:

aña:
Mısra: **3**
Ona.

3. Kim ola ḳarşu ṭura ḫūb-rūlar içre aña
4. Meger ki āyịnede ʿaks-ı rūy-ı raḫşānı

aña:
Mısra: **8**
Ona.

7. Cebịni çịn ile mıstarlı ṣafḥadur yazmış
8. Derbịr-i ḥüsn aña dịbāce-i Gülistānı

āyine:

āyịnede: -de
Mısra: **4**
ayna

3. Kim ola ḳarşu ṭura ḫūb-rūlar içre aña
4. Meger ki āyịnede ʿaks-ı rūy-ı raḫşānı

mi:

mi:
Mısra: **5**
soru edatı

5. Taṣavvur itmedi mi bị-miŝāl taṣvịrüñ
6. Ne ṣūret ile çıḳardı ki naḳşını Māni

bi-miŝāl:

bị-miŝāl:
Mısra: **5**
Eşsiz, benzersiz.

5. Taṣavvur itmedi mi bị-miŝāl taṣvịrüñ
6. Ne ṣūret ile çıḳardı ki naḳşını Māni

taṣvir:

taṣvịrüñ: -üñ
Mısra: **5**
Görüntü II suret II şekil.

5. Taṣavvur itmedi mi bị-miŝāl taṣvịrüñ
6. Ne ṣūret ile çıḳardı ki naḳşını Māni

ki:

ki:
Mısra: **6**
Ki bağlacı.

5. Taṣavvur itmedi mi bị-miŝāl taṣvịrüñ
6. Ne ṣūret ile çıḳardı ki naḳşını Māni

māni:

Mānị:
Mısra: **6**
Meşhur Çinli nakkaşın adıdır. Behram Şâpûr zamanında Îran'a gelip Zerdüşt ve Îsâ dinleri halitası olan batıl mezhebini neşre başlamış olduğundan idam olunmuştur. "Erteng", Erjeng" adlı eserleri meşhurdur.

5. Taṣavvur itmedi mi bị-miŝāl taṣvịrüñ
6. Ne ṣūret ile çıḳardı ki naḳşını Māni

ile:

ile:
Mısra: **7**
İle birlikte.

7. Cebịni çịn ile mıstarlı ṣafḥadur yazmış
8. Derbịr-i ḥüsn aña dịbāce-i Gülistānı

yaz:

yazmış: -mış
Mısra: **7**
Kaleme almak.

7. Cebịni çịn ile mıstarlı ṣafḥadur yazmış
8. Derbịr-i ḥüsn aña dịbāce-i Gülistānı

Ġazel:

Ġazelde: -de
Mısra: **9**
Divan şiirinin en yaygın nazım şekillerinden biri olan gazelin sözlük anlamı, kadınlarla âşıkâne sohbet etmek ve aşk üzerine konuşmaktır. Edebî bir terim olarak gazel, ilk beyti kendi içinde diğer beyitlerinin ikinci mısraları ilk beyitle kafiyeli olan, 4-15 beyit arasında yazılabilen, son beyitte şairin mahlasının bulunduğu ve kafiye şeması aa, xa, xa, xa, xa şeklinde olan nazım biçiminin adıdır.

9. Ġazelde ol mehi Yaḥyā lebiyle vaṣf itsün
10. Şekerle beslesün ol ṭūṭị-i suḫan-dānı

ol:

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Ġazelde ol mehi Yaḥyā lebiyle vaṣf itsün
10. Şekerle beslesün ol ṭūṭị-i suḫan-dānı

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Ġazelde ol mehi Yaḥyā lebiyle vaṣf itsün
10. Şekerle beslesün ol ṭūṭị-i suḫan-dānı

meh:

mehi: -i
Mısra: **9**
Ay, ay yüzlü sevgili

9. Ġazelde ol mehi Yaḥyā lebiyle vaṣf itsün

10. Şekerle beslesün ol ṭūṭị-i suḫan-dānı

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ġazelde ol mehi Yaḥyā lebiyle vaṣf itsün
10. Şekerle beslesün ol ṭūṭị-i suḫan-dānı

Şeker:

Şekerle: -le
Mısra: **10**
şeker, tatlı, kand

9. Ġazelde ol mehi Yaḥyā lebiyle vaṣf itsün
10. Şekerle beslesün ol ṭūṭị-i suḫan-dānı

besle:

beslesün: -sün
Mısra: **10**
Yiyecek ve içeceğini sağlamak

9. Ġazelde ol mehi Yaḥyā lebiyle vaṣf itsün
10. Şekerle beslesün ol ṭūṭị-i suḫan-dānı

laʿl-ı handānı:

laʿl-ı ḫandānı: -
Mısra: **1**
gülen dudak.

1. Gözüm ışırdı görince o laʿl-ı ḫandānı
2. Nişanladum lebinüñ yaresiyle cānānı

gözüm ışırdı:

gözüm ışırdı: -
Mısra: **1**
Bir yerlerden tanımak.

1. Gözüm ışırdı görince o laʿl-ı ḫandānı
2. Nişanladum lebinüñ yaresiyle cānānı

ḳarşu ṭura:

ḳarşu ṭura: -
Mısra: **3**
karşısında durmak

3. Kim ola ḳarşu ṭura ḫūb-rūlar içre aña
4. Meger ki āyịnede ʿaks-ı rūy-ı raḫşānı

kim ola:

kim ola: -
Mısra: **3**
Her kim.

3. Kim ola ḳarşu ṭura ḫūb-rūlar içre aña
4. Meger ki āyịnede ʿaks-ı rūy-ı raḫşānı

meger ki:

meger ki: -
Mısra: **4**
Ola ki

3. Kim ola ḳarşu ṭura ḫūb-rūlar içre aña
4. Meger ki āyịnede ʿaks-ı rūy-ı raḫşānı

ʿaks-ı rūy-ı raḫşānı:

ʿaks-ı rūy-ı raḫşānı: -
Mısra: **4**
Parlayan yüzün yansıması.

3. Kim ola ḳarşu ṭura ḫūb-rūlar içre aña
4. Meger ki āyịnede ʿaks-ı rūy-ı raḫşānı

taṣavvur itmedi:

taṣavvur itmedi: -
Mısra: **5**
Resmini çizmek.

5. Taṣavvur itmedi mi bị-miŝāl taṣvịrüñ
6. Ne ṣūret ile çıḳardı ki naḳşını Māni

ne ṣūret ile:

ne ṣūret ile: -
Mısra: **6**
Ne yüzle? II nasıl?

5. Taṣavvur itmedi mi bị-miŝāl taṣvịrüñ
6. Ne ṣūret ile çıḳardı ki naḳşını Māni

naḳşını çıḳardı:

naḳşını çıḳardı: -
Mısra: **6**
Resmini çizmek II ortaya resim çıkarmak.

5. Taṣavvur itmedi mi bị-miŝāl taṣvịrüñ
6. Ne ṣūret ile çıḳardı ki naḳşını Māni

cebini çin:

cebịni çịn: -
Mısra: **7**
Kıvrımlı, süslü sayfa girişi.

7. Cebịni çịn ile mısṭarlı ṣafḥadur yazmış
8. Derbịr-i ḥüsn aña dịbāce-i Gülistānı

mısṭarlı ṣafḥadur:

mısṭarlı ṣafḥadur: -
Mısra: **7**
Çizgi çizilmiş sayfa II yazılanlar daha düzgün olsun diye mıstar çekilen sayfa.

7. Cebịni çịn ile mısṭarlı ṣafḥadur yazmış
8. Derbịr-i ḥüsn aña dịbāce-i Gülistānı

dibāce-i gülistānı:

dịbāce-i gülistānı: -
Mısra: **8**
Gülistan'ın ön sözü II Sadi'nin ünlü eseri Gülistan'ın girişi.

7. Cebịni çịn ile mısṭarlı ṣafḥadur yazmış
8. Derbịr-i ḥüsn aña dịbāce-i Gülistānı

derbir-i ḥüsn:

derbịr-i ḥüsn: -
Mısra: **8**
Güzellikler kapısı II güzellik başlangıcı.

7. Cebịni çịn ile mısṭarlı ṣafḥadur yazmış
8. Derbịr-i ḥüsn aña dịbāce-i Gülistānı

vaṣf itsün:

vaṣf itsün: -
Mısra: **9**
anlatmak II nitelendirmek

9. Ġazelde ol mehi Yaḥyā lebiyle vaṣf itsün
10. Şekerle beslesün ol ṭūṭị-i suḫan-dānı

ṭūṭi-i suḫan-dānı:

ṭūṭị-i suḫan-dānı: -
Mısra: **10**
Söz söyleyen papağan II sevgili.

9. Ġazelde ol mehi Yaḥyā lebiyle vaṣf itsün
10. Şekerle beslesün ol ṭūṭı̇-i suḫan-dānı

---

mescid:

Mescidde: -de
Mısra: **1**
Mescit II cami II İslam dininde ibadet edilen mekan.

1. Mescidde riyā-pı̇şeler itsün ḳo riyāyı
2. Mey-ḫāneye gel kim ne riyā var ne mürāyi

---

riyā-pişe:

riyā-pı̇şeler: -ler
Mısra: **1**
Riyakar şeyh II kaba sofu II zahit.

1. Mescidde riyā-pı̇şeler itsün ḳo riyāyı
2. Mey-ḫāneye gel kim ne riyā var ne mürāyi

---

it:

itsün: -sün
Mısra: **1**
etmek, eylemek

1. Mescidde riyā-pı̇şeler itsün ḳo riyāyı
2. Mey-ḫāneye gel kim ne riyā var ne mürāyi

---

ko:

ḳo:
Mısra: **1**
bırak!

1. Mescidde riyā-pı̇şeler itsün ḳo riyāyı
2. Mey-ḫāneye gel kim ne riyā var ne mürāyi

---

riyā:

riyāyı: -yı
Mısra: **1**
İki yüzlülük, gösteriş yapma.

1. Mescidde riyā-pı̇şeler itsün ḳo riyāyı
2. Mey-ḫāneye gel kim ne riyā var ne mürāyi

riyā:
Mısra: **2**
İki yüzlülük, gösteriş yapma.

1. Mescidde riyā-pı̇şeler itsün ḳo riyāyı
2. Mey-ḫāneye gel kim ne riyā var ne mürāyi

---

mey-hāne:

Mey-ḫāneye: -ye
Mısra: **2**
İçki içilen yer.

1. Mescidde riyā-pı̇şeler itsün ḳo riyāyı
2. Mey-ḫāneye gel kim ne riyā var ne mürāyi

---

gel:

gel:
Mısra: **2**
Gelmek.

1. Mescidde riyā-pı̇şeler itsün ḳo riyāyı
2. Mey-ḫāneye gel kim ne riyā var ne mürāyi

Gelmiş: -miş
Mısra: **6**
Gelmek.

5. Redd itmiş idi yār raḳı̇bi işiginden
6. Gelmiş o siyeh-rū yine gördüñ mi belāyı

---

kim:

kim:
Mısra: **2**
Ki II çünkü.

1. Mescidde riyā-pı̇şeler itsün ḳo riyāyı
2. Mey-ḫāneye gel kim ne riyā var ne mürāyi

---

ne:

ne:
Mısra: **2**
Ne ... ne bağlama edatı.

1. Mescidde riyā-pı̇şeler itsün ḳo riyāyı
2. Mey-ḫāneye gel kim ne riyā var ne mürāyi

ne:
Mısra: **2**
Ne ... ne de bağlama edatı.

1. Mescidde riyā-pı̇şeler itsün ḳo riyāyı
2. Mey-ḫāneye gel kim ne riyā var ne mürāyi

---

var:

var:
Mısra: **2**
Bulunmakta.

1. Mescidde riyā-pı̇şeler itsün ḳo riyāyı
2. Mey-ḫāneye gel kim ne riyā var ne mürāyi

---

mürāyi:

mürāyi:
Mısra: **2**
Din münafığı, iki yüzlü.

1. Mescidde riyā-pı̇şeler itsün ḳo riyāyı
2. Mey-ḫāneye gel kim ne riyā var ne mürāyi

---

ey:

Ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Ey cām-ı ṣafā ṭālibi bı̇-hūde uzanma
4. Cümle bile defn eylediler cām-ı ṣafāyı

---

bi-hūde:

bı̇-hūde:
Mısra: **3**
Boşuna.

3. Ey cām-ı ṣafā ṭālibi bı̇-hūde uzanma
4. Cümle bile defn eylediler cām-ı ṣafāyı

---

uzanma:

uzanma:
Mısra: **3**
Yönelme II talep etme II elleriyle almak için uzanmak.

3. Ey cām-ı ṣafā ṭālibi bı̇-hūde uzanma
4. Cümle bile defn eylediler cām-ı ṣafāyı

---

cümle:

Cümle:
Mısra: **4**
Tamamen.

3. Ey cām-ı ṣafā ṭālibi bı̇-hūde uzanma
4. Cümle bile defn eylediler cām-ı ṣafāyı

---

bile:

bile:
Mısra: **4**
İle.

3. Ey cām-ı ṣafā ṭālibi bị-hūde uzanma
4. Cümle bile defn eylediler cām-ı ṣafāyı

i:

idi: -di
Mısra: **5**
İ- yardımcı fiili.

5. Redd itmiş idi yār raḳịbi işiginden
6. Gelmiş o siyeh-rū yine gördüñ mi belāyı

yār:

yār:
Mısra: **5**
Sevgili

5. Redd itmiş idi yār raḳịbi işiginden
6. Gelmiş o siyeh-rū yine gördüñ mi belāyı

raḳib:

raḳịbi: -i
Mısra: **5**
Rakip II. Düşman.

5. Redd itmiş idi yār raḳịbi işiginden
6. Gelmiş o siyeh-rū yine gördüñ mi belāyı

işig:

işiginden: -inden
Mısra: **5**
Eşik II Huzur, makam

5. Redd itmiş idi yār raḳịbi işiginden
6. Gelmiş o siyeh-rū yine gördüñ mi belāyı

o:

o:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Redd itmiş idi yār raḳịbi işiginden
6. Gelmiş o siyeh-rū yine gördüñ mi belāyı

siyeh-rū:

siyeh-rū:
Mısra: **6**
Yüzü kara, günahkar.

5. Redd itmiş idi yār raḳịbi işiginden
6. Gelmiş o siyeh-rū yine gördüñ mi belāyı

yine:

yine:
Mısra: **6**
Tekrar.

5. Redd itmiş idi yār raḳịbi işiginden
6. Gelmiş o siyeh-rū yine gördüñ mi belāyı

gör:

gördüñ: -düñ
Mısra: **6**
Görmek.

5. Redd itmiş idi yār raḳịbi işiginden
6. Gelmiş o siyeh-rū yine gördüñ mi belāyı

mi:

mi:
Mısra: **6**
soru edatı

5. Redd itmiş idi yār raḳịbi işiginden
6. Gelmiş o siyeh-rū yine gördüñ mi belāyı

belā:

belāyı: -yı
Mısra: **6**
felaket, musibet

5. Redd itmiş idi yār raḳịbi işiginden
6. Gelmiş o siyeh-rū yine gördüñ mi belāyı

tedbir:

Tedbịr:
Mısra: **8**
Önlem alma.

7. Defʿ idemedük ceyş-i ġamı saʿy ide gördük
8. Tedbịr ne mümkin boza taḳdịr-i Ḫudāyı

boz:

boza: -a
Mısra: **8**
Bozmak II düzensiz hale getirmek.

7. Defʿ idemedük ceyş-i ġamı saʿy ide gördük
8. Tedbịr ne mümkin boza taḳdịr-i Ḫudāyı

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā nice bị-ṣabr ū ḳarār olmayayın ben
10. Dil-berse güzel dilse nihāyetde hevāyị

nice:

nice:
Mısra: **9**
nasıl

9. Yaḥyā nice bị-ṣabr ū ḳarār olmayayın ben
10. Dil-berse güzel dilse nihāyetde hevāyị

ben:

ben:
Mısra: **9**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Yaḥyā nice bị-ṣabr ū ḳarār olmayayın ben
10. Dil-berse güzel dilse nihāyetde hevāyị

dil-ber:

Dil-berse: -se
Mısra: **10**
Gönül alan, güzel.

9. Yaḥyā nice bị-ṣabr ū ḳarār olmayayın ben
10. Dil-berse güzel dilse nihāyetde hevāyị

nihāyet:

nihāyetde: -de
Mısra: **10**
Son, sınır.

9. Yaḥyā nice bị-ṣabr ū ḳarār olmayayın ben
10. Dil-berse güzel dilse nihāyetde hevāyị

hevāyi:

hevāyį:
Mısra: **10**
şıpsevdi ‖ uçarı

9. Yaḥyā nice bį-ṣabr ū ḳarār olmayayın ben
10. Dil-berse güzel dilse nihāyetde hevāyį

cām-ı ṣafā ṭālibi:

cām-ı ṣafā ṭālibi: -
Mısra: **3**
Neşe ve zevk şarabını talep eden.

3. Ey cām-ı ṣafā ṭālibi bį-hūde uzanma
4. Cümle bile defn eylediler cām-ı ṣafāyı

defn eylediler:

defn eylediler: -
Mısra: **4**
gömmek

3. Ey cām-ı ṣafā ṭālibi bį-hūde uzanma
4. Cümle bile defn eylediler cām-ı ṣafāyı

cām-ı ṣafāyı:

cām-ı ṣafāyı: -
Mısra: **4**
Gönlü hoş eden kadeh.

3. Ey cām-ı ṣafā ṭālibi bį-hūde uzanma
4. Cümle bile defn eylediler cām-ı ṣafāyı

redd itmiş:

redd itmiş: -
Mısra: **5**
kabul etmemek, geri çevirmek .

5. Redd itmiş idi yār raḳįbi işiginden
6. Gelmiş o siyeh-rū yine gördüñ mi belāyı

defʿ idemedük:

defʿ idemedük: -
Mısra: **7**
Ortadan kaldıramamak II yok edememek.

7. Defʿ idemedük ceyş-i ġamı saʿy ide gördük
8. Tedbįr ne mümkin boza taḳdįr-i Ḫudāyı

ceyş-i ġamı:

ceyş-i ġamı: -
Mısra: **7**
Gam askeri

7. Defʿ idemedük ceyş-i ġamı saʿy ide gördük
8. Tedbįr ne mümkin boza taḳdįr-i Ḫudāyı

saʿy ide gördük:

saʿy ide gördük: -
Mısra: **7**
Çalışıp görmek II çaba sarf ederek anlamak.

7. Defʿ idemedük ceyş-i ġamı saʿy ide gördük
8. Tedbįr ne mümkin boza taḳdįr-i Ḫudāyı

ne mümkin:

ne mümkin: -
Mısra: **8**
Mümkün değil, mümkün mü?

7. Defʿ idemedük ceyş-i ġamı saʿy ide gördük
8. Tedbįr ne mümkin boza taḳdįr-i Ḫudāyı

taḳdir-i Ḫudāyı:

taḳdįr-i Ḫudāyı: -
Mısra: **8**
Allah'ın takdiri.

7. Defʿ idemedük ceyş-i ġamı saʿy ide gördük
8. Tedbįr ne mümkin boza taḳdįr-i Ḫudāyı

bi-ṣabr ū ḳarār olmayayın:

bį-ṣabr ū ḳarār olmayayın: -
Mısra: **9**
Bir hal üzere sabit olamayıp, sabırsız olmak

9. Yaḥyā nice bį-ṣabr ū ḳarār olmayayın ben
10. Dil-berse güzel dilse nihāyetde hevāyį

güzel dilse:

güzel dilse: -
Mısra: **10**
Güzel gönül.

9. Yaḥyā nice bį-ṣabr ū ḳarār olmayayın ben
10. Dil-berse güzel dilse nihāyetde hevāyį

gül:

Gül:
Mısra: **1**
Gül. || Sevgili.

1. Gül ġurūr -ı ḥüsn ile almış ele bį-dādını
2. Diñleñüz bülbüllerüñ şimden girü feryādını

ile:

ile:
Mısra: **1**
İle birlikte.

1. Gül ġurūr -ı ḥüsn ile almış ele bį-dādını
2. Diñleñüz bülbüllerüñ şimden girü feryādını

ile:
Mısra: **3**
İle birlikte.

3. Söyleşürdi o dehān-ı teng-i şekker-bār ile
4. Alabilse ġonce şįrįn leblerüñden dadını

bi-dād:

bį-dādını: -ını
Mısra: **1**
Gaddar, zalim.

1. Gül ġurūr -ı ḥüsn ile almış ele bį-dādını
2. Diñleñüz bülbüllerüñ şimden girü feryādını

diñleñüz:

Diñleñüz:
Mısra: **2**
dinlemek

1. Gül ġurūr -ı ḥüsn ile almış ele bį-dādını
2. Diñleñüz bülbüllerüñ şimden girü feryādını

bülbül:

bülbüllerüñ: -lerüñ
Mısra: **2**
güzel sesiyle bilinen kuş II âşık

1. Gül ġurūr -ı ḥüsn ile almış ele bį-dādını
2. Diñleñüz bülbüllerüñ şimden girü feryādını

feryād:

feryādını: -ını
Mısra: **2**
haykırış, çığlık, bağırtı

1. Gül ġurūr -ı ḥüsn ile almış ele bi̇-dādını
2. Diñleñüz bülbüllerüñ şimden girü feryādını

---

söyleş:

Söyleşürdi: -ürdi
Mısra: **3**
karşılıklı konuşmak, sohbet etmek

3. Söyleşürdi o dehān-ı teng-i şekker-bār ile
4. Alabilse ġonce şi̇ri̇n leblerüñden dadını

---

o:

o:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Söyleşürdi o dehān-ı teng-i şekker-bār ile
4. Alabilse ġonce şi̇ri̇n leblerüñden dadını

ġonce:

ġonce:
Mısra: **4**
Gonca.

3. Söyleşürdi o dehān-ı teng-i şekker-bār ile
4. Alabilse ġonce şi̇ri̇n leblerüñden dadını

---

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. ʿAndeli̇b-i ḫoş-ṣadā bir gülşeni̇ dervi̇şdür
6. Muṣḥaf-ı gülden oḳur ṣubḥ ü mesā evrādını

---

oḳu:

oḳur: -r
Mısra: **6**
okumak

5. ʿAndeli̇b-i ḫoş-ṣadā bir gülşeni̇ dervi̇şdür
6. Muṣḥaf-ı gülden oḳur ṣubḥ ü mesā evrādını

---

nāṣiḥā:

Nāṣiḥā:
Mısra: **7**
Ey nasihat eden, öğüt veren

7. Nāṣıḥā pendüñ ḳabūl olmaya şāyed diyesin
8. Ḥayf kim pi̇r-i muġānuñ ṭutmadum irşādını

---

pend:

pendüñ: -üñ
Mısra: **7**
Nasihat, öğüt.

7. Nāṣıḥā pendüñ ḳabūl olmaya şāyed diyesin
8. Ḥayf kim pi̇r-i muġānuñ ṭutmadum irşādını

şāyed:

şāyed:
Mısra: **7**
ola ki

7. Nāṣıḥā pendüñ ḳabūl olmaya şāyed diyesin
8. Ḥayf kim pi̇r-i muġānuñ ṭutmadum irşādını

---

di:

diyesin: -yesin
Mısra: **7**
Demek II düşünmek.

7. Nāṣıḥā pendüñ ḳabūl olmaya şāyed diyesin
8. Ḥayf kim pi̇r-i muġānuñ ṭutmadum irşādını

---

bāde:

bādeden: -den
Mısra: **9**
Şarap.

9. Devr-i gülde bādeden Yaḥyā'yı vāʿiẓ menʿ ider
10. Tek anuñla eglesün ādem dil-i nā-şādını

---

yaḥyā':

Yaḥyā'yı: -yı
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Devr-i gülde bādeden Yaḥyā'yı vāʿiẓ menʿ ider
10. Tek anuñla eglesün ādem dil-i nā-şādını

---

vāʿiẓ:

vāʿiẓ:
Mısra: **9**
Vaaz eden.

9. Devr-i gülde bādeden Yaḥyā'yı vāʿiẓ menʿ ider
10. Tek anuñla eglesün ādem dil-i nā-şādını

---

tek:

Tek:
Mısra: **10**
yeter ki, yalnız

9. Devr-i gülde bādeden Yaḥyā'yı vāʿiẓ menʿ ider
10. Tek anuñla eglesün ādem dil-i nā-şādını

---

a:

anuñla: -nuñla
Mısra: **10**
O, kişi zamiri.

9. Devr-i gülde bādeden Yaḥyā'yı vāʿiẓ menʿ ider
10. Tek anuñla eglesün ādem dil-i nā-şādını

---

egle:

eglesün: -sün
Mısra: **10**
Eğlendirmek II hoşça vakit geçirtmek.

9. Devr-i gülde bādeden Yaḥyā'yı vāʿiẓ menʿ ider
10. Tek anuñla eglesün ādem dil-i nā-şādını

ādem:

ādem:
Mısra: **10**
İnsan.

9. Devr-i gülde bādeden Yaḥyā'yı vāʿiẓ menʿ ider
10. Tek anuñla eglesün ādem dil-i nā-şādını

ġurūr-ı ḥüsn:

ġurūr-ı ḥüsn: -
Mısra: **1**
Güzellik kibiri.

1. Gül ġurūr -ı ḥüsn ile almış ele bi̇-dādını
2. Diñleñüz bülbüllerüñ şimden girü feryādını

---

ele almış:

ele almış: -
Mısra: **1**
Ele geçir, eline al.

1. Gül ġurūr -ı ḥüsn ile almış ele bi̱-dādını
2. Diñleñüz bülbüllerüñ şimden girü feryādını

şimden girü:

***şimden girü:* -**
Mısra: **2**
artık, bundan sonra

1. Gül ġurūr -ı ḥüsn ile almış ele bi̱-dādını
2. Diñleñüz bülbüllerüñ şimden girü feryādını

dehān-ı teng-i şekker-bār:

***dehān-ı teng-i şekker-bār:* -**
Mısra: **3**
Şeker yüklü küçük, dar ağız.

3. Söyleşürdi o dehān-ı teng-i şekker-bār ile
4. Alabilse ġonce şi̱ri̱n leblerüñden dadını

şirin leblerüñden:

***şi̱ri̱n leblerüñden:* -**
Mısra: **4**
Tatlı dudak.

3. Söyleşürdi o dehān-ı teng-i şekker-bār ile
4. Alabilse ġonce şi̱ri̱n leblerüñden dadını

dadını alabilse:

***dadını alabilse:* -**
Mısra: **4**
Tat almak II nasiplenmek.

3. Söyleşürdi o dehān-ı teng-i şekker-bār ile
4. Alabilse ġonce şi̱ri̱n leblerüñden dadını

ʿandelib-i hoş-ṣadā:

***ʿandeli̱b-i ḫoş-ṣadā:* -**
Mısra: **5**
Güzel sesli bülbül.

5. ʿAndeli̱b-i ḫoş-ṣadā bir gülşeni̱ dervi̱şdür
6. Muṣḥaf-ı gülden oḳur ṣubḥ ü mesā evrādını

gülşeni dervişdür:

***gülşeni̱ dervi̱şdür:* -**
Mısra: **5**
Gülşenî tarikatı şeyhine bağlanarak dergahta hizmet ve çile ile gününü geçiren ermiş kişi.

5. ʿAndeli̱b-i ḫoş-ṣadā bir gülşeni̱ dervi̱şdür
6. Muṣḥaf-ı gülden oḳur ṣubḥ ü mesā evrādını

muṣḥaf-ı gülden:

***muṣḥaf-ı gülden:* -**
Mısra: **6**
Gül sayfası II gül yaprakları.

5. ʿAndeli̱b-i ḫoş-ṣadā bir gülşeni̱ dervi̱şdür
6. Muṣḥaf-ı gülden oḳur ṣubḥ ü mesā evrādını

ṣubḥ u mesā evrādını:

***ṣubḥ u mesā evrādını:* -**
Mısra: **6**
Sabah akşam duası II sabah akşam yapılan zikir.

5. ʿAndeli̱b-i ḫoş-ṣadā bir gülşeni̱ dervi̱şdür
6. Muṣḥaf-ı gülden oḳur ṣubḥ ü mesā evrādını

ḳabūl olmaya:

***ḳabūl olmaya:* -**
Mısra: **7**
Kabul edilmemek II dikkate alınmamak.

7. Nāṣıḥā pendüñ ḳabūl olmaya şāyed diyesin
8. Ḥayf kim pi̱r-i muġānuñ ṭutmadum irşādını

Ḥayf kim:

***Ḥayf kim:* -**
Mısra: **8**
Eyvah, yazık ki.

7. Nāṣıḥā pendüñ ḳabūl olmaya şāyed diyesin
8. Ḥayf kim pi̱r-i muġānuñ ṭutmadum irşādını

pir-i muġānuñ:

***pi̱r-i muġānuñ:* -**
Mısra: **8**
Meyhaneci.

7. Nāṣıḥā pendüñ ḳabūl olmaya şāyed diyesin
8. Ḥayf kim pi̱r-i muġānuñ ṭutmadum irşādını

irşādını ṭutmadum:

***irşādını ṭutmadum:* -**
Mısra: **8**
Gösterilen yolda yürümemek.

7. Nāṣıḥā pendüñ ḳabūl olmaya şāyed diyesin
8. Ḥayf kim pi̱r-i muġānuñ ṭutmadum irşādını

devr-i gülde:

***devr-i gülde:* -**
Mısra: **9**
İlkbahar.

9. Devr-i gülde bādeden Yaḥyā'yı vāʿiẓ menʿ ider
10. Tek anuñla eglesün ādem dil-i nā-şādını

menʿ ider:

***menʿ ider:* -**
Mısra: **9**
Yasaklamak.

9. Devr-i gülde bādeden Yaḥyā'yı vāʿiẓ menʿ ider
10. Tek anuñla eglesün ādem dil-i nā-şādını

dil-i nā-şādını:

***dil-i nā-şādını:* -**
Mısra: **10**
Kederli gönül

9. Devr-i gülde bādeden Yaḥyā'yı vāʿiẓ menʿ ider
10. Tek anuñla eglesün ādem dil-i nā-şādını

hemişe:

hemi̱şe:
Mısra: **1**
Her zaman, daima

1. Mest itmede hemi̱şe ḫalḳı şarāb-ı sāḳi̱
2. Şūri̱de göñlüm ammā mest ü ḫarāb-ı sāḳi̱

halḳ:

***ḫalḳı:* -ı**
Mısra: **1**
ahali ‖ insanlar

1. Mest itmede hemi̱şe ḫalḳı şarāb-ı sāḳi̱
2. Şūri̱de göñlüm ammā mest ü ḫarāb-ı sāḳi̱

ammā:

ammā:
Mısra: **2**
Ancak, ama.

1. Mest itmede hemi̮şe ḫalḳı şarāb-ı sāḳi̮
2. Şūri̮de gönlüm ammā mest ü ḫarāb-ı sāḳi̮

Şāyeste:

Şāyestedür: -dür
Mısra: **3**
Layık, yaraşır, uygun, şayan.

3. Şāyestedür ḳonulsa ḫalḫāl sāḳ-i ʻarşa
4. Ḥaḳḳā virirdi ziynet laʿl-i müzāb-ı sāḳi̮

konul:

ḳonulsa: -sa
Mısra: **3**
Takılmak.

3. Şāyestedür ḳonulsa ḫalḫāl sāḳ-i ʻarşa
4. Ḥaḳḳā virirdi ziynet laʿl-i müzāb-ı sāḳi̮

halḫāl:

ḫalḫāl:
Mısra: **3**
Ayak bileziği.

3. Şāyestedür ḳonulsa ḫalḫāl sāḳ-i ʻarşa
4. Ḥaḳḳā virirdi ziynet laʿl-i müzāb-ı sāḳi̮

Hakkā:

Ḥaḳḳā:
Mısra: **4**
Doğrusu, gerçekte

3. Şāyestedür ḳonulsa ḫalḫāl sāḳ-i ʻarşa
4. Ḥaḳḳā virirdi ziynet laʿl-i müzāb-ı sāḳi̮

ey:

Ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Ey şaḫne şerbetüñden ḫoşdur baña mey-i telḫ
6. Ġayruñ nevāzişinden yegdür ʿitāb-ı sāḳi̮

hoşdur:

ḫoşdur:
Mısra: **5**
Hoş, güzel.

5. Ey şaḫne şerbetüñden ḫoşdur baña mey-i telḫ
6. Ġayruñ nevāzişinden yegdür ʿitāb-ı sāḳi̮

baña:

baña:
Mısra: **5**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

5. Ey şaḫne şerbetüñden ḫoşdur baña mey-i telḫ
6. Ġayruñ nevāzişinden yegdür ʿitāb-ı sāḳi̮

Ġayr:

Ġayruñ: -uñ
Mısra: **6**
Başkası, öteki, rakip

5. Ey şaḫne şerbetüñden ḫoşdur baña mey-i telḫ
6. Ġayruñ nevāzişinden yegdür ʿitāb-ı sāḳi̮

nevāziş:

nevāzişinden: -inden
Mısra: **6**
Gönül almak, iltifat.

5. Ey şaḫne şerbetüñden ḫoşdur baña mey-i telḫ
6. Ġayruñ nevāzişinden yegdür ʿitāb-ı sāḳi̮

yeg:

yegdür: -dür
Mısra: **6**
daha iyi, daha üstün

5. Ey şaḫne şerbetüñden ḫoşdur baña mey-i telḫ
6. Ġayruñ nevāzişinden yegdür ʿitāb-ı sāḳi̮

bi-gāne:

Bi̮-gāne:
Mısra: **7**
Yabancı.

7. Bi̮-gāne varken olmaz meclisde üns ü ḥālet
8. Sen gitmeyince zāhid gitmez ḥicāb-ı sāḳi̮

var:

varken: -ken
Mısra: **7**
bulunmakta

7. Bi̮-gāne varken olmaz meclisde üns ü ḥālet
8. Sen gitmeyince zāhid gitmez ḥicāb-ı sāḳi̮

olmaz:

olmaz:
Mısra: **7**
Olmamak

7. Bi̮-gāne varken olmaz meclisde üns ü ḥālet
8. Sen gitmeyince zāhid gitmez ḥicāb-ı sāḳi̮

meclis:

meclisde: -de
Mısra: **7**
Toplantı.

7. Bi̮-gāne varken olmaz meclisde üns ü ḥālet
8. Sen gitmeyince zāhid gitmez ḥicāb-ı sāḳi̮

sen:

Sen:
Mısra: **8**
İkinci tekil şahıs zamiri.

7. Bi̮-gāne varken olmaz meclisde üns ü ḥālet
8. Sen gitmeyince zāhid gitmez ḥicāb-ı sāḳi̮

git:

gitmeyince: -meyince
Mısra: **8**
Gitmemek.

7. Bi̮-gāne varken olmaz meclisde üns ü ḥālet
8. Sen gitmeyince zāhid gitmez ḥicāb-ı sāḳi̮

zāhid:

zāhid:
Mısra: **8**
Sofi, itikad sahibi

7. Bi̮-gāne varken olmaz meclisde üns ü ḥālet
8. Sen gitmeyince zāhid gitmez ḥicāb-ı sāḳi̮

gitmez:

gitmez:
Mısra: **8**
Gitmemek.

7. Bi̮-gāne varken olmaz meclisde üns ü ḥālet
8. Sen gitmeyince zāhid gitmez ḥicāb-ı sāḳi̮

Humlar:

Ḫumlar:
Mısra: **9**
Küp, şarap küpü.

9. Ḫumlar şarāb ile pür mey-ḫāneler güşāde
10. Yaḥyā'ya cür'a degmez ni̮ki cevāb-ı sāḳi̮

şarāb:

şarāb:
Mısra: **9**
Şarap

9. Ḫumlar şarāb ile pür mey-ḫāneler güşāde
10. Yaḥyā'ya cür'a degmez ni̮ki cevāb-ı sāḳi̮

ile:

ile:
Mısra: **9**
birlikte

9. Ḫumlar şarāb ile pür mey-ḫāneler güşāde
10. Yaḥyā'ya cür'a degmez ni̮ki cevāb-ı sāḳi̮

pür:

pür:
Mısra: **9**
Dolu

9. Ḫumlar şarāb ile pür mey-ḫāneler güşāde
10. Yaḥyā'ya cür'a degmez ni̮ki cevāb-ı sāḳi̮

mey-hāne:

mey-ḫāneler: -ler
Mısra: **9**
İçki içilen yer.

9. Ḫumlar şarāb ile pür mey-ḫāneler güşāde
10. Yaḥyā'ya cür'a degmez ni̮ki cevāb-ı sāḳi̮

güşāde:

güşāde:
Mısra: **9**
Açık, açılmış.

9. Ḫumlar şarāb ile pür mey-ḫāneler güşāde
10. Yaḥyā'ya cür'a degmez ni̮ki cevāb-ı sāḳi̮

yaḥyā:

Yaḥyā'ya: -'y, -a
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḫumlar şarāb ile pür mey-ḫāneler güşāde
10. Yaḥyā'ya cür'a degmez ni̮ki cevāb-ı sāḳi̮

nik:

ni̮ki: -i
Mısra: **10**
İyi, güzel, olumlu

9. Ḫumlar şarāb ile pür mey-ḫāneler güşāde
10. Yaḥyā'ya cür'a degmez ni̮ki cevāb-ı sāḳi̮

mest itmede:

mest itmede: -
Mısra: **1**
Sarhoş etmek.

1. Mest itmede hemi̮şe ḫalḳı şarāb-ı sāḳi̮
2. Şūri̮de göñlüm ammā mest ü ḫarāb-ı sāḳi̮

şarāb-ı sāḳi:

şarāb-ı sāḳi̮: -
Mısra: **1**
İçki sunanın ikram ettiği şarap.

1. Mest itmede hemi̮şe ḫalḳı şarāb-ı sāḳi̮
2. Şūri̮de göñlüm ammā mest ü ḫarāb-ı sāḳi̮

Şūride göñlüm:

Şūri̮de göñlüm: -
Mısra: **2**
Perişan gönül.

1. Mest itmede hemi̮şe ḫalḳı şarāb-ı sāḳi̮
2. Şūri̮de göñlüm ammā mest ü ḫarāb-ı sāḳi̮

mest ü ḫarāb-ı sāḳi:

mest ü ḫarāb-ı sāḳi̮: -
Mısra: **2**
İçki sunanın mesti ve kendinden geçeni.

1. Mest itmede hemi̮şe ḫalḳı şarāb-ı sāḳi̮
2. Şūri̮de göñlüm ammā mest ü ḫarāb-ı sāḳi̮

sāḳ-i 'arşa:

sāḳ-i 'arşa: -
Mısra: **3**
Gökyüzünün en üst kısmının ayağı II arşın ayak bilekleri.

3. Şāyestedür ḳonulsa ḫalḫāl sāḳ-i 'arşa
4. Ḥaḳḳā virirdi ziynet laʿl-i müzāb-ı sāḳi̮

laʿl-i müzāb-ı sāḳi:

laʿl-i müzāb-ı sāḳi̮: -
Mısra: **4**
İçki sunanın erimiş dudağı.

3. Şāyestedür ḳonulsa ḫalḫāl sāḳ-i 'arşa
4. Ḥaḳḳā virirdi ziynet laʿl-i müzāb-ı sāḳi̮

ziynet virirdi:

ziynet virirdi: -
Mısra: **4**
Süslemek.

3. Şāyestedür ḳonulsa ḫalḫāl sāḳ-i 'arşa
4. Ḥaḳḳā virirdi ziynet laʿl-i müzāb-ı sāḳi̮

mey-i telh:

mey-i telḫ: -
Mısra: **5**
Acı şarap.

5. Ey şaḥne şerbetüñden ḫoşdur baña mey-i telḫ
6. Ġayruñ nevāzişinden yegdür ʿitāb-ı sāḳi̮

şaḥne şerbetüñden:

şaḥne şerbetüñden: -
Mısra: **5**
Güvenilir tatlı içecek.

5. Ey şaḥne şerbetüñden ḫoşdur baña mey-i telḫ
6. Ġayruñ nevāzişinden yegdür ʿitāb-ı sāḳi̮

ʿitāb-ı sāḳi:

ʿitāb-ı sāḳī: -
Mısra: **6**
İçki sunanın azarlaması.

5. Ey şaḫne şerbetüñden
ḫoşdur baña mey-i telḫ
6. Ġayruñ nevāzişinden
yegdür ʿitāb-ı sāḳī

üns ü hālet:

üns ü ḥālet: -
Mısra: **7**
Yakınlık ve samimiyet.

7. Bi̱-gāne varken olmaz
meclisde üns ü ḥālet
8. Sen gitmeyince zāhid
gitmez ḥicāb-ı sāḳī

ḥicāb-ı sāḳi:

ḥicāb-ı sāḳī: -
Mısra: **8**
İçki sunan güzelin utangaçlığı.

7. Bi̱-gāne varken olmaz
meclisde üns ü ḥālet
8. Sen gitmeyince zāhid
gitmez ḥicāb-ı sāḳī

---

cevāb-ı sāḳi:

cevāb-ı sāḳī: -
Mısra: **10**
İçki sunan güzelin konuşması.

9. Ḫumlar şarāb ile pür mey-
ḫāneler güşāde
10. Yaḥyā'ya cür'a degmez
ni̱ki cevāb-ı sāḳī

---

cür'a degmez:

cür'a degmez: -
Mısra: **10**
*Yakınından geçmemek II
yönelmemek.*

9. Ḫumlar şarāb ile pür mey-
ḫāneler güşāde
10. Yaḥyā'ya cür'a degmez
ni̱ki cevāb-ı sāḳī

---

bi-haber:

bi̱-ḫaberdür: -dür
Mısra: **1**
Habersiz

1. Sūz-ı dilden bi̱-ḫaberdür
ṣanmañuz cānāneyi
2. Şemʿi yaḳmaz mı ol āteş
kim yaḳar pervāneyi

ṣanmañuz:

ṣanmañuz:
Mısra: **1**
Zannetmemek.

1. Sūz-ı dilden bi̱-ḫaberdür
ṣanmañuz cānāneyi
2. Şemʿi yaḳmaz mı ol āteş
kim yaḳar pervāneyi

---

cānāne:

cānāneyi: -yi
Mısra: **1**
sevgili, yâr

1. Sūz-ı dilden bi̱-ḫaberdür
ṣanmañuz cānāneyi
2. Şemʿi yaḳmaz mı ol āteş
kim yaḳar pervāneyi

Şemʿ:

Şemʿi: -i
Mısra: **2**
Mum.

1. Sūz-ı dilden bi̱-ḫaberdür
ṣanmañuz cānāneyi
2. Şemʿi yaḳmaz mı ol āteş
kim yaḳar pervāneyi

---

yaḳ:

yaḳmaz: -maz
Mısra: **2**
ateşe vermek, acıtmak.

1. Sūz-ı dilden bi̱-ḫaberdür
ṣanmañuz cānāneyi
2. Şemʿi yaḳmaz mı ol āteş
kim yaḳar pervāneyi

yaḳar: -ar
Mısra: **2**
ateşe vermek, acıtmak.

1. Sūz-ı dilden bi̱-ḫaberdür
ṣanmañuz cānāneyi
2. Şemʿi yaḳmaz mı ol āteş
kim yaḳar pervāneyi

---

mı:

mı:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Sūz-ı dilden bi̱-ḫaberdür
ṣanmañuz cānāneyi
2. Şemʿi yaḳmaz mı ol āteş
kim yaḳar pervāneyi

---

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Sūz-ı dilden bi̱-ḫaberdür
ṣanmañuz cānāneyi
2. Şemʿi yaḳmaz mı ol āteş
kim yaḳar pervāneyi

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Virdi Yaḥyā'ya tevāżuʿla
selām ol şāh-ı ḥüsn
10. Hep pesend itdi gören bu
vażʿ-ı dervi̱şāneyi

āteş:

āteş:
Mısra: **2**
Yakıcı, parlayıcı madde.

1. Sūz-ı dilden bi̱-ḫaberdür
ṣanmañuz cānāneyi
2. Şemʿi yaḳmaz mı ol āteş
kim yaḳar pervāneyi

---

kim:

kim:
Mısra: **2**
ki

1. Sūz-ı dilden bi̱-ḫaberdür
ṣanmañuz cānāneyi
2. Şemʿi yaḳmaz mı ol āteş
kim yaḳar pervāneyi

---

pervāne:

pervāneyi: -yi
Mısra: **2**
*Geceleri ışığın etrafında
dönen küçük kelebek II âşık.*

1. Sūz-ı dilden bi̱-ḫaberdür
ṣanmañuz cānāneyi
2. Şemʿi yaḳmaz mı ol āteş
kim yaḳar pervāneyi

Ṣāf-meşreb:

Ṣāf-meşreblerle: -lerle
Mısra: **3**
Saf, temiz meşrepli.

3. Ṣāf-meşreblerle pür bir cāy-
ı ḥālet-baḫşdur
4. Zāhid-i nā-dān veli̱ ḥāli̱
ṣanur mey-ḫāneyi

---

pür:

pür:
Mısra: **3**
Dolu

3. Ṣāf-meşreblerle pür bir cāy-
ı ḥālet-baḫşdur
4. Zāhid-i nā-dān veli̱ ḥāli̱
ṣanur mey-ḫāneyi

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Ṣāf-meşreblerle pür bir cāy-ı ḥālet-baḫşdur
4. Zāhid-i nā-dān veli̇ ḥāli̇ ṣanur mey-ḫāneyi

veli:

veli̇:
Mısra: **4**
ama, fakat ‖ şöyle ki

3. Ṣāf-meşreblerle pür bir cāy-ı ḥālet-baḫşdur
4. Zāhid-i nā-dān veli̇ ḥāli̇ ṣanur mey-ḫāneyi

ḥāli:

ḥāli̇:
Mısra: **4**
Boş

3. Ṣāf-meşreblerle pür bir cāy-ı ḥālet-baḫşdur
4. Zāhid-i nā-dān veli̇ ḥāli̇ ṣanur mey-ḫāneyi

ṣan:

ṣanur: -ur
Mısra: **4**
Zannetmek.

3. Ṣāf-meşreblerle pür bir cāy-ı ḥālet-baḫşdur
4. Zāhid-i nā-dān veli̇ ḥāli̇ ṣanur mey-ḫāneyi

mey-ḫāne:

mey-ḫāneyi: -yi
Mısra: **4**
İçki içilen yer.

3. Ṣāf-meşreblerle pür bir cāy-ı ḥālet-baḫşdur
4. Zāhid-i nā-dān veli̇ ḥāli̇ ṣanur mey-ḫāneyi

iñen:

iñen:
Mısra: **5**
Çok, pek fazla

5. Düşmesün elden iñen nāzükdür olur münkesir
6. Bi'llāh ey sāḳi̇ gözet el üzre ṭut peymāneyi

nāzük:

nāzükdür: -dür
Mısra: **5**
İnce, narin.

5. Düşmesün elden iñen nāzükdür olur münkesir
6. Bi'llāh ey sāḳi̇ gözet el üzre ṭut peymāneyi

billāh:

Billāh:
Mısra: **6**
Allah için, Allah'a yemin ederim.

5. Düşmesün elden iñen nāzükdür olur münkesir
6. Bi'llāh ey sāḳi̇ gözet el üzre ṭut peymāneyi

ey:

ey:
Mısra: **6**
Seslenme edatı.

5. Düşmesün elden iñen nāzükdür olur münkesir
6. Bi'llāh ey sāḳi̇ gözet el üzre ṭut peymāneyi

sāḳi:

sāḳi̇:
Mısra: **6**
Kadeh, içki sunan

5. Düşmesün elden iñen nāzükdür olur münkesir
6. Bi'llāh ey sāḳi̇ gözet el üzre ṭut peymāneyi

gözet:

gözet:
Mısra: **6**
korumak

5. Düşmesün elden iñen nāzükdür olur münkesir
6. Bi'llāh ey sāḳi̇ gözet el üzre ṭut peymāneyi

peymāne:

peymāneyi: -yi
Mısra: **6**
Kadeh.

5. Düşmesün elden iñen nāzükdür olur münkesir
6. Bi'llāh ey sāḳi̇ gözet el üzre ṭut peymāneyi

kimse:

Kimse:
Mısra: **8**
Kim, kimse.

7. Mülk-i dilde ḳomadı ceyş-i sitem ṭaş üzre ṭaş
8. Kimse maʿmūr idemez bir daḫı bu vi̇rāneyi

bu:

bu:
Mısra: **8**
bu, işaret sıfatı

7. Mülk-i dilde ḳomadı ceyş-i sitem ṭaş üzre ṭaş
8. Kimse maʿmūr idemez bir daḫı bu vi̇rāneyi

bu:
Mısra: **10**
bu, işaret sıfatı

9. Virdi Yaḥyā'ya tevāżuʿla selām ol şāh-ı ḥüsn
10. Hep pesend itdi gören bu vażʿ-ı dervi̇şāneyi

virāne:

vi̇rāneyi: -yi
Mısra: **8**
Yıkılmış, harap olmuş yer II gönül.

7. Mülk-i dilde ḳomadı ceyş-i sitem ṭaş üzre ṭaş
8. Kimse maʿmūr idemez bir daḫı bu vi̇rāneyi

yaḥyā:

Yaḥyā'ya: -'ya, -
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Virdi Yaḥyā'ya tevāżuʿla selām ol şāh-ı ḥüsn
10. Hep pesend itdi gören bu vażʿ-ı dervi̇şāneyi

tevāżuʿ:

tevāżuʿla: -la
Mısra: **9**
Alçak gönüllü

9. Virdi Yaḥyā'ya tevāżuʿla selām ol şāh-ı ḥüsn
10. Hep pesend itdi gören bu vażʿ-ı dervi̇şāneyi

hep:

Hep:
Mısra: **10**
tamamen, hep.

9. Virdi Yaḥyā'ya tevāżuʿla selām ol şāh-ı ḥüsn
10. Hep pesend itdi gören bu vażʿ-ı dervişāneyi

gören:

gören:
Mısra: **10**
Gören kişi.

9. Virdi Yaḥyā'ya tevāżuʿla selām ol şāh-ı ḥüsn
10. Hep pesend itdi gören bu vażʿ-ı dervişāneyi

sūz-ı dilden:

sūz-ı dilden: -
Mısra: **1**
gönül ateşi

1. Sūz-ı dilden bi-ḫaberdür ṣanmañuz cānāneyi
2. Şemʿi yaḳmaz mı ol āteş kim yaḳar pervāneyi

cāy-ı ḥālet-baḫşdur:

cāy-ı ḥālet-baḫşdur: -
Mısra: **3**
Güzel, güzellik veren bir yer.

3. Ṣāf-meşreblerle pür bir cāy-ı ḥālet-baḫşdur
4. Zāhid-i nā-dān veli ḫāli ṣanur mey-ḫāneyi

zāhid-i nā-dān:

zāhid-i nā-dān: -
Mısra: **4**
Cahil, kaba sofu.

3. Ṣāf-meşreblerle pür bir cāy-ı ḥālet-baḫşdur
4. Zāhid-i nā-dān veli ḫāli ṣanur mey-ḫāneyi

şāh-ı ḥüsn:

şāh-ı ḥüsn: -
Mısra: **9**
Güzellik padişahı.

9. Virdi Yaḥyā'ya tevāżuʿla selām ol şāh-ı ḥüsn
10. Hep pesend itdi gören bu vażʿ-ı dervişāneyi

bir daḫı:

bir daḫı: -
Mısra: **8**
Bir daha, artık, bundan sonra.

7. Mülk-i dilde ḳomadı ceyş-i sitem ṭaş üzre ṭaş
8. Kimse maʿmūr idemez bir daḫı bu virāneyi

maʿmūr idemez:

maʿmūr idemez: -
Mısra: **8**
Bayındır, imar edilmek.

7. Mülk-i dilde ḳomadı ceyş-i sitem ṭaş üzre ṭaş
8. Kimse maʿmūr idemez bir daḫı bu virāneyi

pesend itdi:

pesend itdi: -
Mısra: **10**
beğenmek

9. Virdi Yaḥyā'ya tevāżuʿla selām ol şāh-ı ḥüsn
10. Hep pesend itdi gören bu vażʿ-ı dervişāneyi

vażʿ-ı dervişāneyi:

vażʿ-ı dervişāneyi: -
Mısra: **10**
Dervişane tavır.

9. Virdi Yaḥyā'ya tevāżuʿla selām ol şāh-ı ḥüsn
10. Hep pesend itdi gören bu vażʿ-ı dervişāneyi

selām virdi:

selām virdi: -
Mısra: **9**
Selamlamak.

9. Virdi Yaḥyā'ya tevāżuʿla selām ol şāh-ı ḥüsn
10. Hep pesend itdi gören bu vażʿ-ı dervişāneyi

ṭaş üzre ṭaş ḳomadı:

ṭaş üzre ṭaş ḳomadı: -
Mısra: **7**
Taş üstüne taş bırakmamak II talan edip yakıp yıkmak.

7. Mülk-i dilde ḳomadı ceyş-i sitem ṭaş üzre ṭaş
8. Kimse maʿmūr idemez bir daḫı bu virāneyi

mülk-i dilde:

mülk-i dilde: -
Mısra: **7**
gönül ülkesi.

7. Mülk-i dilde ḳomadı ceyş-i sitem ṭaş üzre ṭaş
8. Kimse maʿmūr idemez bir daḫı bu virāneyi

ceyş-i sitem:

ceyş-i sitem: -
Mısra: **7**
Sitem askerleri.

7. Mülk-i dilde ḳomadı ceyş-i sitem ṭaş üzre ṭaş
8. Kimse maʿmūr idemez bir daḫı bu virāneyi

el üzre ṭut:

el üzre ṭut: -
Mısra: **6**
Bir kimseye ya da bir şeye çok saygı ve sevgi göstermek.

5. Düşmesün elden iñen nāzükdür olur münkesir
6. Bi'llāh ey sāḳi gözet el üzre ṭut peymāneyi

elden düşmesün:

elden düşmesün: -
Mısra: **5**
Elinden yere düşmek II elinden hiç bırakmamak.

5. Düşmesün elden iñen nāzükdür olur münkesir
6. Bi'llāh ey sāḳi gözet el üzre ṭut peymāneyi

münkesir olur:

münkesir olur: -
Mısra: **5**
Kırılmak.

5. Düşmesün elden iñen nāzükdür olur münkesir
6. Bi'llāh ey sāḳi gözet el üzre ṭut peymāneyi

il:

il:
Mısra: **1**
El, başkası

1. Gül-i maḳṣūdı il buldı benüm zār oldıġum ḳaldı
2. Bu ḫāristān-ı ʿālemde dil-efkār oldıġum ḳaldı

bul:

buldı: -dı
Mısra: **1**
Ermek, ulaşmak.

1. Gül-i maķṣūdı il buldı benüm zār oldıġum ķaldı
2. Bu ḫāristān-ı ʿālemde dil-efkār oldıġum ķaldı

ben:

benüm: -üm
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Gül-i maķṣūdı il buldı benüm zār oldıġum ķaldı
2. Bu ḫāristān-ı ʿālemde dil-efkār oldıġum ķaldı

ķal:

ķaldı: -dı
Mısra: **1**
Geriye kalmak II yanına kalmak.

1. Gül-i maķṣūdı il buldı benüm zār oldıġum ķaldı
2. Bu ḫāristān-ı ʿālemde dil-efkār oldıġum ķaldı

ķaldı: -dı
Mısra: **2**
Geriye kalmak II yanına kalmak.

1. Gül-i maķṣūdı il buldı benüm zār oldıġum ķaldı
2. Bu ḫāristān-ı ʿālemde dil-efkār oldıġum ķaldı

ķaldı: -dı
Mısra: **4**
Geriye kalmak II yanına kalmak.

3. Ümid-i pāy-būs ile yolında ḫāksār oldum
4. Müyesser olmadı pā-māl-i aġyār oldıġum ķaldı

ķaldı: -dı
Mısra: **6**
Geriye kalmak II yanına kalmak.

5. Hele kūyına irdüm naķd-i ʿömri gerçi ḫarc itdüm
6. Cihānda baña da ḫāk-i der-i yār oldıġum ķaldı

ķaldı: -dı
Mısra: **8**
Geriye kalmak II yanına kalmak.

7. Cefā-yı rūzgārı gör ki yār aġyāra meyl itdi
8. Diriġ ol serv-i bālāya hevādār oldıġum ķaldı

ķaldı: -dı
Mısra: **10**
Geriye kalmak II yanına kalmak.

9. Ḥikāyet eyledüm aḥvāli bir bir zāhide Yaḥyā
10. Mey-i dūşineden dün mest-i evkār oldıġum ķaldı

bu:

Bu:
Mısra: **2**
bu, işaret sıfatı

1. Gül-i maķṣūdı il buldı benüm zār oldıġum ķaldı
2. Bu ḫāristān-ı ʿālemde dil-efkār oldıġum ķaldı

ile:

ile:
Mısra: **3**
İle birlikte.

3. Ümid-i pāy-būs ile yolında ḫāksār oldum
4. Müyesser olmadı pā-māl-i aġyār oldıġum ķaldı

yol:

yolında: -ında
Mısra: **3**
Yol II uğur.

3. Ümid-i pāy-būs ile yolında ḫāksār oldum
4. Müyesser olmadı pā-māl-i aġyār oldıġum ķaldı

hele:

Hele:
Mısra: **5**
Hele, ayrıca, özellikle

5. Hele kūyına irdüm naķd-i ʿömri gerçi ḫarc itdüm
6. Cihānda baña da ḫāk-i der-i yār oldıġum ķaldı

kūy:

kūyına: -ı, -n, -a
Mısra: **5**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

5. Hele kūyına irdüm naķd-i ʿömri gerçi ḫarc itdüm
6. Cihānda baña da ḫāk-i der-i yār oldıġum ķaldı

ir:

irdüm: -düm
Mısra: **5**
Ulaşmak.

5. Hele kūyına irdüm naķd-i ʿömri gerçi ḫarc itdüm
6. Cihānda baña da ḫāk-i der-i yār oldıġum ķaldı

gerçi:

gerçi:
Mısra: **5**
Gerçi, aslında, gerçekte.

5. Hele kūyına irdüm naķd-i ʿömri gerçi ḫarc itdüm
6. Cihānda baña da ḫāk-i der-i yār oldıġum ķaldı

cihān:

Cihānda: -da
Mısra: **6**
Dünya

5. Hele kūyına irdüm naķd-i ʿömri gerçi ḫarc itdüm
6. Cihānda baña da ḫāk-i der-i yār oldıġum ķaldı

baña:

baña:
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

5. Hele kūyına irdüm naķd-i ʿömri gerçi ḫarc itdüm
6. Cihānda baña da ḫāk-i der-i yār oldıġum ķaldı

da:

da:
Mısra: **6**
De, da bağlacı.

5. Hele kūyına irdüm naķd-i ʿömri gerçi ḫarc itdüm
6. Cihānda baña da ḫāk-i der-i yār oldıġum ķaldı

gör:

gör:
Mısra: **7**
gör!

7. Cefā-yı rūzgārı gör ki yār aġyāra meyl itdi
8. Diriġ ol serv-i bālāya hevādār oldıġum ķaldı

ki:

ki:
Mısra: **7**
Çünkü.

7. Cefā-yı rūzgārı gör ki yār aġyāra meyl itdi
8. Dirīġ ol serv-i bālāya hevādār oldıġum ḳaldı

yār:

yār:
Mısra: **7**
Sevgili

7. Cefā-yı rūzgārı gör ki yār aġyāra meyl itdi
8. Dirīġ ol serv-i bālāya hevādār oldıġum ḳaldı

aġyār:

aġyāra: -a
Mısra: **7**
rakip, yabancı, başkaları.

7. Cefā-yı rūzgārı gör ki yār aġyāra meyl itdi
8. Dirīġ ol serv-i bālāya hevādār oldıġum ḳaldı

dirīġ:

Dirīġ:
Mısra: **8**
Eyvah

7. Cefā-yı rūzgārı gör ki yār aġyāra meyl itdi
8. Dirīġ ol serv-i bālāya hevādār oldıġum ḳaldı

ol:

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Cefā-yı rūzgārı gör ki yār aġyāra meyl itdi
8. Dirīġ ol serv-i bālāya hevādār oldıġum ḳaldı

aḥvāl:

aḥvāli: -i
Mısra: **9**
Olup biten işler, olaylar

9. Ḥikāyet eyledüm aḥvāli bir bir zāhide Yaḥyā
10. Mey-i dūşīneden dün mest-i evkār oldıġum ḳaldı

zāhid:

zāhide: -e
Mısra: **9**
Sofi, itikad sahibi

9. Ḥikāyet eyledüm aḥvāli bir bir zāhide Yaḥyā
10. Mey-i dūşīneden dün mest-i evkār oldıġum ḳaldı

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḥikāyet eyledüm aḥvāli bir bir zāhide Yaḥyā
10. Mey-i dūşīneden dün mest-i evkār oldıġum ḳaldı

dün:

dün:
Mısra: **10**
Dün, önceki gün.

9. Ḥikāyet eyledüm aḥvāli bir bir zāhide Yaḥyā
10. Mey-i dūşīneden dün mest-i evkār oldıġum ḳaldı

gül-i maḳṣūdı:

gül-i maḳṣūdı: -
Mısra: **1**
Hayal edilen gül.

1. Gül-i maḳṣūdı il buldı benüm zār oldıġum ḳaldı
2. Bu ḫāristān-ı ʿālemde dil-efkār oldıġum ḳaldı

zār oldıġum:

zār oldıġum: -
Mısra: **1**
Ağlayıp inlemek.

1. Gül-i maḳṣūdı il buldı benüm zār oldıġum ḳaldı
2. Bu ḫāristān-ı ʿālemde dil-efkār oldıġum ḳaldı

ḫāristān-ı ʿālemde:

ḫāristān-ı ʿālemde: -
Mısra: **2**
Dünya dikenliği.

1. Gül-i maḳṣūdı il buldı benüm zār oldıġum ḳaldı
2. Bu ḫāristān-ı ʿālemde dil-efkār oldıġum ḳaldı

dil-efkār oldıġum:

dil-efkār oldıġum: -
Mısra: **2**
Gönlü düşünceli olmak.

1. Gül-i maḳṣūdı il buldı benüm zār oldıġum ḳaldı
2. Bu ḫāristān-ı ʿālemde dil-efkār oldıġum ḳaldı

Ümid-i pāy-būs:

Ümid-i pāy-būs: -
Mısra: **3**
Ayağını öpme ümidi.

3. Ümid-i pāy-būs ile yolında ḫāksār oldum
4. Müyesser olmadı pā-māl-i aġyār oldıġum ḳaldı

ḫāksār oldum:

ḫāksār oldum: -
Mısra: **3**
Perişan, hakir olmak.

3. Ümid-i pāy-būs ile yolında ḫāksār oldum
4. Müyesser olmadı pā-māl-i aġyār oldıġum ḳaldı

müyesser olmadı:

müyesser olmadı: -
Mısra: **4**
Nasip olmak.

3. Ümid-i pāy-būs ile yolında ḫāksār oldum
4. Müyesser olmadı pā-māl-i aġyār oldıġum ḳaldı

pā-māl-i aġyār oldıġum:

pā-māl-i aġyār oldıġum: -
Mısra: **4**
Düşmanın ayakları altında kalmak.

3. Ümid-i pāy-būs ile yolında ḫāksār oldum
4. Müyesser olmadı pā-māl-i aġyār oldıġum ḳaldı

naḳd-i ʿömri:

naḳd-i ʿömri: -
Mısra: **5**
Ömür sermayesi.

5. Hele kūyına irdüm naḳd-i ʿömri gerçi ḫarc itdüm
6. Cihānda baña da ḫāk-i der-i yār oldıġum ḳaldı

ḫarc itdüm:

ḫarc itdüm: -
Mısra: **5**
Harcamak, sarf etmek.

5. Hele kūyına irdüm naḳd-i ʿömri gerçi ḫarc itdüm
6. Cihānda baña da ḫāk-i der-i yār oldıġum ḳaldı

ḫāk-i der-i yār oldıġum:

ḫāk-i der-i yār oldıġum: -
Mısra: **6**
Sevgilinin kapısındaki toprak olmak.

5. Hele kūyına irdüm naḳd-i ʿömri gerçi ḫarc itdüm
6. Cihānda baña da ḫāk-i der-i yār oldıġum ḳaldı

---

cefā-yı rūzgārı:

cefā-yı rūzgārı: -
Mısra: **7**
Zamanın cevri.

7. Cefā-yı rūzgārı gör ki yār aġyāra meyl itdi
8. Diriġ ol serv-i bālāya hevādār oldıġum ḳaldı

---

meyl itdi:

meyl itdi: -
Mısra: **7**
Yönelmek, eğilim göstermek

7. Cefā-yı rūzgārı gör ki yār aġyāra meyl itdi
8. Diriġ ol serv-i bālāya hevādār oldıġum ḳaldı

---

serv-i bālāya:

serv-i bālāya: -
Mısra: **8**
uzun boylu güzel, dilber

7. Cefā-yı rūzgārı gör ki yār aġyāra meyl itdi
8. Diriġ ol serv-i bālāya hevādār oldıġum ḳaldı

---

hevādār oldıġum:

hevādār oldıġum: -
Mısra: **8**
Âşık olmak.

7. Cefā-yı rūzgārı gör ki yār aġyāra meyl itdi
8. Diriġ ol serv-i bālāya hevādār oldıġum ḳaldı

Ḥikāyet eyledüm:

Ḥikāyet eyledüm: -
Mısra: **9**
Anlatmak.

9. Ḥikāyet eyledüm aḥvāli bir bir zāhide Yaḥyā
10. Mey-i dūşįneden dün mest-i evkār oldıġum ḳaldı

---

bir bir:

bir bir: -
Mısra: **9**
Tek tek II en ince ayrıntısına kadar.

9. Ḥikāyet eyledüm aḥvāli bir bir zāhide Yaḥyā
10. Mey-i dūşįneden dün mest-i evkār oldıġum ḳaldı

---

mey-i dūşįneden:

mey-i dūşįneden: -
Mısra: **10**
dün geceki, dün akşamki şarap

9. Ḥikāyet eyledüm aḥvāli bir bir zāhide Yaḥyā
10. Mey-i dūşįneden dün mest-i evkār oldıġum ḳaldı

---

mest-i evkār oldıġum:

mest-i evkār oldıġum: -
Mısra: **10**
Acemi bir sarhoş olmak.

9. Ḥikāyet eyledüm aḥvāli bir bir zāhide Yaḥyā
10. Mey-i dūşįneden dün mest-i evkār oldıġum ḳaldı

---

dįvāne:

dįvāne:
Mısra: **1**
deli, kendinden geçmiş

1. Urduñ cefā ṭaşın dile dįvāne mi ṣanduñ beni
2. Zencįrüñe bend eyledüñ uslaña mı ṣanduñ beni

---

mi:

mi:
Mısra: **1**
soru edatı

1. Urduñ cefā ṭaşın dile dįvāne mi ṣanduñ beni
2. Zencįrüñe bend eyledüñ uslaña mı ṣanduñ beni

mi:
Mısra: **4**
soru edatı

3. Maʿmūr idüp mülk-i dili yapmaduñ eski menzili
4. Taʿmįre ḳābil olmayan vįrāne mi ṣanduñ beni

mi:
Mısra: **6**
soru edatı

5. İḥsāna dermān yoḳ didüñ ġayrı güzeller çoḳ didüñ
6. Her şemʿ-i bezme ṭolaşur pervāne mi ṣanduñ beni

mi:
Mısra: **8**
soru edatı

7. Feryādumı işitmedüñ rāh-ı vefāya gitmedüñ
8. Bir āşinālıḳ itmedüñ bįgāne mi ṣanduñ beni

mi:
Mısra: **10**
soru edatı

9. Yaḥyā'ya eylersin cefā feryādın añlarsın hevā
10. Sāḳį mey-i engür ile mestāne mi ṣanduñ beni

ṣan:

ṣanduñ: -duñ
Mısra: **1**
Zannetmek.

1. Urduñ cefā ṭaşın dile dįvāne mi ṣanduñ beni
2. Zencįrüñe bend eyledüñ uslaña mı ṣanduñ beni

ṣanduñ: -duñ
Mısra: **2**
Zannetmek.

1. Urduñ cefā ṭaşın dile dįvāne mi ṣanduñ beni
2. Zencįrüñe bend eyledüñ uslaña mı ṣanduñ beni

ṣanduñ: -duñ
Mısra: **4**
Zannetmek.

3. Maʿmūr idüp mülk-i dili yapmaduñ eski menzili
4. Taʿmįre ḳābil olmayan vįrāne mi ṣanduñ beni

ṣanduñ: -duñ
Mısra: **6**
Zannetmek.

5. İḥsāna dermān yoḳ didüñ ġayrı güzeller çoḳ didüñ
6. Her şemʿ-i bezme ṭolaşur pervāne mi ṣanduñ beni

şanduñ: -duñ
Mısra: **8**
Zannetmek.

7. Feryādumı işitmedüñ rāh-ı vefāya gitmedüñ
8. Bir āşinālıḳ itmedüñ bi̇gāne mi şanduñ beni

şanduñ: -duñ
Mısra: **10**
Zannetmek.

9. Yaḥyā'ya eylersin cefā feryādın añlarsın hevā
10. Sāḳi̇ mey-i engūr ile mestāne mi şanduñ beni

---

ben:

beni: -i
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Urduñ cefā ṭaşın dile di̇vāne mi şanduñ beni
2. Zenci̇rüñe bend eyledüñ uslaña mı şanduñ beni

beni: -i
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Urduñ cefā ṭaşın dile di̇vāne mi şanduñ beni
2. Zenci̇rüñe bend eyledüñ uslaña mı şanduñ beni

beni: -i
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Maʿmūr idüp mülk-i dili yapmaduñ eski menzili
4. Taʿmi̇re ḳābil olmayan vi̇rāne mi şanduñ beni

beni: -i
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. İḥsāna dermān yoḳ didüñ ġayrı güzeller çoḳ didüñ
6. Her şemʿ-i bezme ṭolaşur pervāne mi şanduñ beni

beni: -i
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Feryādumı işitmedüñ rāh-ı vefāya gitmedüñ
8. Bir āşinālıḳ itmedüñ bi̇gāne mi şanduñ beni

beni: -i
Mısra: **10**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Yaḥyā'ya eylersin cefā feryādın añlarsın hevā
10. Sāḳi̇ mey-i engūr ile mestāne mi şanduñ beni

---

zencir:

Zenci̇rüñe: -üñe
Mısra: **2**
Zincir, sevgilinin saç bölüğü.

1. Urduñ cefā ṭaşın dile di̇vāne mi şanduñ beni
2. Zenci̇rüñe bend eyledüñ uslaña mı şanduñ beni

---

uslan:

uslana: -a
Mısra: **2**
Akıllanmak, aklı başına gelmek.

1. Urduñ cefā ṭaşın dile di̇vāne mi şanduñ beni
2. Zenci̇rüñe bend eyledüñ uslaña mı şanduñ beni

---

mı:

mı:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Urduñ cefā ṭaşın dile di̇vāne mi şanduñ beni
2. Zenci̇rüñe bend eyledüñ uslaña mı şanduñ beni

---

yapma:

yapmaduñ: -duñ
Mısra: **3**
Yapmamak.

3. Maʿmūr idüp mülk-i dili yapmaduñ eski menzili
4. Taʿmi̇re ḳābil olmayan vi̇rāne mi şanduñ beni

---

eski:

eski:
Mısra: **3**
Eski

3. Maʿmūr idüp mülk-i dili yapmaduñ eski menzili
4. Taʿmi̇re ḳābil olmayan vi̇rāne mi şanduñ beni

---

menzil:

menzili: -i
Mısra: **3**
yer, mekân

3. Maʿmūr idüp mülk-i dili yapmaduñ eski menzili
4. Taʿmi̇re ḳābil olmayan vi̇rāne mi şanduñ beni

---

taʿmir:

Taʿmi̇re: -e
Mısra: **4**
Bozuk şeyi düzeltmek.

3. Maʿmūr idüp mülk-i dili yapmaduñ eski menzili
4. Taʿmi̇re ḳābil olmayan vi̇rāne mi şanduñ beni

---

virāne:

vi̇rāne:
Mısra: **4**
yıkılmış, harâb olmuş yer

3. Maʿmūr idüp mülk-i dili yapmaduñ eski menzili
4. Taʿmi̇re ḳābil olmayan vi̇rāne mi şanduñ beni

İḥsān:

İḥsāna: -a
Mısra: **5**
Cömertlik, lutuf, bağış, hediye

5. İḥsāna dermān yoḳ didüñ ġayrı güzeller çoḳ didüñ
6. Her şemʿ-i bezme ṭolaşur pervāne mi şanduñ beni

---

di:

didüñ: -düñ
Mısra: **5**
Söylemek.

5. İḥsāna dermān yoḳ didüñ ġayrı güzeller çoḳ didüñ
6. Her şemʿ-i bezme ṭolaşur pervāne mi şanduñ beni

didüñ: -dü, -ñ
Mısra: **5**
Söylemek.

5. İḥsāna dermān yoḳ didüñ ġayrı güzeller çoḳ didüñ
6. Her şemʿ-i bezme ṭolaşur pervāne mi şanduñ beni

ġayrı:

ġayrı:
Mısra: **5**
artık, bundan böyle

5. İḥsāna dermān yoḳ didüñ ġayrı güzeller çoḳ didüñ
6. Her şemʿ-i bezme ṭolaşur pervāne mi şanduñ beni

---

güzel:

güzeller: -ler
Mısra: **5**
güzel

5. İḥsāna dermān yoḳ didüñ ġayrı güzeller çoḳ didüñ
6. Her şemʿ-i bezme ṭolaşur pervāne mi ṣanduñ beni

çok:

çoḳ:
Mısra: **5**
Miktarı ziyade olan.

5. İḥsāna dermān yoḳ didüñ ġayrı güzeller çoḳ didüñ
6. Her şemʿ-i bezme ṭolaşur pervāne mi ṣanduñ beni

her:

Her:
Mısra: **6**
Her, her bir

5. İḥsāna dermān yoḳ didüñ ġayrı güzeller çoḳ didüñ
6. Her şemʿ-i bezme ṭolaşur pervāne mi ṣanduñ beni

tolaş:

ṭolaşur: -ur
Mısra: **6**
Dolanmak II müptela olmak.

5. İḥsāna dermān yoḳ didüñ ġayrı güzeller çoḳ didüñ
6. Her şemʿ-i bezme ṭolaşur pervāne mi ṣanduñ beni

pervāne:

pervāne:
Mısra: **6**
Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek II âşık.

5. İḥsāna dermān yoḳ didüñ ġayrı güzeller çoḳ didüñ
6. Her şemʿ-i bezme ṭolaşur pervāne mi ṣanduñ beni

feryād:

Feryādumı: -umı
Mısra: **7**
haykırış, çığlık, bağırtı

7. Feryādumı işitmedüñ rāh-ı vefāya gitmedüñ
8. Bir āşinālıḳ itmedüñ bi̇-gāne mi ṣanduñ beni

feryādın: -ın
Mısra: **9**
haykırış, çığlık, bağırtı

9. Yaḥyā'ya eylersin cefā feryādın añlarsın hevā
10. Sāḳi̇ mey-i engūr ile mestāne mi ṣanduñ beni

işitme:

işitmedüñ: -düñ
Mısra: **7**
işitmemek

7. Feryādumı işitmedüñ rāh-ı vefāya gitmedüñ
8. Bir āşinālıḳ itmedüñ bi̇-gāne mi ṣanduñ beni

gitme:

gitmedüñ: -düñ
Mısra: **7**
Gitmemek.

7. Feryādumı işitmedüñ rāh-ı vefāya gitmedüñ
8. Bir āşinālıḳ itmedüñ bi̇-gāne mi ṣanduñ beni

bir:

Bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Feryādumı işitmedüñ rāh-ı vefāya gitmedüñ
8. Bir āşinālıḳ itmedüñ bi̇-gāne mi ṣanduñ beni

bi-gāne:

bi̇-gāne:
Mısra: **8**
Kayıtsız, umursamaz.

7. Feryādumı işitmedüñ rāh-ı vefāya gitmedüñ
8. Bir āşinālıḳ itmedüñ bi̇-gāne mi ṣanduñ beni

yaḥyā:

Yaḥyā'ya: -'ya
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā'ya eylersin cefā feryādın añlarsın hevā
10. Sāḳi̇ mey-i engūr ile mestāne mi ṣanduñ beni

añla:

añlarsın: -rsın
Mısra: **9**
Bilmek II anlamak.

9. Yaḥyā'ya eylersin cefā feryādın añlarsın hevā
10. Sāḳi̇ mey-i engūr ile mestāne mi ṣanduñ beni

hevā:

hevā:
Mısra: **9**
heves, ihtiras

9. Yaḥyā'ya eylersin cefā feryādın añlarsın hevā
10. Sāḳi̇ mey-i engūr ile mestāne mi ṣanduñ beni

sāḳi:

Sāḳi̇:
Mısra: **10**
Kadeh, içki sunan

9. Yaḥyā'ya eylersin cefā feryādın añlarsın hevā
10. Sāḳi̇ mey-i engūr ile mestāne mi ṣanduñ beni

ile:

ile:
Mısra: **10**
Bağlama edatı II ile birlikte.

9. Yaḥyā'ya eylersin cefā feryādın añlarsın hevā
10. Sāḳi̇ mey-i engūr ile mestāne mi ṣanduñ beni

mestāne:

mestāne:
Mısra: **10**
Sarhoş olmuş, kendinden geçmiş, mahmur.

9. Yaḥyā'ya eylersin cefā feryādın añlarsın hevā
10. Sāḳi̇ mey-i engūr ile mestāne mi ṣanduñ beni

cefā taşın:

cefā ṭaşın: -
Mısra: **1**
Eziyet taşı.

1. Urduñ cefā ṭaşın dile di̇vāne mi ṣanduñ beni
2. Zenci̇rüñe bend eyledüñ uslaña mı ṣanduñ beni

dile urduñ:

dile urduñ: -
Mısra: **1**
Gönle atmak.

1. Urduñ cefā ṭaşın dile dįvāne mi ṣanduñ beni
2. Zencįrüñe bend eyledüñ uslaña mı ṣanduñ beni

bend eyledüñ:

bend eyledüñ: -
Mısra: **2**
bağlamak

1. Urduñ cefā ṭaşın dile dįvāne mi ṣanduñ beni
2. Zencįrüñe bend eyledüñ uslaña mı ṣanduñ beni

maʿmūr idüp:

maʿmūr idüp: -
Mısra: **3**
Bayındırlaştırmak, imar etmek

3. Maʿmūr idüp mülk-i dili yapmaduñ eski menzili
4. Taʿmįre ḳābil olmayan vįrāne mi ṣanduñ beni

mülk-i dili:

mülk-i dili: -
Mısra: **3**
gönül ülkesi.

3. Maʿmūr idüp mülk-i dili yapmaduñ eski menzili
4. Taʿmįre ḳābil olmayan vįrāne mi ṣanduñ beni

kābil olmayan:

ḳābil olmayan: -
Mısra: **4**
El vermemek, mümkün olmamak

3. Maʿmūr idüp mülk-i dili yapmaduñ eski menzili
4. Taʿmįre ḳābil olmayan vįrāne mi ṣanduñ beni

dermān yok:

dermān yoḳ: -
Mısra: **5**
Takat yok.

5. İḥsāna dermān yoḳ didüñ ġayrı güzeller çoḳ didüñ
6. Her şemʿ-i bezme ṭolaşur pervāne mi ṣanduñ beni

şemʿ-i bezme:

şemʿ-i bezme: -
Mısra: **6**
Meclisin mumu II meclisteki güzel.

5. İḥsāna dermān yoḳ didüñ ġayrı güzeller çoḳ didüñ
6. Her şemʿ-i bezme ṭolaşur pervāne mi ṣanduñ beni

rāh-ı vefāya:

rāh-ı vefāya: -
Mısra: **7**
Vefa yolu

7. Feryādumı işitmedüñ rāh-ı vefāya gitmedüñ
8. Bir āşinālıḳ itmedüñ bįgāne mi ṣanduñ beni

āşinālık itmedüñ:

āşinālıḳ itmedüñ: -
Mısra: **8**
Yakınlık göstermemek II tanımamak.

7. Feryādumı işitmedüñ rāh-ı vefāya gitmedüñ
8. Bir āşinālıḳ itmedüñ bįgāne mi ṣanduñ beni

cefā eylersin:

cefā eylersin: -
Mısra: **9**
Eziyet etmek.

9. Yaḥyā'ya eylersin cefā feryādın añlarsın hevā
10. Sāḳį mey-i engūr ile mestāne mi ṣanduñ beni

mey-i engūr:

mey-i engūr: -
Mısra: **10**
üzüm şarabı

9. Yaḥyā'ya eylersin cefā feryādın añlarsın hevā
10. Sāḳį mey-i engūr ile mestāne mi ṣanduñ beni

Şevk:

Şevḳ:
Mısra: **1**
Gönül meyli, arzu.

1. Şevḳ bir meydür neşāṭ-efzā benüm mestānesi
2. ʿAşḳ bir gencįnedür gönlüm anuñ vįrānesi

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Şevḳ bir meydür neşāṭ-efzā benüm mestānesi
2. ʿAşḳ bir gencįnedür gönlüm anuñ vįrānesi

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Şevḳ bir meydür neşāṭ-efzā benüm mestānesi
2. ʿAşḳ bir gencįnedür gönlüm anuñ vįrānesi

mey:

meydür: -dür
Mısra: **1**
Şarap

1. Şevḳ bir meydür neşāṭ-efzā benüm mestānesi
2. ʿAşḳ bir gencįnedür gönlüm anuñ vįrānesi

neşāṭ-efzā:

neşāṭ-efzā:
Mısra: **1**
neşeyi artıran

1. Şevḳ bir meydür neşāṭ-efzā benüm mestānesi
2. ʿAşḳ bir gencįnedür gönlüm anuñ vįrānesi

ben:

benüm: -üm
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Şevḳ bir meydür neşāṭ-efzā benüm mestānesi
2. ʿAşḳ bir gencįnedür gönlüm anuñ vįrānesi

mestāne:

mestānesi: -si
Mısra: **1**
Sarhoş olmuş, kendinden geçmiş, mahmur.

1. Şevḳ bir meydür neşāṭ-efzā benüm mestānesi
2. ʿAşḳ bir gencįnedür gönlüm anuñ vįrānesi

ʿaşk:

ʿAşḳ:
Mısra: **2**

Aşk, sevgi, muhabbet.

1. Şevḳ bir meydür neşāṭ-efzā benüm mestānesi
2. ʿAşḳ bir gencịnedür göñlüm anuñ vịrānesi

ʿAşḳ:
Mısra: **3**
Aşk, sevgi, muhabbet.

3. ʿAşḳ ol mey-ḫānedür kim bādesidür ḫūn-ı dil
4. Sāġar-ı çeşmümdür ol mey-ḫānenüñ peymānesi

gencine:

gencịnedür: -dür
Mısra: **2**
Hazine.

1. Şevḳ bir meydür neşāṭ-efzā benüm mestānesi
2. ʿAşḳ bir gencịnedür göñlüm anuñ vịrānesi

göñl:

göñlüm: -üm
Mısra: **2**
Gönül, kalp, yürek.

1. Şevḳ bir meydür neşāṭ-efzā benüm mestānesi
2. ʿAşḳ bir gencịnedür göñlüm anuñ vịrānesi

anuñ:

anuñ:
Mısra: **2**
Onun.

1. Şevḳ bir meydür neşāṭ-efzā benüm mestānesi
2. ʿAşḳ bir gencịnedür göñlüm anuñ vịrānesi

virāne:

vịrānesi: -si
Mısra: **2**
yıkılmış, harâb olmuş yer

1. Şevḳ bir meydür neşāṭ-efzā benüm mestānesi
2. ʿAşḳ bir gencịnedür göñlüm anuñ vịrānesi

ol:

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. ʿAşḳ ol mey-ḫānedür kim bādesidür ḫūn-ı dil
4. Sāġar-ı çeşmümdür ol mey-ḫānenüñ peymānesi

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. ʿAşḳ ol mey-ḫānedür kim bādesidür ḫūn-ı dil
4. Sāġar-ı çeşmümdür ol mey-ḫānenüñ peymānesi

olur: -ur
Mısra: **6**
Olmak.

5. Zülf-i pịç-ā-pịçi diller bend ider zencịrdür
6. Uṣlı varur kim o zencịrüñ olur dịvānesi

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Dūd-ı āhın seyr idüp Yaḥyā'nuñ ol āfet dimiş
10. Yanmış ol bezm-i maḥabbet şemʿinüñ pervānesi

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Dūd-ı āhın seyr idüp Yaḥyā'nuñ ol āfet dimiş
10. Yanmış ol bezm-i maḥabbet şemʿinüñ pervānesi

mey-hāne:

mey-ḫānedür: -dür
Mısra: **3**
İçki içilen yer.

3. ʿAşḳ ol mey-ḫānedür kim bādesidür ḫūn-ı dil
4. Sāġar-ı çeşmümdür ol mey-ḫānenüñ peymānesi

mey-ḫānenüñ: -nüñ
Mısra: **4**
İçki içilen yer.

3. ʿAşḳ ol mey-ḫānedür kim bādesidür ḫūn-ı dil
4. Sāġar-ı çeşmümdür ol mey-ḫānenüñ peymānesi

kim:

kim:
Mısra: **3**
ki

3. ʿAşḳ ol mey-ḫānedür kim bādesidür ḫūn-ı dil
4. Sāġar-ı çeşmümdür ol mey-ḫānenüñ peymānesi

kim:
Mısra: **6**
ki

5. Zülf-i pịç-ā-pịçi diller bend ider zencịrdür
6. Uṣlı varur kim o zencịrüñ olur dịvānesi

bāde:

bādesidür: -sidür
Mısra: **3**
Şarap.

3. ʿAşḳ ol mey-ḫānedür kim bādesidür ḫūn-ı dil
4. Sāġar-ı çeşmümdür ol mey-ḫānenüñ peymānesi

peymāne:

peymānesi: -si
Mısra: **4**
Kadeh.

3. ʿAşḳ ol mey-ḫānedür kim bādesidür ḫūn-ı dil
4. Sāġar-ı çeşmümdür ol mey-ḫānenüñ peymānesi

dil:

diller: -ler
Mısra: **5**
gönül

5. Zülf-i pịç-ā-pịçi diller bend ider zencịrdür
6. Uṣlı varur kim o zencịrüñ olur dịvānesi

zencir:

zencịrdür: -dür
Mısra: **5**
Zincir, pranga.

5. Zülf-i pịç-ā-pịçi diller bend ider zencịrdür
6. Uṣlı varur kim o zencịrüñ olur dịvānesi

zencịrüñ: -üñ
Mısra: **6**
Zincir, pranga.

5. Zülf-i pịç-ā-pịçi diller bend ider zencịrdür
6. Uṣlı varur kim o zencịrüñ olur dịvānesi

o:

o:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Zülf-i pịç-ā-pịçi diller bend

ider zenci̇rdür
6. Uşlı varur kim o zenci̇rüñ olur di̇vānesi

divāne:

di̇vānesi: -si
Mısra: **6**
deli, kendinden geçmiş

5. Zülf-i pi̇ç-ā-pi̇çi diller bend ider zenci̇rdür
6. Uşlı varur kim o zenci̇rüñ olur di̇vānesi

dahı:

Daḫı:
Mısra: **8**
henüz

7. Şāh-rāh-ı ʿaşḳda cāna ḳonardı derd ü ġam
8. Daḫı büñyād olmamışdı dehr mihmān-ḫānesi

yaḥyā:

Yaḥyā'nuñ: -'nuñ
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Dūd-ı āhın seyr idüp Yaḥyā'nuñ ol āfet dimiş
10. Yanmış ol bezm-i maḥabbet şemʿinüñ pervānesi

āfet:

āfet:
Mısra: **9**
Güzel, sevgili

9. Dūd-ı āhın seyr idüp Yaḥyā'nuñ ol āfet dimiş
10. Yanmış ol bezm-i maḥabbet şemʿinüñ pervānesi

di:

dimiş: -miş
Mısra: **9**
Söylemek.

9. Dūd-ı āhın seyr idüp Yaḥyā'nuñ ol āfet dimiş
10. Yanmış ol bezm-i maḥabbet şemʿinüñ pervānesi

yan:

Yanmış: -mış
Mısra: **10**
Çok zarar ve ziyan görmek.

9. Dūd-ı āhın seyr idüp Yaḥyā'nuñ ol āfet dimiş

10. Yanmış ol bezm-i maḥabbet şemʿinüñ pervānesi

şemʿ:

şemʿinüñ: -i, -nüñ
Mısra: **10**
Mum ‖ Sevgili

9. Dūd-ı āhın seyr idüp Yaḥyā'nuñ ol āfet dimiş
10. Yanmış ol bezm-i maḥabbet şemʿinüñ pervānesi

pervāne:

pervānesi: -si
Mısra: **10**
Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek II âşık.

9. Dūd-ı āhın seyr idüp Yaḥyā'nuñ ol āfet dimiş
10. Yanmış ol bezm-i maḥabbet şemʿinüñ pervānesi

ḫūn-ı dil:

ḫūn-ı dil: -
Mısra: **3**
gönül kanı

3. ʿAşḳ ol mey-ḫānedür kim bādesidür ḫūn-ı dil
4. Sāġar-ı çeşmümdür ol mey-ḫānenüñ peymānesi

sāġar-ı çeşmümdür:

sāġar-ı çeşmümdür: -
Mısra: **4**
Göz kadehi.

3. ʿAşḳ ol mey-ḫānedür kim bādesidür ḫūn-ı dil
4. Sāġar-ı çeşmümdür ol mey-ḫānenüñ peymānesi

zülf-i piç-ā-piçi:

zülf-i pi̇ç-ā-pi̇çi: -
Mısra: **5**
Kıvrım kıvrım saçlar.

5. Zülf-i pi̇ç-ā-pi̇çi diller bend ider zenci̇rdür
6. Uşlı varur kim o zenci̇rüñ olur di̇vānesi

bend ider:

bend ider: -
Mısra: **5**
bağlamak ‖ zincirlemek

5. Zülf-i pi̇ç-ā-pi̇çi diller bend ider zenci̇rdür

6. Uşlı varur kim o zenci̇rüñ olur di̇vānesi

uşlı varur:

uşlı varur: -
Mısra: **6**
Uslanmak.

5. Zülf-i pi̇ç-ā-pi̇çi diller bend ider zenci̇rdür
6. Uşlı varur kim o zenci̇rüñ olur di̇vānesi

Şāh-rāh-ı ʿaşḳda:

Şāh-rāh-ı ʿaşḳda: -
Mısra: **7**
Aşkın işlek ve büyük yolu.

7. Şāh-rāh-ı ʿaşḳda cāna ḳonardı derd ü ġam
8. Daḫı büñyād olmamışdı dehr mihmān-ḫānesi

derd ü ġam:

derd ü ġam: -
Mısra: **7**
Dert ve üzüntü.

7. Şāh-rāh-ı ʿaşḳda cāna ḳonardı derd ü ġam
8. Daḫı büñyād olmamışdı dehr mihmān-ḫānesi

cāna ḳonardı:

cāna ḳonardı: -
Mısra: **7**
Gönle konmak II gönle yüklenmek.

7. Şāh-rāh-ı ʿaşḳda cāna ḳonardı derd ü ġam
8. Daḫı büñyād olmamışdı dehr mihmān-ḫānesi

dehr mihmān-ḫānesi:

dehr mihmān-ḫānesi: -
Mısra: **8**
Dünya misafirhanesi.

7. Şāh-rāh-ı ʿaşḳda cāna ḳonardı derd ü ġam
8. Daḫı büñyād olmamışdı dehr mihmān-ḫānesi

büñyād olmamışdı:

büñyād olmamışdı: -
Mısra: **8**
Yapılmamak II inşa edilmemek.

7. Şāh-rāh-ı ʿaşḳda cāna

ḳonardı derd ü ġam
8. Daḫı büñyād olmamışdı dehr mihmān-ḫānesi

dūd-ı āhın:

dūd-ı āhın: -
Mısra: **9**
Ah dumanı

9. Dūd-ı āhın seyr idüp Yaḥyā'nuñ ol āfet dimiş
10. Yanmış ol bezm-i maḥabbet şemʿinüñ pervānesi

seyr idüp:

seyr idüp: -
Mısra: **9**
Bakmak, izlemek

9. Dūd-ı āhın seyr idüp Yaḥyā'nuñ ol āfet dimiş
10. Yanmış ol bezm-i maḥabbet şemʿinüñ pervānesi

bezm-i maḥabbet:

bezm-i maḥabbet: -
Mısra: **10**
aşk meclisi ‖ sohbet meclisi

9. Dūd-ı āhın seyr idüp Yaḥyā'nuñ ol āfet dimiş
10. Yanmış ol bezm-i maḥabbet şemʿinüñ pervānesi

leb:

Lebüñdür: -üñdür
Mısra: **1**
dudak

1. Lebüñdür şehr-i ḥüsnüñ mey-fürūşı
2. Gözüm merdümleridür bāde-nūşı

mey-fürūş:

mey-fürūşı: -ı
Mısra: **1**
meyhaneci

1. Lebüñdür şehr-i ḥüsnüñ mey-fürūşı
2. Gözüm merdümleridür bāde-nūşı

göz:

Gözüm: -üm
Mısra: **2**
göz

1. Lebüñdür şehr-i ḥüsnüñ mey-fürūşı
2. Gözüm merdümleridür bāde-nūşı

merdüm:

merdümleridür: -leridür
Mısra: **2**
Göz bebeği

1. Lebüñdür şehr-i ḥüsnüñ mey-fürūşı
2. Gözüm merdümleridür bāde-nūşı

bāde-nūş:

bāde-nūşı: -ı
Mısra: **2**
Şarap içen.

1. Lebüñdür şehr-i ḥüsnüñ mey-fürūşı
2. Gözüm merdümleridür bāde-nūşı

dimeñ:

Dimeñ:
Mısra: **3**
Demeyin.

3. Dimeñ bi̇-ʿaḳl idi Mecnūn-ı şeydā
4. Anuñ Leylā'da idi ʿaḳl u hūşı

bi-ʿakl:

bi̇-ʿaḳl:
Mısra: **3**
Akılsız.

3. Dimeñ bi̇-ʿaḳl idi Mecnūn-ı şeydā
4. Anuñ Leylā'da idi ʿaḳl u hūşı

i:

idi: -di
Mısra: **3**
İ- yardımcı fiili.

3. Dimeñ bi̇-ʿaḳl idi Mecnūn-ı şeydā
4. Anuñ Leylā'da idi ʿaḳl u hūşı

idi: -di
Mısra: **4**
İ- yardımcı fiili.

3. Dimeñ bi̇-ʿaḳl idi Mecnūn-ı şeydā
4. Anuñ Leylā'da idi ʿaḳl u hūşı

a:

Anuñ: -nuñ
Mısra: **4**
O, kişi zamiri.

3. Dimeñ bi̇-ʿaḳl idi Mecnūn-ı şeydā
4. Anuñ Leylā'da idi ʿaḳl u hūşı

leylā:

Leylā'da: -'da
Mısra: **4**
Leyla ile Mecnun hikayesinin kadın kahramanı.

3. Dimeñ bi̇-ʿaḳl idi Mecnūn-ı şeydā
4. Anuñ Leylā'da idi ʿaḳl u hūşı

ile:

ile:
Mısra: **5**
birlikte

5. Ten-i pür-dāġ ile ibdāl olupdur
6. Tecerrüd tekyesinüñ ḫırḳa-pūşı

gel:

Gelür: -ür
Mısra: **7**
Gelmek.

7. Gelür mey-ḫāneden rind-i ṭarabnāk
8. Sebū-yı pür iki desti vü dūşı

mey-hāne:

mey-ḫāneden: -den
Mısra: **7**
İçki içilen yer.

7. Gelür mey-ḫāneden rind-i ṭarabnāk
8. Sebū-yı pür iki desti vü dūşı

iki:

iki:
Mısra: **8**
İki, sayı sıfatı

7. Gelür mey-ḫāneden rind-i ṭarabnāk
8. Sebū-yı pür iki desti vü dūşı

dest:

desti: -i
Mısra: **8**
El.

7. Gelür mey-ḫāneden rind-i ṭarabnāk
8. Sebū-yı pür iki desti vü dūşı

---

vü:

vü:
Mısra: **8**
Ve

7. Gelür mey-ḫāneden rind-i ṭarabnāk
8. Sebū-yı pür iki desti vü dūşı

---

dūş:

dūşı: -ı
Mısra: **8**
Omuz.

7. Gelür mey-ḫāneden rind-i ṭarabnāk
8. Sebū-yı pür iki desti vü dūşı

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Kenār-ı naẓma dürler dizdi Yaḥyā
10. Belāġat bahrinüñ cūş u ḫurūşı

şehr-i ḥüsnüñ:

şehr-i ḥüsnüñ: -
Mısra: **1**
Güzellik şehri, diyarı

1. Lebüñdür şehr-i ḥüsnüñ mey-fürūşı
2. Gözüm merdümleridür bāde-nūşı

---

mecnūn-ı şeydā:

mecnūn-ı şeydā: -
Mısra: **3**
Çılgın Mecnun.

3. Dimeñ bi̇-ʿaḳl idi Mecnūn-ı şeydā
4. Anuñ Leylā'da idi ʿaḳl u hūşı

ʿaḳl u hūşı:

ʿaḳl u hūşı: -
Mısra: **4**
akıl ve fikir

3. Dimeñ bi̇-ʿaḳl idi Mecnūn-ı şeydā
4. Anuñ Leylā'da idi ʿaḳl u hūşı

---

ten-i pür-dāġ:

ten-i pür-dāġ: -
Mısra: **5**
Yaralarla dolu beden.

5. Ten-i pür-dāġ ile ibdāl olupdur
6. Tecerrüd tekyesinüñ ḫırḳa-pūşı

---

ibdāl olupdur:

ibdāl olupdur: -
Mısra: **5**
Değişmek II başkalaşmak.

5. Ten-i pür-dāġ ile ibdāl olupdur
6. Tecerrüd tekyesinüñ ḫırḳa-pūşı

---

tecerrüd tekyesinüñ hırka-pūşı:

tecerrüd tekyesinüñ ḫırḳa-pūşı: -
Mısra: **6**
Soyutlanma tekkesinin hırka giyeni, dervişi.

5. Ten-i pür-dāġ ile ibdāl olupdur
6. Tecerrüd tekyesinüñ ḫırḳa-pūşı

---

rind-i ṭarab-nāk:

rind-i ṭarab-nāk: -
Mısra: **7**
Sevinç dolu rint.

7. Gelür mey-ḫāneden rind-i ṭarabnāk
8. Sebū-yı pür iki desti vü dūşı

---

sebū-yı pür:

sebū-yı pür: -
Mısra: **8**
Dolu testi.

7. Gelür mey-ḫāneden rind-i ṭarabnāk
8. Sebū-yı pür iki desti vü dūşı

---

kenār-ı naẓma:

kenār-ı naẓma: -
Mısra: **9**
Şiir kıyısı.

9. Kenār-ı naẓma dürler dizdi Yaḥyā
10. Belāġat bahrinüñ cūş u ḫurūşı

---

dürler dizdi:

dürler dizdi: -
Mısra: **9**
İnciler dizilmek.

9. Kenār-ı naẓma dürler dizdi Yaḥyā
10. Belāġat bahrinüñ cūş u ḫurūşı

---

belāġat bahrinüñ:

belāġat bahrinüñ: -
Mısra: **10**
Güzel söz söyleme denizi.

9. Kenār-ı naẓma dürler dizdi Yaḥyā
10. Belāġat bahrinüñ cūş u ḫurūşı

---

cūş u ḫurūşı:

cūş u ḫurūşı: -
Mısra: **10**
Coşup eğlenme

9. Kenār-ı naẓma dürler dizdi Yaḥyā
10. Belāġat bahrinüñ cūş u ḫurūşı

ʿaşḳ:

ʿaşḳ:
Mısra: **1**
aşk

1. Vücūdum mülkinüñ ʿaşḳ oldı sulṭān-ı cihānbānı
2. Derūn-ı si̇ne dārü's-salṭana dil taḫt-ı sulṭāni̇

---

ol:

oldı: -dı
Mısra: **1**
Olmak.

1. Vücūdum mülkinüñ ʿaşḳ oldı sulṭān-ı cihānbānı
2. Derūn-ı si̇ne dārü's-salṭana dil taḫt-ı sulṭāni̇

Ola: -a
Mısra: **4**
Olmak.

3. Güzeller leşkerinüñ nev-cevānum pādişāhıdur
4. Ola hem leşkerüñ hem pādişāhuñ Ḥaḳ nigehbānı

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Hemi̇şe gül nihālinde ider çün āşiyān bülbül
6. Nola ārāmgāh itse dil ol çāḳ-ı giri̇bānı

dārü's-salṭana:

dārü's-salṭana:
Mısra: **2**
Başkent, payitaht

1. Vücūdum mülkinüñ ʿaşḳ oldı sulṭān-ı cihānbānı
2. Derūn-ı si̇ne dārü's-salṭana dil taḫt-ı sulṭāni̇

dil:

dil:
Mısra: **2**
gönül

1. Vücūdum mülkinüñ ʿaşḳ oldı sulṭān-ı cihānbānı
2. Derūn-ı si̇ne dārü's-salṭana dil taḫt-ı sulṭāni̇

dil:
Mısra: **6**
gönül

5. Hemi̇şe gül nihālinde ider çün āşiyān bülbül
6. Nola ārāmgāh itse dil ol çāḳ-ı giri̇bānı

nev-cevān:

nev-cevānum: -um
Mısra: **3**
Genç II genç sevgili.

3. Güzeller leşkerinüñ nev-cevānum pādişāhıdur
4. Ola hem leşkerüñ hem pādişāhuñ Ḥaḳ nigehbānı

pādişāh:

pādişāhıdur: -ıdur
Mısra: **3**
Hükümdar II komutan II önde gelen.

3. Güzeller leşkerinüñ nev-cevānum pādişāhıdur
4. Ola hem leşkerüñ hem pādişāhuñ Ḥaḳ nigehbānı

pādişāhuñ: -uñ
Mısra: **4**
Sultan, padişah

3. Güzeller leşkerinüñ nev-cevānum pādişāhıdur
4. Ola hem leşkerüñ hem pādişāhuñ Ḥaḳ nigehbānı

hem:

hem:
Mısra: **4**
Hem

3. Güzeller leşkerinüñ nev-cevānum pādişāhıdur
4. Ola hem leşkerüñ hem pādişāhuñ Ḥaḳ nigehbānı

hem:
Mısra: **4**
üstelik, bir de

3. Güzeller leşkerinüñ nev-cevānum pādişāhıdur
4. Ola hem leşkerüñ hem pādişāhuñ Ḥaḳ nigehbānı

leşker:

leşkerüñ: -üñ
Mısra: **4**
Asker.

3. Güzeller leşkerinüñ nev-cevānum pādişāhıdur
4. Ola hem leşkerüñ hem pādişāhuñ Ḥaḳ nigehbānı

Ḥak:

Ḥaḳ:
Mısra: **4**
Allah.

3. Güzeller leşkerinüñ nev-cevānum pādişāhıdur
4. Ola hem leşkerüñ hem pādişāhuñ Ḥaḳ nigehbānı

nigehbān:

nigehbānı: -ı
Mısra: **4**
Koruyucu.

3. Güzeller leşkerinüñ nev-cevānum pādişāhıdur
4. Ola hem leşkerüñ hem pādişāhuñ Ḥaḳ nigehbānı

hemişe:

Hemi̇şe:
Mısra: **5**
her zaman, hep, devamlı

5. Hemi̇şe gül nihālinde ider çün āşiyān bülbül
6. Nola ārāmgāh itse dil ol çāḳ-ı giri̇bānı

çün:

çün:
Mısra: **5**
için

5. Hemi̇şe gül nihālinde ider çün āşiyān bülbül
6. Nola ārāmgāh itse dil ol çāḳ-ı giri̇bānı

bülbül:

bülbül:
Mısra: **5**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

5. Hemi̇şe gül nihālinde ider çün āşiyān bülbül
6. Nola ārāmgāh itse dil ol çāḳ-ı giri̇bānı

nola:

Nola:
Mısra: **6**
Ne olur? Ne çıkar?

5. Hemi̇şe gül nihālinde ider çün āşiyān bülbül
6. Nola ārāmgāh itse dil ol çāḳ-ı giri̇bānı

göñül:

Göñül:
Mısra: **7**
gönül

7. Göñül geç vuṣlat-ı dil-dār ümi̇dinden ne mümkindür
8. Çeker pehlūya bir nā-çi̇z ẕerre mihr-i raḫşānı

geç:

geç:
Mısra: **7**
Vazgeçmek

7. Göñül geç vuṣlat-ı dil-dār ümi̇dinden ne mümkindür
8. Çeker pehlūya bir nā-çi̇z ẕerre mihr-i raḫşānı

bir:

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Göñül geç vuṣlat-ı dil-dār ümi̇dinden ne mümkindür
8. Çeker pehlūya bir nā-çi̇z ẕerre mihr-i raḫşānı

elbette:

elbette:
Mısra: **9**
mutlaka, hiç şüphesiz, muhakkak

9. Cevān-ı nüktedān elbette kendin sevdirür Yaḥyā
10. Hiç ādem sevmemek olur mı maḥbūb-ı suḫan-dānı

kendin:

kendin:
Mısra: **9**
kendisini

9. Cevān-ı nüktedān elbette kendin sevdirür Yaḥyā
10. Hiç ādem sevmemek olur mı maḥbūb-ı suḫan-dānı

sevdir:

sevdirür: -ür
Mısra: **9**
Sevdirmek.

9. Cevān-ı nüktedān elbette kendin sevdirür Yaḥyā
10. Hiç ādem sevmemek olur mı maḥbūb-ı suḫan-dānı

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Cevān-ı nüktedān elbette kendin sevdirür Yaḥyā
10. Hiç ādem sevmemek olur mı maḥbūb-ı suḫan-dānı

hiç:

Hiç:
Mısra: **10**
hiçbir

9. Cevān-ı nüktedān elbette kendin sevdirür Yaḥyā
10. Hiç ādem sevmemek olur mı maḥbūb-ı suḫan-dānı

ādem:

ādem:
Mısra: **10**
İnsan.

9. Cevān-ı nüktedān elbette kendin sevdirür Yaḥyā
10. Hiç ādem sevmemek olur mı maḥbūb-ı suḫan-dānı

sevmemek:

sevmemek:
Mısra: **10**
Sevmemek II iyi duygular beslememek.

9. Cevān-ı nüktedān elbette kendin sevdirür Yaḥyā
10. Hiç ādem sevmemek olur mı maḥbūb-ı suḫan-dānı

vücūdum mülkinüñ:

vücūdum mülkinüñ: -
Mısra: **1**
beden ülkesi

1. Vücūdum mülkinüñ ʿaşḳ oldı sulṭān-ı cihānbānı
2. Derūn-ı sīne dārü's-salṭana dil taḫt-ı sulṭānī

sulṭān-ı cihān-bānı:

sulṭān-ı cihān-bānı: -
Mısra: **1**
Dünyanın hakimi olan sultan.

1. Vücūdum mülkinüñ ʿaşḳ oldı sulṭān-ı cihānbānı
2. Derūn-ı sīne dārü's-salṭana dil taḫt-ı sulṭānī

derūn-ı sīne:

derūn-ı sīne: -
Mısra: **2**
Göğsün içi II gönül, gönlün derinleri.

1. Vücūdum mülkinüñ ʿaşḳ oldı sulṭān-ı cihānbānı
2. Derūn-ı sīne dārü's-salṭana dil taḫt-ı sulṭānī

taḫt-ı sulṭānī:

taḫt-ı sulṭānī: -
Mısra: **2**
Hükümdarın tahtı.

1. Vücūdum mülkinüñ ʿaşḳ oldı sulṭān-ı cihānbānı
2. Derūn-ı sīne dārü's-salṭana dil taḫt-ı sulṭānī

güzeller leşkerinüñ:

güzeller leşkerinüñ: -
Mısra: **3**
Güzeller ordusu.

3. Güzeller leşkerinüñ nev-cevānum pādişāhıdur
4. Ola hem leşkerüñ hem pādişāhuñ Ḥaḳ nigehbānı

gül nihālinde:

gül nihālinde: -
Mısra: **5**
Gül fidanı

5. Hemīşe gül nihālinde ider çün āşiyān bülbül
6. Nola ārāmgāh itse dil ol çāḳ-ı girībānı

āşiyān ider:

āşiyān ider: -
Mısra: **5**
yuva yapmak, yerleşmek

5. Hemīşe gül nihālinde ider çün āşiyān bülbül
6. Nola ārāmgāh itse dil ol çāḳ-ı girībānı

ārāmgāh itse:

ārāmgāh itse: -
Mısra: **6**
Dinlenme yerine dönüştürmek.

5. Hemīşe gül nihālinde ider çün āşiyān bülbül
6. Nola ārāmgāh itse dil ol çāḳ-ı girībānı

çāḳ-ı girībānı:

çāḳ-ı girībānı: -
Mısra: **6**
Yaka yırtmak

5. Hemīşe gül nihālinde ider çün āşiyān bülbül
6. Nola ārāmgāh itse dil ol çāḳ-ı girībānı

vuṣlat-ı dil-dār ümīdinden:

vuṣlat-ı dil-dār ümīdinden: -
Mısra: **7**
Sevgiliye kavuşma ümidi.

7. Göñül geç vuṣlat-ı dil-dār ümīdinden ne mümkindür
8. Çeker pehlūya bir nā-çīz ẕerre mihr-i raḫşānı

ne mümkindür:

ne mümkindür: -
Mısra: **7**
Mümkün değil.

7. Göñül geç vuṣlat-ı dil-dār ümīdinden ne mümkindür
8. Çeker pehlūya bir nā-çīz ẕerre mihr-i raḫşānı

nā-çiz zerre:

nā-çiz zerre: -
Mısra: **8**
Zavallı ve değersiz zerre.

7. Göñül geç vuṣlat-ı dil-dār ümidinden ne mümkindür
8. Çeker pehlūya bir nā-çiz zerre mihr-i raḫşānı

mihr-i raḫşānı:

mihr-i raḫşānı: -
Mısra: **8**
Parlak güneş.

7. Göñül geç vuṣlat-ı dil-dār ümidinden ne mümkindür
8. Çeker pehlūya bir nā-çiz zerre mihr-i raḫşānı

pehlūya Çeker:

pehlūya Çeker: -
Mısra: **8**
Yanına çekmek.

7. Göñül geç vuṣlat-ı dil-dār ümidinden ne mümkindür
8. Çeker pehlūya bir nā-çiz zerre mihr-i raḫşānı

cevān-ı nüktedān:

cevān-ı nüktedān: -
Mısra: **9**
İnce manaya dayalı sözlerden anlayan genç.

9. Cevān-ı nüktedān elbette kendin sevdirür Yaḥyā
10. Hiç ādem sevmemek olur mı maḥbūb-ı suḫan-dānı

maḥbūb-ı suḫan-dānı:

maḥbūb-ı suḫan-dānı: -
Mısra: **10**
Söz söylemesini bilen güzel.

9. Cevān-ı nüktedān elbette kendin sevdirür Yaḥyā
10. Hiç ādem sevmemek olur mı maḥbūb-ı suḫan-dānı

olur mı:

olur mı: -
Mısra: **10**
Olur mu? II olmaz.

9. Cevān-ı nüktedān elbette kendin sevdirür Yaḥyā
10. Hiç ādem sevmemek olur mı maḥbūb-ı suḫan-dānı

ki:

Ki:
Mısra: **2**
Ki bağlacı.

1. Şehen-şāh-ı hümāyūñ-baḫt Sulṭān Aḥmed-i Ġāzi
2. Ki dünyāyı müñevver ḳıldı re'y-i ʿālem-efrūzı

ki:
Mısra: **4**
Ki bağlacı.

3. Kemān-ı Rüstem olmaya kepāde dest-i ḳadrinde
4. Ne ḳuvvetdür ki oldı himmeti bāzūsına rūzi

dünyā:

dünyāyı: -yı
Mısra: **2**
dünya

1. Şehen-şāh-ı hümāyūñ-baḫt Sulṭān Aḥmed-i Ġāzi
2. Ki dünyāyı müñevver ḳıldı re'y-i ʿālem-efrūzı

ol:

olmaya: -maya
Mısra: **3**
Olmak.

3. Kemān-ı Rüstem olmaya kepāde dest-i ḳadrinde
4. Ne ḳuvvetdür ki oldı himmeti bāzūsına rūzi

kepāde:

kepāde:
Mısra: **3**
Ok atma taliminde kullanılan yay.

3. Kemān-ı Rüstem olmaya kepāde dest-i ḳadrinde
4. Ne ḳuvvetdür ki oldı himmeti bāzūsına rūzi

ne:

Ne:
Mısra: **4**
Nasıl.

3. Kemān-ı Rüstem olmaya kepāde dest-i ḳadrinde
4. Ne ḳuvvetdür ki oldı himmeti bāzūsına rūzi

ḳuvvet:

ḳuvvetdür: -dür
Mısra: **4**
Kuvvet, güç

3. Kemān-ı Rüstem olmaya kepāde dest-i ḳadrinde
4. Ne ḳuvvetdür ki oldı himmeti bāzūsına rūzi

himmet:

himmeti: -i
Mısra: **4**
yardım, ihsan ‖ lütuf

3. Kemān-ı Rüstem olmaya kepāde dest-i ḳadrinde
4. Ne ḳuvvetdür ki oldı himmeti bāzūsına rūzi

bāzū:

bāzūsına: -sına
Mısra: **4**
pazı, kol

3. Kemān-ı Rüstem olmaya kepāde dest-i ḳadrinde
4. Ne ḳuvvetdür ki oldı himmeti bāzūsına rūzi

felek:

Felekler: -ler
Mısra: **5**
Gök, Talih.

5. Felekler dönmesünler şāh-ı devrāna iṭāʿatden
6. Toḳus ṭāsına eflākūñ yeter bir tir-i dil-dūzı

dön:

dönmesünler: -mesünler
Mısra: **5**
Vazgeçmek, caymak

5. Felekler dönmesünler şāh-ı devrāna iṭāʿatden
6. Toḳus ṭāsına eflākūñ yeter bir tir-i dil-dūzı

iṭāʿat:

iṭāʿatden: -den
Mısra: **5**
söz dinleme.

5. Felekler dönmesünler şāh-ı devrāna iṭāʿatden
6. Toḳus ṭāsına eflākūñ yeter bir tir-i dil-dūzı

yeter:

yeter:
Mısra: **6**
yeter, kâfi

5. Felekler dönmesünler şāh-ı devrāna iṭāʿatden
6. Toḳus ṭāsına eflākün̄ yeter bir tīr-i dil-dūzı

bir:

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Felekler dönmesünler şāh-ı devrāna iṭāʿatden
6. Toḳus ṭāsına eflākün̄ yeter bir tīr-i dil-dūzı

ey:

ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Ricām oldur ki bin̄ yıl pāyına yüz sürsün ey Yaḥyā
8. Biri birinün̄ ardınca cihānun̄ ʿıyd u nev-rūzı

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **7**
17. yüzyıl divan şairi

7. Ricām oldur ki bin̄ yıl pāyına yüz sürsün ey Yaḥyā
8. Biri birinün̄ ardınca cihānun̄ ʿıyd u nev-rūzı

ardınca:

ardınca:
Mısra: **8**
Ardı sıra.

7. Ricām oldur ki bin̄ yıl pāyına yüz sürsün ey Yaḥyā
8. Biri birinün̄ ardınca cihānun̄ ʿıyd u nev-rūzı

cihān:

cihānun̄: -un̄
Mısra: **8**
Dünya

7. Ricām oldur ki bin̄ yıl pāyına yüz sürsün ey Yaḥyā
8. Biri birinün̄ ardınca cihānun̄ ʿıyd u nev-rūzı

Şehen-şāh-ı hümāyūn̄-baht:

Şehen-şāh-ı hümāyūn̄-baḫt: -
Mısra: **1**
Mutlu ve kutlu talihi olan padişahlar padişahı.

1. Şehen-şāh-ı hümāyūn̄-baḫt Sulṭān Aḥmed-i Ġāzī
2. Ki dünyāyı mün̄evver ḳıldı re'y-i ʿālem-efrūzı

sulṭān aḥmed-i Ġāzi:

sulṭān aḥmed-i Ġāzī: -
Mısra: **1**
Gazi Sultan Ahmet.

1. Şehen-şāh-ı hümāyūn̄-baḫt Sulṭān Aḥmed-i Ġāzī
2. Ki dünyāyı mün̄evver ḳıldı re'y-i ʿālem-efrūzı

münevver kıldı:

münevver ḳıldı: -
Mısra: **2**
aydınlatmak

1. Şehen-şāh-ı hümāyūn̄-baḫt Sulṭān Aḥmed-i Ġāzī
2. Ki dünyāyı mün̄evver ḳıldı re'y-i ʿālem-efrūzı

re'y-i ʿālem-efrūzı:

re'y-i ʿālem-efrūzı: -
Mısra: **2**
Dünyayı aydınlatan düşünce.

1. Şehen-şāh-ı hümāyūn̄-baḫt Sulṭān Aḥmed-i Ġāzī
2. Ki dünyāyı mün̄evver ḳıldı re'y-i ʿālem-efrūzı

kemān-ı rüstem:

kemān-ı rüstem: -
Mısra: **3**
Rüstem'in yayı.

3. Kemān-ı Rüstem olmaya kepāde dest-i ḳadrinde
4. Ne ḳuvvetdür ki oldı himmeti bāzūsına rūzī

dest-i ḳadrinde:

dest-i ḳadrinde: -
Mısra: **3**
İtibar eli.

3. Kemān-ı Rüstem olmaya kepāde dest-i ḳadrinde
4. Ne ḳuvvetdür ki oldı himmeti bāzūsına rūzī

rūzi oldı:

rūzī oldı: -
Mısra: **4**
Nasip olmak.

3. Kemān-ı Rüstem olmaya kepāde dest-i ḳadrinde
4. Ne ḳuvvetdür ki oldı himmeti bāzūsına rūzī

şāh-ı devrāna:

şāh-ı devrāna: -
Mısra: **5**
Zamanın padişahı.

5. Felekler dönmesünler şāh-ı devrāna iṭāʿatden
6. Toḳus ṭāsına eflākün̄ yeter bir tīr-i dil-dūzı

toḳus ṭāsına eflākün̄:

toḳus ṭāsına eflākün̄: -
Mısra: **6**
Dokuz kat gökyüzü.

5. Felekler dönmesünler şāh-ı devrāna iṭāʿatden
6. Toḳus ṭāsına eflākün̄ yeter bir tīr-i dil-dūzı

tir-i dil-dūzı:

tīr-i dil-dūzı: -
Mısra: **6**
Gönül delici ok.

5. Felekler dönmesünler şāh-ı devrāna iṭāʿatden
6. Toḳus ṭāsına eflākün̄ yeter bir tīr-i dil-dūzı

pāyına yüz sürsün:

pāyına yüz sürsün: -
Mısra: **7**
Ayağına yüz sürmek, saygı ve sevgi ifadesi olarak ayaklarına kapanmak.

7. Ricām oldur ki bin̄ yıl pāyına yüz sürsün ey Yaḥyā
8. Biri birinün̄ ardınca cihānun̄ ʿıyd u nev-rūzı

bin̄ yıl:

bin̄ yıl: -
Mısra: **7**
Bin yıl, çok uzun zaman.

7. Ricām oldur ki bin̄ yıl pāyına yüz sürsün ey Yaḥyā
8. Biri birinün̄ ardınca cihānun̄ ʿıyd u nev-rūzı

ricām oldur ki:

ricām oldur ki: -
Mısra: **7**
Ricam o ki.

7. Ricām oldur ki biñ yıl pāyına yüz sürsün ey Yaḥyā
8. Biri birinüñ ardınca cihānuñ ʿıyd u nev-rūzı

biri birinüñ:

biri birinüñ: -
Mısra: **8**
Birbiri.

7. Ricām oldur ki biñ yıl pāyına yüz sürsün ey Yaḥyā
8. Biri birinüñ ardınca cihānuñ ʿıyd u nev-rūzı

ʿıyd u nev-rūzı:

ʿıyd u nev-rūzı: -
Mısra: **8**
Bayram ve ilkbahar.

7. Ricām oldur ki biñ yıl pāyına yüz sürsün ey Yaḥyā
8. Biri birinüñ ardınca cihānuñ ʿıyd u nev-rūzı

açıl:

Açıldı: -dı
Mısra: **1**
Açık hale gelmek II çiçeklenmek.

1. Açıldı gül hezār yine zāra başladı
2. Erbāb-ı ʿayş geşt-i çemenzāra başladı

gül:

gül:
Mısra: **1**
gül

1. Açıldı gül hezār yine zāra başladı
2. Erbāb-ı ʿayş geşt-i çemenzāra başladı

güle: -e
Mısra: **3**
Gül. || Sevgili.

3. Her ʿandelib bir güle itdi nice niyāz
4. Her mübtelā bir āfete yalvara başladı

gül:
Mısra: **7**
gül

7. Ḫançer ṭaḳındı yanına gül yine ḫārdan
8. Beñzer ki ʿandelib ile peygāra başladı

hezār:

hezār:
Mısra: **1**
Bülbül.

1. Açıldı gül hezār yine zāra başladı
2. Erbāb-ı ʿayş geşt-i çemenzāra başladı

yine:

yine:
Mısra: **1**
Tekrar.

1. Açıldı gül hezār yine zāra başladı
2. Erbāb-ı ʿayş geşt-i çemenzāra başladı

yine:
Mısra: **7**
Tekrar.

7. Ḫançer ṭaḳındı yanına gül yine ḫārdan
8. Beñzer ki ʿandelib ile peygāra başladı

yine:
Mısra: **10**
Bir daha, tekrar, gene.

9. Yaḥyā bahār geldi fiġān itdi ʿandelib
10. Şeydālıġa yine dil-i āvāre başladı

başla:

başladı: -dı
Mısra: **2**
başlamak

1. Açıldı gül hezār yine zāra başladı
2. Erbāb-ı ʿayş geşt-i çemenzāra başladı

başladı: -dı
Mısra: **6**
başlamak

5. Cānlandı her nihāl ṣalındı ṣabāyile
6. Her naḫl-i tāze nāz ile reftāra başladı

başladı: -dı
Mısra: **8**
Girişmek.

7. Ḫançer ṭaḳındı yanına gül yine ḫārdan
8. Beñzer ki ʿandelib ile peygāra başladı

başladı: -dı
Mısra: **10**
başlamak

9. Yaḥyā bahār geldi fiġān itdi ʿandelib
10. Şeydālıġa yine dil-i āvāre başladı

her:

Her:
Mısra: **3**
Her, her bir

3. Her ʿandelib bir güle itdi nice niyāz
4. Her mübtelā bir āfete yalvara başladı

Her:
Mısra: **4**
Her, her bir

3. Her ʿandelib bir güle itdi nice niyāz
4. Her mübtelā bir āfete yalvara başladı

her:
Mısra: **5**
Her, her bir

5. Cānlandı her nihāl ṣalındı ṣabāyile
6. Her naḫl-i tāze nāz ile reftāra başladı

Her:
Mısra: **6**
Her, her bir

5. Cānlandı her nihāl ṣalındı ṣabāyile
6. Her naḫl-i tāze nāz ile reftāra başladı

ʿandelib:

ʿandelib:
Mısra: **3**
Bülbül II âşık.

3. Her ʿandelib bir güle itdi nice niyāz
4. Her mübtelā bir āfete yalvara başladı

ʿandelib:
Mısra: **8**
Bülbül II âşık.

7. Ḫançer ṭaḳındı yanına gül yine ḫārdan
8. Beñzer ki ʿandelib ile peygāra başladı

ʿandeli̱b:
Mısra: **9**
Bülbül II âşık.

9. Yaḥyā bahār geldi fiġān itdi ʿandeli̱b
10. Şeydālıġa yine dil-i āvāre başladı

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Her ʿandeli̱b bir güle itdi nice niyāz
4. Her mübtelā bir āfete yalvara başladı

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Her ʿandeli̱b bir güle itdi nice niyāz
4. Her mübtelā bir āfete yalvara başladı

nice:

nice:
Mısra: **3**
Pek çok.

3. Her ʿandeli̱b bir güle itdi nice niyāz
4. Her mübtelā bir āfete yalvara başladı

mübtelā:

mübtelā:
Mısra: **4**
tutkun, âşık

3. Her ʿandeli̱b bir güle itdi nice niyāz
4. Her mübtelā bir āfete yalvara başladı

āfet:

āfete: -e
Mısra: **4**
Güzel, sevgili

3. Her ʿandeli̱b bir güle itdi nice niyāz
4. Her mübtelā bir āfete yalvara başladı

cānlan:

Cānlandı: -dı
Mısra: **5**
Canlılık, hareketlilik kazanmak, hareketlenmek.

5. Cānlandı her nihāl ṣalındı ṣabāyile
6. Her naḫl-i tāze nāz ile reftāra başladı

nihāl:

nihāl:
Mısra: **5**
fidan || fidan boylu güzel

5. Cānlandı her nihāl ṣalındı ṣabāyile
6. Her naḫl-i tāze nāz ile reftāra başladı

ṣalın:

ṣalındı: -dı
Mısra: **5**
Salınmak || naz ve eda ile yürümek.

5. Cānlandı her nihāl ṣalındı ṣabāyile
6. Her naḫl-i tāze nāz ile reftāra başladı

ṣabā:

ṣabāyile: -yile
Mısra: **5**
Kuzey doğudan esen hafif ve tatlı rüzgar.

5. Cānlandı her nihāl ṣalındı ṣabāyile
6. Her naḫl-i tāze nāz ile reftāra başladı

nāz:

nāz:
Mısra: **6**
İşve, cilve.

5. Cānlandı her nihāl ṣalındı ṣabāyile
6. Her naḫl-i tāze nāz ile reftāra başladı

ile:

ile:
Mısra: **6**
İle birlikte.

5. Cānlandı her nihāl ṣalındı ṣabāyile
6. Her naḫl-i tāze nāz ile reftāra başladı

ile:
Mısra: **8**
İle birlikte.

7. Ḫançer ṭaḳındı yanına gül yine ḫārdan
8. Beñzer ki ʿandeli̱b ile peygāra başladı

reftār:

reftāra: -a
Mısra: **6**
Yürüme

5. Cānlandı her nihāl ṣalındı ṣabāyile
6. Her naḫl-i tāze nāz ile reftāra başladı

Hançer:

Ḫançer:
Mısra: **7**
Hançer, kılıç

7. Ḫançer ṭaḳındı yanına gül yine ḫārdan
8. Beñzer ki ʿandeli̱b ile peygāra başladı

ṭaḳın:

ṭaḳındı: -dı
Mısra: **7**
Takmak.

7. Ḫançer ṭaḳındı yanına gül yine ḫārdan
8. Beñzer ki ʿandeli̱b ile peygāra başladı

yanına:

yanına:
Mısra: **7**
Yan taraf.

7. Ḫançer ṭaḳındı yanına gül yine ḫārdan
8. Beñzer ki ʿandeli̱b ile peygāra başladı

ḫār:

ḫārdan: -dan
Mısra: **7**
diken

7. Ḫançer ṭaḳındı yanına gül yine ḫārdan
8. Beñzer ki ʿandeli̱b ile peygāra başladı

beñze:

Beñzer: -r
Mısra: **8**
İki nesne veya kişi arasında ortak yönler bulunmak.

7. Ḫançer ṭaḳındı yanına gül

yine ḫārdan
8. Beñzer ki ʿandelịb ile peygāra başladı

ki:

ki:
Mısra: **8**
Ki bağlacı.

7. Ḫançer ṭaḳındı yanına gül yine ḫārdan
8. Beñzer ki ʿandelịb ile peygāra başladı

peygār:

peygāra: -a
Mısra: **8**
Savaş.

7. Ḫançer ṭaḳındı yanına gül yine ḫārdan
8. Beñzer ki ʿandelịb ile peygāra başladı

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā bahār geldi fiġān itdi ʿandelịb
10. Şeydālıġa yine dil-i āvāre başladı

bahār:

bahār:
Mısra: **9**
Bahar mevsimi

9. Yaḥyā bahār geldi fiġān itdi ʿandelịb
10. Şeydālıġa yine dil-i āvāre başladı

gel:

geldi: -di
Mısra: **9**
Gelmek.

9. Yaḥyā bahār geldi fiġān itdi ʿandelịb
10. Şeydālıġa yine dil-i āvāre başladı

Şeydālıġ:

Şeydālıġa: -a
Mısra: **10**
aşk ile kendinden geçmişlik

9. Yaḥyā bahār geldi fiġān itdi ʿandelịb
10. Şeydālıġa yine dil-i āvāre başladı

zāra başladı:

zāra başladı: -
Mısra: **1**
İnlemeye başlamak.

1. Açıldı gül hezār yine zāra başladı
2. Erbāb-ı ʿayş geşt-i çemenzāra başladı

erbāb-ı ʿayş:

erbāb-ı ʿayş: -
Mısra: **2**
Yeme, içme ve eğlenme erbabı.

1. Açıldı gül hezār yine zāra başladı
2. Erbāb-ı ʿayş geşt-i çemenzāra başladı

geşt-i çemenzāra:

geşt-i çemenzāra: -
Mısra: **2**
Çimenlikte dolaşmak.

1. Açıldı gül hezār yine zāra başladı
2. Erbāb-ı ʿayş geşt-i çemenzāra başladı

niyāz itdi:

niyāz itdi: -
Mısra: **3**
Yalvarıp yakarmak.

3. Her ʿandelịb bir güle itdi nice niyāz
4. Her mübtelā bir āfete yalvara başladı

yalvara başladı:

yalvara başladı: -
Mısra: **4**
Yalvarmaya başlamak.

3. Her ʿandelịb bir güle itdi nice niyāz
4. Her mübtelā bir āfete yalvara başladı

naḫl-i tāze:

naḫl-i tāze: -
Mısra: **6**
Taze fidan II sevgili.

5. Cānlandı her nihāl ṣalındı ṣabāyile
6. Her naḫl-i tāze nāz ile reftāra başladı

fiġān itdi:

fiġān itdi: -
Mısra: **9**
Acı ile bağırıp çağırmak, inlemek.

9. Yaḥyā bahār geldi fiġān itdi ʿandelịb
10. Şeydālıġa yine dil-i āvāre başladı

dil-i āvāre:

dil-i āvāre: -
Mısra: **10**
Dağınık, perişan gönül.

9. Yaḥyā bahār geldi fiġān itdi ʿandelịb
10. Şeydālıġa yine dil-i āvāre başladı

firāḳ:

Firāḳında: -ında
Mısra: **1**
Ayrılık, hicran.

1. Firāḳında o servüñ eşk-i ḫūnịnüm revān oldı
2. Ne bāġa kʿirdi her naḫli nihāl-i erguvān oldı

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Firāḳında o servüñ eşk-i ḫūnịnüm revān oldı
2. Ne bāġa kʿirdi her naḫli nihāl-i erguvān oldı

o:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Helāk oldı o dil kim mihr-i rūy u tār-ı mūyuñla
8. Ḥayāt-ı lā-yezāli buldı ʿömri cāvidān oldı

serv:

servüñ: -üñ
Mısra: **1**
servi ‖ servi boylu güzel

1. Firāḳında o servüñ eşk-i ḫūnịnüm revān oldı
2. Ne bāġa kʿirdi her naḫli nihāl-i erguvān oldı

<u>**ne:**</u>

Ne:
Mısra: **2**
Nasıl II öyle bir.

1. Firāḳında o servüñ eşk-i ḫūn̲ınüm revān oldı
2. Ne bāġa kʿirdi her naḫli nihāl-i erguvān oldı

<u>**bāġ:**</u>

bāġa: -a
Mısra: **2**
Bağ, bahçe.

1. Firāḳında o servüñ eşk-i ḫūn̲ınüm revān oldı
2. Ne bāġa kʿirdi her naḫli nihāl-i erguvān oldı

<u>**kʿir:**</u>

kʿirdi: -di
Mısra: **2**
Ki + erdi II ulaşmak.

1. Firāḳında o servüñ eşk-i ḫūn̲ınüm revān oldı
2. Ne bāġa kʿirdi her naḫli nihāl-i erguvān oldı

<u>**her:**</u>

her:
Mısra: **2**
Her, her bir

1. Firāḳında o servüñ eşk-i ḫūn̲ınüm revān oldı
2. Ne bāġa kʿirdi her naḫli nihāl-i erguvān oldı

her:
Mısra: **9**
Her, her bir

9. İrüp faṣl-ı bahār oldı yine her gülsitān ḫurrem
10. Benüm Yaḥyā neşāṭum gülşeni niçün ḫazān oldı

<u>**nahl:**</u>

naḫli: -i
Mısra: **2**
Fidan.

1. Firāḳında o servüñ eşk-i ḫūn̲ınüm revān oldı
2. Ne bāġa kʿirdi her naḫli nihāl-i erguvān oldı

<u>**ol:**</u>

oldı: -dı
Mısra: **2**
Olmak II dönüşmek.

1. Firāḳında o servüñ eşk-i ḫūn̲ınüm revān oldı
2. Ne bāġa kʿirdi her naḫli nihāl-i erguvān oldı

oldı: -dı
Mısra: **4**
Olmak.

3. Naṣ̲ib olmadı çekmek tı̱r gibi sı̱neye yāri
4. Bükildi gerçi ḳaddüm ġamla mānend-i kemān oldı

oldı: -dı
Mısra: **6**
Olmak.

5. Dükendi naḳd-i eşküm gitdi ʿaḳlum ḳalmadı ṣabrum
6. Bu bāzār-ı belāda ben faḳı̱re çoḳ ziyān oldı

oldı: -dı
Mısra: **9**
Olmak.

9. İrüp faṣl-ı bahār oldı yine her gülsitān ḫurrem
10. Benüm Yaḥyā neşāṭum gülşeni niçün ḫazān oldı

oldı: -dı
Mısra: **10**
Olmak.

9. İrüp faṣl-ı bahār oldı yine her gülsitān ḫurrem
10. Benüm Yaḥyā neşāṭum gülşeni niçün ḫazān oldı

<u>**tir:**</u>

tı̱r:
Mısra: **3**
Ok.

3. Naṣ̲ib olmadı çekmek tı̱r gibi sı̱neye yāri
4. Bükildi gerçi ḳaddüm ġamla mānend-i kemān oldı

<u>**gibi:**</u>

gibi:
Mısra: **3**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Naṣ̲ib olmadı çekmek tı̱r gibi sı̱neye yāri
4. Bükildi gerçi ḳaddüm ġamla mānend-i kemān oldı

<u>**yār:**</u>

yāri: -i
Mısra: **3**
Sevgili

3. Naṣ̲ib olmadı çekmek tı̱r gibi sı̱neye yāri
4. Bükildi gerçi ḳaddüm ġamla mānend-i kemān oldı

<u>**gerçi:**</u>

gerçi:
Mısra: **4**
Gerçi, aslında, gerçekte.

3. Naṣ̲ib olmadı çekmek tı̱r gibi sı̱neye yāri
4. Bükildi gerçi ḳaddüm ġamla mānend-i kemān oldı

<u>**ġam:**</u>

ġamla: -la
Mısra: **4**
kaygı, tasa, keder

3. Naṣ̲ib olmadı çekmek tı̱r gibi sı̱neye yāri
4. Bükildi gerçi ḳaddüm ġamla mānend-i kemān oldı

<u>**düken:**</u>

Dükendi: -di
Mısra: **5**
Bitmek, sona ermek.

5. Dükendi naḳd-i eşküm gitdi ʿaḳlum ḳalmadı ṣabrum
6. Bu bāzār-ı belāda ben faḳı̱re çoḳ ziyān oldı

<u>**git:**</u>

gitdi: -di
Mısra: **5**
Gitmek II zarar görmek.

5. Dükendi naḳd-i eşküm gitdi ʿaḳlum ḳalmadı ṣabrum
6. Bu bāzār-ı belāda ben faḳı̱re çoḳ ziyān oldı

<u>**ʿaḳl:**</u>

ʿaḳlum: -um
Mısra: **5**
Akıl.

5. Dükendi naḳd-i eşküm gitdi ʿaḳlum ḳalmadı ṣabrum
6. Bu bāzār-ı belāda ben faḳı̱re çoḳ ziyān oldı

<u>**bu:**</u>

Bu:
Mısra: **6**
bu, işaret sıfatı

5. Dükendi naḳd-i eşküm gitdi ʿaḳlum ḳalmadı ṣabrum
6. Bu bāzār-ı belāda ben faḳīre çoḳ ziyān oldı

---

ben:

ben:
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Dükendi naḳd-i eşküm gitdi ʿaḳlum ḳalmadı ṣabrum
6. Bu bāzār-ı belāda ben faḳīre çoḳ ziyān oldı

Benüm: -üm
Mısra: **10**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. İrüp faṣl-ı bahār oldı yine her gülsitān ḫurrem
10. Benüm Yaḥyā neşāṭum gülşeni niçün ḫazān oldı

---

faḳir:

faḳīre: -e
Mısra: **6**
Yoksul, muhtaç ‖ düşkün, âciz

5. Dükendi naḳd-i eşküm gitdi ʿaḳlum ḳalmadı ṣabrum
6. Bu bāzār-ı belāda ben faḳīre çoḳ ziyān oldı

çoḳ:

çoḳ:
Mısra: **6**
Miktarı ziyade olan.

5. Dükendi naḳd-i eşküm gitdi ʿaḳlum ḳalmadı ṣabrum
6. Bu bāzār-ı belāda ben faḳīre çoḳ ziyān oldı

---

ziyān:

ziyān:
Mısra: **6**
zarar

5. Dükendi naḳd-i eşküm gitdi ʿaḳlum ḳalmadı ṣabrum
6. Bu bāzār-ı belāda ben faḳīre çoḳ ziyān oldı

---

dil:

dil:
Mısra: **7**
gönül

7. Helāk oldı o dil kim mihr-i rūy u tār-ı müyuñla
8. Ḥayāt-ı lā-yezāli buldı ʿömri cāvidān oldı

---

kim:

kim:
Mısra: **7**
ki

7. Helāk oldı o dil kim mihr-i rūy u tār-ı müyuñla
8. Ḥayāt-ı lā-yezāli buldı ʿömri cāvidān oldı

---

u:

u:
Mısra: **7**
ve

7. Helāk oldı o dil kim mihr-i rūy u tār-ı müyuñla
8. Ḥayāt-ı lā-yezāli buldı ʿömri cāvidān oldı

---

bul:

buldı: -dı
Mısra: **8**
Elde etmek, ulaşmak.

7. Helāk oldı o dil kim mihr-i rūy u tār-ı müyuñla
8. Ḥayāt-ı lā-yezāli buldı ʿömri cāvidān oldı

ʿömr:

ʿömri: -i
Mısra: **8**
Ömür.

7. Helāk oldı o dil kim mihr-i rūy u tār-ı müyuñla
8. Ḥayāt-ı lā-yezāli buldı ʿömri cāvidān oldı

İr:

İrüp: -üp
Mısra: **9**
Varmak, yetişmek.

9. İrüp faṣl-ı bahār oldı yine her gülsitān ḫurrem
10. Benüm Yaḥyā neşāṭum gülşeni niçün ḫazān oldı

---

yine:

yine:
Mısra: **9**
Tekrar.

9. İrüp faṣl-ı bahār oldı yine her gülsitān ḫurrem
10. Benüm Yaḥyā neşāṭum gülşeni niçün ḫazān oldı

---

gülsitān:

gülsitān:
Mısra: **9**
gül bahçesi, çiçeklik ‖ bahçe

9. İrüp faṣl-ı bahār oldı yine her gülsitān ḫurrem
10. Benüm Yaḥyā neşāṭum gülşeni niçün ḫazān oldı

---

hurrem:

ḫurrem:
Mısra: **9**
gönül açıcı, şen

9. İrüp faṣl-ı bahār oldı yine her gülsitān ḫurrem
10. Benüm Yaḥyā neşāṭum gülşeni niçün ḫazān oldı

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. İrüp faṣl-ı bahār oldı yine her gülsitān ḫurrem
10. Benüm Yaḥyā neşāṭum gülşeni niçün ḫazān oldı

---

niçün:

niçün:
Mısra: **10**
Neden.

9. İrüp faṣl-ı bahār oldı yine her gülsitān ḫurrem
10. Benüm Yaḥyā neşāṭum gülşeni niçün ḫazān oldı

---

hazān:

ḫazān:
Mısra: **10**
Sonbahar, güzün.

9. İrüp faṣl-ı bahār oldı yine her gülsitān ḫurrem
10. Benüm Yaḥyā neşāṭum gülşeni niçün ḫazān oldı

---

eşk-i hūninüm:

eşk-i ḫūn̄īnüm: -
Mısra: **1**
Kanlı gözyaşı.

1. Firāḳında o servüñ eşk-i ḫūn̄īnüm revān oldı
2. Ne bāġa kʿirdi her naḫli

nihāl-i erguvān oldı

revān oldı:

revān oldı: **-**
Mısra: **1**
Akıp gitmek

1. Firāḳında o servüñ eşk-i ḫūnīnüm revān oldı
2. Ne bāġa kʿirdi her naḫli nihāl-i erguvān oldı

nihāl-i erguvān:

nihāl-i erguvān: **-**
Mısra: **2**
Erguvan fidanı.

1. Firāḳında o servüñ eşk-i ḫūnīnüm revān oldı
2. Ne bāġa kʿirdi her naḫli nihāl-i erguvān oldı

naṣīb olmadı:

naṣīb olmadı: **-**
Mısra: **3**
Kısmet olmamak, uygun düşmemek.

3. Naṣīb olmadı çekmek tīr gibi sīneye yāri
4. Bükildi gerçi ḳaddüm ġamla mānend-i kemān oldı

sīneye çekmek:

sīneye çekmek: **-**
Mısra: **3**
Bağrına basmak, kucaklamak.

3. Naṣīb olmadı çekmek tīr gibi sīneye yāri
4. Bükildi gerçi ḳaddüm ġamla mānend-i kemān oldı

ḳaddüm bükildi:

ḳaddüm bükildi: **-**
Mısra: **4**
Beli bükülmek II çok sıkıntıya uğramak.

3. Naṣīb olmadı çekmek tīr gibi sīneye yāri
4. Bükildi gerçi ḳaddüm ġamla mānend-i kemān oldı

mānend-i kemān:

mānend-i kemān: **-**
Mısra: **4**
Yay gibi.

3. Naṣīb olmadı çekmek tīr gibi sīneye yāri
4. Bükildi gerçi ḳaddüm ġamla mānend-i kemān oldı

naḳd-i eşküm:

naḳd-i eşküm: **-**
Mısra: **5**
Gözyaşı sermayesi.

5. Dükendi naḳd-i eşküm gitdi ʿaḳlum ḳalmadı ṣabrum
6. Bu bāzār-ı belāda ben faḳīre çoḳ ziyān oldı

ṣabrum ḳalmadı:

ṣabrum ḳalmadı: **-**
Mısra: **5**
Tahammülü kalmamak.

5. Dükendi naḳd-i eşküm gitdi ʿaḳlum ḳalmadı ṣabrum
6. Bu bāzār-ı belāda ben faḳīre çoḳ ziyān oldı

bāzār-ı belāda:

bāzār-ı belāda: **-**
Mısra: **6**
Bela pazarı II sıkıntı çarşısı.

5. Dükendi naḳd-i eşküm gitdi ʿaḳlum ḳalmadı ṣabrum
6. Bu bāzār-ı belāda ben faḳīre çoḳ ziyān oldı

helāk oldı:

helāk oldı: **-**
Mısra: **7**
Mahvolmak, perişan hale gelmek; ölmek

7. Helāk oldı o dil kim mihr-i rūy u tār-ı mūyuñla
8. Ḥayāt-ı lā-yezāli buldı ʿömri cāvidān oldı

mihr-i rūy:

mihr-i rūy: **-**
Mısra: **7**
yüzünün güneşi.

7. Helāk oldı o dil kim mihr-i rūy u tār-ı mūyuñla
8. Ḥayāt-ı lā-yezāli buldı ʿömri cāvidān oldı

tār-ı mūyuñla:

tār-ı mūyuñla: **-**
Mısra: **7**
saç teli.

7. Helāk oldı o dil kim mihr-i rūy u tār-ı mūyuñla

8. Ḥayāt-ı lā-yezāli buldı ʿömri cāvidān oldı

Ḥayāt-ı lā-yezāli:

Ḥayāt-ı lā-yezāli: **-**
Mısra: **8**
Ebedi hayat.

7. Helāk oldı o dil kim mihr-i rūy u tār-ı mūyuñla
8. Ḥayāt-ı lā-yezāli buldı ʿömri cāvidān oldı

cāvidān oldı:

cāvidān oldı: **-**
Mısra: **8**
Ebedî, sonsuz olmak.

7. Helāk oldı o dil kim mihr-i rūy u tār-ı mūyuñla
8. Ḥayāt-ı lā-yezāli buldı ʿömri cāvidān oldı

faṣl-ı bahār:

faṣl-ı bahār: **-**
Mısra: **9**
Bahar mevsimi

9. İrüp faṣl-ı bahār oldı yine her gülsitān ḫurrem
10. Benüm Yaḥyā neşāṭum gülşeni niçün ḫazān oldı

neşāṭum gülşeni:

neşāṭum gülşeni: **-**
Mısra: **10**
Mutluluk bahçesi.

9. İrüp faṣl-ı bahār oldı yine her gülsitān ḫurrem
10. Benüm Yaḥyā neşāṭum gülşeni niçün ḫazān oldı

öl:

ölem: -em
Mısra: **1**
Ölmek.

1. Bār-ı ġamuñ ḫam eyledi ḳaddüm ölem gibi
2. Āḫir ʿadem yolına şehā ṭoġrılam gibi

gibi:

gibi:
Mısra: **1**
Diye II sanki.

1. Bār-ı ġamuñ ḫam eyledi ḳaddüm ölem gibi
2. Āḫir ʿadem yolına şehā

ṭoġrılam gibi

gibi:
Mısra: **2**
Diye II sanki.

1. Bār-ı ġamuñ ḫam eyledi ḳaddüm ölem gibi
2. Āḫir ʿadem yolına şehā ṭoġrılam gibi

gibi:
Mısra: **4**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Her kim benān-ı yāri ṭutar ḫāmeye şebīh
4. Başı aşaġı ola görem kim ḳalem gibi

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı ll -e benzer.

5. Seyrümde seyr-i ravża-i rıḍvāna varmışam
6. Cānā ḥarīm-i bāġ-ı viṣāle irem gibi

gibi:
Mısra: **8**
Benzetme edatı ll -e benzer.

7. Sem gönderürse yār ḥayāt ābıdur baña
8. Şerbet ṣunarsa ġayr gelür cāna sem gibi

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. Yaḥyā dehānına düşeli görmedük dili
10. Bī-çāre şimdi sākin-i mülk-i ʿadem gibi

Āḫir:

Āḫir:
Mısra: **2**
sonsuza kadar, ebediyen

1. Bār-ı ġamuñ ḫam eyledi ḳaddüm ölem gibi
2. Āḫir ʿadem yolına şehā ṭoġrılam gibi

şehā:

şehā:
Mısra: **2**
ey padişah, ey sevgili

1. Bār-ı ġamuñ ḫam eyledi ḳaddüm ölem gibi
2. Āḫir ʿadem yolına şehā ṭoġrılam gibi

ṭoġrıl:

ṭoġrılam: -am
Mısra: **2**
doğrulmak II ayağa kalkmak

1. Bār-ı ġamuñ ḫam eyledi ḳaddüm ölem gibi
2. Āḫir ʿadem yolına şehā ṭoġrılam gibi

ḫāme:

ḫāmeye: -y, -e
Mısra: **3**
Kalem.

3. Her kim benān-ı yāri ṭutar ḫāmeye şebīh
4. Başı aşaġı ola görem kim ḳalem gibi

---

gör:

görem: -em
Mısra: **4**
Görmek.

3. Her kim benān-ı yāri ṭutar ḫāmeye şebīh
4. Başı aşaġı ola görem kim ḳalem gibi

---

kim:

kim:
Mısra: **4**
ki

3. Her kim benān-ı yāri ṭutar ḫāmeye şebīh
4. Başı aşaġı ola görem kim ḳalem gibi

ḳalem:

ḳalem:
Mısra: **4**
Kalem

3. Her kim benān-ı yāri ṭutar ḫāmeye şebīh
4. Başı aşaġı ola görem kim ḳalem gibi

---

seyr:

Seyrümde: -ümde
Mısra: **5**
Gezinti, gezme.

5. Seyrümde seyr-i ravża-i rıḍvāna varmışam
6. Cānā ḥarīm-i bāġ-ı viṣāle irem gibi

---

var:

varmışam: -mışam
Mısra: **5**
gitmek

5. Seyrümde seyr-i ravża-i rıḍvāna varmışam
6. Cānā ḥarīm-i bāġ-ı viṣāle irem gibi

---

cānā:

Cānā:
Mısra: **6**
Sevgilim, canım, ey dost.

5. Seyrümde seyr-i ravża-i rıḍvāna varmışam
6. Cānā ḥarīm-i bāġ-ı viṣāle irem gibi

---

irem:

irem:
Mısra: **6**
Cennet.

5. Seyrümde seyr-i ravża-i rıḍvāna varmışam
6. Cānā ḥarīm-i bāġ-ı viṣāle irem gibi

---

sem:

Sem:
Mısra: **7**
zehir, ağu

7. Sem gönderürse yār ḥayāt ābıdur baña
8. Şerbet ṣunarsa ġayr gelür cāna sem gibi

sem:
Mısra: **8**
zehir, ağu

7. Sem gönderürse yār ḥayāt ābıdur baña
8. Şerbet ṣunarsa ġayr gelür cāna sem gibi

---

gönder:

gönderürse: -ürse
Mısra: **7**
yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak.

7. Sem gönderürse yār ḥayāt ābıdur baña
8. Şerbet ṣunarsa ġayr gelür cāna sem gibi

---

yār:

yār:
Mısra: **7**
Sevgili ‖ dost.

7. Sem gönderürse yār ḥayāt ābıdur baña
8. Şerbet ṣunarsa ġayr gelür cāna sem gibi

baña:

baña:
Mısra: **7**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

7. Sem gönderürse yār ḥayāt ābıdur baña
8. Şerbet ṣunarsa ġayr gelür cāna sem gibi

Şerbet:

Şerbet:
Mısra: **8**
Tatlı içecek.

7. Sem gönderürse yār ḥayāt ābıdur baña
8. Şerbet ṣunarsa ġayr gelür cāna sem gibi

ṣun:

ṣunarsa: -arsa
Mısra: **8**
Vermek, uzatmak, takdim etmek.

7. Sem gönderürse yār ḥayāt ābıdur baña
8. Şerbet ṣunarsa ġayr gelür cāna sem gibi

ġayr:

ġayr:
Mısra: **8**
Rakip II başkası.

7. Sem gönderürse yār ḥayāt ābıdur baña
8. Şerbet ṣunarsa ġayr gelür cāna sem gibi

gel:

gelür: -ür
Mısra: **8**
Gelmek.

7. Sem gönderürse yār ḥayāt ābıdur baña
8. Şerbet ṣunarsa ġayr gelür cāna sem gibi

cāna:

cāna:
Mısra: **8**
Sevgilim, canım, ey dost.

7. Sem gönderürse yār ḥayāt ābıdur baña
8. Şerbet ṣunarsa ġayr gelür cāna sem gibi

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā dehānına düşeli görmedük dili
10. Bi̇-çāre şimdi sākin-i mülk-i ʿadem gibi

görme:

görmedük: -dük
Mısra: **9**
Görmemek

9. Yaḥyā dehānına düşeli görmedük dili
10. Bi̇-çāre şimdi sākin-i mülk-i ʿadem gibi

dil:

dili: -i
Mısra: **9**
gönül

9. Yaḥyā dehānına düşeli görmedük dili
10. Bi̇-çāre şimdi sākin-i mülk-i ʿadem gibi

bi-çāre:

Bi̇-çāre:
Mısra: **10**
Çaresiz, düşkün, zavallı.

9. Yaḥyā dehānına düşeli görmedük dili
10. Bi̇-çāre şimdi sākin-i mülk-i ʿadem gibi

şimdi:

şimdi:
Mısra: **10**
Şimdi.

9. Yaḥyā dehānına düşeli görmedük dili
10. Bi̇-çāre şimdi sākin-i mülk-i ʿadem gibi

bār-ı ġamuñ:

bār-ı ġamuñ: -
Mısra: **1**
dert yükü

1. Bār-ı ġamuñ ḫam eyledi ḳaddüm ölem gibi
2. Āḫir ʿadem yolına şehā ṭoġrılam gibi

ḳaddüm ḫam eyledi:

ḳaddüm ḫam eyledi: -
Mısra: **1**
Belini bükmek II sıkıntıya düşürmek.

1. Bār-ı ġamuñ ḫam eyledi ḳaddüm ölem gibi
2. Āḫir ʿadem yolına şehā ṭoġrılam gibi

ʿadem yolına:

ʿadem yolına: -
Mısra: **2**
Yok olma yolu.

1. Bār-ı ġamuñ ḫam eyledi ḳaddüm ölem gibi
2. Āḫir ʿadem yolına şehā ṭoġrılam gibi

şebih ṭutar:

şebi̇h ṭutar: -
Mısra: **3**
Benzetmek II bir tutmak.

3. Her kim benān-ı yāri ṭutar ḫāmeye şebi̇h
4. Başı aşağı ola görem kim ḳalem gibi

her kim:

her kim: -
Mısra: **3**
hangi kimse ki

3. Her kim benān-ı yāri ṭutar ḫāmeye şebi̇h
4. Başı aşağı ola görem kim ḳalem gibi

benān-ı yāri:

benān-ı yāri: -
Mısra: **3**
Sevgilinin parmağı.

3. Her kim benān-ı yāri ṭutar ḫāmeye şebi̇h
4. Başı aşağı ola görem kim ḳalem gibi

başı aşağı ola:

başı aşağı ola: -
Mısra: **4**
Vücudu ters dönmüş bir şekilde II başı aşağıda.

3. Her kim benān-ı yāri ṭutar ḫāmeye şebīh
4. Başı aşağı ola görem kim ḳalem gibi

---

seyr-i ravża-i rıḍvāna:

seyr-i ravża-i rıḍvāna: -
Mısra: **5**
Cennet bahçesini gezme II cennet bahçesini seyretme.

5. Seyrümde seyr-i ravża-i rıḍvāna varmışam
6. Cānā ḥarīm-i bāġ-ı viṣāle irem gibi

ḥarim-i bāġ-ı viṣāle:

ḥarīm-i bāġ-ı viṣāle: -
Mısra: **6**
Kavuşma bağındaki ev.

5. Seyrümde seyr-i ravża-i rıḍvāna varmışam
6. Cānā ḥarīm-i bāġ-ı viṣāle irem gibi

ḥayāt ābıdur:

ḥayāt ābıdur: -
Mısra: **7**
Hayat suyu II ölümsüzlük suyu.

7. Sem gönderürse yār ḥayāt ābıdur baña
8. Şerbet ṣunarsa ġayr gelür cāna sem gibi

---

dehānına düşeli:

dehānına düşeli: -
Mısra: **9**
Ağzına düşmek II ağzına âşık olmak.

9. Yaḥyā dehānına düşeli görmedük dili
10. Bī-çāre şimdi sākin-i mülk-i ʿadem gibi

---

sākin-i mülk-i ʿadem:

sākin-i mülk-i ʿadem: -
Mısra: **10**
Yokluk ülkesinin oturanları.

9. Yaḥyā dehānına düşeli görmedük dili
10. Bī-çāre şimdi sākin-i mülk-i ʿadem gibi

---

güzel:

Güzeller: -ler
Mısra: **1**
Güzel. || Dilber.

1. Güzeller çoḳ cihānda ey dil-i şeydā kemāl ehli
2. Benüm yār-ı güzīnüm hem cemāl ü hem celāl ehli

çok:

çoḳ:
Mısra: **1**
Miktarı ziyade olan.

1. Güzeller çoḳ cihānda ey dil-i şeydā kemāl ehli
2. Benüm yār-ı güzīnüm hem cemāl ü hem celāl ehli

---

cihān:

cihānda: -da
Mısra: **1**
Dünya

1. Güzeller çoḳ cihānda ey dil-i şeydā kemāl ehli
2. Benüm yār-ı güzīnüm hem cemāl ü hem celāl ehli

---

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Güzeller çoḳ cihānda ey dil-i şeydā kemāl ehli
2. Benüm yār-ı güzīnüm hem cemāl ü hem celāl ehli

ey:
Mısra: **7**
Seslenme edatı.

7. Maḥabbet ḳāle gelmez neşʾedür ey bülbül-i şeydā
8. Ne daʿvālar ideydi olmasa pervāne ḥāl ehli

---

ben:

Benüm: -üm
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Güzeller çoḳ cihānda ey dil-i şeydā kemāl ehli
2. Benüm yār-ı güzīnüm hem cemāl ü hem celāl ehli

---

hem:

hem:
Mısra: **2**
Hem

1. Güzeller çoḳ cihānda ey dil-i şeydā kemāl ehli
2. Benüm yār-ı güzīnüm hem cemāl ü hem celāl ehli

hem:
Mısra: **2**
Ayrıca, ilave olarak

1. Güzeller çoḳ cihānda ey dil-i şeydā kemāl ehli
2. Benüm yār-ı güzīnüm hem cemāl ü hem celāl ehli

---

cemāl:

cemāl:
Mısra: **2**
güzellik.

1. Güzeller çoḳ cihānda ey dil-i şeydā kemāl ehli
2. Benüm yār-ı güzīnüm hem cemāl ü hem celāl ehli

ü:

ü:
Mısra: **2**
ve

1. Güzeller çoḳ cihānda ey dil-i şeydā kemāl ehli
2. Benüm yār-ı güzīnüm hem cemāl ü hem celāl ehli

---

gör:

Görüñ: -üñ
Mısra: **3**
Görmek.

3. Görüñ māhı ki bedr olmayıcaḳ noḳṣān-pezīr olmaz
4. Muḥaṣṣal cevr-i dehri çekmez illā kim kemāl ehli

---

māh:

māhı: -ı
Mısra: **3**
Ay ‖ Sevgili

3. Görüñ māhı ki bedr olmayıcaḳ noḳṣān-pezīr olmaz
4. Muḥaṣṣal cevr-i dehri çekmez illā kim kemāl ehli

---

ki:

ki:
Mısra: **3**
ki

3. Görüñ māhı ki bedr olmayıcaḳ noḳṣān-pezīr olmaz
4. Muḥaṣṣal cevr-i dehri çekmez illā kim kemāl ehli

bedr:

bedr:
Mısra: **3**
Dolunay.

3. Görüñ māhı ki bedr olmayıcaḳ noḳṣān-pez̲ir olmaz
4. Muḥaṣṣal cevr-i dehri çekmez illā kim kemāl ehli

olmayıcaḳ:

olmayıcaḳ:
Mısra: **3**
Olmayınca

3. Görüñ māhı ki bedr olmayıcaḳ noḳṣān-pez̲ir olmaz
4. Muḥaṣṣal cevr-i dehri çekmez illā kim kemāl ehli

muḥaṣṣal:

Muḥaṣṣal:
Mısra: **4**
hasılı, sözün kısası, sonunda

3. Görüñ māhı ki bedr olmayıcaḳ noḳṣān-pez̲ir olmaz
4. Muḥaṣṣal cevr-i dehri çekmez illā kim kemāl ehli

çekmez:

çekmez:
Mısra: **4**
katlanmamak II tahammül etmemek

3. Görüñ māhı ki bedr olmayıcaḳ noḳṣān-pez̲ir olmaz
4. Muḥaṣṣal cevr-i dehri çekmez illā kim kemāl ehli

ʿaşḳ:

ʿaşḳuñ: -uñ
Mısra: **5**
Aşk, sevgi, muhabbet.

5. Düşelden cāna ʿaşḳuñ nola sūzım eksik olmazsa
6. Olur germiyyet üzre dāʾimā elbette māl ehli

nola:

nola:
Mısra: **5**
Ne olur.

5. Düşelden cāna ʿaşḳuñ nola sūzım eksik olmazsa
6. Olur germiyyet üzre dāʾimā elbette māl ehli

sūz:

sūzım: -ım
Mısra: **5**
Yanma, ıztırap, acı

5. Düşelden cāna ʿaşḳuñ nola sūzım eksik olmazsa
6. Olur germiyyet üzre dāʾimā elbette māl ehli

dāʾimā:

dāʾimā:
Mısra: **6**
her vakit, sürekli olarak.

5. Düşelden cāna ʿaşḳuñ nola sūzım eksik olmazsa
6. Olur germiyyet üzre dāʾimā elbette māl ehli

elbette:

elbette:
Mısra: **6**
Mutlaka

5. Düşelden cāna ʿaşḳuñ nola sūzım eksik olmazsa
6. Olur germiyyet üzre dāʾimā elbette māl ehli

maḥabbet:

Maḥabbet:
Mısra: **7**
Sevmek, sevgi, ruhun bir şeye meyli.

7. Maḥabbet ḳāle gelmez neşʾedür ey bülbül-i şeydā
8. Ne daʿvālar ideydi olmasa pervāne ḥāl ehli

neşʾe:

neşʾedür: -dür
Mısra: **7**
Neşe, mutluluk

7. Maḥabbet ḳāle gelmez neşʾedür ey bülbül-i şeydā
8. Ne daʿvālar ideydi olmasa pervāne ḥāl ehli

ne:

Ne:
Mısra: **8**
Ne tür II ne çok.

7. Maḥabbet ḳāle gelmez neşʾedür ey bülbül-i şeydā
8. Ne daʿvālar ideydi olmasa pervāne ḥāl ehli

pervāne:

pervāne:
Mısra: **8**
Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek II âşık.

7. Maḥabbet ḳāle gelmez neşʾedür ey bülbül-i şeydā
8. Ne daʿvālar ideydi olmasa pervāne ḥāl ehli

gerek:

Gerek:
Mısra: **9**
İster.

9. Gerek öldür gerek dög ẕerrece Yaḥyā nizaʿ itmez
10. Degüldür ʿāşıḳ-ı bị-çāreler ceng ü cidāl ehli

gerek:
Mısra: **9**
İster.

9. Gerek öldür gerek dög ẕerrece Yaḥyā nizaʿ itmez
10. Degüldür ʿāşıḳ-ı bị-çāreler ceng ü cidāl ehli

öldür:

öldür:
Mısra: **9**
Bir canlının hayatına son vermek

9. Gerek öldür gerek dög ẕerrece Yaḥyā nizaʿ itmez
10. Degüldür ʿāşıḳ-ı bị-çāreler ceng ü cidāl ehli

dög:

dög:
Mısra: **9**
Dövmek.

9. Gerek öldür gerek dög ẕerrece Yaḥyā nizaʿ itmez
10. Degüldür ʿāşıḳ-ı bị-çāreler ceng ü cidāl ehli

ẕerrece:

ẕerrece:
Mısra: **9**
Zerre kadar.

9. Gerek öldür gerek dög ẕerrece Yaḥyā nizaʿ itmez
10. Degüldür ʿāşıḳ-ı bị-çāreler ceng ü cidāl ehli

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Gerek öldür gerek dög ẕerrece Yaḥyā nizaʿ itmez
10. Degüldür ʿāşıḳ-ı bi̱-çāreler ceng ü cidāl ehli

degül:

Degüldür: -dür
Mısra: **10**
Değil.

9. Gerek öldür gerek dög ẕerrece Yaḥyā nizaʿ itmez
10. Degüldür ʿāşıḳ-ı bi̱-çāreler ceng ü cidāl ehli

dil-i şeydā:

dil-i şeydā: -
Mısra: **1**
çılgın gönül

1. Güzeller çoḳ cihānda ey dil-i şeydā kemāl ehli
2. Benüm yār-ı güzi̱nüm hem cemāl ü hem celāl ehli

kemāl ehli:

kemāl ehli: -
Mısra: **1**
ilim, irfan sahibi

1. Güzeller çoḳ cihānda ey dil-i şeydā kemāl ehli
2. Benüm yār-ı güzi̱nüm hem cemāl ü hem celāl ehli

kemāl ehli: -
Mısra: **4**
ilim, irfan sahibi

3. Görüñ māhı ki bedr olmayıcaḳ noḳṣān-pezi̱r olmaz
4. Muḥaṣṣal cevr-i dehri çekmez illā kim kemāl ehli

yār-ı güzinüm:

yār-ı güzi̱nüm: -
Mısra: **2**
Seçkin dost, arkadaş.

1. Güzeller çoḳ cihānda ey dil-i şeydā kemāl ehli
2. Benüm yār-ı güzi̱nüm hem cemāl ü hem celāl ehli

celāl ehli:

celāl ehli: -
Mısra: **2**
Yücelik ehli II sevgili.

1. Güzeller çoḳ cihānda ey dil-i şeydā kemāl ehli
2. Benüm yār-ı güzi̱nüm hem cemāl ü hem celāl ehli

noḳṣān-pezir olmaz:

noḳṣān-pezi̱r olmaz: -
Mısra: **3**
Kusurlu sayılmaz II eksik olmaz.

3. Görüñ māhı ki bedr olmayıcaḳ noḳṣān-pezi̱r olmaz
4. Muḥaṣṣal cevr-i dehri çekmez illā kim kemāl ehli

illā kim:

illā kim: -
Mısra: **4**
Mutlaka.

3. Görüñ māhı ki bedr olmayıcaḳ noḳṣān-pezi̱r olmaz
4. Muḥaṣṣal cevr-i dehri çekmez illā kim kemāl ehli

cevr-i dehri:

cevr-i dehri: -
Mısra: **4**
Dünyanın sıkıntısı.

3. Görüñ māhı ki bedr olmayıcaḳ noḳṣān-pezi̱r olmaz
4. Muḥaṣṣal cevr-i dehri çekmez illā kim kemāl ehli

eksik olmazsa:

eksik olmazsa: -
Mısra: **5**
Eksik olmak II azalmak.

5. Düşelden cāna ʿaşḳuñ nola sūzım eksik olmazsa
6. Olur germiyyet üzre dāʾimā elbette māl ehli

cāna düşelden:

cāna düşelden: -
Mısra: **5**
Aşk ateşi içini sarmak II âşık olmak.

5. Düşelden cāna ʿaşḳuñ nola sūzım eksik olmazsa
6. Olur germiyyet üzre dāʾimā elbette māl ehli

māl ehli:

māl ehli: -
Mısra: **6**
Varlıklı II maldan anlayan kimse.

5. Düşelden cāna ʿaşḳuñ nola sūzım eksik olmazsa
6. Olur germiyyet üzre dāʾimā elbette māl ehli

germiyyet üzre olur:

germiyyet üzre olur: -
Mısra: **6**
İş başında olmak II hararetli olmak.

5. Düşelden cāna ʿaşḳuñ nola sūzım eksik olmazsa
6. Olur germiyyet üzre dāʾimā elbette māl ehli

bülbül-i şeydā:

bülbül-i şeydā: -
Mısra: **7**
Çılgın bülbül.

7. Maḥabbet ḳāle gelmez neşʾedür ey bülbül-i şeydā
8. Ne daʿvālar ideydi olmasa pervāne ḥāl ehli

ḳāle gelmez:

ḳāle gelmez: -
Mısra: **7**
Konuşulmaz II konuşmaya gelmez.

7. Maḥabbet ḳāle gelmez neşʾedür ey bülbül-i şeydā
8. Ne daʿvālar ideydi olmasa pervāne ḥāl ehli

daʿvālar ideydi:

daʿvālar ideydi: -
Mısra: **8**
Kavga etmek II davaya girişmek.

7. Maḥabbet ḳāle gelmez neşʾedür ey bülbül-i şeydā
8. Ne daʿvālar ideydi olmasa pervāne ḥāl ehli

ḥāl ehli olmasa:

ḥāl ehli olmasa: -
Mısra: **8**
Hal ehli olmak II halden anlamak.

7. Maḥabbet ḳāle gelmez neşʾedür ey bülbül-i şeydā
8. Ne daʿvālar ideydi olmasa pervāne ḥāl ehli

ʿāşıḳ-ı bi-çāreler:

ʿāşıḳ-ı bi̇-çāreler: -
Mısra: **10**
Zavallı âşık.

9. Gerek öldür gerek dög
ẓerrece Yaḥyā nizaʿ itmez
10. Degüldür ʿāşıḳ-ı bi̇-çāreler
ceng ü cidāl ehli

---

ceng ü cidāl ehli:

ceng ü cidāl ehli: -
Mısra: **10**
Tartışma ve kavga etme ehli.

9. Gerek öldür gerek dög
ẓerrece Yaḥyā nizaʿ itmez
10. Degüldür ʿāşıḳ-ı bi̇-çāreler
ceng ü cidāl ehli

---

nizaʿ itmez:

nizaʿ itmez: -
Mısra: **9**
Tartışmaz.

9. Gerek öldür gerek dög
ẓerrece Yaḥyā nizaʿ itmez
10. Degüldür ʿāşıḳ-ı bi̇-çāreler
ceng ü cidāl ehli

---

ile:

ile:
Mısra: **1**
birlikte

1. Bāde-i ʿaşḳ ile medhūş
olmayan bilmez beni
2. Bezm-i miḥnetden ḳadeḥ-
nūş olmayan bilmez beni

ile:
Mısra: **3**
ve

3. Ḥālüm añlar var ise Mecnūn
ile Ferhād'dur
4. Ḥaşılı bi̇-ʿaḳl u bi̇-hūş
olmayan bilmez beni

---

bilmez:

bilmez:
Mısra: **1**
Anlamaz.

1. Bāde-i ʿaşḳ ile medhūş
olmayan bilmez beni
2. Bezm-i miḥnetden ḳadeḥ-
nūş olmayan bilmez beni

bilmez:
Mısra: **2**
Anlamaz.

1. Bāde-i ʿaşḳ ile medhūş
olmayan bilmez beni
2. Bezm-i miḥnetden ḳadeḥ-
nūş olmayan bilmez beni

bilmez:
Mısra: **4**
Anlamaz.

3. Ḥālüm añlar var ise Mecnūn
ile Ferhād'dur
4. Ḥaşılı bi̇-ʿaḳl u bi̇-hūş
olmayan bilmez beni

bilmez:
Mısra: **6**
Anlamaz.

5. Ben ol abdālum ki oldum
mahrem-i esrār-ı ʿaşḳ
6. Tekye-i ġamda ʿabā-pūş
olmayan bilmez beni

bilmez:
Mısra: **8**
Anlamaz.

7. Ber-ḳarār olmaduġum ʿayb
itme kim deryā gibi
8. Geh ḫamūş u gāh pür-cūş
olmayan bilmez beni

bilmez:
Mısra: **10**
Anlamaz.

9. Şimdi ey Yaḥyā benüm
baḥr-i leʾāl-i maʿrifet
10. Sözlerüm gūşında mengūş
olmayan bilmez beni

---

ben:

beni: -i
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Bāde-i ʿaşḳ ile medhūş
olmayan bilmez beni
2. Bezm-i miḥnetden ḳadeḥ-
nūş olmayan bilmez beni

beni: -i
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Bāde-i ʿaşḳ ile medhūş
olmayan bilmez beni
2. Bezm-i miḥnetden ḳadeḥ-
nūş olmayan bilmez beni

beni: -i
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Ḥālüm añlar var ise Mecnūn
ile Ferhād'dur
4. Ḥaşılı bi̇-ʿaḳl u bi̇-hūş
olmayan bilmez beni

Ben:
Mısra: **5**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Ben ol abdālum ki oldum
mahrem-i esrār-ı ʿaşḳ
6. Tekye-i ġamda ʿabā-pūş
olmayan bilmez beni

beni: -i
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Ben ol abdālum ki oldum
mahrem-i esrār-ı ʿaşḳ
6. Tekye-i ġamda ʿabā-pūş
olmayan bilmez beni

beni: -i
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Ber-ḳarār olmaduġum ʿayb
itme kim deryā gibi
8. Geh ḫamūş u gāh pür-cūş
olmayan bilmez beni

benüm: -üm
Mısra: **9**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Şimdi ey Yaḥyā benüm
baḥr-i leʾāl-i maʿrifet
10. Sözlerüm gūşında mengūş
olmayan bilmez beni

beni: -i
Mısra: **10**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Şimdi ey Yaḥyā benüm
baḥr-i leʾāl-i maʿrifet
10. Sözlerüm gūşında mengūş
olmayan bilmez beni

---

var:

var:
Mısra: **3**
bulunmakta

3. Ḥālüm añlar var ise Mecnūn
ile Ferhād'dur
4. Ḥaşılı bi̇-ʿaḳl u bi̇-hūş
olmayan bilmez beni

---

ise:

ise:
Mısra: **3**
koşul edatı

3. Ḥālüm añlar var ise Mecnūn
ile Ferhād'dur
4. Ḥaşılı bi̇-ʿaḳl u bi̇-hūş
olmayan bilmez beni

---

mecnūn:

Mecnūn:
Mısra: **3**
*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin
erkek kahramanı, Kays.*

3. Ḥālüm añlar var ise Mecnūn ile Ferhād'dur
4. Ḥaṣılı bį-ʿaḳl u bį-hūş olmayan bilmez beni

---

ferhād':

Ferhād'dur: -dur
Mısra: **3**
Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk hikâyelerinin başkahramanı.

3. Ḥālüm añlar var ise Mecnūn ile Ferhād'dur
4. Ḥaṣılı bį-ʿaḳl u bį-hūş olmayan bilmez beni

Haşılı:

Ḥaṣılı:
Mısra: **4**
doğrusu.

3. Ḥālüm añlar var ise Mecnūn ile Ferhād'dur
4. Ḥaṣılı bį-ʿaḳl u bį-hūş olmayan bilmez beni

---

ol:

ol:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Ben ol abdālum ki oldum mahrem-i esrār-ı ʿaşḳ
6. Tekye-i ġamda ʿabā-pūş olmayan bilmez beni

oldum: -dum
Mısra: **5**
Olmak.

5. Ben ol abdālum ki oldum mahrem-i esrār-ı ʿaşḳ
6. Tekye-i ġamda ʿabā-pūş olmayan bilmez beni

---

abdāl:

abdālum: -um
Mısra: **5**
Kalenderi derviş

5. Ben ol abdālum ki oldum mahrem-i esrār-ı ʿaşḳ
6. Tekye-i ġamda ʿabā-pūş olmayan bilmez beni

---

ki:

ki:
Mısra: **5**
ki

5. Ben ol abdālum ki oldum mahrem-i esrār-ı ʿaşḳ
6. Tekye-i ġamda ʿabā-pūş olmayan bilmez beni

---

kim:

kim:
Mısra: **7**
ki

7. Ber-ḳarār olmaduġum ʿayb itme kim deryā gibi
8. Geh ḫamūş u gāh pür-cūş olmayan bilmez beni

---

deryā:

deryā:
Mısra: **7**
deniz

7. Ber-ḳarār olmaduġum ʿayb itme kim deryā gibi
8. Geh ḫamūş u gāh pür-cūş olmayan bilmez beni

---

gibi:

gibi:
Mısra: **7**
Benzetme edatı ll -e benzer.

7. Ber-ḳarār olmaduġum ʿayb itme kim deryā gibi
8. Geh ḫamūş u gāh pür-cūş olmayan bilmez beni

---

geh:

Geh:
Mısra: **8**
Bazen.

7. Ber-ḳarār olmaduġum ʿayb itme kim deryā gibi
8. Geh ḫamūş u gāh pür-cūş olmayan bilmez beni

---

hamūş:

ḫamūş:
Mısra: **8**
Susmuş, sessiz.

7. Ber-ḳarār olmaduġum ʿayb itme kim deryā gibi
8. Geh ḫamūş u gāh pür-cūş olmayan bilmez beni

---

u:

u:
Mısra: **8**
ve

7. Ber-ḳarār olmaduġum ʿayb itme kim deryā gibi
8. Geh ḫamūş u gāh pür-cūş olmayan bilmez beni

---

gāh:

gāh:
Mısra: **8**
bazen

7. Ber-ḳarār olmaduġum ʿayb itme kim deryā gibi
8. Geh ḫamūş u gāh pür-cūş olmayan bilmez beni

Şimdi:

Şimdi:
Mısra: **9**
Şimdi.

9. Şimdi ey Yaḥyā benüm baḥr-i leʾāl-i maʿrifet
10. Sözlerüm gūşında mengūş olmayan bilmez beni

---

ey:

ey:
Mısra: **9**
Seslenme edatı.

9. Şimdi ey Yaḥyā benüm baḥr-i leʾāl-i maʿrifet
10. Sözlerüm gūşında mengūş olmayan bilmez beni

---

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Şimdi ey Yaḥyā benüm baḥr-i leʾāl-i maʿrifet
10. Sözlerüm gūşında mengūş olmayan bilmez beni

---

söz:

Sözlerüm: -lerüm
Mısra: **10**
Söz, söylem II Şiir.

9. Şimdi ey Yaḥyā benüm baḥr-i leʾāl-i maʿrifet
10. Sözlerüm gūşında mengūş olmayan bilmez beni

---

bāde-i ʿaşk:

bāde-i ʿaşḳ: -
Mısra: **1**
Aşk şarabı.

1. Bāde-i ʿaşḳ ile medhūş olmayan bilmez beni
2. Bezm-i miḥnetden ḳadeḥ-

nūş olmayan bilmez beni

medhūş olmayan:

***medhūş olmayan:* -**
Mısra: **1**
Kendinden geçmeyen.

1. Bāde-i ʿaşḳ ile medhūş olmayan bilmez beni
2. Bezm-i miḥnetden ḳadeḥ-nūş olmayan bilmez beni

bezm-i miḥnetden:

***bezm-i miḥnetden:* -**
Mısra: **2**
Eziyet meclisi

1. Bāde-i ʿaşḳ ile medhūş olmayan bilmez beni
2. Bezm-i miḥnetden ḳadeḥ-nūş olmayan bilmez beni

ḳadeḥ-nūş olmayan:

***ḳadeḥ-nūş olmayan:* -**
Mısra: **2**
İçki içmeyen.

1. Bāde-i ʿaşḳ ile medhūş olmayan bilmez beni
2. Bezm-i miḥnetden ḳadeḥ-nūş olmayan bilmez beni

bi-ʿaḳl u bi-hūş olmayan:

***bi̮-ʿaḳl u bi̮-hūş olmayan:* -**
Mısra: **4**
Aklı başında olmayan ve kendinden geçen kimse.

3. Ḥālüm añlar var ise Mecnūn ile Ferhād'dur
4. Ḥaṣılı bi̮-ʿaḳl u bi̮-hūş olmayan bilmez beni

mahrem-i esrār-ı ʿaşḳ:

***mahrem-i esrār-ı ʿaşḳ:* -**
Mısra: **5**
Aşk gizeminin sırdaşı.

5. Ben ol abdālum ki oldum mahrem-i esrār-ı ʿaşḳ
6. Tekye-i ġamda ʿabā-pūş olmayan bilmez beni

tekye-i ġamda:

***tekye-i ġamda:* -**
Mısra: **6**
Keder tekkesi.

5. Ben ol abdālum ki oldum mahrem-i esrār-ı ʿaşḳ
6. Tekye-i ġamda ʿabā-pūş olmayan bilmez beni

ʿabā-pūş olmayan:

***ʿabā-pūş olmayan:* -**
Mısra: **6**
Aba giymeyen II bir tarikat için hırka giymeyen.

5. Ben ol abdālum ki oldum mahrem-i esrār-ı ʿaşḳ
6. Tekye-i ġamda ʿabā-pūş olmayan bilmez beni

ber-ḳarār olmaduġum:

***ber-ḳarār olmaduġum:* -**
Mısra: **7**
devamlı aynı olmamak, aynı kararda devam etmemek

7. Ber-ḳarār olmaduġum ʿayb itme kim deryā gibi
8. Geh ḫamūş u gāh pür-cūş olmayan bilmez beni

ʿayb itme:

***ʿayb itme:* -**
Mısra: **7**
Ayıplamamak.

7. Ber-ḳarār olmaduġum ʿayb itme kim deryā gibi
8. Geh ḫamūş u gāh pür-cūş olmayan bilmez beni

pür-cūş olmayan:

***pür-cūş olmayan:* -**
Mısra: **8**
Coşmayan kimse.

7. Ber-ḳarār olmaduġum ʿayb itme kim deryā gibi
8. Geh ḫamūş u gāh pür-cūş olmayan bilmez beni

baḥr-i le'āl-i maʿrifet:

***baḥr-i le'āl-i maʿrifet:* -**
Mısra: **9**
Hüner incilerinin denizi.

9. Şimdi ey Yaḥyā benüm baḥr-i le'āl-i maʿrifet
10. Sözlerüm gūşında mengūş olmayan bilmez beni

gūşında mengūş olmayan:

***gūşında mengūş olmayan:* -**
Mısra: **10**
Kulağında küpe olmak II daima zihninde canlı kalmak.

9. Şimdi ey Yaḥyā benüm baḥr-i le'āl-i maʿrifet
10. Sözlerüm gūşında mengūş olmayan bilmez beni

Ḥālüm añlar:

***Ḥālüm añlar:* -**
Mısra: **3**
Hâli, durumu anlamak.

3. Ḥālüm añlar var ise Mecnūn ile Ferhād'dur
4. Ḥaṣılı bi̮-ʿaḳl u bi̮-hūş olmayan bilmez beni

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Miŝāl-i çeşm-i fettānı ol āfet fitne-cūy oldı
2. Gül-i raʿnā gibi her yaña yüz ṭutdı dü-rūy oldı

***oldı:* -dı**
Mısra: **8**
Olmak.

7. Ṣaçuñdan bāġbān bulmayıcaḳ bir şemme ḳahrından
8. Nigār-ı gülşenüñ sünbülleri ey māh rūy oldı

***oldı:* -dı**
Mısra: **10**
Olmak.

9. Nola āşüfte-dil Yaḥyā girerse ḥālden ḥāle
10. O māhuñ zülfi çevgān ḥāl-i ʿanber-būyı gūy oldı

āfet:

āfet:
Mısra: **1**
Güzel, sevgili

1. Miŝāl-i çeşm-i fettānı ol āfet fitne-cūy oldı
2. Gül-i raʿnā gibi her yaña yüz ṭutdı dü-rūy oldı

gibi:

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Miŝāl-i çeşm-i fettānı ol āfet fitne-cūy oldı
2. Gül-i raʿnā gibi her yaña yüz ṭutdı dü-rūy oldı

gibi:
Mısra: **3**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Nesi̱m-i nev-bahāri̱ de
ḫaberdār gibi zülfinden
4. Muʿaṭṭar ḳıldı āfāḳı
seḥergeh müşg-būy oldı

de:

de:
Mısra: **3**
"de, da" bağlacı.

3. Nesi̱m-i nev-bahāri̱ de
ḫaberdār gibi zülfinden
4. Muʿaṭṭar ḳıldı āfāḳı
seḥergeh müşg-būy oldı

ḫaberdār:

ḫaberdār:
Mısra: **3**
Bilgi sahibi olmak

3. Nesi̱m-i nev-bahāri̱ de
ḫaberdār gibi zülfinden
4. Muʿaṭṭar ḳıldı āfāḳı
seḥergeh müşg-būy oldı

zülf:

zülfinden: -inden
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

3. Nesi̱m-i nev-bahāri̱ de
ḫaberdār gibi zülfinden
4. Muʿaṭṭar ḳıldı āfāḳı
seḥergeh müşg-būy oldı

zülfi: -i
Mısra: **10**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

9. Nola āşüfte-dil Yaḥyā
girerse ḥālden ḥāle
10. O māhuñ zülfi çevgān ḫāl-i ʿanber-būyı gūy oldı

āfāḳ:

āfāḳı: -ı
Mısra: **4**
Ufuklar, her yer, etraf, bütün çevre

3. Nesi̱m-i nev-bahāri̱ de
ḫaberdār gibi zülfinden
4. Muʿaṭṭar ḳıldı āfāḳı
seḥergeh müşg-būy oldı

seḥergeh:

seḥergeh:
Mısra: **4**
Seher vakti.

3. Nesi̱m-i nev-bahāri̱ de
ḫaberdār gibi zülfinden
4. Muʿaṭṭar ḳıldı āfāḳı
seḥergeh müşg-būy oldı

di:

Didüm: -dü, -m
Mısra: **5**
Söylemek.

5. Didüm ŝaġr -ı melāḥatde
ḳonulmış ṭopdur gūyā
6. Dehānuñla lebüñ ḫālinde
çünkim güft ü gūy oldı

ḳonul:

ḳonulmış: -mış
Mısra: **5**
Konulmak, yerleştirilmek.

5. Didüm ŝaġr -ı melāḥatde
ḳonulmış ṭopdur gūyā
6. Dehānuñla lebüñ ḫālinde
çünkim güft ü gūy oldı

ṭop:

ṭopdur: -dur
Mısra: **5**
Top.

5. Didüm ŝaġr -ı melāḥatde
ḳonulmış ṭopdur gūyā
6. Dehānuñla lebüñ ḫālinde
çünkim güft ü gūy oldı

gūyā:

gūyā:
Mısra: **5**
sanki, âdeta.

5. Didüm ŝaġr -ı melāḥatde
ḳonulmış ṭopdur gūyā
6. Dehānuñla lebüñ ḫālinde
çünkim güft ü gūy oldı

dehān:

Dehānuñla: -uñla
Mısra: **6**
Ağız

5. Didüm ŝaġr -ı melāḥatde
ḳonulmış ṭopdur gūyā
6. Dehānuñla lebüñ ḫālinde
çünkim güft ü gūy oldı

leb:

lebüñ: -üñ
Mısra: **6**
dudak

5. Didüm ŝaġr -ı melāḥatde
ḳonulmış ṭopdur gūyā
6. Dehānuñla lebüñ ḫālinde
çünkim güft ü gūy oldı

ḫāl:

ḫālinde: -inde
Mısra: **6**
hâl, durum

5. Didüm ŝaġr -ı melāḥatde
ḳonulmış ṭopdur gūyā
6. Dehānuñla lebüñ ḫālinde
çünkim güft ü gūy oldı

çünkim:

çünkim:
Mısra: **6**
Çünkü.

5. Didüm ŝaġr -ı melāḥatde
ḳonulmış ṭopdur gūyā
6. Dehānuñla lebüñ ḫālinde
çünkim güft ü gūy oldı

Ṣaç:

Ṣaçuñdan: -uñdan
Mısra: **7**
Saç

7. Ṣaçuñdan bāġbān
bulmayıcaḳ bir şemme
ḳahrından
8. Nigār-ı gülşenüñ sünbülleri
ey māh rūy oldı

bāġbān:

bāġbān:
Mısra: **7**
Bağcı, bahçıvan.

7. Ṣaçuñdan bāġbān
bulmayıcaḳ bir şemme
ḳahrından
8. Nigār-ı gülşenüñ sünbülleri
ey māh rūy oldı

bulmayıcaḳ:

bulmayıcaḳ:
Mısra: **7**
Erişmemek II bulmamak.

7. Ṣaçuñdan bāġbān
bulmayıcaḳ bir şemme
ḳahrından
8. Nigār-ı gülşenüñ sünbülleri
ey māh rūy oldı

bir:

bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Ṣaçuñdan bāġbān bulmayıcaḳ bir şemme ḳahrından
8. Nigār-ı gülşenüñ sünbülleri ey māh rūy oldı

şemme:

şemme:
Mısra: **7**
Koku

7. Ṣaçuñdan bāġbān bulmayıcaḳ bir şemme ḳahrından
8. Nigār-ı gülşenüñ sünbülleri ey māh rūy oldı

kahr:

ḳahrından: -ından
Mısra: **7**
Dert, sıkıntı, keder

7. Ṣaçuñdan bāġbān bulmayıcaḳ bir şemme ḳahrından
8. Nigār-ı gülşenüñ sünbülleri ey māh rūy oldı

ey:

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Ṣaçuñdan bāġbān bulmayıcaḳ bir şemme ḳahrından
8. Nigār-ı gülşenüñ sünbülleri ey māh rūy oldı

māh:

māh:
Mısra: **8**
ay, ay yüzlü güzel

7. Ṣaçuñdan bāġbān bulmayıcaḳ bir şemme ḳahrından
8. Nigār-ı gülşenüñ sünbülleri ey māh rūy oldı

māhuñ: -uñ
Mısra: **10**
ay yüzlü güzel

9. Nola āşüfte-dil Yaḥyā girerse ḥālden ḥāle
10. O māhuñ zülfi çevgān ḥāl-i ʿanber-būyı gūy oldı

rūy:

rūy:
Mısra: **8**
Tunç.

7. Ṣaçuñdan bāġbān bulmayıcaḳ bir şemme ḳahrından
8. Nigār-ı gülşenüñ sünbülleri ey māh rūy oldı

nola:

Nola:
Mısra: **9**
Ne olur.

9. Nola āşüfte-dil Yaḥyā girerse ḥālden ḥāle
10. O māhuñ zülfi çevgān ḥāl-i ʿanber-būyı gūy oldı

āşüfte-dil:

āşüfte-dil:
Mısra: **9**
divane gönüllü, gönlü perişan I avare

9. Nola āşüfte-dil Yaḥyā girerse ḥālden ḥāle
10. O māhuñ zülfi çevgān ḥāl-i ʿanber-būyı gūy oldı

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Nola āşüfte-dil Yaḥyā girerse ḥālden ḥāle
10. O māhuñ zülfi çevgān ḥāl-i ʿanber-būyı gūy oldı

o:

O:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Nola āşüfte-dil Yaḥyā girerse ḥālden ḥāle
10. O māhuñ zülfi çevgān ḥāl-i ʿanber-būyı gūy oldı

çevgān:

çevgān:
Mısra: **10**
ucu egri cirit sopası

9. Nola āşüfte-dil Yaḥyā girerse ḥālden ḥāle
10. O māhuñ zülfi çevgān ḥāl-i ʿanber-būyı gūy oldı

gūy:

gūy:
Mısra: **10**
Çevgan oyununda oynanan top.

9. Nola āşüfte-dil Yaḥyā girerse ḥālden ḥāle
10. O māhuñ zülfi çevgān ḥāl-i ʿanber-būyı gūy oldı

miŝāl-i çeşm-i fettānı:

miŝāl-i çeşm-i fettānı: -
Mısra: **1**
Fitne çıkaran göz gibi.

1. Miŝāl-i çeşm-i fettānı ol āfet fitne-cūy oldı
2. Gül-i raʿnā gibi her yaña yüz ṭutdı dü-rūy oldı

fitne-cūy oldı:

fitne-cūy oldı: -
Mısra: **1**
Fitne çıkaran olmak.

1. Miŝāl-i çeşm-i fettānı ol āfet fitne-cūy oldı
2. Gül-i raʿnā gibi her yaña yüz ṭutdı dü-rūy oldı

gül-i raʿnā:

gül-i raʿnā: -
Mısra: **2**
Bir tarafı sarı, diğer tarafı kırmızı gül II güzel, parlak gül.

1. Miŝāl-i çeşm-i fettānı ol āfet fitne-cūy oldı
2. Gül-i raʿnā gibi her yaña yüz ṭutdı dü-rūy oldı

her yaña:

her yaña: -
Mısra: **2**
Her taraf, her yön

1. Miŝāl-i çeşm-i fettānı ol āfet fitne-cūy oldı
2. Gül-i raʿnā gibi her yaña yüz ṭutdı dü-rūy oldı

yüz ṭutdı:

yüz ṭutdı: -
Mısra: **2**
yönelmek, meyletmek

1. Miŝāl-i çeşm-i fettānı ol āfet fitne-cūy oldı
2. Gül-i raʿnā gibi her yaña yüz ṭutdı dü-rūy oldı

dü-rūy oldı:

dü-rūy oldı: -
Mısra: **2**
İki yüzlü olmak.

1. Miŝāl-i çeşm-i fettānı ol āfet fitne-cūy oldı
2. Gül-i raʿnā gibi her yaña yüz ṭutdı dü-rūy oldı

nesim-i nev-bahāri:

nesim-i nev-bahāri: -
Mısra: **3**
ilkbaharın esintisi

3. Nesim-i nev-bahāri de ḫaberdār gibi zülfinden
4. Muʿaṭṭar ḳıldı āfāḳı seḥergeh müşg-būy oldı

muʿaṭṭar ḳıldı:

muʿaṭṭar ḳıldı: -
Mısra: **4**
Güzel kokulara bürüme.

3. Nesim-i nev-bahāri de ḫaberdār gibi zülfinden
4. Muʿaṭṭar ḳıldı āfāḳı seḥergeh müşg-būy oldı

müşg-būy oldı:

müşg-būy oldı: -
Mısra: **4**
Misk kokmak.

3. Nesim-i nev-bahāri de ḫaberdār gibi zülfinden
4. Muʿaṭṭar ḳıldı āfāḳı seḥergeh müşg-būy oldı

ḥālden ḥāle girerse:

ḥālden ḥāle girerse: -
Mısra: **9**
Bir halden başka bir hale girmek II farklı hallere geçmek.

9. Nola āşüfte-dil Yaḥyā girerse ḥālden ḥāle
10. O māhuñ zülfi çevgān ḫāl-i ʿanber-būyı gūy oldı

ḫāl-i ʿanber-būyı:

ḫāl-i ʿanber-būyı: -
Mısra: **10**
Amber kokulu ben.

9. Nola āşüfte-dil Yaḥyā girerse ḥālden ḥāle
10. O māhuñ zülfi çevgān ḫāl-i ʿanber-būyı gūy oldı

güft ü gūy oldı:

güft ü gūy oldı: -
Mısra: **6**
Dedikodu olmak.

5. Didüm ŝaġr -ı melāḥatde ḳonulmış ṭopdur gūyā
6. Dehānuñla lebüñ ḥālinde çünkim güft ü gūy oldı

nigār-ı gülşenüñ sünbülleri:

nigār-ı gülşenüñ sünbülleri: -
Mısra: **8**
Gül bahçesinin güzellerinin saçı.

7. Şaçuñdan bāġbān bulmayıcaḳ bir şemme ḳahrından
8. Nigār-ı gülşenüñ sünbülleri ey māh rūy oldı

saġr -ı melāḥatde:

saġr -ı melāḥatde: -
Mısra: **5**
Güzellik kadehi.

5. Didüm ŝaġr -ı melāḥatde ḳonulmış ṭopdur gūyā
6. Dehānuñla lebüñ ḥālinde çünkim güft ü gūy oldı

zülf:

Zülfüñ: -üñ
Mısra: **1**
yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi ‖ saç ‖

1. Zülfüñ uzanup ḫançer-i ġaddāra ṭayandı
2. Sulṭān-ı Ḥabeş bāliş-i zer-kāra ṭayandı

uzan:

uzanup: -up
Mısra: **1**
Uzamak.

1. Zülfüñ uzanup ḫançer-i ġaddāra ṭayandı
2. Sulṭān-ı Ḥabeş bāliş-i zer-kāra ṭayandı

ṭayan:

ṭayandı: -dı
Mısra: **1**
Dayanmak II -dek gelmek.

1. Zülfüñ uzanup ḫançer-i ġaddāra ṭayandı
2. Sulṭān-ı Ḥabeş bāliş-i zer-kāra ṭayandı

ṭayandı: -dı
Mısra: **2**
Dayanmak II -dek gelmek.

1. Zülfüñ uzanup ḫançer-i ġaddāra ṭayandı
2. Sulṭān-ı Ḥabeş bāliş-i zer-kāra ṭayandı

ṭayandı: -dı
Mısra: **4**
Dayanmak II -dek gelmek.

3. Geldi ḫaṭ-ı müşgin-i siyehkāri dimişler
4. Şorduḳ ötesi laʿl-i leb-i yāra ṭayandı

ṭayandı: -dı
Mısra: **6**
Dayanmak II -dek gelmek.

5. Büt-ḫāneye seyr itmege girdi o peri-rū
6. Bütler yıḳılup her biri divāra ṭayandı

ṭayandı: -dı
Mısra: **8**
Dayanmak, güvenmek, güç kazanmak

7. Belde ṭurur ol ḫançer-i ġaddāra ne dirsin
8. Ġāyetde yüreklendi dil-i zāra ṭayandı

ṭayandı: -dı
Mısra: **10**
Dayanmak II -dek gelmek.

9. Dirlerdi inanma ṣuya vü yara ṭayanma
10. Yaḥyā niçün ol ʿārıżı gül-nāra ṭayandı

gel:

Geldi: -di
Mısra: **3**
Gelmek.

3. Geldi ḫaṭ-ı müşgin-i siyehkāri dimişler
4. Şorduḳ ötesi laʿl-i leb-i yāra ṭayandı

di:

dimişler: -mişler
Mısra: **3**
Söylemek.

3. Geldi ḫaṭ-ı müşgin-i siyehkāri dimişler
4. Şorduḳ ötesi laʿl-i leb-i yāra ṭayandı

dirsin: -rsin
Mısra: **7**
Söylemek.

7. Belde ṭurur ol ḫançer-i

ġaddāra ne dirsin
8. Ġāyetde yüreklendi dil-i zāra ṭayandı

Dirlerdi: -rlerdi
Mısra: **9**
Söylemek.

9. Dirlerdi inanma ṣuya vü yara ṭayanma
10. Yaḥyā niçün ol ʿārıżı gül-nāra ṭayandı

Sor:

Ṣorduḳ: -duḳ
Mısra: **4**
Sormak, araştırmak.

3. Geldi ḫaṭ-ı müşgin-i siyehkārı dimişler
4. Ṣorduḳ ötesi laʿl-i leb-i yāra ṭayandı

ötesi:

ötesi:
Mısra: **4**
Sonrası.

3. Geldi ḫaṭ-ı müşgin-i siyehkārı dimişler
4. Ṣorduḳ ötesi laʿl-i leb-i yāra ṭayandı

---

büt-hāne:

Büt-ḫāneye: -ye
Mısra: **5**
Putperestlerin ibadethanesi

5. Büt-ḫāneye seyr itmege girdi o peri-rū
6. Bütler yıḳılup her biri dįvāra ṭayandı

---

gir:

girdi: -di
Mısra: **5**
Giriş yapmak.

5. Büt-ḫāneye seyr itmege girdi o peri-rū
6. Bütler yıḳılup her biri dįvāra ṭayandı

---

o:

o:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Büt-ḫāneye seyr itmege girdi o peri-rū
6. Bütler yıḳılup her biri dįvāra ṭayandı

---

peri-rū:

peri-rū:
Mısra: **5**
Peri yüzlü.

5. Büt-ḫāneye seyr itmege girdi o peri-rū
6. Bütler yıḳılup her biri dįvāra ṭayandı

---

büt:

Bütler: -ler
Mısra: **6**
Put

5. Büt-ḫāneye seyr itmege girdi o peri-rū
6. Bütler yıḳılup her biri dįvāra ṭayandı

---

yıḳıl:

yıḳılup: -up
Mısra: **6**
devrilmek, çökmek, dağılmak

5. Büt-ḫāneye seyr itmege girdi o peri-rū
6. Bütler yıḳılup her biri dįvāra ṭayandı

---

divār:

dįvāra: -a
Mısra: **6**
Duvar.

5. Büt-ḫāneye seyr itmege girdi o peri-rū
6. Bütler yıḳılup her biri dįvāra ṭayandı

---

bel:

Belde: -de
Mısra: **7**
Bel.

7. Belde ṭurur ol ḫançer-i ġaddāra ne dirsin
8. Ġāyetde yüreklendi dil-i zāra ṭayandı

ṭur:

ṭurur: -ur
Mısra: **7**
Durmak, yer etmek.

7. Belde ṭurur ol ḫançer-i ġaddāra ne dirsin
8. Ġāyetde yüreklendi dil-i zāra ṭayandı

---

ol:

ol:
Mısra: **7**
o, işaret sıfatı

7. Belde ṭurur ol ḫançer-i ġaddāra ne dirsin
8. Ġāyetde yüreklendi dil-i zāra ṭayandı

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Dirlerdi inanma ṣuya vü yara ṭayanma
10. Yaḥyā niçün ol ʿārıżı gül-nāra ṭayandı

---

ne:

ne:
Mısra: **7**
ne

7. Belde ṭurur ol ḫançer-i ġaddāra ne dirsin
8. Ġāyetde yüreklendi dil-i zāra ṭayandı

Ġāyetde:

Ġāyetde:
Mısra: **8**
Çok fazla.

7. Belde ṭurur ol ḫançer-i ġaddāra ne dirsin
8. Ġāyetde yüreklendi dil-i zāra ṭayandı

---

yüreklen:

yüreklendi: -di
Mısra: **8**
Cesaretlenmek.

7. Belde ṭurur ol ḫançer-i ġaddāra ne dirsin
8. Ġāyetde yüreklendi dil-i zāra ṭayandı

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Dirlerdi inanma ṣuya vü yara ṭayanma
10. Yaḥyā niçün ol ʿārıżı gül-nāra ṭayandı

---

niçün:

niçün:
Mısra: **10**

Neden.

9. Dirlerdi inanma ṣuya vü yara ṭayanma
10. Yaḥyā niçün ol ʿārıżı gül-nāra ṭayandı

hançer-i ġaddāra:

ḫançer-i ġaddāra: -
Mısra: **1**
Eziyet veren, acımasız hançer.

1. Zülfüñ uzanup ḫançer-i ġaddāra ṭayandı
2. Sulṭān-ı Ḥabeş bāliş-i zer-kāra ṭayandı

ḫançer-i ġaddāra: -
Mısra: **7**
Eziyet veren, acımasız hançer.

7. Belde ṭurur ol ḫançer-i ġaddāra ne dirsin
8. Ġāyetde yüreklendi dil-i zāra ṭayandı

sulṭān-ı Ḥabeş:

sulṭān-ı Ḥabeş: -
Mısra: **2**
Habeş ülkesinin sultanı.

1. Zülfüñ uzanup ḫançer-i ġaddāra ṭayandı
2. Sulṭān-ı Ḥabeş bāliş-i zer-kāra ṭayandı

bāliş-i zer-kāra:

bāliş-i zer-kāra: -
Mısra: **2**
Altın işlemeli yastık.

1. Zülfüñ uzanup ḫançer-i ġaddāra ṭayandı
2. Sulṭān-ı Ḥabeş bāliş-i zer-kāra ṭayandı

haṭ-ı müşgin-i siyehkārı:

ḫaṭ-ı müşgin-i siyehkārı: -
Mısra: **3**
Günahkar, siyah ve misk kokulu ayva tüyleri.

3. Geldi ḫaṭ-ı müşgin-i siyehkārı dimişler
4. Ṣorduḳ ötesi laʿl-i leb-i yāra ṭayandı

laʿl-i leb-i yāra:

laʿl-i leb-i yāra: -
Mısra: **4**
Sevgilinin lal gibi kırmızı dudağı

3. Geldi ḫaṭ-ı müşgin-i siyehkārı dimişler
4. Ṣorduḳ ötesi laʿl-i leb-i yāra ṭayandı

seyr itmege:

seyr itmege: -
Mısra: **5**
Gezip dolaşmak.

5. Büt-ḫāneye seyr itmege girdi o peri̇-rū
6. Bütler yıḳılup her biri di̇vāra ṭayandı

her biri:

her biri: -
Mısra: **6**
Her biri

5. Büt-ḫāneye seyr itmege girdi o peri̇-rū
6. Bütler yıḳılup her biri di̇vāra ṭayandı

dil-i zāra:

dil-i zāra: -
Mısra: **8**
Ağlayan, inleyen gönül.

7. Belde ṭurur ol ḫançer-i ġaddāra ne dirsin
8. Ġāyetde yüreklendi dil-i zāra ṭayandı

ʿārıżı gül-nāra:

ʿārıżı gül-nāra: -
Mısra: **10**
Gül renkli yanak.

9. Dirlerdi inanma ṣuya vü yara ṭayanma
10. Yaḥyā niçün ol ʿārıżı gül-nāra ṭayandı

ṣuya inanma vü yāra ṭayanma:

ṣuya inanma vü yāra ṭayanma: -
Mısra: **9**
Suya kanma dosta inanma II hemen her şeye güvenme.

9. Dirlerdi inanma ṣuya vü yara ṭayanma
10. Yaḥyā niçün ol ʿārıżı gül-nāra ṭayandı

Şemʿ:

Şemʿ:
Mısra: **1**
Mum.

1. Şemʿ gibi rāżıyum sūzān u giryān it beni
2. Meclis-i ḫāṣuñda tek bir gice mihmān it beni

gibi:

gibi:
Mısra: **1**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Şemʿ gibi rāżıyum sūzān u giryān it beni
2. Meclis-i ḫāṣuñda tek bir gice mihmān it beni

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. Gülşen-i kūyumda Yaḥyā'nuñ ne kārı var dime
10. Gül-ruḫuñ şevḳine bülbül gibi nālān it beni

rāżı:

rāżıyum: -yum
Mısra: **1**
Rıza gösterici, rıza veren.

1. Şemʿ gibi rāżıyum sūzān u giryān it beni
2. Meclis-i ḫāṣuñda tek bir gice mihmān it beni

ben:

beni: -i
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Şemʿ gibi rāżıyum sūzān u giryān it beni
2. Meclis-i ḫāṣuñda tek bir gice mihmān it beni

beni: -i
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Şemʿ gibi rāżıyum sūzān u giryān it beni
2. Meclis-i ḫāṣuñda tek bir gice mihmān it beni

beni: -i
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Ölmeyince lāyıḳ-ı iḥsānum olmazsın didüñ
4. Ṣabra ḳalmadı mecālüm öldür iḥsān it beni

beni: -i
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamiri.

5. Ey felek baña ölüm yegdür firāḳ-ı yārden

6. Çünki bi̯-cānān idersin bāri bi̯-cān it beni

beni: -i
Mısra: **8**
Birinci teklik şahıs zamiri.

7. Rıbḳa-i tesli̯me çekdüm gerden-i cān u dili
8. Yā ḳabūl it ḳullıġa şāhum yā ḳurbān it beni

beni: -i
Mısra: **10**
Birinci teklik şahıs zamiri.

9. Gülşen-i kūyumda Yaḥyā'nuñ ne kārı var dime
10. Gül-ruḫuñ şevḳine bülbül gibi nālān it beni

tek:

tek:
Mısra: **2**
yeter ki, yalnız

1. Şemʿ gibi rāżıyum sūzān u giryān it beni
2. Meclis-i ḫāṣuñda tek bir gice mihmān it beni

Ölmeyince:

Ölmeyince:
Mısra: **3**
Ölmek II yaşamın son bulması.

3. Ölmeyince lāyıḳ-ı iḥsānum olmazsın didüñ
4. Ṣabra ḳalmadı mecālüm öldür iḥsān it beni

di:

didüñ: -dü, -ñ
Mısra: **3**
Söylemek.

3. Ölmeyince lāyıḳ-ı iḥsānum olmazsın didüñ
4. Ṣabra ḳalmadı mecālüm öldür iḥsān it beni

Ṣabr:

Ṣabra: -a
Mısra: **4**
Sabır, dayanma, katlanma.

3. Ölmeyince lāyıḳ-ı iḥsānum olmazsın didüñ
4. Ṣabra ḳalmadı mecālüm öldür iḥsān it beni

öldür:

öldür:
Mısra: **4**
Bir canlının hayatına son vermek

3. Ölmeyince lāyıḳ-ı iḥsānum olmazsın didüñ
4. Ṣabra ḳalmadı mecālüm öldür iḥsān it beni

ey:

Ey:
Mısra: **5**
Seslenme edatı.

5. Ey felek baña ölüm yegdür firāḳ-ı yārden
6. Çünki bi̯-cānān idersin bāri bi̯-cān it beni

felek:

felek:
Mısra: **5**
Devamlı şikayet edilen kader, baht, talih.

5. Ey felek baña ölüm yegdür firāḳ-ı yārden
6. Çünki bi̯-cānān idersin bāri bi̯-cān it beni

baña:

baña:
Mısra: **5**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

5. Ey felek baña ölüm yegdür firāḳ-ı yārden
6. Çünki bi̯-cānān idersin bāri bi̯-cān it beni

ölüm:

ölüm:
Mısra: **5**
Ölmek, yaşamı sona ermek

5. Ey felek baña ölüm yegdür firāḳ-ı yārden
6. Çünki bi̯-cānān idersin bāri bi̯-cān it beni

yeg:

yegdür: -dür
Mısra: **5**
daha iyi, daha üstün

5. Ey felek baña ölüm yegdür firāḳ-ı yārden
6. Çünki bi̯-cānān idersin bāri bi̯-cān it beni

Çünki:

Çünki:
Mısra: **6**
çünkü, zira

5. Ey felek baña ölüm yegdür firāḳ-ı yārden
6. Çünki bi̯-cānān idersin bāri bi̯-cān it beni

bi-cānān:

bi̯-cānān:
Mısra: **6**
Sevgilisi olmayan.

5. Ey felek baña ölüm yegdür firāḳ-ı yārden
6. Çünki bi̯-cānān idersin bāri bi̯-cān it beni

id:

idersin: -ersin
Mısra: **6**
Etmek, eylemek.

5. Ey felek baña ölüm yegdür firāḳ-ı yārden
6. Çünki bi̯-cānān idersin bāri bi̯-cān it beni

bāri:

bāri:
Mısra: **6**
Bari, hiç olmazsa.

5. Ey felek baña ölüm yegdür firāḳ-ı yārden
6. Çünki bi̯-cānān idersin bāri bi̯-cān it beni

bi-cān:

bi̯-cān:
Mısra: **6**
cansız, ölü.

5. Ey felek baña ölüm yegdür firāḳ-ı yārden
6. Çünki bi̯-cānān idersin bāri bi̯-cān it beni

it:

it:
Mısra: **6**
etmek, eylemek

5. Ey felek baña ölüm yegdür firāḳ-ı yārden
6. Çünki bi̯-cānān idersin bāri bi̯-cān it beni

çek:

çekdüm: -düm
Mısra: **7**
çekmek

7. Rıbḳa-i teslįme çekdüm gerden-i cān u dili
8. Yā ḳabūl it ḳullıġa şāhum yā ḳurbān it beni

yā:

Yā:
Mısra: **8**
Ya... ya da bağlama edatı.

7. Rıbḳa-i teslįme çekdüm gerden-i cān u dili
8. Yā ḳabūl it ḳullıġa şāhum yā ḳurbān it beni

yā:
Mısra: **8**
Ve yahut.

7. Rıbḳa-i teslįme çekdüm gerden-i cān u dili
8. Yā ḳabūl it ḳullıġa şāhum yā ḳurbān it beni

ḳullıġ:

ḳullıġa: -a
Mısra: **8**
Kulluk

7. Rıbḳa-i teslįme çekdüm gerden-i cān u dili
8. Yā ḳabūl it ḳullıġa şāhum yā ḳurbān it beni

şāhum:

şāhum:
Mısra: **8**
padişah, hükümdar; sevgili

7. Rıbḳa-i teslįme çekdüm gerden-i cān u dili
8. Yā ḳabūl it ḳullıġa şāhum yā ḳurbān it beni

yaḥyā':

Yaḥyā'nuñ: -nuñ
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Gülşen-i kūyumda Yaḥyā'nuñ ne kārı var dime
10. Gül-ruḫuñ şevḳine bülbül gibi nālān it beni

dime:

dime:
Mısra: **9**
Söylememek.

9. Gülşen-i kūyumda Yaḥyā'nuñ ne kārı var dime
10. Gül-ruḫuñ şevḳine bülbül gibi nālān it beni

bülbül:

bülbül:
Mısra: **10**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

9. Gülşen-i kūyumda Yaḥyā'nuñ ne kārı var dime
10. Gül-ruḫuñ şevḳine bülbül gibi nālān it beni

sūzān u giryān it:

sūzān u giryān it: -
Mısra: **1**
ağlayıp inletmek.

1. Şemʿ gibi rāżıyum sūzān u giryān it beni
2. Meclis-i ḫāṣuñda tek bir gice mihmān it beni

meclis-i ḫāṣuñda:

meclis-i ḫāṣuñda: -
Mısra: **2**
Hususî meclis, sohbet yeri.

1. Şemʿ gibi rāżıyum sūzān u giryān it beni
2. Meclis-i ḫāṣuñda tek bir gice mihmān it beni

bir gice:

bir gice: -
Mısra: **2**
Bir gecelik

1. Şemʿ gibi rāżıyum sūzān u giryān it beni
2. Meclis-i ḫāṣuñda tek bir gice mihmān it beni

mihmān it:

mihmān it: -
Mısra: **2**
Misafir etmek.

1. Şemʿ gibi rāżıyum sūzān u giryān it beni
2. Meclis-i ḫāṣuñda tek bir gice mihmān it beni

lāyıḳ-ı iḥsānum olmazsın:

lāyıḳ-ı iḥsānum olmazsın: -
Mısra: **3**
İhsan ve yardımına layık olmamak.

3. Ölmeyince lāyıḳ-ı iḥsānum olmazsın didüñ
4. Ṣabra ḳalmadı mecālüm öldür iḥsān it beni

iḥsān it:

iḥsān it: -
Mısra: **4**
yardım etmek, iyilikte bulunmak, bağışlamak

3. Ölmeyince lāyıḳ-ı iḥsānum olmazsın didüñ
4. Ṣabra ḳalmadı mecālüm öldür iḥsān it beni

firāḳ-ı yārden:

firāḳ-ı yārden: -
Mısra: **5**
Sevgiliden ayrılık.

5. Ey felek baña ölüm yegdür firāḳ-ı yārden
6. Çünki bį-cānān idersin bāri bį-cān it beni

rıbḳa-i teslime:

rıbḳa-i teslįme: -
Mısra: **7**
Kadere boyun eğmek.

7. Rıbḳa-i teslįme çekdüm gerden-i cān u dili
8. Yā ḳabūl it ḳullıġa şāhum yā ḳurbān it beni

gerden-i cān u dili:

gerden-i cān u dili: -
Mısra: **7**
Gönül ve can gerdanı.

7. Rıbḳa-i teslįme çekdüm gerden-i cān u dili
8. Yā ḳabūl it ḳullıġa şāhum yā ḳurbān it beni

ḳabūl it:

ḳabūl it: -
Mısra: **8**
makbul saymak, razı olmak, geri çevirmemek

7. Rıbḳa-i teslįme çekdüm gerden-i cān u dili
8. Yā ḳabūl it ḳullıġa şāhum yā ḳurbān it beni

ḳurbān it:

ḳurbān it: -
Mısra: **8**
Değerli bir varlıktan bir amaç

için vazgeçmek, feda etmek

7. Rıbḳa-i tesl̤ime çekdüm gerden-i cān u dili
8. Yā ḳabūl it ḳullıġa şāhum yā ḳurbān it beni

gülşen-i kūyumda:

gülşen-i kūyumda: -
Mısra: **9**
Sevgilinin gül bahçesine benzeyen mahallesi.

9. Gülşen-i kūyumda Yaḥyā'nuñ ne kārı var dime
10. Gül-ruḫuñ şevḳine bülbül gibi nālān it beni

gül-ruhuñ şevkine:

gül-ruḫuñ şevḳine: -
Mısra: **10**
Güle benzeyen yanağın arzusu.

9. Gülşen-i kūyumda Yaḥyā'nuñ ne kārı var dime
10. Gül-ruḫuñ şevḳine bülbül gibi nālān it beni

nālān it:

nālān it: -
Mısra: **10**
Ağlatmak, inletmek.

9. Gülşen-i kūyumda Yaḥyā'nuñ ne kārı var dime
10. Gül-ruḫuñ şevḳine bülbül gibi nālān it beni

mecālüm ḳalmadı:

mecālüm ḳalmadı: -
Mısra: **4**
takati kalmamak

3. Ölmeyince lāyıḳ-ı iḥsānum olmazsın didüñ
4. Ṣabra ḳalmadı mecālüm öldür iḥsān it beni

ne kārı var:

ne kārı var: -
Mısra: **9**
Ne yarar sağlayacak?

9. Gülşen-i kūyumda Yaḥyā'nuñ ne kārı var dime
10. Gül-ruḫuñ şevḳine bülbül gibi nālān it beni

Çenār:

Çenāre: -e
Mısra: **1**
Çınar ağacı.

1. Çenāre mürşid-i bād-ı bahār el virdi
2. Mür̤id-i āb-ı revāna çenār el virdi

Çenāruñ: -uñ
Mısra: **3**
Çınar ağacı.

3. Çenāruñ āb eli gölgesiyle ḫoş geçinür
4. Ṣafā-yı meşrebi var rūzgār el virdi

çenār:

çenār:
Mısra: **2**
Çınar ağacı.

1. Çenāre mürşid-i bād-ı bahār el virdi
2. Mür̤id-i āb-ı revāna çenār el virdi

āb:

āb:
Mısra: **3**
Su

3. Çenāruñ āb eli gölgesiyle ḫoş geçinür
4. Ṣafā-yı meşrebi var rūzgār el virdi

el:

eli: -i
Mısra: **3**
Çınar yaprağı.

3. Çenāruñ āb eli gölgesiyle ḫoş geçinür
4. Ṣafā-yı meşrebi var rūzgār el virdi

gölge:

gölgesiyle: -siyle
Mısra: **3**
Gölge

3. Çenāruñ āb eli gölgesiyle ḫoş geçinür
4. Ṣafā-yı meşrebi var rūzgār el virdi

var:

var:
Mısra: **4**
bulunmakta

3. Çenāruñ āb eli gölgesiyle ḫoş geçinür
4. Ṣafā-yı meşrebi var rūzgār el virdi

rūzgār:

rūzgār:
Mısra: **4**
Devir, zaman; esinti,yel.

3. Çenāruñ āb eli gölgesiyle ḫoş geçinür
4. Ṣafā-yı meşrebi var rūzgār el virdi

göñül:

Göñül:
Mısra: **5**
gönül

5. Göñül gezerdi beyābān u vād̤i ser-tā-pā
6. Çoḳ elledin anı (?) şimdi ḳarār el virdi

gez:

gezerdi: -erdi
Mısra: **5**
dolaşmak

5. Göñül gezerdi beyābān u vād̤i ser-tā-pā
6. Çoḳ elledin anı (?) şimdi ḳarār el virdi

ser-tā-pā:

ser-tā-pā:
Mısra: **5**
baştan aşağı ll her tarafa.

5. Göñül gezerdi beyābān u vād̤i ser-tā-pā
6. Çoḳ elledin anı (?) şimdi ḳarār el virdi

Çoḳ:

Çoḳ:
Mısra: **6**
Miktarı ziyade olan.

5. Göñül gezerdi beyābān u vād̤i ser-tā-pā
6. Çoḳ elledin anı (?) şimdi ḳarār el virdi

elle:

elledin: -din
Mısra: **6**
Dokunmak, uğraşmak.

5. Göñül gezerdi beyābān u vād̤i ser-tā-pā

6. Çoḳ elledin anı (?) şimdi ḳarār el virdi

anı:

anı:
Mısra: **6**
Onu

5. Göñül gezerdi beyābān u vādi̱ ser-tā-pā
6. Çoḳ elledin anı (?) şimdi ḳarār el virdi

(?):

(?):
Mısra: **6**
?

5. Göñül gezerdi beyābān u vādi̱ ser-tā-pā
6. Çoḳ elledin anı (?) şimdi ḳarār el virdi

şimdi:

şimdi:
Mısra: **6**
Şimdi.

5. Göñül gezerdi beyābān u vādi̱ ser-tā-pā
6. Çoḳ elledin anı (?) şimdi ḳarār el virdi

karār:

ḳarār:
Mısra: **6**
Sabit ve sakin olmak.

5. Göñül gezerdi beyābān u vādi̱ ser-tā-pā
6. Çoḳ elledin anı (?) şimdi ḳarār el virdi

sāḳi:

sāḳi̱nüñ: -nüñ
Mısra: **7**
Kadeh, içki sunan

7. Ayaġın öpmege sāḳi̱nüñ eyledüm ibrām
8. Niyāza döymedi bi̱-iḫtiyār el virdi

niyāz:

Niyāza: -a
Mısra: **8**
Yalvarma, rica, istirham

7. Ayaġın öpmege sāḳi̱nüñ eyledüm ibrām
8. Niyāza döymedi bi̱-iḫtiyār
el virdi

döyme:

döymedi: -di
Mısra: **8**
Dayanmamak II tahammül edememek.

7. Ayaġın öpmege sāḳi̱nüñ eyledüm ibrām
8. Niyāza döymedi bi̱-iḫtiyār el virdi

bi-ihtiyār:

bi̱-iḫtiyār:
Mısra: **8**
İstemsizce

7. Ayaġın öpmege sāḳi̱nüñ eyledüm ibrām
8. Niyāza döymedi bi̱-iḫtiyār el virdi

nice:

Nice:
Mısra: **9**
nasıl

9. Nice o pençe-i ḫūrşi̱di ḳollaya Yaḥyā
10. Aña ḳaçan felek-i ḥi̱lekār el virdi

o:

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Nice o pençe-i ḫūrşi̱di ḳollaya Yaḥyā
10. Aña ḳaçan felek-i ḥi̱lekār el virdi

ḳolla:

ḳollaya: -ya
Mısra: **9**
Korumak

9. Nice o pençe-i ḫūrşi̱di ḳollaya Yaḥyā
10. Aña ḳaçan felek-i ḥi̱lekār el virdi

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Nice o pençe-i ḫūrşi̱di ḳollaya Yaḥyā
10. Aña ḳaçan felek-i ḥi̱lekār
el virdi

aña:

Aña:
Mısra: **10**
Ona.

9. Nice o pençe-i ḫūrşi̱di ḳollaya Yaḥyā
10. Aña ḳaçan felek-i ḥi̱lekār el virdi

kaçan:

ḳaçan:
Mısra: **10**
Ne zaman.

9. Nice o pençe-i ḫūrşi̱di ḳollaya Yaḥyā
10. Aña ḳaçan felek-i ḥi̱lekār el virdi

mürşid-i bād-ı bahār:

mürşid-i bād-ı bahār: -
Mısra: **1**
Bahar rüzgarının mürşidi

1. Çenāre mürşid-i bād-ı bahār el virdi
2. Müri̱d-i āb-ı revāna çenār el virdi

el virdi:

el virdi: -
Mısra: **1**
Yardım etmek, fırsat vermek II el şeklinde yapraklara sahibi olmasını sağlamak.

1. Çenāre mürşid-i bād-ı bahār el virdi
2. Müri̱d-i āb-ı revāna çenār el virdi

el virdi: -
Mısra: **2**
Yardım etmek, fırsat vermek II yaprağını düşürmek.

1. Çenāre mürşid-i bād-ı bahār el virdi
2. Müri̱d-i āb-ı revāna çenār el virdi

el virdi: -
Mısra: **4**
Yardım etmek, fırsat vermek.

3. Çenāruñ āb eli gölgesiyle ḫoş geçinür
4. Ṣafā-yı meşrebi var rūzgār el virdi

el virdi: -
Mısra: **6**
Gerekmek.

5. Göñül gezerdi beyābān u vādi̱ ser-tā-pā
6. Çoḳ elledin anı (?) şimdi ḳarār el virdi

el virdi: -
Mısra: **8**
Elini uzatmak II yardım etmek.

7. Ayağın öpmege sāḳi̱nüñ eyledüm ibrām
8. Niyāza döymedi bi̱-iḫtiyār el virdi

el virdi: -
Mısra: **10**
İzin vermek II yardım etmek.

9. Nice o pençe-i ḫūrşi̱di ḳollaya Yaḥyā
10. Aña ḳaçan felek-i ḥi̱lekār el virdi

---

mürid-i āb-ı revāna:

müri̱d-i āb-ı revāna: -
Mısra: **2**
Akan suyun müridi.

1. Çenāre mürşid-i bād-ı bahār el virdi
2. Müri̱d-i āb-ı revāna çenār el virdi

---

hoş geçinür:

ḫoş geçinür: -
Mısra: **3**
İyi anlaşmak.

3. Çenāruñ āb eli gölgesiyle ḫoş geçinür
4. Ṣafā-yı meşrebi var rūzgār el virdi

Şafā-yı meşrebi:

Ṣafā-yı meşrebi: -
Mısra: **4**
yaratılış huzuru,şenliği.

3. Çenāruñ āb eli gölgesiyle ḫoş geçinür
4. Ṣafā-yı meşrebi var rūzgār el virdi

---

beyābān u vādi:

beyābān u vādi̱: -
Mısra: **5**
Ova ve vadi.

5. Göñül gezerdi beyābān u vādi̱ ser-tā-pā
6. Çoḳ elledin anı (?) şimdi ḳarār el virdi

---

ayağın öpmege:

ayağın öpmege: -
Mısra: **7**
Sevgi ve saygı ifadesi olarak bir kimsenin ayaklarını öpmek II kadehten içki içmek.

7. Ayağın öpmege sāḳi̱nüñ eyledüm ibrām
8. Niyāza döymedi bi̱-iḫtiyār el virdi

---

ibrām eyledüm:

ibrām eyledüm: -
Mısra: **7**
Israrla rica etmek. Usandırıncaya kadar üzerine düşmek

7. Ayağın öpmege sāḳi̱nüñ eyledüm ibrām
8. Niyāza döymedi bi̱-iḫtiyār el virdi

---

pençe-i hūrşidi:

pençe-i ḫūrşi̱di: -
Mısra: **9**
Güneşin ışınları II güneşin pençesi.

9. Nice o pençe-i ḫūrşi̱di ḳollaya Yaḥyā
10. Aña ḳaçan felek-i ḥi̱lekār el virdi

---

felek-i ḥilekār:

felek-i ḥi̱lekār: -
Mısra: **10**
Hile yapan ve aldatan felek, talih.

9. Nice o pençe-i ḫūrşi̱di ḳollaya Yaḥyā
10. Aña ḳaçan felek-i ḥi̱lekār el virdi

---

ey:

Ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Ey cemālüñle Yeŝrib ü Baṭḥā
2. Reşk-i firdevs ü cennetü'l-meʾvā

---

cemāl:

cemālüñle: -üñle
Mısra: **1**
Güzellik, sevgilinin yüzü.

1. Ey cemālüñle Yeŝrib ü Baṭḥā
2. Reşk-i firdevs ü cennetü'l-meʾvā

ü:

ü:
Mısra: **2**
ve

1. Ey cemālüñle Yeŝrib ü Baṭḥā
2. Reşk-i firdevs ü cennetü'l-meʾvā

ü:
Mısra: **4**
ve

3. Saña maḫṣūṣ luṭfıdur Ḥaḳḳuñ
4. Tāc-ı Levlāk ü taḫt-ı Ev ednā

ü:
Mısra: **18**
ve

17. Nesl-i pāküñden olmasun münfek
18. ʿİzzet-i di̱n ü devlet-i dünyā

---

cennetü'l-meʾvā:

cennetü'l-meʾvā:
Mısra: **2**
Cennet

1. Ey cemālüñle Yeŝrib ü Baṭḥā
2. Reşk-i firdevs ü cennetü'l-meʾvā

---

saña:

Saña:
Mısra: **3**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

3. Saña maḫṣūṣ luṭfıdur Ḥaḳḳuñ
4. Tāc-ı Levlāk ü taḫt-ı Ev ednā

saña:
Mısra: **12**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

11. Şāh-ı ʻOsmān Ḫān ki medḥüñle
12. ʿArż-ı iḫlāṣ ider saña şāhā

---

mahṣūṣ:

maḫṣūṣ:
Mısra: **3**
özel

3. Saña maḫṣūṣ luṭfıdur Ḥaḳḳuñ
4. Tāc-ı Levlāk ü taḫt-ı Ev ednā

---

luṭf:

luṭfıdur: -ıdur
Mısra: **3**
Yardım, inayet, ihsan.

3. Saña maḫṣūṣ luṭfıdur Ḥaḳḳuñ
4. Tāc-ı Levlāk ü taḫt-ı Ev ednā

Ḥaḳḳ:

Ḥaḳḳuñ: -uñ
Mısra: **3**
Allah

3. Saña maḫṣūṣ luṭfıdur Ḥaḳḳuñ
4. Tāc-ı Levlāk ü taḫt-ı Ev ednā

---

ile:

ile:
Mısra: **6**
Ve.

5. Zülf ü ḫāl-i cemāl-i baḫtuñdur
6. Şeb-i Ḳadr ile leyle-i İsrā

ile:
Mısra: **13**
birlikte

13. Naẓar-ı luṭfuñ ile ḳıl manẓūr
14. Eyleye ʿömrini ziyāde Ḫudā

---

ol:

oldı: -dı
Mısra: **7**
Olmak.

7. Şeb-i İsrā'da oldı serv-ḳaddüñ
8. Revnaḳ-efzā-yı ʿālem-i bālā

---

serv-ḳadd:

serv-ḳaddüñ: -üñ
Mısra: **7**
Servi boy.

7. Şeb-i İsrā'da oldı serv-ḳaddüñ
8. Revnaḳ-efzā-yı ʿālem-i bālā

---

olınca:

olınca:
Mısra: **9**
olduğu zaman.

9. Ḥażret-i Ḥaḳ olınca meddāḥuñ
10. Nice vaṣf eylesün seni Yaḥyā

---

meddāḥ:

meddāḥuñ: -uñ
Mısra: **9**
Öven, çok medh edici

9. Ḥażret-i Ḥaḳ olınca meddāḥuñ
10. Nice vaṣf eylesün seni Yaḥyā

---

nice:

Nice:
Mısra: **10**
nasıl

9. Ḥażret-i Ḥaḳ olınca meddāḥuñ
10. Nice vaṣf eylesün seni Yaḥyā

---

sen:

seni: -i
Mısra: **10**
İkinci tekil şahıs zamiri.

9. Ḥażret-i Ḥaḳ olınca meddāḥuñ
10. Nice vaṣf eylesün seni Yaḥyā

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Ḥażret-i Ḥaḳ olınca meddāḥuñ
10. Nice vaṣf eylesün seni Yaḥyā

---

ki:

ki:
Mısra: **11**
Ki bağlacı.

11. Şāh-ı ʻOŝmān Ḫān ki medḥüñle
12. ʿArż-ı iḫlāṣ ider saña şāhā

---

medḥ:

medḥüñle: -üñle
Mısra: **11**
Övgü.

11. Şāh-ı ʻOŝmān Ḫān ki medḥüñle
12. ʿArż-ı iḫlāṣ ider saña şāhā

şāhā:

şāhā:
Mısra: **12**
Ey padişah.

11. Şāh-ı ʻOŝmān Ḫān ki medḥüñle
12. ʿArż-ı iḫlāṣ ider saña şāhā

---

aña:

aña:
Mısra: **15**
O. Teklik üçüncü şahıs zamiri.

15. Himmet eyle aña ḥayāt-ı ebed
16. Tā ebed şerʿün eyleye iḥyā

şerʿ:

şerʿün: -ün
Mısra: **16**
Kötü, fena.

15. Himmet eyle aña ḥayāt-ı ebed
16. Tā ebed şerʿün eyleye iḥyā

---

yeŝrib ü baṭḥā:

yeŝrib ü baṭḥā: -
Mısra: **1**
Yesrib ile Bathâ, Medine ile Mekke'nin İslamiyetten önceki isimleridir.

1. Ey cemālüñle Yeŝrib ü Baṭḥā
2. Reşk-i firdevs ü cennetü'l-meʾvā

---

reşk-i firdevs:

reşk-i firdevs: -
Mısra: **2**
kutsal cenneti kıskanan, imrenen

1. Ey cemālüñle Yeŝrib ü Baṭḥā
2. Reşk-i firdevs ü cennetü'l-meʾvā

---

tāc-ı levlāk:

tāc-ı levlāk: -
Mısra: **4**
"Sen olmasaydın, sen olmasaydın felekleri yaratmazdım" mealinde olan "levlâke levlake lemâ halaktü'l-eflâk" hadîs-i kudsîsine işarettir. "Sen olmasaydın" anlamındadır II Levlâk hadisinin tacı.

3. Saña maḫṣūṣ luṭfıdur Ḥaḳḳuñ
4. Tāc-ı Levlāk ü taḫt-ı Ev ednā

---

taht-ı ev ednā:

taḫt-ı ev ednā: -
Mısra: **4**
"İki yay aralığı kadar", "ben sana iki kaşının arasından daha yakınım" anlamına gelen bu tabir, Hz. Muhammed'in Miraç hadisesi sırasında Allah ile olan yakınlığını ifade etmektedir. II Ev Ednâ tahtı.

3. Saña maḫṣūṣ luṭfıdur Ḥaḳḳuñ
4. Tāc-ı Levlāk ü taḫt-ı Ev ednā

---

zülf ü hāl-i cemāl-i bahtuñdur:

zülf ü ḫāl-i cemāl-i baḫtuñdur: -
Mısra: **5**
Baht güzelliğinin beni ve zülfü.

5. Zülf ü ḫāl-i cemāl-i baḫtuñdur
6. Şeb-i Ḳadr ile leyle-i İsrā

Şeb-i Ḳadr:

Şeb-i Ḳadr: -
Mısra: **6**
Kadir gecesi

5. Zülf ü ḫāl-i cemāl-i baḫtuñdur
6. Şeb-i Ḳadr ile leyle-i İsrā

---

leyle-i İsrā:

leyle-i İsrā: -
Mısra: **6**
Miraç gecesi.

5. Zülf ü ḫāl-i cemāl-i baḫtuñdur
6. Şeb-i Ḳadr ile leyle-i İsrā

Şeb-i İsrā'da:

Şeb-i İsrā'da: -
Mısra: **7**
Miraç gecesi.

7. Şeb-i İsrā'da oldı serv-ḳaddüñ
8. Revnaḳ-efzā-yı ʿālem-i bālā

---

revnaḳ-efzā-yı ʿālem-i bālā:

revnaḳ-efzā-yı ʿālem-i bālā: -
Mısra: **8**
Yüce âlemin parlaklığını, ışığını artıran.

7. Şeb-i İsrā'da oldı serv-ḳaddüñ
8. Revnaḳ-efzā-yı ʿālem-i bālā

Ḥażret-i Ḥaḳ:

Ḥażret-i Ḥaḳ: -
Mısra: **9**
Allah

9. Ḥażret-i Ḥaḳ olınca meddāḥuñ
10. Nice vaṣf eylesün seni Yaḥyā

---

vaṣf eylesün:

vaṣf eylesün: -
Mısra: **10**
övmek ‖ güzelliğini dile getirmek

9. Ḥażret-i Ḥaḳ olınca meddāḥuñ
10. Nice vaṣf eylesün seni Yaḥyā

Şāh-ı 'oŝmān Ḫān:

Şāh-ı 'oŝmān Ḫān: -
Mısra: **11**
Sultan Osman Han.

11. Şāh-ı 'Oŝmān Ḫān ki medḥüñle
12. ʿArż-ı iḫlāṣ ider saña şāhā

ʿarż-ı ihlāṣ ider:

ʿarż-ı iḫlāṣ ider: -
Mısra: **12**
İçten bağlılığını, gönülden gelen dostluğunu söylemek, bildirmek.

11. Şāh-ı 'Oŝmān Ḫān ki medḥüñle
12. ʿArż-ı iḫlāṣ ider saña şāhā

---

nażar-ı luṭfuñ:

nażar-ı luṭfuñ: -
Mısra: **13**
Lütuf bakışı.

13. Nażar-ı luṭfuñ ile ḳıl manẓūr
14. Eyleye ʿömrini ziyāde Ḫudā

---

manẓūr ḳıl:

manẓūr ḳıl: -
Mısra: **13**
nazar kılmak, bakmak.

13. Nażar-ı luṭfuñ ile ḳıl manẓūr
14. Eyleye ʿömrini ziyāde Ḫudā

Hudā ʿömrini ziyāde eyleye:

Ḫudā ʿömrini ziyāde eyleye: -
Mısra: **14**
Allah ömrünü uzatsın!

13. Nażar-ı luṭfuñ ile ḳıl manẓūr
14. Eyleye ʿömrini ziyāde Ḫudā

ḥayāt-ı ebed:

ḥayāt-ı ebed: -
Mısra: **15**
Sonsuz hayat, ölümsüzlük

15. Himmet eyle aña ḥayāt-ı ebed
16. Tā ebed şerʿün eyleye iḥyā

---

himmet eyle:

himmet eyle: -
Mısra: **15**
lütufta bulunmak, yardım etmek

15. Himmet eyle aña ḥayāt-ı ebed
16. Tā ebed şerʿün eyleye iḥyā

---

tā ebed:

tā ebed: -
Mısra: **16**
Ebede kadar

15. Himmet eyle aña ḥayāt-ı ebed
16. Tā ebed şerʿün eyleye iḥyā

---

iḥyā eyleye:

iḥyā eyleye: -
Mısra: **16**
Hayat vermek, canlandırmak.

15. Himmet eyle aña ḥayāt-ı ebed
16. Tā ebed şerʿün eyleye iḥyā

nesl-i pāküñden:

nesl-i pāküñden: -
Mısra: **17**
Mübarek nesil II temiz, asil soy.

17. Nesl-i pāküñden olmasun münfek
18. ʿİzzet-i di̱n ü devlet-i dünyā

münfek olmasun:

münfek olmasun: -
Mısra: **17**
Ayrılmamak.

17. Nesl-i pāküñden olmasun münfek
18. ʿİzzet-i di̱n ü devlet-i dünyā

ʿİzzet-i din:

ʿİzzet-i di̱n: -
Mısra: **18**
Dinin kıymeti.

17. Nesl-i pāküñden olmasun münfek
18. ʿİzzet-i di̱n ü devlet-i dünyā

devlet-i dünyā:

devlet-i dünyā: -
Mısra: **18**
dünya saadeti ǁ baht

17. Nesl-i pāküñden olmasun münfek
18. ʿİzzet-i di̱n ü devlet-i dünyā

gül:

Gül:
Mısra: **1**
Gül

1. Gül olmasun mı ḫürrem ü ḫandān u şādmān
2. Meyl itdi gül donanmasına şāh-ı kāmrān

gül:
Mısra: **3**
gül

3. Açılmasun mı gül gibi gülşende ġonceler
4. Bu iltifātı kim güle itdi şeh-i cihān

güle: -e
Mısra: **4**
gül

3. Açılmasun mı gül gibi gülşende ġonceler
4. Bu iltifātı kim güle itdi şeh-i cihān

güllerüñ: -lerüñ
Mısra: **7**
gül

7. Pi̱rāhenini itmege ḫoş-būy güllerüñ
8. Şeb-nem gül-āb u ġonce-i raʿnā gül-ābdān

gülden: -den
Mısra: **12**
gül

11. Bu faṣl-ı muʿtedilde ki gülzāra varıla
12. Lāyıḳ budur ki gülden ola çetr ü sāyebān

Gülden: -den
Mısra: **19**
gül

19. Gülden ki düzdi Mühr-i Süleymān mis̱ālini
20. Tesḫi̱r itdi bülbüli ol merd-i kār-dān

gül:
Mısra: **31**
gül

31. Devrinde dil mi ḳaldı açılmaya gül gibi
32. Gūyā ki gül donanmasıdur ser-be-ser cihān

Gülde: -de
Mısra: **39**
gül

39. Gülde olaydı ḳadrini vaṣf itmeye mecāl
40. Olurdı ʿandeli̱b ile vaṣfında hem-zebān

güller: -ler
Mısra: **43**
gül

43. Nite ki güller açılsa bāġ-ı vücūdda
44. Nite ki gerdiş eyleye dolāb-ı āsmān

ol:

olmasun: -masun
Mısra: **1**
Olmak.

1. Gül olmasun mı ḫürrem ü ḫandān u şādmān
2. Meyl itdi gül donanmasına şāh-ı kāmrān

oldı: -dı
Mısra: **5**
Olmak.

5. ʿIyd oldı bāġa maḳdem-i sulṭān-ı kām-yāb
6. Gülgūni̱ cāmesini nola giyse gülsitān

ola: -a
Mısra: **12**
Olmak.

11. Bu faṣl-ı muʿtedilde ki gülzāra varıla
12. Lāyıḳ budur ki gülden ola çetr ü sāyebān

ol:
Mısra: **20**
o, işaret sıfatı

19. Gülden ki düzdi Mühr-i Süleymān mis̱ālini
20. Tesḫi̱r itdi bülbüli ol merd-i kār-dān

Ol:
Mısra: **25**
o, işaret sıfatı

25. Ol devḥa-i saʿādet u iḳbāl kim anuñ
26. Ḫoş-ḥāl sāyesinde cihān u cihāniyān

olsa: -sa
Mısra: **38**
Olmak.

37. Yaḥyā'yı bülbül itdi bahār-ı ʿināyetüñ
38. Gülzār-ı midḥatüñde nola olsa medḥ-ḫvān

oldı: -dı
Mısra: **41**
Olmak.

41. Şiʿrüm ki oldı tāze güli bāġ-ı vaṣfıñuñ
42. Lāyıḳdur olsa cāygehi farḳ-ı Ferḳadān

olsa: -sa
Mısra: **42**
Olmak.

41. Şiʿrüm ki oldı tāze güli bāġ-ı vaṣfıñuñ
42. Lāyıḳdur olsa cāygehi farḳ-ı Ferḳadān

ola: -a
Mısra: **46**
Olmak.

45. Gülzār-ı devletüñ ola şād-āb dāʾimā
46. Her dem bahār ola nitekim gülşen-i cinān

mı:

mı:
Mısra: **1**
soru edatı

1. Gül olmasun mı ḫürrem ü ḫandān u şādmān
2. Meyl itdi gül donanmasına şāh-ı kāmrān

mı:
Mısra: **3**
soru edatı

3. Açılmasun mı gül gibi gülşende ġonceler
4. Bu iltifātı kim güle itdi şeh-i cihān

---

hürrem:

ḫürrem:
Mısra: **1**
sevinçli, mutlu.

1. Gül olmasun mı ḫürrem ü ḫandān u şādmān
2. Meyl itdi gül donanmasına şāh-ı kāmrān

ü:

ü:
Mısra: **1**
ve

1. Gül olmasun mı ḫürrem ü ḫandān u şādmān
2. Meyl itdi gül donanmasına şāh-ı kāmrān

---

handān:

ḫandān:
Mısra: **1**
gülen, gülücü, şen, açık, mesrur

1. Gül olmasun mı ḫürrem ü ḫandān u şādmān
2. Meyl itdi gül donanmasına şāh-ı kāmrān

---

u:

u:
Mısra: **1**
ve

1. Gül olmasun mı ḫürrem ü ḫandān u şādmān
2. Meyl itdi gül donanmasına şāh-ı kāmrān

u:
Mısra: **8**
ve

7. Pįrāhenini itmege ḫoş-būy güllerüñ
8. Şeb-nem gül-āb u ġonce-i raʿnā gül-ābdān

u:
Mısra: **26**
ve

25. Ol devḥa-i saʿādet u iḳbāl kim anuñ
26. Ḫoş-ḥāl sāyesinde cihān u cihāniyān

şādmān:

şādmān:
Mısra: **1**
Sevinçli

1. Gül olmasun mı ḫürrem ü ḫandān u şādmān
2. Meyl itdi gül donanmasına şāh-ı kāmrān

---

açıl:

Açılmasun: -masun
Mısra: **3**
Açık hale gelmek, çiçeklenmek.

3. Açılmasun mı gül gibi gülşende ġonceler
4. Bu iltifātı kim güle itdi şeh-i cihān

açılmaya: -maya
Mısra: **31**
Açık hale gelmek, çiçeklenmek; neşelenmek.

31. Devrinde dil mi ḳaldı açılmaya gül gibi
32. Gūyā ki gül donanmasıdur ser-be-ser cihān

açılsa: -sa
Mısra: **43**
Açık hale gelmek, çiçeklenmek.

43. Nite ki güller açılsa bāġ-ı vücūdda
44. Nite ki gerdiş eyleye dolāb-ı āsmān

---

gibi:

gibi:
Mısra: **3**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Açılmasun mı gül gibi gülşende ġonceler
4. Bu iltifātı kim güle itdi şeh-i cihān

gibi:
Mısra: **27**
Benzetme edatı ll -e benzer.

27. Eyyām-ı ʿadli mevsim-i gül gibi muʿtedil
28. Bād-ı bahār-ı luṭfı ṣafā-baḫş-ı ins ü cān

gibi:
Mısra: **31**
Benzetme edatı ll -e benzer.

31. Devrinde dil mi ḳaldı açılmaya gül gibi
32. Gūyā ki gül donanmasıdur ser-be-ser cihān

---

gülşen:

gülşende: -de
Mısra: **3**
Bahçe, gül bahçesi.

3. Açılmasun mı gül gibi gülşende ġonceler
4. Bu iltifātı kim güle itdi şeh-i cihān

ġonce:

ġonceler: -ler
Mısra: **3**
yaprakları henüz açılmamış veya az açılmış çiçek; özellikle de gül tomurcuğu.

3. Açılmasun mı gül gibi gülşende ġonceler
4. Bu iltifātı kim güle itdi şeh-i cihān

ġonce:
Mısra: **10**
Henüz açılmamış gül tomurcuğu

9. Şāyed ki cāmesin degişe şāh-ı gül diyü
10. Yanınca dā'imā götürür ġonce cāmedān

---

bu:

Bu:
Mısra: **4**
bu, işaret sıfatı

3. Açılmasun mı gül gibi gülşende ġonceler
4. Bu iltifātı kim güle itdi şeh-i cihān

Bu:
Mısra: **11**
bu, işaret sıfatı

11. Bu faṣl-ı muʿtedilde ki gülzāra varıla
12. Lāyıḳ budur ki gülden ola çetr ü sāyebān

kim:

kim:
Mısra: **4**
Her kim.

3. Açılmasun mı gül gibi gülşende ġonceler
4. Bu iltifātı kim güle itdi şeh-i cihān

kim:
Mısra: **25**
ki

25. Ol devḥa-i saʿādet u iḳbāl kim anuñ
26. Ḫoş-ḥāl sāyesinde cihān u cihāniyān

ʿiyd:

ʿIyd:
Mısra: **5**
Bayram

5. ʿIyd oldı bāġa maḳdem-i sulṭān-ı kām-yāb
6. Gülgūnį cāmesini nola giyse gülsitān

bāġ:

bāġa: -a
Mısra: **5**
Yeşillik, çiçekli, ağaçlı yer

5. ʿIyd oldı bāġa maḳdem-i sulṭān-ı kām-yāb
6. Gülgūnį cāmesini nola giyse gülsitān

nola:

nola:
Mısra: **6**
ne olur, nasıl olur

5. ʿIyd oldı bāġa maḳdem-i sulṭān-ı kām-yāb
6. Gülgūnį cāmesini nola giyse gülsitān

nola:
Mısra: **38**
Nolsa, nolsa gerek.

37. Yaḥyā'yı bülbül itdi bahār-ı ʿināyetüñ
38. Gülzār-ı midḥatüñde nola olsa medḥ-ḫvān

giy:

giyse: -se
Mısra: **6**
Örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek.

5. ʿIyd oldı bāġa maḳdem-i sulṭān-ı kām-yāb
6. Gülgūnį cāmesini nola giyse gülsitān

gülsitān:

gülsitān:
Mısra: **6**
gül bahçesi, çiçeklik ǁ bahçe

5. ʿIyd oldı bāġa maḳdem-i sulṭān-ı kām-yāb
6. Gülgūnį cāmesini nola giyse gülsitān

pirāhen:

Pįrāhenini: -ini
Mısra: **7**
Gömlek, kamis.

7. Pįrāhenini itmege ḫoş-būy güllerüñ
8. Şeb-nem gül-āb u ġonce-i raʿnā gül-ābdān

Şeb-nem:

Şeb-nem:
Mısra: **8**
Çiğ tanesi.

7. Pįrāhenini itmege ḫoş-būy güllerüñ
8. Şeb-nem gül-āb u ġonce-i raʿnā gül-ābdān

gül-āb:

gül-āb:
Mısra: **8**
Gül suyu

7. Pįrāhenini itmege ḫoş-būy güllerüñ
8. Şeb-nem gül-āb u ġonce-i raʿnā gül-ābdān

gül-ābdān:

gül-ābdān:
Mısra: **8**
İçine gül suyu konan şişe, kap.

7. Pįrāhenini itmege ḫoş-būy güllerüñ
8. Şeb-nem gül-āb u ġonce-i raʿnā gül-ābdān

Şāyed:

Şāyed:
Mısra: **9**
Belki, ola ki, olabilir ki.

9. Şāyed ki cāmesin degişe şāh-ı gül diyü
10. Yanınca dā'imā götürür ġonce cāmedān

ki:

ki:
Mısra: **9**
Ki bağlacı.

9. Şāyed ki cāmesin degişe şāh-ı gül diyü
10. Yanınca dā'imā götürür ġonce cāmedān

ki:
Mısra: **11**
Ki bağlacı.

11. Bu faṣl-ı muʿtedilde ki gülzāra varıla
12. Lāyıḳ budur ki gülden ola çetr ü sāyebān

ki:
Mısra: **19**
Ki bağlacı.

19. Gülden ki düzdi Mühr-i Süleymān miŝālini
20. Tesḫįr itdi bülbüli ol merd-i kār-dān

ki:
Mısra: **32**
Ki bağlacı.

31. Devrinde dil mi ḳaldı açılmaya gül gibi
32. Gūyā ki gül donanmasıdur ser-be-ser cihān

ki:
Mısra: **41**
Ki bağlacı.

41. Şiʿrüm ki oldı tāze güli bāġ-ı vaṣfıñuñ
42. Lāyıḳdur olsa cāygehi farḳ-ı Ferḳadān

diyü:

diyü:
Mısra: **9**
Diyerek, deyip.

9. Şāyed ki cāmesin degişe şāh-ı gül diyü
10. Yanınca dā'imā götürür ġonce cāmedān

yanınca:

Yanınca:
Mısra: **10**
Yanında

9. Şāyed ki cāmesin degişe

şāh-ı gül diyü
10. Yanınca dā'imā götürür ġonce cāmedān

dāʾimā:

dāʾimā:
Mısra: **10**
Devamlı, sürekli.

9. Şāyed ki cāmesin degişe şāh-ı gül diyü
10. Yanınca dā'imā götürür ġonce cāmedān

dāʾimā:
Mısra: **45**
her vakit, sürekli olarak.

45. Gülzār-ı devletüñ ola şād-āb dāʾimā
46. Her dem bahār ola nitekim gülşen-i cinān

götür:

götürür: -ür
Mısra: **10**
Götürmek

9. Şāyed ki cāmesin degişe şāh-ı gül diyü
10. Yanınca dā'imā götürür ġonce cāmedān

cāmedān:

cāmedān:
Mısra: **10**
Elbise dolabı.

9. Şāyed ki cāmesin degişe şāh-ı gül diyü
10. Yanınca dā'imā götürür ġonce cāmedān

gülzār:

gülzāra: -a
Mısra: **11**
gül bahçesi ‖ bahçe

11. Bu faṣl-ı muʿtedilde ki gülzāra varıla
12. Lāyıḳ budur ki gülden ola çetr ü sāyebān

varıl:

varıla: -a
Mısra: **11**
Ulaşmak II gitmek.

11. Bu faṣl-ı muʿtedilde ki gülzāra varıla
12. Lāyıḳ budur ki gülden ola çetr ü sāyebān

deryā-miŝāl:

Deryā-miŝāl:
Mısra: **13**
Deniz gibi, deniz misali

13. Deryā-miŝāl ḥavżda gör ʿaks-i gülleri
14. Gūyā donanma oldı deñiz yüzine revān

ḥavż:

ḥavżda: -da
Mısra: **13**
havuz.

13. Deryā-miŝāl ḥavżda gör ʿaks-i gülleri
14. Gūyā donanma oldı deñiz yüzine revān

gör:

gör:
Mısra: **13**
Görmek.

13. Deryā-miŝāl ḥavżda gör ʿaks-i gülleri
14. Gūyā donanma oldı deñiz yüzine revān

gūyā:

Gūyā:
Mısra: **14**
sanki.

13. Deryā-miŝāl ḥavżda gör ʿaks-i gülleri
14. Gūyā donanma oldı deñiz yüzine revān

Gūyā:
Mısra: **32**
sanki, âdeta.

31. Devrinde dil mi ḳaldı açılmaya gül gibi
32. Gūyā ki gül donanmasıdur ser-be-ser cihān

donanma:

donanma:
Mısra: **14**
Donanma.

13. Deryā-miŝāl ḥavżda gör ʿaks-i gülleri
14. Gūyā donanma oldı deñiz yüzine revān

donanmada: -da
Mısra: **18**
Donanma II savaş gemisi.

17. Pür ateş itdi naḫl-i gül-i āli naḫl-bend
18. Hiç görmedüm donanmada bir böyle pehlevān

göster:

gösterür: -ür
Mısra: **15**
Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak

15. Devr-i nücūmı gösterür evrāḳı güllerüñ
16. Āb üzre olduġınca nesi̱m-i ṣabā-vezān

Gösterdi: -di
Mısra: **35**
Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak

35. Gösterdi ser-fürūlarını sürḫ-serlerüñ
36. ʿAks-i nihāl-i ġonce olup ābda ʿıyān

Āb:

Āb:
Mısra: **16**
Su

15. Devr-i nücūmı gösterür evrāḳı güllerüñ
16. Āb üzre olduġınca nesi̱m-i ṣabā-vezān

üzre:

üzre:
Mısra: **16**
Üzerinde.

15. Devr-i nücūmı gösterür evrāḳı güllerüñ
16. Āb üzre olduġınca nesi̱m-i ṣabā-vezān

olduġınca:

olduġınca:
Mısra: **16**
Olduğu müddetçe.

15. Devr-i nücūmı gösterür evrāḳı güllerüñ
16. Āb üzre olduġınca nesi̱m-i ṣabā-vezān

naḫl-bend:

naḫl-bend:
Mısra: **17**
Nahıl ustası.

17. Pür ateş itdi naḫl-i gül-i āli naḫl-bend
18. Hiç görmedüm donanmada

bir böyle pehlevān

hiç:

Hiç:
Mısra: **18**
katiyen, asla

17. Pür ateş itdi naḫl-i gül-i āli naḫl-bend
18. Hiç görmedüm donanmada bir böyle pehlevān

görme:

görmedüm: -düm
Mısra: **18**
Görmemek

17. Pür ateş itdi naḫl-i gül-i āli naḫl-bend
18. Hiç görmedüm donanmada bir böyle pehlevān

pehlevān:

pehlevān:
Mısra: **18**
Yiğit.

17. Pür ateş itdi naḫl-i gül-i āli naḫl-bend
18. Hiç görmedüm donanmada bir böyle pehlevān

düz:

düzdi: -di
Mısra: **19**
Yapmak II hazırlamak.

19. Gülden ki düzdi Mühr-i Süleymān miŝālini
20. Tesḫir itdi bülbüli ol merd-i kār-dān

miŝāl:

miŝālini: -ini
Mısra: **19**
gibi, benzer

19. Gülden ki düzdi Mühr-i Süleymān miŝālini
20. Tesḫir itdi bülbüli ol merd-i kār-dān

bülbül:

bülbüli: -i
Mısra: **20**
Güzel sesli maruf kuş.

19. Gülden ki düzdi Mühr-i Süleymān miŝālini
20. Tesḫir itdi bülbüli ol merd-i kār-dān

bülbül:
Mısra: **37**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

37. Yaḥyā'yı bülbül itdi bahār-ı ʿināyetüñ
38. Gülzār-ı midḥatüñde nola olsa medḥ-ḫvān

bir:

Bir:
Mısra: **21**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

21. Bir çūb-i ḫuşḳı serv-i gül-endām ider eger
22. Fermān iderse şāh-ı güzịn-i ḳadr-tüvān

id:

ider: -er
Mısra: **21**
Etmek, eylemek.

21. Bir çūb-i ḫuşḳı serv-i gül-endām ider eger
22. Fermān iderse şāh-ı güzịn-i ḳadr-tüvān

eger:

eger:
Mısra: **21**
Şart edatı, şayet.

21. Bir çūb-i ḫuşḳı serv-i gül-endām ider eger
22. Fermān iderse şāh-ı güzịn-i ḳadr-tüvān

anuñ:

anuñ:
Mısra: **25**
Onun.

25. Ol devḥa-i saʿādet u iḳbāl kim anuñ
26. Ḫoş-ḥāl sāyesinde cihān u cihāniyān

Hoş-ḥāl:

Ḫoş-ḥāl:
Mısra: **26**
Mutlu, mesut.

25. Ol devḥa-i saʿādet u iḳbāl kim anuñ
26. Ḫoş-ḥāl sāyesinde cihān u cihāniyān

sāye:

sāyesinde: -sinde
Mısra: **26**
Gölge.

25. Ol devḥa-i saʿādet u iḳbāl kim anuñ
26. Ḫoş-ḥāl sāyesinde cihān u cihāniyān

cihān:

cihān:
Mısra: **26**
Dünya, âlem, cihân.

25. Ol devḥa-i saʿādet u iḳbāl kim anuñ
26. Ḫoş-ḥāl sāyesinde cihān u cihāniyān

cihān:
Mısra: **32**
Dünya

31. Devrinde dil mi ḳaldı açılmaya gül gibi
32. Gūyā ki gül donanmasıdur ser-be-ser cihān

cihāniyān:

cihāniyān:
Mısra: **26**
Dünyada yaşayanlar.

25. Ol devḥa-i saʿādet u iḳbāl kim anuñ
26. Ḫoş-ḥāl sāyesinde cihān u cihāniyān

muʿtedil:

muʿtedil:
Mısra: **27**
Ilık

27. Eyyām-ı ʿadli mevsim-i gül gibi muʿtedil
28. Bād-ı bahār-ı luṭfı ṣafā-baḫş-ı ins ü cān

biʿz-zāt:

Biʿẕ-ẕāt:
Mısra: **29**
Kendi, kendisi.

29. Biʿẕ-ẕāt kendi diñledi feryād-ı bülbüli
30. ʿAhdinde kimse eyleye mi kimseden fiġān

kendi:

kendi:
Mısra: **29**
Kişinin öz varlığı, zâtı.

29. Biʿẕ-ẕāt kendi diñledi feryād-ı bülbüli
30. ʿAhdinde kimse eyleye mi kimseden fiġān

diñle:

diñledi: -di
Mısra: **29**
Kulak vermek, dinlemek

29. Biʿẕ-ẕāt kendi diñledi feryād-ı bülbüli
30. ʿAhdinde kimse eyleye mi kimseden fiġān

ʿahd:

ʿAhdinde: -inde
Mısra: **30**
yemin, söz.

29. Biʿẕ-ẕāt kendi diñledi feryād-ı bülbüli
30. ʿAhdinde kimse eyleye mi kimseden fiġān

kimse:

kimse:
Mısra: **30**
Kim, kimse.

29. Biʿẕ-ẕāt kendi diñledi feryād-ı bülbüli
30. ʿAhdinde kimse eyleye mi kimseden fiġān

kimseden: -den
Mısra: **30**
Kim, kimse.

29. Biʿẕ-ẕāt kendi diñledi feryād-ı bülbüli
30. ʿAhdinde kimse eyleye mi kimseden fiġān

kimse:
Mısra: **33**
Kim, kimse.

33. Ḳalmadı şimdi kimse muḫālif ʿIraḳ'da
34. Uydı uṣūle naġme-serāyān-ı Iṣfahān

mi:

mi:
Mısra: **30**
soru edatı

29. Biʿẕ-ẕāt kendi diñledi feryād-ı bülbüli
30. ʿAhdinde kimse eyleye mi kimseden fiġān

mi:
Mısra: **31**
soru edatı

31. Devrinde dil mi ḳaldı açılmaya gül gibi
32. Gūyā ki gül donanmasıdur ser-be-ser cihān

devr:

Devrinde: -inde
Mısra: **31**
zaman

31. Devrinde dil mi ḳaldı açılmaya gül gibi
32. Gūyā ki gül donanmasıdur ser-be-ser cihān

dil:

dil:
Mısra: **31**
gönül

31. Devrinde dil mi ḳaldı açılmaya gül gibi
32. Gūyā ki gül donanmasıdur ser-be-ser cihān

ḳal:

ḳaldı: -dı
Mısra: **31**
Elde bulunmak.

31. Devrinde dil mi ḳaldı açılmaya gül gibi
32. Gūyā ki gül donanmasıdur ser-be-ser cihān

ser-be-ser:

ser-be-ser:
Mısra: **32**
baştan başa, büsbütün.

31. Devrinde dil mi ḳaldı açılmaya gül gibi
32. Gūyā ki gül donanmasıdur ser-be-ser cihān

Ḳalma:

Ḳalmadı: -dı
Mısra: **33**
var olmamak, yok olmak

33. Ḳalmadı şimdi kimse muḫālif ʿIraḳ'da
34. Uydı uṣūle naġme-serāyān-ı Iṣfahān

şimdi:

şimdi:
Mısra: **33**
Şimdi, artık.

33. Ḳalmadı şimdi kimse muḫālif ʿIraḳ'da
34. Uydı uṣūle naġme-serāyān-ı Iṣfahān

muhālif:

muḫālif:
Mısra: **33**
Muhalefet etme, karşı çıkma, uygun düşmeme, zıtlık.

33. Ḳalmadı şimdi kimse muḫālif ʿIraḳ'da
34. Uydı uṣūle naġme-serāyān-ı Iṣfahān

ʿiraḳ:

ʿIraḳ'da: -da
Mısra: **33**
Orta doğuda bir ülke.

33. Ḳalmadı şimdi kimse muḫālif ʿIraḳ'da
34. Uydı uṣūle naġme-serāyān-ı Iṣfahān

ser-fürū:

ser-fürūlarını: -larını
Mısra: **35**
Baş eğen II itaat eden.

35. Gösterdi ser-fürūlarını sürḫ-serlerüñ
36. ʿAks-i nihāl-i ġonce olup ābda ʿıyān

sürh-ser:

sürḫ-serlerüñ: -lerüñ
Mısra: **35**
Kızılbaş; Safevi ordusu.

35. Gösterdi ser-fürūlarını sürḫ-serlerüñ
36. ʿAks-i nihāl-i ġonce olup ābda ʿıyān

āb:

ābda: -da
Mısra: **36**
Su, göl, nehir, deniz

35. Gösterdi ser-fürūlarını sürḫ-serlerüñ
36. ʿAks-i nihāl-i ġonce olup ābda ʿıyān

yaḥyā':

Yaḥyā'yı: -yı
Mısra: **37**
17. yüzyıl divan şairi

37. Yaḥyā'yı bülbül itdi bahār-ı ʿināyetüñ
38. Gülzār-ı midḥatüñde nola olsa medḥ-ḫvān

it:

itdi: -di
Mısra: **37**
etmek, eylemek

37. Yaḥyā'yı bülbül itdi bahār-ı ʿināyetüñ
38. Gülzār-ı midḥatüñde nola olsa medḥ-ḫvān

medh-h∨ān:

medḥ-ḫ∨ān:
Mısra: **38**
Öven II övgücü.

37. Yaḥyā'yı bülbül itdi bahār-ı ʿināyetüñ
38. Gülzār-ı midḥatüñde nola olsa medḥ-ḫvān

kadr:

ḳadrini: -ini
Mısra: **39**
Değer, itibar, haysiyet.

39. Gülde olaydı ḳadrini vaṣf itmeye mecāl
40. Olurdı ʿandelīb ile vaṣfında hem-zebān

ʿandelib:

ʿandelīb:
Mısra: **40**
Bülbül II âşık.

39. Gülde olaydı ḳadrini vaṣf itmeye mecāl
40. Olurdı ʿandelīb ile vaṣfında hem-zebān

ile:

ile:
Mısra: **40**
birlikte

39. Gülde olaydı ḳadrini vaṣf itmeye mecāl
40. Olurdı ʿandelīb ile vaṣfında hem-zebān

vaṣf:

vaṣfında: -ında
Mısra: **40**
Nitelik, özellik, ayrıcalık.

39. Gülde olaydı ḳadrini vaṣf itmeye mecāl
40. Olurdı ʿandelīb ile vaṣfında hem-zebān

Şiʿr:

Şiʿrüm: -üm
Mısra: **41**
Şiir.

41. Şiʿrüm ki oldı tāze güli bāġ-ı vaṣfıñuñ
42. Lāyıḳdur olsa cāygehi farḳ-ı Ferḳadān

lāyıḳ:

Lāyıḳdur: -dur
Mısra: **42**
Yakışır, münasip

41. Şiʿrüm ki oldı tāze güli bāġ-ı vaṣfıñuñ
42. Lāyıḳdur olsa cāygehi farḳ-ı Ferḳadān

cāy-geh:

cāy-gehi: -i
Mısra: **42**
Oturduğu yer.

41. Şiʿrüm ki oldı tāze güli bāġ-ı vaṣfıñuñ
42. Lāyıḳdur olsa cāygehi farḳ-ı Ferḳadān

bahār:

bahār:
Mısra: **46**
Bahar mevsimi

45. Gülzār-ı devletüñ ola şād-āb dāʾimā
46. Her dem bahār ola nitekim gülşen-i cinān

nitekim:

nitekim:
Mısra: **46**
Sonuç olarak.

45. Gülzār-ı devletüñ ola şād-āb dāʾimā
46. Her dem bahār ola nitekim gülşen-i cinān

meyl itdi:

meyl itdi: -
Mısra: **2**
Yönelmek, eğilim göstermek

1. Gül olmasun mı ḫürrem ü ḫandān u şādmān
2. Meyl itdi gül donanmasına şāh-ı kāmrān

şāh-ı kāmrān:

şāh-ı kāmrān: -
Mısra: **2**
Muradına ermiş/muzaffer padişah

1. Gül olmasun mı ḫürrem ü ḫandān u şādmān
2. Meyl itdi gül donanmasına şāh-ı kāmrān

gül donanmasına:

gül donanmasına: -
Mısra: **2**
Gül donanması, filosu.

1. Gül olmasun mı ḫürrem ü ḫandān u şādmān
2. Meyl itdi gül donanmasına şāh-ı kāmrān

iltifātı itdi:

iltifātı itdi: -
Mısra: **4**
Övmek II ilgilenmek.

3. Açılmasun mı gül gibi gülşende ġonceler
4. Bu iltifātı kim güle itdi şeh-i cihān

şeh-i cihān:

şeh-i cihān: -
Mısra: **4**
Cihan padişahı.

3. Açılmasun mı gül gibi gülşende ġonceler
4. Bu iltifātı kim güle itdi şeh-i cihān

maḳdem-i sulṭān-ı kām-yāb:

maḳdem-i sulṭān-ı kām-yāb: -
Mısra: **5**
İsteğine ulaşmış padişahın gelişi.

5. ʿIyd oldı bāġa maḳdem-i sulṭān-ı kām-yāb
6. Gülgūnį cāmesini nola giyse gülsitān

gülgūni cāmesini:

gülgūnį cāmesini: -
Mısra: **6**
Gül renkli elbise.

5. ʿIyd oldı bāġa maḳdem-i sulṭān-ı kām-yāb
6. Gülgūnį cāmesini nola giyse gülsitān

hoş-būy itmege:

ḫoş-būy itmege: -
Mısra: **7**
Güzel kokulu hale getirmek II güzel kokutmak.

7. Pįrāhenini itmege ḫoş-būy güllerüñ
8. Şeb-nem gül-āb u ġonce-i raʿnā gül-ābdān

ġonce-i raʿnā:

ġonce-i raʿnā: -
Mısra: **8**
İki renkli gül II güzel,parlak gül.

7. Pįrāhenini itmege ḫoş-būy güllerüñ
8. Şeb-nem gül-āb u ġonce-i raʿnā gül-ābdān

şāh-ı gül:

şāh-ı gül: -
Mısra: **9**
Gül padişahı.

9. Şāyed ki cāmesin degişe şāh-ı gül diyü
10. Yanınca dā'imā götürür ġonce cāmedān

cāmesin degişe:

cāmesin degişe: -
Mısra: **9**
Elbisesini değiştirmek.

9. Şāyed ki cāmesin degişe şāh-ı gül diyü
10. Yanınca dā'imā götürür ġonce cāmedān

faṣl-ı muʿtedilde:

faṣl-ı muʿtedilde: -
Mısra: **11**
Ilıman mevsim.

11. Bu faṣl-ı muʿtedilde ki gülzāra varıla
12. Lāyıḳ budur ki gülden ola çetr ü sāyebān

lāyıḳ budur ki:

lāyıḳ budur ki: -
Mısra: **12**
Doğrusu budur ki.

11. Bu faṣl-ı muʿtedilde ki gülzāra varıla
12. Lāyıḳ budur ki gülden ola çetr ü sāyebān

çetr ü sāyebān:

çetr ü sāyebān: -
Mısra: **12**
Çadır ve gölgelik.

11. Bu faṣl-ı muʿtedilde ki gülzāra varıla
12. Lāyıḳ budur ki gülden ola çetr ü sāyebān

ʿaks-i gülleri:

ʿaks-i gülleri: -
Mısra: **13**
Gülün yansıması.

13. Deryā-miŝāl ḥavżda gör ʿaks-i gülleri
14. Gūyā donanma oldı deñiz yüzine revān

revān oldı:

revān oldı: -
Mısra: **14**
gitmek

13. Deryā-miŝāl ḥavżda gör ʿaks-i gülleri
14. Gūyā donanma oldı deñiz yüzine revān

devr-i nücūmı:

devr-i nücūmı: -
Mısra: **15**
Yıldız vakti II yıldızların dönüşü.

15. Devr-i nücūmı gösterür evrāḳı güllerüñ
16. Āb üzre olduġınca nesįm-i ṣabā-vezān

güllerüñ evrāḳı:

güllerüñ evrāḳı: -
Mısra: **15**
Gül yaprakları.

15. Devr-i nücūmı gösterür evrāḳı güllerüñ
16. Āb üzre olduġınca nesįm-i ṣabā-vezān

nesim-i ṣabā-vezān:

nesįm-i ṣabā-vezān: -
Mısra: **16**
Sabah esen nesim rüzgarı.

15. Devr-i nücūmı gösterür evrāḳı güllerüñ
16. Āb üzre olduġınca nesįm-i ṣabā-vezān

naḫl-i gül-i āli:

naḫl-i gül-i āli: -
Mısra: **17**
Kırmızı gül fidanı.

17. Pür ateş itdi naḫl-i gül-i āli naḫl-bend
18. Hiç görmedüm donanmada bir böyle pehlevān

pür ateş itdi:

pür ateş itdi: -
Mısra: **17**
Ateş doldurmak.

17. Pür ateş itdi naḫl-i gül-i āli naḫl-bend
18. Hiç görmedüm donanmada bir böyle pehlevān

böyle bir:

böyle bir: -
Mısra: **18**
Bu tarzda, bu şekilde.

17. Pür ateş itdi naḫl-i gül-i āli naḫl-bend
18. Hiç görmedüm donanmada bir böyle pehlevān

mühr-i süleymān:

mühr-i süleymān: -
Mısra: **19**
Hz. Süleyman'ın yüzüğüne verilen addır. Bu yüzüğün üstünde İsm-i Âzâm yazılı imiş. Hz. Süleyman bununla tüm varlıklara hükmedermiş.

19. Gülden ki düzdi Mühr-i Süleymān miŝālini
20. Tesḫir itdi bülbüli ol merd-i kār-dān

teshir itdi:

tesḫir itdi: -
Mısra: **20**
Büyülemek.

19. Gülden ki düzdi Mühr-i Süleymān miŝālini
20. Tesḫir itdi bülbüli ol merd-i kār-dān

merd-i kār-dān:

merd-i kār-dān: -
Mısra: **20**
İş bilen yiğit.

19. Gülden ki düzdi Mühr-i Süleymān misâlini
20. Tesḫir itdi bülbüli ol merd-i kār-dān

çūb-i huşkı:

çūb-i ḫuşkı: -
Mısra: **21**
Kurumuş çubuk.

21. Bir çūb-i ḫuşkı serv-i gül-endām ider eger
22. Fermān iderse şāh-ı güzin-i ḳadr-tüvān

serv-i gül-endām:

serv-i gül-endām: -
Mısra: **21**
Gül endamlı, endamı güle benzeyen servi.

21. Bir çūb-i ḫuşkı serv-i gül-endām ider eger
22. Fermān iderse şāh-ı güzin-i ḳadr-tüvān

şāh-ı güzin-i ḳadr-tüvān:

şāh-ı güzin-i ḳadr-tüvān: -
Mısra: **22**
Güç kuvvet sahibi seçkin Padişah.

21. Bir çūb-i ḫuşkı serv-i gül-endām ider eger
22. Fermān iderse şāh-ı güzin-i ḳadr-tüvān

fermān iderse:

fermān iderse: -
Mısra: **22**
Emir ve buyruk vermek.

21. Bir çūb-i ḫuşkı serv-i gül-endām ider eger
22. Fermān iderse şāh-ı güzin-i ḳadr-tüvān

revnaḳ-dih-i bahār-ı gülistān-ı aḥmedi:

revnaḳ-dih-i bahār-ı gülistān-ı aḥmedi: -
Mısra: **23**
Ahmedi'nin gül bahçesindeki (Gülistan) baharın güzelliği.

23. Revnaḳ-dih-i bahār-ı gülistān-ı Aḥmedi
24. ʻOsmān Ḫān-ı Cem-ʿaẓamet dāver-i zamān

ʻosmān Ḫān-ı cem-ʿaẓamet:

ʻosmān Ḫān-ı cem-ʿaẓamet: -
Mısra: **24**
Cem azametli, gösterişli Osman Han.

23. Revnaḳ-dih-i bahār-ı gülistān-ı Aḥmedi
24. ʻOsmān Ḫān-ı Cem-ʿaẓamet dāver-i zamān

dāver-i zamān:

dāver-i zamān: -
Mısra: **24**
Zamanın âdil, insaflı ve doğru hükümdarı.

23. Revnaḳ-dih-i bahār-ı gülistān-ı Aḥmedi
24. ʻOsmān Ḫān-ı Cem-ʿaẓamet dāver-i zamān

devḥa-i saʿādet u iḳbāl:

devḥa-i saʿādet u iḳbāl: -
Mısra: **25**
Mutluluk ve huzur ağacı.

25. Ol devḥa-i saʿādet u iḳbāl kim anuñ
26. Ḫoş-ḥāl sāyesinde cihān u cihāniyān

eyyām-ı ʿadli:

eyyām-ı ʿadli: -
Mısra: **27**
Adaletli günler.

27. Eyyām-ı ʿadli mevsim-i gül gibi muʿtedil
28. Bād-ı bahār-ı luṭfı ṣafā-baḫş-ı ins ü cān

mevsim-i gül:

mevsim-i gül: -
Mısra: **27**
Gül mevsimi, bahar.

27. Eyyām-ı ʿadli mevsim-i gül gibi muʿtedil
28. Bād-ı bahār-ı luṭfı ṣafā-baḫş-ı ins ü cān

bād-ı bahār-ı luṭfı:

bād-ı bahār-ı luṭfı: -
Mısra: **28**
Cömertlik baharının rüzgarı.

27. Eyyām-ı ʿadli mevsim-i gül gibi muʿtedil
28. Bād-ı bahār-ı luṭfı ṣafā-baḫş-ı ins ü cān

ṣafā-bahş-ı ins ü cān:

ṣafā-baḫş-ı ins ü cān: -
Mısra: **28**
İnsanlara ve canlılara safa bağışlayan.

27. Eyyām-ı ʿadli mevsim-i gül gibi muʿtedil
28. Bād-ı bahār-ı luṭfı ṣafā-baḫş-ı ins ü cān

feryād-ı bülbüli:

feryād-ı bülbüli: -
Mısra: **29**
Bülbülün feryadı.

29. Biʿẕ-ẕāt kendi diñledi feryād-ı bülbüli
30. ʿAhdinde kimse eyleye mi kimseden fiġān

fiġān eyleye:

fiġān eyleye: -
Mısra: **30**
Üzüntü ile bağırıp çağırmak

29. Biʿẕ-ẕāt kendi diñledi feryād-ı bülbüli
30. ʿAhdinde kimse eyleye mi kimseden fiġān

gül donanmasıdur:

gül donanmasıdur: -
Mısra: **32**
Gül donanması, filosu.

31. Devrinde dil mi ḳaldı açılmaya gül gibi
32. Gūyā ki gül donanmasıdur ser-be-ser cihān

naġme-serāyān-ı iṣfahān:

naġme-serāyān-ı iṣfahān: -
Mısra: **34**
Isfahan'ın şarkı söyleyenleri II Isfahani tarzda şarkı söyleyenler.

33. Ḳalmadı şimdi kimse muḫālif ʿIraḳ'da
34. Uydı uṣūle naġme-serāyān-ı Iṣfahān

uṣūle uydı:

uṣūle uydı: -
Mısra: **34**
usulüne göre davranmak

33. Ḳalmadı şimdi kimse muḫālif ʿIraḳ'da
34. Uydı uṣūle naġme-serāyān-ı Iṣfahān

ʿaks-i nihāl-i ġonce:

ʿaks-i nihāl-i ġonce: -
Mısra: **36**
Gonca fidanının yansıması.

35. Gösterdi ser-fürūlarını sürḫ-serlerüñ
36. ʿAks-i nihāl-i ġonce olup ābda ʿıyān

ʿıyān olup:

ʿıyān olup: -
Mısra: **36**
Belirmek, ortaya çıkmak

35. Gösterdi ser-fürūlarını sürḫ-serlerüñ
36. ʿAks-i nihāl-i ġonce olup ābda ʿıyān

bahār-ı ʿināyetüñ:

bahār-ı ʿināyetüñ: -
Mısra: **37**
İyilik ve yardım baharı.

37. Yaḥyā'yı bülbül itdi bahār-ı ʿināyetüñ
38. Gülzār-ı midḥatüñde nola olsa medḥ-ḫvān

gülzār-ı midḥatüñde:

gülzār-ı midḥatüñde: -
Mısra: **38**
Övgü gül bahçesi.

37. Yaḥyā'yı bülbül itdi bahār-ı ʿināyetüñ
38. Gülzār-ı midḥatüñde nola olsa medḥ-ḫvān

mecāl olaydı:

mecāl olaydı: -
Mısra: **39**
Güç, kuvvet, takat olmak.

39. Gülde olaydı ḳadrini vaṣf itmeye mecāl
40. Olurdı ʿandelīb ile vaṣfında hem-zebān

vaṣf itmeye:

vaṣf itmeye: -
Mısra: **39**
Nitelendirmek

39. Gülde olaydı ḳadrini vaṣf itmeye mecāl
40. Olurdı ʿandelīb ile vaṣfında hem-zebān

hem-zebān olurdı:

hem-zebān olurdı: -
Mısra: **40**
Aynı dili konuşmak.

39. Gülde olaydı ḳadrini vaṣf itmeye mecāl
40. Olurdı ʿandelīb ile vaṣfında hem-zebān

tāze güli:

tāze güli: -
Mısra: **41**
Yeni açılmış gül.

41. Şiʿrüm ki oldı tāze güli bāġ-ı vaṣfıñuñ
42. Lāyıḳdur olsa cāygehi farḳ-ı Ferḳadān

bāġ-ı vaṣfıñuñ:

bāġ-ı vaṣfıñuñ: -
Mısra: **41**
Övgü bağı, bahçesi.

41. Şiʿrüm ki oldı tāze güli bāġ-ı vaṣfıñuñ
42. Lāyıḳdur olsa cāygehi farḳ-ı Ferḳadān

farḳ-ı ferḳadān:

farḳ-ı ferḳadān: -
Mısra: **42**
Dübb-i asgar (Küçükayı) denilen yıldız kümesinin en parlak yıldızlan olan "Dübb" ve "Merak"ın müşterek adı II Ferkadan yıldızının en tepesi.

41. Şiʿrüm ki oldı tāze güli bāġ-ı vaṣfıñuñ
42. Lāyıḳdur olsa cāygehi farḳ-ı Ferḳadān

nite ki:

nite ki: -
Mısra: **43**
Nitekim, nasıl ki.

43. Nite ki güller açılsa bāġ-ı vücūdda
44. Nite ki gerdiş eyleye dolāb-ı āsmān

nite ki: -
Mısra: **44**
Nitekim, nasıl ki.

43. Nite ki güller açılsa bāġ-ı vücūdda
44. Nite ki gerdiş eyleye dolāb-ı āsmān

bāġ-ı vücūdda:

bāġ-ı vücūdda: -
Mısra: **43**
beden bahçesi. II maddi varlık.

43. Nite ki güller açılsa bāġ-ı vücūdda
44. Nite ki gerdiş eyleye dolāb-ı āsmān

gerdiş eyleye:

gerdiş eyleye: -
Mısra: **44**
Dönmek II dolaşmak.

43. Nite ki güller açılsa bāġ-ı vücūdda
44. Nite ki gerdiş eyleye dolāb-ı āsmān

dolāb-ı āsmān:

dolāb-ı āsmān: -
Mısra: **44**
Gökyüzü değirmeni II felek değirmeni.

43. Nite ki güller açılsa bāġ-ı vücūdda
44. Nite ki gerdiş eyleye dolāb-ı āsmān

gülzār-ı devletüñ:

gülzār-ı devletüñ: -
Mısra: **45**
Devletin gül bahçesi.

45. Gülzār-ı devletüñ ola şād-āb dāʾimā
46. Her dem bahār ola nitekim gülşen-i cinān

şād-āb ola:

şād-āb ola: -
Mısra: **45**
Tazelenmek, canlanmak II mutlu olmak.

45. Gülzār-ı devletüñ ola şād-āb dāʾimā
46. Her dem bahār ola nitekim gülşen-i cinān

gülşen-i cinān:

gülşen-i cinān: -
Mısra: **46**
Cennetlerin gül bahçeleri

45. Gülzār-ı devletüñ ola şād-āb dāʾimā
46. Her dem bahār ola nitekim gülşen-i cinān

her dem:

her dem: -
Mısra: **46**
Her zaman.

45. Gülzār-ı devletüñ ola şād-āb dāʾimā
46. Her dem bahār ola nitekim gülşen-i cinān

deñiz yüzine:

deñiz yüzine: -
Mısra: **14**
Denizin üstü.

13. Deryā-miŝāl ḥavżda gör ʿaks-i gülleri
14. Gūyā donanma oldı deñiz yüzine revān

seḥer:

Seḥer:
Mısra: **1**
Sabah olmağa başladığı vakit.

1. Seḥer şehin-şeh-i çārum serīr-i nüh-kişver
2. Diyār-ı Şām'ı alup itdi nice fetḥ ü ẓafer

seḥer:
Mısra: **18**
Sabah olmağa başladığı vakit.

17. Alup eline yāḫud ṭās-ı mihri sāʿil-i çarḫ
18. Der-i ʿaṭā-yı Ḫudāvende geldi cerre seḥer

al:

alup: -up
Mısra: **2**
Almak II ele geçirmek.

1. Seḥer şehin-şeh-i çārum serīr-i nüh-kişver
2. Diyār-ı Şām'ı alup itdi nice fetḥ ü ẓafer

nice:

nice:
Mısra: **2**
Pek çok.

1. Seḥer şehin-şeh-i çārum serīr-i nüh-kişver
2. Diyār-ı Şām'ı alup itdi nice fetḥ ü ẓafer

devlet:

devletiyle: -iyle
Mısra: **3**
saltanat; saadet, mutluluk

3. Tekāver-i felege oldı devletiyle süvār
4. Sevād-ı maġribe dek ide tā ki ʿazm-i sefer

dek:

dek:
Mısra: **4**
Kadar, dek.

3. Tekāver-i felege oldı devletiyle süvār
4. Sevād-ı maġribe dek ide tā ki ʿazm-i sefer

id:

ide: -e
Mısra: **4**
Etmek, eylemek.

3. Tekāver-i felege oldı devletiyle süvār
4. Sevād-ı maġribe dek ide tā ki ʿazm-i sefer

git:

gitdi: -di
Mısra: **5**
Gitmek

5. ʿAdem diyārına gitdi ġurāb-ı ḳulle-nişīn
6. Bedīd olınca felekde hümā-yı zerrīn-per

felek:

felekde: -de
Mısra: **6**
Gökyüzü.

5. ʿAdem diyārına gitdi ġurāb-ı ḳulle-nişīn
6. Bedīd olınca felekde hümā-yı zerrīn-per

sipihr:

Sipihr:
Mısra: **7**
felek ‖ gök ‖ talih

7. Sipihr var ise bir nev-cevāna ʿāşıḳdur
8. Ki dāġ yaḳmaḳ içün sīnesine ḳor aḫker

sipihri: -i
Mısra: **52**
Gök, sema.

51. Nite ki maḥv ola her ṣubḥgāh ẓulmet-i şeb
52. Nite ki ide münevver sipihri tābiş-i ḫūr

var:

var:
Mısra: **7**
Bulunmakta.

7. Sipihr var ise bir nev-cevāna ʿāşıḳdur
8. Ki dāġ yaḳmaḳ içün sīnesine ḳor aḫker

var:
Mısra: **25**
bulunmakta

25. Bu deñlü rütbe-i ulyāsı var iken mihrüñ
26. Yine işigine yüz sürmek ile fahr eyler

ise:

ise:
Mısra: **7**
koşul edatı

7. Sipihr var ise bir nev-cevāna ʿāşıḳdur
8. Ki dāġ yaḳmaḳ içün sīnesine ḳor aḫker

bir:

bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Sipihr var ise bir nev-cevāna ʿāşıḳdur
8. Ki dāġ yaḳmaḳ içün sīnesine ḳor aḫker

bir:
Mısra: **12**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

11. Pür idi dāne-i encümle gerçi ḫırmen-i şeb
12. Düketdi ḳomadı bir dānesini mürġ-i seḥer

bir:
Mısra: **21**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

21. Ḳanı anuñ gibi bir Ḫvāce-i ḫuceste-miŝāl
22. Ḳanı anuñ gibi bir pāk-tābʿ u ṣāf güher

bir:
Mısra: **22**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

21. Ḳanı anuñ gibi bir Ḫvāce-i ḫuceste-miŝāl
22. Ḳanı anuñ gibi bir pāk-tābʿ

u ṣāf güher

bir:
Mısra: **28**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

27. Dehānı ġonce-i ẕibā-yı gülşen-i efḍāl
28. Ruḥı sipihr-i faẓiletde bir meh-i enver

---

nev-cevān:

nev-cevāna: -a
Mısra: **7**
genç, delikanlı

7. Sipihr var ise bir nev-cevāna ʿāşıḳdur
8. Ki dāġ yaḳmaḳ içün sinesine ḳor aḫker

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳdur: -dur
Mısra: **7**
Âşık, seven.

7. Sipihr var ise bir nev-cevāna ʿāşıḳdur
8. Ki dāġ yaḳmaḳ içün sinesine ḳor aḫker

---

ki:

Ki:
Mısra: **8**
Ki bağlacı.

7. Sipihr var ise bir nev-cevāna ʿāşıḳdur
8. Ki dāġ yaḳmaḳ içün sinesine ḳor aḫker

---

içün:

içün:
Mısra: **8**
için

7. Sipihr var ise bir nev-cevāna ʿāşıḳdur
8. Ki dāġ yaḳmaḳ içün sinesine ḳor aḫker

içün:
Mısra: **45**
için

45. ʿArūs-ı naẓmuñı Yaḥyā müzeyyen itmek içün
46. Getürdi rişte-i naẓmıyla niçe lüʾlü-i ter

---

sine:

sinesine: -sine
Mısra: **8**
göğüs, bağır.

7. Sipihr var ise bir nev-cevāna ʿāşıḳdur
8. Ki dāġ yaḳmaḳ içün sinesine ḳor aḫker

---

kor:

ḳor:
Mısra: **8**
Koymak, yerleştirmek.

7. Sipihr var ise bir nev-cevāna ʿāşıḳdur
8. Ki dāġ yaḳmaḳ içün sinesine ḳor aḫker

---

ahker:

aḫker:
Mısra: **8**
Ateş koru.

7. Sipihr var ise bir nev-cevāna ʿāşıḳdur
8. Ki dāġ yaḳmaḳ içün sinesine ḳor aḫker

---

degül:

degüldür: -dür
Mısra: **9**
Değil.

9. Şuʿā-ı mihr degüldür felek ṣaḥifesine
10. Debir-i çarḫ çeker her ṣabāḥ cedvel-i zer

---

pür:

Pür:
Mısra: **11**
çok, dolu, pek çok

11. Pür idi dāne-i encümle gerçi ḫırmen-i şeb
12. Düketdi ḳomadı bir dānesini mürġ-i seḥer

---

i:

idi: -di
Mısra: **11**
İ- yardımcı fiili.

11. Pür idi dāne-i encümle gerçi ḫırmen-i şeb
12. Düketdi ḳomadı bir dānesini mürġ-i seḥer

iken: -ken
Mısra: **25**
İ- yardımcı fiili.

25. Bu deñlü rütbe-i ulyāsı var iken mihrüñ
26. Yine işigine yüz sürmek ile fahr eyler

---

gerçi:

gerçi:
Mısra: **11**
Gerçi, aslında, gerçekte.

11. Pür idi dāne-i encümle gerçi ḫırmen-i şeb
12. Düketdi ḳomadı bir dānesini mürġ-i seḥer

---

düket:

Düketdi: -di
Mısra: **12**
tüketmek, bitirmek

11. Pür idi dāne-i encümle gerçi ḫırmen-i şeb
12. Düketdi ḳomadı bir dānesini mürġ-i seḥer

---

koma:

ḳomadı: -dı
Mısra: **12**
bırakmamak, terk etmemek

11. Pür idi dāne-i encümle gerçi ḫırmen-i şeb
12. Düketdi ḳomadı bir dānesini mürġ-i seḥer

---

dāne:

dānesini: -sini
Mısra: **12**
Tane, adet, miktar.

11. Pür idi dāne-i encümle gerçi ḫırmen-i şeb
12. Düketdi ḳomadı bir dānesini mürġ-i seḥer

Ṣabāḥ:

Ṣabāḥ:
Mısra: **13**
Sabah.

13. Ṣabāḥ olınca yüzi ḳarası çün itdi ẓuhūr
14. Gice ʿaceb neye gögsün gerüp gezerdi ḳamer

---

olınca:

olınca:
Mısra: **13**
olduğu zaman.

13. Ṣabāḥ olınca yüzi ḳarası çün itdi ẓuhūr

14. Gice ʿaceb neye gögsün gerüp gezerdi ḳamer

çün:

çün:
Mısra: **13**
için

13. Ṣabāḥ olınca yüzi ḳarası çün itdi ẓuhūr
14. Gice ʿaceb neye gögsün gerüp gezerdi ḳamer

gice:

Gice:
Mısra: **14**
Gece, geceleyin.

13. Ṣabāḥ olınca yüzi ḳarası çün itdi ẓuhūr
14. Gice ʿaceb neye gögsün gerüp gezerdi ḳamer

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **14**
Acaba

13. Ṣabāḥ olınca yüzi ḳarası çün itdi ẓuhūr
14. Gice ʿaceb neye gögsün gerüp gezerdi ḳamer

neye:

neye:
Mısra: **14**
Ne diye, niçin?

13. Ṣabāḥ olınca yüzi ḳarası çün itdi ẓuhūr
14. Gice ʿaceb neye gögsün gerüp gezerdi ḳamer

kamer:

ḳamer:
Mısra: **14**
ay

13. Ṣabāḥ olınca yüzi ḳarası çün itdi ẓuhūr
14. Gice ʿaceb neye gögsün gerüp gezerdi ḳamer

bu:

bu:
Mısra: **15**
bu, işaret sıfatı

15. ʿArūs-ı dehri bu güne zīb ü zīnet eylemege
16. Şafaḳ olur tutuk-ı al mihr otāġa-i zer

Bu:
Mısra: **29**
bu, işaret sıfatı

29. Bu beyt-i dil-keşi gūş eyleyince bülbül-i dil
30. Hezār şevḳ ile itdi bu maṭlaʿı ezber

bu:
Mısra: **30**
bu, işaret sıfatı

29. Bu beyt-i dil-keşi gūş eyleyince bülbül-i dil
30. Hezār şevḳ ile itdi bu maṭlaʿı ezber

bu:
Mısra: **37**
bu, işaret sıfatı

37. Ne ḫoş dimiş bu ṣafā-baḫş dil-küşā naẓmı
38. Yegāne muḥteşem ol şāʿir-i suḫan-perver

güne:

gūne:
Mısra: **15**
Türlü.

15. ʿArūs-ı dehri bu güne zīb ü zīnet eylemege
16. Şafaḳ olur tutuk-ı al mihr otāġa-i zer

Şafak:

Şafaḳ:
Mısra: **16**
gündoğumundan önceki alaca karanlık ve kızıllık.

15. ʿArūs-ı dehri bu güne zīb ü zīnet eylemege
16. Şafaḳ olur tutuk-ı al mihr otāġa-i zer

ol:

olur: -ur
Mısra: **16**
Olmak.

15. ʿArūs-ı dehri bu güne zīb ü zīnet eylemege
16. Şafaḳ olur tutuk-ı al mihr otāġa-i zer

ol:
Mısra: **38**
o, işaret sıfatı

37. Ne ḫoş dimiş bu ṣafā-baḫş dil-küşā naẓmı
38. Yegāne muḥteşem ol şāʿir-i suḫan-perver

olur: -ur
Mısra: **44**
Olmak.

43. Ayaġuña yüzüni sürmek ile sulṭānum
44. Ġubār-ı kūyuñ olur tūtiyā-yı ehl-i başar

olup: -up
Mısra: **53**
Olmak.

53. Şeb-i siyāh gibi tīre-baḫt olup aʿdā
54. Cihāna pertev-i devletle ol żiyā-güster

ol:
Mısra: **54**
o, işaret sıfatı

53. Şeb-i siyāh gibi tīre-baḫt olup aʿdā
54. Cihāna pertev-i devletle ol żiyā-güster

mihr:

mihr:
Mısra: **16**
Güneş, şems, âfitâb.

15. ʿArūs-ı dehri bu güne zīb ü zīnet eylemege
16. Şafaḳ olur tutuk-ı al mihr otāġa-i zer

mihrüñ: -üñ
Mısra: **25**
Güneş.

25. Bu deñlü rütbe-i ulyāsı var iken mihrüñ
26. Yine işigine yüz sürmek ile fahr eyler

yāhud:

yāḫud:
Mısra: **17**
Veya.

17. Alup eline yāḫud ṭās-ı mihri sāʿil-i çarḫ
18. Der-i ʿaṭā-yı Ḫudāvende geldi cerre seḥer

kim:

kim:
Mısra: **19**
ki

19. Sipihr-i kevkebe Ḫvāce Efendi kim virdi
20. Cihāna pertev-i ḫurşīd-i

fażlı revnaḳ u fer

vir:

virdi: -di
Mısra: **19**
vermek

19. Sipihr-i kevkebe Ḫvāce Efendi kim virdi
20. Cihāna pertev-i ḫurşīd-i fażlı revnaḳ u fer

cihān:

Cihāna: -a
Mısra: **20**
Dünya, âlem, cihân.

19. Sipihr-i kevkebe Ḫvāce Efendi kim virdi
20. Cihāna pertev-i ḫurşīd-i fażlı revnaḳ u fer

Cihāna: -a
Mısra: **54**
Dünya

53. Şeb-i siyāh gibi tīre-baḫt olup aʿdā
54. Cihāna pertev-i devletle ol żiyā-güster

Ḳanı:

Ḳanı:
Mısra: **21**
Hani.

21. Ḳanı anuñ gibi bir Ḫvāce-i ḫuceste-miŝāl
22. Ḳanı anuñ gibi bir pāk-tābʿ u ṣāf güher

Ḳanı:
Mısra: **22**
Hani.

21. Ḳanı anuñ gibi bir Ḫvāce-i ḫuceste-miŝāl
22. Ḳanı anuñ gibi bir pāk-tābʿ u ṣāf güher

anuñ:

anuñ:
Mısra: **21**
Onun.

21. Ḳanı anuñ gibi bir Ḫvāce-i ḫuceste-miŝāl
22. Ḳanı anuñ gibi bir pāk-tābʿ u ṣāf güher

anuñ:
Mısra: **22**
Onun.

21. Ḳanı anuñ gibi bir Ḫvāce-i ḫuceste-miŝāl
22. Ḳanı anuñ gibi bir pāk-tābʿ u ṣāf güher

gibi:

gibi:
Mısra: **21**
Benzetme edatı ll -e benzer.

21. Ḳanı anuñ gibi bir Ḫvāce-i ḫuceste-miŝāl
22. Ḳanı anuñ gibi bir pāk-tābʿ u ṣāf güher

gibi:
Mısra: **22**
Benzetme edatı ll -e benzer.

21. Ḳanı anuñ gibi bir Ḫvāce-i ḫuceste-miŝāl
22. Ḳanı anuñ gibi bir pāk-tābʿ u ṣāf güher

gibi:
Mısra: **53**
Benzetme edatı ll -e benzer.

53. Şeb-i siyāh gibi tīre-baḫt olup aʿdā
54. Cihāna pertev-i devletle ol żiyā-güster

pāk-tābʿ:

pāk-tābʿ:
Mısra: **22**
Temiz yaradılış.

21. Ḳanı anuñ gibi bir Ḫvāce-i ḫuceste-miŝāl
22. Ḳanı anuñ gibi bir pāk-tābʿ u ṣāf güher

u:

u:
Mısra: **22**
ve

21. Ḳanı anuñ gibi bir Ḫvāce-i ḫuceste-miŝāl
22. Ḳanı anuñ gibi bir pāk-tābʿ u ṣāf güher

mekārim:

Mekārimini: -ini
Mısra: **23**
Cömertlik.

23. Mekārimini yakarken ṣaḥīfe-i felege
24. Ḳuṣūr idem diyü ḫurşīdüñ elleri ditrer

yak:

yakarken: -arken
Mısra: **23**
ateşe vermek, acıtmak.

23. Mekārimini yakarken ṣaḥīfe-i felege
24. Ḳuṣūr idem diyü ḫurşīdüñ elleri ditrer

diyü:

diyü:
Mısra: **24**
Diyerek, deyip.

23. Mekārimini yakarken ṣaḥīfe-i felege
24. Ḳuṣūr idem diyü ḫurşīdüñ elleri ditrer

hurşid:

ḫurşīdüñ: -üñ
Mısra: **24**
Güneş.

23. Mekārimini yakarken ṣaḥīfe-i felege
24. Ḳuṣūr idem diyü ḫurşīdüñ elleri ditrer

yine:

Yine:
Mısra: **26**
Tekrar.

25. Bu deñlü rütbe-i ulyāsı var iken mihrüñ
26. Yine işigine yüz sürmek ile fahr eyler

ile:

ile:
Mısra: **26**
birlikte

25. Bu deñlü rütbe-i ulyāsı var iken mihrüñ
26. Yine işigine yüz sürmek ile fahr eyler

ile:
Mısra: **30**
birlikte

29. Bu beyt-i dil-keşi gūş eyleyince bülbül-i dil
30. Hezār şevḳ ile itdi bu maṭlaʿı ezber

ile:
Mısra: **34**
birlikte

33. Nihāl-i bīd kerem berlerin virürdi şehā
34. Bulaydı neşv ü nemā āb-ı

luṭfuñ ile eger

ile:
Mısra: **43**
birlikte

43. Ayaġuña yüzüni sürmek ile sulṭānum
44. Ġubār-ı kūyuñ olur tūtiyā-yı ehl-i başar

ile:
Mısra: **50**
birlikte

49. Gül-i neşāṭumı pejmürde itdi ṣarṣar-ı ġam
50. Seḥāb-ı luṭfuñ ile eyle anı tāze vü ter

---

dehān:

Dehānı: -ı
Mısra: **27**
Ağız

27. Dehānı ġonce-i ẓibā-yı gülşen-i efḍāl
28. Ruḫı sipihr-i fażįletde bir meh-i enver

---

ruh:

Ruḫı: -ı
Mısra: **28**
yanak

27. Dehānı ġonce-i ẓibā-yı gülşen-i efḍāl
28. Ruḫı sipihr-i fażįletde bir meh-i enver

---

hezār:

Hezār:
Mısra: **30**
pek çok, binlerce.

29. Bu beyt-i dil-keşi gūş eyleyince bülbül-i dil
30. Hezār şevḳ ile itdi bu maṭlaʿı ezber

şevk:

şevḳ:
Mısra: **30**
Gönül meyli, arzu.

29. Bu beyt-i dil-keşi gūş eyleyince bülbül-i dil
30. Hezār şevḳ ile itdi bu maṭlaʿı ezber

---

maṭlaʿ:

maṭlaʿı: -ı
Mısra: **30**
matla' beyit, şiir parçası.

29. Bu beyt-i dil-keşi gūş eyleyince bülbül-i dil
30. Hezār şevḳ ile itdi bu maṭlaʿı ezber

---

ne:

Ne:
Mısra: **31**
Nasıl.

31. Ne ġoncedür bu ki ṣayf u şitāda tāze vü ter
32. Ne māhdur bu ki gitmez żiyāsı şām u seḥer

Ne:
Mısra: **32**
Nasıl.

31. Ne ġoncedür bu ki ṣayf u şitāda tāze vü ter
32. Ne māhdur bu ki gitmez żiyāsı şām u seḥer

Ne:
Mısra: **37**
Ne kadar çok ‖ oldukça fazla..

37. Ne ḫoş dimiş bu ṣafā-baḫş dil-küşā naẓmı
38. Yegāne muḫteşem ol şāʿir-i suḫan-perver

ġonce:

ġoncedür: -dür
Mısra: **31**
Henüz açılmamış gül tomurcuğu

31. Ne ġoncedür bu ki ṣayf u şitāda tāze vü ter
32. Ne māhdur bu ki gitmez żiyāsı şām u seḥer

---

māh:

māhdur: -dur
Mısra: **32**
ay yüzlü güzel

31. Ne ġoncedür bu ki ṣayf u şitāda tāze vü ter
32. Ne māhdur bu ki gitmez żiyāsı şām u seḥer

---

gitmez:

gitmez:
Mısra: **32**
Gitmek, kaybolmak, uzaklaşmak

31. Ne ġoncedür bu ki ṣayf u şitāda tāze vü ter
32. Ne māhdur bu ki gitmez żiyāsı şām u seḥer

żiyā:

żiyāsı: -sı
Mısra: **32**
Parlaklık, aydınlık.

31. Ne ġoncedür bu ki ṣayf u şitāda tāze vü ter
32. Ne māhdur bu ki gitmez żiyāsı şām u seḥer

---

kerem-ber:

kerem-berlerin: -lerin
Mısra: **33**
Cömertlik sahibi.

33. Nihāl-i bįd kerem berlerin virürdi şehā
34. Bulaydı neşv ü nemā āb-ı luṭfuñ ile eger

şehā:

şehā:
Mısra: **33**
Ey padişah ‖ ey sevgili.

33. Nihāl-i bįd kerem berlerin virürdi şehā
34. Bulaydı neşv ü nemā āb-ı luṭfuñ ile eger

---

bul:

Bulaydı: -aydı
Mısra: **34**
Ermek, ulaşmak.

33. Nihāl-i bįd kerem berlerin virürdi şehā
34. Bulaydı neşv ü nemā āb-ı luṭfuñ ile eger

buldı: -dı
Mısra: **42**
Ermek, ulaşmak.

41. Ḳapuñda ḫāke ber-ā-ber ḳul olmaġile güneş
42. Başını göklere irgürdi buldı rifʿatler

---

eger:

eger:
Mısra: **34**
Şart edatı, şayet.

33. Nihāl-i bįd kerem berlerin virürdi şehā
34. Bulaydı neşv ü nemā āb-ı luṭfuñ ile eger

ey:

ey:
Mısra: **35**
Seslenme edatı.

35. Semend-i ṭabʿa süvār olsañ ey felek-rifʿat
36. Rikābveş fużālā pāyuñ öpmege ṣarḳar

felek-rifʿat:

felek-rifʿat:
Mısra: **35**
Azameti felekler gibi olan.

35. Semend-i ṭabʿa süvār olsañ ey felek-rifʿat
36. Rikābveş fużālā pāyuñ öpmege ṣarḳar

rikāb-veş:

Rikāb-veş:
Mısra: **36**
Üzengi gibi.

35. Semend-i ṭabʿa süvār olsañ ey felek-rifʿat
36. Rikābveş fużālā pāyuñ öpmege ṣarḳar

fużālā:

fużālā:
Mısra: **36**
Faziletliler

35. Semend-i ṭabʿa süvār olsañ ey felek-rifʿat
36. Rikābveş fużālā pāyuñ öpmege ṣarḳar

pāy:

pāyuñ: -uñ
Mısra: **36**
Ayak.

35. Semend-i ṭabʿa süvār olsañ ey felek-rifʿat
36. Rikābveş fużālā pāyuñ öpmege ṣarḳar

öpmeg:

öpmege: -e
Mısra: **36**
öpmek

35. Semend-i ṭabʿa süvār olsañ ey felek-rifʿat
36. Rikābveş fużālā pāyuñ öpmege ṣarḳar

ṣark:

ṣarḳar: -ar
Mısra: **36**
Eğilmek, meyletmek.

35. Semend-i ṭabʿa süvār olsañ ey felek-rifʿat
36. Rikābveş fużālā pāyuñ öpmege ṣarḳar

hoş:

ḫoş:
Mısra: **37**
Hoş, güzel

37. Ne ḫoş dimiş bu ṣafā-baḫş dil-küşā naẓmı
38. Yegāne muḥteşem ol şāʿir-i suḫan-perver

di:

dimiş: -miş
Mısra: **37**
Söylemek.

37. Ne ḫoş dimiş bu ṣafā-baḫş dil-küşā naẓmı
38. Yegāne muḥteşem ol şāʿir-i suḫan-perver

ṣafā-bahş:

ṣafā-baḫş:
Mısra: **37**
Mutluluk veren

37. Ne ḫoş dimiş bu ṣafā-baḫş dil-küşā naẓmı
38. Yegāne muḥteşem ol şāʿir-i suḫan-perver

dil-küşā:

dil-küşā:
Mısra: **37**
Gönle ferahlık veren.

37. Ne ḫoş dimiş bu ṣafā-baḫş dil-küşā naẓmı
38. Yegāne muḥteşem ol şāʿir-i suḫan-perver

naẓm:

naẓmı: -ı
Mısra: **37**
Şiir, nazım.

37. Ne ḫoş dimiş bu ṣafā-baḫş dil-küşā naẓmı
38. Yegāne muḥteşem ol şāʿir-i suḫan-perver

yegāne:

Yegāne:
Mısra: **38**
Biricik, tek.

37. Ne ḫoş dimiş bu ṣafā-baḫş dil-küşā naẓmı
38. Yegāne muḥteşem ol şāʿir-i suḫan-perver

muḥteşem:

muḥteşem:
Mısra: **38**
Görkemli, İhtişamlı, debdebeli

37. Ne ḫoş dimiş bu ṣafā-baḫş dil-küşā naẓmı
38. Yegāne muḥteşem ol şāʿir-i suḫan-perver

Ḳapu:

Ḳapuñda: -ñda
Mısra: **41**
padişah/sevgili kapısı ‖ makam, huzur

41. Ḳapuñda ḫāke ber-ā-ber ḳul olmaġile güneş
42. Başını göklere irgürdi buldı rifʿatler

ḫāk:

ḫāke: -e
Mısra: **41**
Toprak.

41. Ḳapuñda ḫāke ber-ā-ber ḳul olmaġile güneş
42. Başını göklere irgürdi buldı rifʿatler

ber-ā-ber:

ber-ā-ber:
Mısra: **41**
birlikte

41. Ḳapuñda ḫāke ber-ā-ber ḳul olmaġile güneş
42. Başını göklere irgürdi buldı rifʿatler

güneş:

güneş:
Mısra: **41**
Güneş

41. Ḳapuñda ḫāke ber-ā-ber ḳul olmaġile güneş
42. Başını göklere irgürdi buldı rifʿatler

rifʿat:

rifʿatler: -ler
Mısra: **42**
Makam ve mertebe yüksekliği || Sevgiliye yakınlık

41. Ḳapuñda ḫāke ber-ā-ber ḳul olmaġile güneş
42. Başını göklere irgürdi buldı rifʿatler

---

sulṭān:

sulṭānum: -um
Mısra: **43**
sultan, padişah, hükümdar II sevgili.

43. Ayaġuña yüzüni sürmek ile sulṭānum
44. Ġubār-ı kūyuñ olur tūtiyā-yı ehl-i başar

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **45**
17. yüzyıl divan şairi

45. ʿArūs-ı naẓmuñı Yaḥyā müzeyyen itmek içün
46. Getürdi rişte-i naẓmıyla niçe lüʾlü-i ter

---

getür:

Getürdi: -di
Mısra: **46**
Getirmek

45. ʿArūs-ı naẓmuñı Yaḥyā müzeyyen itmek içün
46. Getürdi rişte-i naẓmıyla niçe lüʾlü-i ter

---

niçe:

niçe:
Mısra: **46**
Birçok, hayli

45. ʿArūs-ı naẓmuñı Yaḥyā müzeyyen itmek içün
46. Getürdi rişte-i naẓmıyla niçe lüʾlü-i ter

---

dahı:

Daḫı:
Mısra: **47**
daha

47. Daḫı laṭīf olurdı zülāl-i şiʿr-i terüm
48. Eger ki çeşme-i ḫātırda olmayaydı keder

---

olma:

olmayaydı: -yaydı
Mısra: **48**
olmamak

47. Daḫı laṭīf olurdı zülāl-i şiʿr-i terüm
48. Eger ki çeşme-i ḫātırda olmayaydı keder

---

keder:

keder:
Mısra: **48**
Gam, ısırap, elem, hüzün.

47. Daḫı laṭīf olurdı zülāl-i şiʿr-i terüm
48. Eger ki çeşme-i ḫātırda olmayaydı keder

---

a:

anı: -nı
Mısra: **50**
O II işaret zamiri

49. Gül-i neşāṭumı pejmürde itdi ṣarṣar-ı ġam
50. Seḥāb-ı luṭfuñ ile eyle anı tāze vü ter

---

her:

her:
Mısra: **51**
Her, her bir

51. Nite ki maḥv ola her ṣubḥgāh ẓulmet-i şeb
52. Nite ki ide münevver sipihri tābiş-i ḫūr

ṣubḥ-gāh:

ṣubḥ-gāh:
Mısra: **51**
Sabah vakti

51. Nite ki maḥv ola her ṣubḥgāh ẓulmet-i şeb
52. Nite ki ide münevver sipihri tābiş-i ḫūr

---

tire-baht:

tīre-baḫt:
Mısra: **53**
kara baht

53. Şeb-i siyāh gibi tīre-baḫt olup aʿdā
54. Cihāna pertev-i devletle ol żiyā-güster

---

aʿdā:

aʿdā:
Mısra: **53**
düşmanlar ‖ rakipler

53. Şeb-i siyāh gibi tīre-baḫt olup aʿdā
54. Cihāna pertev-i devletle ol żiyā-güster

żiyā-güster:

żiyā-güster:
Mısra: **54**
Ziya saçan, ışık yayan.

53. Şeb-i siyāh gibi tīre-baḫt olup aʿdā
54. Cihāna pertev-i devletle ol żiyā-güster

---

pertev-i devletle:

pertev-i devletle: -
Mısra: **54**
Saadet ışığı.

53. Şeb-i siyāh gibi tīre-baḫt olup aʿdā
54. Cihāna pertev-i devletle ol żiyā-güster

Şeb-i siyāh:

Şeb-i siyāh: -
Mısra: **53**
karanlık gece

53. Şeb-i siyāh gibi tīre-baḫt olup aʿdā
54. Cihāna pertev-i devletle ol żiyā-güster

---

nite ki:

nite ki: -
Mısra: **52**
Nitekim, nasıl ki.

51. Nite ki maḥv ola her ṣubḥgāh ẓulmet-i şeb
52. Nite ki ide münevver sipihri tābiş-i ḫūr

nite ki: -
Mısra: **51**
Nitekim, nasıl ki.

51. Nite ki maḥv ola her ṣubḥgāh ẓulmet-i şeb
52. Nite ki ide münevver sipihri tābiş-i ḫūr

---

münevver ide:

münevver ide: -
Mısra: **52**
Nurlandırmak

51. Nite ki maḥv ola her

şubḥgāh ẓulmet-i şeb
52. Nite ki ide münevver sipihri tābiş-i ḫūr

tābiş-i hūr:

tābiş-i ḫūr: -
Mısra: **52**
Gün ışığı.

51. Nite ki maḥv ola her şubḥgāh ẓulmet-i şeb
52. Nite ki ide münevver sipihri tābiş-i ḫūr

ẓulmet-i şeb:

ẓulmet-i şeb: -
Mısra: **51**
Gece karanlığı.

51. Nite ki maḥv ola her şubḥgāh ẓulmet-i şeb
52. Nite ki ide münevver sipihri tābiş-i ḫūr

maḥv ola:

maḥv ola: -
Mısra: **51**
Yok olmak

51. Nite ki maḥv ola her şubḥgāh ẓulmet-i şeb
52. Nite ki ide münevver sipihri tābiş-i ḫūr

seḥāb-ı luṭfuñ:

seḥāb-ı luṭfuñ: -
Mısra: **50**
Lutf, ihsan bulutu.

49. Gül-i neşāṭumı pejmürde itdi ṣarṣar-ı ġam
50. Seḥāb-ı luṭfuñ ile eyle anı tāze vü ter

tāze vü ter eyle:

tāze vü ter eyle: -
Mısra: **50**
Yenilemek ve canlandırmak.

49. Gül-i neşāṭumı pejmürde itdi ṣarṣar-ı ġam
50. Seḥāb-ı luṭfuñ ile eyle anı tāze vü ter

gül-i neşāṭumı:

gül-i neşāṭumı: -
Mısra: **49**
Mutlu, gülen gül.

49. Gül-i neşāṭumı pejmürde itdi ṣarṣar-ı ġam
50. Seḥāb-ı luṭfuñ ile eyle anı tāze vü ter

pejmürde itdi:

pejmürde itdi: -
Mısra: **49**
Soldurmak.

49. Gül-i neşāṭumı pejmürde itdi ṣarṣar-ı ġam
50. Seḥāb-ı luṭfuñ ile eyle anı tāze vü ter

ṣarṣar-ı ġam:

ṣarṣar-ı ġam: -
Mısra: **49**
Gam rüzgarı.

49. Gül-i neşāṭumı pejmürde itdi ṣarṣar-ı ġam
50. Seḥāb-ı luṭfuñ ile eyle anı tāze vü ter

çeşme-i ḫātırda:

çeşme-i ḫātırda: -
Mısra: **48**
Gönül çeşmesi.

47. Daḫı laṭīf olurdı zülāl-i şiʿr-i terüm
48. Eger ki çeşme-i ḫātırda olmayaydı keder

eger ki:

eger ki: -
Mısra: **48**
Halbuki.

47. Daḫı laṭīf olurdı zülāl-i şiʿr-i terüm
48. Eger ki çeşme-i ḫātırda olmayaydı keder

zülāl-i şiʿr-i terüm:

zülāl-i şiʿr-i terüm: -
Mısra: **47**
Yeni şiirin berraklığı.

47. Daḫı laṭīf olurdı zülāl-i şiʿr-i terüm
48. Eger ki çeşme-i ḫātırda olmayaydı keder

laṭīf olurdı:

laṭīf olurdı: -
Mısra: **47**
Güzel olmak.

47. Daḫı laṭīf olurdı zülāl-i şiʿr-i terüm
48. Eger ki çeşme-i ḫātırda olmayaydı keder

lüʾlü-i ter:

lüʾlü-i ter: -
Mısra: **46**
Yeni elde edilen inci.

45. ʿArūs-ı naẓmuñı Yaḥyā müzeyyen itmek içün
46. Getürdi rişte-i naẓmıyla niçe lüʾlü-i ter

rişte-i naẓmıyla:

rişte-i naẓmıyla: -
Mısra: **46**
Şiir ipi.

45. ʿArūs-ı naẓmuñı Yaḥyā müzeyyen itmek içün
46. Getürdi rişte-i naẓmıyla niçe lüʾlü-i ter

ʿarūs-ı naẓmuñı:

ʿarūs-ı naẓmuñı: -
Mısra: **45**
Şiir gelini. || Şiir.

45. ʿArūs-ı naẓmuñı Yaḥyā müzeyyen itmek içün
46. Getürdi rişte-i naẓmıyla niçe lüʾlü-i ter

müzeyyen itmek:

müzeyyen itmek: -
Mısra: **45**
Süslemek.

45. ʿArūs-ı naẓmuñı Yaḥyā müzeyyen itmek içün
46. Getürdi rişte-i naẓmıyla niçe lüʾlü-i ter

Ġubār-ı kūyuñ:

Ġubār-ı kūyuñ: -
Mısra: **44**
Sevgilinin mahallesinin tozu

43. Ayaġuña yüzüni sürmek ile sulṭānum
44. Ġubār-ı kūyuñ olur tūtiyā-yı ehl-i başar

tūtiyā-yı ehl-i başar:

tūtiyā-yı ehl-i başar: -
Mısra: **44**
Görmeyi bilenlerin (gözünün) sürmesi.

43. Ayaġuña yüzüni sürmek ile sulṭānum
44. Ġubār-ı kūyuñ olur tūtiyā-

yı ehl-i başar

ayağuña yüzüni sürmek:

ayağuña yüzüni sürmek: -
Mısra: **43**
Ayağına yüz sürmek II saygıdan ayağına kadar eğilmek.

43. Ayağuña yüzüni sürmek ile sulṭānum
44. Ġubār-ı kūyuñ olur tūtiyā-yı ehl-i başar

başını göklere irgürdi:

başını göklere irgürdi: -
Mısra: **42**
Başını göğe erdirmek II çok büyük bir mutluluğa kavuşturmak.

41. Ḳapuñda ḫāke ber-ā-ber ḳul olmaġile güneş
42. Başını göklere irgürdi buldı rifʿatler

ḳul olmaġile:

ḳul olmaġile: -
Mısra: **41**
(O kimse veya şeyin) Hükmü altında olmak, ona kayıtsız şartsız bağlanmak.

41. Ḳapuñda ḫāke ber-ā-ber ḳul olmaġile güneş
42. Başını göklere irgürdi buldı rifʿatler

zebān-ı ḫāme-i hükm-i tū:

zebān-ı ḫāme-i hükm-i tū: -
Mısra: **40**
Senin hüküm kaleminin dili.

39. Żamiṟ-i ḫāzin-i reʿy-i tū rāz-ı dar-ı każā
40. Zebān-ı ḫāme-i hükm-i tū hem-zebān-ı ḳader

hem-zebān-ı ḳader:

hem-zebān-ı ḳader: -
Mısra: **40**
Kader birliği yapmak II aynı kaderi konuşmak.

39. Żamiṟ-i ḫāzin-i reʿy-i tū rāz-ı dar-ı każā
40. Zebān-ı ḫāme-i hükm-i tū hem-zebān-ı ḳader

Żamir-i ḫazin-i reʿy-i tū:

Żamiṟ-i ḫaziṉ-i reʿy-i tū: -
Mısra: **39**
Senin gönlündeki hüzünlü düşünce.

39. Żamiṟ-i ḫāzin-i reʿy-i tū rāz-ı dar-ı każā
40. Zebān-ı ḫāme-i hükm-i tū hem-zebān-ı ḳader

rāz-ı dār-ı ḳażā:

rāz-ı dār-ı ḳażā: -
Mısra: **39**
Kader evinin sırrı.

39. Żamiṟ-i ḫāzin-i reʿy-i tū rāz-ı dar-ı każā
40. Zebān-ı ḫāme-i hükm-i tū hem-zebān-ı ḳader

şāʿir-i suḫan-perver:

şāʿir-i suḫan-perver: -
Mısra: **38**
Söz sahibi şair.

37. Ne ḫoş dimiş bu ṣafā-baḫş dil-küşā naẓmı
38. Yegāne muḥteşem ol şāʿir-i suḫan-perver

semend-i ṭabʿa:

semend-i ṭabʿa: -
Mısra: **35**
Karakterin çevik atı.

35. Semend-i ṭabʿa süvār olsañ ey felek-rifʿat
36. Rikābveş fużālā pāyuñ öpmege şarḳar

süvār olsañ:

süvār olsañ: -
Mısra: **35**
Binici olmak.

35. Semend-i ṭabʿa süvār olsañ ey felek-rifʿat
36. Rikābveş fużālā pāyuñ öpmege şarḳar

neşv ü nemā:

neşv ü nemā: -
Mısra: **34**
Gelişme, büyüme, gelişim.

33. Nihāl-i biḏ kerem berlerin virürdi şehā
34. Bulaydı neşv ü nemā āb-ı luṭfuñ ile eger

āb-ı luṭfuñ:

āb-ı luṭfuñ: -
Mısra: **34**
İyilik,cömertlik suyu

33. Nihāl-i biḏ kerem berlerin virürdi şehā
34. Bulaydı neşv ü nemā āb-ı luṭfuñ ile eger

nihāl-i biḏ:

nihāl-i biḏ: -
Mısra: **33**
Söğüt ağacının fidanı.

33. Nihāl-i biḏ kerem berlerin virürdi şehā
34. Bulaydı neşv ü nemā āb-ı luṭfuñ ile eger

virürdi:

virürdi: -
Mısra: **33**
vermek

33. Nihāl-i biḏ kerem berlerin virürdi şehā
34. Bulaydı neşv ü nemā āb-ı luṭfuñ ile eger

bu ki:

bu ki: -
Mısra: **31**
Bu ki.

31. Ne ġoncedür bu ki ṣayf u şitāda tāze vü ter
32. Ne māhdur bu ki gitmez żiyāsı şām u seḥer

bu ki: -
Mısra: **32**
Bu ki.

31. Ne ġoncedür bu ki ṣayf u şitāda tāze vü ter
32. Ne māhdur bu ki gitmez żiyāsı şām u seḥer

ṣayf u şitāda:

ṣayf u şitāda: -
Mısra: **31**
Yaz ve kış

31. Ne ġoncedür bu ki ṣayf u şitāda tāze vü ter
32. Ne māhdur bu ki gitmez żiyāsı şām u seḥer

ezber itdi:

ezber itdi: -
Mısra: **30**
Ezberlemek.

29. Bu beyt-i dil-keşi gūş

eyleyince bülbül-i dil
30. Hezār şevḳ ile itdi bu maṭlaʿı ezber

beyt-i dil-keşi:

beyt-i dil-keşi: -
Mısra: **29**
Gönül cezbedici beyt.

29. Bu beyt-i dil-keşi gūş eyleyince bülbül-i dil
30. Hezār şevḳ ile itdi bu maṭlaʿı ezber

gūş eyleyince:

gūş eyleyince: -
Mısra: **29**
Dinlemek, kulak vermek.

29. Bu beyt-i dil-keşi gūş eyleyince bülbül-i dil
30. Hezār şevḳ ile itdi bu maṭlaʿı ezber

bülbül-i dil:

bülbül-i dil: -
Mısra: **29**
gönül bülbülü.

29. Bu beyt-i dil-keşi gūş eyleyince bülbül-i dil
30. Hezār şevḳ ile itdi bu maṭlaʿı ezber

sipihr-i fażiletde:

sipihr-i fażiletde: -
Mısra: **28**
Fazilet göğü.

27. Dehānı ġonce-i zibā-yı gülşen-i efḍāl
28. Ruḥı sipihr-i fażiletde bir meh-i enver

meh-i enver:

meh-i enver: -
Mısra: **28**
Parlak ay.

27. Dehānı ġonce-i zibā-yı gülşen-i efḍāl
28. Ruḥı sipihr-i fażiletde bir meh-i enver

ġonce-i zibā-yı gülşen-i efḍāl:

ġonce-i zibā-yı gülşen-i efḍāl: -
Mısra: **27**
En faziletli gül bahçesinin güzel goncası.

27. Dehānı ġonce-i zibā-yı gülşen-i efḍāl
28. Ruḥı sipihr-i fażiletde bir meh-i enver

işigine yüz sürmek:

işigine yüz sürmek: -
Mısra: **26**
Sevgilinin kapısının eşiğine yüz sürmek.

25. Bu deñlü rütbe-i ulyāsı var iken mihrüñ
26. Yine işigine yüz sürmek ile fahr eyler

fahr eyler:

fahr eyler: -
Mısra: **26**
Övünmek, iftihar etmek.

25. Bu deñlü rütbe-i ulyāsı var iken mihrüñ
26. Yine işigine yüz sürmek ile fahr eyler

bu deñlü:

bu deñlü: -
Mısra: **25**
bu kadar, bu kadar çok

25. Bu deñlü rütbe-i ulyāsı var iken mihrüñ
26. Yine işigine yüz sürmek ile fahr eyler

rütbe-i ulyāsı:

rütbe-i ulyāsı: -
Mısra: **25**
En yüksek derece

25. Bu deñlü rütbe-i ulyāsı var iken mihrüñ
26. Yine işigine yüz sürmek ile fahr eyler

şehin-şeh-i çārum:

şehin-şeh-i çārum: -
Mısra: **1**
Padişahlar padişahının dördüncüsü II dördüncü padişahlar padişahı.

1. Seḥer şehin-şeh-i çārum serir-i nüh-kişver
2. Diyār-ı Şām'ı alup itdi nice fetḥ ü ẓafer

Ḳuṣūr idem:

Ḳuṣūr idem: -
Mısra: **24**
Hata etmek.

23. Mekārimini yakarken ṣaḥife-i felege
24. Ḳuṣūr idem diyü ḫurşidüñ elleri ditrer

elleri ditrer:

elleri ditrer: -
Mısra: **24**
Eli titremek II heyecan veya korku belirtisi olarak elin titremesi.

23. Mekārimini yakarken ṣaḥife-i felege
24. Ḳuṣūr idem diyü ḫurşidüñ elleri ditrer

ṣaḥife-i felege:

ṣaḥife-i felege: -
Mısra: **23**
Felek sayfaları II gökyüzü katmanları.

23. Mekārimini yakarken ṣaḥife-i felege
24. Ḳuṣūr idem diyü ḫurşidüñ elleri ditrer

ṣāf güher:

ṣāf güher: -
Mısra: **22**
Saf, temiz ve hoş cevher.

21. Ḳanı anuñ gibi bir Ḫvāce-i ḫuceste-miŝāl
22. Ḳanı anuñ gibi bir pāk-tābʿ u ṣāf güher

Hᵛāce-i huceste-miŝāl:

Ḫᵛāce-i ḫuceste-miŝāl: -
Mısra: **21**
Uğurlu, aydın bir hoca gibi.

21. Ḳanı anuñ gibi bir Ḫvāce-i ḫuceste-miŝāl
22. Ḳanı anuñ gibi bir pāk-tābʿ u ṣāf güher

pertev-i hurşid-i fażlı:

pertev-i ḫurşid-i fażlı: -
Mısra: **20**
Fazilet sahibi güneşin ışınları.

19. Sipihr-i kevkebe Ḫvāce Efendi kim virdi
20. Cihāna pertev-i ḫurşid-i fażlı revnaḳ u fer

revnaḳ u fer:

revnaḳ u fer: **-**
Mısra: **20**
Parlaklık ve aydınlık.

19. Sipihr-i kevkebe Ḫvāce Efendi kim virdi
20. Cihāna pertev-i ḫurşīd-i fażlı revnaḳ u fer

sipihr-i kevkebe:

sipihr-i kevkebe: **-**
Mısra: **19**
Yıldızların göğü II gökyüzündeki yıldızlar.

19. Sipihr-i kevkebe Ḫvāce Efendi kim virdi
20. Cihāna pertev-i ḫurşīd-i fażlı revnaḳ u fer

Hᵛāce efendi:

Ḫᵛāce efendi: **-**
Mısra: **19**
Hoca Efendi.

19. Sipihr-i kevkebe Ḫvāce Efendi kim virdi
20. Cihāna pertev-i ḫurşīd-i fażlı revnaḳ u fer

der-i ʿaṭā-yı Ḫudāvende:

der-i ʿaṭā-yı Ḫudāvende: **-**
Mısra: **18**
Padişahın cömertlik kapısı.

17. Alup eline yāḫud ṭās-ı mihri sāʾil-i çarḫ
18. Der-i ʿaṭā-yı Ḫudāvende geldi cerre seḥer

cerre geldi:

cerre geldi: **-**
Mısra: **18**
Dolaşmak II gelmek.

17. Alup eline yāḫud ṭās-ı mihri sāʾil-i çarḫ
18. Der-i ʿaṭā-yı Ḫudāvende geldi cerre seḥer

ṭās-ı mihri:

ṭās-ı mihri: **-**
Mısra: **17**
Güneş tası.

17. Alup eline yāḫud ṭās-ı mihri sāʾil-i çarḫ
18. Der-i ʿaṭā-yı Ḫudāvende geldi cerre seḥer

sāʾil-i çarḫ:

sāʾil-i çarḫ: **-**
Mısra: **17**
Feleğin sual edeni.

17. Alup eline yāḫud ṭās-ı mihri sāʾil-i çarḫ
18. Der-i ʿaṭā-yı Ḫudāvende geldi cerre seḥer

serir-i nüh-kişver:

serīr-i nüh-kişver: **-**
Mısra: **1**
Dokuz iklimin, ülkenin sultanı II dünyanın hakimi.

1. Seḥer şehin-şeh-i çārum serīr-i nüh-kişver
2. Diyār-ı Şām'ı alup itdi nice fetḥ ü ẓafer

eline alup:

eline alup: **-**
Mısra: **17**
tutmak, ele almak.

17. Alup eline yāḫud ṭās-ı mihri sāʾil-i çarḫ
18. Der-i ʿaṭā-yı Ḫudāvende geldi cerre seḥer

otāġa-i zer:

otāġa-i zer: **-**
Mısra: **16**
Altın sorgucu.

15. ʿArūs-ı dehri bu güne zīb ü zīnet eylemege
16. Şafaḳ olur tutuk-ı al mihr otāġa-i zer

tutuḳ-ı al:

tutuḳ-ı al: **-**
Mısra: **16**
Kırmızı peçe.

15. ʿArūs-ı dehri bu güne zīb ü zīnet eylemege
16. Şafaḳ olur tutuk-ı al mihr otāġa-i zer

ʿarūs-ı dehri:

ʿarūs-ı dehri: **-**
Mısra: **15**
Dünya gelini

15. ʿArūs-ı dehri bu güne zīb ü zīnet eylemege
16. Şafaḳ olur tutuk-ı al mihr otāġa-i zer

zib ü zinet eylemege:

zīb ü zīnet eylemege: **-**
Mısra: **15**
Süslemek II süs ve güzellik vermek.

15. ʿArūs-ı dehri bu güne zīb ü zīnet eylemege
16. Şafaḳ olur tutuk-ı al mihr otāġa-i zer

gögsün gerüp gezerdi:

gögsün gerüp gezerdi: **-**
Mısra: **14**
Göğsünü gererek gezmek II öz güven ve kibir içinde gezmek.

13. Ṣabāḥ olınca yüzi ḳarası çün itdi ẓuhūr
14. Gice ʿaceb neye gögsün gerüp gezerdi ḳamer

zuhūr itdi:

ẓuhūr itdi: **-**
Mısra: **13**
Ortaya çıkmak.

13. Ṣabāḥ olınca yüzi ḳarası çün itdi ẓuhūr
14. Gice ʿaceb neye gögsün gerüp gezerdi ḳamer

yüzi ḳarası:

yüzi ḳarası: **-**
Mısra: **13**
kusur, ayıp

13. Ṣabāḥ olınca yüzi ḳarası çün itdi ẓuhūr
14. Gice ʿaceb neye gögsün gerüp gezerdi ḳamer

mürġ-i seḥer:

mürġ-i seḥer: **-**
Mısra: **12**
Seher vaktinin kuşu.

11. Pür idi dāne-i encümle gerçi ḫırmen-i şeb
12. Düketdi ḳomadı bir dānesini mürġ-i seḥer

dāne-i encümle:

dāne-i encümle: **-**
Mısra: **11**
Yıldız tanesi. || Yıldız.

11. Pür idi dāne-i encümle gerçi ḫırmen-i şeb
12. Düketdi ḳomadı bir dānesini mürġ-i seḥer

hırmen-i şeb:

ḫırmen-i şeb: -
Mısra: **11**
Gecenin harmanı.

11. Pür idi dāne-i encümle gerçi ḫırmen-i şeb
12. Düketdi ḳomadı bir dānesini mürġ-i seḥer

diyār-ı Şām'ı:

diyār-ı Şām'ı: -
Mısra: **2**
Şam şehri.

1. Seḥer şehin-şeh-i çārum serīr-i nüh-kişver
2. Diyār-ı Şām'ı alup itdi nice fetḥ ü ẓafer

şām u seḥer:

şām u seḥer: -
Mısra: **32**
gece gündüz II daima

31. Ne ġoncedür bu ki ṣayf u şitāda tāze vü ter
32. Ne māhdur bu ki gitmez żiyāsı şām u seḥer

tāze vü ter:

tāze vü ter: -
Mısra: **31**
taptaze, tazecik

31. Ne ġoncedür bu ki ṣayf u şitāda tāze vü ter
32. Ne māhdur bu ki gitmez żiyāsı şām u seḥer

debir-i çarh:

debīr-i çarḫ: -
Mısra: **10**
Feleğin katibi

9. Şuʿā-ı mihr degüldür felek ṣaḥīfesine
10. Debīr-i çarḫ çeker her ṣabāḥ cedvel-i zer

cedvel-i zer çeker:

cedvel-i zer çeker: -
Mısra: **10**
Altından cetvel çekmek.

9. Şuʿā-ı mihr degüldür felek ṣaḥīfesine
10. Debīr-i çarḫ çeker her ṣabāḥ cedvel-i zer

Şuʿā-ı mihr:

Şuʿā-ı mihr: -
Mısra: **9**
Güneş ışınları.

9. Şuʿā-ı mihr degüldür felek ṣaḥīfesine
10. Debīr-i çarḫ çeker her ṣabāḥ cedvel-i zer

felek ṣaḥifesine:

felek ṣaḥīfesine: -
Mısra: **9**
Felek sayfası.

9. Şuʿā-ı mihr degüldür felek ṣaḥīfesine
10. Debīr-i çarḫ çeker her ṣabāḥ cedvel-i zer

dāġ yakmak:

dāġ yaḳmaḳ: -
Mısra: **8**
Dağlamak II ateşle yara açmak.

7. Sipihr var ise bir nev-cevāna ʿāşıḳdur
8. Ki dāġ yaḳmaḳ içün sīnesine ḳor aḫker

hümā-yı zerrin-per:

hümā-yı zerrīn-per: -
Mısra: **6**
Altın tüylü hüma kuşu II altın kanatlı hüma kuşu.

5. ʿAdem diyārına gitdi ġurāb-ı ḳulle-nişīn
6. Bedīd olınca felekde hümā-yı zerrīn-per

her ṣabāḥ:

her ṣabāḥ: -
Mısra: **10**
Her sabah.

9. Şuʿā-ı mihr degüldür felek ṣaḥīfesine
10. Debīr-i çarḫ çeker her ṣabāḥ cedvel-i zer

bedid olınca:

bedīd olınca: -
Mısra: **6**
Görünür olmak.

5. ʿAdem diyārına gitdi ġurāb-ı ḳulle-nişīn
6. Bedīd olınca felekde hümā-yı zerrīn-per

ʿadem diyārına:

ʿadem diyārına: -
Mısra: **5**
Yokluk diyarı.

5. ʿAdem diyārına gitdi ġurāb-ı ḳulle-nişīn
6. Bedīd olınca felekde hümā-yı zerrīn-per

fetḥ ü ẓafer itdi:

fetḥ ü ẓafer itdi: -
Mısra: **2**
Fethe çıkıp zafer edinmek.

1. Seḥer şehin-şeh-i çārum serīr-i nüh-kişver
2. Diyār-ı Şām'ı alup itdi nice fetḥ ü ẓafer

tekāver-i felege:

tekāver-i felege: -
Mısra: **3**
Gökyüzüne yönelen, koşan.

3. Tekāver-i felege oldı devletiyle süvār
4. Sevād-ı maġribe dek ide tā ki ʿazm-i sefer

sevād-ı maġribe:

sevād-ı maġribe: -
Mısra: **4**
Batının karanlığı.

3. Tekāver-i felege oldı devletiyle süvār
4. Sevād-ı maġribe dek ide tā ki ʿazm-i sefer

ʿazm-i sefer:

ʿazm-i sefer: -
Mısra: **4**
Sefere çıkmak.

3. Tekāver-i felege oldı devletiyle süvār
4. Sevād-ı maġribe dek ide tā ki ʿazm-i sefer

ġurāb-ı ḳulle-nişīn:

ġurāb-ı ḳulle-nişīn: -
Mısra: **5**
Kubbede oturan karga II yeri zirvede olan karga.

5. ʿAdem diyārına gitdi ġurāb-ı ḳulle-nişīn
6. Bedīd olınca felekde hümā-yı zerrīn-per

tā ki:

tā ki: -
Mısra: **4**
...e kadar.

3. Tekāver-i felege oldı devletiyle süvār
4. Sevād-ı maġribe dek ide tā ki ʿazm-i sefer

süvār oldı:

süvār oldı: -
Mısra: **3**
Binici olmak.

3. Tekāver-i felege oldı devletiyle süvār
4. Sevād-ı maġribe dek ide tā ki ʿazm-i sefer

bi-ḥamdi'llāh:

Bi-ḥamdi'llāh:
Mısra: **1**
Allah'a şükürler olsun

1. Bi-ḥamdi'llāh açıldı ġonce-i ümmi̇di dünyānuñ
2. Vücūda geldi bir şeh-zādesi şāh-ı cihān-bānuñ

açıl:

açıldı: -dı
Mısra: **1**
Açık hale gelmek, çiçeklenmek.

1. Bi-ḥamdi'llāh açıldı ġonce-i ümmi̇di dünyānuñ
2. Vücūda geldi bir şeh-zādesi şāh-ı cihān-bānuñ

açıldı: -dı
Mısra: **7**
Açık hale gelmek II çiçeklenmek.

7. Yetişdi meyve-i ümmi̇d açıldı ġonce-i ḫāṭır
8. Berümend oldı naḫl-i ser-bülendi Āl-i ʿOsmān'uñ

dünyā:

dünyānuñ: -nuñ
Mısra: **1**
dünya

1. Bi-ḥamdi'llāh açıldı ġonce-i ümmi̇di dünyānuñ
2. Vücūda geldi bir şeh-zādesi şāh-ı cihān-bānuñ

bir:

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Bi-ḥamdi'llāh açıldı ġonce-i ümmi̇di dünyānuñ
2. Vücūda geldi bir şeh-zādesi şāh-ı cihān-bānuñ

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Sipihr-i salṭanatda gün gibi bir māh-ı nev ṭoġdı
4. Beşāretler gözi aydın yine erkān u aʿyānuñ

şeh-zāde:

şeh-zādesi: -si
Mısra: **2**
Padişah, hükümdar oğlu, saltanat varisi

1. Bi-ḥamdi'llāh açıldı ġonce-i ümmi̇di dünyānuñ
2. Vücūda geldi bir şeh-zādesi şāh-ı cihān-bānuñ

şeh-zāde:
Mısra: **9**
Padişah, hükümdar oğlu, saltanat varisi

9. Vücūd-ı şehriyāri̇ māh-ı tābān oldı şeh-zāde
10. Yanında necm-i raḫşendedür ol ḫurşi̇d-i raḫşānuñ

şeh-zādesi: -si
Mısra: **11**
Padişah, hükümdar oğlu, saltanat varisi

11. Nihāl-i ḳāmet-i şeh gül durur şeh-zādesi ġonce
12. Ḫudā bād-ı elemden ṣaḳlasun naḫl-i ḫırāmānuñ

gün:

gün:
Mısra: **3**
Güneş.

3. Sipihr-i salṭanatda gün gibi bir māh-ı nev ṭoġdı
4. Beşāretler gözi aydın yine erkān u aʿyānuñ

gibi:

gibi:
Mısra: **3**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Sipihr-i salṭanatda gün gibi bir māh-ı nev ṭoġdı
4. Beşāretler gözi aydın yine erkān u aʿyānuñ

gibi:
Mısra: **19**
Benzetme edatı ll -e benzer.

19. Hemi̇şe gül gibi ḫandān u şādān ol cihān içre
20. Duʿāsı pādişāha bu durur sıdk ile Yaḥyā'nuñ

ṭoġ:

ṭoġdı: -dı
Mısra: **3**
Doğmak, ortaya çıkmak

3. Sipihr-i salṭanatda gün gibi bir māh-ı nev ṭoġdı
4. Beşāretler gözi aydın yine erkān u aʿyānuñ

beşāret:

Beşāretler: -ler
Mısra: **4**
Müjde

3. Sipihr-i salṭanatda gün gibi bir māh-ı nev ṭoġdı
4. Beşāretler gözi aydın yine erkān u aʿyānuñ

yine:

yine:
Mısra: **4**
Bir daha, tekrar, gene.

3. Sipihr-i salṭanatda gün gibi bir māh-ı nev ṭoġdı
4. Beşāretler gözi aydın yine erkān u aʿyānuñ

ile:

ile:
Mısra: **5**
birlikte

5. Sürūr-ı şevḳ ile ṭoldı cihānuñ ḫalḳı şād oldı
6. Biri birine girdi tehniyetle ḫalḳı di̇vānuñ

ile:
Mısra: **17**
Bağlama edatı II ile birlikte.

17. Yemi̇n ile yesārında ide fetḥ ile nuṣret seyr
18. Nüvi̇d-i fetḥi gelsün dergeh-i sulṭāna İrān'uñ

ile:
Mısra: **17**
Bağlama edatı II ile birlikte.

17. Yemi̇n ile yesārında ide fetḥ ile nuṣret seyr
18. Nüvi̇d-i fetḥi gelsün

dergeh-i sulṭāna İrān'uñ

ile:
Mısra: **20**
Bağlama edatı,ile, bilikte, beraber

19. Hemi̱şe gül gibi ḫandān u şādān ol cihān içre
20. Duʿāsı pādişāha bu durur sıdk ile Yaḥyā'nuñ

ṭol:

ṭoldı: -dı
Mısra: **5**
dolmak, dolup taşmak

5. Sürūr-ı şevḳ ile ṭoldı cihānuñ ḫalḳı şād oldı
6. Biri birine girdi tehniyetle ḫalḳı di̱vānuñ

---

cihān:

cihānuñ: -uñ
Mısra: **5**
Dünya, âlem, cihân.

5. Sürūr-ı şevḳ ile ṭoldı cihānuñ ḫalḳı şād oldı
6. Biri birine girdi tehniyetle ḫalḳı di̱vānuñ

cihān:
Mısra: **19**
Dünya, âlem, cihân.

19. Hemi̱şe gül gibi ḫandān u şādān ol cihān içre
20. Duʿāsı pādişāha bu durur sıdk ile Yaḥyā'nuñ

ḫalḳ:

ḫalḳı: -ı
Mısra: **5**
ahali ‖ insanlar

5. Sürūr-ı şevḳ ile ṭoldı cihānuñ ḫalḳı şād oldı
6. Biri birine girdi tehniyetle ḫalḳı di̱vānuñ

ḫalḳı: -ı
Mısra: **6**
ahali ‖ insanlar

5. Sürūr-ı şevḳ ile ṭoldı cihānuñ ḫalḳı şād oldı
6. Biri birine girdi tehniyetle ḫalḳı di̱vānuñ

---

tehniyet:

tehniyetle: -le
Mısra: **6**
Kutlama, tebrik etme.

5. Sürūr-ı şevḳ ile ṭoldı cihānuñ ḫalḳı şād oldı
6. Biri birine girdi tehniyetle ḫalḳı di̱vānuñ

---

divān:

di̱vānuñ: -uñ
Mısra: **6**
büyük meclis

5. Sürūr-ı şevḳ ile ṭoldı cihānuñ ḫalḳı şād oldı
6. Biri birine girdi tehniyetle ḫalḳı di̱vānuñ

---

yetiş:

Yetişdi: -di
Mısra: **7**
Yetişmek II büyümek.

7. Yetişdi meyve-i ümmi̱d açıldı ġonce-i ḫāṭır
8. Berümend oldı naḫl-i ser-bülendi Āl-i ʿOs̱mān'uñ

---

ol:

oldı: -dı
Mısra: **9**
Olmak.

9. Vücūd-ı şehriyāri̱ māh-ı tābān oldı şeh-zāde
10. Yanında necm-i raḫşendedür ol ḫurşi̱d-i raḫşānuñ

ol:
Mısra: **10**
o, işaret sıfatı

9. Vücūd-ı şehriyāri̱ māh-ı tābān oldı şeh-zāde
10. Yanında necm-i raḫşendedür ol ḫurşi̱d-i raḫşānuñ

ol:
Mısra: **13**
o, işaret sıfatı

13. Zemistān faṣlını ol ġonce mānend-i bahār itdi
14. Gül-i nev-restesi merġūb olur faṣl-ı zemistānuñ

ol:
Mısra: **19**
O, işaret sıfatı.

19. Hemi̱şe gül gibi ḫandān u şādān ol cihān içre
20. Duʿāsı pādişāha bu durur sıdk ile Yaḥyā'nuñ

---

yanında:

Yanında:
Mısra: **10**
-uñ/üñ yanında ‖ katında, nezdinde, huzurunda

9. Vücūd-ı şehriyāri̱ māh-ı tābān oldı şeh-zāde
10. Yanında necm-i raḫşendedür ol ḫurşi̱d-i raḫşānuñ

---

gül:

gül:
Mısra: **11**
gül

11. Nihāl-i ḳāmet-i şeh gül durur şeh-zādesi ġonce
12. Ḫudā bād-ı elemden ṣaḳlasun naḫl-i ḫırāmānuñ

gül:
Mısra: **19**
gül

19. Hemi̱şe gül gibi ḫandān u şādān ol cihān içre
20. Duʿāsı pādişāha bu durur sıdk ile Yaḥyā'nuñ

---

durur:

durur:
Mısra: **11**
-dır, -dir, -dur, -dür.

11. Nihāl-i ḳāmet-i şeh gül durur şeh-zādesi ġonce
12. Ḫudā bād-ı elemden ṣaḳlasun naḫl-i ḫırāmānuñ

durur:
Mısra: **20**
-dır, -dir, -dur, -dür bildirme eki

19. Hemi̱şe gül gibi ḫandān u şādān ol cihān içre
20. Duʿāsı pādişāha bu durur sıdk ile Yaḥyā'nuñ

ġonce:

ġonce:
Mısra: **11**
Henüz açılmamış gül tomurcuğu

11. Nihāl-i ḳāmet-i şeh gül durur şeh-zādesi ġonce
12. Ḫudā bād-ı elemden ṣaḳlasun naḫl-i ḫırāmānuñ

ġonce:
Mısra: **13**
Gonca.

13. Zemistān faṣlını ol ġonce mānend-i bahār itdi
14. Gül-i nev-restesi merġūb

olur faṣl-ı zemistānuñ

nev-restesin anuñ

dergeh-i sulṭāna İrān'uñ

Hudā:

Ḫudā:
Mısra: **12**
Allah, Tanrı, Rabb

11. Nihāl-i ḳāmet-i şeh gül
durur şeh-zādesi ġonce
12. Ḫudā bād-ı elemden
ṣaḳlasun naḫl-i ḫırāmānuñ

---

id:

ide: -e
Mısra: **16**
Etmek, eylemek.

15. Muʿammer eyleye Bārī̱
vücūd-ı şāh-ı devrānı
16. Kemāl-i pī̱r ide şeh-zāde-i
nev-restesin anuñ

---

gel:

gelsün: -sün
Mısra: **18**
Gelmek.

17. Yemī̱n ile yesārında ide
fetḥ ile nuṣret seyr
18. Nüvī̱d-i fetḥi gelsün
dergeh-i sulṭāna İrān'uñ

ṣakla:

ṣaḳlasun: -sun
Mısra: **12**
Korumak II sakınmak.

11. Nihāl-i ḳāmet-i şeh gül
durur şeh-zādesi ġonce
12. Ḫudā bād-ı elemden
ṣaḳlasun naḫl-i ḫırāmānuñ

---

a:

anuñ: -nuñ
Mısra: **16**
3. teklik şahıs zamiri II o

15. Muʿammer eyleye Bārī̱
vücūd-ı şāh-ı devrānı
16. Kemāl-i pī̱r ide şeh-zāde-i
nev-restesin anuñ

İrān:

İrān'uñ: -uñ
Mısra: **18**
İran.

17. Yemī̱n ile yesārında ide
fetḥ ile nuṣret seyr
18. Nüvī̱d-i fetḥi gelsün
dergeh-i sulṭāna İrān'uñ

---

zemistān:

Zemistān:
Mısra: **13**
Kış, kış mevsimi.

13. Zemistān faṣlını ol ġonce
mānend-i bahār itdi
14. Gül-i nev-restesi merġūb
olur faṣl-ı zemistānuñ

---

yemin:

Yemī̱n:
Mısra: **17**
Yemin II ant.

17. Yemī̱n ile yesārında ide
fetḥ ile nuṣret seyr
18. Nüvī̱d-i fetḥi gelsün
dergeh-i sulṭāna İrān'uñ

---

hemişe:

Hemī̱şe:
Mısra: **19**
her zaman, hep, devamlı

19. Hemī̱şe gül gibi ḫandān u
şādān ol cihān içre
20. Duʿāsı pādişāha bu durur
sıdk ile Yaḥyā'nuñ

---

faṣl:

faṣlını: -ını
Mısra: **13**
Mevsim.

13. Zemistān faṣlını ol ġonce
mānend-i bahār itdi
14. Gül-i nev-restesi merġūb
olur faṣl-ı zemistānuñ

---

yesār:

yesārında: -ında
Mısra: **17**
varlık, zenginlik.

17. Yemī̱n ile yesārında ide
fetḥ ile nuṣret seyr
18. Nüvī̱d-i fetḥi gelsün
dergeh-i sulṭāna İrān'uñ

---

içre:

içre:
Mısra: **19**
içinde

19. Hemī̱şe gül gibi ḫandān u
şādān ol cihān içre
20. Duʿāsı pādişāha bu durur
sıdk ile Yaḥyā'nuñ

---

it:

itdi: -di
Mısra: **13**
etmek, eylemek

13. Zemistān faṣlını ol ġonce
mānend-i bahār itdi
14. Gül-i nev-restesi merġūb
olur faṣl-ı zemistānuñ

---

feth:

fetḥ:
Mısra: **17**
Açmak, açılmak, ele geçirmek.

17. Yemī̱n ile yesārında ide
fetḥ ile nuṣret seyr
18. Nüvī̱d-i fetḥi gelsün
dergeh-i sulṭāna İrān'uñ

---

duʿā:

Duʿāsı: -sı
Mısra: **20**
Allah'a yalvarma; niyaz.

19. Hemī̱şe gül gibi ḫandān u
şādān ol cihān içre
20. Duʿāsı pādişāha bu durur
sıdk ile Yaḥyā'nuñ

---

bāri:

Bārī̱:
Mısra: **15**
Allah.

15. Muʿammer eyleye Bārī̱
vücūd-ı şāh-ı devrānı
16. Kemāl-i pī̱r ide şeh-zāde-i

---

nuṣret:

nuṣret:
Mısra: **17**
zafer

17. Yemī̱n ile yesārında ide
fetḥ ile nuṣret seyr
18. Nüvī̱d-i fetḥi gelsün

---

pādişāh:

pādişāha: -a
Mısra: **20**
Sultan, padişah

19. Hemī̱şe gül gibi ḫandān u
şādān ol cihān içre
20. Duʿāsı pādişāha bu durur

sıdk ile Yaḥyā'nuñ

bu:

bu:
Mısra: **20**
Bu, işaret zamiri.

19. Hemi̱şe gül gibi ḫandān u şādān ol cihān içre
20. Duʿāsı pādişāha bu durur sıdk ile Yaḥyā'nuñ

sıdk:

sıdk:
Mısra: **20**
İçten bağlılık, doğruluk, sadakat.

19. Hemi̱şe gül gibi ḫandān u şādān ol cihān içre
20. Duʿāsı pādişāha bu durur sıdk ile Yaḥyā'nuñ

yaḥyā:

Yaḥyā'nuñ: -nuñ
Mısra: **20**
17. yüzyıl divan şairi

19. Hemi̱şe gül gibi ḫandān u şādān ol cihān içre
20. Duʿāsı pādişāha bu durur sıdk ile Yaḥyā'nuñ

ḫaṭā:

ḫaṭādan: -dan
Mısra: **21**
Yanlış, yanlışlık.

21. Cenāb-ı Ḥażret-i Bāri̱ ḫaṭādan ḥıfẓ ide şāhı
22. Budur vird-i zebānı her zamān aʿlā vü ednānuñ

şāh:

şāhı: -ı
Mısra: **21**
padişah, hükümdar ‖ sevgili

21. Cenāb-ı Ḥażret-i Bāri̱ ḫaṭādan ḥıfẓ ide şāhı
22. Budur vird-i zebānı her zamān aʿlā vü ednānuñ

budur:

Budur:
Mısra: **22**
Böyledir

21. Cenāb-ı Ḥażret-i Bāri̱ ḫaṭādan ḥıfẓ ide şāhı
22. Budur vird-i zebānı her

zamān aʿlā vü ednānuñ

ġonce-i ümmidi:

ġonce-i ümmi̱di: -
Mısra: **1**
Ümit goncası.

1. Bi-ḥamdi'llāh açıldı ġonce-i ümmi̱di dünyānuñ
2. Vücūda geldi bir şeh-zādesi şāh-ı cihān-bānuñ

şāh-ı cihān-bānuñ:

şāh-ı cihān-bānuñ: -
Mısra: **2**
Dünyanın hükümdarı padişah II dünyayı gözeten sultan.

1. Bi-ḥamdi'llāh açıldı ġonce-i ümmi̱di dünyānuñ
2. Vücūda geldi bir şeh-zādesi şāh-ı cihān-bānuñ

vücūda geldi:

vücūda geldi: -
Mısra: **2**
Yaratılmak, doğmak.

1. Bi-ḥamdi'llāh açıldı ġonce-i ümmi̱di dünyānuñ
2. Vücūda geldi bir şeh-zādesi şāh-ı cihān-bānuñ

sipihr-i salṭanatda:

sipihr-i salṭanatda: -
Mısra: **3**
Saltanat göğü.

3. Sipihr-i salṭanatda gün gibi bir māh-ı nev ṭoġdı
4. Beşāretler gözi aydın yine erkān u aʿyānuñ

māh-ı nev:

māh-ı nev: -
Mısra: **3**
hilâl, yeni ay

3. Sipihr-i salṭanatda gün gibi bir māh-ı nev ṭoġdı
4. Beşāretler gözi aydın yine erkān u aʿyānuñ

gözi aydın:

gözi aydın: -
Mısra: **4**
Gözü aydın olsun II müjdeler olsun.

3. Sipihr-i salṭanatda gün gibi bir māh-ı nev ṭoġdı

4. Beşāretler gözi aydın yine erkān u aʿyānuñ

erkān u aʿyānuñ:

erkān u aʿyānuñ: -
Mısra: **4**
Bir yerin önde gelenleri ve büyükler.

3. Sipihr-i salṭanatda gün gibi bir māh-ı nev ṭoġdı
4. Beşāretler gözi aydın yine erkān u aʿyānuñ

sürūr-ı şevḳ:

sürūr-ı şevḳ: -
Mısra: **5**
Sevinç arzusu.

5. Sürūr-ı şevḳ ile ṭoldı cihānuñ ḫalḳı şād oldı
6. Biri birine girdi tehniyetle ḫalḳı di̱vānuñ

meyve-i ümmid:

meyve-i ümmi̱d: -
Mısra: **7**
Ümit meyvesi.

7. Yetişdi meyve-i ümmi̱d açıldı ġonce-i ḫāṭır
8. Berümend oldı naḫl-i ser-bülendi Āl-i ʿOs̱mān'uñ

ġonce-i ḫāṭır:

ġonce-i ḫāṭır: -
Mısra: **7**
Gönül goncası.

7. Yetişdi meyve-i ümmi̱d açıldı ġonce-i ḫāṭır
8. Berümend oldı naḫl-i ser-bülendi Āl-i ʿOs̱mān'uñ

naḫl-i ser-bülendi:

naḫl-i ser-bülendi: -
Mısra: **8**
Uzun boylu fidan.

7. Yetişdi meyve-i ümmi̱d açıldı ġonce-i ḫāṭır
8. Berümend oldı naḫl-i ser-bülendi Āl-i ʿOs̱mān'uñ

şād oldı:

şād oldı: -
Mısra: **5**
Mutlu ve huzurlu olmak.

5. Sürūr-ı şevḳ ile ṭoldı cihānuñ ḫalḳı şād oldı

6. Biri birine girdi tehniyetle ḫalḳı dįvānuñ

Āl-i ʿoŝmān'uñ:

Āl-i ʿoŝmān'uñ: -
Mısra: **8**
Osmanlı hanedanlığı

7. Yetişdi meyve-i ümmįd açıldı ġonce-i ḫāṭır
8. Berümend oldı naḫl-i ser-bülendi Āl-i ʿOŝmān'uñ

vücūd-ı şehriyāri:

vücūd-ı şehriyārį: -
Mısra: **9**
Padişahın vücudu, varlığı.

9. Vücūd-ı şehriyārį māh-ı tābān oldı şeh-zāde
10. Yanında necm-i raḫşendedür ol ḫurşįd-i raḫşānuñ

māh-ı tābān:

māh-ı tābān: -
Mısra: **9**
Parlak ay.

9. Vücūd-ı şehriyārį māh-ı tābān oldı şeh-zāde
10. Yanında necm-i raḫşendedür ol ḫurşįd-i raḫşānuñ

necm-i rahşendedür:

necm-i raḫşendedür: -
Mısra: **10**
Parlak yıldız II şehzade.

9. Vücūd-ı şehriyārį māh-ı tābān oldı şeh-zāde
10. Yanında necm-i raḫşendedür ol ḫurşįd-i raḫşānuñ

nihāl-i ķāmet-i şeh:

nihāl-i ķāmet-i şeh: -
Mısra: **11**
Padişahın boyunun fidanı.

11. Nihāl-i ķāmet-i şeh gül durur şeh-zādesi ġonce
12. Ḫudā bād-ı elemden şaķlasun naḫl-i ḫırāmānuñ

hurşid-i rahşānuñ:

ḫurşįd-i raḫşānuñ: -
Mısra: **10**
Parlak Güneş II Padişah.

9. Vücūd-ı şehriyārį māh-ı tābān oldı şeh-zāde
10. Yanında necm-i raḫşendedür ol ḫurşįd-i raḫşānuñ

bād-ı elemden:

bād-ı elemden: -
Mısra: **12**
elem, sıkıntı rüzgarı

11. Nihāl-i ķāmet-i şeh gül durur şeh-zādesi ġonce
12. Ḫudā bād-ı elemden şaķlasun naḫl-i ḫırāmānuñ

nahl-i hırāmānuñ:

naḫl-i ḫırāmānuñ: -
Mısra: **12**
Naz ile yürüyen fidan boylu.

11. Nihāl-i ķāmet-i şeh gül durur şeh-zādesi ġonce
12. Ḫudā bād-ı elemden şaķlasun naḫl-i ḫırāmānuñ

mānend-i bahār:

mānend-i bahār: -
Mısra: **13**
Bahar mevsimi gibi.

13. Zemistān faṣlını ol ġonce mānend-i bahār itdi
14. Gül-i nev-restesi merġūb olur faṣl-ı zemistānuñ

merġūb olur:

merġūb olur: -
Mısra: **14**
Rağbet edilmek

13. Zemistān faṣlını ol ġonce mānend-i bahār itdi
14. Gül-i nev-restesi merġūb olur faṣl-ı zemistānuñ

faṣl-ı zemistānuñ:

faṣl-ı zemistānuñ: -
Mısra: **14**
Kış mevsimi.

13. Zemistān faṣlını ol ġonce mānend-i bahār itdi
14. Gül-i nev-restesi merġūb olur faṣl-ı zemistānuñ

muʿammer eyleye:

muʿammer eyleye: -
Mısra: **15**
Yaşatmak.

15. Muʿammer eyleye Bārį vücūd-ı şāh-ı devrānı
16. Kemāl-i pįr ide şeh-zāde-i nev-restesin anuñ

vücūd-ı şāh-ı devrānı:

vücūd-ı şāh-ı devrānı: -
Mısra: **15**
Zamanın padişahının varlığı, vücudu.

15. Muʿammer eyleye Bārį vücūd-ı şāh-ı devrānı
16. Kemāl-i pįr ide şeh-zāde-i nev-restesin anuñ

kemāl-i pir:

kemāl-i pįr: -
Mısra: **16**
Yaşını almış olgun kimse.

15. Muʿammer eyleye Bārį vücūd-ı şāh-ı devrānı
16. Kemāl-i pįr ide şeh-zāde-i nev-restesin anuñ

şeh-zāde-i nev-restesin:

şeh-zāde-i nev-restesin: -
Mısra: **16**
Yeni yetişen şehzade.

15. Muʿammer eyleye Bārį vücūd-ı şāh-ı devrānı
16. Kemāl-i pįr ide şeh-zāde-i nev-restesin anuñ

nüvid-i fethi:

nüvįd-i fetḥi: -
Mısra: **18**
Fetih müjdesi.

17. Yemįn ile yesārında ide fetḥ ile nuṣret seyr
18. Nüvįd-i fetḥi gelsün dergeh-i sulṭāna İrān'uñ

dergeh-i sulṭāna:

dergeh-i sulṭāna: -
Mısra: **18**
Sultanın dergahı

17. Yemįn ile yesārında ide fetḥ ile nuṣret seyr
18. Nüvįd-i fetḥi gelsün dergeh-i sulṭāna İrān'uñ

handān u şādān:

ḫandān u şādān: -
Mısra: **19**
Mutlu ve huzurlu.

19. Hemi̱şe gül gibi ḫandān u şādān ol cihān içre
20. Duʿāsı pādişāha bu durur sıdk ile Yaḥyā'nuñ

cenāb-ı Ḥażret-i bāri:

cenāb-ı Ḥażret-i bāri̱: -
Mısra: **21**
Yüce Allah.

21. Cenāb-ı Ḥażret-i Bāri̱ ḫaṭādan ḥıfẓ ide şāhı
22. Budur vird-i zebānı her zamān aʿlā vü ednānuñ

vird-i zebānı:

vird-i zebānı: -
Mısra: **22**
tekrar tekrar söylemek, dilinden düşürmemek.

21. Cenāb-ı Ḥażret-i Bāri̱ ḫaṭādan ḥıfẓ ide şāhı
22. Budur vird-i zebānı her zamān aʿlā vü ednānuñ

aʿlā vü ednānuñ:

aʿlā vü ednānuñ: -
Mısra: **22**
İyi ve kötü

21. Cenāb-ı Ḥażret-i Bāri̱ ḫaṭādan ḥıfẓ ide şāhı
22. Budur vird-i zebānı her zamān aʿlā vü ednānuñ

hıfẓ ide:

ḥıfẓ ide: -
Mısra: **21**
Korumak, muhafaza etmek.

21. Cenāb-ı Ḥażret-i Bāri̱ ḫaṭādan ḥıfẓ ide şāhı
22. Budur vird-i zebānı her zamān aʿlā vü ednānuñ

her zamān:

her zamān: -
Mısra: **22**
Her zaman.

21. Cenāb-ı Ḥażret-i Bāri̱ ḫaṭādan ḥıfẓ ide şāhı
22. Budur vird-i zebānı her zamān aʿlā vü ednānuñ

biri birine girdi:

biri birine girdi: -
Mısra: **6**
Karışmak II bir araya gelmek.

5. Sürūr-ı şevḳ ile ṭoldı cihānuñ ḫalḳı şād oldı
6. Biri birine girdi tehniyetle ḫalḳı di̱vānuñ

berümend oldı:

berümend oldı: -
Mısra: **8**
Yetişmek.

7. Yetişdi meyve-i ümmi̱d açıldı ġonce-i ḫāṭır
8. Berümend oldı naḫl-i ser-bülendi Āl-i ʿOs̱mān'uñ

gül-i nev-restesi:

gül-i nev-restesi: -
Mısra: **14**
Yeni yetişmiş gül.

13. Zemistān faṣlını ol ġonce mānend-i bahār itdi
14. Gül-i nev-restesi merġūb olur faṣl-ı zemistānuñ

seyr ide:

seyr ide: -
Mısra: **17**
Bakmak, izlemek

17. Yemi̱n ile yesārında ide fetḥ ile nuṣret seyr
18. Nüvi̱d-i fetḥi gelsün dergeh-i sulṭāna İrān'uñ

çarh:

çarḫ:
Mısra: **1**
felek

1. Sāġar-ı zerri̱n-i mihri çarḫ gerdān eyledi
2. Bülbül oldı mest-i gül çāk-ı giri̱bān eyledi̱

bülbül:

Bülbül:
Mısra: **2**
güzel sesiyle bilinen kuş II 'âşık.

1. Sāġar-ı zerri̱n-i mihri çarḫ gerdān eyledi
2. Bülbül oldı mest-i gül çāk-ı giri̱bān eyledi̱

bülbül:
Mısra: **19**
Güzel sesli maruf kuş.

19. Āşiyānını debistān itdi bülbül bāġda
20. Beççeler eṭfālına taʿli̱m-i elḥān eyledi

ol:

oldı: -dı
Mısra: **2**
Olmak.

1. Sāġar-ı zerri̱n-i mihri çarḫ gerdān eyledi
2. Bülbül oldı mest-i gül çāk-ı giri̱bān eyledi̱

oldı: -dı
Mısra: **13**
Olmak.

13. Şöyle gevher-pāş oldı bāġa sulṭān-ı bahār
14. Lāle cām-ı ʿişretin laʿl-i Bedaḫşān eyledi

oldı: -dı
Mısra: **15**
Olmak.

15. Lāle vü gül ṭaḳınur oldı güzeller şimdi hep
16. Laʿl ü gevher ḳıymetin ezhār erzān eyledi

ol:
Mısra: **27**
o, işaret sıfatı

27. Ḥażret-i Sulṭān-ı Ġāzi̱ Ḫān Murād ol şāh kim
28. Nev-bahār-ı ʿadli dünyāyı gülistān eyledi

Oldı: -dı
Mısra: **34**
Olmak.

33. Ḥażret-i Ḥaḳ şöyle virdi ḥavl ü ḳuvvet aña kim
34. Oldı nāfiẕ her ne kim emr itdi fermān eyledi

Ol:
Mısra: **46**
o, işaret sıfatı

45. Devletüñ dā'im idüp ʿömrüñ firāvān eylesün
46. Ol Ḫudā kim ʿāleme luṭfın firāvān eyledi

gülşen:

Gülşeni: -i
Mısra: **3**
Bahçe, gül bahçesi.

3. Gülşeni devr itdi bād evrāḳ-ı gülle ṣubḥ-dem
4. Şevḳe geldi ṣanki bir ṭāvūs cevlān eyledi

Gülşenüñ: -üñ
Mısra: **24**
Bahçe, gül bahçesi.

23. Lāle şemʿin vaḳtidür yaḳsa benefşe ḳaplayup
24. Gülşenüñ eṭrāf u eknāfın şebistān eyledi

bād:

bād:
Mısra: **3**
Rüzgar.

3. Gülşeni devr itdi bād evrāḳ-ı gülle ṣubḥ-dem
4. Şevḳe geldi ṣanki bir ṭāvūs cevlān eyledi

ṣubḥ-dem:

ṣubḥ-dem:
Mısra: **3**
Sabah vaktinde, sabahleyin.

3. Gülşeni devr itdi bād evrāḳ-ı gülle ṣubḥ-dem
4. Şevḳe geldi ṣanki bir ṭāvūs cevlān eyledi

ṣanki:

ṣanki:
Mısra: **4**
sanki, güya

3. Gülşeni devr itdi bād evrāḳ-ı gülle ṣubḥ-dem
4. Şevḳe geldi ṣanki bir ṭāvūs cevlān eyledi

bir:

bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Gülşeni devr itdi bād evrāḳ-ı gülle ṣubḥ-dem
4. Şevḳe geldi ṣanki bir ṭāvūs cevlān eyledi

bir:
Mısra: **6**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Ġonce ṭıflın şöyle itdi terbiyet ebr-i bahār
6. Gül gibi bir nāzenin̰-i pāk-dāmān eyledi

bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Gül şiḳāf-ı ġonceden itdi nihānı̰ bir nigāh
8. Şevḳet ü cāhın görüp kendin nümāyān eyledi

ṭāvūs:

ṭāvūs:
Mısra: **4**
Tavus kuşu.

3. Gülşeni devr itdi bād evrāḳ-ı gülle ṣubḥ-dem
4. Şevḳe geldi ṣanki bir ṭāvūs cevlān eyledi

Ġonce:

Ġonce:
Mısra: **5**
Henüz açılmamış gül tomurcuğu

5. Ġonce ṭıflın şöyle itdi terbiyet ebr-i bahār
6. Gül gibi bir nāzenin̰-i pāk-dāmān eyledi

ṭıfl:

ṭıflın: -ın
Mısra: **5**
Çocuk, güzel.

5. Ġonce ṭıflın şöyle itdi terbiyet ebr-i bahār
6. Gül gibi bir nāzenin̰-i pāk-dāmān eyledi

şöyle:

şöyle:
Mısra: **5**
Şu tarzda, şu şekilde, şu yolda

5. Ġonce ṭıflın şöyle itdi terbiyet ebr-i bahār
6. Gül gibi bir nāzenin̰-i pāk-dāmān eyledi

şöyle:
Mısra: **33**
Şu tarzda, şu şekilde, şu yolda

33. Ḥażret-i Ḥaḳ şöyle virdi ḥavl ü ḳuvvet aña kim
34. Oldı nāfiẕ her ne kim emr itdi fermān eyledi

gül:

Gül:
Mısra: **6**
Gül

5. Ġonce ṭıflın şöyle itdi terbiyet ebr-i bahār
6. Gül gibi bir nāzenin̰-i pāk-dāmān eyledi

Gül:
Mısra: **7**
gül

7. Gül şiḳāf-ı ġonceden itdi nihānı̰ bir nigāh
8. Şevḳet ü cāhın görüp kendin nümāyān eyledi

gül:
Mısra: **15**
gül

15. Lāle vü gül ṭaḳınur oldı güzeller şimdi hep
16. Laʿl ü gevher ḳıymetin ezhār erzān eyledi

gibi:

gibi:
Mısra: **6**
Benzetme edatı

5. Ġonce ṭıflın şöyle itdi terbiyet ebr-i bahār
6. Gül gibi bir nāzenin̰-i pāk-dāmān eyledi

gibi:
Mısra: **30**
Benzetme edatı

29. Ḫalḳ-ı ʿālem sāye-i ʿadlinde hep āsūde-ḥāl
30. Ebr-i Nīsānı̰ gibi iḥsānı yek-sān eyledi

gibi:
Mısra: **44**
Benzetme edatı

43. Cān u dilden eyler elbette duʿā-yı devletüñ
44. Ḳadrüñi Yaḥyā gibi her kim ki izʿān eyledi

nigāh:

nigāh:
Mısra: **7**
Bakış, nazar.

7. Gül şiḳāf-ı ġonceden itdi nihānı̰ bir nigāh
8. Şevḳet ü cāhın görüp kendin nümāyān eyledi

Şevḳet:

Şevḳet:
Mısra: **8**
büyüklük, heybet

7. Gül şiḳāf-ı ġonceden itdi nihānı̰ bir nigāh
8. Şevḳet ü cāhın görüp kendin nümāyān eyledi

ü:

ü:
Mısra: **8**
ve

7. Gül şikāf-ı ġonceden itdi nihānį bir nigāh
8. Şevķet ü cāhın görüp kendin nümāyān eyledi

cāh:

cāhın: -ın
Mısra: **8**
makam, derece, rütbe; heybet, ihtişam.

7. Gül şikāf-ı ġonceden itdi nihānį bir nigāh
8. Şevķet ü cāhın görüp kendin nümāyān eyledi

gör:

görüp: -üp
Mısra: **8**
Görmek.

7. Gül şikāf-ı ġonceden itdi nihānį bir nigāh
8. Şevķet ü cāhın görüp kendin nümāyān eyledi

kendi:

kendin: -n
Mısra: **8**
Kişinin öz varlığı, zâtı.

7. Gül şikāf-ı ġonceden itdi nihānį bir nigāh
8. Şevķet ü cāhın görüp kendin nümāyān eyledi

vü:

vü:
Mısra: **9**
Ve

9. Himmet-i vālā vü baḫt-ı ercümendi seyr idüñ
10. Bįd-i müşgi mülket-i gülzārda bān eyledi

vü:
Mısra: **15**
Ve

15. Lāle vü gül ṭaķınur oldı güzeller şimdi hep
16. Laʿl ü gevher ķıymetin ezhār erzān eyledi

yay:

Yaydı: -dı
Mısra: **11**
Yaymak.

11. Yaydı būy-ı sünbüli gülzāra bād-ı nev-bahār
12. Nev-ʿarūs-ı vaķt zülfün ʿanber-efşān eyledi

gülzār:

gülzāra: -a
Mısra: **11**
gül bahçesi ‖ bahçe

11. Yaydı būy-ı sünbüli gülzāra bād-ı nev-bahār
12. Nev-ʿarūs-ı vaķt zülfün ʿanber-efşān eyledi

gülzārda: -da
Mısra: **25**
gül bahçesi ‖ bahçe

25. Yaķdılar meşʿallerin nergislerüñ gülzārda
26. Var ise şāh-ı cihān meyl-i çerāġān eyledi

zülf:

zülfün: -ün
Mısra: **12**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

11. Yaydı būy-ı sünbüli gülzāra bād-ı nev-bahār
12. Nev-ʿarūs-ı vaķt zülfün ʿanber-efşān eyledi

ʿanber-efşān:

ʿanber-efşān:
Mısra: **12**
güzel koku saçmak

11. Yaydı būy-ı sünbüli gülzāra bād-ı nev-bahār
12. Nev-ʿarūs-ı vaķt zülfün ʿanber-efşān eyledi

eyle:

eyledi: -di
Mısra: **12**
etmek, yapmak.

11. Yaydı būy-ı sünbüli gülzāra bād-ı nev-bahār
12. Nev-ʿarūs-ı vaķt zülfün ʿanber-efşān eyledi

eyledi: -di
Mısra: **14**
etmek, yapmak.

13. Şöyle gevher-pāş oldı bāġa sulṭān-ı bahār
14. Lāle cām-ı ʿişretin laʿl-i Bedaḫşān eyledi

eyledi: -di
Mısra: **18**
etmek, yapmak.

17. Her biri itmekdedür şevķ ü ṣafā mürġin şikār
18. Bülbülān-ı bāġ kār-ı şāh-bāzān eyledi

eyledi: -di
Mısra: **20**
etmek, yapmak.

19. Āşiyānını debistān itdi bülbül bāġda
20. Beççeler eṭfālına taʿlįm-i elḥān eyledi

eyledi: -di
Mısra: **26**
etmek, yapmak.

25. Yaķdılar meşʿallerin nergislerüñ gülzārda
26. Var ise şāh-ı cihān meyl-i çerāġān eyledi

eyledi: -di
Mısra: **28**
etmek, yapmak.

27. Ḥażret-i Sulṭān-ı Ġāzį Ḫān Murād ol şāh kim
28. Nev-bahār-ı ʿadli dünyāyı gülistān eyledi

eyledi: -di
Mısra: **30**
etmek, yapmak.

29. Ḫalķ-ı ʿālem sāye-i ʿadlinde hep āsūde-ḥāl
30. Ebr-i Nįsānį gibi iḥsānı yek-sān eyledi

eyledi: -di
Mısra: **32**
etmek, yapmak.

31. Yer yüzinde ẓulmet-i ẓulmi izāle itmege
32. Ḥaķ Teʿālā tįġini ḫurşįd-i raḫşān eyledi

eyledi: -di
Mısra: **34**
etmek, yapmak.

33. Ḥażret-i Ḥaķ şöyle virdi ḥavl ü ķuvvet aña kim
34. Oldı nāfiẕ her ne kim emr itdi fermān eyledi

eyledi: -di
Mısra: **36**
etmek, yapmak.

35. Rūbeh-i pür ḫileveş kaçdı muķābil olmadan
36. Ḫaṣm-ı dūna çün hücūm-ı

şir-i ġarrān eyledi

eyledi: -di
Mısra: **40**
etmek, yapmak.

39. Tiġ-i ḳahrından hirāsān oldı baş göstermedi
40. Didiler ḫavfından āheng-i Ḫorāsān eyledi

eyleyen: -yen
Mısra: **41**
etmek, yapmak.

41. Pādişāhā ḥażretüñ memdūḥ-ı ʿālem eyleyen
42. Ben ḳuluñ saña duʿā-gūy-ı ŝenā-ḫān eyledi

eyledi: -di
Mısra: **42**
etmek, yapmak.

41. Pādişāhā ḥażretüñ memdūḥ-ı ʿālem eyleyen
42. Ben ḳuluñ saña duʿā-gūy-ı ŝenā-ḫān eyledi

eyler: -r
Mısra: **43**
etmek, yapmak.

43. Cān u dilden eyler elbette duʿā-yı devletüñ
44. Ḳadrüñi Yaḥyā gibi her kim ki izʿān eyledi

Şöyle:

Şöyle:
Mısra: **13**
Şu tarzda, şu şekilde, şu yolda

13. Şöyle gevher-pāş oldı bāġa sulṭān-ı bahār
14. Lāle cām-ı ʿişretin laʿl-i Bedaḫşān eyledi

---

gevher-pāş:

gevher-pāş:
Mısra: **13**
Gevher saçıcı, saçan.

13. Şöyle gevher-pāş oldı bāġa sulṭān-ı bahār
14. Lāle cām-ı ʿişretin laʿl-i Bedaḫşān eyledi

---

bāġ:

bāġa: -a
Mısra: **13**
bahçe

13. Şöyle gevher-pāş oldı bāġa sulṭān-ı bahār
14. Lāle cām-ı ʿişretin laʿl-i Bedaḫşān eyledi

bāġda: -da
Mısra: **19**
bahçe

19. Āşiyānını debistān itdi bülbül bāġda
20. Beççeler eṭfālına taʿlīm-i elḥān eyledi

---

lāle:

Lāle:
Mısra: **14**
Lale çiçeği.

13. Şöyle gevher-pāş oldı bāġa sulṭān-ı bahār
14. Lāle cām-ı ʿişretin laʿl-i Bedaḫşān eyledi

Lāle:
Mısra: **15**
Lale çiçeği.

15. Lāle vü gül ṭaḳınur oldı güzeller şimdi hep
16. Laʿl ü gevher ḳıymetin ezhār erzān eyledi

Lāle:
Mısra: **23**
Lale çiçeği.

23. Lāle şemʿin vaḳtidür yaḳsa benefşe ḳaplayup
24. Gülşenüñ eṭrāf u eknāfın şebistān eyledi

ṭaḳın:

ṭaḳınur: -ur
Mısra: **15**
süslenmek yahut korunmak amacıyla bir şey takmak

15. Lāle vü gül ṭaḳınur oldı güzeller şimdi hep
16. Laʿl ü gevher ḳıymetin ezhār erzān eyledi

---

güzel:

güzeller: -ler
Mısra: **15**
Güzel. || Dilber.

15. Lāle vü gül ṭaḳınur oldı güzeller şimdi hep
16. Laʿl ü gevher ḳıymetin ezhār erzān eyledi

şimdi:

şimdi:
Mısra: **15**
Şimdi, artık.

15. Lāle vü gül ṭaḳınur oldı güzeller şimdi hep
16. Laʿl ü gevher ḳıymetin ezhār erzān eyledi

---

hep:

hep:
Mısra: **15**
Sürekli olarak, her zaman, daima.

15. Lāle vü gül ṭaḳınur oldı güzeller şimdi hep
16. Laʿl ü gevher ḳıymetin ezhār erzān eyledi

hep:
Mısra: **29**
tamamen, hep.

29. Ḫalḳ-ı ʿālem sāye-i ʿadlinde hep āsūde-ḥāl
30. Ebr-i Nįsānį gibi iḥsānı yek-sān eyledi

ḳıymetin:

ḳıymetin:
Mısra: **16**
Değer.

15. Lāle vü gül ṭaḳınur oldı güzeller şimdi hep
16. Laʿl ü gevher ḳıymetin ezhār erzān eyledi

---

ezhār:

ezhār:
Mısra: **16**
Çiçekler.

15. Lāle vü gül ṭaḳınur oldı güzeller şimdi hep
16. Laʿl ü gevher ḳıymetin ezhār erzān eyledi

---

mürġ:

mürġin: -in
Mısra: **17**
Kuş.

17. Her biri itmekdedür şevḳ ü ṣafā mürġin şiḳār
18. Bülbülān-ı bāġ kār-ı şāh-bāzān eyledi

Āşiyān:

Āşiyānını: -ını
Mısra: **19**
Yuva, ev, ikametgâh.

19. Āşiyānını debistān itdi bülbül bāġda
20. Beççeler eṭfālına taʿlīm-i

elḥān eyledi

debistān:

debistān:
Mısra: **19**
Mektep, okul.

19. Āşiyānını debistān itdi bülbül bāġda
20. Beççeler eṭfālına taʿlīm-i elḥān eyledi

it:

itdi: -di
Mısra: **19**
etmek, eylemek

19. Āşiyānını debistān itdi bülbül bāġda
20. Beççeler eṭfālına taʿlīm-i elḥān eyledi

beçce:

Beççeler: -ler
Mısra: **20**
çocuk

19. Āşiyānını debistān itdi bülbül bāġda
20. Beççeler eṭfālına taʿlīm-i elḥān eyledi

etfāl:

etfālına: -ına
Mısra: **20**
Çocuklar.

19. Āşiyānını debistān itdi bülbül bāġda
20. Beççeler eṭfālına taʿlīm-i elḥān eyledi

ile:

ile:
Mısra: **21**
birlikte

21. Bir zamān ile söyündürmişdi yine rūzgār
22. Nergisüñ zerrīn çerāġını fürūzān eyledi

söyündür:

söyündürmişdi: -miş, -di
Mısra: **21**
söndürmek

21. Bir zamān ile söyündürmişdi yine rūzgār
22. Nergisüñ zerrīn çerāġını

fürūzān eyledi

yine:

yine:
Mısra: **21**
Tekrar.

21. Bir zamān ile söyündürmişdi yine rūzgār
22. Nergisüñ zerrīn çerāġını fürūzān eyledi

rūzgār:

rūzgār:
Mısra: **21**
Devir, zaman; esinti,yel.

21. Bir zamān ile söyündürmişdi yine rūzgār
22. Nergisüñ zerrīn çerāġını fürūzān eyledi

nergisüñ:

Nergisüñ:
Mısra: **22**
İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek ll mahmur bakışlı sevgili.

21. Bir zamān ile söyündürmişdi yine rūzgār
22. Nergisüñ zerrīn çerāġını fürūzān eyledi

şemʿ:

şemʿin: -in
Mısra: **23**
Mum.

23. Lāle şemʿin vaḳtidür yaḳsa benefşe ḳaplayup
24. Gülşenüñ eṭrāf u eknāfın şebistān eyledi

vakt:

vaḳtidür: -idür
Mısra: **23**
zaman

23. Lāle şemʿin vaḳtidür yaḳsa benefşe ḳaplayup
24. Gülşenüñ eṭrāf u eknāfın şebistān eyledi

yak:

yaḳsa: -sa
Mısra: **23**
ateşe vermek, tutuşturmak.

23. Lāle şemʿin vaḳtidür yaḳsa

benefşe ḳaplayup
24. Gülşenüñ eṭrāf u eknāfın şebistān eyledi

Yaḳdılar: -dılar
Mısra: **25**
ateşe vermek, tutuşturmak.

25. Yaḳdılar meşʿallerin nergislerüñ gülzārda
26. Var ise şāh-ı cihān meyl-i çerāġān eyledi

benefşe:

benefşe:
Mısra: **23**
Menekşe çiçeği

23. Lāle şemʿin vaḳtidür yaḳsa benefşe ḳaplayup
24. Gülşenüñ eṭrāf u eknāfın şebistān eyledi

kapla:

ḳaplayup: -yup
Mısra: **23**
Kaplamak, sarmak.

23. Lāle şemʿin vaḳtidür yaḳsa benefşe ḳaplayup
24. Gülşenüñ eṭrāf u eknāfın şebistān eyledi

meşʿal:

meşʿallerin: -lerin
Mısra: **25**
Meşale

25. Yaḳdılar meşʿallerin nergislerüñ gülzārda
26. Var ise şāh-ı cihān meyl-i çerāġān eyledi

nergis:

nergislerüñ: -lerüñ
Mısra: **25**
İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek.

25. Yaḳdılar meşʿallerin nergislerüñ gülzārda
26. Var ise şāh-ı cihān meyl-i çerāġān eyledi

var:

Var:
Mısra: **26**
bulunmakta

25. Yaḳdılar meşʿallerin nergislerüñ gülzārda
26. Var ise şāh-ı cihān meyl-i

çerāġān eyledi

ise:

ise:
Mısra: **26**
koşul edatı

25. Yaḳdılar meşʿallerin nergislerüñ gülzārda
26. Var ise şāh-ı cihān meyl-i çerāġān eyledi

şāh:

şāh:
Mısra: **27**
şah, sultan

27. Ḥażret-i Sulṭān-ı Ġāzį Ḫān Murād ol şāh kim
28. Nev-bahār-ı ʿadli dünyāyı gülistān eyledi

kim:

kim:
Mısra: **27**
ki

27. Ḥażret-i Sulṭān-ı Ġāzį Ḫān Murād ol şāh kim
28. Nev-bahār-ı ʿadli dünyāyı gülistān eyledi

kim:
Mısra: **33**
ki

33. Ḥażret-i Ḥaḳ şöyle virdi ḥavl ü ḳuvvet aña kim
34. Oldı nāfiẕ her ne kim emr itdi fermān eyledi

kim:
Mısra: **46**
ki

45. Devletüñ dā'im idüp ʿömrüñ firāvān eylesün
46. Ol Ḫudā kim ʿāleme luṭfın firāvān eyledi

dünyā:

dünyāyı: -yı
Mısra: **28**
dünya

27. Ḥażret-i Sulṭān-ı Ġāzį Ḫān Murād ol şāh kim
28. Nev-bahār-ı ʿadli dünyāyı gülistān eyledi

gülistān:

gülistān:
Mısra: **28**
gül bahçesi

27. Ḥażret-i Sulṭān-ı Ġāzį Ḫān Murād ol şāh kim
28. Nev-bahār-ı ʿadli dünyāyı gülistān eyledi

āsūde-ḥāl:

āsūde-ḥāl:
Mısra: **29**
mutlu, huzurlu bir halde olmak

29. Ḫalḳ-ı ʿālem sāye-i ʿadlinde hep āsūde-ḥāl
30. Ebr-i Nįsānį gibi iḥsānı yek-sān eyledi

iḥsān:

iḥsānı: -ı
Mısra: **30**
cömertlik, lutuf‖ bağış, hediye

29. Ḫalḳ-ı ʿālem sāye-i ʿadlinde hep āsūde-ḥāl
30. Ebr-i Nįsānį gibi iḥsānı yek-sān eyledi

yek-sān:

yek-sān:
Mısra: **30**
bir, beraber

29. Ḫalḳ-ı ʿālem sāye-i ʿadlinde hep āsūde-ḥāl
30. Ebr-i Nįsānį gibi iḥsānı yek-sān eyledi

tiġ:

tiġini: -ini
Mısra: **32**
Kılıç

31. Yer yüzinde ẓulmet-i ẓulmi izāle itmege
32. Ḥaḳ Teʿālā tiġini ḫurşįd-i raḫşān eyledi

vir:

virdi: -di
Mısra: **33**
vermek

33. Ḥażret-i Ḥaḳ şöyle virdi ḥavl ü ḳuvvet aña kim
34. Oldı nāfiẕ her ne kim emr itdi fermān eyledi

aña:

aña:
Mısra: **33**
Ona.

33. Ḥażret-i Ḥaḳ şöyle virdi ḥavl ü ḳuvvet aña kim
34. Oldı nāfiẕ her ne kim emr itdi fermān eyledi

nāfiẕ:

nāfiẕ:
Mısra: **34**
Etkili, nüfuzlu.

33. Ḥażret-i Ḥaḳ şöyle virdi ḥavl ü ḳuvvet aña kim
34. Oldı nāfiẕ her ne kim emr itdi fermān eyledi

fermān:

fermān:
Mısra: **34**
buyruk, emir

33. Ḥażret-i Ḥaḳ şöyle virdi ḥavl ü ḳuvvet aña kim
34. Oldı nāfiẕ her ne kim emr itdi fermān eyledi

kaç:

kaçdı: -dı
Mısra: **35**
kaçmak, sakınmak

35. Rūbeh-i pür ḫileveş kaçdı muḳābil olmadan
36. Ḫaṣm-ı dūna çün hücūm-ı şįr-i ġarrān eyledi

çün:

çün:
Mısra: **36**
için

35. Rūbeh-i pür ḫileveş kaçdı muḳābil olmadan
36. Ḫaṣm-ı dūna çün hücūm-ı şįr-i ġarrān eyledi

Karşu:

Ḳarşuya: -ya
Mısra: **37**
Bir yerin yüzü ve cephesi karşısında bulunan.

37. Ḳarşuya bir kerre ṭurmadı muḳābil olmadı
38. Heybet-i şemşįr-i ḳahrından hirāsān eyledi

ṭur:

ṭurmadı: -madı
Mısra: **37**
Durmak, belli bir durumda olmak.

37. Ḳarşuya bir kerre ṭurmadı muḳābil olmadı
38. Heybet-i şemşi̱r-i ḳahrından hirāsān eyledi

di:

Didiler: -diler
Mısra: **40**
Söylemek.

39. Tiġ-i ḳahrından hirāsān oldı baş göstermedi
40. Didiler ḫavfından āheng-i Ḫorāsān eyledi

havf:

ḫavfından: -ından
Mısra: **40**
korku.

39. Tiġ-i ḳahrından hirāsān oldı baş göstermedi
40. Didiler ḫavfından āheng-i Ḫorāsān eyledi

pādişāhā:

Pādişāhā:
Mısra: **41**
Ey ulu Padişah.

41. Pādişāhā ḥażretüñ memdūḥ-ı ʿālem eyleyen
42. Ben ḳuluñ saña duʿā-gūy-ı s̱enā-ḫān eyledi

ḥażret:

ḥażretüñ: -üñ
Mısra: **41**
Saygı ifadesi.

41. Pādişāhā ḥażretüñ memdūḥ-ı ʿālem eyleyen
42. Ben ḳuluñ saña duʿā-gūy-ı s̱enā-ḫān eyledi

ben:

Ben:
Mısra: **42**
Birinci teklik şahıs zamiri.

41. Pādişāhā ḥażretüñ memdūḥ-ı ʿālem eyleyen
42. Ben ḳuluñ saña duʿā-gūy-ı s̱enā-ḫān eyledi

kul:

ḳuluñ: -uñ
Mısra: **42**
Köle, esir, tutsak

41. Pādişāhā ḥażretüñ memdūḥ-ı ʿālem eyleyen
42. Ben ḳuluñ saña duʿā-gūy-ı s̱enā-ḫān eyledi

saña:

saña:
Mısra: **42**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

41. Pādişāhā ḥażretüñ memdūḥ-ı ʿālem eyleyen
42. Ben ḳuluñ saña duʿā-gūy-ı s̱enā-ḫān eyledi

elbette:

elbette:
Mısra: **43**
Mutlaka

43. Cān u dilden eyler elbette duʿā-yı devletüñ
44. Ḳadrüñi Yaḥyā gibi her kim ki izʿān eyledi

Kadr:

Ḳadrüñi: -üñ, -i
Mısra: **44**
Değer, itibar, haysiyet.

43. Cān u dilden eyler elbette duʿā-yı devletüñ
44. Ḳadrüñi Yaḥyā gibi her kim ki izʿān eyledi

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **44**
17. yüzyıl divan şairi

43. Cān u dilden eyler elbette duʿā-yı devletüñ
44. Ḳadrüñi Yaḥyā gibi her kim ki izʿān eyledi

devlet:

Devletüñ: -üñ
Mısra: **45**
mutluluk, talih ‖ makam, haşmet, şan

45. Devletüñ dā'im idüp ʿömrüñ firāvān eylesün
46. Ol Ḫudā kim ʿāleme luṭfın firāvān eyledi

ʿömr:

ʿömrüñ: -üñ
Mısra: **45**
Ömür.

45. Devletüñ dā'im idüp ʿömrüñ firāvān eylesün
46. Ol Ḫudā kim ʿāleme luṭfın firāvān eyledi

Hudā:

Ḫudā:
Mısra: **46**
Allah, Tanrı, Rabb

45. Devletüñ dā'im idüp ʿömrüñ firāvān eylesün
46. Ol Ḫudā kim ʿāleme luṭfın firāvān eyledi

ʿālem:

ʿāleme: -e
Mısra: **46**
kâinat, dünyâ ‖ dünyadaki herkes ve her şey

45. Devletüñ dā'im idüp ʿömrüñ firāvān eylesün
46. Ol Ḫudā kim ʿāleme luṭfın firāvān eyledi

luṭf:

luṭfın: -ın
Mısra: **46**
Yardım, inayet, ihsan.

45. Devletüñ dā'im idüp ʿömrüñ firāvān eylesün
46. Ol Ḫudā kim ʿāleme luṭfın firāvān eyledi

sāġar-ı zerrin-i mihri:

sāġar-ı zerri̱n-i mihri: -
Mısra: **1**
Güneş gibi altın sarısı parıldayan kadeh.

1. Sāġar-ı zerri̱n-i mihri çarḫ gerdān eyledi
2. Bülbül oldı mest-i gül çāk-ı giri̱bān eyledi̱

gerdān eyledi:

gerdān eyledi: -
Mısra: **1**
Döndürmek.

1. Sāġar-ı zerri̱n-i mihri çarḫ gerdān eyledi
2. Bülbül oldı mest-i gül çāk-ı giri̱bān eyledi̱

mest-i gül:

mest-i gül: -
Mısra: **2**
Güle müptela olmak II sevgiliye âşık olmak.

1. Sāġar-ı zerrīn-i mihri çarḫ gerdān eyledi
2. Bülbül oldı mest-i gül çāk-ı girībān eyledi

devr itdi:

devr itdi: -
Mısra: **3**
Dönüp dolaşmak, tur atmak

3. Gülşeni devr itdi bād evrāḳ-ı gülle ṣubḥ-dem
4. Şevḳe geldi ṣanki bir ṭāvūs cevlān eyledi

evrāk-ı gülle:

evrāḳ-ı gülle: -
Mısra: **3**
Gül yaprakları

3. Gülşeni devr itdi bād evrāḳ-ı gülle ṣubḥ-dem
4. Şevḳe geldi ṣanki bir ṭāvūs cevlān eyledi

Şevke geldi:

Şevḳe geldi: -
Mısra: **4**
coşkuya kapılmak

3. Gülşeni devr itdi bād evrāḳ-ı gülle ṣubḥ-dem
4. Şevḳe geldi ṣanki bir ṭāvūs cevlān eyledi

cevlān eyledi:

cevlān eyledi: -
Mısra: **4**
Dolaşmak, gezinmek.

3. Gülşeni devr itdi bād evrāḳ-ı gülle ṣubḥ-dem
4. Şevḳe geldi ṣanki bir ṭāvūs cevlān eyledi

terbiyet itdi:

terbiyet itdi: -
Mısra: **5**
Eğitmek.

5. Ġonce ṭıflın şöyle itdi terbiyet ebr-i bahār
6. Gül gibi bir nāzenīn-i pāk-dāmān eyledi

ebr-i bahār:

ebr-i bahār: -
Mısra: **5**
Bahar bulutu

5. Ġonce ṭıflın şöyle itdi terbiyet ebr-i bahār
6. Gül gibi bir nāzenīn-i pāk-dāmān eyledi

nāzenin-i pāk-dāmān eyledi:

nāzenīn-i pāk-dāmān eyledi: -
Mısra: **6**
Zarif ve iffetli kimseye dönüştürmek.

5. Ġonce ṭıflın şöyle itdi terbiyet ebr-i bahār
6. Gül gibi bir nāzenīn-i pāk-dāmān eyledi

şikāf-ı ġonceden:

şikāf-ı ġonceden: -
Mısra: **7**
Goncanın yırtmacı II goncanın yapraklarının arası.

7. Gül şikāf-ı ġonceden itdi nihānī bir nigāh
8. Şevḳet ü cāhın görüp kendin nümāyān eyledi

nihāni itdi:

nihānī itdi: -
Mısra: **7**
gizlemek

7. Gül şikāf-ı ġonceden itdi nihānī bir nigāh
8. Şevḳet ü cāhın görüp kendin nümāyān eyledi

firāvān eyledi:

firāvān eyledi: -
Mısra: **46**
Artırmak II bollaştırmak.

45. Devletüñ dā'im idüp ʿömrüñ firāvān eylesün
46. Ol Ḫudā kim ʿāleme luṭfın firāvān eyledi

memdūh-ı ʿālem:

memdūh-ı ʿālem: -
Mısra: **41**
Herkesin övdüğü

41. Pādişāhā ḥażretüñ memdūh-ı ʿālem eyleyen
42. Ben ḳuluñ saña duʿā-gūy-ı s̱enā-ḫān eyledi

çāk-i giribān eyledi:

çāk-i girībān eyledi: -
Mısra: **2**
Yakasını yırtmak.

1. Sāġar-ı zerrīn-i mihri çarḫ gerdān eyledi
2. Bülbül oldı mest-i gül çāk-ı girībān eyledi

nümāyān eyledi:

nümāyān eyledi: -
Mısra: **8**
Göstermek.

7. Gül şikāf-ı ġonceden itdi nihānī bir nigāh
8. Şevḳet ü cāhın görüp kendin nümāyān eyledi

himmet-i vālā:

himmet-i vālā: -
Mısra: **9**
Yüce olan himmet.

9. Himmet-i vālā vü baḫt-ı ercümendi seyr idüñ
10. Bīd-i müşgi mülket-i gülzārda bān eyledi

baht-ı ercümendi:

baḫt-ı ercümendi: -
Mısra: **9**
Değerli baht.

9. Himmet-i vālā vü baḫt-ı ercümendi seyr idüñ
10. Bīd-i müşgi mülket-i gülzārda bān eyledi

seyr idüñ:

seyr idüñ: -
Mısra: **9**
Bakmak, izlemek

9. Himmet-i vālā vü baḫt-ı ercümendi seyr idüñ
10. Bīd-i müşgi mülket-i gülzārda bān eyledi

bid-i müşgi:

bīd-i müşgi: -
Mısra: **10**
Misk gibi güzel kokulu söğüt ağacı.

9. Himmet-i vālā vü baḫt-ı ercümendi seyr idüñ
10. Bīd-i müşgi mülket-i gülzārda bān eyledi

mülket-i gülzārda:

mülket-i gülzārda: -
Mısra: **10**
Güller ülkesi.

9. Himmet-i vālā vü baḫt-ı ercümendi seyr idüñ
10. Bịd-i müşgi mülket-i gülzārda bān eyledi

bān eyledi:

bān eyledi: -
Mısra: **10**
Çağıran II söğüt ağacı.

9. Himmet-i vālā vü baḫt-ı ercümendi seyr idüñ
10. Bịd-i müşgi mülket-i gülzārda bān eyledi

būy-ı sünbüli:

būy-ı sünbüli: -
Mısra: **11**
Sünbül kokusu.

11. Yaydı būy-ı sünbüli gülzāra bād-ı nev-bahār
12. Nev-ʿarūs-ı vaḳt zülfün ʿanber-efşān eyledi

bād-ı nev-bahār:

bād-ı nev-bahār: -
Mısra: **11**
ilkbahar rüzgarı

11. Yaydı būy-ı sünbüli gülzāra bād-ı nev-bahār
12. Nev-ʿarūs-ı vaḳt zülfün ʿanber-efşān eyledi

nev-ʿarūs-ı vaḳt:

nev-ʿarūs-ı vaḳt: -
Mısra: **12**
Zamanın yeni gelini.

11. Yaydı būy-ı sünbüli gülzāra bād-ı nev-bahār
12. Nev-ʿarūs-ı vaḳt zülfün ʿanber-efşān eyledi

sulṭān-ı bahār:

sulṭān-ı bahār: -
Mısra: **13**
bahar sultanı.

13. Şöyle gevher-pāş oldı bāġa sulṭān-ı bahār
14. Lāle cām-ı ʿişretin laʿl-i Bedaḫşān eyledi

cām-ı ʿişretin:

cām-ı ʿişretin: -
Mısra: **14**
İçki kadehi

13. Şöyle gevher-pāş oldı bāġa sulṭān-ı bahār
14. Lāle cām-ı ʿişretin laʿl-i Bedaḫşān eyledi

laʿl-i bedaḫşān:

laʿl-i bedaḫşān: -
Mısra: **14**
Değerli taşlarıyla ünlü Bedahşan'daki lal taşı; güzellerle dolu olan seyir yerlerindeki dilberlerin dudağı

13. Şöyle gevher-pāş oldı bāġa sulṭān-ı bahār
14. Lāle cām-ı ʿişretin laʿl-i Bedaḫşān eyledi

bülbülān-ı bāġ:

bülbülān-ı bāġ: -
Mısra: **18**
Bahçenin bülbülleri, âşıkları.

17. Her biri itmekdedür şevḳ ü ṣafā mürġin şikār
18. Bülbülān-ı bāġ kār-ı şāh-bāzān eyledi

kār-ı şāh-bāzān:

kār-ı şāh-bāzān: -
Mısra: **18**
Doğan kuşlarının işi.

17. Her biri itmekdedür şevḳ ü ṣafā mürġin şikār
18. Bülbülān-ı bāġ kār-ı şāh-bāzān eyledi

laʿl ü gevher:

laʿl ü gevher: -
Mısra: **16**
La'l taşı ve mücevher

15. Lāle vü gül ṭaḳınur oldı güzeller şimdi hep
16. Laʿl ü gevher ḳıymetin ezhār erzān eyledi

erzān eyledi:

erzān eyledi: -
Mısra: **16**
Ucuzlatmak.

15. Lāle vü gül ṭaḳınur oldı güzeller şimdi hep
16. Laʿl ü gevher ḳıymetin ezhār erzān eyledi

her biri:

her biri: -
Mısra: **17**
Her biri

17. Her biri itmekdedür şevḳ ü ṣafā mürġin şikār
18. Bülbülān-ı bāġ kār-ı şāh-bāzān eyledi

şevḳ ü ṣafā:

şevḳ ü ṣafā: -
Mısra: **17**
Neşe ve eğlence

17. Her biri itmekdedür şevḳ ü ṣafā mürġin şikār
18. Bülbülān-ı bāġ kār-ı şāh-bāzān eyledi

şikār itmekdedür:

şikār itmekdedür: -
Mısra: **17**
avlamak

17. Her biri itmekdedür şevḳ ü ṣafā mürġin şikār
18. Bülbülān-ı bāġ kār-ı şāh-bāzān eyledi

taʿlim-i elḥān:

taʿlịm-i elḥān: -
Mısra: **20**
Şarkı söylemeyi öğrenmek.

19. Āşiyānını debistān itdi bülbül bāġda
20. Beççeler eṭfālına taʿlịm-i elḥān eyledi

bir zamān:

bir zamān: -
Mısra: **21**
Bir zaman

21. Bir zamān ile söyündürmişdi yine rūzgār
22. Nergisüñ zerrịn çerāġını fürūzān eyledi

zerrin çerāġını:

zerrịn çerāġını: -
Mısra: **22**
Altın sarısı mum.

21. Bir zamān ile söyündürmişdi yine rūzgār
22. Nergisüñ zerrịn çerāġını fürūzān eyledi

fürūzān eyledi:

fürūzān eyledi: -
Mısra: **22**
aydınlatmak.

21. Bir zamān ile söyündürmişdi yine rūzgār
22. Nergisüñ zerrịn çerāġını fürūzān eyledi

şebistān eyledi:

şebistān eyledi: -
Mısra: **24**
Geceye dönüştürmek.

23. Lāle şemʿin vaḳtidür yaḳsa benefşe ḳaplayup
24. Gülşenüñ eṭrāf u eknāfın şebistān eyledi

eṭrāf u eknāfın:

eṭrāf u eknāfın: -
Mısra: **24**
Yanları ve ortaları.

23. Lāle şemʿin vaḳtidür yaḳsa benefşe ḳaplayup
24. Gülşenüñ eṭrāf u eknāfın şebistān eyledi

şāh-ı cihān:

şāh-ı cihān: -
Mısra: **26**
Cihan şahı.

25. Yaḳdılar meşʿallerin nergislerüñ gülzārda
26. Var ise şāh-ı cihān meyl-i çerāġān eyledi

meyl-i çerāġān:

meyl-i çerāġān: -
Mısra: **26**
Mumun ışığına yönelmek II aydınlığa yönelmek.

25. Yaḳdılar meşʿallerin nergislerüñ gülzārda
26. Var ise şāh-ı cihān meyl-i çerāġān eyledi

Ḥażret-i sulṭān-ı Ġāzi Ḫān murād:

Ḥażret-i sulṭān-ı Ġāzị Ḫān murād: -
Mısra: **27**
Gazi Sultan Murad Han Hazretleri II IV. Murat.

27. Ḥażret-i Sulṭān-ı Ġāzị Ḫān Murād ol şāh kim
28. Nev-bahār-ı ʿadli dünyāyı gülistān eyledi

nev-bahār-ı ʿadli:

nev-bahār-ı ʿadli: -
Mısra: **28**
Adalet baharı

27. Ḥażret-i Sulṭān-ı Ġāzị Ḫān Murād ol şāh kim
28. Nev-bahār-ı ʿadli dünyāyı gülistān eyledi

Ḫalḳ-ı ʿālem:

Ḫalḳ-ı ʿālem: -
Mısra: **29**
Dünya halkı, herkes.

29. Ḫalḳ-ı ʿālem sāye-i ʿadlinde hep āsūde-ḥāl
30. Ebr-i Nịsānị gibi iḥsānı yek-sān eyledi

sāye-i ʿadlinde:

sāye-i ʿadlinde: -
Mısra: **29**
Adaletin gölgesi.

29. Ḫalḳ-ı ʿālem sāye-i ʿadlinde hep āsūde-ḥāl
30. Ebr-i Nịsānị gibi iḥsānı yek-sān eyledi

ebr-i nisāni:

ebr-i nịsānị: -
Mısra: **30**
Nisan bulutu

29. Ḫalḳ-ı ʿālem sāye-i ʿadlinde hep āsūde-ḥāl
30. Ebr-i Nịsānị gibi iḥsānı yek-sān eyledi

yer yüzinde:

yer yüzinde: -
Mısra: **31**
Yer yüzü II dünya.

31. Yer yüzinde ẓulmet-i ẓulmi izāle itmege
32. Ḥaḳ Teʿālā tịġini ḫurşịd-i raḫşān eyledi

ẓulmet-i ẓulmi:

ẓulmet-i ẓulmi: -
Mısra: **31**
Zulmün karanlığı.

31. Yer yüzinde ẓulmet-i ẓulmi izāle itmege
32. Ḥaḳ Teʿālā tịġini ḫurşịd-i raḫşān eyledi

izāle itmege:

izāle itmege: -
Mısra: **31**
Gidermek II yok etmek.

31. Yer yüzinde ẓulmet-i ẓulmi izāle itmege
32. Ḥaḳ Teʿālā tịġini ḫurşịd-i raḫşān eyledi

Ḥaḳ teʿālā:

Ḥaḳ teʿālā: -
Mısra: **32**
Yüce Allah

31. Yer yüzinde ẓulmet-i ẓulmi izāle itmege
32. Ḥaḳ Teʿālā tịġini ḫurşịd-i raḫşān eyledi

ḫurşid-i raḫşān:

ḫurşịd-i raḫşān: -
Mısra: **32**
Parlak Güneş

31. Yer yüzinde ẓulmet-i ẓulmi izāle itmege
32. Ḥaḳ Teʿālā tịġini ḫurşịd-i raḫşān eyledi

Ḥażret-i Ḥaḳ:

Ḥażret-i Ḥaḳ: -
Mısra: **33**
Allah

33. Ḥażret-i Ḥaḳ şöyle virdi ḥavl ü ḳuvvet aña kim
34. Oldı nāfiẕ her ne kim emr itdi fermān eyledi

ḥavl ü ḳuvvet:

ḥavl ü ḳuvvet: -
Mısra: **33**
Güç ve kuvvet.

33. Ḥażret-i Ḥaḳ şöyle virdi ḥavl ü ḳuvvet aña kim
34. Oldı nāfiẕ her ne kim emr itdi fermān eyledi

emr itdi:

emr itdi: -
Mısra: **34**
emir etmek, buyurmak

33. Ḥażret-i Ḥaḳ şöyle virdi ḥavl ü ḳuvvet aña kim
34. Oldı nāfiẕ her ne kim emr itdi fermān eyledi

her ne kim:

her ne kim: -
Mısra: **34**
Her ne kim olursa olsun.

33. Ḥażret-i Ḥaḳ şöyle virdi ḥavl ü ḳuvvet aña kim
34. Oldı nāfiẕ her ne kim emr itdi fermān eyledi

rūbeh-i pür ḫileveş:

rūbeh-i pür ḫileveş: -
Mısra: **35**
Hile dolu tilki.

35. Rūbeh-i pür ḫileveş kaçdı muḳābil olmadan
36. Ḫaṣm-ı dūna çün hücūm-ı şīr-i ġarrān eyledi

muḳābil olmadan:

muḳābil olmadan: -
Mısra: **35**
Karşısına çıkmak, karşı karşıya gelmek

35. Rūbeh-i pür ḫileveş kaçdı muḳābil olmadan
36. Ḫaṣm-ı dūna çün hücūm-ı şīr-i ġarrān eyledi

Ḫaṣm-ı dūna:

Ḫaṣm-ı dūna: -
Mısra: **36**
Aşağılık düşman

35. Rūbeh-i pür ḫileveş kaçdı muḳābil olmadan
36. Ḫaṣm-ı dūna çün hücūm-ı şīr-i ġarrān eyledi

hücūm-ı şīr-i ġarrān:

hücūm-ı şīr-i ġarrān: -
Mısra: **36**
Parlak aslanın hücumu.

35. Rūbeh-i pür ḫileveş kaçdı muḳābil olmadan
36. Ḫaṣm-ı dūna çün hücūm-ı şīr-i ġarrān eyledi

bir kerre:

bir kerre: -
Mısra: **37**
bir defacık

37. Ḳarşuya bir kerre ṭurmadı muḳābil olmadı
38. Heybet-i şemşīr-i ḳahrından hirāsān eyledi

muḳābil olmadı:

muḳābil olmadı: -
Mısra: **37**
Karşısına çıkmak, karşı karşıya gelmek

37. Ḳarşuya bir kerre ṭurmadı muḳābil olmadı
38. Heybet-i şemşīr-i ḳahrından hirāsān eyledi

heybet-i şemşīr-i ḳahrından:

heybet-i şemşīr-i ḳahrından: -
Mısra: **38**
Kahır kılıcının heybeti.

37. Ḳarşuya bir kerre ṭurmadı muḳābil olmadı
38. Heybet-i şemşīr-i ḳahrından hirāsān eyledi

hirāsān eyledi:

hirāsān eyledi: -
Mısra: **38**
Korkmak.

37. Ḳarşuya bir kerre ṭurmadı muḳābil olmadı
38. Heybet-i şemşīr-i ḳahrından hirāsān eyledi

tīġ-i ḳahrından:

tīġ-i ḳahrından: -
Mısra: **39**
Kahredici, azap verici kılıç

39. Tīġ-i ḳahrından hirāsān oldı baş göstermedi
40. Didiler ḫavfından āheng-i Ḫorāsān eyledi

hirāsān oldı:

hirāsān oldı: -
Mısra: **39**
Korkma, çekinme.

39. Tīġ-i ḳahrından hirāsān oldı baş göstermedi
40. Didiler ḫavfından āheng-i Ḫorāsān eyledi

baş göstermedi:

baş göstermedi: -
Mısra: **39**
Belirmek, ortaya çıkmak.

39. Tīġ-i ḳahrından hirāsān oldı baş göstermedi
40. Didiler ḫavfından āheng-i Ḫorāsān eyledi

āheng-i Ḫorāsān:

āheng-i Ḫorāsān: -
Mısra: **40**
Horasan usulü dans etmek.

39. Tīġ-i ḳahrından hirāsān oldı baş göstermedi
40. Didiler ḫavfından āheng-i Ḫorāsān eyledi

duʿā-gūy-ı s̱enā-ḫān:

duʿā-gūy-ı s̱enā-ḫān: -
Mısra: **42**
Övgü içeren dualar.

41. Pādişāhā ḥażretüñ memdūḥ-ı ʿālem eyleyen
42. Ben ḳuluñ saña duʿā-gūy-ı s̱enā-ḫān eyledi

duʿā-yı devletüñ:

duʿā-yı devletüñ: -
Mısra: **43**
Devlete dua etmek.

43. Cān u dilden eyler elbette duʿā-yı devletüñ
44. Ḳadrüñi Yaḥyā gibi her kim ki izʿān eyledi

cān u dilden:

cān u dilden: -
Mısra: **43**
Can ve gönül

43. Cān u dilden eyler elbette duʿā-yı devletüñ
44. Ḳadrüñi Yaḥyā gibi her kim ki izʿān eyledi

izʿān eyledi:

izʿān eyledi: -
Mısra: **44**
Anlamak, kavramak.

43. Cān u dilden eyler elbette duʿā-yı devletüñ
44. Ḳadrüñi Yaḥyā gibi her kim ki izʿān eyledi

her kim ki:

her kim ki: -
Mısra: **44**
hangi kimse ki

43. Cān u dilden eyler elbette duʿā-yı devletüñ
44. Ḳadrüñi Yaḥyā gibi her kim ki izʿān eyledi

dā'im idüp:

dā'im idüp: -
Mısra: **45**
Devam etmek, sürmek, sürüp gitmek.

45. Devletüñ dā'im idüp ʿömrüñ firāvān eylesün
46. Ol Ḫudā kim ʿāleme luṭfın firāvān eyledi

---

firāvān eylesün:

firāvān eylesün: -
Mısra: **45**
Artırmak.

45. Devletüñ dā'im idüp ʿömrüñ firāvān eylesün
46. Ol Ḫudā kim ʿāleme luṭfın firāvān eyledi

---

vücūd:

Vücūduñdur: -uñdur
Mısra: **1**
Beden, cisim, varlık.

1. Vücūduñdur saʿādet burcunuñ ḫurşīd-i raḫşānı
2. Yüzüñdendür cihāna feyż-ı nūr-ı luṭf-ı yezdānī

---

yüzüñden:

Yüzüñdendür: -dür
Mısra: **2**
-den dolayı II sebebiyle

1. Vücūduñdur saʿādet burcunuñ ḫurşīd-i raḫşānı
2. Yüzüñdendür cihāna feyż-ı nūr-ı luṭf-ı yezdānī

---

cihān:

cihāna: -a
Mısra: **2**
dünya, kainat, yeryüzü.

1. Vücūduñdur saʿādet burcunuñ ḫurşīd-i raḫşānı
2. Yüzüñdendür cihāna feyż-ı nūr-ı luṭf-ı yezdānī

cihāndan: -dan
Mısra: **3**
Dünya

3. İdüp himmet cihāndan ẓulmet-i ilḫādı maḥv eyle
4. Ele al nūrlandur pertev-i şemşīr-i bürrānı

---

nūrlandur:

nūrlandur:
Mısra: **4**
Aydınlatmak

3. İdüp himmet cihāndan ẓulmet-i ilḫādı maḥv eyle
4. Ele al nūrlandur pertev-i şemşīr-i bürrānı

---

budur:

Budur:
Mısra: **5**
Üzerinde durulan, hakkında söz söylenileni işaret.

5. Budur söz kim ẓafer Sulṭān Murād-ı dīn-penāhuñdur
6. Ḫudā'dan her ne isterse Ḫudā āsān ider anı

Budur:
Mısra: **12**
Böyledir

11. Varup ser-ḥadd-ı İslāmʿa ʿadūnuñ ḥaddini bildir
12. Budur resm-i ḳadīm-i ḫānedān-ı āl-i ʿOsmānī

---

söz:

söz:
Mısra: **5**
söz, söylem

5. Budur söz kim ẓafer Sulṭān Murād-ı dīn-penāhuñdur
6. Ḫudā'dan her ne isterse Ḫudā āsān ider anı

---

kim:

kim:
Mısra: **5**
"çünkü" gibi kullanılan bir bağlaç.

5. Budur söz kim ẓafer Sulṭān Murād-ı dīn-penāhuñdur
6. Ḫudā'dan her ne isterse Ḫudā āsān ider anı

ẓafer:

ẓafer:
Mısra: **5**
Galibiyet.

5. Budur söz kim ẓafer Sulṭān Murād-ı dīn-penāhuñdur
6. Ḫudā'dan her ne isterse Ḫudā āsān ider anı

Hudā':

Ḫudā'dan: -dan
Mısra: **6**
Allah, Tanrı, Rabb

5. Budur söz kim ẓafer Sulṭān Murād-ı dīn-penāhuñdur
6. Ḫudā'dan her ne isterse Ḫudā āsān ider anı

---

iste:

isterse: -rse
Mısra: **6**
Talep etmek.

5. Budur söz kim ẓafer Sulṭān Murād-ı dīn-penāhuñdur
6. Ḫudā'dan her ne isterse Ḫudā āsān ider anı

Hudā:

Ḫudā:
Mısra: **6**
Allah, Tanrı, Rabb

5. Budur söz kim ẓafer Sulṭān Murād-ı dīn-penāhuñdur
6. Ḫudā'dan her ne isterse Ḫudā āsān ider anı

---

anı:

anı:
Mısra: **6**
Onu

5. Budur söz kim ẓafer Sulṭān Murād-ı dīn-penāhuñdur
6. Ḫudā'dan her ne isterse Ḫudā āsān ider anı

---

muʿin:

Muʿīnüñdür: -üñdür
Mısra: **7**
Yardımcı.

7. Muʿīnüñdür cemīʿ-i evliyā bī-şek ider himmet
8. İmām-ı Aʿzam u şeyḫ-i muʿaẓẓam Ḳuṭb-ı Geylānī

---

bi-şek:

bī-şek:
Mısra: **7**
Şüphesiz

7. Muʿīnüñdür cemīʿ-i evliyā bī-şek ider himmet
8. İmām-ı Aʿzam u şeyḫ-i muʿaẓẓam Ḳuṭb-ı Geylānī

---

u:

u:
Mısra: **8**
ve

7. Muʿīnüñdür cemīʿ-i evliyā bī-şek ider himmet
8. İmām-ı Aʿzam u şeyḫ-i

muʿaẓẓam Ḳuṭb-ı Geylānī

Şehā:

Şehā:
Mısra: **9**
Ey padişah

9. Şehā Baġdād'ı al ecdāduñuñ ervāḥını şād it
10. Ḥuşūşan rūḥ-ı pāk-ı Ḥażret-i Sulṭān Süleymānʿı

baġdād:

Baġdād'ı: -'ı
Mısra: **9**
Bağdat

9. Şehā Baġdād'ı al ecdāduñuñ ervāḥını şād it
10. Ḥuşūşan rūḥ-ı pāk-ı Ḥażret-i Sulṭān Süleymānʿı

Baġdād:
Mısra: **29**
Bağdat, şehir ismi.

29. Varup Baġdād fetḥin görelüm şimdi bi-fażliʿllāh
30. Sitanbul'uñ bizümdür yine gülzār u gülistānı

al:

al:
Mısra: **9**
Ele geçirmek, fethetmek, zaptetmek

9. Şehā Baġdād'ı al ecdāduñuñ ervāḥını şād it
10. Ḥuşūşan rūḥ-ı pāk-ı Ḥażret-i Sulṭān Süleymānʿı

alsun: -sun
Mısra: **31**
Ele geçirmek, fethetmek, zaptetmek

31. Ġażālar eyleyüp Sulṭān Ġāzī memleket alsun
32. Ẓahīr olup aña tevfīḳ-i Ḥaḳ teʿyīd-i sübḥānī

ecdād:

ecdāduñuñ: -uñuñ
Mısra: **9**
Atalar.

9. Şehā Baġdād'ı al ecdāduñuñ ervāḥını şād it
10. Ḥuşūşan rūḥ-ı pāk-ı Ḥażret-i Sulṭān Süleymānʿı

ervāḥ:

ervāḥını: -ını
Mısra: **9**
Ruhlar, canlar.

9. Şehā Baġdād'ı al ecdāduñuñ ervāḥını şād it
10. Ḥuşūşan rūḥ-ı pāk-ı Ḥażret-i Sulṭān Süleymānʿı

Ḥuşūşan:

Ḥuşūşan:
Mısra: **10**
bilhassa, özellikle

9. Şehā Baġdād'ı al ecdāduñuñ ervāḥını şād it
10. Ḥuşūşan rūḥ-ı pāk-ı Ḥażret-i Sulṭān Süleymānʿı

var:

Varup: -up
Mısra: **11**
gitmek

11. Varup ser-ḥadd-ı İslāmʿa ʿadūnuñ ḥaddini bildir
12. Budur resm-i ḳadīm-i ḫānedān-ı āl-i ʿOsmānī

Varup: -up
Mısra: **29**
gitmek

29. Varup Baġdād fetḥin görelüm şimdi bi-fażliʿllāh
30. Sitanbul'uñ bizümdür yine gülzār u gülistānı

ʿadū:

ʿadūnuñ: -nuñ
Mısra: **11**
Düşman

11. Varup ser-ḥadd-ı İslāmʿa ʿadūnuñ ḥaddini bildir
12. Budur resm-i ḳadīm-i ḫānedān-ı āl-i ʿOsmānī

delil:

Delīlüñ: -üñ
Mısra: **13**
Yol gösterici, kılavuz, rehber

13. Delīlüñ Ḥıżr olup cünd-i melā'ik ṣaġ u ṣoluñda
14. Ḳafadaruñ ola her ḳande isen ḥıfẓ-ı Rabbānī

Hıżr:

Ḥıżr:
Mısra: **13**
Hızır Aleyhisselam

13. Delīlüñ Ḥıżr olup cünd-i melā'ik ṣaġ u ṣoluñda
14. Ḳafadaruñ ola her ḳande isen ḥıfẓ-ı Rabbānī

ol:

olup: -up
Mısra: **13**
Olmak.

13. Delīlüñ Ḥıżr olup cünd-i melā'ik ṣaġ u ṣoluñda
14. Ḳafadaruñ ola her ḳande isen ḥıfẓ-ı Rabbānī

ola: -a
Mısra: **14**
Olmak.

13. Delīlüñ Ḥıżr olup cünd-i melā'ik ṣaġ u ṣoluñda
14. Ḳafadaruñ ola her ḳande isen ḥıfẓ-ı Rabbānī

ol:
Mısra: **20**
O, işaret sıfatı

19. Görenler rāyet-i manṣūrını ḫurşīde peyveste
20. Ṣanurlar ser-ʿālem ol rāyete mihr-i dırāhşānı

Ḳafadār:

Ḳafadāruñ: -uñ
Mısra: **14**
kafa dengi, arkadaş.

13. Delīlüñ Ḥıżr olup cünd-i melā'ik ṣaġ u ṣoluñda
14. Ḳafadaruñ ola her ḳande isen ḥıfẓ-ı Rabbānī

ise:

iseñ: -ñ
Mısra: **14**
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek.

13. Delīlüñ Ḥıżr olup cünd-i melā'ik ṣaġ u ṣoluñda
14. Ḳafadaruñ ola her ḳande isen ḥıfẓ-ı Rabbānī

muḳayyed:

Muḳayyedmiş: -miş
Mısra: **15**
Bağlanmak

15. Muḳayyedmiş meger bir sāʿat-i saʿd-ı mübarekle
16. Sefer vaḳtini taʿyīn eyledi nev-rūz-ı sulṭānī

meger:

meger:
Mısra: **15**
Meğer, aslında.

15. Muḳayyedmiş meger bir sāʿat-i saʿd-ı mübarekle
16. Sefer vaḳtini taʿyin eyledi nev-rūz-ı sulṭānī

bir:

bir:
Mısra: **15**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

15. Muḳayyedmiş meger bir sāʿat-i saʿd-ı mübarekle
16. Sefer vaḳtini taʿyin eyledi nev-rūz-ı sulṭānī

sefer:

Sefer:
Mısra: **16**
Yolculuk, seyahat.

15. Muḳayyedmiş meger bir sāʿat-i saʿd-ı mübarekle
16. Sefer vaḳtini taʿyin eyledi nev-rūz-ı sulṭānī

vaḳt:

vaḳtini: -ini
Mısra: **16**
zaman

15. Muḳayyedmiş meger bir sāʿat-i saʿd-ı mübarekle
16. Sefer vaḳtini taʿyin eyledi nev-rūz-ı sulṭānī

gör:

Görüp: -üp
Mısra: **17**
Görmek.

17. Görüp eşcār-ı saḥrāda ḳurulmuş ḫaymeler ṣandum
18. Güzel mevsimde naṣb oldı otaġ u tūġ-ı ḫāḳānī

görmüş: -müş
Mısra: **24**
Görmek.

23. Güşāde ġonceyi fetḥe mübārek-fāl ʿadd itmiş
24. Varanlar gülşene mesrūr görmüş verd-i ḫandānı

görelüm: -elüm
Mısra: **29**
Görmek.

29. Varup Baġdād fetḥin görelüm şimdi bi-fażliʿllāh
30. Sitanbul'uñ bizümdür yine gülzār u gülistānı

ḳurul:

ḳurulmuş: -muş
Mısra: **17**
kurma işi yapılmak, oluşturulmak

17. Görüp eşcār-ı saḥrāda ḳurulmuş ḫaymeler ṣandum
18. Güzel mevsimde naṣb oldı otaġ u tūġ-ı ḫāḳānī

ḫayme:

ḫaymeler: -ler
Mısra: **17**
Çadır.

17. Görüp eşcār-ı saḥrāda ḳurulmuş ḫaymeler ṣandum
18. Güzel mevsimde naṣb oldı otaġ u tūġ-ı ḫāḳānī

ṣan:

ṣandum: -dum
Mısra: **17**
Zannetmek.

17. Görüp eşcār-ı saḥrāda ḳurulmuş ḫaymeler ṣandum
18. Güzel mevsimde naṣb oldı otaġ u tūġ-ı ḫāḳānī

güzel:

Güzel:
Mısra: **18**
güzel, hoş.

17. Görüp eşcār-ı saḥrāda ḳurulmuş ḫaymeler ṣandum
18. Güzel mevsimde naṣb oldı otaġ u tūġ-ı ḫāḳānī

mevsim:

mevsimde: -de
Mısra: **18**
Senenin dört kısmından her biri.

17. Görüp eşcār-ı saḥrāda ḳurulmuş ḫaymeler ṣandum
18. Güzel mevsimde naṣb oldı otaġ u tūġ-ı ḫāḳānī

görenler:

Görenler:
Mısra: **19**
gören insanlar

19. Görenler rāyet-i manṣūrını ḫurşīde peyveste
20. Ṣanurlar ser-ʿālem ol rāyete mihr-i dıraḫşānı

ḫurşid:

ḫurşīde: -e
Mısra: **19**
Güneş.

19. Görenler rāyet-i manṣūrını ḫurşīde peyveste
20. Ṣanurlar ser-ʿālem ol rāyete mihr-i dıraḫşānı

peyveste:

peyveste:
Mısra: **19**
bitişik

19. Görenler rāyet-i manṣūrını ḫurşīde peyveste
20. Ṣanurlar ser-ʿālem ol rāyete mihr-i dıraḫşānı

Ṣanurlar:

Ṣanurlar:
Mısra: **20**
Zannetmek.

19. Görenler rāyet-i manṣūrını ḫurşīde peyveste
20. Ṣanurlar ser-ʿālem ol rāyete mihr-i dıraḫşānı

ser-ʿālem:

ser-ʿālem:
Mısra: **20**
En tepede duran iz, işaret.

19. Görenler rāyet-i manṣūrını ḫurşīde peyveste
20. Ṣanurlar ser-ʿālem ol rāyete mihr-i dıraḫşānı

rāyet:

rāyete: -e
Mısra: **20**
sancak

19. Görenler rāyet-i manṣūrını ḫurşīde peyveste
20. Ṣanurlar ser-ʿālem ol rāyete mihr-i dıraḫşānı

aç:

Açup: -up
Mısra: **21**
Kapalı şeyi açık hâle getirmek

21. Açup rāyāt-ı fetḥi rezmgāhı lālezār eyle
22. Yine iḥyā vü ābād it

makām-ı pāk-i Nuʿmānı

rezmgāh:

rezmgāhı: -ı
Mısra: **21**
Cenk yeri, muharebe meydanı.

21. Açup rāyāt-ı fethi rezmgāhı lālezār eyle
22. Yine iḥyā vü ābād it maḳām-ı pāk-i Nuʿmānı

lālezār:

lālezār:
Mısra: **21**
lale bahçesi.

21. Açup rāyāt-ı fethi rezmgāhı lālezār eyle
22. Yine iḥyā vü ābād it maḳām-ı pāk-i Nuʿmānı

eyle:

eyle:
Mısra: **21**
etmek, yapmak.

21. Açup rāyāt-ı fethi rezmgāhı lālezār eyle
22. Yine iḥyā vü ābād it maḳām-ı pāk-i Nuʿmānı

eyleriz: -rüz
Mısra: **34**
etmek, yapmak.

33. Gelüp yine serịr-i ʿizzete iḳbāl ü devletle
34. Cenāb-ı Ḥaḳḳa Yaḥyā eylerüz şükr-i firāvānı

yine:

Yine:
Mısra: **22**
Tekrar.

21. Açup rāyāt-ı fethi rezmgāhı lālezār eyle
22. Yine iḥyā vü ābād it maḳām-ı pāk-i Nuʿmānı

yine:
Mısra: **30**
Tekrar.

29. Varup Baġdād fetḥin görelüm şimdi bi-fażli'llāh
30. Sitanbul'uñ bizümdür yine gülzār u gülistānı

yine:
Mısra: **33**
Yine

33. Gelüp yine serịr-i ʿizzete iḳbāl ü devletle
34. Cenāb-ı Ḥaḳḳa Yaḥyā eylerüz şükr-i firāvānı

feth:

fetḥe: -e
Mısra: **23**
Açmak, açılmak, ele geçirmek.

23. Güşāde ġonceyi fetḥe mübārek-fāl ʿadd itmiş
24. Varanlar gülşene mesrūr görmüş verd-i ḫandānı

fetḥin: -in
Mısra: **29**
Açmak, açılmak, ele geçirmek.

29. Varup Baġdād fetḥin görelüm şimdi bi-fażli'llāh
30. Sitanbul'uñ bizümdür yine gülzār u gülistānı

mübārek-fāl:

mübārek-fāl:
Mısra: **23**
Mübarek, kutlu fallı.

23. Güşāde ġonceyi fetḥe mübārek-fāl ʿadd itmiş
24. Varanlar gülşene mesrūr görmüş verd-i ḫandānı

varanlar:

Varanlar:
Mısra: **24**
Giden kimseler.

23. Güşāde ġonceyi fetḥe mübārek-fāl ʿadd itmiş
24. Varanlar gülşene mesrūr görmüş verd-i ḫandānı

gülşen:

gülşene: -e
Mısra: **24**
Bahçe, gül bahçesi.

23. Güşāde ġonceyi fetḥe mübārek-fāl ʿadd itmiş
24. Varanlar gülşene mesrūr görmüş verd-i ḫandānı

mesrūr:

mesrūr:
Mısra: **24**
Sevinçli, mutlu.

23. Güşāde ġonceyi fetḥe mübārek-fāl ʿadd itmiş
24. Varanlar gülşene mesrūr görmüş verd-i ḫandānı

öykün:

öykündi: -di
Mısra: **25**
Özenmek, taklite çalışmak, benzemek istemek.

25. Nesịm-i nev-bahār öykündi ḫulḳ-ı şāh-ı devrāna
26. Güşād olsa ʿaceb mi ġoncelerden çịn-i pịşānị

ġonce:

ġoncelerden: -lerden
Mısra: **26**
Henüz açılmamış gül tomurcuğu

25. Nesịm-i nev-bahār öykündi ḫulḳ-ı şāh-ı devrāna
26. Güşād olsa ʿaceb mi ġoncelerden çịn-i pịşānị

şimdi:

şimdi:
Mısra: **27**
Şimdi, artık.

27. Bahār eyyāmıdur şimdi ṣafā saḥrā vü deştüñdür
28. Yeter çekdük derūn-ı ḫānede cevr-i zemistānı

şimdi:
Mısra: **29**
Şimdi, artık.

29. Varup Baġdād fetḥin görelüm şimdi bi-fażli'llāh
30. Sitanbul'uñ bizümdür yine gülzār u gülistānı

ṣafā:

ṣafā:
Mısra: **27**
Kedersizlik, endişesizlik, gönül şenliği.

27. Bahār eyyāmıdur şimdi ṣafā saḥrā vü deştüñdür
28. Yeter çekdük derūn-ı ḫānede cevr-i zemistānı

yeter:

Yeter:
Mısra: **28**
Uygun, yeterli.

27. Bahār eyyāmıdur şimdi ṣafā saḥrā vü deştüñdür
28. Yeter çekdük derūn-ı ḫānede cevr-i zemistānı

çek:

çekdük: -dük
Mısra: **28**
Katlanmak, tahammül etmek.

27. Bahār eyyāmıdur şimdi ṣafā ṣaḥrā vü deştüñdür
28. Yeter çekdük derūn-ı ḫānede cevr-i zemistānı

bi-fażliʿllāh:

bi-fażliʿllāh:
Mısra: **29**
Allah için.

29. Varup Baġdād fetḥin görelüm şimdi bi-fażliʿllāh
30. Sitanbul'uñ bizümdür yine gülzār u gülistānı

sitanbul:

Sitanbul'uñ: -'uñ
Mısra: **30**
İstanbul.

29. Varup Baġdād fetḥin görelüm şimdi bi-fażliʿllāh
30. Sitanbul'uñ bizümdür yine gülzār u gülistānı

biz:

bizümdür: -ümdür
Mısra: **30**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

29. Varup Baġdād fetḥin görelüm şimdi bi-fażliʿllāh
30. Sitanbul'uñ bizümdür yine gülzār u gülistānı

memleket:

memleket:
Mısra: **31**
Ülke

31. Ġażālar eyleyüp Sulṭān Ġāzi̱ memleket alsun
32. Ẓahi̱r olup aña tevfi̱ḳ-i Ḥaḳ teʾyi̱d-i sübḥāni̱

aña:

aña:
Mısra: **32**
Ona.

31. Ġażālar eyleyüp Sulṭān Ġāzi̱ memleket alsun
32. Ẓahi̱r olup aña tevfi̱ḳ-i Ḥaḳ teʾyi̱d-i sübḥāni̱

gel:

Gelüp: -üp
Mısra: **33**
Gelmek.

33. Gelüp yine seri̱r-i ʿizzete iḳbāl ü devletle
34. Cenāb-ı Ḥaḳḳa Yaḥyā eylerüz şükr-i firāvānı

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **34**
17. yüzyıl divan şairi

33. Gelüp yine seri̱r-i ʿizzete iḳbāl ü devletle
34. Cenāb-ı Ḥaḳḳa Yaḥyā eylerüz şükr-i firāvānı

saʿādet burcunuñ:

saʿādet burcunuñ: -
Mısra: **1**
Mutluluk göğü

1. Vücūduñdur saʿādet burcunuñ ḫurşi̱d-i raḫşānı
2. Yüzüñdendür cihāna feyż-ı nūr-ı luṭf-ı yezdāni̱

ḫurşi̱d-i raḫşānı:

ḫurşi̱d-i raḫşānı: -
Mısra: **1**
Parlak Güneş

1. Vücūduñdur saʿādet burcunuñ ḫurşi̱d-i raḫşānı
2. Yüzüñdendür cihāna feyż-ı nūr-ı luṭf-ı yezdāni̱

feyż-i nūr-ı luṭf-ı yezdāni̱:

feyż-i nūr-ı luṭf-ı yezdāni̱: -
Mısra: **2**
Allah'ın lütuf nurunun feyzi, bereketi.

1. Vücūduñdur saʿādet burcunuñ ḫurşi̱d-i raḫşānı
2. Yüzüñdendür cihāna feyż-ı nūr-ı luṭf-ı yezdāni̱

feyż-i nūr-ı luṭf-ı yezdāni̱: -
Mısra: **2**
Allah'ın lütuf nurunun feyzi, bereketi.

1. Vücūduñdur saʿādet burcunuñ ḫurşi̱d-i raḫşānı
2. Yüzüñdendür cihāna feyż-ı nūr-ı luṭf-ı yezdāni̱

himmet İdüp:

himmet İdüp: -
Mısra: **3**
Yardım etmek, lutf etmek, sıkıntıyı gidermek

3. İdüp himmet cihāndan ẓulmet-i ilḫādı maḥv eyle
4. Ele al nūrlandur pertev-i şemşi̱r-i bürrānı

ẓulmet-i ilḫādı:

ẓulmet-i ilḫādı: -
Mısra: **3**
Allah'ın dinine muhalefet etmenin ve doğru yoldan çıkmanın karanlığı.

3. İdüp himmet cihāndan ẓulmet-i ilḫādı maḥv eyle
4. Ele al nūrlandur pertev-i şemşi̱r-i bürrānı

maḥv eyle:

maḥv eyle: -
Mısra: **3**
Ortadan kaldırmak, yok etmek

3. İdüp himmet cihāndan ẓulmet-i ilḫādı maḥv eyle
4. Ele al nūrlandur pertev-i şemşi̱r-i bürrānı

pertev-i şemşi̱r-i bürrānı:

pertev-i şemşi̱r-i bürrānı: -
Mısra: **4**
Keskin kılıcın parlaklığı.

3. İdüp himmet cihāndan ẓulmet-i ilḫādı maḥv eyle
4. Ele al nūrlandur pertev-i şemşi̱r-i bürrānı

ele al:

ele al: -
Mısra: **4**
Elinde tutmak, eline almak.

3. İdüp himmet cihāndan ẓulmet-i ilḫādı maḥv eyle
4. Ele al nūrlandur pertev-i şemşi̱r-i bürrānı

sulṭān murād-ı din-penāhuñdur:

sulṭān murād-ı di̱n-penāhuñdur: -
Mısra: **5**
Dini koruyan Sultan Murat Han Hazretleri II IV. Murat.

5. Budur söz kim ẓafer Sulṭān Murād-ı di̱n-penāhuñdur
6. Ḫudā'dan her ne isterse Ḫudā āsān ider anı

her ne:

her ne: -
Mısra: **6**
Her ne, ne olursa olsun

5. Budur söz kim ẓafer Sulṭān Murād-ı di̮n-penāhuñdur
6. Ḫudā'dan her ne isterse Ḫudā āsān ider anı

āsān ider:

āsān ider: -
Mısra: **6**
Kolaylaştırmak.

5. Budur söz kim ẓafer Sulṭān Murād-ı di̮n-penāhuñdur
6. Ḫudā'dan her ne isterse Ḫudā āsān ider anı

cemi̮ʿ-i evliyā:

cemi̮ʿ-i evliyā: -
Mısra: **7**
Kerāmet sahiplerinin hepsi

7. Muʿi̮nüñdür cemi̮ʿ-i evliyā bi̮-şek ider himmet
8. İmām-ı Aʿzam u şeyḫ-i muʿaẓẓam Ḳuṭb-ı Geylāni̮

himmet ider:

himmet ider: -
Mısra: **7**
Yardım etmek, lutf etmek, sıkıntıyı gidermek

7. Muʿi̮nüñdür cemi̮ʿ-i evliyā bi̮-şek ider himmet
8. İmām-ı Aʿzam u şeyḫ-i muʿaẓẓam Ḳuṭb-ı Geylāni̮

İmām-ı aʿzam:

İmām-ı aʿzam: -
Mısra: **8**
İslam dininin dört fıkıh mezhebinden birisi olan Hanefi mezhebinin kurucusu Ebu Hanife

7. Muʿi̮nüñdür cemi̮ʿ-i evliyā bi̮-şek ider himmet
8. İmām-ı Aʿzam u şeyḫ-i muʿaẓẓam Ḳuṭb-ı Geylāni̮

Ḳuṭb-ı geylāni:

Ḳuṭb-ı geylāni̮: -
Mısra: **8**
Yüce Abdülkadir-i Geylânî.

7. Muʿi̮nüñdür cemi̮ʿ-i evliyā bi̮-şek ider himmet
8. İmām-ı Aʿzam u şeyḫ-i muʿaẓẓam Ḳuṭb-ı Geylāni̮

şeyḫ-i muʿaẓẓam:

şeyḫ-i muʿaẓẓam: -
Mısra: **8**
Azametli şeyh.

7. Muʿi̮nüñdür cemi̮ʿ-i evliyā bi̮-şek ider himmet
8. İmām-ı Aʿzam u şeyḫ-i muʿaẓẓam Ḳuṭb-ı Geylāni̮

şād it:

şād it: -
Mısra: **9**
Sevindirmek.

9. Şehā Baġdād'ı al ecdāduñuñ ervāḥını şād it
10. Ḥuşūşan rūḥ-ı pāk-ı Ḥażret-i Sulṭān Süleymānʿı

rūḥ-ı pāk-ı Ḥażret-i sulṭān süleymānʿı:

rūḥ-ı pāk-ı Ḥażret-i sulṭān süleymānʿı: -
Mısra: **10**
Sultan Süleyman'ın temiz ruhu.

9. Şehā Baġdād'ı al ecdāduñuñ ervāḥını şād it
10. Ḥuşūşan rūḥ-ı pāk-ı Ḥażret-i Sulṭān Süleymānʿı

ser-ḥadd-ı İslāmʿa:

ser-ḥadd-ı İslāmʿa: -
Mısra: **11**
İslam'ı temsil eden.

11. Varup ser-ḥadd-ı İslāmʿa ʿadūnuñ ḥaddini bildir
12. Budur resm-i ḳadi̮m-i ḫānedān-ı āl-i ʿOŝmāni̮

ḥaddini bildir:

ḥaddini bildir: -
Mısra: **11**
Haddini bildirmek II bir şeyin hesabını sormak.

11. Varup ser-ḥadd-ı İslāmʿa ʿadūnuñ ḥaddini bildir
12. Budur resm-i ḳadi̮m-i ḫānedān-ı āl-i ʿOŝmāni̮

resm-i ḳadim-i ḫānedān-ı āl-i ʿoŝmāni:

resm-i ḳadi̮m-i ḫānedān-ı āl-i ʿoŝmāni̮: -
Mısra: **12**
Yüce Osmanlı Hanedanlığının eskiden beri devam eden geleneği.

11. Varup ser-ḥadd-ı İslāmʿa ʿadūnuñ ḥaddini bildir
12. Budur resm-i ḳadi̮m-i ḫānedān-ı āl-i ʿOŝmāni̮

cünd-i melā'ik:

cünd-i melā'ik: -
Mısra: **13**
Melekler ordusu.

13. Deli̮lüñ Ḥıżr olup cünd-i melā'ik ṣaġ u ṣoluñda
14. Ḳafadaruñ ola her ḳande isen ḥıfẓ-ı Rabbāni̮

ṣaġ u ṣoluñda:

ṣaġ u ṣoluñda: -
Mısra: **13**
sağ ve sol

13. Deli̮lüñ Ḥıżr olup cünd-i melā'ik ṣaġ u ṣoluñda
14. Ḳafadaruñ ola her ḳande isen ḥıfẓ-ı Rabbāni̮

her ḳande:

her ḳande: -
Mısra: **14**
Her nerede

13. Deli̮lüñ Ḥıżr olup cünd-i melā'ik ṣaġ u ṣoluñda
14. Ḳafadaruñ ola her ḳande isen ḥıfẓ-ı Rabbāni̮

ḥıfẓ-ı rabbāni:

ḥıfẓ-ı rabbāni̮: -
Mısra: **14**
Allah'ın koruyuculuğu II İmam Rabbânî'nin desteği.

13. Deli̮lüñ Ḥıżr olup cünd-i melā'ik ṣaġ u ṣoluñda
14. Ḳafadaruñ ola her ḳande isen ḥıfẓ-ı Rabbāni̮

sāʿat-i saʿd-ı mübarekle:

sāʿat-i saʿd-ı mübarekle: -
Mısra: **15**
Kutlu ve yüzlerce zamanı gösteren saat.

15. Muḳayyedmiş meger bir sāʿat-i saʿd-ı mübarekle
16. Sefer vaḳtini taʿyi̮n eyledi nev-rūz-ı sulṭāni̮

taʿyin eyledi:

taʿyi̮n eyledi: -
Mısra: **16**
İrade etmek, göndermek, belirlemek

15. Muḳayyedmiş meger bir

sāʿat-i saʿd-ı mübarekle
16. Sefer vaḳtini taʿyịn eyledi
nev-rūz-ı sulṭānị

nev-rūz-ı sulṭāni:

***nev-rūz-ı sulṭānị:* -**
Mısra: **16**
Sultana özgü nevruz.

15. Muḳayyedmiş meger bir
sāʿat-i saʿd-ı mübarekle
16. Sefer vaḳtini taʿyịn eyledi
nev-rūz-ı sulṭānị

eşcār-ı saḥrāda:

***eşcār-ı saḥrāda:* -**
Mısra: **17**
Çöldeki ağaçlar II ovadaki ağaçlıklar.

17. Görüp eşcār-ı saḥrāda
ḳurulmuş ḫaymeler ṣandum
18. Güzel mevsimde naṣb oldı
otaġ u tūġ-ı ḫāḳānị

naṣb oldı:

***naṣb oldı:* -**
Mısra: **18**
Dikilmek

17. Görüp eşcār-ı saḥrāda
ḳurulmuş ḫaymeler ṣandum
18. Güzel mevsimde naṣb oldı
otaġ u tūġ-ı ḫāḳānị

otaġ u tūġ-ı ḫāḳāni:

***otaġ u tūġ-ı ḫāḳānị:* -**
Mısra: **18**
Padişah'ın sancağı ve otağı.

17. Görüp eşcār-ı saḥrāda
ḳurulmuş ḫaymeler ṣandum
18. Güzel mevsimde naṣb oldı
otaġ u tūġ-ı ḫāḳānị

rāyet-i manṣūrını:

***rāyet-i manṣūrını:* -**
Mısra: **19**
Allah'ın yardımıyla dikilen bayrak.

19. Görenler rāyet-i manṣūrını
ḫurşịde peyveste
20. Ṣanurlar ser-ʿālem ol
rāyete mihr-i dırāḫşānı

mihr-i dırāḫşānı:

***mihr-i dırāḫşānı:* -**
Mısra: **20**
Parlak güneş.

19. Görenler rāyet-i manṣūrını
ḫurşịde peyveste
20. Ṣanurlar ser-ʿālem ol
rāyete mihr-i dırāḫşānı

rāyāt-ı fetḥi:

***rāyāt-ı fetḥi:* -**
Mısra: **21**
Fetih sancağı.

21. Açup rāyāt-ı fetḥi
rezmgāhı lālezār eyle
22. Yine iḥyā vü ābād it
maḳām-ı pāk-i Nuʿmānı

iḥyā vü ābād it:

***iḥyā vü ābād it:* -**
Mısra: **22**
Canlandırıp mamur etmek.

21. Açup rāyāt-ı fetḥi
rezmgāhı lālezār eyle
22. Yine iḥyā vü ābād it
maḳām-ı pāk-i Nuʿmānı

maḳām-ı pāk-i nuʿmānı:

***maḳām-ı pāk-i nuʿmānı:* -**
Mısra: **22**
Ebu Hanife'nin temiz makamı.

21. Açup rāyāt-ı fetḥi
rezmgāhı lālezār eyle
22. Yine iḥyā vü ābād it
maḳām-ı pāk-i Nuʿmānı

güşāde ġonceyi:

***güşāde ġonceyi:* -**
Mısra: **23**
Açılmış çiçek tomurcuğu.

23. Güşāde ġonceyi fetḥe
mübārek-fāl ʿadd itmiş
24. Varanlar gülşene mesrūr
görmüş verd-i ḫandānı

ʿadd itmiş:

***ʿadd itmiş:* -**
Mısra: **23**
Saymak.

23. Güşāde ġonceyi fetḥe
mübārek-fāl ʿadd itmiş
24. Varanlar gülşene mesrūr
görmüş verd-i ḫandānı

verd-i handānı:

***verd-i ḫandānı:* -**
Mısra: **24**
Gülen gül II yeni açılmış gül

23. Güşāde ġonceyi fetḥe
mübārek-fāl ʿadd itmiş
24. Varanlar gülşene mesrūr
görmüş verd-i ḫandānı

nesim-i nev-bahār:

***nesịm-i nev-bahār:* -**
Mısra: **25**
ilkbahar rüzgarı

25. Nesịm-i nev-bahār
öykündi ḫulḳ-ı şāh-ı devrāna
26. Güşād olsa ʿaceb mi
ġoncelerden çịn-i pịşānị

hulḳ-ı şāh-ı devrāna:

***ḫulḳ-ı şāh-ı devrāna:* -**
Mısra: **25**
Zamanın Padişahının karakteri.

25. Nesịm-i nev-bahār
öykündi ḫulḳ-ı şāh-ı devrāna
26. Güşād olsa ʿaceb mi
ġoncelerden çịn-i pịşānị

güşād olsa:

***güşād olsa:* -**
Mısra: **26**
Açılmak

25. Nesịm-i nev-bahār
öykündi ḫulḳ-ı şāh-ı devrāna
26. Güşād olsa ʿaceb mi
ġoncelerden çịn-i pịşānị

ʿaceb mi:

***ʿaceb mi:* -**
Mısra: **26**
Şaşılır mı.

25. Nesịm-i nev-bahār
öykündi ḫulḳ-ı şāh-ı devrāna
26. Güşād olsa ʿaceb mi
ġoncelerden çịn-i pịşānị

çin-i pişāni:

***çịn-i pịşānị:* -**
Mısra: **26**
alın kırışıklığı, II asık suratlı (olma)

25. Nesịm-i nev-bahār
öykündi ḫulḳ-ı şāh-ı devrāna
26. Güşād olsa ʿaceb mi
ġoncelerden çịn-i pịşānị

bahār eyyāmıdur:

***bahār eyyāmıdur:* -**
Mısra: **27**
bahar günleri

27. Bahār eyyāmıdur şimdi ṣafā ṣaḥrā vü deştüñdür
28. Yeter çekdük derūn-ı ḫānede cevr-i zemistānı

---

saḥrā vü deştüñdür:

***saḥrā vü deştüñdür:* -**
Mısra: **27**
Sahra ve çöl.

27. Bahār eyyāmıdur şimdi ṣafā saḥrā vü deştüñdür
28. Yeter çekdük derūn-ı ḫānede cevr-i zemistānı

---

derūn-ı ḫānede:

***derūn-ı ḫānede:* -**
Mısra: **28**
Gönül evi

27. Bahār eyyāmıdur şimdi ṣafā saḥrā vü deştüñdür
28. Yeter çekdük derūn-ı ḫānede cevr-i zemistānı

---

cevr-i zemistānı:

***cevr-i zemistānı:* -**
Mısra: **28**
Kış mevsiminin sıkıntısı II zor günlerin cefası.

27. Bahār eyyāmıdur şimdi ṣafā saḥrā vü deştüñdür
28. Yeter çekdük derūn-ı ḫānede cevr-i zemistānı

---

gülzār u gülistānı:

***gülzār u gülistānı:* -**
Mısra: **30**
Gül bahçeleri.

29. Varup Baġdād fetḥin görelüm şimdi bi-fażli'llāh
30. Sitanbul'uñ bizümdür yine gülzār u gülistānı

Ġażālar eyleyüp:

***Ġażālar eyleyüp:* -**
Mısra: **31**
Savaşa girişmek.

31. Ġażālar eyleyüp Sulṭān Ġāzi̇ memleket alsun
32. Ẓahi̇r olup aña tevfi̇ḳ-i Ḥaḳ te'yi̇d-i sübḥāni̇

---

sulṭān Ġāzi:

***sulṭān Ġāzi̇:* -**
Mısra: **31**
Gazi Sultan II IV.Murat.

31. Ġażālar eyleyüp Sulṭān Ġāzi̇ memleket alsun
32. Ẓahi̇r olup aña tevfi̇ḳ-i Ḥaḳ te'yi̇d-i sübḥāni̇

Ẓahir olup:

***Ẓahi̇r olup:* -**
Mısra: **32**
açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak

31. Ġażālar eyleyüp Sulṭān Ġāzi̇ memleket alsun
32. Ẓahi̇r olup aña tevfi̇ḳ-i Ḥaḳ te'yi̇d-i sübḥāni̇

---

tevfiḳ-i Ḥaḳ:

***tevfi̇ḳ-i Ḥaḳ:* -**
Mısra: **32**
Allah'ın yardımı

31. Ġażālar eyleyüp Sulṭān Ġāzi̇ memleket alsun
32. Ẓahi̇r olup aña tevfi̇ḳ-i Ḥaḳ te'yi̇d-i sübḥāni̇

---

te'yid-i sübḥāni:

***te'yi̇d-i sübḥāni̇:* -**
Mısra: **32**
Allah'ın desteği.

31. Ġażālar eyleyüp Sulṭān Ġāzi̇ memleket alsun
32. Ẓahi̇r olup aña tevfi̇ḳ-i Ḥaḳ te'yi̇d-i sübḥāni̇

---

seri̇r-i 'izzete:

***seri̇r-i 'izzete:* -**
Mısra: **33**
Yücelik tahtı.

33. Gelüp yine seri̇r-i 'izzete iḳbāl ü devletle
34. Cenāb-ı Ḥaḳḳa Yaḥyā eylerüz şükr-i firāvānı

---

iḳbāl ü devletle:

***iḳbāl ü devletle:* -**
Mısra: **33**
Mutluluk ve itibar.

33. Gelüp yine seri̇r-i 'izzete iḳbāl ü devletle
34. Cenāb-ı Ḥaḳḳa Yaḥyā eylerüz şükr-i firāvānı

---

cenāb-ı Ḥaḳḳa:

***cenāb-ı Ḥaḳḳa:* -**
Mısra: **34**
Allah

33. Gelüp yine seri̇r-i 'izzete iḳbāl ü devletle
34. Cenāb-ı Ḥaḳḳa Yaḥyā eylerüz şükr-i firāvānı

şükr-i firāvānı:

***şükr-i firāvānı:* -**
Mısra: **34**
Pek çok minnet, şükür.

33. Gelüp yine seri̇r-i 'izzete iḳbāl ü devletle
34. Cenāb-ı Ḥaḳḳa Yaḥyā eylerüz şükr-i firāvānı

---

anuñ:

Anuñ:
Mısra: **1**
Onun.

1. Anuñ kim açıḳdur baṣi̇ret gözi
2. Odur her varaḳdan olan ders-ḫān

---

kim:

kim:
Mısra: **1**
ki

1. Anuñ kim açıḳdur baṣi̇ret gözi
2. Odur her varaḳdan olan ders-ḫān

---

o:

Odur: -dur
Mısra: **2**
Üçüncü tekil şahıs zamiri.

1. Anuñ kim açıḳdur baṣi̇ret gözi
2. Odur her varaḳdan olan ders-ḫān

---

her:

her:
Mısra: **2**
her, her bir

1. Anuñ kim açıḳdur baṣi̇ret gözi
2. Odur her varaḳdan olan ders-ḫān

---

varaḳ:

varaḳdan: -dan
Mısra: **2**
yaprak, kağıt.

1. Anuñ kim açıḳdur baṣi̇ret

gözi
2. Odur her varaḳdan olan ders-ḫān

ol:

olan: -an
Mısra: **2**
Olmak.

1. Anuñ kim açıḳdur baṣīret gözi
2. Odur her varaḳdan olan ders-ḫān

ders-hān:

ders-ḫān:
Mısra: **2**
Ders okuyan.

1. Anuñ kim açıḳdur baṣīret gözi
2. Odur her varaḳdan olan ders-ḫān

mā-sivā:

mā-sivādan: -dan
Mısra: **3**
Allah dışındaki her şey.

3. Şu kim mā-sivādan yuma çeşmini
4. Ber-ā-berdür aña bahār u ḫazān

ber-ā-ber:

Ber-ā-berdür: -dür
Mısra: **4**
Birlikte, beraber.

3. Şu kim mā-sivādan yuma çeşmini
4. Ber-ā-berdür aña bahār u ḫazān

aña:

aña:
Mısra: **4**
Ona.

3. Şu kim mā-sivādan yuma çeşmini
4. Ber-ā-berdür aña bahār u ḫazān

bahār:

bahār:
Mısra: **4**
Bahar mevsimi

3. Şu kim mā-sivādan yuma çeşmini
4. Ber-ā-berdür aña bahār u ḫazān

u:

u:
Mısra: **4**
ve

3. Şu kim mā-sivādan yuma çeşmini
4. Ber-ā-berdür aña bahār u ḫazān

hazān:

ḫazān:
Mısra: **4**
Sonbahar II olumsuz ve kötü şeylerin yaşandığı günler.

3. Şu kim mā-sivādan yuma çeşmini
4. Ber-ā-berdür aña bahār u ḫazān

baṣiret gözi açıḳdur:

baṣīret gözi açıḳdur: -
Mısra: **1**
Gönül gözü açık olmak II sezgileri güçlü olmak.

1. Anuñ kim açıḳdur baṣīret gözi
2. Odur her varaḳdan olan ders-ḫān

Şu kim:

Şu kim: -
Mısra: **3**
O kimse

3. Şu kim mā-sivādan yuma çeşmini
4. Ber-ā-berdür aña bahār u ḫazān

çeşmini yuma:

çeşmini yuma: -
Mısra: **3**
Ölmek II gözünü yummak.

3. Şu kim mā-sivādan yuma çeşmini
4. Ber-ā-berdür aña bahār u ḫazān

Çık:

Çıḳdı: -dı
Mısra: **1**
İnşa edilmek II görünmek II ortaya çıkmak.

1. Çıḳdı yer yüzine himmetle esās-ı cāmiʿ
2. Umaruz ḳubbeleri ʿarş ile hem-ser görile

himmet:

himmetle: -le
Mısra: **1**
Lütuf, kerem, yardım

1. Çıḳdı yer yüzine himmetle esās-ı cāmiʿ
2. Umaruz ḳubbeleri ʿarş ile hem-ser görile

um:

Umaruz: -aruz
Mısra: **2**
istemek I beklemek, ümit etmek.

1. Çıḳdı yer yüzine himmetle esās-ı cāmiʿ
2. Umaruz ḳubbeleri ʿarş ile hem-ser görile

ḳubbe:

ḳubbeleri: -leri
Mısra: **2**
kubbe

1. Çıḳdı yer yüzine himmetle esās-ı cāmiʿ
2. Umaruz ḳubbeleri ʿarş ile hem-ser görile

ʿarş:

ʿarş:
Mısra: **2**
Gökyüzü.

1. Çıḳdı yer yüzine himmetle esās-ı cāmiʿ
2. Umaruz ḳubbeleri ʿarş ile hem-ser görile

ʿArş:
Mısra: **3**
Gökyüzü.

3. Arş ḳadrini bula nice ʿibādetler ola
4. Ḥaşre dek ferşine iḫlās ile yüzler sürile

ile:

ile:
Mısra: **2**
birlikte

1. Çıḳdı yer yüzine himmetle esās-ı cāmiʿ
2. Umaruz ḳubbeleri ʿarş ile

hem-ser görile

ile:
Mısra: **4**
birlikte

3. Arş ḳadrini bula nice ʿibādetler ola
4. Ḥaşre dek ferşine iḫlās ile yüzler sürile

---

hem-ser:

hem-ser:
Mısra: **2**
Benzer, eş, denk.

1. Çıḳdı yer yüzine himmetle esās-ı cāmiʿ
2. Umaruz ḳubbeleri ʿarş ile hem-ser görile

---

göril:

görile: -e
Mısra: **2**
görülmek.

1. Çıḳdı yer yüzine himmetle esās-ı cāmiʿ
2. Umaruz ḳubbeleri ʿarş ile hem-ser görile

---

kadr:

ḳadrini: -ini
Mısra: **3**
Değer, itibar, haysiyet.

3. Arş ḳadrini bula nice ʿibādetler ola
4. Ḥaşre dek ferşine iḫlās ile yüzler sürile

---

bul:

bula: -a
Mısra: **3**
Ermek, ulaşmak.

3. Arş ḳadrini bula nice ʿibādetler ola
4. Ḥaşre dek ferşine iḫlās ile yüzler sürile

---

nice:

nice:
Mısra: **3**
Pek çok.

3. Arş ḳadrini bula nice ʿibādetler ola
4. Ḥaşre dek ferşine iḫlās ile yüzler sürile

ʿibādet:

ʿibādetler: -ler
Mısra: **3**
Kulun Allah'ın rızasını kazanmak ve ona yakınlaşmak için yaptığı iş ve davranışlar.

3. Arş ḳadrini bula nice ʿibādetler ola
4. Ḥaşre dek ferşine iḫlās ile yüzler sürile

---

ol:

ola: -a
Mısra: **3**
Olmak.

3. Arş ḳadrini bula nice ʿibādetler ola
4. Ḥaşre dek ferşine iḫlās ile yüzler sürile

---

ferş:

ferşine: -ine
Mısra: **4**
Zemin, yer yüzü II halı.

3. Arş ḳadrini bula nice ʿibādetler ola
4. Ḥaşre dek ferşine iḫlās ile yüzler sürile

---

ihlās:

ihlās:
Mısra: **4**
Doğruluk, samimiyet.

3. Arş ḳadrini bula nice ʿibādetler ola
4. Ḥaşre dek ferşine iḫlās ile yüzler sürile

---

yer yüzine:

yer yüzine: -
Mısra: **1**
Yer yüzü II dünya.

1. Çıḳdı yer yüzine himmetle esās-ı cāmiʿ
2. Umaruz ḳubbeleri ʿarş ile hem-ser görile

---

esās-ı cāmiʿ:

esās-ı cāmiʿ: -
Mısra: **1**
Camilerin esası.

1. Çıḳdı yer yüzine himmetle esās-ı cāmiʿ
2. Umaruz ḳubbeleri ʿarş ile hem-ser görile

Ḥaşre dek:

Ḥaşre dek: -
Mısra: **4**
Kıyamete kadar.

3. Arş ḳadrini bula nice ʿibādetler ola
4. Ḥaşre dek ferşine iḫlās ile yüzler sürile

---

yüzler sürile:

yüzler sürile: -
Mısra: **4**
Yüz sürmek II namaz kılmak.

3. Arş ḳadrini bula nice ʿibādetler ola
4. Ḥaşre dek ferşine iḫlās ile yüzler sürile

---

dime:

Dime:
Mısra: **1**
Söyleme.

1. Dime yoḳ feyże istiʿdād sende
2. Idersin gerçi daʿvā-yı maḥabbet

---

yok:

yoḳ:
Mısra: **1**
Bulunmamak.

1. Dime yoḳ feyże istiʿdād sende
2. Idersin gerçi daʿvā-yı maḥabbet

---

feyż:

feyże: -e
Mısra: **1**
nimet, ihsan, kerem.

1. Dime yoḳ feyże istiʿdād sende
2. Idersin gerçi daʿvā-yı maḥabbet

---

istiʿdād:

istiʿdād:
Mısra: **1**
Yeterlilik, kabiliyet

1. Dime yoḳ feyże istiʿdād sende
2. Idersin gerçi daʿvā-yı maḥabbet

sen:

sende: -de
Mısra: **1**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Dime yoḳ feyże istiʿdād sende
2. Idersin gerçi daʿvā-yı maḥabbet

İd:

İdersin: -ersin
Mısra: **2**
Etmek, eylemek.

1. Dime yoḳ feyże istiʿdād sende
2. Idersin gerçi daʿvā-yı maḥabbet

---

gerçi:

gerçi:
Mısra: **2**
Zaten, işin aslı, doğrusu

1. Dime yoḳ feyże istiʿdād sende
2. Idersin gerçi daʿvā-yı maḥabbet

ġāyet:

ġāyetde: -de
Mısra: **3**
çok, pek, epey

3. Bulutdan nem ḳapar ġāyetde terdür
4. Giyāh-ı ḫuşk-ı saḥrā-yı maḥabbet

---

ter:

terdür: -dür
Mısra: **3**
Nemli II ıslak.

3. Bulutdan nem ḳapar ġāyetde terdür
4. Giyāh-ı ḫuşk-ı saḥrā-yı maḥabbet

---

daʿvā-yı maḥabbet:

daʿvā-yı maḥabbet: -
Mısra: **2**
Aşk davası

1. Dime yoḳ feyże istiʿdād sende
2. Idersin gerçi daʿvā-yı maḥabbet

---

bulutdan nem ḳapar:

bulutdan nem ḳapar: -
Mısra: **3**
Çok alıngan olmak II buluttan dahi nem kapıp nemlenmeye çalışmak.

3. Bulutdan nem ḳapar ġāyetde terdür
4. Giyāh-ı ḫuşk-ı saḥrā-yı maḥabbet

---

giyāh-ı ḫuşk-ı saḥrā-yı maḥabbet:

giyāh-ı ḫuşk-ı saḥrā-yı maḥabbet: -
Mısra: **4**
Aşk çölünün kuru otu.

3. Bulutdan nem ḳapar ġāyetde terdür
4. Giyāh-ı ḫuşk-ı saḥrā-yı maḥabbet

---

egerçi:

Egerçi:
Mısra: **1**
Her ne kadar.

1. Egerçi belürdi ʿiẕārında ḫaṭṭ
2. Veli̇ ḥüsninüñ var yine revnaḳı

---

belür:

belürdi: -di
Mısra: **1**
Belirmek II ortaya çıkmak.

1. Egerçi belürdi ʿiẕārında ḫaṭṭ
2. Veli̇ ḥüsninüñ var yine revnaḳı

ʿiẕār:

ʿiẕārında: -ında
Mısra: **1**
Yüz, yanak

1. Egerçi belürdi ʿiẕārında ḫaṭṭ
2. Veli̇ ḥüsninüñ var yine revnaḳı

ḫaṭṭ:

ḫaṭṭ:
Mısra: **1**
Ayva tüyü.

1. Egerçi belürdi ʿiẕārında ḫaṭṭ
2. Veli̇ ḥüsninüñ var yine revnaḳı

---

veli:

Veli̇:
Mısra: **2**
Fakat, ama

1. Egerçi belürdi ʿiẕārında ḫaṭṭ
2. Veli̇ ḥüsninüñ var yine revnaḳı

ḥüsn:

ḥüsninüñ: -inüñ
Mısra: **2**
güzellik

1. Egerçi belürdi ʿiẕārında ḫaṭṭ
2. Veli̇ ḥüsninüñ var yine revnaḳı

---

var:

var:
Mısra: **2**
bulunmakta

1. Egerçi belürdi ʿiẕārında ḫaṭṭ
2. Veli̇ ḥüsninüñ var yine revnaḳı

---

yine:

yine:
Mısra: **2**
Yine II hep.

1. Egerçi belürdi ʿiẕārında ḫaṭṭ
2. Veli̇ ḥüsninüñ var yine revnaḳı

---

revnaḳ:

revnaḳı: -ı
Mısra: **2**
Parlaklık, letafet.

1. Egerçi belürdi ʿiẕārında ḫaṭṭ
2. Veli̇ ḥüsninüñ var yine revnaḳı

---

allāh:

Allāhu: -u
Mısra: **3**
Yüce yaratıcı

3. Leḳad aḥsen Allāhu fi̇ mā mażā
4. Keżāliḳe yuḥsinu fi̇ mā beḳā

---

leḳad aḥsen:

leḳad aḥsen: -
Mısra: **3**
Tin suresinin 4. ayetindeki "Gerçekten biz "İnsan"ı en güzel bir sûrette yarattık." sözü.

3. Leḳad aḥsen Allāhu fi̇ mā mażā

4. Keżālike yuḥsinu fī mā beḳā

fī mā mażā:

fī mā mażā: -
Mısra: **3**
aranan

3. Leḳad aḥsen Allāhu fī mā mażā
4. Keżālike yuḥsinu fī mā beḳā

keżālike yuḥsinu fī mā beḳā:

keżālike yuḥsinu fī mā beḳā: -
Mısra: **4**
Böylelikle güzel ameller daim olsun.

3. Leḳad aḥsen Allāhu fī mā mażā
4. Keżālike yuḥsinu fī mā beḳā

dime:

Dime:
Mısra: **1**
Söyleme.

1. Dime āyā neye ḳılsam teveccüh
2. Ki ġāyet ḫarc çoḳdur daḫl yoḳdur

āyā:

āyā:
Mısra: **1**
Acaba?

1. Dime āyā neye ḳılsam teveccüh
2. Ki ġāyet ḫarc çoḳdur daḫl yoḳdur

ne:

neye: -ye
Mısra: **1**
Hangi şey

1. Dime āyā neye ḳılsam teveccüh
2. Ki ġāyet ḫarc çoḳdur daḫl yoḳdur

ki:

Ki:
Mısra: **2**
Ki bağlacı.

1. Dime āyā neye ḳılsam teveccüh
2. Ki ġāyet ḫarc çoḳdur daḫl yoḳdur

ġāyet:

ġāyet:
Mısra: **2**
çok, pek, epey

1. Dime āyā neye ḳılsam teveccüh
2. Ki ġāyet ḫarc çoḳdur daḫl yoḳdur

harc:

ḫarc:
Mısra: **2**
harcanan şey/para

1. Dime āyā neye ḳılsam teveccüh
2. Ki ġāyet ḫarc çoḳdur daḫl yoḳdur

çok:

çoḳdur: -dur
Mısra: **2**
Miktarı ziyade olan.

1. Dime āyā neye ḳılsam teveccüh
2. Ki ġāyet ḫarc çoḳdur daḫl yoḳdur

dahl:

daḫl: Mısra: **2**
Etki II itiraz.

1. Dime āyā neye ḳılsam teveccüh
2. Ki ġāyet ḫarc çoḳdur daḫl yoḳdur

yok:

yoḳdur: -dur
Mısra: **2**
Bulunmamak.

1. Dime āyā neye ḳılsam teveccüh
2. Ki ġāyet ḫarc çoḳdur daḫl yoḳdur

tevekkül:

Tevekküldür: -dür
Mısra: **3**
Her türlü gerekli sebebe baş vurduktan sonra kadere razı olup sonucu Allah'tan bekleme, işini Allah'a bırakma.

3. Tevekküldür faḳīrüñ ḳıblegāhı
4. Ḳanāʿat ḫod hemān altun oluḳdur

fakir:

faḳīrüñ: -üñ
Mısra: **3**
Yoksul, muhtaç.

3. Tevekküldür faḳīrüñ ḳıblegāhı
4. Ḳanāʿat ḫod hemān altun oluḳdur

kıblegāh:

ḳıblegāhı: -ı
Mısra: **3**
yönelinen yer. II kutsal yer.

3. Tevekküldür faḳīrüñ ḳıblegāhı
4. Ḳanāʿat ḫod hemān altun oluḳdur

Kanāʿat:

Ḳanāʿat:
Mısra: **4**
Tokgözlülük, yetinme.

3. Tevekküldür faḳīrüñ ḳıblegāhı
4. Ḳanāʿat ḫod hemān altun oluḳdur

hod:

ḫod:
Mısra: **4**
bile, dahi

3. Tevekküldür faḳīrüñ ḳıblegāhı
4. Ḳanāʿat ḫod hemān altun oluḳdur

hemān:

hemān:
Mısra: **4**
Sürekli, daima.

3. Tevekküldür faḳīrüñ ḳıblegāhı
4. Ḳanāʿat ḫod hemān altun oluḳdur

teveccüh kılsam:

teveccüh ḳılsam: -
Mısra: **1**
yönelmek

1. Dime āyā neye ḳılsam teveccüh
2. Ki ġāyet ḫarc çoḳdur daḫl yoḳdur

altun olukdur:

altun oluḳdur: -
Mısra: **4**
Altın oluk.

3. Tevekküldür faḳīrüñ ḳıblegāhı
4. Ḳanāʿat ḫod hemān altun oluḳdur

Şimdi:

Şimdi:
Mısra: **1**
Şimdi.

1. Şimdi ḫayl-i suḫan-verān içre
2. Nefʿį mānendi var mı bir şāʿir

içre:

içre:
Mısra: **1**
içinde

1. Şimdi ḫayl-i suḫan-verān içre
2. Nefʿį mānendi var mı bir şāʿir

nefʿi:

Nefʿį:
Mısra: **2**
17. yüzyıl Klasik Türk Edebiyatı şairi.

1. Şimdi ḫayl-i suḫan-verān içre
2. Nefʿį mānendi var mı bir şāʿir

mānend:

mānendi: -i
Mısra: **2**
Benzer, eş, gibi.

1. Şimdi ḫayl-i suḫan-verān içre
2. Nefʿį mānendi var mı bir şāʿir

bir:

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Şimdi ḫayl-i suḫan-verān içre
2. Nefʿį mānendi var mı bir şāʿir

şāʿir:

şāʿir:
Mısra: **2**
Şiir söyleyen.

1. Şimdi ḫayl-i suḫan-verān içre
2. Nefʿį mānendi var mı bir şāʿir

söz:

Sözleri: -ler, -i
Mısra: **3**
Söz, söylem II Şiir.

3. Sözleri sebʿa-i muʿallaḳadur
4. İmriu'l-Ḳays kendidür kāfir

İmriu'l-Kays:

İmriu'l-Ḳays:
Mısra: **4**
Arap Edebiyatında en ünlü şairlerden İmrü'l-Kays.

3. Sözleri sebʿa-i muʿallaḳadur
4. İmriu'l-Ḳays kendidür kāfir

kendi:

kendidür: -dür
Mısra: **4**
Kişinin öz varlığı, zâtı.

3. Sözleri sebʿa-i muʿallaḳadur
4. İmriu'l-Ḳays kendidür kāfir

kāfir:

kāfir:
Mısra: **4**
Kafir.

3. Sözleri sebʿa-i muʿallaḳadur
4. İmriu'l-Ḳays kendidür kāfir

hayl-i suhan-verān:

ḫayl-i suḫan-verān: -
Mısra: **1**
Güzel söz söyleyenler topluluğu.

1. Şimdi ḫayl-i suḫan-verān içre
2. Nefʿį mānendi var mı bir şāʿir

var mı:

var mı: -
Mısra: **2**
Var mı? II yok.

1. Şimdi ḫayl-i suḫan-verān içre
2. Nefʿį mānendi var mı bir şāʿir

sebʿa-i muʿallakadur:

sebʿa-i muʿallaḳadur: -
Mısra: **3**
İslam'dan önceki Arap şairlerinden yedi, dokuz bazen de on ikisinin şiirinin beğenilip Kabe duvarına asılması II yedi muallaka.

3. Sözleri sebʿa-i muʿallaḳadur
4. İmriu'l-Ḳays kendidür kāfir

rüstemāne:

Rüstemāne:
Mısra: **1**
Rüstem gibi II ünlü İran şairi Firdevsî'nin Şehnâme'sinde adı geçen İran'ın ünlü pehlivan ve savaşçısı.

1. Şu dem kim çeke Rüstemāne kemānın
2. Varup gūşına nāvek-i cān-sitānı

var:

Varup: -up
Mısra: **2**
Gitmek, ulaşmak.

1. Şu dem kim çeke Rüstemāne kemānın
2. Varup gūşına nāvek-i cān-sitānı

gūş:

gūşına: -ı, -n, -a
Mısra: **2**
Kulak.

1. Şu dem kim çeke Rüstemāne kemānın
2. Varup gūşına nāvek-i cān-sitānı

kim:

kim:
Mısra: **3**
ki

3. İder meşveret kim nişānı ne olsun
4. ‘Adūnuñ dil-i saḫtı mı yoḳsa cānı

nişān:

nişānı: -ı
Mısra: **3**
hedef, nişangâh

3. İder meşveret kim nişānı ne olsun
4. ‘Adūnuñ dil-i saḫtı mı yoḳsa cānı

ne:

ne:
Mısra: **3**
Ne.

3. İder meşveret kim nişānı ne olsun
4. ‘Adūnuñ dil-i saḫtı mı yoḳsa cānı

ol:

olsun: -sun
Mısra: **3**
Olmak.

3. İder meşveret kim nişānı ne olsun
4. ‘Adūnuñ dil-i saḫtı mı yoḳsa cānı

‘adū:

‘Adūnuñ: -nuñ
Mısra: **4**
Düşman II Rakip

3. İder meşveret kim nişānı ne olsun
4. ‘Adūnuñ dil-i saḫtı mı yoḳsa cānı

mı:

mı:
Mısra: **4**
soru edatı

3. İder meşveret kim nişānı ne olsun
4. ‘Adūnuñ dil-i saḫtı mı yoḳsa cānı

yoksa:

yoḳsa:
Mısra: **4**
Aksi takdirde.

3. İder meşveret kim nişānı ne olsun
4. ‘Adūnuñ dil-i saḫtı mı yoḳsa cānı

cān:

cānı: -ı
Mısra: **4**
Can, ruh, gönül.

3. İder meşveret kim nişānı ne olsun
4. ‘Adūnuñ dil-i saḫtı mı yoḳsa cānı

Şu dem kim:

Şu dem kim: -
Mısra: **1**
O zaman ki.

1. Şu dem kim çeke Rüstemāne kemānın
2. Varup gūşına nāvek-i cān-sitānı

kemānın çeke:

kemānın çeke: -
Mısra: **1**
Yay germek II keman çekmek.

1. Şu dem kim çeke Rüstemāne kemānın
2. Varup gūşına nāvek-i cān-sitānı

nāvek-i cān-sitānı:

nāvek-i cān-sitānı: -
Mısra: **2**
Can alıcı ok.

1. Şu dem kim çeke Rüstemāne kemānın
2. Varup gūşına nāvek-i cān-sitānı

meşveret İder:

meşveret İder: -
Mısra: **3**
Sohbet etme II müzakerede bulunma.

3. İder meşveret kim nişānı ne olsun
4. ‘Adūnuñ dil-i saḫtı mı yoḳsa cānı

dil-i saḫtı:

dil-i saḫtı: -
Mısra: **4**
Katı gönül.

3. İder meşveret kim nişānı ne olsun
4. ‘Adūnuñ dil-i saḫtı mı yoḳsa cānı

ey:

Ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Ey ṣabā varduñ mı kūy-ı yāre sen
2. Çeşm-i cāna kuḥl içün gerd isterin

ṣabā:

ṣabā:
Mısra: **1**
Sabah rüzgarı

1. Ey ṣabā varduñ mı kūy-ı yāre sen
2. Çeşm-i cāna kuḥl içün gerd isterin

var:

varduñ: -duñ
Mısra: **1**
Gitmek, ulaşmak.

1. Ey ṣabā varduñ mı kūy-ı yāre sen
2. Çeşm-i cāna kuḥl içün gerd isterin

mı:

mı:
Mısra: **1**
soru edatı

1. Ey ṣabā varduñ mı kūy-ı yāre sen
2. Çeşm-i cāna kuḥl içün gerd isterin

sen:

sen:
Mısra: **1**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Ey ṣabā varduñ mı kūy-ı yāre sen
2. Çeşm-i cāna kuḥl içün gerd isterin

kuḥl:

kuḥl:
Mısra: **2**
Göz ilacı, sürme

1. Ey ṣabā varduñ mı kūy-ı yāre sen
2. Çeşm-i cāna kuḥl içün gerd isterin

içün:

içün:
Mısra: **2**
için

1. Ey ṣabā varduñ mı kūy-ı yāre sen
2. Çeşm-i cāna kuḥl içün gerd isterin

gerd:

gerd:
Mısra: **2**
Toz, toprak, gubar.

1. Ey ṣabā varduñ mı kūy-ı yāre sen
2. Çeşm-i cāna kuḥl içün gerd isterin

iste:

isterin: -rin
Mısra: **2**
Talep etmek.

1. Ey ṣabā varduñ mı kūy-ı yāre sen
2. Çeşm-i cāna kuḥl içün gerd isterin

isterin: -rin
Mısra: **4**
Talep etmek.

3. Derdi dermān añladum dermānı derd
4. Şimdi dermān istemem derd isterin

derd:

Derdi: -i
Mısra: **3**
Keder, acı, zahmet.

3. Derdi dermān añladum dermānı derd
4. Şimdi dermān istemem derd isterin

derd:
Mısra: **3**
Keder, acı, zahmet.

3. Derdi dermān añladum dermānı derd
4. Şimdi dermān istemem derd isterin

derd:
Mısra: **4**
Keder, acı, zahmet.

3. Derdi dermān añladum dermānı derd
4. Şimdi dermān istemem derd isterin

dermān:

dermān:
Mısra: **3**
İlâç, çare.

3. Derdi dermān añladum dermānı derd
4. Şimdi dermān istemem derd isterin

dermānı: -ı
Mısra: **3**
İlâç, çare.

3. Derdi dermān añladum dermānı derd
4. Şimdi dermān istemem derd isterin

dermān:
Mısra: **4**
İlâç, çare.

3. Derdi dermān añladum dermānı derd
4. Şimdi dermān istemem derd isterin

añla:

añladum: -dum
Mısra: **3**
Zannetmek II düşünmek.

3. Derdi dermān añladum dermānı derd
4. Şimdi dermān istemem derd isterin

Şimdi:

Şimdi:
Mısra: **4**
Şimdi, artık.

3. Derdi dermān añladum dermānı derd
4. Şimdi dermān istemem derd isterin

isteme:

istemem: -m
Mısra: **4**
Dilememek, arzulamamak.

3. Derdi dermān añladum dermānı derd
4. Şimdi dermān istemem derd isterin

kūy-ı yāre:

kūy-ı yāre: -
Mısra: **1**
Sevgilinin semti.

1. Ey ṣabā varduñ mı kūy-ı yāre sen
2. Çeşm-i cāna kuḥl içün gerd isterin

Çeşm-i cāna:

Çeşm-i cāna: -
Mısra: **2**
Can gözü.

1. Ey ṣabā varduñ mı kūy-ı yāre sen
2. Çeşm-i cāna kuḥl içün gerd isterin

semend:

Semend:
Mısra: **1**
çevik ve güzel at.

1. Semend üzre Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān Murād Ḫānı
2. Güneşdür āsumāndan ʿāleme pertev-resān ṣandum

üzre:

üzre:
Mısra: **1**
Üzerinde.

1. Semend üzre Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān Murād Ḫānı
2. Güneşdür āsumāndan ʿāleme pertev-resān ṣandum

güneş:

Güneşdür: -dür
Mısra: **2**
Güneş

1. Semend üzre Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān Murād Ḫānı
2. Güneşdür āsumāndan ʿāleme pertev-resān ṣandum

āsumān:

āsumāndan: -dan
Mısra: **2**
Gökyüzü.

1. Semend üzre Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān Murād Ḫānı
2. Güneşdür āsumāndan

ʿāleme pertev-resān ṣandum

āsumān:
Mısra: **4**
Gökyüzü.

3. Muḳarreb ḳulların yanınca
ol şāh-ı felek-ḳadrin
4. Görince gök demir içre
zemi̱ni āsumān ṣandum

ʿālem:

ʿāleme: -e
Mısra: **2**
dünya

1. Semend üzre Cenāb-ı
Ḥażret-i Sulṭān Murād Ḫānı
2. Güneşdür āsumāndan
ʿāleme pertev-resān ṣandum

pertev-resān:

pertev-resān:
Mısra: **2**
Alevleri yükselen II alev çıkaran.

1. Semend üzre Cenāb-ı
Ḥażret-i Sulṭān Murād Ḫānı
2. Güneşdür āsumāndan
ʿāleme pertev-resān ṣandum

ṣan:

ṣandum: -du, -m
Mısra: **2**
Zannetmek.

1. Semend üzre Cenāb-ı
Ḥażret-i Sulṭān Murād Ḫānı
2. Güneşdür āsumāndan
ʿāleme pertev-resān ṣandum

ṣandum: -dum
Mısra: **4**
Zannetmek.

3. Muḳarreb ḳulların yanınca
ol şāh-ı felek-ḳadrin
4. Görince gök demir içre
zemi̱ni āsumān ṣandum

muḳarreb:

Muḳarreb:
Mısra: **3**
Yakın

3. Muḳarreb ḳulların yanınca
ol şāh-ı felek-ḳadrin
4. Görince gök demir içre
zemi̱ni āsumān ṣandum

ḳul:

ḳulların: -ların
Mısra: **3**
kul, köle

3. Muḳarreb ḳulların yanınca
ol şāh-ı felek-ḳadrin
4. Görince gök demir içre
zemi̱ni āsumān ṣandum

yanınca:

yanınca:
Mısra: **3**
Yanında

3. Muḳarreb ḳulların yanınca
ol şāh-ı felek-ḳadrin
4. Görince gök demir içre
zemi̱ni āsumān ṣandum

ol:

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Muḳarreb ḳulların yanınca
ol şāh-ı felek-ḳadrin
4. Görince gök demir içre
zemi̱ni āsumān ṣandum

görince:

Görince:
Mısra: **4**
gördüğü zaman

3. Muḳarreb ḳulların yanınca
ol şāh-ı felek-ḳadrin
4. Görince gök demir içre
zemi̱ni āsumān ṣandum

içre:

içre:
Mısra: **4**
içinde

3. Muḳarreb ḳulların yanınca
ol şāh-ı felek-ḳadrin
4. Görince gök demir içre
zemi̱ni āsumān ṣandum

zemin:

zemi̱ni: -i
Mısra: **4**
yer ǁ yeryüzü

3. Muḳarreb ḳulların yanınca
ol şāh-ı felek-ḳadrin
4. Görince gök demir içre
zemi̱ni āsumān ṣandum

cenāb-ı Ḥażret-i sulṭān murād Ḫānı:

cenāb-ı Ḥażret-i sulṭān murād Ḫānı: -
Mısra: **1**
Sultan Murat II IV. Murat.

1. Semend üzre Cenāb-ı
Ḥażret-i Sulṭān Murād Ḫānı
2. Güneşdür āsumāndan
ʿāleme pertev-resān ṣandum

şāh-ı felek-ḳadrin:

şāh-ı felek-ḳadrin: -
Mısra: **3**
felek kadar yüce olan padişah.

3. Muḳarreb ḳulların yanınca
ol şāh-ı felek-ḳadrin
4. Görince gök demir içre
zemi̱ni āsumān ṣandum

gök demir:

gök demir: -
Mısra: **4**
Gökyüzü.

3. Muḳarreb ḳulların yanınca
ol şāh-ı felek-ḳadrin
4. Görince gök demir içre
zemi̱ni āsumān ṣandum

oṭur:

Oṭururlar: -urlar
Mısra: **1**
Oturmak.

1. Oṭururlar ḫākister ḥayretle
şāhum bir zamān
2. ʿAşḳ odından ṣanma hāli
olur āteşdān-ı dil

ḫākister:

ḫākister:
Mısra: **1**
Kül, ateş külü.

1. Oṭururlar ḫākister ḥayretle
şāhum bir zamān
2. ʿAşḳ odından ṣanma hāli
olur āteşdān-ı dil

ḥayret:

ḥayretle: -le
Mısra: **1**
şaşkın olmak II hayret makamı

1. Oṭururlar ḫākister ḥayretle
şāhum bir zamān
2. ʿAşḳ odından ṣanma hāli
olur āteşdān-ı dil

şāhum:

şāhum:
Mısra: **1**
sultan, sevgili

1. Oṭururlar ḫākister ḥayretle şāhum bir zamān
2. ʿAşḳ odından ṣanma hāli olur āteşdān-ı dil

ṣanma:

ṣanma:
Mısra: **2**
zannetme, sanma

1. Oṭururlar ḫākister ḥayretle şāhum bir zamān
2. ʿAşḳ odından ṣanma hāli olur āteşdān-ı dil

ey:

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferraḥ güşedür gel anda deryā seyrine

eşk:

eşkümi: -ümi
Mısra: **3**
Gözyaşı.

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferraḥ güşedür gel anda deryā seyrine

bir:

Bir:
Mısra: **4**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferraḥ güşedür gel anda deryā seyrine

müferraḥ:

müferraḥ:
Mısra: **4**
Sıkıntıdan, üzüntüden kurtulmuş.

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferraḥ güşedür gel anda deryā seyrine

güşe:

güşedür: -dür
Mısra: **4**
Köşe.

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferraḥ güşedür gel anda deryā seyrine

gel:

gel:
Mısra: **4**
Gelmek.

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferraḥ güşedür gel anda deryā seyrine

anda:

anda:
Mısra: **4**
Orada

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferraḥ güşedür gel anda deryā seyrine

deryā:

deryā:
Mısra: **4**
Deniz

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferraḥ güşedür gel anda deryā seyrine

seyr:

seyrine: -ine
Mısra: **4**
Bakmak, seyretmek.

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferraḥ güşedür gel anda deryā seyrine

bir zamān:

bir zamān: -
Mısra: **1**
Bir zaman

1. Oṭururlar ḫākister ḥayretle şāhum bir zamān
2. ʿAşḳ odından ṣanma hāli olur āteşdān-ı dil

ʿaşḳ odından:

ʿaşḳ odından: -
Mısra: **2**
aşk ateşi

1. Oṭururlar ḫākister ḥayretle şāhum bir zamān
2. ʿAşḳ odından ṣanma hāli olur āteşdān-ı dil

ḫāli olur:

ḫāli̇ olur: -
Mısra: **2**
Arınmak.

1. Oṭururlar ḫākister ḥayretle şāhum bir zamān
2. ʿAşḳ odından ṣanma hāli olur āteşdān-ı dil

āteşdān-ı dil:

āteşdān-ı dil: -
Mısra: **2**
Gönül ocağı.

1. Oṭururlar ḫākister ḥayretle şāhum bir zamān
2. ʿAşḳ odından ṣanma hāli olur āteşdān-ı dil

ḫayāl-i dost:

ḫayāl-i dost: -
Mısra: **3**
Sevgilinin hayali.

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferraḥ güşedür gel anda deryā seyrine

seyr it:

seyr it: -
Mısra: **3**
Seyretmek, bakmak

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferraḥ güşedür gel anda deryā seyrine

Çeşmüme gel:

Çeşmüme gel: -
Mısra: **3**
Gözümde canlan II gözüme gel.

3. Çeşmüme gel ey ḫayāl-i dost seyr it eşkümi
4. Bir müferraḥ güşedür gel anda deryā seyrine

iste:

isteyüp: -y, -üp
Mısra: **1**
Dilemek.

1. Cenāb-ı Ḥażret-i Bārī'den isteyüp bārān
2. Hezār minnet ü yüz şükr aña ki itdi nüzūl

---

bārān:

bārān:
Mısra: **1**
Yağmur

1. Cenāb-ı Ḥażret-i Bārī'den isteyüp bārān
2. Hezār minnet ü yüz şükr aña ki itdi nüzūl

---

hezār:

Hezār:
Mısra: **2**
pek çok, binlerce.

1. Cenāb-ı Ḥażret-i Bārī'den isteyüp bārān
2. Hezār minnet ü yüz şükr aña ki itdi nüzūl

---

minnet:

minnet:
Mısra: **2**
Şükür, hamd

1. Cenāb-ı Ḥażret-i Bārī'den isteyüp bārān
2. Hezār minnet ü yüz şükr aña ki itdi nüzūl

ü:

ü:
Mısra: **2**
ve

1. Cenāb-ı Ḥażret-i Bārī'den isteyüp bārān
2. Hezār minnet ü yüz şükr aña ki itdi nüzūl

---

yüz:

yüz:
Mısra: **2**
Yüzlerce II pek çok.

1. Cenāb-ı Ḥażret-i Bārī'den isteyüp bārān
2. Hezār minnet ü yüz şükr aña ki itdi nüzūl

şükr:

şükr:
Mısra: **2**
Şükür

1. Cenāb-ı Ḥażret-i Bārī'den isteyüp bārān
2. Hezār minnet ü yüz şükr aña ki itdi nüzūl

---

aña:

aña:
Mısra: **2**
Ona.

1. Cenāb-ı Ḥażret-i Bārī'den isteyüp bārān
2. Hezār minnet ü yüz şükr aña ki itdi nüzūl

---

ki:

ki:
Mısra: **2**
Ki bağlacı.

1. Cenāb-ı Ḥażret-i Bārī'den isteyüp bārān
2. Hezār minnet ü yüz şükr aña ki itdi nüzūl

---

mücrim:

mücrim:
Mısra: **3**
cürüm işlemiş, suçlu

3. Ne deñlü mücrim isek nā-ümīd olmayalum
4. Bu şehr içinde daḫı var imiş duʿāsı ḳabūl

---

i:

isek: -sek
Mısra: **3**
İ- yardımcı fiili.

3. Ne deñlü mücrim isek nā-ümīd olmayalum
4. Bu şehr içinde daḫı var imiş duʿāsı ḳabūl

imiş: -miş
Mısra: **4**
İ- yardımcı fiili.

3. Ne deñlü mücrim isek nā-ümīd olmayalum
4. Bu şehr içinde daḫı var imiş duʿāsı ḳabūl

---

bu:

Bu:
Mısra: **4**
bu, işaret sıfatı

3. Ne deñlü mücrim isek nā-ümīd olmayalum
4. Bu şehr içinde daḫı var imiş duʿāsı ḳabūl

şehr:

şehr:
Mısra: **4**
Şehir

3. Ne deñlü mücrim isek nā-ümīd olmayalum
4. Bu şehr içinde daḫı var imiş duʿāsı ḳabūl

---

içinde:

içinde:
Mısra: **4**
İçinde, ortamında.

3. Ne deñlü mücrim isek nā-ümīd olmayalum
4. Bu şehr içinde daḫı var imiş duʿāsı ḳabūl

---

dahı:

daḫı:
Mısra: **4**
bile, da/de

3. Ne deñlü mücrim isek nā-ümīd olmayalum
4. Bu şehr içinde daḫı var imiş duʿāsı ḳabūl

---

var:

var:
Mısra: **4**
Bulunmakta.

3. Ne deñlü mücrim isek nā-ümīd olmayalum
4. Bu şehr içinde daḫı var imiş duʿāsı ḳabūl

---

duʿā:

duʿāsı: -sı
Mısra: **4**
Dua II dilek.

3. Ne deñlü mücrim isek nā-ümīd olmayalum
4. Bu şehr içinde daḫı var imiş duʿāsı ḳabūl

---

kabūl:

ḳabūl:
Mısra: **4**
Reddedilmeyen II onaylanan.

3. Ne deñlü mücrim isek nā-ümīd olmayalum

4. Bu şehr içinde daḫı var imiş duʿāsı ḳabūl

cenāb-ı Ḥażret-i bāri'den:

cenāb-ı Ḥażret-i bārị'den: -
Mısra: **1**
Yüce Allah.

1. Cenāb-ı Ḥażret-i Bārị'den isteyüp bārān
2. Hezār minnet ü yüz şükr aña ki itdi nüzūl

nüzūl itdi:

nüzūl itdi: -
Mısra: **2**
Aşağı inmek II yağmurun yağması.

1. Cenāb-ı Ḥażret-i Bārị'den isteyüp bārān
2. Hezār minnet ü yüz şükr aña ki itdi nüzūl

ne deñlü:

ne deñlü: -
Mısra: **3**
Ne kadar, ne ölçüde.

3. Ne deñlü mücrim isek nā-ümịd olmayalum
4. Bu şehr içinde daḫı var imiş duʿāsı ḳabūl

nā-ümịd olmayalum:

nā-ümịd olmayalum: -
Mısra: **3**
Ümitsiz olmak, ümitsizliğe düşmek

3. Ne deñlü mücrim isek nā-ümịd olmayalum
4. Bu şehr içinde daḫı var imiş duʿāsı ḳabūl

gel:

Gel:
Mısra: **1**
Gelmek.

1. Gel ey neşve-dār-ı şarāb-ı elest
2. Belā gūşesi içre evkār mest

gele: -e
Mısra: **82**
Gelmek.

81. Reh-i maḳṣad olursa ṣad-merḥale
82. Anuñ cünbüşüyle bir adım gele

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Gel ey neşve-dār-ı şarāb-ı elest
2. Belā gūşesi içre evkār mest

içre:

içre:
Mısra: **2**
içinde

1. Gel ey neşve-dār-ı şarāb-ı elest
2. Belā gūşesi içre evkār mest

içre:
Mısra: **44**
içinde

43. İdüp terbiyet bāġ-ı dil ḫākini
44. O hāk içre ġars itdiler tākini

evkār:

evkār:
Mısra: **2**
Kuş yuvaları II âşiyâneler.

1. Gel ey neşve-dār-ı şarāb-ı elest
2. Belā gūşesi içre evkār mest

mest:

mest:
Mısra: **2**
Sarhoş, kendinden geçmiş.

1. Gel ey neşve-dār-ı şarāb-ı elest
2. Belā gūşesi içre evkār mest

mestidür: -idür
Mısra: **23**
Sarhoş, kendinden geçmiş.

23. Anuñ mestidür ġamze-i fitne-sāz
24. Anı bilmeyenler ṣanur mest-i nāz

bāz:

bāzdur: -dur
Mısra: **3**
Açık.

3. Der-i meykede bāzdur ḳıl şitāb
4. Bi-ḥamdiʿllāh irdi dem-i fetḥ-i bāb

bi-ḥamdiʿllāh:

Bi-ḥamdiʿllāh:
Mısra: **4**
Allah'a şükürler olsun

3. Der-i meykede bāzdur ḳıl şitāb
4. Bi-ḥamdiʿllāh irdi dem-i fetḥ-i bāb

ir:

irdi: -di
Mısra: **4**
Ulaşmak.

3. Der-i meykede bāzdur ḳıl şitāb
4. Bi-ḥamdiʿllāh irdi dem-i fetḥ-i bāb

ne:

Ne:
Mısra: **5**
Nasıl.

5. Ne zer ḥalḳasıdur hilāl-i felek
6. Revā olsa cārūbı perr-i melek

Ne:
Mısra: **18**
Nasıl.

17. O meyden ki tiryāk-ı ekberdür ol
18. Ne tiryāk ṣahbā-yı kevŝerdür ol

Ne:
Mısra: **19**
Nasıl.

19. Ne ṣahbā ki mest-i müdāmı ṣuheyb
20. Ne mey kim anı içmemek ola ayb

Ne:
Mısra: **20**
Nasıl.

19. Ne ṣahbā ki mest-i müdāmı ṣuheyb
20. Ne mey kim anı içmemek ola ayb

Ne:
Mısra: **45**
Nasıl.

45. Ne āyịnedür baḳ o māʾüʿl-ḥayāt
46. Tecellị ide anda ḫurşịd-i

ẕāt

Ne:
Mısra: **55**
Nasıl.

55. Ne ḫumdur o ḫum yā ne müldür o mül
56. Ola mühr-dār aña ḫatm-i rüsul

ne:
Mısra: **55**
Nasıl.

55. Ne ḫumdur o ḫum yā ne müldür o mül
56. Ola mühr-dār aña ḫatm-i rüsul

Ne:
Mısra: **93**
Ne...ne de bağlama edatı.

93. Ne ʿayşında ḥālet ne nūşında ẕevḳ
94. Ne yārānı yārān ne bezminde şevḳ

ne:
Mısra: **93**
Ne...ne de bağlama edatı.

93. Ne ʿayşında ḥālet ne nūşında ẕevḳ
94. Ne yārānı yārān ne bezminde şevḳ

Ne:
Mısra: **94**
Ne...ne de bağlama edatı.

93. Ne ʿayşında ḥālet ne nūşında ẕevḳ
94. Ne yārānı yārān ne bezminde şevḳ

ne:
Mısra: **94**
Ne...ne de bağlama edatı.

93. Ne ʿayşında ḥālet ne nūşında ẕevḳ
94. Ne yārānı yārān ne bezminde şevḳ

---

revā:

Revā:
Mısra: **6**
Uygun, yaraşır.

5. Ne zer ḥalḳasıdur hilāl-i felek
6. Revā olsa cārūbı perr-i melek

---

ol:

olsa: -sa
Mısra: **6**
Olmak.

5. Ne zer ḥalḳasıdur hilāl-i felek
6. Revā olsa cārūbı perr-i melek

ola: -a
Mısra: **13**
Olmak.

13. Şu mey-ḫāne kim ola sāḳīsi yār
14. Anuñ virdügi meyde olmaz ḫumār

ol:
Mısra: **17**
O, işaret zamiri.

17. O meyden ki tiryāk-ı ekberdür ol
18. Ne tiryāk şahbā-yı kevŝerdür ol

ol:
Mısra: **18**
O, işaret zamiri.

17. O meyden ki tiryāk-ı ekberdür ol
18. Ne tiryāk şahbā-yı kevŝerdür ol

ol:
Mısra: **25**
O, işaret sıfatı.

25. Cem ol bāde-i nābuñ efgendesi
26. Sikender o mey-ḫānenün bendesi

olur: -ur
Mısra: **27**
Olmak.

27. Şuʿāʿı ki her yaña raḫşān olur
28. Nümūdār-ı mühr-i Süleymān olur

olur: -ur
Mısra: **28**
Olmak.

27. Şuʿāʿı ki her yaña raḫşān olur
28. Nümūdār-ı mühr-i Süleymān olur

olup: -up
Mısra: **47**
Olmak.

47. Şuʿāʿı olup münʿakis şanma mihr
48. Olur şemse-i ṭāḳ u saḳf-ı sipihr

Olur: -ur
Mısra: **48**
Olmak.

47. Şuʿāʿı olup münʿakis şanma mihr
48. Olur şemse-i ṭāḳ u saḳf-ı sipihr

ol:
Mısra: **53**
o, işaret sıfatı

53. Tedenni̱ vü naḳş irmeye ol dene
54. Ḫum-ı ni̱lgūn çoḳ ṭola boşana

Ola: -a
Mısra: **56**
Olmak.

55. Ne ḫumdur o ḫum yā ne müldür o mül
56. Ola mühr-dār aña ḫatm-i rüsul

olur: -ur
Mısra: **60**
Olmak.

59. O ḫumdan olup feyż-i Ḥaḳ ʿāşıḳār
60. Buḫārı olur anuñ ebr-i bahār

ol:
Mısra: **65**
o, işaret sıfatı

65. Yine ḥükmüni virdi ol mül yine
66. Yine rūy-ı bāġ oldı gül gül yine

Ol:
Mısra: **71**
İşaret zamiri.

71. Ol olmasa lāle ḳalurdı tebāh
72. Derūnında neylerdi nūr-ı siyāh

olmasa: -masa
Mısra: **71**
Olmak.

71. Ol olmasa lāle ḳalurdı tebāh
72. Derūnında neylerdi nūr-ı siyāh

ol:
Mısra: **77**
o, işaret sıfatı

77. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i rūḥ-baḫş
78. Odur sālik-i rāha gül-gūn raḫş

olursa: -ursa
Mısra: **81**
Olmak.

81. Reh-i maķṣad olursa şad-merḥale
82. Anuñ cünbüşüyle bir adım gele

oldı: -dı
Mısra: **83**
Olmak.

83. Göñül bezm-i ḫāṣ ister oldı yine
84. Kederden ḫalāṣ ister oldı yine

oldı: -dı
Mısra: **84**
Olmak.

83. Göñül bezm-i ḫāṣ ister oldı yine
84. Kederden ḫalāṣ ister oldı yine

ol:
Mısra: **85**
o, işaret sıfatı

85. Ķanı sāķiyā ol şarāb-ı ṭahūr
86. O feyż-i Ḫudā çeşme-i deşt-i nūr

ol:
Mısra: **91**
o, işaret sıfatı

91. Ķanı sāķiyā ol mey-i ḫoş-güvār
92. Ki telḫ eyledi ʿayşımuz rūzgār

Olur: -ur
Mısra: **100**
Olmak.

99. Virür bāde-nūşa meyi reng-i ʿār
100. Olur sürḫı ḫaclet-dih-i rūy-ı kār

ol:
Mısra: **105**
o, işaret sıfatı

105. Ķanı sāķiyā ol mey-i mihr-tāb
106. Ki her ẕerresi ola bir āfitāb

ola: -a
Mısra: **106**
Olmak.

105. Ķanı sāķiyā ol mey-i mihr-tāb
106. Ki her ẕerresi ola bir āfitāb

olup: -up
Mısra: **109**
Olmak.

109. O meyle vücūdum olup mey-kede
110. Ṭolı ḫum ola bu dil-i ġam-zede

ola: -a
Mısra: **110**
Olmak.

109. O meyle vücūdum olup mey-kede
110. Ṭolı ḫum ola bu dil-i ġam-zede

ola: -a
Mısra: **114**
Olmak.

113. Ser-i nāḫun-i dest-i ġayret-beri
114. O mey-ḫānenüñ ola naʿl-i deri

Olup: -up
Mısra: **115**
Olmak.

115. Olup köhne bu cāme-i çār-reng
116. Çıķarmaķ göründi anı bį-direng

ol:
Mısra: **119**
o, işaret sıfatı

119. Getür sāķiyā ol mey-i sādeyi
120. Boyumca baña cāme ķıl bādeyi

ol:
Mısra: **121**
o, işaret sıfatı

121. Ķanı sāķiyā ol dıraḫşende berķ
122. Ki cān ʿālemin eyleye nūra ġarķ

ol:
Mısra: **125**
o, işaret sıfatı

125. Ķanı sāķiyā ol güvārende āb
126. Ki āb-ı ḥayāt eyler andan ḥicāb

ol:
Mısra: **129**
o, işaret sıfatı

129. Ķanı sāķiyā ol cihān-ı ṣafā
130. Bulunmaz mı bir cām-ı giṭi-nümā

ol:
Mısra: **137**
o, işaret sıfatı

137. Ķanı sāķiyā ol şecāʿat-penāh
138. Ki ḥāl-i sipāh-ı ġam ola tebāh

ol:
Mısra: **141**
o, işaret sıfatı

141. Ķanı sāķiyā ol ṣabāḥ-ı fütūḥ
142. Degül mi dem-i naġme-i e'ṣ-ṣābūḥ

---

cārūb:

cārūbı: -ı
Mısra: **6**
Süpürge.

5. Ne zer ḥalķasıdur hilāl-i felek
6. Revā olsa cārūbı perr-i melek

---

ferş:

ferşini: -ini
Mısra: **7**
Zemin, yer yüzü II halı.

7. İder ferşini pāk cārūb-ı lā
8. Ķomaz zerrece anda gerd-ı sivā

Ķomaz:

Ķomaz:
Mısra: **8**
Koymaz, bırakmaz.

7. İder ferşini pāk cārūb-ı lā
8. Ķomaz zerrece anda gerd-ı sivā

---

zerrece:

zerrece:
Mısra: **8**
Zerre kadar.

7. İder ferşini pāk cārūb-ı lā
8. Ķomaz zerrece anda gerd-ı sivā

---

anda:

anda:
Mısra: **8**
orada, o tarafta

7. İder ferşini pāk cārūb-ı lā
8. Ķomaz zerrece anda gerd-ı sivā

anda:
Mısra: **46**
Orada.

45. Ne āyi̱nedür baḳ o māʾüʿl-ḥayāt
46. Tecelli̱ ide anda ḫurşi̱d-i ẕāt

Kapanmaz:

Ḳapanmaz:
Mısra: **9**
Kapanmamak.

9. Ḳapanmaz o mey-ḫāne hiç bir zamān
10. Anuñ rūze vü ʿıydı birdür hemān

o:

o:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Ḳapanmaz o mey-ḫāne hiç bir zamān
10. Anuñ rūze vü ʿıydı birdür hemān

O:
Mısra: **17**
o, işaret sıfatı

17. O meyden ki tiryāk-ı ekberdür ol
18. Ne tiryāk ṣahbā-yı kevŝerdür ol

o:
Mısra: **21**
o, işaret sıfatı

21. Konulmuş o ṣahbāya esrār-ı Ḥaḳ
22. Nice mest olmaya hūşyār-ı Ḥaḳ

o:
Mısra: **26**
o, işaret sıfatı

25. Cem ol bāde-i nābuñ efgendesi
26. Sikender o mey-ḫānenün bendesi

O:
Mısra: **29**
o, işaret sıfatı

29. O cāmuñ mey-i nābı mihr-i ṣafā
30. Anuñ her ḥabābı sipihr-i vefā

O:
Mısra: **33**
Üçüncü teklik şahıs zamiri.

33. O bir şeb-çerāġ-ı Cem-i ʿaşḳdur
34. O bir neyyi̱r-i ʿālem-i ʻaşḳdur

O:
Mısra: **34**
Üçüncü teklik şahıs zamiri.

33. O bir şeb-çerāġ-ı Cem-i ʿaşḳdur
34. O bir neyyi̱r-i ʿālem-i ʻaşḳdur

Odur: -dur
Mısra: **35**
Üçüncü teklik şahıs zamiri.

35. Odur nūr-baḫş-ı zemi̱n ü zamān
36. Odur pertev-endāz-ı kevn ü mekān

Odur: -dur
Mısra: **36**
Üçüncü teklik şahıs zamiri.

35. Odur nūr-baḫş-ı zemi̱n ü zamān
36. Odur pertev-endāz-ı kevn ü mekān

Odur: -dur
Mısra: **37**
Üçüncü teklik şahıs zamiri.

37. Odur sāḳiyā āteş-i āb-sūz
38. Odur sāḳiyā āb-ı āteş-fürūz

Odur: -dur
Mısra: **38**
Üçüncü teklik şahıs zamiri.

37. Odur sāḳiyā āteş-i āb-sūz
38. Odur sāḳiyā āb-ı āteş-fürūz

O:
Mısra: **44**
o, işaret sıfatı

43. İdüp terbiyet bāġ-ı dil ḫākini
44. O hāk içre ġars itdiler tākini

o:
Mısra: **45**
o, işaret sıfatı

45. Ne āyi̱nedür baḳ o māʾüʿl-ḥayāt
46. Tecelli̱ ide anda ḫurşi̱d-i ẕāt

o:
Mısra: **51**
o, işaret sıfatı

51. Ne deñlü içerse o ḫumdan eger
52. Yedi baḥr ile ḳanmayan teşneler

o:
Mısra: **55**
O, işaret sıfatı

55. Ne ḫumdur o ḫum yā ne müldür o mül
56. Ola mühr-dār aña ḫatm-i rüsul

o:
Mısra: **55**
o, işaret sıfatı

55. Ne ḫumdur o ḫum yā ne müldür o mül
56. Ola mühr-dār aña ḫatm-i rüsul

O:
Mısra: **58**
o, işaret sıfatı

57. Tehi̱ añlayan anı gümrāhdur
58. O ḫum menbā-ı ṣıbġatu'llāhdur

O:
Mısra: **59**
o, işaret sıfatı

59. O ḫumdan olup feyż-i Ḥaḳ ʿāşıḳār
60. Buḫārı olur anuñ ebr-i bahār

O:
Mısra: **67**
o, işaret sıfatı

67. O meyden gülüñ sāġarı ṭolı mül
68. Ḳonulmuş aña bir avuç berg-i gül

O:
Mısra: **69**
o, işaret sıfatı

69. O meyden eger sünbül olmasa mest
70. İder mʿıydi ṭarf-ı külāhın şikest

Odur: -dur
Mısra: **78**
O, işaret zamiri.

77. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i rūḥ-baḫş
78. Odur sālik-i rāha gül-gūn raḫş

O:
Mısra: **80**
o, işaret sıfatı

79. Olan sālik-i rāh ḳanzil gerek
80. O raḫş ile ḳaṭʿ-ı menāzil

gerek

O:
Mısra: **86**
o, işaret sıfatı

85. Ḳanı sāḳiyā ol şarāb-ı ṭahūr
86. O feyż-i Ḫudā çeşme-i deşt-i nūr

O:
Mısra: **109**
o, işaret sıfatı

109. O meyle vücūdum olup mey-kede
110. Ṭolı ḫum ola bu dil-i ġam-zede

O:
Mısra: **114**
o, işaret sıfatı

113. Ser-i nāḫun-i dest-i ġayret-beri
114. O mey-ḫānenüñ ola naʿl-i deri

O:
Mısra: **123**
o, işaret sıfatı

123. O berḳ-i cihān-sūz ola tāb-dār
124. Yana ḫırmen-i töhmet-i iḫtiyār

o:
Mısra: **134**
o, işaret sıfatı

133. Ḳanı sāḳiyā himmet-i bi̱-diri̱ġ
134. Niyām-ı teġāfülde neyler o ti̱ġ

---

mey-hāne:

mey-ḫāne:
Mısra: **9**
Meyhane.

9. Ḳapanmaz o mey-ḫāne hiç bir zamān
10. Anuñ rūze vü ʿıydı birdür hemān

mey-ḫāne:
Mısra: **13**
İçki içilen yer.

13. Şu mey-ḫāne kim ola sāḳi̱si yār
14. Anuñ virdügi meyde olmaz ḫumār

mey-ḫānenün: -nün
Mısra: **26**
İçki içilen yer.

25. Cem ol bāde-i nābuñ efgendesi
26. Sikender o mey-ḫānenün bendesi

mey-ḫānenüñ: -nüñ
Mısra: **114**
İçki içilen yer.

113. Ser-i nāḫun-i dest-i ġayret-beri
114. O mey-ḫānenüñ ola naʿl-i deri

---

anuñ:

Anuñ:
Mısra: **10**
Onun.

9. Ḳapanmaz o mey-ḫāne hiç bir zamān
10. Anuñ rūze vü ʿıydı birdür hemān

Anuñ:
Mısra: **12**
Onun.

11. Açıḳ dest-yāri̱-i mevlā ile
12. Anuñ ḳuflı miftāḥ-ı illā ile

Anuñ:
Mısra: **14**
Onun.

13. Şu mey-ḫāne kim ola sāḳi̱si yār
14. Anuñ virdügi meyde olmaz ḫumār

Anuñ:
Mısra: **23**
Onun.

23. Anuñ mestidür ġamze-i fitne-sāz
24. Anı bilmeyenler ṣanur mest-i nāz

Anuñ:
Mısra: **30**
Onun.

29. O cāmuñ mey-i nābı mihr-i ṣafā
30. Anuñ her ḥabābı sipihr-i vefā

anuñ:
Mısra: **31**
Onun.

31. Ḥabābında pinhān anuñ nüh ḳıbāb
32. Zehi̱ bārgāh-ı refi̱ʿü'l-cenāb

Anuñ:
Mısra: **40**
Onun.

39. Sipihrüñ meh-i bedri māh-ı nevi
40. Anuñ pertevidür anuñ pertevi

anuñ:
Mısra: **40**
Onun.

39. Sipihrüñ meh-i bedri māh-ı nevi
40. Anuñ pertevidür anuñ pertevi

Anuñ:
Mısra: **41**
Onun.

41. Anuñ aṣlıdur ḥabb-ı ḥubb-ı Ḫudā
42. Ki andan ẓuhūr itdi tāk-i rıżā

anuñ:
Mısra: **60**
Onun.

59. O ḫumdan olup feyż-i Ḥaḳ ʿāşıḳār
60. Buḫārı olur anuñ ebr-i bahār

Anuñ:
Mısra: **73**
Onun.

73. Anuñ nergi̱s-i bāġ mestānesi
74. Şeb ü rūz destinde peymānesi

Anuñ:
Mısra: **76**
Onun.

75. Benefşe gibi ḫāksār u ġari̱b
76. Anuñ cürʿasından degül bi̱-naṣi̱b

Anuñ:
Mısra: **82**
Onun.

81. Reh-i maḳṣad olursa ṣad-merḥale
82. Anuñ cünbüşüyle bir adım gele

---

rūze:

rūze:
Mısra: **10**
Günlük.

9. Ḳapanmaz o mey-ḫāne hiç bir zamān
10. Anuñ rūze vü ʿıydı birdür hemān

vü:

vü:
Mısra: **10**
Ve

9. Ḳapanmaz o mey-ḫāne hiç bir zamān
10. Anuñ rūze vü ʿıydı birdür hemān

vü:
Mısra: **97**
Ve

97. Gedāsı tehi̱-ḳi̱se vü teng-dest
98. Şu ḥāliyle baḳsañ geçer mey-perest

ʿıyd:

ʿıydı: -ı
Mısra: **10**
Bayram.

9. Ḳapanmaz o mey-ḫāne hiç bir zamān
10. Anuñ rūze vü ʿıydı birdür hemān

bir:

birdür: -dür
Mısra: **10**
Aynı, benzer

9. Ḳapanmaz o mey-ḫāne hiç bir zamān
10. Anuñ rūze vü ʿıydı birdür hemān

bir:
Mısra: **33**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

33. O bir şeb-çerāġ-ı Cem-i ʿaşḳdur
34. O bir neyyi̱r-i ʿālem-i ʿaşḳdur

bir:
Mısra: **34**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

33. O bir şeb-çerāġ-ı Cem-i ʿaşḳdur
34. O bir neyyi̱r-i ʿālem-i ʿaşḳdur

bir:
Mısra: **106**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

105. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i mihr-tāb
106. Ki her ẕerresi ola bir āfitāb

bir:
Mısra: **107**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

107. Vire her biri bir cihāna żiyā
108. Göñül ʿālemin eyleye pür ṣafā

bir:
Mısra: **130**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

129. Ḳanı sāḳiyā ol cihān-ı ṣafā
130. Bulunmaz mı bir cām-ı gi̱ti̱-nümā

hemān:

hemān:
Mısra: **10**
Sürekli, daima.

9. Ḳapanmaz o mey-ḫāne hiç bir zamān
10. Anuñ rūze vü ʿıydı birdür hemān

açık:

Açıḳ:
Mısra: **11**
Kapalı olmayan II açık.

11. Açıḳ dest-yāri̱-i mevlā ile
12. Anuñ ḳuflı miftāḥ-ı illā ile

ile:

ile:
Mısra: **11**
birlikte

11. Açıḳ dest-yāri̱-i mevlā ile
12. Anuñ ḳuflı miftāḥ-ı illā ile

ile:
Mısra: **12**
birlikte

11. Açıḳ dest-yāri̱-i mevlā ile
12. Anuñ ḳuflı miftāḥ-ı illā ile

ile:
Mısra: **52**
birlikte

51. Ne deñlü içerse o ḫumdan eger
52. Yedi baḥr ile ḳanmayan teşneler

ile:
Mısra: **80**
birlikte

79. Olan sālik-i rāh ḳanzil gerek
80. O raḫş ile ḳaṭʿ-ı menāzil gerek

ile:
Mısra: **148**
birlikte

147. Ḳadeḥ aldı sāḳi̱ ele gül gibi
148. Ser-āġāz şevḳ ile bülbül gibi

ile:
Mısra: **151**
birlikte

151. Oḳı naẓm-ı Yaḥyāʿyı āvāz ile
152. Ki pür sūz söz ḫoş gelür sāz ile

ile:
Mısra: **152**
birlikte

151. Oḳı naẓm-ı Yaḥyāʿyı āvāz ile
152. Ki pür sūz söz ḫoş gelür sāz ile

kufl:

ḳuflı: -ı
Mısra: **12**
Kilit.

11. Açıḳ dest-yāri̱-i mevlā ile
12. Anuñ ḳuflı miftāḥ-ı illā ile

Şu:

Şu:
Mısra: **13**
İşaret sıfatı, şu.

13. Şu mey-ḫāne kim ola sāḳi̱si yār
14. Anuñ virdügi meyde olmaz ḫumār

Şu:
Mısra: **98**
Şu, işaret sıfatı

97. Gedāsı tehi̱-ḳi̱se vü teng-dest
98. Şu ḥāliyle baḳsañ geçer mey-perest

Şu:
Mısra: **101**
Şu, işaret sıfatı

101. Şu merdāne ṭabʿuñ ki var ġayreti

102. Niçün ala gül-gūne-i
ḫacleti

kim:

kim:
Mısra: **13**
ki

13. Şu mey-ḫāne kim ola
sāḳisi yār
14. Anuñ virdügi meyde
olmaz ḫumār

kim:
Mısra: **20**
ki

19. Ne ṣahbā ki mest-i
müdāmı ṣuheyb
20. Ne mey kim anı içmemek
ola ayb

kim:
Mısra: **63**
ki

63. Zehi feyż kim bi-tabib ü
ʿilāc
64. Ola raṭb her naḫl-i yābis-
mizāc

kim:
Mısra: **127**
ki

127. Getür kim göñül bāġı
pejmürdedür
128. Ḥayāt-ı ebed tālibi
mürdedür

sāḳi:

sāḳisi: -si
Mısra: **13**
Kadeh sunan, suvarıcı.

13. Şu mey-ḫāne kim ola
sāḳisi yār
14. Anuñ virdügi meyde
olmaz ḫumār

sāḳi:
Mısra: **147**
Kadeh sunan, suvarıcı.

147. Ḳadeḥ aldı sāḳi ele gül
gibi
148. Ser-āġāz şevḳ ile bülbül
gibi

yār:

yār:
Mısra: **13**
Sevgili ‖ dost.

13. Şu mey-ḫāne kim ola
sāḳisi yār
14. Anuñ virdügi meyde
olmaz ḫumār

vir:

virdügi: -dügi
Mısra: **14**
vermek

13. Şu mey-ḫāne kim ola
sāḳisi yār
14. Anuñ virdügi meyde
olmaz ḫumār

Virür: -ür
Mısra: **99**
vermek

99. Virür bāde-nūşa meyi
reng-i ʿār
100. Olur sürḫı ḫaclet-dih-i
rūy-ı kār

mey:

meyde: -de
Mısra: **14**
Şarap

13. Şu mey-ḫāne kim ola
sāḳisi yār
14. Anuñ virdügi meyde
olmaz ḫumār

meyden: -den
Mısra: **17**
Şarap

17. O meyden ki tiryāk-ı
ekberdür ol
18. Ne tiryāk ṣahbā-yı
kevŝerdür ol

mey:
Mısra: **20**
Şarap

19. Ne ṣahbā ki mest-i
müdāmı ṣuheyb
20. Ne mey kim anı içmemek
ola ayb

meyden: -den
Mısra: **67**
Şarap

67. O meyden gülüñ sāġarı ṭolı
mül
68. Ḳonulmuş aña bir avuç
berg-i gül

meyden: -den
Mısra: **69**
Şarap

69. O meyden eger sünbül
olmasa mest
70. İder mʿıydi ṭarf-ı külāhın
şikest

meyi: -i
Mısra: **99**
Şarap

99. Virür bāde-nūşa meyi
reng-i ʿār
100. Olur sürḫı ḫaclet-dih-i
rūy-ı kār

meyle: -le
Mısra: **109**
Şarap

109. O meyle vücūdum olup
mey-kede
110. Ṭolı ḫum ola bu dil-i
ġam-zede

olmaz:

olmaz:
Mısra: **14**
Olmamak

13. Şu mey-ḫāne kim ola
sāḳisi yār
14. Anuñ virdügi meyde
olmaz ḫumār

ḫumār:

ḫumār:
Mısra: **14**
Baş ağrısı, mahmurluk.

13. Şu mey-ḫāne kim ola
sāḳisi yār
14. Anuñ virdügi meyde
olmaz ḫumār

sāḳiyā:

sāḳiyā:
Mısra: **15**
ey saki

15. Pür it sāḳiyā cāmı rindāne
şun
16. Gözet ahd u peymānı
peymāne şun

sāḳiyā:
Mısra: **37**
ey saki

37. Odur sāḳiyā āteş-i āb-sūz
38. Odur sāḳiyā āb-ı āteş-
fürūz

sāḳiyā:
Mısra: **38**
ey saki

37. Odur sāḳiyā āteş-i āb-sūz
38. Odur sāḳiyā āb-ı āteş-
fürūz

sāḳiyā:
Mısra: **77**
ey saki

77. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i rūḥ-baḫş
78. Odur sālik-i rāha gül-gūn raḫş

sāḳiyā:
Mısra: **85**
ey saki

85. Ḳanı sāḳiyā ol şarāb-ı ṭahūr
86. O feyż-i Ḫudā çeşme-i deşt-i nūr

sāḳiyā:
Mısra: **91**
ey saki

91. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i ḫoş-güvār
92. Ki telḫ eyledi ʿayşımuz rūzgār

sāḳiyā:
Mısra: **105**
ey saki

105. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i mihr-tāb
106. Ki her ẕerresi ola bir āfitāb

sāḳiyā:
Mısra: **119**
ey saki

119. Getür sāḳiyā ol mey-i sādeyi
120. Boyumca baña cāme ḳıl bādeyi

sāḳiyā:
Mısra: **121**
ey saki

121. Ḳanı sāḳiyā ol dıraḫşende berḳ
122. Ki cān ʿālemin eyleye nūra ġarḳ

sāḳiyā:
Mısra: **125**
ey saki

125. Ḳanı sāḳiyā ol güvārende āb
126. Ki āb-ı ḥayāt eyler andan ḥicāb

sāḳiyā:
Mısra: **129**
ey saki

129. Ḳanı sāḳiyā ol cihān-ı ṣafā
130. Bulunmaz mı bir cām-ı giṯi-nümā

sāḳiyā:
Mısra: **133**
ey saki

133. Ḳanı sāḳiyā himmet-i bi̇-diriġ
134. Niyām-ı teġāfülde neyler o tiġ

sāḳiyā:
Mısra: **137**
ey saki

137. Ḳanı sāḳiyā ol şecāʿat-penāh
138. Ki ḥāl-i sipāh-ı ġam ola tebāh

sāḳiyā:
Mısra: **141**
ey saki

141. Ḳanı sāḳiyā ol ṣabāḥ-ı fütūḥ
142. Degül mi dem-i naġme-i e'ṣ-ṣābūḥ

---

cām:

cāmı: -ı
Mısra: **15**
Kadeh.

15. Pür it sāḳiyā cāmı rindāne şun
16. Gözet ahd u peymānı peymāne şun

cāmuñ: -uñ
Mısra: **29**
Kadeh.

29. O cāmuñ mey-i nābı mihr-i ṣafā
30. Anuñ her ḥabābı sipihr-i vefā

---

rindāne:

rindāne:
Mısra: **15**
Rintlere yakışır tarzda ll kalenderce

15. Pür it sāḳiyā cāmı rindāne şun
16. Gözet ahd u peymānı peymāne şun

şun:

şun:
Mısra: **15**
uzatmak, vermek ‖ arzetmek

15. Pür it sāḳiyā cāmı rindāne şun
16. Gözet ahd u peymānı peymāne şun

şun:
Mısra: **16**
uzatmak, vermek ‖ arzetmek

15. Pür it sāḳiyā cāmı rindāne şun
16. Gözet ahd u peymānı peymāne şun

---

gözet:

Gözet:
Mısra: **16**
Göz önünde bulundurmak, düşünmek.

15. Pür it sāḳiyā cāmı rindāne şun
16. Gözet ahd u peymānı peymāne şun

---

peymāne:

peymāne:
Mısra: **16**
Kadeh.

15. Pür it sāḳiyā cāmı rindāne şun
16. Gözet ahd u peymānı peymāne şun

peymānesi: -si
Mısra: **74**
Kadeh.

73. Anuñ nergis-i bāġ mestānesi
74. Şeb ü rūz destinde peymānesi

---

ki:

ki:
Mısra: **17**
Ki bağlacı.

17. O meyden ki tiryāk-ı ekberdür ol
18. Ne tiryāk ṣahbā-yı kevŝerdür ol

ki:
Mısra: **19**
Ki bağlacı.

19. Ne ṣahbā ki mest-i müdāmı ṣuheyb
20. Ne mey kim anı içmemek ola ayb

ki:
Mısra: **27**
Ki bağlacı.

27. Şuʿāʿı ki her yaña raḫşān olur
28. Nümūdār-ı mühr-i Süleymān olur

Ki:
Mısra: **42**
Ki bağlacı.

41. Anuñ aṣlıdur ḥabb-ı ḥubb-ı Ḫudā
42. Ki andan ẓuhūr itdi tāk-i rıżā

Ki:
Mısra: **87**
Ki bağlacı.

87. Ki levŝ-i hevādan bizi ide pāk
88. Ruḥ-ı zerdimüz eyleye tābnāk

Ki:
Mısra: **92**
Ki bağlacı.

91. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i ḫoş-güvār
92. Ki telḫ eyledi ʿayşımuz rūzgār

ki:
Mısra: **101**
Ki bağlacı.

101. Şu merdāne ṭabʿuñ ki var ġayreti
102. Niçün ala gül-gūne-i ḫacleti

Ki:
Mısra: **106**
Ki bağlacı.

105. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i mihr-tāb
106. Ki her ẕerresi ola bir āfitāb

Ki:
Mısra: **122**
Ki bağlacı.

121. Ḳanı sāḳiyā ol dıraḫşende berḳ
122. Ki cān ʿālemin eyleye nūra ġarḳ

Ki:
Mısra: **126**
Ki bağlacı.

125. Ḳanı sāḳiyā ol güvārende āb
126. Ki āb-ı ḥayāt eyler andan ḥicāb

Ki:
Mısra: **138**
Ki bağlacı.

137. Ḳanı sāḳiyā ol şecāʿat-penāh
138. Ki ḥāl-i sipāh-ı ġam ola tebāh

Ki:
Mısra: **152**
Ki bağlacı.

151. Oḳı naẓm-ı Yaḥyāʿyı āvāz ile
152. Ki pür sūz söz ḫoş gelür sāz ile

---

tiryāk:

tiryāk:
Mısra: **18**
İlaç, panzehir.

17. O meyden ki tiryāk-ı ekberdür ol
18. Ne tiryāk ṣahbā-yı kevŝerdür ol

ṣahbā:

ṣahbā:
Mısra: **19**
Şarap.

19. Ne ṣahbā ki mest-i müdāmı şuheyb
20. Ne mey kim anı içmemek ola ayb

ṣahbāya: -ya
Mısra: **21**
kadeh

21. Konulmuş o ṣahbāya esrār-ı Ḥaḳ
22. Nice mest olmaya hūşyār-ı Ḥaḳ

ṣahbā:
Mısra: **49**
Şarap.

49. Bedidār olan ḫumda ṣahbā mıdur
50. Yā Ṭūr üzre nūr-ı tecellā mıdur

şuheyb:

şuheyb:
Mısra: **19**
Arkadaş II dost.

19. Ne ṣahbā ki mest-i müdāmı şuheyb
20. Ne mey kim anı içmemek ola ayb

---

anı:

anı:
Mısra: **20**
Onu

19. Ne ṣahbā ki mest-i müdāmı şuheyb
20. Ne mey kim anı içmemek ola ayb

Anı:
Mısra: **24**
Onu

23. Anuñ mestidür ġamze-i fitne-sāz
24. Anı bilmeyenler ṣanur mest-i nāz

anı:
Mısra: **57**
Onu

57. Tehi̇ añlayan anı gümrāhdur
58. O ḫum menbā-ı ṣıbġatu'llāhdur

anı:
Mısra: **116**
Onu

115. Olup köhne bu cāme-i çār-reng
116. Çıḳarmaḳ göründi anı bi̇-direng

Anı:
Mısra: **140**
Onu

139. ʿAdūdan göñül mülkün ide ḫalāṣ
140. Anı eyleye hüsrev-i ʿaşḳa ḫāṣ

---

içmemek:

içmemek:
Mısra: **20**
İçmemek II yudumlamamak.

19. Ne ṣahbā ki mest-i müdāmı şuheyb
20. Ne mey kim anı içmemek ola ayb

---

konul:

Konulmuş: -muş
Mısra: **21**
Konulmak II dökülmek.

21. Konulmuş o ṣahbāya esrār-ı Ḥaḳ
22. Nice mest olmaya hūşyār-ı Ḥaḳ

---

nice:

Nice:
Mısra: **22**
nasıl

21. Konulmuş o ṣahbāya esrār-ı Ḥaḳ
22. Nice mest olmaya hūşyār-ı Ḥaḳ

---

bilmeyen:

bilmeyenler: -ler
Mısra: **24**
Bilmeyen, haberdar olmayan.

23. Anuñ mestidür ġamze-i fitne-sāz
24. Anı bilmeyenler ṣanur mest-i nāz

ṣan:

ṣanur: -ur
Mısra: **24**
Zannetmek.

23. Anuñ mestidür ġamze-i fitne-sāz
24. Anı bilmeyenler ṣanur mest-i nāz

---

cem:

Cem:
Mısra: **25**
İran'ın Pişdadiyan sülasinden gelen ve şarabı icat eden şahıs olarak Klasik şiirde zikredilen bir hükümdardır.

25. Cem ol bāde-i nābuñ efgendesi
26. Sikender o mey-ḫānenün bendesi

---

efgende:

efgendesi: -si
Mısra: **25**
tutkun, âşık

25. Cem ol bāde-i nābuñ efgendesi
26. Sikender o mey-ḫānenün bendesi

---

sikender:

Sikender:
Mısra: **26**
Kuran'da adı geçen Zülkarneyn ve Yunan tarihinde adı geçen Büyük İskender'in karıştırılmasıyla meydana gelmiş bir karakter.

25. Cem ol bāde-i nābuñ efgendesi
26. Sikender o mey-ḫānenün bendesi

---

bende:

bendesi: -si
Mısra: **26**
Kul, köle.

25. Cem ol bāde-i nābuñ efgendesi
26. Sikender o mey-ḫānenün bendesi

Şuʿāʿı:

Şuʿāʿı:
Mısra: **27**
ışık, ışın.

27. Şuʿāʿı ki her yaña raḫşān olur
28. Nümūdār-ı mühr-i Süleymān olur

Şuʿāʿı:
Mısra: **47**
ışık, ışın.

47. Şuʿāʿı olup münʿakis ṣanma mihr
48. Olur şemse-i ṭāḳ u saḳf-ı sipihr

---

rahşān:

raḫşān:
Mısra: **27**
parlak

27. Şuʿāʿı ki her yaña raḫşān olur
28. Nümūdār-ı mühr-i Süleymān olur

---

her:

her:
Mısra: **30**
Her, her bir

29. O cāmuñ mey-i nābı mihr-i ṣafā
30. Anuñ her ḥabābı sipihr-i vefā

her:
Mısra: **64**
Her, her bir

63. Zehį feyż kim bį-tabįb ü ʿilāc
64. Ola raṭb her naḫl-i yābis-mizāc

her:
Mısra: **106**
Her, her bir

105. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i mihr-tāb
106. Ki her ẕerresi ola bir āfitāb

ḥabāb:

ḥabābı: -ı
Mısra: **30**
Su üzerinde oluşan hava kabarcığı.

29. O cāmuñ mey-i nābı mihr-i ṣafā
30. Anuñ her ḥabābı sipihr-i vefā

Ḥabāb:

Ḥabābında: -ında
Mısra: **31**
Su üzerinde oluşan hava kabarcığı.

31. Ḥabābında pinhān anuñ nüh ḳıbāb
32. Zehį bārgāh-ı refįʿü'l-cenāb

---

pinhān:

pinhān:
Mısra: **31**
Saklı, gizli

31. Ḥabābında pinhān anuñ nüh ḳıbāb
32. Zehį bārgāh-ı refįʿü'l-cenāb

---

zehi:

Zehį:
Mısra: **32**
ne iyi!, ne güzel!

31. Ḥabābında pinhān anuñ nüh ḳıbāb
32. Zehį bārgāh-ı refįʿü'l-cenāb

Zehį:
Mısra: **63**
Ne hoş.

63. Zehį feyż kim bį-tabįb ü ʿilāc
64. Ola raṭb her naḫl-i yābis-mizāc

---

sipihr:

Sipihrüñ: -üñ
Mısra: **39**
Gök, sema

39. Sipihrüñ meh-i bedri māh-ı nevi
40. Anuñ pertevidür anuñ pertevi

---

pertev:

pertevidür: -idür
Mısra: **40**
ışık

39. Sipihrüñ meh-i bedri māh-ı nevi
40. Anuñ pertevidür anuñ

pertevi

pertevi: -i
Mısra: **40**
ışık

39. Sipihrüñ meh-i bedri māh-ı nevi
40. Anuñ pertevidür anuñ pertevi

aṣl:

aṣlıdur: -ıdur
Mısra: **41**
Kaynak, kök, başlangıç noktası, mebde, menşe.

41. Anuñ aṣlıdur ḥabb-ı ḥubb-ı Ḫudā
42. Ki andan ẓuhūr itdi tāk-i rıżā

andan:

andan:
Mısra: **42**
Ondan.

41. Anuñ aṣlıdur ḥabb-ı ḥubb-ı Ḫudā
42. Ki andan ẓuhūr itdi tāk-i rıżā

andan:
Mısra: **117**
Ondan.

117. Şıḳılmaḳ var andan dil-i tengde
118. Bunı añlamaz olmayan rengde

andan:
Mısra: **126**
Ondan.

125. Ḳanı sāḳiyā ol güvārende āb
126. Ki āb-ı ḥayāt eyler andan ḥicāb

hāk:

ḫākini: -ini
Mısra: **43**
Toprak.

43. İdüp terbiyet bāġ-ı dil ḫākini
44. O hāk içre ġars itdiler tākini

hāk:

hāk:
Mısra: **44**
Toprak.

43. İdüp terbiyet bāġ-ı dil ḫākini
44. O hāk içre ġars itdiler tākini

ṭāk:

ṭāḳini: -ini
Mısra: **44**
Üzüm ağacı, asma.

43. İdüp terbiyet bāġ-ı dil ḫākini
44. O hāk içre ġars itdiler tākini

āyine:

āyi̱nedür: -dür
Mısra: **45**
Ayna

45. Ne āyi̱nedür baḳ o māʾüʿl-ḥayāt
46. Tecelli̱ ide anda ḫurşi̱d-i ẕāt

baḳ:

baḳ:
Mısra: **45**
Üzerinde durmak II önem vermek II bakmak.

45. Ne āyi̱nedür baḳ o māʾüʿl-ḥayāt
46. Tecelli̱ ide anda ḫurşi̱d-i ẕāt

baḳsañ: -sañ
Mısra: **98**
bakışı bir şey üzerine çevirmek.

97. Gedāsı tehi̱-ki̱se vü teng-dest
98. Şu ḥāliyle baḳsañ geçer mey-perest

māʾüʿl-ḥayāt:

māʾüʿl-ḥayāt:
Mısra: **45**
Hayat suyu.

45. Ne āyi̱nedür baḳ o māʾüʿl-ḥayāt
46. Tecelli̱ ide anda ḫurşi̱d-i ẕāt

münʿakis:

münʿakis:
Mısra: **47**
akseden, yansımış.

47. Şuʿāʿı olup münʿakis şanma mihr
48. Olur şemse-i ṭāḳ u saḳf-ı sipihr

şanma:

şanma:
Mısra: **47**
zannetme, sanma

47. Şuʿāʿı olup münʿakis şanma mihr
48. Olur şemse-i ṭāḳ u saḳf-ı sipihr

mihr:

mihr:
Mısra: **47**
Güneş, şems, âfitâb.

47. Şuʿāʿı olup münʿakis şanma mihr
48. Olur şemse-i ṭāḳ u saḳf-ı sipihr

u:

u:
Mısra: **48**
ve

47. Şuʿāʿı olup münʿakis şanma mihr
48. Olur şemse-i ṭāḳ u saḳf-ı sipihr

u:
Mısra: **75**
ve

75. Benefşe gibi ḫāksār u ġari̱b
76. Anuñ cürʿasından degül bi̱-naṣi̱b

hum:

ḫumda: -da
Mısra: **49**
Şarap küpü.

49. Bedi̱dār olan ḫumda ṣahbā mıdur
50. Yā Ṭūr üzre nūr-ı tecellā mıdur

ḫumdan: -dan
Mısra: **51**
şarap küpü

51. Ne deñlü içerse o ḫumdan eger
52. Yedi baḥr ile ḳanmayan teşneler

ḫumdur: -dur
Mısra: **55**
Şarap küpü.

55. Ne ḫumdur o ḫum yā ne müldür o mül
56. Ola mühr-dār aña ḫatm-i rüsul

ḫum:
Mısra: **55**
Şarap küpü.

55. Ne ḫumdur o ḫum yā ne müldür o mül
56. Ola mühr-dār aña ḫatm-i rüsul

ḫum:
Mısra: **58**
Şarap küpü.

57. Tehi̱ añlayan anı gümrāhdur
58. O ḫum menbā-ı ṣıbġatu'llāhdur

ḫumdan: -dan
Mısra: **59**
Şarap küpü.

59. O ḫumdan olup feyż-i Ḥaḳ ʿāşıḳār
60. Buḫārı olur anuñ ebr-i bahār

---

mıdur:

mıdur:
Mısra: **49**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

49. Bedi̱dār olan ḫumda ṣahbā mıdur
50. Yā Ṭūr üzre nūr-ı tecellā mıdur

mıdur:
Mısra: **50**
mı soru eki ve dır bildirme ekinin birleşmiş hali "mıdır?"

49. Bedi̱dār olan ḫumda ṣahbā mıdur
50. Yā Ṭūr üzre nūr-ı tecellā mıdur

---

yā:

Yā:
Mısra: **50**
Ve yahut.

49. Bedi̱dār olan ḫumda ṣahbā mıdur
50. Yā Ṭūr üzre nūr-ı tecellā mıdur

yā:
Mısra: **55**
Ve yahut.

55. Ne ḫumdur o ḫum yā ne müldür o mül
56. Ola mühr-dār aña ḫatm-i rüsul

Ṭūr:

Ṭūr:
Mısra: **50**
Musa Peygamber'e vahiy indirilen dağ.

49. Bedi̱dār olan ḫumda ṣahbā mıdur
50. Yā Ṭūr üzre nūr-ı tecellā mıdur

üzre:

üzre:
Mısra: **50**
Üzerinde.

49. Bedi̱dār olan ḫumda ṣahbā mıdur
50. Yā Ṭūr üzre nūr-ı tecellā mıdur

---

iç:

içerse: -erse
Mısra: **51**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

51. Ne deñlü içerse o ḫumdan eger
52. Yedi baḥr ile ḳanmayan teşneler

---

eger:

eger:
Mısra: **51**
Eğer

51. Ne deñlü içerse o ḫumdan eger
52. Yedi baḥr ile ḳanmayan teşneler

eger:
Mısra: **69**
Eğer

69. O meyden eger sünbül olmasa mest
70. İder mʿıydi ṭarf-ı külāhın şikest

eger:
Mısra: **89**
Şart edatı, şayet

89. Bu yüzle ḳalursaḳ eger vā bize
90. İde ḫande-i hezli eyvā bize

ḳanma:

ḳanmayan: -yan
Mısra: **52**
doymamak

51. Ne deñlü içerse o ḫumdan eger
52. Yedi baḥr ile ḳanmayan teşneler

---

teşne:

teşneler: -ler
Mısra: **52**
Çok susamış.

51. Ne deñlü içerse o ḫumdan eger
52. Yedi baḥr ile ḳanmayan teşneler

---

irme:

irmeye: -ye
Mısra: **53**
Ulaşmamak.

53. Tedenni̱ vü naḳṣ irmeye ol dene
54. Ḫum-ı ni̱lgūn çoḳ ṭola boşana

---

dene:

dene:
Mısra: **53**
Alçak.

53. Tedenni̱ vü naḳṣ irmeye ol dene
54. Ḫum-ı ni̱lgūn çoḳ ṭola boşana

çoḳ:

çoḳ:
Mısra: **54**
Çok, fazla

53. Tedenni̱ vü naḳṣ irmeye ol dene
54. Ḫum-ı ni̱lgūn çoḳ ṭola boşana

ṭol:

ṭola: -a
Mısra: **54**
Dolmak.

53. Tedenni̱ vü naḳṣ irmeye ol dene
54. Ḫum-ı ni̱lgūn çoḳ ṭola boşana

---

boşan:

boşana: -a
Mısra: **54**
Boşalmak, bitmek.

53. Tedenni̮ vü naḳş irmeye ol dene
54. Ḫum-ı ni̮lgūn çoḳ ṭola boşana

---

mül:

müldür: -dür
Mısra: **55**
Şarap.

55. Ne ḫumdur o ḫum yā ne müldür o mül
56. Ola mühr-dār aña ḫatm-i rüsul

mül:
Mısra: **55**
Şarap

55. Ne ḫumdur o ḫum yā ne müldür o mül
56. Ola mühr-dār aña ḫatm-i rüsul

mül:
Mısra: **65**
Şarap.

65. Yine ḥükmüni virdi ol mül yine
66. Yine rūy-ı bāġ oldı gül gül yine

mül:
Mısra: **67**
Şarap

67. O meyden gülüñ sāġarı ṭolı mül
68. Ḳonulmuş aña bir avuç berg-i gül

---

mühr-dār:

mühr-dār:
Mısra: **56**
Hususi kalem müdürü olan.

55. Ne ḫumdur o ḫum yā ne müldür o mül
56. Ola mühr-dār aña ḫatm-i rüsul

---

aña:

aña:
Mısra: **56**
Ona.

55. Ne ḫumdur o ḫum yā ne müldür o mül
56. Ola mühr-dār aña ḫatm-i rüsul

aña:
Mısra: **68**
Ona.

67. O meyden gülüñ sāġarı ṭolı mül
68. Ḳonulmuş aña bir avuç berg-i gül

---

tehi:

Tehi̮:
Mısra: **57**
Boş II yok.

57. Tehi̮ añlayan anı gümrāhdur
58. O ḫum menbā-ı ṣıbġatu'llāhdur

---

añla:

añlayan: -yan
Mısra: **57**
Zannetmek II düşünmek.

57. Tehi̮ añlayan anı gümrāhdur
58. O ḫum menbā-ı ṣıbġatu'llāhdur

---

güm-rāh:

güm-rāhdur: -dur
Mısra: **57**
Yolunu şaşırmış, doğru yoldan ayrılmış.

57. Tehi̮ añlayan anı gümrāhdur
58. O ḫum menbā-ı ṣıbġatu'llāhdur

---

buhār:

Buḫārı: -ı
Mısra: **60**
Buhar, buğu.

59. O ḫumdan olup feyż-i Ḥaḳ ʿāşıḳār
60. Buḫārı olur anuñ ebr-i bahār

---

hevā:

Hevāyı: -yı
Mısra: **61**
hava

61. Hevāyı idüp muʿtedil reşḥası
62. Ṣafā-baḫş olur gülşene nefḥası

---

reşha:

reşḥası: -sı
Mısra: **61**
Damla.

61. Hevāyı idüp muʿtedil reşḥası
62. Ṣafā-baḫş olur gülşene nefḥası

---

gülşen:

gülşene: -e
Mısra: **62**
Bahçe, gül bahçesi.

61. Hevāyı idüp muʿtedil reşḥası
62. Ṣafā-baḫş olur gülşene nefḥası

---

nefha:

nefḥası: -sı
Mısra: **62**
Güzel koku.

61. Hevāyı idüp muʿtedil reşḥası
62. Ṣafā-baḫş olur gülşene nefḥası

---

feyż:

feyż:
Mısra: **63**
Nîmet, bağış, ihsan, kerem.

63. Zehi̮ feyż kim bi̮-tabi̮b ü ʿilāc
64. Ola raṭb her naḫl-i yābis-mizāc

---

yine:

Yine:
Mısra: **65**
Tekrar.

65. Yine ḥükmüni virdi ol mül yine
66. Yine rūy-ı bāġ oldı gül gül yine

yine:
Mısra: **65**
Tekrar.

65. Yine ḥükmüni virdi ol mül yine
66. Yine rūy-ı bāġ oldı gül gül yine

Yine:
Mısra: **66**
Tekrar.

65. Yine ḥükmüni virdi ol mül yine
66. Yine rūy-ı bāġ oldı gül gül

yine

yine:
Mısra: **66**
Bir daha, tekrar, gene.

65. Yine ḥükmüni virdi ol mül yine
66. Yine rūy-ı bāġ oldı gül gül yine

yine:
Mısra: **83**
yeniden, bir daha, tekrar, gene

83. Göñül bezm-i ḫāṣ ister oldı yine
84. Kederden ḫalāṣ ister oldı yine

yine:
Mısra: **84**
yeniden, bir daha, tekrar, gene

83. Göñül bezm-i ḫāṣ ister oldı yine
84. Kederden ḫalāṣ ister oldı yine

Yine:
Mısra: **149**
Tekrar.

149. Yine muṭribā destüne ʿūdı al
150. Bu şeş-ḫāneye yine āvāze ṣal

yine:
Mısra: **150**
Tekrar.

149. Yine muṭribā destüne ʿūdı al
150. Bu şeş-ḫāneye yine āvāze ṣal

---

gül:

gülüñ: -üñ
Mısra: **67**
gül

67. O meyden gülüñ sāġarı ṭolı mül
68. Ḳonulmuş aña bir avuç berg-i gül

gül:
Mısra: **147**
gül

147. Ḳadeḥ aldı sāḳi ele gül gibi
148. Ser-āġāz şevḳ ile bülbül gibi

---

sāġar:

sāġarı: -ı
Mısra: **67**
kadeh || şarap

67. O meyden gülüñ sāġarı ṭolı mül
68. Ḳonulmuş aña bir avuç berg-i gül

ṭolı:

ṭolı:
Mısra: **67**
Dolu.

67. O meyden gülüñ sāġarı ṭolı mül
68. Ḳonulmuş aña bir avuç berg-i gül

Ḳonul:

Ḳonulmuş: -muş
Mısra: **68**
Konulmak, yerleştirilmek.

67. O meyden gülüñ sāġarı ṭolı mül
68. Ḳonulmuş aña bir avuç berg-i gül

---

sünbül:

sünbül:
Mısra: **69**
Sümbül çiçeği.

69. O meyden eger sünbül olmasa mest
70. İder mʿıydi ṭarf-ı külāhın şikest

---

mʿıydi:

mʿıydi:
Mısra: **70**
mıydı?

69. O meyden eger sünbül olmasa mest
70. İder mʿıydi ṭarf-ı külāhın şikest

---

lāle:

lāle:
Mısra: **71**
Lale çiçeği.

71. Ol olmasa lāle ḳalurdı tebāh
72. Derūnında neylerdi nūr-ı siyāh

ḳal:

ḳalurdı: -urdı
Mısra: **71**
Kalmak II varlığını sürdürmek.

71. Ol olmasa lāle ḳalurdı tebāh
72. Derūnında neylerdi nūr-ı siyāh

ḳalursaḳ: -ur, -sa, -ḳ
Mısra: **89**
Var olmaya devam etmek, bitmeden sürmek, sürüp gitmek.

89. Bu yüzle ḳalursaḳ eger vā bize
90. İde ḫande-i hezli eyvā bize

---

tebāh:

tebāh:
Mısra: **71**
Bozuk, mahvolmuş.

71. Ol olmasa lāle ḳalurdı tebāh
72. Derūnında neylerdi nūr-ı siyāh

---

derūn:

Derūnında: -ında
Mısra: **72**
Kalp, yürek, iç, bâtın.

71. Ol olmasa lāle ḳalurdı tebāh
72. Derūnında neylerdi nūr-ı siyāh

---

neylerdi:

neylerdi:
Mısra: **72**
ne eylerdi

71. Ol olmasa lāle ḳalurdı tebāh
72. Derūnında neylerdi nūr-ı siyāh

---

mestāne:

mestānesi: -si
Mısra: **73**
Sarhoş olmuş, kendinden geçmiş, mahmur.

73. Anuñ nergis-i bāġ mestānesi
74. Şeb ü rūz destinde peymānesi

---

destinde:

destinde:
Mısra: **74**

elinde

73. Anuñ nergis-i bāġ mestānesi
74. Şeb ü rūz destinde peymānesi

benefşe:

Benefşe:
Mısra: **75**
Menekşe çiçeği

75. Benefşe gibi ḫāksār u ġarib
76. Anuñ cürʿasından degül bi-naṣib

gibi:

gibi:
Mısra: **75**
Benzetme edatı ll -e benzer.

75. Benefşe gibi ḫāksār u ġarib
76. Anuñ cürʿasından degül bi-naṣib

gibi:
Mısra: **112**
Benzetme edatı ll -e benzer.

111. İde erre-i miḥnet-i ʿaşḳ-ı saḫt
112. Der-i mey-kede gibi sinem dü laḫt

gibi:
Mısra: **147**
-e benzer. Benzerlik bildirir.

147. Ḳadeḥ aldı sāḳi ele gül gibi
148. Ser-āgāz şevḳ ile bülbül gibi

gibi:
Mısra: **148**
-e benzer. Benzerlik bildirir.

147. Ḳadeḥ aldı sāḳi ele gül gibi
148. Ser-āgāz şevḳ ile bülbül gibi

hāksār:

ḫāksār:
Mısra: **75**
perişan, hakir

75. Benefşe gibi ḫāksār u ġarib
76. Anuñ cürʿasından degül bi-naṣib

ġarib:

ġarib:
Mısra: **75**
tuhaf, acayip

75. Benefşe gibi ḫāksār u ġarib
76. Anuñ cürʿasından degül bi-naṣib

cürʿa:

cürʿasından: -sından
Mısra: **76**
Damla, yudum.

75. Benefşe gibi ḫāksār u ġarib
76. Anuñ cürʿasından degül bi-naṣib

degül:

degül:
Mısra: **76**
Değil.

75. Benefşe gibi ḫāksār u ġarib
76. Anuñ cürʿasından degül bi-naṣib

bi-naṣib:

bi-naṣib:
Mısra: **76**
Nasipsiz.

75. Benefşe gibi ḫāksār u ġarib
76. Anuñ cürʿasından degül bi-naṣib

Kanı:

Ḳanı:
Mısra: **77**
Hani.

77. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i rūḥ-baḫş
78. Odur sālik-i rāha gül-gūn raḫş

Ḳanı:
Mısra: **85**
Hani.

85. Ḳanı sāḳiyā ol şarāb-ı ṭahūr
86. O feyż-i Ḫudā çeşme-i deşt-i nūr

Ḳanı:
Mısra: **91**
Hani.

91. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i ḫoş-güvār
92. Ki telḫ eyledi ʿayşımuz rūzgār

Ḳanı:
Mısra: **105**
Hani.

105. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i mihr-tāb
106. Ki her ẕerresi ola bir āfitāb

Ḳanı:
Mısra: **121**
Hani.

121. Ḳanı sāḳiyā ol dıraḫşende berḳ
122. Ki cān ʿālemin eyleye nūra ġarḳ

Ḳanı:
Mısra: **125**
Hani.

125. Ḳanı sāḳiyā ol güvārende āb
126. Ki āb-ı ḥayāt eyler andan ḥicāb

Ḳanı:
Mısra: **129**
Hani.

129. Ḳanı sāḳiyā ol cihān-ı ṣafā
130. Bulunmaz mı bir cām-ı giti-nümā

Ḳanı:
Mısra: **133**
Hani.

133. Ḳanı sāḳiyā himmet-i bi-diriġ
134. Niyām-ı teġāfülde neyler o tiġ

Ḳanı:
Mısra: **137**
Hani.

137. Ḳanı sāḳiyā ol şecāʿat-penāh
138. Ki ḥāl-i sipāh-ı ġam ola tebāh

Ḳanı:
Mısra: **141**
Hani.

141. Ḳanı sāḳiyā ol ṣabāḥ-ı fütūḥ
142. Degül mi dem-i naġme-i e'ṣ-ṣābūḥ

olan:

Olan: -an
Mısra: **79**
...olan (kimse, kişi) "sıfat fiil"

79. Olan sālik-i rāh ḳanzil gerek
80. O raḫş ile ḳaṭʿ-ı menāzil gerek

ḳanzil:

ḳanzil:
Mısra: **79**
Kendinden geçmiş, körkütük sarhoş olmuş.

79. Olan sālik-i rāh ḳanzil gerek
80. O raḫş ile ḳaṭʿ-ı menāzil gerek

gerek:

gerek:
Mısra: **79**
Gerek.

79. Olan sālik-i rāh ḳanzil gerek
80. O raḫş ile ḳaṭʿ-ı menāzil gerek

gerek:
Mısra: **80**
Lazım, elzem

79. Olan sālik-i rāh ḳanzil gerek
80. O raḫş ile ḳaṭʿ-ı menāzil gerek

raḫş:

raḫş:
Mısra: **80**
at.

79. Olan sālik-i rāh ḳanzil gerek
80. O raḫş ile ḳaṭʿ-ı menāzil gerek

ṣad-merḥale:

ṣad-merḥale:
Mısra: **81**
Yüz aşama.

81. Reh-i maḳṣad olursa ṣad-merḥale
82. Anuñ cünbüşüyle bir adım gele

cünbüş:

cünbüşüyle: -üyle
Mısra: **82**
Zevk, eğlence.

81. Reh-i maḳṣad olursa ṣad-merḥale
82. Anuñ cünbüşüyle bir adım gele

göñül:

Göñül:
Mısra: **83**
İnsanın duydu merkezi, yüreğin manevi yönü.

83. Göñül bezm-i ḫāṣ ister oldı yine
84. Kederden ḫalāṣ ister oldı yine

iste:

ister: -r
Mısra: **83**
Talep etmek.

83. Göñül bezm-i ḫāṣ ister oldı yine
84. Kederden ḫalāṣ ister oldı yine

ister: -r
Mısra: **84**
Talep etmek.

83. Göñül bezm-i ḫāṣ ister oldı yine
84. Kederden ḫalāṣ ister oldı yine

keder:

Kederden: -den
Mısra: **84**
Üzüntü, hüzün, elem.

83. Göñül bezm-i ḫāṣ ister oldı yine
84. Kederden ḫalāṣ ister oldı yine

halāṣ:

ḫalāṣ:
Mısra: **84**
Kurtulmak, kurtuluş.

83. Göñül bezm-i ḫāṣ ister oldı yine
84. Kederden ḫalāṣ ister oldı yine

biz:

bizi: -i
Mısra: **87**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

87. Ki levŝ-i hevādan bizi ide pāk
88. Ruḫ-ı zerdimüz eyleye tābnāk

bize: -e
Mısra: **89**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

89. Bu yüzle ḳalursaḳ eger vā bize
90. İde ḫande-i hezli eyvā bize

bize: -e
Mısra: **90**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

89. Bu yüzle ḳalursaḳ eger vā bize
90. İde ḫande-i hezli eyvā bize

bu:

Bu:
Mısra: **89**
bu, işaret sıfatı

89. Bu yüzle ḳalursaḳ eger vā bize
90. İde ḫande-i hezli eyvā bize

Bu:
Mısra: **104**
Bu, işaret sıfatı

103. İçen bāde-i ʿaşḳdan ṭolı cām
104. Bu bed-mestlerden alur intiḳām

bu:
Mısra: **110**
bu, işaret sıfatı

109. O meyle vücūdum olup mey-kede
110. Ṭolı ḫum ola bu dil-i ġam-zede

bu:
Mısra: **115**
bu, işaret sıfatı

115. Olup köhne bu cāme-i çār-reng
116. Çıḳarmaḳ göründi anı bi̇-direng

Bunı: -nı
Mısra: **118**
Bu, işaret zamiri.

117. Şıḳılmaḳ var andan dil-i tengde
118. Bunı añlamaz olmayan rengde

Bu:
Mısra: **150**
bu, işaret sıfatı

149. Yine muṭribā destüne ʿūdı al
150. Bu şeş-ḫāneye yine āvāze ṣal

yüz:

yüzle: -le
Mısra: **89**
Yüz, suret

89. Bu yüzle ḳalursaḳ eger vā bize
90. İde ḫande-i hezli eyvā bize

vā:

vā:
Mısra: **89**
Vay, vah, yazık.

89. Bu yüzle ḳalursaḳ eger vā bize
90. İde ḫande-i hezli eyvā bize

İd:

İde: -e
Mısra: **90**
Etmek, eylemek.

89. Bu yüzle ḳalursaḳ eger vā bize
90. İde ḫande-i hezli eyvā bize

İde: -e
Mısra: **111**
Etmek, eylemek.

111. İde erre-i miḥnet-i ʿaşḳ-ı saḫt
112. Der-i mey-kede gibi sinem dü laḫt

eyvā:

eyvā:
Mısra: **90**
Eyvah

89. Bu yüzle ḳalursaḳ eger vā bize
90. İde ḫande-i hezli eyvā bize

ʿayş:

ʿayşımuz: -ımuz
Mısra: **92**
Eğlence, zevk u safâ.

91. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i ḫoş-güvār
92. Ki telḫ eyledi ʿayşımuz rūzgār

ʿayşında: -ında
Mısra: **93**
Eğlence, zevk u safâ.

93. Ne ʿayşında ḥālet ne nūşında ẕevḳ
94. Ne yārānı yārān ne bezminde şevḳ

rūzgār:

rūzgār:
Mısra: **92**
devir, zaman

91. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i ḫoş-güvār
92. Ki telḫ eyledi ʿayşımuz rūzgār

ḥālet:

ḥālet:
Mısra: **93**
hâl, keyfiyet

93. Ne ʿayşında ḥālet ne nūşında ẕevḳ
94. Ne yārānı yārān ne bezminde şevḳ

nūş:

nūşında: -ında
Mısra: **93**
İçme, içmek

93. Ne ʿayşında ḥālet ne nūşında ẕevḳ
94. Ne yārānı yārān ne bezminde şevḳ

zevk:

ẕevḳ:
Mısra: **93**
Eğlence, eğlenti, cünbüş.

93. Ne ʿayşında ḥālet ne nūşında ẕevḳ
94. Ne yārānı yārān ne bezminde şevḳ

yārān:

yārānı: -ı
Mısra: **94**
Arkadaşlar, dostlar.

93. Ne ʿayşında ḥālet ne nūşında ẕevḳ
94. Ne yārānı yārān ne bezminde şevḳ

yārān:
Mısra: **94**
Arkadaşlar, dostlar.

93. Ne ʿayşında ḥālet ne nūşında ẕevḳ
94. Ne yārānı yārān ne bezminde şevḳ

bezm:

bezminde: -inde
Mısra: **94**
Sohbet, yaran sohbeti ‖ ziyafet, işret sohbeti.

93. Ne ʿayşında ḥālet ne nūşında ẕevḳ
94. Ne yārānı yārān ne bezminde şevḳ

şevk:

şevḳ:
Mısra: **94**
Gönül meyli, arzu.

93. Ne ʿayşında ḥālet ne nūşında ẕevḳ
94. Ne yārānı yārān ne bezminde şevḳ

şevḳ:
Mısra: **148**
Gönül meyli, arzu.

147. Ḳadeḥ aldı sāḳi ele gül gibi
148. Ser-āġāz şevḳ ile bülbül gibi

tüvānger:

Tüvāngerleri: -leri
Mısra: **95**
güçlü, iktidar sahibi.

95. Tüvāngerleri mest-i cām-ı ġurūr
96. Ḫumār -ı hevesle yatar bi-şuʿūr

yat:

yatar: -ar
Mısra: **96**
uyumak

95. Tüvāngerleri mest-i cām-ı ġurūr
96. Ḫumār -ı hevesle yatar bi-şuʿūr

bi-şuʿūr:

bi-şuʿūr:
Mısra: **96**
Bilinçsizce

95. Tüvāngerleri mest-i cām-ı ġurūr
96. Ḫumār -ı hevesle yatar bi-şuʿūr

gedā:

Gedāsı: -sı
Mısra: **97**
Dilenci, fakir

97. Gedāsı tehi̮-ki̮se vü teng-dest
98. Şu ḥāliyle baḳsañ geçer mey-perest

tehi-kise:

tehi̮-ki̮se:
Mısra: **97**
Kesesi boş.

97. Gedāsı tehi̮-ki̮se vü teng-dest
98. Şu ḥāliyle baḳsañ geçer mey-perest

teng-dest:

teng-dest:
Mısra: **97**
Eli darda II parasız.

97. Gedāsı tehi̮-ki̮se vü teng-dest
98. Şu ḥāliyle baḳsañ geçer mey-perest

ḥāl:

ḥāliyle: -iyle
Mısra: **98**
hâl, durum

97. Gedāsı tehi̮-ki̮se vü teng-dest
98. Şu ḥāliyle baḳsañ geçer mey-perest

geç:

geçer: -er
Mısra: **98**
İlerleme, gezinme.

97. Gedāsı tehi̮-ki̮se vü teng-dest
98. Şu ḥāliyle baḳsañ geçer mey-perest

mey-perest:

mey-perest:
Mısra: **98**
Devamlı şarap içen.

97. Gedāsı tehi̮-ki̮se vü teng-dest
98. Şu ḥāliyle baḳsañ geçer mey-perest

bāde-nūş:

bāde-nūşa: -a
Mısra: **99**
Şarap içenler.

99. Virür bāde-nūşa meyi reng-i ʿār
100. Olur sürḫı ḫaclet-dih-i rūy-ı kār

sürh:

sürḫı: -ı
Mısra: **100**
Kırmızı.

99. Virür bāde-nūşa meyi reng-i ʿār
100. Olur sürḫı ḫaclet-dih-i rūy-ı kār

var:

var:
Mısra: **101**
Bulunmakta.

101. Şu merdāne ṭabʿuñ ki var ġayreti
102. Niçün ala gül-gūne-i ḫacleti

var:
Mısra: **117**
var

117. Şıḳılmaḳ var andan dil-i tengde
118. Bunı añlamaz olmayan rengde

ġayret:

ġayreti: -i
Mısra: **101**
Çaba, azim.

101. Şu merdāne ṭabʿuñ ki var ġayreti
102. Niçün ala gül-gūne-i ḫacleti

niçün:

Niçün:
Mısra: **102**
Neden.

101. Şu merdāne ṭabʿuñ ki var ġayreti
102. Niçün ala gül-gūne-i ḫacleti

al:

ala: -a
Mısra: **102**
almak

101. Şu merdāne ṭabʿuñ ki var ġayreti
102. Niçün ala gül-gūne-i ḫacleti

İçen:

İçen:
Mısra: **103**
içme eylemini yapan (kişi)

103. İçen bāde-i ʿaşḳdan ṭolı cām
104. Bu bed-mestlerden alur intiḳām

bed-mest:

bed-mestlerden: -lerden
Mısra: **104**
Sarhoş.

103. İçen bāde-i ʿaşḳdan ṭolı cām
104. Bu bed-mestlerden alur intiḳām

zerre:

ẕerresi: -si
Mısra: **106**
Zerre, çok küçük.

105. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i mihr-tāb
106. Ki her ẕerresi ola bir āfitāb

āfitāb:

āfitāb:
Mısra: **106**
güneş

105. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i mihr-tāb
106. Ki her ẕerresi ola bir āfitāb

cihān:

cihāna: -a
Mısra: **107**
Dünya

107. Vire her biri bir cihāna żiyā
108. Göñül ʿālemin eyleye pür ṣafā

pür:

pür:
Mısra: **108**
çok, dolu, pek çok

107. Vire her biri bir cihāna żiyā

108. Göñül ʿālemin eyleye pür ṣafā

direng

bādeyi

vücūd:

vücūdum: -um
Mısra: **109**
Beden, cisim, varlık.

109. O meyle vücūdum olup mey-kede
110. Ṭolı ḫum ola bu dil-i ġam-zede

mey-kede:

mey-kede:
Mısra: **109**
Meyhane, içki içilen yer.

109. O meyle vücūdum olup mey-kede
110. Ṭolı ḫum ola bu dil-i ġam-zede

sine:

si̇nem: -m
Mısra: **112**
göğüs, bağır.

111. İde erre-i miḥnet-i ʿaşḳ-ı saḫt
112. Der-i mey-kede gibi si̇nem dü laḫt

köhne:

köhne:
Mısra: **115**
Eski, eskimiş.

115. Olup köhne bu cāme-i çār-reng
116. Çıḳarmaḳ göründi anı bi̇-direng

Çıkarmak:

Çıḳarmaḳ:
Mısra: **116**
Çıkartmak.

115. Olup köhne bu cāme-i çār-reng
116. Çıḳarmaḳ göründi anı bi̇-direng

görün:

göründi: -di
Mısra: **116**
Gerekmek.

115. Olup köhne bu cāme-i çār-reng
116. Çıḳarmaḳ göründi anı bi̇-direng

bi-direng:

bi̇-direng:
Mısra: **116**
Alelacele, çabucak

115. Olup köhne bu cāme-i çār-reng
116. Çıḳarmaḳ göründi anı bi̇-direng

Şıkılmak:

Şıḳılmaḳ:
Mısra: **117**
Sıkılmak II daralmak.

117. Şıḳılmaḳ var andan dil-i tengde
118. Bunı añlamaz olmayan rengde

añlamaz:

añlamaz:
Mısra: **118**
Kavramamak II sezmemek.

117. Şıḳılmaḳ var andan dil-i tengde
118. Bunı añlamaz olmayan rengde

olma:

olmayan: -yan
Mısra: **118**
olmamak

117. Şıḳılmaḳ var andan dil-i tengde
118. Bunı añlamaz olmayan rengde

reng:

rengde: -de
Mısra: **118**
Oyun, hile

117. Şıḳılmaḳ var andan dil-i tengde
118. Bunı añlamaz olmayan rengde

getür:

Getür:
Mısra: **119**
Getirmek, nakletmek.

119. Getür sāḳiyā ol mey-i sādeyi
120. Boyumca baña cāme ḳıl

Getür:
Mısra: **127**
Getirmek

127. Getür kim göñül bāġı pejmürdedür
128. Ḥayāt-ı ebed tālibi mürdedür

boyumca:

Boyumca:
Mısra: **120**
boyum kadar. II bir sürü, çok fazla.

119. Getür sāḳiyā ol mey-i sādeyi
120. Boyumca baña cāme ḳıl bādeyi

baña:

baña:
Mısra: **120**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

119. Getür sāḳiyā ol mey-i sādeyi
120. Boyumca baña cāme ḳıl bādeyi

bāde:

bādeyi: -yi
Mısra: **120**
Kadeh.

119. Getür sāḳiyā ol mey-i sādeyi
120. Boyumca baña cāme ḳıl bādeyi

dıraḫşen:

dıraḫşende: -de
Mısra: **121**
Parlayan, ışıklı, nurlu.

121. Ḳanı sāḳiyā ol dıraḫşende berḳ
122. Ki cān ʿālemin eyleye nūra ġarḳ

berk:

berḳ:
Mısra: **121**
Işık.

121. Ḳanı sāḳiyā ol dıraḫşende berḳ
122. Ki cān ʿālemin eyleye nūra ġarḳ

nūr:

nūra: -a
Mısra: **122**
Işık, ziya, aydınlık, nur.

121. Ḳanı sāḳiyā ol dıraḫşende berḳ
122. Ki cān ʿālemin eyleye nūra ġarḳ

yan:

Yana: -a
Mısra: **124**
yanmak

123. O berḳ-i cihān-sūz ola tāb-dār
124. Yana ḫırmen-i töhmet-i iḫtiyār

pejmürde:

pejmürdedür: -dür
Mısra: **127**
Dağınık, perîşan.

127. Getür kim göñül bāġı pejmürdedür
128. Ḥayāt-ı ebed tālibi mürdedür

tālib:

tālibi: -i
Mısra: **128**
Talep eden, bekleyen, isteyen.

127. Getür kim göñül bāġı pejmürdedür
128. Ḥayāt-ı ebed tālibi mürdedür

mürde:

mürdedür: -dür
Mısra: **128**
Ölü, ölmüş

127. Getür kim göñül bāġı pejmürdedür
128. Ḥayāt-ı ebed tālibi mürdedür

bulun:

Bulunmaz: -maz
Mısra: **130**
Rast gelmek, ele geçirilmek.

129. Ḳanı sāḳiyā ol cihān-ı ṣafā
130. Bulunmaz mı bir cām-ı giti̱-nümā

Bulunmazsa: -mazsa
Mısra: **131**
Rast gelmek, ele geçirilmek.

131. Bulunmazsa da sāġar-ı Cem hele
132. Şınuḳ göñlümi luṭf idüp al ele

mı:

mı:
Mısra: **130**
soru edatı

129. Ḳanı sāḳiyā ol cihān-ı ṣafā
130. Bulunmaz mı bir cām-ı giti̱-nümā

da:

da:
Mısra: **131**
De, da bağlacı.

131. Bulunmazsa da sāġar-ı Cem hele
132. Şınuḳ göñlümi luṭf idüp al ele

hele:

hele:
Mısra: **131**
Hele

131. Bulunmazsa da sāġar-ı Cem hele
132. Şınuḳ göñlümi luṭf idüp al ele

neyler:

neyler:
Mısra: **134**
Ne yapar, ne eder

133. Ḳanı sāḳiyā himmet-i bi̱-diri̱ġ
134. Niyām-ı teġāfülde neyler o ti̱ġ

tiġ:

ti̱ġ:
Mısra: **134**
Kılıç

133. Ḳanı sāḳiyā himmet-i bi̱-diri̱ġ
134. Niyām-ı teġāfülde neyler o ti̱ġ

sañā:

sañā:
Mısra: **135**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

135. Fedā ideyin sañā cān u teni
136. Kerem ḳıl ḳoma ni̱m-bismil beni

koma:

ḳoma:
Mısra: **136**
bırakmamak, terk etmemek

135. Fedā ideyin sañā cān u teni
136. Kerem ḳıl ḳoma ni̱m-bismil beni

nim-bismil:

ni̱m-bismil:
Mısra: **136**
Yarım yamalak II yarısı eksik.

135. Fedā ideyin sañā cān u teni
136. Kerem ḳıl ḳoma ni̱m-bismil beni

ben:

beni: -i
Mısra: **136**
Birinci teklik şahıs zamiri.

135. Fedā ideyin sañā cān u teni
136. Kerem ḳıl ḳoma ni̱m-bismil beni

şecāʿat-penāh:

şecāʿat-penāh:
Mısra: **137**
Yiğitliğin sığınağı olan kimse II yiğit.

137. Ḳanı sāḳiyā ol şecāʿat-penāh
138. Ki ḥāl-i sipāh-ı ġam ola tebāh

ʿadū:

ʿAdūdan: -dan
Mısra: **139**
Düşman II Rakip

139. ʿAdūdan göñül mülkün ide ḫalāṣ
140. Anı eyleye hüsrev-i ʿaşḳa ḫāṣ

dem:

Demidür: -idür
Mısra: **143**
Zaman.

143. Demidür şurāḫi ḳıla ḳulḳule
144. Muġanni hem-āvāz ola bülbüle

şurāhi:

şurāḫi:
Mısra: **143**
İçine şarap konan uzun boyunlu kap.

143. Demidür şurāḫi ḳıla ḳulḳule
144. Muġanni hem-āvāz ola bülbüle

---

kıl:

ḳıla: -a
Mısra: **143**
Yapmak, etmek, eylemek.

143. Demidür şurāḫi ḳıla ḳulḳule
144. Muġanni hem-āvāz ola bülbüle

---

kulḳule:

ḳulḳule:
Mısra: **143**
Şarap konurken çıkan ses.

143. Demidür şurāḫi ḳıla ḳulḳule
144. Muġanni hem-āvāz ola bülbüle

---

muġanni:

Muġanni:
Mısra: **144**
Şarkıcı.

143. Demidür şurāḫi ḳıla ḳulḳule
144. Muġanni hem-āvāz ola bülbüle

Muġanni:
Mısra: **145**
Şarkıcı.

145. Muġanni neşāṭ u ṭarab vaḳtidür
146. Sürūd u ṣafānun ʿaceb vaḳtidür

---

bülbül:

bülbüle: -e
Mısra: **144**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

143. Demidür şurāḫi ḳıla ḳulḳule
144. Muġanni hem-āvāz ola bülbüle

bülbül:
Mısra: **148**
Güzel sesiyle bilinen kuş, aşık.

147. Ḳadeḥ aldı sāḳi ele gül gibi
148. Ser-āġāz şevḳ ile bülbül gibi

---

vaḳt:

vaḳtidür: -idür
Mısra: **145**
Zaman, dönem

145. Muġanni neşāṭ u ṭarab vaḳtidür
146. Sürūd u ṣafānun ʿaceb vaḳtidür

vaḳtidür: -idür
Mısra: **146**
zaman

145. Muġanni neşāṭ u ṭarab vaḳtidür
146. Sürūd u ṣafānun ʿaceb vaḳtidür

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **146**
şaşırtıcı.

145. Muġanni neşāṭ u ṭarab vaḳtidür
146. Sürūd u ṣafānun ʿaceb vaḳtidür

Kadeḥ:

Ḳadeḥ:
Mısra: **147**
Kadeh

147. Ḳadeḥ aldı sāḳi ele gül gibi
148. Ser-āġāz şevḳ ile bülbül gibi

---

ser-āġāz:

Ser-āġāz:
Mısra: **148**
Baş, başlangıç, ilk söz.

147. Ḳadeḥ aldı sāḳi ele gül gibi
148. Ser-āġāz şevḳ ile bülbül gibi

---

muṭribā:

muṭribā:
Mısra: **149**
Ey çalgıcı

149. Yine muṭribā destüne ʿūdı al
150. Bu şeş-ḫāneye yine āvāze ṣal

ʿūd:

ʿūdı: -ı
Mısra: **149**
Perdesiz bir musiki aleti.

149. Yine muṭribā destüne ʿūdı al
150. Bu şeş-ḫāneye yine āvāze ṣal

şeş-ḫāne:

şeş-ḫāneye: -y, -e
Mısra: **150**
Dünya II meyhane.

149. Yine muṭribā destüne ʿūdı al
150. Bu şeş-ḫāneye yine āvāze ṣal

---

oḳı:

Oḳı:
Mısra: **151**
Okumak.

151. Oḳı naẓm-ı Yaḥyāʿyı āvāz ile
152. Ki pür sūz söz ḫoş gelür sāz ile

āvāz:

āvāz:
Mısra: **151**
Ses, sada.

151. Oḳı naẓm-ı Yaḥyāʿyı āvāz ile
152. Ki pür sūz söz ḫoş gelür sāz ile

---

sāz:

sāz:
Mısra: **152**
Çalgı aleti.

151. Oḳı naẓm-ı Yaḥyāʿyı āvāz ile
152. Ki pür sūz söz ḫoş gelür sāz ile

---

melek:

Melek:
Mısra: **153**
Melek

153. Melek naǧmeni istimāʿ eylesün
154. Felek şevḳe gelsün semāʿ eylesün

---

naǧme:

naǧmeni: -ni
Mısra: **153**
Kulağa hoş gelen âhenkli ses, ezgi.

153. Melek naǧmeni istimāʿ eylesün
154. Felek şevḳe gelsün semāʿ eylesün

---

felek:

Felek:
Mısra: **154**
Gökyüzü, felek, devran, alem

153. Melek naǧmeni istimāʿ eylesün
154. Felek şevḳe gelsün semāʿ eylesün

---

neşve-dār-ı şarāb-ı elest:

neşve-dār-ı şarāb-ı elest: -
Mısra: **1**
Elest meclisinin şarabından neşe alan.

1. Gel ey neşve-dār-ı şarāb-ı elest
2. Belā güşesi içre evkār mest

---

belā güşesi:

belā güşesi: -
Mısra: **2**
Bela köşesi II mihnet, sıkıntı köşesi II evet cevabının verildiği elest meclisinin köşesi.

1. Gel ey neşve-dār-ı şarāb-ı elest
2. Belā güşesi içre evkār mest

---

der-i meykede:

der-i meykede: -
Mısra: **3**
Meyhane kapısı.

3. Der-i meykede bāzdur ḳıl şitāb
4. Bi-ḥamdiʿllāh irdi dem-i fetḥ-i bāb

şitāb ḳıl:

şitāb ḳıl: -
Mısra: **3**
acele etmek

3. Der-i meykede bāzdur ḳıl şitāb
4. Bi-ḥamdiʿllāh irdi dem-i fetḥ-i bāb

---

dem-i fetḥ-i bāb:

dem-i fetḥ-i bāb: -
Mısra: **4**
Kapının açıldığı zaman II huzura erildiği vakit.

3. Der-i meykede bāzdur ḳıl şitāb
4. Bi-ḥamdiʿllāh irdi dem-i fetḥ-i bāb

---

hilāl-i felek:

hilāl-i felek: -
Mısra: **5**
Feleğin hilali.

5. Ne zer ḥalḳasıdur hilāl-i felek
6. Revā olsa cārūbı perr-i melek

---

zer ḥalḳasıdur:

zer ḥalḳasıdur: -
Mısra: **5**
Altın halkası.

5. Ne zer ḥalḳasıdur hilāl-i felek
6. Revā olsa cārūbı perr-i melek

---

perr-i melek:

perr-i melek: -
Mısra: **6**
Melek kanadı.

5. Ne zer ḥalḳasıdur hilāl-i felek
6. Revā olsa cārūbı perr-i melek

---

pāk İder:

pāk İder: -
Mısra: **7**
Temizlemek

7. İder ferşini pāk cārūb-ı lā
8. Ḳomaz zerrece anda gerd-ı sivā

---

cārūb-ı lā:

cārūb-ı lā: -
Mısra: **7**
Yokluk süpürgesi.

7. İder ferşini pāk cārūb-ı lā
8. Ḳomaz zerrece anda gerd-ı sivā

---

gerd-i sivā:

gerd-i sivā: -
Mısra: **8**
Mâsivadan başka her şeyin tozu, zerresi.

7. İder ferşini pāk cārūb-ı lā
8. Ḳomaz zerrece anda gerd-ı sivā

---

hiç bir zamān:

hiç bir zamān: -
Mısra: **9**
Asla II hiç.

9. Ḳapanmaz o mey-ḫāne hiç bir zamān
10. Anuñ rūze vü ʿıydı birdür hemān

---

dest-yāri-i mevlā:

dest-yāri̱-i mevlā: -
Mısra: **11**
Allah'ın yardım eli.

11. Açıḳ dest-yāri̱-i mevlā ile
12. Anuñ ḳuflı miftāḥ-ı illā ile

---

miftāḥ-ı illā:

miftāḥ-ı illā: -
Mısra: **12**
Ondan başka anahtar.

11. Açıḳ dest-yāri̱-i mevlā ile
12. Anuñ ḳuflı miftāḥ-ı illā ile

---

pür it:

pür it: -
Mısra: **15**
doldurmak

15. Pür it sāḳiyā cāmı rindāne şun
16. Gözet ahd u peymānı peymāne şun

---

ahd u peymānı:

ahd u peymānı: -
Mısra: **16**
Söz ve yemin

15. Pür it sāḳiyā cāmı rindāne şun

16. Gözet ahd u peymānı peymāne ṣun

tiryāk-ı ekberdür:

***tiryāk-ı ekberdür:* -**
Mısra: **17**
En etkili panzehir.

17. O meyden ki tiryāk-ı ekberdür ol
18. Ne tiryāk ṣahbā-yı kevŝerdür ol

ṣahbā-yı kevŝerdür:

***ṣahbā-yı kevŝerdür:* -**
Mısra: **18**
Cennetteki ırmağın şarabının kadehi.

17. O meyden ki tiryāk-ı ekberdür ol
18. Ne tiryāk ṣahbā-yı kevŝerdür ol

mest-i müdāmı:

***mest-i müdāmı:* -**
Mısra: **19**
devamlı sarhoş olan, hiç ayık gezmeyen.

19. Ne ṣahbā ki mest-i müdāmı ṣuheyb
20. Ne mey kim anı içmemek ola ayb

ʿayb ola:

***ʿayb ola:* -**
Mısra: **20**
Hata olmak II ayıp olmak.

19. Ne ṣahbā ki mest-i müdāmı ṣuheyb
20. Ne mey kim anı içmemek ola ayb

esrār-ı Ḥaḳ:

***esrār-ı Ḥaḳ:* -**
Mısra: **21**
Allah'ın sırları, hakikat sırları

21. Konulmuş o ṣahbāya esrār-ı Ḥaḳ
22. Nice mest olmaya hūşyār-ı Ḥaḳ

mest olmaya:

***mest olmaya:* -**
Mısra: **22**
Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

21. Konulmuş o ṣahbāya esrār-ı Ḥaḳ
22. Nice mest olmaya hūşyār-ı Ḥaḳ

hūşyār-ı Ḥaḳ:

***hūşyār-ı Ḥaḳ:* -**
Mısra: **22**
Hakkın aklı başında kimsesi.

21. Konulmuş o ṣahbāya esrār-ı Ḥaḳ
22. Nice mest olmaya hūşyār-ı Ḥaḳ

ġamze-i fitne-sāz:

***ġamze-i fitne-sāz:* -**
Mısra: **23**
Fitneci yan bakış.

23. Anuñ mestidür ġamze-i fitne-sāz
24. Anı bilmeyenler ṣanur mest-i nāz

mest-i nāz:

***mest-i nāz:* -**
Mısra: **24**
Naz sarhoşu

23. Anuñ mestidür ġamze-i fitne-sāz
24. Anı bilmeyenler ṣanur mest-i nāz

bāde-i nābuñ:

***bāde-i nābuñ:* -**
Mısra: **25**
halis, saf şarap

25. Cem ol bāde-i nābuñ efgendesi
26. Sikender o mey-ḫānenün bendesi

her yana:

***her yana:* -**
Mısra: **27**
Her taraf, her yön

27. Şuʿāʿı ki her yaña raḫşān olur
28. Nümūdār-ı mühr-i Süleymān olur

nümūdār-ı mühr-i süleymān:

***nümūdār-ı mühr-i süleymān:* -**
Mısra: **28**
Hz. Süleyman'ın mührünün görüneni.

27. Şuʿāʿı ki her yaña raḫşān olur
28. Nümūdār-ı mühr-i Süleymān olur

mey-i nābı:

***mey-i nābı:* -**
Mısra: **29**
halis şarap

29. O cāmuñ mey-i nābı mihr-i ṣafā
30. Anuñ her ḥabābı sipihr-i vefā

mihr-i ṣafā:

***mihr-i ṣafā:* -**
Mısra: **29**
Mutluluk veren güneş.

29. O cāmuñ mey-i nābı mihr-i ṣafā
30. Anuñ her ḥabābı sipihr-i vefā

sipihr-i vefā:

***sipihr-i vefā:* -**
Mısra: **30**
Vefa göğü II sadakat feleği.

29. O cāmuñ mey-i nābı mihr-i ṣafā
30. Anuñ her ḥabābı sipihr-i vefā

nüh ḳıbāb:

***nüh ḳıbāb:* -**
Mısra: **31**
Dokuz kubbe.

31. Ḥabābında pinhān anuñ nüh ḳıbāb
32. Zehi̮ bārgāh-ı refīʿü'l-cenāb

bārgāh-ı refīʿü'l-cenāb:

***bārgāh-ı refīʿü'l-cenāb:* -**
Mısra: **32**
Yüksek değerde olan şerefli makam, huzur.

31. Ḥabābında pinhān anuñ nüh ḳıbāb
32. Zehi̮ bārgāh-ı refīʿü'l-cenāb

neyyir-i ʿālem-i ʻaşḳdur:

***neyyir-i ʿālem-i ʻaşḳdur:* -**
Mısra: **34**
Aşk dünyasının yüce nuru.

33. O bir şeb-çerāġ-ı Cem-i ʿaşḳdur
34. O bir neyyir-i ʿālem-i ʻaşḳdur

şeb-çerāġ-ı cem-i ʿaşḳdur:

şeb-çerāġ-ı cem-i ʿaşḳdur: -
Mısra: **33**
Aşk Cem'inin mumu.

33. O bir şeb-çerāġ-ı Cem-i ʿaşḳdur
34. O bir neyyir-i ʿālem-i ʻaşḳdur

nūr-baḫş-ı zemin ü zamān:

nūr-baḫş-ı zemin ü zamān: -
Mısra: **35**
Zamanın ve mekanın ışık saçanı.

35. Odur nūr-baḫş-ı zemin ü zamān
36. Odur pertev-endāz-ı kevn ü mekān

pertev-endāz-ı kevn ü mekān:

pertev-endāz-ı kevn ü mekān: -
Mısra: **36**
Varlık ve kainatın ışık saçanı.

35. Odur nūr-baḫş-ı zemin ü zamān
36. Odur pertev-endāz-ı kevn ü mekān

āb-ı āteş-fürūz:

āb-ı āteş-fürūz: -
Mısra: **38**
Ateşi tutuşturan su.

37. Odur sāḳiyā āteş-i āb-sūz
38. Odur sāḳiyā āb-ı āteş-fürūz

āteş-i āb-sūz:

āteş-i āb-sūz: -
Mısra: **37**
Suyu kaynatan ateş.

37. Odur sāḳiyā āteş-i āb-sūz
38. Odur sāḳiyā āb-ı āteş-fürūz

meh-i bedri:

meh-i bedri: -
Mısra: **39**
Dolunay.

39. Sipihrüñ meh-i bedri māh-ı nevi
40. Anuñ pertevidür anuñ pertevi

māh-ı nevi:

māh-ı nevi: -
Mısra: **39**
Hilâl, yeni ay

39. Sipihrüñ meh-i bedri māh-ı nevi
40. Anuñ pertevidür anuñ pertevi

habb-ı hubb-ı Hudā:

ḥabb-ı ḥubb-ı Ḫudā: -
Mısra: **41**
Allah'ın sevgi taneleri.

41. Anuñ aṣlıdur ḥabb-ı ḥubb-ı Ḫudā
42. Ki andan ẓuhūr itdi tāk-i rıżā

zuhūr itdi:

ẓuhūr itdi: -
Mısra: **42**
Ortaya çıkmak.

41. Anuñ aṣlıdur ḥabb-ı ḥubb-ı Ḫudā
42. Ki andan ẓuhūr itdi tāk-i rıżā

bāġ-ı dil:

bāġ-ı dil: -
Mısra: **43**
gönül bahçesi

43. İdüp terbiyet bāġ-ı dil ḫākini
44. O hāk içre ġars itdiler tākini

ṭāḳ-i rıżā:

ṭāḳ-i rıżā: -
Mısra: **42**
Rıza asması, üzümü.

41. Anuñ aṣlıdur ḥabb-ı ḥubb-ı Ḫudā
42. Ki andan ẓuhūr itdi tāk-i rıżā

terbiyet İdüp:

terbiyet İdüp: -
Mısra: **43**
Terbiye etmek II uygun hale getirmek.

43. İdüp terbiyet bāġ-ı dil ḫākini
44. O hāk içre ġars itdiler tākini

ġars itdiler:

ġars itdiler: -
Mısra: **44**
Ağaç dikmek.

43. İdüp terbiyet bāġ-ı dil ḫākini
44. O hāk içre ġars itdiler tākini

tecelli ide:

tecelli ide: -
Mısra: **46**
Ortaya çıkmak II görünmek.

45. Ne āyinedür baḳ o māʾüʿl-ḥayāt
46. Tecelli ide anda ḫurşid-i ẕāt

hurşid-i zāt:

ḫurşid-i ẕāt: -
Mısra: **46**
Güzel vasıflara sahip güneş II etrafını güneş gibi aydınlatan zat.

45. Ne āyinedür baḳ o māʾüʿl-ḥayāt
46. Tecelli ide anda ḫurşid-i ẕāt

saḳf-ı sipihr:

saḳf-ı sipihr: -
Mısra: **48**
feleğin çatısı

47. Şuʿāʿı olup münʿakis şanma mihr
48. Olur şemse-i ṭāḳ u saḳf-ı sipihr

şemse-i ṭāḳ:

şemse-i ṭāḳ: -
Mısra: **48**
Üzüm asmasının güneşi II üzüm ağacının saçtığı aydınlık.

47. Şuʿāʿı olup münʿakis şanma mihr
48. Olur şemse-i ṭāḳ u saḳf-ı sipihr

bedidār olan:

bedidār olan: -
Mısra: **49**
Görünür olmak, kendini

göstermek

49. Bedīdār olan ḫumda ṣahbā mıdur
50. Yā Ṭūr üzre nūr-ı tecellā mıdur

nūr-ı tecellā:

nūr-ı tecellā: -
Mısra: **50**
tecelli nuru

49. Bedīdār olan ḫumda ṣahbā mıdur
50. Yā Ṭūr üzre nūr-ı tecellā mıdur

ne deñlü:

ne deñlü: -
Mısra: **51**
Ne kadar, ne ölçüde.

51. Ne deñlü içerse o ḫumdan eger
52. Yedi baḥr ile ḳanmayan teşneler

yedi baḥr:

yedi baḥr: -
Mısra: **52**
Yedi deniz II dünyanın tamamını kapsayan okyanuslar, denizler.

51. Ne deñlü içerse o ḫumdan eger
52. Yedi baḥr ile ḳanmayan teşneler

tedenni vü naḳṣ:

tedennī vü naḳṣ: -
Mısra: **53**
Aşağılanmış ve kusurlu bulunmuş olan.

53. Tedennī vü naḳṣ irmeye ol dene
54. Ḫum-ı nīlgūn çoḳ ṭola boşana

Hum-ı nilgūn:

Ḫum-ı nīlgūn: -
Mısra: **54**
Lacivert renkli şarap küpü II laciverde çalan mavi küp.

53. Tedennī vü naḳṣ irmeye ol dene
54. Ḫum-ı nīlgūn çoḳ ṭola boşana

hatm-i rüsul:

ḫatm-i rüsul: -
Mısra: **56**
Peygamberlerin sonuncusu.

55. Ne ḫumdur o ḫum yā ne müldür o mül
56. Ola mühr-dār aña ḫatm-i rüsul

menbāʿ-ı ṣıbġatu'llāhdur:

menbāʿ-ı ṣıbġatu'llāhdur: -
Mısra: **58**
Allah'ın boyasının kaynağı II kaynağı Allah'tan olan.

57. Tehī añlayan anı gümrāhdur
58. O ḫum menbā-ı ṣıbġatu'llāhdur

āşikār olup:

āşikār olup: -
Mısra: **59**
Ortaya çıkmak.

59. O ḫumdan olup feyż-i Ḥaḳ ʿāşıḳār
60. Buḫārı olur anuñ ebr-i bahār

feyż-i Ḥaḳ:

feyż-i Ḥaḳ: -
Mısra: **59**
Allah'ın bereketi.

59. O ḫumdan olup feyż-i Ḥaḳ ʿāşıḳār
60. Buḫārı olur anuñ ebr-i bahār

ebr-i bahār:

ebr-i bahār: -
Mısra: **60**
Bahar bulutu

59. O ḫumdan olup feyż-i Ḥaḳ ʿāşıḳār
60. Buḫārı olur anuñ ebr-i bahār

muʿtedil idüp:

muʿtedil idüp: -
Mısra: **61**
Ilık bir hale getirmek II ılımanlaştırmak.

61. Hevāyı idüp muʿtedil reşḥası
62. Ṣafā-baḫş olur gülşene nefḥası

Ṣafā-bahş olur:

Ṣafā-baḫş olur: -
Mısra: **62**
Mutluluk vermek.

61. Hevāyı idüp muʿtedil reşḥası
62. Ṣafā-baḫş olur gülşene nefḥası

bi-tabib ü ʿilāc:

bī-ṭabīb ü ʿilāc: -
Mısra: **63**
İlaçsız ve doktorsuz.

63. Zehī feyż kim bī-ṭabīb ü ʿilāc
64. Ola raṭb her naḫl-i yābis-mizāc

raṭb ola:

raṭb ola: -
Mısra: **64**
Tazelenmek II taze bir hale gelmek.

63. Zehī feyż kim bī-ṭabīb ü ʿilāc
64. Ola raṭb her naḫl-i yābis-mizāc

naḫl-i yābis-mizāc:

naḫl-i yābis-mizāc: -
Mısra: **64**
Kurumuş fidan.

63. Zehī feyż kim bī-ṭabīb ü ʿilāc
64. Ola raṭb her naḫl-i yābis-mizāc

ḥükmüni virdi:

ḥükmüni virdi: -
Mısra: **65**
Karar vermek II hüküm vermek.

65. Yine ḥükmüni virdi ol mül yine
66. Yine rūy-ı bāġ oldı gül gül yine

rūy-ı bāġ:

rūy-ı bāġ: -
Mısra: **66**
Bağın yüzü II bahçenin görüntüsü.

65. Yine ḥükmüni virdi ol mül yine
66. Yine rūy-ı bāġ oldı gül gül yine

gül gül oldı:

gül gül oldı: -
Mısra: **66**
Güllerle dolmak II pembe pembe allanmak.

65. Yine ḥükmüni virdi ol mül yine
66. Yine rūy-ı bāġ oldı gül gül yine

---

bir avuç:

bir avuç: -
Mısra: **68**
Bir avuç.

67. O meyden gülüñ sāġarı ṭolı mül
68. Ḳonulmuş aña bir avuç berg-i gül

---

berg-i gül:

berg-i gül: -
Mısra: **68**
Gül yaprağı

67. O meyden gülüñ sāġarı ṭolı mül
68. Ḳonulmuş aña bir avuç berg-i gül

---

mest olmasa:

mest olmasa: -
Mısra: **69**
kendinden geçmek, sarhoş olmak

69. O meyden eger sünbül olmasa mest
70. İder mʿıydi ṭarf-ı külāhın şikest

şikest İder:

şikest İder: -
Mısra: **70**
Bükmek II kırmak.

69. O meyden eger sünbül olmasa mest
70. İder mʿıydi ṭarf-ı külāhın şikest

ṭarf-ı külāhın:

ṭarf-ı külāhın: -
Mısra: **70**
Külahının ucu.

69. O meyden eger sünbül olmasa mest
70. İder mʿıydi ṭarf-ı külāhın şikest

---

nūr-ı siyāh:

nūr-ı siyāh: -
Mısra: **72**
Siyah nur.

71. Ol olmasa lāle ḳalurdı tebāh
72. Derūnında neylerdi nūr-ı siyāh

---

nergis-i bāġ:

nergis-i bāġ: -
Mısra: **73**
Bahçenin nergisi.

73. Anuñ nergis-i bāġ mestānesi
74. Şeb ü rūz destinde peymānesi

Şeb ü rūz:

Şeb ü rūz: -
Mısra: **74**
Gece ve gündüz.

73. Anuñ nergis-i bāġ mestānesi
74. Şeb ü rūz destinde peymānesi

---

mey-i rūḥ-bahş:

mey-i rūḥ-baḫş: -
Mısra: **77**
Ruha huzur veren şarap.

77. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i rūḥ-baḫş
78. Odur sālik-i rāha gül-gūn raḫş

---

sālik-i rāha:

sālik-i rāha: -
Mısra: **78**
Yolun yolcusu.

77. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i rūḥ-baḫş
78. Odur sālik-i rāha gül-gūn raḫş

---

gül-gūn rahş:

gül-gūn raḫş: -
Mısra: **78**
Gül renkli at.

77. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i rūḥ-baḫş
78. Odur sālik-i rāha gül-gūn raḫş

---

sālik-i rāh:

sālik-i rāh: -
Mısra: **79**
Yolun yolcusu.

79. Olan sālik-i rāh ḳanzil gerek
80. O raḫş ile ḳaṭʿ-ı menāzil gerek

ḳaṭʿ-ı menāzil:

ḳaṭʿ-ı menāzil: -
Mısra: **80**
Yolu kesmek, bitirmek.

79. Olan sālik-i rāh ḳanzil gerek
80. O raḫş ile ḳaṭʿ-ı menāzil gerek

---

reh-i maḳṣad:

reh-i maḳṣad: -
Mısra: **81**
Amaç yolu.

81. Reh-i maḳṣad olursa ṣad-merḥale
82. Anuñ cünbüşüyle bir adım gele

---

bir adım:

bir adım: -
Mısra: **82**
Bir adım mesafesi.

81. Reh-i maḳṣad olursa ṣad-merḥale
82. Anuñ cünbüşüyle bir adım gele

---

bezm-i ḫāṣ:

bezm-i ḫāṣ: -
Mısra: **83**
Seçkinler meclisi

83. Göñül bezm-i ḫāṣ ister oldı yine
84. Kederden ḫalāṣ ister oldı yine

şarāb-ı ṭahūr:

şarāb-ı ṭahūr: -
Mısra: **85**
Ziyadesiyle pak, arıtılmış şarap.

85. Ḳanı sāḳiyā ol şarāb-ı ṭahūr
86. O feyż-i Ḫudā çeşme-i deşt-i nūr

---

feyż-i Ḫudā:

feyż-i Ḫudā: -
Mısra: **86**
Allah'ın ihsanı.

85. Ḳanı sāḳiyā ol şarāb-ı ṭahūr
86. O feyż-i Ḫudā çeşme-i deşt-i nūr

çeşme-i deşt-i nūr:

çeşme-i deşt-i nūr: -
Mısra: **86**
Nur çölünün çeşmesi.

85. Ḳanı sāḳiyā ol şarāb-ı ṭahūr
86. O feyż-i Ḫudā çeşme-i deşt-i nūr

levŝ-i hevādan:

levŝ-i hevādan: -
Mısra: **87**
Kötü arzular.

87. Ki levŝ-i hevādan bizi ide pāk
88. Ruḫ-ı zerdimüz eyleye tābnāk

pāk ide:

pāk ide: -
Mısra: **87**
Temizlemek II arındırmak.

87. Ki levŝ-i hevādan bizi ide pāk
88. Ruḫ-ı zerdimüz eyleye tābnāk

ruh-ı zerdimüz:

ruḫ-ı zerdimüz: -
Mısra: **88**
Solgun yüz.

87. Ki levŝ-i hevādan bizi ide pāk
88. Ruḫ-ı zerdimüz eyleye tābnāk

tāb-nāk eyleye:

tāb-nāk eyleye: -
Mısra: **88**
Aydınlık eylemek.

87. Ki levŝ-i hevādan bizi ide pāk
88. Ruḫ-ı zerdimüz eyleye tābnāk

hande-i hezli:

ḫande-i hezli: -
Mısra: **90**
Alaylı gülüş.

89. Bu yüzle ḳalursaḳ eger vā bize
90. İde ḫande-i hezli eyvā bize

mey-i hoş-güvār:

mey-i ḫoş-güvār: -
Mısra: **91**
Hoş içimli, lezzetli şarap.

91. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i ḫoş-güvār
92. Ki telḫ eyledi ʿayşımuz rūzgār

telḫ eyledi:

telḫ eyledi: -
Mısra: **92**
Acılaştırmak, tadını kaçırmak

91. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i ḫoş-güvār
92. Ki telḫ eyledi ʿayşımuz rūzgār

mest-i cām-ı ġurūr:

mest-i cām-ı ġurūr: -
Mısra: **95**
Büyüklenme ve gurur şarabının sarhoşu.

95. Tüvāngerleri mest-i cām-ı ġurūr
96. Ḫumār -ı hevesle yatar bi̱-şuʿūr

Humār-ı hevesle:

Ḫumār-ı hevesle: -
Mısra: **96**
Arzu şarabının verdiği baş ağrısı.

95. Tüvāngerleri mest-i cām-ı ġurūr
96. Ḫumār -ı hevesle yatar bi̱-şuʿūr

reng-i ʿār:

reng-i ʿār: -
Mısra: **99**
Utanma rengi.

99. Virür bāde-nūşa meyi reng-i ʿār
100. Olur sürḫı ḫaclet-dih-i rūy-ı kār

haclet-dih-i rūy-ı kār:

ḫaclet-dih-i rūy-ı kār: -
Mısra: **100**
Utanma yüzü.

99. Virür bāde-nūşa meyi reng-i ʿār
100. Olur sürḫı ḫaclet-dih-i rūy-ı kār

merdāne ṭabʿuñ:

merdāne ṭabʿuñ: -
Mısra: **101**
Yiğit mizaçlı.

101. Şu merdāne ṭabʿuñ ki var ġayreti
102. Niçün ala gül-gūne-i ḫacleti

gül-gūne-i ḫacleti:

gül-gūne-i ḫacleti: -
Mısra: **102**
Gül renkli utanma duygusu.

101. Şu merdāne ṭabʿuñ ki var ġayreti
102. Niçün ala gül-gūne-i ḫacleti

bāde-i ʿaşḳdan:

bāde-i ʿaşḳdan: -
Mısra: **103**
Aşk şarabı.

103. İçen bāde-i ʿaşḳdan ṭolı cām
104. Bu bed-mestlerden alur intiḳām

ṭolı cām:

ṭolı cām: -
Mısra: **103**
içki dolu kadeh

103. İçen bāde-i ʿaşḳdan ṭolı cām
104. Bu bed-mestlerden alur intiḳām

intikām alur:

intiḳām alur: -
Mısra: **104**
Öç almak.

103. İçen bāde-i ʿaşḳdan ṭolı cām
104. Bu bed-mestlerden alur intiḳām

mey-i mihr-tāb:

***mey-i mihr-tāb:* -**
Mısra: **105**
Güneş gibi parlayan kadeh.

105. Ḳanı sāḳiyā ol mey-i mihr-tāb
106. Ki her ẕerresi ola bir āfitāb

żiyā vire:

***żiyā vire:* -**
Mısra: **107**
Işık vermek, nurlandırmak.

107. Vire her biri bir cihāna żiyā
108. Göñül ʿālemin eyleye pür ṣafā

---

her biri:

***her biri:* -**
Mısra: **107**
Her biri

107. Vire her biri bir cihāna żiyā
108. Göñül ʿālemin eyleye pür ṣafā

---

göñül ʿālemin:

***göñül ʿālemin:* -**
Mısra: **108**
Gönül dünyası.

107. Vire her biri bir cihāna żiyā
108. Göñül ʿālemin eyleye pür ṣafā

ṣafā eyleye:

***ṣafā eyleye:* -**
Mısra: **108**
Gönül şenliği vermek, neşelendirmek.

107. Vire her biri bir cihāna żiyā
108. Göñül ʿālemin eyleye pür ṣafā

Ṭolı ḫum:

***Ṭolı ḫum:* -**
Mısra: **110**
İçi dolu şarap küpü.

109. O meyle vücūdum olup mey-kede
110. Ṭolı ḫum ola bu dil-i ġam-zede

---

dil-i ġam-zede:

***dil-i ġam-zede:* -**
Mısra: **110**
gamlı gönül.

109. O meyle vücūdum olup mey-kede
110. Ṭolı ḫum ola bu dil-i ġam-zede

---

erre-i miḥnet-i ʿaşḳ-ı saḫt:

***erre-i miḥnet-i ʿaşḳ-ı saḫt:* -**
Mısra: **111**
Katı aşkın sıkıntı testeresi.

111. İde erre-i miḥnet-i ʿaşḳ-ı saḫt
112. Der-i mey-kede gibi sịnem dü laḫt

---

der-i mey-kede:

***der-i mey-kede:* -**
Mısra: **112**
Meyhane kapısı.

111. İde erre-i miḥnet-i ʿaşḳ-ı saḫt
112. Der-i mey-kede gibi sịnem dü laḫt

---

dü laḫt:

***dü laḫt:* -**
Mısra: **112**
İki parça.

111. İde erre-i miḥnet-i ʿaşḳ-ı saḫt
112. Der-i mey-kede gibi sịnem dü laḫt

---

ser-i nāhun-ı dest-i ġayret-beri:

***ser-i nāḫun-ı dest-i ġayret-beri:* -**
Mısra: **113**
Gayret elinin tırnağının ucu.

113. Ser-i nāḫun-i dest-i ġayret-beri
114. O mey-ḫānenüñ ola naʿl-i deri

---

naʿl-i deri:

***naʿl-i deri:* -**
Mısra: **114**
Kapıya asılan nal.

113. Ser-i nāḫun-i dest-i ġayret-beri
114. O mey-ḫānenüñ ola naʿl-i deri

---

cāme-i çār-reng:

***cāme-i çār-reng:* -**
Mısra: **115**
Dört renkli kadeh.

115. Olup köhne bu cāme-i çār-reng
116. Çıḳarmaḳ göründi anı bị-direng

---

dil-i tengde:

***dil-i tengde:* -**
Mısra: **117**
Gönül sıkıntısı.

117. Ṣıḳılmaḳ var andan dil-i tengde
118. Bunı añlamaz olmayan rengde

---

mey-i sādeyi:

***mey-i sādeyi:* -**
Mısra: **119**
Saf şarap.

119. Getür sāḳiyā ol mey-i sādeyi
120. Boyumca baña cāme ḳıl bādeyi

---

cāme ḳıl:

***cāme ḳıl:* -**
Mısra: **120**
Kadeh yapmak II kadeh doldurmak.

119. Getür sāḳiyā ol mey-i sādeyi
120. Boyumca baña cāme ḳıl bādeyi

---

cān ʿālemin:

***cān ʿālemin:* -**
Mısra: **122**
gönül dünyası.

121. Ḳanı sāḳiyā ol dıraḫşende berḳ
122. Ki cān ʿālemin eyleye nūra ġarḳ

ġarḳ eyleye:

***ġarḳ eyleye:* -**
Mısra: **122**
Boğmak

121. Ḳanı sāḳiyā ol dıraḫşende berḳ
122. Ki cān ʿālemin eyleye nūra ġarḳ

---

tāb-dār ola:

tāb-dār ola: -
Mısra: **123**
Parlamak, ışıldamak.

123. O berḳ-i cihān-sūz ola tāb-dār
124. Yana ḫırmen-i töhmet-i iḫtiyār

berḳ-i cihān-sūz:

berḳ-i cihān-sūz: -
Mısra: **123**
Cihanı yakan şimşek.

123. O berḳ-i cihān-sūz ola tāb-dār
124. Yana ḫırmen-i töhmet-i iḫtiyār

hırmen-i töhmet-i ihtiyār:

ḫırmen-i töhmet-i iḫtiyār: -
Mısra: **124**
İstek ve irade suçunun harmanı.

123. O berḳ-i cihān-sūz ola tāb-dār
124. Yana ḫırmen-i töhmet-i iḫtiyār

güvārende āb:

güvārende āb: -
Mısra: **125**
Hoş içimli su.

125. Ḳanı sāḳiyā ol güvārende āb
126. Ki āb-ı ḥayāt eyler andan ḥicāb

hicāb eyler:

ḥicāb eyler: -
Mısra: **126**
Utanmak II sakınmak.

125. Ḳanı sāḳiyā ol güvārende āb
126. Ki āb-ı ḥayāt eyler andan ḥicāb

āb-ı ḥayāt:

āb-ı ḥayāt: -
Mısra: **126**
İçeni ölümsüzlüğe ulaştıran ve nerede olduğu bilinmeyen bir kaynağın suyu.

125. Ḳanı sāḳiyā ol güvārende āb
126. Ki āb-ı ḥayāt eyler andan ḥicāb

göñül bāġı:

göñül bāġı: -
Mısra: **127**
Gönül bahçesi.

127. Getür kim göñül bāġı pejmürdedür
128. Ḥayāt-ı ebed ṭālibi mürdedür

Ḥayāt-ı ebed:

Ḥayāt-ı ebed: -
Mısra: **128**
Sonsuz hayat, ölümsüzlük

127. Getür kim göñül bāġı pejmürdedür
128. Ḥayāt-ı ebed ṭālibi mürdedür

ṣabāḥ-ı fütūḥ:

ṣabāḥ-ı fütūḥ: -
Mısra: **141**
Ferahlık veren sabah.

141. Ḳanı sāḳiyā ol ṣabāḥ-ı fütūḥ
142. Degül mi dem-i naġme-i e'ṣ-ṣābūḥ

degül mi:

degül mi: -
Mısra: **142**
Değil mi

141. Ḳanı sāḳiyā ol ṣabāḥ-ı fütūḥ
142. Degül mi dem-i naġme-i e'ṣ-ṣābūḥ

dem-i naġme-i e'ṣ-ṣābūḥ:

dem-i naġme-i e'ṣ-ṣābūḥ: -
Mısra: **142**
Şarap getirirken çıkan sesin nağmesi.

141. Ḳanı sāḳiyā ol ṣabāḥ-ı fütūḥ
142. Degül mi dem-i naġme-i e'ṣ-ṣābūḥ

hem-āvāz ola:

hem-āvāz ola: -
Mısra: **144**
Aynı sesi veya nağmeyi çıkarmak, iki şeyin ahenk bakımından aynı veya birbirine uygun olması; aynı şeyleri terennüm etmek.

143. Demidür ṣurāḥī ḳıla ḳulḳule
144. Muġannī hem-āvāz ola bülbüle

neşāṭ u ṭarab:

neşāṭ u ṭarab: -
Mısra: **145**
Eğlence ve safa.

145. Muġannī neşāṭ u ṭarab vaḳtidür
146. Sürūd u ṣafānun ʿaceb vaḳtidür

sürūd u ṣafānun:

sürūd u ṣafānun: -
Mısra: **146**
Zevk ve eğlence.

145. Muġannī neşāṭ u ṭarab vaḳtidür
146. Sürūd u ṣafānun ʿaceb vaḳtidür

ele aldı:

ele aldı: -
Mısra: **147**
Elinde tutmak, eline almak.

147. Ḳadeḥ aldı sāḳī ele gül gibi
148. Ser-āġāz şevḳ ile bülbül gibi

destüne al:

destüne al: -
Mısra: **149**
eline almak.

149. Yine muṭribā destüne ʿūdı al
150. Bu şeş-ḫāneye yine āvāze ṣal

āvāze ṣal:

āvāze ṣal: -
Mısra: **150**
Yüksek sesle seslenmek, bağırmak.

149. Yine muṭribā destüne ʿūdı al
150. Bu şeş-ḫāneye yine āvāze ṣal

naẓm-ı yaḥyāʿyı:

naẓm-ı yaḥyāʿyı: -
Mısra: **151**
Yahya'nın şiiri

151. Oḳı naẓm-ı Yaḥyāʿyı āvāz ile
152. Ki pür sūz söz ḫoş gelür sāz ile

pür sūz söz:

***pür sūz söz:* -**
Mısra: **152**
Yakıcı söz.

151. Oḳı naẓm-ı Yaḥyāʿyı āvāz ile
152. Ki pür sūz söz ḫoş gelür sāz ile

ḫoş gelür:

***ḫoş gelür:* -**
Mısra: **152**
İyi bir etki yaratmak.

151. Oḳı naẓm-ı Yaḥyāʿyı āvāz ile
152. Ki pür sūz söz ḫoş gelür sāz ile

istimāʿ eylesün:

***istimāʿ eylesün:* -**
Mısra: **153**
duymak, işitmek, kulak vermek.

153. Melek naġmeni istimāʿ eylesün
154. Felek şevḳe gelsün semāʿ eylesün

semāʿ eylesün:

***semāʿ eylesün:* -**
Mısra: **154**
dönmek, Mevlevî dervişleri gibi döne döne ayin yapmak

153. Melek naġmeni istimāʿ eylesün
154. Felek şevḳe gelsün semāʿ eylesün

şevḳe gelsün:

***şevḳe gelsün:* -**
Mısra: **154**
coşkuya kapılmak

153. Melek naġmeni istimāʿ eylesün
154. Felek şevḳe gelsün semāʿ eylesün

cihān-ı ṣafā:

***cihān-ı ṣafā:* -**
Mısra: **129**
Sefa dünyası.

129. Ḳanı sāḳiyā ol cihān-ı ṣafā
130. Bulunmaz mı bir cām-ı giti̇-nümā

cām-ı giti-nümā:

***cām-ı giti̇-nümā:* -**
Mısra: **130**
Dünyayı gösteren kadeh.

129. Ḳanı sāḳiyā ol cihān-ı ṣafā
130. Bulunmaz mı bir cām-ı giti̇-nümā

sāġar-ı cem:

***sāġar-ı cem:* -**
Mısra: **131**
Cem'in efsanevi kadehi.

131. Bulunmazsa da sāġar-ı Cem hele
132. Ṣınuḳ gönlümi luṭf idüp al ele

Ṣınuk gönlümi:

***Ṣınuḳ gönlümi:* -**
Mısra: **132**
Kırık kalp II incinmiş gönül.

131. Bulunmazsa da sāġar-ı Cem hele
132. Ṣınuḳ gönlümi luṭf idüp al ele

ele al:

***ele al:* -**
Mısra: **132**
Elinde tutmak, eline almak.

131. Bulunmazsa da sāġar-ı Cem hele
132. Ṣınuḳ gönlümi luṭf idüp al ele

luṭf idüp:

***luṭf idüp:* -**
Mısra: **132**
iyi davranmak, hoş muâmele etmek, iyilikte bulunmak

131. Bulunmazsa da sāġar-ı Cem hele
132. Ṣınuḳ gönlümi luṭf idüp al ele

himmet-i bi-diriġ:

***himmet-i bi̇-diri̇ġ:* -**
Mısra: **133**
Esirgemeden, cömertçe yapılan iyilik.

133. Ḳanı sāḳiyā himmet-i bi̇-diri̇ġ
134. Niyām-ı teġāfülde neyler o ti̇ġ

niyām-ı teġāfülde:

***niyām-ı teġāfülde:* -**
Mısra: **134**
Umursamazlık kını.

133. Ḳanı sāḳiyā himmet-i bi̇-diri̇ġ
134. Niyām-ı teġāfülde neyler o ti̇ġ

fedā ideyin:

***fedā ideyin:* -**
Mısra: **135**
Kıymak, gözden çıkarmak.

135. Fedā ideyin saña cān u teni
136. Kerem ḳıl ḳoma ni̇m-bismil beni

cān u teni:

***cān u teni:* -**
Mısra: **135**
Can ve beden.

135. Fedā ideyin saña cān u teni
136. Kerem ḳıl ḳoma ni̇m-bismil beni

kerem ḳıl:

***kerem ḳıl:* -**
Mısra: **136**
İyilik etmek, lutfetmek

135. Fedā ideyin saña cān u teni
136. Kerem ḳıl ḳoma ni̇m-bismil beni

ḥāl-i sipāh-ı ġam:

***ḥāl-i sipāh-ı ġam:* -**
Mısra: **138**
Gam askerinin hali.

137. Ḳanı sāḳiyā ol şecāʿat-penāh
138. Ki ḥāl-i sipāh-ı ġam ola tebāh

hüsrev-i ʿaşḳa:

***hüsrev-i ʿaşḳa:* -**
Mısra: **140**
Aşk sultanı. II aşkın Hüsrev'i.

139. ʿAdūdan göñül mülkün ide ḫalāṣ
140. Anı eyleye hüsrev-i ʿaşḳa ḫāṣ

göñül mülkün:

göñül mülkün: -
Mısra: **139**
Gönül ülkesi.

139. ʿAdūdan göñül mülkün ide ḫalāṣ
140. Anı eyleye hüsrev-i ʿaşḳa ḫāṣ

halāş ide:

ḫalāṣ ide: -
Mısra: **139**
Kurtarmak.

139. ʿAdūdan göñül mülkün ide ḫalāṣ
140. Anı eyleye hüsrev-i ʿaşḳa ḫāṣ

tebāh ola:

tebāh ola: -
Mısra: **138**
bozulmak, mahvolmak.

137. Ḳanı sāḳiyā ol şecāʿat-penāh
138. Ki ḥāl-i sipāh-ı ġam ola tebāh

hāş eyleye:

ḫāṣ eyleye: -
Mısra: **140**
Özel kılmak.

139. ʿAdūdan göñül mülkün ide ḫalāṣ
140. Anı eyleye hüsrev-i ʿaşḳa ḫāṣ

gör:

Görüp: -üp
Mısra: **1**
Görmek.

1. Görüp çi̇n-i cebi̇nin şu gibi aḳdı dil-i şeydā
2. Leṭāfetle virdi ḳaṣr-ı ḥüsne ol selsāl-i rūḥ-efzā

leṭāfet:

Leṭāfetle: -le
Mısra: **2**
Güzellik.

1. Görüp çi̇n-i cebi̇nin şu gibi aḳdı dil-i şeydā
2. Leṭāfetle virdi ḳaṣr-ı ḥüsne ol selsāl-i rūḥ-efzā

vir:

virdi: -di
Mısra: **2**
Bağışlamak, ihsan etmek.

1. Görüp çi̇n-i cebi̇nin şu gibi aḳdı dil-i şeydā
2. Leṭāfetle virdi ḳaṣr-ı ḥüsne ol selsāl-i rūḥ-efzā

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Görüp çi̇n-i cebi̇nin şu gibi aḳdı dil-i şeydā
2. Leṭāfetle virdi ḳaṣr-ı ḥüsne ol selsāl-i rūḥ-efzā

çin-i cebinin:

çi̇n-i cebi̇nin: -
Mısra: **1**
Alın kırışıklığı II çatık alın.

1. Görüp çi̇n-i cebi̇nin şu gibi aḳdı dil-i şeydā
2. Leṭāfetle virdi ḳaṣr-ı ḥüsne ol selsāl-i rūḥ-efzā

şu gibi akdı:

şu gibi aḳdı: -
Mısra: **1**
Gönlünü su gibi sevgiliden tarafa akıtmak.

1. Görüp çi̇n-i cebi̇nin şu gibi aḳdı dil-i şeydā
2. Leṭāfetle virdi ḳaṣr-ı ḥüsne ol selsāl-i rūḥ-efzā

dil-i şeydā:

dil-i şeydā: -
Mısra: **1**
çılgın gönül

1. Görüp çi̇n-i cebi̇nin şu gibi aḳdı dil-i şeydā
2. Leṭāfetle virdi ḳaṣr-ı ḥüsne ol selsāl-i rūḥ-efzā

kaşr-ı hüsne:

ḳaṣr-ı ḥüsne: -
Mısra: **2**
güzellik köşkü

1. Görüp çi̇n-i cebi̇nin şu gibi aḳdı dil-i şeydā
2. Leṭāfetle virdi ḳaṣr-ı ḥüsne ol selsāl-i rūḥ-efzā

selsāl-i rūḥ-efzā:

selsāl-i rūḥ-efzā: -
Mısra: **2**
Ruhu canlandıran tatlı su.

1. Görüp çi̇n-i cebi̇nin şu gibi aḳdı dil-i şeydā
2. Leṭāfetle virdi ḳaṣr-ı ḥüsne ol selsāl-i rūḥ-efzā

yine:

yine:
Mısra: **2**
Tekrar.

1. Seng-i miḥnet ṣaḥn-ı si̇nem eylemişken senglāḫ
2. Naḫl-i ġam yine eliflerden ṣalupdur nice şāḫ

elif:

eliflerden: -lerden
Mısra: **2**
Vücutta elif şeklinde açılmış yaralar.

1. Seng-i miḥnet ṣaḥn-ı si̇nem eylemişken senglāḫ
2. Naḫl-i ġam yine eliflerden ṣalupdur nice şāḫ

nice:

nice:
Mısra: **2**
Pek çok.

1. Seng-i miḥnet ṣaḥn-ı si̇nem eylemişken senglāḫ
2. Naḫl-i ġam yine eliflerden ṣalupdur nice şāḫ

seng-i miḥnet:

seng-i miḥnet: -
Mısra: **1**
Eziyet taşı.

1. Seng-i miḥnet ṣaḥn-ı si̇nem eylemişken senglāḫ
2. Naḫl-i ġam yine eliflerden ṣalupdur nice şāḫ

şahn-ı sinem:

ṣaḥn-ı si̇nem: -
Mısra: **1**
Göğüs.

1. Seng-i miḥnet ṣaḥn-ı si̇nem eylemişken senglāḫ
2. Naḫl-i ġam yine eliflerden ṣalupdur nice şāḫ

senglāh eylemişken:

senglāḫ eylemişken: -
Mısra: **1**
Taşlık yer yapmak.

1. Seng-i miḥnet ṣaḥn-ı sīnem eylemişken senglāḫ
2. Naḫl-i ġam yine eliflerden ṣalupdur nice şāḫ

nahl-i ġam:

naḫl-i ġam: -
Mısra: **2**
Gam fidanı.

1. Seng-i miḥnet ṣaḥn-ı sīnem eylemişken senglāḫ
2. Naḫl-i ġam yine eliflerden ṣalupdur nice şāḫ

şāh ṣalupdur:

şāh ṣalupdur: -
Mısra: **2**
Dallanıp budaklanmak II dal çıkarmak.

1. Seng-i miḥnet ṣaḥn-ı sīnem eylemişken senglāḫ
2. Naḫl-i ġam yine eliflerden ṣalupdur nice şāḫ

Karşumuzda:

Ḳarşumuzda:
Mısra: **1**
Karşı, ön.

1. Ḳarşumuzda ġayr ile mey-ḫānede ṭurmaz içer
2. Yanumuzdan geçse teklīf eylesek içmez geçer

ġayr:

ġayr:
Mısra: **1**
Başkası, öteki, rakip

1. Ḳarşumuzda ġayr ile mey-ḫānede ṭurmaz içer
2. Yanumuzdan geçse teklīf eylesek içmez geçer

ile:

ile:
Mısra: **1**
birlikte

1. Ḳarşumuzda ġayr ile mey-ḫānede ṭurmaz içer
2. Yanumuzdan geçse teklīf eylesek içmez geçer

mey-hāne:

mey-ḫānede: -de
Mısra: **1**
İçki içilen yer.

1. Ḳarşumuzda ġayr ile mey-ḫānede ṭurmaz içer
2. Yanumuzdan geçse teklīf eylesek içmez geçer

ṭurmaz:

ṭurmaz:
Mısra: **1**
Durmadan

1. Ḳarşumuzda ġayr ile mey-ḫānede ṭurmaz içer
2. Yanumuzdan geçse teklīf eylesek içmez geçer

iç:

içer: -er
Mısra: **1**
içmek

1. Ḳarşumuzda ġayr ile mey-ḫānede ṭurmaz içer
2. Yanumuzdan geçse teklīf eylesek içmez geçer

yan:

Yanumuzdan: -umuzdan
Mısra: **2**
yan

1. Ḳarşumuzda ġayr ile mey-ḫānede ṭurmaz içer
2. Yanumuzdan geçse teklīf eylesek içmez geçer

geç:

geçse: -se
Mısra: **2**
İlerleme, gezinme.

1. Ḳarşumuzda ġayr ile mey-ḫānede ṭurmaz içer
2. Yanumuzdan geçse teklīf eylesek içmez geçer

geçer: -er
Mısra: **2**
Gitmek, uzaklaşmak.

1. Ḳarşumuzda ġayr ile mey-ḫānede ṭurmaz içer
2. Yanumuzdan geçse teklīf eylesek içmez geçer

içmez:

içmez:
Mısra: **2**
İçmemezlik yapmak, içmemek

1. Ḳarşumuzda ġayr ile mey-ḫānede ṭurmaz içer
2. Yanumuzdan geçse teklīf eylesek içmez geçer

teklif eylesek:

teklīf eylesek: -
Mısra: **2**
Teklif etmek.

1. Ḳarşumuzda ġayr ile mey-ḫānede ṭurmaz içer
2. Yanumuzdan geçse teklīf eylesek içmez geçer

yabān:

yabāna: -a
Mısra: **1**
Çöl, sahra.

1. Ṭarīḳ-i ʿaşḳdan ol kim çıḳar yabāna gider
2. Merāma irmek uman rāḥ-ı ʿāşıḳāna gider

um:

uman: -an
Mısra: **2**
istemek ‖ *beklemek, ümit etmek.*

1. Ṭarīḳ-i ʿaşḳdan ol kim çıḳar yabāna gider
2. Merāma irmek uman rāḥ-ı ʿāşıḳāna gider

gid:

gider: -er
Mısra: **2**
Gitmek.

1. Ṭarīḳ-i ʿaşḳdan ol kim çıḳar yabāna gider
2. Merāma irmek uman rāḥ-ı ʿāşıḳāna gider

Ṭarīḳ-i ʿaşḳdan:

Ṭarīḳ-i ʿaşḳdan: -
Mısra: **1**
Aşk yolu.

1. Ṭarīḳ-i ʿaşḳdan ol kim çıḳar yabāna gider
2. Merāma irmek uman rāḥ-ı ʿāşıḳāna gider

ol kim:

ol kim: -
Mısra: **1**
O ki.

1. Ṭarīḳ-i ʿaşḳdan ol kim çıḳar yabāna gider
2. Merāma irmek uman rāḥ-ı ʿāşıḳāna gider

çıḳar gider:

çıḳar gider: -
Mısra: **1**
Çıkıp gitmek II aklına esip gitmek.

1. Ṭarīḳ-i ʿaşḳdan ol kim çıḳar yabāna gider
2. Merāma irmek uman rāḥ-ı ʿāşıḳāna gider

merāma irmek:

merāma irmek: -
Mısra: **2**
Amaca ulaşmak.

1. Ṭarīḳ-i ʿaşḳdan ol kim çıḳar yabāna gider
2. Merāma irmek uman rāḥ-ı ʿāşıḳāna gider

rāḥ-ı ʿāşıḳāna:

rāḥ-ı ʿāşıḳāna: -
Mısra: **2**
Âşıklar yolu.

1. Ṭarīḳ-i ʿaşḳdan ol kim çıḳar yabāna gider
2. Merāma irmek uman rāḥ-ı ʿāşıḳāna gider

Çek:

Çek:
Mısra: **1**
Açmak II götürmek.

1. Çek sofra-i seḫāyı yārāna gice gündüz
2. Aḥbābla duḫān iç olma şaḳın tütünsüz

yārān:

yārāna: -a
Mısra: **1**
dostlar

1. Çek sofra-i seḫāyı yārāna gice gündüz
2. Aḥbābla duḫān iç olma şaḳın tütünsüz

aḥbāb:

Aḥbābla: -la
Mısra: **2**
Dostlar, bildik, tanıdık

1. Çek sofra-i seḫāyı yārāna gice gündüz
2. Aḥbābla duḫān iç olma şaḳın tütünsüz

olma:

olma:
Mısra: **2**
olmamak

1. Çek sofra-i seḫāyı yārāna gice gündüz
2. Aḥbābla duḫān iç olma şaḳın tütünsüz

şaḳın:

şaḳın:
Mısra: **2**
Asla.

1. Çek sofra-i seḫāyı yārāna gice gündüz
2. Aḥbābla duḫān iç olma şaḳın tütünsüz

tütün:

tütünsüz: -süz
Mısra: **2**
Tütün.

1. Çek sofra-i seḫāyı yārāna gice gündüz
2. Aḥbābla duḫān iç olma şaḳın tütünsüz

gice gündüz:

gice gündüz: -
Mısra: **1**
gece gündüz II her zaman

1. Çek sofra-i seḫāyı yārāna gice gündüz
2. Aḥbābla duḫān iç olma şaḳın tütünsüz

duḫān iç:

duḫān iç: -
Mısra: **2**
Tütün içmek.

1. Çek sofra-i seḫāyı yārāna gice gündüz
2. Aḥbābla duḫān iç olma şaḳın tütünsüz

sofra-i sehāyı:

sofra-i sehāyı: -
Mısra: **1**
Cömertlik sofrası.

1. Çek sofra-i seḫāyı yārāna gice gündüz
2. Aḥbābla duḫān iç olma şaḳın tütünsüz

feryād:

Feryādum: -um
Mısra: **1**
haykırış, çığlık, bağırtı

1. Feryādum irdi göklere ey māhveş yetiş
2. Ḳorḳum budur bu ġam beni alur meded yetiş

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Feryādum irdi göklere ey māhveş yetiş
2. Ḳorḳum budur bu ġam beni alur meded yetiş

māh-veş:

māh-veş:
Mısra: **1**
Aya benzeyen || Sevgili.

1. Feryādum irdi göklere ey māhveş yetiş
2. Ḳorḳum budur bu ġam beni alur meded yetiş

yetiş:

yetiş:
Mısra: **1**
Yetiş, ulaş, gel.

1. Feryādum irdi göklere ey māhveş yetiş
2. Ḳorḳum budur bu ġam beni alur meded yetiş

yetiş:
Mısra: **2**
Yetiş, ulaş, gel.

1. Feryādum irdi göklere ey māhveş yetiş
2. Ḳorḳum budur bu ġam beni alur meded yetiş

bu:

bu:
Mısra: **2**
bu, işaret sıfatı

1. Feryādum irdi göklere ey māhveş yetiş
2. Ḳorḳum budur bu ġam beni alur meded yetiş

ġam:

ġam:
Mısra: **2**
kaygı, tasa, keder

1. Feryādum irdi göklere ey māhveş yetiş
2. Ḳorḳum budur bu ġam beni alur meded yetiş

ben:

beni: -i
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Feryādum irdi göklere ey māhveş yetiş
2. Ḳorḳum budur bu ġam beni alur meded yetiş

al:

alur: -ur
Mısra: **2**
Alıp götürmek II ölümüne sebep olmak.

1. Feryādum irdi göklere ey māhveş yetiş
2. Ḳorḳum budur bu ġam beni alur meded yetiş

meded:

meded:
Mısra: **2**
Yardım

1. Feryādum irdi göklere ey māhveş yetiş
2. Ḳorḳum budur bu ġam beni alur meded yetiş

göklere irdi:

göklere irdi: -
Mısra: **1**
Göklere çıkmak/yükselmek.

1. Feryādum irdi göklere ey māhveş yetiş
2. Ḳorḳum budur bu ġam beni alur meded yetiş

Ḳorḳum budur:

Ḳorḳum budur: -
Mısra: **2**
Korkarım ki II Endişem şudur ki

1. Feryādum irdi göklere ey māhveş yetiş
2. Ḳorḳum budur bu ġam beni alur meded yetiş

ʿaşḳ:

ʿAşḳdur: -dur
Mısra: **1**
Aşk, sevgi, muhabbet.

1. ʿAşḳdur ʿālemde seyr-i rūy-ı zibādan ġaraż
2. Neşve taḥṣil itmedür cām-ı muṣaffādan ġaraż

ʿālem:

ʿālemde: -de
Mısra: **1**
dünya

1. ʿAşḳdur ʿālemde seyr-i rūy-ı zibādan ġaraż
2. Neşve taḥṣil itmedür cām-ı muṣaffādan ġaraż

ġaraż:

ġaraż:
Mısra: **1**
Maksat

1. ʿAşḳdur ʿālemde seyr-i rūy-ı zibādan ġaraż
2. Neşve taḥṣil itmedür cām-ı muṣaffādan ġaraż

ġaraż:
Mısra: **2**
Maksat

1. ʿAşḳdur ʿālemde seyr-i rūy-ı zibādan ġaraż
2. Neşve taḥṣil itmedür cām-ı muṣaffādan ġaraż

neşve:

Neşve:
Mısra: **2**
Sevinç, keyif.

1. ʿAşḳdur ʿālemde seyr-i rūy-ı zibādan ġaraż
2. Neşve taḥṣil itmedür cām-ı muṣaffādan ġaraż

seyr-i rūy-ı zibādan:

seyr-i rūy-ı zibādan: -
Mısra: **1**
Güzel yüzü seyretmek.

1. ʿAşḳdur ʿālemde seyr-i rūy-ı zibādan ġaraż
2. Neşve taḥṣil itmedür cām-ı muṣaffādan ġaraż

cām-ı muṣaffādan:

cām-ı muṣaffādan: -
Mısra: **2**
Arıtılmış berrak şarap

1. ʿAşḳdur ʿālemde seyr-i rūy-ı zibādan ġaraż
2. Neşve taḥṣil itmedür cām-ı muṣaffādan ġaraż

taḥṣil itmedür:

taḥṣil itmedür: -
Mısra: **2**
Ders almak II öğrenmek.

1. ʿAşḳdur ʿālemde seyr-i rūy-ı zibādan ġaraż
2. Neşve taḥṣil itmedür cām-ı muṣaffādan ġaraż

meded:

Meded:
Mısra: **1**
Yardım

1. Meded cevr ü cefā ile yıḳıldı mülk-i cān u dil
2. Velāyet eyler ābād eyler ise ol şeh-i ʿādil

ile:

ile:
Mısra: **1**
birlikte

1. Meded cevr ü cefā ile yıḳıldı mülk-i cān u dil
2. Velāyet eyler ābād eyler ise ol şeh-i ʿādil

yıḳıl:

yıḳıldı: -dı
Mısra: **1**
devrilmek, çökmek, dağılmak

1. Meded cevr ü cefā ile yıḳıldı mülk-i cān u dil
2. Velāyet eyler ābād eyler ise ol şeh-i ʿādil

ise:

ise:
Mısra: **2**
koşul edatı

1. Meded cevr ü cefā ile yıḳıldı mülk-i cān u dil
2. Velāyet eyler ābād eyler ise ol şeh-i ʿādil

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Meded cevr ü cefā ile yıḳıldı mülk-i cān u dil
2. Velāyet eyler ābād eyler ise ol şeh-i ʿādil

cevr ü cefā:

cevr ü cefā: -
Mısra: **1**
Eziyet ve sıkıntı

1. Meded cevr ü cefā ile yıḳıldı mülk-i cān u dil
2. Velāyet eyler ābād eyler ise ol şeh-i ʿādil

mülk-i cān u dil:

mülk-i cān u dil: -
Mısra: **1**
Gönül ve can ülkesi.

1. Meded cevr ü cefā ile yıḳıldı mülk-i cān u dil
2. Velāyet eyler ābād eyler ise ol şeh-i ʿādil

şeh-i ʿādil:

şeh-i ʿādil: -
Mısra: **2**
Adaletli padişah.

1. Meded cevr ü cefā ile yıḳıldı mülk-i cān u dil
2. Velāyet eyler ābād eyler ise ol şeh-i ʿādil

ābād eyler:

ābād eyler: -
Mısra: **2**
İmar etmek, bayındır hale getirmek.

1. Meded cevr ü cefā ile yıḳıldı mülk-i cān u dil
2. Velāyet eyler ābād eyler ise ol şeh-i ʿādil

velāyet eyler:

velāyet eyler: -
Mısra: **2**
Velayet etmek II bakımını üstlenmek.

1. Meded cevr ü cefā ile yıḳıldı mülk-i cān u dil
2. Velāyet eyler ābād eyler ise ol şeh-i ʿādil

sen:

senüñ: -üñ
Mısra: **1**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Kuḥl-ı dīdem gerd-i dāmān-ı ḫayālüñdür senüñ
2. Nūr-baḫş-ı çeşm-i ümmīdüm cemālüñdür senüñ

senüñ: -üñ
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Kuḥl-ı dīdem gerd-i dāmān-ı ḫayālüñdür senüñ
2. Nūr-baḫş-ı çeşm-i ümmīdüm cemālüñdür senüñ

cemāl:

cemālüñdür: -üñdür
Mısra: **2**
Güzellik, sevgilinin yüzü.

1. Kuḥl-ı dīdem gerd-i dāmān-ı ḫayālüñdür senüñ
2. Nūr-baḫş-ı çeşm-i ümmīdüm cemālüñdür senüñ

kuḥl-ı dīdem:

kuḥl-ı dīdem: -
Mısra: **1**
Gözdeki sürme.

1. Kuḥl-ı dīdem gerd-i dāmān-ı ḫayālüñdür senüñ
2. Nūr-baḫş-ı çeşm-i ümmīdüm cemālüñdür senüñ

gerd-i dāmān-ı hayālüñdür:

gerd-i dāmān-ı ḫayālüñdür: -
Mısra: **1**
Hayal eteğinin tozu.

1. Kuḥl-ı dīdem gerd-i dāmān-ı ḫayālüñdür senüñ
2. Nūr-baḫş-ı çeşm-i ümmīdüm cemālüñdür senüñ

nūr-bahş-ı çeşm-i ümmīdüm:

nūr-baḫş-ı çeşm-i ümmīdüm: -
Mısra: **2**
Ümit gözünün nur saçanı.

1. Kuḥl-ı dīdem gerd-i dāmān-ı ḫayālüñdür senüñ
2. Nūr-baḫş-ı çeşm-i ümmīdüm cemālüñdür senüñ

sen:

senüñ: -üñ
Mısra: **1**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Kuḥl-ı dīdem gerd-i dāmān-ı ḫayālüñdür senüñ
2. Nūr-baḫş-ı çeşm-i ümmīdüm cemālüñdür senüñ

senüñ: -üñ
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Kuḥl-ı dīdem gerd-i dāmān-ı ḫayālüñdür senüñ
2. Nūr-baḫş-ı çeşm-i ümmīdüm cemālüñdür senüñ

cemāl:

cemālüñdür: -üñdür
Mısra: **2**
Güzellik, sevgilinin yüzü.

1. Kuḥl-ı dīdem gerd-i dāmān-ı ḫayālüñdür senüñ
2. Nūr-baḫş-ı çeşm-i ümmīdüm cemālüñdür senüñ

kuḥl-ı dīdem:

kuḥl-ı dīdem: -
Mısra: **1**
Gözdeki sürme.

1. Kuḥl-ı dīdem gerd-i dāmān-ı ḫayālüñdür senüñ
2. Nūr-baḫş-ı çeşm-i ümmīdüm cemālüñdür senüñ

gerd-i dāmān-ı hayālüñdür:

gerd-i dāmān-ı ḫayālüñdür: -
Mısra: **1**
Hayal eteğinin tozu.

1. Kuḥl-ı dīdem gerd-i dāmān-ı ḫayālüñdür senüñ
2. Nūr-baḫş-ı çeşm-i ümmīdüm cemālüñdür senüñ

nūr-bahş-ı çeşm-i ümmīdüm:

nūr-baḫş-ı çeşm-i ümmīdüm: -
Mısra: **2**
Ümit gözünün nur saçanı.

1. Kuḥl-ı dīdem gerd-i dāmān-ı ḫayālüñdür senüñ
2. Nūr-baḫş-ı çeşm-i ümmīdüm cemālüñdür senüñ

şar:

şar:
Mısra: **1**
Sarmak, dolamak.

1. Rişte-i cānı şar ol zülf-i miskīn-tāra
2. Dönsün ol zülf-i siyeh sünbül-i gīsū-dāra

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Rişte-i cānı ṣar ol zülf-i miskịn-tāra
2. Dönsün ol zülf-i siyeh sünbül-i gịsū-dāra

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Rişte-i cānı ṣar ol zülf-i miskịn-tāra
2. Dönsün ol zülf-i siyeh sünbül-i gịsū-dāra

dön:

Dönsün: -sün
Mısra: **2**
Benzemek II dönüşmek.

1. Rişte-i cānı ṣar ol zülf-i miskịn-tāra
2. Dönsün ol zülf-i siyeh sünbül-i gịsū-dāra

rişte-i cānı:

rişte-i cānı: -
Mısra: **1**
Can ipliği

1. Rişte-i cānı ṣar ol zülf-i miskịn-tāra
2. Dönsün ol zülf-i siyeh sünbül-i gịsū-dāra

zülf-i miskịn-tāra:

zülf-i miskịn-tāra: -
Mısra: **1**
Misk kokulu saç.

1. Rişte-i cānı ṣar ol zülf-i miskịn-tāra
2. Dönsün ol zülf-i siyeh sünbül-i gịsū-dāra

zülf-i siyeh:

zülf-i siyeh: -
Mısra: **2**
Siyah saç.

1. Rişte-i cānı ṣar ol zülf-i miskịn-tāra
2. Dönsün ol zülf-i siyeh sünbül-i gịsū-dāra

sünbül-i gịsū-dāra:

sünbül-i gịsū-dāra: -
Mısra: **2**
Siyah saçlı, püsküllü sümbül.

1. Rişte-i cānı ṣar ol zülf-i miskịn-tāra
2. Dönsün ol zülf-i siyeh sünbül-i gịsū-dāra

ādem:

ādem:
Mısra: **1**
İnsan.

1. Reşk ider ādem fitịl-i şemʿ-i bezmüñ ḥāline
2. Ṣubḥa dek ʿanber yaḳar her şeb bürinür şālına

reşk ider:

reşk ider: -
Mısra: **1**
Kıskanmak.

1. Reşk ider ādem fitịl-i şemʿ-i bezmüñ ḥāline
2. Ṣubḥa dek ʿanber yaḳar her şeb bürinür şālına

fitịl-i şemʿ-i bezmüñ ḥāline:

fitịl-i şemʿ-i bezmüñ ḥāline: -
Mısra: **1**
Meclis mumunun fitilinin niteliği.

1. Reşk ider ādem fitịl-i şemʿ-i bezmüñ ḥāline
2. Ṣubḥa dek ʿanber yaḳar her şeb bürinür şālına

Ṣubḥa dek:

Ṣubḥa dek: -
Mısra: **2**
Sabaha kadar.

1. Reşk ider ādem fitịl-i şemʿ-i bezmüñ ḥāline
2. Ṣubḥa dek ʿanber yaḳar her şeb bürinür şālına

şālına bürinür:

şālına bürinür: -
Mısra: **2**
Şalına bürünmek, örtünmek.

1. Reşk ider ādem fitịl-i şemʿ-i bezmüñ ḥāline
2. Ṣubḥa dek ʿanber yaḳar her şeb bürinür şālına

her şeb:

her şeb: -
Mısra: **2**
her gece

1. Reşk ider ādem fitịl-i şemʿ-i bezmüñ ḥāline
2. Ṣubḥa dek ʿanber yaḳar her şeb bürinür şālına

ʿanber yaḳar:

ʿanber yaḳar: -
Mısra: **2**
Anber kokulu ve renkli duman çıkarıp fitilini yakmak.

1. Reşk ider ādem fitịl-i şemʿ-i bezmüñ ḥāline
2. Ṣubḥa dek ʿanber yaḳar her şeb bürinür şālına

kūhsār:

Kūhsār:
Mısra: **2**
dağlar.

1. Ḥaḳ ṣaḳlaya ṭūfān-ı belā olmaya peydā
2. Kūhsār olur kūh-kenüñ mevc-i helāki

ol:

olur: -ur
Mısra: **2**
Olmak.

1. Ḥaḳ ṣaḳlaya ṭūfān-ı belā olmaya peydā
2. Kūhsār olur kūh-kenüñ mevc-i helāki

kūh-ken:

kūh-kenüñ: -üñ
Mısra: **2**
Dağı delen, Ferhad.

1. Ḥaḳ ṣaḳlaya ṭūfān-ı belā olmaya peydā
2. Kūhsār olur kūh-kenüñ mevc-i helāki

ṭūfān-ı belā:

ṭūfān-ı belā: -
Mısra: **1**
Bela tufanı.

1. Ḥaḳ ṣaḳlaya ṭūfān-ı belā olmaya peydā
2. Kūhsār olur kūh-kenüñ mevc-i helāki

Ḥaḳ ṣaḳlaya:

Ḥaḳ ṣaḳlaya: -
Mısra: **1**
Allah korusun II Allah kötü durumla karşılaştırmasın.

1. Ḥaḳ ṣaḳlaya ṭūfān-ı belā olmaya peydā
2. Kūhsār olur kūh-kenüñ mevc-i helāki

peydā olmaya:

peydā olmaya: -
Mısra: **1**
Ortaya çıkmamak II görünmemek.

1. Ḥaḳ ṣaḳlaya ṭūfān-ı belā olmaya peydā
2. Kūhsār olur kūh-kenüñ mevc-i helāki

mevc-i helāki:

mevc-i helāki: -
Mısra: **2**
Yerle bir etme dalgası.

1. Ḥaḳ ṣaḳlaya ṭūfān-ı belā olmaya peydā
2. Kūhsār olur kūh-kenüñ mevc-i helāki

añma:

añma:
Mısra: **1**
Dile getirmemek, söylememek, hatırlatmamak.

1. ʿAhd u riyāyı añma itme bize bahāne
2. Sāḳi getür şarābı uymaz zemin zamāne

biz:

bize: -e
Mısra: **1**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

1. ʿAhd u riyāyı añma itme bize bahāne
2. Sāḳi getür şarābı uymaz zemin zamāne

sāḳi:

Sāḳi:
Mısra: **2**
Kadeh, içki sunan

1. ʿAhd u riyāyı añma itme bize bahāne
2. Sāḳi getür şarābı uymaz zemin zamāne

getür:

getür:
Mısra: **2**
Getirmek, nakletmek.

1. ʿAhd u riyāyı añma itme bize bahāne
2. Sāḳi getür şarābı uymaz zemin zamāne

şarāb:

şarābı: -ı
Mısra: **2**
Şarap

1. ʿAhd u riyāyı añma itme bize bahāne
2. Sāḳi getür şarābı uymaz zemin zamāne

ʿahd u riyāyı:

ʿahd u riyāyı: -
Mısra: **1**
Söz ve iki yüzlülük.

1. ʿAhd u riyāyı añma itme bize bahāne
2. Sāḳi getür şarābı uymaz zemin zamāne

bahāne itme:

bahāne itme: -
Mısra: **1**
Bahane arama!

1. ʿAhd u riyāyı añma itme bize bahāne
2. Sāḳi getür şarābı uymaz zemin zamāne

zemin zamāne uymaz:

zemin zamāne uymaz: -
Mısra: **2**
Zeminin zamana uymaması II yer ve zamanın birbirine uymaması.

1. ʿAhd u riyāyı añma itme bize bahāne
2. Sāḳi getür şarābı uymaz zemin zamāne

reʿāyā:

reʿāyānuñ: -nuñ
Mısra: **1**
Bütün halk.

1. Dūd-ı āhı göklere irdi reʿāyānuñ bu gün
2. Siz ṣafālarda duḫān içmekde ʿālem gök tütün

siz:

Siz:
Mısra: **2**
İkinci çoğul şahıs zamiri.

1. Dūd-ı āhı göklere irdi reʿāyānuñ bu gün
2. Siz ṣafālarda duḫān içmekde ʿālem gök tütün

ṣafā:

ṣafālarda: -larda
Mısra: **2**
Kedersizlik, endişesizlik, gönül şenliği.

1. Dūd-ı āhı göklere irdi reʿāyānuñ bu gün
2. Siz ṣafālarda duḫān içmekde ʿālem gök tütün

ʿālem:

ʿālem:
Mısra: **2**
dünyâ

1. Dūd-ı āhı göklere irdi reʿāyānuñ bu gün
2. Siz ṣafālarda duḫān içmekde ʿālem gök tütün

gök:

gök:
Mısra: **2**
Gökyüzü II mavi.

1. Dūd-ı āhı göklere irdi reʿāyānuñ bu gün
2. Siz ṣafālarda duḫān içmekde ʿālem gök tütün

tütün:

tütün:
Mısra: **2**
Duman.

1. Dūd-ı āhı göklere irdi reʿāyānuñ bu gün
2. Siz ṣafālarda duḫān içmekde ʿālem gök tütün

dūd-ı āhı:

dūd-ı āhı: -
Mısra: **1**
Ahın dumanı.

1. Dūd-ı āhı göklere irdi reʿāyānuñ bu gün
2. Siz ṣafālarda duḫān içmekde ʿālem gök tütün

göklere irdi:

***göklere irdi:* -**
Mısra: **1**
Göklere çıkmak/yükselmek.

1. Dūd-ı āhı göklere irdi reʿāyānuñ bu gün
2. Siz şafālarda duḫān içmekde ʿālem gök tütün

bu gün:

***bu gün:* -**
Mısra: **1**
İçinde bulunulan gün

1. Dūd-ı āhı göklere irdi reʿāyānuñ bu gün
2. Siz şafālarda duḫān içmekde ʿālem gök tütün

duhān içmekde:

***duḫān içmekde:* -**
Mısra: **2**
Tütün içmek.

1. Dūd-ı āhı göklere irdi reʿāyānuñ bu gün
2. Siz şafālarda duḫān içmekde ʿālem gök tütün

nola:

nola:
Mısra: **1**
Nolsa, nolsa gerek.

1. Olmasa nola duḫānsız dāʾimā ol dil-sitān
2. Şemʿ-i meclisdür o meh-rū şemʿ olmaz mı duḫān

dāʾimā:

dāʾimā:
Mısra: **1**
Sürekli, devamlı olarak.

1. Olmasa nola duḫānsız dāʾimā ol dil-sitān
2. Şemʿ-i meclisdür o meh-rū şemʿ olmaz mı duḫān

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Olmasa nola duḫānsız dāʾimā ol dil-sitān
2. Şemʿ-i meclisdür o meh-rū şemʿ olmaz mı duḫān

***olmaz:* -maz**
Mısra: **2**
Olmak.

1. Olmasa nola duḫānsız dāʾimā ol dil-sitān
2. Şemʿ-i meclisdür o meh-rū şemʿ olmaz mı duḫān

dil-sitān:

dil-sitān:
Mısra: **1**
Gönül alan. II Sevgili.

1. Olmasa nola duḫānsız dāʾimā ol dil-sitān
2. Şemʿ-i meclisdür o meh-rū şemʿ olmaz mı duḫān

o:

o:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Olmasa nola duḫānsız dāʾimā ol dil-sitān
2. Şemʿ-i meclisdür o meh-rū şemʿ olmaz mı duḫān

meh-rū:

meh-rū:
Mısra: **2**
ay yüzlü ll sevgili.

1. Olmasa nola duḫānsız dāʾimā ol dil-sitān
2. Şemʿ-i meclisdür o meh-rū şemʿ olmaz mı duḫān

şemʿ:

şemʿ:
Mısra: **2**
Mum.

1. Olmasa nola duḫānsız dāʾimā ol dil-sitān
2. Şemʿ-i meclisdür o meh-rū şemʿ olmaz mı duḫān

mı:

mı:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Olmasa nola duḫānsız dāʾimā ol dil-sitān
2. Şemʿ-i meclisdür o meh-rū şemʿ olmaz mı duḫān

duhān:

duḫān:
Mısra: **2**
duman.

1. Olmasa nola duḫānsız dāʾimā ol dil-sitān
2. Şemʿ-i meclisdür o meh-rū şemʿ olmaz mı duḫān

duhānsız olmasa:

***duḫānsız olmasa:* -**
Mısra: **1**
Tütünsüz olmamak.

1. Olmasa nola duḫānsız dāʾimā ol dil-sitān
2. Şemʿ-i meclisdür o meh-rū şemʿ olmaz mı duḫān

Şemʿ-i meclisdür:

***Şemʿ-i meclisdür:* -**
Mısra: **2**
Meclisin mumu II meclisin güzelliği.

1. Olmasa nola duḫānsız dāʾimā ol dil-sitān
2. Şemʿ-i meclisdür o meh-rū şemʿ olmaz mı duḫān

ʿiyd-geh:

ʿIyd-geh:
Mısra: **1**
Bayram yeri.

1. ʿIydgeh gülzār u her reh anda bir cūy-ı revān
2. Her güzel dolāba binmiş bir içim şudur hemān

gülzār:

gülzār:
Mısra: **1**
gül bahçesi ‖ bahçe

1. ʿIydgeh gülzār u her reh anda bir cūy-ı revān
2. Her güzel dolāba binmiş bir içim şudur hemān

u:

u:
Mısra: **1**
ve

1. ʿIydgeh gülzār u her reh anda bir cūy-ı revān
2. Her güzel dolāba binmiş bir içim şudur hemān

her:

her:
Mısra: **1**
Her.

1. ʿIydgeh gülzār u her reh anda bir cūy-ı revān
2. Her güzel dolāba binmiş bir içim şudur hemān

Her:
Mısra: **2**
Her, her bir

1. ʿIydgeh gülzār u her reh anda bir cūy-ı revān
2. Her güzel dolāba binmiş bir içim şudur hemān

---

reh:

reh:
Mısra: **1**
Yol.

1. ʿIydgeh gülzār u her reh anda bir cūy-ı revān
2. Her güzel dolāba binmiş bir içim şudur hemān

---

anda:

anda:
Mısra: **1**
Orada

1. ʿIydgeh gülzār u her reh anda bir cūy-ı revān
2. Her güzel dolāba binmiş bir içim şudur hemān

---

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. ʿIydgeh gülzār u her reh anda bir cūy-ı revān
2. Her güzel dolāba binmiş bir içim şudur hemān

---

güzel:

güzel:
Mısra: **2**
dilber

1. ʿIydgeh gülzār u her reh anda bir cūy-ı revān
2. Her güzel dolāba binmiş bir içim şudur hemān

---

hemān:

hemān:
Mısra: **2**
Sürekli, daima.

1. ʿIydgeh gülzār u her reh anda bir cūy-ı revān
2. Her güzel dolāba binmiş bir içim şudur hemān

---

cūy-ı revān:

cūy-ı revān: -
Mısra: **1**
Akan ırmak.

1. ʿIydgeh gülzār u her reh anda bir cūy-ı revān
2. Her güzel dolāba binmiş bir içim şudur hemān

---

bir içim şudur:

bir içim şudur: -
Mısra: **2**
Çok güzel bir kadın.

1. ʿIydgeh gülzār u her reh anda bir cūy-ı revān
2. Her güzel dolāba binmiş bir içim şudur hemān

---

dolāba binmiş:

dolāba binmiş: -
Mısra: **2**
Dönme dolaba binmek II değirmenden akan.

1. ʿIydgeh gülzār u her reh anda bir cūy-ı revān
2. Her güzel dolāba binmiş bir içim şudur hemān

---

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Duḫān içüp o şehle dimeñüz kim rāygāndur bu
2. Virüñ bi̇-çāreler cān naḳdini resm-i duḫāndur bu

şeh:

şehle: -le
Mısra: **1**
Sultan, padişah II Sevgili.

1. Duḫān içüp o şehle dimeñüz kim rāygāndur bu
2. Virüñ bi̇-çāreler cān naḳdini resm-i duḫāndur bu

---

dimeñüz:

dimeñüz:
Mısra: **1**
demeyin

1. Duḫān içüp o şehle dimeñüz kim rāygāndur bu
2. Virüñ bi̇-çāreler cān naḳdini resm-i duḫāndur bu

---

kim:

kim:
Mısra: **1**
ki

1. Duḫān içüp o şehle dimeñüz kim rāygāndur bu
2. Virüñ bi̇-çāreler cān naḳdini resm-i duḫāndur bu

---

rāygān:

rāygāndur: -dur
Mısra: **1**
Parasız, bedava

1. Duḫān içüp o şehle dimeñüz kim rāygāndur bu
2. Virüñ bi̇-çāreler cān naḳdini resm-i duḫāndur bu

---

bu:

bu:
Mısra: **1**
Bu, işaret zamiri.

1. Duḫān içüp o şehle dimeñüz kim rāygāndur bu
2. Virüñ bi̇-çāreler cān naḳdini resm-i duḫāndur bu

bu:
Mısra: **2**
Bu, işaret zamiri.

1. Duḫān içüp o şehle dimeñüz kim rāygāndur bu
2. Virüñ bi̇-çāreler cān naḳdini resm-i duḫāndur bu

---

vir:

Virüñ: -üñ
Mısra: **2**
vermek

1. Duḫān içüp o şehle dimeñüz kim rāygāndur bu
2. Virüñ bi̇-çāreler cān naḳdini resm-i duḫāndur bu

---

bi-çāre:

bi̇-çāreler: -ler
Mısra: **2**
Çaresiz, düşkün, zavallı.

1. Duḫān içüp o şehle dimeñüz kim rāygāndur bu
2. Virüñ bi̇-çāreler cān naḳdini resm-i duḫāndur bu

duḫān içüp:

duḫān içüp: -
Mısra: **1**
Tütün içmek.

1. Duḫān içüp o şehle dimeñüz kim rāygāndur bu
2. Virüñ bi̇-çāreler cān naḳdini resm-i duḫāndur bu

cān naḳdini:

cān naḳdini: -
Mısra: **2**
Can sermayesi

1. Duḫān içüp o şehle dimeñüz kim rāygāndur bu
2. Virüñ bi̇-çāreler cān naḳdini resm-i duḫāndur bu

resm-i duḫāndur:

resm-i duḫāndur: -
Mısra: **2**
Tütün adeti.

1. Duḫān içüp o şehle dimeñüz kim rāygāndur bu
2. Virüñ bi̇-çāreler cān naḳdini resm-i duḫāndur bu

ben:

Ben:
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Ben duḫān içdüm diyü meclisde şād olmam hele
2. ʿİşret olsun mı bu kim fi'l-ḥāl burnuñdan gele

diyü:

diyü:
Mısra: **1**
Diyerek, deyip.

1. Ben duḫān içdüm diyü meclisde şād olmam hele
2. ʿİşret olsun mı bu kim fi'l-ḥāl burnuñdan gele

meclis:

meclisde: -de
Mısra: **1**
Toplantı.

1. Ben duḫān içdüm diyü meclisde şād olmam hele
2. ʿİşret olsun mı bu kim fi'l-ḥāl burnuñdan gele

hele:

hele:
Mısra: **1**
Özellikle, mademki

1. Ben duḫān içdüm diyü meclisde şād olmam hele
2. ʿİşret olsun mı bu kim fi'l-ḥāl burnuñdan gele

ʿİşret:

ʿİşret:
Mısra: **2**
İçki içme, içki.

1. Ben duḫān içdüm diyü meclisde şād olmam hele
2. ʿİşret olsun mı bu kim fi'l-ḥāl burnuñdan gele

ol:

olsun: -sun
Mısra: **2**
Olmak.

1. Ben duḫān içdüm diyü meclisde şād olmam hele
2. ʿİşret olsun mı bu kim fi'l-ḥāl burnuñdan gele

mı:

mı:
Mısra: **2**
soru edatı

1. Ben duḫān içdüm diyü meclisde şād olmam hele
2. ʿİşret olsun mı bu kim fi'l-ḥāl burnuñdan gele

fi'l-ḥāl:

fi'l-ḥāl:
Mısra: **2**
Hemen

1. Ben duḫān içdüm diyü meclisde şād olmam hele
2. ʿİşret olsun mı bu kim fi'l-ḥāl burnuñdan gele

şād olmam:

şād olmam: -
Mısra: **1**
Mutlu olmamak II sevinmemek.

1. Ben duḫān içdüm diyü meclisde şād olmam hele
2. ʿİşret olsun mı bu kim fi'l-ḥāl burnuñdan gele

duḫān içdüm:

duḫān içdüm: -
Mısra: **1**
tütün içmek.

1. Ben duḫān içdüm diyü meclisde şād olmam hele
2. ʿİşret olsun mı bu kim fi'l-ḥāl burnuñdan gele

burnuñdan gele:

burnuñdan gele: -
Mısra: **2**
Burnundan gelmek II bir şeyi yaptığına pişman olmak.

1. Ben duḫān içdüm diyü meclisde şād olmam hele
2. ʿİşret olsun mı bu kim fi'l-ḥāl burnuñdan gele

bu kim:

bu kim: -
Mısra: **2**
bu ki

1. Ben duḫān içdüm diyü meclisde şād olmam hele
2. ʿİşret olsun mı bu kim fi'l-ḥāl burnuñdan gele

oṭurma:

Oṭurmayam: -yam
Mısra: **1**
Durmak, beklemek.

1. Oṭurmayam dir iseñ ġuṣṣalarla ġamlarla
2. Kem iḫtilāṭ ola gör iḫtilāṭi kemlerle

di:

dir: -r
Mısra: **1**
Söylemek.

1. Oṭurmayam dir iseñ ġuṣṣalarla ġamlarla
2. Kem iḫtilāṭ ola gör iḫtilāṭi kemlerle

ise:

iseñ: -ñ
Mısra: **1**
koşul edatı

1. Oṭurmayam dir iseñ ġuṣṣalarla ġamlarla
2. Kem iḫtilāṭ ola gör iḫtilāṭi kemlerle

ġuṣṣa:

ġuṣṣalarla: -larla
Mısra: **1**
keder

1. Oṭurmayam dir iseñ ġuṣṣalarla ġamlarla
2. Kem iḫtilāṭ ola gör iḫtilāṭi kemlerle

ġam:

ġamlarla: -larla
Mısra: **1**
dert

1. Oṭurmayam dir iseñ ġuṣṣalarla ġamlarla
2. Kem iḫtilāṭ ola gör iḫtilāṭi kemlerle

kem:

Kem:
Mısra: **2**
az.

1. Oṭurmayam dir iseñ ġuṣṣalarla ġamlarla
2. Kem iḫtilāṭ ola gör iḫtilāṭi kemlerle

kemlerle: -lerle
Mısra: **2**
Değersiz, sıradan.

1. Oṭurmayam dir iseñ ġuṣṣalarla ġamlarla
2. Kem iḫtilāṭ ola gör iḫtilāṭi kemlerle

gör:

gör:
Mısra: **2**
gör!

1. Oṭurmayam dir iseñ ġuṣṣalarla ġamlarla
2. Kem iḫtilāṭ ola gör iḫtilāṭi kemlerle

ihtilāṭ:

iḫtilāṭi: -i
Mısra: **2**
Karışmak, karışıp görüşmek.

1. Oṭurmayam dir iseñ ġuṣṣalarla ġamlarla
2. Kem iḫtilāṭ ola gör iḫtilāṭi kemlerle

ihtilāṭ ola:

iḫtilāṭ ola: -
Mısra: **2**
Görüşmek.

1. Oṭurmayam dir iseñ ġuṣṣalarla ġamlarla
2. Kem iḫtilāṭ ola gör iḫtilāṭi kemlerle

ol:

Ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Ol muġ-beçenüñ bozulıcaḳ bāġ-ı cemāli
2. Erzān göreler bāde-i laʿl-i leb-i āli

muġ-beçe:

muġ-beçenüñ: -nüñ
Mısra: **1**
meyhaneci çırağı.

1. Ol muġ-beçenüñ bozulıcaḳ bāġ-ı cemāli
2. Erzān göreler bāde-i laʿl-i leb-i āli

bozul:

bozulıcaḳ: -ıcaḳ
Mısra: **1**
Güzelliğini yitirmek.

1. Ol muġ-beçenüñ bozulıcaḳ bāġ-ı cemāli
2. Erzān göreler bāde-i laʿl-i leb-i āli

bāġ-ı cemāli:

bāġ-ı cemāli: -
Mısra: **1**
Güzellik bağı.

1. Ol muġ-beçenüñ bozulıcaḳ bāġ-ı cemāli
2. Erzān göreler bāde-i laʿl-i leb-i āli

bāde-i laʿl-i leb-i āli:

bāde-i laʿl-i leb-i āli: -
Mısra: **2**
Kırmızı dudağın lal renkli şarabı.

1. Ol muġ-beçenüñ bozulıcaḳ bāġ-ı cemāli
2. Erzān göreler bāde-i laʿl-i leb-i āli

erzān göreler:

erzān göreler: -
Mısra: **2**
Ucuz bulmak.

1. Ol muġ-beçenüñ bozulıcaḳ bāġ-ı cemāli
2. Erzān göreler bāde-i laʿl-i leb-i āli

nice:

Nice:
Mısra: **1**
nasıl

1. Nice ṣabr eylesün bir ḫaste sükker özlese cānı
2. Lebüñ sükker-fürūşı söylesek açmaz mı dükkānı

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Nice ṣabr eylesün bir ḫaste sükker özlese cānı
2. Lebüñ sükker-fürūşı söylesek açmaz mı dükkānı

haste:

ḫaste:
Mısra: **1**
hasta

1. Nice ṣabr eylesün bir ḫaste sükker özlese cānı
2. Lebüñ sükker-fürūşı söylesek açmaz mı dükkānı

sükker:

sükker:
Mısra: **1**
Şeker

1. Nice ṣabr eylesün bir ḫaste sükker özlese cānı
2. Lebüñ sükker-fürūşı söylesek açmaz mı dükkānı

söyle:

söylesek: -sek
Mısra: **2**
Demek, söylemek.

1. Nice ṣabr eylesün bir ḫaste sükker özlese cānı
2. Lebüñ sükker-fürūşı söylesek açmaz mı dükkānı

ṣabr eylesün:

ṣabr eylesün: -
Mısra: **1**

sabretmek, dayanmak

1. Nice ṣabr eylesün bir ḫaste sükker özlese cānı
2. Lebüñ sükker-fürūşı söylesek açmaz mı dükkānı

lebüñ sükker-fürūşı:

lebüñ sükker-fürūşı: -
Mısra: **2**
Şeker satan dudak.

1. Nice ṣabr eylesün bir ḫaste sükker özlese cānı
2. Lebüñ sükker-fürūşı söylesek açmaz mı dükkānı

dükkānı açmaz mı:

dükkānı açmaz mı: -
Mısra: **2**
Dükkanı açmaz mı? II şeker dükkanını yani dudağını açmaz mı?

1. Nice ṣabr eylesün bir ḫaste sükker özlese cānı
2. Lebüñ sükker-fürūşı söylesek açmaz mı dükkānı

cānı özlese:

cānı özlese: -
Mısra: **1**
Canı istemek.

1. Nice ṣabr eylesün bir ḫaste sükker özlese cānı
2. Lebüñ sükker-fürūşı söylesek açmaz mı dükkānı

di:

Didim: -dim
Mısra: **1**
Söylemek.

1. Didim unutma barmaġuña bend it rişte-i cānı
2. O şūḫ-ı dil-sitānum ṭolamış barmaġına ānı

unutma:

unutma:
Mısra: **1**
Unutma! II Aklında kalsın, hatırla!

1. Didim unutma barmaġuña bend it rişte-i cānı
2. O şūḫ-ı dil-sitānum ṭolamış barmaġına ānı

o:

O:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Didim unutma barmaġuña bend it rişte-i cānı
2. O şūḫ-ı dil-sitānum ṭolamış barmaġına ānı

ā:

ānı: -nı
Mısra: **2**
Onu.

1. Didim unutma barmaġuña bend it rişte-i cānı
2. O şūḫ-ı dil-sitānum ṭolamış barmaġına ānı

barmaġuña bend it:

barmaġuña bend it: -
Mısra: **1**
Parmağına bağlamak II bir şeyi hatırlamak için parmağa ip bağlamak.

1. Didim unutma barmaġuña bend it rişte-i cānı
2. O şūḫ-ı dil-sitānum ṭolamış barmaġına ānı

rişte-i cānı:

rişte-i cānı: -
Mısra: **1**
Can ipliği

1. Didim unutma barmaġuña bend it rişte-i cānı
2. O şūḫ-ı dil-sitānum ṭolamış barmaġına ānı

şūḫ-ı dil-sitānum:

şūḫ-ı dil-sitānum: -
Mısra: **2**
gönüller fetheden güzel/dilber

1. Didim unutma barmaġuña bend it rişte-i cānı
2. O şūḫ-ı dil-sitānum ṭolamış barmaġına ānı

barmaġına ṭolamış:

barmaġına ṭolamış: -
Mısra: **2**
Parmağına dolamak II bir şeyi hatırlamak için parmağa ip dolamak.

1. Didim unutma barmaġuña bend it rişte-i cānı
2. O şūḫ-ı dil-sitānum ṭolamış barmaġına ānı

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Düşdi dāmān-ı dile bir şereri sūz-efgen
2. ʿAşḳ āhengeri zencįr-i cünūn işlerken

şerer:

şereri: -i
Mısra: **1**
Kıvılcım.

1. Düşdi dāmān-ı dile bir şereri sūz-efgen
2. ʿAşḳ āhengeri zencįr-i cünūn işlerken

sūz-efgen:

sūz-efgen:
Mısra: **1**
Yakıcı.

1. Düşdi dāmān-ı dile bir şereri sūz-efgen
2. ʿAşḳ āhengeri zencįr-i cünūn işlerken

ʿaşḳ āhengeri:

ʿaşḳ āhengeri: -
Mısra: **2**
Aşk demircisi.

1. Düşdi dāmān-ı dile bir şereri sūz-efgen
2. ʿAşḳ āhengeri zencįr-i cünūn işlerken

zencįr-i cünūn işlerken:

zencįr-i cünūn işlerken: -
Mısra: **2**
Delilik zincirini işlemek.

1. Düşdi dāmān-ı dile bir şereri sūz-efgen
2. ʿAşḳ āhengeri zencįr-i cünūn işlerken

dāmān-ı dile düşdi:

dāmān-ı dile düşdi: -
Mısra: **1**
Gönül eteğine düşmek.

1. Düşdi dāmān-ı dile bir şereri sūz-efgen
2. ʿAşḳ āhengeri zencįr-i cünūn işlerken

meclis:

Meclisde: -de
Mısra: **1**
Toplantı.

1. Meclisde iltifāta olur maẓhar āyine
2. İẓhār-ı müżmer eylemege başlar āyine

āyine:

āyine:
Mısra: **1**
ayna

1. Meclisde iltifāta olur maẓhar āyine
2. İẓhār-ı müżmer eylemege başlar āyine

āyine:
Mısra: **2**
ayna

1. Meclisde iltifāta olur maẓhar āyine
2. İẓhār-ı müżmer eylemege başlar āyine

---

başla:

başlar: -r
Mısra: **2**
başlamak

1. Meclisde iltifāta olur maẓhar āyine
2. İẓhār-ı müżmer eylemege başlar āyine

---

iltifāta maẓhar olur:

iltifāta maẓhar olur: -
Mısra: **1**
İltifata, beğeniye uygun olmak, denk gelmek.

1. Meclisde iltifāta olur maẓhar āyine
2. İẓhār-ı müżmer eylemege başlar āyine

İẓhār-ı müżmer eylemege:

İẓhār-ı müżmer eylemege: -
Mısra: **2**
Görüntüyü gizlemek.

1. Meclisde iltifāta olur maẓhar āyine
2. İẓhār-ı müżmer eylemege başlar āyine

---

ile:

ile:
Mısra: **1**
birlikte

1. Ser-pūş-ı āb-gine ile sāġar-ı şarāb
2. Bir nev-‘arūsdur bürinür lāle-gūn niḳāb

---

bir:

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Ser-pūş-ı āb-gine ile sāġar-ı şarāb
2. Bir nev-‘arūsdur bürinür lāle-gūn niḳāb

---

nev-‘arūs:

nev-‘arūsdur: -dur
Mısra: **2**
Yeni gelin.

1. Ser-pūş-ı āb-gine ile sāġar-ı şarāb
2. Bir nev-‘arūsdur bürinür lāle-gūn niḳāb

---

bürin:

bürinür: -ür
Mısra: **2**
Bürünmek.

1. Ser-pūş-ı āb-gine ile sāġar-ı şarāb
2. Bir nev-‘arūsdur bürinür lāle-gūn niḳāb

---

ser-pūş-ı āb-gine:

ser-pūş-ı āb-gine: -
Mısra: **1**
Sürahinin örtüsü.

1. Ser-pūş-ı āb-gine ile sāġar-ı şarāb
2. Bir nev-‘arūsdur bürinür lāle-gūn niḳāb

---

sāġar-ı şarāb:

sāġar-ı şarāb: -
Mısra: **1**
Şarap kadehi.

1. Ser-pūş-ı āb-gine ile sāġar-ı şarāb
2. Bir nev-‘arūsdur bürinür lāle-gūn niḳāb

---

lāle-gūn niḳāb:

lāle-gūn niḳāb: -
Mısra: **2**
Lale renkli örtü.

1. Ser-pūş-ı āb-gine ile sāġar-ı şarāb
2. Bir nev-‘arūsdur bürinür lāle-gūn niḳāb

---

ile:

ile:
Mısra: **1**
birlikte

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ ı bir görme naḫl-i bān ile
2. Göz terāzūdur dilā söyle sözüñ mizān ile

---

göz:

Göz:
Mısra: **2**
göz

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ ı bir görme naḫl-i bān ile
2. Göz terāzūdur dilā söyle sözüñ mizān ile

---

terāzū:

terāzūdur: -dur
Mısra: **2**
terazi, tartı âleti

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ ı bir görme naḫl-i bān ile
2. Göz terāzūdur dilā söyle sözüñ mizān ile

---

dilā:

dilā:
Mısra: **2**
Ey gönül

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ ı bir görme naḫl-i bān ile
2. Göz terāzūdur dilā söyle sözüñ mizān ile

Ḳāmet-i mevzūnuñı:

Ḳāmet-i mevzūnuñı: -
Mısra: **1**
ölçülü, düzgün boy II sevgilinin boyu

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ ı bir görme naḫl-i bān ile
2. Göz terāzūdur dilā söyle sözüñ mizān ile

---

bir görme:

bir görme: -
Mısra: **1**
aynı değerde görme II bir tutma

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ ı bir görme naḫl-i bān ile
2. Göz terāzūdur dilā söyle sözüñ mīzān ile

nahl-i bān:

naḫl-i bān: -
Mısra: **1**
Söğüt ağacının fidanı.

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ ı bir görme naḫl-i bān ile
2. Göz terāzūdur dilā söyle sözüñ mīzān ile

sözüñ mizān ile söyle:

sözüñ mīzān ile söyle: -
Mısra: **2**
Sözünü tartarak söyle! II ne konuşacağını düşün öyle söyle!

1. Ḳāmet-i mevzūnuñ ı bir görme naḫl-i bān ile
2. Göz terāzūdur dilā söyle sözüñ mīzān ile

ki:

ki:
Mısra: **1**
Ki bağlacı.

1. Naḫl-i āmālüñ ki her bir şāḫını me'vā ider
2. Mürġ-i dil fikr-i sükūn eylerse de bī-cā ider

şāh:

şāḫını: -ı, -n, -ı
Mısra: **1**
Dal, budak.

1. Naḫl-i āmālüñ ki her bir şāḫını me'vā ider
2. Mürġ-i dil fikr-i sükūn eylerse de bī-cā ider

de:

de:
Mısra: **2**
dahi, de (bağlaç)

1. Naḫl-i āmālüñ ki her bir şāḫını me'vā ider
2. Mürġ-i dil fikr-i sükūn eylerse de bī-cā ider

nahl-i āmālüñ:

naḫl-i āmālüñ: -
Mısra: **1**
Hayal fidanı II arzu fidanı.

1. Naḫl-i āmālüñ ki her bir şāḫını me'vā ider
2. Mürġ-i dil fikr-i sükūn eylerse de bī-cā ider

her bir:

her bir: -
Mısra: **1**
Her bir.

1. Naḫl-i āmālüñ ki her bir şāḫını me'vā ider
2. Mürġ-i dil fikr-i sükūn eylerse de bī-cā ider

me'vā ider:

me'vā ider: -
Mısra: **1**
Mesken etmek II yurt etmek.

1. Naḫl-i āmālüñ ki her bir şāḫını me'vā ider
2. Mürġ-i dil fikr-i sükūn eylerse de bī-cā ider

mürġ-i dil:

mürġ-i dil: -
Mısra: **2**
Gönül kuşu

1. Naḫl-i āmālüñ ki her bir şāḫını me'vā ider
2. Mürġ-i dil fikr-i sükūn eylerse de bī-cā ider

fikr-i sükūn eylerse:

fikr-i sükūn eylerse: -
Mısra: **2**
Oturma, yaşama kararına varmak.

1. Naḫl-i āmālüñ ki her bir şāḫını me'vā ider
2. Mürġ-i dil fikr-i sükūn eylerse de bī-cā ider

bi-cā ider:

bī-cā ider: -
Mısra: **2**
Yersiz, yurtsuz bırakmak.

1. Naḫl-i āmālüñ ki her bir şāḫını me'vā ider
2. Mürġ-i dil fikr-i sükūn eylerse de bī-cā ider

Kanı:

Ḳanı:
Mısra: **1**
Hani.

1. Ḳanı o dem ki ṭutardı elinde lāle piyāle
2. Bu rūzgārda ṣanurdı aña ḳala piyāle

ki:

ki:
Mısra: **1**
Ki bağlacı.

1. Ḳanı o dem ki ṭutardı elinde lāle piyāle
2. Bu rūzgārda ṣanurdı aña ḳala piyāle

lāle:

lāle:
Mısra: **1**
Lale çiçeği.

1. Ḳanı o dem ki ṭutardı elinde lāle piyāle
2. Bu rūzgārda ṣanurdı aña ḳala piyāle

piyāle:

piyāle:
Mısra: **1**
kadeh

1. Ḳanı o dem ki ṭutardı elinde lāle piyāle
2. Bu rūzgārda ṣanurdı aña ḳala piyāle

piyāle:
Mısra: **2**
kadeh

1. Ḳanı o dem ki ṭutardı elinde lāle piyāle
2. Bu rūzgārda ṣanurdı aña ḳala piyāle

şan:

ṣanurdı: -urdı
Mısra: **2**
Zannetmek.

1. Ḳanı o dem ki ṭutardı elinde lāle piyāle
2. Bu rūzgārda ṣanurdı aña ḳala piyāle

aña:

aña:
Mısra: **2**
Ona.

1. Ḳanı o dem ki ṭutardı elinde

lāle piyāle
2. Bu rūzgārda ṣanurdı aña
ḳala piyāle

kal:

ḳala: -a
Mısra: **2**
Payına düşmek.

1. Ḳanı o dem ki ṭutardı elinde
lāle piyāle
2. Bu rūzgārda ṣanurdı aña
ḳala piyāle

o dem:

o dem: -
Mısra: **1**
O zaman.

1. Ḳanı o dem ki ṭutardı elinde
lāle piyāle
2. Bu rūzgārda ṣanurdı aña
ḳala piyāle

elinde ṭutardı:

elinde ṭutardı: -
Mısra: **1**
*Sahip olma, elinde
bulundurma.*

1. Ḳanı o dem ki ṭutardı elinde
lāle piyāle
2. Bu rūzgārda ṣanurdı aña
ḳala piyāle

bu rūzgārda:

bu rūzgārda: -
Mısra: **2**
Bu zamanda.

1. Ḳanı o dem ki ṭutardı elinde
lāle piyāle
2. Bu rūzgārda ṣanurdı aña
ḳala piyāle

gör:

Gör:
Mısra: **1**
İzle! II bak!

1. Gör ḥabāb-ı bādeyi cām-ı
mey-i gül-fāmdā
2. Pi̱r-i cām üzre yapılmış
ḳubbedür ṣan cāmda

üzre:

üzre:
Mısra: **2**
Üzerinde.

1. Gör ḥabāb-ı bādeyi cām-ı
mey-i gül-fāmdā
2. Pi̱r-i cām üzre yapılmış
ḳubbedür ṣan cāmda

yapıl:

yapılmış: -mış
Mısra: **2**
İnşa edilmek.

1. Gör ḥabāb-ı bādeyi cām-ı
mey-i gül-fāmdā
2. Pi̱r-i cām üzre yapılmış
ḳubbedür ṣan cāmda

ḳubbe:

ḳubbedür: -dür
Mısra: **2**
kubbe

1. Gör ḥabāb-ı bādeyi cām-ı
mey-i gül-fāmdā
2. Pi̱r-i cām üzre yapılmış
ḳubbedür ṣan cāmda

ṣan:

ṣan:
Mısra: **2**
Düşünmek.

1. Gör ḥabāb-ı bādeyi cām-ı
mey-i gül-fāmdā
2. Pi̱r-i cām üzre yapılmış
ḳubbedür ṣan cāmda

cām:

cāmda: -da
Mısra: **2**
Kadeh.

1. Gör ḥabāb-ı bādeyi cām-ı
mey-i gül-fāmdā
2. Pi̱r-i cām üzre yapılmış
ḳubbedür ṣan cāmda

ḥabāb-ı bādeyi:

ḥabāb-ı bādeyi: -
Mısra: **1**
*Şarabın üzerindeki hava
kabarcığı*

1. Gör ḥabāb-ı bādeyi cām-ı
mey-i gül-fāmdā
2. Pi̱r-i cām üzre yapılmış
ḳubbedür ṣan cāmda

pi̱r-i cām:

pi̱r-i cām: -
Mısra: **2**
Kadehin ileri geleni.

1. Gör ḥabāb-ı bādeyi cām-ı
mey-i gül-fāmdā
2. Pi̱r-i cām üzre yapılmış
ḳubbedür ṣan cāmda

cām-ı mey-i gül-fāmda:

cām-ı mey-i gül-fāmda: -
Mısra: **1**
Gül renkli şarap kadehi

1. Gör ḥabāb-ı bādeyi cām-ı
mey-i gül-fāmdā
2. Pi̱r-i cām üzre yapılmış
ḳubbedür ṣan cāmda

cām:

cāmda: -da
Mısra: **1**
Kadeh.

1. Aḳs-i dürr-i āb-dārın cāmda
gördü ʿayān
2. Güşvārın yoḳladı fi'l-ḥāl o
şūḫ-ı dil-sitān

gör:

gördü: -dü
Mısra: **1**
Görmek.

1. Aḳs-i dürr-i āb-dārın cāmda
gördü ʿayān
2. Güşvārın yoḳladı fi'l-ḥāl o
şūḫ-ı dil-sitān

ʿayān:

ʿayān:
Mısra: **1**
Belli, açık.

1. Aḳs-i dürr-i āb-dārın cāmda
gördü ʿayān
2. Güşvārın yoḳladı fi'l-ḥāl o
şūḫ-ı dil-sitān

güşvār:

Güşvārın: -ın
Mısra: **2**
Küpe.

1. Aḳs-i dürr-i āb-dārın cāmda
gördü ʿayān
2. Güşvārın yoḳladı fi'l-ḥāl o
şūḫ-ı dil-sitān

yoḳla:

yoḳladı: -dı
Mısra: **2**
*Durum, bilgi, niyet vb.ni
belirlemeye veya anlamaya
çalışmak.*

1. Aḳs-i dürr-i āb-dārın cāmda gördü ʿayān
2. Güşvārın yoḳladı fi'l-ḥāl o şūḫ-ı dil-sitān

fi'l-ḥāl:

fi'l-ḥāl:
Mısra: **2**
O anda, derhal

1. Aḳs-i dürr-i āb-dārın cāmda gördü ʿayān
2. Güşvārın yoḳladı fi'l-ḥāl o şūḫ-ı dil-sitān

o:

o:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Aḳs-i dürr-i āb-dārın cāmda gördü ʿayān
2. Güşvārın yoḳladı fi'l-ḥāl o şūḫ-ı dil-sitān

aḳs-i dürr-i āb-dārın:

aḳs-i dürr-i āb-dārın: -
Mısra: **1**
Parlak incilerin yansıması II parlak dişlerin aksi.

1. Aḳs-i dürr-i āb-dārın cāmda gördü ʿayān
2. Güşvārın yoḳladı fi'l-ḥāl o şūḫ-ı dil-sitān

şūh-ı dil-sitān:

şūḫ-ı dil-sitān: -
Mısra: **2**
Gönül alan sevgili

1. Aḳs-i dürr-i āb-dārın cāmda gördü ʿayān
2. Güşvārın yoḳladı fi'l-ḥāl o şūḫ-ı dil-sitān

diñle:

Diñle:
Mısra: **1**
Kulak vermek, dinlemek

1. Diñle nāy-ı ḫoş-ṣadāyı añla ʿālem neydügin
2. Nāle-i ʿuşşāḳdan fehm eyle ādem neydügin

añla:

añla:
Mısra: **1**
Bilmek II anlamak.

1. Diñle nāy-ı ḫoş-ṣadāyı añla ʿālem neydügin
2. Nāle-i ʿuşşāḳdan fehm eyle ādem neydügin

ʿālem:

ʿālem:
Mısra: **1**
kâinat, dünyâ ‖ dünyadaki herkes ve her şey

1. Diñle nāy-ı ḫoş-ṣadāyı añla ʿālem neydügin
2. Nāle-i ʿuşşāḳdan fehm eyle ādem neydügin

neydügin:

neydügin:
Mısra: **1**
Ne ettiğini

1. Diñle nāy-ı ḫoş-ṣadāyı añla ʿālem neydügin
2. Nāle-i ʿuşşāḳdan fehm eyle ādem neydügin

neydügin:
Mısra: **2**
Ne ettiğini

1. Diñle nāy-ı ḫoş-ṣadāyı añla ʿālem neydügin
2. Nāle-i ʿuşşāḳdan fehm eyle ādem neydügin

ādem:

ādem:
Mısra: **2**
İnsan.

1. Diñle nāy-ı ḫoş-ṣadāyı añla ʿālem neydügin
2. Nāle-i ʿuşşāḳdan fehm eyle ādem neydügin

nāy-ı hoş-ṣadāyı:

nāy-ı ḫoş-ṣadāyı: -
Mısra: **1**
Güzel ses çıkaran ney.

1. Diñle nāy-ı ḫoş-ṣadāyı añla ʿālem neydügin
2. Nāle-i ʿuşşāḳdan fehm eyle ādem neydügin

nāle-i ʿuşşāḳdan:

nāle-i ʿuşşāḳdan: -
Mısra: **2**
Âşıkların feryadı II uşşak makamındaki seda.

1. Diñle nāy-ı ḫoş-ṣadāyı añla ʿālem neydügin
2. Nāle-i ʿuşşāḳdan fehm eyle ādem neydügin

fehm eyle:

fehm eyle: -
Mısra: **2**
Anlamak.

1. Diñle nāy-ı ḫoş-ṣadāyı añla ʿālem neydügin
2. Nāle-i ʿuşşāḳdan fehm eyle ādem neydügin

Ḳo:

Ḳo:
Mısra: **1**
bırakmak

1. Ḳo ḳafes nālesini naġme-i pey-der-peye gel
2. Rāygān diñleyelüm bülbüli İstinye'ye gel

gel:

gel:
Mısra: **1**
gelmek, buyurmak, şereflendirmek

1. Ḳo ḳafes nālesini naġme-i pey-der-peye gel
2. Rāygān diñleyelüm bülbüli İstinye'ye gel

gel:
Mısra: **2**
Gelmek.

1. Ḳo ḳafes nālesini naġme-i pey-der-peye gel
2. Rāygān diñleyelüm bülbüli İstinye'ye gel

rāygān:

Rāygān:
Mısra: **2**
Parasız, bedava

1. Ḳo ḳafes nālesini naġme-i pey-der-peye gel
2. Rāygān diñleyelüm bülbüli İstinye'ye gel

diñle:

diñleyelüm: -yelüm
Mısra: **2**
Kulak vermek, dinlemek

1. Ḳo ḳafes nālesini naġme-i pey-der-peye gel
2. Rāygān diñleyelüm bülbüli İstinye'ye gel

bülbül:

bülbüli: -i
Mısra: **2**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

1. Ḳo ḳafes nālesini naġme-i pey-der-peye gel
2. Rāygān diñleyelüm bülbüli İstinye'ye gel

İstinye:

İstinye'ye: -y, -e
Mısra: **2**
İstanbul'da Sarıyer ilçesine bağlanan semt ya da mahalle adıdır.

1. Ḳo ḳafes nālesini naġme-i pey-der-peye gel
2. Rāygān diñleyelüm bülbüli İstinye'ye gel

kafes nālesini:

ḳafes nālesini: -
Mısra: **1**
Belli bir yerde icar edilen şarkı.

1. Ḳo ḳafes nālesini naġme-i pey-der-peye gel
2. Rāygān diñleyelüm bülbüli İstinye'ye gel

naġme-i pey-der-peye:

naġme-i pey-der-peye: -
Mısra: **1**
Birbirinin ardı sıra, yavaş yavaş söylenen şarkı.

1. Ḳo ḳafes nālesini naġme-i pey-der-peye gel
2. Rāygān diñleyelüm bülbüli İstinye'ye gel

ne:

Ne:
Mısra: **1**
Ne...ne de bağlama edatı.

1. Ne ben niyāz ider oldum aña ne ol baña nāz
2. Hevāya münḳalib oldı arada nāz u niyāz

ne:
Mısra: **1**
Ne...ne de bağlama edatı.

1. Ne ben niyāz ider oldum aña ne ol baña nāz
2. Hevāya münḳalib oldı arada nāz u niyāz

ben:

ben:
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Ne ben niyāz ider oldum aña ne ol baña nāz
2. Hevāya münḳalib oldı arada nāz u niyāz

ol:

oldum: -dum
Mısra: **1**
Olmak.

1. Ne ben niyāz ider oldum aña ne ol baña nāz
2. Hevāya münḳalib oldı arada nāz u niyāz

ol:
Mısra: **1**
O, üçüncü teklik şahıs zamiri.

1. Ne ben niyāz ider oldum aña ne ol baña nāz
2. Hevāya münḳalib oldı arada nāz u niyāz

aña:

aña:
Mısra: **1**
Ona.

1. Ne ben niyāz ider oldum aña ne ol baña nāz
2. Hevāya münḳalib oldı arada nāz u niyāz

baña:

baña:
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

1. Ne ben niyāz ider oldum aña ne ol baña nāz
2. Hevāya münḳalib oldı arada nāz u niyāz

nāz:

nāz:
Mısra: **1**
naz

1. Ne ben niyāz ider oldum aña ne ol baña nāz
2. Hevāya münḳalib oldı arada nāz u niyāz

hevā:

Hevāya: -ya
Mısra: **2**
heves, ihtiras

1. Ne ben niyāz ider oldum aña ne ol baña nāz
2. Hevāya münḳalib oldı arada nāz u niyāz

arada:

arada:
Mısra: **2**
İki şeyin arası

1. Ne ben niyāz ider oldum aña ne ol baña nāz
2. Hevāya münḳalib oldı arada nāz u niyāz

niyāz ider:

niyāz ider: -
Mısra: **1**
Yalvarmak.

1. Ne ben niyāz ider oldum aña ne ol baña nāz
2. Hevāya münḳalib oldı arada nāz u niyāz

nāz u niyāz:

nāz u niyāz: -
Mısra: **2**
nazlanma ve istekte bulunma

1. Ne ben niyāz ider oldum aña ne ol baña nāz
2. Hevāya münḳalib oldı arada nāz u niyāz

münḳalib oldı:

münḳalib oldı: -
Mısra: **2**
Dönüşmek II değişmek.

1. Ne ben niyāz ider oldum aña ne ol baña nāz
2. Hevāya münḳalib oldı arada nāz u niyāz

göz:

Gözlerüm: -lerüm
Mısra: **1**
göz

1. Gözlerüm cānā remedden baġlarum ṣanma beni
2. Ṣaḳınır iki gözüñden ʿāşıḳ-ı şeydā seni

gözüñden: -üñden
Mısra: **2**
göz

1. Gözlerüm cānā remedden

bağlarum şanma beni
2. Şaḳınır iki gözüñden ʿāşıḳ-ı şeydā seni

cānā:

cānā:
Mısra: **1**
Sevgilim, canım, ey dost.

1. Gözlerüm cānā remedden bağlarum şanma beni
2. Şaḳınır iki gözüñden ʿāşıḳ-ı şeydā seni

remed:

remedden: -den
Mısra: **1**
göz ağrısı.

1. Gözlerüm cānā remedden bağlarum şanma beni
2. Şaḳınır iki gözüñden ʿāşıḳ-ı şeydā seni

bağla:

bağlarum: -r, -um
Mısra: **1**
Sarmak II kapatmak.

1. Gözlerüm cānā remedden bağlarum şanma beni
2. Şaḳınır iki gözüñden ʿāşıḳ-ı şeydā seni

şanma:

şanma:
Mısra: **1**
zannetme, sanma

1. Gözlerüm cānā remedden bağlarum şanma beni
2. Şaḳınır iki gözüñden ʿāşıḳ-ı şeydā seni

ben:

beni: -i
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Gözlerüm cānā remedden bağlarum şanma beni
2. Şaḳınır iki gözüñden ʿāşıḳ-ı şeydā seni

Şakın:

Şaḳınır: -ır
Mısra: **2**
Korumak II sakınmak.

1. Gözlerüm cānā remedden bağlarum şanma beni
2. Şaḳınır iki gözüñden ʿāşıḳ-ı şeydā seni

iki:

iki:
Mısra: **2**
İki, sayı sıfatı

1. Gözlerüm cānā remedden bağlarum şanma beni
2. Şaḳınır iki gözüñden ʿāşıḳ-ı şeydā seni

sen:

seni: -i
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Gözlerüm cānā remedden bağlarum şanma beni
2. Şaḳınır iki gözüñden ʿāşıḳ-ı şeydā seni

ʿāşıḳ-ı şeydā:

ʿāşıḳ-ı şeydā: -
Mısra: **2**
Divane âşık.

1. Gözlerüm cānā remedden bağlarum şanma beni
2. Şaḳınır iki gözüñden ʿāşıḳ-ı şeydā seni

mi:

mi:
Mısra: **1**
soru edatı

1. Bir dem mi vardur kim beni āzürde-ḫāṭır eylemez
2. Baña sipihrüñ itdügin gök başlı kāfir eylemez

var:

vardur: -dur
Mısra: **1**
bulunmakta

1. Bir dem mi vardur kim beni āzürde-ḫāṭır eylemez
2. Baña sipihrüñ itdügin gök başlı kāfir eylemez

kim:

kim:
Mısra: **1**
ki

1. Bir dem mi vardur kim beni āzürde-ḫāṭır eylemez
2. Baña sipihrüñ itdügin gök başlı kāfir eylemez

ben:

beni: -i
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamiri.

1. Bir dem mi vardur kim beni āzürde-ḫāṭır eylemez
2. Baña sipihrüñ itdügin gök başlı kāfir eylemez

baña:

Baña:
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana.

1. Bir dem mi vardur kim beni āzürde-ḫāṭır eylemez
2. Baña sipihrüñ itdügin gök başlı kāfir eylemez

sipihr:

sipihrüñ: -üñ
Mısra: **2**
felek ‖ gök ‖ talih

1. Bir dem mi vardur kim beni āzürde-ḫāṭır eylemez
2. Baña sipihrüñ itdügin gök başlı kāfir eylemez

it:

itdügin: -dügin
Mısra: **2**
etmek, eylemek

1. Bir dem mi vardur kim beni āzürde-ḫāṭır eylemez
2. Baña sipihrüñ itdügin gök başlı kāfir eylemez

eylemez:

eylemez:
Mısra: **2**
etmek, yapmak.

1. Bir dem mi vardur kim beni āzürde-ḫāṭır eylemez
2. Baña sipihrüñ itdügin gök başlı kāfir eylemez

bir dem:

bir dem: -
Mısra: **1**
bir zaman

1. Bir dem mi vardur kim beni āzürde-ḫāṭır eylemez
2. Baña sipihrüñ itdügin gök

başlı kāfir eylemez

āzürde-ḫāṭır eylemez:

***āzürde-ḫāṭır eylemez:* -**
Mısra: **1**
Gönlünü incitmek.

1. Bir dem mi vardur kim beni āzürde-ḫāṭır eylemez
2. Baña sipihrüñ itdügin gök başlı kāfir eylemez

gök başlı kāfir:

***gök başlı kāfir:* -**
Mısra: **2**
Mavi başlık takan gayrimüslim.

1. Bir dem mi vardur kim beni āzürde-ḫāṭır eylemez
2. Baña sipihrüñ itdügin gök başlı kāfir eylemez

Āyine:

Āyine:
Mısra: **1**
Ayna

1. Āyine gibi herkes eyler saña neżāre
2. Hercāyi düşme şāhum olma hezār pāre

gibi:

gibi:
Mısra: **1**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Āyine gibi herkes eyler saña neżāre
2. Hercāyi düşme şāhum olma hezār pāre

herkes:

herkes:
Mısra: **1**
herkes.

1. Āyine gibi herkes eyler saña neżāre
2. Hercāyi düşme şāhum olma hezār pāre

saña:

saña:
Mısra: **1**
Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

1. Āyine gibi herkes eyler saña neżāre

2. Hercāyi düşme şāhum olma hezār pāre

hercāyi:

Hercāyi:
Mısra: **2**
Şıpsevdi ‖ sebatsız, kararsız

1. Āyine gibi herkes eyler saña neżāre
2. Hercāyi düşme şāhum olma hezār pāre

düşme:

düşme:
Mısra: **2**
Yere düşmek II yönelmek.

1. Āyine gibi herkes eyler saña neżāre
2. Hercāyi düşme şāhum olma hezār pāre

şāhum:

şāhum:
Mısra: **2**
sultan, sevgili

1. Āyine gibi herkes eyler saña neżāre
2. Hercāyi düşme şāhum olma hezār pāre

neżāre eyler:

***neżāre eyler:* -**
Mısra: **1**
Seyretmek

1. Āyine gibi herkes eyler saña neżāre
2. Hercāyi düşme şāhum olma hezār pāre

hezār pāre olma:

***hezār pāre olma:* -**
Mısra: **2**
Bin parçaya bölünme!

1. Āyine gibi herkes eyler saña neżāre
2. Hercāyi düşme şāhum olma hezār pāre

meger:

meger:
Mısra: **1**
meğer, oysa, oysaki

1. Nihāl-i tāze-i gülşen çiçek çıḳardı meger
2. Ṭabib-i cūy içürdi şarāb-ı

nilüfer

nihāl-i tāze-i gülşen:

***nihāl-i tāze-i gülşen:* -**
Mısra: **1**
Gül bahçesinin taze fidanı.

1. Nihāl-i tāze-i gülşen çiçek çıḳardı meger
2. Ṭabib-i cūy içürdi şarāb-ı nilüfer

çiçek çıkardı:

***çiçek çıḳardı:* -**
Mısra: **1**
Çiçek denen hastalığı geçirmek II çiçek çıkarmak.

1. Nihāl-i tāze-i gülşen çiçek çıḳardı meger
2. Ṭabib-i cūy içürdi şarāb-ı nilüfer

Ṭabib-i cūy:

***Ṭabib-i cūy:* -**
Mısra: **2**
Irmak doktoru.

1. Nihāl-i tāze-i gülşen çiçek çıḳardı meger
2. Ṭabib-i cūy içürdi şarāb-ı nilüfer

şarāb-ı nilüfer içürdi:

***şarāb-ı nilüfer içürdi:* -**
Mısra: **2**
Nilüfer şarabından içirmek.

1. Nihāl-i tāze-i gülşen çiçek çıḳardı meger
2. Ṭabib-i cūy içürdi şarāb-ı nilüfer

bu:

Bu:
Mısra: **1**
bu, işaret sıfatı

1. Bu bāzār-ı belānuñ her żiyānın kimi sūd añlar
2. Aña bu fāʾide bes kim taṣavvurdan żiyān itmez

bu:
Mısra: **2**
bu, işaret sıfatı

1. Bu bāzār-ı belānuñ her żiyānın kimi sūd añlar
2. Aña bu fāʾide bes kim taṣavvurdan żiyān itmez

her:

her:
Mısra: **1**
Her, her bir

1. Bu bāzār-ı belānuñ her żiyānın kimi sūd añlar
2. Aña bu fāʿide bes kim taṣavvurdan żiyān itmez

żiyān:

żiyānın: -ın
Mısra: **1**
zarar

1. Bu bāzār-ı belānuñ her żiyānın kimi sūd añlar
2. Aña bu fāʿide bes kim taṣavvurdan żiyān itmez

kimi:

kimi:
Mısra: **1**
Birtakımı, bazısı, kimisi.

1. Bu bāzār-ı belānuñ her żiyānın kimi sūd añlar
2. Aña bu fāʿide bes kim taṣavvurdan żiyān itmez

sūd:

sūd:
Mısra: **1**
kazanç, fayda, kâr, menfaat

1. Bu bāzār-ı belānuñ her żiyānın kimi sūd añlar
2. Aña bu fāʿide bes kim taṣavvurdan żiyān itmez

añla:

añlar: -r
Mısra: **1**
Zannetmek II düşünmek.

1. Bu bāzār-ı belānuñ her żiyānın kimi sūd añlar
2. Aña bu fāʿide bes kim taṣavvurdan żiyān itmez

aña:

Aña:
Mısra: **2**
Ona.

1. Bu bāzār-ı belānuñ her żiyānın kimi sūd añlar
2. Aña bu fāʿide bes kim taṣavvurdan żiyān itmez

fāʿide:

fāʿide:
Mısra: **2**
fayda, yarar.

1. Bu bāzār-ı belānuñ her żiyānın kimi sūd añlar
2. Aña bu fāʿide bes kim taṣavvurdan żiyān itmez

bes:

bes:
Mısra: **2**
Kafi, yeter, yetişir.

1. Bu bāzār-ı belānuñ her żiyānın kimi sūd añlar
2. Aña bu fāʿide bes kim taṣavvurdan żiyān itmez

kim:

kim:
Mısra: **2**
ki

1. Bu bāzār-ı belānuñ her żiyānın kimi sūd añlar
2. Aña bu fāʿide bes kim taṣavvurdan żiyān itmez

taṣavvur:

taṣavvurdan: -dan
Mısra: **2**
Göz önüne getirme, hayal etme, zihinde canlandırma.

1. Bu bāzār-ı belānuñ her żiyānın kimi sūd añlar
2. Aña bu fāʿide bes kim taṣavvurdan żiyān itmez

bāzār-ı belānuñ:

bāzār-ı belānuñ: -
Mısra: **1**
Bela pazarı II sıkıntı çarşısı.

1. Bu bāzār-ı belānuñ her żiyānın kimi sūd añlar
2. Aña bu fāʿide bes kim taṣavvurdan żiyān itmez

żiyān itmez:

żiyān itmez: -
Mısra: **2**
Boşuna harcamamak II telef etmemek.

1. Bu bāzār-ı belānuñ her żiyānın kimi sūd añlar
2. Aña bu fāʿide bes kim taṣavvurdan żiyān itmez

gerçi:

Gerçi:
Mısra: **1**
Gerçi.

1. Gerçi eyler o perį sįneye gelmeden ār
2. Ḫaberi yoḳ ki anuñ cānım içinde yeri var

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Gerçi eyler o perį sįneye gelmeden ār
2. Ḫaberi yoḳ ki anuñ cānım içinde yeri var

peri:

perį:
Mısra: **1**
Peri II Güzel, Sevgili.

1. Gerçi eyler o perį sįneye gelmeden ār
2. Ḫaberi yoḳ ki anuñ cānım içinde yeri var

anuñ:

anuñ:
Mısra: **2**
Onun.

1. Gerçi eyler o perį sįneye gelmeden ār
2. Ḫaberi yoḳ ki anuñ cānım içinde yeri var

ʿār eyler:

ʿār eyler: -
Mısra: **1**
utanmak.

1. Gerçi eyler o perį sįneye gelmeden ār
2. Ḫaberi yoḳ ki anuñ cānım içinde yeri var

sineye gelmeden:

sįneye gelmeden: -
Mısra: **1**
Koynuna girmek.

1. Gerçi eyler o perį sįneye gelmeden ār
2. Ḫaberi yoḳ ki anuñ cānım içinde yeri var

Haberi yoḳ ki:

Ḫaberi yoḳ ki: -
Mısra: **2**
Habersiz.

1. Gerçi eyler o peri̇ si̇neye gelmeden ār
2. Ḫaberi yoḳ ki anuñ cānım içinde yeri var

cānım içinde yeri var:

cānım içinde yeri var: -
Mısra: **2**
Canından bir parça olmak II canı kadar sevmek.

1. Gerçi eyler o peri̇ si̇neye gelmeden ār
2. Ḫaberi yoḳ ki anuñ cānım içinde yeri var

ol:

olan: -an
Mısra: **1**
Olmak II bulunmak.

1. Çi̇n-i zülfüñde olan ḥāleti ebrū bulımaz
2. Kimse taḳli̇d idemez şi̇ve-i māder-zāde

ḥālet:

ḥāleti: -i
Mısra: **1**
Nitelik II güzellik.

1. Çi̇n-i zülfüñde olan ḥāleti ebrū bulımaz
2. Kimse taḳli̇d idemez şi̇ve-i māder-zāde

ebrū:

ebrū:
Mısra: **1**
kaş

1. Çi̇n-i zülfüñde olan ḥāleti ebrū bulımaz
2. Kimse taḳli̇d idemez şi̇ve-i māder-zāde

bulımaz:

bulımaz:
Mısra: **1**
Bulamamak II elde edememek.

1. Çi̇n-i zülfüñde olan ḥāleti ebrū bulımaz
2. Kimse taḳli̇d idemez şi̇ve-i māder-zāde

kimse:

Kimse:
Mısra: **2**
Hiç kimse.

1. Çi̇n-i zülfüñde olan ḥāleti ebrū bulımaz
2. Kimse taḳli̇d idemez şi̇ve-i māder-zāde

Çin-i zülfüñde:

Çi̇n-i zülfüñde: -
Mısra: **1**
Saç kıvrımı II saç büklümü.

1. Çi̇n-i zülfüñde olan ḥāleti ebrū bulımaz
2. Kimse taḳli̇d idemez şi̇ve-i māder-zāde

taḳlid idemez:

taḳli̇d idemez: -
Mısra: **2**
Benzerini yapamamak.

1. Çi̇n-i zülfüñde olan ḥāleti ebrū bulımaz
2. Kimse taḳli̇d idemez şi̇ve-i māder-zāde

şive-i māder-zāde:

şi̇ve-i māder-zāde: -
Mısra: **2**
Doğuştan gelen işve.

1. Çi̇n-i zülfüñde olan ḥāleti ebrū bulımaz
2. Kimse taḳli̇d idemez şi̇ve-i māder-zāde

dil-dār:

dil-dār:
Mısra: **1**
Güzel || sevgili

1. Da'vā-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş dil-dār ile
2. Lāzım oldı yār ile mir'āti itmek rū-be-rū

ile:

ile:
Mısra: **1**
birlikte

1. Da'vā-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş dil-dār ile
2. Lāzım oldı yār ile mir'āti itmek rū-be-rū

ile:
Mısra: **2**
Ve.

1. Da'vā-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş dil-dār ile
2. Lāzım oldı yār ile mir'āti itmek rū-be-rū

yār:

yār:
Mısra: **2**
Sevgili

1. Da'vā-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş dil-dār ile
2. Lāzım oldı yār ile mir'āti itmek rū-be-rū

mir'āt:

mir'āti: -i
Mısra: **2**
Ayna.

1. Da'vā-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş dil-dār ile
2. Lāzım oldı yār ile mir'āti itmek rū-be-rū

da'vā-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş:

da'vā-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş: -
Mısra: **1**
Güzellik ve hoşluk mukayesesine, yarışına girişmek.

1. Da'vā-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş dil-dār ile
2. Lāzım oldı yār ile mir'āti itmek rū-be-rū

lāzım oldı:

lāzım oldı: -
Mısra: **2**
gerekmek

1. Da'vā-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş dil-dār ile
2. Lāzım oldı yār ile mir'āti itmek rū-be-rū

rū-be-rū itmek:

rū-be-rū itmek: -
Mısra: **2**
Yüz yüze getirmek II karşı karşıya getirmek.

1. Da'vā-i ḥüsn ü melāḥat eylemiş dil-dār ile
2. Lāzım oldı yār ile mir'āti itmek rū-be-rū

söz:

Sözi: -i
Mısra: **1**
Söz II nasihat.

1. Sözi bu vāʿiẓüñ maḥbūb sevme bāde nūş itme
2. İki ʻālemde āgāh olmayan nā-dānı gūş itme

bu:

bu:
Mısra: **1**
Budur ki.

1. Sözi bu vāʿiẓüñ maḥbūb sevme bāde nūş itme
2. İki ʻālemde āgāh olmayan nā-dānı gūş itme

vāʿiẓ:

vāʿiẓüñ: -üñ
Mısra: **1**
Vaaz eden.

1. Sözi bu vāʿiẓüñ maḥbūb sevme bāde nūş itme
2. İki ʻālemde āgāh olmayan nā-dānı gūş itme

maḥbūb:

maḥbūb:
Mısra: **1**
Sevgili, güzel.

1. Sözi bu vāʿiẓüñ maḥbūb sevme bāde nūş itme
2. İki ʻālemde āgāh olmayan nā-dānı gūş itme

sevme:

sevme:
Mısra: **1**
Sevmemek II âşık olmamak.

1. Sözi bu vāʿiẓüñ maḥbūb sevme bāde nūş itme
2. İki ʻālemde āgāh olmayan nā-dānı gūş itme

bāde:

bāde:
Mısra: **1**
Şarap.

1. Sözi bu vāʿiẓüñ maḥbūb sevme bāde nūş itme
2. İki ʻālemde āgāh olmayan nā-dānı gūş itme

nā-dān:

nā-dānı: -ı
Mısra: **2**
cahil, bilgisiz.

1. Sözi bu vāʿiẓüñ maḥbūb sevme bāde nūş itme
2. İki ʻālemde āgāh olmayan nā-dānı gūş itme

İki ʻālemde:

İki ʻālemde: -
Mısra: **2**
İki dünya II iki eğlence türü.

1. Sözi bu vāʿiẓüñ maḥbūb sevme bāde nūş itme
2. İki ʻālemde āgāh olmayan nā-dānı gūş itme

āgāh olmayan:

āgāh olmayan: -
Mısra: **2**
Haberdar olmayan II bilmeyen II farkında olmayan.

1. Sözi bu vāʿiẓüñ maḥbūb sevme bāde nūş itme
2. İki ʻālemde āgāh olmayan nā-dānı gūş itme

gūş itme:

gūş itme: -
Mısra: **2**
Dinleme! II sözlerine kulak asma!

1. Sözi bu vāʿiẓüñ maḥbūb sevme bāde nūş itme
2. İki ʻālemde āgāh olmayan nā-dānı gūş itme

nūş itme:

nūş itme: -
Mısra: **1**
İçme!

1. Sözi bu vāʿiẓüñ maḥbūb sevme bāde nūş itme
2. İki ʻālemde āgāh olmayan nā-dānı gūş itme

raḳib:

raḳįbi: -i
Mısra: **1**
Rakip II. Düşman.

1. Yanuña alup raḳįbi eyledüñ seyr-i çemen
2. Yanuña ḳalursa ey serv-i sehį seyr eyle sen

ey:

ey:
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Yanuña alup raḳįbi eyledüñ seyr-i çemen
2. Yanuña ḳalursa ey serv-i sehį seyr eyle sen

sen:

sen:
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Yanuña alup raḳįbi eyledüñ seyr-i çemen
2. Yanuña ḳalursa ey serv-i sehį seyr eyle sen

yanuña alup:

yanuña alup: -
Mısra: **1**
Yanına almak II yakınında bulundurmak.

1. Yanuña alup raḳįbi eyledüñ seyr-i çemen
2. Yanuña ḳalursa ey serv-i sehį seyr eyle sen

seyr-i çemen eyledüñ:

seyr-i çemen eyledüñ: -
Mısra: **1**
Çimenlikte dolaşmak II bağı bahçeyi seyretmek.

1. Yanuña alup raḳįbi eyledüñ seyr-i çemen
2. Yanuña ḳalursa ey serv-i sehį seyr eyle sen

yanuña ḳalursa:

yanuña ḳalursa: -
Mısra: **2**
Yanında bulunmaya devam etmek Iı cezasını çekmemek.

1. Yanuña alup raḳįbi eyledüñ seyr-i çemen
2. Yanuña ḳalursa ey serv-i sehį seyr eyle sen

serv-i sehi:

serv-i sehį: -
Mısra: **2**
Servi gibi uzun ve düzgün boylu.

1. Yanuña alup raḳįbi eyledüñ seyr-i çemen
2. Yanuña ḳalursa ey serv-i sehį seyr eyle sen

seyr eyle:

seyr eyle: -
Mısra: **2**
İzle ve gör!

1. Yanuña alup raḳibi eyledüñ seyr-i çemen
2. Yanuña ḳalursa ey serv-i sehi̱ seyr eyle sen

ṭolaşmaġ:

ṭolaşmaġı: -ı
Mısra: **1**
Dolanmak II etrafında yer almak.

1. Leb-i yāre ṭolaşmaġı ḫaṭṭ-ı ḫodġamdan gördük
2. Ayāġa düşmek ol zülf-i muʿanber-fāmdan gördük

gör:

gördük: -dük
Mısra: **1**
Görmek II öğrenmek.

1. Leb-i yāre ṭolaşmaġı ḫaṭṭ-ı ḫodġamdan gördük
2. Ayāġa düşmek ol zülf-i muʿanber-fāmdan gördük

gördük: -dük
Mısra: **2**
Görmek II öğrenmek.

1. Leb-i yāre ṭolaşmaġı ḫaṭṭ-ı ḫodġamdan gördük
2. Ayāġa düşmek ol zülf-i muʿanber-fāmdan gördük

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Leb-i yāre ṭolaşmaġı ḫaṭṭ-ı ḫodġamdan gördük
2. Ayāġa düşmek ol zülf-i muʿanber-fāmdan gördük

leb-i yāre:

leb-i yāre: -
Mısra: **1**
Yarin dudağı.

1. Leb-i yāre ṭolaşmaġı ḫaṭṭ-ı ḫodġamdan gördük
2. Ayāġa düşmek ol zülf-i muʿanber-fāmdan gördük

ḫaṭṭ-ı ḫod-ġamdan:

ḫaṭṭ-ı ḫod-ġamdan: -
Mısra: **1**
Özünde gamlı olan ayva tüyleri.

1. Leb-i yāre ṭolaşmaġı ḫaṭṭ-ı ḫodġamdan gördük
2. Ayāġa düşmek ol zülf-i muʿanber-fāmdan gördük

ayāġa düşmek:

ayāġa düşmek: -
Mısra: **2**
Ayağa kadar uzanmak II ayaklar altına serilmek.

1. Leb-i yāre ṭolaşmaġı ḫaṭṭ-ı ḫodġamdan gördük
2. Ayāġa düşmek ol zülf-i muʿanber-fāmdan gördük

zülf-i muʿanber-fāmdan:

zülf-i muʿanber-fāmdan: -
Mısra: **2**
Amber gibi siyah renkli olan saç.

1. Leb-i yāre ṭolaşmaġı ḫaṭṭ-ı ḫodġamdan gördük
2. Ayāġa düşmek ol zülf-i muʿanber-fāmdan gördük

u:

u:
Mısra: **1**
ve

1. Vaḳt-i gülde geşt-i bāğ u seyr-i gülzār itmede
2. Ḳaṣdı bu kim diñleye bülbüllerüñ feryādını

Ḳaṣd:

Ḳaṣdı: -ı
Mısra: **2**
Amaç

1. Vaḳt-i gülde geşt-i bāğ u seyr-i gülzār itmede
2. Ḳaṣdı bu kim diñleye bülbüllerüñ feryādını

diñle:

diñleye: -ye
Mısra: **2**
Kulak vermek, dinlemek

1. Vaḳt-i gülde geşt-i bāğ u seyr-i gülzār itmede
2. Ḳaṣdı bu kim diñleye bülbüllerüñ feryādını

vaḳt-i gülde:

vaḳt-i gülde: -
Mısra: **1**
Gül mevsimi.

1. Vaḳt-i gülde geşt-i bāğ u seyr-i gülzār itmede
2. Ḳaṣdı bu kim diñleye bülbüllerüñ feryādını

geşt-i bāġ:

geşt-i bāġ: -
Mısra: **1**
bağ bahçe gezintisi

1. Vaḳt-i gülde geşt-i bāğ u seyr-i gülzār itmede
2. Ḳaṣdı bu kim diñleye bülbüllerüñ feryādını

seyr-i gülzār itmede:

seyr-i gülzār itmede: -
Mısra: **1**
Gül bahçesini dolaşmak.

1. Vaḳt-i gülde geşt-i bāğ u seyr-i gülzār itmede
2. Ḳaṣdı bu kim diñleye bülbüllerüñ feryādını

bu kim:

bu kim: -
Mısra: **2**
Bu ki, budur.

1. Vaḳt-i gülde geşt-i bāğ u seyr-i gülzār itmede
2. Ḳaṣdı bu kim diñleye bülbüllerüñ feryādını

bülbüllerüñ feryādını:

bülbüllerüñ feryādını: -
Mısra: **2**
Bülbüllerin feryadı II âşıkların inlemesi.

1. Vaḳt-i gülde geşt-i bāğ u seyr-i gülzār itmede
2. Ḳaṣdı bu kim diñleye bülbüllerüñ feryādını

gözle:

Gözle:
Mısra: **1**
Gözlemek, seyretmek.

1. Gözle kuḥl-i ḫāk-i pāyuñla meded itme zeli̱l
2. Gözi baġlu bir ġari̱büñdür senüñ çeşm-i ʿali̱l

meded:

meded:
Mısra: **1**
Aman!

1. Gözle kuḥl-i ḫāk-i pāyuñla meded itme zelīl
2. Gözi baġlu bir ġarībüñdür senüñ çeşm-i ʿalīl

sen:

senüñ: -üñ
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Gözle kuḥl-i ḫāk-i pāyuñla meded itme zelīl
2. Gözi baġlu bir ġarībüñdür senüñ çeşm-i ʿalīl

kuḥl-i ḫāk-i pāyuñla:

kuḥl-i ḫāk-i pāyuñla: -
Mısra: **1**
Sevgilinin ayağının toprağının sürmesi.

1. Gözle kuḥl-i ḫāk-i pāyuñla meded itme zelīl
2. Gözi baġlu bir ġarībüñdür senüñ çeşm-i ʿalīl

zelil itme:

zelīl itme: -
Mısra: **1**
Yanılma! II hor görme!

1. Gözle kuḥl-i ḫāk-i pāyuñla meded itme zelīl
2. Gözi baġlu bir ġarībüñdür senüñ çeşm-i ʿalīl

çeşm-i ʿalil:

çeşm-i ʿalīl: -
Mısra: **2**
hasta göz.

1. Gözle kuḥl-i ḫāk-i pāyuñla meded itme zelīl
2. Gözi baġlu bir ġarībüñdür senüñ çeşm-i ʿalīl

gözi baġlu bir ġaribüñdür:

gözi baġlu bir ġarībüñdür: -
Mısra: **2**
Gözü görmeyen bir zavallı II gözleri bağlı bir garip.

1. Gözle kuḥl-i ḫāk-i pāyuñla meded itme zelīl
2. Gözi baġlu bir ġarībüñdür senüñ çeşm-i ʿalīl

Ġam:

Ġamuñla: -uñla
Mısra: **1**
kaygı, tasa, keder

1. Ġamuñla dīde eger dil çeker belā-yı firāḳ
2. Gören cemālüñi müştāḳ görmeyen müştāḳ

dide:

dīde:
Mısra: **1**
göz

1. Ġamuñla dīde eger dil çeker belā-yı firāḳ
2. Gören cemālüñi müştāḳ görmeyen müştāḳ

eger:

eger:
Mısra: **1**
veya.

1. Ġamuñla dīde eger dil çeker belā-yı firāḳ
2. Gören cemālüñi müştāḳ görmeyen müştāḳ

dil:

dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Ġamuñla dīde eger dil çeker belā-yı firāḳ
2. Gören cemālüñi müştāḳ görmeyen müştāḳ

gören:

Gören:
Mısra: **2**
Gören kişi.

1. Ġamuñla dīde eger dil çeker belā-yı firāḳ
2. Gören cemālüñi müştāḳ görmeyen müştāḳ

cemāl:

cemālüñi: -üñi
Mısra: **2**
Yüz güzelliği.

1. Ġamuñla dīde eger dil çeker belā-yı firāḳ
2. Gören cemālüñi müştāḳ görmeyen müştāḳ

müştāḳ:

müştāḳ:
Mısra: **2**
Şevkli, büyük bir şevkle istemek

1. Ġamuñla dīde eger dil çeker belā-yı firāḳ
2. Gören cemālüñi müştāḳ görmeyen müştāḳ

müştāḳ:
Mısra: **2**
Şevkli, büyük bir şevkle istemek

1. Ġamuñla dīde eger dil çeker belā-yı firāḳ
2. Gören cemālüñi müştāḳ görmeyen müştāḳ

görmeyen:

görmeyen:
Mısra: **2**
Görmeyen kimse.

1. Ġamuñla dīde eger dil çeker belā-yı firāḳ
2. Gören cemālüñi müştāḳ görmeyen müştāḳ

belā-yı firāḳ çeker:

belā-yı firāḳ çeker: -
Mısra: **1**
Ayrılık sıkıntısı yaşamak.

1. Ġamuñla dīde eger dil çeker belā-yı firāḳ
2. Gören cemālüñi müştāḳ görmeyen müştāḳ

ʻİşret:

ʻİşret:
Mısra: **1**
İçki içme, içki.

1. ʻİşret müyesser olmaz ise berg ü sāzla
2. Sünbül gibi geçinmek olur bir piyāzla

ise:

ise:
Mısra: **1**
koşul edatı

1. ʻİşret müyesser olmaz ise berg ü sāzla
2. Sünbül gibi geçinmek olur bir piyāzla

sünbül:

Sünbül:
Mısra: **2**
Sümbül çiçeği.

1. ʻİşret müyesser olmaz ise berg ü sāzla
2. Sünbül gibi geçinmek olur bir piyāzla

gibi:

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. ʻİşret müyesser olmaz ise berg ü sāzla
2. Sünbül gibi geçinmek olur bir piyāzla

geçinmek:

geçinmek:
Mısra: **2**
Hayatını devam ettirmek, yaşamak

1. ʻİşret müyesser olmaz ise berg ü sāzla
2. Sünbül gibi geçinmek olur bir piyāzla

ol:

olur: -ur
Mısra: **2**
Mümkün olmak.

1. ʻİşret müyesser olmaz ise berg ü sāzla
2. Sünbül gibi geçinmek olur bir piyāzla

bir:

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. ʻİşret müyesser olmaz ise berg ü sāzla
2. Sünbül gibi geçinmek olur bir piyāzla

piyāz:

piyāzla: -la
Mısra: **2**
Soğan.

1. ʻİşret müyesser olmaz ise berg ü sāzla
2. Sünbül gibi geçinmek olur bir piyāzla

müyesser olmaz:

müyesser olmaz: -
Mısra: **1**
Kolay olmamak.

1. ʻİşret müyesser olmaz ise berg ü sāzla
2. Sünbül gibi geçinmek olur bir piyāzla

berg ü sāzla:

berg ü sāzla: -
Mısra: **1**
Doğa ve müzik.

1. ʻİşret müyesser olmaz ise berg ü sāzla
2. Sünbül gibi geçinmek olur bir piyāzla

diriġ:

Diriġ:
Mısra: **1**
Eyvah

1. Diriġ sofra-i niʿmet çekildi dünyādan
2. Duḫān ile geçinür bir alay dütüñsüzler

duḫān:

Duḫān:
Mısra: **2**
Duman, tütün.

1. Diriġ sofra-i niʿmet çekildi dünyādan
2. Duḫān ile geçinür bir alay dütüñsüzler

ile:

ile:
Mısra: **2**
birlikte

1. Diriġ sofra-i niʿmet çekildi dünyādan
2. Duḫān ile geçinür bir alay dütüñsüzler

geçin:

geçinür: -ür
Mısra: **2**
yaşamak, hayatını devam ettirmek.

1. Diriġ sofra-i niʿmet çekildi dünyādan
2. Duḫān ile geçinür bir alay dütüñsüzler

dütünsüzler:

dütünsüzler:
Mısra: **2**
Dumanı tütmeyen II işe yaramaz.

1. Diriġ sofra-i niʿmet çekildi dünyādan
2. Duḫān ile geçinür bir alay dütüñsüzler

sofra-i niʿmet:

sofra-i niʿmet: -
Mısra: **1**
Nimet sofrası.

1. Diriġ sofra-i niʿmet çekildi dünyādan
2. Duḫān ile geçinür bir alay dütüñsüzler

dünyādan çekildi:

dünyādan çekildi: -
Mısra: **1**
Yok olmak.

1. Diriġ sofra-i niʿmet çekildi dünyādan
2. Duḫān ile geçinür bir alay dütüñsüzler

bir alay:

bir alay: -
Mısra: **2**
Bir grup

1. Diriġ sofra-i niʿmet çekildi dünyādan
2. Duḫān ile geçinür bir alay dütüñsüzler

bu:

Bu:
Mısra: **1**
bu, işaret sıfatı

1. Bu encümene gelmesün aṣlā ṣorudanlar
2. Geçsünler ocaḳ başına yapraḳ ḳurudanlar

encümen:

encümene: -e
Mısra: **1**
Topluluk

1. Bu encümene gelmesün aṣlā ṣorudanlar
2. Geçsünler ocaḳ başına yapraḳ ḳurudanlar

gelmesün:

gelmesün:
Mısra: **1**

gelmemek

1. Bu encümene gelmesün aṣlā ṣorudanlar
2. Geçsünler ocaḳ başına yapraḳ ḳurudanlar

---

aṣlā:

aṣlā:
Mısra: **1**
Hiç, hiçbir vakit.

1. Bu encümene gelmesün aṣlā ṣorudanlar
2. Geçsünler ocaḳ başına yapraḳ ḳurudanlar

ṣorudan:

ṣorudanlar: -lar
Mısra: **1**
Somurtan kimse II yüzü gülmeyen, nemrut.

1. Bu encümene gelmesün aṣlā ṣorudanlar
2. Geçsünler ocaḳ başına yapraḳ ḳurudanlar

---

ocaḳ başına geçsünler:

ocaḳ başına geçsünler: -
Mısra: **2**
Ocak başına geçip yemek yapsınlar II uzak dursunlar.

1. Bu encümene gelmesün aṣlā ṣorudanlar
2. Geçsünler ocaḳ başına yapraḳ ḳurudanlar

---

yapraḳ ḳurudanlar:

yapraḳ ḳurudanlar: -
Mısra: **2**
Ortamın keyfini kaçıran kimseler.

1. Bu encümene gelmesün aṣlā ṣorudanlar
2. Geçsünler ocaḳ başına yapraḳ ḳurudanlar

---

bāri:

bāri:
Mısra: **2**
Hiç olmazsa

1. Şol ḳadar çeşmüm segirdi görmedüm dịdārını
2. Ḳoşalar bāri gözüm üzre keh-i dịvārını

Şol ḳadar:

Şol ḳadar: -
Mısra: **1**
O kadar.

1. Şol ḳadar çeşmüm segirdi görmedüm dịdārını
2. Ḳoşalar bāri gözüm üzre keh-i dịvārını

çeşmüm segirdi:

çeşmüm segirdi: -
Mısra: **1**
Gözü seğirmek II bir şeyin olacağını haber vermek için gözün seğirmesi.

1. Şol ḳadar çeşmüm segirdi görmedüm dịdārını
2. Ḳoşalar bāri gözüm üzre keh-i dịvārını

---

didārını görmedüm:

dịdārını görmedüm: -
Mısra: **1**
Yüzünü görmemek II karşılaşmamak.

1. Şol ḳadar çeşmüm segirdi görmedüm dịdārını
2. Ḳoşalar bāri gözüm üzre keh-i dịvārını

---

keh-i divārını:

keh-i dịvārını: -
Mısra: **2**
Samandan yapılmış duvar.

1. Şol ḳadar çeşmüm segirdi görmedüm dịdārını
2. Ḳoşalar bāri gözüm üzre keh-i dịvārını

---

gözüm üzre Ḳoşalar:

gözüm üzre Ḳoşalar: -
Mısra: **2**
Gözünü örtmek II öldüğünde üstüne örtmek.

1. Şol ḳadar çeşmüm segirdi görmedüm dịdārını
2. Ḳoşalar bāri gözüm üzre keh-i dịvārını

ṣayd:

ṣayduñı: -uñı
Mısra: **1**
av

1. Fāl ṭutduḳ ṣayduñı ey pādişāh-ı kāmkār
2. Himmetüñ bāzına murġ-ı cān-ı ḫaṣm olur şikār

---

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Fāl ṭutduḳ ṣayduñı ey pādişāh-ı kāmkār
2. Himmetüñ bāzına murġ-ı cān-ı ḫaṣm olur şikār

---

fāl ṭutduk:

fāl ṭutduḳ: -
Mısra: **1**
Fal tutmak: Aklından bir şey geçirip belli bir işin olup olmamasında veya oluş tarzında ona cevap aramak, niyet tutmak.

1. Fāl ṭutduḳ ṣayduñı ey pādişāh-ı kāmkār
2. Himmetüñ bāzına murġ-ı cān-ı ḫaṣm olur şikār

---

murġ-ı cān-ı ḫaṣm:

murġ-ı cān-ı ḫaṣm: -
Mısra: **2**
Düşmanın can kuşu.

1. Fāl ṭutduḳ ṣayduñı ey pādişāh-ı kāmkār
2. Himmetüñ bāzına murġ-ı cān-ı ḫaṣm olur şikār

---

himmetüñ bāzına:

himmetüñ bāzına: -
Mısra: **2**
Himmet oyunu II yücelik tuzağı.

1. Fāl ṭutduḳ ṣayduñı ey pādişāh-ı kāmkār
2. Himmetüñ bāzına murġ-ı cān-ı ḫaṣm olur şikār

şikār olur:

şikār olur: -
Mısra: **2**
avlanmak

1. Fāl ṭutduḳ ṣayduñı ey pādişāh-ı kāmkār
2. Himmetüñ bāzına murġ-ı cān-ı ḫaṣm olur şikār

---

pādişāh-ı kām-kār:

pādişāh-ı kām-kār: -
Mısra: **1**
Muradına ermiş Padişah.

1. Fāl ṭutduḳ ṣayduñı ey pādişāh-ı kāmkār
2. Himmetüñ bāzına murġ-ı

cān-ı ḫaṣm olur şikār

kaʿbe:

Kaʿbe:
Mısra: **1**
Müslümanlarca kutsal kabul edilen Mekke'de bulunan bina II sevgilinin yüzü.

1. Kaʿbe ḳarşumda da olsa gözüm eṭrāfa baḳar
2. Gözler ol Kaʿbe-i cānı nitekim ḳıble-nümā

karşumda:

ḳarşumda:
Mısra: **1**
Karşısında.

1. Kaʿbe ḳarşumda da olsa gözüm eṭrāfa baḳar
2. Gözler ol Kaʿbe-i cānı nitekim ḳıble-nümā

da:

da:
Mısra: **1**
De, da bağlacı.

1. Kaʿbe ḳarşumda da olsa gözüm eṭrāfa baḳar
2. Gözler ol Kaʿbe-i cānı nitekim ḳıble-nümā

ol:

olsa: -sa
Mısra: **1**
Olmak.

1. Kaʿbe ḳarşumda da olsa gözüm eṭrāfa baḳar
2. Gözler ol Kaʿbe-i cānı nitekim ḳıble-nümā

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Kaʿbe ḳarşumda da olsa gözüm eṭrāfa baḳar
2. Gözler ol Kaʿbe-i cānı nitekim ḳıble-nümā

gözle:

Gözler: -r
Mısra: **2**
Gözetmek, bir duruma tüm dikkatini sevketmek.

1. Kaʿbe ḳarşumda da olsa gözüm eṭrāfa baḳar
2. Gözler ol Kaʿbe-i cānı nitekim ḳıble-nümā

nitekim:

nitekim:
Mısra: **2**
gibi ǁ olduğu gibi

1. Kaʿbe ḳarşumda da olsa gözüm eṭrāfa baḳar
2. Gözler ol Kaʿbe-i cānı nitekim ḳıble-nümā

kıble-nümā:

ḳıble-nümā:
Mısra: **2**
Kıbleyi gösteren alet, pusula

1. Kaʿbe ḳarşumda da olsa gözüm eṭrāfa baḳar
2. Gözler ol Kaʿbe-i cānı nitekim ḳıble-nümā

gözüm etrāfa bakar:

gözüm eṭrāfa baḳar: -
Mısra: **1**
Gözü etrafa bakmak II etrafı gözetlemek.

1. Kaʿbe ḳarşumda da olsa gözüm eṭrāfa baḳar
2. Gözler ol Kaʿbe-i cānı nitekim ḳıble-nümā

kaʿbe-i cānı:

kaʿbe-i cānı: -
Mısra: **2**
Can Kabe'si.

1. Kaʿbe ḳarşumda da olsa gözüm eṭrāfa baḳar
2. Gözler ol Kaʿbe-i cānı nitekim ḳıble-nümā

gel:

gel:
Mısra: **1**
Gelmek.

1. Meyden ḳızarmış ruḫları seyr-i cemāl-i yāra gel
2. Hengām-ı ʿayş u nūşdur gül vaḳtidür gülzāra gel

gel:
Mısra: **2**
Gelmek.

1. Meyden ḳızarmış ruḫları seyr-i cemāl-i yāra gel
2. Hengām-ı ʿayş u nūşdur gül vaḳtidür gülzāra gel

gülzār:

gülzāra: -a
Mısra: **2**
gül bahçesi ǁ bahçe

1. Meyden ḳızarmış ruḫları seyr-i cemāl-i yāra gel
2. Hengām-ı ʿayş u nūşdur gül vaḳtidür gülzāra gel

seyr-i cemāl-i yāra:

seyr-i cemāl-i yāra: -
Mısra: **1**
Sevgilinin yüzünü seyretmek.

1. Meyden ḳızarmış ruḫları seyr-i cemāl-i yāra gel
2. Hengām-ı ʿayş u nūşdur gül vaḳtidür gülzāra gel

ruhları meyden kızarmış:

ruḫları meyden ḳızarmış: -
Mısra: **1**
Yanakları şaraptan dolayı kırmızı bir hal almak.

1. Meyden ḳızarmış ruḫları seyr-i cemāl-i yāra gel
2. Hengām-ı ʿayş u nūşdur gül vaḳtidür gülzāra gel

hengām-ı ʿayş u nūşdur:

hengām-ı ʿayş u nūşdur: -
Mısra: **2**
Yeme içme ve eğlenme zamanı.

1. Meyden ḳızarmış ruḫları seyr-i cemāl-i yāra gel
2. Hengām-ı ʿayş u nūşdur gül vaḳtidür gülzāra gel

gül vaktidür:

gül vaḳtidür: -
Mısra: **2**
Gül vakti, ilkbahar mevsimi.

1. Meyden ḳızarmış ruḫları seyr-i cemāl-i yāra gel
2. Hengām-ı ʿayş u nūşdur gül vaḳtidür gülzāra gel

tir:

tịrine: -ine
Mısra: **1**
Ok II ok gibi bakış.

1. Ne deñlü dūr olursam tịrine sịnem nişān olsa
2. Güzel himmetlü olsa ʿāşıḳa rāḥat-resān olsa

sine:

si̱nem: -m
Mısra: **1**
göğüs, bağır.

1. Ne deñlü dūr olursam ti̱rine si̱nem nişān olsa
2. Güzel himmetlü olsa ʿāşıḳa rāḥat-resān olsa

güzel:

Güzel:
Mısra: **2**
dilber

1. Ne deñlü dūr olursam ti̱rine si̱nem nişān olsa
2. Güzel himmetlü olsa ʿāşıḳa rāḥat-resān olsa

ʿāşıḳ:

ʿāşıḳa: -a
Mısra: **2**
Âşık, seven.

1. Ne deñlü dūr olursam ti̱rine si̱nem nişān olsa
2. Güzel himmetlü olsa ʿāşıḳa rāḥat-resān olsa

ne deñlü:

ne deñlü: -
Mısra: **1**
Ne kadar, ne ölçüde.

1. Ne deñlü dūr olursam ti̱rine si̱nem nişān olsa
2. Güzel himmetlü olsa ʿāşıḳa rāḥat-resān olsa

nişān olsa:

nişān olsa: -
Mısra: **1**
hedef olmak

1. Ne deñlü dūr olursam ti̱rine si̱nem nişān olsa
2. Güzel himmetlü olsa ʿāşıḳa rāḥat-resān olsa

dūr olursam:

dūr olursam: -
Mısra: **1**
Uzak olmak.

1. Ne deñlü dūr olursam ti̱rine si̱nem nişān olsa
2. Güzel himmetlü olsa ʿāşıḳa rāḥat-resān olsa

rāḥat-resān olsa:

rāḥat-resān olsa: -
Mısra: **2**
huzur veren olmak.

1. Ne deñlü dūr olursam ti̱rine si̱nem nişān olsa
2. Güzel himmetlü olsa ʿāşıḳa rāḥat-resān olsa

himmetlü olsa:

himmetlü olsa: -
Mısra: **2**
İyilikte bulunmak.

1. Ne deñlü dūr olursam ti̱rine si̱nem nişān olsa
2. Güzel himmetlü olsa ʿāşıḳa rāḥat-resān olsa

bir:

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Sil yaşuñı ḳaṭre-i eşküñ ḫayāl-i dost
2. Bir ri̱k-i pāy-sūz ṣanup boyına dönmesün

ṣan:

ṣanup: -up
Mısra: **2**
Zannetmek.

1. Sil yaşuñı ḳaṭre-i eşküñ ḫayāl-i dost
2. Bir ri̱k-i pāy-sūz ṣanup boyına dönmesün

boyına:

boyına:
Mısra: **2**
Sürekli II boyuna.

1. Sil yaşuñı ḳaṭre-i eşküñ ḫayāl-i dost
2. Bir ri̱k-i pāy-sūz ṣanup boyına dönmesün

dönme:

dönmesün: -sün
Mısra: **2**
Dönüp durmak II sürekli devam etmek.

1. Sil yaşuñı ḳaṭre-i eşküñ ḫayāl-i dost
2. Bir ri̱k-i pāy-sūz ṣanup boyına dönmesün

sil yaşuñı:

sil yaşuñı: -
Mısra: **1**
Göz yaşını silmek II ağlamasını durdurmak.

1. Sil yaşuñı ḳaṭre-i eşküñ ḫayāl-i dost
2. Bir ri̱k-i pāy-sūz ṣanup boyına dönmesün

ḳaṭre-i eşküñ:

ḳaṭre-i eşküñ: -
Mısra: **1**
gözyaşı damlası

1. Sil yaşuñı ḳaṭre-i eşküñ ḫayāl-i dost
2. Bir ri̱k-i pāy-sūz ṣanup boyına dönmesün

ḫayāl-i dost:

ḫayāl-i dost: -
Mısra: **1**
Sevgilinin hayali.

1. Sil yaşuñı ḳaṭre-i eşküñ ḫayāl-i dost
2. Bir ri̱k-i pāy-sūz ṣanup boyına dönmesün

ri̱k-i pāy-sūz:

ri̱k-i pāy-sūz: -
Mısra: **2**
Ayağı acıtan kum tanesi.

1. Sil yaşuñı ḳaṭre-i eşküñ ḫayāl-i dost
2. Bir ri̱k-i pāy-sūz ṣanup boyına dönmesün

ʿaceb:

ʿAceb:
Mısra: **1**
Öyle bir, şaşırtıcı.

1. ʿAceb meyl eylemişsin çeşm-i meste ol gözi şehlā
2. Aradan çıḳmışuz iki göz üç gözli olan cānā

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. ʿAceb meyl eylemişsin çeşm-i meste ol gözi şehlā
2. Aradan çıḳmışuz iki göz üç gözli olan cānā

cānā:

cānā:
Mısra: **2**
Sevgilim, canım, ey dost.

1. ʿAceb meyl eylemişsin çeşm-i meste ol gözi şehlā
2. Aradan çıḳmışuz iki göz üç gözli olan cānā

meyl eylemişsin:

meyl eylemişsin: -
Mısra: **1**
Gönül vermek, yönelmek.

1. ʿAceb meyl eylemişsin çeşm-i meste ol gözi şehlā
2. Aradan çıḳmışuz iki göz üç gözli olan cānā

çeşm-i meste:

çeşm-i meste: -
Mısra: **1**
mahmur, baygın göz

1. ʿAceb meyl eylemişsin çeşm-i meste ol gözi şehlā
2. Aradan çıḳmışuz iki göz üç gözli olan cānā

gözi şehlā:

gözi şehlā: -
Mısra: **1**
Hafif şaşı göz II ela göz.

1. ʿAceb meyl eylemişsin çeşm-i meste ol gözi şehlā
2. Aradan çıḳmışuz iki göz üç gözli olan cānā

aradan çıḳmışuz:

aradan çıḳmışuz: -
Mısra: **2**
Aradan çekilmek, çekilip gitmek, uzaklaşmak.

1. ʿAceb meyl eylemişsin çeşm-i meste ol gözi şehlā
2. Aradan çıḳmışuz iki göz üç gözli olan cānā

iki göz:

iki göz: -
Mısra: **2**
İki göz II Göz kadar kıymetli, değerli, özel.

1. ʿAceb meyl eylemişsin çeşm-i meste ol gözi şehlā
2. Aradan çıḳmışuz iki göz üç gözli olan cānā

üç gözli olan:

üç gözli olan: -
Mısra: **2**
İki gözün dışında gönül gözü de olmak.

1. ʿAceb meyl eylemişsin çeşm-i meste ol gözi şehlā
2. Aradan çıḳmışuz iki göz üç gözli olan cānā

ol:

Ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Ol şeh-i ḥüsn ider sīneye gelmekden ʿār
2. Anı bilmez ki ānuñ cānum içinde yeri var

ānuñ:

ānuñ:
Mısra: **2**
Onun.

1. Ol şeh-i ḥüsn ider sīneye gelmekden ʿār
2. Anı bilmez ki ānuñ cānum içinde yeri var

şeh-i ḥüsn:

şeh-i ḥüsn: -
Mısra: **1**
Güzellik sultanı, sevgili.

1. Ol şeh-i ḥüsn ider sīneye gelmekden ʿār
2. Anı bilmez ki ānuñ cānum içinde yeri var

sīneye gelmekden:

sīneye gelmekden: -
Mısra: **1**
Koynuna girmek.

1. Ol şeh-i ḥüsn ider sīneye gelmekden ʿār
2. Anı bilmez ki ānuñ cānum içinde yeri var

anı bilmez ki:

anı bilmez ki: -
Mısra: **2**
Şunu bilmiyor ki.

1. Ol şeh-i ḥüsn ider sīneye gelmekden ʿār
2. Anı bilmez ki ānuñ cānum içinde yeri var

ʿār ider:

ʿār ider: -
Mısra: **1**
utanmak.

1. Ol şeh-i ḥüsn ider sīneye gelmekden ʿār
2. Anı bilmez ki ānuñ cānum içinde yeri var

cānum içinde yeri var:

cānum içinde yeri var: -
Mısra: **2**
Canından bir parça olmak II yürekten sevmek.

1. Ol şeh-i ḥüsn ider sīneye gelmekden ʿār
2. Anı bilmez ki ānuñ cānum içinde yeri var

kim:

Kim:
Mısra: **1**
Her kim.

1. Kim eyler idi ġayre göz ucuyla naẓar
2. Ḥilm-i nihān-ı ġayret-i ʿaşḳ olmasa eger

i:

idi: -di
Mısra: **1**
İ- yardımcı fiili.

1. Kim eyler idi ġayre göz ucuyla naẓar
2. Ḥilm-i nihān-ı ġayret-i ʿaşḳ olmasa eger

ġayr:

ġayre: -e
Mısra: **1**
Başkası.

1. Kim eyler idi ġayre göz ucuyla naẓar
2. Ḥilm-i nihān-ı ġayret-i ʿaşḳ olmasa eger

olma:

olmasa: -sa
Mısra: **2**
Olmamak.

1. Kim eyler idi ġayre göz ucuyla naẓar
2. Ḥilm-i nihān-ı ġayret-i ʿaşḳ olmasa eger

eger:

eger:
Mısra: **2**
Şart edatı, şayet.

1. Kim eyler idi ġayre göz ucuyla naẓar
2. Ḥilm-i nihān-ı ġayret-i ʿaşḳ olmasa eger

göz ucuyla naẓar eyler:

göz ucuyla naẓar eyler: -
Mısra: **1**
Göz ucuyla bakmak II çaktırmadan yarım yamalak bakmak.

1. Kim eyler idi ġayre göz ucuyla naẓar
2. Ḥilm-i nihān-ı ġayret-i ʿaşḳ olmasa eger

Ḥilm-i nihān-ı ġayret-i ʿaşḳ:

Ḥilm-i nihān-ı ġayret-i ʿaşḳ: -
Mısra: **2**
Aşk çabasının gizli yumuşaklığı.

1. Kim eyler idi ġayre göz ucuyla naẓar
2. Ḥilm-i nihān-ı ġayret-i ʿaşḳ olmasa eger

bu:

Bu:
Mısra: **3**
bu, işaret sıfatı

3. Bu teşne dillere neşreyle āb-ı raḥmetüñi
4. Sirişk-i dīdelerin reddüñ ile itme süyūl

neşr eyle:

neşr eyle:
Mısra: **3**
Yaymak, dağıtmak.

3. Bu teşne dillere neşreyle āb-ı raḥmetüñi
4. Sirişk-i dīdelerin reddüñ ile itme süyūl

redd:

reddüñ: -üñ
Mısra: **4**
reddetmek.

3. Bu teşne dillere neşreyle āb-ı raḥmetüñi
4. Sirişk-i dīdelerin reddüñ ile itme süyūl

ile:

ile:
Mısra: **4**
-den dolayı.

3. Bu teşne dillere neşreyle āb-ı raḥmetüñi
4. Sirişk-i dīdelerin reddüñ ile itme süyūl

be-āb-ı rūy-ı mutiʿ u muḳarreb u maḳbūl:

be-āb-ı rūy-ı mutiʿ u muḳarreb u maḳbūl: -
Mısra: **1**
Makbul sayılan, yakın ve itaat edilen yüzü suyu için.

1. Be-āb-ı rūy-ı mutiʿ u muḳarreb u maḳbūl
2. Be-eşk-i ʿāṣi-i me'yūs-ı raḥmet u maḫẕūl

be-eşk-i ʿāṣi-i me'yūs-ı raḥmet u maḫẕūl:

be-eşk-i ʿāṣi-i me'yūs-ı raḥmet u maḫẕūl: -
Mısra: **2**
Perişan, merhamet konusunda ümitsiz ve asi gözyaşları için.

1. Be-āb-ı rūy-ı mutiʿ u muḳarreb u maḳbūl
2. Be-eşk-i ʿāṣi-i me'yūs-ı raḥmet u maḫẕūl

teşne dillere:

teşne dillere: -
Mısra: **3**
Susamış, arzulu gönül.

3. Bu teşne dillere neşreyle āb-ı raḥmetüñi
4. Sirişk-i dīdelerin reddüñ ile itme süyūl

āb-ı raḥmetüñi:

āb-ı raḥmetüñi: -
Mısra: **3**
Rahmetin suyu.

3. Bu teşne dillere neşreyle āb-ı raḥmetüñi
4. Sirişk-i dīdelerin reddüñ ile itme süyūl

sirişk-i dīdelerin:

sirişk-i dīdelerin: -
Mısra: **4**
Gözyaşı

3. Bu teşne dillere neşreyle āb-ı raḥmetüñi
4. Sirişk-i dīdelerin reddüñ ile itme süyūl

süyūl itme:

süyūl itme: -
Mısra: **4**
Sele dönüştürme!

3. Bu teşne dillere neşreyle āb-ı raḥmetüñi
4. Sirişk-i dīdelerin reddüñ ile itme süyūl

ki:

ki:
Mısra: **1**
ki

1. Gül-nār-ı ruḫ-ı dil-bere her kim ki semen dir
2. Āteş ola anuñ yeri mānend-i semender

semen:

semen:
Mısra: **1**
Yasemin II Sevgilinin yanağı.

1. Gül-nār-ı ruḫ-ı dil-bere her kim ki semen dir
2. Āteş ola anuñ yeri mānend-i semender

di:

dir: -r
Mısra: **1**
Söylemek.

1. Gül-nār-ı ruḫ-ı dil-bere her kim ki semen dir
2. Āteş ola anuñ yeri mānend-i semender

dir: -r
Mısra: **4**
Söylemek.

3. Laʿlüñ ruṭabı var iken ey naḫl-i dil-ārā
4. Cān ḫastesi ʿunnāb-ı ʿaḳiḳ olsa yemen dir

Āteş:

Āteş:
Mısra: **2**
Yakıcı, parlayıcı madde.

1. Gül-nār-ı ruḫ-ı dil-bere her kim ki semen dir
2. Āteş ola anuñ yeri mānend-i semender

ol:

ola: -a
Mısra: **2**
Olmak.

1. Gül-nār-ı ruḫ-ı dil-bere her kim ki semen dir
2. Āteş ola anuñ yeri mānend-i semender

olsa: -sa
Mısra: **4**
Olmak.

3. Laʿlüñ ruṭabı var iken ey naḫl-i dil-ārā
4. Cān ḫastesi ʿunnāb-ı ʿaḳīk olsa yemen dir

---

anuñ:

anuñ:
Mısra: **2**
Onun.

1. Gül-nār-ı ruḫ-ı dil-bere her kim ki semen dir
2. Āteş ola anuñ yeri mānend-i semender

---

yer:

yeri: -i
Mısra: **2**
Yer, Mekan.

1. Gül-nār-ı ruḫ-ı dil-bere her kim ki semen dir
2. Āteş ola anuñ yeri mānend-i semender

---

var:

var:
Mısra: **3**
bulunmakta

3. Laʿlüñ ruṭabı var iken ey naḫl-i dil-ārā
4. Cān ḫastesi ʿunnāb-ı ʿaḳīk olsa yemen dir

---

i:

iken: -ken
Mısra: **3**
İ- yardımcı fiili.

3. Laʿlüñ ruṭabı var iken ey naḫl-i dil-ārā
4. Cān ḫastesi ʿunnāb-ı ʿaḳīk olsa yemen dir

---

ey:

ey:
Mısra: **3**
Seslenme edatı.

3. Laʿlüñ ruṭabı var iken ey naḫl-i dil-ārā
4. Cān ḫastesi ʿunnāb-ı ʿaḳīk olsa yemen dir

---

yeme:

yemen: -n
Mısra: **4**
Yememek.

3. Laʿlüñ ruṭabı var iken ey naḫl-i dil-ārā
4. Cān ḫastesi ʿunnāb-ı ʿaḳīk olsa yemen dir

---

gül-nār-ı ruh-ı dil-bere:

gül-nār-ı ruḫ-ı dil-bere: -
Mısra: **1**
Sevgilinin nar çiçeğine benzeyen yanakları.

1. Gül-nār-ı ruḫ-ı dil-bere her kim ki semen dir
2. Āteş ola anuñ yeri mānend-i semender

---

her kim:

her kim: -
Mısra: **1**
hangi kimse ki

1. Gül-nār-ı ruḫ-ı dil-bere her kim ki semen dir
2. Āteş ola anuñ yeri mānend-i semender

---

mānend-i semender:

mānend-i semender: -
Mısra: **2**
Semender gibi || ateşte yaşayan semender gibi.

1. Gül-nār-ı ruḫ-ı dil-bere her kim ki semen dir
2. Āteş ola anuñ yeri mānend-i semender

---

nahl-i dil-ārā:

naḫl-i dil-ārā: -
Mısra: **3**
Gönülleri süsleyen fidan. || Sevgili.

3. Laʿlüñ ruṭabı var iken ey naḫl-i dil-ārā
4. Cān ḫastesi ʿunnāb-ı ʿaḳīk olsa yemen dir

---

cān hastesi:

cān ḫastesi: -
Mısra: **4**
Can hastası.

3. Laʿlüñ ruṭabı var iken ey naḫl-i dil-ārā
4. Cān ḫastesi ʿunnāb-ı ʿaḳīk olsa yemen dir

ʿunnāb-ı ʿaḳīk:

ʿunnāb-ı ʿaḳīk: -
Mısra: **4**
Akikten yapılan bir unnab II akikten yapılan iğdegillerden bitki.

3. Laʿlüñ ruṭabı var iken ey naḫl-i dil-ārā
4. Cān ḫastesi ʿunnāb-ı ʿaḳīk olsa yemen dir

---

laʿlüñ ruṭabı:

laʿlüñ ruṭabı: -
Mısra: **3**
Dudağın taze hurması.

3. Laʿlüñ ruṭabı var iken ey naḫl-i dil-ārā
4. Cān ḫastesi ʿunnāb-ı ʿaḳīk olsa yemen dir

---

aṣḥāb:

Aṣḥābını: -ını
Mısra: **2**
Dost.

1. Medḥ eyle ḥabīb-i Muṣṭafāʿyı
2. Aṣḥābını āl-i Murtażā'yı

---

gel:

Geldüñ: -dü, -ñ
Mısra: **3**
Gelmek.

3. Geldüñ çü bu tengnā-yı dehre
4. Maḫlaṣ ide gör ʿAli Rıżā'yı

çü:

çü:
Mısra: **3**
Madem ki.

3. Geldüñ çü bu tengnā-yı dehre
4. Maḫlaṣ ide gör ʿAli Rıżā'yı

---

bu:

bu:
Mısra: **3**
bu, işaret sıfatı

3. Geldüñ çü bu tengnā-yı

dehre
4. Maḫlaṣ ide gör ʿAli Rıżā'yı

medḥ eyle:

medḥ eyle: -
Mısra: **1**
Öv! övmek, övgü.

1. Medḥ eyle ḥabịb-i Muṣṭafāʿyı
2. Aṣḥābını āl-i Murtażā'yı

habib-i muṣṭafāʿyı:

ḥabịb-i muṣṭafāʿyı: -
Mısra: **1**
Gönüllerin sevgilisi Hz. Muhammed (SAV).

1. Medḥ eyle ḥabịb-i Muṣṭafāʿyı
2. Aṣḥābını āl-i Murtażā'yı

āl-i murtażā'yı:

āl-i murtażā'yı: -
Mısra: **2**
Hz. Ali ve ailesi.

1. Medḥ eyle ḥabịb-i Muṣṭafāʿyı
2. Aṣḥābını āl-i Murtażā'yı

tengnā-yı dehre:

tengnā-yı dehre: -
Mısra: **3**
Dar ve sıkıntılı olan dünya yeri.

3. Geldüñ çü bu tengnā-yı dehre
4. Maḫlaṣ ide gör ʿAli Rıżā'yı

ʿali rıżā'yı:

ʿali rıżā'yı: -
Mısra: **4**
İmam Ali Rıza II On İki İmamdan sekizinci imam.

3. Geldüñ çü bu tengnā-yı dehre
4. Maḫlaṣ ide gör ʿAli Rıżā'yı

maḫlaṣ ide gör:

maḫlaṣ ide gör: -
Mısra: **4**
Kurtuluş yeri et! II şiir söylerken takma bir isim olan mahlası kendine seç.

3. Geldüñ çü bu tengnā-yı dehre
4. Maḫlaṣ ide gör ʿAli Rıżā'yı

sine:

sịne:
Mısra: **1**
göğüs, bağır ‖ gönül, yürek

1. Zaḫm-ı ġamzeñle sịne oldı figār
2. Çeşm-i mestüñ ġamıyla dil bịmār

ġam:

ġamıyla: -ıyla
Mısra: **2**
kaygı, tasa, keder

1. Zaḫm-ı ġamzeñle sịne oldı figār
2. Çeşm-i mestüñ ġamıyla dil bịmār

dil:

dil:
Mısra: **2**
gönül

1. Zaḫm-ı ġamzeñle sịne oldı figār
2. Çeşm-i mestüñ ġamıyla dil bịmār

bimār:

bịmār:
Mısra: **2**
Hasta

1. Zaḫm-ı ġamzeñle sịne oldı figār
2. Çeşm-i mestüñ ġamıyla dil bịmār

serv-kadd:

Serv-ḳaddüñ: -üñ
Mısra: **3**
Servi boylu (sevgili)

3. Serv-ḳaddüñ gelürse reftāra
4. Dil-i āvārede ḳalur mı ḳarār

zaḫm-ı ġamzeñle:

zaḫm-ı ġamzeñle: -
Mısra: **1**
(Sevgilinin) yan bakışlarının (âşığın gönlünde) açtığı yara.

1. Zaḫm-ı ġamzeñle sịne oldı figār
2. Çeşm-i mestüñ ġamıyla dil bịmār

figār oldı:

figār oldı: -
Mısra: **1**
gam yemek, elem çekmek ‖ incinmek.

1. Zaḫm-ı ġamzeñle sịne oldı figār
2. Çeşm-i mestüñ ġamıyla dil bịmār

Çeşm-i mestüñ:

Çeşm-i mestüñ: -
Mısra: **2**
mahmur, baygın göz

1. Zaḫm-ı ġamzeñle sịne oldı figār
2. Çeşm-i mestüñ ġamıyla dil bịmār

reftāra gelürse:

reftāra gelürse: -
Mısra: **3**
salınmaya/yürümeye başlamak

3. Serv-ḳaddüñ gelürse reftāra
4. Dil-i āvārede ḳalur mı ḳarār

dil-i āvārede:

dil-i āvārede: -
Mısra: **4**
Dağınık, perişan gönül.

3. Serv-ḳaddüñ gelürse reftāra
4. Dil-i āvārede ḳalur mı ḳarār

ḳarār ḳalur mı:

ḳarār ḳalur mı: -
Mısra: **4**
Karar kalır mı? II ne yapacağını bilir mi? II sabit durabilir mi?

3. Serv-ḳaddüñ gelürse reftāra
4. Dil-i āvārede ḳalur mı ḳarār

dil:

dillere: -lere
Mısra: **1**
gönül

1. Pertev ṣalıcaḳ mihr-i ruḫuñ dillere ey dost
2. Ḫūrşịd gibi her biri gögsün gere ey dost

ey:

ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Pertev ṣalıcaḳ mihr-i ruḫuñ dillere ey dost
2. Ḫūrşīd gibi her biri gögsün gere ey dost

ey:
Mısra: **2**
Seslenme edatı.

1. Pertev ṣalıcaḳ mihr-i ruḫuñ dillere ey dost
2. Ḫūrşīd gibi her biri gögsün gere ey dost

ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Cām-ı mey olup mihr gibi nūr-ı żiyā-baḫş
4. ʿAḳs-i ruḫ-ı āluñ ki düşer sāġara ey dost

dost:

dost:
Mısra: **1**
Dost.

1. Pertev ṣalıcaḳ mihr-i ruḫuñ dillere ey dost
2. Ḫūrşīd gibi her biri gögsün gere ey dost

dost:
Mısra: **2**
Dost.

1. Pertev ṣalıcaḳ mihr-i ruḫuñ dillere ey dost
2. Ḫūrşīd gibi her biri gögsün gere ey dost

dost:
Mısra: **4**
Dost.

3. Cām-ı mey olup mihr gibi nūr-ı żiyā-baḫş
4. ʿAḳs-i ruḫ-ı āluñ ki düşer sāġara ey dost

Hūrşid:

Ḫūrşīd:
Mısra: **2**
Güneş.

1. Pertev ṣalıcaḳ mihr-i ruḫuñ dillere ey dost
2. Ḫūrşīd gibi her biri gögsün gere ey dost

gibi:

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Pertev ṣalıcaḳ mihr-i ruḫuñ dillere ey dost
2. Ḫūrşīd gibi her biri gögsün gere ey dost

gibi:
Mısra: **3**
Benzetme edatı ll -e benzer.

3. Cām-ı mey olup mihr gibi nūr-ı żiyā-baḫş
4. ʿAḳs-i ruḫ-ı āluñ ki düşer sāġara ey dost

ol:

olup: -up
Mısra: **3**
Olmak.

3. Cām-ı mey olup mihr gibi nūr-ı żiyā-baḫş
4. ʿAḳs-i ruḫ-ı āluñ ki düşer sāġara ey dost

mihr:

mihr:
Mısra: **3**
Güneş, şems, âfitâb.

3. Cām-ı mey olup mihr gibi nūr-ı żiyā-baḫş
4. ʿAḳs-i ruḫ-ı āluñ ki düşer sāġara ey dost

ki:

ki:
Mısra: **4**
Ki bağlacı.

3. Cām-ı mey olup mihr gibi nūr-ı żiyā-baḫş
4. ʿAḳs-i ruḫ-ı āluñ ki düşer sāġara ey dost

düş:

düşer: -er
Mısra: **4**
Yansımak.

3. Cām-ı mey olup mihr gibi nūr-ı żiyā-baḫş
4. ʿAḳs-i ruḫ-ı āluñ ki düşer sāġara ey dost

sāġar:

sāġara: -a
Mısra: **4**
kadeh ‖ şarap

3. Cām-ı mey olup mihr gibi nūr-ı żiyā-baḫş
4. ʿAḳs-i ruḫ-ı āluñ ki düşer sāġara ey dost

mihr-i ruḫuñ:

mihr-i ruḫuñ: -
Mısra: **1**
Yanağının sevgisi, güneşi.

1. Pertev ṣalıcaḳ mihr-i ruḫuñ dillere ey dost
2. Ḫūrşīd gibi her biri gögsün gere ey dost

pertev ṣalıcaḳ:

pertev ṣalıcaḳ: -
Mısra: **1**
Işık salmak, aydınlatmak II Manevi huzur veya rahatlık vermek

1. Pertev ṣalıcaḳ mihr-i ruḫuñ dillere ey dost
2. Ḫūrşīd gibi her biri gögsün gere ey dost

gögsün gere:

gögsün gere: -
Mısra: **2**
Göğsünü kabartmak II böbürlenmek II övünmek.

1. Pertev ṣalıcaḳ mihr-i ruḫuñ dillere ey dost
2. Ḫūrşīd gibi her biri gögsün gere ey dost

her biri:

her biri: -
Mısra: **2**
Her biri

1. Pertev ṣalıcaḳ mihr-i ruḫuñ dillere ey dost
2. Ḫūrşīd gibi her biri gögsün gere ey dost

nūr-ı żiyā-baḫş:

nūr-ı żiyā-baḫş: -
Mısra: **3**
Işık saçan aydınlık.

3. Cām-ı mey olup mihr gibi nūr-ı żiyā-baḫş
4. ʿAḳs-i ruḫ-ı āluñ ki düşer sāġara ey dost

cām-ı mey:

cām-ı mey: -
Mısra: **3**
İçki kadehi.

3. Cām-ı mey olup mihr gibi nūr-ı żiyā-baḫş
4. ʿAḳs-i ruḫ-ı āluñ ki düşer sāġara ey dost

ʿaks-i ruh-ı āluñ:

ʿaḳs-i ruḫ-ı āluñ: -
Mısra: **4**
Kırmızı yanağın yansıması.

3. Cām-ı mey olup mihr gibi nūr-ı żiyā-baḫş
4. ʿAḳs-i ruḫ-ı āluñ ki düşer sāġara ey dost

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Pāyına yüz süren o şehüñ kām-yāb olur
2. Bir ẕerre ise mihri ile āftāb olur

şeh:

şehüñ: -üñ
Mısra: **1**
Sultan, padişah II Sevgili.

1. Pāyına yüz süren o şehüñ kām-yāb olur
2. Bir ẕerre ise mihri ile āftāb olur

ise:

ise:
Mısra: **2**
koşul edatı

1. Pāyına yüz süren o şehüñ kām-yāb olur
2. Bir ẕerre ise mihri ile āftāb olur

mihr:

mihri: -i
Mısra: **2**
aşk

1. Pāyına yüz süren o şehüñ kām-yāb olur
2. Bir ẕerre ise mihri ile āftāb olur

ile:

ile:
Mısra: **2**
birlikte

1. Pāyına yüz süren o şehüñ kām-yāb olur
2. Bir ẕerre ise mihri ile āftāb olur

āftāb:

āftāb:
Mısra: **2**
Güneş.

1. Pāyına yüz süren o şehüñ kām-yāb olur
2. Bir ẕerre ise mihri ile āftāb olur

ol:

olur: -ur
Mısra: **2**
Olmak II dönüşmek.

1. Pāyına yüz süren o şehüñ kām-yāb olur
2. Bir ẕerre ise mihri ile āftāb olur

Ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. ʿĀşıḳ yanında ẕerre-i nā-çizden ḥaḳīr
4. Ol āftāb-ı ḥüsn ne ʿālī-cenāb olur

olur: -ur
Mısra: **4**
Olmak.

3. ʿĀşıḳ yanında ẕerre-i nā-çizden ḥaḳīr
4. Ol āftāb-ı ḥüsn ne ʿālī-cenāb olur

ʿĀşık:

ʿĀşıḳ:
Mısra: **3**
Âşık, seven.

3. ʿĀşıḳ yanında ẕerre-i nā-çizden ḥaḳīr
4. Ol āftāb-ı ḥüsn ne ʿālī-cenāb olur

yanında:

yanında:
Mısra: **3**
İndinde.

3. ʿĀşıḳ yanında ẕerre-i nā-çizden ḥaḳīr
4. Ol āftāb-ı ḥüsn ne ʿālī-cenāb olur

hakir:

ḥaḳīr:
Mısra: **3**
Değersiz, aşağı.

3. ʿĀşıḳ yanında ẕerre-i nā-çizden ḥaḳīr
4. Ol āftāb-ı ḥüsn ne ʿālī-cenāb olur

ne:

ne:
Mısra: **4**
ne kadar, çok

3. ʿĀşıḳ yanında ẕerre-i nā-çizden ḥaḳīr
4. Ol āftāb-ı ḥüsn ne ʿālī-cenāb olur

ʿāli-cenāb:

ʿālī-cenāb:
Mısra: **4**
Kadir ve kıymeti yüksek.

3. ʿĀşıḳ yanında ẕerre-i nā-çizden ḥaḳīr
4. Ol āftāb-ı ḥüsn ne ʿālī-cenāb olur

pāyına yüz süren:

pāyına yüz süren: -
Mısra: **1**
Ayağına yüz süren kimse.

1. Pāyına yüz süren o şehüñ kām-yāb olur
2. Bir ẕerre ise mihri ile āftāb olur

kām-yāb olur:

kām-yāb olur: -
Mısra: **1**
Arzu edilene kavuşmak

1. Pāyına yüz süren o şehüñ kām-yāb olur
2. Bir ẕerre ise mihri ile āftāb olur

bir zerre:

bir ẕerre: -
Mısra: **2**
Birazcık.

1. Pāyına yüz süren o şehüñ kām-yāb olur
2. Bir ẕerre ise mihri ile āftāb olur

zerre-i nā-çizden:

z̲erre-i nā-çiz̲den: -
Mısra: **3**
Küçücük zerre, değersiz ve itibarsız şey

3. ʿĀşıḳ yanında z̲erre-i nā-çiz̲den ḥaḳīr
4. Ol āftāb-ı ḥüsn ne ʿālī-cenāb olur

āftāb-ı ḥüsn:

āftāb-ı ḥüsn: -
Mısra: **4**
Güzellik güneşi, sevgili

3. ʿĀşıḳ yanında z̲erre-i nā-çiz̲den ḥaḳīr
4. Ol āftāb-ı ḥüsn ne ʿālī-cenāb olur

---

oṭur:

Oṭurmuş: -muş
Mısra: **1**
Oturmak.

1. Oṭurmuş mest-i bī-pervā elinde cām-ı Cem egri
2. Küleh-kec ebruvān pür-piç ü zülf-i ḫam-be-ḫam egri

---

elinde:

elinde:
Mısra: **1**
Elinde tutmak, bulundurmak.

1. Oṭurmuş mest-i bī-pervā elinde cām-ı Cem egri
2. Küleh-kec ebruvān pür-piç ü zülf-i ḫam-be-ḫam egri

---

egri:

egri:
Mısra: **1**
Eğri bir şekilde.

1. Oṭurmuş mest-i bī-pervā elinde cām-ı Cem egri
2. Küleh-kec ebruvān pür-piç ü zülf-i ḫam-be-ḫam egri

egri:
Mısra: **2**
Eğri. Yan.

1. Oṭurmuş mest-i bī-pervā elinde cām-ı Cem egri
2. Küleh-kec ebruvān pür-piç ü zülf-i ḫam-be-ḫam egri

egri:
Mısra: **4**
Bükülmüş.

3. Görüp esbāb-ı bezme meylini ol şāh-ı ḫūbānuñ
4. Kemān-ı rezm-cūnuñ eylemiş ḳaddini ġam egri

---

pür-piç:

pür-piç:
Mısra: **2**
Kıvrım kıvrım.

1. Oṭurmuş mest-i bī-pervā elinde cām-ı Cem egri
2. Küleh-kec ebruvān pür-piç ü zülf-i ḫam-be-ḫam egri

ü:

ü:
Mısra: **2**
ve

1. Oṭurmuş mest-i bī-pervā elinde cām-ı Cem egri
2. Küleh-kec ebruvān pür-piç ü zülf-i ḫam-be-ḫam egri

---

gör:

Görüp: -üp
Mısra: **3**
Görmek.

3. Görüp esbāb-ı bezme meylini ol şāh-ı ḫūbānuñ
4. Kemān-ı rezm-cūnuñ eylemiş ḳaddini ġam egri

---

meyl:

meylini: -ini
Mısra: **3**
Meyil, yönelme

3. Görüp esbāb-ı bezme meylini ol şāh-ı ḫūbānuñ
4. Kemān-ı rezm-cūnuñ eylemiş ḳaddini ġam egri

---

ol:

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Görüp esbāb-ı bezme meylini ol şāh-ı ḫūbānuñ
4. Kemān-ı rezm-cūnuñ eylemiş ḳaddini ġam egri

---

eyle:

eylemiş: -miş
Mısra: **4**
etmek, yapmak.

3. Görüp esbāb-ı bezme meylini ol şāh-ı ḫūbānuñ
4. Kemān-ı rezm-cūnuñ eylemiş ḳaddini ġam egri

ḳadd:

ḳaddini: -ini
Mısra: **4**
Boy, kamet.

3. Görüp esbāb-ı bezme meylini ol şāh-ı ḫūbānuñ
4. Kemān-ı rezm-cūnuñ eylemiş ḳaddini ġam egri

ġam:

ġam:
Mısra: **4**
kaygı, tasa, keder

3. Görüp esbāb-ı bezme meylini ol şāh-ı ḫūbānuñ
4. Kemān-ı rezm-cūnuñ eylemiş ḳaddini ġam egri

---

mest-i bi-pervā:

mest-i bī-pervā: -
Mısra: **1**
Çekinmeyen sarhoş.

1. Oṭurmuş mest-i bī-pervā elinde cām-ı Cem egri
2. Küleh-kec ebruvān pür-piç ü zülf-i ḫam-be-ḫam egri

---

cām-ı cem:

cām-ı cem: -
Mısra: **1**
Cemşid'in kadehi.

1. Oṭurmuş mest-i bī-pervā elinde cām-ı Cem egri
2. Küleh-kec ebruvān pür-piç ü zülf-i ḫam-be-ḫam egri

---

zülf-i ham-be-ham:

zülf-i ḫam-be-ḫam: -
Mısra: **2**
büklüm büklüm olan saçlar

1. Oṭurmuş mest-i bī-pervā elinde cām-ı Cem egri
2. Küleh-kec ebruvān pür-piç ü zülf-i ḫam-be-ḫam egri

---

esbāb-ı bezme:

esbāb-ı bezme: -
Mısra: **3**
Saadet, baht ve makam meclisinin elbisesi.

3. Görüp esbāb-ı bezme meylini ol şāh-ı ḫūbānuñ
4. Kemān-ı rezm-cūnuñ

eylemiş ḳaddini ġam egri

şāh-ı hūbānuñ:

şāh-ı ḫūbānuñ: -
Mısra: **3**
güzeller sultanı, sevgili.

3. Görüp esbāb-ı bezme meylini ol şāh-ı ḫūbānuñ
4. Kemān-ı rezm-cūnuñ eylemiş ḳaddini ġam egri

küleh-kec ebruvān:

küleh-kec ebruvān: -
Mısra: **2**
Eğri kaşlar.

1. Oṭurmuş mest-i bi̇-pervā elinde cām-ı Cem egri
2. Küleh-kec ebruvān pür-piç ü zülf-i ḫam-be-ḫam egri

kemān-ı rezm-cūnun:

kemān-ı rezm-cūnun: -
Mısra: **4**
Savaşçı kaşlar.

3. Görüp esbāb-ı bezme meylini ol şāh-ı ḫūbānuñ
4. Kemān-ı rezm-cūnuñ eylemiş ḳaddini ġam egri

cism:

Cismüm: -üm
Mısra: **1**
Cisim, vücut.

1. Cismüm efgār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇
2. Cānı i̇ŝār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇

bilmez:

bilmez:
Mısra: **1**
Farkına varamamak.

1. Cismüm efgār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇
2. Cānı i̇ŝār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇

bilmez:
Mısra: **2**
Farkına varamamak.

1. Cismüm efgār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇
2. Cānı i̇ŝār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇

bilmez:
Mısra: **4**
Farkına varamamak.

3. Çeşmesār-ı ḫūn olaldan di̇de-i nemnākimüz
4. Çeşmi ḫūn-bār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Cismüm efgār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇
2. Cānı i̇ŝār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Cismüm efgār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇
2. Cānı i̇ŝār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Çeşmesār-ı ḫūn olaldan di̇de-i nemnākimüz
4. Çeşmi ḫūn-bār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇

peri:

peri̇:
Mısra: **1**
Güzel, sevgili

1. Cismüm efgār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇
2. Cānı i̇ŝār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇

peri̇:
Mısra: **2**
Peri II Güzel, Sevgili.

1. Cismüm efgār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇
2. Cānı i̇ŝār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇

peri̇:
Mısra: **4**
Peri II Güzel, Sevgili.

3. Çeşmesār-ı ḫūn olaldan di̇de-i nemnākimüz
4. Çeşmi ḫūn-bār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇

cān:

Cānı: -ı
Mısra: **2**
Beden, vücut, kalp, can.

1. Cismüm efgār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇
2. Cānı i̇ŝār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇

olaldan:

olaldan:
Mısra: **3**
Olduğundan beri.

3. Çeşmesār-ı ḫūn olaldan di̇de-i nemnākimüz
4. Çeşmi ḫūn-bār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇

Çeşm:

Çeşmi: -i
Mısra: **4**
Göz II göz çukuru.

3. Çeşmesār-ı ḫūn olaldan di̇de-i nemnākimüz
4. Çeşmi ḫūn-bār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇

efgār itdügüm:

efgār itdügüm: -
Mısra: **1**
yaralamak

1. Cismüm efgār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇
2. Cānı i̇ŝār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇

ne bilsün:

ne bilsün: -
Mısra: **1**
Ne bilsin.

1. Cismüm efgār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇
2. Cānı i̇ŝār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇

ne bilsün: -
Mısra: **2**
Ne bilsin.

1. Cismüm efgār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇
2. Cānı i̇ŝār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̇

ne bilsün: -
Mısra: **4**
Ne bilsin.

3. Çeşmesār-ı ḫūn olaldan di̇de-i nemnākimüz
4. Çeşmi ḫūn-bār itdügüm

bilmez ne bilsün ol peri̠

hūn-bār itdügüm:

ẖūn-bār itdügüm: -
Mısra: **4**
Kanla doldurmak.

3. Çeşmesār-ı ẖūn olaldan di̠de-i nemnākimüz
4. Çeşmi ẖūn-bār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̠

Çeşmesār-ı hūn:

Çeşmesār-ı ẖūn: -
Mısra: **3**
Kan çeşmesi.

3. Çeşmesār-ı ẖūn olaldan di̠de-i nemnākimüz
4. Çeşmi ẖūn-bār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̠

dide-i nem-nākimüz:

di̠de-i nem-nākimüz: -
Mısra: **3**
Nemli, ıslak göz.

3. Çeşmesār-ı ẖūn olaldan di̠de-i nemnākimüz
4. Çeşmi ẖūn-bār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̠

iŝār itdügüm:

i̠ŝār itdügüm: -
Mısra: **2**
saçmak, dökmek; feda etmek

1. Cismüm efgār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̠
2. Cānı i̠ŝār itdügüm bilmez ne bilsün ol peri̠

Kad:

Ḳad:
Mısra: **1**
boy

1. Ḳad ḳıyāmet reviş güzel ruẖ ẖūb
2. Görmedüm bir senüñ gibi maḥbūb

kıyāmet:

ḳıyāmet:
Mısra: **1**
Kıyamet kadar uzun.

1. Ḳad ḳıyāmet reviş güzel ruẖ ẖūb
2. Görmedüm bir senüñ gibi

maḥbūb

reviş:

reviş:
Mısra: **1**
Gidiş, tarz, tavır, üslûp.

1. Ḳad ḳıyāmet reviş güzel ruẖ ẖūb
2. Görmedüm bir senüñ gibi maḥbūb

güzel:

güzel:
Mısra: **1**
güzel, hoş.

1. Ḳad ḳıyāmet reviş güzel ruẖ ẖūb
2. Görmedüm bir senüñ gibi maḥbūb

ruh:

ruh:
Mısra: **1**
yanak

1. Ḳad ḳıyāmet reviş güzel ruẖ ẖūb
2. Görmedüm bir senüñ gibi maḥbūb

hūb:

ẖūb:
Mısra: **1**
Güzel.

1. Ḳad ḳıyāmet reviş güzel ruẖ ẖūb
2. Görmedüm bir senüñ gibi maḥbūb

görme:

Görmedüm: -düm
Mısra: **2**
Görmemek II karşılaşmamak, tesadüf etmemek.

1. Ḳad ḳıyāmet reviş güzel ruẖ ẖūb
2. Görmedüm bir senüñ gibi maḥbūb

bir:

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Ḳad ḳıyāmet reviş güzel ruẖ ẖūb

2. Görmedüm bir senüñ gibi maḥbūb

sen:

senüñ: -üñ
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Ḳad ḳıyāmet reviş güzel ruẖ ẖūb
2. Görmedüm bir senüñ gibi maḥbūb

gibi:

gibi:
Mısra: **2**
Benzetme edatı ll -e benzer.

1. Ḳad ḳıyāmet reviş güzel ruẖ ẖūb
2. Görmedüm bir senüñ gibi maḥbūb

maḥbūb:

maḥbūb:
Mısra: **2**
sevilen, sevgili.

1. Ḳad ḳıyāmet reviş güzel ruẖ ẖūb
2. Görmedüm bir senüñ gibi maḥbūb

cemāl:

cemālüñe: -üñe
Mısra: **3**
Güzellik, sevgilinin yüzü.

3. Ḫaste diller cemālüñe müştāḳ
4. Ārżū-yı liḳāda cümle ḳulūb

müştāk:

müştāḳ:
Mısra: **3**
Şevkli, büyük bir şevkle istemek

3. Ḫaste diller cemālüñe müştāḳ
4. Ārżū-yı liḳāda cümle ḳulūb

cümle:

cümle:
Mısra: **4**
Bütün

3. Ḫaste diller cemālüñe müştāḳ
4. Ārżū-yı liḳāda cümle ḳulūb

kulūb:

ḳulūb:
Mısra: **4**
Kalpler.

3. Ḫaste diller cemālüñe müştāḳ
4. Ārżū-yı liḳāda cümle ḳulūb

Haste diller:

Ḫaste diller: -
Mısra: **3**
Hasta, yaralı gönül.

3. Ḫaste diller cemālüñe müştāḳ
4. Ārżū-yı liḳāda cümle ḳulūb

Ārżū-yı likāda:

Ārżū-yı liḳāda: -
Mısra: **4**
Güzellik arzusu.

3. Ḫaste diller cemālüñe müştāḳ
4. Ārżū-yı liḳāda cümle ḳulūb

bir:

bir:
Mısra: **1**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Mürġ-i dili ṣayd eyledi bir gözleri şeh-bāz
2. Aldı bizi ol ġamzeleri mest-i mey-i nāz

Bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Bir serv olımaz ḳāmet-i mevzūnuña hem-ser
4. İnṣāf idicek böyle gerek dil-ber-i mümtāz

al:

Aldı: -dı
Mısra: **2**
Çalmak ‖ kapmak.

1. Mürġ-i dili ṣayd eyledi bir gözleri şeh-bāz
2. Aldı bizi ol ġamzeleri mest-i mey-i nāz

biz:

bizi: -i
Mısra: **2**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

1. Mürġ-i dili ṣayd eyledi bir gözleri şeh-bāz
2. Aldı bizi ol ġamzeleri mest-i mey-i nāz

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Mürġ-i dili ṣayd eyledi bir gözleri şeh-bāz
2. Aldı bizi ol ġamzeleri mest-i mey-i nāz

ġamze:

ġamzeleri: -leri
Mısra: **2**
süzerek göz ucu ile yan bakış

1. Mürġ-i dili ṣayd eyledi bir gözleri şeh-bāz
2. Aldı bizi ol ġamzeleri mest-i mey-i nāz

serv:

serv:
Mısra: **3**
servi ‖ servi boylu güzel

3. Bir serv olımaz ḳāmet-i mevzūnuña hem-ser
4. İnṣāf idicek böyle gerek dil-ber-i mümtāz

böyle:

böyle:
Mısra: **4**
Aynıyla, bu tarzda.

3. Bir serv olımaz ḳāmet-i mevzūnuña hem-ser
4. İnṣāf idicek böyle gerek dil-ber-i mümtāz

gerek:

gerek:
Mısra: **4**
Olmalı.

3. Bir serv olımaz ḳāmet-i mevzūnuña hem-ser
4. İnṣāf idicek böyle gerek dil-ber-i mümtāz

mürġ-i dili:

mürġ-i dili: -
Mısra: **1**
Gönül kuşu

1. Mürġ-i dili ṣayd eyledi bir gözleri şeh-bāz
2. Aldı bizi ol ġamzeleri mest-i mey-i nāz

ṣayd eyledi:

ṣayd eyledi: -
Mısra: **1**
Avlanmak

1. Mürġ-i dili ṣayd eyledi bir gözleri şeh-bāz
2. Aldı bizi ol ġamzeleri mest-i mey-i nāz

mest-i mey-i nāz:

mest-i mey-i nāz: -
Mısra: **2**
Naz şarabının sarhoşu.

1. Mürġ-i dili ṣayd eyledi bir gözleri şeh-bāz
2. Aldı bizi ol ġamzeleri mest-i mey-i nāz

ḳāmet-i mevzūnuña:

ḳāmet-i mevzūnuña: -
Mısra: **3**
ölçülü, düzgün boy II sevgilinin boyu

3. Bir serv olımaz ḳāmet-i mevzūnuña hem-ser
4. İnṣāf idicek böyle gerek dil-ber-i mümtāz

hem-ser olımaz:

hem-ser olımaz: -
Mısra: **3**
Arkadaş olmak.

3. Bir serv olımaz ḳāmet-i mevzūnuña hem-ser
4. İnṣāf idicek böyle gerek dil-ber-i mümtāz

İnṣāf idicek:

İnṣāf idicek: -
Mısra: **4**
Âdil davranmak II insaflı olmak.

3. Bir serv olımaz ḳāmet-i mevzūnuña hem-ser
4. İnṣāf idicek böyle gerek dil-ber-i mümtāz

dil-ber-i mümtāz:

dil-ber-i mümtāz: -
Mısra: **4**
Seçkin sevgili.

3. Bir serv olımaz ḳāmet-i mevzūnuña hem-ser
4. İnṣāf idicek böyle gerek dil-ber-i mümtāz

---

gözleri şeh-bāz:

gözleri şeh-bāz: -
Mısra: **1**
Doğan kuşu gibi avcı gözleri olan.

1. Mürġ-i dili ṣayd eyledi bir gözleri şeh-bāz
2. Aldı bizi ol ġamzeleri mest-i mey-i nāz

---

ol:

olalı: -alı
Mısra: **1**
Olmak.

1. Maḳārr-ı şah-ı ʿaşḳuñ olalı dil bi̱-ḳarār oldı
2. Süleymān seyr içün taḫtına gūyā kim süvār oldı

---

dil:

dil:
Mısra: **1**
gönül

1. Maḳārr-ı şah-ı ʿaşḳuñ olalı dil bi̱-ḳarār oldı
2. Süleymān seyr içün taḫtına gūyā kim süvār oldı

---

süleymān:

Süleymān:
Mısra: **2**
Hz. Süleyman.

1. Maḳārr-ı şah-ı ʿaşḳuñ olalı dil bi̱-ḳarār oldı
2. Süleymān seyr içün taḫtına gūyā kim süvār oldı

---

seyr:

seyr:
Mısra: **2**
Gezinti, gezme ǁ temaşa, manzara

1. Maḳārr-ı şah-ı ʿaşḳuñ olalı dil bi̱-ḳarār oldı
2. Süleymān seyr içün taḫtına gūyā kim süvār oldı

---

içün:

içün:
Mısra: **2**
için

1. Maḳārr-ı şah-ı ʿaşḳuñ olalı dil bi̱-ḳarār oldı
2. Süleymān seyr içün taḫtına gūyā kim süvār oldı

Şu:

Şu:
Mısra: **3**
İşaret sıfatı, şu.

3. Şu cām-ı zer ki bezm-i meyde gerdān eyledi sāḳi̱
4. Hele ben bildigüm bu sāʿid-i şevḳe süvār oldı

---

ki:

ki:
Mısra: **3**
Ki bağlacı.

3. Şu cām-ı zer ki bezm-i meyde gerdān eyledi sāḳi̱
4. Hele ben bildigüm bu sāʿid-i şevḳe süvār oldı

---

sāḳi̱:

sāḳi̱:
Mısra: **3**
Kadeh, içki sunan

3. Şu cām-ı zer ki bezm-i meyde gerdān eyledi sāḳi̱
4. Hele ben bildigüm bu sāʿid-i şevḳe süvār oldı

---

hele:

Hele:
Mısra: **4**
Özellikle

3. Şu cām-ı zer ki bezm-i meyde gerdān eyledi sāḳi̱
4. Hele ben bildigüm bu sāʿid-i şevḳe süvār oldı

---

ben:

ben:
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamiri.

3. Şu cām-ı zer ki bezm-i meyde gerdān eyledi sāḳi̱
4. Hele ben bildigüm bu sāʿid-i şevḳe süvār oldı

---

bil:

bildigüm: -digüm
Mısra: **4**
İdrak etmek, kavramak.

3. Şu cām-ı zer ki bezm-i meyde gerdān eyledi sāḳi̱
4. Hele ben bildigüm bu sāʿid-i şevḳe süvār oldı

---

bu:

bu:
Mısra: **4**
bu, işaret sıfatı

3. Şu cām-ı zer ki bezm-i meyde gerdān eyledi sāḳi̱
4. Hele ben bildigüm bu sāʿid-i şevḳe süvār oldı

---

maḳārr-ı şah-ı ʿaşḳuñ:

maḳārr-ı şah-ı ʿaşḳuñ: -
Mısra: **1**
Aşk padişahının durduğu yer.

1. Maḳārr-ı şah-ı ʿaşḳuñ olalı dil bi̱-ḳarār oldı
2. Süleymān seyr içün taḫtına gūyā kim süvār oldı

---

bi̱-ḳarār oldı:

bi̱-ḳarār oldı: -
Mısra: **1**
Durmamak, sabit kalmamak, sürekli dönüp durmak

1. Maḳārr-ı şah-ı ʿaşḳuñ olalı dil bi̱-ḳarār oldı
2. Süleymān seyr içün taḫtına gūyā kim süvār oldı

---

cām-ı zer:

cām-ı zer: -
Mısra: **3**
Altın kadeh

3. Şu cām-ı zer ki bezm-i meyde gerdān eyledi sāḳi̱
4. Hele ben bildigüm bu sāʿid-i şevḳe süvār oldı

---

bezm-i meyde:

bezm-i meyde: -
Mısra: **3**
Şarap meclisi

3. Şu cām-ı zer ki bezm-i meyde gerdān eyledi sāḳi̱
4. Hele ben bildigüm bu sāʿid-i şevḳe süvār oldı

---

gerdān eyledi:

gerdān eyledi: *-*
Mısra: **3**
Döndürmek.

3. Şu cām-ı zer ki bezm-i meyde gerdān eyledi sāḳi
4. Hele ben bildigüm bu sāʿid-i şevḳe süvār oldı

sāʿid-i şevḳe:

sāʿid-i şevḳe: *-*
Mısra: **4**
Arzu bileği.

3. Şu cām-ı zer ki bezm-i meyde gerdān eyledi sāḳi
4. Hele ben bildigüm bu sāʿid-i şevḳe süvār oldı

süvār oldı:

süvār oldı: *-*
Mısra: **4**
Binici olmak.

3. Şu cām-ı zer ki bezm-i meyde gerdān eyledi sāḳi
4. Hele ben bildigüm bu sāʿid-i şevḳe süvār oldı

gūyā kim:

gūyā kim: *-*
Mısra: **2**
Sanki.

1. Maḳārr-ı şah-ı ʿaşḳuñ olalı dil bi-ḳarār oldı
2. Süleymān seyr içün taḫtına gūyā kim süvār oldı

tahtına süvār oldı:

taḫtına süvār oldı: *-*
Mısra: **2**
Tahtına oturmak.

1. Maḳārr-ı şah-ı ʿaşḳuñ olalı dil bi-ḳarār oldı
2. Süleymān seyr içün taḫtına gūyā kim süvār oldı

nāṣiḥ:

Nāṣiḥ:
Mısra: **1**
Nasihat veren.

1. Nāṣiḥ ḳo biraz kām alalum bezm-i cihāndan
2. Ayaġumızı kesme bizüm kūy-ı muġāndan

ḳo:

ḳo:
Mısra: **1**
bırak!

1. Nāṣiḥ ḳo biraz kām alalum bezm-i cihāndan
2. Ayaġumızı kesme bizüm kūy-ı muġāndan

biraz:

biraz:
Mısra: **1**
Biraz.

1. Nāṣiḥ ḳo biraz kām alalum bezm-i cihāndan
2. Ayaġumızı kesme bizüm kūy-ı muġāndan

biz:

bizüm: -üm
Mısra: **2**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

1. Nāṣiḥ ḳo biraz kām alalum bezm-i cihāndan
2. Ayaġumızı kesme bizüm kūy-ı muġāndan

ile:

ile:
Mısra: **3**
birlikte

3. ʿAyş eyleyelüm bāde vü maḥbūb ile dāʾim
4. Tā bezm-i cihān vire nişān bāġ-ı cināndan

dāʾim:

dāʾim:
Mısra: **3**
Her zaman.

3. ʿAyş eyleyelüm bāde vü maḥbūb ile dāʾim
4. Tā bezm-i cihān vire nişān bāġ-ı cināndan

tā:

Tā:
Mısra: **4**
Değin, dek, kadar.

3. ʿAyş eyleyelüm bāde vü maḥbūb ile dāʾim
4. Tā bezm-i cihān vire nişān bāġ-ı cināndan

kām alalum:

kām alalum: *-*
Mısra: **1**
Arzusuna ulaşmak, mutlu olmak.

1. Nāṣiḥ ḳo biraz kām alalum bezm-i cihāndan
2. Ayaġumızı kesme bizüm kūy-ı muġāndan

bezm-i cihāndan:

bezm-i cihāndan: *-*
Mısra: **1**
Dünya meclisi

1. Nāṣiḥ ḳo biraz kām alalum bezm-i cihāndan
2. Ayaġumızı kesme bizüm kūy-ı muġāndan

ayaġumızı kesme:

ayaġumızı kesme: *-*
Mısra: **2**
Gelişimize engel olma!

1. Nāṣiḥ ḳo biraz kām alalum bezm-i cihāndan
2. Ayaġumızı kesme bizüm kūy-ı muġāndan

kūy-ı muġāndan:

kūy-ı muġāndan: *-*
Mısra: **2**
Meyhane.

1. Nāṣiḥ ḳo biraz kām alalum bezm-i cihāndan
2. Ayaġumızı kesme bizüm kūy-ı muġāndan

ʿayş eyleyelüm:

ʿayş eyleyelüm: *-*
Mısra: **3**
Zevk u safa sürmek.

3. ʿAyş eyleyelüm bāde vü maḥbūb ile dāʾim
4. Tā bezm-i cihān vire nişān bāġ-ı cināndan

bāde vü maḥbūb:

bāde vü maḥbūb: *-*
Mısra: **3**
Şarap ve güzel.

3. ʿAyş eyleyelüm bāde vü maḥbūb ile dāʾim
4. Tā bezm-i cihān vire nişān bāġ-ı cināndan

bezm-i cihān:

bezm-i cihān: -
Mısra: **4**
Dünya meclisi

3. ʿAyş eyleyelüm bāde vü maḥbūb ile dāʾim
4. Tā bezm-i cihān vire nişān bāġ-ı cināndan

nişān vire:

nişān vire: -
Mısra: **4**
haber vermek, hatırlatmak ‖ müjdelemek

3. ʿAyş eyleyelüm bāde vü maḥbūb ile dāʾim
4. Tā bezm-i cihān vire nişān bāġ-ı cināndan

bāġ-ı cināndan:

bāġ-ı cināndan: -
Mısra: **4**
Cennet bahçesi.

3. ʿAyş eyleyelüm bāde vü maḥbūb ile dāʾim
4. Tā bezm-i cihān vire nişān bāġ-ı cināndan

Öykün:

Öykünür: -ür
Mısra: **1**
Özenmek, taklite çalışmak, benzemek istemek.

1. Öykünür gülzāra şeb-nem tāze dāġum güllenür
2. Gül ruḫuñ şevḳine dil feryād ider bülbüllenür

gülzār:

gülzāra: -a
Mısra: **1**
gül bahçesi ‖ bahçe

1. Öykünür gülzāra şeb-nem tāze dāġum güllenür
2. Gül ruḫuñ şevḳine dil feryād ider bülbüllenür

şeb-nem:

şeb-nem:
Mısra: **1**
Çiğ tanesi

1. Öykünür gülzāra şeb-nem tāze dāġum güllenür
2. Gül ruḫuñ şevḳine dil feryād ider bülbüllenür

güllen:

güllenür: -ür
Mısra: **1**
Yeniden yaralanmak II gül gibi katmanlaşmak.

1. Öykünür gülzāra şeb-nem tāze dāġum güllenür
2. Gül ruḫuñ şevḳine dil feryād ider bülbüllenür

şevḳ:

şevḳine: -ine
Mısra: **2**
Gönül meyli, arzu.

1. Öykünür gülzāra şeb-nem tāze dāġum güllenür
2. Gül ruḫuñ şevḳine dil feryād ider bülbüllenür

dil:

dil:
Mısra: **2**
gönül

1. Öykünür gülzāra şeb-nem tāze dāġum güllenür
2. Gül ruḫuñ şevḳine dil feryād ider bülbüllenür

bülbüllen:

bülbüllenür: -ür
Mısra: **2**
bülbül gibi davranmak

1. Öykünür gülzāra şeb-nem tāze dāġum güllenür
2. Gül ruḫuñ şevḳine dil feryād ider bülbüllenür

bāġ:

Bāġa: -a
Mısra: **3**
bahçe

3. Bāġa sünbül seyrine varmaġa ḥācet ḳalmadı
4. Senüñ cevrüñ zaḫmı cānā sịnede sünbüllenür

sünbül:

sünbül:
Mısra: **3**
Sünbül çiçeği

3. Bāġa sünbül seyrine varmaġa ḥācet ḳalmadı
4. Senüñ cevrüñ zaḫmı cānā sịnede sünbüllenür

seyr:

seyrine: -ine
Mısra: **3**
Gezinti, gezme ‖ temaşa, manzara

3. Bāġa sünbül seyrine varmaġa ḥācet ḳalmadı
4. Senüñ cevrüñ zaḫmı cānā sịnede sünbüllenür

varmaġ:

varmaġa: -a
Mısra: **3**
gitmek

3. Bāġa sünbül seyrine varmaġa ḥācet ḳalmadı
4. Senüñ cevrüñ zaḫmı cānā sịnede sünbüllenür

sen:

Senüñ: -üñ
Mısra: **4**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Bāġa sünbül seyrine varmaġa ḥācet ḳalmadı
4. Senüñ cevrüñ zaḫmı cānā sịnede sünbüllenür

cevr:

cevrüñ: -üñ
Mısra: **4**
Eza, sitem.

3. Bāġa sünbül seyrine varmaġa ḥācet ḳalmadı
4. Senüñ cevrüñ zaḫmı cānā sịnede sünbüllenür

zaḫm:

zaḫmı: -ı
Mısra: **4**
yara

3. Bāġa sünbül seyrine varmaġa ḥācet ḳalmadı
4. Senüñ cevrüñ zaḫmı cānā sịnede sünbüllenür

cānā:

cānā:
Mısra: **4**
Sevgilim, canım, ey dost.

3. Bāġa sünbül seyrine varmaġa ḥācet ḳalmadı
4. Senüñ cevrüñ zaḫmı cānā sịnede sünbüllenür

sine:

si̱nede: -de
Mısra: **4**
göğüs, bağır ‖ gönül, yürek

3. Bāġa sünbül seyrine varmaġa ḥācet ḳalmadı
4. Senüñ cevrüñ zaḫmı cānā si̱nede sünbüllenür

---

sünbüllen:

sünbüllenür: -ür
Mısra: **4**
Sümbül çiçeği gibi kararmak.

3. Bāġa sünbül seyrine varmaġa ḥācet ḳalmadı
4. Senüñ cevrüñ zaḫmı cānā si̱nede sünbüllenür

---

tāze dāġum:

tāze dāġum: -
Mısra: **1**
Yeni yara

1. Öykünür gülzāra şeb-nem tāze dāġum güllenür
2. Gül ruḫuñ şevḳine dil feryād ider bülbüllenür

---

feryād ider:

feryād ider: -
Mısra: **2**
Bağırıp çağırmak, yardım istemek.

1. Öykünür gülzāra şeb-nem tāze dāġum güllenür
2. Gül ruḫuñ şevḳine dil feryād ider bülbüllenür

---

gül ruḫuñ:

gül ruḫuñ: -
Mısra: **2**
gül yanak

1. Öykünür gülzāra şeb-nem tāze dāġum güllenür
2. Gül ruḫuñ şevḳine dil feryād ider bülbüllenür

ḥācet ḳalmadı:

ḥācet ḳalmadı: -
Mısra: **3**
İhtiyaç kalmamak II gerekli olmamak.

3. Bāġa sünbül seyrine varmaġa ḥācet ḳalmadı
4. Senüñ cevrüñ zaḫmı cānā si̱nede sünbüllenür

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **1**
17. yüzyıl divan şairi

1. Umma Yaḥyā çarḫ-ı kec-revden meded
2. Āsitān-ı pādişāhı ḳıl sened

---

tā-ebed:

tā-ebed:
Mısra: **4**
Sonsuza kadar.

3. Ḥażret-i Sulṭān ʿOs̱mān'uñ Ḫudā
4. Devletin ḳılsun mü'ebbed tā-ebed

çarh-ı kec-revden:

çarḫ-ı kec-revden: -
Mısra: **1**
Eğri giden felek.

1. Umma Yaḥyā çarḫ-ı kec-revden meded
2. Āsitān-ı pādişāhı ḳıl sened

---

meded umma:

meded umma: -
Mısra: **1**
Yardım bekleme!

1. Umma Yaḥyā çarḫ-ı kec-revden meded
2. Āsitān-ı pādişāhı ḳıl sened

Āsitān-ı pādişāhı:

Āsitān-ı pādişāhı: -
Mısra: **2**
Padişahın kapısı, eşiği.

1. Umma Yaḥyā çarḫ-ı kec-revden meded
2. Āsitān-ı pādişāhı ḳıl sened

---

sened kıl:

sened ḳıl: -
Mısra: **2**
Delil kıl!

1. Umma Yaḥyā çarḫ-ı kec-revden meded
2. Āsitān-ı pādişāhı ḳıl sened

Ḥażret-i sulṭān ʿos̱mān'uñ:

Ḥażret-i sulṭān ʿos̱mān'uñ: -
Mısra: **3**
Sultan Osman Han Hazretleri.

3. Ḥażret-i Sulṭān ʿOs̱mān'uñ Ḫudā
4. Devletin ḳılsun mü'ebbed tā-ebed

Hudā devletin mü'ebbed kılsun:

Ḫudā devletin mü'ebbed ḳılsun: -
Mısra: **4**
Allah; devletini, makamını ve saadetini ebedi kılsın.

3. Ḥażret-i Sulṭān ʿOs̱mān'uñ Ḫudā
4. Devletin ḳılsun mü'ebbed tā-ebed

Çeşm:

Çeşmüñ: -üñ
Mısra: **1**
göz

1. Çeşmüñ uyup o ġamze-i meste
2. Nergisi itdi bi̱m ile ḫaste

---

uy:

uyup: -up
Mısra: **1**
Aynı şekilde hareket etmek, uygunluk

1. Çeşmüñ uyup o ġamze-i meste
2. Nergisi itdi bi̱m ile ḫaste

---

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Çeşmüñ uyup o ġamze-i meste
2. Nergisi itdi bi̱m ile ḫaste

---

nergis:

Nergisi: -i
Mısra: **2**
Nergis çiçeği.

1. Çeşmüñ uyup o ġamze-i meste
2. Nergisi itdi bi̱m ile ḫaste

---

bim:

bi̱m:
Mısra: **2**
korku.

1. Çeşmüñ uyup o ġamze-i meste
2. Nergisi itdi bi̱m ile ḫaste

ile:

ile:
Mısra: **2**
birlikte

1. Çeşmüñ uyup o ġamze-i meste
2. Nergisi itdi bīm ile ḫaste

beñze:

beñzer: -r
Mısra: **3**
Sanki.

3. Aldı beñzer ḫaber dehānuñdan
4. Ġonce gülşende ḳaldı dem-beste

dehān:

dehānuñdan: -uñdan
Mısra: **3**
Ağız

3. Aldı beñzer ḫaber dehānuñdan
4. Ġonce gülşende ḳaldı dem-beste

Ġonce:

Ġonce:
Mısra: **4**
Henüz açılmamış gül tomurcuğu

3. Aldı beñzer ḫaber dehānuñdan
4. Ġonce gülşende ḳaldı dem-beste

gülşen:

gülşende: -de
Mısra: **4**
Bahçe, gül bahçesi.

3. Aldı beñzer ḫaber dehānuñdan
4. Ġonce gülşende ḳaldı dem-beste

ġamze-i meste:

ġamze-i meste: -
Mısra: **1**
gönül alıcı yan bakış

1. Çeşmüñ uyup o ġamze-i meste
2. Nergisi itdi bīm ile ḫaste

ḫaste itdi:

ḫaste itdi: -
Mısra: **2**
Hastalıklı etmek II kederlendirmek.

1. Çeşmüñ uyup o ġamze-i meste
2. Nergisi itdi bīm ile ḫaste

ḫaber aldı:

ḫaber aldı: -
Mısra: **3**
Haber almak II bilgi edinmek.

3. Aldı beñzer ḫaber dehānuñdan
4. Ġonce gülşende ḳaldı dem-beste

dem-beste ḳaldı:

dem-beste ḳaldı: -
Mısra: **4**
Suskun hale gelmek II içine kapanmak.

3. Aldı beñzer ḫaber dehānuñdan
4. Ġonce gülşende ḳaldı dem-beste

burn:

Burnuñla: -uñla
Mısra: **1**
Burun.

1. Burnuñla Beyānį bizi niçün ḳaḳalarsın
2. Bir medrese-i ḫārici lā-büd yaḳalarsın

beyāni:

Beyānį:
Mısra: **1**
Şair Beyânî.

1. Burnuñla Beyānį bizi niçün ḳaḳalarsın
2. Bir medrese-i ḫārici lā-büd yaḳalarsın

biz:

bizi: -i
Mısra: **1**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

1. Burnuñla Beyānį bizi niçün ḳaḳalarsın
2. Bir medrese-i ḫārici lā-büd yaḳalarsın

niçün:

niçün:
Mısra: **1**
Neden.

1. Burnuñla Beyānį bizi niçün ḳaḳalarsın
2. Bir medrese-i ḫārici lā-büd yaḳalarsın

ḳaḳala:

ḳaḳalarsın: -rsın
Mısra: **1**
Sürekli çekiştirmek, itmek, kakıp durmak

1. Burnuñla Beyānį bizi niçün ḳaḳalarsın
2. Bir medrese-i ḫārici lā-büd yaḳalarsın

bir:

Bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Burnuñla Beyānį bizi niçün ḳaḳalarsın
2. Bir medrese-i ḫārici lā-büd yaḳalarsın

lā-büd:

lā-büd:
Mısra: **2**
Alakasız.

1. Burnuñla Beyānį bizi niçün ḳaḳalarsın
2. Bir medrese-i ḫārici lā-büd yaḳalarsın

yaḳala:

yaḳalarsın: -rsın
Mısra: **2**
Ele geçirmek II avlamak.

1. Burnuñla Beyānį bizi niçün ḳaḳalarsın
2. Bir medrese-i ḫārici lā-büd yaḳalarsın

ne:

ne:
Mısra: **3**
ne

3. Ayaḳda ḳalur mı ne ṣanur sencileyin merd
4. Dāḫilde olur ṣaḥnı daḫı milʿaḳalarsın

ṣan:

şanur: -ur
Mısra: **3**
Zannetmek.

3. Ayaḳda ḳalur mı ne ṣanur sencileyin merd
4. Dāḫilde olur ṣaḥnı daḫı milʿaḳalarsın

---

sencileyin:

sencileyin:
Mısra: **3**
senin gibi

3. Ayaḳda ḳalur mı ne ṣanur sencileyin merd
4. Dāḫilde olur ṣaḥnı daḫı milʿaḳalarsın

---

merd:

merd:
Mısra: **3**
Yiğit,cesur, kahraman

3. Ayaḳda ḳalur mı ne ṣanur sencileyin merd
4. Dāḫilde olur ṣaḥnı daḫı milʿaḳalarsın

---

dāhil:

Dāḫilde: -de
Mısra: **4**
İç, iç taraf, bir şeyin içerisi.

3. Ayaḳda ḳalur mı ne ṣanur sencileyin merd
4. Dāḫilde olur ṣaḥnı daḫı milʿaḳalarsın

---

ol:

olur: -ur
Mısra: **4**
Olmak.

3. Ayaḳda ḳalur mı ne ṣanur sencileyin merd
4. Dāḫilde olur ṣaḥnı daḫı milʿaḳalarsın

ṣaḥn:

ṣaḥnı: -ı
Mısra: **4**
Mekânın ortası, orta yer.

3. Ayaḳda ḳalur mı ne ṣanur sencileyin merd
4. Dāḫilde olur ṣaḥnı daḫı milʿaḳalarsın

---

dahı:

daḫı: -rsın
Mısra: **4**
daha

3. Ayaḳda ḳalur mı ne ṣanur sencileyin merd
4. Dāḫilde olur ṣaḥnı daḫı milʿaḳalarsın

---

milʿaḳala:

milʿaḳalarsın: -rsın
Mısra: **4**
Tahta kaşık gibi yapmak.

3. Ayaḳda ḳalur mı ne ṣanur sencileyin merd
4. Dāḫilde olur ṣaḥnı daḫı milʿaḳalarsın

---

medrese-i hārici:

medrese-i ḫārici: -
Mısra: **2**
Medrese dışındaki kimse.

1. Burnuñla Beyānį bizi niçün ḳaḳalarsın
2. Bir medrese-i ḫārici lā-büd yaḳalarsın

---

ayaḳda ḳalur mı:

ayaḳda ḳalur mı: -
Mısra: **3**
Ayakta kalır mı II var olmaya devam eder mi?

3. Ayaḳda ḳalur mı ne ṣanur sencileyin merd
4. Dāḫilde olur ṣaḥnı daḫı milʿaḳalarsın

---

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Düşmiş dile tāb-ı ʿaşḳı ʿālem-i süzıñ
2. Dil gülşeni ol tābla külhanveş imiş

---

tāb:

tābla: -la
Mısra: **2**
hararet.

1. Düşmiş dile tāb-ı ʿaşḳı ʿālem-i süzıñ
2. Dil gülşeni ol tābla külhanveş imiş

---

külhan-veş:

külḫan-veş:
Mısra: **2**
Hamam ocağı gibi II azap, keder veren yer gibi.

1. Düşmiş dile tāb-ı ʿaşḳı ʿālem-i süzıñ
2. Dil gülşeni ol tābla külhanveş imiş

---

i:

imiş: -miş
Mısra: **2**
İ- yardımcı fiili.

1. Düşmiş dile tāb-ı ʿaşḳı ʿālem-i süzıñ
2. Dil gülşeni ol tābla külhanveş imiş

imiş: -miş
Mısra: **4**
İ- yardımcı fiili.

3. Her ḳaṭre gözimde bir şererdür pür-süz
4. Gülzār-ı maḥabbetüñ ṣuyı āteş imiş

---

her:

Her:
Mısra: **3**
Her, her bir

3. Her ḳaṭre gözimde bir şererdür pür-süz
4. Gülzār-ı maḥabbetüñ ṣuyı āteş imiş

ḳaṭre:

ḳaṭre:
Mısra: **3**
Damla.

3. Her ḳaṭre gözimde bir şererdür pür-süz
4. Gülzār-ı maḥabbetüñ ṣuyı āteş imiş

---

göz:

gözimde: -imde
Mısra: **3**
göz

3. Her ḳaṭre gözimde bir şererdür pür-süz
4. Gülzār-ı maḥabbetüñ ṣuyı āteş imiş

---

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Her ḳaṭre gözimde bir şererdür pür-sūz
4. Gülzār-ı maḥabbetüñ ṣuyı āteş imiş

şerer:

şererdür: -dür
Mısra: **3**
Kıvılcım.

3. Her ḳaṭre gözimde bir şererdür pür-sūz
4. Gülzār-ı maḥabbetüñ ṣuyı āteş imiş

pür-sūz:

pür-sūz:
Mısra: **3**
Çok yanık, çok yakıcı

3. Her ḳaṭre gözimde bir şererdür pür-sūz
4. Gülzār-ı maḥabbetüñ ṣuyı āteş imiş

āteş:

āteş:
Mısra: **4**
Yakıcı, parlayıcı madde.

3. Her ḳaṭre gözimde bir şererdür pür-sūz
4. Gülzār-ı maḥabbetüñ ṣuyı āteş imiş

dile düşmiş:

dile düşmiş: -
Mısra: **1**
Gönle düşmek.

1. Düşmiş dile tāb-ı ʿaşḳı ʻālem-i sūzıñ
2. Dil gülşeni ol tābla külhanveş imiş

tāb-ı ʿaşḳı:

tāb-ı ʿaşḳı: -
Mısra: **1**
Aşk ateşi.

1. Düşmiş dile tāb-ı ʿaşḳı ʻālem-i sūzıñ
2. Dil gülşeni ol tābla külhanveş imiş

dil gülşeni:

dil gülşeni: -
Mısra: **2**
Gönlün gül bahçesi.

1. Düşmiş dile tāb-ı ʿaşḳı ʻālem-i sūzıñ
2. Dil gülşeni ol tābla külhanveş imiş

gülzār-ı maḥabbetüñ ṣuyı:

gülzār-ı maḥabbetüñ ṣuyı: -
Mısra: **4**
Muhabbet bahçesinin akar suyu.

3. Her ḳaṭre gözimde bir şererdür pür-sūz
4. Gülzār-ı maḥabbetüñ ṣuyı āteş imiş

ʻālem-i sūzın:

ʻālem-i sūzın: -
Mısra: **1**
Yakıcı dünya.

1. Düşmiş dile tāb-ı ʿaşḳı ʻālem-i sūzıñ
2. Dil gülşeni ol tābla külhanveş imiş

ey:

Ey:
Mısra: **1**
Seslenme edatı.

1. Ey ḫāme yazup ḳadd u fem-i dil-beri sen
2. Ḥaḳḳā begenildi eyledüñ ḫūb u ḥasen

ḫāme:

ḫāme:
Mısra: **1**
Yontulmuş kalem

1. Ey ḫāme yazup ḳadd u fem-i dil-beri sen
2. Ḥaḳḳā begenildi eyledüñ ḫūb u ḥasen

yaz:

yazup: -up
Mısra: **1**
Kaleme almak.

1. Ey ḫāme yazup ḳadd u fem-i dil-beri sen
2. Ḥaḳḳā begenildi eyledüñ ḫūb u ḥasen

sen:

sen:
Mısra: **1**
İkinci tekil şahıs zamiri.

1. Ey ḫāme yazup ḳadd u fem-i dil-beri sen
2. Ḥaḳḳā begenildi eyledüñ ḫūb u ḥasen

Ḥaḳḳā:

Ḥaḳḳā:
Mısra: **2**
Doğrusu, gerçekte

1. Ey ḫāme yazup ḳadd u fem-i dil-beri sen
2. Ḥaḳḳā begenildi eyledüñ ḫūb u ḥasen

begenil:

begenildi: -di
Mısra: **2**
Beğenilmek II hoşa gitmek.

1. Ey ḫāme yazup ḳadd u fem-i dil-beri sen
2. Ḥaḳḳā begenildi eyledüñ ḫūb u ḥasen

zinhār:

Zinhār:
Mısra: **3**
Sakın! Sakın ha! Aman!

3. Zinhār ki reftārla güftārında
4. Şīrīn ḥarekāt eyle vü nāzük depren

ki:

ki:
Mısra: **3**
Ki bağlacı.

3. Zinhār ki reftārla güftārında
4. Şīrīn ḥarekāt eyle vü nāzük depren

reftār:

reftārla: -la
Mısra: **3**
Tarz, üslup.

3. Zinhār ki reftārla güftārında
4. Şīrīn ḥarekāt eyle vü nāzük depren

güftār:

güftārında: -ında
Mısra: **3**
Söz, kelam

3. Zinhār ki reftārla güftārında
4. Şīrīn ḥarekāt eyle vü nāzük depren

Şirin:

Şiri̱n:
Mısra: **4**
Güzelce II tatlılıkla.

3. Zinhār ki reftārla güftārında
4. Şiri̱n ḥarekāt eyle vü nāzük depren

vü:

vü:
Mısra: **4**
Ve

3. Zinhār ki reftārla güftārında
4. Şiri̱n ḥarekāt eyle vü nāzük depren

nāzük:

nāzük:
Mısra: **4**
Kibarca II nazikçe.

3. Zinhār ki reftārla güftārında
4. Şiri̱n ḥarekāt eyle vü nāzük depren

depren:

depren:
Mısra: **4**
Kımılda, hareket et!

3. Zinhār ki reftārla güftārında
4. Şiri̱n ḥarekāt eyle vü nāzük depren

kadd u fem-i dil-beri:

ḳadd u fem-i dil-beri: -
Mısra: **1**
Sevgilinin ağzı ve boyu.

1. Ey ẖāme yazup ḳadd u fem-i dil-beri sen
2. Ḥaḳḳā begenildi eyledüñ ẖūb u ḥasen

hūb u hasen eyledüñ:

ẖūb u ḥasen eyledüñ: -
Mısra: **2**
Hoşluk ve güzellik yapmak.

1. Ey ẖāme yazup ḳadd u fem-i dil-beri sen
2. Ḥaḳḳā begenildi eyledüñ ẖūb u ḥasen

harekāt eyle:

ḥarekāt eyle: -
Mısra: **4**
Hareket etmek.

3. Zinhār ki reftārla güftārında
4. Şiri̱n ḥarekāt eyle vü nāzük depren

Çün:

Çün:
Mısra: **1**
Zaten.

1. Çün geçmededür ʿayş u ṣafā hengāmı
2. ʿAḳıl geçürür mi ġam ile eyyāmı

geçmede:

geçmededür: -dür
Mısra: **1**
Geçip gitmekte.

1. Çün geçmededür ʿayş u ṣafā hengāmı
2. ʿAḳıl geçürür mi ġam ile eyyāmı

ʿakıl:

ʿAḳıl:
Mısra: **2**
Akıllı kimse.

1. Çün geçmededür ʿayş u ṣafā hengāmı
2. ʿAḳıl geçürür mi ġam ile eyyāmı

ġam:

ġam:
Mısra: **2**
kaygı, tasa, keder

1. Çün geçmededür ʿayş u ṣafā hengāmı
2. ʿAḳıl geçürür mi ġam ile eyyāmı

ile:

ile:
Mısra: **2**
birlikte

1. Çün geçmededür ʿayş u ṣafā hengāmı
2. ʿAḳıl geçürür mi ġam ile eyyāmı

sāḳi:

Sāḳi̱:
Mısra: **3**
Kadeh, içki sunan

3. Sāḳi̱ ki bu dem cām-ı leb-ā-leb şuna gör
4. Añma gelecek ġāmı geçen ālāmı

ki:

ki:
Mısra: **3**
Ki bağlacı.

3. Sāḳi̱ ki bu dem cām-ı leb-ā-leb şuna gör
4. Añma gelecek ġāmı geçen ālāmı

añma:

Añma:
Mısra: **4**
Dile getirmemek, söylememek, hatırlatmamak.

3. Sāḳi̱ ki bu dem cām-ı leb-ā-leb şuna gör
4. Añma gelecek ġāmı geçen ālāmı

gelecek:

gelecek:
Mısra: **4**
Gelecek bir zamanda gerçekleşecek olan.

3. Sāḳi̱ ki bu dem cām-ı leb-ā-leb şuna gör
4. Añma gelecek ġāmı geçen ālāmı

ġām:

ġāmı: -ı
Mısra: **4**
kaygı, tasa, keder

3. Sāḳi̱ ki bu dem cām-ı leb-ā-leb şuna gör
4. Añma gelecek ġāmı geçen ālāmı

geçen:

geçen:
Mısra: **4**
Geçip gitmek.

3. Sāḳi̱ ki bu dem cām-ı leb-ā-leb şuna gör
4. Añma gelecek ġāmı geçen ālāmı

ālām:

ālāmı: -ı
Mısra: **4**
Elemler, kederler, acılar.

3. Sāḳi ki bu dem cām-ı leb-ā-leb şuna gör
4. Añma gelecek ġāmı geçen ālāmı

ʿayş u ṣafā hengāmı:

***ʿayş u ṣafā hengāmı:* -**
Mısra: **1**
Yeme içme ve eğlenme zamanı.

1. Çün geçmededür ʿayş u ṣafā hengāmı
2. ʿAḳıl geçürür mi ġam ile eyyāmı

---

bu dem:

***bu dem:* -**
Mısra: **3**
Bu zaman.

3. Sāḳi ki bu dem cām-ı leb-ā-leb şuna gör
4. Añma gelecek ġāmı geçen ālāmı

---

cām-ı leb-ā-leb:

***cām-ı leb-ā-leb:* -**
Mısra: **3**
Ağzına kadar dolu olan kadeh.

3. Sāḳi ki bu dem cām-ı leb-ā-leb şuna gör
4. Añma gelecek ġāmı geçen ālāmı

şuna gör:

***şuna gör:* -**
Mısra: **3**
Sunuver II ikram ediver.

3. Sāḳi ki bu dem cām-ı leb-ā-leb şuna gör
4. Añma gelecek ġāmı geçen ālāmı

---

eyyāmı geçürür mi:

***eyyāmı geçürür mi:* -**
Mısra: **2**
Zamanını harcar mı?

1. Çün geçmededür ʿayş u ṣafā hengāmı
2. ʿAḳıl geçürür mi ġam ile eyyāmı

---

biz:

bizi: -i
Mısra: **1**
Birinci çokluk şahıs zamiri, biz.

1. Bīmār gözi helāk idüpdür bizi āh
2. Kim ṣaġ ḳalur eylese bir kerre nigāh

āh:

āh:
Mısra: **1**
Âh, vâh!, meded!

1. Bīmār gözi helāk idüpdür bizi āh
2. Kim ṣaġ ḳalur eylese bir kerre nigāh

---

kim:

Kim:
Mısra: **2**
kimse.

1. Bīmār gözi helāk idüpdür bizi āh
2. Kim ṣaġ ḳalur eylese bir kerre nigāh

---

bu:

Bu:
Mısra: **3**
bu, işaret sıfatı

3. Bu żaʿfile dünyāyı zebūn itdi gözüñ
4. Lā ḥavle velā ḳuvvete illā billāh

żaʿf:

żaʿfile: -ile
Mısra: **3**
Güçsüzlük, zayıflık.

3. Bu żaʿfile dünyāyı zebūn itdi gözüñ
4. Lā ḥavle velā ḳuvvete illā billāh

---

dünyā:

dünyāyı: -yı
Mısra: **3**
Dünya II âlem II herkes.

3. Bu żaʿfile dünyāyı zebūn itdi gözüñ
4. Lā ḥavle velā ḳuvvete illā billāh

---

göz:

gözüñ: -üñ
Mısra: **3**
göz

3. Bu żaʿfile dünyāyı zebūn itdi gözüñ
4. Lā ḥavle velā ḳuvvete illā billāh

---

helāk idüpdür:

***helāk idüpdür:* -**
Mısra: **1**
Öldürmek II mahvetmek.

1. Bīmār gözi helāk idüpdür bizi āh
2. Kim ṣaġ ḳalur eylese bir kerre nigāh

---

bimār gözi:

***bīmār gözi:* -**
Mısra: **1**
hasta eden göz II kendinden geçiren göz

1. Bīmār gözi helāk idüpdür bizi āh
2. Kim ṣaġ ḳalur eylese bir kerre nigāh

---

bir kerre:

***bir kerre:* -**
Mısra: **2**
bir defacık

1. Bīmār gözi helāk idüpdür bizi āh
2. Kim ṣaġ ḳalur eylese bir kerre nigāh

---

nigāh eylese:

***nigāh eylese:* -**
Mısra: **2**
Bakmak, görmek.

1. Bīmār gözi helāk idüpdür bizi āh
2. Kim ṣaġ ḳalur eylese bir kerre nigāh

ṣaġ ḳalur:

***ṣaġ ḳalur:* -**
Mısra: **2**
Ömrünü devam ettirmek, yaşamasını sürdürmek II kurtulmak.

1. Bīmār gözi helāk idüpdür bizi āh
2. Kim ṣaġ ḳalur eylese bir kerre nigāh

---

zebūn itdi:

zebūn itdi: -
Mısra: **3**
güçsüz düşürmek, düşkün hale getirmek

3. Bu żaʿfile dünyāyı zebūn itdi gözüñ
4. Lā ḥavle velā ḳuvvete illā billāh

---

lā ḥavle velā ḳuvvete illā billāh:

lā ḥavle velā ḳuvvete illā billāh: -
Mısra: **4**
Bütün güç ve kuvvet, yalnızca en Yüce ve en Büyük olan Allah'ın (c.c.) yardımıyla elde edilir.

3. Bu żaʿfile dünyāyı zebūn itdi gözüñ
4. Lā ḥavle velā ḳuvvete illā billāh

---

gül:

güller: -ler
Mısra: **1**
gül

1. Mihr-i ʿālem-tābdan güller çerāġ-efrūzdur
2. Naġmesi bülbüllerüñ ol şevḳ ile pür-sūzdur

Gül:
Mısra: **8**
gül

7. Ḳavl-i nāṣiḥ olsa dür gūşına mengūş eylemez
8. Gül gibi sāġar gire destine kim nūş eylemez

çerāġ-efrūz:

çerāġ-efrūzdur: -dur
Mısra: **1**
Parlak mum.

1. Mihr-i ʿālem-tābdan güller çerāġ-efrūzdur
2. Naġmesi bülbüllerüñ ol şevḳ ile pür-sūzdur

---

naġme:

Naġmesi: -si
Mısra: **2**
Kulağa hoş gelen âhenkli ses, ezgi.

1. Mihr-i ʿālem-tābdan güller çerāġ-efrūzdur
2. Naġmesi bülbüllerüñ ol şevḳ ile pür-sūzdur

---

bülbül:

bülbüllerüñ: -lerüñ
Mısra: **2**
Güzel sesiyle bilinen kuş II âşık.

1. Mihr-i ʿālem-tābdan güller çerāġ-efrūzdur
2. Naġmesi bülbüllerüñ ol şevḳ ile pür-sūzdur

---

ol:

ol:
Mısra: **2**
o, işaret sıfatı

1. Mihr-i ʿālem-tābdan güller çerāġ-efrūzdur
2. Naġmesi bülbüllerüñ ol şevḳ ile pür-sūzdur

olsa: -sa
Mısra: **7**
Olmak.

7. Ḳavl-i nāṣiḥ olsa dür gūşına mengūş eylemez
8. Gül gibi sāġar gire destine kim nūş eylemez

olur: -ur
Mısra: **13**
Olmak.

13. Añmaz olur sāzı savt-ı pür-ṣafā-yı mürġ ile
14. Bāġ pür-āvāzedür sıyt u sadā-yı mürġ ile

ol:
Mısra: **20**
o, işaret sıfatı

19. Leblerinden mürde-dil kesb-i ḥayāt eyler veli̇
20. Neyleyim ammā yine ol ġamzeler dil-dūzdur

şevk:

şevḳ:
Mısra: **2**
Gönül meyli, arzu.

1. Mihr-i ʿālem-tābdan güller çerāġ-efrūzdur
2. Naġmesi bülbüllerüñ ol şevḳ ile pür-sūzdur

---

ile:

ile:
Mısra: **2**
birlikte

1. Mihr-i ʿālem-tābdan güller çerāġ-efrūzdur
2. Naġmesi bülbüllerüñ ol şevḳ ile pür-sūzdur

ile:
Mısra: **11**
birlikte

11. Her maḳāmı gülşenüñ ḫoşdur nevā-yı mürġ ile
12. Eglenür devrān nevā-yı cān-fezā-yı mürġ ile

ile:
Mısra: **12**
birlikte

11. Her maḳāmı gülşenüñ ḫoşdur nevā-yı mürġ ile
12. Eglenür devrān nevā-yı cān-fezā-yı mürġ ile

ile:
Mısra: **13**
birlikte

13. Añmaz olur sāzı savt-ı pür-ṣafā-yı mürġ ile
14. Bāġ pür-āvāzedür sıyt u sadā-yı mürġ ile

ile:
Mısra: **14**
birlikte

13. Añmaz olur sāzı savt-ı pür-ṣafā-yı mürġ ile
14. Bāġ pür-āvāzedür sıyt u sadā-yı mürġ ile

ile:
Mısra: **21**
birlikte

21. ʿAşḳ-ı Leylā ile çekdi Ḳays envā-ı miḥen
22. Ġuṣṣa-i Şīrīn ile telḫ oldı ʿayş-ı Kūh-ken

ile:
Mısra: **22**
birlikte

21. ʿAşḳ-ı Leylā ile çekdi Ḳays envā-ı miḥen
22. Ġuṣṣa-i Şīrīn ile telḫ oldı ʿayş-ı Kūh-ken

---

pür-sūz:

pür-sūzdur: -dur
Mısra: **2**
Çok yanık, çok yakıcı

1. Mihr-i ʿālem-tābdan güller çerāġ-efrūzdur
2. Naġmesi bülbüllerüñ ol şevḳ ile pür-sūzdur

---

bu:

bu:
Mısra: **3**
Bu, işaret zamiri.

3. Künc-i ḫalvetden bürūz eyle bu da bir rūzdur
4. Ey göñül gül devridür vaḳt-i nev-i nev-rūzdur

Bu:
Mısra: **24**
bu, işaret sıfatı

23. Söyleme dil virdügiñ dil-dāra Yaḥyā gizle sen
24. Bu Murād'uñ mülket-i göñlün alup yaġma iden

---

da:

da:
Mısra: **3**
Dahi.

3. Künc-i ḫalvetden bürūz eyle bu da bir rūzdur
4. Ey göñül gül devridür vaḳt-i nev-i nev-rūzdur

---

bir:

bir:
Mısra: **3**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

3. Künc-i ḫalvetden bürūz eyle bu da bir rūzdur
4. Ey göñül gül devridür vaḳt-i nev-i nev-rūzdur

bir:
Mısra: **10**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

9. Vāʿiẓ-i şehrüñ kimesne pendini gūş eylemez
10. ʿAyş u nūşa eṣ-ṣalādur bir mübārek rūzdur

Bir:
Mısra: **25**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

25. Bir sitem-kār-ı cefā-cū dil-ber-i dil-sūzdur

---

rūz:

rūzdur: -dur
Mısra: **3**
Gün

3. Künc-i ḫalvetden bürūz eyle bu da bir rūzdur
4. Ey göñül gül devridür vaḳt-i nev-i nev-rūzdur

rūzdur: -dur
Mısra: **10**
Gün

9. Vāʿiẓ-i şehrüñ kimesne pendini gūş eylemez
10. ʿAyş u nūşa eṣ-ṣalādur bir mübārek rūzdur

---

ey:

Ey:
Mısra: **4**
Seslenme edatı.

3. Künc-i ḫalvetden bürūz eyle bu da bir rūzdur
4. Ey göñül gül devridür vaḳt-i nev-i nev-rūzdur

---

göñül:

göñül:
Mısra: **4**
gönül

3. Künc-i ḫalvetden bürūz eyle bu da bir rūzdur
4. Ey göñül gül devridür vaḳt-i nev-i nev-rūzdur

ādem:

ādeme: -e
Mısra: **5**
İnsan.

5. Cān bağışlar ādeme bu dem dem-i fīrūzdur
6. Rind-i bī-pervā riyā vü zühdü rū-pūş eylemez

---

dür:

dür:
Mısra: **7**
İnci.

7. Ḳavl-i nāṣiḥ olsa dür gūşına mengūş eylemez
8. Gül gibi sāġar gire destine kim nūş eylemez

---

gibi:

gibi:
Mısra: **8**
Benzetme edatı ll -e benzer.

7. Ḳavl-i nāṣiḥ olsa dür gūşına mengūş eylemez
8. Gül gibi sāġar gire destine kim nūş eylemez

---

sāġar:

sāġar:
Mısra: **8**
kadeh ǁ şarap

7. Ḳavl-i nāṣiḥ olsa dür gūşına mengūş eylemez
8. Gül gibi sāġar gire destine kim nūş eylemez

---

kim:

kim:
Mısra: **8**
ki

7. Ḳavl-i nāṣiḥ olsa dür gūşına mengūş eylemez
8. Gül gibi sāġar gire destine kim nūş eylemez

---

kimesne:

kimesne:
Mısra: **9**
Kimse, hiç kimse.

9. Vāʿiẓ-i şehrüñ kimesne pendini gūş eylemez
10. ʿAyş u nūşa eṣ-ṣalādur bir mübārek rūzdur

---

pend:

pendini: -ini
Mısra: **9**
Nasihat, öğüt.

9. Vāʿiẓ-i şehrüñ kimesne pendini gūş eylemez
10. ʿAyş u nūşa eṣ-ṣalādur bir mübārek rūzdur

---

eṣ-ṣalā:

eṣ-ṣalādur: -dur
Mısra: **10**
Halkı namaza davet için kullanılan söz, kendine güvenen meydana çıksın manasında kullanılır.

9. Vāʿiẓ-i şehrüñ kimesne pendini gūş eylemez
10. ʿAyş u nūşa eṣ-ṣalādur bir mübārek rūzdur

---

mübārek:

mübārek:
Mısra: **10**
Bereketlendirilmiş, uğurlu

9. Vāʿiẓ-i şehrüñ kimesne pendini gūş eylemez
10. ʿAyş u nūşa eṣ-ṣalādur bir mübārek rūzdur

---

her:

Her:
Mısra: **11**
Her, her bir

11. Her maḳāmı gülşenüñ
ḫoşdur nevā-yı mürġ ile
12. Eglenür devrān nevā-yı
cān-fezā-yı mürġ ile

maḳām:

maḳāmı: -ı
Mısra: **11**
Durulacak yer, durak, mesken.

11. Her maḳāmı gülşenüñ
ḫoşdur nevā-yı mürġ ile
12. Eglenür devrān nevā-yı
cān-fezā-yı mürġ ile

gülşen:

gülşenüñ: -üñ
Mısra: **11**
Bahçe, gül bahçesi.

11. Her maḳāmı gülşenüñ
ḫoşdur nevā-yı mürġ ile
12. Eglenür devrān nevā-yı
cān-fezā-yı mürġ ile

hoş:

ḫoşdur: -dur
Mısra: **11**
Hoş, güzel

11. Her maḳāmı gülşenüñ
ḫoşdur nevā-yı mürġ ile
12. Eglenür devrān nevā-yı
cān-fezā-yı mürġ ile

eglen:

Eglenür: -ür
Mısra: **12**
Eğlenmek, hoşça vakit geçirmek

11. Her maḳāmı gülşenüñ
ḫoşdur nevā-yı mürġ ile
12. Eglenür devrān nevā-yı
cān-fezā-yı mürġ ile

devrān:

devrān:
Mısra: **12**
dünya, zamane

11. Her maḳāmı gülşenüñ
ḫoşdur nevā-yı mürġ ile
12. Eglenür devrān nevā-yı
cān-fezā-yı mürġ ile

añmaz:

Añmaz:
Mısra: **13**
Düşünmez, hatırına getirmez.

13. Añmaz olur sāzı savt-ı
pür-ṣafā-yı mürġ ile
14. Bāġ pür-āvāzedür sıyt u
sadā-yı mürġ ile

sāz:

sāzı: -ı
Mısra: **13**
Her çeşit mûsikî âletine verilen isim, çalgı.

13. Añmaz olur sāzı savt-ı
pür-ṣafā-yı mürġ ile
14. Bāġ pür-āvāzedür sıyt u
sadā-yı mürġ ile

bāġ:

Bāġ:
Mısra: **14**
Bağ, bahçe.

13. Añmaz olur sāzı savt-ı
pür-ṣafā-yı mürġ ile
14. Bāġ pür-āvāzedür sıyt u
sadā-yı mürġ ile

pür-āvāze:

pür-āvāzedür: -dür
Mısra: **14**
Sesle dolu.

13. Añmaz olur sāzı savt-ı
pür-ṣafā-yı mürġ ile
14. Bāġ pür-āvāzedür sıyt u
sadā-yı mürġ ile

gūyiyā:

Gūyiyā:
Mısra: **15**
sanki

15. Gūyiyā her gūşede bir
dürlü sāz u sözdür
16. ʿAşıḳ-ı şeydāya dil-ber
iltifāt eyler veli̱

dil-ber:

dil-ber:
Mısra: **16**
Gönül alan, güzel.

15. Gūyiyā her gūşede bir
dürlü sāz u sözdür
16. ʿAşıḳ-ı şeydāya dil-ber
iltifāt eyler veli̱

veli:

veli̱:
Mısra: **16**
ama, fakat; şöyle ki

15. Gūyiyā her gūşede bir
dürlü sāz u sözdür
16. ʿAşıḳ-ı şeydāya dil-ber
iltifāt eyler veli̱

veli̱:
Mısra: **17**
ama, fakat; şöyle ki

17. Cān meẕāḳına sözin ḳand-ı
nebāt eyler veli̱
18. Şerbet-i laʿlin meded-sāz-ı
necāt eyler veli̱

veli̱:
Mısra: **18**
ama, fakat ‖ şöyle ki

17. Cān meẕāḳına sözin ḳand-ı
nebāt eyler veli̱
18. Şerbet-i laʿlin meded-sāz-ı
necāt eyler veli̱

veli̱:
Mısra: **19**
ama, fakat ‖ şöyle ki

19. Leblerinden mürde-dil
kesb-i ḥayāt eyler veli̱
20. Neyleyim ammā yine ol
ġamzeler dil-dūzdur

söz:

sözin: -in
Mısra: **17**
söz, söylem

17. Cān meẕāḳına sözin ḳand-ı
nebāt eyler veli̱
18. Şerbet-i laʿlin meded-sāz-ı
necāt eyler veli̱

leb:

Leblerinden: -lerinden
Mısra: **19**
dudak

19. Leblerinden mürde-dil
kesb-i ḥayāt eyler veli̱
20. Neyleyim ammā yine ol
ġamzeler dil-dūzdur

mürde-dil:

mürde-dil:
Mısra: **19**
Ölü gönül.

19. Leblerinden mürde-dil
kesb-i ḥayāt eyler veli̱
20. Neyleyim ammā yine ol
ġamzeler dil-dūzdur

neyleyim:

Neyleyim:
Mısra: **20**
Ne yapayım

19. Leblerinden mürde-dil kesb-i ḥayāt eyler veli̇
20. Neyleyim ammā yine ol ġamzeler dil-dūzdur

---

ammā:

ammā:
Mısra: **20**
Ancak, ama.

19. Leblerinden mürde-dil kesb-i ḥayāt eyler veli̇
20. Neyleyim ammā yine ol ġamzeler dil-dūzdur

---

yine:

yine:
Mısra: **20**
yine de

19. Leblerinden mürde-dil kesb-i ḥayāt eyler veli̇
20. Neyleyim ammā yine ol ġamzeler dil-dūzdur

ġamze:

ġamzeler: -ler
Mısra: **20**
süzerek göz ucu ile yan bakış

19. Leblerinden mürde-dil kesb-i ḥayāt eyler veli̇
20. Neyleyim ammā yine ol ġamzeler dil-dūzdur

---

dil-dūz:

dil-dūzdur: -dur
Mısra: **20**
Gönül delen, kalbe batan.

19. Leblerinden mürde-dil kesb-i ḥayāt eyler veli̇
20. Neyleyim ammā yine ol ġamzeler dil-dūzdur

Ḳays:

Ḳays:
Mısra: **21**
Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun.

21. ʿAşḳ-ı Leylā ile çekdi Ḳays envā-ı miḥen
22. Ġuṣṣa-i Şi̇ri̇n ile telḫ oldı ʿayş-ı Kūh-ken

---

söyleme:

Söyleme:
Mısra: **23**
Söylememek.

23. Söyleme dil virdügiñ dil-dāra Yaḥyā gizle sen
24. Bu Murād'uñ mülket-i göñlün alup yaġma iden

---

dil-dāra:

dil-dāra:
Mısra: **23**
Gönül alan, sevgili.

23. Söyleme dil virdügiñ dil-dāra Yaḥyā gizle sen
24. Bu Murād'uñ mülket-i göñlün alup yaġma iden

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **23**
17. yüzyıl divan şairi

23. Söyleme dil virdügiñ dil-dāra Yaḥyā gizle sen
24. Bu Murād'uñ mülket-i göñlün alup yaġma iden

---

gizle:

gizle:
Mısra: **23**
Gizlemek, saklamak.

23. Söyleme dil virdügiñ dil-dāra Yaḥyā gizle sen
24. Bu Murād'uñ mülket-i göñlün alup yaġma iden

---

sen:

sen:
Mısra: **23**
İkinci tekil şahıs zamiri.

23. Söyleme dil virdügiñ dil-dāra Yaḥyā gizle sen
24. Bu Murād'uñ mülket-i göñlün alup yaġma iden

---

murād:

Murād'uñ: -uñ
Mısra: **24**
Sultan Murat.

23. Söyleme dil virdügiñ dil-dāra Yaḥyā gizle sen
24. Bu Murād'uñ mülket-i göñlün alup yaġma iden

---

al:

alup: -up
Mısra: **24**
Çalmak ‖ kapmak.

23. Söyleme dil virdügiñ dil-dāra Yaḥyā gizle sen
24. Bu Murād'uñ mülket-i göñlün alup yaġma iden

---

mihr-i ʿālem-tābdan:

mihr-i ʿālem-tābdan: -
Mısra: **1**
Alemi aydınlatan güneş.

1. Mihr-i ʿālem-tābdan güller çerāġ-efrūzdur
2. Naġmesi bülbüllerüñ ol şevḳ ile pür-sūzdur

---

künc-i ḫalvetden:

künc-i ḫalvetden: -
Mısra: **3**
Yalnızlık köşesi.

3. Künc-i ḫalvetden bürūz eyle bu da bir rūzdur
4. Ey göñül gül devridür vaḳt-i nev-i nev-rūzdur

---

bürūz eyle:

bürūz eyle: -
Mısra: **3**
Meydana çıkmak II görünür olmak II insan içine karışmak.

3. Künc-i ḫalvetden bürūz eyle bu da bir rūzdur
4. Ey göñül gül devridür vaḳt-i nev-i nev-rūzdur

---

gül devridür:

gül devridür: -
Mısra: **4**
Gül mevsimi II İlkbahar.

3. Künc-i ḫalvetden bürūz eyle bu da bir rūzdur
4. Ey göñül gül devridür vaḳt-i nev-i nev-rūzdur

---

vaḳt-i nev-i nev-rūzdur:

vaḳt-i nev-i nev-rūzdur: -
Mısra: **4**
İlkbaharın başlangıç zamanı.

3. Künc-i ḫalvetden bürūz eyle bu da bir rūzdur
4. Ey göñül gül devridür vaḳt-i nev-i nev-rūzdur

---

cān baġışlar:

***cān bağışlar:* -**
Mısra: **5**
can vermek, can bağışlamak, canlandırmak

5. Cān bağışlar ādeme bu dem dem-i fīrūzdur
6. Rind-i bį-pervā riyā vü zühdü rū-pūş eylemez

bu dem:

***bu dem:* -**
Mısra: **5**
Bu zaman.

5. Cān bağışlar ādeme bu dem dem-i fīrūzdur
6. Rind-i bį-pervā riyā vü zühdü rū-pūş eylemez

dem-i fīrūzdur:

***dem-i fīrūzdur:* -**
Mısra: **5**
uğurlu an

5. Cān bağışlar ādeme bu dem dem-i fīrūzdur
6. Rind-i bį-pervā riyā vü zühdü rū-pūş eylemez

rind-i bį-pervā:

***rind-i bį-pervā:* -**
Mısra: **6**
Çekinmeden, sakınmadan dünya işlerini boş gören kişi.

5. Cān bağışlar ādeme bu dem dem-i fīrūzdur
6. Rind-i bį-pervā riyā vü zühdü rū-pūş eylemez

riyā vü zühdü:

***riyā vü zühdü:* -**
Mısra: **6**
İkiyüzlü ve riyakar.

5. Cān bağışlar ādeme bu dem dem-i fīrūzdur
6. Rind-i bį-pervā riyā vü zühdü rū-pūş eylemez

rū-pūş eylemez:

***rū-pūş eylemez:* -**
Mısra: **6**
Yüzünü kapatmaz.

5. Cān bağışlar ādeme bu dem dem-i fīrūzdur
6. Rind-i bį-pervā riyā vü zühdü rū-pūş eylemez

Ḳavl-i nāṣiḥ:

***Ḳavl-i nāṣiḥ:* -**
Mısra: **7**
Öğüt verenin sözü II vaizin söyledikleri.

7. Ḳavl-i nāṣiḥ olsa dür gūşına mengūş eylemez
8. Gül gibi sāġar gire destine kim nūş eylemez

gūşına mengūş eylemez:

***gūşına mengūş eylemez:* -**
Mısra: **7**
Kulağına küpe etmemek II söyleneni dikkate almamak.

7. Ḳavl-i nāṣiḥ olsa dür gūşına mengūş eylemez
8. Gül gibi sāġar gire destine kim nūş eylemez

nūş eylemez:

***nūş eylemez:* -**
Mısra: **8**
İçmemek.

7. Ḳavl-i nāṣiḥ olsa dür gūşına mengūş eylemez
8. Gül gibi sāġar gire destine kim nūş eylemez

vāʿiẓ-i şehrüñ:

***vāʿiẓ-i şehrüñ:* -**
Mısra: **9**
Şehrin vaaz edeni.

9. Vāʿiẓ-i şehrüñ kimesne pendini gūş eylemez
10. ʿAyş u nūşa eṣ-ṣalādur bir mübārek rūzdur

ʿayş u nūşa:

***ʿayş u nūşa:* -**
Mısra: **10**
Yeme ve içme II eğlenme.

9. Vāʿiẓ-i şehrüñ kimesne pendini gūş eylemez
10. ʿAyş u nūşa eṣ-ṣalādur bir mübārek rūzdur

nevā-yı mürġ:

***nevā-yı mürġ:* -**
Mısra: **11**
Kuşun şarkısı.

11. Her maḳāmı gülşenüñ ḫoşdur nevā-yı mürġ ile
12. Eglenür devrān nevā-yı cān-fezā-yı mürġ ile

nevā-yı cān-fezā-yı mürġ:

***nevā-yı cān-fezā-yı mürġ:* -**
Mısra: **12**
Bülbülün cana can katan nağmeleri.

11. Her maḳāmı gülşenüñ ḫoşdur nevā-yı mürġ ile
12. Eglenür devrān nevā-yı cān-fezā-yı mürġ ile

savt-ı pür-ṣafā-yı mürġ:

***savt-ı pür-ṣafā-yı mürġ:* -**
Mısra: **13**
Gönle huzur veren bülbülün sedası.

13. Añmaz olur sāzı savt-ı pür-ṣafā-yı mürġ ile
14. Bāġ pür-āvāzedür sıyt u sadā-yı mürġ ile

sıyt u sadā-yı mürġ:

***sıyt u sadā-yı mürġ:* -**
Mısra: **14**
Bülbülün şakıyıp şarkı söylemesi.

13. Añmaz olur sāzı savt-ı pür-ṣafā-yı mürġ ile
14. Bāġ pür-āvāzedür sıyt u sadā-yı mürġ ile

her gūşede:

***her gūşede:* -**
Mısra: **15**
her taraf , her yan.

15. Gūyiyā her gūşede bir dürlü sāz u sözdür
16. ʿAşıḳ-ı şeydāya dil-ber iltifāt eyler velį

bir dürlü:

***bir dürlü:* -**
Mısra: **15**
Bir çeşit.

15. Gūyiyā her gūşede bir dürlü sāz u sözdür
16. ʿAşıḳ-ı şeydāya dil-ber iltifāt eyler velį

sāz u sözdür:

***sāz u sözdür:* -**
Mısra: **15**
Saz (çalgı, müzik) ve söz.

15. Gūyiyā her gūşede bir dürlü sāz u sözdür
16. ʿAşıḳ-ı şeydāya dil-ber iltifāt eyler velį

ʿaşıḳ-ı şeydāya:

ʿaşıḳ-ı şeydāya: -
Mısra: **16**
Divane âşık.

15. Gūyiyā her gūşede bir dürlü sāz u sözdür
16. ʿAşıḳ-ı şeydāya dil-ber iltifāt eyler veli̮

iltifāt eyler:

iltifāt eyler: -
Mısra: **16**
Rağbet etmek, ilgilenmek.

15. Gūyiyā her gūşede bir dürlü sāz u sözdür
16. ʿAşıḳ-ı şeydāya dil-ber iltifāt eyler veli̮

Şerbet-i laʿlin:

Şerbet-i laʿlin: -
Mısra: **18**
(Sevgilinin) kırmızı dudağının şerbeti.

17. Cān meẕāḳına sözin ḳand-ı nebāt eyler veli̮
18. Şerbet-i laʿlin meded-sāz-ı necāt eyler veli̮

ʿaşḳ-ı leylā:

ʿaşḳ-ı leylā: -
Mısra: **21**
Leyla'nın aşkı.

21. ʿAşḳ-ı Leylā ile çekdi Ḳays envā-ı miḥen
22. Ġuṣṣa-i Şīrīn ile telḫ oldı ʿayş-ı Kūh-ken

meded-sāz-ı necāt eyler:

meded-sāz-ı necāt eyler: -
Mısra: **18**
Yardım eden kurtarıcıya dönüştürmek.

17. Cān meẕāḳına sözin ḳand-ı nebāt eyler veli̮
18. Şerbet-i laʿlin meded-sāz-ı necāt eyler veli̮

kesb-i ḥayāt eyler:

kesb-i ḥayāt eyler: -
Mısra: **19**
Yaşamaya çalışmak.

19. Leblerinden mürde-dil kesb-i ḥayāt eyler veli̮
20. Neyleyim ammā yine ol ġamzeler dil-dūzdur

Ġuṣṣa-i Şīrin:

Ġuṣṣa-i Şīrīn: -
Mısra: **22**
Şirin'in derdi.

21. ʿAşḳ-ı Leylā ile çekdi Ḳays envā-ı miḥen
22. Ġuṣṣa-i Şīrīn ile telḫ oldı ʿayş-ı Kūh-ken

telḫ oldı:

telḫ oldı: -
Mısra: **22**
Acılaşmak II kötüleşmek.

21. ʿAşḳ-ı Leylā ile çekdi Ḳays envā-ı miḥen
22. Ġuṣṣa-i Şīrīn ile telḫ oldı ʿayş-ı Kūh-ken

ʿayş-ı kūh-ken:

ʿayş-ı kūh-ken: -
Mısra: **22**
Ferhat'ın eğlencesi, içkisi.

21. ʿAşḳ-ı Leylā ile çekdi Ḳays envā-ı miḥen
22. Ġuṣṣa-i Şīrīn ile telḫ oldı ʿayş-ı Kūh-ken

dil virdügiñ:

dil virdügiñ: -
Mısra: **23**
Gönül vermek, sevmek

23. Söyleme dil virdügiñ dil-dāra Yaḥyā gizle sen
24. Bu Murād'uñ mülket-i göñlün alup yaġma iden

mülket-i göñlün:

mülket-i göñlün: -
Mısra: **24**
Gönül ülkesi.

23. Söyleme dil virdügiñ dil-dāra Yaḥyā gizle sen
24. Bu Murād'uñ mülket-i göñlün alup yaġma iden

yaġma iden:

yaġma iden: -
Mısra: **24**
Bozmak II tahrip etmek.

23. Söyleme dil virdügiñ dil-dāra Yaḥyā gizle sen
24. Bu Murād'uñ mülket-i göñlün alup yaġma iden

sitem-kār-ı cefā-cū:

sitem-kār-ı cefā-cū: -
Mısra: **25**
Cefa veren sitem sahibi.

25. Bir sitem-kār-ı cefā-cū dil-ber-i dil-sūzdur

dil-ber-i dil-sūzdur:

dil-ber-i dil-sūzdur: -
Mısra: **25**
Gönlü acıtan sevgili.

25. Bir sitem-kār-ı cefā-cū dil-ber-i dil-sūzdur

destine gire:

destine gire: -
Mısra: **8**
Eline geçmek.

7. Ḳavl-i nāṣiḥ olsa dür gūşına mengūş eylemez
8. Gül gibi sāġar gire destine kim nūş eylemez

gūş eylemez:

gūş eylemez: -
Mısra: **9**
Kulak asmamak II söyleneni dikkate almamak.

9. Vāʿiẓ-i şehrüñ kimesne pendini gūş eylemez
10. ʿAyş u nūşa eṣ-ṣalādur bir mübārek rūzdur

cān meẕāḳına:

cān meẕāḳına: -
Mısra: **17**
Can damağı.

17. Cān meẕāḳına sözin ḳand-ı nebāt eyler veli̮
18. Şerbet-i laʿlin meded-sāz-ı necāt eyler veli̮

ḳand-ı nebāt eyler:

ḳand-ı nebāt eyler: -
Mısra: **17**
Şeker gibi tatlı eylemek.

17. Cān meẕāḳına sözin ḳand-ı nebāt eyler veli̮
18. Şerbet-i laʿlin meded-sāz-ı necāt eyler veli̮

envāʿ-ı miḥen çekdi:

envāʿ-ı miḥen çekdi: -
Mısra: **21**
Pek çok sıkıntı çekmek.

21. ʿAşḳ-ı Leylā ile çekdi Ḳays envā-ı miḥen
22. Ġuṣṣa-i Şīrīn ile telḫ oldı ʿayş-ı Kūh-ken

mücāhid:

mücāhid:
Mısra: **1**
Allah yolunda cihat eden.

1. Sinān Pāşā mücāhid fī sebili'llāh o ġāzī kim
2. İdüpdür bu bülend eyvānı luṭf-ı Ḥaḳḳ ile peydā

o:

o:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Sinān Pāşā mücāhid fī sebili'llāh o ġāzī kim
2. İdüpdür bu bülend eyvānı luṭf-ı Ḥaḳḳ ile peydā

ġazi:

ġāzī:
Mısra: **1**
Gazi II gaza sahibi.

1. Sinān Pāşā mücāhid fī sebili'llāh o ġāzī kim
2. İdüpdür bu bülend eyvānı luṭf-ı Ḥaḳḳ ile peydā

kim:

kim:
Mısra: **1**
ki

1. Sinān Pāşā mücāhid fī sebili'llāh o ġāzī kim
2. İdüpdür bu bülend eyvānı luṭf-ı Ḥaḳḳ ile peydā

bu:

bu:
Mısra: **2**
bu, işaret sıfatı

1. Sinān Pāşā mücāhid fī sebili'llāh o ġāzī kim
2. İdüpdür bu bülend eyvānı luṭf-ı Ḥaḳḳ ile peydā

ile:

ile:
Mısra: **2**
Vesilesiyle.

1. Sinān Pāşā mücāhid fī sebili'llāh o ġāzī kim
2. İdüpdür bu bülend eyvānı luṭf-ı Ḥaḳḳ ile peydā

anuñ:

Anuñ:
Mısra: **3**
Onun.

3. Anuñ tāriḫini fikr eyler iken yāduma geldi
4. Taʿāla'llāh zehī ṭāḳ-i bülend āsumānāsā

tārih:

tāriḫini: -ini
Mısra: **3**
Bir olayın meydana geldiği tarihi belirten manzumlar.

3. Anuñ tāriḫini fikr eyler iken yāduma geldi
4. Taʿāla'llāh zehī ṭāḳ-i bülend āsumānāsā

iken:

iken:
Mısra: **3**
iken zarf fiili II ..dığı zaman

3. Anuñ tāriḫini fikr eyler iken yāduma geldi
4. Taʿāla'llāh zehī ṭāḳ-i bülend āsumānāsā

taʿāla'llāh:

Taʿāla'llāh:
Mısra: **4**
Yüce Allah.

3. Anuñ tāriḫini fikr eyler iken yāduma geldi
4. Taʿāla'llāh zehī ṭāḳ-i bülend āsumānāsā

zehi:

zehī:
Mısra: **4**
ne iyi!, ne güzel!

3. Anuñ tāriḫini fikr eyler iken yāduma geldi
4. Taʿāla'llāh zehī ṭāḳ-i bülend āsumānāsā

āsumān-āsā:

āsumān-āsā:
Mısra: **4**
felek gibi

3. Anuñ tāriḫini fikr eyler iken yāduma geldi
4. Taʿāla'llāh zehī ṭāḳ-i bülend āsumānāsā

sinān pāşā:

sinān pāşā: -
Mısra: **1**
Cığalazade Yusuf Sinan Paşa ya da Cağaloğlu Yusuf Sinan Paşa. (d. 1545 - ö. 1606) (1545-1605) III. Mehmed saltanatı döneminde 1591-1595 ve 1599-1604 yılları arasında toplam 10 yıl Kaptan-ı Deryalık, 27 Ekim 1596-5 Aralık 1596 tarihleri arasında da bir ay dokuz gün Sadrazamlık yapmış bir Osmanlı devlet adamıdır.

1. Sinān Pāşā mücāhid fī sebili'llāh o ġāzī kim
2. İdüpdür bu bülend eyvānı luṭf-ı Ḥaḳḳ ile peydā

lutf-ı Hakk:

lutf-ı Ḥaḳḳ: -
Mısra: **2**
Allah'ın ihsanı.

1. Sinān Pāşā mücāhid fī sebili'llāh o ġāzī kim
2. İdüpdür bu bülend eyvānı luṭf-ı Ḥaḳḳ ile peydā

peydā İdüpdür:

peydā İdüpdür: -
Mısra: **2**
Ortaya çıkmak, görünmek.

1. Sinān Pāşā mücāhid fī sebili'llāh o ġāzī kim
2. İdüpdür bu bülend eyvānı luṭf-ı Ḥaḳḳ ile peydā

fī sebili'llāh:

fī sebili'llāh: -
Mısra: **1**
Allah rızası için II Allah yolunda.

1. Sinān Pāşā mücāhid fī sebili'llāh o ġāzī kim
2. İdüpdür bu bülend eyvānı luṭf-ı Ḥaḳḳ ile peydā

bülend eyvānı:

bülend eyvānı: -
Mısra: **2**
Yüce saray.

1. Sinān Pāşā mücāhid fī sebili'llāh o ġāzī kim
2. İdüpdür bu bülend eyvānı

luṭf-ı Ḥaḳḳ ile peydā

fikr eyler:

fikr eyler: -
Mısra: **3**
Düşünmek.

3. Anuñ tāriḫini fikr eyler iken yāduma geldi
4. Taʿālaʾllāh zehi ṭāḳ-i bülend āsumānāsā

yāduma geldi:

yāduma geldi: -
Mısra: **3**
Hatırına gelmek, hatırlamak.

3. Anuñ tāriḫini fikr eyler iken yāduma geldi
4. Taʿālaʾllāh zehi ṭāḳ-i bülend āsumānāsā

ṭāḳ-i bülend:

ṭāḳ-i bülend: -
Mısra: **4**
Yüksek kubbe.

3. Anuñ tāriḫini fikr eyler iken yāduma geldi
4. Taʿālaʾllāh zehi ṭāḳ-i bülend āsumānāsā

ile:

ile:
Mısra: **3**
birlikte

3. Eyleyüp şevḳet ile ʿazm-i cihād
4. Itdi iʿzāz-ı şerʿ ü dīn-i mübīn

ile:
Mısra: **8**
birlikte

7. Kızılırmaġa döndi Ṭurlı ṣuyı
8. Dem-i küffār ile aḳup ḫūnīn

İt:

İtdi: -di
Mısra: **4**
etmek, eylemek

3. Eyleyüp şevḳet ile ʿazm-i cihād
4. Itdi iʿzāz-ı şerʿ ü dīn-i mübīn

ü:

ü:
Mısra: **4**
ve

3. Eyleyüp şevḳet ile ʿazm-i cihād
4. Itdi iʿzāz-ı şerʿ ü dīn-i mübīn

ü:
Mısra: **18**
ve

17. Bu ġazā-yı mübareke tāriḫ
18. Oldı nasr-ı aziz ü feth-i mübin

ki:

ki:
Mısra: **5**
Ki bağlacı.

5. Ḥamdü li'llāh ki eyledi manṣūr
6. Anı aʿdāsı üzre Rabb-i muʿīn

anı:

Anı:
Mısra: **6**
Onu

5. Ḥamdü li'llāh ki eyledi manṣūr
6. Anı aʿdāsı üzre Rabb-i muʿīn

aʿdā:

aʿdāsı: -sı
Mısra: **6**
düşmanlar, hasımlar

5. Ḥamdü li'llāh ki eyledi manṣūr
6. Anı aʿdāsı üzre Rabb-i muʿīn

üzre:

üzre:
Mısra: **6**
Üzere.

5. Ḥamdü li'llāh ki eyledi manṣūr
6. Anı aʿdāsı üzre Rabb-i muʿīn

kızılırmaġ:

Kızılırmaġa: -a
Mısra: **7**
Kızılırmak II rengi kırmızı olan ırmak.

7. Kızılırmaġa döndi Ṭurlı ṣuyı
8. Dem-i küffār ile aḳup ḫūnīn

dön:

döndi: -di
Mısra: **7**
...gibi olmak, benzemek.

7. Kızılırmaġa döndi Ṭurlı ṣuyı
8. Dem-i küffār ile aḳup ḫūnīn

türli:

türli:
Mısra: **7**
türlü, çeşitli, çeşit çeşit.

7. Kızılırmaġa döndi Ṭurlı ṣuyı
8. Dem-i küffār ile aḳup ḫūnīn

ṣu:

ṣuyı: -y, -ı
Mısra: **7**
su

7. Kızılırmaġa döndi Ṭurlı ṣuyı
8. Dem-i küffār ile aḳup ḫūnīn

leh:

Leh:
Mısra: **9**
Lehistan.

9. Leh diyārında eyledi icrā
10. Ḥükmini tīġ gibi şāh-ı güzīn

diyār:

diyārında: -ında
Mısra: **9**
memleket

9. Leh diyārında eyledi icrā
10. Ḥükmini tīġ gibi şāh-ı güzīn

Hükm:

Ḥükmini: -ini
Mısra: **10**
Hüküm, karar

9. Leh diyārında eyledi icrā
10. Ḥükmini tīġ gibi şāh-ı güzīn

tīġ:

tiġ:
Mısra: **10**
Kılıç

9. Leh diyārında eyledi icrā
10. Ḥükmini tiġ gibi şāh-ı güzin

gibi:

gibi:
Mısra: **10**
Benzetme edatı ll -e benzer.

9. Leh diyārında eyledi icrā
10. Ḥükmini tiġ gibi şāh-ı güzin

Kılıc:

Ḳılıcından: -ından
Mısra: **11**
kılıç.

11. Ḳılıcından ʿadū aman diledi
12. Fitneden baḥr u ber oldı emin

ʿadū:

ʿadū:
Mısra: **11**
Düşman

11. Ḳılıcından ʿadū aman diledi
12. Fitneden baḥr u ber oldı emin

fitne:

Fitneden: -den
Mısra: **12**
Karışıklık, fesat, kargaşalık

11. Ḳılıcından ʿadū aman diledi
12. Fitneden baḥr u ber oldı emin

ol:

Ola: -a
Mısra: **13**
Olmak.

13. Ola aʿdāya ġālib-i muṭlaḳ
14. Dāʾimā pādişāh-ı rūy-ı zemin

Oldı: -dı
Mısra: **18**
Olmak.

17. Bu ġazā-yı mübareke tāriḫ
18. Oldı nasr-ı aziz ü feth-i mübin

aʿdā:

aʿdāya: -ya
Mısra: **13**
Düşman, hasım

13. Ola aʿdāya ġālib-i muṭlaḳ
14. Dāʾimā pādişāh-ı rūy-ı zemin

dāʾimā:

Dāʾimā:
Mısra: **14**
her vakit, sürekli olarak.

13. Ola aʿdāya ġālib-i muṭlaḳ
14. Dāʾimā pādişāh-ı rūy-ı zemin

Ḥak:

Ḥaḳ:
Mısra: **15**
Allah.

15. Ḥaḳ yanında ḳabūl ola Yaḥyā
16. Ḫalḳ-ı ʿālem çün eyledi taḥsin

yanında:

yanında:
Mısra: **15**
-uñ/üñ yanında katında, nezdinde, huzurunda

15. Ḥaḳ yanında ḳabūl ola Yaḥyā
16. Ḫalḳ-ı ʿālem çün eyledi taḥsin

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **15**
17. yüzyıl divan şairi

15. Ḥaḳ yanında ḳabūl ola Yaḥyā
16. Ḫalḳ-ı ʿālem çün eyledi taḥsin

çün:

çün:
Mısra: **16**
Ki.

15. Ḥaḳ yanında ḳabūl ola Yaḥyā
16. Ḫalḳ-ı ʿālem çün eyledi taḥsin

bu:

Bu:
Mısra: **17**
bu, işaret sıfatı

17. Bu ġazā-yı mübareke tāriḫ
18. Oldı nasr-ı aziz ü feth-i mübin

tārih:

tāriḫ:
Mısra: **17**
Bir olayın meydana geldiği tarihi belirten manzumlar.

17. Bu ġazā-yı mübareke tāriḫ
18. Oldı nasr-ı aziz ü feth-i mübin

Ḥażret-i pādişāh-ı ẓıllu'llāh:

Ḥażret-i pādişāh-ı ẓıllu'llāh: -
Mısra: **1**
Allah'ın yeryüzündeki gölgesi olan hükümdar.

1. Ḥażret-i pādişāh-ı ẓıllu'llāh
2. Kehf-i ʿālem muʿizz-i devlet ü din

kehf-i ʿālem:

kehf-i ʿālem: -
Mısra: **2**
Dünyanın sığınağı.

1. Ḥażret-i pādişāh-ı ẓıllu'llāh
2. Kehf-i ʿālem muʿizz-i devlet ü din

muʿizz-i devlet ü din:

muʿizz-i devlet ü din: -
Mısra: **2**
Din ve devletin şeref vereni.

1. Ḥażret-i pādişāh-ı ẓıllu'llāh
2. Kehf-i ʿālem muʿizz-i devlet ü din

ʿazm-i cihād:

ʿazm-i cihād: -
Mısra: **3**
Savaşa yönelme.

3. Eyleyüp şevḳet ile ʿazm-i cihād
4. Itdi iʿzāz-ı şerʿ ü din-i mübin

şevket eyleyüp:

şevḳet eyleyüp: -
Mısra: **3**
heybetini göstermek.

3. Eyleyüp şevḳet ile ʿazm-i cihād
4. Itdi iʿzāz-ı şerʿ ü di̱n-i mübi̱n

iʿzāz-ı şerʿ:

***iʿzāz-ı şerʿ:* -**
Mısra: **4**
Şerleri ortadan kaldırmak.

3. Eyleyüp şevḳet ile ʿazm-i cihād
4. Itdi iʿzāz-ı şerʿ ü di̱n-i mübi̱n

di̱n-i mübi̱n:

***di̱n-i mübi̱n:* -**
Mısra: **4**
İslam'ın nizamı

3. Eyleyüp şevḳet ile ʿazm-i cihād
4. Itdi iʿzāz-ı şerʿ ü di̱n-i mübi̱n

Ḥamdü li'llāh:

***Ḥamdü li'llāh:* -**
Mısra: **5**
Hamd, ancak Allah'adır.

5. Ḥamdü li'llāh ki eyledi manṣūr
6. Anı aʿdāsı üzre Rabb-i muʿi̱n

manṣūr eyledi:

***manṣūr eyledi:* -**
Mısra: **5**
Allah'ın yardımıyla galip, üstün gelmiş.

5. Ḥamdü li'llāh ki eyledi manṣūr
6. Anı aʿdāsı üzre Rabb-i muʿi̱n

rabb-i muʿi̱n:

***rabb-i muʿi̱n:* -**
Mısra: **6**
Yardım edici olan Allah

5. Ḥamdü li'llāh ki eyledi manṣūr
6. Anı aʿdāsı üzre Rabb-i muʿi̱n

dem-i küffār:

***dem-i küffār:* -**
Mısra: **8**
Kafirlerin kanı.

7. Kızılırmaġa döndi Ṭurlı ṣuyı
8. Dem-i küffār ile aḳup ḫūni̱n

icrā eyledi:

***icrā eyledi:* -**
Mısra: **9**
Yerine getirmek, uygulamak.

9. Leh diyārında eyledi icrā
10. Ḥükmini ti̱ġ gibi şāh-ı güzi̱n

şāh-ı güzi̱n:

***şāh-ı güzi̱n:* -**
Mısra: **10**
seçkin padişah

9. Leh diyārında eyledi icrā
10. Ḥükmini ti̱ġ gibi şāh-ı güzi̱n

baḥr u ber:

***baḥr u ber:* -**
Mısra: **12**
Deniz ve kara

11. Ḳılıcından ʿadū aman diledi
12. Fitneden baḥr u ber oldı emi̱n

emi̱n oldı:

***emi̱n oldı:* -**
Mısra: **12**
İnanmak, güvenmek.

11. Ḳılıcından ʿadū aman diledi
12. Fitneden baḥr u ber oldı emi̱n

ġālib-i muṭlaḳ:

***ġālib-i muṭlaḳ:* -**
Mısra: **13**
Kayıtsız şartsız hakimiyet sahibi.

13. Ola aʿdāya ġālib-i muṭlaḳ
14. Dāʾimā pādişāh-ı rūy-ı zemi̱n

pādişāh-ı rūy-ı zemin:

***pādişāh-ı rūy-ı zemi̱n:* -**
Mısra: **14**
Yeryüzünün padişahı.

13. Ola aʿdāya ġālib-i muṭlaḳ
14. Dāʾimā pādişāh-ı rūy-ı zemi̱n

ḳabūl ola:

***ḳabūl ola:* -**
Mısra: **15**
kabul olmak

15. Ḥaḳ yanında ḳabūl ola Yaḥyā
16. Ḫalḳ-ı ʿālem çün eyledi taḥsi̱n

Ḫalḳ-ı ʿālem:

***Ḫalḳ-ı ʿālem:* -**
Mısra: **16**
Dünya halkı, herkes.

15. Ḥaḳ yanında ḳabūl ola Yaḥyā
16. Ḫalḳ-ı ʿālem çün eyledi taḥsi̱n

taḥsin eyledi:

***taḥsi̱n eyledi:* -**
Mısra: **16**
Beğenmek, övmek.

15. Ḥaḳ yanında ḳabūl ola Yaḥyā
16. Ḫalḳ-ı ʿālem çün eyledi taḥsi̱n

ġazā-yı mübareke:

***ġazā-yı mübareke:* -**
Mısra: **17**
Kutlu zafer.

17. Bu ġazā-yı mübareke tāri̱ḫ
18. Oldı nasr-ı aziz ü feth-i mübin

aman diledi:

***aman diledi:* -**
Mısra: **11**
Yardım istemek II yalvarmak.

11. Ḳılıcından ʿadū aman diledi
12. Fitneden baḥr u ber oldı emi̱n

ḫūnin aḳup:

***ḫūni̱n aḳup:* -**
Mısra: **8**
Kanlı akmak II kan renginde akmak.

7. Kızılırmaġa döndi Ṭurlı ṣuyı
8. Dem-i küffār ile aḳup ḫūni̱n

naṣr-ı ʿaziz:

naṣr-ı ʿaẕiz: -
Mısra: **18**
Yüce yardım.

17. Bu ġazā-yı mübareke tāriḫ
18. Oldı nasr-ı aziz ü feth-i mübin

feth-i mübin (1030):

fetḥ-i mübiṉ (1030): -
Mısra: **18**
Açık ve parlak zafer.

17. Bu ġazā-yı mübareke tāriḫ
18. Oldı nasr-ı aziz ü feth-i mübin

tekye:

Tekyede: -de
Mısra: **1**
Dergah, tekke. || Dünya.

1. Tekyede Malḳoç efendi ḫayr idüp Allāh içün
2. Yapdı bir ḳaṣr-i müferrih kim begendi ehl-i aṣr

yap:

Yapdı: -dı
Mısra: **2**
Bina etme.

1. Tekyede Malḳoç efendi ḫayr idüp Allāh içün
2. Yapdı bir ḳaṣr-i müferrih kim begendi ehl-i aṣr

bir:

bir:
Mısra: **2**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

1. Tekyede Malḳoç efendi ḫayr idüp Allāh içün
2. Yapdı bir ḳaṣr-i müferrih kim begendi ehl-i aṣr

kim:

kim:
Mısra: **2**
ki

1. Tekyede Malḳoç efendi ḫayr idüp Allāh içün
2. Yapdı bir ḳaṣr-i müferrih kim begendi ehl-i aṣr

begen:

begendi: -di
Mısra: **2**
Beğenmek.

1. Tekyede Malḳoç efendi ḫayr idüp Allāh içün
2. Yapdı bir ḳaṣr-i müferrih kim begendi ehl-i aṣr

ol:

Oldı: -dı
Mısra: **4**
Olmak.

3. Rūḫ-ı Mevlānā'dan istimdād idüp fikr eyledüm
4. Oldı tāriḫi anuñ li'llāhi dervişāne ḳaṣr (1031)

tārih:

tāriḫi: -i
Mısra: **4**
Bir olayın meydana geldiği tarihi belirten manzumlar.

3. Rūḫ-ı Mevlānā'dan istimdād idüp fikr eyledüm
4. Oldı tāriḫi anuñ li'llāhi dervişāne ḳaṣr (1031)

anuñ:

anuñ:
Mısra: **4**
Onun.

3. Rūḫ-ı Mevlānā'dan istimdād idüp fikr eyledüm
4. Oldı tāriḫi anuñ li'llāhi dervişāne ḳaṣr (1031)

li'llāhi:

li'llāhi:
Mısra: **4**
Allah için.

3. Rūḫ-ı Mevlānā'dan istimdād idüp fikr eyledüm
4. Oldı tāriḫi anuñ li'llāhi dervişāne ḳaṣr (1031)

dervişāne:

dervişāne:
Mısra: **4**
Dervişlere yakışır surette.

3. Rūḫ-ı Mevlānā'dan istimdād idüp fikr eyledüm
4. Oldı tāriḫi anuñ li'llāhi dervişāne ḳaṣr (1031)

kaṣr:

ḳaṣr:
Mısra: **4**
Saray, köşk.

3. Rūḫ-ı Mevlānā'dan istimdād idüp fikr eyledüm
4. Oldı tāriḫi anuñ li'llāhi dervişāne ḳaṣr (1031)

(1031):

(1031):
Mısra: **4**
1031.

3. Rūḫ-ı Mevlānā'dan istimdād idüp fikr eyledüm
4. Oldı tāriḫi anuñ li'llāhi dervişāne ḳaṣr (1031)

malkoç efendi:

malḳoç efendi: -
Mısra: **1**
Malkoç Mehmed Efendi. Yenikapı Mevlevîhânesini Malkoç Mehmed Efendi yaptırılarak vakfetmiştir. Bir yeniçeri kâtibi olarak vakfettiği bu Mevlevîhâne 1598 yılında açılmıştır.

1. Tekyede Malḳoç efendi ḫayr idüp Allāh içün
2. Yapdı bir ḳaṣr-i müferrih kim begendi ehl-i aṣr

hayr idüp:

ḫayr idüp: -
Mısra: **1**
yararlı, faydalı olmak.

1. Tekyede Malḳoç efendi ḫayr idüp Allāh içün
2. Yapdı bir ḳaṣr-i müferrih kim begendi ehl-i aṣr

allāh içün:

allāh içün: -
Mısra: **1**
Allah rızası için.

1. Tekyede Malḳoç efendi ḫayr idüp Allāh içün
2. Yapdı bir ḳaṣr-i müferrih kim begendi ehl-i aṣr

kaṣr-i müferriḥ:

ḳaṣr-i müferriḥ: -
Mısra: **2**
İç açıcı, ferahlatıcı, huzur verici saray.

1. Tekyede Malḳoç efendi ḫayr idüp Allāh içün
2. Yapdı bir ḳaṣr-i müferrih kim begendi ehl-i aṣr

ehl-i aṣr:

ehl-i aṣr: -
Mısra: **2**
Zamanın ehilleri.

1. Tekyede Malḳoç efendi ḫayr idüp Allāh içün
2. Yapdı bir ḳaṣr-i müferrih kim begendi ehl-i aṣr

rūh-ı mevlānā'dan:

rūḫ-ı mevlānā'dan: -
Mısra: **3**
Mevlana'nın ruhu.

3. Rūḫ-ı Mevlānā'dan istimdād idüp fikr eyledüm
4. Oldı tāriḫi anuñ li'llāhi dervişāne ḳaṣr (1031)

istimdād idüp:

istimdād idüp: -
Mısra: **3**
Yardım istemek.

3. Rūḫ-ı Mevlānā'dan istimdād idüp fikr eyledüm
4. Oldı tāriḫi anuñ li'llāhi dervişāne ḳaṣr (1031)

fikr eyledüm:

fikr eyledüm: -
Mısra: **3**
Düşünmek.

3. Rūḫ-ı Mevlānā'dan istimdād idüp fikr eyledüm
4. Oldı tāriḫi anuñ li'llāhi dervişāne ḳaṣr (1031)

bu:

Bu:
Mısra: **2**
bu, işaret sıfatı

1. İdüpdür Ḥażret-i Sulṭān Murād'a
2. Bu ḳaṣrı Valide Sulṭān ṣafāgāh

kaṣr:

ḳaṣrı: -ı
Mısra: **2**
Saray, köşk.

1. İdüpdür Ḥażret-i Sulṭān Murād'a
2. Bu ḳaṣrı Valide Sulṭān ṣafāgāh

ḳaṣr:
Mısra: **4**
Saray, köşk.

3. Didi Yaḥyā anuñ tāriḫ-i sālin
4. Müzeyyen ḳaṣr olupdur bāreka'llāh (1035)

di:

Didi: -di
Mısra: **3**
Söylemek.

3. Didi Yaḥyā anuñ tāriḫ-i sālin
4. Müzeyyen ḳaṣr olupdur bāreka'llāh (1035)

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **3**
17. yüzyıl divan şairi

3. Didi Yaḥyā anuñ tāriḫ-i sālin
4. Müzeyyen ḳaṣr olupdur bāreka'llāh (1035)

anuñ:

anuñ:
Mısra: **3**
Onun.

3. Didi Yaḥyā anuñ tāriḫ-i sālin
4. Müzeyyen ḳaṣr olupdur bāreka'llāh (1035)

müzeyyen:

Müzeyyen:
Mısra: **4**
bezenmiş, süslenmiş

3. Didi Yaḥyā anuñ tāriḫ-i sālin
4. Müzeyyen ḳaṣr olupdur bāreka'llāh (1035)

ol:

olupdur: -updur
Mısra: **4**
Olmak.

3. Didi Yaḥyā anuñ tāriḫ-i sālin
4. Müzeyyen ḳaṣr olupdur bāreka'llāh (1035)

bāreka'llāh:

bāreka'llāh:
Mısra: **4**
Allah bağışlasın.

3. Didi Yaḥyā anuñ tāriḫ-i sālin
4. Müzeyyen ḳaṣr olupdur bāreka'llāh (1035)

(1035):

(1035):
Mısra: **4**
1035.

3. Didi Yaḥyā anuñ tāriḫ-i sālin
4. Müzeyyen ḳaṣr olupdur bāreka'llāh (1035)

Ḥażret-i sulṭān murād'a:

Ḥażret-i sulṭān murād'a: -
Mısra: **1**
Sultan Murad Hazretleri (IV. Murad)

1. İdüpdür Ḥażret-i Sulṭān Murād'a
2. Bu ḳaṣrı Valide Sulṭān ṣafāgāh

valide sulṭān:

valide sulṭān: -
Mısra: **2**
Osmanlı'da Sedef-i Dürr-i Hilafet olarak da bilinen, Osmanlı padişahlarının saltanatları sırasında hayatta olan annelerine verilen unvandır. ancak burada sultan IV. Murad'ın annesi kastedilmiştir.

1. İdüpdür Ḥażret-i Sulṭān Murād'a
2. Bu ḳaṣrı Valide Sulṭān ṣafāgāh

ṣafāgāh İdüpdür:

ṣafāgāh İdüpdür: -
Mısra: **2**
Dinlenme yeri II hoşça vakit geçirmek için yapılan yer.

1. İdüpdür Ḥażret-i Sulṭān Murād'a
2. Bu ḳaṣrı Valide Sulṭān ṣafāgāh

tārih-i sālin:

tāriḫ-i sālin: -
Mısra: **3**
Tarih yılı.

3. Didi Yaḥyā anuñ tāriḫ-i sālin

4. Müzeyyen ḳaṣr olupdur bāreka'llāh (1035)

İd:

İde: -e
Mısra: **2**
Yapmak

1. Şehen-şāh-ı cihān Sulṭān Murād'a
2. İde Ḥaḳ Ḥażreti İḥsān-ı küllī

Hak:

Ḥaḳ:
Mısra: **2**
Allah.

1. Şehen-şāh-ı cihān Sulṭān Murād'a
2. İde Ḥaḳ Ḥażreti İḥsān-ı küllī

Hażret:

Ḥażreti: -i
Mısra: **2**
Saygı ifadesi II Sultan IV. Murat.

1. Şehen-şāh-ı cihān Sulṭān Murād'a
2. İde Ḥaḳ Ḥażreti İḥsān-ı küllī

tārih:

tārīḫ:
Mısra: **3**
Bir olayın meydana geldiği tarihi belirten manzumlar.

3. Nişān-ı tīrine tārīḫ Yaḥyā
4. Nişān-ı devlet ü iḳbāl-i küllī (1037)

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **3**
17. yüzyıl divan şairi

3. Nişān-ı tīrine tārīḫ Yaḥyā
4. Nişān-ı devlet ü iḳbāl-i küllī (1037)

ü:

ü:
Mısra: **4**
ve

3. Nişān-ı tīrine tārīḫ Yaḥyā
4. Nişān-ı devlet ü iḳbāl-i küllī (1037)

(1037):

(1037):
Mısra: **4**
1037.

3. Nişān-ı tīrine tārīḫ Yaḥyā
4. Nişān-ı devlet ü iḳbāl-i küllī (1037)

Şehen-şāh-ı cihān:

Şehen-şāh-ı cihān: -
Mısra: **1**
Zamanın, dönemin dünya padişahlarının padişahı.

1. Şehen-şāh-ı cihān Sulṭān Murād'a
2. İde Ḥaḳ Ḥażreti İḥsān-ı küllī

sulṭān murād'a:

sulṭān murād'a: -
Mısra: **1**
Sultan Gazi Murat II IV. Murat.

1. Şehen-şāh-ı cihān Sulṭān Murād'a
2. İde Ḥaḳ Ḥażreti İḥsān-ı küllī

İḥsān-ı külli:

İḥsān-ı küllī: -
Mısra: **2**
İyiliklerin tamamına erişmiş.

1. Şehen-şāh-ı cihān Sulṭān Murād'a
2. İde Ḥaḳ Ḥażreti İḥsān-ı küllī

nişān-ı tirine:

nişān-ı tīrine: -
Mısra: **3**
Ok izi II atılan ok.

3. Nişān-ı tīrine tārīḫ Yaḥyā
4. Nişān-ı devlet ü iḳbāl-i küllī (1037)

nişān-ı devlet:

nişān-ı devlet: -
Mısra: **4**
Devlet, makam mevki, talih ve saadet nişanı.

3. Nişān-ı tīrine tārīḫ Yaḥyā
4. Nişān-ı devlet ü iḳbāl-i küllī (1037)

iḳbāl-i külli:

iḳbāl-i küllī: -
Mısra: **4**
Saadetin tamamı.

3. Nişān-ı tīrine tārīḫ Yaḥyā
4. Nişān-ı devlet ü iḳbāl-i küllī (1037)

Haḳ:

Ḥaḳ:
Mısra: **1**
Allah.

1. Muʿammer ide Ḥaḳ Sulṭān Murād'ı
2. İmām-ı Aʿẓam'ı çün itdi taʿẓīm

çün:

çün:
Mısra: **2**
-dığı için

1. Muʿammer ide Ḥaḳ Sulṭān Murād'ı
2. İmām-ı Aʿẓam'ı çün itdi taʿẓīm

gümüş:

Gümüşden: -den
Mısra: **3**
Gümüş.

3. Gümüşden itdi bābın türbesinüñ
4. İdüp ol ḥażrete iclāl ü tekrīm

it:

itdi: -di
Mısra: **3**
Etmek, yapmak.

3. Gümüşden itdi bābın türbesinüñ
4. İdüp ol ḥażrete iclāl ü tekrīm

ol:

ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Gümüşden itdi bābın türbesinüñ
4. İdüp ol ḥażrete iclāl ü tekrīm

ḥażret:

ḥażrete: -e
Mısra: **4**
Saygın kimse.

3. Gümüşden itdi bābın türbesinüñ
4. İdüp ol ḥażrete iclāl ü tekrīm

di:

Didi: -di
Mısra: **5**
Söylemek.

5. Didi Yaḥyā bu kār-ı ḫayra tārīḫ
6. Ḳapusını mezāruñ itdi hep sīm (1038)

yahyā:

Yaḥyā:
Mısra: **5**
17. yüzyıl divan şairi

5. Didi Yaḥyā bu kār-ı ḫayra tārīḫ
6. Ḳapusını mezāruñ itdi hep sīm (1038)

bu:

bu:
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. Didi Yaḥyā bu kār-ı ḫayra tārīḫ
6. Ḳapusını mezāruñ itdi hep sīm (1038)

tārih:

tārīḫ:
Mısra: **5**
Bir olayın meydana geldiği tarihi belirten manzumlar.

5. Didi Yaḥyā bu kār-ı ḫayra tārīḫ
6. Ḳapusını mezāruñ itdi hep sīm (1038)

hep:

hep:
Mısra: **6**
tamamen, hep.

5. Didi Yaḥyā bu kār-ı ḫayra tārīḫ
6. Ḳapusını mezāruñ itdi hep sīm (1038)

(1038):

(1038):
Mısra: **6**
1038.

5. Didi Yaḥyā bu kār-ı ḫayra tārīḫ
6. Ḳapusını mezāruñ itdi hep sīm (1038)

muʿammer ide:

muʿammer ide: -
Mısra: **1**
Ömrünü uzun kılmak.

1. Muʿammer ide Ḥaḳ Sulṭān Murād'ı
2. İmām-ı Aʿẓam'ı çün itdi taʿẓīm

sulṭān murād'ı:

sulṭān murād'ı: -
Mısra: **1**
Sultan Murad. Osmanlı hanedanından IV. Murad.

1. Muʿammer ide Ḥaḳ Sulṭān Murād'ı
2. İmām-ı Aʿẓam'ı çün itdi taʿẓīm

İmām-ı aʿẓam'ı:

İmām-ı aʿẓam'ı: -
Mısra: **2**
İslam dininin dört fıkıh mezhebinden birisi olan Hanefi mezhebinin kurucusu ve Sünni fıkhının en büyük üstâdı sayılan İslam fıkıh ve hadis bilgini. Asıl adı "Nu'man İbn-i Sâbit" olup sevenlerince ismi "İmâm-ı Â'zam" unvanıyla birlikte anılır. II Ebû Hanife.

1. Muʿammer ide Ḥaḳ Sulṭān Murād'ı
2. İmām-ı Aʿẓam'ı çün itdi taʿẓīm

taʿẓim itdi:

taʿẓīm itdi: -
Mısra: **2**
Saygı göstermek II hürmet etmek.

1. Muʿammer ide Ḥaḳ Sulṭān Murād'ı
2. İmām-ı Aʿẓam'ı çün itdi taʿẓīm

türbesinüñ bābın:

türbesinüñ bābın: -
Mısra: **3**
Türbesinin kapısı.

3. Gümüşden itdi bābın türbesinüñ
4. İdüp ol ḥażrete iclāl ü tekrīm

iclāl ü tekrim İdüp:

iclāl ü tekrīm İdüp: -
Mısra: **4**
Büyüklük ve cömertlik göstermek.

3. Gümüşden itdi bābın türbesinüñ
4. İdüp ol ḥażrete iclāl ü tekrīm

kār-ı hayra:

kār-ı ḫayra: -
Mısra: **5**
hayırlı iş

5. Didi Yaḥyā bu kār-ı ḫayra tārīḫ
6. Ḳapusını mezāruñ itdi hep sīm (1038)

mezāruñ Ḳapusını:

mezāruñ Ḳapusını: -
Mısra: **6**
Mezar kapısı.

5. Didi Yaḥyā bu kār-ı ḫayra tārīḫ
6. Ḳapusını mezāruñ itdi hep sīm (1038)

sim itdi:

sīm itdi: -
Mısra: **6**
Gümüşten yapmak.

5. Didi Yaḥyā bu kār-ı ḫayra tārīḫ
6. Ḳapusını mezāruñ itdi hep sīm (1038)

ʿİbād:

ʿİbādı: -ı
Mısra: **2**
Kul

1. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān Murād-ı Cem-ʿaẓamet
2. ʿİbādı üzre Ḫudā ide sāyesin memdūd

üzre:

üzre:
Mısra: **2**
üzerine

1. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān Murād-ı Cem-ʿaẓamet
2. ʿİbādı üzre Ḫudā ide sāyesin memdūd

Hudā:

Ḫudā:
Mısra: **2**
Allah, Tanrı, Rabb

1. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān Murād-ı Cem-ʿaẓamet
2. ʿİbādı üzre Ḫudā ide sāyesin memdūd

---

sāye:

sāyesin: -sin
Mısra: **2**
Gölge ‖ himaye, gözetme

1. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān Murād-ı Cem-ʿaẓamet
2. ʿİbādı üzre Ḫudā ide sāyesin memdūd

Çün:

Çün:
Mısra: **3**
çünkü.

3. Çün itdi ʿazm-i cihād ol şeh-i hümāyun-baḫt
4. Yanınca ʿaskeri bi̇-ḥad cünūd-i nā-maʿdūd

Çün:
Mısra: **7**
-dığı için

7. Çün itdi ḥüsn-i ḳabūl ile ḫāṭırın ṭatyi̇b
8. Anuñla eyledi ḳaṣd-ı taḳarrub-i maʿbūd

---

it:

itdi: -di
Mısra: **3**
etmek, eylemek

3. Çün itdi ʿazm-i cihād ol şeh-i hümāyun-baḫt
4. Yanınca ʿaskeri bi̇-ḥad cünūd-i nā-maʿdūd

---

ol:

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Çün itdi ʿazm-i cihād ol şeh-i hümāyun-baḫt
4. Yanınca ʿaskeri bi̇-ḥad cünūd-i nā-maʿdūd

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. Bu cisri bir ḳulı yolında itdi pāy-endāz
6. Derūn-ı dilden idüp ol şehe niŝār-ı dürūd

Ola: -a
Mısra: **10**
Olmak.

9. Ṣımāḫ-ı cānuma hātıfdan irdi bu tāri̇ḫ
10. Ola bu cisri ḳari̇n-i ḳabūl-i Rabb-i Vedūd (1043)

---

yanınca:

Yanınca:
Mısra: **4**
Yanında

3. Çün itdi ʿazm-i cihād ol şeh-i hümāyun-baḫt
4. Yanınca ʿaskeri bi̇-ḥad cünūd-i nā-maʿdūd

ʿasker:

ʿaskeri: -i
Mısra: **4**
Asker, ordu.

3. Çün itdi ʿazm-i cihād ol şeh-i hümāyun-baḫt
4. Yanınca ʿaskeri bi̇-ḥad cünūd-i nā-maʿdūd

---

bi̇-ḥad:

bi̇-ḥad:
Mısra: **4**
Hadsiz hesapsız

3. Çün itdi ʿazm-i cihād ol şeh-i hümāyun-baḫt
4. Yanınca ʿaskeri bi̇-ḥad cünūd-i nā-maʿdūd

---

bu:

Bu:
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. Bu cisri bir ḳulı yolında itdi pāy-endāz
6. Derūn-ı dilden idüp ol şehe niŝār-ı dürūd

bu:
Mısra: **9**
bu, işaret sıfatı

9. Ṣımāḫ-ı cānuma hātıfdan irdi bu tāri̇ḫ
10. Ola bu cisri ḳari̇n-i ḳabūl-i Rabb-i Vedūd (1043)

bu:
Mısra: **10**
bu, işaret sıfatı

9. Ṣımāḫ-ı cānuma hātıfdan irdi bu tāri̇ḫ
10. Ola bu cisri ḳari̇n-i ḳabūl-i Rabb-i Vedūd (1043)

---

cisr:

cisri: -i
Mısra: **5**
köprü.

5. Bu cisri bir ḳulı yolında itdi pāy-endāz
6. Derūn-ı dilden idüp ol şehe niŝār-ı dürūd

cisri: -i
Mısra: **10**
köprü.

9. Ṣımāḫ-ı cānuma hātıfdan irdi bu tāri̇ḫ
10. Ola bu cisri ḳari̇n-i ḳabūl-i Rabb-i Vedūd (1043)

---

bir:

bir:
Mısra: **5**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

5. Bu cisri bir ḳulı yolında itdi pāy-endāz
6. Derūn-ı dilden idüp ol şehe niŝār-ı dürūd

---

kul:

ḳulı: -ı
Mısra: **5**
Kul, köle.

5. Bu cisri bir ḳulı yolında itdi pāy-endāz
6. Derūn-ı dilden idüp ol şehe niŝār-ı dürūd

---

yolında:

yolında:
Mısra: **5**
Uğrunda.

5. Bu cisri bir ḳulı yolında itdi pāy-endāz
6. Derūn-ı dilden idüp ol şehe niŝār-ı dürūd

şeh:

şehe: -e
Mısra: **6**
Sultan, padişah.

5. Bu cisri bir ḳulı yolında itdi pāy-endāz
6. Derūn-ı dilden idüp ol şehe nis̱ār-ı dürūd

ile:

ile:
Mısra: **7**
birlikte

7. Çün itdi ḥüsn-i ḳabūl ile ḫāṭırın ṭatyib
8. Anuñla eyledi ḳaṣd-ı taḳarrub-i maʿbūd

anuñla:

Anuñla:
Mısra: **8**
Onunla.

7. Çün itdi ḥüsn-i ḳabūl ile ḫāṭırın ṭatyib
8. Anuñla eyledi ḳaṣd-ı taḳarrub-i maʿbūd

eyle:

eyledi: -di
Mısra: **8**
etmek, yapmak.

7. Çün itdi ḥüsn-i ḳabūl ile ḫāṭırın ṭatyib
8. Anuñla eyledi ḳaṣd-ı taḳarrub-i maʿbūd

hātıf:

hātıfdan: -dan
Mısra: **9**
Gaipten haber veren II iç sesle ulaşangüç.

9. Ṣımāḫ-ı cānuma hātıfdan irdi bu tāriḫ
10. Ola bu cisri ḳarin-i ḳabūl-i Rabb-i Vedūd (1043)

ir:

irdi: -di
Mısra: **9**
Ulaşmak.

9. Ṣımāḫ-ı cānuma hātıfdan irdi bu tāriḫ
10. Ola bu cisri ḳarin-i ḳabūl-i Rabb-i Vedūd (1043)

tārih:

tāriḫ:
Mısra: **9**
Bir olayın meydana geldiği tarihi belirten manzumlar.

9. Ṣımāḫ-ı cānuma hātıfdan irdi bu tāriḫ
10. Ola bu cisri ḳarin-i ḳabūl-i Rabb-i Vedūd (1043)

(1043):

(1043):
Mısra: **10**
1043.

9. Ṣımāḫ-ı cānuma hātıfdan irdi bu tāriḫ
10. Ola bu cisri ḳarin-i ḳabūl-i Rabb-i Vedūd (1043)

cenāb-ı Ḥażret-i sulṭān murād-ı cem-ʿaẓamet:

cenāb-ı Ḥażret-i sulṭān murād-ı cem-ʿaẓamet: -
Mısra: **1**
Cem yüceliğine sahip yüce sultan Murat Han Hazretleri II IV. Murat.

1. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān Murād-ı Cem-ʿaẓamet
2. ʿİbādı üzre Ḫudā ide sāyesin memdūd

memdūd ide:

memdūd ide: -
Mısra: **2**
Uzatmak.

1. Cenāb-ı Ḥażret-i Sulṭān Murād-ı Cem-ʿaẓamet
2. ʿİbādı üzre Ḫudā ide sāyesin memdūd

ʿazm-i cihād:

ʿazm-i cihād: -
Mısra: **3**
Savaşa yönelme.

3. Çün itdi ʿazm-i cihād ol şeh-i hümāyun-baḫt
4. Yanınca ʿaskeri bi̇-ḥad cünūd-i nā-maʿdūd

şeh-i hümāyun-baḫt:

şeh-i hümāyun-baḫt: -
Mısra: **3**
Mutlu ve kutlu talihi olan padişah.

3. Çün itdi ʿazm-i cihād ol şeh-i hümāyun-baḫt
4. Yanınca ʿaskeri bi̇-ḥad cünūd-i nā-maʿdūd

cünūd-i nā-maʿdūd:

cünūd-i nā-maʿdūd: -
Mısra: **4**
Sınırsız sayıda asker.

3. Çün itdi ʿazm-i cihād ol şeh-i hümāyun-baḫt
4. Yanınca ʿaskeri bi̇-ḥad cünūd-i nā-maʿdūd

pāy-endāz itdi:

pāy-endāz itdi: -
Mısra: **5**
Bir hükümdarın, büyük bir kimsenin geçeceği yere serilen halı veya çuha, kadife gibi değerli kumaş yapmak.

5. Bu cisri bir ḳulı yolında itdi pāy-endāz
6. Derūn-ı dilden idüp ol şehe nis̱ār-ı dürūd

derūn-ı dilden:

derūn-ı dilden: -
Mısra: **6**
Can-ı gönülden, samimi olarak

5. Bu cisri bir ḳulı yolında itdi pāy-endāz
6. Derūn-ı dilden idüp ol şehe nis̱ār-ı dürūd

nis̱ār-ı dürūd idüp:

nis̱ār-ı dürūd idüp: -
Mısra: **6**
İnciler saçmak.

5. Bu cisri bir ḳulı yolında itdi pāy-endāz
6. Derūn-ı dilden idüp ol şehe nis̱ār-ı dürūd

ḥüsn-i ḳabūl:

ḥüsn-i ḳabūl: -
Mısra: **7**
İyi karşılama, güler yüzlülük gösterme.

7. Çün itdi ḥüsn-i ḳabūl ile ḫāṭırın ṭatyib
8. Anuñla eyledi ḳaṣd-ı taḳarrub-i maʿbūd

ḫāṭırın ṭatyib itdi:

ḫāṭırın ṭatyib itdi: -
Mısra: **7**

Gönlünü hoş etmek.

7. Çün itdi ḥüsn-i ḳabūl ile
ḫāṭırın ṭatyib
8. Anuñla eyledi ḳaṣd-ı
taḳarrub-i maʿbūd

kaṣd-ı taḳarrub-i maʿbūd:

ḳaṣd-ı taḳarrub-i maʿbūd: -
Mısra: **8**
Allah'a daha yakın olmayı amaçlamak.

7. Çün itdi ḥüsn-i ḳabūl ile
ḫāṭırın ṭatyib
8. Anuñla eyledi ḳaṣd-ı
taḳarrub-i maʿbūd

Şımāḫ-ı cānuma:

Şımāḫ-ı cānuma: -
Mısra: **9**
Can kulağı

9. Şımāḫ-ı cānuma hātıfdan
irdi bu tāriḫ
10. Ola bu cisri ḳarin-i ḳabūl-i
Rabb-i Vedūd (1043)

ḳarin-i ḳabūl-i rabb-i vedūd:

ḳarin-i ḳabūl-i rabb-i vedūd: -
Mısra: **10**
Şefkat sahibi Allah'ın yakınlığına nail olmak.

9. Şımāḫ-ı cānuma hātıfdan
irdi bu tāriḫ
10. Ola bu cisri ḳarin-i ḳabūl-i
Rabb-i Vedūd (1043)

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Sulṭān Murād ol şeh-i ġāzi
ki umarın
2. ʿÖmrin ide ṣad sālden Allāh
żiyāde

olur: -ur
Mısra: **8**
Uygun olmak.

7. Bir cāmını āyine-i
İskerder'e virmem
8. Cām-ı Cem'e beñzetsem
olur luṭf u ṣafāda

ol:
Mısra: **9**
o, işaret sıfatı

9. Yaḥyā didi tāriḫini ol ḳaṣr-ı
laṭifüñ
10. Mevlā müteyemmen ide
Sulṭān Murād'a (1046)

ki:

ki:
Mısra: **1**
Ki bağlacı.

1. Sulṭān Murād ol şeh-i ġāzi
ki umarın
2. ʿÖmrin ide ṣad sālden Allāh
żiyāde

umarın:

umarın:
Mısra: **1**
Beklemek, temenni etmek.

1. Sulṭān Murād ol şeh-i ġāzi
ki umarın
2. ʿÖmrin ide ṣad sālden Allāh
żiyāde

ʿÖmr:

ʿÖmrin: -in
Mısra: **2**
Ömür.

1. Sulṭān Murād ol şeh-i ġāzi
ki umarın
2. ʿÖmrin ide ṣad sālden Allāh
żiyāde

id:

ide: -e
Mısra: **2**
Etmek, eylemek.

1. Sulṭān Murād ol şeh-i ġāzi
ki umarın
2. ʿÖmrin ide ṣad sālden Allāh
żiyāde

allāh:

Allāh:
Mısra: **2**
Allah.

1. Sulṭān Murād ol şeh-i ġāzi
ki umarın
2. ʿÖmrin ide ṣad sālden Allāh
żiyāde

bu:

bu:
Mısra: **3**
bu, işaret sıfatı

3. Miʿmārı olup ṭabʿ-ı
hümāyuñı bu ḳaṣruñ
4. Ṣanʿatların üstādlara itdi
ifāde

ḳaṣr:

ḳaṣruñ: -uñ
Mısra: **3**
Saray, köşk.

3. Miʿmārı olup ṭabʿ-ı
hümāyuñı bu ḳaṣruñ
4. Ṣanʿatların üstādlara itdi
ifāde

Ṣanʿat:

Ṣanʿatların: -ların
Mısra: **4**
Ustalık

3. Miʿmārı olup ṭabʿ-ı
hümāyuñı bu ḳaṣruñ
4. Ṣanʿatların üstādlara itdi
ifāde

üstād:

üstādlara: -lara
Mısra: **4**
Öğretici, üstat, hoca

3. Miʿmārı olup ṭabʿ-ı
hümāyuñı bu ḳaṣruñ
4. Ṣanʿatların üstādlara itdi
ifāde

ʿaceb:

ʿaceb:
Mısra: **5**
hayrette bırakan

5. Ḥaḳḳā ki ʿaceb cāy-ı ṣafā-
güster olupdur
6. Ebvāb-ı feraḥ dāʿim ola
anda güşāde

dāʿim:

dāʿim:
Mısra: **6**
Her zaman.

5. Ḥaḳḳā ki ʿaceb cāy-ı ṣafā-
güster olupdur
6. Ebvāb-ı feraḥ dāʿim ola
anda güşāde

anda:

anda:
Mısra: **6**
Orada

5. Ḥaḳḳā ki ʿaceb cāy-ı ṣafā-
güster olupdur
6. Ebvāb-ı feraḥ dāʿim ola

anda güşāde

bir:

Bir:
Mısra: **7**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Bir cāmını āyįne-i İskerder'e virmem
8. Cām-ı Cem'e beñzetsem olur luṭf u ṣafāda

cām:

cāmını: -ını
Mısra: **7**
Cam II kadeh.

7. Bir cāmını āyįne-i İskerder'e virmem
8. Cām-ı Cem'e beñzetsem olur luṭf u ṣafāda

virme:

virmem: -m
Mısra: **7**
Vermemek

7. Bir cāmını āyįne-i İskerder'e virmem
8. Cām-ı Cem'e beñzetsem olur luṭf u ṣafāda

beñzet:

beñzetsem: -sem
Mısra: **8**
Bir şeyde başka şeye benzeyen yönler bulmak

7. Bir cāmını āyįne-i İskerder'e virmem
8. Cām-ı Cem'e beñzetsem olur luṭf u ṣafāda

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **9**
17. yüzyıl divan şairi

9. Yaḥyā didi tārįḫini ol ḳaṣr-ı laṭįfüñ
10. Mevlā müteyemmen ide Sulṭān Murād'a (1046)

di:

didi: -di
Mısra: **9**
Söylemek.

9. Yaḥyā didi tārįḫini ol ḳaṣr-ı laṭįfüñ
10. Mevlā müteyemmen ide Sulṭān Murād'a (1046)

tārih:

tārįḫini: -ini
Mısra: **9**
Bir olayın meydana geldiği tarihi belirten manzumlar II tarih.

9. Yaḥyā didi tārįḫini ol ḳaṣr-ı laṭįfüñ
10. Mevlā müteyemmen ide Sulṭān Murād'a (1046)

(1046):

(1046):
Mısra: **10**
1046.

9. Yaḥyā didi tārįḫini ol ḳaṣr-ı laṭįfüñ
10. Mevlā müteyemmen ide Sulṭān Murād'a (1046)

sulṭān murād:

sulṭān murād: -
Mısra: **1**
Sultan Murad. Osmanlı hanedanından IV. Murad.

1. Sulṭān Murād ol şeh-i ġāzį ki umarın
2. ʿÖmrin ide ṣad sālden Allāh żiyāde

şeh-i ġāzi:

şeh-i ġāzį: -
Mısra: **1**
Sultan Gazi.

1. Sulṭān Murād ol şeh-i ġāzį ki umarın
2. ʿÖmrin ide ṣad sālden Allāh żiyāde

ṣad sālden żiyāde:

ṣad sālden żiyāde: -
Mısra: **2**
Yüz yıldan uzun.

1. Sulṭān Murād ol şeh-i ġāzį ki umarın
2. ʿÖmrin ide ṣad sālden Allāh żiyāde

miʿmārı olup:

miʿmārı olup: -
Mısra: **3**
İmar eden, yapan.

3. Miʿmārı olup ṭabʿ-ı hümāyuñı bu ḳaṣruñ
4. Ṣanʿatların üstādlara itdi ifāde

ifāde itdi:

ifāde itdi: -
Mısra: **4**
Anlatmak.

3. Miʿmārı olup ṭabʿ-ı hümāyuñı bu ḳaṣruñ
4. Ṣanʿatların üstādlara itdi ifāde

cāy-ı ṣafā-güster olupdur:

cāy-ı ṣafā-güster olupdur: -
Mısra: **5**
Gönle huzur veren bir yer.

5. Ḥaḳḳā ki ʿaceb cāy-ı ṣafā-güster olupdur
6. Ebvāb-ı feraḥ dāʿim ola anda güşāde

ebvāb-ı feraḥ:

ebvāb-ı feraḥ: -
Mısra: **6**
Sevinç ve mutluluk kapısı.

5. Ḥaḳḳā ki ʿaceb cāy-ı ṣafā-güster olupdur
6. Ebvāb-ı feraḥ dāʿim ola anda güşāde

güşāde ola:

güşāde ola: -
Mısra: **6**
Açılmak II açık olmak.

5. Ḥaḳḳā ki ʿaceb cāy-ı ṣafā-güster olupdur
6. Ebvāb-ı feraḥ dāʿim ola anda güşāde

cām-ı cem'e:

cām-ı cem'e: -
Mısra: **8**
Cemşid'in kadehi.

7. Bir cāmını āyįne-i İskerder'e virmem
8. Cām-ı Cem'e beñzetsem olur luṭf u ṣafāda

luṭf u ṣafāda:

luṭf u ṣafāda: -
Mısra: **8**
lutf ve eğlence.

7. Bir cāmını āyįne-i

İskerder'e virmem
8. Cām-ı Cem'e beñzetsem olur luṭf u ṣafāda

kaṣr-ı laṭifüñ:

ḳaṣr-ı laṭīfüñ: -
Mısra: **9**
güzel köşk

9. Yaḥyā didi tāriḫini ol ḳaṣr-ı laṭīfüñ
10. Mevlā müteyemmen ide Sulṭān Murād'a (1046)

sulṭān murād'a:

sulṭān murād'a: -
Mısra: **10**
Sultan Murad. Osmanlı hanedanından IV. Murad.

9. Yaḥyā didi tāriḫini ol ḳaṣr-ı laṭīfüñ
10. Mevlā müteyemmen ide Sulṭān Murād'a (1046)

mevlā müteyemmen ide:

mevlā müteyemmen ide: -
Mısra: **10**
Allah mübarek etsin.

9. Yaḥyā didi tāriḫini ol ḳaṣr-ı laṭīfüñ
10. Mevlā müteyemmen ide Sulṭān Murād'a (1046)

ṭabʿ-ı hümāyunı:

ṭabʿ-ı hümāyunı: -
Mısra: **3**
Mübarek yaradılış sahibi.

3. Miʿmārı olup ṭabʿ-ı hümāyuñı bu ḳaṣruñ
4. Ṣanʿatların üstādlara itdi ifāde

āyine-i İskender'e:

āyīne-i İskender'e: -
Mısra: **7**
İskender'in alemi gösteren aynası.

7. Bir cāmını āyīne-i İskerder'e virmem
8. Cām-ı Cem'e beñzetsem olur luṭf u ṣafāda

Hakkā ki:

Ḥaḳḳā ki: -
Mısra: **5**
Doğrusu

5. Ḥaḳḳā ki ʿaceb cāy-ı ṣafā-güster olupdur
6. Ebvāb-ı feraḥ dāʿim ola anda güşāde

çün:

çün:
Mısra: **2**
-dığı için

1. Sulṭān-ı Ġāzī Ḫān Murād şehenşeh-i ʿālī-nijād
2. Baġdād fetḥinde idüp çün fī-sebīli'llāh cihād

fi-sebili'llāh:

fī-sebīli'llāh:
Mısra: **2**
Allah rızası için.

1. Sulṭān-ı Ġāzī Ḫān Murād şehenşeh-i ʿālī-nijād
2. Baġdād fetḥinde idüp çün fī-sebīli'llāh cihād

İt:

İtdi: -di
Mısra: **5**
etmek, eylemek

5. İtdi gümüşden bābını hem ḳabrinüñ şübbākini
6. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem ol şāh-ı ṣāḥib-ʿadl u dād

gümüş:

gümüşden: -den
Mısra: **5**
Gümüş.

5. İtdi gümüşden bābını hem ḳabrinüñ şübbākini
6. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem ol şāh-ı ṣāḥib-ʿadl u dād

bāb:

bābını: -ını
Mısra: **5**
Kapı

5. İtdi gümüşden bābını hem ḳabrinüñ şübbākini
6. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem ol şāh-ı ṣāḥib-ʿadl u dād

bābı: -ı
Mısra: **8**
Kapı

7. İdüp duʿa-yı devletin Yaḥyā didi tāriḫini
8. Hem bābı hem şübbākini sīm eyledi Sulṭān Murād (1048)

hem:

hem:
Mısra: **5**
Ayrıca, ilave olarak

5. İtdi gümüşden bābını hem ḳabrinüñ şübbākini
6. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem ol şāh-ı ṣāḥib-ʿadl u dād

Hem:
Mısra: **8**
Hem

7. İdüp duʿa-yı devletin Yaḥyā didi tāriḫini
8. Hem bābı hem şübbākini sīm eyledi Sulṭān Murād (1048)

hem:
Mısra: **8**
Ayrıca, ilave olarak

7. İdüp duʿa-yı devletin Yaḥyā didi tāriḫini
8. Hem bābı hem şübbākini sīm eyledi Sulṭān Murād (1048)

kabr:

ḳabrinüñ: -inüñ
Mısra: **5**
Mezar.

5. İtdi gümüşden bābını hem ḳabrinüñ şübbākini
6. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem ol şāh-ı ṣāḥib-ʿadl u dād

şübbāk:

şübbākini: -i, -n, -i
Mısra: **5**
Kapı.

5. İtdi gümüşden bābını hem ḳabrinüñ şübbākini
6. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem ol şāh-ı ṣāḥib-ʿadl u dād

şübbākini: -ini
Mısra: **8**
Kapı II giriş.

7. İdüp duʿa-yı devletin Yaḥyā didi tāriḫini
8. Hem bābı hem şübbākini sīm eyledi Sulṭān Murād (1048)

ol:

Ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. İtdi gümüşden bābını hem ḳabrinüñ şübbākini
6. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem ol şāh-ı ṣāḥib-ʿadl u dād

ol:
Mısra: **6**
o, işaret sıfatı

5. İtdi gümüşden bābını hem ḳabrinüñ şübbākini
6. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem ol şāh-ı ṣāḥib-ʿadl u dād

İd:

İdüp: -üp
Mısra: **7**
Etmek, eylemek.

7. İdüp duʿa-yı devletin Yaḥyā didi tāriḫini
8. Hem bābı hem şübbākini sim eyledi Sulṭān Murād (1048)

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **7**
17. yüzyıl divan şairi

7. İdüp duʿa-yı devletin Yaḥyā didi tāriḫini
8. Hem bābı hem şübbākini sim eyledi Sulṭān Murād (1048)

---

di:

didi: -di
Mısra: **7**
Söylemek.

7. İdüp duʿa-yı devletin Yaḥyā didi tāriḫini
8. Hem bābı hem şübbākini sim eyledi Sulṭān Murād (1048)

---

tārih:

tāriḫini: -ini
Mısra: **7**
Bir olayın meydana geldiği tarihi belirten manzumlar II tarih.

7. İdüp duʿa-yı devletin Yaḥyā didi tāriḫini
8. Hem bābı hem şübbākini sim eyledi Sulṭān Murād (1048)

(1048):

(1048):
Mısra: **8**
1048.

7. İdüp duʿa-yı devletin Yaḥyā didi tāriḫini
8. Hem bābı hem şübbākini sim eyledi Sulṭān Murād (1048)

---

sulṭān-ı Ġāzi Ḫān murād:

sulṭān-ı Ġāzi Ḫān murād: -
Mısra: **1**
Sultan Gazi Murat Han II IV. Murat.

1. Sulṭān-ı Ġāzi Ḫān Murād şehenşeh-i ʿāli-nijād
2. Baġdād fetḥinde idüp çün fi-sebili'llāh cihād

şehenşeh-i ʿāli-nijād:

şehenşeh-i ʿāli-nijād: -
Mısra: **1**
Yüce soylu Padişahlar Padişahı.

1. Sulṭān-ı Ġāzi Ḫān Murād şehenşeh-i ʿāli-nijād
2. Baġdād fetḥinde idüp çün fi-sebili'llāh cihād

Şān-ı İmām-ı aʿẓam'ı:

Şān-ı İmām-ı aʿẓam'ı: -
Mısra: **3**
İslam dininin dört fıkıh mezhebinden birisi olan Hanefi mezhebinin kurucusu ve Sünni fıkhının en büyük üstâdı sayılan İslam fıkıh ve hadis bilgini. Asıl adı "Nu'man İbn-i Sâbit" olup sevenlerince ismi "İmâm-ı Â'zam" unvanıyla birlikte anılır. II Ebû Hanife'nin şanı.

3. Şān-ı İmām-ı Aʿẓam'ı taʿẓim ü tekrim itmedür
4. Ḥaḳ ʿömrini efzūn ide itdi kemāl-i ictihād

---

taʿẓim ü tekrim itmedür:

taʿẓim ü tekrim itmedür: -
Mısra: **3**
Saygı ve hürmet göstermek.

3. Şān-ı İmām-ı Aʿẓam'ı taʿẓim ü tekrim itmedür
4. Ḥaḳ ʿömrini efzūn ide itdi kemāl-i ictihād

Ḥaḳ ʿömrini efzūn ide:

Ḥaḳ ʿömrini efzūn ide: -
Mısra: **4**
Allah ömrünü uzun kılsın.

3. Şān-ı İmām-ı Aʿẓam'ı taʿẓim ü tekrim itmedür
4. Ḥaḳ ʿömrini efzūn ide itdi kemāl-i ictihād

---

kemāl-i ictihād itdi:

kemāl-i ictihād itdi: -
Mısra: **4**
Gücü kuvveti yerinde ve tam anlamıyla çaba göstermek.

3. Şān-ı İmām-ı Aʿẓam'ı taʿẓim ü tekrim itmedür
4. Ḥaḳ ʿömrini efzūn ide itdi kemāl-i ictihād

---

pādişāh-ı cem-ḥaşem:

pādişāh-ı cem-ḥaşem: -
Mısra: **6**
Cem azametli Padişah II Maiyeti Cem gibi olan Padişah

5. İtdi gümüşden bābını hem ḳabrinüñ şübbākini
6. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem ol şāh-ı ṣāḥib-ʿadl u dād

şāh-ı ṣāḥib-ʿadl u dād:

şāh-ı ṣāḥib-ʿadl u dād: -
Mısra: **6**
Adalet ve doğruluk sahibi Padişah.

5. İtdi gümüşden bābını hem ḳabrinüñ şübbākini
6. Ol pādişāh-ı Cem-ḥaşem ol şāh-ı ṣāḥib-ʿadl u dād

---

duʿa-yı devletin:

duʿa-yı devletin: -
Mısra: **7**
Saadet, talih, makam ve devlet duası.

7. İdüp duʿa-yı devletin Yaḥyā didi tāriḫini
8. Hem bābı hem şübbākini sim eyledi Sulṭān Murād (1048)

---

baġdād fetḥinde:

baġdād fetḥinde: -
Mısra: **2**
Bağdat şehrinin ele geçirilmesi.

1. Sulṭān-ı Ġāzi Ḫān Murād şehenşeh-i ʿāli-nijād
2. Baġdād fetḥinde idüp çün fi-sebili'llāh cihād

---

cihād idüp:

cihād idüp: -
Mısra: **2**
Savaşmak.

1. Sulṭān-ı Ġāzi̤ Ḫān Murād şehenşeh-i ʿāli̤-nijād
2. Baġdād fetḥinde idüp çün fi̤-sebi̤li'llāh cihād

si̤m eyledi:

si̤m eyledi: -
Mısra: **8**
Gümüşten yapmak.

7. İdüp duʿa-yı devletin Yaḥyā didi tāri̤ḫini
8. Hem bābı hem şübbākini si̤m eyledi Sulṭān Murād (1048)

sulṭān murād:

sulṭān murād: -
Mısra: **8**
Sultan Murad. Osmanlı hanedanından IV. Murad.

7. İdüp duʿa-yı devletin Yaḥyā didi tāri̤ḫini
8. Hem bābı hem şübbākini si̤m eyledi Sulṭān Murād (1048)

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Ḫān Murād ol şehinşeh-i ġāzi̤
2. İtdi ikrām-ı muḳtedā-yı enām

ki:

ki:
Mısra: **3**
ki

3. Ḳıldı fermān ki si̤mden yapıla
4. Ḳafes-i merḳad-i şeri̤f-i İmām

si̤m:

si̤mden: -den
Mısra: **3**
Gümüş.

3. Ḳıldı fermān ki si̤mden yapıla
4. Ḳafes-i merḳad-i şeri̤f-i İmām

yapıl:

yapıla: -a
Mısra: **3**
İnşa edilmek.

3. Ḳıldı fermān ki si̤mden yapıla
4. Ḳafes-i merḳad-i şeri̤f-i İmām

pādişāh:

Pādişāh:
Mısra: **5**
Sultan, padişah

5. Pādişāh eyledi gümüş ḳafesin
6. Didi zi̤-kār-ı ḫayr cümle enām (1048)

eyle:

eyledi: -di
Mısra: **5**
etmek, yapmak.

5. Pādişāh eyledi gümüş ḳafesin
6. Didi zi̤-kār-ı ḫayr cümle enām (1048)

gümüş:

gümüş:
Mısra: **5**
Gümüş.

5. Pādişāh eyledi gümüş ḳafesin
6. Didi zi̤-kār-ı ḫayr cümle enām (1048)

ḳafes:

ḳafesin: -in
Mısra: **5**
Kafes ll mezar.

5. Pādişāh eyledi gümüş ḳafesin
6. Didi zi̤-kār-ı ḫayr cümle enām (1048)

di:

Didi: -di
Mısra: **6**
Söylemek.

5. Pādişāh eyledi gümüş ḳafesin
6. Didi zi̤-kār-ı ḫayr cümle enām (1048)

cümle:

cümle:
Mısra: **6**
Bütün

5. Pādişāh eyledi gümüş ḳafesin
6. Didi zi̤-kār-ı ḫayr cümle enām (1048)

enām:

enām:
Mısra: **6**
İnsanlar, halk.

5. Pādişāh eyledi gümüş ḳafesin
6. Didi zi̤-kār-ı ḫayr cümle enām (1048)

(1048):

(1048):
Mısra: **6**
1048.

5. Pādişāh eyledi gümüş ḳafesin
6. Didi zi̤-kār-ı ḫayr cümle enām (1048)

Ḫān murād:

Ḫān murād: -
Mısra: **1**
Sultan IV. Murat

1. Ḫān Murād ol şehinşeh-i ġāzi̤
2. İtdi ikrām-ı muḳtedā-yı enām

şehinşeh-i ġāzi:

şehinşeh-i ġāzi̤: -
Mısra: **1**
Gazilerin gazisi Padişah.

1. Ḫān Murād ol şehinşeh-i ġāzi̤
2. İtdi ikrām-ı muḳtedā-yı enām

ikrām-ı muḳtedā-yı enām İtdi:

ikrām-ı muḳtedā-yı enām İtdi: -
Mısra: **2**
İnsanların kendisine uyup saygı gösterdiği kimse olmak.

1. Ḫān Murād ol şehinşeh-i ġāzi̤
2. İtdi ikrām-ı muḳtedā-yı enām

fermān Ḳıldı:

fermān Ḳıldı: -
Mısra: **3**
Emretmek.

3. Ḳıldı fermān ki si̱mden yapıla
4. Ḳafes-i merḳad-i şeri̱f-i İmām

Kafes-i merkad-i şerif-i İmām:

Ḳafes-i merḳad-i şerif-i İmām: -
Mısra: **4**
İslam dininin dört fıkıh mezhebinden birisi olan Hanefî mezhebinin kurucusu ve Sünni fıkhının en büyük üstadı sayılan İslam fıkıh ve hadis bilgini. Asıl adı "Nu'man İbn-i Sâbit" olup sevenlerince ismi "İmâm-ı Â'zam" unvanıyla birlikte anılan Ebû Hanife'nin ölüm kafesi II İmam-ı Şerif'in mezarı.

3. Ḳıldı fermān ki si̱mden yapıla
4. Ḳafes-i merḳad-i şeri̱f-i İmām

zi-kār-ı hayr:

zi̱-kār-ı ḫayr: -
Mısra: **6**
Hayırlı olsun.

5. Pādişāh eyledi gümüş ḳafesin
6. Didi zi̱-kār-ı ḫayr cümle enām (1048)

Şehā:

Şehā:
Mısra: **1**
Ey padişah

1. Şehā ol ḳuvvet-i bāzūya yüz biñ āferi̱nler kim
2. Kemālüñ āşikār eyledi ednāya vü aʿlāya

ol:

ol:
Mısra: **1**
o, işaret sıfatı

1. Şehā ol ḳuvvet-i bāzūya yüz biñ āferi̱nler kim
2. Kemālüñ āşikār eyledi ednāya vü aʿlāya

ol:
Mısra: **3**
o, işaret sıfatı

3. Sen ol Sulṭān Murād-ı Cem-ḫaşem ḫākān-ı ġāzi̱sin
4. Selāṭi̱n içre miŝlüñ gelmemişdür daḫı dünyāya

ol:
Mısra: **8**
o, işaret sıfatı

7. Ciri̱d atduñ mübārek destüñ ile ḳalʿadan şehre
8. Hemān şeh-bāzāsā ḳondı ol bir bām-ı bālāya

kim:

kim:
Mısra: **1**
ki

1. Şehā ol ḳuvvet-i bāzūya yüz biñ āferi̱nler kim
2. Kemālüñ āşikār eyledi ednāya vü aʿlāya

kemāl:

Kemālüñ: -üñ
Mısra: **2**
Erginlik, olgunluk II Kusursuzluk

1. Şehā ol ḳuvvet-i bāzūya yüz biñ āferi̱nler kim
2. Kemālüñ āşikār eyledi ednāya vü aʿlāya

sen:

Sen:
Mısra: **3**
İkinci tekil şahıs zamiri.

3. Sen ol Sulṭān Murād-ı Cem-ḫaşem ḫākān-ı ġāzi̱sin
4. Selāṭi̱n içre miŝlüñ gelmemişdür daḫı dünyāya

selāṭin:

Selāṭi̱n:
Mısra: **4**
Sultanlar.

3. Sen ol Sulṭān Murād-ı Cem-ḫaşem ḫākān-ı ġāzi̱sin
4. Selāṭi̱n içre miŝlüñ gelmemişdür daḫı dünyāya

içre:

içre:
Mısra: **4**
içinde

3. Sen ol Sulṭān Murād-ı Cem-ḫaşem ḫākān-ı ġāzi̱sin
4. Selāṭi̱n içre miŝlüñ gelmemişdür daḫı dünyāya

miŝl:

miŝlüñ: -üñ
Mısra: **4**
Benzer

3. Sen ol Sulṭān Murād-ı Cem-ḫaşem ḫākān-ı ġāzi̱sin
4. Selāṭi̱n içre miŝlüñ gelmemişdür daḫı dünyāya

dahı:

daḫı:
Mısra: **4**
henüz

3. Sen ol Sulṭān Murād-ı Cem-ḫaşem ḫākān-ı ġāzi̱sin
4. Selāṭi̱n içre miŝlüñ gelmemişdür daḫı dünyāya

gid:

Giderken: -erken
Mısra: **5**
Gitmek.

5. Giderken şarḳa teşri̱f eyledüñ şāhum Ḥaleb şehrin
6. Çıḳup devletle bir gün ḳalʿa vü şehri temāşāya

şark:

şarḳa: -a
Mısra: **5**
doğu

5. Giderken şarḳa teşri̱f eyledüñ şāhum Ḥaleb şehrin
6. Çıḳup devletle bir gün ḳalʿa vü şehri temāşāya

şāh:

şāhum: -um
Mısra: **5**
Padişah

5. Giderken şarḳa teşri̱f eyledüñ şāhum Ḥaleb şehrin
6. Çıḳup devletle bir gün ḳalʿa vü şehri temāşāya

devlet:

devletle: -le
Mısra: **6**
mutluluk, talih ǁ *makam, haşmet, şan*

5. Giderken şarḳa teşri̱f eyledüñ şāhum Ḥaleb şehrin
6. Çıḳup devletle bir gün ḳalʿa vü şehri temāşāya

mübārek:

mübārek:
Mısra: **7**
Bereketlendirilmiş, uğurlu

7. Ciri̇d atduñ mübārek destüñ ile ḳalʿadan şehre
8. Hemān şeh-bāzāsā ḳondı ol bir bām-ı bālāya

dest:

destüñ: -üñ
Mısra: **7**
El.

7. Ciri̇d atduñ mübārek destüñ ile ḳalʿadan şehre
8. Hemān şeh-bāzāsā ḳondı ol bir bām-ı bālāya

ile:

ile:
Mısra: **7**
İle bağlacı

7. Ciri̇d atduñ mübārek destüñ ile ḳalʿadan şehre
8. Hemān şeh-bāzāsā ḳondı ol bir bām-ı bālāya

ḳalʿa:

ḳalʿadan: -dan
Mısra: **7**
Kale

7. Ciri̇d atduñ mübārek destüñ ile ḳalʿadan şehre
8. Hemān şeh-bāzāsā ḳondı ol bir bām-ı bālāya

ḳalʿadan: -dan
Mısra: **10**
Kale

9. Aña tāri̇ḫ içün devletlü ḫünkāra duʿālarla
10. Didi Yaḥyā ciri̇düñ ḳalʿadan irişdi bu cāya (1048)

şehr:

şehre: -e
Mısra: **7**
Şehir

7. Ciri̇d atduñ mübārek destüñ ile ḳalʿadan şehre
8. Hemān şeh-bāzāsā ḳondı ol bir bām-ı bālāya

hemān:

Hemān:
Mısra: **8**
hemen

7. Ciri̇d atduñ mübārek destüñ ile ḳalʿadan şehre
8. Hemān şeh-bāzāsā ḳondı ol bir bām-ı bālāya

şeh-bāz-āsā:

şeh-bāz-āsā:
Mısra: **8**
Doğan kuşu gibi.

7. Ciri̇d atduñ mübārek destüñ ile ḳalʿadan şehre
8. Hemān şeh-bāzāsā ḳondı ol bir bām-ı bālāya

ḳon:

ḳondı: -dı
Mısra: **8**
Konmak II denk gelmek.

7. Ciri̇d atduñ mübārek destüñ ile ḳalʿadan şehre
8. Hemān şeh-bāzāsā ḳondı ol bir bām-ı bālāya

bir:

bir:
Mısra: **8**
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

7. Ciri̇d atduñ mübārek destüñ ile ḳalʿadan şehre
8. Hemān şeh-bāzāsā ḳondı ol bir bām-ı bālāya

aña:

Aña:
Mısra: **9**
Ona.

9. Aña tāri̇ḫ içün devletlü ḫünkāra duʿālarla
10. Didi Yaḥyā ciri̇düñ ḳalʿadan irişdi bu cāya (1048)

tārih:

tāri̇ḫ:
Mısra: **9**
Bir olayın meydana geldiği tarihi belirten manzumlar II tarih.

9. Aña tāri̇ḫ içün devletlü ḫünkāra duʿālarla
10. Didi Yaḥyā ciri̇düñ ḳalʿadan irişdi bu cāya (1048)

içün:

içün:
Mısra: **9**
için

9. Aña tāri̇ḫ içün devletlü ḫünkāra duʿālarla
10. Didi Yaḥyā ciri̇düñ ḳalʿadan irişdi bu cāya (1048)

duʿā:

duʿālarla: -larla
Mısra: **9**
Allah'a yalvarma; niyaz.

9. Aña tāri̇ḫ içün devletlü ḫünkāra duʿālarla
10. Didi Yaḥyā ciri̇düñ ḳalʿadan irişdi bu cāya (1048)

di:

Didi: -di
Mısra: **10**
Söylemek.

9. Aña tāri̇ḫ içün devletlü ḫünkāra duʿālarla
10. Didi Yaḥyā ciri̇düñ ḳalʿadan irişdi bu cāya (1048)

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **10**
17. yüzyıl divan şairi

9. Aña tāri̇ḫ içün devletlü ḫünkāra duʿālarla
10. Didi Yaḥyā ciri̇düñ ḳalʿadan irişdi bu cāya (1048)

cirid:

ciri̇düñ: -üñ
Mısra: **10**
Cirit.

9. Aña tāri̇ḫ içün devletlü ḫünkāra duʿālarla
10. Didi Yaḥyā ciri̇düñ ḳalʿadan irişdi bu cāya (1048)

iriş:

irişdi: -di
Mısra: **10**
Ulaşmak.

9. Aña tāri̇ḫ içün devletlü ḫünkāra duʿālarla
10. Didi Yaḥyā ciri̇düñ ḳalʿadan irişdi bu cāya (1048)

bu:

bu:
Mısra: **10**
bu, işaret sıfatı

9. Aña tārīḫ içün devletlü ḫünkāra duʿālarla
10. Didi Yaḥyā cirīdüñ ḳalʿadan irişdi bu cāya (1048)

cāy:

cāya: -a
Mısra: **10**
yer

9. Aña tārīḫ içün devletlü ḫünkāra duʿālarla
10. Didi Yaḥyā cirīdüñ ḳalʿadan irişdi bu cāya (1048)

(1048):

(1048):
Mısra: **10**
1048.

9. Aña tārīḫ içün devletlü ḫünkāra duʿālarla
10. Didi Yaḥyā cirīdüñ ḳalʿadan irişdi bu cāya (1048)

ḳuvvet-i bāzūya:

ḳuvvet-i bāzūya: -
Mısra: **1**
Pazı kuvveti. || Güç, kudret.

1. Şehā ol ḳuvvet-i bāzūya yüz biñ āferīnler kim
2. Kemālüñ āşikār eyledi ednāya vü aʿlāya

yüz biñ āferinler:

yüz biñ āferīnler: -
Mısra: **1**
Binlerce aferin II defalarca bravo!

1. Şehā ol ḳuvvet-i bāzūya yüz biñ āferīnler kim
2. Kemālüñ āşikār eyledi ednāya vü aʿlāya

āşikār eyledi:

āşikār eyledi: -
Mısra: **2**
Görünür kılmak, belli etmek.

1. Şehā ol ḳuvvet-i bāzūya yüz biñ āferīnler kim
2. Kemālüñ āşikār eyledi ednāya vü aʿlāya

ednāya vü aʿlāya:

ednāya vü aʿlāya: -
Mısra: **2**
Halk ve seçkinler II herkes.

1. Şehā ol ḳuvvet-i bāzūya yüz biñ āferīnler kim
2. Kemālüñ āşikār eyledi ednāya vü aʿlāya

sulṭān murād-ı cem-ḥaşem:

sulṭān murād-ı cem-ḥaşem: -
Mısra: **3**
Cem haşmetli sultan Murat II IV. Murat.

3. Sen ol Sulṭān Murād-ı Cem-ḥaşem ḫākān-ı ġāzīsin
4. Selāṭīn içre miŝlüñ gelmemişdür daḫı dünyāya

ḫākān-ı ġāzisin:

ḫākān-ı ġāzīsin: -
Mısra: **3**
Sultan Gazi.

3. Sen ol Sulṭān Murād-ı Cem-ḥaşem ḫākān-ı ġāzīsin
4. Selāṭīn içre miŝlüñ gelmemişdür daḫı dünyāya

teşrif eyledüñ:

teşrīf eyledüñ: -
Mısra: **5**
Şereflendirmek, şeref vermek.

5. Giderken şarḳa teşrīf eyledüñ şāhum Ḥaleb şehrin
6. Çıḳup devletle bir gün ḳalʿa vü şehri temāşāya

ḳalʿa vü şehri:

ḳalʿa vü şehri: -
Mısra: **6**
Kale ve şehir.

5. Giderken şarḳa teşrīf eyledüñ şāhum Ḥaleb şehrin
6. Çıḳup devletle bir gün ḳalʿa vü şehri temāşāya

cirid atduñ:

cirīd atduñ: -
Mısra: **7**
Cirit atmak II at üstünde hedefi vurmak.

7. Cirīd atduñ mübārek destüñ ile ḳalʿadan şehre
8. Hemān şeh-bāzāsā ḳondı ol bir bām-ı bālāya

devletlü hünkāra:

devletlü ḫünkāra: -
Mısra: **9**
Devletli, saadetli, talihli Padişah.

9. Aña tārīḫ içün devletlü ḫünkāra duʿālarla
10. Didi Yaḥyā cirīdüñ ḳalʿadan irişdi bu cāya (1048)

bām-ı bālāya:

bām-ı bālāya: -
Mısra: **8**
Uzak bir yer II yüce, uzak gökyüzü.

7. Cirīd atduñ mübārek destüñ ile ḳalʿadan şehre
8. Hemān şeh-bāzāsā ḳondı ol bir bām-ı bālāya

dünyāya gelmemişdür:

dünyāya gelmemişdür: -
Mısra: **4**
Doğmamak II dünyaya gelmemek.

3. Sen ol Sulṭān Murād-ı Cem-ḥaşem ḫākān-ı ġāzīsin
4. Selāṭīn içre miŝlüñ gelmemişdür daḫı dünyāya

Ḥaleb şehrin:

Ḥaleb şehrin: -
Mısra: **5**
Halep şehri.

5. Giderken şarḳa teşrīf eyledüñ şāhum Ḥaleb şehrin
6. Çıḳup devletle bir gün ḳalʿa vü şehri temāşāya

bir gün:

bir gün: -
Mısra: **6**
Bir gün, bir zaman.

5. Giderken şarḳa teşrīf eyledüñ şāhum Ḥaleb şehrin
6. Çıḳup devletle bir gün ḳalʿa vü şehri temāşāya

temāşāya Çıḳup:

temāşāya Çıḳup: -
Mısra: **6**
Gezip dolaşmak II seyretmek.

5. Giderken şarḳa teşrīf eyledüñ şāhum Ḥaleb şehrin
6. Çıḳup devletle bir gün ḳalʿa vü şehri temāşāya

al:

Alduñuz: -duñuz
Mısra: **2**
Almak II fethetmek.

1. Telḫ idüp ʿayş-ı ḳızılbaşı alup dāduñuzı
2. Alduñuz ʿavn-i ilāhi̱ ile Baġdād'uñuzı (1048)

ile:

ile:
Mısra: **2**
birlikte

1. Telḫ idüp ʿayş-ı ḳızılbaşı alup dāduñuzı
2. Alduñuz ʿavn-i ilāhi̱ ile Baġdād'uñuzı (1048)

baġdād:

Baġdād'uñuzı: -u, -ñuz, -ı
Mısra: **2**
Bağdat

1. Telḫ idüp ʿayş-ı ḳızılbaşı alup dāduñuzı
2. Alduñuz ʿavn-i ilāhi̱ ile Baġdād'uñuzı (1048)

(1048):

(1048):
Mısra: **2**
1048.

1. Telḫ idüp ʿayş-ı ḳızılbaşı alup dāduñuzı
2. Alduñuz ʿavn-i ilāhi̱ ile Baġdād'uñuzı (1048)

telh idüp:

telḫ idüp: -
Mısra: **1**
Acı etmek.

1. Telḫ idüp ʿayş-ı ḳızılbaşı alup dāduñuzı
2. Alduñuz ʿavn-i ilāhi̱ ile Baġdād'uñuzı (1048)

ʿayş-ı kızılbaşı:

ʿayş-ı ḳızılbaşı: -
Mısra: **1**
Kırmızı içki II kızılbaş içkisi.

1. Telḫ idüp ʿayş-ı ḳızılbaşı alup dāduñuzı
2. Alduñuz ʿavn-i ilāhi̱ ile Baġdād'uñuzı (1048)

ʿavn-i ilāhi:

ʿavn-i ilāhi̱: -
Mısra: **2**
Allah'ın yardımı.

1. Telḫ idüp ʿayş-ı ḳızılbaşı alup dāduñuzı
2. Alduñuz ʿavn-i ilāhi̱ ile Baġdād'uñuzı (1048)

dāduñuzı alup:

dāduñuzı alup: -
Mısra: **1**
Tadını almak II tadına bakmak.

1. Telḫ idüp ʿayş-ı ḳızılbaşı alup dāduñuzı
2. Alduñuz ʿavn-i ilāhi̱ ile Baġdād'uñuzı (1048)

Ṣadāḳat:

Ṣadāḳatle: -le
Mısra: **4**
Doğruluk. II. Bağlılık.

3. Vezi̱r-i aʿẓamı Bayrām Pāşā
4. Ṣadāḳatle ḳul olmışdur derinde

der:

derinde: -inde
Mısra: **4**
Kapı

3. Vezi̱r-i aʿẓamı Bayrām Pāşā
4. Ṣadāḳatle ḳul olmışdur derinde

bu:

Bu:
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. Bu mülki pādişāha itdi ihdā
6. Zemi̱n öpdi ḥużūr-ı enverinde

bu:
Mısra: **8**
bu, işaret sıfatı

7. Anuñ tāri̱ḫi emr olınca Yaḥyā
8. Didüm bu ḫān ḥaḳḳā ey yerinde (1048)

mülk:

mülki: -i
Mısra: **5**
Memleket, ülke.

5. Bu mülki pādişāha itdi ihdā
6. Zemi̱n öpdi ḥużūr-ı enverinde

pādişāh:

pādişāha: -a
Mısra: **5**
Sultan, padişah

5. Bu mülki pādişāha itdi ihdā
6. Zemi̱n öpdi ḥużūr-ı enverinde

anuñ:

Anuñ:
Mısra: **7**
Onun.

7. Anuñ tāri̱ḫi emr olınca Yaḥyā
8. Didüm bu ḫān ḥaḳḳā ey yerinde (1048)

tāriḫ:

tāri̱ḫi: -i
Mısra: **7**
Bir olayın meydana geldiği tarihi belirten manzumlar II tarih.

7. Anuñ tāri̱ḫi emr olınca Yaḥyā
8. Didüm bu ḫān ḥaḳḳā ey yerinde (1048)

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **7**
17. yüzyıl divan şairi

7. Anuñ tāri̱ḫi emr olınca Yaḥyā
8. Didüm bu ḫān ḥaḳḳā ey yerinde (1048)

di:

Didüm: -düm
Mısra: **8**
Söylemek.

7. Anuñ tāri̱ḫi emr olınca Yaḥyā
8. Didüm bu ḫān ḥaḳḳā ey yerinde (1048)

ḫān:

ḫān:
Mısra: **8**
Hükümdar.

7. Anuñ tāri̱ḫi emr olınca Yaḥyā
8. Didüm bu ḫān ḥaḳḳā ey

yerinde (1048)

ḥaḳḳā:

ḥaḳḳā:
Mısra: **8**
Doğrusu, gerçekte

7. Anuñ tāriḫi emr olınca Yaḥyā
8. Didüm bu ḫān ḥaḳḳā ey yerinde (1048)

ey:

ey:
Mısra: **8**
Seslenme edatı.

7. Anuñ tāriḫi emr olınca Yaḥyā
8. Didüm bu ḫān ḥaḳḳā ey yerinde (1048)

yerinde:

yerinde:
Mısra: **8**
Uygun

7. Anuñ tāriḫi emr olınca Yaḥyā
8. Didüm bu ḫān ḥaḳḳā ey yerinde (1048)

(1048):

(1048):
Mısra: **8**
1048.

7. Anuñ tāriḫi emr olınca Yaḥyā
8. Didüm bu ḫān ḥaḳḳā ey yerinde (1048)

kul olmışdur:

ḳul olmışdur: -
Mısra: **4**
Hükmüne girmek, bağlanmak ‖ kulluk yapmak ‖ hizmette bulunmak.

3. Vezir-i aʿẓamı Bayrām Pāşā
4. Ṣadāḳatle ḳul olmışdur derinde

Şehinşāh-ı cihān:

Şehinşāh-ı cihān: -
Mısra: **1**
Dünya Padişahı.

1. Şehinşāh-ı cihān Sulṭān Murād'uñ
2. Saʿādet tācı ḳonmışdur serinde

sulṭān murād'uñ:

sulṭān murād'uñ: -
Mısra: **1**
Sultan Murad. Osmanlı hanedanından IV. Murad.

1. Şehinşāh-ı cihān Sulṭān Murād'uñ
2. Saʿādet tācı ḳonmışdur serinde

bayrām pāşā:

bayrām pāşā: -
Mısra: **3**
IV. Murad saltanatında 2 Şubat 1637 - 26 Ağustos 1638 tarihleri arasında bir yıl altı ay yirmi iki gün sadrazamlık yapmış bir Osmanlı devlet adamıdır. İstanbul'un Bayrampaşa ilçesi onun adını taşımaktadır.

3. Vezir-i aʿẓamı Bayrām Pāşā
4. Ṣadāḳatle ḳul olmışdur derinde

vezir-i aʿẓamı:

vezir-i aʿẓamı: -
Mısra: **3**
Büyük vezir, sadrazam.

3. Vezir-i aʿẓamı Bayrām Pāşā
4. Ṣadāḳatle ḳul olmışdur derinde

ihdā itdi:

ihdā itdi: -
Mısra: **5**
Hediye etmek.

5. Bu mülki pādişāha itdi ihdā
6. Zemin öpdi ḥużūr-ı enverinde

serinde saʿādet tācı ḳonmışdur:

serinde saʿādet tācı ḳonmışdur: -
Mısra: 2
Başına saadet tacı konmak.

1. Şehinşāh-ı cihān Sulṭān Murād'uñ
2. Saʿādet tācı ḳonmışdur serinde

ḥużūr-ı enverinde:

ḥużūr-ı enverinde: -
Mısra: **6**
Aydınlık huzur, makam.

5. Bu mülki pādişāha itdi ihdā
6. Zemin öpdi ḥużūr-ı enverinde

emr olınca:

emr olınca: -
Mısra: **7**
Emredilmek.

7. Anuñ tāriḫi emr olınca Yaḥyā
8. Didüm bu ḫān ḥaḳḳā ey yerinde (1048)

zemin öpdi:

zemin öpdi: -
Mısra: **6**
Yeri öpmek ‖ bağlılığını göstermek.

5. Bu mülki pādişāha itdi ihdā
6. Zemin öpdi ḥużūr-ı enverinde

çün:

çün:
Mısra: **2**
-dığı zaman

1. Ḥażret-i Sulṭān-ı Ġāzi Ḫān Murād-ı kām-yāb
2. Eyledi çün fetḥ-i Baġdād'a saʿādetle hücūm

saʿādet:

saʿādetle: -le
Mısra: **2**
mutluluk, gönül rahatlığı, huzur

1. Ḥażret-i Sulṭān-ı Ġāzi Ḫān Murād-ı kām-yāb
2. Eyledi çün fetḥ-i Baġdād'a saʿādetle hücūm

ānı:

ānı:
Mısra: **3**
Onu

3. Ḥaḳ teʿālā ḥażreti ānı müyesser eyledi
4. Didi tāriḫin lisān-ı fetḥ-i kül (Ḫākān-ı Rūm) (1048)

di:

Didi: -di
Mısra: **4**
Söylemek.

3. Ḥaḳ teʿālā ḥażreti ānı müyesser eyledi
4. Didi tārīḫin lisān-ı fetḥ-i kül (Ḫākān-ı Rūm) (1048)

tārih:

tārīḫin: -in
Mısra: **4**
Bir olayın meydana geldiği tarihi belirten manzumlar II tarih.

3. Ḥaḳ teʿālā ḥażreti ānı müyesser eyledi
4. Didi tārīḫin lisān-ı fetḥ-i kül (Ḫākān-ı Rūm) (1048)

(1048):

(1048):
Mısra: **4**
1048.

3. Ḥaḳ teʿālā ḥażreti ānı müyesser eyledi
4. Didi tārīḫin lisān-ı fetḥ-i kül (Ḫākān-ı Rūm) (1048)

Ḥażret-i sulṭān-ı Ġāzī Ḫān murād-ı kām-yāb:

Ḥażret-i sulṭān-ı Ġāzī Ḫān murād-ı kām-yāb: -
Mısra: **1**
Muradına ermiş Gazi Sultan Murad Han Hazretleri II IV. Murat.

1. Ḥażret-i Sulṭān-ı Ġāzī Ḫān Murād-ı kām-yāb
2. Eyledi çün fetḥ-i Baġdād'a saʿādetle hücūm

fetḥ-i baġdād'a:

fetḥ-i baġdād'a: -
Mısra: **2**
Bağdat'ın fethi.

1. Ḥażret-i Sulṭān-ı Ġāzī Ḫān Murād-ı kām-yāb
2. Eyledi çün fetḥ-i Baġdād'a saʿādetle hücūm

hücūm eyledi:

hücūm eyledi: -
Mısra: **2**
Fethetmek.

1. Ḥażret-i Sulṭān-ı Ġāzī Ḫān Murād-ı kām-yāb
2. Eyledi çün fetḥ-i Baġdād'a saʿādetle hücūm

müyesser eyledi:

müyesser eyledi: -
Mısra: **3**
Kolaylaştırmak

3. Ḥaḳ teʿālā ḥażreti ānı müyesser eyledi
4. Didi tārīḫin lisān-ı fetḥ-i kül (Ḫākān-ı Rūm) (1048)

lisān-ı fetḥ-i kül:

lisān-ı fetḥ-i kül: -
Mısra: **4**
Tamamen fethetme dili.

3. Ḥaḳ teʿālā ḥażreti ānı müyesser eyledi
4. Didi tārīḫin lisān-ı fetḥ-i kül (Ḫākān-ı Rūm) (1048)

(Ḫākān-ı rūm):

(Ḫākān-ı rūm): -
Mısra: **4**
Anadolu'nun hükümdarı.

3. Ḥaḳ teʿālā ḥażreti ānı müyesser eyledi
4. Didi tārīḫin lisān-ı fetḥ-i kül (Ḫākān-ı Rūm) (1048)

Ḥaḳ teʿālā Ḥażreti:

Ḥaḳ teʿālā Ḥażreti: -
Mısra: **3**
Allah Teala Hazreti II Yüce Allah.

3. Ḥaḳ teʿālā ḥażreti ānı müyesser eyledi
4. Didi tārīḫin lisān-ı fetḥ-i kül (Ḫākān-ı Rūm) (1048)

ol:

Ol:
Mısra: **4**
o, işaret sıfatı

3. Muṣṭafā Pāşā silāḥdār-ı kerīm
4. Ol vezīr-i ŝānī-i şāh-ı cihān

Ol:
Mısra: **5**
o, işaret sıfatı

5. Ol şeh-i ġāzī-i ʿālī-himmetüñ
6. Maẓhar olsun luṭfına her vaḳt ü ān

Ola: -a
Mısra: **10**
Olmak.

9. Devletinde itdi bu ḫānı binā
10. Ola maḳbūl-ı Ḫudā-yı müsteʿān

İt:

İtdügi: -dügi
Mısra: **8**
etmek, eylemek

7. Bāʿiŝ oldı böyle bir ḫayr itmege
8. Itdügi inʿām ü luṭf-ı bī-kerān

devlet:

Devletinde: -inde
Mısra: **9**
Devlet II mutluluk, talih I makam, haşmet, şan.

9. Devletinde itdi bu ḫānı binā
10. Ola maḳbūl-ı Ḫudā-yı müsteʿān

bu:

bu:
Mısra: **9**
bu, işaret sıfatı

9. Devletinde itdi bu ḫānı binā
10. Ola maḳbūl-ı Ḫudā-yı müsteʿān

bu:
Mısra: **12**
Bu, işaret sıfatı

11. Didi Yaḥyā aña tārīḫ-i tamām
12. Bāreka'llāh bī-bedel oldı bu ḫān (1048)

ḫān:

ḫānı: -ı
Mısra: **9**
Hükümdar.

9. Devletinde itdi bu ḫānı binā
10. Ola maḳbūl-ı Ḫudā-yı müsteʿān

ḫān:
Mısra: **12**
Hükümdar.

11. Didi Yaḥyā aña tārīḫ-i tamām
12. Bāreka'llāh bī-bedel oldı bu ḫān (1048)

di:

Didi: -di
Mısra: **11**
Söylemek.

11. Didi Yaḥyā aña tārīḫ-i tamām
12. Bāreka'llāh bī-bedel oldı bu ḫān (1048)

---

yaḥyā:

Yaḥyā:
Mısra: **11**
17. yüzyıl divan şairi

11. Didi Yaḥyā aña tārīḫ-i tamām
12. Bāreka'llāh bī-bedel oldı bu ḫān (1048)

---

aña:

aña:
Mısra: **11**
Ona.

11. Didi Yaḥyā aña tārīḫ-i tamām
12. Bāreka'llāh bī-bedel oldı bu ḫān (1048)

---

bāreka'llāh:

Bāreka'llāh:
Mısra: **12**
Allah bağışlasın.

11. Didi Yaḥyā aña tārīḫ-i tamām
12. Bāreka'llāh bī-bedel oldı bu ḫān (1048)

(1048):

(1048):
Mısra: **12**
1048.

11. Didi Yaḥyā aña tārīḫ-i tamām
12. Bāreka'llāh bī-bedel oldı bu ḫān (1048)

Ḥażret-i sulṭān murād-ı din-penāh:

Ḥażret-i sulṭān murād-ı dīn-penāh: -
Mısra: **1**
Dini koruyan Sultan Murat Han Hazretleri II IV. Murat.

1. Ḥażret-i Sulṭān Murād-ı dīn-penāh
2. Dā'im olsun kām-baḫş ü kām-rān

---

kām-bahş ü kām-rān:

kām-baḫş ü kām-rān: -
Mısra: **2**
Kutlu ve mutluluk bahşeden.

1. Ḥażret-i Sulṭān Murād-ı dīn-penāh
2. Dā'im olsun kām-baḫş ü kām-rān

---

dā'im olsun:

dā'im olsun: -
Mısra: **2**
Devamlı var olsun.

1. Ḥażret-i Sulṭān Murād-ı dīn-penāh
2. Dā'im olsun kām-baḫş ü kām-rān

---

muṣṭafā pāşā:

muṣṭafā pāşā: -
Mısra: **3**
IV. Murad saltanatının son yıllarında ve Osmanlı Padişahı İbrahim saltanatının ilk yıllarında, 23 Aralık 1638 - 31 Ocak 1644 tarihleri arasında beş yıl bir ay sekiz gün sadrazamlık yapmış bir Osmanlı devlet adamıdır.

3. Muṣṭafā Pāşā silāḥdār-ı kerīm
4. Ol vezīr-i ŝānī-i şāh-ı cihān

---

silāḥdār-ı kerim:

silāḥdār-ı kerīm: -
Mısra: **3**
Kerem sahibi silahtar.

3. Muṣṭafā Pāşā silāḥdār-ı kerīm
4. Ol vezīr-i ŝānī-i şāh-ı cihān

---

vezir-i ŝāni-i şāh-ı cihān:

vezīr-i ŝānī-i şāh-ı cihān: -
Mısra: **4**
Cihan Padişahının ikinci veziri.

3. Muṣṭafā Pāşā silāḥdār-ı kerīm
4. Ol vezīr-i ŝānī-i şāh-ı cihān

şeh-i ġāzi-i ʿāli-himmetüñ:

şeh-i ġāzī-i ʿālī-himmetüñ: -
Mısra: **5**
Yüce kerem sahibi Sultan Gazi.

5. Ol şeh-i ġāzī-i ʿālī-himmetüñ
6. Maẓhar olsun luṭfına her vaḳt ü ān

---

lutfına mazhar olsun:

lutfına maẓhar olsun: -
Mısra: **6**
Lütfuna mazhar olmak II desteğini görmek.

5. Ol şeh-i ġāzī-i ʿālī-himmetüñ
6. Maẓhar olsun luṭfına her vaḳt ü ān

---

her vaḳt ü ān:

her vaḳt ü ān: -
Mısra: **6**
Her vakit ve an.

5. Ol şeh-i ġāzī-i ʿālī-himmetüñ
6. Maẓhar olsun luṭfına her vaḳt ü ān

---

bāʿiŝ oldı:

bāʿiŝ oldı: -
Mısra: **7**
sebep olmak

7. Bāʿiŝ oldı böyle bir ḫayr itmege
8. Itdügi inʿām ü luṭf-ı bī-kerān

---

hayr itmege:

ḫayr itmege: -
Mısra: **7**
Hayır yapmak.

7. Bāʿiŝ oldı böyle bir ḫayr itmege
8. Itdügi inʿām ü luṭf-ı bī-kerān

---

inʿām ü luṭf-ı bi-kerān:

inʿām ü luṭf-ı bī-kerān: -
Mısra: **8**
Sonsuz lütuf ve nimet.

7. Bāʿiŝ oldı böyle bir ḫayr itmege
8. Itdügi inʿām ü luṭf-ı bī-kerān

---

binā itdi:

binā itdi: -
Mısra: **9**
Yapmak, oluşturmak, inşa etmek.

9. Devletinde itdi bu ḫānı binā
10. Ola maḳbūl-ı Ḫudā-yı müsteʿān

---

maḳbūl-ı Ḫudā-yı müsteʿān:

maḳbūl-ı Ḫudā-yı müsteʿān: -
Mısra: **10**
Kendisinden yardım istenen, yardımı dilenen Yüce Allah tarafından kabul görülmüş.

9. Devletinde itdi bu ḫānı binā
10. Ola maḳbūl-ı Ḫudā-yı müsteʿān

---

tārih-i tamām:

tārīḫ-i tamām: -
Mısra: **11**
Tam bir tarih II tam bir tarih şiiri.

11. Didi Yaḥyā aña tārīḫ-i tamām
12. Bāreka'llāh bī-bedel oldı bu ḫān (1048)

---

bi-bedel oldı:

bī-bedel oldı: -
Mısra: **12**
benzersiz olmak

11. Didi Yaḥyā aña tārīḫ-i tamām
12. Bāreka'llāh bī-bedel oldı bu ḫān (1048)

---

böyle bir:

böyle bir: -
Mısra: **7**
Bu tarzda, bu şekilde.

7. Bāʿis oldı böyle bir ḫayr itmege
8. Itdügi inʿām ü luṭf-ı bī-kerān

---

yapıl:

Yapıldı: -dı
Mısra: **1**
İnşa edilmek.

1. Yapıldı çün bu ḳarş şeh-i kāmkār içün
2. Miʿmār-ı fikr çekdi bināsında çoḳ emek

çün:

çün:
Mısra: **1**
Çünkü.

1. Yapıldı çün bu ḳarş şeh-i kāmkār içün
2. Miʿmār-ı fikr çekdi bināsında çoḳ emek

---

bu:

bu:
Mısra: **1**
bu, işaret sıfatı

1. Yapıldı çün bu ḳarş şeh-i kāmkār içün
2. Miʿmār-ı fikr çekdi bināsında çoḳ emek

Bu:
Mısra: **3**
bu, işaret sıfatı

3. Bu ṭarż-ı bī-naẓīri pesend itdi her gören
4. Oldı ʿuluvv-ı rütbesine muʿterif felek

bu:
Mısra: **5**
bu, işaret sıfatı

5. Tārīḫ içün bu cāy-ı ṣafā-baḫş u dil-keşe
6. Sulṭān Murād ḳaṣr-ı mübārek didi melek (1048)

---

karş:

ḳarş:
Mısra: **1**
Saray II köşk.

1. Yapıldı çün bu ḳarş şeh-i kāmkār içün
2. Miʿmār-ı fikr çekdi bināsında çoḳ emek

---

içün:

içün:
Mısra: **1**
için

1. Yapıldı çün bu ḳarş şeh-i kāmkār içün
2. Miʿmār-ı fikr çekdi bināsında çoḳ emek

içün:
Mısra: **5**
için

5. Tārīḫ içün bu cāy-ı ṣafā-baḫş u dil-keşe
6. Sulṭān Murād ḳaṣr-ı mübārek didi melek (1048)

---

binā:

bināsında: -sında
Mısra: **2**
Bina.

1. Yapıldı çün bu ḳarş şeh-i kāmkār içün
2. Miʿmār-ı fikr çekdi bināsında çoḳ emek

çok:

çoḳ:
Mısra: **2**
Miktarı ziyade olan.

1. Yapıldı çün bu ḳarş şeh-i kāmkār içün
2. Miʿmār-ı fikr çekdi bināsında çoḳ emek

---

felek:

felek:
Mısra: **4**
Gök, Talih.

3. Bu ṭarż-ı bī-naẓīri pesend itdi her gören
4. Oldı ʿuluvv-ı rütbesine muʿterif felek

---

tārih:

Tārīḫ:
Mısra: **5**
Bir olayın meydana geldiği tarihi belirten manzumlar II tarih.

5. Tārīḫ içün bu cāy-ı ṣafā-baḫş u dil-keşe
6. Sulṭān Murād ḳaṣr-ı mübārek didi melek (1048)

---

di:

didi: -di
Mısra: **6**
Söylemek.

5. Tārīḫ içün bu cāy-ı ṣafā-baḫş u dil-keşe
6. Sulṭān Murād ḳaṣr-ı mübārek didi melek (1048)

---

melek:

melek:
Mısra: **6**
Melek

5. Tārīḫ içün bu cāy-ı ṣafā-baḫş u dil-keşe
6. Sulṭān Murād ḳaṣr-ı mübārek didi melek (1048)

(1048):

(1048):
Mısra: **6**
1048.

5. Tārīḫ içün bu cāy-ı ṣafā-baḫş u dil-keşe

6. Sulṭān Murād ḳaṣr-ı mübārek didi melek (1048)

şeh-i kāmkār:

şeh-i kāmkār: -
Mısra: **1**
Muradına ermiş, talihli hükümdar.

1. Yapıldı çün bu ḳarş şeh-i kāmkār içün
2. Miʿmār-ı fikr çekdi bināsında çoḳ emek

---

miʿmār-ı fikr:

miʿmār-ı fikr: -
Mısra: **2**
Fikir mimarı.

1. Yapıldı çün bu ḳarş şeh-i kāmkār içün
2. Miʿmār-ı fikr çekdi bināsında çoḳ emek

---

emek çekdi:

emek çekdi: -
Mısra: **2**
Bir iş için çalışmak, zahmet çekmek.

1. Yapıldı çün bu ḳarş şeh-i kāmkār içün
2. Miʿmār-ı fikr çekdi bināsında çoḳ emek

ṭarż-ı bī-naẓiri:

ṭarż-ı bī-naẓiri: -
Mısra: **3**
Benzersiz üslup.

3. Bu ṭarż-ı bī-naẓiri pesend itdi her gören
4. Oldı ʿuluvv-ı rütbesine muʿterif felek

---

pesend itdi:

pesend itdi: -
Mısra: **3**
beğenmek

3. Bu ṭarż-ı bī-naẓiri pesend itdi her gören
4. Oldı ʿuluvv-ı rütbesine muʿterif felek

---

her gören:

her gören: -
Mısra: **3**
Her gören kimse.

3. Bu ṭarż-ı bī-naẓiri pesend itdi her gören
4. Oldı ʿuluvv-ı rütbesine muʿterif felek

ʿuluvv-ı rütbesine:

ʿuluvv-ı rütbesine: -
Mısra: **4**
Yüksek mertebeler, makamlar

3. Bu ṭarż-ı bī-naẓiri pesend itdi her gören
4. Oldı ʿuluvv-ı rütbesine muʿterif felek

---

muʿterif oldı:

muʿterif oldı: -
Mısra: **4**
Kabullenmek, itiraf etmek.

3. Bu ṭarż-ı bī-naẓiri pesend itdi her gören
4. Oldı ʿuluvv-ı rütbesine muʿterif felek

---

cāy-ı ṣafā-bahş u dil-keşe:

cāy-ı ṣafā-baḫş u dil-keşe: -
Mısra: **5**
Gönül çeken ve gönle huzur veren yer.

5. Tāriḫ içün bu cāy-ı ṣafā-baḫş u dil-keşe
6. Sulṭān Murād ḳaṣr-ı mübārek didi melek (1048)

---

sulṭān murād:

sulṭān murād: -
Mısra: **6**
Sultan Murad. Osmanlı hanedanından IV. Murad.

5. Tāriḫ içün bu cāy-ı ṣafā-baḫş u dil-keşe
6. Sulṭān Murād ḳaṣr-ı mübārek didi melek (1048)

ḳaṣr-ı mübārek:

ḳaṣr-ı mübārek: -
Mısra: **6**
Mübarek saray, köşk.

5. Tāriḫ içün bu cāy-ı ṣafā-baḫş u dil-keşe
6. Sulṭān Murād ḳaṣr-ı mübārek didi melek (1048)

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı	: DİNÇER BERDİBEK, Zeynep
Uyruğu	: Türk
Doğum tarihi ve yeri	: 1984-Ankara
Medeni hali	: Evli
Telefon	: …………………
Faks	: …………………
e-mail	: …………………

Eğitim

Derece	**Eğitim Birimi**	**Mezuniyet tarihi**
Yüksek lisans	Gazi Üniversitesi	2007
Lisans	Gazi Üniversitesi	2005
Lise	Polatlı Lisesi	2001

İş Deneyimi

Yıl	**Yer**	**Görev**
2013	Ordu Üniversitesi	Araştırma Görevlisi
2014-	Gazi Üniversitesi	Araştırma Görevlisi

Yabancı Dil

Farsça, İngilizce, Arapça

Yayınlar

- 2017). Firdevsî-i Tavîl'in Tâli-i Mevlûd-i Kebir Adlı Eserinde Yer Alan On İki Hayvanlı Türk Takvimi. *Takvim Kitabı*,

- (2017). Bir Selamlaşma Biçimi Olarak "Uzaktan Merhaba Demek" . *I.Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Sempozyumu Bildiri Kitabı*, (363-368).

- (2017). Ötekinin Merceğinden Osmanlı Eğlence Kültürü, *Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi*, 8(37-58).

- (2017). ‘Abbâsi İmâme’ Terimi Üzerine Bir Değerlendirme, *Littera Turca, Journal of Turkish Language and Literature*, Cilt:3(74-83).

- (2016). Abdülbaki Gölpınarlı (Tanıtım), *TÜBAR-XXXIX / 2016-Bahar*, (261-269).

- (2016). 16. Yüzyıl Tezkîre Yazarları Şiir Örneklerini Belirlerken Birbirinden Ne Kadar Etkilendi? *III. Genç Akademisyenler Sempozyumu Bildiri Kitabı, (317-322).*

- (2015). Böyle Bir Aşk Dünyada Hiç Yaşanmadı: Leylâ ve Mecnûn. *Edebî Eserden Beyaz Perdeye,* Gece Yayınları (212-229).

- (2015). Klâsik Türk Şiirinde Şairelerin Mahlas Kullanımı ve Diyarbakırlı İki Şaire: Sırrı Rahîle ve İffet Hanım, *Alî Emîrî Hatırasına Uluslararası VIII. Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 427-231.

- (2013). Klâsik Türk Şiirinde Burun, *Uluslararası Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu, Mehmet Çavuşoğlu Anısına Bildiri Kitabı,* (845-850).

- (2011). Gazeller Arasında (Tanıtım-Cemal KURNAZ). *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*, 33

Sempozyumlar

- 2017. *Bir Gelin Sözlüğü: Tercüme-i Arûsnâme-i Mirzâ Mehdî Hân*, II. Uluslararası Sosyal Bilimler Araştırmaları Kongresi, Azerbaycan.

- (2017). *Çâk-i Girîbân'ı Farklı Yorumlamak*, Osmanlı Edebî Metinlerinin Anlam Dünyası, Bilecik.

- (2017). *Klasik Türk Şiirine "Uzaktan Merhaba Demek"*, I. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Sempozyumu, Ordu.

- (2017). *Ötekinin Merceğinden Osmanlı Eğlence Kültürü*, Doğu'ya Seyahat: Yabancı Seyyahların Gözüyle Osmanlı Toplumu Çalıştayı, Ankara.

- (2017). *Defining Itself in Poems: Mahlas Beyits in Diwan of Sheyhulislâm Yahyâ*, XII. European Conference on Social and Behavioral Sciences, İtalya.

- (2016). *Fransızca Yazılmış Osmanlı Şiir Antolojileri*, I. International Scientific Researches Congress Humanity and Social Sciences, İspanya.

- (2016). *"Abbâsî İmâme Terimi" Neyi İfade Ediyor?* Divân Şiirinin Anlam Dünyası, İstanbul.

- (2015). *16. Yüzyıl Tezkîre Yazarları Şiir Örneklerini Belirlerken Birbirinden Ne Kadar Etkilendi?,* III. Genç Akademisyenler Sempozyumu, Ankara.

- (2015). *Divân Şiirinde "Kef Geçmek" Deyimi Üzerine*, VIII. European Conference on Social and Behavioral Sciences, Belgrad-Sırbistan.

- (2015). *16. yy. Boşnak Şairlerinde Hükümdar Portresi,* III. Uluslararası Balkan Tarihi Araştırmaları Sempozyumu, Romanya.

- (2014). *Üsküdarlı Hasîb'in Silkü'l-Leâl-i Âl-i Osman Adlı Eserinin Tezkire Kısmı ve Güftî'nin Teşrîfâtü'ş-Şuâra Adlı Eseri*, IX. Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu (Prof. Dr. Hasibe Mazıoğlu Hatırasına), Kayseri.

- (2013). *Evliya Çelebinin Gözüyle Balkan Güzelleri*, II. Uluslararası Dil ve Edebiyat Konferansı, Balkanlarda Türkçe, Arnavutluk.

- (2013). *Eski Türk Edebiyatında Âşığın Beğenme, İmrenme ve Kıskanma Halleri*, Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi, Bosna Hersek.

- (2012). *Klâsik Türk Şiirinde Şairelerin Mahlas Kullanımı ve Diyarbakırlı İki Şaire: Sırrı Rahîle ve İffet Hanım*, Alî Emîrî Hatırasına Uluslararası VIII. Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu, Diyarbakır.

- (2011). *Klâsik Türk Şiirinde Burun*, Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu (Mehmet Çavuşoğlu Anısına), Ordu.

Bilimsel Toplantı Düzenleme

- Uluslararası Osmanlı Edebî Metinlerinin Anlam Dünyası Sempozyumu, Bilecik (2017)

- I. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Sempozyumu, Ordu(2017)
- Tarihsel Sözlük Yapmak Mümkün müdür? Ankara(2017)
- Uluslararası Manzum Tarihler Sempozyumu, Ankara (2016).
- Edebî ve Tarihî Metinlerden Hareketle Osmanlıda Sosyal Hayat-I. Doktora Öğrencileri Çalıştayı, Ankara(2016)

Ödüller

- Yılın Genç Araştırmacı Ödülü, (2018).
- TUBİTAK, Yurtdışı Araştırma Bursu, (2015).
- TUBİTAK Yurtiçi Doktora Bursu, (2017).
- İran Büyükelçiliği, Yurt Dışı Araştırma Bursu (2012, 2015)
- İran Büyükelçiliği Farsça Konuşma Yarışması Ödülü (2011)
- İran Büyükelçiliği Yurt Dışı Bursu (2011)
- Türkiye I. Fars Dili ve Edebiyatı Olimpiyatı, Makale Yarışması İkincilik Ödülü (2011)
- Gazi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Derecesi (2005)

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR...

